

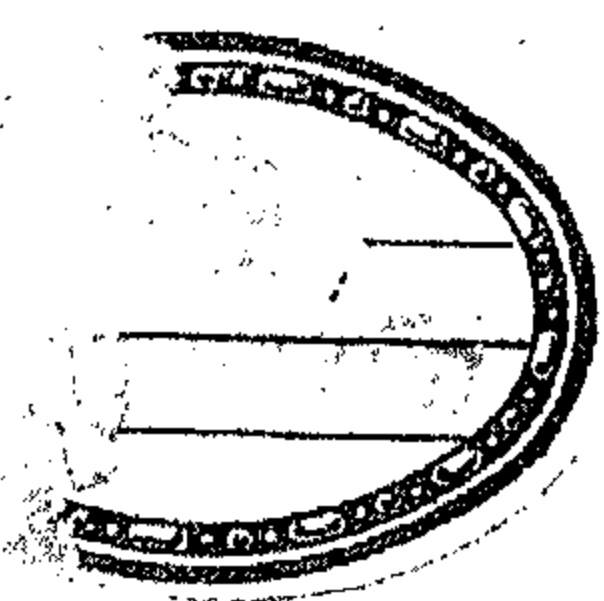
14
85

13 a. 2.
- 6.

7-600-408 MADE IN SPAIN

Conspicuis inclementinas

1.
15-85

20
C O M M E N T A R I I

I N C L E M E N T I N A S

C O N S T I T V T I O N E S ,

B O N I F A C I I D E V I T A L I N I I S ,

I V R I S P O N T I F I C I I , A T Q V E C A E S A R E I

D O C T O R I S C O N S V M A T I S S I M I ,

P R O T O N O T A R I I A P O S T O L I C I M E R I T I S S I M I :

Omnibus in scholis, atque in foro versantibus apprimè necessarij.

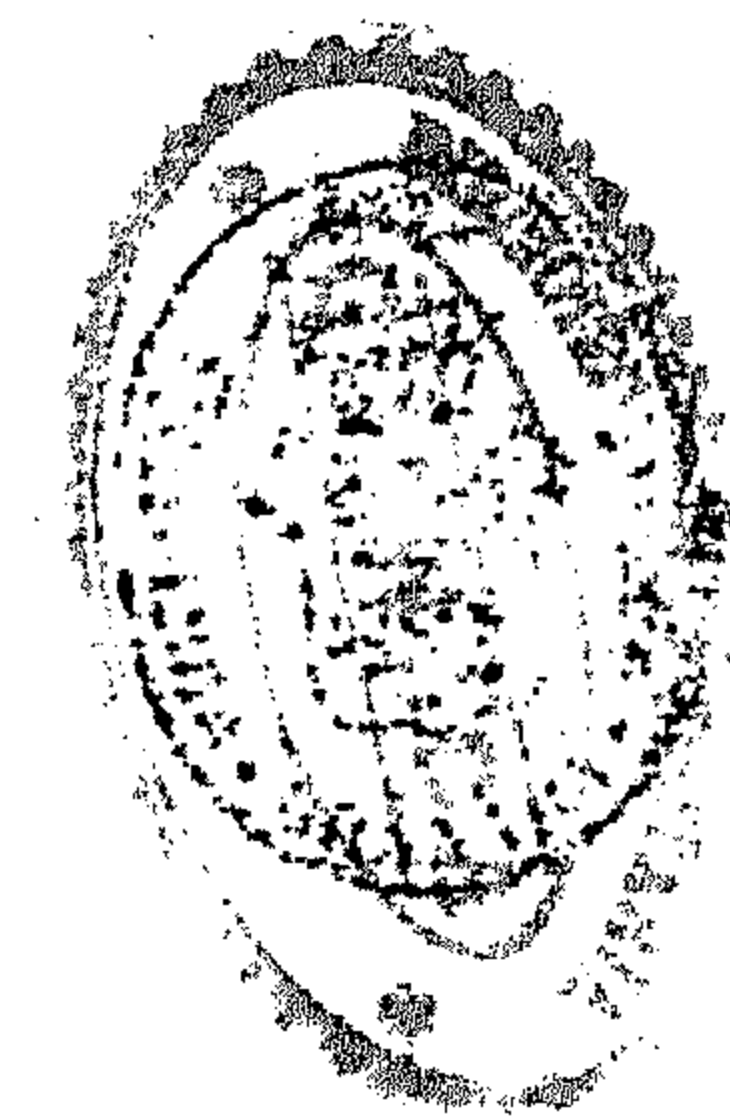
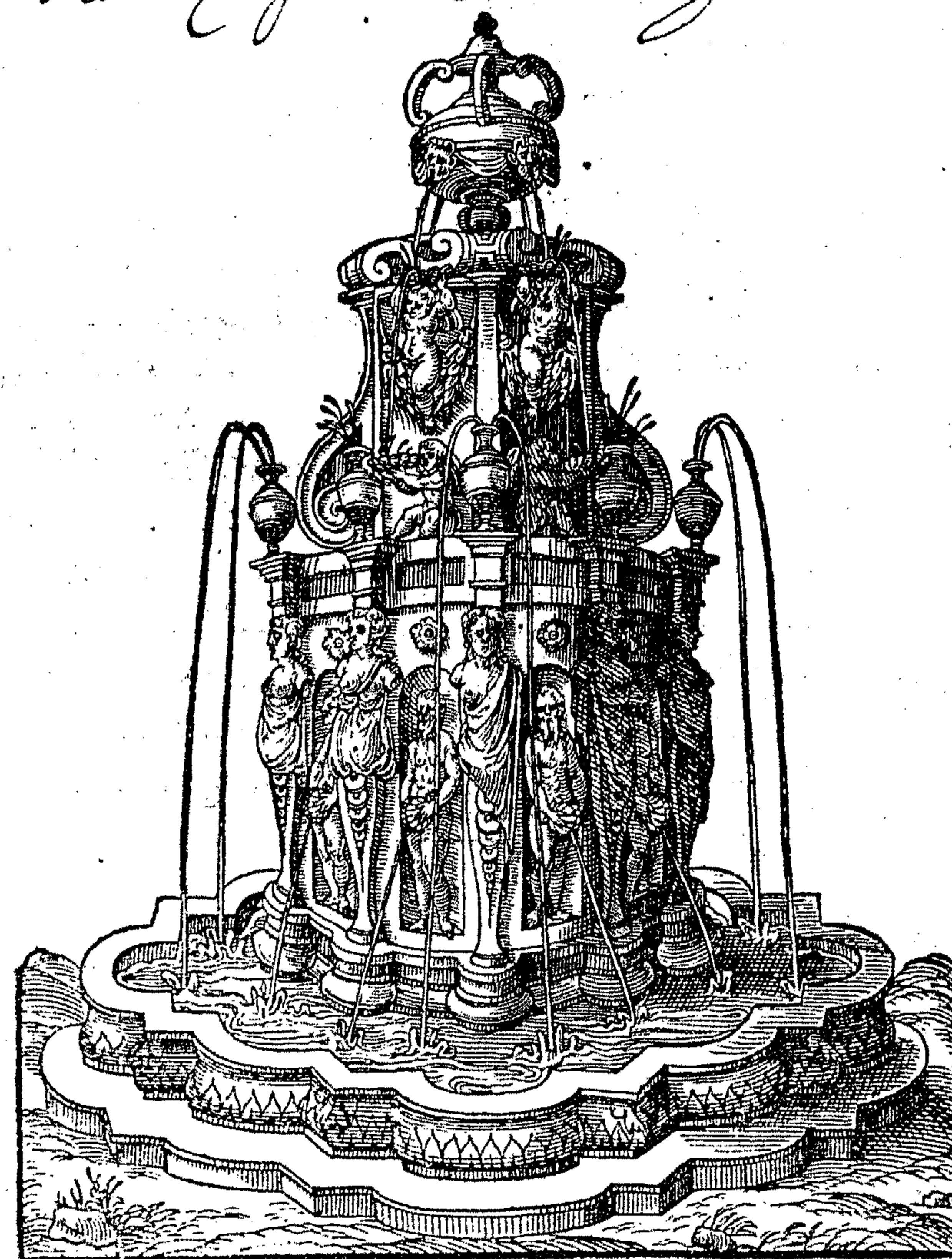
A I O A N N E D E M A N A S S I O I N G Y M N A S I O B I T V R I C E N S I
iura tunc profitente, Summarijs, atque additionibus illustrati.

N V N C N O N S I N E M A G N O L A B O R E , A M V L T I S
erroribus, quibus scatebant, emaculati.

R-5088

A D D I T O I N S I G N I V M L O C O R V M I N D I C E L O C V P L E T I S S I M O .

Del Collegio della Compagnia di Gesù de Granada

V E N E T I I S , M D L X X I I I I .

ILLVSTRISS. ATQVE REVERENDISS.

IOANNI BAPTISTAE CASTANEO,

ROSSANENSI ARCHIEPISCOPO,

AC SEDIS APOSTOLICAE APVD SERENISSIMVM VENETORVM IMPERIVM AMPLISSIMO LEGATO.

Franciscus Zilettus, & Hieronymus Ianuarius. S. P. DD.

OGITANTIBVS nobis quonam modo tibi de tua erga nos voluntate aliquod grati animi signum ostenderemus; ecce quasi diuinitus Siluij Galassi Auditoris, ac familiaris tui eruditissimi viri, nostriq; amatissimi opera, hoc plane diuinum Bonifacij opus, quo omnino carebamus, cum in manus venisset; eiusq; adhortationibus ac suasionibus ad studiorum omnium utilitatem, & commodum quam maxima diligentia typis nostris denuo excudi curauissemus; tua humanitate dignum munus, quodq; praclaro nomini tuo perpetuo dicaretur, existimauimus. Nam, ut idem Siluius nobis sapiens repetijt, egregia illa Constitutiones, quas Clementinas vocant, ita alijs antea promulgatis praestare videntur, ut tanquam lumen aliquod precipuum inter ceteras praelucere censeantur; ea namq; ambiguitates tollunt, lites auferunt, altercationes dirimunt, obscura illustrant, extirpant vitia, uirtutes inferunt, excessus corrigunt, moresq; reformant, inter harum uero Constitutionum Interpretes, qui sane multi, ijq; egregij extiterunt, praestantissimus semper ab omnibus Vitalinius, Sanctae Sedis Apostolicae insignis Auditor est habitus; tanto enim ingenij acumine, tanta prudentia praeditus fuit, ut omnia, quae ad harum Pontificiarum legum explanationem attinerent, cum omnium admiratione inuenerit, disposuerit, patefecerit. Quapropter cum tanta sit operis huius praestantia, ut nullus, qui canonicum ius profiteatur, Bonifacij lucubrationibus carere uoluerit, uerum quasi in sinu custodierit; breui factum est, ut in publicis bibliothecis omnino desiderarentur. Cui autem tanti viri in Clementis V. Pont. Maximi sanctiones aurei Commentarij rursus in lucem editi a doctissimis quibusque tantopere expectati magis quam tibi, Praesul Amplissime, omnium humanissimo, ac clementissimo debebantur? Cui decentius, quod Vitalinius in enucleandis Constitutionibus a Ioanne illo summo Pont. huius nominis XXII. in unum corpus collectis, & sub congruis titulis collocatis elaborauit, quam Joanni Baptistae Castaneo, Rossanensi Archiepiscopo, ecclesiastica disciplina obseruantissimo, Pontificiaeq; authoritatis, ac iurisdictionis acerrimo defensori, & propugnatori consecrari poterat? Accipe igitur hilari animo hanc nostrae erga te summae obseruantiae significationem, nosq; qua soles, humanitate incomparabili complectere, Amplitudinisq; tuae patrocinio tuere. Vale. Venetys. VI. Idus Iulij. M. D. LXXIII.

D. BONIFACII DE VITALINIIS PONTIFICII, CAESAREIQVE I. D. CLARISSIMI,

AC SACRAE SEDIS APOSTOLICAE AUDITORIS MERITISSIMI,

In Clementis, Papa V. Constitutiones Commentarij, aut (si manis) Lectura in alma conuersitate Auimionem. edita, feliciter incipit.

- 1 Liber Clementinarum an debeat dici septimus.
2 Liber sextus an necessariò debeat dici sextus.
3 Liber codicis non continuatur ad libros digestorum.
4 Liber Infortiati, & ff. noui, an debeant continuari ad ff. vetus.
5 Proemium quare non ponit in Infortiati, & ff. nouo, & trib. lib. C.
6 Liber iste quare vocatur liber Clementinarum.
7 Liber Clementinarum quare non denominat a Ioã. 22. sed a Clemete.
8 Ius ciuile Papyrianum quare sic vocetur.
9 Ius ciuile Flavianum quamobrem sic vocatum.
10 Clementina qua ratione a Clemente.
11 Codex a Iustiniano: rationem vide hic.
12 Indultum a praedeceffore, a successore debet adimpleri sub eius bulla, & idem de eo quod praedeceffor proposuerat facere.
13 Gratia praedecefforis debet expediri p successore sub bulla ipsius, & forma roni congrua: unde successor nil noui videtur cedere.
14 Scire, est rem per causas cognoscere.
15 Causa materialis huius libri qua sit. Quae formalis nume. 16. Quae finalis. nu. 17.
18 Princeps in condenda lege potius attendere debet ad crimina corrigenda, quam ad fauorem fisci.
19 Princeps cupit subditos fore bonos tam metu poenarum, quam exhortatione premiorum.
20 Mores benigni multum conferunt ad fidem.
21 Causa efficiens est Clemens.
22 Clemens archiepiscopus Burdegalen. propter eius bonitatem fuit in Papam assumptus.
23 Proemium nullum suffragium praestans, est rescandendum.
24 Praefatione: producunt declarationem totius materiae.
25 Causam impulsuam iuris vide hic.

6 Fatendum est tñ qd iste liber vocat clementinarum, & in plurali, ad denotandum qd quilibet pto est una clementina, & sic, vt uides, allegat in scholis & in iudicijs. ¶ Secundo qro, qd quare liber iste no denominat a Ioã. Papa xxij. qui istas pstones diuersis tpiibus editas a Clemente v. vez ante Concilium Viennense, & in Concilio, & post concilium, composuit seu collegit in unum, licet de vno nihil in hoc libro posuerit. ¶ ad instar Sexti Papyrij, qd librum composuit in quo collegit plurimas. ll. factas no a se, sed ab illis. & ex hoc fuit uocatus ius ciuile Papyrianum liber ille: ut l. ij. §. j. ff. de origine iuris. sicut quia Higinus Flauius librum editu ab epo Claudio, cu erat scriba, tradidit subreptu populo Romano: in quo erant actiones propositae & earu forme: ab eo habuit nomē: qd liber ille fuit denoiatus a Flauio, & uocatum ius ciuile Flavianum, licet in eo nihil posuerit de suo: ut d. l. ij. §. deinde cu Apius Claudius. ¶ ¶ Rudeo, quia Clemens proposuerat idem facere quod fecit Ioannes, ut patet in hoc proemio. & sic ob reuerentia praedecefforum qui ad actum proximum deuenerat b facti, hf ac si fecisset. argu. l. si quis non dicam. C. de epis & clericis. uel et ipse Clemens actualiter collegerat oēs in unum uolumen, & sub congruis titulis collocauerat, ut vñ dicere proemium: tñ publicè madauerat eas seruari per orbē. at Sextus Papyrius leges sine ordine lasas in unu uolumen cōposuit, nec illarū latores in unum componere proposuerunt. & ideo ibi denoiatus fuit liber ab ipso libri compilatore. Non ob. §. deinde cu Apius. quia illud fuit factū ex gratia, sicut & sibi alij honores fuerunt tunc collati, licet non ex debito. liber aut sextus denominatur a Bonif. 8. quia in eo plures pstones posuit ultra editas ab Inno. iij. Cle. iij. Greg. x. ¶ ¶ sicut et codex denominatur a Iustiniano: quia in eo multas nouellas pstones posuit, ultra compositas a praedecefforibus suis Romanis Imperatorib. patet. C. de no. co. compo. in prin. ¶ ¶ Ex pmissis infero, qd roni pgruit Romanu pontificem sub noie suo p fiteri & attestari debere indultum a praedeceffore, & sub eius bulla completere

IRCA PROEMIVM Primò, què ro, an liber iste, quia uolumen est per se, debeat dici liber septimus decretalium.

Et vñ, qd sic: quia liber sextus fuit uocatus sextus, ex eo qd additus quinque libris compilationis Gregorianae: ut patet in proemio sexti libri. Ita & iste, quia additus sex libris, det dici septimus. ar. l. illud ff. ad l. Aquil. Contra tenet Pau. quia, ut dicit, non emanauit sub forma libri haec compilationis. Idem gl. in proemio sup verbo, vñ. Vult dicere, qd ille est liber in quo continent plures pstones plurū Auctoru sicut in sexto in compilatione Gregorianae, in C. & alijs. & in isto volumine solum continent pstones Clementis v. Praeterea, ut dicit, non fuit secutus stylū Inno. iij. & Grego. x. quia non mandauit singulas collocari sub singulis titulis antiquis decre. ¶ Mihi aut uisum est qd si nec iste liber qd uocat clementinae, det dici liber septimus, nec liber qd uocat sextus, det dici liber sextus: nā in nullo librorū qnq; decretalium sunt rubricae, qd in alio: immo diuisa & separatae. at in sexto lib. & in pñti sunt eadē Rubricae qd in quinque libris decretalium: vñ det dici uolumen p se non p̄tinuatum eū v. libris, nec cū. 6. ¶ sicut uidemus in C. nā in illo sunt idem tituli qui in trib. uoluminib. digestorū: & tñ non addit illis: sed rubricae posita in uolumine Infortiati sunt diuersae a rubricis ff. veteris: & si fr rubricae ff. noui sunt diuersae & addunt sequentes ad praecedentes, vt l. 1. ff. de sta. homi. ¶ Ideo Infortiati & ff. nouum sunt duo uolumina p se continuata ad ff. vetus. ¶ Et iō in p̄ncipio illorū ponit exordium uel proemium: quia in ff. veteri fuit positū. p tribus uoluminib. ut patet in eo. sic et tres libri. C. qui sunt in lib. uocato Volumine, adduntur ad. 9. praecedentes, & non habent p se exordium uel proemium: & in eis ponunt tituli seu rubricae separatae a titulis positus in lib. 9. praecedē. ¶ Cōcludo ergo, qd istud uolumen est liber p se, nec est additus p modū numeri ad p̄ntes. Et idē dicere de compilatione Bonifacij, nisi qd & expresse dicere ibi. sed an p̄tinenter, uides ex p̄missis. Non ob. qd in isto uolumine nihil est alienū a cle. qd non ideo minus est liber a quo habet sua essentialia, principium. l. & finē.

ADDITIO.

¶ Non ideo minus est liber. Vide notata p istū. j. octauo fol. & ut de hic Car. & Barba. tenentes qd d uolumen, & no liber. Crederē dicendū cū Bonifa. hic hūc esse librū. Nā liber dici pot. p uolumine libri, ita Bar. & Bal. in rub. ff. sol. ma. Itē qd liber accipit p separato tractatu. ita expresse Bal. in rub. in prin. ff. sol. ma. sed iste liber habet separatū, eū no p̄tinuē ad alios libros, s̄m gl. j. de sum. Tri. eo. li. approbata cōiter. unde sequit. qd est liber. vñ Barb. dicit ibi qd principiu huius libri no det p̄tinuari ad alios libros, p glos. uulgatā in rub. ff. de p̄di. fur. & facit d. c̄rina Bal. in rub. C. de ser. fug. & Io. de Imo. in rub. ff. solu. mat. licet Iason in rub. Instit. de act. uerf. statuit. dicat illā gl. sibi illud no p̄bare. illā gl. tñ in sequit Alex. in rub. ff. so. mat. in prin. gl. vñ apparet qd p̄tici liber. & ad istud p̄positū vñ mihi tex. in l. librorū. §. si cui. ff. de leg. 3. ubi legatis 100. lib. dūr legata cētū uolu. libro. vñ liber includit uolumen & sic dicere qd uocat uolumen, & no liber est absurdū ex p̄missis. Crederē dicendū, hūc librū no fore uocadū septimū, eū a separatis no fiat illatio. in c. eui. de non sacerdotali. de pben. in 6. & in c. susceptū. de refer. eo. lib. faciūt notatā p gl. in rub. de sum. Trin. i. 6. & p Domi. & Philip. Fran. ubi dant simile de p̄tinuatiōe no fiēda de Auth. ad librū. C. neq; obstat fundamēta gl. hic s̄m istū fo. 7. j. Deuenerat. Adde Bal. & Panor. in c. Irlis. de referi. ubi tenet p illū tex. qd actus det attribui principio, & no fini, et licet principiu no sit nisi exhortatiuū. & ad hoc facit tex. in l. j. ff. de ori. iur. ubi finis p̄portionat ad principiu, eū principiu sit optima pars cuiuslibet rei. & sic ab illo res nodū dēt denoiari. vñ Bal. dicit ibi qd noia finalia rerū capiūt denoiationē ab inchoatione. & sic hō exiis in uero, incipit fieri hō. vñ si ex hēs blada puniē ex statuto, iter arripies uentū incipit delinqre. itē i p̄suetudine incepta d̄ p̄suetudo. & idē de ufuscatione. Vnde licet opus no fuisset p̄fectum ab Clemente respectu in itij, no est incōueniens, qd opus denoietur ab eo dē. Neq; obstat iura hic in principio allegata. nā non importat necessitatem propter dictionem, adeo gratum fuit populo.

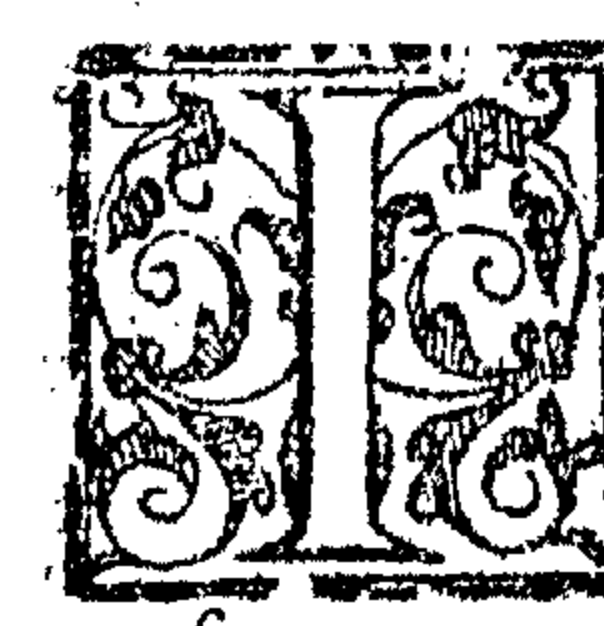
comple^r quod ille facere proposuerat, & ad actum totale iam
 13 quasi processerat, melius patet, iusto procemio. † & ista considerat
 ione Papa sub bulla sua in formatiōi congruit, expedit literas su-
 per gratia, ad pdecessore suo concessa, super qua morte p̄uentus
 concessa non fuerunt litera sub nomine p̄decessorū, quia p̄cedē
 do gratia, proposuit super illa literas expedire, & sic successor ni-
 hil noui p̄cedere censetur: quod est notandum. ¶ Tertio quæro,
 quæ sit cā efficiens, materialis, formalis, & finalis huius libri: istis
 vt scitis habebitur notitia scientiæ huius libri: quia s̄m Philoso-
 14 phum, scire est rē per cās cognoscere. l. scire. ff. de legibus. c. cū
 cām. s̄. de testib. in Autenti. de hæredi. & fal. s̄. si vero absint ali
 qui, col. j. & no. in l. solā. C. de testi. dñi mei doct. circa ista varia
 scripserunt s̄m Cōmētatores antiqui super cōpilatione Gregoria
 15 na. & Hosti. in summa, q̄ et Io. Mo. super procemio libri. vj. † Ver-
 rum pro nō breuiter & p̄clusiue dicendū est: q̄ cā materialis est
 illud de quō tractat, siue ad fidē p̄tineat, siue ad mores, vel ad vti-
 16 litatē, seu bonū reipublicæ. † Cā formalis est diuisiō libri per titu-
 los: qui & in v. partes diuidi possunt, prout diuiduntur tituli cōpi-
 17 lationis Gregorianæ. † Cā verō finalis est, vt subditorū mores, q̄
 ad mala p̄mō sunt, corrigantur, vt delicta puniant vt lites & iur-
 18 dia terminentur ac siniantur s̄m Ioan. Mo. Pro quo facit istud p̄-
 mium in suo exordio. † Nam princeps horū potius q̄ scilicet rōnem
 19 hīe dēt. ut l. j. C. de secum. nu. † Subditos em̄ cupit efficere bonos,
 non solū metu p̄narū, verūm et p̄miorū exhortatione. vt l. j.
 in prin. ff. de iusti. & iurc. Malitq; ampliari imperium adiectione
 hominū bonorū, q̄ copia pecuniarū. l. si. circa finē. ff. de bo. dāna-
 20 to. s̄. cum nihil tā conferat ad fidē, q̄ mores benigni. l. scire oportet.
 21 ter. s̄. si p̄fectoriū hominē. ff. de tuto. & cura. da. ab his. ¶ † Cā
 22 in super efficiens est Clemens v. harum constitutionū autor: † q̄
 p̄p̄ eius bonitatē, cū non esset cardinalis, sed solum archiepiscopus
 Burdegalenis, fuit vacante sede apostolica p̄ mortē Benedi-
 23 cti. vj. electus in Papā: ex quibus patet quæ sit vtilitas huius libri,
 & cui parti philosophiæ supponatur liber iste: quia Ethicæ, cū de
 moribus tractet. ¶ Quarto quæro, qualiter diuidatur iste liber:
 dico q̄ in duas partes. l. in procemio, & tractatum. Secunda ibi in
 Rubro de summa Trinitate. In prima aut ponitur intentio huius
 libri generaliter. in secunda ponitur narratō in ḡne profectio
 specialiter. ¶ Quinto quæro, an sit aliqua differētia uel superfluitas
 inter hoc p̄mii Gregorianū & illud Bonifacij? Glo. ij. hic i. p̄
 23 mio posita dicit q̄ non. & istud est necessarium dicere, q̄ p̄
 mium nullū suffragiū præstans, est refecandū & abijciendū. C. de
 nouo codice p̄firmando. post principū. at istud procemii præstat
 vtilitatē, quia per ip̄m colligimus mentē & rationē auctoris, sicut
 diximus in p̄fatione. l. si. ff. de hæredibus instituen. nam, vt dicit
 24 Caius Iureconsultus, nisi fallor, † Ipse p̄fatione & libentius nos
 ad lectiōnē materiæ p̄positā perducunt, & cū ibi veniremus, cui
 dētiore eius p̄stant intellectu: vt l. j. in si. ff. de orig. iur. tū quo ad
 25 questū dic breuius, † q̄ Gregorius posuit causam impulsuā & fi-
 nale iuris positū: Bonifacius tractauit de vinculo causæ efficien-
 tis iuris in quo consistit: Ioan. principaliter tractat de causa ma-
 teriali iuris positū, quæ consistit circa dubia emergentia sapien-
 da, & circa virtutes adaugendas, & vitia extirpanda &c.

1. Papa, dum scribit sub bulla, debet suum nomen preponere.
 2. Imperatores soliti sunt nomē proprium describere, cum describunt
 aliquid autoritatis.
 3. Nomen Papæ debet preponi etiam Imperatoris nomini, siue scri-
 bat ipse, siue illi scribatur: licet antiquitus secus fieret.
 4. Nomen Papæ debet preponi in cōfectione instrumentorum in ter-
 ris Ecclesiæ, sicut Imperatoris in terris illius.
 5. Nomen Papæ appellatiuum cū proprium est commune, si scribitur
 cum bulla debet describi.
 6. Officiū Papæ est vocare episcopum.
 7. Nomen appellatiuum Papæ nō est describendum, cū scribitur sub
 sigillo: sed vtendū est verbo, &c. et de effectu illius clausule vide.
 8. Papa ante coronationem se vocat electum episcopum.
 9. Papa est super omnes creaturas, tamen humiliter scribit cæteris.
 10. Papa subditos quos vocat filios, intelligitur cura, non generatio-
 ne, seu adoptione.
 11. Honoratior debet preponi in scriptura pluribus directis.
 12. Papa benedicere dēt illis quibus scribit, & optare salutem eorum.
 13. Mittens epistolam, debet in ea salutare illum cui destinatur.
 14. Mittens epistolam an suum nomen preponere debeat.
 15. Ioannes xxij. presertim conditor, vocabatur Iacobus.

16 Nomen mutatur ex assumptione papatus.
 17 Petrus Apostolus ante papatum vocabatur Simon.
 18 Actio Christi debet esse nostra instructio.
 19 Mutatio nominis an sit permessa.
 20 Mutatio nominis per assumptionem ad papatum quare fit.
 21 Creatura omnis post natiuitatem illico subdita est Romano ponti-
 fici, & ipse nulli subditus est.
 22 Nomen Ioannes est gratiosum & exaltatum inter cōmētatores.
 23 Statura parua non arguit inhabilitatem virtutum.
 24 Nomen episcopus non est dignitatis, sed officij, ratione cuius conse-
 quitur dignitatem.
 25 Præfectus vrbis, & similes, non dicuntur habere nomina dignita-
 tis, licet illam consequantur ratione officij.
 26 Papa quare in literis suis locum, seu sedem non apponit vnde est
 episcopus.
 27 Episcopus dicitur quia super omnes intendens.
 28 Regis appellatione per antonomasiam intelligitur rex Franciæ.
 29 Papa quare se vocat seruum.
 30 Papa non est seruilis conditionis, imo est legibus solutus.
 31 Notarius vocatur seruus publicus, nō tamen est seruilis cōditio.
 32 Papa an possit stipulari subdito: & quid de alijs episcopis.
 33 Filius familias an possit patri stipulari.
 34 Officialis an possit stipulari subdito.
 35 Officiū Papæ dicitur publicū quo ad actionē cuiuslibet acquirendā.
 36 Papa dicitur seruus: quia debet intendere vtilitatibus subditorū.
 37 Peccator dicitur seruus peccati: quia peccato seruit.
 38 Papa est seruus seruatorum, fidelium tamen.
 39 Papa episcopos, archiepiscopos, & patriarchas vocat fratres, alios
 filios, & vtrum sit verum indistinctē, vide.
 40 Noster, verbum non additur cum scribitur fratribus & filijs qui
 dicuntur nostri.
 41 Papa cū scribit cardinalibus nō vtitur verbo Nostros, nomine pro-
 prio illorum expresso: quid nomine dignitatis expresso, vide hic.
 42 Doctor an dicatur habere dignitatem.
 43 Doctori honorificentia debetur & reuerentia cū salutatur.
 44 Doctor pater, & non frater, est appellandus.
 45 Doctori ingressus palatii nō est interdicitus, nec ad secreta iudicij.
 46 Doctor habet iurisdictionem ordinariam circa suos scholares.
 47 Doctor debet præferri simplici militi.
 48 Doctori quando sit permittum aliquid occultare.
 49 Scholares & Studētes differunt proprie, sed nō large: vt hic vide.
 50 Doctores per se constituunt collegium.
 51 Scholares per se constituunt vniuersitatem.
 52 Scholares gaudent regulariter sex priuilegijs, de quibus hic.
 53 Qui totum dicit, nihil excludit.
 54 Papa scribendo excommunicatis, non videtur eos absoluerē, etiam
 si scienter.
 55 Ius vniuersitatis an possit remanere in vno.
 56 Constitutiones Clementinarum legant non solum studentes, & non
 studentes Bononiæ, sed etiam alibi.
 57 Constitutiones in corpore iuris clausæ post duos menses a die publi-
 cationis ligant.
 58 Rescripta, priuilegiatiua, seu iurisdictionis tributina sunt restrin-
 genda, cum sint stricti iuris.
 59 Priuilegium datū scholaribus, competit scholarari non studenti, dū
 tamen aliā viuat vt scolaris.
 60 Priuilegium scholasticorum non suffragatur ei qui moratur in vni-
 uersitate ratione sui beneficij.
 61 Papa non salutat cum scribit infidelibus, excommunicatis, aut schis-
 maticis.
 62 Saluatio est causa reconciliationis.
 63 Benedictio à Papa suscepta, quid operetur.
 64 Vniuersitas an possit assequi benedictionem Papæ.
 65 Vniuersitas non est corpus anima informatum.
 66 Vniuersitas an possit excommunicari.
 67 Vniuersitas an possit premiari merito consolante animam.

ADDITIO.

¶ Et sub eius bulla complere. Idem tantum Panor. de vrbani-
 te, nisi sit ius q̄situm in re: quia tunc de necessitate in c. literis, de
 rescip. facit textum in l. si ego. s̄. ff. de iure do. & facit dictū Bald.
 notabiliter in d. c. literis, de rescip. in uerfi. pone. vbi uide egre-
 gijs quā alibi per Imol. in glof. ij.

IOANNES. Dñi mei, hic incipit p̄mium
 vltimæ p̄pilationis, editū à felicis recordatiōis
 dño Io. Papa vigesimo secundo, sup̄ p̄stitui-
 tionibus editis ab eterne recordationis dño Clē.
 Papa quinto, imediate suo p̄decessore. qd̄ s̄m
 oēs, diuidit in duas ptes, vel in quatuor: quod
 profecture, ut ponit glo. j. in fi. Tu tū diuidere potes in sex pres.
 In prima ponit nomen propriū autoris procemiantis, & appella-
 tiuū eorū quibus sermo dirigit, cū salutatione solita. In secunda
 ponit exordij, expresso, qd̄ incūbit ex debito Romano pontifici
 circa nouorū iurij editionē. In tertia ponit specificē decretū &
 propositū Clementis quinti, circa nouellas constitutiones p̄ eum
 promulgatas. In quarta ponit p̄miantis excusatiō: quare in pri-
 mordij suæ assumptionis effectu nō mācipauit: quæ Clemens v.
 suus immediatus p̄decessor mature fieri decreuerat, sed vsq; tunc
 distulit. In quinta ponit mandatū p̄miantis, & impletio vo-
 luntatis Clementis quinti p̄defuncti. In sexta ponit tps, & locus
 peracti p̄mij. Secunda ibi: qm̄. Tertia ibi: hoc sanē. Quarta ibi:
 nos igit. Quinta ibi: nunc igit. Sexta ibi: datū, vsq; in fi. ¶ Redeo
 ad primā partē, in qua sunt tria. Primō ponit nomē propriū & ap-
 pellatiuū scribentis. Secundo subiungit nomē appellatiuū illorū
 quibus scriptura dirigit. Tertio p̄cedit donū benedictionis & salu-
 1 rationis. ¶ Primō igit nota, q̄ Papa dū scribit sub bulla, dēt no-
 2 men suū propriū p̄ponere, p̄cor. s̄. in procemio p̄pilationis Gre-
 3 go. & Bonifacij. simile. j. q. ij. c. saluator. in subscriptione. † Sic et
 soliti sunt facere Imperatores Romani: vt patet in ca. Lotharicus,
 de phi. feu. alie. p. Lotha. x. col. & c. imperator Federi. de pac. iu.
 fir. e. col. olim autē imperator p̄ponebat nomen suū et si scribebat
 Papæ. ut c. si. de prohi. feu. alie. p. Lotha. x. col. & epistola victor.
 C. de su. Tri. & tunc Papa dū scribebat imperatori, p̄ponebat no-
 4 men Imperatoris: ut patet in subscriptione epistolæ inter claras.
 5 C. de su. Tri. † Hodie aut totū sit b̄ epra: quia Papæ nomen p̄po-
 nit, siue ip̄e scribat, siue scribat eide. vñ distinguē tēpora, & p̄cor
 6 dabis scripturas. ij. q. j. c. si peccauerit. lapud antiquos. s̄. pe. & ibi
 no. C. de fur. Sed mundus distinxit, nisi Deus aliter p̄uideat, q̄ re-
 7 deamus ad tpa priora: qd̄ ab sit. † & sic habes ar. p̄ p̄fectione in-
 strumentorū, vt in eis debeat p̄poni nomē Papæ in terris ecclesiæ,
 sicut imperatoris in terris imperij: de quo in Autē. vt p̄ponat no-
 8 impe. in prin. colla. v. ¶ Secundo nota, q̄ qñ Papa scribit sub bul-
 9 la, dēt et nomini suo p̄prio addere nomē appellatiuū sui officij,
 10 cū ut cognoscat scribēs. c. ex quo nomen propriū erat commune: s̄
 fecus si singulare, ut gallo p̄slo. ut l. hac p̄solutissima. & ubi no. C. qui
 11 testa. fa. pos. f̄est aut offm̄ Papæ, qd̄ dēt se uocare ep̄m. est em̄ ep̄s
 e nomen officij & ordinis. & p̄cor. s̄. alie p̄pilationes: qd̄ est uerū
 12 qñ scribit sub bulla: † fecus si sub sigillo: tunc utit uerbo, &c. sub
 quo p̄prehendunt ea q̄ erant exprimentā si sub bulla scripsisset.
 ar. l. Gallus. s̄. idē credendū. & qd̄ ibi nota. p. Bar. de lib. & posth.
 13 † an coronationē uerō scribit Electus ep̄s, ut no. in procemio vj.
 14 libri. ¶ Tertio nota, q̄ licet papa sit sup̄ oēs creaturas, ut c. pro-
 positū. s̄. de p̄ces. praz. tñ humiliter scribit cæteris creaturis, qd̄ ser-
 uū se appellat seruatorū. p̄cor. alie p̄pilationes, & clare in c. relatū
 15 in si. de sen. excō. ¶ Quarto nota, q̄ Papa subditos quib. scribit, vo-
 16 cat filios: nō tñ sunt filij genitura, nec adoptione, sed cura & ho-
 17 nore. p̄cor. c. dilectus filius cū si. s̄. de rescip. ¶ Quinto nota, q̄ i
 scriptura q̄ pluribus dirigit, honoratior meritō p̄ponitur. cōcor.
 18 supra scriptio multarū decre. & p̄sertim decre. ex parte. de cōstit.
 19 ¶ Sexto nota & vltimō, q̄ q̄ propriū est Papæ benedicere quib.
 20 scribit, & optare salutē ipsorū. † & sic facit, q̄ ille qui mittit episto-
 21 lā, dēt in ea salutare illū cui destinat. p̄cor. l. publica. s̄. ff. de posi.
 ¶ Venio ad q̄ones. Et priō q̄ro, vñ habuit p̄mias hoc nomen
 22 Ioānes? Certē nō ab origine: quia uocabat Iacobus: † sed ab eūc
 23 tu, dū fuit assumptus in Papā: quo casu & tpe debuit sibi aliud no-
 24 men assumere, † ex ep̄lo Petri Apostoli, q̄ cū ab origine Simō vo-
 25 care, fuit nomē sibi mutatu, cū uicarius Christi fuit cōstitutus, &
 tunc sibi impositū nomē, Petrus. xxj. dist. c. in nouo. hanc igit mu-
 26 tationē ex necessitate facit electus in Papā, ut ab ep̄lo Christi
 non deuiet, q̄ sic statuit in Petro, ut quilibet successor seruaret i
 27 se ip̄so. † Nā oīs Christi actio, nostra est instructio: c. Deus omni
 28 potēs. ij. q. j. c. significasti. de elec. & sic non hōc locū. l. unica. C.
 de mutatione nominis. q̄ solū loquit in mutatione fraudulenta.
 29 ¶ vñ mutatio ē uoluntaria à fraude libera non est p̄hibita, ut ibi
 patet. pro quo facit. l. facta. s̄. si in danda. ff. ad Trebel. ¶ Secundo

quod, square fuit in Petro mutatio nominis facta. q̄ cū Christus
 fuerit dñs naturalis & discretus, non sine cā processit ad hanc mu-
 tationē. Glo. in p̄mio. vj. dicit, q̄ fuit p̄p uicariū Dei cōcessum;
 cū antē eēt purus hō, nunc aut uicarius Dei. & sic hō mutatus, iu-
 stum fuit ut nomen nouū hēret. c. ut nostrū. ut ec. benefi. Tu dic-
 21 † q̄ oīs creatura statim q̄ nata est, subdit potestati Dei, & uicarij
 eius. ita q̄ solus uicarius Dei est ille qui p̄est oibus creaturis, &
 nulli creato subest. vñ cū aliquis assumit ad talē vicariatū, cōstat
 q̄ ip̄e de subdito efficit dñs omnium, quia remanet idē hō specie &
 numero sicut prius, & hoc tpe assumptionis considerato, est dñs
 oium: & tpe à minori cōsiderato subditus erat quo habuerat no-
 men: iustum est, ut istud corpus quod mō p̄est omnibus, amplius
 non uocet noie antiquo, quo appellabatur dū suberat, sed nouū no-
 22 men habeat, sicut de nouo omnū dñs est effectus. ¶ Tertio di-
 cit gl. q̄ hoc nomē, Ioan. est gratiosum & exaltatū inter Roma-
 nos pontifices: & inter Cōmētatores iuris canonici quod ad nume-
 rum: quod dic, ut in glo. ¶ Quarto glof. describit uirtutes huius
 domini Ioannis, quæ erant magnæ, licet eēt staturæ parue. Ex
 quo

ADDITIO.

¶ Nomē suū propriū preponere. Adde q̄ stilus curiæ est, q̄ Papa
 se anteponat illis, quibus scribit: alias l̄ræ dicuntur falsæ, s̄m Panor.
 in procemio Gregoriano. in i. lect. col. j. in p̄rio notabili. cui stylo con-
 cordat mos scribentū antiquorū, s̄m Imo. ibi col. ij. uer. ij. oppo-
 no. p. tex. in l. nepos Proculo. ff. de uerb. signi. in l. Lucius. ff. de do-
 natio. in l. inter claras. uerfi. uictor. C. de sum. Tri. & sig. catho. vñ
 refert q̄ Plinius in prin. naturalis historica se Vespasiano p̄misit.
 Et facit rō, quia pastor oium. est in c. solita. de maior. & obe. in c.
 cuncta p̄ mundū. ix. q. ij. Neq; obstat tex. in ca. dilectissimis. xij.
 que est. secundam. nam ibi Papa se postponit secundam eisdem ex
 humilitate.
 ¶ Hodie aut totū sit eō. Et bñ s̄m Archi. & Cardi. Alex. in ca. duo
 sunt ḡna. xcvj. di. vñ infert ibi Arch. Ep̄s Ep̄scopus Hispaniæ, q̄ Deo
 secularē manus regū. & idē in propriis terminis tenet Ioānes Mon-
 tan. in tract. de autori. mag. concilij. fol. xj. uerfi. sed quis p̄cedet.
 vbi cōcludit simplr, q̄ Papa est p̄ponendus, qd̄ qñ cōcurrit digni-
 tas ecclesiastica & secularis, ecclesia præfertur: p. tex. in Aut. ha-
 bita. ne filius pro p̄re. ibi eporum, abbatum, ducum, omniumq; iu-
 dicum ex ordine l̄ræ &c. quia simplex sacerdos cōmittit seculari
 p̄ferri. ita Feli. in rubri. de maio. & obedien. col. iij. uer. simplex
 sacerdos. per tex. in c. quis dubitet. 96. di. Vnde exclamat ibi q̄ mī
 seros sacerdotes, qui hodie se faciunt familiares & plerumque le-
 ones potentum. & idem tenet Barba. hic in ij. lect. procemi. col.
 iij. uer. no. q̄ ubi superior.
 ¶ Cognoscatur scribēs. Adde Instiniam in subscriptione. p̄
 mij. ff. & Bal. ibi col. j. uerfi. iij. not. tenet q̄ epistola dum contine-
 re nomē scribentis, & illius cui scribitur, & dignitatis nomen dēt
 continere seu appellatiuum, alias non est autentica scriptura, s̄m
 eundem Bal. ibi col. fi. uer. quid li epistola. quod dictum approbat
 Barba. hoc in procemio. in ij. lect. col. iij. uerfi. nota secundō, q̄
 epistola saltem in arduis, secundum eisdem.
 ¶ Ex quo nomē proprium erat cōmune. nota q̄ ex noie proprio
 cōi non est sumendum argumentum. adde Bar. in rubr. Infortuati,
 uerfi. & est argumentum. adde Panor. in c. j. col. pe. uerfi. an aut.
 de iud. & in procemio Gregoriano, in ij. lect. col. ij. uer. sed quero.
 & uide ibi plenē per Feli. uer. prima conclusio. adde Bar. in l. si. s̄.
 ff. ad municipales. & adde Alex. in rubrica sol. mat. ff. uerfi. indu-
 citur et hæc glo. & uide ibi Iaso. in col. iij. uer. ij. conclusio. & per
 eundem Iaso. in l. j. §. appellata. ff. de cer. pet. uer. iij. limita. & Ale-
 xan. ibi col. j. uer. alio casu. & uide Philip. Fran. in procemio sexti
 col. ij. ubi communiter tenetur, q̄ non ualet.
 ¶ Est em̄ episcopus nomen officij. Adde Imo. in procemio Gre-
 goriano. in ij. lect. col. ij. uerfi. iij. oppono. & ibi Panor. in secun-
 do notabili, uerficulo, secundō collige. & idem tenet in c. licet de
 uitanda. in sexto notabili. de electio. & idem tenent Domi. & Phi-
 lippus Fran. in procemio sexti, post glof. ibi & post glof. in cap.
 quia periculosum. de sententia excommunicationis, in sexto. &
 uide ibi etiam Dominicum & Philippum Fran. idem tenentes. &
 Bar. j. eodem in secunda lectura procemii columna quarta. uerficulo,
 nota quod Papa.

quo nota, qd in modico vase posset residere per optimu vinu, aut res alia pretiosissima; aut qm et hoies non appreciantur sm mensuram, iuxta vulgare prouerbum, q Glo. j. facit sex. Primò nomen promegiantis p p duo non extollit. Secundo dicit q noim Ioannes super cetera in numero quo ad Romanos pontifices & iuris canonicos Commentatores & doctores creuit. Tertio, imperfe ctionem primæ lectiois excusando ponit. Quarto promegiantē ex virtutibus eius quas p̄mendat, exprimit. Quinto p remissione nonnulla quæstia expedit. Sexto promegiantē totum p partes diuidit. Secunda ibi in apostolatu. Tertia ibi; & quia. Quarta ibi; est aut, Quinta ibi; de hac. Sexta ibi; diuidendo. Deinde super verbo, 24 Eps, qro, t an hoc uerbu, Eps, sit dignitatis? Videt q sic, ut Aut, sed episcopalis dignitas. C. de epi. & cle. & in Aut, cōstitutio q di gnitatis. s. p. ap. col. vj. Vnde sumitur p̄teritum dic, qd est nomen officij, seu ordinis clericalis, quod proficere ut glo. ponit in p̄mio. vj. li. super verbo, Eps, pro quo l. si. itē epi. ff. de mu. & ho. Non ob. alle. in contrarium; quia licet verbum. Eps, sit nomen offi cij; tñ habens illud officium est per hoc in dignitate positus. t̄ Simi le in p̄fecto urbis, quæ store, & alijs p̄fectis; quia licet sit nomina officij, tñ assumpti ad illa, sunt in dignitate. ut patet de 26 offi. p̄fec. vt. cum si. ¶ Secundo quæro, t̄ quare Papa non apponit in literis suis locum seu, sedē, vñ est Eps: sicut ceteri faciunt. Videre licet, q̄ antiquitus appellaret se vrbis Romæ Archiepi scopum, ut c. facimus. iij. di. & quadoq; vrbis Romæ ep̄m, ut l. inter claras. in sup̄scriptio. C. de sum. Trini. tñ in distinetudinem hoc abijt; & merito; tum ne curiosi & pertinacibus daretur occasio dicendi p̄ expressionē certæ sedis eū non esse aliarū se dium Ep̄m; quod esset falsum, cū ipse in plenitudine potestatis sit assumptus. Reliqui verò in partē sollicitudinis. c. cuncta. p̄ muna dū. & c. p̄ principale. 19. q. iij. t̄ tū quia sibi magis conuenit hoc nomen Eps, q̄ alterum; quia est super oēs intendens. vt c. cū ex eo. in si. de peni. & remis. ¶ Et iō dicendo simpliciter, Eps, dēt intelli gi de supremo, hoc est de Romano p̄ excellentiā. vt l. eū qui ve 28 t̄ gal. ff. de ver. signi. dicimus, t̄ q̄ appellatione regis simpliciter facta debet intelligi de Rege Franciæ b̄ p̄ excellentiā. hoc tñ iu. e non probatur, nec p̄ Angelicos, nec p̄ alias prouincias approbat. Fateor tñ, q̄ Papa diuersimodē appellatur: quod proficquitur hic specificē Pau. ¶ Subsequēter super verbo, Seruus, qro, t̄ quare Papa appellat se seruū. Quidā dicunt, qd ex humilitate nimia, sicut Gregorius ex eadē negabat se esse vniuersalē Papam. 8. q. di. c. eccle. sic et Imperator Iustinianus se appellabat seruū minimū. l. j. post prin. C. de offi. p̄ fe. Affi. & ibi alij dicunt, qd a seruendo; quia seruit subditis, dum excutit ab eis onera, dūque remouet ab eis scandala, ducendo noctes infomes. c. officij. de off. leg. in vj. ¶ Tu dic, q̄ sicut seruus alterius qui non est liber, toto studio debet esse intentus circa vtilitatem dñi sui. ar. l. si. C. p̄ quas p̄so. no. acqui. ita Papa toto studio debet intendere circa bonum & pacifi cum regimē sibi subditorū, & se exhibere ad cōmodū oīum, & ad hoc ueluti seruū se reddere debet, exemplo Pauli Apostoli, q̄ de seipso dicebat; Cū sim liber ex omnib. oīum me seruū feci, vt plures lucrifacerē. 2. 8. q. j. c. iam nunc ex hoc pontifex dicit h̄ra 30 officij seruitutis, ut c. nisi cū pridē. §. alia verò. de renun. t̄ Non est igitur Papa seruilis conditionis, quia in maxima libertate est, legibus eū solutus est, vt l. princeps. ff. de legi. & c. proposuit. de p̄ces. p̄rab. sed h̄t officij seruitutis, & sic sentit Io. Mo. in p̄mio 31 vj. t̄ Simile videmus in notario qui q̄q̄ non sit seruilis conditionis, tñ uocat seruus publicus, quia publicē seruit, quia deputatus est exercere officij p̄cernens publicā utilitatē. vt l. generali. & ibi no. C. de tabu. li. x. & l. i. ff. de pu. fal. fo. Et iō lex q̄q; eū uocat perso nā publicā. In si. de adop. §. cū aut. q̄q; seruū publicū: ut iurib. §. alle. & l. non aliter. ff. de adop. & l. i. C. eo. tit. Et iō ipse requisi tus tenet facere instim, alijs p̄m̄i, ut probat. l. iubemus. C. de de fens. ciui. & §. si. in Aut. de armis. colla. vj. ad instar capponis q̄ nō potest repellere iter agentes. ut l. j. in si. ff. de fur. aduer. na. ca. Ita. 32 ¶ Itē quæro, nūquid ex stipulatione Papæ quaratur actio sub dito, hoc est, nūquid Papa possit stipulari subdito. Ber. v̄ dice re, qd sic ecclesiæ, quasi hoc respectu dicat seruus: ut no. in prog. p̄lationis Gregorianæ super uerbo, Seruus. Ego dico, qd licet Papa subditis possit prouidere, sicut seruus dño, non tñ p hoc dēt 33 dici seruus. Inā s̄m homo filiusfam. diceretur seruus, cum ex eius stipulatione q̄ratur patri. l. quod dr. ff. de uer. ob. quod tñ est fal 34 sum. t̄ Sic et officialis ex cuius pacto q̄ratur actio subdito, ut l. eū pro quo. & ibi no. ff. de in ius uo. deberet dici seruus: quod eēt ab 35 surdū. t̄ Fateor tñ, qd cum officij Papæ sit publicū & susceptē ser

uitutis circa vtilitatē cōem: qd ex eius stipulatione quarit actio subdito, c. p̄ dicta l. eū pro quo. quod est notandū: & sic eēt in quo cunq; alio Ep̄o quo ad sibi subditos, non alios. p̄ quo uide Pet. & Cy. in Aut. generat. in prima. q. C. de Epi. & Cle. ¶ Conclude er 36 go, t̄ qd Papa est seruus rōe susceptæ seruitutis officij, quia rōe dēt seruire intendendo circa p̄moda subditōrū, ut c. suscepti. de p̄bē. 37 in vj. similiter peccator dicitur seruus peccati, quia pctō seruit. vt 38 l. si. circa mediū. & ibi no. de senten. pal. ¶ Item querot̄ super ver bo, Seruorū, de quibus intelligatur. Dic quod de fidelibus, quibus (vt dictū est) seruire dēt. Et idē est ac si diceret, seruus ecclesiæ, uel publicus: tñ honestius est locutus. Et idē sicut ipse dr̄ seruire vniuersis fidelibus: ita familiares sui quia sibi seruiunt, dicunt ser uo. 39 iure d̄ vniuersis. ut c. cū dilectus. de cle. non refi. Itē p hoc qd dicit, Filij: patet quod nō scribit Episcopis, nec Archiepiscopis, aut Patriarchis: quia illos uocat fratres uenerabiles, reliquos uero filios dilectos. cap. quān graui. de cri. fal. per Hofst. in c. ad li berandum, Deinde. vnde licet inter istos doc. & schola. de qui bus subiicit, essent aliqui episcopi: non tamen litera esset c̄ vi uiofa

ADDITIO.

¶ Quandoq; urbis Ro. Ep̄m. Quotupliciter ualeat uocari Papam, vt de per Do. in c. j. de conti. in vj. in glo. in uerbo, Romanus. ¶ Regē Franciæ. Qñ simpliciter loquimur de rege, debemus intel ligere de rege Franciæ. Adde Bal. in c. vnico. §. si. de p̄hibita feu. aliena. p̄ Fede. col. sin. vbi dicit, qd qui iurat fidelitatē, excipere v̄ Imperatorē, & regē Franciæ, qui su p̄ oēs reges est, & quo ad eius subditos est tanq̄ quidā corporalis Deus. Et adde eundē Bal. in c. sil. 2. 18. tertia partis, qd incipit, petita uenia. ubi dicit, qd rex Fran corū su p̄ oēs reges Christianorū obtinet coronā libertatis & glo rię. & adde eundē Bal. in sil. 2. 17. tertia partis incipiente, ego pu to qd ab iniusta snia. dicentē qd nemo p̄sumat honorē su p̄ uexilla inuictissimi regis Francorū. Adde notata p̄ dñm Heliā Turonen Archiep̄m in suo tractatu § pragmat. sanctio in quarta rōe p̄mi nentia sedis apostolicæ, vbi meminit sanctā sedē apostolicā p̄ oibus regibus regē Francorum laudasse, & extulisse regnū eius super oia regna mundi extollendā fore edocet. Nā serf. Gregor. Pap. in quadā epistola Guilberto, regi Fracōrū talia uerba dixit: Quāto regia uestra dignitas antecedit, tanto ceterarū gentiū regna regni uestri p̄fectō culmine excellit. Vñ infert, qd quidq̄ ceteri regis gloriant h̄re, in ipō est. vñ de illo legit̄ quia p̄ rigidas Alpes magnis periculis transiit, durissima bella gessit: stare p̄ singulari laude inter oēs christianissimus uocatur: ita tenet Stepha nus Auferri in additione col. ij. suæ repetitionis sup̄ clem. j. j. de off. ord. & adde dñm Decium in c. nouit. de iudi. in prim. vbi dicit qd merito appellatur excellentissimus, cum sit super omnes reges. ¶ Queritur actio subdito. Idē tenet Imo. & Panor. in prooemio Gregoriano. in glo. sup̄ uerbo, Sermo. p̄ illis est glo. ibi expressa quæ tenet qd in Papa & Imperatore fallit illa regula, Alteri p̄ alte rū. & postet q̄ firmari ex notatis p̄ Bar. Bal. & Ias. in l. j. §. huius s̄m dij. ff. de iusti. & iur. & Panor. vbi §. & in c. dudū. de querfio. p̄ iuga totū, ubi dñt qd sacerdos p̄t alteri stipulari in casu ad eū p̄tineti. & est casus in illo. c. dudū. vñ si militat in sacerdote qd dicat perso na publica, ergo a fortiori in Papa. ita argumentat̄ expressē Inn. in c. cū pridē. de pac. uerfi. s̄m quomō p̄dest. cuius doctrinā ap probat in d. c. cū pridē. de pact. Imo. in uerfi. extra gl. Inno. idē in ceteris p̄latis quo ad ecclesiā s̄m eodē ibi. & s̄m Panor. ubi §. ¶ Dicunt̄ seruire vniuersis. idē tenet Panor. in d. c. cū dilectus. hic alleg. in iij. notabili. & Imol. ibi in uerfi. sunt nota. & ibi est textus ponderando dictionē, Vniuersis. ¶ Non tñ litera eēt uitiosa. Nota qd Papē lra non dicit̄ uitiosa scri bendo vniuersitati, & uocando eos de uniuersitate, filios, licet ibi essent epi quos separatim alloquendo deberet uocare fratres. idē tenet glo. in p̄mio sexti, in uerbo, filijs, & Domin. & Phil. Fran. ibi & Card. & Barba. licet Barba. dicat qd non eēt os ponere i cē lum sustinere oppositū p̄ textū in c. i noie dñi. 23. dist. ibi, Nouerit beatitudo uestra, fratres dilectissimi. Sed ille tex. nō obstat s̄m Domi. & Phil. Fran. ubi §. nā loquit̄ ubi Papa scribit vniuersitati, ubi sunt epi permitti de necessitate, ut in cilio generali. fecus qd scribit̄ vniuersitati in gñe, in quo epi nō dicunt̄ de necessitate p̄ m̄isti. Nā tunc epi exiitentes ibi, reputant̄ scholares, & non epi: argumēto tex. in c. cū in cunctis. de electio. pro cuius dicit̄ p̄firma tione adde doctrinā Fel. in Rub. de maio. & obe. col. ij. uer. miles, qd rector p̄cederet ep̄m scholarē, & non aliās. & idem tenet Pa nor. in c. auditis. de electio.

uitiosa propter non expressionem, Venerabilibus fratribus. Ratio: quia tunc ipsi comprehenduntur, non ut episcopi, sed ut docto. vel scholares. & sic est arg. de tanquam, vt l. si pater. §. qui duos. ff. de adoptionibus. pro quo facit. c. a collatione. de appellationibus. in vj. in sumi. Vñ tñ scias, qd qñ Papa scribit alicui cardinali, vel pluribus, si oēs sunt epi cardinales, oēs uocat uenerabiles fratres, alij uocat non epos, dilectos filios: & epos, uenerabiles fra tres. Et hoc qñ ipsi scriberet nominibus proprijs & titulis ipsorū expressis: fecus aut si in gñe scriberet eis, vt cardinalibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ: vel de ipsis faceret in gñe mentionē. nā tunc, quia magis dignū attrahit ad se minus dignū. c. si is cui. de p̄reb. & l. si cōmunē fundū. ff. quēdamdo. serui. amit. p̄ p̄ epos cardinales uocaret eos uenerabiles fratres: & sic eos noiat in suis p̄cesibus & prouisionibus quas asserit fecisse de p̄sensu ipsorū. ¶ Sed quæ ro, quare nō addit uerbu Nostros, cū tñ addat dū scribit familiari 40 uel officiali suo: t̄ Dic qd uerbu Nostro, uel Nostros nūq̄ additur uerbo Fratri, uel Filio: sed beñ addit familiaritati uel officio. Rō, quia subintelligit̄. Et iō non exprimit̄. Verū qñ cardinali noīne p̄ prio expresso uel dignitatis scribit, tunc et non addit uerbu, No stro: sed qñ scribit in gñe cardinalibus, tunc uocat eos fratres nostros. Et est rō: quia tunc non ponit uerbu Dilectorū, uel Venerabilium: sed solū Fratres, uel Fratru. & iō necessariō ponit No strorū, cā demonstrationis, nec apponit uerbu Cardinalium. ¶ Su 42 per uerbo, Doctoribus, quæro, t̄ an doctor h̄at dignitatē: Dic qd sic, b̄ vt c. quāto. de magis. & not. in l. lege. ij. ff. de vi pu. nā uocat 43 celsior t̄ & honorificentia sibi debet t̄ pater, nō frater est appel landus. vt l. iij. C. de off. diuer. iudi. sic et reuerentia est sibi exhibē 45 da, cū salutat: t̄ Nec ingressus ad palatiū, & ad secreta loca iudi 46 cū ei denegat. vt l. si. c. ut. qd t̄ h̄t et ordinariū iurisdictionē in suis scholares. ut Aut. habita. C. ne filius p̄ patre. & §. p̄. in p̄stitutione. ff. & ibi not. plenē. ex quo arguit̄ signū dignitatis & p̄minentię. vt 47 c. dudū. ij. de elec. t̄ Ex quo infero, qd doctor dēt p̄cedere simpli cē militē, quia simplex militia non est dignitas, vt not. C. de eque. digni. l. vna. & tex. voluit in l. si. circa prin. C. q. mili. non po. lib. xij. 48 ¶ Querot̄, t̄ an liceat doctori aliqua occultare de scholaribus. Vi det, qd nō: quia hoc repugnat charitati. ¶ In t̄rium facit quia dēt esse doctoris maior peritia. vt §. iij. in si. in proe. ff. bonæ memo riæ. D. Simon Cardinalis Mediola. qui hic multa tangit circa statu tum doctoralē; t̄ tenet qd nihil dēt occultare, nisi hoc faciat ex cā, aut p̄ incapacitatē auditorum suorū, quibus dēt se coaptare: vt xliij. dist. §. si. aut p̄p̄ incontinentiā eorū quibus non p̄ficeret. ita. eo. dist. c. an mandatis. & sic s̄m eū, doctor se dēt h̄re humiliter & prudenter: addit̄ & t̄riū. l. humiliter. xlvj. dist. c. hoc h̄t. p̄priū. ¶ Demū super uerbo, Scholaribus, quæro, quare non dicit̄ Studē 49 tibus? Resp. t̄ne generalis loqueret̄: quia non oēs scholares stude nt. Vel dic, qd retulit se ad id qd frequentius & cōius cōtingit. vt l. nā ad ea. ff. de legi. Cōmunis aut̄ scholares studēt, q̄ uagant̄. uerbum aut̄ studentibus p̄t adaptari et non scholaribus, nec do ctoribus legentibus, at hic autor solū uoluit honorare vniuersita 50 tē studij Bonon. q̄ p̄stituit̄ ex doctoribus & scholaribus: licet do ctores et p̄ se p̄stituant collegiū. vt l. si. de iurisd. om. iudi. & etiā 51 vniuersitatē. vt c. ex literis. de const. t̄ & scholarēs et p̄ se p̄stituat̄ c vniuersitatē. c. vt l. si. §. si. ff. de colle. illici. iuncta. l. si. C. de priuile g. schola. lib. xij. allegat̄. c. quia in causis. de procur. Ex quibus patet qd scholaris, q̄q̄ non studens, p̄prehendit̄ sub hoc uerbo, Schola ribus, ex quo in habitu incedit, & scholas intrat ut scholaris, maxi mē in proposito, ubi non concedit̄ eis priuilegiū, sed p̄cipitur, vt p̄ iure cōi seruent has p̄stitutiones, licet Ioan. Mon. aliter uolue rit in prooemio lib. vj. ¶ Quæro de priuilegio scholarium. Rū triplex est. Vñ quo ad iurisdictionē, vt §. pen. in consti. ff. Secun dū quo ad collationē, vt l. q̄ pater. ff. fam. hercif. Tertiu quo ad p̄ t̄ctionem, ut Aut. habita. C. ne si. pro patre. Adde quartū quo ad petitionē, ut l. si longius. §. si. ff. de iudi. Adde quintū, ubi i. neces sitatur dare fideiussorē, liberatur dādo p̄ studentē, ut dicit̄ l. si. C. de priuileg. schola. Adde sextū quo ad non promotionē, median te tñ diceciani dispensatione. c. cū ex eo. de elect. in vj. ¶ Sequit̄ uerbu, Vniuersis: ubi quæro, an aliqui excludantur. Doct. dicit̄ qd 53 non: quia quicquid dicit̄, nihil excipit. l. a procuratore. C. māda. l. vniuersa. C. de preci. impe. offe. adeo ut includant̄ et̄ excōicati & 54 interdēt̄, t̄cū quibus non censetur p̄ hoc Papa dispensare, etiam si scienter sic scriberet, vt c. si summus. j. de sen. excōi. Itē si actu 55 non fuisset ibi nisi vnus studens, uel doctor, tñ idē esset, t̄ cum ius d vniuersitatis in vno solo residet̄ in his qd possunt expediri per vnum. p̄ l. si. in si. ff. q. cuiusq; vniuer. noie. s̄m Guil. de Mon,

uitiosa propter non expressionem, Venerabilibus fratribus. Ratio: quia tunc ipsi comprehenduntur, non ut episcopi, sed ut docto. vel scholares. & sic est arg. de tanquam, vt l. si pater. §. qui duos. ff. de adoptionibus. pro quo facit. c. a collatione. de appellationibus. in vj. in sumi. Vñ tñ scias, qd qñ Papa scribit alicui cardinali, vel pluribus, si oēs sunt epi cardinales, oēs uocat uenerabiles fratres, alij uocat non epos, dilectos filios: & epos, uenerabiles fra tres. Et hoc qñ ipsi scriberet nominibus proprijs & titulis ipsorū expressis: fecus aut si in gñe scriberet eis, vt cardinalibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ: vel de ipsis faceret in gñe mentionē. nā tunc, quia magis dignū attrahit ad se minus dignū. c. si is cui. de p̄reb. & l. si cōmunē fundū. ff. quēdamdo. serui. amit. p̄ p̄ epos cardinales uocaret eos uenerabiles fratres: & sic eos noiat in suis p̄cesibus & prouisionibus quas asserit fecisse de p̄sensu ipsorū. ¶ Sed quæ ro, quare nō addit uerbu Nostros, cū tñ addat dū scribit familiari 40 uel officiali suo: t̄ Dic qd uerbu Nostro, uel Nostros nūq̄ additur uerbo Fratri, uel Filio: sed beñ addit familiaritati uel officio. Rō, quia subintelligit̄. Et iō non exprimit̄. Verū qñ cardinali noīne p̄ prio expresso uel dignitatis scribit, tunc et non addit uerbu, No stro: sed qñ scribit in gñe cardinalibus, tunc uocat eos fratres nostros. Et est rō: quia tunc non ponit uerbu Dilectorū, uel Venerabilium: sed solū Fratres, uel Fratru. & iō necessariō ponit No strorū, cā demonstrationis, nec apponit uerbu Cardinalium. ¶ Su 42 per uerbo, Doctoribus, quæro, t̄ an doctor h̄at dignitatē: Dic qd sic, b̄ vt c. quāto. de magis. & not. in l. lege. ij. ff. de vi pu. nā uocat 43 celsior t̄ & honorificentia sibi debet t̄ pater, nō frater est appel landus. vt l. iij. C. de off. diuer. iudi. sic et reuerentia est sibi exhibē 45 da, cū salutat: t̄ Nec ingressus ad palatiū, & ad secreta loca iudi 46 cū ei denegat. vt l. si. c. ut. qd t̄ h̄t et ordinariū iurisdictionē in suis scholares. ut Aut. habita. C. ne filius p̄ patre. & §. p̄. in p̄stitutione. ff. & ibi not. plenē. ex quo arguit̄ signū dignitatis & p̄minentię. vt 47 c. dudū. ij. de elec. t̄ Ex quo infero, qd doctor dēt p̄cedere simpli cē militē, quia simplex militia non est dignitas, vt not. C. de eque. digni. l. vna. & tex. voluit in l. si. circa prin. C. q. mili. non po. lib. xij. 48 ¶ Querot̄, t̄ an liceat doctori aliqua occultare de scholaribus. Vi det, qd nō: quia hoc repugnat charitati. ¶ In t̄rium facit quia dēt esse doctoris maior peritia. vt §. iij. in si. in proe. ff. bonæ memo riæ. D. Simon Cardinalis Mediola. qui hic multa tangit circa statu tum doctoralē; t̄ tenet qd nihil dēt occultare, nisi hoc faciat ex cā, aut p̄ incapacitatē auditorum suorū, quibus dēt se coaptare: vt xliij. dist. §. si. aut p̄p̄ incontinentiā eorū quibus non p̄ficeret. ita. eo. dist. c. an mandatis. & sic s̄m eū, doctor se dēt h̄re humiliter & prudenter: addit̄ & t̄riū. l. humiliter. xlvj. dist. c. hoc h̄t. p̄priū. ¶ Demū super uerbo, Scholaribus, quæro, quare non dicit̄ Studē 49 tibus? Resp. t̄ne generalis loqueret̄: quia non oēs scholares stude nt. Vel dic, qd retulit se ad id qd frequentius & cōius cōtingit. vt l. nā ad ea. ff. de legi. Cōmunis aut̄ scholares studēt, q̄ uagant̄. uerbum aut̄ studentibus p̄t adaptari et non scholaribus, nec do ctoribus legentibus, at hic autor solū uoluit honorare vniuersita 50 tē studij Bonon. q̄ p̄stituit̄ ex doctoribus & scholaribus: licet do ctores et p̄ se p̄stituant collegiū. vt l. si. de iurisd. om. iudi. & etiā 51 vniuersitatē. vt c. ex literis. de const. t̄ & scholarēs et p̄ se p̄stituat̄ c vniuersitatē. c. vt l. si. §. si. ff. de colle. illici. iuncta. l. si. C. de priuile g. schola. lib. xij. allegat̄. c. quia in causis. de procur. Ex quibus patet qd scholaris, q̄q̄ non studens, p̄prehendit̄ sub hoc uerbo, Schola ribus, ex quo in habitu incedit, & scholas intrat ut scholaris, maxi mē in proposito, ubi non concedit̄ eis priuilegiū, sed p̄cipitur, vt p̄ iure cōi seruent has p̄stitutiones, licet Ioan. Mon. aliter uolue rit in prooemio lib. vj. ¶ Quæro de priuilegio scholarium. Rū triplex est. Vñ quo ad iurisdictionē, vt §. pen. in consti. ff. Secun dū quo ad collationē, vt l. q̄ pater. ff. fam. hercif. Tertiu quo ad p̄ t̄ctionem, ut Aut. habita. C. ne si. pro patre. Adde quartū quo ad petitionē, ut l. si longius. §. si. ff. de iudi. Adde quintū, ubi i. neces sitatur dare fideiussorē, liberatur dādo p̄ studentē, ut dicit̄ l. si. C. de priuileg. schola. Adde sextū quo ad non promotionē, median te tñ diceciani dispensatione. c. cū ex eo. de elect. in vj. ¶ Sequit̄ uerbu, Vniuersis: ubi quæro, an aliqui excludantur. Doct. dicit̄ qd 53 non: quia quicquid dicit̄, nihil excipit. l. a procuratore. C. māda. l. vniuersa. C. de preci. impe. offe. adeo ut includant̄ et̄ excōicati & 54 interdēt̄, t̄cū quibus non censetur p̄ hoc Papa dispensare, etiam si scienter sic scriberet, vt c. si summus. j. de sen. excōi. Itē si actu 55 non fuisset ibi nisi vnus studens, uel doctor, tñ idē esset, t̄ cum ius d vniuersitatis in vno solo residet̄ in his qd possunt expediri per vnum. p̄ l. si. in si. ff. q. cuiusq; vniuer. noie. s̄m Guil. de Mon,

ADDITIO.

¶ Venerabiles fratres. Idem tenet Panor. in c. q̄ graui. in sectun do notabi. de crimine falsi. & adde Do. & Philip. Fran. & ibi glof. expressam in primō de offi. legati. in vj. & adde glo. in c. j. de renuntia. in vj. in uerbo, fratribus. & glof. in c. fundamenta. in uerbo, fratres. de elec. eo. lib. quā glo. insequitur ibi Philip. Fran. & idē expressē tenet Ioan. Andr. in d. c. q̄ graui. de crimine fal. in fi. ¶ Dic, quod sic. Adde Bar. in l. si. C. de Indæis. uerfi. c. ut per hanc l. & idem tenet in l. x. uer. ideo quoque. col. iij. C. de nouo condi. componendo. & est casus in c. quāto. de magi. si ibi & dignitatē assumunt. & uide ibi plenē per Fel. dicentem hanc communem opinionem, licet Panor. ibi aliter uoluerit dicere. & pro ista parte est glo. in pragmati. sanctio. tit. de collatio. §. item ut de cetero. in uerbo benemeritus. ¶ Vniuersitatem. Adde Panormi. & Imol. in c. quia in causis. de de procura. adde Panormita. Imol. Felinum & Decium in cā. ex literis. de probatio. adde Innoc. in c. cum ab ecclesiis. de offi. ordina. in uerfi. in professionibus. & adde Barto. in l. sin. col. ij. ff. de collegijs illicitis. & adde eundem Bart. idem tenentem in l. si. C. de iurisd. omnium iud. in si. uerfi. doctores. & idem tenet Bald. in Auth. habita. C. ne filius pro patre. col. ij. uer. extra. circa prin cipium. per glo. in c. quia in causis. de procur. & idem tenet Pau. de Cast. in d. c. l. si. de iurisd. omnium iudicum. C. Et ratio est de cundum Decium ubi supra, reprobatā quancq; alia ratione scri bentium ibi: quia talis cōgregatio tendit ad utilitatem publicam. allegat̄ glo. in l. j. ff. quod cuiusque uniuersa. unde approbat. & idem de uniuersitate doctorum, ubi uide per eodē. & adde Pa normita. in prooemio Gregoriana. in secunda lectura, idem tenen tem in quarto notabili. ¶ In uno solo residet. Idem tenet Panormita. in c. j. de electio. col. ij. post glof. ubi magistralem. & idem tenet glof. in l. Nerazius. ff. de uerbo. signifi. & idem tenet glof. in l. si. fin. hic al lega. & idem tenet Barto. ibi in princip. Et quot homines dican tur facefē collegium: dic quod duo dicuntur facere ecclesiasti cum: ita Cardina. in clem. secunda, de rescri. quef. xviij. & Pa normita. in cap. j. de electio. per glof. in cap. primo. x. quæst. j. & Angel. de Clauasio. in sua summa Euangc. in uerbo, collegium, uerficu. sed quot homines faciunt collegium, idem tenent Anto. Rambaudi, & Ioannes de gradi. in additionibus ad decisionem Guidonis Papæ. cclviij. in ordine. Sed secundum leges, tres requi runtur, secundum eodē in p̄missis locis. & ita uoluit Guido Papa in d. decisio. cclviij. & Bald. in rubrica. C. pro socio. & Bar to. in l. p̄tor. ff. de ui bonorum raptorum. & est glof. ordinaria ad p̄missa in cap. nobis. de iure patron. in uerbo in conuentur li. Et rationem uide per Bald. in rubrica. C. pro socio. quare de iu re ciuili requirantur tres. & quod requirantur tres de iure ciuili, ita tenet Ludo. Roma. in consilio. cccxxxvj. incipiente postula to suffragio. Et de iure canonico, quare sufficiant duo, uide per Panormita. in dicto cap. primo. col. prima. in fine. de electio. & uide Bald. ibi in rubrica. uerum licet hæc sit communis senten tia, non tamen esset os ponere in cēlum, quod etiam de iure ca nonico requiruntur tres. Neque obstat glof. in cap. x. q. prima. quia loquitur alternatiuē ad ueritatem cuius regulæ alternati. de reg. iur. in vj. Neque obstat. c. primum. de electio. quia ut scho laris loquitur in congregatione, secundum Bar. in dicta l. p̄tor.

quicquid astringendae. ff. de verb. oblig. ¶ Super uerbo, commo- rantibus, quæ ro, an includant scholares cõmorantes, non tñ stu- dentes. Pau. dicit, qd sic, sequens dictum Hostien. Ioan. Mona. con- 59 tra, in prooemio. vj. ¶ Ex quo inferit qd priuilegiũ datum schola- ribus, petit scholari non studente, dñ tñ aliàs uiuat ut scholaris, 60 & ibi maneat cã studij. vñ, ut dicit, tsecus si maneret rone sui be- neficij, quia tunc nõ gaudet priuilegio quo ad fructus alterius be- neficij. Puto qd uerum dicat: quia ex quo est in loco studij solũ ra- tione sui beneficij, non est habendus pro scholari. aliàs. n. nõ fuit- set ibidem cã studij. pro quo c. presentis. de pben. in vj. Nec obstat l. qui sub p̄textu. C. de sacrosan. eccle. & quia ibi non uiuebat ut clericus, & sic non gaudet priuilegio clericali. At hic loquit de ui- uente ut scholaris, licet non studeat, a bene includit sub tenore priuilegij: & sic intelligo. l. gñaliter. C. de epif. & cleri. ¶ Sup uer- bo, salutem, quæ ro, tan istã formam seruet Papa dũ scribit in sine libus, schismaticis, aut excõcatis? Docto. dicitur, qd non. de quo 62 in Spectu. de rescriptis princij. s. rone formæ. uer. & not. t qd per sa- lutationẽ inducit recõciliatio. ut c. cã Adrianus. l. xij. distin. quam inducere non vñ Papa excõcato non pcedente satisfactione. per 63 c. si. j. de sen. excõc. ¶ Super uerbo, Benedictionem, quæ ro, quid operatur hmoi benedictio. Dic, qd deuote suscepta operat remif- sionem uenialium: quod dic, ut glo. prosequitur in p̄oemio sexti. 64 t quã non assequet ipsa uñiueritas: t quia non est corpus anima 65 rationalis informatũ. ¶ Et sic sciendũ, qd non punit pena affligente 66 animã. ut c. Romana. s. in diuersitate. de sen. excõc. in vj. t ita nec 67 p̄miatur merito consolante animã seu fatiante. de peniten. distin- ctio. j. c. medicina. s. in Guil. de Mon. Laud. Tamen. aduerte: quia snã excõcacionis, licet non debeat ferri in uñiuerstatem, lata ta- men tenet. ut ibi no. vñ idem fortius in prooemio. arg. l. Arrianus. de actio. & oblig. Itẽ qñ litera dirigitur certis personis, uel uniuersitati, apponitur ista saluatio, & benedictio: secus si ad futurã me- moriam: tunc em̄ subtrahitur: qd prosequere, ut hic per Pau.

- 1 ¶ Utilitas euidentis reipublice dēt esse causa constitutionis noue.
2 Nulla, est signum uniuersale negatiuum.
3 Nulla, licet adiungatur termino singulari, negat tamen gñaliter.
4 Constitutiones omnes non sufficientes ad satisfaciendum uarietati, & machinationi naturae humanae.
5 Sanctio, & constitutio, idem sunt.
6 Perpensio, exponitur. id est, perfecte pensato: ex quo, Per, denotat actum perfectum.
7 Constitutio digesta, & cibus digestus, equiparantur.
8 Consilium dicitur quasi plurimum simul.
9 Con, dicitio denotat simultatem.
10 Iura positua sunt promulgata ratione humanae naturae.
11 Discordia, uarietas, dissensio, & diuersitas, equiparantur.
12 Machinatio an semper sonet in malam partem.
13 Inopinabilis est dicere incogitabilis.
14 Lex debet esse clara, & proprium ipsius est lucidare.
15 Ambiguitas & dubitatio non differunt.
16 Sanctio an attingat omnes dubitationes actu.
17 Etiam, dicitio est implicatiua.
18 Adolescentes qui dicantur.
19 Proclius quis dicatur.
20 Sensualitas quid dicatur.
21 Subuersio dicitur corruptio.
22 Et, copulatiua ponitur inter diuersa.
23 Lex positua sit propter duo genera Christianorum.
24 Succedere, est praevidere.
25 Ius posituum habet quatuor uirtutes: de quibus uide hic.
26 Constitutio iuris quid sit.
27 Ius posituum debet cum deliberatione constitui.
28 Status humanus sub perpetuo motu consistit.
29 Natura humana est properare nouas edere formas.
30 Ius posituum non est sufficiens omnes casus comprehendere: nec omnia dubia futura lucidare.
31 Natura humana machinatur inopinabilia.
32 Homines sunt faciles ad dissentendum.
33 Inopinabilia sunt quae non possunt praeuideri.
34 Constitutio iuris debet esse clara, & certa.
35 Quae de nouo emergunt, nouo indigent auxilio.
36 Probabiliter dubitatur, si ius scriptum non medetur.
37 Natura est prona ad delicta.
38 Legis est ad ea quae communiter accidunt prouidere.

- 38 Legis est dubia reipublice occurrentia decidere.
39 Præsidentis est optare salutem subditorum.
40 Constitutionis humanae est, quod sit adiutrix uirtutum, uitorum autem extirpatrix.
41 Ius posituum potest reprehendi de insufficientia.
42 Ius naturale est immutabile & perfectum.
43 Constitutio an dicatur sanctio.
44 Constitutioes extenduntur ad casus similes: an idem sit ad dissimiles.
45 An lex expellat omnem iniquitatem.
46 Lex omnem aequitatem super expressis tollit: omnes casus tamen quotidie emergentes, non includit.
47 Legis autor mediatus est Deus, immediatus uero Princeps. nu. 49.
48 Legis promulgatio debet fieri cum maturo consilio.
49 Legis effectus est quadruplex.
50 Lex medetur dubitationes occurrentes tempore conditae legis: de nouo emergentes, noua indigent lege.
51 Lex medetur dubitationes etiam de nouo emergentes a tempore legis ubi eadem ratio militaret: aliàs secus.
52 Ad ea quae communiter accidunt autor legis debet habere respectum.
53 Impubes aliquando capiuntur pro doli capaces.
54 Adolescente. ex delictis obligantur.
55 Impubes doli capaces ex delictis tenentur in faciendo: secus in omittendo.
56 Infans est incapax doli & culpa.
57 Infantis nullum est meritum, neque demeritum, siue uirtus.
58 Infans indistincte non tenetur de delicto in nouo faciendo.
59 Bonus quisque praesumitur, nisi probetur malus.
60 Bonitas est qualitas intrinseca, & sic praesumitur.
61 Natura humana prona ad malum de facili.
62 Natura humana infirma est, spiritus promptus.
63 Natura humana sine peccatis uiuere non potest.
64 Populus & clerus equiparantur, ubi est eadem ratio.
65 Constitutio principis non extenditur ad praeterita, nec ad pendentia per litem: secus ad futura.
66 Constitutio non debet esse in praedictum particularis.
67 Vitia & uirtutes in animo consistunt.
68 Animus non potest cogi neque uolentari.
69 Lex tollit uitia causatiue, & non praecise.
70 Prooemium huius libri est Ioannis, non Clementis.
71 Vulnera ob duo illata ex eodem ictu, an teneantur infligens ex duobus uulneribus: uide remissiuẽ.

Ambiguitas

ADDITIO.

¶ Licet non studeat. Aduertẽ, ex notatis per Bonifacium colligitur, qd clericus uiuens more scholasticorum, licet non studeat, qd gaudet priuilegio scholasticorum. Contrariam sententiam tenet hic in prooemio Ioannes de Ligna. ubi dicit, qd scholares & scholas intrantes non attendentes, nec studentes, non gaudent priuilegio scholasticorum, allegat gl. de studijs libera. urbis Romane. lib. xj. qd est finalis, quẽ non multũ vñ improbare mentẽ illius. Sed est glo. in pragmati. sanctio. tit. de collatio. in s. itẽ placuit dicitã gregationi, in uerbo, residebunt. eius dictum tñ ap. pbat exp̄sẽ Panormitanus. c. j. col. fi. uer. ad p̄dictã. de iudicijs. allegãdo textum in l. si quis. C. de domesticis, & protecto. lib. xij. C. & istud dictum approbat. Speculator in tit. de reo. in fi. primã colũge: ubi dicit, qd priuilegia data scholaribus interpretari dẽnt dum nõ proficiãt in scientia. & de isto dicto etiã meminit Felinus, illud ap. p bando in rub. de magistris. uerfi. s. in est laborũ p̄seruatio. allegãdo tex. meliorem in c. gñaliter. xvj. q. j. ibi, cũ dicit, non denegãtes nec circa diuina mysteria desidens. & hẽt in d. l. generaliter. hic al leg. allegat glo. singularẽ in c. ij. de priuilegijs. in vj. ubi glo. tenet qd intrans in sciendum studium non gaudet priuilegio. vñ Do. & Philip. Fran. tenent qd priuilegium cõpetens scholaribus. intelligitur de dantibus operã scietia. & C. hoc facit tex. in c. caute. xxij. q. iij. ubi habetur qd non dicit Christianus q opera Christiani nõ agit. Idẽ Pet. de Anch. in p̄sil. l. 18. qd habens titulũ capellani, & nõ exercet officiu, non gaudet illo. Facit dictũ Bar. in l. semper. ff. de iure immunitatis. s. fi. ubi non exercentes artem nõ dẽnt gaudere priuilegio artis. Et probatur, quia cessante cã priuilegij, & cessare debet priuilegiũ ita Panor. post glo. ibi i. c. abbate. de priuilegijs. & Fel. in c. cũ accesserit. de const. & Fel. in rub. de priuilegijs. in fin. & sic ergo est dicendum in proposito. & uide Felinum super prooemio decre. col. j. uerfi. ij. limita.

- 74 Ambiguitas est multiplex. Oriturq; ex hominum uarietate numero. 74.
75 Ambiguitas tempore legis nulla erat.
76 Machinationes hominum dant causam legi.
77 Ambiguitates legis propter diuersas hominum uoluntates superior debet tollere.
78 Ambiguitates legis propter multipliciter in intellectu fluũ per iudicem possunt tolli.
79 Lex humana quare dicatur positua.
80 Lex diuina & naturalis perpetuae sunt.
81 Varietas humanae naturae uide procedat.
82 Lex positua quare est imperfecta.
83 Natura humana nõ attingit ad perfectum & summum, ex quo delicto est supposita.
84 Lex positua non potest singulos casus includere.
85 Corpora diuersa habent diuersitatem animorum.
86 Ad uocatus si errat in administranda eius scientia, non est mirum: & idem in medico.
87 Physicus propter diuersitatem complexionum aliquoties errat in infirmitatibus.
88 Medicus errans in complexionibus cognoscẽdis, carnifex dicitur, & iniustitiã uolator.
89 Ius quod duplex sit: iustitia quid sit: & quid iuris prudentia. uide remissiuẽ.
90 Certum & clarum differunt. Certum est in mente statuentis: clarum in expressione uerbalis statuentis.
91 Lex clare procedere debet, ut non sit locus obscuritati.
92 Legis proprium est claritas.
93 Sensualitas humana declinat ad malum.
94 Natura humana appetit bonum, qualiter intelligatur.
95 Bonum est duplex.
96 Virtus a natura praesumitur.
97 Virtus fuit per peccatum sublata.
98 Virtus fuit per baptismum restituta.
99 Intellectiua pars superior dominatur sensualitati regulariter.
100 Sensualitas quare declinat ad malum, & quid sit, nune. 101.
102 Ratio dominans restringit casus inueniunt ad delicta.
103 Papa dicitur superior in spiritualibus.
104 Imperator dicitur superior in temporalibus.
105 Delicta restringenda metu penarum, & exhortatione premio- rum.

VONIAM. Hic est secunda pars, in qua ponitur exordium: quam subdiuide in partes quinque. In prima ponitur vna causa impulsua promulgationis noui iuris quae fundatur super imperfectione legis posituae, ratione uarietatis & machinationis incogitabilis humanae naturae. In secunda ponitur alia causa impulsua, quae fundatur super imperfectione legis posituae ratione dubitationis, propter causas emergentes contingentes quae prauideri poterant. In tertia ponitur alia causa impulsua, quae fundatur super subuersione morum ratione sensualitatis declinantis ad malum. In quarta ponitur vna causa finalis promulgationis noui iuris, quae fundatur super decisione dubiorum emergentium & submouitione litium. In quinta ponitur alia causa finalis, quae fundatur super extirpatione uitiorum & infertione seu plantatione uirtutum. Secunda ibi: eo praefertim. Tertia ibi: quia etiam. Quarta ibi: quia necessaria est. Quinta ibi: quoniam per cultoris.

- ¶ Quoniam sonat in causam, ut c. quoniam frequenter. ut li. non contest. c. qm̄ contra falsam. de proba. l. quoniam. C. de haereti. cum si. t quia semper debet subesse in noua constitutionis promulgatione, uidelicet euidentis uilitas rei publice. ut l. 2. ff. de consti. princij. secundum. Do. Simo. Cardi. [Nulla] signum uniuersale negatiuum, t quod licet adiungatur termino singularis numeri, tamen operatur ac si omnibus in plurali adiungeretur. pro quo c. nulla de concessio. praeben. l. nulla. ff. de legi. cum si. t Et est dicere quod nec vna singularis per se, nec et omnes iuris sanctiones vnita simul possunt satisfacere uarietati & machinationi inopinabili naturae humanae. [Iuris] sub. positui, uel humani, ad differentiam iuris diuini, & naturalis. t Sanctio id est constitutio. [Quantuncunq;] hoc est, nõ ob. qd sit digesta & c. [t Perpensio] id est perfecte pensato, s. m. gl. quia dicitio Per, a denotat perfectionem. ut l. vrbana. s. pernoctare. de uer. signi. t Digesta hoc est,

ruminata, & mola intellectus decocta & cõpleta, ad instar cibi materialis decocti in stomacho, qñ dicitur digestus: pro quo In- sti. in prooemio. s. igitur. & ibi no. t Consilio] id est plurium simul nec communi deliberato iudicio. t Nam dicitio. Con, denotat si- multatem. l. consensu. de actio. & obli. & ibi no. t Humanæ naturæ] ratione cuius iura sunt positua promulgata. c. ius naturale. 11 j. distin. l. 2. in prin. & p totum. de ori. iuris. t Varietatem] id est diffinitionem vel discordiam s. m. Pau. uel dic. i. diuersitatem: quia in humana natura est diuersitas corporum, & animorum huma- norum. t Machinationes] sonat in uitiũ secundum Pau. qd quo. l. cum Silicianum. C. ad Silicia. & exponit Guil. id est, affectus in- generationes. Tu dic qd potest etiam sonare in bonam partem: & exponit id est subtiles & excogitatas opimones & inuentiones. ut l. vna. s. & cum lex Papia. ibi, suis machinationibus. C. de cadu. 13 tol. t Inopinabiles] id est incogitabiles, & impruicibilis. t Sufficit] sed ut eis satisfaciat: & sic est imperfectum, quo ad comprehentionem & prauiuisionem futurarum machinationum & casuũ. Item & quo ad declarationem ambiguitatis & hoc sequitur im- plicat. [Lucidam] t quod legis est proprium: ut in Aut. de testa- 15 men. imperfectis. s. j. colla. viij. [Nodose.] id est intricatũ. t Am- 16 biguitatis] id est dubitationis. [Attingit. s. ipsa sanctio:] t & intelli- go qd non attingit actu. Est tamen actu apta intelligere & attingere dum ad lucem perueniunt singulas dubitationes. [Statuitur] scilicet in uim legis posituae. [Emergentibus] sub. quæ prauideri poterant sub tali indagine: non tamen fuerunt prauiua, ut differat 17 ab. l. praecedenti. [Quia] etiam] Etiam t dicitio ampliatiua seu b implicatiua. concor. l. etiam. ff. de iure iuran. nam hic subdit tertiã 18 causam impulsua. [Ab] t adolescentem] sumitur pro termino ar- tis discretionis boni & mali, meritiq; & demeriti. ut c. ois. etas. xij. q. j. vñ de ibi Lau. exponit id est, ab infantia, idem ibi Arch. [Pro- 19 clui] t genitiuus singularis numeri: & dic, id est inclinabilis. [Sen- 20 sualitas] t id est fenitiuus appetitus. [Per quod] scilicet malum. 21 [Morum] scilicet bonorum. t Subuersio] id est co ruptio. Et be- 22 ne ponitur hic copula, t quæ de finitura ponitur inter diuer- 23 sa, ut copulet. ut l. si haeredi plures. de condit. institu. Nam duo sunt genera christianorum, scilicet clerici, & laici. ut xij. q. j. c. duo 24 sunt genera. t & propter istos sit lex nostra positua. ut l. j. C. de sum. Tri. [Superioris] uñiuerstatit praesidentis, sine quo nulla alia ratione subsistere potest uñiueritas, quã quia inferiores sub- iiciuntur ei. lxxxix. di. c. fi. [Determinacionis] per hoc supplet de- fectum in sufficientia iuris positui antẽ promulgati. [Ambigua] per hoc prouidet. uer. nec. [Anferat] per hoc prouidet uarietati 25 & discordia. [Dirimat] per hoc prouidet. uer. eo. praefertim. [Qua] per cultoris] per hoc corrigit excessum subuersionis morum. [Ex- 26 tirpet] per prohibitionẽ. [Inferat] per promissionem & retribu- tionem. [Corrigat] scilicet per punitionem. [Reformet] scilicet 27 p pceptionẽ uel imperacionẽ. t h. e. n. sunt quatuor uirtutes iuris positui, s. imperare, vetare, pmittere, & punire. l. legis uirtus. ff. 26 de legi. ¶ Ex prima parte no. t quod constitutio iuris est sanctio facta. Rõ. quia praecipit honestã, & prohibet contraria. 27 concor. l. 2. ff. de legi. & ibi no. ¶ Secundo no. t quod ius posi- tuium

ADDITIO.

- a ¶ Adde Iaso. in l. moribus. ff. de uulgari. & uide glof. & Panor. in c. fi. constituat. de accusatio.
b ¶ Quia etiam. Adde Bar. in l. Seiç. s. Caio. ff. de fundo instrueto & intru. lega. in fine ubi dicit, Cogitabit. Adde tamen Bar. istud expresse tenentẽ in l. Labeo. in principio. ff. de pactis. & idem tenet Iaso. in uerf. 2. nota. & adde Panor. in c. cum sit Romana. uerficulo. nec obstat. col. 4. de appel. & adde eundem in c. vnico. in 2. no: abili. de commdato. & in c. ex tuze. de clericis non resider. d. uerf. tertius intellectus. & idem tenet Calderi. consil. 2. de praeben. titu. Adde Iaso. in l. si cui legetur. s. si Titio. colum. 2. ff. de le ga. primo. ubi tenet quod est implicatiua casus minus dubitabili. & allegat Alexan. in consil. xxij. quinti voluminis. & adde Nic. Boeri. in tractatu de consuetud. Bituricen. tit. de iurisdictione om nium iud. s. primo.
c Diuersa. Adde Panor. & Fel. in c. querelam. de elect. & uide per Panormi. Imol. Feli. & Decium in c. 2. de rescrip. s.

28 ¶ Tercio. Nota. ¶ q status noster humanus sub perpetuo motu consistit. concordat in Auten. de nō alie. s. vt autem. collatio. 2.
 29 ¶ Quarto no. q natura humana continue proferat nouas edere formas & causas; concordat in Auten. de si. in l. v. circa princi. colla. vj. l. 2. §. sed quia. C. de veteri iure enucleando. ¶ Quinto no. imperfectionem iuris positiui. ¶ q ius positiuum non est sufficiens omnes casus comprehendere, nec omnia dubia futura lucidare; concordat in l. non possunt. ff. de legi. Ratio: quia plura sunt negotia q̄ vocabula. concordat in l. natura. ff. de prescri. verbis. ¶ Sexto nota. ¶ q natura humana continue machinatur inopinabilia. concordat in l. vna. §. & cum lex Papia. C. de caducis tollen. ¶ Septimo nota ¶ q homines faciles sunt ad dissentiendum. concordat in l. vna. ff. de liber. vnuerfi. & l. item si vnus. §. principaliter. de arbi.
 32 ¶ Octauo nota. ¶ q ea quæ sunt inopinabilia, non sunt prauisibilia. concordat in l. inter stipulantem. §. sacram. de verbo. obligatio. & l. quæ fortuitis. C. de pignoraticia auctione. l. siltulas. §. si. & ibi nota.
 33 ff. de contrahenda emptione. ¶ Ex parte secunda nota ¶ q iuris constitutio debet esse clara & certa. concordat. C. de nouo codice componendo. §. quib. & §. in. in fine. & l. vna. §. & cum tripli. C. de caducis tollendis. ¶ Nota secundo, ¶ quod ea quæ de nouo emergunt, nouo indigent consilio, vel auxilio. concordat in l. de ætate. §. ex causa. ff. de inter. ac. & l. j. in prin. ff. de ventre inspiciendo. c. cæterum. de iura. calum. ¶ Nota tertio, ¶ q tunc probabiliter dubitatur quando ius scriptum non medetur. concordat in l. ancillæ. C. de fur. ¶ Ex parte tertia no. ¶ q natura humana de facili labitur ad delicta. concordat in Auten. de mo. §. si vero colla. j.
 ¶ Nota secundo, quod mala vita mores facile subuertit & corrumpit. concordat in Auten. ut hi qui obliga. habere se perhibe. §. j. collatio. vj. ¶ Nota tertio ¶ q lex adaptatur ad ea quæ communiter frequenter accidunt, & non raro. ut l. nam ad ea. ff. de legib. in Auten. vt sine prohibitione matres debitorum. §. quia verò. col. vij. ¶ Ex parte quarta no. ¶ q lex necessaria est ad bonum regimen reipublice dubia occurrentia decidere: quia per hoc litium materia amputatur concordat in l. vna circa princi. C. de caducis tollendis.
 ¶ Nota secundo ¶ q presidentis est proprium pacem subditorum optare. concordat proemium antiquæ compilationis. ¶ Ex parte quinta nota. ¶ q constitutio humana debet esse adiutrix virtutum; & vitiorum obliuipatrix. concordat in l. 2. ff. de legib. ¶ Secundo nota, ¶ q ista scientia supponitur iuribus: quia de morib. tractat. concordat proemium aliarum compilationum. ¶ Contra partem primam oppo. ¶ quia hic arguitur ius positiuum de insufficientia, & sic de imperfectioem. §. c. maiores. §. sed adhuc queritur de bap. Glo. solu. ¶ quia illud loquitur de iure diuino vel naturali, ¶ est in cuiuslibet, & perfectum: quia immediate a Deo processit, ¶ non notit opus imperfectionis, vt dicto. §. sed adhuc queritur: facti. v. di. in princ. 2. §. melius. §. penul. In l. de iure natura. hic autem loquitur de iure positiuo, quod immediate profertur a principe. vt in c. j. de constitu. in 6. cum sumi. qui cum sit homo purus, imperfectionis opus notit, vt hic. Non obstat l. cum Silleianum. C. ad Silleia. quia ibi loquitur de alia imperfectione. & ¶ Secundo opo. ¶ q hic omnis constitutio appellatur sanctio. ¶ contra cum tamen illa sola appellat sanctio quæ est pœnalis seu pœne infligenda vt l. sanctio. ff. de pœnis. Sol. gl. q̄ loquitur stricte. Tu dic, quod imò constitutio semper est sanctio facta. vt nota in dicta. l. secunda. in fi. de legi. Non obstat l. sanctio. quia l. penultima. veruntamen glo. ista habuit ortum a gl. posita in §. sancte. In l. de rerum diuisione. & ab alia posita in constitu. in prin. super verbo sanctio.
 44 numi: sed illa distinctio magistralis est. ¶ Tertio. oppo. ¶ q casus emergentes accidunt per iam factas constitutiones: quia de similibus idem est iudicium. vt l. illud ad l. Aquiliam & c. hi qui. de prebendis. in vj. Solu. ubi sunt similes d habet locum prium: & vbi sunt dissimiles in aliquo, tunc non profunt constitutiones iam editæ, nisi ad quandam præsumptionem. argumē. c. scribam. de præsumptio. l. si qui adulterij. C. de adul. ¶ Quarto oppo. ¶ q lex expellit omnem iniquitatem, & res diuinas & humanas bene disponit vt l. j. in princip. C. de vete. iure enuclean. & sic machinationes superuenientes non deberent prebere causam addendi nouas stipulationes. Pau. respondet ¶ q lex expellit omnem iniquitatem in proposito & expresionem mandati generalis: tñ casus emergentes secundum varietatem hominum & machinationum nō decidit: quia plura sunt & c. vt dicta. l. natura, & c. ¶ Quinto

¶ oppono, quia constitutio principis est promulgata diuinitus licet pro ora principum. vt l. si. C. de prescriptione longi tps. & sic non consilio humano. Solutio, ¶ Deus est auctor mediator, & immediatus autem est princeps. ¶ qui antequam promulget maturum debet habere consilium, ut hic: & dicta. l. humanum. C. de legibus. ¶ Contra partem secundam oppo. ¶ quia legis virtus est aut in permissendo, aut in perhibendo, aut in imperando, aut in puniendo. vt l. legis virtus. ff. de legi. vnde omnis casus emergens ad alterum istorum referatur: & sic decisio legis in dubium reuocari non potest. vt l. ancillæ. C. de fur. Sol. fateor q̄ pertinet ad alterum istorum, inspecta rei veritate: tamen propter diuersitatem opinionum & casuum potest reuocari in dubium aliquod istorum & qualiter pertineat. ¶ Secundo oppono, ¶ q lex fit de bono & dubio, vt amodo non sit dubitatio: vt l. quod Labeo. ff. de Car. boniano edicto. ¶ sic lex medetur de dubitationibus emergentibus tpe conditæ legis: quia per eam imponitur eis finis, ille quæ erant iam ad actum deducere, uel verisimiliter ad actum deducenda, & sic præuisque: quæ aut post emergunt: inopinatio seu de quibus non fuit per l. præmediatum, non possunt tolli medela legis iam retrō constitutæ: vnde deuenitur ad nouam medelam, hoc est, ad nouam constitutionem: vt in Auten. hec constitutio præcedens in principio. collatio. viij. & statim hic subiicitur & c. ¶ Tertio oppono ¶ quia dubitationis ex post emergentis tolluntur per l. iam constitutam: vt in Auten. de no. constitut. confirmata. §. cum sufficiat. quæ vt ibi dicitur, sufficit ad omnes lites dirimendas. Solutio, vt prædixi: quia dubitationes emergentes præuisæ tolluntur & non præuisæ, in quibus subest eadem ratio. vt l. illud ad l. Aquiliam. & quod not. in l. non possunt. ff. de legi. cæteræ vero inopinabilia & dissimiles egent auctoritate principis decisivæ: vt hic. ¶ Contra partem tertiam oppo. quia et ante adolescentiã sensusualitas humana declinat ad malū: vtpatet de furto. d. dano dato p̄ impuberē vt l. im-

ADDITIO.

a ¶ Cū magna deliberatione. Intellige de ægritudine, nō de necessitate, fm Bar. & Bal. in l. humanū. C. de legib. vnde infert ibi. Bal. q̄ Princeps solus in camera priuata potest facere legē. & p hoc est textus, fm Bal. in l. si. C. eod. tit. ibi, solus, & uide omnes in §. sed quod principi placuit. In l. de iure naturali, gentium, & ciuili.
 b ¶ Ius scriptum. Adde Bald. in l. cum proponas. C. de rebus creditis. & iurciurando in uersiculo. si autem esset. vbi tenet q̄ vbi esset quæstio in qua essent varix opiniones, q̄ tunc de illa potest compromitti: quia in neutra parte est ius apertum. Et adde glo. in §. j. In l. de obligatio. quæ ex quasi delicto nascuntur. quæ tenet q̄ mitius punitur iudex in casu valde dubitabili, quod minus dubitabili, & sic casu certo. & uide Panorm. in c. fin. de constitu. in additio. Et an in casu a iure deciso possit dubitari: vide per Bart. & Bal. in l. ancillæ. hic allegata. vbi tenent q̄ non, nisi quæstio iuris esset admixta factis, nam tunc admittitur dubitatio secundū Bald. ibi: & fm eundem in dicta. l. cum proponas. secundū fallit q̄ super illo iure essent varix opiniones: nam iura certa possunt dici dubia propter varietatem opinionum. ita tenet Philip. Fran. in c. quia sepe post glo. ibi primam. de preben. in vj. & ita tenet gl. in c. primo. de iudi. eodem libro. & adde Imo. in c. de constitutione. col. secunda. & glo. in pragmat. sanctio. tit. de colla. §. j. in verbo variarum. quæ tenet q̄ penē totum ius obtenebratum censetur propter varietatem opinionum. vnde Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres, oppositione. vj. & Nico. Boeri. in tractatu de consuetudinibus Bituricens. §. primo. titu. de consuetu. matris. & do. uersiculo, & quia in hac quæstione, dicunt q̄ opiniones doctorum faciunt rem dubiam. habens tamen communem opinionem, an dicatur habere causam legitimam litigandi vide per Panorm. in c. finem. de dolo & contuma. in c. ex lris de sponsa. in pragmat. sanctione. titu. de collatio. §. primo in uerbo, opinionem.
 c ¶ Appellatur sanctio. Adde Ioannem de Imola in c. primo. de constitutione. col. prima & glo. in summa. iij. d.
 d ¶ Vbi sunt similes. adde Panormita. in c. translatio sacerdotio. de constitutionibus. §. col. fina. & vide ibi Felinum plene colum. penul. & vide remissiuē additionem ad Panor. ibi. vbi concordantias plures reperies.

a ¶ l. impuberem. ff. de fur. & in piurio. ¶ qua legat iure impubes vt l. si. ff. de lib. cau. Vnde male hic ponit terminus, a quo. Sab adolefcentia: quia vt vetare tps antierius. arg. l. si maritus. C. de procu.
 53 ¶ Solu. ¶ q̄ habuit auctor respectu ad ea q̄ cōter accidit: quasi
 54 cōter accidat, q̄ impubes nō sint doli capaces: ¶ tñ vbi sunt
 55 doli capaces, ¶ idē in eis q̄ in adolefcentibus, vt in Priu facit. c. j. & c. de delictis. ¶ Vel dic q̄ terminus, adolefcentia, ponit hic p̄ termino capacitatē doli: & sic sub eo cōprehendit pupillus doli capax. ¶ Fallit in delictis cōstituentibus in nō faciendo. Nā tunc indistincte impubes nō tenent. l. j. §. impubes. ad Sillei. ¶ Cōclu
 57 de ergo, q̄ aut loquimur in infante, & ille oīno ē incapax doli &
 58 culpe. ¶ & eius nullū est demeritū, seu vitii, neq; virtus. vt §. q̄
 59 vero. ¶ de delicto qd̄ consistit in nō faciendo: & hī p̄ infante, vt indistincte nō tenent. vt l. j. §. impuberi. ff. ad Silleia. aut cōstitit in faciendo. Et tūc, aut nō est doli capax, & tunc nō tenet. vt l. impuberē. ff. de fur. aut loquimur in aduleo, & tūc tenet indistincte vt hic. & ita intelligit. l. cū nō solū. §. silij. C. de bo. q̄ lib. q̄ loquit de coarctandis iuuenilib. calorib. p̄ quo. xxxij. qd̄. ij. c. in adolefcentia. ¶ Secundo oppo. ¶ quia quilibet p̄sumit bonus & idoneus b nisi p̄betur malus, & non idoneus. c. dudū. de præsump. c. vno. de scrui. cū pater. §. cū rogo. de lega. i. l. seruos. de ma. testa. cum simi. & sic nō est homo pronus ad malū. Solutio. fm Pau. homo
 61 nascit bonus ex vero: & ex hoc semper præsumit bonus, ¶ q̄ est
 62 qualitas intrinseca. vt no. in. c. si forte de elec. in vj. ¶ Tñ natura humana de facili labit ad delicta. vt hic: & in compar. de. mo. §. si
 63 vero: Et quæ sit ratio, multiplex hic assignatur per eū. ¶ tñ adde, quia natura humana est infirma, spiritus aut promptus est: vt in
 64 passione dicit. ¶ nam sine peccatis viuere non potest infirmitas mortalis. v. c. iterat. de cōsecra. dit. ij. ¶ Tertio oppo. quia aliter statui de populo, q̄ de clero, & eccl̄a. vt. c. si sententia. de sen. ex
 65 cōi. in vj. at hic cumulant. ¶ Tu dic q̄ hic etiam sumuntur vt diuersa: sed iō cumulantur, quia vbiq; subest eadē ratio: ibi autem non
 c cumulantur: quia nō subest eadē ratio. Præterea & ibi tractatur de materia odiosa, fm Pau. sed nō ualet: quia & hic tractat de odio puta de morū subuersione: quare dic, ut p̄dixi & c. ¶ Cōtra partem quartam oppo. quia determinatio principis non aufert li
 66 tem: ¶ non enim refertur constitutio principis ad præterita, nec
 d ad præsentia pendentia per litem: ¶ ut l. leges & constitutiones. C. de legi. Solu. satis est quod referatur ad futura unde lites, quæ
 67 oriū poterant, tolluntur: non autem iam ortæ, ¶ tñ in præiudicium alterius particularis censetur lex uel constitutio prodixisse, quæ debet esse vniuersalis. l. iij. C. de legi. ¶ Contra partem ul
 68 timam oppo. ¶ quia uicia in animo consistunt seu ex animo p̄ce
 69 dunt, ¶ qui non potest uolētari, nec restringi, nec aliquo modo sufficenter cogi. ut l. si mulier. §. si metu. ff. qd̄ met. caus. l. iij. in fi. C. de hæredi. insti. & ibi nō, unde lex non extirpat ea. Solutio: lex extirpat quo ad propositum statutum, & infligendo pœnam ¶ facit
 70 entū: ¶ extirpat, inquam, & causatiua: ut metu p̄ne terribis subditus a uitij abstineat: ut l. j. in princ. ff. de iusti. & iur. cum sit tñ per hoc non prohibetur subditus de facto quin possit mala cogitare: & ad actum, quantum in eo est, deducere, ut in Priu. idem est de uirtutibus, ut sequitur. ¶ Super prima parte quero, an Clemē
 71 auctor harum constitutionum. ¶ & qui in unum uolumen eas collegerat, fecerit nullum proemium. Glo. & bene dicit q̄ non. Ex qua collige q̄ do. Io. istud proemium fecit tum quia Clemens nullum fecerat, ut excusaret moram quam adhibuit post eis assumptionē ante publicationē: ut patet ex processu. & sic ex uno proemio fecit duo seruitiā, argumē. l. si gemina. ff. arbo. fur. cesa. & quod not. per docto. in l. illud. §. si. ff. ad legē aquil. ¶ de duobus uulneribus illatis ex uno ictu facto. cum forfice. ¶ Secundo quero, in quo differit istud proemium a proemio Gregorij noni, & Bonifacij octaui. Dic ut in glo. de qua dixi supra in prima lectione Tertio q̄
 73 ro, ¶ de qua ambiguitate hic loquitur, cum multiplex illa sit: no. xxxij. distinc. c. si. ¶ Dic, p̄ de ea quæ insurgit propter varietatem hominum, reorum machinationem, & sic de ea quæ iuris est. pro quo l. ambiguitatem. C. de usufruc. ¶ Nam licet attempto
 76 tpe legis conditæ non esset vlla ambiguitas: ¶ tamen propter diuersas hominum cogitationes & machinationes conceptum sepe extitit legem editam non sufficere tantæ ambiguitati: vnde equū fuit nouum ius statui: ut c. non debet. de consanguini. & affinita.
 77 ¶ Collige ergo: ¶ q̄ ubi est iuris ambiguitas propter diuersas hominum uoluntates, tunc superius aditur pro determinatione, ut
 78 hic: & l. quia poterat. ff. ad Trebelli. ¶ ubi autem esset ambiguitas iuris propter multipliciter sensus, ¶ tunc est per iudicem

accipienda ea significatio quæ titio caret, ut l. utrum. ff. de pe. hg. 79 redi. & l. in ambigua. & ibi not. ff. de legi. ¶ Quarto quero, ¶ quare lex humana dicitur positiua: Dic propter duo. Primo, quia instituit, & instituta deponitur: superioris imperio: vt l. j. ff. de cons. 80 princ. c. non debet. de consanguini. & affini. ¶ ad dñam legis diuinae & æternæ: ac etiam naturæ, quæ immobilis permanet. Insti. de iur. nat. §. pen. Secundo, quia ponitur per eum qui positus & creatus, ad differentiam legis æternæ & diuinæ, quæ a solo creatore vel mediātē procedit: vt 23. q. 5. c. lex æterna. ¶ Quinto quero, ¶ vnde procedat ista uarietas in humana natura. Guil. dicit, q̄ ex infinita uirtute naturæ naturantis letatur natura naturata creari: no uas edere formas & omnimodam dissimilitudinem habentes. Sed nunc est difficultatem tollere: quare dic, q̄ si uarietas attendatur in malo, homo procedit p̄ infirmitatem naturæ: ¶ in quam procedit inæqualitas circa demerita. si autem uarietas attendatur in bono: tunc bene dicit: quia ex contextione diuersorum actuum & officiorum atq; formarū inducitur harmonia quædam grata Deo. 82 Cogita tu an in statu innocentiæ merita fuissent equalia. Sexto quero ¶ 83 quare lex posita est insufficientis, & imperfecta: Rñ. ¶ q̄ ipsa natura huma-

ADDITIO.

a ¶ Et in periurio. Adde glo. in summa. xx. q. j. quæ allegat Gregorium reuulisse in dialogo quendam puerum quinquennij ingrauidalle eius nutricem. Adde Panor. in c. puberes. de desponsa. impube. in secundo notabili. Adde Nico. Boeri. i. sicutudibus Bituricens. in ti. de p̄suet. iuri. & statu. p̄so. §. x. referentem Salomonem ingrauidalle filiam regis Pharaonis in x. anno. & alleg. Bal. in c. ex parte. de resti. spolia. quæ non potui reperire: sed habes Bar. in addi. hoc tenentem in l. in pupillari. ff. de uulga. & uide ibi Iaso. col. fin. uers. circa tertium, approbantem primum dictum supra scriptum. & in additio. secundum dictum. Et ad præmissa facit dictum Io. And. & Panor. in c. j. de delictis. puer. vbi referunt Grego. in dialogo dixisse, quendam puerum blasphemantem a diabolo fuisse raptum coram parentibus. & adde eundem Boeri. referentem post Valerium, Catonem a teneris annis uoluisse tugulæ filiam. Adde Alexan. in d. l. in pupillari. in additio. vbi post Cardin. in c. puberes. de despon. impub. recitat in ciuitate. Brixien. aliàs fuisse repertam mulierem quendam in agro grauidam in nonennio.
 b ¶ Bonus, idoneus. Adde Felin. in c. si. de præsumptio. col. iij. q. v. dicitur quod natura de se est bona: ergo & quisque bonus: quia quale principium, talia sunt principia: at tñ ibi ponit quatuor fallētiās: & idē tenet ille ipse Felin. in c. cū in iure peritus. de offi. dele. col. j.
 c ¶ Non cumulant. ¶ clertus differat a populo, ita tenet Panor. in c. primo de præben. & Cadlin. clemens. & plerisque. col. j. de elec. saltem in odiosis. fm eadē. Adde Dom. & Phil. Fran. in c. si finia: & hic alle. Si de ista quæstione uide plerique quæ alibi & egregius in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de cons. col. iij. q. v.
 d ¶ Pendentia per litē. Etia per litem primæ instantiæ: fm Bar. in l. oēs populi. ff. de iusti. & iur. col. xij. in q. v. principali. & in ver. quinto. querit. per tex. in Aut. in medio litis sacras infusions nō fieri. col. viij. etiā dato quod in statutis fuerit dictū, q̄ extendatur ad præterita secundum eundem in l. sancimus. in fi. C. de sac. san. quem insequitur ibi Bal. etiam in fine uersic. ultimo nota. & idem tenent Panormi. col. iij. Imol. col. v. Fel. col. v. & Decius col. vj. in c. si. de cons. etiam si statutum fuisset factum motu proprio secundum Imol. & Decium, licet Felin. dubitauerit, dum tamen fuerit conclusum in causa illa pendente, secundum Felin. vbi. s. uers. ij. pro opinio. idem Bar. in l. omnes populi. uersic. supra allega. in additio. & intellige præmissa, siue determinatio principis noua procederet per uiam legis, siue statuit, secundum Imol. & Fel. vbi ē licet Bar. tēuerit oppositum, & malē in l. sancimus. C. de sacro sanctis eccl̄. & utrum talis determinatio debeat extendi ad pendentia quo ad ordinatoria litis, uide docto. in præallegato. c. fina.
 e ¶ Multiplicitatē sensus. Istud dictum uidetur contra text. in Aut. in medio litis. colum. viij. in uersic. si uere aliqua dubitatio fiat de ali qua lege, iuncto uerbo, ibi declarationē, aut interpretationem: nam ibi probari uideretur quod quomodo procedat ambiguitas: tñ imperatoris est interpretari. & de materia uide latius per Bar. in l. j. C. de lega. col. fi. & uide ibi Bal. in uersic. tertio procedit. ubi sentit reprobationem p̄missam: & an talis interpretatio possit tolli statuto: uide per Decium in c. cum uenisset. de iudici. & ad præmissa uide per Pau. inc. cum speciali. de appella. col. ij.

a humana non attingit ad perfectum & summum, cum sit uitio superposita: ut de pcc. di. ij. in c. si enim inquit. circa fin. & sic non potest agere, nec disponere perfecte: ar. l. in agris. ff. de acquir. re. do. eod maxime, quia lex positiva propter particularia fuit promulgata; non autem in genere tradita, prout Philosophi scientiam
 84 moralem seu naturalem in genere tradidit. Et ideo ipsa lex positiva non potuit singulos casus comprehendere propter diversitas
 85 tatem voluntatum & opinionum hominum: quia cum corpora diversa sint, sequitur & diversitas animorum. c. quia diversa
 86 tem. de concess. preben. Ex quo infert Guil. quod non est mirum si aduocatus errat in traditione seu administratione sue sciē-
 87 tiaz, vel artis, & Physicus eodem modo: quia propter diversitatem casuum: quandoque nescit viam veritatis aduocatus apprehendere, cum cesset ratio extensiva circa similia: & propter diversitatem complexionum nescit Physicus bene quandoque latentem
 88 tem infirmitatem cognoscere: unde tunc huiusmodi carnifices
 89 sunt & iustitiaz violatores. ¶ Quotuplex autem sit lex: & quid est ius: & quid est iustitia, ac etiam iuris prudentia: plene hic prosequitur Guil. de Mon. Laud. & doc. iuris civilis in l. iustitia. & l. j.
 90 in princ. ff. de iusti. & iure. ¶ Super parte secunda quæro differentiam inter certum & clarum: Respon. Synonima sunt: ut l. certum. ff. si cert. peta. iuncta. l. fin. C. de probat. tamen quantum ad propositum sumitur certum considerata mente statuentis, clarum sumitur considerata expressione verborum ipsius statuentis.
 91 ¶ Nam lex adeo verbis clare proferri debet, ut nulli obscuritati locus sit, ut l. ij. §. nostra quoque maiestas. C. de ve. iu. enucle.
 92 ¶ nihil enim est tam proprium legis quam claritas, ut in Authen. de testa. imperfec. §. j. colla. viij. & hoc ne quempiam per obscuritatem ducat in captionem iij. distinctio. erit. mensque statuentis esse debet non dicitur dubitatum ad differentiam clari & incertum gestas. ¶ Super parte tertia quæro de hoc, quod sensu humani natura appetit bonum, primo Ethico. D. Simon. Card. Mediolan. respond. quod duplex est bonum: existens: & ad istud non declinat. aliud apparens: & tunc sub ratione huius boni apparentis declinat ad malum. ¶ Secundò quæro, unde hoc quod sensu humani natura declinat ad malum, & cum tunc nobili presumptione quilibet presumat bonum, nisi malum probet. ut c. dudum. de presum. ho. in c. vni. co. d. scri. Dicit quod hec presumptio procedit attenda creatione hominis qui fuit creatus plenus virtutibus. ¶ Et sic virtutes in homine præsumuntur naturaliter inesse. ¶ & licet per peccatum secuta fuerit virtutum desertio: tamen per sacramentum baptismi reparatio facta fuit. Hæc ratio non placet. D. Simoni Card. quia secundum eum, non haberet locum in non baptizato: cuius contrarium patet. ex mente statuentium. ¶ unde dicit, quod in homine pars superior intellectiva dominatur principatu regali parti inferiori. ¶ Sensitivæ seu sensuualitati: quodque sicut servus non potest resistere imperio dñi, ita nec corpus imperio rationis: dum sunt in naturali sua dispositione & vigore. ¶ & quod sicut subditus liber quandoque non obedit dño suo, imò & aduerfatur: ita appetitus sensitivus quandoque non obedit rationi, imò & aduerfatur: quodque sicut presumitur principatu regali dominus quod dominetur, & quod subditus ei pareat, nec aduerfatur: ita presumitur quod pars rationalis nunquam domina dominetur, & quod appetitus sensitivus, ut ei subditus, pareat, & appareat. ideo alio modo apparente insurgit presumptio boni
 101 nitatis intrinsecæ, sicut enim. ¶ Tercio quæro quid est ista sensuualitas. Dicit Guil. quod est vis quædam animæ qua appetuntur debilia corpori, & nociua respuunt: unde ex hac vi & eius moribus appetuntur quæ placent corpori, & displicent grata rationi. ¶ d. cap. deniq. ¶ tñ ratio quia dominatur hoc incertum, casus ad delicta restringit propter libertatem arbitrij hominum attributam.
 103 ¶ Super parte quinta quæro, quid est iste superior, ex quo loquitur in singulari. Dicit quod est Papa circa spūalia & temporalia sibi subdita. ¶ & alias in temporalibus licet imperator superior ut l. si. C. de legi. & l. ij. §. antep. C. de ve. iu. enucle. facit quod. no. in c. ij. de regu. iur. in vj. & in Aut. quod oportet epi. in prin. colla.
 105 ¶ Super parte vltima quæro, qualiter circa ista provideatur. ¶ dicit quod per impositionem poenarum, & præmiorum exhortationem: ut l. j. in si. principii. ff. de iusti. & iure. &c.

4 Deformati dicuntur per subuersionem morum.
 5 Sanctiones dicuntur constitutiones.
 6 Imminens & emergens equiparantur.
 7 Consonans dicitur quando est pertinens.
 8 Dudum, quod tempus importet.
 9 Negationes duæ equipollent affirmatiue.
 10 Negativa posita ante signum uniuersale, equipollet suæ contrarietori.
 Et quid si postposita sit. nu. 11.
 11 Tituli decretalium & sexti sunt iidem in specie, licet non in numero.
 12 Mittere, est destinare.
 13 Decreuit, exponitur, expresse statuisse.
 14 Assiduus est frequens.
 15 Princeps debet intendere ut subditi honeste & modeste uiuant.
 16 Principis est suis constitutionibus dubia emergentia decidere.
 17 Clementine diuersis temporibus factæ, sed ab eodem autore.
 18 Constitutiones imperiales diuersis temporibus, sed ab eodem autore factæ sunt.
 19 Lex debet esse utilis subditis.
 20 Concilium generale congregatur ex mandato Papæ tantum.
 21 Principis est se occupare circa utilitatem subditorum.
 22 Leges debent collocari sub congruis titulis.
 23 Ius est nouum promulgandum ad ea quæ frequenter accidunt.
 24 Natura humana est morti necessario subdita.
 25 Adam ante peccatum erat immortalis.
 26 Genus humanum descisset, etiam si Adam non peccasset.
 27 Papa nomen est admirabile.
 28 Episcopus, nomen est ordinis, & oneris.
 29 Papa debet honorare suum prædecessorem.
 30 Papa debet intendere circa diuina, & hostias pro populo offerre.
 31 Papa non debet vacare temporalibus: non tamen tenetur illa omnino omittere.
 32 Papa debet intendere circa laicos sibi subditos.
 33 Imperator non potest se introumittere de laicis Papæ subditis, licet quo ad subditos imperij valeat.
 34 Constitutiones Papæ cum consilio proprio ipsius, licet non cum generale, valent.
 35 Papa potest constitutiones facere in camera sine ullius consilio: idem de Imperatore.
 36 Papa siue Imperator non possunt legem imponere successoribus: nec sibi ipsi. nu. 38.
 37 Constitutio imperfecta, quia sine substantialibus, nulla est.
 38 Constitutio perfecta quo ad essentialia, licet imperfecta quo ad aliquos casus comprehensos, tamen valet.
 39 Videtur, dictio est nota improprietatis.
 40 Constitutio perfecta quo ad substantialia, licet non publicata, tenet & valet.
 41 Constitutio non ligat nisi post duos menses a tempore publicationis.
 42 Papæ interdictio quid importat.
 43 Prædecessor, & Antecessor, quomodo differunt.
 44 Constitutionis quæ ante concilium & quæ post fuerunt: vide.

ADDITIO.

a ¶ Ad perfectum. Et procedit etiam experte rei: quia res sunt infinite, secundum Bald. in l. non possunt. ff. de legibus. ubi ponit tres rationes finales. & adde text. in c. j. de sacro sacramento in ordine non fac. ibi quantum humana fragilitas nosse sinit. & adde text. Ioannis Chrysostomi. in e. hac ratione. 30. q. j. & Bar. in principio proemij huius in versu. quoniam nulla.
 b ¶ Nulli obscuritati. Adde text. in c. fin. de consti. ibi nihil obscurum aut ambiguum. & vide ibi per Bald. Panormita. Imo. & Decium: intelligentes neque quo ad verba, neque quo ad sensum. vñ dicit ibi Decius, quod statutum obscurum non debet allegari in causis. & adde Bart. ad præmissa in l. quicquid astringenda. ff. de ver. obli. col. j. ver. vel exemplum pone vbi reprehendit quendam cancellarium Bononiensium. qui fecit dictum tantum obscurum quod Ioannes Papa non potuit intelligere. unde inferunt ibi Bar. Alex. & Iaso. quod in istis obscurum est nullum: & vide per Barba. hic in p. mio col. j. ver. nota quod officium superioris. & adde Bal. in l. si duobus C. comunia de lega.

c ¶ Declinat ad malum. Vide per archi. in c. omnis ætas. xij. q. ij. & aduerte quoniam presumptiue tñ natura presumitur bona. & sic prima presumptione est fortiori tolli. sicut in Dy. in regula quod semel malus.

47 Concilium generale congregatur tantum a Papa.
 48 Clemens septimus fuit descriptus Antichristus.
 49 Bonifacij tempore fuit per decennium schisma maximum.
 50 Archiepiscopus facit provinciale concilium.
 51 Episcopus facit synodum.
 52 Abbas & monachi faciunt capitulum.
 53 Venientes ad concilium, siue generale, siue synodale, an habeant ius reuocandi domum. Et quid de veniente ad concilium particulare. nu. 56.
 54 Iudicium est commune.
 55 Concilium generale non ordinarium annale, nec congregandum est quolibet anno.
 56 Concilia synodalia bis in anno debet congregari.
 57 Vocatus ad concilium Papa habet ius reuocandi domum: quia extra ordinem inducitur, & quia maioribus sumptibus grauatur.
 58 Vocatus ad concilium papale non habet ius reuocandi domum, si ante citatus fuisse ut compareret.
 59 Concilium generale quandoque vocatur synodale.
 60 Iudici, & heretici, an legentur constitutionibus canonum.
 61 Principis occupatio pro republica, est anime sue fructuosa.
 62 Principis occupatio non fructuosa si pro commoio temporali.
 63 Exemplis non est iudicandum, sed legibus.
 64 Extraneas habent vim legis, si expresse non reuocantur. & quare dicantur extraneas. num. 66.
 65 Sors quotupliciter pro fortuna accipitur.
 66 Mundus quare vocetur medium.
 67 Mundus vtrum dicatur media via inter calum & infernum.
 68 Terra magis distat a celo quam ab inferno.
 69 Infernus est in centro terre: quia debet poni in loco magis distanti a paradiso.
 70 Mors an possit præteriri, vel præueniri.
 71 Termini naturales possunt præueniri debilitando naturam, non tamen præteriri. nu. 74.
 72 Termini primordiales an possint præueniri, seu præteriri.
 73 Prædestinatio Dei non restringit liberum arbitrium alicuius.
 74 Medicina tendit ad prorogationem vitæ secundum naturalem cursum, non contra dispositionem Dei.
 75 Medicina non tendit ad tollendam mortem in totum: quia contra cursum naturalem.
 76 Mors quotuplex sit.
 77 Moriens an dicatur mori semper senex.

A E C S A N E. Hæc est tertia pars principalis huius proemij, in qua ponit factum propositum decretum Clementis quinti, quam diuide in tres partes. In prima ponuntur in simul tres causæ impellentes Clementem ad promulgationem harum constitutionum. In tertia ponuntur duæ causæ finales harum constitutionum. In tertia ponitur ex cursatio ipsius Clementis super non publicatione ipsarum, sicut itauerant. Secunda ibi dudum. Tertia ibi: & licet uide textum.

¶ Hoc sane istud pronomen, Hoc, est demonstratiuum: ut l. hoc articulo. ff. de hære. insti. Et demonstrat. quod in §. præcedenti dixerat. ¶ Prædecessor, sicut immediatus. [Deformatorum] ¶ licet. n. propositio
 1 De, augeat, ut l. j. in prin. ff. de posi. hic tñ ponitur destructiuè, & seu priuatiue. simile in l. ij. C. de ædi. priua. ¶ Vel dic, quod sicut depositum dicitur quasi deorsum positum, ut no. ¶ ita deformati dicitur quasi deorsum formatum, & sic extra formam debitam positum. ¶ Et dic deformatum, sicut per subuersionem morum quod frequenter in clero & populo obrepit: ut s. in ver. & quia. [Prosperare] & ista est vna cā impulsua quam hic ponit primo loco: sed in §. præcedenti posuit tertio loco. [Soluere difficultat] hoc est ambigua. & ista est secunda cā impulsua quod in §. præce. posuit primo loco. [¶ Sanctiones] id est, pñones. [¶ Imminentes] id est, emergentes. [¶ Consonas] id est, pertinentes. [¶ Promulgare] sub.
 7 quia eis non potuerunt mederi iura hætenus posita. Et sic ponitur hic tertia cā impulsua, quam in §. præce. posuit secundo loco.
 8 co. [¶ Dudum] verbum denotat tps valde præteritum. in c. dudum. de eccle. [Statuit] hic ponitur vna cā finalis, quæ respicit edificationem virtutum & reformationem morum, excessuumque correctionem: quod in §. præce. posuit secundo loco. [Non nulla] id est aliqua: ¶ Nam due negationes faciunt vnam affirmationem
 10 de b duob. ff. de ver. sig. ¶ No, negatiua signo vniuersali negatiua anteposita, ut hic, equipollet suo prædictorio. nam si dico, Non nulli hoies currunt, perinde est ac si dicerem, Aliqui currunt, &

11 aliqui no. ¶ Si aut postponatur signo vniuersali negatiua, æquipollet suo contrario. ¶ Nam si dico, Nullus homo non currit, perinde est ac si dicerem, Ois homo currit. Item est in signo vniuersali affirmatiua: nam si præponatur negatiua: ut in hoc exemplo: Non ois homo currit: perinde est ac si dicerem, Nullus homo non currit. ut l. legitimos. §. in legitimis. & ibi no. ff. de legi. tuto. & hic p. do. Si. Card. [Frequentatus] ex emergentibus casibus. [Decidit] & ista secunda cā si. quod in §. præceden. primo loco posuit. [Et licet] id est, quamuis. [In vnum] quodlibet, vel librum, non tñ numerarium ad alios particulares præceden. [Titulis] ¶ subditis videlicet positus in libro decretalium, & in vj. sunt. n. idem tituli specie, non numero. [Mittere] ¶ id est destinare per studia, ac prouincias, & loca diuersa pro earum satisfactione. ut in Authen. ut facte no. consti. in prin. colla. v. [Decreuit] id est expresse statuisse, ut no. s. in exordio. [In commune] hoc est pro iure communi. [Subiectis] ad differentiam non subditorum, saltem de facto: nā quo ad illos essent ludibrio. ut l. j. C. de summa Trinitate. [Ac] id est, ¶ id est frequens. ut l. assiduus. C. qui po. in pig. ha. &c. [Magnam] si per reipublice commodo. ut l. una circa fi. C. de cadu. tol. [Propositum] scilicet de mittendo, & de dando in commune, ut s.
 16 ¶ Ex parte prima nota quod princeps debet intendere, ut sibi subditi honeste uiuant ac modeste. cōcordat. l. iustitia. §. iuris præcepta. ff. de iusti. & iure. & §. præcedens. ¶ Nota, quod princeps debet iurgia emergentia suis constitutionibus decidere. concordat. l. iij. C. de legiti. & §. præcedens. ¶ Ex parte secunda nota, quod iste constitutiones omnes sunt diuersi tps, sed eiusdem autoris. ¶ Idem in constitutionibus imperialibus. Autenticorum: nam factæ fuerunt diuersis temporibus, sed ab eodem autore, videlicet ab imperatore Iustiniano processerunt, ut patet in proemio Autenticorum. ¶ No. secundo, quod lex debet fieri, ut afferat utilitatem & prosperitatem subditis in communi. concordat. l. ij. ff. de consti. ¶ No. tertio, quod concilium generale non potest cond gregari nisi d. mandato Papæ. concordat. xij. di. c. j. ¶ Ex parte. iij. no.

ADDITIO.

¶ De, prepositio augeat. Idem tenent Bar. & Bal. in l. j. ff. de posi. & idem tenent Archi. in c. infamis. in q. vij. in si. & Ioan. An. in Mercuriali. in regula nullus ex concilio. de reg. iur. in vj. col. si. & vide ibi vtrum possit poni pro alijs dictionibus. Et adde quod natura prepositionis, De, est importare cām propinquam: ita Bar. in l. j. §. ff. de incendio. rui. & mauf. & Bal. in l. ff. de pecoribus. C. ad l. Aquil. & idem Bal. in l. ex hoc iure. ff. de insti. & iure. col. v. uter. & facit ad statutum: & vide per Bal. quod aliquando significat causam materiam, ut cultellus est de ferro: aliquando originem, ut Baldus de Perusio, aliquando damnum ut de seruo fit liber. & vide per eundem in l. iij. C. de actio. emptio. & uendi. Et ad præmissa quod dictio, De, denotet causam propinquam dicit Bar. in l. j. ff. de coniungen. cum eman. libe. emancipatus. ibi melius probari quam alibi. & vide per eundem in l. si finita. §. primo. ff. de damno infe. & vide Alex. in primo notabili dicentem, quod nisi constat de contraria mente disponentis, importat causam propinquam.
 ¶ De duob. Idem tenent Bar. ibi & in l. j. de cadaveri. defuncto. & in l. prima. §. ff. de heredi. insti. & adde. Bal. in l. prima. C. de seruus fugitiuis. col. quinta ver. secundo op. & vide per eundem in l. quise patris. co. ij. ver. & prædicta faciunt. C. unde liberi. & vide Panor. in c. & si Christus. de iure iuran. col. xij. & vide ibi duos casus fallentes, & tertium ibi i additio. & idem i effectu tenet Imo. ibi. co. ij. gl. ij. & vide per Domi. & Philip. Fran. in c. ij. de constituto. in vj. in glo. si. & vide eosdem in c. primo. de procuratoribus. eodem lib.
 ¶ Suo proprio. Adde notata p. Phi. Fran. in c. si contra. de offi. delegati. in vj. in prin. post Domi. in prima oppositione. & vide glo. magistralem Barto. in extraneas qui sunt rebelles. in verbo, non nullos. & vide Alex. & Iaso. in l. si seruus. §. plurimum. ff. si quis cautio. & adde Bar. in l. prima. col. prima, quomodo & quando iud. & adde Panor. in c. in nostra. in j. notabili. de rescri. & ibi per Imo. eodem notabili primo.
 ¶ Nisi mandato Papæ. Adde Panor. in c. licet de euitanda. col. iij. de electio. ver. Item nota finem literæ. & adde eundem in ca. significasti. de electio. in additio. & vide per glo. plenior de iure in pragma. sanct. titu. de autori. genera. consti. ij. §. primo. in verbo, defectum, nisi in casu schismatis. ut notatur vbi supr. & adde Angelum de Claua. in sua summa euangelica, in verbo, concilium.

1 De, dicitur ponitur aliquoties augmentatiue, aliquoties priuatiue.
 2 Depositi dicitur quasi deorsum positum.
 3 Deformatum dicitur extra formam positum.

22 no. qd princeps assidue occupari det circa utilitatem eodem sibi
 23 subditorum. concor. in Auth. de her. & fal. in prin. colla. j. qd Secu
 24 do no. qd leges debent collocari sub congruis titulis. qcor. l. 2. ff.
 25 de sta. ho. & l. si vno. in prin. ff. loca. qd Tertio. no. qd pter ea q
 26 frequenter accidunt, ius nouum est promulgandum. qcor. l. nam ad
 27 ca. ff. de legi. & §. praecedens. qd Not. iij. qd natura humana mor
 28 talitati est necessario subdita. qcor. de conse. dist. iij. c. placuit.
 29 ij. qd fecus in Adam primo parente: vt ibi no. nam no erat ante pec
 30 catum necessario subditus morti: quia poterat non mori, comedē
 31 do de ligno vitae, licet non potuisset non mori: qd quia semen de
 32 fecisset, si de ligno vitae non edisset. & ista est sententia doctorum Ca
 33 tholicorum. qd Contra partem primam oppo. quia hic Ioannes Cle
 34 mentem suum praedecessorem vocat Papam, & ipse Ioannes seip
 35 sum vocat epm, vt in prin. huius proemij. Solu. ex humilitate
 36 scribens de seipso, non vocat se Papam, qd cum sit nomen admi
 37 nabile: sed vocat se epm qd est nomen ordinis, & oneris, ut ibi
 38 dixi. qd Scribens autem de suo praedecessore det eum nominare ho
 39 norabilius & sublimius, vt pot. & ideo vocat eum Papam: vt hic
 40 & in c. qd in vj. de pben. cum si. qd Secundo oppo. qd Papa det
 41 intendere circa diuina officia, & hostias offerre tenet Deo, p se,
 42 & pro peccatis populi. ij. q. j. c. si. & xxij. q. iij. c. sicut non est ab
 43 oratione cessandum. qd non aut circa epalia vacare det. vt in Aut.
 44 qio opor. epi. in prin. colla. j. Solutio. Papa tenetur illa facere,
 45 & ista non omittit: quia cum regimen omnium sacerdotu & cle
 46 ricorum sit sibi ceditum, necesse est intendere et circa mores ac
 47 vitam eoru, vt honeste viuant, alium non ledant, & qd vnicuiq; tri
 48 buatur qd suum est. qd similiter & de laicis sibi subditis in tempo
 49 ralius dicendum est. qd Nam quo ad illos nec Imperator postet
 50 se introumittere, qd quo ad temporalia. Sicut nec Papa econtra quo
 51 ad subditos imperij postet quo ad temporalia se introumittere: vt
 52 nota. in dicto. princip. & facit quod not. in c. ij. de regulis iuris in
 53 sexto. vnde propter tales sibi subditos bene regendos necesse
 54 habet Papa seipsum occupare pro bono regimine eorum: ut hic,
 55 & cetera. qd Contra partem secundam opp. quia constitutiones
 56 factae ante concilium & post, non habuerunt formam debitam, ut
 57 pote editae sine consilio maturo: contra. l. humanu. C. de legi. & §. 3.
 58 in §. pce. Sol. qd licet no fuerint editae cu consilio concilij tñ fuerit edi
 59 ta cu consilio ppria ipsius Clemētis & fratrum suorum sancte Ro
 60 ma. Ecc. Card. & aliorum plurimorum adhibitoru per ip
 61 sum. & sic fm formam dictae. l. humanu. qd tñ & in camera sua
 62 e potest facere Papa & Imperator constitutionem sine vilius co
 63 silio. & valeret. vt nota. Cyn. in. d. l. humanu. qd quia dicta. l. non
 64 potuit imponere legem successor. l. digna vox. eod. titu. qd immo
 65 nec ipse auctor potuit sibi legem imponere, a qua non liceret re
 66 cedere: vt l. si quis in principio testa. de legatis. iij. praeterea & ibi
 67 non ponit decretum irritans. Stabitur ergo regulae dicenti, quod
 68 principi placuit, legis habet uigorem. l. prima. ff. de constitu. prin.
 69 & c. qd Contra partem tertiam oppo. qd quia cum Clemens no per
 70 fecerit suum propositum, & adhuc restabat aliquid agendum: ha
 71 betur ac si nihil fecisset: vnde huiusmodi constitutiones tanquam
 72 non perfectae a suo auctore non debent habere vigorem, vt l. hac co
 73 sultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. l. cum Silleianu. in fi. C.
 74 ad Silleia. vbi oratio diui Marci facta circa senatusconsultum Sil
 75 leianum, quia non faciebat mentionē de libertatibus (& hoc erat
 76 ad addendum) habet ac si nihil egisset: quia in hoc repletur per di
 77 ctam. l. cum Silleianum. Solutio. qd aliquando constitutio est
 78 imperfecta, quia non habet sua essentialia: & tunc habetur pro
 79 non facta, vt dicto. §. ex imperfecto. Aliquando est imperfecta, quia
 80 non comprehendit perfecte omnes casus: & tunc valet, quo ad ca
 81 sus comprehensos, & propter non comprehensos: qui decideri non
 82 possunt dicta p̄tione: deuenitur ad promulgationem noui iuris
 83 ut dicta. l. humanu. & in §. p̄ce. & sic debet intelligi dicta. l. cu
 84 Silleianu. in fine. qd quia ibi est verbum denotans imperfectionem
 85 tem, videlicet, Videtur, qd nam vere fuit perfecta, sed non plene
 86 p̄uidebat: & ex hoc qd indigebat repletione, censetur ac actum
 87 nihil foret, vt ibi dicitur. qd Aliquando est imperfecta, quia non
 88 publicata: et tunc valet, vt hic patet, qd licet non liger nisi post du
 89 os menses a die factae publicationis, vt in Auth. vt facte noue con
 90 stit. in principio. collatio. v. qd Super parte prima quaro, qd quid
 91 importat de se hęc interiectio, Papae: dic vt in gloss. quae etiam po
 92 nit etymologiam, facit, c. quando, cum not. ibi in glo. vnde dicitur
 93 vbi ponitur potestas Papae. qd Secundo quaro qd quis dicitur pra
 94 decessor, & in quo differt ab antecessore & decessore: Guil. hic
 95 ponit: & fuit not. Archidiano. in cap. finali. de pac. lib. sexto. & gl.

aliqua in c. j. de renuntia. eo. lib. de antecessore. xj. qstion. iij.
 antecessor. de Cesare. lxxiij. dist. c. honoratus. de praedecessore,
 46 hic. qd Super parte secunda quaro, qd quae sunt constitutiones an
 te concilium & post. Glo. dicit: idem Guil. & Genu. Antē
 fuit. c. dudum. §. de iudi. c. quoniam. de immu. eccle. c. ex frequen
 ribus. de sententia excommunicationis. Post fuit cle. ne Romani.
 tamen vitio scriptoris ferē hodie in libris nouis habetur, ac si om
 nes factae fuissent in concilio: Ita se habent superscriptiones, &
 ita est in libro meo. verum non est vtilitatis magne hoc scire, aut
 aliter indagare. qd Secundo quaro, de quo concilio loquitur. Dic
 47 quod de generali qd quod solum autoritate apostolica indicitur
 xvij. distinctione. c. primo. & c. regula. Et ideo in facto schisma
 tis praesentis non est querendum nec asserendum, quod sit neces
 se congregari concilium generale: quia propter nos fideles non
 est laborandum, nec pp infideles schismaticos, qui asserunt Be
 nedictum de Prignano esse Papam. esset tamen conuocandum
 48 autoritate domini nostri Papae Clementis septimi. qd quia dicitur
 eum esse Antichristum. Praeterea & iam totus mundus est diui
 sus. Nam quidam tenent partem nostram catholicam: alij vero
 cum Antichristo. unde postet propter partialitatis & varias homi
 num oppositiones negotium debite decidi. Restat ergo quod tol
 latur schisma istud p̄silio summo Dei. nam sicut no nisi eo pmit
 tente, nostris peccatis exigentibus, fuit generatum: ita non pote
 49 rit solui, nisi eo specialiter disponente. & vniuersum breuiter: qd nam
 iam annis. x. completis in tanto errore maligno positus fuit, &
 50 adhuc manet: quod pro dolor. qd Archiepiscopus vero facit
 e provinciale concilium. Et episcopus synodum: quod pro
 sequere vt hic per docto. et in c. porro. iij. distinctio. & c. quod
 super his

ADDITIO.

a Subdita. adde notata. per Barba. hic.
 b Nec imperator postet se introumittere. Adde notata p Panor.
 per illu. tex. in c. venientes. de iureiur. & in c. qd clericis. iuncta gl.
 §. de fo. copeten. & uide tex. in c. si. ne clerici vel mona. secu. ne
 §. de fo. copeten. & per Domi. & Philip. Fran. ibi. & adde glo. in c.
 v. de exce. in 6. in verbo, de iure. & uide per Panor. in c. quod cle
 ricis. ne clerici uel mona. & doctores in c. Romana §. debet de ap
 pel. in sexto. & Stephanu. Aumfreri in repet. cl. j. de offi. ordi.
 in additionibus. in 4. reg. in 19. fallent. & in 46. fallent. in quibus legi
 bus reperiens, qd aliquoties iudex ecclesiasticus potest, aut ratio
 ne patrimonij, aut ratione dignitatis, uel alias iure proprio hre iu
 risdictionem super laicis. & in illa non deturbari ab Imperatore
 ab alio. fm not. per Panor. Imol. Feli. & Dec. in c. nouit. de iudi. &
 uide Imo. in c. t. de constit. neque econuerso in casibus Impera
 tor habet iurisdictionem super clericis, quos: vide per Stephe. Au
 freri in praedicta repe. in prima regula additionis. & ad ista adde
 quae scribuntur Tobie 4. Mathei. vij. Luce. vj. & xij. ad Gala
 51 tas. v.
 c Camera sua. adde Bar. & Bal. in l. fi. C. de legi.
 d Videlicet uidetur. Dicitio, Vt, est improprietas. Adde text.
 in l. ostra. in fine. ff. de religiosis & sumpt. fune. & idem tenet Iaf. in
 §. praedictales. Instit. de actio. columna. v. & Barto. in l. si is qui
 pro emptore. ff. de vscapio. colum. iij. versiculo tertio. contra
 istud oppono. & Iaso in l. seruum si lij. §. primo. & ibi per gloss.
 ff. de legatis primo. & idem tenet gloss. & Alexan. & Iaf. in l. natu
 raliter. ff. de acquirenda vel ommittenda possessio. & Ange. in §.
 quadrupli. Instit. de actio. colum. penulti. versiculo non obstat dic
 ta lex, naturaliter. & adde Iaso. in l. clam possidere. §. qui ad nun
 dinas. ff. de acquir. possessio. col. decima, versiculo, sunt qui intelli
 gunt. aliquando tamen importat veritatem. secundum eundem
 ibi & praemissum locis allegatis primus Bald. in rubri. de praescri
 ptio. columna prima, versiculo, dicit aliquis.
 e Provinciale concilium. Adde glossam magistralem in pragma
 ti. facti. titulo de auctor. sacrorum consiliorum. §. primo in
 uerbo, conciliorum. ubi ponitur quadruplex species consilij. & ad
 uerte quia aliquoties scribitur cum litera c, & ita intelligitur
 hic Bonifa. aliquando scribitur cum litera s, tunc quid significet
 uide per Nico. Boeri. in add. ad Ioannem Montan. in tractatu de
 autoritate magni concilij. folio quadragesimo primo, versiculo,
 ante gressum.

2 super his. de maio. & obe. f. Abbates, & monachi ceteriq; religio
 faciunt capitulum. c. in singulis. de statu monacho. Tertio quo, an
 3 venientes ad synodum vel ad concilium habeant ius reuocandi
 domum, si ibidem conueniat: an teneantur ibidem rēdere. Guil.
 hic ponit referendo opinio. Inno. postam in c. graue de praben
 Tu die latius, & clarius: qd aut loquimur de concilio generali: aut
 de particulari, sicut est provinciale, vel synodale. Primò casu est
 aduertendum: qd aut ibi conuentus fuerat citatus: aut non. Si fu
 4 rat citatus antē, ut ibi respondetur, & erat cā ciuilib: & tunc non ha
 5 bet ius reuocandi domum. qd quia commune est iudicium. argu. l.
 Roma. ff. ad municip. & c. fi. de foro compe. & c. fi. de dila. in anti
 quis. Aut erat cā criminalis, & expositum crimen pro quo citaba
 tur, & accusabatur: & idem. aliās habet ius reuocandi domum, vi
 delicet si non fuit sibi in citatione expositum crimen pro quo ac
 6 cusabatur. vt v. qōne ij. c. si primates. in fi. Si autem non fuerat cita
 tus per antē: tunc licet quidam dixerint, conuentum, in ciuilibus
 non hre ius reuocandi domum: tamen puto indistinctē eum hre
 ius reuocandi domum. quia ibi ex necessitate venit causa ipsius
 concilij, aliās non venturus: nec erat concilium praemeditatum:
 55 qd quia non ordinarium annuatim, sicut est provinciale, uel epis
 copale. arg. l. ij. §. legatis. & §. ij. l. non alias. l. si legationis. cum sim.
 ff. de iudicij. argu. etiam l. fistulas. §. fin. fm vnam lecturam. ff. de
 56 contrahen. empti. qd Secundo casu quando loquimur de concilio
 particulari, est aduertendum: quod aut citatus est per antē: & tunc
 idem per omnia, ut dictum est. Aut non est citatus: & tunc in ciu
 57 libus non habet ius reuocandi domum. ut c. pp. xvij. distinctio.
 ne. in Criminalibus sic: in d. c. si primates. qd Est ratio quia con
 cilia ista particularia sunt ordinaria: nam bis in anno fieri debent
 et pp existimantes se esse laicos. ut d. c. pp. & sic prauideri pote
 rat: pro quo d. l. fistulas. in fine sm aliam lecturam. Verum, Inn. in
 capitulo, graue. non facit diam inter concilium epale, provincia
 le, & papale, qd sunt indicta pro aliquo particulari negotio: quia
 tunc veniens et in cā ciuili habet ius reuocandi domum, pro quo
 facit, licet non alleget, l. secunda. §. ei quoq; ff. de iudicij. Ego tñ
 puto, qd licet illud sit verum in se, tñ expressio causae non est ratio
 huius dicti quo ad concilium papale: quia, ut dictum est, idē esset
 si concilium papale esset indictū ghaliter, vel simpfr. Et sit rō dīe:
 quia qñ concilium provinciale indicitur pro aliquo certo nego
 58 rio: tunc necesse est, qd ista indictio fiat tpe extraordinario. tunc
 igit subueniendū est ueniens uocato: quia satis est, qd in hoc gra
 59 uetur, vt uocatus extra ordinem ueniat. qd Et ista est rō quare uo
 60 catus ad concilium Papale, si ueniat, habet ius reuocandi domum: quia
 extra ordinem indr. Praeterea & longe maior strepitus & sumptus
 & incommoditas uertitur in congregatione concilij Papalis qd pro
 uincialis. Vñ aequum est ut in alio releuetur. l. vt ibi conuentus ha
 beat ius reuocandi domū. ar. Leum qui. in prin. ff. de iureiur. Cōclu
 61 de ergo, qd ueniens ad concilium Papale, siue indictum simpfr, si
 59 ue p certis negotijs indistincte habet ius reuocandi domū. ¶ fal
 62 lit qñ antē citatus fuerit, ut ibidem rñsurus compareret: ueniens
 aut ad concilium provinciale, vel episcopale, aut conuentuale,
 seu capitulare indictum simpfr, uel ghaliter, non habet ius reuo
 candi domum in ciuilibus: in criminalibus uero sic. nisi prius ad
 hoc citatus fuisset, & expressa crimina pro quibus accusabatur, ut
 dicto capitulo, si primates. Vbi aut esset indictū pro certis nego
 60 tijs: tunc indistinctē habet ius reuocandi domum. qd Scias tñ, qd cō
 ciliū generale qñq; uocatur synodale. capitulo quanto de vfu
 61 ris. Super parte tertia quaro, qd nunquid istis p̄tōnibus ligentur
 haeretici, & Iudgi: Guil. dicit qd no, per. c. gaudemus. de diuortijs.
 ad idem facit l. ij. C. de sacros. eccle. Tu dic, qd constitutionibus
 istis & alij, quantum ad spiritalia non ligantur: ut d. c. gaudē
 62 mus. non tñ in his quae respiciunt bonos mores, & reformationē
 morum subuersorum, ac et exheredationem Christianorum, per
 extorcionem prauitatis vsurarij: ligantur saltem per indirectum.
 vt c. ex graui. & ibi notat j. de vsuris. & c. post miserabilem. & c.
 63 quanto. eo. ti. in antiquis. Secundo quaro, qd quid prodest princi
 pi haec tanta pro republica occupatio. Guil. dicit qd est fructuosa
 63 animae suae, qd dum tñ hoc non faciat pro commodo temporali,
 ut xlviij. distinctione. c. omnes. iuncto c. nung. de consecratione
 dist. v. Tertio quaro, an istud volumensit liber pe se. Glo. dicit, qd
 non, duabus rationibus, idem Gen. Tu dic, ut dixi. §. in prima le
 ctione. Nec placet qd dī per gl. & Gen. qd si emanasset per modū
 libri, in eo fuissent insertae extrauagantes Bonifacij & Benedicti.
 xj. quae emanarunt post compilationem. vj. Aut fuisset castae p
 ut factum fuit in copilatione sexti libri. quia licet illud tunc factū

64 fuit, non sequitur, ergo necesse fuit sic fieri. qd Non em exemplis,
 65 sed legibus est iudicandum. vt l. nemo. C. de sententijs. qd Extraua
 gantes enim, quae no sunt expressē reuocatae, vim legis obtinent.
 c. pastoralis. de fide instrumentorum. & qd notat in proemio sexti
 in fine. Voluit enim Clemens suas cōstitutionis redigi in corpus
 iuris, faciendo de ipsis vñ librum, amodo essent constitutiones
 ordinariae, non uagantes extra corpus iuris, constitutiones autem
 praedecessorum suorum uagantes uoluit manere et ut uagantes,
 66 qd & sic sunt extrauagantes. i. extra corpus iuris uagando manen
 tes, quia non sunt in volumine collectae, ut ista. qd Quarto quaro,
 67 qd qualiter hic sumatur istud uerbum, Sortis. Gl. dicit qd pro For
 tuna, & bene: tñ hic sumitur pro fortuna inenitabili: alibi b sumi
 tur fors pro fortuna euitabili, quia partes eorum discordiam con
 senserunt forte, puta ad ludum taxillorum dirimi. ut l. sed cum am
 bo. ff. de iudicij. & C. communia de legatis. l. fi. in prin. Quinto
 68 quaro, qd quare dicitur mundus medium. Dic, ut in gl. d. Simon
 c. Cardina. dicit qd mundus est medium qd per commixtionem ac par
 ticipationem extremorum, sicut est fuscum, qd est medium inter
 album, & nigrum: quia recipit bonos, & in hoc assimilatur celo
 qui recipit bonos: item recipit malos, & in hoc aequiparatur infer
 no. ut patet. xxij. qōne quarta. capitulo, hęc autē uita. Item est me
 69 dium per negationem, sicut est medium uirtus, quae est mediana
 69 inter duas malitias. qd Nam ista mundus est uia media per nega
 tionem inter caelum, & infernum: nam non est uita caelestis, nec
 infernalis. non aut est medium per aequam distantiam extremo
 70 rum: qd quia terra ubi est ista mundus, magis distat a celo, qd ab
 71 inferno, qui est sub terra, ut dī. qd & debet esse in centro terre: quia
 72 debet poni in loco magis distanti a paradiso. Sexto quaro, qd an
 mors possit praeriri, uel praeniri. Præuentionem probat: licet
 non alleget. l. si putator. cum similibus. ad l. A. qui. Praeritionē p
 73 bat. ut vim. de iustitia & iure. l. si quis fumo. §. fi. ad l. A. qui. qd
 74 dam sunt naturales, & isti possunt praeniri debilitando natu
 74 ram, qd non autem praeriri: quia omnes morimur & tanquam
 75 aqua dilabimur. qd Quidam sunt primordiales, & isti non pos
 sunt praeniri, nec praeriri: quia consistit in dispositione
 d Dei. d ut cap. sicut non est, vigesimatertia quaestione quarta.
 Hoc vltimum non placet dom. Simoni Cardinali: quia per hoc to
 ta de

ADDITIO.

a Ante citatus. Aduerte: ex doctrina Bonifacij hic resultat, qd cita
 tus Romae, si postea uocet ad concilium papale, & p̄tetur hmoi cō
 p̄tetur, non hēt ius reuocandi domū respectu p̄cedentis citationis.
 Hanc tñ opinionē crederē falsam, p̄ textum exp̄ssum in c. expo
 sitioni. §. de dilatio. in antiq; vbi archieps Burdegaleñ. fuerat cita
 tus: tñ uocatus a Papa rōne publice utilitatis, pendente prima cita
 76 tione, hēt ius reuocandi domū. & dat dilatio alia. & ita expressē
 decidit ibi Imo. & est de mente Panormi. ibi. Neq; obstat fundā
 mentū istius, qd ibi est cōe iudicium: nā non sequit quin hēt ius
 reuocandi domū. nā aliud est declinare forū, aliud est reuocare:
 fm Panor. Imo. & Feli. in c. fi. de foro compe. vbi uide qñ qd uo
 catus ad Papā ex cā necessaria, uel probabili, hēt priuilegiū reuo
 candi domū, licet non hēt ius declinandi forū Papae. & ad p̄missa
 uide plene Inn. in c. graue. de p̄b. in versicu. quia aut dictum est.
 b A libi sumis. Adde textū in l. si duob. C. cōia de leg. & fidei cōmif.
 vbi iudiciū fortis dī iudiciū fortunae, & fortunae Deus dī dux, fm
 Senecā in epistola septima ad Lucil. ut attestat Bal. in d. l. si duob.
 & aliquando dicitur uis diuina, fm eundem ibi. & quotupliciter
 accipitur, uide hic per Barba. post gl.
 c Medium. Vel dicitur etiam medium fm Pau. & Barba. hic ex eo
 quia inter duos litigantes.
 d Dispositione Dei. Vide Bal. in ti. de pace p̄stata. c. j. §. hęc qd nos.
 col. tertia. versiculo, Deus em ubi tenet, qd mors et qd prouenit ex
 gladio, siue naturalr. prueniat, semp. pruenire censet ex dispositio
 ne Dei: & est gl. in §. j. Inft. de capitis diminutio. in verbo, cōmuta
 tio. in fine eo ita expressē et tenent ibi Fabr. & Ange. Vñ ex p̄
 missis vj. qd ista dīa nō sit bona, sed cogita, an esset dicendum in
 morte naturali, sicut in cetera, ita qd mors naturalis non pot p̄
 ueniri quo ad p̄sententiā Dei sed bñ quo ad p̄destinationē. & p̄
 ratione diuersitatis, uide notata per Panor. in p̄mio Gregoriano
 in glo. in uerbo, disposuit. & facit quia p̄destinatio est de p̄
 senti semper, iuxta illud, Antequam Abraham fieret, ego sum.

ta destrueretur medicina: cū quilibet homo habeat terminum primordiale, qui non posset praeueniri: quia nec praescientia, nec praedestinatio, nec dispositio Dei inducit necessitatē. c. Nabuchodonosor. §. vasis irā. xxij. q. 6. iij. Credo tū quod Pau. sensit de dispositione, seu praedestinatione Dei quo ad vitam & mortem humanam, non autē quo ad meritum, vel demeritum: quia quo ad illa remansit homo, & remanet in sua libertate arbitrij, & quae nullatenus restringitur per praescientiam, aut praedestinationem Dei. Sed praedestinatio Dei quo ad incerta vitā, est circa meritum, vel demeritum, & quae quo ad ista non restringatur potestas dubilitadi naturae, ut mors citius obrepāt, vel quod tardius ptingat, non est inconueniens, nec praeteriri: sed praenunciari potest, & per hoc sciētia me

77 dicinā non destruitur: & quia illa tendit ad prorogationem vitae sū naturale cursum, non autē ad dispositionē Dei. Praeterea Paulus nō sentit de prorogatione, ad quā tendit medicina, sed de non tendit oīno ad praeteritionem: quia nō est cursum naturalem.

79 ¶ Vltimō nō. sū do. Simo. Cardina. & quae triplex est mors, seu tria sunt genera mortis. A cerba, quae est infantium: immatura, quae est iuuenum: matura, quae est senum: licet sū Senecam in libro de morte, & remedijs fortuitorum, quōcūq; quis moritur, dī mori senex: quia nō gliderat metam aetatis: sed vitā, sed sū eum, queli bet mors esset matura: & quod quicq; moriēs dicere mori senex.

- 1 Igitur, dictio aliquoties ponitur illatiue, aliquoties inceptiue.
- 2 In dictio negat, aliquoties auget.
- 3 Apostolatus aliquoties exponitur pro vicariatu.
- 4 Plenitudo adiectione non eget.
- 5 Compendium accipitur pro utilitate.
- 6 Concernere est respicere.
- 7 Successio Papalis non dicitur hereditaria.
- 8 Argumentum, sic fieri, tollitur quando non fit.
- 9 Aponitur inclusiuē, & non exclusiuē.
- 10 Papa potest exercere negotia ardua contingētia tempore creationis etiam ante coronationem.
- 11 Exordium est principium.
- 12 Breuitate gaudet modernum.
- 13 Verbofinitas reprobata.
- 14 Haec tenus, exponitur, quasi dicat, Nunc autem.
- 15 Qui sentit commodum, debet sentire & onus: & econuerso.
- 16 Successoris est implere effectum praedecessoris, & inchoata per illū.
- 17 Mora praesumpta debet excusari.
- 18 Recitandum non indiget expressione.
- 19 Nemo debet se laudare, nec vituperare.
- 20 Successor in praesidium alicuius ecclesiae particularis, non tenetur stare factio praedecessoris.
- 21 Papa an teneatur stare factio praedecessoris, quando tendit in utilitatem vniuersalem.
- 22 Potestas omnis a Deo est, siue in iubendo, siue in finiēdo. & nu. 24
- 23 Electio concors & vnica praesumitur voluntate Dei ita facta.
- 24 Papa potest se vocare immeritum ex humilitate, & tamen non erit indignus ex eo.
- 25 Homo mortalis an dicatur immeritus vicarius Dei.
- 26 Papa licet sit indignus, an priuari debeat.
- 27 Laudare an sit permittum de aliquo bono concernente charitatem proximi.
- 28 Compendium breue & vtile amplectendum; leue uerò respiciendum. Et quid denotat leue compendium. nu. 30
- 29 Taciturnitas quando profit. Et quando expressio. nu. 32
- 30 Silentium an sit reprobatum. In praesentis notitium est. nu. 34
- 31 Mentiri an permittatur ratione humilitatis.
- 32 Veritas est virtus moralis.
- 33 Verus fingitur gloriosus, & tamen non est.
- 34 Ironia est depressiua veritatis.
- 35 Occulum non est clarē, sed velatē pandendum.
- 36 Laus manifesta alicuius non debet occultari.
- 37 Infamia manifesta non debet occultari.
- 38 Causa maiores dicuntur reseruat. & Papa.
- 39 Index an teneatur exprimere causas motiuas sententiae suae.
- 40 Indici sufficit causas sententiae in genere exprimere.

NOS ETIAM. Haec est quarta pars principalis huius procemij: in qua Io. ponit excusationem morae, quā adhibuit circa harum constitutionum publicationem. &

ipfam potes subdiuidere in partes duas. quia in prima ponit vniuersalem quo tenet successor implere inchoata per defunctū. In secunda ponit vitium morae praesumptiue generatū. Secunda ibi: tot. Vel aliter, primō ponit causam impellentē. d. Io. ad publicationē. Secundo ponit causam excusantē suam retardationē. secunda ibi: tot. vide literam. ¶ Nos igitur & ponitur illatiue: aliā ponitur inceptiue. vt in legēda Beati Martini, dū dī. Igitur Beatus Martinus, vt nō. in l. ius civile. §. hoc igitur. ff. de iusti. & iure. §. Eidem dno Clementi. §. Immeriti id est, non meriti. & sic in, a negat, nōa auget, prout facit in l. Gallus. §. ille casus. de libe. & posthu. & c. [In apostolatu] & hoc est, in vicariatu. [Successimus] immediate. [Affectus] .i. desiderij, & voluntatis. §. Plenitudine & sic adiectione non eget. & nā plenitudo adiectione non indiget. vt vj. q. c. si oēs. nō. Host. in c. per venerabilē. iuxta si. qui filij sint legi. [Compendiū] .i. comodū, seu vtilitatē, §. Vniuersi hoc est rei publicae. & sic est casus genitiui singularis numeri §. Concernunt] & hoc est respiciunt. [Successisse] & hāc aut successio nō est hereditaria. facit qd nō. in c. si hi §. quos. vlt. pen. in vj. per Ioan. an. in nō. §. Debe mus §. qñq; tñ non ptingit hmoi successio. Et hāc est ratio: quia arg. istud, v. 3. Sic fieri debet: tollitur p istud, Non fit. arg. l. i. §. b. iduum. qñ ap. sit. [A nostro] & istud, A, ponitur inclusiuē, nō exclusiuē. uē. simile. in l. a Caligato. C. de nup. & quod not. Archi. in c. 1. de elec. in vj. facit. l. ratio. in fin. ff. de act. emp. [Promotionis] & non dicit coronationis, quae qd differatur, & non tñ differat negotiorum arduorum occupatio contingentiū necessitati tpe creationis

11 Romani Pontificis. [Exordium] id est, principio. [Rationabilibus] sic credendū est: ex quo taliter attestatur in facto suo proprio. per c. literas. j. de probatio. [Silentio] & quia breuitate gaudent b mo b dem. vt l. & ibi nota. ff. q. metus cā. & expressio nihil afferre poterat q̄ verborum §. lampliorē. §. in refutatorū. C. de appellatio. [Haec tenus] & quasi dicat: nunc aut cessante impedimento, operā dedimus publicationi, vt sequitur in parte sequenti. ¶ Et ex parte prima nō. q̄ qui sentit honorē, debet sentire laborē, & sudorem, cōcor. l. f. m. n. r. ff. de reg. iur. & Item q̄ sentiens comodū successiois, subire debet onus subuentionis. concor. In f. de legi. 16 patro. tu. circa si. xliij. dist. c. sit rector. ¶ Nota secundo, q̄. quod successor debet implere effectū, mancipare inchoata & gesta per defunctū. cōcor. c. quia Ioannes. xij. q. v. & c. literis. de refcri. ¶ Et ex parte secunda not. q̄ excusatio morae praesumptae nō est permittenda. q̄ cor. l. codicil. §. matre. de le. ij. & l. i. §. auus. de doli ex. me lius facit l. i. §. si. ff. si quis cau. ¶ Secundo nō. q̄ cautē proceditur qñ recitandū non exprimitur. concor. l. nonnunq. ff. de conditio & demō. c. si sacerdos. de offi. ordi. ¶ Tertio nō. q̄ nemo dēt seipsum

ADDITIO.

¶ In negat. Quotupliciter accipiat dictio, In: vide per Panor. c. ad nostrā. de defectu. notabili tertio. vbi tenet, q̄ aliquoties ponitur priuatiue, aliquoties augmentatiue, aliquoties nihil aliquoties denotat frequentiam sū glo. in c. 1. de fideiustori. & Panor. & Imolam ibi. qñq; ponitur pro sine sū Imo. ibi p textū in l. penul. §. si vir. ff. solu. matri. ibi iniustu vxoris. & qñq; ponit sū Imo. In pro, & vt in c. nouit. de iudicijs. Si peccauerit in te. i. §. te. Qñq; im portat intrinsecitatem, vt q̄ cōponitur cū verbo, Sum, es, sui, sū Bar. in l. Gallus. §. ille casus indifficilis. colum. 3. de libe. & posthu. ff. Qñq; accipitur pro, Non, vt ibi per eundē. qñq; nō est cōposita cum alio verbo: & tunc distinguit, vt ibi per eum, & vide ibi per Alex. in colum. xj. verfi. in quantum Bart. & vide Iaf. ibi colum. fi. & vide per Archidia. in capi. si Papa. xl. dist. & in alij partibus allegatis per Alex. vbi supra. & uide per Panormi. aliqua in clemētia, pastoralis. de re iudica.

b ¶ Moderni. Silentium hic laudatur. & adde quod scribitur apud Ouidium, Lingua fuit damno linguae faciente loquaci. & Boetius refert in secundo de Consolatione: quod cū quidam tyrannus torqueret quendam Philosophum, ut sibi conditionem indicaret, maluit linguam in faciem tyranni progredi, quā malē loqui. & adde Barbatiam hic. E ratio est, secundum istum, quia verbofinitas refecanda. de hoc uide per Praepositum in arbore consanguinitatis in principio plenē in gloss. in uerbo, nixus.

se ipsum laudare: cū laus in proprio ore fordescat. concordat c. ecce. 99. dist. nemo tñ habet dubitare, cum esse sanctū & idoneum, quem apex tantę dignitatis attollit. 40. di. c. ij. ¶ Cōtra par temp primam oppo. de c. ij. de praeca. Sol. tibi in dānum ecclesiae particularis creditae non tenetur successor stare factio praedecessoris, ut ibi: sū utilitate verō vniuersalis Ecclesiae creditae stare tenetur, ut hic. ¶ Secundo oppo. quia Dei iudicio uicarius quisque ministerio Cardi. assumitur: nō autē solum Dei permisso. c. ubi ma 22 ius. §. ceterū. in fi. de elect. in vj. Sol. ¶ quia omnis potestas a Deo 23 est. 33. q. j. c. quid culpatur. ¶ Solū in electione canonica & pcor di praesumit adesse uoluntas Dei, quia cooperatur omnibus bene agentibus, teste Apostolo: tamen quia nobis non est nota, pōt dici, q̄ ex pmissu Dei proueniat, vt hic: nam in d. c. quid culpatur, & dicitur, omnis potestas a Deo est, siue iubente, siue sinente. ¶ Tertio oppo. quia si est immeritus, ut sit Papa: ergo est indignus: igitur iniuste assumitur, contra. c. graue. de prob. & l. cum quidam. ff. de 25 leg. ij. ¶ Sol. ex humilitate hoc dicit, sic seruum seruorū Dei de 26 vocat. §. in prin. ¶ Vel dic, q̄ attento uicariatu Dei quē gerit, est immeritus, sicut est quilibet homo mortalitatem inter mortales 27 non est immeritus, immō dignus, & sic est praesumēdam. ¶ Verū posito q̄ esset indignus, non ideo minus esset Papa, p ea quē nō. p doc. in c. deuitanda. de elect. ¶ Quarto oppo. quia dēt se ipsum cōmēdare, vt l. i. C. de his qui ve. eta. imp. l. obseruare. §. ante. ff. 28 de offi. proconfu. Sol. ut §. quia hoc facit ex humilitate. Vel dic, q̄ de aliquo particulari concernente charitatē erga proximū laudare se pōt iuxta materiam subiectam, uel et honestatē uitae, vt in contra. non autē expresse dēt asserere se sufficientē & dignum. ar. l. non nunquā. ff. de cond. & dem. l. si ita legatū. §. illi si uolet. de leg. 29 j. de hoc dicit. ut nō. 31. dist. c. tenere. ¶ Quinto oppo. quia cōpendium reicitur, ne trahatur ad dispendium. c. qualiter & qñ. ij. iuxta fi. de accu. ¶ Sol. breue cōpendiū & vtile est amplectendū, ut hic: leue autē & inutile, est respiciendū, ut in contrariū. sū Host. 30 & Pau. hic: q̄ vt dicit Host. leue cōpendiū denotat peruerfū & praecipitatum iudicium leuis iudicij. ¶ Contra partem secundam oppo. de l. hac cōsultissima. C. qui testa. fa. pos. & c. cordi. de 31 appel. in sexto. ¶ vbi taciturnitas nocet, & expressio prodest. Sol. 32 ubi opus est uerbis mens non sufficit. vt l. si repetendi. C. de cōditi rio. ob cau. aliā vbi uerba sunt superflua, prudentius est illa reuicere q̄ exprimere. ut d. l. nonnunquā. & c. si Sacerdos. praellega, ¶ Secundo oppo. de d. c. sit rector. 43. di. ubi silentium reprobatur. 33 Sol. ¶ silentium incautum & improuidū reprobatur: quia in pre 34 latis maximē est nociuum, ut ibi: cautū uerō & prouidum appro batur, ut hic: & uide concordat. Ouidij, Catonis, & Socra. de qui 35 bus hic in glo. Super parte prima quāro, sū sit licitum cā humilitatis mentiri? Videtur, q̄ sic, vt hic: & 99. dist. c. ecce. In contrarium videtur q̄ mendacium est uitium ueritati oppositum: quod a iu re detestatur. C. de muta. no. l. vna. l. j. §. fed & si quis ibi mētiatur. ff. de Car. edic. cum simi. Dic sū domi. St. Cardi. q̄ quaedam sunt dicenda cum obseruatione circumstantiarum debarum. s. quia dici debent quae oportet, & quando, & vbi, & quibus, & quomō. 36 do oppo: tet pro quo. xj. quaestio. iij. quibus. & quod ibi nō. ¶ nā ueritas est uirtus moralis, habens duo extrema: vnum excessiuū, 37 uidelicet iactantiam, & p quā fingitur magnum & gloriosum qd 38 nō est: aliud depressiuū, & uidelicet ironiam, p quā negatur qd 39 existit: & ideo medium, quod est ueritas, est tenendum, & nā occultum non clare, sed uelatē est pandendum. c. si sacerdos. de offi. 40 ordina. ¶ Item manifestum concernens laudem alicuius, de quo, seu cui fit sermo, non est occultandum. ut l. iij. in princ. ff. de cen. 41 l. j. ff. de integ. restit. ¶ Idem si concernat infamiam eius, uel ei qui nocentē. de iniurijs. cōcernens autē laudem attestantis, potest subijci, ut hic: & et exprimi, ut d. l. obseruare. §. ante. se autē uituperare non debet, ut in libro Catonis. ¶ Super parte secunda quāro: quae sunt ista ardua, quibus pōt occurri Rom. Ponti. Resp. sū 42 doc. ¶ sunt causae maiores soli sedi Apostolicae reseruat, de quibus in c. maiores. de bap. & plenē p Host. c. p uenerabilē. circa fi. qui filij sint legi. ¶ Vltimō per ista partē collige ad id quod dicitur, 43 mus, & consilium esse, ut iudex in sententia sua non exprimat causas motiuas, c ne propter falsitatem earum, aut nulla, aut retrahenda esset, quāquā de se esset iusta: de quo in l. si is ad quod. in fi. 44 & ibi nō. gl. & plenē per Bar. ibidē. sed sū genere dēt dicere, Ex iustis & rationabilibus causis animum nostrum mouētib; & sic praeticatur, quod optimē probat ille textus.

¶ Igitur, dictio ponitur illatiue.

- 1 Nunc, dictio denotat tempus praesens.
- 2 Tunc, dictio denotat extraneitatem temporis.
- 3 Transmittere, est interclusas mittere.
- 4 Doctores & scholares vniuersitatem constituunt.
- 5 Transmissio enim susceptione an operetur publicationem.
- 6 Ius commune disponit in omnibus, tam iudicialibus quam extrajudicialibus, & ubique.
- 7 Mandatum apostolicum non facit fidem, nisi bullatum.
- 8 Papa debet uti bulla propria, & non aliena.
- 9 Ius etiam promulgatum nouiter, debet a subditis obseruari.
- 10 Constitutio ligat post publicationem, non ante.
- 11 Papa in primo anno assumptiois magis sūmū occupatus, q̄ i seculo.
- 12 Extrauagantes ad hoc quod ligent, requirunt publicationem.
- 13 Ignorantia iuris non excusat, ex quo potest consuleri peritores.
- 14 Gratia facta de aliquo beneficio per praedecessorem, bullis non confectis, an morte illius expiret.
- 15 Gratia super beneficio facta, si literis non expeditis moriatur Papa, quo remedio succurratur ex stylo Romano.
- 16 Supplicatio non facit fidem, nisi per literas, aut testes.
- 17 Vniuersitatis nomē dupliciter capi potest, tamen idem est effectus.
- 18 Deponitur qui contemnit canones.
- 19 Hereticus praesumitur quo ad condemnationem, qui asserit Papam non posse constitutiones condere.
- 20 Constitutiones Clementinarum, an ligent a tpe Clementis, an Ioannis.
- 21 Constitutiois pena non meret quis ante publicationem debite factā.
- 22 Extrauagantes ligant a tempore publicationis per orbem, licet non publicentur in curia.
- 23 Constitutio publicata ligat, licet non fuerit publicata per quasque ciuitates.
- 24 Constitutiones publicatae in audientia, non habent vim extrauagantium, si non fuerint datae in communi.
- 25 Constitutio Papae per dationem in locis publicis, ligat; post publicationem alibi, q̄ in curia contradietoriarū factam vt extrauagans.
- 26 Constitutio Papae publicata in audientia contradietoriarum, data copia tantum in curia, non facta aliqua alia missione, ligat scientes tantum tempore suo uerē, vel praesumptiue.
- 27 Constitutio praesumitur nota degebitus in curia, vbi illa publicata.
- 28 Constitutiones quae fuerunt publicatae tempore Clementis, non data copia, non ligant.
- 29 Constitutio Papalis seu imperialis ligat post duos menses a tempore publicationis, quando est iuris promulgatoria, nisi in vno casu.

ADDITIO.

¶ Seipsum laudare. Adde illud sapientis: Nec te collaudes, nec te culpaueris ipse. & illud Ciceronis: Virtutis est laus in actione cōstituit. & vide p Car. in c. ad aures. de tpebus ordina. & qualita. ordi nando. Hoc tñ fallit qñ aliquis est doctor excellēs, nā tūc illi per mium est se laudare, sū Io. de gradib. in additionibus ad l. vnica. C. de professio. & medi. qui in vrbe Contā. comi. dignit. me. allegantē Io. de Platea, ibi, p quo facit tex. iuncta gl. in c. tenere. 31. di. vbi Xps seipm laudauit dicēdo. Estote facti, qm ego factus sū & facit tex. & facit sū Archi. ibi dicitū P salmitē. Custodi anim, meā, quia sanctus sum. & facit tex. in c. ecce. 33. q. iij. vbi sū glo ibi Augustinus ibi se commendat equiparandō se Apostolis: dicēd f Aequalia sumus vasa. & facit illud beati Pauli, Cōmendemus nos metipfos ad oīum p̄scientiā in p̄spectu Dei. & illud: Placere oibus p oīa sicut & ego oibus & p oīa placeo. & facit tex. in l. obseruare. ff. de off. proeoni. in l. iij. C. de his qui veniam eta.

¶ Mendaciū an dicat peccatū mortale. & an pmittat, nec ne: vide p Angel. de Clauasio in sua summa Euāge. in verbo. Mendaciū. & vide Panōr. in c. super eo. de vlturis.

¶ Causas motiuas. Cā nō dēt exprimi necessariō in snā: vide Bar. in l. iij. §. ignominie. ff. de his qui notant infā. uerliculo. pro huius declaratione. & vide p Bal. Alex. & Iaf. in l. properandū. §. in illo. C. de iudi. & vide Pan. in p̄il. vij. in j. volu. & eundē in c. examina ra. de iudi. uerli. & sic v̄ col. ij. & eundē in c. ex pte. de p̄cef. p̄rb. col. fi. & vide p eundē plenius Imo. & Fel. in c. sicut. de re iud. & p eundē Pan. in cle. p̄sto. de re iud. in prin. vbi magis p̄munis dicit cū non exprimendā de substantia sentētiā, sed quo ad alios effectus resiltantes ex dicta snā cā dēt exprimi. & adde Lanfran. de Orian. in repetitū. c. qm §. fallam. tit. de interlocutorijs, & appel. verli. satis sūsum est de nullitate senten. & vide Fel. in c. qualiter & quando. de accusatio. in primo. col. iij. verli. quarto: ad idem facit, & Ange. Arcti. in §. si. quia Iusti. de fidei. hāre.

- 31 Constitutio synodalis, aut provincialis dicitur ligare post publicationis duos menses, aut manifestationem gestorum in consilio.
- 32 Constitutio Papalis aut Imperialis iuris antiqui declaratoria operatur statim.
- 33 Constitutio declaratoria iuris antiqui extenditur illico ad pendentiā per litem.
- 34 Constitutio concordans cum iure antiquo Papalis, illico ligat.
- 35 Constitutio iuris antiqui rigorosi modificatoria, ligat sicut iuris promulgatoria.
- 36 Constitutiones publicatæ in vniuersitate vna, non ligant in alia, nisi si ibi publicentur.
- 37 Constitutiones publicatæ in vna prouincia, non ligant in alia, nisi si ibi publicatæ; nec in eadem, nisi in quacunq; ciuitate.
- 38 Constitutio non ligat subditum existentem tempore publicationis sub potestate infidelium quo ad damnum euitandum, & sic culpā, aut penam non patietur gesto remanente firmo.
- 39 Constitutio non ligat ignorantes ante duos menses ad culpam, aut delictum; si agit tamen de damno euitando, gestum tenet: secus si de lucro.
- 40 Constitutiones cancellariæ an ligent ignorantes quo ad beneficia quando tractant de lucro captando, aut de damno euitando.
- 41 Constitutio ligat scientes ante duos menses.
- 42 Certus certiorari non debet.
- 43 Constitutionis absurdum esset quod ligaret eodem tempore tā scientes verē, quā præsumptiuē.
- 44 Extravagans an debite publicata statim liget recepta noua situatiōe.
- 45 Ignorantia constitutionis præsuntur ante duos menses.
- 46 Ignorantia constitutiōnis non præsuntur post duos menses, nisi probetur: & qualis ignorantia sufficiat.
- 47 Ignorantia crassa & supina in constitutionibus, non excusant.
- 48 Præuilegium Principis continens indulgentiam, an statim teneat, seu operetur.
- 49 Præuilegium Principis prohibitionem cum adiectione damni vel penę, non ligat ignorantes.
- 50 Præuilegium Principis cum decreto irritanti, an liget ignorantes.
- 51 Præuilegium quod debet dari capienti malefactorem, debet dari capienti ignorantī.
- 52 Vox præconia an sufficiat ad scientiam introducendam.

VNC I G I T V R. Hic est quinta pars prooemij.

In qua impletur quod implere non potuit p̄decessor quāquam diuide in duas partes. In prima ponit constitutio harum publicationum per transmissionē eorum. In secunda ponitur mandatum circa obseruationem ipsarū, vt præcedens. Et istud, Nunc, denotat tempus præsens, vel iij. s. nunc, de libe. lega. sicut dicitur, tunc, denotat tēporis extremitatem. l. iij. s. ff. de cond. & de. [Transmittimus] scilicet interclusas alias non dicerentur transmitti sub bulla, pro quo. c. p̄sentium, de testi. in vj. [Vniuersitati] hoc est vobis singulis doctoribus & scholaribus qui vniuersitatē constituitis. [Studio] non igitur sufficit suscipere eas, nisi in studio alacri suscipiantur, simile in prooemio Insti. [Manifestat] & sic per solam transmissionem vnā cū susceptione secuta indicitur publicatio: nā si non sequatur lectio, seu alia per lecturā publicatio, non minus censetur facta manifestatio quia per eos fecisse videtur. ar. l. in executioe. s. ff. de ver. obli. [Et in scholis] s. sub. & in alijs quibuscunq; actibus extraiudicialibus. hoc enim est natura iuris cōis, vt in omnibus, & vbiq; ius faciat. ¶ Ex parte prima nota q̄ mandatum Apostolicum seu scriptura Apostolica, ut faciat fidem, debet esse bullata. concor. c. præsentiū. de testi. lib. vj. & l. sacri affatus. C. de diuer. re. ¶ No. ¶ Papa debet uti bulla propria, non aliena. e. concor. l. ad testiū. s. si ab ipso. ff. de test. & l. videamus. s. qui vinum. ff. loca. ¶ Ex parte secunda nota, q̄ ius cōe nouiter promulgatum, est deuotē, & alacriter, ac necessariō ad subditos obseruandum. Infit. in prog. in fi. c. si quis. de maio. & obe. ¶ Nota secūdō, q̄ quod constitutio nouiter promulgata ligat pro tempore futuro post publicationē, non aut pro tempore antē praterito. q̄cor. in Aur. vt factæ no. cōstit. in prin. colla. v. ¶ Contra partem primā oppo. quia princeps continuē est occupatus circa ardua & alia tangencia rempu blicā. vt in Auth. de hered. & fal. in prin. colla. j. & s. e. prog. s. q̄n. & s. hoc sanē. cū si. Et sic non plus fuit hoc tpe oportunitas vacandi circa hanc transmissionem, quā alio tpe captata: vñ non

vt bona fuisse ratio. Solutio, circa primordia assumptionis Papæ magis est occupatus, & etiam toto primo anno, quā sequenti, vt ad oculū videmus. & ideo primo anno nō vacauit circa hanc publicationem. Præterea, & inter occupationes occurrentes, erat annueranda hmoi publicatio, ac etiā remissio harum cōstitutionum: vt si forsā aliquid minus benē vel imperfectē in eis eēt expressum, fuisset repletum per ipsum. D. Ioā. ad finem, ne ipse Clemens philosophia plenus, visus fuisset aliquid imperfectū statuisse. vt l. cū Silleianum. C. ad Silleia. Præterea p̄ ea quæ hic in glo. magna tanguntur, sic de facto fuit. ¶ Contra partē secundā oppo. quia istæ constitutiones ante huiusmodi publicationem habuerūt vim legis, sic enim voluit. d. Cleme. autor. vt l. j. in prin. ff. de constit. prin. ergo male dicitur quod de cetero sunt habituræ vim legis. nam per hoc excluditur tempus antierius, quod tamen esse nō potest, ut dixi, simul de cetero sunt habituræ pro iure cōmuni, hoc est, post decretalibus redactis in corpus iuris communis. t̄ante autem habebant, ut extravagantes prout plures remanentes editæ per Domi. Bonifacium. vij. post compilationē. vj. lib. ¶ Ita quod amodō non subueniretur ignorantī istas cōstitutiones, vbi tractaret de lucro captando, & potuisset consilere peritiores: ut l. in bonorū. ff. de bo. pe. Vel dic quod ē ante hanc publicationē non habebant vim extravagantiū: q̄ nō fuerat oēs debite publicatæ & manife-

ADDITIO.

¶ Seu scriptura. Adde Bal. in c. j. s. j. per quos fiat inuesti. col. fin. uerfi. & accidit ubi tenet gratiam Papæ non perfectam, nisi fuerit redacta in scriptum, per textum in l. contractus. ff. de fide instru. C. vbi contractus recipiunt vim ex intentione cōtrahentium. sed de mente Papæ est q̄ eius gratia bulletur; vnde eaquā ante scripturam egit, non est perfecta. & ita tenet Oldra. in consil. 226. in quinta colu. incipiente. q̄ articuli dati. & idem tenet Glo. regulārum Cancellariæ in regula. 25. incipiente. itē uoluit. Sed quidquid tenuerint præsmissi, contrariam partem crederem de mero iure v̄riorem. Nam a sufficienti partium enumeratione argumentū p̄cedit. de obli. quæ ex quali contractu nascū. Insti. s. j. Panor. in ca. venerabilē. de electio. Vnde neq; quo ad essentiam gratiæ, neque quo ad probationem illius, dico q̄ de iure non requiritur scriptura. & quo ad essentiam gratiæ non requiritur scriptura, ita expressē decidit & tenet Bal. in l. humanū. C. de legiti. col. fi. uerfi. quid erit. & idem tenet Bal. in l. fi. C. de cōi seruo manumif. uerfi. in tex. & in l. fi. C. senten. rescindi. col. pen. uerfi. & iō fuit quæ stio, & in l. si qua per calūniā. col. ij. uerfi. uos uidetis. C. de epis & clericis. & ita tenet Panor. in c. in nostra. col. fi. de rescrip. & Feli. in Rubrica. de consti. s. col. ij. uerfi. & conclusio est. & Decius ibi col. pen. uerfi. ex supra scriptis. & est casus in ca. institutionis. 25. q. ij. & in clem. dudum. de sepul. ibi uerbo, uel scripto. & præsmissa procedunt ēt quo ad probationē, licet cōiter teneant doctores oppositū ubi supra: sed carent fundamentō. Vñ uide pro ista parte multa fundamenta notabilia adducta per Decium in Rubrica. s. de consti. col. fi. neque obstat textus noster ibi, cū dicit bulla. Nā isto in casu requiritur scriptura de forma accidentali ad inducendam obligationē quo ad subditos, iuxta notata per Fel. in Rubri. supra de consti. Audiuit tñ aliās iuxta in parlamentis. quo ad probationem gratiæ requiritur bulla: aliās gratia non probaretur p̄ regulam Cancellarię præsmissam, quidquid de iure sit. Neq; obstat. l. vnica, de mandatis. C. nam loquitur in casibus specialibus; ubi glo. Vel dic ut per Fel. in c. q̄ super his. de fi. instrum. autorum.

¶ Publicatē. No. q̄ extravagantes antequā habeant vim extravagantium, indigent publicatione. adde Innoc. Panor. Imo. & Feli. in c. pastoralis. de fide instrum. & dic quod ē facta publicatio non ligat si de ea probabiliter ignoretur. ita tenet Feli. in d. c. pastoralis. col. ij. & ad præsmissa facit doctrina Bartoli, Alexan. & la so. in l. cū platis. ff. de re iudi. ubi omnes tenent quod sententia cōtra extravagantem lata non insertam in corpore iuris, uel contra reformationem non registratam in libro statutorum vel contra sententiā Principis insertam in libro decretorum ipsius Principis, non est ipso iure nulla: & hoc illa rōne pp̄ probabilē dubitationem extravagantis &c. & uide per Bar. Bal. in l. ij. C. q̄n prouoca. non est necesse. & uide per Bal. in disputatione sua, q̄ incipit. Statuto cauetur, q̄ venerator. & uide egregiē per Panor. in ca. j. de re iudi. col. iij. & iij. uerfi. & per hoc idē dicendum. & p̄ Imol. ibi. col. j. in prin. & p̄ Feli. eadē col. uerfi. secundō, nisi statutiū eēt.

manifestata ac cōgnite, ut hic not. in glo. magna. ¶ Super parte prima quæro, si aut gratia facta de aliquo beneficio per p̄decessorem, super qua non fuerunt literæ confectæ, uel si fuerunt confectæ, non tamen fuerunt bullatæ, expirauerit morte illius? Archidia. format istam quæstionē super prooemio vj. lib. circa finem. & allegat ad partem vtrāque: uidelicet q̄ expirauit, probatorias. C. de diuerfis offi. lib. xij. & l. sacri affatus. C. de diuer. re. & multa alia iura. Et q̄ non expirauerit, alleg. l. penul. C. de donatio. inter uirum, & uxō. l. omni. C. de test. c. inter quatuor. de cleri. peregr. & multa alia iura. Ponit tres opinio. Primō aliquorū distinguunt inter gratiā factam de beneficio habente annexam iurisdictionem uel dignitatem, ut illa expirauit: aliās non. Secundō ponit suam, quæ habet indistinctā q̄ scriptura non est necessaria, dū tamen alijs documentis possit constare de gratia facta. alle. dictam l. omni. in fine. Et quia per collationem solam statim fuit ius quæ situm in re. c. fi. de concess. præb. lib. vj. pro quā optimē facit. c. in situtis. xxv. q. ij. & quod ibi no. Tertiō est aliorum dicentium, q̄ scriptura est necessaria ad probationem, non ad iuris acquisitionem. Et ista uidetur uera, per l. uniam. C. de manda. princ. Tamē multum facit pro opi. Archid. quia gratia iam facta fuit per solā concessionem Papæ consonam supplicationi. unde casus super ueniens mortis non debet p̄iudicari immo tenetur successores executioni mandare. c. literis. de rescrip. & per suas literas attestari huiusmodi reuocantē. ¶ Nos autem practicamus, q̄ si de gratia facta constat per superiorem signatam manu ipsius p̄decessoris, q̄ tunc successores sub bulla sua in forma, Rationi congruit, attestatur de dicta gratia, & super ea literas sub noie suo per oia con ficit; sicut fuissent confectæ sub nomine p̄decessoris. Et est rō: quia tunc sufficienter constat Papæ de dicta gratia ad confessionem literarum. arg. in Auth. de tabel. s. illud. cum ibi not. in breuiata. colla. iij. ad idem quod no. in l. chirographis. in prin. in secunda glo. ff. de administ. tut. ¶ Dicta tamen supplicatio non faceret fidem in iudicio quo ad indicationem: quia ibi non sunt uerba dispositiua, nisi solum hoc uerbum, fiat. Vbi aut non apparet de tali supplicatione, sed essent testes qui deponerent se fuisse præsentes, quando Papa contulit uerbo: tunc uideretur iustum: & ubi testes sunt bonæ opinionis esset sufficiens probatio quo ad confessionem literarum, non quo ad indicationem, dum tamē Papa statim in breui mortuus fuisset, aut grauit infirmatus, ita q̄ nō potuerunt literæ inde cōfici, aut supplicatio super hoc signari, aliās quia t̄morem solutum niteretur admitti, putarem eū non admittendum: quia sibi impurandum cur tantum tardauit. arg. c. f. clericus. de præb. lib. vj. & c. fi. qui mari. accu. poss. ¶ Super parte secunda quæro, quare hic loquitur in singulari, uidelicet Vniuersitati, cum tñ ad plures prooemium dirigatur, ut s̄ in salutatione. Dicit Pau. q̄ hic est pluralitas realis, licet uocalis sit singularitas. Et ideo non utitur rescriptum: alias sic, uidelicet ubi esset realis hec uocalis singularitas, & poneret terminus pluralis numeri, & eōtra. ut c. q̄ graui. de cri. fal. ¶ Tu dic q̄ istud uerbum, Vniuersitati, non sumitur prout est nomen iuris, sed prout continet sub se doctores & scholares ad quos sermo dirigatur: tamen idē est effectus. ¶ Secundō quæro, q̄ pena non seruantes has constitutiones tenerentur. Distingue, ut no. glo. in c. generali. de electio. lib. vj. quia non seruans ideo quia contēnit, nec uult obedire, punitur depositione honorum, & officij. c. deniq; in fi. iij. distim.

¶ Si aut contēnit, quia credit seu asserit, Papam nō posse condere constitutiones: aut uelut hæreticus est condēnandus: ut c. nulli fas. & ibi no. xix. dist. ¶ Tertiō quæro, quando istæ constitutiones ligauerūt subditos huiusmodi facta gratia. Est glo. magna hic posita, quā diuido in plures partes. In prima arguit per hunc tex. q̄ a tempore huiusmodi publicationis ligauerit: & remittit. In secunda tollit seu extrahit constitutiones quæ in dubio tēpore Clementis ligauerunt, aut ratione debite publicationis, aut ratione iuris antiqui obseruationis, sine penę adiectione. In tertia reuulnit quæstionem propositam, & narrat gesta tempore Clementis ēt quæ nouiter ex auditu, inferens quid seruabant curiales eo mortuo. In quarta exponit q̄ gesta fuerunt post assumptionē. Do. Io. In quinta ostendit per tres rōes oppositū eius quod primo arguerat: Quarū prima fundatur rōe publicationis in audientia dīctoriarum factæ. Secūda rōne absurditatis q̄ inde sequeretur rōne cessationis in curia non factæ. In sexta adducit duas rōes pro eo q̄ primō arguerat: quarū prima fundat super scandalo & illaqueatione. Secūda super inconuenientia & absurditate. In septima ponit opinionem suā pro parte quā primō fundauerat, quā pbat

duabus rōnibus ex isto texto collectis. In octaua & ultima dicit opinionē suā posse collatiuē, non diffinitiuē. Secunda ibi: hunc c. passum. Tertia ibi: in alijs ergo. Quarta ibi: cōtato. Quinta ibi: ex his ergo. Sexta ibi: sed hoc dicere, ut l. j. ff. de conli. ¶ Redeo igitur ad quæstum: q̄ ligauerat tēpore Clementis, facit primō quia tempore Clementis fuerunt publicatæ in audientia dīctoriarum, vnde salte post duos menses ex tunc ligauerunt. ut in Auth. ut factæ. no. cōstit. circa prin. colla. e. no. in c. ij. de p̄stit. Secūdō, quia absurdum est dicere, istas constitutiones fuisse promulgatas per Clementē & in cōcilio, & q̄ attribuuntur Clemēti, & q̄ nō ligauerunt tēpore Clementis, ex quo uoluit eas obtinere uim legis, ut l. j. ff. de conli. prin. Tertiō: quia Do. Io. nullā aliam publicationem fecit in audientia dīctoriarum, per quod dat nobis intelligi, q̄ sufficiebat hæctenus facta mandato Clementis, quodq; illi inhærebat. arg. a Frio. l. in primo casu. C. de inoffi. test. Quartō ultra glo. quia iā eas colligi fecerat in vnum uolumen, & singulas sub congruis titulis collocari. ut s. c. s. hoc sanē. quod utiq; non fecisset nisi debita publicatio p̄cessisset: ut C. de no. co. cōpo. in prin. ubi Imperator Titianus extravagantes constitutiones tā a suis p̄decessoribus q̄ a se post tres codices promulgatas, resecatis nōnullis colligi fecit in vnum, & poni in Codice suo quo utimur: & sic iam erāt debite publicatæ, ex quo erant extravagantes. ut ibi not. ¶ In 5. q̄ solum ligauerunt post istam datam, facit primō uerbum, De cetero, hic positum, per quod includitur tps antierius. ut C. de legi. l. humanum, ibi: non aliter in posterum. ¶ Secundō, quia sunt alie quæ constitutiones adeo penales, q̄ sequerēt magna iniquitas, si ante hanc publicationem ligauissent, cū per eas quasi infiniti clerici & monachi essent ligati. ¶ Tertiō, quia istæ constitutiones post publicationem factam mandato Clementis fuerunt occultatæ: nō enim potuit haberi copia sicut debuit de cōstitutionibus publicatis, vt patet in glo. hic. vñ absurdum esset si legissent antē: quia ex lectura frequenti, & ex copijs habitis cōstitutionibus trāsūt in manifestū uerū, vel p̄sumptū. vt. c. j. de postu. & c. quoniā. de fo. cōpe. & q̄ ibi no. j. col. li. ¶ Quartō ultra glo. quia Clemēs p̄posuit istas mittere & dare subiectis in cōi. vt. s. cod. s. hoc sanē. & sic an missionē & dationē hmoi uoluit ligare subiectos. Glo. sequendō partem benigniorem, putat opinandō, non decidendō, hanc partē uerā fore uerā, & solū ligauerit post hanc publicationem factam primo loco de publicatione facta tempore domini Clemē: quia illa pro non facta debuit haberi, ex quo illas nō dedit: nā solallectura non sufficit. arg. l. cum Silleianum. in fi. C. ad Silleia. Sed quia non responder ad alia tria, tñ rōne: Non enim ob. obiectio secūda: quia q̄q; attribuuntur Clementi hmoi constitutiones, non tamen sequitur q̄ fuerunt datæ tpe Clementis, taliter q̄ poterant dici debite publicatæ. arg. dicta. l. cum Silleianū, circa mediū. Non ob. tertia obiectio: quia non sequitur, Nō apparet q̄ alia publicatio facta fuit tēpore do. Ioā. in audientia dīctoriarum: ergo nulla facta fuit: quia non probat hoc esse &c. vt l. non ob hoc. C. vnde legi. Præterea & publicatio facta tempore Clementis, licet non sufficit per se, quo ad inducendum ligamen: tamen sufficiebat, vt quandoq; fuissent datæ in p̄muni ligarent subditos sine alia publicatione fienda in audientia dīctoriarum. arg. l. j. ff. p̄ dote. & l. sub p̄ditio. ff. de solu. Verū prout dicit ista gl. post publicationem factam tpe Clementis fuerunt resecatæ, & sic illa publicatio habetur pro non facta. arg. l. si pro tēpore. s. uersum. ff. de in rem uerfo. Et sic necesse est dicere, q̄ Do. Io. fecit publicationē in portis palatij, & alibi, ut est moris. Non ob. quarta opinio, quia pōt dici, q̄ q̄ Clemens statuisset & mandauisset eas colligi in vnum, & sub congruis titulis collocari: tamen hoc non fuit factum.

ADDITIO.

¶ De crimine falsi. Et uide ibi per Immo. & Panor. in casu positione. & uide per Panor. & Imo. in c. nihil. de p̄scripti. antiqui tamen non obseruabatur, secundum glo. in c. q̄ graui. hic alleg. per tex. in d. c. nihil. & in c. communis filius. xxij. distim.

¶ Depositione bonorum. Intellige quando ex contemptu, secundum Cardi. in clem. j. de etate & quali. col. fi. uerfi. nonō quæro. & uide plenius per Feli. in c. j. de constitutio. col. iij. ubi declarat hanc decisionem ueram tribus concurrentibus. Et de transgredientium penas legis, uide per Bar. in l. p̄tor. in principio. ff. de no. oper. nun. per Bal. in l. nemo martyres. C. de sacrosan. eccle.

etum tēpore suo; sic cessat obiectio: tū in p̄triarum est snia cō-
munis, videlicet q̄ hmōi collectio & collocatio facta fuit tēpore
suo. Et iō quia talis obiectio multū ob. p̄t dici q̄ alia pars est ve-
rior, videlicet q̄ ligauerunt tēpore Clementis quo ad obserua-
tiam qua ligantur subditi et ignorantes, vt obseruent tēpore scien-
tiaz vere, vel p̄sumpta, et non aut ad penā quasi contēptores. non
enim dici possunt contēptores veri vel p̄sumpti ante publica-
tionem debite factā. et vñ extrauagantes non solū ligant, quia fue-
runt publicatē in audientia contradictoriarū; immo qñ fuerunt
publicatē et per diuersa regna & studia, ex quo p̄t induci mani-
festatio publicatio per orbē. et non em̄ est necesse q̄ per singulas ci-
uitates & loca fiat hmōi actualis publicatio; vt d. c. j. de postula.
licet rex. requirat, q̄ fiat per singulas ciuitates. in Aut. vt facte no.
25 consti. circa mediū. i. iste aut constituciones fuerunt solū publica-
tē in audientia tpe d. Clementis, licet pro maiori parte fuissent
promulgatē in concilio, sed non datē adhuc in communi: & iō
non ligabant, vt extrauagantes, q̄ essent verē extrauagantes, ex eo,
q̄ ius faciebāt. Necessaria igitur fuit hmōi publicatio p̄pter duo.
Primo, vt subditi oēs ligarentur, & vt transgressores iuris punire-
tur, vt earū contēptores. iij. dist. c. deniq. s. fi. & l. leges sacratisi-
mā. G. de legi. Secundo, vt amodō non vt extrauagantes, sed vt cō-
stitutiones in corpus iuris redactē haberentur. arg. Vide no. co-
di. cōpo. circa fi. ¶ Non ob. allegata in p̄triarum. Primo non ob.
a verbum, De cetero: quia refertur ad obseruantiam earū, vt iuris
p̄munis, & in corpus iuris redactarum: non aut ad vinculū obser-
uantie, vt constitutionis Papalis. ¶ Secundo non ob. secunda obie-
ctio: quia ligati non fuerunt subditi quo ad penas inflictas, ex quo
tēpore nō fuit p̄ vniuersos manifestus cognitio tenor earum. s. fi.
tam per dictionem earum in cōi, q̄ per lecturam factam in audien-
tia contradictoriarum, vt d. c. l. leges sacratisimā. ¶ Non ob. tertia
obiectio: quia facti est, & non verisimilissimā. ¶ Non ob. tertia
in vnum volumen, & sub congruis titulis collocata. ¶ Non ob.
quarta obiectio: quia ante dationem & missionem decretā voluit
oēs esse ligatos: nihilominus tamen ligati erant illi curiales, q̄ ve-
risimiliter scire potuerunt, & habere notitiam de publicatione fa-
cta in locis, vbi sunt eorum studia in audientia contradictoriarum, ut
quantum quo ad studentes scholares & doctores sufficit publica-
tio facta in locis, vbi sunt eorum studia, ita quo ad curiales publi-
catio facta in loco, vbi est curia. ¶ Collige ergo, q̄ illa cōstitu-
tiones, q̄ tempore Clementis fuerunt debite publicatē, & earum te-
nor manifeste cognitio p̄ dationē earū in cōi p̄ diuersa loca, liga-
uerunt tpe suo vt extrauagantes, & prout ligabant extrauagantes
27 Alex. iij. Inno. iij. Grego. x. ante cōpilationē Bonifacianā. ¶ Illa
vero quae solum tēpore Clementis fuerunt publicatē, in audien-
tia contradictoriarum, & data copia solum in curia, absq̄ alia missioe,
ligauerunt tempore suo solum scientes verē uel p̄sumpti, non
28 alios, ut in Aut. ut facte no. consti. s. j. colla. v. ¶ P̄sumuntur au-
tem scire degentes in curia, non extra. ut d. Aut. ut facte no. p̄stit.
s. ne igitur. ibi. in prouincijs directa & c. & s. fi. in fi. facit. c. propo-
29 sisti. & quod ibi no. 82. dist. ¶ Illa verō quae fuerunt publicatē,
sed non data copia, habentur pro non publicatis, & sic tēpore suo
non ligauerunt. ¶ Collige cōia, q̄ ista publicatio ligare incepit
subditos quo ad illas q̄ nullo mō ligauerunt tēpore Clementis, &
quo ad illas quae non fuerunt cognitae manifeste ab oibus: nā illi
qui verē, uel p̄sumptē habuerunt ignorantia, ligati fuerunt p̄ hāc
publicationē. quo aut ad illas q̄ ligauerunt tēpore Clementis oēs
subditos, solum proficit, hāc publicatio, ut amodō utantur eis. p̄
decretalibus in corpus iuris redactis, non autē pro extrauaganti-
bus. ¶ Quarto quāro, a quo incipiat ligare constitutio? Videtur
q̄ si sit civilis, seu imperialis, infra duos menses a tēpore promul-
gationis solēnis, seu uerius a tēpore publicationis debite: ut dicta
Aut. ut facte no. p̄stit. Si aut sit canonica, vel Papalis, infra sex men-
ses, ut i. 8. dist. c. fi. & ita no. 82. dist. c. propo. sulti. Tu dic, fm̄ doc.
b ¶ quod constitutio imperialis, seu Papalis iuris promulgatorie
30 solum requirit duos menses a tēpore debite publicationis: pra-
quo et c. non magno. & c. super specula. ne clerici. vel mo. & c. no-
uit. de sen. excō. Fallit nisi tps̄ esset expressum: quia tunc illud ser-
uatur, siue sit unus mensis, vt in Aut. ut neq̄ miles, neq̄ federa. s. fi.
si igitur. colla. viij. & c. cum singula. de p̄rab. lib. vj. & extrauagan-
ti Io. execrabilis. siue trium mensium, ut in Auth. ut in priua. do. s. fi.
31 si. colla. v. ¶ Si aut sit synodalis, uel prouincialis, sed tūc fm̄ Hosti-
est arbitrio superioris declarandum: non in summa de p̄stit. Nec
ob. c. fi. i. 8. dist. quia secundum Pau. ibi loquitur de tēpore dando
ad intimandum gesta in concilio prouinciali, tū tempus ad obser-

uandum est arbitrium secundū Host. Et idē Io. Mo. in c. j. de cō-
cel. p̄rab. lib. vj. Et iō isti duo menses non currunt, nisi lapsis illi-
sex mensibus: quia manifestatio gestorū in concilio habetur pro
publicatione. ex quo vt q̄ idem dēt esse in quancunq̄ p̄stitutione,
vt liget post duos menses a tēpore publicationis: quod est notan-
32 dū. ¶ Quando aut constitutio Papalis, seu imperialis est iuris
antiqui declaratoria, tunc secundū doc. operatur effectū suū sta-
tim: quia nihil concedit de nouo, sed solū antiquitus concessum,
malē tamen intellecta ab aliquibus declarat. vt l. ex diuerso. s. j. de
33 rei vend. & l. adeo. s. cum quis. de acquir. rer. domi. ¶ Et et trahit
ad causas p̄teritas & pendentes. c. quia in oibus, & c. cum tu. de
vfuris. Hoc tamen nō seruetur audientia in declaratione particu-
lari quae concerneret certā personā. arg. l. ij. s. si quis a principe.
ff. ne quid in loco publi. quia esset tunc fienda mentio de litis pen-
dentia. Tamen non bene fundatur ratiōe: quia propter litis pen-
dentiam Papa non fuisset magis remissus in concedenda declara-
34 tione. cogita. ¶ Quādo autē concordat cū iure antiquo, idē, vt no.
Hostien. in c. fi. de p̄stit. & hic Pau. quia cū sit iuris antiqui obser-
uatoria, nihil addere vt. arg. c. literis. de rescrip. ¶ Vbi autē esset iuris
antiqui rigorosi modificatoria, tunc idem q̄ in promulgatoria
35 iuris noui. vt c. quāuis rigor. j. de appel. ¶ Quinto quāro, an pu-
blicatione facta in Parisiensi studio fuerint ligati studentes Bonon-
antequā ibi fuisset facta publicatio. Pau. dicit q̄ sic. per c. j. de po-
36 stū. Contrariū vt: quia per singulas prouincias sunt constitutiones
dirigendae, ut omnibus innotescant: ut Auth. ut facte no. consti.
37 ¶ Igitur prouinciales non sunt astricti circūscripta vera sciētia,
nisi a tempore quo in eorum audientia fuerunt publicatē: vt in
Auth. ut facte no. consti. immo & tunc est necesse, q̄ per oēs
ciuitates cuiuslibet prouinciae fiat hmōi publicatio; ut dicit text. in
38 d. Auth. ut facte no. consti. s. fi. verō. ¶ Sexto quāro, an consti-
tutio debite publicata liget subditum existentem in potestate sub-
ditorum inimicorū Christi. Pau. dicit, q̄ non: quia non est vt ar-
guit possit de scientia vera, vel p̄sumpta. Verū, secundū eum,
licet nō ligetur pena, aut culpa. arg. l. iubemus. in fi. C. de testamē.
factum tamen per eum ignorantem cōtra constitutionē nouā, nō
hēt efficaciam. arg. c. cū in tua. qui ma. accu. pos. Ratio est: quia con-
stitutio noua dat formā futuris negocijs actuum: quid imputan-
dum esset agenti secundum formā legis antiquae probabiliter igno-
ranti legem nouam, qui si eam sciuisset, non sic egisset: certe ni-
hil. per l. iubemus. in fi. C. de testamē. Et illud videtur tenere hic
Dom. Mediol. Tū putatē distingui debere: quia aut loquimur de
dāno vitando: & tunc remanet firmū, vt c. in plerisq̄. j. de elec.
Nā de hoc casu sufficit ei, q̄ sit liber a culpa, & a pena: pro quo fa-
39 cit clem. nolentes. & q̄ ibi no. glo. iij. j. de hāret. ¶ Et ex hoc
dico idē esse quo ad ignorantes ante lapsū duorū mensū quo
gestū per eos contra formā nouae constitutionis, est liberū a pe-
na & a culpa. ipsum autem quod gestū, remanet firmū, ubi tra-
ctatur de dāno vitando: quia negotium est gestū fm̄ formam le-
gis antiquae, in qua confidebat sibi de lucro: vt dicto. c. nolentes.
40 ¶ Et sic uidemus, q̄ p̄stitutiones Cancellariae quo ad bñficiorum
referuatiōes, ligant ignorātes, qñ tractant de lucro captando. puta
q̄ ualeat p̄missio bñficiorū et si sint referuata, q̄ faciūt extra cu-
ria, cui referuatiōis sunt ignari. Secus si tractat dāno uitādo, qua-
tunc quilibet reuertitur ad suū bñficiū, si erāt ignorantes: licet
& tunc dici possit, q̄ illud operatur decretū appositū quod ligat
ignorantes:

ADDITIO.

a ¶ Verbū De cetero. De cetero, verbū futura & nō p̄terita deno-
tat, vide gl. i. cle. j. de elec. j. in verbo, de cetero. & vide ibi p̄ Car. i.
q. xvij. & p̄ Imol. ibi. col. vj. & uide glo. in cle. j. de vfur. in verbo
de cetero. & vide gl. in c. vnicuique, in verbo, de cetero. de post. p̄ral.
in vj. & Domi. & Philip. Fran. ibi. & vide glo. in c. de testanda. in
eodē verbo. & ibi eodē de cōcel. p̄rab. & in c. licet canon. de elec.
in eo. lib. vj. & uide gl. in c. statutū. de rescrip. in vj. i. uerbo de cetero
ro. & in progmio sexti. in verbo de cetero. & in c. licet. de accusa-
tio. in uerbo de cetero. adde Do. de sancto Gemi. in c. ij. in iij. no-
tabili. de dolo & contu. in vj. & arg. in c. non solū. de regula. in vj.
b ¶ Secundū docto. De ista materia uide plenē p̄ Panor. Imo. Fel.
& Decii, in c. cognoscentes. de consti. & uide p̄ Bar. in l. oēs po-
puli. ff. de iudi. in v. q. principali illius. l. & uide per Bal. in l. leges.
C. de legi. & per Panor. & alios in c. j. de postu. p̄ral. & p̄ Phi-
lippū Fran. in regula. fi. de reg. iur. in vj.

1 ignorantēs vt dicitur de concess. p̄rab. lib. vj. ¶ Septimū quāro: an
p̄stitutio debite publicata liget statim subditū de ea certificarum
ante lapsū duorū mensū. Pau. dicit q̄ nō: sed malē. salua sui pa-
cae: quia t̄ text. vt l. ff. de decre. ab ordi. fa. & c. quia cunctis. s.
42 nec obstaret. de cōcel. p̄rab. lib. vj. Pro quo facit: quia certus cer-
riorari non dēt. l. j. in fi. ff. de act. empti. & tps̄ duorū mensū est sta-
tutū, ut p̄ eius lapsū inducatur p̄sumptio scientie. Nā p̄sumit ad
notitiā omnium uenisse q̄ sic publice promulgatū & patefactū
est, & tanto tpe expectatum. Idem hic sentit dom. Car. Mediola.
Verū Pau. non sine cā fuit motus: quia a tex. in cor. Auth. vt facte
no. constitū. in s. ne igitur. dicit, q̄ constitutio ualeat post duos me-
ses: ergo ante non ligatur subditus cū sciens promulgatū, ex quo
nondum ualeat. Sed dic, vt s. quia tex. loquitur de vigore vniuersa-
li, qui solum est post duos menses: particularis autē, videlicet quo
ad scientes, statim incipit a tpe scientie vere. vt l. humanum. C. de
legi. aliā non esset differentia inter scientiam verā, & ignorantia
ante duos menses: quod esset absurdum: arg. l. ff. pro suo. iuncta
43 l. cū donationis. C. de transact. ¶ Et esset absurdum, q̄ eodem tpe
inciperet ligari verē sciens, uel p̄sumptē, q̄ dictū l. ff. de decre.
44 ab ordi. fa. ¶ Extrauagans autē debite publicata dum recipit nouā
situationē statim ligat a tpe situationis publicationis, fm̄ Pau. tū
idem ubiq̄; est dicendum: modicus tū est effectus, ex quo extra-
uagans ante situationē ligabit, ¶ O t̄taud q̄ro, an p̄sumatur scien-
tia, vt allegans ignorantiam, teneatur illā probare: an verō econ-
tra p̄sumatur ignorantia, vt allegans scientiam, teneatur eā pro-
45 bare. ¶ Breuiter; ante duos menses p̄sumitur ignorantia, & sic al-
legans eum scientia, teneatur eā probare: vt l. uerius. ff. de proba.
46 ¶ Post duos menses p̄sumitur scientia, & sic allegans eum igno-
rantiam, teneatur eā probare. Tamen omnis ignorantia non suffi-
47 ceret: quia si esset crassa, uidelicet ignorare quod oēs sciunt, uel
scire debent, non prodesset. ut l. nec supina. ff. de iur. & fac. igno.
& facit. l. q̄ te. ff. si cer. per. & c. j. de postu. & quod ibi no. Secus si
ignorantia non esset supina: quia interm̄ erat apud Tarraros, uel
vltra mare, per ca q̄ di. s. in vj. Ignorantia ergo p̄sumitur, nisi
sit notoria id quod quis dicit se ignorare iuris, uel facti: ut not. in
l. j. ff. de recep. idem in l. pen. C. de peri. tu. & facit. l. j. C. qui & ad-
48 uer. quos. fm̄ Domi. Mediolan. ¶ Ignorantia autē probatur per fa-
mam, & per proprium iuramentum, ut no. in l. si cui. s. ij. ¶ No-
nō quēro, an mandatum uel concessio Principis continens indul-
gentiam, uel prohibitionem, statim operetur suum effectum quo
49 ad ignorantes. ¶ Breuiter: ubi continet indulgentiam, uel commo-
dum, statim operatur ad instar legati: ut l. cum pater. s. furdo. de le-
ga. ij. c. dignū. de celebra. miss. nisi ex mente Principis constaret,
q̄ solū inspicit uoluit scientiam: ut l. qui absent. in princ. de acquir.
50 possi. ¶ Vbi autē continet prohibitionem cū adiectione dāni, uel pe-
51 nae, tunc ignorans probabiliter non tenetur. ¶ Ipsum ante factum
non tenet, si sit ibi appositum decretum. c. si eo tempore. de elec.
lib. vj. Aliā distinguitur. aut tractatur de lucro, aut dāno, ut supra.
¶ Collige ergo, q̄ constitutio & concessio afferens commodum
statim operatur suum effectum: si aut dānum, tunc non, nisi a tpe
scientiae uerā uel p̄sumptae, pro quo. l. si procuratorem. in fi. ff.
52 de procu. & l. si hereditatem. ff. manda. ¶ Vnde premium quod da-
ri debet capienti malefactorum ex l. noua. dabitur capienti etiam
53 ignorantī. ¶ An autem voce p̄conia introducatur p̄sumptio scien-
tia: Secundum P off. sic: quando p̄conio mittitur per totam ciuita-
tem: non aliā, vt posui in tit. si quis ius dicenti. s. illud quēritur.

1 ¶ Datū, exponit aliquoties scriptum, aut statutum, uel mādātū.
2 Constitutio Papalis an debeat continere de necessitate tempus, &
locum constitutionis.
3 Annus pontificatus, qui currit, in autenticis scripturis dēt inseri.
4 Papa an apponat diem Natiuitatis, aut Incarnationis in literis.
5 Scriptura priuata an requirat diem, aut Consulem.
6 Scriptura priuata non requirit descriptionem loci.
7 Annus pontificatus in literis debet describi in terris Ecclesie, an-
nus Imperialis in terris Imperij.
8 Princeps non ligatur consuetudine, neque lege.
9 Gaudet breuitate moderni.
10 Consuetudo annullans instrumenta ex defectu inscriptionis anno-
rum Domini, ualeat.
11 Instrumentum continens annos Domini, licet non contineat annos
pontificatus, an ualeat.
12 Hora in instrumentis siue in actibus iudicialibus, siue extraiudicia-
libus, an debeat apponi.

13 Locus est de substantia instrumenti.
Et an locus loci inferendus sit in instrumentis. nu. 14.
Et an in literis Papalibus. nu. 15.
16 Consuetudo an ualeat, q̄ in inscriptis non apponat locus, neque dies.
17 Defensio est iuris naturalis.
18 Consuetudo ualeat, vt non inferatur locus loci.
19 Notarius an possit corrigere errorem suum in omittendo, uel aliud
pro alio ponendo.
20 Error commixtus, vt quia Indictio non concordat cum annis Do-
mini, an vitiet instrumentum.

DATUM. ¶ Hic est sexta pars, & vltima huius proce-
mij. Et dic. [Datum.] ¶ i. scriptum, seu statutū, uel
mandatum & c. ¶ Nota primū, q̄ scriptura autēti-
ca Papalis debet continere tempus, & locū, vbi;
& quando fuit scripta: aliā non ualeat. concor. l. i. beneficia. C.
de diuer. re. ¶ Nota secundū, q̄ quod annus pontificatus, qui cur-
rit, inferendus est in scripturis autenticis. concor. in Auth. vt p̄p̄o.
4 no. imper. in princ. colla. v. ¶ Nota tertiū, q̄ quod Papa non ap-
ponit in literis suis annos Domini a natiuitate, uel ab Incarna-
tione: sed solum annos sui pontificatus. concor. dictum princ. in
Auth. ut p̄p̄o. no. impera. ¶ Contra priuatum no. opp. de l. cum
tabernam. s. talis. ff. de pig. vbi scriptura ualeat sine die, & Consule.
Quidam dicunt q̄ scriptura obligatoria ualeat sine die, & Consule.
le, ut in contra. probatoria uerō nō, ut hic, & l. j. s. diem. ff. de edē.
Ita dicit Cyn. in dicta. l. si qua beneficia. Sed istud non est vlti-
maeque uerum, quia ista scriptura est obligatoria, quia p̄cepto-
ria: ut s. uer. uniuersitati. & tamen requirit diem, & Consule. Qua-
re dic, q̄ scriptura autentica hoc requirit, ut hic. ¶ Priuata autē no.
ut in contrario. Ratio est: quia scriptura priuata non facit fidē, nisi
contra scribentem. ut l. Publica. in fine. ff. de po. Et ideo sufficit, q̄
qualitercunq̄ fuerit scripta, & imputet sibi ipsa scribens, quare
diem & Consulem non apposit. arg. l. ueterib. ff. de pac. Aut non
fit propter alios. Et ideo, ut amputetur materia fraudibus, requi-
ritur dies & consul. argum. d. l. j. s. diem. ff. de eden. Item oppo. de
le. ij. C. de nauic. libri. xj. & in Aut. ut p̄pona. no. impera. in prin-
6 vbi non dicitur, q̄ locus sit exprimentus, sed solum dies inferen-
7 dus. Sed illa intellige secundum ista. Contra secundū no. oppo.
quia immo anni imperij sunt inferendi, ut in Aut. ut p̄p̄o. nomē
impera. in prin. colla. v. Solu. ¶ In terris Ecclesie sunt inferēdi an-
ni pontificatus, ut hic: in terris imperij anni Imperatoris, siue im-
periatūs, ut in contrar. facit quod not. in c. ij. de reg. iur. lib. vj.
¶ Contra tertium no. oppo. quia de consuetudine generali, quae
uim legis habet, apponuntur anni Domini: ut no. in d. Aut. ut p̄p̄o.
8 pona. nomen impera. s. j. Sol. ¶ Illa nō ligatur Princeps, cū legibus
sit solutus, ut l. princeps. ff. de legi. Præterea, & differentia dēt esse
in literis Principis ab instrumentis alijs autenticis inferiorū actū.
Antiquitus ponebantur in literis Papalibus anni Dñi. hoc autem
9 abijt in disuetudinē, forsā, quia gaudent breuitate moderni. vt
10 l. j. ff. quod me. causa. ¶ Quāro ¶ primū, an ualeat in ltrm̄, in quo
non est annus Dñi, qui currit? Glo. dicit q̄ non, licet iure scripto
non reperitur cautum q̄ opponi debeat: ex quo generali consue-
tudine sic obtentū est. ut no. in d. Aut. ut p̄pona. in gl. quae inci-
pit: puta in nomine domini & c. Ista quæstio debet intelligi qñ in
instrumento erant appositī anni pontificatus, uel imperij qui tunc
currebant: alias si nec isti fuissent appositī, tunc instrumentum nō
faceret vllam fidem: quia non posset ex sui lectura constare, quan-
do factum fuisset, cōtra. l. j. s. diem. ff. de eden. ¶ Secundū quēro,
11 ¶ quid si instrumentum habet annos Domini, sed nō annos pon-
tificatus, uel imperij: an ualeat. Videtur, quod non, per tex. in di-
cta Aut. ut p̄pona. per totum. & in fin. & est Glo. in l. ij. s. pe. ff.
de aqua plu. arcen. Pratica tamen quandoque seruat, ut ficitur tali
instrumento. Et sic uideretur dici debere maxime in p̄cedenti ca-
su, dum tamē instrumentū non sit aliā de se defectuosum, uel fu-
spectū, & notarius bonę famę reputatus: in tunc potius ex errore
B 3 quā ex

ADDITIO.

a ¶ Continere tps̄. Vide p̄ Bal. in j. consti. C. aliter dicentē de legi-
bus, q̄ dicunt probare, licet non p̄set de die & Consule. Sed tu di-
stingue plenius, & per Bar. in extrauaganti, qui sint rebelles, in gl.
fi. ubi ponit merā ueritatē. & vide gl. Io. An. in regula. fi. de re. iur.
in vj. & adde notatā p̄ Iaso. remissuē l. si qua bñficia, hic alleg.

ex fallacia credendum est fuisse omiffum; & sic non nocet. vt. l. er-
ror. C. de testa. pferim, quia tps scripturæ clarè colligitur ex an-
nis Dñi, siue pontificatus; & e contra, ex annis pōtificatus, sine an-
nis Dñi. Et ita alijs habui de facto, pro quo facit, quia in d. Aut.
vt præpona, non est verbū nullū irritas actitata in pterariū, licet in
fi. inhibeat, ne quis psumat aliter conficere documenta. Præte-
rea & istud maximè est admittendū, qñ eēt instrū valde antiquū,
& de re valde antiqua ageretur, ubi nō possēt de facili adduci alię
probationes; tunc eīn esset satis absonum, q res periret p p omif-
sionē talis sollemnitatē satis de se leuis, licet res magna sit, de qua
sermo fit, videlicet pōtificatus. arg. l. j. in fi. ff. de vent. in spi. ¶ Ter-
tiō qro; quia dies est apponenda, ut hic. & l. optima. C. de p. & cōi-
sli. p. tan hora sit et apponenda? Dico q in actibus extraiudiciali-
bus, qui pnt qualibet hora fieri, sufficit apponere diē, ut l. nō mi-
norē. C. de tranfca. In actibus uerō iudicialibus, qui nō debēt exer-
ceri de nocte, sed solū de mane vsq; ad vesperā, vt in Aut. de iudi-
s. sequebunt. & quod ibi no. colla. vj. & c. consuluat. de off. deleg. pu-
ro q dicit apponi hora. & sic vt videt, practicum. ¶ Quarto quē
ro; tan locus sit apponendus? Oēs dicunt, q sic, p dictā l. optima,
& p c. qm̄ falsam. de prob. & p c. abbate sanē. circa fin. de re. iu.
li. vj. & ibi no. & p Spē, in tit. de instru. edit. §. postremo. ver. quid
si locus. Et iō instrū non habens locū, seu dationē loci, non facit
fidē, licet quidā v. vbi no. sed male: quia si tale instrū faceret fi-
dē, auferret parti q quā producit, defensio iuxta formā traditā in
d. l. optima. ¶ Quinto qro; tan locus loci sit inferendus? Videtur
q sic, p datā. vj. lib. in dñi vj. p istā datā & p l. optima. vbi solum
fit mentio de ciuitate. Docto. cōiter tenent, q locus loci sit infer-
endus, p §. quātū. in Auth. qui. mo. na. effi. legi. colla. vj. facit. l. li-
bellorū. de accusa. ¶ Nec ob. iste tex. qui loquit. in rescriptis, vel
litteris Papalibus. Nec ob. data vj. lib. quia ibi exprimitur apud san-
ctum Petri, ad denotandū citā & vltā Tyberim esse dram. uel
pp duo palatia apostolica Lateranē. & Sancti Petri. Itē fm Do.
Mediolan. est inferendus qñ; locus loci, qñ actus de quo fit ser-
mo, nō poterat fieri in eadē domo vñiformiter: sicut est reddere
ius: quia in loco maioris, ut l. pen. ff. de iust. & iur. vel dormire qa
non dēt intelligi in curte, vel non in cooperto loco. & p hoc di-
co, q quidā sunt actus, qui possunt indifferētē fieri, & sunt ex cō-
suetudine & in locis publicis, sicut sunt qñ actus; nā in platea sunt
ptractus. & tunc sufficit dicere, Actū Aunio. in platea Fratrum
Minorū, & cābiorū: & sufficeret. Si uerō non sunt in talibus locis
publicis, & tunc dēt exprimi locus priuatus, sicut est numeratio
pecuniar. Vñ arguo vñ instrū de falso in quo ptimeē magna sum-
ma pecuniarē deposita, & in eo dicit, Actū Aunio. in magnis cābi-
bus, nec dicitur vbi. ¶ An aut valeat cōsuetudo, vt non apponatur
instrū dies, nec locus. D. Mediol. ait q nō: qā p substantiā instrū
menti, & sic non valet. c. fo. de cōsue. lib. vj. ¶ Itē auferitur defen-
sio, q est de iure naturali. cle. pastoralis. & sic non valet. no. Inno.
super rub. de cōsue. ¶ Sed valet cōsuetudo, ut non inferatur locus
loci, ut dicit. ¶ Sexto qro; tan Notarius, si errauit omitendo, vel
aliud pro alio ponēdo, possit corrigere suū errorē. Guil. de eug-
posuit in l. Imperator. ff. de sta. homi. Spe. in ti. de instru. edit. §. po-
stremo. ver. sed nūquid. Bar. in l. si librarius, de reg. iu. & hic Do.
Mediol. ¶ Ex eorū dictis collige conclusiones ex duobus mem-
bris: Vñ est qñ errauit omitēdo; aliud qñ errauit exprimēdo.
¶ Super primo collige: q super omiffionē factā circa solēnitatē,
pōt p. scipm corrigere qñdōcūq; siue de errore certo qstet ex
lectura instrumenti: quia non posuit annū Dñi, sed annū pontifi-
catus, vel eō. Idē est si non cōstet de errore certo ex lectura, vi-
delicet, quia non posuit diē instrumenti cōfecti: quia sibi creden-
dū est, si recordatur, ut l. si quis decurio. C. de fal. l. j. §. quies. de of-
p. fec. vr. ¶ Secundo collige, q omiffionē factā circa substantia-
lia ptractus, videlicet circa qualitatē pretij, vel diei appositæ ad solu-
tionē: pōt incontinenti corrigere, non ex interuallo, nisi errore
probato. arg. in Aut. de equa. do. §. j. colla. vij. ¶ Sup secundo col-
lige primo, q Notarius pōt qñdōcūq; corrigere falsam Latini-
tatē posita in instrumento; quia illa non uitiat. vt l. actorum. ff. de
re iudi. licet rescriptū uitiat. c. ad audiētiā. de reser. ¶ Secdo col-
lige, q Notarius q errauit ponēdo unū locū, p alio, vel vnā diem
p alia, vel vnū aliud qd est de solēnitatē p alio: & tūc pōt corri-
gere incontinenti, nō ex interuallo. Ego puro idē esse, et si sic er-
rauerit circa ea quæ sunt de substantia ptractus, cū vbiq; subit eadē
no. rō. ¶ Tertio collige, q vbi est error cōmixtus, qā Indictio non
pcedat cū annis Dñi, vel eō; q tunc non uitiat instrū, sed error
psumetur potius in Indictionē, q in annis Dñi; quia cōmuniter oēs

sciunt annos Dñi, sed non sic Indictionem. Ita consuluat Dy. Et
ego habui de facto in simili: quia non concordabat pontificatus
cum annis Domini, dixi q error psumebatur circa pontificatū,
qui non sic communiter est notus, sicut anni Dñi. & sic obtinui.

De rescriptis. Rubrica.

- 1 Ecclesia subiecta alteri in spiritualibus, non tamen in tempora-
libus, non dicitur de mensa illius.
2 Obediētiarj pro priē qui dicantur.
3 Ecclesia habens subiectam aliā, in actione pponenda nomine illius
an debeat pferri eidem ecclesie, aut prelato illius.
4 Ecclesia subiecta alteri, vacat p morte specialis tñ administratoris.
5 Cleme. j. de rescrip. habet locum in abbatibus secularibus.
6 Alius, dictio est implicatiua, seu relatiua.
7 Alius, dictio non est relatiua eiusdem qualitatis.
8 Bona mensa alicuius ecclesie sunt subiecta illi pleno iure.
9 Bona mensa egerit speciali administratore, & sic non est de essen-
tia quod habeant specialem administratorem.
10 Nisi, dictio stat expositiue post orationem negatiuam.
11 Clemen. prima, de rescrip. militat in mulieribus.
12 Presumo, exponitur aliquoties pro attentare.
13 Veniens contra tenorem clem. j. de rescrip. tenetur tam ad interesse
damni dati, quam lucri cessantis.
14 Iudex qui potest condemnare in expensis, potest eas taxare.
15 Sententia nulla non requirit aliam sententiam annullatoriam, nisi
quatenus teneat de facto.
16 Prelatus superior potest agere & impetrare pro iuribus subdito-
rum membrorum.
17 Singula officia regularia requirunt singulos administratores.
18 Prohibitum vna via, alia est denegandum.
19 Quod non possum per me, an possum per alium.
20 Temperē vexans, debet condemnari in expensis.
21 Qui tenetur ad expensas partis, tenetur ad interesse illius.
22 Iudex simpliciter potest condemnare ad interesse, quādo petitur ac-
cessorie: secus quādo principaliter: quia tunc debet illud declarare.
23 Interesse accessorie petitum, adiudicatur officio iudicis: simpliciter
petitum, iure actionis.
24 Rescriptum contra ius impetratū, operatur contra impetrantem.
25 Processus pōt esse nullus quo ad quid, & quo ad quid validus.
26 Machinatio calumniantium, & variatio disputantium fuit causa
impulsiva Clementina prima, de rescrip.
27 Rationem dubitandi ad clem. j. de rescrip. vide.
28 Locus domicilij & non rei litigiosæ attenditur in actione reali.
29 Rationem decidendi ad clem. j. de rescrip. vide ibi.
30 Rescriptum ad lites tanquā odiosum debet restringi.
31 Rei sunt fauorabiliores actoribus, & ampliori debet eorū fauor.
32 Superior nomine inferioris non admittitur, nisi in loco in quo spe-
cialis admittitur administrator.
33 Præsidentes concilijs prouincialibus non agunt, nec impetrant pro
iuribus subditorum.
34 Clemen. j. de rescrip. non habet locum in præsidentibus concilijs pro-
uincialibus, aut capitulis.
35 Iura sunt adaptanda ad ea quæ frequentius accidunt.
36 Clemen. j. de rescrip. non habet locū in prelato agente nomine pro-
prio, vel ecclesie cui præsidet.
37 Delegatio est prohibitiua extra ciuitatem rei, cum actor & reus
sunt eiusdem diocesis. & idem de subdelegatione.
38 Clemen. j. de rescrip. nō procedit in literis impetratis ab ordinarijs.
39 Clemen. j. de rescrip. non habet locum in reis impetrantibus contra
principales prelatos, licet secus econtra, nisi in vno casu.
40 Locus domicilij hodie attenditur, non rei litigiosæ.
41 Constitutio debet esse de dubitabili.
42 Exceptio recusationis, quæ potest opponi respectu singularis admi-
nistratores, potest opponi contra superiorē.
43 Causa dicitur illius, ad quē cōmodū et incōmodū videtur spectare.
44 Iudex impetratus, si pōt recusari aliqua de cā si noīe appio fuisse
impetratus, ex eisdē causis repellitur, si noīe ecclesie impetratur.
45 Excommunicato inferiore sine subdito ratione alicuius ecclesie, su-
perior eius non dicitur excommunicatus.
46 Excommunicationis sententia inficit animam excommunicati.
47 Missio ex primo decreto non fit datis superiore & inferiore prela-
tis, nisi omnibus absentibus.
48 Damnum est non defendere.

- 49 Bona q sunt de mensa, nō regunt de substantia spales administratores
50 Bona de mensa possunt ad firmam clericis concedi.
51 Bona de mensa clericis ad firmā tradita per mortē illorū nō vacāt.
52 Impetratio rescripti contra ius non deducta ad effectum, non suffi-
cit ad condemnandum impetrantem in expensis.
53 Clem. prima, de rescrip. an militet in episcopo habente subditum &
impetrante pro iuribus ecclesie subditæ.
54 Prelatus pōt agere noīe proprio pro iniuria illata eius subdito.
55 Clem. prima, de rescrip. an habeat locum in superiore agente con-
tra inferiore sibi subditum.
56 Clem. prima, de rescrip. an procedat qñ vnus de capitulo mult age-
re pro iuribus membri, vel ad recuperationem rei alienatæ.
57 Sententia lata contra vnum de capitulo agentem pro iuribus ec-
clesie subditæ, an nocet prelato, & capitulo.
58 Clem. prima, de rescrip. habet locum in patrōno agente vna cum re-
flore pro iuribus inferioris ecclesie.
59 Abbas an possit agere de iuribus capituli.
60 Conuentus potest agere & conueniri sine consensu abbatis. & quid
in practica, ibidem.
61 Locus delicti, locus solutionis destinatæ, locus contractus veniunt
considerandi, in quibus actor potest trahere reum.
62 Locus domicilij attenditur in actione reali.

B B A T E S. ¶ Visum est hucusq; de l. diuina; nunc
transiit facit ad humanas leges. ar. l. ij. ff. de sta. ho. Et
istā cle. diuide in duas ptes principales. In prima ponit
p. prohibitio. In secunda punitio. Secunda ibi quis iterū.
Prima subdiuidit in duas. In prima ponit dispositio. In secunda di-
spositionis extētio. Secunda ibi: nec occasio. Iterū fda in duas.
In prima ponit pena pecuniaria. In fda pena infamatoria. Secun-
da ibi: oīs. ¶ Et hoc dicit: Prelatus religiosus nullū puenire pōt au-
toritate apostolica, vel legatiua rōne mēbrorū et de mensa sua exis-
tentiū, alibi q vbi in cōfide inculcatis actu vel potētia, licet prium
faciens in expensis pdenet, & interesse & pcessus sup hoc habit
annullat. hoc dicit. ¶ Ad euidētia pmitte dispositionē. c. statutu.
¶ Scū vero. & §. eū aut. s. c. ti. li. vj. ¶ Itē pmitte, q aliqui vna eccle-
sia alteri est subiecta in spiritualibus, & in tēporalibus, & tunc
nō est de mensa illius. Aliqñ hēt superior institutionē, & destitu-
tionē liberā in spiritualibus. ¶ Itē istæ sunt pprie obediētiar. cle.
quia regulares. j. de supp. negli. pla. Quādo q; non hēt hāc disti-
ctionē nisi ex cā subistente. & tunc censet quasi vnū p te princi-
pale. vt c. fi. de succel. ab intest. Primo casu actio ppetit ipsi plato.
¶ Secundo casu idē, adeo, vt pferat speciali administratori, & sibi
p eū actio interdicit: licet vacet administratio solū p obitu
specialis administratoris: vt dicto. c. quia regulares. Tertio cā-
su ppetit actio prio loco speciali administratori, & m Pau. hic facit.
l. sancimus. j. c. gl. sua & ibi p Jac. Bu. C. de sacrosan. ecc. ¶ Ab-
bates loquit de religiosijs attenta mēte autoris. ¶ Itē est in Ab-
batibus secularib. ex idēpitate rōnis, cui nō cōtraducunt verba, &
sic est extētio mētis, nō verborū. ¶ Alij est verbū clatiū seu im-
plicatiū vt l. si alij. ff. de vsufruct. l. e. & pōt dici non tñ qualita-
tis, sicut in passione Dñi crucifixi, Sunt duo alij latrones: nā impli-
cat numerū psonarū quia tres erant, nō qualitatiue: quia isti duo
erant latrones, non aut Xps. [Administratores.] l. princibilib'.
[Subditorū] rōne obediētiar, & quo ad spiritualia: non aut quo
ad tēporalia, vt differat ab his q sunt de mensa, tñ illa sint subdi-
ta pleno iure. vt j. de excels. pla. c. frequens. §. quia et. & ibi no. Vel
dic, q q sunt de mensa, carēt speciali administratore: alia nō,
vt hic patet. ¶ Nisi hāc dictio ponit: quia sequit orationē nega-
tiuā, ut c. beneficiū. de reg. iu. li. vj. melius. l. actione. in fi. C. de trā-
sac. & ibi plenē p Cy. [Loeorū] sub. vel prioratū. [Loca ipsa.] l.
de mensa existētia. [Præmissa] l. subdita, non tamen de mensa.
11 [Sub eis] l. p. sidentibus. [Si quis] ¶ idē est et in femina. vt l. si quis.
12 ff. de iur. om. iud. [Præsumptio] l. i. ¶ attētauerit veniēdo ad actā
13 citationis. [Expens.] l. hūis. [Et interesse] ¶ hoc est, expensis, & dā-
nis occasioe litis, & sic extra litē factis & palls. i. viaticū. vt l. eū
quē tēmerē. ff. de iudi. & p hoc loquit prout est interesse dāni da-
ti, non aut iucris cessatis, fm gl. & doc. tñ tex. loquitur gñaliter, vñ
videretur q eēt habēda rō lucris cessatis, de quo dic, vt l. vna. C. de
14 sen. q pro eo q inter. p. prof. [Condēnet] ¶ et forsitā p eundē ta-
xabuntur. ar. l. ad rē mobilē. ff. de p. cu. l. ij. de iur. om. iud. cū si [Iu-
15 re] ¶ & sic non est necessaria snā annullatoria, nisi carenus qua-
tenus de factis pcessus fuit actus, vt no. in l. j. ff. de fer. Ex pte
16 prima no. ¶ p. latus superior pōt agere, & rescriptū impetrare, p

iuribus mēbrorū sibi subditorū. § cor. c. cū uenerabilis. de reli. do.
17 l. sancimus. & ibi no. C. de sacros. eccle. ¶ Secūdo not. q p singula
officia regularia singulas hē dēt administrationes, uel guber-
18 natores. cō cor. c. cū singula. de præb. li. vj. ¶ Tertio not. q p phi-
bitū vna uia, non est alia concedendū. cō cor. l. oratio. ff. de spon.
19 ¶ Quarto not. q illud q non possum p me, non possum p aliu.
cō cor. l. Labeo. ff. de vsu. l. ij. §. j. & ibi no. ff. de adm. re. ad. ci. pti.
¶ Quinto no. q ea q sunt de mensa plati, carent subditio guberna-
tore spali. cō cor. c. frequens. §. quidā em. j. de excels. pla. ¶ Ex pte
20 secunda no. ¶ q rōne temeræ vexationis procedit expensarū cō-
21 dēnatio. cō cor. l. eū quē tēmerē. ff. de iudi. ¶ Secūdo no. ¶ q p ille
teneat ad interesse partis, qui tenetur ad expensas litis. con cor. d. l.
22 eū quē. ¶ Tertio no. ¶ q valet cōdēnatio facta simplr de interesse
vexati: qd est verū, qñ interesse petitur accessorie; si eīn principa-
liter tenetur, tunc curare hētiudex certā ferre snā. vt l. vna.
23 C. de sen. q pro eo. & Infit. de act. §. curare. ¶ Rō: ¶ quia qñ ac-
cessorie petitur, tunc fit pdenatio officio iudicis: qñ aut principa-
liter, tunc iure actionis. facit quod no. in l. iij. §. si rem. ff. de leg. iij
24 ¶ Quarto no. ¶ q p rescriptū q ius impetratū, demādat in aliquo
iurisdictione, videlicet quo ad puidiciū impetrantis. cō cor. l. præscri-
25 ptione. C. si q ius uel uti. pu. c. su p lris. de rescrip. ¶ Quinto ¶ no.
caum ubi pcessus est ipō iure nullus quo ad quid, & quo ad quid
26 est ualidus. cō cor. l. & si legibus. C. si q ius vel uti. pu. ¶ Rō ¶ im-
pulsus aut uis cle. fuit machinatio calūniatū. c. statutu. §. cū aut. s.
de rescrip. lib. vj. Itē & variatio disputantiū p generalitatē ver-
borū dicti. §. cū aut. & sic verificat q vidimus in prognio. §. qm̄.
27 & §. hoc sanē. ¶ Rō ¶ dubitandi: quia platus superior agere pote-
rat pro iuribus mēbrorū suorū. Igitur debebat attēdi dīcēti, vbi
erat; & non ipm mēbrū sibi subditū, occasioe locus agit, vt dici-
28 mus in fili: quia fraturat reali, vt attenditur. cō cor. ubi res sita ē,
pro qua agit: sed locus domicilij, vbi degit: qui agit & qui cōue-
nitur. ar. l. fi. C. de præ. lōg. tē. & no. gl. in d. c. statutu. §. cū aut. in gl.
29 magna. ¶ Itē hic statuitur. ¶ Rō ¶ decidendi, fuit odiū rescripti, &
30 fauor rei. ¶ sunt em rescripta odiosa: quia p illa quis trahitur extra
31 locū suū & iudicē suū ordinariū immediatū. ¶ fauor rei approbat
& a iure inducitur. ut l. fauorabiliores. ff. de reg. iu. l. absentē. ff. de
pen. Primū ergo restringitur, & fm ampliā, vt l. cū quidā. de lib.
32 & posth. ¶ Et sic nō admittat superior pla? agere volēs, nisi p. ut
agere licebat ipsi spali administratori domus, seu administratiōis
subiectæ, rōne cui agit. Nō ob. qñ. in loco aut hēt qñ non trahit
extra locū suū domicilij. hic aut secus. arg. in Aut. de man. prin. §.
& non pmittes. colla. iij. Contra partē j. opp. de. c. in singulis. & c.
33 ea. q. de sta. mo. Gl. iij. sol. q p ibi loquit de pidentibus caplis p-
uincialibus, qui nec agunt, nec impetrant pro mēbrō: si hic de p. gū-
dentibus ad ministratores, vt iuribus, & iuribus est secus.
34 ¶ Collige ergo q ista cle. locū hēt in pidentibus religionibus, vel
ordinibus. Itē in pidentibus administrationibus principalibus: nō
35 aut in pidentibus capitulis prouincialibus, nō p subit alia rō, sed
quia nō est eis pmissum agere, uel impetrare p mēbris. ¶ Secū-
36 do oppo. quia eadē est rō in abbate seculari, q in religioso. & sic
dēt eē idē ius: ut l. illud. ad l. Aquil. ar. hic negatur. ar. l. maritus. C.
de procu. Sol. non negatur aliud esse in seculari; tñ hic dicit de re-
ligiosis, quia frequentius in eis hoc ptingebat, & cōtingit. ar. l. nā
ad ea. ff. de legi. & §. in pro. §. qm̄. & §. hoc sanē. & istud uoluit ea-
37 de gl. ¶ Tertio opp. de c. statutu. §. cū aut. s. c. ti. lib. vj. Sol. ¶ ibi su-
perior agebat, vel impetrabat noīe proprio uel monasterij cui p-
38 sidebat, sine vllō medio, hoc ē, capitis sui: hic aut mēbro sibi sub-
dito: & hoc uoluit gl. v. ¶ Quarto opp. de c. statutu. §. in nullo. s.
39 c. tit. lib. vj. ¶ vbi prohibetur subdelegatio: hic aut solū delegatio
inhibetur. Sol. gl. vj. q ista dēt suppleri p illā. ¶ Quinto opp. ¶ qā
vr pmissum p hoc ordinarijs q possint trahere q itā cle. q solū,
loquitur de lris Papæ & legati. Gl. eadē sol. q de illis nō fecit mē-
tionē, quia uoluit eos remanere sub dispositione iuris cōis, & nō
nō possint extra territorij ius dicere, vt l. extra territorij. ff. de iu-
rid. om. iud. ¶ Sexto de c. statutu. §. cū aut. s. c. ti. li. vj. ¶ quia si
quis uult agere, vel impetrare p platum superiorē pro iuribus mē-
brorū, dēt impetrare fm dicecim, vbi est maior prelatus, nō fm
dicecim, vbi est membrū situatū. Solu. gl. vij. q ista cle. locū hēt,
qñ superior platus impetrat, qā est actor: secus si q ipm impetrat
uelut reū, ut in q. q est verū qñ superior non recurrisset ad inferio-
rē tunc eīn imputat impetratū: secus si eū aliter remouisset: qā tūc
nihil eēt imputandū ei. Et iō tunc pōt impetrare q superiore & lo-
co mēbrī, seu in loco, ubi poterat, si e gisse q principalem ad nūi-
stacōrē. ¶ Septimo oppo. quia immo laicus dēt agere & impetra-
re.

re. in dicesse ubi est ipm mebrum rone cuius agit ipm. vt d. c. sta...
utu. s. cu. ver. d. Sol. gl. ead. q. illud est uerum, qn impetrat ipm...

qn couentus hret spalem flatu imme diatu, uidelicet priorē clau...
60 strale: nā tunc prio loco cōpetit actio & defensio ipsi priori. i. ipe...

- 1 Est, dictio exponi potest pro, Quauis.
2 Principalis officialis episcopi quis dicitur.
3 Auditorium officialis & episcopi idem est.
4 Appellandum non est ab officiali ad eius episcopum.
5 Conuentualis prior quis dicitur, remissio.
6 Dignitatem habens siue canonicē, siue in canonicē, dummodō toleretur, potest esse delegatus.
7 Canonici regulares possunt habere in superiorē priorē cōuentualē.
8 Negatiua, Non consuetudinis, potest directe probari.
9 Dari, uerbum exponitur, id est, Deputari.
10 Officialis foraneus ex eo quia particularis, uel ratione certarum causarum, uel locorum.
11 Prior claustralis, siue sit electiuus, siue non, potest esse index delegatus Papa.
12 Nequaquam, dictio exponitur, Nullo modo.
13 Officialis gñalis episcopi dicitur i dignitate, ex eo quia uices epi gerit.
14 Prior conuentualis dicitur dignitatem.
15 Presidens conuentui, aut collegio, dicitur in dignitate.
16 Rescripta legati debent sequi naturam rescriptorum Papa.
17 Prior conuentualis potest assumi aliter q̄ per electionem, & idem est iudicium tam de electione quam prouisione.
18 Beneficium non dicitur dignitas, licet sit electiuum.
19 Auditorium episcopi & officialis foranei differunt.
20 Prior claustralis quare non habeat dignitatem.
21 Prior & monachus aequiparantur in quacunq; materia dignitatis.
22 Prior claustralis proprie quis dicitur.
23 Prior conuentualis habet iurisdictionem super monachis.
24 Prior conuentualis index delegatus potest esse Papa, uel legatus si deputetur scienter in literis.
25 Prior conuentualis index delegatus inferioris a Papa, uel legato, non potest esse absque licentia eius abbatis.
26 Officialis, Missus dominicus, & Vicarius, sunt termini synonymi.
27 Officialis deputatus gñaliter potest impetrari delegatus Papa.
28 Vicarius circa spiritalia generaliter constitutus, & non circa temporalia, non potest impetrari delegatus.
29 Vicarius deputatus ad causas pias & testamentarias, non potest creari delegatus.
30 Officiales inferioris ab episcopo nō pnt impetrari indices delegati.
31 Vicarius siue officialis capituli sede vacante, nō potest creari delegatus.
32 Officialis electi & confirmati potest creari delegatus, licet non fuerit consecratus.
33 Constitutio debet esse de dubitabili.
34 Officialis principalis & prior cōuentualis dicuntur habere magnā pr. eminentiam pendente tempore quo non reuocantur.
35 Subdelegatio non potest fieri personis prohibitis, de quibus in §. in nullo. c. statutum, supra eodem, lib. vi.
36 Clementina ij. de rescrip. non loquitur in conseruatore.
37 Prior conuentualis potest esse conseruator a sede Apostolica.
38 Officialis principalis non potest esse conseruator Apostolicus.
39 Officialatus principalis non est beneficium ecclesiasticum.
40 Conseruatoris materia est odiosa, & sic restringenda.
41 Officialis foraneus & canonicus ecclesie cathedralis, potest creari delegatus: & an hoc sit exprimentum.
42 Monachus, neq; prior claustralis hodie possunt creari delegati.
43 Monachus potest creari delegatus ex certa scientia Papa.
44 Scientia certa qualiter intelligatur.

Monachus

- 45 Monachus nō potest creari delegatus a delegato & ex certa scientia.
46 Princeps non ligatur constitutionibus nisi uoluntarie.
47 Principalis officialis, qui in ciuitatem consistorium, an dicitur.
48 Analogum per se sumptum, famosiori est accipiendum.
49 Rescriptum ad archidiaconum, intelligitur ad digniore.
50 Homini appellatione simpliciter intelligitur de directo.
51 Officiali desinente suum officium, quis habebit cognoscere de causa.
52 Episcopus non potest cognoscere de causa officialia suo commissa.
53 Episcopus potest priuare officialem ad nutum.
54 Superior Inquisitoris non potest intrinittere de negotio commissi Inquisitori, licet illum possit remouere.
55 Eps nō potest ueridicere officiali, nec exerceat eius iurisdictionē delegatā.
56 Ab officiali episcopi est supplicandum ad episcopum.
57 Decanus ruralis non potest creari delegatus.
58 Archipresbyter ruralis non potest esse delegatus.
59 Seruus non potest esse arbiter.
60 Decanus aut archipresbyter non pnt esse arbitri, seu arbitratores.
61 Diaconus an possit esse compromissarius.
62 Monachus etiam sine licentia prelati, potest esse compromissarius.

si principalis. ¶ Visum est in pcedēti cle. de religio...
sis, q̄ ipetrare pnt rescripta iudicialia: hic loquitur de...

In prima ponit duplicis dicti antiqui narratio. In secūda duplici...
dubij suborti remouio. Secūda ubi iudicialia: hic loquitur de...

- 1 Hoc est i. i. gñis, vt l. & si post tres. ff. si qs cau. cū si. [Principalis]
hoc est gñalis. ¶ vel q̄ gerēs oibus publici offiij, vt Aut. sed neq;
2 C. de epi. & cle. fm Io. An. [Officialis] ¶ cuius auditoriū idē ē cū
auditorio epi: & iō ab eo n̄ appellat ad ep̄m, vt c. ij. s. de p̄sue. li.
3 vj. [Cōuentualis] ¶ de quo i. c. ij. in fi. de sta. mo. & p. Inn. in c. postu
lasti, de i. u. pa. Et medicarium fm Io. An. in additio. q̄ dicit sic ser
uari in vsu. [Obtinēs] ¶ i. canonice: idē si nō canonice, dū tñ p. ta
li reputet. ar. l. Barbarius. ff. d. offi. p̄o. [Prioratū] ¶ intelligo siue sit
monachorū, siue canonicorū regulariū, cū oēs sint religiosi, vt c. u.
4 ¶ Dei timorē. de sta. mo. [Cōsueuerit] ¶ ista negatio, Nō p̄sueuerit
dinis, p̄bat p̄ collationē, vt p̄uisionē simp̄l̄ factā sp̄uo. xl. an. p
ea q̄ no. in. c. dū de bñficio. de p̄bē. in. vj. [Electio] ¶ hic infurgebat
dubitatio, attēto q̄ poterat ad nutū reuocari, vt c. cū ad monaste
riū. §. tales. de sta. mo. q̄ reuocatio nō hēt locū ubi prioratus effect.
electiuus: vt patet. d. c. ij. §. fi. & ibi. no. de sta. mo. [Eiusdē] ¶ i. sedis.
5 [Dari] ¶ hoc ē deputari. [Delegat] ¶ i. p̄ rescriptū corū. [Foraneo]
10 ¶ i. particulari rōe certa carū, vt p̄sonarū, uel locorū. [Monasterij]
11 ¶ i. simplici monacho claustrali. [Claustrali] ¶ p̄tuta siue sit electiuū,
siue nō, q̄ idē sit iudiciū, nō obstante q̄ dicat, p̄latus imeditatus p̄
12 uētus. no. Guil. i. cle. abbates. s. c. [Nequaq;] ¶ hoc ē nullo mō.
13 ¶ Ex parte prima no. ¶ q̄ officialis gñalis epi ē p̄ hoc i dignitate
p̄stitutus, q̄ uices epi gerit. p̄ cor. l. ij. & c. d. offi. c. i. q̄ ual. iudi.
14 ob. iūcta. l. vna. C. de priua. car. ¶ Sed nō. q̄ p̄ prior uentualis
15 hēt ex hoc dignitatē: & sic p̄sidēs uentui, uel collegio i dignita
te d̄r vt p̄sonatū p̄stitutus. p̄ cor. l. i. c. de i. u. om. iud. & c. nūl. ept
16 de p̄bē. ¶ Tertiū no. ¶ q̄ rescripta legatiua seq̄ dēt naturā rescri
17 ptorū Apostolicorū. p̄ cor. cle. p̄c. ¶ Quarto nota, q̄ prior p̄tē
tialis potest assumi aliter q̄ p̄ electionē. p̄ cor. c. ij. §. fi. ar. a. p̄rio d̄ sta.
mo. ¶ Quinto nota, q̄ idē ē iudiciū de prioratu electiuo, q̄ de nō
electiuo. & t̄, dū tñ sit p̄tēntialis. p̄ cor. cle. ne in agro. §. ceterū. j.
18 de sta. mo. ¶ Sexto ¶ no. q̄ bñficiū ex hoc solo q̄ ē electiuū digni
tas nō reputat. l. ex alio colligit p̄ cor. c. cū olim d̄ p̄sue. li. vj. ¶ Ex
19 p̄te sc̄da no. ¶ q̄ auditoriū officialis foranei differt ab auditorio
epi cōmittētis: p̄ cor. l. ij. rñ. & l. ij. & l. dato. §. j. ff. qs & a quo ap.
& c. Romana i p̄n. de offi. or. li. vj. & c. Romana. de ap. e. li. ¶ Se
20 cū dō no. ¶ q̄ prior claustralis ex hoc hēt dignitatē, q̄ ē reuocabi
lis ad nutū. p̄ cor. c. cū ad mona. §. tales. de sta. mo. & q̄ principaliter
nō p̄tēnt uētui, vt d. c. cū ad monasteriū. §. prior. ¶ Tertio no.
21 ¶ q̄ idē ē iudiciū de priore claustrali, q̄ de simplici monacho quo
ad ea in q̄bus dignitas p̄siderat, ex quo subest eadē rō p̄ defectū
dignitatis. p̄ cor. l. illud. ad. l. A. quil. & c. ¶ Ratio impulsua huius p̄
mulgatiōis, fuit dubitatio magnorū, & p̄feram Io. An. n̄ gl. sicut
hic refert & c. ¶ Ratio dubitadi fuit: q̄ officialis foraneus cogno
scit vice epi in eo particulari in quo est deputatus sicut officialis
principalis in toto gñalis in quo ē deputatus: & sic h̄rē uidebat di
gnitatē. ar. l. q̄ de tora. ff. de rei. uen. l. i. duo in fi. ff. de admini. tu. j.
tñ hic statuitur: si p̄ prior p̄tēntialis sicut hēt p̄geminētia super
monachos sui p̄tēntis, & ex hoc d̄r h̄rē dignitatē, vt c. nūl. cēt. de

psen. sic prior claustralis cū habeat p̄tēntiā sup monachos...
claustrali, uidebat q̄ haberet dignitatē. tñ h̄rē statuit, dū eis p̄re...
scriptū negotiū delegari uetat & c. ¶ Rō decidēdi fuit modicis...
p̄tēntiā, quā repetit in foraneo in priore claustrali nō suffi...
ciens ad inductionē dignitatis, p̄ ea q̄ no. Archi. in d. c. j. de p̄sue.
22 li. 6. ¶ Nā claustralis p̄prie ibi d̄r gubernator, vt administrator s̄
23 ne p̄tēntiā & dignitatē: s̄ p̄tēntialis prior h̄rē iurisdictionē sup
monachos suos. c. cū ab ecclesiariū. de offi. or. Itē p̄tēntialis p̄tēnt
principaliter: nō sic claustralis. Nō ob. j. q̄ loquunt in rebus di
uiduis, ubi tñ operat pars in parte, quantum totū in toto. secus in
indiuuis, vt est dignitas: facit. l. in hoc iudicio. ff. fa. herci. ¶ Cō
tra partē prima opp. de c. de p̄tūti portitorē. xvj. q. j. & q̄ ibi no.
gl. j. Sol. q̄ monachus simp̄l̄ p̄hibet eē iudex, vt ibi; & hic in fin.
24 ¶ Prior aut p̄tēntialis nō, vt hic. ¶ Vel die q̄ iudex p̄ rescriptū esse
pōt prior p̄tēntialis, vt hic. ex quo Papa, vt eī legatus sciētē eū de
25 putauit p̄ p̄missionē: ¶ nā inferioris eē nō pōt sine licētia sui ab
batis, cui subest: vt c. l. nec. ne cle. vj. mo. & no. in d. c. de p̄tūti.
¶ Sc̄dō opp. q̄ uices epi gerēs uocat missus dñicus: ut c. j. de fri. &
male. e. ti. c. ij. de r̄ta. ergo nō dēt uocari officialis, vt hic. fac. gl. j.
26 Sol. q̄ sunt uerba synonyma officialis, vt hic & c. in statuē, d̄ of.
dele. missus dñicus, ut i. uicarius, ut c. fi. de offi. uicari. li. vj. ¶ Ter
tiū ¶ istud op. q̄ uicario epi. nō pōt cā delegari, cū solū sit deputat
circa sp̄ualia, ut c. cū nullus. §. j. & §. ij. de tē. ord. li. vj. vñ uicari
nō p̄parat officiali. Sol. gl. eadē q̄ uicarius gñalis p̄parat offi
27 cial, vt d. c. fi. particularis uerō n̄, vt i. j. ¶ Et sic habes, q̄ officialis
28 deputat gñalr, nō ar circa sp̄ualia, pōt ipetrari p̄ rescriptū. ¶ uica
rius ar gñalr deputatus circa sp̄ualia, nō tñ circa p̄ualia, nō pōt i
29 petrari. ¶ Et sic & uicarius deputat circa cās pias & testamētariā:
q̄ hēt p̄tēntiā iurisdictionē, nō p̄t ipetrari p̄ rescriptū. ¶ Quartus
opp. q̄ offiālis n̄ possit ipetrari. ar. c. Romana. §. nec at. de for. p̄p. li.
30 vj. & q̄ no. i. c. dilecti filij. de ap. So. gl. 4. ¶ q̄ officialis epi pōt, vt
hic: inferioris at nō p̄t, vt j. ¶ Quinto opp. q̄ officialis alterius
q̄ epi. pōt ipetrari. ar. c. cū affelsissent. de p̄bē. & c. uinico. de ma. &
31 obe. li. vj. Sol. ¶ vacatē sede cap̄m loco ē epi: vñ tali officiali pōt
32 cā delegari. ita dicit gl. ¶ Ex quo infert, q̄ electi & p̄firmati officia
lis, nō dū tñ p̄secrari licet nō sit ep̄s, pōt ipetrari, cū habeat an p̄e
crationē plenariē oīa q̄ sunt iurisdictionis. vt c. trāsmillam. de elec. &
sic eī officialis non plus p̄sequit q̄ p̄secratus fuisse. Istud puto uerū
33 i p̄rio dubio: q̄a tex. loquit de ep̄o, n̄ quasi ep̄o, & cōi vsu loquē
di p̄firmat uocat ep̄s: nō sic cap̄m sede vacatē. vñ a uerbis legis n̄
34 ē recedēdū, vt l. nō ar. de le. 3. ¶ Sexto opp. ¶ q̄ sine dubio facta ē
hęc cle. j. l. q̄ Labeo: ad Carbo. nullus. n. dubitat, qn prior p̄tēntia
lis possit ipetrari, vt c. nūl. de p̄bē. cū h̄rē dignitatē, vt ibi d̄r Sol.
gl. vj. q̄ facta ē p̄ priorē p̄tēntialē nō electū, s̄ solū p̄uimū, cū
p̄uirt nō sit electus. tūc. n. cū prior sit ad nutū reuocabilis, uide
bat carere dignitate. Et istud dubiū hic tollit: & hoc est uerū: tñ i
35 istud nō deciditur hic. nā ista p̄m ps solū ē narratiua decisio
nis an facta. vñ nō ē dicēdū, q̄ p̄ istā cle. hoc hic decidit: q̄ pōt
dici, q̄ nō ē decre. q̄ loquit ita clare, sicut hic narra. Postito at, q̄
36 istud principiū sit statutiuū, nō dubitadi erat, q̄ officialis q̄ prin
cipalis, & prior p̄tēntialis obediētarius pōt ad initiū reuocari. &
37 ex hoc uidebant carere dignitate. ¶ tñ q̄ interim q̄ nō reuocant;
h̄t plenā & magnā p̄tēntiā, cōsent h̄rē dignitatē, & sic p̄nt ipetrari.
¶ Septimo opp. de c. statutū. §. i. nullo. c. ti. li. vj. Sol. d̄r intel
38 ligi. iste tex. fm illū, ¶ vt ē subdelegatio sit iter dicta fieri p̄sonis
hic p̄hibitis. Et hoc dicit gl. vj. ¶ Octauo opp. de c. fi. de offi. de
39 te. li. vj. Sol. ¶ hic loquit in iudice nō p̄seruatore: p̄riū loquit i p̄ser
uatore. Cōstat at: ¶ q̄ prior p̄tēntialis pōt ē p̄seruator: q̄ hēt di
40 gnitatē in eccl̄ia collegiata, vt c. nūl. cēt. de p̄bē. ¶ an at officialis
principalis epi possint. Gl. viij. alle. q̄ nō, & q̄ sic. & subiungit ne
cessariū fore declarationē. Ego tñ puto, q̄ nō possit eē p̄seruator:
q̄a tex. loquit solū ibi de dignitatibus eccl̄e. hoc ē rōne bñficio
41 ris nō ē bñficiū ecclesiasticū, uel in eccl̄ia, licet sit offiū sibi com
missum p̄ ep̄m uel a iure. ¶ Et iō cū materia p̄seruatoris sit odiosa,
vt i. Aut. de colla. §. ad hoc p̄hibemus. colla. ix. nō ē laxāda ex. c. q̄
uis. j. de p̄bē. cū si. Sed c. statutū. loquit simp̄l̄ de dignitate p̄ditis.
Et hic uideret q̄ includat dignitas eē eccl̄iā, dū tñ sit dignitas oc
42 cationē eccl̄iā p̄cedēs, & p̄sona eccl̄ia. Idē tenet hic Pau. q̄ iur
isdictionē officialis, licet sit annexa iurisdictioni epali, nō tñ ordini v̄l
dignitati. Et ista inuicē differūt, vt notat Host. in accidentibus. de
43 excel. p̄la. ¶ Cōtra p̄tēntiam opp. de c. statutū. §. j. e. ti. li. 6. glo.
44 oix. Sol. in fi. ¶ q̄ istud dēt intelligi, nisi officialis foraneus eē: ca
nonicus eccl̄iā cathedralis, ut in j. Attende. q̄a tūc eēt necesse,
quod

Q istud exprimeret in rescripto: ahs subiaceret vitio huius phibi- 42 uois. Sed qd opp. qd et monacho simplici pot ca p rescriptum demadari. cu olim. j. de pb. Itc & priori claustrali, vt patet ex super scriptione. c. licet. de pben. & c. ex tenore. de excess. pb. gl. x. sol. qd illud de iure antiquo, secus de iure nouo. p. Inn. iij. staturu, & nouissimo huius clis. Tercio opp. de l. qda p sublebat. de re iu. 43 l. optima. Sol. qd ibi ex certa scientia princeps facit, & tuc videli cet. vt no. in d. c. statutu in gl. q incipit. pone idc. Ber. in c. cu olim. 44 j. de privilegij. Sed ista certa scientia quat colliget: certe qn id exprimit in rescripto, vt c. si motu. in fi. de prabe. l. vj. Quarto 45 opp. de cle. ij. de offi. or. Sol. qd secus est in legato, q ex certa sci- 46 entia no pot facere hanc phibitione, cu illa liget. Princes aut no ligat nisi voluntarie, ut l. digna uox. C. de legi. & c. p parte prima qro, qd si eps het duos, vt plures officiales. Glo. ij. dicit, q 47 principalis pot impetrari, & erit Principalis q in ciuitate tenet pl storij. p p honor cathedra, fm Guil. & Gen. Tu dic, q si neuter est foraneus, & sic qlibet hnt iurisdicne in solidu, & in curia epi vterq; sedet. Vel qlibet het sua separata a domo epi: tuc qlibet pt impetrari. ar. de errore. S. si duob. de administra. tu. l. j. si plures 48 ff. de exercito. Sed qd qro, qd si het duos officiales, quoru vn' e principalis, alius no, puta in defeciu eius positus, & ca missa est 49 officiali: de quo intelliget gl. dicit qd de maiori: ficut in simili dici mus de rescripto directo. Archi. Parisien. vel alicius ecclesie in q sunt plures Archi. qd tuc de principaliori vr intellectu. & nota. i. c. qn abbas. magna gl. in fi. de offi. dele. p quo facit. l. j. q in perpe 50 tuu. ff. si ager vctigal. f vbi appellatio dnu simplr facta refert ad 51 directu, no ad vtilc. Tercio qro, qd si officialis ipetrat defije e officialis. Dic, vt in gl. & p Archi. c. statutu. s. j. e. ti. l. vj. Pau. di cit qd aut sub noie officij: & successor cognoscer: vt c. qn abbas. Aut sub noie pprio. Et tuc aut no e ppetuata iurisdicno, & no co gnoscer. Aut est ppetuata. Et tuc aut e effectus inhabilis ad exercen du ceturā ecclesiam: & idc. Aut remanet habilis, & tuc cognoscer. 52 Idc si prior puentualis sit reuocatus ad claustru. Quarto qro, f nunqd eps possit cognoscere iurisdicne delegata suo officiali, 53 quasi sit idc auditoriu. Pau. qd ait no: f licet possit eu remouere, 54 no tñ se intromittere. Sic in superiore iudice, q pot remouere, 55 no tñ se intromittere. Itc puto, qd no pot ei interdiceri ne exer- 56 ceat delegatari. L. no nunq. ff. qd. & demō. Quinto qro, fan ab offali epi possit supplicari ad epm. Inn. & Io. Monachi dnt q sic in c. Romana. de apli. c. Host. Tenet in c. lris. de in inte. rest. Et istud placet hic Gen. & Host. & Arch. in d. c. Romana. sed Guil. tenet primū dictū hic. Sup. pre fca qro, an monachus claustra 57 lis possit esse vicarius epi: gl. remittit & c. Sed qro qd de 58 cano rurali: gl. dicit idc q in foraneo: f secus aut est in archipsy- tero rurali, qd pti dicit q habeat iurisdicne, & sic dignitate. Et c. cum ab eclaru. de off. or. c. fi. de offi. Archi. Doc. dnt q no: qd para 59 feruo, & qd no pot ee arbiter: vt l. sed si in seruū. de arbi. inferro eo q no. l. iij. dist. c. multos. idc Host. in sum. de arbi. s. sed si quis 60 possit esse arbiter. in fi. Idc in arbitratore: vt no. Spec. ti. de arbi. s. sequitur. uer. qd de simplici. In triu tñ facit in Auth. vt dif. iud. s. 61 si verō. Quarto qro f an possit esse promissarius in ca electio nis: Vt q sic qd e ca pietatis. Et hoc t Mandagotus. Cōtrariū t 62 Pau. p c. religiosus. de testa. l. i. 6. Ex quo infer: qd no pt monach esse promissarius in ca electionis faciēda, iuxta c. cu expediat. de elec. l. i. s. sine licētia sui abbatis: nec ē i ca alterius monasterij. Cō trā tñ vr: quia pot sine strepitu hoc expedire, nec het ob hoc clau strū exire. & sic cessat. c. religiosus & d. c. de presentium.

- 1 Auditoris officium proprie quod dicitur.
2 Auditor cum pte iustitiam poterit diffinire.
3 Cardinales habent ptem diffiniendi, si commissio audiendi tantum detur facta signatura per Cancellarium.
4 Cardinales veybo non statuer, nisi aliter probetur, si dicat diffinitionem causae sibi commissam.
5 Curia Romana est, vbi est Papa, aut saltem audientia ditoriaru.
6 Auditor non tenetur exprimere verbum, De iure.
7 Potest, verbum non inducit necessitatem.
8 Verba potestatiua affirmatiua non arctant. Negatiua sic. nu. 9.
9 Beneficium sit alicuius per provisionem cui ante eam erat debitum.
10 Circuitus dispendiosus est reprobatus.
11 Beneficium debet concedi cui est debitum.
12 Lex aliquoties inanimata dat auctoritatem conferendi beneficia.
13 Princeps est lex animata in terris. Leges sunt inanimatae.
14 Procurator pot p occupare litem contestando ex mandato hois.
15 Procurator post lris contestationem a se factam, a lege pot impe-

dire alium ne se intronitit de causa. 17 Rationem impulsuam clem. auditor. de rescrip. vide rationem de- bitandi. nu. 18. rationem decidendi. nu. 19. 20 Clemen. auditor. de rescrip. est iuris noui declaratoria. 21 Sententia debet esse conformis libello. 22 Prouiso ab auditore est petenda officio iudicis ex pte clemen. au- ditor. de rescrip. non iure actionis. 23 Quo offi iudicis post lris contesta. veniunt, non indigent petitione. 24 Quo veniunt officio iudicis, eadem die snt examinanda, aut termina nda, postea non possunt terminari: & sic officium iudicis non est post diem sententiae. 25 Auditores camer. & contradictoriarum, dicuntur ordinarij. 26 Auditor camerarius, aut Marefcalus an dicatur ordinarij. 27 Clemen. auditor. de rescrip. an pcedat in iudice deputato ex curiam. 28 Clemen. auditor. an pcedat in pmissione spectate ad alium q ad Papā. 29 Inferior non potest se intronitit de negotio deuoluto ad Papam. 30 Clemen. auditor. non habet locum in beneficijs patronatus. 31 Clemen. auditor. de resc. an pcedat i auditore ab alio q a Papa pcesso. 32 Clemen. auditor. de rescrip. pcedit in minoribus causis: secus in maiori- bus, nam Cardinalibus committuntur. 33 Clemen. auditor. de rescrip. pcedit in Cardinalibus habentibus cau- sam beneficiale. 34 Auditores deputantur per vicecancellarium. 35 Cardinales in causa beneficii deputantur per Papam. 36 Differentia non est aliqua nisi in modo signandi, inter Auditores & Cardinales quo ad iurisdictionem. 37 Cardinalibus committuntur commissiones episcopatum, abbatia- rum. Vtrum auditoribus vide. 38 Dignitas includitur appellacione beneficii in delegatione iustitia. 39 Auditor lata sententia habet iurisdictionem super accessorio. 40 Prouiso est vtilis in beneficio debito. 41 Prouiso est inutilis in beneficio suo. 42 Quicquid pti iudicis committitur, non subijcitur iuris necessitati. 43 Auditor lata sententia an possit compelli ad faciendam prouisionem iuxta cle. auditor. de rescrip. 44 Auditor an heat executione reale pmissionis ex cle. auditor. de rescrip. 45 Clemen. auditor. de rescrip. an pcedat in iudice dato a legato. 46 Auditor deputatus in causa electionis non confirmat, an possit con- firmare auctoritate clemen. auditor. de rescrip. 47 Auditoris officium an extingatur morte Pape. 48 Cognicione cause commissa, an diffinitio dicatur commissa. 49 Exequutor an possit puidere lite pendente in curia corā auditore.

V D I T O R. In pce. cle. dicit de his q pnt p rescripta delegari: in ista remouendo vnū dubiū, tractat de pte auditoris p sedē Apostolicā deputati. Et sic, ex quo videmus de psonis q pnt impetrare, ut in cle. abbas. & de psonis q pnt impetrari, vt in cle. & si princip. Nūc pntenter ē vidēda de pte impetrari. ar. l. si gramus. ff. de testa. l. ij. de ita. ho. l. qdam reserunt. de iu. codic. Diuide in duas par. Prima ponit dictū. In scda intercedit dictū rōni. Scda ibi vt circuitus, fm do. Mediolan. Casus Auditor de bñficio in curia litigio so pte illi ex litigantib. puidere, cui ex pmissione Aplica debita eē pnuñtiat. Auditor f auditoris. pprie offm est, audire, referre, vt c. sup qōnō. de offi. dele. Sic videmus in auditorib. Cardinaliū, sic eēt eēt in audi- torib. palatij, & alijs qbuscunq; eēt pmissio directa simplex. Au- diat. f si at addat: Et iustitiā faciat: tuc p hoc, additū psequitur pā tē diffiniendi. Et sic practicamus: f in Cardinalibus tñ est spātes quia ex solo simplici, Audiatur, subintelligit, q iustitiā faciat. q ē ve- rū, qn signatura ē facta, p vicecancellariū: f secus forsan si cardina- lis referret viue uocis oraculo sibi facto p Papā, vt talē cām audi- ret, & nihil plus dicat. Nā tunc videret solum deputatus ad audiē- dū, & referendū, nō at ad diffiniēdū. In curia Romana f q ē vbi Papa, vel saltē audientia ditoriarū, vt c. ne Romani. j. de ele. dicit, in c. pnti de pb. l. i. 6. A nobis f sub. imediate p rescriptū, uel medi- atē p signaturā vicecancellariū signatū supplicacionē p verbum, Audiatur & iustitiā faciat, p nūtiabit. Et sic, pnuñtiatio hēt necessariō pcedere: aliās esset, pmissio pposita, sicut in simili. l. j. C. de excess. rei. iud. f aliciu. l. ex litigantib. nā loquitur de bñficio in curia litigio- so. De iure f nō ē necessā, q auditor i snia exprimat hoc ver- bū: De iure. Nā sufficit q pnuñtiat tali litigati debitum: vtrum si hmōi pronūtiatio est iniusta, quia bñficiū nō erat illi de iure debi- tū: tunc sequens prouiso subiacet et vitio iniustitiā: arg. l. legi. ff. de exceptioe rei iud. f poterit non igitur arctatur, si noluit. arg. l. fape

8 l. fape & l. gnat. ff. de offi. pnti. melius. l. j. C. qno & qn in. f Nā 9 verba potestatiua affirmatiua non arctant: f negatiua verō sic: in rla bñficiū. & ibi nō: de reg. iur. l. vj. f ibi j. illi p quo pronuntia- 10 ut super iustitia causa. Prouidere f p qd prouisionē efficiē bñficiū suum, cum tñ ante solū erat sibi debitū. p quo. c. fi. de p- eef. pbili. 6. No. q aliud statuitur in bñficio litigioso in curia, q in litigioso extra curiā. pcor. c. vniciū. j. de seq. tra. & c. si duob. j. ut li 11 tē pen. No. f q circuitus dispendiosus cui tandus est. pcor. l. dñs restō. & quod ibi. no. ff. de pdi. inde. c. ad pbandum. de re iudi. & 12 significat. de excess. Nota, q illi est de beneficio prouidē- dum; cui ipsū bñficiū reperit esse debitū. pcor. c. tibi qui. 13 de rescriptis. l. vj. c. fi. de excess. praben. c. l. No. f q auditori cui est demandata a lege animata decisio causa, seu lris beneficialis, datur a. l. inanimata. puidēdi facultas de eo bñficio, illi ex litigati bus, cui pnuñtiat fore debitū. Et sic prās decidēdi pcedat a Prin 14 cipe, f q est lex animata in terris. Prās aut puidendi, pcedit ab ista cle. quā est lex inanimata. cōcor. l. pluribus. ff. de pcur. & c. si. 15 duo. e. ti. l. 6. f Vbi vnus pcurator pot p occupare litem pstant 16 do ex mandato hois. f Et tuc ante p occupacionē nō pot impe- dire pcuratorē: facta verō occupacione p litem pstant. hēt a. l. v. a mō solus pcedat, & cōprocurator nullatenus. Pau. vero dicit, q rōne cōnexionis vr cōmissū, q prouideat ex ipsa cōmissione fa- ciedo iustitiā: tñ nō pbat. Idc Do. Mediolan. verū verbi, sine alia pmissione p eis faceret. q. d. q sufficit. Sed rōne, q sufficit nō p 17 se, sed ex pte huius. cle. f Rō impulsua huius. cle. fuit dubitatio antiquorū, & corū variā opi. prout no. Spēcu. ti. de off. ordi. s. j. ver. quid de auditoribus. ibidē in ti. de offi. dele. s. ver. itē si obli- obijcis de autoribus. & c. melius in. titu. de actio. vel petit. s. super actioibus. ver. sed si ad ipsam pbendū. vt hic in gl. j. fuit & diurus na expectatio q faciebat ille, p quo erat lata snia declaratiua iuris 18 sibi cōpetētis fm Pau. q Rō f dubitādū fuit, q auditor hēt oēs, vt notat Spec. in locis palle. & in ti. de auditore. Et sic est sua prās re- stringēda, non laxada, ut c. p. & G. de offi. dele. l. ij. s. si iudex. ff. de iudi. c. si. Et sic uidebat denegata prās puidēdi, dū solū fuit data prās pnuñtiandi sup iustitiā causa. ar. l. si maritus. C. de pcur. Cō- 19 trariū hic statuit. q Rō f decidēdi fuit exortio circuitus, p. l. dñs restō. de pdi. indebi. Et quia nullius puidiciū, seu dispēdiū uertit, p. l. in creditoribus. ff. de eue. Nō ob. q quia locū hnt qn extētio fie- ret in puidiciū alterius litigatiū: qd nō est hic. Vel uerius, ibi non sit extētio ab hoie ad. l. inanimata, sicut hic: quia p istā pmissionē facit nō uirtute dicte pmissionis sibi facta sup decisioe causa, sed 20 occasione eiusdē hēt hāc pte ad ista cle. f q in hoc ē iuris noui statutiua, & huius prās dī tributiua. q Primō op. q auditor nō pt puidere: quia hoc nō fuit petiū, tñ snia nō eēt pformis libello, 21 q. l. & fundus. ff. cōi diui. l. fi. C. de fidei. liber. Sol. f dicit q fuit pe- titū pmissio. Vel dicit, q hēt locū et si nō fuerit petita: qd quo ad ef- fecū huius, prās cōpetit post lit. pstant. nec pot exerceri iure actio- nis ppositae. sed solū officio iudicis deseruētis actioi ppositae. f 22 Et sic et exercet sine petiitioe: vt l. adiles. s. itē sciendū. ff. de edil. 23 ad edic. & qd ibi notat. f Ex quo vr, q eadē die saltē q pnuñtiatur bñ- ficiū debitū poterit, si uolet, puidere: ahs nō. ar. l. 4. C. de positi. & l. Paulus. ff. de re iudi. Vel dic, q in eodē libello poterit peti et pui- sio fieri, nō q ea petat iure actionis. ppositae vel pmissionis facte, sed offi iudicis ex pte sibi p hāc cle. attributa. & isto mō intelli- go gl. j. hic positā: ahs nō bene diceret. Sed d opp. qd imo audi- 25 tor habet iuridicā ordinariā saltē in sententiādo. f Sol. Auditor cam- 26 merē & ditoriarū hēt ordinariā, ut in q. f Sed qd de camera- rio & Marefcallo. vide Archi. xj. q. j. c. experitētia. Tercio opp. 27 de c. sup e. de offi. dele. Sol. f ibi loquit in iudice deputato ex cu- riam. f Præterea ibi prouiso pntebat ad tertium, cui Papa non intellēxit puidicare. ar. l. ij. s. si quis a principe. ff. ne quis in lo. pu. & hic ad Papā quia negotiū erat deductū ad examē sedis apostoli- 29 eae. f & sic nulla inferior poterat se intromittere: licet & c. q trā 30 flationē. de offi. lega. Præterea fm Pau. f ibi erat qd de iure patro- natus ad q pntet hic de bñficio cui erat debitū. Et sic hic pmissio est necessaria executio ad pnuñtiacionē: ibi non se pntato sequi debet p illū cui est adiudicatū ius patronatus. q Quarto opp. de 31 c. si p qōnem. de offi. dele. Sol. f ibi loquit in alio auditore qui nō est deputatus a sede aplice. Sed dicit vr. q Quinto opp. de c. ma- 32 iores. de bap. & l. una. ff. de offi. psec. pto. Sol. f hic loquimur in causis minoribus seu mediocribus, q auditoribus pmittunt: secus 33 in maximis q Solis Cardi. cōmittunt. vt dicit gl. in ac. f q ista, cle. 34 locū hēt et si Cardi. eēt pmissa cā bñficialis. f sed auditor deputat 35 p Vicecancellariū, f Car. p Papā tñ vbiq; subest rō cle. istius. Vn-

36 de f die q nō est differētia in pmissioe, nec in mō pmittēdi p cācel- lariā. sed in mō significandi: qd p cancellaria ar signat cōmissio 37 Card. q auditoris. f Verū sol. Car. fit cōmissio electioū epāuū & abbatiarū, nō auditorū: si tñ fieret idc eēt. Sexto opp. appo- titio bñficij solū includit bñficia simplicia nō aut dignitates, vt cur- ra. a. c. fi. de prabe. ergo male ponit ista cle. nō distinguēdo inter ea. Solutio, in pcessione gratiā, vt puidetur de bñficijs, nō veni- 38 unt illa, vt ibi i. f sed in pcessione vel delegatione ministerio: iustitiē venit, ut prouideat iuxta pnuñtiacionē factā, ut hic. q Se- 39 primō opp. f qd functus ē offi suo auditor facta pnuñtiacione sup iustitia causa, & sic nō pot puidere. c. in lris. de offi. dele. l. iudex. de re iud. Sol. vt dixi. s. in primo. fm Do. Mediolan. istud est ac- cessoriū. q Octauo opp. de c. si tibi absentis. de pb. l. 6. iuncta. l. j. s. ex pluribus. ff. de acqu. poss. qd bñficiū est suū, & nō pot p pui- sionē amplius effici suum. Sol. f pmissio est vtilis, qn bñficiū est si- bi debitū: f vbi aut esset suum, tuc pmissio auditoris nō pferret, vt in trijs. q Nono opp. de c. pmissio. de offi. dele. l. nō quicqd. ff. d 40 iudi. Sol. f pot puidere, si uult: tñ nō arctat, vt in trijs. At quia pe- titū pmissio, male faceret auditor eā nō faciendō: nam ex quo susce- pit causa decisionē, vr suscepisse, vr faciat quicqd iuris erit. At il- lud est iuris, vt puidetur: ergo & hoc facere tenebit. Et verū, Petiē intelligitū habito respectu ad pmissionē iustitiē, fm q nec poterat, 41 nec debebat. f At ista cle. dat sibi hāc pte, & sic vr eū ad hoc ar- ctare: tñ multū facit in q. l. nō quicqd. palle. q Decimo opp. de c. pastoralis. de priui. f vbi exequutio priuilegij nō pntet ad priui- legiatū. Sol. illud uenit i vim gratiā: hoc in vim iustitiā. Vel illud in eo q requirit actualē operationē. f Exceptio poffessionis: iustitū so- lū verbale: q facilius pcedit. Pau. dicit q ibi sunt duo: quoru vn' est excedendū auctoritate ordinaria, sed nō tollit q. q Primō qro an ista cle. locū habeat in auditore, vel pmissario deputato extra curiā, qui ex pmissioe pot iustitiā facere. Vt q nō, quia pmittēdo dato in curia, vr ceteris denegare. l. cū ptor de iudicis. In triu vr quia pot exequi suā sniam, igitur & puidere, q est executiū pro- nuñtiacionis. Et istud tenet hic Pau. pro quo. c. pastoralis. s. pterea de offi. dele. & no. in l. a diuo Pio. in prin. de re. iudi. Et istud placet: quia si euitatio circuitus hoc facit in curia, vbi de facili potest adiri Papa: multo magis extra curiā vbi de facili non sic pot Papa adiri: & de auditore dubitā: qd nō pot exequi suam sniam. sed il- lud locū hēt in executione reali: secus in uerballi. q Secundo qua- 45 ro, f an ista cle. locū habeat in iudice dato p legatū, & Pau. & d. c. tenet q nō: qd ille nō pt exequi suā sniam. c. si quis p. de fo. cōp. & 46 d. l. a diuo Pio. in prin. q Tercio qro, f an ista cle. locū habeat in auditore dato in ca electionis nō pfirmate vel cassate: vr si p- nuñtiatur bene appellatū: poterit auditor cām pfirmare electiois: 47 Gl. dicit q sic. Idc Pau. q Quarto qro, f an mortuo Papa possit auditor facere hanc prouisionem. Vt q nō: quia eius iurisdicno finit mortuo Papa, vt no. Specu. ti. de off. ordi. s. j. uer. quid de au- ditoribus. Cōtrā tenet Pau. ex equitate pp vacacionē bñficio, q est dispendiosa. Sed de rigore dicit primū pcedere, vt cle. ne Romani. vbi finit eius iurisdicno morte Pape. Puto, q si Papa est mortuus ante pronuñtiacionē, nō poterit pnuñtiare, & sic nec p- uidere, cū sit hēda prouiso post pnuñtiacionē. Si at est mortuus post pronuñtiacionē, tuc vr q ista pte pot uti, qd habeat ea a lege: tñ dēt ea uti eadē die, quia pronuñtiatur, ut dixi: & sic qd remanet satis clara, nisi eadē post pronuñtiacionē Papa decedisset. q Quir- 48 to qro, f an ille cui est cōmissa cognicio causa, heat diffinitionē Do. Mediolan. distinguit inter eū cui est cōmissa cognitio. Nā pri- mo casu nō hēt diffinitionē. Secundo subdistinguit; Aut hēt a lege aut a consuetudine, aut ab homine. Primo casu habet diffinitionē: sed nō. tertio sic ubi ē una totalis cā madata cognoscēda, sicut si unus articulus. q Sexto qro, fan lite pēdente in curia, possit exe- cutor prouidere. Videt q nō, quia potestas est translata in audito- re: ut hic. Et sic ligatae sunt manus suae: sicq; de facto iudi iudicare per. Domi. Nemaufcū. Cardi. Contrā tamen facit, quia ista. cle. est potestatis tributiua. non autem translatiua, uel adiudicatiua: & nihil parti deperit, q prouiso fiat. ar. l. in creditore. ff. de eue. & c.

- 1 Gratia expectatiua, siue de certo extinguitur p affectuone bñficii incompatibilis cum beneficio inclusio in gratia.
2 Debitum non dicitur beneficium ex gratia expectatiua, nisi acce- ptatione facta de illo.
3 Gratia ad beneficium extinguitur per affectuone alterius inco- patibilis cum illo. etiam si motu proprio fuerit concessa.
4 Gratia ad certum beneficium vacans consequendum, extinguitur p affectuone

- 16 Eundatores retrahuntur si beneficia ab eis creata sub literis apostolicis prius emanatis includantur.
- 18 Beneficium de nouo creatum antequam conferatur, dicitur vacare.
- 20 Gratia ad beneficium intelligitur de beneficio habente subsistentiam tempore date literarum.
- 21 Beneficium quod est, licet non vacet, si vacare potest, differt a beneficio quod non est in rerum natura.
- 22 Litera Legati non possunt concedi ad uacatura, & sic non extenduntur ad beneficia de nouo creata.
- 23 Litera Papae etiam concessa non fauore expectantis, sed fauore alterius, ut beneficij, alteriusve rei, non extenduntur ad beneficia creata de nouo post datam literarum.
- 24 Exempla non astringunt regulam.
- 25 Dispositio limitata, limitatum producit effectum.
- 26 Litera Papae non extenduntur ad beneficia denuo creata, etiam si essent emanata cum beneficio acceptandi, etiam infra certum tempus.
- 27 Litera ad uacatura Papae de incertis valent. Quid de certis: vide.
- 28 Litera ad uacatura extenduntur ad beneficia antiquitus creata, sed ex post facto suppressa, si renouentur de nouo.
- 29 Rescripta iudicialia non extenduntur ad lites de nouo ortas.
- 30 Rescriptum beneficiale est restringibile.
- 31 Promissio de quidendo non est ambigua, cum si facultas occurreret.
- 32 Creatio & suppressio non sunt contraria.
- 33 Creatio de nouo, & extinctio in totum, sunt adinuicem contraria.
- 34 Receptio Martini & suorum consociorum docto. in c. cum martinus. de constituti. non dicitur noua creatio, sed renouatio.
- 35 Priuilegium amittit qui venit contra illud.
- 36 Quod non est in rerum natura, non potest includi in literis Papae.
- 37 Gratia semel extincta, amplius non reuiuiscit.
- 38 Quod ab initio non tenet, tractu temporis non potest reconualescere.
- 39 Expectatiuus ratione canonicatus admittitur ad prebendam de nouo creatam ex fructibus superexcrecentibus.
- 40 Litera ad prebendas uacaturas in forma gratiae sunt ambiguae.
- 41 Gratia ad beneficia in fauorem ordinati sine titulo extenditur ad beneficia de nouo creata.
- 42 Grauari quis non debet ex facto alterius.
- 43 Dispositio prolata simpliciter uel indefinite, an extendatur ad futura de nouo contingentia etiam in odiosis.
- 44 Dispositio an extendatur ad futura de nouo contingentia in fauorabilibus remissiuè.
- 45 Gratia Papae ad beneficium curatum, seu ecclesiam parochialem, extenditur ad istam, quae mutauit nomen de nouo propter unionem alicuius vicariae perpetuae illi factam.
- 46 Mutatio nominis substantia remanente, nihil operatur.
- 47 Mutatio nominis beneficij, si ex fructibus antiquis nouum dotetur, non dicitur noua creatio beneficij, sed antiqua.

LITERAS. In praecedentibus clem. uisum est de quo datur casu, in quo non potest operari gratia expectatiua effectum suum. Hic ponit alius casus, in quo similiter gratia expectatiua non potest operari suum effectum. Sed aliter, & aliter: quia ibi non potest operari, quia gratia fuerat tacite renuntiata; hic autem non potest operari, quia beneficium, de quo agitur, fuit post gratiam factam creatum. Diuide in duas partes. In prima ponitur thema, ex quo insurgit tacita questio. In secunda quaestio resolutio. Secunda ibi: ad beneficium, & hoc dicit. Gratia de beneficio uacatur facta, non extenditur ad beneficia postea creata.

1 ¶ Literas ¶ Intelligo etiam si motu proprio ipsa processerunt.

2 ¶ Item tam de literis in forma communi, quam in gratia speciali, cum ubique subsit eadem ratio. [Noltras] ad differentiam literarum Legati dicti, qui non potest dare ius ad uacatura: ut c. dilectus. j. de preben. & dixi in clem. prece. [Beneficium] si non expresso, quo & sic intelligebatur certum de incertis: ar. l. legato. ff. de lega. primo. ad non esset dubium; ar. c. si clericus. de preben. lib. vj. [Directas] ¶ si ad executorem siue sit ordinarius, vel alius. [Creatum] ¶ & sic de nouo institutum. ¶ quod intellige etiam si tempore date literarum fuisset tractatum seu ordinatum de disponendo, & institutum, ut non sufficit, nisi ante dicatur creatum, quam fuerit institutum; ar. l. cum Silicianum. C. ad Sicilia. ¶ quod facit pro capellanijs institutis per laicos, quae non sunt capellaniae ante institutionem factam per episcopum: ut sic attendatur, an institutio episcopi praecesserit, vel secuta fuerit datam ipsam literarum. Ex parte prima nota. ¶ Papa dat ius per gratiam suam ad beneficia uacatura. concor. c. fm. de prebendis. lib. vj. & c. ¶ Secundo nota

¶ gratia apostolica literis apostolicis est inferenda, seu in scriptis redigenda. concor. cle. literis. de probatio. de quo dic. ut dixi in proemio, circa fi. ¶ Tertio nota, ¶ quod quoniam Papa non prouidet, sed prouidere mandat, diriguntur literae solum executori, & transeunt solum sub chordula canabis. 2 cor. c. dilectus. ij. de pb. ¶ Secus si Papa prouidet: quia tunc literae gratiosae diriguntur ipsi, cui est facta gratia, & transeunt sub serico rubeo & croceo: ¶ Lige autem executori super dicta gratia confectae, diriguntur executori. l. si super gra. de of. delega. li. vj. Ex parte secunda nota. ¶ quod tempus datae est attendendum, ut in illud gratia beneficialis operetur. concor. c. eam te. de rescrip. & c. constitutus in antiquis. & c. si eo tpe. c. tit. li. 6.

13 ¶ Secundo nota, ¶ quod dispositio facta super presenti, non trahitur ad futurum. 2 cor. l. si a colono. ff. de uerborum obligatione. & l. si ita legatum. & l. medico. in prin. ff. de au. & ar. lega. ¶ Tertio, nota. ¶ quod literae beneficiales non sunt laxandae, sed restringendae. 2 cor. c. quamuis. j. de preben. lib. 6. facit. l. damni infecti stipulatio. §. is qui. & quod ibi nota. ff. de damno infecto. & l. Aurelius. §. testamento. ff. de li. lega. ¶ Ratio impulsiva huius cle. fuit: ¶ quia de facili re tractati fuissent fundatores beneficiorum ab ulterioribus fundationibus, ubi uiderentur beneficia nouiter creata cadere sub gratijs expectatiuis ante concessis: quod prosequere, ut dicit. gl. fi. & fuit forte. ¶ Ratio dubitandi fuit, ¶ quia beneficium post gratiam creatum antequam conferatur, uacat, & gratia est facta de beneficio uacaturae, ad differentiam non uacantis tpe gratiae. ar. c. Iulianus. §. seruos. ff. de leg. iij. unde cum beneficium post gratiam creatum uacat post gratiam, uidebatur quod ad illud deberet gratia extendi: ut l. si a colono. in fine. ff. de uerborum obligatio. cum simi. Contra in statutis hic, & istam rationem colligo ex glo. fm. in principio.

19 ¶ Ratio decidendi fuit, ¶ quia gratia fuit facta de beneficio uacaturae, & sic de corpore habente de presenti subsistentiam, sed in casum futuram uacationis: ¶ igitur non debet extendi ad beneficium post gratiam creatum, ex quo non erat in rerum natura tempore gratiae. per dicta. l. si a colono. primo casu. & per dicta. l. Aurelius. §. testō. Aliud est ergo beneficium praesens quod non uacat, sed uacare poterit, & de illo loquitur gratia: & sic sunt duo, quorum unum per se non sufficit. ar. l. uim passum. §. praescriptis. ff. de adul. facit. l. prima. ff. de arbi. Ista rationem satis glo. fm. in ver. & sic duo sentire uidentur. Non obstat contra quia ibi habitus fuit respectus ad obligationem, quae haberet de nouo subsistentiam post stipulationem conceptam: quod esse potuit, ut l. interdum. in princip. ff. de uerborum obligationi. hic autem non: & sic princip. illius. l. probat rationem decidendi huius cle. sed finis adducitur per argum. non sufficienter ad rationem dubitandi huius cle. Contra parte primam opp. de c. praesenti. & c. deliberatione. de officio legati. libro sexto. ubi minus habet de potestate dispositio legatiua, quam apostolica. Et tamen, hic uidetur in hac probatione dispositiua excludere literas legati, cum solum loquatur de literis apostolicis. Solutio. de literis legatiuis non erat dubitatio: ¶ quia illae non possunt concedi quo ad uacaturas reservandas suae dispositioni. ut in pra. Et ideo tunc idem esset in literis legati, quod in istis: ut quo cle. abbates. & cle. & si principales. §. eodem. & istud uoluit sentire gl. ij. ¶ Secundo op. ¶ quia per hoc quod ista cle. loquitur de gratia expectatiua facta certa persona fauore expectantis, ut uoluisse aliud esse in gratia facta non fauore eius in quem gratia expectatiua derivatur, sicut sunt literae facultatis. de quo in c. si cui de pb. libro vj. Vel quando non est expressa certa persona, non tamen fiant literae facultatis: ut c. si is cui de officio delega. libro sexto. Tamen istud uidetur falsum, cum ubique subsit eadem ratio, & sic idem ius. l. a Titio. ff. de uerborum obligati. & clem. abbates. §. eodem titulo. ¶ Ad idem, quia per hoc esset idem in eo cui est facta gratia de fructibus beneficiorum uacaturorum. quod hic dicitur. iuxta c. tua. de uerborum significat. Et cum ista clem. solum loquitur de gratia expectatiua ad beneficia. Et per hoc uidetur quod fecus sit in illis casibus, argumen. l. maritus. C. de procura. glo. iij.

25 Respondetur quod ¶ idem est in istis duobus casibus, quod in isto. Non obstat. l. maritus. quia ibi expressio certa causa apponitur limitate: argumen. l. magis. ff. de acquir. re. do. hic autem causa demonstrationis, ubi fecus. l. prima. §. quod uulgo. ff. de vi & vi arma. ¶ Tertio opp. ¶ quia per hoc quod dicit de gratia expectatiua simpliciter, uidetur uelle, quod fecus sit si aliter facta cum clausula acceptandi, de qua in c. quia cunctis. de concess. preben. libro sexto. & cle. cum ei quem. j. de concess. preben. & cum uidetur ubique debere dici idem, cum sit eadem ratio. Glo. iij. fatef. quam intellige etiam si tempus est prefixum acceptationi, ut d. c. cum ei

quem. ¶ Quarto opp. extra gl. de c. ne captandae. & ca. detestanda. de concess. preb. lib. 6. ubi non ualeat gratia per quam inducitur uotum captandae mortis alterius: at istud uotum inducitur in gratia expectatiua ad uacatura. Solut. ¶ istud locum habet in gratia facta de certo corpore, & tunc semper excluditur in literis casus uocationis per obitu. hic autem de gratia facta de corpore incerto. Contra partem secundam opp. de c. cum accessissent. in fi. de constituti. Gloss. j. magna dicit ¶ quod illud loquitur in beneficio antiquitus creato, sed ex post facto suppresso & tertio loco renouato: ar. l. seruitutes. §. si sublatu. ff. de serui. vr. §. di. hic autem in beneficio nouiter creato: argu. l. pponere. ff. de iudi. & l. Aurelius. §. testō. de lib. lega. ¶ Secundo opp. de c. accedens. de concess. preb. ubi magis fauere expectanti per casum obuenientis, vel suuientis facultatis prouidendi, quam expectanti per casum uacationis: & sic uideret, ¶ in gratia ista caderet beneficium post creatum, cum uacatio illius non contingat per mortem sed per creationem, & sic per uiam magis fauorabilem. ¶ Tertio opp. ut cum muliere quaeritur huiusmodi solutio. de c. cum accessissent. de const. Na prioris eadem est ratio. j. ff. de his qui sunt sui, uel alicui. sed beneficium suppressum per data fraude circumscripta, non cadit in gratiam, ut ibi: ergo a fructu beneficium creatum post data, det cadere. Ex istis nota, quod uacatio facta bona fide post gratiam, nocet expectanti: tamen aliud est uacatio aliud est suppressio, uel extinctio & c. ¶ Quarto opp. de c. ei cui. de preb. lib. 6. ubi inspicitur tempus collationis sciendae, non tamen datae circa qualitatem beneficiorum & c. Quinto opp. de c. si de beneficio. j. de preb. ubi tempus collationis sciendae attendit non tempus datae circa qualitatem proprietatis, seu facultatis praerendi beneficia. ¶ Sexto opp. de c. cum Martinus. de const. & c. dilecto. de preb. ubi expectanti debet praebenda de nouo creata ex fructibus superexcrecentibus. ¶ Septimo opp. de not. in c. si de concess. preb. lib. 6. ubi cadunt in gratia expectatiua portio, uel praebenda in ecclesijs non dabentibus numerum, cum tamen ibi sit noua praebenda, uel portio creatio: ut d. c. dilecto. gl. rñ.

29 ad omnia ista, quia sic placuit auctori, motus ratione simili ¶ de rescripto iudiciali. ut sicut illud non trahitur ad lites futuras, ut c. de rescrip. ¶ ita nec rescriptum beneficiale, praesertim cum sit restringibile extendatur ad beneficia in futurum creata. Sed per hoc non rñdeur bene ad gratiam. Quare dic ad primum fructum. de c. accedens. quia ista cle. loquitur in literis gratiae, in quibus fuit habitus respectus ad aliquid beneficium in genere, de his qui ¶ tunc tps erant in rerum natura. Et ideo non fit extinctio ad ea quae ex post facto ceperunt esse in rerum natura: arg. dicta. l. in agris. ubi autem non sit extinctio ad aliquod beneficium de nouo creatum. Praeterea, nec ibi fuerunt literae ad beneficia, sed solum promissio de prouidendo, cum facultas occurreret, quae tractatur de gratia restringenda quod admittitur. hic autem fieret extinctio: quod est prohibitu: ut l. cum quidam. ff. de liberis & posthumis.

32 ¶ Nec sunt gratia suppressio, & creatio, ¶ licet extinctio in totum, & creatio de nouo sint merè gratia. & sic non ob. l. j. de his qui sunt sui, uel alii. Non ob. c. ei cui. quia ibi loquitur de qualitate beneficij iam subsistentis tpe gratiae factae: hic autem de beneficio non existente, sed ex post de nouo creato: ibi fecus. ar. l. Rutilio Polla. ff. de phen. emp. Non ob. c. si de beneficio. quia & ibi loquitur de beneficio tunc iam subsistente tpe gratiae, licet collatio ad alium proueneret, & hic loquitur de beneficio tunc non existente. ¶ Non ob. c. cum. M. quia ibi censetur potius antiquarum praebendarum renouatio, seu restitutio, quam nouae creatio, ex eo, quia ubi fuerant praebendae diminue numero & ex post facto prouenerunt, ¶ & sic non debent beneficio diminutionis gaudere, ex quo illa scienter ex post facto uenerunt. ar. l. auxiliu. ff. de mino. Non ob. no. in c. si de concess. preb. quia ibi loquitur in portionibus priuilegiatis, uel ubi est statutum certus numerus canonicorum, & sic in praesentia fit distributio aequalis portionum. Et hic loquimur de beneficio nouiter creato, quod ab alio non dependet praesertim, ut hic cesset. c. super eo. de pb. lib. vj. ¶ Oportet uo opp. gl. j. scilicet ad rationem quam facit impulsiuam, de. l. illud, ad. l. Aquil. ff. licet ea non alleget. Rñdo, quod sic scripta est ista cle.

36 ubi seruanda est, licet per quod dura sit, uel prospexit. ff. de a. qui. ¶ Tu dic quod ista gratia a principio non potuit operari circa beneficium ex post creatum: quia non dicitur erat in rerum natura. ubi non ¶ primum ex humilitate superuenienti. ut l. q. ab initio. ff. de reg. iur. facit cle. gr. §. eo.

37 ubi ¶ gratia semel extincta nunquam reuiuiscit. ¶ ubi multo magis gratia se mel abortiua, nunquam est effectus paritura. Nonno op. de c. relatu. de pb. ¶ ubi ex fructibus superexcrecentibus ex quibus ¶ instituit nouum ius praebendae, admittit expectatum ¶ quod ante expectabat. gl. rñ. quod ibi in expectatiuo ratione canonice hic in expectatiuo ratione gratiae seruatiua: uult dicere, quod expectans praebendam proxime uacaturam solum ex eo quod ca-

nonicus receptus, & tunc huiusmodi locum ¶ tunc. n. cessat in eo ambitio: sed adeest sola iustitia. ¶ Expectans uero praebendam uirtute gratiae expectatiuae, tunc est ambitiosus: & ideo non admittetur, ar. c. quis. j. de pb. li. vj. Idem hic tenet Pau. qui dicit idem esse et si per illo iam recepto in canonicum Papa mandasset sibi prouideri de prima uacatura, & et si Papa rata habuisset illam receptionem: quia tale mandatum uenit ad augendum: ubi si non potest operari proficiendo, non operabitur nocendo. ¶ Idem fm. cu. in eo quod est ordinatus sine titulo, per quo simile mandatum intercessisset: quia ex debito est tibi ¶ prouidendum. c. cum fm. de pb. c. si eps. c. tit. li. 6. hęc tñ sunt uera, fm. cu. quod beneficium nouiter creatum ¶ prouidet ad collationem eius quod ¶ obligatus: scilicet si ad collationem alterius, ¶ quod non debet grauari ex facto alterius: ar. l. soluen do. ff. de neg. ge. ¶ Decimo opp. extra gl. de l. si. C. q. res pig. ob. po. Soli ubi non auget obligatio, sed securus ¶ prouidet: hic autem auget, in eo quod facilius sibi prouideret, & forsitan pinguius & plenius, uel quod taxa non est apposta in gratia. ¶ Undecimo opp. de c. quia circa. de priuile. de. l. sed seruitus. in prin. ff. de serui. ¶ ubi dispositio prolata simpliciter uel indefinite trahitur ad futura de nouo ¶ contingentia, et in odiosis, sicut est solutio decimarum. Sol. quod istud operatur ambitio ¶ quod est in impetrante. sed fm. hoc fecus est in gratia facta motu proprio. Quare dic quod hic loquitur in rescriptis beneficiis ¶ quod sunt restringenda: scilicet in alijs. Pau. dicit quod ¶ loquitur in fauorabilibus. hic in odiosis. nam gratia beneficialis est odiosa non respectu personae, sed beneficij collati. Sed certe & in fauorabilibus non fit extinctio, ut d. l. Aurel. §. testō. quare tene primam solutionem, ¶ quod est melior & securior. ¶ Duodecimo opp. de l. placet. ff. de li. & glo. Sol. ¶ quod ibi in fauorabilibus: hic in odiosis. De quo dic. & ut plene ¶ per gl. 45 & Bar. in l. si ita ¶ quod de au. & ar. lega. Guil. dicit hoc beneficium ¶ de nouo creatum uicaria esse perpetua, in titulu de nouo in ecclesia parochiali ¶ per unionem ipsius ecclesiae, facta alicui monasterio, & et post gratiam expectatiua. Et sic ¶ prouidet, quod huiusmodi uicaria non cadit in gratia expectatiua ¶ per hanc cle. Sed certe ¶ quod quia non potest dici tale beneficium taliter creatum nouum seu nouiter creatum ¶ quod non cadat in gratia: primum quia ¶ per unionem ipsa ecclesia non desinit esse, & sic massit curata sicut prius: uel sicut an unionem cadebat in gratia ipsa ecclesia, ut rectoria ¶ per se, & ipsa curata nunc ipsa cura, ¶ quod non est alia ¶ quod prius, cadere debet licet huiusmodi illa nunc uocet uicaria, ut cle. j. de offi. uica. Sed ¶ quod quia mens ¶ per gratiam spectatiua faciens fuit, ut spectans huiusmodi curam ecclesiae pochialis tunc subsistens: ista cura tunc subsistebat pochialis, nec ¶ de iure ¶ quod ¶ Et sic non est curanda de alteratione nominis, ex quo habet ¶ fuit respectus ad effectum: ar. l. si inris. C. de isti. & subsit. sub ¶ di. fa. ¶ Praeterea donatio huius uicariae est facta solum de fructibus iuribus ipsius ecclesiae antiquae. & sic non potest dici usque ¶ quaque de nouo creata, ar. l. cum filius. in prin. ff. de l. ij. Bonifacius.

- De electione. Rubrica.
- 1 ¶ Mandatum de prouidendo dat ius ad rem in beneficijs mandatario,
 - 2 Electio dat ius in rem electo.
 - 3 Cum dictio ponit aliquoties causatim pro Quia: aliquoties pro Quoniam.
 - 4 Non congruens dicitur quando non est rationabile.
 - 5 Disparis professionis dicitur diuersa.
 - 6 Monachus non potest eligi in abbatem alterius professionis.
 - 7 Canonicus regularis non potest eligi in abbatem alterius professionis.
 - 8 Alter dictio est implicatiua.
 - 9 Color habitus est nota differentiae.
 - 10 Monachi Sancti uictoris animam albam non habent.
 - 11 Monachi sancti uictoris sunt albi.
 - 12 Monachi Clunacen. sunt nigri.
 - 13 De cetero, uerbu respicit futura, & non praeterita, neque presentia.
 - 14 Electio ad abbatiam de monacho alterius habitus, nullum producit effectum iuris.
 - 15 Secus, dictio quid denotet.
 - 16 Secundum, uerbum quid importet.
 - 17 Intendimus, uerbum non est iuris noui promulgatorium.
 - 18 Constitutio Principis debet esse rationalibus.
 - 19 Ratio non potest dari de omnibus.
 - 20 Diuersitas religionum denotat diuersitatem morum.
 - 21 Psalterium non bene concordat cum cithara.
 - 22 Transitus non fit in nonsymbolicantibus.
 - 23 Socij debent esse aequales fratribus.
 - 24 Uocatione, quae uocatus est, quisque debet contentari.
 - 25 Mutatio habitus proprii non admittitur ex electione ad praesentiam diuersae professionis.

- 26 Factum contra legem pro infecto habetur.
- 27 Decretum Papae ligat ignorantes.
- 28 Electio celebrata de monacho alterius professionis, est ipso iure nulla.
- 29 Minoribus phibitis, non sequitur illatio, ergo et maiora dicuntur phibita.
- 30 Maiori privilegio gaudens, debet gaudere maiori privilegio.
- 31 Argumentum procedit de ecclesia cathedrali seculari ad regularem.
- 32 Ius antiquum non dicitur correctum in non expressis in nono.
- 33 Rationes impulsivae, dubitandi, et decidendi ad clem. j. de elec. in de ibi: c. 35. et 37.
- 34 Ambitio est magis reprehendenda in monachis, quam in secularibus.
- 36 Monachus translatus ad aliud monasterium, non dicitur amplius monachus primi, sed secundi monasterij.
- 38 Monachus transficiens ad aliud monasterium ante professionem illius religionis, reputatur laicus, aut novitius, licet in primo professus fuerit.
- 39 Monachus unus monasterij poterit eligi in abbate alterius professionis, dummodo ante electionem conversatus fuerit vsque ad professionem cum monachis illius monasterij: aliam non.
- 40 Lex statui potest contra rationem ne dominia rerum remaneant sub incerto.
- 41 Habitus non facit monachum.
- 42 Monachi eiusdem monasterij dicuntur fratres, et socij.
- 43 Monachi diversae professionis non dicuntur fratres et socij.
- 44 Argumentum a contrario sensu cessat, si est contrarium rationi.
- 45 Monachus ex dispensatione episcopi potest ad ecclesiam parochialem assumi, dispendente utilitate.
- 46 Monachus non potest eligi ad dignitatem alterius professionis ex dispensatione episcopi.
- 47 Monachus receptus ad seculari ecclesiam suadente utilitate, episcopi dispensatione, non amittit habitum.
- 48 Monachi debent habere conformitatem habituum.
- 49 Monachus potest eligi de licentia sui abbatis ad praelaturam alterius monasterij, eiusdem religionis tamen.
- 50 Expedit iura iuribus concordare.
- 51 Monachus potest transire ad aliud monasterium etiam sine licentia sui abbatis, si strictius, sed laxius non.
- 52 Ratio legis restringitur per dictum legis et contra. nu. 53.
- 54 Professio est eadem omnibus religionis.
- 55 Religio in regularibus est diversa.
- 56 Factum contra legem est nullum ipso iure, potest tamen causa tollende dubitationis ipso iure tolli factum: quandoque contra legem tenet, remissive.
- 57 Exceptio non semper remanet limitatiue, sed declaratiue aliquoties.
- 58 Religiosus potest eligi in ipsum regularem etiam diversae religionis.
- 59 Clemens j. de elec. an procedat in monialibus.
- 60 Clemens j. de electio. an habeat locum in monasterio monialium quod regitur per religiosos, quod religiosi non possunt eligi ad praelaturas aliarum monialium diversae religionis.
- 61 Monachus non potest eligi ad praelaturam etiam in eadem ecclesia aliorum religiosorum diversae religionis.
- 62 Color diversus an possit impedire monachum ne impediatur ad praelaturam eiusdem religionis.
- 63 Dispositio clemens j. de elec. non habet locum in postulatis monachis Papae ad praelaturas diversae religionis.
- 64 Monachus etiam per viam provisionis non potest consequi praelaturam alterius religionis.
- 65 Dispositio clemens j. de elec. an habeat locum in praelaturis secularibus, sed regularibus.
- 66 Monachus unus monasterij, unus nominis, potest eligi ad praelaturam alterius monasterij eiusdem religionis, licet alterius nominis.
- 67 Ecclesia regularis equaliter vnita alteri diversae religionis, non potest per viam electionis assumere monachum ecclesia sibi vnice.
- 68 Consuetudo contraria dispositioni clemens j. de elec. an valeat.
- 69 Ius positivum potest tolli consuetudine contraria.
- 70 Confirmatio facta de monacho electo in praelatum alterius religionis est nulla.
- 71 Monachus sicut non potest eligi ad praelaturam diversae religionis, ita non potest eligi ad administrationem regularem quamlibet alterius religionis.

V M rationi. Supra in titu. praec. uisum est de rescriptis tam iudicialibus, quam rescriptis gratiosis, seu beneficialibus: tunc sicut per mandatum de providendo acquiritur ius ad rem ei cuius favore mandatum est directum, vt cle. auditor. & cle. gratiae. & cle. literas. s. titu. proxi. tunc sic per electionem canonicam eorum ad quos per-

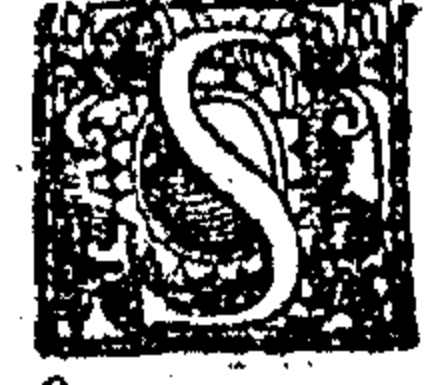
tinet electio, acquiritur ius ad rem electo, vt not. Inn. in c. decete ro. de transact. Ideo hic pertinenter subiungit de elec. Et diuidit ista cle. in quatuor partes. In prima ponit rationem statuti, siue editi. In secunda ipsum statutum ponit quod est prohibitivum. In tertia ponit decretum irritans auctoritate statutum. In quarta remouet dubium, seu declarat statutum. Secunda ibi: phibemus. Tertia ibi quod si fecus. Quarta ibi: per hoc. Et hoc dicit. Electio facta de religioso ad praelaturam alterius habitus vel religionis, est ipso iure nulla, nisi placura esset episcopi ecclesiae secularis, vel regularis. Cum tunc ponitur causaliter videlicet pro quia. c. cum in regulis. de elec. cu. si. l. ij. C. de iur. & fac.igno. cu. si. aliam ponit temporaliter scilicet pro quia. vt l. j. C. de pact. Non congruat tunc i. non sit rationale. [Disparis] tunc i. diuersae. [Habitus] religiosi tunc, vt bene inferatur dictum se quens. [Ne religiosus] tunc sic locum habet nendum in monacho, tunc immo & in regulari canonico. sicut in cle. abbates. s. de rescript. [Abbatem] religiosum [Alterius] tunc implicat vt sit alia religio electi, & alia praelatura ad quam eligitur. [Habitus] tunc denotat formam, non colore: sicut differentia est inter monachos Clunacensem. & sancti Victoris de Masilia, qui si non habeant animam albam, sicut tunc in nicia dixerunt alba. tunc Clunacensem. vero totum defertur tunc. Et intelligo tunc siue alia religio ad cuius placuram eligi sit facillioris, siue anterioris tunc sit regulae. De cetero tunc verbum est limitatum, quia solum futura respicit, non praesentia, vel praeterita. sicut in p. em. circa. fin. cu. si. [Eligat] & sic phibitio concernit ipsam electionem, put est facta: tunc sic ex ea nullus iuris effectus producat: aliam fecus, iuxta ea quae notantur in l. q. ab 15 senti. s. j. p. gl. & doc. de acquir. poss. ff. [Si fecus] tunc i. a. liter. vel in tunc riu: nam denotat hic phibitio in isto. sicut in c. si. cui. s. fecus. de pb. 16 li. vj. a. s. denotat phibitionem, vt in Euangelio ibi: Secus via. tunc sicut 17 verbum s. m. vt l. duo. ff. de p. scrip. uer. [Non intendimus] vult ergo, tunc ad istum casum placuram episcopi iura antiqua seruari, non autem aliquid de nouo statuit: nec statutum hactenus declaratur, sed permanere vult, put ante erat. sicut in c. ind. c. n. i. t. b. s. ff. de ele. in vj. Ex pte prima 18 no. tunc phibitio principis det rationabilitate vallari. c. cor. l. j. C. de 19 inter. tunc licet non oium ratio clara & generalis reddi possit. vt l. no. oium. 20 ff. de legi. & c. si. qn. de refer. & hic p. Genzeli. tunc scd no. tunc qd ad 21. diuersitate religionum seu habituum, sequitur diuersitas morum: tunc non bnd concordat phibitio eum cithara. c. diuersis. de cle. p. iug. c. Deus. d. 22 vi. & honest. cleri. tunc Tertio not. tunc qd in non habentibus symbolu, hoc est, similitudinem, non sit transitus, hoc est, non iudicatur de vno sicut de alio. c. cor. l. an inutulis. in prin. & s. acceptu de acceptilatio. 23 Quarto no. tunc iter fratres & socios det esse equalitas ois. c. cor. l. si non fuerit. in prin. ff. p. quo socio. iuncta. l. veru in prin. c. ti. Ex 24 parte secunda not. tunc quod quis det manere in ea uocatione in qua se Deo dedicauit. c. cor. c. l. c. t. o. r. u. l. x. dist. & l. seruus. C. de episc. & cle. 25 scd no. tunc qd mutatio habitus propriae religionis non pmititur p via electionis ad praelaturam alterius professionis. c. cor. c. nullus. de ele. li. vj. Ex 26 parte tertia no. tunc qd factu s. l. p. ceptu, p infecto h. c. l. i. u. b. e. m. ij. s. sane. in fin. C. de sacrosanc. eccle. & l. no. dubiu. C. de legi. & c. 27 scd no. not. tunc qd decretu ligat ignorantiam. c. cor. c. si forte. de 28 elec. li. vj. tunc Tertio no. tunc qd ista clem. no stat in finibus sue phibitionis, quia ultra pcessit factum in contra. ipso iure irritando, c. cor. 29 l. codicillis. s. instituto. ff. de leg. ij. Ex parte. vltima no. tunc qd illi cui sunt prohibita minora, non sunt prohibita maiora. c. corda. in Aut. de sanctis. episc. s. sed haec quidem. colla. ix. iuncta. l. seruis. C. de episc. & cleric. Ex quo sumit auth episcopalis. eodem titulo. tunc Secundo not. tunc qd qui gaudent maiori praerogatiua, gaudere debent maiore privilegio. c. corda. Aut. sed episcopalis. C. de episcopus. 31 & clericis. tunc Tertio no. tunc qd idem est iudicium de ecclesia cathedrali, siue sit secularis, siue sit regularis. c. corda. c. nullus. de elec. li. vj. tunc Quarto not. tunc qd iura antiqua p noua non corriguntur, nisi quantum in eis exprimunt. c. corda. l. sancimus. C. de testa. l. precipimus. in fi. C. de appella. tunc Ratio impulsiva fuit, vt arbitror, ambitio, tunc qd magis argui det in religiosis, quam in secularibus. vt c. quorunda. de elec. lib. vj. & ne mutatio habitus sibi de facili tribueretur. forsitan etiam quia non placuit auctori opinio tria. de qua glo. prima hic meminit. & etiam ad reprobationem eorum quae notat Ioan. Mona. in c. quorunda. in fine. de electio. libro. vj. s. m. Guil. 32 tunc Ratio dubitandi fuit: tunc quia monachus vnus monasterij, translatus ad aliud, non remanet monachus primi monasterij, sed secundi. vt c. constitutus. & ibi not. de elec. c. si. in fi. de reli. do. Et sic non esset in secundo monasterio, licet praelatus sub habitu primo, sed sub secundo. unde cessat ratio hic posita. Contra tunc hic statuitur. Potes etiam fulcire hanc rationem dubitandi per omnia iura quibus fulciebatur opinio contraria, vt hic ponit glossa. Ratio

37 Ratio dicitur fuit, quae ponitur in prin. huius cle. No. ob. alle. i. triu. tunc qd 38 hic attenditur ipsius electionis quo electus erat alterius professionis, vel habitus, & sic p laico vel seculari, aut etiam p nouitio, quo ad aliud monasterium huius ad quod eligitur: vn electione non valet, perinde ac si vere nouitius: vel secularis esset: vt d. c. nullus. Remanet ergo ratio hic posita firma. Et sic intelligo verbum, Societate, hic posuit p subditum. s. tunc nisi prius, vt monachus regularis in suo monasterio fuerit quaesitus: Contra parte j. op. de. l. j. ff. de usua. iuncta. l. nam haec. nera. ff. de p. ai. indebi. tunc ubi lex statuit et tunc rationem arguentiam. Sol. illud, ne dicitur reru sint sub incerto: & sic bono publico fuit, ut ibi patet, introducta usufructio: est in proposito. tunc scd o. opp. quia religiosi non medicantes, de quibus hic loquitur, sunt eisdem professionis: quia oes profitentur tria substantialia religionis, videlicet castitatem, obedientiam, & paupertatem: in regulari igitur non detur attendi diuersitas vestimentorum, tunc habitus non facit monachum, sed uocem, aut 41 professio. c. porrectu. de reg. & no. in d. c. nullus. Solu. tunc qui sunt in eodem monasterio uel fratres & socij, & sic equalitas detur esse p oia, et in uestimentis: vn monachus alterius habitus non detur dici eorum socius, tunc p diuersitate eorum habituum, tunc et mona. Et sic non detur in illo, ut fuirior phici, ex quo non datur inferior uelut eorum socius in eo p ante fuerat quaesitus, ut s. dixi. ar. c. cu in magistris. & c. officij. de elec. ubi prohibetur electio & assumptio laici & heremitae quae non abdicat bona. & si a tunc rito. expressis professio, licet alterius habitus pmissa vt. ar. l. j. s. huius rei. ff. de off. eius cuius. est iuris. ff. l. i. c. et Arch. hoc teneret in c. qui uero. 16. q. j. & in c. nullus p predicta iura: tunc respodet, tunc istud ar. a tunc rito sensu non procedit. ar. l. p. u. t. i. c. u. l. a. C. de episc. & cle. quia hoc insurgeret tunc rone p diuersitate habituum. p. quo. 16. q. j. tunc Quarto opp. de c. do. c. t. o. s. & c. se. q. u. e. i. b. 45 16. q. j. ubi monachus potest esse rector secularis ecclesiae, tunc sic fortis placus regularis, licet minoris religionis: quia illud pcedit ex 46 dispensatione episcopi & utilitate suadente. ut c. p. s. i. d. n. s. di. tunc Secus at in electione inferioris, de qua hic dicitur. pro quo facit p. no. in c. qd Dei timore. de statu mo. i. gl. magna. tunc Praeterea nec ibi quae efficiatur placus secularis ecclesiae, est recipere disparitatem habitus, licet ipse ad sumptus quaeratur inter seculares: & sic cessat ratio huius cle. Et ista tunc sentit gl. j. pro quo. c. cu singula. s. p. e. de ele. li. vj. tunc Quinto opp. 48 de c. Deus. de ui. & ho. cle. tunc ubi oes detur esse conformare, in vno habitu, solum illud huius post translationem facta, hic at translatione fieri tunc licet non prohibet. Et istud tunc sentit glo. iij. tunc Sexto opp. de c. t. u. l. i. s. de testi. Sol. hic ut fuit vnus corpus, ibi ut diuersa capita, s. m. Pau. pro quo. c. loz. de test. Contra parte s. m. opp. de c. si religiosus. ij. tunc de ele. li. vj. tunc ubi religiosus potest eligi ad praelaturam non suae religionis, & potest sentire cu licetia sui abbatis. Sol. ubi eligitur ad praelaturam suae religionis, sed alterius monasterij, ualet electio. Secus si alterius religionis, ut hic alle. tunc illa decreta. est correctae p ista, quae non est dicendum. ar. l. vnice. C. de inoff. do. & c. cu expedit. de ele. li. vj. tunc Secundo opp. de c. licet. de regula. tunc ubi sit transitus ad religionem alteram et sine consensu proprii abbatis. Sol. ibi sit transitus, ut sit frater, uel socius, & quae est strictior: secus si sit laxior: quia tunc consensu episcopi requiritur. de quo p. Inn. in c. dilectus. de trasl. licet tunc uideretur, quod solus Papa hoc potest, ut hic dicit Guil. Vel quae ad praelaturam: quae tunc nullo modo. de quo dicitur, ut no. in c. cu singula. in fi. de pb. li. vj. Non obstat ratio. quia vt prohibere societate, quia solum intelligitur de placura, & istud gl. v. Ex quo no. tunc qd ratio restringitur p dictu, tunc si 52 cur alibi dictu restringitur p rationem: ubi locu heat ratio, ibi & dictu, & c. l. q. dictu. ff. de pac. tunc Tertio opp. quia ista tex. sibi dicitur, cu in j. parte dicatur de phibitione, hic at de religioe. tunc Costat at quae ubique est eadem professio, licet dispar sit religio, ut c. cu ad monasteriu. in fi. de sta. mo. Sol. gl. vj. fatendo tunc quia quae in princ. dicitur de phibitione, detur intelligi de religioe. Contra parte tertia opp. de l. no. dubiu. C. de legi. & li. u. b. e. m. s. sane. C. de sacros. eccle. tunc ubi factum tunc i. phibitione, est nullu. & sic ista pars est superflua. Sol. potest dici quae istud est appositu ca tollendae dubitationis: & io non laedit ius coe, ut l. qui mutua. in prin. ff. m. a. Et quia quadoque facta tunc phibitione, tenetur, ut c. ad Apostolicam. de regula. li. vj. l. j. s. biduum. ff. qn app. sit. Contra parte quarta opp. de c. nullus. de electioe. denegari nouitio tunc illi tex. Sol. gl. antepen. fatendo quae id est in nouitio. No respodet ad formam tunc. Vn dicit quae statutum phibituum de quo p dicitur ratu solum erat de religioe: tunc ista exceptio, ut sit bona, solum facta est de religioe, non cu limitatione, uel inductione de nouo alicuius iuris, sed solum declaratiuis: ar. l. j. s. q. vulgo. ff. q. vi aut cla. tunc Secundo opp. quia non probat hoc esse & c. l. no. ob hoc. C. vn leg. imo imperfecte iste finis tex. loquitur, non distinguendo qualiter erat ecclesia episcopalis regularis. Gl. s. r. n. tunc intellexit quae erat disparis habi-

tus, uel religionis: aliam non est dubiu. ar. dictu. c. nullus. de ele. li. vj. tunc Tertio opp. de l. qui indignus. ff. de sena. l. legatorum. s. pen. de inter. & rele. Sol. ibi p phibitio est indignus: hic at non est indignus, sed ut extraneus repellit. tunc Primo quo, tunc an ista cle. heat locu in monasterijs monialium. Gl. ij. dicit quae sic: addit, & no. in l. j. ff. 60 de uerb. sig. tunc Secundum quo, tunc an ista cle. heat locu in monasterijs monialium, quae reguntur p uirum religiosum, ut c. in t. s. q. ij. Glo. eadem dicit quae sic: quia ex quo ibidem sunt monachi & monachae, detur esse conformitas cu habitu monachorum: & istud esse ponderandū, non autem quae sit disparitas in habitu quo ad moniales: quia societas cu eis esse non detur. tunc Tertio quo, an heat locu cle. ista. in placura ecclesiae secularis. gl. iij. hoc tunc agit remittendo. gl. pe. hoc late examinat statim 61 dicit. tunc Quarto quo, tunc quid de ecclesia fan. Ambrosij Mediolan. ubi est collegiu canonicorum regularium & aliud collegiu monachorum: an religiosus vnus collegij possit eligi in placu alterius collegij: Gl. eadem dicit quae no: & bene quia disparitas est religionis & habitus, licet ecclesia sit eadem. vn fortius heat locu ista phibitio, quae ubi est disparitas solum religionis, uel habitus: quae sufficit, ut hic 62 tunc Quinto quo, tunc quid si diuersitas est in colore, an heat locu ista phibitio: Gl. vij. & bene dicit, quae no. sufficit enim quae non sit disparitas religionis, nec habitus. Fallit ubi color esset de substantia. vt 63 c. eos. j. de reg. tunc Sexto quo, tunc an ista phibitio locu heat in postulatione: Gl. 9. dicit, quae non datur tunc postulatio fiat Papae. Ratio: quae nec postulatus vnus aliquid heat ex postulatione canonica, & Princeps est legibus. solutus. l. digna uox. C. de legi. tunc Septimo quo, an ista phibitio locu heat in p uisione: Gl. eadem determinat, quae sic. 64 pro quo vn casus in c. cu singula. s. fi. de pb. lib. vj. Imo plus: tunc nec ibi dicitur de disparitate religionis uel habitus, sed solum de diuersitate monaste. quae intelligendū est non dependentiu, uel non subistentiu eidem abbati p mittenti. tunc Octauo quo, tunc an heat locum finis iste, uel ista phibitio in placura seculari: Gl. pe. tenet quae non, quoniam non est caput ecclesiae collegiatae: sicut at esset caput ecclesiae collegiatae, allegat pro & s. & non determinat. Videas. Phibitio ista non heat locu: quia solum loquitur de placura regulari: iste finis non habet locu quia non est inductus sed protelatiuus. Tunc vn, quae sicut potest ex dispensatione episcopi (suadente utilitate) huius cura animarum, ita & placura secularium: & sic p hoc vn, quae ius sibi non quaerit ex electione, sed solum secuta confirmatione & dispensatione episcopi, ut sic effectus electionis uideatur p dtere ex parte episcopi: quae esset absonum dicere. ar. regula actus legitimi. de re. iur. in vj. Praeterea ista iura loquitur solum de placura episcopali, vn fecus vn in inferiore. ar. Aut. episcopo 66 palis. C. de episc. & cle. tunc Nono quo, tunc quid si religio est eadem, sed nomina diuersa, p auctores: Paul. dicit quae tunc non habet locum ista cle. quia licet sit nomen dispar, tamen religio est eadem: pro 67 quo l. quicumque. post prin. C. de haer. tunc Decimo quo, tunc an habeat locu ista cle. quae duo monasteria diuersarum religionum uel habituum sunt vnita, ita quae vnus non accedat alteri: & quodlibet heat suu collegiu. Pau. dicit quae sic, si vnio fuerit facta p episcopo: quia tunc eet necesse quae placus vnus esset placus alterius. Et in hoc per electionem praesertim alterius religionis religiosus, tunc istam phibitionem. 68 tunc Undecimo quo, tunc an heat locu ista cle. ubi est tria consuetudo quae erat tunc huius, posterior uero non ualeret, quia esset contra rationem ut hic. Tamen in contra. facit. l. q. non roe. ff. de leg. no. ob. 69 c. fin. de p. ue. quia ibi loquitur quae est tunc bonos mores. tunc Praeterea & de facili recedit a iure nouo positio, & ad primu ius sit reducio, ar. l. si vnus. s. an oia. ff. de pac. tunc Duodecimo quo, tunc an ualeat confirmatio electionis factae tunc hanc cle. dicit Gl. quae non. id est Pau. C. o. p. o. s. t. contra in c. q. sicut. de ele. qui dicit, quae ubi electio est nulla de iure naturali p defectus consensus debentiu eligere, tunc confirmatio nihil operatur: secus si est nulla de iure positio, & tunc est placus, & potest administrare, arg. l. ad optio. ff. de adop. & l. j. s. j. ff. quae sen. sine app. rescin. & l. iul. de condi. inde. Ego puto quae in casu nostro nihil ualeret confirmatio facta ab alio quae a Papa, sicut 71 nec prouisio, ut dixi. s. in vij. q. tunc Decimotercio quo, tunc an heat locum ista cle. in alia administratione regulari, quae non sit placura: Guil. ait quae sic, maxime si sit ppetua. Contra probat iste tex. qui loquitur de placura. ar. l. j. s. si quis qui nauim. de exer. tunc puto, quae tunc habeat locum phibitio, de qua in c. cum singula. de elec. s. fi. li. vj.

- 1 Indeterminata exprimitur, non determinata.
- 2 Cardinalium ceteris dicitur inferior Papa.
- 3 Astruere, est probare, vel ostendere.
- 4 Satagere, est conari.
- 5 Nilominus, dictio est ampliatiua.

- 46 Exceptio nulla potest opponi electioni Papae.
- 47 Locus in honestis annullat electionem inferioris.
- 48 Electio Papae potest celebrari in loco interdicto.
- 49 Cardinales non possunt arctari ad eligendum in loco interdicto.
- 50 Interdicti tempore divina celebrari possunt submissa voce.
- 51 Electio de ecclesia interdicta an valeat.
- 52 Civitatis appellatio an veniat diocesis.

SA N E. Hæc est secunda pars principalis huius cle. quâ subdivido in tres partes: quia in prima ponit dictum interpretatiu. In 2a ponit dictâ interpretatio nis quædâ limitatio. In 3a ponit quædâ limitatio & exceptio, seu restrictio. Secunda ibi: eo. Tertia ibi: in fi. Et hoc dicit: Papa eligi dicit ubi audientia Apostolica residet: aliâs in ciuitate in cuius diocesi prædecessor immediatus diem clausit extremum. ¶ Iuxta] + i. fm. ut l. j. quæ incipit: iuxta cle. C. de episc. & cleri. + als ponit. Secundum, pro iuxta. ut l. duo. ff. de psci. uer. [In qua] & sic uidet, quod papa erat personaliter extra ciuitate, sed in ciuitate erat curia sua, & sic audientia dicitur ubi erat. ¶ Nâ ibi est curia, ubi est audientia dicitur ubi erat. ¶ Erat] sub. nō uerē, sed sic dicit. nâ s. supponit, quod papa erat extra ciuitate. [Intelligenda] sub. non p. uia declarationis, sed interpretationis. ¶ ad adiunat uerbū, Censensus, sequens. ¶ Certo loco] + qualicumq; sit insignis, uel nō. [Cārum]. C. iustitiae. ¶ Literarū. C. iustitiae, + q̄ uocant dicitur ubi. ¶ Audientia] ista audientia hēt duas partes: una est s. r. u. & illa trā sit in propriū nomen, & uocat audientia dicitur ubi, + hēt solū vnū præsidētē, + q̄ est maior & excellētior alijs auditoribus, + q̄ hēt partē localem separatā ab alijs auditorib. minus honorificā, & minus honestā. ¶ Alia pars est cārum, & ista remanet in noē sui generis, & uocat audientia Apostolica, licet & possit dici audientia cārum, ut hic: + hēt ista pars plures p̄sidentes, + & sedes eorū ab iniuicē separatas: sunt tñ oēs in loco dignior: + & proprie sunt auditores Papæ. [Non ibi] + ubi morit̄ Papa, sub. + Nec est in ciuitate in cuius diocesi est locus, ubi est mortuus Papa. [Audientia] + quia nō dicit quod uacat officiu auditorū, sed solū audientia quasi dicat, quod iurisdictionē interim retinent, nō exercitiū: quod in auditore dicitur ubi uide dicitur, ut nō. in cle. auditor. s. de rescrip. fecit in alijs. Et sic practici uident tpe assumptionis. d. Grego. xj. quia fuit facta p̄missio oibus auditoribus, ut resumerent cās in eodē statu, i quo fuerat tpe mortis. D. Vrb. V. & in eis iusti tū facerēt. ¶ Tñ si audientia uacat, uidet uacare officiu auditoris, quod nō desinant esse auditores, sed quod in nōnullis causis possint p̄cedere, nec in nouis, nec inchoatis antē, sine sp̄ali p̄missione, uel distri buzione. facit per ar. a cōtrario, supra. e. cle. uer. eo tñ. puiso. De curia] + hic nō dicit de audētia, sed solū de curia. Et ideo puto, quod uoluit ponere vnū pro alio. Nâ hic sentit de ipse audientia: + & ubi ipsa est, ibi est & curia Rom. [Transferēda] + hoc est inde remouenda: & uere inde remota fuerat. ¶ Et tñ ibi est audientia, ubi est 21 Papa, ar. l. o. ium. C. de testa. + als ordinatio ad transferēda & remouenda non facit cā haberi pro remota, ar. corū q̄ no. in l. fm. elect. in prin. ff. de leg. j. Et intelligo qñ simplr̄ fuit inde remota, & trans lata non fuit expressē ad aliquem locū aliu: tunc autē dicitur locus 22 mortis Papæ, ut in prin. huius. s. + si at fuerit trāslata expressē, salte uerbo, ad aliū locum: tunc ibidē eēt faciēda electio, ut in uer. 23 eo tñ adiecto. & hoc uoluit iste uer. nisi forsā. + sic fecit d. Vrb. banus. v. dū de ista ciuitate Auinion. recessit pro eundo Romā, vi delict die ultima Aprilis an. Dñi. 1367. quia uoluit audientia cārum & dicitur ubi remanere in Auinion. v. q; ad diē x. Maij tunc sequentis. Et tunc transtulit eā ad ciuitatē Viterbien. ita quod si lapsa dicta die x. ipse mortuus fuisset in itinere, siēda erat electio in Viterbio. & ad hunc finē, ut tunc dicebat, fecit ad p̄dicta. facit quod no. 24 Archi. in c. ubi periculū. circa prin. e. ti. li. vj. ¶ Ex parte j. no. + quod appellatiōe territorij, uel districtus, diocesis intelligit. cor. c. ut in vno loco. de p̄sti. li. vj. ¶ Secundū no. + quod curia Romana pōt eē in vno loco, & Papa in alio loco residere. cor. c. p̄sentē. de p̄b. li. vj. 26 tñ semper est sedes Apostolica ibi, ubi est Papa. ¶ Tertio no. + quod uicus regulat̄ fm ciuitatē cui subest: quia electio est siēda in ciuitate ubi Papa morit̄, in uico subdito: cor. l. qui ex uico. ff. ad mu 27 nici. + quod est uerū, qñ ciuitas est habilis ad hoc, + dēt fieri electio in uico qui est magis insignis q̄ sit ciuitas, ut esset uidere in Mon. 28 tepellulano, & Magalona, fm Pau. Ex pte 2a no. + quod principalis uo mēbrū curiæ Romanæ est audientia, & expeditio iustitiæ, + hoc operat̄ magnitudo uirtutis iustitiæ. cor. l. iustitia. ff. de iust. & iur. & sic mēbrū græ & mēbrū penitentia subfunt quo ad hoc: quia 30 solū est electio siēda, ubi est audientia dicitur ubi hic: + licet

quo ad aliud sit magis priuilegiatū mēbrū penitentia, ut s. e. clem. 1 uer. eo. tñ. puiso. ¶ Secundū no. + quod per obitū Papæ uacat locus iustitiæ: quia mortuus est q̄ iudicare iusserat, cor. l. & quia in fi. 32 ff. de iurisd. om. iud. iudiciū. sol. ff. de iudi. Ex parte iij. no. + quod curia Romana de loco ad locū mutat̄ folijs Papæ ordinatione, & e de casibus soli Papæ referuatis. cor. c. maiores. de bap. ¶ Secūdo 33 no. + quod sola destinatione Papæ fit translatio curiæ de loco ad locum. cor. l. Phāphilo. s. propositū. ff. de leg. iij. & quod no. in lin uendētis. circa fi. magnæ gl. C. de p̄rahen. emp. Rō impulsua fuit 34 casus de facili p̄tingens: + quia quandoq; reperiebatur aliquis locus esse de diocesi ciuitatis, & non de eius territorio: ex quo procedebat imperfectio prouisionis. c. ubi periculū. s. porro. de elec. li. vj. Rō decidendi fuit, quod prouiso. c. ubi periculū. non erat p̄fēcta: vn̄ ut eā suppleat, sic statuit auctor, ut s. in proce. s. j. nâ status 35 uero discretus sic, ut x. d. c. j. & ista tangit in gl. magna. in prin. + & quia est dare locū de diocesi, nulli tñ ciuitati subditū saltē de facto: vn̄ ut hunc casum p̄prehenderet, sic statuit auctor: & istud sentit gl. magna. in uer. sed forte. Non ob. + quia talis malignitas nō est uerisimilr̄ in Cardin. omnibus p̄sumenda, immo + ar. l. inter sti pulantē. s. sacra. ff. de uer. obli. & istud sentit gl. magna hic posita 36 in uer. ad primū dico. + Præterea & ad requisitionē ciuitatis de cuius diocesi est locus ubi Papa decessit, tenet dñs loci remittere ibi Card. ar. cle. pastoralis. circa mediū. j. de re iud. & istud uoluit gl. 37 magna in fi. q̄ est notandū: + quia in personalib. fit remissio: sed hoc esset p̄ p̄ singularitatem & magnitudinem negocij electionis accelerandæ. ut s. ea. cle. in prin. Contra partem primā oppo. de c. j. de renun. lib. vj. iuncta l. maritus. C. de procu. Sol. gl. ij. p̄ subau 38 ditū, ut hic. + sic idē eēt in Papa cedente: sed de tali casu non dicit, 39 + quia rarō hoc p̄tingit. ar. l. nâ ad ea. ff. de legi. uide. B. nofter antipapa non uult renuntiare suæ intentioni: quo renuntiaret si ius 40 hēret. ¶ + Secundū opp. gl. + seipfam de c. susceptum, de rescrip. li. vj. Sol. q̄ ubi ambitio, hic non amōdō fauor, & Dei negotij. ut j. 41 c. cle. s. fi. ¶ + Tertio opp. de l. pupillus. s. territorij. ff. de uer. sig. 42 Sol. ubi strictē, hic largē. ¶ + Contra partē 2am opp. de s. p̄cæ. uer. eo tñ. Sol. ibi de officio penitentiariæ, hic de audientia iustitiæ. + Contra partem tertiā opp. de l. domicilium. ff. ad municip. 43 ubi sola destinatio non sufficit ad translationem officij nisi seculare 44 quatur realis trāslatio. Sol. hic in principē + quod legibus solutus est, ut l. princeps. ff. de legi. ¶ Primo q̄ nōnunquid locus sit de sub stantia? Iste tex. dicit quod sic idem gl. in c. in nomine Dñi. 23. dist. 45 Contrarium est uerū. + dum tñ sit locus honestus: quia non in eo quina, nec lupanari, fm Pau. Forsan hēt locum in inferioris electio 46 nec fecus in Papali, quia ibi nulla exceptio admittit respectu loci, nec uitio eligentium, ut j. s. ceterum. igitur nec respectu loci, 47 ar. l. iustitiam. ff. si cer. pe. + Et istud sentit Archi. in c. ubi periculum. tñ idem in quacunq; electione, ar. c. quia pp. de elect. ¶ Secūdo, 48 + quid si electio fiat in loco interdicto. Pau. & Io. An. dicit quod uacat: + licet, ubi fiat, n̄ deant arctari Cardinales, ut c. nulli. s. porro. 49 + quod sic ut interdicti celebrant̄ diuina uoce submissa c. alma. de 50 sen. excō. li. vj. ¶ Tertio q̄ro, + an ualeat electio facta ad ecclesiā interdictā. Pau. dicit quod sic. pro quo. c. j. de postu. ¶ Quarto q̄ro, 51 + an appellone ciuitatis p̄ueniat diocesis, uel eō. Pau. hic late examinat. Dic quod non, ut no. in c. accepimus. in gl. pe. de eta. & qual. 52

- 1 Cardinales recedentes a conclau potest cogere brachium seculare ad regressum.
- 2 Cardinales regressi habentur ac si non existēt de conclau.
- 3 Cardinalibus potest fieri contradictio, si conclau uelint egredi.
- 4 Potestas data ad certum finem, durat vsq; ad illius effectum.
- 5 Temporalis dñs in electioe Papæ celebranda pōt cogere Cardinales.
- 6 Negotium imperfectū ratione impedimenti, illo sublato, in eodem statu reassumitur.
- 7 Regressus cōtinuat̄ cū primo aduētū, & non dicit̄ nouus ingressus.
- 8 Sententia interlocutoria index non est functus officio.
- 9 Cardinales possunt cogi ad cōclauē p̄ laicos, si oēs sint egressi: aliqui bus egressis, p̄sentes poterūt eligere: et idē aliquib. nolētib. eligere.
- 10 Actus testamenti debet fieri eodem contextu.
- 11 Actus electionis debet fieri eodem contextu.
- 12 Actus p̄paratiuus electionis, licet non fiat eodē contextu, ualet.
- 13 Electio Papæ à quibus eēt celebranda oibus Cardinalibus mortuis.
- 14 Electio aliquibus ex Cardinalib. egredientibus & arctari nō ualētibus, spectat ad alios egressos cōpulsos, aut uoluntariē ingresses.
- 15 Tempus est arbitrarium quo egressi Cardinales & ingressi de nouo ualeant alijs egressis non spectatis procedere ad electionem.

Cardinales

- 16 Cardinales egressi conclauē, ad regressum possunt cōpelli reali compulsionē.
 - 17 Index temporalis habet iudicare an locus sit sufficiens tutus Cardinalibus ad celebrandam electionem Papæ.
 - 18 Metus euidēs excusat Cardinales a celebranda electioe in aliquo loco.
- P** O R R O. Hæc est tertia pars principalis quâ subdivido in duas. In prima ponit dictū. In secunda dubij remotio. Secda ibi: Cardinales. ¶ Casus. + Conclauē nudato Cardinaliū oium recessu, brachium seculare 1 sub p̄senti p̄ciliij eō ad regressum cogere dēt. + qui habebunt ac si 2 de p̄clau non recessissent. h. d. ¶ Exire] & sic uer. + quod ad exitū impedi nō possunt. tñ p̄ciliij dēt esse uerū, ar. c. ubi. s. p̄terea. de elec. Et hic denotat p̄tingentiā facti: quia custodes nō p̄dixerūt, uel aīr 3 de facto exiuerunt, vi, uel negligētia. [Hi] dñi p̄ciliij & ceteri, de quibus in d. c. ubi. s. p̄terea. citō poterūt, arbitrariū est. ar. l. hæc p̄ditio. ff. de p̄di. & demō. & l. rari. ff. de sol. re. iur. oēs, uel alii 4 qui ex curia. ¶ Ex parte prima no. + quod potestates data respectu certi finis durat quādiu ad illū finē non est deuentū. cor. l. cū Silleanū. 5 in fi. C. ad Sille. l. q̄ iusit. de re iud. ¶ Secūdo no. casum, + ubi dñs temporalis pōt arctare maximos uiros ecclesiasticos, sicut sunt Car dina. cor. c. ubi periculū. de elec. s. p̄terea. alii casus no. 23. q. v. 6 c. principis. ¶ Ex parte iij. no. + quod negociū imperfectū sublato impedi mento intermedio, resumit in statu in quo erat tpe adueniēti 7 impedimenti. cor. l. mortuo. ff. de iudi. ¶ Secundū no. + quod regressus non habet pro nouo aduentu, sed pro cōtinuatione primi aduentus. cor. l. in omnib. ff. de cap. & Insti. de re. di. s. pauonum, quod facit pro Cortisanis, qui recesserūt & reuertunt̄ ad ciuitatē istā & c. Rō impulsua, imperfectio. s. sane. q̄ solū loquit̄ de recessu 8 aliorū, nō oium. & hoc sentit gl. j. huius. s. Ratio dubitandi fuit, + quia dñs t̄p̄alis fuit semel functus officio suo, ex quo intrauerūt semel, vn̄ non uidebat̄ p̄tās p̄ciliij ei data extēdēda ad aliū ingressum, ar. l. boues. s. hoc sermone. ff. de uer. ob. Cōtra tñ hic statuit. Rō decidendi fuit, quia non v̄t exercuisse p̄tatem datā sibi p̄tēplatione electionis quādiu nō est p̄fecta electio, ut d. l. cū Sille. facit. l. 9 ubi periculū. s. sane. Sol. tñ ibi aliqui exiuerunt, hic oēs. Guil. hic dicit, quod sola uoluntas uolentiū interesse electionis, sufficit. Quod est uerū in aliquibus: sed si oēs nollent: quia tunc arctant̄ oēs, cūm 10 sufficeret quod aliqui intrarent. Contra partē secundā opp. de l. cum antiquitas. C. de rest. ubi de nouo est inchoandū. Sol. + ubi de actu 11 testamenti. ¶ Et idē de actu electionis q̄ dēt fieri vno p̄tatu. + hic 12 at de alijs qui fieri dēt occasione accelerandæ electionis. Super 13 par. j. q̄ro, + quid si oēs Card. sunt mortui, cuius esset electio? Ho 14 stic. in c. licet de elec. dicit, ut ibi. ¶ Secūdo q̄ro, + quid si post exitū aliqui remanserunt in ciuitate, & p̄nt arctari, alii eēt inde recesserunt, & non possunt arctari. Dic quod si illi qui p̄sunt arctari, & fuerunt arctati, uel sponte reintrauerunt, ad eos spectat electio, & alijs imputet. ar. dicit. s. sane. c. ubi periculū. ¶ Tertio q̄ro quid si oēs in ciuitate remanserunt & aliqui ciuitū intrauerūt. Gl. dicit, quod 15 imputet alijs non impeditis iusta cā. Ego puto, + quod istud est arbitrarium p̄p uerū, Citō, hic positū; quod q̄ referat ad dñm tēporalē; tñ idē est quo ad Card. Nā ex quo p̄stituit eos arctat ad reditū; dēt intelligi dū primū p̄mode poterunt. ar. l. nepos Proculo. ff. de 16 uer. sig. & l. hæc p̄ditio. ff. de p̄di. & demon. Guil. tñ dicit, + quod ista coactio est uerbalis, non realis. qd̄ est + tex. istū. ¶ Quarto q̄ro. 17 + quid si reintantes allegant iustū metū ad quē reuolunt̄ reintra re, uel impotentia dñi t̄p̄alis circa eorū securitatē: an tunc dicant̄ esse p̄tēptores huius p̄ciliij? Et si dicat̄ ex aduerso, iustū nō eēt metū allegatū, quis cognoscat de iustitia, uel iniustitia? Glo. dicit, quod 18 istud eget declaratione. + Tu dic, quod ubi est metus euidēs, tunc eorū allegatio est iusta. tñ si reintantes sunt duæ partes, hæc allegatio non v̄t nocere, per c. licet. Sed nihil facit, quia ibi oēs Cardin. erant in electione: vn̄ v̄t, quod electio non ualeat. Guil. tñ dicit, quod 19 minus temporalis iudicabit de iustitia causa: nolentium reintra re, & etiam a uicinis auxilium petet. ar. de treuga. c. j.

Cardinales

- 19 Exceptio contra electum, contra personas eligentium, formam electionis Papæ, aut actus illius, non admittitur.
- A** E T E R V M. Hæc est tertia pars principalis, quâ subdivido in duas. In prima ponit dictū limitatū. In 2a p̄sertatio aliorū casuū in dicto non explorat̄. Secunda ibi: iurib. Casus. Nulla exceptio excōcatoriōis, suspensionis, aut interdicti p̄ personas Card. eligere debentū, admittit̄. h. d. Schismata] + hoc est schismata, & diuisiones. Ex pte prima no. casum + ubi excōmunicati & interdicti admittunt ad electionē: & est sp̄ale. cor. quod no. 79. di. c. j. Ex parte 2a no. quod mutatur stare non prohiberet. cor. l. i. ubi uemus. in fi. C. de test. Rō impulsua fuit. no. in c. j. 79. & p̄ Cōpostel. in c. licet. de elec. Rō dubitandi fuit: quia excōmunicati & suspensi non possunt interesse electioni, & tñ eis p̄munionē habentes priuant̄ iure eligēdi, v. c. cū dilectus. de p̄suc. Rō decidendi, fuit + maximū periculū, qd̄ uertitur in uacatione diuina sedis apostolicæ. + vn̄ materia dilatiōis est amputanda, ut c. cle. s. in prin. Et sic nō ob. rō opposita: qui alii locū hēt in inferioribus. + quia autoritate p̄ciliij hoc faciunt. ar. 2 seruius. s. si q̄ riuū. ff. de riuis. + t̄tē licitē cōicat̄ excōcicato in casu necessitatis. & istud t̄git glo. magna hic posita. ¶ Et sic habes, quod nec p̄ electum admittitur exceptio, nec contra personas eligentium, nec p̄ formam electionis, nec p̄ actū, nec in actu electionis.
- E** lectio Papæ est negotium diuinum. ¶ Eligat Deus Papam per os Cardinalium. ¶ Expeditura celeriter, habentur pro expeditis. ¶ Citatus ad curiam Romanam an teneatur comparere sede vacante. ¶ Curiam Romanam non vacare diu speratur. ¶ Citatus ad diem feriatam certitudinaliter non tenetur comparere. ¶ Citatus sede Romana vacante in quacunq; causa, teneatur comparere in ciuitate in qua curia erat tempore mortis Papæ.
- M** E R V M. Hæc est ultima pars, quâ subdivido in duas partes. In prima ponit rō dicit. In 2a ipsum dictum. Secunda ibi: statum. Casus. Arctati uenire pro se, uel alii ad curiā, non excusant, si uacante sede mitte re uel uenire p̄tēnt. h. d. Ex parte prima no. + quod negotiū electionis 2 Papæ est negotiū Dei: tñ Deus eligi per os Card. cor. l. fi. C. de rescrip. lon. tēp. Ex parte 2a no. + quod ea q̄ uerisimiliter sunt celeriter expeditura, habent ac si essent expedita. cor. l. si a quo. ff. de in. pos. leg. Rō impulsua fuit no. per Io. Mo. in c. cupientes. de 3 election. in vj. & Archi. ibidē; + quorū primus uenirebat, quod arctabatur uenire. secundus, quod non. Rō dubitandi fuit, quia vn̄ arctatus audientia iustitiæ. ut s. c. s. sane. & sic frustra uenire tunc arctatus aīr uenire, ar. l. aliquando; in fi. ff. ad Velle. Nec interest actorū uel ad uerfariū. ut l. ij. s. fi. ff. si quis in ius uo. nō ierit. Rō decidēdi fuit, quia p̄babiliter sperat̄ electionē fieri, & sic iustū est quod itatim ueniat, & uel mittat, & non expectet antē certitudinē rei hēre, ut in prin. huius. 4 ius. s. Et glo. magna. in fi. hoc sentit. Non ob. + quia sperat̄ non uacare multū, & sic de nō non curandū, ut l. scio. ff. de mi. Cōtra partē 2am opp. de l. ij. s. fi. ff. si quis in ius uo. nō ierit. Sol. Io. Mo. 5 facit quod pena remittit̄; Archi. + quod non tenet uenire. Dic quod ibi solū tractat̄ de interesse singulari aduersarij: hic at̄ de interesse ecclesiariū, & beneficiorū quod est maioris p̄iudicij, & sic cautius & celerius prouidendū. cor. s. e. cle. in prin. Sed ista non sufficit: quia locū hēt cle. eēt in citato uenire ad curiā, ut dicit glo. pe. Quare 6 re dic, quod ubi loquit̄ de eo qui non cōparuit in loco iudicij, + hic de eo qui nō uenit ad ciuitatē ubi est sedes iudicij. Dic quod ubi erat certum de die feriatâ, hic at̄ in certū an esset electio facta, ubi nō. Præ terea ibi in longa absentia, hic in breui. ¶ Secundū opp. de no. p̄. Host. in c. licet. de accu. Sol. hic corrigitur dictum suum. Vel dicit quod loquit̄ in inferiore citante. Vel dicit, quod loquitur in alia cā q̄ bene 7 ficiali, fm Pau. Puto quod de omni cā intelligat̄ propter uerisimilitatē uerborū, a qua non est recedendū, ut l. non aliter. de leg. iij.
- C** ausa accipitur pro lite. Et quomodo diffiniatur causa. nu. 2. ¶ Appellatio deuoluit infra mensem a die intimatiōis ad sedē Apostolicam causam electionis siue factæ, siue siēdæ. ¶ Appellatio deuoluit infra mensem a die intimatiōis causam ad sedem prouisionis factæ per executorē Apostolicum. ¶ Appellatio in electionibus, postulationibus, seu prouisionibus, siue iudicialis, siue extrajudicialis deuoluit causam infra mensem iuxta dispositionem clem. causam. de elec. ¶ Appellandum est a grauamine illato, comminato, seu inferendo. ¶ Electio, postulatio, & promissio differunt: remissiuē. ¶ Appellatio sicut ipsa deuoluit, causam electionis, postulationis in extra clem. causam. de elect. ita & omnia quæ descendunt ex illis.

Clem.

- 9 *Clem. cam. de elec. nō hēt locū in appellationib. ad inferiores a Papa.*
- 10 *Appellatio sub forma clē. cam. de elec. deuoluit ad curiā Romanā nō solum articulo appellatiōis, sed et examinationē cā. & principalis*
- 11 *Appellatio in casu clem. cam. de elec. si fiat in presentia partis & iudicis, non requirit lecturā necessariā, nec copiā appellatiōis est tradenda, vel appellatio subscripta. Et quid quando iudice absente in presentia partis.*
- 12 *Ratio non est reddenda de arbitrijs.*
- 13 *Interpositio verificanda est in hora.*
- 14 *Mēses quatuor qui dant iudicatis, cōputant̄ ab hora diei sentētiā.*
- 15 *Appellatio deuoluit cām electiōis iuxta formā clem. cam. de elec. et in absentia partis facta, dum tamen intimetur infra mensem, vel post lapsum mensis ex causa, a die interposita appellatiōis.*
- 16 *Mora purgatio non admittitur ubi agitur de iure quarendo: secus de iure questio.*
- 17 *Subscriptura autentica dicitur tenore appellatiōis descripta.*
- 18 *Appellatio ad Papam admittitur omisso medio.*
- 19 *Appellatio habet vim peremptoriā in beneficiālibus.*
- 20 *Intimatio procuratoris facta habetur ac si domino.*
- 21 *Mora legalis potest purgari quā prius commode.*
- 22 *Scriptura autentica inducit certitudinem.*
- 23 *Curiosus quis non tenetur esse illo certificato.*
- 24 *Dissimulare aliquoties est permixtum.*
- 25 *Litigantes debent scire statum causae iudiciale.*
- 26 *Appellatio continet tantum factum appellantis.*
- 27 *Appellans intendit appellatum per appellationem grauare.*
- 28 *Cessionarius procludit viam cedenti ad petendum debitum denuntiando debitori cessionem factam.*
- 29 *Appellatio est actus extrajudicialis, licet coram iudice fiat.*
- 30 *Appellatio consistit in facto appellantis, unde ab appellato licite ignorari potest.*
- 31 *Appellatio ad principem omisso medio, an sit defectuosa siue de iure civili, siue canonico.*
- 32 *Clem. causam. formam debet seruari tam in appellatione prima, quā secunda, & sic deuolutiua.*
- 33 *Dispositio actus ubi aliter non exprimitur, intelligatur de primo, & non de sequentibus.*
- 34 *Intimatio q̄ dēt fieri in prima appellatione, an debeat fieri in scda.*
- 35 *Appellatio legitime interiecta, & appellato notificata in casu clem. causam. de elec. operatur deuolutionem causae principalis.*
- 36 *Clē. cam. de elec. quid noui afferat ultra cōtēta in c. j. de app. in vj.*
- 37 *Diversitatem inter c. j. de elec. in vj. & clem. causam. de elec. vide.*
- 38 *Cap. j. de elec. in vj. habet locum tantum in dignitatibus cathedralibus, vel regularibus ecclesiis.*
- 39 *Clem. cam. de elec. hēt locū in ecclesijs cathedralibus. & regularibus.*
- 40 *Cle. causam. an habeat locum cum questio est de proprietate prouisionis, electiōis, aut postulationis.*
- 41 *Clem. cam. an procedat in questione pensionis habitae per modum prouisionis.*
- 42 *Clem. cam. an habeat locum in appellatione introducta super confirmatione.*
- 43 *Cle. cam. an procedat in appellat. introducta ad inferiorē a Papa.*
- 44 *Dolus vel factum procuratoris an noceat domino.*
- 45 *Intimatio an possit fieri procuratori generali appellati.*
- 46 *Credulus an quis debeat esse.*
- 47 *Appellans vel petens apostolos nomine procuratorio, an teneatur facere fidem de eius procuratore.*
- 48 *Index non tenet dare apostolos procuratori, nisi ostēdat procuratoriū.*
- 49 *Paria sunt non esse, & non apparere.*
- 50 *Intimatio quae propter absentiam appellati potest fieri post mensem quatenus commode tempus illius est arbitrium.*
- 51 *Intimatio facta procuratori, constituit dñm in mora accessoria.*
- 52 *Intimatio facta procuratori an cōstituat dñm in mora nō accessoria.*
- 53 *Intimatio in casu clem. cam. non seruato ordine illius, non deuoluit causam.*
- 54 *Intimatio non debite facta in casu clem. cam. de elec. an valeat ad prosecutionem via ordinaria.*
- 55 *Appellatio est nulla per lapsum decem dierum & anni.*
- 56 *Verbum, dictio est aduersatiua.*
- 57 *Appellans an teneat legere appellatiōem, vel an sufficiat q̄ dēt copia.*
- 58 *Scriptura quae dicatur autentica: remissiuē.*
- 59 *Intimatio cuius expensis debeat fieri appellatiōis.*
- 60 *Libelli editio debeat fieri expensis producentis.*
- 61 *Intimatio q̄ fit per lecturā, an requiratur q̄ fiat ex autentica scriptura.*

- 62. *Appellatio quae fit a iudice non requiritur q̄ fiat in scriptura publica.*
 - 63. *Appellatus potest probare se petiisse copiam appellatiōis & per instrumenta, & per testes.*
- A V S A M.** Supra posuit de his q̄ discernunt electiōem, prout est in hieribic prout est in facto esse. Praterca, vt s. de his q̄ sunt agenda per personas eligere debentū, hic per personas electiōni se opponentiū. Praterca, s. de viribus electiōnis posuit, & sic de prima parte rubricę, hic de electiōne p̄te: & sic de p̄te rubricę tractare incipit. Diuide hęc clē. in quinque partes. In prima ponit vnū dictū, qn̄ opponens se electiōni p̄ appellatiōem hēt p̄sentia electi, vel eius procuratoris sp̄alis. In p̄a ponit aliud dictū, qn̄ neuter p̄t hēre p̄sentia. In tertia ponit vnus dubij circa p̄sentia remotio. In quarta ponitur priuatio effectus, vbi non obseruetur p̄sentis clemētina dispositio. In quinta ponit q̄dā larga extētio. Secunda ibi: q̄ si. Tertia ibi: verū. Quarta ibi: intimatio. Quinta ibi: idē quoq;. Iterū prima subdividitur in tres particulas. In prima ponit thema, ex quo resultat tacita q̄. In p̄a ponit triplex rñ. In tertia ponitur q̄dā ampliatio, seu declaratio. Secunda ibi: tūc demū. Tertia ibi: porrecto. Casus. Appellatio cām beneficiāle ad examē sedis Apostolicę de uoluit, si in appellati, aut eius procuratoris sp̄alis p̄sentia fuerit in p̄posita, uel eorū alteri. j. mēsem, uel postq̄ primū q̄ modē poterit, fuerit intimata, vt sub scriptura autētica exhibita: vel ad plēnū i alteri eorū p̄sentia recitata, copia; petēti tradita extiterit. h. d.
- 1 *¶ Causam] hoc est litem seu cōtrouersiam existentem super negotio electiōis &c. ¶ Nā fm̄ Tullium, Causa ē res habēs in se p̄trouersiam in dicendo positam cum interpositione personarū: vt l. causas. & ibi no. C. de transac. Postulationis] ad beneficiū ecclesiasticū qualecūq; sit: & intellige electiōis &c. factę, vel sciendę: quod intellige fm̄ q̄d no. in c. j. super verbo factū. de elec. lib. vj.*
- 2 *¶ Et sic videtur q̄ ista clē. locum habet etiam in prouisione facta per executores deputatum super gratia apostolica, cū sit idē per omnia quo ad effectū huius dispositionis. [Per appellationē] iudicialē vel extrajudicialē. ¶ & agrauamine, illato vel cōmittente, seu inferendo. [Ab ipsa] s. electiōis prouisione, vel postulatione. ¶ & differentiā inter ista vide in c. j. de elec. li. vj. [Vel occasione] ¶ vt si possessor spoliatur in fauorem alterius, cui erat p̄iustio facta, vel q̄ erat electus vel postulatus, licet glo. aliter explicet: vel etiā si possessor moneat, vel dimittat possessionem ei cui est prouisum &c. & ab ista monitione appellat: nā tunc nō appellat a prouisione, sed a monitione facta occasione prouisionis. ¶ Sedē] ¶ non ergo idem esset si appellatur ad sedem ordinariā, vel legatiam. [Emissam] sub. queritur, an talis appellatio indistincte, & quādo deuoluat. & ad istā quæstionem tacitam datur triplex rñ.*
- 3 *[Deuolui] ¶ s. causam ipsam electiōis. & sic nedū ipsa appellatio est apud sedē discutieda, imō & totalis cā negotij principalis.*
- 4 *[Presentia] ¶ & tunc nō est necesse q̄ corā eo fuerit lecta, & q̄ ei petenti tradat copia sub forma autētica, uel q̄ ei tradat appellatio sub scriptura autētica, tū quia sufficit q̄ corā iudice fuerit lecta, uel pro lecta habitatū quia per impositionē certus reddidit appellatus q̄ aduersarius appellat, & a iudice poterit hēre copiā. Ex quo vt q̄ si appellatio interponatur iudice absente in casib. a iure permixtis, q̄ p̄sentia appellati nō sufficeret, nisi tota legeret eo p̄sentē, & copia traderet sibi petēti in forma autētica, uel sub forma autētica porrigeret appellatio. & fm̄ hoc verbū, Porrecto, referet̄ et ad istud principij. & intelligo siue sint dati apostoli refutatorij, siue reuerētiales, & siue appellatio sit uera, siue falsa, quo ad*
- 5 *cas meas exp̄ssas, [Mensem] ¶ arbitriū fuit, simile in c. cū ei que. §. secus. j. de p̄ces. p̄b. [Ab interpositione] ¶ denotat nō diē, sed horā*
- 6 *interpositionis, ¶ vt sic eadē die incipiat currere mēsis ab hora*
- 7 *interpositionis p̄putatione facta. ¶ cor. c. q̄ ad p̄sultationē. de re iud. [Intimata] sub. fuerit, & sic uidet q̄ iste text. differt a d. §. secus.*
- 8 *¶ quia ibi nō cadit purgatio morae post lapsum mensis: hic sed ibi tractat de iure q̄rendo, hic de q̄sito p̄seruando: ar. l. p̄re farioso. ff. de his q̄ sunt sui. & c. fi. de p̄ces. p̄b. li. vj. [Sibi] s. app̄lato uel eius*
- 9 *procurator, speciali: [Autētica] ¶ s. tenore appellatiōis interpositę.*
- 10 *¶ Ex particula prima no. ¶ q̄ appellari potest ad Papam omisso*
- 11 *medio, cor. c. sollicitudinē, cum si. de appel. ¶ Secundo no. ¶ q̄ appellatio in cā beneficiāli vim habet citatiōis & termini appellatiōis peremptorię, cor. c. j. de elec. li. vj. c. oblatā. de app. ¶ Ex p̄a no. q̄ appellatio legitime interposita in cā beneficiāli, deuoluit totū negotij ad examē sedis Apostolicę, cor. c. statim. de elec. li. vj.*
- 12 *¶ Sed q̄ no. ¶ q̄ p̄testatio, vel intimatio facta p̄curatori sp̄ali iura*
- 13 *p̄tuit*

stituit in mora dñm, ac si facta fuisset ipsi dño, cor. l. si ex stipulatione. ff. de ver. ob. melius. l. iij. §. sed demū. in fi. ff. de dā. infe. ¶ Ter-
 21 *tiō no. ¶ q̄ mora cōmissa p̄ lapsum t̄pis legalis, purgat dū primū qd̄ cōmodo fieri p̄t, extēcet qd̄ gerēdū erat. cor. l. & si post tres*
 22 *si. si q̄ cau. ¶ Ex tertia particula no. ¶ q̄ ad certificadū hoīem ali- que de certo negotio, requirit fidē fieri p̄ scripturā autē. cor. c.*
 23 *si de bñficio. de p̄bli. vj. ¶ nō. tene esse curiosus, vt l. iij. §. sed*
 24 *si sic. ff. de in re ver. ¶ & dissimulare p̄t et sic necire vbi ar̄ sciret. vt l. doli. iuxta finem. ff. de noua. ¶ Rō impulsuā huius cōstōnis, fuit opinio doc. & Spe. de quib. in gl. j. q̄ determinat in hac clē.*
 25 *Rō dubitadi fuit, ¶ q̄ litigātes tenent scire statū causę, ar. l. j. C. vt li. pen. & sic probabit̄ appellatus nō p̄t ignorare appōne interpositā ab appellatō, vñ alia intimatio non uidebat̄ debere fieri. ar. l. sed si me putē. in prin. ff. de p̄di. indebi. & l. q̄. ad Velle. iūcta et*
 26 *l. j. in fi. ff. de act. emp. Cōtra tñ hic statuit. Rō decidēdi est, ¶ q̄ a cū i appōne ueritatē solū factū appellatis, ¶ & p̄ eā nitat̄ appellas cām deducere totalē ad examē sedis Apostolicę, & p̄ hoc appella tū grauari illuc ire, aut mittere p̄ prosecutionē cāz, ut c. j. de elec. lib. vj. iustū & rōnabile fuit q̄ intimaret vel appōni interpone-*
 27 *retur hic cauet̄, appellato p̄sente. p̄ quo facit. l. iij. C. de noua. ¶ vbi cessionarius p̄cludit viā cedenti, non possit recipere solutionem debiti celsi, si denuntiet debitori legitime cessionē sibi factā, & q̄ cedenti nō soluat. Non ob. rō alle. in d. triū: quia locū hēt in actiū-
 28 *dicilib. ¶ appellatio uerō nō est actus iudicialis, cū possit interpo ni extra iudiciū, licet corā iudice, ubi eius copia haberi poterat. vt*
 29 *sol. j. §. adeundi. ff. q̄ appel. sit. ¶ & sic cū p̄sistat in facto alieno. ¶ ap pellatis appellatio, probabiliter p̄t ignoratiā eius p̄tendere appel latus, vt l. si. ff. pro suo. cū si. Cōtra partē primā opp. de l. impube-
 30 *ri res. ff. de app. ¶ vbi appellari nō p̄t ad principē omisis medijs. Sol. in p̄tate principis ē delegare alteri, uel p̄ se audire cām appel latiōis, vt hic. vel et̄ p̄mittere, q̄ de ea cognoscāt illi ad quos erat appelladū, ut d. l. impuberes. Ipsa tñ appellatio ob hoc nō ē defe-
 31 *ctiuosa, ut l. j. §. pen. ff. de app. & sic nō dēt dici aliud de iur. ciuil. ¶ de iure canonico, licet aliqui hoc dixerint. Quæro primō an ista clē. locū hēt i appōne interposita so loco. Gl. vt tenere, q̄ sic: & est gl. sup. verbo occasione. Tñ ista q̄ ē dubia relata ad decre-
 32 *j. de elec. in vj. p̄ quā appellatio hēt vim absolutiōis, nō tñ absolu tē vim deuolutiōis, nisi fm̄ distinctiō. c. cordi. de app. li. vj. & no. in d. c. j. in gl. sup. verbo, sicut. Et iō tunc quidā dicebāt intelligendū de prima appel. nō de secunda, ar. l. bones. §. hoc sermōe. ff. de ver. sig. alij. vj. de Cōpstel. p̄ p̄ rōne tex. q̄ ita locū hēt i secunda, sicut in prima: & ista vltima est uera, vt hic dicit gl. Nō ob. §. hoc ser-
 33 *mone. quia si ibi nō intelligeret̄ de prima quā rōne deberet intel ligi de secunda, ea dē rōne de tertia & quarta, & sic in infinitū: vñ dēt intelligi de prima, ar. l. cū qui literalis. in prin. de ver. ob. hic et̄ de omni appōne est intelligendū: vñ in d. de vno actu est intelli-
 34 *gendū solū. ¶ Et iō in dubio ubi aliter nō est expressum, intelligit̄ de primo, & non de alijs sequētib. At in p̄posito exprimit̄ indēni- tate de appel. p̄ certā rōne q̄ locū hēt in appel. et̄ s̄pius gemi-
 35 *nata: & iō de quacunq; prima, secūda, & vteriori intelligit̄. Ista at̄ q̄stio a nra clē. nō hēt locū: quia prima appellatio totā cām deuoluit ad examē sedis Apostolicę absolute, & sic appellatio secun do loco interiecta non p̄t deuoluere, ex quo prima illi effectū
 36 *fuerat operata, ar. l. iij. §. ex plurimū. ff. de acq. pos. Rō, ¶ quia ex quo fuit operata deuolutiōne prima appellatio, deputatio iudiciū extra curiā nō alterat qn̄ sit appellandū necessariō ad Papā, & in curia erit cā examinanda de sui natura, nisi aliud Papa statueret. Forsitan aliud esset si delegatus extra curiā alteri subdelegaret, & à subdelegato appellaret̄, sed tñ idē est ex quo ad Papā appellat̄,
 37 *Ex quib. ¶ cludēt̄ q̄ appellatio legitime interiecta & appellato no- tificata, vt hic cauetur, hēt vim deuolutiōis, ut hic absolute, videlicet q̄ statim et̄ d̄dicente appellato, procederet in negotio princi-
 38 *pali, omisso artic. appellatiōis. ¶ Et in hoc addit ista clē. vltra. c. j. de elec. lib. vj. & c. cordi. de appel. c. li. & sic seruamus in practica.*
 39 *¶ Rursus. c. j. de elec. locū hēt q̄ appellatio est interposita in cā electiōis, uel prouisiōis, q̄ opponatur in forma, vel in p̄sonā: hic at̄ loquitur simplr, vt sic si ambz gr̄æ expectatiuz duorū im-
 40 *perantiū sint ualide, sed in data diuersę. & a prouisiōe facta vni ex eis p̄ suū executorē alius appellat, q̄ nihil opponat̄ ¶ formā prouisionis: quia executor nō excēdit fines mādātū, cū p̄videret de bñficio vacante, & acceptato j. mēsem p̄ imperatē: nec aliqd̄ opponatur ¶ personā prouisi, sed solū ¶ prouisionē: quia appellas in data et̄ p̄cedebat̄ hēt locū ista clē. ¶ Iterū. c. j. de elec. lib. vj. loquitur in dignitatib. inferiorib. cathedralib. uel regulari ecclesia.************

¶ ista et̄ in illis locū hēt, prout dicit hic gl. ij. ¶ Secundo q̄ro,
 41 *an hēt locū ista clē. qn̄ est q̄stio ad quē p̄tincat collatio, uel p̄- uisio beneficij nō uacatis. Cōpstel. dicit, q̄ in hoc casu hēt locū c. statim. de elec. li. vj. Idē Pau. q̄ hēt locū ista clē. Tñ text. vñ notare ius quod acquiritur ex electiōe, vel postulatione, uel prouisionē; & sic qn̄ in titulū, non at̄ qn̄ est q̄ de proprietate, pro quo facit in simili. c. vnicū. de eo qui mit. in poss. gl. pe. li. vj. Verū. Inn. t̄pe suo seruauit primā opinionem, & Alex. qm̄ ut referret Cōpo. ¶ Tercio q̄ro, ¶ quid si appellatur a prouisione facta p̄ ordinariū alio p̄sionis uel t̄pali s̄modi anniuel mēsiū, an hēt locū ista clē. Pau. dicit q̄ nō. p̄ quo facit qd̄ no. i. gl. ij. d. c. vnicū. ¶ Quar-
 42 *to q̄ro, an hēt locū ista clē. in p̄firmatiōe. Inn. & Host. dicit q̄ nō hēt locū. c. statim. Sed Pau. dicit q̄ hēt locū ista clē. Nā si appellatur facta p̄firmatiōe, ¶ stat q̄ appellat̄ occasiōe electiōis, licet ex post p̄firmata. ¶ Quinto q̄ro, an hēt locū ista clē. in ap-
 43 *pellatione interposita ad inferiorē Papa. Pau. ait q̄ nō; quia exorbi- tat a iure cōi, & sic non est laxada. ar. l. qd̄ uerō. ff. de legi. cum si. ¶ Cōtra partē secundā opp. de l. si. pro. in prin. ff. de do. ex. ¶ vbi ex dolo, uel facto procuratoris nō grauat̄ dñs. cor. c. j. vt lit. non p̄te. Ad idē. c. cū impositionib. de iure iur. li. vj. gl. sol. su p̄ uerbo, sp̄aliter, q̄ hic de procuratore sp̄ali tunc vt̄, q̄ sufficit gñale ma-
 44 *ndatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 45 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 46 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 47 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 48 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 49 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 50 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 51 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 52 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 53 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 54 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 55 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 56 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 57 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 58 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 59 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 60 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-
 61 *rum p̄t procurator sp̄alis interdicere, uel ad impugnationē, hēt sp̄ale mandatū quo ad effectus hic, & in d. p̄sitos. Aduerte tñ, quia. c. procurator. locū hēt in procuratore qui appellat obiciēs crimina-*********************

timatio p. lectura, tunc scriptura non erat necessariò tradenda, ve-
 rù appellato tradenda est, si fuerit petita, & id ipse petenti est tra-
 60 dendu suis expensis. Non ob. Auth. offerat. ¶ quia ibi scriptura li-
 belli erat necessaria ad rei inuendum, vñ tradenda est expensis
 actoris, sicut hic qñ intimatio fit p scripturam: secus aut qñ fit p le-
 61 cturam; quia tunc scriptura non est necessaria. ¶ Attendendum: quia
 qñ fit p scripturam intimatio sicut requirit scripturam esse autenticam,
 ita qñ fit per lecturam, necesse est scripturam q legit, sit et autenticam:
 alias appellas non deberet dare fidem. Probat: quia si petat copia,
 det eam habere, et in forma autentica. Vnde fortius det dici, q ipse
 62 scripturam q legit, det esse autenticam: ¶ secus tñ est in ipsa appella-
 tione q interponit cora iudice, quia non est necesse q sit redacta
 63 in scriptura autentica, vt d. c. appella. ¶ Tercio quoque, san sit neces-
 se q appellas pber p inltim se petitis copia dicitur appellacionis p
 gl. dicit q no: quia p testes pbare poterit tñ cautius agit si inltim
 petat, na facilius probabit & poterit: quia si no appareat copia si-
 bi traditam & in formam autenticam, non operabit deuolutione &c.
 1 Forstian, dictio est philosophici temperamentum, & abundat.
 2 Maxime, verbum sepe abundat.
 3 Absesse quando dicitur appellatus, vt illi notificatio appellacionis
 debeat fieri per appellatorem.
 4 Ille dicitur non inueniri, qui non apparet.
 5 Appellatus non tenetur facere inquisitionem, an appellatus reperiat.
 6 Appellatio no potest intimari in domo appellati, aut ecclesia illius
 data apparentia appellati ad effectum deuolutionis.
 7 In dictio exponitur pro ante.
 8 In dictio capitur regulariter pro causa, seu loco intrinseco, aliquo-
 ties vt pro extrinseco.
 9 Intimatio appellacionis in casu quo potest fieri ante domum, potest
 fieri ante domum non tenetur facere inquisitionem, an appellatus reperiat.
 10 Incredulum, vnde vi, competit spoliato non solum de domo sua, sed
 aliena si ibi habitabat.
 11 Intimatio appellacionis sine alia publicatioe in loco beneficij valet
 ante domum latitatis in odium illius latitatis, in casu ele. cam. de elec.
 12 Remota domus quando dicitur, est in arbitrio superioris.
 13 Nihilominus, est dictio ampliatiua.
 14 Intimatio appellacionis absente appellato & procuratore illius, qñ
 agit de beneficio alicuius ecclesie, ap. possit fieri in ecclesia beneficij.
 15 Publicatio dicitur fieri per lecturam publicam, totius tenoris appel-
 lacionis cum alta voce.
 16 Publicatio non requirit simpliciter affixionem copie appellacionis.
 17 Vbi de maioribus pr. iudicio, ibi cautius agendum.
 18 Copia apponens an deat dari expensis apponitis seu appellati, remissus.
 19 Proposito quo potest verificari in duobus ad destructionem illius,
 requiritur defectus cuiuslibet extremorum.
 20 Citatio ad domum est subsidiaria.
 21 Intimatio ad domum est subsidiaria.
 22 Diversitas locorum inducit diuersitatem iurium & priorum.
 23 Publicatio in ecclesia cathedrali inducit presumptionem notitie quo
 ad ciues illius diocesis.
 24 Intimatio in quo loco debeat fieri.
 25 Obligatus ad interpellationem, an teneatur interpellare data ab-
 sentia aduersarij.
 26 Appellans quibus modis det & pot appellatu in mora constitueri.
 27 Quasi in debito non meretur responsum.
 28 Quod subintelligitur, superflue exprimitur.
 29 Intimatio debet fieri ante domum, non in domo.
 30 Iniuria fit cum intimatio intra domum fit.
 31 Intimatio appellacionis pot fieri in loco in quo appellatus remane-
 ret et per minorem partem anni, dummodo notitia possit haberi.
 32 Intimatio in quo loco debeat fieri appellato remanente equaliter
 in duobus locis.
 33 In alternatiuis rerum cuius sit electio.
 34 In alternatiuis iurium cuius sit elec. Cuius t alternatiuis locorum, n. 35
 35 Ordo intimacionis clem. cam. de elec. in causis beneficijs an sit
 de substantia.
 37 Publicatio appellacionis in casu clem. causam. de elec. an debeat
 fieri cum copia appellacionis.
 38 Publicatio appellacionis an sufficiat quod fiat in ecclesia litigiosa
 si domus appellati ignoretur.

VOD Si forstian. Hæc est fda pars principalis, in
 qua ponit qñ neutrius. f. appellati, seu eius procura-
 toris spalis haberi poterat pntia: quã subdiuidi in
 tres particulas. In prima ponit thema, ex quo insur-

git tacita qd. In f. a. ponit tacitã qñis bimēbris rñtio. In tertia po-
 nit rñtionis declaratio, seu qda ampliatio. Secunda ibi: in domo.
 Tertia ibi: & nihilominus. ¶ Casus. Appellato absente, eiusq; pro-
 curatore spali non pparente, publicari det appellatio i ipso de quo
 agit beneficio, & in domo solite habitationis appellati, no remota
 ab ecclesia cathedrali loci ipsius beneficii: traditque det appella-
 tionis copia autentica quancuncque petita extierit. h. d.
 1 ¶ Forstian. ¶ test philosophici temperamētū qñq; ga sub dubio for-
 te rñdet sepe piri, vt l. si duo. & ibi no. ff. de arbi. at hic no ponit in
 2 rñtione iuris, sed in narratiōe facti, & abudat: sicut verbū, Maxi-
 me, sepe ponit & abudat, vt l. fluminū. ff. de dā. infe. nā ponit solū
 3 vt denotet accidētā facti. ¶ Absesse ¶ intelligo a loco vbi facta est
 electio, pmissio, vel postulatio, a qua vel occasioe cuius ē interposi-
 ta appellatio, vel absesse a loco, s. vbi est beneficiū de quo agit. ¶ Vel
 absesse a loco, s. sui domicilij, vel a loco. s. vbi ē iterposita appella-
 tio, ar. l. iij. §. absesse. ff. de dā. infe. facit. l. j. §. ff. de lib. agno. d quo
 4 dic, vt hic plenē p Pau. ¶ No inueniri. ¶ i. ¶ no apparere. ¶ no em ē in
 5 quicquid siēda sup hoc necessario p appellatē: sed ubi apparet, et
 tunc videret q sufficiat fieri sibi intimatiōe, vt s. e. cle. in prin.
 6 ¶ Imo credo qd ēēt tūc necesse sibi intimari ad effectū deuolutiōis
 vt abs nec sufficiat fieri ad domū vel in ecclesia, ut hic quāc. Nā
 iūctē rex. ponit ambos casus, qñ dñs ē absens, & pcurator spalis no
 inuenit: & sic requiritur amborū existētia, vt l. si hæredi plures. ff. de
 7 pdi. inst. ¶ Cōtingat sub. qñt quātr est intimāda appellatio ad effe-
 ctū deuolutiōis. ¶ In domo. ¶ i. a. domū s. m glo. & bñ. ¶ tex qua no.
 8 q dictio, In, qñq; sumit pro cā, seu loco extrinseco: ¶ reg. fr. tñ pro
 9 loco intrinseco, ut l. j. §. in flumine. ff. de flu. ¶ Habitare ¶ & sic no
 10 attendit, an domus sit eius: sed solū q ibi habitare cōter est soli-
 tus. Rō, quia ista publicatio solū fit ad finē, ut deueniat uerē vel p
 sumptē in notitiā appellati ipsa appellatio, ut c. quīs. j. de fo. ppe.
 10 ¶ si sic dicimus de eo q vi ingressus est domū alterius, vt l. lex. Cor-
 nel. §. domū. ff. de ini. ad idē. l. j. §. domū. ff. de lib. agno. & l. iij. sed
 domū. ff. de dā. infe. ¶ Cōsueuēt iō dicit i pterito, qā de pnti actua
 11 l. ier no habitabat, cū esset absens, vt in themat. ¶ Si em ibi esset,
 & latitaret, seu no pateret intimatiōe sibi psonaliter fieri, tunc
 denuntiatio facta an domū suā sufficiat, nec requireret alia pu-
 blicatio in loco beneficij. Et hoc in odium ipsius latitatis, ar. l. Fulci-
 nius. in prin. & §. quid sit latitare. ff. ex qui. ca. in post. ea. ¶ In remo-
 12 tis ¶ arbitrio iudicis relinquitur decidendū, q dicanē eē remota, &
 q no, ar. l. j. §. ait pter. ff. de iud. deli. & qd no. in c. nullus. §. epō. de
 13 tēp. or. li. vj. ¶ Beneficiū ¶ sic no attendit sit subditū epō, vel ex-
 pti: quia licet sit exceptū, tñ pñt in ciuitate vel diocesi. ¶ Nihil-
 14 ominus ¶ dictio ampliatiua. ¶ Vel beneficiū. ¶ h. d. ¶ quia qñq; non
 15 agit de ecclesia, sed de aliquo beneficio pñtente in ecclesia, tñ tñc in
 16 ipsa ecclesia est publicatio siēda. ¶ Publicari. ¶ s. p lect. publi. & alta
 17 voce totius tenoris ipsius apponitis factū: tñ aut vt est necessa-
 riū q copia ēt simplicē ibi dimittat affixā. & sic aliud cōter q in ca-
 17 sū, sed si pupillus. §. pberibere. ff. de inst. ¶ nā ibi tractat de ma-
 18 iori p iudicio, q hic vñ cautius est agendū, ar. l. j. §. sed si quis. ff. de
 19 Carbo. ¶ De ipsa ¶ appellatiōe. ¶ Fieri appellatiōe ¶ an aut ipsius
 vel appellantis expen. Dic. ut dixi. s. in prin. huius constitutionis.
 19 ¶ Ex parte j. no. ¶ q ubi in altero de duobus pot verificari ppo-
 sitio, tunc ad destructionem eius necessarius est amborū defectus.
 20 q cor. l. si hæredi plures. ff. de pdi. inst. ¶ Ex pte f. a. no. ¶ q citatio,
 21 vel ¶ intimatio ad domū est siēda in subsidiū, vñ vbi no reperitur
 pñtētia eius cuius principaliter interest, q cor. l. j. §. domū. ff. de li.
 22 agno. &c. ¶ Secundo no. ¶ q ex diuersitate locorū, inducit diuer-
 23 sitas iurium, & priorū. q cor. c. cū nullus. §. epō. de tēp. or. li. vj. & l.
 24 pta. in fi. ff. ad l. Fal. ¶ Tercio no. ¶ q publicatū in ecclesia cathe-
 25 drali psumit deuenire ad notitiā existētū in ciuitate vel diocesi
 sua. q cor. in Aut. ut facte, no. pti. §. si verō. colla. v. dixi. s. in ptem.
 24 in parte pe. ¶ Ex parte tertia. no. ¶ q intimatio publicē siēda, det
 in loco de quo, seu in loco in quo est sita res, & de qua agit, fieri.
 q cor. l. sed si pupillus. §. pberibere. ff. de inst. & l. iij. §. toties. ff. de
 25 dā. infe. ¶ Rō dubitādi erat, ¶ quia obligatus ad interpellatiōe
 no det requirere suū aduer sariū extra locū, qñ absē, ut l. itē illa. i.
 prin. & ibi no. ff. de pstr. pe. & sic excusatus videbat appellas p p-
 26 absentia appellati ab intimatiōe. Cōtra tñ hic statuit. ¶ Rō deci-
 dendū fuit, quia ex quo appellas vult arctare appellatū, vt vadat,
 vel mittat ad curiā, necesse est q cū morā nā p apprehensionem
 psonalē suā vel procuratoris sui, vel in psumpta p citatiōe ad dō-
 mū, uel ecclesia cathedralē & beneficij locū p situat. ar. l. mora. ff. de
 vfuris. & l. iij. §. sed domū. in fi. ff. de dā. infe. Non ob. alle. in pñi;
 qā ibi debitor no erat in mora, & id no hēt interpellare, sed inter-

pellatē expectare. ut linter stipulatē. §. j. ff. de ver. ob. At hic appel-
 lās volebat appellatū i mora pstituerē, & id necesse hēt apponē,
 vt hic caueatur, publicare. Contra partem primā op. de. l. vt respō
 27 sum. C. de trā. f. ga ibi ponit thema, siue qñtū, & sic hic si meret
 debitu rñsum. Sol. quēstū debitu subaudiat ex pcedētibus, vt
 28 l. itē ga. in fi. ff. de pac. ¶ Et sic supius fuit additū ¶ l. ampliorē
 §. in refutatorijs. C. de app. Contra partē scdā an opp. de. l. pleriq;
 §. de in ius. v. & l. qui vi domū. ff. de iniurijs vbi in domo nullus ē
 29 citādus. Sol. citatio facta in domo citatū arctaret, qñ fieri no debe-
 30 ret, vt in pñi. ar. l. j. §. bīduū. ff. qñ ap. sit. ¶ verū ista publicatio no
 det fieri in domo, sed ante domū: qā cū pot. phiberi, vel ¶ volun-
 31 tate habitantū in domo fieri, ¶ & sic iniuria ppetrari, sufficit q si
 ante domū, vt dicit d. gl. & sic no ē necesse q sciscitet, an possit
 ingredi domū, vel no. p quo tex. in d. l. j. §. domū. ff. de lib. agno.
 31 ¶ Quæro, an sufficiat, qd citatio fiat in loco vbi minori parte an-
 ni habitare p̄suevit cōter. Gl. sup verbo, cōter, dicit, q sic. & alle.
 l. maior. ff. de ver. sign. q nihil facit: qā ibi loquit de maiori parte
 anni, respectu minoris partis relaxat ad diuersorū, no aut ad ipsum
 annū. Tñ decisio gl. placet: qā solū tex. p̄derat locū frequētātū
 32 cōter, ad finē vt publicatio ibidē facta psumptiue deueniat citiūs
 33 ad notitiā appellati. ¶ Scdō quæro, ¶ qd si in duob. locis equali-
 ter habitabat. Gl. c. rñdit & bene: p qua facit lex, l. abeo. & l. assum-
 ptio. §. iuris prudētibus. ff. ad munic. iuncta. l. pleriq; ff. de iud. do.
 33 vbi in alternatiuis rerū electio est debentis: no tñ intelligit qñ in
 aliqua tñc habitabat, qā tñc erat in illa requirēdus, alias sufficit q
 34 in vna earū fiat intimatiō. ¶ In alternatiuis at iurū electio ē credi-
 35 toris, vt l. qd in hī dem. §. eligere. ff. de tribu. ¶ Idē in alternatiuis lo-
 corū, vt l. j. §. q Stichū. ff. de eo. qd certo loco. Et sic ¶ ista gl. tñ su-
 sine glo. quia vbi iura alternatiue sunt debita actori p reum, tñc
 est electio rei, vt d. l. plerunq;. Si aut sunt cōpētentia actori super
 36 exactione debiti, tñc est electio actoris, vt d. cto. §. eligere. Idē qñ
 est alternatiua locorū siēde solutiōis, tñc est electio actoris, ut eui-
 det varietas calūnia debitoris, vt d. cto. §. qui Stichū. Sed vbi est al-
 ternatiua locorū siēda interpellationis, vel alicuius publicatio-
 nis loco intimacionis, vel p̄statiōis, seu interpellationis, tñc ēt
 37 est electio ipsius interpellatis, vel qā habet interpellas seu intimas
 loco creditoris, vt d. cto. §. q Stichū, vel loco debitoris, vt d. l. plerū.
 38 que. ¶ Et no. ordinē hic statutū circa intimatiōe, cuius p̄uersio
 obesset. deuolutiōe ordinē, ap̄ statuti in citatiōe ponit hic ple.
 ne Pau. de quo p Host. in c. cam. de do. & p̄u. & p Inn. in c. fi. d. eo
 q mit. in post. p. Cy. l. cū proponas. C. de bo. aur. iudi. pos. ¶ Cōtra
 37 partē tertiā op. de. l. sed si pupillus. §. p̄scribere. ff. de inst. ¶ vbi det
 copia publicē affigi. Ad idē. l. iij. §. toties. in fi. ff. de dāno infe. ibi
 libellū pponi. &c. Sol. qñ scit domus habitationis eius, tñc libel-
 lus, vel scriptura no requirit necessariū vt affigat: nec tradi det co-
 38 piā nisi petatur: vt hic. ¶ si aut necessarius habitacionis eius,
 tñc in casu isto fiet publicatio in ecclesia cathedrali, & in loco
 beneficij, vt hic. & casus d. cto. §. toties. est diuersus, non contrarius
 Vel dic, quod vbi non dicitur quod fiat affixio, sed sufficit quod
 fiat publicatio per lecturam, vt hic. Et ista est vna opinio ibi posi-
 ta. Vel dic q publicatio de qua ibi dicitur, siēda est per affixionē,
 non per lecturam, prout sonat alia opinio posita in d. cto. §. toties.

MERVM. Hec est tertia pars principalis, quia subdi-
 do in duas. In prima ponit thema, ex quo insur-
 git tacita qd. In tertia ponit rñtionis declaratio, seu qda ampliatio. Secunda ibi: in domo.
 Tertia ibi: & nihilominus. ¶ Casus. Appellato absente, eiusq; pro-
 curatore spali non pparente, publicari det appellatio i ipso de quo
 agit beneficio, & in domo solite habitationis appellati, no remota
 ab ecclesia cathedrali loci ipsius beneficii: traditque det appella-
 tionis copia autentica quancuncque petita extierit. h. d.
 1 ¶ Forstian. ¶ test philosophici temperamētū qñq; ga sub dubio for-
 2 te rñdet sepe piri, vt l. si duo. & ibi no. ff. de arbi. at hic no ponit in
 3 rñtione iuris, sed in narratiōe facti, & abudat: sicut verbū, Maxi-
 me, sepe ponit & abudat, vt l. fluminū. ff. de dā. infe. nā ponit solū
 4 vt denotet accidētā facti. ¶ Absesse ¶ intelligo a loco vbi facta est
 electio, pmissio, vel postulatio, a qua vel occasioe cuius ē interposi-
 ta appellatio, vel absesse a loco, s. vbi est beneficiū de quo agit. ¶ Vel
 absesse a loco, s. sui domicilij, vel a loco. s. vbi ē iterposita appella-
 tio, ar. l. iij. §. absesse. ff. de dā. infe. facit. l. j. §. ff. de lib. agno. d quo
 5 dic, vt hic plenē p Pau. ¶ No inueniri. ¶ i. ¶ no apparere. ¶ no em ē in
 6 quicquid siēda sup hoc necessario p appellatē: sed ubi apparet, et
 tunc videret q sufficiat fieri sibi intimatiōe, vt s. e. cle. in prin.
 7 ¶ Imo credo qd ēēt tūc necesse sibi intimari ad effectū deuolutiōis
 vt abs nec sufficiat fieri ad domū vel in ecclesia, ut hic quāc. Nā
 iūctē rex. ponit ambos casus, qñ dñs ē absens, & pcurator spalis no
 inuenit: & sic requiritur amborū existētia, vt l. si hæredi plures. ff. de
 8 pdi. inst. ¶ Cōtingat sub. qñt quātr est intimāda appellatio ad effe-
 ctū deuolutiōis. ¶ In domo. ¶ i. a. domū s. m glo. & bñ. ¶ tex qua no.
 9 q dictio, In, qñq; sumit pro cā, seu loco extrinseco: ¶ reg. fr. tñ pro
 10 loco intrinseco, ut l. j. §. in flumine. ff. de flu. ¶ Habitare ¶ & sic no
 11 attendit, an domus sit eius: sed solū q ibi habitare cōter est soli-
 tus. Rō, quia ista publicatio solū fit ad finē, ut deueniat uerē vel p
 sumptē in notitiā appellati ipsa appellatio, ut c. quīs. j. de fo. ppe.
 11 ¶ si sic dicimus de eo q vi ingressus est domū alterius, vt l. lex. Cor-
 nel. §. domū. ff. de ini. ad idē. l. j. §. domū. ff. de lib. agno. & l. iij. sed
 domū. ff. de dā. infe. ¶ Cōsueuēt iō dicit i pterito, qā de pnti actua
 12 l. ier no habitabat, cū esset absens, vt in themat. ¶ Si em ibi esset,
 & latitaret, seu no pateret intimatiōe sibi psonaliter fieri, tunc
 denuntiatio facta an domū suā sufficiat, nec requireret alia pu-
 blicatio in loco beneficij. Et hoc in odium ipsius latitatis, ar. l. Fulci-
 nius. in prin. & §. quid sit latitare. ff. ex qui. ca. in post. ea. ¶ In remo-
 13 tis ¶ arbitrio iudicis relinquitur decidendū, q dicanē eē remota, &
 q no, ar. l. j. §. ait pter. ff. de iud. deli. & qd no. in c. nullus. §. epō. de
 14 tēp. or. li. vj. ¶ Beneficiū ¶ sic no attendit sit subditū epō, vel ex-
 pti: quia licet sit exceptū, tñ pñt in ciuitate vel diocesi. ¶ Nihil-
 15 ominus ¶ dictio ampliatiua. ¶ Vel beneficiū. ¶ h. d. ¶ quia qñq; non
 16 agit de ecclesia, sed de aliquo beneficio pñtente in ecclesia, tñ tñc in
 17 ipsa ecclesia est publicatio siēda. ¶ Publicari. ¶ s. p lect. publi. & alta
 18 voce totius tenoris ipsius apponitis factū: tñ aut vt est necessa-
 riū q copia ēt simplicē ibi dimittat affixā. & sic aliud cōter q in ca-
 17 sū, sed si pupillus. §. pberibere. ff. de inst. ¶ nā ibi tractat de ma-
 18 iori p iudicio, q hic vñ cautius est agendū, ar. l. j. §. sed si quis. ff. de
 19 Carbo. ¶ De ipsa ¶ appellatiōe. ¶ Fieri appellatiōe ¶ an aut ipsius
 vel appellantis expen. Dic. ut dixi. s. in prin. huius constitutionis.
 19 ¶ Ex parte j. no. ¶ q ubi in altero de duobus pot verificari ppo-
 sitio, tunc ad destructionem eius necessarius est amborū defectus.
 20 q cor. l. si hæredi plures. ff. de pdi. inst. ¶ Ex pte f. a. no. ¶ q citatio,
 21 vel ¶ intimatio ad domū est siēda in subsidiū, vñ vbi no reperitur
 pñtētia eius cuius principaliter interest, q cor. l. j. §. domū. ff. de li.
 22 agno. &c. ¶ Secundo no. ¶ q ex diuersitate locorū, inducit diuer-
 23 sitas iurium, & priorū. q cor. c. cū nullus. §. epō. de tēp. or. li. vj. & l.
 24 pta. in fi. ff. ad l. Fal. ¶ Tercio no. ¶ q publicatū in ecclesia cathe-
 25 drali psumit deuenire ad notitiā existētū in ciuitate vel diocesi
 sua. q cor. in Aut. ut facte, no. pti. §. si verō. colla. v. dixi. s. in ptem.
 24 in parte pe. ¶ Ex parte tertia. no. ¶ q intimatio publicē siēda, det
 in loco de quo, seu in loco in quo est sita res, & de qua agit, fieri.
 q cor. l. sed si pupillus. §. pberibere. ff. de inst. & l. iij. §. toties. ff. de
 25 dā. infe. ¶ Rō dubitādi erat, ¶ quia obligatus ad interpellatiōe
 no det requirere suū aduer sariū extra locū, qñ absē, ut l. itē illa. i.
 prin. & ibi no. ff. de pstr. pe. & sic excusatus videbat appellas p p-
 26 absentia appellati ab intimatiōe. Cōtra tñ hic statuit. ¶ Rō deci-
 dendū fuit, quia ex quo appellas vult arctare appellatū, vt vadat,
 vel mittat ad curiā, necesse est q cū morā nā p apprehensionem
 psonalē suā vel procuratoris sui, vel in psumpta p citatiōe ad dō-
 mū, uel ecclesia cathedralē & beneficij locū p situat. ar. l. mora. ff. de
 vfuris. & l. iij. §. sed domū. in fi. ff. de dā. infe. Non ob. alle. in pñi;
 qā ibi debitor no erat in mora, & id no hēt interpellare, sed inter-

MERVM. Hec est tertia pars principalis, quia subdi-
 do in duas. In prima ponit thema, ex quo insur-
 git tacita qd. In tertia ponit rñtionis declaratio, seu qda ampliatio. Secunda ibi: in domo.
 Tertia ibi: & nihilominus. ¶ Casus. Appellato absente, eiusq; pro-
 curatore spali non pparente, publicari det appellatio i ipso de quo
 agit beneficio, & in domo solite habitationis appellati, no remota
 ab ecclesia cathedrali loci ipsius beneficii: traditque det appella-
 tionis copia autentica quancuncque petita extierit. h. d.
 1 ¶ Forstian. ¶ test philosophici temperamētū qñq; ga sub dubio for-
 2 te rñdet sepe piri, vt l. si duo. & ibi no. ff. de arbi. at hic no ponit in
 3 rñtione iuris, sed in narratiōe facti, & abudat: sicut verbū, Maxi-
 me, sepe ponit & abudat, vt l. fluminū. ff. de dā. infe. nā ponit solū
 4 vt denotet accidētā facti. ¶ Absesse ¶ intelligo a loco vbi facta est
 electio, pmissio, vel postulatio, a qua vel occasioe cuius ē interposi-
 ta appellatio, vel absesse a loco, s. vbi est beneficiū de quo agit. ¶ Vel
 absesse a loco, s. sui domicilij, vel a loco. s. vbi ē iterposita appella-
 tio, ar. l. iij. §. absesse. ff. de dā. infe. facit. l. j. §. ff. de lib. agno. d quo
 5 dic, vt hic plenē p Pau. ¶ No inueniri. ¶ i. ¶ no apparere. ¶ no em ē in
 6 quicquid siēda sup hoc necessario p appellatē: sed ubi apparet, et
 tunc videret q sufficiat fieri sibi intimatiōe, vt s. e. cle. in prin.
 7 ¶ Imo credo qd ēēt tūc necesse sibi intimari ad effectū deuolutiōis
 vt abs nec sufficiat fieri ad domū vel in ecclesia, ut hic quāc. Nā
 iūctē rex. ponit ambos casus, qñ dñs ē absens, & pcurator spalis no
 inuenit: & sic requiritur amborū existētia, vt l. si hæredi plures. ff. de
 8 pdi. inst. ¶ Cōtingat sub. qñt quātr est intimāda appellatio ad effe-
 ctū deuolutiōis. ¶ In domo. ¶ i. a. domū s. m glo. & bñ. ¶ tex qua no.
 9 q dictio, In, qñq; sumit pro cā, seu loco extrinseco: ¶ reg. fr. tñ pro
 10 loco intrinseco, ut l. j. §. in flumine. ff. de flu. ¶ Habitare ¶ & sic no
 11 attendit, an domus sit eius: sed solū q ibi habitare cōter est soli-
 tus. Rō, quia ista publicatio solū fit ad finē, ut deueniat uerē vel p
 sumptē in notitiā appellati ipsa appellatio, ut c. quīs. j. de fo. ppe.
 11 ¶ si sic dicimus de eo q vi ingressus est domū alterius, vt l. lex. Cor-
 nel. §. domū. ff. de ini. ad idē. l. j. §. domū. ff. de lib. agno. & l. iij. sed
 domū. ff. de dā. infe. ¶ Cōsueuēt iō dicit i pterito, qā de pnti actua
 12 l. ier no habitabat, cū esset absens, vt in themat. ¶ Si em ibi esset,
 & latitaret, seu no pateret intimatiōe sibi psonaliter fieri, tunc
 denuntiatio facta an domū suā sufficiat, nec requireret alia pu-
 blicatio in loco beneficij. Et hoc in odium ipsius latitatis, ar. l. Fulci-
 nius. in prin. & §. quid sit latitare. ff. ex qui. ca. in post. ea. ¶ In remo-
 13 tis ¶ arbitrio iudicis relinquitur decidendū, q dicanē eē remota, &
 q no, ar. l. j. §. ait pter. ff. de iud. deli. & qd no. in c. nullus. §. epō. de
 14 tēp. or. li. vj. ¶ Beneficiū ¶ sic no attendit sit subditū epō, vel ex-
 pti: quia licet sit exceptū, tñ pñt in ciuitate vel diocesi. ¶ Nihil-
 15 ominus ¶ dictio ampliatiua. ¶ Vel beneficiū. ¶ h. d. ¶ quia qñq; non
 16 agit de ecclesia, sed de aliquo beneficio pñtente in ecclesia, tñ tñc in
 17 ipsa ecclesia est publicatio siēda. ¶ Publicari. ¶ s. p lect. publi. & alta
 18 voce totius tenoris ipsius apponitis factū: tñ aut vt est necessa-
 riū q copia ēt simplicē ibi dimittat affixā. & sic aliud cōter q in ca-
 17 sū, sed si pupillus. §. pberibere. ff. de inst. ¶ nā ibi tractat de ma-
 18 iori p iudicio, q hic vñ cautius est agendū, ar. l. j. §. sed si quis. ff. de
 19 Carbo. ¶ De ipsa ¶ appellatiōe. ¶ Fieri appellatiōe ¶ an aut ipsius
 vel appellantis expen. Dic. ut dixi. s. in prin. huius constitutionis.
 19 ¶ Ex parte j. no. ¶ q ubi in altero de duobus pot verificari ppo-
 sitio, tunc ad destructionem eius necessarius est amborū defectus.
 20 q cor. l. si hæredi plures. ff. de pdi. inst. ¶ Ex pte f. a. no. ¶ q citatio,
 21 vel ¶ intimatio ad domū est siēda in subsidiū, vñ vbi no reperitur
 pñtētia eius cuius principaliter interest, q cor. l. j. §. domū. ff. de li.
 22 agno. &c. ¶ Secundo no. ¶ q ex diuersitate locorū, inducit diuer-
 23 sitas iurium, & priorū. q cor. c. cū nullus. §. epō. de tēp. or. li. vj. & l.
 24 pta. in fi. ff. ad l. Fal. ¶ Tercio no. ¶ q publicatū in ecclesia cathe-
 25 drali psumit deuenire ad notitiā existētū in ciuitate vel diocesi
 sua. q cor. in Aut. ut facte, no. pti. §. si verō. colla. v. dixi. s. in ptem.
 24 in parte pe. ¶ Ex parte tertia. no. ¶ q intimatio publicē siēda, det
 in loco de quo, seu in loco in quo est sita res, & de qua agit, fieri.
 q cor. l. sed si pupillus. §. pberibere. ff. de inst. & l. iij. §. toties. ff. de
 25 dā. infe. ¶ Rō dubitādi erat, ¶ quia obligatus ad interpellatiōe
 no det requirere suū aduer sariū extra locū, qñ absē, ut l. itē illa. i.
 prin. & ibi no. ff. de pstr. pe. & sic excusatus videbat appellas p p-
 26 absentia appellati ab intimatiōe. Cōtra tñ hic statuit. ¶ Rō deci-
 dendū fuit, quia ex quo appellas vult arctare appellatū, vt vadat,
 vel mittat ad curiā, necesse est q cū morā nā p apprehensionem
 psonalē suā vel procuratoris sui, vel in psumpta p citatiōe ad dō-
 mū, uel ecclesia cathedralē & beneficij locū p situat. ar. l. mora. ff. de
 vfuris. & l. iij. §. sed domū. in fi. ff. de dā. infe. Non ob. alle. in pñi;
 qā ibi debitor no erat in mora, & id no hēt interpellare, sed inter-

- 11 *Causa cessante cessat effectus.*
- 12 *Certus certiorari non debet.*
- 13 *Superflua non sunt que causa clarioris doctrine apponuntur.*
- 14 *Intimatio appellacionis data presentia principalis appellati vel procuratoris servata forma cle. cam. de elec. operatur deuolutionem causa & citatione tã contra principales q̄ contra interesse habetes.*
- 15 *Habentes interesse in articulo appellacionis non admittuntur nisi principalibus procedentibus.*
- 16 *Intimatio appellacionis infra quod tempus debeat fieri.*
- 17 *Deuolutio appellacionis non potest esse sine appellacione.*
- 18 *Appellatio potest esse sine deuolutione causã.*
- 19 *Separatorum separata debet esse ratio: & sic non fienda illatio.*
- 20 *Intimatio est accessoria ad appellacionem.*
- 21 *Intimatio nulla non vitiat appellacionem.*
- 22 *Quod favore alicuius conceditur, nõ est retorquendũ in odiũ illius.*
- 23 *Appellatio interposita in presentia appellati, aut procuratoris in casu clemen. causam. de elec. deuoluit illicõ causam.*
- 24 *Appellatio in absentia appellati, aut procuratoris deuoluit causam si plenarie appellatus fuerit certificatus, aliter et q̄ per intimatiõnem, & contra appellatũ aliter procedetur tanq̄ contra cõtumacẽ.*
- 25 *Intimatio non verẽ, vel presumpsiue notificata appellato, non deuoluit causam.*
- 26 *Appellans in casu cle. causam. & intimans legitime non potest nolle q̄ causa non deuoluatur ad curiam.*
- 27 *Appellans in casu clemen. cam. de elec. & impetrans in partibus in dicẽ delegatum, an possit cogere appellatũ recusantẽ litigare corã illis ex quo cã erat deuoluta ad curiam in principio p̄ appellatiõnem.*
- 28 *Intimatiõne appellacionis nõ facta legitima in casu clemen. causam. de elec. an appellatus possit inuito appellante prosequi in curia.*
- 29 *Appellans in causis electionem cathedralium & regularium & non prosequens, an priuatur toto iure.*
- 30 *Sententia procuratoris appellati de appellacione emissa, an noceat dño.*
- 31 *Quo dicuntur in precedentibus, non dicuntur repetita in sequentibus, vbi non est eadem ratio.*
- 32 *Fama non inducit sufficientem scientiam appellacionis in preiudicium appellati.*
- 33 *Scientia appellacionis presumitur in appellato per constitutionem procuratoris ad prosecutionem causã electionis litigiosã, & idẽ si ad causas deuolutas licet in genere.*
- 34 *Intimatio facta appellato per suum amicum, an sufficiat.*
- 35 *Intimatio amici appellantis appellato facta non sufficit.*
- 36 *Scientia appellacionis quo ad appellatum potest probari dupliciter.*
- 37 *Mora appellantis in intimanda appellacione, an possit purgari intra tempus ar. b. r. v. r. v. r.*
- 38 *Dammum maius est appellato quod grauetur ex scientia procuratoris, quã ex purgatione temporis legalis.*
- 39 *Appellatio sola an deuoluat.*
- 40 *Appellacione legitime intimata procedi potest ad diffinitiuam.*
- 41 *Appellatus et̄ intimatiõne legitime facta, an debeat de nouo citari.*
- 42 *Contumax an admittatur appellans.*
- 43 *Appellanti qd̄ tps̄ detur a iure tam ad intimandũ q̄ ad appellandũ.*
- 44 *Delatio appellacionis operatur deuolutionem, siue appellatio sit legitima, siue friuola.*
- 45 *Delatione iudicis in appellacione facta intimatio appellacionis debet fieri quo ad effectum citationis.*

IN T I M A T I O. Hec est quarta ps, quã subdiuide i tres particulas. In prima ponit dictũ in gñe. In scđa ponit i specie. In tertia ponit qdã intimatiõ. Scđa ibi: nec. Tertia ibi: si. ¶ Casus. Cã bñficialis nõ deuoluit nisi de appellatiõne hic expressa. Aut aliter. appellat' plenarie certiorat. h. d. ¶ Intimatio [L. apponit] Aliter facta [i]de si nullo mō facta. ar. l. quōties. ff. q. satis da. cog. vel facta post tps̄ legale, & arbitrariũ, de quo. s. c. cle. in prin. & no. hic i prin. ij. gl. magne. [Om ni] ¶ signũ est vte, & sic nihil excludit. vt la. pcuratore. C. mada. [Effectũ] ¶ sic nedũ effectũ vel ui citatiõis, sed et̄ deuolutionis, vt sequit [Nec cã]. l. principalis, cã at̄ apponit ibi tractabit & cita bit appellatus, fm. c. cordi. de ap. li. vj. [Deuoluta] ¶ quãtũ ad pñdiciũ appellati: qdã vero ad pñdiciũ appellatis fecus; qd̄ dic. vt in gl. [Nisi] ¶ hec dictio ponit: qã sequit oratiõne negatiuã, de quo dic. vt plene p̄ Cy. l. actiõne. C. de trãsa. [Eius] ¶ apponit [Certa] ¶ nõ ex fama, sed ex relatione tali cui merito credere debuit ar. l. c. vulgo. ff. p̄ cempto. de quo dic. vt no. i. c. c. ōtingat. de refer. ¶ Peruenissent ¶ ex intimatiõne vel relatiõne alterius cuiusquã. Pau. dicit ¶ q̄ pcurator tenet nũciare intimatiõne sibi factã, nõ aut

9 sciẽtiã: quia ex intimatiõne facta pcuratori dñs grauat, nõ ex sciẽtia ei. ¶ Aduerte, tex. nõ facit dñã inter sciẽtiã, & intimatiõnem; immo illa q̄parat, vt hic. Sed facit dñã inter intimatiõne factã pcuratori p̄ appellantem, vel p̄ tertiu nõ suũ pcuratore: qã primo casu tenet dñs, scđo nõ, ita q̄ intimatiõ facta p̄ tertiu pcuratorẽ non nocet dño, sicut nec sola scia. qã tex. iste loquit̄ indistincte.

10 ¶ Ex parte prima nõ. ¶ defectus formã vitiat id de quo agit. 2. ¶ cor. l. platũ. C. de sen. ¶ Ex parte scđa nõ. ¶ q̄ cessante cã, cessat effectus. cõ cor. l. adigere. §. quis. ff. de iure patr. ¶ Ex parte tertia nõ. ¶ q̄ certus certiorari nõ det. 2. cor. l. j. in fi. ff. de actiõ. emp. & scđa cũ q̄ certus est. de re. iur. li. vj. ¶ Rõ dubitãdi erat: qã appellatiõ est illa q̄ deuoluit cãm ad curiã, vt s. ea. cle. in prin. vñ uidebat q̄ defectus circa intimatiõne factã aliter q̄ debuerat, nõ impediret deuolutiõne, cũ nec noceat ipi apponi. Contra tñ hic statuit. Rõ decidẽdi est, qã forma est qd̄ esse rei. vt l. i. u. p. §. sed & si. ff. ad exhib. sed vbi appo nõ ẽ intimata mō & forma hic expõsis, hñ ipã intimatiõ p nõ facta. vt l. quoties. ff. q. satis. cog. Igit̄ nec operatur deuolutiõne, cũ intimatiõne fer̄ mediũ p p qd̄ appo deuoluebat cãm ad curiã. & sic nõ ob. ar. 3. Cõtra partẽ primã op. qã sup̄stuit scđa ps pp primã, cũ ibi fit signũ vniuersale. §. q. b. C. de no. co.

11 cõpo. Sol. ¶ nõ sup̄stuit, attẽto q̄ in prima dixerat in gñe. in scđa loquit̄ in specie, cã clarioris doctrine, ar. l. q. mutua. in prin. ff. manda. Cõtra partẽ scđã op. de c. statumus. & qd̄ ibi nõ. p. Inn. & Host. de elec. li. vj. vbi appo publicẽ interposita arctat ignorantẽ. Et sic intimatiõ nõ est necessaria. Gl. mag. i prin. ponit tres sol. Prima q̄ illa opiniõ est falsa, & vt talis dñat̄ hic. Scđa, qã hic loquit̄ de appellato principali, ibi de alijs psonis quorũ interest accessoriẽ. Tertia q̄ ibi appo taliter fuit pposita, q̄ verisimil' potuit puenire ad notitiã appellati, vel sui pcuratoris specialis, iuxta. §. verũ. s. ca. cle. secus. si non potuit sic puenire, vt hic. ¶ Tu dic, q̄ vbi p̄ habe ri pñtia appellati, vel sui pcuratoris specialis, est alteri eorũ fiẽ da intimatiõ, & sic facta forma hic statuta operat̄ deuolutiõnem, & hñ vim citationis: vt s. e. cle. in prin. Et tũc et̄ quo ad alios quorum interest, & in hoc reprobat̄ opiniõ eorũ si aliter sensissent. ¶ Nã illi quorũ interest, nõ pnt̄ pcedere nisi appellanti. p̄ sequit̄. & tũc eis pãdã assistere, vel p se ad psecutiõne venire nõ aut poterit p̄ pñtia eorũ inflatã q̄ appellatẽs absentes, vt no. Inn. i. c. statum'. in gl. sup̄ verbo, interest. de elec. li. vj. Vbi aut nõ p̄t̄ haberi pñtia appellati, vel sui pcuratoris specialis, tũc pcedẽdũ est fm̄ formã. §. q. si forsitã. & §. verũ. s. e. cle. et̄ illis casib. idẽ p oia. p vt diximus in primo casu. ¶ Scđo op. de c. cupiẽtes. de elec. li. 6. vbi nedũ impediret̄ deuolutiõ, imõ & totiũ causã psecutiõ, & inducitur ois iuris amisiõ, seu p̄ditio. Gl. e. fol. q̄ in electionibus cathedraliũ vel regulariũ ecclesiãrũ vbi maior i diutina vacatiõne vocat̄ periculũ q̄ in alijs. & ideo nõ feruã formã grauius punit q̄ hic, ar. l. presby. C. de epi. & cle. ¶ Tertio opp. de c. p̄certatione. de appli. vj. So. ¶ hic de appellato, ibi de tpe & forma apponit interponendã. ¶ Quarto opp. de c. cũ sit. & c. rone. de app. Sol. ibi de tpe apponit interpositã psequẽdã, hic intimandã. ¶ Quinto opp. de c. cordi. de ap. li. vj. Sol. ¶ deuolutiõ nõ pot̄ esse sine appone, vt hic, ¶ appellatiõ nõ fit in pposito, nõ tñ vitiat appellatiõ. & ideo sup̄ ea pot̄ impetrari iudex extra curiã, licet quidẽ ẽ de quorũ numero est Guil. 19 de Mon. Laude. ¶ & malẽ: qã de separatis de vno ad aliud nõ imp̄ fertur, vt l. fi. de calũ. ¶ maxime qã intimatiõ est qd̄ necessarium.

21 ¶ Et ideo defectus q̄tingẽs super ea nõ porrigit ad appellatiõnem quã est principalis, vt c. accessoriũ. de reg. iur. Idẽ sentit hic Gen. qã si talis intimatiõ esset de substantia apponit, deberet fieri. j. x. de iudi. & l. fi. ff. ne qd̄ in loco publi. vbi in p̄tate priuati esse nõ dẽt illudere iuri: at̄ hic esset in potestate appellatis illudere iuri, vt nõ induceret̄ deuolutiõ, vbi nollet debite timare sicut hic cauet. Gl. e. fol. fatẽdo q̄ intimatiõ nõ facta debite nihil operat̄ ad pñdiciũ appellati, sed bñ appellat̄ ad pñdiciũ appellatis. ar. l. q. fauore. ff. d. legi. & q. no. i. cle. abbates in gl. q̄ i capit̄ in autore. s. de rescriptis.

23 Attẽdẽt̄ vbi appo est interposita p̄ntẽ appellato vel suo pcuratore, tũc statim deuolutiõ nõ facta debite nihil operat̄ ad pñdiciũ hñ locũ ẽ. Nã tũc requir̄ alia intimatiõ. ¶ Itẽ vbi appo ẽ interposita eo absente certificato tñ plenariẽ alit̄ q̄ p̄ intimatiõne appellatis & idẽ. ¶ istis. n. duobus casibus tenet appellatẽ ire vel mittere ad curiã vel in eius p̄tumaciã pcedẽt̄ ad causã decisionẽ, vt c. statum' de elec. li. vj. Vbi aut nõ ẽ appellatus certificatus uerẽ vel p̄sumptiue p̄ appellatẽ, vel ar. tps̄ hic statutũ, aut vñ dicẽdũ, q̄ appellato non

lato nõ esset deuoluisse cãm ad curiã & in pñdiciũ appellatis. si. n. intimatiõ erat necessaria ad effectũ deuolutiõis, & si istũ effectũ voluit appellatũ, nõ operaret̄, nihil est q̄ deperit appellato, ar. l. 26. in creditore. ff. de euic. sed istud nõ vñ pcedere: ¶ qã si appo interponat̄ appellato p̄ntẽ, qd̄ appellatẽ depulset dẽret q̄ nolebat hanc appellatẽ deuoluere cãm ad curiã tñ deuolueret. vt s. ea. cle. i prin. 27 & l. nemo p̄t. leg. j. ego sto cũ gl. ¶ q̄ qñcũq; appellato placuerit pcedere in curia nõ poterit q̄dicere appellatũ, ar. l. cũ Papã. i. Aut. & psequẽter C. de sen. ti. gñali. Rõ. qã intimatiõ eẽt necessaria solũ quo ad arctãdũ appellatũ venire vel mittere, nõ aut̄ quo ad ipsũ appellatẽ. nã ei' respectũ cesset deuoluta statim. Ex quo ifero, qd̄ vbi cessante deuolutiõne appellatũ impetraret rescriptũ extra curiã, & eius vigore in partib. eẽt appellatus citatus, q̄ appellatus p̄t̄ dicere. Volo cãm istã p̄seq̄ in curia, ex quo fuit appellatũ, qd̄ forsitã esset equũ, & verũ si tũc primõ incepti hñe notitiã de apone: at̄ si p̄ ante fuisse certificatus, sed post tps̄ hic expõsum, & non cu rasset, p̄seq̄ in curia, sed expectasset citari p̄ rescriptũ impetratum extra curiã, ut tũc eludat̄ rescriptũ, videret q̄ nõ p̄t̄ tũc hoc allegare quasi fraudulẽter i hoc versaret̄, ar. c. ex literis. de do. & p̄u.

¶ Septimo opp. de c. statumus. de elec. li. vj. iunctã. l. i. §. fi. ff. q̄ in ius fio. nõ ie. Sol. gl. ea. in fi. q̄ appellato. veniẽtũ uel mittente ad curiã hñe locũ q̄ hic dr̄: at̄ nõ. vt in 3. qã nihil interest appellati. vt in 3. riu fallit in c. cupiẽtes. vbi appellatũ punit si psonat̄ nõ uenit et̄ 28 appellato nõ ueniẽtẽ. ¶ Cõclũde, ¶ q̄ aut appo nõ ẽ intimata forma hic expõsa appellato, nec alit̄. j. tps̄ hic expõsum de ipsã certifi ficatus appellatus. Et tũc aut appellatus p̄t̄ certificatus vult cãm psequi in curia & tũc p̄t̄ et̄ inuito appellatẽ, ar. d. l. cũ Papi. aut nõ vult p̄seq̄, & tũc, aut q̄ris de effectũ deuolutiõis & citationis: & il le cessat, vt in hoc. ver. intimatiõ. Aut q̄ris de effectũ psecutiõis a appellatis & impetratiõis rescripti su p ea: & ille saluus manet, ar. l. fi. ff. de calũ. ¶ Fallit̄ causis electionũ cathedraliũ, vel regulariũ ecclesiãrũ quibus appellatũ nõ psequẽs, nec veniẽs priuat̄ toto iure suo, vt c. cupiẽtis. Aut appellatus fuit certificatus j. tps̄ hic expõsum, & forma hic statuta. & tũc appo operat̄ oẽm uia suã & quo ad deuolutiõne, & quo ad vim citationis & termini p̄ceptori j: & tũc in p̄tumacia alterius absents pcedat̄ in negotio principali, & 30 at̄ p oia. iuxta d. c. statumus. ¶ Cõtra partẽ tertiu op. primõ de im p̄fectione. qã nõ facit mētiõne de pcuratore appellatis, sed solũ de ipso appellatẽ, 3. l. q. cũ Silleanũ. C. ad Silleia. Gl. fo. q̄caute hic tacet de pcuratore: qã cũ tractet de pñdiciũ gñando appellatũ, vñ fuit sic it̄ sciẽtiã habita per ipm̄ appellatũ principãle, nõ aut̄ p ipsius pcuratorẽ. ¶ Et sic vides. q̄ ea q̄in p̄cedẽtib. dicunt̄, nõ vñr̄ repe tita in sequẽtib. qñ nõ subest alia rõ: at̄ sic, vt l. Titia. §. idẽ rñ. ff. de ver. obli. cũ fi. ¶ Scđo op. de c. illud. de cleri. ex. mi. So. gl. ¶ q̄ hic loquit̄ de notitiã habita certitudinalit̄, nõ aut̄ p solã famã, vt in 33 ẽ. & declarat̄ q̄ dic. vt dixi sup̄ p̄ tex. Ex qua gl. nõ. ¶ q̄ si post apone appellatus p̄stitisset pcuratores ad p̄sequẽdũ cãm dicitã electiõ nis, & apponit interpositã deuolutã, & nõ at̄, qd̄ ex hoc vñr̄ hñe sciẽtiã certificati de appone: immo plus si pcuratoriũ eẽt gñale sed limitatũ ad causas duntaxat deuolutas, q̄ ex quo est in data p̄sterius post apponem vñ p̄stituem appellatus habuisset sciẽtiã de appone quasi p̄pea fuerit motus ad dicitã q̄stõem pcuratori faciẽda: & ita at̄ uidi practicari tpe dñi Gregorij, & in audientiã 34 feruari. Id aut̄ qd̄ d. gl. ¶ de intimatiõne plena facta appellato per amicũ appellatis, nõ placet: qã pot̄ in fauore sui amici aliqua finu lare & falsã suggere, quare mitto id q̄ dicit̄ de amico appellati. ar. l. q. vulgo. ff. p̄ emptore, non aut̄ de amico appellatis, nisi faceret nomẽ appellatis, & appellatũ ratũ hñet j. mēlem & c. vt l. bonorũ. ff. 35 r̄ra. ha. ¶ Et sic nõ placet d. Pau. hic positũ: q̄ relatio aduocari 36 vel amici appellatis sufficiat ad reddẽdũ certũ appellatũ: ¶ sed fm̄ Genze. p̄bat sciẽtiã, si p̄bet q̄ erat p̄sens in loco in quo fuit publica, ar. cũ in tua. q. ma. accu. pof. vel q̄ fuit p̄sens se habere plenã 37 notitiã apponit, ar. l. gñat̄. C. de nõ nu. pecu. ¶ Tertio op. ¶ qã vñ loq̄ imperfecte, cũ nihil dicat de tpe purgationis morẽ, vt s. c. cle. in prin. in ij. rñ. Gl. mag. in prin. fatet ẽ. & rñ. p̄ subauditũ. Sed hic aduerte, quare hic subaudit̄ illud tps̄ arbitrariũ qd̄ dat̄ ad exp̄gãdũ mortẽ adhibita p̄p̄sum tps̄ legalis, cũ tñ hic solũ dicit̄ t̄ tpe lega li: & s. dũ dixit de appellato. nõ lubaudit̄ de suo pcuratore specia li, qã solũ de appellato facta fuit mētiõ, quare p̄t̄ dici q̄ vbiq; vel 38 subaudiat̄, vel vbiq; nihil subaudit̄. ¶ Vel dic q̄ maius dñũ est appellato q̄ sciẽtiã sui pcuratoris grauet eũ q̄ istã certitudo sup̄ueniens j. tps̄ arbitrariũ eũ grauet. Nã isto casu ipsem reddidit cer tus, p̄cedẽt̄ vero nõ ipse, sed pcurator eius. Tñ ex quo erat specia

lis pcurator videbat̄ sufficere eius sciẽtiã, sicut in intimatiõne q̄ fit p ipm̄ appellatẽ. Et vbiq; est eadẽ rõ. cogita bñ. ¶ Quarto op. de 39 c. j. & c. vt circa. de elec. li. vj. ¶ vbi appo deuoluit, nõ tñ intimatiõ, p̄pea nec ibi statuit̄ tps̄ ad intimandũ. Gl. e. fol. q̄ appo deuoluit vt ibi, mediãte tñ debita intimatiõne, vt hic, cui est tps̄ certũ p̄fixũ noui 40 ter p̄ hãc p̄tõne. ¶ Quinto op. de c. statum'. ¶ vbi appo nedũ deuoluit, immo opat̄ q̄ possit pcedi a diffinitiuã. Gl. e. fatet, q̄ oia 41 ista sunt de iurib. apponit debite intimatã. ¶ Verũ fm̄ Stephã. ad cautelã citabit̄ p̄ audiẽtiã p̄dicatõriã: tñ puto q̄ sit necesse & sic practicaus. vide. Archi. in d. c. statum'. de elec. li. vj. ¶ Sexto op. 42 de cle. si añ. j. de do. & p̄u. vbi p̄tumax non audit appellatũ. Gl. ea. de fol. dicẽs, q̄ fm̄ Cõpo. est distinguẽdũ, vt vbi appellatus est ve re apprehẽsus, & nõ veniẽtũ nõ audit appellatũ, quasi yerus p̄u max. si aut̄ fictẽ est apprehẽsus, tũc audit appellatũ, qã neutro casu ẽ manifestus p̄tumax. vñ dic. vt no. i. d. cle. si añ. Pau. & Arch. & lo. An. tenet̄ opiniõne Cõpo. Ego puto 3, qã nõ ẽ manifestũ p̄tumax. ¶ Septimõ opp. de c. cupiẽtes. §. q̄ si p 20. de elec. Sol. ibi loquit̄ in cathedralib. & r̄larib. ecclesiã, vbi p̄tumax in nõ veniẽdo priuat̄ oĩ iure suo: secus in alijs, vt hic. Collige ergo vbi cã est deuoluta, aut q̄ris de magnis causis, & ibi p̄tumax punit in causã psecutiõne & amisiõne iuris sui. Aut q̄ris de inferiorib. & tũc, aut q̄ris, an pos sit p̄cedi ẽ absente et̄ ad diffinitiuã vel eius absentia. & dicas q̄ sic. vt d. c. statumus. Aut q̄ris, an possit absens appellare: & dic q̄ sic. ¶ Octauõ opp. de d. c. statumus. de elec. li. 6. vbi termin' mē tis dat̄ iter arripiedũ. Sol. ille currit de factã itimatiõne, vt hic 43 dr̄, & ibi nõ. & sic habes ¶ q̄ appellatũ hñe duos mēses & ultra, vt 3 stare p̄ mēsem a die interpositã apponit, & tũc primũ dũ cõmõde p̄t̄ intimare, & ex tũc hñe aliũ mēsem ad iter arripiedũ: & sic i fine mēsis p̄t̄ iter arripie. Quero, an si deserat huic apponit, sit necesse fieri hãc intimatiõne. Rñ. fm̄ Pau. non ad effectũ deuolutiõis, 44 quia delatiõ illã opat̄, vt c. cũ appellatiõib. de app. lib. 6. ¶ sed ad 45 effectum citationis, vt c. j. j. de app. ¶ quia dẽt̄ intimare appellato delatiõne appellacionis factã per iudicẽ ad quo, quã deuoluit si ue appellatiõ sit legitima siue et̄ friuola, in d. c. cũ appellatiõib.

1. ¶ Idẽ, dictio est nota similitudinis.

2. Reuocatiõis notitiã procuratoris cõstituti ad renuntiandũ ex cã permutatiõis, an sufficiat q̄ peruenerit ad notitiã procura toris dicentis acceptare eam.

3. Reuocatiõ procuratoris constituti ad renuntiandũ etiã cau sa permutatiõis, an sufficiat quod peruenerit ad notitiã procura toris illius in manibus cuius debet fieri renuntiatio.

4. Intimatio appellacionis non potest fieri procuratori appellati, si po test legitime fieri domino.

5. Intimatio operatur admonitiõem in casu in quo requirit̄ admonitiõ.

6. Intimatio que est fienda p̄ ap. non est fienda alteri.

7. Ratio vbi est eadem, ius idẽ est statuendũ.

ID E M Q U O Q; Hec est vltima ps in q̄ fit extẽsio n̄e p̄tõis, nec summari, nec diuidi pot̄: vnde lege istam. [Idem] ¶ ergo nõ diuersũ, vt l. si idẽ. ff. de iur. om. iud. [In alijs casib.] multis. gl. hic explicat, q̄ tñ aliud ex mēte p̄datis volunt: nã darũ est q̄ cle. cũ illustro. j. de renũ. locũ hñat̄ intimatiõne factã pcuratori sp̄ali deputato ad p̄sequẽdã cãm 2 resignatiõis, & p̄mutatiõis. ¶ si eũ p̄stituo pcuratorẽ ad resignã dũ ex cã permutatiõis, & ad p̄sẽndũ ex cã permutatiõis mihi p̄ferendũ, & alius reuocet pcuratorẽ suũ cõ ignoratẽ & me igno rãte, forsitã scia meĩ pcuratoris sp̄alis nõ sufficeret. ¶ Idẽ i intime tur reuocatiõ sp̄ali pcuratori ipi, pcuratoris reuocati. Idẽ si ñ in timeĩ illi, in cui' manib. est fienda renuntiatio, sed pcuratoris sui sp̄alis. Absurdũ eẽt fati dicere, q̄ talis intimatiõ sufficeret. vñ p̄ dici idẽ quoq; q̄ quo ad intimatiõne fiendã, quo ad illã vbi non pot̄ apprehedi illẽ cui' principãli interest: nõ aut̄ quo ad psonã, vt suf ficiat intimatiõnem fieri pcuratori sp̄ali, vbi dẽt̄ aut̄ pot̄ fieri dño principali. Cogita ex plũ et̄ pone i. l. iij. C. de no. & l. pupillo. §. si q̄s ipsi p̄tori. de ope. no. nũ. & l. j. §. ff. de li. agno. & l. i. r̄. s. fi. ff. d̄ euic. & l. fi. C. de iur. emph. Gl. opp. de c. placuit. 2. 16. q. 3. & c. fin. 5. de emp. & uen. ¶ vbi requirit̄ admonitiõ & requisitiõ. Sol. hic suffi cit sola intimatiõ, ibi requirit̄ et̄ admonitiõ. sicut in l. 3. C. de no. 6. Scđo opp. gl. de c. graue. §. metropolitani. de pb. cũ fi. Sol. ¶ sp̄ale est in intimatiõne fienda Papã, vt nõ dẽat̄ alteri fieri q̄ ipi soli. cõ 7. cor. adducit gl. Ex quo tex. nõ. ¶ q̄ ubi est eadẽ rõ, idẽ ius eẽt dẽt̄. 2. cor. l. a Titio. ff. de uer. obli. Cle. ista ponit statutũ suũ circa intima tiõne, & quo ad personas eorũ quib. est fienda intimatiõ, quia prin cipali vel suo pcuratori sp̄ali: & quo ad locã, quia in loco benefi cii, & in loco habitatiõis solitã i nõ est remota: aliã si ẽ remota

ta in ecclesia cathedrali: & quo ad tpa, quia i. m. f. e. m. & p. o. s. t. d. u. t. n. p. r. i. m. u. m. p. m. o. d. e. f. i. e. r. i. p. r. i. m. o. q. u. o. a. d. f. o. r. m. a. q. u. i. a. a. u. t. p. t. r. a. d. i. t. i. o. n. e. s. c. r. i. p. t. u. r. e. a. u. t. e. t. i. c. a. v. e. l. p. r. a. e. t. u. r. a. t. o. t. i. t. e. n. o. r. i. s. & t. r. a. d. i. t. i. o. n. e. c. o. p. i. e. a. u. t. e. t. i. c. a. p. e. t. i. t. e. v. n. o. i. a. i. s. t. a. a. t. t. e. d. i. d. e. n. t. i. n. a. l. i. j. s. c. a. s. i. b. i. q. b. r. e. q. u. i. r. i. t. i. n. t. i. m. a. t. i. o. f. i. e. r. i. S. e. d. a. t. t. e. d. e. q. a. a. u. t. l. o. q. u. r. d. e. a. c. t. u. i. q. u. o. r. e. q. u. i. r. i. t. s. c. r. i. p. t. u. r. a. p. r. e. c. e. d. e. r. e. & t. u. c. i. n. t. i. m. a. t. i. o. f. i. e. r. e. t. p. e. r. t. r. a. d. i. t. i. o. n. e. s. c. r. i. p. t. u. r. e. v. t. h. i. c. s. i. a. n. o. i. t. e. r. u. e. n. t. i. s. c. r. i. p. t. u. r. a. & t. u. c. n. o. t. r. a. d. e. t. v. t. d. i. c. i. m. u. s. i. n. d. e. n. u. t. i. a. t. i. o. e. e. u. c. t. i. o. n. i. s. & n. u. t. i. a. t. i. o. n. i. s. n. o. u. i. o. p. e. r. i. s. q. u. i. i. n. i. l. l. i. s. n. o. n. d. e. n. u. t. i. e. t. u. r. a. c. t. u. s. p. r. o. p. r. i. u. s. l. e. d. a. l. i. e. n. i. s. h. i. c. a. u. t. e. m. a. c. t. u. s. p. r. o. p. r. i. u. s. p. r. a. e. c. e. d. e. n. s.

- 1 Decernimus, verbum est iuris noui promulgatorium.
2 Directe, exponitur, Principaliter.
3 Respicere et cernere idem important.
4 Appellans & opponens equiparantur.
5 Cum, dictio similitatem importat.
6 Crimina non committi possunt nisi a personis.
7 Prosequens ius sum nemini iniuriam facit.
8 Actus iudicatur secundum effectum.
9 Opponens crimina contra alium cum discrimine illius, non debet vagari.
10 Lex posterior an debeat precedere.
11 Impugnatio iuris alterius quando uenit per quandam consequentiam & non principaliter, an debeat attendi.
12 Oppositionum alia est directa, alia indirecta.
13 Dispositio, c. vt circa, de elec. in rj. habet locum quando non probato opposito opponens succumbeveret.
14 Dispositio, c. vt circa, non habet locum quando non probato opposito opponens obtineret.
15 Probatio non debet admitti, qua probata non releuat.
16 Constitutio, c. vt circa, an debeat obseruari electione notorie nulla, dato quod crimina opponantur contra talem electum.
17 Actore non probante etiam in beneficialibus possessor det absolui.
18 Opposito directa an dicitur quando ad victoriam probatio eius est necessaria, uel aliis, vt infra.
19 Electio secunda, prima non casata, est nulla.
20 Capitulum, cupientes, c. j. de elec. lib. rj. qualiter intelligantur.
21 Capitulum, vt circa, loquitur solum de appellatibus pp obiecta crimina.
22 Opponens crimina occasione cuius appellauerit, non tenetur obseruare constitutionem, c. vt circa, de elec. in rj. quando per consequentiam opponuntur, secus si principaliter.
23 Intimatio appellacionis in causa beneficiali legitime facta, non firmat appellacionem aliis illegitimam.
24 Separationum separata debet esse ratio.
25 Contemptus prosequendo contemptum per viam appellacionis, an teneatur obseruare constitutionem, c. vt circa, de elec. in rj.
26 Clemen. constitutum, de elec. aut dispositio, c. vt circa, de elec. in rj. an habeant locum secundo impetrante opponente contra primum in data prima prouisionis, vide per exempla.
27 Gratia est uisiosa, expressa falsa taxa beneficij.
28 Gratia effectus potest esse q oriud' sit de certa ciuitate, a s q non valeat.
29 Res inter alios acta an possit alijs pr. iudicare.
30 Clemen. constitutum, de elec. militat tantum in appellacionibus, interpositis ad Papam, non ad inferiores.
31 Clemen. constitutum, de elec. non habet locum in appellacionibus iudicialibus, sed extraiudicialibus tantum.
32 Appellatio extraiudicialis habet vim citationis.
33 Appellatio extraiudicialis est prouocatio ad causam.
34 Subiectum debet conuenire suo predicato.
35 Constitutio declaratoria alterius licet eiusdem effectus, non tamen dicitur superflua, ratione declarationis.
36 Constitutio clemen. constitutionem, de elec. procedit ubi appellans ex probatione obiectum non obtineret, secus econuerso.
37 Clemen. constitutum, de elec. debet obseruari obiectis criminibus, quibus probatis sufficeret ad repellendam partem, dum ex illis non sit iustificandus titulus opponens: aliis secus.
38 Clemen. constitutum, de elec. debet obseruari obiectis criminibus, & admisis illis de facto, quibus probatur neq; prosunt ad repellendam seu iustificandam de iure tamen obiectus non debebat admitti.
39 Appellatio a prouisione facta per executorem tanquam iniusta & nullius ualoris, quia uirtute rescripti surreptitij, si non fuerit seruatum, c. vt circa, an teneat appellatio.
40 Clemen. constitutum, de elec. an debeat obseruari ubi ex probatione obiectum insurgit uictoria opponens.

ONSTITUTIONEM. In precedenti cle. dixi qm appellatio cam bñficialē deuoluit pp debitam intimationē. & q ca nō facta debitē, n̄ arctat appellatus, nec eā eē

set deuoluta. Hic aut loquitur qm applo cam bñficialē deuoluit pp debitā obiectū expressione, & q ea obmissa, cā nō cenfet deuoluta, quo ad indebite expressa. Et sic merito sequit pcedētē. Sic ergo, qm applo nō deuoluit cam principalē, pp defectū debitē in intimatione: hic qm applo nō deuoluit materiā obiectā, pp defectū debitā expressiois. Vel aliter. Suprà de defectu deuolutionis, pp indebitā intimationē applonis: hic de defectu cognitionis pp indebitā expressioē oppositionis. ita q s. defectus in intimatione, hic i appone. Hāc at diuide in quinq; partes. In prima ponit dictū bimēbre, uidelicet qm in appone nō sunt expressa crimina vel defectus in formā vel psonā: & qm sunt expressa. In s̄a ponit q crimina vel defectus sunt expressa sine debita circūstantiarū specificatiōe an audiat appellas p̄textu dictę applonis. In tertia ponit dictū crimina vel defectus nō sunt debite expressa an audiat alius nō appellas. In quarta ponit qm crimina vel defectus nō sunt debite expressa, an audiat appellas sup illis p viam simplicis cōrelā. In quinta ponit an omisio debite specificacionis vel oppositionis sit exclusoria legitime p̄bationis. Scd̄ a ibi: ceterū. Tertia ibi: sane. Quarta ibi: in sup. Quinta ibi: illius uerō. Iterū prima subdividit in duas particulas. In prima ponit vñū dictū, qm appellas nō opponit crimina vel defectus de directo in formā vel psonā. In s̄a ponit aliud dictū, qm in appone opponunt de directo in formā, uel psonā criminalia, vel defectus. Scd̄ a ibi: sed tñ. ¶ Casus. Vbi in cā bñficiali appellas apponit directe in formā vel psonam crimina vel defectus, tenet illa debite specificare & p̄tōnē, ut circa. seruare nō a s̄. h. d. [Edita]. s̄. a Gregorio. x. [Lugdunens.] q h̄ in ti. de elec. li. vj. q in cipit, vt circa. Decernimus. ¶ actus: qm nō dicit declaramus, licet gl. hic pluris dicat, q ista p̄stituitur sit illius declaratoria. [Opponunt]. s̄. in appone. [Directe] id est principaliter. [Respicit]. ¶ id est p̄cernit. [Ius ecclesie] s̄. de qua uel p cuius interesse loquitur. ¶ [Vel opponētis] repetit ius: sub. & appellantis. ¶ Nā idē est q appellat, & q opponit. [Sed tñ] s̄. decernimus locū habere dictam p̄tōnem vt circa electionis & c. [Cōpetitorē] id est simul petitorē: ¶ qm dictio, Cū, denotat simultatē, uel p̄sentū. & ibi nō. ff. de ac. & obli. Et sic iste opponēs p̄tēdebat se h̄re ius in bñficio, uel ad bñficiū de quo agit seu p̄tendit, sicut & alius cōpetitor hoc allebat. [Vel oppositorē] denotat aliū nō p̄tendētē se h̄re ius. Vel. s̄. de petitorē opponētē, nō tñ possidētē: hic de oppositore forsūtā possidētē, nō tñ petētē. Idē tñ si nō possideret & peteret. [In formā] s̄. facta electionis, postulationis, vel prouisionis. [Personas] eligentū, postulatiū, uel prouidentū, seu et electū, postulati, uel prouisi. [Defectus] uerbuū indifferens ad psonas, & forma. [Vel] idē & forius qm ambo uidelicet defectus & crimina opponerēt. [Crimina] s̄. uerbuū solū appropriatū psonis, vt l. j. & ibi nō. C. si adue. deli. [Opponunt] & sic principātr ordinant ad impugnacionē electionis, postulationis, vel prouisionis, superiori uerō casu in p̄sequentiā. ¶ Ex parte prima nō. ¶ q p̄sequēs ius suū, nemini cēset facere iniuriā, nec alteri q̄q̄ opponere. p̄cor. l. iniuriarū. s̄. ff. de iniur. ¶ Secūdo nō. ¶ q actus dēt iudicari s̄m principātr effectū ad quē tēdit. p̄cor. l. fluminū. s̄. ff. de dāno inf. & l. j. s̄. deniq. ff. de aqua plu. ar. ¶ c. ad qōes. de re. p̄mu. Ex parte s̄a nō. ¶ q opponēs crimina, uel defectus q̄ aliu vel eius iura, nō dēt vagari cū discrimine illius. p̄cor. l. p̄tor. & dicit in prin. & s̄. q aut p̄tor. ff. de iniur. ¶ Scd̄ dō nō. ¶ q lex posterior declarat & restringit legē p̄cedētē. p̄cor. l. nō est nouū. ff. de legi. Rō impulsua huius p̄tōis, fuit varia opi. doctorū, & dubiorū multorū eūctos, q̄ p̄tulerunt circa decre. ut circa. & post decisionē aliquorū dubiorū emergētū circa illā, factā p dō. Bonif. Pon. viij. q̄ p̄sequē vt in gl. j. in prin. circa fi. Rō dubitandi fuit: q̄ opponēs q̄q̄ principātr p̄sequat ius suum, uel ecclesie cuius noie agit seu opponit: tñ sua oppositio tēdit ad inchoacionē & impugnacionē postulationis, seu prouisionis & electionis alterius, nō eñ p̄t̄ prosequi ius suū, quin impugnet ius alterius. ar. l. p̄po. s̄. ff. de si is. ff. de p. c. Et sic yrobiqu; uidebat seruanda p̄stitutio, ut circa. ¶ tñ hic statuū. Rō decidēdi fuit: ¶ quia p̄sequēs ius suū uel ecclesie cui noie opponit, ad q̄ nō tēdit de directo, nec principātr, sed p̄ quādā p̄sequentiā. & iō p̄ nō opponētē h̄re: quia nō facit aio aliū excludēdi, sed solū cū sui iuris p̄palādij, & p̄seruādij. ar. d. l. fluminū. s̄. ff. de si. & sic cessat dic. p̄tō. Nō. ob. rō allegata in s̄. q̄a ipugnatio iuris alterius isto casu p̄tingit in p̄ntiam. & iō nō est arctēdenda, ut dixi, q̄q̄ op̄e reat̄ eūdē effectū, vt iō. Exēplū in primo casu: Pone qm ius meū deduco, q̄a dico me electū cononicē, uel mihi fuisse prouisum canonicē. & ex hoc dico tuā electionē, uel prouisionē sequētē nō ualere, teq; me iniuste molestare: ob hoc hic nō impugno tuā electionē uel prouisionē ex uicio uel aliquo defectu perfo-

ne tua uel adhibito circa formā tuā electionis, uel prouisioni sed solū ex nra electione uel prouisione. Et iō nō hēt locū p̄tō: ¶ q̄ ista opinio nō est directa, sed est indirecta, p̄ quo d. l. p̄po. s̄. ff. de is. ff. de p̄cu. In s̄o casu est exēplū: Qm ex oppositioe quā facio te uel s̄ formā tuā electionis & c. uolo adiuuare ius meū: uerbi grā, electio mea est facta a minori parte, tua a maiori: oppono s̄ psonas aliquas eligētū te: q̄ erat excitati v̄l sup̄cū & c. quo p̄ba uolē respiret mea electio facta a maiori, tua uerō a minori: euerō hēt locū p̄tō: quia ista oppositio est directa. ¶ Nā p̄ mediū eius uolo augere ius meū ubi aliās succūberet. Et ita tenebat. Io. Mo. & Arch. post eū in suis additionib. vt d. c. vt circa. in prin. ¶ Tu clarius dicere potes, qm opponēs s̄ electionē alterius et nihil p̄bato eorū q̄ ponit, est uicturus, tūc nō hēt locū p̄tō. secus si nō est uicturus nisi p̄bato eo qd̄ opponit: tūc hēt locū p̄tō. Et iō vt opponēs crimina uel defectus, seu et s̄ formā s̄ electionis opponat defectus, nō tenet seruare p̄tōnē: q̄a de iure suo p̄t̄at et circa p̄batio. ¶ nō obiectōri: ¶ immo nec ad p̄bandū dēret admitti; & ex quo p̄batū in nullo releuat. ar. l. ad p̄bationē. C. de p̄ba. ¶ Fateor tñ, q̄ si index eū admitteret ad p̄bandū, q̄ grauar̄et partē, ubi p̄tōnem, ¶ vt circa. nō seruasset. Idē et si opponat q̄s crimina s̄ personā electi, cuius tñ electio notorie ex eius tenore nulla, & ipse opponēs est possessor: certe nō tenet seruare p̄tōnē, nec dēt audiri sup tali p̄batione, q̄a superuacua est: ex quo de nō iure appellati clare cōstat. ita ¶ q̄ q̄ possessor nō doceat de iure suo, s̄ uicini ad effectū abolitionis ab impetitione, q̄ petitor nō doceat de iure suo. per. l. q̄ accusare. C. de eden. c. vt n̄rum. in prin. ubi ecclesia bñ, si tñ ad mittit ad p̄bandū, grauar̄et index ubi p̄tō ista nō fuisset seruata. ¶ Vel dic, q̄ illa est directa oppositio, qm ad uictoriā necessaria est eius p̄batio: tūc nō seruāda p̄tō. Huic r̄ta ob. ex gl. 4. hic posita: q̄a ad uictoriā necessaria est p̄batio oppositorū. Sed dicas, put̄ dicit in sequētī r̄ta. Vel dic, q̄ illa est directa opinio, qm p̄sona prouisi, uel electi, seu eligētis, uel electionis, uel prouisionis forma notat illa ar. est indirecta p̄ quā solū notat mā, vt in hoc exēplo. si dica appellas, electio fa est facta post, & s̄ suā electionē canonicā. hic nihil opponit s̄ formā electionis. de qua in c. q̄a p̄p. de elec. nec s̄ p̄sonā eligētis, uel electi, sed s̄ ipsam mā, q̄ mala est cū electione p̄ma fuerint electores functi officio suo. ar. l. iudex. ff. de re iudi. cū ¶ si. ¶ Aut et q̄a electio fa nulla erat nō cassata. j. c. p̄sideramus. & c. auditis. de elec. Alia ar. exēpla gl. 4. ponit uide eā. s̄. ff. de gl. v. Expendit sum de j. gl. q̄ facit tria. Primo ponit cam impulsua: s̄ dō summat p̄tōnem istā totā: tertio ponit exēpla in hac j. p̄te prin. imō uerū ponit cam finalē huius cle. q̄a approbato. Gl. ij. facit duo: primo ponit exēpla qm ecclesia h̄ loco opponētis uel appellatis: & sic h̄r vt defenarix. & sic loquit de ecclesia ad q̄ facta est electio. sed s̄. de alia ecclesia loquit. Cōtra partē j. op. ¶ q̄ ista p̄tō dēt declarare p̄tōnē. c. statuimus. & c. cupientes. q̄a ibidē opponunt crimina. vñ tex. male dicit loquēdo solū de. c. vt circa. gl. ij. dicit ¶ tex. signat̄ dicit de p̄tōe. ¶ vt circa. Et est rō: q̄a illa solū d̄ appellante loquit, q̄ opponit crimina uel defectus. ar. c. statuimus. & c. cupientes. loquunt q̄ appellas et solū appellat. p̄ suum propriū in teresse. Attēdē istud nō v̄r bñ dictū. primō q̄a. c. statuimus. loquit qm appellatio interponit, & p̄ propriū interesse appellatis, ubi ibi dixi. Præterea & s̄m gl. ista cle. declarat. & statuimus. & c. cupientes. inquantū loquunt de appellatē qui opponit in formā uel psonā: qm ista gl. c. statuimus. hoc expresse negat, & idem. Pau. & Genze. Quare dico, q̄ aut loqueris de effectu arctacionis & uicitationis termini p̄emptorij, & tūc ista cle. illā p̄tōnē declarat p̄ expressum & principātr, vt hic. Nā. c. statuimus. ¶ dicebat, q̄ opponēs crimina, uel defectus, & ob hoc appellabat, arctabat & arctabit ire uel mittere ad curiā. s̄. puenit. c. vt circa. q̄ uoluit hāc arctacionē ita demū locū h̄re, si appellas crimina uel defectus q̄ opponit appone exprimat cū specificacione circūstantiarū debita: & als iuret, vt ibi cauēt. Superuenit postea ista cle. q̄ declarat p̄tōnē illā vt circa. qm principātr: secus qm in p̄ntiam. Et declarat dictā decre. statuimus. Eodē mō dico q̄ ista cle. declarat. cle. cam. s̄. c. in p̄ntiā prout illa cle. locū hēt qm appellat quis obijciens aliqua in formā ¶ vel psonā. ¶ nā intimatio facta talis applonis in qua nō est seruata forma p̄tōnis. vt circa. nō prodest s̄m istā t̄ declaracionē. Rō q̄a intimatio debite facta, nō p̄t̄ iustificare seu ualidare applonē in debite factā: ¶ q̄a separatorū & c. l. ff. de calū. ¶ Scd̄ dō op. q̄a utroq; casu hic posito illud q̄ opponit respicit ius aut psonē opponētis, aut ecclesie de qua agit, ut patet ad oculū. & sic non dēt fieri ista distinctio ar. l. illud. ad. l. Agl. Sol. primo casu respicit ius cōe uel psonē de directo & principātr. s̄o uero casu accessorij, uel in

directe, seu in p̄ntiam: & inter ista longa est d̄tia. vt l. fluminum. s̄. ff. de dā. inf. & sic sentire uoluit gl. 3. ¶ Tertio op. q̄a tex. vt inuenerit q̄ secus eēt qm ecclesia opponeret de iure suo. nā solū loquitur qm opponit de iure psonā opponētis, aut ecclesie de qua agit. si hoc, tñ esset s̄. c. cū dilect. de p̄sue. & c. scriptur. de elec. cū si. So. gl. 4. q̄a istud uerbuū, opponētis, p̄t̄ referri ad ecclesiam, & ad psonā, & sic fatet s̄. Et p̄ exēpla hic posita v̄r, ¶ q̄ cōtēptus p̄sequēdo p̄t̄e p̄t̄, nō tenet seruare forma p̄tōnis. & sic intelligo. c. q̄ sicut. de elec. Rō: q̄a nihil opponit in forma, sed in mā, q̄a eius uacacionē erat de forma. vt d. c. q̄a p̄p. & c. q̄ sicut. & istud tenet expresse gl. v. hic posita. ¶ Quero, an ista cle. seu an p̄tō, vt circa. locum habeat qm ius in data opponit aliqd̄ p̄t̄ū in data, quo probato ipse admittit, & primus repellit, ualeat defectus dōnis expressis in grā primi, ¶ vt c. bñficiū excedit taxā in grā cōprehensam; ¶ vel q̄ nō est de loco oriudus, cū tñ deberet esse s̄m tenorē grē. gl. primō arguit, q̄ nō hēt locū p̄tō vna rōne. In s̄. arguit duab. rationibus, & r̄ndet tacitā obiectiōni. ¶ Tu dic, q̄ uelima pars est uera: q̄a Titius, cū sit in data posterior, nō p̄t̄ obtinere nisi p̄batio obiectib. oppositis s̄ psonā, uel prouisionē factam mihi in data prior. Et sic patet q̄ Titius opponit s̄ me, uel in formā mee, prouisionis, uel auget suā prouisionē. est igit̄ idē eū eo, q̄ no. Io. Mo. & Arch. in d. c. vt circa. in prin. Cōtra partē s̄m op. de imp̄fectione Latinitatis: q̄a deficit uerbuū substantiuū gl. sol. q̄ hic repeti dēt uerbuū, Decernimus. s̄. in alia parte posita. ¶ ¶ Scd̄ dō op. ¶ q̄ res inter alios acta, & de alijs reb. vt l. ij. C. quib. res iudi. nō nocet. Et sic v̄r q̄ cōpetitor nō admittat. Sol. ibi loquit̄ de cōpetitore eiusdē bñficij, nō arctat̄, dic de ista d̄ctiōe, cū, ut dixi sup̄ tex. ¶ Tertio op. q̄a loquit̄ obiecture, non exp̄sso ad quē fuerat appelladū, s̄. s̄. quib. C. de no. co. cōpo. Sol. gl. nō exp̄sso, ut denotaret istā cle. locū h̄re in appone quacūq; interposita ad apostolicā sedē. Attēdē q̄a. c. vt ¶ circa. in si. v̄r uelle, q̄ d. c. referat̄ solū ad c. statuimus. ¶ q̄ loquit̄ d̄ appone interposita ad Papā, n̄ ad inferiorē. ¶ Quarto op. de c. p̄tō de elec. li. vj. ¶ ubi in appone iudiciali nō hēt locū p̄tō. gl. fatet s̄: q̄a ialia mā locū hēt solū in extraiudiciali appone, nō aut in iudiciali, vt in s̄. ¶ Et p̄t̄ eē rō: q̄a extraiudicialis est ad cam prouocacio, vt c. cū sit. de appel. ¶ & vim hēt citationis: & sic p̄ cā dēt reddi certus, p̄uocatus, vt l. fi. C. de an. exce. & c. fi. ¶ v. li. pen. ¶ Quinto op. de c. statuim. vbi in singulari d̄ de psonā, nō de psonis eligentū, s̄. q̄ ad arctacionē, ut ibi nō. p. Inn. & gl. post eū s̄. Inno. ¶ dicat ibi q̄ defectus eligētū, & defectus i formā. ¶ Sexto op. ¶ q̄a subiectū dēt puenire suo predicato: hic subiectū, s̄ crimina, n̄ p̄t̄ puenire forme p̄dicatę. vt l. j. C. si aduer. delic. gl. fatet. & iō hic h̄re gula dēt referri singulari, prout possunt ap̄tari. facit q̄ no. Cy. in l. fi. C. de iure emphy. ¶ Septimō op. quia superfluū est hoc prin. ¶ q̄a idē dicebat. c. vt circa. Sol. nō dicebat sic clare, licet idē satis innui poterat ex uerbis illius p̄tōis, vñ eā tollēre ois ambiguitatis ¶ uilis fuit ista prouisio declaratura s̄m gl. Cōcludo, ¶ q̄ ubi ex probatione obiectū nō iustificat p̄ p̄ca opp̄nētis intēcio, uel q̄a nullū hēt, uel est inf. & c. q̄a bñficiū est reseruatū, uel s̄ decreuū p̄ p̄p̄t̄ulit ordinari: seruāda est p̄tō, q̄a nō rectē est obiectus in forma, uel in psonā, uel in grām; & tūc admittit si est reus, nō a s̄. ar. l. fi. C. de rei. v̄. Cōcludo, q̄ ubi ex probatione obiectuum iustificat titulus, ubi a s̄ nō esset iustus, & sic iustificat p̄ reflectionē, tūc seruāda nō est p̄tō, qm solū notat mā, uel est, qm scd̄ in data dicit p̄ uisionē factā primo in data non ualere, q̄a grā sua uel erat p̄sumpta alterius acceptatione, p. l. Aufidius. de op. le. uel erat ei renuntiatū expresse, p. c. ueniens. de renun. uel tacitē, vt cle. grā. s̄. co. li. de resc. Rō: q̄a ista licet nocēt grā, tñ de facto n̄ respiciūt grām nec alia inde secuta, sicut est prouisionem, & gl. probat hic posita super uerbo, opponētis. Collige ergo, ¶ q̄ aliqui probatio obiectū est necessaria ad repulsionē, sed nō est uilis, uel relictua ¶ ad iustificationē tituli opponētis, & tūc seruāda est p̄tō. ¶ Aliqū uerō p̄batio obiectū nō est necessaria ad repulsionē, nec est uilis ad iustificationē: & tūc nō sunt admittēdi obiectus quasi superflui, sed si de facto admittant, seruāda eilet p̄tō: quia imputet sibi qui talē uia elegit. ar. l. ij. s̄. ff. si quis cau. Aliqū uerō probatio obiectū est necessaria ad repulsionē, & est p̄ hoc opatura iustificationē tituli opponētis, ubi a s̄ nō esset iustus, & tūc subdividit̄: quia aut ista obiectio est in formā, uel in psonā, uel in grām. & seruāda est forma, ut circa. de elec. Aut est in materiā, & tūc nō est seruāda, vt in hoc principio. ¶ Ex quib. infero, q̄ si q̄s appellet a prouisione facta p̄ executore tāq̄ iniusta, & nullius ualoris, q̄ facta p̄ textu rescripti subreptitij: & nō d̄t species subreptionis: q̄ tūc appellatio nō ualeat, nec amplius audiet uolēs opponere subreptionē: q̄a fuit obiectus in grām. Idē si appellet a prouisione, quia dicit eā factam

facta tenore rescripti, eo quod non erat de loco, vel quia beneficium erat...

- 1. Specificatio dupliciter capi potest.
2. Specificatio que inducitur ex opere facto de materia aliqua, non potest redire ad illam materiam.
3. Vinum semel factum, non potest amplius reduci ad uvas.
4. Oleum semel factum amplius non potest fieri oliua.
5. Postmodum, dictio includit lapsum temporis.
6. Appellatio quaquam non contineat debitum specificationum defectum, an deuoluat nihilominus causam principalem.
7. Appellans sub forma & in casu clemen. constitutionem de elec. sup. criminibus non specificatis, an admitteretur.
8. Exceptio in casu clemen. constitutionem de elec. quod crimina peruenirent de nouo ad notitiam opponentis, non habet locum.
9. Exceptio quod crimina non fuerunt legitime specificata in casu clem. constitutionem, per opponentem, est peremptoria.
10. Exceptio facti de non agendo, est peremptoria.
11. Opponens crimina, debet illa specificare clare per expressionem circumstantiarum debeat.
12. Omissio forme ad articulum illam requirunt, an uideat illum.
13. Appellatus an possit deuoluere apponere quo ad qd, & quo ad qd non.
14. Appellatio an valeat pro parte, & pro parte non.
15. Sententia arbitri pro parte ualeat, & pro parte non.
16. Mandatum legati pro parte ualeat, & pro parte non.
17. Vtile per inutile non uitiatur.
18. Purgatio moris non admittitur ubi est dies & pena.
19. Odiu restringi, fauores ampliari debent.
20. Ignorantia non est probabilis super circumstantiis facti alieni.
21. Expressio incerta nocet, & non expressa non nocet.
22. Excusari magis debeat qui omittit expressionem criminis, quam qui omittit qualitatem criminum iure requisitam.
23. Obiectio criminum est in potestate opponentis.
24. Culpa non caret qui quod potuit, noluit.
25. Appellans non opponens crimen aliquod in personam, vel in formam, an admittatur ad opponendum in causa principali.
26. Appellans opponens crimina specificatis circumstantiis, an poterit illa proseguere, quid in non specificatis.
27. Opponens crimina specificata, an audiatur quo ad specificata, uel non specificata.
28. An appellans in casu clemen. constitutionem de elec. tenetur exprimere circumstantias.
29. Opponens super oppositis indebitum nunquam auditur.
30. Opponens super oppositis debite auditur.
31. Opponens super nullatenus oppositis, nullatenus auditur, nisi in tribus casibus.
32. Iudex confirmans ex officio potest inquirere de criminibus electi.
33. Exceptio criminis contra testes, an debeat fieri cum specificatione circumstantiarum.
34. Declaratio nil noui dat.
35. Opponens crimina per viam accusationis, an teneatur cum expressione circumstantiarum.
36. Sollemnitas iuris non est seruanda in leuibus criminibus, & notorijs.
37. Opponens crimina per viam inquisitionis, aut purgationis, an teneatur exprimere circumstantias.
38. Adherentes appellationi in casu clemen. constitutionem de elec. an teneantur seruare contenta in illa.
39. Adherens quis dicatur.
40. Adherentia in appellationibus debet fieri infra decem dies.
41. Adherens appellationi gaudet appellatione eo modo quo appellans, & non aliter, nec alijs.
42. Adherens mortuo appellante, uel nolente proseguere, an admittatur ad prosecutionem.
43. Exceptio dilatoria an possit post terminum opponi.
44. Exceptio peremptoria an possit probari post terminum postrenuntiationem, & conclusionem factam, licet denuo peruenierit ad notitiam opponentis.

AETERVM. Hæc est pars, in qua ponit, an adiat appellas sup. criminibus, uel defectibus, per eum oppositis, minus tunc debite specificatis. Quia subdiuide i...

gibus si quodammodo sit in illa cog. & istud hic gl. e. subdit: sed non ita...
25. clare. In aduertere, quia gl. no. v. pfecte loquitur vñ dic, q. aut appel...

hic. No. ob. l. libellorum. quia loquitur in accusatione. Quid dicemus?
35. Pot sic dici: q. ubi aliquis opponit crimina uel defectus agendo...

19 Adherens excluditur appellatione in totum existente vitiosa.
 20 Adherens non repellitur in parte non vitiosa in parte vitiosa repellitur.
 21 Adherens appellationi equiparatur appellati: unde non debet, audiri nisi in quantum appellans audiretur.
 22 Superueniens appellationi facilius repellitur quam adherens.
 23 Appellans seu adherens si peccaverit in forma opponendi, an amplius admittatur etiam per viam simplicis querelae ad prosecutionem aliorum criminum.
 24 Adherens an admittatur articulis per appellantem expressis, sed minus debite.
 25 Superueniens appellationi & non adherens illi, an admittatur super male specificatis.
 26 Appellatio an prodest quod superueniens non adherens appellationi non admittatur super male specificatis.
 27 Assistentia superuenientis appellati quid prodest.
 28 Appellans non prosequente, an superueniens non adherens appellatum possit prosequi quod appellans poterat prosequi.
 29 Superueniens appellationi an possit assistere appellanti in prosecutione per illum ne colludat.
 30 Superueniens admittitur tanquam accessorius, ubi tanquam principalis repellitur.
 31 Superueniens & adherens differunt.
 32 Appellans, adherens, superueniensque equiparantur in executionibus, non in prosecutionibus.
 33 Roma est communis patria.
 34 Accessorium regulatur iuxta suum principale.
 35 Superueniens ex parte appellati an possit prosequi siue interesse proprium siue commune sit absente appellato.
 36 Superueniens non adherens appellationi an admittatur in eadem causa ad prosecutionem iuris proprii appellante prosequente.

SA N E. Hæc est tertia pars principalis, quæ subdividitur in tres particulas. In prima ponitur dictum. In secunda tacite obiectio nis ratio. In tertia dicitur quædam declaratio seu dubij remotio. Secunda ibi licet. Tertia ibi non tamen. Casus Superueniens non appellans prosequi non potest denegatur appellati. & tamen assistere potest si timeat de collusione. h. d. Lego duobus modis. Primo in adherente: sed iste non reddit casum dubium. Secundo in superueniente, non adherente. & ista est bona, & casum reddit dubium, prout sentit gl. super verbo, non appellans. Exemplum ponit gl. super verbo, cõi. & hęc loci siue sit interesse cõe, quia ecclesiæ, siue quia sibi & appellanti est cõe: sicut est in duobus patronis, qui prædunt alternis vicibus hære ius, & unus appellaret a provisione, & alius superueniat: utiq; superueniens ius cõe sibi & appellati prosequitur, ar. l. p. fundus. ff. de ferui. rusti. p. d. i. & l. in pcedendo. ff. de aqua plu. ar. l. ite gl. intelligit quoniam in appone est servata forma in aliquibus, & in aliquibus non. Et hoc vult gl. super verbo, omnia. Interest sub. rone proprii uel cõis interesse, vt no. in d. c. vt circa. in gl. super verbo, aliqui. De arte inter esse vide no. p. Inn. in c. super his. de accu. & p. Archi. in c. illud. xxij. di. aliis non est applo legitima, tunc illi soli appellates audiant quorum interest, non alij, vt l. i. §. sed si alij. ff. qn ap. lit. [Defectus in forma, vel psona. Formam] §. q. circa duo uerfat: vtz quo ad debita oppositorum specificationem, vt s. ca. cle. §. ceterum. & quo ad corporalis iuramenti debita pstationem, ut d. c. circa. ver. cora. [Omnia], si qbus dnt, fm gl. Idē puto quod si in nullo, p ea q uidisti s. in pce. §. cum ista sint paria oia opposita male specificata, & de oppositis qdā bñ, & qdā male specificata: loquor quo ad male specificata, ar. l. q. de tota. ff. de rei uen. & l. si duo in fi. ff. de admi. tuto. [Appone prosequente] s. de facto. tñ de iure non est sup ea audiedus, cū peccet in forma, & sic nulla est, p ea q no. Inn. in c. estitutus. de app. tñ hoc procedit quoniam oia male fuerunt specificata: als si aliqua bñ. tñ pot in telligi quod appellans prosequat de iure appone, s. quo ad specificata bñ [Non appellans] adherens tñ debito tpe: quia de eo q no adhefit tpe debito, non erat dubium. Nā ille ptextu apponis hmoi non dert admitti, vt no. in d. c. vt circa. sup verbo, adherens. licet glo. ar. hic dicat. tñ tñ talis adhefit ei nocet, sed non prodest, fm Archi. & Pau. hic. ar. l. c. pretiui. C. de libe. cau. & in Aut. de his qui ingre. ad ap. §. illud. colla. v. tñ sed superueniens non adherens est ille de quo loquitur proprie rex, qui volebat prosequi interesse non proprii, sed sibi & alijs cõe, vt sequitur [Principali] hoc ē non habito respectu ad appellatē, quia p se vult prosequi, et alijs tēporibus & horis et sine appellatē, ac si non esset appellatū, vel pinde acsi fuisset p eū appellatum & debite. [Cõi] sibi & alijs. q. dic vt no. in d. c. vt circa. in gl. super verbo, aliqui. [Articulos] s. male specificatos: eos at qui nullo modo fuerat oppositi, prosequi poterit de nouo opponendo. In casibus tñ criminalibus positus in d. c. ut circa. & dixi. s. in §. ceterum. Et hoc verū, si iste superueniens erat de adherentibus, als non excluderet in alia cā

10 et sup male specificatis, vt nota. hic in gl. super verbo, eadē cā. tñ si adhefit appellati. in ver. licet. nā tñ excluderet a prosecutione mā
 11 le specificatorū, non aut ab alijs [Assistere] tñ. in terminis in quibus cām apponis prosequi possit. non igit arctat assistere cū sit verbum pñtis. vt l. s. p. c. ff. de offi. presi. [Ne colludat] s. cū suspecta sit sibi
 12 collusio appellatis. vt l. sed suspecta. in prin. ff. de inoffi. testa. tñ & taliter assitendo non poterit postea negligētia vel proditiōe oppo
 13 ner appellati, vt in Aut. de litigi. §. j. colla. viij. ex quo sumpta est. Aut. nāc si hæres. C. de litigi. [Ei] s. non appellati qui ad prosecutionē causā optat uenire. [Propter hoc] s. quia pmissa est, & ne ap
 14 pellās colludat: tñ quia denegat ei prosecutione articuloꝝ non specificatorū, fm Pau. sed istud fm est; proprius de mēte pñtis. [Pro
 15 secutione] s. sub. in eadē cā q tñ dic vt i. uidebis. nā de alia non erat dubiū q poterat, vt c. pccationis. de ap. l. vj. [Non negamus] s. sub. immo & eidē esse cessum declaramus: simile in cle. cū rōni. in fi.
 16 §. eo. & dicit: non negamus tñ p uia aliā, videlicet querelā: fm Pau.
 17 & gl. hoc tñgit vltimo uel et in eadē cā. Ex parte prima no. tñ phibitū una uia non ē alia pcedēdū cor. cle. Abbates. s. de rescriptis.
 18 ¶ Sed no. tñ superueniens non adherens apponi, non vñ posse cām interesse cõis prosequi: nisi appellatē prosequat, cor. q. no. Inn. in c. statuius. de elec. l. i. §. 6. Ex parte tertia. no. tñ q ar. admittit in
 19 tere esse proprii prosequēs q cõe. cor. l. iij. §. si ad plures. ff. de fe. l. vi. iuncta. l. si plures. ff. de popu. act. Rō impulsua fuit no. Cō
 20 po. in c. statuius. de elec. l. vj. prout hic recitat gl. j. Rō dubitandi est duplex q ponit gl. magna: q. dic. ut in ca. & c. Rō decidēdi ponit
 21 et in ea. gl. & rñdet ad alle. in §. quatuor modis: q. dic. ut in ea dē. Cōtra partē primā opp. quia hic excludit non appellās §. c. sta
 22 tuimus. vbi adherens non est appellās, tñ non excludit. Sol. no. exclu
 23 dit qn applo non ē vitiosa, ut ibi: tñ si aut est vitiosa, in toto in totū
 24 excludit, ut hic. tñ si aut aliquo ē vitiosa, tñ illo excludit, non aut in illo in quo non est vitiosa, vt hic. Et sic no. Archi. in c. ut circa. in
 25 gl. super uerbo, ipso iure. & sic habes q adherens apponi in tñ ad
 26 mittit, & non plus. tñ Est et rō: quia p sua adherentiā facta eo tpe
 27 quo appellare poterat, iuxta c. pccationis. de ap. l. vj. hā idē cū ipso appellatē, uel hā acsi ipse idē fabricasset noie suo p oia talem
 28 apponē, sicut & illa cui adhefit. & iō non dert audiri ptextu adhefitio
 29 nis, nisi in quantum audiri poterat appellans ptextu apponis, ar. l. si
 30 eū. §. q. iniuriarium. ff. si quis cau. cū simi. tñ Sed certē iste. §. pprie
 31 loquitur de superueniente, qui non appellauit, nec adhefit. apponi
 32 qui facilius dert excludi, vel non ita de facili admitti sicut adherens:
 33 apponi. ¶ tñ Sed opp. de §. se. Sol. appellans & adherens non admittit nec in eadē, nec in alia cā. Is aut qui non adhefit, admittitur
 34 in alia cā, non in ista, fm gl. & Pau. ¶ Tertio opp. de c. vt circa. uer. alioquin. vbi hoc idē erat statutū. & sic superfluit hęc cle. Sol. glo. magna. in prin. q. ista magis late loquit: quia cõprehendit su
 35 uenientē non appellatē, nec adherentē. Sed atēde: quia illa solū vñ habuisse respectū ad articulos nullo mō expñs; et tñ adha
 36 rēs possit illos opponere illis casib. qb. poterit appellās. tñ hic aut loquitur de articulis expressis sed minus debite specificatis: vbi, q. est eadē rō sicut in alio casu, statuit idē ius, videlicet quia appellās non audiret sup illis, vt s. §. ceterum. Et si ex post specificarentur ita, nec iste adherēs audiret. Et iste esset bonus intellectus, quare iste ad
 37 hærēs non audiret. tñ sed si intelligis de superueniente, qui non adhe
 38 sit tñ non audiret sup minus debite specificatis, vt præcludat via ma
 39 litatē, vt hic in glo. ¶ Quæro quid prodest applo q superueniens non adherens non audiat in ista cā, ex quo poterat audiri in alia. gl. q incipit, ergo. rñdet. ex qua notabiliter collige, q inchoans vñ litē, si ante eā finitā vult sup eadē re aliā litē mouere, non audiret, nisi pri
 40 mō prima lite finita, & executioni demādata, & solutis expñs. ad hoc facit. l. sancimus. C. de iudi. Et sic dert intelligi. l. si qs inter. §. si quis aut fundū. cū si. ff. de execu. rei iudi. cū ista gl. non pñponit q
 41 iste superueniens expectaret finē executioni litis inchoatæ p appellā
 42 tē. Super parte §. q. tñ quid prodest assistentia q superueniens non adherens facit appellati. Gl. remittit ad nō. in d. c. ij. in fi. de procu. l. vj. Et plene p Accur. in d. l. si spectat. nā poterit videre p bñes q p appellantem, & p appellatū pducunt. Et poterit dicere appel
 43 lati q tale productū erat vitile & tale nō, & vbi appellās nollet sibi credere: tñ ptestari dert corā iudice q nō pñsent, & sic quo ad ipsum habere tale productū nō productū. Idē si appellās nol
 44 lit pducere, superueniens ipse nō adherēs pducere poterit, vel petere q iudex appellatē cõpellat ad producendū. & hoc casu tale productū hñ p nō productū ad cōmōdū uel danū appellatis, ar. l. recular. e. §. Titius. & p totū. ff. ad Treb. Et idem puto in testibus, & circa ista vide no. plene p Accur. in d. l. si suspecta. in prin. & vide. l. ab excusatione. de app. ab alio. & no. Inn. in c. statuius. ¶ Sed q
 45 quæro,

28 qro, tñ an appellante nō prosequente poterit superueniens appella
 29 tioni non adherens prosequi id q poterat prosequi appellans? Et vt q no. p no. p. Inn. in d. c. statuius. q. clare pbat ex isto uer. nā dat facultas superuenienti nō adherenti, ut assitatur, nō at ut p
 30 sequat. Quare dic q appellationē uel cām principāli aliq appellans non prosequit. & tunc superueniens nō adherens vt q pseq nō possit, et id q prosequi poterat appellās, ut hic: & probat s. in pcedenti particula, dū loquit de appellationē psequēte. Aut appella
 31 ns appellationē prosequit, uel cām: & tunc, aut superueniens nō adherens uult prosequi id q nō poterat appellās: & non audiret, ut in pñia particula. Aut uult prosequi id q poterat prosequi & psequat appellās: & pot uel p se si pñriū interesse, uel assitēdo appel
 32 lati, si cõe interesse prosequat, ut hic, & in uer. sequenti. & p hoc videt q iste uer. licet ē positus ad remotionē dubij: nā erat dubiū
 33 tñ an superueniens nō adherēs pot assistere appellati in eo q prosequat appellās: & pot assistere si uult ne colludat si hęc suspē
 34 ctā collusionē: sed per se nō poterat idē psequi, ut denotat uerbu, p principāli: sed assistere appellati pot, tñ sic admittit psecutiōē, & ut accessorius, ut d. l. si suspecta. & d. c. in fi. cū pcur. cū si. uerū pot intelligi iste. §. q. loquit de non adherente. Et hoc p tex. qui dicit, alius superueniens post q appellans prosequat suā appella
 35 tionē: tñ iste est proprie superueniens: quia adherēs nō censet sup uenire, ex quo dert adhefitio q certū tps fieri: sed iura equiparant appellatē, adherentē, & interesse pcedēte, ut d. c. statuius. rñ. fit executio appellantis, appellati, & adherentiū interesse; pcedentiū quo ad arctationē ueniedī, uel mittēdi ad curiā, ut in c. statuius. sed nō quo ad psecutionē: quia superueniens nō appellās, nec adherens nō audiret appellatē nō prosequente, sicut hic a §. rō sensu. ¶ Rō: quia Roma est cõis patria, ut l. Roma. ff. ad municip. & curia est ecclesiæ forū, fm Inn. & c. Collige ergo, q aut loquimur de appellante & de adherente, & hęc locū, ut c. ut circa: & c. statuius. Aut superueniēte, & tunc aut superuenit ex pte appellantis, q. opponit uel oppositionē factā ab appellatē uult psequi. & hęc locū iste. §. q. aut uult psequi appellatē & nō psequēte, & nō pot eadē cām: q. solū pot appellatū assistere, nō at p se ducere, ut hic. nouā at cām possit inchoare, ex quo ibi in curia reperit appellatū q. est cõe forū: als nō pot eū uocare, uel §. eū, pcedere sine spali madato Papæ. Aut uult psequi eandē cām appellatē, psequēte: & tunc aut uult psequi articulos nō specificatos debite p appellatē & hoc in eadē cā: & nō pte, ut hic: quia ut accessorius hic nō dert admitti sed principalis: tñ nō admittet appellans ad psecutionē talī articuloꝝ, ut §. ceterum. ergo nec talis superueniens, ar. re gula, accessorius. Aut uult psequi id q poterat appellās: & tunc, aut psequit interesse propriū, & illud dert psequi in alia cā, nō in ista: q. nihil hēt facere cā appellatiōis & negotij principalis appellatis cū interesse ppro istius superuenientis, ar. l. si. de calum. nisi dicas q gñalitas est, nō tñ facit q admittat q vt citatus p dictā appellatiōē, ut d. c. statuius. Aut prosequit interesse cõe: & tunc, aut uult prosequi p se, & principaliter sine appellatē, & ac si nō fuisset appellatū: & nō pte. Aut uult assistere appellati ne colludat: & pot, ut hoc uer. licet. Nō igit in pñia pteula sumendū est ar. a §. rō sensu, ut dicat, Superueniens, ergo poterit p se, & principaliter psequi interesse cõe in eadē cā, quo ad articulos debite specificatos, nam resulatret §. rictas ad uer. licet. arg. l. quentiam. C. de epi. & cle.
 36 ¶ Vbi at superuenit iste tertius ex pte appellati: & tunc aut uult psequi appellato absente: & nō pot nec interesse pñriū, nec cõe. imō vt q possit, quia ex quo propriū interesse prosequit, eū tan
 37 gebat negotiū, & sic citatus vt bñ in absentia appellatis poterit pcedere, p c. statuius. Et istud probat uer. nō tñ. Aut uult psequi appellatē prosequente: & poterit tunc prosequi in eadē cā, & pro
 38 priū, si est electus, uel cõe, si est vnus de ecclesiā, uel de parochia
 39 nis, aut aliter, prout no. in d. c. ut circa in glo. super uerbo, alij. Tu dic ut statim dicā in sequenti parte. Super parte ultima credo, q. iste tex. ut differat a pcedenti, dert intelligi de prosecutione in eadē cā. Et iō alsigna rōnē, quia qn superueniens prosequit pñriū interesse, & superuenit ex parte appellantis, ut q est in isto expō
 40 tō tñ qn vnus ex canonicis appellat a pñsiōe facta p epm §. electiōne facta de Titio p capm, tunc Titius si superuenit ad prosecutionē prosequēs electiōne suā, & sic propriū interesse, audiet in eadē cā, ut hic. & est rō, quia cū p dictam appellatiōē citari sint oēs quorū interest, & quos tñgit negotij principaliter p d. c. statuius. nā licet si nō ueniret, nō haberent locū pene c. statuius, tñ in eius psumaciā pot procedi, & ualebit processus factus, ut ibi. & sic dert admitti ad prosecutionē iuris sui in eadē cā. At qn superueniens prosequit interesse cõe, tunc non dert admitti prin

41 cipaliter ad prosecutionē in eadē cā. Rō: quia ex quo erat negotiū cõe ecclesiæ, tunc fuit ualida pccatio facta p appellatē. & iō appellante prosequente non dert admitti, nisi ut assitatur, si de collusione timeat, ut patet in hoc. §. in j. & ij. particula. Et ex hoc uideret q appellante non prosequente, tunc admittet superueniens, nō ad prosecutionē oppositorū in formā uel in personam, sed ad psecutiōne interesse cõis, & p ista debet intelligi oia supradicta.
 1 Inferior causa deuoluta per appellationem ad sedem apostolicam, amplius non potest se introuenire.
 2 Appellans per uiam simplicis querelae non potest prosequi crimina indebite opposita in articulo appellationis, etiā appellato cām principalem prosequente.
 3 Interesse non habens, non admittitur ad actionem intentandam et per uiam simplicis querelae.
 4 Appellans potest prosequi per uiam simplicis querelae crimina q. possit per appellationem, alia tamen non.
 5 Nollet uer, est uerbum extensiuum.
 6 Confessio facta in iudicio per appellantem de remittenda appellatione, an p. iudicet appellanti.
 7 Coram iudice, intelligitur iudicialiter.
 8 Appellans an possit cogi ostendere appellationem.
 9 Ius capitur profacultate seu potestate.
 10 Appellatio extrajudicialis non impedit appellatē prosequentem. Ius suum, licet non prosequatur appellationē. Et quid in iudiciali.
 11 Via una electa an p. iudicet iuri aliterius.
 12 In symbolizantibus facilis est transitus.
 13 Appellans potest renuntiare expresse appellationi & tacite.
 14 Probatio est fienda coram iudice.
 15 Nolo, an sit suspensiuum, an sit dispositiuum.
 16 Renuntiare quis non potest iuri suo in p. iudicium alterius.
 17 Variatio sine alterius p. iudicio an admittatur. & m. i. 8.
 18 Odia restringenda, fauores ampliandi sunt.
 19 Forma iuramenti non obseruata excludit appellantem etiam super expressis.
 20 Appellans si nullum crimen opposuerit an possit prosequi aliqua crimina in articulo appellationis vel per uiam simplicis querelae. Et quid si a principio aliqua opposuerit.
 21 Forma iuramenti non obseruata excludit appellantem quo ad crimina opposita: secus quo ad non opposita in tribus casibus.
 22 Interesse proprium per uiam simplicis querelae quilibet prosequi potest, si non est appellans, neque adherens appellationi, & tunc non in casu clem. constitutionem. de elec.
 23 Appellans per uiam simplicis querelae prosequi potest quæ prosequi possit via appellationis, alia non.
 24 Exceptio exceptionis an sit danda.
 25 Fictio fictionis an sit danda.
 26 Nihil est superfluum in iure.
 27 Appellans an possit renuntiare appellationi in p. iudicium alterius.
 28 Appellans an possit impedire iudicē ad quē quo minus remittat, et illum condemnet in expensis renuntiano appellationi.
 29 Impetrans rescriptum, an possit illi renuntiare inuito aduersario.
 30 Appellati impetratio infra tempus legitimum, an prodest appellanti ad prosequendum.
 31 Appellatus uolens probare appellationem introductam per appellantem opponentem crimina, vt repelleret a prosecutione illorū per uiam simplicis querelae, an sufficiat semiplene probare appellationem: an requiratur plene probatio.
 32 Appellatus, vt absoluitur ad cautelam ab obiectis criminibus per appellatē via simplicis querelae, an sufficiat probare semiplene.
 33 Forma an sit de substantia appellationis.
 34 Appellatus an uideatur renuntiare eius priuilegio cõtento in clem. const. de elec. admittendo appellantem, uel cum non repellentem a prosecutione criminum obiectorum per uiam simplicis querelae renuntiato appellatione.

SNSUPER. Hic est quarta pars principalis, quæ subdividitur in quatuor particulas. In prima ponitur dictum. In secunda duplex exceptio. In tertia dicitur extensio. In quarta ponitur dicti & extensionis ratio. Secunda ibi. mifi. Tertia ibi. etiam. Quarta ibi. quia. ¶ Casus. Non licet appellanti alia uia prosequi quæ beneficio appellationis non poterat, etiam si appellationem renuntiet: aliis sic. hoc dicit.
 ¶ Quere læ simplicis. s. cõmissiōne spali apostolica, tacito de appellatiōe, tñ at idē lit si corā prouisorio hac uia quia pcedere uellet? Videtur q. sic, non tñ rōne hic posita, q. et quia appellatio

nis ea fuit deuoluta ac curā, ut s. c. cle. cam. Et sic amplius nō potest se introrittere, ut c. licet, de o. leg. cum si. facit cle. auditor. s. de rescriptis. [Causam]. s. principalem. [Agar]. s. appellatū deducendo propriū uel cōmune uel ecclesie interesse. Et cū hoc opponendo crimina uel defectus, tacito de appellatione; quibus pbatīs, sicut p se declaratoriā reportaret; alias si nullū interesse deduceret, non admitteret et si nō appellasset, cū sit actor. ar. l. si. C. de rei uen. cū si. [Ea]. s. principalem. [Agete]. s. p uia simplicis qrelae, tacito de appellatione; & intellige q̄ deducit propriū uel cōe interesse, puta, quia q̄ cū qui appellauerat, appellatus p uia simplicis qrelae pronuntiarī suā prouisionē esse canonicā, uel infirmari prouisionē factā ei qui appellauit deducendo propriū uel cōe interesse ecclesie. Et hoc hēt locū siue ipse appellatus, q̄ agit, taliter possidebat, uel nō. Vbi at possidet, nō hēt necesse deducere suū interesse propriū, uel cōe, sed sufficit q̄ petat molestationē esse temerariā, uel prouisionē appellatis esse inefficacē. ar. d. l. si. C. de rei uen. [Defendat]. s. sic appellus ab possessor, idē si nō possideret, & tunc defensio sua nō deberet admitti, nisi deduceret cōe, uel p̄p̄riū interesse. & in hoc uides q̄ nullū p̄modū affert possessio, ut l. his destinauit. ff. de rei uen. [Ab obiectib.]. in psonā, ut in formā. [Et alijs]. s. nō expressis, & sub. s. profectus in hoc iudicio inchoato p uia simplicis qrelae. s. cōstituit iudici huius iudicij p uia qrelae intētati. [Ipm]. s. appellatē. s. p̄dictā, s. s. c. cle. s. ceterū. & melius in c. ut circa. Est at forma duplex, ut hic dī in gl. nec sufficit in parte feruari, ut statim dicā. [In casib.]. s. tribus, in q̄stitutiōe iur circa, q̄ d. illa psequi in hoc nouo iudicio intētato p uia simplicis qrelae, q̄ poterat psequi appellationis bñficio; nā nō, sicut est uidere circa opposita i forma debita. Nā illa poterat psequi bñficio appellationis in tribus casib. positīs i c. ut circa. Itē si opposita nō fuerit debite p̄posita, tunc sicut illa nō poterat psequi bñficio appellationis, ut s. c. cle. s. ceterū. ita nec i iudicio qrelae simplicis, quatenus poterat bñficio apponnis: solū poterat in tribus casibus exceptis, igit & in illis casib. poterat in iudicio qrelae simplicis. [Nō psequat] uel appellatus agit, ut s. [Nec exhibeat] q̄ nō petit, uel q̄ nō petit expressa cā, v3 q̄ nō uult ea uti, ut sequit. [Nolle uti] licet sit uerbū suspensiuū, uel ex resuū. ut l. filij mī. s. filius. ff. ad Tertul. tñ hic operat statim dispositionē. s. Ro; q̄a proferit in iudicio. ar. l. sed & si alio. s. j. in fi. ff. ad Treb. & facit q̄ no. Bar. in l. serui electiōe. in prin. ff. de le. j. gra uet igit eū ista assertio. ar. l. cū p̄tū. C. de li. cau. si tñ facta fuerit pte alia p̄tē, ar. l. certū. s. si quis absente, cū si. ff. de p̄f. [Coram iudice] hoc est iudicialiter. Fides. s. plena. s. m gl. & sub. p appella tū, tñ ergo cogēt appellās exhibere: q̄ se cogeret producere. Nā imputatū est appellato, quare nō fuit p̄fectus uia apponnis. tunc .n. forsitan appellās possit cogi exhibere apponē, tū q̄a v̄ eē infirm cōe, ex quo p eā fuit arctat uenire, uel mittere ad curiā; ut d. c. statumus, & sic exhibere cogendus est. ut l. nō est nouū. & l. p̄curator. C. de eden. tū q̄a pars actorū nō fuit. ut l. i. j. C. e. t. tū quia t̄pe intimatiōis copiatradere tenebat, autenticā, ut s. c. cle. cam. in fi. prin. [Ius] s. facultas, seu p̄tēs, & quot modis sumit ius dicit ut plenē no. Io. An. super rub. de reg. i. l. v. j. [Eundē]. s. appellatē, & opponētē, & intellige repellēdū. s. excipiendo q̄n ipse appellatus agit: ubi appellās agit, tunc appellatus repellit replicatione, ut l. i. j. s. replicationes. ff. de excep. s. Quasiū & sic fera est p̄nā. ar. l. qui ea mēte. ff. de fur. & c. ab eo de ele. li. v. j. Ex pte j. no. q̄ appellatio interposita nō impedit appellatē ius suū psequi p uia simplicis qrelae. s. cor. c. p̄certationi. de app. li. v. j. q̄ est uerū in extraiudiciali, de qua loquit istc. s. nā in iudiciali si ommittat p̄fectio, tunc est fienda rēmissio iudici a quo, nisi detulerit. ut c. cū apponnis. de app. li. v. j. & in lite mo. quis p̄sistere tenet. ut Aut. i. qui semel. C. quō & q̄n iudex. Secundo no. q̄ electa sciet̄er vna uia, p̄iudicat sibi in alia effectualiter, ut non plus possit sequi ex nō electa, q̄ possit ex electa. s. cor. s. c. cle. s. ceterū. Ex parte i. j. no. i. q̄ in habentibus symbolū, facile sit trāsitus de vno ad aliud ceteris parib. s. cor. l. an inutilis. s. acceptū. ff. accep. Ex parte. i. j. no. i. q̄ q̄ quis p̄tē renuntiare expresse appellationi suā interposita. cō cor. l. si quis libellos. C. de app. sicut & tacite, ut no. l. ad solutionē. i. q̄ C. de rei iud. s. Secundo no. q̄ probatio est fienda iudici. cō cor. l. i. j. C. de p̄di. ob. iur. cau. & ibi no. s. Tertio no. q̄ uerbū, Nolo, licet de se sit suspensiuū, tñ prolātū de libertate, operat̄ dispositiōē. cō cor. d. l. sed & si alio. s. j. ff. ad Treb. Ex pte i. j. no. q̄ penitentia nō recepta in dñū alterius, cō cor. l. de etate. s. Colus. ff. de in 16 ter. ac. & l. apud Aufidiū. ff. de op. lega. s. Secundo no. q̄ quis nō p̄tē renuntiare iuri suo in p̄iudiciū alterius. cō cor. l. i. j. C. de pac. 17 s. Tertio no. q̄ uariatio admittit, sine tñ alterius p̄iudicio, con-

cor. l. nōnunquā. ff. ne colla. bo. s. Rō impulsua fuit no. Cōpo. in d. c. statumus. de ele. li. v. j. quā prosequer, ut in gl. j. Rō dubitan- di fuit: quia separatorā separata est rō. ut l. si. ff. de calū. s. sic excq̄ p̄tio q̄ poterat opponi s̄ appellatē, si procederet bñficio appellationis, nō p̄tē opponi s̄ eū, ubi procedit beneficio simplicis qrelae ar. l. si mater. s. si quis at fundū. ff. de excep. rei iudi. Contra tñ hic statuit. Rō decidendi ponit in hoc. s. in fi. s. Nam uariatio ista, v3 trāsitus de appellationis uia ad uia qrelae simplicis, admittitur, sine tñ p̄iudicio iuris appellato q̄tū. p̄ laudius. ff. de op. leg. & l. nōnunquā. ff. de col. bo. Nō ob. s̄. quia hic loquimur in mā 19 odiosa, v3 oppositiōis criminū, uel defectuū, t̄ v̄ restringēda. ut c. odia. de reg. iur. cū si. q̄ hēt locū in materia nō odiosa: v̄ se- cus. Cōtra p̄tē j. opp. de c. cū. s. Romana, de app. ubi exclusus ab appellationis omisiōne uel renuntiatione. non audit p uia qrelae simplicis Sol. illa loquit in appellatione iudiciali, ista in extraiudiciali, cō cor. c. cōcertationi. de app. li. v. j. s. Secundo op. de c. cupiēt res. s. si vero. de ele. li. v. j. ubi excludit ad appellationē & extraiudiciali nō audit alia uia. Sol. ibi exclusus amittit ius suū nō prosecutione appellationis, & iō nō p̄tē ad illud redire alia uia. ut l. q̄r̄. s. si uenditor. ff. de edi. edic. hic at nō admittit ius suū nisi sequat s̄ eū suā, q̄ in rē trāsiet iudiciali. ut d. c. statumus. de ele. li. v. j. Collige ergo p̄ reipsum tres casus: quia aut loqueris in iudiciali, aut in extraiudiciali. Et tunc, aut nō prosequens apponē perdit ius suū, aut nō & c. Ad quā facit. c. si forte. & c. ab eo. de ele. li. v. j. s. Tertio op. de c. is qui de ele. li. v. j. ubi non audit et de bñficio appellationis super expressis. Sol. sibi nō fuit seruata forma circa iuri p̄statiōne: v̄ nō audit, et super expressis. hic non fuit seruata forma quo ad expressionē debite obiectiū. s. Quarto op. de c. ut circa uer. nisi. ubi audit su p nō expressis. Sol. ibi in tribus casibus exceptis, hic in nō exceptis. Collige ergo q̄ aut forma nō seruata circa obiectiū expressionē, aut nō seruata forma circa p̄statiōne iura- 21 menti. s. Primo casu distingue tres casus: quia aliqui nullū crimen uel defectus opponit. et tunc in prosecutione bñficio appellationis uel qrelae simplicis poterunt opponi arbitrio opponētis. ar. huius cle. a p̄rio sensu, aliqui aliquid crimē opponit debite. & tū illud p̄tē prosequi bñficio apponnis & qrelae simplicis, ut hic in j. excep. Alia at nō opposita in apponē nō poterit psequi bñficio appellationis, nec qrelae simplicis, nisi in tribus casib. exceptis in c. ut circa. ut probat in fa exceptione hic posita. Si at crimen oppositū est iudicite specificatū seu p̄positū, & idē, ut dixi. s. in s. ceterū. quia sup̄ illo nullo mō audit, sed sup̄ nō expressis, sic in casib. exceptis. aliqui aliqua crimina opponunt & oia debite: & idē ut s̄. Aut et indebite, & idē ut s̄. Aut aliqua debite, & aliqua indebite, & tunc quo ad debite proposita admittet utraq; uia: diuifum tñ. quo at ad indebite opposita neutra uia admittet: sed quo ad nulla tenus opposita admittet utraq; uia solū in tribus casibus exceptis 22 in c. ut circa. s. s̄ cō casu, q̄ nō est referuata forma circa iurim: & tunc circa exp̄ssa et specificē nō audit ulla uia: quo at ad non expressa, audit utraq; uia solū in casibus tribus exceptis. s. Quinto op. de fi. huius. s. ad principū iuncto. s. p̄ce. s. ubi admittit q̄ prosequēs suū interesse. p̄p̄riū uel cōe p uia simplicis qrelae: ubi nō poterat bñficio apponnis. Sol. hic loquit de appellatē & appellatiōi adharēte: ibi de nō appellatē, nec de adharēte, in quo nō hēt locū rō hic posita: ergo nec dictū. ut l. q̄ dicit. ff. de pac. p̄bat p̄ s̄ p̄cedentē. s. Sexto op. de c. statumus. ubi nō psequēs apponē, patit̄ penā ut s̄ eū p̄cedat, non tñ denegat sibi uia alio iudicio 24 agēdi & crimina opponēdi. So. illa intelligit s̄m istā: q̄a sicut uenies post t̄p̄a, ibi audit in eo statu in quo cām reperit, ut psequat solū q̄ prosequi p̄tē bñficio appellationis. ita hic audit intētās aliud iudiciū bñficio qrelae simplicis circa illa & nō alia, ut hic patet: q̄ non hēt locū, ut s̄. dixi, q̄ nō prosequēs appellationē punit com misione iuris sui & totalis processus: ut c. cupiēt. de ele. li. v. j. Et sic intellige gl. hic posita q̄ incipit, Nunquid ergo & c. Contra p̄tē 25 i. j. op. q̄ quia hic v̄ esse exceptio exceptionis: s̄. l. j. C. de do. p̄mis. 26 t̄ ubi nō est dare fictionē fictionis Sol. j. exceptio refert ad exp̄ssa, & nō ad expressa, de quibus loquit̄ prima p̄cūla. Cōtra partē 27 tertiā op. quia tex. s̄ ponit plura, quorū vnu lū p̄fuit p̄ aliud, s̄. s. quib. in prima. C. cōsti. So. prima loquit de celatē, alia de nō celatē, sed exp̄sse ei renuntiatē. s̄ cō dō op. de l. si q̄s libellos. C. de ap. 28 t̄ ubi appellatiōi suā quis p̄tē renuntiare, Sol. uerū est ad sui p̄iudiciū, ut ibi, non alterius, v3 appellati ut hic, s̄ Et ideo renuntias appellationi, non potest impedire quin iudex ad quē qui iam cepit cognoscere, pronuntiet super remissionē causā & eū q̄ dēnet 30 in expon. ar. huius. s. facit hęc particula ad. q̄ de dicit. gl. t̄ An is cōtra quē est impetratum rescriptū, possit eo uti inuito impe-

trante. De quo Inn. in c. ex q̄stione. de resti. spo. v3 q̄ dicitio impetrantis non obstat: sed istud esset uerum quādo iam esset citatus is q̄ quem, sicut hic appellatio hēt uim citationis: & iō licita est p̄sentia. ut d. c. statumus. Secus ergo q̄n non fuit citatus, v̄n de re integra v̄ esse locus p̄nē, ex quo nulla est captio actoris. & sic v̄ t̄ diligētia facta p̄ appellatū in cā appellationis quo ad impetratiōne remissionis. s̄. t̄ps p̄xiū ad p̄sequendū, p̄s̄t appellatū si fuit citatus; nō aliās: q̄ est notandū. s̄ Quare, nunquid ista p̄batio dēat esse plena. Gl. determinat q̄ sic. Cōtra hoc opp. gl. de no. Cōpost. in c. statumus. qui tenet, q̄ semiplena sufficit ut p̄cedat s̄m formā dictā de re. Sol. illud hēt locū in alijs terminis: q̄ dic, ut in gl. Nota ergo ex ista gl. t̄ quo ad effectū deuolutiōis & processus ulterioris sufficit probatio semiplena de appone. Et sic v̄ dicendū ad effectū absolutiōis ad cautela, ut sufficiat probari ap- 34 p̄onem semiplene: q̄ est notandū. Rō tertiā gl. nō v̄ bona: q̄a ē forma requirit in quacunq; appone a grauamine, ut c. cordi. de app. li. v. j. & sic illa dēret probari. Cōtra p̄tem vltimā opp. de 35 s̄. sequē. So. non admittit appellas, ut hic appellatē dicitur: eo tñ uolente & patietē bñ admitteret, p̄ quo facit, quia sciet̄er & uolenti & c. ut l. cū donationis. C. de tran. cū tex. s̄. dicit q̄ appellans repellit. q. d. non tñ ab homine, quantū a iure. Sed gloss. ibi sub inlante appellatū, tñ non p̄bat. tñ dic q̄ si homo non repellat & admittantur probationes super oppositis quā poterat repelli, & per eas probantur opposita, tunc stabimus ueritati probatā, ut in contra. & imputetur parti, quare non repulit & cōsensit: quia dānum q̄ quis sua culpa & c. de re. iur. lib. v. j.

1 Omisio formae in parte appellationis iuris, uitiat appellationem ac si esset omissa in totum.

2 Omisio formae iuris in appellatione proponenda, an debeat uitiare probationem factam super criminibus oppositis indebite.

3 Materia peccans in forma, uel aliās iniusta, non est admittenda.

4 Illud quod non debuit fieri aliquoties, tenet si est factum.

5 Quaedam impediunt contrahenda quae non dirimunt contracta.

6 Confessio aduersarij dicitur legitima probatio.

7 Veritas praeualeat opinioni.

8 Locus non est coniecturis in certis.

9 Probatio si reperit facta super fundamento reprobata, an ualeat.

10 Probationi consentiens tacite uel expresse non potest conueniri.

11 Protestatio in probationibus saluo iure, non admittendorū, qd operetur.

12 Probationis admissio an repellat habentē ius excipiendi super criminibus super quibus probata fuerunt absq; probatione alicuius interlocutoriē super amissione illius.

13 L. l. v. s. Hic est ultima ps. quā subdiuide in duas. In prima ponit repetitiō huius dicti, ex quo insurgit tacita qō. In fa qōnis r̄sio. Secunda ibi: p̄bationē. Casus. Licet probatio recipi nō dēat super articulo nō amissibili, recepta tñ p̄batio indicat. h. d. Omisio] s̄ sub. in totū, uel in partē. [Proponēdū] s̄ sub. nisi in tribus casibus exceptis, ut c. ut circa. alle. [Appellat] s̄ sub. q̄rit, an probationē iā factā p hoc uitiat: Et r̄ndet, q̄ nō, ut sequit. [Factā] s̄ iudici corū iudice, ut s̄. s̄ p̄ce. [Legitimē] s̄. eo uocato, & p̄sentiente expresse, uel tacite. Ex particula p̄a no. t̄ q̄ materia peccans in formā, uel aliās iniusta, nō est admittēda, sed repellēda. s̄ cor. c. si forte. de elec. li. v. j. Ex particula fa no. t̄ q̄ illud q̄ fieri non debuit, tenet si tñ factum fuit. s̄ cor. l. j. s̄. bidui. ff. q̄n app. sit. s̄ Secundo no. t̄ q̄ q̄da impediunt p̄henda, q̄ nō dirimunt iā contracta. s̄ cor. l. p̄re furioso. ff. de his qui sunt sui, uel ali. iuris. s̄ Tertio no. t̄ q̄ cōfessio aduersarij est legitima p̄batio. s̄ cor. l. certū. s̄. si quis absente. ff. de cōf. Rō dubitandi fuit: quia probatio reperit facta sup̄ fundamentō reprobo, v3 sup̄ materia nō amissibili: & sic nō debebat ualere. ar. l. legi. ff. de ex. rei iudi. s̄ tñ hic statuit. Rō decidendi fuit: q̄ quia ueritas p̄ualeat opinioni, ut l. licititas. s̄. ve ritas. ff. de offi. p̄fec. t̄ & in incertis est locus coniecturis: nō at in certis, ut l. cōtinuus. s̄. cū ita. ff. de uer. ob. Attēdet igit p̄batio ueritatis, & nō p̄sumpta calūniā, q̄ cōiecturat in opponente crimina, uel defectus nō p̄c̄tate uel aliās nō seruātē p̄stitionē. d. c. ut circa. s̄ T̄no ob. s̄. quia locū hēt in fundamentō reprobo, uel quia p̄batio nō releuat. ut l. ad p̄bationē. C. de prob. uel quia est improbabile p̄ rerū naturā, secus ubi est probabile, sed p̄ p̄sumpta calūniā articulantis, uel penā eius nō seruantis formā iuris, nō erat sua materia admittenda: t̄ tunc probatio facta super ea, v3 q̄, quia aduersarij in hoc p̄sentit tacite uel expresse. & iō nō hēt, de quo pos- sit cōqueri, & ueritas dēt in hoc p̄ualere. & c. Cōtra primā partem op. de. d. c. ut circa ubi omisio formae p̄stitionis nō repellit ma- teriā oppositā. Sol. hic q̄n est defectus, nec et̄ proponēdus in casibus exceptis: ubi q̄n est defectus circa iuri p̄statiōne, nā tunc p̄iud-

dicat in expressis, sed non in non expressis, in casibus tñ exceptis. Cōtra p̄tē sam op. de eo q̄ no. Io. An. in c. cū q̄tingat. de of. dele. 11 ubi talis probatio non prodest. So. sibi est materia admittā ad p̄batio saluo iure non admittēdorū: hic at simplr. s̄ At ista admisiō solita est fieri p ordinariū: & sic q̄n; seruari uidi in curia auditori Camera, nō tñ in palatio. Rō, ut p̄tēat exp̄ssis remissionis. Præterea q̄n; testes producunt affirmati: & ex hoc non inducitur admisiō materiae: alias putarem q̄ sic, ita q̄ licet seruet̄ in palatio, ut feratur expressa interlocutoria super amissione, uel repulsiōne, tñ non est necessaria. Nam sufficit receptio testium super ea, ex qua tacita inducitur admisiō. ar. l. i. j. ff. de iur. i. com. iudi.

1 Plerisque, dictio est distributiuā.

2 Facultates consistunt in bonis temporalibus.

3 Propositio hypothetica quae dicitur.

4 Religiosus, uerbū simpliciter platiū includit oēs cuiuscunq; ordinis.

5 Clerici seculares an p̄prehendant sub dispositione cle. i. plerisque, de cle.

6 Pontificatus uocatur dignitas episcopalis.

7 Serenitas est claritas seu mundities.

8 Collator ordinarius debet procedere in conferendis beneficijs.

9 Spiritualia diu esse non possunt sine temporalibus.

10 Populi appellatione continet clerus in fauorabilib. secus in odiosis.

11 Prælatus debet p̄cesse & p̄desse subditis.

12 Vagatio in uiro ecclesiastico amputanda.

13 Paupertas an dicatur reprobata in episcopis.

14 Pauperes non uenerantur, ut diuites.

15 Numerositas eorum est reprobata, ne uideat eorū auctoritas.

16 Materia incaute prouisionis amputanda.

17 Sedes episcopalis apud infideles remanet sacra.

18 Sedes episcopalis ab infidelibus occupata, ab alijs inferioribus a Papa non potest cōferri.

19 Locus sacer apud infideles captus, an remaneat sacer.

20 Ius postliminiū restituit integre in pristinum statum.

21 Sedes episcopalis etiam non existens intra manus infidelium, si caret populo & clero, non potest conferri per inferiores a Papa.

22 Ablatiui absoluti important conditionem.

23 Clem. in plerisque, de elec. est odiosa. & sic restringenda.

14 N pleriq; . s̄. Suprà in p̄ce. cle. dixit quid iuris q̄n appellas ab electione uel prouisione, opponit defectus in formā prouisionis uel electionis: hic ponit in p̄e v̄nū defectū, qui p̄tē in formā opponi, v3 q̄ electio uel prouisio est facta p̄ tenorē Apostolicæ prohibitionis: & p̄tē dicit q̄ tractat ista cle. de prima parte rubricæ, nō de fa: quia electus s̄ hęc prohibitionem nullā hēt p̄tē, cū sit nulla ipso iure, p̄ decretū irritas appositū. Diuido eā in quinq; ptes. In p̄a ponit cā impulsua huius p̄stitionis. In secunda ponit ipsa cōstitutio. In tertia ponit s̄ faciētis punitio. In quarta ponit gestorū in p̄riū p̄ decretū cassatio. In q̄ta ponit aliorū casuū istu nō tangentiū referuatio. Secunda ibi uolentis Tertia ibi: q̄ s̄. Quarta ibi: nos eū. Quinta ibi: sane. vsq; ad finē. Iterū prima subdiuidit in duas: q̄a in prima ponit actus, in fa effectus qui impulerunt actorē ad istā cōsultōnem. Secunda ibi: qui. Casus. Prouisio facta de ecclia cathedrali clero carētē & p̄p̄s Christiano circa licentiā sedis ap̄tice sp̄alē, nulla est ipso iure: & prouisus q̄ cōsentit, si religiosus fuerit, inhabilis efficit. h. d. In pleriq;] s̄ distributiuū est. ut l. pleriq; . ff. de in ius uo. melius. l. oēs. s̄. primū legiis. C. de epi. & cle. [Ecclesijs]. s̄. cathedralib. [Facultatū] t̄ hoc est bonorū tēporaliū. [Et p̄p̄o] iusta copula, Et, sequit̄ orōne p̄fectā, v̄n nō v̄ cōpropositio de copulato extremo. Et sic nō v̄ categorica, sed hypothetica, quasi repetat post istā copulā uerbū, carentib. p̄missum, s̄m Card. Medi. q̄ plene dicitur hic p̄ eū. [Religiosos] t̄ quia indefinite loquit̄, p̄prehēdit oēs cuiuscunq; ordinis existat. ar. s̄. e. cle. j. t̄ Nec mirū: quia cle. ista locū hēt et̄ in clericis secularibus, & sic duo ḡna clericorū p̄prehēdunt, nec alia sunt, ut in d. c. duo sunt. s̄. de clero & populo habes. s̄. in. p̄. s̄. j. [Pontificatus] t̄. i. dignitas ep̄alis. [Qui] s̄. religiosi prouisi. [Serenitatem] t̄. i. claritatē, & munditiā. Ex particula j. no. q̄ religiosi magis irritant uitio ambitionis, q̄ clericis seculares. s̄ cor. c. quarun dā: de ele. li. v. j. s̄ cō dō no. t̄ q̄ in p̄uisionib. bñficioꝝ & ecclesiarij fiendis perinde dēt superior p̄cedere. s̄ cor. c. graue. de p̄ben. & c. Tertio no. t̄ q̄ sp̄alia egēt sub sidio t̄paliū, quia diu sine eis eē nō p̄t. s̄ cor. j. q. in c. si q̄s obiecerit & c. s̄ Quarto no. t̄ q̄ apponē p̄p̄i nō p̄nēt̄ clerus. s̄ cor. c. si snia. de sen. ex. li. v. j. q̄ est uerū in odiosis, secus in fauorabilib. ar. inst. de iur. na. s̄. p̄sbyter. & hic p̄ Io. An. Ex p̄cūla. i. j. no. t̄ q̄ platus dēt p̄fesse, & p̄desse subditis. s̄ cor. 8. q. j. c. q̄ ep̄atū. s̄ cō dō no. t̄ q̄ uagadi mā est in uiro ecclesiastico 13 amputada. s̄ cor. cle. v. nica. C. de renū. s̄ Tertio no. t̄ q̄ paupertas

- 14 obest dignitati pontificali: nō em sic habent in ueneratiōe pauperes ep̄i, sicut diuites. sed istud est maximus abusus p̄ curiā Romanā & in tremigis magnos practicas, q̄ si bñ ipse in specie.
- 15 cor. c. j. de priu. q̄ quia si numerofitas ep̄orū reprobat, ne uilescat eorū autoritas et si subest mēdicitas, certē multo magis est reproba q̄ adest & paupertas, s̄m Pau. Ino. & status paupertatis solutus vt in mendicante, q̄ nescit nō medicare, cū sit altera n̄tura. Rō dubitādi fuit: q̄a pp̄ longā distantiā videbat sedes ap̄lica non p̄sūda. ar. c. nihil. in fi. de elec. Cōtra hic statuit: & et q̄a nō debuit
- 16 restringi p̄as ordinaria. Rō decidēdi fuit, ut amputaret materia incauta prouisiōis, ex qua p̄cedebant inconueniētiā hic positā. Et p̄ hoc r̄ndet ad q̄. p̄ferim, quia ubi est carētia cleri & p̄p̄i christiani, cessat timor, de quo. in d. c. nihil. Cōtra partē j. opp. q̄ a licet sedes ep̄alis sit occupata p̄ hostes, nec hēat clerū & populū christianū, nō tñ desinit esse sacra, nec esse sedes, ut l. in tm. §. sacre ff. de re. di. vñ vt q̄ possit p̄ferri p̄ superiorē. Sol. nō desinit esse sacra, tñ nō p̄t p̄ferri rōne hic assignata: & sic hēs cām impulsuā
- 17 & finalē huius, cle. q̄ scd̄ d̄ hoc de l. cū loca. ff. de religi. t̄ vbi lo cus facer desinit eē dū est captus ab hostib. So. eo respectū, q̄a caret ministris sacris ceset desijisse eē facer; ipse tñ locus uerē remanet sacer. Rō, q̄a oia recuperant iure postliminij eo recuperato. ut d. l. cū loca. & l. id. q̄ ff. de le. j. ita nō. vij. q. j. c. pastoralis. l. fi. Gl. in l. in tm. §. sacre. ff. de re. di. dicit, q̄ diruptiōe edificij locus nō desinit eē facer, ut ibi, sed desinit eē facer occupatiōe infidelium ut l. cū loca. Sed dici idē p̄ oia quo ad recuperatiōe p̄ditorū destructiōe, ar. l. proponebat. ff. de iud. facit q̄ no. In. & Host. in c. j. de ope. nō. nun. q̄ Terriō q̄ istud opponit de ista cle. ubi nulla sit mētio de hostiū p̄ate, seu tyrānie. Sol. cōiter p̄tingit q̄ ibi est carētia cleri & populi christiani, q̄n hostiū adest tyrānia; tñ si ali cubi eēt talis carētia et sine hostiū tyrānia, h̄ret locū ista, cle. q̄ solū p̄siderat h̄mōi carētia, nō attēto vñ proneniat. Et istud sentit hic Pau. dū dicit, q̄ cle. quāuis, j. de for. cō. licet p̄mittat ep̄o expul so suā exercere iurisdictionē extra, tñ eo mortuo hēt locū ista cō. stitutiō: imō exp̄sse hoc tenet sup̄ tex. Glo. magna q̄rit, q̄d si ciuitas caret altero tm̄, an hēat locū prohibitio huius cle. Arguit p̄ & q̄ finaliter tenet, q̄ cesset p̄hibitio. Idē Pau. & Guil. de Mō. Lau. & puto q̄ bñ: q̄a tex. nō habuit respectū ad logicā, sed solū ad bonā iustitiā, vñ q̄ ubi vtrūq; deficit, i. q̄ i ciuitate nō sit clerus, nec eēt sit populus christianus, q̄ tūc hēat locū prohibitio, ibi em̄ tūc est maior defectus pp̄ maiorē carētia christiolarū, vñ cautius agendū: q̄ defectus nō est q̄n est duntaxat carētia cleri uel populi quia ista uerba. l. Carētia. populo & clero christiano, sunt ablati
- 21 ui absoluti, t̄ & resoluunt in uim cōditiōis, negatiuē: ut l. a testato re. ff. de cōdi. & de. q. d. non est prouidēdi ecclesiā si caret uel de factū hēt cleri & populi christiani. Et iō ad hoc ut ista prohibitio stet in suis terminis, requirit, q̄ nihil sit, vñ nec populus, nec eēt clerus, ut l. si h̄rēdi plures. ff. de cōdi. & de. Verū s̄m Car. Medi. esset d̄ia utrū diceret: Ecclesia ista caret clero, & p̄p̄o christiano caret. Nā p̄rio casu licet nō sit proprie copulatiua, hēt tñ cō. iunctiōe uerbale in se, & sic operat. idē s̄m eū, ac si esset mere copulatiua, q̄ proprie est hypothetica; vñ carētia solū p̄p̄i nō nocēbit prouisiō: q̄a nō est defectus amborū. Scd̄ uerō casu est: a tegoria cū sit de copulato extremo: & sic carētia subditū, uel existētia unius tm̄, non sufficit ut fiat p̄uisio: quia censet carere vtroq;: cū altero careat, q̄ tñ nō fuit de mente cōditoris: requirit h̄c p̄curus, ut in quolibet sit de factū. vñ secus si in altero tm̄ eēt.
- 23 t̄ p̄ quo facit, quia ista prohibitio cū sit restrictiua p̄as ordinaria, est restringēda, nō laxanda. Et sic uerificet solū, ut locū hēat q̄n est defectus oium copulatorū, nō at q̄n aliquorū & aliquorū non. Ad istā facit optime. l. si is q. ij. §. uerū cū sua materia. ff. de re. di. & q̄ ibi no. p̄ Bar. maxime in materia copulatiuā i quarta opposi. Steph. & Gen. §. quia s̄m eos, copula hic ponit p̄ distincta, sed certe hic nō subest rō huius expōitiōis: & sic nō hēt locum. l. cum quidam. C. quidam. C. de uer. signi. & l. cum patre. §. pe. de le. ij. & facile erat conditori ponere ditium.
- 1 Prouidentes in beneficiis non sunt ita faciles ad prouidendum, sicut prouisi ad recipiendum.
- 2 Nullus est signū vniuersale, vñ q̄quid post se inuenit, totū destruit.
- 3 Patriarcha cōstantinopolitanus licet hēat similia priuilegia Papae, non p̄t prouidere de sede ep̄ali carētia clero & populo.
- 4 De cetero, verbum importat t̄ps futurum.
- 5 Præpollens dicitur excellens, dotatus, uel honoratus.
- 6 Sedes apostolica non moritur.
- 7 Adiectiua duo respectu eiusdē substantiæ debent p̄uari copulatiue.
- 8 Electio est medium prouisiōis: vnde simpliciter illa prohibita, &

electio censetur prohibita.

9 Aliquo prohibito, oia censent prohibita ex quibus peruenit ad illud.

10 Prouisiōis appellatiōe non uenit electio in materia odiofa.

11 Populus an constituatur ex duobus.

12 Episcopus non p̄t ordinari in loco nisi ad sint ad minus decem.

13 Religiosorum appellatiōe continentur canonici seculares.

14 Licentia, est licentiam tribuere.

15 Prouidendum est contra malitias hominum.

16 Prouisiō ecclesiarum carētia clero & populo spectat ad Papā.

17 Pastor potest sumi largē & strictē.

18 Licentia abbas circa monachum eligendum in electione reproba ta de nihilo operatur.

19 Abbas punitur pena arbitraria concedens monacho ad consentiendum electioni.

20 Pena non statuta a iure, est arbitraria.

OLENTES. Hęc s̄a pars principalis, q̄ subdiuido in tres. In p̄ia ponit exordiu. In s̄a statutū interfere dō vñ exceptionē. In tertia ponit quādā extēsiōe. Secūda ibi de consilio. Tertia ibi nullus. Vt frequētius t̄ dicit p̄ respectū ad prouidentem, qui nō sunt ita faciles ad prouidendū, sicut prouisi ad recipiendū: nō at dicit, ut facit d̄ia inter seculares, & religio sos, licet Paul. ar. dicat. [Prouidētia. l. per tēni statuto & c. [Fratrū] Minorū: qui sunt isti, & quare appellent fr̄es: dic ut dixi s̄. in p̄. in prin. [Nullus] t̄ vniuersalis negatiua est, vñ oēs includit, ut l. a p̄. C. man. l. nullus. de reg. iur. Et sic mulierē, Imperatorē, regē, t̄ Patriarchā Constantinop. qui hēt s̄ilia priuilegia Papae. 2. d. i. re nouātes; & et legatū Card. s̄m doc. & i. Aut. de eccl. i. §. j. coll. ix. [Decetero] t̄ excludit igit t̄ps antierius: de quo dic, ut s̄. in p̄. in §. h̄. [Præpollēs] t̄. i. excellēs uel dotatus seu inuitatus uel honoratus super hoc. l. p̄uisiōe h̄mōi. [Sedis ap̄licæ] t̄ q̄ nō morit, ut de rescrip. c. si gratiose. q̄ est uerū q̄n hostes expulerunt Christianos, alias superior p̄t ibi ponere clericos si infideles paterentur, s̄m Host. i. c. ij. de ope. nō. nun. & hic p̄ Steph. & ibi p̄ Inn. tñ ḡnalitas huius cle. facit in p̄riū. & s̄. dixi in tertia opp. [Et subditis] uides q̄ hic s̄it sicut in prin. ponit ista copula, & post orōne perfectā: & tñ cū q̄ adiungit, nō requirit aliquod substantiuū, vñ necesse est q̄ repetat p̄ subauditū uerū antecedēs substantiuū. l. careat. t̄ em̄ t̄ aduerte quia ista duo adiectiua. s̄. clerus, & populus christianus, copulēt respectu eiusdē substantiæ. s̄. ciuitatis: vñ si eēt p̄bata affirmatiuē necesse eēt p̄curus amborū. ut l. Titia textores, i. prin. ff. de le. j. l. seruis urbanis. §. si. ff. de le. iij. Nō ob. l. qui p̄cubinā in prin. de le. iij. quia aliq̄n illud substantiuū est ḡnale uel indefinitū: & tunc nō requirit p̄curus, ut d. l. qui p̄cubinā. secus si est particu lare; & in p̄posito est indefinitū respectu cuius copulant. Idē et si fuit p̄lata negatiuē, requirit p̄curus, ut hic. secus at q̄n copulāt mentaliter nō respectu alicuius substantiæ: quia tunc aut copulāt p̄ se principaliter, & sufficit alterū esse uerū, ut l. j. ff. de his qui nō. in fa. Aut copulāt respectiue ad aliud: & tunc necesse est q̄ in terueniat p̄curus oium, ut l. si h̄rēdes plures. de cōdi. inst. nisi ali ter colligat ex mēte dispoñētis, s̄m Bar. in d. §. utrū. [Prouideat] largē sumit, ut sit p̄hibita eē electio t̄p̄ quā peruenit ad p̄hibitū.

9 ar. l. orō. ff. de spon. idē hic Pau. Nō ob. c. si dignitatē. de p̄b. t̄ q̄a locū hēt in ambitiofis gratiis h̄c secus. [Subditis] t̄ ergo duo sub ficere uident. ar. l. ubi numerus. de testi. Cōtra tñ Pau. pp̄ uerbū, p̄p̄o, ut sic sint saltē decē necessarij, ut c. vnio in fi. x. q. iij. sed for san dē eē p̄p̄s idē ex quo sunt saltē duo, ut l. sic. §. si. ff. q̄ ciuiliq; s̄ vniuer. nō. t̄ cū licet sit in eis uis totius populi, nō tñ eēt ep̄s hono ratus nisi h̄ret saltē decē. ut d. c. vnio. [Religiosus] & sic oēs p̄pre hendunt t̄t canonici regulares, ut c. abbatēs. §. de rescrip. & c. cū

14 rōni. §. e. u. [Licentia] t̄. i. licentia sibi tribuat, q̄ alias est necessā

15 ria, ut patet in c. si religiosus. de ele. li. vj. Ex particula p̄ia nō. t̄ q̄ prouidendū est t̄ malitias & temeritates oium. p̄cor. l. eū que teme re. in prin. ff. de iudi. Ex particula s̄a nō. t̄ q̄ p̄uisio ecclesiarū carētia clero & p̄p̄o christiano est sedi ap̄licæ reseruatā. p̄cor. ex tra uagās Bon. viij. q̄ incipit, Sancta Romana. Ex particula iij. not. q̄ ubi aliquid p̄hibet, p̄hibet & oia q̄ sequunt ex eo, uel ob id. p̄cor. l. nō dubiū. C. de legi. Opponit de c. ne. p̄ defectū. de elec.

17 ubi pastor sumit p̄ inferiorē ep̄o. Sol. t̄ ibi largē, h̄c strictē q̄ Se cundū op. de c. si religiosus. de ele. li. vj. Sol. ibi electio erat cano nica. t̄ Et iō licentia si dēt est attendenda hic, at erat electio repro

19 bas: & sic licentia non est danda, & data nō p̄ficat electo; t̄ & of ficat cōcedenti ut punitur pena arbitraria: t̄ ex quo certa nō est sta tuta lege uel cōsuetudine, ut l. ab imperatore cū gl. sua. ff. de puari.

1 Episcopus dicitur post consecrationem, ante electus.

2 Receptus in ep̄m ad sedē nō habentē clerū nec populū, vñ r̄ receptus

rit charactere, ut dici ualeat ep̄s, licet non recipiat charactere.

3 Episcopalis dignitas an sit ordinis, an honoris.

4 Degere, est uiuere, seu manere.

5 Monachus consentiens electioni ad ep̄atū carētia populo & clero punit, q̄ nō p̄t ascendere ad administratiōem ecclesiasticā aliq̄.

6 Administratiōes temporales sunt potius oneris quam honoris.

7 Religiosus consentiens electioni ad episcopatum carētia populo & clero, priuatur quacunq; prima dignitate.

8 Licentia & consecratio indebite facta, habetur pro non facta.

9 Pena aliquoties p̄t maior imponi, ut ceteris transeat in exēplū.

10 Honoris est ascendere.

11 Gradus consideratur in honoribus.

12 Superior aliquando subest inferiori.

13 Character non imprimitur in consecrato uoluntaria, licet temeraria.

14 Character imprimitur in consecrato uoluntaria, licet temeraria.

15 Ep̄s qui renuntiat dignitati, p̄t exercere aliq̄ que sunt characteris.

16 Religiosus electus & consecratus absoluitur a potestate abbatīs, cū licite consecratur: secus si reprobi.

17 Clem. in plerisq; de elec. quo ad penam non procedit quo ad clericos seculares, licet constitutio habeat locum in omni clerico.

18 Religiosus prouisius de episcopatu carētia clero & populo ante consecrationem, an punitur pena clem. in plerisq; de elec.

19 Hypothetica d̄ oratio q̄n dua orationes copulant sub eadē copula.

20 Copulatiua requirit utranque partem ueram.

VOD SI. Hic est tertia pars principalis, quā subdiuido in duas. In p̄ia ponit pena carētia honoris ep̄alis, quē p̄sumpsit h̄re. In secunda pena inhabilitatis ad alios honores. Secunda ibi: sed in t̄at. [Cōsecrari] t̄ tunc em̄ cessante ista prohibitione quis efficit ep̄s, antē at electus, ut dixi s̄. in p̄. & c. in prin. [Honore] attendē: quia nō dicit, q̄ non sit ep̄s, sed q̄ non recipit uel admittat ut ep̄s: t̄ ex quo patet, q̄ est uere ep̄s pp̄ characterē impressum, sed executionē non habet honoris ep̄alis.

3 t̄ Et facit q̄ ep̄alis dignitas nō est ordo, sed honor. & sic pro opinione Theologorū: Canonistā q̄ de hoc p̄ Guil. & dixi s̄. in p̄. in prin. & no. in c. clericos. 2. d. di. [Degat] t̄. i. uiuat seu maneat. [Cu iuslibet] t̄ ep̄alis, s̄m gl. & sic habes, t̄ q̄ administrator eēt t̄ palium dicit a fcedere uel h̄re maiorē gradū quā nō administrator: vñ p̄ hoc vñ q̄ non p̄t iste eē procurator ad negotia aliqua promo ueda. Tñ puto q̄ tex. habuit respectū ad administratiōe, p̄t est b̄ficiū uel officij ecclesiasticū, licet sit ad nūm̄ reuocabile, t̄ quia si administratiōes t̄pali sunt potius ad onus t̄ ad honorē, quo onere non vñ excusatus, cū pena nō solear tribuere immunitatē: t̄ ḡnalitas huius tex. satis uiget ad oppositū. [Assensus] t̄ ergo p̄latura an obtenta non priuat p̄ h̄c iura, s̄m Io. An. & Pau. q̄ non placet p̄p̄ uerbū, Iaceat prostratus. Nec ob. q̄ non habuit possessiōne pacificā: quia non dēt eē melioris p̄ditionis & c. c. eū qui. de p̄b. li. vj. & ut sua ambitio sit punita. Q̄n at uacēt b̄ficia p̄lecrati an tres menses, & an uacēt in curia uel in loco habitē possessiōnis, hic plene p̄ Pau. gl. in cle. si duobus. ut li. pen. Host. in c. cū in cunctis. de elec. Ex particula p̄ia nō. t̄ q̄ licētia & p̄secratio inde bite facta, pro non facta h̄rē quo ad iuris effectū. p̄cor. c. si eo t̄pe. de ele. li. vj. Ex particula s̄a nō. t̄ q̄ pena q̄nq; imponit ultra id in quo deliquit, ut sit exēplaris. p̄cor. l. aut facta. ff. de p̄g. Nā hic iste religiosus pp̄ delictū p̄peratū circa p̄secrationē punit, nedum in quacunq; alio ep̄atu. immo & in quocunq; alio honore suā reli giōis, uel extra, ut ceteris ambitiofis sit exēplū. q̄ Scd̄ d̄ nō t̄ q̄ ho nor est a fcedere: t̄ in honoribus gradus p̄siderant, ut l. ut grada tim, in prin. ff. de mu. & ho. q̄ Tertiō nō. s̄m Steph. casum sp̄alem;

12 t̄ in quo inferiori subest superior. conco. c. hoc nequa. vij. q. j. & c.

13 post translationē. de ren. Opp. de c. maiores. de bap. Sol. t̄ ibi in cō

14 secrato uoluntaria absoluta, in quo character nō imprimitur: hic in p̄secrato uoluntaria propria, licet temeraria: licet secus s̄m gl. Idē Steph. vide c. si. 64. di. & c. ij. & c. iij. 65. di. & q̄ no. in c. p̄uida. in gl. electio. de ele. li. vj. q̄ Secundo opp. de c. j. de ordi. ab ep̄o qui.

15 Sol. t̄ ibi in ep̄o nullus ecclesiæ, quia renuntiauit dignitati q̄ aliq̄ p̄t, ubi rōne reliquari p̄cedentis dignitatis. ut l. cū q̄s. §. j. ff. de pot. hic in eo qui pp̄ delictū suū nunq; fuit effectualit ep̄s, q̄ h̄t habuit characterē impressum. q̄ Tertiō opp. de c. statutum. 18. q. j.

16 t̄ ubi electus & p̄secratus ep̄s absoluitur a iugo obedientiæ regula ris. Sol. ibi in p̄firmato & consecrato canonice: hic reprobi q̄ quo

17 ad penā eius, h̄rē pro nō confirmato. Quero, t̄ an ista pena locum hēat in seculari clerico? Dic q̄ nō, quia licet prohibitio extendat, uel hēat locū in oī clerico, pena tñ solū uendicat sibi locū in reli gioso, ut patet ex tex. Et est rō: quia frequentius ad tales p̄laturas

18 accedunt religiosi q̄ seculares, ut s̄. c. cle. q̄ Scd̄ d̄ q̄ro, t̄ an hēat lo

cum ista pena in prouiso nondū p̄secrato, ut sic punitur hac pena eo ipso q̄ consensum p̄buit suæ prouisiōi. Gl. dicit q̄ nō, q̄a tex. requirit utrūq; l. prouisiōne, & p̄secrationē: ergo prouiso sola nō sufficit. ar. l. si h̄rēdes plures. ff. de cōdi. inst. Vide, hic est prouisiōi hypothetica, t̄ quia copulant duæ orōnes, sed nō pp̄ se, sed resp̄e ctuē ad aliud. t̄ Et iō. requirit p̄curus amborū, vñ vñ non suffi ceret. Itare: aliās sic, ut l. j. ff. de his qui nō. in fa. & d. l. si h̄rēdi plu res. quæ sic concordantur, ut no. Bar. in d. §. vtrum.

1 Decretum Papae ligat ignorantes.

2 Ecclesia cathedralis sunt boāie reseruate.

3 Ius Papale non tollit consuetudinem contrariam p̄scriptam, de ea non facta mentione.

4 Ius an tollat consuetudinem sequentem.

5 Consuetudine noua p̄traria an tollat dispositio cle. in plerisq; de ele.

6 Statum contra decretum Principis est nullum.

7 Papa constitutio derogat consuetudini contraria, si hoc exprimat.

8 Electio celebrata contra decretum irritans distributiōe, est nulla.

OS enim. Hic est quarta pars principalis, quā subdiuido in duas. In p̄ia ponit decretū annullans gesta in p̄rium. In s̄a ponit decretū cassans p̄ria consuetudinē. Secunda ibi: p̄ria. Attentari intelligo a sc̄ete uel ignorante: q̄ quia decretū ligat & ignorante, ut e. s̄ b̄ficia. de p̄b. li. vj. t̄ hodie at non est ne cessaria ista cle. cū oēs eccl̄e cathedrales q̄cūq; sint, sint reseruatæ, & tanto magis reseruant, quātō nobiliori clero, & populo poten tiori christiano sunt plenæ: sed ibi non timet ambitio religiosorū, sed n̄ forū, p̄p̄in quorū & c. [Cōsuetudine] t̄ h̄c b̄ficia p̄scripta, ut c. cū ecclesia Sutrina. de cau. pos. & proprie, alias nisi hoc fuisset ex pressum, nō esset ei derogatū, ut c. j. in fi. de cōdi. li. vj. & ibi not. con cor. in gl. t̄ an at p̄ hoc decretū deroget cōsuetudini nouæ in choate post istā cle. Nō vñ: quia non dānat institutiō p̄ria futura, sed solu p̄terita. ad idē cle. dudū de sepul. Tñ Guil. dicit, q̄ dānat tanq̄ irrationabilis, & ecclesiæ onerosa, & sic nō ualeret futura. ut c. si. de cōsue. cōfirmat: q̄a inferiorēs Papa in casibus Papæ reser uatus nihil p̄t agere, nec declarare, & sic ex eorū actib. ex quibus al̄s inducit cōsuetudo, ut l. de quibus. ff. de legi. nō p̄t h̄c intro duci cōsuetudo. Ex particula p̄ia nō. t̄ q̄ factū t̄ Principis decre tū, est ipso iure nullū. p̄cor. cle. cū rōni. iuxta fi. & cle. ne Romani. in fi. prin. §. e. u. Ex particula s̄a nō. t̄ q̄ cōsuetudine sua p̄t Papa derogare cōsuetudini p̄riæ, si tñ hoc exprimat. con cor. c. j. in fi. de cōdi. li. vj. iura antiqua & noua approbata & reprobata cōsuetu dinē, uide no. p̄ Io. An. in nouella sup̄ rub. de cōsue. Quæro, an ual eat electio facta de taliter inhabilitato, uel prouiso ad aliquā ad ministratiōe uel honorē? Gl. & bñ dicit, q̄ nō, quia talis electio & prouiso est facta t̄ prohibitionē huius cle. t̄ iō cadit sub de creto irritante. con cor. l. codicillis. §. instituto. Na istud decretum annullat etiam distributiōe gesta in contrarium.

1 Facultas idem est quod potestas.

2 Statuta ad diminutionem non debent operari augmentum.

3 Dispositio limitata, limitatum producit effectum.

4 Religiosus consentiens receptiōi ad quacunq; dignitatē aliā ubi ep̄atu eēt carētia clero & populo, nō incurrit penā cle. in plerisq; de ele.

5 Electio contra dispositionem cle. in plerisq; de elec. agentis nomine ecclesiæ, an possit opponi de nulla prouisione exceptio.

6 Mendicantes quare appetant ita frequētius dignitates, et ad eas eligi.

7 Anglici, Normani, Poloni appetunt fortiter bibere, ne anima eorū remaneat in secco.

8 Episcopatum desiderans an peccet mortaliter.

9 Episcopatus optantes ferē peccant omnes mortaliter.

10 Episcopatum est ordo, officialis, non sacramentalis.

11 Papa an possit committere non episcopo illa que sunt ordinis.

12 Negligentia vnus non p̄t suppleri per aliū, nisi a iure concedat.

13 Negligentia in male faciendo punitur abiq; monitione alicuius.

AN E. Hic est quinta pars principalis, in qua ponit pro restatio. [Aliarū] t̄ regulariū. [Facultatū] t̄. i. p̄p̄atū, ut l. facultas. C. de iur. h̄sc. li. vj. aliter sumit. §. e. in cle. in prin.

1 Nota primō, t̄ q̄ statuta ad diminutionē non operant augmentū. cōcor. l. legata in utiliter. ff. de le. j. l. cū tale. §. si. ff. de cōd. & demō. c. cū rōni. in fi. §. e. Nota secundo, t̄ q̄ limitata limitatio limitatum producit effectū, cōcor. l. in agris. ff. de acq. re. do. & cle. cōstitutio nē. §. ceterū. in fi. & §. si. §. e. u. Et ista cle. t̄ sic locū hēt in prouisiō ne facta de pontifice, q̄ non hēt locū in canonica, uel alia dignita te eiuldē ecclesiæ cathedralis, s̄m Io. An. in addi. t̄ Quæro, an prouisus & consecratus t̄ hanc cōsuetudine, si agat noīe ecclesiæ, possit t̄ eū excipi, q̄ est prouisus t̄ hanc prohibitionē. Et an ista exce ptio admittat an lit. contest. p̄t admitti & probari: quia est coar

- 40 *Capitulum sede vacante licet succedat in his que sunt iurisdictionis, attamen non succedit in dominio bonorum.*
- 41 *Capitulum habet ius administrandi, ergo habet omne emolumentum procedens ex administratione. non procedit argumentum.*
- 42 *Comendatarius licet habeat administrationem, non facit fructus suos.*
- 43 *Tutores habent administrationem, et non faciunt fructus suos.*
- 44 *Prebatus habetur loco domini, et habet liberam administrationem.*
- 45 *Consuetudo utrum valeat, quod certa pecunia summa concedatur iudici etiam pro equo suo iudicio ferendo.*
- 46 *Pena corporalis an valeat conuerti in pecuniariam maxime in foro ecclesiastico.*
- 47 *Pena pecuniaria potest exigi a iudice etiam ecclesiastico ratione penę aut contumacie rebellionis, aut inobediencie.*
- 48 *Iudex an possit recipere pecuniam ratione decreti non ratione iudicature.*
- 49 *Iudex potest recipere quod gratis sibi datur, neque tenetur restituere.*
- 50 *Statuta, consuetudines, aut privilegia que sede vacante non teneant referuari oia obuenientia illo tempore successoribus, an reprobentur.*
- 51 *Privilegia ante concessa, an maneat firma post decessum, quia sepe.*
- 52 *Consuetudo emanata contra dispositionem, quia sepe, de elec. in vj, an tollatur per dispositionem de statutum de elec.*
- 53 *Canonicus recolligendo fructus, si exposuerit pecunias aliquas, poterit illas recuperare etiam licet fructus non afferant utilitatem.*
- 54 *Possessor malefidei non recuperat expensas recolligendo fructus nisi sit melioris conditionis.*
- 55 *Abbas, aut quicumque alius existens in dignitate in ecclesia regulari, aut seculari collegiata, an possit prescribere bona obuenientia sede vacante, et quod non referuentur successoribus.*
- 56 *Personatum obtinens, aut officium, an valeat prescribere bona obuenientia sede vacante vel propria ecclesie, vel alterius.*
- 57 *Canonicus officialis effectus sede vacante, potest salarium recipere de bonis obuenientibus illo tempore.*
- 58 *Capitulum an possit prescribere bona obuenientia tpe sedis vacantis.*

S T A T U T U M. Visum est de aliquibus que pnt opponi p̄ prouisionem & formam sue prouisionis: hic est de his que pnt opponi p̄ prouisionem & receptores emolumentorum dignitatis ad qua exiit prouisionem receptorum & obuenientia tpe uacationis. & possit dici quod tractet seu ptineat ista cle. ad sam partem rubricę. Itē & ad primam quia ista declaratio est facta cā facilioris amputationis materie diutina uacationis, prout hic no. & in c. quia sepe, in j. gl. de elec. li. vj. Et quia hic tractat de emolumentis p̄ceptis tpe uacationis. Vel dic. In p̄ce, cle. posuit Auctor sua declaratione circa vnā p̄stitutionē editā a Bon. viij. hic ponit aliā declarationē circa vnā aliā cōstitutionē editā a p̄fato Bon. viij. & incipit, quia sepe. Diuidit in quinque p̄tes. In p̄ma ponitur vnus cōstitutio Bon. repetitio, ex qua orit qdā tacita dubitatio. In p̄ma ponit ipsius dubitationis declaratiōem. In tertia ponit p̄ria cōsuetudinis annullatiōem, in quarta ponit qdā modificatiōem, in quinta p̄hibet p̄ntis declaratiōis extēsiōem. Secūda ibi loquitur, Tertia ibi: consuetudine, Quarta ibi: ita tñ. Quinta ibi: ceterum & c. Casus. Emolumenta quęcumq; tpe uacatiōis ecclesiasticarū cathedralium, regularium, uel collegiatarū obuenientia, referuari debēt deductis expensis futuris platibus, eorū p̄ria cōsuetudine nō obstante, nisi ad aliquā singularē personā rōne dignitatis ecclesiasticę quā obtineret vnā cū iurisdictione titulo canonico ptineret. h. d. [Bonis] ff. largē sumit, ut p̄prehēdant res & iura, et sine detractiōe aris alieni, abs secus, ut l. sub signatu. §. bona. ff. de uer. sig. ff. Nā si defunctus ad aliqua tenebat, tenebit ad illa successor, ex quo bona & iura sibi referuant, ut l. serui natura. de re. iur. vñ nullus poterit facere istā deductiōem aris alieni: si p̄ se ergo p̄moda & incommoda oia subibit. ad idē. l. nā q. §. fin. ff. ad Treb. & ibi no. & sic non ob. l. mulier bona. ff. de iur. do. [Collegiatarū] q̄ dicant, & qualiter p̄stituant, & qualiter discernantur collegiata ab aliis: uide Inn. in c. postulasti, de iur. pat. [Dimissis] ff. de p̄bitu obitus ipsorū, uel alterius uacationis, cū ista cle. loquat̄ur ḡnalter de quibus et disponere nō potuit sine licētia sp̄ali Papę: & est intelligendū q̄n bona ista obueniant ex istis platibus: si secus si ex patri: nonio proprio, uel ex successiōe parentū, ut labore proprio, uel amicitia sua. ff. Nā in illis succēdit propinquus. de quo dic. ut l. q. iij. c. quicunq; & in Aut. de ecc. tit. §. interdicimus, col. la. ix. & c. de epi. & cle. Aut. licentiā. q̄ sumit ex d. §. ff. Fallit tñ in p̄ lato ecclesię regularis: quia ipse non pot hēre propriū, cū oia q̄ q̄rit, ad suū monasteriū pueniāt. ut l. si. C. de sacro sac. [Obuenientia] verbū istud largā hēt significatiōem, ut l. lege obuenire. ff. de uer. sig. [Referuandis] ministerio alicuius uel aliquorū ad custodiā deputatorū, ut no. in d. c. quia sepe. [Edita] ff. a Bon. viij. & incipit:

Quia sepe. Sub q̄rit, an tale statutū loquē de bonis obuenientibus tpe uacationis, extendat, seu intelligat de emolumentis quibuscūq; et rōne iurisdictionis, uel sigilli? Et certē sic, ut sequit. [In oī] ff. ecce signū vniuersale, & nihil excludat, ut l. a. p̄curatore. C. mā da [Et sigillo] accipere distinetim, quia qdā proueniunt immediatē ex iurisdictione, licet ibi ponat sigillū. & qdā proueniunt immediate ex sigillo, licet apponat circa ea q̄ sunt iurisdictionis. ff. hoc at sigillū curie est autenticū, de quo dic. ut plene no. p̄ Inn. in c. j. de h. inst. & §. e. cle. cām, in gl. sup verbo, Aut. Ad quid at opponat sigillū, & quid operet, & an probet. dic. ut hic plene p̄ Pau. [Vnde] decung; clausula ista ḡnalis sequit specificata circa emolumentū sigilli & iurisdictionis, & iō ad oia alia referit, ut l. doli clausula. ff. de uer. ob. [Nō uacantibus] hoc est si obuenissent tpe non uacatio nis. [Consuetudine] An derogat cōsuetudini futurę? Nō, vñ nec actus singulares, ex quibus procedit cōsuetudo p̄ria sequēs, uidentē eē de referuatis Papę: ut sic cesset cle. in plerisque. & q̄ ibi dixi tñ onerosa vñ esse ecclesiis cogita. Verū gl. hic posita sup uerbo, Cōsuetudine. vñ tenere q̄ deroget. [Ita tñ] ff. dictio modificatiua est ut l. ea tñ. ff. de leg. iij. melius. lita tñ. in prin. ff. ad Treb. [Exp̄tē] ff. facta cā querendorū istorū emolumentorū, ut l. fundus. ff. fam. her. & l. si a patre. §. si. ff. de pet. hær. [Singulares p̄sonas] ff. ergo secus in collegiis uel capitulis, licet illa p̄stituant ex singularib. personis, ut l. j. & p̄ totū. ff. q̄ cuiusq; vni. no. & intelligo ecclesiasticas. ff. cas. ff. ut sic patroni laici, uel collatores, si qui essent in priuilegio Papę, puta Rex, uel Imperator, ut dixi §. in cle. in plerisq; uel et ff. si aliquis laicus non patronus, uel non collator exercet uacante sede iurisdictionē maxime tēporalē, non gaudet istō priuilegio seu prouisione huius. §. De hoc dic. ut j. d. cā in vna q. [Dignitatū] ecclesiasticarū, nō at tēporalium. [Iurisdictionis] ff. ecclesiastica, uel tēporalis. [Emolumentū] totali. & sic ad eē ptinere dicit emolumentū proueniens ex sigillo, uel ex iurisdictione, aut alio mō. Pau. intelligit, q̄ p̄scripto isto casu locum hēt quo ad iurisdictionē & ad emolumentū, ut quid accessoriū: alia sine iurisdictione nō ualeat p̄scriptio. Super emolumento: ff. quia p̄scriptio non pot inchoari sup emolumento accessorio. Et iō non inchoat in persona capituli: quia hēt iurisdictionē suā iure suo ordinario. c. vno. de ma. & obe. Tñ §. vñ: quia ex priuilegio pot iurisdictionē esse penes unū, & emolumentum penes alium, ut hic ergo & cōsuetudine pot intro duci, cū sint ista paria. [Sede uacante] ff. cathedrali uel regulari uel collegiata. Et sic habes, ff. q̄ platus ecclesię collegiata: ff. cularis uel regularis, licet nō cathedralis, dī hēre sedē, & p̄ eius mortē uacat ipsa sedes & ecclesia ipsa. ut §. eadē cle. in v. [De p̄suetudine] ff. p̄scripta [Priuilegio] & sic §. c. quia sepe. ff. Nā est tunc priuata lex. de quo dic. ut c. in priuilegium. de reg. iur. li. vj. [Speciali] puta statuto. ff. in gl. & bene dicit sp̄ali: quia ius cōe ei resistit. ut c. quia sepe, ff. si si ageret reftutorio ut spoliatus, dēret probare de isto titulo: quia ius cōe faceret q̄ ipm, & pro plato. ut c. ad deci mas. de rest. spol. li. vj. Ex parte j. not. ff. ecclesię cathedrales regulares & collegiata: equiparant: q̄ est uerum quo ad istā prouisionē, cui p̄cordat. c. quia sepe. de elec. li. vj. non at quo ad oia. ut c. quāuis. j. de p̄b. li. vi. & c. statutum. de rescrip. eo. tit. cum si. ff. Secundo nota, q̄ ea q̄ acquirunt dignitate uacante referunt futurō plato & interim custodi dēnt. p̄cordat d. cap. quia sepe. & l. huius scripturę in prin. ff. ad l. Aquil. ff. Tertio nota, ff. p̄ succēdit in dignitate, succedit in bonis seu spoliis sui p̄decessoris immediate in ipsa dignitate. p̄cordat d. c. quia sepe. & c. p̄sentis. de offi. ord. li. vj. ff. Quarto nota, q̄ platus et epus in bonis quęq; sunt rōne ecclesię sue, hēt successore ecclesię suā ad utilitatē futuri plati. p̄cordat. §. interdicimus in Aut. de ecclesia. tit. colla. ix. Ex parte ij. not. ff. q̄ lucrum licitē p̄cipit platus ex exercitio iurisdictionis tā spiritalis quā tēporalis. p̄cordat. c. dilectus. de offi. or. ff. Secundo nota, ff. q̄ iudex licitē pot percipere certum quid pro sigillo curie, et in causis spiritualibus. p̄cordat Aut. sed hodie. C. de epi. & cle. & q̄ not. in d. c. quia sepe. p̄ glo. & Archi. Non obstat. c. j. de simo. ff. quia ibi loquit in his q̄ sunt ordinis, & quando peccatum adhibetur, & ibi no. & quando pro labore. ff. in Gen. Ex parte ter tia nota, q̄ ad hoc ut tollat cōstitutio (alia consuetudo) p̄terita oportet, ut id in constitutione exprimat̄ur. concordat. c. j. de conscri. lib. vj. concordat clem. in plerisque. §. eod. ff. Ex parte quarta nota, ff. q̄ fructus & emolumenta intelliguntur deductis expensis factis cā dīctorum fructuum querendorum. concordat. l. fundus. ff. ff. familie her. Ex parte v. not. ff. q̄ princeps per suam cōstitutio nē non intendit auferre ius alterius. p̄cordat. l. ij. §. si quis a p̄ri cipe. ff. ne quid in loco pub. Secūdo no. ff. q̄ ius speciale derogat ḡnali. concordat. dudum. de p̄b. li. vj. & regula. generi. de reg. iur. ff. Tertio

ff. Tertio no. ff. p̄suetudo priuilegiū & statuti sp̄alia equiparantur. p̄cordat. d. c. j. in fi. de p̄b. li. 6. ff. Quarto no. ff. q̄ p̄suetudo p̄scri pra dat iurisdictionē. p̄cordat. l. j. C. de emā. liber. de fo. cōpe. c. cū p̄tingat. Rō impulsua huius cle. fuit uarietas opinionū, vñ Io. Mo. & Archi. ex una parte, & gl. ex alia i. d. c. quia sepe. & hic approbat opinio eorū, & reprobat opi. glossatorū. Rō dubitadi fuit quā ponit gl. sup uerbo, declaramus. vñ quia cū uacante sede iurisdictione uoluit ad capm, ut c. unico. de maio. & obe. li. 6. & sic capm iure suo exercet iurisdictionē, & quū erat q̄ ad capm ptineret emolumentū proueniens ex illa iurisdictione: quia cū sit accessoriū sequi hēt naturā principalis. ff. iurisdictionē. ut regula, accessoriū. de re. iur. li. 6. Cōtra tñ hic statuit. Rō decidēdi est sumit ex d. glo. Vñ dic. ut in ea, q̄ est: ff. quia capm hēt custodire & p̄seruare fideliter oia bona quecūq; obuenientia tpe uacationis futuro plato. ff. Et sic admittit nō noie suo sed alieno. ff. sedis uacantis. ff. vnde illa sibi appropiādo dicere malefidei possessore & usurpatore, & sic peccaret ut c. ij. de reg. iur. li. vj. Ita dicit Archi. in d. c. quia sepe. p̄ quo facti. inter dū. §. q̄ tutelā. ff. de fur. l. q̄ fundū. §. si tutor. ff. p̄ empto. Et p̄ hoc rāsum est ad arg. in p̄riu. ff. q̄ locū hēt in administratione noie p̄prio, secus si alieno. Verū Inno. in c. ea tē. de rescrip. dicit q̄ capm uacante sede, est uicarius epi, & sic noie alieno vñ hēt exercitiū. ff. Aliā rōnem assignat gl. ista, vñ, ut eo citius canonici sint autēctici circa electionē clerē, quō nō sunt emolumentū iurisdictionis se carituros. pro quo facit. c. vbi periculū. §. p̄uisionis. de elec. li. vj. Nec est uerū dicere, q̄ capm exerceat iurisdictionē noie alieno, imō proprio. ff. ecclesię nō ergo noie sedis, sed noie ecclesię & capitulari, ut patet d. c. unico. & cle. multorū. j. de hær. et. ff. Et sic nō cludit rō Arch. ff. pro quo, quia si capitulū uacatē sede uisitat, sic hēt exercitiū uisitationis: ergo p̄curatiōem quam recipit, nō dēt restituere successoribus. Sed ff. in Archi. teneat restituere. unū procuratiō debet p̄ exp̄sas uisitadi & laborē, ut c. charitatē. xij. q. ij. & iō nō restitunt tñ hic exp̄sse duduunt: de quo dic. ut no. p̄ Io. Mo. in c. ecclesię, de supp. negli. p̄la. li. 6. & per Archi. e. i. c. i. epi §. 3. & per gl. in cle. multorū. j. de hær. et. ff. Tñ emolumentū ab exercitio iurisdictionis est separabile, nō sic p̄curatio a uisitatione, ff. in Pau. de Clea. Cōtra partē primā opp. quia aliter loquit̄ statutū edictū a Bonifacio q̄ hic dicit, ut patet in c. p̄nti. de offi. ordi. li. 6. Sol. hic solū facit mētionē de c. quia sepe. q̄ capm loquit̄ de platibus ecclesię cathedralium, regularium, & collegiatarū: ut capm p̄nti. loquit̄ de alijs platibus & b̄nificiis. Vnde illud remanet in sua firmitate. nisi in quantum extendit̄ ad b̄nificia manualia. vt c. quia regulares. §. si. j. c. li. de supp. negli. p̄la. ff. Sed dō opp. de c. edoceri. de rescrip. ubi p̄uentus, uel capm nihil pot facere sine plato. & sede uacante nihil est innotadū. ne se. uacā. c. j. ij. Sol. ff. aut queris de bonis discretis, & loquit̄ hic: aut de cōibus, & loquit̄. c. edoceri. q. d. quā bona sunt discretā, tunc capm sede uacante se hēt in bonis dimissis, ut custos, & iō tenet ea seruare successoribus: ubi at sunt cōia, tūc mortuo plato totū ius administrandi residet penes capitulum ut l. secur. §. si. ff. q̄ cuiusq; vniuers. no. & sic vñ q̄ nihil sit referuadū, Ita vñ tenere Archi. in d. c. quia sepe. & alleg. no. Inn. c. j. ne fedē vā cā in gl. q̄ incipit, sed nos dicimus. & c. si. de reg. li. 6. Idē hic Gen. licet uideat solū se restringere ad penā. c. quia sepe. p̄ alleg. ff. hoc dicit fortiter facit iste tex. dū dicit j. vñ cūq; ita dicit gl. iij. uide. ff. Inn. thabuit respectū ad alienationē, & procuratiōem, & iurisdictionē, & his sibi, an p̄ capm possint fieri sede uacante: tūc hēt locū dictum suū, & sic loquit̄. c. edoceri. cū sibi. Nos aut loquimur in bonis dimissis p̄ platu & obuenientibus tpe uacatiōis ad quē pertinent, & certe vñ ab iuridū, q̄ bona dimissa, q̄ ḡnt cōia, q̄ mortuo plato in totū perueniāt ad capm: ff. q̄ capm succedit in his q̄ sunt iurisdictionis, nō aut in dñio: & sicut nō succedit in bonis discretis, ita nec in bonis cōibus succedere dēt, pro parte p̄lataz tāgēte. arg. l. si duo. in fin. ff. de adm. tu. & quia hoc iure nō reperit cautū referunt ergo successoribus bona dimissa: sicut erant cōia tpe quo cepit uacare sedes, sic adueniente successoribus erūt cōia. arg. l. uerū. §. in huz redē. ff. pro focio. sic et in obuenientibus uacante sede ut q̄ erāt futurā cōia si sedes nō uacasset, erāt cōia sede plena q̄ fuerūt p̄cepta sede uacante. & sic si capm sede uacante p̄cipit integrē oēs redditus ecclesię qui erāt cōes plato & caplo: non poterit de dictis fructibus capm exp̄dere ultra partē suā: quia alē mediā tenet seruare nouo plato. sic et esset de fructibus p̄ceptis, nō p̄sumptis tpe quo sedes uacare cepit: nā tenet capm seruare nouo plato p̄ parte eū tāgēte. Si aut loquamur de spolijs & alijs rebus nō p̄sumptibilibus cōibus, puta re, idē dīcē dīcī. Nec ob. ff. q̄ totū ius administrandi residet caplo: quia nō sequit, ergo totū erit capli. Nā iurisdō totalis plati residet penes capm, & tñ emolumenta pertinentia ad p̄

latū nō sunt capli, q̄ rō hēt locū ita in parte, sicut in toto: sicut dicimus in eo cui est ecclesiā p̄medata, q̄ hēt exercitiū iurisdictionis, nō tñ facit fructus suos. no. Inn. in c. dudū. de ele. & hic Gen. ff. & adinstar procuratoris & tutoris habet iurisdictionē liberā administrationē, qui tñ nō facit fructus suos, ut l. a. tutoribus. §. si. ff. de adm. tu. no. Nec ob. d. l. sicut. §. si. cū si. quia loquit̄ in simplici administratore, q̄ hēt liberā, & loco dñi hēt. ut xij. q. j. c. ulri. no. Inn. in c. p̄tingit. de sen. excō. Et iō sibi referuat, quā hēt ius in b̄nificio, nō sic in administratore collegij uel uniuersitatis: vñ secus. Cōtra partē secundā opp. de l. oēs. C. ad legē. iul. repe. ubi iudex non debet uelle alienū iurgū esse suā p̄damē iustū iudicij iudici uedere licet. ut c. cū ab oī. de uel. & hone. clerici. & sic nihil p̄cipere pot iudex ex iurisdictione, maxime ordinarius, ut est in casu isto capm, sede uacante. Sol. ff. quid dicit q̄ loquit̄ ff. p̄suetudinē certarū p̄uinciarū, in quibus certum quid p̄stat a litigantibus, q̄n que decima, q̄n; uicelima, & alij prout p̄stert est. hęc aut p̄suetudo seruanda est. ut no. gl. in §. ne aut. in Aut. de iud. colla. vj. & Spe. in ti. de salarijs. §. j. ver. si uerō ordinarius, sed male per d. c. cū ab oī. ubi dicit talis p̄stertudo. Quare dic q̄ hic loquit̄ de p̄dmatiōe pecuniaria q̄ in illi ḡnt rōne penę. ut c. dilectus. de offi. ordi. ff. Sed certe istud est absonū, ut pena corporalis p̄uertat in pecuniariā, maxime in foro ecclesiastico, & tpe, licet nō esset multum inueniens, sic seruabatur ff. in curia auditoris Camerę, hodie aut oia sunt subuersa. ff. Quare dic & melius, q̄ pot loqui de multis impositis rebellibus & inobediētibus. ut l. una. si §. ius di. nō ob. cū si. uel de penis penitentiarū, uel emendis excōicatorū iuxta p̄suetudinē q̄ seruanda est. ut c. uenerabilibus. §. deniq; de sen. excō. li. 6. no. Host. de simo. c. ad aures. ff. in Gen. Vel dic, q̄ emolumenta ista nō p̄stent, ut sic iudicet, & sic nō hēt locū d. l. oēs. ff. sed rōne decreti q̄ interponit, uel alia de cā rōnabili aliena ab illicite exactiōe. ff. Idē aut q̄ dat gratias officiali nō est restitutiō, ff. in Pau. & sic intellige. §. statutu. c. in sup. d. rescri. li. 6. uide. §. ne aut. & q̄ ibi notat. i. Aut. de iudi. col. la. vj. Cōtra partē tertiā opp. de c. quia sepe. ubi sit mētio d. priuilegijs & statutis: & sic ista declaratio est imp̄fecta. ff. l. si. C. ad Silileia. cū solū hic fiat mētio de p̄suetudine. Sol. auctor fuit breuitate usus, nō ut uellet tñ tollere cōsuetudinē, declarat istud statutū. & sic in oī sua parte vñ declarat, & p̄ntis ut nō obstat priuilegia & statutaria: ubi nec est p̄suetudo p̄ria, ut hic. ff. Sed dō opp. de c. j. de p̄b. li. 5. vj. Sol. ff. p̄suetudo p̄ria q̄ erat tpe. c. quia sepe. palle. sublata fuit: illa nō obstat p̄cedit hęc declaratiō, nō aut sublata iō fuit p̄suetudo superueniens & sic nec ad illā ista declaratiō extēdit, ut in p̄rio. Pau. rñ. & Gen. ff. dicitur, q̄ ob hoc solū fuit facta hic ista exp̄sio quā alias fuisse supflua. Idē Io. An. in addi. tñ priuilegia iterim p̄cessa remanēt firma. ff. Cōtra partē quartā opp. de l. plane. §. si. ff. de pet. hær. Sol. loquit̄ in administratore necessario, & canonico q̄ deducit exp̄sas et si nō adueniat emolumentū: ff. ibi malefidei possessor, q̄ eas deducit si res extat melior, ut l. si a p̄se. §. si. e. i. & l. si q̄ d. §. sicut. c. i. nō alij, ut in p̄. Cōtra partē quintā opp. de imp̄fectione huius declaratiōis, imō quā p̄ria sibi ipsi: nā in d. c. quia sepe. tollunt priuilegia & p̄suetudines quo ad singulares p̄sonas, & hic p̄mittuntur. Sol. Aut singulares personę sunt ex corpore illarū ecclesiasticarū, & tūc nō hēt locū d. c. quia sepe. nec ista cle. Aut sunt de corpore illarū, & tunc aut hēt dignitatē, & rōne dignitatis hic ius uideat, & nō hēt locū ista p̄bitio, q̄ sit canonicus vñ hic: quia in c. quia sepe. nō fuerunt sublata priuilegia uel iurisdictionis, sed solū singulariū p̄sonarū: & sic locū hēt p̄missio huius. §. ceterū. Aut si sunt in dignitate p̄stituti, & tūc hēt locū i. eis. p̄bitio: ff. sic abbas q̄libet & quicūq; alius in dignitate p̄stitutus, in dicitis ecclesijs, uel ex p̄ p̄scribere ut spolia aliquorū platorū ecclesię cathedralium regularium collegiatarū ad ipm ptineat. Rō q̄re p̄hibet capm hēre p̄ p̄suetudinē, & cōnexas q̄ hēt cū epō, & sic nō pot hēre bonā fidē capm. unde nec p̄scribere, ff. in Gen. Quarto, ff. an sit idē sic in obtinēte plonatu uel officij. Dic, q̄ sic idē Gen. quā ista cle. solū p̄cernit singulares p̄sonas capitulorū habetes ista priuilegia rōne dignitatū uel officiorū in ecclesia, uel extra: quia cū priuilegia sint p̄cella ipsi dignitati uel officio, sunt fauorabiliora q̄ p̄cella p̄sonis ut c. priuilegiū. de re. iur. li. 6. vñ istud dicitū pot p̄cedere in obtinēte plonatu. ar. c. dudū. de elec. Secus in habēte officij tñ, tum q̄ non est nūm legē extēdere, tū quia si est de ecclesia est singularis persona, & istud ius nō pot uēdicare, ut Petrus uel Martinus, sed solum ut canonicus uel officarius in eadē. Stabo igit ḡnaltati. c. quia sepe. nisi in quantum et derogatur per §. istū. ceterū. Secus aut nisi iste officarius esset extra ecclesiā, de qua agit quia tunc staretur suo priuilegio uel statuto speciali, cui non est derogatum

derogatu p d.c. quia saepe. nec per ista ele. ut c. j. in fi. de pstru. li. vij. Quaro, an sigillu opponat semp ad eudē effectum, & an quis possit sigillare sigillo alieno, & an tuc deat facere de hoc metione, & an possit qs committere sigillu alicui ut sigillet, & an valeat si gillatio facta p eū extra officiu sibi comissum. Dic, ut plene dicit hic Pau. Quero, t un' ex canonicis ē fact' officialis, an deat hre fa larii de bonis platurē. Vt q nō p. c. quia sepe. & q h' ut ordinarius. Triu tenet Pau. qā nemini det officiu suū sibi esse dānosum. 58 l. si quis ex signatorib. quē ad. t. c. fa. ape. Quero, t an h' eat locū ista clemē. in c. alicuius eccle' Pau. ridet, q sic, licet tex. loquat in singulari psona: vñ iste tex. nō est dispositivus, sed solū extētionis im peditivus. Et ideo stabit iuri cōi, qm q in extraneo ē caplm non interdicitur talis consuetudo, nec in aliquali persona singulari.

- 1 Licētia religioso data ad consentiendū electioni quoties contingeret eligi, est nulla siue motu proprio fuerit concessa, siue ad preces, siue ad certā dignitatē, siue incertā: intellige alterius religionis, aut professionis, aut ad beneficium seculare non curatum.
2 Potest, verbum an inducat necessitatem.
3 Ambitio est cum subditi non habent velle neque nolle, conceditur licentia consentiendi ex parte recipientis licentiam.
4 Prelatus regulariter nō potest licentiarē monachū aut religiosum sup iure deuoluendo, vel in euentum deuolutionis, secus deuoluto.
5 Ambitio detestatur in monachis.
6 Condicio de futuro an habeatur pro data tempore conditionis.
7 Licentia super iure deuoluendo in utilitatē licentiantis, an valeat.
8 Licentia ex parte licentiantis an valeat super iure deuoluto, ambicione existente ex parte licentiantis.
9 Licentia de transferendo se de vno beneficio ad aliud quoties illud contingeret sibi conferri, an valeat ab inferioribus a Papa.
10 Habitatio ad ius futurū, an possit fieri per inferiorem a Papa.
11 Concessio iuris ad beneficia vacatura ab inferiore a Papa, an valeat.
12 Papa potest concedere ius ad vacatura.
13 Papa potest dare licentiam ad vacatura.
14 Inferior a Papa non potest licentiarē religiosum ad vacatura.
15 Inferior a Papa potest licentiarē secularem ad vacatura.
16 Ambitio est maior petendo licentiam ante electionem, quam post.
17 Factum contra legem, aut ultra mandatum, an sit nullum.
18 Factum quod solitum non erat fieri, nec vetitum fieri, licet non deberet fieri, factum tamen an valeat.
19 Sententia conditionalis an sit nulla.
20 Prelatus potest licentiarē religiosum super consensu prestando de electione de eo facta, & non fienda.
21 Vicario generali potest conferri generalis autoritas ad uacatura, sed non specialis.
22 Beneficiatus an possit cum effectu transire (licet secularis fuerit) ad aliud beneficium, siue licentia superioris.
23 Secularis indiget beneficiatus licentia superioris in transitu ad aliud beneficium, sicut religiosus ad consentiendum.
24 Consensus tacitus episcopi an sufficiat quo ad beneficium transferendum.
25 Constitutio declaratoria mentis alterius est superflua.
26 Licentia etiam specialis religioso a prelato concessa super certo beneficio deuoluendo an valeat.
27 Licentia religioso data a prelato de prestādo consensu electioni future an valeat, si illo tpe electio celebrata erat de illo monacho ignorate.
28 Licentia religioso ad consentiendum electioni, si qua facta fuisset, aut si contingeret aliquam fieri, an valeat.
29 Collatio de beneficio, si quod vacet, aut de vacaturo, an valeat.
30 Religiosus an possit fieri Papa, abbate immediato superiore inuito.
31 Abbas effectus Papa, an teneat redire ad monasterium.
32 Religiosus an possit esse cubicularius Papae sine licentia superioris.
33 Constitutio, quae habet quoddam religiosus uolens consentire electioni, debeathabere licentiam superioris mediati & non immediati, an valeat.
34 Vacante monasterio ordinarius an deat licentiarē religiosum electū.
35 Religiosus post factam electionē de illo se transferens ad aliud monasterium, an amittat ius electionis, & cuius abbatis requiratur licentia ad prestandum consensum electioni per eum.
36 Religiosus an possit postulari sine licentia abbatis.
37 Licentia per abbatem data religioso de se transferēdo ad aliud monasterium, dum in morā non traheret in certa ciuitate, an valeat.
38 Religiosum monacho sub aliqua conditione, si illa pendente efficiatur episcopus, an debeatur illi, an monasterio.
39 Condicio non trahitur retrō in legatis.

- 40 Condicio trahitur retrō in contrahētib.
41 Religiosus potest esse executor aut procurator ex gñali licentia abbatis.
42 Licentia concessa dicecesano quōd beneficiatus secularis possit transire ad aliud, an habeat toties quoties uacauerit.
43 Licentia concessa ab episcopo de recipiendis ordinibus a quocunq; antistite, an morte episcopi expiret etiam re integra.
44 Religiosi consensus electioni de se celebratē prestati, an possit validari per subsequentem licentiam prelati.
45 Iustus, licentia, pmissio, proceptum, an necessariō debeant pcedere.
46 Omnia dicuntur permissa, nisi prohibita iure humano, aut positiuo.
47 Abbas potest dare licentia religiose specialem & generalem super lite presenti & futura procurandi.
48 Patronus an possit constituere procuratorem ad presentandum in beneficijs vacaturis.

VM Concessa. Visum est s. q religiosus potest eligi, & ipsi puideri potest de ecclesia cathedrali, et seculari. ut cle. cū rōni. in fi. s. e. & c. q. circa. s. e. & et qā ipse prouisus potest petere oīa emolumēta q̄ obuenerunt tpe uacationis, quē tñ pertinuisent ad prelātū vbi sede plena obuēissent. ut cle. statuti. prox. p̄ce. Verū quia religiosus nō potest stare suū cōsensum sine licentia sui superioris, & si p̄ter de factō, priuaf oī iure, q̄ sibi obuēnere poterat uigore dictā electionis uel prouisionis. ut c. si religiosus. de elec. li. vj. & circa p̄cessio nē hōmō licētiā oriebat antiquitus certa dubitatio, q̄ fuit decisa p̄ hāc clemē. pro tanto post p̄cedentē & ultimō subijcitur. Diuide eā in duas partes. In prima p̄mittit rō. In secā subiungit dubij de cōsilio. Secā ibi nullius. Casus non ualet licentia religiose concessa ut consentire ualet electioni uel prouisioni de ipso fienda. h. d. q̄ cū p̄cessa t̄ intelligi uel ad petitionē religiosi, uel motu p̄prio superioris p̄lati: quia totū hoc p̄det ex facto ipsius p̄lati [Religioso] l. subdito. [A superiore] s. immediato, s. m Gen. [Si quā] nō ex pressio corpore certo, uel expressio, s. m gl. [Fieri] s. ad prelaturam regularē alterius ordinis uel habitus. ut cle. cū rōni. s. e. Nā talis licentia ē sp̄ialis nō ualere, cum electio huiusmodi sit prohibitua ut ibi patet, uel ad dignitatē, uel bñficiū, ē nō curatū seculare. ut nō. Host. c. q̄ Dei timorē. de sta. mo. ad platurā epalem ē ecclesie secularis potest eligi religiosus, ut d. cle. cū rōni. in fin. & c. nullus. de elec. li. vj. vñ in ea tunc est necessarius cōsensus. [P̄sist] t̄ uerbum est potestatiuū. vñ nō necessitat, ut l. saepe. ff. de offi. p̄lati. Rō qā p̄fertur affirmatiue, secus si negatiue. ut c. j. de reg. iur. li. 6. & ibi nō. (Ambitionis) t̄ quia subdito cui nō erat uelle nec nolle, dat̄ facultas ut p̄sist, & uelle habeat. Vnde licet nō sit ambitio in ipsa concessione ex parte p̄cedentis, nec ex parte eius cui facta est motu proprio sine eius petitione, est tñ ambitio circa effectū ipsius p̄cessionis, dum licentiatas uult ea uti. Nota primō, t̄ q̄ ubi subditus ad acquisitionē alicuius iuris indiget licentia superioris, necesse est q̄ illa licentia p̄cedat sup iure iā deuoluto, nō aut sup deuoluēdo, uel in euentu deuolutionis. cōcor. l. si q̄s mihi bona. §. iustum ff. de acq. h̄eredi. ver. sed urum. ¶ Sed dō nō. t̄ q̄ ambitio ualde est detestada in religioso. p̄cor. cle. in plerisq; & cle. q. circa. s. e. tit. & c. quorūda. e. tit. li. vj. ¶ Tertiō nō. q̄ gestū a iter q̄ geri debuerit nullius est momētū. p̄cor. cle. cām. ver. intimatio. s. e. Rō impulsua fuit excogitata malitia religiosorū ambientū canere cū Palamita, Laqueus prius est & c. ut nō. s. e. cle. in plerisq; nā ut illā rē frenaret autor processit ad istā p̄tōnem. Rō dubitadi fuit, quia licentia requirebat ex hoc quia religiosus carebat nolle & uelle, ut regula, eius est nolle. ff. de reg. iur. & c. si religiosus. de elec. lib. 6. & p̄ licentia dat̄ sibi facultas ut habeat uelle uel nolle p̄sentendi promotioni de se factā. p̄stat aut q̄ ista facultas ita transire potest p̄ licentia datā super futura p̄uisione sicut super facta: quia p̄fert in tps electionis uel p̄uisionis fiēde. ar. l. si rē meā. cū gl. iua. & l. existi mo. in prin. ff. de ver. obli. & ē p̄fert in tps habile, uel in tps. ff. de h̄ere. insti. t̄ Et quia ista p̄ditio est de futuro, h̄ p̄inde ac si tūc licentia data fuisset, t̄ tpe existētis p̄dōnis. p̄ ea nō. Inn. in c. p̄terea. de app. vbi excōicatio sub p̄dōne lata de futuro adueniēte tpe, h̄ p̄inde ac si tūc lata fuisset. ad idē. l. vnica. C. ut ac. ab here. & h̄ h̄de incip. t̄ tñ hic statuit. Rō decidēdi est illa, q̄ ponit hic in tex. Cur amputet uia uitio ambitionis: q̄ ualde regnat & ignominiosē in religiosus, ut c. quorūdam. de elec. lib. vj. Et per hoc patet q̄ istud statutu est t̄ ius cōe. Et sic non ob. alleg. in p̄. cū hic sit sp̄ale odio ambitionis: uel dic q̄ facultas cōcessa superiori a iure, ut dare potest licentia religioso, est solū electione uel prouisione facta, & ideo eā dare nō posset ante. ar. c. Romana. §. j. de offi. ordi. li. 6. Tria loquuntur in his q̄ pleno iure pertinebant ad d̄sponētē. ¶ Contra primum

primū nō. nemo potest eam alienā deducere sine licentia & mandato dñi. ut l. si pupilli. §. uideamus. ff. de neg. gest. sed illa licentia potest pcedi nedū sup iure deuoluto, imō & sup deuoluēdo: quia ad lites futuras potest p̄stitui. ut l. item. de procura. Sol. t̄ ibi in licentia q̄ dabat ad utilitatē licentiatas: hic ad utilitatē licentiat. Sed t̄ istud opp. de. l. si quis mihi bona. §. iustum. ff. de acquir. here. vbi licentia datur ad utilitatē licentiatas. ut l. placet. e. ti. & tñ nō det dari nisi super iure deuoluto. Sol. t̄ ibi notat ambitio ex parte licentiantis: que est cupiditas de h̄ereditate aliena, & maxime si uiuētis: vñ p̄cludit uia tali uitio: ut l. si. C. de pac. sicut hic p̄cludit uia ambitioni ex parte licentiat. ¶ Tertiō t̄ istud opp. de. c. licet. de transla. t̄ vbi licentia potest dari trāscendo de uno bñficio ad aliud maius: uel ad dignitatē maiore, si ad illā uocaret, & tñ ibi est ambitio ex parte licentiat. ut in tex. clare d̄. Sol. ibi in licentia data per Papā qui nō subest canonice. ut c. propositus. de p̄cess. p̄reb. hic in inferiore qui subest. ¶ Quarto t̄ istud opp. de. c. j. de fil. p̄sby. lib. vj. vbi eps potest dispensare cum patiente defectū nataliū, ut possit obtinere bñficiū ecclēsiasticū: & sibi canonice p̄ferat, & sic dat inferiori Papa licentiam super bñficiū deuoluto. Sol. t̄ ibi est habitatio: hic aut licentia cōcessio 1. quo ad p̄stādū p̄sensum, q̄ nō ualet sup futuro: s̄ nec p̄cessio iuris ad uacaturas. ut c. p̄stitutus. & c. cū dilecta. de p̄cess. p̄b. & nō. 2. in c. ij. de p̄b. li. 6. Cōclude, t̄ q̄ aut loquimur in Papa, & ille potest cedere ius ad uacaturas. ut d. c. ij. de p̄b. in 6. tolerare tale ius ab alio p̄cessum: c. p̄stitutus. de p̄cess. p̄reb. t̄ dare licentia sup p̄sensu & trāitu ē ad futuras. ut c. licet. de transla. Aut loquimur in inferiore: t̄ tūc aut de licentia data seculari ē sup trāitu, & ualet, ut 1. nō. in c. placuit. vij. q. j. t̄ Aut religioso, & si ualet, ut hic. Cōtra s̄m notabile op. qā imō nō est detestada, cū canō p̄mittat religiosum ē nouitū, ē sine p̄sensu sui superioris posse eligi ad ecclēam epalem, ut c. nullus. de elec. li. vj. & cle. cū rōni. in fi. s. e. li. Et ē superior p̄ se sine suo p̄uentu potest dare licentia. ut c. si religiosus. in fi. p̄alle. & si dare nō it sine cā iusta, potest ad hoc cōpelli. ut nō. in d. c. si religiosus. in prima parte. Sol. licet electio teneat, hoc est iō, q̄ a nulla ambitio uersat ex parte eligentiū, ut electū, sed uult p̄sentē, tūc ambitio t̄ & iō quia magis ambit q̄ p̄curat h̄re licentia ante factā electionē q̄ post factā, iō amputat uia huic morbo, ut ante nō ualet licentia cōcessa: ea tñ facta ualet, q̄ extūc ambiat, sed nō t̄m. ut d. §. iustum. uer. sed urū. Cōtra tertiū nō. opp. de l. j. §. b̄iduum. ff. q̄ ap. sit. vbi q̄ fieri nō debuit factū t̄. Et ad hoc facit q̄ nō. Inn. in c. si. de renū. & Hostiē. in c. sicut ex l̄ris. de iure iur. & hoc ponit gl. in 27. l. in prin. Sol. t̄ factū t̄ legis p̄hibitionē nullū est ipso iure, ut hic & nō dubiū. C. de legi. uel ultra mandatū cū erat limitatū. ut l. si maritus. C. de p̄cu. cū si. t̄ id aut q̄ factū est, q̄ tñ fieri nō erat solitū, nec fieri uetitū, licet fieri non debuit p̄ uoluntatē, factū tñ ab eo qui madatū nō habuit limitatū, teneat, ut in T̄rio. Iudici. nō est data p̄as limitata circa ferēdas s̄nias, sed solū q̄ facit iustitia. t̄ vñ quia p̄suerat erat ferē s̄nias pure, si aliquis ferat sub p̄dōne, & sic aliter q̄ fuisset solitū, nō tñ facit aliquid p̄hibitū: & iō licet facere nō debuerit nouitatē, tñ factū tenet, p̄ autoritatē ipsius iudicis. 20 t̄ Superiori aut data est p̄as a canone, ut licentia dare possit suo religioso, ut p̄sentiat certē electioni de se iā factā. Et iō nō potest ultra gredi, uel dādo licentia, ut p̄sentiat fiēde. Et iō nō ob. c. Roma. §. j. de offi. ordi. & c. deliberatōe. §. p̄hibemus. d. offi. lega. li. 6. 21 t̄ Fallit in uicario ep̄i, cui potest p̄cedi ista potestas gñalis, nō tñ sp̄alis. & ut c. si. & ibi nō. de offi. vica. li. 6. Et sic intelligi possunt nō. & Hostiē. Verū & in illis nō solum tractat de transitu monachi de unā religione ad aliā, uel de uno monasterio ad aliud eiusdē ordinis: imō & de uno prioratu ad aliū locū subditū dicto prioratū, q̄ bus casibus cessat ambitio. Vñ & dictū huius cle. cessat, q̄ fundat sup ambitionē, t̄ sicut in clerico seculari, qui nō ager quo ad p̄stātionē p̄sensu necessariō licentia sui superioris. ut gl. hic dicit fina 23 lis: t̄ q̄ nō possit cū effectu trāscire sine licentia sui superioris: q̄ p̄t eum uēdicare. ut nō. Inn. in c. q̄ in dubijs. de renū. & Hostiē. in c. de multa. de p̄b. Vñ in religioso necessaria est licentia quo ad consensum, in clerico seculari quo ad trāsitū. t̄ Verū qñ clericus secundaris trāsit ad aliā ecclēsiā j. eādē dicecesim, sufficit ep̄i p̄sensu tacitus: at ubi trāsit ad aliā alterius dicecesim, necessarius est p̄sensu expressus. ut c. j. & ij. lxxij. di. & nō. vij. q. j. c. placuit. q̄ est uerū quo ad ep̄m qui potest repetere clericū suū, nō aut quo ad ipsū clericū & ad suū p̄iudiciū: vñ uacat prima ecclēsia. ut not. Hostiē. c. de multa. & hic p̄ Pau. ¶ Sed dō opp. t̄ quia ista clemē. v̄t superflua cū in c. si religiosus. alleg. uideat idē statutu quia si dat potestas licentiantis religioso super electione facta, denegatur super electione fienda. arg. l. statuliberum. §. Stichū. de leg. ij. Sol. illud fortitū ex mēte intelligebat, non tñ ex uerbis: nunc aut ex uerbis hoc statuitur

6 tur expressē. ¶ Primō quero: t̄ an ista clemē. locū habet in licentia speciali data de certo corpore uacante ante tñ electionē factā. Vt q̄ sic, per gñalitatē eius. In T̄rium v̄t: quia ratio quae locum habet in gñali p̄cessione, nō habet locū in speciali. arg. decre. l. si quis mihi bona. §. iustum. ff. de acquir. h̄eredi. Glo. tenet q̄ habet locū cle. p̄ rōnē tex. de ambitione. nimis enim propere curru religio sus ad habendū licentia. ar. l. j. C. de execu. rei iudi. ¶ Cōclude ergo, q̄ si ante sit licentia data, siue generalis, siue specialis, siue de corpore certo, siue de incerto, nō ualet, ut hic. sed ubi est gñalis licentia, subest duplex ratio impeditua. Vna est ratio, ambitio, ut h̄ereditas, quia forsā nō expediret huic religioso p̄esse huic corpori, de quo agit: uel q̄ tale est, q̄ ad illud supior non dedisset licentia uerisimili cōiectura. ut c. si. de offi. uica. lib. vj. At ubi est licentia sp̄ialis solū, subest ratio ambitionis, quae est sup cōsensu p̄stātū si tunc iam erat facta electio eo ignoratē. Gl. dicit q̄ nō, quia danda est licentia sup certo vacante, de electione iam facta: & per p̄sequens v̄t, q̄ si licentia daret sub tali expressione, ut p̄sentiat electioni si qua de ipso iam facta sit, nē de eo fieri cōtinget ad talē ecclēsiā, q̄ tunc licet ignoraret superior & inferior ipsū esse electū, ex quo in ueritate erat electus, & expressē licentia dat̄ si fuerit 29 electio facta q̄ sufficit. arg. l. cū p̄sens. ff. l. certū p̄ta. t̄ Idē effect in collatore si p̄feret certū corpus si uacat, uel dū primo uacabit: nā licet secūda pars non possit obtinere, per c. cōstitutus. de cōcess. p̄ben. tñ prima potest fortitū effectu, si in rei ueritate iam erat uacans. arg. dictā. l. cū ad p̄sens. ¶ Tertiō quero, de quo fuerat priore loquatur ista clemē. Dicūt doctō. t̄ q̄ de immediato, sicut est abbas, nam eo inuito non potest effici Papa: & tenetur redire ad 31 monasteriū: t̄ sic ipse cū si Papa, dēf̄cipsum cogere & redire ut not. xvij. q. ij. c. q̄ sit. quia debet de seipso facere iustitiam sicut 32 de alio. ar. l. alius. ff. si serui. ven. t̄ Cubicularius aut Papae & ep̄i esse potest sine licentia abbatis, & eo d̄dicente. not. ij. q. vij. c. cū passo 33 ris. H̄ec uera. s̄m Pau. t̄ nisi institutio regulā uel p̄stitutio loci ha 34 beat, q̄ a superiore mediato sit habēda licentia. t̄ Itē fallit qñ monasterium uacaret: quia tūc dicecesanus daret licentia. Archidia. c. q̄ sit. de elec. li. vj. ¶ Quarto quero, quid si post factā electionē & ante datā licentia trāsiuit electus ad aliud monasteriū. Qui dā dicit, q̄ ex hoc v̄t perdere ius sibi quēstū ex electione. arg. c. gratia. s. de rescr. In cōtrariū v̄t: t̄ quia non habet ius ante consensum: & s̄m monasteriū h̄ loco primi: vñ nihil iuris noui in cōsp̄abilis cū electione acquisiuit, & istud puto uerū. Et ideo tunc esset necessarius consensus sc̄i abbatis, nō primi. ar. c. statuum 36 xvij. q. j. s̄m Pau. ¶ Quinto quero, t̄ an habeat locū in postulatione. Gl. tenet q̄ sic. Pau. t̄ quia ibi licentia nō est cōtraria, quia nec cōsensus, sed solū submissio uoluntatē dñi Papae. ut c. cupien 37 tes. §. deniq; de elec. lib. vj. ¶ Sexto quero, t̄ an valeat licentia data monacho, ut trāseat ad aliud monasterium, dū tñ non maneat in certa ciuitate. Pau. dicit, q̄ licentia ualet, sed limitatio h̄ pro nō facta: quia respiciat tps quo ad monachus nō erat sub sua sed alterius obediētia. ar. l. si. ff. de p̄n. melius facit. l. Stichus. ff. de ma. re. ubi libertas nō potest dari in id tps quo seruus nō erat in potestate 38 dātis. ¶ Septimo quero, t̄ an relictū monacho sub p̄dōne si interim efficiatur ep̄s pertineat ad eum, uel ad monasterium. Pau. dicit q̄ 39 ad ip̄m: t̄ quia in legatis p̄ditio non trahitur retrō, ut l. si legati. ff. de pig. & l. si vxor. C. de cōdi. infer. & l. q̄ legata. de re. iur. t̄ Secus in p̄stitibus. ut l. si filius. ff. de ver. obli. nisi cōditio esset expressa in tempus sui iuris, uel libertatis: quia tūc non fieret retrahitus cef 41 sante dolo. ut l. si. ff. de stipu. seruo. ¶ Octauo quero, t̄ nūquid licentia gñalis possit dari p̄ superiorē religiosū, ut sit executor uel procurator. Pau. dicit q̄ sic: intelligit. cap. ij. de testamen. lib. vj. & clemē. religiosus. j. de procura. Nō obitat. ista clemē. quia ibi est 42 ambitio: hic nō. ¶ Nonō quero, t̄ an habeat locū ista clemē. in clerico seculari si ei esset talis licentia p̄cessa a suo dicecesano ut possit trāscire ad aliā ecclēsiā si sibi p̄ferret. Gl. fina. tenet q̄ nō. Guil. hic v̄t tenere t̄ idē Gen. per c. constitutus. de p̄cess. p̄reb. Sed non placet: quia per hoc non datur sibi ius ad uacaturas, sed solum licentia super transitu. ¶ Decimō quero, t̄ an licentia p̄cessa clerico ut possit a quolibet ep̄o ordinari, expiret re integra morte p̄cedentis. Guil. t̄ q̄ nō, pro quo facit nō. Inn. in c. cum ad hoc de clerici. nō residentibus. & facit. c. si cui. de p̄reb. lib. 6. & sic nec in casu isto potest abbas reuo care ē re integra. arg. c. mutare. de re. iur. li. vj. s̄m Gen. nisi ex cā. nō. Ber. dicto cap̄o, cum ad hoc. ¶ Undecimō quero, t̄ an p̄sensu religiosi possit ualidari p̄ sequentē approbationē abbatis: v̄t q̄ sic, per d. §. iustum. dū dicit de autoritate tutoris, Contra dicit: quia statim priuatus est iure suo, & s̄us p̄sensu 44 finit

fuit nullum, cum careret uelle, ut dicitur in filiofam, de iure anti-
quo, ut ibi no. Bar. ¶ Habes ergo qd sicut iustus debet necessario p
cedere, ita mandatum, licetia, pmissio, uel pceptu debet pcedere:
¶ 46 ubi et no. Bar. ¶ Vltimo hic agit Guil. ¶ an oia cenfent licita,
nisi prohibita iure naturali, uel positivo, uel cō. Dic ut hic p eū.
¶ Conclusio est, qd oia licēt, nisi sint prohibita iure naturali, uel posi
tuo, pp bonū obediētia. de ma. & obe. c. illud. ¶ Cōcludo ergo, ¶
¶ qd aliqui loquimur de licētia data religioso si p exercitio officij p
curatōis, uel excutiōis, & illa pōt dari in specie ad certam cām
motā, deuolutā, uel mouēdā, & in gñe ad cās mouēdas, & ad exec
utionē deferēdas, fm Pau. ut c. religiosus, de testa. lib. vj. & cle. re
ligiosus, de p. licet illi tex. denotēt certā cām de pnti deuolutā.
¶ Aliquī loquimur de licētia dāda sup p̄sentū adhibendo eleeētiois,
uel p̄uisioni, & tūc oportet, qd fiat in specie, & de certo corpore,
& iā facta eleeētione, ut in ista cle. Aliquī loquimur in clerico secu
lari, & tunc aut de licētia data circa transitum de uno curato ad
aliud, & tunc si i. eadē diocēsim, sufficit gñalis licētia, cum cita
tus cōsensu sufficiat. Aut aliud extra diocēsim, & tunc gñalis li
cētia sufficiat: qd nō est in eo tanta ambitio sicut in religioso, &
ita no. vij. q. j. c. placuit. Aut de licētia data circa afectionē bñfi
ciorū, si tūc licēt p̄ferat, & ualeat, & facta in gñe, ut c. j. de filiis p̄by,
li. vj. Aut de licētia p̄ferendi bñficia, & in legato reprobāt, ut c. de
liberatione, §. phibemus, de offi. lega. li. vj. In ordinario permittit
gñalis licētia, & fiat uicario non sp̄alis ut d. c. si de offi. uic. lib. vj.
¶ 48 Secus si alteri fieret, ut no. in d. §. prohibemus, fidem etiam in p̄o
no concedēte p̄ntandi, & sic iam de facto habui, aut loquimur de
licētia audiēdi causas, & tūc hēt locū, c. Romana, de offi. ordi. li. 6.

¶ De renuntiatione. Rubrica.

¶ Rubricam istam continua sic ad p̄cedentem. Quia ius ex ele
ctione q̄sistum (de qua ibi uidimus) renuntiatione tollitur, ut c.
ad audientiam, i. de rescrip. Ideo de ea subdit. Idem uoluit Goff.
de quo dic plenē, ut no. per Nouel. su p rubrica, de renun.

- 1 Illusio est derisio, seu deceptio.
2 Illusio est fraudulenta locutio, animo nocendi prolata.
3 Variatio est inconstantia.
4 Variare & vacillare, quid importent remissiuē.
5 Maxime, quid oportet.
6 Cedere, quid importet, & est terminus equiuocus.
7 Clemē. unica, de renuntia. an militet in renuntiatione papatus: & quod ibi possit esse illusio.
8 Beneficij appellatione comprehenduntur etiam beneficia.
9 Renuocatio constitutiōis pcuratoris qualiter sit notificāda, ut ualeat.
10 Fortē, diffisio est philosophicum temperamentum.
11 Renuocatio pcuratoris ad renuntiandū, si fiet p eū in manibus cuius dēbat fieri, quo minus pueniret ad eius notitiā accessorie, & non principaliter, an dēret excusari a constitutiōe cle. unica, de renū.
12 Variatio & inconstantia reprobatur quando est captiosa alterius.
13 Viri ecclesiastici debent esse constantes.
14 Renuntiatio beneficij & maximi potest fieri per procuratorem.
15 Actus celebratus cū procuratore reuocatus ex mandato p̄cedenti si ipse & ille cum quo actus fuit gestus ignorarent reuocatiōē, tenent non obstante reuocatiōe.
16 Impeditus denuntiare per factū tertij, an habeat pro denuntiantē.
17 Dolus tertij alteri nocere non debet.
18 Mandatum an reuocetur re integra per reuocatiōem.
19 Renuocatio re integra permittitur vbi nō est captio alterius.
20 Constitutio sola procuratoris ad renuntiandum beneficij, an faciat vacare beneficium.
21 Aditio hereditatis an possit fieri per procuratorem.
22 Renuntiatio beneficij an possit fieri per procuratorem.
23 Directus an possit emphyteotā recipere per procuratorem.
24 Venia atatis an possit impetrari per se & non per procuratorem.
25 Beneficium utrum possit acquiri per procuratorem specialem.
26 Quod potest per alium, potest & per seipsum.
27 Renuocatio sola an sufficiat sine notificatiōe procuratoris constituti ad petendam licētiā renuntiandi.
28 Postulatio p̄sentata Pape per procuratorem, an possit reuocari, dato etiam quod reuocatiō notificetur.
29 Licētia petita renuntiandi beneficij operatur qd compellēt petens renuntiare dūmodo petita fuerit ante certioratiōē reuocatiōis.
30 Renuocatio procuratoris constituta ad renuntiandū quando tenet, ita quod renuntiatio ex post facta non ualeat.
31 Renuocatio procuratoris constituti ad contrahendum matrimonium non requirit notificatiōem.

- 32 Reuocatio n̄ certiorata si nō est captiosa mādaturij nec alterius. v. r.
33 Reuocatio procuratoris constituta ad matrimonium dissoluentū, & nō peruenerit ad notitiā partis, an dicatur nullū ex utraq; parte.
34 Renuocatio per mortem est maioris potentie, quam illa que fit per reuocatiōem etiam expressam.
35 Beneficia non recipiunt estimatiōem.
36 Dolus tertij quando annullat actum postea factum.
37 Renuntiatio beneficij in manibus cuius fit fienda.
38 Intimatio reuocatiōis procuratoris constituti ad renuntiandum in manibus cuius debeat fieri.
39 Renuocatio procuratoris cautius fit quod intimetur procuratori quā habentibus conferre.
40 Beneficium renuntiatū per pcuratorē in quo loco dicatur vacare.
41 Laicus an possit esse procurator ad accipiendū beneficia.

V M Illusio. Diuidi t res partes. In prima p̄mittit rō:
In 2a subijcit rō. In Tertia ponit exceptio. Scda ibi
p̄nti. Tertia ibi. nisi forte. Casus. Renuntiatio bñficij fa
cta a pcuratore reuocato tenet; ipso & eo q renūtia
tione recipit, reuocatiōe ignorātib; sec' si aliquis ex eis sciuerit
uel dolo ipforū, aut aliorū ad eorū notitiā reuocatio nō deueni
rit. h. d. Illusio ¶ i. derisio, uel deceptio, fm gl. adde fm Ste. de pe.
di. iij. r. i. l. c. inter dilectos, de excep. pla. ¶ est et illud fraudulēta
locutio aīo nocēdi. ¶ Variatio ¶ i. inconstātia, ut
in hōntūq; ff. de colla. bo. ¶ Qui dicant variare & q vacillare, no. Inn.
in c. p̄terea, de te. cogē. ¶ Maxime ¶ nō abundat. ¶ Ad cedendū ¶ id
est renuntiandū: test aut uerbū. equiuocū. nā aliqñ sumit p dante
locū alteri, aliqñ p p̄tente, aliqñ p icidēte uel p̄cindēte, aliqñ
pro renuntiatē, ut hic. & intellige qd pcurator erat ad hoc sp̄at̄ p̄
stitur', cū gñalis nō p̄t. l. mādato. ff. de p̄cu. facit. l. si. ff. de celsi. bo.
¶ Potestati ¶ loquit de q̄cūq; inferiore Papali. ¶ An aut idē esset in
papal. Vī q̄ sic. ar. c. j. d. renū. li. 6. cogita. Credo qd nō, qd ibi nō p̄t
esse illusio, & Papa nō est ligatus iuribus, uide qd no. in d. c. j. ¶ Vel
bñficij ¶ large sumit, iur oia bñficia ecclesiastica cōprehēdat. ut
tua, de uer. sig. ¶ Facta ¶ in manibus illius ad quē p̄inet ¶ Faciēda ¶
hic uū uerbo futuri t̄pis p̄teriti habito respectū ad t̄ps renuntia
tiōis facta. ¶ Deducta ¶ intelligo q̄alitercūq; p reuocatiōē, vī p
aliū, & taliter qd debuit p̄babit' credere. ar. c. cām. iuxta. si. §. eli. d.
10 elec. ¶ Fortē ¶ est philosophicum tēperamētū. nā abundat. ¶ Per ip
sos, aut alios ¶ alterū, aut alios. vnū uel plēs. ¶ Malitiosē ¶ fecit, ergo
si ad aliā cām impediuit fieri notitiā nō principat', sed sequenti
vī carcerado nūtiū deferētē lras reuocatoriā, nō ob hoc, sed pp
aliud. Idē in ipso procuratore si se occultasset, non pp p̄stituentē,
sed alteri ¶ metu. ar. l. Fulcini'. §. qd sit. q. ex ca. in pos. ea. ¶ Celsiōē ¶
facta quā puenisset intimatio si malitia defuisset. Ex parte prima
12 not. qd variatio & inconstātia reprobant: ¶ & q̄ iuri ecclesiastici de
13 bēt esse p̄tates. p̄cor. c. publicato. de elec. & c. q̄ semel. de re. iur.
14 li. 6. Ex parte 2a no. qd q̄s pōt renuntiare bñficiō suo ē maximo p
pcuratorē. p̄cor. l. sed si vnus. §. idē aut. ff. de iniur. & qd no. in l. j.
15 §. j. ff. de ad. re. ad ci. pri. ¶ Scd' nō. qd actus celebratus a p̄cura
tore reuocato p̄textu mādati p̄cedētis, tenet, si tñ ipse uel is cū quo
actus celebrat' erat ignarus reuocatiōis. p̄cor. l. cū qd. §. debito.
16 rē. ff. de solu. & l. si mādassent. ff. māda. Ex parte tertia no. ¶ qd im
peditus denuntiare p factū tertij, h̄. p̄ denuntiantē. p̄cor. cle. cām.
17 §. verū. §. de elec. ¶ Scd' nō. qd dolus tertij alteri obesse nō dēt.
18 p̄cor. c. nō dēt de re. iur. li. 6. Rō dubitādi fuit: ¶ quia p reuocatiō
nē maxime re integra extinguit mādātū. ut l. mādātū. C. mā. l. actiōē
§. renūtiare. ff. p̄ socio. & sic adēpta erat pcuratori p̄tās renūtiā
di, vñ nō ualere uidebat' renūtiatio. ut l. falsus. C. de fur. cū sua ma.
Cōtra tñ hic statuit. Rō decidēdi fuit inconstātia in iuris eclesticis
reprobata. Et quia reuocando vī illudere uelle superiori, in cuius
manib. erat fienda renūtiatio, ut hic dī in p̄nti. & sic in eius penā
hī ac si nō reuocasset. ar. l. sed & locius. §. si absentis. ff. p̄ socio. Et p
hoc nō ob. ar. §. quia uere mādātū fuit reuocatiō, sed p̄pter eius in
constātiā, & aliorū ignorātiā, hī in eius p̄iudiciū p nō reuocato,
ut d. §. si absentis. Cōtra primū no. opp. de l. nonnunq; ff. de colla.
bo. l. de ḡtate. §. Celsus. ff. de iter. ac. vbi re integra quis p̄t reuocare
19 suū dictū & sua p̄fessionē. Sol. ¶ vbi ē captio alteri, n̄ est pmissa re
uocatio. ut d. §. Celsus. at vbi nō ē captio seu deceptio alteri, tūc re
gular' p̄missa est penitētia. ut in Tris iurib. sp̄ale est hic in uiro ec
clesiastico, ne uideat' esse in sua potestate posse illudere superiori,
in cuius manibus resignare uoluit per pcuratorem. de materia
ista resignatiōis habes plene p Dy. in c. mutare. de reg. iur. lib. 6.
& in l. de rebus. & ibi p Bar. ff. de re. amo. Contra fm no. opp. de l.
Pau. r̄h̄det. ff. de acquiren. h̄re. vbi aditio hereditatis non potest
fieri per procuratorem: quia statim quis efficiat h̄s ipsa p̄stitutiō
reuta

no ita hic statim qd p̄dit ius suū ipsa constōne. Sol. ¶ respecto su
periori qui pōt eū uedicare, nunq̄ haberi pōt pro renūtiante ipsa
stōne, cū ibi requiratur factū superioris iurib. & sic patiens nō est
dispositū. ut l. in emētis, & qd ibi no. C. de h̄e. emp. & in l. serui ele
ctiōne. in prin. de lega. j. respectū. aut ipsius cōstituentis pōt h̄re
21 locū. Cōtra tñ est dicēdū, ¶ qd aliud est in acquisitione h̄rditatis q
22 in solo aīo p̄stitit. ut l. p̄ h̄re. & l. gerit. ff. de acqu. h̄re. ¶ & aliud
in resignatione beneficij, vbi uerba non ad declarationē animi',
sed ad efficaciacā negocij, uel aliud forsita q̄ uice uerbi succedit re
quirunt. ut cle. gr̄a. §. de r. scrip. & d. c. ueniens. & c. quidā. de re
nū. ¶ Scd' opp. qd nō possit renūtiari p pcuratorē, quia nec acq
23 ri. ut c. si absentis, de p̄b. li. 6. neq; absens. ff. de adop. ¶ ad idē. l. i. c.
de his qui ue. eta. imp. vbi p̄bō atatis & moris fienda est p se, nō
24 p pcuratorē. ad idē. l. si. C. de iurē emphy. ¶ vbi dñs dirēctus dēt
suscipere nouū emphyteotā p se nō p pcuratorē. Sol. ibi sunt cas
sus sp̄ales. Præterea excepta d. l. i. j. in Tris admittētē procurator
25 specialis, sicut hic. simile. §. de cle. cām. in prin. ¶ sicut in acqui
sitione bñficij, qd pōt fieri p procuratorē sp̄alem. c. accedēs. de p̄b.
de quo dic ut ibi. no. Et scias qd tñ operat' actus qui geritur p pro
curatorē sp̄alem sicut per nuntiatū. ut no. in l. multiū. C. si quis alteri
uel sibi. p̄ ipsum p̄stituet'. ut cle. cām. de elec. Stabo igit regulæ q
26 hēt, ¶ qd postūm p aliū, qd per me. l. Labeo. ff. de usucap. Cōtra ter
tiū no. opp. qd reuocatio attendat', & nō certioratio. ut c. qdam. de
27 renun. Sol. ¶ ibi in procuratore constituto ad petēdū licētiā renun
tiādi hic ad renuntiandū. ¶ Scd' opp. ¶ istud de c. bonē. ij. uero
nec nocebat, de postula. p̄tela. ubi reuocatio ē certioratio non va
28 let. Sol. ¶ ibi in postulatiōe p̄sentata Papæ: hic in procuratore
constituto ad renūtiandū. & sic rō qd ponit. Præterea ubi reuocantes
postulatiōē, nō tractant de dāno uitādo, sicut reuocans mādātū
de renūtiando: vñ nec ualeat certioratio. ar. l. si. C. de p̄di. ¶ Ter
tiū opp. ad idē: ¶ quia eadē est rō in procuratore p̄stituto ad ren
29 nūtiandū, sicut in p̄stituto ad petēdū licētiā renūtiandi. ut d. c.
quidā. Glo. fatēt Tris, dicēs, qd utrobq; licētia data & renuntiatio
facta ante certioratiōē ualeat. Sed primo casu cogēt renūtiare sō
renuntiatio facta operat' suū effectū. Concludo ergo, qd q̄ loqui
mur de postulatiōe, tūc aut postulatio est iā p̄ntata Papæ uel p
curatori certiorata. ut d. ver. nec nocebat. Aut est reuocatio facta
ante p̄ntatiōē, & tūc aut nō erat intimata Papæ, nec procuratori
ad hoc p̄stituto, & idē. Aut fuit intimata pcuratori p̄stituto ad cā
p̄sentiandū uel ipsi Papæ, & ualeat, siue fuerit facta prius p̄ntati
ōē certioratio, siue certioratio p̄ceserit, quia re integra facta
est, & nullus est captio. arg. d. l. nonnunq; & sic vī sentire. Hostiē.
& Io. And. in d. ver. nec nocebat. Aliquī loquimur de petitiōe li
30 centia super renūtiatiōe. ¶ hic vī dicendū idē sicut de renun
tiatione: quia aut reuocatio est facta ante renūtiatiōē, uel con
cessiōē licentię, sed nō puenit ad notitiā pcuratoris uel superio
ris, & ualeat renūtiatio & licētiā cōcessiōe sequēs, ut hic. Aut pue
nit ad alterius eorū notitiā, & tūc siue fuerit pcuratoris p̄nta
tū superioris, uel non: ex quo tñ aliās re integra fuerit debite reuoca
tio intimata suū effectū operabit' reuocatio, ut hic. Vbi aut reuoc
atio esset facta ante petitiōē licētię, & petitiō licētię facta ante
certioratiōem, & certioratio ante concessiōē licētię fuerit facta:
tūc vī sufficere, qd nō cogat renūtiare per d. c. quidā. ubi dī, & ob
tentā: & fm hoc aliud erat in postulatiōe. & sic rō hic posita in
gl. quia petitiō postulatiōis fit cū solēnitatē, nō sic petitiō licētię
tñ gl. habuit respectū, qd reuocatio est facta post p̄ntatā postula
tiōē. ar ubi est facta ante, sed certioratio si puenit post p̄ntatiō
nē, tūc vī qd sufficiat, ut habeat locū penitētia. vñ dic ut §. dixi.
¶ Iterū opp. ¶ istud. no. de. c. si. §. si de procu. li. vj. vbi reuocatio nō
intimata nō nocet. Sol. qd dī Vincē. distinguebant, an reuocatio
fuerit publicē facta, uel nō. Primo casu ualeat: sō non. pro quo. l.
sed si pupillus. §. de quo. & §. scribere. ff. de iusti. & iur. quidā atr
dicunt, qd regular' intimatio requiritur, ut hic. fallit in Tris, & est ca
sus sp̄alis, ubi reuocatio nō intimata statim operatur suū effectū:
rōne posita in prin. illius. c. ¶ Itē ad idem oppo. qd nō est sp̄ale in
m̄rimonio, cū idē sit ecclia in p̄iudiciū libertatis, vñ sic necessa
ria sciētia reuocatiōis. ut l. si. p̄ de. ma. uim. Gl. magna ponit tres
soluciones. Prima est Dy. q̄ reprobatur quo ad casum istū. Scda alio
rū. q̄ est d. l. si p̄. Tertia est aliorum q̄ nō hēt locū in casu isto,
ut dicit gl. rōne posita in tex. Tu dic qd in l. si p̄. variatio & inconst
stantia, nō est captiosa, non filij, quia nō erat habiturus ius pa
tronatus: nō iudicis, apud quem erat manumissio fiēda, quia illa fa
cta nullū ius inde consequēbat: nō serui manumittēdi. quia an fa
cētā manumissionē nullū ius habet formatū. & ideo sufficit mutatā
esse uolūtātē, licet nō certioratā. At hic licet nō sit interesse p̄cu

ratoris cōstituti quo ad factū principale, est tñ interesse respectū
superiori, qui stante renūtiatiōe habeat collatiōē. & iō ne sit
in potestate alteri' ei illudere, sic statuit, maxime in causa benefi
31 ciali: & sic habes, qd sunt duo casus sp̄ales satis Tris, Vnus qd reuo
32 catio nō certiorata ualeat effectiue fauore m̄rimoniij, idē qd nec
mādaturij nec alterius est caprio, nec illusio. Alius qd est superio
ris illusio uel inconstātia in hoīe ecclesiastico, ut tūc reuocatio nō
ualeat, nisi fuerit intimata. Et sic rōne ad l. cū si mādassent, ff. mā
da. quia ibi esset captio nēdū pcuratoris reuocatiōis, imō
& p̄ntis cū eo qui nō habuit respectū ad mādātum, sed solū ad
p̄sonā pcuratoris p̄ntis. l. si ponit. ff. de diuor: est intelligenda,
33 ¶ qd qn mittēs libellū penitentiā agit, tunc matrimonium est quo
ad eū, & si recipiēs licet ignoret penitentiā approbet, non est ma
trimoniū quo ad eū. vñ solū est attendēda uolūtās uel mittētis uel
recipientis, ut si pcurat' infimul ad idē, est dissolutū quo ad oēs: si
aut est ab altera parte tñ, tūc pro illa parte dissoluit' m̄rimoniū.
ar. d. i. c. l. sed & locius. §. si absentis. ff. p̄ socio. Collige qd qd aut
loq̄ris in m̄rimonio carnali p̄ntando, & hēt locū. c. si. §. si de p̄cu.
li. vj. ut nō sit necessaria intimatio reuocatiōis, qd sola reuocatio
impedit actū. aut loq̄ris in m̄rimonio carnali dissoluedo, ¶ fm. l. ff.
& tunc hēt locū. l. si penituit. ff. de diuor. ut nō sit necessaria certio
ratiō ex parte penitētis, tñ p̄sentis recipiētis ualeat & operat' effectū
suū. Aut loq̄ris in m̄rimonio sp̄ali p̄ntando, & idē p̄nto per d.
c. si de p̄cur. Aut in m̄rimonio sp̄ali dissoluedo, & tūc q̄tracta
tur de captiōe & illusione superioris, necessaria est estimatio ex par
te reuocātis, ut hic. Aut loq̄mur in alijs actibus: & tūc nullus est
captio. & tūc nō est necessaria certifiatio, ut d. l. si p̄. Aut est alte
rius captio, & tūc necessaria certioratio, ut d. l. si mādassent. Non
ob. l. i. §. sed & si quis. ff. de dona. & l. eius q in p̄uincia. §. quas ue
34 ro. ff. si cer. p̄ta. ¶ qd ibi in reuocatiōe q̄ sit p̄ morte, cū sit ma
ioris potētiā, q̄ illa q̄ sit per reuocatiōē expressam, uel aliā inter
uiuos. Cōtra quartū no. opp. de. l. si in prin. ff. de eo p quē factum
erit. ubi tertius dolosus tenet ad interesse: uñ actus currit suo mar
35 te. Sol. ¶ hic de eo in quo nō cadit estimatio: & ubi actus nō ualeat
in Tris, cadit estimatio. & iō actus tenet, licet in subsidiū doloso
existēte nō soluēdo dēt q̄ debitorē antiquū restō. Cōtra quintum
no. opp. de. l. sed si p̄torē. in prin. ff. ex qui. cau. ma. Sol. ut §. quia
36 hic nō hēt locū estimatio. ¶ uel ibi dolus nō fuit adhibitus in p̄i
udiciū tertij: hic sic. Cōcludo, qd aut loq̄ris in actu in quo nō cadit
estimatio: & tūc aut dolus tertij est ad impediendū dispositus &
ordinatus, & h̄r actus fuisse impletus. Aut dolus tertij impe
dimētū p̄buit cōsequentię: & tūc h̄r actus p̄fecto. ut hic. Aut loq̄
ris de actu in quo cadit estimatio: & tūc actus currit suo Marte,
sed dāt restitutiōem in subsidiū, & ē dāt restitutiōem qd dolus fuit ad il
lud ordinatus, ut l. i. §. si. in si. & l. se. ff. si quis can. ¶ Primo quero,
qualiter sumat' hic illusio. Gl. hoc dicit. & Ste. p̄cor. & uide Inn. c.
37 p̄terea. de testi. cogē. ¶ Secundo q̄ro, ¶ in cuius manibus est fienda
ad hmōi resignatio. Gl. tenet qd in manibus collatoris: qd est uerū
fm Inn. si ipse erat talis qui ex iusta cā poterat eū inuiri remoue
re: at' non, ut no. Inn. in c. qd in dubijs de renun. idē Archi. in c. de
liberatione. in glo. p̄. iuxta. si. de offi. leg. in vj. cum requiritur cō
38 sensus eligentiū uel p̄sentantiū, fm Pau. ¶ Tertio q̄ro, ¶ q̄ inti
matio est fienda collatori: ut hic: sufficit si intinēt' Papæ. Gl. dicit
qd si ex tenore mādati erat renuntiatio fienda in manibus certē Pa
pæ: tunc illi est intimatio fienda, & alteri facta nō ualeat, si quē
h̄mpt' est mādātū ut illi ad quē p̄ntet renūtiat', & tūc necesse est
39 qd facta fuerit illi cui ex post renūtiatū est. ¶ vñ est p̄siliū, qd renū
tiationē timet potius pcuratori, q̄ alicui ex collatoriū. ¶ Quar
40 tō q̄ro, ¶ in quo loco dicat' vacare bñficiū renūtiatū p p̄cura
tore. Certe in loco vbi est facta renūtiatio. uide Archi. in c. licet
41 de p̄b. li. vj. & glo. in cle. si duobus. ut li. pen. j. ¶ Quinto q̄ro, ¶ an
laicus possit esse pcurator ad acceptandū. Pau. qd sic, propter ge
neralitatē, tñ facit in Tris. c. accedēs. de p̄b. quia sicut acceptatio
requirit unū ecclesiasticū, ut d. c. accedēs. & ita & resignatio, fm eū.

¶ De supplenda negligentia p̄latorum. Rubrica.

¶ Rubrica ista sit p̄tina. Quia bñficiū uacat' p renūtiatiōē, de qua di
cū est in vi. p̄c. dēt p̄ferri p collatorē ordinariū, infra t̄ps statutum in
Lateranē cōcilio, ut c. i. de p̄c. p̄b. Sed quādoq; collator ordi
nariū est negligens per dictū t̄ps in p̄ferēdo, & iustū ē ut ei' negligē
tia alijs suppleat, p̄ tato hic subdit' ista rubrica. Hęc p̄tina uō ē bona:
q̄a fit ad p̄tina, ut l. i. §. de sta. ho. Gof. Afr̄tina: sed ei' p̄tina uō ē
ad remota, & incōgrua. s̄r & p̄tina uō placet: q̄a vacatio
inducit p negligētā adhibita in p̄ferēdo, licet aliter inducā p̄ntetur.
1 ¶ Prælati regulares & seculares aliquoties differunt.
2 ¶ Dispositio cle. p̄nic. & supplē. negli. pla. nō p̄cederet in secularib'.
Abbates

- 3 *Abbat. priores conuentuales, dicuntur prelati.*
- 4 *Prælati autem proprie dicantur prelati, qui habeant dignitatem perpetuam.*
- 5 *Dispositio clericali. de suppl. negli. praela. an habeat locum in beneficijs non consuetis conferri in titulum: ut in feudis.*
- 6 *Prælati regularis habet beneficium cõe cũ cõuentu, si fuerit negligens in illo conferendo infra sex menses, an debeat suppleri p ordinariũ.*
- 7 *Vacante prælatura, an solus cõuentus possit conferre beneficium cõe.*
- 8 *Conuentus de per se an possit habere autoritatem cõferendi beneficia. Et illo negligente, q̄s hãbit supplere uices, an prælatus, an diocesanus.*
- 9 *Beneficium q̄ non conferri in titulum in perpetuum, an dicatur vacare.*
- 10 *Beneficia debent conferri infra sex menses.*
- 11 *Diocesanus aliquando habet potestatem super exemptis.*
- 12 *Subrogatus debet eodem modo procedere quo & ille in cuius locum subrogatur.*
- 13 *Beneficia regularia quibus monachis debeant conferri.*
- 14 *Committit, & conferre quomodo differant, & nũme. 15.*
- 15 *Omnia beneficia tã regularia q̄ secularia spectant de iure cõi ad ep̄m.*
- 16 *Res quilibet de facili vertitur ad suam naturam.*
- 17 *Diocesanus an possit conuersari cum regularibus.*
- 18 *Regulares an debeant ordinari per diocesanum.*
- 19 *Diocesanus an habeat supplere negligentiam prælati regularis in conferendis beneficijs, an cõuentus illius.*
- 20 *Prælatus regularis an habeat supplere negligentiam cõuentus: & quid econuerso.*
- 21 *Capitulum ecclesie cathedralis an habeat supplere negligentiam episcopi in conferendis beneficijs.*
- 22 *Capitulum ecclesie cathedralis an sit maioris potentie respectu ecclesie cathedralis q̄ capitulum regularis respectu regularis prælati.*
- 23 *Patrono negligente, vel illo qui habet eligere, quis suppleat: & quid quando ille est negligens, ad quem spectet dispositio.*
- 24 *Prioratus conuentualis prouisio infra q̄ tempus debeat fieri tam in electio quam non electio.*
- 25 *Diocesanus an suppleat defectum prælati regularis quem commisit indigno conferendo beneficium.*
- 26 *Præsentatoris electio sine defectu quis habeat supplere.*
- 27 *Diocesanus tenetur beneficio ad eum iure deuoluto spectantia conferre infra sex menses, alijs ad immediatum superiorem.*
- 28 *Ordinarius supplet in cõferendis beneficijs in casu negligentie defectum prælati regularis, an possit conferre post semestre tempus: & postea quod non possit, an immediatus superior possit.*
- 29 *Executor apostolicus an possit conferre post sex menses.*
- 30 *Ordinarius autoritate aplice pferens dicitur, vti autoritate delegata.*
- 31 *Religiosus alterius monasterij an ualeat recipi ad regularia beneficia alterius cum in illo non sunt idonei.*
- 32 *Succedens in autoritate presentandi aut eligendi, an teneatur de eodem monasterio cuius est, & praedecessor.*
- 33 *Subrogatus an semp teneat pcedere qui ille in cuius locum subrogat.*

VITALINIJS. Diuide fm glo. in quatuor partes principales. In prima ponit prouisio quo ad negligentiam prælatorũ. In 2a. p̄uisio quo ad auaritiã eorũ. In 3a. declaratiõnis prouisio bini. In quarta extensio cõstõnis Bonifaciane, & bñ. Verũm istã partẽ principãlẽ subdiuidi in duas. In prima ponit dictũ. In 2a. dictã declaratiõ. 2a. ibi: prioratus. Casus. Prælato regulari negligente j. tps a iure statutũ pferre bñficia ad suã dispositiõnẽ spectatiua, collatio ad diocesanũ illorũ est exemptorũ deuolutũ, ut psonis pferat quibus ipsi prælati negligenter pferre tenebant. h. d. prima pars. ¶ Quia regulares ¶ fecus ergo in secularibus, fm gl. lise. s. c. lib. de elec. c. cũ rõnem: c. in ple. i. q. c. q̄ circa. & c. cũ p̄cessa. [Prælati] ¶ siue sint abbates, siue priores conuentuales, aut aliter prælati. ¶ q̄ ad hoc ut dicantur prælati, oportet q̄ habeant dignitatẽ ppetuã. ut no. Hostiẽ. in c. de multa. de pb. [Prioratus] nõ electiuos. [Administrationes] s. solitas pferri seu assignari in titulũ bñficij ecclesiastici ppetui, licet ad nutũ reuocabilis: aliã fecus alia bñficia, ut henda, fm Pau. ut c. ad audiẽtiã. in fi. de p̄scr. sed nõ placet, quia hic de bñficio ecclesiastico q̄ dat in titulu: ibi in feudũ [Eorũ] ¶ ita q̄ nec aliorũ et cõiter nisi tunc et essent oēs negligentes. nõ si pariter ad prælũ & suũ uentũ collatio p̄tineret, & essent ambo negligentes, haberet locũ ista cle. Idẽ multo magis hoc casũ si uacat prælatura. quia tũc felus quẽtus ¶ pot cõferre. ut c. fi. de regula. lib. vj. ¶ Idẽ et si ad solũ cõuentũ nõ ad prælũ p̄tineret collatio, quia tũc uentus dẽt hñi pro prælato. Tñ p̄riũ est verũ: quia tũc negligentia uentus supplebit prælatus, non diocesanus, fm gl. [Cum uacat] ¶ tergo pferbant in titulu bñficij ecclesiastici ppetui, nõ ad tps, quia tunc nõ uacaret [Cõstitutũ] ¶ q̄ est sex mensũ. vt c. nulla. de p̄scr. pb. fm gl. ¶ Loco rũ. ¶ bene

ficiõrũ vacatiũ de quibus q̄rit. ¶ In nõ exẽptis. ¶ i. bñficia vacantia nõ exẽpta a lege diocesanã. ¶ Aplica autoritate ¶ data nõ ab hoĩe, sed a iure. & sic est ppetua hmõĩ cõcessio, ¶ Suppleat ¶ pferendo nõ tñ ad eorũ liberũ arbitriũ, sed p̄t ip̄s prælatus negligentes pferre tenebant, & hoc sequit. ¶ Conuenerunt ¶ spatio s. quadraginta annorũ cõtinuo: alias fecus, ut c. cũ de bñficio. & q̄ ibi nõ. de prab. li. vj. [Solita] ¶ spatio quadraginta annorũ p̄dicto, ut s. Ex parte prima nõ. q̄ negligentia prælati regularis supplet diocesanus secũlaris. ¶ Sed nõ. c. cũ in quo diocesanus potestãtẽ hẽt super exẽptos. p̄cor. c. j. de priuile. li. vj. Ex parte 2a nõ. ¶ q̄ subrogatus dẽt pcedere eodẽ nõ quo tenebat is in cuius locũ succedit. con. cor. l. si cũ. s. qui iniuriarũ. ff. si quis cau. ¶ Sed nõ. ¶ q̄ bñficia regularia debent pferri monachis monisterij a quibus debet. p̄cor. c. cũ singulari. s. phibemus. de pb. li. vj. Rõ impulsiuã fuit malicia prælatorũ regulariũ; dicentiũ se nõ ligatos p̄cilio Lateranenũ. quasi non habeat collatiõnẽ uel prouisiõnẽ bñficiõrũ suorũ, sed solũ cõmissiõnẽ, de qua non loquitur dicitur p̄cilio, ¶ cñ cõmittere sit proprie ad tps, ¶ pferre. ppetuũ, fm Pau. ar. j. de reli. dõm. c. quia ¶ uingit. ver. ut aut. & istud tãgit gl. vj. quasi illi intitulasi dicantur potius ca. staldi. ministri, uel pedagogi, ¶ bñficiari: pro quo opi. Inn. & Cõpost. in c. nõ pro defectũ. de elec. fm Pau. Et pro hoc facit q̄ nõ. Abbas in c. sicut. c. ti. in antiq. q̄. c. possessiõnes. de re. eccl. nõ ali. cuius opinio dedit cãm huic p̄soni. nõ hic pro iure a iure ponit, q̄ ibi iuridicũ ab hoĩe asserit, licet Pau. hic ponat aliã cãm impulsiuã. Rõ dubitãdi fuit quia disparitas uitẽ & habitus suadere uidebat, q̄ diocesanus qui hẽt habitũ secularẽ, & ducit uictã actiua nõ debent se intromittere de religiosis, qui deseruit certum habitũ professõrũ separatiũ ab habitu seculari, & ducit uitã cõtẽstatiuã. arg. s. cle. cũ rõni. de elec. & c. cũ p̄cessa. Cõtra tñ hic statuit. Rõ decidendi fuit: ¶ quia cum collatio oĩũ bñficiõrũ & regulariũ de iure cõi pertineat ad ep̄m, nisi inquãtũ est religiosis in prouisiõnẽ p̄cessũ. ut c. abbate. de verbo. signifi. & not. Inn. in c. p̄stulasti. de iure patro. inũtũ fuit, ut negligentia prælati regularis suppleat ip̄s diocesanus, ¶ ut sic res de facili redeat ad suã naturã. ¶ nec p hoc p̄iudicat monasterio, cũ ipsa collatio saltẽ suã formã reddidit. ut l. si uisus. s. q̄ in specie. ff. de pac. ¶ Non ob p̄riũ: quia lo. cũ hẽt in quæstionibus, & alijs actibus p̄mixtis & quasi p̄mixtis: nõ sic in collationibus q̄ sunt expedieũe unico actu: alias sequit ¶ q̄ regulares nõ deberet ordinari p diocesanũ secularẽ, ¶ tñ est falsum. Cõtra partẽ primã oppo. de c. fi. de regula. li. vj. iuncta cle. fi. de beneficio. j. de p̄rb. ¶ q̄ paret, q̄ alius q̄ diocesanus dẽt suppleat defectũ. Sol. ¶ hic de prælato regulari singulari, cuius negligentia suppleat diocesanus, nõ eius cõuentus: p̄riũ in collegio uel cõuentu: ¶ nõ eius negligentia supplet prælatus eius immediatus, non aut diocesanus. Et sic rõ: q̄ iustus est, q̄ negligentia prælati regularis potius suppleat diocesanũ, q̄ uentus: alias inferior supplet: q̄ esset absurdũ: & negligentia uentus supplet prælatus immediatus, quia tũc supior supplet, & superior immediatus, q̄ iustus est. Nec ob. c. ij. de p̄cess. pb. ¶ ubi negligentia ep̄i supplet cap̄m suũ: ¶ quia maioris est potẽtẽ cap̄m ecclesie cathedralis, q̄ regularis: ar. unica. de ma. iõ. & obe. li. vj. & c. q̄. de elec. c. li. licet quo ad aliqua equiparentur ille. statutu. s. eo. lib. de elec. Aliqui tñ intelligũt eodẽ in quẽtũ, & dicit q̄ hic ad prælũ & uentũ ¶ t̄tinebat dispositio: sed tex. lo. quĩt in genere. ¶ Sed nõ oppo. de c. ij. de suppl. negli. pla. ¶ ubi negligentia supplet immediatus prælatus. sicut est is ad quẽ ¶ t̄tinet presentati institutio, uel electiõ p̄firmatio. Sol. ibi in eo negligente ad quẽ ¶ t̄tinet electio, uel presentatio: hic qñ ad negligentẽ ¶ t̄tinet dispositio seu collatio. Et est rõ: quia isto casu nulli fit iniuria si alteri demã dẽt suppletio: ibi sic, q̄ p̄iudicaret instituire, uel p̄firmare debetũ. ¶ Tertio oppo. q̄ negligentia hic ¶ t̄tingere dẽt p lapsum trium mensũ. ut c. ne pro defectũ. de elec. nõ aut sex mensũ: vñ male hic dicit de p̄cilio Lateranenũ. q̄ est de sex mensũ, cũ. c. ne p̄ defectũ. loquat de tribus mensibus. Sol. si intelligat de prioratibus nõ cõp. uentualibus, nõ est q̄stio: q̄ tunc hẽt locũ Lateranenũ. p̄ciliũ. ¶ si aut intelligas de uentualibus, tunc quidã dicebat, q̄ p̄uisio hmõĩ prioratus est fiedã j. tres menses: q̄ si electio est fiedã vt in p̄riõ, ita & prouisio, cũ nulla sit differentia inter ea: ut ibi no. Inn. & Cõpo. Tamẽ iste tex. corrigi illã opinionẽ. Tu dic q̄ si prioratus conuentualis est electiuus, tũc est electio fiedã j. tres menses: ut d. c. ne pro defectũ: si aut nõ esset electiuus sed uentualis, tũc nõ esset rece. dedã a iure cõi. vt sic inducat negligentia p lapsũ sex mensũ, q̄ c. ne p̄ defectũ. solũ loquitur de ecclia electiua: sic dẽt intelligi istã cle. Vbi ergo est prioratus uentualis electiuus, hẽt locũ tũc. c. ne pro defectũ. vbi autẽ nõ esset electiuus, tũc nõ hẽt locũ. c. ne p̄ defectũ. tum quia nõ est electiuus, tũ quia est p̄uisiuus seu collatiuus

latius, sic habet locum. e. ij. de concess. prab. & ista clem. idẽ hic Pau. ¶ Quarto oppo. de c. sicut. c. ti. in antiq. & c. cum singula. s. fin. de prebendis. lib. vj. ubi diocesanus nõ potẽt se intromittere de exẽptis. Sol. ista cle. corrigi illã iura fm gl. & bñ. ¶ ¶ Quinto oppo. de c. q̄. de elec. li. vj. ubi defectũ inferioris nõ supplet superior immediatus. Sol. ibi de defectũ in cõmittendo, hic in omittendo. Præterea & ibi loquitur in primo casu de ecclia cathedrali: vñ fecus i ecclesia regulari, ut ibi. in fo casu & ibi no. & sic defectũ ad habitũ p prælũ regularẽ in committendo, q̄ p̄fert sciẽter indigno, nõ supplebit diocesanus, qñ locus erat exẽptus: alias sic, vt d. c. q̄. ¶ ¶ In fi. & hic no. in gl. Concludo, ¶ q̄ aliqui ad prælũ ¶ t̄tinet electio uel p̄ntatio, & tunc eius defectũ supplet p̄firmator, uel institutor. ut c. ij. eo. ti. in antiq. Aliqui ad eũ ¶ t̄tinet p̄sõ seu collocatio. tunc aut est defectus in omittendo, & indistincte diocesanus supplet sic bñficiũ exemptũ uel nõ. ut hęc cle. Aut est defectus in cõmittendo: & tunc aut est nõ exemptũ, & idẽ. ut c. q̄. in fi. de ele. li. vj. Aut est exemptũ, & tunc diocesanus nõ se intromittit. ut c. ij. et. in antiq. & hic no. gl. Nec ob. cle. q̄ loquitur ex defectũ i omittendo Sup parte prima q̄ro, ¶ j. q̄ tps poterit pferre hoc iure de uoluto. Gl. dicit, q̄ hẽt spatio s. mēstre. i. q̄ si et fuerit negligens, superior immediatus pferret iure deuoluto. Nã Papa hic nõ excusat diocesanũ a sua negligentia, sed solũ dat sibi potestãtẽ p̄ p̄ alterius negligentia. ar. l. fi. C. de neg. gest. ¶ Sed nõ q̄ro, an si diocesanus est negligens p̄iũ semestre pferre bñficiũ deuolutum exẽptũ, an possit postea pferre. Gl. ar. q̄ sic, ¶ sicut dicimus de executor aplice, qui hẽt pferre post sex menses, ut no. in cle. si de beneficiõ. de pb. j. & Cõpost. in c. cap̄m. in gl. magna. de resc. ¶ Et iõ licet ista p̄cessio sit gñalis ex vi huius p̄sonis, tñ nõ pot dicitur ordinaria, & sic nõ ob. Hosti. no. in c. ad abolendã. de hereti. nã in vtroq; casu proceditur autoritate aplice. ¶ ¶ Tertio q̄ro, posito q̄ nõ possit pferre post, q̄ tũc poterit, an superior immediatus, an Papa? Gl. arguit, q̄ solus Papa. ar. c. vnici. de cler. q̄ro. li. vj. Pro quo facit, q̄ ex quo erat bñficiũ exemptũ, & sic ab oĩ superiore exemptũ excepto Papa, ista p̄cessio facta diocesanũ nõ est ad trahenda ad metropolim. ar. l. in agris. ff. de acq. r. do. Sup parte 2a gl. q̄rit de tri bus, ¶ Primo: q̄d si nõ est de dicto monasterio aliquis idoneus ad regimen bñficij vacãtis; Rõ. q̄ tunc recipiet de alio. ar. c. ne p̄ defectũ. & ita nõ. in c. cũ singulari, iuxta fi. Cõpost. ¶ an ille ad quẽ deuoluta est p̄as eligẽdi teneat eligere de eodẽ collegio, sicut tenebat negligens. Et dicit q̄ sic, p̄ istũ tex. Tertio q̄rit de eo q̄ no. in c. p̄blicitatio. sup ulti. gl. de elec. uidelicet q̄ ubi electores nolũt eligere publicato scrutinio nõ fati p̄ prior poterit eligere eudẽ. nõ alium uel ei prouidere: quia potestas deuoluitur limitata. nõ intelligitur. s. posteriori. ff. de iure fisci. ¶ ¶ Opponitur cõtra istã partẽ secundã de c. unico. in fi. de iure patro. lib. vj. ¶ ubi subrogatus in iure p̄notatus aliter procedit q̄ is in cuius locũ subrogat. Sol. ibi de his q̄ respiciunt personã p̄sentantis, & ideo attendendus est subrogatus, nõ is in cuius locũ. hic de statu beneficij, qui seruandus est quo ad eius solium ministrũ. ut d. c. cum singula. s. fi.

ADE M. Hic est 2a pars principalis, & loquitur de uacatione & grauaminis impositio: q̄ diuide i duas. In prima ponit p̄bitio: ne q̄ fiat. Sed nõ ne factũ de facto executioni demãdẽt. 2a. ibi: sine. Et hoc dicit. Prælatus regularis diocesanus p̄ti nõ dẽt q̄ prælatus regularis bñficiũ ad eius p̄tines collatiõnẽ suã mēse ueniat, aut nouã p̄sionẽ ei ¶ t̄ponat, aut antiq̄ augmẽtet. Permittat. ¶ sicut in eis e. [Sine autoritate] ¶ s. ab ip̄s prælatis. Nota primõ, q̄ p̄ prælatus regularis unire nõ p̄t aliq̄ mēse suẽ. p̄cor. cle. ne in agro. s. ad hęc. de sta. regu. ¶ ¶ Sed nõ. ¶ q̄ prælatus regularis non pot nouã pensioẽ imponere bñficio sibi subdito, p̄co. de preb. c. auaritiẽ. ¶ Et an renouata dicat noua. Hostiẽ. tenet q̄ nõ. i. c. ligni ficauit. ut ibi Ber. de celi. ¶ ¶ Tertio nõ. ¶ q̄ ubi aliq̄ p̄hibet, & oẽ id q̄ sequit ex eo uel ob id. p̄cor. l. nõ dubiũ. C. de legi. Rõ impulsiuã fuit no. Inn. & Hosti. in c. in Lateranenũ. de preb. Rõ dubitãdi fuit: ¶ q̄ alter alterius supportare dẽt onus. c. de monachis. de pb. Rõ decidẽdi, ambitio & cupiditas monachorũ fuit, ut restringat. ut cle. fi. s. de elec. ¶ ¶ Oppo. de c. phibemus. de centi. vbi impositio nouã pensiois uacet. Sol. sine cã nõ uacet, ut hic: sed cum cã bene

ualet nõ facta ab ipso regulari, sed a diocesanũ, ut ibi, uel ab ipso prælato cũ p̄sensu diocesanũ. ut c. de monachis. de pb. & hic p Pau. ¶ ¶ Qualitas beneficij probatur ex spatio quadraginta annorum. Beneficia regularia an sint reuocabilia ad nutum abbatis. Monachus reuocatus ab abbate de beneficio sibi concessõ, an possit tanquam spoliatus intentare interdictũ unde uĩ contra prælãtũ. Beneficia que in mensa sunt morte gubernatoris an vacent: seu uacatio in illis sit danda etiam per mortẽm conferentis. Legatus natus an expiret morte pape. Delegati iurisditio an expiret morte delegantis re non integra. Præcarium an extinguatur morte concedentis. Prouisio licet per tertium reuocatur nõ est illisoria ut satisfiat iuri. Beneficia manualia non uita mense, an vacent p mortẽ, aut reuocationẽ ad claustrũ beneficiati, ut fructus debeãt reuocari illi qui collegit fructus beneficiorum vacantium.

RAEMISSA. Hic est tertia pars, q̄ subdiuide in duas. In prima ponit dictũ. In 2a. dubij remotio. 2a. ibi: l. 3. Casus. Bñficia regularia et ad nutũ prælati reuocabilia, p̄prehẽduntur sub hac p̄sõnẽ, nõ aut de mensa abbatis existentia. h. d. Cõsueuerunt ¶ spatio forsan quadraginta annorũ, ut s. dixi. [Hic] ¶ ¶ fuit intitulos. Nota primõ, q̄ bñficia regularia sunt ad nutũ abbatis reuocabilia, p̄cor. cũ ad monasteriũ. s. tales. de sta. mo. Et sic dicimus q̄ monachus taliter reuocatus nõ pot agere possessorio recuperandã quasi spoliatus. q̄ est uerũ, qñ simpliciter est reuocatus: fecus si ex aliqua cã famosa. facit q̄ no. Inn. in c. olim. de acq. No ta 2a. q̄ bñficia uita mensã abbatis uel cap̄i, nõ uacãt p obitu gubernatoris eorundẽ. p̄cor. c. extirpandã. de pb. c. frequẽs. s. qui dã de excel. pla. j. e. li. Sed an uacent p obitu p̄ferentis. Pau. dicit q̄ nõ, si simpliciter p̄feruntur. ¶ Hic in legato P. ¶ c. ij. de offi. lega. li. vj. ¶ ¶ si in delegato. c. ij. gratũ. de offi. lega. ¶ si in p̄cario. c. li. ¶ p̄ ca. l. p̄cariũ. ff. et. i. Rõ publicãdi: quia decisoria vñ ista, p̄uisio, cũ facta collatione, p̄ diocesanũ, reuocabit eũ illico prælatus regularis, & sic nõ habebit effectũ collatio diocesanũ. Rõ decidendi est: ¶ quia necesse est ut prælatus negligentia arguat & puniatur, & ob hoc magis inducat ad diligentia. nõ ob. ¶ ¶ quia licet possit reuocare. tñ & iuri paritũ est. ¶ ¶ Quẽro, an bñficia manualia nõ tñ mense uita, uacent p mortẽ uel cessum uel reuocationẽ ad claustrũ bñficiati, ut sic habeãt locũ effectus uacatiõis bñficiõrũ statuti a iure uel ab hoĩe, vñ de fructũ. p̄cipiẽdis uacatiõis bñficiõrũ. Gl. & bñ. tenet q̄ sic. Gl. tñ gl. nõ placet dño camerario in p̄iudiciũ camere & ex cã.

N Quibus. Hic est quarta pars, quam subdiuide in duas. In prima ponitur extensio uicis p̄sõis Bon. in 2a. alterius. Sed a ibi: nichilomin. ¶ ¶ Casus. Duna bñficiõrũ manualiũ uacatiũ a prælatis nõ sunt occupãda, nec duo uel plures prioratus simplices sunt unũ religioso p̄ferẽdi. h. d. Ex par. j. no. ¶ ¶ manualia sunt separata a prælatis. p̄cor. s. p̄cedẽs. & cle. j. de resc. s. Ex parte 2a. nõ. ¶ ¶ regularis nõ pot in simul tenere duos prioratus simplices. p̄cor. d. c. cũ singulari. Rõ impulsiuã in prima parte erat opi. Archi. posita in c. p̄nti. de offi. ordi. li. vj. q̄ hic approbat, reprobatã. opi. Io. Mona. ibi posita. Rõ dubitãdi erat: q̄ talia manualia nõ uidentur p̄prie uacare, cũ sint cõmendatiũ. ut no. Io. Mo. in c. p̄nti. Rõ decidẽdi est: ¶ q̄ uerẽ uacant, cũ sint penitus separata a prælatis: & licet possit reuocari l̄ra ad monasteriũ ad nutũ, tñ p̄siderato, q̄ prælatus forsan nõ reuocabit, hñ quo ad hoc pro ppetuo. ar. l. sufficit. ff. de cõd. inde. & sic reprobat opi. Io. Mo. Rõ impulsiuã in secunda parte fuit opi. gl. of. in d. c. cum singulari. in princip. Rõ dubitãdi fuit: quia. c. cũ singulari. solũ loquitur de prioratib. curatis, & ibi clare dicitur talia simplicia uidentur posse teneri p vnã psonã sine dispensatione et in eadẽ ecclesia. ut c. j. de p̄sue. lib. vj. Rõ decidẽdi est: ¶ quia singulari dẽt esse p̄nta singularis, uel d. c. cũ singulari. nõ ob. ¶ ¶ q̄ locũ habet in clerico seculari, nõ i religio so & iõ hic reprobat opinio Archidi. Tñ iste textus solum loquitur de prioratib. simplicibus. Pau. hic recitat opi. antiquorũ in c. p̄ntea. & Hosti. in c. de multa. de preb. quã omnes hic reprobant.

De etate & qualitate & ordine p̄ficiendorum. Rubrica.

Beneficiandi debent esse etatis competentis, & qualitate concedentis, & ordinis conuenientis. Rubrica

- 1 Rubricam istam continua ad præcedentē. ¶ Quia p̄ficiendi ecclēsijs seu b̄ficijs ecclēsiasticis tā iure p̄prio quam deuoluto (de quo n̄idimus in p̄cedentititulo) debet esse ætatis competentis, & qualitatē conuenientis, & ordinis conuenientis: ut c. super inordinata. de præb. & c. graue. eo. ti. & c. inuouamus. l. dist. Ideo pertinentē subiungitur de etate, & qualitate, & ordi. p̄. cætera dic ut plenē per Ioan. And. in titu. de etate, & quali. in antiquis super rubrica.
- 2 Ecclesia accipitur pro ministerijs ecclēsiasticis.
- 3 Persona accipitur pro personatu.
- 4 Personatus in Anglia non differt a dignitate.
- 5 Rector ecclēsiæ dicitur personatus.
- 6 In idoneis quocunq; titulo nō sunt p̄ficiendi in ministerijs ecclēsiasticis.
- 7 Beneficiandi an debeant habere vitam benignam vel honestam.
- 8 Perire, sustinere.
- 9 Rector an debeat esse sollicitus de utilitate temporalī.
- 10 Episcopus est nomen officij.
- 11 Districte, uerbum exponi potest, firmiter, vel efficaciter.
- 12 Ecclesiæ accipiuntur pro beneficijs ecclēsiasticis.
- 13 Vltio exponitur pro uindicta.
- 14 Experientia est ueritatis probatio legitima.
- 15 Ecclesiæ sunt plura detrimenta propter insufficientiam presidentis.
- 16 Intentus debet esse quisque circa eius officium.
- 17 Episcopi officij maxime est ut in idoneis nō p̄ficiantur in ecclēsijs.
- 18 Idoneus ad beneficia dicitur qui habet ætatem competentem, scientiam, & mores honestos.
- 19 Ordinarius non efficitur delegatus, licet excusetur a Papa.
- 20 Prelatus tenetur obedire iuri, & cauere quod subditi obediant.
- 21 Prelatus debet esse bonus in se & in subditis.
- 22 Episcopus peccat mortaliter transgrediendo canonica statuta.
- 23 Episcopus peccat mortaliter p̄ficiendo scienter indignum.
- 24 Sedes apostolica debet uendicare iniuriam Dei.
- 25 Pena arbitraria ordinarius punit ex quo indignum digno p̄ferret.
- 26 Exemplis quando sit indicandum.
- 27 Consuetudo an habeat uim cognitionis iuris.
- 28 Idoneus ad beneficium aliquoties malē uersatur in administratione in p̄iudicium beneficij.
- 29 Insufficiens ad beneficium p̄sumitur malē uersari, & inclinari ad malē administrandum.
- 30 Experientia est rerum magistra.
- 31 Nonnunquam, dictio exponitur pro aliquando.
- 32 Determinata ecclēsiæ an p̄ueniant immediate ex malo regimine, an ex insufficientia.
- 33 Ex, denotat causam propinquam immediatam.
- 34 Propriè, dictio denotat causam remotam.
- 35 Depositi testis an ualeat si non dedit rationem dicti sui.
- 36 Prouiso alicuius beneficij an ualeat, sine examinatione facta.
- 37 Beneficiario non sufficit habere sufficientiæ ætatis & qualitatē, sed debet habere capacitatem ad secundum si illud consequi querat.
- 38 P̄cipimus, an inducat delegationem quoties dirigitur habenti iurisdictionem exequendi quod p̄cipitur auctoritate propria.
- 39 Prelatus an debeat esse bonus in se, & qualiter curare debeat subditos fore bonos.
- 40 Statuta, que moribus uentium nō sunt approbata, non ligant.
- 41 Offendens Deum quando habeat illum solum uictorem.
- 42 Papa nō obediendo, nō obediendo uicario Christi: uim morte dignus est.
- 43 Scientia que requiritur in p̄dato.
- 44 Scientia eminens que dicitur, que e competentis. nunc. 44. que medio cris. nunc. 47.
- 45 Arbitrio superioris committit an b̄ficiatus dicat sufficientis scientiæ.
- 46 Scientia que requiritur in quocunq; officij, est arbitraria.
- 47 Sciens parum an possit promoueri.
- 48 Sciens parum an possit promoueri ad abbatiam.
- 49 Ordinarius recipiens ad officium sufficientem ad illud, peccat, & idem in quocunq; recipiente, nisi dispensatiue.
- 50 Episcopus asseuerans habens propter eius insufficientiam scientiæ, an possit licite salarium petere pro assessore.
- 51 Episcopus an debeat ex fructibus onera episcopatus supportare.
- 52 Ep̄s ex suis fructibus an teneat h̄re indicem officialē aut assessorem.
- 53 Ordo in beneficiabilibus an requiratur actū, an habitū.
- 54 Aetas, scientia, & mores in beneficiabilibus, an requirantur actū.
- 55 Transgressor canonis an peccet.
- 56 Transgressor dicens Papam nō habere potestatem constitutiones faciendi, nec eas fore seruandas, an sit excommunicatus ipso iure.
- 57 Episcopus transgressor canonū quando ex transgressione incidit in crimen schismatis, an possit deponi.

59. Episcopus an propter negligentiam aut dolum possit deponi.
 60. Episcopus an possit inquirere quo titulo beneficiati teneant beneficia, & quid de iam collatis.
 61. Illiteratus, infans, laicus, an recipiant ordines, si ordinentur.

VM Ecclesiæ. 3 Diuide istam cle. in quatuor partes. In prima ponit cām impellentē. In 2a rōnem statutē. In 3a p̄sonem euidētē. In 4a penam transgredientē. Secda ibi: nos, Tertia ibi: eis districte, Quarta ibi: si diuina. Casus. Diocessani functiones canonicas sup̄ idoneitate p̄ficiendorū ecclēsijs p̄mulgata seruare, & ut a subditis obseruentur curare dēt: aliās sedis apostolicæ uindictam seu punitionē p̄ diuina offensa nō euadēt. h. d. Cle. ista legit duob. modis. Vno mōt ut sumat hic ecclēsia pro ecclēsiasticis ministerijs. ut c. cum in cunctis. de elec. ¶ & in hoc uerbum p̄sonē pro p̄sonatu. ¶ qui in Anglia nō differt a dignitate, licet rector ecclēsiæ dicatur p̄sona. ut c. p̄sonas. j. de appella. in Pau. & sic summariū. & sic pro rectore eiusdē ponit in Pau. licet gl. dicat, q̄ nō est uis, ex quo nil nouū hæc cle. adducit. Vel dicit, q̄ ponit pro ecclēsiatico b̄ficio; & sic loquitur tam de rectore ecclēsiæ q̄ de quocunq; alio in ecclēsia instituto, in Pau. ¶ Quibus. l. c. ministerijs ecclēsiasticis in primam lecturā uel ecclēsijs, in 2a lecturā. ¶ [Præficiunt] sub. collatione, prouisione, p̄ntatione, electione, p̄firmatione, uel institutione aut alio titulo ex quo ius in re uel ad re acquirunt. [Moribus] i. uita benigna: ¶ & sic attendit an sint mores bene digni uel honesti. ut l. c. iure oportet. si p̄fectorū hoīum. ff. de tut. & cu. da. ab his. & hic duo p̄cernunt qualitatem [Ætatis] diuersa requirit in diuersitatē b̄ficiorū. c. cū in cunctis. de elec. in Pau. ¶ [Perferant] i. i. iusticiam. ¶ [Temporalibus] ¶ debet em̄ rector de extrinseca utilitate & cautela eē solicius xxxix. dist. Petrus. [Hoc] si ut ecclēsijs p̄ficiant p̄ idonee. ¶ [Officiū] nō dicit rōne dignitatis, sed officij: q̄a t̄ps est nomē officij & ordinis. ut dixi. in p̄. 10 mio in prin. ¶ [Districte] i. firmiter uel efficaciter. ¶ [Canonica] ita i. uita. i. canonicas functiones uel p̄fides. ¶ [Ecclēsijs] i. i. beneficijs ecclēsiasticis. ¶ [Obseruet] i. in p̄uisionibus, uel collationibus, aut alijs dispositionibus per eos aut eorū note sciendis. ¶ [Obseruari] in collationibus, prouisionibus, p̄ntationibus, aut alijs dispositionibus ad dictos subditos pertinentibus. ¶ [Offensam] in quam concurrūt per nō obseruationē dictarū p̄sonum. ¶ [Vltionē] i. id est uindictam uel punitionē. Ex parte prima nō. ¶ q̄ experientia est ueritatis probatio legitima. p̄cor. l. septimo mense. ff. de sta. ho. melius. c. q̄ sit. de elec. li. vj. ¶ [Scd̄] nō. ¶ p̄ insufficientiam p̄sidentis de iure ta obueniunt ecclēsijs plurima. p̄cor. c. graue. de præb. Ex parte 2a nō. ¶ q̄ quilibet debet esse intentus circa ea q̄ sunt officij eius. con cor. l. j. §. q̄ eos. ff. de offi. p̄fec. vr. melius. l. iij. §. sciendū. ff. de offic. p̄fec. vig. ¶ [Scd̄] nō. ¶ q̄ ad officij ep̄i p̄ cæteris p̄inet. ¶ p̄uidere, ne iuri idonei moribus & etate & sufficientia p̄ficiant ecclēsijs: ¶ & sic habes q̄ idoneus est qui hēt etatē, & qualitatē, & cōpetentē s. scientiam, & uitam. p̄cor. d. c. graue. de præb. Ex parte tertia nō. ¶ q̄ Papa q̄q; excitat officij ordinarij, ut facere dēt, & p̄ hoc nō efficit delegatus. p̄cor. c. licet de offi. ordi. & l. sepe. & l. gnali. 19. ff. de offi. p̄. ¶ [Scd̄] nō. ¶ q̄ sicut qs tenet parere & obedire iuri, ita tenet curare q̄ sibi subditi simili iuri pareant uel obediant. 20 ¶ nā sicut qs dēt esse bonus in se, ita & bonus dēt esse in subditis. 21 p̄cor. c. licet Heli. in prin. de simo. Ex parte ultima nō. ¶ q̄ ep̄s obli 22 gat ad mortale transgrediēdo canonica statuta. ¶ sicut est q̄ p̄ficiat hoīem nō idoneū: uel pariedo ut nō idoneus a subdito p̄ficiat, & sic in Ste. peccat mortaliter ep̄s p̄ficiendo scienter indignū, q̄ nō est fidelis dño suo. p̄cor. d. c. licet Heli. & c. j. de treuga. & pa. & q̄ 23 ibi nō. melius. c. q̄ a ambitiones. lxxij. dist. ¶ [Scd̄] nō. ¶ q̄ sedes apostolica dēt uendicare offensam illatā deitati. p̄cor. l. j. in fi. C. de sum. Trini. Rō impulsua, q̄ ponit in prin. cle. Rō dubitadi fuit, p̄uio antiquorū canonū, q̄bus p̄ istā nihil addit, & sic uidebat non ponēda quasi sup̄flua. ut §. q̄b. C. de nō. codi. cōpo. Rō statutēdi est ut excitent diocessani & magis animem ad faciendū & obseruādū p̄ se & p̄ subditos ea q̄ circa intitutionē p̄ficiendorū sunt p̄siderāda in canonicas functiones, q̄a ad eos hoc p̄inet p̄cipue. ut hic d̄r in 2a parte, & p̄ Hostien. Nō ob. ar. ¶ Triar: q̄a addit hæc excitatio p̄sentē cle. ut eo magis erubescat diocessani nō seruantes hmōi canonicas functiones, quo magis & frequentius excitant p̄ sedē apostolicā ad earū obseruationē. arg. eius q̄ nō. in cle. q̄a regulares. §. p̄missa. in gl. magna. §. titu. prox. Et per hoc non habet locū. gl. j. hic posita: quia q̄q; ista inuouatio fiat sine penarū adiectione, tamen est fructus uidelicet hæc excitatio, & fructus excitatiōis inde p̄ueniens s. erubescencia, ut dixi. Præterea nec est inuouatio hic: sed sola

sed sola excitatio diocessanorū ad obseruationē antiquarū cōstitutio. ¶ p̄terea & addit pena: quia arbitrio sedis apostolicæ transgressor punit pro offensa diuinitati illata: & hoc uult ista cle. Cōtra primū nō. opp. ¶ quia legibus & ueritate earū uel iudicandum & probatio fienda, nō at̄ ex p̄lis & experimētis, q̄q; hominū eminentissimorū. ut l. nemo iudex. C. de senten. & interlo. om. iudi. Sol. pro cognitioe iuris habenda, legib. est utendū, ut in ¶rio: sed pro cognitione factorū, utendū est experientia, ut hic, ¶ q̄q; experientia q̄ deducta est ad p̄suetudinē, utendū sit pro cognitione iuris. ut l. si de interpretatione. ff. de legi. Contra in nō. opp. q̄a detrimenta p̄tingunt ecclēsiæ p̄ malū regimē p̄sidentū. ut c. ep̄i. & c. si quis p̄sbyterorū. de re. ecclē. nō alie. cū sim. nō at̄ p̄p eorū 27 in sufficientiā etatis, uel qualitatis. Sol. ¶rio ¶ locū hēt in oī idoneo & tunc detrimentū p̄tingit, non quia sit insufficientis bene operari, 28 sed quia placet ei malē uersari: ¶ at quia q̄n est insufficientis tunc si male uersat, p̄sumit q̄ istud faciat plus p̄ eius insufficientiā ad bene operandū, q̄ ob aliā cām: & sic facilius & frequentius inducit & inclināt nō idoneus operari damnosa ecclēsiæ, & intēdere circa eius detrimenta: q̄ faceret idoneus. & hoc q̄ est factū ostendit 29 ipsa experientia rerū magistra, licet nō semper nō idoneus detrimenta offerat. ¶ & iō tex. hic dicit, nonnunq; ¶ Præterea & q̄a detrimenta p̄tingunt, illa p̄ueniunt immediate ex malo regimine, me 30 diate at̄ p̄ nō idoneitatē p̄sidentis. ¶ & hoc est q̄ dicitur dictio 31 nē, Ex, denotare cām p̄ximā immediatā. ¶ dictionē, Propter, cām remotā & mediatā. ut l. j. §. ex incendio. ff. de incen. rui. nau. ¶ Contra tertiū nō. op. de c. cū cām. de testi. ubi ad examinaturū officij pertinet de cā & circumstantijs testis interrogare, & tñ depositio facta sine exp̄sione cām & circumstantiarū ualeat, si testis non fuit 32 de illis interrogatus, ut nō. in l. solā. C. de testi. Sol. ¶ examinatur malē fecit nō debet examinari, quia nō fuit intentus circa ea q̄ erant officij sui, & ex hoc dēt puniri, ut hic. ipse tñ actus celebratus ex hoc nō uitiat, quia nec pars productus, nec testis productus 33 fuerunt in culpa. ut nō. in d. l. sola. Cōtra quartū nō. opp. ¶ q̄a non idoneus reputat hēns aliud b̄ficiū licet sit ætatis & q̄litas sufficientis. ut c. si p̄ inordinata. de p̄b. c. i. cui. de p̄b. li. 6. Sol. in p̄ficiēdo de nouo nullatenus b̄ficiatū, attendit idoneitas quo ad etatē scientiā, & uitā d̄taxat: sed ibi in p̄ficiēdo alicui b̄ficio habent b̄ficiatū, tunc attendit idoneitas et̄ in hoc, q̄ nō sit b̄ficiatus, ut in ¶rio: de quo dic, ut ibi: & q̄ nō. in c. si pro clericis pauperib. de p̄b. li. 6. Cōtra quintū op. de c. cū aliquibus. & q̄ ibi nō. in glo. nō. 34 uerbū. de referri. li. vj. ¶ nā quia hic auctor usus est uerbis p̄ceptiuis, ut uoluit ut amodo faciat auctoritate applica, & sic nō est officij excitatio, sed p̄tatis apostolicæ delegatio. So. istud q̄ hic p̄cipitur et̄ erat p̄ antiquas p̄stitutiones p̄ceptū: & iō nō dat ullā p̄tate de nouo, sed excitat ut iterū & admonet ut faciat & obseruet anti qua statuta: & q̄ ista sup̄ quibus sit hmōi p̄ceptū, tāgunt officij ep̄orū, non censent p̄ hoc recipere nouū mādātū. ar. l. ij. in fin. ff. in ad. & in casu. c. cū aliquibus. licet ca. teneat prouidere locis uacantibus, nō tñ plus de illo q̄ de illo. Et iō si aliqui impetrēt literas facultatis sup̄ eorū receptioe & recipiant, auctoritate apostolica nō censent receptas, sed propria recipientū: secus si in eis fuerit Papa usus uerbis p̄ceptiuis, ut ibi nō. Cōtra vj. nō. opp. de l. q̄m iudices. C. de ap. ubi iudex nō recipit appellatiōē interpositā a sn̄a diffinitū punit certā pena pecuniaria, & sic officarij sibi subditi ei nō resistūt, puniunt eadē: & sic nō tenet curare q̄ sibi subditi sint obediētes in iuri obseruatione: al̄s ipse et̄ alia p̄na puniret. 38 q̄ ibi nō dicit. So. ¶ p̄sident dēt eē bonus in se, & curare quantum est in eo, q̄ subditi sint boni, ut hic. si tñ nō curet de subditis, q̄a nō facit quantum est in se q̄ sint boni, p̄ bona exēpla, p̄ bonā doctrinā, & uitā, ac punitionē & correctionē, punit. ut c. licet Heli. de simo. ubi at̄ non eēt bonus et̄ in seipso, tunc puniret et̄ pro de facto p̄prio. ut d. l. q̄m iudices. & illa pena imponit sibi, & q̄a non fuit bonus in seipso, nec et̄ in subditis: quia fuerunt inobediētes iuri cōi. sed & ipsi subditi, quia nō resistunt ex facto proprio puniunt simili p̄na, ut ibi patet. Cōtra septimū nō. op. de c. sup̄ specula. de magi. & q̄ ibi nō. ubi transgressor p̄bhibitionis canonicæ p̄stitutionis est sine culpa, ut sic nō offendit Deū, ut l. diuus. ff. ad l. 39 Cor. de sca. So. ¶ canonica statuta q̄ uentū moribus nō sunt approbata, nō ligāt, ut in ¶rio alle. sic ut hic. ita nō. in c. j. de treu. & pa. pro quo tex. clare in §. leges instituit iij. di. Contra octauum nō. opp. de l. ij. C. de re. cre. & iur. ubi sufficit q̄ Deū hēt ultio 40 re offendens Deū. Sol. ¶ aut offendit Deū deierādo, & tunc hēt locū ¶rio. At nō seruādo canonica p̄cepta, & hēt locū ista cle. ¶ q̄a nō obediēdo Papæ, nō obedit uicario Xpi, ergo morte plectēdus

est q̄a q̄ nō obedit principi, dignus est ut morte moriā. Primū q̄ro, 42 ¶ q̄ scientia requiritur in ep̄o? Gl. in c. cū nobis. de cle. dicit, q̄ p̄sideranda est eminētia, sed tolerat p̄petens, seu queniens. ar. l. sciendū. 43 ¶ illud ff. de edi. edic. ¶ Est at̄ eminens q̄n ex improuiso cuncta et̄ 44 subtilia & difficilia scit discutere & diffinire: ¶ p̄petens est, q̄ sufficit ad expediendū ea q̄ sibi & suo officio incūbunt, sed in maiori 45 bus eget alterius p̄silio: ¶ medio cris est, q̄n scit aliquo mō examinare negotia, sed ad oīa nescit respōdere. ¶ hæc tñ oīa arbitrio iudicis relinquunt in Pau. Aliter nō. In. & Cōpo. & Nouel. in c. cū in cunctis. in gl. sup̄ uerbo, scientiā. de ista q̄one. uide c. qui ep̄s. 23. 47 di. & c. in causis. in fi. de cle. ¶ Secundū q̄ro, ¶ q̄ scientia requiritur in alio? Breuiter v̄ sufficere q̄ nō sit illiteratus, ut c. illiteratos. 36 di. & c. nullus. de tēp. or. li. vj. uel saltē q̄ sit medio cris scientiæ, ut hic dicit Pau. certe in officia & ministeria requiritur magis & minus, ita q̄ v̄ esse arbitrariū. ¶ ille at̄ qui est parū sciēs, p̄ in Inn. promoueri dispensari uel, tñ, in Inn. & Host. dū tñ sit spes q̄ p̄ficere possit & ex cā, nō alias, nisi urgente magna necessitate ecclēsiæ. 49 ¶ uel q̄n est abbatia q̄ magnā curā nō hēt, cū ibi potius studeat p̄ 50 ¶ complatiōi ¶ scientiæ. 18. q. ij. c. j. & p̄ totū in Io. An. in addi. ¶ sed & in Inn. semper diocessanus p̄ficiens dēt p̄siderare qualitatem loci ad quē p̄sona p̄ficiat, ut hic p̄ Io. An. in addi. Recipies at̄ officij ad quod scientia sua nō sufficit, peccat. j. q. j. c. nō est putandū in fi. in Io. An. in c. cū in cunctis. nisi secū dispēsaret, ut dictū est §. & hic p̄ Guil. ¶ Tertiū q̄ro ¶ si ep̄s nescit iura, & iō hēt assessorē, an possit pro assessore licite petere salariū? V̄ sic: quia dēt iudicare in iura. ut Aut. cā q̄ sit cū monacho. C. de ep̄i. & cle. Contra dicit 52 Pau. quia impūter sibi si iura nesciat ¶ Idē puto, q̄a cū sit ordinarius, & hēt redditus suos, dēt de illis onera incūbētia supportare, 53 ¶ & sic iudicē, officialē, uel assessorē h̄re, quorū p̄silio uel auxilio ius dicat. xj. q. j. de p̄sona. De hoc dic, ut nō. p̄ spe. tit. de sala. §. salariū at̄. uer. sed nūquid ordinarius. ¶ Quartū q̄ro, quid de Archi. quid de cantoribus, & alijs? Dic, ut hic plene p̄ Pau. & p̄ Nouel. d. c. cū in cunctis. ¶ Quintū q̄ro, cū hic in tex. nihil dicit de ordi- 54 ne, an ordo sit necessarius a principi? Doic q̄ nō, ¶ sed solū habitas ad eius susceptionē ut c. si eo tpe. de referri. li. 6. & nō. in d. c. 55 si pro clericis pauperib. ¶ Aetas igit, scientia & mores requirunt ut sit actualiter in p̄ficiendo: ordo uero ut sit potēcialiter. ex post facto tñ pena irrogat si ordo susceptus nō reperiat. ut c. licet ca- 56 nō. de cle. li. 6. ¶ Sextū q̄ro, ¶ an oīs transgressor p̄stitutionū canonicarū obliget ad mortale? Paul. dicit, q̄ ex cā, nō aliās sic. ut hic. 57 ¶ plus dicit q̄ transgressor q̄ dicit Romanā ecclēsiā nō h̄re p̄tate p̄stitutionis faciendi, nec eas fore seruādas, est ipso iure excoicatus, & ut hæreticus puniendus. 22. di. c. j. de hoc uide Archi. c. vii. 58 nā. 72. di. ¶ Septimū q̄ro, ¶ an ep̄s transgressor possit deponi? Vide si p̄ transgressionē incidat in crimē schismatis, uel hæretici, p̄t deponi: nō v̄ q̄ ipse cū tenet de dolo & lata culpa & leui ad instar 59 uictoris, ut l. quicquid. Carbi. tu. ¶ & et̄ de negligentia: & p̄t deponi p̄ negligentia, sicut p̄ dolum. ut nō. 31. di. c. dictū cit. idē dicens. tñ gl. ibidē intelligit negligentia. l. sup̄ pinā, q̄ equiparat late culpā: & sic dolo. ut l. p̄ tñ. ff. de po. tñ, in Pau. nō dēt deponi p̄ pri 60 mā offensam. ¶ Octauū q̄ro, ¶ an ep̄s possit inquirere qualiter b̄ficiari teneat b̄ficia q̄ possidet? Steph. dicit q̄ sic, ut sciat an minus canonicē teneant. allegat nō. Inn. in c. de cætero. de t̄rāl. & fa cit. c. ordinarij. de of. or. li. 6. pro hoc uide gl. in c. b̄ficiū. in gl. fi. in fi. de reg. iur. li. 6. Et sic p̄clude, q̄ sicut dēt ep̄i eē cauti in p̄ficiēdo, ita dēt esse cauti in inquiredo ¶ iā p̄fectos, an minus cano 61 nicē teneat collata b̄ficia. ¶ Nonū q̄ro, ¶ an oīno illiteratus, uel laicus, uel infans vnus diei si ordinet, recipiet ordines? Guil. tenet q̄ sic dū tñ sit maculus & baptizatus: al̄s secus, licet tūc ordinās puniat. ut c. nullus. de tēp. or. li. 6. Ita nō. i. c. licet uiri. 40. di. 1 Officiū ecclēsiasticū sumit aliquoties largē p̄ quocunq; b̄ficio. 2 Canonicus dicitur habere uocem in capitulo de iure communi, non canonicus de iure speciali. 3 Propensius, exponitur facilius, seu leuius, aut festinantius. 4 Decetero, uerbum futurum demonstrat. 5 Vox capitularis non est inquirenda nisi in ecclēsijs cathedralibus, aut collegiatis. 6 Deputati ad diuina, debent esse in sacris. 7 Vocem canonalem non habet, qui non hēt ordinem subdiaconalē. 8 Ordo subdiaconalis est sacer ordo. 9 Sacer ordo acquiritur in tractatibus ministerij ecclēsiastici. 10 Penam iuris principaliter adiuuata sunt propter malos, sed consecutiue propter bonos, ut metu p̄ne arceantur a malo. 11 Canonicus ecclēsiæ cathedralis sine sacris quis principaliter pe-

ceps pot derogare, si uult, statutis & consuetudinibus contrarijs
sue legi. concor. c. j. de const. lib. vj. Ex parte tertia no. quod lex
imponens noua pena pro aliquo delicto, non pot tollere alias pe-
nas antiquitas pro eodē delicto inflictas, concor. l. qui sepulcra.
C. de sepul. uio. Rō impulsua fuit morosa dilatio intulatoꝝ no
lentiū seu differentiu se facere promoueri ad ordines annexos be-
neficiis quibus sunt intulati in graue detrimentū honoris, & uti-
litate ecclēsię & beneficiorū. Rō dubitandi fuit: quia uidebatur
lapso anno dēre esse priuatus, ut c. pmissa. alle. uel q̄ institutio nō
ualeret quasi non idoneus pp defectū ordinis, ut s. c. prox. Cōtra
tū hic dicit. Rō decidendi fuit: quia cū priuatio sit odiosa nō de-
bet laxari, sed restringi. ut l. cū quidā. de lib. & posth. & c. odia. de
reg. iur. li. vj. & quia morosa est puniendus. ar. cle. quia regula-
res. s. de sup. negli. pla. Idcirco mora talū non curantū se facere
ordinarij puniū dupliciter, ut hic patet. Nō ob. ar. s. quia. c. com-
missa. loquit̄ in ecclēsia parochiali: secus in alio beneficio, licet cu-
rato, ut c. statutu. de cle. li. vj. Itē cle. j. s. c. tit. locum hēt in sciētia,
moribus, & etate, q̄ actualiter debent esse tpe promotiōis: hic de
ordine, qui sufficit potentialiter, ut hic, & ibi dixi. Contra primū
no. opp. de dicta cle. p̄ce. Rū. ut statim dixi. Cōtra s̄m no. opp. de
l. traicitie. s. de illo. ff. de act. & obli. ubi nō fit purgatio q̄ est
dies & pena. Sol. ibi in pena cōuentionali, hic in legali. † Prætera
hic in pena succēssua, vcz quādiu nō erat intulatus: † ibi in pe-
na momentanea. vñ cū semel fuerit cōmissa, nō est locus purga-
tionis: s̄ sic. de quo plene uide Bar. in l. infula. ff. de uer. ob. Cōtra
tertiū no. op. de l. pen. ff. de usufr. accre. cū simili. melius. l. haredi-
tas. C. de his q̄. ut indig. ubi p̄s hareditatis subtrahita nō p̄inet ad
coheredes. Sol. ibi coherēs nō hēt uoluntatē defuncti: hic autē cū
canonici hēt uoluntatē canonis. Vel dic q̄ istud operat̄ quasi fra-
ternitas q̄ inter canonicos est. Vel dic q̄ ip̄s distribuciones sunt
de bonis capituli; & iō anteq̄ fiant, remanent in bonis capituli: &
q̄ sunt portiores numero, tunc eorū maior est portio. † Vñ in p̄-
positio quo ad medietatē istū nō ordinari habent pro abfentibus,
& sic maior est ordinatoꝝ portio potius iure non decrefendi q̄
accrescendi. l. una. C. q̄ non p̄. sed Guil. dicit q̄ ubi certum qd
est dandū cūlibet canonico pro distributionib. tunc nullius por-
tio auget. Secus ubi certū quid nō est dandū omnibus interfen-
tibus: tunc n. p̄sentium & habitū portio auget. Cōtra quartū no.
opp. de d. c. j. de const. li. vj. Sol. nō tollunt nisi in cōfōne hic
exprimat̄, ut hic, & ibi. Contra quintū no. op. quia vna tollit per
aliā, quia ex eodē facto quis nō dēt puniri dupliciter, ut l. quoties
ff. de act. & ob. & generi p̄ speciē derogat̄, ita q̄ pena ḡnalter im-
posita p. d. cap. q̄ris. abrogata est p̄ istā specialē. Dic q̄ reseruat̄
hic in fine posita hoc operat̄. Rō, quia pot dici q̄ ambz sunt im-
positz p̄ eandē legē: de quo dic, ut no. plene p̄ Cy. in d. l. qui sepul-
16 cra. † Primō q̄ro, qualiter sumat̄ ista ordinis annexio. Breuiter
aut est ordo annexus beneficio inspecto tpe collationis: q̄ ex sta-
tuto uel priuilegio non p̄t conferri nisi ordinato, & tunc idonei-
tas ordinis requirit̄ existentia actuali, sicut idoneitas sciētię, etate
17 tis, & morū. † Aut est annexus inspecto tpe prosecutionis, quia ca-
uet̄ statuto uel priuilegio, q̄ beneficiatus illo beneficio sit in tali
ordine, nisi breuius tps fuerit statuto expressum. Itē secus si statu-
to caueret̄, q̄ p̄mbris, nisi fuerit j. certū tēpus ordinatus, sit ip̄s
iure priuatus: tunc n. non stamus huic cle. ex quo aliter cauet̄ sta-
tuto. Nec est tale statutum q̄rius huic cle. quia tendit ad eundē
18 effectū, ut l. oēs populi. ff. de iusti. & iur. † Secundō q̄ro, † quid in
apostolico prouisiuo, qui non est ordinatus, an ordinari p̄neat̄ j.
19 annū, ut hic, uel aliud tps p̄ statutū appositu: † vñ si collatio non
potuit fieri nisi actualiter ordinato, tunc necesse fuit quod in prouisi-
one Papa derogauerit statutis q̄rijs: alia non ualeret, p̄ c. cō-
20 stitutus. de rescrip. † & h̄mōi derogatio q̄q̄ fuerit facta uerbis gē-
neralibus, ualuit: quia derogat̄ statutis impeditiuis, non at̄ dero-
gatiuis, nisi hōc dicat̄ specificē. ut c. cū a i quibus. & ibi no. p̄ Io.
21 Mo. & Archi. de rescrip. li. vj. † vbi at̄ ualebat collatio facta nō ordi-
nato, tunc p̄ derogationē factā statutorū nō tollit̄ statutū quo te-
netur ordinari. Rō, q̄a transit in cū beneficiū cū onere suo; p̄ quo
facit q̄ no. in cle. quia regulares. in uer. p̄missa. s. ti. prox. ubi pro-
uissus p̄ Papā de bñficio reuocabili p̄t ad nutum abbatis reuocari.
22 † Hęc uera nisi hēret̄ prouissus a Papa sufficentē dispensationē,
q̄ non teneret ordinari s̄m gl. Sed tunc p̄t dici, q̄ ista dispensatio
operabat̄ ut q̄ eū non hēat locū pena priuationis hactenus statu-
ta in d. c. q̄ris. q̄ hic in li. reseruat̄. nō hēt locū pena hic statuta spe-
cialis super carentia uocis & medietatis distributionū: q̄ est no-
23 tandū, si uerū sit. Pro quo facit: † quia cū ista dispensatio sit odio

sa, est restringenda: & sufficit q̄ aliquid operet̄. ar. l. si q̄n. de leg. j.
24 † Tertiō q̄ro, † an iste §. locū hēat in dignitate principaliori ec-
clēsię collegiatę uel in plebano plebiū? Glo. arguit duobus mo-
dis, q̄ sic. Primō, propter ḡnaltatem huius tex. Secundō, propter
identitatē rōnis. Contra vñ determinare propter tria. Primō pro-
pter. c. statutu. de cle. li. vj. Secundō propter absurditatē q̄ sequē-
ret̄. Et tertiō quia platus non continet̄ appellatione capituli. Et re-
spondet ad istū tex. gl. opp. s̄ tertiā rōnem: quia capitulū est vnū
corpus, & constituit̄ ex capite & mēbris, & sic appellatione capi-
tuli continet̄ platus. Sed respondet, q̄ est uerū in largissima signi-
ficatione, nō at̄ in stricta, & maxime in materia penali, ut est ista:
vñ licet tex. loquat̄ in ecclēsijs, non tū habuit̄ autor consideratio-
nem excludere principaliorē, ex quo in ea uerū maior rō. Et iō
fuit locus in ecclēsijs habita consideratione ad pluralitatē benefi-
ciorum, seu et̄ dignitatū consistentiū in vna ecclēsia collegiatā:
nā oēs sunt in ecclēsia, sumendo ecclēsiā pro omnibus ibidē mini-
strantibus, de quorū numero in dubio est principalior, & appella-
tione capituli continet̄ caput, dū tū sit de capitulo, sicut hic præ-
supponit. Nam isti non possent priuari uoce capitulari ob istum
defectū, nisi quia aliās haberent uocē, ar. l. decem. ff. de uerb. obli.
Concludo igit̄ §. glo. q̄ iste §. locū hēat in dignitate principaliori
ecclēsię collegiatę. Non ob. q̄ maius periculum uerit in eo q̄ in
alijs: quia ip̄s dēt̄ haberi quo ad actus capitulares pro mortuo:
25 † & sic sicut apud archiep̄m eo mortuo remaneret ius eligēdi p̄-
latum, quod est maius, certe multo, fortius ius expediēdi alios
actus capitulares. ar. c. unici. de ma. & obe. lib. vj. † Quartō q̄ro,
cur in p̄cedenti parte non h̄r rō iusti impedimenti, hic sic? Rū. gl.
q̄ hic est pena negligentis, sed certe in p̄cedēti parte est pena ne-
gligentis. Quare dic, q̄ hic tractat̄ de maiori p̄iudicio, cū ibi solū
de amissione uocis, hic et̄ de amissione medietatis distributionū.
Prætera & ibi solū loquit̄ de ordine subdiaconatus & p̄sbyteratu-
ris, qui est maior, q̄q̄ et̄ loqui p̄t de ordine subdiaconali & infe-
riori, prout igit̄ intelligas istū tex. de ordine subdiaconali, scias q̄
26 quādiu nō erit subdiaconus siue steterit per eū siue nō, siue sit
j. annū, siue ultra, non habebit uocem in capitulo, sed distribu-
tiones quotidianas habebit̄ integras j. annū, & et̄ postq̄ diu fuerit im-
peditus legitime ordinari in subdiaconum: & hoc ip̄m bene-
ficiū habebat̄ annexū ordinem subdiaconalem, alias lapso anno
& eo non ordinato subdiacono sibi subtrahit̄ medietas dīctarum
distributionū. Vbi at̄ beneficiū habebat̄ annexum alium ordinē
27 q̄ subdiaconalem, tunc aut̄ maiorem, aut̄ minorem. † Si maiorem
& tunc statim q̄ est ordinatus subdiaconus hēt uocem in c. j. an-
num, post annū uerō non hēt uocem, sed tunc demū eam recupe-
rat, q̄n fuerit ordinatus ad ordinem maiorem annexū beneficio.
Distribuciones uerō integras hēt j. annū: post uerō solū hēt me-
dīetatem, q̄ diu nō fuerit ordinatus ordine annexū beneficio. Vbi
uero ordo annexus erat minor subdiaconatu, tunc licet fuerit il-
lo ordinatus, non propterea habet uocem in c. nisi postq̄ fuerit fa-
ctus subdiaconus, ut in j. parte huius cle. distributiones uerō quo-
tidianas hēt̄ integras j. annū, post uerō solū medietas, donec fue-
rit ordinatus ordine annexo bñficio. Sed ut dixi, nūq̄ hēret̄ uocē
in c. nisi dū factus fuerit subdiaconus, & sic consecutus fuerit ma-
iore ordinem q̄ habebat̄ annexū bñficiū. Ad idē tū aduertē q̄ di-
cit gl. nō haberi rōnem imperitari proueniētis ex culpa ordinan-
28 tis, nā induxi nup̄ ad q. † de expectatio apostolico q̄ acceptauit
bñficiū cadens in grā sua, & postmodū ip̄s fecit q̄ Papa illud
contulit̄ alteri, cū clausula, Si non sit alteri in beneficio ius q̄situm.
Nā ex quo ip̄s suo facto est impeditus ne suus executor sibi pro-
uideat p̄ appositionē manus Papę, h̄r pro nō expedito, & sic se-
cundus in data in beneficio secundo uacante & p̄ ambos accepta-
to dēt̄ esse potior iure. pro quo optime ista glōf. & regula dānū.
29 de reg. iur. li. vj. q̄ est norandū. † Quintō q̄ro, an ep̄s possit dis-
pensare p̄ istā constitutionē? Gl. ait q̄ non, tū p̄ uniuersalem nō
gatiuā, tū et̄ quia nullus pot̄ eis p̄cedi, Credo q̄ bene dicat̄: quia
30 ista prohibitio est cōcilij ḡnalis: † & ep̄s q̄ concilium dispensare
31 non p̄t. ut c. de multa. de p̄b. † Sextō q̄ro, † an ista cle. locum hēat
in capellanis instituta in ecclēsia collegiatā uel cathedrali, ex cuius
fundatione capellanus tenetur deferuere in dicta ecclēsia, uel
officiare dictam ecclēsiā, ut sic non percipiat̄ integras distribu-
tiones, nisi fuerit in ordine annexo capellania: Gl. dicit, q̄ sic, q̄a
quo ad distributiones locū habet, non quo ad uocem capituli, li-
cet nec quo ad distributiones locū habet, non quo ad uocem capituli, li-
cet nec quo ad distributiones locū habet, non quo ad uocem capituli, li-
32 xanda. & loquit̄ q̄n ordinandus poterat̄ habere uocem in capitulo,
vnde

- vnde non uidetur q̄ locum habeat in eo qui non poterat et ordi-
- natus h̄re uocē in c. q̄q̄ h̄ret̄ distributiones: & iō s̄. dixi, In eisdē ec-
- clēsijs, ad demonstrandū, q̄ de alijs nō sentiebat̄ ecclēsijs, nec de
- alijs personis, q̄ de his qui ordinati erāt habituri uocē in ca. & sic
- 31 fortiter facit̄ istud §. gl. Cōclusio: † q̄ distributiones quotidianę
- dant̄ cruce signatū, p̄ subidio Terrę sanctę, ut no. Host. de Iude-
- c. ad deliberandū, uel q̄ h̄ret̄ corū perfidiā, ut no. Spe. de h̄reti-
- 32 in fi. s̄m Steph. Cōclusio: q̄ istē nō ordinatus & carēs uocē, licet̄
- sit inhabilis quo ad se & quo ad alios actiue, quia uocē nō hēt, tū
- est eligibilis, quia nō est irregularis, nec suspensus. Et sic passiuē
- hēt uocē, s̄m Io. An. in addi. Non. n. est suspensio, sed pena q̄dā q̄
- 34 non extendit̄ ad c. statutu. de cle. li. vj. Cōclusio: † q̄ ubi diuina
- remanens non ordinato non est sufficiens ad sustentationē uite
- eius, q̄ sibi p̄stat̄ supplementū, si in breui nō pot̄ ordinari: alias se-
- cus, s̄m Guil. & Io. An. in addi. ut dicimus de deposito. l. di. c. stu-
- deat: sed ibi non erat in tanta culpa sicut hic: & ideo hic nō debet
- sibi dari supplementum: maxime quia ista cle. loquitur̄ indistin-
- ctē: & quia fructus sui beneficij non auferuntur.
- 1. Observantia uniuersalis ecclēsię habetur pro lege.
- 2. Mulier, laicus purus, non baptizatus, corpore uitiatus, aut irregu-
- laris non possunt ordinari.
- 3. Seculares & regulares possunt ordinari iuxta contenta in cle. ge-
- neralem. de etate. & quali.
- 4. Potest, uerbum an inducat necessitatem.
- 5. Subdiaconatus hodie est sacer ordo.
- 6. Consuetudo contraria legi an tollat legem.
- 7. Ordo sacer debet conferri habenti etatem legitimam.
- 8. Consuetudo potest redigi ad ius, cōe ut nō tradat̄ obliuioni.
- 9. Consuetudo particularis tollit ius contrarium particulariter: con-
- suetudo generalis tollit generaliter.
- 10. In hac parte, oratio est restrictiua.
- 11. Infans dicitur minor septennio.
- 12. Subdiaconatus qua etate antiquitus poterat recipi, & hodie qua
- etate recipi possit.
- 13. Diaconatus ordo qua etate antiquitus, et qua hodie recipi possit.
- 14. Dignitas requirit etatem. 25. ann.
- 15. Ecclēsia parochialis requirit etatem. 30. ann.
- 16. Presbyteratus ordo requirit etatem. 30. ann.
- 17. Constitutio habens q̄n 20. annis quis possit ecclēsiā parochialem
- tenerē, an intelligatur q̄ teneatur se facere promoueri ad ordi-
- ne beneficij absque dispensatione alia.
- 18. Papa sciēter conferens beneficiū curatum minori, an uideatur
- secum dispensare, q̄ teneatur illico infra annum recipere ordinē
- annexum beneficio.
- 19. Etatis inchoatio descripta in cle. generalem. de etate. & qual. suffi-
- cit, & non requiritur perfectio.
- 20. Ordinem recipiens ante etatem legitimam, recipit charactērem, li-
- cet non executionem.
- 21. Laicus recipit ordinem, licet non executionem.
- 22. Puer unius diei recipiendū ordinem, licet recipiat charactērem,
- sed non executionem illius.
- 23. Puer unius diei recipit charactērem sacri baptismi.
- 24. Baptismus non requirit intentionem baptizati, sed baptizantis.
- 25. Doli capax ordinatus an possit contrahere matrimonium.
- 26. Doli non capax an possit matrimonium contrahere.
- 27. Virginitas est uoti, non p̄cepti.
- 28. Infans ordinatus an possit contrahere.
- 29. Aētus legitimi non recipit diem neque conditionem.
- 30. Ordinatus an coactē teneatur continere.
- 31. Baptizatus coactē an teneatur seruare Christianam religionem.
- 32. Episcopus an possit dispensare super etate ordinandorum, descripta
- in cle. generalem. de etate. & quali.
- 33. Ordines minores quam etatem requirant.
- 34. Subdiaconus ante 18. annum non habet uocem ratione beneficij.
- 35. Subdiaconus ante etatem legitimam non priuatur fructibus bene-
- ficij requiritur illam saltem ordinem.

GENERALIEM. In p̄cedenti cle. uisum est de ordine
subdiaconali, qui requirit̄ ad hoc ut quis uocē hēat in c.
nunc dixit qualis etas desiderat̄ in ordinando ad subdia-
conatū, & occasione sumpta, et̄ hic tractat̄ de etate q̄ requirit̄ in
ordinādo ad diaconatū, & ad p̄byteratū: Vel sic: Supra uisum est
de etate & quali. p̄ficiendorū ecclēsijs & beneficijs ecclēsiasticis,
& de ordine suscipiendo ab intulatis: hic loquit̄ de etate ordinā-
dorū. Hanc at̄ diuidō in partes duas. quia primō ponit cām, seu

rōnem p̄stitutionis. In secunda ipsam p̄stitutionē. Secunda ibi: de
cernimus. Castus. Ad ordines sacros alias idoneus ordinat̄ si etate
1 hic exp̄ssē reperiat̄. h. d. Ecclēsię † uniuersalis obferuantia q̄
p̄ lege cōi h̄r, ut l. de quibus. ff. de legi. † In hac parte. † s̄. circa etate
2 ordinandorū. † Canonice † hoc est q̄ ordinandus sit alias ido-
neus ad susceptionē ordinis sacri, vcz q̄ nō sit mulier, uel penitus
3 laicus, et̄ p̄uersus, uel nō baptizatus, uel corpore uitiatus, uel irre-
4 gularis. † Quis secularis † uel regularis s̄m doc. † Posit̄ † uerbu n
5 potestatiū, q̄ nō obstat, saltē p̄cisē, licet sic cōfēcutiū, si uult h̄re
6 uocē in c. ut ele. ut hi qui. s. eo. nel si uult retinere bñficiū suū quo
priuari posset si utilitate uel necessitate exigente ecclēsię recuset̄
ordinari iussus a superiori. c. q̄ris. de etate. & qua. † In. 18. † Sufficit
7 illud qualitercūq̄; attingit̄ ut l. j. ff. de manu. † Ad subdiaconatū
8 † qui hodie est ordo sacer. ut c. s̄. prox. & c. a multis. de tēp. ordi-
cū ibi no. † Ordines † sub. sacros. ut c. miramur. de ser. non ordi. cū
9 ibi no. Ex parte j. no. † q̄ cōsuetudo legi q̄ria, legē tollit, quia ple-
gē seruat̄. cōcor. l. de quibus. ff. de legi. & facit quod no. in l. dos a
p̄ce. C. so. ma. & in l. post dotē. ff. so. ma. q̄ no. p̄ Pau. in cle. cū ec-
clēsię. s. e. ti. & 4. di. c. deniq̄. in fi. de quo dic ut ibi per Pau. qui
ponit quot requirant ad hoc, ut ualeat cōstitutio Principis, tria:
& hēt locū, s̄m eū in simplicib. non at̄ in p̄ceptis, nisi inspiciēt̄
successores qui nō erant tpe cōfōis qui aliquid uel si fuerunt,
7 a quibus incipit p̄scriptio. c. cura de iur. pat. Ex parte j. no. † q̄ or-
do sacer est conferendus habenti etate legitimā hic statuta. c. cor.
c. cū in cunctis. de cle. Rō impulsua fuit q̄trias q̄ inter iura scri-
pta ex vna parte, & obferuantia ecclēsię ex alia erat super etate
ordinandorū: vñ ut eā tollerēt̄ & statuerēt̄ qd̄ deinceps eēt obser-
uandū, p̄cessit autor ad istā cōfōnem. Vel dic q̄ instantia cla-
mosa & inopportuna Io. An. dedit cām huic cōstitutioni, ut dicit
hic gl. & ut tollerent̄ dissentiones & cōtentiones innumerā: imō
ut corrigeret̄ opi. Inn. & Host. in d. c. cū in cunctis. de cle. Rō du-
bitandi erat q̄ cū cōsuetudo ḡnalis uincat̄ legē, ut d. l. de quibus.
non erat curandū de iurib. antiquis, cū eis eēt derogatū p̄ ḡnalem
obferuantia ecclēsię q̄ria. & sic superiōre autor posuit hęc cōfō-
tione. Rō statuendi est q̄ ponit̄ in principio: nā quia ḡnalis con-
suetudo ecclēsię q̄ria erat iuri antiquo: iō uisum fuit auctori expe-
ditē hoc deducere in ius scriptū cōe, & exp̄ssē corrigere iura anti-
qua, quo ad hęc partē: & licet uincat̄ legē cōsuetudo ḡnalis, nō tū
uincit̄ ut lex, sed ut cōsuetudo. sed q̄a de facili poterat̄ recediā p̄ue-
tudine, & a curiosis disputari, an ualeret̄ h̄mōi cōsuetudo. † p̄ tan-
to ad ius cōe redegit̄ eā autor. & sic nō ob. rō in q̄rium alle. Vel
dic q̄ cōsuetudo erat q̄ria: quia certiori die cōferebant̄ ordines, sed
differenter: vñ hic uniformiter tps statuit̄. Contra primū no. op.
de l. oēs populi. ff. de iusti. & iur. ubi cōsuetudo tollit legē non in
9 totū, sed tū particulariter. Sol. † ibi in cōsuetudine particulari: hic
10 in ḡnali. ita no. in d. l. de quibus in j. gl. in fi. † hęc tū cle. vñ tolle-
re legē antiquā specialiter, dū dicit, In hac parte, s̄m Pau. sed hoc
iō quia non derogat̄ of iuri antiquo, sed solū iuri antiquo quo ad
etate ordinandorū statuto: & iō hic fuit usus terbo, In hac parte.
Cōtra s̄m no. opp. primo, put̄ hic loquit̄ de subdiaconatu: q̄a imō
et̄ s̄m iura antiqua, poterat̄ subdiaconus fieri in 14. ann. ut c. cum
singulis. 77. di. Sol. s̄m antiqua tpa poterat̄ quis ordinari subdia-
conus in 21. an. etatis suę, & sic postq̄ cōpleuerat̄ ann. 20. etatis
11 suę, ut c. de his. 28. di. & c. subdiaconus. 77. di. † si em̄ sumat̄ etas
ab excessu infantię q̄ est post. 7. an. ut l. si infanti. C. de iur. deli. tūc
12 pot̄ ordinari in 14. an. ut in q̄rio. Rō quia tunc ordinat̄ in 21. etate
13 tis suę, & sic cōcor. † hodie at̄ sufficit q̄ attingit̄. 18. ann. etatis
suę, ut hic. † Sed o opp. prout hic loquit̄ de diaconatu: quia et̄ s̄m
iura antiqua poterat̄ qs. ordinari diaconus, imō. & archi. existēs
in 25. an. etatis suę, q̄q̄ non cōpleto, ut c. cū in cunctis. §. inferio-
ra. de ele. Sol. † si loq̄ris de tpe ordinādi ad diaconatū & illud erat
olim. 25. an. cōpletorū ut. 78. di. c. nemo p̄byter. & 77. di. c. ep̄s.
hodie at̄ est. 20. an. inchoatorū, ut hic. Si at̄ loq̄ris de tpe promouen-
dorū ad dignitatē, tūc loquit̄ dīctus. §. inferiora. q̄ modō est cor-
rectus p̄ istā cle. † Tertiō opp. prout loquit̄ de p̄byteratu: q̄a et̄
in 15. an. inchoato quis poterat̄ fieri sacerdos, ut patet. d. §. infe-
riora. Sol. ut statim dixi, quia hic de tpe ordinandorū, ibi de reim-
14 pore promouendorum. Et ideo dicebat Host. ibidem, † q̄ licet
atingens. 25. ann. possit promoueri ad dignitatē curatam uel
ad ecclēsiā parochialem: tamen necessario eget dispensatione,
ut possit ordinari sacerdos ante 30. annum, & ista dispensatio fie-
ri debet: quia subest necessitas ut ordinetur propter beneficiū
collatum habēs ordinem beneficij sacerdotij annexum, secundū
15 Inn. ibidē. Atq̄ de qua gl. hic dicit̄ nō esse necessariū, † q̄ ea eo ip̄s

20 no. qd onus impositum rone certae causa, ta diu durat qd diu sub
est causa illa. qd rector ecclesie parochialis tunc tenet ad ista, qd
diu curae exercitui residet penes eum. vñ si traserat cura ad vicarium
perpetuum, no tenebit. qd cor. l. si. ff. si quis cau. An aut tuc pcor heat
aliqua cura, & an habeat saltē curā vicarij. Dic, ut no. p. In. in. c. ex
21 turpandae. de pnbēdis. ¶ Tertio no. qd subrogatus arctat ad ea
22 ad qd tenebat in cuius locū subrogat fuit. ¶ Na vicarius ppetuu
subrogat est i cura, & sic arctat ad ea ad qd tenebat rector rone
curae. qd cor. cle. ga regularis. In primo dicto. s. de suppel. negli. pla.
Ratio impulsua fuit no. Archid. in c. licet canon. in ver. is etiā. in
prima glo. de elec. li. vj. qui tenebat dppositum eius qd hic statuit,
motus ppter verbum, Cuius rector, ibi positū: & qd vicarius ppe
tuus no est rector, sed portionari⁹ in ecclesia. vt. c. ad hęc. de. offi.
vica. nec hęc administratiōe, nec titulus sicut platus. ut no. in c. g.
ppetuis. in gl. j. de fi. instr. Contra tñ hic statuit rone quā subdā.
Rō dubitadi fuit: quia cū vicarius ppetuus no sit rector, sed solū
portionarius & bñficiatus in ecclesia, itatua de rectorē ecclesie ma
xime pgenalia no sunt laxada. c. statutu. de ele. li. vj. & sic no uide
bat debere hře locū. c. de multa. nec. c. licet canō. nec. §. inferiora.
dicti. c. cū i cūctis. i tali vicario, cū illi iura de rectorē tñ loquant
23 ¶ Præterea vicarius no sibi, sed dño possidet. ut l. malē agit. C. de
pserip. 3. o. an. c. si diligēti. de pserip. Cōtra tñ hic statuit. Rō deci
24 dēdi est: qd vicarius ppetuus, qd no sit rector ecclesie, est rector
curae aīarū parochianorū: & sic sibi grex illius parochie creditus
dī. ar. c. puidas. de offi. vic. Igitur sicut rector ad ista tria arctabat
qñ ista cura ad eū p̄tinebat, ita & ad illa arctari iustū & æquū fuit
vicariū ppetuū, qd ad illū solū dicta cura p̄tinet, & no ad rectorē
25 eiusdē ecclesie. qd ea tenet ad residentiam, ut d. c. fi. de off. uica. pro
quo facit d. c. licet canon. & c. pmissa. ubi arctat qd sacerdotiū re
ctor p̄p curae exercitiū: & sic idē eē dēt in vicario perpetuo habē
te curae exercitiū. ad idē qd no. in c. exposuisti. in gl. magna ibi, uel
26 dic & c. de p̄b. ubi tenet, qd vicarius ppetuus est platus ecclesie,
ex quo solus hēt exercitiū curae. ad idē qd no. in c. propo
sūt. in gl. magna ibi, uel dic & c. de filiis psby. vbiq; ergo subest ca
27 de rō. No ob. alle. in p̄riū, quia iura illa loquant de rectorē prout
27 hēt exercitiū curae, no at simplr put caput ecclesie. ¶ Et iō qñ no
hēt exercitiū curae, l. 3. sit caput ecclesie, no uedicat eo locū p̄na. c.
28 l. 3. canō. f. 3. hęc. c. de multa. qñ ecclesia ē collegiata. & et §. inferio
ra. Nec sequit. No hēt vicarius hmōi titulū sicut platus, Ergo no
dēt arctari pena statuta qd no promotos ad sacerdotiū habētes cu
rā aīarū parochie: qd ex quo hic vicarius hēt curā aīarū parochie
ut d. c. puidas. meritō fuit arctadus dicta pena: & cū hoc dēt eē
arctas idonea ad sacerdotiū tpe institutiōis, & et no p̄t hře aliud
bñficiū incōpatibile: qd dic, ut hic in gl. fi. Nec ob. l. malē agit. qd
locū hēt in vicario tpali de quo in c. p̄nit. de app. ij. hic in perpe
tuo. ar. l. j. & ij. ff. si ager vecti. licet Guil. hic sentiat, qd curā exer
ceat noīe alieno: sed no bñ dicit, ex quo hēt ius in re: nec tenetur
r̄ndere capiti ecclesie. Cōtra primū no. opp. de c. sup. e. de p̄b. li. vj.
vbi duo curata no sunt p̄patibilia. Sol. qñ ambo p̄ se subsistunt, ut
29 principalia, hēt locū ista cle. ¶ Secus si altera est p̄bendae uel offi
cio simplicia annexa, uel unica, ut eē ad idē c. extirpāda. §. qd uerō.
de p̄b. Et sic est vnus de casibus in quib. qd p̄t hře duas ecclesias
curatas: alios uide, quos Nouel. posuit in d. c. de multa. sup. gl. iij.
Opp. §. fm no. de. c. cū ex eo. §. j. de elec. lib. vj. ubi solū pmoueri
30 ad subdiaconatū. So. ¶ ibi dispēfatio supuenit interuenit sup non
pmotiōe ad sacerdotiū: & hoc ex cū studiōrū, q fieri p̄t p die
cesanū usq; ad septēniū duntaxat, hic at loquit de iur. cōi. Contra
tertiū no. opp. de eo qd no. cle. ut hi qui s. tu. pxi. §. illi uerō in glo.
31 de iur. cōi. Melius facit in §. c. nemo. de ele. li. vj. ¶ ubi ecclesia pa
rochialis no p̄t dari no sacerdoti. So. ubi ex statuto, uel p̄suetudi
ne, seu p̄uilegio no poterat p̄ferri nisi in sacerdotio existenti, no
32 ualet collatio alteri facta, ut in d. gl. ¶ Idē si de iur. cōi hoc eēt exp̄s
sum, ut in casu cōmēdāe, de quo in d. c. nemo. hic at solū loquit,
qd sit idoneus ad sacerdotiū. Cōtra quartū no. opp. de c. clericos,
33 de of. uica. ubi ad exercitiū cure no substituit vicarius. So. ¶ Aut
loqris de vicario ppetuo, an possit substituere aliū vicariū: & no
p̄t, ut in p̄rio: Aut de rectorē: & p̄t, cū institutiōe tñ epi, ut hi. At
tende: qd ubi rector tenet deferuere ecclesie & parochianis per
34 seipm, qd hēt curae exercitiū, & tunc no p̄t substituere vicariū,
nisi hoc faceret de p̄sensu & institutiōe epi, & in casib a iure exce
35 p̄tis, ut d. c. extirpāda. §. qd uerō, & d. c. cū ex eo. §. porro. ¶ At ubi
rector no hēt curae exercitiū, tunc vicarius perpetuus est institue
36 dus, ex quo ad vicariū p̄tinet curae exercitiū & instituet ad p̄senta
tiōe rectoris, si hēt ius p̄ntadi, uel alterius ad quē p̄tinet. ut c. no
bis. de iur. pa. facit. c. ad hęc. de of. uica. alias ex ordinatiōe epi. ut

36 d. §. qd uero. ¶ Vicarius at ipse ppetuus no p̄t aliū substituere p
seipm, cū p̄silio tñ & uoluntate ac institutiōe epi p̄t ad tps, no at
37 perpetuū. qd no est dare vicariū perpetuū perpetui vicarij. ¶ sicut
38 no est dare uile actiōe uilis actiōis, ¶ uel fideicommissariū uni
uersale fideicommissarij uniuersalis. p. quo l. j. §. de illo. ff. ad Treb.
39 cū si. ¶ & licet pcurator iudicij possit iur. p̄t. aliū substituere, no
tñ p̄t hoc vicarius p̄pria autoritate: qd ille est dñs litis, no tñ iste
40 ¶ Itē est quasi dñs tutor uel curator. ut l. is qui in puteū. §. si iustu.
ff. qd ui aut clā. & iō possunt añ litis p̄t. substituere, ut l. neq; C. de
proc. Secus in uicario ppetuo de magno periculo. Laīarū, & au
tor p̄stituit p̄ tutorē p̄culo rerū suarū. ut l. decreto. ff. de admi.
41 tu. cū si. ¶ Fateor tñ, qd vicarius ppetuus p̄t p̄ iurib. suae curae & ui
cariae p̄stituire autorē uel procur. añ litis p̄t. cū sit administrator
legitimus. ut d. l. neq; & p̄ferant sicut iur. in his qd ad eorū officii
specialiter incūbunt, fm Guil. No ob. c. petitiō. de p̄c. qd ibi uica
rius sumit prout hēt officii ab hōie ex ecclesiasticū at officii in
ecclesia, & bñficiū & titulū ecclesiasticū. Cōtra qnt ū no. op. de l. p
curatoris, qd p̄ uicariōe. ff. de p̄c. t̄ubi finita cā oneris, hoc ē ipo
pcuratorio, no fini: onus ipm, hoc est obligatio p̄ pcuratorē q̄
42 cta. Sol. ut ibi no. qd ibi in onere uoluntario assumpto: hic in ne
cessario. ar. l. si fideiusor. §. si necessaria. ff. qui fatif. cog. Cōtra vl.
no. opp. de c. unico. de iur. pat. li. vj. ubi ar. utit subrogatū qd ille,
in cuius locū fuit subrogatus. Sol. hic subest cadē rō i utroq; ibi
43 no facit qd dixi in d. cle. ga regularis. Prō qro, ¶ an in istis uicariis
p̄petuis locū hēt extrauagās Io. 2. q̄ incipit. Execrabilis. hoc ē
q̄rere, an recipiēs talē uicariā, qd añ habeat aliud bñficiū curatū,
teneat abiq; mora dimittere in manib. ordinarij dictū bñficiū
curatū añ obtentū, & sic si no faciat sit priuatus coipso dicta uica
ria, & sit inhabilis ad alia? Gl. hic dicit, qd sic: & bñ. qd dicta extr
uagās loquit uerbis generalib. vcz de dignitatib. & c. ac officijs &
bñficiis curatis: p̄stat at, qd uicaria est officii seu bñficiū ecclesi
44 cū, & curatū, ut c. ad hoc. e. ti. in anti. ¶ Sed d̄ qro, ¶ an ista mā de
duab. ecclesijs paro chialib. locū hēt at altera tñ est parochialis
habitu, no at actū uel exercitiū? Inn. tenet qd sic i c. de multa. i. gl. j.
Host. §. in c. qd a nōnulli. de cleri. nō resi. idē Bar. in gl. in c. licet ca
no. de ele. li. vj. quorū opi. placet Pau. hic post istū tex. qd dicit, Cu
rā hñtib. qd est intelligētia de habitōe cōlocū. Et certe v̄ q̄ruū
rōni: qd cū no sint ibi actū parochiani, & sic nullius pochiani aīa
p̄t p̄clitari, & qd ecclesia retinet iura ecclesie parochialis, q̄ sit
multa, ut no. Host. in sum. ti. de paro. tñ nullū hēt actū curae exer
citiū: ergo no tenet ibi residere, nec curā exercere: & sic no hēt lo
cū pena statuta fauore parochianorū. ar. l. adigere. §. quis. ff. de iu.
pat. Ex quo v̄, qd nec uacat primū curatū actū, p̄ receptionē fecū
di curati habitu, no actū. Itē qd talis ecclesia no curata actū sed ha
bitū, p̄t p̄ferri minori annis. Itē nec tenet p̄uis infra annū fe face
re pmoueri. Arch. tñ in d. c. licet canō. tenet opi. Inn. p̄p gñilitatē
uorborū illius. c. licet canō. nā qd ibi no sint parochiani actū, tñ ec
clesia remanet parochialis, & retinet iura ecclesie parochialis. Ego pu
to, ut prius. Nec ob. d. c. licet canō. imō facit p̄, dū loquit de assū
pto ad regimē ecclesie parochialis. Cōstat at qd regimē p̄stitit circa
curae exercitiū: qd illo cessante, no hēt locū p̄sto. ut d. §. quis. pro
quo facit i. ar. l. qd in utero. ff. de sta. ho. iun. cta. l. j. §. hoc at. ff. de ex
45 cu. tu. ¶ Tertio qro, ¶ an vicarius ppetuus possit moneri j. annū
ut efficiat sacerdos, p̄ subtractionē fructuū, & uicarij priuationē?
V̄p̄ no, qd dat sibi tps āni a lege, ut c. licet canō. igit̄ interim non
p̄t arctari, ut l. si. §. donec. C. de iu. deli. ¶ dicit gl. p. c. fi. e. ti. in anti
quis gl. in d. c. licet canō. in ultia gl. magna v̄ distinguere inter ec
clesiā parochiale, & aliud bñficiū curatū, ut i bñcio curato hēt locū
monitio, in ecclesia parochiali dēat atēdi lapsū āni. Verūtū gl. no
excludit qñ monitio fieri possit. Ego puto forsan posse d̄fe dici,
qd cū ista cle. æquiper uicariū ppetuū ecclesie parochialis rectori ec
clesie parochiali sup. p̄motiōe ad sacerdotiū, dēat intelligi p̄ oīa
ista duo fore exequata, vcz qd ad priuationē ipsi iure p̄ lapsū
āni. & sic qd interim no possit moueri. Nec ob. d. c. fi. qd locū hēt
fm illa iura antiqua per qd no erat p̄fixus, terminus uicario: & sic
46 erat arbitrariū, ¶ hic at p̄figit annū a. l. sine ministerio: & sic no p̄t
47 ab hōie arctari. ar. Aut. hodie. C. de ap. Ex quo v̄, ¶ qd nec epi p̄t
rectorē parochiale ecclesie monere, ut j. añū efficeret psby. p̄ quo
dictus. §. donec. maxie qd interim p̄t deferui ecclesie per uicariū
inuenū p̄ ep̄m instituedū. ar. c. cū eo. in fi. de elec. li. vj. Nec ob. c.
cū in cunctis. §. inferiora. qd loquit de tpe qd incipit currere a die
monitiōis factae p̄ hōiem, & hodie tps āni dat a lege sine moni
tiōe p̄cedente, & incipit currere a die hītae possessiōis pacifice,
ut no. in d. c. p̄missa. vñ secus, licet gl. sentiat p̄rium in d. c. licet ca
48 non in gl. fi. mag. ¶ Quarto qro, ¶ an epi possit dispensare cū ui
cario

ario hmōi ppetuo, ut no teneat cā studiōrū. ¶ Septēniū pmoue
ri ad sacerdotiū? Gl. j. arguit qd no, duabus rōnibus: & §. tenet ex
tres rōnes: & rñ. ad alleg. ¶ Et puto qd bñ dicat: quia cū sint ex
quati uicarij perpetui rectorib. ecclesiarū parochialū quo ad hic
exp̄sa, ut hic, dnt quo ad p̄secutiua ex eis uel ob ea haberi, p̄ exe
quatis seu parificatis. ar. l. ad rē mobilē. ff. de p̄c. & quia ubiq; sub
49 est eadē rō. gl. Et sic v̄, qd epi no p̄t dispēfare cū rectorē ecclesie
50 parochialis sup. etate. ¶ Ita nec cū uicario ppetuo. & hoc t̄ hic
51 Pau. post glo. facit. c. unicus. de æra. & quali. li. vj. ¶ Quinto qro ¶
an inferior ep̄o p̄lat⁹ tñ, possit dispēfare cū bñficiato sibi subdito
sup. no residētia cā studiōrū, uel alia. Inn. dicit qd sic. in c.
relatū. & c. de cetero. de cleri. nō resi. Contra tenet in c. fi. in fi. de
postu. & in c. cū. H. de eo qd fur. ordi. rece. Vbi dicit, qd minore pla
ti no dispēfat nisi in calib. a iure expressis, & eis p̄cessis: & qd ardua
dēt referre epi. Et hic Pau. Breuiter v̄, qd si inferior platus hēt
liberā collatiōe & destitutiōe plati bñficiati, qd possit dare hęc
licētia: alias no: quasi primo casu hoc uideat p̄tinere ad cognitio
52 ne ipsius plati, & no epi: & quo ad hoc uideat esse exēptus a iurif
53 dictione dicecesani. ¶ Sexto qro, ¶ an p̄stitutus in minoribus ordi
nib. possit assumi ad platurā curatā, uel no curatū, uel ad dignita
te. Quidā ut Host. & Inn. dicit qd ad dignitatē curatā no possunt as
sumi: ad no curatā sic. Alij ut Tancre. & Gof. tenēt indistincte, qd
possit assumi, p̄ qbus facit rō: qd ad rectoriā parochialis ecclesie
p̄t assumi existens in minorib. p̄ntationem patroni, & institui
tiōe epi. c. ij. de insti. li. vj. Itē & p̄ Pape collatiōe. c. fi. p̄ cler
cis. de p̄b. li. vj. & hac rōne v̄ qd et ad hoc uideat esse assumi
p̄stitutus in minoribus. de quo dic ut c. j. l. di. & hic plenē p̄ Pau.
Nec ob. c. dudū. j. de elec. qd ibi erat defectus ætatis, hic ordinis fa
54 cri. ¶ Septimō qro, ¶ an hęc locum ista cle. in vicaria, quā hēt ex
statuto, uel p̄uilegio archi. uel alius quo ad iurisdicōnem ep̄alem
sede vacatē, iuxta cle. statutu. in fi. §. de elec. quo ad p̄hibitionem
pluralitatis, & ordinatiōe facer dotij, & idoneitatē ætatis. Pau. di
cit qd no: quia no est necessariū p̄tingēs: & qd modico tpe est dura
tura, & sic potius tpalis, quā ppetua: & quia noīe alieno, non suo,
cēset exercere iurisdicōne, facit. l. j. ff. de iu. deli. inter fm eū ¶ Octa
55 uo qro, ¶ an uicaria ppetua locū hēt in alio bñficio curato qd in
ecclesia parochiali: tñ non p̄bat hac rōne: & iō puto qd aliqua dig
nitas curata possit uniri alteri dignitati, uel bñficio in ecclesia ea
de, uel alia: & qd cura dictae dignitatis exerceat p̄ vicariū ppetuū.
¶ No em̄ uideo cur hoc sit p̄hibitū, cū ē sit dare prioritatē regula
rē curatū, no annexū, & tñ curā exerceat aliū ut c. si singula. de p̄b.
li. vj. & c. qd regulares. in fi. §. de sup. negli. pla. Aut. n. ecclesia paro
chialis est unita alteri bñficio: & tunc in ea p̄t in stitui uicarius p
petuus, ut hic. & p̄t esse qd et cura exerceat per eū qui hēt bñfi
56 cū principale cui est unita, ut eū uidere si alicui p̄bēda, uel offi
cio uniret ecclesia parochialis: hoc actō, qd ipsa ecclesia regat in
sp̄ualib. & in tota cura p̄ bēdatū, uel officiatū. & isto casu no est
ibi instituedus uicarius perpetuus. Aliqñ ipsa ecclesia no est unita
ad annexa: & tunc siue efficiat regularis, siue maneat secularis: hoc
57 actō, qd ibi sit uicarius ppetuus, tñ rector ecclesie differt a uica
rio ppetuo, ut hic: & uicarius tenebit ad ea qd sunt hic statuta. No
58 no qro, ¶ an in institutiōe huius uicarij sit necessarius p̄sensu pa
troni. Quidā tenēt qd sic alij qd no. Pau. no firmat pedes, & remittit
ad no. in simili mā in c. postulasti. de iu. patro. Breuiter. si est insti
tuēdus uicari⁹ t̄ p̄alis nō ē exquirēdus p̄sensu patroni, cū no hēt
59 titulū, & p̄t ad nutū remoueri. ¶ Si at ppetuus: tunc quia hēt t̄ru
lū, ut c. fi. e. ti. in antiquis, v̄ ad eundem patronus. ar. l. fin. C. de iu.
emph. pro quo c. nobis. de iu. patron. & c. p̄posuit. de fi. p̄srb.
60 ¶ Decimō qro, ¶ an uicariū istū possit destituere epi citra p̄sensu
sum p̄soni. Pau. idē dicit qd sic: quia ad ep̄m spectat libera cogni
tiō, & remotio. Breuiter, si est temporalis uicarius credo qd no pos
sit eū remouere sine cā, licet hēt sibi curā uel cure exercitiū noīe
alieno committere, ut c. cōmissa. §. porro. de elec. li. vj. si aut est qd
petuus, multominus, cū cā aut utrunq; poterit ē sine p̄sensu patro
ni, maxime, quia cū sit ordinarius, no debet hře collegā. alias no
59 h̄ret in eū imperium. ut l. nā magistratus. ff. de arbi. ¶ Citabitur aut
fm Pau. patronus ut eū defendat, & tūc sn̄ta lata qd uicariū super
remotione, nocebit patrono. ar. l. cū no iusto. de col. deteg. & l. l̄x
pe. ff. de re. iudi. idem qd cor. Guil. hic, & Hosti. in c. ad hęc. de offi.
60 uica. Vndecimō qro, ¶ an in una ecclesia parochiali possit eē plu
res sacerdotēs, qui habeat curā aīarū exercere. Scdm Pau. licet no
possint eē plures uicarij, p̄nt tñ esse plures sacerdotes, & forsan
certe p̄nt esse plures uicarij, sicut & plures uicarij, & quilibet ha
beat in certa parte parochie curā aīarū exercere. Facit qd no. Inn.
in c. cū no ignores. de p̄b. Si aut non esset facta hmōi diuisiō, v̄

qd et tūc valeret pluralitas harū uicariarū, quasi quilibet haberet
curiā insolidū, ad instar tutorū plurimū datorū sine diuisiōe
61 ministratiōis: nā quilibet ē tutor insolidū, ut l. decreto. §. si. ff. de
admi. tu. ¶ Duodecimō qro, ¶ an habeat curā solū in foro iudicia
li iuxta. c. dudū. ij. de elec. teneat pmoueri ad sacerdotiū j. annū.
62 Dic qd no, fm Guil. licet gl. ij. hic posita sentiat p̄rium, & malē: ut
hic per. Io. An. in addi. Quarto. xij. an uicarius perpetuus sine li
cētia epi possit dare licentiā uni sacerdoti, ut ecclesiastica sacra
63 mēta ministrat suis parochianis. Guil. dicit qd sic, si ē notus, & eō
64 lter de eius p̄motiōe: alias no. ¶ No tñ excusatur a residentia per
sonali uicarius perpetuus: ¶ ad tempus autem sine licentiā ep̄sco
pi p̄t sibi dare hęc licentiā. xvj. q. j. cap. ad iij. cimus. Item & hęc
licentiā poterit dara p̄sbytero religioso maxime in quadragesi
ma. xvj. q. j. c. sunt nonnulli. & §. ecce sufficienter, vbi de hoc.

¶ De officio & potestate iudicis delegati. Rubrica.

¶ Iurisdictionū alia uoluntaria, alia necessaria. (¶ in titulat. uoluntaria.)

1 Vicarius perpetuus nō gerit uices alterius, sed nomine suo proprio

2 Delegatus principis est lex animata.

3 Rubrica de offi. & potestate. quare loquat de uisique copulationē.

4 Officiū iudicis delegati respicit decisionem, cognitionem causae.

5 Potestas iudicis delegati respicit illa quae potest ipse respectu exer
6 citij illius iurisdictionis.

7 Potestas delegati est magis stricta quam ordinarij.

8 Delegatus est maior ordinario in causa sibi commissa.

¶ Itam Rubricā sic p̄tinuare potes fm Gof. & Host. Quia uisum
1 est. §. ti. pximo de eo qui uices alienas gerit circa dñia, ¶ & sic de
iurisdicōne uoluntaria: hic de eo qui uices alienas gerit circa iudi
2 cia, & sic de iurisdicōne p̄tentiōa. ¶ Sed certē uicarius ppetuus non
gerit uices alienas, ut cōmissarij, sed iure p̄prio, ut intitulatus:
imō & uices p̄prias & iure p̄prio gerit. c. ad hęc. de offi. uica. &
3 patet in cle. p̄ce. iō aut dī uicarius, quia gerit uices quas gerere
tenet rector, qñ cura est p̄ rectorē exercenda. hoc clare, p̄bat per
l. j. & ij. C. de offi. eius qd uicē alicuius iudi. ob. Quare dic, qd si. p̄
ce. dixit de officio eius qui uicē alterius intitulatus seu bñficiatus
in ecclesia: hic de eo qui uicē alterius obtinet, ut delegatus seu de
4 putatus ex ecclesia. ut c. sanc. ij. de off. dele. & sic. §. de p̄tate qd h̄t
3 in fine inanimata: hic ab hōie, & sic a lege animata: quia solū hic lo
quit de delegato a principe, qui est lex aīata. ut in Aut. de consul.
4 in fi. coll. iij. ¶ Quare hic additur de p̄tate, non p̄tentiōe dixisse de
officio, cū tñ in t̄p̄ce. & sequēti solū dixerit de officio? Dic, qd fuit
secutus autor p̄decessores suos, qui simili mō in antiquis in vj. in
titulauerūt has Rubricas. Illi aut quare sic fecerunt, dicas ut no.
5 Ioā. An. e. ti. in antiquis sup. Rubricā. ubi ponit duas rōnes. Prima,
qd placuit autori. ar. l. nō em̄. ff. de legi. Scda, quia delegatus habet
6 ista duo qd sunt ut diuersa. ¶ Na officii qd cernit delegatam sibi vcz
cognitionē, decisionē, & expeditionē carū: ¶ p̄tās uerō p̄cernit ea
7 qd p̄t p̄ delegatiōe inueniētā, vcz subdelegare, subdelegatū cogere,
8 impediret punire, & his similia. Sed certe idē uidere ē d̄m de
ordinario, qd in eo qd delegat, & delegatū cogit, & ipediret mul
ctas, sit p̄tās non officij, ut sic debuerit addi in alijs titulis etiā de
9 p̄tate. Quare dic, qd hic sp̄alius fuit expressum: ¶ quia p̄tās dele
gati est magis stricta, quā sit ordinaria: & sic quia officium delega
ti non est ita potens, nec ita pingue, sicut ordinarij. ut c. p. & g. de
offi. dele. cum si. sint addita de p̄tate ad denotandum qd aliqua po
10 tēst; non rōne officij, sed quia attributa fuerunt a iure hmōi dele
gati. Quid autem sit delegatum, triplex datur diffinitio. Prima est
11 Gof. & illa concernit solū p̄sonam delegantis. Scda est Host. & il
la solū p̄cernit p̄sonā delegati. Tertia est Spe. & illa p̄cernit nego
12 tiū delegatū tñ in effectu p̄cordant. de quo dic, ut ibi per Nouel.
Quare aut p̄misit titulū delegati qd legati & ordinarij. Sol. ut ibi p
13 Nouel. ¶ qd delegatus maior ē legato i cā sibi cōmissa. c. ltu dūisti.
de offi. lega. & maior ordinario. c. sanc. ij. §. c. ti. sequit cle. iudicis.

¶ Receptio testium debet fieri cum causa cognitione.

1 Delegatus constitutus super receptione testium in causa civili, potest
2 numerum restringere testium, & admittere admittendos, & repel
3 lere repellendos, & admissos facere iurare.

4 Negonon, inducunt unam affirmatiuam implicatiuam.

5 Ordo p̄posterus uitiat.

6 Ordo rescripti obseruandus, aliā non ualet quod sit.

7 Potest, uerbum non importat necessitatem.

8 Delegati habet prop̄riā iurisdictionem cum deputantur ad receptio
nem testium, aut ad prouidendum reperto idoneo.

9 Executor deputatus ad prouidendum idoneo reperto, an habeat
10 iurisdictionem delegatam.

volut, qd si assumpt partes ueri executoris, qd ualeat, puifio. De-
mi uoluit diftinguere, qd ius alterius, puta ordinarij collaroris le-
da: & tuc adhibenda est caufa cognitio: Aut no, & tuc no est ne-
ceffe qd adhibeat, & tenebat puifio facta no adhibita cognitio.
fup adone. Voluit et, qd l3, puifio no pofit irritari p omifione
46 inquisitionis: irritat tñ p p fallitate pdonis. Pofremo uoluit, qd fi
dicat, fi tibi pñterit, necesse fit parte uocari: alias, pcellus no uale-
ret, fi uerò dixit, Repereris, no fit necesse parte uocari, quid dice-
mus in hac. qd V. dicendū, qd aut fuit expreffum fi executori pñte-
rit uel repererit, & sic pdò est relata ad executorē, ut de ueritate
inquirat: & isto casu fi est ptermiffa inquisitio ueritatis, puifio est
nulla, et fi in rei ueritate pditio efferet uera: ga no fuit feruata for-
ma madati. d. c. c. dilecta. Si aut efferet pmissa inquisitio, & prouifio
est facta p ueritate reperta: & idē: ut no ualcat: quia p uerba referri
pri, & p mente pcedētis est facta. Vbi aut pditio non est relata ad
executorē, quia mandat simpliciter & prouideri fi fit doctor, uel
de loco oriundus: & tuc vī qd pofit affumere partes iudicis: & fi af-
fumpfit, tunc aut quo ad reperendū ueritatē p sua inſtructione:
& licet no teneat admittre parte qd pōt interesse pte dere, quia fi-
bi no pōt pñdicare, cū no uocatur. l. ea q. C. quo & qñ iudex.
tñ quia uoluit se informare ubi no tenebat, & sic se in istā uia p-
fuit, oportet ut illā obferuet: & sic puifio facta p ueritate repertā
efferet nulla. ar. cle. pñonem. §. in fup. s. de elec. Idē ē fi omiffa ulterio-
riori psecutione dictae inquisitionis uellet pcedere ad prouifio-
nem: efferet dicendū qd prouifio no teneat. ar. dicti. §. in fup. quia
47 fera efferet penitētia. Aut assumpt quo ad uocationē partis hanc
cognitionē: & certē idē, ut puifio facta no completa inquisitione
fup ueritate inquisitionis, uel facta p ueritatem repertā fit nulla
ar. dicti. §. in fup. & quia fe pofuit in hanc uia spontē, no necessa-
riò. ar. l. et. l. fi fiduciuſor. §. fi necceſſaria. ff. qui ſancti. co. l. ij. §. fi. ff.
48 fi qd cau. do. Lapus hic tenet, qd fi est in reſcripto uſus uerbo, re-
perit. no fit necesse parte uocari: quia reperire est ſcire ueritatē de
49 re perdia, qd pōt eſſe ſine cauſa cognitione: p non ſic in uerbo,
Coſtiterit, qd eſt ut ſciat clarē & apertē, qd eſſe no poſſet ſine par-
tis uocatione: & ibi, ubi eſt uerbu, Coſtiterit. necesse eſt (cū ſit iudex)
parte uocare. qd pōt ladiat: facta prouifio no ualeat. Secus in
uerbo, Repererit. Cōtra tñ puto, ut d. dixi: qd idē eſt in uerbo, Re-
pererit. Nec obſt. qd dicit Lapus: quia intentio fuit Papae, ut execu-
50 tor ſalē p e eſſet inſtructus, & qd aliter no, puideret. Vbi aut eſt
ſet pdò notoria, no eſt necceſſaria inquisitio, p Lapu, licet hoc ſit
expriendum in pmiſſione p executorē. ad cautela nihil allegat,
puto per oia ut d. ¶ Sed d. qrit. gl. quid ſi iſte delegatus a Papa ſub
noſe dignitatis deceſſit re integra, an ſucceſſor poterit pcedere
ſicut poterat defunctus. Gl. bñ dicit qd ſic p. c. qm abbas. e. ti. in an-
51 tiq. ſ. ¶ Rō: quia qd ſunt ceſſabilia, ſunt tranſmiſſibilia. At iſta pās
eſt ceſſabilis p ſubdelegatū, ut hic: ergo & p tranſmiſſionē ad ſuc-
52 ceſſorē in dignitate. p quo. l. iij. ff. de noua. Et p hoc vī, qd ſicut
nudū miniſterium no eſt ceſſabile, ut c. fi. in fi. e. ti. in antiq. ſ. ita
nec tranſmiſſibile. de hpc tñ dic, vñ ibi no, per Inno. & Hoſtien.

¶ De officio iudicis ordinarij. Rubrica.

¶ Continua ſic. Viſum eſt. §. pxi. rubri. de offi. iudi. delega. qui eſt
miniſter hoīs: hic de offi. iudi. ordi. qd eſt miniſter iuris. Quare aut.
non pmiſit hunc titulu illi: dic, ut ibi dixi. Et qd ad officium iudicis
ordinarij pñent: dic ut no. in Spe. in ti. de offi. ordi. §. officium.

- 1 Laici ſunt de foro ſeculari, niſi in aliquibus caſibus.
2 Clericorum appellatione continentur omnes conſtituti in ſacris.
3 Audacia ſonat in malam partem, & eſt arrogantia.
4 Priuilegium clericorum an perdat per abuſum, per portationem
armorum, ſeditionem, aut apoſtationem.
5 Obtinere, conſequi de facto.
6 Spes impunitatis ratione delicti eſt reprobata.
7 Aequitas ſuadet, ut criminoſi puniantur.
8 Nulla, exponitur Aliqua: ſignum vniuerſale ſequens negati-
nam, equipollet ſuo contraditorio.
9 Eccleſia poteſt ſumi dupliciter, pro clericis tantum, & pro clericis
& laicis copulatiuē.
10 Laicorum appellatione non continentur clericis.
11 Scandalis eſt obuiandum.
12 Scandalum Græcè, eſt offenſio Latine.
13 Generare, & introducere equiparantur.
14 Deſerere, eſt negligere, dimittere ſeu relinquere.

- 15 Vt plurimum, verificatur, licet non ſemper.
16 Incorreſta dicuntur impunita.
17 Perpenſus, eſt velocius, uel egregius: uel deſideratus.
18 Pona ſi non eſt certa a iure uel conſuetudine, eſt arbitraria.
19 Arcere, eſt abſtinere.
20 Inſolentia dicuntur actus uel exceſſus reprobis.
21 Proſilire, eſt procedere, uel tranſire.
22 Episcopis ſacrificium maius Deo neſciverit offerre, quam compeſce-
re debacchantes in perniciem eius, & aliorum.
23 Audacia duplex eſt, virtuofa, & illa approbata: & criminofa, &
illa damnata.
24 Priuilegium non debet tribuere immunitatem pene ſuper delicti
committendo.
25 Priuilegium ſpeciale poteſt tribuere immunitatem delicti commiſſi.
26 Crimen minus non pñdicat alteri quo ad penam.
27 Clericorum inhoneſtas aliquorum, diffamat vitam eccleſiaſticam.
28 Studentes inhoneſti aliqui, inſamant totum ſtudium.
29 Episcopus inſamatur ex delicti ſacerdotis.
30 Aduocati mali inſamant ordinem aduocatorum.
31 Superior an negligentiam inferioris poſſit ſupplere, & exequendo
& excitando.
32 Seueritas eſt detrahenda propter multitudinem peccantium.
33 Crimen certum non debet remanere impunitum niſi ex certa ſcien-
tia Principis, aut ex eius indulgentia.
34 Crimen dubium non debet puniri, nec punitio de illo fieri.
35 Pene criminum imponuntur ad duos fines, & ut criminofos punia-
tur, & ut ceteris tranſeant in exemplum.
36 Exemplum pene legalis eſt iudicium, a quo pōt ſumi argumentum.
37 Subditus efficitur bonus duplici de ca, & rōne pñij, & rōne pene.
38 Iuriſdictio in episcopaliſ de iure communi ſpectat ad episcopos,
de priuilegio, aut iure ſpeciali ad inferiores.
39 Iure ſuo quis prinatur ratione ſcandali euitandi, & ſic ſine culpa,
& non ſine cauſa.
40 Crimina enormia qua dicuntur.
41 Fornicatio ſimplex non eſt crimen enorme.
42 Fornicationis crimine pauci ſunt immunes.
43 Fornicationis crimen non excuſat quemquam, licet minus delin-
quat quis in illo.
44 Conſtitutus in ſacris cognoſcens ſolutam, committit inceſtum.
45 Crimen quomodo diſſimiat.
46 Deponi an quis poſſit a quocunq crimine.
47 Deponi quis an poſſit a beneficio ratione criminis enormis.
48 Fornicatio ſimplex an requirat depoſitionem.
49 Episcopus poteſt diſpenſare in criminibus non requirētib. penam
depoſitionis aut ſuſpenſionis, in alijs non.
50 Criminoſi clericis qua pena puniantur.
51 Crimina leuia an puniantur pena arbitraria corporali an pecuniaria
52 Episcopus contra criminoſos qua via poſſit procedere.
53 Clerici a quo fuerint exempti a foro ſeculari.
54 Laicus exiens de ventre matris, illic eſt ſubditus Imperatori.
55 Clericus an ſubijciatur aliquo caſu regulis Imperatorijs, aut ali-
cuius iudicis ſecularis.
56 Laicus an clericum auſugentem ſibi debitorem poſſit autoritate pro-
pria retinere.
57 Laicus non poteſt clericum deprehensum in ſacramento per viginti qua-
tuor horas detinere, imò eſt excommunicatus ſi contrarium ſiciat.
58 Feudi dominus an poſſit propria autoritate clericum feudatariū p
ſpatulas expellere, & an incurrat excommunicationē ſi illud ſiciat.
59 Episcopis an ſit permiſſum procedere contra exemptos notoriē abu-
rentes priuilegio.
60 Episcopis an ſit permiſſum procedere contra delegatos procedentes
contra tenorem. c. ſtatutum. de reſcrip. in ſexto.
61 Episcopis an ſit permiſſum procedere contra mendicantes retinen-
tes ultra legitimum portionem.
62 Superior an ſuppleat in his qua ſunt iuris & facti notorijs.
63 Episcopus an poſſit inquirere contra ſubditum ſuum laicum de quo
cinque crimine.

CLERICORVM. Diuide iſta cle. in tres par-
tes. In prima ponit rō ſtatuti. In ſe-
cunda effectus ipſius ſtatuti. Sed a ibi: eſt dē epī. Ter-
tia ibi: qd iudē clericis. Caſus. Dixit ceſanus p̄cipiū clericis
corū excellus adeo punire, ut metu pene tam criminoloſi qd alijs ceſ-
ſent ulterius delinquere. h. d. Clericorū ad dñam ponit laicorū.
¶ qd ſunt de foro ſeculari cōiter, p̄terq in certis caſibus. ¶ Na ap-
pellatione

pellatione. clericorū pñent oēs in ſacris pñtuti. ut c. de pſona.
xj. q. j. & Aut: p̄byteros. C. de epi. & cle. [Audacia] ¶ ſm glo. ſumit
in mala parte, & tunc eſt arrogancia. ut l. vna. C. de priua. car. [Priui-
legij] qd multiplex eſt, tā circa forū, qd circa imunitatē, ut dicit. gl.
4 ¶ p̄dit at p abuſum, & p portationē armorū, & ſeditionē, & apoſta-
tationē. c. pp̄dim. & ibi no. de ſen. excō. ſm Guil. hic. [Exceſſu]
5 ¶ p eos p̄perratorū. [Obtinere] ¶ i. p̄lequi, & ſub. de facto, & ſic ſo-
nat in mala parte, uel in bonam. de reg. iur. c. j. lib. vj. [Sperantes]
6 ¶ hmo ſpes eſt deſectada: ſcū aequitas ſuadet et ex parte crimino-
ſi cum puniri. l. non ſolum. §. j. & ibi no. ff. de iniurijs. Nam reatus
8 oēm honorē excludit. ut l. j. C. ubi ſe. uel cla. [Nulla] ¶ i. aliqua
quia negatio p̄poſita ſigno uniuerſali, negatiuo equipollet ſuo p̄-
dictorio ſeu particulari affirmatiuo. ut ſ. in p̄p. §. hoc ſane. [Eccle-
9 ſia] ¶ i. clericalis ordo, ut ſic no cōprehendunt laici: alias ſumit ec-
cleſia p fide catholica, & tunc cōprehendunt et laici. de quo dic
ut p Archi. plene in ſumma. C. de ſac. ſan. ecc. [Diffama] exponi-
tur duobus modis p gl. uno mō quo ad uocē uel nominationem:
10 ſo quo ad reputationē. [In populo] ſ. laico, ¶ cuius appellatione
maxime in odioſis cleris no pñent. ut ſ. in p̄mio. §. j. & cle. in ple-
11 riſq. §. de elec. [Scā dala] ¶ quib. oīno eſt obuiandū. c. tua. de cle.
12 agro. & c. niſi cū pridē. de re. nū. ¶ & ad ſcādalo Græcè, qd eſt of-
13 fenſio, & ruiro. Latinè, ſm Guil. [Cenerant] ¶ i. introducti. [Ho-
rū] ſ. clericorum delinquentiū. [Correſtio] ſub. & debita punitio
14 ſm canonicas ſanctiones. [Deſerant] ¶ i. negligant, uel dimitant.
15 Tur, ſeu relinquat. [Vt plurimū] ¶ & ſic no ſem p, ſed frequenter.
16 ¶ Incorreſta] ¶ i. impunita. Perpenſus] ¶ i. uelocius. ut ſ. ſelinius.
17 ut no. in cle. ut hi q. in prin. §. de a. & quali. uel. i. rigidius & acu-
tius, ſm Guil. & Gen. uel. i. fortius & deliberatius, ut dicitur in uer-
bo ppenſus. ut no. ſ. in proe. in prin. [Cōpescantur] ¶ i. reſtringant
uel auſpente. [Diſſiſte] ¶ i. iugimus. ſumit uerbu in cle. cū ecclē
§. de a. & quali. [Vigilāter] & ſic ſolicite & ſolenter ſe hēant, ut
§. ti. p̄xim. cle. iudices. [Exequant] ¶ i. p̄ debita p̄narū inſiſtione.
[Penē] illata reali executione, put referat ad alios: d. ſ. in ſerendē
18 actuali executione: ¶ ipſa tñ pena qñq; certa eſt a iure ſtatuta uel
p̄ſuetudine pro tali caſu obſeruata: alias eſſet arbitraria. ut l. impe-
19 ratores. ff. de p̄uari. & ibi no. §. A ſuis] ¶ i. a ſe ſoluit. [Arceant] ¶
20 i. abſtineat [Inſolentis] ¶ i. exceſſib. & actibus reprobis. [Et alij] ¶ i.
clerici no actuali criminoſi, & hmo ſint prepoſiti. [P̄teritū] ¶ i.
22 metu pene criminofis illata. [Proſilire] ¶ hoc eſt procedere, uel
trāſire. [P̄tineſcant] ¶ ne ſimili pena affligent. Ex parte prima no.
q audacia reprobis eſt reprimēda. p̄ cor. l. vna. C. de priua. car.
melius. l. ſi qd in tantā. C. vñ. u. & l. p̄git audacia. C. de ſepul. uio.
¶ Sed d. no. qd priuilegium nulli dēt p̄bere incētū delinquenti,
nec immunitatē a pena. p̄ cor. c. ex parte. iij. de priui. & c. ut clerico
rū. de ui. & hone. cleri. p̄ cor. l. meminerit. C. vñ. u. melius. l. nul-
lus. in fi. C. de iudē. ¶ Tertiō no. qd inhoneſtate clericorū diffama-
tur uita eccleſiaſtica cunctorū. p̄ cor. ij. q. v. c. ſi mala fama. Ex par-
te ſa no. qd negligētiam inferioris ſupplet ſuperior, no obſequēdo,
ſed excitado officiū eorū. p̄ cor. cle. cū eccleſiæ. §. de a. & quali.
¶ Sed d. no. qd p̄ſidens dēt cū diligētia punire maleficia. p̄ cor. l. p̄-
guit. ff. de offi. p̄aſi. & in Aut. de man. prin. §. qd ſi delinquentis.
colla. iij. ¶ Tertiō no. qd maleficia no debent remanere impunita
p̄ cor. l. ita uulneratus. ff. ad. l. aquil. c. ut famæ. de ſen. excō. c. ſi. Ex
parte tertia no. qd pene ſtatuant, ut delinquentes ab ulteriori exceſ-
ſu retrahant. p̄ cor. l. j. in prin. ff. de iuſti. & iure. ¶ Sed d. no. qd ca-
ſtigatio aliquorū, metu eſt & exemplū aliorū. p̄ cor. l. aut facta. §.
fi. ff. de p̄n. ¶ Tertiō no. qd quis metu pene efficit bonus. p̄ cor.
d. l. j. in prin. ff. de iuſti. & iure. & in Aut. de mā. prin. §. homicidia.
colla. iij. ¶ Vltimo ad totā cle. collige qd merū imperiū de iure cōi-
ſi p oēs de diceſi clericos eſt eporū: nā eſt poſt Papā ordinariū
eſt in oibus, & ſi p oēs. p̄ cor. c. cū p̄ingat. de fo. cōp̄. Rō impul-
ſiua fuit audacia clericorū in delinquēdo, & negligētia diceſano-
rū. in eos puniēdo, Rō dubitadi fuit, qd ſi p̄na uidebat iſta p̄ſo-
poni, ex quo nihil ſtatuit p ea, nec reſp̄ctū delinquentiū, nec reſp̄-
ctū eporū, nec reſp̄ctū delictorū, cum nec minor, nec maior nec
noua pena iponat p criminoſos. §. §. q. C. de no. co. cōp̄o. & c. ſi
Romanorū. 1. 9. diſ. Rō ſtatuedi fuit, ut amputaret audacia arrogas
horū clericorū delinquentiū & ſimiliū qd delinquentes conabant, &
ut circa punitiōe eorū eēt magis intēti diceſani: excitat auctor
22 eorū officiū, ut no ſint negligētes, ſed vigilātes & diligētes: ¶ qd
nullū maius Deo p̄nt ſacrificiū offerre, qd cōpeſcere debacchates
in p̄niciē ſua, & aliorū: ut c. quali. in fi. 2. q. 5. Et ſic no ob. rō alle-
in §. qd p hoc epi magis erubecēt no puniēdo delinquentes, quo
uidēt eorū officiū circa punitiōe ip̄arū p ſedē ap̄lica excitari. Ad

hoc uide qd dixi. §. de gra. cle. cū eccleſie. Cōtra primū no. opp. de
c. audaciter. viij. q. j. & l. rē no nouā. ſi ſibi audacius. C. de iudi. vbi
23 audacia approbat. Sol. ¶ ibi de audacia uirtuoſa: hic de audacia cri-
minofa, de qua in Aut. de adminiſtrato. in prin. coll. vij. Cōtra ſm
24 no. opp. de l. j. & p totū. C. de ſen. pa. tibi priuilegiū tribuit a pe-
25 na immunitatē. Sol. ¶ ibi de priuilegio ſp̄ali, & indulto poſt deli-
ctū p̄perrati circa remiſſionē pene. hic d. priuilegio gñali, & an
delictū ſulto. ar. l. ſi vn. §. pacta q turpem. ff. de pac. cū ſi. Cōtra
26 tertiu no. opp. de l. j. C. g. reſiud. ſi no. iura. l. ſancim. C. de p̄o-
27 nis. ubi ex delicti unius alius non grauat. Sol. ¶ non p̄iudicat cri-
28 men unius alijs ad punitiōe, ut in p̄rio: ¶ ad diffamatiōe uero
29 ſic, qñ ſunt eiufdē p̄feſſionis, ut hic. & ſic uides. ſp̄ ex inhoneſta
aliquorū ſtudētū diffamat tota vniuerſitas ſcholarū, & doctorū,
30 ¶ ſi qd ex delicti ſacerdotis, diffamat eps ſuus. c. ſi fama mala. ij. q.
31 ¶ Cōtra quartū no. opp. qd regulares de ſup. negli. p̄la. ¶ vbi ſupe-
rior ſupplet negligētiam inferioris exequēdo, no excitado. Sol. ſupe-
rior pōt ſupplere (ſi uult) exequēdo, qd facere debuit inferior, ut
in p̄rio, & eius officiū excitando, ut hic, & dicta cle. j. §. de a. &
quali. Cōtra quintū no. opp. de l. qui eodem. ff. de ſica. vbi delicta
32 no in totū puniunt. Sol. ¶ ubi tractat de ſtrage multorū, eſt ſeuēri-
tati detrahendū, ut ibi: alias non. ita no. in d. l. ut facta. §. ſi uide qd
no. ibi p Bar. & p gl. in l. ſicut. §. j. ff. de i. uel. q. uni. no. & p Inn. in c.
33 graue. de ſen. excō. Cōtra ſextū no. opp. de l. abſentē. ff. de p̄n.
34 vbi delictū manet impunitū. Sol. ¶ in caſu dubij melius eſt relin-
quere impunitū criminoſum, qd condemnare innocentē. ¶ in caſu
uero certo punitio non diſſert, nec remittit, niſi ex certa ſcētia
Principis, & eius indulgētia. ut d. dixi. Cōtra ſeptimū no. opp. de
l. j. & p totū. ff. & C. de p̄n. ubi pene imponunt ad punitiōe de
35 linquentiū. Sol. ¶ imponunt ad duos fines, & ad illā. & ad iſtā: ut
metu pene ceteri terreat. & l. j. C. ad. l. iul. re. p̄. Cōtra octauum
no. opp. quia exēplis no eſt iudicadū. ut l. nemo iudex. C. de ſenti.
36 gñali. Sol. ¶ pena q imponit ſm legis diſpoſitionē, eſt exēplū iuri-
dicū, & autēticū ad terrendū ceteros, ne ad ſimilia prorumpant,
quia ſimili pena punirent, ut hic. ea aut q imponit iniuſte, no dēt
terrere ceteros: qd no eſt in caſu ſimili imponēda, ut in p̄rio Cō-
tra nonū no. opp. de l. ut iurētū p̄miā. C. de ſta. & ima. vbi qd eſſi-
37 cū bonus ſpe p̄miorū. Sol. & illa ſpe ſubditus efficit bonus, ut
ibi: & metu pene ut hic. Vnde uerſus. Oderūt peccare boni uirtu-
tis amore. Oderunt peccare mali formidine pene. de quo dic, ut
no. in d. l. j. in prin. ff. de iuſti. & iure. ¶ Decimo opp. ¶ iſta cle. de
38 c. cū p̄ingat. in ſi. de fo. cōp̄. ubi iuridē no eſt epi, ſed aliorū p̄-
latorū inferiorū. ad idē. c. cū ab eccleſiā. de offi. ordi. Sol. d. iure cōi-
eſt epi, ut hic, qd de iure ſpeciali pōt eē aliorū, ut ibi: & illi ſuberūt
eō niſi ſint epi uel alterius diceſis. ut c. ij. de priuleg. ¶ Vltimō
collige, qd mā ſcādali eſt amputada, qua de cō qñq; qd ſine cul-
39 pa ſua, licet no ſine ca, p̄iua iure ſuo, ut dicimus in reſtore eccle-
ſiæ parochialis lepra p̄cuſſo. ut c. tua. de cleri. egro. ¶ Primō, qd
¶ qd ſunt iſta enormia. Certē ſunt delicta publica, ut adulterij, ho-
micidij, falſum. ſacrilegiū, & his ſimilia. Itē & ſunt no nulla priua-
ta delicta, ut futurū, rapina, ſepul. uio. & his ſimilia. ¶ no at ſimplex
40 fornicatio, ¶ cū pauci ſine illo crimine reperiant. ut c. quia tua ſan-
ctitas. l. di. ¶ & de iſto qd no excuſat licet minus forte delinquat, ut
41 ibi no. niſi publicē uita duceret incōtinētē: quia tunc magis puni-
ref. ¶ Id aut, qd dictū eſt de ſimplici fornicatione, no hēt locū in p̄-
ſtituto in ſacris: quia no eſt in eo ſimplex, ſed inceſtuofa fornicati-
42 o. ſm Pau. cū no ſit habilis pſona ad matrimoniu ¶ hēdū. ¶ eſt at
crimē id qd accuſatione & dānatione digniſſimū. c. ap̄tus. lxxxj. di.
& ſe hēt ad delictū uelut ſpecies ad genus. ut l. j. C. ſi aduer. deli. &
ibi no. Puto tñ qd iſta cle. locū hēt i omni delicti punibili p ſua
43 gñalitatē. ¶ Sed d. qd, ¶ an p oī delicti quis poſſit deponi. Glo.
ponit. in c. Ap̄tus. lxxxj. di. nā quidā dicūt qd ſolū pōt deponi niſi in
caſibus a iure expreſſis. Gl. ibi dicit, qd p quolibet crimē pōt depo-
ni, ſi eſt incorrigibilis. ¶ a bñficiū uero eccleſiaſtico deponit, uel pri-
44 uat p crimine p̄perrato enormi, et ſi penitēat. ¶ Tertiō qd, ¶ an
p ſimplici fornicatione clericus deponat uel ſacerdos. Gl. r̄git in
c. Maximianus. lxxx. di. & cōmuniter tenet qd no: qd locū hēt in eo
45 qd no eſt in ſacris, cū in eū qd eſt in ſacris cadat crimē inceſtus. ut d.
dixi. & iſtud vī tenere hic Pau. idē Gof. c. ut clericorū. de ui. & ho
49 ne. cleri. Archi. ¶ in d. c. ap̄tus. ¶ An aut epi poſſit diſp̄ſare cū tali-
bus criminofis et p̄ictis, no. in c. ar. cleri. de iudi. vbi diſtinguit de crimi-

de crimine p quo imponit pena d positionis, uel suspensionis a cano ne, ut in illo no dispofet eps: alias sic &c. ¶ Quarto qro, t quali pe na puniant illi criminofi. Pa. dicit q p de positione, qn sunt crimi na enormia: qd tuc no licet epis difpenfare. ut no. Inn. in c. j. de cor. i. i. fed Inn. ibi vñ tenere: & in c. a. f. clerici. de iudi. ¶ Itē & qñ crimina nō sunt enormia, imponit pena pecuniaria, uel corporalis arbitraria, p quo facit q no. in c. q. xxiiij. dist. scd ibi loquit de pe na pventionali. De hoc tñ dic, ut no. in c. licet. de penis. & ibi ple ne. ¶ Quinto qro t qua fit eps exequit fuū officiu. Dic q si appa reat acculator, procedit uia iuris. l. libellorū. ff. de accu. ubi aut nō est acculator, pcedit d diffamatum ad inquisitionē speciale d ip sum: alias maxime ut euitet scandalū, fm Guil. uisitatib. & in gene re sine strepitu iudicij inquiret de uita & moribus singulorū: de quo dic plene in Spe. ti. de inquisitione. §. qñ. uer. licet. & ibi in prin. §. cōter. pcedit sine inquisitione, de quibus et in l. i. §. si publice. ff. de adul. de hac mā uide Inn. c. ut nūm. ut ecc. bñfi. p Ber. in c. qua liter. de accu. & p Inn. de simo. c. licet heli. ¶ Sexto qro, t qd exe cut mit clericos foro seculari, t cū ante clericatū statim eo ipso q exie rūt de vñre matris, fuerit subditi Imperatori. ut l. j. C. de summa Trini. Dic ut no. p Inn. in c. si quis. de ma. & obe. q hic prosequit 55 Guil. & facit. c. imperiū. x. dist. ¶ Septimo qro, tan aliquo casu cle ricus subijciat legib. aut pñtib. Principis secularis, uel laicis: Guil. tenet q nō, nisi repiat expressum in iure canonico: & sic Hostiē. uoluit. c. ut sume. de sen. excō. & p hoc reprobat no. Inn. ubi sentit 56 dū dicit, t q laicus uel clericus pōt clericū debitorē suū fugitiuū p pria autoritate retinere, iuxta. l. ait p̄or. §. si debitorē. ff. qua in frau. cre. Itē reprobaf gl. Ber. dicentis, t q clericū deprehēsum in facinore, pōt laicus de fuga suspēctū detinere p. xxiiij. horas, nec est p talē manu iniectionē excōicatus, ut no. in c. cum non ab hoie. in j. gl. de iudi. & et reprobaf. Alia no. Inn. in c. uerum. de fo. 58 cōpe. t ubi tenet, q uilis rusticus habēs iurisdōnem sū p rebus feu dalibus pōssessis p clericum, pōt clericū sibi rebellē reijcere, & expellere per spatulas de possessione abiq; metu excōicatiois. per Inn. facit quia, natura feudi talis est, p iura canonica iura feudorū sunt approbata, ut d. c. uerū. & sic cū tali onere accessit clericus ad feudū. Verūm hoc dēt intelligi, qñ clericus accessit ad feudū cum p̄sensu ep̄i. alias forsan nō potuit subijci iurisdōi alterius, ut c. si di ligenti. de fo. cōpe. Verū cū alia sint iuris remedia, q̄ expulsio per sonalis cū temera manu iniectione uideret q dominus feudū quicūq; sit, nō excuset ab excōionis snā ex tali expulsione p p re 59 gulā gñalē. c. si quis suadente. xvij. q. 4 ¶ Octauo qro, tan dicece sanus possit procedere d exemptos notoria abutētes suo priuile gio, uel delegatū pcedentē d. c. statutu. de resc. li. vj. t vel Fratres 60 Mendicātes retinētes canonicā portionē d. cle. dudū. j. de sepul. Guil. dicit q sic, ea rōne p̄sertim, quia priuilegia non priuilegiant, nisi iuxta tenorē eius. vñ in eo q excedunt, nō sunt priuilegiati: & sic remanent sub antiqua obedientia q̄ si fuit sublata. de quo dic ut 62 hic plene p eū & p alios. in c. uolētes. de priuile. li. vj. t Concludit q superior supplet in his q̄ sunt iuris, & in his q̄ sunt facti tangēti bus ius ecclesiariū, & ubi factū est notoriū iudici, ut iudici. ut l. ea q. C. de accu. & ubi est adeo notoriū, q nō pōt esse non notoriū. de hoc dic ut c. bonā. j. de postu. Hic aut plura prosequit. Guil. circa mām inquisitionis, de quo alias suo loco proprie dicemus, dante 63 Dño. ¶ Nonō qro, tan eps possit inquirere d subditū suū laicum de quocūq; crimine. Ber. & Inn. dicit q nō, sed solū de crimine hē res, uel alio ecclesiastico. ut no. in c. nos inter alios. de pur. ca. Ar chi. tenet d, p p gñalitatē d. c. i. c. nos inter alios. ut no. in c. nō est de p̄sue. li. vj. Idē Ber. in c. j. de off. ordi. ubi tenet, q eps pōt inqui rere de quocūq; peccato mortali. Gen. distinguūt, q eps pōt inq rere quo ad hoc, ut imponat penā spiritalē, nō aut t palē: alias fru stra gladius dat fuisset Principi seculari: & sic vñ no. Host. d. c. nos inter. Hic tñ aduertē, quia de eodē delicto quis nō dēt sc̄pius puniri. c. at si clerici. de iudi. & sic punitus lege tpali, nō est ultra pu niēdus lege spiritali ex quo crimē nō erat ecclesiasticū: nā in alio stylo puniet pena spiritali. ad hoc facit. l. licet. §. si. ff. nau. cau. ita.

De officio legati.

1 Nigrum debet concordare cum rubro. 2 Legatorum triplex est genus. ¶ Sed m illos q habet hic Rubricā. p̄tinaua. Quia officiu legati simile est officio ordinarij de quo dictū est supra. ti. pxi. ut patet. c. ij. de off. leg. li. vj. Iō hic subijciat. sed quia fm hoc auctōr puerteret ordinē titulorū postū in antiquis & in vj. cū illis p̄ponat ti. de off. leg. ti. de off. ordi. q nō est dicendū. Iō melius est, ut hic nō sit rubrica, maxime quia ista d. nihil dicit dispofitiuē de legato, sed solū d ordinario alio collatore

1 ut in ea videbis. & sic male poneret rubri. de off. lega. t ex quo nigrū non p̄cordaret cum rubro. §. l. ij. de sta. ho. t Sunt autē tria genera lega torum. Quidā sunt legati iudices, & illi sunt de latere, & habent mul tas prerogatiuas in his q̄ sunt iurisdōnis. ut d. c. ij. & p totum. de offi. lega. li. vj. facit. xxiiij. di. c. j. s. fi. Alij sunt legati missi & illi habent prae rogatiuā ad tuitionem psonarū, & ius domū reuocandi. ut l. ij. s. lega tis. ff. de iudi. l. fi. & p totum. ff. de legatio. Alij sunt qui p̄textu suarū ecclesiarum uendicant sibi dignitatē legationis, ut est eps Carurien. ut c. j. de offi. lega. in vj. & ibi no. in c. statutum. §. j. de rescip. lib. vj.

1 Et si, dicitur exponitur pro Quamuis. 2 Legatus de latere est Cardinalis, & ille solus pot conferre bñficia. 3 Collatio beneficij temporalis aut pensiois legatu non tenetur facere mentionem de prioribus beneficij. 4 Legatus faciendo collationem beneficij tenet facere mentionem de quāsiuicij; modico bñficio priori, siue sit cōpatibile cū sc̄do, siue nō. 5 Legatus conferendo secundum beneficium, tenetur expressam men tionem de primo facere, & sic de qualitatibus illius. 6 Ordinarij collatores, siue sint episcopi, siue inferiores, non tenentur facere mentionem de prioribus beneficij faciendo aliquam collatio nem siue iure proprio siue deuoluto. 7 Potestas legati in conferendo est extra ordinaria superinducta, im de odiosa quia p̄iudicat ordinario: & vide rationem. 8 Collatio ordinaria est fauorabilis. 9 Collatio beneficij a legato facta, non dicitur facta a Papa. 10 Legatus de latere conferre potest beneficia uacantia. 11 Legatus missus, nec natus, non potest conferre beneficia, nisi ex com missione expressa. 12 Legatus de latere in conferendis beneficij rep̄tat personam Papa. 13 Legatus post principē, in puincia sibi decreta, maior est quo cūq; alio. Rescriptum Papa propter suppressionem est nullum. 14 Rescriptum legati propter suppressionem est nullum. 15 Ordinarius an possit ordinare beneficiatum, & an collatio facta be neficiato teneat. 16 Papa est ordinarius ordinariorum in conferendis beneficij. 17 Collatio Papa nō facta mentione de quantūcūq; modico beneficio primo, est nulla. 18 Collatio Papa seu legati, est subreptitia, non facta mentione de qua litatibus priorum beneficiorum. 19 Collatio facta habenti duo incompatibilia, si ad tertium non esset dis pensatus, est nulla. 20 Collatio legati motu proprio, non facta mentione de prioribus bene ficijs, non est subreptitia. 21 Pr̄sentatio, electio de secundum beneficium, an possit fieri sine mentione priorum beneficiorum. 22 Superior potest dare beneficiato uel illi denegare licentiam tran seundi ad aliud beneficium. 23 Legatus extra prouinciam dummodo non sit ingressus urbem re deundo, poterit conferre beneficia uacantia. 24 Conferre beneficia est iurisdictionis uoluntaria. 25 Legatus confirmando collationem episcopi, an teneatur facere men tionem de prioribus beneficij. 26 Legatus in confirmatione electionis, an teneatur facere mentionem de prioribus beneficij. 27 Legatus in conferendis beneficij an teneatur facere mentionem de pensioe prioris, aut alijs redditibus. 28 Laicus & puer sunt incapaces beneficiorum ecclesiasticorum. 29 Legatus nō tenetur conferendo bñficiū facere mentionē de hospitali. 30 Legatus cōferendo bñficiū, an teneat facere mentionē de p̄simonijs. 31 Collatio Papa legati, aut ordinarij, non facta mentione de prioribus beneficij, quando ualeat.

SI AB Apostolica. Diuido in duas. In prima po nit dubitadi rō. In s̄a dubij decisio. Scd̄a ibi: alijs tñ. Vel alit. primō ponit unū dictū narratiuē. In s̄a aliud dispositiue. Scd̄a ibi: alijs. Casus. Collatio bñficij facta ab ordinario tacito de bñficio obtento, ualeat, q̄q̄ secus sit in le gato. h. d. Et tñ t. id est, quāuis. l. & si post tres. ff. & si quis cau. [Le gato t. f. de latere qui solet esse Cardinalis. c. j. de offi. lega. lib. vj.] [De bñficio] f. ecclesiastico, tñ forsā fecus in bñficio temporali, uel pensioe, aut alio redditu. ar. corū q̄ habent in c. quīs. j. de p̄b. li. vj. de quo dic, ut j. dicam. [Aliud] tñ siue sit compatibile cū obtē s̄o, uel non, siue sit et magnū, uel admodum paruum. [Specialis] t̄ & expressa. ad idē. c. hoc consultiſsimo. in prin. de rebus eccle. non alie. li. vj. uidelicet, q̄ sit p̄benda, uel officiu, uel dignitas in eccle sia. [Quibuslibet] t̄ ordinarijs collatorib. siue sint dieceſani, siue in feriores eis. ut cle. cū ecclesiā. §. de eta. & quali. habētibus iure p̄ prio ut:

prio uel deuoluto, fm gl. secus si delegato uel demadato: quia tuc aut erat expressa certa psona & eius collatio fm tenorē mādati re gulat: quia aut non expressit bñficiū obtentū rescripto: & nō ua let collatio inde fecuta, ut c. si motu. de p̄b. lib. vj. Aut expressit: & ualeat. ut c. tibi. qui. cū simi. de resc. li. vj. Vbi aut nō erat expref sa persona, tuc hēt locū d̄stinctio. c. is cui. de p̄b. li. vj. uidelicet, quia ut mandatur, ut prouideat idoneo simpliciter, aut bñficiato &c. ut ibi hoc. f. q̄ collatio nō ualeat. [Nolumus] & sic corrigi: nō aut reprobaf opi. Archi. de qua in j. glo. ut statim dicam. Ex par te prima no. q̄ legatus de latere iure legatio pōt bñficia cōferre uacantia. p̄ cor. c. j. de offi. lega. lib. vj. ¶ Scd̄o no. q̄ suppressio bñ ficij obtēti ita reddat gram nullā legitimā sicut ap̄lica. p̄ cor. c. colla tio. de offi. lega. li. vj. Ex parte s̄a no. q̄ ordinarius bñficiatū bñ ficiate pōt. p̄ cor. c. p̄trea. & c. cū nō ignores. de. p̄b. ¶ Scd̄o no. q̄ ad collationē ordinarij nō infligit suppressio bñficij obtēti. cō cor. quia separatorū &c. & l. si. ff. de calū. Rō impulsua huius cle. fuit opi. Archi. posita in c. fi. de offi. lega. q̄ tenebat r̄rium eius, q̄ hic decidit. Rō dubitadi ponit in prin. huius cle. q̄ p̄as legatio exequat ordinarij, imō & ipse est ordinarius, ut d. c. fi. de offi. lega. li. vj. vñ sicut impediēbat collatio legitima p̄ suppressioē benefi cij obtenti, ut d. c. fi. ita uidebat dicēdū in collatioē facta ab alio ordinario. Cōtra tñ hic statuitur. Ratio decidendi est, q̄ est em̄ hic in gl. pen. t̄ nā p̄as legatio nō est penitus ordinaria, & est em̄ extra ordinariē sup̄inducta: quia collationē facit legat̄ autoritate legati ua p̄ quā p̄iudicat ordinario p̄uēto, & in hoc est odiosa, & iō res tringenda, & eius restrictio nō est extendenda ad ordinariū, t̄ in quo cessat odiū, & fauor adest. & licet p̄as p̄ferendi sit penes lega tum demadato a iure, ut d. c. j. tñ quia nō hēt titulū in ecclesia, sed extra, & est reuocabilis eius p̄as ad nutum, & pōt dari ad t̄ps: quo ad hoc plūs participat cū delegato, quā cū ordinario: uel saltē non est simpliciter, ita sicut ordinarius q̄ est intitularis in ecclesia, nec pōt reuocari ad nutū, nec sine cā rōnabili, nec p̄stitui ad t̄ps, cū si li j debeant esse perpetui, non ad t̄ps. Guil. assignat rōnē: quia ordi narij sunt magis deliberati & certi de bñficijs et modicis, quā Pa pa totius orbis uel legati, puincia. Et sic non ob. rō alle. in r̄rium, quia locū hēt in legato, a quo, ut dictū est, ualde differt ordinarius ad idē. c. statutu. §. j. de resc. li. vj. & q̄ ibi no. in glo. qd de ordina rijs. t̄ Nō tñ placet id q̄ dicit glo. q̄ collatio legati censet facta au toritate apostolica: quia t̄ tex. c. hi qui. de p̄b. li. vj. est expresse. Contra primū no. opp. de. c. j. in prin. de offi. lega. li. vj. ubi legatus Papa, nō p̄fert bñficia, nisi ex sp̄ali cōmissione habeat potestatem a Papa. Sol. t̄ hic de legato de latere, qui est cardinalis: t̄ ibi de lega to nūtio uel misso, in quo secus, & sic intellige. c. literas. de sup. ne gli. p̄la. quia ibi legati nuncijs p̄ferunt bñficia, iō quia ad hoc fulcie bant autoritate ap̄lica, ut ibi d̄r. ad idē. c. li. qui. p̄o casu. de p̄b. li. vj. Cōtra fm no. opp. quia rō inducens subreptitiā collationē ap̄lica non hēt locū in collatione legatio: ergo nec idē iuris esse debet. ut l. a Titio. ff. de uer. obli. maior patet: quia importunitas petentiū a Papa pp̄ quā p̄cedit q̄q; nō p̄cedenda, hoc facit. ut l. j. C. de pe ti. bo. sub. li. x. Sol. t̄ imō & eadē locū habet rō in legato: t̄ quia cū 13 personā Principis representet in puincia decreta, & maior sit oibus post Principē. ut l. & iō. ff. de offi. p̄con. & c. si abbatē de elec. li. vj. sic adit impertinenter sicut & Papa. & iō ut refreneē tāta importu nitas: & quia sic nō hēt cōiter notas psonas sicut ordinarius: & ga. circa maiora sunt occupati legati q̄ ordinarij, statutu fuit idē in eo 14 seruandū q̄ in Papa quo ad hūc casum. t̄ Prætera, & p̄r̄sumptio fraudis p̄ suppressioē obtenti d̄ impetratū facit rescriptū Pa 15 p̄ subreptitiū cū sit odiosum: t̄ sic q̄ dēt suppressio op̄ari in re scripto legatio. Cōtra tertiu no. opp. de. c. si p̄ inordinata. de p̄b. ubi bñficiatus nō est idoneus ad aliud bñficiū, & sic nō dēt benefi 16 ciali. Sol. t̄ collatio facta p̄ ordinariū beneficiato p̄ hoc nō annul lat, quia sit tacitū de bñficio obtento facere expressioē, ut hic: ip sa aut collatio non sortit effectū, ubi beneficia erant incompatibi lia, & iste ante bñficiatus nō uult dimittere bñficiū ante obtentū, p̄ isto nouiter collato, poterat em̄ si uolebat. ad idē. c. si te. ea. & c. cū nō ignores. de p̄b. Cōtra quartum. no opp. de. c. j. in fine. j. ut li. 17 pen. & c. ij. de p̄b. li. vj. t̄ ubi Papa est maior ordinarius totius mun di, & hēt collationē oium bñficiorum iure suo p̄prio, aut nō deuo 18 luto, t̄ tñ collatio facta p̄ eū nō expressio de bñficio obtento licet modico, est nullā. d. c. si motu. ergo multo magis dēt esse nulla collatio inferioris ordinarij. Sol. importunitas impetrantiū dedit cām. c. si motu, quāz habet locū, ut dixi, in legato de latere, non aut in ordinario collatore alio: & iō secus in eo, ut hic. ad p̄dictā facit l. j. C. de peti. bo. sub. lib. x. ¶ Vltimō opp. de. c. nō pōt in. fi. de p̄b. li. vj. ubi ualeat exp̄sio bñficij obtēti facta in genere: & in rescripto

19 ap̄lico. Sol. p̄puto q̄ idē sit ubiq; quia ad hoc ut ḡra non reddat subreptitia, est necesse q̄ fiat mētio de bñficio obtento specialiter, & expresse. nō. n. sufficeret si diceret, Nō obstante q̄ sim bñficia tus, uel sim in tali ecclesia bñficiatus: quia oportet q̄ exprimat nomē bñficij, uerū sit p̄benda, uel ecclesia parochialis, aut aliud bñficiū. An aut qualitates bñficij obtēti sint oēs exprimentē, uidebis in cle. si dignitatē. j. de p̄b. ubi hoc tangit. Itē opp. de. c. ordinarij. in fi. de offi. ordi. li. vj. Sol. ibi collatio ordinarij nō ualeat, nō p̄ defe ctū suppressiois bñficij obtenti, sed p̄ defectū p̄tās p̄ferēda; 20 q̄ potestas ab eo adimitur, t̄ qñ is cui cōfert bñficiū curatū uel di gnitatē, ante obtinebat duo similia, uel sine dispensatione, uel cū di sp̄latione, q̄ tñ nō extendebat ad hoc tertiu bñficiū incōpatibi le. & sic ibi, p̄uis reputabat indignus, uel inhabilis: nō. Pr̄o q̄ro, an collatio facta p̄ legatū de latere motu p̄prio sit subrepti tia p̄ nō exp̄sioē bñficij obtēti. Arch. tenet q̄ sic, i. c. fi. de offi. lega. li. vj. idē Io. Mo. mouentē q̄ legatus est iurib. ligatus uel atri ctus. secus in Papa, ut c. p̄posuit. de p̄cc. p̄b. Gl. in d. c. si. tenet r̄ r̄rium mouet tribus rationibus. Primō, quia sicut ualeat collatio facta p̄ ordinariū nō facta expresse bñficij obtēti, sic dēt uallere collatio legati facta motu p̄prio, licet utrunq; nō possit retinere si essent incōpatibilia. ut c. ḡra. de resc. li. vj. Ista rō nō p̄cludit: quia aliud est in legato q̄ in ordinario, ut s. dixi. Scd̄a rō est quia nulla culpa p̄t impingi ei cui tenet legatus, cū nō fuerit impetrator: hoc nō ualeat, quia motus p̄prius licet impediāt subreptionē q̄ alias p̄ cederet ex parte impetrantis, alias tñ p̄uenientes ex mente p̄cedē tis nō tollit, ut no. in cle. si Romanus. de p̄b̄dis. Tertia est per si mile: quia possessio colorata nō exp̄sa reddit impetrationē subre p̄titiā. c. cū nostris. de p̄cc. p̄b. nō aut ordinariā collationē, ut c. licet ep̄s. de p̄b. li. vj. & ista facit modicum, imō nihil ualeat, quia si sequit, ergo collatio facta p̄ legatū motu p̄prio ualeat: imō uide ret q̄ eo casu quo possessio colorata impeditur collationē impe trata, similiter impeditur collationē motu p̄prio factā, quasi sit ui tiū tale, q̄ eo scito Papa nō p̄tulisset motu p̄prio. Pau. hic tenet cū p̄fatis doc. & mouet q̄ collatio Papæ est maioris fauoris. Itē quia inferior dēt p̄uidere & inquirere uita & merita p̄uonēdi & cām p̄motionis. alle. c. fraternitatis. de schisma. q̄ nihil facit: quia ibi in collatione q̄ erat iniqua respectu collatoris: hic aut uterq; est ha bilis. Idē tenet Lapis in d. ca. si mouet: quia sicut impetrans sciens se bñficiatū, dēt hoc exprimere, alias excusat, fm cum. Sed 21 istud nō p̄bat rōne nec iure. Quid dices? Breuiter: rō facit multū p̄ gl. d̄ doc. quia si importunitas impetrantiū, & p̄sumptio fraudis d̄ ipsos p̄ suppressioē est cā impulsua. c. si motu. & ista extendit ad legatū, q̄q̄ eius iurisdō sit ordinaria, ut est dictū: ergo vñ q̄ ea cessante, sicut est q̄ p̄fert motu p̄prio, debeat ualere collatio: quia nulla subest rō impediens: nō illa q̄ impediēbat ap̄lica, cū sit facta motu p̄prio, nec tollit rō p̄cedēs seu approbas ordinariā. Nō ob. gñalitas. c. si palle. quia dēt intelligi eo casu quo. f. impedit colla tio apostolica, nō alias. ¶ Scd̄o q̄ro, tan habeat locū decisio huius cle. in electione uel p̄tatione. gl. dicit, q̄ nō, quia illa pendet ex arbitrio p̄firmatoris. c. nihil est. de elec. Attendē, si rector eccle. parochialis p̄tēat ad aliā ecclesiam, nō vñ q̄ p̄firmator ex hoc pos set se repellere: quia nō p̄tendit p̄tatus uel electus ambas reitine 22 re, sed uult retinere primā, & h̄re fam: t̄ tñ est in sua potestate da re t̄r̄s̄cundi licentiā, & non dare. & iō in hoc casu gl. bñ diceret. Secus qñ bñficiū obtentū esset cōpatibile cū eo ad q̄ est electus uel p̄tatus: quare dico, q̄ habet locū ista cle. quia si ualeat collatio ergo fortius p̄sentatio & electio. & istud tenet hic Guil. &c. ¶ Ter 23 tiō q̄ro, tan ualeat collatio facta p̄ legatū ex puincia suā legatio nis. Inn. & Host. dicit, q̄ sic in c. nouit. in fi. de offi. lega. Pau. vñ distinguere q̄ ualeat ubi exiuerat animo redeundi: nō alias. p. 24 c. p̄nti. de offi. le. li. vj. t̄ Contra vñ indistincte, cū non deponat im periū in his q̄ sunt uoluntarie iurisdōnis. ut l. ij. ff. de offi. p̄co. nisi ingressus urbē redeundo. ut l. p̄. ff. de offi. p̄con. Nō ob. c. p̄nti. quia locū habet in collatione q̄ fueret p̄tatione reservationis p̄cedētis, q̄ erat odiosa, & sic restringenda, fm dictā distinctionē: nō aut in collatione q̄ fueret iure suo legatio. collatio. n. non est p̄tationē, 25 sed uoluntariē iurisdōnis. ¶ Quarto q̄ro, tan in p̄tatione lega ti uel dispensatione facta p̄ eum hēat locū ista cle. Pau. vñ uelle, q̄ sic: quia ex quo auget priorē titulū, necesse est, ut fiat bñficij ob tēti exp̄sio. ar. c. si apostolica. & q̄ ibi no. de p̄b. li. vj. uide in cō firmatione facta p̄ legatū collationis ordinariē. puto q̄ bñ dicat. 27 nō aut in p̄tatione electionis facta, quia ibi nō est discutēdū, an sit aliter bñficiatus, sed an sit electio canonica ex forma & ex m̄a, & an sint aliqui legitimi p̄dictores. ut c. si. de elec. lib. vj.

¶ Quinto quo, tan obtinens pensionem uel alios redditus ab ecclesia, teneat facere mentionem in gra legatua. Quidam tenet q sic quia ab ecclesia indubie tenet beneficium, Contra dic fin Inn. & Hofl. in c. postulat. de rescr. & Pau. hic. q tex. iste loquit de bnficio ecclesiastico, q datur in titulu, t cuius laicus & puer sunt inca paces, no aut tpalis pensionis, q dat in stipendiū. de quo dic ut no. p. Lau. xv. q. j. c. possessionis. idē. Vincē. in c. sup inordinata. de p. reb. idē Arch. in d. c. si motu. Idē fm Pau. in obtinente hospita. 31 te, q tñ nō conferē in titulu beneficij ecclesiastici: secus aut in p. simonijs & praestimonialibus portionibus, ut no. Archi. in c. nemo pōt. in prin. de p. reb. li. v. j. & ita fuit seruatu p. d. cle. iij. ut ibi fert Archi. Cōcludo, q collatio facta a Papa nō ualet nō expō de beneficio obtento qñ est impetrata: secus si motu proprio facta. Itē collatio facta a legato, fm doc. quolibet casu est nulla. puto tñ distinguedū in Papa. Itē collatio facta ab ordinario utroq; casu est ualida. fallit in c. ordinarij. in fi. de offi. ordi. li. v. j. & hac uera qñ bnficiū suppressum obrinebat iuste: si aut iniuste, tūc idē vñ in collatione apostolica & legitima ac si esset obtentum iuste. ar. c. eū qui. de p. reb. li. v. j. l. nō solu. de noxa. In ordinario vñ secus, fm quosdam. tñ ēt idem in ordinario, quia fuit in culpa non inquirendo an iuste teneret uel iniuste, per ea q dixi in cle. 3. de p. reb. & quali. c. cum ecclesia. Tñ 3 facit d. c. ordinarij. c. fi. de offi. ordi. li. v. j. dic de hoc, ut plene p. Lapi. in c. collatio. de offi. leg. li. v. j. Legatus aut pferit beneficiū uacans, ēt deuolutū. ut cle. si de beneficio. j. de p. reb. nō aut uacans in curia. ut c. licet. j. de p. reb. li. v. j.

¶ De procuratoribus. Rubrica.

¶ Rubricam continua sic. Postquam auctor tractauit de officij publicis autoritate & utilitate, circa quod uide Inn. c. j. de hys que fi. a ma par. ca. Sequitur ergo cle. instrumento.

- 1 Instrumenti publici magna est uis.
2 Recipiens literas manu priuata scriptas etiam non sigillatas constituens eundem recipientem procuratorem, an compellatur defendere eundem constituentem iuxta clem. j. de procura.
3 Recipiens literas constitutionis procuratoris, non compellitur defendere constituentem, nisi in causis motis, non mouendis.
4 Suis, pronomen respicit tempus presens, & non praeteritum.
5 Protestatio exponitur pro recusatione.
6 Potest, uerbum importat necessitatem, si negatina procedat.
7 Recipiens literas procuratorias, post receptionem non potest penitere.
8 Penitentia procuratoris reuocat re integra si nō interest constitutis.
9 Imo, dicitur ponitur ampliatiue aliquoties.
10 Procurator constitutus ad iudicia, an teneat defendere extra iudiciū.
11 Videtur, non est uerbum ueritatis, sed fictionis, aut presumptionis.
12 Deus scrutator cordium.
13 Receptio literarū procuratoriarū an sit pbatio iuris & de iure, ut recipientes teneat defendere constituentem tanq si expresse consentiāt.
14 Recipiens literas procuratorias, si uult evitare omnes procuratorij, debet de duobus unum facere: aut nō recipere, aut protestari declarando mentem illius quod nolebat recipere, sed deliberare.
15 Recipiens scienter seruū alienū fugitiuū nisi aliter constat de intentione bona recipientis, psumit q animo corrumpendi receperit.
16 Procuratorium probatur propter literas priuatas constituentes, ex quo non agitur de p. iudicio constituti.
17 Procurator pōt constitui ad plures causas tam presentes q futuras.
18 Actor potest constitui ad plures causas presentes, sed non futuras.
19 Satisfatio an cessat in procuratore quando constat de mandato.
20 Mandato reuocato, procurator nō teneat illud adimplere: secus illo manente.
21 Protestatio contraria facta an sit ualida.
22 Obligatus ad factū iudiciale pōt cogi ad illud pōse fauore iudiciorū.
23 Recipiens mandatum procuratorium an possit cogi an defendendum captis pignoribus.
24 Indefinita equipollet uniuersali, cum omnium comprehensorum ea deū est ratio.
25 Recipiens mandatum procuratorium ad omnes causas an extendatur ad causam futuram contra consanguineum uel affinem.
26 Ius idē ubi est eadem ratio.
27 Ius idem aliquando ubi est diuersa ratio.
28 Ius indicat aliquoties per actus exteriores, licet ueritas contraria non mutetur.
29 Presens si constituitur procurator & pro eo caueatur & taceat, an uideatur assumpsisse quo ad omnia officium procuratoris.
30 Recipiens mandatum procuratorium ratione exercitij receptionis

- teneatur defendere.
31 Tacens, si taciturnitas tendat ad onus, non habetur pro consentiente sine exercitio.
32 Nominatus seu descriptus in actis curiae uel fideiussor, eo tacente presente, habetur pro uero fideiussore.
33 Receptio procuratorij simplex scienter facta, operatur uerum & expressum consensum.
34 Recipiens procuratorium defendere non tenetur constituentem, si non caueat pro procuratore.
35 Recipiens procuratorium uolens defendere constituentem sine cautione constituentis admittitur praeserta per eundem constituentem cautione de iudicato soluendo etiam auctore inuito.
36 Procurator ad agendum ipsius auctoris si constat de mandato non tenetur cauere de iudicato soluendo.
37 Procurator rei praestat cautionem de rato soluendo, licet constat de mandato.
38 Procurator constitutus ad agendum, si dominus cauit, an teneatur in causa reconuentionis illi defendere. Et quid si non cauit.
39 Procurator auctoris in causa reconuentionali siue satisfatum fuerit, siue per se, siue p dominū, semper tenetur dominū defendere.
40 Procurator rei in causa reconuentionali an teneat dominum defendere, siue dominus caueret siue procurator.
41 Scientia que requiritur in recipiente procuratorium, ut dicatur scienter mandatum recepisse, & sic teneatur ad defendendum dñm.
42 Procurator ante receptionem procuratoris an possit exercere suū officium.
43 Procuratoris exercitium nocet domino ante receptionem procuratoris si in praesentia partis aduersae & non contradicentis.
44 Scriptura non est de essentia procuratoris, sed de probatione illius.
45 Procurator constitutus ad agendum, appellandum, prosequendum, defendendum, & c. an si fuerit cautum, teneatur appellacionē psequi.
46 Procurator rei tenetur satisfacere nisi a domino fuerit releuatus.
47 Actor magis grauatur litigando cum procuratore rei, quam reus cum procuratore actoris.
48 Dominus cauens pro procuratore habet uim fideiussoris.
49 Promissio domini habetur loco fideiussionis pro procuratore.
50 Procurator actoris, uel rei, si pro illo non est a constituyente cautio praeserta de iudicato soluendo, licet scienter receperit mandatum siue vlla protestatione, an possit cogi ad defendendum: & si non defendat, an teneatur actione mandati.
51 Procurator qui scienter & sine protestatione recipit mandatum sine cautione, tenetur in actione peritura defendere constituentem, saltem quo ad illius perpetuationem.
52 Procurator actoris, uel rei, cautione praeserta per constituentem & presentem ratum habente, tenetur defendere constituentem, nisi ex causa siue ad instantiam constituentis, siue aduersarij.
53 Receptio procuratorij cum insertione cautionis scienter facta, tantum operatur quantum praestatio cautionis facta praesente procuratore, & tacente, uel ratum habente.
54 Procurator constitutus etiam cum insertione cautionis, licet eo praesente & tacente, non uidetur consentire.
55 Constitutus cum insertione cautionis si receperit mandatum uidetur consentire.
56 Protestatio praecedens receptionem procuratoris, an tollatur per receptionem simplicem secutam.
57 Procuratorio recepto aperto praesumitur scientia, unde si cum insertione cautionis, tunc compellitur constituentem defendere.
58 Procuratorio recepto clauso non praesumitur scienter recepisse & dispositio clem. j. de procura. militare possit.
59 Coniuncta persona non necessitatur constituere procuratorem siue ante litem siue post, cum semper coniunctus admittat siue mandato.
60 Tutor & curator post litem contestatā possunt constituere procuratorē.
61 Procurator non habens potestatem substituendi post litem contestatam, tamen potest substituere.
62 Tater quando possit constituere procuratorem nomine filij.
63 Procurator simpliciter constitutus in omnibus causis, an intelligatur de futuris.
64 Hypotheca an extendatur ad futuras.
65 Indefinita equipollet uniuersali, cū oīum particulariū sit eadē rō.
66 Factum alterius aliqui pōt approbari ad suū p. iudiciū uel comodū.
67 Factum alterius aliquoties approbatur per actū gestū ordinatum ab illo cā approbandi factū, qñ scienter geritur ad illum actum.
68 Haeres scienter recipiens testamentum, uidetur recepisse animo ad eundem, & non deliberandi.
69 Recipiens epistolā scienter, ut soluat aliqd noīe Titij, an possit compelli praesentis.

- 70 Presentia fideicommissarij cui est fienda restitutio, an approbet diuisionem factam eo presente per haeredes.
71 Signatio debitoris tanquam testis facta super alienatione a creditore de re illius tanquam de re creditoris, non approbat uenditionē.
72 Haeres tenetur ad estimationē rei alienae legat. & si scienter res alienauerit legata.
73 Actus gestus per aliquem an uideatur factus causa approbandi fines ad quos per alium actus fuit destinatus.
74 Approbans scripturam an uideatur approbasse contenta in illa per receptionem.
75 Productio scripturae an operetur approbationem omnium contentorum in illa.
76 Protestatio ante productionem uel post, an declaret seu restringat productionem.
77 Recipiens procuratorium causa legendi tenorem illius relatum ab aliquo, non uidetur approbare, nec consentire ex tali receptione.
78 Receptio & scientia procuratorij ligant constitutum procuratorem licet causam ignoraret recipiens.
79 Fideiubere quis potest pro absente & ignorante.
80 Executio sententiae non fit in personam procuratoris a domino reuelati, sed domini.
81 Procuratorij non est de substantia q praesentetur a domino nuntio uel misso ab eodem sub nomine illius.
82 Procuratorium uidetur approbari siue scienter recipiatur per manus proprias, siue alienas, siue faciendo grossare.
83 Apertura non arguit scientiam.
84 Procuratorij receptio an fuerit facta scienter aut ignoranter est arbitrium.
85 Procuratoris officium quando dicatur necessarium.
86 Procurator actoris recepto mandato an teneat illum defendere.
87 Procurator recipiens mandatum procuratorium scienter an cogat praeserte defendere an liberetur soluendo interesse.
88 Dominus an teneatur ex facto dolo procuratoris.
89 Dominus an habeat regressum contra procuratorē ex facto dolo.
ISTRUMENTO. Habet tres partes. In prima dicitur. In secunda dicitur ampliatio. In tertia rō. Secunda ibi: imō. Tertia ibi: cū p hoc. Gl. tñ diuidit in duas solū. sed ista melior: quia duo sunt dicta, licet fm sit ampliatiuū primi. Casus. Procurator ad casū constitutus, pro quo dñs debet cauit, defensionē subire cogit, iuxta tenorē procuratorij, qd scienter simpliciter, recipit. Instro. l. manu publica debite praeserte, ut differat a scriptura alia, de qua sequitur: & est magna uis instrumenti publici: ut hic dicit Pau. & Albe. Spe. ti. de instr. edi. §. restat. uer. sed quid fit producit. tñ Spec. ibidem distinguit. [Vel lris] t manu priuata scriptis, uel litera testimoniali, ut est epistola. l. j. in prin. ff. de procu. et non sigillatis, uel si procuratorē. ff. eo. licet. Hostiē. qd dixerit, in c. j. §. e. pro quo dicto facit. l. ne satisfada. ff. de ra. habe. & l. fideiussor. §. pater. ff. de pig. [In causis suis] t mortis, uel uedis, uel l. iij. ff. de procu. & t hoc nō expresse subintelligitur, uel dicit Pau. hic. sed non placet: quia loquimur de omere, & sic cessat. l. h. c. q. res pig. ob. pro quo. l. si ita esset legatū. ff. de au. & argen. leg. hoc facit pronomen, suis, q solū pñs tps respicit, & sic non hēt locū. l. si seruus. ff. de serui. vr. pr. facit q no. in l. omni. ff. eo. [Procuratorē] ad defendendū, fm glo. & oēs idē, si ad agendū tm, uel ad utrūq; quia semper cogit suscipere defensionē, ut hic. & l. sed hā. §. p. r. ff. eo. & ibi no. hoc em operat cautio pro eo debite pstita: ut hic dr. [Protestatione] t hoc est recusationē in totū, uel in parte, uel susceptione aō deliberandi. [Scienter] hoc est a te sciēte effectū instrumenti, uel literarū procuratoris ipsius. [Nō potest] t est uerbū necessitatis propter negatiuā antecedentē. ut c. j. & ibi no. de reg. iur. li. v. j. [Postea] t includit omne tps post receptionē: nā tunc serō esset penitentia. ar. l. in criminali. C. de iurif. d. om. iud. & ibi no. p. Cy. in aut. statumus. C. de epif. & cle. t Fallit si constitutus non intercescit: quia re integra reuocat mandatu penitentia procuratoris. §. mandatu. in str. madati. [Illius] l. te pstituentis. [Imo] t nō ponit, prout ponit in l. si ita scriptū fuerit. in prin. ff. de her. in str. & l. Stichus. ff. de ma. test. sed ponit ampliatiue prout aff. C. de sacro. eccl. l. i. uel uel. §. §. economus. i. §. C. de no. cod. p. p. §. quibus. & ibi no. [Et negotia] hoc est in iudicio & extra, dū tñ ita se hēat tenor procuratoris: als nō puto, q teneat ad defensionē extra iudiciale uel iudiciale, ubi alterū solū esset in pcuratorio expressum, ar. l. maritus. C. de proc. Gl. tñ & doc. hic aliter dicunt quia sumunt negotia, p actū & iudiciali, iuxta. l. forus. §. negotiū. de uer. sig. Hosti. c. petitio. §. e. tit. [Cum p hoc] l. p. simplicem &

scienter facta receptionē. [Ad oia] l. in procuratorio inclusa. [Vi] 11 dearis] t non est uerbū ueritatis, sed fictionis, aut psumptionis iuris, & de iure, cū possibile sit non pstitisse pñsumtionem interius in corde tuo, t cuius scrutator solus Deus. tñ si nobiliter psumit ex quo simp. & scienter recepisti de mente tua exprimendo. simile 13 in cle. gratia. §. de rescrip. Ex parte j. no. t q p lras priuatas pstituentis fit de procuratorio fides. q cor. l. si procurator. ff. e. seu q ualeat pcuratorij licet in scripturā priuatā redactū. q cor. l. j. in prin. ff. e. ¶ Sedo no. q procurator pstitui pōt ad plures cas. q cor. l. j. §. j. ff. e. ¶ Tertio no. q dñs tenet si est reus, cauere pro procuratore suo de iudicato soluendo: alias non admittet, nisi satisfactum. q cor. l. una. in fi. C. de satisfada. ¶ Quarto no. q mandatu susceptū qui tenet adimplere. q cor. l. licet. C. de act. & ob. Quinto no. q protestatio pseruat mentē protestantis. q cor. l. qui in aliena. §. h. ff. de acq. hær. Ex parte ij. no. q obligatus ad factū iudiciale pōt ad illud cogi pōse. q cor. l. sed & hē. §. defendere. ff. e. ¶ Sedo no. q actus indefinitus extendit seu operat quo ad oia particularia sub eo pprehensa. q cor. l. si plurib. in prin. ff. de leg. ij. & q no. p Dy. sup rubrica de reg. iur. li. v. j. Ex parte tertia no. q ubi est eadē rō, ubi idē ius seruandū est. q cor. l. a Titio. ff. de uer. obli. Sedo no. q animus interior indicat p actū exteriorē. q cor. l. Fulcinius. §. qd sit latitare. uer. animus. & ibi no. ff. qui ex c. in pos. ea. facit q no. Archid. in c. si qñ. de elec. li. v. j. ubi dicit, q zelus pstitit in aō, & iō non pōt sciri nisi p actus exteriores. ¶ Tertio no. q tñ operatur pñsumtus tacitus ex actu licitus, quantum uerbis expressus. q cor. l. potuit. C. de iur. delib. iuncta. l. pro hærede. §. Pōp. in fi. ff. de acqui. hær. bene facit. l. Paulus. §. p procuratorē. e. tit. Rō impulsua fuit ptingentia casus hmoi frequens p ius expressum non decit. Rō dubitandi fuit: quia receptio hmoi procuratorij poterit fieri uel aō deliberandi, uel aō deliberatū suscipiendi: vñ in dubio interpretatio uidebat fienda in benigniorē partē, & in id q est minus, uidelicet q receperit aō deliberandi. ar. l. j. §. si parendū. ff. de p. di. ob cau. l. Antistius. in prin. ff. de acq. hær. iuncta regula, in obsecris de reg. iur. lib. v. j. Contra tñ hic statuitur. ¶ Ratio decidendi est: 14 t quia cum ipse receptionis procuratorij sciebat effectum eius, & sic se fore in eo procuratorem constitutum, debuit alterum de duobus facere, uel non recipere, uel recipiendo protestari, & declarando mentē suā exprimerē, quod nolebat p receptionē assumere onus procuratorij, sed q uolebat deliberare. facit. l. j. §. q aut ait 15 prator recepisse. ff. de seruo cor. & l. dol. in prin. eo. tñ t ubi scienter recipiens seruū alienū que scit fugitiuū, nisi aliter pstat de sua bona intentione, psumitur q animo corrumpendi seruū hoc faciat. licet Guil. hær. dicit, q est necesse probari cum recepisse animo sumendi omnia mandata, cū sit quid onerosum. sed nō placet p istā cle. Igitur t accipiendo scienter & simpliciter, uidetur recepisse animo mandatum suscipiendi. arg. l. Labeo. ff. de pac. melius. l. maiprem. C. de fal. & l. in ciuile. C. de fur. & quod ibi no. facit. l. j. & c. Non ob. straria, quia, §. si parēdi. in dispositione conditionali: hic in pura. Vel aliter ad dimia: ibi nihil poterit imputari actū exercenti: hic sic recipienti scienter & simpliciter procuratorij, ex quo non fuit protestatus. arg. regulā dānum & c. Vel melius, ubi actus qui exercet, aliqui det operari, & ideo interpretatur in partē leuiorem: hic aut receptio nisi operetur ut hic, nihil operaretur. q est absurdum contra. l. quoties. ff. de re. du. Vel aliter, ut hic & in contrariis fit interpretatio q exercentem actum, ut non dicatur aduise, & ut dicatur onus sumpsisse mandati. ar. l. ueteribus. ff. de pac. Ratio autē assignata tendit non ad dictum, sed ad dictū ampliacionem, de qua in secunda parte cle. ¶ Venio ad partem primam & p primum no. oppo. de l. exceptio. C. de proba. ubi priuata scriptura non probat intentionē utilē scribenti, & sic nec pcuratorium ad utilitatē constituentis. Sol. t constitutio procuratorij non est in p. iudicium eius contra que constituitur: quia p hoc ipse non obligat: vñ admittitur procurator qualitercunq; pstat q habet uoluntatem eius pro quo ad a m uenit. Contra secundum 17 no. oppo. de l. i. e. corū. §. sed ita. ff. q cuiusq; uniuers. no. t Sol. pro 18 curator potest pstitui ad plures praesentes cas, sic & actor. sed in hoc differunt: quia procurator pōt constitui etiam ad futuras. ut l. iij. ff. eo. non autē uniuersitatis actus, in contrario. Contra tertium oppo. de l. vna. C. de satisfada. in prin. melius. l. i. de procur. ubi cessat satisfatio qñ constat de mandato. Solu. t ibi in mandato de agendo, hic in mandato de defendendo. ¶ Contra quartum oppo. 20 po. de §. recte. in str. man. Solu. t non tenetur procedere, nec potest mandato reuocato, ut in contrario: durante autem sic, ut hic. Contra quintum oppo. de l. cum in plures. §. locator horrei. ff. locat. Solu.

1 Solu. t. ibi protestatio erat contraria facto sequenti: hic persona, vel non contraria, pro quo vide. c. cum Martinus, de costi. Protestatio autem potest esse aut suspensiva, vel deliberativa, aut refutativa, vel deliberativa, ut hic sentit glo. ¶ Venio ad partem secundam & oppo. contra primum nota. de l. si quis ab alio. §. si ff. de re iudi. t. ubi obligatus ad factum, ad aliud precise non cogitur, sed liberatur soluendo interesse. Solu. istud est spale favore iudiciorum, & ut lites ex litibus non oriatur, l. terminato, in fine, C. de fruct. & l. i. expen. Sic voluit glo. in l. filiusfam. §. si ff. eo. Et intellige qd cogit hic pscise, non qd defendat omnino, qd potest excoriari anteqd defendere vellet: non enim potest sufficere cogi. vt not. in l. iij. C. de here. insti. t. sed cogitur ad defensionem pignoralis captione & multa indicta taliter qd tedio affectus veniat defensurus. sile not. in l. j. in prin. ff. de admini. tu. non em liberatur soluendo interesse. ¶ Contra secundum oppo. de. l. obligatione. ff. de pig. & l. j. C. quare res pig. ob. po. Solu. t. ibi non est eade ratio oium coprehensorum sub indefinita: hic sic, vt plene no. per Bart. in l. si plurib. in prin. ff. de leg. ij. t. Ex quo infero in casu huius cle. qd talis receptio simpliciter facta, non obligat procuratorem ad vna causam in procuratorio expressam maxime futuram, contra aliquem valde coniunctum & affine ipsius procuratoris, uel alia iusta causa excusantis. ar. dicta. l. obligatione, quia tunc non eade ro est istius case & aliarum. pro quo. l. non cogendum. §. Sabinus. ff. e. quod no. bened. Venio ad tertiam parte & qd primum no. opp. de. §. si. in l. de leg. patro. tu. & l. p. 26 spexit, ff. qui & a qui. t. ubi ideus statuit in casibus in quibus est 27 diuersa ro, t. statuit idem ius, ut in p. ro, quia sic placuit legislatori, uel quia ro alia non est p. ro statuto. Contra fm opp. de eo qd no. in l. i. §. de interro. acti. quia solus est Deus cognitor secreto 28 rum. Sol. t. licet ius sic iudicet p actus exteriores detecti, p. l. a. beo. ff. de supel. le. ipsa t. ueritas non mutat, qua Deus solus scit, ar. l. assumptio in prin. ff. ad municip. Contra tertium opp. c. tua fra- ternitatis, de spon. Sol. t. qd uerba sunt necessaria: hic non. Praterea & ide ibi est qd effect tale factum ex quo causat mutuum p. n. 29 sus, ut ibi no. Super parte j. & secunda qro: t. quid si aliquis p. sensu constituit procurator & pro eo caueat, ut hic dicit, & sciens taceat, an p hoc videatur onus procuratoris, et ad oia, assumptisse: Vt qd sic, quia taciturnitas det idem operari qd simplex receptio. ar. l. qd. ex parte. ff. de euic. & qd no. p. Inn. in c. si quis de regula. Melius fa- cit. l. si defunctus, in prin. ff. c. & l. cu ostendimus. §. si. ff. de fid. tut. 30 t. Contra puto, quia recipiendo exercet actum voluntarium, & id sibi p. iudicet, ex quo no declarat mentem suam, ut hic. pro quo. l. fideius- 31 sor. §. pater. ff. de pig. & probat d. l. quidam, ut ibi no. t. Secus est in ta- cente, qd taciturnitas tedit ad onus. ut l. re aliena. ff. de p. rah. emp. & probat in l. qui patit. cu gl. ff. mand. Non ob. §. l. quidam, quia ibi non fuit sola scientia cu taciturnitate, sed & factum, l. pecuniarum receptio. v. concordat. Neq. ob. l. si defunctus. qd ibi in procuratore, quia assumptio in se onus mandati, v. vt acquiescere satisfactio- ni de iudicato soluendo pro eo facta, quasi sit accessorium: hic lo- quimur in procuratore p. iudicet, qui nondum onus sumptus, p. cu- rationis. Nec ob. l. cu ostendimus. §. si. quia ibi est spale favore pu- pilli, uel quia passus fuit nome suu scribi in actis curie, ut ibi dicit, 32 ex quo dicit hoc Guil. t. qd nominatus & scriptus apud acta curie, ut fideiusor, eo p. sente & tacete, habet pro uero fideiusore, p. di- 33 ctu. §. si. t. Id igitur operat sola scientia cu receptio simp. ici, qd ope- raret p. sentia cu expresso p. sensu tpe p. iudicet, p. iudicet, uel rati habitio sequens expressa, ut l. Paulus r. det. al. incipit. l. no. t. n. 34 ff. de ra. hab. Sed qro de quo procuratore hic loquitur? Gl. dicit, t. qd de p. iudicet ad defendendum, ubi p. iudicet, qd aut pro eo cauit d. n. de iudicato soluendo: & cogit defendere, ut hic. Aut non cauit: & no cogit, ut hic a p. ro sensu, Idem sentit gl. in d. l. sed ha. §. p. ro. ff. eo. 35 t. Sed si qras, an admittat uolens: Et dico, qd sic: du t. n. satisfactio de iudicato soluendo, & tunc admittet actore inuito. ut l. una, in C. de satisfactio. Et sic habes, qd licet p. iudicet de mandato, non euadit satisfactio- 36 tionem de iudicato soluendo. t. Et qd sit ro differentia: quare procu- 37 rator actoris no cauet de rato de cuius mandato p. iudicet, p. iudicet, re cauet de iudicato soluendo, et si p. iudicet de mandato: Gl. posuit in l. non solu. §. qui alieno, ff. e. duas rones. Alia posuit Pe. in l. j. C. e. & ibi Cy. in j. q. t. Si atq. est p. iudicet p. iudicet ad agendum t. n. & tunc, aut d. n. pro eo cauit de iudicato soluendo, & defendere cogit in ca reconuentionis, in l. sed ha. §. p. ro. ff. e. & hoc pp genera- 38 litate huius cle. Aut d. n. pro eo non cauit: & tunc non cogit defen- dere, ut no. in d. §. p. ro. Sed an tunc admittat nolens? Dico, qd sic, du t. n. satisfactio de iudicato soluendo, ut d. §. p. ro. al. no. In hoc at est

differentia inter procuratorem rei, & procuratorem actoris in ca re- 39 conuentionali, qd est satisfactio: quia in procuratore actoris siue sit satisfactio p. actoris, siue p. procuratoris, semper cogit p. iudicet. 40 p. iudicet defendere, ut d. §. p. ro. t. In procuratore uero rei idem est: qd reus pro ipso p. sente, & tacente, uel p. sentiente, aut ratu habente, expresse, uel tacite satisfactio, ut hic, & l. si defunctus. ff. e. Secus qd ipse non p. sentit, uel ipsemet p. iudicet satisfactio: quia tunc no cogit, licet hoc casu teneat ad interesse, ut l. no cogendum. §. Sabinus. ff. e. Et qd sit ro differentia: dic ut no. in d. §. p. ro. Satis t. n. fm Guil. de pug. in d. §. p. ro. qd reus petes satisfactio in ca reconuentionis, si petit malitiose, no est audiendus, qd dicit, ut ibi dixi. Si at procurator est constitutus in simul ad agendum & defendendum, dic idem p. oia ut d. dixi. Tertio qro, qualis deat esse ista protestatio, ut non heat locu hanc cle. Gloss. hic tangit, dicit, ut d. d. in ultimo p. prima partis. Quarto qro, quid si p. metu iustu recipit, scienter t. n. & sine p. iudicet statione, an heat locu ista cle. Dic qd non: t. quia tex. requirit sci- 41 entiam, spontaneam, no metuliosam, uel uolentiam, fm glo. Credo t. n. ista scientia debere esse de oibus in instro uel lris procuratorij p. iudicet, & sic no sufficiet scire cu esse p. iudicet p. iudicet, nisi scire et cas in quibus & qd quos & de particularibus: qd ad ignorata seu nescita, no heat locu ista cle. ar. l. qd de tota. ff. de re uen. ¶ Quo- 42 t. ro qro: t. an procurator possit officiu suu exercere ante receptio- nem procuratorij? Gl. dicit, qd no: ad instar iudicis delegati. c. sup. e. 43 ij. de app. Vt t. n. t. qd licet procurator non possit admitti in uita al- tera parte, nisi doceat de mandato: t. n. ea qd fecit, ut p. iudicet, non exceptuato de mandato, uel ia qd fecit in p. iudicet p. iudicet, teneat: 44 t. quia scriptura no facit, sed probat cu esse p. iudicet, licet p. iudicet. ff. de pig. & l. qui chirographu. ff. de le. iij. ¶ Sexto qro, t. procura- 45 tor est constitutus ad agendum, & defendendum, & ad appellandum, & ad appellacionem p. iudicet, & pro eo est debite cautu: an recipien- do scienter & simpliciter procuratoriu sine protestatione, teneat pro- sequi appellacionem p. ipsum interposita? Vt, qd non: p. l. inuitus. C. de proc. & c. no iuste. e. t. l. vj. l. si procuratoris, §. ignoratis. ff. ma- 46 da. Dicit qd p. istu tex. Non ob. alle. in p. iudicet, quia in illis no erat pro- curator constitutus ad p. iudicet: ad s. secus, ut hic. Vltimo qro: 47 t. quare procurator rei de cuius mandato p. iudicet, teneat satisfactio, nisi sit releuatus a d. no, ut d. l. si defunctus? R. n. quia actor in hoc gra- uatur, qd tenet litigare cu procuratore: ergo in alio releuet, ut sibi fa- tis dicit, ar. l. eu qui de iure i. Rei em est fugere. l. inter stipulante. 48 §. j. ff. de uerb. ob. t. Et io magis grauat actor litigando, cu procura- tore rei, qd reus litigando cu procuratore actoris, qd tedit videre fi- ne: v. a. §. iudicet subuenit satisfactio. Et io dicit regula antiqua, qd ne- mo sine satisfactio est idoneus defensor litis alienae. Infit. de sa- tis d. §. j. Sed hic querit, ista releuatio qua facit d. n. p. procurato- 49 re est loco fideiusionis, t. quia ipse d. n. promittens habet loco si- deiusoris, ut dicit tex. Infit. de satisfactio. §. i. uero d. n. ergo ergo stabit sine promissione p. iudicet, saltu nuda? De hoc dic, ut no. Dy. & Bar. in rub. iud. sol. Ego p. iudicet tex. qui no uocat simp. si- deiusor d. n. m, sed quasi fideiusor, ex eo qd in illo casu debet obligat procuratoris uerbis, sed in quantum cu eo litigat, censet quasi prin- 50 cipalis. t. Et io d. n. promissio pro ipso habet loco fideiusionis: & prodest in hoc, quia ex ista lata t. ipm procuratoris fiet ex eadem instantia executio t. ipm d. n. m quasi fideiusor, no p. iudicet, sed iudicet p. ea qd no. in l. si. C. de usu. rei iudi. & ibi p. Ia. Bu. & forsan hoc respectu ita practica ubiq: quia sine ulla promissione uel cau- 51 tione p. iudicet d. n. promittit, p. suo procuratore iudicet iusti, & iudicatu solui. Facit ista cle. qd recipiens j. mensent scienter & simpliciter sine protestatione acceptationis & prouisionis facta in- 52 strumentu noie recipientis, qd ex hoc v. ratu habuisse totu, & sic pot cogi ad deseruendum ecclesie acceptata, sicut si p. accepta- 53 set. Facit et qd acceptans scienter & simpliciter testamentu, in quo da- tus est tutor & curator pupillo, qd diu erit minor, xxv. ann. v. qd quo ad oia, l. quo ad tutela & cura sumptus. & sic a. s. dixi p. ista cle. Facit p. argumentum a p. ro, qd p. procuratoriu no pot probari p. testes, §. l. in exercedis. C. de si. inst. Guil. tenet §. p. regula dicit l. in exercedis. licet fallat in casib. no. in c. Romana. de cesu. l. vj. No. ob. qd possit p. iudicet d. n. ableni circa testiu productione: quia si dubitat, cauebit procurator de rato, et sub pena, qd oia habebit d. n. rata, p. no. in c. cora. de offi. deleg. Ego t. n. puto p. iudicet: qd tex. re- 54 quirat lras p. iudicet approbati, no igit sine literis fiet. ut l. si pro- curatorem. ff. e. ita Pe. & Ia. de Ra. licet Guil. de Cug. §. ibidem. ¶ Vltimo glo. hic tenet qd procurator, pro quo no est cautu, pot etia post susceptu mandatum re integra penitere, ubi no interest ipsius p. iudicet: hanc at penitentia non haberet locum ubi p. iudicet

eo fuisset cautio praestita, per istam clem. Ego aut puto, qd etia si pro eo est cautio praestita, pot penitere re integrati non interest p. iudicet, uel quia ipse p. iudicet est p. iudicet: & cogi pot, uel alium equo bene pot p. iudicet, & p. iudicet aduersarius, alias aduersario iu- ste p. iudicet: na interest p. iudicet, & sic non esset locus pen- 55 nitentiae, ut inst. man. §. mandatu. & ita intelligi ista clem. C. con- cludo primo, t. qd procurator actoris uel rei, pro quo non est debite cautu de iudicato soluendo, licet scienter, & sponte, & simpliciter sine ulla protestatione suscepit mandatu, non pot cogi p. aduersa- riu, nec p. ipm p. iudicet ipm d. n. m p. iudicet, ut hic colligit arg. a p. ro sensu: & sic uideret qd ipse reuendo h. m. d. defensionem no te- 56 neret mandatu d. n. p. iudicet: quia iuris executio non heat iniuria ut l. iniuriaru. §. j. ff. de iniur. l. gratas. C. de adul. Contra t. n. dicit gl. Accur. quia v. p. iudicet de eu defendendo mandata. ar. l. ad rem mobilis. & l. ad legatu. ff. e. ergo ad interesse d. n. teneat: & ita not. gl. in d. §. p. ro. qd est notandu, maxime in procuratore actoris, qd 57 no uult defendere in ca reconuentionis. t. Fallit ista conclusio in actioe tpe peritura: quia procurator cogit defendere solu quo ad perpe- tuacione actionis, v. c. ad lris prest. ut l. murus. §. si. ff. eo. & l. sed et ex his. eo. ti. pro quo. l. senatus. ff. de offic. p. si. Conclude secundum, 58 t. qd p. iudicet actoris, uel rei pro quo d. n. debite cauit de iudica- to soluendo, siue eo p. sente & tacete, siue eo absente, & post ratu habente, cogit defendere d. n. m p. iudicet t. n. ad instantia aduersa- rii, qd ipsius d. n. p. iudicet: & hoc pp generalitate huius cle. Fallit ista conclusio ubi unq: subest iusta causa excusantis p. iudicet ab h. m. d. coacta defensione, qd sunt plures, de quibus in l. filiusfam. §. si. cum 59 seq. ff. e. Conclude tertio, t. qd t. n. operat receptio procuratorij in quo inserta est debita cautio facta scienter & simpliciter, quantum ope- ratur p. iudicet cautionis facta p. sente procuratore, & p. iudicet uel tacente, uel ex post ratu habente, ut patet p. ista clem. iuncta. l. si 60 defunctus. ff. e. Est at in vno d. n. m: t. quia p. iudicet procurator cu in- sertione cautionis, licet eo p. sente & tacente, non v. p. iudicet. l. si filiusfam. §. inuitus. ff. de proc. t. ante p. iudicet & qui suscepit ma- 61 datum si post patiat cam pro eo de iudicato soluendo, v. p. iudicet, & ex tunc cogi poterit, ut d. l. si defunctus. qd igit operaret ex- pressus p. iudicet procuratoris tpe p. iudicet, operat sola receptio 62 procuratorij facta simpliciter & scienter, ut hic. C. concludo quarto, t. qd protestatio p. iudicet receptione, non tollit p. receptione secutum simpliciter, pro quo. l. qui in aliena. §. si. ff. de acquir. her. Concludo 63 quinto, t. qd scientia p. iudicet qd procuratoriu recipit aperta: p. iudicet §. si clausum, fm Guil. alleg. l. fideiusor. §. pater. ff. de pig. Idem Gen. alle. l. cu ostendimus. §. si. ff. de fideiusor. & l. sin. C. arbi. tu. T. n. ista iura p. iudicet p. iudicet scientis. nos at loquimur de p. iudicet scientia: igitur requirit probatio scientia. l. uerius. de prob. Con- 64 clude sexto, qd eoru qui agunt noie alieno, t. quidam sunt qui ante li- tem, uel post non p. iudicet p. iudicet, ut est p. iudicet p. iudicet. l. iij. §. si. ff. iudi. sol. & no. Archid. in c. si tibi absentis. de pb. lib. vj. t. Qui da sunt qui solu possunt post lit. prest. ut est tutor & curator, ut l. 65 neq. C. e. t. qd procurator non habens spale mandatu substituedi. c. j. e. t. l. lib. vj. t. Quidam sunt, qui possunt et ante litis prest. ut est pa- 66 ter in his in quibus requirit spale mandatu, uel patria p. iudicet pro- fallito attendit, ut est ca criminalis uel beneficiaris. c. i. ann. e. t. l. vj. ita no. Specul. de p. iudicet p. iudicet uer. item qd est ca spalis. & hoc tangit d. n. Lopus, & not. Hosti. in c. j. §. e. Conclude septimo, 67 t. qd procurator simpliciter p. iudicet in oibus causis ipsius p. iudicet, non v. p. iudicet ad cas futuras, nisi hoc exprimat. ar. l. ita no. in l. omni. ff. e. melius in l. dani infectu stipulatio. §. si quis edes. ff. de da. infe. ubi idem tenet Bar. & Dy. in l. qui het. §. si. cum l. seq. ff. de tute. Nec ob. l. si. C. qd res pig. ob. po. quia ibi non plus debet licet ad 68 futuras res hypotheca extendat: hic at procurator ad maius ar- ctaret. Nec ob. l. si seruitus. ff. de serui. v. pr. qd ibi est indefinita: t. qd equipollit uniuersali, & est eade ro omniu particulariu p. iudicet 69 henforu. Praterea & ibi no est pronome, Meu, uel, Sui, p. d. l. si ita. Praterea & ibi ponit ab initio p. iudicet, quod totum lumina poterat ee futura, no sic in causis vel litibus futuris, licet Pau. & Ge. hic dicat p. iudicet. & Specu. in ti. de p. iudicet. §. rone aut formae. ver. sed quid si procuratoriu: & io v. puto practica het ut exprimat mortis 70 & mouedis. ar. l. si de interpretatione. ff. de leg. C. concludo octauo, 66 t. qd aliqui quis approbat exp. p. iudicet actum gestum per alium qui est vel esse pot ad suu p. iudicet, uel comodum: & istam cle. l. si. §. si. in prin. ff. e. l. sed fundu p. fidei comissum. in prin. ff. de leg. j. cu si. Alii qd expresse no approbat, sed aliquid facit, qd pot esse ad p. iudicet 67 ne, vel no ad p. iudicet: & tunc quicq; actus gestus p. aliu erat ordi-

natus ad hoc v. iste partes suas interponeret ad aliquod exercitium fiendū. & tunc hoc casu h. locu ista clem. ut si scienter & simpliciter sine protestatione fecit actum indifferente, v. fecisse a. o. approbandi, no alias. pro quo. l. j. §. recepit. & l. doli mali. in prin. ff. de fer. 68 cor. Ex quo infero, t. qd si testam in quo qd est scriptus haeres sciē- ter & simpliciter recipiat ab illo putari cu h. m. d. institutio sit forma- ta ad exercendum actus incubentes & supportanda onera incuben- 69 de se facta, & sic a. o. adeundi, non aut deliberandi. t. Idem si p. iudicet- la directa Titio, in qua mandatu sibi, ut soluat certu pecunia, p. ma- dante, Titius scienter & simpliciter recipiat, v. in dubio recepit a. o. suscipiendi mandatu, & ad hoc cogi poterit. Q. n. actus gestus p. aliu non erat ordinatus ad hoc. & tunc, aut istud p. iudicet facit de se indifferens qualitercunq; sumat no tedit ad deceptione alterius. & tunc in dubio p. iudicet a. o. hunc exercuisse a. o. no approbadi. 70 ut l. Tytia. §. Lucia. ff. de leg. ij. t. Na ipsa p. iudicet fidei comissarii, ut testis & eius testimoniu est actus indifferens, ut patet ex fi. illius. §. sed quia ipsa diuisio fiebat inter filios grauatos de fidei comissio, qd certi erant aut ee debebat de dicto fidei comissio, pro tato no possunt dicere se deceptos factu fidei comissarii simpliciter p. iudicet in h. m. d. diuisione. licet & in d. §. Lucia. nullu factu intercessit fi- 71 dei comissarii. ad id l. Caius. ff. de pig. act. t. quia ibi testimoniu & signatio debitoris circa testam creditoris, t. i. quo creditor legat re obligata, asserens sua propria, non nocet debitori quo ad d. n. m, nec ei prodest quo ad hypothecaria, quia remanet obligata. Et e ro: quia no decipit ex hoc legatarius, qd heat cam legitima mere: 72 t. qd haeres tenet ad estimatione: quia testator scienter re alienam 73 legauit, ut l. cu aliena. C. de leg. t. si at actus iste indifferens t. d. n. m. et ad deceptione frauditercunq; sumeret: & tunc aut exercet huc actum fuit dolo uel fraude seductus, ut sic faceret: & ex hoc casu p. iudicet fecisse non a. o. approbandi. ut l. iij. C. de re. ali. no alie. Aut no fuit seductus dolo uel fraude, sed alias forsit simpliciter: & tunc ne fiat interpretatio in deceptione alterius, p. iudicet fecisse a. o. appro- 74 bandi. ut l. si de iussor. §. pater. ff. de pig. & l. quidam ex parte. ff. de euic. & l. cu ostendimus. §. si. ff. de haerod. tutoru. Conclude nono: 75 t. qd approbas vna scriptura, v. approbare oia p. iudicet in ea. qd ee- uerit in approbatione facta simpliciter & scienter p. receptione, ut hic, & p. iudicet p. iudicet. ut c. olim. de censu. & ibi no. p. Inn. & in c. uenerabilis. de excep. nulla facta protestatione. Vn p. hunc tex. v. qd sicut protestatio an tps uel tpe receptionis limitat & declarat 76 ipsam receptione, ut in ista cle. tita v. qd protestatio facta an tem- pus uel tpe productionis iurium uel institutoru, limitet & de- clarat ipsam productione, ut neutro casu receptio recipiente, nec productio producente grauet, nisi si euidat ipsam protestatione. p. quo. l. qui in aliena. §. si. ff. de acq. her. Et sic practican procurato- 77 res in productione iurium, cu seruamus qd in omnibus p. iudicet in p. ductis v. p. iudicet exhibere producent qd ante bene patet ex pra- 78 missis. C. concludo decimo: t. qd recipiens procuratoriu idoneu sciē- ter & simpliciter, hoc est sine protestatione, ita demu obligat (ut hic dicit) si an tps, uel in illo tpe receptionis, heat clara scientia & notitia ipsius procuratoris, & substantiae eius. Secus ergo si tunc audi- 79 uisset dici tale esse substantia procuratoris, & ipse recipit ad sine- 80 ter legeret, si sic esset, qd in dubio credendum est: quia no omni refe- renti credere debuit. l. doli. in fi. ff. de noua. C. si beneficia. de pb. 81 li. vj. t. Plus dico, qd in procuratorio erat debita releuatio, & cam ignoraret recipiens, sed bene sciret ad quid erat p. iudicet, qd hoc sufficeret. receptio em & scientia procuratorij ligant p. iudicet, qd heat exceptione ubi non est debite releuatus. Posito ergo inesse ipsa debita releuatio, remanet ipsa receptio firma absq; metu di- 82 ctae exceptionis. ar. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. maxi- me, quia procurator no releuat ab onere satisfactio, licet no cogat ad defensionem, ut hic. si t. n. sponte uellet uenire & actor p. iudicet, b. n. admittet. ar. l. qd fauore. C. de legi. Cautio em de iudicato sol- uendo p. iudicet principaliter fauore actoris, sic releuatio ab illa cau- 83 tio: tedit principaliter ad fauore actoris, cu d. n. cauedo habeat quau fideiusor procuratoris quo ad actoris, licet in p. iudicet ten- dat ad modu p. iudicet: qd no cogebat actor secū l. iudicare, nisi 79 caueret ipse p. iudicet, aut d. n. uel alius p. eo: t. qd p. absente & 80 ignoret qd pot fidei uerere. l. fidei uerere. ff. de fidei. t. qd et tunc quado procurator est releuatus, no fit t. eu executio. l. Plautius. ff. 81 eo. t. Adhuc magis, dato qd no est uis, ut u. ipse p. iudicet, an nuntius eius, an alius penitus extraneus, et non noie constitutus, p. iudicet p. iudicet procuratoris ipm procuratorium, qd recipit scienter 82 & simpliciter: t. hoc pp generalitatem huius cle. etiam non est cu-

- randum an ipse procurator recipiat de manibus alienis, an uero p scipm recipiat, uel instrumentu grossari faciat per notarium qui nota sumptu erat, uel et certificatus de substantia procuratorij per leatur ipsius retinuit eu apud se sine protestatione. Secus autem si incontinenti fuerit protestatus. ar. l. lecta, C. si cer. pet. I. tis em ca sibus sufficit scientia sine protestatione: quia ubiq; subest eade ro;
- 83 ¶ non ergo sufficit q; exhibeat procuratori apertu procuratoriu, nisi heret eius scientia q; in dubio non presumit, nisi probeat. p. l. uerius. de prob. non eu sequit, Exhibet opertu: igit scitur in eo contentum. aliis lectura non curaret, s. l. j. s. legi. ff. q; in testa. delatur.
- 84 ¶ In puto, q; multu in hoc uerfari det iudicis arbitrium, quasi sit vnus de calibus arbitrariis. ¶ Scias insuper, q; procuratoris officiu est necessariu et ex parte ptiuiti, qn proposuit seipsum ad procurandū pro aliis: alias secus. pro quo. l. vna. in s. ff. fur. aduer. nau. cau. sta. & ad idē. l. nec quicq; s. ff. de of. procon. Et sic intellige gl. si hic postia. Differentia at inter procuratorē ad iudicia, & procuratorē ad eas & negotia, prosequit hic Pau. Facit. c. qui generaliter. de pb. li. vj. in gl. ij. in s. alle. Ste. l. ij. C. de reb. ali. non alie. me lius facit. l. fideiussor. s. p. ff. de pig. In gl. s. ibi, defensionē fidei in procuratore actoris, pro quo ipse, aut dñs cauit de defendendo vl de iudicato soluendo. ut l. sed hā. s. p. ror. ff. in gl. pōt. in fi. & p. Io. Mo. in c. generali. de reg. iu. li. vj. & p. Dy. & Bar. in l. q; in alicna. s. ff. de acquir. hā. r. In gl. requirit. ibi. in literis. puta quia eas non legit, uel erant clausē, s. m. Guil. & Ste. ibi. ptiuitiōi. in fi. li. vj. In gl. et si prius insuper. eo. ij. Idē Guil. qui alle. in fi. l. qui absenti.
- 87 ff. de acqui. pos. In gl. p. c. s. ibi. mandatu. ¶ Et hoc casu non cogitur p. c. s. sed causatiuē, ne teneat dño mandati, s. m. Io. in addi. Ibi. fidei dño qui se grauauit pro procuratore cauendo. Ibi. p. absente. For mā huius cautionis uide in Spec. e. tit. s. ut at. uer. si uero reus. Io. ibi: p. quo cauit. tu dic idē, dñi tñ ipse dñs possit cogi se defende re. ut l. uel hereditas. cum se. ff. e. In gl. tacita. ibi. inclusa. tener ergo gl. ista, q; datus sumpt. p. uel datus ad futuras. Idē gl. in l. om. ni. ff. e. Cōtra tenet hic Pau. & Gen. sequendo Spec. in tit. de procura. s. rōne at formā. uer. sed quid si procuratorē. Sed primū uerius, p. l. qui hēt. s. ff. cum l. seq. ff. de tute. & ibi not. p. Dy. & Bar. post gl. ut l. dāni infestū stipulatio. s. si is. ff. de dā. infest. In gl. antep. in fin. & c. qui gnali. e. titu. In gl. fin. iuxta si. ibi. chartam procuratorij. ar. l. Paulus rñdet. at s. incipit, non tñ. ff. rē. ra. ha. In glo. an sit
- 88 ibi: procurator, dic q; non: quia dñs tenet ex facto procuratoris,
- 89 etiam dolofo, ut l. si procurator. s. j. ff. de do. ex. ¶ licet habeat regressum dominus ꝑ procuratorem, secundum Pau. Io. & alios.
- 1 ¶ Procurator constitutus ad iurandum etiam de ueritate, prestat iuramentum per uerbum credulitatis.
- 2 Testis dēt iurare de ueritate, & nō per iuramentum credulitatis.
- 3 Alius, alia, aliud, est relationis.
- 4 Iuramentum ueritatis & calūniæ requirunt speciale mandatum.
- 5 Procurator habēs speciale mandatu ad iurandū de calū. aut ueritate, et ad oīa alia uniuersaliter, nō crimina et excessus opponere
- 6 Nisi dicitio fiat postuē post orationem negatiuam.
- 7 Procurator habens potestatem iurandi, & alia faciendū quæ requirunt speciale mandatum, non potest opponere crimina sine per uia accusatiōis, aut exceptionis.
- 8 Procurator ad iurandum & alia quæ requirunt spāle mandatum, oppositis criminibus contra dominum potest illum defendere.
- 9 Procurator ad iurandum ea quæ spāle mandatu requirunt, an possit opponere defectus in forma electionis.
- 10 Grauior & potentior uel excellentior equiparantur.
- 11 Clausula generalis apponitur post specificata, ut alia comprehendat quādam expressa.
- 12 Iuramentum calūniæ & ueritatis requirit spāle mandatum.
- 13 Crimina & defectus an possint opponi contra beneficiatum ut repellatur, aut non admittatur.
- 14 Crimina possunt opponi ad effectum civilem tantum.
- 15 In symbolizantibus facili est transitus.
- 16 Clausula generalis in procuratorio expressa casibus requirentibus aliquibus spāle mandatum, non extenditur ad grauiora expressis.
- 17 Procurator cum clausula generali, an dicatur constitutus ad maiora expressis, ratione etiam qualitatatis tantum.
- 18 Procurator ad agendum, an dicatur constitutus ad defendendum.
- 19 Procurator ad defendendum, an dicatur ad agendum.
- 20 Procurator constitutus ad defendendum, an uideatur suscepisse mandatum satisfaciendi de iudicato soluendo.
- 21 Procurator non defendens dominum propter defectum cautionis, qui teneatur suscepro mandato ad interesse domino.

- 22 Procurator constitutus ad agendum, an dicatur constitutus ad defendendum in eā iam mota.
- 23 Procurator non admittit ad oppositionē criminū ꝑ uia accusatiōis.
- 24 Procurator admittit ad oppositionē criminum ad effectus civiles.
- 25 Procurator constitutus ad appellandum contra electum seu prouisum, an possit exprimer crimina in appellatione nisi specificata in procuratorio.
- 26 Procurator constitutus ad opponendum crimina contra electum in prima instantia, an possit opponere non expressa.
- 27 Procurator in causa beneficiati non poterit cōtra personam aduersarij opponere crimina sine speciali mandato.
- 28 Procurator sine speciali mandato potest contra personam iudicis & testium opponere crimina.
- 29 Procurator in causa beneficiati, an possit opponere crimina etiam contra aduersarium sine speciali mandato.
- 30 Dispositio clem. non potest de procur. militat in lite uerente. siue in curia Romana per appellationem, aut simplicem querelam, siue in quacunque alia curia uertatur.
- 31 Opponens crimina & non probans meritū punitur.
- 32 Opponens crimina & non probans contra electum aut prouisum, duplici pena punitur.
- 33 Procurator sine speciali mandato non potest contra electum, aut prouisum opponere crimina.
- 34 Opponere crimina est maius contra personā electi q; prestare contra eundem iuramentum ueritatis aut credulitatis. rōnem uide.
- 35 Iuramenti de calumnia quis est effectus.
- 36 Iuramentum de calumnia potius prestat in fauorem aduersarij quā in odium.
- 37 Oppositio criminis contra electum & prouisum de directo tendit cōtra aduersarium.
- 38 Pponens crimina contra electum uel prouisum prima facie presumitur calumniari.
- 39 Procurator non potest sine speciali mandato opponere crimina cōtra electum ad quocunque beneficium.
- 40 Opponens contra prouisum crimina ad quocunque beneficium in alio loco quā in curia Romana, uel ibi citra articulum appellationis, si non probat punitur pena arbitraria.
- 41 Suspensus beneficiatus tempore suspensionis non potest promoueri ad beneficium.
- 42 Suspensus nō beneficiatus pēdente suspensione non pot beneficiari.
- 43 Procurator constitutus cum expressione causarum grauissimarum, adiecta clausula generali, in omnibus alijs causis & personis: an intelligatur de maioribus expressis.
- 44 Procurator constitutus cum expressione causarum grauissimarum, an sit constitutus ad oppositionem criminum uel defectuum cōtra personam alicuius electi.
- 45 Clausula generalis procuratoris refertur ad causas similes non specificatas, non ad articulos alios speciales non specificatos.
- 46 Clausula generalis procuratoris si non adicitur expressioni causarum, sed generaliter profertur circa ordinem iudicariū, an extendatur ad obiectionem criminum.
- 47 Interpretatio largior fit in legato quā in contractibus.
- 48 Clausula generalis procuratoris adiecta causis seu negotijs, non includit aliam personam quā expressam.
- 49 Cause sunt in triplici differentia.
- 50 Ratio generalior dicto ampliat dictum.
- 51 Procuratorij sub clausula generali, an includat maiora expressis.
- 52 Causis omnibus procuratori commissis, an criminales dicantur commissis siue spirituales.

NON POTEST. Quia procurator rei debet re leuatus tenetur ad defensionem, & ad aliam præcise cogitur: dubitat an talis procurator audiret opponēs crimina uel defectus in modū exceptiōis ꝑ personā prouisi, uel electi actoris, cū talis exceptio fit species defensionis. ut c. ij. de ordi. cogni. Hoc at dubium hic deciditur. Vñ ista clem. meritū post præcedentem subiungitur. Præterea in clem. præcedenti ponit vnus casus, in quo ad defensionē procurator p. c. s. ca gitur: hic ꝑ alius, in quo ad defensionem procurator (et uolens) non admittitur. ¶ Diuiditur secundum glo. & bene. in duas partes. hoc tamen addit: quia in prima parte ponitur cum dicto exceptio. Vel dic q; in prima parte ponitur duo dicta sub vno inuolucro, quorum vnus est affirmatiuū & p. c. s. c. i. u. & aliud negatiuum & principaliter platum. In secunda ponitur rō dicti negatiui. Secunda ibi: cum. Casus. Mandatum generale grauiora expressis

- expressis in eo non includit. Vel aliter: Crimina uel defectus ꝑ sonā aduersarij noie procuratorio opponere non pōt in cā beneficiati carens ad hoc mandatu spali. h. d. Vel aliter: Clausula generalis sequens specificata grauiora non includit. Et defendendum idem & multo magis si ad alterū tantū, cū tunc procuratoris minor esset p. s. [Veritate] ¶ q; exhibet uel p. statur sub uerbo credulitatis. ut c. fi. de iurciur. li. vj. melius l. ij. s. q; obseruari. C. de iur. calū. & ibi not. ¶ Secus in iuro testis, q; est de ueritate. ut l. testium. C. de testib. ista sunt quatuor specificata. nunc sequit clausula generalis. [Ad alia] ¶ relatiuū est: & sic includit q; iurū istud tñ calūniæ q; ueritatis requirit spāle mandatu. Rō: ¶ quia de sui natura est p. standum ꝑ personam principalē, uel ꝑ legitimam personam administratricē, ut d. s. q; obseruari. iuncta. l. si actor. ff. e. & l. fi. cū ibi not. p. Cy. C. e. Et aduerte: quia indefinitē hic ponit, Alia. Idem tñ puto si apponeret signū uniuersale, Omnis. p. l. fi. s. cui dulcia ff. de uino lega. & c. qui ad agendū. li. vj. e. ti. [Exigunt] q; sunt multa. ut in l. non solū. s. ff. & l. Pap. in prin. & ibi not. ff. e. & in l. corā de in integrū rest. [Nisi] ¶ ista dicitio hic ponit, quia sequit orōnē negatiuā. ut c. j. de reg. iur. lib. vj. de quo dic ut plenē ꝑ Archid. in l. actione. C. de tran. [Habeat] ¶ hoc est nisi ad hoc hēt spāle mā datū opponere: intelligo siue hoc proponat in modū p. sionis, ut remoueat a bñficio obrento, siue proponat in modū exceptiōis, ut repellat, seu ut non admittat ad beneficiū desideratū. ar. l. non solū. s. ff. e. ¶ Itē secus est si talis procurator nō opponeret, sed posset criminib. opponeret se ad defensionē: quia tunc puto q; posset defendere dñm suū aduersus crimina opposita. Nā tunc nihil opponit ꝑ personā aduersarij de directo. ar. cle. p. s. tutionē. s. de ele. in prin. [In psonam] non dicit de forma: ¶ & sic defectus possunt opponi ꝑ talē procuratorem generalem, in formam factę uel fiendę p. sionis. argu. l. maritus. C. de procu. [Crimina] magna uel parua, dñi tamen talia sunt quæ probata repellerēt electū uel prouisum a dignitate, uel a beneficio de quo agitur. iuxta. c. j. de elec. lib. vj. & clem. p. s. tutionem. s. de elec. tali sequente specificatione aliquorū casuū in quibus requiritur speciale mādatum.
- 10 [Grauiora] ¶ id est potētiora uel excellentiora: sicut dicimus, Iste pollet grauitate morum: & similia. ¶ cor. c. sedes apostolica. de rēscriptis. cū ibi not. Ex parte jno. ¶ q; clausula generalis apponit prius specificata, ut alia pprehendat q; expressa. cor. l. doli clausula. ff. de uer. obli. ¶ Secundo no. ¶ q; iurū calūniæ & credulitatis noie alieno p. statur solum ꝑ habentem spāle mandatum ab homine. cor. auctoritates principales. C. de iuramen. calū. & c. fi. de iura. cal. li. vj. ¶ Tertiō no. ¶ q; crimina uel defectus possunt opponi ꝑ personā in cā beneficiati, ut repellat a iure q. s. to, uel querendo in dignitate, uel alio beneficio. cor. c. statumus. de elec. li. vj. ¶ Quarto no. ¶ q; crimina possunt opponi ꝑ aliquē solū ad effectū ciuilem, non at criminalē. cor. l. non solū. s. ff. e. & cle. cō s. tutionē. de ele. Ex parte fa not. ¶ q; in habentib. symbolū de facili fit transitus. l. an inutilis. s. accepta. ff. de acceptila. & cle. cum rōnem. s. de elec. arg. a rō. ¶ Secundo no. ¶ q; generalis clausula non refert, seu non extendit, uel non includit casū maiores expressis. cor. l. obligatio. ff. de pigno. & l. fi. s. cui dulcia. ff. de uino lega. facit. c. si apostolica. ibi: uel alia. de pb. in vj. Rō impulsua fuit no. Inn. in c. super his in ultima gl. de accu. & aliorum pluriū, prout recitat hic gl. j. quorū opinio hic approbat. Sed s. m. Guil. de Mon. Lau. ponit ad declarationē. c. qui ad agendū. & c. fi. e. tit. lib. vj. & c. procurator. de ele. eo. lib. Rō dubitandi fuit, quia clausula generalis sequens aliqua specificata, iō apponit, ut oīa alia nō specificata pprehendat: quia non operat uires suas quo ad specificata, ut l. doli clausula. de uer. obli. Et sic uidebat pprehendi sub ista clausula, oēs alie cause uel articuli in quibus requirebat mandatum spāle: ex quo hic specificata requirunt spāle mandatum. ut c. fi. de iura. calū. in vj. Et hoc ponit gl. ij. hic, pro quo tex. in c. qui ad agendum. ij. resp. e. tit. lib. vj. Contra tñ hic statuit. Rō decidēdi ponit hic: & est bona. pro quo in simili. c. fi. e. ti. lib. vj. Non ob q; quia debent intelligi de specificatis non expressis, q; erant paris uel minoris grauitatis seu potentia: secus si maioris, ut hic. & probatur in d. c. fi. de proc. lib. vj. & ibi not. & l. generali. in prin. ff. de rē. nup. Et idē dicit d. c. sedes. ¶ q; sub generali clausula non ueniunt cāe maiores & grauiore specificatis. Idem uoluit Archia. in d. c. qui ad agendū. dum dicit q; sub generali clausula ueniunt cause p. similes specificatis, nō maiores. & intelligi pōt de p. similibus et respectu qualitatatis, q; sint grauiore uel maiores dissimilibus, ut d. l. fi. s. ff. de uino lega. quia ibi ueniret uernachia sub clausula generalis, & tñ non ueniunt ficus, quia dissimili liquore specificato.

- 18 Ex clem. ista collige plura: ¶ primō, q; procurator p. s. tutionis ad agendū, non vñ p. s. tutionis ad defendendum, nec c. s. aliis frustra copula, Et hic ponere. Contra istud opponit de l. ad rem mobilē. ff. eo. iuncta. l. mutus. s. pena. e. tit. Nā procurator non pōt agere nisi defendat: & sic vñ mandatu habuisse de defendendo. ¶ Hic aduerte: procurator ad defendendū constitutus, non vñ ad agendū p. s. tutionis: quia nemo sine actione uel mandato experit. l. si pupilli. s. uideamus. ff. de neg. ge. & defensionē sibi demandatā pōt implere si nō exercitio actionis. vñ cōtente iuxta. l. maritus. C. eo. ¶ Verū tñ gl. alibi dicit, q; procurator p. s. tutionis ad defendendū, vñ et successe mandatum de satisfando iudicatu solui. ut not. Accur. in l. Plautius. ff. e. Ex quo inferit q; cessante ista satisfactione, licet ipse procurator non possit cogi p. c. s. ad defensionē, ut l. si defunctus.
- 21 ff. e. & est casus in cle. p. c. ¶ tñ eo non ualente defendere rē propter satisfactionē quā non p. stat, tenet reo ad interesse actionē mā datū: quia non implet mandatu prout implere tenebat. Et hoc uoluit expresse gl. in l. sed hā. s. p. ror. ff. e. in gl. magna. in prin. q; tñ vñ durum: quia si lex non cogit eū ad defensionē, non dēt teneri ad aliquid, ne beneficio legis teneat decipi. ut l. j. C. de his qui v. c. a. impe. & iuris executio nō hēt iniuriā. ut l. iniuriarū. s. j. ff. de iniur. ¶ q; possit dici, q; scienti uel scire debenti non pōt fieri iniuria. ut l. cū donationis. C. de tran. & sic non pōt queri procurator p. s. tutionis & non releuatus suscipiendo onus mandati sciens uel scire debēs non fuisse releuatu. ar. l. q; te. ff. si cer. pet. Nec dānum poterat incurere procurator: quia oīa recuperare potuisset a dño actionis mandati q; soluisset, aut ipse uel fideiussor eius. Et sic dēt intel-
- 21 ligi q; dixi in p. c. cle. ¶ Ex alia parte est sciendū, ¶ q; procurator p. s. tutionis ad agendū, non vñ p. s. tutionis ad defendendū in cā iā mota ꝑ constituentē. Dic, q; licet patiat in hoc penā procurator, non admittit ad agendū nisi defendat, ut l. maritus. s. pena. ff. e. cū glo. dicat, q; ex quo agere uel experiri procurator non poterat nisi defendere, ut d. s. pena. vñ et habuisse mandatu de defendendo. arg. l. ad rē mobilem. & l. ad legatū. ff. e. & p. sequens de satisfando iudicatu solui: ex quo eadē gl. inferit, q; non defendendo (quia nō satisfat) tenet dño actione mandati. ut no. glo. in d. s. p. ror. & impu- ter sibi procurator qui sciuit aut scire potuit hanc fuisse naturam mandati, ut s. dixi. vñ istis casibus procurator est in malo p. dicamē ro: quia aut non defendit, & tenet mandatu ad interesse dñi. aut defendit p. s. tita satisfactione de iudicato soluendo, & tunc ipse & fideiussor eius tenent aduersario ex re iudicata, uel ex stipulatu. ut dicit l. Plautius. sed tñ hēt regressum ꝑ dñm constituentem, ut recuperet q; pro se & fideiussor soluit ad dictę defensionis. ¶ Secundo collige, q; procurator constitui pōt ad opponendū crimina ꝑ personā electi uel prouisi. Sed ꝑ: quia oppositio criminum dēt esse clara & specificata, ut l. libellorū. ff. de accu. vñ criminosis detectis & iustificata oppositione eorū, restat ut criminosis puniat: quia crimina non debent remanere impunita, ut l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. At in hoc non interuenit procurator, nec ex parte actoris.
- 23 nec rei. ut l. pen. s. ad crimē. Sol. ¶ aliquid opponunt ꝑ modū accusationis: & sic ad effectū uel penā criminalē. & hēt locum ꝑ eū, distinctionē tñ: quia sunt crimina in quibus imponitur pena maior uel minor relegatione & c. ut ibi dicit: ¶ Aliquē opponunt crimina ꝑ modū accusationis uel exceptionis ad effectum ciuilem, vñ vt is, ꝑ quem opponitur, repellat a dignitate, uel non admittat ad dignitatem spirituales ecclesiasticam, uel temporales, & tunc admittit procurator cū speciali mandato, ut hic, & l. non solum. s. ff. eo.
- ¶ Tertiō collige, q; procurator constitutus ad opponendū crimina ꝑ alium ad effectū ciuilem, pōt opponere crimina q; uult, licet nullum crimen aliquiter fuerit specificatū in procuratorio. Sed ꝑ: quia sicut oppositio ipsa criminum dēt esse specificata, ut clem. constitutionem. s. de ele. & c. ut circa. e. tit. lib. vj. sic & procuratoris constitutio dēt esse specificata: alias non ualet. c. procur. de elec. lib. vj. Sol. ¶ procurator constitutus ad appellandū ꝑ electum uel prouisum, non potest crimina uel defectus ꝑ personam eius experimere in appellatione, nisi quæ fuerunt in procuratorio specificata.
- 26 ta, ut in contrario. ¶ procurator constitutus ad opponendū crimina uel defectus in iudicio admittit, q; nullū fuerit expressum in procuratorio, ut hic. & hoc uult gl. iij. hic postia, quā uide. Et est rō: quia per oppositionem criminum factā in appellatione in cā beneficiati appellatus grauatur propter deuolutionem & tacitam citationem. ut c. statumus. de electio. in vj. vnde in alio releuatur: quia in appellatione exprimitur & specificatur crimina, ut d. c. ut circa. pro quo, l. eum qui. in prin. ff. de iure iur. ¶ Quarto collige, quod mandatum speciale requiritur ad opponendum

crimina, vel defectus in psonam ad defectum civile. Sed q̄ de. c. ij. de ordi. cogni. ubi admittitur hmoi oppositio et sine spali man dato. Sol. q̄ psonam a duersarij in ca beneficiarij no admittit op 27 positio criminum vel defectus sine spali mandato, vt hic: f. sed q̄ psonam iudicis, testium, pcuratoris, aduocati, & similitu pot crimina vel defectus excipiendi opponere sine madata spali, vt hic & hoc vult gl. 6. hic posita. Ro: quia hmoi exceptio q̄ fit q̄ alios, non q̄ aduersarium, no est ordinata principi q̄ aduersariu, licet in pntia hoc pbato q̄ opponit, p̄iudicet, p̄cessu per eu inchoato, & q̄ iure iuri intentato, seu suae intentioni. Sed hoc non debet attendi, arg. c. si cui. de p̄b. li. 6. Vel dic fm g. istam, q̄ hmoi exceptio non ptingit principi istos q̄ quos opponit cum solum opponatur, vt non p̄stetur inde vllum suffragium aduersario: no aut in aliquo puniant, vel aſtrauentur, f. idem forsan si crimina opponerentur q̄ aduersarium in ca non beneficiarij, vt non requiratur spale mandatum. ar. a p̄rio huius clem. ¶ Quinto collige: q̄ ista cl. p̄ ipsius ḡnalityatem locum het sine ca hmoi electionis vel promotionis facta vel fienda uertatur in curia: quia ibidem est per apponem deuoluta, vel ex spali commissione per viam simplicis querela. vt. c. cam. & c. p̄sonem. §. insuper. §. de elect. siue uertatur ex curiam coram alio ordinario per apponem vel per viam simplicis querela: quia ubi subest eade ro. vt. l. j. §. ḡnality. ff. de leg. p̄stati. vt sic in nullo iudicio admittatur pcurator uolens opponere in ca beneficiarij crimina vel defectus q̄ personam electi vel p̄uisti, non habeat spale mandatum, vt hic. Sed q̄: quia iura que loquunt de oppone hmoi criminum, locum hnt q̄ ca de ducta est ad examen sedis Apostolicae, p̄ apponem interposita, vt c. j. de elec. in 6. & c. p̄sonem. §. eo. ti. Igitur no habet locum in alio iudicio q̄ Apostolico. arg. l. statuliberum. §. Stichum. ff. de leg. ij. Sol. dictum ponit inter cetera tria qua faciunt ad p̄positum. Primum est de deuolutione cae. Secundum est de citatione subintellecta. Et tertium de punitione no pbantis crimina opposita. Prima duo operat solum appo in ca beneficiarij interposita ad sedem Ap̄licam: qua non operaret appo ad sede inferiorem interposita. Tertiu operat subsistens aequitas & iustitia, o suadet malum puniri q̄digne, ne maleficia remaneant impunita. Ita uoluerat, ff. ad l. A qui. Hoc aut tertium & materia illud pducet, est: 31 in quocunq; iudicio & loco vniforme. Na reipublice interest, q̄ opponens iniuste crimina in ca beneficiarij q̄ psonam electi vel p̄uisti, ut eum a beneficio repellat, puniat. vñ illa poena ibi statuta sub p̄dōne, est vt si durante dicto triennio se immiscuerit p̄fatis beneficijs: sit illis ipso iure priuatus. Non igit ista poena fuit statuta ca sedis ap̄licae, aut apponens ad sedem eadem interposuit: sed ca malitiae opponens iniuste crimina puniendae. Hic aut intellectus necessario colligitur ex gl. si. Inn. quam posuit in c. sup is. de accusat. f. ubi simplr dixit, q̄ pcurator carens spali mandato, non pot opponere crimina vel defectus q̄ personam electi, vt p̄uisti. Et assignat rōnem: quia ex tali oppōne non secuta p̄batio ne infurgit diminutio status. hoc est infamiae irrogatio, dū inducit suspensio a bñficijs, q̄ q̄ t̄p̄alis ad instar damnati ad opus publicum ad t̄ps. ut l. cognitio. ff. de va. & extrao. cog. iuncta l. qui dam. & l. capitalium. in fi. principij. ff. de penis. Et sic necesse est, q̄ opponens crimina vel defectus noie alieno, habeat ad hoc spale mandatum. vt l. non solum. §. si. ff. e. Compost. no. in d. c. j. & Spe. in ti. de proc. §. j. uer. quid si ca. tenebant q̄d dicentes, q̄ tota decret. j. de elec. locū habeat duntaxat in oppōne criminu: vel defectu, appone interposita ad sedem Ap̄licam. & istud licet forsan non fuerit de mente actoris, vt dicit hic gl. applaudet tñ textui, qui totus loquit sub eodem casu uel themate proposito. Pro quo facit: quia finis illius. c. est poenalis: & sic est restringendus. vt l. sanctio legum. ff. de poenis. Tñ quia autor fuit Inn. 4. & ipse in d. gl. ubi facit mentionem de d. c. sic loquutus est. debet hri ac si in text. dixisset: quia eius fuit interpretari sua extrauagantē. ut l. j. C. de legi. cum si. Nisi euades dicendo, q̄ illud dixit non q̄dendo decr. de legi. ratorij, sed solum suā gl. p̄dōno no in d. c. sed in alio loco. Vñ pot dici saltē pbabit q̄ ex quo retulit se ad d. c. j. intellexit suū dictū iuxta terminos d. c. j. & non aſtra. ar. l. in testō. j. ff. de p̄di. & demon. ueruntamen siue d. c. j. in fi. intelligat fm Inn. siue fm alios, no nocet: quia stat ista cl. q̄ requiratur spale mandatum circa hmoi terminum, q̄ q̄ ca ḡnality fuerit sequuta in mandato post exceptio nē aliquorum casuum spale mandatum requirentium, minoru: tñ

& non sic grauiorum. Restat igit vt rō assignata p Inn. non fit attendenda, ex quo p ea introducta tanta q̄dictio ubi uelles ea fundare ex d. c. j. Conclude ergo, q̄ ubi cumq; opponit crimen vel defectus q̄ psonam p̄uisti, vel electi, requirit, q̄ opponens in hoc uel in alio eque pari habeat spale mandatum: & q̄ sit rō j. dicitur. 34 ¶ Sexto collige: q̄ grauius & maius ē opponere crimina uel defectus q̄ personam electi uel p̄uisti q̄ p̄stare q̄ eum iur̄m calumniae uel credulitatis. Nec mirū. qa primū de directo tēdit q̄ aduersarium, ut p obiectum repellat: f. fm tendit ad utilitatem aduersarij, ut q̄ eum calumnia non committat: & ut iuxta credulitatē & bonam estimationem sup interrogatis aut articulatis ex aduerso r̄ndeat. ar. l. si. C. de codic. si q̄ iur̄m falsē p̄stitum, ligat aiam, & ad poenam eternam, non corpus, non fati sit q̄ periurans Deū, habeat ultorem. ut l. i. j. C. de iureiur. Crimine aut falsē oppōto, ligatur corpus, & ad t̄ps. ut d. c. j. de elec. li. 6. Igit grauius est p̄stare iur̄m calumniae, uel credulitatis, p̄ metum deierationis, q̄ opponere crimina uel defectus q̄ psonam aduersarij, p̄ metum non pbationis. ut l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. & l. in seruorum. §. si. ff. de penis. c. cum infirmitas. de peni. & remis. Gl. si. dicit hic, q̄ ex procuratoris periurio, non ligat aia dñi q̄stituentis no culposi, maxime fm ueram opinionem, de qua s. dixi, qua habet q̄ no est. necesse in pcuratorio crimina specificari. sicut ergo ligari posset aia q̄stituentis culposi ex periurio procuratoris, sic ligari pot corpus & status dñi q̄stituentis culposi ex oppōne criminis indēbita procuratoris. ut d. c. j. de elect. Guil. dicit q̄ specificatio criminum qua necessario requirit, facit esse de grauiorib. oppōnem criminum: sed istud non habet ullā rōnem. Nec ob. l. ḡnality. in pri. ff. de p̄. nup. quā alleg. quia ibi in re ualde ardua, fm m̄imonio p c. si. eo. ti. li. 6. ¶ Dic ergo, ut s. dixi, q̄ iur̄m calumniae non est ordinatum nec p̄statur q̄ aduersarium, imō in fauorem eius, ut nihil q̄ eum aīo calumniae aut fallendi committat. Et ideo non sic grauis articulus reputatur, quantū articulus, vt crimen, uel defectus opponat, f. qui de directo & principij tendit & instituitur q̄ aduersarium, & non respicit ius opponentis uel eccleae principij, ut clem. p̄sonem. in prin. §. eo. & sic est grauius respectu oppōnis. Inn. intellexit respectu non probōnis, p̄ poenam suspensionis. Præterea qui opponit crimina uel defectus iuste in duob. delinquit. Primō, quia periurat, uiolando iur̄m calumniae a se p̄stitum. Secundō quia grauat & diffamat aduersarium ex oppōne criminis uel defectuum. Et ideo ut amputetur mā magis calumniandi, fuit meritō hic statutum, ut non obstante specificatione mandati iurandi de calūnia &c. no possit crimina opponere, nisi ad hoc habeat spale mandatum: quia ex hoc grauius. ¶ Præterea opponēs crimina uel defectus q̄ personā aduersarij, calumniari prima facie p̄sumitur, & ideo arctat ad debitam specificationem, ne uideatur uagari sub incerto cum discrimine alterius. ut l. p̄tor edixit. in prin. & §. quod aut. ff. de iniur. & sic censet quodammodo uenire q̄ iur̄m calumniae a se p̄stitum: uñ necesse est q̄ hoc casu magis specialiter fulciat mandatum, quasi ex hoc non dicat de nouo cogitatum, sed a dño per añ meditatū & deliberatū. ar. l. sancimus. §. cū igit. C. de iur. delibe. Præterea adeo hōc est p̄positio odiosa, ut excluso t̄pe no deſ restō, et si sit citatio. ut no. Spe. tit. de in integ. resti. §. 2. uer. sed pone. & hic gl. dicit. Rō aut Inn. non est sufficiens: q̄ non pbatur lege q̄ sit uniformis in iudicio: q̄ a c. j. de ele. loquit solum in ca deuoluta per appōne ad curiā. Præterea nec het locū in eo qui caret beneficijs. Na p̄ parentiā cessat in eo poena si 39 p̄sensionis. ut l. decē. ff. de uer. obli. ¶ Præterea negari no pot quin d. c. j. de elect. locum habeat solum in dignitatib. personatibus & canonij. ut ibi d̄r: & sic poena ibidē posita deberet habere locum solum q̄ crimina opponunt q̄ electū uel p̄uisti ad dignitatē, p̄sonatum, uel canonicatū, non aut ad aliud bñficiū ecclesiasticum. & tñ ista cl. dēt intelligi ḡnality, ut sonat. Præterea sicut in eo q̄ no het bñficia in quo no cadit poena suspēionis, no deficit poena arbitraria. ut no. gl. in c. si cōpromissarius. de ele. li. 6. ¶ sic & in eo q̄ opponit crimina uel defectus q̄ psonā electi uel p̄uisti ad aliud bñficiū q̄ sit dignitas, p̄sonatus, uel canonica, uel in alio loco, q̄ incuria Romana, aut in cadē curia aſtra q̄ per app̄lationem, no deficit poena arbitraria. Istis. n. casib. sumus ex terminos. c. j. de ele. & tñ subest aequitas & iustitia ut puniat iniuste oppōnēdo. uñ debet esse poena extraordinaria iudicis infligēda. ut ff. de extrao. cri. l. fac 41 cularij. §. sunt q̄dā. ¶ Præterea sicut bñficiatus qui patit poena suspensionis triennalis, ut d. c. j. interim non pot promoueri ad beneficium ecclesiasticum: & in hoc est sibi poena. ut c. per inquisitionem. & ibi no. in glo. si. de elec. ¶ Ita non beneficarius q̄quam

actu non patiat poenam suspensionis, habitu tñ pati pot, & ideo interim. f. durante triennio, ita est indignus assequi beneficium ecclesiasticum, sicut ille qui actu patit hanc poenam. arg. c. eum qui. de p̄b. li. vj. & l. non solū. ff. de nox. ¶ Septimō collige, q̄ clausula generalis adiecta in procuratorio, post specificationē aliquorum casuum uel articulorum uel processuum in ca beneficiarij ordinē iudicialiū p̄cernentiū in quibus mandatū requirit speciale non includit maiores casus uel articulos specificatis. Sed q̄, quia a uerbis & ab eorū propria significatione non est recedendū, sed standū. ut l. non aliter. ff. de leg. iij. sed propria significatione uerborū clem. generalis adiecta. Et q̄ procurator oīa alia possit q̄ requirunt spale mandatum. pro quo facit q̄ no. Inn. ergo uigore hmoi clem. poterit et grauiora & maiora expressis exercere, si requirunt spale mandatum. p̄ quo facit q̄ no. Inn. in c. sedes. de rescrip. in gl. antep. ubi expresse dicit, q̄ si in procuratorio sint expresse minores cae uel personae, & adiecta clausula generali, q̄ uigore hmoi cl. poterit procurator se introumittere de maiorib. psonis, & maioribus causis, & negotiis, quia dicit, aliud esse in rescriptis de quo loquit d. c. sedes. aliud est in procuratoribus & q̄tib. Sol. ¶ aliquid in procuratorio sunt expressae aliqua cae uel psonae & adiecta clausula generalis, uel dicitur. Et in omnibus aliis causis, uel q̄ oēs alias personas: & tunc clausula ista extendit & operat quo ad alias cae & personas, et si essent maiores & grauiores expressis. Nec mirum fm gl. & Pau. hic: quia sola clausula ḡnality ueniebat et maiores causas. ut l. j. ff. e. sic expresse, fm eos, no minuit p̄tatem ex officio p̄petentē. Tamen istud non procedit p l. si. ff. de uino lega. ubi minus operat clausula ḡnality adiecta aliquibus specificatis, quam p se posita ad idē. c. qui ad agendū. eo. ti. in vj. licet hic dicat q̄ Guil. & alle. c. accedens. e. ti. in antiquis. vñ pcurator q̄stitutus ad agendū & defendendum &c. in ca qua het pecuniaria, q̄stituentis talē laicū, adiecta clausula, Et in omnibus aliis causis, & q̄ quascunq; alias psonas: certē uigore talii procuratoriū poterit procedere in quibuscunq; causis grauius & maioribus, & et q̄ quoscunq; clericos, iuxta dictū no. Inn. pro quo facit q̄ no. fm Bal. cuius opinionem seruat generalis p̄tuetudo in l. licet & si quis. §. q̄stitum. ff. si quis cau. Hec at uera sunt, dum tñ tales causas in quibus procurator solet admitti, non alia: ut l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iudi. iuncta l. nemo pot. ff. de leg. j. & c. ueniens. de accus. Aliquando in procuratorio sunt expressae aliqui casus uel articuli p̄tinentes ordinem uel processum iudicialium, & est adiecta clausula generalis, q̄ solum p̄prehendit alios articulos pares uel minores. ut c. q̄ ad agendū. p̄ alleg. grauiores uero uel minores, maiores no, vt hic patet. ¶ Ad uñ tñ aduerte, q̄ q̄n in procuratorio sunt expresse et causae grauius, ut sunt fidei, p̄ales, & similes, clausula ḡnality sequens non extendit ad oppositionē criminū uel defectuum, q̄ 45 personā electi, uel p̄uisti: tñ q̄ hōc oppositio sit maius, aut grauius ipsis causis expressis, sed quia ipsa clausula refert ad cas alia non specificatas, non at ad alios articulos alios speciales no specificatos, ut sentit hōc gl. pen. ¶ Puro et q̄ ubi clausula non adijciatur expressioni causarum, sed generaliter profert circa tangentia ordinem uel processum iudicialium, q̄ nec tunc includeretur obiectio criminū uel defectuum, p d. c. qui ad agendū. licet vt q̄ de bere, ex eo quia nihil specificū p̄tulerit, p q̄ deat clausula generalis restringi. ut l. si. ff. de bo. leg. pro quo uide, q̄ no. ibi p d. Bar. 47 Sed rñ. q̄ ibi in legato, in quo fit plenior interpretatio, quam in q̄tra q̄tib. l. in testa mētis. de reg. iij. c. cum dilecti. de don. ¶ Scias tñ q̄ generalis clausula adiecta causis, non includit aliā personam quā nominatā. ut l. iij. & ibi no. ff. de tute. & ibi p Bar. qui dicit q̄ q̄stitutus in certa ca q̄ certā personā no pot uigore clausulae adiectae & in omnibus aliis causis procedere q̄ aliam personā, sed solum q̄ nominatā. pro quo facit in rōne. l. si maritus. C. eo. ¶ Distinctio at causarum est triplex: quia quaedam sunt magna: quaedam mediae: & quaedam minores. ut not. Hosti. plenē in c. si. de fal. Sed l. cognitio. ff. de va. & extrao. d. cog. distinguit quatuor casus: quia aliquando agit de honoribus & muneribus, aliquando de re pecuniaria, aliquando de fama uel estimatione: q̄ idem sunt, aliquando de crimine capitali. & istud subdiuidit. ut l. ij. ff. de publi. iudi. Aduerte tñ, quia si p̄sideras istā clem. protul iacet, leuis est omnino respōsio, ut dicas, q̄ hōc loquit q̄n crimina uel defectus opponunt q̄ aduersarium & in ca beneficiarij: secus ergo ubi alterū deficit: uel quia sit opinio q̄ aliā personam, uel in alia ca. tunc eim sumus extra terminos huius cle. Restat igit, ut tunc stemus. c. qui ad agendū. eo. tit. li. vj. quasi extra istam clem. oppositio criminū uel defectuum q̄ aduersarij personā extra cam beneficiariam non censetur

grauius uel maius q̄ sit p̄statio iuramenti calūniae uel credulitas. 50 ¶ Veruntamen rō hic posita vt esse generalior dicto, & iō dictū vt ampliare. arg. l. q̄ dictū. ff. de pac. Vel dic q̄ ista cl. approbat opinionē Inn. posita. c. super is. in fi. & reprobato opi. Inn. positam 51 in c. sedes. iuxta fi. f. & q̄ in procuratorio nunquā sub clausula generali ueniunt causae maiores uel grauiores expressis, nec et articuli quicunq; ut hic dicit. Lopus dicit, q̄ clausula generalis no operatur in positius, ubi nullum fuit specificatū. ut cap. qui ad agendum: ita nec p̄parat in p̄paratiuis, q̄ nullū fuit specificatū de comparatiuis, p̄ identitatē rōnis. Fallit in c. ij. de p̄b. in vj. & q̄ no. p eum in c. licet. de offi. uic. e. lib. in quibus casibus no sufficit clausula generalis quantūcumq; fuerint casus alij, & plurimi, uel oēs 52 expressi. ¶ Item dicit q̄ procurator q̄stitutus ad oēs cas, intelligit solum ad ciuiles, no criminales, nec et ciuiles matrimoniales, aut spirituales, q̄ requirunt speciale mandatum. facit. c. accedens. eo. tit. accedens. de p̄b. & no. c. si tibi abfenti. eod. tit. lib. vj. 1 ¶ Etiam, dicitur est implicatiua. 2 Religiosus cū licentia prelati. an possit esse pcurator. 3 Religiosus ad officij pcuratoris ad lites, causas, iudicia, negotia, etia extraiudicialia non pot constitui sine licentia. 4 Nisi, dicitur ponit, quando sequitur orationem negatiuam. 5 Consortes eiusdem litis quando dicatur. 6 Religiosus an possit constituere pcuratorē in causa propria. 7 Seu, dicitur ponitur ampliatiue. 8 Sine, dicitur cuius naturae sit. 9 Religiosus habilitatur ad aliquid de licentia abbatis. 10 Communio ratione aliquando aliquid conceditur, quod alias denegaretur. 11 Toto denegato, & pars dicitur denegata. 12 Religiosus procurator no admittitur cum speciali mandato, nisi cum licentia abbatis. 13 Religiosus non habet uelle neque nolle. 14 Religiosus debet esse solus & tristis in monasterio. 15 Religiosus non potest esse arbiter. 16 Aliqua conceduntur aliquibus eiusdem religionis, q̄ alijs non concederentur, q̄ tendunt ad utilitatē illius religionis. 17 Collegij personae singulares habet uelle & nolle quando est collegij secularē. 18 Religiosus effectus prelati potest constitui pcurator. 19 Laqueus religionis contritus est ratione prelaturae supuenientis. 20 Ratione finali cessante, cessat lex. 21 Prelatus religiosus an possit esse procurator extraneorum non religiosorum. 22 Religiosus potest esse procurator cum licentia superioris, etiam cessante utilitate monasterij. 23 Religiosus de licentia superioris potest assumere executionē ultime uoluntatis absque utilitate monasterij. 24 Miles armatus militia an possit esse procurator nomine sui collegij absque licentia alicuius. 25 Religiosus est miles caelestis militiæ. 26 Religiosus absque licentia superioris an possit esse procurator, & an acta per illum ex post facto possint ratiuari. 27 Religiosus admissus ad officium procuratoris absque licentia superioris, an possit repelli in quacunque parte litis prosecutione per exceptionem partis, aut officio iudicis. 28 Miles an possit repelli post litem contestatam per exceptionem procuratoriam. 29 Religiosus admittitur pro consorte in lite absq; licentia superioris. 30 Religiosus in lite admittitur in causa propria absque licentia superioris, & in illis potest constituere procuratorem. 31 Religiosus in re communi uerbis & re, aut uerbis tantum, an admittatur pro alio: & quid in re indiuisibili, aut diuisibili. 32 Religiosus in quibus casibus potest per se agere sine licentia superioris: super eisdem potest procuratorem constituere. 33 Religiosus non ualens habere licentiam, aut de facili, an possit agere sine licentia illa. 34 Religiosus procurator constitutus alium substituere non potest. 35 Nuntius nomine domini aliquid agens, est uelut pica. 36 In substitutione procuratoris uersatur factum substituentis, & non dominantium. 37 Procurator substitutus, an dicatur constitutus a domino, an a substituyente. 38 Procurator excommunicatus an possit substituere. 39 Minor an possit constituere procuratorem, an tutorem debeat sibi

- sibi dari petere.*
- 40 *Monachus an possit agere sine mandato pro coniuncta persona, vel cum mandato sine licentia superioris.*
- 41 *Monachi dicuntur habere cognitionem in celis.*
- 42 *Monachus habens licentiam, ut procurator valeat institui, videtur habuisse ut substituat.*
- 43 *Excommunicatus an possit excommunicatum constituere procuratorem pro beneficio absolutiois obtinendo.*
- 44 *Monachus an possit in iudicio tractare causam propriam.*
- 45 *Miles causam propriam in iudicio an possit tractare.*
- 46 *Pater an possit mandare filio quod testetur.*
- 47 *Substitutio procuratoris facta ab excommunicato ante exceptionem excommunicationis oppositam, an valeat.*

RELIGIOSVS. In pce. cle. visū est de vno casu i quo procurator nō admittit sine speciali mādato: hic ponit alius econtra, in quo procurator non admittit ēt cū speciali mandato. Et iō pertinēter subiungitur post pcedentē. In j. parte ponit dictum, probatio, & exceptio sub vno inuolucro. In fa dicti ampliatio. Secunda ibi ēt. Vel in prima ponunt tria dicta inuolucro sub vno. in fa tertij dicti ampliatio. **Casus.** Non pōt religioni astrictus (ēt pro conreligioso) procura tor constitui, ēt ut aliū substituat, nisi de sui superioris licētia, aut pro consorte eiusdē litis intercedat. h. d. Religiosus] hoc est religio ni astrictus, siue monachali, siue regulari. [Et iā implicat ut excludat, nedū quēcūq; alium tā clericū quā laicū, sed ēt cōreligioso sum monasterij, uel ordinis, s̄m Gen. [Licentia] t̄rgo cū licētia pōt. de quo dic ut j. [Officium] t̄ntelligo ad lites, cās, iudicia, uel negotia ēt extraiudicialia, pro quo. r. 6. q. 6. j. c. monachi. ij. [Sicut] hic ponit probatio dicti sequentis. [Nisi] t̄ hęc dictio, Nisi, ponit quia sequit orationē negatiuā, de quo dic, ut in cle. pce. [Cōfor te] t̄ p̄fortes eiusdē litis dicuntur, qñ cā, seu lis est inter eos cōis. ut l. p̄mune negotium. C. de p̄for. ciu. lit. & c. cum. I. & A. de re iudi. uide. c. cum dilectus. de p̄suetu. & c. olim. de accus. s̄m. Guil. [Cōstituire] t̄ nō dicit in cā p̄pria noie suo p̄stituire, licet gl. & Doc. intelligat de cā propria, excepto Pau. qui v̄ tenere id quod dico: intellige in iudicio & extra. [Seu] t̄ ponit ampliatiuē, ut l. si q̄s ita 7 legauerit. ff. de au. & arg. leg. t̄ de dictione, Siue, distinguit uerba sed sensum p̄iungit. si at hic ponat pro eodē p̄stituire & substitue re, tunc ista dictio, Seu, non ponit ampliatiuē, nisi quo ad uerba: quia quo ad sensum nō reperit quod ampliet. q. no. [Substituire] vigore mādati generalis. & sic post lites p̄test. Idē si uellet vigore mandati specialis. & hoc sequit ēt implicat, ut excludat ēt manda tum speciale. ¶ Ex parte j. no. t̄ q̄ religioni astrictus habilitat ad aliquid de licentia abbatis, & q̄ ea circūscripta, esset inhabilis. con cor. l. cum non solū. s̄. necessitate. ff. de bo. q̄ libe. ¶ Sedo no. t̄ q̄ rōne p̄muniois aliquid p̄cedit, q̄ alias denegatur. p̄cor. l. si p̄mu niem. in prin. ff. de excep. rei iudi. Ex parte ij. no. casum in quo procura tor non admittit ēt cum speciali mandato. p̄cor. l. p̄c. s̄. ad crimē. ff. de pub. iudi. Rō impulsua fuit d. Inn. & Hosti. positum in c. cū I. & A. de re iud. Et istud tangit gl. j. hic posita. & ēt Gen. qui tene bant, t̄ q̄ religiosus non poterat esse procurator nisi duobus con currentibus, s̄. licentia abbatis, & utilitate monasterij sui. Rō dubi randi fuit: quia de habentibus symbolū facile sic transitus. l. an inu tilis. s̄. acceptum. ff. de accep. & cle. non pōt. s̄. eo. ti. Hinc est q̄ ali quid p̄cedit inter hoies eiusdē collegij uel p̄fessionis, q̄ nō cōcederet inter extraneos. Primū patet in c. quia pp. de cle. & l. j. C. de iurisd. om. iu. Secundū patet in cle. cū rōnem. s̄. de ele. & istud sentit gl. ij. hic posita. Vñ videbat, q̄ religiosus poterat esse procu rator pro conreligioso, quia sunt eiusdē collegij, monasterij, seu p̄fessionis. Cōtra tñ hic statuit. Rō decidendi est: t̄ quia religio sus non hēt uelle uel nolle sine licentia sui superioris. t̄ Et dēt esse solus & tristis in claustro. ut l. decernimus. C. de episc. & cle. & iō non dēt se intrromittere de hōi officio procuratoris, per q̄ de mīaret a claustro. pro quo. c. religiosus. de test. & c. religiosi. de le 15 pul. t̄ Et idē de arbitro. s̄. sequit. uer. sed quid de simplici. Et uide 16 q̄ no. Guil. in cle. & si principalis. s̄. de rescrip. t̄ Non ob. s̄ria: quā locū habent in his q̄ p̄ntent ad utilitatem monasterij eorū, sicut 17 est electio, & similia: non at circa alia. Pręterea & l. si. palle. t̄ locū hēt in collegijs secularib. quorum p̄sonæ singulares hēt uelle & nolle, vñ secus hic: ergo approbat opi. Inn. & gñalius q̄ dicant, q̄

solum hic p̄siderat, habuit, uel non licentiā sui abbatis. Collige ex ista cle. primō, q̄ religiosus non pōt esse procurator: t̄ Sed p̄ pla tus loci religiosi religiosus est: ergo s̄m hoc non pōt esse procura tor. Contrarium est uerum, t̄ quia laqueus p̄ritus est obedientiæ, & incipit h̄re uelle & nolle: vñ procurator pōt p̄stitui. p̄ quo tex. 20 in c. fopite. de cens. t̄ Cessat em̄ rō finalis dicti igit & dictū locū non hēt. l. q̄ dictū. ff. de pac. Gl. j. soluit p̄rium, dū dicit, q̄ religio sus claustralis non pōt esse procurator, p̄latus uero religiosus sic, ut hic. Idē d̄ de religioso deputato, ut no. in d. c. f. de testa. lib. vj. hoc tñ intelligo, q̄ p̄latus religiosus pōt esse procurator pro p̄reli giosis suis, & forsan alterius monasterij & ordinis: t̄ pro extraneis uero. s̄. secularibus, non possit rōne honestatis, & quia dēt esse in tentus circa regimen & curā sibi subditorū. ar. l. f. C. de accessio. c. p̄cor. ibi no. Et istud satis v̄ uelle. c. fopite. & melius. c. puenit. 22 86. di. Collige s̄o, t̄ q̄ religiosus claustralis pōt esse p̄curator de licentia sui superioris, & istud colligit p̄ arg. a p̄rio sensu. s̄. h̄e cle. in s̄ro. s̄. c. ti. & intellige superiorē siue sit prior, uel abbas, uel ep̄s tñ abbatis & ep̄i licentia monachis tractat secularia s̄m Pau. 86. di. peruenit. Sed p̄ quia ēt requirit q̄ substituit utilitas monasterij, v̄ ista cā pertractaret in qua religiosus p̄stituit procurator: ut c. mo nachi. ij. r. 6. q. j. Sol. gl. ij. hic posita fateē p̄rium, & sic est subaudiendā ista cle. ut intelligat ista p̄ illud. c. ad idem. c. ij. de postul. hoc ēt uoluit Inn. & Hosti. in d. c. cum I. & A. & hic Pau. Gen. p̄ ea quæ no. Inn. in d. c. cum I. & A. dū dicit de patrono laico, cuius pōt esse procurator religiosus. Tu tñ dicere potes t̄ cum Gen. quia si licē tia abbatis dat ei uelle, cura hoc cessat rō prohibitionis. vñ cessat prohibitio q̄ q̄ non substituit utilitas monasterij, nisi dicas, q̄ superio ri non est data p̄tās absolute imp̄tendi licentiā hōi, sed solū qñ 23 vertit utilitas monasterij. Sed istud nō placet, t̄ iō puto, q̄ sicut religiosus claustralis pōt assumere onus officij executiois ultime uoluntatis de licentia superioris, q̄ nō uersēt in hoc utilitas sui monasterij. ut no. in c. religiosus. sic & in officio procuratiois di cendū est, maxime quia ista clem. solū de licentia superioris & in d̄stinēte dicit. Guil. hic dicit, q̄ ista licentia dēt dari p̄ monacho ēt alterius monasterij, nō tñ religiois: alias secus. ar. cle. j. s̄. de ele. Sed non placet, ex quo requirit licentia sui superioris. & idē teneri hic Genze. Nec ob. cle. cū rōni. quia ibi loquit in alio casu valde diuerso, in quo p̄siderat disparitas religiois: hic non. & sic nō dēt attendi, an sit utilitas monasterij sui. Item p̄ de l. filiusfam. s̄. mili: 24 tis. ff. e. t̄ ubi miles pōt esse procurator pro cā sui numeri, hoc est corporis, uel collegij sui: & sic sine licentia sui superioris. sic igit 25 in monacho uel in religioso, t̄ qui est miles cęlestis militiae, ut ibi 26 no. t̄ Dicendū est, q̄ possit esse procurator pro cā sui monasterij & sine licentia sui superioris. gl. ista remittit ad no. in d. c. mona chi. Gl. ibi dicit s̄m Laur. q̄ aliud est in milite seculari, qui pōt ca uere de rato, & de iudicio soluēdo: secus at in religioso claustra li. Subdit tñ ibi gl. q̄ si de facto fuit admittus religiosus, & utiliter gessit, & monasterij ratū habuit, q̄ ualeret acitū cum eo. arg. l. cum eo minus. C. de proc. & sic. rō: quia non erat hic in religio sus alius defectus q̄ non p̄sensu p̄ licentiā non p̄stitam: & iō rati habitio sufficit. l. licet. ff. de iud. cum si. Item oppo. C. de episc. & cle. de Aut. eā q̄ fit cū monacho. ubi nō pōt esse monachus, sed ab bas pro eo, uel syndicus. Sol. quia ibi erat cā monasterij, licet h̄ret ortum ex facto illius monachi: secus qñ cā non est monasterij: sed illud de iure ciuili, q̄ non est in hoc approbatū a iure canonico. Collige tertio: q̄ adeo licentia superioris est necessaria religioso claustrali, ut q̄ q̄ admittat de facto ad officium procuratiois, agen do sine licentia superioris, & q̄ q̄ litē fuerit p̄testatus quādocunq; poterit opponi hōi exceptio. Rō: quia inhabilis est p̄ uolunta ris defectum, cum sit claustralis. Sed p̄; q̄a: hōi exceptio procu ratoria (uidelicet, Tu non potes esse p̄curator,) est dilatoria, & iō non pōt opponi post lit. p̄test. ut d. s̄. multis. & l. & iō. ff. de ope. no. num. & habet in c. in n̄a. & ibi not. s̄. c. ergo nec ista p̄ religio sus. t̄ Gl. soluit, q̄ licet aliqui uoluerint dicere idem in religioso q̄ in milite: tñ diuersum est. & remittit ad no. p̄ ipsum glossatorē in d. c. in n̄a. quia in religioso est perēptoria, non simp̄t procura toria. Idem hic Gen. Tñ scias, q̄ pōt dici religiosum hoc casu nō esse procuratorem, licet fuerit p̄stitutus p̄curator: & sic idē in eo, q̄ in eo qui caret mandato, in quo est exceptio plusquā p̄repto ria. ut l. licet. C. eo. t̄ Sed credo q̄ gl. bene dicat, dū tñ aduersarius qui cū eo processit, litē p̄stado. hoc ignorabat: at̄ forsan secus, ita q̄ ad aduersariū infantiā nō dēret repelli. iudex tñ ex suo offi cio possit (vt credo) vlrā nō p̄cedere, facta sibi de hoc fide: q̄ a interest sua ut p̄cessus eius nō ruat. ar. eor. q̄ dicimus de snia inter locuto.

locuto. l. q̄ iussit. ff. de re iud. Et sic habes hic duas d̄rias inter mili tē secularē, & religiosum. primam uidisti in p̄cedenti p̄fione. s̄m habes in ista. q̄ no. Collige quarto, t̄ q̄ religiosus claustralis pōt sine licentia abbatis esse p̄curator p̄ consorte suo litis. Sed p̄: quia subest rō huius cle. cū careat uelle, & sic p̄. l. q̄ dictū. ff. de pac. Sol. rōne cōiōis aliq̄ p̄cedunt, q̄ at̄ nō committerent. vt l. si cōem. in prin. ff. quemad. serui. amitt. Et ad formā dic, q̄ cētē q̄ quasi interue nire in cā propria, dū p̄ sorte interuenit, maxime post lit. p̄te. ut l. j. & ij. C. de p̄for. ciu. li. de quo dic, vt in c. M. de p̄sti. & in c. dilecti 30 de dolo & p̄tu. & in gl. j. cuiuslibet ex dictis. c. t̄nā in cā p̄pria p̄nt religiosi adesse iudicio sine licētia abbatis, & in illis pōt p̄stituire 31 procuratorē quem uolunt, ēt sui monasterij. vt d. c. cū I. & A. t̄ An aut in re cōi uerbis & re, uel uerbis tñ uiuis, admittat p̄ alio: Dic, vt hic distinguit. Guil. quia inuitō altero nō pōt, ut no. in l. ij. C. de confor. eiusdē li. & l. si petit. ff. de iudi. Itē in re indiuisibili fit ad agendū & defendendū. l. loci corpus. s̄. si fundus. si ferui. ven. ff. de iudi. in re diuisibili fit ad defendendū, ad agendum si sit lit. p̄test. nō ante. ut d. l. ij. & c. Collige quinto, q̄ religiosus claustralis nō pōt p̄curatorē p̄stituire sine licentia sui superioris. Sed p̄: quia si pōt per se litigare, ergo p̄ alium. l. ita aut. s̄. gessisse. ff. ad adm. ty. imō, & ei potius expediat litigare per aliū, ne dēret a claustro. c. unico 32 de syndico. Sol. glo. j. t̄ q̄ p̄rium locū habet in casibus in quibus religiosus pōt litigare sine licentia sui superioris, qui sunt tres nu mero, vt eos specificat idē. & in casu in quo litigat de licentia sui abbatis. nam & licentiā tunc habuisse v̄, & tunc ēt p̄curatorē cō stituēdi. aliās sicut nō pōt litigare sine licētia superioris, sic in illis casibus nō poterit procuratorē p̄stituire: quia q̄ nō pōt p̄ se, nec per alium. de quo dic, vt l. ij. in prin. ff. de adm. re. ad ciui. peri. & 33 ibi not. & l. Labeo. ff. de usuca. Guil. t̄ dicit & Gen. q̄ licentia non expectatur, si haberi non pōt. vt c. cū dilecti. in principio. de p̄sue. Vel nō defacili. c. olim. de accusa. Itē dicit, q̄ licet monachus nō sit d̄ns, p̄stituit procuratorē: quia ad hoc est habilitatus & emancipatus, & quasi loco d̄ni h̄r. c. ij. de dona. facit. l. si longius. s̄. si filius. ff. de iudi. s̄m Gen. Aduerte tñ quia licet istud sit uerum in se, tñ nō adaptatur, huic textui, qui solū loqui v̄ de religioso nō procura tore. Nō. n. est dubium, q̄ ubi pōt noie suo aliquam cām ducere, quin & in illa noie suo possit procuratorē p̄stituire. Idem v̄ uelle hic Pau. & si noie suo non pōt, sic nec per alium quem procurato rem p̄stitueret, per d. l. Labeo. cū sumi. de quo dic ut c. ex parte. de 34 accusa. Collige sextō, t̄ q̄ religiosus claustralis procurator p̄stitui tus nō pōt alium procuratorē p̄stituire: quia sicut procurator nō pōt offi cii procuratoris suscipere, quo ad alia capita, ita nec quo ad sub stituendū, sed quo ad substitutionis eaput. Sed p̄: in substitutione, seu in substituto non uersatur factum substituentis, sed solum 35 d̄ni, cuius nomine substitutio fit: t̄ quia procurator uelut pica & organum, uel nuntius d̄ni substitutionem facere v̄. ar. l. multū. & qd̄ ibi no. C. si q̄s al. uel sibi. & rō prohibitiua habet locū qñ per se uellet religiosus exercere officium procuratoris, quæ non habet locū, qñ uult p̄ alium quem substituit exercere. ar. C. de ep̄i. & cle. 36 aut. sed iudex. c. mulieres. de iudi. li. vj. Gl. vij. sol. t̄ q̄ imō in substi tuendo uersat factum & uoluntas procuratoris, & cum religiosus talis careat uelle, non pōt hunc actum exercere. Nec ob. l. multū, quia nuntius p̄cipit oia in persona d̄ni ac procuratoris: substituens concipit uerba in persona sua, licet noie d̄ni p̄stituetis: vñ secus. l. qui aut. s̄. fin. & l. licet. ff. de p̄sti. pecun. Attende tñ, quia iste solus actus substitutionis pōt expediri vñico momēto, & sic v̄ q̄ p̄ isto modico, quia non oportet eum exire claustrū, quinimo nec im pediri in aliquo, dēt reputari ualere debere hōi substitutio qua si nō sit de ita modico curandū. ut l. scio. ff. de in inte. resti. Sed dic, q̄ quia iste est actus forensis a claustro, & initium preberetur de uiationi, & in consequentiā pōt deduci: fuit rationabiliter hic sta turum. arg. d. l. decernimus. C. de episc. & cle. & quia in tantillo ēt carent uelle. Vel dic, q̄ si constituit ut substituat certā p̄sonam no minatam, forsan ualeat: secus si incertā, quia in hoc oportet eū ua gari, & deliberare de bono, & non potest conueniri si male ageret actione mandati, licet sit qd̄ imputetur constituto. qui talem eli 37 git. Tñ gl. pe. hic tenet contrarium. Collige septimo, t̄ q̄ religio sus claustralis, etiam cū mandato speciali, v̄ substitutus per con stituentem. l. institutio talis. de condi. insti. cum si. Sol. hic in sub stituente penitus inhabili: ibi in eo, qui non erat penitus inhabilis. Et ideo gl. vltima distinguit, & refert q̄nōm, an procurator in ha bilis polsit constitui, vt habilitet, constituet & c. de qua in l. q̄ q̄ 38 C. e. per Cy. & hic Gen. t̄ Item ad. q. an p̄curator excōicatus pos sit substituire. de qua in c. post celsionem. de probatio. per Ioan.

- 39 An. Hodie practicaui, t̄ q̄ minor. xxv. an. qui non potest esse p̄cu rator, nec procuratorem pōt constituere. ut l. si minor. ff. c. potest constituere non procuratorē, sed nuntium ad petendum, p̄ eo si bi prouideri de curatore, & q̄ certam personā nominet: quia no minatus v̄ per adultum. secus forsan si data esset potestas sibi no minandi quē uellet. sed non curo: quia ubiq; iudex dare debet ido neum. per l. de creationibus. C. de ep̄i. audi. facit. c. j. de procu. lib.
- 40 vj. Nota s̄m Pau. t̄ q̄ monachus non pōt agere sine mandato p̄ coniuicta persona: t̄ quia solum hēt cognationē cęlestis. Nec mirū: quia ēt cum mandato non pōt sine licentia abbatis, ut hic. Nor. ēt
- 41 Pau. q̄ t̄ religiosus habens licentiā, vt sit procurator, v̄ habuisse ēt vt substituat in iudicio post lit. p̄test. & ad negotia quādocūq;
- 42 arg. l. ad rem mobilem. ff. eodem. Nota secundum Lapum, t̄ p̄ ex communicatus potest constituere excumunicatū in procura rem ad petēdum ab̄olutionem, maxime si ambo sunt per eadem cā excommunicati, & utriq̄e uult absolui. In glo. j. ibi: profectum. idē Spec. ti. de actore. s̄. j. ver. sed nunquid abbas. & uer. monachus ad fi. ¶ In glo. ij. in finc. & c. si quis iustus. s̄. in. eo. titu. lib. vj. ¶ In glo. iij. in fine. t̄ quia monachus, sicut seruus, causam propriam tractare non potest regulariter in iudicio. c. ij. de postu. l. nō idcir 43 co. s̄. cum postea. ff. de iudi. t̄ secus in milite. l. qui stipendia. C. e. secundum Iaco. de Are. & Ioan. hic & Pau. ¶ In glo. si. circa me dium, ibi: iudex & ff. de testa. l. qui in p̄tate: t̄ ubi pater non potest mandare filio impuberi, q̄ testetur, licet possit testari pro alio. Io. in fi. scilicet, q̄ non teneat. ar. huius cle. sed s̄m opi. Inn. qui tenet,
- 47 t̄ q̄ procurator excōicatus debet eligi ope exceptionis: ualeat sub stituito facta alteri ante exceptionem m̄ oppositam per decre. pia. & maxime si post substitutionem & assumptionem officij factam per substitutum fuisse excommunicatus substituens, secundū Io.
- 1 ¶ Procuratio extinguitur morte vicarij perpetui constituentis.
- 2 Prælati an possit constituere nomine ecclesie & pro iuribus illius procuratorem.
- 3 Mors est duplex, alia ciuili, alia naturalis.
- 4 Mors ciuili cōstat ex dispositioe, translatione, priuatiōe, et cessioe.
- 5 Mortuus dicitur quo ad beneficium qui priuatus est illo, qui illi re muntiauit, qui ab illo se transtulit.
- 6 Etiam, dictio est implicatiua.
- 7 Procurator per liti contestationem efficitur dominus instantie, ex tinguitur tamen morte constituentis.
- 8 Procurator ex potestate iuris moritur in beneficalibus per mor tem constituentis.
- 9 Beneficiatus an possit pro iuribus beneficij experiri per se & per alium procuratorem.
- 10 Genitius an importet semper dominium.
- 11 Morte mandantis re integra, extinguitur mandatum in sp̄ualibus.
- 12 Procuratoris quare extinguitur officium in beneficalib. per mor tem constituentis.
- 13 Mors omnia soluit.
- 14 Successor non datur in beneficalibus.
- 15 Successor in tēporalib. reputatus eadē persona unā cū p̄decessore.
- 16 Successor t̄ tēporalibus an dicat̄ successor uitorū & culpe defuncti.
- 17 Rescriptum Pape contra beneficiatum re non integra, transit ad suc cessorem in dignitate.
- 18 Procurator in beneficalibus ad negotia, an extinguitur morte con stituentis re non integra.
- 19 Procurator priuati ad negotia, an post mortem constituentis possit gerere negotia.
- 20 Negotiorum gestor morte d̄ni an liberetur a negotiorum gestione.
- 21 Socius morte socij an liberetur ab administratione incepta vel inci pienda.
- 22 Procuratoris officium quo ad negotia etiam incepta in beneficali bus extinguitur morte constituentis.
- 23 Procurator in beneficalibus si incipit metere, an teneatur persicere morte constituentis.
- 24 Procurator beneficiati constitutus ad iudicia an possit mortuo con stituente incipere litigare.
- 25 Institor p̄apostus a tutore, an obliget pupillum post mortem tu toris.
- 26 Pupillus est res animata.
- 27 Procurator constitutus a tutore, censetur constitutus a pupillo.
- 28 Procurator constitutus in beneficalibus a beneficiato, non censetur constitutus a beneficio, sed a beneficiato.
- 29 Beneficium uacat per mortem beneficiati.

- 30 Pupillus non vacat per mortem tutoris.
- 31 Procurator privati post mortem constituentis, an possit de nouo inchoare iudicium.
- 32 Procurator beneficiati constitutus ad iudicia an expiret etiam post litem contestatam per mortem beneficiati, etiam super re incepta viuente illo constituyente.
- 33 Procurator beneficiati etiam post litem contestatam expirat morte constituentis etiam sede vacante.
- 34 Procurator rei per litem contestationem ita efficitur dominus litis, si cut & procurator actoris.
- 35 Procurator beneficiati rei extinguitur morte constituentis etiam re non integra.
- 36 Resoluto iure datoris, resolutum censetur ius acceptoris.
- 37 Procurator beneficiati in bonis communibus cum capitulo, an expi- ret morte constituentis.
- 38 Vicarij officium extinguitur morte prelato.
- 39 Vicarij officium excommunicatione constituentis suspenditur.
- 40 Compromissum factum per prelatum extinguitur morte illius.
- 41 Compromissum non transit ad heredem.
- 42 Procurator vel syndicus collegij, an possit se intrromittere mortuo constituyente.
- 43 Mandatum Principis an expiret morte mandatis.
- 44 Procurator beneficiati constitutus etiam de consensu capituli, an ex- tinguatur morte constituentis.
- 45 Procurator an extinguatur morte prelato, licet nomine dignitatis fuerit constitutus.

PROCVRATOREM. In pcc. cle. dicit autor qm procurator constitutus no admittit pp defectu autorita- tis, seu inhabilitatis ipsius, procuratoris constituti: hic qm n admittit pp tacita reuocatione madati, uel procurato- ris. vñ subiungit post illa pñter, Diuide in duas par. In prima ponit dictu. In 2a ampliatio dicti. Sed a ibi et. Casus. Procurator a per- sona ecclesiastica p suo bñficio deputatus, tacite reuocat, & re nite gra morte pñtuentis. h. d. Re. d. & sic a psona ecclesiastica, fm gl. & Gen. [Vel alio] pputa uicario ppetuo, q hēt ius in re. vt c. ad hoc. de offi. uicarij. fm Gl. [Pro ecclesia sua] .i. p iure ecclesie sue, fm Gen. fm que vocat sua solu rōne administrationis. Facit q no. ff. de ori. iur. l. ij. in prin. [Vel bñficio] .i. p iure sui bñficij. et si sit leprosarja, vel hospitale, vel xenodochiu, cum sit vbiq; eade rō fm Gen. [Constitutu] sub. ad negotia vel iudicia, fm gl. & legitime fm Gl. [Morte] naturalē, vel ciuile, tñ inducit ex priuatione, celsioe & translatione, tñ cū p talia dicat bñficio mortuus. c. veritate. de dolo. & p. fm Gen. Vide q no. xvj. q. j. c. placuit. ij. & facit. l. e parte. §. infula. ff. de ver. ob. & melius. l. actio. §. publicatione. ff. pro socio. [Reuocari] .i. tacite iuris pñte, fm Gen. [Etia] tñ implicat, vt includat re nō integrā, de integra. em nō sic erat dubitandū, vt l. madatu. C. man. [Ad negotia] extrajudicialia, fm glo. sed fm Gen. et iudicialia. [Cās] s. iudicialis. & dñā inter litē & cās notat gl. in l. cās. C. de trasac. [In qbus] .i. causis fm Gen. [Per ipsum] .i. p procuratorē. [Cōfessata] tñ sic pcuratore dño istatē factō, fm gl. & Gen. Ex parte prima no. t casum in quo madatu tacite reuocat morte madatis. pcor. l. madatu. C. manda. & c. dudū. de pñb. li. 6. ¶ Sed d no. t q bñficiatus pōt experiri p iuribus sui bñficii, siue sit religiosus, siue sit secularis, p se, & p procuratorē. pcor. cle. abba- tes. §. de refr. ¶ Tertio no. t q genitiuus qñq; nō denot dñū. con- cor. l. ij. in prin. cū sua gl. ff. de ori. iuris de quo vide per Bar. ff. de ope. no. nun. sup Rubri. Ex parte 2a no. t q madatu qñq; reuocat morte madatis, et re nō integra. pcor. c. Romanā. ad h. de offi. uicarij. l. 6. & q no. Hosti. in c. qm abbas. de offi. dele. & nouella in c. tua. de offi. uicarij. melius facit. l. ante litē. ff. e. ¶ Sed d nota notabile casum, vbi procurator effectus dñs instatit per litem pñte. tacite reuocat. pcor. c. si que. de procur. l. vj. Ratio impulsua fuit opi. Inn. posita in c. dilecti. de foro ppe. & aliorum, de quibus hic in glo. Prima improbat in ista cle. Rō dubitadi fuit, qa ecclesia nō morit. xii. q. ij. c. liberti. 2. Igit pcurator pro ecclesia pñtutus, nō pōt dici q reuocat p mortē, maxime re nō integra. ar. l. nā & seruus. §. si vnio ff. de neg. gest. quia nō mors bñficiati pñtuentis, cū noie suo non fuerit, sed substantia ecclesie vel beneficii, cuius noie fuit cōsti- tutus, est attēda. ar. l. ita aut. §. gessit. ff. de admini. tu. cū si. & l. q in eo. in prin. de acq. poss. confirmat. per. c. delecti. de fo. cōp. ubi rescriptū apostolicum non reuocat, et re integra, per mortem pre- lati q quem fuit imperatū. & per ista iura hoc ibi tenet Inn. pro gl. iij. hic posita vult. Cōtrariū tñ hic statuit. Rō decidendi est, t q beneficiatus pñtuit procuratorem que vult de quo pñdit, & cuius

hēt notitiā. vñ satis est q duret eius ptās quādiu ipse constituens uiuit. nō igit debet durare post obitū pñtuentis, tū quia eius non 13 interest, t cū mors oīa soluat. nec habet hēdem in eo de quo erat 24 litigiu, nec in eo p quo erat factū procuratoriū: t quia in benefi- cialibus nō est dare successione hēditariam, ut no. Io. Mo. in c. fi hi 3 quos. ut li. p. li. 6. & iustū & equū est, vt successor in bñficio constituat que uelit procuratorem, notū de quo pñdit, iuxta uo tū suū: & istud uoluit hic breuiter Pau. dū dicit, q ista negotia p- tinēt ad successore, nō iure defuncti, & aliud est in hērede defun- 15 cti, q repräsentat personā defuncti, t & iuris fictione censet ca- 16 dē persona cū defuncto. vt in Aut. de iureiur. a mo. pñsti. §. j. t & est successor vitorū & culpā defuncti. l. ij. C. de fruc. & li. expen- sis. sic et hēreditas iacens repräsentat psonam defuncti, vt l. mor- tuo. ff. de fideiul. nō sic in bñficio vacate per. c. si. ne. fe. va. Nō ob- 31 riu, quia licet ecclesia cuius nomine fit constitutio, pcuratorij nō moriat, tñ pñtuentis rōne iuris & administrationis sibi com- petentis, vt hoc respectu hē loco dñi. ut. c. ii. de dona. Et ideo ipsa pñtutio procuratorij dēt regulari et fm mortē ipsius cōstituentis rōne pñdicta quā habet locum siue moriatur re integra, siue re non integra, ex quo in illa causā non habet hēdem. Nec. ob. di- ctū. c. dilecti. quia loquitur in rescripto de quo deputatur iudex ad uoluntatem concedentis, non aut imperanti, vt l. obseruandum. 17 ff. de iudi. & etiam non faciat iustitiā: t unde nihil deperit succes- sori plato, ex quo est successor in eo, super quo fuit rescriptū con- cessum, q rescriptū non expiret morte pdecessoris sui, & et no- cium ipsi imperanti, iterum aliud imperare rescriptū. ar. l. in cre ditore. ff. de euc. Secus aut est in pcuratorio: qa vt dixi constituit ad uoluntatem constituentis: & iustū est, ut successor pñtuentis, q in negotio vel cā successit, et ad uelle suū procuratorem consti- tuat. Alias aut rationes assignat Gen. sed non curo, quia non sunt perfecte. Collige ex hac cle. primō, q procurator constitutus p beneficiatū ad procurandum extra iudicium iura, res, bona, vel ne- gotia alia sui bñficij, vñ constitutus solum ad uitam ipsius consti- tuētis, & iō post mortem constituentis non pōt pñteu dicti pro- curatorij nullatenus se intrromittere, vt aliqua negotia de nouo exerceat, ita q adueniente tpe colendi pñdiū & serendi, si moriat constituens, non pōt procurator pñdium colere & serere vigore mandati, si aliqua iam facere incepit vigore mandati: t Sed dē madatu Pape, q re integra in extrajudicialibus reuocetur mor- te mandatis, tñ si re nō integra moriat mandans, nō reuocatur mā- datum: immo pcurator pōt vltra procedere, & tenet complere q pparauit, quia p imperatorē efficitur res nō integra, vt Insti. mā. §. item si adhuc. & ibi no. vnde si procurator aliqua facere incepit pñteu procuracionis, non est re integra: igit mortuo ex post mā- dante poterit colere pñdium, & alia facere: & sic facere: & sic in- 19 pisset edificare, vel reparare aliquā domū. So. t pñti locū habet in pcuratore alterius priuati dñi rei suā in q habet hēdem: secus in bñficiato q non hēt hēdem, vt d. dixi. Sed q: quia immo idē est in quocunq; alio et nō beneficiato, vt l. nam & seruus. §. si vnio. ff. de ne. ge. Sol. ibi loquit in negotiorū gestore: hic in pcuratore 20 cū mandato. t Nā ibi negotiorū gestor accesserat q tanq oīa ge- sturus, quādiu uiuebat dñs, tenebat, oīa gerere: et non in choa- ta per eum: sed superuenit morte, tenet oīa pñficere inchoata, nō aut inchoare de nouo, ut d. §. si vnio. Et ideo est in hērede socij. vt l. hāres socij. ff. pro so. Et sic rō: quia p mortem dñi reuocatur onus gestiois, & et societatis. & ideo nec gestor tenetur incho- are noua, nec hāres socij inchoata tenetur pñficere, & hāres socij, & ipse gestor, vt dictis iuribus. sicq; vñ q ubi gestor uel socius in- cepisset colere, & serere pñdium, q tenent & hāres socij & ipse ge- stor post mortem dñi & et socij. Quod secus est in procuratore qui teneret et post mortē & colere & serere, ex quo dictū pñdium erat sub vna procuracione cōprehensum. Conclude ergo distin- guendo, q aut loquimur in negotiorū gestore, vel hērede socij, & talis tenetur inchoata pñficere, nō aut noua inchoare. ut d. §. si vnio. & d. l. hāres socij. Aut loquimur in procuratore: & tū aut quāris de procuratore beneficiati constituto pro iuribus sui be- neficii. & idem, quia non tenetur, nec debet noua inchoare, vt hic. & hoc etiam volebat Innocen. & tangit gloss. 3. hic in fin. licet contra faciat. l. si quis mancipij. §. si impubes. ff. de insti. iuncta. l. is qui in puteum. §. si tutoris. ff. q ui aut clam. Sed dic, vt j. dicam, an nō teneat inchoata pñficere. Dic, vt in seq. cōclusionē. Aut loque- ris de procuratore alterius priuati: tū dēt inchoata pñficere, & no- ua inchoare, q tñ includebant sub sua pcuracione, vt d. §. itē si ad- huc. gl. tñ ibi tenet pñti iura allegata per eū locum habent in negotiorum

in negotiorū gestore, vbi secus. ar. l. tutor. C. de neg. ge. & in hēre- de socij, vbi secus. l. actio. §. morte. ff. pro socio. Pro ista pñtione, ut sit aliud in pcuratore, facit. l. si quis mancipijs. §. si impubes. ff. 22 de insti. ¶ Secundo collige, t q pcurator pñtutus p bñficia- tum ad procurandum iura & alia negotia ex iudicialia dicti bñfi- cii, q nō pōt et negotia p eū inchoata tpe bñficiati pñficere post mortem bñficiati pñtuentis, cum sit post mortē reuocatum mā- datum, et quo ad inchoata. Sed d. §. si vnio. & de d. l. hāres so- cij. & de d. §. item si adhuc. Sol. hic spāle in procuratore bñficia- ti: quia non habet hēdem bñficiatus in hoc ut d. dixi: t ex quo 23 vñ, q talis procurator qui incepit colere pñdium bñficij in uita be- neficiati, non poterit post eius mortem metere, & sic in similib. tē edificationem, uel refectionē inchoatā nō teneat pñficere pro- curator bñficiati eo mortuo. Forsitan secus, vbi nō pñficisset se- re, sed solum incepisset: quia tunc pp pñtentionem uideret q de- beret complere serere & eodē mō si incepisset metere, q post mor- tem bñficiati tenet complere messem illius pñdi. ar. l. cum a dū. ff. de neg. ge. Gen. hic dicit, q cōcepta tenet perficere, si hoc redūdat in fauorem bñficij: at secus. ar. l. q fauore. C. de legi. Attēda: qa nō debet hic pñtus pcuracionis habitus cum pñtuyente claudica- re, ex quo nō est quid impute pcuratori. Et ideo, ut facilius re- periant procuratores, qui recipiant onus pcuracionis. Forsitan di- cendum est, q non tenent perficere, et si uilitas bñficij subesse, sicut dicimus q bñficia de patronatu laicali non cadunt sub refer- uatis, ne trahant laici a fundatione, vt no. per doc. in c. 2. de pñ. li. 24 6. ¶ Tertio collige t q procurator bñficiati pñtutus ad iudicia lia pro iuribus & causis & c. ipsius bñficij et mouendis: non pote- rit mortuo bñficio litigare de nouo pro aliquo iure bñficij sed p procurator, ex quo assumpsit onus mandati, & iā cepit procurare in cā aliqua, litigando res effecta fuit non integra: igit non reuo- cat mandatu p mortem pñtuentis, vt d. §. itē si adhuc. melius fa- 25 cit. l. si quis mancipijs. §. impubes. ff. de insti. t vbi pñs cum insti- tute pposito per tutorem, obligat pupillum, et si qhat post mor- tem tutoris scierit. & tñ tutor licet non sit dñs nec bñficiatus, tñ est uicedñs sicut bñficiatus, ut l. is qui in puteum. §. si tutoris infir- ff. q ui aut clā. Sol. hoc spāle in procuratore bñficiati rōne quā di- xi. Nec ob. d. §. si impubes. quia licet tutor habeatur uice dñi, tñ non habet tantam pñtem quantam bñficiatus, ut probat ex ista cle. & ex l. neg; tutores. C. e. simul pcondatis. & Inn. in c. cum cām de iu. cal. & sic plene p Gen. facit. l. j. C. de bo. ma. & dixi in cle. j. §. eo. Et si dicas, Ergo multominus debet curare ptās data p tutore, q p bñficiatum, & tñ plus durat: quia post mortē tutoris, hic nō durat post mortem beneficiati pñtuentis. Nā sicut ibi remanet pupillus ad quem pñtet cōmodum & incōmodum, ita & hic ipm bñficiatum: vñ utrobq; debet esse idem iudicium. ar. l. a. Tit. ff. de 26 uerb. obl. Sol. t aliud in infirmitate pposito a tutore, qui solū noie- tutori pponit, ut l. cuicumq; in ff. de insti. & ideo vñ ab ipso pu- 27 pillo, t cum sit res aiata, autoritate legis ppositus: t at hic pro- 28 rator pñtuit a bñficiato et noie ipsius bñficiati, & eum et tangit in aliquo cōmodum & incōmodum cāq, saltē eo uiuente. Et ideo non sic vñ pñtutus ab ipso bñficio q est quid inanimatum. vñ re- 29 uocat per mortem bñficiati reuocantis. Idē hic tenet Gen. t Præ- 30 terea pati bñficiatum uacationem p mortem bñficiati: t nō sic pu- pillus per mortē tutoris. quare secus. Sunt ergo tres dñā. Primō, quia solū tutor pñtuit procuratorem noie officij: platus et noie suo. Secundo, quia per mortē tutoris nō uacat dñs, cū superest pu- pillus: sed p mortem bñficiati uacat bñficiatum. Tertio, quia bñfi- 31 cium est res inanimata: pupillus uerō est aiata: vñ secus. t Tñ non uideo, q procurator et priuati pñtutus in causis motis & mouē- dis, possit mortuo mandante nouā cām inchoare uigore madati. ar. d. l. nam & seruus. §. si vnio. sed loquit in negotiorū gestore, vt d. dixi: tñ ex quo mandatum fuit vñ, vt q pōt procurator et no- uam cām inchoare, per ea q no. Pe. & Cy. in l. mandatum. C. mad. & per ista vñ q multomagis debent procedere in cā iā mota per defunctum, in qua ipse procurator nondū ad aliquid processerat. ex quo erat mandatum vñ. Tñ dic, q §. si impubes. loquit in exi- dicialibus. & vbi mandatum est vñ: hic in iudicialibus. ¶ Quarto 32 collige, t q procurator bñficiati pñtutus ad litigandū & c. ut incho- 33 auerat eo uiuente, et si eo uiuente fuisset litē pñtatas. Sed d: p li- tis cont. fuit procurator effectus dñs instatit. c. j. de proc. lib. 6. eū si. Igit eius ptās nō expirat p mortē pñtuentis, tū quia ad istā cām res nō est integra: quia p solā litem pñte. ceter res esse nō inte- gra quo ad iudicialia, ut l. an litem. ff. e. tū et, quia est dñs instatit

effectus, & sic non pōt inuitus reuocari: nisi ex certis causis, inter- quas nō enumerat mors pñtuentis, ut l. post litem cū se. ff. e. Ad idem facit in sili c. grati. & c. licet. de off. dele. ubi iuris dō demā- ta durat post mortē delegantis re nō integra. l. & quia. ff. de iurif. om. iud. & quia ius dñi qñtū non pōt reuocari a procuratore mor- te pcuratoris eo nō pñtente. l. id q nñm. ff. de re. iur. Ad idē fa- 33 cit. c. j. ne. fe. ua. li. 6. t Sol. quida dñt, Aut loqueris de pcuratore alterius priuati, & habet locū pñti. Aut de procuratore bñficiati. & tunc, Aut uult pcedere prius q fuit prouisum bñficio uacanti de alio ministro uel plato. & idē: qa pōt procedere per iura pñia. Aut uult pcedere tpe uacacionis bñficij: & non pōt, vt hic. Rō: qa qā de va. nihil est. Inn. c. j. & si. ne. fe. ua. & ista fuit opinio Hosti. q reprobat p hunc tex. qui loquit indistincte, & dicit p mortem bñficiati reuocari mandatu, non aut dicit suspendi. vñ non pōt re- uiuiscere. l. qui res. §. area. ff. de sol. Alij dñt, q procurator bñficia ti pñtutus ad agēdū, pōt pcedere mortuo bñficiato, ex quo erat lis pte. eo uiuente. vt in pñtio: pñtutus uerō ad defendendū, non, 34 ut hic: t moti fuerunt forsan quasi rei procurator ad defendendū, non pōt dici effectus dñs p lit. pte. quia quasi illud solū habeat lo- cum in procuratore actoris, non rei. Sed istud est §. l. post lit. cū se. & l. q oīa. in prin. ff. e. t ubi idē est in procuratore rei, qd actoris. Ista opi. reprobatur Hosti. q a defensio denegat procuratori post mortē bñficiati: ergo fortius exercitiū actionis, cū fauorabilior sit defensio, ut l. seruum quoq; §. publice. ff. c. Tñ non pcludit ista reprehensio: si alia rō & fortior subesse in procuratore actoris, q nō hēt locum in procuratore rei: illa ergo reprehensio locum habet alijs tacentib. Tñ ista opinio secunda non placet, pp gnali- tatem huius cle. Nec ob. q est effectus dñs instatit litis pñte. qa sicut totū ius pñtuentis finit eius morte, nec trāsit ad aliquē suū hēdem qui habeat ab eo cām, ita istud dñm instatit quā sitū: 36 procuratori p litem pte. finit. t quia resolutio iure datoris, resolu- tius acceptoris. ut l. debitor. §. si. ff. de pag. act. cū si. q secus est in alio priuato, qui ad hēredē suū totum ius sibi cōpetens trāsmisit, per d. l. ij. C. de fru. & li. ex. A tñ dicit hic Gui. & Gen. quia est dñm acciditale. Tertia fuit opinio Archi. in c. si duo. e. t. li. 6. ui- delicet q ista cle. locum habeat in cā tangente solum bñficiatum, 37 ut c. pñtutus. ne. fe. ua. t secus si tanget eū & pñtū suū cōiter, uel pñtū principij: quia tunc pōt pcurator per ambos pñti- tutus pcedere mortuo plato. Et ista opi. vñ placere hic gl. cum tex. solum loquat de procuratore plati, vel bñficiati, ad denotā- dum, q cā eum solum tangebatur: tñ ubi cā est cōis, nō pōt negari quin procurator fuerit pñtutus et a plato & pro iure cōiter eum tangente noie eccle. suā, vñ deberet hēre locum ista cle. Et q dñ fe. ua. succedere capitulū in his q sunt iuridōnis, nerum est mini- strando alijs: at ibi tractat de litigio, aut alio negō pertimente ad platum cōiter, non pōt negari quin uacet ecclesia, & sic q careat legitimo defensore. quo ad mensē plati: licet iura sint cōia am- bōbus. & gl. q est in c. ij. de in. inte. resti. quā gl. magna hic alle. pro- fe, facit in pñtio: quia in d. c. ij. pñtentes pñtuit syndicu uacante mo- nasterio: quia tractabatur de cā pertinentē principij & pñtū, vt est cā electionis, & talis cā non poterat uentilari tunc de pñsentu abbatis, quia monasteriū uacabat. Non ob. c. unicum. ne. fe. va. li. 6. de ma. & obe. c. j. eo. li. quā ibi in his quā pōt facere capitulum per se mortuo plato: at hic loquimur an procurator possit uigore procuracionis facte per platum pcedere: quia reuocatus mor- te, aut cā tangebatur pñtū principij, uel ambos cōiter, & tunc uacante sede non poterat pcedere in casib. in quibus ua. fe. nō procedit. In alijs uerō causis, & se. ua. & prouiso de alio plato po- terit procurator pcedere uigore dicti procuratorij antiqui. Idē hic Pau. Sed istud est satis absurdū, q platus nouus teneat assenti- re procuracioni p suum antecessorē factā, cū non sit hāres mor- tui, & et q uacante sede possit cām ducere pro plurib. mense uacante, licet cōiter ad eā pertinēt. Idē hic Lopus vñ uelle q opi. gl. & Pau. & alle. no. in c. pñtenti. de testi. in glo. 3. in nouella in 6. Ad pñtia. Nō ob. d. c. graum. & c. licet. & l. quia, quia aliud in de- legato iudice, & aliud in pcuratore pñtuto, ut hic psequit Gen. 38 & uide q no. in l. post litem. & l. se. ff. eo. ¶ Facit hic cle. t q post mortē pñtuentis vicarium, qñcūq; pñtgentē, extinguit ptās ui- 39 carij, ut dicit gl. ult. t vñ secus si pñtuentis nō esset mortuus, sed excōicatus. idem in pñtuyente procuratorem excōicatu, quia nō habet locum ista cle. quia mors extinguit, excōicatio suspendit. Fa- 40 cit q dixi in cle. si religiosus. §. eod. fm opi. Inn. t Facit et q cō- promissum factum per prelatum de rebus sui beneficii, expirat 41 per mortem ipsius, ut dicit gloss. ultima. Ratio: t quia compro- missum

missum non transit ad heredem, ut Larbiter. §. si. ff. de arbi. unde mul...

De restitutione in integrum. Rubrica.

Quia ex facto procuratorum, de quibus supra dixi, potest eccle...

- 1 Prælati nomine ecclesie laico potest petere restitutionem.
2 Lesio est causa restitutionis.
3 Tempus an currat contra ecclesiam, etiam si laicatur.
4 Iudicium rescindens debet inchoari infra quadriennium.
5 Restitutio dat quod abstulit laico.
6 Restitutionem petenti incumbit onus probandi.
7 Restitutio ecclesie potest peti infra quadriennium a tempore lesio...

- 36 Actio data restitutione an dicatur nativa, aut dativa.
37 Restitutio debet intentari infra quadriennium & intra tempus com...

ecclesia. Diuide in partes tres. In prima ponit di...

esse maius, si sit tps ad qd sit restitutio. cor. l. necno. §. si quis sa...

ne de sta. defunc. Aliquando loquimur de tpe qd olim currebat, sed...

fi. C. si a non compe. iudi. Gen. hic idem. ar. l. petenda. palle. in. fi. 39 iuncta. l. ij. §. si. C. de temp. app. Collige scd'o, qd istud quadrienn-

50 d. l. superuacua. cu. gl. & plus, quia oppositu t qd sup utili restituta 51 fiat lit. contest. tpe restitutio. qd est no. Collige tertio, t qd no dat restitutio nisi probata latione. concor. l. na postea. §. si maior. ff. de mino. Est aut probatio debite fienda. qd dic, vt no. p Inn. in c

De iudicijs. Rubrica.

Rubrica de iudicijs potest continuari prout Nouella alibi continetur eodem titulo. Vel dic: quod, quia restitutio in integrum de qua dictum est. s. proxima cle. fieri debet officio iudicis succedente

succedente loco actionis, vt l. qd si minor. §. si. ff. de mino. & c. ij. de offi. iudi. & istud iudicium debet inchoari, & finire. j. quadrienniu vt s. c. proxi. Erat de ipso iudicio uidentium. Sed quia plura sunt iudicia, ideo sumpta occasione tractandi de iudicijs, ponit in plura de iudicijs. Sequitur ergo cle. Dudum.

- 1. Dudum, dictio an importet presens, an antiquum tempus.
2. Citationes dicuntur de processu.
3. Citatio prima inducit liti pendenti.
4. Citatio per proconem si paucis innotescit an operetur effectus clem. j. de iudi.
5. Papa inferiores an possit in citandis personis formam seruare clem. j. de iudi.
6. Papa in casu clem. j. de iud. potest Imperatores, Reges, & episcopos citare forma contenta in illa.
7. Papa an possit conuentus, capitula, collegia citare secundum formam clem. j. de iudicijs.
8. Palatium Papa dicitur ubi tenet consistorium publicum, & processus sunt generales.
9. Bonifacius fuit fisci aduocatus in consistorio Papa tempore Clemens tis Papa. vi.
10. Oratio quae sequitur alternatiua precedentem, debet referri ad utraq.
11. Romana curia potest esse alibi quam ubi est Papa.
12. Romana curia est, ubi est audientia contradictoriarum.
13. Affixio citationis ianuis apertis in casu clem. j. de iudicijs an sufficiat.
14. Affixio citationis est arbitraria in casu clem. j. de iudicijs.
15. Negationes duae aequipollent vni affirmationi.
16. Negatio apposta signo inuicem aequipollet particulari.
17. Rigor est excessus iuris.
18. Is, ea, id, proprie ponitur relatiue.
19. Romana curia est in Papa.
20. Papa est in curia Romana.
21. Canones aliqui non dedignant imitari sanctissimas leges, nec eorum seruo.
22. Papa die feriata potest tantum discernere citationes.
23. Citatio edicti debet prius publicari, & postea affigi.
24. Maior ecclesia quae dicitur.
25. Citatio debet habere certum & competentem terminum, secundum qualitatem personae & distantiam loci.
26. Apprehensio facta citati aliquoties operatur quod vera.
27. Papa statueno scienter s. ius commune, an uideatur derogari illi.
28. Acquisitas an preferatur rigori.
29. Faciens per alium, an per seipsum facere uideatur.
30. Impediens citationem, an habeatur pro citato.
31. Quod non mutatur non prohibetur stare.
32. Absens an possit citari per edictum.
33. Rex Franciae erat inimicus Bonifacii Papae.
34. Bonum non est truffle de sanctis.
35. Liber a dolore optime confortat.
36. Voluntas principis habetur pro lege.
37. Cessante ratione legis, debet cessare & ipsa lex.
38. Princeps an possit legem superioris tollere.
39. Citatio prima an sit actus iudicialis.
40. Citatio perpetuat actum iurisdictionis.
41. Citatio inducit liti pendenti.
42. Citatio interruptit prescriptionem.
43. Citatio est principium iudicij.
44. Citatio legitime facta per edictum in curia, an ardeat citatum extra curiam, ultra duas dietas.
45. Citatio per edictum an ardeat citatum ad omnia quae ardeat si personaliter apprehensus fuisset.
46. Citatus in curia per edictum an efficiatur verus s. ius max i no coparado.
47. Fictio semper praevalet veritati, & tantum operatur in casu ficto, sicut veritas in vero.
48. Citatio per edictum non ardeat citatum ad veram contumaciam nisi exprimat expresse in edicto.
49. Citatio impediendi quibus modis uideatur ne perueniat ad ipsum citatum, ex quibus reuocatur verus contumax.
50. Lex scripta, licet dura, est seruanda.
51. Citatus per edictum in curia in casu in quo non patet tutus accessus ad eius domum, an efficiatur verus contumax, si impedimentum non procedat ex parte illius.
52. Alternatiua debet poni inter diuersa.
53. Punitur quis sine culpa, licet non sine causa.
54. Quod principi placuit, legis habet vigorem.

56 Clemen. j. de iudicijs, loquitur in citatione edictali in curia exequenda, non in loco viciniori.
57 Citatio Papae edictalis in curia exprimens locum non tutum ad citandum aduersarium, an probet sufficienter locum non tutum.
58 Probatio loci non tuti ad citandum partem per edictum in curia, an possit fieri parte non vocata.
59 Citatio antequam debeat fieri per edictum iuxta cle. j. de iudicijs prius debet fieri alia extra curiam, secundum stylum Romanae curiae.
60 Citatio per edicta an possit fieri per inferiores a Papa.
61 Citatio est quadruplex.

VDVM. Diuidit in quatuor partes. In prima constitutio boni viri narrat. In secunda rigor ipsius constitutus recitat. In tertia ipsa s. ius limitat. In quarta, vt per hoc consuetudini Romanae ecclesiae non puidetur, ordinatur. Scda ibi: quia vero. Tertia ibi: nos vero. Quarta ibi: porro. Casus. Citatio in Romana curia p audientiam dictionariarum, vel in palatio Apostolico, & per affixionem literarum ualuis ecclesiae maioris loci illius, et de spali madato, & ex certa scientia Papae facta, ita demum ardeat taliter citatu, ac si personaliter fuisset apprehensus, si eius domiciliu tutu liberu ueni non possit, aut per se uel alium procurasset, vt citatio ad eu venire nequirit. h. d. Dudum] uerbu indifferes ad tps recens vel antiquum. p cor. e. dudum de re. ecc. no alie. & c. dudum. de pb. li. vj. [Constituit] in sua extrauaganti post s. ius. lib. vj. & incipit ab, Rem no nouam, fm gl. & alios. Scribentes. [Vt citationes] qd de processu esse dicunt, vt c. qm s. falsam. de pba. fm. Ge. licet Inn. Host. ibid. dicat, qd sit actus ante iudicialis, vt hic dicit gl. iij. Et attende: qd quia ultra effectus quos operat, ut dicit gl. operat aliu effectum: quia inducit liti pediti, qd p ea certificat citatus super quo uocat, vt c. ij. j. vt li. pen. t Itē Dic citationes factae p scripturam no p psonis uocae, qd illa paucis innotescit, vt Aut. qui semel. C. quo & qd iudex. [Autoritate] aprica] hoc dicit: qd ad nullu aliu spectat p forma q sequit aliu citare, fm Ge. & Guil. [Quibuscuq;] j. et imperialis uel regali, fm gl. & Gen. vel et potesticali dignitate fulgetibus, fm Guil. fm quos her in eos locu hmoi pstitutio [Vnde cuq;] j. et ultra duas uel plures dietas, fm gl. Guil. & Gen. [Personis] j. no dicit collegij, uniuersitatis, aut alijs pudentibus, capitulis, uel corporibus, in quibus forte no hret locu ista cle. cu sit rigorosa, & restringeda, ut in fa parte. n. d. [Processus] fulminatorios snarū excōicationis, anthe matis, & aliarū pgnarū. [Palatio] j. ubi Papa, tenete publicu pstito riu, sunt pcessus gnales. t sicut sepe uidi hie tpe huius dñi nri Clemētis. vj. factū fuisse me pponete, vt aduocato sui fisci j. Bñ. antipapae, & reliquos Bartholomistas [Literarū] p lecturā literarū ip sus citationis, q sit in ipsa audientia diebus certis & horis statutis. [Publice] s. legede, affigede, istud solu refert qd citatio fuit publicē lecta in Papali palatio: qd requirit qd et ipsa citationis lra affigat in ianuis, vt hic d. Hec aut affixio non requirit qd ipsa citationis lra fuit lecta in audientia dictionariarū, ut hic tex. vt uelle. Et sic rō, qd lectura fit in audientia dictionariarū eo tpe quo adest procuratoris copia, no sic sem p est in Papali palatio pcuratoris pntia, tñ puto qd in utroq; casu ipsa affixio requirit: qd quia sequit alternati uā pcedete, & sic ad utroq; refert, alternatiu tñ [Refidit] & sic secus esset, si Papa esset in uno loco, & in alio Romana curia: t qd p t esse, ut cle. ne Romani. de elec. s. t qd tuc p t dicit, qd intelligat de ecclesia maiori, ubi est audientia dictionariarū: qd ibi sem p est curia Romana, ubi est dicta audientia. vt no. i. dic. cle. ne Romani. [Clau sis] h. d. t qd facilius & melius tuc legunt & uident quam si ianue essent aperte, nos tñ practicamus qd affigantur ianuis apertis. 14 [Affigendae] & per certum tps arbitrarū ibidem manende, & remouendae, copia qnq; dimissa. [Deuenissent] hoc est perinde ardeant sic citati, qd non apprehensi, ac si personaliter apprehensi fuissent per nuntium citate, vel per lecturā ipsi citato pntenti & 15 audienti facta. [No nullis] t. i. aliquibus: qd a negatio praeposita 16 signo vti aequipollet particulari negatiue. [Rigorem] t qd est qdā 17 iuris excessus seu austeritas ad terrorem. c. vt pbitentur. l. di. fm Gen. [Peruenire] i. ne citatio eos personaliter apprehendat. [Vel quorum] s. taliter per edictu citatorū. [Domicilia] refert ad mēre priuatas personas. [Vel loca] refertur ad habentes praeminentiam vel dñum in locis tanq dñi uel officiales. [Non possent] s. sine incommodo uel periculo graui bonorū, uel psonae. ar. l. nepos. Proculo. ff. de verb. sign. [Tute] refertur ad impedimentum psonae. [Liberē ue adiri] refert ad impedimentum circa bona. Vel tute ad impedimentu captionis psonae [Porro] c. i. fautoritati uel pntati fm Guil. Vel dic ei. negotio, uel exercitio, & p qd no ē iunctio sed rel-

18 sed relatum f. & proprie stat. [Citationes] scilicet per edicta ubi alibi in Romana curia exequenda. [Solemibus] credo quod loquat de alijs diebus solemnibus q. d. dixerit: quia s. locutus est de citatione prima, q. fit p. Papam uel mandato Papae specialis, & ex certa scientia, solum exequenda in curia: hic de ea q. fit mandato Papae exequenda extra curiam, uel in curia post citationem tñ alibi prius executam. Vel dic, q. loquitur de citatione q. fit p. Papam: quia hic dicitur de Romana Ecclesia. & sic de Papa quae est in eo: f. & ipse in ea, ut not. Inn. in c. edoceri. de rescr. sed alio casu quam in precedenti. [Facere] p. se, vel p. alium. [Moderationem] iattede, quia nō dicitur declaracionem. Ex parte prima nota, q. iura canonica nō dedignantur imitari sacras leges, dū dicitur de albo praeoris: sicut ecōtra alibi dicitur imperator non dedignat sacros canones imitari, in Aut. de ecclesia. titu. in principio colla. ix. & not. in l. prima. C. de summa Trinitate. ¶ Secundo nota, q. Papa facit processum p. seipsum. concordat. c. excommunicamus. de haere. ¶ Tercio nota, q. Papa diebus feriatis citationes decernit, & sic citatio facta die feriato valet. concordat. l. fin. C. de fur. sed hoc speciale in Papa q. est s. ius. de concess. preb. c. proposuit. ¶ Quarto nota, q. formam executionis citationis, q. fit p. edictum, quia debet prius publicari & secundum publicationem affigi. cōcordat. Aut. qui semel. C. quomo do & qñ iudex. ¶ Quinto nota, q. aplice maioris ecclesie intel ligitur ecclesia maior, s. loci ubi verba proferuntur. cōcordat. cle. prima. f. de snia excommunicationis. & q. ibi not. & facit. c. j. de p. scrip. Intelligitur autem Gen. qñ ibi est concursus populi. alijs in ec. clesia loci iudicini reputata maiori. tñ est q. istum text. & ita pra. ticamus in castro Dispeluga diocesis Garetan. in p. ocessibus fa ctis q. duos antecardinales per dominum nostrum. Papam me pro ponente ibidem. ¶ Sexto nota, q. in citatione debet apponi ter minus competens s. m. qualitate personae, distantiam loci, & tps p. gruentiam. alijs licite pōt appellari, ut c. primo de dilatio. ¶ Sep timo nota, q. casum in quo tñ valet apprehensio facta citati, quā rum vera apprehensio. concordat. l. j. in principio. C. de rei uxori. ¶ Octavo nota, q. vbi Papa facit aliquid q. ius commune ex certa scientia, vñ per hoc derogare iuri communi. cōcor. l. qñ rum. ff. de re iudi. facit ad materiam. c. j. de consti. l. vj. ¶ Ex parte 18 secunda nota, q. q. equitas praefertur rigori. cōcor. l. placuit. C. de iudicijs. ¶ Secundo nota, q. qui per alium facit: per seipsum fa cere vñ. concordat. l. ita aut. §. gelsisse. de administra. tu. ¶ Tertio no ta, q. p. impediens ne possit per citationem personaliter apprehendi, hñ pro apprehensio. cōcor. l. in executionem. §. ff. de ver. ob. 31 ligatio. Ex parte tertia nota, q. nō prohibetur stare id q. nō mutatur. cōcor. l. iubemus. in fin. C. de testa. & l. summus. eodē. titu. ¶ 32 Secundo nota, q. p. absens pōt citari qñque per edictum. cōcor. l. peremptorium. & l. post edictum. ff. de iudicijs. ¶ 33 Rō impulsiva 33 p. lōnis Bonifacianae fuit malitia tps, quae tunc erat q. eum pro. 34 pter inimicos suos: ut dicit Gen. & erat rex Francie, per quē fuit grauat, & ipse ab eo maledictus: & eius maledictio duravit usq. 35 ad tempora huius regis moderni hic ventilati. j. octo dies. ¶ Vnde non est bonum trahari de Sanctis, ut dicit proverbum Italicū. Eodem mō rō impulsiva huius p. lōnis, fuit nimis rigor a p. lōni 36 bus dñi Boni. Sed attende: q. quia optime confortat liber a dolo re: sic iste dñs Clemens auctor huius p. lōnis: quia erat liber a dolo re Bonifacij, reputabat rigorem nimium, vbi non erat condigna, imō modica castigatio: peius indubie statuisset q. Bonifacius, si tñ 37 ta ignominia afflictus fuisset. Rō dubitandi fuit huius cle. q. quia le. gis habet uigorem voluntas Principis, maxime ex certa scientia procedens. ut l. j. ff. de consti. prin. & s. ius est. c. proposuit. de con. cef. preb. Contra tñ hic statuitur. Sed ratio dubitandi constitutio nis Bonifa. fuit, quia absolum est ut absens a curia carens procu ratore, amico, vel aliter ignorans arctetur per hanc citationem: & etiam, quia referenti non tenetur credere. argu. l. j. §. dolum. ff. de 38 eo, per quem fac. erit. ¶ Ratio decidendi, fuit, quia cessante cau sa cōstitutionis, debuit cessare ipsa cōstitutio. vel l. adigere. §. quā uis. ff. de iure iur. sed malitia temporis, q. erat tpe Bonifacij cessa vit: igitur & cessare debet ipsius constitutio. Nam absurdum est & c. ut dixi supra. Tamen aduerte, quia si hodie (quod absit) tanta uel maior malitia cōtingeret, adhuc haberet locum ista cle. ita quod non uideretur processisse ex bono zelo, ex quo non diffinixit saltem 39 malitiam temporis, a non malitia. Non ob. alle. in cōtrarium, q. a Princeps successior pōt legem superioris tollere prout, & qñ sibi placeat, ut c. j. de p. sibi. lib. vj. Collige ex f. a parte, q. citatio prima edi ctalis est pars iudicij seu processus iudicialis: Probatur, quia ista cle. quae solum loquitur de ista citatione, ponitur in ti. de iudicijs. Sed

q. quia imō est principium p. q. peruenitur ad iudicium. Insti. de pe. re. litig. §. ff. & no. ff. de in ius uo. super rubrica. Solu. Inn. dicit & Hosti. q. est actus ante iudicium, & sic s. m. eos, male hic sitatur hae cle. ut no. in c. qm̄ q. falsam. de proba. Tñ tex. ille si non corrū. 40 patur, probat contrariū. ¶ Quare dic, q. est actus iudicialis, p. 41 ut per eam perpetuatur iurisdicctio, prout per eam peruenitur & fundatur seu firmatur iurisdicctio. & hoc tenet hic gl. tertia. Idem 42 hic Gen. f. Adde & quia per eam fit litis pendentiae introductio, 43 ut in cle. i. j. ut l. pen. f. & p. scriptionis interruptio. ut l. sicut. C. de praescrip. xxx. an. & l. fi. C. de au. & tñ proprie sumendo nō est actus iudicialis: prout iudicium consistit ex tribus male hic gl. tertia. Idem 44 ante primam citationem executam nō est dare reū, attēto q. ad huc pōt declinare forū, imō quia nondū fuit iudicio. Et id dicebat dñs meus, q. iudicium incipit a citatione uelut in suo preparato 45 riō, & a litis contest. uelut a sua substantia. ut in Aut. de litigio. §. si verō initū. colla. viij. Collige f. d. q. citatio facta legitime p. edi ctū in curia, arctat citatū existētē extra curiā, quātūcūq. remotē. Sed q. quia citatio edictalis, uel alia dēt fieri ad domū citati, ubi ap prehendi nō pōt personaliter. ut l. iij. §. toties. ff. de dam. infec. l. j. §. j. ff. de libe. agno. c. fi. de eo qui mit. in poss. c. cam. de dolo & cō. tu. c. si. Sol. s. m. consti. Bonifa. dic q. hoc erat speciale, & hoc p. p. malitiā tps tunc uigentis: & ipse quia tunc uicarius Christi hoc statuere potuit: & sic infer q. nō dū j. duas dietas, imō ēt ulterio res dietas existētē arctat tāt citatū, & hoc uoluit gl. vidē Gen. idē 46 gl. xj. Collige tertiō, q. p. huiusmodi citatio facta p. edictū arctat citatū ad oia ad q. arctatus fuisset p. sionaliter fuisset appren. sus si est contumax, est uerus contumax. ut l. & post edictum. §. fi. 47 ff. de iudi. & no. in l. creditor. §. iustus. ff. de app. f. sed citatus: p. edi ctū nō pōt esse uerus contumax, ex quo non fuit apprehensus: & possibile est q. hmoi citatio nūq. peruenit ad ipsum, p. quo. l. ab. eo. C. quō & qñ udex. So. s. m. ueritate nō pōt dici p. tmax: sed s. m. 48 fictionē q. q. sem p. ualeat ueritati, & tñ opat quātū ueritas in casu uero: ut l. retro. & l. in oibus. ff. de cap. & l. j. in prin. C. de rei uxori. & cle. cam. §. de elec. d. f. uerus p. tmax ita q. oibus casib. q. bus nō p. tmaxi nocet p. tmaxia, & in quibus poterit procedi cōtra eum, nō cebit, & procedit eidem q. fictum p. tmaxem, licet Guil. hic dicat, q. admittet probationem in s. rium. q. est falsum, quia q. ista 49 cle. & q. hoc Papa prius examinat: nō ergo dico eū p. sump. sed a lege saltē animata fictū reputari p. tmaxē: s. p. quo uide gl. super uerbo, p. sionaliter. An autē audiat appellans: uide Inn. in c. ad peti tionē. de accu. & hic Gen. & uide l. ex p. sensu. §. ff. de app. Colligē 49 ge quarto, q. p. ita demū hmoi citatio arctat citatū (ut dictū est) si hoc fuit expressum in mādato, uel citatione. Nā si Papa mādēt ali quē citari p. edictū forma hic expressa, nec decernat q. hmoi cita tio arctet citatū ac si p. sionaliter foret apprehēsus, nō haberet lo cum hęc cle. Et ideo Papa in suis processibus citatorijs quos facit semper opponit hoc decretum, ut ostendat q. sit necessarium. Ex 50 parte scđa collige, q. hmoi citatio arctat citatum ita demum si per se uel alium procurauit ut citatio nō pōt ad eum personaliter peruenire. Sed cōtra de principio huius cle. Sol. in hoc cōstitutio Bonifa. corrigi uel restringitur, licet ex mente eiusdē ēt collige batur hęc restrictio. Qd̄ dic, ut in glo. super uerbo, restringimus. Scias tñ q. istud facere p. se uel aliu, ut citatio ad eū non pueniat, potest exemplificari, uel quia se occultat abscondendo, uel calu nians euitando occursum citantis, ut dixit tex. in l. Fulcinus. §. illud. ff. ex q. ca. i. poss. ea. Vel facit impedimēta p. sari uolētī citare: ut citari nō possit ista ipedimēta sunt libera ab oī terrore uel metu, ut differat a sequenti casu. Verum istis casibus satis esset ab sonū, q. hmoi citatio sic executā in curia arctet talē citatū, q. po terat tutē & liberē citari in domo sua, uel in loco habitatiōis sue, 51 q. q. se occultaret, ut dixi: tñ q. a lex sic scripta est, seruāda est, q. q. sit dura, ut dicit in simili. l. propexit. ff. qui. & a qui. ¶ Collige qñ 52 tō, q. hmoi citatio arctat citatū ita demū, si eius domiciliū tute libere nō poterat adiri cā citationis ad eū pueniēda. Sed cōtra: q. ex dolo alterius alius nō dēt p. grauari. ut l. si q. in suo. §. fi. C. de inoffi. test. l. sancimus. C. de p. mis. & c. Romana. §. i. uniuersita tē. de sen. ex. in vj. at s. m. hoc ex dolo aliorū qui sunt cā, ut nō pos sit ad locū habitatiōis taliter citari puenire citatio, q. forsā ha bens guerras apertas, uel inimicitias p. ra alios: & iste non est in culpa, reperiret grauari sic citatus, ad cuius notitiā forsitan non deueniet citatio hmoi edictalis. Sol. dicit Guil. & Gen. timore hu ius p. rarij, q. iste casus dēt intelligi sicut pcedēs, vj. qñ taliter ci tatus erat in culpa, q. locus habitatiōis eius non poterat tute adi 53 ri. Sed aduerte, quia s. m. hoc male stat. alternatiua q. quae debet

poni inter diuersa. At ista duo sunt eadē, quia faciens ut non sit ad eū tutus accessus, facit q. citatio non possit ad eum puenire. ut l. nepos. de verb. sig. & sic q. hęc uerba. eo. tit. Præterea relatiuum, Quorū, s. m. hoc male stat: quia dēt referri ad impediētes, & sic non dēt esse casus genitiuus, sed nominatiuus: vñ non est dñdum q. fuerit hic falsa Grammatica: referret ergo ad accusatiuū, s. illos, s. positum: sicut referret relatiuū, Qui, positū. Quare dic, q. iste ca 54 sus dēt sic intelligi, et si citatus non est in culpa. Nec mirū: q. quia qñq. quis punit sine culpa, licet non sine cā. c. vno. de schism. in 6. 55 & c. si snia. §. ceterum. de sen. excō. eo. lib. f. & q. sic placet Prin ci. ergo. & c. l. ij. ff. de p. s. princ. si tñ eos uelles sustinere, dicit licet non dicant, q. erit dñia inter hunc casum & p. cedentem, quia in p. cedenti dōlus erit principis ordinatus ad hoc ut citatio non possit ad eum puenire, et metu quocūq. circūscripto: in isto uerō dōlus erat ad aliud ordinatus, q. q. & in qñtiam impediēbat ex hoc citatio deuenire p. p. metum, q. cadit in p. stantem: uel non poterat alias tutē, libere uel adiri domiciliū eius. Facit ad p. dicta. cap. qm̄ frequenter. §. porro. ut lite nō pte. ita q. in istis locis est arbitrio. Nam pcedens hmoi citationem arbitrari, an possit liberē, tute uel 56 adiri domiciliū citandi. Et atende, q. q. tota ista cle. in j. & ij. casu loquitur de citatione edictali, s. m. exequenda in curia: non autē in lo co uicino uel p. p. quiori loco habitatiōis citandi, sicut tota die pra. ticamus. Nā solus Papa per suam talem citationem solū in cu ria executam arctat citatū. Idem in alio qui ex suo mandato spāli 57 hoc faceret. ¶ Si ergo exprimat in citatione, q. corū domiciliū tute, libere uel adiri non possit, sufficit: alius secus. idē Paul. & alle. 58 l. cum hi. §. si p. r. ff. de tranf. nisi ex hoc possit probari. ¶ Et atende: q. talis probatio fit p. summariam cognitionem sine par tis uocatione: & est unus de casib. in q. bus procedit parte non vocata. alius est qñ probat mandatū per testes, ut not. Guil. de Cug. in d. l. si procurator. ff. de procur. Mandatum ergo Papae ut citei p. edictū, dēt intelligi s. m. iuris cōis dispositionē. ut in §. si. nisi aliter ex certa scientia Papae in cōmissione exprimat. pro quo. l. cui. ff. de serui. ¶ Ex parte ij. collige, q. absentes a curia solent arctari in curia: & hmoi citatio arctat eos, ac si fuissent apphensi. Sed q. de. c. cam. quae. de dol. & q. tu. & c. si aduersarius. de eo qui mitt. in pos. Nam non proponit tale dictū solēnter, & sic non arctat, ut 59 l. j. §. ite cum ex edicto. ff. q. sen. sine app. rescin. Sol. ut supra, q. q. hic loquitur, qñ cā tractat in curia per deuolutionem ex spāli man dato. & semel fuit legitime extra curiā citatus si quō citatur in curiam sufficit. & hoc ideo, quia in tali prima citatione fuit ci tatus ad oēs actus, & successiue, usq. ad sniam inclusiue. Et iō ex 60 abudanti quasi fit citatio p. audientia: & sic pra. ticamus. ¶ Cita tio aut qualiter est fienda p. inferiores a Papa, & an possint citare p. edictū. Inn. & Hosti. d. c. si aduersarius. & Spe. tit. de cita. §. pen. per totum: & uide Auth. qui semel. C. quō & qñ iudex. ¶ Praemit te in isto. c. de citatione general. cap. fi. de elec. lib. vj. & specialis q. tangit partē quae debet fieri ab homine, uel a iure: ut c. j. de elec. in 61 vj. c. cam. §. eo. lib. de elec. & sic dēt esse specialis. ¶ Itē citatio est quadruplex: Literalis. c. quoniam. de prob. Verbalis. c. cum para ti. de app. Legalis. c. statim. de elec. in 6. Edictalis. v. hic & c.

- 20 Lex statuens ordinem iudicium est equa.
- 21 Attendum est non quod factum est, sed quod fieri debuit.
- 22 Affor & reus equaliter debent in iudicijs procedere.
- 23 Ordinis iudicarij subtilitas restringitur in casibus positus in clem. dispensio. de iudicijs.
- 24 Beneficialis causa an possit tractari lite non contestata quando agitur de titulo.
- 25 Beneficialis & proprietaria causa, an requirat litem contestationē.
- 26 Beneficialis causa in vim tituli differt in multis a causa beneficiali in vim proprietatis.
- 27 Depositionis cā a bñficio, an debeat expediri summarie et de plano.
- 28 Beneficialis priuatio ratione intrusionis uel non tituli, potest exerceri lite non contestata.
- 29 Causa hospitalaria, leprosarum, aut monachalis, an possit terminari summarie & de plano.
- 30 Hospitalis an dicatur beneficium ecclesiasticum.
- 31 Leprosaria an dicatur beneficium ecclesiasticum.
- 32 Possessoria causa beneficialis an debeat tractari summarie, de plano, & sine strepitu & figura iudicij.
- 33 Bñficialis cā & proprietatis non dēt expediri summarie, et de plano.
- 34 Beneficialis causa non ecclesiastica, non debet expediri summarie.
- 35 Beneficium est duplex, ecclesiasticum, & non ecclesiasticum.
- 36 Missio ex primo decreto an habeat locum in hospitali.
- 37 Decimarum iuris diuini qd̄ debet tractari summarie, & de plano.
- 38 Decimarum questio ex pacto, pollicitatione, permissione debitarum, non debet tractari summarie, & de plano.
- 39 Qd̄ proprietatis decimarum, an debeat tractari summarie, et de plano.
- 40 Decimalis Papalis questio an debeat terminari summarie, cum oritur lis inter clericum & illum cui a Papa concessa fuit.
- 41 Decimarum questio, siue praedialium, siue personalium, debet summarie terminari.
- 42 Decimarum solutio debet fieri ab omnibus percipientibus emolumentum, siue sint domini, siue coloni.
- 43 Monitio de soluendis decimis, dēt fieri p. competentia interualla.
- 44 Monitio de soluendis decimis, an debeat fieri sine clausula, nisi causam & c.
- 45 Decimarum debitores an p. cedente monitione possint excommunicari: & an ualeat excommunicatio non p. cedente monitione.
- 46 Decimarum questio contra milites, aduocatos, aut religiosos, an debeat tractari summarie, cum sine iusto titulo illas recipiunt.
- 47 Causa matrimonialis est decidenda summarie.
- 48 Causa matrimonialis, quando agitur de separatione thori, non debet tractari summarie.
- 49 Causa matrimonialis debet tractari summarie, cum agitur de fode re matrimonij contrahendi, aut annullandi.
- 50 Sponsalium questio an debeat tractari summarie.
- 51 Legitimationis, filiationis & causa an debeat tractari summarie.
- 52 Vsurarum causa an debeant expediri summarie: & an absq. litem contestatione sit in illis procedendum ad diffinitiuam.
- 53 Vsurarum causa per modum exceptionis a reo opposito creditore petente debitum, non debet expediri summarie.
- 54 Vsurarum causa, si petatur a reo, quod vsuraria declaratur, debet summarie expediri.
- 55 Vsurarum restitutio petita per reum, debet expediri summarie.
- 56 Vsurarum compensatio petita a reo, debet expediri summarie.
- 57 Vsurarum questio in foro seculari non debet expediri summarie.
- 58 In vsura natura leditur.
- 59 Furto leditur proximus.
- 60 Vsurarum an possint repeti in foro seculari.
- 61 Causae tangentes electionem, beneficium, matrimonium, aut decimas: an ualeant examinari summarie.
- 62 Causa quae dicatur tangere causam beneficiale. Quo decimalem. nu. 63. Quae usuras. nu. 64.
- 63 Causa incidens aut emergens vsurarum, an debeat expediri summarie.
- 64 Testamenti usurarij questio, an debeat expediri summarie.
- 65 Potest, uerbum affirmatiue positum, non inducit necessitatem.
- 66 Constitutionis natura est respicere futura, nisi aliter exprimat.
- 67 Beneficialis causa tituli colorati, an debeat expediri summarie.
- 68 Beneficialis questio & possessoria, an debeat expediri summarie.
- 69 Causam decimalem tangens expediri debet summarie. Et quae dicitur illa.
- 70 Petitio de dote soluenda, an debeat summarie terminari.
- 71 Petitio de dote repetenda, summarie terminari non debet.

- 74 *Petitio hereditatis, si negetur filius illius matrimonij, licet mrimoniū inter personas hereditatis non neget, an summarie tractada sit.*
- 75 *Petitio de perditione dotis propter adulterium, si negetur matrimonium fuisse contractum, an debeat summarie expediri.*
- 76 *Cā fideiussores, petentis vsuras solutas, an decidi debeat summarie.*
- 77 *Causa quando dicatur tangere beneficiale causam matrimonialem, vsurariam, decimalem.*

DISPENDIOSAM. In cle. præce. Autor posuit duos casus, in quibus ordo iudiciarius non seruat olim statutus p̄cernens ipsam uocationem in ius q̄ sit per edictum: hic ponuntur quatuor casus, in quibus dictus ordo non seruat concernens vterio rem processum iudiciariū. Diuiditur, s̄m gl. & Paul. & bñ, in partes tres, licet Guil. solum diuidat in duas partes: Quare dic, vt in prima glo. ¶ Casus. Vbi de matrimonio carnali, vel spiritali, aut de decimis, uel usuris, seu illa quouismodo tangentibus agitur, ordo iudiciarius vt seruetur non attenditur. h. d. ¶ Prorogationem] cuius tr̄ium. s. abbreviationem iura amplectant. c. finem. de do. & p̄t. l. properandum. C. de iud. s̄m Gen. ¶ Ex subtili] hoc est literati vel diligenti. Iudiciarij] de quo in l. prolatam. C. de sen. s̄m Géz. ¶ Ex parte j. no. ¶ q̄ prorogatio litium est damnosa. p̄cor. c. dispensia. de rescrip. lib. vj. ¶ Secundò no. ¶ q̄ experientia est probationis magistra. p̄cor. c. q̄ sit. de elec. in vj. ¶ Tertiò no. ¶ q̄ boni viri est posse tenus lites p̄ abbreviationem ordinis iudiciarij di rimere. p̄cor. c. finc. de do. & cont. l. q̄dam estimauerunt. ff. si cer. pet. cū si. ¶ Quartò no. ¶ q̄ illud est speciale, cuius tr̄ium est ius cōe. concor. l. j. in si. ff. ad muni. ¶ Ex parte ij. no. ¶ q̄ cā bñficialis dī, siue agatur de titulo in re, vel ad rem, tam collato, q̄ conferendo. p̄cor. cle. causam. s. de elec. ¶ Secundò no. ¶ q̄ morulos in solutione decimarū, ad illam compellit censura ecclesiastica. p̄cor. c. tua nobis. de deci. ¶ Tertiò no. ¶ q̄ mrimonium carnale æquiparat mrimonio spiritali. p̄cor. c. quanto. de transla. ¶ Ex parte iij. no. ¶ q̄ p̄tō ita demum trahitur ad pendentia per appellationē, si hoc in ea exprimat, vt in Auth. vt cum de app. cog. s. j. coll. s. & not. in l. sancimus. in si. C. de sacros. ecc. ¶ Rō impulsua huius p̄tōnis fuit, contingencia clara damnorum proueniendum ex longitudine litium circa casus et hic expressos & c. ¶ Rō dubitandi fuit, quia ita & in alijs casib. contingebat & contingit damnum ex longitudine litium: vñ s̄m hoc, vel debuit in omnib. casibus in totum tolli, vel in totū remanere ordo iudiciarius. arg. l. a Titio. ff. de verb. ob. tr̄ium tñ hic statuitur. ¶ Rō decidēdi s̄m gl. j. ponitur in prin. cle. sed illa rō est gñalis in omnib. litibus. quare dicit gl. v. ¶ vel quia placuit actori. arg. l. non oī. ff. de legi. ¶ vel quia in istis quatuor casibus hic expressis vertitur maius periculum ex protelatione earum vel ex mora, q̄ in alijs causis: & iō celerius & cautius fuit prouidendum: vt l. j. ff. de dam. inf. & l. j. s. sed & si quis. ff. de Carbo. edic. hic aut sunt multa gñalia. vñ dic q̄ in causis bñficialibus si agat de titulo p̄ferendo uertit periculū diuina uocationis tam animarū, q̄ damnum ecclesiarum. c. ne pro defectu. de elec. & c. quā sit. eo. ti. in vj. Si uero agatur de titulo collato, est periculum idem qd̄ supra, & er̄ ne possessor bona interim bñficij dissipet, qui forsan intrusus est qui autem. ¶ Vbi aut agitur de matrimonio carnali, est periculum p̄ prolem inde procreandam, quia forsan non esset legitima: si uero agatur de p̄hendo uel p̄tō consumendo: ¶ est periculum p̄ bonum prolis procreandæ, & fornicationis euitandæ. arg. l. j. ff. sol. mat. Vbi aut agitur de decimis, tunc fundata est intentio agentis: ¶ & iō calumnia p̄sumitur ex parte morosi in soluendo debitum inductum. l. dñia. & iō uelocius fuit eius malitia occurrendum, & indemnitati bñficiati succurrendum, ¶ cui et loco dotis & alimoniorum debent decimæ. arg. l. p̄cedit. ff. de dam. inf. ¶ Si uero agatur de usuris tunc siue non soluendis, siue solutis repetendis: & sic dico, q̄ lege diuina fuit specialiter interdictum in odium exercentium fœnus sic fuit statutum, arg. l. j. ff. ad Mace. vñ in decimis sic fuit statutum de directo, p̄ fauorem eorum quibus decimæ debentur, consecutiue autem in odium non soluentium. At in usuris sic statutum fuit de directo, p̄ odium exercentium fœnus, consecutiue aut in fauorem eorum qui usuras soluerunt, aut soluere p̄miserunt: pro quo d. l. j. ff. ad Mace. & l. si. pen. ff. ad Vell. & qd̄ no. ¶ in l. j. cum s̄m. eo. ti. ad Mace. ¶ Ex parte prima collige ¶ q̄ ordo iudiciarius fuit statutus ad bonum finem, tam p̄ actorem, q̄ p̄

reum, ¶ cū euentus litis soleat esse dubius: vt no. in l. prolatam. C. de sen. & l. quod debetur. in si. ff. de pecu. & probatur in c. q̄n ¶ falsam. de prob. licet obseruatio huius ordinis soleat damna ingerere p̄ relationem causarum. Et iō in casibus h̄c positus abbreviatur. & sic restringitur ordo ipse non iudiciarius circa non tantam obseruationem: & sic q̄nque Papa mandat in causis bñficialibus, & alijs procedi sine terminorum styli palatij obseruatio ne uel abbreviatione: & tunc restringitur, quia non obseruat ipse ordo statutus ex stylo. ¶ licet ergo ex obseruatione ordinis iudiciarij damnū p̄ingat, non tñ contingit v̄ immediate ex ipsa obseruatione: alias ¶ sequeret q̄ ipsa lex statuens ordinem esset iniqua, ¶ l. iij. in si. C. de indi. vid. tol. Sicut ¶ ergo non attendimus quod factum est, sed qd̄ fieri debuit. in l. sed licet. ff. de off. p̄rasi. ita non attendimus damnū p̄ingens & proueniens ex obseruatione ordinis iudiciarij, sed attendere & p̄siderare debemus ipsum bonum finem p̄ quem ipse statutus fuit. ¶ Nam non debuit cū celeritate prouideri actori, nec cum nimia protelatione deferri reo: sed media via & bona fuit adinuenta, p̄ quam p̄sulit actori in sua petitione, & reo in sua defensione: sicq̄ nemo p̄t dicere se nimis esse delicatum aut oneratum, vt l. si seruos. in si. ff. de pig. act. sed æqua lance amobus fuisse consultum: ut l. Nefennius. in si. ff. de neg. gest. Et sic intelligo hoc principium, licet glo. ij. & v. aliter sentiant. ¶ In gl. j. in si. idem Pau. Guil. & Genz. ¶ In gl. iij. in si. idē Genz. qui remittit ad no. ibi per Hofl. ¶ In glo. iij. in si. idem Guil. & Genz. ¶ In gl. v. i. vbi prorogationem. idem Genz. ¶ Tu dic, q̄ imò restringit subtilitas ordinis iudiciarij, dum statuit illū non seruari in forma sua specifica per oīa. Vide hic d. Mediola. de quatuor attendendis in sn̄a, videlicet ordo, substantia, & iustitia. vide no. r. 7. q. 4. c. vxor felicitis. & hic Pau. & Inn. in c. cum dilecta. de rescr. ¶ Ex parte ij. collige, q̄ in causis bñficialib. procedit s̄mariē & de plano, et lite non p̄est. et partibus p̄ntibus. Sed ¶ de c. dudum. ij. circa mod. de elec. Sol. hoc corrigi. Sed ¶ de c. vnico. de eo qui mit. in poss. cau. lib. vj. vbi in cā bñficiali proceditur lite non p̄est. Sol. hæc loquitur partibus p̄ntibus: illa absente reo, uel actore. Item ¶ de c. ij. vt lite non p̄est. Sol. ibi agitur de ecclesia ¶ vt de proprietate, & sic est necessaria litis contestata. ¶ hic de ecclesia ¶ de bñficio, hoc est ut de titulo ubi est prorogatio magis dispēdiola: & talis distinctio habet locum et in permutatione: ut c. quæ situm. iuncto c. accedens. de re. permu. Idem in primo decreto, ut d. c. vnico. idem in p̄scriptione. vt c. cura. de iur. pat. idē in transla. ¶ ac. ut c. super eo. de transla. ¶ Vñ dic, q̄ aut agit de bñficio ecclesiastico ut de proprietate. Et tunc indistincte nō p̄cedit ad sn̄am lite non p̄est. ut d. c. ij. ut lite non p̄est. ¶ Aut agitur de beneficio, ut de titulo: & tunc, aut quæris qñ alter ex litigantibus est absens, & tunc et̄n istam elem. poterat procedi ad diffinitiuam lite non p̄est. ut d. c. vnico. Aut quæris qñ ambæ partes sunt p̄ntes: & tunc olim necessaria erat litis p̄est. ut d. c. dudum. hodie non, ut hic: sed practicum in cā appellationis ad diffinitiuam in cā prophana: quia altero absente proceditur lite non contest. partibus uerò p̄ntibus ¶ necessaria est litis contest. ¶ Eodem mō si agatur de depositione bñficiati, non habet locum cle. s̄m gl. & Guil. ¶ secus si de remotione eius tanq̄ intrusi, & non habentis titulum. nam tunc habet locum cle. s̄m gl. Sed Guil. ¶ quia agitur de crimine, non aut de beneficio, ut de beneficio. Sed certē imò agitur de beneficio, ut de beneficio: quia non habet titulum. Præterea negari non potest ¶ quin alio modo tangat beneficium. ¶ Idem si agat de leprosar̄ia, aut hospitali, aut monachatu, ut aliquis recipiat in monachū: nam in istis casibus non p̄t negari s̄m gl. quin agatur de officio. ¶ Sed attende: ¶ quia sicut ¶ leprosar̄ia & hospitali non est beneficium ecclesiasticum uel officium ecclesiasticū, quia p̄t regi per merē laicum, ut ¶ de reli. do. c. quia contingit. & sic nō habet locum ista cle. quæ loquit de beneficio uel officio ecclesiastico: ita v̄ in monachatu, qui non est officium ecclesiasticum ut titulus, sicut hic sumitur, nec est beneficium: & sic non habet locum ista cle. Vel dic, q̄ cle. non habuit respectum ad causam monachalē: quia illa et̄ s̄m iura summarie expediebantur, & sine libello, ut no. Hoflien. in c. si. de rég. Et idem forsan in hospitalibus & similibus. ar ¶ gu. l. j. ff. de damno inf. & l. j. s. sed & si quis. ad Carb. ¶ habet locū ista cle. secundum D. Card. Mediolan. etiam si agatur possessorio ¶ in causis bñficialibus: ¶ sed hoc est, ut puto, quia tangit causam beneficiale. ¶ In glo. magna ibi simulat. idem Pau. ibi: monachationis. Idem Paul. ibi: non est locus huic constitutioni. Idem Paul. & Guil. ibi: puto decre. locum habere. idem Pau. sed Guil. contra. ibi: remoueri. Idem Pau. & Guil. ¶ In glo. in secularibus.

44 *haribus. in si. idem Pau. Gui. ¶ Tu tenet q̄ non habet locū ista cle. in beneficio personali assignato de certis redditib. alicui ad vitā.*

35 *pro quo c. ad audientiam. de p̄scrip. in si. ¶ Sed licet sit beneficiū, non tñ ecclesiasticum, de quo tñ loquit ista cle. Lapis hic tenet.*

36 *¶ q̄ misio ex primo decreto non habet locū in hospitalibus: quia ubi tractat de fauore, p̄tinetur hospitale appellatione ecclesie iuxta not. per nouellam. in c. ij. de in integ. rest. lib. s. sed non sequit. Et*

37 *go est cā bñficialis. Collige secundò, ¶ q̄ in causis decimalibus*

38 *p̄ceditur summarie & de plano, & ad sn̄am et non p̄est. ¶ q̄ ¶ est uerum ubi agit de decima debita iure ditino: secus si iure p̄nti tino, s̄m gl. & Pau. Item si non agat ¶ debentē, sed inter duos contendit ad quem ius percipiendi pertinet, habet locum ista cle. s̄m gl. & Pau. Tñ, salua pace, hoc casu non habet locum rō cle. & rex. hic solum v̄ h̄c respectum ad eos qui soluere tenentur. Nec p̄t dici cā decimalis, licet agatur de petitorio, seu iure percipiendi decimas: quia non est qd̄ debeat, uel non decima: sed solum*

39 *ad quem ius percipiendi pertinet de duob. ¶ tendentibus. ¶ Veruntamen si conuentus ut soluat decimam, facitur se debere decimam alteri, non aut petenti, putarem hanc cām (licet proprie non sit decimalis) tangere quoquomō decimam. & sic haberet locum cle. ¶ stat. n. q̄ ecclesie, aut dignitas alia, uel officiu, est officiu ecclesiasticum: & tñ si agat de ea ut de proprietate, non est proprie cā decimalis, licet contenda de decimis, sed non modum debiti. Gl. quæ incipit: intelligo. format tres q̄nes. Primò, de quib. decimis intelligat. Secundò, ¶ an habeat locum in decima Papali. & resp. q̄ non trib. rōnibus. Tertiò, an habeat locum ista p̄tō in cā uertente inter duos super iure percipiendi: & determinat q̄ sic, p̄ duas rōnes. & respon. ad duas rōnes quæ faciunt in tr̄ium. Sed a ibi: quid de decima. Tertia ibi: sed quid. In eadem gl. ibi: non erit locus huic p̄tōni. idem Pau. & Gen. Ibi, quæ a iure. li. 6. idē Pau. & Gen. Io. uero hic in addi. Pau. tenet tr̄ium per. c. ij. resp. de deci. quia decima Papæ ita debet a beneficiatis, sicut rectori a parochianis. & concor. do. Car. Medio. & alle. nu. 18. ante si. Ibi p̄ h̄c literam. idem Pau. Guil. tñ & Gen. ¶ per. c. ap̄m. de p̄scrip. & hoc placet per id q̄ dixi s̄. In eadem gl. in si. sed certe tex. non dicit de cā bñficiali, licet loquatur de beneficijs: quia bene. Dic ut diu: quia agat de iure percipiendi decimas, uel aliud ius beneficij, ut de petitorio uel ut de pertinentijs. & iurib. beneficij, & tunc non est cā decimarum: secus si non reuocetur in dubium. Sed est qd̄ debeat uel non decima uel aliud ius: quia tunc sp̄ale est iure decimarum ante. In gl. integram, in si. idem Pau. & Genz. ¶ idem s̄m Gui. in decimis mixtis, ut sunt aialium, de quib. no. in c. ad appli. de deci. In gl. quilibet. ibi laicus agricola, & alij laici dñi percipiunt*

42 *res emolumentum de frugibus, ¶ qui tenent iuxta partē eos p̄nt gentē. r. 6. q. j. eos reuertimini. s̄m Gu. & no. in c. a nobis. s. de dec.*

43 *In gl. s̄ de decimis. ibi: p̄tōnem ibi. li. 6. ¶ sic monitio fiet. per competentia interualla, s̄m Car. ibi in parochia. idem Gui. & Géz.*

44 *In gl. appellationem. in si. idem Pau. in si. ¶ Hic aut monitio fit sine clausula. Nisi cām & c. quia offensa est manifesta: alias secus, vt no. in c. ex par. j. de verb. signi. Collige tertiò, ¶ q̄ debitores decimarum possunt excōmunicari si non soluant: tñ necesse est q̄ p̄cedat monitorium, per q̄ p̄stituitur in mora: aliās sn̄a nō valet. In*

46 *c. Romana. s. caueat. de sen. exc. li. 6. ¶ idem s̄m Gui. si p̄cedatur ¶ milites percipientes decimas sine iusto tit. Et nota ¶ eos, & ¶ ad uocatos & religiosos eis fauentes in foro p̄tentioso vel p̄niten tiali: super hoc p̄t procedi s̄m dispōne huius p̄tōnis: tñ nec uerba, nec mens hoc includit. Aut agitur ¶ eos procedit tanquam ¶ participes: & agendum est alia uia. Aut quia ¶ tendunt q̄ ad militas pertinet decimarum perceptio: & tunc sicut ¶ militem non haberet locum ista p̄tō, ita nec ¶ aduocatum uel religiosum: quia neu*

47 *ro casu contendit debeat decima, uel non. Collige quarto, ¶ q̄ in causis matrimonialibus procedit summarie & c. & ad sn̄am licet non conte. Sed ¶ de c. accedens. ij. ut lite non conte. Sol. hæc corrigi. ¶ Item ¶ de c. j. ut lit. non conte. Sol. ibi agitur de separatione*

49 *thori p̄ adulterium: ¶ hic aut de p̄ugij federe. Vnde dic q̄ aut agitur solum de separatione thoris: & tunc ista cā non est mrimonialis, & ideo non proceditur in ea lite non p̄est. ut d. c. j. Aut agit de federe p̄ugij ¶ tñ dirimendi, uel non p̄hendi, uel declaradi nullum fuisse ¶ tū: & tunc olim poterat procedi lite non p̄est. alte ro. contumace, non aut partib. p̄sentibus, vt d. c. accedens. & ita no. in c. per uenerabiliem. s̄ p̄terea. qui si. sint legi. Hodie aut indistincte p̄t, ut hic. in duob. aut casib. non est proprie cā mrimonialis, sed tangens quoquomō matrimonium. vnde in eis habet locū ista p̄tō, ut dicit gl. ¶ Vnus est si agitur de sponfalib. ar. l. oratio.*

ff. de spon. pro quo tex. optime in l. non sine. C. de bonis quæ lib. ¶ Alius est qñ quæstio filiationis, seu legitimacionis incidit in aliā ar. l. si iudex. ff. de his qui sunt sui uel alii. u. & l. ij. C. de edi. di. Adr. tol. In gl. si quærat. diuide in tres partes. In prima ponit declarati onem. In secunda tollit unam obiectionem. In tertia format duas quæstiones, in quib. habet locum p̄tō. Secunda ibi: hoc aut casu. Tertia ibi: quid si agitur de sponfalibus. Ibi: parte p̄umace. idem Pau. & Gen. qui alle. not. per c. venerabilem. s̄ p̄terea. qui filij sunt legi. Ibi: locum non habeat. idem Pau. Gui. & Genz. Ibi: diuersa quia sponfalia sunt dissolubilia, mrimonium non, saltem consummatū. de quer. p̄uga. ex publico. s̄m Car. Ibi: p̄udemus. idē Pau. Gui. & Gen. ibi de tangentib. nam sunt p̄missio futuri mrimonij. ff. de spon. l. j. s̄m Car. Ibi: locum haberi p̄tō. idem Pau. Gui. In tr̄ium facit id q̄ subijcit statim glo. ista: quia si per iura vetera hoc dici poterat: igitur non habet locum p̄tō iuris noui inductoria. Quare dic, q̄ no. Inn. & Hofl. nō est sic uera: uel si est uera, habet locum effectu unius p̄tōnis, non ut eius, sed ut nature incidentis iuxta. l. j. C. si ex fal. instr. & l. j. C. de ord. iudi. Ibi: deferretur. iuxta

52 *c. tuā. de ordi. cog. & l. ator. qui filij sint legi. Collige quinto, ¶ q̄ in causis usurarijs procedit summarie & c. & ad sn̄am lite nō p̄e.*

53 *& hoc est odio vsurariorum statutū, ¶ vnde si reus excipit debitum uel p̄ctum ex quo uenitur usurarium, non habet locū p̄tō: quia tunc creditor actor citius ut optat peruenire ad finē. & hoc esset in suum fauorem: & si esset usurarius, hoc redunderet in suū*

54 *commodum, ¶ l. j. ff. ad Mace. ¶ Si aut reus petat ipsum p̄ctū uel debitum pronuntiarī usurarium: tunc habet locum ista p̄tō, s̄m*

55 *gl. ¶ Idem si reus petat usuras solutas restitui, ¶ uel ut cōpensent*

56 *in diminutione debiti, s̄m gl. quia ubique est cā usuraria, & odii*

57 *creditoris. ¶ Item in causis usurarijs non habet locum p̄tō si agatur de usuris restituentis ¶ laicum in foro seculari: quia ista p̄tō solum habet locum in foro ecclesiastico, non in seculari, s̄m glo. An aut usuraria cā possit actitari in foro seculari? Gl. hoc tangit, & Io. hic in additionib. habes in c. cum sit gñale. de for. compe. & gl. in c. si. de iudi. li. 6. quæ incipit, Idest. facit c. post miserabilem. de usuris. gl. tum repetunt. facit quatuor. Primò ponit declarati onem tex. Secundò tollit unam obiectionem. Tertiò format unam q̄nem fundatam super una opinione. Quartò nititur reprobare illam opinionem. Secunda ibi: non sit forte. Tertia ibi: & aduere. Quarta ibi: decre. cām. Ibi, procedit p̄tō. idem Pau. & Gen. Ibi, in seculari foro. Contra no. & uerius s̄m Gen. in c. cum sit gñale. de fo. compe. & in c. si annum. in gl. j. de iudi. li. 6. s̄m Card. qui dicit,*

58 *¶ q̄ in usura lædit natura: & ideo est cognitio hmōi abulus uicæ:*

59 *rij Xpi: ¶ in furto uero lædit proximum solum: vñ de illo cognoscit et̄ tpalis. conc. q̄ si est qd̄ de prohibito uel p̄cesso, est cognitio iudicis ecclesiastici: aut de soluto uel non, est iudicis tpalis, s̄m Pau. probat per no. Hofl. in c. tuam. de ordi. cog. ¶ per eundem in c. cum hoīes. de deci. iuncto. c. si. de re. permu. Paul. hoc uoluit*

60 *in c. j. de usuris. Io. hic in addi. ¶ tenet indistincte, q̄ possunt peti in foro seculari: quia usura causat a spiritu malo, nec restō est factio peccati, sed offensa illata proximo. In gl. cum repetunt. ibi, salubriter. Gui. ¶ quia cessat tunc periculum aīæ. Sed attende: quia hoc haberet locū in casu certo, sed in dubio seruari debet ista p̄tō, siue agatur vt restituat solum, siue ut compensent in diminutione debiti. nam ubiq̄ ¶ tendit de usura & principaliter: & eū tñs litis declarabit ueritate. Collige sexto, ¶ q̄ summarie & c. et lite non contest. procedit ad sn̄am et in causis qualitercunq̄ tangentib. electionem, uel beneficium, aut mrimonium, uel decimā, aut usuram. Qualiter aut dicat tangere cām electionis uel usurariam, dicit gl. sed non dicit qualiter tangat cām decimalem, uel mrimonialem. Gui. dicit, q̄ habet locum ista p̄tō siue alterū isto rum quatuor tangatur principl̄ siue incidenter. ¶ Tu dic primò, ¶ in cā bñficiali, p̄ illa cā tangit cām beneficiale, quæ diffeuit non p̄t, nisi p̄habita cognitione tituli: vt est qñ est qd̄ de iure conferendi, uel eligendi. Secus si solū possessionis, per no. p̄ Cyn. in l. non ignorat. C. qui acc. non pos. & gl. quidē in suo in princ. ff. de condi. insti. sed circa hoc dicit ut j. dicā. ¶ Sed cām decimalem tangit cām qua quærit debeat uel nō decimæ ex tali fundo, sine noualia uel non, competat uel non ius p̄cipiendi petēti decimas, ¶ s̄m Pau. ¶ Tertiò, cām usurarum tangit cām in qua quæritur relaxetur iuramentum, compensetur fructus, ualeat testm̄ uel nō usura rij, quia asseritur eum esse usurarium. c. q̄q̄. de usuris. li. 6. & his similia s̄m Pau. idem s̄m eum si fideiussores repetat a debitore usuras quas soluit creditori: quia licet quo ad se non sint usure, tñ cōcernunt causam usurariam. Sed certe nec hic est periculum aīæ: quare*

quare vñ. q̄ illæ cāæ dñr tangere unū de istis quatuor, q̄n in p̄ntiā oportet q̄ discutiat alterum ex istis quatuor plena cāæ cognitio- ne, non aut̄ summaria, f̄ ita q̄ q̄ de qua tangit, licet non sit inci- dens: tñ de ea non p̄t p̄stare, nisi de altero istorum quatuor fiat plena discussio. Non est igit̄ iste uer. & eas. intelligendus de cā in- cidenti, uel emergenti. Nam illa regulat̄ fm naturam principalis, imō in ip̄so incidenter: sed non est seruandus ordo iudiciarius, et si deuoluat ad cognitionem alterius per modum principalitatis, ut no. Inn. in c. lator. q̄ filij s̄nt legi. & s̄. vidi. nus. & ideo p̄nūcia- tioni sup̄ eo expressē vel tacitē q̄ obstat exceptio rei iudicatę. ut l. fin. in fi. C. de fi. instrum. & l. j. & ibi not. C. si ex fal. instr. in glo. cās. ibi, electio de p̄sue. cū dilectus. vel dicat̄ electionē licet p̄fir- māt̄ nullam fuisse, fm Pau. in fi. f̄ Idē si dicat̄ testm̄ v̄suarij nō valere de usuris, q̄. li. 6. Collige septimō, q̄ in istis casib. exceptis p̄t iudex non seruare hanc p̄tōnem: quia non imponit necessita- tem, sed p̄cedit facultatem sic pronūtiandi. ar. l. j. C. quō. & q̄n iu. Sed. q̄ de. c. sape. de uer. signi. Sol. ibi sunt uerba necessitatis: hic fa- cultatis & p̄tatis. Ex parte vltima collige, f̄ q̄ p̄tō de sui natura so- lum conspicit futura, non aut̄ p̄sēntia, uel dependentia, nisi hoc dicat̄: & licet dicat̄ de dependentibus, tñ non trahat ad p̄dentia, uel dependentia per appellationem, nisi hoc exprimat, ut dicit gl. fi. Concludo, f̄ q̄ ubi non agit̄ de beneficio & de titulo, sed de quo alio, q̄ non p̄t discuti & terminari nisi cognitio de beneficio ut de titulo saltem colorato, q̄ habet metus uanus ista p̄tō quasi ista cā tā- git cām beneficiale ut tit. ut c. uno j. de cā. post. & p̄prie. f̄ & si il- lud habet locum in possessorio recuperandā, fortius in possesso- rio retinendę, uel adipiscendę. ut l. j. & ij. C. de edi. diu. Adri. tol. cū fi. Vnde si agat̄ de debitis uel de iurib. bñficij, licet necesse ha- beat actor docere uere, uel colorate, non censet̄ tangere ista cā be- neficium ut titulu: & sic non habet locum ista p̄tō. Cōcludo, f̄ q̄ ubi non agit̄ de decima, ut de debita, sed de aliquo alio, q̄ nō p̄t discuti & terminari, nisi cognitio de decima, uel de debita, habet lo- cum ista p̄tō, quasi ista cā tangat cām decimalem. Exemplum q̄n dī, de tali p̄dio decimam debere, uel non debere: quia noualia uel non debere petenti, sed alij. & ideo si inter duos p̄tendit ad quem pertineat percipiendi decimā, ista q̄stio p̄t discuti & finire: & nō p̄tō qui sunt parochiani qui tenent ad decimā: & ideo nō est cā tangens decimam ut debitam, sed ut percipiendam potius per istum quā per alium. & sic non p̄t dici multo magis cā decima- lis. Vel dic, q̄ q̄ uentus ut soluat decimā, allegat se soluisse, uel se non teneri ad p̄tationem decimę, ista est cā decimale. Si aut̄ alleget p̄dium, pro cuius decima p̄uenitur, esse in aliena parochia, uel decimam debere alteri, non aut̄ petenti, uel se exemptum: & tunc dī tangere cām decimarum. Concludo, q̄ ubi nō agit̄ de ma- trimonio, sed de aliquo alio, q̄ non p̄t discuti & terminari, nisi cognitio de matrimonio, habet locum ista p̄tō, f̄ ut est uidere, si agat̄ de dote soluenda. Nam ista q̄n non p̄t terminari, nisi p̄tō de matrimonio, ut matrimonio, si excipiat̄ nō sub fuisse m̄rimo- nium. ut c. de prudentia, de dona. inter ui. & uxo. & no. in c. fin. de iudi. li. 6. f̄ Vnde forsan secus, si agatur de dote repetēda post ma- trimonium solutum: quin ibi non oportet q̄ discutiat̄ fuerit uel non m̄rimonium. ut l. j. per totū. C. de rei uxo. actio. exēplū f̄ me- lius est si agatur de successione hareditaria per filium ut filium, qui non erat in possessioe filiationis: necesse est ut discutiat̄ de m̄rimonio, ut de m̄rimonio, si negat̄ esse filium legitimus. Secus si dicat̄ esse filium alterius, non aut̄ defuncti: quia tūc non agit̄ nec re- uocat̄ in dubium s̄ctus piugij, sed factum, q̄ ex illo s̄ctere non fuit natus. f̄ Idem si agatur de perditione dotis p̄p adulterium, & negetur fuisse matrimonium: oportet q̄ discutiat̄ m̄rimoniū fuisse: & sic tangit cām m̄rimonialem. Concludo, f̄ q̄ ubi non agitur de v̄sura, sed de aliquo alio, q̄ non p̄t discuti & terminari, nisi cō- fitito de v̄sura prauitate, ut de usura habet locum ista p̄tō, ut si dicat̄ testm̄, quia p̄fectum uel ab v̄sura manifestum, non p̄s̄ntia cautione debita, per. c. q̄. de usuris. li. 7. Secus igit̄ si nō est neces- se q̄ discutiat̄, ut est uidere in fideiusore repetente v̄suras quas soluit a debitore. Nam sufficit q̄ probet se soluisse tñ pro usura, licet Pau. q̄rium dicat. f̄ Vel dic ad oīa, q̄ illa cā dī tangere alterū de istis quatuor, q̄n in ea habet locum rō p̄p quam sic statutum fuit in altero istorum quatuor: aliās non. Vnde si docendū est de titulo beneficij saltem coloratē, habet locum rō, quare sic statu. ū fuit in cā beneficiāli. Item si instetur, q̄ soluat̄ a reo decima, ha- bet locum rō, quare si statutum fuit in cā decimarum, scilicet p̄p periculum aḡ verum uel dubium: quā rō cessat q̄n p̄tendit̄ inter- duos. Itē si instet̄ q̄ dos soluat̄, uel q̄ in simul cohabitāt, & exci-

piat̄ q̄ m̄rimonium non fuit p̄ctum: habet locum rō, quare sic sta- tutum fuit in cā m̄rimonialem. Vnde secus forsan si tractet̄ de dote restituenda, uel de filiatione mortuo altero ex piugibus: quia tūc cessat rō. Item si instetur, ut pronūtiat̄ non ualere testm̄, quia te- stator erat v̄suaris: hic aut̄ habet locum rō, quare sic statutum fuit in cā usuraria, scilicet p̄p periculum aīæ. Vnde secus q̄n fidei- ussor repetit̄ usuras a debitore quas soluit creditori. ut l. qui nego- ciationē. §. ex duobus. ff. de admi. tut. quia hoc casu cessat rō &c.

¶ De foro competenti. Rubrica.

1 Forum in neutro genere differt a foro in masculino.

¶ Quia iudicia de quib. uisum est in cle. p̄ceden. debent exerce- ri in loco competenti, ut c. ij. de consti. lib. 6. cum si. ideo post illā subdit̄ ista. f̄ Dīam aut̄ inter forum neutro, de quo in l. que p̄dō. §. si. ff. de p̄di. & demom. & forum in masculino, de quo in c. foris. de uer. signi. Item q̄ quinq; modis sumit̄ forus, dic ut per Nouel- lam super Rubrica de foro competenti. Sequitur cle. quamuis.

- 1 Episcopus non potest exercere iurisdictionem in aliena dia- cesi, nisi de consensu diocesani & partium.
2 Insignia loca dicuntur ad arbitrium superioris.
3 Metus in solus excusat, metus uanus non excusat.
4 Iura possunt allegari indeterminatē.
5 Iurisdictionem habens potest per alium illam exercere.
6 Iniuria episcopi dicitur iniuria ecclesie.
7 Maleficia non debent remanere impunita.
8 Consiliarij & fautores criminis sunt astricli, ut principales.
9 Citatus an teneatur comparere ad locum non tutum.
10 Citationis ordo qualis sit.
11 Citatio an possit fieri diebus dominicis.
12 Propositum publicē presumitur peruenisse ad aures singulorum.
13 Iurisdictio uoluntaria p̄t exerceri extra territorij: secus de cōtēntiosa.
14 Iurisdictio contentiosa an possit exerceri extra territorium in casu in- quo nō uertitur causa cognitio, et effectus cōfertur ad locū licitū.
15 Citatio p̄t fieri extra territorium, dummodō effectus illius fiat intra territorium.
16 Episcopus extra territorium potest contentiosam exercere iurisdic- tionem in casu speciali clem. vnica. de foro competenti.
17 Episcopus an de consensu exempti in loco exempto possit exercere iurisdictionem.
18 Episcopus in aliena diocesi an possit uti pontificalibus.
19 Episcopus an possit alicui dare licentiam utendi pontificalibus in aliena diocesi.
20 Argumentum de loco ad locum procedit. Et de persona ad perso- nam. num. 21.
21 Episcopus an ualeat de consensu partium exercere iurisdictionem in diocesi aliena, episcopo illius tacente, & non contradicente.
22 Episcopus exercens iurisdictionem contentiosam in aliena diocesi, inuito episcopo illius, puniatur ut transgressor canonum.
23 Iurisdictione uoluntaria in quibus casibus possit extra diocesim pro- priam exerceri.
24 Index cuius industria est electa non potest comittere vices suas.
25 Episcopus in casu cle. vnica. de foro compe. non potest in alia diocesi iurisdictionem exercere, si illam intra diocesim (licet in loco exen- pro) possit exercere.
26 Argumentum de maioris ad minus negatiuē procedit.
27 Electus & confirmatus in casu clem. vnica. de foro compe. an gau- deat illo priuilegio sicut uerus episcopus.
28 Electus & confirmatus equiparatur episcopo in his que sunt iurisdic- tionis.
29 Dispositio cle. vnica. de foro compe. an procedat in inferioribus prae- latis episcopis.
30 Fautor criminis quis dicatur, remissiuē.
31 Consiliarius criminis, an teneatur.
32 Locus tutus est assignandus etiam inimico.
33 Appellari potest ex assignatione loci non tuti.
34 Editum quo citantur fautores de quibus in clementi. vnica de foro competenti. debet publicari in ecclesia parochiali, ubi populus con- gregatur.
35 Impediens citationem an habeatur pro uero contumace.
36 Mandatum de citando an possit fieri die feriata.
37 Citatio per uocē p̄conis an possit fieri die feriata in loco publico.
38 Citatio

- 39 Citatio per editum publicum an possit fieri die feriata.
40 Expulsores aut fautores illorum episcoporum a propria diocesi si citati fuerint sub forma clem. vnica. de foro compe. an admittantur ad probandum ignorantium citationis, an notitia presu- matur iuris & de iure.
41 Citatus legitime & personaliter apprehensus differunt in mate- ria exorbitante.
42 Citatus sub forma clem. vnica. de foro compe. expulsor episcopo- rum a propria diocesi, uolens post sententiam latam ostendere suam innocenciam expulsionis, an admittatur si ab illa fuit ap- pellatum infra decem dies.
43 Citatus expulsor episcoporum a diocesi sub forma cle. vnica. de fo- ro compe. an sit uerus contumax.
44 Expulsor episcoporum admittitur ad probandum locum fuisse tu- tum ut citatio potuisset peruenire ad ipsum, si fuerit aliās facta iuxta cle. vnica. de foro competenti. ex falsa informatione.
45 Assertioni episcopi an sit credendum cum dicit tutum non esse lo- cum expulsoris ad ibi cum citandum, ut aliās possit eū citare iux- ta formam cle. vnica. de foro compe.
46 Citatio expulsoris episcoporum in quibus ecclesiis debeat fieri cum tutus accessus non pateat ad eos citandos in loco proprio.
47 Citatio expulsoris episcoporum vna, an sufficiat in ecclesiis cathed- ralis vicinioribus, cum personaliter, nec in loco domicilij non potest citari.
48 Citatio que est fundata super presumptione, an reddat citatum ve- rum, an fictum contumacem.
49 Fictus contumax auditur appellans.
50 Impediens ne citatio perueniat ad ipsum, non dicitur uerus contu- max.
51 Expulsor episcoporum si citari possit per nuntium, aut per procura- torem in loco domicilij, an possit alibi.
52 Episcopus licet per se non possit citare expulsorem suum in loco do- micilij, si per alium possit, an teneatur ibi illum citare, ita quod alibi non possit.
53 Episcopus non potens citare suum expulsorem in loco domicilij nisi per inimicum expulsoris, an possit alibi citare illum, iuxta formā clem. vnica. de foro compe.
54 Fieri non posse illud dicitur, quod non potest fieri nisi per remediū extraordinarium.
55 Impossibile illud dicitur, quod relinquitur p̄cti vnus tantum.
56 Episcopus si expulsorem per se possit citare in loco domicilij, licet per alium ibi non possit, an ideo alibi possit citare.
57 Negatiua p̄cedens alternatiuam uidetur repetita in qualibet de alternatiuis.
58 Episcopus expulsus audens remanere in propria, licet iurisdic- tionem non audeat ibi exercere per se uel per alium, an illam pos- sit in aliena exercere.
59 Episcopus expulsus si in propria diocesi exercere iurisdictionem pos- set per se, licet non per alium, in alia non habet priuilegium exer- cendi eam.
60 Qui potest per amicum suspectum exercere, idem est ac si non pos- set per aliquem.
61 Insignis locus dicitur secundum communem usum loquendi.
62 Insigni loco existente viciniori ciuitate ab ecclesia a qua episcopus est expulsus, ubi processus expulsoris debeat fieri uel in loco insi- gni, uel in ciuitate.
63 Episcopus contra eius expulsorem an possit procedere in loco insi- gni magis viciniori, eo casu quo illum in loco illius expulsoris non potest citare, si non sit tuus expulsus, dato q̄ eius vicario sit tutus.
64 Locus citationis in quocunque casu debet esse tutus, tam ex parte actoris, quā rei.
65 Episcopus in procedendo contra suum expulsorem, quem modum teneatur seruare de necessitate in procedendo.
66 Pluralis locutio duorum numero contenta est.
67 Citatus ad certum articulum, an debeat citari quo ad alios articu- los.
68 Citatus ad totam cām, an ad sp̄tales articulos ueniet citandus.
69 Instantia iudicij quo tempore incipiat, & quanto tempore duret.
70 Comparens semel in loco non tuto, an possit postea opponere de lo- co non tuto.
71 Impediens ne citatio ad ipsum perueniat, habetur pro personaliter citato.
72 Impediens ne citatio editi perueniat ad ipsum, an habeatur pro personaliter citato.

VAM VIS Vsq̄ ad. §. eidem epis. est prima pars principalis huius clem. in qua autor prouidet episco- pis electis a suis sedibus expulsores, consiliarios, & eorum fautores. q̄ subdiuidit in quatuor particulas. In prima ponit p̄tōnem rōnem dubitandi. In secunda ponit rōnē decidendi. In tertia statuit modum p̄cedendi p̄ criminosos, quo rum domicilia poterant saltem tutē adiri, uel ecclesia cathedralis loci habitationis eorumdem. In quarta modum procedendi con- tra eos, q̄ nec eorum domicilia, nec ecclesia cathedralis loci co- rundem poterant tutē adiri. Secūda ibi: nos tā. Tertia ibi: diximus indulgentium. Quarta ibi: si uero dicti epi. Casus. Epi. a sedib. pro- prijs electi citant & procedunt p̄ expulsores, consiliarios, & eorū in crimine fautores, in locis & modicis hic expressis. Ista prima pars principalis. In diocesi] idest districtu seu territorio Guil. [Alienaz] scilicet licentia eius cuius est, & consensu litigantiū, fm Car. [Persequentiū] uide Inn. & Host. in c. nisi cum pridē. §. p̄ malitiam. de renun. [Hoc p̄tēxtu] scilicet q̄ non possunt i. suum territorium iurisdictionem exercere. [Insignibus] arbitra- riē considerandum, iuxta cōem vulgi opinionem. not. Inno. in c. p̄sēnti. de rescrip. Gen. [Propter metum] scilicet probabilem nam uani metus nulla rō h̄. Geh. [Noluerit competere] per se, uel per alium. Ex parte j. not. q̄ quilibet epi. prohibere iurisdicōnē suam exercere extra suam diocesim. concor. c. ij. de consti. li. 6. ex- tra territorium. de iuris. om. iudi. c. episcopum. q. q. ij. & q̄ ibi no. ¶ Secūdo no. f̄ pro indeterminata iurium allegatione. concor. no. Host. in c. consulu. de ser. non ordi. Ex parte secūda no. f̄ q̄ habens iurisdictionem, p̄t illam per alium exercere. concor. cle. iudicis. sup. de offi. delega. ¶ Secūdo no. q̄ iniuria facta episco- po, v̄ facta ecclesie. concor. c. j. de maledi. & q̄ ibi not. c. nullius. de fo. compe. & ar. l. j. in fi. ff. de iniur. ¶ Tertio not. f̄ q̄ maleficia non debent remanere impunita. concor. l. ita vulneratus. ff. ad. l. Aquil. c. ut fame. de sen. excom. in 6. Ex parte tertia not. f̄ q̄ consi- liarij & fautores criminis sunt astricli uel principales crimino- si. concor. l. proinde. ff. l. cer. p̄ta. & c. quicunque. de hereti. li. 6. ¶ Secūdo not. f̄ q̄ citatus non arctatur, si in loco sibi nō securo uenire iubetur. q̄ cor. cle. pastoralis. j. de re iudi. ¶ Tertio no. f̄ or- dinem citandi: quia primō principaliter debet apprehendi, si p̄t: secūdo si non p̄t, ad domum solita habitationis citeatur: tertio si ibi non p̄t citari, citatur in ecclesia cathed. concor. clem. cām 7. de elec. & l. j. §. domum. ff. de lib. agno. cum si. Vide Inno. in c. si aduersarius. de eo qui mit. in pos. Ex parte quarta, no. f̄ q̄ citatio p̄t fieri diebus dñicis, & festiuis. concor. cle. dudum. sup. de iudi- cis. regulariter. §. c. fi. de ferijs. cū citatio sit de processu, fm Gē. ¶ Secūdo not. f̄ q̄ publicē propositum uerisimiliter p̄sumit̄ deuenire ad notitiam singulorum. concor. c. j. de postula. cum si. ¶ Tertio not. q̄ citatio per editum legitime facta arctat citatū, perinde ac si personaliter eum apprehēdit̄. conc. d. cle. dudum. not. gl. in l. j. §. ff. q̄ app. sit. Inn. in c. ad petitionem. de accu. Rō impulsua huius constitutionis fuit, ut dicit gl. j. in fi. quā tria fa- cit. primō ponit casum summarium. Secūdo diuidit. Tertio po- nit cām impulsuam. Secūda ibi: & primo. Tertia ibi: & quia. Rō uero dubitandi ponitur in prin. huius p̄tōnis. Ratio aut̄ decidendi ponitur in ver. nos tā. Nec obit. rō dubitandi: quia hic est casus specialis, ut maleficia non remaneant impunita. ¶ Contra ergo prin. oppo. de l. ij. ff. de off. procon. c. qua fronte. de appel. & c. no- uit. de offi. lega. Solu. f̄ hic de contentiosa: ibi de uoluntaria. f̄ Itē ¶ ad contentiosam oppo. de l. ff. de offi. p̄fate. urb. Solu. ibi in de- legatione in qua non uertitur causę cognitio, & effectus confert̄ ad locum licitum. ar. l. in tempus. in prin. ff. de h̄re. insti. Item op- po. de c. Romana. §. contrahentis. eod. tit. 6. Sol. f̄ ibi de f̄ctus cita- tionis dirigitur intra. Item oppo. de ista cle. Solu. hic speciale. Item oppo. de l. j. ff. de iudi. iuncta. l. ij. §. j. eo. ti. & l. quō. ff. de sol. ¶ Sol. f̄ potest de consensu partium & diocesani: aliās secus. ut no. Inno. in c. nouit. de off. lega. & Host. c. ex tuarum. de auto. & usu pal. rationem ibi assignat: quia est gratia hic solum loci, & ipse po- test facere duplicem gratiam, per sonę, & loci. Tamen ista rō p̄t declinari. Ia. de Ra. tenet q̄ non, et de consensu diocesani per lex territorij. Pe. & Cy. f̄ in l. si quis ex consensu. C. de epi. audi. Car- di. tenet opinionem. Host. per istam clem. uer. nolimus. Item oppo. de c. luminoso. t. 8. q. ij. Sed f̄ ibi loquitur de loco exempto, ubi sufficit consensus vnus solius exempti, cum solus talis faciat diocesim per se. hic loquimur de diocesi aliena. Ad uoluntariam oppo. de clem. archiepiscopo. j. de priuileg. ubi etiam quę sunt uoluntaria, sicut est v̄sus pontificalium, non exercet̄ in aliena

- 15 Subditus ratione contractus, aut delicti extra territorium perpetrati, an intra territorium conuentus debeat iudicari secundum statuta territorij proprii, an territorij contractus, aut delicti,
- 16 Episcopo cognoscente contra eius expulsores in loco distanter ultra duas dietas sine a dieceſi, utrum alij subditi possint ibi conueniri,
- 17 Casus amissus remanet sub dispositione iuris communis.
- 18 Episcopus expulsus an possit trahere subditos extra diocesim ultra duas dietas, cum intra non possit cognoscere.
- 19 Iustitia temporalis an possit supplere defectum iustitie spiritualis.
- 20 Episcopus non potest sedere nisi in loco mansionis.
- 21 Merum & mixtum imperium possunt delegari de iure canonico.
- 22 Episcopus potest habere temporalem iurisdictionem, etiam vsq; ad ultimum supplicium, sed illam debet exercere per suos officiales.

ISD E M. Hęc est secūda pars, i qua puidet auctor ep̄s expulsus circa exercitium iurisdictionis suę quo ad sibi subditos non culpabiles de exclusione: quam sub diuiduo in duas particulas. In prima ponitur dictum. In secunda ponit limitationem circa loci distantiam. Secūda ibi, ita tñ. Casus. Inter subditos expulsionis non p̄cios iurisdictionem exercent expulsi ep̄i in loco vbi resident a fine suę dieceſis ultra duas dietas non distante. hoc dicit. [Etiam] i implicentem dictio nem ponit, vt comprehendat indulgentiam s̄. datam p̄ expulsores licet gl. hic aſt dicat. [Vel non possint] i istud uerbum non exprimit s̄. in prima parte, in secunda particula, sed solum d̄ qñ non audent: tñ intelligo idem esse ibi sic; ergo si audent, sed non possunt exercere, perinde est, ac si non auderent. Exemplum: qñ infirmitate non p̄t illuc ire derentus, & alius nō auderet. Vel dic, nō possint: quia permittit eis, licet sint securi a metu. Genze. tñ dicit non possint. vbi ergo tute possent, non haberet locum quod hic d̄ & sic p̄supponit q̄ utrobq; non sit securus. tñ dicit ut s̄. Ex parte prima no. alium casum in quo ep̄s extra suam dieceſim exercet suam iurisdictionem, concor. pars p̄cedens. Ex parte secunda no. casum, i vbi quis inuitus trahit subditi vel sua culpa grauant: quia trahitur ad duas dietas a fine suę dieceſis. concor. c. statutum. de rescrip. li. 6. Rō dubitandi s̄. in principio huius p̄tōnis. Rō decidendi hic ponitur, ne dependium patiant subditi ob defectū iustitie. i. Nā poteretur si ep̄s de facto non p̄t in sua, & de iure prohibetur in aliena. & hic casus est sp̄ialis. Et sic non ob. prin. huius cle. licet ergo ep̄s non audeat p̄ expulsores procedere: si tñ audent p̄ subditos uel inter subditos iurisdictionem exercere, cessaret iste s̄. Op ponitur p̄ primum dictum de. c. cum ep̄s. de offi. ordi. li. 6. Sol. loquitur hic de ep̄o expulso, ibi de non expulso. ¶ Secundo oppo. q̄ idem de non expulso, qui p̄t cognoscere inter subditos extra. ar. l. j. ff. de iudi. iuncta. l. q̄ro. ff. de sol. Sol. i aut subditi p̄sentiant, aut non. de quo dic, vt s̄. parte j. Aut quęris de expulsis: & habet locū ista pars. Aut de non expulsis: & tunc, aut subditi p̄sentiant: & idē vt d. l. j. ¶ Aut non: & tunc non p̄t exercere iurisdictionem extra. Gl. ergo, super uerbo indulgemus, ponit duplicem indulgentiam, & expedit duo s̄. Quæro primò, i de quib. subditis loquitur tex. Gl. dicit. q̄ de obus in laicis. ¶ Secundo quæro, i an habeat locum in non subditis progantib. suam iurisdictionem sine licentia dieceſani: Gl. & Genze. tenent q̄ non. ¶ Tertiò quæro, i an habeat locum iste. s̄. qñ aſt ex litigantib. est subditus aliquo mō: Gl. dicit q̄ non, siue ambo consentiant, siue non, subditus p̄sentiat, siue dissentiat. Idem Genze. Idem & si non subditus consentiret & subditus dissentiret. Vnde secus si tex. dixisset ep̄m expulsū posse facere iustitiam de subditis. Et attende: i quia iste. s̄. non inducit necessitatem ep̄o exercendi iurisdictionem, sed solum facultatem p̄cedit: & sic si nollet exercere, forte non p̄t ab eo appellari a denegatio ne. p̄ quo l. non quicquid. ff. de iudi. & q̄ no. in cle. dispendiosam. in uer. pe. s̄. tit. proximo. Rō tñ posita in tex. ne ob defectum & c. facit in primum. ¶ Quarto quæro, i an habeat locum iste. s̄. in illis qui rōne p̄ctus uel delicti sunt subditi: Gl. v̄ dicere q̄ non. idem Genze. per. c. quæ a iure. de reg. iur. Gl. ergo super uerbo subditos, format, & soluit. i. q. Item opp. de prima par. s̄. ubi attendit vicinias loci quo ad moram ep̄i. Gl. dicit, q̄ aliud ibi, aliud hic. Si ista gl. non p̄cedat ex mente tex. quia auctor uoluit q̄ in loco in quo p̄t ep̄s facere processum suum p̄ expulsores, p̄t facere ibidem p̄ alios subditos suos. Non tñ fuit de mēte, q̄ ep̄s in alio loco p̄t sit inter subditos iurisdictionem exercere, & in alio loco p̄ expulsores, maxime, quia oportet eum manere in loco in quo p̄cessum facit p̄ expulsores, & t̄ inter subditos: vt hic & s̄. patet. i. & tñ non p̄t in duob. locis moram trahere, l. i. vt certo. s̄. si duob. ff.

comō. Dñs Car. stat cum gl. & resp. ad. c. cum qui. de p̄ben. li. 6. per l. cum qui. de iu. iu. Et quia ista limitatio facta fuit quo ad nō expulsores, ne uideret̄ uindicta p̄cessa ep̄is trahi ad indebitū: q̄ esset si non criminosus in tali delicto traheret̄ ad locum nimis remotum. Attende: quia p̄t esse, i q̄ ep̄s non uult p̄cedere p̄ expulsores, sed expectat aliud tps: tunc forsan p̄t manere ad duas dietas, & ibi iurisdictionem exercere: & hoc uoluit forsan iste tex. sed certe iustum esset q̄ non p̄t ex quo remissus est in p̄secutio ne p̄ iniuriam. Cogita i uis. Item quæro, i de qua iurisdictione hic loquat̄: Gl. tenet q̄ de oī. idem Genze. & de ultimo supplicio. c. fi. i. ne cle. uel mo. lib. 6. idem Guil. ¶ Secundo i quæro, an s̄m statuta suę dieceſis iudicabit inter subditos in aliena ep̄s expulsus? Gl. dicit q̄ sic, siue tendant ad litis p̄parationem, siue ad litis decisiōem. Ex qua gl. no. i q̄ subditus ex p̄ctū uel delicto extra territorium perpetrato, nō p̄t iudicari infra territorij s̄m statuta illius territorij. & ita p̄sultus de facto hoc anno r̄ndi. pro quo faciunt no. per doct. in l. j. c. de summa Trinit. Item no. q̄ iudicans in alio no. territorio iure suo inter subditos suos, non tenet seruare ordinem iudicij loci ubi iudicat, sed ordinem loci proprii sui. Et est rō s̄m Card. quia locus iste extra suam dieceſim subrogat̄ loco suę dieceſis: ergo & c. l. i. eum. s̄. iniurijs. ff. si quis cau. & cle. quia regular. de s̄. negli. p̄r. s̄. & sic non habet locū. l. 3. s̄. ff. de testi. Sic uidemus in auditoribus, qui vbi cunq; sint cum curia, seruant stylum palatij. Fallit forsan in obseruatione dierum feriatorū, per c. fi. de ferijs. gl. ergo super uerbo, oīmodam; soluit. ij. q̄. Super secundo dicto quæro, quid si expulsores petant citari per aliū subditum, an habeat locum iste uerū. Gl. dicit, q̄ æquū est, ut habeat locum. Certē puto, q̄ actor solum sensit de expulsorib. & c. in quā tum p̄ eos ut expulsores sit processus. aſt habentur p̄ non expulsores. i. vnde aduerte, quia si locus vbi sit p̄cessus p̄ criminosos distet ultra duas dietas, non trahent̄ ibi alij. Quid ergo tunc fiet? Forſan & tunc succedet in iurisdictione, i. Nā iste casus vt omissus remanet sub dispōne iuris cōis. l. commodissime. ff. de lib. & posth. & habes hic casum, vbi isti subditi sine culpa grauant: quia trahuntur ad duas dietas. q̄ facit ad intellectum quem dedi in cle. dudū. ¶ De iudi. s̄m quem intelligo uerū. si uero. s̄. Quæro, i quid si isti subditi j. duas dietas non possunt trahi de facto, an trahant̄ ultra? Gl. dicit, q̄ non, & bene; quia a uerbis legis non est recedendum. l. prospexit. ff. qui & a quibus. Genze. s̄. quia hæc p̄uisio est delusoria p̄. c. si Papa. de priuile. in 6. Item quia locus moræ debet intelligi si est securus. ar. l. nepos Proculo. de uerb. sign. Tertio quia tex. hic dicit ob defectū iustitie & c. quæ rō s̄p̄ habet locū. Quarto, quia ista pronisio est extendenda. c. cum dilectus. de dona. l. si cui. de serui. Quinto, quia esset hæc p̄ctō aſt imperfecta, p̄. l. si qs seruum. C. qui mi. non pos. li. 1. sed Card. s̄. per c. quæ a iuris. de re. iu. li. 6. Geze. dicit, i q̄ defectum iustitie spiritualis nō supplet t̄p̄alis: sed p̄ sic. Facit q̄ no. de offi. ord. c. j. Genze. dicit i q̄ mansio ep̄i requirit̄ ubi facit p̄cessus: aſt non possit ibi p̄ tribunali se dere p̄ iustitia reddenda. Genze. i dicit q̄ s̄m canones ea q̄ sunt meri imperij, possunt delegari. c. in archiep̄. de rap. de offi. ordi. c. q̄ sedem. probat̄ hic ex uerbo, oīmodi, & uerbo, uel per alium. Gen. dicit q̄ subditi trahunt̄ ad duas dietas autoritate huius p̄ctōnis, & cognoscit in sua dieceſi: & progata iurisdō est eadē qualis antē erat. c. pe. & gl. de offi. deleg. & in hoc expulsi sunt ordinarij, non deleg. s̄m et Guil. In gl. in duob. ibi. de licetia. s̄. obtēra. Car. in si. idem Pau. In gl. et. ibi. li. 6. idem Pau. Ibi: per hanc literā. idē Pau. & Genze. Ibi. idem p̄to. idem Pau. & Genze. Ibi: q̄ nō puto. idem Pau. & Genze. & Car. quia in his non est defectus iustitie, qñ per iudicem originis & domicilij iustitia fieri p̄t. ibi. forū. & de foro compe. c. Romana. li. 6. Car. In gl. in hoc in si. & est rō, quia cum in expulsorib. non sit aliqua limitatio per dietas, expeditur fieri limitationem per modum qui tenderet in ep̄i debitū finem & fauorem, non ultionem indebitam, quæ facile esset, si prouocatus ad locum nimis remotum trahi posset. In gl. uel in si. idē Pau. ¶ & c. In gl. t̄p̄alem, ibi: criminat̄. idem Guil. & Gen. i. & t̄ ad ultimū supplicium, si t̄p̄alem iurisdictionem forſitan in sua dieceſi obtineret: per suos officiales. ne cle. uel mo. c. fi. li. 6. Car. ibi: de positio. idem Pau. & Genze. Ibi: & l. iij. & de rap. in archiep̄atu maxime cum ea q̄ sunt meri imperij, possunt dele. no. de off. ord. q̄ sedem. Car. Ibi: carcerare. idem Guil. et perpenū. de uerb. sig. nonimus. Car. Ibi: ordinē litis. Et est rō: quia iste locus subrogat̄ in locum suę dieceſis, in qua si cognosceret illa statuta ordinem iudicij respicienda obseruaret: secus si vnus locus iudicij loco alterius nō subrogaret. Car. in si. in toto corpore iuris, nescio similit̄ gl. Car. In

In gl. et per alium. in fin. idem Pau. In glo. quasi. ibi: durum. idem Pau. uidelicet quo ad petitionem aliorum ultra duas dietas trahi non possunt. Inſpicieda est ergo qualitas sub qua fit citatio. Car. In gl. vulgares. in si. idem Pau. c. j. de p̄ben. in prin. lib. 6. In glo. q̄ intelligo. in si. idem Pau. Et est ratio, ne infecuritas ep̄scopi subditis ultra trahendis sit dispendiosa. Card.

- 1 Episcopus expulsus uolens p̄cedere contra expulsores in dieceſi aliena, debet petere prius licentiam ab episcopo illius dieceſis, & ordo p̄termissus uitiatur actum.
- 2 Episcopatus omnis est ordo, sed non econuerso.
- 3 Speciei positio, non inferit positionem generis.
- 4 Dieceſanus potest accipi proprie, & improprie.
- 5 Licentia est petenda per eum qui uult agere aliquid in alieno.
- 6 Licentiam petere (licet non obtineatur) sufficit in casu cle. vnic. de foro competenti.
- 7 Episcopus expulsus inter suos subditos aut fautores cognoscent in aliena dieceſi petita licentia, an p̄cedat ibi tanquam ordinarius.
- 8 Processus episcopi expulsi in aliena dieceſi factus, non petita licentia, an sit nullus.
- 9 Episcopus expulsus a propria dieceſi uolens in alio territorio exercere iurisdictionem, licentiam debet petere ab habente iurisdictionem in predicto loco etiam exempto, & inferiore episcopo.
- 10 Illud q̄ est de mēte legis, d̄ de lege: & si est cōsonū iuri, d̄t extēdi.
- 11 Episcopus expulsus, uolens exercere iurisdictionem in aliena dieceſi, si in loco concurrunt in iurisdictione illius episcopus & inferior, a quo teneatur petere licentiam.
- 12 Episcopus expulsus iurisdictionem intendens exercere in aliena, si inferior ab episcopo in illo loco habeat iurisdictionem quasi episcopalem, sufficit q̄ ab illo petat licentiam.
- 13 Ep̄s proprie habet iurisdictionem spirituales, improprie temporales.
- 14 Episcopo expulso uolente iurisdictionem exercere contra subditos aut expulsores in aliena, an licentia possit dari per officialem episcopi in cuius dieceſi intendit illam exercere.
- 15 Vicarius episcopi an possit approbare statutum factum a capitulo citra actum alienationis episcopo agente in remotis.
- 16 Episcopo expulso uolente exercere iurisdictionem in aliena dieceſi, si ibi non reperiat episcopum, neque officialem ad petendam licentiam, quo remedio succurratur.
- 17 Licentia a capitulo sede vacante an possit dari episcopo expulso ad exercitiū iurisdictionis in illa dieceſi contra subditos, aut expulsores.
- 18 Episcopus expulsus contra expulsores non potest procedere in aliena dieceſi, nisi petita per prius licentia dieceſani.
- 19 Licentia generali data de administranda iurisdictione episcopo expulso in aliena dieceſi, an sufficiat contra expulsores.
- 20 Licentia limitata ad certum casum exercendi iurisdictionem non extenditur ad alium.
- 21 Licentia petitiō generalis non restringitur ex responsione speciali ex quo concessio non erat de substantia.
- 22 Ep̄s expulsus uolens in aliena dieceſi exercere iurisdictionem, nō solum tenet petere licentia, sed et tenet facere diligentiam obtinēdi eā.
- 23 Episcopus expulsus iniquē procedendo quem habeat superiorem ad cognoscendum de illis.
- 24 Episcopus delinquens in aliena dieceſi habetur pro extranea, & ab illo dieceſano potest puniri.
- 25 Episcopo expulso uolente extra dieceſim exercere, si dieceſanus ex iusta causa denegat dare licentiam, an audiendus sit.
- 26 Episcopus expulsus in aliena cognoscent, an debeat citare subditos per requisitionem in iuris subsidium: an posset per se.

MOL V M V S. hæc est tertia pars principalis, in qua ponitur vna limitatio. In secunda dubij remotio. Secunda ibi: q̄ si. Casus. Ep̄i expulsi procedere debent iuxta præmissa, prius tñ licentia petita a dieceſanis locorum, quanq̄ non obtenta. hoc dicit. [Vt ante oīa] i q̄ est igi iste ordo seruandus necessariò, cum sit a iure statutus: vnde huius anisio, aut peruersio, totum uitiaret. ar. l. prolata. C. de sen. Fa cit no. in n. in c. cum dilecti. de rescrip. & per Car. s̄. co. cle. circa prin. [Ad dieceſanis] non ergo dixit ab ordinario, i quia oīs dieceſanus est ordinarius, sed non ē p̄rio. c. cum ab ecc̄larum. de offi. ordi. Positio ergo hic speciem i ad cuius positionem non sequit̄ generis positio. l. maritus. C. de proci. tñ hoc uerbum Dieceſanis, i p̄t sumi hic improprie, uidelicet, per habente in loco iurisdictionem, in quo expulsus facit processus suos, vt patet. j. co. cle.

in si. & statim videbis. [Moram traxerint] hoc est secure habitauerint causa fulminandi processus p̄ expulsores, & c. ut ibi inter subditos procedere noluerit iuxta. s̄. eid. m. [In præmissis] hoc est quod possint procedere p̄ expulsores, & inter subditos & c. [Ne quierint] & sic habuit facere eorum diligentiam. Ex parte j. no. casum i ubi licentia est petenda per eum qui uult aliquid facere in alieno. concor. l. diuus. ff. de ser. rust. p̄dio. & l. iniuriarum. c. si. ff. de iniurijs. Ex par. ij. not. i casum ubi iussit licentiam petere, dato q̄ non p̄cedatur. p̄co. c. licet. de sta. reg. & cle. dudum. s̄. si vero. de sepul. Rō dubitandi erat: i quia beneficio huius p̄tōnis nouæ indulgentia est expulsus iurisdictionem exercere in aliena dieceſi: inde non hñt vt delegati, sed vt ordinarij. vt no. doc. in s̄. p̄. locus iste alterius dieceſis subrogat̄ loco p̄prie: vñ p̄cedit in loco alieno, put in loco p̄prio procederet: & sic non videbat̄ lntia. petenda. vt no. in s̄. s̄. p̄ce. in gl. t̄p̄alē. Contra tñ hic statuit. Rō decidendi est: quia autor qui derogabat dieceſanis, uoluit in hoc eis honorem aliquale p̄seruare. Nam sufficit expulsus, q̄ possint iurisdictionem oīmodam exercere in aliena dieceſi, & non obtenta lntia a dieceſano: ergo non debent conqueri, si teneant petere licentiam. ar. l. cum qui. in prin. ff. de iurei. l. auctori. C. de neg. gest. Non ob. tria: quia hñt in exercitio iurisdictionis & ordinarij: an anteq̄ ueniant ad exercitium, hñt lntiam petere, vt hic satis. concor. Gui. & Genz. dā dicunt petitionē huius lntie fieri ad aliquā reuerentiam. Circa partē primam quæro, i an valeat p̄cessus suus, non petita hmōi lntia: Gl. huius. s̄. dicit, q̄ non. Sed certe c. p̄uidā. q̄ alle. facit materia. Nam ibi autor ultra p̄cessit annulladō facta in antea: hic aut non. Præterea ibi sunt uerba p̄hibitiua: ar. hic non sunt uerba p̄hibitiua, sed solum statutiua petitionis lntie. Dictum gl. procedit p̄ non seruatiōnem ordinis. ar. l. diligenter. ff. manda. & dixi super tex. Genze. uerò idē tenet q̄ glo. per l. p̄. ff. de iusti. & iure. sed illa loquit̄ dum p̄cedit. j. suam dieceſim. Itē quia eius p̄tās est limitata per hūc. s̄. sed certē non dicit q̄ aſt nō possit. Itē quia frustra exigeret lntie petitiō, nisi defectus obesset l. si fscus. cum ibi no. ff. de iure fsc. sed hic tenet. p̄ quo. ff. de in ius vo. l. i. Item quia uoluntas Papæ de qua hic, esset delusoria. ff. ff. ne quid in lo. pu. sed nō est delusoria, quia vt trasgressor tenet: est ergo melior rō, q̄ s̄. dixi. ¶ Secūdo quæro, quis dicat dieceſanus? Gl. tñ. & p̄bat rñsonē, & eā declarat uer selstringit. i. Ex qua glo. habes, q̄ ista lntia danda est per habentē iurisdictionem in loco exēpto, posito q̄ sit inferior ep̄o, q̄q̄ in certis casib. possit dieceſanus in loco exēpto exercere iurisdictionem. vt. c. uolentes. de priuile. li. 6. Tñ istud non bene colligit̄ ex tex. quia loquit̄ solum de dieceſano in materia exorbitante a iure cōi. i. vnde ex mente hoc p̄cedit maxime, quia in hoc q̄ statuit̄ de lntia petenda, nō est i ius cōe, imò iuri cōi p̄sonum: & lic extensio est recipienda ut l. cum quidam. ff. de lib. & posth. i. Quid ergo, si dieceſanus & aliquis eo inferior habent iurisdictionem non cōiter, sed in solidum, quia est locus p̄uentioni inter eos, vt est in plurib. ecc̄l̄ijs Franciæ: Cor tē vt q̄ sufficiat petere lntiam a dieceſano. i. vbi ergo ep̄alē solum habet inferior ep̄o, illius petet̄ lntia, non ep̄i. si aut ibi ambo habeant, tunc sufficit ep̄i lntia. si aut ep̄s ep̄alem habeat, & inferior t̄p̄alem: tunc pro exercitio ep̄alis requirit̄ lntia dieceſani, & pro exercitio t̄p̄alis requirit̄ lntia inferioris. ar. l. in p̄cedendæ. ff. de aqua plu. arc. cum simi. Genze. uerò dicit, q̄ uerbū istud a dieceſanis hic positū sumit proprie si iurisdō exercenda per ep̄m expulsum erat ecclesiastica uel spiritualis: i si uerò t̄p̄alis stat improprie, & hñs iurisdictionem non erat dieceſanus. ¶ Tertiò quæro, i an officialis ep̄i gñaliter p̄stitutus possit hanc lntiam dare? Gl. rñdet q̄ non, per duo iura, & ampliat rñsionem per vnam decre. per quam declarat̄ ipfam rñsionē: uidelicet, q̄ officialis non possit dari lntiam, qñ dieceſanus est in sua dieceſi, uel p̄pe. Gen. tenet simplr, q̄ officialis uel non p̄t hanc lntiam dare; & sic non sufficeret petere ab eo, per d. c. ij. de off. vic. li. 6. Sed attende: quia cum solum sit lntia petenda, & hoc vt statutum ob fauorē & honorem ipsius dieceſani, in cuius dieceſi est iurisdō exercenda, vt sufficeret q̄ lntia petat̄ ab officiali, et p̄sente ep̄o suo: imò et debet posse p̄cedere, quasi hoc sit de casib. leuibus, uel talib. qui i specie et p̄cessi fuissent: ex quo non attendit̄, q̄ lntia p̄cedat, sed solū q̄ petat̄. ar. d. c. ii. & iii. de off. vica. in 6. Tñ ex ista gl. p̄t distingui, i. an ep̄s sit p̄p̄e, uel in remotis, probat̄ id q̄ hoc anno dixi, i uide licet, q̄ vicarius ep̄i gñalis possit autoritate p̄stare capitulo statutum facienti citra alienationē ep̄o in remotis existente: & fuit in quodam negotio statuti ecc̄l̄iæ Nemauf. n. ¶ Quarto quæro, i quid si dieceſanus est in remotis, nec ibi est aliquis officialis, a quo

quo petatur hmoi licentia? Gl. rñ. hoc intelligo videlicet, qd pro-
 testatio fiet ad domum solite habitacionis. alleg. tria iura & vnam
 notā. Melius facit. l. ij. C. de his qui per me. iudi. nō app. & l. de pu-
 pillo. §. si quis ipsi p̄tori. & l. ut p̄fectus. C. de anna. exce. ¶ Quin-
 17 tō qro. ¶ an vacante sede cap. possit dare l̄tiam & valeat si l̄tia
 petat a capitulo? Gl. rñ. qd sic. probat per l̄tia iura. Et per hoc v̄
 idem esse in isto casu. p̄ximo dicto. s. vbi non est officialis, & ep̄s
 est absens in remotis, quasi tunc succedat capitulum in datione
 hmoi l̄tiæ: & hoc casu favore expulsi ep̄i habeat ep̄s alius in re-
 motis existens quasi pro mortuo. ar. c. si ep̄s. de s. negli. pla. li. 6.
 Si. n. protestatio hoc casu facta ad domum ep̄i valet, vt dictū est
 in q. p̄xi. c. certē multō magis debet dici capitulum. Isto casu pos-
 se requiri & dare l̄tiam, maxime quia tangit negotiū iurisdōnis,
 in qua capitulum p̄t succedere: vt c. uno. de ma. & obe. in 6. ut c.
 18 statutum. de elec. s. ea. cōpilatione. ¶ Sexto qro. ¶ an hæc l̄tia
 sit petenda qñ ep̄s eiectus vult procedere & expulsores? Gl. v̄
 tenet, qd sic. p̄p verbum. In p̄missis, qd est pluralis num. c. is cui. de
 19 p̄xi. in 6. ¶ Septimo qro. ¶ an sufficiat l̄tiam petere gñale? Gl.
 20 rñ. qd sic. idem Gen. ¶ Octavo quæro, ¶ an si l̄tia fuerit petita
 sp̄alis, & concessa pro certa cā, an in alia cā sit iteratō petēda? Gl.
 rñ. qd sic. idem Gen. & bene: quasi prius data fuerit limitata & sic
 limitatum debuit producere effectum. ar. l. in agris. ff. de acq. rer.
 21 do. pro quo. l. maritus. C. de procu. ¶ Credo tñ, qd petitio licentię
 gñalis non restringatur s̄m concessione sp̄alem, ex quo concessio
 non erat de substantia: s̄ sic. ar. l. si. de certa. C. de transa. & l.
 licet. C. de iud. Circa partem secundam quæro, quō intelligat hoc
 verbum. Nequiverint: Gl. resp. qd duob. modis. Idem Gē. ex qua
 22 not. qd dixi in tex. videlicet qd non sufficit l̄tia petere, sed oportet
 qd fiat diligentia: & illa concedat: & sic debet cōparare in ter-
 mino assignato ad audiendum voluntatem dicecesani requisiti da-
 23 re licentiam. ¶ Secundō qro. ¶ an dicecesani loci habeant cogni-
 tionem processus facti in loco suo per ep̄m expulsum, si dicat iur-
 24 tamentum? Gl. resp. qd non: & probat vnam rōnem: quia par in parē & c.
 ¶ Contra istam r̄sionem oppo. de. c. j. de rap. Sed ibi ep̄s malē fecit
 extra exercitiū iurisdōnis, videlicet delinquendo, vel h̄do: hic autē
 iurisdōnem exercendo. Idem Gui. & Gen. Et est rō: quia primo casu h̄t
 ut extraneus: isto uero, vt iudex. & sic solum superior eius vt iudicis
 25 p̄t adiri per viam appellationis aut simplicis querelę. c. Romana. de
 26 appell. in 6. ¶ Tertio quæro, an ¶ si dicecesanus loci ex iusta cā
 denegat dare licentiam: puta quia dicit aliū locum esse viciniorem,
 & securiorem extra suam dicecesim, an debeat ep̄s expulsum superferere?
 Videtur qd sic: quasi hoc sit de ordi-
 ne vel solemnitate substantiali. vt s. c. cle. 3. rñ. & sic omisio hmoi
 ordinis vel solemnitatis redderet processum nullum. vt s̄. particu-
 26 la præce. ¶ Gen. dicit per hunc. §. qd ep̄s expulsum subditos suos
 quos procedit, p̄t citare per se, non autē requirere in iuris subdi-
 tum dicecesanos, ut eos citet: quia sufficit petitio licentię regl̄r.
 arg. s̄. c. j. de treu. & pa. C. de iudi. l. properandum. §. si autē reus. &
 bene dicit: quia ibi procedit ut in sua propria: si subditi manerent
 in alia dicecesi tertia, esset tunc necesse qd requireret in iuris subdi-
 tum illum tertium dicecesanum ar. l. cum vnus. §. pen. ff. de bo. auto. iudi. pos.
 In gl. non ualet. in fi. idem Pau. & Genze. In gl. per hoc. ibi: de p̄missis. idem
 Gen. Ibi: licentiam petere. Idem Gen. in fi. gl. idem Genz. In gl. concor. in
 fi. idem Gen. In glo. uirtute. ibi innotuit. idem Guil. & Gen. Ibi. de rap. c. j. idem
 Guil. & Gen. In gl. not. in fi. idem Pau. & Genze. In gloss. super alijs. in fi.
 idem Guil. & Gen. In gl. hic multa sp̄alia. idem Gui. & Gen. In glo. ergo
 in fi. idem Gen. In gl. non v̄. in fi. idem Genze. In gl. simile. in fin. idem
 Pau. & Gui. & Gen. Contra dic. vt dixi. s̄. In gl. et. ibi: memoria idem
 Guil. & Genze. In gl. dat. in fi. idem Guil. & Genzeli.

ANNE. Hæc est quarta pars principalis, in qua ponitur
 quedam dubij remotio: quā subdiuido in particulas duas. In prima ponit dictum. In secunda cōtinua-
 tionem, maledictionem, vel inhibitionem cuius trāsgressor peccat mortaliter. ar. 4. di. deniq. in fi. s̄m Guil. & Genz.
 1 Secūda ibi ep̄s. Casus. ¶ Assertioni proprię ep̄iscoporum expulso-
 rum statuit in casibus tribus hic expressis, qui puniuntur pena hic
 contenta, si mendacium dicant. hoc dicit. [Asseruerint] scilicet in
 suis processibus. nam alijs uiderentur iustificari. ¶ Ausos] scilicet
 p̄p metum propriabilem: vel non audent, & sit si hæcenus non
 fuerint aut, tñ nunc audent, non h̄t locum ista p̄stō. ¶ per qd v̄
 qd si pendente processu superueniat facultas procedendi in pro-
 pria dicecesi, qd cessat ista p̄stitutio, quo ad ulteriorem processum
 & quia res deuenit ad casum, a quo non p̄t incipere processus. l.
 pluribus. §. & si placet. ff. de uer. obli. [Assertionibus] scilicet sim-
 plicibus ep̄is, sicut præfertur asserentibus. Ex parte prima no. ¶ ca-
 sum sp̄alem, ut statuit dicto unius in sui fauorem. Et line iuro. con-
 cor. c. fi. de his quæ ui. metu. cā fiunt. & l. si qñ. C. vnde ui. Me-
 lius facit c. constitutus. de app. c. cum olim. de priuilegijs. Ex parte
 4 secūda nota, ¶ qd mendax asseror, seu agens ¶ p̄scientiam, nō
 euadit diuinam offensam. concor. l. ij. C. de iureiur. Rō dubitandi
 fuit: quia dicto cuiuslibet statuit ¶ se, non pro se: vt l. rōnes. & l. exē
 plo. C. de proba. Contra tñ statuitur. Rō decidendi, est expulso-
 rum fauor, & expellendum odium: & sic est casus sp̄alis. Idē Gui.
 & Gen. Vnde non ob. alleg. in ¶ r̄ium. Iste ergo. §. solum habet lo-
 cum in asserione quam facit ep̄s expulsum de istis tribus, uel de
 5 altero ipsorum: alijs secus. ¶ Vnde non creditur ei, si dicat locum
 esse uerum citato. Item si dicat citatum esse expulsores. Item si
 dicat locum, in quo procedit esse viciniorem & securum. Item si
 dicat habuisse licentiam uel saltem licentiam petiisse a dicecesano
 loci. Item si dicat locum in quo procedit inter subditos non dista-
 re ultra duas dietas. Oīs enim isti casus non sunt expressi: & sic re-
 linquuntur dispositioni iuris cōis. l. commodissimē. ff. de libe. &
 6 posth. idem Genz. licet plura alle. in ¶ r̄ium. ¶ Vltimō, vide ¶ qd
 hic circa idem concurrunt quatuor specialia ¶ regulam cōem, ut
 dicit gloss. & sic est ¶ l. C. de do. promiss. Sed dic. qd ista quatuor
 procedunt ex eodem fonte, & sic habentur loco vnus. & secus si
 ex diuersis. Item scias, qd Papa relinquit hunc suę p̄scientię: ¶ qd
 est malum pignus, & periculosum. Sed tñ non est credendum de
 tanto præfule qd uellet ¶ conscientiam agere sic manifestē. Facit
 8 glo. super uerbo, in his. in fi. secundum Car. ¶ ad statutum per qd
 derogato emendari debet damnū iuxta suum iuramentum, vt
 aliter doceat de robatis quam per iuramentum, quia iuramentum
 solum est super taxatione dampni, ad idem. d. l. si quando.

- 1 ¶ **Episcopi conuicini episcopi expulsi, an teneantur denunciare per proprias diceces sententias latis ab episcopis expulsis contra expulsores, aut alios subditos.**
- 2 **Iurisdictiones conuicina subijp̄tis debent prestare seruitium & auxilium.**
- 3 **Par in parem non habet imperium.**
- 4 **Argumentum de maiori ad minus, ualet.**
- 5 **Episcopus conuicinus alterius an teneatur demandare executioni sententias ab episcopo conuicino latis intra dicecesim propriam. & quid de sententijs per conuicinum latis extra dicecesim.**
- 6 **Episcopus vicinus alterius an teneatur exequi sententiam conuicini episcopi notorie nullam aut iniustam.**
- 7 **Denuntiant, uerbum est preceptiuum.**
- 8 **Faciant, uerbum est preceptiuum.**
- 9 **Episcopus non denuntians sententias latis a conuicino episcopo ad requisitionem illius, peccat mortaliter.**
- 10 **Episcopus requirens conuicinum episcopum ad denuntiandas sententias per eum latis, an possit eum ad istud cogere.**
- 11 **Delegatus an possit punire ordinarium recusantem denunciare sententiam latam ab eo.**
- 12 **Episcopus an teneatur denunciare sententias latis a conuicino episcopo non notorie iniustas. & quid de notorie iniustis.**
- 13 **Episcopus vicinus alterius an sine requisitione possit exequi sententias latis a conuicino episcopo.**
- 14 **Episcopus vicinus alterius in sententię executione latę per vicinum, an possit assumere partes iudicis: an possit recusari tanquam suspectus: an ab eo sit appellandum: & coram eo, an exceptio falsitatis possit opponi contra illas sententias.**

Eorandem

IORVNDEM. Hæc est quinta pars principalis, in qua ponitur quedam ampliatio: & dicit ¶ qd conuicini
 ep̄i tenent (dum fuerint requisiti) denunciare per proprias diceces
 processus quos in alienis dicecesibus ep̄i expulsi duxerint faciendos. h. d. [Faciendos] tam ¶ expulsores
 & complices, qd et inter subditos, iuxta prætem in eis indultam per
 hanc p̄stōnem. [Denuntiant] imō et exequent, si in eorum præte
 p̄stant ipsi uel eorum bona ¶ quos facti fuerunt processus & la-
 1 te s̄m ar. l. cum vnus. §. pen. ff. de bo. auto. iudi. posid. [Conuici-
 ni ep̄i] ergo secus v̄ in alijs non conuicinis. Item qualiter sumatur
 ista conuicinitas, uel s̄m dicecesim ubi facti sunt processus, uel s̄m die-
 cesim in qua manent expulsores: cogita. Item an habeat locū iste
 §. in processibus factis inter subditos non expulsores iuxta, §. eisdem
 ep̄is. & puto qd sic p̄p gñalitate hmoi. §. hoc tñ satis absurdum
 est: quia processus tales ut exequat, sua non interest requirere con-
 2 uicinos uel ut denuntient: secus aut in his quos fecit ¶ expulsores.
 Nota, ¶ qd prætes seu iurisdōnem conuicinae subijp̄tis mutuo debeant
 deservire. cor. d. l. cum vnus. §. pen. de bonis auto. iudi. pos. & in
 Auth. ut nulli iudi. §. si quis uero cōprehensorum. coll. ix. 23. q. 3.
 dñs. idem Gen. Rō dubitandi fuit: quia processus hmoi nō sunt fa-
 3 cti per ep̄m expulsum ¶ suam dicecesim, & sic non tenebant denū-
 tiare alijs. Idem Guil. maxime et, ¶ quia par in parem non habet
 imperium. vt l. nam magistratus. ff. de iniurijs. Contrarium tñ hic
 statuitur. Rō decidendi est: quia fauendum est ep̄is expulsis & c.
 quia in nullo grauatur conuicini ep̄i requisiti per hanc denuntiatio-
 nem, & est commodum expulsis. ar. l. in creditore. ff. de euic. & et
 4 est in odium expellentium. ¶ Et quia sicut in aliena p̄t exercere
 iurisdōnem ¶ est malus, ita p̄t requirere ¶ processus acitatus in
 vna, denuntiet in alia: quod est minus. ar. l. j. §. constitutum. ff. de
 interdi. & rele. & l. ad rem mobilem. de procura. & sic cessant al-
 5 le. in ¶ r̄ium, quæ solum locum h̄t in casu non fauorabili, de quo
 hic. Opp. ¶ istum. §. a ¶ r̄io. Nam hic p̄supponitur a ¶ r̄io, ¶ qd con-
 uicinus ep̄s non tenetur denunciare in sua dicecesi processus fa-
 ctos per aliū ep̄m extra casus præmissos in hac p̄stōne: qd est ¶ c.
 de treu. & pa. Gl. rñ. qd tenet indistincte conuicinus denunciare pro-
 6 cessus factos per conuicinum in sua dicecesi: factos autē in aliena nō,
 vt hic a ¶ r̄io, nisi sint facti s̄m casus hic positos. Collige ergo, qd
 interdum ep̄s facit processus in sua dicecesi, & tunc conuicinus per
 ipsum requisitus tenetur eos denunciare & exequi. ut d. c. j. de tre.
 & pa. & d. l. cum vnus. §. pe. ¶ Fallit nisi sint notorie iniusti. vt ¶ j. di-
 cam. Interdum facit eos extra suam dicecesim. & tunc, aut facti
 sunt in casibus hic positos: & idē, ut hic in r̄ex. Aut sunt facti extra
 casus hic positos: & tunc p̄t, si uellet: alijs non, ut hic a ¶ r̄io sen-
 7 tē. Et attende ¶ quia istud uerbum, Denuntiant, ¶ & uerbum, Fa-
 8 ciant, est præceptiuum & necessitatem inducit. ¶ Verum requisitus
 9 non denuntians ¶ peccare mortaliter, iuxta no. in simili p̄ Gui.
 & Gen. in casu. §. uolumus. §. ead. cle. non sic aut est in alijs casibus.
 10 & in hoc v̄ iste. §. ius nouum adijcere. Quæro, ¶ si ep̄s conuicinus
 nolit denunciare requisitus, an requirens possit eum cogere, & ¶
 eum procedere? Gl. rñ. qd non, sed cogi eum faciet per superiorem
 suam. Pe. & Cy. & Ia. de Ra. tenent qd p̄t cogi requisitus per req-
 rentē, cum in hoc sublit ei. ¶ pro qd §. si quis uero cōprehensorum. ut
 nulli iudi. gl. dicit, qd ex urbanitate tenet. in l. si cui. in fi. ff. de acc.
 Credo, qd sunt sub eodem dño, & uterq; ordinarius, qd nō p̄t pu-
 11 nire, sed superiorem adire: quia par in parē & c. ¶ si aut esset dele-
 gatus requirens, tūc forsan p̄t punire, s̄m opi. Pe. & Cy. Vbi autē
 non sub eodē dño: tunc habet locū requisitio, & obedit ex urba-
 nitate per gl. d. l. si cui. in fi. Idem Gē. qui alle. no. in simili. de off.
 ordi. pastoralis. Et sic, iudex ferens s̄ntiam, non p̄t cogere, p̄ execu-
 12 tionem fienda, s̄m Car. Pe. & Cy. in l. p̄perandum. in l. si aut C. de iu-
 di. vide ¶ 7. q. Cōtra istud oppo. de c. studuisti. de off. leg. gl. rñ. ¶ qd
 ibi processus erat notorie iniusti, vñ nō erat parendū, secus ergo si
 iusti essent, uel saltem nō appareret notorie iniusti. ¶ quo facit no.
 Inn. in c. p̄stitutus. de fi. psby. & in c. pastoralis. de cau. pos. & in c.
 significasti. de diuor. Idē aliqui, ut Gui. & Host. tenent ¶ no. in c.
 ad aures. de tēpo. ord. ¶ tenet Gen. p. c. pastoralis. de off. del. & p.
 c. pastoralis. de app. & p. c. inter uos. de re iud. & l. furti. in prin. ff.
 de his qui no. infra. Sed certe gl. bñ dicit: quæ ex quo conuicinus requi-
 rit ¶ hmoi renuntione in iuris subsidiū: ¶ stat qd ubi processus sunt
 notorie iniusti, ius eis non p̄bet subsidiū, imō resistit. Igit talis re-
 quisitio ¶ tinet in se ¶ dictionem: quia regit ¶ iuris subsidiū in ca-
 13 su in quo ius resistit notorie. & sic non est exaudiēda, ar. l. j. C. de
 furtis. Nō ob. alle. p̄ eum: quia locū h̄t ubi requisitio est iuri ¶ so-
 na uerē uel p̄sumptē: secus si notorie & iuri ¶ r̄ia. Lapus dicit, ¶ qd

conuicinus p̄t denunciare et non requisitus, per. c. ij. de off. leg. &
 14 no. Host. eo. ti. c. nouit. ¶ Nec p̄t partes iudicis assumere, sed so-
 lum executoris: nec p̄t recusari, vt suspectus, nec ab eo appellari.
 no. Inn. & Host. c. cū in iuris. de off. dele. nec debet recipere exce-
 ptionem et falsitatis uel nullitatis, no. Compo. de rescrip. super li-
 teris. Inn. c. de cetero. de re iudi.

- 1 ¶ **Prescriptio rerum incorporalium requirit scientiam & patientiam eius contra quem prescribitur.**
- 2 **Patientia & scientia eius contra quem prescribitur in corporibus operatur tantum quantum traditio.**
- 3 **Liber alius in necessitatibus nemo existit.**
- 4 **Causa limitata limitatum producit effectum.**
- 5 **Incorporalia iura prescribuntur immemorabili prescriptione, etiam in dicecesi aliena, nisi casu cle. mica. de foro competenti.**
- 6 **Necessitas non habet legem.**

PRÆMISSA. Habentibus iurisdōnem, nullatenus p̄-
 iudicat per hmoi p̄stōnis obseruationē. h. d. & est lex
 ta pars principalis. in qua auctor p̄uidet dicecesanis
 & alijs in quorū territorio expulsi corū faciūt p̄ces-
 sus. [Vel alijs quouismō] uidelicet p̄cesione expressa l̄tiæ peti-
 1 tæ, uel p̄tentione expressa de exercendo iurisdōnem in casibus huius
 p̄stōnis, ut si sp̄ taciturnitas, uel expressus p̄sentus referat ad ob-
 2 seruationē istius p̄stōnis. [Vel alijs] & ideo si ep̄s expulsum face-
 ret alios processus ex casu hic expressos in dicecesi aliena, ignorā
 re ipso dicecesano, nullatenus p̄deset eis, sicut nec in aliquo alio
 3 casu, ¶ cum sp̄ requiratur in p̄scriptione incorporaliū iurū scientia
 & patientia eius ¶ quæ p̄scribit: ¶ qd tñ operat, quātum traditio in
 4 p̄scribendis reb. corporalibus, vt l. quoties. ff. de seru. c. auditis. de
 p̄scrip. [Quibuscumq;] per hoc uerbu nō immeritō dictum fuit.
 5 in §. uolumus. qd uerbu, A dicecesanis, ibi positū sumit improp-
 riē: sed intelligit ibi de iurisdōne r̄pali, quasi mēs fuerit ibi ex-
 6 sub illo uerbo cōprehendere quoscumq; alios habentes iurisdōne
 r̄palem in loco in quo ep̄s expulsum facit processus, ut hic patet.
 [Generet] quia cessante hmoi impedimento nullo modo exercere
 7 debebūt in istorū territorio iurisdōnem, imō nec eo durante po-
 8 terunt p̄cedere in alijs casibus hic expressis. Notandū est, ¶ qd
 in necessitatibus nemo liberalis existit. cor. ff. de adi. leg. l. rem le-
 9 gatam. ¶ Sed dō, ¶ qd limitata cā effectū parit limitatū. concor. l. in
 10 agris. ff. de acq. rer. domi. Rō dubitandi est, ¶ qd iura incorporalia
 p̄scribunt spatio cuius nō extat memoria, et in dicecesi aliena. ut
 c. ep̄m. de p̄scrip. in 6. Contra tñ hic statuit. Rō decidendi est: quia
 11 dicecesanus, in cuius dicecesi p̄cedit ep̄s expulsum, necessario pa-
 ti habet fieri hūc processum in dicecesi sua, ex quo Papalis p̄stō sic
 12 disponit: & ideo ex tali patientia nullū sibi p̄iudiciū quo ad alia
 generat. ¶ Necessitas nō habet legē. ut l. iubemus. j. & ibi nota.
 C. de sacrosan. ecclesijs. cū simili. Et sic cessant alle. in ¶ r̄ium. que
 loquunt in eo qui parit aliquid in sui p̄iudiciū uolūtate, uel negli-
 13 gētia, ut l. si in fi. & ibi not. C. de edi. diu. Adr. toll. & l. si. C. de an-
 na. exce. cum simili. gl. queris, qualiter per p̄scriptionē ius exercē
 dicecesanus, & possessio eiusdē in loco alieno, & in p̄sonas alie-
 nas, acquirat. Et remittit ad nota. in c. ij. de capellis monachorū.
 Dic ut in ea: s̄m Guil. & Gēz. dic. qd ubi ep̄s expulsum h̄t exercere
 14 solum iurisdōnem r̄palem in loco ubi manet, pro tunc sufficit
 eum petere l̄tiam ab illo, qui ibi habet iurisdōnem r̄palem, nisi
 & uellet exercere ea quæ pertinent ad ep̄alem, uel ad sp̄alem iurisdōnem:
 quia tunc et a dicecesano petet l̄tiam. ar. l. si. C. de auto. præst. si autē
 15 alius ¶ dicecesanus haberet iurisdōnem r̄palem, & ep̄alem, ut est Abb.
 Clunian. in Cluniaco, tunc non peteretur licentia dicecesani, secundum
 Guil. & Genze. de hoc dixi supra. in §. uolumus.

- ¶ **De causa possessionis & proprietatis. Rubrica.**
- ¶ **Quia in foro competenti, de quo dictum est in titulo p̄cedenti, agitur nedum possessorio, sed et petitorio, & quæque petitur per suspensio petitorio procedatur in solo possessorio, quæ interdum est exaudienda, ideo post præcedentem rubricam subiicit ista.**
- 1 ¶ **Beneficialis causa an dicatur siue agatur possessorio retinende, adipiscende, aut recuperande. & quid super petitorio.**
- 2 **Appellans quandoque est actor, & aliquando reus.**
- 3 **Appellatio prodest aliquando appellato.**

Petite

- 4 Petitorium & possessorium in beneficiis, an possint accumulari ab eadem parte uel diuersis partibus.
- 5 Petitorium non potest suspendi post renuntiationem & conclusionem in causa super possessio in beneficiis.
- 6 Renuntiatio & conclusio in causa claudunt hostium in iudicio.
- 7 Petitorium in causa beneficii intentatum per se uel per aduersarium, non potest tolli etiam in odium spoliantis per possessorem licet valeat suspendi.
- 8 Petitorium potest suspendi in beneficiis per possessorem, siue petitorium fuerit intentatum ab uno ex litigantibus, siue ab utroque.
- 9 Petitorium potest suspendi a possessore, si illud speretur intentari in beneficiis.
- 10 Petitorium in causa beneficii suspenditur a possessore donec in rem iudicatum & illi plenè fuerit paritum.
- 11 Sententia prodest nisi demandaretur executioni.
- 12 Appellatio in causa beneficii operatur deuolutionem ad curiam Romanam.
- 13 Iudicium non debet claudicare.
- 14 Conceditur quid odio spoliantis, & alijs interdicitur.
- 15 Spoliatus ante omnia est restituendus.
- 16 Appellatio extraiudicialis, est promotio ad causam.
- 17 Appellationis extraiudicialis iudex non potest cognoscere de alio articulo, quam appellationis.
- 18 Appellationis iudex a sententia interlocutoria iudiciali non potest nisi de articulo appellationis cognoscere.
- 19 Appellatio ab interlocutoria non potest iustificari ex nouis actis.
- 20 Appellatio iudicialis a diffinitiuam, an possit iustificari ex actis nouis.
- 21 Appellationis causa a diffinitiuam, an sit procedendum ex nouis causis.
- 22 Reconuentio non habet locum in articulo appellationis.
- 23 Appellatio interposita ad curiam Romanam super beneficii causa, deuoluit totum negotium ad examen sedis Apostolicæ siue super electio pui sione, facta aut feda, aut super possessore quocumque beneficii.
- 24 Ingressus uirtuosus non debet aperiri in beneficiis.
- 25 Frustra fit per plura, quod potest fieri per pauciora.
- 26 Beneficia non possunt obtineri sine canonica institutione.
- 27 Aditiosus presumpus non debet audiri.
- 28 Dilatio non est spectanda cuius euentus nihil operatur.
- 29 Appellationis causa a diffinitiuam non est remittenda iudici a quo.
- 30 Iudex est functus officio suo post diffinitiuam sententiam.
- 31 Beneficialis appellatio deuoluit causam ad Romanam curiam, legitime tamen interposita: & quid de causa non beneficii.
- 32 Ius idem est, ubi eadem est ratio.
- 33 Dispositio cle. vnic. de causa poss. & proprietatis, debet obseruari ibi.
- 34 Beneficiali causa pendente in curia ex speciali commissione, aut ex immediata subiectione, sed per appellationem extra curiam, an dispositio cle. vnic. de causa poss. & proprietatis, debet obseruari ibi.
- 35 Prophana causa simpliciter commissa videtur tam super petitorio quam possessore commissa.
- 36 Prophana causa commissa super possessore, non videtur commissa super petitorio, nec econuerso.
- 37 Beneficiali causa commissa etiam in curia Romana super possessore expresso, non extenditur ad petitorium, nec econuerso.
- 38 Beneficiali causa commissa in Romana curia per viam simplicis querelæ, aut ratione immediate subiectionis, aut specialis commissionis super possessore, non extenditur ad petitorium, nec econuerso, secus si simpliciter causa beneficii committatur.
- 39 Causa proprietatis super beneficio commissa expresso super possessore, non extenditur ad petitorium, nec econuerso.
- 40 Causa proprietatis super beneficio, aut de beneficio est prophana.
- 41 Appellatio introducta a iudice a quo ad iudicem ad quem ante litem contestatam, an actor possit intentare coram iudice ad quem fit nito articulo appellationis, tam petitorium quam possessorem super reb. prophanis: & quid si fuerit appellatum post litem contestatam.
- 42 Reconuentio lite contestata non habet locum.
- 43 Dispositio cle. vnic. de causa possessionis & proprietatis, non habet locum in appellationibus interpositis ad inferiorem a Papa.
- 44 Petitorium in causa beneficii in curia Romana potest suspendi per possessorem in odium spoliantis, an tamen intelligatur de quocumque possessore siue recuperandæ, adipiscendæ, aut retinendæ.
- 45 Appellatio beneficii ad curiam Romanam non deuoluit collationem ad curiam per negligentiam, sed ad proprium superiorem.

- 46 Quod differtur non aufertur.
- 47 Suspendens non dicitur non perseverare, sed differre.
- 48 Petitorium intentans ex causa, potest illud suspendere.
- 49 Petitorium quis potest suspendere a se intentatum per possessorem, intentionem siue simul siue diuisim fuerit intentatum.
- 50 Petitorio intentato ab una parte etiam in causis prophanis, an possit suspendi si ab alia parte proponatur possessorem, an dicatur mutue petitiones, ita quod coniunctim sint terminandæ.
- 51 Petitorium & possessorium retinendæ an possint accumulari.
- 52 Vis est duplex: in quietatua, & expulsua.
- 53 Possessorium intentans, etiam in causa beneficii suspendere non potest illud, & intentare petitorium.
- 54 Possessorium intentans in causa beneficii in curia Romana postea potest prosequi petitorium coniunctim cum possessore.
- 55 Possessorium una parte intentans, an audiatur, si prius intentatum fuerit petitorium ab altera parte.
- 56 Petitorium intentans in causa beneficii in curia Romana intentando possessorem, an possit suspendere petitorium post renuntiationem & conclusionem in causa petitorij, aut post terminum renuntiationis.
- 57 Renuntiatio & conclusio in causa non dicitur in beneficiis.
- 58 Petitorium suspendens per possessorem, an debeat condemnari in expensis.
- 59 Expensarum condemnatio non fit in casu permissio a iure.
- 60 Possessorium recuperandæ intentans in beneficiis, an debeat facere fidem de titulo ante restitutionis auditionem.
- 61 Spoliatus ante omnia an sit restituendus.
- 62 Spoliatus non debet restituere si patitur notorium defectum tituli.
- 63 Spoliatus non debet restituere, si passus est sententiam diffinitiuam super petitorio.
- 64 Res iudicata pro veritate accipitur.
- 65 Exceptio, Dolo petis quod de proximo restitutus es, an habeat locum contra petentem restitutionem spoliationis.
- 66 Exceptio spoliationis cum sit dilatoria, debet proponi ante litem contestatam super petitorio.
- 67 Exceptio spoliationis an possit per modum mutue petitionis proponi post litem contestatam super petitorio.
- 68 Possessorium adipiscendæ an habeat locum in beneficiis.
- 69 Possessorium adipiscendæ in beneficiis an impediatur per exceptionem nullitatis tituli: & quid in possessore retinendæ, & recuperandæ.
- 70 Petitorio in beneficiis per diffinitiuam deciso, si appellet ad curiam Romanam, poterit suspendi per possessorem ab alia parte intentatum, uel ab eadem.
- 71 Appellatio suspendit iudicatum.
- 72 Lex, sepe ff. de re iudicata, an habeat locum in diuersis competitibus.

AVSA. Ista cle. habet duo dicta. Primum concernit petitorij intentionem. In concernit petitorij suspensionem. Secunda ibi: & in spoliatis. Et scias quod iste cle. optime sequitur præcedentem: quia in ista tractatur de fauore spoliati: & ideo spoliatoris, sicut in præcedenti dictum est, tñ illa loquitur solum de spoliato ecclesia cathedra. Iiusta de spoliato alia, etiam inferiori, & de quocumque beneficio ecclesiastico, etiam loquitur ubi in curia de beneficio ecclesiastico litigatur, actor licet & reo petitorium & possessorium intentare, spoliatusque petitorium vtriusque suspendere potest, vt in solo possessore procedatur. h. d. [Causa beneficii] per hunc tex. dico. quod siue agatur de petitorio tantum, siue possessore tantum, siue simul utroque de beneficio ecclesiastico, huiusmodi causa dicitur beneficii. verum quando agitur petitorio principaliter & de directo, dicitur beneficii, ut cle. dispensatio. 2. responso. sup. de iudi. si autem agitur de possessore tantum, siue sit adipiscendæ, siue retinendæ, siue recuperandæ, causa huiusmodi non dicitur beneficii de directo, nec principaliter, quia non agitur de titulo. Sed quia tituli fit mentio, imò & probatur requiritur maxime in possessore retinendæ & adipiscendæ & in recuperandæ saltem ad colorationem. vt j. dice. non potest negari, quin tangat aliquo modo eam beneficiam: & sic in utroque habet locum clementina dispensatio. ut ibi dixi. Appellatio. hoc est tamen actoris reo. Nam quæ appellans est actor, & quæ reus: prout casus occurrit, & sic appellatio prodest appellatio: & dic, vt hic per Gui. [Intentare] in simul & in eodem libello,

- 10, fm Gui. qui late hoc examinat: hoc est vni licet intentare petitorium, & alteri possessorem, & vni intentare. Itē & alteri sumit licet utrumque intentare. Item vni licet utrumque intentare, & alteri utrumque intentare. & alteri illud idem: vtridique, n. subest eadē rō [Odium] scilicet principis: & sequitur aut in spoliati fauore. simile in d. cle. dispensatio. in casu quo est qd de usuris. ad idē. l. j. ff. ad Mace. [Consonem] post illam. n. fera est suspensio. ar. l. i. rē. s. ff. de euc. & c. significauerūt. de testi. Et est rō: quia ex quo erat conclusum, & iā cognitum de eo petitorio super quo erat conclusum, iustum est, ut de illo pronuntietur: ut l. de qua re. ff. de iud. & c. cum super. de cā pos. Præterea & suspensio in quantum fit in iudicio, nec alibi facta ualeret, non debet tunc fieri posse per partem: ex quo iam erat conclusum: & sic hostiū clausum. [Suspendere] nō dicit, Tollere, quia tollere non potest intentatum per aduersarium, nec esse per se, quæ ab solutoria, p. aduersario ab impetratione. Suspendit igitur quo ad tps, ut interim super petitorio nullatenus procedat. [Aduersario] intelligit tam coniunctim quā diuisim: quia siue sit ab utroque litigantium intentatum petitorium, siue a spoliatore tñ, siue ab ipso spoliato tñ, habet locum hōi suspensio. [Intentatum] idem est si non fit intentatum, sed intentari speret, aut timeat. Nam suspensio poterit petitorium intentandum ar. l. iij. ff. de procu. licet in tñm faciat. c. Romana. de fo. cōpl. 6. sed istud est odio spoliatoris, ut hic dicit, & ita practica. n. vñ consului. ar. q. spoliatus siue sit actor, siue reus, suspēdat petitorium in primo termino, & sufficit ibi, quia tps quo ad initium, non est pfixū huic 10 suspensio. [Possessorio] scilicet recuperandæ. [Procedere] tñ donec fuerit diffinitum snā q. trāsuerat in rem iudicatā, & ei ple ne paritum: als modicum plicere hōi suspensio, tñ nisi fieret & sententiari executio. ar. l. ij. s. post originē. ff. de ori. iuris. Ex par. j. not. tñ q. appellatio legitima deuoluit eam beneficiale ad curiam pcor. cl. tatum. de elec. in 6. & cle. cam. de referi. ¶ Secundo no. q. non debet licere actori aliud q. reo, & eō: tñ quia iudicia nō debent claudicare. conor. l. non debet. ff. de reg. iur. Ex par. ij. not. tñ q. odio spoliatoris aliquid concedit, q. alijs interdicit. pcor. l. j. ff. ad Mace. & cle. quamuis. s. ti. pxi. ¶ Secundo not. tñ q. spoliatus añ oia est restituendus. pcor. c. in literis. de resti. spo. l. si quis a se fundatur. C. ad l. Jul. de ui. Rō impoluita fuit ptingentia casuū: vel fm Gu. facta fuit ad declarationē c. ij. & si. de ordi. cogni. & c. cum super. & c. pastoralis. de c. pos. & pprie. Rō dubitandi tangit in gl. 3. ubi debatur enim, q. appellans & appellatus solū corā iudice appellationis poterant psequi articulum appellationis, seu saltē id super quo fuerat appellatum, uel eam ipsam appellatōis: hinc est, q. si est appellatum extra iudiciū, tñ cum ipsa appellatio extraiudicialis sit 17 solum ad eam prouocatio, ut c. cum sit. de app. tñ poterit iudex appellationis de alio cognoscere q. de eo de quo facta fuit prouocatio. ar. l. maritus. C. de pcor. tñ Si aut sit appellatum in iudicio: 18 tunc, aut ab interlocutoria: & idem: imò plus, tñ quia talis appellatio non potest iustificari sicut nec impugnari ex nouis actis, ut cle. appellati. j. de app. Aut est appellatum a snā diffinitiuam. & tūc, tñ licet illa possit impugnari & iustificari ex nouis actis. vt l. per hanc 21 C. de temp. app. & c. fraternitatis. de testit. tñ alia cā non habet inchoari, hoc est super alio non potest agi, nec pcedi q. fuerit actū 22 in prima instantia, tñ nō habet locū in cā appellationis, et a diffinitiuam reconuētio, ut solet dici. c. uno. de mu. peti. Igitur ex quo iste tex. loquitur q. cā est deuoluta ad curiam per appellationē, debet intelligi, ut inspiciat qd deductū, sicut in ipsa appellatione, hoc est id super quo, aut p quo fuit interposita ipsa appellatio: & ideo si solū fuit interposita rōne possessionis, videbat non licere appellari, nec appellato ullo nō posse aggredi petitorij: & sic q. per neutrum ipsorum potest intentari petitorij. & eō: quia si appellatio fuerit interposita rōne petitorij, videbat nō posse agi possessorem, nec possessorem intentari. Contrarium tñ hic statuit. Rō decidit, tñ q. appellatio hōi interposita cā vel post hoc occasione beneficii totum negotiū deuolui ad examen sedis Apostolicæ, siue fuerit appellatum a pui sione facta, vel fienda, siue ab electione facta, uel feda, ut cle. cam. s. de elec. imò & si solū fuerit appellatum rōne possessionis amoz, vel in baraz, aut nō adeptz, uel denegatz, idē est 24 quia rō fundat super tit. & ideo, ut non aperiatur uirtuosus, ingressus, & ut amputet litiū dispensatio, progatio, fuit statutū, q. siue alia expectatione, aut dilacione, tñ appellans, q. appellatus possit intentare petitorij, uel possessorem, tñ nō deductū in appellatione. 25 tñ Frustra, n. fit per plura, q. fieri potest per pauciora. l. dñs testō. ff. de

edi. indebi. cle. auditor. s. de rescrip. scd cā hōi bñficialis, et quo ad petitorij, uel possessorem, nō potest, nec debet remitti ei a quo fuit appellatum, et si pnuatiarē bene processum, & male appellatum: quia sp totū remanet discutendū in curia: & sic nō interest eius a quo fuit appellatum, ut petitorij uel possessorem differat nec & appellatus, uel appellati interest: tñ q. cā bñficia nō possint obtineri sine canonica institutione. c. d. re. in. l. 6. nullus eorū debet reluctantare uolēs 26 petitorij, uel possessorem differre. tñ Nā per hoc satis paret qd sua psumpta malitia, & sic nō esset audiendus, per c. post electionē. de pces. pben. & ibi per Inn. & per hoc rōder ad tñm: quia locū hāt, qñ discussio est remittēda ei a quo fuit appellatum, in casu quo pnuatiarē bene processum, & male appellatum. c. Romana. de app. in 6. Ibi ergo expectat dilatio, cuius euentus aliquid operat, uide licet remissionē, tñ hic aut nō potest hoc operari, vñ nō expectabit. ut l. aliqñ. in ff. ad Velleia. Sed certe licet ista fuerit mens huius gl. 3. q. habet locum maxime in appellatione interposita a snā dif 29 finitiua: tñ ibi cā non est remittēda ei cui fuit appellatum: tñ quia functus fuit off. suo. per l. iudex. ff. de re iud. & sic habet locū ista cle. solum loquitur de cā bñficiali: vñ vñ aliud esse in cā alia nō bñficiali. ar. l. j. s. si is qui nauē. ff. de exerci. tñ dicit, q. appellatio deuoluit de sui natura eam bñficialem ad curiam, ut c. j. de ele. l. 6. dā tñ fuerit debitē interposita, & legitime in sinuata parti. vt cle. cam 3. de elec. aliam cām sola appellatio non deuoluit. tñ ubi alia rō operaret deuolutionem, sicut facit immediata subiectione, vt q. ha 32 beret locū mēs huius cle. quia in tali casu vñ subesse eadē rō: tñ igitur & idem ius. l. illud. ff. ad l. A. qui. nisi dicas q. fauor beneficii sit cā finalis huius pōtionis: & sic cessabit ius dispō, ubi non agitur de bñficio. ar. l. q. dictū. ff. p. pac. & istud puto firmiter esse uerū quo 33 ad istā partem huius cle. idē Gui. tñ Per q. puto idem esse, si cā beneficii esset in curia per uia simplicis querelæ, aut spālis cōmissionis, sicut quotidie practica. n. cā pte citādī extra curiam. Nā appellatio, de qua hic loquitur, nō est cā immediata hōi dispōtionis, sed quia cā est in curia: vñ idē erit qualitercunq. cā bñficialis sit 34 in curia, & istud sentit gl. 3. in prin. licet nō sic clare. tñ Dic ergo, aut loquimur de cā bñficiali uertēte in curia ex spāli cōmissione, uel ex immediata subiectione: & tūc siue in appellatione extra curiam interposita, siue in cōmissione spāli solū fiat mentio de possessore, nō poterit sine alia cōmissione intentari petitorij. & eō: si solū fiat mentio de petitorio, non poterit sine aliqua cōmissione intentari possessorem. sunt. n. ista separata nihil inuicē habētia cō. ut l. natura. ff. de acq. pos. Aut loquimur de cā bñficiali uertēte in curia per appellationē legitimā, aut cōmissionē spāle. & 35 tunc utrumq. potest intentari, ut hic. Hoc tñ scias, tñ q. et in cā pphana hoc est, nō bñficiali, si cā sit cōmissa super aliqua, vt cōmissum petitorij & possessorem: tñ secus aut si alterū tñ, ut dixi. & ista pbat in l. i. de p. p. tate. C. si a non cōpe. iudi. & ibi no. per Cyn. & est snā Canonistarum, ut patet in c. j. & ibi no. de sequētra. post Sed Iac. d. Ra. & Pe. 5. sententia, & nō bene: quia d. l. i. de p. p. tate. ar. 37 a 5. optime pbat opi. Canonica: & per ista vñ, tñ q. et in cā beneficii deuoluta ad curiam per appellationem, si auditori eēt cōmissa solum cā p. p. tatis, nō poterit corā eo p. tere illius cōmissionis agi possessorem: nec eō. Secus si cā sit cōmissa super beneficio tali imp. t. Eodem mō si cā proprietatis solū, hoc est, tituli beneficii, sit cōmissa de mandato spāli, non poterit auditor pcedere in possessore: nec eō. Secus aut si sit commissa cā super beneficio 38 & c. t. Eodem mō & fortius, si loquamur de cā pphana deuoluta ad curiam ex immediata subiectione, uel ex spāli cōmissione, in 39 ea tractanda & c. t. Item secus si agatur de eccē, ut de p. p. tate: tñ quia tunc cā censet prophana, fm glo. & doc. c. cum qui. de eo qui mit. in pos. l. i. 6. & not. in ff. in clem. dispensatio. sup. de iudi. Pau. hic q. rito, qd de appellatione interposita i causis pphanicis: Et 41 distinguit, tñ an appellatum fuerit ante lit. con. & añ libelli oblatione: & tunc quā nōdum erat cā inchoata corā iudice a quo, poterit corā iudice ad quē, finito articulo appellationis intentari petitorij & possessorem, sicut poterat corā iudice a quo. An uerō fuerit appellatum post litem contestatam, uel libelli oblatione: & tūc, quā rene perli stera actor in actione pposita, p. Aut. q. semel. C. quō & qñ iudex. non poterit in eadē instātia pponere de nouo petitorij uel possessorem primò nō ppositū. Et iō in reo maxime: tñ quā lite pte. non habet locū reconuētio. l. ij. s. legatus. ff. de iud. nos aut practica. n. in

in palatio, qd si cā pēdens in partibus, et longe post lit. et cōmittat in curia, qd oēs termini de nouo seruant, & dabit libellū sup utroq; tam per actorē, qd per reū, put eis videbit. In ista intelligunt, put 43 s. dixi. Pau. tū intellexit de alio superiore. Itē collige, qd ista cle. non habet locū in cā bñficiali, in qua appellatio est interposita ad superiorē immediatū alium qd Papā. Rō est: quia ibi fit remissio ad iudicem a quo, & non ut det materia appellādi, & p hoc cām subrahendi a iurisdōne iudicis a quo. ar. l. in fundo. ff. de rei uen. Idem Pau. hic post gl. iij. Ad idē facit qd not. in c. statum. in gl. super verbo, nos. de ele. in 6. Qui. uerō hic tenet Trinum, quia subest vbiq; eadem rō. Sed non est verum, ut s. dixi. Item l. in Pau. & Qui. ista pars intelligitur de possessōrio recuperādā, de quo lo- 44 quit secunda pars tū puto qd habeat locum et in quocunq; pos- sessorio, pp gñalitatē eius. & sic practicamus, dum petimus ad- uer sariū anouendā a possessōne, & partē nram inducendā in possessōne, vel et qñ reus petit se absolutū ab impetitione, & impo- ni actori silentium sup beneficio ab inquietatione & turbatione possessōnis &c. Item l. in Gul. licet appellatio deuoluat cām, hoc 45 est, p̄rouerfiam & p̄cessum eius; t̄ non tñ ipsū bñficiū litigio- sum, uel ius p̄ferēdi ipsū, quia per negligentā tale ius deuoluit. 7. de p̄ben. cle. si de beneficio. & cle. vna. de s. negli. p̄rel. Fallit qñ immedīata bñficio deuoluit p̄firmationē ab sedem aplicam, iuxta. c. cupientes. de ele. li. 6. quia tunc ipsū beneficium deuol- uitur, & ius illud p̄ferēdi licet & tunc in qōne suborta sup titulo haberet locum ista rō, s̄m eundē qd quis pōt suspendere pe- titoriū a se intentatū, ex eo quia erat p̄fictus in eo p̄seuerare. Aut. qui semel. C. qñ iudex. & sic multo magis non videbat posse suspendere petitiōnē ab aduersario intentatū, impediēdo ne de iure suo cognosceret, maxime cū solū peteret declarationē & nullam restōnem sibi fieri p̄ modū exceptionis spoliū non p̄po- nere, & sic cesset. c. si de ordi. cogni. & quia prior egit. &c. Cōtra 46 tñ hic statuit &c. Rō decidendi fuit odiū spoliantis, t̄ quia non auferit qd differit. l. deberi. C. de fide. li. 3. cor. cle. p̄ce. de fo. compe. 47 Nec ob. Trinum: quia locū habent regl. t̄ p̄terea qui suspendit, non d̄ non p̄seuerare, sed differre, ex cā licet. & sic non impediēdū cognitio iuris aduersarij in totū, sed ad tps differit ex cā. ar. l. quo- 48 ries. C. de p̄ci. impe. offe. Collige ergo ex parte ista, t̄ qd q̄s pōt su- spēdere petitiōnē a se intentatū, & petere qd in solo p̄cedat pos- sessorio recuperādā: quia hoc statuit in odiū spoliantis. Sed 3: quia ex quo egit primo petitorio, debet in illo p̄stere: tunc. n. p̄sens de possessōrio cognoscit, qñ utrunq; simul intentat: aliās nō. ut l. 49 interu. C. de interd. Sol. t̄ idē est siue simul intētet, ut in Trino, si ue ex interuallō, ut hic. p̄ quo tex. in c. pastoralis. eo. ti. & in l. cum eundē. s. eū qui. ff. de ui & ui ar. vbi est expressum, licet aliqui d̄- xerint, & male, ut in d. l. non, tñ ibi nihil d̄ de suspensione: sed in c. pastoralis sic. Sed d̄ collige, qd q̄s pōt suspendere petitorium ab aduersario intentatū: vbi in suo possessōrio duntaxat. p̄cedat. Sed 3: quia ista sunt mutue petitiones, & sic debent insimul terminari, c. cum dilectus. de cā pos. & p̄prie. & Host. p̄ firmo hoc tenebat in cap. ex conuentione. de restit. spo. Sol. hoc nouum inducit hęc clemē. Vel dic, qd sunt mutue petitiones, ut de ambab. simul co- gnoscant circumscrip̄ta suspensione: aliās ea stante sup solo posses- sōrio procedit, ut hic. & ca. pastoralis & s̄m hoc idē erit in cā pro- phana, quia hic d̄ in cā bñficiali. Sed 3. de c. si. de ord. cogn. ubi idem erat olim. Solutio: vbi spoliū p̄ponit p̄ modū exceptionis, tunc et olim impediēbat p̄cessus in petitorio, ut ibi. Si aut p̄po- nat in modū actionis: tūc olim nō impediēbat in petitorio p̄ces- sus: vt c. cum dilectus. hodie sic, in cā bñficiali deuoluta ad cu- riam legitime, ut hic. & sic hic approbat opi. Inn. Abb. & aliorū in 50 c. ex conuentione. t̄ vt petitorium et primō intētatū ab aduer- sario, suspendat per possessōriū ab illa parte intentatū secundo lo- co. Tñ licet hoc sic statuat in cā bñficiali, non tñ 3 statuit per hoc in cā prophana, sed stat in illa iuri antiquo, s̄m qd erat cōtro- uersia inter doc. antiquos, de quorum opi. Pau. hic plene ponit, & opi. Inn. & sequaciū. p̄bat. d. l. incerti. dum uult primō terminari cām possessionis q̄ p̄prietatis, licet simul essent ortae, qd est intelli- 51 gendū qñ sunt p̄positae a diuersis partib. t̄ Nā si ab eadē parte, nō fuisse dubiū, per l. cū fundū. s. eū qui. ff. de ui & ui ar. Quāro, an habeat locū ista pars in possessōrio retinēdā? Et certe clarū est qd 52 nō: quia hic nō est spoliatio: & sic cessat cle. Rō: t̄ qd q̄s uiolentia adhibita, nō tñ expulsiua, sed inquietatiua: vt l. vim facit ff. de ui & ui ar. Tñ an habeat locū pars prima in possessōrio retinēdā? Gl. hic dicit, qd nō: & remittit ad no. in c. pastoralis. in 4. gl. Sed dic, qd

aut actor qui egit rei vendi, non possidebat, nec retinebat, & nunc uult intentare uti possidetis interdictū, & nō pōt, quali tibi Trinus: ex eo qd ibi primō afferuit reū possidere &c. & duo nō possunt insolūdū possidere. l. si ut certo. s. si duob. ff. cōmo. Aut actor pos- sidebat ciuilitate, sed nō detinebat: & tūc pōt intētare interdictū retinēdā: quia turbat in sua ciuili, & p̄ illud sequit naturalē: quia rei uēdicatio dat possidēti, sed nō detinēti. ut l. officii. ff. de re iud. Idē est in possessōrio adipiscēdā, qd quis pōt p̄ponere post petito- riū: quia nō est tibi Trinus. Quēro, an possit qd redire ad petitoriū, si spolio possessōrio suo? Et certe si loquamur de possessōrio recu- perādā, vt qñ simul utruq; p̄posuit, nō possit suspendere: quia suspē- sio petitorij in eius fauorē inducitur p̄tū reuocari: & ei p̄ eū renūtiari. ar. l. si qd in p̄scribēdo. C. de pac. sed suspēso possessōrij nō est in eius fauorē statuta, & sic eā facere nequit. ar. hmōi cle. a Trino. & quia interest aduersarij, ut discutiā cā possessōrij: quia forsā nō spoliari. Si aut primō p̄posuit petitoriū, secūdo possessōriū: & suspēdit petitoriū, & nūc ad illud reuertit: & pōt: quia tūc rece- dit a spoliū p̄uisione huius cle. & se p̄format iuri cōi, vt de petito- rio primō p̄posito cognoscit. ar. l. si vnus. s. qd sine spe. ff. de pac. 53 t̄ si uerō primō p̄posuit possessōriū, scdō petitoriū, & sup illo uult p̄cedere suspēso possessōrio: vt qd nō possit: quia tenet p̄fictus in actione primo p̄ eū p̄posita: & tūc cessat odiū spoliantis: quia uult superfedere in possessōrio, in quo solo poterat p̄cedere: odio spoliantis. vñ nō debet gaudere bñficio legis, ex quo de illo 54 nō curat. ar. l. hoc iure. s. nō pōt. ff. d̄ do. & hoc tenet hic Pa. t̄ Vbi aut uellet, qd in possessōrio primō intētato, & in petitorio secūdo intētato, insimul p̄cedat: puto, qd possit p̄ primā partē huius cle. qd d̄ facultatē utruq; intentādā, nec aperit insimul, nec diuersis temporibus: igit & facultatē utruq; p̄sequēdi. & ista scdā pars solū loquit de suspēsiōne, qd locū habet solū in suspēsiōne peti- 55 torij. t̄ Si aut petitoriū sic intētatū ab uno, & possessōriū ab alio: tūc intētans possessōriū non audit, qd illud suspēdit in solo petito- rio p̄cedat, nisi alia pars p̄sentiret. Cōclūdo ergo, qd de possessō- rio pōt redire ad petitorium, nō per uia suspēsiōnis, sed cognitio- nis de utroq; licet gl. hic d̄ dicat in cā bñficiali, & nō bñ: quia est 56 3 tex. aperte. ¶ Tertiō collige, t̄ qd hmōi suspēso pōt finiri intē- tatione: nō pōt. idē forsā in termino ad p̄cludēdū. ar. l. leg. ve. r. dicebam. ff. si cer. per. Sed 3 de c. pastoralis. de cau. pos. & p̄prie. Sol. ista s̄m illā. t̄ p̄cho aut nō requirit in cā bñficiali: per cle. se- 57 pe 7. de uer. sig. Et ideo tūc vñ, qd licet nō fuerit tūc p̄clusum, si tñ fuerunt seruati termini debiti vsq; ad p̄tōnem exclusiue, h̄r ac si effect p̄clusum. ar. l. aliqñ. in ff. ad Velleianū. Quāro, t̄ an suspen- dens petitoriū p̄dēnari debeat in expēsis. Gl. dicit qd non: per no. p̄: 58 cū in c. pastoralis. Sed ubi dicit, & bñ, t̄ qd sola suspēso nō indu- cit hęc p̄dēnationē, quia bñficio. l. eā facit. ut l. j. C. de his qui uet. eta. impe. sed dū absoluet aduersariū in petitorio nō p̄bato: tūc p̄demnabit in expēsis certe & p̄dēnabit in possessōrio, in quo pro- cedit si succūbat in eo qd victus victori &c. Quāro, an ubi p̄cedi- tur in solo possessōrio recuperādā, teneat agēs illo docere de pe- 59 titorio, vel de suo titulo? Gl. vñ inclinare, qd coloratē habet doce- re, hoc est, nō habet necesse docere plene de suo titulo: quia tūc sus- pēso nō p̄deset, sed ut nō videat, nel p̄sumat calūniari in mate- ria bñficiali, necesse est, qd saltem coloratē (hoc est qd in prima sui figura) aliquem titulum ostēdat, per quē tollat dicta p̄sumpta calūnia: & sic qd uideat saltem p̄sumptē, qd non p̄pria autoritate & sine titulo possessionē, a qua fuit spoliatus, fuit nact. Idē vñ te- 60 nec hic Lopus, dū dicit, qd hic nō sufficit possessio facti tūc iure. Secus si agat de eccē, ut de p̄prietate. Host. in c. ex transmissa. de rest. spo. Idē Spe. ti. de testi. s. nūc dicēdū. uer. sed pone. ubi tenet, 61 qd in bñficialib. petēs restōnē, debet p̄bare legitimū titulū: atq; nō restituit. Nos practicamus ut s. qd fit fides de titulo ad coloran- dū. Vel dic, qd qñ est p̄sumptio 3 uentū, p̄ spolio, & est p̄sumptio p̄ petēte restōnem, nō est necesse docere de titulo legitimo. Vbi aut est p̄sumptio p̄ petēte restōnem, nō aut 3 uentū: tūc sufficit 62 qd fiat fides de titulo coloratē &c. Collige. et. t̄ qd spoliatus est an- 63 oia restitūdus. Fallit in duob. casib. Vnus est, t̄ qd stat clare de nō iure suo in petitorio: vt no. Inn. in c. p̄titutus. de fid. p̄sby. & in cā pastoralis. de cau. pos. & p̄prie. & in c. significasti. de diuor. 64 t̄ Alius est qñ statum est 3 eum in petitorio, & snia ad iudicato- riam lata pro spoliatore: & tunc quia snia facit ius, ut l. res iudicata. 65 de reg. iur. t̄ & p̄ ueritate h̄r. vt l. linguuū. ff. de sta. ho. ac si sta- ret notorie d̄ nō iure spoliati. t̄ Illis. n. casib. locū habet regl. do- lo facit qd petit qd ē restituitur. l. dolo. ff. de doli. ecce. atq; secus, vt c. in lris de rest. spo. Vbi aut fuisset in petitorio spoliator absolu- tus,

tus. quia spoliatus non p̄basset se d̄m. tunc non impediēt execu- tio snia: late in possessōrio. & sic cor. gl. l. incerti. C. de interd. & l. ij. s. qdam. ff. de interd. & hic per Pau. & per Dy. in c. qui ad agē dum. de reg. iur. li. 6. idem Abb. eo. ti. in c. cū dilectus. Quāro, t̄ an post litis p̄te. super petitorio possit intentari possessōriū, & suspē- di petitoriū? Certē, si solū spoliū opponat per modū exceptionis non, quia debuit, cū sit d̄ctoria, opponi an litis p̄te. ut l. exceptis. C. de p̄ba. Si aut p̄ modū actionis opponat, tunc sic, vt hic, licet Host. & Ber. d̄dixerint, ut hic per Pau. Secundum Gui. distingue: 67 an possessōrium adipiscēdā primō intētet per actorē t̄ & tūc petitoriū per reū intentatū, impedit illud pri. ff. ut in pos. le. aliās de utroq; cognosce. c. j. de rest. spo. An uerō intētet possessōriū retinēdā: & idē c. audita. de rest. spo. Aut recuperādā: & nō, dū tñ spoliatus hoc uelit: atq; super utroq; p̄cederet. c. j. de rest. spo. & c. in lris. eo. ti. Inn. in c. cū uisissent. de testi. ponit d̄m in 68 ter renuntiationem, & p̄tōnem, hic Pau. & Gen. t̄ Pōt dici, qd in bñficialib. habet locū possessōrium adipiscēdā. ar. l. si. C. de edi. di. A dr. tol. qñ bulla producit uel alia gra in sua figura carēs oīum 69 satisfactio &c. t̄ Et tale possessōriū non impedit per executionē, nisi incontinenti reus offerret se paratū docere de iure suo in bñ- ficio. ar. l. si is a quo. in prin. ff. ut in pos. leg. Et idem in possessōrio retinēdā, s̄m in Trino. intentat petitoriū & possessōriū adipiscēdā, qñ non sunt Trino: aliās non. idē in retinēdā: in recuperante uerō 70 sp̄ p̄currunt, ut hic. Quāro, t̄ an tota ista cle. locū habeat in cā ap- pellationis interposita a diffinitiuā, vt in illa possit intētari iudiciū primo non intentatum: & an possit suspendi tunc petitorium, & et snia diffinitiuā lata in petitorio 3 spoliatum a qua fuit appellatū? Et dico, qd sic, per istam cle. qd locū habet et in appellatione inter- 71 posita a diffinitiuā, ut no. gl. 3. s. ea. cle. Facit, t̄ quia appellatio su- spēdit pronuntiatum, & reducit cām ad illum statū in quo erat t̄pe litis conte. in prima instantia, ut sic nec possit suspensio fieri, sicut & tunc potuisset. per l. hanc. C. de tēpo. app. & c. fraternitatis de testi. Card. dicit, qd si spoliatus durante suspensione petitorij agat 3 a tertium petitorio: tunc spoliator poterit p̄cedere in peti- torio, ne sibi noceat p̄cessus factus per spoliatū in petitorio, per 72 l. sepe. ff. de re iud. t̄ Sed certe l. illa. non habet locum in diuersis competitoribus, nisi solum quo ad possessōriū, ut c. pe. de re iud. In gl. per hoc. in si. ibi: cessat. idem Pau. & Gen. l. bi: in cā appella- tionis. idem Pau. In gl. si. ibi: vel probare titulum. idem Pau. In fin. idem Lopus, & alle. not. Host. in c. ex transmissa. super verbo, ab eo cognita. de rest. spo. & not. per Spe. tit. de teste. S. nunc dicen- dum. uer. sed pone. in gl. sine metu. ibi: ex exp̄farum. idē Gen. In glo. quā licet. in si. idem Pau. In glo. pe. ibi, utilius. idem Genz.

De dolo, & contumacia. Rubrica.

- 1 Rubrica de dolo, intelligitur de malo.
- 2 Dolus est duplex, bonus, & malus.
- 3 Dolus malus puniuntur.
- 4 Contumacia an semper in se habeat dolum.

VIA in iudicio petitorio vel possessōrio, de quo dictum est tit. proximo p̄ce. q̄tingit sepe alterū ex litigantib. ef- se in dolo, vel p̄tumacem, ut et debere ex hoc puniri in aliquo, iustum est, ut patet in hoc c. titulo: & ideo subijciē post illū. Nouella ponit duas p̄tinuationes. Primō, qd s. de spoliatis aduer- sarij potentia: hic de fatigatis in iudicio dolo aduersarij & p̄tuma- cia, s̄m Goffr. Scdā s̄m Host. quia spoliatus, qui an oīa debet resti- tui, vt in ti. p̄ce. non pōt restōnem p̄sequi dolo vel p̄tumacia ad- uersarij: ideo ponit iste titulus. tñ oīs in idem p̄cordant. t̄ Scias, qd 1 prima pars Rubricę loquit de dolo, s̄ malo. t̄ Nā alius est dolus, qui est bonus, & est impunitus. ut l. j. s. doli. ff. de dolo. & ibi not. de 3to sic fecerunt Cardinales Romę, dum finxerunt bono do- lo. b. esse Papā, donec essent in loco tuto, put fecerunt, & sic alle- gati publicē in Castellā. t̄ Dolus igit malus est puniendus, vt hic, licet quandoq; passus doli nō excuset, qñ a fatuitate non excusat 2 ut c. cum dilectus. de his quę ui me. ue cā fiunt. t̄ Secunda uerō pars loquit de p̄tumacia, que pōt habere in se doli, & qñq; nō, & sic. sup. de specie p̄tumacię, hic de genere. vel s. de dolo circa con- tumaciā, hic de dolo circa p̄tumaciā. Facit. c. ex lris. de p̄sti. & 3 uide cetera, ut ibi per Nouellā. Cle. aut ista meritō sequitur p̄ce. quia sicut ibi in odiū spoliantis doli statuitur iure cōi: aliās pro- 4 hibitum quo ad denegationem appellationis a diffinitiuā.

- 1 Appellans a iudice videtur protestari se non compariturum amplius coram i. lo.
- 2 Index contra appellatē frivole euidenter absque alia uocatio- ne potest procedere ad diffinitiuam.
- 3 Citari partes perēptoriē an debeāt, cūm citant ad audiēdā sniam.
- 4 Etiam, d̄ctio est implicatiua.
- 5 Contumax in vno articulo, quo ad alium est uocandus.
- 6 Absentia contumacis repletur p̄sentia Dei.
- 7 Absens non habetur pro p̄sente propter p̄sentiam Dei.
- 8 Appellare quis uerbo & sine scriptis potest, cūm appellatur iudi- ce sedente pro tribunali.
- 9 Manifestum & euident non differunt.
- 10 Index non tenet citare appellatē, si eius appellationi nō detulit.
- 11 Sententia lata contra non citatum ualeat in casu cle. vnica. de dolo & contumacia.
- 12 Appellans ab interlocutoria potest etiam appellare a diffinitiuā.
- 13 Appellans manifeste frivole non auditur tanquam contumax.
- 14 Beneficio iuris quis non debet grauari.
- 15 Appellans frivole manifeste citatur a iudice a quo ex stylo Romę.
- 16 Appellans ab interlocutoria uerbo sine exp̄ssione grauaminis amplius a iudice non uenit uocandus de necessitate, sed eo non uo- cato potest procedi ad diffinitiuam.
- 17 Index deferens appellationi frivole, non remanet amplius iudex.
- 18 Appellationi a diffinitiuā, siue sit frivola, siue non, an sit deferēdū.
- 19 Sententia diffinitiuā non potest p̄ferri contra reum contumacem lite non contestata.
- 20 Appellandi tempus a quo tempore currat contra citatum persona- liter, & contra non citatum.
- 21 Appellatio domini a sententia lata contra falsum procuratorem, an ratificare uideatur sententiam.
- 22 Geminatio appellationis non prohibet, quia tendit ad eundē finem.
- 23 Appellatio a sententia nulla ex alio defectu quā consensus par- tis, an ratificare eam uideatur per eandē sententiam.
- 24 Appellatio interlocutoria non pōt iustificari nisi ex eisdem actis.
- 25 Appellatio ab interlocutoria non iustificatur ex grauamine illato in diffinitiuā postea lata, si ab illa non appelletur.
- 26 Appellans au dicatur contumax manifestus, si ex causa falsa pro- nuntiat per interlocutoriam appellauerit.
- 27 Fictiones due an possint concurrere circa idem.
- 28 Appellationis cā est falsa: ergo appellatio frivola. nō ualeat p̄ntia.
- 29 Appellans ab interlocutoria, licet succumbat ter, an audiatur ap- pellando a diffinitiuā.
- 30 Appellatio quando regulariter dicatur frivola per exempla not.
- 31 Appellans frivole, an dicatur manifestus contumax.
- 32 Citatus a iudice ad aliquid faciendum, an dicatur contumax.
- 33 P̄econ, aut nuntio an sit credendum de citatione facta.
- 34 Nuntio an sit credendum de facto alieno.
- 35 Nuntio aferenti se permittit, an sit credendum.
- 36 Non probat hoc esse quod contingit abesse.
- 37 Sententia potest p̄ferri contra citatum ad domum, & sic contuma- cem p̄sumptum.
- 38 Citatus ad domum, & non comparens, & sic contumax, auditur ap- pellans a sententia.
- 39 Citato ad domum & non comparenti, tempus appellandi non cur- rit, nisi a tempore scientiæ.
- 40 Contumax uerus an admittatur appellans.
- 41 Creditores an possint fructus percipere ex bonis debitorum pro- pter nimiam contumaciam illorum.
- 42 Citatus personaliter, & nihil dicens, vel si habuerit notitiā cita- tionis, & per compareat, an dicatur uerus contumax.
- 43 Citationis notitia potest probari per acta, & per testes.
- 44 Contumacia p̄sumpta quando dicatur.
- 45 Citatus personaliter non comparens & sic contumax uerus, admit- titur appellans iudice sedente pro trib unali.
- 46 Citatus apprehensus, aut habens notitiā citationis post decem dies a tempore late sententię, non admittitur, ante decem admitti- tur.
- 47 Citatus ex mandato Papę in partibus ad singulos actus vsque ad sententiam, & apprehensus, admittitur tamen ad appellandum a diffinitiuā.
- 48 Appellatio a diffinitiuā an possit fieri ad alium iudicem quā ad eum ad quem fuerit appellatum ab interlocutoria.
- 49 Appellatiōe facta ab interlocutoria, si a diffinitiuā postea appellet iudex ad quē, poterit cognoscere & diffinitiuā omisa interlocutoria.

Appellans

- 50 Appellans tam à diffinitiva, quam interlocutoria, an eodem contextu possit ambas persequi.
- 51 Appellatio pr. iudicialis est prius discutenda, sed super ambabus potest procedi simul.
- 52 Sententia reddit factum notorium.
- 53 Non faciens magis videtur contemnere, quam non ueniens.

SI ANTE. Diuide in tres partes. In prima ponitur thema, ex quo insurgit qđ tacita. In ij. qđnis rñso. In tertia limitatio, seu exceptio. Secunda ibi: potest. Tertia ibi: nisi. ¶ Casus. Non licet appellanti manifeste friuole ab interlocutoria, appellare à diffinitiva postmodum lata: alias sic. H. d. § Reccedat ¶ hoc est coram eo amplius nō cōpareat in cā procedendo. § Non citato] ex cautela: nā non tenebat eum citare, quia appellando satis uidebat p̄dicere, qđ amplius corā eo non comparet, & sic qđ fieret frustra uocatio. arg. l. q. alij. in fi. ff. ad Velle. § Proccedens ¶ t̄ ad diffinitiuā, ut sequit: ¶ alias deberet citari ad audiendū diffinitiuā, & peremptoriē. & si non dicat peremptoriē: nā ualet sn̄a, ut no. Inn. in c. ad petitionē. de accu. c. c. sicut. de off. del. Guil. & fm Genz. facit l. pemptoriū. ff. de iud. Tñ practicum in palatio, qđ oēs termini post litis t̄st. sunt pemptorij. Pōt dici qđ imperfonit̄ apprehensio sufficit, licet non dicat pemptoriē: alias secus, vt d. l. pemptorium. ¶ Etiam ¶ t̄ impli car: quia si fuisset p̄ns, non uidebat tñ dubium, cum saltem in illo termino non esset qđmax: at ubi est absens, & appellans, nec citatus qđmax: p̄cedentē qđmaxiam: idem ē si fuisset citatus: ¶ secus si est absens pro una cā, & qđmax, quia tunc ad alium articulum est uocandus, ut no. Inn. in c. ecclesia. ij. de elec. fm Genz. & in c. c. sicut. ad fin. § Absentem] cuius t̄ absentia Dei replet p̄ntia: non qđ dicat esse non p̄ns absolute, sed quo ad hoc, vt non dicatur lata sn̄a parte non uocata, uel oīo absente: sed tunc qđ hoc procedit: quia si absentia replet Dei p̄ntia: igit non v̄ lata qđ absentē. & sic ē friuole manifeste appellans, cum dicat esse p̄ns, pōt appellare: quod est qđ finem cle. ¶ Sed dic, qđ Dei p̄ntia non facit absentem h̄ri pro p̄nte: sed absentiam contumacis supplet Dei p̄ntia, vt non dicat sine partib. & sine litigantibus iudex iudicare. ¶ Appellare] scilicet sine scriptis, quia appellat iudice pro tribunali sedente: vt l. ij. ff. de appel. § Manifeste] ¶ manifestus, & euident p̄ eodem accipit. c. c. sicut. de verb. sig. lib. 6. fm Card. ¶ Ex parte j. not. ¶ qđ iudex non tenetur citare ad ueteriora appellante ab eo cuius appellationi non detulit. concor. c. cum qui. de dol. & cont. lib. vj. ¶ Et sic no. casum ubi sn̄a lata qđ non citatum ualet, & est speciale. ¶ Ex parte ij. no. ¶ qđ appellans ab interlocutoria, p̄t appellare ē à diffinitiva post lata. concor. c. directe. de app. ¶ Ex parte iij. no. ¶ qđ appellans manifeste friuole est adeo contumax, qđ non audit appellans. concor. l. diuus. ff. de in inte. rest. ¶ Rō im pulsua fuit no. gl. in c. inter monasterium. de re iud. & Arch. in c. eum qui. eo. ii. lib. vj. quorum opi. declarat seu limitat hic. & istud tangit gl. j. hic posita. idem Pau. & Genz. ¶ Rō dubitandi fuit: quia cum appellando p̄stari quis v̄ iuris p̄sumptione, ut dicit dicta decr. eum qui. quod amodū non comparebit coram iudice, à quo debet dici manifestus contumax: quia non solet audiri appellans, ut d. l. diuus. Est. n. maior contumacia dicentis se nolle uenire, qđ facientis & non ueniens. & primus non audit appellans, vt ibi d̄r. & istud tangit gl. Fortificabunt idem Pau. sed nō sic plenē. idem ē Genz. Contra tñ hic statuit. ¶ Rō decidendi est: quia appellans ex cā fm se legitime cusat audietiam & iurisdictionē iudicis à quo: & ideo non pōt dici manifestus contumax, quia iudex ad quem, cognoscet de iurisdictione appellationis: ¶ t̄ iō non dēt in dubio grauari bñficio iuris. grauaetur aut si appellans à diffinitiva non audiret. arg. l. j. C. de his qui ue. q̄ta. impe. & dixi s. cle. proxi. & quia interim p̄cedit coram iudice ad quē, nō pōt dici qđmax fm suum propositum, fm Pau. Hęc aut rō cessat in appellatē manifeste friuole: & ideo secus ibi in hac cle. in fi. Non ob. alleg. in qđ. quia locū h̄nt in eo qui appellat, non tñ sic manifeste friuole: & iō v̄, qđ licet talis appellō non manifeste friuola fuerit pronuntiat iniqua uel friuola, non esse manifeste friuola non nocet appellōni interpositæ uel interponēdæ à diffinitiva, ut j. dicā. s. par. vlt. Pau. aliter dicit: sed idem in effectu, nos tñ practicum. Et ista est sn̄a uera in palatio: ¶ quia iudex à quo, sem̄p citat appellante: sed non est de necessitate, fm Steph. Et hoc est p̄ dubiū qđ fieret de facili sup hoc articulo esset, uel non, appellō manifeste friuola. ¶ vñ v̄ qđ si appellat ab interlocutoria uerbo & sine cā exp̄sione, iudex à quo, indubiē possit p̄cedere ad diffinitiuā eo

no uocato, nec possit appellare. Cōtra partē primā opp. de l. ea. q. C. qđo & qđ iud. ubi actitata qđ absentē non citatū, sunt nulla ipso iure. Sol. ibi in eo qđ solū erat qđmax pro p̄terito: hic aut p̄ futuro: quia appellado v̄ p̄stari. idē Pau. licet non sic clarē. ¶ Secūdo opp. de. c. cū appellōnib. de app. lib. vj. Sol. ibi iudex à quo detulit appellōni, licet friuole: ¶ hic aut nō detulit, & sic iudex remansit. idē Pau. fm quē ē p̄ appellari à sn̄a nulla: ut l. si. ff. qđ sen. sine ap. refc. Idē Genz. cū gl. & allegat. c. si a iudice. de app. in vj. Tñ intel. l. 8 lige sanē idē Guil. ¶ appellōni uerō à diffinitiva semp̄ deferendū est. c. ueniētes. de iure iur. ¶ Tertio opp. de c. nō solū. de app. li. vj. Sol. appellari p̄t ab interlocutoria: ut cū iudex appellōnis nō infir mabit p̄celsū iudicis à quo nō sibi de legitimitate & ueritate appellōnis, ut in qđrio. Vel dic, qđ hic loquimur de suspensio diffinitiuā sn̄am p̄textu appellōnis interpositæ, aut ab interlocutoria. ¶ Quarto opp. de. c. qđm frequētes. vt l. nō p̄stet. & l. p̄sentaneum. ¶ C. qđo & qđ iud. ubi qđmax reo nō ferē diffinitiuā. Sol. ¶ t̄ ibi erat cā inchoad. qđ lis nō erat p̄te. hic aut erat p̄te. uel habita p̄ p̄stata ex natura cā, iuxta cle. dispēdiosam. s. de iud. ¶ Cōtra partē secūda opp. de. c. c̄certationi. de app. li. vj. Sol. ¶ t̄ p̄s appelladi quo ad initiū diuersimodē currit: quia qđ citatū & app̄hensum p̄sonit, currit a tpe latæ sn̄a: alias a tpe scientiē habitæ, vt in qđrio in l. ab eo. C. qđo & qđ iud. & sic ista intelligit fm illā. Idē Pau. & Genz. post gl. licet Guil. s. per c. qđ ad qđsultationē. de re iud. ¶ Secundo opp. de. l. iij. §. falsus. ff. de rat. hab. ubi appellās v̄ approbare tanqđ sic gestum, licet non ut bñ gestū: & sic appellans secundo a sn̄a diffinitiuā, v̄ approbare iurisdictionē iudicis a quo, post appella tionē ab interlocutoria. Sol. ¶ t̄ ibi appellō interponit a sn̄a lata qđ suū falsum procuratorem, ad finem, vt non mandet executioni: hic aut appellat iterum a sn̄a qđ se latæ: & ad id tendit qđ appellatio interposita fuit per eum ab interlocutoria: ¶ quia geminatio appellōnis recipit, nec primę p̄iudicat per secundam. vt c. directe. de app. idē Pau. & Genz. licet procuratores ignari protestent in sua appellōne & ueteriori, qđ per eam non intendunt p̄iudicare priori. & ad hoc uide Inn. & alios no. in gl. ult. huius partis. & gl. in c. j. de re iud. ¶ Vñ dic, qđ appellō interposita a sn̄a nulla, p̄ defectū iurisdictionis, uel alia de cā, qđ p̄ defectum consensu partis qđ quā non confirmat, ut l. si. ff. qđ sen. sine app. refc. Secus si erat nulla qđ dūm p̄ defectum consensu eius: quia tunc appellando ratificat. vt §. falsus. arg. l. licet. ff. de iud. Probat ista clem. fm Genz. ¶ qđ appellō ab interlocutoria solum iustificat ex eisdem actis, & impugnat. Inn. c. significatib. de ope. no. nun. cle. appellanti. j. de app. Facit fm Genz. ¶ qđ si non appellat à diffinitiva, non iustificat appellō ab interlocutoria, p̄ grauaem diffinitiuę sequē. c. appellanti. j. de app. licet Ber. s. in c. accedens. j. vt lite non conte. Idem Guil. Tñ attende: quia si pronuntiet bene appellatum, sn̄a in totum ex hoc annullat. c. non solum. de app. lib. vj. & sic in casu isto si nō appellat à diffinitiva, transiuit in rem iudicatam. c. qđ ad qđsultationē. de re iud. ¶ Venio ad partē tertiam ubi est gl. magna quā diuido. Primō eū ponit qđ dicat appellō manifeste friuola, exemplificās quadrupl̄, usq; ibi: & aduerte. Ibi: secundo. inducit hunc textū: qđ uerus qđmax audit appellans. & rñ. ad iura facientia ad oppositū, usque ibi: in non ueniendo. Ibi: tertio. facit d̄riam inter qđmax in non ueniēdo, & qđmax in nō parēdo, hoc est, in nō restituendo, usque ibi. Guil. Ibi: quarto, distinguit species qđmax in nō ueniēdo. & Arch. ponit effectū ad remissionem uel repulsionē appellōnis qđmax, ponendo oppositiones, usq; ibi: sed circa hoc c. Ibi: quinto, prosequit specie qđmax ueræ, & qđmax fictæ, qđ dicat uerus qđmax, & qđ fictus, declarando, usq; ibi: itē sciendū. Ibi: sexto, prosequit effectū appellōnis interpositæ p̄ qđmax uerū, & qđmax fictum, usq; ibi: & ex his. Ibi: septimō, infert quale dēt eē iudicis officii a quo appellat, & iudicis ad quē appellat, circa ipsam appellōnem, usq; ibi: sed fm hoc. Ibi: octauō. ponit remotionem unius dubij, querendo de effectu secundę appellōnis interpositę ab eodē, seu p̄ eundē: & ponit quatuor effectus, usq; ibi: ex p̄dictis. Ibi: nonō, infert ad qđmax in nō p̄sequendo appellōnem interpositā in cā bñficiali qđ deuoluit ad curiā, an audiat appellās a diffinitiva, usq; ad finē. ¶ Capio partē primā, & duo exēpla prima sunt bona. Probat p̄ c. vt debitus. de app. & p̄ c. cordi. eo. ti. li. vj. p̄ quā decre. Idē esset si appellō fuisset uerbo interposita, quā eē manifeste friuola: nec mirū, quā istis casibus peccat appellō in suis solēnib. §. l. diuus. ff. de in inte. rest. Tertiuū exemplū nō v̄ bonū: quia ex quo cā in appellōne expressa de se est talis, quā si esset uera, iustificaret appellationem, cōstat qđ appellō h̄nt in sua prima figura sua solēnia: igit non pōt dici friuola manifeste

manifeste: imō nec simpliciter friuola, nisi inquam ex processu iudicis à quo, appareret ipsa impugnatō: & istud p̄tinet ad cognitionē iudicis ad quē, cle. appel. j. de app. Sic ē quartum exemplū 26. nō procedit: ¶ quia licet interlocutoria qua pronuntiat cām expressam in appel. esse falsam, transierit in rē iudicatam, nō sequit, 27. ergo est falsa, licet habeat talis sn̄a pro ueritate: ¶ quia scđ in hoc 28. esset duę fictiones circa idē §. l. j. C. de do. promiss. ¶ Præterea & licet sit falsa, nō sequit, ergo appellatio manifeste friuola: & sic 29. practicum in palatio. ¶ Nā licet p̄ tres interlocutorias qđ succumbat super certo articulo, tñ audit ex post appellās a diffinitiva, uerum in illis interlocutorijs nō pronuntiat appellationem ex cā falsa, sed solum malē appellatum, licet in idē debet recidere: quia non pōt esse mala appellatio, nisi quia peccat, uel in forma, & sic circa solēnia, uel in materia, & sic circa substantia, qđ non sunt uera. Aut. n. materia est uera & iusta, & iustificat appellatio. Aut nō est uera: & tunc si est legitima, tunc est friuola manifeste: quia 30. re uident ista duo exempla nō bona. Ste. ¶ dicit illam esse etē manifeste friuola, quę fundat super errore iuris: qđ non pōt esse nisi notoriū. vt l. leges. C. de legi. vel si appellat an grauaem illatū. ut c. dilecto. de appel. uel a denegatione quartę productionis testiu petita sine solēnitate. facit Inn. in c. significauerūt. de testi. tunc habet locū prima pars cle. qđ dubitat sit, uel nō falsa: alias se 31. cunda pars habet locū Card. ¶ Capio scđam, ubi dic, ¶ p̄ appellans (licet friuole) nō pōt dici absolute qđmax: quia scđm suum propositū bene appellat, & prosequit corā iudice ad quē: & licet uideat protestari de nō cōparendo coram iudice a quo, tñ non sequit, ergo est qđmax: quia ex cā mouet allegata, qđ cessat in eo qđ circa appellationē est uerus qđmax, vt dixi. s. e. cle. ¶ Capio tertiam. ubi dic, ¶ qđ citatus ad aliquid faciendū absolute corā iudice, si non p̄paret, est qđmax in duobus: si aut sit citatus cū clausula, uel ad dicendū cām. quare v̄ in tñ qđmax. Est et ratio: quia ex quo iudex erat paratus audire cām iustā, si qua allegaret in qđriū, nō habebat in mente sua p̄ expedito, qđ iustitia sua debebat illud facere. secus qđ citat absolute, ut illud faciat: quia tñ habet illud p̄ expedito. Et sic v̄ potius qđmax, quia nō allegauit cām, qđ quā nō comparuit: ubi citatio facta fuit cū clausula. ¶ Capio quartā, 33. ubi dic, ¶ qđ ubi rñso facta p̄coni sit uentio, qđ non ueniet, est habēda ac si esset facta in iudicio, cū sit officialis iudicis, & representet in hoc personā iudicis: & iō sibi credit. vt l. j. §. qđ es. ff. de offi. p̄. 34. vt tñ Card. tenet qđ nō credit nūtio, nisi referēt factū suū, nō it alienū: sicut dū dicit tale rñso habui, uel tale mandatu à iudice: cōtra tñ puto qđ ista in p̄sequentiā uenire maxime referre, qđ fuerit sibi dicta, uel qualiter reuerter fuit audita & acceptata citatio. ar. 35. l. 2. ff. de iurif. om. iur. ¶ Si tñ diceret se fuisse p̄culum, nō crederet sibi: quia hoc esset ualde graue in cā penali. Nec ob. c. uenerabilibus. §. secus. de sen. excō. in vj. quia illud uerbum. In iudicio, iungit cū sequētib. nō cū primis. Præterea & ibi satis materia penalis, puta vt impediāt bñficio absolutio: quā p̄ manifesta offēn 36. fa est excōicatus, & iō restringit. Secus hic, p̄terea ¶ nō probat hoc esse & c. l. nō ob. hoc. C. vnde legi. Præterea & pōt p̄bari testibus, qđ sic dixit nūtio: & sufficeret i casu isto, sed nō i casu. §. secus. 37. ¶ Itē dic qđ citatus ad domū, ē factus qđmax, sed p̄sumptus, quo 38. ad hoc ut possit ferri qđ sn̄a abq; metu nullitatis: ¶ nō aut qđ 39. impediāt appellatio, uel qđ statim currat tps ad appellandū. ¶ cū currat a tpe sciētię, ut c. c̄certationi. de app. li. vj. Dū aut d̄r hic, 40. ¶ qđ uerus qđmax, quā apprehēsus, & nō ueniens, nō appellat: factum est p̄ dicta. s. in parte. 2. huius gl. Nec ob. l. Fulcinius. §. si. ff. ex q. ca. in poss. ea. nā ibi nō loquit de appellatiōe p̄hibēda p̄ p̄ni miā qđmaxiā rei possessoris: vt ibi. quo casu tñ absorbet totū ius, sicut primo fieret, ut appellari nō pōt. ¶ Capio quātā, ubi dicit 42. ¶ qđ apprehensus p̄sonaliter nihil dicēs, uel dicens se uenturū, si post nō ueniat, est uerus qđmax. Idē si nō fuit apprehensus habuit tñ notitiā citatiōis factę ad domū, ut l. ex p̄sensu. §. si. ff. de ap. Non. n. pōt dici fictus, ex quo fuit apprehensus, uel notitiā ex post habuit: quia in incertis & c. licet non p̄stet ex actis de huiusmodi 43. scientia, uel notitia: ¶ pōt tñ p̄bari: & sic p̄ noua acta p̄stabit iudicialiter, & idē est. ar. corū qđ no. in cle. appellati. j. de app. ¶ at ubi non habuit notitiā, cū dicat qđmax, & nō est uera qđmaxia, oportet qđ dicatur p̄sumpta, uel p̄ legē ficta, aliās non esset ulla qđmaxia, & sic nō ualere sententia, ut l. ea. q. C. qđo & qđ iudex. 45. ¶ Circa sextā dicendum uidetur, ¶ qđ apprehensus non ueniens, qđ sit uerus cōtumax, auditur appellans et si nō ueniat iudice sedente p̄ tribunali: & sic debet intelligi, l. & post edictū. in fi. ff. de

46. iudi. & l. ex p̄sensu. §. si. Et ¶ quia ibi non audit appellans post x. dies, quia fuit apprehensus, uel habuit notitiā citatiōis, uel si appellat ex eo quia ignorabat. secus si a grauatam illato p̄ diffinitiuam, auditur tñ appellans. j. x. dies à tpe sn̄a latæ, & sic practicum actum. Ratio gl. p̄ c. uenerabilibus. non obstat. quia locū h̄nt in casu certo: secus in dubio, qui ita se habet ad esse, sicut ad non esse. Elset aut ualde iniqua & rigorosa sn̄a, uel opinio dicentiū, qđ non audiretur taliter qđmax: quia satis est qđ sn̄a ob hoc non subiacet uitio nullitatis, & qđ currat tps statim, ubi solū curreret à tpe scientiæ. Et ad hoc induco. l. j. in fi. ff. qđ ap. sit. Nā ibi p̄curator defendens pōt appellare, licet fuerit qđmax, & sic fuit apprehensus, sed non uenit. Nā si uenisset, non fuisset dñs qđmax p̄ se uel alium, & sic nec absens: qđ requirit ille. §. si. ¶ Et ex hoc dico, qđ citatus in partibus mandato Papæ ad dicendum qđ cōmissionē, & ad singulos actus successiue, usq; ad sn̄am inclusiue, qđ fuerit apprehensus personaliter, tñ si nō comparuit per se uel alium, & processum fuerit qđ ipsum per audientiam qđdictoriarū, ut est moris successiue, nō debet impediri in appellatione a diffinitiuā: quia aut diceretur fictus qđmax, & bene: aut uerus, & tunc illa apprehensio prima non pōt facere cum haberi pro qđmax: uero, uel si cō, nisi aliter citeur, saltē per audientiam, per no. Inno. in c. consiliuit. de offi. dele. unde sequens citatio per audientiam nō fecit eum uerum qđmax, sed solum p̄sumptum: qđ nota. ¶ Circa septimā partē scias, qđ in palatio aliter seruamus: quia qđ est commissa uel cā appellationis a diffinitiuā, uel ab interlocutoria ab extra, semper aggredimur negotium principale, & seruam termini soliti: sed cum hoc ē non differitur seruatio terminorum in articulo appellationis. Et in casu quo p̄nuntiat malē p̄cessum, & bene appellatum: totum reuocabitur, per c. non solum. de app. li. 6. ita qđ obseruatio terminorum non impedit debitam pronuntiationē sup hoc sciendam poterunt, uel non appellare. nā illud ex actis p̄stat, & semper est saluum. & ideo in dubio non dēt impediri 48. obseruatio debita terminorum. ¶ Circa octauā nota, ¶ appellatio a diffinitiuā pōt interponi ad alium qđ sit ille ad quē fuit appellatū ab interlocutoria. & ista uariatio admittit p̄ diuersitate temporum, grauaum, & rerum, seu actuum. Et sic non obstat. l. de rebus. ff. re. amo. ¶ Et istud qđ dicit gl. de prosecutione appellationis a diffinitiuā: omīssa appellatione ab interlocutoria, practicum in palatio. ¶ Circa nonā dic, qđ alia opinio posita in gl. si p̄alle. est æquior, per ea quę dixi s. Nam citatio iuris nō facit eū qđmax in singulis terminis quo ad hoc ut nullatenus citeur. Nā licet amplius non citabit in partibus in curia, tñ citabitur p̄ audientiam qđdictoriarum: & istud tene, quia sic practicum. 50. ¶ Quæro, ¶ an appellans possit insimul prosequi appellationem grauaum, & a diffinitiuā? Practicum qđ sic. Nā tendunt ad uinum effectum. tñ appellatio. j. q. ij. fm gl. & Paul. est iudicialis, & quæ ex euentu eius iudicat de secunda: & ideo non p̄nt insimul 51. ambæ terminari, ¶ sed de iudiciali primō cognoscetur. vt l. fin. C. de ordi. iud. Dic qđ pōt in ambabus p̄cedi quo ad cognitionē: tñ in discussione & diffinitione p̄fertur appellatio ab interlocutoria, & sic p̄cor. istud dictum cum gl. & Pau. Nam in prosecutione nulla est qđrietas: esset aut in prolatione: imō, & si bene p̄sideretur, non esset qđdictio ēt in prolatione. Guil. tenet qđ dubium appellationis facit appellante esse dubium qđmax, & sic pōt appellare. Vnde qđ est manifeste friuola appellatio, est manifeste contumax, & sic non appellat, qui ē tenet, qđ uerus contumax non appellat. & stat cum gl. & Pau. idē dicit. ¶ In gl. magna ibi: nulla. vt c. ut debitus de appel. Pau. & Gen. & Ste. Ibi: falsa. idem Paul. Ste. & Gen. qui allega. c. cum appellationibus. de appel. lib. 6. Ibi 52. pronuntiatum. ¶ quia per sn̄am factum redditur notorium. c. ff. de coha. cle. Pau. & Gen. ibi, probare v̄. Idem Pau. ibi, in duobus. Est alia ratio: quia uenire est facilius, qđ restituere. ¶ sic magis contemnit non faciens: quod est leuius, fm Card. Ibi: nuntio citanti. cui creditor suum factum, non alienum referenti, secundum Card. 53. ¶ Vt lite pendente nil innouetur. Rubrica. 1. ¶ Nihil, est aduerbium uniuersale negatiuum. 2. Nouitas omnis lite pendente est interdita. 3. Lite pendente nullus a possessione debet spoliari. 4. Lite pendente res litigiosa non debet alienari. 5. Lite pendente supplicatio non potest dari, nisi facta mentione de lite.

ferioribus eo sit lata providendi facultas. argumēto l. si in aliquā. §. cum plenissima. ff. de of. proconsul. & c. ij. de offi. lega. in sexto.

28 ¶ Secundo nota ¶ qd Papa habet plenitudinē potestatis: ¶ quod magis sonat q̄ plenitudo officij. quod patet: quia archiepiscopus in collatione pallij accipit plenitudinē potestatis officij. vt c. nisi. de vfu pallij. sed non potestatis. vt hic & d. c. ad honorē. ¶ Tertio nota. ¶ qd Papa habet dispositionē omnium ecclesiarum & beneficiorum ex plenitudine potestatis. qd̄ intellige ordinata hoc est. vt faciat ea oia quæ pōt facere eo inferior. & ē. ¶ vt faciat ea quæ sunt Papæ specialiter reseruatā. ita q̄ inferioribus adēpta sunt. de quibus nota in c. quod translationem. de of. leg. & oia ista fieri fecundum quod dispositum est ordinata iustitia. ¶ Sed multa pōt Papa. q̄ non sunt de ordinata iustitia. in quibus sola voluntas pro rōne est. cū sit supremus. vt c. proposuit. de concess. præb. Et tunc in illis vtiū plenitudinē potestatis. ex certa scientia. ¶ Juris cōmunis obseruantia. & cōmunem iustitiā. ¶ verū hoc facere nō dēt. nisi ex magna cā: vt nota. Inn. in c. innotuit. de elec. ¶ Ratio impulsua fuit. f̄m̄ glof. prima remotio casus dubij contingens. c. secundō. de præb. lib. vj. Sed nō placet: quia hic ponitur casus q̄ neuter decessit in curia. Vnde dicit. q̄ ratio impulsua fuit remotio dubiorum casuum contingens. c. si hi 3 quos. vt lit. pend. in sexto. quod solum loquebat q̄ vnus ex litigantibus. videlicet possessor. decesserat lite pendente. vñ. vt plures alij casus dubitabiles ista materiā contingentes deciderentur. fuit facta ista clem. q̄ illos decidit p̄ ordinem. ¶ Ratio dubitandi fuit autoritas Papæ. in cuius auditorio lis pendebat super beneficio: qua pendente & nondum per sniam terminata. nullus inferior poterat de illo disponere. argumento. c. licet. de offic. leg. vñ licet ambo litigantes moriantur extra curiam. vel vnus non possessor in curia. & alius possessor extra. videbatur q̄ ordinarius non posset conferre: qa nondum declaratum erat quis ius haberet. nec lis erat finita: tamē statuitur. ¶ Ratio decidendi est: ¶ quia p̄ mortem amborū lis finita: vñ q̄ ambo moriuntur in curia. ¶ solum Papæ iure specialiter referuato. hēt collationem siue ius hēt actor. siue reus vt c. ij. de præb. lib. vj. ¶ q̄n verō ambo moriuntur extra curiā. tunc Papa nō pōt vti illo iure reseruatō: qa non habet locum. cum nullus decessit in curia: nec extra curia prodest lites pendencia quæ erat in curia. nam illa per mortem finita est. & quod ad hoc nō facta habet: ideo tunc collatio est ordinarij. Vbi verō vnus moritur in curia. alius extra: tunc propter dubium lites nescitur qs eorum ius haberet. & in dubio præsumendum est. p̄ possessore. vel si item ei fauendum in hoc. ¶ vt nisi actor doceat de iure suo. absoluentus est reus. & pro intitulo habendus quādiu tolleretur. vt l. cogi. C. de petitione heredi. & l. qui accusare. C. de edendo. & ideo inspicendum est penes quem moriatur possessor. Ex quo infertur. q̄ si neuter possidebat. qa tunc cessat iste fauor. & hæc præsumptio. quia tunc collatio est solius Papæ. quod notanter considerat: qa in curia si duo litigant super aliquo bñficio & possessio est vacua. q̄ ordinarius non pōt illud beneficij p̄ferre tertio. & eum ponere in possessione. imō nec pōt ponere aliquē tertium in possessione dicti beneficij litigiosij. licet em̄ amobus mortuis. quorum neuter possidebat ex litigantibus. non licet ordinario hoc facere: certē multominus poterit eis vuentibus. & litem p̄sequentibus. qd̄ videtur satis absurdum. vt litigium inter duos subortum. & forsita p̄ dolum impediatur ordinarium iure suo vti in conferendo titulu. & possessionē assignando alicui tertio non litiganti. ¶ regulā. res inter alios & c. Tamē pro remouenda hac absurditate. considera q̄ text. iste loquitur. q̄n litigantibus vel alteri eorū facta erat collatio. & sic non sufficit allegatio. imō requiritur q̄ fuerit verē facta collatio. Vnde si Papa puenit ordinarium in conferendo. ordinarius vt suentus. non poterit cōqueri. si impediatur conferre. c. si postquā. de præb. lib. vj. si autē ipse ordinarius contulerat semel. tunc cessare debet ab illa collatione. & ideo videtur: q̄ si Papa consulisset nec ordinarius. sed solum executores deputati in gratis expectatijs prouidissent super quibus litigauerunt in curia. & beneficium litigiosum forsitan nō caderet in beneficij eorum. non video quare lite pendente impediatur ordinarius conferre tertio. & eum ponere in possessione. Nam regula iuris. res inter alios & c. facit pro eo. & iste text. solum loquitur de collatione quæ fieret de beneficio litigioso vt vacante p̄ obitum alterius ex litigantibus. non autem si ex persona alia extranea. & ita loquitur dicta regula. ¶ Ratio dubitandi.

quæ regulis iuris non subijcitur. vt in si. huius ele. ¶ Ratio decidendi est: cū lis nondum sit finita p̄ dubium lites. ignoratur. habuit. vel non defunctus ius: & sic interim non pōt dici q̄ vacet beneficium verē vel p̄sumptē p̄ mortem illius. igit̄ cessare dēt collatio velut vacantis p̄ obitum illius. Præterea & in fauorē est superstitis litē prosequenti. vt alteri non conferatur. Sed ista rō non est sufficiens: q̄n superstes non hēt forsitan ius: & si non haberet aduersarium subrogatum. pōt iniustā pro se reportare sniam. Et ideo. ¶ vt puto. practicum. ¶ qd̄ Papa tunc aliquē alium subrogat in locum & ius defuncti. si quod sibi cōpetebat. q̄ prosequit litē in statu. in quo erat tpe mortis illius: nec per hoc superstiti derogat in iure suo p̄ hmoi subrogationem: p̄iudicaretur aut sibi aliquiter. si Papa vteretur verbo Collationis. & Vacationis. quasi p̄ hoc diceretur defunctum ius habuisse: quod esset in iudicium lites pendentes. ¶ Vnde lites cancellaria expedit literas p̄ viā subrogationis. & non p̄ viam nouæ prouisionis nulla facta mentione vacationis. ¶ Prima conclusio. ¶ q̄ ista clem. loquitur q̄n inter plures litigatur de beneficio ecclesiastico. vt de titulo. non vt de proprietate. Ad idem facit id quod not. in c. dispendiosam. §. de iudi. & c. cā beneficiā. §. de cau. pos. & proprie. Et p̄ hoc dico. ¶ qd̄ si vnus ex litigantibus dicat ad se beneficij p̄tinere ex collatione vel institutione canonica. & alius non dicit se intulatum. sed negat illam collationē vel institutionem canonicā esse pro suo interesse: quia vt patronus vel ordinarius collator. p̄ suo interesse venit ad litē. certē quāquā ambo moriantur in curia. non hēt locū ista clem. Ratio: qa lis isto casu non est finita. cum succedens illi patrono vel collatori ordinario. poterit prosequi illā litem pro suo interesse. ostendendo dictam collationē vel institutionē non esse canonicā: quo dicta collatio erit sua. non Papæ: ex quo constat q̄ ille. qui dicebat beneficium suū. non habebat ius. & sic non vacauit p̄ mortem eius. ¶ Secunda conclusio. ¶ qd̄ ista clem. non requirit necessario q̄ alter ex istis litigantibus in curia haberet ius: sufficit enim q̄ non constet tertium non litigantem habere ius: & sic loquitur verb. Nisi. hic positum. ¶ vbi em̄ dicit q̄ isti litigantes litigabāt. & ius erat cuiusdā tertij. tunc nō est attendenda mors ipsorum litigantū. nec mortis locus. argumento dicti. c. veniens. secundō. de testi. sed vbi non constat de iure tertij. tunc habet locū ista clem. hoc saluo: quia collatio facta per Papam. vel p̄ ordinarium iuxta determinationē huius. c. non p̄iudicabit tertio forsitan ius habenti quando cūque docuerit de iure suo. ¶ Tertia conclusio. ¶ q̄ vbi duo litigant solum de iure ad rem proueniente electione. vel ex presentatione. & ambo moriantur lite pendente. non hēt locum ista clem. cum p̄ eorum mortē non sit viduum beneficium: qa carebat iure in re. & adhuc durat vacatio prima. f̄m̄ quā iterum. p̄uidendū est. vt c. si electo. de elec. in sexto. Quæ rōne idem videt dicendū. ¶ si duo expectatiui litigent. quorum quilibet acceptauit dumtaxat. & non est secuta prouisio: qa solum contendunt de iure ad rē. & non in re. vt c. de præb. lib. vj. ¶ Idem si ambo contendunt de iure ad rem. eis (vt prætendunt) quæsito ex mandato speciali Papæ factō de prouidendo eis de certo corpore. & nondum est facta prouisio: istis enim casibus non potest dici quod beneficium vacet per mortem alicuius eorum. Attendit tamen: quia per constitutionem cancellariæ istud non procederet in mandato de prouidendo: quia licet per mortem expiret mandatum. nec dicatur beneficium vacare per mortem illius: tamen ipsum beneficium remanet affectum & reseruatum. propter manus appositionem. vt supra dixi. & sic solius Papæ erit collatio. vel dispositio: non ergo vi huius constitutionis. sed vi reseruationis illius. nihilominus quāquā ex acceptatione solum quærat ius ad rem. videtur tamen esse potentius quā ius quæsitum ex electione. vel presentatione. nam acceptanti animo est prouidendum. & sine vlla causā cognitione. vt c. finale. de concess. præb. libro sexto. ¶ Electio autem & presentatio est confirmanda accedente causā cognitione & citatione. iuxta c. final. de elec. in sexto.

51 & notat Innoc. in c. nihil. eodem titulo. ¶ Præterea & in beneficio acceptato ita consumitur gratia expectatiua. vt habeatur perinde ac si Papa de illo corpore acceptato corporaliter specialiter prouideri mandasset: per ea quæ notat Archidiacono. in c. si postquam.

52 de præben. libro sexto. ¶ Credo tamen dicendum. vt supra: quia per mortem talium non inducitur noua vacatio: hoc saluo. quia puto alium expectantem. qui erat in data posterior. posse infra mensem computādum a morte istorum expectatiuorum. qui acceptauerant. acceptare istud beneficij ex vacatione prima. licet mensis a tpe illius vacationis esset lapsus: nisi forsitan diceret quod obest ei

obest ei negligentia: cū idem mēsis dabatur omnibus expectatiuis. ut dicit in clem. cū ei quæ. de cōcess. præben. ¶ Ex quo inferri pōt quod ultimus in data pōt ex sua acceptatione cōmodum reportare. q̄n priores in data. qui acceptauerunt. mortui fuerūt nulla facta eis prouisione. uel aliter ius ad rē eis quæsitū fuerit extintum. quod est notandum. & subrogatio facta p̄ papā in iure defunctorum. non vñ posse nocere illi expectanti. cui ius efficax fuit statim quæsitum illis mortuis. & sic eis nō est credendū papā uoluisse derogare: maxime quia in istis subrogationibus non ponuntur clausula reseruatia gratiarū. nec ablatiua iuris ad rē alijs q̄siti. iusta nota. p̄ nouellam. in dicto c. si postq̄. ¶ Quarta conclusio est ¶ quod beneficium litigiosum in curia pōt resignari extra curiam in manibus ordinarij collatoris. ¶ Ex quo infero. q̄ sicut ipsi beneficij pōt renuntiare. ita & liti motę in curia pōt renuntiare p̄ litigates extra curiam mutuo p̄sensu. argumēto l. prima. §. & post ff. de operis noui nuntiatio. & l. postq̄. C. de pactis. ¶ Quinta conclusio est ¶ quod ubi ambo litigantes moriuntur in curia uel extra. tunc quia lis p̄ mortem eorū finita est. nulla pōt esse prosecutio huius lites. argum. l. cum lite morua ff. iudi. solu. Et ista est rō. licet gl. quæ incipit. sicut ergo. ponat aliam rōnem. quæ nō placet. ex quo infero quod tertius cuius interest non pōt prosequi pro suo interesse dictam litem. licet Guiliel. hic teneat q̄ p̄ illū text. sed non bene: quia loquitur text. q̄n lis nō est finita. ¶ Secus autem q̄n alter ex litigantibus tñ moritur. tunc enim propter superstitiē lis non est finita. unde interesse prætendens pōt illam prosequi. etia si superstes non prosequat. fateor tñ quod ubi lis est finita p̄ mortē omnium litigantium. is cuius interest vñ ordinarius collator nihilominus poterit cām de nouo mouere pro suo interesse. & ostendere neurrum dictorū litigantium ius habuisse. quod probare satis est difficile. argumēto dicti c. ueniens. 2. supra. de testi.

58 ¶ Sexta conclusio est ¶ quod sicut in p̄ferendo Papa præfert. q̄n neuter ex litigantibus mortuis possidebat. ita etiam p̄fertur q̄n uterq̄ possidebat. ut rōne paritatis melior sit p̄ditio Romani pontificis. vt d. c. si a sede. ¶ Septima conclusio. ¶ quod altero ex litigantibus mortuo. pōt tertius cuius interest prosequi pro suo interesse illā litē. ostendendo se habere ius in dicto bñficio. uel ad illud. ¶ quod est uerum q̄n illud ius non habuit ex persona defuncti. vñ: quia expectatiuus acceptat beneficium litigiosum. ut uacans per obitum illius ex litigantibus qui decessit. uel facit sibi prouideri. tunc uide res esse secus p̄ istum textū. qui damnat collationem beneficij litigiosij interim fieri. & sic vñ damnata acceptatio per quam peruenitur ad prouisionem. ut cle. auditor supra. de rescriptis. cuius gratia pono aliam rōnem. ¶ Octaua conclusio est ¶ quod beneficium litigiosum non pōt lite pendente p̄ferri. aut aliter de eo disponi per ordinarium collatorem aut patronum. nec collatio uel prouisio facta de dicto beneficio p̄ Papam ut uacante per obitū illius nulla facta mentione de lites pendencia ualet. nō ex defectu potestatis. sed ex defectu uoluntatis. & est ratio: quia is cui sit huiusmodi collatio seu prouisio. uel qui p̄sentat. uel eligitur. nullū ius habebat ante certum. uel ad hoc formare separatim. & sic in nullo ei præiudicium generat. quod hmoi collatio interdicitur.

61 ¶ Ex quo infero quod expectatiuus. qui ante mortem illius litigantis. habebat ius formare speratum ad acceptandum beneficium sibi gratum. in sua grā cadens. poterit uigore grā suæ acceptare hmoi beneficium. & de eo sibi facere prouideri per suum executores. quod hic aliter non examino. cum auerit p̄terito istā quæstionem publice in studio isto disputauerim. ¶ eodem modo dico. si Papa mandauerit mihi ante litem motam de certo corpore prouideri. dum uacabit quocunq̄. præterq̄ per mortem possessoris. & demū lis fuerit mota inter possessorem & quēdā alium: & lite pendente renuntiet beneficij possessor. certē iste impenetrator poterit licite sibi facere prouideri de isto beneficio per suum executores. Nam (vt dixi) iste habebat ante licē motam ius formare speratum. ad habendum istud beneficium. quocunq̄ uacaret. præterquā per obitum. unde sibi nō potuit præiudicare lis mota super isto beneficio per alium. q̄n istud assequat. adueniente aliquo casu. ex quo solet induci uacatio beneficij. præterq̄ per mortē. per regulam res inter alios & c. facit not. Innoc. in c. quia V. de iudi. fateor tñ quod huiusmodi prouisio non præiudicabit superstiti litiganti. q̄n prosequatur ius suum sicut fecisset. si secū litigans non decessisset. & in hac prosecutione admitteretur iste expectatiuus qui acceptauit. & etiam ius cui fuit prouisum p̄ madatum de prouidendo pro interesse suo. & hoc probat iste text. dum

loquitur generaliter: is cuius interest. ad idem c. 2. eodem tit. in sexto. & quod ibi not. in gl. penul. & p̄ euentum lites declarabit. ¶ An ualuerit acceptatio & prouisio. an non. ¶ & per ista etiam dico. quod ubi expectatiuus acceptauit & fecit sibi prouideri de beneficio litigioso. tūquā uacante per obitū unius ex litigantibus. & post Papa quēdam alium subrogauit in ius cōpetens defuncto. & isti duo ad inuicē contendunt. quod melior est cōditio expectatiui. q̄ subrogati. Rō euidentis: qa uterq̄ eorū fatet defunctum ius habuisse. & sic frustra expectaret quo ad oēs fructus lites enatus. argumēto l. aliqui. in ff. ad Velleia. & ita iam de facto habui & obtinui in palatio aplo. ¶ Nona conclusio est ¶ quod subrogatio facta p̄ Papā in ius defuncti ualet. licet non fuerit expressum. esset petitor uel possessor is q̄ decessit. ex quo semp̄ querit de iure defuncti. ut sciatur de iure superstitis. c. ex parte. de arbi. ¶ eodem modo ualet subrogatio. nō facta mentione q̄ defunctus erat possessor: tamen hoc casu nō puto subrogatū debere admitti ad possessionē. in qua erat defunctus: qa ad illā nō est subrogatus. arg. l. ff. de calum. & l. naturaliter. §. nihil. ff. de acquirenda possess. cū simi. ¶ & hmoi subrogatio non est nociua superstiti: cū ita p̄cedat q̄ subrogatū. sicut fecisset cū defuncto. & facilius: qa defunctus utebat cōmodo possessionis. & iste subrogatus nō uet. huiusmodi aut subrogatio est etia fauorabilis. ne det superstiti uitiosus ingressus quē forsitan haberet. si lis careret legitimo defensore. De protestatione. dic ut not. p̄ Innoc. c. Cumana. de elec. & hic Pau. ¶ Decima conclusio est ¶ quod ad hoc. ut sciat cuius sit collatio bñficij uacantis. an solius Papæ. an uero etia ordinarij collatoris. sunt tria necessaria. primō locus uacationis. sed dō q̄n uacauit. hoc est. ut sciat an sit lapsus tēpus ex quo. puenit deuolutio. uel nō. tertio actus uacationis. vñ qualiter uacauit. hoc est. ut sciat ubi ipse actus. ex quo inducit uacatio fuerit pfectus uel cōsummat. de actu mortis clarū est p̄ hunc text. in alijs aut actibus est p̄siderādum: qa interdum loquimur de renuntiatione. & idem. ¶ nā semper ibi dicit uacare bñficiū. ubi fuerit resignatio. licet p̄ procuratorē. ut dicit gl. magna. & no. Archidiacono. in c. 2. de præben. lib. 6. vnde nō atredet locus madari facti. hoc est p̄stitutionis procuratoris. sed locus executionis. renuntiationis p̄stituentis esset in curia. & ita q̄ beneficium renuntiatū in curia p̄ procuratorem. uigore constitutionis procuratoris facta extra curiam. uacat in curia. licet tempore renuntiationis constitutus esset extra curiam. Et sit ratio: quia in renuntiatione procurator non p̄stat nudum ministerium. non. n. dicit: Dñs meus talis renuntiat. imō dicit: Ego nomine procuratoris talis renuntio: Ex quo infero. & si procurator p̄stat nudū ministerium in actu. ex quo inducit uacatio. tunc uide res uacatio p̄tingere. nō in loco ubi procurator est. sed ubi cōstituentis est. ¶ sicut est in adeptione possessionis estatus. p̄ quā uacant priora bñficia. iuxta c. cum in eunctis. & quod ibi not. p̄ Innoc. de elec. in hac. n. adeptione possessionis. procurator p̄stat nudum ministerium. l. quod modō. §. procurator. ff. de acquir. possessio. Et ideo possessio nō acquiritur procuratori. sed dño. l. prima. §. per procuratorem. ff. de acquir. possess. & l. prima. C. p̄ quas per. nō. ergo bñficia uacant in loco. ubi erat p̄stituentis tēpore hmoi adeptionis: quia tunc sibi (licet ignorati) fuit quæsita possessio. vt l. prima. C. de acquir. possess. & ibi uacauit. ubi fuit acq̄sita possessio. & ista rōne vñ q̄ Archidia. qui hoc idem tenuit in c. cōmissa. de elec. lib. 6. bene dixerit. quāquā alia rōne fuerit motus. & q̄ glo. magna hic posita q̄ teneat. Hoc aut intelligo factu tali qui dependet ex mera uoluntate p̄stituentis. & non alterius. sicut est possessionis adeptio. vt l. 3. §. in admittenda. ff. de acquir. possess. ¶ Secus ergo ubi actus dependet ex uoluntate p̄stituentis. & alterius: sicut est matrimonium. q̄ duorum requirit p̄sensum. tunc. n. licet procurator p̄beat nudū ministerium. ut c. fin. de p̄cu. quia p̄cipit oia uerba in persona domini. & habet. ut pica uel organum: tñ putarem beneficium uacare p̄ cōtractum matrimonij. ubi procurator uerba concepit. & nō ubi manet constitutus: quia in loco ubi est procurator & mulier. est mutuus consensus. & ibi fit matrimonium. & sic ibi p̄ficiuntur actus uacationis. vnde uacat in curia. si hoc m̄rimonium p̄ procuratorem fiat in curia. aliā extra. si fiat extra. quod est notandum.

71 Si tamen uis saluare istā glof. dicere potes. ¶ qd̄ q̄ procurator in adoptione possessionis præstat nudum ministerium. tñ possessio non acquiritur domino. nisi præcedente ipsa adeptione facta p̄ procuratorē. ita q̄ ista adeptio est causa principalis & immediata acquisitionis possessionis dño. nec est dare interuallum quod

possit verbo exprimi, iuxta l. ratu. ff. de sol. hinc est: qd tunc dominus possidet animo suo civiliter, & corpore procurator naturaliter: & illa possessio sua civilis est pedisequa & pedagoga illius naturalis: quod patet: quia domino expulso neutra perditur: sed procuratore expulso, utraq; perditur. ut nota in l. j. §. interdu hoc ff. de vi, & vi ar. Et ideo videtur, qd sit attendendus locus ubi procurator exercet illud nudum ministerium, quasi illud exercitum sit quid principale & productuum immediate ipsius acquisitionis qd fit dno. simile in seruo alieno hæredem instituto: cuius aditio est necessaria: vt l. si quis mihi bona. §. iustum. ff. de acq. hære. & est quid principale & productuum immediate acquisitionis hæreditatis dno suo, vt ibi. Ratio autem gl. dum dicit, qd fictio, quia confirmatio in curia ceteris mortuus, quo ad beneficia priora, trahitur ad locum ubi est facta adeptio possessionis: non placet. qd quia tunc esset dare fictionem fictionis: qd vel quod circa idẽ concurrerent duæ fictiones provenientes ex eodem fonte: quod est vetitum. l. j. C. de do. promiss. l. si ff. de serui. leg. ad p̄dicta facit no. Cy. in l. q. re. C. loca. & in l. j. C. p. quas p. no. acq. hic p. dñm Car. Medi. interdũ verò loquimur de priuatione, vel de translatione, vel de professione &c. & tunc prosequeretur præmissa parte ipsum &c.

- 1 Citans an debeat nomine proprio citare, an nomine comitentis.
2 Causa remota an debeat exprimi in personalibus, aut reali citatorijs.
3 Citatio ad dicendum aliquid contra commissionem.
4 Copia commissionis parti tradita post citationem emanatam inducit litem pendentiam.
5 Citatio, vt certa die veniat responsurus, non inducit litem pendentiã.
6 Citatio decreta & executata inducit litem pendentiã ad impetrationẽ rescriptorum, ita qd impetratio est nulla tacito de litem pendentiã.
7 Litem pendentiã oritur ex citatione legitime executata.
8 Litem exordium proprie dicitur per litem contestationem.
9 Iuramentum de calumnia est prestandum post litem contestatam.
10 Procurator non reuocatur post litem contestatam.
11 Impediens, ne citatio perueniat ad ipsum, habetur pro apprehenso.
12 Citatio nuda non arctat citatum.
13 Citatio antequam arctet citatũ, requiritur quod sit instructa iua partibus, saltem ad litem pendentiã inducendam: vt patet infra.
14 In iudicijs quasi contrahitur.
15 Citatio decreta quæ peruenit ad partẽ, habet vim quasi contractus.
16 Citatio decreta a iudice delegata, licet parti non notificata, perpetuat iurisdictionem iudicis delegati.
17 Citatio decreta non executata non inducit litem pendentiã ad fines vt attentata reperiantur.
18 Reus dicitur post apprehensionem, non ante.
19 Oblatio libelli principi facta, an inducat litem pendentiã, seu litem contestationem in rei persecutorijs.
20 Impetratio rescripti a Principe, an inducat litem pendentiã in actionibus pretorijs.
21 Actiones pretorie durant per annum.
22 Actio iniuriarum, & albo corrupto sunt pretorie.
23 Impetratio sola rescripti Principis an interrumpat prescriptionem etiam odiosam, nisi fuerit executata.
24 Commissio sola sine citatione, non inducit litem pendentiã.
25 Commissio sine citatione cũ scientia aduersarij non inducit litem pendentiã.
26 Appellatio non est permissa in fraudem appellantis post scientiam impetratiõis appellatis literas aliã impetratas obstare illa scientia appellando alios iudices & impetrando.
27 Transferens dolose rem super qua scit rescriptum impetratum, licet non executum, est in culpa, ita quod translatio non valet tanquam lite pendente facta.
28 Translatio rei bona fide facta post scientiam rescripti impetrati super illa ab aduersario, non dicitur facta lite pendente.
29 Petita res dicitur quando in iudicio.
30 Rescriptum impetratum ab aliquo sciente impetrationem aliam ab alio factam, an ideo sit nullum.
31 Priuilegium impetrans postquam sciuit literas contra se impetratas & iudici presentatas, nondum citatus, an legitime fecerit, ita quod de pendentiã litem non possit reprehendi.
32 Priuilegium impetratum post impetrationem rescripti ab aduersario, nulla mentione facta de impetratione rescripti, an sit nullum vitio litem pendentiã.
33 Citatio illegitime facta habetur pro nulla, nec arctat citatum.

- 34 Contestatio non iure facta, pro non facta habetur.
35 Impediens venire ad iudicium dolo alterius tertij non aduersarij, non habetur acsi citatus fuisset.
36 Impeditus dolo aduersarij ne veniret ad iudicium, non est in contumacia aliqua.
37 Citatio non declarata causa non inducit litem pendentiã ad attentata & innouata reuocanda, sed bene ad multã imponendam in casu contumacie.
38 Citatus a iudice non suo, si illud est certum, non tenetur comparere, secus in dubio ad allegandum priuilegium.
39 Citatio non recte facta non inducit litem pendentiã.
40 Citatio facta ad domum, cum personaliter persona non potest apprehendi, vel si publice fuerit facta, an inducat litem pendentiã, si non peruenit ad eius notitiã.
41 Citatio non expressa re, vel debito non expresso, sufficit ad interruptendam prescriptionem etiam odiosam, dummodo executata.
42 Citatio ad innouanda attentata non sufficit si res, quare sit non sit expressa in ea.
43 Attentata innouata lite pendente, quo iure debeant reuocari: an iure actionis, an officio iudicis.
44 Litem contestatio an requiratur in spoliatione retractanda facta ante litem pendentiã.
45 Litem contestatio an requiratur ad reuocanda attentata lite pendente.
46 Attentata & innouata lite pendente possunt pbari per instrumenta publica & alia acta authentica & per testes.
47 Libellus conuentionalis an sit inferendus in citatorio ad inducendã litem pendentiã.
48 Impetratio & presentatio rescripti in odium impetrantis, inducit litem pendentiã ad reuocanda attentata & innouata postea per eundem.
49 Literæ impetratæ & presentatæ efficiuntur communes, quod iniurto impetrante impetratus poterit illis vti postea.
50 His finita per lapsum temporis, an perimat acta tendentiã ad decisionem litem.
51 His finita an perimat acta tendentiã ad litem ordinationem.
52 Mala fides inducitur ex litem contestatione, an tollatur annullata litem contestatione ex lapsu temporis.
53 Citatio a non competenti iudice non inducit litem pendentiã.
54 Intimatio delegati principis facta aduersario de rescripto, an inducat litem pendentiã.
55 Citatio si fuit facta instante illo qui non poterat esse in iudicio, an inducat litem pendentiã.
56 Citatio facta ad diem feriatam, an inducat litem pendentiã.
57 Citatio facta ad locum inhonestum, an inducat litem pendentiã.
58 Citatio facta a delegato ultra duas dietas, an inducat litem pendentiã.
59 Citatio super iure futuro, & non presenti, an inducat litem pendentiã.
60 Citatio vnica licet non per emptoria, legitime tamen facta, an inducat litem pendentiã.
61 Citatio secundi iudicis delegati executata, si prouenit citationem decretam, & non executam alterius iudicis delegati, inducit litem pendentiã coram illo.
62 Titium litigiõis an inducatur per solam citationem vbi agitur de dominio vel quasi, aut de usufructu.
63 Actio realis pro dominio, aut Publiciana pro quasi dominio, aut confessoria pro usufructu, non efficitur litigiõsa, nisi per litem contestationem.
64 Actio rei venditionis Publiciana, aut confessoria, an possint cedi ante litem contestatam: & quid post.
65 Citatio super iure reali an inducat litem pendentiã super re.
66 Citatio super actione confessoria reali an inducat litem pendentiã super re.
67 Titium litigiõis an habeat locum super incorporalibus.
68 Conuentus hypothecaria, vel confessoria pro iure seruitutis, aut hypothecæ, potest etiam post litem contestatam alienare rem sine vitio litigiõis contractus.
69 Citatio, nec litem contestatio non facit rem litigiõsam cum agitur actione personali: actio tamen sit litigiõsa per litem contestationem.
70 Conuentus actione personali an possit vendere rem super iure cuius conuenitur etiam post litem contestatam absque vitio litigiõis contractus.
71 Capitulum conuentum super præbenda à canonico, an post litem contestatam

- contestata nihilominus capitulum possit prouidere.
72 Episcopo agente contra aliquem super priuando illo à beneficio, an lite pendente possit illud conferre.
73 Actio personalis mixta, & vniuersalis, an fiat litigiõsa per litem contestatam, an per solam citationem.
74 Hæreditas an fiat litigiõsa per litem contestationem factam super lectione propõsa de illa, an per citationem.
75 Actio personalis mixta singularis facit rem litigiõsam per litem contestationem.
76 Denuntiatio, an faciat rem litigiõsam.
77 Res litigiõsa non potest alienari, obligari, nec pignori dari.
78 Res litigiõsa potest alienari alienatione necessaria, non uoluntaria.
79 Priuilegium, confirmatio, innouatio super re litigiõsa non valet.
80 Exceptio vitij litigiõsi competit contra euentem rem litigiõsam, & agentem.
81 Sententia lata contra alienantem rem litigiõsam mandabitur executioni contra possessorem illius, si mala fide fuit alienatio facta.
82 Emens rem litigiõsam amittit pretium, & debet restituere rem.
83 Possessor expulsus uolenter a re litigiõsa, an possit intentare interdictum, unde vi nouo iudicio: & an teneatur illud cedere.
84 Que non sunt transmissibilia ad hæredem uniuersalem, non sunt cessibilia ad singularem.
85 Beneficia non possunt estimari.
86 Lite pendente super hypothecæ, an pmitatur alienatio rei obligatæ.
87 Vitium litigiõsi contractus, quos effectus operetur.
88 Attentatum, quibus modis sumatur.
89 Vitium litigiõsi contractus proprie quid sit.
90 Titulus, Ne liceat potes. procedit tam in actore, quam in reo.
91 Titulus, De alienatione iudicij mutandi causa facta, quando habeat locum.
92 Alienans in potentiorum qua pena puniatur.
93 Titulus, Ne liceat potes. in quibus differat à tit. De alien. iud. mut. causa fac. & à tit. De litigiõis.

VM LITE PENDENTE. Ex quo visum est in clem. p̄ge. qd si alter ex litigantibus super beneficio moriatur, interim lite pendente dictum beneficium conferri non potest: restabat vt diceretur, qualiter hmoi litem pendentiã inducatur: quod hac elem. declaratur, quam diu diuis in duas partes. In prima ponitur dictum. In secunda dicitur modificatio, seu declaratio. secunda ibi, dum tamen. Vel aliter, ponitur regulam vt eam in parte declarat. secundũ declarat. Tertio declarationem limitat. Secunda ibi, litem. Tertia ibi, dũ tamen. ¶ Casus. Litem pendentiã innouandorum impeditiua inducitur ex citatione legitime debite executata: vel quæ pro excussa habetur, per quã reus super quo in causam trahitur, plene instruitur. hoc dicit. ¶ In ea 3 scilicet lite, & sub inchoanda: non aut inchoata: quia aut citationem hmoi executam, non est lite inchoata, sed inchoanda. arg. l. amplius, ff. rem rat. hab. ¶ Emanauit 3 id est, decreta fuit per iudicem. ¶ Citatum 3 id est, citandum per nuntium, vel edictum, secundum quod decreta fuit per iudicem: qd non enim nuntius dicit, Denuntio, qd tu es citatus: sed, Cito te, vel, Per me talis iudex citat te. verum in literis citatorijs utimur, quod iudices tã ordinarij, quam delegati ponunt verba Citamus per presentes. & cum hoc etiam mandant eum citari. pro quo elem. dudum. §. de iud. cum sum. ¶ Perueniret 3 tunc enim hẽ perinde, ac si peruenisset ad eum, hoc est, quod apprehensus fuisset super quibus. 3 sic non est necesse, quod exprimat causa remota in personalibus vel realibus: quasi sufficiat, quod citetur expressa certa quantitate, in qua dicatur obnoxius actori. vel expressa re certa, quam dicat actor ad se pertinere, aut sibi debitam, aut in ea ius habere. ¶ nos autem practicum est: qd quia simpliciter citatur reus ad dicendum 3 commissionem: & sic talis citatio executata non inducit litem pendentiã: nisi dum habita fuerit copia commissionis: in qua tamen narretur, super quo facta fuit. ¶ Item citatur per ordinariũ, vt comparcat certa die, rescriptum petitionibus talis. certe per hanc citationem non inducitur litem pendentiã, per hunc tex. quo ad impediedum innouationem, licet procedatur 3 eum per excommunicationem, si non conuenitur, vel ad instantiã actoris seu partis, vt supra dixi, vel ex officio, cum ubique subit eadẽ ratio. arg. l. j. ff. de cloac. ¶ ex quo v̄, qd absolutus à crimine per rescriptum, postquam ex officio fuerat 3 eum inquisitus, & citatio decreta executata, non valeat gaudere beneficio absolutionis, tacito de litem pendentiã, cap. causam. j. de testib. &c. ¶ Ex parte

7 prima nota, qd qd litem pendentiã inducitur ex citatione legitime executata. concordat. c. gratum. de off. deleg. & Auth. qui semel in princ. C. quom. & quando iud. & Auth. litigiõsa. C. de litig. ¶ Litem autem exordium proprie dicitur litem contestatio, propter fructus, quod ab illo tempore debentur. l. certum. C. de rei vend. ¶ propter iuramentum calumniæ, quod tunc præstat. C. de iu. calum. l. j. ¶ propter procuratorem, qui ex post iniuritus regulariter non reuocatur. l. ante litem, ff. de procurat. & propter actionem, quæ ex post non mutatur. l. edita. C. de eden. & propter ius superueniens vt eodem in iudicio non claudatur. l. non quemadmodum, ff. de iud. vide quod nota in c. super quæstionum, §. j. de off. deleg. Sed alibi dicitur, qd citatio est principium institucionum actionum. Inl. de pœna temere litig. §. si. & facit in Auth. de litig. §. si verò apud iudicem. coll. §. & ex parte. j. in fi. & quod ibi not. de verb. ¶ sign. ¶ Secundò nota, qd qui impeditur citatio eum apprehendat, habetur pro apprehenso. concordat. l. in executionibus, §. si. ff. de verb. ob. & cle. dudum. §. de iud. ad idem. l. si ideo. §. fin. & l. si dictum, §. si presente, ff. de euic. ¶ Ex parte secunda nota, qd citatio nuda citatum non arctat, concordat. l. filiusfamilias, §. diu. ff. de leg. j. pro quo optime facit not. per Cyn. in l. quoties, C. de fidei. ius. & bene concordat. no. Innoc. in c. prætereã. de dila. in gl. magna. ¶ ibi, si autem in citatorio. ¶ Secundò nota, qd citatio, vt arctet citatum, debet esse talis, vt per eam instruat citatus super quo ad iudicium uocatur. concordat. c. i. de dila. ¶ Ratio impulsua colligitur ex continuatione quã supra feci. & gl. j. hoc tangit. Tu dicere potes, qd fuit facta ad declarationem, e. significat. & ibi per Inn. de appell. ¶ Ratio dubitandi erat: quia sola citatio decreta citati rem non integram: vt in c. gratum, de off. deleg. & per hoc fit perpetuatio iurisdictionis, ut ibi. & per consequens videbatur iã litem pendere: quia iam cepit gerere iurisdictionem decernendo citationem: vt l. & quia in fin. ff. de iurisd. omni. iud. quæ habent locum in delegato. unde fortius in ordinario. Vel aliter: quia lis cõsecutur esse mota, quando lis est contestata: vt c. ex parte. j. de verb. borum signi. ergo sola citatio non facit litem pendentiã. ad idem iura. §. in primo notabili allegata faciunt. contra tamen hic statuunt. ¶ Ratio decidendi est: quia ille, qui nõdum citatus est per apprehensionem, non potest dici, qd quasi contrahat: qd quasi contractus in iudicijs procedit. l. iij. §. idem scribit. ff. de pecu. ¶ Et ideo cum nondum sit inter eos iudicium, non est quasi contractus, & sic nec est lis: & ideo quæ facit antequam citatio ad eum perueniat, non possunt dici innouata lite pendente: aut cum igno rabat citationem contra eum fuisse decretam, & excusatur. l. fin. ff. pro suo. & l. generali. C. de tabul. lib. 10. Aur scribat, & dissimulare potuit se nec scire. arg. l. doli. ff. de nouat. non tamen potuit licet impedire ne citatio ad eum perueniret: tunc enim propter dolum suum habetur citatio pro legitime executata, vt hic. ¶ Non obstat c. gratum. qd quod locum habet quantum ad perpetuationem iurisdictionis, ad finem vt iurisdictione delegata non expirat morte delegantis, quæ expirat re integra, quando delegatus cepit vti aliquo iurisdictione delegati: vt dicta l. & quia in fin. ¶ & c. quauis. de offic. deleg. lib. vj. ¶ sic quod tunc perpetuata est iurisdictione quo ad non distinctionem, & etiam quo ad trans missionem: non autem quo ad impeditionem innouandorum: quia illa præsupponit litem pendere, & lis nunquam est sine reo: ¶ vel l. in tribus. & l. inter litigatores, ff. de iudic. ¶ & reus non est, nisi postquam fuerit uocatus, hoc est, per citationem apprehensus, vt ueniat coram iudice. l. si quis ex aliena. & l. si quis postea. eod. tit. l. inter stipulantes, §. fin. ff. de verb. oblig. Non obstat c. ex parte. cum simil. quia loquitur secundum proprium intellectum, & quo ad alios effectus, quos supra dixi. non autem quo ad impeditionem innouandorum: quia ibi sufficit sola citatio, de qua hic loquitur. ¶ Contra primum nota opp. de l. j. C. quando lib. prin. da. vbi sola libelli oblatio uedum inducit litem pendentiã, immo & litem contestatio. operatur. glo. hic simpliciter fateatur, dicens quod illud operatur auctoritates principis, qui libellus fuit oblatas. Sed non bene dicit, salua pace. primò, cum text. ille dicit l. primã determinatur. l. ij. eodem tit. ¶ videlicet vt loquatur de libello principi oblatas, ad quem rescriptum concessum est: nam sola oblatio non operaretur litem pendentiã, nec etiam litem contesta. vt ibi dicitur. & ideo gl. j. in distal. ij. dicit, Est ergo necesse peti & concedi. Secundò, qd quia dicta materia solũ habet locum in actionibus pretorijs, & annalibus, hoc est in actionibus à pretere introductis, qd quarum uita durabat solum per annum: ¶ vt est actio iniuriarũ, & de albo pretoris corrupto, & alia quæ sunt

que sunt penales, non autem rei profecutorie, ut l. in honorarijs, in principio, ff. de actionib. & obligat. & ibi no. in dicta l. ij. C. qn lib. prin. da. in alijs aut actionib. non het locu, vt clare dicit text. in dicta l. 2. & probatur in l. sicut C. de pscriptio. 3. anno. t. ne dnd no fit litis ptestatio, imo nec pscriptiois odiosae interruptio, etiā per rescripti impetratione, nisi secuta fuerit executoris missio. & sic multo magis nec inducitur litis pcedtia: speciale est tñ in quatuor casib. v. 3 absentie, potentie, infantie, & demencie, vt l. v. perfectus C. de anna. excep. Vel dic qd ad inducenda litis pcedtia necessaria est citatio, speciale est in libello Principi dato, & rescripto reportato in prioris & annalibus duntaxat: sed ad interruptio pcedtia pscriptioe regulariter est necessaria missio executoris, sicut est in pcedtia quatuor casib. ¶ Sed d' oppo. de c. cam. 34. 2. de testibus, t vbi p solam comissionem inducit litis pendentia. gl. hoc fateatur t gl. magna quam gl. quae incipit, priuilegij. Idem gl. ibi dicit, quae allegat. l. tutor petitus. in principio. ff. de excu. tu. Ioan. And. ibidem in nouella intelligit t post comissionem pcedtia necessariam esse citationem vel sciam aduersarij, argumento c. ad hac sicut, de appel. qod d' tit. & c. meminimus. quod placet in eo quod dicit de citatione, non aut de scia aduersarij. per ea quae dixi supra in rone decidendi. & probatur per ea, quae nota. in c. ceterum, in gl. de rescrip. & in c. vt debitus, in gl. sed nūquid. de appel. nec obstat c. suggestum, eodē tit. vbi attenditur sola scia: quia ibi faciebat actum qui pendebat ex sua mera voluntate: ex quo elidebat iurisdictione delegata, videlicet appellare, & iter ad curiam arripere. vt dicto c. ad hac sicut, t vnde si dolose hoc facit, non proficit sibi, vt c. suggestum, ad idē in c. j. de alienatione iur. 27. dicit mutandi causa facta, t de eo qui trāsferit in alium dolose rem super qua sit rescriptum impetratum; quia tunc sola scia non sufficit: cetero actus doloso, t secus aut si bo. si. post talem sciam aliquid gereret: puta impetrando priuilegium, vel alienando rem, quā aliā erat alienaturus. tunc. n. non video quare sola ista scia sibi noceret: vt diceret hac fecisse lite pendente, & quod vt innouata lite pendente reuocarentur. Nec obstat dicta l. tutor petitus, 29. imo facit pro: t quia verbū Petitus, denotat quod fuit ad iudiciū cyocatus, argumēto dictae l. amplius, ff. rem ratam haberi. & qd tradidit ore se pstituerat, & sub hoc pcedebat cognitio iudicis, vt 30. ibi no. plures, t vbi quod impetrās secundas literas ad alios iudices, sciens & tacens de primis per aduersarium impetratis & presentatis, per quas tñ nondum fuerat citatus, licite facit, nec talis scia ei noceret: & sit rō: quia facit de se rem licitā, si impetrando rescriptum in vim iustitiae p quam etiam non grauatur aduersarius; nisi iniquitatem aduersarius eū volebat grauare. l. praenuenire de cū. secus aut quando alienat causa iudicij enumeratū iurisdictionem delegatam appellat & arripit iter, vt iuribus supra allegatis, t ex quo vt quod impetrans priuilegium, postquam sciuit literas se impetratas & presentatas, per quas nondum tamen fuerat citatus, licite facit: quia principaliter impetrat vt sibi proficit, licet in pntiam aduersario obstat. l. j. §. deniq; ff. de aqua plu. arcen. & l. fluminum. §. ff. de damno infect. Genze. tñ & Guil. hic pua sentunt; dum dicunt, quod est priuilegium subreptitium impetratum tacite de comissione prius facta, per c. sup. literis. de rescrip. sed certe nihil impetratur impetranti nōdum citato. di 32. cū ergo dicit, t quod rescriptum solum presentatum facit quod priuilegium ex post impetratum, subiacet vitio subreptionis, nō vitio innouationis lite pendente; tñ videtur, vt dixi & c. ¶ Tertio oppo. de c. si tibi absentis, de pben. lib. 6. vbi ad inducendam pendentiam: non requiritur citatio. ad idem cle. cam. de elec. 3. & c. statuimus. eodē titulo. in sexto solu. hic loquitur de pcedtia litis, quae inducitur per citationem veram; vt hic. vel fictam, vt dicta cle. causam. & dicto c. statuimus. pendentia aut in alia materia aliter inducitur; vt dicto c. si tibi. & in alijs casibus qui not. in c. presentis. de offic. lega. lib. 6. & hoc voluit gloss. ij. hic posita. ¶ Quarto oppo. de c. bone. ij. in fi. de elec. vbi citatio non arctat citatum. Istud tñ ibi fuit facta illegitime: & ideo pro non facta habetur. & istud tangit gloss. super verbo, Competente. pro quo l. quoties. ff. qui fatidare cogantur, & probatur in l. si pater. cū gl. sua. C. de statu defunctorum. t vbi ptestatio nō iure facta habetur pro non facta. vnde citatio facta non legitime, nullum effectum producit, vt hic, secundum Gen. ¶ Contra secundū not. 35. ta oppo. de l. si. in principio. ff. de eo per quem fac. erit, t vbi impeditus venire ad iudicium dolo alterius, non habet ac si citatus fuisset. Solu. ibi loquitur de dolo tertij; hic de dolo aduersarij, q 36. citari debuit. ¶ Et ideo si dolo aduersarij quis ad iudicium non

venit, habetur ac si venisset; & effectualiter non grauitur: quia si conueniat ad pgnā, ideo quia non fuit in iudicio, excipit de dolo actoris. vt l. prima. §. si reus. eodem tit. ¶ Contra tertium nota oppo. de l. si quis ex aliena. ff. de iudi. & no. in l. 2. in princ. ff. si quis in ius vo. nō ierit. Sol. tinterdum citatio est nuda ab expressione rei, de qua pcedere volebat actor, & illa nō arctat reū, vt 38. hic. & ar. c. ij. de do. & p. tinterdū est nuda p incōpetentiam iudicis, & tūc si certū est quod nō erat iudex, citatio nō arctat citatū, vt in iuribus pterarijs: aliā sic: quia tenetur cōparere & allegare ac docere de sua fori declaratoria, si quā habet. Dicedū est tñ quod vbi citatio est nuda ab expressione clara rei de qua pceditur, quāquā non arctat citatū quo ad impediendā innouationē, qua impuatur parti quare apertius citationē nō fecit fieri, argumēto l. veteribus ff. de pac. tñ quia ptempisse vt maiestatē patoris, dū vocatus non venit, poterit militari. vt l. vna. ff. si quis ius dicit. nō obtemper. ¶ Contra quartū nota oppo. de l. j. §. primo. ff. de lib. agno. vbi citatio facta ad domū arctat citatū, & tñ p citati absentiam ipse instrui nō poterat. Solu. hic loquimur de citatione, p quā inducit litis pendentia, ad impediendū innouatā: ibi ad alium finē, & sic vt, quod in nullo casu, in quo fit citatio ad domū, citra tñ dolum taliter citati, non inducit per hmōi citationē litis pendentia ad hunc finē vt attentata vel innouata reuocetur. debet enim ipsa citatio ad citatū peruenire. & eodem modo si nuntius nō plene citet, sicut debet, & prohibuit in mādatis, nō inducitur litis pendentia: quia debita citatio non peruenit ad citatū: quod requiritur per hunc tex. t ideo semper attendendū est an citatio decreta fuerit debite executā. Verum in casibus in quibus sufficit citatio ad domum: t quod est qñ duo concurrūt: Vnū quod citatus nō possit apprehendi: aliud quod palā & publice citatus fuit: vt notitia deducatur ad eos qui in domo sunt: vel ad vicinos, vt no. Archidiacon. in c. j. de elec. in 6. puto quod inducat litis pendentia quo ad hoc vt ad vteriq; procedat, non aut vt reuocentur interim facta per eū ignorantem citationem & litis pendentia: quia non sequit pcludenter, quod citatio ad eū peruenit, licet ad domū suā publice facta fuerit: quā per cōuenationē hic tex. requirit. ¶ Secundo oppo. t quod valeat citatio, etiā nō expressa specificē re, vel debito, sup quo litigādum est. vt l. si. C. de an. excc. Sol. ibi quo ad interuendā pscriptioe odiosam: t hic quo ad impediendam innouationem, quae merito requirit certam notificationē. Vel dic quod & ibi requirit expressio rei vel debiti, non aut certe causae. & ita cor. cū ista vt dixi super tex. Prima tñ solu, magis placet propter generalitatē dictae l. si. ¶ Conclude ergo quod interdū loquimur de interrūptā pscriptioe, & tūc regulariter requirit citatio executā, licet per eā non instruat plene pscribens, super quo vocatur ad causam. vt l. sicut C. de pscript. 3. anno. & l. si. C. de an. excep. Fallit in quatuor casib. de quibus in l. perfectus. Interdū loquimur de impedienda innouatione, & tunc regulariter requirit citatio executā, & taliter quod p eā instruat plene citatus, super quo ad iudiciū vocat, vt hic. Fallit in annalib. & pterarijs. vt l. j. & ij. C. qñ li. prin. da. Interdū loquimur de impugnada impetratione priuilegij, & secundū quosdā sufficit sola comissio presentata, vt c. cam. ij. de testi. secundū alios plus requiritur. Citatio sequens executā, vel scia aduersarij. l. suggestum de appel. ego puto, quod sola scia nō sufficeret, vt supra dixi. ¶ Quero sup parte prima: quod iure reuocentē innouata lite pendente, v3 an iure actionis, vel officio iudicis. Et certe innouata ante lit. pte. reuocat mero & nobi li officio iudicis. vt c. cum. M. in fi. de p. l. ediles. §. itē sciendū. ff. de edi. edic. Et sit rō: quia ptemppta satis vt sua potestas & maiestat, ar. l. vnice. ff. si quis ius di. nō ob. & l. nullū C. de testi. Innouata vero post lit. ptest. si ptingerent actionē propositā, vel ea quae in pntiam veniebāt, vt sunt fructus, videret quod deberent reuocari officio iudicis mercenario, deseruienti actioni ppositae, per dictū. §. & sic pcoro Ste. q dixit pterarium eius quod ista gl. pro hoc vide qd not. in l. chirographus. §. ff. de adm. tu. & facit l. fa. tertius. §. si officii. ff. de aqua plu. ar. & qd no. Inno. in c. significatē. de appel. ¶ Itē quero, an sit libellus datus sup hoc & lis pcedat? Et gl. magna. hoc dicit, t p nō, asignās dñā inter spoliationē factā ante lit. pte. super qua retractada, requirit libellus lit. pte. & alius ordo iudicarius. & spoliatioe factā lite pendente, vt dictū est, qd psequere vt i gl. & vide qd no. in rubri. ff. de inter. ac. & p doc. l. vbi cū; co. ti. p. Inno. i. c. j. de libel. obla. & p Guil. 45. in l. j. ff. de in. om. iudi. Innoc. in c. significante. de app. tenet t q libellus est necessarius circa autēta ante litis ptest. nō autē rēta

atcentata

attēta post litis ptest. vide not. in l. j. in princip. ff. de eden. Scias tñ quod requirit aliquis: sed sumaria petitio, & forsan verba- 46. lis sufficeret vnā cū probatione attētorū, vel innouatorū. t que si fieri possēt p instrum publicum, vel documentū aliud autēticū, sufficeret; sin autē p testes esset probatio fienda, tūc requiruntur aliqui arisculi, super quibus iurare & deponere hnt testes, & danda sunt interrogatoria &c. & hoc casu non est finienda remissio extra curiam, iuxta stilum palatij &c. ¶ Quero super parte secū da, t an libellus pentionalis sit inferendus in citatorio? & gl. si dicit quod nō ex necessitate, sed de ptilio. arg. eius qd dicim' de tenore comissionis vel rescripti inferedi citatione. vt c. ij. de dila. tex. tñ in l. si. cir. ca finē. C. de anna. excep. velle vt, quod dicit libellus sit mittendus citato, vel inferendus in citatorio. Sed pōt dici, qd ibi sumit libellus pro petitione, quā facere actor proposuit, vt taliter intimet citatio, qd certus pstituat, super quo ad cam vocat, sicut hic dicit. Idem vt velle tex. i. Aut. de litig. §. ad excludēdas. collatio. vij. sed generalis puetudo seruat tñrum. Venio ad ali- 48. quas pcones. ¶ Prima conclusio est, t q sola impetratio & pntatio rescripti inducit quo ad impetratē litis pendentiam, vt spoliatio factū ex post p eum, de re super qua rescriptū impetravit, reuocat per modum attentati. hoc pbat per gl. magna hic posita. hoc probat no. Innoc. in c. ex pquestione. de restit. spol. vbi tenet t q literis pntatis ab eo qui impetravit, pōt vt eo inuito, is qd fuerit impetratē, quasi tunc sint effectū cōes, & quia vis fuit eis impetrans per pntationē, vnde, nō est locus penitentiae. arg. l. cū Papinia. in fi. C. de sen. pro hoc quia debuit deferre cognitioni super qua rescriptū impetravit & pntavit: & fecit apparere aduersarium spoliando. argu. c. an sit de appel. hoc aut nō pōt imputari reo, ad cuius notitiam nondū peruenit citatio, vt hic. & istud tenet hic dñs Cardin. Mediolan. quod no. quia tale iudicium hoc casu claudicat. nec mirum: quia impetrās cum in vno releuat, propter suā pntationē: ex eo quia trahere pōt inuitum eum qd quē impetravit. vt c. ij. de dila. & c. j. de iudic. lib. 6. in alio grauatur, vt interim nihil innouet, argum. l. eum qui. in principio. ff. de iureiur. ad idem l. Julia. §. si quis a pupillo ff. de actio. empti. optime facit. c. si tibi absentis. de pben. p. al. lega. imputatur. n. sibi, qui talem viam elegit, & in hanc necessitatem se posuit. si fideiussor. §. si necessaria. ff. qui fatidare cogantur. ¶ Secunda conclusio est, t q lite finita lapsū tēporis, nō perimit acta tendentia ad litis decisionē, vt l. gelta. C. de re iudic. t que aut pertinent ad litis ordinationē, perimit. vt l. cū lite. ff. iudicatu 52. sol. quātum ad effectus futuros, non aut quo ad patericos: t q mala fides inducitur per litis ptest. vt l. certum. C. de rei ven. nō extinguitur, sed durat etiam in euentum litis de nouo inchoandae, vt no. in l. propterandum. C. de iudi. licet gl. tradiderit, & male i. l. ij. C. de fru. & l. ex. vt ibi per Pe. Tac. bu. & Cy. & hic per Cardin. Mediolan. ad idem l. i. C. de pscriptio. longis tēporis. nec ob. l. Titia. §. vltimas. ff. de leg. 2. nō cessante priuilegio, cessat effectus priuilegij. & sic cessante lite, vt cessare mala fides psumpta, vel inducitur per litis ptest. quia illud in priuilegio speciali qd cōe, qd de facili tollitur, hic in mala fide, quae inducit de iure cōj per interpellationē, quā actor facere videtur, stādo in iudicio qd reum. arg. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testamen. mili. &c. ¶ Ter 53. tia conclusio est, t q citatio vt impediatur innouationē, & producat pendentiam litis; ex hoc effectum reuocationis post attentatorē, debet esse legitima ex pluribus. Primo qd fuerit decreta per iudicem cōpetentem, ordinariū vel delegatum, vt profecquitur hic gl. sup verbo Cōpetente: aliā nō valerēt. vt no. Innoc. c. pterrea. de dila. & patet in l. si pater. C. de sta. defunc. quod intelligendū est, si manifeste cōstat de incōpetentia iudicis citatis, vel quia ordinariū citans citat non sibi subditum, vel delegatus citat pteratū rescripti non iure nulli, quia ab excōmunicato impetrati, vt c. j. de rescrip. lib. vj. vel alias quae subreptitium manifeste. c. ad audientia. de rescrip. pro quo. c. qm. de fil. pby. aliā si nō est manifestum, apparere tenetur, & elidere rescriptum debet, opponendo exceptionē legitimā, & ideo talis citatio tūc inducet reuocandā pendentiam, fm Lapum. pro quo c. ad audientiam, 2. cū 54. gl. supra de rescrip. & hic no. in gl. t Scias tñ qd litis pen. quo ad delegatum principium non vt requirere necessario citationē factā p delegatum, quasi sufficit delegati intimale rescriptum ei qd quē fuerat impetratum sibi comissum: & ideo pōderat scia eius: qd quē p intimationē factā sibi p delegatū, in Aut. litigiosa. C. de 55. litigio. & i. Aut. de litig. §. oēm. colla. 8. ¶ Secundo, vt decernatur instante eo qd habet potestatem stādi in iudicio, aliā non valerēt.

vt l. feruus. C. de iudicij. & l. l. nulla. ff. eo. ti. Tertio, vt decernat 56. t eū, cū quo pās est experiendi, vt quia fieri pōt: aliā nō valerēt. vt l. oēs. C. de ferijs. fm illā opi. t quae hēt qd citatio ad diem feriatā, arctet ad diem sequētē nō feriatā. de qua in c. cōquellus. 57. de ferijs. t Quinto, vt decernat pro loco honesto & securo, aliā non valerēt. l. si cum dies. §. si arbiter. ff. de arbi. & c. ex parte. de 58. appel. t Idē si ad locum vltra duas dietas. c. nonnulli. de rescrip. & c. statutū. eo. tit. lib. 6. Sexto, vt res exprimat licita & possibilia, aliā nō valerēt. In fi. de inuti. §. j. & ij. Septimo, vt taliter picipatur, qd citatus plene instruat de eo sup quo ad iudiciū vocat. vt c. 2. de dila. Octauo, qd citatio psonaliter apprehēdat ipm citatum, vel p eū factū sit quominus apprehēdat. vt cle. dudū. 3. de iudi. Nono, qd citatio talit' exequat, qd nihil de ptingētibus mittat vt l. 59. si. C. de anna. excep. Decimo t qd citatio sup iure pnti, nō aut sup futuro picipat. l. nō quēadmodū. ff. de iud. & l. j. §. pe. d' vsur. & arg. c. bone. 2. de ele. i. l. itis pcurrētibus citatio arctat citatum: a s 60. nō. Et no. t p vnica citatio in qua pmissa pcurrētibus operat effectū quē dixi, qd fuerit vnica, nec peremptoria, cū iste loquat i singulari & simpliciter. vnde i vno verificat. l. Iulianus ff. ad Trebel. Sed an sit necesse qd iudici citati fuerit facta reuolutio citationis executae, & qd fuerit relatio redacta i scriptis, antequā dicat lis pendere: & an sufficiat hoc ppare corā iudice ad quē, si iudex a quo reuocauit actū, nō fuit facta fides de relatione, vel nō cōstat de ea i actis? Vt per cle. appellati. j. de appel. Lapsu dicit qd facit pro & 3. no. p nouel. cū qd certus. de reg. iur. lib. 6. ¶ Quarta conclusio est, t q citatio secūdi iudicis delegati decreta & executata, post citationē primi iudicis delegati decreta, sed nō executata, si pueniat ad citatū, antequā citatio primi iudicis arctat citatū, & cognitio totalis erit secūdi iudicis. quia licet sola citatio decreta operet perpetuationē, vt non expiret p mortē delegatis: tñ non pōt p eā dici puenta pars, quae nō fuit citata, vt c. propoluiti. de fo. ppe. & l. cū quidā. ff. de iurid. om. iudi. fm. Card. Mediolan. 62. ¶ Quinta conclusio, t q vitium litigiosi inducit p solā citationē, quā est qd de dominio, vel quasi dominio, vel de usufructu, quae est 63. pars domini. i. Aut. litigiosi. C. de litigi. t ipsa aut actio realis, & ptes pro dñio, vel publiciana, p quasi dñio, vel cōfessoria pro usufructu, nō efficit litigiosa ante lit. ptest. post sic. vnde sequit qd ante lit. ptest. licet ipsa res nō possit alienari, ipsa tñ actio cedi vel trāsferri poterit, qd est notādū. p quo facit l. plane. & qd ibi no. 64. ff. fami. hercil. t vbi cedi pōt rei veditatio nō dñi. ¶ Sexta conclusio est, t q vbi agit solū de iure reali ppetete in re, sicut est hypo- 65. thecaria, t vel agit pcessoria, p seruitute realitūc ipsa res nō efficit litigiosa nec p citationē, nec per lit. ptest. ipsa p vno actio efficit litigiosa solū p lit. ptest. nō aut p citationē, & ita intelligo no. 67. p Holtien. c. ecclesia. j. eo. ti. dum dicit, t q vitium litigiosi nō hēt locū in corporalib. fm Cardin. ex quo collige, qd isto casu vitium litigiosi claudicat: quia subiacet vitio litigiosi ipsa actio post lit. cō 68. test. nō aut defensio rei. t sic vt qd puenit hypothecaria, vel pcessoria p seruitute reali, pōt licite alienare rē lit. ptest. in qua vel sup qua veditat ius hypothecae, vel seruitutis realis, & fundari pōt p l. fauorabiliores, ff. de reg. iur. Rō dñā pōt esse inter hāc pcones & pcedētē: quia in pcedētē alienaret ius, quod vterq; litigatū ad se afferit pmerere, v3 ius domini vel quasi, vel quod habet pro dominio: & quod tēderet ad p iudicium alterius, impendit. At i ista pcone alienat solū ius, quod actor asserit ad se pertinere, nō aut reus, qd solū fundat se super negatoria, dicit rē nō esse hypothecatā, vel seruituti nō suppositā: igit nō fit p iudiciū, si ante lit. cōtest. alienet. Vel dic qd magis afficit rē dominiū vel quasi dominiū, vel id qd p dominio hētur, quā ius aliud in re, vel aliter. Ideo in pcedenti pcone interdicit alienatio, & pignoris obligatio: quae de directo ptradicit intentioni aduersarij. si n. reus alienat, vel pignori obliget rē de cuius dominio vel quasi cōtendit, per hoc fatet se dominū esse, & sic cōtradicit intentioni actoris, eodem modo si ipse actor alienat, & pignori tradat: per hoc fatet se dñm, & ptradicit defensionis rei: dū dicit se dñm vel fatet negat actorē esse dñm: nō ergo ista pcurrit. ad in ista cōclusionē no interdicit alienatio, vel pignoris obligatio: quae nō ptradicit intentioni aduersarij. ii. n. reus alienat, fatet se dñm, & hoc nō ptradicit actori, qd solū se dicit esse creditorē, & hēc hypothecariam vel cōfessoriam pro seruitute reali. & sic nō esse dñm, cū res ppria nemini seruiat. l. in re ff. de serui. vr. pte. si aut actor alienat aut ipsam rē, & ipsa nō est litigiosa: aut ipsum ius pignoris, & tūc si alienat lit. ptest. cōtradicit defensionē rei qui negat ius pignoris, & sic est vitium litigiosi. vt l. quicunq; C. de litigiosis. si autem

si aut alienet seruitute, non ualet per se sed si alienet fundu suu, bene ualet alienatio sui fundi no litigiosi, & in pntia iuris seruitu...

expulforem: & habebit effectum etiam si lite pendente per aliu expelleretur sine culpa sua, & tenebitur ad estimatione. l. r. s. re...

1. Lite pendente aliquoties aliquid potest inuari. 2. Sequestratio pot fieri aliquoties de re litigiosa inuito possessore. 3. Sequestratio in quibus rebus regulariter possit fieri. 4. Sequestrata re immobili, an fructus dicantur sequestrati...

21. Malitia quandoque dicitur bonus dolus. 22. Sequestratio pot fieri aliquoties de re litigiosa inuito possessore. 23. Sequestratio in quibus rebus regulariter possit fieri...

De sequestratione possessionum & fructuum. Rubrica. Lite

filus cancellarie (qui est optimus iurium interpres. vt l. si de interpretatio. ff. de legi.) hēt, vt mandetur dicecāno sub bulla, quatenus sequeret beneficium hmōi iuxta determinationem p̄sentis constitutionis. Et sic videtur q̄ ordinarius non pōt se introrūm tēre nisi accedente hmōi mandato. An aut tunc dicat delegatus p̄ mandatum Papā, vt sic si grauet, sit necessariō appellandū ad Papā. vt l. vij. C. qui p̄ sua iurisdictione. & q̄ non teneatur tunc ordine iudiciario procedere, quasi sit merus executor, p̄ ea q̄ not. Inn. & Hosti. in c. proposuit. de p̄ces. p̄b. an vero remaneat vt ordinarius, quasi solū excitetur eius officium. arg. clem. vnica. s. de offi. ordina. Puto q̄ sit delegatus. Ex quo infero, q̄ non pōt se introrūm tēre nisi susceptū mandatum. & sit rō: quia cum negotium esset iā deuolutū ad examen sedis apostolicę, nō potuit nec debuit se introrūm tēre amplius iure suo. arg. c. licet. de off. lega. Nec ob. ista litera: quia dēt intelligi recepto prius mandato p̄ Papā de sequestrando; & sic cessat glo. q̄ dicit hic speciale, vt ordinarius cognoscat, seu se introrūm tēre de negotio deuoluto ad curiā. hęc ergo clem. designat p̄sonam p̄ quā est sciendū sequestrum: & cui est cōmittendū. & iō si cōmissio fieret alteri, non valeret, nisi fieret ex certa scientiā Papę. arg. c. statutū. de elec. in vj. Hinc ē q̄ talia mandata solū dirigunt ex titlo cancellarię dicecānis, sicut cognitiones cārū matrimonialiū, non aut officialibus eorū dem, vel alijs p̄sonis. Et sit rō: quia cum hmōi sequestrum debeat habere plenā curam beneficij, & ea exercere q̄ pertinent ad beneficium, requirit, q̄ sit valde idoneus: vñ magis nec ita bene pōt cognoscere alius de personā idoneitate q̄ ipse dicecānus ad quē oia beneficia & personę carundē suę dicecēsis spectant, sub eius obedientia bene regenda & p̄seruanda. vt dicta clem. vna. de offi. ordi. & xij. q. j. c. p̄cipimus. Hoc aut casu cū sit merus executor, suscepto mandato de sequestrando, videt q̄ nullum debeat vocare, imō nec ipsū possessorem, nec ēt de exceptionib. oppositis cognoscere, s̄m Lapum, q̄ alleg. no. p̄ Inn. Hosti. & Nouel. c. proposuit. de p̄ces. p̄b. Ego puto q̄ non dēt vocare possessorem, ex quo sn̄a lata fuit eum, licet forsā veniens & offerens in promptu p̄lationem falsitatis rescriptū vel mandati apostolici, debeat audiri. arg. l. satis. C. de fal. no. in c. de cetero. de re iud. Nec ob. c. licet episcopus. de p̄b. lib. vj. quia loquit̄ in possessore q̄ quem non fuit lata sn̄a: & ita fuit sententiatum in Rota t̄pe meo. Et cum istę sequestrat̄ habere locō intulati quo ad gubernationē beneficij, & oneris supportationem, & fructū superstitum p̄seruationē, vt hic dicit̄, non caderet hmōi potestas deputandi sequestrum in officialem, vel vicariū episcopi, nisi h̄ret super hoc speciale & expressam potestātē. arg. c. si. de of. vica. li. vj. ¶ Concludē, q̄ iste sequestrer non pōt facere aliud q̄ sibi detur p̄ hęc clem. in mandatis. vñ fructus superstitum non pōt quereere in vtilitatē ecclesię, cū sint p̄seruandi finaliter in lite obtinenti, vt dicit̄ glo. & 2 cor. doc. Ex quo habet̄ q̄ fructus q̄ supersunt de beneficio de ductis oibus, sunt beneficiati, & de ipsis pōt disponere p̄ libito voluntatis, nihil ex eis conuertendo in vtilitatē beneficij: nisi si teneatur ad hmōi conuersionē & vtilitatē, videt̄ q̄ sequestrer debeat hoc idē facere, ex quo ad eū pertinet, vt subeat onera incumbentia beneficio & beneficiati: & iō dico q̄ sequestrer pōt facere, imō & tenet̄ facere, expensas necessarias: quia sine illis res beneficij erant periturae vel deteriores futurae, vt l. nisi. s. j. ff. de impen. & l. impensę. ff. de verb. sig. 2 cor. quia ad eius officiū spectat vendere res q̄ seruando seruari non possunt. arg. l. lex q̄ tutores. in fi. C. de adm. tut. & l. is cui. s. qui legatorū. ff. vt in pos. lega. igitur multo magis ad eius officiū spectare dēt, vt p̄uideat q̄ res ipse cōseruent p̄ refectionē necessariam. arg. Auth. multomagis. C. de sacrosan. eccl. ¶ Concludē, q̄ victus in possessorio non q̄ possideret bñficiū, sed maiorē partē redditū & possessionem beneficij, non patit̄ hoc sequestrū: quia sn̄a non fuit lata in possessorio super beneficio, sed super occupatis: & beneficiū est sequestrandū cum iuribus suis, & hic & in casu isto beneficiū non esset sequestrandū: quia non fuit lata sn̄a super eo in petitorio nec in possessorio: & quia victus non possidebat beneficiū, sed obtinens qui habuit pro se sn̄am, possidebat beneficiū. arg. corū q̄ notat̄ in glo. p̄tata. c. cōmissa. quod est notandū. ¶ Cōcludē q̄ possessor victus vna sn̄a, q̄ quē est factū sequestrū, vt hic, non p̄dit cōmodum possessionis, quo ad onus euitandę p̄bationis. sicut em̄ actor an sequestrum tenebatur p̄bare de titulo & de iure suo, & eo non probante veniebat absolvendus reus, vt l. qui accusare. C. de edendo. ita & post sequestrum factum sibi incūbit onus idē p̄bandi. Satis em̄ est, q̄ ab eo inuito sequestratū sit beneficium vna

cū fructibus: vñ de secus est, si sequestrū esset factū de voluntate sua. tunc em̄ perderet sua voluntate possessionē, & esset penes sequestrum: & sic non pōt gaudere cōmodo possessionis, cui renuntiandum putauit. licet. s. ff. de pos. l. interesse puto. ff. de acquir. pos. iuncta. l. si quis iusturandū. C. de re. cre. pro quo facit. l. alia. ff. de noua. & l. si fideiusor. s. si necessaria. ff. qui satisda. cog. Et ista est differentia inter sequestrum voluntatis & necessarium. ¶ Voluntarius em̄ est ille q̄ penes quē ambo litigantes vel aliter pendentes de aliqua re illā deponunt penes aliquē quē eligunt, vt dicto. s. si. & dicta. l. ei apud quē. s. si. c. tit. ¶ Necessarius est, qñ aliqua res ab aliquo inuito auferit̄ & deponit̄ penes aliū: vt hic, & l. i. l. i. C. de agri. & cen. cū si. lib. xj. ¶ Cōcludē, q̄ sequestrer voluntarius q̄ possidet, si spoliatur, hēt interdicitū. Vñ vi, nominē suo, licet possideat ad cōmodū alienū in veritate, & sciat se nō esse dominū, arg. c. in literis. de rest. spol. & l. cum fundū. ff. vñ vi. ¶ Sequestrer aut̄ necessarius cum non possideat. arg. l. iij. s. generalis. ff. de acq. pos. nisi iudex aliter voluisset. vt c. j. e. tit. & arg. l. qui vniuersas. s. item. cū p̄tor. ff. de acq. pos. vt q̄ nō agat interdicitō. Vnde vi. Dicit̄ tñ q̄ agit non nomine suo, sed nomine bñficiū possidentis: sibi em̄ dat facultas agendi & experiendi, put sequestrer an cōpetebat, vt l. post q̄. s. imperator, iuxta fin. ff. vt leg. no. ca. & sibi vetat̄ vis fieri. vt l. is cui. s. legatorū. in fi. ff. vt in pos. leg. q̄ illa iura loquant̄ in misso in possessionem cā custodia ad suā vtilitatē: q̄ sequestrer aut̄ est positus ad vtilitatē alienā, ut hic patet. ¶ Tamen puto, q̄ iste sequestrer de quo loquit̄ ista clem. habeat ius petendi & exigendi oia iura debita beneficio sequestrato: & adeo p̄cipiendi fructus ius ei cōpetit rōne officij sui, q̄ pōt possessorem q̄ quē est factū sequestrū, impedire colere fundos & p̄dia beneficij, lez nihil uelit p̄cipere de fructibus ipse possessor uictus. & sic equiparat̄ misso in possessionē cā legatorū seruandorum ex p̄stitutione imperatoris, de qua in dicto. s. imperator. qui pōt prohibere heredē colere. ut no. in dicto. s. q̄ legatorū. in fin. quē tñ non pōt prohibere missus ex edictō p̄toris, ut dicto. s. qui legatorū. circa. princ. Ex quibus uidet̄ cludendū, q̄ iste sequestrer p̄sentabit, & eligeret, & alia faciet q̄ sunt fructus possessionis, ut no. Inn. in c. Cumana. de rest. spol. hęc aut̄ faciet non nomine suo, p̄prio, sed nomine officij sui uel ipsius beneficij, & habebit̄ perinde ac si fuerit p̄sentatus seu electus p̄ illū qui finaliter obtinebit: quod not. & sic si expellat de possessione, aget interdicitō, vnde ui, noie beneficij, quod possidebat corpore ipsius sequestrer. arg. inter quatuor. & q̄ ibi not. p̄ Inn. de maio. & obe. ¶ Concludē, q̄ sequestrer iste non dēt militare proprijs s̄t p̄dij: vñ cū sit minister beneficij sequestrati, inde dēt habere vñ vñctum. arg. c. cū. s. m. de p̄b. & al. officium suū ei cēt dānosum. ¶ I. si quis ex signatorib. ff. quē admō. t. est. aperit. & forte p̄ salario aliqd poterit sequi, p̄ quo facit glo. in l. si oleū. q̄ hoc vñ uel. ff. de dolo. & facit in simili. l. a tutorib. s. principalibus. & quod ibi no. ff. de adm. tut. & arg. l. si remunerandi. in princ. ff. man. & arg. q̄ isti uictō nunq̄ restituunt fructus, nisi in lite obtineat finaliter: secus aut̄ in eo qui est j. annum p̄bationis. de quo dic̄ ple ¶ Archid. c. beneficiū. de regula. ¶ Concludē, q̄ iste sequestrer pōt percipere fructus quos reperit pendentes q̄ s̄atos diligentia, & expensa possessoris: q̄ pars fundi sunt. l. fructus. ff. de rei uendi. & ipse fundus censetur sequestratus, ex quo ipsūm beneficiū sequestratum est, ut hic: q̄ sequestratio em̄ vñ esse facta non proprie alicuius rei corporalis, sed incorporalis: & non singularis, sed quasi uniuersalis ad instar hereditatis peculij, uel dotis: quia beneficiū sub se plura p̄tinet, put quodlibet istorum: de quo dic̄, ut notatur in l. j. ff. soluto matrimonio. In quibus facillius sit sequestratio, ut l. j. s. super peculio. C. de asser. tol. Fructus aut̄ iam collectos & a terra separatos non credo q̄ possit recipere: q̄ quia nec sunt fundi, nec beneficij, sed solum ipsius possessoris, ut dictum est, & p̄batur hic. Facit, q̄ quia sequestrum limitat̄ s̄m tps quo factum est. Non autem trahitur retrō, & sic non clauduntur sub sequestro, q̄ non sunt beneficij, nec fructus beneficij, tempore sequestrer facti, arg. l. in agris. ff. de acquir. rer. domi.

- ¶ Nisi, dicit̄ post negatiuam stat posituē.
- Occupans rem alterius incurrit excommunicationem ipso iure in casu posito in clem. vnica. de sequestra. pos. & fruct.
- Occupantes res alienas naufragas, an statim sint excommunicati, an post monitionem.
- Ius dicens sibi in propria causa sine violentia, aliquoties primatur eo ipso omni iure rei.

Excommu-

- Excommunicatio siue ab homine siue à iure, etiam satisfactione procedente, requirit absolutionem.
- Excommunicatus ex eo quia ueliter uoluit sequestrati facti p̄ ordinariū in casu clem. vnica. de seq. pos. & fruct. à quo dēt absolutio.
- Absolutio excommunicationis dicitur ordinariē concessa, si expresse sedi apostolicę non reseruetur.
- Excommunicationis absolutio facta de illo qui per sententiam latā cōtra eundem super possessorio, aut petitorio in curia alicuius beneficij sequestratione in vim illius per ordinariū facta, & resistentia facti eam incurrit, si fuerit non restitutus fructibus, aut impedimento non sublato prout requiritur ex textu clem. vnica. de sequestr. pos. & fruct. an sit nulla.
- Signum uniuersale negatiuum habet vim decreti irritantis.
- Sequestrer uoluntarius an possit declarari per ordinariū eundem.
- Appellatio non admittitur ad penam legis, sed ad declarationem illius est admittenda appellatio.
- Appellatio admittitur ad declarationem quod quis incidit in excommunicationem ex canone, licet non admittatur q̄ iniuste incidit.

SI QVIS Autem. ¶ Casus. Sequestrum impediens, vel fructus occupas sequestratos, sn̄am excommunicationis incurrit, & ipso iure ius sibi competens amittit. hoc dicit. ¶ Nisi ¶ ista dictio ponit, p̄ sequentē negatiuā. simile in l. actio. C. de trāfact. de quo dic̄ q̄ ibi notatur per Cy. & sic p̄supponit, q̄ absolutio est ei impedienda amodō prius impedimento & omni fructu occupato restituito. ¶ Nota primō casum: q̄ vbi occupans rē alienam, incidit ipso facto in sn̄am excommunicationis. sed hoc est speciale: q̄ regulariter alia pena quā excommunicationis statuitur, & si rapina interueniat. vt c. j. de rap. ¶ Fallit in occupante res alienas naufragas, qui non statim, sed post monitionē vel morā excommunicati sunt, vt c. excommunicatione. eo. ti. ¶ Nota secundo, q̄ ius sibi dicens in re sua propria autoritate, cadit ipso iure à iure suo, licet nulla vis interueniat. & hoc speciale, licet dici possit q̄ tex. intellexit de occupatione q̄ sit p̄ violentiā, sicut in simili in c. eū. q. de p̄b. li. vj. tñ tex. non distinguit. Et sit rō: quia contēnitur superior, p̄ quem factum sequestrum, non aut pars. Dic ergo q̄ est speciale, vt s̄. regulariter s̄. arg. l. si quis in tñ. C. vnde vi. & l. extat. ff. q̄ met. cau. a p̄torio sentū. ¶ Nota tertio, q̄ cessante cā excommunicationis, non cessat excommunicatio, nisi interueniat absolutio. & sic sn̄a excommunicationis lata à canone, non tollitur ipso iure, & si cessauerit cā. p̄ quā fuit inflicta, cum sit necesse q̄ intercedat absolutio ab hoie: vt hic. Et hoc casu uides, q̄ est dare instantiam à regula l. prout quisq̄. ff. de solut. & c. ut hi q̄. s. j. s. de eta. & qua. & sic rō, timor excommunicationis. ¶ Concludē, q̄ hmōi absolutio impeditur ipse ordinarius, qui fecit hęc sequestrationē vel q̄ in faciendū eā fuit impeditus. ¶ Nā beneficium seu potestas absoluedi non fuit reseruata cōdenti hęc p̄stitutionē: ergo dicecāno vñ p̄cessa, vt c. nuper. de sen. excō. ¶ Concludē, q̄ absolutio huiusmodi si impeditur hanc determinationem est ipso iure nulla, q̄ placuit Ste. qui alleg. c. uides. x. dist. Sed illa regula multas patit instantias, & hēt locum vbi est p̄petua cā prohibitionis: vt ibi no. ¶ Vnde proba hanc p̄clusionē, q̄ quia p̄ uniuersale signum negatiuum, prohibitiū hic positū, haberi dēt perinde ac si decretū fuisset appositum tria annullans. c. si beneficia. de p̄b. lib. vj. p̄ hoc optime. s. de eta. & quali. clem. vt hi q̄. s. j. ibi, nullo mō, & q̄ ibi no. ¶ Concludē, q̄ dicecānus iste poterit sua autoritate declarare q̄ hmōi impeditorē vel occupatorem, eum incidisse in sn̄am excommunicationis, vel priuatum iure suo. sicut si aliud delictum p̄petraasset p̄ q̄ deberet priuari. Nam non impeditur hmōi priuatio s̄m Lapum alle. c. j. in prin. de priuil. in vj. de hoc em̄ nouerit que sn̄o agitata in curia, & talis excessus ff̄petratus in suo territorio, & offensa est eius maiestas, dū fuit impeditus vel uolūtū ei sequestrū. arg. l. vnus. ff. si quis ius di. non ob. & idē ipsius sn̄a ius facit inter partes. l. res iudicata. ff. de reg. iur. facit p̄ hoc. l. nullū. C. ¶ de testi. ¶ & licet non possit appellare ab hmōi pena, cum sit per legē imposita, vt l. si qua pena. ff. de verb. signi. pōt tñ ab ista declaratione appellare: q̄ ista grauat, & appellatio suspendit effectum declarationis. ¶ Et pone, idē dicimus in declaratione facta, q̄ is incidit in sn̄am excommunicationis latā à canone: quia talis appellatio suspendit effectū declarationis, vt interim p̄ excōicatio non uideat̄ in iudicio, nec c̄, s̄m Lapū alle. c. solet. in fi. de sen. excō. in vj. Sed illud, p̄batur in iudicialibus: tñ idē tene. Nec ob. illud. c. quia ibi fatebat sn̄am excommunicationis in eam latam: hic nō.

Constitutio non extenditur ad causas per appellationem pendentes tempore illius, nisi exprimat̄.

PRAE MISSIS. Ibi: [Pendētia] ¶ nisi. n. hoc fuisse exp̄sum, non uenissent causę p̄dentes p̄ appell. ut in Auth. vt cū de appella. cogno. in prin. coll. viij. & not. in l. sancimus. j. in fi. C. de sacros. ecclie. p̄ Cōpost. in c. cognoscentes. de const. & in clem. dispendiosam. in fin. & ibi s̄. de iudicijs.

Indefinita equi pollet uniuersali.

Sequestratio beneficij p̄ ordinariū fienda cū lata est vna sn̄a in curia super petitorio, aut possessorio cōtra possessorem, tñ non potest impediri p̄reterea exceptionis manifeste friuolę oppositę.

Sequestrari non dēt beneficiū per ordinem, licet lata fuerit sn̄a contra possessorem in curia, si allegetur triennalis possessio pacifica.

Constitutio regulariter respicit futura, nisi aliter exprimat̄.

Exceptio aliqua an possit opponi contra sequestrationē fiendā de beneficio occasione sententię late contra possessorem in curia.

Exceptio diuisionis an possit opponi post sententiā à condemnato infolidum.

Exceptio cedendarum actionum an possit opponi post sententiā.

NON Obstante: Ibi: [De nullitate] ¶ sc̄a loquat̄ indefinitē, ois nullitas vñ includi. l. si pluribus. in prin. ff. de lega. ij. glo. tñ distinguit, vt statim uidebis. Plures casus nullitatis sn̄a ponit hic Guil. quos uide per te. [Opponat] .s. ad impediendā sequestrationē, & sic refert ad princip. clem. uel ad docendū, q̄ per hmōi sequestrer uiolationē nō incidit in has p̄nas, cū talis sequestratio fuerit facta p̄reter sententiā q̄ erat nulla: & sic petit declarari eū nō incurrisse istas p̄nas: vbiq̄ em̄ subest eadem rō, & sic ad utrūque refertur. l. à Titio. ff. de uerb. oblig. & sic refert ad s̄. si quis. Vel ēt pōt dici, q̄ referatur ad impedimentū, ut denotet speciē impedimenti, vñ q̄ sit ad impediendum sequestrū opponat nullitatē sn̄a, an p̄ hoc incidit in has p̄nas: Et respondet q̄ sic: quia q̄ opponat de nullitate, tñ p̄ hoc impedit: & sic incidit i p̄nas. Tñ puto q̄ tex. intellexit de impedimento dato extra iudicium ex aliquo facto: quia metum instum intulit ne sequestrum fieret: uel aliter prohibuit dicecānum, ne aliter posset p̄cedere ad sequestrationē: ¶ non aut̄ habuit respectum ad istas exceptiones q̄ proponunt. Nam aut sunt manifeste friuolę: & eis non obstantibus dēt dicecānus sequestrationem facere. ¶ Aut sunt manifeste rōnabiles: & uerā q̄ notorie constat q̄ per triennium & ultra fuit possessor pacificus is q̄ quem sn̄a lata est: & tunc abstinere dēt à sequestratione, vñ hac clem. dicit̄. Aut dubie sunt: & tunc nō expectatur cognitio iudicis quę pōt esse morosa, ex quo exceptio nullitatis opponi p̄hibetur. Idem vñ si opponat q̄ fuit p̄ triennium antē pacificus possessor, & nō probabit, quia nō potuit, uel quia non fuit. Nā istud impedimentum in viam iuris fuit appositum: & sic non est punitorium, saltem tanta p̄na: sufficit enim q̄ condēnetur in expensis. capi. fin. de dolo & contumacia. & quod ibi notatur. ¶ Nota, q̄ constitutio trahitur ad p̄terita per pendētia, si hoc exprimat̄: alias non: quia regulariter inducitur ut det formam futuris negotijs. l. leges. C. de legi. & c. cognoscentes. de constituto. ¶ Nota, q̄ exceptio nullitatis non potest opponi contra vnam sententiā, ad impediendum processum, qui sit rigore: quod est uerum in processu sequestratorio: secus autem in processu executorio. ut clem. j. in frā, de re iudi. quia hic nō est tñ p̄ iudiciū, sicut ibi. ¶ Concludo contra glo. quod nulla exceptio concernens nullitatem sententię potest opponi ad impediendum processum, maxime si ex tenore eius non apparet ipsa nullitas. & hoc per finem huiusmodi clem. Vbi aduertet: quia aliquando exceptio quę opponitur ad impediendum sequestrationem concernit ipsam sententiā, uel processum habitum super ea, uel occasione illius: & tunc non debet admitti, ut hic. Ratio: quia cum ipsa sententiā lata contra possessorem producat effectum huiusmodi sequestrationis beneficio huiusmodi constitutionis, non est impediendus huiusmodi effectus per aliqua quę opponantur contra ipsam sententiā de nullitate, uel iniquitate: alias non esset bene sufficienter consultum per hanc clem. Aliquando uerō exceptio quę opponitur concernit aliud extrinsecum, quo subsistente cessatur à sequestratione: tunc talis exceptio bene dicitur, ut hic: uide licet, si dicatur quod possessor contra quem lata est sn̄a, possedit

ante

ante litem motam pacificè p triennium: per hoc enim non arguitur sententia de nullitate vel iniquitate: non enim pronuntiat sequentia esse sciendū, cū ita lata sententia ipsa, succedit beneficiū huius institutionis, & sic iustè talis exceptio recipitur. Pro hoc facit quod dicitur, exceptionem diuisionis non posse opponi post sententiam p condēnatam infolidam: quia an debuit opponi, & ipsa de directo tradidit sententiā, vt l. si fideiusor. §. de fideius. & exceptio verò cōdendarū actionum pōt bene opponi post sententiam: quia illa nō condidit sententiā, vt l. si fideiusor. §. idē respondet. ff. de fideius. & ita not. Cyn. in l. j. C. de iur. & fact. igno. Dñs Lapis idem vñ sentire, cum dicit, qd iudex ex officio suo pōt nō facere sequentia, qd si stat sibi sententiam nullam, vel beneficium esse notoriū de mensa abbatis vel episcopi, nam in multis non cessat officium: in quibus tñ non auditur opponens. allegat no. ij. qōne. vij. alieni. facit quod not. Inn. in c. cum Bertoldus, de re iudi. & probat. l. si, & l. plane. ff. de petitione hēreditatis.

De probationibus. Rubrica.

- 1 Continuatō de rubrica ad rubricam proximam an sit fienda.
2 Sententia non debet ferri ante probationis admissionem.
3 Genera debent pferri speciebus tanquā principia.
4 Principijs ignoratis, ergo cetera ignorantur.
5 Generalia apponuntur, vt comprehendant specialia.
...
14 Frans & dolus non creduntur in Romano pontifice, & sic non presumitur falsum in literis suis scripsisse.

- 15 Papa vices Dei gerit.
16 Deus non potest mentiri.
17 Ignorātia in facto proprio reprobatū ēt quo ad Roman. pontificem.
18 Literis Papae narratiuis si sup illis se fundet, quare est credendū illis.
19 Literis narratiuis inferiorum a Papae, & si sup. illis se fundent, an sit credendum.
...
55 Literis priuatorum in p̄iudicium scribentium, an sit credendum: ad inducendam probationem, si etiā per verba narratiua loquantur, etiam si propter aliud sint prolata, dum sint annexa.

Literis

- 56 Literis testamentarijs priuatorum enūtiatiuis, siue verba propter se sint prolata, siue propter aliud, an sit illis standum, quo ad probationem fiendam, & an illis sit parendum.
57 Verba narratiua iurata in literis testamentarijs priuatorū, an inducant dispositionem probationis.
58 Confessio facta in vltima voluntate ad liberandum, an inducant probationem seu liberationem.
...
88 Alternatiua conditionum quae prius euenit, an sit inspicienda.

ITERIS. Primò thema ponit, ex quo tacita qō inducitur. Scdō responsio ponit. Tertio dicit ad q̄ negotia p̄sens prouiso extendit. Secunda ibidem. Tertia ibi: volentes. Casus. Verba proprii facti narratiua in literis Papalibus inserta, super quibus loquitur fundat intentio, pro plenè pbatis habent. Hoc dicit. Præmitte, qd aliqui verba narratiua proferunt in literis apostolicis principaliter propter se; & tunc hēt locū. c. si Papa. §. j. de priuil. in vj. Aliqñ proferuntur incidenter p̄ aliud: & tunc interdū sup illis nō fundat intentio, vel dispositio loquentis, & locū hēt d. c. si Papa. in prin. & clem. si summus pontifex. j. de uer. sig. & c. ex literis. de fi. instr. cū si. In terdū super illis fundat intentio loquentis, & tunc qñq̄ illa narrata sunt de facto alieno, & hēt locū q̄ magna hic posita. Qñq̄ uerō sunt de facto proprio loquentis, & hēt locū ista cle. Pōne ergo casum: Qñ de facto proprio Papae uerba enūtiatiua, seu narratiua sint prolata incidenter propter aliud, & tunc est ista cle. sicut est cū tale uocat bñficiū propter resignationē factā p̄ talē bñficiatū, in manibus nostris, & p̄ nos admittam, nos illud Titio cōferimus &c. p̄ has literas probat̄ resignatio fuisse recepta p̄ Papam. Idē si sic dixisset reservationē. Guil. at & Genze. intellexerunt de uerbis narratiuis propter se principaliter prolatis: sed tunc nō est tm̄ dubiū, nec tm̄ utilis est ista cle. quia in casu isto nō est mirū, si istē literā probat̄ ipsam resignationis receptionē: quia satis hoc erit cautū p̄ dictā decreta. si Papa. §. j. Idē intelligas in alijs exemplis narratiuis hic in tex. positū, q̄ sunt de facto proprio Papae loquentia, & super illis fundat intentio loquentis. Idem in quacunq̄ que executoria gratiosa: quia cū super grā narrata in ea fundetur ipsū mandatū de exequendo, puto qd probet ipsa grā p̄ executoriā dictā, cū dicta grā sit de mero facto Papae. Secus vñ in executoria iustitiæ, quia p̄ narrata de sn̄a, cū sit de alieno facto, non probat̄ sn̄a ipsa p̄ dictā executoriā, & istud c. ponit gl. super uerbo, intentio. Literis nostris. Intellego in forma solita expeditis sub bulla. ar. c. literis. de rescri. Vñ forsan secus si sub sigillo priuato. uel aliter, quasi tunc stemus regulā q̄ facit in oppositū. ar. dicti c. si Papa. in prin. cū si. Nec ob. no. Archi. in prog. lib. vj. ad fi. quia loquit in uerbis dispositiuis Papae, q̄ probant̄ alr̄ q̄ per scripturā, qñ facta non fuit: hic at loquimur qñ alr̄ non probant̄, q̄ per scripturā narratiua, & propter aliud factū &c. [Reseruaſſe] Iſtud est de puro & mero facto Papae referuatis; nec est necesse qd aliud p̄cedat, nec hēt aliquid annexū quod sit de facto alieno. & in hoc differt a sequenti facto. [Recepisse] Iſta receptio licet sit de mero & proprio facto Papae in eo qd admittit uel recipit resignationem: tm̄ hēt annexā ipsam resignationē, q̄ est de facto alieno. Nā necesse est ut resignatio p̄cedat receptionē resignationis: arg. l. j. C. de prob. ubi solutio debiti requirit̄ necessariū obligationē p̄cedere, & tpe solutionis subſiſtere. l. sub p̄ditiōe. ff. de fo. Tñ aduertē, quia tex. cautē loquit de receptione resignationis, nō at de ipsa resignatione, q̄ quāq̄ eſſet imperiale ſeparare receptionē a resignatione, nisi in tempore & ordine. l. maumissiones. ff. de iusti. & iur.
[Cōmissiſſe] Iſtud est de facto p̄prio per oīa ut referuatio. & idē est qd sequit̄ de excōicatione uel ſuſpenſione: [Super quibus] Iſt. sic per nos uarratis, ut statim sequit̄. [Gratia] referat̄ ad tria. Pr̄ſa super ſpecificata. [Vel intentio] referat̄ ad duo ultima ſpecificata. [Narramus] ſub. querit̄, an iſta narrata habeant̄, ac ſi eſſent probata plenè: uel perinde habeant̄, ac ſi eſſent uere probata? Et reſpondet, qd ſic, & hoc ſequit̄. [Cēſemus] nunc reſpōdet. [Plenaria] & ſic hm̄i literæ non egent alterius probationis adminiculo. arg. l. plenū. in prin. ff. de uſu & ha. Et intelligo plenariā. i. uerifiſimā: quia probatio in p̄riū non admittit̄, ſm̄ gl. & ois. [Adhibendā] Iſt. at tēde tex. non dicit qd uerba narratiua probent, qd eſt q̄ gl. ſed dicit, qd fides adhibet̄ plena ipſis literis, quaſi dicat, qd dicta uerba narratiua h̄t pro plenè probatis, hoc eſt, qd perinde eſt ac ſi de iſtis narratis alr̄ fides plena facta fuisset, uel qd ipsa narrata facta p̄ceſſiſſent, & contigiffent ſicut narraſſet p̄uigile in iſtis literis, & porciſſit & hoc eſt ſenſiſſe vñ Io. Mo. & Archi. in d. c. si Papa. in prin. dū dicunt qd narratio non probat̄, ſed probat. Quod puto uerū de p̄terito, qd narraſſet, ſecus de p̄ſenti, qd narraſſet: quia ipſum narratū p̄baret ſeipſum ad oculū. Itē ar. qd iſta uerba narratiua nō ſunt tā t̄ efficaciat̄, ut ex eis inducat̄ referuatio, uel receptio resignationis, & ſimilia, ſi facta non ſunt: ſed ſolū ſit probatio p̄ hm̄i literas, ut hic ſicq; non dices tunc factā resignationis receptionē, uel referuatio, ſed p̄ prius, & ad docendū oſtendens has lras. ſimile in l. cum. de in rem uerſo. ff. de uſuris. & l. Publia. in fin. ff. de poſi.

I Nota

11 Nota casum, et ubi scriptura autentica plenè probat quæ cõti-
nentur in ea narratiõ. cor. l. cum quis decedens. S. codicillis. ff.
12 de le. iij. &c. Nota, quod verba dispositiua quãdoque fundantur su-
per verbis narratiuis, vel enuntiatiuis. cõcor. l. si. ff. de hæredi. insti.
13 & l. demonstratio. ff. de cõdi. & demon. Nota casum, et ubi con-
stitutio noua trahitur ad praterita pendentia etiã per appellã-
tionem. cõcor. c. ad cõpescendas. s. ti. proximo. ¶ Ratio impuls-
ua fuit frequẽs casuum cõtingentia, & talium literarũ expeditio
absidua, ex quibus sapissimè dubia inducebant, quæ hac cõstitui-
tione sopiuntur. ¶ Ratio dubitandi ponit in glo. prima. ¶ Ra-
14 tio decidendi est; quod absurdum est credere, Papã falsũ de suo facto
narrasse in literis suis. Nam aut dices, quod falsum narrauit sciẽter,
& tunc fraudem, & dolum, & iniuriam per eũ fore cõmissam dicis;
15 quod nõ est credendum. vt. l. meminere. C. vñ. cum vi. et q. a. ge
16 rit vices veri Dei, et quod impossibile est mentiri, fm Gen. c. quan-
17 to. de transla. Aut ignorãter: & istud etiã est reprobũ, et cõ ignora-
tia in facto proprio sit intolerabilis. l. sed si me putem. in princ.
18 ff. de pãdi. inde. et quod potuit verũ dicere, & sup isto narrato fun-
datur vel gratia Papæ: & istud est verissimile. & ideo cõsiderata præ-
eminẽtia Papæ, iuxta. c. proposuit. de pces. præben. statutũ est, vt
hĩmõ literæ probent circa talia narrata. vt sic quod alii operatur re-
ligio iuramenti: vt. d. s. codicillis. operet summi pontificis auto-
ritas & potestas. ar. d. c. proposuit. iuncta. l. sunt persone. in fin. ff.
de reli. & sump. fu. Non ob. cõtrariũ. vt. j. dicitur i solu. cõtrarij.
19 ¶ Oppo. de. c. post cõsionẽ. de proba. in antiquis. Solu. tibi i lite-
ris inferioris à Papa: hic in literis papalibus. ¶ Oppo. de. c. si gra-
tiose. de rescrip. in. vj. Solu. differẽtia est inter hæc duo ad effectũ
eandẽ, vt ibi: sed quo ad originẽ ambæ pcedũt ex mera volũ-
tate Papæ reseruatis, ut hic. ¶ Oppo. de. c. cũ a nobis. de testi. Sol.
ibi in literis legati apostolicæ sedis: hic in literis Papæ. ¶ Oppo. de.
c. cũ redemptor. l. 2. q. ij. Sol. ibi fm antiqua iura: hic fm noua. Vel
ibi in priuilegijs: hic in alijs. Dic quod puetudo est seruanda, fm q̃
20 non sit subscriptio, sed solũ ponit locus & tps data, et licet de iu-
re in priuilegijs subscriptio esset necessaria, et Cardinaliõ nedũ
21 Papæ. ut no. i. p̃rio. ad idẽ. l. sacri. affatus. C. de diuer. re. & ibi no. &
in d. c. cũ a nobis. ¶ Oppo. de. c. deliberatione. ij. rñ. de of. leg. in. vj.
22 Sol. hic in cõmissione facta p Papã, ibi i facta p legatũ, et p̃t alte-
riũ tñ pmittere, l. receptionẽ resignationis, sed non collationẽ fa-
cere. Oppo. de. c. si Papa. alle. Sol. ibi de narratiuis, super quibus nõ
23 fundat intentio uel grã Papæ: hic sic. et Vel dic, quod ibi nihil asserit
Papã se fecisse: quia nõ sequit, Narrat talẽ ecclesiã exẽptã: ergo ip-
se exemit. vel, Narrat talẽ bñficiũ reseruã: ergo ipse reseruauit.
Secus si narraret se eã emisisse: quia tũc faceret magnã psumptio-
nẽ: de hoc j. dicã. Hic ergo duo concurrunt, vñ, quia Papa aliqd
narrat se fecisse quod ad eũ pertinebat. Aliud, quia super illo sic nar-
rato fundat suã intentionẽ. in. c. si Papa. aliquid narrat illud se fe-
cisse & potuit fieri p suũ pdecessorẽ. Itẽ super illo sic narrato, Pa-
pa non fundat suã intentionẽ: quia quod ibi concedit, non innititur
exẽptioni narratę. Exẽplũ ponit in gl. ij. dicti. c. si Papa. nã finali-
s intentio rescripti nihil tangit narratũ; quia & si narratũ eẽt fal-
sum, tñ propositũ finale concedentis rescriptũ erat exaudiẽdum
& exequẽdũ, ut pote iustũ. Facit ad p̃dictã. c. ex literis. & quod ibi
not. de. fi. instr. et qd no. per Inn. in. c. dudum. in. gl. magna. uer. &
& hac eadẽ rõne. de priuile. & per glo. in. c. dñs noster. q. 3. dist. Itẽ ibi
narratũ erat odiosum: sed istud non est ponderandũ, cũ hic loqua-
tur de suspensione & excoicatione, q̃q̃ dicat medicinalis. ¶ Oppo.
de. c. si summus. de sen. excõ. Sol. ut ibi no. quia ibi narrat factũ
24 p̃priũ, & super illo fundat suã intentionẽ: et hic solũ uocat aliquẽ
in dignitate constitutũ, qui tñ nõ erat, nec narrabat factũ p̃priũ.
25 ¶ cor. c. dñs noster. q. 3. ¶ Vñ si Papa aliquẽ uocet canonicũ, & nõ
det aliud bñficiũ sibi p̃ferri, uel cõp̃endã, non propterea pbat, &
nec sit per hoc canonicus: quia non dicit quod eũ fecit canonicũ. fa-
cit. l. ex his. C. de test. mil. Oppo. de. gl. pen. circa. fi. in. c. nonnulli. de
rescrip. ubi itã narratis in rescripto Papæ de eo quod non est de
26 facto suo. Sol. ut hic dicit gl. magna. Conclude, et quod verba narrati-
ua uel enuntiatua propter aliud incidenter expressa in literis Pa-
pæ, ita demũ hñt pro uerẽ probatis, si quatuor cõcurrunt. Prõd quod
sunt cõcepta de eo quod est de facto macro & proprio ipsius Papæ
sic narratis, & ipse Papa narrat se fecisse: ut patet in plurib. exẽ-
plis p̃positis in tex. Vel quod est de facto Papæ, & alterius in simul per
missõ, ut in exẽplo de resignatione facta in manibus Papæ. Vel quod
de facto proprio ipsius Papæ narratis, hñt: ut est si Papa narret Ti-
tiũ resignasse bñficiũ suũ in manibus Petri, ipso Papa p̃sentẽ, vidẽ
te, & audĩte. Sicut. n. receptio resignationis non hñt locũ, nec p̃t

p̃cedere nisi p̃cesserit ipsa resignatio; quod est de facto alterius: ita
principalis Papæ auditis, super resignatione facta in manibus al-
terius, non p̃t procedere, nisi processerit ipsa resignatio, & resi-
gnationis receptio p̃ aliũ facta, quod sunt de facto alieno. ¶ Secũdũ
requirit, quod uerba dispositiua ipsarũ literarũ pertinentẽter p̃cernent
illa uerba narratiua. Si em̃ non essent pertinentia, nõ haberent p̃-
probatis: ut, Ecce Titio, cuius ecclesiã parochialẽ reseruauimus di-
spolitioni nostrã, assignamus. x. florenos annuos de pensionẽ suã p
iuribus cameræ Apostolicę. certẽ ista assignatio in nullo p̃tinet,
nec p̃tingit reseruatiõẽ narratã: & iõ ipsa reseruatio p̃ hæc uer-
ba narratiua non probatur. ar. l. q̃ extrinsecus. ff. de uer. ob. ¶ Ter-
tiõ requirit, quod ipsa uerba dispositiua fundentur super illo sic nar-
rato, sicut super summo & stabili saxo: ut, Ecce talẽ ecclesiã parochia-
lẽ uacantẽ, & an dispositionẽ nostrã specialiter p nos reseruãtã,
uel an ipsius uacationẽ dispositioni nrę reseruauimus, Titio p̃ferri-
mus, ut reseruãtã &c. certẽ hĩmõ collatio fundat super reseruatiõ-
nẽ narratã. Nã illa circũscripta collatio non eẽt facta, iõ reseruati-
o probat per hæc uerba narratiua de ipsa probata. Idẽ puto, quod
si Papa simpliciter eã p̃ferret, ut uacantẽ, nõ expresse quod eam cõfe-
rat ut reseruãtã. Nã ex quo p̃misit licet narratiue de reseruatiõẽ,
vñ processisse ad collationẽ iure reseruato non cõi ordinato. ar. l.
itẽ quia. in. ff. de pac. & l. triticũ. ff. de uer. ob. alias nihil operãtẽ
tur si forsan ordinariũ in p̃ferendo puenisset ubi operari p̃sũt
& pertinentẽter, s. c. si Papa. s. j. de priuile. in. vj. Vbi at super illo nar-
rato non fundat Papæ dispositio: tunc illud narratũ non hñt p̃ pro-
bato. ut d. c. si Papa. in. prin. ¶ Quarto requirit, quod Papa illud nar-
ret a seipso, tãq̃ attestãdo propriũ: secus si narret tãq̃ suggestum,
narrando sibi asserit ad illo. Verbi gratia, Tale bñficiũ, quod asse-
ritur dudũ per nos fuisse reseruãtũ, conferimus, ut reseruãtũ &c.
tunc em̃ Papa pro firmo sic fuisse non attestat, sed solũ inquantũ
sibi suggestũ, est narrat, cũ aliter non recordat nec memoratur:
sicq; clausula tunc subintelligẽt, vt, si p̃ces ueritate nitant. l. fi.
27 C. de diuer. referi. Ex quibus infero, et quod si Papa p̃ferat aliquod be-
nificiũ, ut uacans per obitũ talis capellani sedis Apostolicę, & ob
hoc suã dispositioni per eũ reseruãtũ non hñt istud narratũ de ca-
pellanatu, non est de facto proprio & merito ipsius Papæ narratis:
quia potuit esse, quod p̃decessor non creauit capellanũ. Præterea &
Papa non dicit quod eũ creauit, uel fecit capellanũ: & sic nihil narrat
28 se suũ hoc fecisse. Vñ non hñt locũ ista cle. et Idẽ puto si Papa cõ-
ferat bñficiũ ut uacans per obitũ talis familiaris sui: & hoc suã
dispositioni per eũ reseruãtũ: certã non hñt istud narratũ de fami-
liariu pro probato, tũ quia Papa non dicit quod eũ fecerit, uel rece-
perit in familiarẽ: tum quia p̃t esse familiaris suus, & tñ nõ rece-
ptus per Papã, sed per camerariũ suum ipso ignorante, uel p̃ aliu
ad hoc deputatũ. l. ad recipiẽdũ familiarẽ necessarios pro suo
29 palatio: & iõ non hñt locũ ista cle. et quia non probat hoc esse quo
30 ad hoc contingit abesse. l. non ob hoc. C. vñ legi. Itẽ infero, et quod si
Papa p̃tulit aliquod bñficiũ quod dicit uacare in curia p morte,
& ut uacans in curia illud p̃ferat, quod istud narratũ de uacatiõẽ in cu-
ria, non hñt pro probato, licet super eo fundet collatio Papæ. Rñ.
est, quia istud narratũ nõ est de facto Papæ, ut dicit gl. magna hic.
31 et Facit tñ, fm eã, p̃sumptionẽ, ut ei esset donec p̃betur p̃trariũ.
32 vide glo. et Et potest esse rõ: quia quãdo Papa confert beneficiũ
ut uacans, literã nõ expeditur nisi docto priũ in cancellaria
de uacatione. unde tamen Papa fuerit de uacatione contingente
in curia certioratus, & de facili potuit certiorari. rationabilẽ uide-
tur, quod faciat fidẽ donec probetur p̃rium. Verũ quã talis p̃batio
parte absente, & non uocata recipit, & nulla citatione, saltem ge-
nerali, p̃missa, iustũ est ut non faciat fidẽ, & quod in iudicio sit ne-
cessẽ probare uacationẽ cõtingisse in curia, aũt q̃ per dictas literas.
ar. l. ea. q. C. quõ & qñ iudex. c. si. Nõ ob. gl. c. nonnulli. de rescrip.
quia ibi est modicũ p̃iudiciũ de procuratorio. ¶ Cõclude ergo q̃
glo. quod tale narratũ non hñt pro probato uerẽ, uel p̃sumptiue, ut
transferatur onus probãdi: & ita practicamus, & seruat curia Ro-
mana. Lapsus tamen distinguit inter gratiam factam motu pro-
33 prio, uel non. sed non placet. et ¶ Item infero, quod si Papa cõferat
certũ bñficiũ ut uacans per munus p̃secrationis, impensum tali
bñficiato autoritate apostolica: quod istud narratum de p̃secratione
34 non hñt pro probato: quia nõ est de facto proprio Papæ. et Vbi at
Papa p̃ferret bñficiũ, ut uacans p̃ promotionẽ p eũ factã ad ecclã
cathedralẽ talẽ, de tali bñficiato, tali tpe, & p lapsum tps de con-
secrandis, & ex tenore literarũ appareret interuallũ tps sufficiens:
hñt istud narratum pro probato. primum. l. narratum de promo-
tione: & fm narratum. l. cursum temporis. ar. l. magna. C. de con-
trahen.

35 trahen. & commit. sup. Itẽ infero, et quod si Papa p̃mittat in uiam iu-
stitiã cam mouendã p talẽ in capellanũ sedis apostolicę p eum
receptum audiendã &c. istud narratũ de capellaniu non hñt pro
probato, nec p istas literas probat quod sit capellanus. Nam uerba
dispositiua hĩmõ rescripti. l. ut fiat iustitia, in nullo: pertinent ad
illud narratũ de capellaniu: quia et si non esset capellanus, tale
rescriptũ obtinuisset. c. sup. literis. & c. nonnulli. de rescrip. & sic
36 non hñt locũ cle. Itẽ infero, et quod si Papa dicat tale bñficiũ uacans
per priuationẽ factã de tali mandato, uel ex p̃missione nostra, istud
narratũ de mandato uel de p̃missione bñ hñt pro probato, quia est
de mero facto & proprio Papæ, sed narratũ de priuatione, nõ hñt
pro probato, quia priuatiõ est de facto alieno. Nec ista duo sunt
ita p̃mixta. sicut est receptio resignationis, & ipsa resignatio. nã
37 mandatũ uel p̃missio de priuando p̃t stare sine priuatiõẽ, uel uel
antecedẽs: sed receptio resignationis nõ p̃t stare sine resignatiõẽ,
38 tanq̃ p̃secutiũ necessariũ ad suũ antecedens, licet ipsa resigna-
tio possit stare sine receptione. ut c. q̃ in dubijs. & c. admonet. de
renun. Vel dic, quod ubi est factũ p̃missum. l. p̃missionis & priuatiõ-
nis: hñt pro probato narratiũ priuatiõis: si est de ipso facto Papæ,
non at ubi sola p̃missio est de facto proprio Papæ. Rõ: quia sepe
& cõter sunt p̃missiones de quibus Papa non recordat, nec re-
39 cordari p̃t. Itẽ puto, et quod si Papa dicat: Quia talẽ fecimus capella-
num nostrũ p̃mensalẽ, sibi assignamus centũ libras annuas super
camera nostra &c. tale narratũ de capellaniu hñt pro probato, &
capellanius probat p hæc uerba. Rõ, quia assignatio prolata di-
spolitiue fundat sup capellaniu narrato de facto proprio Papæ,
tanq̃ super eã finali, quia alias non fecisset assignatiõẽ istã. c. u. ta
40 le. s. falam. et Enuntiatua, uel narratiua per modũ cã: plata in-
ducunt dispositionẽ, & in materia odiosa, uel est exheredatio. l. q̃
uolebat filiã exheredare. ff. de hæ. insti. vñ multo magis asserunt
41 probationẽ. ar. l. Publia. in. ff. de pos. et licet in ultima uoluntate
non asserat probationẽ. ut l. Lucius. s. quisquis. ff. de le. ij. testato-
ribus. n. obtemperat, non at credit. ut l. uerba. & ibi no. C. de test.
42 et Vbi ergo uerba narratiua in literis Papæ exprimunt p modum
cã: finalis uerborũ dispositiuorũ, uel p modũ materiã receptibi-
lis fundamẽti, seu in qua fundent ipsa uerba dispositiua literarũ,
tunc habent pro probatis, & pp ipsa uerba narratiua inducit pro-
batio eorũ quod narrata sunt, & perinde habeant ac si ipsa narrata cõ-
tinerint, uel facta fuerint, per oia sicut narrata sunt. Primum proba-
tur in. c. si Papa. s. j. de priuile. in. vj. fm probat in hac cle. & hoc est
quod dicebat Archi. in. d. c. si Papa. in. gl. magna. quod confirmatiõ
43 innitit principaliter donatiõ, uel p̃cessio &c. Conclude, et quod in oĩ
casu siue narratũ habeat pro probato uerẽ, siue p̃sumptiue, p̃t is
cuius interest, auertere probationes p quas grã, uel mentio Papæ
non operabit effectũ. sed primo casu non p̃t probari falsitas narra-
ti, secũdo sic. Rõ, quia primo casu narratũ hñt pro uerissimo, & sic
non p̃t p̃rium probari. secundo casu narratũ hñt pro probato p̃-
sumptiue, & sic ei itãt donec p̃rium probet. Primum probat p l. si.
C. arbi. tu. c. si. Secundũ probat in. l. cũ p̃cibus. C. de prob. Cõclu-
do, quod ista cle. stare cõfessione partis. Nã si is p quo facit hĩmõ
narratio, confiteat sponte & scienter re alr se hñt, stabit huic con-
fessiõ. pro quo tex. & gl. in. Aut. de aqua. do. s. finãit mulier. coll.
vñ. Azo. in. summa. C. de do. ante nup. & Cy. e. tit. Aut. sed iã ne-
44 cesse. tex. quo habes, quod hic est p̃sumptio iuris & de iure, et quã nõ
45 admittit probatio in p̃riu, nisi p cõfessionẽ partis, ut dixi. tñ nõ at-
fictio: quia tunc confessio partis non attenderet. ut l. una. in. prin.
C. de rei uxõ. act. & qd ibi no. q̃ faciunt pro antedatis, q̃ currunt.
46 Conclude, et quod ista cle. locũ hñt, ut dicit tex. in assertione uel nar-
47 ratiõẽ quã facit Papa in literis suis, et vñ forsan secus si uerbo hoc
diceret, tunc. n. uidet loqui tanq̃ priuata persona, nõ ut Xpi vica-
rius, non em̃ in forma debita proferunt uerba. quia organũ uocis
suã uidebit esse aliud ab organo literarũ suarũ, in quib; certa for-
48 ma & deliberatio p̃sumpta adhibet & loquit non ut homo, sed ut
uicarius Xpi, & ut talis uerba sui officij & pontificatus exprimit.
ar. l. si pater. s. qui duos. ff. de adop. q̃ cessat qñ loquit oraculo uiuẽ
49 uocis. Hinc est regulariter, et quod mandat Principis det probari p
scripturã, ut l. vna. C. de man. prin. Sed certe vñ idẽ, quia sicut ista
q̃ p̃sunt in facto proprio suo, & q̃ fecit sine scriptura attestatur
narratiue p scripturã literarũ suarũ, ut def. fides, ita & poterit uer-
bo suo attestari, tãtoq; magis q̃to p̃uocet uox uiua uoci mortuã.
c. cũ a nobis. de testi. hoc at licet satis p̃sonet dictis Guil. & Gen.
50 hic tñ non est vsq; quãq; clarũ. Cõclude, et quod ista cle. nõ hñt locũ,
quã Papa narrat factũ suũ p̃decessoris, sup quo fundat grã, uel intẽ-
tio sua: facile em̃ nõ erat p̃denti exprimere de p̃decessoris facto,

sicut de suo. ar. l. vnica. s. finãit ad deficiẽtis. C. de cad. tol. Præ-
terea quã vñ loqui quasi sit informatus, non at ut asserat, p uero sic
51 esse, & iõ narratũ non hñt pro p̃bato. et Vñ practica in literis rõni
p̃gruit, q̃ seruat, quod Papa decernit suis literis sic narratiuis dari ple-
nam fidẽ. Præterea & tunc illa narratiõ est facta principaliter p̃ p̃-
seipfam, & iõ hñt probata, ar. l. ex hac scriptura. ff. de do. lo. at.
2. 2. mandat auditoribus, ut referent Stephanus, quod nõ audierit excep-
tiones p̃ literas, in quibus narrabat Clem. v. suũ p̃decessorẽ refer-
uasse bñficia capellanorũ suorũ ubiq; morientiu, tñ non fecit de
hoc cõfessionẽ gnãlem. sed solũ quo ad se specialẽ. & Clemes. v.
fecit extrauagantẽ, q̃ incipit, Prouida. ubi statuit quod literis Papæ
narratiuis de reseruatiõẽ suorũ p̃decessorũ, super quibus fun-
dat sua grã, statetur, & faciant fidẽ. & referat Car. Med. idẽ Lapsus. fa-
cit quia hñt quãsi cũ p̃decessore. in. Aut. de iur. iur. a. mo. p̃fili. in.
52 prin. Conclude, et quod literis inferiorũ a Papa non dat tanta fides si-
cut hic dicit: quia narrata in eis incidenter, prout hic tenet, nõ ha-
bent p̃ probatis, siue sit eps, siue legatus de latere: si em̃ speciale
est in literis Papæ, igit in ceteris p̃rium est ius cõel. l. j. in. fin. ff. ad
municip. An at, & quod det eis fides, hñt in. c. post cõsionẽ. de prob.
& p Inn. & Host. e. tit. c. qm̃. & c. j. de fin. instr. & c. cũ olim. de. cen.
53 et Oportet ergo quod de reseruatiõẽ legatiua alr contet q̃ p uer-
ba narratiua in literis suis expressa: & sic de similibus, q̃ sunt de fa-
cto proprio ipsius. concor. gl. & Pau. & Genze. nisi inquantum ex
consuetudine curiã credit Cardinalibus de gestis corã eo. de quo
uide Host. in. c. p̃stitutus. de res. potes. attentare, & dicere, quod uer-
ba literã legatiua principaliter sunt confectã ad docendũ de reser-
uatiõẽ p legatũ antẽ factã: & tunc faciãt fidẽ. ar. l. ex hac scriptu-
ra. Aut incidet fit m̃tio de reseruatiõẽ, cũ literã suã p̃ alio prin-
cipaliter sunt p̃fectę, & tunc non faciãt fidẽ. ar. huius cle. a. 2.
54 rio. & idem in alijs actibus qui sunt de mero facto legati. p̃nos at
practicamus, quod literis eporũ & inferiorũ, et dispositiuis sup col-
lationibus bñficioꝝ, non dat fides p̃ apostolicos impetrantes,
quãq̃ sunt sigillatã sigillis eorũ, quia habent encaustũ & calamũ;
ac sigillũ ac p̃tatem utendi antidata, dent ergo tales lra esse fulci-
tã subscriptiõẽ tabellionis publici, uel saltẽ testiu inscriptione, &
fm hoc minus probarent si essent narratiue, & idẽ forsan dicendũ
de literis legatiuis dispositiuis. Lapsus distinguit uerũ tendat ad dam-
num alterius, an ad p̃modum, ut in primo casu non steẽt narrati-
55 uis, secundo sic ipsorũ inferiorũ. Conclude, et quod literis priuatorũ
super contractibus seu inter uiuos emisiss dat fides, et ex uerbis
narratiuis in eis contentis, prolatis p p̃ se, inducat probatio in p̃-
iudiciũ scribentis, ut l. Titius. & l. quidã. ff. de consti. pecu. & l. pu-
bilia. in. ff. de pos. Idẽ si p̃pter aliud uerba narratiua sunt prolata,
dum tñ illud dispositiuũ fundet super illo sic narrato, ut est qñ p̃-
missio est annexa confessioni narratę. ut l. cũ de indebito. s. si. ff.
de prob. at si nihil p̃tingeret seu pertinere ad dispositiuũ: forte
ficus. ut, Ecce Titio, cui nuper dederã talẽ domũ sal. &c. paratus
sum tẽcũ conuenire super mutuo contrahendo. l. societate tali
inter uos inienda &c. certe nec rõ, nec lex dictare vñ, ut talia nar-
ratiua p̃nit extranea a dispositiuis uerbis inducant probationẽ.
56 ar. l. ex his uerbis. C. de test. mil. Conclude, et quod literis testamẽta-
rijs priuatorũ seu sup ultimis uoluntatibus emisiss non dat fides,
ut credat uerbis enuntiatuius uel narratiuis in eis contentis, sed
eis p̃t iure dispositiuo, siue dicta uerba narratiua p̃pter se prin-
cipaliter sint prolata, ut l. ex hac scriptura. ff. de dona. siue propter
aliud, dum tñ p modũ causã sint prolata. ut l. qui uolebat. ff. de hæ-
redi. insti. uel super illo narrato fundet dispositio. ut l. Lucius. s.
quisquis. ff. de le. ij. & l. j. C. de fal. cau. ad. lega. & l. si. ff. de do. l.
excep. ad secus, ut d. l. ex his. facit. l. Titia. in. prin. ff. de leg. ij. & l.
cũ tale. s. ff. de condi. & de. & l. ex facto et agitatu. ff. de hæredi.
57 insti. et fallit quã illud narratum uallat iuramento narratis: tunc. n.
credit, & dat tali narrato fides, quia pro probato hñt, ut l. cum quis
decedens. s. codicillis. ff. de leg. ij. & Aut. quod obrinct. C. de pro-
ba. & quod ibi no. & uide quod no. per gl. Inn. & Host. in. c. fin. de.
58 suc. ab intesta. Verũm distingo Host. non procedit, et quia p̃fesi-
sio emissã etiam ad liberandũ in ultima uoluntate, non probat,
sed solũ liberat, ut d. l. j. C. de fal. cau. ad. leg. & l. ex hac scriptu-
ra. de donatio. Idem uult: quia talis confessio non probat, sed di-
sponit, ut ibi. Et ratio per eum assignata fundatur super falso, quã
ubi que talis confessio non probat, sed obligat ex causa fideicom-
missi. Et sic non est fienda differentia inter obligatiõẽ, & dona-
tionem confessatã, cum utrobq; producitur fideicommissum uel
59 legatum. ut l. irritum. C. ad l. Fal. cum simi. et Ergo quod interdũ uer-
ba enuntiatua, seu narratiua proferuntur propter aliud in uim

conditionis seu conditionaliter. & tunc nunq̄ disponit. vt. l. ex facto etiam agitur. ff. de heredi. insti. ad idem. l. titia. in prin. ff. de le. ij. quia ibi sunt verba futura temporis, quæ faciunt conditionem. vt. l. stichum qui meus erit. ff. de le. j. Præterea & ibi sunt incerta q̄ pferuntur p viam demonstrationis, seu demonstrabilitate: & tunc idē, si verba dispositiua possunt operari sine illis narratiuis, ut. l. cum tale. §. si. ff. de conditio. et dem. alijs vbi non possunt operari verba dispositiua sine narratiuis, tunc narratiua disponunt. vt. l. Proculus. ff. de vscap. & l. denique. §. interdū. 60 ff. de pecu. lega. Ex quibus infero, q̄ quod in casibus in quibus verba enuntiatua seu narratiua non disponunt in vltimis voluntatibus, in illis non inducunt probationem inter viuos. Interdum verò proferuntur in vim rationis, hoc est casualiter, & tunc disponunt tam in materia odiosa, vt est exheredatio. vt. l. qui volebat. ff. de heredi. insti. quā in materia fauorabili, vt est liberatio. 61 l. j. C. de sal. ca. ad leg. & l. fin. §. aus. ff. de do. ex. q̄ quā etiam in materia obligatoria, vt. l. Lucius. §. quisquis. ff. de lega. ij. & ita intellige. c. fi. de suc. ab intesta. Nā ibi non attenditur confessio facta per archipresbyterum inter viuos, quia illa non disponit, & confessio sola non sufficit in tali materia; attenditur confessio facta in vltima uoluntate, q̄ disponit, ut d. l. ex hac scriptura. Et iō ibi dē audit uoluptate, q̄ opponit de incōpetentia mentis archipresbyteri, q̄ illa uerba narratiua p̄tulit in vltima uoluntate: & dicitur q̄ si excipiens deficiat in probando, ita illi narratiōi, non in vim confessionis, sed in vim dispositionis: & nihil aliud uult dīcā decre. De materia tñ ista plene uidetur p Iac. de Arc. & Bart. 62 post gl. in d. l. ex hac scriptura. Ex quibus et inferē, q̄ si Papa dicat, Tale bñficiū quod nuper contulimus Titio, si non acceptauerit collationē nostrā. 7. mensē, ex nunc referuamus conferendū Petro, tale narratū non h̄t pro probato, quia sunt uerba enuntiatua prolata taliter non at p modum conditionis. Idem si sunt prolata p modum demonstrationis, ut, Ecce, ex tribus bñficijs. l. tali, & tali, & tali q̄ nup̄ contulimus Titio, auferimus sibi tertiu nomen, & illud conferimus Petro. cōtē ista narrata non habentur 64 pro probatis. Conclude q̄ literis publicis p notariū p̄fectis dā fides quo ad oēs, et quo ad narratiua in eis expressa incidenter ppter aliud, dum tñ eadē die & hora quia dicit confectum instrumentum poterant dicta narrata exerceri: alijs non. Istud p̄bat in l. j. cū gl. sua. C. de fi. instru. & iure haste fil. l. x. Butri. in l. optimam. C. de contrahen. & comit. stip. quod intelligo de narratiuis pertinentibus ad negotiū, super quo principaliter confectū est instrumentū, uel confessiōis p partes tunc corā notario, ut dicit, uel 65 de narratis partib. p̄sentib. audientibus, & patientibus: alijs si ambæ partes uel non fuissent passæ, seu contradixissent, uel non fuissent hoc confessæ, & istud narratum non pertinet ad negotiū principale, non nocet, ut p̄tō; quia quo ad hoc Notarius loquitur non rogatus, & de his q̄ non fuerunt dicta à contrahentibus, seu quasi dicta, facit not. Inn. in c. ij. de fi. instrum. & plenē p 66 Bar. in l. sciendū ff. de uer. obli. Ex quibus inferē, q̄ si in pbatione sententiæ iudex narrat seriē totā p̄cessus, asserendo libellū dātū talē h̄t eate. iurātū de calūnia, iura hinc inde producta, & alios terminos datos, & ptes p̄sentes sunt & tacētes, & ferat sniam, sicq̄ ordinatē ponantur in instrumento sententiæ: certe tale instrumentū facit de p̄missis omnibus narratis fidē propter taciturnitatē parium, quamq̄ dicta narrata non poterant fieri illa die qua fuit lata sententia. ut no. Iac. Butri. in d. l. optimam. sed Inn. 7. in l. qm̄ 7 falsam. de prob. in gl. super uerbo, & personas: vñ fm hoc si uerum esset, sequeret, q̄ Secus et si snia ista fuerit sic lata altera parte absente uel contumace: quia ille non dicitur fuisse passus hoc recitari: quia ignorabat: & Dei p̄sentia facta solūm operatur circa ipsam sniam, non at circa narrata concernentia p̄cessum añ sententiam factum. Inn. tñ in c. præterea. ad fi. de dila. vñ uelle q̄ vbi p̄sentia nocet p̄senti, ibi cōtumacia contumaci, ne sit me lloris conditionis cōtumax, q̄ non contumax. Sed non est sic simpliciter intelligendū dictum suum. Item secus esset si snia ferret simpliciter: nulla rōne facta de p̄cessu, sicut faciunt auditores palatij, ut istis casibus per tale instrumentum non probaretur litis conte. nec alij actus, qui non potuerunt fieri dicta die. Nos tñ videmus seruari contrarium. Vnde p̄tō dici, q̄ qñ a sententia est appellatum, tale instrumentum non probat: quia recensenda sunt acta facta coram iudice a quo, p iudicem ad quem: ut cognoscat an bene uel male fuerit p̄cessus. l. eos. in prin. C. de appella. in prin. & de: appellanti. 7. de appell. & in Aut. de his qui ingre. ad 68 appel. §. illud quoq̄. colla. v. ubi appellatus tenetur docere sentē

tiam fuisse rectē laram: & aliter non petitur ea: alijs sufficeret sola exhibitio huius instrumenti quo ad p̄cessum narratiuū: quod esset absurdum. Vbi ita a snia non fuisset appellatū, & transiisset in rem iudicatam: tunc instrumentum facit fidem et quo ad narrata. 69 Rō: quia tunc p̄sumitur pro snia: & quod oīa ritē & rectē fuerunt facta. ar. c. in p̄sentia. de renun. p̄ plus dicit Inn. quod talis snia, a qua non est appellatum, adeo p̄sumitur & h̄t pro rite & rectē lata, ut ubi lata fuit partibus p̄sēntibus, p se uel procuratores, non audiret pars uolens eam impugnare rōne p̄cessus, ex quo tpe sententiæ nihil dixerunt. Gl. tñ non stat cū Inn. ut no. in c. qm̄ 7 falsam. in vltimā gl. de probatio. & bene: quia nō est p̄sumptio ista iuris & de iure, contra quā non admittit probatio: sufficit em̄ quod p̄sumatur, q̄ fuerit rite & rectē lata, donec p̄rium probetur. ar. l. cum p̄cib. de probatio. & c. cū a nobis. de testi. Verū Inn. vñ distinguere inter ritē & rectē, dum dicit, quod non audit pars uolens probare iniquitatem sententiæ: q̄ q licet ex ipsis actis non iustificetur, non tñ p̄iudicat sententiæ. P̄tō esse rō: quia licet sit iniqua, facit ius 7 partem, quæ nō appellat. l. post rem. ff. de re iudi. Sed si uellet ex actis probare quod non sit rite lata, poterit: quia hoc conuenit ipsum p̄cessum, pro quo non sic p̄sumitur post latā sniam, quin possit ex ipsis actis probari contrarium. Facit ad p̄dicta no. p Cy. in l. emancipatiōe. 72 C. de fide instru. p ista vñ, q̄ non hoc operatur autoritas ipsius scriptoris, hoc est tabellionis: quia ista scriptura quo ad illa narrata est testimonialis, & sic non probat. ut Autē. si quis in aliquo documento. C. de eden. & l. ij. ff. de fide instru. sed operatur autoritas ipsius sententiantis, qui dēt esse discretus, prudens, & scientificus, ut c. cum in iure. de offi. deleg. vnde p̄sumit q̄ cuncta rectē rimauerit, & rite processerit. Hac de cā (ut puto) solent iudices in instrumentis super sententijs confectis apponere sigilla p̄pria, ut faciunt auditores palatij, & cameræ Apostolicæ, uel sigilla curiarū, ubi resident in signū, q̄ uiderunt & palparunt acta causæ, & prout inuenerunt, ita per notarium in dicto instrumento scribi fecerunt. Nam p̄tō esse q̄ acta etiam in prima instantia, gesta fuerunt successiue, corā publicis iudicibus, uel auditoribus, & diuersis notarijs ita quod notarius ultimus, (qui scribit instrumentum sententiæ) nunquā uidit, nec p̄sens fuit, qñ illa gesta fuerunt: vñ absontū esset, quod ipse p̄ scripturā suā posset ista probare. ar. dicit Autē. si quis in aliquo. At ipse iudex qui fert sniam, est ille qui oīa acta debuit circūspicere, & p̄sumitur q̄ citē cūspexerit: & iō ut dēt fides talibus narratis, suum uel curiæ suæ apponit sigillum, quia sibi credendū est, ex quo istud pertinet ad officium suum. l. j. §. qui c. s. ff. de off. p̄r. urb. & l. si quis decurio. C. de sal. iuncta. l. mortuo. ff. de iudi. & pro tanto habui de facto: 73 & uerum dixi, q̄ mortuo auditore, qui tulit sniam, & superstite Notario, qui instrumentum sententiæ scripsit, narrādo in ea multa q̄ corā alijs auditoribus gesta fuerunt: quia in dicto instrumēto non fuit appositum sigillum auditoris morte p̄uenti, qui tulerat sniam, & Papa mandauerat uni ex auditoribus, q̄ dicto instrumēto apponeret suum proprium sigillū: quod & fecit absq̄ uisione p̄cessus, qui Romæ tpe schismatis inchoati remanerat: dicebā male fecisse hunc auditorem, sic sigillū suū apponendo, non uiso p̄cessu. Nam nihil poterat testificari per suū sigillū, de illis narratis gestis coram alijs sic ignotis, & quæ nunquā inspexit: & Papa mandando quod sigillaret, non intellexit crudē, ut apponeret illi in instrumento suum sigillum, sicut signum apponitur tabernæ, uel stabulo: sed q̄ adhiberet causæ cognitionē, nec nō faceret ea quæ incumbant auditori mortuo: qui nunq̄ apposuisse sigillum suum, nisi uidisset narrata in instrumento concordare cū actis: uel ex noua inspectione, uel ex memoria sua bona: quia ea 74 uiderant antequā sententiā ferret. Aduerte tamen, quia in instrumento sententiæ apponuntur gesta substantialia p̄cedētia sententiam, non per uiam simplicis narrationis, sed per uiam dispositionis, de p̄terito tamen, quod magis uidetur p̄bati, quā si simpliciter & incidenter narraretur. Sicut est quando dicit notarius, Alijs testis iuratus &c. non apparet alijs q̄ iurauerit: de quo uide in l. Theopompus & quod ibi no. ff. de do. p̄r. pro gl. licet Bartol. ibi dicat, quod tale narratum habetur pro probato ex quo poterat fieri eo tempore quo depositio. per l. optimam. C. de contrahen. & comit. stip. & per no. in dicta l. j. C. de fide instrumetorum & iure haste fil. l. x. ¶ Conclude, quod uerba narratiua incidenter propter aliud expressa in instrumento publico non probant, si sunt narratiua solēnitatis, quæ tunc fieri non poterat, & quæ requirebat necessariō p̄cedere ad efficaciam actus, & erat

75 & certa talis cui non poterat per partes renuntari, q̄ ut est in solēnitate q̄ requiritur in alienatione rerū ecclesiæ, uel minorū, de quibus in Aut. hoc ius porrectū. C. de sacros. eccle. & in l. quæcū que. §. si a pupillo. ff. de publicia. Vñ si notarius qui scripsit instrumentū alienationis rerū ecclesiasticarum, dicat, Talis uenditio facta fuit &c. p̄cedentibus tractatibus debitis &c. istud narratum, p̄cedentibus &c. non facit fidē, nisi aliter p̄stet. & sic intelligi dēt. c. dudū. de re. eccle. non alienā. & sic de illis, alias aperta 76 esset uia fraudibus, & ita uoluit Bar. in l. sciendū. ff. de uer. ob. q̄ sic dēt dicendum: qñ in decreto electionis narratur quod scrutiniū factū fuit, & facta collatio zeli ad zelum &c. Nam ista narrata habentur pro probatis, nisi aliter cōstet p̄ p̄cessum electiōis. ¶ Nā ista est certa solēnitas & extrinseca, & talis cui non p̄t partes renuntiare, & necessariō requiritur, ut c. quia p. p. de ele. Nisi forsā diceret, q̄ est talis solēnitas, q̄ poterat fieri tota eadē die, loco, & hora continuata, non diuertendo ad actus exteriores, & sic vñ narratio huius solēnitatis haberi probatā. quod est uerū inter eos qui inuenerunt ipsi decreto electionis, & ita vñ uoluisse Inno. in c. fi. de eo qui fur. or. re. Secus forsā quo ad alios impugnatores, uel quo ad superiores, a quo petenda est confirmatio. Et iō dīcō 78 cit Inn. q̄ per solū decretū electionis non probat canonica electio p̄cessu, cū non sit autentica scriptura, & principalis, sed solū testimonialis. ut ipse no. in c. nihil. in gl. de iure. & plenius in 79 c. innotuit. in gl. ij. de ele. Conclude q̄ ubi Papa alternatiuē reseruat aliquod bñficiū, uel plura suę dispositioni, aut sedis apostolicæ: talis alternatiua nullo tpe impedit referuatiōem, nec eius officij, quasi ista dispositiua, q̄ est posita inter honoratos, resoluat in coniunctā: & sic q̄ adueniēte uacatione tpe referuatiōis, possit ipse referuans disponere tā ut de referuato, q̄ et ut de referuato 80 tō sedi Apostolicæ, ar. l. cū quidā. C. de uer. sig. ¶ Successor at nō p̄t disponere, nisi ut de referuato sedi suæ: uel q̄ de ista dicitur. Si uia operet coniunctim, sed successiue, hoc est, q̄ tpe referuatiōis sit 81 Papalis, s̄n eius obitū sit realis. ar. l. cū pater. §. pen. ff. de le. & q̄ no. in l. Gallus. in prin. ff. de lib. & posth. Ex quibus infero, q̄ si beneficiū uacauit post obitū referuans, remanet affectū dispositiōis (sedis, licet Guil. & Car. Mediol. hic senserint 7. Nam cum ista referuatiō non fiat in fauorē alicuius, nisi solius Papæ pro tpe est laisimē interpretanda. ar. l. si. ff. de conti. Prin. & c. ij. de p̄b. li. 6. 82 ¶ Nec ob. quod debeantur p̄ alternatiuā inspicere, q̄ est minimū, maxime in odiosis, ut est referuatiō, & sic quod solū sit referuatio personalis non realis: ut dicit Car. Mediol. iuxta. l. si obscurā. de reg. iur. quia illud h̄t locū in alternatiua rerū debitarū, uel tēporū appositorū in contractu, & qñ sub vno de alternatiuis cōprehendit aliud: ut l. si ita stipulatus fuero. x. au. v. ff. de uer. obli. hic in alternatiua personarū. l. referuatiū, & successorū reprobatorū per sedem apostolicā, quorum omnium fauore fiebat di 83 cta referuatiō, ut d. c. ij. de p̄b. ¶ Nec ob. quod est attendendus ordo scripturæ in dispositione alternatiua, qñ vñ de alternatiuis p̄stare p̄t, fm Guil. & sic quod solū fit referuatio personalis. ut c. mandato. de p̄b. li. vj. quia illud in alternatiua personarū granatū, hic personarum honoratarū. ¶ Præterea & ibi attendit ordo qñ est quo ad effectum instantem concursus, hic at cessat iste concursus, quia non p̄t h̄re locum referuatiōi personalis, quia referuans iam deceaserat: & iō debet operari ipsa dispositio fm illā 84 partē de alternatis, fm quam p̄t, ut patet in d. c. mandato. ¶ Nec ob. quod ubi stipulatio est p̄missa ex vna parte de alternatis, non p̄t cōmitti ex alia. ut l. cum quærebatur. ff. iudi. sol. ut dicit Card. Mediol. quia illud h̄t locum qñ est commissū, non at quādū p̄t cōmitti, ut ibi patet. ¶ Nec ob. qd̄ ista alternatiua circa personarum honoratas totū uitiat, ex quo referuans poterat personale & et realem facere si uoluisset. ar. l. j. §. si fructuarius. & licet si feruas. §. si. cum duabus. ll. sc. ff. de sti. fer. quia illud in alternatiua personarū talium, qñ una non comprehendebatur sub alia: hic at sic quia sub referuatiōe reali cōprehendebatur ipse referuans. ut d. c. ij. de p̄b. uel qñ inter eas non eadebat affectio ordinata: hic aut sic: quia vñ primō de se sensisse, & demū de successoribus, ut s. dixi. Et fm ista vñ dicendum, q̄ si referuatiō eilet facta cōp̄uerso, uidelicet sedi Apostolicæ, aut sibi: quod tunc intelligi debeat fecisse referuatiōem, scilicet realem, eo casu quo uacaret beneficiū post eius obitum, & personalem, scilicet ubi uacaret eo uiuente. 87 ¶ Vbi autem est alternatiua p̄sonarum grauatarum in vltima uoluntate: tunc non nocet. ut l. i. ex toto. §. j. ff. de legatis. j. ¶ si autē est alternatiua conditionum, tunc inspicitur, quæ primō extat. l. s̄ma quærebatur. ff. iudi. solui.

De testibus. Rubrica.

- 1 Iudæi unde dicantur.
- 2 Sarraceni unde dicantur.
- 3 Iudæi an credant Trinitatem, seu Incarnationem.
- 4 Sarraceni tenent damnatam fidem Mahometi.
- 5 Sarraceni non habuerunt legem scripturæ, sed naturæ tantum.
- 6 Iudæi habuerunt legem scripturæ.
- 7 Iudæi & Sarraceni habentur pro porcis.

¶ Visum est supra de p̄bationib. in genere, hic in specie. Vel, in de. p̄re. tractatur de p̄batione, quæ fit per literas. hic de ea quæ fit per testes. Differunt autem Iudæi a Sarracenis, de quibus dicitur in p̄re. c. c. in denominatione, in superstitiōe, & uagatione. ¶ Iudæi em̄ dicuntur a tribu Iuda, per Deum electa, & p̄ceteris dilecta, & priuilegiata. ¶ Sarraceni uero dicuntur a Sarra uxorē Abraham: & est mirum, quia descendunt ab Agar ancilla Abraham: unde debent nominari Agarenij, ut no. c. tit. in antiquis super rubrica per Nouel. Sæcra autem est: q̄ quia Iudæi non credunt Trinitatē in personis, nec Incarnatiōem: sed simpliciter Deum iuxta corticem legis Moysæ. ¶ Sarraceni uerò fidem dā natam sequuntur Mahometi, ut no. in clem. vna. 7. de Iudæ. & alijs uoluntur Iudæi, quibus non Sarraceni: & e contra. sunt aut Iudæi peiores Sarracenis, & Sodomis: ut no. in c. nonne. j. q. j. primō in transgressionē: quia Sarraceni solūm transgressi sunt legē naturæ, q̄ quia legem scriptam non habebat: Iudæi uerò transgressi sunt legem naturæ, & etiam scripturæ. Secundū in despectiōe: quia Iudæi cōtempserunt p̄dicatores quos habuerunt, imō & ipsum Christum p̄dicantem & docentem: Sarraceni uerò nō habuerunt p̄dicatores. Tertio in oblatione: quia apud Sarracenos miracula facta non fuerunt: apud Iudæos multa facta sunt, & indurati nō crediderunt, imō & ipsum Christum crucifixerunt. sed quia ambo sunt infideles Deo, ideo a Christocolis pro infidelibus habentur, & quo ad hoc execrantur, & pro porcis habentur. 43. distin. c. in mandatis.

- 1 Priuilegia episcoporum q̄ Iudæi, aut Sarraceni Christianis in criminalibus, aut civilibus possunt conuinci, an teneant.
- 2 Priuilegium Papæ, q̄ Iudæi, aut Sarraceni a Christianis in criminalibus aut civilibus non possunt conuinci, an teneat cum clausula, non obstante cler. j. de testi. & quæcūq; alia dispositione.
- 3 Infideles an possint conuinci a Christianis.
- 4 Defensio non potest tolli a Principe.
- 5 Priuilegia contraria religioni Christianæ sunt damnata.
- 6 Priuilegia contra ecclesiasticam libertatem sunt damnata.
- 7 Priuilegio utens dānato punitur sicut utens iure cōi abrogato.
- 8 Christianus aliquando excommunicatur si participat cum Iudæo.
- 9 Aequalitas an seruari debeat in iudicijs.
- 10 Quod quisque iuris in alterum statuit eo vti debet, non habet locū in casu cler. vnic. de testi.
- 11 Iudæus non potest repellere Christianum a testimonio ferendo contra ipsum p̄re extu indulti.
- 12 Iudæus potest repellere Christianū a testimonio ferendo contra ipsum p̄re extu criminis.
- 13 Iudæus cōpetit omnis defensio quæ cōpetit ex iure Romano, cū secundum illud degat, & idem de exceptione & actione.
- 14 Defensio est permissa diabolo & excommunicato.
- 15 Virarius an possit impetrare ad sui commodum, q̄ vsuræ computentur in sortem sine restitutione illarum.
- 16 Iudæus contra Christianum etiam repellendo a testimonio, an possit allegare crimen damnatum veteri & nouo testamento.
- 17 Iudæus an possit repellendo Christianum a testimonio ferendo p̄ponere contra illum crimen dānatum lege antiqua, & non noua.
- 18 Sabatum non colere, & carnes porcinas comedere est prohibitum lege antiqua, non noua.
- 19 Iudæus an possit contra Christianum excipere de crimine damnato lege noua, & non ueteri.
- 20 Excipiens non tñ consideratur quantum consideratur q̄ excipit.
- 21 Iudex ex officio an possit excipere.
- 22 Iudex an ex officio possit quem repellere testem.
- 23 Excommunicatus licet excipere.
- 24 Excommunicatus est membrum purgandum, & portio diaboli.

- 25 Infidelis an possit repellere Christianum a testimonio ferendo contra eundem ex causa quacunq; ex qua Christianus eundem Christianum repellere possit.
- 26 Christiani sunt a iure privilegiati super Iudeis non admittendis ad testimonium contra Christianum ferendum, & tale privilegium est rationabile.
- 27 Privilegium infidelium, q; Christiani repellantur a testimonio ferendo contra infidelem, est nullum.
- 28 Quod quisque iuris in alterum statuit &c. procedit data aequalitate extremorum: secus in inaequalitate.
- 29 Iudaei die sabbato non possunt conveniri.
- 30 Christiani die sabbato non possunt conveniri.
- 31 Non licet actori quin liceat reo, an procedat in testibus inspectis personis testimonium.
- 32 Aequalitas in iudicijs an debeat servari inter actorem & reum.
- 33 Fidelis non presumitur proximo, qui Deo est infidelis.
- 34 Iudaei sunt in peccato mortali.
- 35 Iudaei an possint esse testes in actibus voluntarijs Christianorū put in testamentis, & similibus.
- 36 Statutum repellens testem in causa valoris centum aureorum, procedit in causa Iudaei contra Christianum repellendum.
- 37 Privilegia non adversantia bono publico, aut religioni Christianae per Principes infidelibus concessa, an valeant.
- 38 Privilegium concessum per regem Robertum Iudaeis Auinionensibus, q; non teneant rem etiam alienam impignoratam restituere, nisi soluta pecunia per eosdem mutuata, an valeat.
- 39 Privilegium Principis si daretur Iudaeis de iuris recipiendis, & non restituendis, an valeat.
- 40 Vsurae sunt prohibita tam de iure naturali q; civili.
- 41 Infidelis testimonium contra Christianum si non repellat, an valeat.
- 42 Volenti & scienti non fit iniuria, neque dolus.
- 43 Infidelis & heretici testimonium valet si non repellatur.
- 44 Infidelis productus in testem contra contumacem an testimonium illius valeat.
- 45 Haereticus non potest esse testis in testimonio.
- 46 Haereticus potest esse testis in testimonio veritatis.
- 47 Infidelis ferre testimonium contra Christianum illo non permittente et opponente, non valet, licet deposuerit in favorem Christiani.
- 48 Principes an subsunt Papae in his, quae sunt fidei.
- 49 Consilio reverentiae est obediendum.
- 50 Principis rogatum habet vim praeccepti.
- 51 Consilium perfectionis nemo adimplere cogitur.
- 52 Multitudo populi de facili non debet subijci censurae ecclesiasticae.
- 53 Principes de facili non debent excommunicari.
- 54 Religio multipliciter potest capi.
- 55 Privilegiatus an possit tollere privilegium reprobum.
- 56 Superioris auctoritas in illicitis an excuset.
- 57 Subditi pp errorē superioris minus puniunt si illū insequuntur.
- 58 Superior non debet pati, quod eius subditi aliquid reprobi aut mali committant.
- 59 Herodes servando iuramentum illicitum praestitum filiis, decapitavit faciendum Ioannem, an debeat reprobari.
- 60 Papa non hēt iurisdictionem in Iudaeum directā, sed bene indirectā.
- 61 Papa habet iurisdictionem in Iudaeum ratione delicti, contractus, aut submissionis.
- 62 Iudaeus utens privilegio a Principe sibi concessio de non admittendo in testem Christianum contra se, punitur sacrilegij.
- 63 Iudaeus potest puniri a iudice seculari ratione delicti pena corporali, non ecclesiastica ad mandatum iudicis ecclesiastici.
- 64 Iudaeus an dicatur subditus Papae quo ad corpus.
- 65 Communionis privatio est magna pena etiam quo ad Iudaeos.
- 66 Infideles an aliquo casu directē possint privari cōione hominum.
- 67 Christiani an licite possint cōicare infidelibus, si communicatio alijs illis non est interdicta.
- 68 Iudaei an per vim sint compellendi communicare cum Christianis.
- 69 Excommunicatis an sit communicandum.
- 70 Christianus cum Iudaeis & infidelibus an debeant cōicare in potu, in cibo, & esu.
- 71 Christiani an debeant cum infidelibus in eadem domo remanere.
- 72 Christianus an debeat vii medico Iudaeo.
- 73 Mensa est quaedam tortura ad extorquendas confessiones.
- 74 Iudex facit Iudaeum testem vel principalem litigantem iurare de calumnia vel de veritate dicenda super legem Moysi.
- 75 Infidelis testis contra infidelem potest produci per Christianum & pro-

babat tam contra Christianum producentem, quam contra infidelē. 76 Infidelem in testem producentem, approbare videt eius personam. 77 Infidelis an possit esse testis in contractibus voluntarijs, & illis se subscribere, & contenta in illis probare. 78 Infidelis an repellatur a testimonio cum vellet probare furtum, aut alium actum ad quem non fuit vocatus. 79 Christiani differunt a Iudaeis in multis.

VM Iudaei. Primò narrat privilegium per Principes seculares indultum. Secundò reprobat illud tanquā iuri & religioni contrariū. Tertio irrogat penā facienti vtendo oppositum. Quartò mandat arceri pēndas, vt pena subducatur auxiliū. Secunda ibi: quia. Tertia ibi: quidam. Quarta ibi: sic quod. Casus, privilegia Principum reprobandur, per quā infidelis in causis proprijs testimonio Christianorū nequeunt cōvinci, quibus si vtantur, cōmunio illorum effectualiter subducit, ecclesiastica accedente censura. hoc dicit. Interdum loquimur de testimonio infidelis cōtra infidelē, & ad instantiam infidelis: Interdū de testimonio infidelis contra fidelem, ad instantiam fidelis: & adhuc nō habet locū ista cle. Interdum de testimonio fidelis cōtra infidelem, ad instantiam fidelis vel infidelis, & loquitur tunc ista cle. Interdum de testimonio fidelis contra fidelem, ad instantiam fidelis: & nō loquitur tunc ista cle. Per Christianos] .s. adductos in testes in hmoi causis. [Principū] scilicet seculariū. ¶ Idē puto de privilegijs episcoporū uel aliorū pontificū inferiorū a Papa, quibus tales subsunt infideles rōne tēporalitatē. Idem puto si eis non subesset nullo mō: quia rōne sequens cle. ubiq; locū hēt. in ¶ privilegio aut Papae hoc concedēte idem puto: nisi in eo caueret non obitan. hac cōstitutione, uel generaliter quacunq; tria non obstan. ar. c. proposuit. de concess. pb. Sed huic conclusioni ualde aduerfatur iste text. dum dicit, q; tale privilegiū cedit in opprobrium religionis Christianae, & ei est aduersum, quasi super istis Papa non possit disponere in contrariū. [Teneant] sub. quæritur an sint seruanda: & respondet q; non, praemittens rationē. [Iam concessa] scilicet a se, uel ab alijs. [Præsumperint] scilicet producendo illa in iudicio, uel excipiendo de illis ad repulsionem Christianorum, dum tñ essent privilegia ita notoria, q; non esset necesse de ipsis facere fidem in iudicio, per hoc enim deuenit ad actum factum q; proximi. ar. l. si quis non dicam rapere. C. de epif. & cle. Nota primò, q; infideles possunt in eorū proprijs causis quinc testimonio Christianorū. concor. c. Iudaei. eo. tit. Nulla. n. rō subest, quare Christianus non possit esse testis q; Iudaeum & Sarracenū, sicut q; Christianū, cum subesse debeat, non posse Christianis, ut d. c. Iudaei. Nota secundò, q; Princeps non potest per suum privilegium tollere ea q; sunt iuris naturalis, ut est defensio. cor. c. pastoralis. iuxta finē. de re iudicata. Nota tertio, q; dānata sunt privilegia religioni Christianae tria: quæ modum sunt dānata privilegia q; libertatē ecclesiasticā indulta. l. privilegia. & Aut. casta. C. de sacrosanctis eccle. Nota quartò, q; utens privilegio dānato, puniit sicut utens iure cōi abrogato. C. de iusti. codi. confir. s. hunc igit. Nota quintò, q; q; ex cōica tur Christianus qui cōicat Iudaeo uel Sarraceno. concor. c. Iudaei. ij. de Iudaei. melius. c. nullus. 1. 8. q. j. Rō impulsua fuit ineffrenata cupiditas Principum secularium, qui ppter q;moda temporalia, quæ reportabant à Iudaeis, non uerebantur talia privilegia cedere in opprobrium & suspensionem religionis Christianae, ut dicit glo. hic super uerbo, principū. Vnde ut eis amputaret materiam mittendi, processit autor ad hanc cōstitutionē, per quā supplet prouisionem olim super hoc factam, per d. c. Iudaei. eo. tit. in antiquis, ut sentit gl. j. hic in fi. Rō dubitandi q; erat aequalitas, quæ seruari dēt in iudicijs. ut l. in sacris scrijnjs nostris mi. circa mediū. C. de proxi. sacro. scri. li. xij. l. fi. & de fruc. & li. expen. c. ij. de mu. pe. vñ sicut infidelis non poterat testis esse q; Christianū, ut c. nō pot. ij. q. vij. ita econtra, uidebat esse iustum, ut Christianus nō poterit esse testis q; infidelē: q; quia q; quisq; iuris in alterū statuit utendo illo, eodem iure dēt pati q; se aliū uti. l. j. & per totū. ff. q; quisque iuris. & sic per consequens uidebat tale privilegium non esse reprobum. Contra tñ statuit hic. Et rō ista sumitur ex glo. super uerbo, iuri. Ratio decidendi quæ ponitur hic in tex. quia talia privilegia sunt iuri & religioni Christianae contraria: vñ sunt de manibus eorum eripienda, ut l. sicut sacrificia. C. de paga. Nō ob. alle. in contrarium, ut statim dicitur. ¶ Oppo. q; Christianus repellatur a testimonio contra Iudaeum: quia Iudaei uiuunt more Romano, & in iudicijs experiuntur, & subeant actionē secundum

iuris cōmunis dispositionē. vt. l. Iudaei. C. de Iudae. & sic Christianus repellitur per Iudaeum, sicut per Christianū. Sol. ali quando Iudaeus uult repellere Christianū a testimonio p̄textu privilegij indulti, & non potest ut hic. ¶ aliquid uult repellere Christianū p̄textu criminis, uel alterius rei seu cāz, ex qua poterat de iure cōi repelli per Christianū, & tunc potest, ut in triō. ¶ sibi. n. ex quo cadit, concedit oīs actio & defensio iure cōi Romano inducitur, ut d. l. Iudaei. ergo & cessa vñ omnis exceptio de iure cōi cōpetens q; testes uel probationes aduersus eū adductas. l. a pro. ura tore. C. manda. facit. c. cū inter. de excep. tñ oīs defensio p̄cedit excōmunicatio & et diabolo, qui quantum ad hoc melioris q; ditiōis q; dēt esse q; Iudaeus. Sed q; istud opp. de c. frustra. de ufuris. ¶ Nā sicut ibi usurarius non potest impetrare ad suū cōmodum, ut uisurū quas dēt, p̄tenti in fortem, nisi prius restituerit uisuras quas accepit: quia non potest uti beneficio legis in repellendo Christianū a testimonio, cū ipse q; miserint in legē, & iō infidelis existat: ipse est sicut repellit, quia suspectus existit, ut uerū non diceret. ut d. c. nō pot. ita non potest allegare hmoi suspicionē q; Christianū. Sol. ¶ qui dānatum uictri & nouo testamento, ut homicidiū, furtū, falsum, & similia. ut d. l. Iudaei: quia ipse non p̄mittit in legē antiquā. & sic potest uti beneficio legis antiquae q; Christianum, qui p̄misit q; legē antiquam, & q; legem nouam idem statutem. ¶ Crimen ad dāna tū solum lege antiqua, & non noua, ¶ uidelicet non colere sabbatum, uel comedere carnes porcinas, non potest allegare cōtra Christianum: quia non ligatur illo. Crimen uero dānatum solū lege noua, & non ueteri, ut contraxisset centem cum consanguinea: uel cum uxore fratris defuncti ad semē suscitandū, uel similia, nō potest allegare q; Christianum: quia ipse Iudaeus cōmisit q; legē nouam ista uetantem: & sic non potest uti beneficio huius legis nouae: & hoc in penā erroris sui. ar. d. c. c. q; frustra. Alij uero, ut Host. ibi & Gen. hic, & Guil. & Pau. dicunt, q; Iudaeus potest excipere q; Christianum et de crimine solum dānato per legem nouam: quia iudicandum est Iudaeis, & sibi reddenda iustitia in causis suis agēdo & defendēdo more Romano, & iure cōi, ut d. l. Iudaei. Sed isti non respondent ad d. c. quia frustra. Vnde potest respondere, q; ibi in agente, hic in defendente, qui fauorabilior est, ut regula fauorabiliorū. Vel ibi in eo qui p̄misit in specie illud crimen cōtra quod uult uti beneficio legis, sicut usurarius q; usurarium: at hic licet Iudaeus in genere p̄mittat q; legem Christi, non tñ p̄misit in specie illud crimen de quo obijcit q; Christianum Papa in repellēdo tēstem, ¶ non sūt tñ attendit excipiens quantum illud excipit tur: quod patet: quia ¶ Iudex et ex officio suo quandoq; potest excipere. ar. l. prohibet quos. ff. de postu. sufficit ergo q; interfit Iudaei excipientis in eo quod excipit. ¶ Si em̄ excōicato, ¶ qui est mēbrum putridū, & portio diaboli, licet ita excipere, ut d. c. cum inter. cer. tē & licebit Iudaeo & Sarraceno similiter excipere, cum ubique subsit eadem ratio, & penas errorū ipsorū in alio sustinent. Vel distinguere inter actorem Iudaeū, ut non possit excipere contra testem Christianum, & reum Iudaeum ut possit excipere. ar. d. c. c. cum inter. cum si. Atque puto indistincte vt. s. dicendum, ppter inhabilitatem ipsius testis & testimonij. pro quo tex. in. c. licet. j. c. eo. ti. Vbi Christianus nō potest cōtra Iudaeū producere testē Christianum. nisi sit uitz probata, & fidelis cōuersationis. vel dic q; iudex qui excipit de crimine cōtra Christianum testem: non p̄tere excipit contra producentē & sic testis non potest excipere contra Iudaeū: licet criminofum, apponentem crimen: quia id ibi recte non agitur contra testem: sed p̄tra producentem. vnde. glo. alibi dicit: q; testis contra excipientem de crimine contra eum: nō potest obijcere crimen, & allegare q; sit criminofus. vt no. in. c. te. stitū. §. in criminali. in gl. fi. de testi Cōclude ergo q; infidelis p̄ omni casu repellere Christianū a testimonio ferendo contra eū quo possit alius Christianus eum repellere, siue q; cernat repulsiō criminis, siue aliā suspicionē, uel cām ob quā de iure cōi uel municipali potest Christianus repelli a testimonio. de quibus in l. et. & l. parentes. & l. quoniam liberi. & Aut. ibi posita. C. de testi. & l. ij. §. l. Julia. ff. de testi. cum simi. alias no. ita. no. in l. quoniam. in j. glo. C. de haereti. Solu. oppo. quōd Christianus repellatur indistincte a testimonio q; infidelem: ¶ quia Christianis concessum fuit per privilegia pontificum, regum, & aliorum principum, ut q; eos nō recipere testes infideles. ut. ij. q. vij. c. non potest. & c. pagani. & c. licet. c. tit. in antiquis. & hoc iure fuerunt vñ, & utuntur Christiani q; Iudaeos: igitur ut aequalitas seruet, possunt licite uti eodē

privilegio infideles q; Christianos, si eis concessum est, uidelicet: ut non recipiantur contra eos Christiani testes. ut l. j. & per totū. ff. q; quisq; iuris. Sol. privilegiū concessum primò Christianis, nō est iniquū, imò iustū, cum infideles Deo suspecti uehemētē sint circa testimonium humanū ferendū q; proximi: iō repellunt, ut d. c. non pot. ¶ At privilegia ista secundò cessa infidelibus, sunt iniqua, uidelicet ut infidelis Deo in fide non recipiat in testem, q; quē nulla ē suspicio: si iō ut iniqua rep̄bant. ¶ ergo d. l. j. q; quisq; iuris. locū hēt q; extrema sunt aequalia: hic at ualde difformia & tria: vñ scūs. Vel dic fm Guil. & Gen. q; privilegia cessa fuerunt Christianis motu proprio concedentū: uade eodē iure non est q; eos utendum, ut l. iij. in prin. eo. ti. uel fuerunt concessa cōcedendo ius cōe. & sic retorqueri q; eos non debent. l. q; fauore. C. de legi. ut no. c. fi. in fi. de mu. pe. Primā puto ueriores. Nec ob. l. die sabbato. C. de Iudae. quia facit p̄nā ibi privilegiū fuit cessa. ¶ in primo Iudaeis: ¶ in die sabbato non possint conveniri. cer. 30 tē eodē iure utunt Christiani: ¶ tunc eadē die nec possunt conveniri per Iudaeos: quia illud fuit licitū: vñ actiue & passiue seruat, quia in nullo rō privilegij uiolat. ¶ Tertio ad idem opp. de aequalitate seruanda in iudicijs, & hoc non seruatur, ut dixi. s. in rōne dubitadi. ¶ Sol. iij. gl. super uerbo: iuri. & idē Pau. ¶ Nam aequalitas est seruanda inspectis personis actoris, & rei, ut non liceat actori quod non liceat reo, ut c. non licet. de reg. iur. li. vj. sed non inspectis personis testium. Attende: quia est seruanda qualitas p̄ personas testium propter numerū, ne admittat maior numerus ex una parte, & prohibeat ex alia tantus. Item quo ad personas proprias testium attendit, qui melius disponunt: & qui meliores sunt uitae, & maioris auctoritatis, & an sint numero hinc inde aequales: ut l. ob. carmē. §. si. ff. de testi. sic est in personis principalibus actoris, & rei. Nā quidq; magis fauet uni q; alij p̄ representationē, iuxta l. admodum. c. iij. sua materia. ff. de iur. iur. & l. in bonis fidei. C. e. ti. ¶ Dic ergo aequalitate seruandā in iudicijs quo ad personas principales & testium, nisi subsit aliqua rō euidēs, ob quā magis faueatur uni q; alteri, uel magis credatur uni quā alteri. Conclude ergo q; indistincte nullus infidelis potest esse testis idoneus q; fidelem: q; non praesumitur fidelis proximo esse, qui Deo infidelis apparet. ut d. c. c. non pot. Vnde canon statuit testem esse debere fidelem ut d. c. licet. j. c. eo. ti. ¶ Et quia Iudaei sunt & alij in peccato mortali, & sic non sunt testes idonei. ut c. super eo. j. de testi. & not. in d. c. pagani. ¶ Quarto opp. de l. qm̄ multi. in fi. C. de haereti. ubi tex. inuit q; infideles q; Christianos possunt esse testes. Sol. ¶ possunt esse testes uoluntarij in contractibus & testamentis, ut ibi: non at possunt esse testes in iudicijs q; reddunt in inuitū q; Christianū, ut d. l. qm̄. in prin. Sed tñ in fine solū loquit de haereticis. nisi dicas q; intelligat idē repetitū in fine de Iudaei, de quibus dixerat primo. ar. l. Teta. §. idē respondit. ff. de uer. ob. & l. j. C. de duor. re. maxime, quia haereticus fortiori rōne repellit a testimonio q; Iudaeus: quia haereticus est excōicatus, ut c. excōmunicamus. de hereti. & sic nō est idoneus testis, & est infamis. ut l. j. C. de sum. Trin. Hodie uero oēs haeretici sunt ipso iure infames: ut Aut. Gazaros. C. de haer. & sic indistincte a quocunq; repellunt a testimonio. ut no. d. l. j. in fi. iun. c. l. iij. §. l. Julia. in fi. ff. de testi. & ita no. Pet. & Cy. in d. l. j. in fi. Forfan posses dicere, q; aut loquimur de testimonio adhibito in actu uoluntario: & tunc omnis haereticus est testis idoneus, non propter uoluntatē publicā, q; uersat in hoc ut non gustet p̄bationū facultas sine p̄batione haereticorū ipsi admittunt, ut d. l. qm̄ multi. in fi. Aut loquimur de testimonio q; adhibet in actu necessario uel inuito, ut in iudicio: & tunc fiebat distinctio inter haereticos: d. l. qm̄. q; etiā hodie seruanda vñ, quasi infamia iuris nō repellat eos a testimonio; ex quo non sunt dānati publico iudicio, ut d. l. iij. §. l. sed quia hodie oēs sunt excōicati, ut d. c. excōicamus. & c. uergentis. uidet q; hac de causa repellantur a testimonio, ut no. in d. c. pagani. in princip. Facit q; no. in c. testimonium in glo. fi. de testi. Sed certē haeretici etiam secundum l. C. repellantur a testimonio in actu uoluntario, ut l. hic qui factam. de apof. quæ refert se ad l. quoniam multi. & sic debet intelligi secundum illam: unde in alio infidele uidetur habere locum distinctio. l. qm̄ multi. Vnde dic interdum loquimur an infidelis possit admitti ad testimonium cōtra fidelem: & dico, q; non potest, ut c. non potest. c. pagani. & c. si haereticus. ij. q. vij. fallit in casu. l. qm̄ multi. in fin. C. de haeret. Interdum loquimur, an fidelis possit admitti ad testimonium q; infidelem: & tunc, aut uult admitti eo casu quo per Christianum repellatur de iure communi: & idem, quia repellatur p̄ infidelē. Aut uult admitti eo casu quo per Christianum non

repellent. & tunc non repellentur per Iudaeum, uel alium infidelis, ut hic. Et
 36 per hoc dico, quod si statuto municipaliter cautum quod testis non admittatur ad probandum obligationem uel solutionem in causa ualoris centum florenorum, uel ultra, quod si infidelis agat ad summam contentam in libello, & non ad probandum obligationem uel solutionem, producat Christianus in testem, non admittatur, dum tamen subest Iudaeus iurisdictioni statutis, ar. l. oes populi. ff. de iusti. & iure. alias non licet
 37 garere eo, ar. l. ff. de decre. ab ordi. fa. Conclude quod privilegium indultum infidelibus, non tamen haereticis, per Principes seculares, ualeat, dum tamen non sint aduersantia bono publico, uel religioni Christianae
 38 nec per hoc de causa puto quod privilegium concessum Iudaeis a uinione sibus per regem Robertum tunc dominum Aunionis, quod non teneant restituere pignora quae acceperunt, nisi prius soluta sibi pecunia per eos mutata, et si doceant pignora esse aliena, & citra dominum scientiam pignorata, ualeat, quia istud non aduersat religioni Christianae, nec bono publico, solum laxat eis iuris obseruationem positam, quae contrahentes cautum negotiari. l. in ciuile. C. de fur. salua. n. manet actio per pignorantem domino rei, quae potest consequi pretio, soluto: & per hoc et redduntur dominum singuli ut sint magis auisati & intenti
 39 circa custodiam rerum suarum. ar. l. j. ff. de usufructu. Non autem potest quod ualere privilegium eis concessum super solutione usurarum eis faciendam, & quod non possent cogi ad restitutionem earum. Nam istud privilegium est contrarium naturali iuri & legitimo. & sicut unam opilem de iure ciuili est hodie usura prohibita, de quo solet dici
 40 in l. j. C. de su. Tri. & Aut. ad hanc. C. de usuris. Conclude, quod infidelis potest admitti ad testimonium si fidelem in iudicio, si fideles consentiat: si enim repellitur propter presumptam infidelitatem, illa praesumptio cessat, dum consentit is qui producit, & scienti. n. & uolenti non sit dolus & c. l. cum donationis. C. de transf. & istud gl. tenuit in d. l. qm. in prin. pro quo optime facit. c. multiplex. ad
 41 fi. & quod ibi no. in gl. pe. de pe. di. j. Ex quo infero, quod si infidelis (etiam haereticus) producatur in testem per orthodoxum praesentem & tacentem, ualebit eius testimonium, quasi per talem taciturnitatem fuerit approbata conditio personae suae. Secus si productus fuerit contumacem. Nam talis contumacia non habet quod ad hunc effectum pro praesentia, ut no. Cy. in Aut. si dicatur testis. & in Aut. si quis ab alio. C. de testi. & ista faciunt ad ea quae dixi in cle. praec.
 42 ce. Nec ob. l. hi qui sanctam. de apost. ubi non admittitur haereticus in testem in actu uoluntario, s. testamenti: quia ibi in testimonio quod adhibetur ad solemnitatem actus, cuius solemnitas est incapax infidelis haereticus: hic de testimonio quod adhibetur ad probationem ueritatis, ubi secus. ar. c. tuis. de testi. iuncta l. nemo potest
 43 ff. de leg. j. Conclude, quod si infidelis fuerit receptus per Christianum in testem, quod non ualeat testimonium eius, etiam si deposuit pro orthodoxo. Ratio: quia testis debet deponere pro utraque parte ueritatem. ut Aut. iudex. C. de episc. & cleri. c. hortamur. iij. q. 9. & ibi no. Vnde ex quo non debuit admitti, non ualebit testimonium eius, siue deposuerit per orthodoxum, siue pro eo. Ita no. in d. l. quonia.
 44 in prin. Oppo. quod de c. omnis. de maio. & obed. ubi in facto fidei omnes sub iuramento Papae, & sic Papa prouocauit & debuit hic precipere regibus, & non archiepiscopi. prout in c. Iudaei. ij. de Iudae. & cle. vnica. j. de Iudae. praecipit & innubuit. Sol. ut gl. quia hoc fecit ex curialitate & c. idem Genze. & Pau. & Guil. ex qua collige, quod ista exhortatio quae fit secundum uerba consiliatoria: tamen secundum effectum est obseruatoria: & sic in se est praecipitoria. vnde peccaret Principes seculares contrarium facientes, quasi superiori non parent
 45 res: est enim concilium reuerentiae cui omnino obediendum est. ut c. ad aures. de aia. & quali. & ibi no. & v. tex. in d. c. hortamur. iij. q. 9. idem Archi. v. j. distinctio. c. testamentum. licet gl. ibi sententia oppositum. hinc sumitur prouerbium, quod rogantem Principis equiparatur praecipito. Concilium autem perfectionis obseruare nemo cogitur: ut ibidem no. Rationem autem est, quare Papa fuit locutus curialiter: quia multitudo populi & Principes, non debet de facti subijci censuram ecclesiasticam secundum Io. in addi. & Cardi. Mediol. qui dicit Stephana. referre se audiuisse ab Inn. iij. quod in populum nunquam ferret interdictionem. Tamen idem Inn. statuit, quod non debeat ferri in populum, & uniuersitatem sententia excommunicationis, de sententia uero interdictionis non loquitur in c. Romana. §. in uniuersitatem. de sententia excommunicationis. in vj. Hoc tamen non seruatur. Conclude, quod religio sumitur pluribus modis, quandoque pro dignitate episcopali, ut c. ex multa. §. j. de uoto. quandoque pro professione per quam liberum arbitrium perditur. c. si religiosus. de elem. in vj. quandoque pro uita honesta, cap. ecclesia sanctae Mariae. de constit. quandoque pro fide

Christiana: ut hic. & c. gaudemus. de diuor. & l. j. C. de sum. Trini. quandoque pro iuramento. ut l. ij. C. de iureiur. quandoque pro recto proposito. in Aut. haec constitutio innouat constitutionem. praec. in prin. colla. viij. quandoque pro zelo iudicantis. Collige, quod privilegium potest uenire licite si sumum privilegium, quod privilegium est reprobum: aliis non licet post mortem. ff. de adop. Nec ob. c. diuersis. in fi. de cleri. coniuga. quia ibi in penam interdicitur collatori, ne ueniat per factum suum illicitum: aliis potest, ut hic. Conclude, quod superioris auctoritas non excusat in illicitis: aliis sic. l. qm. in prin. ff. de aqua plu. ar. c. iun. c. l. quoniam iudicis. C. de app. c. ad aures. & ibi no. de temp. ordi. & melius in c. diuersis. in fin. de cleri. coniuga. Et sic non ob. in aut. constitutio, quae de dig. §. fi. colla. vj. & regula. decet. quia loquuntur in privilegiis licitis: secus in reprobis, ut hic. Subditi tamen minus puniuntur sequentes errorem maiorum suorum. c. inter corporalia. §. sane. de transla. quod facit pro schismaticis, subditis, perfidis, adhaerentibus intruso in Apostolica sede. Conclude, quod superior non debet pati inferiores uti uel obseruare privilegium uel consuetudinem reprobam, aut rem illicitam committere pro quo clem. vnica. §. j. de sup. negli. praes. secundum Pau. Conclude, quod ex parte concedentis seu privilegiantis sunt tria. Primo, ut non concedat. Secundo, ut concessa per se, uel alium non seruet. Tertio, ut non patiat seruari concessa tam a se, quam ab alijs. Ex parte uero impetrantis est unum tantum, sicut non utatur impetrato: ita quod pena sibi imponitur, non propter impetrationem obtentam, sed propter obseruationem per praesumptam uel attentatam: & quia quandoque princeps ueretur non implere promissa, ideo hic fuit ad eorum excusationem expressum, quod privilegia quae concesserunt non seruent.
 50 Ad instar Haerodis, qui iussit decollari Ioannem Baptistam, ut seruaret iuramentum filiae praestitum: sed illud iuramentum erat intelligendum de petendis: vnde male fecit extendendo suum iuramentum ad rem prohibitam. arg. c. Quintauallis. §. de iureiur.
 60 Conclude, quod Papa, uel alius inferior eo in spiritualibus nullam habet iurisdictionem in Iudaeum, uel alium infidelem: & ideo non potest eum procedere directe, sed per indirectum sic, ut hic. & c. post miserabile. de usuris. & ibi no. & in c. gaudemus. de diuor. Vel nisi ratione delicti uel contractus, uel alijs se submiserit iurisdictioni ecclesiasticae. arg. l. j. ff. de iud. & c. cum sit generale. de for. comp.
 61 Ex quo infero, quod si infidelis uenit tali privilegio de quo in ista clem. constat, quod committit (quantum in se est) rem opprobriofam religioni Christianae, aliena a lege sua, ut hic dicitur: ergo de foro ecclesiae efficitur, & uelut sacrilegus potest contra eum procedi.
 62 d. c. cum sit generale. & arg. l. Iudaeos. C. de iudaeis. Non tamen pena spirituali, quae non potest cadere in eum, cum sit extra ecclesiam: sed pena corporali infligenda per secularem Principem mandata Papae uel episcopo: ut habetur in c. sepe. & ibi nota. 28. q. j. & c. Iudaei. ij. de Iudaei. & ibi nota. & nihilominus proceditur uia hic statuta. Et sic non ob. dum dicitur, quod ecclesia non se intramittit de his quae foris sunt: quia intelligitur in his in quibus solus offenditur homo, ut Christiana religio, ut hic: & ita nota in d. c. post miserabilem. Iudaeus autem & alius infidelis non est subditus Papae, quo ad corpus: quia laicus nascitur, & potest clericus non efficitur, nec quo ad materiam, quia nihil spiritualitatis uel sacramenti accipit, cum careat baptismo. Conclude, quod pena est magna Iudaeis dum eis subtrahitur Christianorum communio. Ratio: quia cum foueantur a Christianis sola humanitate, ut c. Iudaei. eo. tit. per hanc subtractionem quasi redduntur extra eorum protectionem. & lex dicit magnam esse penam conuersari inter homines, & hominum carere suffragiis. l. hi qui scientiam fidem. C. de apostatis. est autem huiusmodi subtractio communio: pena infidelibus per effectum, non autem per infirmitatem: quia non fertur sententia in ipsos infideles hoc modo, & condemnantur eos, ut non communent cum Christianis: sed mouentur Christiani, ut cum eis non communent, & sic moniti continentur excommunicantur: ut hic in fine. Vel possumus dicere, quod cum per talem usum sint effecti infideles de foro ecclesiae, licite conciperetur sententia de directo contra infideles, ut non communent cum Christianis, nec Christiani cum eis: uerum ubi Christiani sententiam contenerent, arcerentur ad eius obseruationem censura ecclesiastica, ut hic. Conclude ergo, quod Christiani licite communicant Iudaeis: nisi ubi communio esset eis ab homine uel a iure interdicta. Ratio autem, quare communio conceditur, est, ut eorum citius eos lucretur, & ad nostram fidem conuertant, uide licet modo bono, quod non autem per uolentiam: ut fuit factum nuper hac aetate in regnis Castellae, & Aragoniae. §. c. ad fidem. 23. q. v. ex. c. mu-

69 excommunicatis uero non communicant, ut robore usus citius reconciliati, ad ecclesiam gremium reuertant. c. pia. in prin. de excep. in vj. Conclude, quod Christiani non debent communicare Iudaeis in potu, uel esu: non quod dicantur eo rum cibaria esse immunda, nec quod hoc sit pro odium & despectionem sectae ipsorum: quia sicut hoc ois species communionis esset prohibita, quod tamen non prohibet, ut hic. sed quia ipsi indignantur uel contemunt uti cibis nostris, vnde similiter debemus contemere cibaria eorum: alias uiderent Christiani esse inferiores ipsis. ut dicit. c. omnes. xxvij. quaestione. j. Tamen multi Christiani hoc non seruant, & in Castella multum uelcum, uel ibi cessat ratio praesens. Ite non debent habitare in simul in eadem domo, propter periculum subuersio nis. c. Iudaei. de Iudaeis. Ite non debet uti medico Iudaeo Christianus, nisi tunc necessitas, quae legem non habet, ut no. in l. neminem. C. de sacrosan. eccle. hoc tamen non est in uisum hic, & forsitan est ratio inopia medicorum Christianorum, uel et multorum imperitia. Ad praedicta uide quod nota in c. §. sit laudabile. de Iudae. Rationem autem, quare prohibeatur communio in cibo, & non in colloquio, est: quia maior est familiaritas in mensa quam in uerbo: ut no. in d. c. omnes. xxxvij. quaestio. j. vnde dicimus uulgariter, quod quod mensa est quaedam tortura ad extorquendas confessiones, & quia discretio est inter nos & eos in cibis: sed non in uerbis, quia uerbis nostris utuntur indistincte. Conclude, sicut in Specu. titu. de iura. calum. §. restat. ad fi. & Guil. & Gen. hic, quod iudex facit Iudaeum testem, uel quod principalis litigans est, iurare de calumnia, uel de ueritate dicenda, §. legem suam Moysaica. ar. l. Iudaei. C. de Iudaeis. Conclude, quod infidelis produci potest per Christianum infidelem, & stabit dicto eum, tamen pro Christiano, quod eum. Si. n. potest esse Christianus productio infidelis facta per ipsum, ut §. dixi: cer te multo magis poterit ipse Christianus eum producere: & producendo approbat personam suam. l. si quis testibus. C. de testibus. Ex quibus bene inferit, quod in testibus potest qui de uoluntate pertinet, accedere & inscribi ut testis infidelis: & dum locus adesset, potest ad hoc probandum in iudicium adduci, ut d. l. qm. in fi. & ibi no. sicut ueram opinionem. Vbi uellet probare aliquid, ad quod non fuisset adductus de uoluntate partium, ut est si uellet probare furtum, uel alium crimen et ad effectum ciuilem, uel aliquid audire dictum, uel proferri per eum, contra quam producitur absque uocatione ipsius testis infidelis: tunc enim reprobatur eius testimonium, ut dicitur. l. quoniam multi. Conclude, quod solus Papa & Imperator possunt privilegia concedere contra iura: inferiores uero non, ut hic. pro quo. l. ij. C. de officio praefecti praetorio orientis. secundum Stephanum. Hodie uero quilibet ex facit sua statuta, & concedit privilegia, prout sibi placet, exorbitantia a iure communi, & de facto non recognoscit superiorem. Conclude, quod differentiam inter Christianos & Sarracenos. Primo in accusatione infligenda & in testimonio ferendo: ut hic, & c. Iudaei. eodem. titu. & c. si haereticus. c. no. potest. ij. quaestione. vij. Secundo in iugio. xxvij. q. one. j. c. iam nunc. & c. sic enim. Tertio in cohabitatione & cibo. xxvij. quaestione. j. c. sepe. Quarto in ieiunio. de consecratio ne. di. iij. c. ieiunium. Quinto in praescriptione: quia infidelis non possunt praescribere contra Christianos, xvj. quaestione. iij. c. porro sed ut ubi dicit Archidia. loquitur quando infidelis licet sint domitii, sunt tamen de quibus non potest habere ratio: alias praescriberet contra priuatum Christianum, licet non contra ecclesiam. ut no. in dicto. c. porro. & Archidia. posuit in dicto. c. pagani. ij. quaestione. vij.

10 Testes qui repelluntur in prima instantia: an repellantur in articulo appellationis ubi est eadem causa repellendi.
 11 Exceptio subornationis est legitima ad repellendum quae a testimonio.
 12 Christianus adductus testis contra infidelem publicatis testibus an possit repelli preterea presumptae subornationis.
 13 Testes quando dicuntur rite recepti.
 14 Testis se offerens & receptus per iudicem, an dicatur rite receptus.
 15 Testis se offerens reddidit se suspectum altera parte contradicente: secus an habebat partibus consentientibus expresse, uel tacite.
 16 Testis ueniens ad uoluntatem partis sine requisitione iudicis: an ideo repellatur tanquam suspectus.
 17 Testis a casu repertus in praesentia iudicis, potest ibi produci absque aliqua suspitione.
 18 Testis non citatus si producitur, dicitur sponte deposuisse.
 19 Testis citatus dicitur deponere coactus.
 20 Testis contumax potest cogi ad deponendum.
 21 Testis non dicitur rite productus si persona producentis dicitur habere incapacitatem producendi.
 22 Testis productus die feriata non dicitur rite receptus.
 23 Testis in iudicio productus iudice non sedente, non dicitur receptus.
 24 Testis receptus ubi admittitur tantum probatio per scripturam non dicitur rite receptus.
 25 Testis receptus a non iudice competente: non dicitur rite receptus.
 26 Argumentum procedit de attestacionibus & confessionibus ad sententiam & conuerso.
 27 Competentia iudicis requiritur in sententia.
 28 Testes an possint recipi meretrix, ioculator, seu histrio, Iudaeus, aut alius infidelis: & si recipiantur, an dicantur rite recepti.
 29 Iudex an possit ex officio repellere a testimonio ferendo meretricem, Iudaeum, aut alium infidelem, aut alium quem pars recipiendo potuisset repellere.
 30 Iudex ex officio potest repellere etiam inuitis partibus testem haereticum aut excommunicatum.
 31 Iudex debet admittere exceptionem excommunicationis, aut criminis, aut seruitutis, contra testem: alias locus est appellationi, an ualeat praedicta appellatione pendente aliorum testimonium habitum productorum receptio.
 32 Iudex potest cogere testem a testimonio se subtrahentem.
 33 Testis clericus sponte ueniens ad deponendum: licet non potuisset cogi, an dicatur rite receptus.
 34 Crimen potest nedum opponi contra clericum deponentem coram iudice seculari, sed & probari.
 35 Testis clericus recusans deponere debet cogi a iudice ecclesiastico.
 36 Testis clericus coactus a iudice ecclesiastico deponere coram seculari, coram quo debeat praesistere iuramentum de ueritate dicenda.
 37 Testis clericus offendens iudicem secularem false forte coram eo deponendo, an debeat puniri per iudicem secularem.
 38 Iudex remissionis non potest recipere testes reprobatorios: nisi ex commissionem aut processum instruxerunt debeat remittere.
 39 Iudex remissionis potest recipere protestationem partis contra quae producantur testes: & quid si non fuerit admissa utrum receptio uideatur.
 40 Testes regulariter non debent recipi lite non contestata.
 41 Testi producti coram arbitratore, an faciant fidem coram alio iudice nisi reproducantur.
 42 Testes recepti coram arbitro, an faciant fidem coram alio iudice.
 43 Testes possunt recipi de consensu partium lite non contestata.
 44 Testes lite non contestata altera parte edicente an ualeant recipi.
 45 Probationibus an partes possint expresse renuntiare.
 46 Debitum in diem potest constitui in diem certiore.
 47 Testis receptus post statutum triennium receptionis non dicitur rite receptus.
 48 Testis debet examinari infra triennium assignatum receptioni & examinationi: alias non dicitur rite receptus.
 49 Testis productus infra triennium productionis assignata si stat per iudicem quominus non recipiatur, non imputatur producenti.
 50 Iudex deputatus ad recipiendum testes infra terminum, post terminum non potest illos rite recipere.
 51 Iudex deputatus ad recipiendum testes producendos per aliquam partem, si non recipiat illos infra terminum sibi praescriptum, tenetur parti ad interese.
 52 Dilatio parti per quam non stetit quominus produxerit eius testis, sed per iudicem, an ex generali clausula restitutionis sit de nouo concedenda.
 53 Testes si non producantur infra tempus assignatum producenti super illius

- 1 Rite, dictio est nota obseruationis solemnitatis.
- 2 Rite, dictio est nota in se causae expressionis.
- 3 Rite sententia nulla non dicitur lata.
- 4 Rite sententia non dicitur lata licet seruata solemnitate fuerit probata ex causa tamen iniusta.
- 5 Testes sunt recipiendi per iudicem aut eius commissarium parte praesente uel ea contumace.
- 6 Testibus rite & recte examinatis & publicatis super eisdem articulis, aut de directo contrarijs, alijs de nouo testes non debent admitti per aliquam partium, nec in prima instantia neque in articulo appellationis.
- 7 Instantia prima differt ab articulo appellationis, causa tamen dicitur eadem.
- 8 Praesumptio iuris & de iure, non admittit probationem in contrarium.
- 9 Testibus rite & recte examinatis & illis publicatis, si super eisdem articulis producantur de nouo testes de consensu partis, an ualeat testimonium illorum.

- per illis alia pars remanet illa.
- 54 Tempus assignatum ad producendum testes, an dicatur continuum an utile.
- 55 Tempus ad testes producendos ex causa potest prorogari per iudicem.
- 56 Tempore assignato ad producendos testes, & ex causa prorogato, an extendatur ad alios testes quos in prima dilatione non duxerat producendos.
- 57 Facultas probandi non debet angustiari.
- 58 Testi non iurato an sit standum.
- 59 Testium iuramentum quid operetur.
- 60 Testium depositio facta non preiuramento non ualet, neque confirmatur sequenti iuramento.
- 61 Legis constitutionem transgredi non licet.
- 62 Episcopi depositio an valeat non propositis coram eo sacrosanctis scripturis licet non cogatur iurare.
- 63 Testis debet iurare dicere veritatem quam nouit, uel quicquid nouit.
- 64 Testis non debet declinare neque ad dexteram, neque ad sinistram.
- 65 Testis falsum committit ubi veritatem pertinentem ad causam quam nouit, tacet, licet etiam non fuerit interrogatus.
- 66 Testis an debeat deponere de discessu contractus illicto facti sicut de contractu.
- 67 Testis iurans deponere super interrogatis: si non interrogetur de veritate, an committat falsum veritatem celando.
- 68 Testis iurans super interrogatis respondere si respondeat ultra interrogata, an probet.
- 69 Testis iurans dicere veritatem tenetur illam dicere super tangentibus etiam negotium.
- 70 Dies est pars contractus.
- 71 Condicio suspendit contractum.
- 72 Testis receptio ad hoc quod dicatur rite facta post receptionem illico debet fieri: prestatio iuramenti quasi eodem contextu.
- 73 Testis iuramentum prestitum in crastinum sua receptionis partibus absentibus vel etiam una illarum, & non contumacibus, licet coram iudice, an valeat.
- 74 Testis deponere debet verbo, & non in scriptis, si fieri possit.
- 75 Testis deponere debet segregatus ab alijs.
- 76 Testis debet deponere de sensu corporis.
- 77 Testis an debeat reddere causam sui dicti.
- 78 Testis qui deposuerunt & non reddiderunt causam sufficientem dicti, aut non expresserunt causam, an possint reproduci etiam post publicationem, & quid de non deponentibus circa causam.
- 79 Testium productio requirit uocationem partis.
- 80 Pars sciens productionem testium fiendam aliter quam per uocationem, potest ignorare.
- 81 Testium receptio ualet facta parte uocata & contumaciter absente.
- 82 Instrumentum publicum debet fieri de citatione partis ad videndum producere testes.
- 83 Testibus in producendis an sufficiat citare partem principalem licet procurator non fuerit citatus vel ad iuramentum prestandum a testibus.
- 84 Procuratoris persona debet citari in ordinarijs in his que tendunt ad decisionem cause pars principalis.
- 85 Prestationes iuramentorum tendunt ad decisionem cause potius quam ad ordinationem.
- 86 Persona principalis an procuratoris remiat attendenda in his etiam que tendunt ad ordinationem litis.
- 87 Dominus citatus ad videndum iurare testes producendos, comparando an videatur renouare procuratorem.
- 88 Inquisitus in inquisitione super producendis testibus dicitur uocari.
- 89 Testium nomina an debeant dari illi contra quem fit inquisitio.
- 90 Inquisitus an possit se defendere etiam publicatione facta in causa.
- 91 Testium attestaciones sunt nullae non uocata parte recepta, etiam si faciant contra producentem.
- 92 Sententia lata contra absentem est nulla si non fuerit citatus, etiam si in fauorem illius tendat.
- 93 Iudicium non debet claudicare.
- 94 Sententia lata contra presentem alia absente parte ualet.
- 95 Sententia lata sine in civili siue in criminali contra reum presentem actore vel accusatore absentibus, ualet.
- 96 Sententia lata in presentia rei & absolutoria & sit contra actorem absentem, est nulla.
- 97 Sententia absolutoria in fauorem rei lata absentis & non contumacis est nulla.

- 98 Attestaciones in absentia partis productae, si a principio sunt ualide, utrum ab absente parte possint approbari.
- 99 Attestaciones in absentia partis productae, si a principio fuerint nullae, an ab aduersario ualeant approbari post publicationem testium, & quid ante publicationem.
- 100 Processus in absentia alicuius factus ante sententiam, an valeat ratificari ab illo absente.
- 101 Attestaciones defectuose quando a partibus possint ratificari de consensu earum.
- 102 Testium receptio absente aduersario, sed illo citato, & ex iusta causa impedito, an sit nulla.
- 103 Testium examinatio non debet fieri parte presente.
- 104 Testium examinatio facta in presentia partis, an noceat in aliquo parti presenti.
- 105 Testium publicatio non debet fieri nisi partibus instantibus, aut una illarum.
- 106 Testium publicatio potest fieri a iudice una parte instante etiam alia contradicente vel absente.
- 107 Testium publicatio semper quo ad iudicem dicitur esse facta.
- 108 Testium publicatio, si sit fienda ut attestaciones scripturae priuatae redigantur in scriptura publica, non potest fieri nisi uocatis illis quorum interest talem publicationem non fieri.
- 109 Testium publicatio ad eternam rei memoriam receptorum, debet fieri uocatis uocandis.
- 110 Testium publicatio petita ab alia partium, instante parte aduersa, & allegante se habere testes ultra marinos, an valeat impediri.
- 111 Testium publicatio an sit de substantialibus ordinis iudicialij: & etiam parte petente eam fieri.
- 112 Testium publicatio si denegetur a iudice parti, an locus sit appellationi ex tali denegatione siue de iure canonico, siue civili.
- 113 Testium publicatio an requiratur de substantia lecturam iudicis super depositionibus testium factis, an sufficiat quod dicat uerbo, Publico, uel, Pro publicatis habeo.
- 114 Testium copia data ante publicationem parti per notarium, an habeat vim publicationis quo ad illam partem.
- 115 Testium publicatio a iudice facta, an excludat partem ignorantem ab ulteriori productione testium.
- 116 Testium productio super eisdem articulis aut de directo contrarijs, non potest fieri ab illa parte que didicit testificata per se vel per alium, etiam ante publicationem illorum.
- 117 Testium productio an possit fieri etiam publicatione facta ab ignorante parte testificata, & si illa non didicit per se, neque per alium.
- 118 Testium depositio si ab una partium legatur publice, & presente alia parte, & non audiente lecturam, an propterea excludat quominus possit de nouo producere testes super eisdem articulis, aut de directo contrarijs.
- 119 Testium depositio si summam legatur inaduerter uel alijs alia parte presente & audiente, si legatur a parte non excludit aliam audientem a productione testium, etiam super eisdem articulis, seu de directo contrarijs: secus si legatur a iudice.
- 120 Testium publicatione facta an testes possint produci super eisdem articulis, aut de directo contrarijs. Et quid de indirecto contrarijs.
- 121 Testis post publicationem in causa ad hoc quod repellatur, quando dicatur produci super articulis de directo contrarijs.
- 122 Testes post publicationem in causa ad hoc quod admittantur super articulis indirecte contrarijs, quando dicantur super articulis indirecte contrarijs produci, uide bic.
- 123 Testibus publicatis cum testes de nouo ualeant produci super articulis dependentibus a primis necessitate probationis non contrarijs primis, qui dicantur pendere ab antiquis: & qui dicantur oriri incidenter, aut emergenter ab illis, ut ea non obstante, ualeant testes super illis de nouo produci.
- 124 Accidens potest adesse vel abesse praeter subiecti corruptionem.
- 125 Testibus publicatis, & intentione actoris fundata super mutuo, an probatio exceptionis competat reo non obstante publicatione.
- 126 Testibus publicatis in causa uenditionis super principali, si detur articulus deceptionis ultra dimidiam partem iusti praetij, an testes ualeant produci.
- 127 Testificatis didicitis an possit probari (eo non obstante) illud quod emergenter aut incidenter tangit negotium principale etiam, licet testes iusti fuerint deponere super illis accidentibus non expressis.
- 128 Testificatis didicitis a partibus, an pars contra quam testes producti fuerint, ualeat alios testes producere super dependentibus antiquis

- quibus articulis. Et quid de eo qui producit testes super antiquis, & non dependentibus ab illis.
- 129 Testificatis didicitis super articulo antiquo super non expresso necessario dependente ab antiquo quo ad probationem, an postea testes debeant admitti.
- 130 Prescriptio aliquando requirit titulum.
- 131 Articulus possessionis non includit articulum tituli in prescriptione.
- 132 Acceptatio beneficij est separata a collatione illius, unde testibus publicatis super collatione non sequitur, quin super acceptatione ualeant produci.
- 133 Testium productio didicitis testificatis super articulis de directo contrarijs non admittitur.
- 134 Testium productio didicitis testificatis admittitur super articulis antiquis contrarijs indirecte, sed non directe.
- 135 Dies & locus an sit de substantia contractus, de necessitate saltim facti.
- 136 Testibus publicatis super contractu, an debeant admitti si producantur de contrario die aut loco.
- 137 Dies solutionis in est contractui tanquam pars illius.
- 138 Testibus publicatis & didicitis super actu principali in quo inserta erat dies solutionis, an nihilominus super die solutionis possit fieri noua productio testium, & quid si dictum non fuisset, sed testes iusti fuissent deponere.
- 139 Testificatis didicitis super matrimonio, aut uoto, an testes impediantur super eate uocentis, aut contrahentis.
- 140 Prescriptio est nomen iuris, & uide naturam nominis iuris.
- 141 Testificatis didicitis si super eisdem, aut de directo contrarijs articulis de nouo producantur in absentia partis, an noceat productio, & quid si in presentia partis, & tacentis.
- 142 Testium publicatio facta protestatione producentis, quod nihilominus intendit alias producere super eisdem aut contrarijs, consentiente parte, an impediat productionem de nouo fiendam.
- 143 Testibus publicatis super articulis expressis, aut in eisdem inclusis necessitate probationis, an per eundem ualeant reproduci illi ipsi testes, aut alij similes, etiam in causa matrimoniali.
- 144 Testibus publicatis super aliquibus articulis si per producentem super eisdem uariadis, tamen fiat productio de nouo, an admittatur, & quid in petitione generali, & quid in speciali reali.
- 145 Reali actio generaliter intentata includit omne ius quod ex ipsa competere potest.
- 146 Reali in actione generaliter intentata, si prosecutio fiat specialiter an excludat aliam prosecutionem specialem, seu productionem testium super illa, licet supra prima didicita fuerint testificata.
- 147 Reali actione proposita & generaliter & specialiter prosecuatur, & demum noua specie prosecuatur, an iudex debeat admittere absque praestatione iuramenti fraudis.
- 148 Testibus publicatis super de directo contrarijs articulis admittuntur testes super matrimonio non dissolueno, aut dissolueno, ubi alias uerteretur periculum animae.
- 149 Testificatis didicitis super matrimonio contrahendo, cum agatur de impedimento probando, quando probatio debeat admitti, non obstante praedicta publicatione.
- 150 Attestationibus publicatis an testes ex parte minoris ecclesiae aut alterius nihilominus debeant admitti.
- 151 Testibus publicatis, si aliquo casu depositio eorum reddatur nulla, puta excommunicatione testium, aut infamia: an nihilominus admittantur ad eos uel alios reproducendos.
- 152 Testium depositione deperdita, licet publicata, testes de nouo admittuntur: idem ubi primi ex malitia non fuissent bene examinati.
- 153 Testium depositio potest declarari per depositionem eorundem etiam publicatis attestacionibus.
- 154 Testes qui non possunt produci in prima instantia metu subornationis, neque possunt produci in secunda instantia.

TESTIBVS. In praecedenti cle. uisum est de quoda casu, in quo testis non repellitur a testimonio, licet infringatur priuilegium trium: hic e contra, ponitur vnus casus, in quo testis repellitur a testificando pp gubernationis periculum: quod diuide in partes duas. In prima ponitur dictum. In secunda rō dicti subditur. Secunda ibi cum non minus. Casus Timor subornationis in testibus repellendis a qualiter agit in oibus instantijs. h. d. Vel aliter: Qui metu subornationis in prima instantia repellitur poterat a testificando, repellitur in secunda. h. d. ¶ Premitte quatuor opinio. legistarum. Prima non distinguitur inter testes & instrumenta, sed uolebat qd publicatis atte-

stationibus omnis productio esset interdicta. c. Ioannes. de fi. in strumen. Secunda distinguebat inter instrumenta, & testes, ut illa produci possint, non isti. l. emptor. C. de p̄scriptione longi temporis. l. exceptionem. C. de probationibus. & c. fraternitatis. eo. ti. Tertia distinguebat inter primam instantiam, & secundam; ut in prima sit prohibitum, in secunda non contra d. c. fraternitatis. Quarta distinguebat inter capitula noua & antiqua, ut super antiquis sit prohibitum, super nouis non. & ista hic approbatur. uide tex. Rite. ¶ denotat solemnitatis obseruationem, ut l. non putant. ¶ non quarens. ff. de contratu. ¶ sed uerbum, Recte, denotat causae iustae expressionem. ut l. ij. ff. de inofi. test. & ibi po. ¶ Vnde sententia quae est nulla, dicitur lata non rite: ¶ quae autem est aliqua sed iniusta, dicitur lata non recte. & sic vnum necesse non includitur sub alio. Nam potest esse lata rite, hoc est, seruata debita solemnitate, tñ non est lata recte, quia iniquitatem in se continet. & e contra potest esse lata recte, quia iustitiam continet, & tamen non erit lata rite, hoc est non seruata debita solemnitate: quia ordo iudicialis non est seruatus. l. prolatam. C. de senten. titu. generali. [Receptis] ¶ scilicet per iudicem, uel eius commissar. ū parte presente uel contumace, ut clemen. vna, supra de officio de legati. [In principali causa] ¶ scilicet in qua fuerunt ipsae attestaciones receptorum testium publicatae. [Producere.] scilicet aliquis partium, siue sitis qui primò produxit, siue is contra quem fuerunt testes producti. [Licere] scilicet alicui litigantium appellationis, hoc est in secunda instantia, ¶ quae differt a prima instantia numero. est tñ eadem causa ubique, ut not. in l. ita demum. C. de procurato. & facit ad q. ibi no. p. gl. uidelicet, An pro eodem salario teneatur aduocatus ducere secundam instantiam, & tertiam qui pro certo salario conuenit causam ducere totam. Cau. fa. ¶ id est in prima instantia, ut dixi. [Timenda] sub praesumptione iuris & de iure, ¶ contra quam non admittitur probatio in corarium. l. fina. C. arbitrium tutelae. & c. is qui. de sponsa. nisi per confessionem partis, ut dixi in clem. literis. supra de probationibus. Et per hoc uideretur, ¶ qd si pars contra quam producitur testis ubi timetur de hac subornatione, consentit tali productioni expresse, uel tacite, scilicet, quia eo presente, & non protestante, uel non contradicente patitur recipi, ualebit testimonium eius: per talem enim consensum approbasse uel personam suam: sicque non subesse metum huius praesumptae subornationis dixisse uideatur, ut in simili dixi clemen. proximè praecedentis: quod est notandum.

¶ Nota primò, ¶ qd testes qui repelluntur a testimonio in prima instantia, repelluntur in secunda instantia, quia eadem est causa repulsionis in secunda instantia quae erat in prima, ut hic: alias secus. l. per hanc. C. de temp. appellatio. Nota secundo, qd publicatis actis praclusa est uia ulteriori probationi fiendae per testes super eisdem articulis, uel alijs de directo illis contrarijs, ut c. fraternitatis. c. ti. Nota tercio, ¶ qd exceptio praesumptae subornationis legitima est ad repellendum quem a testimonio: & ideo puro qd si Christianus adducatur in testem publicatis actis contra infidelem poterit per infidelem repelli a testimonio. Nam per Christianum repelli potest de iure communi hoc casu, ut hac cle. ergo poterit per infidelem arg. l. Iudei. C. de Iudae. dixi in cle. proxi. praecedent. Nota quarto, qd non licet in secunda instantia seu in causa appellationis, quod non licebat in prima instantia, uel in secunda principali. concor. l. ita demum. C. de procurato. & cle. cum lite. ff. ut li. pen. iuncta. l. vna ff. nil no. app. penden. cum si. ¶ Ratio impulsua fuit ut decideret casus dubios contingentes circa determinationem eorum quae habentur in c. fraternitatis. eo. ti. ut dicit hic in glo. prima. Adde & in l. per hanc. C. de tempo. appell. at ut tolleret contrarietates opinionum super hoc positarū. Rō dubitandi fuit: quia non probatur & non productum in prima instantia, probari potest & produci in secunda instantia. l. per hanc. C. de tempo. appell. & sic uidebat qd in secunda instantia possent produci noui testes, nō producti in prima. ¶ tñ stantur maxime, quia timor subornationis debet solum sibi locū uendicare in testibus productis, & auditis, nō in nouis. Rō de cecidendi est illa, qd hic ponit in textu in fi. Nec obstat. l. p. hanc. qd intelligit qd nō erant attestaciones publicae. Cōclude, qd timor subornationis, seu subornatio suspensa, uel praesumpta impedit productionē alia testium si tria occurrunt. Primò, qd testes qd prius deposuerunt, fuerint rite recepti Secdò qd eorum depositiones fuerint rite publicatae Tertio, qd productio testium quae desiderat, requiratur super articulis uel capitulis eisdem, uel de directo contrarijs eisdem super quibus testes prius fuerunt interrogati, ut colligitur ex ista cle. Et quia quodlibet istorum est praegnant, necesse

13 est, ut quodlibet p se discutatur. Circa primum, q ubi uerfatur ri
ta testium receptio, est attendendum, q quatuor requirunt. Pri-
mo factum partis, testem producentis. Secundo factum iudicis,
testem productum recipientis. Tertio factum testis iurantis &
deponentis. Quarto factum partis aduersa presentientis, aut qdi-
centis, uel protestantis, & interrogatoria, si uelut, exhibentis. Pri-
mo ergo requiritur factum partis probate optantis in eo q testes
14 producat: ut patet in l. produci. C. de testibus. ex quo infero, q si
pars non produceret, sed ipsemet testis se offerret, & reciperetur
15 p iudicem, non diceretur rite receptus: q quia non rite produc-
se. n. reddit suspensum, dum se ingerit, ut deponat: arg. l. quae omnia
ff. de procu. & l. ex snia. ff. de testa. tu. & l. semper. §. coductores. in
fi. ff. de iure immu. & no. Specu. eo. ti. §. qualiter. ver. volens. q pu-
to verum qn ambæ partes uel altera tm dicit: quia tunc in iuranti
operas suas hoc est, suam depositionem, spontaneè per ultionem
obligationem ingerere vñ, d. l. quæ omnia. Secus si ambæ consen-
tiant expresse, uel tacite, nihil protestando: quia tunc p approba-
tionem psonæ tollitur illa præsumpta præsumptio, uel suspitio, p
quo d. l. ex snia. ubi scriptura propria testatoris approbatoria, tol-
lit suspicionem inductam q scribentem se in testamento tutorem:
melius facit, quia dum recipitur eius iuramentum, vñ coniunctio
actuum accelerata, uidelicet, ut tacite censat productus, & per
iudicem receptus: arg. l. iij. §. si. ff. de donatio. inter uirum & vxor.
& cle. cum ei quem. §. si. de concess. preb. l. singularia. ff. si certum
16 petat. Vbi aut testis ueniret coram iudice nō vocatus, sed ad vo-
luntatem & requisitionem partis, prout ante uenerat, licet ali-
qualis suspitio sit cōtra eum: tñ quia possibile uenit, ut parceret,
laboribus & expensis partis, quæ fierent necessariò in eius voca-
tione, non puto per hoc reddi non ritam, uel impediri eius rece-
ptionem. Testes. n. sunt cogendi si se subtrahant: non aut necesse
17 q ueniant, nisi p iudicem uocati. q Illud. n. est indubitatum, q si
a casu reperitur testis coram iudice, poterit licite ibidem pro-
duci & recipi: arg. eorum q no. in l. cessante. C. quomodo & qn
iudex. in glo. in fi. Et istam partem tenet Bar. in l. post legatum.
§. de his uero. ff. de his qui. ut indignis. licet. Tac. de Bel. uideatur
tenuisse contra, in auth. de testibus. §. si uero ignoti. ubi, festinan-
tibus. collatio. vij. dum dicit necesse est, q fuerit testis per iudicē ci-
tatus, sed hoc nulla lege cauetur. Nec obstat dictus. §. quia loqui-
18 tur qn se ipsum offerebat: q ueruntamen ubi producitur non cita-
19 tus, dñ testimonium eius prolatum sponte, q ubi aut fuit citatus,
20 dicit esse prolatum coactè: quia uocatus uenire debuit, & si fuit
contumax, pōt cogi inuitus deponere. de quo in lege Iulia. ff. de
testibus. si uocatus ueniat & deponat, dñ deponere uolens, non in-
uitus, ex quo non allegauit suum priuilegium. & sic non est neces-
se q scribatur eum deposuisse, licet Bar. de Caprena dixerit q, ut
notat Cyn. in l. p̄sbyteros. C. de ep̄sco. & clericis. sed male, pro
21 quo gl. in d. §. his uero. q Debet aut huiusmodi productio esse legi-
tima rōne psonæ producentis: qn ipsa pars producens debet h̄e
legitimam psonam standi in iudicio: alias non esset testis rite pro-
22 ductus. q Item ratiōe t̄pis: quia die non feriato: alias si fieret die
23 feriato, non esset rite productus. ut l. si. C. de ferijs. q Item rōne,
loci: quia in iudicio iudice non sedente non esset rite productus.
24 ut in la. procedente. C. de dilatio. q Item rōne causæ: quia producitur
in cā, in qua admittitur probatio per testes: secus si probatio so-
lum est fienda per scripturam. iuxta l. si. & autenti. sed nouo iure.
C. si certum petatur. & l. q̄ctus. C. de fide instrumento. & l. prima.
C. de manda. prin. cum simi. q Secundo requiritur factum iudicis
in eo q testem productum corā se admittit, uel recipi madat sibi
nominatim p partem, casu quo excusatur ualitudine uel dignitate
ad presentiam iudicis accedere. iuxta l. ad personas egregias. ff. de
25 iurciur. iuncta l. ita aut. §. gēsi. ff. de admn. tu. q Debet aut huius-
modi receptio esse legitima rōne personæ recipientis, ut ipse re-
cipiens sit iudex competens ipsius causæ in qua testē recipit: alias
26 non esset rite receptus. ut no. hic in gl. ij. & in c. cum cām. in ulti-
ma gl. e. ti. Et est rō: q quia proportionales sunt snia, & confessio-
nes, ac attestations. ut c. at si clericis. de iudi. & no. Inn. in c. eam.
27 in fi. de testi. q ubi sicut requirit cōpetentia iudicis quo ad sniam,
28 ut l. j. C. si a non competente iudice, ita & quo attestations: qn
debet circumspicere psonam testis qui producitur, an sit prima fac-
cie uerè honeste, & fidelis uersationis: si. n. euidenter appareret ui-
tæ lubricæ & inhonestæ, ut meretrix: uel uolucator, seu uultrio, seu
Iudæus, uel alius infidelis, nō debet eum recipere, & si recipiatur
29 dñ nō rite receptus, ut c. licet primo. e. ti. l. qm. C. de heret. q In his
em̄ p̄ uotorietatē facti supplet iudex ex officio suo repellendo,

argl. quos repellere pars poterat excipiendo. Ex quo infero, q ubi
pars alia esset plens & cōfentiret expresse uel tacite nō protestan-
do & c. non posset iudex repellere talem testē: ex quo est talis p̄so-
30 na cui licite cōmunicat: q ubi si esset excōcatus notorie, uel heret-
icus, ita q ei non esset cōmunicandum, tunc puto q iudex in rubo-
rem testis pōt eum repellere, & si partes consentiant: quia ipse nō
debet eū cōmunicare, q̄q partes ambæ ei communicant. pro quo.
c. decernimus. de senten. ex com. in. vj. in Autē. Gazaros. C. de hæ-
31 reti. & c. excōcatus. de hereti. q ubi ergo pars q̄q producit, op-
ponit q̄ testē, q sit excōcatus, uel ei odiosus ex motione criminis
uel q̄ est seruus: & inflat q. nō recipiat. iuxta. c. decernimus. alleg.
c. ex parte. de testi. auten. si dicat. C. de testibus. dñ iudex differre
receptionē. alias non ob. hoc licite appellat: si paratas habebat p
bationes: alias nō. ar. l. iij. §. ibidē. ff. ad exhi. fm Card. Mediolan.
Vñ si ipse hac appone recipit testis q̄ que fuit oppositum, &
alij: nō ualet receptio illius testis q̄ quem fuit oppositum: aliorū uero
sic. secus aut si appellat: quia recipit excōcatum uel simile in
testem: quia receptio aliorum facta post istā apponem non ualet
arg. c. non solum. de app. l. vj. Et est rō: quia primo casu est appo-
iudicialis, p q̄ irritatur solum factū q̄ eā: sō est iudicialis, p quam
irritatur tam factū q̄ eam q̄ post eam. ita no. p Inno. cū nobis. de
32 elec. q Itē testem pōt cogere se a testimonio subtrahentem, ut c. j.
& c. ij. & p totū de testi. cogen. & in pluribus alijs uerit factū iu-
dicis. ex quo infero, q si iudex secularis in cā corā ipso uertente
recipiat in testem clericū solutū & in sacris p̄stitutum, non pro-
p̄terea dicit non rite receptus, siue nō uenerit nocatus, siue uoca-
tus sponte uenerit ad iussum ipsius iudicis. q Nā licet ipse clericus
33 (si p̄tabat eum esse clericū) nō tenebat uenire, nec cogi poterat
per dñ iudicem, si uenire nolebat. c. si diligenter. de foro cōp̄.
& Auten. statuimus. C. de ep̄s & clericis. ex quo tñ uenit, & fuit
receptus, dñ rite receptus. ar. l. prima. §. biduū. ff. q̄ app. l. lit. Pro
hoc facit q̄ notat Inn. c. uerum. de foro compe. ubi tenet, q̄ corā
iudice seculari nedū q̄ clericum productum in testem, pōt op-
poni crimen, imò & probari, licet Host. ibidem teneat, q̄ cogi-
tio remittitur ad iudicem ecclesiasticum. & sic fm eos si nō oppo-
nat crimen q̄ eum, in dubio recipitur rite. Pro quo facit, quia iu-
dicis secularis est iudex illius causæ: & iō quo ad personas testium
eius iudex competens, remota quacunq; fori declinatione. p̄ quo
34 l. nullū. C. de testibus. Nec ob. xj. q̄stione. j. c. testimoniū. cum gl.
sua. q̄ quia debet intelligi qn clericus uenire recusatur: n. cogē-
35 dus erit p iudicē suum ecclesiasticū deponere, & in manibus eius
p̄stabit iuramentū solutū, ut no. Specu. u. de teste. §. sequit. uer. qd
de p̄sbytero. licet non multum faciat. Auten. apud eloquentissi-
mum. C. de fide instru. quā allegat quia ibi loquit qn testis extra
ciuitatē ubi ligat deponit, quia sit remissio ad partes: tunc enim
36 requirit iudex ordinarius testis. q Secus si in ciuitate ubi litigatur,
testis producatur, ipsemet testis debet ire ad cōsp̄ctū iudicis, &
iurare: ex quo uideret q̄ tali casu iuramentum p̄stare deberet cle-
ricus in p̄ntia iudicis causæ secularis, ad hoc tñ iustus p̄ suum or-
dinariū. Eodē mō intelligi dēt. xxiiij. q. ij. c. q̄q. & q̄ ibi no. Fateor
37 tñ, q̄ q si clericus testis offendat aures iudicis secularis corā quo
deposuit, nō puniet, nec castigabit aliquantulum p̄ ipsum iudicē, ut
c. nullus de foro cōp̄. sed p̄ suū iudicē. ut l. nullū. C. de testibus. est
quo ad clericos hodie correcta. p̄ dictā Auten. statuimus. Infero
38 tñ, q̄ iudex remissionis nō est cōpetens iudex ad recipiendum
testes reprobatorios, nisi hoc sit specialiter sibi cōmissum. ut cas-
cet de prob. & ibi no. p̄ Inn. Host. quia diligēt & c. & Specu. e. ti.
§. qualiter. ver. sed quare opponit. uel nisi fuerit commissum q̄ no-
gotium remittat plene instrūctum: tunc. n. quia nō pōt remittere
plene instrūctū, nisi remittat & q̄ dixerunt testes reprobatorios in
q̄ sequentiā & hoc vñ fuisse demandatū. ar. l. iij. ff. de iurisd. omniū
39 iudicū. Et p̄terea de officio delegati, fm Card. Mediolanē. q̄
poterit aut q̄nq; recipere p̄testationē eius q̄ quē producunt:
quia sine illa nō bene pōt fieri testis receptio: arg. dictū. c. p̄terea.
tñ licet cā nō admitteret, non p̄tō p̄terea uitari testium recep-
tionē, sed h̄i pro testimonio, ac si recepta fuisset. ar. l. qm̄ iudicis.
C. de app. Itē dēt esse legitima receptio respectu t̄pis ipsius rece-
40 ptionis: q̄ qm̄ dēt esse lis cōfēt. alias regulariter nō ualet ante fa-
cta. ut c. j. & ij. ut lit. nō p̄te. & c. qm̄. e. ti. Sum. n. plures castis in q̄
fuit ualet receptio ante litem cōfēt. ut l. in lege. Aquilia si dēfēt. ff.
ad l. Aquilia. & plene in Spe. §. nunc tractandum. Ex quo infero,
41 Cardina. Medio. q̄ attestationsibus receptis coram arbitratore,
nō statur finitio compromisso, sed producantur coram iudice or-
dinario, quia receptæ fuerunt lite nō conte, cum corā. eq. nō fiat
litis

litis contest. & sic non est locus. c. presentata. e. ti. & l. si. C. co. ti.
42 q̄ quia loquuntur in arbitro qui ordinē iuris seruare tenetur. ut
l. ff. de arbi. & facit. l. cum antea. §. si. C. de arbi. licet posset r̄de-
43 ri, q̄ de uoluntate partium processit, ut coram arbitratore re-
ciperetur testes lite non conte. & sic non pōt licite opponi contra
huiusmodi attestationses, q̄ fuerunt receptæ lite non conte. ar. ca-
44 pitulo tuas q̄stionibus. de testi. q̄ dicta iura ut lite non p̄te.
locum habent qn testes recipiuntur ante lite conte. parte nō con-
sentiente: alias forsitan fecus. q̄ no. & sic vñ q̄ idē sit in arbitratore,
q̄ in arbitro. Et licet gl. in l. prolata. C. de sen. ponat attestatio-
nes inter ea q̄ sunt ordinis iudicarij, quasi non possit cōsensu par-
tium aliquid super illis immutari. ar. l. nemo. ff. de lega. j. ubi debet
intelligi, ut s. dixi, uidelicet, q̄ altera parte q̄ dicente ante litem con-
testatio. nō posset recipi: quasi tunc sit ita ordinis, q̄ nō possit p-
45 uerti: alias fecus. q̄ Rō: quia expresse possumt partes renuntiare p̄
bationibus siendis: q̄ t̄pi q̄ siendis sunt per anticipationem
Autenti. iubemus. C. de iudi. c. de testibus. eo. tit. iuncta. l. q̄ si ma-
46 ritus. §. si. & l. seq. ff. de consti. pecu. q̄ ubi debitum in diem pōt cō-
47 stitui in diem ceteriorem. q̄ Item ipsa receptio est facta j. termi-
48 num statutum, alias post facta nō ualet. q̄ Plus est, j. terminū de-
bet fieri examinatio, q̄ ad utrumq; exercendum est terminus p̄-
bus: secus si solū est p̄fixus ad p̄ductionē, ut patet. in c. licet. de p̄-
49 bationib. Ex quo infero: q̄ si terminus est p̄fixus solū p̄ductioi,
sufficit parti j. terminū produxisse, & si iudex renuit sine cā legiti-
ma recipere: & tunc iudex poterit illos ex post recipere, si durat
50 officiu suū: secus si nō duraret, q̄ putat q̄ deputatus est ad recipi-
dum testes j. certum terminum, j. quem producitur: tunc. n. si per
eum stetit quominus reciperentur j. terminum p̄fixum: nō pōt
51 terit post terminum recipere. arg. l. diligenter. ff. manda. q̄ sed ipse
iudex tenebitur parti producenti ad interesse suum arg. l. iij. §. in
eum. ff. de damno infecto, idem no. Specu. tit. de teste. §. qualiter.
52 ver. quoq; & tex. probat in l. qn. in fi. C. de testibus. q̄ Puto et, q̄
noua dilatio uel remissio cōcedenda erit parti, per quam nō stetit,
sed per iudicem saltem beneficio restitutionis ex clausula ḡna-
li, si qua mihi & c. arg. eius q̄ no. in Auten. itē si appellationem. C.
53 de tempo. appellatio. q̄ Vbi aut productio facta ipsa non fuisse,
nec receptio p̄ factum partis aduersa j. terminum p̄fixum: tūc
ipso iure seruatur illegis per quem non stetit. pro quo. c. tam li-
teris. & ibi no. per Inn. de testi. & l. intra utile. in princ. & ibi no.
in prin. in gl. magna. ff. de minori. & in dicta. Auten. item si appel-
54 latio. & Inn. in c. vltra tertiam. de testibus. q̄ ubi et tenet, q̄ t̄pe ter-
minus debet intelligi continuus, ita q̄ non deducuntur dies inter
medij solēnes, licet Host. in c. licet. de probatio. teneat, q̄ sit utilis
ad sui initium, tñ Inno. melius dicit fm Card. Mediolan. quia nisi
aliud dicatur omnis terminus est continuus quo ad initium & pro-
55 gressum. no. l. prima. ff. de diuer. & tempo. p̄scrip. q̄ uerum si ali-
qua cā interueniat iusta, quare j. dictum terminum nō potuit pars
perfectè producere, iudex uel superior prorogabit terminum, ut
56 ibidem dicit Inn. q̄ cum hac tñ modificatione, fm Card. uideli-
cet, ut in termino nouiter ex cā iusta assignato, non possit nouos
testes producere, sed solū illos quos producere uoluit, & fuit im-
peditus. ar. l. admonendi. ibi, solent. ff. de iureiur. Si tñ uelles p̄rimo
dicere, posses, si q̄ possit et nouos testes producere. arg. l. petende
C. de t̄po. in integ. restitutio. pe. & l. si mater. §. actiones. ff. de exe-
cutio. rei iudica. R̄ndet ad. l. admonedi. q̄ loquitur in retractio-
ne sententiæ quæ aliquando (ut ibi) conceditur contra iuris com-
munis dispositionem, p̄textu instrumentorum nouiter reper-
torum: unde non est extensio fienda. Secus in prorogatione quæ
fit ex iusta cā p̄ impedimentum: & hoc de iure communi. arg. l.
57 si quis ex argentarijs. §. si. l. & ueluti. ff. de eden. iō fit extensio, q̄ ma-
ximè, ut probandi facultas nō angustet. l. qm̄. in fine. C. de hereti.
Itē debet esse legitima respectu loci & causæ, ut dixi s. in alia par-
58 te uidelicet circa factum partis producentis. q̄ Tertio requiritur
factum testis iurantis & deponentis, si cum deponeret non iura-
59 tus, dñ suo non staretur. i. iurifurandi. C. de testibus. q̄ sicut si
nō deponeret non operaret iurā quā iurim non est nisi quoddam
nec cessarium p̄zambulum, ut eius metu, reuerentia, dicat secus
60 ueritatem quam nouit. l. securus. e. ti. q̄ Ex quo infero, q̄ depōsi-
tio facta antequam fuerit p̄stitum iuramentum, fuit non rite fa-
61 cta: & sic nō confirmatur per subsequens iuramentum. q̄ Lex enim
ordinem statuit, ut prius iuretur, quam transgredi non liceat, ut d.
iurifurandi. & l. prolata. C. de senen. Facit. c. cum dilecta. de
rescri. Et hoc tenuit Goffre. in summa. Host. uerò contra in sum-
ma. eo. titu. §. sequitur, ad fine. sed male, ut notat. Archi. post Lau-

62 ren. xxij. questione prima. c. omne. & Cyn. in d. iurifurandi. q̄ Et
ex hoc vñ, q̄ licet ep̄scopus non cogatur iurare, cum sufficiat eū
deponere sacrosanctis scripturis coram eo propositis, ut Auten.
sed iudex. C. de ep̄sco. & clericis. non ualeret depositio sua facta
sine propositione sacrosanctarum scripturarum: nec confirmaret, si
ex post proponeretur: succedit enim huiusmodi propositio scri-
pturarū loco iuramenti p̄standi corporalem per alium testem:
ut patet in dicta Auten. sed iudex. ergo sapere debet naturam eius
ut sic ante depositionem fiat. ut l. si eum. §. qui iniuriatum. ff. si q̄s
cau. Debet ergo huiusmodi iuramenti p̄statio legitima esse rōne
63 ordinis: quia p̄cedere debet ipsam depositionem. q̄ Item de-
bet esse legitima ratiōe suæ formæ, quia debet iurare dicere uer-
ritatem, quam nouit, uel quicquid nouit. ut no. Inn. c. cum dilecti.
de accusa. & glo. si. §. c. fraternitatis. eo. tit. & Inn. c. per tuas. e. tit.
64 q̄ Non enim debet declinare ad dexteram uel sinistram, sed dice-
re puram ueritatem, & si faceret contra intentionem eum produ-
centis, ut dicta Auten. sed iudex. & dixi in cle. p̄cedend. Ex quo in-
65 fero. q̄ q̄ testis diceret, & falsum committit, ubi ueritatem per-
tinentem ad causam, quam nouit, taceat, licet non fuerit super illo
in specie interrogatus, uerbi gratia: producitur ad probandum cō-
tractū uēditionis fuisse tali die & hora celebratum inter tales: ip-
se facit, q̄ fuit contractus celebratus, & ibidem illic consensus p̄
66 ante communi a contractu illo discessum: q̄ certe debet deponere
de de discessu, sicut de contractu. arg. l. ab emptione. ff. de pactis.
Hoc autem intelligo, qn iurat deponere ueritatem quam nouit
67 incontractam. q̄ secus autem si iurasset dicere ueritatem de eo
q̄ interrogaretur: tunc enim super non interrogatis, non debet
68 deponere: q̄ quia & si deponeret, non staretur in uerbo suæ dispo-
sitionis, tanquam facta sine iuramento: ut nota, in l. momentaria.
in fi. C. qui legit. per. & l. si quis libertatem. in fin. ff. de petitione
hereditatis. & l. duo. §. idem. de iureiurando. cum tale iuramen-
tum si testis uellet solum p̄stare, non est sustinendus per iudi-
cem, nec per partem, cum debeat iurare super tota causā dicere
ueritatem. ut no. Inn. in d. c. per tuas. Specula. e. ti. §. sequitur. & ita
intelligo. l. p̄sbyteri. C. de ep̄sco. & clericis. Et hanc distinc-
tionem colligo ex no. Inn. in simili in c. cum dilecti. in gl. prima.
de accusa. §. accusatus. ubi dicit Inn. Forma iuramenti est, ut iu-
69 ret dicere quicquid nouit: & sic nihil debet supprimere. q̄ uerita-
tem testis qui iurat dicere ueritatem super principali, vñ iurasse
et super omnibus contingentibus, ut nota, in c. secundo. de confes-
sis. Per hoc etiam uidetur, q̄ si in contractu est appōsita dies uel
conditio, & producens in articulis nihil dicat, q̄ de ditione uel
de die, teneatur testis hoc addere in sua depositione, licet non
70 fuerit de hoc interrogatus: maxime, q̄ gā dies est pars q̄ctus. ut l.
j. §. edictiones. ff. de eden. in illa. stip. si kalendis. de ver. obli. & l.
71 duos. §. si. ff. de duobus reis. q̄ q̄ dicit totū suspēdit, ut l. eedere die
72 ff. de ver. signi. q̄ Itē dēt esse legitima rōne t̄pis: quia debet iurare
incontinenti post productionem quasi vno p̄textu sit fienda pro-
ductio & iuramenti p̄statio. ar. l. j. §. qui p̄sens. ff. de ver. obli.
73 & l. duos. §. si. ff. de duobus reis. Ex quo vñ, q̄ si in crastinū testis
productus p̄ seipsum iuraret coram iudice, parte vtraq; absente,
uel altera tm, non ualeret huiusmodi receptio & iuramenti p̄sta-
tio. Nam ubi utraq; pars est absens, h̄i eius effectus pro ualde sus-
p̄ctus, eū nō iurauit t̄pe quo debuit. & nunc iurare uult t̄pe quo
sibi non licet. arg. l. multum. C. si quis alteri uel sibi. Vbi aut pars
aduersa contra quam est productus, est absens, non ualet p̄statio
iuramenti: quia tunc non est p̄sumta, & eo p̄sente uel con-
tumace debuit iurare. ut l. si quando. C. eodem. Si aut est absens
pars quæ produceret testem, tunc non ualet iuramentum, quasi
p̄stitum a se offerente, & productio annōrum p̄ non facta h̄i
p̄ interuallum extraneum intermedium: ut d. §. qui p̄sens. Ip-
sa autem depositio debet esse legitima ratiōe ueritatis p̄lationis
74 q̄ quia uerbo non per scripturam fienda est. arg. l. iij. §. j. ff. eod.
& l. de minore. ff. de quæstionibus. pro quo. c. a nobis. q̄ ma. accu-
sa. post. & ibi no. nisi sit mutus. Specula. eod. titu. §. nunc tractan-
75 dum. q̄ Item debet esse legitima ratiōe segregationis: q̄ quia se
gregatur ab alijs, & sigillatim debet deponere propter periculum
instructiois. arg. c. quia propter. de electio. fm Cardina. Medio.
76 alijs depositiones non ualerent. q̄ Item debet esse legitima ratio-
ne exp̄sionis eius, q̄ sensu corporeo p̄cipitur. l. testium. C. de te-
77 sti. q̄ & et exp̄sionis causæ transgredat. ut no. l. solā. ali ās nō tene-
reddere cām nisi exprimeret id q̄ sensu corporeo non percipitur,
puta si diceret talem esse dominum: ut no. l. nno. d. c. cum cām. Cō-
78 clude ergo, q̄ aliquando receptio non est rita, aliquando est rita,
sed

ta, sed depositio non est rita, & tunc quandoque est talis que non impedit aliam productionem post publicationem: quique impedit, ut patet ex premisis, nam depositio non rita p p non exprtesionem causae interrogatae, vel p p expressionem causae insufficientis, non impedit productionem nouam post publicationem, quia nihil pot immutari producenti. Secus qn non deponit de ca quam debuit exprimere et non petita, ut est qn deponit de eo q sensu non percipitur: quia tunc est in culpa producens. ¶ Quarto re- 79 quiritur factum partis aduersae dicens, uel protestantis &c. si uelit. Ex quo patet, qd debet esse citatus ad hoc specialiter, non 80 enim debet diuinare. imo dicit & si sciret aliter q per citationem, de bet dissimulare se necire. l. doli. in ff. de noua. ipsoque presen- te si feda est productio. l. si bn. C. de testibus. ac ipse forsitan est reus & nunquam ad praesentiam iudicis ueniret nisi uocatus. Linter sti pulantem. §. j. ff. de ver. obli. Ex tractatur de eius prauidicio unde uocandus est, ut uideat & cognoscat testem qui producit, & sciat quid sibi expedit, uel statim excipere, uel protestari, uel tacere, uel in causa. §. ca. ff. de mino. pro quo est tex. in Auten. de testi. §. ex hoc uero. colla. vij. & c. in nomine Domini. & c. significauit. e. 81 ti. Ex quo inferitur, qd si citatus non uenit ad terminu, ualebit re- ceptio facta eo contumaciter absente. Vn praesentem dicitur ad huc actum si forsitan in tps processu reuocaretur in dubium huiusmodi cita- tio, ut no. gl. in d. c. significauit. qd prius habet locum in attestatio- nibus, quae recipiuntur ad aeternam memoriam, quo tpe no spe- ratur statim sequi snia diffinitiva. iuxta. l. in l. Aquil. si delectum. ff. ad l. Aquil. & c. qm frequenter. ut lit. non conte. ¶ licet & habeat locum in attestacionibus, quae sunt receptae in aliqua ca ordine iu- diciario seruato, si transferatur in publica instrumenta munimen- ta, na tunc esset utile p se hie instrumentu de dicta citatioe, uel sal- te qd taliter in instrumeto attestacionu fieret mentio de dicta cita- tione, licet narratiue, qd faceret fide. iuxta ea q dixi in lris. §. de p. 82 ba. & ita intelligenda est gl. gesta. C. de re iudi. ¶ Puto et, qd licet non sit citatus pcurator qui fuerat litē ptest. ad uidentu iurare tes- tes, sed solu dñs eius, q sufficiat: quia melius hēt notas psonas te- stiū q procuratores, & in hoc uerit quasi totalis status litis quo ad uictoria. ar. l. si actor. ff. de pcur. & l. si. C. de pcur. q dēt potius dici dñm esse uocandū ad hunc actū, q procuratorē qd p rium in uroq; disputando tenuerit quidam doctor Bononiens. cuius esse aequalem disputacionē posuit Nouel. in d. c. in noie Dñi. Non em̄ 83 (salua sui pace) bene distinxit, dū dicit, qd personā pcuratoris esse intuentu in his q pntent ad litis ordinationē, quasi praesuppo- nat hmoi citationē pntene ad litis ordinationē: quia, si bene cōsi- dere, hmoi citatio & q sequunt ex ea, q tendunt ad litis decisionē Vn sicut lite finita p lapsu triennij, uel aliter q p sniam, rema- nēt ualidē hmoi attestaciones, cū sint acta tendentia ad litis deci- sionem. ut l. ij. ff. iudi. sol. & ibi no. & dixi in cle. cum li. §. ut li. pē. §. & remanet ualida hmoi citatio, q sit ad uidentu iurare testes, cū ea omisa nulla esset receptio & depositio testiū, ut dictum est. §. Ergo annumerat inter gesta tendentia ad litis decisionē: & sic ci- tati pot dñs, quia, fm eum, & bene, in his quo pntent ad decisio- nē seu extinctionē litis uel effectum causae, attendenda est psona 84 dñi. ¶ Preterea & in his q pertinent ad litis ordinationē attendēda est persona dñi, qd patet, quia si sciat procuratorē suum pumacē in rñdēdo libello, uel in alio qd est de ordine iudiciario, & nō pur- get pumaciā, poterit excōicari. ut c. j. ut li. nō pte. Fateor ergo, qd potuit citari pcurator, ex quo dñs erat litis effectus, & et potuit ipse dñs citari, qd qui cōparendo in ca simpliciter, non facta prote- 85 stacione, tacite pot reuocare, imo reuocaret ipsum procuratorem ut c. si quē. de pcurato. in vj. faciunt ad istā partem rōnes p hac parte ibidē adductae. In ca uerō inquisitionis, quia uertit maius periculum, cautius est agendum: sicq; inquisitus citari dēt ad uide- dum iurare. ar. l. j. §. sed & si quis. ff. de Carbo. pro quo glo. in d. l. si qñ. C. e. ti. quē intelligit d. l. et in causis criminalibus non distincto in cis per modū accusationis uel inquisitionis, quia ubique est ea dem rō. Nec ob. c. qualiter & qñ. §. dēt. de accu. & ibi expresse hoc 86 tenet Host. l. i. qd in ca inquisitionis sunt dāda dicta testiū & noia inquisitorū, & sic vī qd nō citat, si. n. citaretur, ueniret, & sciret q essent testes, vñ nō egeret, qd sibi darent noia testium. Intelligo in casu in quo inquisitus uocatus nō uenit: tunc. n. eo pumace reci- piunt testes, & deponunt, & pot ipsi uolenti se defendere, tradēt copia attestacionū & noium testium. Vbi aut citatus ueniret, reci- 87 piunt testes pducti. Vel dic, qd vñ est p inquisito: qd quia pot se defendere, et publicatis attestacionibus iura cōia. Vñ aliud est

§. l. eū qui. in prin. ff. de iure iuran. & fit rō quia timē de suborna- tione testiū, pducendorū q inquirendū, nō aut producendorū p inquisito. qd est mirū, & tñ hoc cōmuniter seruatur, ut ibi dicit No- uel. Ex premisis infero, qd cum receptio testiū facta parte qd producti sunt absente, & nō pumace, est nulla ipso iure, nō ualēt attestaciones inde fecuta, & sic faciāt qd pducunt, & p eo qd fuerunt pducti pntent & approbet. pro quo facit qd no. in l. ea q. 91 in j. gl. C. quo & qñ iudex. qd quia sicut snia lata q absente non cita- tum non ualēt, ita si ferat p absente, qd quia non debet claudicare iudiciū sed equalitas seruari. ut l. si. C. de fruc. & l. i. expen. & no. in cle. cum Iudē. §. e. ti. Nec ob. qd no. in l. pperandū. §. sin autē reus. in gl. super uerbo, qd dōnem. C. de iudi. vbi ualēt snia pro reo pntē. & qd a storem absentem non pumacē. ar. l. quāuis. C. de adul. quia illa gl. nō est uera, & d. l. quāuis loquit qñ snia ferat qd pntentē, q in consequentiā tendit pro absente. Vñ dic, qd aliquando snia ferat qd absentem non pumacē, & non ualēt, ut d. l. ea q. Aliqñ ferat pro absente: & idē, ut ibi no. ¶ Aliquando ferat qd pntem, & ualēt, licet alia pars fuerit absens non per pumaciā. ut d. l. quā- uis. Et est rō: quia siue snia ferat qd pntentē, licet in psequentiā faciat pro absente. tñ, quia de directo tendit qd pntentem, ualēt: & qd iō dico, qd si snia ferat qd reum praesentē qd demnatoriā in cri- minali uel ciuili, ualēt, licet actor uel accusator sit absens, & non pumacē. ut d. l. qñ uis, licet. gl. aliter ibi dicat. Et est rō: quia de dire- cto tendit cōtra pntentem, & sic non habet de quo conqueri pos- 92 sit. qd si aut ferat pro reo praesente absolutoria: tunc, quia graua tur absens nō pumacē, non ualēt snia, ut d. l. ea q. Idem si ferat cō- demnatoriā q reum absentem non pumacē, nō ualēt snia: quia graua tur absens, ut d. l. ea q. ¶ Sed si ferat absolutoria pro reo absente nō pumacē, tunc, quia de directo tendit ad utilitatē absentis, licet non pumacē. non ualēt quasi actū sit uel sententiā cum non par- te: & sic malē loquitur gl. in d. §. sin autē reus. Nec ob. ad p dicit. 93 c. qm frequenter. & qd ibi per gl. Inn. & Host. ut l. no. pte. ¶ ubi te- nent, qd attestaciones illae nō ualent in fauorē pducantis, sed bn ualent in fauorē aduersarij: si eas approbet, quia illud habet locū qd ipse attestaciones a principio erant ualidae, sed. ex pot factio p culpam pducantis nō pot illis uti ad suum cōmodū, uel tū aduersarij, si uelit, qui non sit in culpa, arg. l. sancimus. C. de pe. & cle. ¶ At in casu isto attestaciones nūq fuerunt efficaces, quia testes recepti sunt parte aduersa non uocata & absente, & sic ex- post nō possunt approbari per aduersariū, ne sit in eius potestate ualeant uel nō. Qd facit qd decisionē Mar. de Filli. de qua memi- nit Nouel. in d. c. in noie Dñi. dum dicit, qd in potestate aduersari- 94 rij est ualeant, uel non attestaciones testium productorū p unum ex procuratoribus constitutis cum clausula, qd non sit melior con- ditio occupantis, qñ alius procurator fuerat litē contestatus, & ita tenet hic Cardi. Mediolan. Hec uera intelligo qd post factā publi- cationē attestacionū, aduersarij uellet stare attestacionibus, quas uideret facere pro se. Secus aut si ante publicationē diceret, Cōfen- tio pductioni taliū testiū factae me absente, & non uocato: tunc em̄ vī q confirmat hmoi productio tali consensu accedente. ar. l. licet. ff. de iud. pro hoc facit qd no. l. si tutor. C. in qui. ca. in integ- 95 resti. nō est nece. ¶ ubi affirmatio processus pot fieri ante sniam- latam, nō aut pot sine si ex post fieret, esset in sua potestate uale- ret, uel non snia: qd cessat dum pntent ante sniam, p p dubium li- tis euentū. l. qd debet. ff. de pecu. Ad ista facit qd no. Inn. in c. signi- 96 ficauit. & c. cū cām. e. ti. & c. ueniens. ij. in quibus tenet, qd atte- staciones defectuosae possunt pntent partium ratificari & appro- bari, siue sit defectus ex parte recipientis, ut no. in d. c. cum cām. siue sit ex parte causae, quia in alio iudicio, ut no. in d. c. ueniens. ij. siue sit ex parte aduersarij nō citati, uel tps, quia ante litis conte. ut no. in d. c. significauit, fm unā opi. licet ibi ponat qd riam. p quo 97 facit qd no. in l. ij. C. con. utri. iudi. Itē infero, qd testes recepti parte aduersa citata, sed absente, quia impedita iusta de ca, ualent sed reseruat facultas ei dicendi qd dicta & personas, fm Cardi. Me- dio. licet gl. notatur qd. & Host. in c. in noie Dñi. & Host. qui alleg. c. cū Bertoldus. §. post mediū. de re iud. l. si finita. §. si forte. de dā. infec. quia ibi nisi fieret reuocatio sniae uel decreti secundi prola- ti contra absentem iusta causa impeditum, non esset ei aliter con- sultum. At hic sic, propter reservationem quae sibi salua manet, ni si forsitan ubi uenisset, potuisset impediuisse testiū receptionē, al- legando, & in pntenti pbadō crimina uel defectus, ob qd impedit testiū receptio: sed certe si ista nunc alleget & pbat, nō nocet sibi taliū depositio iam facta. Nō igit subest iusta ca, uel rō, quae 98 hmoi testiū receptio ob hoc solū sit nulla, uel an. uelle. ar. l. ab hosti-

103 hostib. §. sed qd simpliciter, qd ex ca. ma. ¶ Itē infero, qd pars qd quā sit pductio, si uelit, non poterit esse pntent tpe examinationis. Et est rō: ut uerius & liberius deponat qd nouit ipse testis. Nā p in- terrogatoria sua pars sibi subuenit, sicut p pntentem faceret, fm 104 Cardi. Medio. ¶ Veruntamē si pars esset pntent tpe examinatio- nis, sibi nocet: quia pot nō pot p se testes adducere, ut no. Inn. in d. c. in noie dñi. Sunt aut dicta testiū in scriptis redigenda per nota- riū & c. iuxta. c. qñ frequenter, ut li. non pte. de quo dic, ut ibi. Pot ē dare interrogatoria pars. qd quā, fm q testes interrogentur, c. pte- sentiū. e. ti. l. vj. Circa fm principale, ubi uersatur attestacionū pu- blicatio tria requirunt. Primo factū partis p publicationē instan- tis. Scdō factum iudicis attestaciones publicantis. Tertiū factū no- 105 tarij attestacionum seu depositionū manifestantis. ¶ Sup primo sciendū, qd iudex non dēt facere publicationē nisi ambabus parti- bus instantibus, uel altera tm. cū n. hmoi publicatio fiat solū p in- teresse partis, ut sciat si equaliter p se uel p se pbat ut, ut p hoc auisset qd sit ulterius p eū agendū. ar. l. ad rē mobilē. & l. ad legatū. ff. de pcura. c. cū in iure. de offi. delega. Auten. offerat. C. de lit. p- test. cū si. nō dēt cā iudex nō requisitus facere, cū semper p publi- cis habeant quo ad iudicē: quia sibi sunt probationes, non parti- 106 C. de p d. ob. tur. cau. l. j. & ¶ Ex hoc infero, qd publicatio est sien- da vna parte instante, qd alia pars qd dicit: quia qd dicitio eius nō est attendenda, qd ex quo publicatio sibi non p dēt, si notas nō uult hie attestaciones. Et ex hoc ē sequit, quo ad publicationē sciendā nō est nece citari partē aliā, ex quo qd dicitio nihil opari potu- 107 fer: & ad eius p dicitio publicatio non fiebat, nisi forsitan cā difugit & malicia peteret, cui semp obuiandū est. l. in fundo. ff. de re uē. alias uocari debuisset. l. in causa. §. ca. ff. de mino. Nec ob. no. Inn. in c. Albericus. de testi. ubi tenet, qd pars est uocanda, alias nō ua- 108 leret publicatio. Nā multiplex est publicatio, qd una est qd fit ut attestaciones scripturae p notariū in scriptura nō autentica redi- gant in publicam scripturā seu formā. Et tūc fateor qd pars & illi quorū interest, sunt uocandi. Rō, ne ponat plus aliter in scriptura, uel publica inde fienda, qd pntent in scriptura nō autentica inde fa- 109 cta: ut in simili in Aut. si qd in aliquo documeto. C. de eden. l. ij. ff. de fi. instru. & c. cū p. tabellio. e. ti. & ita loquit Inn. in d. c. Alberi- cus. & ita intelligo. l. gesta. C. de re iud. & qd ibi no. ¶ Alia est publi- catio, qd fit ad aeternā rei memoriā, iuxta. l. in l. Aquil. si delectū. ff. ad l. Aquil. & c. qm frequenter, ut li. nō pte. & idē, cū ubiq; rō sub- sit eadē. Alia est qd fit, ut ea mediante partes hēant copiā & notitiā ipsarū attestacionū: & tūc nō est necessaria hmoi citatio, quia per 110 hoc nihil deperit parti non citatē, ut dixi §. ¶ Ex his ē infero, qd pars aduersa nō pot impedire publicationē, allegando se hie alios testes ultra mare, uel longinquē manētes. Nā licet ista sit iusta cā ad pbandū tps pcessum ad producendū testes, & licet qñq; si im- pedimentū allegatū esset nimis prolixum, nō pcederet quarta dilatio, nec differret snia prolatio, ut no. Inn. in c. vltra de testi. nō tñ ita est ad impediendū publicationē, de qua loquimur, qd nō p im- pediri, nisi p malitiā seu fraudem petat, ut dictū est. licet Cardi. Medio. hoc dixerit, & nō bene. salua sui pace: nihil. n. allegat p se, 111 nisi illā no. Inn. qd dixi, alio casu loquit. Item infero, qd p publi- catio hmoi nō est de substantia, uel forma substantiali ordinis iu- diciarij: quia sine illa pot differri diffinitua snia, nisi forsitan aperte peteret: quia tunc uel est fienda, alias snia esse nulla, ut vī glo. uelle 112 in l. platā. C. de sen. ¶ uel si denegat, esset locus appōni, fm iura canonica. ar. c. super. e. ti. de app. & est tex. cū gl. c. cū I. & A. de re iudi. & forsitan ē fm iura ciuilia: quia hmoi denegatio sit interlo- cutoria, qd hēt vim diffinitiuā cum denegata publicatione, admit- tit facultas reprobandi testes in eorū dicitis per quorū dicta deuen- nit forsitan ad sniam, quibus reprobandis, snia qd riam uel alia probata fuisset. ar. l. intra utile. in prin. & qd ibi no. ff. de mino. Istā partem tenet Ia. Bu. & Bar. in d. l. prolatam. Nec ob. gl. dicit. l. prola tam: quia nō est uera: non n. publicatio est de ordine substantia, quia si ne testiū receptione & publicatione pot ferri ritē snia, ut ibi dicit 113 Bar. Super p sciendum est qd iudex debet, fm aliquos, legere pu- blicē attestaciones, uel saltē unius depositionē pro oibus alijs: & tunc dicentur publicatae, & istud tenet Spe. e. ti. §. fas. in prin. sed illud habet locū in publicatione qd fit ad aeternā memoriā, uel ut attestaciones redigant in scripturā publicam. ut l. gesta. & qd ibi no. C. de re iudi. Secus in ea qd fit, ut ea mediante perueniat ad no- titiā testiū testificatio uel id qd deposuerunt testes, de qua hic lo- quimur. vbi nō est nece, qd iudex aliqui legat, sed sufficit, qd uer- bo dicat. Publico, uel, Pro publicatis habeo, ut tota die practica- mus: & est adhuc sine, quia ex tūc qlibet partiū pot hie copiā, qd et

in ipsa publicatione decernit partibus, uel illi ex eis qd hie uolue- rit: aliter. n. nō daret copia parti p tabellionē uel notariū causae, ut 114 delicit ante dictā publicationē. ¶ Si tñ data fuerit de facto, puto, qd operabit effectū ritē publicationis, quo ad impediendū ulterio- rē pductionē, iuxta istā cle. Nā qualitercūq; per cōstitutū quis per se uel aliū suum aduocatū, uel aliū p eo cām ducentē fuerit atte- staciones suas uel aduersarij non poterit amplius testes pducere, ut in Aut. de testi. §. quia uerō. colla. vij. & Aut. at qui semel. vñ su- 115 mif. C. de pba. Ex quo infero, qd hmoi publicatio sola facta p iudicē, nō excludit partē ab ulteriori pductione testiū, nisi p uene- rit ad notitiā partis pducere uolentis depositio testiū. Ita no. Iac. 116 de Bel. id. §. quia uerō. Itē infero, qd ad hoc, ut hēat locum ista cle. nō est nece, qd fiat publicatio, dū tñ pars pducere uolēs de 117 nouo attestaciones, didicerit testificata p se, uel aliū. ¶ Sed quia p babiliter nō censet scire, nisi post publicationē factā: hie ex- pressit de publicatione. & p hoc patet, qd gl. hic posita sup uerbo, publicatis, nō procedit: qm siue publicatio fuerit facta partibus in- stantibus, siue qd dicitur, siue una parte uolētē, & alia qd dicit, sem- p ille qui nō habuit notas depositiones, poterit testes pducere, et si esset ille quo instante fuit facta publicatio: nō sufficit, qd non ha- buit sniam attestacionū per d. c. quia uerō. & istud sentit, & bene gl. si. c. pntentus. ij. de testi. Spe. plenc. e. ti. in spe. §. satis. ver. qd si pu- blicata. licet aliqui qd, & malē. Sup tertio ergo dicendū est, nece esse, ut attestaciones deueniat ad notitiā pducere uolentis testes de nouo: ita tñ qd habuit copia, uel perlegent p se, uel p alium. Ex 118 quo infero, qd si vna pars referat in publico depositiones tes- tiū in substantia, uel de uerbo ad uerbu, ore recitadū, uel legendū in aliqua scriptura, pntē alia parte, & non audiente, qd non p pca impedit pars audiens pductione testiū: quia nece est, ut hēat copiā a iudice, uel a notario qui scripsit, uel qd per se ipsum, aut per aliū legerit ipsas ueras depositiones, ut d. §. quia uerō. Debit. n. dif- simulare si uoluit, & nō dare fidē uerbis, uel relationi, uel lectionē 119 aduersarij, qd potuit de facili mentiri. Imo plus dico, qd si iudex ex actū publicationis testiū forsitan in publicis relationibus, in ad- uertentiā, uel aliter diceret partib. audientib. summā depositionū, & ex hoc habuit earundē notitiā qlibet pars, qd hmoi assertio & in- timatio nō impedit productionē testiū: quia partes ad hoc nō erāt ibi, & iudex potuit plus uel minus dicere p errore, uel aliter, ar. l. doli. uer. diuersum. ff. de noua. Vbi aut iudex ibidē legeret partib. pntentibus, & tacitibus, & audientibus attestaciones, forsitan suffi- ceret, qd deberet tūc qd dixisse: & negari nō pot quin ad eorū notitiā deueniret depositio testiū. & sic hēt locū rō dicit. §. quia uero. qd est notandū. Circa tertiu principale in ordine uisum ubi uerit p- hibitio ulterioris pductionis testiū, tria requirunt. Primo factū partis de nouo pducere uolentis. Scdō factū iudicis cognoscētis Tertiū factū aduersarij, si uelit, dicens. Quantū ad primū attē 120 dendū est, qd aliqñ desiderat testes iterū pducere sup eo super quo fuerunt testes prius interrogati, & hēt locū ista cle. Aliqñ uult pducere sup eo de quo nō fuerunt testes p prius examinati: & tūc interdū istud de quo probādo nūc instat, est de directo qd rium ei su p quo testes ante fuerant examinati & hēt locū ista cle. Inter- dū est qd rium non de directo, sed per indire. qd: & tunc nō hēt lo- cū ista cle. Facit in simil. c. §. pximo. Interdū nullo mō est qd rium, sed depēdet qñq; ab illo necessitate, pbatōis. Interdū depēdet ac- cidēta. Interdū nō depēdet, sed tāgit illud incidēt, uel emērgē- ter. Vñ p declaratione est uideū qd dē de directo qd rium, & qd p in- directo: quo uisō, clare uidebit qñ nullo mō est qd rium. Nec idē cū 121 eo super quo fuerunt prius testes examinati. ¶ Et certē de dire- cto qd rium est, qd nō possunt simul stare. Exempla plura ponunt hic in gl. super uerbo, directo. iuxta §. Si. n. aliquis petat se restitu- tū qd rium, uel sniam, allegans se minorē & laesum, & probat minorē aetatem & laesionē, iuxta. l. nā postea. §. si minor. ff. de mino. & ad- uersarij qui hēt notas attestaciones sup aetate minori, uult pro- bare maiorē aetate, ut sic ei qui ante probauit, denegat restituio: certē uult p bare de directo qd rium eius qd actor pbaui. Idē si in cā bñficiali vna pars pbaui aduersariū natū ex dānato coitu, ad sine, ut in cā succubat. c. pposit. de filijs pbyterorū: si nūc ille sic pui- ctus uelit manifestis attestacionibus sibi p bare, se natū ex mīmonio legitimo: certē uult p bare de directo qd rium eius qd actor pbaui. Idē si qd pbaui p testes se fuisse pntē, qñ aduersarij aliqd pmi- sit pcuratori suo, ad sine, ut agere poterit ex illa pmissioe qd ad- uersariū sine celsione, ut l. si pcura. pntis. ff. de ver. obli. & aduer- sarij habita notitia attestacionū, uelit p bare, qd tūc solus pcurator erat pntent, & nō ille dñs: certe & hoc casu uult probare de directo

directo q̄rarij eius q̄ actor probaret. Idē si probet per testes q̄ ille qui dicit testamentū fecisse, de cuius hereditate contenditur, erāt tūc temporis furiosus, & sic dicit testm̄ non valere, vt. l. furio sum. C. qui testa. fa. poss. certē si aduersarius manifestis sibi attestatiōib. probare uelit, q̄ tūc erat sanq̄ mentis, etiam hoc casu uult probare de directo q̄rarij eius q̄ actor probauit. Idem si p̄bet per testes ad effectū rescindendi q̄ctum, q̄ fuit celebratus per me tū ut l. j. ff. q̄ me. cau. cū si. certē aduersarius sibi manifestatis attestatiōib. si uelit probare, q̄ ille q̄ctus fuit celebratus spontanea uoluntate, uult probare de directo q̄rarij eius q̄ actor probauit. Idē et si probet p̄ testes q̄ aduersarius non det gaudere bñficio clericali, quia dicit cū uida. ut c. Valentino. xxxiij. di. & c. unico. de cleri. cōiu. li. vj. certē si uelit aduersarius, postquā didicit testificata, probare p̄ testes, q̄ tunc erat uirgo, uult probare de directo q̄rarij eius q̄ actor p̄bauit. Rō: quia in oībus istis casibus & alijs similib. una pars suam intentionē fundat sup̄ vno probato, & aduersarius suam defensionē fundat super opposito p̄bando. ¶ Cōtra iurum aut p̄bando dicitur q̄ q̄ probari de nouo petiit, q̄cerit p̄sonas testiū examinatorū citra eorū depositionē: puta si pars q̄ quam deposuerit, uelit p̄bare, q̄ testes qui dixerunt se fuisse p̄sentes actui super quo deposuerūt, erant tūc absentes: p̄ hoc em̄ enerauit eorū depositionē. n. p̄batur q̄rarij eius sup̄ quo principaliter deposuerūt, sed p̄bat, q̄ eorū dicto nō est standum, cū ad iustificationē & uerificationē depositionis eorum dixerint se tūc fuisse p̄sentes, cū tū essent absentes. ar. l. optimā. C. de q̄hen. & comit. stipu. Idē si p̄bare q̄ uelit absentiam sui aduersarij, tpe quo actus dī celebratus, cū tū super p̄ntia i. ius tpeis intētio nō fundet. Nā istud p̄batū enerauit depositionē iam factā, nō q̄ p̄bet q̄rarij factū, sed quia nō est standū depositioni ex eo, q̄a principalis nō erat tunc p̄sens, q̄ actus dī celebratus, ut c. ex tenore. c. ti. Principale. n. ibidē p̄batū erat, q̄ miles cū alia ante cōtraxerat: & licet istud ante fuerit declarātū, nō tū super isto declarato fundabatur intentio militis, quia sufficiebat q̄ q̄q; q̄sisset cū alia, prius tū q̄ cū fa. & iō mulier post didicita testificata probando militē fuisse absentē tpe illo declarato, nō p̄bat q̄rarij de directo eius q̄ miles probauerat: vñ secus si super p̄ntia fundaret intentio probata iuxta. l. si p̄curator p̄ntis. ff. de uer. obli. Nā tunc p̄bare q̄rarij, l. absentia, esset p̄bare de directo q̄rarij eius, q̄ fuit p̄ aduersariū probatū, ut s. dixi. Similiter si agens ex testō p̄bet p̄ testes aliquē fecisse testm̄ corā talibus &c. & tunc sibi legasse tale quid, & talia die & loco dictū testm̄ fecisse, certē aduersarius p̄bando, q̄ dicta die ille qui dicit fecisse testm̄, erat absens longe a dicto loco, non dī p̄bare q̄rarij de directo eius q̄ fuit probatū. Nō. n. super dicta die declarata fundat sua intentio, sed sup̄ testō & legato, quia idē eēt si alia die hoc fecisset. Idē si uelit p̄bare p̄ testes, q̄ illi testes q̄ sic deposuerūt nō fuerūt tūc p̄sentes, cū alibi essēt p̄sentes. Nā istis casibus nō probat de directo testm̄ uel legatū non fuisse factū. & tūc uult probare de directo q̄rarij. Aut uult probare illa die nō fuisse factū testm̄ uel legatū, probando absentia eius q̄ dī testm̄ uel legatū fecisse uel testm̄, q̄ deposuerunt de certa die eis p̄sētib. & istud est p̄bare indiretē & contrarium: illud autē est nullo modo contrarium articulo iam dato, sed dependens ab illo necessitate probationis, q̄ ad probationē articuli iam dati necesse erat probare articulum qui datur de nouo: puta datus est articulus primo quod res quæ uendicatur pertinet ad petitozem ratione p̄scriptionis, nūc dat q̄ possedit eam p̄. x. annos pacificē ante litē motā, certe iste articulus includebat necessariō sub articulo antiquo de p̄scriptione: quia sine possessione non potuit procedere p̄scriptio. l. sine. ff. de ufuca. Idē si daret nouiter de titulo: q̄a & ille includebat, cum sine illo nō fiat p̄scriptio talis. l. j. C. de p̄scri. lon. tempo. Et est rō: quia p̄scriptio est uerbū iuris, & sub illo necessario includunt q̄ sunt substantialia p̄scriptiois. ar. l. j. in prin. & l. v. stipulatio. ff. de uer. obli. & in hoc differt ab alijs quæ insunt, uel dependent ex necessitate facti: non aut ipsius actus, ut

123 j. dicit. ¶ Ceterum illud dī p̄dere ab antiquo accidentaliter, q̄ si sine illo accidenti actus poterat esse efficax, ut est l. die uel q̄dōe

124 j. appositā in q̄ctu, uelut pars q̄ctus. l. j. §. editiones. ff. de edē. ¶ Accidēs, nō p̄t adesse & abesse p̄ter subiecti corruptionē. Verū istud q̄ depēdet accidentaliter, p̄t dici, q̄ p̄tingit aliq̄ incidenter: sed tūc p̄tingit emergētē, q̄ hēt eam reuētiōē articulo antiquo, ut est articulus pacti de nō petēdo, solutiōis, trāsfactionis, rei iudicatē

125 uel similib. ut in istis p̄missis. Ex eis primō infero, q̄ post didicita testificata, per q̄ apparet fundata intētio actoris super mu-

tuō, p̄t reus p̄bare p̄ testes suā exceptionē pacti de nō petendo, solutiōis, p̄scriptiois, uel similib. quia ista non sunt q̄ria, imō est nouus articulus, ut patet ad sensum, & nō. in d. c. de testibus. rāgēs.

126 cām de qua agit emergētē: fuit est articulus deceptionis uel tra dimidiā iusti pretij: qui est nouus & diuersus ab articulo p̄rij cōuenti, & p̄cerit ipsam cām uēditionis, de qua agebatur, ut d. c. cū cū. Facit no. Inn. in d. c. fraternitatis. Et sic glo. q̄ est in l. emptor. C. de p̄scrip. longi tempo. & in l. exceptionē. C. de p̄batio. & no. Inn. q̄ est in d. c. pastoralis. de excep. in quibus dicunt oppositū, malē dicunt. Itē infero, q̄ post didicita testificata p̄t p̄bati aliquid p̄tingens negotium propositū accidentaliter uel incidenter, ut ecce: probato mutuo, p̄t p̄bati pactū fuisse appositū in ipso q̄ctu de nō soluendo, nisi post euentū certā q̄dōis. Vel dic, in hoc. n. & similib. nō sit p̄batio super eis dē, nec super directo q̄rijs, nec super q̄rijs per indirectū: sed sup̄ certis nouis capitulis p̄cermentibus negotiū, p̄positū p̄ modū dependentiā accidenti-

127 lis uel accidentis, ut l. j. §. editiones. ff. de eden. cū si. ¶ Plus v̄r ipsam accidentiā uel depēdentiā nō ex expressam in articulis sup̄ qua ēt iusi sunt testes deponere, poterit eadē pars producens & aduersa, si uelit, non obstante publicatione, testes de nouo p̄duce re: q̄ quia super nouis (licet depēdentiā ab antiquis) p̄ductio noua postulat. Nec partes fuerunt in culpa: quia nō debuerūt credere, q̄ testes deponerent de hōi accidentibus non expressis, ut no. Inn. in c. fraternitatis. e. ti. & hic eum sequit Card. Mediolañ. sed certe producens, quia sciebat eū iurare dicere ueritatē super tota cā, debuit credere, q̄ deponeret de circumstantijs sibi notis, q̄ interuenerunt in q̄ctu tpe ipsius q̄ctus: & iō sibi imputer si sufficienter nō deposuerunt: quia timor est subornationis, & istud probatur ex eo q̄ no. Inn. in d. c. fraternitatis. Item infero,

129 q̄ ubi articulis non expressis includebat necessariō necessitate p̄bationes sub articulo antiquo, sub quo attestatiōes publicatæ sunt sufficientes: tunc indistinctē impedit noua p̄ductio: ut puta, si def articulus de p̄scriptione rei corporalis, sub hoc includit necessariō possessio, vt. l. sine. ff. de ufuca. & c. sine. de reg. i. l. i. vj. ¶ Et titulus q̄q; ut l. j. C. de p̄scrip. longi tpeis. & c. epum. de p̄scrip. li. vj. quia sine istis nō p̄scribitur. ¶ certē publicatis attestatiōib. non poterit dari articulus de possessione nō includit articulus sup̄ titulo, nec eō, & iō tūc fiet noua p̄ductio, ut no. Inn. in d. c. fraternitatis. nisi esse datus articulus de eo super quo uult de nouo p̄ducere testes: quia tunc nō p̄t p̄p metū, &c. In Card. Nec miri: quia tūc desiderat noua p̄ductio sup̄ antiquis, nō super nouis. Similiter si dico bñficiū ad me p̄tine re autoritate apostolica, do articuli de collatiōe mihi facta per executorem tali die, & p̄bo p̄ testes: aduersarius p̄bat, q̄ Papa ante sibi p̄tulerat simpliciter, nō poterit dari articulus de possessione nō includit articulus sup̄ titulo, nec eō, & iō tūc fiet noua p̄ductio, ut no. Archi. c. si post q̄. de p̄. li. vj. & ibi. Nouel. probanda de

132 nouo per testes certē possum, q̄ quia sub articulo collationis executoris nō includebat necessariō acceptatio illa annorū q̄q; cōpetens sibi conferri uel recipiē ab executeore p̄uisione eo ipso acceptare v̄r, ut cle. vnica. j. de p̄. p̄. Sed si dedissem articulus primō de mea acceptatione tali tpe facta, & nō p̄bauit, nūc nō potero nouos testes p̄ducere, vt dixi, quia p̄ducerem sup̄ articulo antiquo, nō sup̄ nouo. Itē infero, q̄ super articulis de directo q̄rijs nō admittit p̄batio per testes post didicita testificata, vt hic

134 Item q̄ sup̄ articulis p̄ indirectū q̄rijs admittit p̄batio q̄ria, ut iuribus s. allegatis ad p̄missa. vide q̄ no. iij. q. iij. c. fina. ubi est

135 glo. nō. ¶ Ad vñ tū aduerte: quia tps, & locus inest cuiq; actui de necessitate facti, nō autē de necessitate ipsius actus, quia ad effectū testm̄ non plus requirit vna dies q̄ alia, uel plus vnus locus q̄ alius, sed si fiat testm̄, necesse est q̄ fiat aliquo die, & aliquo loco, & iō dies, & locus in quo actus exercet, licet insit ipsi actui, non tū est pars ipsius actus, uel aliquid p̄tingens ipsum actū substantialiter.

136 de re iud. abbate. li. vj. l. optimā. C. de q̄hen. & comit. stip. ¶ Et iō publicatio attestatiōis super actu receptariū nō impedit p̄bationem q̄rarij super die & loco expressis: ex quo habes q̄ fatuum est

137 exprimere simul diem & locum q̄ctus, ¶ Secus aut in die solutiōis fiendæ: illa. n. inest q̄ctui tanq̄ pars suo toto, ut d. s. editiones.

138 Et iō publicatio impedit p̄bationē fiendam super dicta die, de qua dictum esset: idē si dictū nō esset, sed testes deponere iustis

139 si fuissent super eo, ut dixi super. ¶ Sic et̄ etas inest p̄fessionis & matrimonio ex necessitate ualidationis actus, non tamen ad exercitiū ipsius actus, q̄a uerba uoto & matrimonio apta, possunt pro-

funt p̄ferri per non habentē etatē legitimā: & iō publicatio facta attestatiōis receptariū sup̄ matrimonio, & uoto: hoc est, put in facto p̄sunt. l. q̄uo ad expressiōē uerborū habiliū, non impediunt probationē fieri super etate. c. in p̄sencia. de prob. Et in hoc casu appellatiōe necessariō includunt ea sine quibus non est p̄sumptio: ar. l. j. in prin. & l. v. §. stipulatio. ff. de uer. ob. Nā non cōsiderata persona possit, uel non stipulari, uel per stipulationē obligari, dicit stipulatio, q̄ vno interrogante, & alio respondente, cōcorditer certū quid promittit: & tū semper subintelligit q̄ persona interrogantis & respōdētis sit habilis ad exercitiū huius actus: sed hoc est extrinsecū. At professio uel matrimoniu est quasi nomen facti: uel si est nomen iuris, solū p̄prehendit sub se q̄ requiruntur ex forma sua intrinseca, vt mutuo consensus, & uerborū expressiō. c. is qui. de spon. Sed q̄ persona sint habiles, hoc est vñ extrinsecū, quāq̄ super ipso uelut fundamento quodā oportet q̄ concipiāt ipse actus effectū matrimonij, & per hoc v̄r, q̄ publicatiō attestatiōibus recessis super probatione uerborū habiliū ad uotū, uel ad matrimoniu, non poterit probari q̄rariū, uel illud idē de habitate uerborū: quia illa habitas p̄prehendebatur necessariō sub illo articulo de matrimonio uel uoto uelut forma

141 substantialis & intrinseca ipsius actus matrimonij, uel uoti. ¶ In oībus istis uertit cognitio iudicis, ut non admittat testes parte aduersa absente, et contumaciter: quia p̄tmacia sua non p̄iustificare de se iniustū. Fateor tū, q̄ ubi admittet parte aduersa p̄sente & consentiente expressē uel tacitē, nihil dicendo in q̄rarij, v̄r per hoc approbasse personas testiū nouorū, & sic cessat subor-

142 nationis p̄sumptio. ¶ Per hoc et̄ v̄r, q̄ si in publicatione testium pars aduersa protestet, q̄ possit testes de nouo producere, et sup̄ directo q̄rijs, & pars alia p̄sentiā huic protestatiōi: q̄ publicatio non nocet. pro hoc glo. in d. c. si. iij. q. iij. ¶ Concludo ergo

143 quantū ad primā instantiā, q̄ ubi testibus rite receptis & eorū attestatiōibus rite publicatis, pars q̄ testes produxit, uult de nouo testes eodē reproducere, uel alios producere super eodē sup̄ incluso ex necessitate probationis sub illo exp̄so, non auditur p̄p metū subornationis, ut in Aut. de testi. §. quia uero. & Aut. at q̄ se mel. C. de prob. et̄ in cā matrimoniali. In Vincen. & glo. in c. iura. uit. de probatio. Nec ob. c. cām matrimonij. de prob. c. senes. c. ex renore. & melius. c. cū in tua. & ibi glo. plene. eo. tit. quia loquuntur q̄ testes producēt de nouo per partē aduersam ad probandū q̄rarij uel falsitatē testiū examinatorū. Et ita no. in d. c. cū in tua. & d. c. iurauit. quōdā bñ licet, & est speciale fauore matrimonij, ut dictis iuribus. ar. c. lator. c. cōsanguinei. de re iudi. Sed certe quia rōne aduersarius admittet ad probandū q̄rarij publicatiō attestatiōibus, eadē rōne deberet iterū admitti ille qui primō produxerat testes, maxime ad probandū falsitatē testiū secundō examinatorū, non corrobōrandū eā q̄ primō probauerat, & hoc p̄ testes qui de nouo ad sui notitiā perueniunt, uel quos non curauit primō producere credens productos sibi sufficere. Vñ (vt puto), in his uertit ualde arbitriū iudicis, ut circūspiciat an malitiosē ps q̄ prius produxit, iterū producere p̄tendat: an uero bona fide hoc

144 petat. Conclude, q̄ q̄ ubi testibus rite receptis, & earū attestatiōibus rite publicatis, pars q̄ testes produxit super vno articulo, uult producere iterū eodē, uel alios testes de nouo super articulo uariando a primo articulo, nō audit, non propter metū subornationis, sed propter uitiū uariationis, & q̄riationis; ar. l. sollicitudine. de app. ita no. Innoc. in d. c. fraternitatis. in fin. & exēplū ponit ibi de eo q̄ uolens probare se dominum ex cā uenditionis, primō dedit q̄ emit a Titio: & non probauit. Secundo, q̄ emit a Caio: nō audit q̄ sibi q̄rius. istud procederet (ut arbitror) si petitiō super rei uenditione facta esset non gnaliter, sed specialiter: tunc. n. audit super alio articulo, quia et̄ snia lata super articulo ante p̄posito, noceret agenti de nouo ex isto articulo de nouo dato ad probandum. ut l. si mater. §. si quis at. ff. de excep. rei iudi. & sic non audit, non propter metū subornationis, sed propter vim singularis petitionis, a qua non licet recedere, et̄ in cā appellatiōis, ut Aut. qui semel. C. quō & q̄. & l. edita. C. de eden. ¶ Vbi at̄ petitiō esset facta generaliter: tunc quia v̄r deducta in iudiciū omnis cā per quā effectus fuit dñs, ut l. & an candē. §. actiones. ff. de excep. rei iudi. crederē, q̄ prosecutio vnus causæ specialis, non tollit aliā prosecutionē speciale, & sic fieret de nouo: at̄ non obtaret sibi exceptio rei iudicata, si in alio iudicio uellet proponere illā cām spālē secundō allegatā per modū nouæ petitionis, per dictā. l. si iuris. §. deniq; quod esset absurdū: Tunc em̄ non est sibi q̄rius in sua peti-

tionē: quia petitiō erat generalis, & sub illa includebat ista cā, uel illa, & quecunq; cā per quā fuisset nactus dominus, ut d. §. actiōes.

146 ¶ & quia testes solū fuerunt producti super cā specialiter profecta, non det nocere publicatio attestatiōis illorū super alia cā specialiter exp̄dit allegata. Et sic non ob. quod dixi. s. de p̄scriptiōe &c. quia ibi testes fuerunt producti simpliciter super p̄scriptiōe allegata; & sic esset idē hic. Idē si testes essent p̄ducti simpliciter super dominio probando: & licet non alleget in p̄posito diuersa cā, quia ubiq; allegat uenditiō: ut propter diuersitatē personarū censet esse diuersē causē. l. & ar. cadē. in prin. de execur.

147 rei iudi. ¶ Verum tamen v̄r, q̄ iudex indistinctē non det eū admittere ad prosecutionē nouæ cā: nisi prius cognito hātē per iurim propriū q̄ cā malitia uel diffugij non petiit noua probatio. arg. di cta. Aut. at. qui semel. & c. ultra tertiu. & c. p̄sentiū. c. ut. Conclude, q̄ aduersarius nō p̄t publicatis attestatiōibus pro alia parte factis, producere in prima instantia nouos testes ad probandum de directo q̄rarij, ut in hac clem. & d. §. quia uero. & Aut. qui semel.

148 ¶ Fallit primō fauore matrimonij: & est speciale in d. c. cū in tua. Sed quia aduersarius. c. iurauit. alleg. Ideo dic, q̄ interdū est q̄stio de matrimonio q̄cto, ut dist. l. uat. interdū est q̄stio de matrimonio cōtrahendo ne q̄trahatur. Primō casu publicatio non nocet: quia probari p̄t q̄rarij de directo, vñ si per attestatiōes publicatas probet impedimentum consanguinitatis uel aliud legitiūm subesse ut dissoluatur, poterit probari ex aduerso contrariū per testes uidelicet dictum impedimentū non subesse. Ratio: quia si istud non admittetur ad probandū, possibile esset q̄ impedimentum non suberat, & sic periculum animæ esset ut legitime q̄rarij dissoluerentur, & c. licet. in si. c. tit. Eodē modo si per attestatiōes publicatas probetur, q̄ impedimentum legitimum suberat, & sic periculum animæ esset in hoc: ut non legitime coniungi remaneret

149 copulati. §. l. qui q̄. C. de incest. nup. ¶ Secundo uero casu est sub distinguendum: quia aut per attestatiōes publicatas probatū impedimentum consanguinitatis uel aliud legitimum nō subesse: & tunc publicatio non nocet, quominus probat q̄rarij, partiū v̄r q̄ consanguinitatē subesse. Rō: quia si istud impedimentū non admittet ad probandum: possibile erat, q̄ in ueritate suberat dictū impedimentum: & sic periculum animæ esset in hoc, ut non coniungerent, qui legitime coniungi nō poterat: ar. dictā. l. qui q̄. Aut ecōtra, p̄ attestatiōes publicatas probatū subesse impedimentum cōsanguinitatis: & tunc non potest probari cōtrariū per testes ex aduerso. Ratio: quia nullū periculum animæ uertitur in hoc, q̄ non cōiungantur hi qui legitime coniungi possunt. Istam distinctionem probat glo. in d. c. lator. dum distinguit inter sententiam latā q̄ matrimonium contractū, uel pro matrimonio contracto: ubi subest impedimentum legitimum: quia primo casu sententia non transit in rem iudicatā; p̄ periculum animæ, sic: quia cessat illud periculum In Card. hic: ubi ergo uertit periculum animæ, publicatio nō nocet: sic. ¶ Secundo fallit fauore ecclesiæ uel minoris aut alterius cui cōpetit restitutio de iure speciali. Nā ipsa mediante publicatis attestatiōibus fit p̄ductio super q̄rio: De quod dicit, ut no. per Innoc. in cap. auditis. de in integ. resti. & per Bar. in l. j. §. nuntiatio. ff. de ope. no. nun. eodem modo si restitutio deberet concedi maioris ex clausula generali, si qua mihi iusta cā &c. ut

151 no. Innoc. in d. cap. auditis. in fin. ¶ Tertio fallit ubi attestatiōes publicatæ non possunt operari effectū, propter defectū iurisdictionis testiū, qui fuerunt probati esse ecōdicati publice: uel ipso iure infames, & culpa non poterat imputari producenti, q̄a igno-rabāt: tunc enim publicatio non nocet, quominus beneficiō restitutiōis possit alios de nouo, imō & illos eodē reproducere dū tū in eis dictus de factis sublati fuerit: at̄ producere non poterat.

152 ita no. Inn. in dicto c. auditis. in si. ¶ Quarto fallit ubi attestatiōes publicatæ fuerunt perditæ penes iudicē, notarium, uel aduersarium: ut c. si. de prob. & Spe. eo. tit. §. satis. uer. quid de testibus. Quinto fallit ubi malitiosē, uel negligenter testes nō fuerunt sup̄ aliquibus articulis examinati uel interrogati. Nam et̄ publicatiō attestatiōibus possunt testes super illis de nouo produci. cap. per

153 tuas. eo. tit. & ibi no. per Inn. Sexto fallit, q̄ ubi petitur declarari depositio vnus uel plurium testiū obscura. Nā illa fit etiā publicatis attestatiōibus, ut no. in d. c. per tuas. ar. l. heredes palam. §. sed si motam. ff. de hære. insti. Conclude quantum ad secundā instantiā, q̄ q̄ producens testes in prima instantia, non poterit alios producere in secunda instantia, hoc est, in causa appellatiōis, si eos non potuisset producere in prima instantia, p̄pter metum subornationis. eodē modo aduersarijs contra quem pro-

Quisio testium est facta, non poterit in secunda instantia producere, quos non potuisset in prima propter metum subornationis...

De iure iurando. Rubrica.

- 1 Iuramentum an habeat vim probationis tam contra principalem, quam contra successores illius.
2 Iuramentum super facto de presenti, aut de preterito, an sit probatorium, & super facto de futuro an sit obligatorium.
3 Iuramentum qualiter diffiniatur.
4 Iuramentum an sit personale, an transeat ad successores.
5 Iuramentum proprie quando dicitur.
6 Iurans falsum credens iurare verum, an teneat in foro conscientie.
7 Iurans si caret iudicio rationis, an obligetur.
8 Iurans per metum, an teneatur.
9 Iuramentum assertivum includit voluntarium & iudiciale & necessarium.
10 Iuramentum necessarium quando dicitur.
11 Iuramentum credulitatis quando dicitur, & qui teneantur ad illud.
12 Iuramentum in litem quando dicitur.
13 Iuramentum purgationis quando praestatur.
14 Iuramentum equalitatis probationum quando dicitur.
15 Iuramentum aliquando est voluntatis praecipuum.
16 Iuramentum est securitatis operativum.
17 Iuramentum est stabilitatis productivum.
18 Iuramentum legalitatis & puritatis productivum quando fit.
19 Iuramentum castitatis conservativum quando fit.
20 Iuramentum fidelitatis obligativum quando fit.

Quonia iuramentum in lite extra litam praestatur, habet vim efficacis probationis, nedum iurantis, sed et heredem suum, ut in Aut. de iure iur. a mo. s. lito. s. j. colla. v. & l. cu quis decedens. s. codicillis. de le. iij. & Aut. q. obtinet. C. de prob. probat in c. ueritatis. de iure iur. & l. j. ff. eo. & c. si. e. tit. Ideo post probationem spale q fit p testes, de qua dictu est in pce. tit. subicit alia specialia, q fit per iuram. Vbi aduertendum: q p aliqui interponit super facto q est solu de presenti, uel de preterito: & tunc solu probatorium. Aliqu super facto de futuro: & tunc est obligatorium. Primu probat in iuribus pfatis. s. m probat in l. cu pater. s. filius matre. ff. de leg. ij. & l. si quis maior. C. de tranfac. Aut. sacramenta. C. si aduer. uen. & c. quarela, & p totu. de iure iur. & de iuro in lit. q licet possit includi sub isto ru bro, pp sui gnalitate: tñ de eo non loquit nigr. Est at sciendum, q iuramentum est uinculu quo aia ligat Deo in teste inuocato, qua in re extinguit tale uinculu deficiente iurante, t cum non sit rranfitoriu ad heredem uel ad aliu successoru, sed ut personale finit cu persona. ut d. c. ueritatis. & ibi no. per Inn. t ceteru proprie dr iuram qn trib. comitibus sociat. ueritate in qua iudicio, & iustitia, hoc est, conscientia, discretione, & licito. ut. 2. q. ij. c. animaduer tendu. & ibi no. c. tua nos. de iure iur. & no. in Aut. q eis permittit. C. de nup. t Si. n. quis iurat falsum, putans esse ueru, non tenet: qa rea lingua non facit, nisi rea mes. sic indistincte. t Aut iudicio ronis carens, uel per metu iustu iurans, non tenet. Aut sacrameta. C. si aduer. uen. & l. si. in fi. ff. de li. cau. eod. mo iurans se seruaturu uel facturum q est a iure improbatu, non tenet. l. si qs inquilinos s. fi. ff. de leg. j. & Aut. q eis permittit. p alleg. & c. non est obligatoriu. de reg. iur. lib. vj. cu si. & hic distingue quatuor mebra. quia qnq; iuram est licitu: & illicite praestitu. ut c. perlatu. q me. cau. & c. si uer. d. e. tit. qnq; est illicitu: sed licite praestitu. ut c. cu quida. e. tit. & l. si quis inquilinos. s. fi. palle. qnq; est licitu sed illicite praestitu. ut Aut. sacramenta. & d. c. si uer. d. Ceteru iuram multiplex est. t Nam qnq; est ueritatis assertiuu, & sub isto pprehendit iuram q appellatur uoluntariu & iudiciale. de quo in l. j. & l. i. iurand. q ex pentione. in prin. ff. e. tit. t iuram q appellat necessariu. de quo in l. admonendi. e. tit. & c. si. e. tit. & iuram q praestat per teste in ca pro ditiu. ut l. testiu. & l. i. iurandi. & l. si qn. C. de testi. & c. tuis quaz stionibus. de testib. & iuram q praestatur super confessione facta in iudicio, uel extra. l. cu quis decedens. s. codicillis. & Aut. q obtinet. praalleg. ac et iuram q praestat per uolentem uni quarta productione. Aut. qui semel. C. de prob. & c. ultra tertia. de testi. t qnq; est credulitatis expressiuu, & sub isto pprehendit iuram q uocat de calumnia. Na ambae partes iurant se credere & existimare bona cam fouere. ut l. ij. in prin. & l. q obseruari. C. de iura. cal. Idem et

iurant aduocati. ut l. re non noua. s. patroni. C. de iudi. Idem et iurat obstetrices, du deponunt mulierem praegnantem uideri, uel no uideri. ut l. j. s. j. & ibi no. ff. de uen. inspi. & est ro, quia deponunt de facto intrinseco, & minus apparenti, qd clare non possunt percipere sensu corporeo: als secus. ut d. l. testiu. Et sic idem v dicendu in medicis uel alijs peritis in arte sua: qui deponunt de credulitate, dum interrogant de facto alieno intrinseco, & minus apparenti. & sic det intelligi. l. semel. C. de re mili. li. xij. & quod no. in c. fraternitatis. de frig. Secus ergo ubi deponit de facto alieno extrinseco, & clare apparenti. tunc. n. deponunt de ueritate, eo maxime quod & uti periti assumpti sunt. ut l. hac edictali. s. is illud. C. de secu. nu. & in Aut. de non alie. s. qd at. colla. ij. ubi mechanici, uel architecti iurant bene & fideliter estimare. ad id. l. p hanc. als incipit. Tube mus. in prin. C. de eroga. mili. anno. li. xij. & l. pparationes. C. de fi. instr. Idem et iurant de credulitate uocati ad tutela uel curia, si al legent se debitores, uel creditores eius cui sunt dati, uel dari periti, ad sine ut non astringant. si. n. incertu est sit uel non uera hm oi allegatio, stat suo iuro de credulitate pfito. ut in Aut. ut hi q obli ga. se hre perhi. res minoru. s. j. colla. vj. ex quo fuit sumpta Aut. minoru. C. qui da. tu. poss. Idem et iurat de credulitate, petes instrim femel in iudicio productiu, iteru produci, quia uult arguere de falso. ut l. si. in prin. C. de fid. instr. Idem et iurat de credulitate uolens effodere, tollere, & exportare thesauru suu: que dicit i alieno fundo absconditu, q non afo calumiae hoc postulet. ut l. thesaurus. ff. ad exhi. Quandoq; et iuram dolositatis punitiuu, t qd dicit in lit. p quod estimat interesse affectionis qnq; ut l. ij. & l. uideamus. s. iurare. ff. de in lit. iurando. & Quandoq; estimat interesse coe. in hoc d. l. ij. & l. locu. s. condematio. ff. de tabu. exhi. & l. semper. s. in hoc indistincto. ff. qd uij. aut cla. & ibi no. in c. fi. de his q ui me. ue cau. s. fi. & l. si qn. C. vñ uij. t Quandoq; iuram est purgabilitatis inductiuu: illud praestatur ab illo q que est aliqua sinistra, non tñ magna uel uehemens suspicio, de quo in l. eos. s. fi. C. de usuris. & in l. praz senti. s. sicubi. C. de his qui ad eccl. cofu. cu concor. ibi no. & in c. de purga. cano. & p totu & p iuram. t Quandoq; est nostru aequalitatis probatiu & propalatiu, de quo in l. pparationes. C. de fi. s. iustit. & d. s. qd at. in Aut. de non alie. & d. l. per hac. in prin. t Quia doq; est iuram uoluntatis praecipiuu. l. cu pater. s. filius matre. de 16 leg. ij. qnq; est iuram securitatis operatiu. de quo in Aut. de noua. s. si quid igit. colla. v. & in l. pnti. s. sane. & qd ibi no. de muliere q au fugit qn redijt. C. de his qui ad eccl. cofu. pro quo. c. j. ut li re non contest. c. ex transmissa. & c. literas. in fi. de restit. spol. Ad 17 idem optime in Aut. de man. princ. s. sed neq; colla. iij. t Quandoq; est iuram stabilitatis productiuu. ut Aut. sacrameta. C. si aduer. ue. l. si quis maior. C. de tranf. c. debitor. & c. ad nostra. cu si. eo. tit. 18 t Qnq; est iuram legalitatis, & puritatis obseruatiu, de quo in Aut. iustit. q praestat ab his. in prin. & per totu. colla. ij. & l. si. s. 19 omn. de administra. tut. & l. creationib. C. de episco. audi. t Qn que est iuram uiduitatis & castitatis pseruatiu. de quo in l. ij. C. qn mulier tu. offi. fungi pote. licet hodie sit correcta per Aut. sacramentu. e. tit. t Qnq; est iuram fidelitatis obligatiu. de quo. x. colla. de for. fide. c. vno. & de noua for. fide. c. vno. c. ego. eod. ti. c. tibi dno. 63. di. & de isto loquitur cle. nostra quaz sequitur.

- 1 Romanorum Rex differt ab Imperatore, & econtra.
2 Romana Eccl. est caput & magistra omnium aliaru, & totius orbis.
3 Imperator et electio de eo celebrata det approbati a Romano Pon.
4 Persona dignior est ceteris altibus.
5 Persona examinatio includit examinationem electionis.
6 Electus in Regem Romanorum non dicitur Imperator antequam receperit infulas Imperatoris.
7 Rex non dicitur rex ante vnctionem.
8 Electus in Epim non dicitur episcopus nisi post consecrationem.
9 Archiepiscopus non dicitur nisi sumpto pallio.
10 Leges non dedignantur imitari sacros canones.
11 Romano Pontifici, & Imperatori omnes reges & omnis mundus subiicitur.
12 Imperator est lux mundi.
13 Rex Francie non recognoscit Imperatorem in superiorem de facto, sed bene de iure.
14 Electio Imperatoris ad quos spectatur.
15 Figura Endiadis quando dicitur.
16 Manifestum dicitur si probatur scriptura sacra.
17 Reseruat probat manifesta, si de ea constat per literas apostolicas.
18 Vicario debetur honor propter reuerentiam constituentis.

Vicarius

- 19 Vicarius censetur ordinarius.
20 Papa est vicarius Christi.
21 Papa non est vicarius Petri.
22 Officialis non creat officialem.
23 Vicarius Christi dicitur, auctoritate omnipotentis Dei, Petri, et Pauli.
24 Papa confirmando electionem Imperatoris, debet adhibere causam cognitionem.
25 Sacrilegus, excommunicatus notorius, aut infidelis, an repellat valeat ab electione Imperij.
26 Electio Imperatoris potest recusari a Papa si fuerit celebrata aliquibus absentibus & noa uocatis.
27 Electione Imperatoris celebrata in discordia, an sit locus gratificationi, vel an sit fienda collatio xeli ad xelum, meriti ad meritum.
28 Potestas omnis subdita est Romano Pontifici.
29 Papa debet deofculari in pede ab omnibus.
30 Pape omnes Reges & Principes submitunt se genibus illius.
31 Imperator & Rex Romanoru sunt astricti iuro fidelitatis Papa.
32 Interpretatio antiqua obseruanda & non mutanda.
33 Papa an possit transferre imperium de gente in gentem.
34 Papa Zacharias priuauit Regem Ludouicum regno Francie, & transfuit in Regem Carolum magnum.
35 Imperatores plures non possunt esse.
36 Imperator Romanorum dicitur.
37 Potestas omnis est impatiens consortis.
38 Auarus non querit composseforem.
39 Elatus in dominando non querit consortem.
40 Imperator debet esse Christianus.
41 Iudaei non possunt habere officia publica.
42 Papa potest deponi propter heresim.
43 Imperator est super omnibus in temporalibus.
44 Papa an possit legitimare in temporalibus.
45 Reges omnes dicuntur sub Imperatore.
46 Praescriptio an procedat contra Imperatorem ab alijs Regibus.
47 Rex Siciliae non est de Imperio, sed de Ecclesia Romana.
48 Rex Francie an sit de imperio.
49 Imperator & Rex Romanorum dicuntur subiecti Romano Pontifici ubi tractatur de salute animae.
50 Imperio vacante in exercitio iurisdictionis succedit Papa.
51 Ab Imperatoris sententia non est permittum appellare ad Papam.
52 Imperatoris potestas non dependet a potestate Papae.
53 Petro utraq; potestas fuit concessa, sed non excecub illarum.
54 Electus in Regem Romanorum nullam auctoritatem dicitur habere in regio ante approbationem electionis.
55 Lege Regia Hortensia fuit Imperium in Imperatorem a populo Romano transfatum.
56 Rex Romanorum concorditer electus, an ante confirmationem valeat exercere suam iurisdictionem.
57 Rex Romanorum approbatus per sedem Apostolicam, potest omnia quae pertinent ad exercitium suae iurisdictionis.
58 Rex Romanorum approbatus per sedem apostolicam, an valeat exercere ea quae sunt Imperatoris.
59 Electus in episcopum non potest ante consecrationem exercere ea quae sunt ordinis.
60 Rex Romanorum antequam dicatur Imperator, debet coronari triplici corona. Et in quibus locis.

MANI. In cle. pce. uisum est de iuro ueritatis, qd pstat iudici per teste: hic de iuro fidelitatis, qd pstat pontifici per Principem. qua diuide in septem partes. licet gl. in quinq; & Gen. aliter diuidat. In prima igit ponit exordiu. vsque ibi: dudum: ibi secundam in qua subdit cam impulsiuu pntis conitionis. usq; ibi: nos. ibi tertia: in qua narrat factu. usq; ibi: ceteru. Ibi quarta, in qua pmittit probationem p exe pliu. usq; ibi: ueru. ibi quinta, in qua rōnem dubitandi afsignat, usque ibi: quia igitur. Ibi sexta, in qua per statutū suū dubiu declarat, usq; ibi: porro. Ibi septima, in qua statutū probat: per ea q in facto non contingant. usq; in fi. Capiō partē priam, quā subdiuido in tres particulas. Primo. n. ponit zelū deuotionis, quē Imperatores haētenus ad Romanā Ecclesiā, & eius Pontificē habuerūt. Scdō ponit uinculū subiectionis, quo & qn Romano Pontifici se astringerunt. Tertio ponit uinculū religionis iuri, quo & qn Romano Pontifici se ligauerunt. Secūda ibi uidē Romano. Tertia ibi: seq; illi. Causus. Imperatores, Regesq; Romani Pontificis subiectionis uinculo ac fidelitatis iuro Christi vicario sunt astricti. h. d. ¶ Romani Principes dicitur includat tā Imperatores q Roma-

norum Reges. t Et attende: quia simul duo possunt esse, v. c. vnus Imperator, & alius Rex Romanoru, non q is qui est Rex Romanoru, possit effici Imperator uiuente Imperatore: sed solū eo cedente uel decedente, ut de facto contigit in Imperatore mortuo ultimo: & rege moderno Romanoru, qui fuit electus in regē Romanoru concorditer per electores, nolente & procurate dno Carolo Imperatore patre suo, tpe dñi Gregorij. xj. p que fuisse ap pbatu publice, nisi fuisset morte puentus Romae me teste, & dno meo dno Cardi. Neapolitano germano meo promouente ut nuntio apostolico dicti dñi Gregorij vndecimi. ¶ Professores q a pfitendo, & pfitendo, nō at a professione, & uouendo: simile in l. ij. s. iuris ciuilib. ff. de iusti. & iu. & facit l. tale pactu. in prin. ff. de pac. ¶ [Romanā Ecclesiā] t q caput est & magistra omnium aliaru Ecclesiaru, & totius orbis. ut c. fundamēta. s. j. de ele. li. vj. & c. Consta. ¶ 96. di. ¶ [Persona] sub. & electionis t quia vnū sine alio non suffice retū approbatio personae, quo ad istū actū electionis, satis includit approbationē ipsius electionis. arg. c. pterea. de offi. dele. & l. ij. ff. de iusti & iu. Sed iō dicit de approbatione personae: q a persona ceteris actibus dignior est, & an oia de persona quarendū est: ut l. si gramus. de test. & l. quidā referunt. ff. de in. codi. & Inn. ¶ in d. c. uenerabilē dicit, t q in examinatione personae electae discutit, an electio sit canonica. Idē Host. ¶ Assumēda iur dicat Imperator. Na per electionē assumptus est in regē, & ad regnū Romano rū: t sed anteq; receperit imperiales infulas non dr Imperator. ut l. bene a Zenone. in fi. C. de quadriē. pscript. t sicut nec rex an inun ctionem: ut c. v. de sacra vnc. & no. Lau. x. di. c. qm. t nec electus in epm dr eps, nisi post psecrationē. c. trāsmissa. de elec. t & archiep̄s non dr nisi habitū palliū. c. q sicut. s. pterea. de ele. & c. nisi. de usu pal. ¶ [Vnctionē] s. soleo sancto in humeris, uel brachijs. ut c. v. de sacra vnc. ¶ Consecrationē hoc est superfluū fm Host. in d. c. uenerabilē. quia psecratio propriū est eporum. ¶ Coronā q dr infula in d. l. bñ a Zenone. in fi. & no. in cle. qm. j. de ui. & hone. cle. licet in tex. ibi aliter sumat: & in l. fi. s. ij. C. de Iudae. ¶ Submittere] capi ta ut uelut subiecti monita eius susciperet. ut e. nouit. uer. nos. igit. de iudi. & facit. 96. di. c. duo sunt quippe. Vñ dicit Imperator Iu stinianus, t q leges nō dedignant sacros canones imitari. in Aut. de eccl. ti. in prin. colla. 9. ¶ Seq; illi. ¶ Romano Pontifici. ¶ [Ecclē sia] s. Romana. ¶ Imperij] s. Romanu. t cui subsunt oēs reges mundi, & totus mundus, t cui dicit Imperator dñs totius mundi. ¶ ut l. de precatio. ff. ad legē Rhodi. de iac. ¶ licet Rex Francie nō dicat se subesse, & quidā alij de facto non subsunt, nec cū pro dno re cogunt. ut no. doc. an l. j. C. de sum. Tri. & gl. in c. & l. in esse. de dona. inter uir. & ux o. & ibi per Host. sed an bñ iudicet ipse q oia iura hēt in pectore. c. licet. de pti. in vj. ¶ [In Germanos] hoc ē in Theutonicos, & in personā Caroli magni, per Papā Stephanū. ij. que successor eius Leo Papa. iij. coronauit Imperatorē. ut e. uenerabilē, & ibi no. de ele. ¶ Et a quaz. ¶ Romana Ecclesia. ¶ [Principes] t numero septē, quoru tres sunt archiep̄i. s. Coloniēsis, Mogūtinus, & Treuerensis: reliqui sunt quatuor, v. c. vnus Rex. s. Rex Boemiar, vnus Dux. s. Saxoniar, vnus Comes. s. Rhemi, vnus Marchio. s. Brandeburgensis: ut no. Host. in c. uenerabilē. palle. & glo. ad apostolicā. in fi. de re iudi. in vj. ¶ [Ius & p̄as] jnnitit. c. uenerabilē. in prin. ubi ponuntur hae uerba. Tamen puto, q ponantur pro eodē, ut dicamus hoc est iuridica p̄as, ut sic vnū de istis sub 15 stantijs resoluitur in adiectiuu: t est figura que uocatur Endiadis, ut at in l. j. s. j. & in exēplo ibi posito. ff. de pac. in gl. & ibi no. ¶ [Iuramentu] s. fidelitatis. sub. nō reputauerunt indignum quod est supra. ¶ [nouissimis] s. tempore hmōi Clementis. v. quaz loquitur ut infra patebit in parte tertia principali. ¶ [Manifestabant] & sic 16 habes: t q illud est manifestu q probatur per sacra scripturā. sic 17 dicimus t q illa reseruatō est manifesta, de qua constat per lras Apostolicas super hoc confectas. ut c. si beneficia. de praebendis. in vj. uel etiam si in eis fiat mentio narratiue de dicta reseruatōe, dum tñ Papa auctoritate ipsarū literarū attestet de reseruatione facta per eū, secus forsitan si per aliū. ut al. gerit. & c. j. de offi. uica. in vj. Nota secundū, q Papa est uicarius Xpi. concor. e. p. huma ni. de homi. in vj. cum si. f. non autem est uicarius Petri quia Petrus fuit uicarius Christi: ut dicit cap. pro humani. & sic non fecit alium uicarium. ut cap. clericos. de offi. uica. Nec ob. 63. distinc. c. ego Ludouicus. quā impropria est loquutio. Vel dic ut hic no. in

1 glo. sicut dicimus, qd officialis non facit officialem. vt no. dicto c. j. de offi. vica. li. vj. imò forsan potest Petri expirare eo mortuo, cum eius potestas trāslata fuit in successore primum, & successore in posterum, licet ob reuerentiā eius qd primus fuit vicarius, & cui dictū est ex ore Xpi benedicti, Pasce oues meas: Romanus Pontifex pro tēpore in fulminatione suorum processuum, sententiā, & indignationem, pferat & vtatur auctoritate omnipotentis Dei, & beati Petri, atq; sua. sed & addit, Pauli, propterea qd in morte non sunt separati. argu. l. verū. in prin. ff. pro soc. Nota tertio, qd electio regis Romanorū est approbāda p sedē apostolicā, saltem quo ad personā electi. cōcor. dictum. c. v. venerabilem, & sic videt, qd in hac approbatiōe debeat interuenire aliquis causę cognitio, & sic examinatio idicta videtur, ex quo videtur, qd si psona esset ineligibilis & nō idonea, qd Papa potest iuste nō approbare psonā, videlicet si electus esset sacrilegus, vel publice excommunicatus, aut infidelis, vel aliter. vt dicto. c. venerabilem, Sed an tunc electio redeat ad electores, vt iterū eligant, an verò si eligat scienter indignū, qnt priuati pro tūc potestate eligendi, & an tempus sit limitatū in huiusmodi electiōe, vt eo lapsa, non possint illa vice eligere, Vide gl. in c. ad apostolicę. de re iudi. Et an aliqua forma sit seruāda ī huiusmodi electiōe, vt sic possit ex defectu formę impugnari. & alia deat fieri: cogita. Hoc tū vī, qd si electio est facta aliquibus absentibus non uocatis, Papa non tenet approbare hęc electiōe. ut d. c. uenerabile. Et qd tū sunt discordes electiōes, locus est gratificatiōis: ut ibi. Sed an tūc sit fienda collatio zeli & meriti. uerū cogita ad ista. Hosti. satis vī uelle in d. c. uenerabile. qd iura cōia locū habeant in tali electiōe, licet nō forma. c. quia. ppter. sed in omnibus multū pondera uerbi, nō approbatio psonę, & qd maior pars electorū sunt laici, & qd quęstio est de celsitudine Imperij secularis tēporalis. Nota quartio, qd omnis potestas subdita est Romano Pontifici rōne Christiani, cuius uices gerit. c. nonit. uer. non. n. de iudi. f. qua rōne oēs osculant Papā in pede. ut no. in l. j. c. de dome. & pte. l. i. r. 30. & colla. eorū oēs reges & Principes submitunt genib. eius. c. duo sunt. 96. di. Nota quinto, qd Imperator & Rex Romanorū sunt astricti iūro fidelitatis Papę. Rō: quia ab eo recipiunt totam suā promotionē, sicut Guil. cōcordat. 63. dist. tibi dno. Nota sexto, qd minime sunt mutāda, imò sunt seruāda, q interpretatiōem & consuetudinē certā semper, hoc est, antiquā habuerunt. cōcor. l. minime. ff. de legi. l. testō. C. de test. l. j. in fi. ff. de aqua plu. arcē. 33. ¶ Nota septimo, qd Papa pōt ex cā transferre imperiū de gente in gentē. & sic vī dicendū de quocunq; alio regno. & pcor. d. c. uenerabile. & qd ibi no. in eo qd Zacharias Papa pdecessor Stephani secundi, priuauit regē Ludouicū tunc regē Frācię, regno Fran. & trāsltulit in Carolū magnū filiū Pipini. facit qd no. in d. c. ad aposto. l. i. c. in fi. Cōclude, qd vnus dēt ē Imperator: & nō plures ī simul. 36 ut patet in c. in apib. vij. q. j. & l. ij. §. nouissime. ff. de origi. iur. & iste uocatur Imperator Romanorū ille at q uocatur Imperator Cōstantinopolitanus, est Imperator noīe, nō re. sicut Rex Scotorum uel fabę: quia totū imperiū fuit trāslatum ab oriente in Septentrionē, hoc est, ad Alemanos. ut no. in d. c. in apibus. & per Hosti. in d. c. uenerabilem. Et licet plures fuerint Imperatores infimul, hoc fuit de facto, non de iure. ut 2 r. di. c. nunc at. & l. iij. in prin. ff. de manu. & est rō quia sicut Gen. f. oīs ptās impatiens est cōfortis: 38 f. nullus. n. auariū qrit ppossessorē. f. nullus dominandi fastu elatus desiderat hęc confortē. 23. q. viij. c. q. at. ¶ Conclude, qd oīs Imperator dēt esse Christianus, fidelis, & profiteri dēt fidē Christianā, sicut & ceteri officiales inferiores, ut in Aut. iusurā. quod pstatur. per totū. colla. ij. probat in d. c. uenerabile. §. j. f. hac rōne uetatur Iudęi hęc officia publica, & dignitatū suscipere infulas. ut 42. l. j. C. de iude. f. sic & Papa qui p hęc resm pōt deponi, nisi pēnitent. ut no. d. c. nunc at. 2 r. di. Conclude, qd Imperator est in tēporalibus superior omnibus. ut in c. solitā. de maio. & obedi. f. Ex quo inferit, qd Papa non pōt legitimare quo ad tēporalia illegitimitū. qd tenet gl. in c. venerabile. qui fi. sunt legi. & Io. glo. in c. qm. x. di. de hoc dic ut no. plene p Io. An. in d. c. per uenerabile. super 45 gl. iij. magna. f. Itē inferit, qd oēs reges sunt eo inferiores, & eū ut superiorē recognoscere debent. & sic qui hoc non faciunt, nō dicuntur reges iusti, cū in tyrānide se habeant, p quo. l. decernimus. 46 C. de sacro. ecclie. & d. c. uenerabile §. j. f. Sed forsan pscriptio uē dicat sibi locū propter Imperatoris scientiā, qui pro tpe pōt, quę sufficit ad possessionē acquirendā in incorporalib. ut l. quoties. ff. de serui. & in hoc uide ea, q no. Bar. in l. j. §. deniq. ff. de aqua plu. ar. Nisi dicas qd recognitiō pccernit ius superioritatis, cui non pōt

pscribi quo ad libertatē, ut l. ppetit. C. de pscript. 30. an. & c. cū non liceat. & c. cū ex officij. de pscript. Hęc at fallunt in Rege, qui non est de Imperio, sed de Ecclesia Romana, ut est Rex Sicilię, ut cle 47 menti. pastoralis. de re iudi. f. Idē in Rege Frācię, sicut Guil. quia non est uerisimile qd Carolus magnus uoluerit suū patrimonium subijcere alteri. sed certē tunc non fuit in eū trāslatū imperiū, patrimonij suū (sicut & cetera regna) subijciebat imperio, & sic nō potuit illud ab hac subiectione liberare. ar. l. j. ff. de auto. tut. cum simi. Spec. tñ. ti. de sen. §. j. uer. xiiij. vī tenere pro rege Frācię, p c. uenerabilem. qui fi. legi. sed ibi not. 3. Sed gl. 3. c. Adrianus. 49 ij. 63. di. Conclude, qd Imperator & Rex Romanorū sunt subiecti Romano Pontifici, quo ad hoc ut monita eius suscipere habeant, & seruare, ubi tractat de salute animę: ut d. c. nouit. uer. nō igit. & 63. di. c. Valentianus. Itē quia possit eū deponere & priuare ex cā, ut hic. & d. c. uenerabile. & c. ad apostolicę. f. Itē qd uacante imperio succedit Ecclesia Romana. ut no. in d. c. qm. & p batur in c. licet. de for. cōp. & ibi Inn. Itē & propter iurū fidelitatis, astrictus est ad ea q tinent in iūro fidelitatis: ut j. uidebis. f. Non at, qd a snia Imperatoris possit appellari ad Papā. ut no. d. c. qm. f. nec qd una ptās pendeat ab alia: ut no. in Auth. quō oportet episc. in prin. colla. j. licet Petro fuerit concessa iuraq; ptās, non tñ uerū: qd executio: qd dic. ut d. c. qm. Bonifa. viij. in extrauagan. vnā sanctā. probat Imperiū esse immediate ab Ecclesia, & ea mediāte a Deo: sed Imperator aliter dicit in Aut. quō oportet episc. in prin. Et certe sicut Lau. maxima ptātem habet Papa circa Imperium. ut 54 no. lxij. distin. c. in synodo. Conclude, qd electus in regem Romanorū nullā habet potestatē in regno, donec persona sua fuerit approbata p sedē apostolicā, qd pbat d. c. uenerabile. & Host. hoc tenuit in c. super quibusdā. de uerb. sig. Idē hic Genz. & Guil. licet prium seruet, & male. Nā electio cōcor. non operat nisi sequatur approbatio personę electi, & ipsius electiōis. Verūm gl. in c. legimus. 93. di. tenet, qd ex sola electiōe ius quærīt electo. Plus dicit, qd uerus Imperator anteqd apobet, licet non appellat Imperator anteqd confirmet, & sic sicut in hoc approbatio, inunctio, psecratio, & coronatio, nihil tribuunt ptās, sed solū appellationis noīs. Idē sentit gl. 63. di. c. quanto. ubi gl. tenet, qd et in inferioribus ius & potestas administrandi acquirunt ex sola electiōe, sed exercitiū ex pfirmatione. Archi. in d. c. legimus. nō firmat pedes, pntentus sola rōne opi. docto. Alij distinguunt inter ea q sunt iurisdictionis uoluntarię, ut illa statim acquirunt. & ea q sunt cōtentiose, ut in illis requiratur approbatio apostolica. ar. l. ij. ff. de offi. procur. & leg. & uide in Spe. de rescrip. p. sen. §. fin. Itē qd obtentū est. Ia. uero de Are. disputauit hęc qstionē ualde diffuse, cuius meminit Cy. in l. fi. C. de quadriē. pscript. & finaliter tenet id q Hug. & Laur. vc 3, qd ex sola electiōe ius administrandi & exercitiū sibi cōpetit: & qd pfirmatio, cōsecratio, & coronatio Papę, solū addit ut p ea cōsequatur donec augeat: f. quia talis electio subrogat loco electiōis olim factę p populū Rom. lege regie Hortensia: per quā solam oīs ptās fuit trāslata in Principē, et quo ad exercitiū. ut l. j. ff. de consitu. Princ. & l. una. §. regimentis. ff. de offi. psec. p. rō. & sic per istā electiōe, q fit ab electoribus deputatis q est subrogata idē concedit seu tribuit. arg. l. si eū. §. qui iniuriarū. ff. si quis cau. Ex quibus inferit, qd legitimationes spuriorū, concessiones priuilegiarū, & alia q gessit electus in regē Romanorū pccorditer ante appellationē suę personę factā per Papā, sunt ualida: ut ibidē dicit Iac. de Are. pro nunc vī standū cū Hosti. quia cū approbatio personę sit necessaria, licet non requiratur electiōis pfirmatio specialis, concludit, qd an hmōi approbationē nihil pōt exercere, prius eū diseuendienda est persona electi, sit idonea, uel non, q iuris rō habeat: hoc est q dicat eū saltē exercitiū iurisdictionis hęc. ut l. si quæramus. ff. de test. & melius l. quidā referunt. ff. de iu. codicil. Nec obstat rō Iac. de Are. quia electores hodierni non hēt illam potestatem, quam olim habebat populus Romanus: & illam quam habent, solū habuerunt a sede Apostolica, quę in cōcessiōe dicitur potestatis sibi retinuit potestātē approbandi personam electam: ut d. c. uenerabilem. & sic nihil censetur actum, quādū relecta fienda approbatio personę electę. ut l. fi. in fi. C. ad Silleia. 57 ¶ Ex quo infero, qd electus approbatus per sedem Apostolicā potest facere omnia quę pertinent ad exercitiū suę iurisdictionis: 58 nis: f. hoc exempto, quia ea quę solū sunt pcessa Imperatori, ita dicuntur denegata regi Romanorū, ut ante coronationē exercere non poterit, f. argu. eorum quę dicimus de his quę sunt ordinis: quę non potest electus confirmatus in episcopus anteqd cōsecratur. c. trāmissam. Conclude, qd Rex Romanorū post approbationem

bationem suę personę, anteqd uocetur Imperator, dēt coronari triplici corona. Prima est ferrea. Secunda argētea: & tertia aurea. Primā imponit Aquigranis diocesis Leodiē. archiepiscopus Coloniē. Secundā in Montia diocesis Mediolan. archiepiscopus Mediol. Tertia Papa Romę in ecclesia Sancti Petri: sed eo absente, episcopus Hostien. ad quē iure suo pertinet inungere ipm. Per ferrū designatur fortitudo necessaria in Imperatore ad uincēdos hostes, & domandos rebelles, iuxta illud propheticū: Et reges eos in uirga ferrea. Per argētū designat munditiā & claritatem in Imperatore necessariā, ad bene rē publicā gubernandā, non excoriandā, iuxta illud propheticū: Velut argētū igne examinātū purgatū septuplū. Per aurū potentia, & magnificētia, ac celsitudo ipsius Impij designat, necessaria in Principe, ut oēs ei obediāt uelut p excellētij, iuxta illud Apostolicū: Estote subditi Regi, sicut Imperatori uelut p excellētij. simile driām uideo ferri, aurū, & argenti no. in Auth. ut ppo. no. Imper. in prin. colla. v. & hic tāgiē p Pau. nō sunt alia. Sequit secunda pars.

- 1 ¶ Papa Cardinales uocat filios, nisi sint epi, quos uocat fratres.
- 2 Urbis appellatio uenit Roma.
- 3 Imperator coronatus potest licite uocari Rex Romanorum, sed non conuertitur.
- 4 Interrogatio debet precedere responsonem.
- 5 Quasi, dictio aliquoties est expressiua ueritatis.
- 6 Notarius an ualeat requiri de consuecōe instrumenti super actū nondum factō.
- 7 Notarius non confici instrumentum requisitus efficitur periuurus, & debet priuari suo officio.
- 8 Notarius non rogatus confici instrumentum, se reddit suspectum, & sic requisitio habet uim rogaminis.
- 9 Vniuersale signum omnia includit.
- 10 Simulatio est dolus malus.
- 11 Dolus malus arguendus est, & bonus laudandus.
- 12 Papa est appetere pacem.
- 13 Caput si dolet, & omnia membra dolent.
- 14 Occurrere ante tempus melius est, q post causam uulneratam remedium querere.
- 15 Dilationi periculosa celeri remedio est occurrendum.
- 16 Iuramento fidelitatis astrictus tenetur ad defensionem si requiratur: & quid ad offensionem.
- 17 Delegato et Cardinali non creditur de eius delegatione nisi p lras.
- 18 Delegato in curia Cardinali de eius commissione creditur.
- 19 Papa an faciat iniuriam utendo iure suo.
- 20 Notarij plures possunt rogari super eodem factō.
- 21 Notarius an debeat de substantia requisitus esse.
- 22 Ignorantia probabilis an sit in factō proprio.
- 23 Factum publicē magis arguitur q si fiat secretē.
- 24 Imperator negans se pręstitisse iuramentum fidelitatis, an peccet, uel quando efficitur periuurus.
- 25 Differentiā non facit Deus inter simplicem loquelā & iuramentū.
- 26 Pena maior imponitur ratione periuuri, q pro fide uiolata.
- 27 Arguens Papam de mendacia dicitur sacrilegus.
- 28 Assertio negatiua an faciat aliquem non obseruatorem sui iuramenti, nisi astrictus uenerit contra iuramentum.
- 29 Verba non sunt attendenda nisi cum effectu.
- 30 Rogatio notarij an sit de substantia instrumenti, & an sit qualitas intrinseca: & sic an presumatur, necne.
- 31 Publicatio instrumenti est qualitas intrinseca, quę presumitur ex auctoritate notarij.
- 32 Motus proprius an presumatur, nisi in literis exprimat.
- 33 Mulier an presumatur seducta a rapitore.
- 34 Notarius an presumatur rogatus ex eo q testib. probat q partib. presentibus publicauerat, & quod partes sciebāt eū esse notariū.
- 35 Notarius an admittat tanq testis ad probandū se fuisse rogatū, uel an credendum sit illi, si extra scripturā attestet se fuisse rogatū.
- 36 Notarij rogatio an probari possit testibus.
- 37 Iurū ex parte iurantis est personale, secus ex pte illius cui iurāt.
- 38 Votum est personale.
- 39 Promissio ligat promittentem & eius successores.
- 40 Obligari successor generaliter an possit etiam actō quod obligatio ortum incipiat in prima persona successoris.
- 41 Exceptio doli est personalis ex parte eius qui dolum commisit, ex parte uero eius cui est dolum commissus, est in rem.
- 42 Iuramentum pręstitum Deo aut alteri propter Deum, non potest remitti per aliquem.

DV D V M. Hęc est secunda pars principalis, q subdiuido in quatuor particulas. In pria ponit factū duorū regū Papę subditorū reprobatū. Secundo factū propriū Papę pūitiū. Tertio factū legatorū suorū executiuū. Quarto factū alterius ex regibus detestatiū. Secunda ibi mos multis. Tertia ibi: dicitis. Quarta ibi: idē Henricus, uel ibi: quasi moleste. & durat usq; ad h. Casus. Papa licite ad defensionē Romanę Ecclesię illum prouocat quē sibi nouit iūro fidelitatis astrictū. h. d. Sufcitata non dicit super quo, nec cuius cā: quia nihil ad factū de quo quærīt, vñ superfluis noluit uti: ar. l. ampliorē §. in reuicatorijs. C. de app. [Ex fratribus nostris] quia non defendit ad speciē uocat eos fratres, atq; uocaret eos filios: f. nisi essent epi Cardinales, ut dixi. s. in proce. & uide. c. quam gratū. de cri. fal. 2. ¶ Vrbē q loquit de Romana per excellentiā. ut l. j. cū urbē. ff. de offi. p. r. ar. & l. ij. & l. eū qui uetigal. ff. de uerb. sig. & c. significati. ut. de pēni. & remis. & est figura, ut dicit gl. [Pro reformanda] p iungi cōsequentibus, & ut sit sensus qd Cardinales ibi erāt, sed nō pro reformanda pace: qd puto uerius, quia multi remiserunt Romanę post electiōe huius Clementis. v. qui non uenerunt ad presēt, & iste tenebat ecclesiā Romanā pro uisitata. Guil. cū hoc dicit qd isti Cardinales illuc acceperant pro ipso coronādo. sed diu natforē. §. Sibi §. f. Ecclesię Romanę. uel sibi, f. Papę scribentis: qd idē est. [Et als] sicut Reges Christiani erant ei subditi, imò Rex Scilię erat ei subditus: quia illud regnū est de patrimonio sancti Petri. ut c. ad apostolicę. §. pter. hic alle. & ē Rex Romanorū totam suā promotionē consequit a Papa: & iō meritō sibi est astrictus, & ē sine iūro fidelitatis. f. Et attende quia Imperator coronatus licite appellat Rex Romanorū, ut probat in d. l. bene a Zenone. post princ. ibi: & regale culmē. C. de quadriē. pscript. ita & oīs Imperator est Rex Romanorū: sed non quærīt. quia non omnes Rex Romanorū est Imperator, vñ ille qui non est coronatus. ut s. p. xi. ar. l. j. & l. ij. in prin. ff. de adp. licet possit dici q tpe datę literarū (q est attendenda) erat solū rex non coronatus quāq tpe receptionis earū esset coronatus, sicut Guil. sicut hęc uerba & als intelligunt de alijs iuramentis de quib. j. dicit. §. Ipsius Ecclesię. sub. & iurū ipsius. [Dicitis at literis] i. contentis in eis: & sic ponitur contentis pro pnto. §. Deductis §. sper literarū illarū, p quo uide q dixi. s. in cle. testibus. tit. proxi. §. Responderet & sic habes 4. f. interrogatio dēt pcedere responsonē. pcor. l. j. in prin. ff. de uer. ob. §. Quasi §. f. signū est hic ueritatis expressiū. simile in l. j. ff. de tran. f. Familiariter] i. humiliter, non superbe, nec iracundē. unde tunc tanto peius facit, quāto publicē talia pandit & requisitus. Et sic habes, f. qd notarius pōt requiri ut conficiat instrumentum de actō nondū factō, sed fiendo, licet regulariter ex obseruatiā requiratur post actum factum: sed nō est uis, ut hic patet. f. Et scias, qd notarius requisitus non conficiens instrumentum, periuurus est, & debet priuari officio. ut no. Hosti. in summa de fi. instr. §. de quibus. Et attende: f. quia ista requisitio habet uim rogaminis. Nam notarius non dēt cōficere instrumentū, nisi fuerit rogatus per eum cuius interest: als suspectū se redderet. ar. l. ex snia. ff. de test. tu. & l. q omnia. in prin. §. de procur. & vī tex. in Aut. de tab. §. nos autem. colla. iij. Et facit qd dixi in cle. pced. §. Cuiq; f. signum est uniuersale, ut l. cuiusq; ff. de inst. & sic includebat Romanum Pontificem, pro quo c. solitē. iuxta fi. de ma. & obedi. Ratio, quia Papę loqui uidebatur loquendo legatis suis: & sic Papa includitur sub generali sermone. ut no. gl. in l. inquisitione. C. de solu. & sic facit q no. Io. Mo. in c. vno. de schisma. in vj. Sed dicit qd istud ideo hic quia, interrogatio pcedens erat specialis de Papa, & ideo responso generalis includit interrogationem specialem. ar. l. fi. de certa. C. de tran. & l. j. C. de diuer. re. [Simulans] f. sonat in dolum malum, f. qui est arguendus: bonus uerò dolus 11 laudandus est. ut l. j. §. dolum. & ibi no. ff. de dolo. 12 ¶ Nota qd propriū est Papę pacē appetere. cōcor. c. nouit. de iudi. & l. vna. in prin. C. de cadu. tollen. & ideo totus mundus pacis est & patitur calamitates guerrarū, & discrimina: unde ueritū 13 catur illud: Quādo caput dolet, cetera membra dolent. ¶ Nota, 14 qd melius est ante tempus discutere occurrere, quā post eam uulneratam remediū adhibere. pcor. c. ad hęc. & ibi no. de rescri. 15 & l. fi. C. in quib. ca. in inte. rest. nō est necessar. ¶ Nota, qd ubi di-

latio est periculosa, celeri remedio providendum est. Nota, qd ad defensionem tenet qui fidelitatis iuramento est astrictus, pcor dat. c. vnicu. de forma fidelit. x. colla. ¶ Nota, qd astrictus iuramento fidelitatis, tenetur defendere dominum suum, si requiratur. Na per talem requisitionem in mora constituitur argu. l. si ex legati causa. ff. de iur. oblig. per hoc videt. tex. in c. vnicu. ver. & si sci uero. de noua forma fide. x. colla. Sed dictu. c. videtur in alia parte probare contrarium, dum innuit, qd vassallus debet suum seruitium offerre defensionem, vt in contrario. Aut dominus vult offendere iuste; tunc non tenetur vassallus, nisi requisitus; vt dicto. uer. ¶ & si sci uero. Nota, qd quilibet delegatus a Papa, et si sit Romanus Ecclesie Cardina. debet facere fidem de sua potestate p literas apostolicas, vt hic. concor. c. cum in iure. de offi. delega. ¶ Fallit in curia, quia creditur verbo Cardinalis, pro quo vide. c. cu parati. de app. & c. cum olim. de priuileg. ¶ Nota, qd Papa no facit in iuriam vt dicit iure suo. concordat. l. iniuriarum. §. j. ff. de iniurijs. ¶ Nota, qd de eodem facto possunt requiri plures notarij conficere plura instrumenta, argu. l. de decreto. §. ff. de administra. tu. & l. reos. §. cum in talibus. ff. de duo. re. melius facit. l. j. §. si apud duos. ff. de positi. Nota, qd de substantia instrumenti est, qd notarius sit requisitus, pro quo. l. si. §. sin autē dubius. C. de iur. delibe. & in aut. de tabel. §. nos autem credimus. colla. iij. Spec. tit. de instr. edi. §. breuiter. ver. & no. Inno. in. c. j. de fide instr. Bar. in. l. scien. di. ff. de verbo. obli. & glo. hic tangit & Guil. Nota, qd in facto proprio est probabilis ignoratia, concor. l. si res obligata. & quod ibi no. ff. de leg. j. ¶ Nota, qd arguit factum publice, qd si factu fuisse secreta, non sic argueret pro & contra. l. fin. ff. de ri. nup. l. is qui cu tel. C. ad leg. Cornel. de sica. c. cu inhibito. de clan desti. dispona. & l. no existimo. de administra. tuto. dic. vt hic per Cardina. Mediolan. ¶ Conclude, qd Imperator licet ex ea parte qua negauit se prestittisse iuramentu fidelitatis, & iuramento tali esse astrictu, falsum & mendacium simpliciter dicat, si istud iuramento non firmavit, istud est mendacium malignitatis, ex quo comittitur seu inducitur peccatum mortale in omnibus, vt. c. super eo. de vlturis. xxij. qd. ij. c. ne quis arbitretur. sed si iuramento firmasset, esset periurus: quia rea conscientia fecisset eum periurum. ut. xxij. qd. ij. c. homines, qd licet enim Deus non faciat differentiam inter simplicem loquelam, seu fidem, iura metum, ut. xxij. qd. one. v. iuramenti. & c. peruenit. de fidei. & ibi, qd tamen maior pena imponit pro periurio quam pro fide uiolata, ut probatur p c. debitoris. de iureiurando. & nota. i. dicit. c. peruenit. Non facit ergo Deus differentiam quo ad obseruationem, sed quo ad punitionem sic, & merito. l. ij. C. de iureiurando. ¶ Veru ubi no firma uit iuramento, possit dici eum sacrilegum: quia arguit assertiue Papam de mendacio, argumen. l. disputari. C. de crim. sacri. Na istud quod Papa asseruit, erat ita de facto notorio, qd nulla poterat tergiversatione cœlari. Præterea & de facto suo, pprio erat in eo qd receperat iuramentu fidelitatis pstitit per nuntios eiusdem licet mandatu spale ad hoc habentis, ut dicimus de receptioe resignatiois, in cle. l. iteris. & ibi dixi. §. de prob. & sic probare non possit: ut ibi. Non at det dici periurus: qd assertioe negatiua p se p siderata, non facit eum non obseruatore sui iuramenti. Puta si actualiter ead clesia defendisset, non obstante ista falsa assertione. qd uerba no sunt attendenda, ex quo non produciunt effectum periurij: argu. l. j. §. j. ff. quod quisq; iuris. Sed ex ea parte, qua effectualiter pstitit in ista negatione, dicit periurus: vt. c. ex no defensione qua facere tenuit primu du potuit legitime requisitus, ut d. c. vnicu. de no. for. §. fide. x. colla. licet Guil. aliter hoc dicat. Conclude, qd cu rogatio tabellionis sit de substantia instrumenti, seu de forma extrinseca. ut in Aut. de tabellio. §. nos at credimus. colla. iij. necesse qd inferat in instrumentum per notariu qualiter fuit rogatus: at non psumeret. ar. l. quecumq; §. ff. de publi. & istud Inn. tenuit in c. j. de fid. instr. & Spe. in tit. de instr. edi. §. breuiter. uer. & no. gl. cum no. §. in d. §. nos at. & no. in l. ptor. §. ff. de eden. non pt dici interuenisse, nisi appareat, sufficit. n. qd ipsi tabellioni asserenti in instrumento se rogatu, credatur. ar. l. si quis decurio. C. de fal. Bal. tñ te. ¶ net cu gl. in d. l. sciendu. fira tñ si dicat, qd publicauit: quia est solenitas intrinseca, qd psumit. ut d. l. sciendu. c. si motu proprio. de pb. in vj. & l. vnicu. an fin. C. de rap. uirgi. ubi mulier licet uolens psumit subducta (at seducta) a raptore, uel ab alio, sed certe non sequit. Dixit, publicauit: ergo fuit rogatus, qd potuit publicare et non rogatus. ar. l. non ob hoc. C. vñ legi. Nec dicit publicu instrum a publicatione: sed ab autoritate, hoc est in publica seu autentica forma. ut l. publicati. C. de test. & l. gesta. C. de re iudi. Et pro hoc

facit d. c. si motu in fi. ubi motus pprius non psumit, nisi hoc in literis exprimat. Nec obstat, qd psumit mulier seducta, quin il lud est considerata fragilitate sui sexus, & et p immanitate criminis. Conclude ergo, qd non psumit rogatus, nisi hoc exprimat, et si diceret, Publicauit: quia sicut non dat fides instru super aliis in eo contentis: quia deficit instrum in suo substantiali, ita nec dabit fides in eo quod dr, publicauit. ¶ Vt tñ, qd si testibus possit probari, qd partibus pstantibus publicasset, & quod partes sciebant eum esse notariu: sufficeret: quia tacendo vident approbare, & ex hoc infurgit tacitu mandatu. ar. l. qui patit. ff. manda. & ex hoc vñ qd qd notarius sit uiuus & uellet deponere seu asserere extra scriptura dicti instrumenti fore rogatu, qd non est sibi credendu: quia tunc non loquitur ut publica persona, sed ut priuata, licet Inn. in d. c. j. lenferit d. rium: sed non probat. Non. n. het instrum ex sua inspectione sua forma seu substantia. ¶ Fatendu est tñ, qd si p testes probaret eum fuisse rogatu, qd hoc sufficeret: quia per testes in hoc adiuuat instrum, & ipsa substantia interuenit in instrumento, licet non appareat ex ipso instrumento, quasi plus actus, & minus scriptu: arg. l. j. & per totum. C. plus ualere quod agit. nec ipsum instrumentum dicit §. pro quo facit glo. notabilis in l. iuregentiu. §. quod fere. ff. de pac. Conclude, secundum Innoc. & Genze. qd iuramentum ex parte iurantis est personale: quia non egreditur personam eius, ita quod hæres iurantis si contra faciat, no est per iurus: argumen. l. si tibi decem milia. §. si pactus. cum gloss. sua. ff. de pac. simile in uoto. l. j. c. de uoto. ex parte uero eius cui iuratur est reale: quia intantum egreditur eius personam, ut no sit necesse qd intantum iuretur successoris: argumen. l. si pactum. ff. de probatio. sic que ita periurat, non seruans fidem successoris, p quo etiam iurauit, sicut si non seruasset ipsi principali. no. Innoc. in c. ueritatis. de iureiuran. ¶ secus autem in promissione: quia illa tran sit contra hæredem, & est in rem ex parte promittentis. ut l. si. C. de acquir. hæ. l. j. §. si hæres. ff. ad Trebellia. cum simi. Vnde dice bat Host. in d. cap. ueritatis. ¶ qd generaliter potest quis obligare successorem suum etiam acto quod obligatio ortum incipiat uel sumat in persona sui successoris. ut l. vna. C. ut ac. ab hærede, & §. hære. inci. specialiter uero nullus potest obligare suum successor. rem. ¶ Facit in simili (licet non sit per omnia simile) quod dicimus de doli exceptione, quæ est personalis, ex parte eius qd dolum commisit: ex parte uero eius cui est dolum commissus, uel contra quem est commissus, est in rem. ut not. in l. ij. in princip. ff. de doli excep. ¶ Conclude, qd iuramentum pstitum principali ter Deo, seu alteri propter Deum, per nullu potest remitti: pstitum autem propter hominem, potest remitti per eum cuius gratia fuit pstitum, ut c. præterea. & dic ut ibi no. per gl. & Ioã. An. de spon. Sed an possit prorogari terminus solutionis per creditorem, ut non dicatur debitor periurus: & an idem in excōmunicacione: uide Innoc. c. præterea. in fi. de appellatio. no sunt alia. Sequitur alias pars.

Simulatio pot est tendere ad bonum, & ad malum.

- 21 Absens uirum ualeat ex animari.
- 22 Declarans non noua speciem facit, sed antiquam latentem declarat.
- 23 Imperatoris approbatio est sua electionis confirmatio.
- 24 Imperator prius debet approbari, quam iuramentum fidelitatis teneatur prestare Papa.
- 25 Licentiam dans sine publicam, aut priuatam, prius eam dare det, et postea recipere iuramentum fidelitatis ex ea.
- 26 Licentiatu quando iuramentum fidelitatis prestare teneatur ratione licentie.
- 27 Licentia potest, & doctorare eadem persona, si sit doctor.
- 28 Imperator tenetur iuramentu fidelitatis prestare Papa corporaliter.
- 29 Protestatio an sit necessaria ubi dissimulatio est damnum.
- 30 Consequi uolens aliquid ab aliquo, debet se obsequiosum reddere.
- 31 Nuntius debet fide facere de suo mandato licetis vel certo signo.
- 32 Procurator non admittitur ad iurandum, nisi ex speciali mandato.
- 33 Officium superioris est dare ad petita responsum.
- 34 Examinatio personæ requirit discussionem & inquisitionem sciendâ super uita & moribus.
- 35 Boni mores plus q̄ diuitia profum ad munera publica subeunda.
- 36 Faciens pro alium, per seipsum facere uidetur.
- 37 Promittens quid facere manib. pprijs, an per aliu id facere ualeat.
- 38 Iuramentum potest prestari per alium, & per alium pot recipi.
- 39 Obligatio dandi aut faciendi non obligat quemq̄ ad impossibile.
- 40 Difficultas non impedit obligationem.
- 41 Iuramentum quod prestat Imperator Papæ quatuor continet.
- 42 Imperator consecratur improprie.
- 43 Consecrari respública, uel alia in qua ius habet Imperator pot permissi illius.
- 44 Imperator licet dicatur consecratus, tamen non dicitur habere aliquem ordinem.
- 45 Imperator habet ordinem militarem.
- 46 Autenticus liber dicitur qui allegatur in iure.
- 47 Arbor consanguinitatis an dicatur autentica.
- 48 Liber pontificalis, alijs ordinarij episcopi, est autenticus.
- 49 Imperatoris declaratio super legalitate personæ facta à Papa habet vim confirmationis eiusdem electi & confirmati.
- 50 Iurans scienter falsum nomine alicuius, an incurrat periurium. Et quid de constituente.
- 51 Iurans in animam constituentis, si respondeat positionibus, qualiter debeat respondere.
- 52 Tractus futuri temporis an sint in potestate iudicis, si habet consequentiam necessariam ad ius de presenti.
- 53 Vbi plus petitur tempore, inducio duplicantur.
- 54 Tractus futuri tps an sint in potestate iudicis, licet non ueniant, per consequentiam ad ius de presenti, sed ex provisione agentis.
- 55 Tractus futuri temporis an sint in potestate iudicis ubi non habet dependentiam, nec consequentiam ad ius de presenti.
- 56 Iudex non pot condemnare propter morâ committendam post publicatione sententiæ, secus propter morâ committendam usq; ad sententiâ.
- 57 Imperator debet coronari in ecclesia sancti Petri.
- 58 Coronam, dictio denotat presentiam.
- 59 Imperator pot coronari à Papa, ex sua plena potestate ubi uoluerit.
- 60 Archiepiscopus potest consecrare suffraganeum etiam extra ecclesiam metropolitana.
- 61 Lateran. ecclesia est sedes Papæ proprie.
- 62 Imperator non coronatur super altare beati Petri, sed in capella beati Mauritiij.
- 63 Papa coronatur super gradibus sancti Petri.

OS itaq; hæc est tertia pars principalis, quâ subdiuidio in sex particulas. In priâ ponit cam, pp quâ recitare factu proposuit. In secunda descendit ad factum, ponendo substantia ommissionis facte, seu potestatis dare per hoc nuntius suis destinatis. In tertia subdit substantiam requisitionis & oblationis facte Papæ per dictos nuntios nomine dicti. H. In quarta subijcit substantia eorum quæ Papa gestit circa hoc. In quinta ponit iuramentum pstitit per ipsum. H. in manib. Cardinaliū legatoru seu nuntioru sedis Apostolicæ tpe suæ coronationis, & ipsius iuramenti tenore. Secunda ibi: dictus nâq; Tertia ibi: pstatas. Quarta ibi: nos. Quarta ibi: & subsequer. Sexta ibi: postq; & durant usq; ad finē. Casus. In Regē Romanorū electus, si sit idoneus, est per sedē Apostolicā approbatus, qd eadē fidelitatis iuramenta pstitit sub forma hic expressa. h. d.

¶ Dissimulatio est simulatio de qua in præceden. parte dicit, sonat in factu uitiosum: & ponit qnq; pro quadâ fictione in bonu, uel malū: ut no. in l. j. §. doli. ff. de dolo. ¶ Dissimulatio uero sonat in non factu, hoc est, in taciturnitate, & negligentia. arg. l. doli. §. diuersum. ff. de noua. re. facta re dubia per negationē in Stepha. ut l. si. C. qui ad li. procla. non licet. [Qua primu] probat iste tex. ¶ qd an approbationē nihil facere pot circa ea q̄ sunt regni & iurisdictionis. & iō primu dū pot uel uel curiosus solicius est ad approbationē. ¶ & puto qd hmo approbatio confert sibi potatem plenaria administrandi, saltē circa ea q̄ sunt iurisdictionis: ut dicimus de electo in ep̄m per sedē Apostolicā confirmato. ut c. transmissa. de elec. ¶ plenissimā uero cōsequit per coronationē, & quo ad no men imperiale, & fortian ad ea q̄ sunt propria Imperatoris, ita quod non regis Romanorū. ¶ Et per hoc vñ, qd priuilegiu qd hēt Imperator iuxta decisionē dictā. l. bene a Zenone. non uendicat sibi locū in rege Romanorū, quāq; approbato: quia nondū Imperator est, cū non sit coronatus: sed infra archiepiscopi de pallio. ar. c. nisi. de usu pal. & dixi §. & probat in d. l. bñ a Zenone. in fine. [Patet literas] ¶ per quas solas cōmissiones Principū sunt probandæ. ut l. una. C. de manda. Principum. ¶ Exponēdis ponitur hic quatuor ordinatē fienda per nuntios regis Romanorū Papæ super quibus debent hēre speciale mandatum. Prima expositio deuotionis. Secundo petitio & approbatio petitionis. Tercio oblatio religionis. Quarto postulatio coronationis. [Impetradi] istud de se significat rem perfectam ex parte petentis, & ex parte eius a quo petitur. ut l. iij. in prin. ff. qd quisq; iuris. qd non poterat tpe eius commissionis facta fuisse: quia nondum Papa eum approbauerat. Quare puto, qd iō hoc uerbum posuit, ad denotandum, quod instantius deberent petere & instare super hoc secundo de probatione, q̄ ultimo coronationē. Et hæc rō: quia approbatio est principale & fundamentale, coronatio uero est consecutiuum: qd mai or vñ ambitio circa petitionē coronationis propter plenitudinē potestatis, q̄ circa petitionem approbationis, sicut dicimus de petitione consecrationis, & petitæ confirmationis, & maxime in petitione pallij: quæ ex nro vsu no fit ex parte electi & psecrati, sed solum ex parte ecclesie cuius est electus consecratus. Vt die impetrandi, hoc est, humiliter supplicandi, prout fecerunt, sicut statim uidebitis ¶ Confectosq; sub. hoc includitur ipsa approbatio: & per hoc qd dicit. [Gratiam & fauorem] collige, qd approbatio hmo non inimitur mere iustitię: alijs non effert gratia. Fateor tñ, qd habet annexam iustitiam: quia approbare debet ex ordinata iustitia electum Papæ, si sit idoneus: ut d. c. uenerabilem. & ideo dicit consuetos. facit. c. si pauper clericus. de p̄bendis. in vj. Item collige, qd cum eget gratia huiusmodi, nihil potest ante eam ob tentam, ut supra dixi. ¶ Generis iuramentum ¶ forsan dicit de iuramento licito, quod prestari solet in minoribus, uidelicet quod non interuenit in dicta electione ulla fraus, simonia, uel alia illicita pacto, argumen. c. licet. de rerum p̄bent. in vj. [Consecratio] alterum istorum superfluit, ut infra uidebis. ¶ & licet consecratio sit proprie episcoporum, ut dicit Hosti. c. uenerabile. ¶ tamen Imperator dicitur consecrari, & consecratur, ut infra pateat. ¶ bit. ceteri uero Reges dicuntur solū inungi. ut c. vnicu. de sac. vnc. forsan plus aliquid sit in persona Imperatoris, q̄ alterius: & hoc ¶ quia de manibus Papæ, uel de mandato suo speciali consecratur: qd secus est in alijs. [In publico p̄sistorio] ¶ & sic non fuit contentus expressisse locū Auinio. cum etiam expresserit ipsius loci locum, scilicet in publico consistorio. Pro quo facit opi. cōmunis quæ habet: ¶ qd in instrumento sit apponendus locus & loci locus: per tex. in Aut. quibus mod. na. fi. c. fi. legitu. §. quantum. collatio. vj. & fuit opinio Iaco. de Ra. & Cy. refert in l. optimam. C. de contrahen. & cōmie. stip. in iij. q. Idem ibidem Iaco. Butri. & alij communiter. ¶ Publicum autem consistorium est semper in palatio ubi manet Papam: tamen tunc no erat constructu hoc palatium, & forsan tunc readebat in domo Prædicatorum in Auinio: ubi tenebatur audientia etiam tempore domini Clemētis. vj. ut uidi tempore meo, dum essem quasi infans, sed bene teneo ex parte Principum. ¶ Per hoc patet, quod decretu electionis no est superioru, ad quem pertinet p̄firmatio, presentandum per electu, sed per electores, ne notari uideatur de ambitione. pro quo. c. inno. ¶ no uide de electione. ¶ quāq; electus teneatur accedere ad curiam quando electio est confirmanda per Papam, iuxta. c. cupientes. de electione. in vj. sed certe secum debet deferre electus oia iura & munimenta sua &c. & sic electionis decretum uel saltē electionis processum: ut patet in d. c. cupientes. & sic quod hic in cap. inno. ¶

tuit, dicitur, denotat audientiam facti, & non ministerium iuris. [Concordi] ubi enim fuissent duo electi in discordia, tunc cautius & deliberatius fuisset processum, iuxta dictum. ca. venerabilem.

21 [Absentia] ubi absens ergo potest examinari, sed non sufficienter. argum. clemen. cum ei quem de concess. preben. clem. iudices.

22 de offi. deleg. ff. Declarauimus] sonat iniuriam, quia qui declarat, non facit nouam speciem, sed antiquam latentem detegit. l. adeo. §. cum quis. de acquir. rerum dom. & probatur per hoc quod ista idoneitas non reddit actum conditionalem, quia subintelligebatur. Facit not. per Innocen. in c. dudum. de presumpcio. & in dicta clemen. iudices. Per. glos. hic ponuntur quatuor ordinatè per Papam faciendae. Primò recipere potestatem nuntiorum, & de cretum electionis. Secundo examinare illa ut plenam faciant & de bitam fidem. Tertio inquirere de fidelitate, moribus, & pbate p fone electe. Quarto ad responsonem petitorum debet procedere,

23 ubi quatuor profert. Primò approbat eius personam, quod approbatio dicitur confirmatio sue electionis, ut not. Archidaco. in. c. ad apostolic. in fine. de re iudi. lib. vj. Secundò nominat & declarat eum regem Romanorum. Tertio declarat eum habilem & idoneum Imperialis culminis. Quarto ordinat eum vngendū, consecrandū, & coronandū per manus ipsius Papae. [Tibi dno] attende, quia in pte data nuntijs pfatis. H. solum dicebat simp p iuramento fidelitatis pstando p ipsos, non expressa aliqua forma: at ipsi nuntij psterunt fm formā dicti. c. tibi dno. & bñ fecerunt: quia cum non esset alia forma ita autentica, sicut illa ibidē cōtēta de Imperatore ad Papā, de illa sensisse vñ dictus. H. electus. arg. l. si vno anno. in prin. ff. loca. & l. j. §. si quis ita. ff. de uer. ob. & sic nō poterat ex hoc dictus. H. palliare suā malitiā: sed hoc nō allegaret. §. Recepimus] loquitur Papa de suo facto proprio, cōi cō alio, ut di

24 xi in cl. l. iteris. Et attende, quod istud iurm nō pstat an approbationē, sed post. Rō: quia si an pstatret, pōt esse eluforiū, nō se cuta approbatione: sed certē facta approbatione pōt elidi, si nuntij nollent iurare, nec ipse electus certificatus iurare uellet. Tñ nō

25 est uerisimile, quod Papā sic eluderet. Ex quo habes, quod uicarius dās licentiā publicā uel priuatā, dēt eā prius dare, & postea iuramentū

26 solitum ab eo licentiatō petere. Ego tñ seruauī mediū: quia facta arenga & approbatione personae licentiandi, feci eū iurare, & statim sibi licentiā dedi. & iste est ordo rectus: quia non per licentiatum, sed per licentiandū est iurm pstandum. Sed in istis nō est uis: quia quod incontinenti fiunt, uident inesse. l. lecta. uer. dicebā. ff.

27 si cer. pet. Item habes quod eadē persona pōt approbare licentiandū, & sibi pferre (si sit doctor) insignia doctoralia: sicut hic fecit anno superiori dñs Patriarcha Alexandrinus, tunc administrator Ecclesie Avinionens. in persona dñi Gulielmi Benedicti, quē publicē ut ep̄s licentiavit in utroq; iure, & demū cum doctorauit in iure Canonico: & ego ipsum in iure ciuili: tñ Papa hic utrumq; fecit ut Papa, sed dñs Patriarcha licentiavit ut administrator, & doctorauit ut doctor. arg. l. si consul. ff. de adoptio. melius facit. l. j. ff. de offi. praefi. [Consecrationis] attende: quia non repetit vnctionis, propter ea quod dixi. [Eisdē Cardinalibus] per hoc patet quod dñi Cardina. non remanserant Romā, ex quo fuerunt missi. Itē patet, quod iuerant non propter pacē reformandā, quia forsā non dūm erat suborta guerra: sed solū propter coronā exhibendā. Sed miror quod Paulus dicat ipsos fuisse tres, quod vnus eorū erat legatus.

28 Nam & si uerū esset, non est tñ uerisimile. [Futurus] ubi pbat hic, quod iurm est pstandum per coronandū, non at per coronatū: sed iurm est pstandum per approbatum, & non per approbandū. Et sic rō: quia coronatio solum addit nomen dignitatis, si uelis dicere fm quosdā, ut dixi §. per Jac. de Arc. Vel dic, quod approbatio Papae hī loco uerbalis inuictiturā quod pcedere dēt iurm fidelitatis, ut j. dicā. & coronatio quae hī loco inuestiturę realis, dēt sub sequi iurm. Et erit simile de insignijs doctoralibus: quia iurm pstat non per doctoratum, sed per doctorandum, & hęc facta probat fm Genz. quod sancta Euangelia essent in p̄sentia. Sed non mirū: quia iurm pstatat corporaliter, & sic in p̄sentia Euāgelia crāt.

29 Nota primò, quod p̄statio est necessaria ubi dissimulatio esset dānum allatura. concordat. l. qui ad certum. ff. loca & regula. qui tacet. de quo dic, ut l. filiusfam. §. inuitus. ff. de procur. melius facit

30 l. j. §. scientiā. ff. de tu. No. secundò, quod qui uult ab aliquo gratiā & fauorē psequi, dēt se exhibere illi obsequiosum & deuotū, arg. l. sed & si. l. j. §. p̄sultit. ff. de pet. hære. facit. l. Aquilius. ff. de do.

31 Nota tertio, quod ad officij nuntij missi p̄tinet docere, seu fidē facere de suo mandato per literas, uel certū signū ex uerbo expo

32 nere sibi pmissa. arg. l. j. §. quies. quod p̄curator non admittitur

ad iurandum, nisi habeat speciale mandatum. concor. l. i. iurandū, quod ex p̄uentione. §. si. ff. de iureiur. & c. si. de iur. cal. l. i. vj. & c. p

33 curator. de elec. in vj. Nota quartò, quod ad superioris officium pertinet dare ad petita responsum p̄cessum, nē denegatiū. con

34 cor. l. ut responsum. C. de trās. ff. Not. quintò, quod ubi per se non est fienda examinatio, est de uita, moribus, & eius pbate discussio & inquisitio faciendae, & cū notis habenda. p̄cor. l. j. §. sināt dubius. C. de iud. deli. & in Aut. de hær. & fal. §. si uero absunt. colla. j. & in Aut. de testi. §. j. colla. vij. bñ facit. c. postq. de elec. & c. q. ep̄s

35 23. di. & ibi no. Nota sexto, quod ad dignitatē & munera publica subeunda plus p̄ferunt boni mores, quod diuitiæ. p̄cor. l. scire oportet

36 §. si p̄fectoriū hōiem. ff. de tu. & cur. da. ab his. Nota septimò, quod qui p̄ aliu facit, p̄ seipsum facere vñ. & sic qui promittit aliqd facere manibus suis, liberabit faciendū per aliu. lita at. §. gessisse. ff. de admini. tu. Quod est uerū: quod ex diuersitate personarū non resulat dinerfus effectus, ut d. §. gessisse. & hic: al. secus, ut l. inter artifices. ff. de sol. & l. si. C. de proc. & l. si actor. ff. de proc. Nota

38 octauò, quod iurm p̄stari per aliu, & et per aliu recipi: ut colligitur ex hac cle. in parte ista. Nota nonò, quod qui obligationē gñali ali quid dandi uel faciendū quantū est exprimere iuxta possibilitatē promittentis illud se daturū uel facturū. Nā tunc non tenet ultra

40 posse. ar. l. nepos Proculo. ff. de uerb. si. al. tēneret. quia difficultas non impedit obligationē: vñ si pauper hō promitteret se daturū centum mille marchas auri, obligat. ut l. cōtinuus. §. illud. ff. de

41 uer. obli. Nota decimò, quod iurm iniuriam quod p̄stat Papā p̄ Imperatorē etinet quatuor. Primò quod laborē suū, uidelicet se p̄cto rē & defensorē. Secundò cui, s. Romanis. Et tertio pro quo, s. pro utilitate & necessitate Ecclesie & mēbrorū eius. Quarto quantū, s. fm suū posse & scire. p̄cordat. c. vnū. de noua forma fidelitatis.

42 col. x. & c. de forma. & quod ibi no. 2. q. v. Conclude, quod licet Imperator dicat p̄secrari, est tñ impropria locutio, quia solū inungitur in humeris. Nā p̄secratio est propriē eforū, ut no. Host. in d. c. uenerabilē. Ex quo patet, quod cū Imperator non sit p̄secratus, p̄secrare non p̄t. ar. l. id quod nostrū. ff. de reg. iur. p̄t tñ p̄cedere, quod res publica, uel alia, in qua ius hēt, suo p̄missu p̄secrēt. ut l. si. ff. in pos. leg. & sic intelligi dēt gl. j. in l. sacra loca. ff. de re. diui. Itē ex hoc

44 inferē, quod Imperator coronatus licet dicat p̄secratus, nullū hēt ordinē sacrū, & sic nō hēt ordinē sacerdotale, licet gl. in d. l. sacra. dicat quod olim Imperatores erāt sacerdotēs, sed non est uerū, nec diaconalem, imò nec subdiaconalē, licet ep̄s ministrēt in ordine subdiaconali. ut no. Lau. in c. Valentinianus. in fi. 63. di. & tex. ibi, bñ dicit, in ordine mō dēt intelligi, i. in officio. pro quo. l. eos. ff. de decu. & l. itē eorū. §. si decuriones. ff. quod cuiusq; vñ. no. & hanc partē expresse tenet Spec. ut de legato. §. nūc ostēdendū. uer. 39. & hic Pau. & ita ut audiui, Imperator defunctus aut hic, aut Romanus ministravit dño Urbano. V. in ordine subdiaconali: quod hēt tñ

46 characterē militarē. iuxta. c. quidā. j. q. j. Cōclude, quod ille liber dī autenticus, qui in iure allegat, ut Hypocrates. l. septimo. ff. de

47 ita. ho. & Aristoteles. l. si pater. ff. de sol. Hinc est, quod arbor sanguinitatis dicit autētica, quia allegat in decretis ex mente statuen

48 tis. in c. ad sedē. 3. §. q. vj. Hinc est, quod liber qui uocat pontificalē, al. ordinariū ep̄i, est autenticus, tñ quia hic allegat, tñ quia ex cōi & autētica obseruantiā procedit fm continentia illius libri, & ser uat forma in eo descripta, & sic pro lege seruat. ar. l. de quibus. §. inueterata. ff. de legi. Et istud expresse tenuit Host. in c. consuluit.

49 de ser. non ordi. Conclude, quod tñ operat declaratio quod facit Papa super habilitate personae electae in regē Romanorū, quantum operat cōfirmatio Apostolica facta de electione aliqua i ep̄m: quia sicut p̄firmatus cōsequit saltē exercitiū administrandi, quod an non habebat, ut no. 63. di. c. quanto. ita iste approbatus p̄ Papā tunc p̄sequit exercitiū administrandi, an sibi negatū, dixi de hoc. §. & hoc tenet Gen. Facit quod no. in l. eos. in gl. ij. ff. de decu. ubi e le

50 ctus licite petit honorē, non als. Conclude, quod iurās noīe alieno uigore mandati specialis sibi facti, licet scienter falsum iuret, non est periurus, quia solū nomine domini, & in animam eius iurat. ut l. qui bona. §. si alieno. ff. de damno infecto, vnde dominus non ipse, est periurus: ipse enim peccat, per ipsum enim uelut p̄ organum dominus deierat. argum. 37. dist. c. si quid ueri. secundum

51 Guil. & Genze. facit. c. si. ff. quod ui aut clam. Vnde sic cautus in responsonibus quas petis a procuratore aduersarij per iuramentū, quod non admittatur uolens iurare in animam domini sui, nisi haberet speciale mandatū ad sic uel taliter respondendū. Vbi eū caret tali speciali mādato, debet iurare secundū ea quod nouit uel credit in sua conscientia, quamq; nomine procuratorio respondeat. pro quo

pro quo. c. si quis iusto. §. porrò. de elec. in vj. ubi habens mandatum ad eligendū nō expressa certa persona, non pōt unum eligere ut procurator, & alium iure suo eligere: quia electionem quam facit ut procurator, debet p̄formare suae p̄sentia. quod est notandū.

52 Conclude, quod tractatus futuri t̄p̄is ita demum perinet ad iudicē, si habet necessariā p̄ntiam ad ius quod est de p̄nti, ut hic p̄secratio & coronatio approbati electi in regem Romanorum hēt necessariā consequentiā ad ipsam approbationē iam factā: & iō decernit illas fiendas, ut hic dī. ad idē. c. auditis. de procu. ubi contumacia reuocatis procuratorē suū, est cā ut expensae fiant ex pōst per aduersariū eius: & sic ex pōst expensae futurae habent necessariā p̄sequētiā ad dictā p̄tmaciam p̄ntem: & iō p̄demnatio fit et de expensis futuris, ut ibi. Et per hoc patet quod si iudex in sua dicta & decernat executionē iudicari p̄ eum fiendā, quatuor mensium spatium uel spatium minus ex cā p̄ eum abbreviatū, optime facit. ut l. de debitorib. & l. ij. ff. de re iudi. quia ista executio hēt necessariā p̄ntiā ad ipsam snām, etiam ius ipsius est de p̄nti: iō in ea pōt fieri mērio huius tractatus. Eodem mō solutio fienda in diem, habet necessariā consequentiā ad ipsam snām, & ad obligationē quod est de p̄nti. ut l. vni ca. in fin. ff. quod dies vsus. leg. ced. iō pōt agi de p̄nti, uel ut caueat (si cautā non sit) desolendo adueniente die, ut l. in oibus. ff. de iudi. Vel ut condēnt nūc ad soluendum tunc. l. adueniente die, quia hoc casu nihil petiū plus t̄p̄e. Secus si simpliciter peteret uel

53 ut debitum p̄sens & purum: quia tunc male peteret & induciā duplicaret ut d. l. unica. in fi. & infli. de actio. §. plus. Idem si

54 non hēt necessariā consequentiā ad ius cōpetens de p̄nti, quod uerū ipsum ius de futuro cōpetebat ex propria prouisione ipsius agētis, ut esset uidere in debito p̄donali. Pro quo vñ tex. in l. lege Aquilia si delectum. ff. ad. l. Aquil. Ad idē. l. j. & quod ibi no. C. de fideicom. ubi agit rōne annui legati pro t̄p̄e futuro: & tñ constat quod legatum annuum est pro futuro t̄p̄e p̄ditionale, et quo ad transactionē. l. si in singulos annos. ff. adimen. lega. Pro hoc, quia creditor dī obligatū sub p̄dōne habens debitorē, ut l. is cui. ff. de actio. & obli. l. re ditorē. & ibi no. ff. de ver. signific. vñ ista mā subsistens efficax est ad hmōi p̄demnationē. Ferretur ergo ista snā sub p̄dōne, quia debitor erat p̄ditionale: alias si esset purum, ferri non deberet, ut l. j. §. biduum. ff. quod appell. sit. Nec obli. quod si in diem. in principio. ff. de peti. hære. cum ibi no. ubi non fit condemnatio, sed solum officio iudicis p̄statur cautio p̄ debitorem pendente conditione: quia pōt dici, quod condemnatio nō fit ut statim soluat, sed solū in euen tum conditionis, & sic condemnari pōt, ut caueat de soluendo ad ueniente conditione, ut d. l. q. si in diem. in prin. uel condēnari ut soluat adueniente conditione: p̄ d. l. j. C. de fidei. Hoc tñ dico grā collationis, quia scio cōmunem snām esse ad oppositū. Et sic rō: quia iudiciū cle. pōt euitare debitor conditionis, consistendū nō sic se hēt & recipere p̄ceptum de soluendo, iuxta. l. si debitor. ff. de iudi. Præterea & ipsa solutio hēt necessariā consequentiā ad ipsum debitum adueniente conditione. Nec obli. non queadmodū

55 ff. de iudi. quia ibi loquitur in eo quod est omnino de futuro, nullā habens consequentiā uel dependentiam a iure quod est de p̄senti. est ergo secus ubi futurū non habet necessariā p̄sequentiā uel dependentiam ad ipsum ius existens de p̄nti: & ipsum ius de futuro prouenit sine prouisione agentis, ut est in usuris, quae debent post quatuor menses non satisfacta de iudicato. Nā obligatio qua tenet post quatuor menses ad usuras, nō oritur ex iudicato, se procedit a lege, p̄p̄ morā condemnati cessantis in satisfaciendo iudicato, ita quod cū t̄p̄e latē snā dicit nihil p̄sens suberat: ex quo p̄cedere pōt dicta obligatio ad usuras, & mora sequens consummata p̄ lapsum dīstorum quatuor mensium, nō trahitur retro ad t̄p̄s snā, ut l. si. C. de usu. rei iudi. iō iudex in dicta snā nihil pōt dicere de dictis usuris. ut l. j. §. uer. Paulus. ff. de usuris. Nō ergo est ratio prohibitionis, quia est tractus futuri temporis simpliciter: quia incertum est t̄p̄e snā latē parebit, uel non p̄demnatus iudicato, & p̄p̄ morā subsequente, quod nō trahit retro, punitur in dictis usuris, abiq; aliquo facto actoris, solū ex p̄uisione legis: & quia officium iudicis nihil operat in illis usuris, quia non debent p̄ t̄p̄e quo durauit lis, nec ēt pro toto t̄p̄e quadrimestri, ut d. l. si. & et ip̄sa solutio usurarum non habet aliquam p̄sequentiā uel dependentiā ad dictā snā. Iō fuit dictū, quod de dictis usuris nihil poterat iudex disponere. Ad p̄dicta optime facit. l. conditores. cū gl. sua. C. lo ca. ubi conditio ex l. illa pōt intentari antequam sit mata, dum tñ intentē sub p̄ditione. ut ibi no. & istud differt ad l. j. §. ff. de usu.

56 quod ubi iudex nō pōt p̄denare reū p̄p̄ morā p̄ eū cōmittēdā post snām latā, sed bene pōt eū p̄demnare p̄p̄ moram per reum cōmit

tendam usque ad snām per eum ferendam. ut d. l. conductores. Ad idē. c. Raynaldus. §. j. cum gl. sua super uerbo, si contra ipsum, quod allegat d. l. conductores. de testa. ar. l. iij. C. de pos. & l. aediles. §. itē sciendum. ff. de edi. edic. De materia ista uide Inn. in d. c. auditis. in fin. & Host. in c. in nostra. de sepul. cuius uerba hic referunt Guil. quod tamen aliter loquitur. Conclude, quod ex debito mō seu ex ordinata iustitia Imperator est coronandus in ecclesia Sancti Petri, ex eo quod hic dicit, coram, quod denotat p̄sentiam ut l. 59 diem proferre. §. coram. ff. de arbi. tñ ipse Papa pōt ex sua solita potentia aliter disponere, & ualere. ut c. proposuit. de concess. p̄ben. Pro quo facit, quod quia archiep̄s potest suffraganeum consecrare ubi uult, et ex ecclesiam suā metropolitanā. ut c. in fin. lib. vj.

61 quod tñ scias, quod ecclesia Sancti Petri nō est propriē sedes Papae. sed

62 est ecclesia Lateranā. Scias et quod Imperator non coronat super altera re Beati Petri, licet Guil. hoc dixerit, sed coronat in capella Sancti Maurij, quod Papa autem coronatur publicē super gradus Sancti Petri & ita uidi. B. intrusum ibidē coronari in die Pasche p̄ dños Cardinales, sed hoc metu Romanorum, qui adhuc durabat.

- 1 Hestare, est dubitare.
- 2 Imò, dicitur aliquoties ponit correctiue, & aliquoties augmentatiue.
- 3 Quod haftenus pro indubitato fuit obseruatum, non est in dubium de nouo reuocandum.
- 4 Probatio ex usu antiquo an sit legitima.
- 5 In incertis, non certis, locus est coniecturis.
- 6 Successor an teneatur insequi vestigia predecessoris.
- 7 Possessio ultima an sit attendenda.
- 8 Papa recipiendo quē in filium spiritualem, uidetur illi concedere priuilegium aut beneficium.
- 9 Filius potest dici Papae, ex quo amore & dilectione filij quis ponitur sub protectione Papae.
- 10 Ordo seruandus quis sit in assumptione Imperatoris.

AETERVM. Hęc est quarta pars principalis, quod subdiuido in tres particulas. Primo, pbat per nō dubitationē Principū Romanorū, quod haftenus fuerunt. Secundo, pbat p̄ obseruationē singularē, quā dicitur Principes exercuerunt. Tertio, probat per p̄ntationē iuramenti spālē facta per immediatū p̄decessorē dicti. H. & p̄ singularē deuotionē sibi p̄ Ro. pon. quod tūc erat, exhibitā. Scđa ibi: imò. Tertia ibi. deniq; Calis. Iuramenta haftenus per Reges Romanorū t̄p̄e approbationis ipsorū Apostolicę sedis p̄reglata fidelitatis, fuerūt ex usu, uer bis & mente. h. d. ¶ Iuramenta §. p̄stata t̄p̄e approbationis & coronationis. ¶ Hestitū] t̄. i. dubitatur ut l. & ideo hēgitatur. & ibi no. ff. de uer. ob. §. Imò] §. dixit qualiter ista iuramenta sunt fidelitatis ex usu, & obseruantia: nunc qualiter sunt fidelitatis ex uerbis, & mente. ¶ Et dic, quod istud, Imò, nō ponit correctiue, quemadmodū ponit in l. si ita scriptū fuerit. in prin. ff. de hęc. insti. & l. Stichus, in d. Paphilus. ff. de manumissis testō. sed ponit augmentatiue, quē ad modum ponitur in l. i. uibemus. §. economus. C. de sacro. eccle. & in prima codi. p̄sti. §. qbus. & ibi no. §. Eiusdē] nō rōne genealogiæ, sed rōne imperialis p̄minentie. ¶ Obedientiē] ista includit sub iuramento fidelitatis, nisi loquat de gñaliori obedientia, ad quā tenent rōne subiectiōis. ut §. c. cle. in prima parte principalis, & ibi dixi. ¶ Filiū suū] hmōi receptio nō operat exemptionē. ut c. si Papa. §. si r̄. de priu. li. vj. sed operat paternalē protectionē, quod ex cōi carū uel interdici nō pōt, nisi per Papā aut legatū eius. c. ueniēs. in prin. & ibi no. p̄ Inn. de uer. sig. li. vj. ¶ Assumpsit] pbat clare istē tex. quod ante approbationē nō est rex, quia per approbationē assumitur & sic ante nō est assumptus. No. j. quod in dubiū non est de nouo reuocandū, quod pro indubitato haftenus fuit obseruatū. p̄cor. l. iij. C. de summa Trini. & l. procu. in prin. ff. de tribu. & l. minime. ff. de legi. No. ij. quod p̄batio est legitima, quod fit ex usu antiquo. p̄cor. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. & est. & l. j. in fin. ff. de aqua plu. ar. Nota tertio, quod in incertis, nō certis, locus est cōiecturis. p̄cordat. l. cōtinuus. §. cum ita. ff. de uer. ob. Nota quarto, quod p̄ successor tenet sequi uestigia suorū p̄decessorū. p̄cor. l. de his. C. d. epi. & cleri. & x. colla. quod fuit prima cā benefi. amit. ij. r̄. c. j. de iu. calū. No. quintò, quod uelima possessio multū attēdit. p̄cor. cap. cū bñficio. de p̄b. li. vj. & l. si parte. C. ne de sta defunc. melius probat. l. si iure. in fine. xi. Nota sexto, quod bñficio & priuilegiū est, quod Papa aliquē recipit ī specialē filiū. p̄cor. d. c. ueniēs. in prin. nō aut puto, quod sit filiū adoptiuū, uel arrogatus: quia neutrius fuit hmōi p̄positū, sed solū amore & dilectione filiali sub protectione Pa p̄e poni-

10 pæ ponit. Cōcludit ordinē q̄ seruandus est ad promotionē imperiale. Primō eligendus est per electores septem, ad hoc specialiter deputatos, in regem Romanorū. Scđō, electus p̄bere debet suū p̄sensum hūmōi electioni. Tertio dēt electus per se, uel per nūtiōs speciales exponere, petere, & offerre Romano pontifici deuotiōnē &c. Quarto, Romanus pontifex dēt examinare decretū electionis, & potestātē nuntiorum, ac se informare de uita, & moribus, ac idoneitate p̄sonę electi. Quinto, ubi reperit eū idoneū, dēt eū nominare, & assumere in regem Romanorū, & ipsius personā approbare ut dignū ad suscipiendū inunctionē & coronationē p̄ manus suas. Sexto, debet Papæ p̄ electū approbatū uel nuntium suū specialē in animā ipsius p̄stari iuramentū fidelitatis, iuxta formā traditā in c. tibi dño. lxxij. di. Septimō, dēt tpe coronatiōis p̄stari Papæ uel suo legato Romæ p̄ ipsum coronandū iuramentū aliud fidelitatis iuxta formā traditā in pontificali Romanæ ecclīe titel ordinario ep̄ali. Octauo, dēt inungi & coronari in ecclīe sancti Petri, & hoc factō, Imperator tunc uerus est, & sic appellatur,

- 1 ¶ Prouidentia est que obuiat malitiæ.
2 Gloriam dñi non est in folijs, aut floribus, sed in sensu legū, aut canonū.
3 Videtur, dictio est nota improprietatis.
4 Beneficium recipiens tenetur ad antidora.
5 Mens & sensus, non uerba debent attendi.
6 Novo auxilio indigent de nouo emergentia.
7 Iuramentum non extenditur ad incogitata.
8 Iuramentum an includat omnia que continentur in materia super qua fuit prestatum.
9 Iuramentum fidelitatis quare sic dicatur.
10 Iuramentum fidelitatis an obliget ex debito iurantem ad obseruandum ea que continentur in iuramento.
11 Fidelitas, & iuramentum fidelitatis, differunt.

ERV M. Hęc est pars quinta principalis, q̄ subdimitur in duas particulas. In prima ponit nequitia. H. quā tū in eo erat, ecclīa ledentis. In s̄a ponit p̄uidentiā Clementis medelā adhibentis. Sed a ibi nouo Casus, s̄ iuramentorū a se & p̄decessoribus p̄statorum. § Corticē. [In dāzando. § Confundens] † adinstar illius q̄ gloriat in folijs, alias floribus, uerborū, & sensum peruerit, ut no. Host. in c. p̄soluit. de fer. nō or. § Videbatur. † nota est improprietatis. arg. l. j. §. ff. de uen. inspi. & l. si Titio, & mihī. in prin. ff. de le. j. § Fidelitatis. q̄ includant sub hoc uerbo fidelitatis, patet in c. vno. de for. fide. & c. vnico. de no. for. fide. x. coll. & d. c. tibi dño. § Antidotū. hinc dicitur q̄ p̄bñficiū recipiens, tenet ad antidora. l. sed & si lege §. p̄tulit. ff. de pe. her. No. j. † q̄ mēs & sensus sunt attē dēda, nō uerborū correcti inuulsi. p̄cor. l. si iuris. C. de inst. & sub. & l. in p̄ditionib. in prin. & §. ff. de p̄di. & demon. j. q. j. marchion. & l. scire. ff. de le. gi. optime facit. l. scire. §. aliud. ff. de excu. tu. & l. ij. C. de p̄sti. pec. No. ij. † q̄ ea q̄ de nouo emergūt, auxilio nouo indigēt. p̄cor. l. de eta. §. ex cā. ff. de inter. ac. p̄cor. re aliter & uerbaliter ad huc. §. ff. de uen. inspi. l. j. in prin. Cōcludit, q̄ iuramentū nō extendit ad ea q̄ q̄bus nō est cogitatū, † sed bñ includit oīa q̄ tinent sub m̄a iurata probat̄ ex p̄cordia huius. uer. q̄. & decre. clericus. de iureiur. facit ad ista gl. i. l. ij. §. ff. de p̄rio iudi. tu. & q̄ no. p. Cy. in Auth. facta. C. si aduer. uen. ubi tenet, q̄ iuramentū illud odiosum est restrin gendū. Conclude, q̄ iuramentū fidelitatis nō iatur specificē fide litatis, quia in eo specificē fides p̄mittit̄, & fides plene exuberat, & hac rōne cetera iuramēta, q̄q̄ in se p̄tineant fidē ut xxij. q. v. c. iuramentū. nō tñ sic expresse. vñ nō dicitur fidelitatis iuramēta. ar. Insti. de act. §. actionū. p̄ quo d. c. vnico. de for. fide. & c. vnico. de no. for. fide. p̄ q̄ p̄tinent in hac fidelitate, q̄ sunt sex, ut ibi d̄r. Cōcludit, q̄ p̄debitū fidelitatis ē obseruare ea q̄ tinent in iuramē to fidelitatis, quia p̄stato iuramēto, statim tenet & est obligatus iu rans seruare fidelitātē, hoc est, illa q̄ continent sub iuramēto fide litatis. Vñ salua pace Guil. nō est uerū q̄ fidelitatis sit iuramentū q̄ p̄stet a uasallo dño. Nec ob. c. unicus. q̄ p̄ce. x. colla. ubi cla rē d̄r, q̄ fidelitas est iuramentū sed certē ibi nō ponit diffinitio nē fidelitatis, sed exponit q̄ ibi p̄dixerat, vñ q̄ fidelitas nō dēt p̄ cedere sed sublequi inuestiturā. Nā exponit fidelitas. i. iustitiam ad m. ex quo collige q̄ primo fit inuestitura uerbalis, loco cuius habetur approbatio personę electę in regem Romanorū. Secun dō p̄statur iuramentum fidelitatis. Tertio fit in ueritura realis hoc est, misio in uacuum possessionem feudi. ut c. vnico. in si. de

- no. for. fide. & Quarto, dum locus adest, fit executio fidelitatis p̄missa: aliā periturus est, & feudum perdit, ut dicitur iuribus &c.
1 Declaratio nil noui adducit.
2 Iuramentum an includat aliquos casus, est rēcurrendum ad intentionem iurantis.
3 Via est amputanda malitijs.
4 Papa an faciat suas constitutiones de consilio fratrum suorum.
5 Papa habet Imperatorem sibi subditum ratione fidelitatis.
6 Papa non habet subditos Imperatori subditos in temporalibus.
7 Appellatio generaliter procedit ad ipsum Imperatorem in temporalibus a quocunque appelletur.
8 Imperator est dominus mundi.
9 Imperatoris homo non dicitur homo Papæ.
10 Vasallus pro alia re uasalli mei non est uasallus meus.
11 Libertus liberti mei an dicatur libertus meus.
12 Amicus amici mei non dicitur amicus meus.
13 Non refert, quid ex equipollentibus fiat.
14 Iuramentum fidelitatis que contineat.
15 Iniuria facta sorori & uxori alicuius superioris, d̄r facta superiori.
16 Possibile intelligitur sine magno incommodo.
17 Vasallus debet iuuare dominum extra locum feudi expensis dñi.
18 Vasallus periurus in non obseruando debitum fidelitatis, an sit priuandus feudo.
19 Beneficiatus per iurans sit priuandus suo beneficio ecclesiastico.

V I A Ergo. Hęc est sexta pars principalis quā subdiuido in tres particulas. In prima p̄mittit rōnem suę declarationis. In s̄a amputat m̄am amplioris dubitationis. In tertia reseruat mentē suę ordinationis: s̄a ibi nouo. Tertia ibi, autoritate. Casus iuramēta p̄. H. p̄stata, p̄ suosq; successores sedi Apostolicę, p̄stata indubię fidelitatis existunt. h. d. Ratiōibus. §. moti. [Alimēdus] sub. uel quis alius. [P̄stata] nō loquit̄ de iuramentis p̄decessoris. Et est rō, quia de illis dicit. §. in pte quarta. §. Afferre. i. afferre, uel allegare. §. Declaramus. † & sic est iuramentū, antiqui manifestatiua, nō aut noui p̄statiua. ar. l. adeo. §. cū quis. ff. de acqui. re. do. No. j. † q̄ mēs & intentio iurantis attendit circa inclusionē casuum cōprehensōrū sub iuramento, dū tñ uerba iuramenti nō repugnent. con cor. uer. ceterū. & uer. uerū. §. c. cle. No. ij. † q̄ amputanda est malitijs & fraudibus uia. con cor. l. in fundo. ff. de rei uen. No. ij. q̄ Papa de clarationes & p̄stitutiones suas facit de p̄silio fratru suoru. p̄cor. c. ad ap̄fic. §. nos. de re iudi. & l. i. C. de lege. &c. Cōcludit q̄ iuramentū fidelitatis non est idē q̄ homagiū, sed d̄iam inter ista duo uidebis in cle. pastoralis. §. rurū. §. de re iu. Cōclude, q̄ licet Papa habeat imperatorē, ut sibi fidelem, subditū, & astrictū iuramento fidelitatis, tñ tñ homines imperatori subditi, & fideles, sunt ex hoc in t̄palibus subditi ipsi Papę, q̄ patet, q̄ q̄ subditi sibi imperatori, appellare dēt in t̄palibus ad ipsum Imperatorē: & ad Papā nō p̄nt. ut x. di. c. qm̄ uerō, q̄ secus est in subditis alicui duci, comiti, uel baroni subdito Imperatori: quia bñ p̄nt appellare ad imperatorē. Et est rō q̄ Imperator hēt ḡnalem iurisdōnem quo ad t̄palia sup̄ oēs de imperio, t̄cū sit dñs totius orbis. l. de p̄catio. ad l. Rhodi. de iac. vñ ad eū licite appellat̄. Que rō cessat in Papa, qui nō hēt illā ḡnalem iurisdōnē quo ad t̄palia in terris non sibi subditis in t̄palibus; tñ ergo hō Imperatoris est hō Papę, † sicut nec uasallus pro alia re uasalli mei, est uasallus, † & sicut libertus liberti mei non est meus libertus, tñ nec amicus uel socius socij uel amici mei, nō est amicus uel socius meus cōsequenter. ut l. si qs a liberis. §. si qs a liberti. ff. de li. agno. & ibi no. per Dy. & p̄ gl. & p̄ Bart. in l. de accessionibus. ff. de diuer. & temp. p̄scrip. & per Spe. ti. de feu. §. j. uer. xiiij. ad idē. l. imperialē. §. illud. de prohi. feuz. alie. p̄ Fe. x. colla. &c. Cōcludit q̄ licet forma iuramenti, de qua h̄r in c. tibi dño. lxxij. di. s̄m quā iurauerūt nūti j̄ d̄cti. H. differat in uer bis a forma iuramenti de qua h̄r in c. de forma. xxij. q. v. tñ in effectu s̄m mentē & sensum est idē iuramentū: & iō sicut iuramentū de quo in d. c. de forma. appellat̄ iuramentū fidelitatis, ut ibi d̄r: ita quo iuramentū de quo in cl. cap. tibi dño. dēt d̄cti iurūm fidelitatis. † nō. n. refert quid ex equipollentibus fiat. l. cū seruus. ff. de uerb. ob. & l. si inter. C. de insti. & substi. cū si. sed quia autor & glo. non aperiunt quō sit idē effectu s̄m mentē & sensum, ideo vñ dum est de effectu uerborū, & an uerba posita in forma. c. tibi dño. patiantur illa q̄ uolunt uerba posita in forma. c. de forma. ex quo tran sumptum fuit c. vnico. de for. fide. colla. x. de uerbo ad uerbum nō dicit q̄ iurans teneat iurare illa sex, uidelicet incolumē, tutum, honestum, utile, facile, possibile, sed dicit, q̄ iurans tenetur ea semper habeo

per h̄e in memoria, quasi dicat, q̄ illa sex sunt fidelitatis species, tñ v̄ sufficere, si iurat fidelitatem simpliciter, quia iurando simplici ter v̄ iurasse illa sex, ex quo illa sex semper debeat h̄e in memoria, arg. l. item quia. in si. ff. de pac. & iste est usus, quia simpliciter uasallus iurat fidelitatem cum oibus capitulis, s̄m antiquā & nouam formam fidelitatis. de qua noua forma h̄r in d. c. vnico. de no. for. fide. x. colla. † Primum uidelicet, Incolumē, respicit sospitatē illius corporis illius superioris cui iuratur, s. quia fidelis esse dēt, ut superiori cui iurat, non sit damno de corpore suo: q̄ declarat̄ per formam nouam uidelicet, q̄ non erit in facto, consilio, uel auxilio, scilicet, q̄ dñs suus perdat uitam, uel membrum aliquod, uel q̄ recipiat in personam aliquam lētionē, iniuriam, uel contumeliā, uel q̄ amittat aliquem honorē, quem nunc possidet, uel in futurū possidebit: & q̄ si sciuerit, uel audiuerit de aliquo, qui uelit dño aliquod istorum facere, p̄stabit impedimentum pro posse suo, ut non fiat, & q̄ si impedimentum p̄stare non poterit, illud dño nuntiabit. Primum dum poterit, & quantum poterit q̄ illud p̄stabit dño auxilium. Istud aut̄ primum exprimitur in forma d̄cti. c. tibi dño, dum iurat rex Romanorum Papę, q̄ nunqu uitam, aut membra, nec honorē quem habet uoluntate ipsius Regis, aut suo consensu, aut ipsius exhortatione perdet: consequens est ergo ut nuntij d̄cti. H. qui iurauerunt s̄m formā d̄cti. c. tibi dño iurauerunt expresse Papam esse incolumē, & sic iurauerunt in animam d̄cti. H. primam speciē fidelitatis, uidelicet incolumē. Secundum, uidelicet, Tutum, respicit sinceritatem interioris prouidentię illius cui iuratur, s. quia fidelis esse debet, ut nō sit damno superiori de secreto suo, aut de munitionibus suis, p̄ quas dñs debet esse tutus, q̄ declarat̄ p̄ formā nouā, uidelicet, q̄ si dñs secretū suū manifestauerit illi, illud iurans nemini pandet sine dñi licentia, nec faciet quicq̄ ut pandat per aliū. Istud aut̄ licet non exprimat̄ per uerba specificē in forma. c. tibi dño. tñ s̄m sensum & mentem satis & sufficienter continetur sub primo: quia manifestatas secreta dñi sui & prodians ipsius munitiones, delinquere censēt in personā superioris, & in ipsius lētionem. & sic cōmittit̄ crimen lēse ma iestatis. l. omne. §. exploratores. ff. de re mili. & l. j. ij. ff. ad l. iul. ma. Et ideo facit q̄ incolumē, q̄ iurauerit: p̄ hoc. n. uenit q̄ incolumitatē, arg. l. oratio. ff. de spon. Tertiu aut̄, uidelicet, honestū, respicit integritatē pudoris illius cui iuratur, s. quia fidelis esse debet, ut non sit in damno superiori de sua infamia, uel de alijs quę pertinent ad honestatē ipsius: q̄ declarat̄ per formam nouā, uidelicet, q̄ ex persona sua nihil faciat, q̄ tendat ad iniuriam uel contumeliā d̄cti superioris, uel suorum, q̄ contingit qm̄ fornicaretur cum uxore, sorore, uel alia consanguinea superiori. ut no. gl. in d. c. de forma. & licet istud tertium non exprimat̄ in forma. c. tibi dño. p̄allega. tñ s̄m mentem & sensum sufficienter continetur sub primo. † quia iniuria & contumelia facta uxori, sorori, & similibus personis superioris, habentur pro iniuria & contumelia factis ipsi superiori. ar. l. j. §. ff. & l. ij. ff. de iniur. & l. non prohibent. cum si. C. qui. accu. non poss. Quarto aut̄, uidelicet, uile, respicit cōmoditatem laboris illius cui iuratur, s. quia fidelis esse debet, ut non sit in damno superiori de suis possessionibus, declarat̄ per formā nouam, uidelicet, q̄ adiuuabit dominum ad recuperandum rem suam perditā, & ad conseruandum omni tpe rem recuperatam. Istud aut̄ exprimitur in forma. c. p̄d̄cti. tibi dño. dum iurat Pa p̄ q̄ adiutor eius erit ad defendendum terrā sancti Petri, q̄ est de dote sanctę Romanę Ecclīe data per Constantinū. c. Constantinus. xcvj. di. Quintum et̄ uidelicet, facile, respicit idoneitatem superioris, s. quia fidelis esse debet, ut faciat leuiter, & sit ei leue, nec reputet difficile, q̄ dño esset facile. Similiter sextū, vñ possibile, respicit habilitatē superioris, s. quia fidelis esse debet ut non re putet impossibile, q̄ dño erat possibile, quod declaratur p̄ formā nouā, quia semper exprimitur uerbū, Potero, q̄ sonat in facilitatē & possibilitatem: & ista duo exprimunt̄ in forma d̄cti. c. tibi dño dum iuratur Papę ibi p̄nta s̄m posse iurantis. & licet ista duo ponant̄ in duo substantiua, tñ unum pōt resolui in adiectiuū, ut di camus facile possibile, dum est ex loco feudi: quia tunc esset uel possibiliter facile. Nā nō sufficeret aliquid esse possibile, nisi esset & facile. † Nā possibile intelligit̄ sine magno incommodo. ut l. nepos Proculo. ff. de uer. sig. † Hinc dicimus q̄ uasallus dēt iuare dñm suū expensis dñi, dum est ex loco feudi: quia tunc esset quasi impossibile p̄ magnum damnū, est ergo possibile, sed nō facile, q̄ no. oē ergo facile est possibile, sed nō quertit̄, ut patet ad 18 sensum. Conclude, q̄ uasallus periurus in nō obseruando debitū fidelitatis, priuandus est feudo. ut d. c. de forma. & est anathema.

- ut c. si quis laicus. xvj. q. j. licet illud. cap. sit palea. ut ibi dicit Archidia. † An aut̄ beneficiatus periurus sit priuandus suo beneficio ecclesiastico. Vide c. querelam. de iureiur. & qd̄ no. in c. querelam. ne p̄la. ui. suas. & per Archidia. in c. iuramenti. xxij. q. v.
1 Prater, dictio includit & non excludit aliquoties.
2 Ad ueritatem alternatiue sufficit unam partem ueram.
3 Alternatiue re uendicata potest intentari ex duabus causis.
4 Actio personalis potest concipi alternatiue ex duabus causis.
5 Iuramentum fidelitatis potest recipi per procuratorem, sicut & p̄stari.
6 Ex cōtractu vnus querit̄ alteri actio licet pro illo non fuerit facta stipulatio quando agit de fauore publico, uel de fauore religionis.
7 Promissio facta vni in fauorem alterius de iure canonico producit actionem, & idem quando est iuramento uallata.
8 Promissio facta in fauorem religionis, sed generaliter, ita quod non dirigatur ad certam personam, an producat actionem, & quando dirigatur ad certam personam.
9 Iuramentum potest p̄stari super Euangelij, & etiā alijs scripturis.
10 Consuetudo generalis habet vim legis.
11 Imperator propter iuramentum fidelitatis p̄stitum non efficitur seruus, sed remanet liber.
12 Iurans fidelitatem, non tenetur eam seruare contra seipsum.
13 Persona loquentis excluditur in generali sermone.
14 Curia non consuevit dare & confirmare eodem contextu in titulis beneficiorum: secus in priuilegiarum inuouatione.
15 Doctor an ante receptionem insigniorum, an post debeat iurare de fidelitate.
16 Imperator debet iurare se nō habiturum confederationem aliquam cum inimico Romano Ecclīe.
17 Vasallus, licet teneatur dominum iuuare contra patrem & filium, tamen non contra antiquiorem dominum alium.
18 Rex Romanorum approbatus, licet non coronatus, potest priuilegia concedere, nisi soli Imperatori competere.
19 Imperator quilibet tenetur Papę prestare iuramentum fidelitatis.
20 Donatio facta ad cautelam non nocet.
21 Imperator potest habere officium capitanei.
22 Imperator an astringat se iuramento ad conseruandum omnes clericos ecclesiasticos.
23 Locus archiepiscopatus an dicatur authenticus.
24 Scriptura archiepiscoporum dicitur autentica.
25 Imperator secundum mutationem graduum suę dignitatis debet uariari stylo & sigillo.
26 Imperator solus uiruit bulla aurea.
27 Papa uiruit bulla plumbea mediate sculpta ante coronationem, sed post tota.
28 Dux Venetorum an utatur bulla plumbea.
29 Auinionensis ciuitas an utatur bulla plumbea.
30 Confirmatio per Papam an ualeat administrare antequam p̄stiterit iuramentum fidelitatis.
31 Iuramentum fidelitatis est p̄standum t̄ctis sacrosanctis Euangelij, aut alijs loco eorum.
32 Iuramentum ueritatis debet p̄stari a p̄latis ecclesiasticis propositis & non t̄ctis sacrosanctis Euangelij.
33 Imperator non hēt potestatem administrandi ante coronationē siue approbationem Papę, & an eam possit consequi ab archiepiscopo Colonienfi.
34 Electus duobus in imperium in discordia, an ante approbationem electionis alterius ualeat aliquis eorum administrare.
35 Donatio facta ab Imperatore Papę an possit reuocare.
36 Inanis est actio, quam inopia debitoris excludit.
37 Veritas nullibi est occultanda.
38 Imperium Romanum processit ex translatione perpetua totius potestatis facta in Principem per populum.
39 Donatio facta ab Imperatore Romano Ecclīe quare non ualeat uocari.
40 Literę imperiales an debeant esse aureę.
41 Literę imperiales debent esse illuminatę encausto imperiali.
42 Archiuus publicus dicitur locus ubi sacra uasa reponuntur, & ali quoties aliter.
43 Scriptura archiui publici est publica quo ad fidem faciendam.
44 Scriptura quando dicatur habere testimonium publicum.
45 Scriptura archiui ad hoc quod faciat fidem, requiritur quod originaliter producat̄, & non sufficit quod eius sumptum producat̄.

nel tollat illa psumptio. na mala custodia esset i culpa i hoc, ut nisi probet non psumat. ar. l. si defunctus. C. de arbi. Idem dico in sigillo publico, & psumit pro custode, ut no apposuerit, nisi prout officii sui requirebat. ar. l. si quis decurio. C. de fal. uel qd apposuerit dñi sui mandato, quia tales officiales iurati sunt, ut ead audientia de pscript. qui ergo prium dicit, probet. l. in exceptionibus. §. qui doli. ff. de pba. Nec ob. dictus. §. sed ne, quia ibi est casus spalis, ut ibi no. uel ibi erat familiaris is q. pducebat hmõ i fias, ut no. doc. in l. si chirographu. ff. de probatio. Ad pãdicta optime facit. l. diuus. uer. interrogaciones. ff. de accu. qd ille tex. loquat de literis sigillatis in damnũ uel uilitatem tertij, nõ aut ipsius scribentis, uel sigillantis, & ita pãcticant magni dñi, quia solũ apponunt in corũ literis sigilla corũ absq; inscriptione restitũ, uel notarij subscriptioe, & faciunt fidẽ, p quo. c. cũ dilectus in fi. de fide instr. & uide Inn. e. ti. c. g. pceptus. facit. l. distrahente. & q. ibi. no. C. de re. ali. non ali. Nec ob. qd fides ẽ dãda scripturẽ priuati ubi approbat p testes, uel per scripturã publicã nõ aliter, quia imõ p cõfessionẽ partis. arg. l. publicã. in fi. ff. de depõ. & q. no. p. Cy. in Aut. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. & p sequens p sigillũ partis appensum, ut d. l. dissolute. Crederẽ tñ & hoc æquum esse vř, qd si ille priuatus, cuius sigillũ est appositũ literis priuatis, sciat scribere, & literẽ illẽ nõ sunt scriptã, nec subscriptã manu eius, qd tunc nõ faciunt fidẽ, quasi nõ sit uerisimile, qd sigillũ suum apposuerit sine sua subscriptione. & sic faciunt omnes doc. se subscribentes consilij & allegacionibus corũ, & sigilla propria apponentes. Aut nesciebat scribere, & tũc pcedant qd dixi, licet satis magnus rigor sit, & ẽt æquitas diuersis respectibus. Ego tñ nunq custodiui sigillũ meũ, nec magnũ, nec paruum, & multa dãna mihi fieri potuissent fm pmissa, tñ Dei gra sciui & scio scribere. Vel aliter, qd ubi constat sigillum fuisse appositũ de uoluntate dñi, seu eius qd quẽ literẽ faciunt, & tunc faciunt plenã fidẽ, nisi pbetur dolus, fraus, uel circumuentio, ut d. l. dissoluta. ubi aut nõ constat de hmõ uoluntate, tunc literẽ faciunt semiplenã probationẽ, seu saltem magnã psumptionẽ qd dñm, ut dicimus in simili de instrumento cancellato reperto penes debitorem, nisi nõ apparet de cancellatione facta p creditore, nec de redditione instrumenti per eum facta debitori: quia magna psumptio est pro debitore. ut nota. gloss. in dicto. §. sed ne fraudi. & quod not. in l. chirographum. vnde tunc forsan deueniretur ad iuramentũ necessariũ in defectũ pbatõnum, maxime qñ is, p quo facit litera, est psona idonea moribus, & bonæ reputationis. ut l. admonendi. c. i. ff. de iureiur. nisi is, p quo facit litera, esset familiaris, uel domesticus illius, cuius est sigillum: quia tunc esset psumptio qd producentem talẽ literã & sic loquit dictus. §. sed ne. Conclude, qd p interest Pape, ut sibi subditi consistant in tranquillitate. 50 qd hac de cã possunt agere superiores p subditis offensis, qd intelligo iuxta no. in c. auctoritate. §. si. de priuile. in vj. & uide Inn. c. dilectis filijs. de appe. & hic Gen. Cõclude, qd Imperator nõ põt reuocare priuilegia olim concessã rõnã Romanã ecclesiã. ut no. Inn. in c. nouit in quadã gl. parua. de iudi. idẽ hic Pau. idẽ Hof. in summa de immu. ecc. §. inquantũ. circa. si. Põt esse, rõ: quia qñ Princeps suũ uel sui pãdecessoris reuocat priuilegium, inferior cui ille cõcessit, nõ põt illo amplius uti: quã qd legẽ uterẽ, cũ eius reuocatio p lege habeat. ut l. j. ff. de pã. prim. & ipse (quia subditus) cogere iurare legi: quã rõ cessat in priuilegio concessõ nõ subdito, & maxime Ecclesiã, seu loco religioso, nõ astricto legi temporali. ut d. c. nouit. & summa est rõ, quã pro religio facit. l. sunt personã. ff. de reli. & sum. fu. Conclude, qd licet quilibet uasallus teneatur iurare fidelitatẽ, ut c. vno. de no. for. fide. qd tamen non omnis qui iurat fidelitatem, uasallus est. ut c. ego. de iureiuran. c. cum clerici. de uerbo. significatio. & hic per dominum Card. Mediolanen.

De exceptionibus. Rubrica.

Exceptio quare dicitur.

VIA pbatõnes tam facte qd fiende, de quibus dictum est in genere, & in specie, eliduntur, & qñq; differuntur p exceptiones cõfices, qd sunt pponende an iñiam, & in quibus excipiens p actore habetur. ut l. j. ff. de excep. l. exceptionem C. de pãscript. long. temp. & l. peremptoriũ. C. sen. rescin. nõ poss. Ideo lequitur uidere de istis exceptionibus. Aliã continuationes ponuntur in Nouella de exceptionibus. Dic, ut ibi. & qd hic dñ de exceptionibus indefinite p põt comprehendere omnis exceptio tam declinatoria fori, qd dilatoria solutionis, uel iudicij, quã et emc-

gens, & incidens, nec nõ peremptoria, siue nature, que pãsit op poni, etiam ad impediendum pcessum, siue solum ad meritã cau sa, de quibus sigillatim habetur in titulo. ff. & C. de excep. & ex ra de excep. per totum. & eodem titulo. in vj. & nihilominus comprehenditur doli exceptio. quã quadruplex est, ut no. in l. prima. qui se. debere. in prima glo. ff. de conditio. ob cau. qd dicitur autem exceptio, quã intencionis exclusio. ut l. ij. in prin. ff. de excep.

- 1 Exceptio excommunicationis potest opponi etiam post reuentionem & conclusionem in causa, & etiam post terminum peremptorium assignatum.
2 Bonifacius octauus Papa fuit ualentissimus & peritissimus.
3 Terminus peremptorius potest assignari per iudicem ad proponendum exceptiones dilatorias.
4 Terminus iuris potest a iudice abbreviari.
5 Exceptio excommunicationis potest opponi etiam post sententiam, etiam in executione sententiã.
6 Exceptio excommunicationis dicitur anormalis.
7 Exceptio excommunicationis põt opponi & dilatoriẽ & perẽporiẽ.
8 Exceptio excommunicationis potest opponi quo ad suspendendum iudicium tam contra actorem, quam contra iudicem & procuratorẽ.
9 Quod exprimitur solum, ut exprimat ius commune, non ledit ius commune.
10 Termini omnes sunt peremptorij ad exceptiones proponendas.
11 Terminus ad proponendas exceptiones est reo assignandus ad instantiam actoris, non rei.
12 Index ad peremptorias exceptiones proponendas an possit assignare terminum peremptorium.
13 Index an ualeat tollere remedium opponendi exceptionem excommunicationis.
14 Exceptio excommunicationis maioris in quibus casibus possit pponi.
15 Exceptio excommunicationis quando debeat proponi.
16 Victoria cause habetur ex sententia diffinitiuã.
17 Sententia diffinitiuã non potest proferri nisi lite contestata, uel habita pro contestata.
18 Exceptio rei iudicate transactionis debet proponi post litem contestatã ad triumphum obtinendum.
19 Exceptio excommunicationis quando sit proponenda ad infringendum processum.
20 Exceptio procuratoria potest opponi in qualibet parte litis.
21 Exceptio excommunicationis qñ debeat pponi ad differendũ litẽ.
22 Exceptio excommunicationis cum est proponenda contra iudicem quando sit proponenda.
23 Exceptio excommunicationis cum est proponenda contra actorem aut eius procuratorem quando debeat opponi in prima instantia.
24 Exceptio excommunicationis si opponatur contra actorem aut procuratorem in secunda instantia, quando debeat proponi.
25 Appellationis est facere non presumere pro sententia & reducere omnia ad tempus litis contestate.
26 Appellatio permittitur excommunicato.
27 Appellatio est quadam defensio.
28 Appellationis prosecutio permittitur excommunicato.
29 Excommunicatus appellans si nõ prosequitur eius appellationem, uidetur firmare sententiam.
30 Excommunicatus habens recursum per uiam simplicis querelã ad superiorem super lata sententia ab inferenda, an pãtenteu excommunicationis ualeat repelli.
31 Excommunicatus repellitur ab appellatione extrajudiciali cum sit prouocatio ad eam.
32 Exceptio excommunicationis quotupliciter proponi ualeat.
33 Exceptio excommunicationis an ualeat pponi elapso termino assignato p iudicem ad eam pponendã, cũ pponitur ad obtinendũ triumphum.
34 Articulus super alijs obiectibus absoluto aduersario ab alijs obiectibus debet repelli, ex quo non fuit probatus infra terminum assignatum.
35 Exceptio excommunicationis post terminum assignatum ad eam proponendam, an ualeat de nouo proponi ubi tendit ad infringendum processum. Et quid quando proponeretur ad differendum processum.
36 Exceptio peremptoria an possit opponi per reum post terminum elapsũ etiam peremptorium ad eam proponendam.
37 Defensio competit reo in quacunque parte litis, etiam si illi proprius assignatus fuisse terminus ad eius defensiones proponendas.
38 Defensio est iuris naturalis.
39 Defensionis remedium an possit per iudicem restringi.

- 40 Index an possit tollere beneficium iuris.
41 Litis euentus dubius est.
42 Absoluere obligatum an sit melius qd non obligatum condemnare.
43 Rei an sit in potestate quando conueniatur.
44 Actori patet statim tempus ad agendum. Quid de reo?
45 Argumentum a contrario sensu non procedit ubi resuleret prauus intellectus.
46 Dilatio probatoria an sit peremptoria.
47 Dilatio expellatoria an sit peremptoria uel dilatoria.
48 Terminus per iudicem assignatus post litis contestationem, an dicat peremptorius, & an licet fuerit in illo contumax, an nihilominus in sequentibus terminis ualeat expediri expeditia in illo termino.
49 Dilatio ad probandum & articulandum data dñi cõis actori & reo.
50 Contumax in termino assignato ad dicendum contra productã an ualeat in sequentibus terminis opponere crimina uel defectus contra ipsas personas que scripserunt productã uel qd ipsa productã.
51 Excipiens scripturam non esse publicam uel scriptam manu subscripti in ea, an teneatur illa probare.
52 Qualitas extrinseca non presumitur nisi probetur.
53 Exceptio falsitatis an possit opponi post peremptorium.
54 Reus in causa beneficiã aut pphana an ualeat post lapsum terminum ad ponendum & articulandum dare materiam obiectionem contra productã, non autem contra personam producentem.
55 Dilatio ad proponendas exceptiones dilatorias ad instantiam actoris an possit concedi reo.
56 Dilatio peremptoria ad exceptiones proponendas reo, an ualeat assignari ad instantiam eiusdem rei.
57 Onerare se potest quisque onere probationis.
58 Ratio ubi iubeat eadem, idem ius est statuendum.
59 Dilatione pendente conuiescit officium iudicis.
60 Dilatione data reo de consensu illius ad proponendas exceptiones, si pendente dilacione peteret, quod non produceretur contra eum uirum debeat audiri.
61 Reus plene instructus citatus ad opponendum, alia dilatio non conceditur illi illa elapsa.
62 Reus citatus & instructus an possit captata dilacione ad respondendum post illam, an nouam ualeat petere petendo libellum de no uo sibi offerri. Et quid si non fuit instructus.
63 Exceptio afficiens literas & gratiam, an possit opponi ad processum & iuxta merita cause.
64 Exceptio afficiens literas non gratiam, an debeat proponi ante litem contestatã.
65 Actor appellatus an contumace appellante prosequendo appellationem repellatur pãtenteu excommunicationis.
66 Appellante prosequente eius appellationem excommunicatione exceptio, an possit opponi contra appellatum actorem.
67 Appellatio suspendit sententiam.
68 Appellatio a sententia facit & non presumatur pro sententia ea pendente, etiam si superuenerit desertio.
69 Appellationibus fatalibus elapsis rata remanet sententia.
70 Appellatio fit deserta propter non prosecutionem.
71 Appellans excusatur a participatione cũ excusato rõne appõnis.
72 Exceptio excommunicationis an ualeat opponi contra actorem appellantem ex secunda sententia contra eum lata.
73 Exceptio excommunicationis potest opponi contra actorem excommunicatum in qualibet parte iudicij in prima instantia, non in articulo appellationis.
74 Actor excommunicatus & appellanti permittit prosecutionem appellationis.
75 Replicatio & exceptio equiparantur.
76 Exceptio excommunicationis nõ obstat reo cũ habeat se defendere.
77 Mater admittitur pro filio in causa appellationis, licet in principali non admitteretur.
78 Exceptio excommunicationis contra actorem in prima instantia per reum non potest opponi in articulo appellationis ab interlocutoria a reo interposito.
79 Exceptio excommunicationis non potest a reo opponi contra actorem appellantem a grauamine pendente illo articulo, appellationis.
80 Exceptio excommunicationis repellit procuratorem actoris appellantis a prosecutione appellationis.
81 Excommunicari quis non potest nisi propter culpam.
82 Excommunicatus procurator actoris ratione pacti inter eos initi nõ potest articulum appellationis pro ipso constitutẽ prosequi pendente excommunicatione.
83 Pacta priuatorum non possunt derogare iuri publico.

- 84 Exceptio excommunicationis & falsitatis in quacunque parte litis potest opponi non obstante quocunque termino assignato a lege uel ab homine ac eas proponendas.
85 Exceptio falsitatis lata sententia super ea opposita in iudicio si trãsuerit in rem iudicatã amplius non potest opponi, & quid si fuit appellatum.
86 Exceptio excommunicationis differt in duobus casibus. ab exceptione falsitatis.
87 Exceptio excommunicationis probata si sententia super ea declarando eam non obstat, si non appelletur amplius non poterit opponi.
88 Exceptio falsitatis non potest opponi post tempus peremptorium ad eam proponendam assignatã.
89 Exceptio falsitatis an post terminum peremptoriẽ assignatũ ualeat opponi per reum ad eius defensionem.
90 Actio non est interdicta interdictis, aut suspensis.
91 Communio est prohibita cum interdictis aut suspensis.
92 Excommunicatio, interdictum, & suspensio equiparantur ad repellendum quem a testimonio ferendo.
93 Excommunicatio opposita in iudicio, an debeat probari clarissimis probationibus, an sufficiat fama, aut unus testis.
94 Excommunicatio an probetur ex sola denuntiatione.
95 Excommunicatio de cuius excommunicatione constat ex processu consistoriali, repellitur etiam ex officio.
96 Literis apostolicis narratiuis de excommunicatione an sit credẽdũ.
97 Excommunicatus actor compellitur stare in iudicio ad requisitionem rei etiam iudice recusante ex officio.
98 Excommunicatione opposita & probata ante litem contestatã eã reddit nullam, nec inducit interruptionem ciuilem. Quid si fuerit probata post litem contestatã.
99 Excommunicatio non annullat gesta & actã ante exceptionem illius propositã in iudicio.
100 Exceptio excommunicationis potest proponi & probari coram iudice seculari.
101 Exceptionis excommunicationis si dubitetur necne de ualiditate, an cognitio spectare uideatur ad iudicem ecclesiasticum.
102 Argumentum per locum ab absurdo procedit.
103 Exceptio excommunicationis an possit opponi per reũ contra actorem excommunicatum, licet promiserit eam non opponere & iura uerit tempore contractus. Et quid si iurauit post contractum.
104 Intrans non appellare an eo non obstante ualeat appellare.
105 Excommunicato debitori an debeat fieri solutio necne.
106 Vasallus dicitur absolutus uirtute iuramenti ratione excommunicationis domini.

EXCOMMUNICATIONIS, In clem. pãtenteu dixit de eo qd uinculo religionis astringit fidelitatẽ seruare, & cũ nullo extra ecclesiam posito confederatione inire: hic dicit de eo qui uinculo excommunicationis repellitur, uolens alteri litẽ inferre, & cui tanq extra Ecclesiã posito, prohibet fidelis cõicare. Primõ ponit dictũ. Sed õ illud declarat, seu limitat. Secunda ibi: termino. Tertia ibi seruata. Casus. Lapsus termini peremptorii nõ obest quominus excommunicatione exceptio cã differendã litis proponat, in quacunque parte iudicij h. d. ¶ Parte litis] & sic ẽt post cõclusionem, forsan & hoc pp odium excommunicati: vñ signo uñuersali hic utif. in qlibet pre. c. solite in fi de ma. & obe. la. pcuratore. C. manda. & concor. Car. Mediolan. Et sic nõ ob. cle. unica. §. de cã. post. & c. pastoralis. e. ti. in antiquis & l. i. rem. §. si. ff. de euic. cũ si. in quibus cesaristud odium. [Non obstante]. f. qd sit lapsus ipse terminus assignatus, & non fuerit i. dictum terminum, uel in ipso termino opposita hmõ exceptio. [Seruata tñ]. f. certam psonã ppositionis hmõ exceptionis. Nota §. scilicet nõ sic locutus fuit curialiter in cle. pã. de Boni. viij. ¶ qui tñ fuit ẽt ualentissimus & peritissimus dñs, cãm quare hoc fecit. Deus nouit, & ipse. Nota scdõ, qd actori põt opponi excommunicatione cã differendã litẽ in qualibet parte iudicij. Ex quo nota qd excommunicatione opponat. qor. c. pia. e. ti. l. vj. No. iij. qd exceptio excommunicationis est dilatoria iudicij. qor. c. exceptione. e. ti. No. iij. ¶ qd terminus peremptorius põt assignari p iudicẽ ad proponendũ exceptiones dilatorias. Et quo habes, qd iudex terminũ a iure statutũ p abrenuere. ar. l. ij. ff. de re iudi. Na terminus a iure pãfixus circa ppositiõnẽ dilatoriã, est usq; ad li. qte. ut l. exceptione. C. de pba. ¶ vñ illud iudex põt abbreviare, ut dixi: angere aut forsan nõ posset. Sed dic, qd ubiq; põt ex cã, tanq ubiq; sit hoc arbitrium. Nec ob. aut: hodie. C. de app. ubi tps a lege statutum, nõ põt iudex minuerẽ: qd tempus

in cā bñficiā, uel prophana, p̄t post lapsum terminū ad p̄ponendū, & articulatū dare materiam obiectiua q̄ producta, non autē q̄ p̄sonam producēt: quod no. quia licet hic sic non p̄actice, tñ vehemēter hoc probat dictus ver. eandē autē intelligendo d. l. si q̄n crimen falsū opponit p̄ modū exceptionis. ut no. ibidē in gl. v. licet loquat̄ s̄m aliquos, q̄n opponit p̄ modū accusationis: sed non v̄ bonus intellectus: quia tunc eēt noua lis, & noua q̄o, & separata à p̄sona, in qua fuerat instim̄, p̄ductum: vñ nō debet ibi dici quicq̄ de ipsa lice, q̄di durare: quia ēt ea finita, p̄t accusatio in stitui, nisi prius fuisset disputatū s̄p virib. instim̄, ut ibi no. in gl. si.

55 Cōclude s̄m cōem opi. Inn. & Host. q̄ reo ad instantiā actoris p̄t assignari terminus pemptorius ad p̄ponendas exceptiones dilatorias, ut amputet̄ m̄ia malignandi: itē quia dēt uenire instruat̄, ut c. p̄terea. de dila. ita no. in c. p̄toralis. co. ti. q̄ licet at non possit, s̄m eos, assignari pemptorius reo ad instantiā ipsius rei, tñ v̄ q̄ possit, & probat̄ per rōnem: quia aut p̄figit terminus à iure p̄bitus: & hic nullū est interesse: ar. l. q̄ mutua. in prin. ff. mand. aut p̄figit longius: & tūc ex quo partes p̄sentit, dēt valere: ar. l. j. s. & post opis. ff. de ope. no. nun. & qd̄ no. in l. ij. C. cōia vtri. iudi. & c. uis q̄nibus. de testi. cū si. aut p̄figit breuius, & ualeat: quia ipse reus p̄t renuntiare favori pro se introducto. l. si q̄s in p̄scribēdo. C. de pac. facit. l. j. ff. de iud. q̄ p̄t se astringere ad id, ad qd̄ nō tenebatur, vt l. circa. ff. de prob. p̄bat̄ p. c. cū. cām. de app. vbi est tex. nec ualeat. d. i. ff. de testi. hic postea: dū dicit q̄ reus in hoc nō audit̄ à principio: sed ex post facto sic: q̄ ubiq̄ subest eadē rō: & sic nō est fienda distinctio. vt l. ij. ff. de cloa. q̄ p̄t reus q̄ petit hanc assignationem fieri, uellet, q̄ interim nō procederet q̄ cū: obstante regula q̄ hēt: q̄ p̄t pendere dilatione p̄gessit officii iudicis: int. l. siue pars. C. de dila. nō sit audiendus. q̄ rō: quia cum venire debuēt instructi: ex quo legitime fuit citat̄, debuit reat̄ p̄ponere exceptiones dilatorias, nō at petere terminū ad cas p̄ponendas: & est rō rōnis: quia citatio facta ē cū hoc tacite includebat. l. vt p̄poneret si q̄ sibi cōpetebat, ut d. c. p̄terea. Igit̄ nō debuit alius terminus sibi ad hoc assignari: & hęc hāt locū tā in dilatoria dilatoria: q̄n fuit certificatus ad plēnū citatus p̄ trāsmisionem libelli uel a p̄t de eo s̄p p̄ quo, & quāt uocabat̄ ad cām, ut cle. cū lite. s̄. vt l. pen. cū. n. tūc potuerit plēnē deliberare uellet, vel nō litigare, debuit sic instructus cōparere. q̄ Iō nec p̄t petere libellū offerri de nouo, & terminū ad deliberandū s̄p eo sibi p̄cedi, ut d. c. p̄terea, & sic dēt intelligi Auth. offerat̄. C. de lit. p̄tes. si n. nō sic fuisset certificatus, uel a s̄ indebitē fuisset citatus: tūc p̄t petere, ut iterū de nouo libellus offerat̄, & dilatio sibi assignet̄, ut no. Inn. in d. c. p̄terea. quā ēt in declarōne declaratoria fori: licet factas illa declarādī cōpetat usq̄ ad litis p̄tes. plēnē no. Inn. in d. c. p̄terea. Cōclude, q̄ exceptio afficiēs l̄ras, & grām p̄t opponi ad p̄cessum, & ad merita cāe. Sed primo mō proponi dēt an litis p̄tes. sc̄do post: sed an sniam, ad instar exceptionis rei iud. trāsfactio-

63 nis, & iurisurādī. q̄ Exceptio aut afficiens l̄ras tñ, & non grām, q̄n: q̄ cernit ipsam impetrationē, & tūc est merē dilatoria iudicij. vñ dēt proponi an litis p̄tes. ut l. si. C. de excep. nisi redderet iudiciū nullū: quia tunc s̄m p̄t opponi, ut c. j. de renū. in vj. q̄nque uero p̄cernit petitionē, seu actionē p̄tentam in dictis l̄ris, & tūc ē pemptoria: & sic dēt proponi post litis p̄tes. ut l. p̄scriptionē. C. si q̄ ius uel uti. pub. & c. si p̄ l̄ris. de resc. p̄. probat̄ in c. ex parte. de fo. cōp. & ita no. p̄ Inn. in c. p̄terea. de resc. p̄. a s̄ an litis p̄tes. d. sc̄teret de meritis cāe: qd̄ est absurdū, ut d. cap. ex parte. & c. q̄m frequenter: ut lite nō p̄tes. Cōclude, q̄ actor, q̄ reportauit pro se sniam p̄ reū, & qua est appellatū, poterit, si est excōcatus, repelli exceptione, si uelit p̄sequi cām appellōnis, appellante p̄t mace: q̄ Vel ēt si appellans p̄sequat̄, & opponat q̄ actorē excōcacionē: nē. & est rō: q̄ quia cū appellō suspenderit sniam: q̄ & ob hoc nō p̄sumat̄ pro snia, ēt si supueniret desertio, ut l. Herēnius. s. si. & i. bi no. ff. de euic. actor tenet ipsam sniam iustificare in sc̄da instātia, sicut fecit in prima: vñ cū in hac iustificatione sit actor, meriti rō repellitur, ut c. intelleximus. de iud. q̄ Verū tñ actor sic repulso, & in cā appellōnis nō processio, interim labant̄ fatalia, rata manebit snia: q̄ quia p̄ nō prosecutionē deserta fuit appellō, ut l. furti. in prin. ff. de his qui no. infra. & imputet sibi reus q̄ nō fuit p̄secutus, cū poterat, solum. n. de se q̄ queri p̄t, & non de iudice uel alio, ut no. Host. in c. significauerūt. eo. ti. idem Arch. & Nouel. in c. pia. in prin. nec p̄t dicere, q̄ cessauit à p̄secutione, ne incurreret p̄ticipationē cū excōcato actorē: q̄ q̄ excusabat̄ p̄ sniam s̄m se iniquā, a qua appellauerat. & sicut actor licet participat reo excōcato, cū uocadō ad iudiciū, ut d. c. intelleximus. & d. c. cū

inter. eo. tit. c. j. ita & reus p̄sequēdo suā appellōnem licet participat actori excōcato se defendendo, non curans opponere exceptionē excōcacionis, ut d. c. pia. Cōclude, q̄ actor, qui q̄ se reportauit sniam diffinitiuā a qua appellauit, p̄t p̄sequi appellōnem, nec ei poterit opponi excōcacio: & ista fuit opi. Inn. in d. c. si. significauerūt. eo. tit. q̄ Sic ergo exceptio excōcacionis p̄t opponi in qualibet parte litis. Principalis ē actorem, non at q̄ ipsum in cā appellōis, ubi ipse appellauit, & appellōnem p̄sequit. Host. v̄ d. dicebat ibidē, dicens, q̄ iudex appellōnis nec poterit reū p̄demnare, si p̄demnandus ueniret, imō nec poterit simp̄t̄ pronūtiare malē p̄cessum, & bñ appellatū, motus: quia à principio fuit actor, & sic p̄tinuē actor durat: & quia p̄t iustificare suā appellōnem ex nouis p̄ductionibus, ut l. p̄ hanc. C. de tēpo. app. & sic absonū esset, q̄ excōcato hoc liceret, tendenti ad p̄demnandū reū, & quia imputet sibi, quare nō fecit se absolui à snia excōcacionis. ex quo inferebat, q̄ si mās in factis suis, nō curas absolui: & ob hoc, quia fuit repulso, & p̄secutioe appellōnis p̄ excōcacionē fuerit lapsa fatalia, fuit deserta appellō. Nā de se solū p̄ quē stetit, & nō de alio uel de iudice p̄t q̄rri: sed rōnes suā nō urgēt: q̄ quia licet originat̄ fuerit actor, tñ p̄ iniquitatē snia, q̄ grauāt, factas appellandi sibi p̄cedit: & ex hoc p̄secutioe appellōnis sibi nō denegatur: ar. c. p̄terea. de off. dele. l. ij. ff. de iuris. omn. iud. a s̄ ledet̄ aqtas iudicātis, s̄ in cā appellōnis: qui ex antiq̄ uel nouis p̄ductionibus p̄t iustitia mediante sniam l̄ eos. iun. c. l. per hanc. C. de app. & C. de temp. app. q̄ Itē, & sicut reus originarius nō repellit excōcacione, nē sibi subtrahat̄ defensionē, cū tendat, ne actor iniuste obtineat q̄ ipsum, ut d. c. cū inter. ita nec iste appellans, q̄ tēdit ad defensionē q̄ iniquitatē snia, late aduersus eū, ne sic remaneat prout lata, p̄t repellit excōcacione: p̄ quo facit in ar. l. ij. s. replica tiones. ff. de excep. q̄ Vbi replicatio, q̄ est exceptionis exclusio, sicut exceptio est actionis exclusio, iudicat̄ simul esse exceptioni, & sic idē est in actore replicatē, ut habeat̄ loco rei, licet originat̄ fuerit actor, qd̄ in reo excipiente, q̄ sem p̄ fuit reus, nec nocet iustificatio appellōnis p̄missa ex nouis actis: quia totū hoc est, ut non ledat̄ equitas iudicantis de cā appellōnis, qui hēt irritare iniquē sniatū per iudicē à quo: q̄ rō cessat in prima instātia, ubi solum h̄ respectus ad actorē, nec ledit̄ in aliquo aqtas iudicātis. non ergo hoc est p̄ actorē simp̄t̄, sed p̄pter grauamen sibi illatum ex snia iniqua q̄ cū lata: & iō utrūq̄ p̄cedit: & q̄ iniquitas reuocet in eo, q̄ absolutū p̄demnandū: & per hoc ēt nō p̄t sibi imputari, q̄ re nō fecit se absolui: quia nō arctabat̄ ad hoc, ex quo solū tendebat ad reuocationē grauaminis, & iniustitiam sibi factē, p̄sequēdo suā appellōnem, & p̄sidium sibi datū bñficio appellōnis aduersus

77 iniquitatē iudicis. facit ad p̄dicta. l. j. ff. de app. re. & qd̄ ibi no. q̄ Vbi m̄ admittit̄, p̄ filio in cā appellōis, & nō p̄t in principali, s̄m Car. di. Medio. Cōclude, q̄ q̄ ubi in prima instātia reus appellat ab interlocutoria, actori nō poterit in p̄secutione illius appellōnis opponere excōcacionē. Rō: quia in dicta p̄secutione actor, & reus appellans h̄ p̄ actorem: nam actor defendit interlocutoria, & reus impugnat, nec iustificari uel sp̄gnari p̄t ex nouis actis: ut c. appellanti. j. de app. q̄ diū ergo durabit articulus appellōnis, nō poterit actor repellit excōcatus: eo uero finito sic, q̄ diū durabit prima instātia: quia tūc refūmit uices actoris. Cōclude, q̄ q̄ ubi in prima instātia actor à grauamine appellat: reus nō p̄t sibi opponere excōcacionē in cā h̄mōi appellōnis. Rō: quia in ea tendit ad reuocationē grauaminis, & iniquitatis iudicis: & solū ex eis dē actis: vñ sicut appellō ei p̄cedit, ita & ipsius p̄secutio ut est dictū. s̄. in hoc bñ p̄cor. Host. Cōclude, q̄ p̄curator actoris, q̄ reportauit sniam p̄ria, à qua appellauit, poterit in eius p̄secutione, ēt si asumpserat onus mādātū in p̄sequēdo, si sit excōcatus, repellit exceptione excōcacionis, s̄m Host. licet Inn. s̄. vt no. d. c. significauerūt. Nā non ledit̄ hic aqtas iudicātis: quia & si ipse p̄curator appellatur: nō tñ repellit ipse dñs: q̄m per se uel p̄ aliu p̄curatorē p̄sequatur. ar. l. ij. s. falsus. ff. de ra. hab. & imputet sibi q̄ talē elegit. q̄ Cū excōcacio nō possit p̄tingere, nisi p̄ culpā suā regl. arg. l. sed & si quis. in si. & fidē actori q̄ p̄missit in p̄sequēdo: quia subintelligebat̄ eo manēte i eo statu. ar. c. quē admodū. i. prim. de iure iur. & l. cū q̄s. in prin. ff. de sol. q̄ Et si sp̄at̄: p̄missit de p̄sequēdo, ēt si eēt excōcatus, h̄mōi p̄missio uitiosa est, & nō seruāda. cū in ea uerfēt per

83 culū avarum, ut c. si. de pac. cū si. q̄ Preterea & ipsorum p̄ductiones, uel p̄tiones nō p̄nt derogare iuri publico, quo cautū est, vt excōcatus repellat̄ p̄ piculū cōionis. l. iuris. gen. s. si pacificat. ff. de pac. cum si. & c. Cōclude, q̄ sicut exceptio excōcacionis non includit sub termino p̄emptorio p̄fixo per legē, uel hōtem: ad proponendum

p̄ponendū oēs exceptiones dilatorias, uel declinatorias: quia in quacūque parte litis & post sniam p̄t opponi: ut c. exceptionē. & c. p̄toralis. eo. tit. & ista cle. Ita exceptio fallitatis & nullitatis nō includit sub termino p̄emptorio p̄fixo p̄ legem, uel hōtem ad p̄ponendū oēs exceptiones p̄emptorias: quia in quacūque parte litis p̄t opponi & c. & ēt post sniam, ut c. licet. de prob. l. j. C. si ex fal. in s̄. stru. & l. qui agnitis. ff. de exce. q̄ nisi forsā fuerit opposita in iudicio, & ea nō obstat fuerit lata snia, a qua nō fuit appellatū: tūc eū amplius nō p̄t, p̄poni, ut sit litū finis, ut l. si. C. de si. instr. Se

86 cus aut si fuisset appellatū, & ibi no. & facit c. si. de app. in 6. q̄ In hoc tñ est dīa inter exceptionē excōcacionis ex una parte, & exceptionē fallitatis, uel nullitatis ex alia: quia exceptio excōcacionis est opposita & p̄bata dilatoriē, & ea nō obstat snia ferat̄ p̄ actorē quo lata snia a qua non est appellatū, poterit iterū cognosci de dicta excōcacione, p̄ d. c. exceptionē. cū si. Et rō: quia ex quo fuit p̄bata excōcacio, q̄ quid ex post factū fuit, nō ualuit, ut d. c. pia. Vñ de ista nullitate, de qua fuit cognitū, nec p̄nūtiatū exp̄sē, uel tacite in prima instātia, poterit post sniam lata cognosci: exceptio uero fallitatis, uel nullitatis si sit p̄posita uel p̄bata, & ea non obstat lata snia fuit: tūc sup̄ dicta exceptione fuit sniatū, saltē tacite, & sufficit: & imputet sibi, q̄ nō appellauit à snia: ut d. l. si. q̄ Et p̄ hoc p̄t dici idē in exceptione excōcacionis, p̄bata: quia si opponit post p̄bationē factā instet, q̄ p̄nūtiat nullus p̄cessus factus p̄ dictā p̄bationē, uel instet q̄ ad ueteriora nō p̄cedat p̄ dictā excōcacionē: & hoc nō obstat iudex p̄cedat ad sniam, & nō appellat̄: vñ tacite pronūtiatū sup̄ nō p̄batione excōcacionis, uel sup̄ nō nullitate, p̄cessus, uel sup̄ non differēdo p̄cessū. & in his grauāt partē q̄ probauit excōcacionē. vñ ualeat talis snia, si nō sit ab ea appellatū: quia q̄ ius litigatorū lata v̄ l̄ res iudicata. ff. de re iud. Est in alio dīa: quia si sp̄at̄ p̄figat terminus pemptorius ad p̄ponendā excōcacionē, eo lapsō, nihilominus poterit opponi, p̄ iura p̄all. q̄ Secus si p̄figat terminus pemptorius ad p̄ponendā excōcacionē fallitatis, uel nullitatis: quia eo lapsō nō poterit s̄m La p̄ alle. c. accipimus. de si. instr. Sic illud locum hēt in accusatore

88 de falso, ut ibi no. ar. l. si ea. C. q̄ accu. nō pos. q̄ Secus in reo argue re uolētē dīl. de falso ad sui defensionē: quia tūc p̄t donec lis p̄det, ut d. l. si. & uide q̄ dixi s̄. in j. p̄clus. Cōclude, q̄ licet excōcacionē maiori repellat ab agēdo, nō tñ repellat suspensus uel in terditus: q̄ quia illis nō est prohibita fidelitū cōio, sed solū factōrū diuionū exhibitio, s̄m Card. & in hoc differt excōcatus à suspensō. q̄ Sed quantū ad ferendū testimoniū exequant̄: quia uterque prohibet a testificādo: ut c. olim. & ibi no. de accus. qd̄ est intelligendū s̄m Host. de suspensō ab hōic, nō at a iure, vt no. in d. c. olim. p̄ no. in c. cū dilectus. de p̄sue. Cōclude, q̄ q̄ excōcacio opposita ad differendū iudiciū, dēt probari probationib. aptissimis: & sic nō sufficit, q̄ probaret̄ p̄ fama, & unū testē: arg. c. ueniēs. j. de testi. & qd̄ ibi no. vt no. Spe. ti. de voto. s̄. fama. ver. quid si agēti. Pro quo facit dictū c. pia. vbi requirunt p̄bationes aptissimae. Idē uoluit Arch. in d. c. pia. & ibi gl. & sic reprobat̄ opi. Abb. in c. prudentia. de off. dele. vbi tenuit, q̄ si q̄ actorē opponat, q̄ q̄ cum labore fama, q̄ excōcatus, & q̄ nō audiat nisi se purget: iudex nō audiet eū, nisi facta purgatione prius, p̄bato de fama p̄fata q̄

94 cū. Sic ēt reprobat̄ opi. Host. qui uoluit in d. c. prudentia. q̄ sufficit ad p̄bationē excōcacionis, q̄ fuerit publicē denuntiatū. De hoc no. gl. in c. licet. de sen. excō. lib. vj. & cū Host. v̄ tenere Arch. in d. c. pia. in glo. sup̄ uerbo, speciē, in fi. Nō. n. p̄cludit̄ necessario, iste est denuntiatū excōcatus: ergo excōcatus est: ar. In st. de in. ge. s̄. fi. q̄ Vbi ergo est publicē excōcatus, puta p̄ p̄cessus Appli. cos, factos in publico p̄istorio: tūc iudex repellit eū ēt ex officio suo, ut c. pia. in fi. a s̄ nō, cū tñ tūc requirit̄, s̄ q̄ fiat fides de snia ipsa lata dispositiue, nō at sufficit, q̄ fieret fides p̄ l̄ras narratiuas: & sic p̄actamus, q̄ nisi eēt l̄ra Appli. q̄ narrat̄ de snia excōcacionis, lata p̄ ipsum narratē, ut cle. l̄ris. s̄. de p̄b. Cōclude, q̄ q̄ iudex dēt ad instantiā rei procedere in cā mota q̄ actorē, ēt publicē excōcatus, iuxta Aut. qui femel. C. q̄o. & q̄ iud. q̄q̄ ipse iudex uellet eū repellere ex officio suo, per d. c. exceptione. co. tit. ut ibi no. Inn. Et est rō, quia sicut actori p̄missus est cōicare debitori suo excōcato, & publicē petendo ab eo sibi debitū, ēt in iudicio, & ex hoc nō peccat: & eodē modo, & fortiori rōne permillum esse dēt reo cōicare actori excōcato, ēt publice defendendo se, & petendo, ut absolutat̄ ab impetitione & uexatione actoris: ar. c. nō licet. de reg. iur. l. vj. & l. fauorabiliore. ff. eo. tit. Et iō tex. hic dicit, p̄t, qd̄. nō arctat, ut l. qui quid. ff. de iud. & l. j. C. q̄o. & q̄ iud. Cōclude, q̄ q̄ excōcacio opposita & probata an litis p̄tes, operat̄,

ut litis p̄statio sequēs non inducat ciuilem interruptionē, iuxta l. j. C. de p̄scr. lon. tēp. quia ipsa litis p̄tes. nulla est, ut d. c. pia. q̄ si aut fuerit opposita & probata post litis p̄tes. nō tollit ciuilem interruptionē factā p̄ litis p̄tes, quia gesta & actitata aliq̄ ualent, ut d. c. pia. ergo earū effectus remanet. l. si neutri. s̄. in bonis. ff. de priuile. cre. Confirmat̄: quia q̄n ex post facto peremit actū licet facta, nō p̄t effectus ex eis gnatus & ita fortitus suū finem, ut est interruptio ciuilis & uitiū litigiosū, ut no. Inn. in c. cām. j. de testi. & dixi in cle. 100 cū lite. s̄. vt li. pend. Cōclude, q̄ si exceptio excōcacionis (q̄ p̄t opponi & p̄bata corā iudice seculari, ut c. decernimus. de sent. excō. in vj.) reuocet̄ in dubiū, tenuerit, uel nō, uel forsitan sit p̄bata sufficiēt̄, an nō: q̄ q̄ tūc cognitio & decisio remittit̄ ad iudicē ecclesiasticū, cū sit cā sp̄ialis, & ita intelligi no. Host. in cap. tuā. in fi. de ord. cog. q̄ flet. n. absurdum, q̄ statim opposita exceptione excōcacionis coram iudice seculari, teneret iudex secularis remittere negotiū ad ecclesiasticū iudicē & c. Cōclude, q̄ q̄ reus qui promisit uel iuro se astrinxit non opponere q̄ actorem. exceptionem excōcacionis, q̄ aut hoc promisit uel iurauit tpe p̄ctus, & non prohibet rōnibus positis in c. pia. maxime, quia ista exceptio non opponit in fauorem rei opponentis, sed in odium actoris q̄ quem opponit: ar. l. j. ff. ad Mace. & tpe p̄ctus censetur facta huiusmodi promissio ex quadam quasi coacta uoluntate. Aut promisit post p̄ctum, & maxime post litem inchoatā: & tūc v̄ q̄ non possit opponere, eo p̄sertim: quia iurū p̄t seruari per eū sine interitu salutis aeternae. ar. c. cū p̄tingat. de iure iur. & c. quis. de pac. l. vj. Nā cōicare actori poterat sine hac exceptione, defendendo se, ut dictū est s̄. ar. ad hanc diffin. ar. l. si in fi. C. de temp. app. & l. j. si quis an. ff. a qui. app. non licet. Pro quo facit p̄cor. l. tā & si. & qd̄ ibi no. ff. ad Mace. & l. Zenodorus. C. ad Mace. Sic ēt p̄ actum. q̄ quia in oib. p̄ctibus promittit & iurat debitor non appellare, & tñ appellat licitē, & p̄sequitur, non obstante iuro. Sic ēt si iurat non petere remissionē extra curiā pro probationib. faciendis: & tñ petit, & p̄ceditur, & ea uitiō: & tñ si ista promitteret lite mota, uel per p̄ctum, non audiet q̄ iurū proprium. Et p̄ ista patet qd̄ dictū Io. de Mōte mulo, cuius meminit Nouel. c. nos sanctorū. & Inn. plēnē in c. ueritatis. de do. & p̄t. licet Inn. tenuerit, q̄ excōcato dēt solui, ut no. in c. cū nostris. post mediū. q̄ ob de p̄ces. p̄rab. q̄ & licet sint debitores absoluci a fidelitatis iuro quo tenentur, vt uafalli, vt d. c. nos sanctorum. non tamen a sacramento, quo tenentur, ut prinati, ut not. Inn. in d. cap. ueritatis.

- ¶ De sententia, & re iudicata. Rubrica.
1. Index de qua re cognoscit, de eadem iudicare tenetur.
 2. Copulatiua, Et, ponitur inter diuersa.
 3. Sententia & re iudicata differunt.
 4. Sententia diffinitiuā, quando dicatur, & quando interlocutoria.
 5. Snia suspenditur per appellationem interpositam infra decem dies.
 6. Appellatio non suspendit sententiam, si fuit renuntiatum interposita & interponenda.
 7. Snia transte in re iudicatā, a qua non fuit appellatū infra decem dies.
 8. Sententia dicitur res iudicans, & causa decisa dicitur res iudicata.
 9. Tater non potest esse sine filio, sic nec sententia sine causa decisa.
 10. Sententia includit iudicatum.
 11. Sententia quae imponit ipso iure penam, an suspendi valeat per appellationem infra decem dies.
 12. Sententia condemnatoria ad mortem, licet ab ea appelletur infra decem dies, an illico priuet quem libertate & ciuitate.
 13. Sententia appellatione pendente pro non lata habetur.
 14. Verba sunt accipienda cum effectu.
 15. Acceptans secundus mandatarius infra mensem primi mandatarij, an acquirat ius ad rem.
 16. Excommunicationis sententia trahit secum excommunicationem, & non suspenditur per appellationem.

¶ Quia auditis plēnē partib. vj. q̄ actore in suis probōib. & reo in suis exceptionib. & defensionib. de q̄bus dictū est in titulis p̄xi mis p̄cedentibus: iudex ad sniam dēt procedere: q̄ quia de qua re iudex cognouit, de ea pronuntiare tenet. l. de qua re. ff. de iud. iō subijctur de snia, & re iud. Vbi aduertendum, q̄ q̄ cum copula, Et, de sui natura ponat̄ inter diuersa, ut l. si mihi & Titio. in prin. l. 2. ff. de

ff. de uerb. ob. & l. sepe. ff. de verb. sig. iō hic ponit copulatiua, Et, 1
 † vt denotat dñam inter sniam, & re iudicatam, q̄ in hoc p̄stuit: 2
 quia non oīs snia est res iudicata. simile in l. j. & l. ij. in princ. ff. de 3
 adopt. interlocutoria. n. est snia, ut l. interlocutio. C. de his qui no. 4
 infā. & l. qui iussit. ff. de re iud. melius L. unica. C. si de mom. poss. 5
 fue. app. sed non est snia diffinitiuā, quia non diffinit q̄ncem prin- 6
 cipalem. † illa. n. est diffinitiuā, q̄ ponit finem p̄rouerfīe princi- 7
 pali, ut d. l. j. ff. de re iud. & fm hoc idem est snia diffinitiuā, quod 8
 res iudicata. vñ primò dicit de interlocutoria. secundò de diffi- 9
 nitiuā. Vel aliter. Primò dicit de snia diffinitiuā, † q̄ p̄t suspēdi ap- 10
 pellōne, cū nōdum sint lapsi. x. dies, qui dant ad appellandū. Aut 11
 hodie. C. de app. Scđdò de snia diffinitiuā, † q̄ non p̄t suspēdi ap- 12
 pellōne, quia renuntiatum est appellōni interpositā uel interponen- 13
 de. l. ad solutionē. C. de re iud. vel nō fuit appellatū infra x. dies, 14
 † & sic snia tranfuit in re iudicatā, q̄ tunc pro ueritate h̄t, ut l. in 15
 genuū. ff. de sta. ho. & l. res iudicata. ff. de reg. iur. Iuris uerò Con- 16
 sultus intitular rubrū. De re iudicata, & de interlocutionib. & post 17
 aliquas rubricas intermedias ponit rubrū de re iudicata: ut denotet 18
 p̄ hoc res iudicata intelligēdū, de snia q̄ tranfuit in re iudicatā, 19
 q̄ parata h̄t executionē. Cōpilatores aut uoluminis decre. intitu- 20
 larūt rubrū sicut hic p̄tinec. simlr & cōpilatores sexti libri vñ fue- 21
 rūt hac cōpilatione: super eēt vt p̄cludas eē p̄cordiā ubiq̄. Nam li- 22
 cet largō nō snia diffinitiuā, q̄ p̄t suspēdi appellōne, possit dici 23
 res iudicata, ut no. gl. in d. l. j. ff. de re iud. tū stricte & proprie tūc 24
 d̄t res iudicata, q̄n est libera a iaculo appellōnis interpositā, & q̄ 25
 interponi p̄t, ut l. ab eo. C. quō & q̄n iur. vel quia interposita repit 26
 deferta, uel nullū interposita. l. factū. in princ. ff. de his qui no. inf. & 27
 p̄cor. Nouel. sup rub. de snia & re iud. pro quo vñ tex. in cap. q̄ ad 28
 p̄sultationē. eo. ti. & est tex. in l. si fundus. §. si pluri. & ibi ēt no. ff. 29
 de pig. Vel dic, ut dicit Bar. in d. l. j. † q̄ snia d̄t res iudicatā, sed res 30
 iudicata d̄t cā decisa per sniam. † Sed certē unum istorum non p̄t 31
 esse sine alio, sicut p̄t non d̄t, nisi rōne filij: & eē, filius rōne p̄ris 32
 solū d̄t: imò vnū istorū includit aliud sub se, ar. l. v. §. stipulatio. ff. 33
 de ver. ob. Non in. p̄t dici, q̄ snia iudicatā, nisi dicat ip̄m iudicatū. 34
 † & sic sub appellōne snia comprehendit sub ip̄o iudicato. Vñ nō uideo, 35
 q̄ cōpula inter ista ponat ex ista p̄siderōne. Dic ergo, ut s̄. Præter 36
 ea, nec placet q̄d ibi Bart. subdit, dicens, † q̄ infamia q̄ per sniam 37
 q̄nq̄: ip̄o iure infligit, ut l. non poterit. ff. de fur. & l. j. ff. de his qui 38
 nō infā. statim infligit cum lata est sententia. † idem in snia p̄dem- 39
 natoria ad mortē. Nā illa priuat libertate & ciuitate p̄demnati 40
 statim q̄ lata est & infra x. dies. j. quos appellari p̄t, ut l. qui ul- 41
 timo. & ibi no. ff. de p̄en. Nam non puto illam gl. esse uerā propter 42
 l. si quis exheredato. §. irritum, iuncto §. h̄i aut. ff. de iniust. testam. 43
 & l. j. ff. de Turp. Effet enim absonum, q̄ snia talis condemnatoria 44
 † statim auferret libertatem, & ciuitatem: † quia si appeller ab ea, 45
 aut tollit uel suspendit ipsa snia, ut d. l. j. in fi. sic interim h̄t ipsa 46
 snia quo ad effectum, ac si lata nō foret: † & uerba sunt accipien- 47
 da cum effectu, ut l. j. §. si. ff. q̄ iur. & iō text. in d. §. h̄i autē. 48
 dicit q̄ si a tali snia fuerit p̄rouocatum, p̄demnatus non minuitur 49
 capite: non. n. dicit h̄t pro non minuto capite, uel q̄ est suspensa 50
 diminitio capitis. sed dicit, q̄ non est diminitus capite, ut denotet 51
 q̄ h̄mōi executio snia q̄ infligitur ip̄o iure per legem, non ha- 52
 bet locum q̄n a sententia fuit appellatum. Et sic nec h̄t locum in- 53
 fra x. dies infra quos p̄t appellari: nec sit illusoria huiusmodi exe- 54
 cutio si aut̄. ar. non solum. de appel. in vj. Quod ergo d̄t in d. 55
 §. irritum. q̄ perditur ciuitas & libertas cum reus passus est sen- 56
 tentiam, debet intelligi a qua non est appellatū, nec appellari p̄t: 57
 ut declarat ex p̄st in d. §. h̄i autē. Solum enim Iurisc. in d. §. irritū. 58
 habuit respectum ad executionē mortis, ut tunc non incipiat pri- 59
 mō perdere ciuitatem & libertatem: quia illa perdit non tūc, sed 60
 cum fuit passus sniam, sub. scilicet quā in rem tranfuit iud. Et iō 61
 62 alias dixi in simili. † q̄ feruus in data accipiēdo beneficium in- 63
 fra mensem, nō acquirit ad rem statim: ex quo prius in data acce- 64
 ptare p̄t, quia adhuc est infra mensem: sed statim finito mense, 65
 & non facta acceptatione per primum: tunc ipsa acceptatio ope- 66
 rat hunc effectum acquisitionis: alias esset absurdū dicere, q̄ ita- 67
 tim acceptatione acquirere eus & illud perderetur secuta acce- 68
 ptatione infra mensem facta per primum sine uoluntate secūdi: 69
 70 at. l. id. quod. n. ff. de reg. iur. † Fallit in sentētia ex cōditionis, 71
 quæ trahit secum executionem statim, ut not. d. §. irritum. & d. l. 72
 qui ultimo. & non suspenditur per appellationem, ut c. ad reprim- 73
 endam. de off. ord. & sit ratio ut magis cēnsura ecclesiastica tī- 74
 meatur, arg. c. pia. in prin. de excep. lib. vj. & cle. s̄. tit. proximo.

Sententij

43 Suis tribus cōformiter latis: si p̄ desertione appellōnis, an debeant 78
 demandari executioni non obstāte exceptione nullitatis oppositē. 79
 44 Sententijs tribus conformiter latis interlocutorie super aliquo arti- 80
 culo, an debeant demandari executioni non obstante alio arti- 81
 culo appellacionis pendente a grauamine alio. 82
 45 Reus opponens excommunicationem, & eam non probans, debet 83
 condemnari in expensis. 84
 46 Appellatio an confirmet sententiam nullam. 85
 47 Appellatio deuoluit causam nullitatis ad superiorem. 86
 48 Dispositio aliqua non potest operari contrarijs effectus. 87
 49 Appellans a scientia contra falsum procuratorem lata, an confir- 88
 metur pr. exectu illius appellacionis sententia. 89
 50 Appellōnis p̄textu an snia nulla ex defectu iurisdicōnis cōfirme. 90
 51 Appellare quis non tenetur a sententia nulla p̄textu defectus 91
 iurisdicōnis non obseruati ordinis. 92
 52 Sententia nulla an ualeat a partibus approbati saltem in uim pa- 93
 tē, licet non in uim sententię. 94
 53 Exceptio nullitatis p̄t repelli tā a uictore q̄ ex officio iudicis q̄ op- 95
 ponere contra tres snias cōformiter latis an carū executionem. 96
 54 Exceptio nullitatis opposita contra tres sententias uel aliquam ear- 97
 um conformiter latis, si repellatur ante executionem a uictore, cessat officium iudicis in ea repellenda. 98
 55 Accusationis uia preferenda est inquisitionis. 99
 56 Sententijs tribus conformiter latis, licet non ualeat illis non exe- 100
 cutis opponi exceptio nullitatis, an procedat uictore consentien- 101
 te, quod procedatur super exceptione nullitatis. 102
 57 Exceptio trium sententiarum, si petatur iure actionis petitur iure 103
 actionis quæ uocatur in factum. 104
 58 Actio in factum pro executione petenda trium sententiarum con- 105
 formiter latarum coram quo iudice debet peti, seu intentari. 106
 59 Actio an regulariter sequi tenetur forum rei. 107
 60 Executio sententię ex officio iudicis manu militari, an breuior sit 108
 quam iure actionis: & tunc quis debeat exequi. 109
 61 Executio sententiarum trium conformiter latarum a tribus ordina- 110
 rijs, si condemnatus non habet bona in territorio tertij confirman- 111
 tis, sed in territorio aliorum, qualiter sit fienda executio. Et quid 112
 quando tertius confirmans erat iudex delegatus. 113
 62 Executio trium sententiarum latarum conformiter in curia Roma- 114
 na, non potest fieri nisi ab habente speciale mandatum Papę. 115
 63 Auditor curię Romanę utrum habeat exercitium iurisdicōnis ex- 116
 tra curiam Romanam, etiam de uoluntate partium quo ad execu- 117
 tionem sententiarum fiendas. 118
 64 Auditores curię deputantur tantum ad sententiandum, non au- 119
 tem ad exequendum. 120
 65 Ordinarij an ualeat exeq. p̄uisionis Papę sine eius sp̄ali mandato. 121
 66 Sententijs tribus conformiter latis, prima illarum debet demandari 122
 executioni, & per tertium confirmantem omnes. 123
 67 Officium iudicis quod imploratur in executione fienda alicuius sen- 124
 tentię dicitur nobile, nec deseruit alicui actioni. 125
 68 Officium nobile iudicis in executione durat per longum t̄ps post sen- 126
 tentiam: secus est in mercenario, quod non durat post diem sni. e. 127
 69 Officium quod imploratur a iudice super primo decreto imponendo, 128
 est mercenarium. 129
 70 Sententia interlocutoria demandatur executioni per officium iudi- 130
 cis, ut per actionem in factum. 131
 71 Auditor Apostolicus in causa beneficiāli pronuntiando appellatio- 132
 nem interpositam ab executore qui fecit p̄uisionem, uel interpo- 133
 sitam extra curiam ab ordinario fore desertam, non tenetur cau- 134
 sam remittere executori uel ordinario. 135
 72 Appellatio in causa beneficiāli interposita ad curiam ab execute- 136
 re p̄uisionis, aut ab ordinario extra curiam, deuoluit totum ne- 137
 gotium ad curiam absque spe remissionis, & h̄t uim euocationis. 138
 73 Appellō ad auditore curię ab executeore introducta int̄m deuoluit 139
 negotiū ad curiam, q̄ p̄uisionē facta per executeorem est nulla, & 140
 post tres snias cōformes declarantes b̄nificium spectare ad actore. 141
 74 Appellatio introducta de executeore Apostolice ad auditorem 142
 curię, & commissione facta auditori super illa, an ēt de consensu 143
 partū amplius executor habeat exercitium aliq̄ iurisdicōnis. 144
 75 Executor apostolicus an possit p̄cedere ad p̄uisionē post sniam latā 145
 ab auditore curię, appellōne ad eū deuoluta a p̄dico executeore. 146
 76 Nullitatis causa proposita coram iudice appellacionis ordinario, 147
 an de ea ualeat cognoscere. 148
 77 Nullitatis causa proposita coram iudice appellacionis extra cu- 149
 riam deputato, an de ea ualeat cognoscere. 150

Senten-

- 116 *Snia iudicis ad que, per qua pnuuntiatu extitit appellonem nontene- re, an declarare uideatur sententiam transiisse in re iudicata.*
- 117 *Iudex iudicando male appellatum & bene processum, an uideatur aliquid iudicare super nullitate si appellans prosecutus fuerit in iniquitate, & non nullitatem. Et quid si deduxerit causa nullitatis, & eam non fuerit prosecutus. Et quid si prosecutus fuerit.*
- 118 *Nullitas snie requirit plenariam cause cognitione, no summaria.*
- 119 *Nullitate propofita in libello appellatorio an appellatio ualeat ex alijs iustificari.*
- 120 *Nullitate propofita in libello appellatorio ex una ca, an snia abfolutoria lata super illa obftet super nullitate ex alia ca pendente.*
- 121 *Nullitate propofita contra sententiam in libello & generaliter appellatorio, si super ea pronuntiatum fuerit, quando obftabit ex ceptio rei iudicate super nullitate ex alia causa dependente.*
- 122 *Sententia lata super actione generali prosecuta una causa, an pa- ret exceptionem rei iudicate super alijs causis non prosecutis.*
- 123 *Nullum ex una causa, non potest dici nullum ex alia.*
- 124 *Nullitatis libello per appellationem generaliter sine expreffione cause porrecto, licet prosecutus fuerit generaliter eam, an si du- bus fuerit errore probabili debeat restitui, ut sententia non ob- stet tanquam res iudicata alicui cause speciali nullitatis.*
- 125 *Affor in actione personalis ad petitionem partis, an teneatur de- clarare causam remotam suæ petitionis.*
- 126 *Affor nullitatem proponens, an ad petitionem partis suæ tenea- tur declarare causam specialem nullitatis.*

NT CALVMNIIS. In pnce, clc: visum est de ex- ceptione excōicationis, q̄ ad impediendū agentē p̄t proponi in qualibet parte litis, & ē post sniam: ut c. pia. ver. pen. de excep. lib. vj. hic ponit de exceptione rei iudicate p̄ tres snias, q̄ p̄t proponi ad impediendū agentē de nullitate sniarū, vel alicuius earū. Vel aī. Ibi de exceptione q̄ p̄t opponi ad differēdam litem p̄secutionē: hic de ea, que non p̄t oppo- ni ad differēdam executionē &c. Præmitte, q̄ aliquid post sniam, q̄ in re trāsiuit iudicatā, opponit exceptio impugnatōria p̄denatio- nis: & loquit̄ l. rā & si. ff. ad Mace. & l. j. cū gl. C. de iur. & fac. ign. Ali- quō opponit exceptio executionis dilatoria: & loquit̄ c. pia. ver. pe. de excep. Aliquō opponit exceptio executionis modificatoria: & loquit̄ l. Nefennius, §. si. ff. de re iud. Aliquō opponit exceptio exe- cutionis impeditoria uel pemptoria, ut est exceptio nullitatis: & tūc inter dū opponit ad impediendū executionem vnius sniæ, uel duarū: & loquit̄ l. licet. C. de pec. l. licet. ff. de iud. c. ad probandū. de re iud. Qñq; opponit ad ipediendū executionē triū sniarū p̄for- miū: & loquit̄ ista cle. Diuide hāc cle. in partes quatuor. In prima p̄mittit rō p̄tōnis. In scda subijcit vnius dubij decisio. In tertia submittit alterius dubij remōtio. In quarta subiungit utriusq; di- cti extensio. Scda ibi: q. Tertia ibi: sim. r. Quarta ibi: q̄ ad cas. Casus. Executio triū sniarū p̄formiū p̄textu nullitatis aut pendē- tiæ articuli appellōnis, non differ. h. d. §. Calūnijs] alibi dīr mali- tijs. in cle. ad cōpescēdas. §. de sequest. §. Bñficiali] t̄ loquit̄ qñ agi- tur de bñficio, vt de titulo: tunc n. est p̄prie bñficialis, ut cle. cām. §. de cau. pos. & p̄prie. si duobus. ut l. pen. vt d. c. ad cōpescēdas. 3 *Ad agendū] t̄ idē p̄to ad excipiendū: als frustatoria uideret eē huius cle. p̄uiso, cū vbiq; subit eadē rō: t̄ de nullitate. n. audit p̄- dēnatus tā agēdo q̄ excipiedo: ut no. ti. de snia. §. iuxta. ver. nunqd ergo. Et an sit libellus dādus, & lis p̄tēstāda sup nullitate: vide in ver. p̄ce. dictū ver. nunqd ergo. [Proponat] sub. & p̄bet ut sit ma- ior dubitatio. [Tali p̄textu] l. vel nullitatis, de qua dictum est. uel melius. §. q̄ p̄det articulus appellōnis. [Nolumus] t̄ ē iuris noui inducōria. [Impediri] t̄ attēde, nō dicit, q̄ differat interim p̄secu- tio appellōnis hmōi a grauamine uel ab interlocutoria: sed q̄ p̄p- eā non differat executio. vñ ex hoc colligo dñiam inter hūc casū & p̄cedentē: q̄a ibi differit qō nullitatis, donec fuerit scā executio: hic nō differit p̄secutio appellōnis, licet nō impediat ob hoc exe- cutio. Et licet gl. sup isto uerbo hic posita in si. uideat̄ hoc dicere: tñ nō credo, q̄ fuerit de mēte sua. [Quæ] l. dicta tā in primo casu q̄ in scdo. No. primō, t̄ q̄ calūnia p̄sumit, qñ ad impediendā trium sniarū executionē de nullitate opponit. p̄cor. c. suscitata. de in in- te. resti. No. scdō casū ubi exceptio nullitatis nō impedit execu- tionē sniæ. p̄cor. in simili. c. ad cōpescēdū. de seq̄st. No. tertiō casū, t̄ ubi q̄s hēt actionē & nō hēt exceptionē: q̄a facta executio nō hēt i^o excipiēdi, nec aī p̄t excipere cū effectu. sed agere p̄t post, nō aī, ut hic. p̄cor. c. p̄stitutus. i. si. & ibi no. de app. ad idē facit d. l. satis aptē. C. de fal. No. quartō, t̄ q̄ qō nullitatis sniarū p̄t deduci*

in iudiciū p̄ modū actionis, & ēt exceptionis. p̄cor. in simili. l. di- uis. ff. de re iud. & l. q̄ agnitis. ff. de excep. cū sim. No. q̄ntō t̄ q̄ in possessorio appellat̄ ēt bis. p̄cor. c. palle. ad cōpescēdas. & q̄ no. in l. vna. ne qs in una, eadēq; cā. & q̄ snia lata in possessorio ē diffini- tiua, p̄cor. ff. de iud. No. sextō casū, t̄ vbi articulo appellōnis pen- dēte sit executio iudicati. p̄cor. in simili. l. postq. §. Impator. ff. vt l. e. no. ca. No. septimō, t̄ q̄ geminatio appellōnis nō approbat, sed i- pugnat factū iudicis. ar. l. cū tale. §. si. ff. de p̄d. & demō. & l. legata inuultr. ff. de le. j. Rō ipulsiua snie litigatiū refrenāda calūnia, q̄ in progadis executōib. solet eē p̄p̄ta, ut ponit̄ i. tex. p̄ quo p̄cor. l. i. fundo. ff. de rei vē. & meli^o. l. satis aptē. C. de fal. Rō dubitādī ē, 13 t̄ q̄ q̄ nullū est, nullū dēt fortiri iuris effectū, & nullū p̄stare dēt suffragiū. Snia. n. nulla nō ē snia, nec nomē meret̄ hēe sniæ, ut l. si exp̄sim. ff. de app. & sic fructu carere dēt sniæ, q̄ ē ipsa executio. 14 l. a nullo. C. de fer. t̄ sic p̄dētē appellōne nihil ē innouandū, ut l. vna. ff. nil no. app. pen. & maxime qñ ē inhibitiū in cā appellōnis ab interlocutoria uel grauamine, ut c. nō solū. de app. l. vj. tñ hic 15 statuit. Rō decidēdi ē, ut sit litiū snis: ar. l. si. in fi. C. de fi. istr. t̄ & q̄ magna p̄sumptio ē p̄ trib^o snijs succelsiue & p̄corditer latis: ar. l. tres denūtiaciones. C. q̄uo & qñ iud. & c. j. de treu. & pa. ibi: su- 16 niculus triplex. & l. tria. ff. de excutu. t̄ q̄ q̄ nō ē licitū appellare trib^o latis snijs, ut l. una. C. nel. in vna, eadēq; cā: & q̄ p̄sumit, q̄ cā morādā executōis ista p̄ponant, ar. d. l. satis aptē. C. de fal. & q̄ nō p̄iudicat p̄denato irremediabilr. Nā facta executōe plena riē, sibi sup est ius agēdi efficac de nullitate, qua onsa, reuocabit̄ executio facta: vt hic satis colligit̄, & p̄bat in c. suscitata. de i. in te. resti. & in Aur. q̄ supplicō. C. de p̄c. Imp. of. & d. l. satis aptē. Vñ q̄- quū fuit vt executio nō differret, ut dicit gl. j. hic. Nō ob. §. p̄ p̄di- cta: q̄a interī (vt nō differat executio) p̄sumit̄ q̄ nullitatē allegatā. licet ergo certū sit p̄ rerū naturā ē, vt nō, nullitas allegata: tñ istud requirit aliquale cāe cognitionē: & q̄a p̄ talē cognitionē si admit- teret, differret executio, & p̄ hoc a p̄iret fraudib^o via: p̄sumuntur nō eē nullē sniē, & sic executio dēmadant: & hmōi executio q̄ sit triū sniarū p̄formiū, nō dēt dici innouatū uel attētatis p̄dētē arti- culo appellōnis, quasi p̄sumat̄ q̄ appellatē, & tres snias p̄formes q̄ se reportauit: nec multū grauāt, cū ius sniæ appellōnis nō extin- guaī, sed in euetū p̄fectē executōis solū differat: ar. l. quoties. C. de p̄c. Imp. of. Ex quib^o vñ q̄ si p̄staret notoriē de nullitate, q̄ exe- cutio dēret de ferri. ar. eorū q̄ no. Inn. in c. p̄stitutus. de fil. p̄sb. & l. p̄tinuus. §. cū ita. ff. de verb. ob. Gl. j. facit tria. Primō summat cle. scdō assignat rōnē decisiuā. tertiō alle. p̄cor. Gl. ij. declarat quali- tates carū seu litiū. nos aī in palatio solū habemus duo gna cā- rū, ciuiliū vt z bñficialiū, & p̄phanarū &c. Gl. iij. facta ē metu u- nius q̄rii, vt z q̄a aut iste tres sniē sunt p̄formes, & tñ nō hñr, nisi solū p̄ una sniā a qua p̄t appellari, ut l. duo ex tribus. ff. de re iud. & sic appellōne p̄dētē, nō ē fida executio, ut l. vna. ff. nil no. ap- 17 pen. t̄ Aut sunt diffformes, uel q̄riæ: & tūc oēs sūt i suspēso, donec superior alterā eorū p̄firmauerit: & hoc qñ sniantes erāt delegati, ut l. duo iudices. ff. de re iud. si aūt erāt ordinarij, tñ ualēt potius 18 sniæ latē p̄ reo q̄ pro actore. l. inter parces. e. ti. Sol. gl. t̄ q̄ aut iste tres sniē sunt latē simul p̄ oēs delegatos uel ordinarios, & hñt lo- cū q̄ria: aut succelsiue, vt z vna p̄ iudicē primē instatiē, scda p̄ i- dicē scdē instatiē, & tertia p̄ iudicē tertiē instatiē: & tūc hēt locū ista cle. q̄a aut sunt p̄cordes, & sit executio: aut discordes, & tūc i eo q̄ discordat differit executio, & hęc locū hñt siue sint sniē dif- finitiue seu interlocutoriē. Gl. iij. format̄ §. de c. cū sup. de sen. & 19 re iud. t̄ vbi executio differit ēt triū sniarū. Sol. ibi de tertiō, t̄ q̄ quē nō fuerat latē sniē, q̄ p̄ suo intereē p̄t se opponere, ut execu- tio differat: p̄ quo. c. uenies. ij. de testi. hic de reo uictō p̄ tres snias q̄ se latas. idē Gen. p̄ plures rōnes Guil. §. j. dicā. Gl. v. alle. vñ q̄- 20 cor. t̄ vbi sicut hic q̄ paraī snia lata in possessorio, sniē latē i pe- titorio, & eō: nā ad p̄cedēdū sequestrū q̄ uictū exequantur. ut c. ad cōpescēdas. p̄all. sic ad executionē sniarū q̄ uictū exequant, ut hic. Gl. vj. facit duo prima pars metu q̄ talis facta est: q̄a tex. ipse dū di- 21 cit, snias, t̄ loquit̄ de diffinitiuis, & sic vt excludere interlocuto- 22 rias: t̄ q̄ q̄ de uno dicit, de relijs vetare vt, ut l. cū p̄tor. in princ. ff. de iud. At istud est iniquū: q̄a rō q̄ hēt locū in snijs diffinitiuis exequēdis, locū sibi uēdicat̄ interlocutorijs latis su p̄ attētatis ex- 23 te. Dū dicit (snias) p̄posuit uerbu cōe tā ad diffinitiuas, q̄ ad iter- 24 cutorias: t̄ & qualitas. l. diffinitiuē posita in sequēti dictō, non cēset hic repetita. Secus si torū effectū vñ dicit, uel una orō: ut l. Se- iā. §. Caio. ff. de fun. instr. & gl. in cle. testibus. §. de testi. vt dicit Card. Medi. Scdō q̄rit & remittit, quo iure p̄tēit executio interlo- cutoriarū: vide Inn. i. c. si. de excep. t̄ hic scias, q̄ interlocutoria tā

executa,

executa, non p̄t renouari q̄rio imperio, nisi partes p̄sentiant: ut no. in l. j. §. si. ff. de p̄t. stip. & Bar. tenuit idem in d. l. q̄ iuris. & uide Inn. in c. cū cessante de app. ¶ Gl. vij. q̄rit sub uno inuolucro de quatuor: & remittit. Primō quot sint modi nullitatis. Hoc Guil. posuit in cle. ad cōpescēdas. §. de sequest. Secundo corā quo p̄t agi de nullitate. Tertiō an possit agi de nullitate coram iudice ap- pellōnis: de quo p̄ Inn. in c. dilecto. de app. & p̄ Bar. l. si exp̄sim. ff. de app. Et quarto an producta p̄nuntiatā snia nulla, possit uel debeat p̄nuntiarī sup cā de nouo, iterū ex antiquis actis, uel solū ex nouiter fiendis. Adde & quintū, an sit dandus libellus de nouo, & lis p̄tēstāda. Et sextū, an idē iudex qui sniam tulit cle. uel, poterit iterū sniare. De istis ibidē ponit̄ p̄ Spe. & de hoc vltimo p̄ Inn. in c. j. de re iud. & plenius in c. in lris. de off. deleg. & p̄ gl. in l. si p̄ses. C. q̄uo & qñ iud. & l. si accusatorib. C. de accu. & an iudex nullita- tis poterit sniare sup cā principalis: uide Bar. in d. l. si exp̄sim. iux- 25 ta si. ¶ Gl. ista facta est metu unius q̄rii, uidelicet, t̄ quia sniæ li- cēt sint discordes, tñ executio est fienda, ut l. diem proferre. §. in- de q̄rit. ff. de arbi. Sol. gl. quia executio est fienda in eo q̄ nō sunt 26 discordes &c. ¶ Gl. vij. q̄rit, t̄ a habeat locū ista cle. ut non au- diaī qō nullitatis, ēt uictore tacente, & diferente petere executio- nē sniarum. Gl. rñ. q̄ sic. intellige ergo si opponat de snijs tribus latis: alias si non opponeret, non puto, q̄ iudex p̄t differre ex suo officio, si reus p̄sentiat, ut non repellat: ut no. Inn. in c. exceptio- nē. in fi. de exce. & dixi in cle. excōicationis. §. ti. prox. de hoc dic, vt j. dicā. ¶ Gl. ix. opp. de Auth. q̄ supplicatio. C. de prec. Imp. of. 27 Sol. t̄ q̄ executione non tollit̄ ius nullitatis: quia p̄lito de nullita- te, reuocabit̄ executio facta, ut in §. p̄tare aut debeat infra 30. ann. alias p̄scriptū effectū iuri dicendi nullū. l. oēs. C. de p̄scr. 30. an. 28 nisi retinere executio cū pacto. l. lator. de re iud. t̄ Nec ob. reḡta poterit male fidei. de reg. iur. in vj. quia illa loq̄ in p̄scriptione rerū corporaliū, q̄ non est sine possessione: hic loquimur in p̄scri- ptione libertatis q̄ iura, in quib. non requirit̄ possessio, sed sola ne- gligentia nō petentis, ut not. Bar. in l. sequit̄. §. si uia. ff. de vscap. 29 ¶ Gl. x. q̄rit, t̄ quid si executio nō est cōpleta, sed modicū restat exequēdi, an tūc differat qō nullitatis? Et rñ. q̄ sic, p̄p̄ uerbū, ple- nariē. Idē Gen. pro quo facit c. venerabili. de off. del. & l. cū Syl- leianū. in fi. C. ad Syllei. Ad idē facit gl. Inn. in c. cum cessante. de 30 app. vbi tenet, t̄ q̄ iudex non p̄t reuocare interlocutoriam, nisi refulis integrē appellanti expensis: quia nō plenē reuocat, nisi ple- nē expensas refundat &c. ¶ Gl. x. et. ff. de textualis. & tendit ad ea q̄ dixi super tertia gl. ¶ Gl. xij. declarat qñ dicat̄, & q̄uo pendere articulus appellōnis post tertiam sniam. Scias tñ, q̄ si ista appellō ab interlocutoria fuerit interposita in prima instantia, & iudex se- cundā instantiā, & tertiā, omisso illo articulo, p̄firmauerit pri- mam sniam: uideret per hoc esse tacitē pronuntiatū su p̄ dicto ar- ticulo, dum tñ tangeret merita cāe: alias forsan secus, iuxta decre. ff. de app. in vj. ¶ Gl. xij. quia xij. est textualis, q̄rit quare pende- bat articulus appellōnis? Rñ. quia appellans differat, vt uideret finē cāe principalis: qd̄ est intelligendū, dū nō incidat in uictū 31 desertionis, uel tacitæ renuntiationis. t̄ Si n. reus appellat a ter- tio iudice aī q̄ sniare diffinitiuē, & postmodū corā eodē procede- ret in negotio principali, uolens uidere finē cāe principalis: tunc renuntiatū esset appellōni interpositā, ut c. gratū. de off. del. & sic 32 nō p̄t dici, q̄ penderet. t̄ Intellego ergo qñ post appellationem interiectā ā grauamine non cōparuit corā iudice a quo, nec cura, ut prosequi articulus hmōi appellōnis corā indice ad quē, uolens uidere finē: quia si forsan ipse iudex a quo, infirmaret snias duas p̄- cedentes, tūc appellatus h̄ret optatum, nec curaret plus prosequi dictū articulum appellōnis, imō noceret si prosequeret: quia ubi pronuntiare p̄t ipsum bñ fuisse appellatū, & cluderet q̄ sniā diffini- tiua p̄ eū lata, nulla eēt. vbi aūt ipse iudex a quo p̄firmaret duas snias p̄cedentes: tunc est saluū ius appellanti a dicto grauamine 33 prosequi dictū articulus appellōnis. t̄ Nā si pronuntiat̄ bñ fuisse appellatū, ex hoc infirmatur dicta sententia tertia, & reuocari debet executio inde facta. arg. l. non dubium. C. de legi. ¶ Gl. xv. 34 q̄rit, t̄ quid si dicat̄ articulus appellōnis fore decisum per sniam, quia fuit pronuntiatum bñ appellatum, an tunc differat executio? Rñ. q̄ non: quia aut dicitur ab ista interlocutoria non fuisse appel- latum, & per hoc arguit tertiam sniam diffinitiuam de nullitate: & sic non impedit̄ executio, ut in primo casu huius cle. Aut diceī fuisse appellatum, & pendere articulum hmōi appellōnis: & tunc ēt non impeditur executio per secundum casum huius cle. est. n. ista sufficiens diuisio, cum non sit dare medium. arg. l. patre fu- rioso. ff. de his qui sunt sui, uel al. iur. ¶ Gl. of. 17. declarat, q̄ dixi

§. in gl. r. 4. ¶ Gl. si. addicit unam p̄cor. habes alias plures, de quo 35 dic vt in d. c. ad compescēdas. de sequest. Conclude, t̄ q̄ uictus per tres snias, calumniari p̄sumitur: & sic uictus per unam sen- 36 tentiā, non p̄sumit calumniari: t̄ licet fuerit p̄demnatus in ex- pensis: hoc fuit p̄p̄ temeram uexationē, q̄ sufficit ad p̄demna- tionē, ut l. eum quē temerē. ff. de iud. c. calumniam. de penis. Facit 37 l. qui solidum. §. et. ff. de leg. ij. ista aūt calūnia infurgit fm Gen- ze. quia tacuit allegare per tres instantias hmōi nullitatē: sed cer- tē licet istud sit uerū in se, tñ q̄q̄ allegasset nullitatem in aliqua in- 38 stantiarū istarum, hēt locū ista cle. t̄ quia calūniari p̄sumit ex eo q̄ non obstante allegatione nullitatis, sunt latæ q̄ eū tres sniæ su- 39 per principali, quasi ut p̄sumendū quia non licet ap- pellare. c. sua. de appell. t̄ Scias tñ, q̄ vbi reuocat prima instantia p̄ secundam ex eisdem actis, p̄demnari dēt in expensis q̄ que lata: 40 est snia secunda: t̄ non n. habuit iustam cām litigandi & defen- dendī sniam pro se latam, quia errabat in iure, ex quo erat reuo- canda vt iniqua ex eisdem actis, ar. d. §. et & sic tpe mō seruabat̄ 41 in audientia. t̄ Iurim uerō calūniæ an tollat hanc p̄sumptionē calūniæ? Dic, ut no. hic per Paulum: quia iurim calūniæ p̄fir- mat p̄sumptionē bonitatis in gñe, de qua in c. dudum. de p̄sum- sed non tollit p̄sumptionem malignitatis: in specie tñ ex pro- secutione cāe iniusta non existente ratione litigandi, ut d. §. etiā. 42 ¶ Conclude, t̄ q̄ ista cle. non hēt locum in causis criminalibus, in quibus executio facta nō esset reuocabilis, ut est decapitatio, uel membri mutatio, fm Pau. & uide no. Host. in c. eam re. de iure- 43 iur. de senescallo &c. t̄ Per quod uideat̄, q̄ si sniæ sunt latæ pro matrimonio consummandū, q̄ dicant nullē, differenda est execu- tio: quia illa facta non posset retractari, ar. l. in libello. §. facta. ff. de cap. Non aūt placet dictum Card. Medio. q̄ sit idem in p̄dena- to ad p̄petuū carcerem &c. quia ibi sit executio retractabilis, si- cut esset in detractōne alicuius operis, licet opus si p̄st fieret, non esset idem cū destructo. iuxta l. proponebat. ff. de iud. Con- 44 clude, t̄ q̄ ista cle. in primo dicto locum habet ēt in tribus snijs interlocutorijs latis super desertione appellōnis cum p̄demnatio- ne expensarum. Nam q̄q̄ dicant esse nulla, uel aliqua ex eis: non audiet super nullitate, donec plenariē fuerit de expensis satisfa- ctum. quod no. Facit no. Inn. in c. cum cessante. de app. Conclude 45 ¶ Pau. t̄ q̄ l. in dictum huius cle. locum hēt etiam in tribus inter- locutorijs, q̄ sunt demandandæ executioni, licet pendeat alius ar- ticulus appellōnis ab alio grauamine interpositus. t̄ ut ecce, con- demnatus est reus in expensis quasi non probauerit sufficienter: exceptionem excōicationis per eum oppositam, iuxta c. pia. de excep. lib. 6. reus appellat ab hac ordinatione: demum non dela- 46 to appellōni, iudex admittit articulos actoris probandos in curia: & extra, a qua admisione reus ēt appellat, & hmōi admisiō per- alias duas ēt p̄firmata: certē non credo, q̄ impediet remisiō, p̄p- pendentiam articuli alterius appellōnis interiectæ a dicta conde- mnatione expensarum: subest eñ eadem rō in istis tribus interlo- cutorijs exequendis, q̄ in tribus snijs diffinitiuis, ut non differat̄ executio p̄textu p̄sententiæ articuli appellōnis a grauamine. ar- 47 l. a Titio. ff. de uer. ob. Conclude, t̄ q̄ appellō non p̄firmat sniam nullam ipso iure a qua fuit interposita, ēt si appellans sciebat eā 48 nullam. pro quo facit d. l. si exp̄sim. t̄ quia cum appellatio de- uoluar cām nullitatis ad superiorē, ut l. quædam mulier. & ibi no. 49 ff. fam. ercif. & l. Carmelia Pia. ff. de iure patr. t̄ non p̄t dici, q̄ sit approbatio nullitatis: alias o p̄aret q̄rios effectus, §. l. j. C. de fur. Nec ob. l. iij. §. falsus. ff. rem rat. hab. quia ibi snia erat aliqua inter litigates, licet esset nulla respectu eius cuius nomine litigabatur. 50 ¶ unde si ille appellat a snia, per hoc confirmat eam non bene la- tam, sed tanq̄ sic latam: & sic uideat̄ p̄sensum accommodare liti, q̄ fuit mota nomine suo, sic appellando, sicut poterat ratificando. l. licet, C. de procur. pro quo. l. cum interdictæ. Carbi. tu. quia ap- probatur substantia, non qualitas: quia per hoc generat̄ aduerfa- rio commodum, uel saltem nō damnum: alias secus, ut l. si quidē. 51 C. de excep. & hic per Dominum Cardin. Mediola. t̄ Secus er- go ubi sententia erat nulla ex defectu iurisdictionis pronuntian- tis, uel ex defectu obseruationis ordinis iudiciarij, ut l. prolatam. C. de senten. uel alias nō habeat sua essentialia, ut not. in l. ij. C. de iure fisci. lib. x. Nec ob. l. si exp̄sim. de appell. t̄ quia q̄q̄ non astringatur quis appellare a tali sententia, potest tamen si uult, ut 52 dictum est. Nec mirum, t̄ quia sententiam ipso iure nullam, etiā partes non possunt confirmare ut sententiam, hoc est, q̄ operet̄ effectum sententiæ: possunt tamen approbare, ut ualeat iure alte- rius parti, uel conuentionis, ut not. in l. ij. C. comm. utri. iud. & ibi

53 per Cy. ¶ Conclude, q̄ ubi uictus per tres diffinitiuas concordas successiue latas, agit de nullitate earum, uel alicuius ipsarum, nondum facta executione: pot̄ repelli ab isto processu, tam per uictorem, q̄ per ipsum iudicem ex suo officio: sed ubi repellit per victorem, cessat officiu iudicis. arg. l. in prouinciali. §. j. ff. de ope. no. nun. quia repellit eum de iure communi, opposita exceptione trium sniarum nondum executionum. ¶ Facit quod dicitur de accusatore, q̄ p̄ferat inquisitioni, & denuntiationi. Ex quo inferit quod supra dictum est, uidelicet, q̄ ista exceptio locum habet, siue uictor instet pro executione, siue dormiat: at ubi uictor nihil excipiat, tunc iudex ex suo officio pot̄ eum repellere. Et est rō: quia p̄stat iudici ut iudici, quia ipse male agit de nullitate an facta executione. Nam ipse proponit tres snias diffinitiuas p̄formes esse latas q̄ ipsum, & eas, uel alteram earum esse nullam, & non dicit eas fuisse executas: & sic eius petitio non p̄cludit admittibilitatem: arg. l. si irruptio. §. si. & quod ibi not. ff. si. regun. & quod no. in l. illicitas. §. ueritas. ff. de off. p̄si. & in l. ij. C. de iur. sic. lib. x. & in l. vna. C. vt q̄ defuit aduo. part. & in l. j. C. qui & aduer. quos. Facit 56 qd̄ no. Bar. in l. eum qui ita. §. ita. ver. moueo. ff. de uerb. ob. ¶ Hoc aut̄ intelligo, q̄n uictor expressē uel tacitē consensit huic repulsiōni, quam facit iudex b̄nficio huius clem. ex suo officio: ubi aut̄ uictor d̄diceret, uolens, q̄ cognoscere, & decideretur h̄mōi q̄ nullitatis proposita: tunc puto q̄ iudex non pot̄ eum repellere: arg. l. quod fauore. C. de legi. & eorum que not. Inn. in c. exceptio 57 nem. in fi. de excep. & dixi in cle. p̄cedenti. Conclude, q̄ q̄ executio trium sniarum, aut petit̄ iure actionis, quā orit̄ ex snia, & uocat̄ in factum, ut l. actori. C. de iure iur. & not. in l. j. in gl. magna. circa fi. C. de iud. licet tex. alibi uocet actionem iudicati. l. Nelen- 58 nius. §. si. ff. de re iud. ¶ & tunc cum sit personalis, pot̄ intentari coram quocunque ex illis tribus qui sniarunt, dumt̄n̄ alias sit iudex 59 competens rei uicti. ¶ Actor em̄ de iure cōi sequitur forum rei. 60 vt l. fin. C. ubi in rem act. ¶ Aut petit̄ executio iudicis officio manu militari: & est uia breuior, iuxta l. qui restituere. ff. de rei uend. & l. si quis missum. in prin. ff. ne nis fiat ei. Et tunc puto, q̄ solum iudex qui tulit sniam tertiam, habet eam exequi. Rō: quia non agit ex snia confirmata, sed ex p̄firmante: vt l. si quis priore. ff. ad Treb. & ibi not. & in l. furti. in fi. princ. ff. de his qui not. inf. & in l. chirographis. §. si. ff. de admin. tut. Snia aut̄ tertia est illa, quā ambas p̄cedentes confirmat, nec eget confirmatione per aliam faciendam. & sic officium iudicis, qui tertiam sniam tulit, uendicat si bi locum in exequendo. Et per hoc intellige sanē quod p̄dixi, uidelicet, q̄ actio in factū, quā pot̄ intentari corā primo iudice q̄ sniauit, non oritur ex snia prima, uel secunda: quia illa fuerūt p̄firmata: sed solum oritur ex snia tertia p̄firmante: in hoc. u. exequetur actio in factum ex re iudicata, & manu militari in exequendo iudicatum, quia ambo compētunt vigore dicta snia p̄firmantis: non 61 ista. ¶ Aut locū h̄nt q̄n isti tres sniantes erant oēs ordinarij, iuxta l. Imperatoris. in prin. ff. de app. & ille qui tulit tertiam sniam, habebat sub sua iurisdictione bona pertinentia ad uictū, in quib. poterat fieri executio: alias requireret illum in cuius iurisdictione h̄nt uictus bona, vt faceret executionem iuxta requisitionem suam. ut l. cum unus. §. pen. ff. de bo. aut. iud. poss. l. argentarium. §. j. ff. de iud. & l. a diuo Pio. §. j. ff. de re iud. c. postulasti. de foro comp. & ibi no. per Inn. & gl. bona in l. properandum. §. sin autem reus. C. de iud. Nec sine ista requisitione deberet facere executionē iudex in cuius territorio habet uictus bona, ex quo ipse sniam non protulit, ut no. Bar. in d. l. a diuo Pio. §. j. pro quo facit dictū. c. postula 62 sti. & c. Romana. §. p̄hentes. de foro comp. lib. vj. ¶ Vbi aut̄ sniantes erant omnes delegati a sede Apostolica, & p̄cedentes eisēt ordinarij: tunc executio fienda est indubie per ultimum. in c. pastoralis. §. p̄terea postulasti. de off. deleg. & ibi no. in gl. quā in cipit, sed pone. licet de iure ciuili fecus, fm̄ glo. in l. a diuo Pio. in 63 prin. ff. de re iud. ¶ Secus aut̄ in sententijs latis in curia: nam ille solum mandato Papæ speciali executioni mandant̄. quia auditor ē de uoluntate partium nihil potest exequi, nec facere extra curiam, q̄q̄ hoc attentent, & malē. ¶ Nam solum sunt deputati, ut iustitiam faciant sniando: non aut̄ exequendo: licet Guil. §. idem feruatur in dñis Card. vt non exequantur eorum snias & c. Ex p̄- 64 m̄sis v̄s, ¶ q̄ ordinarij sine mandato speciali Papæ non potest exequi prouisionem factam per Papam, uel autoritate sua alicui 65 de certo beneficio. Conclude etiam, q̄ sententia prima est illa que mandat executioni: illa enim fuit condemnatoria, sed officio iudicis illius qui eam tulit non fiet executio, sed per officium iudicis qui eam confirmat. Quod facit contra auditorem qui so-

lebat exequi suam sniam confirmatam in palatio: sed malē, ut pa- 67 tet ex p̄dicitis. ¶ Est aut̄ istud officium iudicis (quo imploratur fieri executio) nobile, quod nulli miseretur, nec deseruit actio- 68 ni proposita: ¶ quia durat longē post sniam. Non sic in officio mercenario: quod non durat post diem latæ sententiæ, ut l. Pau- 69 lus. ff. de re iud. ¶ Officium aut̄ quo implorat̄ fieri missio ex primo decreto, est fm̄ Inn. mercenariū. in c. j. in gl. magna. de li. ob. fm̄ Pet. & Cy. in l. cum proponas. C. de bon. aut. iud. poss. in vj. q. 70 est nobile, non examino hic. ¶ Item interlocutoria mādatur executioni per officium iudicis, & per actionem in factum: ut not. In no. in c. fi. de excep. licet §. no. & m̄. in cle. fi. de app. Conclude 71 §. Guil. ¶ q̄ q̄ auditor palatij Apostolici pronuntiet in cā b̄nficiali appellōnem interpositam ab executore, qui fecit prouisionē, uel alium processum extra curiam uel interpositam extra curiam ab ordinario, fore desertam: non tñ remittet cā ipsi ordinario uel executori pro ulteriori processu fiendo. Rō: quia cū dicta appellō deuoluit totum negotium ad examen Apostolicæ sedis, ut cle. cām. §. de elec. non est locus ulterius remissioni. at. c. li 72 cet. de off. leg. ¶ Pro quo facit cle. auditor. §. de rescrip. non. n. est deuolutio facta in euentum: uidelicet in casum in q̄ pronuntiare b̄n appellatum. Et sic non ob. c. ut debitus. alle. p̄ Guil. de app. sed in oēm casum est negotiū deuolutum ad curiam, sit b̄n uel male appellatū. & est cā h̄mōi tractanda in d̄stitorio Principis: & ideo ois pt̄as & iurisdictione v̄ reuocata ab executore & alio inferiore, vt clarē dicit tex. in d. §. p̄terea postulasti. sicq̄ nulla est sibi re- 73 missio fienda, ex quo desit esse iudex & c. ¶ Ex quo v̄s, q̄ prouisio facta per executorem ēt sniata per tres diffinitiuas sententias, q̄ b̄nficium erat actori debitum uigore snæ acceptationis nō ualuit, quasi priuatus fuerit sua pt̄ate per commissionem factā in curia: auditor, imō per solum appellōnem totū deuoluentē & c. ¶ Ex 74 quo ēt inferē, q̄ si post h̄mōi deuolutionem, & maximē post commissionē factam auditori partes ambæ p̄sentiant stare ordinationi & sniā ferendā per executorem, a quo fuerat appellatū: uel aliter fuerat aū commissum in palatio cā tota, non ualebit p̄- cōssus factus per executorem, tum quia amplius non remāste executor. arg. l. a nullo. C. de ferijs. tum quia remāsit priuata p̄sona, quā partium p̄sens non potuit iudicem p̄stituerē ex p̄d̄. l. priuatum. C. de iurisd. om. iud. In p̄rium tñ facit fortiter cle. auditor. p̄zalle. dum ibi datur cā uitandi circuitum auditori potestas pro- 75 uidendi uictori & c. Ex quo inferitur, q̄ q̄ executor prouidere poterit post sniam auditoris, licet sit laboriosum, & magis morosū uictori. Vñ si poterit tunc procedere ad prouisionem altera parte d̄dicente, multo magis poterit & an ambabus partibus consentientibus: arg. l. j. §. & post operis. ff. de no. oper. nunt. Ex quibus clarē patet, q̄ Guil. salua pace, non dat bonum consilium, dū dicit, q̄ obtinens pronuntiarī super desertione appellōnis, dēt reuocare procuratores suos, & se absentare a curia: quia tunc cā remittetur ad executorem in partib. coram quo fuerat initiata. Nā (vt dixi) tota causa fuit deuoluta per dictam clem. causam. Et miror cur eam non allegat, & tñ §. eius decisionem dixit. & sic indu- 76 biē audientia seruat. Siue ergo auditor pronuntiet super negotio principali, siue solum super articulo appellatiōnis a grauamine, siue ēt in causa beneficalij, siue in cā prophana, & siue sit appellatum ab ordinario, siue a delegato, ēt Apostolico, extra curiam, imō ēt si extra audientiam, quamq̄ infra curiam esset deputatus: & siue fuerit pronuntiatū b̄n processum, siue male appellatū, nunq̄ remittit cām ad iudicem a quo, nec extra audientiam & c. ¶ Con- 77 clude, q̄ q̄ aliq̄n cā nullitatis proponitur coram iudice appellatiōnis ordinario, & tunc ipse est iudex competēs, & de illa potest cognoscere & pronuntiare: ut l. quādā mulier. ff. fam. erc. & l. Car- 78 melia Pia. ff. de iure patr. ¶ Aliquando proponitur coram iudice appellōnis extra curiam deputato: & idem. quia cum sit sibi cōmissa cā iniquitatis sententiæ, a qua fuit appellatū: igitur & nullitatis, 79 q̄ cum omnis nullitas sit iniquitas: licet non conuertatur. arg. l. a procuratore. C. man. & Inn. tenet in c. dilecto. de app. ¶ Aliq̄n po- nit coram auditore in cā appellōnis in curia deputato: & tunc pra- cticamus, q̄ de dicta nullitate non pot̄ sniare, nec cognoscere, nisi sibi sp̄aliter committat̄. Et sit rō: quia de facili h̄ copia Papæ, 80 uel sui Cancellarij, qui cām nullitatis committet. ¶ P̄terea nec proprie d̄ eis cōmissio fieri cārum, sed solum distributio earū. 81 ¶ Interdum uerō cā nullitatis proponit non coram iudice appel- lōnis, sed coram alio p̄ uiam simplicis querelæ: & tunc aliq̄n p̄po- nitur coram superiore eius qui fecit processū nullū, uel tulit sen- tentiam nullam: & tunc aut̄ ipse non pot̄ adiri per uiam simplicis querelæ,

querelæ, ut est archieps, & non pot̄ cognoscere de cā nullitatis: ut c. i. de fo. comp. in vj. & c. duo. de off. ord. Nec de negotio princi- pali, ex quo nō est appellatū, vt d. c. i. Aut ipse est superior qui p̄t adiri per uiam simplicis querelæ: & tunc puto, q̄ tam de nullitate, q̄ de negotio principali pot̄ cognoscere & pronuntiare: ut l. ab sentē. vbi est tex. si b̄n intelligat. C. de accu. licet Iac. But. aliter dicat. Nec ob. l. vbi de iud. q̄ locum h̄t q̄ snia non erat lata: hic aut̄ erat lata, sed nulliter: vñ respectu superioris v̄ functus officio 82 suo. & ita intelligo no. Inn. in c. de cetero. in fi. eo. tit. ¶ Aliq̄n pro- ponit coram eodem qui tulit sniam: & tunc si est ordinarius, poterit de cā nullitatis cognoscere, & iterū sniare ex eisdem actis, si acta nō sunt uitiosa: alias ex nouis. & sic intellige gl. l. cū q̄rebat. ff. de re iud. & l. cum lite. iud. sol. & in l. si vt proponis. & l. si expli- sim. & l. si p̄fates. C. q̄o. & q̄n iud. & l. si accusatorib. C. de accu. 83 ¶ Fallit q̄n nullitas prouenit ex malitia ipsius iudicis ordinarij: q̄a tunc non poterit, ut patet d. l. absentē. & ista fuit opi. Iac. de Are. q̄ placuit Iac. de But. licet gl. indistinctē tenuerit, q̄ idē iudex ordi- narius de uno poterit cognoscere & sniare, ut d. l. si accusatori- 84 bus. ¶ Si aut̄ est delegatus: tunc aut loquimur de processu facto coram eo nulliter, & nondū erat sniatum per eum in negotio princi- pali, & ipse idē poterit de hoc cognoscere: q̄a nondū est functus officio suo. ar. l. iudex. ff. de re iud. Aut loquimur de snia per eum lata nulliter: & tunc aut est nulla p̄ malitiā uel iniuriam eius, & non p̄t sicut nec ipse ordinarius. per d. l. absentē. Aut est nulla p̄ p̄ non seruatum ordinē iudicarium: & idem per d. l. iudex. Aut est nulla p̄ non seruata formam snæ cōmissionis: & hoc casu po- terit iterum sniare, fm̄ opi. Iac. de Ra. & P. ar. l. qd̄ tñ in prin. ff. de arb. Ego tñ puto, q̄ ēt hoc casu non poterit sniare iterū, quia fun- ctus est b̄n uel male officio suo, per d. l. iudex. pro quo facit. c. cū dilecta. de rescrip. & c. venerabili. de off. del. Nec ob. d. l. qd̄ tñ in prin. q̄ illa loquit̄ in arbitrio, qui assumit ex compromisso amba- rum partium. Vñ ex quo assumpsit onus pronuntiandi, dēt sniare 85 iuxta formam compromissi. ¶ Vbi ergo sniat non seruata forma p̄d̄icta, non satisfacit partib. sicut p̄uenit. Igit̄ iterum ut satisfaciat eis, dēt pronuntiare, vt ibi. q̄ rō cessat in iudice delegato, qui dā §. inuitum. ar. l. inter stipulantem. §. j. ff. de verb. obli. Vbi ergo non seruata formā cōmissionis, solum offendit delegantem, non at- partis in uerbo suæ promissionis: igit̄ quo ad partes p̄fectus est officio, & sic iterum sniare non pot̄, sed solum delegas uel depu- tatus ab eo, vt dicit tex. in d. c. cum dilecta. & c. venerabili. Illud at̄ 86 scias, q̄ vt b̄ de nullitate p̄tendit & petit̄ pronuntiarī snia nulla, h̄nt locum officium iudicis, quod succedit loco actionis deficien- tis, vt no. Inn. in c. ij. gl. magna. in fi. de off. iud. & facit l. absentem. 87 C. de accu. & l. si p̄. C. q̄n prouoc. non est necel. ¶ Ex quo habes, 88 q̄ in eo offerit libellus, lis p̄stat, & agenti opponit excōcitiō. Facit no. per Inn. c. exceptionem. de excep. & quod dixi in cle. p̄- 89 cel. licet ho. contra. ¶ Conclude §. Guil. ¶ q̄ tertius ueniens pro- fuso interesse, ad impediendum executionem trium sniarum, dēt 90 admitti, iuxta c. ueniens. ij. de testi. & c. cum sup. de re iud. ¶ Nam ista cle. cō sit posterior, non est facta ad determinationē illorum iurū, & illa non immutat. l. sancimus. C. de testa. solū. n. facta est ad reprimendam malitiam deuictorū per tres snias, ut p̄textu nul- litatis non sit eis licitum impedire. Ex hoc dico, q̄ aut̄ iste tertius solum alle. nullitatē sniarum: & nihil ad eum, arg. l. ij. qui. res iudi. non no. Aut alle. ius suū: & tunc quia non allegat nullitas, nec pen- dentia articuli appellōnis a grauamine, non h̄nt locum ista cle. q̄ 91 solum h̄nt locum in illis duob. casibus, ut hic patet. ¶ Et iō oēs ex- ceptiones q̄ p̄nt opponi post sniam q̄ transiuit in rem iudicatā, de quib. no. in l. j. C. de iur. & fac. igni. poterunt opponi post tres snias p̄cordes, excepta sola exceptione nullitatis, & pendentia appel- 92 lōnis a grauamine, ut hic. Conclude, q̄ q̄ ista cle. locum non h̄nt, q̄n uictus in duabus instantijs, in tertia instantia renuntiat appel- lōni, & instantia illi tertia: Nā si non sequat̄ snia diffinitiuā p̄cor. non uendicat sibi locū h̄c q̄stō: quia licet non audiret plus quo 93 ad iniquitatē, non tñ prohibet quo ad nullitatē: quia cessant ver- ba & mens huius cōstōnis, l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. 94 ¶ Vñ est q̄stio, q̄ victor nō obtinente renuntiatione, faciat ferri p̄ uictū sniam p̄firmatoriā: & tunc cessabit oppositio nullitatis. Nō em̄ est p̄ hanc renuntiationem adempta iudici facultas & pt̄as p̄- firmandi snias p̄cedentes. p̄ quo Inst. de ppe. & tēp. act. §. fi. ¶ Vbi exceptio solutionis arcta lite pendente non impedit, quin iudex possit & debeat absoluerē reū. Qd̄ intelligo ad impetitione acto- ris, licet gl. ibi dicat solum ab obseruatione iudicij: sed nō placet, quia sicut actio supueniens claudit eodem iudicio ad effectū cō-

denationis ex eadem instantia. vt c. Abbate sane. de re iud. lib. vj. ita multo magis exceptio supueniens claudi dēt eodē iudicio ad effectum absolutiōnis ab impetitione, ut d. §. si. arg. l. fauorabilior- res. de reg. iur. Vbi aut̄ uictus neglexisset in tertia instantia profes- sit suam appellatiōnem, & ob hoc fuisset deserta appellō: tunc non h̄nt locum istud p̄silium, quia statim p̄ desertionem remanent 96 firmæ sniæ, a quibus fuerat appellatū, & iudex appellōnis defini- esse iudex. vñ snia lata p̄ ipsum non ualere: vt cle. si. si appella- tionem. §. de app. Verunt̄ h̄nt locū tunc ista cle. si iudex iste de 97 officio ferret snias: quia tunc essent tres sniæ p̄cordes: sed si cēt sapiens nō ferret sniam p̄firmatoriā, videns se p̄ desertionē pri- uatū iurisdictionē, & sic non h̄nt locum ista cle. vñ tunc ad impe- diendam executionē admittet q̄ nullitatis. Dñs uerō Card. re- net §. de quo miror, cū tñ dicat, & b̄n, q̄ snia lata sup desertione est interlocutoria: sicq̄ in casu isto non sunt, nisi duæ sniæ diffini- 98 tiuæ. Conclude, q̄ q̄ ois nullitas prohibet̄ opponi p̄ uictū tribus 99 snijs ad impediendū executionem. & hoc p̄ p̄ generalitatem, & imō v̄tem prohibitionem hic positam. Ex quo patet, q̄ ēt si allegetur nullitas ex defectu iurisdictionis, h̄nt locum ista cle. qd̄ est §. Lapum. Nec ob. qd̄ no. in cle. ad compescendas. in fi. §. de sequestra. quia illa gl. locum h̄nt circa impediendam sequestrā, quod sic lata vna sola snia, ubi cautius est agendum, q̄ hic, ubi requirunt tres sniæ p̄cordes, q̄ non sic de facili ferunt, sicut una. P̄terea & illam gl. 100 non tenui, ut ibi dixi: patet ēt qd̄ si alleget nullitas euidenter ap- parens ex actis, est adhuc locus huic p̄stōni: quod est §. D. Cardi- 101 Mediol. ¶ Nec ob. no. Inna. in c. ueniens. in gl. ij. de accusa. quam alle. quia illa h̄nt locum ad impediendam p̄demnationē, ne absens p̄dēnet, cui fauendum est. l. seruuum quoq̄. §. publice. ff. de procu- iō ex eisde quib. q̄ ondere pot̄ iudici causas absentis licet p̄tuma- cis, ut non p̄demnet, ut ibi dicit Inn. Nos aut̄ loquimur ad impe- diendam executionem §. iam uictum per tres snias diffinitiuas, cui non sic est fauendum: & iō talis nullitas non opponitur, nec 102 excipit ab ista prohibitione. Conclude, q̄ licet nullitas admit- tatur q̄n non sunt tres sniæ concordēs ad impediendam executio- nem: hoc est intelligendum de nullitate q̄ statim incontinenti pot̄ probari: quia non requirit altiore indaginem non differet execu- tio. ar. l. iij. §. ibidem. ff. ad exhib. fm̄ D. Card. est em̄ tunc quædam æquitas suadens, vt executio fiat & ius nullitatis differat, ut c. sub- 103 stituta. de in inte. rest. ¶ q̄ aut̄ incontinenti arbitrio boni viri, 104 vt no. Host. in c. ueniens. ij. de testi. Conclude, q̄ q̄ sicut regula, Dolo facit & c. non h̄nt locum §. spoliatū qui restitutus est: ita 105 hec §. istum, qui uicit per tres snias. Tñ d̄ra est: q̄ quia si p̄tet de non iure spoliati, non sit restitutio, vt not. Inn. in c. cōstitutus. de fil. p̄sb. & in c. pastoralis. de can. pos. & c. significasti. de diuor. 106 ¶ sed si p̄taret prima fronte, non differet executio, nisi forsā p̄ p̄fessionem partis, arg. eorum q̄ no. Cy. in Auth. sed iā necesse. 107 C. de do. ante nup. & dixi in cle. literis. §. de prob. ¶ Scias tñ, q̄ Cancellaria non dat̄ executoriam, q̄n ex actis constat de nullita- te sniarum, uel alicuius earum: & sic uides rem esse in perplexo: quia executoria non dat̄, vñ executio differret: & agere uolens de nullitate, non audiret: quia de tribus snijs non executis excipie- tur. Forsā stylus Cancellariæ fundat̄ super no. Inn. in d. c. ueniens. de accus. de qua §. dixi. Vel dic, vt dixi in simili in cle. ad compe- scendas. Quod iste stylus v̄ fuisse ex mente p̄dentium istam cle. uidelicet, vt talis nullitas, q̄ pot̄ apparere ex ipsis actis, debeat im- pedire executionē trium sniarum, ut sic qua rōne Cancellaria nō dat̄ executoriam p̄ nullitatem. vnde Papa su p̄ hoc aditus de faci- 108 cili concedit, q̄ si nullitas ex actis appareat, differat executio, per qd̄ patet q̄ necesse est, vt adeat̄: alias hoc casu fieret executio, 109 q̄ quia frustra precibus implorat̄ & c. l. j. in fi. ff. ad municip. & l. cū interdicto. Carbi. tu. ita qd̄ negari non pot̄, quin iste stylus sit ex quadam grossa æquitate, §. æquitate huius cle. vt dicit gl. j. hic 109 posita. ¶ sicut ēt stylo Cancellariæ denegat̄ executoria q̄n ex ip- sis actis: & maxime si ex snia appareat de iniquitate eius. Et ē rō: 110 quia ignominiosum ēt Papæ, q̄ t̄ p̄firmatio Ap̄lica q̄ ponit in executoria q̄n ex ipsis actis, & maxime si trāstret de snijs vna uel 111 pluribus manifestē iniquis. Conclude, q̄ q̄ ubi sunt tres p̄cordes sniæ diffinitiuæ, non impedit̄ executio, ēt si an̄ tertiam sniam con- cordem fuerit oppositū & actum de nullitate duarū sniarum, & pronuntiatum eas esse nullas: dū tñ ab ista snia fuerit appellatum p̄ actorem, & iudex appellōnis p̄firmauerit duas primas, & istam latam super nullitate infirmauerit, q̄q̄ etiam ab ista tertia confir- matoria fuerit appellatum per reum. Probatur p̄ generalitatē huius clemen. & ista est contra Dñm Card. qui hoc casu uoluit impediri

impediri executionem, dicens, qd ista cle. locū hēt in nullitate op-
 posita p tres snias. Secus aut in nullitate opposita an tertiā sniam,
 & sup qua, & pro qua fuit lata snia. sed certe licet hoc casu nō sit
 psumpta calūnia p p sniam latam sup nullitate: tū qa tres sunt la-
 ta snia pformes pro actore & reum, æquū est vt fiat executio, sal-
 uo iure nullitatis. Quod ergo hic dī ad agendum, intelligo uel de
 nouo, uel ad psequendū nullitatē iam an inchoatam: qa qdū du
 rat lis sup nullitate, agere dī, cum non an dicat agere, sed agere
 uelle: vt lamplius. ff. rem. ra. ha. ¶ Confirmo, qa q dī tam sniam
 latā sup nullitate sniatum est: & licet ab ista snia infirmatoria hu-
 ius, & pfirmatoria pcedentiū fuerit appellatū: tū pendencia hmoi
 appellōnis nō dēt impedire executionē: ar. ver. sim. huius cle. va
 let. n. ista tertia appellō, inquantū fuit infirmatoria snig late p nul-
 litate, non aut inquantū fuit pfirmatoria duarū aliarū, p c. sua. de
 112 appell. Conclude, qd q dī p demnatus in appellōne dicit sniam
 nullam, & si qua est, ab ea appellatū: qd aut iudex appellōnis pro-
 nuntiat appellōne non legitimā, hoc expresso, quia snia non erat
 nulla: & tunc pstat, qd per istā sniam nō pfirmat snia iudicis a quo,
 ex quo declarat esse nulla. Ex quo inferē fīn Jac. Butr. in l. j. C. qn
 prouo. non est necesse, qd hoc casu nullus dēt p demnari in expēns
 non appellans: qa si succūbit in eo qd pronūtiat eius appellō non
 legitimā, tū vincit in eo qd declarat snia nulla p eum lata. Sed cer-
 tē istud non vī verū: quia ex quo snia erat nulla, nō intererat acto-
 ris pro quo lata fuerat, defendere eam, ad finem vt pronūtiatē
 appellō non legitimā. Habet. n. optatum appellans: qa declaratū
 est sniam illā a qua appellauerat, esse nullā: & sic vī actor debuif-
 se p demnari in expēns: qa victus victori & c. l. pperandū. §. si-
 aut alterutra. C. de iud. & c. calumniā. de pōr. Præterea & talis ap-
 pellō licet nō sit necessaria, p l. si expōsim. ff. de app. non tū est p
 113 hibita: qd tū appellō nō erat rite interposita: ar. l. non putauit. §.
 principalis ad superiorē. l. qdam mulier. ff. fam. erc. & l. si. ff. de iu.
 114 pat. ¶ Aut iudex pronūtiat simpliciter appellōnem non tenere, non
 expresse aliqua cā: & idem puto, licet gl. teneat p. in d. l. j. qn p. uo.
 non est nec. Et est ratio: quia talis snia vī lata solum super nō so-
 lennitate appellōnis, quasi peccet in forma, non aut super iniusti-
 tia eius. Pōr. n. esse qd snia erat nulla vel iniqua, & non erat p fir-
 manda: & tū appellō non erat rite interposita: ar. l. non putauit. §.
 non quēuis. ff. de q tabu. & no. & ibi dixi in cle. testibus. §. de testi.
 115 ¶ Constat aut, qd iudex appellōnis, ut dicat pfirmare uel infir-
 mare sniam iudicis a quo, dēt pronūtiare iustā uel iniustam esse
 appellōnem, vt l. eos. in fi. prin. C. de app. qa tunc solū sup iustitia
 116 uel iniustitia appellōnis pronūtiatē confēt. ¶ Fateor tū, qd talis
 snia, per quam pronūtiat appellōnem non tenere, includit p fir-
 sniam in rem transiisse iudicatam, si erat aliqua, licet iniusta: secus
 117 si erat nulla, per d. l. si expōsim. ¶ Aut iudex p nuntiat simpliciter
 malē appellatū, aut appellans in libello appellatorio, seu in psecu-
 tione non deducit cām nullitatis, sed solū iniquitatis, petēs pronū-
 tiari malē & iniq processū, & bñ appellatū: & iudex pronūtiat ma-
 lē appellatū, uel et addit, Et bñ pcessū. & tūc nihil vī pronūtiatū
 sup nullitate nō psecuta: ar. l. si de certa. C. de trāfac. Aut deducit
 cām nullitatis, sed nō fuit psecutus, & idē aut fuit psecutus: & tūc
 fecus. ar. l. licet. C. de iud. & l. pe. ff. de his q sunt sui, uel alie. iur. Ex
 quo infero, qd licet in libello dicat Appellator, vt ē mos, pcurato-
 ris dicere: Talis iudex p tulit talē sniam nullā & iniquā: sed nō pe-
 tat eā p nūtiari nullā. Plus dico, qd et si ita gnaliter petijt eā p nū-
 tiari nullā & iniquā, dū tū nulla species uel cā nullitatis fuerit al-
 legata tūc, uel in psecutione expōsa, qd p talē sniam qua p nūtiat
 malē appellatū, & bñ pcessū, nō vī p nūtiatū sup nullitate: alias
 sic, arg. d. l. si de certa. & l. licet. C. de iud. & sic de nullitate huius
 snie sic pfirmat poterit debito tpe pōst agi. de pcuratore. & iste
 libellus admittit. vt no. idē Jac. Butr. in d. l. j. & Inn. in c. dilecto. de
 app. Idē puto si appellator nihil dicat, sed actori petenti pfirmationē
 victus opponat de nullitate snie: qa ad hoc vt videat super
 118 nullitate hoc casu p nūtiatū, ¶ necesse est qd de ista nullitate fue-
 rit nō summarie, sed plenarie discussio, & cognitio facta. ar. l. pe.
 de his q sunt sui uel alie. iur. & qd ibi no. & facit l. si in fi. C. de fi. in
 str. & qd ibi no. Facit ad p dīcta no. Inn. in c. i. de p fir. vtil. Cōclu-
 119 de, qd qd aliqui nullitas pponit expōsa certa cā in libello: & tunc
 nō pōt petitiō iustificari ex alia cā, ut no. Inn. in cū ptingat. de of.
 120 dele. Et ex hoc inferē, qd si snia ferat absolutoria sup hmoi peti-
 tione, nō obstat exceptio rei iudicatæ opponēti nullitatē ex alia
 cā, ar. l. si mī. §. si quis aut. ff. de except. rei iud. aliqñ pponit nulla
 cā expōsa: & tūc in psecutione poterit deducere quā cām uelit, &
 sic si malā, uel nō verā cām psecutus est, aut verā nō probauit: &

ferat snia sup hoc absolutoria, obstat exceptio rei iudicatæ in
 cā alia expōsa ex post. ar. l. & eandē. §. actiones. ff. de exec. rei iud.
 & est qd d. Card. q voluit, qd exceptio snie nō operat, nisi
 121 respectu cāe psecutæ, & p l. licet. C. de iud. cū si. ¶ Non ob. qa
 loquitur in actione gnali, qd plura & diuersa capta cōprehēdit ex sui
 natura: vñ solū attendit mria psecuta, ut ibi. Secus in casu isto, vbi
 licet possint subeē plures cāe nullitatis in idē tps pcurrentes: ut l.
 122 absentē. C. de accu. tū qlibet ex illis p se sufficit ad victoriā: ¶ &
 iō psecutio spalis unius nō restringet petitionē simplicē nullita-
 123 tis: ar. d. §. actiones. & l. si. C. de an. excep. ¶ Non. n. nullū ex una
 cā, p examinata cā amplius annullari, ut l. habebat. in prin. & qd ibi no.
 defectū. ff. de in iu. test. & licet plures cāe nullitatis poterāt subeē,
 et non pcurrentes ex eodē tpe, cū ex petitione nullitatis simp-
 facta releuabat in hoc, quia poterat psequi quā cām uellet, ut d.
 l. si. ergo in alio grauet, ut absolutoria lata simpliciter, pareat exceptio
 nē rei iudicatæ, et quo ad cās nō psecutas. ar. l. eū qui. in prin. ff. de
 124 iureiu. ¶ nisi forsan fuisset errore p babilis deceptus: quia tūc per
 bñficiū restōnis sibi subueniret, ut l. habebat. in prin. & qd ibi no.
 125 p Pe. ff. de in iu. test. Hoc tū fatendū est: qd qd sicut actor tenet ad
 instantiā rei declarare suā petitionē factā simpliciter sup obligōne p
 126 sonali: exprimendo cām remotā obligationis: ut d. l. si. ¶ ita te-
 netur agens simpliciter de nullitate declarare ad instantiam parti-
 tis aduersæ causam specialem nullitatis. ar. c. si. de libe. obla. & c.

¶ Nullitate propoita contra sententiam vnicam iudicis alien-
 ius, an impediatur executio predictæ sententiæ.
 2 Papa an dicat bñe curam cunctarum nationum diuinitus tantum.
 3 Remedium accipitur pro necessitatis prouisione.
 4 Itali petunt remedia in qualibet re uulnerata.
 5 Papa an cōpellat bñe curam cunctarū nationū p. precisē, an cātiue.
 6 Papa negādo iustitiā, et cōsultatiōi nō rñdēs, an peccet mortaliter.
 7 Papa an ualeat compelli, ut respondeat consultationi.
 8 Papa ex debito officij, an teneat intēdere utilitatē reip. xpianorū.
 9 Vtilitas reipublice xpianorum cōsistit in ampliacione papatus.
 10 Cardinales eligendo papam, an dicantur ministri Dei.
 11 Potestas papæ an sit a Deo.
 12 Electio papæ an spectet ad Cardinales.
 13 In, dictio auget.
 14 Papa an dicatur p. ppositus omnibus xpianis.
 15 Ecclesia an ualeat procedere p iud. eos & Sarracenos in t. p. libus.
 16 Papa an teneat ratione officij scandalis subditorum obuiare.
 17 Papa tenetur obuiare litigijs & violentijs subditorum.
 18 Papa p. pponitur vniuersali populo, archiepiscopus prouinciali.

ASTORALIS. Supra prox. clem. dicit, quod
 quæstio nullitatis non impedit executionem trium
 lententiarum conformium, et si agit solū de nullita-
 te unius earum: hic aut dicit, qd snia q est nulla, no-
 men inuē non hēt, nec fructum inde producit, & sic nec est execu-
 tionem mandanda: sed hoc iō, quia solū hic lata fuit unica snia; Ex
 quo collige, qd q nullitas snie unius si proponat, impedit illius exe-
 cutionem: quod intellige vbi cognitio non requirit altiorē inda-
 ginem: alias sic, ar. l. si iudex. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iur. & dixi
 in cle. p. ce. Hanc aut diuido in quinque partes principales. In prima
 ab exordio inchoat. In secunda Impatoris pcessum & sniam reci-
 tat. In tertia defectū nullitatis illorū sigillatū demonstrat. In quar-
 ta rōnē suæ declarōnis assignat. In quinta illos nullos & cassos eē
 declarat. Scd a ibi. sane. Tertia ibi. verum. Quarta ibi. ut igif. Quinta
 ibi. nos. ¶ Casus. Romanus pōtifex cōmodis xpianorum
 quib. p. pponit, intendere tenet. h. d. §. Diuinitus ¶ tūc. mediāte
 tū canonica, & p cordi electione dñorū Cardinalium, uel duarum
 partium. c. licet de uitanda. de elec. cle. ne Romani. §. de elec. ¶ Re-
 medijs ¶ tū. necessitatibus uel prouisionibus. hinc uulgare Itali-
 cū, Ad remedia. postulant. n. in re qualibet uulnerata remedia, nō
 qrētēs vñ, puenit, sed quale remediū adhibendū. ¶ Periculis ¶ sim
 mimentib. ar. l. j. & ij. ff. de do. cā mor. ¶ Cōpellit ¶ tūc. nō p. scise,
 sed causatiue. ar. l. si. & qd ibi no. ff. de se. pa. bo. & l. vna. C. ne iur.
 agere cog. & hoc si uult pnam damnationis æternæ fugere. vnde
 dicit Goff. in c. consultationibus. de offic. deleg. ¶ qd Papa peccat
 mortaliter negando iustitiam, uel consultationem non respondendo.
 ¶ Non enim est uiuens qui ad hoc de iure possit eum astrin-
 gere, cum nullius hominis subit iudicio, vt dicto cap. licet. in fi.
 ¶ Nota primò

¶ Nota primò, qd Papa tenet ex debito officij sui intēdere utili-
 tati reip. xpianorū, ¶ qd pstat in ampliacione papatus, nō per
 copā pecuniarū, aut possessionū, sed adiectione xpianorū, hoc
 9 est, deuotione eorū. arg. l. si. §. pen. ff. de bo. dam. ¶ No. scd d. ¶ qd
 10 Cardinales in eligēdo papā, sunt solū ministri Christi Dei: ¶ qa
 11 p. tas papæ a Deo est: ¶ & Papa pro tpe oportet qd iudicio Cardi-
 naliū eligat, ut c. vbi piculū. §. ceterū. & c. fundamēta. §. de dec. de
 12 elec. in vj. & in Aut. quo oportet. in prin. coll. j. ¶ No. tertiò, qd
 dictio, In, hic auget, & sic ponit nō negatiue, sed ualde affirmati-
 uē. simile l. Gallus. §. ille casus. ff. de lib. & posth. & dixi sup rub.
 13 vt lite pēd. ¶ No. quartò, qd licet Papa dicat ppositus oib. xpia-
 14 nis, & sic ad eorū cōmodū dēt eē intētus: ¶ tū in spūalib. dñs est
 sicut Impator in t. p. lib. l. dep. catio. ff. ad l. Rhō. de iac. hoc tū in-
 15 tellige, ut j. dicit. Ex hoc patet, qd Ecclā qñq; procedit p iudges
 & Sarracenos in t. p. lib. non ei subditos. de quo dic, ut in cle. cū
 16 Iudæi. §. de testi. ¶ Nota quintò, qd ad officij papæ p. tinet scan-
 dalis & periculis subditorū obuiare: vñ dicebat Host. in c. statui-
 17 mus. de off. del. & ē de dec. j. eo. tit. in vj. ¶ qd ad officij papæ p. tinet
 occurrere litigijs & violentijs, & unūquēq; tueri in sua iusta
 possessione. p cor. l. æquissimū. ff. de v. suscr. & l. j. §. ff. ne uis fi. ci.
 18 ¶ Nota sextò, qd qd gregi prouinciali pponitur archiep. ita gregi
 vniuersali p. pponit papā. no. in c. si. de off. del. lib. 6. p Nouell.

¶ Conspiraciones que dicantur.
 1 Conspirōnes in offensam Impatoris inducūt crimē l. se. Maiestatis.
 2 Ordinatio cum subditis Imperij, vt se rebellarent Imperatori, an
 inducat crimē l. se. Maiestatis.
 3 Rebellio omnis an inducat crimē l. se. Maiestatis.
 4 Citatus si non comparet coram Imperatore rebellis censetur, non
 tamen committere uidetur crimē l. se. Maiestatis.
 5 Crimē l. se. Maiestatis an committat Rex qui p. stat auxilium
 suis subditis causa occupandi terras Imperatoris.
 6 Crimē l. se. Maiestatis an videat committere Rex ex occupatione
 facta p eius subditos de terris imperij sine eius cōsilio et auxilio.
 7 Iniuria est realis & uerbalis.
 8 Crimē l. se. Maiestatis an inducat ex iniuria ex aio plata Impatori.
 9 Ex, dictio denotat causam propinquam.
 10 Propter, dictio denotat causam remotam, & causam mediatam.
 11 Citatio expectatoria ad audiendam sententiam, an ex sui natura
 dicatur peremptoria, nisi exprimatur.
 12 Omnis, est signum vniuersale uniuersaliter omnia comprehendens.
 13 Criminosus in crimine l. se. Maiestatis ex una causa, an ex alia ua-
 leat effici criminosus.
 14 Excommunicatus ex una causa, potest etiam pro alia excommuni-
 cari, etiam eodem tempore concurrente.
 15 Nullitas sententiæ potest contingere ex pluribus causis.
 16 Snia diffinitiuā sup notorio an requiratur aliquē pcessū pcedentem.
 17 Notorium non potest probari esse notorium contra absentem, nisi
 per prius probetur legitime absens.
 18 Imperatoris acta debent seruari a Legistis.
 19 Imperatoris actio est instructio Legistarum.
 20 Iudex interloquēdo sup crimine notorio, declarādo illud eē notoriū,
 an teneat declarare necessariò cōtra absentē aūq; possit pcedere.
 21 Crimē l. se. Maiestatis an committatur contra Imperatorem.
 22 Crimē l. se. Maiestatis an committatur contra papam per sibi
 subditum in temporalibus. Et quid in non subdito.
 23 Crimē l. se. Maiestatis vtrum committatur committendo contra
 Romanum Pontificem, quo commissio contra Imperatorem commit-
 teretur l. se. Maiestatis crimē.
 24 Sententia diffinitiuā contra absentem contumacem etiam lite non
 cōtestata in crimine l. se. Maiestatis et mortis, an ualeat proferri.
 25 Pena necessariò sequitur condemnationem criminis hominis.
 26 Iudex condemnando quem de crimine, an possit exprimere penam
 in sententia.
 27 Imperator an ualeat supplere defectuosos processus. Quid de defe-
 ctuosjs natiuis.
 28 Imperator positus est supra iura, & sic super illa potest disponere.
 29 Imperatoris suppletio circa defectus processus, an aliquid opere-
 tur, si defectus aliqui non specificantur.
 30 Imperatoris suppletio super processū facta motu proprio, an intel-
 ligatur meliori modo quo pōt. Et quid qñ ad parti instantiam.
 31 Plenitudo potestatis papæ debet restringi cum ratione: aliās est ple-
 nitudo tempore.
 32 Malum posse, an sit posse.

ANE. Primò ponit causas quare Imperator asserbat
 regem Robertum reum esse criminis l. se. Maiestatis. Se-
 cundò ponit pcessū sup hoc habitū, & sniam interlocu-
 toriā Imperatoris: quia pronūtiat dictas cās, & penas quas in ea
 dem infixit p eum, & suppletionem defectuū quā fecit. Secunda
 ibi pprehabit. ¶ Casus. Imperator. H. Regem Robertum uopote
 notoriē quictū, & p. maciter absentē, declarauit sua snia diffinitiuā
 ua reū esse l. se. Maiestatis, p quā nonnullas penas p eū promul-
 gavit hic expressas. h. d. ¶ Exora ¶ vt dicit in cle. Romani. §. dudū.
 sup. de iure iu. ¶ Asserēte ¶ hęc est prima cā quare Imperator alle-
 rebat regē esse reū l. se. Maiestatis. §. p pspirōne in psonā Impe-
 ratoris. ¶ Subditis ¶ sub. in dicta assertione expressis. Nā non loq. bñ
 in gñe Imperator, ut uerisimiliter crediē, maxime in tanta mare-
 ria, ut l. p. tor edixit. in prin. & §. p aut. ff. de iniur. ¶ Conspirōnes
 ¶ id est in simul facinorosas spiritū pceptiones. arg. l. quisquis. in
 prin. C. ad l. Iul. ma. vide. c. cū l. & A. eo. tit. & c. si. de testi. cogen.
 2 & l. in eos. & ibi not. ff. de cult. re. ¶ Offensam ¶ tūc quo inducit
 crimē l. se. Maiestatis, ut d. l. quisquis. in prin. ¶ Quodq; tracta-
 uerat ¶ hęc est secūda cā, quare Imperator asserbat regē esse reū
 l. se. Maiestatis, ¶ tūc quo ordinatōne rebellionis terrarū imperij,
 3 ut l. iij. in prin. ibi: arcē tenuerit. & ibi no. ff. ad l. Iul. ma. ¶ Rebella-
 rent ¶ ista rebellio inducit, qñ castrū uel arcem hās in custodia a
 4 principe, non reddit principi petenti, ut no. in d. l. iij. in prin. ¶ Nō
 em̄ ois rebellio inducit hoc crimē, sed solū q p. cernit statum Im-
 5 perij, ut hic. ¶ Qui em̄ citatus non cōparet, rebellis est. & tū non
 est ex hoc reus criminis l. se. Maiestatis, c. sane. de off. deleg. fīn
 D. Card. ¶ Gentes ¶ hęc est tertia cā quare Imperator asserbat
 6 regē esse reum l. se. Maiestatis: ¶ tūc quo occupatione terrarū Impē-
 rij, Rege ipso pstante auxiliū exactis inde custodibus, ut l. j. post
 7 prin. ibi. loca occupent. ff. ad l. Iul. Ma. ¶ alias Rex non teneret ex
 facto gentiū suarū. ar. l. si uendita. ff. de peri. & cōm. rei uend. fīn
 Genz. & no. in c. cū ad sedem. de rest. spo. in gl. ¶ Occupant ¶ ex
 hoc inducit crimē l. se. Maiestatis, ut colligit ex d. l. iij. & iij. ff. ad
 8 l. Iul. Ma. ¶ Iniuriam ¶ realem uel et uerbale ¶ & ex aio, nō calo-
 9 iracundia: quo casu fuit discussio propria ipsius Imperatoris
 ad hoc necessaria pensantis di. sta iniuria fa ex qualitate pferēis,
 ut l. una. C. si quis impera. maledixerit. ¶ Commissa ¶ Ex istis em̄
 inducit et crimē l. se. Maiestatis, ut d. l. j. in prin. & in fin. ff. ad l.
 Iul. Ma. ¶ Processibus ¶ sub. qui solēt fieri sup notorio ¶ absentē
 de crimine inculpatum; de quo dic vt no. plenē per Inn. in c. tua.
 de coha. cle. & per eundem in c. quāto. de transla. & fīn gl. in c. ad
 nostram. iij. de iure iu. ¶ Declarata ¶ attende: quia p istā interlocu-
 toriam non declarauit expōse Regē esse reum criminis l. se. Ma-
 10 iestatis: sed solū declarauit Regē esse reum dicti criminis: ar. l. pō-
 lio. in fi. ff. de cur. fur. Tū istud tacitū non urget, nec grauat nisi p
 sniam diffinitiuā declarēt, ut l. eos. ff. ad l. Iul. Ma. facit l. de qua
 re. in prin. ff. de iud. ¶ Affirmans ¶ in snia sua diffinitiuā declara-
 toria: non. n. narrauit dūtaxat eum esse reū dicti criminis: nō af-
 firmauit, dū finaliter declarauit Regē p. ratum fuisse & esse reū
 criminis l. se. Maiestatis, ac rebellē & hostē imperij, vt patet ex se
 11 quentibus. ¶ Propter pmissa ¶ i. ex pmissis: ¶ qd dictio, Ex, denotat
 12 cām proximā & immediatā: ¶ dictio aut, Propter, denotat cām
 remotā & mediatā. in l. j. §. ex incendio. ff. de incen. rui. nau. Con-
 stat aut qd pmissa, & eorū quodlibet, est cā proxima & immedi-
 13 ta, ex qua producit dictū crimē: ut probat iurib. supradictis. ¶ Per-
 emptorie ¶ ex hoc apparet, qd citatio expectatoria de sui natura
 non est pemptoria, qñ est ad audiendum sniam, nisi hoc dicat:
 alias sic, ut no. per Bar. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. Et
 dixi in cle. excōis. §. de excep. ¶ Citatū ¶ ad audiendū sniam diffi-
 14 nitiuā. ¶ Oim dignitatū ¶ tūc ista vñ inclusa fuit dignitas regia,
 qua pollebat, & qua se Regē intulabat: ar. c. solite. de ma. & obe.
 & l. a procuratore. C. mand. & iō specificē non dicit de regali. ¶ Et
 si qñ ueniret ¶ iste tractatus futuri tēporis spectabat ad principē:
 quia habebat necessariā pntiā ad ipsam sniam de pnti. Nā p dēna-
 tus hoc crimine hęc penā promerēt, ut l. q. §. in prin. p. all. sed exe-
 cutio non fit, nisi qñ in fortia puenit p dēnatus sniam, ut hic. &
 sic deberet intelligi. Labentē. ff. de penis. de quo dic ut j. dicam.
 ¶ Sniam ¶ diffinitiuā. ¶ Promulgauit ¶ in scriptis, & sic ista snia
 quatuor p. tenebat. Primò erat reatus declaratoria. Scd dō erat defect
 15 suppletoria: ut patet ex discursu literæ huius paricū & c. ¶ No.
 qd qd pōt esse reus criminis l. se. Maiestatis ex plurib. causis etiā
 16 quarū qlibet p se ē sufficiens ad dictū crimē. ¶ dicto crimine reus
 ex una cā, p. tē iterum effici reus eodem crimine ex alia cā, p. cor.
 in simili

lium in quo fiet executio: q̄ rō cessat in proposito, p̄p̄ea coipso quod fert sn̄a q̄ filium familias, satis v̄r exp̄sum vt executio disse-
 23 rat. † ex quo v̄r, q̄ si sn̄a ferat q̄ absentem, satis videt̄ exp̄sum de executione differenda. facit ad prædicta. In Aquila si deletū. ff. ad l. Aquil. vbi executio sn̄a differtur, licet non fuerit dictum in sn̄a: quia satis v̄r exp̄sum ex ea parte qua p̄demnat̄ statim obli-
 24 gatus sub p̄dōne. vel dicas q̄ hic est speciale in sn̄a Imperatoris, quæ non est subn̄ta regulis iuris. ut l. digna uox. C. de legi. & etiā suppletio facta in ista sn̄a v̄r processit ob hanc cām fm̄ D. Car-
 25 di. quod nō placet: quia ista suppletio fuit facta dubitativē, & sub p̄dōne. videlicet super defectibus si qui forsan interuenerunt, ac si iste fuisset defectus in eo q̄ p̄demnavit absentem Regē capitale: quia erat evidens, non reuocasset in dubium. ar. clem. Romani. §. quia. supra. de iureiur. &c. Conclude, q̄ si ista sn̄a ualuisse, Rex amississet libertatem, & ciuitatē: quia fuit ad mortem p̄demnatus, vt l. qui ultimo. ff. de pen. & l. si quis exheredato. §. irritū. ff. de iniur.
 26 sto test. quod intellige, ut dixi in cle. præc. Et sic habes, q̄ si sn̄a non trahit ad tps̄ executionis suæ in p̄enis, q̄ insignitū ipso iure
 27 & de ipsa sn̄a trahit ad tps̄ existentis p̄dōnis: † sicut in sn̄a excōi- cationis, ut c. præterea. de appell. & sic fm̄ hoc non perdidisset li-
 28 bertatem, & ciuitatem, nisi postq̄ in fortiam uenisset Imperij: sed, vt dixi super tex. & §. in præced. p̄dōne, sn̄a ista non fuit lata sub p̄dōne, sed pure, licet executio fuerit delata in euentum p̄dōnis. & iō statim fuisset operata effectum suum quo ad p̄enam ipso iure per legem infligendam: quod est notandum. Et ex istis v̄r distinguit̄-
 29 dum, q̄ ut ad p̄ditio apponitur promissioni & dationi, & tunc in- terim non est nata actio, nec obligatio: quia totum est p̄ditio-
 30 nale. ut l. cedere diem. ff. de verb. sig. † Aut ponit̄ solum dationi, vel solutioni: & tunc obligatio est nata, sed differ̄t exactio ad instar obligati in diem certū soluere, ut l. unica. in fi. ff. q̄n̄ dies legatorū ce. tñ prima facie v̄r esse cōis op̄i. in §. r̄m̄ &c. Super parte tertia
 31 conclude, q̄ nemo tenet̄ seruare iur̄m quod p̄stitit de redeun- do in potestate sui inimici, seu ipsum capientis, si inde speraret pati p̄nam uel periculum mortis illicitē, secus si licitē seu debi-
 32 tū, ut hic no. & conor. Guil. & Pau. & facit quod no. in c. ius gen- tium. j. dist. gl. ij. vbi autem non compromississet, nec iurasset redi- re, non tenet̄ et̄ redire, si mors licitē ei imponeretur: quia nemo debet facere aliquid ex quo mors sequi posset, ut dicit S. Thomas in ij. q. lxvij. art. iij. de quo hic plenē D. Card. facit. l. in eos. ff. de custo. re. & l. relegati. ff. de pen. dic. q̄ ubi non promisit nec iu- rauit tenetur redire si alterum per hoc grauaret, ut d. l. in eos. iun-
 33 ta. l. si. eo. tit. alias non. Conclude, q̄ si Index quisque, p̄ter dele- gatū a Principe, non p̄t et̄ sibi subditum citare verbo, & minus reum existentem extra territorium suum, & citatio taliter facta, non ar̄tat̄ citatū ut hic, & l. si. ff. de iurisd. om. iud. vñ necesse est, vt requiratur iudicem ubi degit ut eum citet. patet c. Romana. §. p̄- hentes. de fo. comp. lib. 6. & sic seruat̄ practica, licet Guil. hic di-
 34 cat, q̄ quod possit extra territorium citare. ar. l. sed si interpellat. §. j. ff. de arb. & c. statumimus. de elec. in vj. & cle. cām. §. de elec. sed non procedit hoc dictum per d. l. si. Nec ob. d. l. sed si interpellat. §. j. quia loquitur in arbitro: q̄ qui nullam habet iurisdōnem, sed
 35 solum notionem, ut l. ait p̄tor. in princ. ff. de re iud. † Et sic talis citatio facta extra locum vbi manet arbiter, non p̄t dici actus iurisdōnis, sed q̄dam intimatio extrajudicialis non executiua alicuius actus iudicialis. & sic est in dictis c. statumimus. & c. cām: † at ci- tatio, q̄ fit per nuntium, uel lras iudicis, & est actus saltē executi- uis actus iudicialis. l. dū iudex p̄cepit absentē citandū: & sic non p̄t sibi fieri executio immediatē iussu suo. vel nō potuisset fieri ip- se actus iudicialis de citando. ar. l. a diuo Pio. §. j. de re iud. Præter- ea p̄t dici, p̄ l. sed si interpellat. §. j. debet intelligi de loco tñ ubi degit arbiter, & in quo ex forma cōpromissi dēt cognoscere, non aut de alio. & sic intelligo gl. ibi positā, dū dicit, Idē de delegato.
 36 Conclude, q̄ si aliq̄n̄ dñs feudi non hēt aliquam iurisdictionem: quia non hēt territorium, ut l. pupillus. §. territorij. ff. de verb. sig. sed est forsan quidam Villensis aut Burgenfis, & tunc vasallus eius est sibi subditus rōne iurisdōnis solum, in eo q̄ p̄cernit̄ ipsum feud-
 37 dum. † Si cum inter dictum uasallum, & alium p̄fatū dñi uasallum p̄tendit̄ de dicto feudo, tunc dñs feudi hēt super hoc cognitionē p̄tentiofam, & decisionem: ut l. Imperiale. §. si. de prohi. feu. alien. per Fed. x. coll. & per dñs p̄t executio suam sn̄am, cum habeat iurisdictionem ordinariā a lege, ut l. a diuo Pio. in princ. ff. de re iu-
 38 di. a. h. aut non hēt iurisdictionē: † vñ si contentio est inter dñm, & uasallum: dñs ipse nō cognoscit, sed ad pares curiē recursus h̄t,

39 ut d. l. Imperialem. §. si. † aut dñs feudi habebat aliquā iurisdōnem rōne territorij, & tunc eius uasallus p̄xit uel quasi: deliquit uel q̄- si. j. dictum territorij, seu et̄ ibidē larem fouet uel domicilium, aut indē ducit originē. & hoc casu dñs exercebit̄ eū iurisdōnem, non tanquam p̄ uasallum, sed tanq̄ extraneum. arg. l. Nefennius. §. fundum. ff. de re iud. aut ibi non habet domicilium, nec p̄xit, nec deliquit uel quasi, nec inde traxit originem, & tunc poterit̄ eum ex-
 40 ercere iurisdōnem: quia non est de foro suo. ut hic probat̄ non fide. c. vnico. non p̄p̄ea prorogat̄ iurisdōnē suam, nec illi fe subij- cit, nisi in quantum dñs uasallus astringit̄, q̄ de feudo suborta est
 41 p̄ditio, ut d. §. si. † quia limitata subiectio. l. certi feudi, limitatum producit effectum, ut l. in agris. ff. de acq. re. do. ceterum & si dica- tur uasallus suæ promissioni, & fidei uiolator, non tñ dñi feudi erit cognitio nec punitio: quia esse tunc in cā propria iudicis, q̄d est prohibitorium, ut d. §. si. & ibi not. Et ita intelligo. c. ceterum. de iudi. & ibi no. per Inn. c. ex tenore. de fo. compe. & hoc est, quod
 42 Pau. uoluit. dum hic dicit: q̄ natura feudorū non tribuat iurisdic- tionem in p̄sonam: quasi dicit solum tribuat iurisdōnem, q̄ de feudo p̄tendit̄ inter duos coram eodem dño, ut dixi. & sic censet̄ iurisdō. realis, non personalis, vel personalis in rem scripta. Et ita dñdum est. licet Guil. hic aliter loquat̄. patet ergo q̄ ex natura feu-
 43 dorū dñs feudi nullā hēt iurisdictionem in uasallū, nisi solum q̄
 44 inter duos uasallos eiusdem dñi p̄tendit̄ de feudo: † & sic si homo Imperij efficiat̄ uasallus Ecclesiæ: non per hoc efficit̄ subditus iu-
 45 risdōni Ecclesiæ: † nisi solum q̄ p̄tendit̄ de dicto feudo. & forsā si uasallus amittit̄ feudū: quia non feruit ut tenet, uel feloniam com-
 46 missit. Dñs poterit̄ propria autoritate eū expellere. Et manus inij- ciendo in eū: † dum tñ non sit Clericus, alias esset excōicatus. p. c. si quis suadente. ad instar nō soluentis canonē per tps̄ debitum, vt no. in l. ij. in prin. C. de iur. emph. p̄sultus tñ procedit si hoc à iu-
 47 dice postulet, ut ibi no. † An aut uasallus possit̄ refutare feudum dño sciente vel inuito. Host. indistinctē dicit q̄ sic. p. c. vnico. de uasallis. q̄ p̄t consistit. Lorha. bene. alie. x. coll. vt posuit in c. q̄ in Ec-
 48 clesiariū. de p̄sti. De hoc tñ dic. vt no. in l. Imperialem. §. callidis. de prohi. feu. alie. per Fed. vbi gl. notanter distinguit̄ &c. Cōclu-
 49 de, q̄ q̄d ex quo uacant̄ Imperio Papa succedit in Imperio, non p̄t tunc populus Rom. facere legem gnalem. quod est §. opin. D. Ray. de Forli. qui dicebat, q̄ uacant̄ Imperio p̄tatem esse penes Rom. populum: & ea. q̄ no. in l. non ambigit. ff. de legi. & in l. si.
 50 C. de legi. † verūt̄n̄ licet quo ad hoc non dicat̄ uacare, censet̄ tñ uacare quo ad hoc: ut interim non currat p̄scriptio: † sicut nō cur-
 51 rit q̄ Ecclesiam uacantem, ut c. j. de p̄scrip. Conclude, q̄ ubi de- linquens pet̄t remitti puniendus per iudicem loci delicti in loco delicti, & requir̄s est iudex Ecclesiasticus, sienda est remissio sibi, siue requisitus sit iudex Ecclesiasticus, siue et̄ laicus. & siue iudex re-
 52 quisitus p̄uenierit in cognoscendo, siue non: & siue sint sub eodē dño immediato requirens & requisitus, siue sub diuersis dñis: & si- ue crimen seu delictum sit pariuū, uel magnum: & siue iudex req̄si- tus erat a s̄ ordinarius criminosis, uel non. pro quo. l. si qui. §. fin. ff. de accus. & c. uolentis. de priuili. vj. ar. a sp̄ali fm̄ Pau. † Fallit in crimine hæresis, quod sequit̄ hæreticum sicut lepra leprosum. cū ubiq̄ hæreticus delinquat in celo, & in terra, & in mari, ut l. Ar-
 53 riani. C. de hæret. vbi pro p̄cordia Doctorum p̄t distingui, q̄ aut h̄teticus non est p̄uentus per iudicē loci ad quē declinauit, & tunc est remittendus iudici loci ubi princip̄r deliquit, ut c. cōmissi. de heret. lib. vj. Aut p̄uentus est, & tunc non est remittendus. & sicut p̄t intelligi opi. Tac. de Ra. licet Pe. §. ar. c. proposuisti. de fo. cōp.
 54 Conclude, q̄ ubi delinquens pet̄t remitti ad iudicē secularem loci ubi deliquit, quod aut ambo iudices sunt ab eodem domino immediato, & tunc sienda est remissio indistinctē in oib. crimini- bus, paruis & magnis: & siue requisitus erat aliās delinquentis iudex rōne domicilij uel originis, uel non: & siue requisitus p̄uenisset, si- ue nō. vt in Auth. ut nulli iud. §. si q̄s uerō comprehensorū. coll. ix. ex quo sumpta est Auth. si uerō criminis. C. de adul. Et ita intelligo dictum Inn. in c. dilecta. de fo. comp. & in c. j. de rapt. & est tex. in l. solent. ff. de custo. re. licet Old. videat̄ distinxisse fuerit facta vel non p̄uenit: sed malē. vt in Auth. ut iud. sine quoquo suffr. §. si
 55 quis aut. ver. datiuus. coll. ij. vbi text. & glo. ibi uoluit §. † aut sunt sub diuersis dñis, & tunc remissio sienda nō est de necessitate: quia par in parem &c. l. nā magistratus. ff. de arbit. de urbanitate uerō fieri p̄t, ut no. in d. l. sicut. §. si. ff. de accusa. & sic intelligi iuxta præmissa. l. j. C. de exhib. re. & omnia iura loquentia de remissione uel p̄uentione i loco delicti, uel in loco originis uel domicilij, nec est sienda remissio potius in magnis, quā in paruis delictis.
 licet

52 licet Guil. dicat hoc cōiter seruari cū ubiq̄ subit eadē rō. † Fallit ubi esset reus p̄dñatus aū requisitionē, ut l. relegatorū. §. interdi-
 53 cere. ff. de interdic. & rele. Cōclude, q̄ p̄ iudex requir̄s ad quē de necessitate iuris est siēda remissio delinquentis, si nō uult de facto requisitus remittere non poterit eū ad hoc cogere, sed recursum
 54 habebit ad superiorē: ut dicit gl. hic. q̄ par in parē &c. † Nā ra- tione delicti non est maior: nisi in peccō & mādādo ut sibi remittat: non at̄ in cogēdo rebellē, ut d. §. si quis uerō p̄prehensorū imperata &c. nā q̄ rōne possit cogere delinquentē sibi abduci, q̄
 55 nō p̄t: quia solū dēt p̄ manu iudicis requisitus eū h̄re, ut ibi d̄r. p̄ quo l. si. ff. de iur. om. iu. licet Pe. & Cy. p̄dixerint, & male. in Aut. qua
 56 in p̄uincia. in iij. q. C. ubi de cri. agi oportet. † In p̄tibus uerō non sit remissio, et̄ reo latitante: nec in criminib. ciuilit̄ motis: quia ibi p̄na nō imponit̄ ex p̄laris, si ut si agat̄ criminali. ut l. aut facta. §. si. de pen. q̄ p̄sequere ut hic p̄ d. Car. p̄st Pau. iuxta. c.
 57 Romana. §. p̄hentes. de fo. p̄p̄li. vj. Cōclude, q̄ p̄ iudex requisitus remittere criminis solum ad locū delicti, aut non est iudex ordi- narius delinquentis rōne domicilij uel originis: & tunc dēt eū remittere sine aliqua causā cognitionē: quia p̄sumptio est pro iudice requirente, & sibi credere dēt, ut d. §. si q̄s uerō p̄prehensorū. & quia est uerus executor. l. si ut proponis. C. de excep. rei iu. Aut ē iudex ordinarius rōne originis uel d. nicilij: & tunc puto, q̄ dēt adhibere aliquā cā cognitionē: quia necesse est sua providere ne sibi
 58 subditi patiant̄ aliquā infamiam inuit̄: q̄ effect̄ si simpliciter, & si ne cā cognitionē ligaret̄ subditus, & remitteret̄ sic ligatus. arg. l. requisitus. ff. de iust. uc. & l. j. §. j. ff. de iur. iur. Pro quo v̄r tex. in l. non dubiū. ff. de cu. reo. Vide no. p̄ Inn. in c. j. de offi. ordi. Et ita intelligi p̄t opinio hic posita, licet. l. diuus. hic alle. nihil faciat: quia loquit̄ de informatione habita p̄ officialē loci delicti: q̄ tñ at loquit̄ de officiali requisito, ubi secus &c. Cōclud. fm̄ Guil. hic,
 59 q̄ ubi Papa requirit̄ iuridice p̄ Imperatōrē super aliquo nego- tio, puta citatiōe, executione, uel remissione sibi siēda, & Papa re-
 60 mittit hoc facere cū Imperator non p̄t cogere Papā ad hoc, et̄ in tem- poralibus: q̄ Imperator nedū nō est par, imō ē inferior: † & sic
 61 esset q̄ naturā, si inferior possit cogere suū autōrē, sicut si opus in surgeret̄ q̄ magistrū. Sed certē arētō, q̄ Papa nō hēt superiorē q̄
 62 possit eū cogere, ut c. licet. in fi. de elec. v̄r esse æquū, q̄ Imperator hoc casu p̄t uti repræsalijs p̄ laicos subditos Papæ, ar. l. ait præ-
 63 tor. §. si debitorē. ff. q̄ in frau. cre. † & Papa est autōr in approba-
 64 tione electionis, & depositione in casu necessitatis: ut c. uenera- bilē. de cle. non ar̄ q̄ possit p̄cipere ei, ut aliquid faciat circa ea q̄ sunt sup̄ iurisdōnis, si nō est remissus, uel eius impedire iurisdōnē: & sic dū impedit nō implendō iuridicā requisitionē Imperatoris, videt̄ q̄ esset locus dictis repræsalijs, & q̄ Imperator possit uti
 65 bñficio canonis. c. dñs. 2. 3. q. ij. & q̄ no. Inn. in c. postulasti. de for. p̄p̄e. Cōclude, q̄ si laicus nō subditus Imperatori si aliquid p̄p̄-
 66 rat. j. fines imperij, ex quo si fuisset p̄peratū p̄ hominē subditū Imperatori, p̄ccisset crimen læsæ maiestatis, q̄ mittit ex hoc il-
 67 lud crimē: quia rōne loci delicti sortit̄ forum Imperatoris, & sub iure iurisdōnis & p̄tate ex hoc p̄stituit̄, & quo ad delictum, & quo ad q̄ritatē delicti: ut l. j. C. ubi de cri. agi. opor. Vbi at̄ illud p̄p̄-
 68 rat extra fines imperij, est aduertendum, q̄ interdum illud p̄p̄-
 69 ratum stat in terminis suis, vt 3. emit q̄s uenenum, aut illud p̄para- uit extra terminos imperij, ut daret Imperatori. j. Imperium, uel tractauit existens extra imperium, faciendo p̄spirationē in mortē Imperatoris, uel rebellionē aliquorum locorū eius, & nō fuit pro-
 70 cessum ad actū: & isto casu, quia solū attendit̄ locus ubi hoc fuit p̄paratum seu ordinatū, & p̄ hoc nō erat effectus subditus Imperatori, nō d̄r p̄perat̄e crimen læsæ maiestatis: ut hic. licet a. r. p̄ suū iudicē ueniet̄ puniendus. ar. c. p̄ humani. de homi. i. vj. Et hoc, quia crimē erat atrox, vñ punit̄ conatus, licet nō sequat̄ act. aliās se-
 71 cus, ut l. itē apud Labeonē. §. si curauerit. ff. de iniur. Et sic prima & secunda cā allegata per Imperatōrē. H. hic, nō erat sufficiens, in-
 72 telligendo q̄ tractatus rebellionis nō fuerat p̄ductus ad effectū.
 73 † Interdū istud p̄paratum non stat in finibus suis, quia p̄cessum est ad actū. j. fines Imperij per aliū ad hoc deputatū, vt 3. quia ve-
 74 nēnū p̄paratum extra Imperij ministrat̄ in imperio, uel tractatus rebellionis fuit executioni traditus, quia rebellio fuit insecuta: & tunc p̄mittit̄ crimē læsæ maiestatis, quia siēdē v̄r mandasse hoc fieri in ipso loco p̄p̄natiōis ueneni aut rebellionis locorū: ar. l. cō-
 75 traxisse. de act. & ob. iuncta l. si ut p̄ponit̄. ff. de fide. & ista fuit opi- nio Ia. de Are. & Ricar. Malū. pro qua opi. optime facit. l. qui at̄. §. si. ff. de l. sequēs. ff. de p̄sti. pec. Verunt̄ ipse rebellans aut uenēnū p̄-
 76 pinat̄ est principalis delinquēs, licet sit mādarius, & mādās hoc

fieri est accessorius: & sic regulat̄ crimē & p̄na criminis in mā-
 77 datore ut accessorio, fm̄ locū ipsius mādarij principalis: ut d. l. si ut proponit̄. & regulat̄ accessorium. de re. iur. l. vj. Nec ob. d. l. q̄
 78 ac. §. si. & l. se. quia ibi in actu licito: hic in illicito. & hoc est, q̄
 79 ipse mādarius est medium animatum, per quod agit mādās, & est mediū agens uoluntate. ar. l. iij. in fi. C. de hæ. in fi. & iō man-
 80 dans h̄t pro accessorio. † Secus si mediū eēt inanimatum, uel lapis, uel fagittā: quia cum illud agit ex necessitate actus emissiōis, non reputat̄ istud medium pro principali, imō ipse emittens est prin-
 81 cipalis, & sic ubiq̄ principaliter deliquit, vt 3. in loco ubi perue- nit lapis uel fagittā. ar. l. vnice. C. ubi de postlagi opor. & ibi not. p̄
 82 Cy. & hic p̄ d. Car. licet sit secus in p̄tibus: q̄ ubi nō v̄r p̄xiste. Et sit rō: quia delictum non sortit̄ iuris effectum, cum sit legē. l. j. & ij. ff. de legi. p̄ctus uero sic: & iō inuitat̄ ad locum solutionis, p̄ d. l. p̄xiste. Nec ob. l. si fundus. ff. de euc. ubi inspicit̄ locus p̄ctus, licet alibi sit siēda traditio: quia ibi in traditione siēda certo lo-
 83 co ex necessitate, quia ibi res uendita situata erat: secus ubi ex uo- luntate pacifcentiū solutio esset alibi siēda, quia tunc in illo loco v̄r p̄ctus fuisset celebratus, ut d. l. p̄xiste. Et ex istis patet, q̄ tertia cā hic allegata per Imperatōrē erat sufficiens: quia mandatum, auxi-
 84 lium, uel consilium de occupando terras & loca Imperij, q̄d fuerit factum per regē existentē extra Imperium, tñ quia secuta fuit occupatio, & sic mandatum fuit impletū indubiē in locis occupa-
 85 tis, & sic j. Imperium, Rex censet̄ deliquisse, ut si fuerit reus cri-
 86 minis læsæ maiestatis, & p̄na illius criminis puniendus, sicut oc- cupatores rei fuerunt. vñ ex isto capite non potuit annullari seu nulla declarari sn̄a Imperatoris: sed ex alijs capitibus sic, ut hic patet. licet. d. Card. p̄tenuerit, dicens, q̄ præmissa locum habent in illis qui sunt ligabiles, & possunt subijci delictis & qualitatibus delictorum: secus at̄ in isto rege, qui cum eēt subditus Romanæ Ecclesiæ, non erat ligabilis, nec poterat subijci delictis & læsæ maie-
 87 & qualitatibus eius, ut hic patet. ar. l. hostes. ff. de c. alleg. per quā patet, q̄ hostis Imperij, qui non est ligabilis, nec subditus Imperatori, si intelligit̄ subditus Imperatori contra Imperatorem, non propterea committit̄ crimen læsæ ma. Sed salua pace, nō bñ dicit̄ quia rex isto cum esset laicus delinquendo in imperio efficit̄ de iurisdōne Imperatoris rōne delicti: & sic salua pace, erat ligabilis de linquendo sicut contrahendo, uel quasi: ut l. j. ff. de iudi. & l. h̄ res absens. §. p̄. & si. c. et̄. Nec ob. l. hostes. quia iste rex non erat ho-
 88 stis Imperatoris illo modo quo sumit̄ in l. alle. hostes: quia non erat sibi bellum indixit̄, licet aduersatur̄ huic, & capti hinc inde, ca-
 89 pientium serui efficiuntur, & ius postliminiū inter eos uicissim
 90 locum hēt. ut l. non dubito. c. et̄. † Sicque licitum est dicto popu- lo in cōi & in singulari uti quacunq̄ uia sibi placita, etiā per in-
 91 sidias, ad obtinendum uictōriā de inimicis. & econtra populo Ro- mano hoc idem licet, ut illos sibi subdat̄ decipiat, aut de ipsis alio
 92 grato modo triumphet. pro quo. 2. 3. q. ij. c. dñs. † & ideo per eor- um instigationem & inuestigationē, aut aliquid aliud malum in genium perpetratum cum nostris per ipsos, non inducitur quo ad eos crimē læsæ maiestatis, nec aliud crimē. & istud facit hostili
 93 tas per quam impe ditur h̄mōi ligabilis. † vnde circumscripto h̄mōi bello, non uideo q̄n̄ ille populus liber delinquendo, aut cō-
 94 trahendo, per se uel aliū penes nos, efficiat̄ de foro nostro, & sub ditis iurisdictioni Imperiali: & sic ligabilis. Pro quo est tex. in di-
 95 cta. l. non dubito. in fi. Habes ergo in summa, q̄ q̄ mādans deli- ctum certum perpetrari, tenet̄ mandato impleto ad p̄nam, ad
 96 quam tenetur mādarius, fm̄ qualitatem delicti: quod est ue- rum de qualitate quæ inerat tempore mandati facti. † Secus si ex post facto superuenit. fm̄ D. Car. qui in hoc bene dicit, ut collig-
 97 tur ex concordia. l. is qui opem. ff. de fur. l. uerum & l. si sciētē. ff. de paricidijs. Conclude fm̄ glo. & omnes Scribentes, q̄ talis homo ligus est is proprie qui vni soli domino est astrictus, fidelitate
 98 h̄y nullius alterius fidelitatem excepit, uel excipere tenebat, nec poterat: sicut est in eo qui fidelitatē promisit seu se hominem cō-
 99 stituit̄ ligū Imperatoris, Papæ, uel regis non cognoscētis super- iorē. † Nā fidelitas alteri promissa, semper debet, p̄mitti excepto Imperatore, Papa, uel rege cui suberat in tēpora ibus, ut dicta. l. imperialē. §. si. iun. c. vnico. in principio. de no. for. fid. x. col-
 100 la. isti enim debēt excipi: & licet non excipiantur, pro exceptis ha- bentur, ut dictis iuribus. † sicut & ipse promissor se ipsum etiam excepisse uidetur, ut no. in c. vno. §. si. hic. l. lex. c. colla. & etiā do-

minum suum antiquum, ut dicitur in Imperiali. §. pe. Tamen feruatur, quod uasallus unius potest se hominem ligium alterius, licet proprie non sit homo ligius. Vel dic, quod ubi seruitium solum est prestandum reale, tunc non est homo ligius: secus si personale iuxta formam veteris & nouam iuramentum fidelitatis: ar. eorum que non.

83 Cyn. in Aut. ingreffi. in. q. antep. C. de sacro. ecclesijs. & i. c. si de capi. qui cur. vend. x. colla. Conclude, quod sententia est nulla, quoniam in ea exprimitur falsa causa in facto, & in iure, vel in iure tantum, vel in facto tantum, dum tamen falsitas appareat ex sententia, vel per relationem ad acta. primus, uel, quoniam erat falsa in facto & in iure, probatur in l. qui testor. ff. de excu. tu. fm quoniam in iure tantum: probatur in l. i. C. qn. puo. no est nec. Tertium uero, si quoniam in factum tantum: probatur hic. ut colligitur ibi, ex causa ueritatis substantia non habebat. Hoc autem reuertitur non placet. Accur. in l. si is ad que. in ff. de acq. here. ubi innuit, quod sententia tenet ipso iure, sed retrahatur probata falsitate cause. Inn. uero, & Host. in c. c. Berthol. de re iudi. tenent quod dixi. sic de Iac. de Ra. & Pet. quod ex mente actoris robur sententia recipit. quod sicut retrahitur ex mente defensionis. l. obligationu. ff. de act. & ob. facit. l. inde uerum. §. si. cu. l. se. ff. ad l. Aquil. Sed gl. & Pau. hic distinguunt, quod ubi extenore sententia apparet euidens iniquitas sententia, sententia est nulla: aliam uenit rescindenda. Bar. tenet quod gl. in d. l. si is ad que. p. l. p. ff. de re iudi. Sed salua pace, non bene dicunt: quia quoniam in sententia est expressa causa falsa in facto, aut per dolu iudicis: & tunc iste dolus ita multo magis debet reddere ipsam sententiam nullam sicut dolus partis in allegatione uel probatione adhibitus. ut l. si p. r. §. Marcellus. ff. de iudi. & ibi non facit. l. si ob cam. C. de euic. Aut est expressa per errorem iudicis: & tunc deficit mens iudicantis: quia si error sciuisset, non sic pronuntiaffet. ar. l. cu. tale. §. legato. ff. de p. di. & de. No ob l. seruo inuon. §. cu. p. r. ff. ad Treb. quia ibi non fuit expressa causa falsa in sententia: & sic intelligo gl. in d. l. si is ad que. quia gl. sentit de iudice, qui mouet interitus ex aliqua causa (licet falsa) ad sic iudicandum, sed nullam expressit. Non ob d. l. p. ff. quia ubi non fuit expressa causa falsa: hic sic. Ad istud faciunt. l. cu. uero. §. subuentu. ff. de fideic. liber. & l. magis pu. to. §. manet. ff. de re. eo. quod si ibi decretum non ualeat processum uel positum ex falsa causa, multo minus ualeat de iure sententia diffinitiuam, quod iubeat ferri cum magna maturitate & deliberatione. ut l. ij. C. de sen. ex peri. reci. ar. l. p. s. byteri. C. de epi. & cler. & isto modo intelligere possumus. l. si. & l. falsam. C. si ex fal. instru. v. c. 3, quod ubi non fuit expressa causa falsitatis in sententia. Vel dic, quod quod ubi fuerit expressa causa in re ueritate erat falsa, tunc ex actis habitis non apparebat falsitas. & ideo sententia tenet ipso iure. sed probata falsitate, sequitur est illa rescindenda: ut ibi dicit. Et sic fit. quia quoniam falsitas apparet ex actis: sicut est de iudex in sententia dicit probata esse intentionem uel defensionem eius pro quo fert sententiam, & non est ueritas: tunc imputandus est malicie uel imprudentie iudicantis. At quoniam ex actis non apparet falsitas, quod secutus est iudex instrumenta in prima sua figura admissibilia, & nihil est illi probatum: & tunc iudex bene fecit. ut ibi. §. ueritas. ff. de offi. p. r. Vn hoc casu iustitiam & sequitur est sententiam tenere ipso iure, sed in effectu non, probata falsitate. p. ductor: quia ueritas debet semper prevalere, ut l. j. C. plus ualere quod agit. cu. fiat primo casu, iustitiam & sequitur est sententiam non tenere ipso iure: aliam sequere, quod inter hos casus duos nulla est differentia: quod esset absonum dicere, & sic est posset intelligi. l. si p. r. §. Marcellus. ff. de iudi. Ex quibus infero, quod ubi sententia fertur expressa aliqua causa falsa, cuius falsitas colligitur ex ipsa sententia, uel per relationem ad acta, sententia est nulla. si subessent in actis aliqua uera causa, ex quibus ideo sententia debuerat quod est quod opi. Bar. ubi §. R. d. quia ueritas inherens ipsi pronuntiationi facit ipsam sententiam esse nullam, ut d. l. qui testor. & sic est casus ubi expressa non tenet: & non expressa non nocent. ut l. nonnunquam. ff. de p. di. & dem. Et isto modo intelligo. l. si. ff. cu. eo. quia ubi non fuit in sententia preceptum expressa aliqua causa. Et sic habes, quod in sententia non est causa exprimens de necessitate. Et hoc est sanum consilium, sicque utuntur domini Auditores palatii: & si uelit exprimeret aliquam causam, ad clausulam generalem, v. c. 3. Ex alijs causis animi nostrum mouentibus & c. ar. l. sed & si quis. §. quatuor. ff. si quis cau. & l. doli clausula. ff. de uerb. oblig. Ad premissa omnia uide Inn. in c. p. sententia. de renun. & facit. c. sicut cu. sua. de re iudi. & l. cu. prolatis. ff. de re iudi. C. d. l. cu. h. & §. id

89 quod no. Io. An. in c. significauit. de cen. post. Goff. quia debitor adstrictus sub iuramento certa die solucere creditori suo, non debet seruare iuramentum, ueniendo preceptum ei factum per superiorem, & non soluendo eius creditori. R. d. quoniam continendo preceptum superioris peccaret mortaliter, ut c. ij. de ma. & obe. & sic illud seruare tenet & iuramentum prestatum habet tacitam conditionem, nisi superior contrarium iuste mandaret, ut c. uenientes. & c. que admodum. de iure

iur. Et sic non ob. r. d. Goff. & Nouel. quia licet iuramentum sit factum respectu sui initij, & et hodie respectu solutionis simpliciter sumptum: tamen ut soluatur ista preceptum superioris esset illicitum: ita quod seruatio iuramenti homini non est licita, & debuit intelligi manente. f. creditore in eod. d. statuar. l. cu. quis. in prin. ff. de sol. Fortificat: quia dicti doct. tenent quod bonis consilijs aut non esset iuramentum seruandum, sed si seculo soluendum: igitur & nunc non facta est satisfactio, sed solum precepto de non soluendo, non est seruandum iuramentum: quoniam ubique adest prohibitio superioris: licet in satisfactioe sit scus habeat loco heredis. ut l. si. ff. ad l. Iul. ma. Nec ob. l. reo. ff. de solu. quia alle. quia ibi non fuit preceptum: sed solum accusatio, uel lite pend. nihil est innouandum. ut cle. ij. §. ut li. pen. Nec ob. x. q. iij. c. Iulianus. quia ubi in principe apostata, cui non parendum est, maxime quod preceptum aliquid fieri Christianos ut Christianos: secus si ut preceptum si toleratur ab Ecclesia: ut ibi. hic at dicimus de Principe Catholico: quod ubi secus, & sic preceptum factum per iudicem debet oriri, ut non soluat creditori: maxime factum sine causa cognitione: non est seruandum preceptum iuramentum. & sic non habet locum. l. Paulo Callimacho. §. si. ff. de leg. iij. det ergo quod dixi intelligi de superiore habente potestatem potestatis: leg. uel de inferiore hoc uetante causa debet cognitione: aliam secus, ut l. reo. ff. de hoc. Conclude, quod sicut res alienum hereditarium ante soluendum est, quod sit filio prestanda sua legitima: ut l. Papi. §. qm. ff. de in offi. test. & l. hereditarium. ff. de bo. au. iudi. pos. f. ita de licet patrum, quod bona paterna prestantur, est in dicta legitima preceptum iudiciale filio. ex quo patet quod per statutum municipale pre tolli & minui dicta legitima: quia non est sub precepto dominico, sed solum iudiciale. ar. l. oes populi. ff. de iusti. & iure. ut plene per Dy. in regula, indultum de reg. iur. li. vj. Nec ob. text. Apostoli, si filius: ergo patet ex dicto Augustini: de quo in gl. l. si quis ad de clinandam. C. de epi. & cle. & est text. i. 7. q. iij. c. si. cu. glo. quod ubi dicit poli & celi ex quadam naturali equitate. q. d. licet non sit sub precepto, tamen suadet r. d. naturalis filios non exheredandos. quod constat at quod licet ius naturale non possint in totum tolli per ius positum, in aliquo tamen particulari tolli per. ut no. in lius ciuile. ff. de legi. & satis. cor. Gen. licet Guil. §. i. q. tenet, quod per fas est filio furari pro sua legitima parte priuato pre sentiam bonis suis. Sed non placet, quia facit furtum et de iure ciuili: licet non agat furti: & sic tenet in foro conscientie. l. serui & filij. in prin. ff. de furtis. Conclude, quod citatio fit solum ad duos fines. Vn est, ut habeatur citati presentia: & istud preceptum fauore eius quod inflat de decreta est citatio. ar. cap. j. de iudi. cu. si. Et ita debet intelligi no. Nouel. in c. si. de elec. in vj. Alius est ut admittatur ad suas defensiones citatus: & istud preceptum fauore citati. l. vnus. §. cogniturum. ff. de q. & l. iij. §. si. Ad id est. ff. de rem. l. i. & hic probat. No at est uerum, quod citatio fit et ut sit iudicium, & ut sit reus, sine quo non est iudicium: ut no. Bal. in l. cu. frem. C. de his q. ut indig. q. et sine ea est reus & iudicium et si reperiat presentiam in iudicio. ut no. gl. in l. ij. in fi. c. q. uo & quoniam iudex. & quoniam iudex. ut statim est statim quod nominat, ut quod eum citatio decernatur: quod patet, quia quoniam; lis pendere censetur ante factam citationem, saltem respectu citationis impetrantis. ut c. cam. de test. & dixi in cle. cum lite. §. ut li. pen. Conclude, quod sententia diffinitiuam non debet ferri et super notorio preceptum certa persona, nisi premissa citatio legitima pre absentem. talis defensio quod est de iure naturali sibi in presentiam uideret denegari: quod ista cle. ad id facit quod no. in c. cu. sit. in fi. de app. & in c. ad nostram. iij. de iure iur. & ibi per Nouel. Nec ob. si. dicit, quod propter criminis notorietatem, delinquentes non habent ullam defensionem, pro hoc si non citati non patitur lesionem quod non sequitur. Crimen est notorium: ergo est inexcusabilis delinquens. Na potuit crimen perpetrare aliter quod ex afo, uel ad sui defensionem. Facit not. Inn. in c. tua. in gl. tale. uer. non em. de cohabi. cle. & muli. q. oia di. scutiens si precedat ad citationem, uel per citatum stabit quominus distentiant, & sic sibi imputat: quod quia eius presentia Dei presentia suppleat. l. propterandum. §. cu. C. de iudi. Et per hoc et non ob. si dicitur defensio non debet tolli, ubi non subest defensio: ergo & c. Quia ista presentia est falsa, p. d. l. ut uim. ff. de iusti. & iure. & per l. scientiam. §. q. cu. aliter ad l. Aquil. Confirmat: quia quod auctumque; aliquid sit notorium sufficiens ad priuationem, & et fuerit per interlocutoriam declaratum illud esse notorium, non tamen ex hoc sequitur necessarium priuationem iuris preceptis criminosis absque facto uel ministerio iudicis. Na sententia diffinitiuam super hoc ferenda est per criminis, ut criminis osium: ut probat per ista cle. q. a non sequitur. Notorium est eum premississe tale crimen: ergo reus est illius criminis. quod Requirit ergo super hoc sententia diffinitiuam quod precedere debet citatio legitima per quam uel sub quod includit defensionem canonicam.

110 nonica. Pro hoc facit quod dicimus, quod prodigum notorie non perdere per hoc administrationem rerum suarum, nisi secuta priuatione ut l. j. & ibi. no. ff. de cu. fu. licet aliqui tenuerint, & male in lis cui l. ff. de test. facit no. Inn. in c. cu. nostris. de p. c. ff. p. ubi platus 111 notorie criminosis non est priuatus, nisi per sententiam deponat & c.

De appellationibus. Rubrica.

Quonia appello suspendit sententiam, de qua dictum est in tit. p. ce. ut l. j. in fi. ff. ad Turpil. & l. si q. exheredato. §. hi. at. ff. de iniurio test. io uidentur est de app. & c. Aliter tenuerunt Goff. & alii Host. ut Nouel. posuit super rub. et. in antiquis. Sed non curo, quia ista uera & bona. Cu. at ista ma sit ualde cois, & in hac rubrica sunt plures preceptioes inserte, non in ista super rubrica, sed descendendo ad nigrum.

- 1 Appellanti sufficit petere apostolos ab omnibus uel a maiore parte ipsorum iudicum, sine sint in pari, siue in dispari numero.
- 2 Appellati an sufficiat petere apostolos ab omnibus iudicibus uel a maiori parte illorum sigillatim, etiam si oes facillime uenire possent.
- 3 Appellati an sufficiat petere apostolos a maiore parte iudicum sigillatim, non habendo respectu illi ad xeli, meriti ad meritum iudicum.
- 4 Appellare an sufficiat sicut petere apostolos sigillatim a maiore parte iudicum, et dato quod ab omnibus fuerit appellatum, an nibilo minus apostoli ualeat peti sigillatim, & econuerso.
- 5 Actus, est nota fictionis, que preualeat ueritati.
- 6 Actus requirens consensum plurium copulatiue, an ualeat suspendi a habitu consensu maioris partis eorum.
- 7 Sententia a maiori parte iudicum lata, an teneat, minore parte aliter sententiante.
- 8 Actus requirens presentiam plurium, an ualeat si fiat in presentia maioris partis eorum.
- 9 Maior pars an ualeat statuere in his que coia sunt pluribus, ut singulis, in p. iudicium minoris partis ea non uocata.
- 10 Ignorans an debeat certiorari.
- 11 Appellatio non potest interponi nisi a grauamine.
- 12 Vnus ex pluribus iudicibus an habeat exercitium iurisdictionis.
- 13 Appellatio interposita a grauamine, an dicatur iudicialis, aut extraiudicialis.
- 14 Appellatio a grauamine an possit interponi iudice procedente, & diebus feriatis, etiam in honorem Dei.
- 15 Appellatio a pluribus iudicibus sigillatim interposita, an noccat iudicibus, & an prodesse possit appellanti.
- 16 Appellandum a quo sit, & quis ad id admittatur.
- 17 Appellans sine interesse, an teneatur parti aduerso ad interesse.
- 18 Appellandum est infra decem dies continuos a tempore grauaminis illati computandos.
- 19 Appellatio coram quo iudice est interponenda cum grauatus est absens a loco deputato iudici grauanti eum.
- 20 Appellatio a quo iudice interponenda sit, si grauatus sit presentem in loco illati grauaminis, & in quo loco sit interponenda, siue iudex a quo fuerit ordinarius, siue delegatus.
- 21 Appellatio an sit interponenda a iudice qui grauauit.
- 22 Appellatio non admittitur a sententij aliquibus, licet supplicatio contra eas admittatur.
- 23 Appellare an sufficiat ab uno ex duobus iudicibus ad sententiam datum deputatis.
- 24 Appellare an sufficiat a maiori parte iudicum tribus aut pluribus alijs deputatis iudicibus, & hoc simul, aut successiue. Et quid in petitione apostolorum fienda.
- 25 Appellatio ad quem sit interponenda.
- 26 Appellandum an sit gradatim de iure ciuili. Et quid de iure canonico.
- 27 Appellatio a delegato ad uniuersitatem causarum deputato ad quem sit interponenda. Et quid si appellatur a subdelegato.
- 28 Appellandum a maiori parte iudicum est, & sigillatim, siue sint iudices ordinarij, siue delegati, siue arbitri, siue arbitratores.
- 29 Appellatio tam iudicialis quam extraiudicialis an possit interponi, cum sit a pluribus iudicibus tantum a maiori parte illorum & sigillatim.
- 30 Iudex quilibet ordinarius an habeat iurisdictionem in solidum.
- 31 Appellatio quando est interponenda a pluribus ordinarijs, quando debeat obseruari forma cle. j. de appel.
- 32 Appellationis forma ubi sit a maiori parte iudicum & sigillatim in casibus in quibus tenet, an forma tam appellationis debeat continere quod a grauamine omnium etiam absentium appellatur.
- 33 Appellans quod si coram iudice grauante noluit appellare die & hora quibus solitus est sedere iudex, & in loco ubi sedere consueuit. Et quid si in loco uoluerit appellare, an teneatur requirere iudicem.
- 34 Appellatio interposita alibi quam in loco in quo sedere iudex a quo co

sueuit, & in absentia iudicis, an debeat intimari infra decem dies.

- 35 Appellans quo remedio ualeat ubi si tenetur appellare a sententia a pluribus iudicibus lata data, absentia aliquorum ex illis.
- 36 Appellatio cum a pluribus iudicibus est interponenda, potest interponi diuersis temporibus.
- 37 Apostoli possunt peti ab appellante infra 30 dies.
- 38 Iudex an teneatur dare intra 30 dies apostolos appellanti eos non petentibus.
- 39 Appellationis delatio ad eam prosequendam & termini prefixio, an appellato scienti debeat notificari.
- 40 Sciens certiorari amplius non debet.
- 41 Denuntiatio appellationis est fienda ubi est de forma actus.
- 42 Appellationi deferre, & illi prefigere terminum quo ad eam prosequendam, an differant.
- 43 Appellationi potest iudex prefigere tempus quo ad eam prosequendam, licet illi non detulerit.
- 44 Appellans licet appellationi non fuerit delatus, si terminus fuerit illi prefixus ad eius prosecutionem, an teneatur prosequi eam ne incidat in desertionem.
- 45 Appellationi deferens uidetur a se abdicare iurisdictionem.
- 46 Appellatiōis terminus prefixus, est preuentio termini iuris cois.
- 47 Appellationi an deferatur ex datione termini ad prosequendum loco apostolorum.
- 48 Appellatiōi an possit maior pars iudicum deferre, & super illa apostolos concedere, ac terminum super ea prosequenda prefigere, & hoc separatim & sine consensu minoris partis.
- 49 Recedendum non est a uerbis legis, nisi quatenus constat tria de mente.
- 50 Appellare separatim a iudicibus, uel a maiori parte illorum, et petere apostolos ab illis separatim, permissum est.
- 51 Actus iudiciales non possunt exerceri separatim.
- 52 Appellare, & petere apostolos, sunt actus extraiudiciales.
- 53 Appellans sequentia possunt exerceri separatim sicut et ipsa appellatio.
- 54 Appellatio debet intimari appellato, siue fuerit appellatio introducta separatim, siue diuisim, siue ab oibus iudicibus siue a maiori parte.
- 55 Intimatio cuiuslibet appellationis & prefixio termini debet fieri, siue ab omnibus iudicibus fuerit delatum, siue ab uno.
- 56 Appellatio sola causus prophanas non deuoluit.
- 57 Appellatio sine delatione deuoluit causas beneficiales.
- 58 Appellatio an debeat intimari appellato, tam in causis prophanis, quam beneficibus.
- 59 Appellans in absentia iudicis in loco deputato iudici absentem, an teneatur intimare predictam appellationem iudici. Et quid quod extra locum deputatum iudici in absentia illius appellatur.
- 60 Appellatio ab epō an possit fieri sigillatim, uel an deat fieri collegialiter.
- 61 Iurisdictione est indiuidua, & apud quemlibet iudicem et delegatorum.
- 62 Iurisdictionis exercitium in pluribus iudicibus delegatis deputatis non est apud quemlibet ipsorum.
- 63 Iudex a quo si detulit appellationi, an ualeat prefigere tempus ad prosequendum.
- 64 Appellationis delatio abdicat omnem iurisdictionem a iudice a quo.
- 65 Iudex a quo prefixio termino ad prosequendum appellationem, an ualeat appellatiōi deferre.
- 66 Appellans non deferens iudex, an ualeat postea variato deferre illi.
- 67 Delatio ipsi appellationi fienda an dicatur extraiudicialis, aut iudicialis actus.
- 68 Apostolos dare potest quisque; iudicium ex pluribus, etiam separatim dum reperiantur dati a maiore parte ipsorum.
- 69 Intimatio appellationis, delationis, epō prefixio, an sit necessaria.
- 70 Priuilegium exemptionis an debeat notificari iudicibus a quibus priuilegiatus dicitur exemptus.
- 71 Appellatio an dicatur deserta ex eo quod iudex a quo prefigendo terminum ad eam prosequendam addidit quod certificaretur infra illum terminum de prosecutione si non certificatur per appellatorem.
- 72 Iudex ad quem an possit prefigere tempus ad finiendam appellationem.
- 73 Iudex a quo an ualeat appellanti prefigere tempus ad iter arripendum & se presentandum iudici ad quem.
- 74 Iudex a quo an possit statuere terminum ad finiendam appellationem.
- 75 Iudex a quo non potest statuere terminum appellanti redeundi a iudice ad quem de prosecutione eius appellationis.

I A IVDICIBVS. Priò ponit qstus decisio. Secundò decisionis effectus. Tertio qdā prouisio. Secunda ibi ualebit. Tertia ibi est tñ. Causus. Sufficit grauato a plurib. iudicib. ab oibus, uel a maiori eorum dē pte appellare, apostolosq; petere diuisim. Appellatus at ignorās

- mis, ubi non requiritur scientia eius. Contra. vt. c. quia cunctis. de
- 71 concess. pben. in. vj. Conclude secundū Lapum, q̄ iudex a quo i
- pxione termini, si addat vt faciat sibi fidem appellans infra ter-
- minum certū, q̄ repræsentauit se corā iudice ad quē. j. tps p ipm
- alsignatū, potest pcedere contra appellantem morosū in facien-
- do: tamen ob hoc non est appellatio deserta, nisi de hoc fuerit cō-
- minatus iudex a quo: sed certe absonū a quo qm̄ istud patebit ex
- pcesu iudicis ad quē, vtrū tpe assignato comparuerit coram eo
- vel non, & sic nō debet se de istis introuire. ar. c. ex insinuatione.
- eo. tit. i. uncto. c. gratam. de of. dele. & c. Stichus. de manu. test. p̄
- fertim. q̄a constat de diligentia appellantis, vñ non pōt dici diser-
- 72 ta & c. Conclude, q̄ iudex ad quē potest p̄figere terminū ad fini-
- endū cām appellantis, vt no. glo. si. in. c. cū olim. de do. & p̄ru.
- fm̄ Lapū. iudex nō placet, p Auth. ci. q. C. de temp. app. & d. gl. v. ibi
- dicit, pcedit ex q̄dā misericordia in casu sp̄ali & c. ¶ Cōclude fm̄
- 73 Lapum, q̄ iudex a quo pōt p̄figere terminum appellati ad arti-
- picndū iter. c. puenit. ij. de app. Itē & terminum ad se p̄sentan-
- dum corā iudice ad quē, vt. c. puenit. j. & c. psonas. eo. tit. u. & est
- p̄na negligentis, quia appellatio est deserta hoc casu, sed p̄cedon-
- ti vñ, q̄ sit p̄natus in eius contumacia a mō poterit procedi in cā
- appellationis. Sed certē eadē rō est ubiq;: iō vñ ubiq; subesse p̄na
- 74 desertionis: q̄ terminum v̄ro ad finiendū cām appellatiōis non
- pōt statuere: quia cū sit a iure statutū sine ministerio iudicis nō
- pōt illud abbreviare. ut Auth. ei qui. C. de tēp. app. & c. cū sit Ro-
- 75 mana. cod. tit. ¶ nec ē terminum infra quem ad ipsū iudicem a
- quo redeat ab appellatiōis p̄secutione. ut c. ex insinuatione. e. ti.
- 1 Rigor accipitur pro subtilitate iuris, aliqñ pro rōne veritatis,
- 2 Sæpius, est comparatiuum.
- 3 Comparatiuum includit in se positiuum.
- 4 Superlatiuum in plus supponit quā comparatiuum.
- 5 Instanter, est dicere quasi importune, vel ex magna affectiōe, vel
- requisitiōe.
- 6 Apostolos peto semel, sæpius, & instanter, an sit obseruare dispo-
- sitiōem iuris.
- 7 Consuetudini in petendis apostolis est standum.
- 8 Obseruantiā antiqua pro lege accipitur.
- 9 Aequitas est temperata iustitia.
- 10 Cruditatis quid sit.
- 11 Fatuitas quid.
- 12 Appellans tenetur apostolos petere sæpius, & instanter, hoc est, tri-
- plex petitione.
- 13 Sæpius factum non dicitur, nisi pluribus vicibus sit factum cum tem-
- poris intervallo.
- 14 Appellans circa apostolos petendos quatuor tenetur seruare.
- 15 Appellans tenetur petere apostolos congruo loco.
- 16 Petitio apostolorum est nulla a iudice eunte per viam facta.
- 17 Petitio apostolorum si fiat in non congruo loco, si petitioni iudex nō
- respondet, non tamen videtur recusare. Et appellans nisi cōgruo
- loco, petat videtur appellatiōi renuntiare.
- 18 Petitio apostolorum fieri debet tempore congruo.
- 19 Petitio apostolorum si fiat iudice existente in lecto, in mensa, vel in
- missa, an sufficiat.
- 20 Petitio apostolorum fieri debet cum debita instantia.
- 21 Instanter dicitur petere etiam qui semel petit.
- 22 Sæpius dicitur petere, qui pluribus vicibus petit cum intervallo.
- 23 Consuetudo antiqua iuncta æquitati, an debeat p̄ferri rigori scri-
- pto contrario.
- 24 Consuetudo est optima legum interpret, qñ est immemorabilis.
- 25 Denuntiatio trina debitori facta eodem contextu, vtrum dicatur
- trina denuntiatio.
- 26 Apostoli a iudice a quo debent tradi infra. 30. dies.
- 27 Apostoli debent ab appellante peti. infra. 30. dies.
- 28 Apostolorum petendorum tempus computatur a tempore late senten-
- tie, aut alterius grauaminis.
- 29 Appellatio est fienda infra decem dies a tempore sententię aut gra-
- uaminis, quando lata est contra p̄sentem.
- 30 Decendum appellandi currit a tempore scientię, vbi sententia la-
- ta est contra absentem.
- 31 Apostolorum petendorum tempus currit a tempore scientię, vbi sen-
- tentia lata est contra absentem.
- 32 Apostoli an possint dari antequam sit appellatum.
- 33 Appellatio debet fieri infra decem dies a tempore sententię late,
- etiam sub conditione.
- 34 Sententia conditionalis non producit obligationem, neque actionē

- ante euentum conditionis.
- 35 Executori duobus mensibus datus ad procedendum a tempore vacatio-
- nis de beneficio quod impetrans duceret acceptandum infra men-
- sem a die vacationis, an illi duo menses executoris computentur
- a die vacationis, aut petitionis mandatarij.
- 36 Præscriptio non currit contra non negligentem.
- 37 Annus incipit currere recipiendi ordines in curatis & similibus
- a die adeptę possessionis pacificę, licet tunc tempus non esset con-
- ueniens ad eos recipiendos.
- 38 Apostolorum traditio debet fieri a iudice infra. 30. dies a tempore
- late sententię computandos.
- 39 Infamis p̄sumitur a die late sententię infamatorię.
- 40 Appellanti & appellato ad sedem Apostolicam in cā beneficiāli
- quod tempus assignetur de iure ad eam audiendam.
- 41 Tutori dantur quinquaginta dies ad excusationes pponendas a die
- nominationis factę a notē tamen, non autem a die accusationis.
- 42 Recedendū a verbis legis nō est, nisi aliter cōstet de mēte contraria.
- 43 Appellanti datur annus ad p̄sequendam appellatiōem, compu-
- tandus a tempore appellatiōis interpositę.
- 44 Apostoli an debeant necessariō peti vno contextu.
- V A M V I S** rigor. In p̄ce. cle. dixit appellatē d̄re a iudi-
- ce a quo appellat apostolos petere: nūc āt p̄tinet̄er sub-
- jungitur, qualiter sunt petendi, & qd iuris si non petantē,
- & si petiti denegent, uel non denent, & si oblati non recipiant. Licet
- āt fm̄ gl. & oēs diui dat in quatuor partes, proprie tñ tres hēt p̄tes
- principales. Pr̄mō ponit qualiter sunt petēdi apostoli. Sc̄dō ponit
- quid iuris qñ apostoli non petunt uel oblati non recipiunt. Ter-
- tiō ponit quid iuris qñ apostoli non tradunt, uel tradi denegant.
- vñ in 1a parte arguit mora iudicis a quo grauatis. Secunda ibi: ue-
- riū. Tertia ibi: q̄ si iudex. Iterū priā subdividit in duas. Prima ponit
- opi. iuris rigore subnixā. Secunda ponit triā p̄suetudinē æquita-
- re fulcitā, quā approbat. Secunda ibi nos tñ. Casus. Cōsuetudo ap-
- probat ut æqua, qua iuris rigore p̄posito, sufficit appellanti vno
- exteō sæpius & instāter (p̄gruo tñ loco & tpe, ap̄pos petere. h. d.
- 1 Rigor] ¶ i. iuris subtilitas. in c. in l̄tis. de rest. spo. l. p̄spexit. ff. qui
- & a qui. q̄ subtilitas uocāt ius strictū. ut l. placuit. C. de iudi. Alibi
- uocāt rigor. rō veritatis. 3. i. q. j. c. hac rōne. ubi rō veritatis uult
- esse formicariū illū qui fam accipit p̄ingē. l. æquitas. p̄p̄ permissio
- 2 nē Apostoli uelut hęc cōiunctiōne esse licitā. [Sæpius] ¶ p̄paratiuū
- est, q̄ ut sic includat maiorē numerū uicū, q̄ faciat uerbū Sæpe, q̄
- est positiuū, de quo in l. sæpe. ff. de off. p̄li. l. q̄ sæpe. ff. de p̄hen. em.
- l. sæpe. ff. de re iudi. l. sæpe. ff. de uer. sig. l. an apud. ff. de ma. uindic.
- l. sæpe. eo. tit. ¶ eodē mō Sæpiusimā quod est superlatiuū, plures
- uicēs p̄prehendit q̄ uerbū cōparatiuū. De uerbo Sæpius, habemus
- l. necnō. §. si quis sæpius. ff. qui. ex ca. ma. vñ pōt dici uerbū, Sæpe
- p̄prehendere saltē duas uices: uerbū, Sæpius, tres: uerbū āt, Sæpissi-
- 5 mē, quatuor: tñ ista sunt arbitraria. ¶ hoc est quasi importune, uel
- ex magna affectiōe, uel requisitiōe: est. n. istud uerbū iuris q̄ ueri-
- ficat ex actibus illud inducentibus. ¶ Et iō male faciunt appellan-
- tes dū dicunt; Peto sæpius & instāter: quia sic dicendo nō exhibēt
- instantiā, sed uerbū iuris exprimunt. dēt ergo dicere; Peto apo-
- stolos primō. Itē peto apostolos secundō. Itē peto ap̄pos tertiō.
- 6 Et in hmōi terna petitione, dēt exhibere signa uel uerba affectio-
- nis demonstratiua, per q̄ pateat q̄ apostolos petāt cū instantia & sæ-
- pius. Hęc āt cessant, si dicat appellans, Peto apostolos semel, & sæ-
- 7 pius, & instanter: quia nō satisfaciunt iuri, ut hic patet, tñ cōsuetudo
- & p̄actica admittit hmōi petitionē apostolorū, & sic stādum est
- 8 ei. ar. huius prin. & l. si de interpretatiōe. ff. de legi. [Antiquā] hoc
- est inueteratū, q̄ pro lege h̄t ut l. de quibus. §. inueterata. ff. de le-
- 9 gi. & q̄ cor. l. si. §. in illis. C. de testa. ¶ Aequitatē] ¶ q̄ est iustitia tē-
- 10 perata: ¶ crudelitas & immisericordia, ¶ nihil habens admixtum
- 11 iustitię, fatuitas est. ¶ Vno contextu. ¶ i. vna continuatione, & sine
- vlla intermissione. seu tēporis intervallo. exemplum. §. posui. & c.
- 12 Nota, q̄ q̄ appellans nedū tenet petere apostolos, ut cle. p̄ce. imō
- & sæpius, & instanter dēt illos postulare: & sic vnica petitio non
- sufficit, nisi fuerit geminata & triplicata. q̄ cor. l. vna. ff. de libel. di.
- & l. inter actorē. ff. de publi. iudi. & facit. c. cū post petitiā. in prin.
- 13 & ibi no. de ele. Nota, q̄ illud q̄ est sæpius fiendū, non h̄t p̄ fa-
- cto sæpius, nisi fiat pluribus uicibus per temporis intervallo. con-
- 14 cor. dicta. l. inter & l. si cōuenit. & ibi no. ff. de pig. ac. Nota, q̄ q̄
- 15 appellans tenetur circa apostolos facere quatuor. ¶ Primō eos pe-
- tere a iudice a quo congruo loco: aliās habetur hmōi petitio pro
- 16 non facta. ¶ & pro tātō si ab auditorē Camerę uel ab alio iudice
- eunte p̄ uia q̄s appeller, & ap̄pos petat, p̄to q̄ appellatio teneat,
- tñ nō

- 7 tñ nō tenet apostolorū petitio. Ex quo infero, q̄ licet iudex tūc
- nō dederit apostolos, nec statuerit aliquē terminū sup̄ receptiōe
- ap̄lorum, imō et si nullū r̄sum dederit, non h̄t p̄inde ac si deneg-
- gasset. & sic nisi iterū appellās debite illos petat, censēt suę appel-
- latiōi renuntiasse. ar. l. quoties. ff. q̄ satis. cog. & l. si cū dies. §. si ar
- 18 biter. ff. de ar. bi. ¶ Secundō tenet eos petere tpe congruo, ar̄s pro
- 19 nō facta h̄t. ar. l. si solutus. ff. de sol. ¶ Et pro tanto si a iudice stā-
- te in lecto, uel in mensa, uel in missa, aut ē noctis silentio, tpe non
- solito petant apostoli, habent pro nō petitis. Facit. l. obligatiōe.
- C. de sol. & cle. cām. §. de elem. Vñ iste tex. nō hēt respectū ad tps.
- 7. q̄ sunt petendi apostoli, licet gl. ij. hoc sentiat, sed de tpe quo
- petunt apostoli, ut sit p̄gruo. Nā istud uerbū, p̄gruo, hic positum
- ad utrunq; referret. s. ad tps & ad locū. simile in cle. p̄ce. Tertio te-
- net eos petere cōgruo, hoc est. saltē trina uice, licet sine tēporū in-
- 20 teruallo: ¶ & quarto cū debita instantia, ut d. l. vna. ff. de libel. di.
- 21 Aduerte tñ, quia nō oīs qui petit instantē, petere dicit sæpius. ¶
- 22 Nā uo uice p̄t aliq̄d peti instāter, ut d. c. cū post petitiā. ¶ sed ec-
- uero qui petit sæpius, hñ censēt ex hoc petere instantē. Ec̄ sola
- geminatio uel triplicatio petitiōis seu postulationis, denotat ad-
- esse instantiā: & iō tex. in d. l. vna. ff. de libel. di. recte loquit, dicens,
- q̄ apostoli sunt petendi instantē & sæpius, quasi primū nō suf-
- ficiat sine secundo: sed hic loquit ec̄ uerbo, & forsā non bñ, sal-
- ua pace dictantiū: quia primū vñ sufficere, & sufficit sine so. & c.
- 23 Nota, q̄ antiqua p̄suetudo æquitate adiuncta p̄ferenda est rigo-
- ri iuri triō. q̄ cor. l. si. C. de testa. Nota, q̄ æquitas scripta p̄fert ri-
- gori contrario scripto. q̄ cor. l. placuit. C. de iudi. de quo dic, ut hic
- p̄ Guil. p̄ gl. & dōc. in l. j. C. de legi. & per Nouel. in c. fi. de trāfac.
- 24 ut dicit hic gl. v. Nota, q̄ p̄suetudo est optimā legū interpre-
- concor. l. si de interpretatiōe. ff. de legi. q̄ intelligo de p̄suetudine
- tātū tps, cuius imitij uel trij nō extat memoria. c. j. de p̄scrip. li. vj.
- Rō impulsua fuit iuris rigor aduersans p̄suetudini qua in re non
- nulli astruebant nō standum p̄suetudini, sicut Archi. & gl. in c. ab
- eo. e. ti. in vj. & gl. hic in fi. hoc dicit. alij sicut Spe. put dicit gl. iij.
- hic posita & c. Rō dubitandi erat: quia uerbū, sæpius, denorat mul-
- tiplicitatē actū per tēporū intervallo, ut necnō. §. si q̄s sæpius.
- qui ex cau. ma. Et sic vno tēpore apostoli nō uidebant peti sæpi,
- licet appellās dicat trina uice, Apostolos peto, apostolos peto, &
- 25 apostolos peto. ¶ Sicut creditor denuntians debitori vno tēpore
- trina uice dicit, Solue, solue, & solue: nō cētē esse trina denuntia-
- tiō. ut l. si puenit. & ibi no. ff. de pig. ac. Cōtra hic statuit & c. Rō
- decidendi est æquitas, q̄ facit p̄ cōsuetudine tria. Nā ex quo con-
- suetudo antiqua p̄acticā erat: geminare & triplicare vno tēpore
- ap̄lorum petitionē, & huic p̄suetudini innitit æquitas, nec per hoc
- derogāt honori iudicis a quo, nec ei dñū ingruit, & subleuat ap-
- pellans a tali reiteratione petitionis ap̄lorū p̄ tēporum interval-
- la: q̄ & æquū est, cū fuerit satis grauatus per sniam uel aliā iudi-
- cis ordinationē: ar. l. eū q̄ in prin. ff. de iur. iur. iō decernit a modo
- seruanda p̄ iure hmōi p̄suetudo antiqua, non obstante iuris rigo-
- 26 re triō, & p̄ ista patet r̄sio ad rōnē dubitandi. Cōclude ¶ q̄ 30.
- dies q̄ dant a iure iudicis a quo super datione ap̄lorū, ut l. iudicib.
- 27 C. de app. & c. ab eo. e. ti. in vj. ¶ & q̄ dant simi fr̄ appellati ad illos.
- 28 j. dictū tps petendū: ut p. j. d. c. ab eo. ¶ currunt a tpe sniē uel alte-
- rius grauaminis illati appellant, si absentē curreat decediū ad ap-
- 29 pellandū: puta, ¶ quia lata fuit snia uel alia ordinatio facta q̄ p̄sen-
- te, uel q̄ apprehensum, ut contumacē. ut no. gl. in l. j. ff. de libel. di.
- 30 missi. ¶ Secus si q̄ absentē nō defensum, licet uocati, quia tunc de-
- 31 cendiū currit solū a tpe scientię: ut l. ab eo. C. quo & qñ iudex. ¶
- Et iō tunc illi. 30. dies incipiunt currere a tpe scientię: ita. not. hic
- in gl. iij. & in d. c. ab eo. ita uoluit Cy. in l. iudicib. palle. Idē Guil.
- & Pau. Gen. uerō q̄, dicens, q̄ currunt a tpe appellatiōis inter-
- positę, & subaudit ad d. l. iudicib. ubi d̄t a tpe sniē. s. app̄lonis su-
- 32 p̄sentę: q̄ subauditur est oīno absonus, & q̄ d. l. iudicib. q̄ ponit di-
- ctiōnē, ex quo nullū aliud tps expectat. ar. l. j. incēdio. ff. de incē-
- 33 rui. nau. Nec obstant rōnes suę. Nō prima, q̄ hēt q̄ apostoli nō
- p̄nt peti nec dari anteq̄ sit appellatū: & sic anteq̄ sit appellatū non
- 34 currit tps ad dandū apostolos p̄fixū. ¶ Nā licet non possint peti
- dari anteq̄ sit appellatū: tñ attempto q̄ in duplo maius
- est tps statutū ad petendū uel ad dandū apostolos, q̄ sit ad appel-
- landū, & anteq̄ q̄ incertū erat qñ grauatus appellaret, utrū i prim-
- medio, uel sine decendiū: statuit in oēm casum appellatiōis in-
- terpositę esse sp̄atiū. 30. dierū, nō tñ q̄ p̄putatio fiat retro ex tpe
- grauaminis illati, & sic si appellēt priā die grauaminis, hēt iudex
- appellās integros. 30. dies. It̄ fa die appellēt hēt 29. si tertia hēt.
- 28. & sic de singulis. Fateor ergo q̄ anteq̄ sit appellatū nō possunt

- dari apostoli, sed facta app̄lone inspicit retro quantū tps est ela-
- psum a die sniē late usq; ad tps ipsi appellatiōis, & tantundē sub-
- 34 ducit de termino. 30. dierū. ¶ Ad idē facit. l. j. §. biduū. ff. qñ. app̄-
- sit. ubi tps ad appellandū currit ex die sententię late sub q̄dōne,
- q̄q̄ an euentū q̄dōnis non sit nata actiō, nec obligatiō. l. cedere die
- ff. de uerb. sig. ita hic tps ad dandū apostolos currit a tpe sententię
- late uel illati grauaminis, licet nondū sit appellatū: quia impossi-
- 35 bile est, q̄ currat totū aq̄ sit appellatū, imō nec p̄t currere nisi p̄
- tertia parte dūtaxat. Ex quibus infero, q̄ si terminus p̄figat duo-
- rum mensū a tpe notę uacatiōis executori ad prouidēdū expectā-
- ti de bñficio acceptato j. mensē a tpe uacatiōis, q̄ licet execu-
- tor nō possit p̄uidere nisi petat: tñ menses duo currunt ex die va-
- cationis, non āt ex die petitionis: quia facta petitiōe, h̄t respectus
- ad tps q̄ fluxit ex die notę uacatiōis ad diē factę petitionis. Item:
- non ob. fa rō, q̄ hēt q̄ necessitas incubens appellatū super petitiō-
- ne apostolorū, & iudici a quo sup̄ illorū traditiōe, non p̄t sibi ueni-
- dicare locū an factā app̄lonem, seu aq̄ sit appellatū: quia an nō
- 36 tps in negligētia & sic an nō currit tps 30. dierū, tñ p̄scriptio re-
- periat currere q̄ nō negligentē: q̄ est q̄ iuris dispositiōe, ut l. fin.
- in fi. de edic. diui. Adri. tol. Nā fateor, q̄ nō sit negligēs in petitiōe
- apostolorū appellās, uel iudex in illo r̄ traditione aq̄ sit appella-
- tū: tñ statim currit tps. 30. dierū, nō p̄pter negligētiā, sed p̄pter
- iuris dispositiōnē, p̄sertim quia appellanti fuit licitū statim appel-
- lare: sicut & ultima die decēdij. Ad hoc optime facit. c. om̄issa. de
- 37 ele. in vj. ¶ vbi annus ad ordines suscipiendos incipit currere die
- habitię possessionis pacificę: & tñ tunc forsā intinclarus nō pote-
- rat ordinari actualiter, quia nondū uenerat tps ordinationū a iu-
- re statutū. c. sanē. de tēp. or. cū fi. & hoc non est, p̄pter negligētiā,
- sed quia sic ordinari legitur. Itē nō ob. tertia rō, q̄ hēt q̄ sicut
- 30. dies, qui dant iudici super traditione apostolorū currunt solū
- post appellatiōnē interpolatā, ut ij. q. vj. c. post appellatiōnē. & l.
- vna. C. de lib. dimissita & ipsi. 30. dies, quia sunt vniformes, & dan-
- 38 tur ad petendū apostolos, nō currunt nisi post appellatiōnē. ¶ Nā
- fateor, q̄ est tps vniforme, & iō currit utriq; ex die sententię late,
- ut patet. d. l. iudicib. per q̄ determinat. d. l. una. de libel. dimiss. ca-
- nonizata. a. d. c. post appellatiōnē. Itē nō ob. quarta rō, q̄ hēt appel-
- lantē non h̄re. 30. dies sed solū. 20. ubi appellauit extremo momē-
- to decēdij q̄ dicta. l. iudicibus. quia ut dictum est, potuit appellare
- prima die, & primo momento decēdij, & sic habuisset. 30. dies.
- & iō tñ sibi deducit ex termino. 30. dierū: quantū tps est quod tā
- bi permittit anteq̄ appeller, ut dictum est. ¶ Itē non ob. quinta rō
- q̄ est, q̄ cum non alius sed solum appellans habeat sp̄atiū. 30. die-
- rum ad petendum apostolos, si ante appellatiōnem curret. 30.
- dies, ergo curreret alij quā appellanti: q̄ est falsum: quia solum
- currunt ei qui appellat, ut d. c. ab eo. Nam fateor, q̄ solum currit
- 39 appellanti. Et iō semper h̄t respectus ad tps sententię, & ad tps ap-
- pellatiōis interiectę. Nam quem ad modū si non appellat uel ap-
- pellatur & ex post deserta sit appellatio, trahit retro dispositio,
- 40 & fingit non fuisse appellatū: ¶ ita ut ex ipso die sententię late
- singat fuisse infamis. ut l. furti. in prin. ff. de his qui no. infā. ita qñ
- cunq; fuerit appellatum, inspicit tps qñ fuit appellatum: & tps
- sententię, ut sic sciat de 30. diebus datus ad petendū apostolos, q̄
- 41 subduci debeant eodē mō. ¶ in simili dantur a iure. 30. dies: appella-
- ti & appellato, & alijs quorū interest a die appellatiōis interie-
- ctę in cā beneficiāli ad sedē apostolicā, & debetē intimatā ad arti-
- piendū iter cā eundi ad curiā: & tamen constat, q̄ non statim pōt
- ascendere equum, cum nondum p̄parauit suas sarcinulas, maxi-
- met appellatus: quia ignorabat an aduersarius uel quādō appella-
- ret, argu. l. pure. in fi. ff. de do. ex. & nihilominus ex tēpore appella-
- tiōis debetē intimatę currit tps. ut c. statumus. de elec. in vj. Et
- cle. causam. e. tit. Ad p̄missa optime facit. l. quinquaginta. ff. de
- 42 excu. tu. ¶ vbi ad proponendas excusationes datur tutori nomina-
- to. 30. dies ex die nominatiōis scitā, nō autem ex die accusationis
- p̄positę. Rō: quia tex. clare dicit q̄ quatuor menses currunt a tpe
- nominatiōis factę sub. & scitā, ut ibi no. Conclude ergo fm̄ doc.
- contra Genze. q̄ utriq; uidelicet tam iudici a quo, quam grauato
- qui appellauit dantur. 30. dies, & p̄putantur non ex tpe appella-
- tiōis interpolatę, sed ex tēpore sniē late uel sciētię habitię: sic. n.
- 43 verba dictę l. iudicibus. clare dicunt. ¶ & sic non est ab eis recedē-
- dum. l. non aliter. ff. de le. iij. & facile fuerat auctor hoc exprimere
- q̄ si uoluisse: & si taliter sensisset: sicut fecit in 2no, qui dat a iure
- appellanti ad p̄sequendū appellatiōnem: non eā dicitur q̄ an-
- nus p̄putet ex tpe late, & iō computetur ex tēpore appellatiōis in-
- terpositę, ex quo prouidet de directo appellanti & si. n. p̄liciter. vt

l. f. §. illud. C. de temp. app. & no. Cy. in Aut. ei qui. e. tit. Fateor tñ ratione suadere p xxx. dies qui dant sup traditione apostoloru potius deberet currere iudici a tpe appellatiõis interpositę, quã appellanti, in cuius ptate fuit an & qñ. j. decendiu appellare: & nõ ipfius iudicis. ar. dictę. l. pure. in fi. in qa lex sic scripta est vniformiter in utroq; non est ab ea recedendum. ¶ Conclude. ¶ qd istud primu dictu huius ele. locu hēt ex voluntate, & sic non igitur ne cessitate. arg. l. j. C. quo & qñ iudex. si enim appellans non vult sepius petere apostolos vno contextu, nec cu ipsa appellatione nõ poterit, bene potest grauatũ vna die appellare, secunda apostolos petere, tertia die iterum apostolos petere, & quarta die iteru apostolos petere: sic qd libet istoru poterit, si velit, facere diu sim. f. qualibet die vnu. Itē & oia facere eadē die & hora vno cõtextu, vt hic. Item & aliqua fecere eodē contextu, & alia differre i aliud tps, videlicet vno cõtextu potest appellare & semel apostolos petere: & postmodu alia die vel hora petere sō & tertio iteru apostolos: vt dicit glo. su p verbo, vno contextu. est ergo ista cõtinuatio voluntatis non necessitatis, alibi est necessitatis. l. heredes palam in fi. de testa. c. quia ppter. de elec. l. j. §. qui p̄sens. ff. de ver. obli. l. duos. §. ff. de duo. re. & c.

- 1 *Iudex in tradendis Apostolis appellanti, non potest longiore terminum assignare a 30. diebus, a tpe lata sententia computadis.*
- 2 *Apostolos petens, tenetur cõparare infra tps sibi assignatũ a iudice.*
- 3 *Videatur, est nota improprietas.*
- 4 *Apostolos petens videtur renuntiare appellationi in non cõparendo infra terminum a iudice sibi traditum ad eos concedendos, neque admittitur probatio in contrariu et confessionis partis.*
- 5 *Presumptio iuris & de iure recipit probationem confessionis partis in contrarium.*
- 6 *Fictio non recipit probationem in contrarium.*
- 7 *Iudicis est, non partis, statuere terminum traditioni Apostolorum.*
- 8 *Appellantis partis est statuere terminum comparationis sibi coram iudice ad quem.*
- 9 *Iudex tenetur dare Apostolos in termino assignato per eundem traditioni illorum aut tempus prorogare.*
- 10 *Apostoli an sint petendi calumniosę, an cum bona intentione.*
- 11 *Apostoli an debeant peti cũ reuerentia & benigna supportatione.*
- 12 *Apostolorum in traditione fienda si plures termini per iudicẽ fuerint assignati, an in quolibet teneatur comparere & petere.*
- 13 *Indefinita locutio indefinitę debet intelligi, si est eadem rō omnium contentorum particularium sub indefinita.*
- 14 *Iudex si plures assignauerit terminos ad tradendos Apostolos causa illaqueandi appellatẽ, an teneatur comparere appellans in quolibet termino.*
- 15 *Apostolos petens pluribus a iudice terminis sibi traditis, etiam si in ultimo fuerit contumax, videtur renuntiare appellationi.*
- 16 *Debitor promittens soluere infra aliquod tempus, an necessario obligetur tunc soluere.*
- 17 *Debitor promittendo soluere infra aliquod tps, non videtur facere pactum sed pollicitationem, ex qua non oritur ius agendi.*
- 18 *Iudex assignato termino ad traditionem Apostolorum, propter hoc non sequitur, quin possit illud prorogare, dum tamen prorogatio fiat infra tempus iuris.*
- 19 *Apostolos petens si semel petijt instanter & sepius assignato sibi termino ad eos dandos, an comparando teneatur iterum illos petere instanter & sepius, an sufficiat qd petat simpliciter.*
- 20 *Apostolos petens, si infra 30. dies sibi non dentur, amplius non tenetur eos recipere, si eos tñ recipiat, non renuntiat appellationi.*
- 21 *Apostolorum renuntiatio tacita operatur renuntiationem appellationis, etiam de nouo fiende, licet esset infra decem dies.*

M E R V M. ¶ Casus. Appellationi fictę renuntiat si in termino receptioni Apostoloru assignato apostoli non petuntur. h. d. Certu terminu ¶ dũ tñ non excedat tps dictoru. 30. dieru ex tpe ex die sententię computandoru. ¶ quos apostoli sunt dandi & petendi. ut d. l. iudicib. als cõparere non teneret appellans ut puto. ar. c. ab eo. ti. in vj. & l. stichus fernus meus. ff. de ma. testa. [Non ppareret] sub. idē si cõpareret corã: sed non peteret apostolos. ¶ Nam licet terminus sit assignatus ad recipiendum apostolos, tñ includebat tacite, qd & tunc peterent iteru apostoli: als si hmõi necessitas petitionis nõ esset subinclusa, sufficeret pparitio sola. ar. c. li a iudice. e. tit. in vj. quasi tunc solũ esset terminus iudicis qui tradendo & appellantes in recipiendo oblatos. Sed hic plus est, quia tenet appellas ad tria. Primõ pparere dēt in termino assignato: Secundo iudicẽ dēt pe-

tere apostolos, licet antē vno p̄textu instanter & sepius sibi dant petijt apostolos. Tertio recipere eos dēt si sibi offerant. ut j. uer. se. Vñ si quod istoru deficiat, tacite appellans suę appellationi renuntiat, ut hic. Et quare sic diuersim. c. li a iudice. qd in isto uer. Dic. ut hic no. in gl. ij. huius. uer. ¶ Videat ¶ nota est improprietas: ¶ qd uerē nõ renuntiat, sed renuntiasse fingit: & sic nulla p̄batio in contrariu fieri potest sufficiens, ut dicit glo. iij. huius. uer. Imõ nec sufficeret confessio ptis aduersę, appellatę consentientis appellatẽ non renuntiasse. ¶ Nam illud hēt locum in p̄sumptiõẽ iuris & de iure, ut dixi in cle. literis. s. de prob. ¶ non aut in fictiõẽ, ut l. retro. & l. in omnib. ff. de c. & l. vna. in prin. C. de rei uxõ. actio. ¶ No. j. ¶ qd iudicis est non ptis appellatis p̄figere terminu traditioni apostoloru. ¶ secus in termino p̄parationis corã iudice ad que: quia ille p̄t et p appellatẽ p̄figi. ut c. oblatę. eo. tit. Et est rō: quia illud est exercendũ p appellatẽ, istud p iudicẽ a quo. No. ij. ¶ qd assignatio termini facta per iudicẽ a quo, su p traditione apostoloru p̄tinet in se duo. Vñ ex parte appellatis: quia i termino petat apostolos. Aliud ex parte iudicis: quia illos tradat, sub. uel aliũ terminu ad idē p̄figat. Sed an tunc p̄parere teneat in termino p̄rogato, als qd hēt locu pena huius renuntiationis tacite. j. dicit. Not. iij. qd non petēs apostolos in termino assignato, h̄t p hoc ac si renuntiasset appellationi. p̄cor. in ar. l. si qd instituat. ff. de hære. insti. Rõ dubitadi erat: quia cũ terminus iste solũ erat iudicis in tradendo, non uidebat arctadus appellas ad p̄parationẽ, quasi sua ab sentia licet morosa, Dei suppleret p̄sentia. l. p̄operandũ. §. s. maũt. C. de iudi. & minus ad petitionẽ apostoloru, ex quo an illos instanter & sepius petierat, & sic ampliori petitione grauatũ non erat. ar. l. inter. ff. de publi. iudi. Cõtra. tñ hic statuit & c. Rõ decidit de est honor iudicis a quo, cuius gra statutu est ut apostoli ab eo petant instanter & sepius: quia in reuerentiã eius statutũ est: ut tñ: iteru apostoli petant, ¶ nõ petat eos caluniosę, sed bona intentione: ¶ tñ & cũ reuerentia, & benigna ipsius supportatiõẽ. ar. l. oẽm honore. rē. C. qñ puo. nõ est nec. c. ut debitus. de app. cũ si. Cõclude. ¶ qd in singulis terminis assignatis p iudicẽ a quo sup traditione apostoloru, hēt locu iste uer. qd est ¶ gl. ij. hic posita. & ¶ Pau. ¶ Nam: cũ indefinite loquat in termino, & c. intelligendũ est de quocunq; uer. ar. l. si plurib. in prin. ff. de le. ij. ex quo eadē rō est rō oim particulariu sub indefinita p̄prehõrũ: ut no. Dy. su p rub. de reg. iur. ¶ in vj. ¶ Fateor tñ, qd si fraudulose cã grauatũ appellatẽ, uel eũ decipiendi, ut eo citius asinceret in laqueũ tacite sue fictę renuntiationis, faceret plures assignatiões seu terminoru p̄rogatiões, non teneret p̄parere appellas. ar. l. in fundo. ff. de rei uen. Et sic hoc casu p̄t hē locu dictũ gl. & Pau. Cõfirmo, quia cũ tps totum. 30. dierũ sit ita datũ iudici ad tradendũ apostolos, sicut appellanti ad petendũ, q rōne p̄t appellans tribus diuersis uicibus, imõ & pluribus uicibus ac tēporibus petere apostolos: & quanto pluribus petijt, tanto plus iudicẽ ad traditionẽ astringit: eadē rōne p̄t & iudex pluribus uicibus ex diuersis tēporibus. j. dictos 30. dies assignare terminos ad recipiendũ apostolos, & p̄p̄ oēs assignatiõnes debent fortiri effectũ hic positũ. Nã ultima mora nocet & attendit. l. illud in fi. ff. de peri. & cõmo: rei vē. ¶ q em̄ in ultimo termino statuto ad hoc non p̄paruit, ¶ istat qd in termino nõ p̄paruit, nec apostolos petijt: & sic appellationi suę renuntiasse fingit, ut hic. Nec est bñ dictũ, qd iudex assignando certũ terminu receptioni apostoloru sibi ipsi diminuit tps. 30. dieru sibi a iure statutũ, quia licet dicat illos se daturũ dicta die, non tñ abdicauit a se ptatẽ prorogandi, & tunc nõ dandi, & sic non arctat tunc ad dationẽ, nec liberaf appellas ab ulteriori p̄paratione. ¶ sicut si debitor in die dixerit se soluendum certo termino. j. dicta die potest penitere, ¶ nec p̄t arctari ad solutionẽ tunc: ¶ qd non transiuit tale uerbum in pactũ, sed remansit p se qdã pollicitatio, q regulariter non ligat. ut ff. de pollici. l. j. & p totum. Et p hoc rñdet ad rōnem Pau. qd dixit qd non est locus p̄nentione in p̄iudiciũ appellantis. ¶ Conclude, ¶ qd iudex a quo p̄figendũ terminu certũ super receptione apostoloru, nõ abbreviat p hoc terminu. 30. dierum. nec parti appellati nec sibi ipsi, quia iudex poterat qñcunq; j. 30. dies dare apostolos ad suũ beneplacitũ, vñ nõ diminuit, sed eligit diẽ in qua uult ap̄os dare, uolens expectare finẽ. 30. dieru. ar. l. cum q. Calē. §. quoties. ff. de uerb. obli. rursus appellas poterat. j. dictos dies petere qñcunq; neller apostolos: dũ ergo an finẽ dicti tēporis petat eos instanter & sepius, non abbreviat sibi ipsi nec iudicẽ a quo dictum tempus, sed eligit non expectare finẽ ad soluendũ. ut d. §. quoties. tunc autem esset dictum tempus diminuerẽ, quando appellans potest arctare iudicẽ tradere apostolos an finẽ dicti

dicti tps, uel iudex potest arctare appellatẽ petere apostolos ante finẽ dicti tps, & istud neuter eorum potest. Rõ: quia hoc tps statutu est a iure sine ministerio homines, ut d. l. iudicibus. ut dicimus de termino decẽ dieru ad appellandũ, & de ano ad cãm appellatio nis fiendam, ut Aut. hodie. C. de app. & Aut. ei qui. C. de tēpo. app. ¶ Conclude, ¶ qd vbi appellans instanter & sepius petijt apostolos, & tunc iudex assignauit terminu certũ ad recipiendũ apostolos, qd in termino assignato sufficit appellatẽ petere tunc simpliciter apostolos, nec sit necesse tunc eos petere instanter uel sepius tunc: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis grauatũ, dum post petitionẽ antē factam instanter & sepius, iteru adhuc grauatũ noua petitione, nõ est ergo amplius grauandus. ar. l. diuus. ff. de offi. p̄resi. licet Pau. & salua sui gra, non bene dicat oppositum. Conclude ¶ Pau. ¶ qd appellans non tenet laplas. xxx. diebus recipere Apostolos sibi p iudicẽ oblatos: quia an petierat instanter & sepius, & sic satisfecerat iuri, ramẽ quia iste uer. loquitur simpliciter, & quia est penalis, intelligendus est de simplici petitione, & qd non sit necesse amplius iterare petitionẽ. Prætereã & satis gra

re, ubi eius culpa non arguit. l. si qd ex signatorib. ff. que ad. resta.
 18 ape. Hinc est qd tutor, cuius officiu est necessarium, sumptus quos
 in lite fecit, recipit, & uaticae et vt l. j. §. si pupillus. in fi. ff. de tu. &
 ra. d. i. r. Petendo ergo ap. p. os, v. velle & oia q inde sequuntur arg.
 19 l. i. j. ff. de iurisd. om. iud. cum si. §. si aut iudex eos tradat non reg-
 situs, qd facere tenet, ut d. l. eos. §. si. C. de app. tunc puto, qd appel-
 lans no teneatur ad expensas: tum quia no petiuit eos, tum quia p. ci
 1 pia cogebat ad eos recipiendos: tum quia pena incurrit si tra-
 ditionis appellatis, ut in hoc uer. & in p. ce. & sic satis puni-
 tus est: tum quia iudex tenebat ad eoru traditione, & sic no v. eos
 tradere, nisi perfecte tradat, v. z. absq; aliquo sumptu. pro hoc fa-
 cit cle. cam. in prin. ibi porrecto & c. s. de elec. Et qd ibi d. r. qd copia
 tradenda est peteti, est intelligendum expensis petentis & ita seruat
 20 de stylo. §. Scriptura. n. qd ibi porrigitur appellato, det porrigi ex-
 pensis porrigetis: quia illa no petiit per appellatu, ut ibi no. sed co-
 21 pia petiit per appellatu ideo ad illius expensas tenetur. Idem in libel-
 lo qui offert expensas offerentis, tñ copia licet petat per reum, tra-
 denda est sibi expensis actoris. R. d. quia copia subrogatur loco li-
 belli & c. l. si eu. §. qui iniuriarum, ff. si quis cau. iun. c. ta. Auth. offerat
 C. de liti. p. test. Non sic aut est in dicta copia, de qua loquitur dicta
 22 cle. cam. §. Distingue ergo ex pmissis qd interdum qd tenet aliquam
 scripturam exhibere si petat ab eo, uel no petat exhibitio, & nihilo
 minus is cui fienda est exhibitio, tenet illa petere, & tunc h. locu
 qd dixi, v. z. qd is cui fienda est exhibitio, tenet ad expensas scri-
 pturæ, si eam petierit: alia no. Et sic instrumentu dationis aposto-
 23 lorū petitorū soluet appellans, no iudex a quo. Secus si fuerint da-
 ti no peteti: quia tunc appellans no soluet. Interdum uero quis tenet
 exhibere scripturā siue petatur exhibitio, siue no: sed is cui fi-
 da est exhibitio, no tenet illa petere, & tunc scriptura illa tradenda
 est expensis illius qui tenetur ad exhibitione, qd fuerit petita origi-
 nalis uel copia p. eum cui est fienda exhibitio, ut dicta Auth. offerat
 tur. Interdum uero quis no tenet absolute exhibere scripturā, sed ita
 demū si uenit exhibens: quia aliud faciendo libera, puta legendo
 scripturā ipsam, & tunc si eligat lecturam, & petat lecturæ lectæ
 copia, petenda expensis petentis, ut dicta cle. cam. Interdum autē
 quis tenetur ad exhibitione scripturæ, ita demū si ab ipso petat, &
 tunc exhibenda est expensis petentis, ut d. l. is apud que. & d. c. qm
 24 fallat. Glo. hic posita tenet indistincte, qd expensis iudicis sunt
 tradendi de iure ap. p. tñ cōis obseruatiā est, qd expensis appellatis.
 Gen. hic tenet, qd de iure sunt tradedi expensis appellatis, sed rōnes
 sue no urgēt, qd iudex, modicū p. ci pet. & de modico no curandū,
 l. scio. ff. de mino. & de facili notarius scriberet gratis, cū iudex ha-
 buit totius causæ scribendo electione iudicis. ar. l. sed si lege. §. con-
 suluit. de peti. h. are. Præterea & ipse iudex pōt per seipsum literas
 ap. p. tolorū scribere, iuxta. l. unā. ff. de li. di. Id aut qd dicit de alio
 processu & c. cessat per ea q. §. dixi. Pau. tenet idem qd gl. Cōclude
 25 Gen. qd iudex assignatum terminum certū per ipsam traditio-
 nem ap. p. tolorum pōt præuenire, dum tñ citet partem appellante
 ad hoc, uel no citet: quia cū sit terminus suus, pōt eum p. uenire si-
 nelidispēdio appellatis. ar. l. qd fauore. C. de legi. Nec ob. l. siue pars.
 C. de dila. quia pendēte termino quiescit officiu iudicis, qn ter-
 minus erat partis, no aut si iudicis, & præuētio erat sine detrimen-
 26 to partis, ut in casu isto. Et p hoc dico, qd datio ap. p. tolorū pōt fieri p.
 iudicē ceteriori die qd fit dies per eū assignata, & ualebit data facta
 27 in parte no petete, & absente, & ignorante. Nā per hoc p. sultū est de-
 siderio appellatis, & iudex no curauit de ulteriori petitiōe aposto-
 28 lorū, & mora uel negligentia appellati non est ascribenda. Ex his
 29 infero, qd qd si an petitione ap. p. tolorū iudex illos tradat & reci-
 pian, qd appellans no tenebit eos aliter petere. ar. l. aliqñ. in fi. ad
 Velle. quia sibi dici possit, Qd petis, intus habes, & quia satis v. pe-
 30 tere eos recipiendo. ar. cle. cū eu que. j. de concess. p. b. l. ad rem mo-
 bilē. ff. de p. cura. Cōclude fm gl. Pau. & Gen. qd ap. p. i sunt dandi
 31 aperte & intelligibiliter, f. ut sciat appellans, f. an causa ad su-
 32 periore em totaliter fuerit deuoluta per delationem, an no: sic fit fit
 33 27 in relatione cuius uim hēnt ap. p. reuerentiales, f. Nā copia relatio-
 nis licigantibus est edenda. ut l. j. C. de rela. c. intima. l. e. tit. cum si.

- 1 Iudex assignando terminū ad dandos apostolos, si termino non det aut no proroget, v. eos denegasse, licet respōdeat, Bñ faciemus.
- 2 Iudex promittens dare simpliciter apostolos, an intelligatur promississe infra tempus iuris.
- 3 Apostolos denegantis que sit pena.
- 4 Penalia non debent laxari.
- 5 Termino assignato per iudicem ad dandos apostolos iuris, ille per ap-

pellantem non potest p. ueniri prosecutione.
 Iudex vltima die petendi apostolos etiam non petenti ex officio ne
 puniatur, tenetur illos dare non petenti: & an tunc non petens vi-
 deatur renuntiasse appellationi: & quid si in absentia illius a iudi-
 ce dicta vltima die fuerint dati.

V O D Si Casus Iudex debite requisitus non dans aposto-
 los, eos denegasse censetur. h. d. Nō dedit [sub. f. nec ter-
 minū] progauerit. forsan dicit, Bene faciemus, ut differat
 a casu qñ nihil rñdet, qui ponitur in gl. §. Postea licet sit oim opi-
 nio, qd ista uerba solum referant ad hunc tertium casum, adhuc
 de iuris mente v. r. & uerba no repugnant, qd referat et ad fm ca-
 sum. ut sit sensus, f. qd ista sunt paria iudicem se rñdere daturū apo-
 1 stolos j. terminū iuris, & se daturū apostolos simpliciter non ex-
 presso qñ, qd subintelligatur [Tunc] .i. j. terminū iuris, quia fri-
 uola fuisse assignatio: & intellige fatuū f. post terminū. Nā ex quo
 dicit se daturū, det intelligi de datione efficaciaci, non aut inefficaci
 & nulla, & sic de illa qd fieret j. terminū & no post terminū: arg. l. si
 cui. ff. de serui. & l. stipulatio ista. §. qd sit. ff. de uer. ob. & Eodē mō
 pōt dici, qd ista uerba referant ad primum casum, tñ ibi secus v. r.
 quia aliud est non dare rñsum, & sic non dare apostolos: aliud
 est dare rñsum sine præfinitione certi termini tunc expressi. No-
 2 ta tertius casus in quibus apostoli censentur fuisse per iudicē a quo
 3 denegati. Nota, f. qd pena denegantis dare apostolos est, quia ap-
 pellans ex p. tū est a iurisdicōe iudicis a quo, & libere pōt p. sequi
 apponem suam corā iudice ad que. R. d. dubitandū est: quia neutro
 4 istorū casuum sunt denegati apostoli. Et iō pro denegatis hri non
 dēt, f. quia cū istud sit p. nalc, no est laxadum. l. scio legum. ff. de
 p. nis. R. d. decidēdi est: quia ex quo dare arctabat apostolos, & no
 5 dedit debite requisitus & expectatus, ostēdit p hoc se noluisse eos
 dare, igitur & uoluisse eos denegare. & sic h. perinde ac si dene-
 gasset: quia idē est effectus. arg. l. de arate. §. qui tacuit. & §. nihil. ff.
 de interroga. actio. Per hoc patet, qd no sit laxatio nullius dicti p. e-
 6 nalis. Cōclude in ultimo casu huius uer. f. no pōt appellans p. ue-
 nire terminū iuris quo ad prosecutione app. p. nis. qd durat ille
 terminus, est sub iurisdicōe eius app. p. nis. Nam pōt reuocare gra-
 uamen. ut d. c. si a iudice. & et pōt dare apostolos qñcumq; j. termi-
 num. & hoc sentit gl. penult. hic. Cōclude, f. qd iudex pōt p. ue-
 nire in datione ap. p. tolorū appellantem in petitione, nec nocebit
 hoc appellanti, quia in mora non fuit ante lapsum termini a iure
 7 statuti. Ex quo infero, qd si appellans distulit petere apostolos ulti-
 mo momento triginta dierum tunc arctabitur iudex a quo, conce-
 dere apostolos: quia deferendo egrederetur terminum iuris, & sic
 sibi imputet si no deliberauit. ar. l. qd te. ff. si certū petat. Et p hoc
 8 dico, qd si in termino statuto per iudicē quis comparet, & no petit
 apostolos: sed iudex eos tradat, qd no v. renuntiasse. idem forsan si
 pars non compareret, sed iudex daret: sed tunc ob. appellanti sua
 9 absentia: quia oblatos non recipit, & sic renuntiare videtur.

- 1 Sicut, est nota identitatis iuris, sed diuersitatis casuum.
- 2 Appellatio iudicialis non potest interponi nisi a grauamine illato.
- 3 Appellatio extraiudicialis potest interponi tam ex grauamine illato quam inferendo.
- 4 Impedimentum modicum non excusat appellantem a desertione.
- 5 A litera ponitur exclusiue.
- 6 Appellationis annus in grauamine extraiudicialiter illato computatur a tempore interpositæ appellationis, & non a die grauaminis.
- 7 Terminus prosequendi quo ad initium est arbitrius.
- 8 Terminus finiendi appellationem est iuris.
- 9 Arreptio sola itineris causa prosequendi appellationem, an excuset appellantem a desertione.
- 10 Appellatio deserta & neglecta equiparantur.
- 11 Appellatio non prosecuta habet vim tacite renuntiationis.
- 12 Fictio iuris non recipit probationem in contrarium.
- 13 Dies in qua interponitur appellatio, an computetur in anno qui datur ad illius prosecutionem & eam finiendam.
- 14 Dies late sententiæ an computetur in quadimestri dato a iure condemnatis, & illo tempore pendente nullæ currunt rñsuræ.
- 15 Vsuræ an debeantur a debitoribus pro die late sententiæ.
- 16 Dies decem qui dantur ad appellandum, currunt a tempore late sententiæ de momento in momentum.
- 17 Appellatio iudicialis & extraiudicialis eodem tempore prosequenda & finienda & interponenda, & in quibus equiparantur.
- 18 Appellanti an sufficiat concludere in causa ante annum, licet non si meruit causam.

- 19 Emptor tenetur uenditori denuntiare cam motam ante litē finitam.
- 20 Appellanti impedito non currit tps iuris, imò datur alius annus.
- 21 Appellationem non prosequens videtur eam deserere.
- 22 Appellatione non emissa nullus dicitur appellans.
- 23 Annus prosecutionis & finis appellationis computatur a die interpositæ appellationis.
- 24 Annus missionis a militia incipit currere a tempore quo mittitur.
- 25 Appellanti a delegato Principis in vrbe Constantinopolitana, dantur duo menses ad causam proponendam, & illis finitis a fine eorum incipit currere annus prosecutionis illius.
- 26 Casus specialis & localis non debet trahi in consequentiam.
- 27 Immoandum nihil est pendente dilacione legali, videlicet decē dierum data grauato ad appellandum.
- 28 Restitutionis tempus contra sententiam debet computari a die sententiæ prolata.
- 29 Supplicatio succedit loco appellationis.
- 30 Supplicationis tempus incipit currere a tempore late sententiæ.
- 31 Heredi dantur tres menses ad consiciendum inuentarium, qui computandi sunt a die aditæ h. hereditatis.
- 32 Tempus expressum in rescripto incipit currere a tempore presentationis rescripti.
- 33 Maritus potest accusare uxorem de adulterio infra. lx. dies, inter quos dies diuortij non computantur.
- 34 Differentia maxima est inter a die uacationis, & a tpe uacationis.
- 35 Aditio ponitur inclusiue.
- 36 Iudex ad quem non statim perdit iurisdictionem suam ex quo appellans infra annum non potest finire appellationem, cum necessarium fuisse elapsum etiam non dato impedimento appellanti.
- 37 Appellare an sit permissum a comminatione, & quid a comminato.
- 38 Terminus institutus ad prosequendum, non solum requirit arreptio nem itineris, imò & presentationem iudici sendam.
- 39 Terminus ad iter arripendum requirit itineris arreptionem tantū.
- 40 Appellasse se negas, & post multas altercationes asserens contrarium, an debeat audiri.
- 41 Negans beneficium, non potest illo vti, si persenerat in mendacio usque ad liti contestationem: alias secus.
- 42 Appellans impeditus ex impedimento superuenienti non excusatur a desertione, si tantum fuit negligens in prosecutione, quo cessante negligentia potuisset causam finire.
- 43 Iudex a quo an possit appellantem cogere ad ostendendum de diligentia eius, etiam data cōuincacia appellantis ante causam sibi remissam per iudicem ad quem.
- 44 Desertionis appellationis cognitio spectat ad iudicem ad quem, nisi notoriè constaret appellantem renuntiasse appellationi.
- 45 Appellatio suspendit iurisdictionem iudicis a quo.
- 46 Iudex a quo an possit abbreviare tps psequendi & finiendi app. p. nis.
- 47 Iudex a quo potest abbreviare terminum iuris in appellationibus quo ad iter arripendum, & quo ad se presentandū iudici ad que.
- 48 Terminus breui nimis assignato per iudicē a quo appellanti ad prosequendum, an excuset arripendo iter, cum alias teneatur se presentare.
- 49 Appellato p. ueniente tempus ad prosequendum p. s. xxiij. ab homine, & interim labatur tempus appellanti, an postea appellans valeat habere recursum ad eundem iudicem appellati quo ad infirmationem sententiæ, si appellatio non erat deserta.
- 50 Sententia excommunicationis statim trahit eius executionem.
- 51 Appellandum est a sententia excommunicationis sub conditione late ante diem conditionis, secus in sententijs interditi.

S ICVT Appellatiōe. In præceden. cle. dixit de eo
 qd fiendum est per appellante coram iudice a quo. hic
 ponit de eo qd fiendum est corā iudice ad que. Præterea
 ibi dixit de tempore ap. p. tolorum petendi: hic te tpe ap-
 1 pellationem prosequendi & finiendi. Præterea ibi qñ appellatiōi
 tacite renuntiat: hic qñ deserta iudicatur, licet ubiq; idem quo
 ad hoc sit effectus. Habet duas partes, Primo ponit tps j. qd appel-
 2 latio est fienda. Secunda ponit in quo negligentia appellantis est
 puniēda. Secunda ibi, qd sit. Casus. Appellatio deserta censetur si
 j. annum ab ipsius interpositione inchoandū negligentia no termi-
 3 neur. h. d. §. Sicut] f. verbum est denotans identitatem iuris, sed ca-
 suū diuersitatē. l. si cut. C. de p. scrip. xxx. an. [Appellatiōe] sub. le-
 gitimam ex sui forma, iuxta. c. corde. ti. in vj. & talem cuius pro-
 secutio competit: quia ap. p. toli iudex debite petiti, & oblati sunt re-
 cepti. vr. cle. quantum. §. eod. [Iudicialē] f. que non potest inter-
 4 poni nisi a grauamine iam illato. [Extra iudicialē] f. que pōt inter-

pona grauamine illato iam, ut c. carcerationi. eo. ti. in vj. & cle.
 cam. §. de elec. & et a grauamine inferendo, ut c. constitutus. eo. ti.
 [Annum] p. tinuū: alias frustra haberetur rō iusti impedimenti, de
 4 quo in parte secunda. Præterea & tunc pro modico impedimen-
 to non daretur alius annus integer. ut l. prima. ff. de diuor. & tēpo.
 5 præscrip. hic aut addat in Aut. ci. qui. C. de temp. ap. [A die] f. istud
 A. ponit exclusiue in l. rō. §. si. & ibi no. ff. de acti. emp. de quo die,
 no. per Cyn. in la. caligato. C. de nup. sed an sic uerū, in propo-
 6 6 to j. dicam. [A futuro grauamine] f. si eū esset appellatum a gra-
 uamine extraiudiciali illato, tunc annus curreret no a die grauami-
 nis, sed a die interiectæ app. p. nis. & sic uides qd totū fit fauore ap-
 7 pellantis, ut maius tps habeat. [Et finiri] licet. n. p. secutio duret us-
 que ad finē, tñ aliud est terminare cam app. p. nis, aliud prosequi.
 8 f. Vnde terminus qui statuit ad finiendū est iuris, ut c. cū sit Roma
 na. e. ti. & hic, f. statutus uero ad prosequendū est arbitrius, & de-
 bet intelligi saltē quo ad initiu, v. z. uel adeundo iudicē ad que, uel
 9 impetrando iudicē, uel prot. stantū, ut seruat practica. & probat
 in c. p. uenit. j. & c. per p. sonas ibi, posits adire & c. eo. ti. f. ita qd sola
 arreptio itineris no sufficeret. & sic intellige. c. statuimus. cū si. de
 10 elec. in vj. [Tene] f. no præcisē, sed causatiue, si uelit saluā esse suā
 11 app. p. onem, ut j. sequitur. §. Deserta] f. i. neglecta & ita sumit. l. qm
 nonnulli. C. de app. f. idē in effectu est ac si fuisset eidē tacite re-
 12 nuntiatū. ar. §. c. p. xi. facit. l. furti. in prin. ff. de his qui no. inf. [Cen-
 13 xi in cle. p. ce. Nota, f. qd dies in qua uerbitur appellatio in anno
 qui dat ad p. sequendū & finiendū no cōputat. concor. in simili. l. j.
 14 §. si. ff. de ulur. f. ubi dies sniæ non cōputat in tpe quadrimestri, qd
 15 datur iudicatis ad soluendū p. dēnationē. Ex quo infero, f. qd cū du-
 rante dicto quadrimestri tpe nullæ currant ulsuræ, ut l. si. C. de ulu-
 16 ris rei iudi. debebunt pro ipsa die in qua lata fuit sniæ. f. Fallit in
 17 decendio dato ad appellandū, qd currit ex tpe late sniæ de momē-
 to ad momentū, ut Auth. hodie. C. de app. c. qd ad p. sultationē. de re
 18 iudi. & hic no. in gl. magna. Nota, f. qd appellatio iudicialis & extra
 iudicialis sunt exequatæ quo ad tps psequedi & finiēdi, ut hic: idē
 19 quo ad tps interponendæ, ut c. concertationi. c. ti. in vj. Idem quo
 ad expressionē causæ p. babilis, uel rationabilis, ut c. cordi. eo. ti. in
 vj. Idē quo ad scripturā qd necessariū in utroq; requirit, ut d. c. cordi.
 Idē quo ad reuocationē inuouatorū post app. p. onem, in c. bone-
 20 eo. ti. ubi Hofst. ponit has similitudines. & xvij. dias, quibus addas
 aliā d. riam qd colligit ex hac cle. v. z. qd annus statutus ad prosequē-
 21 dū & c. currit app. p. one iudiciali interiecta a futuro grauamine cur-
 rit solū ex die illati grauaminis ex p. tū. No. qd iste annus dat ut ince-
 22 rim cā finiat app. p. nis. & sic necesse est qd summa ope infet & ni-
 23 ta appellans cam finire. ut l. si. penul. C. de tēpo. app. f. vō no suf-
 ficit appellati, qd fuerit in cā p. clusum, nisi petierit & instat sniam
 24 ferri: quia no d. r. finiri nisi per sniam. ut l. j. ff. de re iudi. Nec iudex
 pōt ferre nisi petat a parte: & istud habui de facto alias, & sic ob-
 25 tinui. f. Fallit in emptore, qui tenet denuntiare uēditori cam mo-
 26 tam. nā sufficit qd denuntiet ante litē finitā, ut l. si. rem. §. si. ff. de cui.
 27 sed appellas tenet litē finire, ut hic. Nota, f. qd impeditus iusto im-
 pedimento, psequi & finire j. annū, no perdit ius app. p. onem, quia
 28 datur sibi a lege alius annus, qd qd impedimenti tps sit minus anno,
 imò qd truncūq; sit modici tps, ut dicta Auth. hodie. qd est intelligē
 29 dū fm no. per Inn. in c. ex rōne. e. ti. Nota, f. qd qui no psequit ius
 suum j. tps ad p. secutionem sibi statuti, v. illud ius deserere, seu p-
 30 derelictū h. ff. de suc. edic. Rō impulsua fuit uarietas & r. rietas
 31 opi. doct. antiquorū. qd erat qñ annus dat ad prosequendū & finiē-
 dū inchoatē. Nā autor ad hanc cle. p. celsit, ut dicta opi. se darent
 & uerior approbare: de qbus hic in gl. magna. Rō dubitandi fuit
 22 quia nonnulli tex. tam iuris ciuiliis qd canonici uidebant clare dicere
 23 f. ius, qd hic statuit, ut in d. gl. magna. Rō decidendi est, quia cū an-
 24 nus indulget appellanti, f. & an app. p. onem interiectā nullus d. ap-
 25 pellans, & cū non dicat a quo tpe annus incipiat, f. iustū & æquū
 26 est ut incipiat ex die uel a die app. p. nis interiectæ: quia tunc d. r. pri-
 27 mo appellans, f. sicut d. r. missus a militia statim qd mittit, & ex tunc
 28 incipit currere annus missionis j. que gaudet bñficio militari pro-
 gressis tpe militiæ. l. qd p. sultatū. ff. de re. ta. mili. cū si. Ad idē facit. l.
 29 adulte. post qn quēniū. C. de adul. & l. mariti. §. qn quēniū. ff. d. adul.
 Ante istā cle. erat magna p. certatio inter docto. utriusq; iuris, a quo
 30 tpe currere inciperet iste annus datus appellanti ad p. sequendū &
 31 finiendū app. p. nis. Quidā. n. dicebat, qd currebat a die inchoationis
 p. secutionis causæ huius app. p. nis p. quib. erat tex. in l. si. illud.
 C. de tēpo. app. vbi desertio inducit in annuale tps p. terij post inchoa-
 32 tā litē. Sed ista opi. no erat bona: quia, fm cā, esset in p. te appella-
 33 tis qñ

uis qñ uellet inchoare litem, & sic efficere longissime uitā. §. j. in Auth. de his qui ingredi. appel. colla. v. ex quo sumit Auth. ei q. C. de tēpo. app. Nec ob. dictus, §. illud, quia licet ibi dicatur qd deserta sit appellatio qñ praterijt annale tps post litē inchoatam, non tñ sequitur, ergo non est deserta, si tps annale non praterijt post litē motā, ubi pterijt post litē interpositam apponitur. l. non ob. hoc. C. vñ legi. Ideo alij transferunt ad aliā opi. dicētes, qd interdū appellans nullā diligentia facit, & tunc exclusus est per lapsum anni a tpe appōnis interposita, ut dicta Auth. ei qui. Interdum facit aliquā diligentia licet modicā. §. dictū annum: & tunc annus ad psequendū incipit a tpe dicta diligentia. ut d. §. illud. Sed ista opi. et non ualet, quia, sñ eam, sequeret absurdū, vñ qd cā appōnis posset durare triennio & quadriennio, q̄ iura cōmunia. Si eñ primo anno habuisset aliquod impedimentum, reportasset an. sñ, in quo iuxta finem sufficeret qd cām inchoaret, & in tertio superueniente impedimento reportaret alium annum integrum: & sic haberet quatuor annos. Nec ob. dictus, §. illud ut d. dixi, licet gl. hic nitatur dare aliam solutionē. & Accur. idē in d. §. illud. ubi ponit has duas opi. dicentes, qd appellans habet ante illam appellatio duos menses. §. quos debet inchoare cām, & illis duobus finitis currit ille annus ut in Auth. de iudi. §. appellaciones. & ubi no. colla. vj. Sed ista opi. placet: quia est q̄ dictam autoritatem. ei. qui. Nec ob. dictus, §. ap-
25 pellationes. §. quia loquit̄ appellatio interposita a delegato.
26 Principis in urbe Constantinopolitana. §. sic est casus specialis & localis, ut ibi no. Præterea & ibi est vnum q̄ appellatorem: quia sibi a lege statuitur terminus duorū mensū ad inchoandum cām appellatōnis: qd non est in alijs appellatōnibus, cum solum sit arbi trarium, ut l. præfes. C. eo. & c. personas. §. e. Vnde est aliud p. ap- pellante, ut annus currat solū post lapsum illorū duorū mensium. ar. l. cum qui. in prin. ff. de iur. iur. cū si. Et pro tanto alij transitum fecerunt ad aliam opi. inter quos fuit Host. in c. ex rōne. eo. ti. dicē tes, qd annus iste currit a die snāz latæ, p. quib. facit c. annorū. uer. sancimus. ij. q. vj. Sed ille. uer. loquitur de tpe appellatōis interpo nendæ. Itē alle. l. in iudicibus. C. eo. Sed illa loquit̄ de tpe petendō rā appellatorū. Itē alle. c. non solū. eo. ti. in vj. ubi attēta reuocant̄ ex die latæ snāz ex die appōnis interposita. Sed illud procedit,
27 ¶ quia pendente dilatione legali, vñ decē dierum, cessā grauatō ad delibandū uelut an nō appellare, nihil est innouandū in eius p̄ iudiciū, ut l. §. donec. C. de iure delibe. Itē alle. c. j. de in integrū.
28 restitū. in vj. ¶ Sed illud loquitur de tpe dato ad restitutionē q̄ sen tentiam, uel aliud grauamen, & sic currere debet a tpe ipsius sen tentiæ uel grauaminis illati: quia nisi tūc inciperet currere, nō esset dare probabiliter aliud tps a quo incipit currere. Et eodē mō non ob. Auth. quæ supplicatio. ff. de præ. imper. offer. quam etiam alle.
29 ¶ Præterea & ipsa supplicatio succedit loco appōnis, ¶ & iō eius cursus inchoatur ex tpe snāz latæ adinstar appōnis. ar. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Idem alle. c. quærenti. de offi. deleg. Sed tollitur eodē mō quo d. c. de in integ. restitū. in vj. Postremō nō ob. l. j. C. de temp. app. quam alle. quæ in suo fin. fortiter aduer- sari: nam, ut ibi dī, tps prosecutionis computatur ex tpe scientiæ nominationis in eo qui appellare uoluit, & sic currit anteq̄ appel- let: sed illā intelligere debemus in eo qui uoluit realiter appellare, hoc est quia appellauit: nam tunc statim currit tps ante. Vel non loquitur sñ illa iura sñ quæ erant diuersa fatalia. Vel loquitur de tpe inchoandæ prosecutionis, non aut̄ de tpe finiendæ. Ista autē opinio non placet: quia non pōt currere tps appellanti antequam sit appellans. ar. l. manumissiones. ff. de iustitia & iur. præalleg. Et da tur annus appellanti: ergo non datur sibi annus antequam appellet & sic ante non curreret. ar. l. j. in fine. C. de anna. ex. Iō alij receden tes ab hac opi. absolūtē dixerunt, qd annus a die interpositæ appō- nis qñ appellatio subsequit̄ grauamen, tunc currit a tpe ipsius grauaminis, ut hic dī. Hanc opi. posuit gl. in d. l. §. illud. licet nō se firmauerit in ea q̄q̄ Glossator hic asserat. Hanc opi. sequebat̄ Nicolaus Mata- relli doct. antiquus solēnis, q̄ (vñ uides) hic approbat per dicta cle. q̄ et sequebatur Inn. iij. in c. constitutus. e. ti. & in c. dilecti. de ma- io. & obediē. pro qua facit. l. §. §. sñ autem dubius C. de iur. deli. & et ante additionē non interest sua facere inuentariū, nec ad illud admitteretur: q̄ consequens est, ut currat solū ex die factæ aditio

nis, sicut appellanti currit ex die interiectæ appōnis. Ad idem fa- cit. c. super eo. ij. in fi. §. eo. Conclude sñ Gen. sed q̄ glo. & Pau. qd iste annus incipit currere ipsa die interpositæ appōnis, non per rōnem ipsius, quia dictio seu litera, A, quandoq; ponitur exclusiue ut dixi super tex. & sic nō refert tunc an dicatur a die tali, uel post diem talē, sed quia iura loquentia de hmoi anno hoc innuunt. tex. eñ Auth. de his qui ingre. an app. §. j. colla. v. dicit, qd annus iste da tur appōnem offerenti: & sic concludit̄, qd cursus incipiat ex tpe obligationis appōnis, sicut decendū ad appellandū currit ex tpe sententiæ latæ. l. j. §. dies. ff. qñ app. fit. & Auth. hodie. C. de app. Ad idem facit. c. super eo. ij. in fi. de app. ¶ ubi tps expressum in rescri- pro ad litis decisionem, currere incipit ex tpe receptionis rescri- pti, licet glo. si. ibidē teneat q̄, & salua pace, minus bene, quia q̄ra ex tpe. Nec ob. l. iudicibus. C. eo. ti. quia ibi non dī qd. xxx. dies currat ex tpe snāz latæ, sed ex die snāz latæ, ita qd sicut ibi ipsa dies snāz latæ non computantur in numero. xxx. dierū, quia incipit currere lapsa illa die qua fuit lata snāz, ita nec ipsum tps appellatōnis inter- iectæ cōputabitur in anno, quia annus incipit currere statim la- pso illo tpe quo fuit interiecta appellatio. & ideo tex. caute dicit in dicta Auth. hodie. Sed decendū ad appellandū currit a die snāz recitationis, non aut̄ ex die, uel a die recitationis sententiæ: quia tunc illa tota dies subducretur. Ita intelligo. l. pater. §. sexa- ginta. ff. de adul. l. c. ubi maritus iure mariti pōt accusare adulterā infra sexaginta dies inter quos dies deuortij non includitur: secus si dixisset, ex tempore diuortij. Et sic intelligo. l. annus. ff. de reg. 34 reis. ¶ Nam ubi annus non computatur ex die, uel a die aduo- cationis factæ & publicatæ, ut patet. l. j. eo. ti. licet Ber. in d. c. super. & Gen. dicant q̄. Sic intelligo. c. statutum. de præbendis. in vj. quia ibi dī a die vacationis, non aut̄ a tpe vacationis: & sic tota dies exclu- ditur illa. Sic intelligo. c. statum. de electio. in vj. quia ibi dicit̄ a die obiectionis factæ in appellatōne: non aut̄ a tpe obiectionis,
35 & idem in similibus. Nec ob. ista cle. quia ¶ dicas qd istud, A, hic ponitur inclusiue, ut euitetur iurium triectas & correctio: alias esset necesse dicere, qd ista cle. corrigeret in hoc iura ciui ia, qd nō fuit de mente q̄ditoris, qui solū uoluit decidere dubitationem, qñ curreret annus, an a tpe snāz an a tpe appellatōnis, an ab alio tpe
36 ut dī. dictum est. Conclude sñ Gen. ¶ qd licet certū sit cām appella- tōnis non posse finiri j. annum: & annus non largiebatur alijs, q̄a nullum suberat impedimentū, nō tñ statim iudex ad quem perdit suam iurisdictionem: quia expectandus est lapsus totius anni, arg. l. in
37 illa. ff. de uer. ob. & c. commissia. de electio. in vj. Conclude, ¶ qd licet appellari possit a cōmmissione. ut c. cum cessante. eo. ti. non tñ ab ipso comminato, quia ipsum comminatum est de futuro: & in iudicijs non appellatur nisi a grauamine illato. Constat autem quod comminatum non est illatum sed ipsa comminatio est gra- uamen, quia per eam iudex detegit animum suum contra. l. ob- seruandum. ff. de offi. præsi. & sic non vñ procedere dictum. Pau- dū hic dicit, qd in iudicijs appellatur a grauamine illato re, uel spe- 38 r. pp. comminationem. & alleg. d. c. cum cessante. qd tñ aliter loqui- tur. Conclude q̄ dictum Spec. ¶ qd terminus status simpliciter ad prosequendum appōnem, differt a statuto ad iter arripieñdū: q̄a primo casu non sufficit iter arripere, nisi & se præsentet corā iudi- ce ad quē, ut c. personas. eo. ti. Sed dō casu sufficit iter arripere, ut c. peruenit. Nec ob. c. cum cā. de re iud. qd alleg. pro se Spec. eo. ti. §. nunc breuiter. uer. item quid si pars. in fine. qd debet intelligi iuxta c. peruenit. quādo fuit assignatus terminus ad prosequendū iter arripieñs. Nec obstat. c. statum. de electio. in vj. quod etiam alleg. ¶ quia ibi terminus mensis erat præfixus solum arreptioni iuneris quod differt a termino prosecutionis. Præterea in dicto. c. cum causa. narrat factum quod contingerat, uidelicet quod d infra terminum præfixum prosecutioni non arripuerat iter: & sic clarif- sime erat deserta appellatio non tamen ex illo infertur quod, ex sola arreptione itineris alio non secuto, dicere esse non deserta. Cā facta prosecutio: quia hoc esset absonum, & cōtra omnia iura. Cō- clude secundū Spec. e. uer. sed pone. ¶ qd appellans qui negauit coram iudice ad quem se appellasse, & post multas altercationes super hoc habitas, & varios processus factos, dicat se appellasse, & appellatōnem uelit prosequi: non est audiendus, & sic de facto ob- 40 tinuit. alleg. c. per tuas. cum concor. de probatio. Melius facit, ¶ q̄a negando se appellasse, negat causam beneficii sui: quia potest pro- sequi causam appellatōnis, & differre executionem. c. non solum. eodē tit. in vj. & sic non potest vti ipso beneficio, pro quo l. si du- bitetur. §. ita demum. ff. de fideiuss. & l. si unus ex locijs. §. si. ff. p. foc. quod est uerum si perseueret in mendacio usque ad li. conte. inclusiue,

inclusiue: alias licitū est ei penitere. ut l. electo. §. neq. ff. de noxal.
42 Conclude sñ Inn. in c. ex rōne. eo. ti. ¶ qd adeo tenetur appellans j. annum finire, qd licet aliquod impedimentū sibi legitimū super uenerit, non habet sñ annum, si fuit in primo anno ita negligens qd cessante negligentia poterat cām finire. Et est rō: quia isto casu tps negligentia correspondet tpi legitima impotentia. ar. l. ab ho- stibus. §. sed qd simplr. ff. ex qui. cau. ma. & l. qd tpe. ff. de resti. mili. & ita no. Ia. de Bel. in Auth. de his qui ingre. ad app. §. j. coll. v. Nā imputatur sibi quare tñ se arctauit. ut l. ij. §. pe. ff. si quis cau. Con- clude contra Guil. ¶ qd iudex appellatus non pōt cogere appellan- tem licet p̄tumacem ad docendū de prosecutione suā appōnis: & sic ob hoc nō pōt eum multare, aut alias q̄ ipsum ad executionē snāz procedere. Nō n. pōt q̄ eum pcedere, nisi postq̄ cā fuerit remissa sibi p iudicem ad quē, ut c. cum appōnibus. eo. ti. uel fue- rit p ipsum certificatus de desertione. ¶ Nā hmoi cognitio vñ pē dere debere & tractari corā iudice ad quē. nisi forsitā esset notō- rā ipsū renuntiasse appōni, quali tunc rōne notorij possit sibi reasumere iurisdictionem. ar. corum q̄ no. in c. tua. de cohabi. cle. p. Inn. alias esset aperta uia appellantis grauadi & uexadi appellates
45 corā iudice a quo, ¶ cuius iurisdō iam est appōne suspensa, per d. c. cum appōnibus. cū si. Conclude, ¶ qd iudex a quo non pōt ab- breuiare terminum statutum a iure p̄secutionis & finitioni causæ appōnis, et si uellet statuire, qd j. certum tps debuerit in cā ap- pellatōnis p̄cessisse saltē ad libellandū, ¶ quia quantū ad iter arri- piendū, bene pōt terminum p̄figere, ut d. c. cum cā. de re iud. & c. puenit. ij. e. ti. uel ad se p̄ntandū corā iudice ad quē, ut ca. p̄onas. e. ti. & l. p̄fes. C. eo. ti. uel ad p̄sequendū simpliciter. qd idē impor- tat, ut satis colligitur ex d. c. puenit. & gl. vñ sentire in c. uenies. de
48 renun. Et gaudeo, quia Card. vñ idē tenere. ¶ Fateor tñ, qd ubi ter- minus p̄fixus simpliciter ad p̄sequendum est adeo breuis, ut vñ il- lū non pōt se cōmode p̄sentare corā iudice ad quē, qd tūc sola ar- reptio itineris vñ sufficere, quasi de hoc iudex terminū assignans intellexerit, ar. l. quoties. ff. de uer. ob. alias tenet se p̄ntare, nec suf- ficere itineris arreptio. ut d. dixi. Conclude, ¶ qd appellatus si pue- niat appellatē j. tps p̄fixum ab hōie ad p̄sequendū iudicē im- petrando, & appellans nō curat corā eo cōparere, & interim laba- tur tps p̄fixum, non pōt post reuerti appellans ad dictum iudicē: tunc enim appellās pōt corā eo cōparere, & petere infirmationē snāz qñ sua appellatio nō erat deserta: alias secus. no. Spec. de app. §. nunc breuiter. uer. sed pone primo. sic intellige dictum Inn. in c. oblate. eo. ti. Conclude d̄riam inter snām excoicationis statim trahit se- cum executionem, & non suspendit appellatōne: aliq̄ sic, ut cap. pastoralis. eo. ti. ¶ Itē si ferat sub q̄dōne est appellandum ante exi- stentiam conditionis, si conditio forsan adueniret j. decendū: se- cus in alijs. l. j. §. biduum. ff. qñ app. st. Item sñ d. Card. si non cō- ditio j. decendū pōt quandoq; appellari, & post decēdūm vñ c. præterea. ij. eo. ti. in alij secus. Sed istud est q̄ d. c. præterea. in- telligēdo medio tempore & j. tñ decendū, qd patet ibi terminus in snā exp̄ssus erat. xx. dierum, & sic medium tps est decē dierū.
1 ¶ **¶ Quando, & Donec, equiparantur.**
2 Appellanti annus a iure datus non currit tempore compromissi.
3 Electiois actus an depēdat ex mera uoluntate eligentium, & ips eligendi currat tempore compromissi.
4 Appellatōnis prosecutio non dependet tantūm ex mera uolunta- te partium.
5 Eligentes an possit prohiberi quo minus eligant per compromissa- rium ab eis electum.
6 Appellans an possit prohiberi ne ingrediatur niam compromissi in- uito appellato.
7 Arbitria sunt redacta adinstar iudiciorum.
8 Appellatōnis p̄secutio que fit corā arbitris compromissarijs, an dicatur fieri coram iudicibus.
9 Arbitri non dicuntur habere iurisdictionē, sed notionem tantum.
10 Desertio appellatōnis est pena nō p̄sequenti, ergo restringēda.
11 Præscriptio non currit creditoribus pendente tempore conficiendi inuentarij.
12 Iudicium non finitur compromisso, sed suspenditur.
13 Compromissum finitur per iudicium.
14 Compromissum an finitur alio compromisso sequenti.
15 Cōpromisso facto & prestito iuramento de eo obseruando, si vna ex partibus eo non obstante accedat ad iudicem, utrum debeat re- pelli, an admitti.

16 Litigantes an possint facere quōd leges in ipsis nō habeat locū quo ad ea que concernunt eorum propriam utilitatem, & priuatum.
17 Litigantes an possint facere, quōd leges non obseruentur in his que sunt de solēnitare iudicij.
18 Sententia an possit proferrī lite non contestata, sine scriptis de con- sensu partium, ut habeat vim sententiæ, uel pacti.
19 Consensu expressus partium plus operatur quam tacitus.
20 Consensus tacitus operatur quod expressus, ubi tacitus consensus habet necessariam consequentiam ad expressum.
21 Præscriptio inchoata non currit ipso iure, sed dormit cum in tali ad- est consensus præscribentis.
22 Index in aliquo casu potest compellere ambas partes litigare, etiam licet prorogauerint sub spe pacis causæ processum.
23 Dilatio est periculosa ubi res celeritatem desiderat.
24 Executio snāz q̄ mulierē grauidam dēt suspendi ad tps post partum.
25 Acta facta coram arbitro finito compromisso, an faciant fidem cor- am iudice.
26 Appōnis prosecutio q̄ fit corā arbitro, nō d̄r prosecutio iudicialis.
27 Appellans durante compromisso non potest ire ad iudicem causa prosequendi eius appellatōnem sine metu pene.
28 Appellans & appellatus licite possunt compromittere.
29 Actum licitum faciens, penam non meretur.
30 Tps appōnis prosequende est introductum in fauorem appellantis.
31 Appellatio an sit deserta si non prosequatur in tempus a iure deter- minatum, quod introductum est in fauorem appellati.
32 Instantiæ triennali in causa ciuili partes non possunt renuntiare, quia introducta in fauorem publicum.
33 Compromisso sortito suo effectu super appellatōne, an amplius sit curandum de appellatōne, cum compromissum placet ambabus partibus. Et quid quando displicet uni, & cōpromissum est iurati.
34 Sententia compromissi perperam lata super articulo appellatōnis, an debeat retrahari, & a quo iudice.
35 Compromisso facto super articulo appellatōnis cum adiectione p̄- ne cum clausula, Rato manente pacto, an debeat obseruari. Et quid si clausula, Rato manente pacto, non fuerit scripta.
36 Appellatōnis annus a iure p̄fixus quo ad eius p̄secutionem, an currat si fuerit compromissum super illa tanq̄ in arbitriū, arbitra- torū, & amicabile p̄positorū, licet petatur arbitrio boni uiri reduci.
37 Compromisso facto in prima instantia, quōd interim non curat tem- pus triennij, an pendente tempore compromissum fiat triennium, quando compromissum fieret ab ambabus partibus: & quando.
38 Tempore aliquo expresso in rescripto ad decisionem negotij, compro- misso facto super illo negotio, an currat illud tempus.
39 Tps expressum in rescripto an ualeat prorogari a partibus exp̄sse.
40 Præscriptio non currit contra creditorem pendente delatione con- cessa debitori per ipsum creditorem.
41 Pactum debitoris factum de non petendo, impedit præscriptionis cursum, cum ad certum tempus factum est tempore illo pendente
42 Dilatatione debitori concessa per principem, illa pendente, non currit præscriptio contra ipsum.
43 Appellatōnis interponendæ tempus an ualeat prorogari de con- sensu partium etiam exp̄sso.
44 Tempus decem dierum, quod datur ad appellandū, an currat tem- pore compromissi.
45 Appellatio est iuris beneficium, cui tempus appellandi deseruit.
46 Appellatōne renouatur grauamen parti illatum.
47 Appellatio suspendit pronuntiatum.
48 Appellatio deuoluit cognitionem causæ ad superiorem.
49 Appellatōnis decendūm non potest prorogari de consensu partium & iudicis copulatiue.
50 Appellatio habet vim citationis.
51 Appellatus prouocatur, ut se defendat etiam data contumacia il- lius, & causam prosequatur, si uelit, negligente appellante.
52 Tempus prosequende appellatōnis ne currat, an suspendatur pre- textu mortalitatis.
53 Præscriptio non currit tempore hostilitatis hominis.
54 Tempus prosequende appellatōnis currere dicitur, licet de con- sensu & appellantis & appellati fiat actus cuius exercitium est incompatibile cum prosecutione illius.
55 Regula, Qui tacet, consentire uidetur; non militat ubi requiritur expressus consensus, nisi tacitus hēret sequentiā exp̄ssi consensus.
56 Appellatus plus diligit confirmationem sententiæ, quam desertio- nem appellatōnis.
57 Periculum, quod dicatur esse sufficiens, ut iudex ualeat cōpelle- re appellan-

- appellatorem, & ad appellatum prosecutionem appellationis, non obstante compromisso super ea facto.
- 58 Appellationis compromisso pendente, nihilominus in multis casibus, de quibus hic et similibus iudex potest, eo non obstante, precipere partibus ut prosequantur coram iudice eorum appellationem.
- 59 Iudex ad quem, an iudex a quo in casibus in quibus iudex potest compellere appellatorem ad prosecutionem appellationis, debet compulsionem talem facere.
- 60 Iudex a quo maxime quando detulit appellationi, non potest se intro mittere de causa pendente appellationis prosecutione.
- 61 Appellationis terminus ad eius prosecutionem prefixus, siue sit iuris, siue hominis ad se presentandus, siue ad prosequendum, non currit compromisso facto de consensu partium super articulo appellationis.
- 62 Appellationis prosecutione tempus non currit, etiam si prescriptatur ab auditore compromisso super illa de consensu partium facto.

VANDIV. Supra proxima cle. dixit, quod annus qui datur ad prosequendum appellationem, est peremptorius & terminus, ubi non superuenit impedimentum legitimum: & sic per tinenter subijciatur immediate post illa. Hec autem duas partes. Primo ponit dictum bimestre. Secundo una exceptione: scilicet a ibi: nisi forte. Casus durante compromisso, uel a prosecutione partium sensu super fesso, fatalia non currunt, nisi iudex ex causa pcedi iusserit. h. d. Quam diu iudex donec. & l. q. diu. ff. de ac. h. ere. cu. si. [Per compromissum medium de quo dicitur, ut j. d. ca. i. vel aliam]. ff. sub spe pacis, ut quotidie practica. [Prefixum] iure pfigurur quo ad duo. scilicet, quo ad agendum, hoc est quo ad exercendum, & peragendum, hoc est ad finiendum, ut cle. sicut. s. eo. Ab homine uero solum potest prescribi ad prosequendum, hoc est, ad inchoandum, uel introducendum coram iudice ad quem. Na hoc casu sumitur, psecutio pro sola inchoatione causae coram iudice ad quem, uel pntatioe facta coram eodem. ut c. psonas. s. eo. & l. p. pes. C. e. & in hoc est d. fia, sed quo ad casum hic positum in tex. non differunt: simile in cle. sicut. s. eo. ti. [Iudex] ad quem, s. m. oes. Idem in iudice a quo, s. m. Lapu. De hoc j. d. ca. i. [Precepere]. l. partibus. [In illa]. l. ca. apponnis. [Procedi]. l. coram iudice ad quem, in figura iudicij. Nota, quod donec compromissum durat, non currit annus ad prosequendum indultus: pcor. in Aut. co. ti. s. j. colla. viij. ex quo sumpta fuit Aut. si cu. C. de tep. app. Nec ob. ca. si compromissarius. primo rno. d. ele. in vj. quia ibi in actu electionis, qui pcedet ex mera uoluntate eligentium, ut c. quia p. p. de elec. & l. quida. ff. de lega. ij. & siue eligant p se, siue per alium ad hoc per ipsos deputatum, dicitur seruare tpa a iure statuta. ar. l. ita aut. s. gelsisse. ff. de admini. tu. cu. simi. Hic aut loquimur de actu prosecutionis causae, qui non dependet a mera uoluntate appellantis, cum ibi attendatur pntentia iudicis, ac appellati uocatio, eiusque defensio, & pntio. [si] ergo partium ambarum sensus accedit, ut prosecutione appellationis suspendatur, uel p compromissum per eas factum pcedit ad aliquid certum tps de se rri uoluerit psecutione, currere non debet fatalia, ut hic. Et sic rro rro nis: quia eligentes non possunt pphiberi, qn eligant p compromissariu per eos pcedit assumptu, ut ibi. [Appellans] aut pphiberi potest ingredi uia compromissi: ubi appellato non placet. [Praterea] & l. j. arbitria sint redacta ad instar iudicioru, ut l. j. ff. de arbi. [t] n. psecutio q fit coram arbitris, non potest dici esse psecutio facta coram iudice ad quem, [t] cu illi non habeant iurisdictionem, sed sola notionem. l. ait p tor. in prin. ff. de re iud. & sic non debet interim currere annus, qui datur solum appellanti ut psequatur coram iudice ad quem, & sic coram habente iurisdictionem. [Praterea] cu sit pena non psequentis desertio, ut cle. pceden. det restringi. c. odia. de reg. iu. Praterea s. m. Inn. ibi in tementis sensus solum eius q que ptribitur, hic autem est sensus p scribentis. ut no. in c. ne p defectu. in prin. de elec. pcor. ad pmissa. l. si. s. donec. C. de iur. delib. nisi pendente tpe pficiendi muetarij non currit pscriptio creditoribus: quia ibi dilatio datur a lege, & sic vj factu uel indultu ambarum partiu. l. si ob cam. ff. de euic. Nota, [t] q compromissum non finit, sed suspendit iudiciu. pcor. in Aut. co. ti. s. deinceps. col. a. viij. c. significatibus. de offi. deleg. Nec ob. l. si quis re. & l. sed si in seru. s. fi. & l. sequens. ff. de arbi. quia licet iudiciu non finiat p compromissum, ut hic, [t] tñ e q finit compromissum p iudiciu aditu ab amabus uel altera parte tm. ut d. l. quis re. & no. in d. c. significantibus. q intelligit siue fuerit lis conte. ex post coram iudice, siue non: quia per sola citatione incidit in pena. compromissu. arg. c. p. de offi. deleg. ut no. Ber. de bo. in d. l. si quis re: sic

unum compromissu finit p aliud sequens, ut d. l. sed si in seru. s. fi. cu. l. i. seq. & vide gl. in d. l. si quis rem. in si. q. uult. [t] q si lite pcedente, fiat compromissu, & pendente compromisso alter ex compromittentibus. ad eam iudicem, iudex non poterit ei denegare iurisdictione: alie. dictu s. deinceps. Hoc autem intellige ubi in compromisso actu fuerit, q pena soluta uel non soluta, duret compromissum altera parte inuita, & iuret partes stare compromisso & snit ferendunt. n. puto q iudex det denegare suam iurisdictione cum aduentu q suam promissio. 16 ne & iuri religionem. ar. c. quis. de pac. in vj. cu. sim. No. [t] p litigantes pnt facere q leges non habeant locu in eoru litigio circa ea q pcedunt eoru propria & priuatam utilitate. pcor. l. si quis in conscribendo. C. de pact. quia iste terminus ad psequendu fauore vtriusq parte statutus est duntaxat, ut patet ex cle. pceden. & j. d. ca. 17 Nec ob. l. nemo potest de leg. j. quia illud locu het in his q pcedunt iudicij solennitate, ubi uerit interesse & fauor seu honestas reipub. 18 blica. Ex quo patet, [t] q partes non possunt pferre per expressum q valeat iudiciu lite non conte. q possit ferri snia diffinitua a iudice pcedente uel sine scriptis: & sic de similibus, licet sic lata possit partiu sensu approbari, ut non teneat ut snia, sed ut pactu, uel 19 alia pcordia. ut no. in l. i. c. co. utri. iud. No. [t] q expressus assensus partiu facit, q non faceret sensus tacitus. pcor. in sim. l. c. statu tu. s. in nullo. de reser. in vj. Nec ob. l. cu. quid. ff. si cer. pta. & l. iij. 20 s. qui het. ff. de serui. rusti. p. di. [t] quia illud locu het in tacito, q habet necessaria sequentia ad expressum: hic secus. No. casum, [t] ubi pscriptio inchoata non currit ipso iure, sed dormit. pcor. l. ut pfectius. C. de anna. excc. Nec ob. l. q tpe. C. de resti. mili. ubi pscriptio inchoata tpe pntia, currit ipso tpe absente, q reuoluit licet det restio: quia ibi non accedit consensus p scribentis? vj non im pediat cursus ipso iure: hic sic, ut no. Inn. in d. c. ne p defectu. No. casum. [t] ubi iudex cogit partes ambas litigare, non obstat, q sub spe pacis prorogatur causa processum ad certu tps, uel forsitan incertu, vj donec Imperator uenerit in Italia. pcor. c. ob lata. iuxta si. eo. ti. Nec ob. l. j. ex post operis. ff. de operis no. nu. quia illud regulare, istud speciale. & no. [t] q vbi res celeritate desiderat, di 23 latio vj ptori esse periculosa, pcor. l. j. ff. de dam. infe. Nec ob. l. ita vulneratus. in si. ff. ad l. Aquil. iuncta. l. pgn. antis. ff. de pen. & l. negat. ff. de mor. infer. vbi differit executio pene criminis, & tñ dilatio est periculosa p exemplum q ceteris inde pbet. l. aut facta. s. si. ff. de penis. Sol. illud speciale: [t] quia si dilatio non pcederet pra 24 gnanti donec pariat, q morti tradi debet, executio tederet ad danu partus seu posthumi non culpabilis. s. l. scimus. C. de penis. Ro impulsua est: ut adderet ad Auth. si tñ. C. de tepo. app. vñ sumpta est hanc cle. tria q non erat ibi, nec in corpore Aut. vñ sumit statuta, q hic exprimunt. ut dicit gl. & Pau. & ceteri Scribentes. Ro du bitandi fuit in tpe compromissi: quia vj subrogari loco psecutionis iudicialis, & sic arbiter assumptus vj loco iudicis ad quem subrogatus, & sic aut compromissum est factu effectiu, & tunc non est disputandu de desertione, uel de anno, uel de biennio dato ad psequendum: aut non est effectiu sortitu: & tunc dilatio tota q fuit j. tps compromissi, vj includi sub tpe prosecutionis. [t] quia facta acta coram arbitris, ualent coram iudice expirato compromisso. ut l. cu. antea. s. fi. C. de arbi. Na aut nihil factu fuit coram arbitris culpa uel negligentia appellantis, & sic sibi imputet. Aut solum culpa appellati uel arbitroru, & tunc in effectu non det nocere appellanti, sicut nec noceret sibi coram iudice ad quem, ut not. in aut. item si appellatione. C. de temp. app. In tpe uero simplicis dilationis uel super sessionis pcedit concessa, erat ro dubitandi: quia per hoc augeretur tps a lege statutu ad psequendu, q non vj licere partibus q sit magis iudicialis potestatis, quam partiu. ut l. pperandum. s. j. in si. C. de iud. nec et iudici licet, ut ea. l. s. sin autem. utraq; parte inuente, q q potest abbreviare iuxta ca. oblat. eo. ti. Contrarium tñ hic statuit. Ro decidendi est quo ad compromissum [t] quia prosecutione q fit coram arbitris non est prosecutione iudicialis, nec subrogat loco illius. si eni subrogat, non esset fas redire ad iudicem. q est q d. s. deinceps. in Aut. de app. coram iudice ad quem. ut cle. pceden. 27 Constat aut, [t] q durante compromisso, non potest appellans ire ad iudicem ad quem, & psequi appellationem, sine metu pene appositae in compromisso. ut l. si quis re. ff. de arbi. uel sine uolentia promissionis. 28 suat. s. l. iurisdictionis. s. ait ptor. ff. de pac. [t] Praterea & ipsu com 29 pmittit fuit factu licitu & pmissum, ut p totu ti. de arbi. [t] & sic non debuit pati interim pena desertionis, si fuerit annus uel bienniu transactu, uel aliquoties tps prosecutionis muniri ar. l. gratus. C. de adul. & l. j. C. de his qui ue. eta. impe. & sic non ob. alleg. in contra. Quantum uero ad dilationem simplicem factam partium consensu, est

30 sensu, est ro decidendi, [t] quia tps procedendi est statutum fauore appellantis. ut interim possit psequi sua instantia, & arguere iniu 31 stitia sibi illata, [t] fauore aut appellati est statutum, ut non facta prosecutione finaliter apponnis j. dictu tps statutum, cessante impedi mento legitimo, sit deserta, & rata maneat instantia: ut cle. p. ce. ergo ip sae ambae partes coi sensu possunt renutiare huic fauori, & in toto, & in parte. ar. l. si quis in p scribendo. C. de pac. Nec ob. l. pperadu. s. j. & s. sin autem. alle. in qriiu, [t] quia loquuntur in triennio dato ad finiendu prima instantia, ubi uerfat publica utilitas, ut d. l. pperandu. in prin. & no. in d. s. j. hic de termino dato ad finiendum sam in instantiam, ubi secus, ut dictum est. Vel dic, q idem est in illo triennio q in isto anno uel biennio ad psequendu staturo, ut j. d. ca. C. de l. 33 de, [t] q ubi compromissum est factu appone pendente, q est sortitu effectiu, pntiatione arbitri, est distinguendu: qn amabus partib placet snia arbitri: & io non est dubiu, q deinceps de illa appellatione non est curandus. ar. l. j. s. & post operis. ff. de oper. no. num. Aut alteri displicet, & tunc, aut compromissum & iuratu fuit stare snia arbitri: & idem, na aut dicta snia arbitri est equa & iusta, & uenit cõfirmanda: aut dicens est cogit stare, p uinculum iuramenti. 34 [t] Aut, est perperata: & tunc retractabit, ut c. ij. de arbi. Hec aut qfirmatio & retractatio non fiet per iudicem illius apponnis, cum illa ca iam fuerit sopita p sniam arbitri, sicut partes pntentur: sed fiet per iudicem superiore dictaru partium, ad quem pntent de iure uel de consuetudine cognitio, ut decisio iustitiae, & iniquitatis snia arbitri, q dictu j. decem dies dictae snia arbitri. ar. l. cu. antea. s. altera aut parte. C. de arbi. & pbat. p d. c. ij. de arbi. Si ergo snia arbitri curat p appellato & p appellante: & tunc appellans, si poterit coram superiore docere de nequitia snia arbitralis, obtinebit tria Primò absolutione ab obseruatiã dicti iuramenti a se pntiti. Sed d retractatione dictae snia arbitralis. Et tertio, pntiatione, qua facere debuit arbiter: ar. l. eos. in prin. C. de app. Eodem modo si snia arbitralis fuit lata p appellante, & p appellatu: tunc appellat illa tria obtinebit docto coram superiore de nequitia dictae snia arbitralis: q ubi; est eadem ro. Aut, pmissa fuit duntaxat certa pena, si snia arbitri tñ non stare. [t] & tunc aut fuit dictu ratio sem p manete pacto, iuxta. l. q. fide. ff. de tras. & tunc, s. m. opi. Azo. q puto ueriores, ex quo pna comittit, & stari det snit nihilominus, licet aliq teneat q. ut ple ne no. p Cy. in l. cu. antea. i. ij. q. C. de arbi. decidu idem q s. q amodo non disputabit de dicta appone p modu psecutionis, sed solum cognoscat sit, uel no aqua, uel iniqua snia arbitri. Aut non fuit dictu ratio manete pacto: & tunc ille, q que lata est snia arbitri, potest ab illa recedere pena soluendo, & adire iudicem apponnis, & ibi det cam apponnis pntat psequi, siue sit appellans, siue appellatus. p quo, uel q que est lata snia arbitralis, & isto modo intelligo gl. sam hic positã. & sic oibus casibus pmissis currit tps psequenda apponnis. excepto hoc ultimo casu, & ro patet ex ia dictis. Ex pra 36 missis infero, [t] q si pcedete ca apponnis, fuerit compromissum in arbitroru, & amicabile copositoru, qui tulit sniam, q ut iniqua pnt reduci ad arbitriu boni iuri, iuxta. l. si societat. s. arbitroru. ff. p socio. q interim currit tps psequenda. Ro: quia amodo solum d. disceptandu de snia arbitramentali sit, uel non iniqua. q est q. opi. d. Card. Mediol. Nec ob. r. q allegat, dicit. n. q si interim curre ret tps psecutionis, appellans q que fuit lata snia arbitramentalis, incidet in laqueu: qm aut uellet, psequi cam iniquitatis snia arbitramentalis, & tunc pateret damnu in cursu tps prosecutionis apponnis. Aut uellet, psequi cam apponnis: & tunc pateret danum quia indirecte cogeret stare snia iniquae arbitrali. Na sicut dixi s. no est amodo disputandu de psecutionis dictae apponnis: sed solum sit uel no iusta uel iniqua snia arbitralis, cognoscat, & deciderit uir bonus sup hoc aditus, qui s. m. Bar. in d. s. arbitroru. adiri poterit post. xxx. annos. ex eo quia hmoi recursum sit iure actionis benefici, uel iuristi iuris, prout erat qctus sup quo fuerat factu compromissum. ut l. & si necne. ff. pro socio. cuius uita durat. xxx. annis. ut 37 l. sicut. C. de pscript. xxx. anno. C. de l. Card. [t] q si in prima instantia fuit compromissum, q interim pendente compromisso non currit trienniu, de quo in l. pperandu. C. de iudi. & no. in c. uenerabilis. de iudi. ar. huius lra: q subest ubiq; eadẽ ro: ar. l. illud. ff. ad leg. aequil. licet. n. maius sit iudiciu in lapsu tps prosecutionis causae apponnis, quia rata manet snia lata, ut l. furi. in prin. ff. de his q. no. infra. q in lapsu triennij, quia solum perijt instantia: ut d. l. pperandu tñ iustu est, ut interim nullibi currat tps ex quo taliter prorogatur sensu partiu. Vñ dico, q licet partiu sensu non poterit trienniu prorogari, ut dixi. s. hoc est uerũ amabus partibus prosequendibus lite, uel altera tm: quia tunc esset q. d. l. pperandu & rone mibi in prin. positã. at qn ambae ptes pntentur super sedere a psecu

tionem litis, uel p compromissum, aut p simplicem dilatione: sub spe pacis: no sit q d. l. pperandum. nec q rone ibi assignata: & sic interim 38 non currit, q est notandũ. Et p hoc et, [t] q si in rescripto exprimat 39 mittent, non currit interim tps in rescripto expsum, [t] licet partes non possent expresse progare illud tps, p ea q dixi s. de triennio, iuxta. l. pperandu. ar. l. si ita legatu. s. illi si nollet. ff. de leg. primo. & l. nonnunq. de pntio. & demonstra. Facit. ad pmissa. l. cu. stipu 40 latus sum. ff. de ver. ob. C. de l. [t] q ubi dilatio pcedit debitori p legẽ uel per creditorẽ, aut illu cui poterat lucrũ accedere lapsu tps, dilatio illa pendete non currit pscriptio q debitorẽ. pbat. ut per. l. si. s. donec. C. de iure delib. qui loquit de dilatione legali: & pbat. per ista cle. cu. si. q loquit de dilatione pcessa per appellatu, cui lucrũ accedebat desertionis ex lapsu tps psecutionis. Ex quo 41 infero, [t] q si creditor faciat pactu debitori de non petedo j. aliqd 42 tps: pro illo tpe non currit pscriptio. [t] Idẽ puto si dilatio pcedat p Principẽ debitori, iuxta. l. quoties. C. de p. i. impe. offe. & interim 43 dormiat actionis copetentis pscriptio. C. de l. [t] q tps apponnis interponeda: non potest prorogari expso sensu partiu, nec et tacito 44 uel velato. Ex quo infero, [t] q durante compromisso currit tps de 45 ce dieru pfixu ad appellandu. Et rro [t] quia tps interponenda de feruit solum appellato, q quidẽ appo est bñficiu a iure pcessum, 46 [t] quo reuocat grauamẽ illatu parti, ut c. cu. apponnis. c. ti. in vj. 47 [t] q suspendit eo agente, pntiationem. ut l. j. in si. ff. ad Turpil. [t] & 48 transferit cognitio ad superiore, ut c. oblat. c. ti. & e actus exercẽ dus coram iudice a quo nisi eius pntia cõmodẽ hri potest. ut l. j. s. dies. ff. qn app. sit. & pbat. in cle. j. s. e. & est certus terminus pfixus p legẽ abiq; facto iudicis seu ministerio ad illu exercendu, vj decem dieru, ut Aut. hodie. C. eo. & c. q ad pntiationem. de re iud. & est 49 actus qui ptextu est finiendus. [t] Vñ sensus partiu non ualeat et mutus autoritate uel sensu iudicis: & sic multominus ualeat ubi non interuenit sensus iudicis. hęc autem cessant in tpe psequenda, quia illud de feruit solum psecutionis: q quidẽ psecutio non est bñficiu, quo agente reuocetur grauamen, uel suspendatur, sed est fistula uel canale, p q appo ipsa deducit in finem suu. ut l. si. s. pe. C. de tep. app. Itẽ est actus exercẽdus coram iudice ad quem, & no fit vno ptextu, sed p dieru & tpm interualla: & circa illu potest iudicis autoritas, saltẽ pfigedo terminu arreptioni itineris, uel pntationi appellatis coram iudice ad quem, uel aliter inchoandũ psecutioni, ut dixi in cle. pceden. Et io circa illud tps multu potest sensus partiu sine iudice, & multo magis cu iudice. Facit d. c. ablat. p. p. terea s. m. D. Car. appo, cu sit actus extraiudicialis, potest fieri abiq; metu pone durante compromisso. Secus in psecutione, q si ferret coram iudice ad quem durante compromisso, induceret pntia cõmissionem. ut l. si quis rem. ff. de arbi. Et io primo casu imputat ei qui non appellauit, Sed d non ei qui non psecutus fuit. Sed certe ista rro concludit: quia q q esset actu in compromisso, q non appellaret durante tpe compromissi, sub pena, & q non curreret tps ad appellandu: non p pea dormit interim tps interponenda apponnis. Pan. uerò assignat ratione: quia p compromissum non inducit appellatio, nec eius effectus, & io non impeditur tps interponenda cursus: sed per compromissum inducit psecutionis effectus: quia utraq; uia partes ad litigandu mouent, vñ coram arbitro, alia coram iudice ad quem: sed p apponem solum ca transferat ad cognitione superioris, non aut mouet 50 partes ad litigandu. [t] Sed certe appo qnq; het uim citationis, ut c. statumus. de elec. in vj. cum si. & sic partes uocat ad litigandu. 51 [t] Praterea & in psequentiã puocat appellatus ut se defendat: & cam (si uelit) et psequatur negligente appellante, ut Aut. ei qui. C. 52 de app. C. de l. [t] q ubi durante anno psecutionis apponnis, si uenit i loco ubi fiebat psecutio mortalitatis, cuius timore recessit appellans nullo dimisso pcuratore ad psecutione, ita demũ durante mortalitate pdicta uel peste dormit, seu non currit tps psequenda, si actus iudicialis ibi non exercebat ob illa cam: alias sic. Li 53 mita gl. hic positã, s. m. d. Card. [t] licet. n. tpe hostilitatis hois non currat pscriptio, sed dormiat, ut no. Inn. in c. ex transmissa. de pscript. in hac hostilitate Dei vj esse distinguendu, ut dixi. Idẽ in hostilitate dæmonis, vj pntentis schismatis. arg. c. j. de pscript. Vel dic, q idẽ est in casu nostro si fuisset hostilitas hois in loco iudicij causae apponnis, qm impedit cursus tps psequenda, si ibidẽ actus iudicialis exercebat tunc tpm: alias sic. & sit differre ro inter hanc pscriptio, q non est ita odiosa, sicut illa de qua loquit Inn. & hoc fauore iudicatur: ar. l. furi. in prin. ff. de his q. no. infra. Conclude, s. m. 54 [t] gl. Pau. & Gen. sed q Guil. [t] sed ubi partes pcordant pendente psecutionis tpe, et facere aliqũ actum insimul, cuius exercitiu est incompatibile cu ipsa psecutione, ut est uidere in peregrinatione, uel de

uel. duello, q̄ interim currit tps. p̄secutionis, p̄ p̄nalitatem huius
 tex. ut dicit. d. Cardi. alle. l. nō aliter. ff. de leg. iij. Nā cū ista sint se-
 parata, & ad illa partes nō cogebant, imputet sibi appellans, quare
 sibi nō. p̄uidit. ar. l. veteribus. ff. de pac. Nec ob. c. nōne. de p̄sump.
 55 quia loquit̄ vbi sufficit tacitus p̄sensu. ut l. qui patit. ff. man. † Hic
 aut̄ requirit̄ p̄sensu expressu. Hoc aut̄ fatendū est esse verū, nisi
 istud tacitū hēret necessariā p̄sequentiā ad exp̄ssum, per. l. iij. §. q̄
 hēt. ff. de serui. ru. pra. Vt ecce, quēntū erat inter partes, q̄ appel-
 lans p̄ se solū, ut pote, q̄a legalior dēret cām p̄sequi, & nō p̄ pro-
 curatorē, iuxta l. si actor. ff. de p̄cu. demū durate p̄secutione que
 niūt ire pariter vltra mare, uel et dat appellat̄ appellati licentiā, ut
 illuc, aut alibi vadat. Certē puto, q̄ in p̄sequentiā v̄ p̄cessum, q̄ in
 terim superfedat̄ a p̄secutiōe: alias diceret̄ frangere: fidē quā de
 dit. ar. l. si. C. ad l. iul. repe. cū si. Conclude, q̄ nedū ista cle. appro-
 bat uel statuit iā an statutu p̄ Imperatorē in Aut. de app. §. j. colla.
 viij. Vñ sumit̄ ista cle. & Aut. si tñ. C. de tēpo. app. imō et in tribus
 supplet statutu Imperiale. Primō d̄ dilatiōe p̄ueniēte ex partiū ex
 p̄sso p̄sensu, cū Impator solū de cōpromisso locut̄ eēt. Scđo d̄ p̄si
 xioē termini facta ab hoīe uel a iudice, cū tñ Impator solū dixisset
 de termino iuris. Tertiō d̄ iusiōe facta p̄ iudicē ad quē, ut iā p̄ce-
 dere, nō obstatē cōpromisso uel dilatiōe, de quo et Impator nō
 fecit verbū: imō dixit, q̄ nūq̄ currit tps. p̄sequēde, & si decē anni i-
 terim laberent p̄ cōpromissum. Conclude, q̄ p̄uisio huius clem.
 p̄cernit et̄ fauore appellati: q̄a cū ipse possit p̄sequi cām app̄sonis, ut
 p̄firmet̄ sntā p̄ solata, admittet̄ ad hmōi p̄secutiōe, et̄ negligēte
 appellatē, statim q̄ finita fuerit dilatio iudicta partiū p̄sensu uel so-
 p̄ p̄tū fuerit cōpromissum. † Nā potius diligit p̄firmationē sntē appel-
 57 pellatus, q̄ defertionē appellatis. Cōclude, q̄ finis huius cle. locū
 hēt siue p̄ longā morā imminet̄ piculū corporis alterius ex liti-
 gantibus in alimētis, ut l. j. ff. de fer. siue periculū rei de qua seu p̄
 qua p̄ndit̄, ut in ruina iminēt: ut l. j. ff. de dā. infec. siue periculū
 animarū, ut in cā m̄imoniali, ne p̄beat̄ occasio fornicatiōis, ut c.
 qm̄ frequēter. ut l. nō p̄ce. siue periculū p̄nciosi exēpli, ut cā crimi-
 nali. ut c. j. de col. deteg. & ibi nō. & l. si cui. §. h̄ij. ff. de accu. si
 ue piculū detrimētū ecclesiariū, ut c. cū inter uniuersas. de ele. aut et̄
 quorūcūq̄ aliorū b̄nciorū ecclesiastic. fm̄ Step. ar. c. nulli. de p̄ces.
 p̄reb. Et iō tex. cautē h̄c positus est, dū dicit̄ indefinitē periculū, si
 58 descēdendo ad speciē. Vñ oibus istis casibus iudex p̄t̄ iudicare, t̄nt
 nō obstatē cōpromisso, uel dilatiōe adhuc p̄dente, partes corā
 iudice cām p̄sequant̄, ut hic, maxime nisi suspēta sit collusio: ar. l.
 si suspēta. ff. de inoffi. test. uel q̄ mora hmōi sit adhibita, ut fraus
 cōmittat̄, ut c. cōmissā. de ele. in vj. fm̄ do. Cardi. uel q̄ elidat̄ ac-
 cufationi motā p̄ exceptionē spoliatiōis factā accusatō, iuxta c.
 frequēs. §. solet. de resti. spol. in vj. fm̄ Ste. sed certe ibi tex v̄ ueta-
 re cōpromissum, uel alia dilatiōe facere p̄corditer, dū iudex te-
 net̄ spoliato terminū certū p̄figere. j. quē agat & pagat cām spo-
 liatiōis: alias nō impedit̄ accusatō. & sic illud tps̄ principaliter in
 dultū fauore accusatoris, ne diutius maneat sub incerto, & sic sine
 eius p̄sensu nō valeret p̄rogatio. ar. l. in p̄cedendo. ff. de aqua plu.
 ar. uel q̄ in p̄iudiciū alterius nō litigatis cā differat̄: ut est in q̄no
 hereditatis, quā non est differenda, ne p̄iudicet̄ q̄oni h̄reditatis
 & legatoris. ut c. lator. qui. fil. sint legi. & l. Papi. §. si. ff. de inoffi. te.
 59 sta. cum si. Conclude q̄ Lapum, † q̄ iste finis intelligit̄ de iudice
 ad quem, & nō de iudice a quo, ut tex. clare dicit̄ in c. oblatē. iux-
 ta fi. e. ti. h̄ec. n. sunt consecutiua ad p̄secutiōe causā app̄sonis.
 vñ si iudex qui hēt de illa cognoscere: ubi viderit periculum immi-
 nere p̄p̄ morā longam, poterit in ea p̄cedere & moderabit̄ tps̄
 60 ut d. c. oblatē. arg. l. ij. ff. de iurisd. om. iu. † Iudex autē a quo, maxi-
 me ubi detulit appellationem: nō p̄t̄ se intromittere, ex quo pendet
 cā p̄secutionis, nec et̄ inhibere iudici ad quē. ut c. dilectus. ij. de
 rescrip. & sic non est casus sp̄alis, in quo iudex a quo reassumat iur-
 isd̄ionem pendente cā app̄sonis, licet Lapus hoc dixerit. Con-
 61 clude, q̄ prin. huius cle. locum habet, siue loquaris de termino iu-
 ris dato ad arripendū, iter, siue de termino ad se p̄sentandum corā
 rā superiore, siue de termino dato simpliciter ad p̄sequendū. Nā
 hmōi tps̄ non currit durate cōpromisso uel facta dilatiōe p̄cordi
 62 ter p̄ p̄tes ad certū tps̄ Ex quo infero, † q̄ si auditor assignat ter-
 minum appellanti ad p̄sequēdum decē dierū, sed fiat cōpromissum
 uel suspēdat̄ cā sub spe pacis ad certū aliud tps̄, q̄ interim nō
 currit illud tps̄. x. dierū, sed lapsō termino dilatiōis, uel finito cō-
 promisso, poterit p̄sequi j. tps̄ assignatum, sicut an poterat: hoc
 saluo, q̄ tpa ultima p̄tingunt cū priorib. ut patet ex iā dictis. & sic
 debet intelligi Aut. si tñ. in fi. C. de temp. app. ut ibi no. Ia. Butri.

Appellatio an possit iustificari ex alia causa non deducta, siue-

fit antiqua, siue superuenit de nouo.
 1 Appellationis processus respectu iudicis a quo, an valeat iustificari
 ex causis antiquis nō deductis, aut ex causis de nouo superuenientib.
 2 Appellatio non potest iustificari ex causis non deductis, si fuerit in-
 3 terposita a grauamine siue iudiciali siue extraiudiciali.
 4 Appellatio extraiudicialis a grauamine futuro an debeat interpo-
 5 ni contra iudicē, aut p̄ partem, & an ualeat iustificari ex noua cā.
 6 Alias, dicit̄ quomodo simpliciter sumatur.
 7 Nominatim quando quid dicatur exprimi.
 8 Appellatio an valeat iustificari ex causis in mente retentis, licet
 9 non expressis cum a grauamine est interposita.
 10 Appellatio non potest iustificari ex nouo deductis omnino quo ad
 11 propositionem & quo ad probationem, & idem ex nouis quo ad p̄-
 12 bationem tantum, licet non quo ad deductionem.
 13 Contrariorum ad positionem unius, sequitur destructio alterius.
 14 Tantum dicit̄, aliquando est aduerbium, aliquando nomen.
 15 Appellatio a grauamine requirit expressionem causae grauaminis.
 16 Appellatio a diffinitiva non requirit expressionem grauaminum.
 17 Appellationis in processu a diffinitiva non deductum potest deduci,
 18 non probatum potest probari.
 19 Appellans a grauamine an ualeat p̄sequi aliam cām q̄ exp̄ssam.
 20 Appellatione emissa a diffinitiva & una causa expressa ex superabundanti,
 21 an permittatur p̄sequi alterius causa nō expressa
 22 Quae sunt ex superabundanti non nocent.
 23 Appellans dicitur reus cui permittitur est proponere exceptiones
 24 nedum diuersas, imō & contrarias, etiam eodem momento.
 25 A t̄ori an permittatur proponere actiones diuersas & contrarias
 26 eodem momento, & an compellatur unam earum eligere.
 27 Appellatio a diffinitiva est magis fauorabilis quam a grauamine il-
 28 lato interposita.
 29 Appellatio et p̄cessus iudicis a quo an iustificent a tempore datę ip-
 30 sius appellationis, aut grauaminis a quo appellatur.
 31 Iudicia non debent claudicare.
 32 Sententia repellens & excludens exceptionem peremptoriam, an
 33 dicatur interlocutoria.
 34 Sententia interlocutoria exclusoria exceptionis peremptoriae, an di-
 35 catur producere actionem in factum.
 36 Appellatio a grauamine que debeat in se continere.
 37 Appellatio a grauamine ex causa friuola non tenet.
 38 Appellationis ab interlocutoria substantia est, ut appelletur ex
 39 causa legitima.
 40 Appellatio a grauamine cum debeat continere expressionem cau-
 41 sae qualiter causa sit exprimenda necne.
 42 Appellans a conclusione causae ex eo quia eius articuli tacite sen-
 43 sentur exclusi, propter hoc an censetur exprimere causam suffi-
 44 cientem ad iustificandam eius appellationem.
 45 Prescriptionem allegans, si non deducat necessaria ad prescrip-
 46 tionem, an sit repellendus.
 47 Appellanti a grauamine nō sufficit p̄ iustificatione appellationis di-
 48 cere, Appello, quia articuli mei erāt defensorij, & vide practica.
 49 Expressio grauaminis minus sufficiens an profit appellanti.
 50 Appellatio a grauamine non requirit aliam expressionem grau-
 51 aminis, ubi euident colligitur iniquitas sententiae.
 52 Appellatio que interponitur ab eo quod factum est exclusio alicuius
 53 fidei, an illud debeat p̄bari uerū p̄ iustificatione appellationis.
 54 Appellatio a grauamine notorio non requirit oblationem proba-
 55 tionis illius.
 56 Exceptio est p̄ponenda corā iudice a quo, & p̄banda, si eū nō tangat.
 57 Exceptio est proponenda coram iudice a quo, sed probanda coram
 58 superiore si iudicem tangat.
 59 Appellatio a grauamine notorio an valeat sine expressione illius.
 60 Appellās a metu mortis notorio excusat ab exp̄ssione grauaminis.
 61 Appellās a grauamine unico an valeat p̄sequi aliud grauamen
 62 illatum, sed non expressum.
 63 Appellationis grauamen in illa non expressum, an transeat in
 64 rem iudicatam.
 65 Separatum separata debet esse ratio.
 66 Testes lite non contestata an debeant admitti.
 67 Notorium iuris in appellatione a grauamine excusat appellan-
 68 tam a proponendo, quam a probando.
 69 Appellatio a grauamine an admittat p̄secutionem grauaminis
 70 nō expressi, licet aliud fuerit expressum in causa beneficii: et qd
 71 in causis non beneficiabilibus.
 72 Grauamen iudicis a quo non expressum in appellatione, an valeat
 73 p̄sequi iure principatitatis coram iudice ad quem articulo ap-
 74 pellationis

lacionis discussio, si non fuerit causa iudici a quo remissa.
 46 Rescriptum appellationis in quo una causa tantum grauaminis fue-
 47 rit expressa non excludit p̄secutionem aliarum causarum ex-
 48 pressarum in appellatione.
 49 Superfluis non est utendum.
 50 Breuitate gaudet modernus.
 51 Appellatio ex pluribus grauaminibus, si iustificatur ex unico gra-
 52 uamine sufficienti, an sufficiat.
 53 Appellatio ab interlocutoria an possit iustificari ex grauamine
 54 precedente appellationem.
 55 Dispositio aliqua non potest operari contrarios effectus.
 56 Appellatio ab interlocutoria an valeat iustificari ex grauamine
 57 superuenienti, aut futuro.
 58 Reus debet proponere causam legitimam defensionis, non tamen
 59 eam offerre probare.
 60 Rei est fugere.
 61 Reo proponente exceptionem peremptoriam coram iudice a quo, et
 62 offerente eam probare, si non admissus fuerit, locus est appellōni.
 63 Defensio non est alicui deneganda.
 64 Appellationis iudex an debeat imitare reum ad probandum gra-
 65 uamen propositum coram eo ex officio suo.
 66 Reus proponens grauamen coram iudice a quo, si inuitatur a iudice
 67 ad id probandum, & nolit probare, an iustificetur eius appellatio
 68 ex sola propositione, licet coram iudice ad quem posset probari.
 69 Appellandum est a iudice repellente legitimam exceptionem.
 70 Iudex repellendo exceptionem legitimam sufficiens v̄ grauare,
 71 v̄ talis repulsiō appellōne emissa operatur translationē cogniti-
 72 nis ad iudicem ad quem, sed non v̄toriam in causa appellationis.
 73 Appellans a grauamine, & offerens se probaturum coram iudice a
 74 quo grauamen est sibi illatum, an uideatur se exonerare a proba-
 75 tionis onere coram iudice ad quem.
 76 Appellatio ex grauamine inepto an iustificari ualeat ex noua apta
 77 propositione grauaminis.
 78 Appellationis causa ad victoriam tria requirit.
 79 Dispositio cle. appellanti. de appell. militat tam in iudicibus delega-
 80 tis quam ordinarijs: & an obseruetur in executoribus gratiarum
 81 Apostolicarum. nu. 66.
 82 Inquisitor non dēt p̄cedere ad inquisitionem, nisi sibi cōstito per
 83 prius de infamia: & si alijs procedat grauare v̄: vñ appellandū
 84 est, licet aliquis nollit probare eum infamatum tpe appellationis.
 85 Appellōnis iudex an ualeat se intromittere de nullitate processus,
 86 aut grauaminis, ubi cōstaret causam appellationis non veram.
 87 Exheredationis causa vna expressa a patre, an ualeat iustificari
 88 ex causa non expressa: & an de pluribus causis exheredationis
 89 expressis, sufficiat vnam probare.
 90 Recusatus expressa una cā, an valeat recusatio iustificari ex alia.
 91 Appellatio a sententia interlocutoria habente vim diffinitiuē, an
 92 requirit expressionem grauaminum.
 93 Sententia qua pronuntiat appellationem esse desertam vel iudi-
 94 cem esse, vel non esse iudicem, habet vim sententiae diffinitiuē, &
 95 sic poterit iustificari ex nouis probandis.
 96 Appellatione introducta super desertione an in cā appellōnis ap-
 97 pellans ualeat docere de sua diligentia & legitimo impedimento.

APELLANTI. Postq̄ appellās cessante līmo im-
 pedimēto, uel finita dilatiōe, ex tacito, seu et̄ exp̄sso
 p̄sensu p̄tū inducta, tenet appellōnem. j. certum tps̄
 statutu p̄sequi, ut dictū est in cle. sicut. & cle. pxina
 §. eo. reit̄at videre, quāt̄ ē p̄secutio fīda: vñ ista hic subijciunt̄,
 vbi hoc statuit. Vel dic, q̄ s. dixit de tpe p̄sequendā: hic dicit de
 mō iustificadē, & impugnadē. Diuide in duas p̄tes: q̄a primō dicit̄
 ex quib. cāis appello p̄sequat̄. Scđo, ex quib. actis appello im-
 pugnat̄, & iustificat. Scđa ibi: nec p̄cessus. Casus. Appello non p̄t̄
 iustificari uel impugnari, nisi ex antiquis actitatib. & ex cāis solū
 in appellōne exp̄sso deductis. h. d. Guil. ponit casum in primo di-
 1 cto, q̄ qn̄ cā nō est exp̄ssa in appellōne, quā appellās uult p̄sequi
 2 superuenit de nouo. Tñ dic, q̄ hēt locū et̄ in cō. antiqua. † Itē ponit
 3 casum in scđo dicto, qn̄ appellatus ad iustificationē p̄cessus iudi-
 4 cis a quo, uult probare cām de nouo superuenientē. Tñ dic, q̄ hoc
 5 hēt locū et̄ si cā esset antiqua, & hoc p̄ p̄nalitatem huius clem.
 6 § A grauamine iudicis † & sic a grauamine iā illato, licet extra iu-
 7 diciū, p̄ iudicē. † vbi aut̄ appellatū a grauamine futuro: tñ nō ap-
 8 pellaret̄ iudicē, sed q̄ p̄t̄, ut dictū est in cle. sicut. & hoc casu
 9 nō hēt locū ista cle. quia hmōi appellō exiudicialis iustificat̄ ex

5 grauamine p̄t̄ secuto, ut dictū est in cle. sicut. fall. § Alias † est
 nomen pluralis numeri, & casus accusatiui, ut in simili in Lab ex-
 cutore. §. alio. ff. de app. & l. alias. ff. sol. mat. qn̄q; verō at̄s ē aduer-
 biū. ut l. als. ff. de iureiur. vñ primo casu scribendū est p̄ extensum,
 6 s. als. scđo aut̄ casu scribendū est abbreviatē. s. als. § Prosequi † p̄
 iustificatione suae appellōis, § Notatim † hoc ē specificē aliquat̄
 p̄ demonstratiōe uel circūstantias certas: arg. l. certū. ff. si cer. pet.
 7 facit l. notatim. ff. de lib. & posth. nō tñ multū exactē, ut dicitur.
 8 § Exp̄ssas † Non ergo sufficeret in mēte eas fuisse retētas. p̄cor.
 cle. q̄ diu. §. proxima. § Processus † i. a quo appellatū. § Ex nouis † i.
 oino, & quo ad propositionē, & quo ad probationē. § Aut de nouo †
 uo. l. non oino: q̄a nouitas est quo ad probationē, q̄ de nouo of-
 fert̄, uel p̄t̄: tñ est antiquū, quo ad propositionē. Et in hoc dif-
 fert̄ a p̄cedētī. Exemplum de primo appellat̄ reus a p̄lōne facta,
 ex eo, quia nō erat p̄cludendū, cū ipse h̄ret exceptionē ualidā pa-
 9 cti de nō p̄t̄do: corā iudice ad quē, opponit̄ istā exceptionē, cū
 tñ eā corā iudice a quo nō opposuisset: & offert se et̄ probare
 corā iudice ad quē: certē non p̄ hoc iustificat̄ appellō hmōis: quia
 per hoc uellet eā iustificare ex nouis oino, & non p̄t̄. Exemplū de
 scđo: posuit an̄ p̄t̄do exceptionē pacti de nō p̄t̄do: sed non p̄t̄
 10 t̄t̄ se ad probandū admitti, uel nō obtulit se eā p̄baturum: iudex
 p̄cludit in cā, appellat̄ reus a p̄lōne, uel a tacta repulsiōe suę ex-
 ceptionis, & nūc corā iudice ad quē offert se p̄baturū, uel p̄bat̄
 p̄ducēdo in t̄m p̄fectū sup̄ dicto pacto: certē hoc nō sufficit ad
 iustificationē suę oblationis: quia p̄ hāc nouā oblationē uel p̄ba-
 11 tionē (& sic p̄ nouit̄ p̄bata uel p̄bada) uult iustificare suā appel-
 lōne: q̄ non p̄t̄, ut hic. Sed istud exemplū v̄ esse §. c. interposita.
 in prin. co. tit. Quare dic, q̄ opposuit̄ exceptionē pacti de non p̄-
 12 t̄do, & admittit̄ se ad probandū, & nō probauit̄: licet q̄ fuit repul-
 sa: & iō appellatū nūc appellās uult ad iustificationē appellōis p̄-
 13 bare melius corā iudice ad quē, quā fecerit primō coram iudice a
 quo: certē non p̄t̄, ut hic. † Iustificari p̄t̄ † p̄cessus iudicis a quo.
 14 & p̄t̄ tacite iustificari appellō ab illo interposita. † Hec. n. ē natu-
 ra p̄riorū, ut ad positionē unius, sequat̄ remotio uel priuatio alte-
 15 rius. l. manumissiones. ff. de iust. & iur. & l. j. ff. de his q̄ sunt sui, uel
 16 alic. iur. cū si. [Sed tñ] † est aduerbiū: & scribi dēt breuiter. l. cū
 17 t̄, & m̄, & titulo, v̄c j. tñ. alibi sumit̄ uerbum seu nomē, & scribi
 18 dēt p̄ extensum, uel tantū in prin. C. de ue. iu. enucl. cū si. [Ex illis]
 19 s. cāis, uel rōnibus. [Acta fuerit] i. allegata & oblata ad probatio-
 20 nē. [Vel exhibita] ostensa, & probata. [Corā ipso] i. iudice a quo.
 21 No. primō, † q̄ in appellōne necessariū est cā grauaminis expri-
 22 mēda. p̄cor. c. cordi. e. tit. in vj. & p̄cor. in simili de exheredatione.
 23 in Auth. v̄c de app. cog. §. cās. coll. §. i. Nec ob. l. ij. ff. de app. vbi
 24 sufficit grauato si dicat, Appello: q̄ quia illud hēt in appellatione
 25 in t̄ctā a diffinitiva: secus si a grauamine, uel ab interlocutoria.
 26 Et sic rō: † quia in cā appellōnis a diffinitiva statutu est, ut nō op-
 27 positū uel nō p̄batū in prima instātia, opponi possit licitē uel p̄-
 28 bari in scđa instātia. l. p̄ hāc. C. de tēpo. app. salua semp̄ cle. testib.
 29 §. de testi. & sic nō requirit̄ exp̄sso ullius cāe. Secus in appellōne
 30 interiecta a grauamine uel ab interlocutoria, ut hic. No. scđo, q̄
 31 appellās nō p̄t̄ p̄sequi cām in appellōne nō exp̄ssam. p̄cor. l. si iu-
 32 re. §. si quis aut̄ fundū. ff. de re iud. & vide q̄ dixi in cle. vt calūnijs.
 33 de re iud. & qd̄ no. Inn. in c. cū p̄tingat. de off. dele. Nec ob. l. & an
 34 eādē. §. actiones. eo. tit. quia loq̄t̄ ibi qn̄ p̄t̄io fuit gn̄alis ab-
 35 que exp̄sione vllius cāe: secus ubi fuit facta specialis cāe exp̄s-
 36 sio. Vel dic, q̄ illa iura loquunt̄ in petitione facta per actorē, ubi
 37 hēt locū p̄dicta distinctio: hic aut̄ loquimur in appellōne, ubi di-
 38 stinguunt̄ cā appellōnis a grauamine, uel ab interlocutoria a sntā
 39 diffinitiva. † qm̄ si appellat̄ a diffinitiva nō est necesse aliq̄ cām
 40 exprimere: si tñ ex primat̄ nō impedit̄ p̄secutio cāe nō exp̄ssae:
 41 † quia exp̄sio v̄ facta ex sup̄abundanti: & iō non nocet. l. qui mu-
 42 tuā in prin. ff. mand. & in hoc differt̄ a petitione speciali. Et sic rō
 43 dicit̄: † quia appellans h̄ loco rei, ut c. cū inter. de excep. cui licitū
 44 est p̄ponere exceptionē nedū diuersas, imō p̄rias: & fm̄ quod-
 45 dā et̄ eodē tpe, nedum successus. iuxta not. in l. nemo prohibet.
 46 ff. de exce. † Nō aut̄ actori sic p̄missum est, ut l. j. C. de fur. imō &
 47 cogit̄ eligere unā de plurib. actionib⁹ sibi cōp̄tētib. ut l. q̄ in h̄re-
 48 redē. §. eligere. ff. de tribu. Et rō patet p̄ l. pure. in fi. ff. de exce. do.
 49 Si aut̄ appellat̄ a grauamine illato, tunc necesse est, q̄ exprimat
 50 appellās unā uel plures cās grauaminis, si plures erāt, & p̄ hoc p̄-
 51 cludit sibi uisā p̄sequēdi cām nō exp̄ssam, ut hic. Et sic rō: † quia
 52 fauorabilior est appellatio interposita a diffinitiva, q̄ est maioris
 53 p̄auidicij, q̄ sit appellatio interposita a grauamine illato, arg. l. j.
 54 in fi. ff. ad Turp. iuncto c. non solum. eo. tit. in vj. l. j. ff. de re iud. & l.
 55 index.

iudex eo. ti. & c. cu appellonib. eo. tit. in vj. No. tertio, qd no oppo-
 fitu vel probatu cora iudice a quo, no pt opponi nec pbari cora
 iudice ad que, ca impugnadi vel iustificadi processu, & snam iudicis
 a quo. d. s. si qs aut fundu. Nec ob. l. i. ff. qd cu eo. vbi ex no-
 uis pductis iustificat, & pfirmat p iudice ad que snia lata p iudice
 ce a quo, qm fm actu habita cora iudice a quo erat iniqua. Solu. ibi
 loqr de appellone interposita a snia diffinitiva, vbi fecus, p d. l. p
 hac. qd sit i appellone iteriecta a grauamine ia illato, de quo hic & c.
 20 No. quartd, qm Guil. qd appello & processus iudicis a quo, im-
 pugnat & iustificat fm tps data ipsius appellonis, & grauaminis
 a quo appellat. q cor. in simili. c. eo. tpe. de rescri. li. vj. Ro impul-
 sua fuit discordia Doctoru, quoru quida assercbant de iure esse
 p riu eius qd hic dr, alijs dicentib. id qd hic, ut gl. hic, psequit sup
 verbo, expressas. Qd em gl. ij. ponit hic varias opi. doct. an ca eet
 exprimenda, uel qualiter in appellone a grauamine illato, no fuit
 necesse, qm ista cle. no fuit facta ad decisionem illius dubij, qa iam
 an fuerat decium p c. cordi. de app. in vj. sed solu huius dubij, an
 cam non expssam in appellone poterat psequi appellas ad iustifi-
 cationem suam appellonis. Ro dubitandi fuit fauor appellonis, q uer-
 sat in hoc, ut in ca appellonis liceat opponi, & proseq & probari
 an non oppositu, nec probatu, p d. l. p hanc. C. de tep. app. Similr
 fauor iudicis a quo facit: & et vnus citius lib. imponat, qd pro-
 cessus iudicis a quo ualeat ex nouiter proponedis, uel pbatis ius-
 tificari. p l. citius. ff. qd cu eo. qd tn hic statuit & c. Ro decidedi est
 in primo dicto, qa cu appellas potuit oes cas exprimere, & no ex-
 pssit, de nullo pt psequi, nisi de se ipso: ar. l. nec danu qd qs & c.
 & sic appello non pt operari quo ad no expssas. ar. l. f. C. de anna.
 excep. & l. magistris. ff. de acq. rer. do. Præterea non fuit deuoluta
 iurisdio ad superiorē, nisi pp cam expssam: ergo & c. In scdo aut
 dicto est no decidendi: qa cu iudex a quo appellatu est a grauami-
 ne illato, remaneat iudex in euentu in que iudex pnntiabit male
 appellatu & bn pcessum, cu ca sit sibi remitteda, ut c. Romana. &
 c. cu appellonib. eo. ti. li. vj. salua manebit appellati remissio ad iudicem
 a quo, & facultas pponendi, & pbadi ista qd de nouo ualebat
 pponere, & pbare cora iudice ad que: & sibi i putet, quare no op-
 posuit, uel pbauit cora iudice a quo, anteq appellaret. Na p hoc
 appareat, qd iudex a quo no grauauit: qa no potuit nec debuit dñare
 sup no oppositis vel no pbatis. Eodē modo appellatus no pt in p
 iudiciu appellatis aliqd probare ad iustificandū pcessu iudicis a
 quo, qui fm illud tps inspectu vgr grauauit, cu sibi saluū sit ius fi-
 nita ca appellonis illa de nouo proponere & probare, ut dictu est
 21 in appellate. q Non. n. dent claudicare iudicia. l. f. C. de fruc. & li.
 expen. No ob. 3ria: quia loquunt qm iudex a quo, desijt esse iudex
 p prolacione snie diffinitiuæ: vn fecus: ats tunc tota ca appellatis
 esset perdita: qd esset absurdum. ar. l. quoties. C. de preci. Imp. off.
 22 Conclude, fm Paul. qd snia lata super amisione uel repulsiōne
 exceptionis pemptoria: est interlocutoria: quia no diffinit nego-
 23 tiu principale. Facit l. j. C. si ex fal. instr. & cle. f. j. eo. ti. qd ex ea
 no orit actio in factu. facit ad pdicta no. in c. j. de or. cog. & in l. j.
 24 C. de ord. iud. Conclude, qd appello a grauamine illato interie-
 cta, det duo p tiner picipua. Primd grauamen a quo appellat. Sec-
 undō cam p qua grauamē impugnat. Primū pbaf in c. cum sit
 Romana. eo. tit. Secundū pbaf in c. vt debitus. & c. cu cam. eo. tit.
 25 q Vbi ergo ca expressa ad impugnationē est friuola, p illa no im-
 pugnat grauamen: qd appello pro nulla hf, tanquā deficiens in
 forma sua substāciali, vt c. cordi. eo. tit. li. vj. vt no. in d. c. vt debet.
 Dubitat aut qualiter hmōi ca sit exprimenda: & posuit Inno. tres
 opi. in c. significatib. de no. ope. nū. Vna est, qd sufficiat dicere, Ap-
 pello a tali interlocutoria. Sed ista reprobat: qa fm eam nulla ca
 grauaminis exprimit, & no esset dña inter appellonē a diffinitiu-
 ua & ab interlocutoria, q. c. vt debitus. & c. ex parte. c. tit. Alia est,
 qd sufficiat exprimere cam in gñe, licet no specificē, vt 3. Appello
 a tali interlocutoria, qa est iniusta. Sed ista et reprobat: qa talis ex-
 pressio pp sui gñalitate hf pro no facta: ar. l. i. in rē. in princ. ff.
 de rei ue. & l. prior edixit. in prin. ff. de iniur. sicut si diceret, Ap-
 pello, quia grauauit me: no descendēdo in specie in quo grauauit, ut
 ibi et dicit Inn. Tertia est, qd sufficiat si dicat, Appello a tali inter-
 locutoria, quia aut fuit pronuntiandum seu interlocuendū pside-
 ratis testib. vel instris, aut alijs pductis in ca: & ista est bona, quæ
 placuisse vī Host. ibidē, dū dicit, qd hēt appellas necessariō expri-
 mere cam, quare ē iniusta interlocutoria. idē Spe. ti. de app. qd quat
 in prin. idē gl. ij. hic uult, asserēs reprobari hic opi. scdm Inn. quā
 s. recitauit. Sed, salua pace, cle. ista no decidit hoc dubiū, sed aliud,
 27 vt s. dixi. licet satis videat fundari sup ista opi. qd Ego autem puto

sufficere cam tatr exprimere, qd ex inspectiōe tenoris appellonis
 eludat euidētē fuisse appellantē grauatu, dū tñ uera sit in appel-
 lone pnta: & ita seruat stylus Romanę nra Cancellarię in pccsio-
 ne rescriptoru, ac et stylus audiētię in exhibitione iustitię, p inspe-
 ctionē actoru. No. n. hodie ē maior specificatio carū grauaminis
 28 fienda, quā olim: ut et hic seqi Guil. & Géz. Ex quo infero, qd si
 reus appellat a pclone p qua dicit se grauatu, ex eo qa articuli sui
 fuerūt p hoc tacitē repulsi, no cēset exprimere cam sufficientē, ex
 qua pcludat euidētē eū fuisse grauatum: qa no seqi, Erāt articuli
 29 sui, ergo erat de mria bona: quia forsita erat de mria no bona. qd si
 cut si allegaret pcriptionē, & no deduceret i articulis necessariis
 30 ad pcriptionē, & sic de se. ar. l. no ob hoc. C. vn legi. qd Idē puto si
 diceret, Appello, qa articuli mei erāt defensorij, qd tacite sūt repul-
 si. Nā n seqi, Sūt defensorij, ergo sufficienter sūt defensorij. Pnt. n. eē
 de mria no bona, & tñ dati sūt ad defensionē: uel de bona mria, &
 tñ no obtulerat eos se pbaturū, uel no petierat se admitti ad eos
 31 pbandū. qd vn hmōi expssio hf pro no facta: ar. cle. quis. circa fi.
 s. e. ti. ibi. rñderit se daturū. Dēt ergo dicere, qd articuli mei erāt de
 bona mria: & tales qd pbati excludēbāt intētiōē agētis: & eos me
 pbaturū obtulerim. p hoc. n. exprimit grauamē, vt 3 pclone p qd
 fuerūt articuli tacitē repulsi, & ipugnat grauamē, & ex eo qa erāt
 tales ipsi articuli, qd pbati excludēbāt a sua intētiōē, & illos
 pbabiles me obtulerū pbaturū. Ad pdicta facit c. interposita. & c.
 32 ex pte. ar. eo. ti. & c. Albericus. de testi. & ibi no. i gl. magna. qd Fal-
 lit ubi ex ipsa interlocutoria colligit euidētē iniquitas: qa tūc alia
 specificatio grauaminis no requirit fm Pau. ar. cle. pastoralis. de re
 iud. c. significatē. de rescrip. idē Lapsus. Aduerte tñ, qa c. interposi-
 ta. in prin. pbat i suo pncipio duo. Vnū qd sufficiat in appellōe ex-
 primere cam pbabilē, licet no obtulerit se illā pbaturū: qd est fm
 pdicta. Scdm qd pt ueritatē illius cas pbare cora iudice ad que, &
 fm dictū huius cle. Sed pt sic dici, qd aliqn appellas dicit bonā ex-
 ceptionē pposuisse, & se pbaturū obtulisse, & ca fuisse repulsa: &
 iudex a quo no desert appellati dices, qd no obtulerat se pbaturū.
 certē no sufficit appellati: qa ex ca pbabili appellauerit, nisi pro-
 bet cam eē uerā: no qd teneat pbare ueritatē exceptionis, sed uerita-
 tē no admisiōis suę exceptionis, & oblatiōis factę. Secus si sit iudex
 a quo simptr no deserat: qa tūc sufficit pbare se obtulisse p-
 bationē. Sed istud nihil ē dicere: qa in oī casu oportet, qd uerificet
 istud, vt 3 p oblatiō pbatiōis fuerit facta, & sic nulla eēt dña inter
 illos duos casus positos in prin. d. c. interposita. Vel dic, qd primus
 33 casus ē qd appellō interponit ab eo qd factū ē exclusorio alicuius
 fidei, ut ē, Appello, qa admisiōis in testē talē notorie infamē, qa
 installatū: tūc hēt appellas docere hāc cam eē uerā. Scds casus est
 qd appellō interponit ab eo qd factū ē exclusorio alicui? fiendi, ut
 qd offero me pbaturū testē qd petiē admitti, eō ifamē: tūc si admit-
 tat, sufficit qd pbet oblatiō: no ar requirit, qd pbet infamia. Ad ista fa-
 34 cit. c. accedēs. j. qd qd factū notoriū sufficit absq; oblatiōe pbōnis
 fidei, no ats, ita qd qd ē notoriū, iudex no dēt repellere exceptio-
 nē expssē vel tacitē: & si faciāt, tūc grauauit. Sed certe adhuc no rñ-
 det 3rio: qa tūc n ē ueritas exceptionis, pbada cora iudice ad que,
 qa ipsa appellō iustificat ex sola repulsiōe exceptionis. circa hoc
 35 dic, vt j. d. ca fm Inn. & doct. & c. Cōclude, qd exceptio ē ppo-
 36 nēda, & pbada cora iudice a quo, qd iudicē no tūgit. Itals solu
 pponēda ē cora eo, sed pbada cora supiore. vide Io. And. in c. pia.
 sup verbo, iudex. de exce. Gof. i. c. interposita. c. ti. Inn. i. c. cu sup.
 73 de off. del. Cōclude, qd appellas no pt pseq cora iudice ad que
 cam no expssā in sua appellōe, qd sit notoria: ut dicit hic gl. 4. vn
 licet sit notoriū qd iudex sit suspct? citato, & appellat ab eo citat?
 ab aliquo grauamine, qa dicat eū iniuste fecisse seqstrū: certē no
 poterit ad iustificonē suę appellōis pseq, qd iudex a quo erat sibi
 suspct?: qm hoc no fuit ppositū cora eo, licet Ber. denuit i d.
 c. accedēs. qd in j. gl. & Géz. hic, licet dicat tuti? eē idē tenere in ca
 notoria. Ex quo patet, qd si forsā allegaret i appone, licet no fuis-
 set an ppositū cora eo, no sufficeret rōne hic posita i gl. qm noto-
 riū factū excusat ab onere pbadi, no at ab onere pponēdi. gl. i. qd
 38 tenet i d. cle. pastoralis. qd Sed istud eēt uerū i suspiciōe, qd no iclu-
 dit metū mortis, vt cruciatū c. pias: ats forsā sec? nā tūc pccs? qd
 39 faci? no ualere. vt cle. pastoralis. de re iud. & sic licitē pt ab eo ap-
 pelliari, absq; alia ppositiōe recusatiōis an facta, & sic pt intelligi.
 39 c. ex pte. j. e. ti. & gl. i. d. cle. pastoralis. Cōclude, qd iterdū sūt duo
 vel plura grauamina illata, & ps grauata appellat dūtaxat ab vno
 grauamine: tūc no pt cora iudicē ad que pseq aliud grauamē: qa
 40 ab illo no fuit appellatu, & trāsiuit i rē iudicatā, & se para sunt.
 41 ar. l. i. ff. d. calū. iterdū ē unū grauamē, vt plura, & ab oib. ē appel-
 latum

latum: sed appellō qd poterat ex plurib. iustificari cas exprimēdis
 in appellōne, no fuit iustificata ex oibus, sed ex aliquibus: & tūc,
 aut cae non expssā in appellōne erant iuris: & tunc hñr ac si fuis-
 sent expssā. Exemplū, appellat, quia iudex recipit in testē aliquē
 qui dicebat non admittendus p eius infamiā, quam offerre ab-
 42 cipiens se probaturum, spreta hmōi exceptione certē cora iudice
 ad que non ad iustificonē huius appellonis poterit prosequi qd
 receptio non ualebat ex alio capite. qd quia lite non pte. fuit rece-
 43 ptus non permisso 3. c. qm frequenter. vt lite non pte. probatur p
 44 tex. c. accedēs. j. eo. tit. & sit rō: qd quia notorium iuris excusat a
 probatione, & a propositione: ut d. cle. pastoralis. qd Aut cae non
 expssā erant facti: & tunc, aut loquimur in cā bñficiari: & solum
 45 pnt prosequi cae expssā, & non alia, nec bñficio appellōis, nec
 iure pncipalitatē: ut c. constitutis. eo. ti. & cle. pñtōne. 3. de elec.
 Aut loquimur in cā prophana: & tunc bñficio appellōis no pnt
 46 prosequi cae non expssā, ut hic, & c. cum cam. & no. in gl. f. i. eo.
 47 tit. qd Iure aut pncipalitatē siue cā fuerit remissa iudici a quo, siue
 remanserit penes iudicem ad quem, iuxta. c. cum appellonib.
 eo. tit. in vj. audicē is qui appellauit finita tū cā appellōnis propo-
 nēdo de nouo & c. Concludo 3 gl. hic, qd stylus Cancellarię no
 48 damnat per istam cle. qd qm licet in rescripto non exprimat, nisi
 vna cā grauaminis pp quā fuit appellatum: nihilominus tñ cora
 iudice deputato per rescriptum super cā appellōnis poterit appel-
 lans prosequi alias causas expressas in appellōne: alias sequeret, qd
 in rescripto deberent poni oēs causę grauaminis si centū essent:
 & sic ninus prorogaret rescriptorum expeditio cū tñ & sine hoc
 49 ualde eorum expeditio prorogaret: qd & superfluis non est uten-
 dū. l. ampliore. §. in refutorijs. C. eo. tit. Veritū in c. exhibitā.
 de iud. vt uelle, qd plura grauamina dēt exprimi in rescripto, &
 addi clausula, Si ex oibus, uel altero eorū qd pnterit bñ appellatum.
 50 Sed ibi sic fuit de facto. qd Præterea & gaudet breuitate & moder-
 51 ni. l. j. ff. quod me. cau. Conclude, qd licet in appellōne sint exps-
 sa plura grauamina, sufficit tñ si vnum ex illis sit uerum, & tale a
 quo posuit appellari: quia pronuntiabit bn appellatū, & irritū esse
 factum post hmōi appellacionem, ut no. gl. in d. c. exhibitā. in fin.
 52 Conclude, qd grauamen pcedens, non iustificat appellōnem se-
 quentē interpositam no ab illo, sed ab alio grauamine. Et est rō:
 quia appellō ualeat qd interponit a grauamine illato: sed ista non
 fuit interposita ab illo grauamine, & itō non iustificat per ipsum il-
 lud, maxime quia istud tranfit in rē iudicatam quo ad partē, si no
 53 appellet. j. x. di. vt c. cum sit Romana. eo. tit. & sic non pt opera-
 54 ri i iustificationem appellōis: qd aliās 3rios effectus operaret, 3. l.
 55 cum tale. §. i. ff. de pd. & demon. cum sim. s. qd Grauamen sequē
 appellōnem, non iustificat illā, nec ei aliquid addit, nec illam pfirmat:
 quia per seipsum tpe quo fuit interposita, debuit subsistere.
 Et sic approbat hic no. Inn. in c. pen. in fi. de no. ope. nun. & repro-
 56 bat no. Bernar. & sequacium. in c. ij. in gl. super verbo, ex his. vt li.
 57 non ptest. vt hic prosequit gl. Conclude, qd qd rei est defensionē
 58 legitimā pponere, non aut sup illa probationes offerre, qd cū eius
 proprium sit fugere. l. inter stipulatem. §. j. de verb. ob. Ex quo in
 59 fert, qd si reus proponat exceptionē peremptoriam legitimā,
 & cū hoc offerat se illam probaturum, iudex uerō ipsum non ad-
 mittat, sed expresse repudiat, uel tacitē procedendo ad ulteriora,
 licitē ob hoc appellat. Et coram iudice appellōnis no est necesse
 quod probet ueritas exceptionis ppositę, ut probat. c. interpo-
 60 sita. ij. rñ. eo. tit. Et sit rō: quia iudex euidenter grauauit no admit-
 tendo reum probare uolentem, & se offerentem ultra legitimam
 61 suam defensionem: qd nulli est deneganda, ut clem. pastoralis. §.
 62 de re iud. qd Si aut reus proponat, non aut probare se offerat: tunc
 iudex hēt ex suo officio inuitare reum, an uelit probare: & quantū
 tps esset necessarium interrogare: uel hēt eum ad probandum ad-
 mittere, uel dicere, Admitto tuam exceptionem: quo facto reus
 hēt petere terminum statim ad probandum. vn si istis no acquie-
 63 scat & appellet, iniusta est appellō. qd Et qd possēt p stare uel p sta-
 64 ret coram iudice ad quem de ueritate hmōi exceptionis, non iō
 iustificat appellō. Rō: quia non fuit grauatus, & sic interposita ap-
 65 paret a non grauamine. Si aut iudex non imitaret proponentem,
 & non admitteret exceptionem, sed eam repelleret tacitē uel ex-
 66 presse: qd tunc iusta est appellō: quia grauauit iudex repellendo legi-
 67 timā exceptionē, ut c. ex parte. ar. & c. ex parte tua. eo. tit. qd Verū
 istud grauamen est sufficiens p se quo ad effectū translationis co-
 68 gnitionis in superiorē ad quem, non aut quo ad effectū uictoriae
 in cā appellōnis: qa nisi probet coram iudice ad quem ueritas ex-
 ceptionis ppositę, pronuntiabitur malē appellatū, & bene pro-

cessū in cā, & remittet iudici a quo, & istud probat in c. interposi-
 ta. j. rñ. eo. tit. & ita uoluit ibi Inn. & Host. in gl. pen. hoc hic tenet,
 licet non sic clare: & fm hoc declarat & limitat ista clem. in secū-
 do dicto: qm in casu pmissio est dare cam euidētem, nisi ad ef-
 fectum uictoriae necesse est, qd ex nouis probandis iustificet ap-
 69 pellō interposita a grauamine illato: & hoc ideo, quia grauamē il-
 latū non erat per se sufficiens ad obtinendum talē triumphum in
 tercedente appellōne, licet esset sufficiens quo ad hoc, ut appella-
 ri possit a iudice a quo grauante, ad effectū ut iudex ad quem co-
 gnosceret, esset uera, uel non, exceptio pposita qd fuit repulsa: &
 70 iō mō grauaf appellans in probatione ueritatis fienda cora iudi-
 ce ad que. qd a qua probatione poterat de facili se exonerasse offe-
 71 rendo aut cora iudice a quo se illam exceptionē probaturū: quod
 72 est notandū, & sic intelligēdū est. c. interposita in j. & ij. rñ. qd Vbi
 aut exceptio pposita non esset legitima, & ob hoc fuisset repul-
 sa & appellatū ppea fuerit non iustificata appellō: si nunc ppo-
 73 neret de nouo alia legitima, uel si ista prius inepte pposita nūc
 proponeret cora iudice ad que apte & pnteneret, ut patet in fi. hu
 74 ius cle. Conclude ex pmissis, qd qd tria requirunt ad uictoriā in cā
 appellōnis. Primd, qd grauamen pcesserit appellōnem. Scdō, qd
 in appellōne fuerit expssa notiatum cā grauaminis, taliter qd si esset
 uera, euidenter pcluderet iudicē a quo grauasse. Tertio, qd ipsum
 grauamē non fuerit exclusoriū alicuius probationis: ats requireret
 ad uictoriā obtinendā, qd probatio fieret coram iudice ad quem.
 75 Conclude, fm Lapū, qd ista cle. locū hēt tā in iudice delegato, qd
 76 ordinario, pp sui gñalitate. Ex quo inferit, qd processus in qui-
 sitorius formatus 3 certam psonam super certo crimine, de cuius
 infamia non pstat inquirere, & ob hoc appellauit, no iustificat,
 licet in cā appellōnis quis uelit probare eum esse infamatum tpe
 inquisitionis: quia licet in rei ueritate esset tunc infamatus, tñ de
 hac infamia non pstat iudici inquirere, & sic processus iniuste,
 & 3. c. qualiter & qñ. de accus. licet Spec. tit. de inquisi §. nunc tra-
 ctemus. ver. hoc aut scias. & Abb. in d. c. qualiter. dixerint 3rium
 77 in iudice ordinario. Conclude, fm Lapū, qd pñs cle. non habet
 locum in executoribus gratiarū, & hmōi, qui non hñt seruare or-
 78 dinem iudicarium, per ea quæ no. Inn. in c. dudum. de psumpt. &
 gl. in cle. iudices. de off. dele. Sed nescio quid uelit, qm si appellat
 ab istis executoribus, statim totum negotium deuolutum est ad
 79 sedē A post. p cle. cam. de cle. & sic incipit tractari cā ab ipso prin-
 cipio: & ita seruatur in audientia, pmissio tñ processu sup deuolutio
 80 ne, qñ alia pars est absens & c. Conclude, qd ubi est appellatum
 a grauamine, iudex ad quem si reperit cam appellōnis non uerā,
 non pt se intromittere de nullitate processus, nec grauaminis, fm
 Inn. vt no. in c. dilecto. circa fi. eo. tit. Et ideo practicum qd faci-
 mus committi causam nullitatis & c. Sed hic cogita: quia ex quo
 appellatio deuoluit etiam causam nullitatis, & ipsa interlocutoria
 a qua est appellatum, apparet qd iuris allegatione nulla vī, qd hæc
 nullitas sufficiat ad iustificationem appellōnis: qm nulla maior
 iniquitas qd nullitas. Facit l. Carmelia Pia. ff. de iure patro. Et facit
 81 quod s. dixi fm Pau. & Lamber. & c. Conclude, qd si pater ex
 hæredet filium ex una causa, non potest hæres iustificare exhered-
 82 ationem prosequendo causam non expssam a patre, licet suffi-
 ceret vnam probare de pluribus expressis in Auth. ut cum. de ap-
 pel. cognō. §. si igitur. qd Idem in recusatione facta expressa certa
 causa alia non pot prosequi non expssā fm D. Card. Mediol.
 Spec. posuit tit. de recuf. §. ultimo. ver. si quid si unam. Conclude,
 83 qd ista clem. locum habet, quando illa interlocutoria quæ non
 habet vim diffinitiuæ: secus ergo in ca quæ habet uim diffinitiuę,
 84 ut est sententia qua pronuntiat appellatio deserta, uel qua
 pronuntiat esse, uel non esse iudex: vt no. in Authen. habita. in
 85 fi. C. ne filius pro pa. qd Et ideo in causa appellacionis poterit ius-
 tificari appellatio, & impugnari pronuntiatio: & eodem modo
 poterit iustificari pronuntiatio, & impugnari appellatio ex nouis
 86 probandis: & sic practicum: quia si appellatur a sententia
 lata super desertione, potest in causa appellacionis appellans docere
 de sua diligentia, uel de impedimento legitimo: aliās seque-
 retur absurdum, quia iudex a quo quo ad hunc articulum uide-
 tur esse functus officio suo: arg. l. iudex. ff. de re iudica. & sic non
 87 possit amplius de non desertione cognoscere. Præterea & in reu-
 iudicatam transisse uidetur huiusmodi sententia, si confirmaretur
 per iudicem appellacionis, ex eo quia haberet sequi acta anti-
 88 qua, & non possit secundum acta noua iudicare, sicq; exclusus
 esset contra iustitiam, & contra rē ueritatem, de qua constat
 89 possit appellanti. arg. dictę l. per hanc & c.

Dñi Papæ referendarius, Auditor dicitur: quia desertio fundatur sup negatiua, si nõ prosecutione. vñ de hac negatiua nõ p̄t p̄stare, nisi per p̄fionem termini dati ad docendũ de diligentia, & nõ facta fide. Igr̄ añq̄ de hac negatiua tãt̄ p̄stet, nõ p̄t dici eẽ desertiã, & sic interim valebit snia scda lata p̄ iudicẽ ad quẽ. Intellegit ergo istã cle. qñ p̄stat de desertione: nõ non. Sed certẽ, corũ pa ce salua, hoc nõ p̄cedit: primõ, quia, s̄ in eos, nõ esset dñia, an scda snia eẽt infirmatoria, an p̄firmatoria: quod tñ est p̄ plurium opi. Secũdõ, quia tex. iste restringeret, cũ tñ loquat̄ simplr̄: p̄. l. 3. ff. de off. p̄rati. Tertio: quia ad desertionẽ inducendã nihil operat̄ cognitio, cũ per solã negligentã desertio inducat, ut hic: & s. c. cle. sicut. Quarto: quia appellatus dũ uidebat, q̄ corã iudice ad quẽ, cõparuerat. j. terminũ p̄fixũ appellans, uel nõ impetrauerat auditorẽ super cã appellõnis: ita potuit facere cõmitti cãm desertiõis, & eã p̄sequi, sicut & cãm appellõnis, & negotij principalis, & eas p̄sequi. Si igr̄ p̄sequutus fuit ordine p̄termissõ cãm appellõnis, quã uidebat prima fronte fore desertã, omisso articulo desertionis, uel q̄ solũ de se querat, & nõ de alio: licet ergo ambæ partes nõ reuocẽt in dubiũ, sit uel nõ desertã appellõ, sed cãm appellõnis p̄sequunt̄. At si nõ esset aliquis respectus ad desertionẽ, nihilominus tñ appellõ si desertã est per hãc p̄secutionẽ non reuociscit, & nihilominus p̄ hãc p̄secutionẽ nõ impedit, quomius snia ipsa, a qua fuerat appellatũ, transeat in rẽ iudicatã, ut hic. Quo igr̄ poterit iudex uel auditor deputatus in cã appellõis snia ferre, si appellõ eẽt in rei ueritate desertã, & sibi p̄stat & p̄stare debet (saltem p̄sumptione) eã fore desertã, ex quo per hãcã s̄m q̄ habet iudicare, reperit appellatũ per negligentã, q̄ p̄sumit ex quo de impedimẽto legitimo nõ p̄stat, non fuisse suã appellõnẽ debitẽ p̄secutõ: vt d. cle. sicut. Fuit igr̄ in culpa tã appellatus, quã iudex, q̄ quã eẽt appellans in hmõi prosecutione. j. Nã iudex beatiãr̄ facit procedẽdo in cã nõ uisã sua cõmissione, hoc est, an de se erat talis que absq̄ alia p̄batione poterat uigore eius p̄cedere in cã. q̄ sicut est qñ uidet se impetratũ auditorẽ in cã appellõis. j. tps̄ statutũ ad p̄sequendũ. At ubi uidet se in cã appellõis impetratũ post tps̄ statutũ, & maxime per appellatũ, nõ dẽt ad ulteriora in cã appellõis procedere, nisi post factã fide de diligentia debita, & sic de bono fundamento. ar. l. egi. ff. de exec. rei iud. j. sic eẽt incautẽ processit appellatus p̄sequẽdo appellõnẽ quã p̄babiliter debuit credere fore desertã, sic eẽt incautẽ fecit appellã, p̄sequẽdo appellõnẽ, quã sciebat & scire debebat fore desertã, j. sed aliqualẽ pro excusato hĩ, cũ sit loco rei, qui de sui natura fugere tenet. l. inter stipulante. s. j. ff. de uerb. ob. Ex quibus oĩb. p̄cludit, q̄ snia secũda p̄firmatoria lata post desertionẽ est ipso iure nulla, & sic nec ex ea orit̄ actio in factũ, q̄ hẽt als̄ paratã executionẽ, in l. q̄ de inofficio. in gl. magna. ff. de inoff. testa. Nec p̄ ea exequenda p̄t implorari iudicis officiũ, nec super ea est executoria p̄cedẽda, & per p̄is nec ualebit p̄denatio expẽsarũ in eadẽ snia factã. Sicut ergo appellatus (q̄ reportauit post desertionẽ appellõis sniam per iudicẽ ad quẽ reuocatoriã primã sniã pro se late) p̄t petere executionẽ primã sniã, nec obstat sibi exceptio rei iudicatẽ uigore secũdã sniã q̄ se late, a qua nõ appellauit: nec tenebit ad expẽsas dictã secũdã instãtiã, licet per tps̄ appellatũ p̄secute, ut dicit̄ est. s. ita ecõuerso, appellã q̄ reportauit post desertionẽ suã appellõis sniam secũdã q̄ se firmatoriã primã, p̄t petere, q̄ fiat executio solũ uigore primã sniã q̄ se late, q̄ trãsiuit in rẽ iudicatã p̄ desertionẽ, & allegare & oĩdere de desertione appellationis, ut per hoc oĩdat sniam secũdã q̄ se late, non tenere, satis. n. punita est negligentia sua, dum prima snia trãsiuit in rem iudicatã: & si nõ allegauit desertionẽ, non cogebatur. Nec ex hoc p̄t inculpari ut punit: quia & appellatus eẽt in culpa procedẽdo minus caute, ita q̄ culpa cõpensat̄ cũ culpa. l. q̄ si ambo. ff. de cõpens. & sic appellã non tenet ad expensas. Est igr̄ credendũ, q̄ dñi q̄ regebãt Cancellariã Romã tpe quo fuit p̄dita hãc cle. habuerit uerũ sensum & mentẽ dñi p̄ditoris, & s̄ illum processerunt ad denegationẽ executoriã, qñ uidebant sniam latã in cã appellõis post desertionem reputantes, desertã coĩpso q̄ ex p̄cessu nõ apparet debita p̄secutio appellõis infra tps̄ ab hoĩe uel a iure statutũ. Sed & miror de opi. dñorum auditorũ, qñ in cã quã assertit ad curiam per appellõnem deuolutã, nunquã procedũt: & hñ faciunt, ubi seruatis prius terminis super hmõi deuolutione, q̄q̄ cis ex legitimis documentis p̄stet cãm esse deuolutã, cum em̄ deuolutio sit cã fundamentalis exercitiũ iurisdõnis in hac cã dẽt eis ante p̄stare legitimẽ de hac deuolutione. Et ita in proposito: quia hmõi p̄secutio appellõis. j. tps̄ debitũ, hoc est, impe-

trario auditorũ unã cum ipsa appellõne est cã fundamẽtalis exẽcitij iurisdõnis in cã hmõi appellõis, dẽt eis p̄stare añ legitime de hac debita p̄secutione. Assignãt̄ aut̄ aliã rõnẽ: quia interest appellati (qui fouet cãm bonã & clarã) potius p̄sequi secũdã & tertã, q̄ aggredi negotium desertionis, in quo oportebit eũ discurre per tres interlocutorias, & forsitan añ tertã interlocutoriam docebit de sua diligentia per p̄testationes solitas fieri in Cancellaria: & sic tñ tps̄ inuenit appellatus perdidit. Sed, salua reuerentiã, hãc rõ non urget: qñ tale interesse non est curandum: imõ nec sequi p̄t, qñ appellõ est desertã p̄ defectũ iurisdõnis, ut dixi. Nec nocet p̄ductio tps̄ quin totũ cedat, & includat sub anno qui dat̄ ad p̄sequendũ appellanti. Nã p̄ eius factũ & cul p̄t reperit fuisse super se sumã a prosecutione appellõnis: ar. l. petẽda. C. de tẽp. in inte. rest. pe. j. Præterea & p̄demãt appellans in expẽsis factis super negotio desertionis, per regulã, Victus uictori & c. Præterea per hãc uia reddit certus, possit, uel non p̄sequi appellõnem appellatus. & sic illã añ oĩa aggredi dẽt: ar. l. ad rẽ mobilẽ. ff. de procu. cum si. & l. qui de inoff. testat. ff. de inoff. testa. & quod dicimus de actione rescindente & rescisoria. l. in honorarijs. s. sed cũ rescis. ff. de act. & ob. Conclude, j. q̄ sicut p̄secutio nullitatis, & iniquitatis sniã ad inuicẽ p̄riant̄ origine: quia 51 p̄ prima fundat̄ circa illud, j. uel habito respectu ad illud q̄ nullum 52 est, j. secunda uerõ fundat̄ habito respectu ad illud q̄ est aliqd, li 53 cet sit iniquũ: j. sed in effectu nõ p̄riant̄, qñ utrunq̄; tẽdit ut snia effectu non producat, ut patet in l. si expressim. ff. de app. clem. pastoralis. s. de iud. iuncta l. eos. in prin. C. de p̄secutio appellõnis, & desertionis, si fiant per appellatũ p̄riant̄ origine: sed non in effectu, qñ appellatus ex ea parte qua p̄sequitur cãm appellõnis, dicens & petens pronuntiarĩ male fuisse appellatũ, per d. l. eos. in prin. ex ea uerõ parte qua dicit & petit pronuntiarĩ appellõnem esse desertã, per hoc fatẽt nullam substantiam hñe appellationem, sed appellõnem extinctã per negligentiam, & sic iudicem ad quẽ non hñe iurisdõnem super iustitia uel iniustitia appellõnis, ut hac cle. Sed quia per utrãq; uia appellatus tenet ut snia lata operet̄ effectũ, iõ p̄nt dici non esse p̄riã in effectu: 56 ar. l. eũ qui. & l. j. maiores. C. de inoff. testa. Ex quibus infero, j. q̄ sicut appellans p̄t in simul p̄sequi cãm nullitatis, & iniquitatis sniã, non pariter, sed successiue: puta, Dico & peto pronuntiarĩ sniam a qua appellatum est, esse nullam, & nullitate cessante eam esse iniquã: iuxta rõ. per Inn. in c. dilecto. in fi. eo. tit. per glo. in l. j. C. qñ prouo. non est neces. & per Bar. & alios in l. si expressim. 57 ff. de app. j. Ita & appellatus p̄t in simul p̄sequi cãm appellõis & desertionis, non pariter, sed successiue, puta, Dico & peto pronuntiarĩ appellatũ eẽ desertũ: & desertione cessante, eã esse iniquã 58 uel iniustã. j. Licet ergo appellatus dicat reus, nõ tñ audit̄ proponẽs in simul & pariter p̄ria origine, sicut nec eẽt reus audiret̄ pponens in simul & pariter p̄ria, ut est exceptio, & numerõnis & solutionis: successiue aut̄ seu p̄ditionãr̄ p̄t in simul pponere, ut no. Dy. in regula nullus plurib. de reg. iur. in vj. Pet. & Cy. in l. j. C. de fur. & Bar. in l. nemo prohibet. ff. de exce. Vbi aut̄ prius fuisset appellã p̄secutus cãm appellõis, & demũ ea reiectã, pponeret cãm desertionis, vñ audiret: quia nec proposuit simul, nec simul p̄sequit: sed & cautẽ facit, qñ de desertiõe uelut de p̄iudiciali, eẽ prius cognoscendũ, ut l. si. C. de ord. iud. Patet ergo ex his q̄ gl. magna 59 hic in parte finali nõ bñ dicit usquequaq; j. Vbi aut̄ appellã p̄sequit cãm appellõis, & appellatus cãm desertionis: tũc ista sunt p̄traria origine & effectu, & iõ de desertione uelut de p̄iudiciali eã añ oĩa cognoscendũ. l. si quis a se fundũ. C. ad l. Iul. de ui. & l. qñ 60 Alexandrũ. C. de adul. cũ si. Conclude, j. q̄ licet iudex ad quẽ, ad instãtiã appellãtis possit cognoscere, & pronuntiare de nullitate 61 sniã, & post desertã appellõnẽ, ut l. Carmelia Pia. ff. de iu. pat. j. tñ ad instãtiã appellati nõ p̄t post desertã appellõnẽ p̄firmare sniam latã p̄ iudicẽ a quo, ut sufficĩter colligit ex p̄nti cle. & est rõ, quia snia q̄ fert̄ sup nullitate est solũ declaratoria non aut̄ infirmatoria: de se est inductoria, quia corroboratiua sniã iã appellõis sus- 62 pẽtã. j. Vbi ergo snia nõ remãsit suspensa, quia est appellõ deser- 63 ta: tũc statim ipso iure & per ius p̄firmata est: j. & sic cum p̄firmãta existat, amplius p̄firmari nõ p̄t p̄ iudicẽ, qui solũ erat adiutus, ut eã egentẽ p̄firmatione p̄ p̄sensionẽ appellõne inductã cõfir- 64 mare, ut d. l. eos. in prin. j. Fateor aut̄, q̄ si cõdẽnatus per sniam a qua nõ appellauit, p̄t petere per superiorẽ esse nullã declarariã ita & is, pro quo lata fuit snia, q̄ in rẽ trãsiuit iudicatã, uel quã nõ fuit appellatũ, uel appellõ eĩt desertã, p̄t per Papam uel Prin- cipẽ aliũ superiorẽ petere eã cõfirmari, ut c. bonẽ. de cõfir. uti- imõ

imõ & forsitan per aliũ inferiorẽ a Principe, qui p̄t adiri per uiam simplicis querelã, p̄t petere dictã sniam p̄firmari, nõ tan- q̄ egentẽ p̄firmationẽ, sed ad cautelam abundantẽ, uocato sem per p̄demãto, uel eo q̄ quẽ lata fuit, quia cũ cãm cognitione fien da est: aũ nihil proficeret, ut not. in c. j. de p̄fir. util. & eẽt effectus, quia si pari mõ ferret̄ tertã snia eẽt p̄firmatoria primã, & postmo dũ fieret executio, non impediret̄ p̄textu nullitatis dictarum sniarum, uel alterius earũ, per cle. ut calumnijs. s. de re iudi. & sic habes q̄ dictã cle. locũ hẽt siue tres sniã p̄firmes fuerint late bñ ficio appellõnis, siue bñficio suprẽmã iurisdõnis. de quo forsitan non cogitauit autor illius cle. sed tñ ubiq; est eadem rõ. Conclude, s̄m gl. Genz. & alios Scribentes, q̄ ista cle. locũ hẽt ubi appel- 65 lõ a principio nõ tenuit, j. quia tertio imposta, j. uel post x. dies. 66 j. Idẽ si a principio tenuit, sed fuit ei ex postfacto renuntiatum ex- 67 p̄sse. Nam si ita est in desertione ubi inest tacita renuntiatio, ut cle. sicut. s. eo. & ar. cle. q̄nis. s. co. multo magis hoc esse dẽt in ipsa renuntiatione exp̄ssa, ut c. Romana. s. i. uerõ. & s. in aut. e. ti. in 6. 68 Conclude, s̄m Lapum, j. q̄ licet appellatus possit eẽt inuito appel- 69 lante, j. & p̄tumace p̄sequi appellõnem non desertã, tñ ipse appellans post ueniens. j. tps̄ p̄sequendã, p̄t purgare moram, & p̄sequi suã appellõnem, dum tñ tali tempore purget moram, q̄ reliquũ tps̄ sufficiat prosecutioni totali. per ea quã no. Inn. in c. 70 ex rõne. & dixi in clem. q̄ diu. s. eo. j. Processus aut̄ factus per appel- laturũ, proderit appellanti, ex quo fuit factus tempore debito, & uocato ac cõtumace appellante: ar. l. si. C. si per uim uel alio mõ. 71 j. & sic appellans uolens purgare moram suã, non p̄t inchoare processum de nouo, sed admittet̄ in eo statu ad ulteriorẽ pro- secutionem, in quo eum inueniat̄: in Auth. qui semel. C. q̄no, & qñ iud. & finis citius litibus imponat̄: ar. l. quidem æstimauerunt. ff. si cer. pet. Hãc aut̄ hẽt locum in tempore dato ad p̄sequendũ a iure. In tempore uero dato ab homine ad p̄sequendum pra- 72 ticamus, j. q̄ diligentia appellati. j. illud tps̄ p̄dest appellan- 73 ti. j. quod p̄to uerum ubi certificatus fuisset añ lapsum illius tẽporis de impetratione factã per appellatũ: & ipse p̄sus, & de illa non curasset impetrare, ratam hñs illam impetrationem. j. dicitũ tps̄, non post. ar. l. bonorum. ff. rem. ra. ha. Cum. n. uterq; corũ dat facultas p̄sequendi appellõnem, ut c. debitus. & c. oblatẽ. co. tit. excusari p̄t appellans propter diligentiam. appellati, quã ratam habuit tempore debito. Imõ vñ idẽ esse & si ratam habuisset qñ eunq; ex p̄dõ rõne p̄rãlegata, v. c. 3, quia data erat appellõ fa- cultas p̄sequendi eẽt inuito appellante: vñ rati habitio sufficeret qñcunq; añ lapsum terminum ad p̄sequendũ a iure statutũ, dum tñ tps̄ reliquũ seruat processũ factũ instante appellato sit sufficiens ad decisionem causã dictã appellõnis, ut p̄dixi. Con- 74 clude, j. Lapum, j. q̄ qñ appellatus uolens p̄sequi appellõnem fuerit detentus legitimo impedimento, nihilominus propter negli- gentiam appellantis appellõ efficitur desertã, & sententia tran- sit in rem iudicatã, nedum j. appellantem, & iudicẽ ad quem, sed eẽt quo ad appellatum: quia facultas ei data erat p̄sequendũ ap- pellõnem q̄ diu non erat desertã, ac ea desertã qñcunq; oblatã est ei hmõi facultas. consultum est. n. ei satis: quia rata manet snia & fingitur appellans pro non appellante, ut d. l. furti. in prin. p̄- secutio enim appellati impedit desertionem in casu p̄missõ, non autem impedimentum ei superueniens non cõe appellanti. Ratio: quia tempus p̄sequendi datur appellanti cum commina- tione, q̄ eo lapsõ per negligentiam eius, efficitur appellatio des- 75 fertã, ut cle. sicut. s. eo. & rata manet sententia, ut in ista & c.

- 13 Appellõnis non p̄secutio habet in se tacitã renuntiationem.
- 14 Appellõnis renuntiatio tacita, an operetur idẽ quod expressã.
- 15 Appellationem p̄sequens usque ad sententiam censetur esse in maiori calumnia ipso negligente eam p̄sequi.
- 16 Appellans eẽt p̄sequens succumbendo magis debet grauari, quã appellans appellationi renuntians.
- 17 Exceptio peremptoria exclusã per trinãm sententiam, non potest proponi in appellatione a diffinitina, licet illam interposuerit qui obtinuit super exceptione peremptoria.
- 18 Exceptio peremptoria propositã, an iudex teneatur necessariõ pronuntiare super admisione aut repulsionẽ illius, an sufficiat illud facere per equipollens.
- 19 Snia, per quam exceptio peremptoria repellitur, eẽt interlocutoria.
- 20 Appellatio ab interlocutoria debet interponi seruata forma. cap. cordi. de appell. in 6. eẽt in prosecutione debet seruari forma cle. appellanti. de appell.
- 21 Snia interlocutoria respectu eius quod diffinit, p̄t dici diffinitina.
- 22 Sententia interlocutoria licet trãseat in rem iudicatã quo ad partem, an transeat in rem iudicatã quo ad iudicẽ.
- 23 Sententia ab obseruatione iudicij lata, an dicatur interlocutoria.
- 24 Snia que p̄fertur super desertione, an dicatur interlocutoria.
- 25 Appellans a diffinitina non est audiendus super exceptione perem- ptoria a qua fuerat exclusus per binas sentẽtias interlocutorias.
- 26 Appellans a diffinitina an debeat admitti super probationib; sien- dis si per tres interlocutorias fuerat exclusus ab illis proponẽdis.
- 27 Appellans a diffinitina an debeat audiri super exceptione perem- ptoria, quã excluderet per quandã consequentiam intentionem actoris, si per tres interlocutorias fuerit exclusus a proponendo.
- 28 Exceptio peremptoria a p̄iudiciali, si fuerit exclusã per trinãm interlocutoriam, quã trãsiuerit in rem iudicatã, aut appella- tioni fuerit renuntiatum, an ualeat super principali proponi.
- 29 Rescriptum per excommunicatum impetratum, an possit tacito aut expresso consensu partium ratificari.
- 30 Procuratoris falsi an de consensu partium ualeat ratificari eius iudicium nullum.
- 31 Interlocutoria declarans quem repellendum a prosecutione litis, si ab ea non appellatur, aut si appellationi renuntietur, an p̄- iudicet in principali.
- 32 Iudex, qui per interlocutoriam repulit exceptionem peremptoriã per alias duas interlocutorias exclusã, an ualeat reuocare hanc tertiam interlocutoriam confirmatoriã.
- 33 Sententia interlocutoria an possit reuocari a iudice indistinctẽ.
- 34 Sententia interlocutoria executioni demandata, an ualeat a iudice reuocari.
- 35 Sententia interlocutoria, quã per duas alias est confirmata, an ualeat per iudicẽ reuocari: & si reuocatur, an ex reuocatione per- mittatur parti appellare.
- 36 Appellatio a diffinitina, an requirat litis contestationem & iura- menti calumnia & p̄stationem de nouo.
- 37 Prescriptionem allegans an uideãt allegare bonã fidẽ & titulum.
- 38 Exceptio peremptoria etiam per tres interlocutorias repulsa propter uitium formã uel nullitatis, an nihilominus ualeat proponi in principali.
- 39 Causa cessante & effectus cessare debet.
- 40 Actio ineptẽ propositã & exclusã, an ualeat de nouo aptẽ pponi.
- 41 Mal. fidei possessor equitate suggerente, an ualeat officio iudicis consequi expensas.
- 42 Mal. fidei possessor equitate suggerente, si ex officio iudicis conse- qui ualeat expensas, si excipit de expensis, an ineptẽ uideatur excipere: & an si repellatur, dicatur repulsiõ perpetua, q̄ amplius super principali non possit opponi.
- 43 Exceptio peremptoria repulsa per tres interlocutorias propter de- fectum materie, an in principali ualeat amplius proponi.
- 44 Exceptio peremptoria repulsa per tres interlocutorias, an possit proponi in principali ubi non constat an propter uitium formã, aut nullitatis, aut materie fuerit repulsa.
- 45 Pr. sumendum an sit pro sententia in his quã spectant ad restituti- nem, & in his quã pertinent ad rititudinem.
- 46 Confirmationem sententiã petens a superiore, an debeat proba-

re quod ritē & rectē fuerit lata.

- 47. Exceptionem sententię petens, an debeat probare eam ritē latam.
- 48. Index delegatus actionē repellēdo ineptam, an dicat functus officio.
- 49. Cūm, dicitur, ponit p. Q. v. aliqui pro Quia, aliqui pro Si, aliqui pro Et.
- 50. Mandatū Papę sub forma q. prouidēt de dignitate cum canonica iurisdictione, an extendat ad canonicatum & pbenū sine dignitate: & quid q. mandat prouideri de dignitate & canonicatu.
- 51. Regociatio gratiarum de dignitatibus, an extendatur ad gratiam factam de dignitate cum canonicatu respectu canonicatus.
- 52. Exceptio an repellatur propter vehementem presumptionem calumnie: & quid propter probabilem.
- 53. Procuratore proponente exceptionē, si repellat, tunc appellari dēt.
- 54. Appellatio an admittatur, si proponatur exceptio petendo admittit, si non fuerit admittit, neque repulsa.
- 55. Appellatio an admittatur super sententijs sub conditione prolatis.
- 56. Appellatio reducit iudicium usque ad tempus litis contestatę.
- 57. Actio in factum an oriatur ex interlocutoria.
- 58. Examinatio per viam agendi & repulsum sententialiter, an valeat examinari amplius per viam excipiendi: & quid si primō summarie, & postea examinatur plenarie.
- 59. Examinatio per viam excipiendi & repulsum, si ab illa sententia non fuerit appellatum, an via excipiendi valeat amplius examinari.

VM à repulsiōe. Dixit in p. c. c. q. s. n. tra sit in rem iudicatam p. p. vitiū non prosecutionis appellōnis: hic q. n. s. n. tra sit in rem iudicatam p. p. iudiciū binę vel simplicis exfirmationis. Hęc duas partes. Primō ponit v. n. d. i. t. u. m. Secūdo excipit, uel illud limitat. Scđa ibi: nisi. Vel dic, q. primō loq. q. n. exceptio est repulsa uelut imptinens, aut non vera. Scđo loq. q. n. est repulsa uelut ineptē pposita. Scđa ibi: nisi. ¶ Casus. Exceptio pemptoria trib. s. n. s. i. s. successiue latis, repulsa amplius in cā cadem proponi nequibit, ubi ex eo fuerit repulsa q. ineptē fuerat pposita. h. d. ¶ Ritē] denotās formā, ut l. non putat. §. non quis. ff. de p. c. a. & c. testibus. §. de testi. vbi p. cor. posui. No. t. q. sup. exceptione pemptoria, pposita pronuntiat. p. cor. c. c. u. Ioānes. de fi. inst. q. d. intellige vt j. d. c. a. ex v. l. i. t. a. t. e. n. o. ex necessitate. t. n. de illa. primō cognoscendū est. & iustitia ministranda, q. n. est pjudicialis in pntiam: secus si in directo, ut l. q. n. Alexandrū. C. de adul. & c. i. i. u. d. e. sen. excō. in v. j. No. t. q. p. à repulsiōe exceptionis licitē appellatē autoritate canonis. p. cor. c. licet. eo. tit. No. t. q. p. licitū est appellare scđo, & sicut à scđa instantia, t. n. aut tertia: & sic nō à tertia s. n. a. p. cor. l. vna. C. ne in vna, eadēq. cā. & c. l. v. calūnijs. §. de r. e. u. d. & d. c. s. u. a. No. t. q. hęc sunt paria, s. n. a. m. transiisse in rē iudicatā p. non psecutionem appellōnis, & s. n. a. m. primam fuisse p. duas alias exfirmatā: quia tunc ipsa prima s. n. a. m. trāsit in rē iudicatā. nā ipsa est q. executioni mādāt, licet nō ipsius autoritate, ut dixi in d. c. l. e. ut calūnijs. No. t. q. v. i. c. t. u. s. seu repulsiō sup. aliquo p. tres s. n. a. s. successiue latis, nunq. plus sup. illo audirē de iure cōi. p. cor. cano. c. ut calūnijs. No. t. q. ineptē ppositū est repellēdū. p. cor. l. j. ff. de allef. No. t. q. cessante cā repulsiōis, cessat ipsa repulsiō. p. cor. l. adigere. §. quis. ff. de i. u. pat. & c. Rō impulsua fuit dubitatio, q. hic decidit ptingēs no. per Inn. in c. q. d. ad p. l. t. a. t. i. o. n. e. de re iud. sup. quibus habemus casum decidūm in c. h. e. o. tit. in v. j. q. d. p. f. e. q. g. l. hic prima. Rō dubitandi fuit: q. si nō est pposita exceptio in prima instantia, p. p. p. p. n. i. in scđa, ut l. p. h. a. c. C. de tēp. app. ita ppositū in prima poterit multo magis pponi in scđa, q. n. repulsiō trina hī facit p. inde ac si pposita nō fuisset. ar. l. pemptorias. C. sen. re. nō posu. i. u. s. t. a. d. e. l. e. ut calūnijs. Rō decidēdi est: t. q. quia cū excipiēs fuit p. tres s. n. a. s. successiue uē repulsiō, & sic diuti. p. s. u. m. p. t. i. u. e. calūniatus, & ob hoc facto suo aduersarij fatigatus, & uexatus circa hmōi repulsiōnē extiterit, ut ampli. sup. hoc nō audiat. nō. n. f. u. i. t. p. s. i. s. de b. n. f. i. c. i. o. i. u. r. i. s. quo sibi licebat post repulsiōnē tacitā, uel exp. s. a. factā p. iudicē a quo iterū pponere corā iudice ad quē deputatū sup. appellōe ex post interposita a s. n. a. m. diffinitiuā. & iō nō p. illo gaudere, ar. l. f. i. C. de pac. uen. Nec ob. rō alle. ad oppositū, q. n. in rē nō pponente exceptionē illā est calūnia, nec uexatio ex pte sua uera uel psumpta: secus in pponēte & repulso, ut hic. facit no. Inn. in c. post. electio. nē. de p. c. e. f. p. b. Cōcludē, ergo ad eō inherendū huic textui, t. q. si u. excipiēs fuerit repulsiō p. unā interlocutoria à qua nō appellauit, siue p. duas interlocutorias, & a s. n. a. m. nō appellauit, siue & a s. c. u. n. d. a. appellauit & appellōnē fuerit psecutus, ita q. rata maneat scđa interlocutoria, nō hēt locū ista cle. Nā tex. iste nō regit exfirmationē scđę interlocutorie p. p. m. a. t. i. o. n. e. seu p. n. t. i. a. t. i. o. n. e. h. o. i. s. nō ar. p. d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. i. u. r. i. s. p. p. d. e. f. e. r. t. i. o. n. e. appellōnis. Ex quo v. i. q.

si appellās renūtiat exp. s. i. s. appellōni, nō hēt locū cle. q. a. ibi nō est secuta p. n. t. i. a. t. i. o. h. o. i. s. hoc est iudicis p. s. u. m. a. t. i. o. & illud tenet Gē. p. h. i. c. i. d. e. Pau. hoc saluo, q. si renūtiatio appellōis est facta post p. b. a. t. i. o. n. e. s. adductas, nō p. f. i. c. e. r. e. t. q. nō esset uoluntaria, sed coacta renūtiatio. Sed certe in istis interlocutorijs nō est fiēda noua p. b. a. t. i. o. n. e. t. q. cū solū ex actis antiq. est p. c. e. d. e. d. u. t. c. l. e. appellat. §. c. e. 1. Fateor t. n. q. si post seruationē oim terminorū in cā tertie interlocutorie ferēdę renūtiat q. talis renūtiatio hī dēt p. nō facta. arg. l. f. i. r. e. §. f. i. ff. de euc. & c. significauerūt. de testi. c. u. i. Gl. verō nā idē tenet q. n. scđa interlocutoria manet rata p. p. e. x. p. s. a. renūtiationē: q. a. t. u. c. u. i. t. appellās b. n. f. i. c. i. o. i. u. r. i. s. licet tarde. de quo in c. f. i. e. i. in v. j. Secus aut q. n. nō p. f. e. q. q. a. r. c. l. e. p. c. e. t. u. c. h. ē. t. locū ista cle. Rō: q. a. hoc casu nō fuit v. s. u. s. i. u. r. i. s. b. n. f. i. c. i. o. s. e. d. certē q. n. appellās nō p. f. e. q. v. i. q. u. a. s. i. d. i. c. e. r. e. i. o. s. e. n. o. p. f. e. q. q. a. s. c. i. t. i. u. s. s. u. u. saluū cē b. n. f. i. c. i. o. i. u. r. i. s. p. s. e. q. u. e. d. e. i. t. e. r. i. m. c. a. d. e. exceptionē in scđa instantia: & t. h. a. c. d. e. c. a. n. o. p. s. e. c. u. t. i. o. appellōis hēt in se tacitā renūtiationē, ar. l. a. b. e. o. C. q. u. o. & q. n. i. u. & c. l. e. q. u. i. s. §. e. t. q. t. n. d. e. o. p. a. r. i. q. u. i. exp. s. a. ut l. i. i. j. §. q. h. e. t. ff. de ser. r. u. s. p. d. i. u. c. t. a. c. l. e. q. u. i. s. Præterea & imputet iuri appellatus, cur nō fuit psecutus appellōnē, q. d. poterat, ut cle. p. c. e. Nec ob. cle. p. c. e. t. q. a. maior est rebellio & calūnia psumpta in p. s. e. q. u. e. t. e. c. a. m. appellōnis v. s. q. ad s. n. a. m. inclu. siue, q. p. s. e. q. appellōnē negligētis, p. quo l. e. u. q. maior. §. accu. f. ff. de bo. lib. vbi tex. optime hoc p. b. a. t. & facit. l. Papi. §. memini. 16. f. e. ff. de inoff. test. & l. a. l. a. C. de h. i. q. v. t. indig. t. v. n. ex p. m. i. s. i. s. b. n. infert, q. magis graua. & grauius ē appellās p. f. e. q. & succubens, q. nō p. s. e. q. u. e. s. u. e. l. appellōni renūtiat. q. p. e. r. u. t. q. u. o. a. d. p. e. n. a. q. i. m. p. o. n. i. t. p. p. m. a. i. o. r. e. r. e. b. e. l. l. i. o. n. e. s. e. c. u. s. a. u. t. q. u. o. a. d. p. e. n. a. q. i. n. f. l. i. g. i. t. p. s. n. i. a. m. Nā tūc magis punit nō p. s. e. q. u. e. s. u. e. l. renūtiās appellōni, q. a. r. e. t. r. o. i. n. f. a. m. i. s. i. u. d. i. c. a. t. p. e. s. n. i. a. l. a. t. a. t. u. t. l. f. u. r. t. i. i. n. p. r. i. n. c. f. f. de h. i. q. n. o. i. n. f. q. s. u. c. c. u. b. e. s. q. a. t. u. c. s. o. l. u. e. t. i. n. f. a. m. i. s. e. t. p. r. i. m. a. r. t. i. s. 17. ut d. l. f. u. r. t. i. i. n. f. i. p. r. i. n. Cōcludē, t. q. ista cle. locū hēt ē t. i. p. e. l. l. o. f. u. e. r. i. t. i. n. t. e. r. p. o. s. i. t. a. a. s. n. i. a. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. p. i. l. l. u. q. o. b. t. i. n. u. i. t. i. n. r. e. p. u. l. s. i. o. n. e. e. x. c. i. p. t. i. o. i. s. p. e. m. p. t. o. r. i. e. s. m. P. a. u. l. i. c. e. t. t. u. c. n. o. u. i. d. e. a. t. i. n. t. e. r. e. e. p. o. s. s. e. t. u. b. i. i. n. s. c. d. a. i. n. s. t. a. t. i. a. d. e. a. r. o. b. t. i. n. e. r. e. u. i. c. t. u. s. i. n. p. r. i. m. a. r. l. j. ff. de app. 18. Conclude, t. q. iudex p. p. s. u. a. s. n. i. a. m. p. n. t. i. a. r. e. s. u. p. a. m. i. s. i. o. n. e. u. e. l. r. e. p. u. l. s. i. o. n. e. e. x. c. i. p. t. i. o. i. s. p. p. o. s. i. t. e. t. & h. o. c. s. i. u. l. t. i. n. o. a. r. a. t. a. q. a. s. i. f. f. i. c. i. t. & q. a. l. i. q. d. f. a. c. i. a. t. a. l. i. u. d. q. u. i. d. e. o. p. e. t. v. c. 3. f. i. s. e. n. t. i. a. t. s. u. p. a. d. m. i. s. i. o. n. e. & a. s. s. i. g. n. e. t. e. x. c. i. p. t. i. o. n. e. t. e. r. m. i. n. u. i. n. f. r. a. q. u. e. p. b. e. t. s. u. a. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. p. p. o. s. i. t. a. r. l. a. d. r. e. m. o. b. i. l. e. & l. a. d. l. e. g. a. t. u. m. ff. de p. c. u. & l. e. g. i. ff. de e. c. c. r. e. i. i. u. d. I. d. e. s. i. f. e. n. t. i. a. t. s. u. p. r. e. p. u. l. s. i. o. n. e. & a. d. u. l. t. e. r. i. o. r. a. i. n. c. a. p. r. o. c. e. d. a. t. u. t. c. e. x. p. t. e. i. j. c. e. t. i. v. n. o. p. r. i. m. o. c. a. s. u. e. a. d. m. i. s. i. o. n. e. u. e. l. r. e. p. u. l. s. i. o. n. e. u. e. r. b. a. l. i. s. & e. x. p. l. i. o. i. s. C. d. e. a. u. t. e. r. e. a. l. i. s. s. e. u. e. f. f. e. c. t. u. a. l. i. s. & t. a. c. i. a. I. f. u. d. p. s. e. q. r. e. u. t. h. i. c. i. n. g. l. i. j. i. n. p. r. i. n. & f. a. c. i. t. n. o. i. l. d. e. q. u. a. r. e. i. n. p. r. i. n. f. f. de i. u. d. & l. j. C. s. i. e. x. f. a. l. i. n. s. t. r. & p. l. e. n. i. u. s. i. n. l. j. i. n. g. l. f. i. C. de ord. iud. Ex q. u. e. d. i. c. q. n. u. q. e. n. e. c. e. s. s. e. q. p. n. t. i. e. t. s. u. p. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. s. i. u. e. s. i. t. d. i. l. a. t. o. r. i. a. s. i. u. e. s. i. t. p. i. u. d. i. c. i. a. l. i. s. n. e. g. o. t. i. o. i. s. l. i. c. e. t. t. e. n. e. a. t. G. u. i. l. h. i. c. & C. r. a. t. e. o. r. t. n. q. u. b. i. i. n. d. e. x. c. a. r. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. n. o. e. s. s. e. t. c. o. p. e. t. e. s. s. u. p. i. n. c. i. d. e. t. i. q. o. e. q. t. u. c. n. e. c. e. s. s. e. i. n. c. i. d. e. n. t. e. p. r. i. u. s. t. e. r. m. i. n. a. r. i. p. s. n. i. a. m. i. u. d. i. c. i. s. c. o. p. e. t. e. n. t. u. t. c. t. u. a. d. e. o. r. d. c. o. g. & p. b. a. t. i. n. l. j. C. de ord. cogn. & c. Cōclu. 19. de, t. q. p. s. n. i. a. q. f. e. r. t. s. u. p. r. e. p. u. l. s. i. o. n. e. e. x. c. e. p. t. i. o. i. s. p. p. o. s. i. t. a. e. s. t. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. n. o. a. t. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. q. p. s. e. q. r. e. u. t. i. n. g. l. i. j. i. n. i. j. p. a. r. Ex quo p. a. 20. t. e. t. t. q. i. n. a. p. p. e. l. l. o. n. e. q. i. n. t. e. r. p. o. n. i. t. a. b. e. a. e. s. e. r. u. a. d. a. f. o. r. m. a. c. o. r. d. i. e. t. i. n. d. & i. n. p. s. e. c. u. t. i. o. n. e. e. i. u. s. d. e. h. e. t. l. o. c. u. c. l. e. a. p. p. e. l. l. a. t. i. §. c. o. s. a. l. u. o. 21. t. n. e. o. q. u. i. b. i. d. i. x. i. t. ¶ Vel dic, q. o. i. s. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. r. e. s. p. e. c. t. u. s. i. u. s. s. u. p. q. u. o. p. f. e. r. t. e. s. t. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. q. a. i. l. l. u. d. d. i. f. f. i. n. i. t. q. e. u. e. r. u. r. e. s. p. e. c. t. u. p. r. i. s. 22. t. q. u. i. a. q. u. o. a. d. p. a. r. t. e. t. r. a. s. i. t. i. n. r. e. i. u. d. i. c. a. t. a. u. t. c. q. d. a. d. s. u. l. t. a. t. i. o. n. e. d. e. r. e. i. u. d. n. o. a. u. t. q. u. o. a. d. i. u. d. i. c. e. u. t. l. o. q. i. u. s. i. t. ff. de re iud. sed r. e. s. p. e. c. t. u. n. e. g. o. t. i. j. p. r. i. n. c. i. p. l. r. s. e. m. p. d. f. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. u. t. c. s. u. a. e. t. i. u. b. i. e. s. t. 23. t. e. x. t. i. d. e. i. n. s. n. i. a. a. b. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. i. u. d. i. c. i. j. a. b. s. o. l. u. t. o. r. i. a. q. e. s. t. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. u. t. n. o. g. l. i. n. l. h. a. r. u. ff. s. i. f. e. r. u. e. n. & i. n. l. i. u. l. i. n. g. l. o. m. a. g. n. a. i. n. p. r. i. n. d. e. q. d. i. n. d. e. I. n. h. o. c. t. n. d. i. c. q. u. a. u. t. s. n. i. a. a. b. s. o. l. u. t. o. r. i. a. a. b. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. i. u. d. i. c. i. j. f. e. r. t. q. u. i. a. r. e. u. s. s. o. l. u. i. t. l. i. t. e. p. e. d. e. r. e. & t. u. c. h. e. t. u. i. m. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. e. v. t. i. n. s. t. i. t. d. e. p. p. & t. e. p. a. c. §. f. i. & i. b. i. n. o. A. u. t. f. e. r. t. q. a. a. c. t. i. o. f. u. i. t. i. n. e. p. t. e. p. p. o. s. i. t. a. & n. o. h. e. t. u. i. m. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. e. q. u. i. a. a. d. h. u. c. r. e. m. a. n. e. t. i. n. 24. d. e. x. p. n. o. I. n. n. i. n. c. p. s. u. l. u. i. t. d. e. q. d. d. e. l. t. i. d. e. i. s. n. i. a. q. f. e. r. t. s. u. p. d. e. f. e. r. t. 25. t. i. o. e. s. t. m. D. C. a. r. d. C. o. c. l. u. d. e. t. q. i. n. i. s. t. a. c. l. e. l. o. c. u. h. e. t. i. n. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. i. l. l. a. p. e. r. c. e. p. t. o. r. i. a. q. u. i. a. s. i. e. s. t. u. e. r. a. & p. b. a. t. a. r. e. p. e. l. l. e. r. e. t. i. n. t. e. r. i. o. a. c. t. o. r. i. s. u. t. c. j. d. e. l. i. t. e. c. i. n. v. j. & l. p. e. r. e. p. o. r. t. a. r. i. s. C. s. e. n. t. e. r. c. i. n. n. o. p. o. s. & c. c. u. m. u. e. n. t. a. b. i. l. i. s. & p. e. r. t. o. r. i. d. e. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. t. e. n. t. e. l. l. i. g. e. q. i. n. l. c. d. a. i. n. s. t. a. n. t. i. a. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. n. o. a. u. d. i. t. i. n. s. t. a. v. t. a. d. m. i. t. t. a. t. q. r. e. p. u. l. s. i. o. f. u. i. t. p. t. r. e. s. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. s. s. u. p. a. d. m. i. s. i. o. n. e. p. p. b. a. t. i. o. n. i. b. f. i. e. d. i. s. i. a. u. t. f. a. c. t. o. e. x. l. u. b. e. r. e. t. p. b. a. t. i. o. n. e. s. p. e. r. d. o. c. u. m. e. t. a. l. e. g. i. s. f. u. p. u. e. r. i. t. a. t. e. i. l. l. i. u. s. e. x. c. e. p. t. i. o. n. i. s. r. e. p. u. l. s. a. n. o. u. i. d. e. o. q. u. a. r. e. n. o. a. d. m. i. t. t. e. r. e. n. t. & q. u. i. a. s. i. e. s. t. e. s. t. i. n. t. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. s. n. o. o. p. i. t. u. l. a. r. e. n. t. u. r. a. r. l. i. s. i. s. a. q. u. o. i. n. p. r. i. n. f. f. v. t. i. n. p. o. s. s. e. t. l. e. g. a. S. i. a. u. t. e. m.

27. t. q. si aut esset talis exceptio pemptoria q. repelleret intentionē nō princip. sed psecutiue, ut est exceptio pcernens inhabilitatē, uel nō intere. agētis, iuxta. l. Alexandrū. C. de adul. & l. j. C. de ord. iud. c. u. i. & t. u. c. v. t. q. n. e. c. h. e. a. t. l. o. c. u. c. f. i. e. o. d. t. i. t. i. n. 6. & multo magis h. r. e. t. l. o. c. u. p. h. i. b. i. t. i. o. h. u. i. c. l. e. v. n. i. s. i. e. x. c. i. p. i. a. t. t. a. g. e. n. t. e. q. e. s. t. s. e. r. u. i. u. s. 28. & q. nō hēt psonā standi in iudicio, ut l. p. a. t. i. n. e. t. ff. de reg. iud. t. & ista exceptio repellat p. unā interlocutoria, & nō appellet ab ea, uel appellet, & appellō sit deserta vt ei renuntiet, vt q. n. in scđa instantia principali nō possit pponi hmōi exceptio: q. a. nō appellādo uel appellōnem psequi negligēdo, vt fateri eū h. r. e. p. s. o. n. a. s. t. a. n. d. i. i. n. i. u. d. i. c. i. o. a. r. g. l. a. b. e. o. C. q. u. o. & q. n. i. u. d. & sic licet iudiciū in se sit nullū, si actor erat seruus: tū quo ad reū q. nō appellauit ad repulsiōnē suę exceptionis h. r. e. p. nō seruo, & sic quo ad ipsū reū h. r. i. u. d. i. c. i. u. t. a. l. i. q. d. Hęc at cessant in exceptione falsi procuratoris, uel 29. rescripti, t. & e. t. i. n. n. u. l. l. i. t. a. t. e. r. e. s. c. r. i. p. t. i. p. p. e. x. c. o. i. c. a. t. i. o. n. e. i. m. p. e. t. r. a. 30. t. i. d. e. q. u. i. b. u. s. i. n. l. l. i. c. e. t. ff. de iudi. & i. n. c. j. d. e. r. e. s. c. r. i. p. i. n. 6. t. q. u. i. b. u. s. c. a. s. i. b. n. e. c. p. e. n. s. u. s. p. a. r. t. i. u. i. e. x. p. r. e. s. s. u. s. u. e. l. t. a. c. i. t. u. s. p. r. e. u. o. c. a. r. e. i. u. d. i. c. i. u. nullum, ut ibidē d. r. Hoc at dico monendo, non aut affirmādo. Eo dem modo v. i. s. i. e. x. c. i. p. i. a. t. t. u. o. l. e. n. t. e. a. l. s. i. s. t. e. r. e. d. e. f. e. n. s. i. o. n. i. u. e. l. a. c. t. i. o. n. i. u. e. l. a. c. t. i. o. n. i. u. t. i. n. t. a. A. u. t. h. n. u. c. s. i. h. a. r. e. s. C. de liti. & l. i. s. u. s. p. e. c. t. a. i. p. r. i. n. f. f. de inoff. test. & c. f. i. h. i. q. u. o. s. i. n. f. i. u. t. l. i. p. e. n. i. n. 6. & allegatur, q. p. i. s. m. n. o. i. n. t. e. r. e. s. t. & h. m. o. i. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. r. e. p. e. l. l. a. t. : v. t. q. r. e. p. u. l. s. i. u. s. n. o. n. a. d. m. i. t. t. a. t. d. e. i. n. c. e. p. s. i. s. n. o. n. a. p. p. e. l. l. e. t. a. b. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. q. u. i. a. t. a. c. i. t. e. f. u. i. t. p. r. o. n. u. n. t. i. a. t. u. s. q. e. i. u. s. i. n. t. e. r. e. r. a. t. : t. & h. m. o. i. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. n. o. p. r. u. d. i. c. a. b. a. t. n. e. g. o. t. i. o. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. e. t. p. b. a. t. a. q. u. i. a. l. i. s. p. r. i. n. c. i. p. l. r. v. e. r. t. e. b. a. t. i. n. t. e. r. a. l. i. o. s. u. t. p. a. t. e. t. d. l. i. s. u. s. p. e. c. t. a. & a. l. i. j. s. i. u. r. i. b. i. s. f. i. s. a. d. h. o. c. a. l. l. e. g. a. t. i. o. n. e. v. n. n. o. h. e. t. l. o. c. u. d. i. c. t. a. d. e. r. e. f. i. c. i. u. t. i. V. n. v. i. s. i. t. e. u. o. l. e. n. s. a. l. s. i. s. t. e. r. e. h. m. o. i. p. s. e. c. u. t. i. o. n. i. l. i. t. i. s. r. e. p. e. l. l. a. t. a. b. h. m. o. i. p. s. e. c. u. t. i. o. n. e. & n. o. a. p. p. e. l. l. e. t. u. e. l. a. p. p. e. l. l. e. t. & n. o. p. s. e. q. u. a. t. u. t. a. m. p. l. i. u. s. n. o. a. u. d. i. a. t. : & s. i. c. n. o. n. p. o. t. e. r. i. t. a. p. p. e. l. l. a. r. e. p. o. s. t. m. o. d. o. a. d. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. n. o. a. u. d. i. t. : q. a. c. u. n. o. i. n. t. e. r. f. u. i. t. s. u. a. u. t. a. p. p. a. r. e. t. p. d. i. c. t. a. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a. q. u. i. t. r. a. s. i. t. i. n. r. e. i. u. d. i. c. a. t. a. n. o. a. u. d. i. t. a. p. p. e. l. l. a. t. u. t. l. j. §. s. e. d. f. i. a. l. i. u. s. f. f. q. n. a. p. p. s. i. t. E. t. p. h. o. c. r. i. d. e. t. a. d. d. l. i. s. u. s. p. e. c. t. a. i. n. p. r. i. m. v. b. i. a. p. p. e. l. l. a. r. e. p. r. e. a. d. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. i. s. q. p. o. t. e. r. a. t. a. s. i. s. t. e. r. e. l. i. t. i. n. e. c. o. l. l. u. d. e. r. e. t. : q. u. i. a. d. e. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. q. u. i. n. o. f. u. e. r. a. t. p. e. r. p. r. i. r. e. p. u. l. s. u. s. u. o. l. e. s. a. s. i. s. t. e. r. e. S. e. c. u. s. a. t. s. i. f. u. i. s. s. e. t. r. e. p. u. l. s. u. s. u. t. p. d. i. x. i. E. t. p. e. r. i. s. t. a. d. i. c. e. b. a. p. r. i. d. i. e. i. n. C. a. n. c. e. l. l. a. r. i. a. q. n. o. b. i. l. i. s. q. u. i. d. a. p. t. e. n. d. e. s. a. d. e. u. p. t. i. n. e. r. e. i. u. r. e. p. s. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. o. i. a. b. o. n. a. c. u. i. u. s. d. a. c. l. e. r. i. c. i. p. d. e. m. n. a. t. i. d. e. c. r. i. m. e. c. a. p. i. t. a. l. i. & q. u. i. i. n. c. a. i. n. q. u. i. s. t. i. o. n. e. s. d. e. h. m. o. i. c. r. i. m. e. f. o. r. m. a. t. a. v. n. u. c. l. e. r. i. c. u. m. t. o. o. f. f. i. c. i. a. l. e. d. i. c. e. r. e. u. o. l. u. i. t. a. s. i. s. t. e. r. e. c. a. s. h. m. o. i. i. n. q. u. i. s. t. i. o. n. i. s. p. s. u. o. i. n. t. e. r. e. s. s. e. n. e. c. o. l. l. u. d. e. r. e. t. : & f. u. e. r. a. t. p. o. f. f. i. c. i. a. l. e. r. e. p. u. l. s. u. s. & n. o. a. p. p. e. l. l. a. u. e. r. a. t. n. o. p. o. t. e. r. a. t. p. o. s. t. m. o. d. u. m. a. p. p. e. l. l. a. r. e. a. d. s. n. i. a. a. b. s. o. l. u. t. o. r. i. a. l. a. t. a. p. c. l. e. r. i. c. o. q. u. i. a. i. n. i. l. l. a. c. a. i. n. q. u. i. s. t. i. o. n. e. s. o. l. u. a. t. t. e. d. e. b. a. t. e. t. u. e. l. n. o. c. r. i. m. i. n. o. s. u. s. c. l. e. r. i. c. u. s. & i. o. n

vil. fr. Titio. ff. de usufructu. acc. & l. si cui. ff. de fun. instr. Sed in hoc...

¶ De vita, & honestate clericorum. Rubrica. Pars principalis libri non continuatur...

eoru: hic verò dicit de vita & honestate clericorū, & iurib. ipso- rū, q̄ dēt eē apud eos tā in iudicijs, q̄ ex, siue sint actores, siue rei...

36 Zupanaria aliquoties exercent in hospitibus honestarū personarum. 37 Clerici an valeat exercere balneū hospitū virorū et mulierū publice...

DI OECESANIS. Diuidē in partes duas principales. In prima mādāt. In sc̄da excitat. Sc̄da ibi: aduer-

df supine ignorantie. l. leges. C. de legib. l. Arriani. C. de hæret. & d. c. vt animarū. de pñt. in vj. hic aut in statuto qd fit certis psonis, ita qd nō alijs: vñ noiatim & specificè dēt exprimi. Not. quarto, 18 qd monitio sup aliquo fiedo dēt hñe seu pñtere certū terminū pgruū infra quē illud fieri p̄. cor. c. j. de dila. Nō ob. l. in re furti 19 ua. s. si ex cā. & l. si. ff. de p̄d. fur. qd nā fur sem p̄ ē in mora, & sic isti clerici semp sunt in dolo vel culpa, exercendo istud officiū: & sic nō dēt dari eis ullus terminus, sed qd statim faciāt, seu desistant ab hmōi exercitio: sed illud locū hēt in actu qui cadit in delictū: iste actus aut nō est criminofus, qd sit ordini clericali ignominiofus. No. qntō, rō impulsua fuit dubitatio horū casuū hic deciforū p̄tingentiū. c. pen. & si. eo. tit. in antiq. qd p̄sequere, ut dicit hic glo. j. & Genze. Tñ puto, qd p̄prios eēt dicere, qd ueniat ad decifionē. c. vnici. in vj. Rō dubitadi fuit: qd hmōi officia sunt licita, & ad reip. vtilitate decidūt, cū p̄ ea subueniēt ne cessitatib. & alimētis hoīm. sicq; videbat clericos nō dēre cōpesci ab hmōi exercitio officiorū, cū inde ipsi clerici acqrant: & in alijs officijs forsitā non sunt experti. ar. l. si. C. de mu. & ho. iun. c. l. necare. ff. de lib. ag. Rō decidēdi est vtilitas hmōi officiorū, quorū exercitiū tendit ad ignominia & inhonestatē ordinis clericalis. qd sicq; istud fauore istius ordinis, nō aut ipforū clericorū statutuē. ar. c. ij. de cust. eucha. & c. p̄tingit. ij. de sent. excō. vñ in hoc uolūtas, uel uolūtas in hoc nō attēdit: ar. c. si diligētū. de fo. cōpe. Liuregen. s. si pacifcar. ff. de pac. cū si. Nec ob. cor. qd ex quo uoluerunt eēt clerici, de quo de 21 seipis q̄rant: qd nā nō debuerūt clericari, nisi uellēt seruare uitā & honestatē, qd in tallis officijs exercitio seruari nō p̄t, iuxta illud: qd Cū 23 puerfo puerteris. Et iō priuilegio nō dēt gaudere dū faciūt ea qd aduerfant honestati hmōi: ar. l. q. sub p̄textu. C. de sacro. ecc. & 24 d. c. p̄tingit. Cōclude, s. m. gl. ij. Genz. Pau. & Guil. qd ordinarij lo. corū nō diocesani, qd hēant iurisdōnē ordinariā a iure uel statuto vel cōsuetudine in clericis imibi habitates, nō tū p̄t qd clericos 25 eis subditos exercētēs hmōi officia, p̄cedere, iuxta istā cle. qd cum solū loquat de diocesanis, & p hoc tacitē inferioribus interdicit: ar. l. maritus. C. de p̄cu. & rñ. cor. positis. l. cū p̄tor. in princ. ff. de 26 iud. qd Et p hoc infero, qd legati de latere p̄ sedē Apof. deputati, nō p̄t qd terminos legationis ipforū p̄cedere qd tales clericos vigo 27 re hmōi p̄stōis: qm nō reputant diocesani, sed ordinarij, ut c. ij. 28 de off. leg. in vj. qd licet tex. dicat, qd in puincia sibi decreta maius hēt imperiū oib. post Principē Procōsul. l. & rō. ff. de off. p̄cō. cui. asimilat talis legatus, ut d. c. ij. Vel dic, qd qd hmōi legatus plura possit qd ordinarijs diocesanus, ut patet c. deliberōne. eo. tit. in vj. vñ, qd possit p̄cedere qd clericos suæ legationis p̄ hāc cle. Nā vñ solū iurisdō. phibita ordinarijs inferiorib. diocesano, nō aut maio- 29 ribus, uel æqualibus. Cōclude s. m. gl. ij. & Paul. & Genz. qd Eps nō p̄t p̄cedere qd clericos suę diocēsis exēptos: quia in illis nō hēt iurisdōnē ordinariā p̄p̄ exēptionē, ut c. p̄. de off. ord. nec delegatā, per hāc p̄stōnem: qm hmōi nō dat iurisdō, sed habita excitatur. 30 qd Et qd daret, nō sufficeret, nisi Papa exprimeret, qd nō obstante 31 exēptione p̄cederet. vt cle. vnica. s. de suppl. neg. pl. qd Fallit qm clerici exēpti hmōi officia infra diocēsim in loco nō exēpto exer- 32 cerēt: & hoc, qd qd rōne delicti fortitūtorū, p. c. ij. de priui. in 6. 33 qd Et sic idē ē in clerico unius diocēsis exercente hmōi officia in alia diocēsi: nec Eps in cuius diocēsi exercet, possit qd p̄ hanc cle. p̄cedere. Verū in hoc qd Pau. dicit idē eēt in clericis religiofis, 34 qd est attendendū, an Abbates, vel alij plati ipforū hñtes in eos iurisdōnē, debeāt tūc solū cohibere ipfos, p. c. cū illorū. de sen. exc. an verō diocesanus vbi delinquit extra locū exemptū, p. d. c. j. de priui. Vñ, qd vbi nō est exēptio, possit diocesanus: s. c. si ampla, iux 35 tā d. c. j. de priui. Cōclude, qd ista cle. licet sit penalis, tñ locū hēt in alijs officijs hic nō exēptis, vbilibet tñ, ita ut magis qd sint officia hic exēpta: sicut sunt lenones publici, & balnearij, seu balnearij custodes, s. m. Genz. in qbus ēt ipfis sciētibus inhonestates vel barataria admittunt: arg. l. si. C. si m. a. ita ve. ne profl. sed cū ista 36 officia sunt dānata & reprobata de se. licet lex dicat, qd qd in hospitijs honestarū personarū qnq; lupanaria exercēt. l. & ancillarū. ff. de p̄t. hæ. sed illa loquitur de lupanarijs seceris, non publicis. 37 cis. qd Vbi aut eēt balneū honestorū virorū, uel mulierū, ut plura sunt alia, tanq̄ clericus publice hoc exerceat, nō tñ est ita frequēs nec asiduū neq; vile officiū, nec inhonestū ibidē rōcinant, sicut in taberna & macello: & sic non est eadē rō. Nā p̄ hoc officiū de 38 se exerceri sine peccato, & nō est vile, sicut hic exp̄ssa. qd Idē vñ de stabulario, seu hostalario: quia sine peccato hostalariā exerceret: & non est vile officiū, ut hic exp̄ssa sunt plura. & huius officia exp̄ssa nedum sunt uilia, imō horrenda vel quasi abhominabilia.

39 in clericis. qd Et iō non hñt locū in parantibus coria & pelles, ut faciūt hic nri vicini, cle. ista s. m. Paul. quia non sunt horrenda offi- 40 cia, licet sint uilia: qd in mundantibus aut cloacas forsan hñt locū 41 qd licet, licet non sit officiū ita asiduū, ut hic exp̄ssa. Cōclude, qd licet possit uitium personale cōmitti per aliū impune, nō at per seipsum: & in illo nō hñt locum regula: Qui facit p̄ aliū, p seipsum facere vñ. Tñ secus est in uitio spuali: quia in illo locū hñt regula, ut c. mulieres. de sen. excō. & l. j. s. deieicisse. ff. de ui & vi ar. 42 s. m. Genz. qd Tu dic, qd uitium spuale est illud qd ex aio procedit damnatū de se, & in illo hñt locum regula: imō magis censet delinquere per aliū faciens, qd per seipsum. Sed illud, qd est dānatū de se, quare damnat certo respectu: & tunc si exerceat s. m. re- 43 spectum quo dānat, est uitium animi: qd si aut exerceat alio respectu, tunc nō est illo modo uitium, ut hic probat. Nā ista officia non sunt de se damnata, licet in clericis prohibeant, duobus p̄currētib. est uitium ex animo: & iō tunc qd eos procedit. Si aut exerceat secretē & personatē, vel publice, & per aliū, non faciūt qd prohibitiō, ergo nō est uitium, nec animi, nec corporis. Cōclude, 44 qd qd sicut monitio qd fit ad effectū infliccionis sicut excoicationis, uel interdicti qd aliquos, dēt fieri qd illos noiatim, als non ligare. Exemplū: Excōico Titū, & oēs suos fautores, & participes, ut no. 45 Inn. in c. Lateranensis. de p̄b. qd Ita monitio qd fit ad effectū priuationis, uel suspensionis a priuilegio, uel ab alio iure qd aliquos, dēt fieri noiatim, ut hic: & qd intelligo noiatim per exēptionē noium propriorum, uel aliorū qd fungunt uice noium propriorū: ar. l. de quib. ff. de legi. & l. certū. ff. si cer. pet. arg. ad hāc in simili. l. noiatim. ff. de lib. & posth. & c. p̄stōnem, & ibi not. de sent. excō. in vj. 47 & c. licet. de testi. licet Pau. qd, & nō bñ. Cōcludo, qd ista monitio ad eēt dēt esse trina, qd una peremptoria pro oibus facta nō sufficeret, s. m. gl. Paul. & Gen. Et est rō: quia p̄stō hmōi est p̄nalis: vñ a uerbis eius non est recedendū. l. j. s. si is qui nauē. ff. de exerc. Et sic non ob. l. p̄sentaneū. & Auth. qui semel. C. qūo & qū iudex. 48 qd Pro quo in simili qd tractat de feudi amissione p̄p̄tūm aciam vasalli non rñdentis dño super fellonia qd eum allegata. Nam dēt uasallus ad instantiā dñi uocari per curiam trina uice, certo spatio t̄pis statuto inter uicem & uicem: & si talis uocatus non uenerit, feudum perdit: ut x. coll. de mili. uasal. qui contumax est. c. unū cō. quo casu non sufficeret una uocatio peremptoria pro oibus, 49 ut ibi nota. qd Regulariter aut qd ut d. c. p̄stitutionem. in si. & facit linter actorem. ff. de pu. iud. & l. si p̄uenierit, & ibi no. ff. de pigno. act. Et facit c. vnici. eo. tit. lib. vj. & c. si. eo. tit. in antiq. Concludo, qd qd vbi est t̄ps seu dies, & p̄na, licet legalis, nō est locus purgationis moræ post morā, ut hic patet, ita qd lapso hmōi termino, & non desitio ab hmōi officio exercitio, uel desitio, sed ex post. reasumptio, sicut esset obtemperatio. Cōtra in simili. c. quā sit. de 50 elec. in 6. qd Idem in p̄na uentionali. l. si insulam. ff. de uerb. ob. l. traicitia. s. de illo. ff. de act. & ob. Verū in ista cle. locū hñt purgatio p̄ tpe futuro, nō aut p̄ p̄terito. Et est rō: quia hmōi p̄na nō erat perpetua, sed tēporalis, uidelicet qd dñi exerceret ista 51 officia & c. Cōclude, s. m. gl. Pau. & Gen. qd dimissio & reasumptio hmōi officij facta infra terminū monitionis, nō nocet, dū tñ sequat infra dictū terminū alia dimissio: quia totus terminus in fauorē huius statutus est. c. cōmissa. de elec. in vj. l. in illa stipulōne. de ver. ob. Sed istud puto uerū, qd dimissio facta fuit primō simp̄l̄: tunc em̄, quia non est de cā dimissionis, & sumus in m̄ia penali, intelligendū est, qd placet ipsa ipsi monito: arg. l. plerūq; ff. de iure do. Secus aut ubi est stat de dimissione, p̄pter monitionē p̄cedentē: tunc n. monitio fuit sortita suū effectum: & sic amplius nō p̄t dici, qd daret terminus monitionis. ar. l. in diē. ff. de p̄d. inde. Et iō reasumptio qnq; sequuta, nocet ei, & perdit priuilegiū. Nō ob. iur. alle. in 3. quia ibi terminus p̄fixus durabat: hic aut hñt pro extinto: ar. cle. sicut. iuncta gl. in cle. si appellōnē. & in cle. cum a 52 repulsiōne. & cle. quāuis. de appel. s. qd Nā ubi est appellōnē exp̄se reuocatiū, non plus durat p̄p̄tē profequatē appellōnis, qd finitū censet. Secus ubi fuit adeo appellās in mora, qd non p̄t perficere cām appellōnis in termino restite: tunc n. statim nō est deserta, qd finis expectandus est anni. iuxta no. per Inn. in c. ex rōne. de ap. 53 pel. quod est notandū. Cōclude, qd qd sit pena amissionis hmōi priuilegij clericalis per ius ipso facto statim lapso termino monitionis, ita ipsa p̄na abolet per ius ipso facto paratio qnq; iuri: & sic nō est necesse, qd interueniat noua collatio ordinis: & sic forsitā 54 facit ip̄stō charactēris. Ex quo infero, qd qd si clericus monitus s. m. suā cōstōnē erat cōiugatus & monitionem contempnit, sicut perdit contēnendo, ita recuperat postmodū parendo: multo magis idem

gis idem in clerico non coniugato dicendum est: & sic oīno uerbum hñt p̄stōnem intelligit, ut qd durat p̄emptus, durat & priuilegij amissio, & c. l. adigere. s. quis. ff. de iur. patro. & uidistis in cle. cum a repulsiōne. s. proxime, uel oīno, cum ad omnia capita 56 priuilegij, que retinebat nō obstante q̄ctu matrimonij. qd Ex quo habes, qd per sntam iuris perdit priuilegium clericus monitus & p̄emptor monitionis: non aut eo ipso, qd desinit portare habitū & tonsurā clericalem. & iō sicut uiuens oīno laicizat qui est clericus, non perdit priuilegiū, licet non possit eo gaudere, sic incedēs 57 ut laicus, qd qd est clericus si q̄hat cum uirgine ei unica non prohibet habitum & tonsuram deferre clericales: & ex hoc gaudebit priuilegio clericali in duob. factiū in uno, & passiuē in alio, ut hñt in c. vnico. de clerici coniug. lib. vj. de quo uidē in Nouel. in c. Ioannes. in 4. q. de clerici. p̄iug. & Arch. in d. c. vno. eo. tit. lib. vj. de 58 quo gl. hic eo. tit. Conclude, qd qd coniugatio clerici non est ita distiplicabilis ordini clericali, sicut exercitium horū officiorū macellarij, & tabernarij: qd qm primo casu non seruāt priuilegiū clericale in duobus, si tñ incedat p̄iugatus oīno, ut clericus. Sed o uerō casu post t̄ps monitionis perdit priuilegium in totū, & si incedat 60 oīno, ut clericus, si sit p̄iugatus. qd Si uerō non sit p̄iugatus, idē si 61 incedat oīno ut laicus: qd vel oīno si incedat ut clericus, p̄dit quo 62 ad res, non aut quo ad personam, ut hic. qd Quod intelligo qd oīno incedat ut laicus, & sic nec tonsuram, nec habitum clerici deferat. Si aut alterum tñ deferret, non incedit oīno ut laicus, qd hic tex. 63 exigit. Conclude qd Genz. & Guil. qd vbi clericus monitus nō de sita infra terminum, ex hoc amittit priuilegium oīno quo ad oīa capitia priuilegij, non aut quo ad omnia t̄pa sequentia: quia tādū remanebit priuatus, qd dū inflabit exercitio hmōi. Si aut desitit aū terminum monitionis, sed post reasumptio: tunc perdit priuilegium ex hac reasumptioe oīno, hoc est, quo ad oīa capitia priuilegij: sed non quo ad oīa t̄pa: quia tamdiu durabit priuatio, qd dū pmanebit in exercitio officij hmōi reasumpto: & sic ista uera qd dū & c. referunt congrue ad coniugatos & non coniugatos vbi 64 referunt cum distinctione & c. ut in tex. qd Hæc aut s. m. Pau. celsat in eo, qui tertiō monitus assumere habitum & tonsuram clericale dimissio, nō obtemperat. Nam statim perdit priuilegium: nec est locus purgationis in oræ, nec c. contingit. ij. de sent. excom. Con- 65 clude qd hic esse casum in quo snta iuris non uendicat sibi locum, nisi p̄cedente factō iudicis ministri iuris quo ad monitionem. Simile in crimine lesa Maestatis, ubi snta confiscationis infligitur per ius, & tñ est necessaria snta iudicis super crimine, ut l. si. C. ad l. l. Ma. Idem vñ in omnibus alijs criminibus: ut l. j. s. j. ff. ad Tur. pil. Facit c. excoicatione. & ibi no. de rap. quāsi ista monitio habeat loco snta declaratorie late super reatu. Conclude qd Paul. qd licet diocesanus simpliciter moneat clericū tabernariū desistere ab hmōi officio, & nihil dicat, qd desistat a reasumptione: tñ monitio ualeat quo ad hoc, qd desistat infra terminū monitionis vñ paruisse monitioni, & sic reasumptio sequēs facta post terminum, non nocet clerico, nisi iterū moneatur: semel em̄ fuit sortita effectum suū talis monitio. Nec ob. ista que p̄iunctim ponit ista duo exprimenda in monitorio: qm illud hñt locum ubi diocesanus uult cum ligare in oēm casum, scilicet non dimissionis & reasumptionis: nō aut, qd sit forma necessaria huius monitionis: als sequeret qd talis monitus, & nō desistens infra terminum, non puniet: qd esset qd cle. istam, & eius rōnem. Conclude, s. m. Paul. istam. 66 cle. hñt locum ēt qd si clerici officio talia exercentes nō exerceat continuē, sed per dilucida interualla: dum tñ eo tpe quo non exercent, desistant p̄p̄tē aliam cām, non aut cā honestatis ordinis clericalis. Nam tale desistere non prodest, quia nō amittit, nec deposuit terminū insistenti. arg. l. nihil. ff. de capti. Conclude, s. m. Pau. & 67 Guil. qd ista clem. locum hñt in clericis famulis hic officia exercētibus pro utilitate dñorum ipforū: qm non hñt hic respectus ad eum cuius interest, sed solū ad eum, qui talia officia exercet p̄ se, & publice. Conclude, qd ista monitio debet fieri in personis monitorum si apprehendi p̄nt, als sufficit, qd fiat in locis publicis, 68 & publice per p̄sbyterum uel p̄conem, qd in scriptis uel sine, s. m. 69 Guil. & Genz. qd qd forsan sufficeret, si fieret in loco solite habitationis: arg. l. j. s. domū. ff. de lib. agno. Et sit rō: quia solū tractat 70 de priuilegio perdendo: qd secus si de anima liganda per excoicationem. tunc n. oportet qd monitus apprehendatur personaliter, ut c. sacro. de sent. excom. Vel dic, qd in casu isto est necesse, qd monitus apprehendatur personaliter, quia de facili p̄t apprehendi ex quo publicē, & per se exercet, & illo tpe fienda est executio monitionis quo insistit monitio huius officij, si alias apprehendi

72 non p̄t personatē. Conclude, s. m. Guil. qd Eps terminum monitioni p̄fixum p̄t prorogare ex cā: arg. c. p̄suluit. de off. dele. qd nō dū est lapsus, sed post qd est lapsus prorogatio facta non ualebit. Rō: qd p̄na iā p̄ legē statuta fuit effectū suū sortita. Nā ipso iure saltē amittit priuilegiū. ut hic. & si hmōi monitio fuerit p hoc executioi 73 demādata, nō poterit circa eā aliqd p̄ Ep̄m disponi: qd ad exēplū iudicis, qd non p̄t suā interlocutoria reuocare iā executioi mandata, ut dixi. s. in cle. cū a repulsiōne proxime p̄ce. Conclude: s. m. Guil. qd inceptū priuilegiū clericorum. Et an sit idem priuilegiū rerū clericorū, qd ecclesiasticarū: & an in omnibus rebus: & in qbus muneribus sint priuilegiati: quæ p̄prosequere per eum, ut hic & c.

- 1 Alias, dictio est implicatiua.
- 2 Alias, potest sumi & nominaliter, & aduerbialiter.
- 3 Clericus portans uestes non conuenientes suo ordini in loco publico, sicut in ecclesia, uia publica, & idem in domo propria ubi est concursus gentium, punitur p̄na contenta in cle. ij. de vi. & honest. clerici.
- 4 Ratio ubi eadem est, idem ius statuendum.
- 5 Clericus utendo ueste non conuenienti suo ordini in studio, aut loco priuato, ubi non est concursus gentium, non punitur p̄na cle. ij. de vita, & hon. cler.
- 6 Publicum dicitur quod multitudini patet.
- 7 Clericus deferens uestes non conuenientes ordini, non debet gaudere prerogatiua legis, neque hominis.
- 8 Clericus deferens uestes non conuenientes professioni scholasticæ, non debet prerogatiua scholarium gaudere, & sic priuilegio Auth. habita. C. ne filius pro patre.
- 9 Mulier deferens uestes nō congruentes, amittit prerogatiuā mulierū.
- 10 Feste conuenienti statui suo quilibet debet uti.
- 11 Causa rationalis excipitur a quacunque constitutione.
- 12 Permissa sunt aliqua secretē, que publice non permittuntur.
- 13 Priuilegium meretur amittere, qui abutitur illo.
- 14 Vestes sordide, nimis fulgidæ, aut pretiosæ, Christianis prohibentur, nisi necessitate requirent.
- 15 Vestis cuiuscunque coloris, aut bonitatis, an permittatur quibuscunque etiam clericis & monachis.
- 16 Color aliquis clericis etiam religiosis de iure communi non est prohibitus, nisi per constitutiones speciales prohibeantur.

VONTIAM. In p̄ced. cle. dicit de clericis officia vetita exercitibus, hic de clericis uestes prohibitas, & alia uerita in corpore, capite, & in tibijs deferētibus. Diuide eam in tres partes principales. In prima exordiendo p̄mittit p̄stōnem p̄cedendā rōnem. In secunda statuendo sub iungit istam p̄stōnem. In tertia ampliando adijcit unam prohibitionem. Secunda ibi p̄nti. Tertia ibi hinc. Casus. Priuilegio uti nō p̄t ordinis sui, qui uestes abiicit illi p̄gruetes, & alijs publicē utitur. h. d. qd Alias] s. uestes, qd est dictio implicatiua, & cōprehendit oēs uestes quantūcūq; honestas, dum tñ non sint p̄uenientes illi ordini. qd Non n. hic ponitur taliter, quia non est aduerbium, prout in l. alijs. ff. de iure iur. sed ponit naturā, seu reā, qd est non mē, prout in l. qdā relegatus. ff. de reb. dub. qd In publico] qd intelligo qd nō dū in uia publica, ecclesia, uel alio loco publico: imō forsitā idē si in domo propria, ubi est concursus gentium. qd Rationabili cā] uel propter se, uel propter alium, & ibidem se exhibeat coram omnibus publice in tali ueste non congruenti: arg. l. ij. s. fin. ibi, publico, priuatoq; ff. de his qui not. infra. qd quia ubique uidetur subesse eadem ratio. qd Si autem utatur in studio uel priuare in locis similibus huiusmodi ueste, non tamen publice, non habet locum ista cle. pen. Nam s. m. Genz. & Guil. qd publicum dicitur, qd multitudini patet. Facit c. j. de postul. p̄la. qd Ordinis] intelligo approbati exp̄sse, uel saltem tolerati per sedem Ap̄stolicam, aut per loci diocesani: arg. c. indemnitatibus. in si. de elect. in vj. qd Prerogatiua] qd tam a lege inanimata, quā etiam a lege animata indulta. qd Indignum] scilicet suo proprio facto. & sic non habet conuicti nri de seipso: ar. regule iuris, damnum, quod quis & c. in vj. qd Per hæc autem infero, qd scholaris utens publice uestibus non congruentibus uitæ seu professioni scholasticæ, reddet se indignum prerogatiua scholarium, de qua in Auth. habita. C. ne filii pro patre. Facit l. qui sub p̄textu. C. de sacro. secl. qd Idem esset de muliere utente uestibus non congruentibus honestati seu muliebris, ut l. item apud Labeonem. s. si quis uirgines. ff. de iniur. Nota, qd uestis profitentis debet conuenire ordini professo seu ipsi professioni, concordat. c. quacunque mulier. 30. distinc. Nota,

- 10 Nota, q̄ quilibet tenet uti ueste puenienti statui suo. p̄cordat
- 11 c. si qua mulier. 30. dist. & d. s. si quis uirgines. No. q̄ in oī prohibitione subintelligit excepta cā necessaria, uel rōnabili. p̄cor. c.
- 12 p̄. eo. tit. No. q̄ quādam licent in secreto uel occulto, quā nō
- 13 licent in publico. p̄cordat cle. p̄ced. & l. iij. C. de sum. Tri. No. q̄ p̄ priuilegio ordini, uel alicui collegio seu corpori indulto se redit indignū, qui abutiū his q̄ dicti ordinis seu corporis sunt. p̄cor. d. c. quāzēcūq; mulier. Facit ad omnia p̄missa. c. clericus. xij. dist.
- 14 Conclude, q̄m Guil. q̄ quicūq; Christiano ueritum est uti uestibus sordidis nimis, & fulgidis nimis, seu pretiosis. allegat. c. j. 4. dist. & vide Host. c. pen. eo. tit. Facit optimē 2 r. q. 4. c. oīs. Quod intelligo nisi necessitas hoc exposcat, ut quotidie in pauperib. uide m̄. pro quo c. p. e. tit. uel nimia utentis sublimitas, seu sublimitas p̄ hoc exigat, ut l. j. s. i. C. nulli lic. in fre. li. xj. & l. j. C. de uestib. holob. & aua. eo. lib. sed istud q̄m uerū cum impositione p̄nāe t̄pali, ut d. l. j. s. j. primum uerū, sed impunē, nisi forsā p̄ceptū de desistendo a sordidatū uestium usu ueniret: quia tunc pro contēptu puniret. ar. l. vnica. ff. si quis uis di. non obtēp. licet dte. primū. 4. i. dist. solum loquat de ep̄o, aut alio sacerdote: sed melius p̄ bat. c. si. eo. ti. Conclude, q̄m Guil. q̄ oīs uestis cuiuscūq; coloris & bonitatis, dū tū non sit nimis sordida uel nimis fulgida, licet
- 15 ta est, cuiq; ē clerico uel monacho de iure cōi, q̄ nisi inq̄tū repiaur interdictū ab ordinatione ordinis uel a successorib. p̄ sp̄ales regulas: ar. eorū q̄ no. i. 6. q. 1. c. sunt nōnulli. & p̄cor. p̄ oīa Gen. sordida ergo & fulgida nimis uestes sunt in ḡne cuiuslibet interdicta. Sunt autē q̄dā uestes in specie interdicta clericis secularib. q̄dā clericis regularib. & q̄dā claustralibus: de quo hic p̄ dictos Scribētes.
- 1 Vestis partita dicitur duorum colorum, etiam licet duae partes sint unius coloris uel maior pars totius vestis.
- 2 Clericus uetus ueste uirgata aut partita, si est beneficiatus, dum nō non habeat curam animarum, dignitatem, aut personatum, puniuntur q̄ suspenditur a perceptione fructuum per sex menses.
- 3 Per dictio, est nota perfectionis.
- 4 Coloris diuersitas in uestibus praesumit inconstantiam & uanitatē.
- 5 Inconstantia reprobata est, maxime in clericis.
- 6 Suspendio a perceptione fructuum a beneficijs magis timetur, licet non tantum grauet, quantum sententia excommunicationis.
- 7 Clericus in sacris & beneficiatus in eodem genere delicti magis uideatur delinquere quam simplex clericus.
- 8 Clericus non beneficiatus grauius puniuntur quam beneficiatus in portando uestes prohibitas.
- 9 Distributiones quotidiana q̄ auferuntur clerico deferenti uestes nō cōuenientes, accrescunt socijs q̄ non officiaret: quid q̄ officiaret.
- 10 Fructus grossi praebendarum acquiruntur ecclesiarum suspensionis beneficiato impositae pro uestibus prohibitis delatis.
- 11 Fructus beneficiorum suspensi clerici, an debeant conuerti in utilitatem ecclesiae.
- 12 Fructus an debeant restitui clerico suspensio ratione p̄nāe finita suspensione.
- 13 Legatus de latere, & diocesanus, an possint imponere p̄nam inhabilitatis ex causa perpetuo laico & clerico.
- 14 Rasura & clerica an differant.
- 15 Rasura quid dicatur.
- 16 Corona quid dicatur.
- 17 Tonsura quid dicatur.
- 18 Clericus deferens uestes partitas uel cum sola tonsura, an puniatur p̄na contenta in cle. ij. de uita, & bono. cle.
- 19 Clericus deferens uestes uirgatas aut partitas causa alicuius festi, & sic ad tempus, aut incunditatis, an puniatur p̄na clem. ij. de uita, & bono. cle.
- 20 Clericus deferens uestes uirgatas & partitas, an puniatur p̄na iuris, si ad tempus deferat, sed ex causa uana.
- 21 Clericus deferens uestes partitas, aut uirgatas in crepusculo, an p̄na iuris puniatur.
- 22 Suspendio sex mensium a perceptione fructuum beneficiorum imposita clericis deferentibus uestes partitas, aut uirgatas a quo tēpore currat.
- 23 Vestes uirgatae & partitae sunt laicales.
- 24 Clericus coniugatus cum uirgata & uirgine, an amittat priuilegium clericale ex usu uestium partitarum etiam quo ad personam.
- 25 Clericus deferendo uestes uirgatas aut rubei coloris, an amittat priuilegium clericale.
- 26 Suspendio a beneficio, recipiendo fructus beneficii non efficitur

- irregularis.
- 27 Fructuum perceptio a beneficijs non dependet a clauē, sed a iurisdictione humana.
- 28 Abbatis non suspendit a beneficio.
- 29 Suspendio ab officio, si celebrat, efficitur irregularis.
- 30 Clericus beneficiatus quando retinet beneficium, & clericus in sacris constitutus portantes uestes prohibitas, puniuntur p̄na contenta in cle. ij. de uita, & bono. cle.
- 31 Clericus non beneficiatus an possit cogi portare uestes clericales.
- 32 Clericus non beneficiatus deferendo uestes laicales uel cum tonsura, an puniatur.

RAESSENTI. Hæc est ij. pars cle. quā subdiuidio in tres partes. Prima loq̄ de clericis non sacerdotibus, si uel sint in sacris constituti, siue non: & siue sint bñficiarij, siue non: dum tū beneficia non sint curata nec dignitate nec personatu. Secunda loquitur de sacerdotib. & religiosis, ac de oib. clericis obtinentibus dignitatem, uel personatū, aut bñficiā curatū. Tercia loquitur in sum de omnibus clericis tā secularibus q̄ religiosis, tam beneficiatis q̄ non, & tam de sacerdotibus, q̄ de non sacerdotibus, & tam de beneficiatis obtinentibus dignitates, personatus, & bñficiā curata, q̄ etiam de obtinentibus bñficiā simplicia. Secunda ibi: dignitatem. Tercia ibi: sed & tales. Casus. Clerici aut religiosi ueste uirgata aut duorū colorū, seu alia hic uetita publice deferentes, p̄na hic statuta puniuntur. h. d. i. [Partita] q̄ hoc est duorum colorū, & si maior pars uel duae partes uestis sint unius coloris, & reliqua pars, puta uia marca fit alterius. [Si beneficiatus] q̄ scilicet beneficio simplici, non curato, uel dignitate, aut personatu. [p̄] sp̄aliter loquit. [Per] q̄ denotat perfectionem ut sic sint completi sex menses ita q̄ non sufficiat attingisse mensem sextum. l. vrbana. s. p̄no. c. ita. ff. de uerb. signific. No. q̄ ex diuersitate coloris uestis p̄sumitur inconstantia & uanitas deferentis: q̄ quæ in clericis praesertim est reprobata. p̄cord. 20. q. 1. c. si. No. q̄ magis timetur, licet min⁹ grauet snā inhabilitatis, aut suspensionis ad t̄ps a fructuum bñficiorum perceptione, q̄ snā excōicationis. No. q̄ magis delinquit in eodem genere clericus in sacris constitutus, uel bñficiatus q̄ simplex clericus nō beneficiatus. p̄cor. l. presbyteri. C. de Ep̄i. & cler. No. q̄ grauius puniuntur nō beneficiatus q̄ beneficiatus in eodem genere delicti: quia primus inhabilitatis, secundus suspensionis snā incurrit: nisi dicas quia grauior sit suspensio hōmō, q̄ inhabilitatio: ar. l. cum hi. in prin. & quod ibi no. ff. de tranfac. Et per hoc v̄, q̄ iste clericus bñficiatus sit in sacris, siue non hēt locum, nisi solum p̄na suspensionis, licet tex. possit calumniari. Conclude, q̄ quod cotidie distributiones quas alias lucraretur iste suspensus, accrescunt socijs. q̄ grossi autem fructus pertinent ad ipsam ecclesiam. arg. c. p̄. de cler. non resi. l. m. gl. vide Inn. in c. sicut. de coha. cler. & muli. & Archi. in c. cupientes. s. ceterū. p̄ alleg. & gl. 9. i. dist. c. clerici uictum. Istud de quotidianis distributionib. forsā dēt intelligi q̄ suspensus officiat: quia tunc ex quo debent per ecclesiam rōe officij celebrati, & non pertinent ad suspensum, quia indignus, applicatur socijs: & sic uidet, q̄ non uenit si quis. l. h. hereditas. C. de his quib. ut indig. Si aut officiaret suspensus: tunc non dēt pro parte eius. & sic cessat ius accrescendi. & hoc forsā gl. sensit dū quæsit, ad quid suspensus nolit officiare &c. & sic forsā Inn. sensit in d. c. sicut uerum. in c. Ap̄tice. de excep. & tenuerit, q̄ suspensus uel amotus ad t̄ps a bñficio, nō p̄t interim interesse cōibus negotijs ecclesiae. quod est no. l. m. cum. Attendē ē l. m. Paul. quia ubi loquimur de fructibus praebendae, hēt locum distinctio p̄p̄ta: si autē de fructibus aliorum beneficiorū, q̄ tunc illi dēt conuerti in utilitatem ipsorum beneficiorum, uel dignitatum. arg. c. p̄. de off. in vj. Conclude, q̄ q̄ finita suspensione non restituent fructus suspensio: quia p̄nāe cā soluit, ut l. p̄nāe. ff. de condi. ind. l. m. Pau. & no. in c. pastoralis. in ult. gl. in fi. de app. Cōclude, q̄ l. m. sp̄ec. & gl. q̄ legatus de latere, & diocesanus p̄nt ex cā p̄nāam inhabilitatis etiam perpetuū insigere & laico & clerico. Idē Pau. pro quo facit. l. j. cum glo. snā. C. de postu. per quam uideret ista quaestio intelligenda. Conclude, q̄ habemus quatuor, uidelicet rasuram, tonsuram, clericam, & coronam: & uident esse quasi synonyma, licet quodlibet significet aliqd diuersum ab alijs. [Rasura] & clerica secundum gl. idem sunt. [Et] est rasura, uel clerica illa pars capitis quæ inter capillos apparet pilis denudata. [Corona] uero est pars capillorum remanens, quæ si p̄ se inficiat, se hēt p̄ modum coronae circularis. [Tonsura] autē est pars inferior capitis

- 18 capitis denudata pilis. [Si] ergo clericus deferat has uestes hic p̄hibitas uel cū tonsura sic sumpta & publicē, non hēt locū ista p̄nā: q̄m per hoc non apparet clericus. Vidimus. n. & nō est diu, laicos merē & scutiferos deferētes pilos sic tonsos & magnam tonsurā. Si autē deferat unā cū rasura uel clerica, hēt locum ista p̄nā. Nā ex hoc statim apparet corona capillorū, ut p̄scutia. &c. Conclude, q̄ q̄ ista cle. non hēt locū in clerico deferente uestes has p̄hibitas ad certū t̄ps cā alicuius festi iocosi & honorabilis, uel p̄p̄socio de nouo militatō, pugato, uel doctorato: quia nō v̄ assumptis has uestes pro portatō, quas breuiter est dimissurus. arg. l. q̄ sic. ff. de sol. & mens huius decre. est punire usum p̄tinuū & temerariū, nō autē t̄pale & solatiosum, l. m. Genz. q̄ adducit ad hāc partē plura similia. [Fallit] si cā ista t̄pali usus non est honorabilis, sed uana & libidinosa puta clericus uis istis uestib. solū i. nuptijs, & correis, ut apparet mulieribus aptus ad coreas & cantilenas.
- 21 q̄ p̄missa v̄, q̄ si deferat eas de nocte uel in crepusculo, aut alia hora incognita, q̄ p̄ publica loca, nō hēt locū ista cle. Cōclude, q̄ q̄ isti sex menses incipiūt post delationē publicā harū uestiū, l. m. gl. & Gen. Sed intellige, q̄ nō incōtinenti currit, sed post lapsum aliquorū dierū arbitrio iudicis, ut cognoscatur q̄ portentur cā usus, nō autē alia cā rōnabili: arg. l. q̄ dicimus. ff. de sol. Tū p̄ ḡualitatē huius cle. v̄ dādū, q̄ solū pro uia uic. incurrit hāc p̄nā, nisi iustificet hūc usum, uel ex cā scandali, uel timoris, aut ne celsitatis. ar. c. Deus. q. & c. p. e. t. i. Cōclude, q̄ uestes uirgatae & bipitatae sunt merē laicales. [Et] q̄ r̄u usu clericū cū uirgata & uirgine t̄pali p̄nt priuilegiū clericale, et in p̄sona: q̄ nō aut si deferat uestes uiridis coloris, aut rubei, l. m. Guil. & alios. Facit finis huius cle. Cōclude, q̄m Guil. q̄ inhabilis ad t̄ps, uel suspensus ad t̄ps a suspensione bñficio, si de facto recipiat bñficiū sibi collatū, non efficit irregularis: q̄ q̄m talis suspensus a fructuum perceptione, uel ab ipso bñficio nō p̄cedit a clauē l. m. cū. remittit ad quā no. i. cle. ut hi qui. d. de a. & qua. vbi dicit, q̄ suspensus ab officio p̄cedit a clauē, cuius usus ubiq; extendit, sicut Deus ipse a quo mouet clauis: sed suspensio a bñficio procedit a iurisdictione humana, q̄ non excedit p̄p̄riū territorij: q̄ iō abbatia q̄ caret clauē, nō suspēdit ab officio, ut plenē no. in c. dilecta. de ma. & obe. Et scias, q̄ si suspensus ab officio si se immisceat diuinis celebratō, efficit irregularis: q̄ secus si sit suspensus a bñficio, ut no. Inn. in c. nisi cū pride. de renū. circa fi. Cōclude, q̄ clericus bñficiatus, q̄ diu retinet bñficiū, & clericus in sacris constitutus, puniunt portantes uestes hic p̄hibitas & sine tonsura: ea rōne, q̄ p̄nt cogi portare uestes clericales. q̄ rō cessat in simplici clerico nō bñficiato: q̄m nō possunt cogi illas portare: v̄ si portet laicales uel cū tonsura puniuntur hic: quia in p̄temptum ordinis clericalis deferre eas censet, l. m. Gēz.

- 1 Sacerdos, & religiosus equiparantur in multis.
- 2 Vestis cuiuscūque dicitur ostendere honestatem intrinsecam.
- 3 Quilibet talis praesumitur qualis ex ueste iudicatur.
- 4 Dignitas, personatus, & beneficium curatum equiparantur.
- 5 Animus iudicatur per exteriora.
- 6 P̄na ornatura capitis sacerdotibus, religiosis, & praeditis dignitate, aut beneficio curato censetur prohibita.
- 7 Priuatur spe qui re non potest priuari.
- 8 Monachus deferens habitum suum coopertum ueste clericali, an dicatur committere crimen apostasiae.
- 9 Monachus non deferens habitum incurrit excommunicationem.

DIGNITATEM. Hæc est ij. particula ij. par. prin. q̄ ex qua nota, q̄ sacerdos & religiosus simplex equiparantur: sed hic quo ad q̄dā, non quo ad oīa, ut patet in c. q̄ Dei timorem. de sta. mo. No. ēt sc̄d̄, q̄ magis punit q̄ maiori ordine decorat. p̄cor. l. presbyteri. C. de Ep̄i. & cle. sed & maiori gaudet priuilegio. c. ex antiquis. s. 4. dist. licet alibi secus, ut c. super specula. ne clericus uel mona. Sed illud non est in p̄nā, sed ob ordinis reuerentiā sic statutū, & sic est eadē rō, q̄ est in d. c. ex antiquis. No. q̄ uestis cuiuscūq; dēt ostendere puenienter honestatē intrinsecam. [Et] sic nota, q̄ quilibet talis p̄sumitur, qualis ex uestitu esse p̄spicit. p̄cor. l. apud Labeonē. s. si quis uirgines. ff. de iniur. No. q̄ idem est iudicium de dignitate, & p̄sonatū, & bñficio curato: uide quod no. in c. super specula. ne clericus uel mona. Duo prima alibi exequantur. c. dudum. de elec. tertium autē exequatur in c. si. de p̄rb. Sed hic non exequantur, quia tractamus de honestate uestiū, & qualiter i. istis desiderat, sicut de bñficijs deferendis vigore gratiarū factarum, ut d. c. si. No. q̄ animus cū

fit quid intrinsecum, non intelligit, nisi ex signis exteriorib. p̄cor. l. Fulcinius. s. quid si lititare. ff. ex q. cau. in pos. ea. No. q̄ q̄ uanus capitis ornatus sacerdotibus, & religiosis, ac dignitate uel bñficio curato praeditis, est interdictus. ar. l. cū diuersis. ff. de reli. & sump. fun. No. q̄ q̄ priuat spe qui non p̄t priuare re. p̄cor. l. si q̄s in tantā. C. v̄n. i. iuncta l. extat. ff. q̄ me. cā. Conclude, l. m. gl. & Pau. arg. huius l̄ræ. q̄ monachus deferens habitū suū coopertum ueste clericali, incidit in crimen apostasiae. [Et] Verūm c. ij. ne cle. uel mona. in vj. p̄nā excōicationis imponit monacho eo casu solum quo dimittit habitū suum: sed illud iō, quia portans habitū suū absconsum, non dimittit illū: & sic nō est excōicatus. apostata uero snā excōicationis ex hoc nō est excōicatus, ut no. in c. uia fraternitatis. de apōsta. Genz. uero hic tenet: sed non placet, q̄ monachus incurrit snā excōicationis, nisi habitū suū portet p̄nter & decenter: sed istud esset lacere illū p̄nter p̄nter penalem illū uellem dicere, q̄ non deferens habitū suū uel decet, pro nō deferente h̄r: quia uitosē deferat. arg. l. quocūq; ff. qui satis. cog. Sed adhuc restat obiectio, quia non dēt dici dimittens taliter deferens. Cogita.

- 1 Clerici religiosi non possunt uti tabardo, alijs puniuntur p̄na contenta in cle. ij. de uita, & bono. cle.
- 2 Clerici & religiosi poterunt uti mantello, opellanda, uel alia ueste.
- 3 Religiosus habens administrationem, & clericus secularis equiparantur in elemosyna facienda.
- 4 Paratum male uenit in casu erogandum pauperibus.
- 5 Religiosus administratione carens, non potest facere elemosynam de ueste, quam pro suo etiam usu portauit.
- 6 Religiosus an ualeat facere elemosynam morienti fame inuito abbatē: & quid sine necessitate.
- 7 Religiosus non potest etiam utilitatem monasterij prosequi sine licentia sui abbatis.
- 8 Religiosus existens in studio, aut peregrinatione de licentia abbatis, an possit autoritate propria dare tabardum in elemosyna: & quid de alia elemosyna siue moderata, siue non.
- 9 Sed, dictio est aduersatiua.
- 10 Copulatiue est, quod ponatur inter diuersa.
- 11 Clerici portantes tabardum sine tonsura, an puniantur p̄na contenta in cle. ij. de uita, & bono. cle.
- 12 Clericus deferens tabardum non foratum, an puniatur p̄na contenta in illa cle. ij. de uita, & bono. cle.
- 13 Clericus deferens tabardum foratum, sed non breuiorem alia ueste, an puniatur illi p̄na.
- 14 Duo si copulatiue ponuntur in p̄nalibus, ut p̄na imponatur, utrunque debet concurrere.
- 15 Religiosus non p̄t portare tabardum foratum, uel non foratum.
- 16 Argumentum a contrario sensu cessat data absurditate, uel ubi est contra ius scriptum.

SED & tales.] Hæc est ij. particula ij. partis prin. ex q̄ nota, uestē certam non uirgatā, nec diuersorum colorū clericis esse interdictā, nō rōne coloris, sed rōne forme: q̄ quia est tabardus, & breuis, & rōne foraturae: quia est totus foratus: tū usus non punit, sed p̄ntentū, sed pauperibus eroget, ut hic d̄r. Et attende: quia istud non fundat lup aliqua rōne, sed solum super mera uoluntate, quia sic placuit. [Et] nam nō habet locū ista p̄ntentio in mantello opellanda, uel alia ueste citra tabardū. Et p̄t esse rō motiua, ut placeret Regi Francie: quia tali tabardo uir: arg. l. iij. s. j. C. nulli li. in fre. lib. xj. Not. q̄ religiosus administrationem habens equiparatur clerico seculari in faciendō elemosynam. Nota casum, q̄ ubi malē paratum uenit pauperibus erogandum. Nota, q̄ religiosus administratione carens, non potest facere elemosynam etiam de ueste, quam de suo usu portauit. Idem Genz. qui tenet, q̄ religiosus quicūq; potest facere elemosynam, & uoluntatem abbatis homini pereunti famere: quia ad hoc quilibet tenetur lege Dei. 86. dist. c. non satis. cui magis q̄ abbatē est parendum, ut cap. Iulianus. xj. q. iij. aliā non: q̄ quia monachus etiam utilitatem sui monasterij non potest prosequi sine licentia sui abbatis. i. 6. q. i. monachi. Cōclude, q̄ p̄na hic posita non insigrit ex solo usu, sed contemptu sequuto in non arrogando, uel assignando hoc epitogium iuxta modum hic expressum. Conclude, l. m. gl. q̄ monachus administratione carens, si sit in studio, uel alibi peregrinet de licentia abbatis, p̄t per seipsum erogare tale epitogium, & facere elemosynam moderatā. i. 2. q. 1. c. non dicatis. facit l. cum filius. ff. de leg. ij. & l. cum filius. ff. si cer. pc.

er. pe. Et vide qd no i. c. ex parte. de accu. In eo qd dicit gl. de elemo...

- 1 Pena est arbitraria in aliquo prohibito a iure, si no describat.
2 Clericus utens caligis partitis uel uirgatis, an puniatur pena cle...

VIC. insuper. Hac est tertia pars principalis. Casus. In publico usus caligaru...

expilatores. & sic cessat, qd dicit hic gl. & Pau. & alij sup uerbo, Sa...

De præbendis, & dignitatibus. Rubrica.

- 1 Ordo prepoſterus uitiatur.
2 Nobilitas an precedere, uel ſubſequi debeant in proceſſionibus, &...

ICTVM. est in c. pce. qualt clerici uiuere deant. f. q. honeste. Nunc at dicit qualt pbedas & dignitates acqui...

- 1 Dignitate habes curatam, si mandetur illi providere de se- cunda maiori vel minori curata, non facta mentione de cura que...

- 46 Donatio & concessio beneficij non tamen in titulum, si non possunt operari secundum minus, operantur tamen secundum maius.
47 Procurator constitutus ad acceptandum beneficia, an dicatur con-

I dignitatem. Diuide in duas partes principales. In prima loquitur de gratia partim diuina, & partim dispensata. Et secunda de gratia solum puiua. Vel aliter. Primo loquitur de gratia facta de dignitate, sup...

¶ Casus. Gratia facta super dignitate obtinenda, & vnâ cum alia iam obtenta in simul obtinenda, nō ualet, si cura ambabus uel carū alteri imminens supprimatur, nec ualidatur per clausulam, ut animarum cura si imminet non negligatur, hoc dicit.

¶ Dignitatez ¶ ecclesiastica etiā inferiorē epali vel abbatali, curatam, vel nō curatā: dum tamen curata sit illa de qua puidenda mādatur. Idem de personatu sū Pau. de quo cle. quoniā. s. tit. proximo. ¶ Habētū. s. canonice: als nō haberet tantū dubium. arg. c. eū qui. eo. ti. in. vj. & l. nō solum. ff. de noxa. ¶ De alia. s. cer. ta vt sit maius dubiū: ¶ quia si de incerta fuisset mandatū factum, constat, q̄ non ueniet in gratiam dignitatis curate tacito de cura, vt. c. cum in illis. co. ti. lib. vj. [Mandamus] sup certō super hoc exerutori deputato. argu. c. si soli. de cons. præbē. in vj. [Dispensantes] ¶ hoc verb. exp̄sio specialit. sū Gen. q̄ tenet, q̄ sit necessaria expressio huius uerbi. Sed puto idem esse, si vratur alio quod tantum importet, puta, Et facimus tibi gratiā ampliōrē: q̄ vtraq; licitē possis retinere. argu. l. cerrum. ff. si certū petā. [De animarum cura] sub. ¶ in foro penitentiali. idē si in foro iurisdictionali: ut no. Inn. in c. cū satis. de offi. Archidi. plene p̄ Hosti. in c. omnis. de peni. & remis. ¶ Quæ illis. s. ambabus dignitatibus. Paul. uero habuit, illi: sed tunc stare tex. satis in ep̄re, quia superflueret vnū istorum uerborum. [Vel alteri earum] quasi dicat, aut imminet ambobus cura, & de cura ambarū fuit fienda mētio. aut alteri earum tm̄: & tunc non distincto q̄ sit illa, an obtenta: an illa de qua prouideri mandatū fuit, ēt expressio seu mentio de cura fiēda. ¶ Imminer[et] sub. principaliter uel ad honorē, uel onus ipsius dignitatis uel obtinentis eā: secus at si cura esset exercenda p̄ uicarium perpetuū, & ad ipsum pertineret cura. ar. c. super eo. de pb. in vj. & c. extirpandæ. s. j. e. tit. ¶ Mentione. s. in literis inde p̄fectis gra hmōi. & sic loquit necdū de eo quod mandauit prouideri, sed de eo de quo dispensauit: quia utraq; determinabilia determinare dēt equaliter. Iā hoc iure. ff. de uulg. & pup. cum simi. & sic uidet q̄ illud principiū, dispensantes, non refert ad executorē, vcz ut ipse dispenset: sed refert ad Papam: quia ipse dispensat. ¶ Et tñ huius dispensatio hēt solum effectū post impletū mandatū. Rō: quia hēt necessariā p̄sequentiā ad ipsū mandatū postq̄ fuerit impletū. ar. l. decē. ff. de uer. ob. cum si. ¶ Idē in uer. inhiibentes. j. ea. clem. licet inhiibitio operet effectum an mandatū impletū. Et est rō: quia de eius natura est, ut p̄cedat & operet cassationē eorū q̄ fierent post eā in p̄rium eius quod mandatū est. ut l. j. in prin. ff. de operis non. & l. codicillis. s. in lito. ff. de leg. ij. cū si. Ex quibus habes, ¶ q̄ mandatū factum de prouidendo de certo corpore, est facta grā ei pro quo mandat: & illud corpus est saltē sibi debitū, & hēt statim ius ad illud. Probat. c. gratiæ. s. de rescrip. hēt expectans in corpore expectato. ut no. Archi. & Io. And. in c. si postq̄. de pb. in vj. & pater in c. pen. e. tit. ¶ Vcluti ¶ nō est expressiū similitudinis, imō ueritatis ipsius dispositiū. & sic est exp̄sio factiū in c. ij. in fi. de fil. p̄sby. in vj. & l. ueluti. ff. de iusti. & iure. ¶ Idē in dictione, Velut. c. post princ. e. ti. in vj. ¶ Quāq; ¶ istud cōponit ex duabus dictionibus. l. q̄: q̄ sic resoluunt in quis. cōcordat. c. quīs de nō sacerdotali. e. ti. in vj. & l. q̄. C. ad legē sal. & l. q̄. ff. de aqua plu. ar. cum sim.

¶ Si ¶ ista dicitio de sui natura operat p̄ditionē si apponat uerbo futuritēporis & actui qui ex futuro euento p̄fici. ut l. si Titius. ff. de uer. ob. & no. in l. si decē. e. tit. & plene p̄ Bar. in l. j. ff. de p̄di. & de. & sic interim actus est in suspensio propter incertitudinē euentus uel defectus p̄ditionis. ut l. cedere. ff. de uerb. sign. Secus si actui de p̄sentē apponat. Nā tunc actus non est suspensū; q̄, aut est uerū id cui adiungit dicitio Si: & statim ualet dispositio. Aut ē falsū: & totū est nullū. ut l. si ad p̄sens. ff. si cer. pet. Hic at adiungitur, Si uerbo p̄sentitēporis. si imminet, & non facit p̄prie p̄ditionē. Vñ aut dices, q̄ istis dignitatibus non imminet cura animarū: & tunc ista clausula nihil operat, maxime quia idē est in cōditiōe appositū q̄ fuit in dispositione expressum. Nā in p̄ditiōe est expressum de cura, si imminet: & in dispositione fuit exp̄sū de cura & nō intelligat. ¶ Simile est dicere lego, uel dono tibi istū librū, si meus est. nā si non est meus, non ualet dispositio. arg. l. Stichum, qui meus erit. ff. de leg. j. & l. si sic. s. j. e. tit. Aut dices q̄ istis dignitatibus imminet cura animarū: & tunc ista clausula operat in eo q̄ pōt operari, vcz q̄ vbi grā facta cū dispensatiōe sicut hic

¶ ponit, vcz quia de cura fuisset legitime facta mentio: ¶ tunc impetrans p̄ istā clausulā specialiter astringere nō negligere hmōi curā, & si negligere, licet p̄ hoc cura uel dispensatio nō annullaret, posset tñ ex hoc priuari, iuxta nota. p̄ Innō. in c. dudum. ij. de elec. & c. si de p̄sump. & per Archi. in c. non pōt. in gl. super uer

bo retinere. in vj. ¶ Aut ipsa grā non ualet cū dispensatiōe, quia non de cura facta legitime mentio: & tunc ista clausula ut accessoria nihil operat. arg. regulæ iuris, accessorii. & regulæ: cū principalis. de reg. iur. Non at q̄ conditio ipsa sit falsam, est uera. Aut ergo q̄ro, an ista clausula operet ualidationē græ, quia in ista clausula est facta mentio de cura: & dic q̄ nō, quia cū sit accessoria dēt regulari, nō regularē, ut dicitur iuribus. & probat in l. i. iuncta. l. si stipulatus sum a reo. & l. hæres a debitore. s. seruo. in l. Græcē. s. illud. ff. de fideiuf. ¶ Et sic licet p̄ditio expressa in hac clausula sit uera, nihil operatur, ex quo ipsa clausula tota uitiatur vt accessoria. Aut q̄ro, an ista clā p̄ se supra p̄ se operet obligationē ad exercitiū huiusmodi curæ, & tūc dicas, q̄ sic: ex quo ipsa p̄ditio erat uera: als nō. Ista em̄ uerba appositā i hac clausula nō sonat i p̄ditiōe, vt faciant p̄uisionē p̄ditionalē: nec sonant in exp̄sionē q̄litas beneficij de quo mandatū fuit: sed sonant in quāndā admonitiōe eius quod de iure inerat, & sic non tollunt i subreptionē. pro quo facit. l. muto. s. sub conditione. ff. de tutel. & l. si decē cū petiero. ff. de uer. ob. facit not. Inn. in c. si. de p̄sump. & not. in cle. vni ca. s. de offi. deleg. & concordat Pau. Collige ergo tres casus. Nā aliquando ista conditio appositā in hac clem. est falsa: quia cura non imminet: & tunc clausula nihil operat. ut l. cū ad p̄sents. p̄zalle. Aliquando p̄ditio est uera: & tunc, aut ipsa grā cui adiungitur ista clausula non ualet, propter suppressionē curæ: & idē: quia ista clausula nihil operatur, ut hic: & sic dicitur inter duos casus. Quā primō clausula nihil operat propter suppressionē falsæ p̄ditionis. Secundo uerō casu clausula nihil operat propter naturā accessionis. aut ipsa grā cui ista clausula adiungitur ualet: & tunc clausula operatur: quia per eam impetrans astringit hoc mandatū specialiter curā non negligere. licet & sine hac expressiōe de iure cōi esset alit̄ctus ad idē. ut d. c. extirpandæ. s. j. & probatur in c. ordinarij. s. prouideat. de offi. ordi. in vj. talis enim expressio ualet, nec ius cōe lædit. ut l. qui mutua. in prin. ff. man. & probatur in l. mutuo. s. j. ff. de tutel. Nota primō, ¶ q̄ due dignitates curatæ nō possunt simul obtineri sine dispensatiōe Apostolica. ¶ Idē et si nō essēt dignitates: sed simplicia beneficia, curata tm̄. ut c. de multa. eo. ti. ¶ concor. j. de consuetu. in vj. Nota secundō, ¶ q̄ gratia q̄ fit de beneficio quod est curatum, non ualet, si non fiat in ea mētio de cura. concor. c. cum olim. & c. cum in illis. eod. tit. in vj. Nota terciō, ¶ q̄ expressio qualitatē quæ est fienda circa acquisitionē alicuius beneficij, est eadē fiēda circa retentionē similis beneficij iam obtenti. ita q̄ idē est iudiciū de acquirendo, sicut & de quæsto retinendo & conseruando. Facit quod dicimus, ¶ q̄ non minor est uirtus q̄ quærere, parta ueri. Nota quartō, ¶ q̄ accessoriū ualidum non roborat principale inualidum. concor. d. l. si stipulatus sum a reo. ff. de fide. & facit dicta regula accessorium. Nota quintō, ¶ q̄ in beneficiis surreptio annullat gratiā & oia inde secuta. c. cor. c. ipso iure, de rescrip. in vj. c. si motu. e. ti. in vj. & c. c. olim. de re iur. & c. ij. de filijs p̄sby. li. vj. ¶ Idē in obreptione, ut c. si proponente. de rescriptis. & l. si qs obreperit. ff. de fal. idē in priuilegijs. ut c. dudū. de priuileg. & l. ij. C. de his qui ue. q̄ta. impe. & l. j. ff. de nat. resti. cū si. Nota sextō, ¶ q̄ clā sonās in monitionem & in actus indēnitatem, non tollit subreptionē, nec operat principalis dispositio ampliatiōe. facit dicta l. si decē cum petiero. ff. de uer. ob. l. qui mutua. in prin. ff. mandati. cum iuribus alijs s. ad hoc allegatis. Cōtra primū not. opp. de c. Sanctorū. 70. di. ubi ep̄s p̄t dispensare, q̄ vnus p̄sbit duabus ecclesijs, & sic nō est necessaria

¶ dispensatio Apostolica. Sol. ¶ Aut sunt ecclesiæ nō curatæ, & tunc aut ep̄s ordinat q̄ vnā hēt in titulū, & aliā in p̄mendā, & p̄t. ut c. nemo. de ele. in vj. ¶ Aut uult q̄ utraq; hēt in titulū, & tūc licet Io. distinxit inter discretā & indiscretā dispensatiōe, ut ep̄s possit discretam facere, nō at indiscretā: tñ cōis est gl. & doc. nia, q̄ ep̄s nullā p̄t facere, p̄ dictū c. de multa. in fi. iuncta. l. si maritus. C. de procur. Et istam practicat stylus Romanæ Ecclesiæ: quia in fauorem est sedis Apostolicæ. Inn. tñ in c. dilectus. de temp. ordi. ubi ponit casus in quibus ep̄scopo interdicta est dispensatio, non p̄numerat istum. Hosti. uerō distinguit inter dispensationem q̄ fit ob euidētem utilitatē, uel urgentē necessitatē ecclesiæ, ut illa sit permissa ep̄scopo: & qui aliter intelligit nō est composuris, nec magister, & regulas sacras ignorat. sicut late ipse recitat in d. c. de multa. in glo. si. Tu autē potes cogitare, q̄ opi. Hostien. non uidetur approbata per omnia per constitutiones factas post obitum eius. ¶ Nam ep̄scopo interdicitur p̄cesio ecclesiæ parochialis in p̄mendam, nisi eam faciat solū in sex menses, & ob euidētem necessitatē uel utilitatē ipsius ecclesiæ: ut d. c. nemo. de elec. in vj. licet

¶ licet sūm canones antiquos forstā sibi p̄cessum esset facere has commendas ad uotum. c. qui plures. 2. l. q. j. & sic multo magis erit interdita ep̄o hmōi dispensatio, q̄ non fit ad tēpus, sed ad uitā, & utraq; habeatur in titulum. ¶ Romanerit ergo opi. Host. salua in alijs beneficijs curatis, dum tñ non essent parochiales ecclesiæ. & uide ad p̄dicta. c. si quis iā trāsitus. & q̄ ibi no. 2. l. q. ij. Cōtra sū nota. opp. de. c. si pro clericis. e. tit. in vj. ubi subreptio defectus ordinis sacerdotalis non uitiat. Sol. ¶ subreptio curæ existētis uitiat gratiā, ut hic: sed subreptio ordinis non existētis nō uitiat, ut in p̄rio. Et est rō: ¶ quia in exercitio curæ uertit magnū periculū, cū sit ars artium. vñ cū mandat p̄uideri alicui de bñficio curato, hoc exp̄sio q̄ sit curatū, Papa reputat per hoc eū idoneū ad exercitiū curæ. & sic necesse est, uel q̄ sit sacerdos, uel q̄ sit habilis, saltē ad sacerdotiū affluendū tēporibus i iure statutis, ut in p̄rio. iun. c. si eo tēpore. de rescrip. in vj. Ordo ergo hēt uelut quoddam p̄secutiū ad gratiā, & sic de existētibus ad non existētia sacerdotij non fuit facta mentio, dum tñ subest habilitas assumptiōis sacerdotij. Sed quā mandā alicui tñ sacerdoti exp̄sio quod esset sacerdos de aliquo beneficio, non exp̄sio quod esset curatum idoneus ad curā exercitiū: & sic fuit tacitū q̄ fuit principaliter exercitū primendū, ¶ cū esset cura principalis ipsius gratiæ, & iō grā non ualet. Ad idē oppo. quia grā facta de dignitate vñ includere curā, quia exp̄sio fuit q̄ sit maius. s. dignitas. ut l. j. C. de cōsul. li. 1. 2. Et sic satis vñ exp̄sio de cura quæ est minus. arg. l. & heredi. s. fi. ff. de pact. Facit regula, civiliter de reg. iur. Sol. cura non sēhēt p̄ modū accessionis, sed principalitatis, licet non maioritatis. & iō non hēt pro expressa. ar. l. gñaliter. ff. de fideiuf. ¶ Præterea & tāto est periculosior quanto est p̄riosior. ar. in Aut. de defen. c. iij. s. nos ergo. coll. vij. & sic multo magis est exprimendū q̄ curata sit dignitas q̄ p̄cti. ar. cap. promittimus. de xta. & qua. in vj. Facit. l. sollemus. s. latrūculator. ff. de iudi. iūcta. l. in seruorū. s. j. ff. de peni.

¶ Præterea ¶ loquit q̄ minus se hēt ad principale, uel ad maius p̄ modū cuiusdā cōsequentiē necessariæ, ¶ ut si dispenset cū illegitimo, ut possit promoueri ad ordinē ep̄scopalē, vñ dispensatum ut possit ad ordinē minores promoueri: quia sine illis nō pōt haberi maior. s. ep̄salis, ut c. ex literis. de excel. p̄la. facit. l. legi. ff. de excep. rei iudi. ¶ Secus at q̄ non hēt consequentiā necessariā, ut hic. & istud ar. hēt locū prout refert ad gram simp̄r prouisiuā. Si aut referat ad gram dispensatiū, p̄t dari alia solutio, vcz q̄ odiū dispensationis facit minus non includi sub maioribus. ar. c. sane. de priuile. nisi hēt ut dixi necessariā p̄sequentiā ad maius. Ad idē opp. de. c. sup. eo. de pb. in vj. ¶ Sol. ibi dignitati uel bñficio collato de quo agit non imminet principale cura animarū: licet bñficiū curatū esset annexū iure annexionis. iuxta no. in c. j. ne se de uacā. tunc. n. cura & eius exercitiū remanet penes uicariū perpetuum. ut c. extirpandæ. s. j. e. tit. & c. si de offi. uica. & cle. unica. s. de offi. uica. & sic non erat fienda mentio de cura. ¶ Secus at si cura imminet dicto bñficio collato principaliter. tunc n. ipse debeat exercere p̄ seipsum, siue possit uel debeat per uicariū tēporalē uel p̄petuū, debuit fieri mentio de cura. Idē Gen. hic. Et est rō: quia ipsū bñficiū curatū est, licet exercitiū curæ ad aliū pertineat, ut est tex. in c. singula. e. ti. in vj. ¶ Vñ primo casu non esset necessaria dispensatio, ut no. Inn. in d. c. extirpandæ. secundo uero casu sic.

¶ Itē primo casu possit ep̄s dispensare cum eo qui cōpleuit. 20. annū, ut possit obtinere talē dignitatē, cui est annexū tale bñficiū curatū, secundo non. ut d. c. permittimus. Ad idē opp. de. c. pen. de uer. sig. ¶ ubi appellatiōe bñfij p̄prehendunt ēt dignitates curatæ. Sol. hic loquit in grā impetratiua, per quā conceditur regimen & cura animarū impetranti, que non vñ p̄cessa nisi facta mentione de cura, ut hic. Secus in grā impetratiua, per quā impetranti concedit facultas recipiendi fructus bñfiorū, ad se uel ad alios pertinentiū. uel p̄cedit facultas dicta beneficia alijs p̄ferendi: tunc non est fienda mentio de cura, ut in p̄rio. & d. c. dudū. e. ti. in vj. & no. ibidē super uerbo, beneficia. & sic facit sūm Car. Mediola. ¶ q̄ ille cui est p̄cessa facultas p̄ferendi beneficia, q̄ uacabat ad talē collationem, uel in tali p̄uincia personis idoneis pōt conferre dignitates & personatus, ac alia beneficia etiā curata. Nam talis grā in eo non residet, sed in alijs diffundit, seu deriuat. ar. c. si cui. e. ti. in 6. facit. c. j. in fi. de off. leg. in vj. Ad idē opp. de. c. statutū. de elec. in vj. ubi si dignitas est curata, iudicat de ea uelut de non curata. Sol. ibi in materia odiosa penali: hic non penali. Vel dic, q̄ ibi loquitur de gratia impetratiua tituli collatiua: ibi de statuto circa promotionē intulatiōis ad parochiales ecclesijs, q̄ nō extendit

ad intulatiū ecclesiæ collegiata q̄q̄ parochiali, quia remanet iste casus non comprehensus sub illo statuto dispositioni iuris cōis ut ibi. Vñ dic, q̄ ius cōe facit hic ut beneficiū curatū non p̄prehēdatur sub tali grā & ius cōe facit in p̄rio ut beneficiū curatum cura parochiæ q̄ est et dignitas, nō p̄prehēdat. Vel dic, q̄ aut dignitas impetrata est collegiata & curata cura parochiæ: & tunc sufficit q̄ exprimat q̄ est collegiata: quia ex hoc satis de cura mētio facta est. ¶ cum omnis et collegiata sit curata, ut c. cū ecclesiariū. de offi. or. & c. cū in ecclesijs. de ma. & obe. Secus at si nō est collegiata: ut hic. Verū licet ista opi. satis placeat Cardi. Mediola. tñ nō vñ p̄cedere: q̄m alia est cura collegij, & alia est cura parochiæ.

¶ Et iō vñ q̄ est necesse ut fiat mētio de cura parochiæ: ¶ sicut exp̄sio facta de cura parochiæ non sufficeret non facta mētiōe, q̄ esset collegiata. ar. l. si. ff. de calū. & quod nota. hic in gl. sup. uer. momenti. Et probatur ex concor. l. qui in nominibus. ff. de admitt. & l. si in uentri. s. qui bonis. ff. de priuileg. cred. Faciunt ad que sionem notata per Io. Mo. in c. quīs. e. tit. li. vj. qui tenet q̄ mandatū de prouidendo de beneficijs usq; ad certā summā, nō poterit impleri in aliquo beneficio curato: alle. iura cōia. c. cum in illis. e. tit. in vj. & licet ista quæstio & dicitū c. cū in illis. loquant de grā facta de corpore incerto, tñ eadē est rō q̄n facta est de corpore certo, ut dicitū est. ¶ Faciunt et p̄dicta, q̄ mandatū de prouidendo de aliqua dignitate in aliqua ecclesiā, non extendit ad curatū, posito q̄ nulla sit ibi nō curata. sed oēs curatæ, licet in materia fauorabili puta donationis uel concessionis ecclesiæ uel beneficij nō tñ in titulū, ¶ uerba q̄ non possunt operari sū minus, operantur sū maius. ut c. pastoralis. de dona. ¶ Eodē mō procurator cōstitutus ad acceptandū beneficia pro cōstituyente, poterit acceptare et curata, & dignitates: quia cōstitutio fauorabilis est. ut no. Host.

¶ Io. And. in c. accedens. e. tit. ¶ Cognoscitur ecclesiā esse parochialis & curata p̄ limites parochiæ in qua exercent nōse ecclesijs illius iura parochialia. ut c. super. de paro. ¶ Vñ non sufficeret probatio sepulture soliū, q̄m ecclesiā nō curata p̄t hēre sepulturā. Non. n. sepultura facit ecclesiā curatā, ut not. Host. in c. quia non. 50. nulli. de cleri. non residet. & Archi. in c. de sepul. in vj. ¶ sicut nec ius baptizandi. ut no. Pau. in cle. vnica. j. de bap. ex quo non habet parochiā. ¶ Cura at in foro p̄tentiois est honorabilior & dignior cura in foro penitentiæ: ¶ sed cura ista secunda, est periculiosior, quia maior & grauior: quod p̄sequere, ut hic p̄ Guil. & Cardia. Contra nota. terciō opp. literæ de iustitia quia emanauit super cōseruatione iuris obtenti, non ita de facti ruunt propter subreptionē. ut c. super literis. de rescrip. sicut literæ gratiæ, q̄m emanat super acquisitione iuris noui, ut c. si motu. e. ti. in vj. & sic non est tāta expressio qualitatē fienda super retentione bñfij quæ iuri, si cur de nouo acquirendi. Cōtra istud not. Sol. ¶ in eo quod p̄cedit ut beneficiū obtenti retineat cū secundo de nouo collato, q̄ cessante ista concessiōe erat dimissurus gratia non iustitia. & sic re quirit eadē expressio, q̄ in nouiter collato ac literis de iustitia nō concessis, non propterea pars suū perdidisset ius, super quo literæ fuerint indultæ: & iō mera iustitia. vñ requirit tanta specificatio. Contra no. quartū opp. de. l. qui liberis. s. testō. ff. de seru. tab. ubi accessoriū ualidū p̄firmat principale inualidū. Sol. ibi accessoriū producebat ad confirmationē principalis inualidi: hic at, sed ad aliū finē, quare secus. Cōtra nota. quintō opp. de. c. bonæ. ij. circa finē. de postula. p̄zela. c. q̄ translationē. de offi. leg. ubi dicit, q̄ si prouisio uel mandatū de prouidendo factū p̄ Papā non ualet, remanet tñ dispositio alia q̄ sit canonica de eodē corpore penes ipsūm Papā: & sic licet sit subreptitia grā ipsa, tñ remanet firma affectio inde sequuta. ut not. Inn. in c. inter d. lectos. de excel. p̄zela. & est de hoc p̄tuitio in Cancellaria. Ad idē bene facit. c. li eo tpe. de ele. ubi si Papa sibi reseruat dispensatiōe alicuius ecclesiæ cathedralis, & inhiibet cū decreto & c. licet reseruatō non ualet, ex eo quia erat ante reseruationē facta prouisiō: tñ si remanet inhiibitio & decretū p̄p consequentiā sicut p̄firmatio & consecratio. Sol. ¶ in fauorē eius pro quo fuit facta prouisio, uel mandatū directū nihil remanet ualidū, ut hic: sed in fauorē Papæ p̄cedentis remanet sola affectio inde procedens, ut ipse solus & non alius possit iterū disponere de illo corpore, p̄ illa uice, ut in p̄rio. Ad c. si eo tpe. dic, q̄ reseruatō & decretū p̄ omnib. literis facta, vcz p̄ impediendō electionem & p̄firmationē & p̄secrationē: ¶ & iō si nō impedit electionē iā factā, impedit tñ q̄ restant fienda ut ibi. Præterea ibi principale est inualidum, vnde non e contra. Contra sextō no. opp. de cle. literis. s. de prob. nec clausula operatur ampliatiōem gratiæ, & ualidationem. Solu. ¶ ibi fundatur tota gratia super

tia super contento in dicta clausula, & id operatur ampliacionem gratiae & approbatione gratiae: at hic si per hac clausula non fundat gratia concedentis, sicut Genzo. & ideo nihil operatur quo ad gratia: quia non habuit ad hoc concedens mentem, & sic ista clausula nihil operatur in proposito, quia si operaretur, esset contra, vel propter mentem concedentis. extra. l. non omnis. in principi. ff. si certu petat. & l. obligationu substatia. in prin. de act. & obli. Secus in clausula apposita ad ampliacione dispositionis. prout in l. si macipia. in prin. ff. de fundo instruc. & q. ibi nota. ¶ Ratio impulsiva fuit opinio Hostiense in c. postulasti. de rescrip. ubi tenebat idem q. hic, & ad fortificatione sui dicti idem statutur hic, etiam si in literis esset apposita ista clausula de qua in ver. q. q. in glo. j. hoc dicit. ¶ Ratio dubitandi fuit, vel quia q. est maius. s. dignitas, fuit expressum: & sic q. est minus. s. cura, haberi debet pro expresso. Vel quia non potest dici tacitu de cura, ex quo fuit expressum, q. cura imines non negligatur. Contra tamen sic statuitur. & ista ratio tangitur in gl. super verbo, animarum cura. ¶ Ratio decisiva, est pondus & gravitas curae animarum, ac periculum q. in ea vertitur, vt. s. dictu est. Nec ob. alleg. in contra. vt dixi. s. in p. fm notabili. Ista em expressio facta in ista clausula, non fuit ad exprimendum voluntate concedens, sed declarandum qualis fuit in ipsa concessione: tunc enim sufficeret in quacumq. parte literarum constaret de ea. argu. l. iij. C. de sen. q. sine certa quantitate. & l. asse. ff. de her. institut. & l. institutio. de peditio. in l. sed solum ad comouendum prouisum de eo quod sibi incubebat, videlicet. vt cura non negligeret. ¶ Conclu. 57 de q. ista clem. het locu nedu quando mandatu istud est factu de dignitate, in genere primo vacatura etia cum clausula acceptandi. imo etia quando facta est de dignitate vacante, & de certa, & sic de certo corpore. & hoc ideo, quia ubiq. subest eadem ratio. s. ppter grauitatem & periculum anime ut. l. lillud. ff. ad legem aquil. & 58 fit potest intelligi glo. iij. hic posita. ¶ Na licet in legato facto de certo corpore no sit exprimenda q. litas, & expressa esset falsa, ualet legatum. ut. l. demostatio. ff. de coditio. & demons. l. si qs in fun di de vocabulo. de leg. j. & hoc quia legatum est fauorabile. Secus tn est in impetratione gratiae bnficialis, q. est odiosa: ¶ na siue quali tas debita non exprimat, gratia reddit subreptitia ut hic. Hoc falsu est, gratia ex hoc non uitiatur: qm nihil tacuit quod erat exprimendum, ea dicens esse curata, cum solu arctet exprimere ea esse curata, ubi est. Itē nihil expressit q. erat subdicendu, uel q. induxerit ipsu ad alia concessendu: imo ad citius denegandu per rone pstat: & ideo talis expressio uitiatur, & non uitiatur. ar. l. qui intrinsecus ff. de uer. ob. Nam expressio curae fuit facta, non ut inducat impedimentu, sed ut si esset, amoueat: si ergo no est, non amouet. ut l. decē. ff. de uer. ob. Facit no. Host. in c. ex parte. de cōces. prae-b. quā gl. posuit in c. si. e. ti. in vj. in gl. magna. ubi tenet q. ista uerba, Con fero pbanda talis ecclesiae, si uacat: non nocent qm in ecclesia non est certus numerus canonicorum, nec pbandarū: quia ista uerba, si uacat, sunt apposita, no ut impedimentu afferat, sed ut remoueat: ego tn puto: q. si aliqua fuerit expressio ex quibus Papa fuerit magis motus pferre dignitate ex eo quia erat curata q. si no esset curata, q. talis expressio falsa reddit gram subreptitia. ar. l. triu. §. legato. ff. de condi. & de. ¶ Idē v. si prouideat impetranti de aliquo beneficio qui afferuit se aliud bnficiu obtinere, & falsum erat, q. prouiso ualeat, quia nihil est omisum de exprimendis: & istud expressum reddebat Papā magis tardu, uel difficile ad concedendu: quod est uerū, nisi Papa mandasset, q. obtentu dimitteret, uel impetras se dimissurū obtulisset. His. n. casibus ex quo nihil pot dimittere, gra est subreptitia: quia gra facta v. propter expressione beneficij, q. dicebat obtinere, ut illud dimitteret. ar. l. in executionibus. §. si. ff. 62 de uer. ob. & l. hae conditio. ff. de pdi. & de. Cōclude, q. p sciētia sola Papae non tollit subreptione impetrantis procedentē. Na licet Papa sciat impetrantē beneficiatū alio beneficio de quo no fit mē tio, gra tn est subreptitia, qm. c. si motu. e. ti. loquit indistincte. Itē licet Papa sciat bnficiu esse curatū, non pdest tacitō esse de cura, qm indistincte loquit ista cle. & c. cū in illis. e. ti. in vj. fm do. 63 Car. ¶ Et pte esse rō: quia expressio v. esse de forma. arg. l. iij. C. de noua, sed certe subreptio uitiatur qm si uerosimile Papā denegasse si sciisset. Quae rō non cessat qm Papa sciat. ar. l. j. in fi. ff. de act. emp. Tn dicidē qm modicu bnficiu est exprimendu, & tn si Papa sciisset p expressione, non pp hoc magis tardus fuisset ad pcedē dum. ar. l. scio. ff. de integru. rec. Facit. c. suscepu. de rescrip. 64 vj. ¶ vbi expressio vno mō uacandi non includit alius licet forsan 65 Papa sciisset uerū modū uacandi non expressum. Et fit rō: q. a

ista gra sunt ambitiosa & restringenda. ut c. quis. co. tit. in vj. Ex quibus inferri potest, q. si Papa fuisset expressum, sed in literis no appo sitū, q. gra no est subreptitia: oportebit ergo impetrantē hoc p bare, quo pbat apparet, q. literae no sunt debite expedite: ¶ sed hoc est uerum qm in supplicatione proiecta siebat mentio, & non in literis: tunc. n. psumunt per errorem expedite non debite corrigent, ut quotidie fit. Si at nec fuisset expressum in supplicatione, sed solu uerbo dictu Papae fuerit: tunc oportebit probare q. Pa pa audierit & intellexerit & tunc cōcesserit. ¶ Na si supplicatio ne recepisset pro signando: & postea signauerit, psumendu est q. non fuit memor sibi expositoru ultra tenore supplicatiois, ppter varias eius occupationes. & sic v. q. solu habuit respectu ad pten ta in supplicatione prout sunt, v. gra iudicare subreptitia: ar. l. in lege. ff. de p. trahen. emp. Conclude, q. ista cle. non het locu in ma dato de prouidendo uel prouisione apostolica facta motu pro prio, fm gl. pro quo. c. si motu. e. ti. in vj. Idē Gen. & Pau. ¶ Quod puto uerū, nisi aliqua subsit ea, quare Papa non contulisset digni tate, si sciisset eam curata: quia forsan nolebat eū esse sacerdotē, uel eum non hēre curā animarū. Ista tn probanda sunt. Credo aut, q. Papa fecit consuetudinem in Cancellaria huic gl. & conclusioni co traria. ¶ Tn notabis, q. licet quo ad uitiu subreptionis exequentur ista duo, prouiso facta p Papā, uel mandatum de prouidendo: ut hic no. & Nouel. idē uoluit in d. c. ei cui. tn quo ad officium acqui sitionis est differentia: qm per prouisione acquiri ius in re. c. si. de pces. p. b. in vj. ¶ p mandatu de prouidendo acquiri ius ad rē, 71 c. quoda. eo. tit. in vj. cle. gra. de rescrip. s. Conclude q. gl. q. ubi ambae dignitates sunt curatae v. 3 impetrata de nouo & obtenta, & fuit tacitu de cura obtenta, q. gra non ualet s. impetrata, siue solum sit facta gra prouisiva, siue facta gra prouisiva & dispensa tiua, & hoc per istum tex. & eius rōnem. Nam qm gra est duplex uidelicet prouisiva & dispensatiua, est hic tex. qui non p calūniari dū dicit, Gratia hmoi. & sic loquit de utraq. Præterea & fortius, dum dicit tex. q. est sienda mentio curae utriusq. qm utraq. est cu rata: aliis illius solius q. est curata, non distinctio sit curata obtēta uel de nouo impetrata: qm at solum est gra prouisiva, est idē: qm si Papa expressisset curā primae, forsan dixisset, Mane in uocatioe tua, uolo tibi cedere alia curata, & dimittas quā obtines. Eodē mō si esset solu gra dispensatiua, quia tunc ex quo utraq. uult re tinere, oportet q. curā utriusq. exprimat. ¶ Nec ob. q. non est sic da mentio qualitatis bnficiorum v. 3 ordinis annexi, uel qualitatis redditu. licet in dispensationibus obtinendis uoluerit Inn. q. si re debeat mētio de redditib. ecclesiasticis: sed intellexit de separa tis a beneficijs ecclesiasticis, ut sunt pensiones, & similia. & not. Host. in d. c. postulasti. Na dico, q. qualitas curae est ualde differē ab illis propter grauitatē curae, & animarū periculū quae cessauit in ordine annexo beneficio obtento. & sic teneo secundā opinio, hic posita in gl. magna, non per rōnes in ea positas, sed per aliam quā s. dixi. Idē Gen. qui alleg. l. j. in fi. §. ad municipia. ubi lex, noue rit edita trahenda est ad pinguiorē intellectu, sed loquit nisi eēt iura antiqua. l. sancimus. C. de test. Pau. uerō tenet tertiā opi. & primā, casu quo esset simplex gra, non at mixta. Non ob. c. no p. §. illud. de prae-b. in vj. quia intelligi, q. beneficium obtentum fuit expressum eo mō quo debuit exprimi: vñ si de cura non esset facta mentio, non fuisset debite expressum, & sic pro non expresso det haberi. ar. l. quoties. ff. qui satisda. cog. Verū multum facit q. ista opinio. d. c. non pot. §. illud qm. ubi dicitur, q. expressio obtenti facit ut gratia impetrata non dicatur subreptitia: non at inducit dispensationem super pluralitate: Tunc, aut obtentu erat incompatibile, & de isto non erat dubium. Aut non erat incompatible, & tunc non prodest ad retentionem, sed ad euitandam subreptio nem. ¶ Tamen puto idem quod s. dixi: quia qm exprimitur obten tum eo modo quo debet exprimi, & est incompatibile, non v. dispē satum super retentione, nisi hoc dicatur: ualet tñ gratia, super impetrato: alias si non fuisset facta expressio debite, non ualet gra, q. nota. Ex quibus infero, q. impetrans beneficiu non curatum. s. cōpatibile & curato retento, debet in impetratione facere mētio nem de cura obtenti: quia si fuisset expressum de cura, forsitū Pa pa non concessisset istud de nouo impetratū, aut dixisset, fiat, & admi tte beneficiu obtentum, quia est curatū, pro quo facit decla ratio Clementis quarti, quam recitat Host. in d. c. postulasti. Con 75 clude fm gl. q. iste uer. q. q. locum habet etiam si non fuisset po sita in ista clausula dictio, si, q. subintelligitur. argum. l. si sit. §. ff. de lega. j. quia primo casu ponitur, ut dicto secundo ex causa & idē est, ut d. §. j. Et quia ista expressio curae facta in hac clau sula

sula fit ad seruandam indentitatem dignitatis impetratē, non aut ad gratiam ampliand i cū sonet ibi monitione quandā. ut l. muto. §. sub condōne. cum alijs. s. ad hoc alleg. & c. non inducit ampliacione. ar. l. cū tale. §. j. ff. de condi. & de. & l. legata inutiliter. ff. de leg. j. cum si. & concor. Gen. alias licet l. si mancipia. in prin. ff. de fun. instruc. Cōclude, q. impetrans incōpatibile cū obtento, pot obtentu dimittere sine superioris autoritate, aliā no possit. c. ad monet. de renun. & no. Host. in c. de multa. e. ti. & probat. 2 r. q. ij. c. si quis ita translatus. & istud nota. & istud optime pbat q. de qua litate obtenti sienda est mētio specialis, qm offert se dimissurum: quia per cōcessionē gratiae potest obtentu cui est uinculatus uin culo, liberare. Idē si non offerat se dimissurum: quia Papa si certifi catus fuisset de cura imminente, uel non concessisset, uel dixisset, fiat, & dimitte. Sed non dixit hoc, putans, q. erat simplex bnficiu, non curatū. Conclude, fm gl. & alios, q. ista clausula: Proui sio & c. solu ponit in literis dispensationis, uel sup pluralitate, ut hic, 78 uel sup defectu etatis, uel necessitatis, uel uel inferioritatis, fm Pau. tñ si apponeret de facto pter stylū Cācellariae in literis merē pmissi uis, non plus operaret q. hic dicat. p quo fa cit finis huius clem.

- 1 Mandatum de prouidendo an includat beneficiu electiuum.
- 2 Mandatum de prouidendo an includat beneficiu presentiuum.
- 3 Clausula, Inhibentes, apposta in lris accessorijs, de nibilo operatur.
- 4 Electio quae fit ab vno propter inhabilitatem aliorum consociorum, an dicatur proprie electio.
- 5 Collatio beneficij, & electio differunt numero.
- 6 Vniuersale signum adiectum vni speciei, non includit alia speciem diuersam.
- 7 Executionis literae non augent gratiam.
- 8 Executoris non est augere sed ordinatum effectui mancipare.
- 9 Disponat, verbiu capitur a lege probatu generaliter, non ut species.
- 10 Disponat, prolatum ab homine iuxta speciem ordinationis alicuius rei, accipitur tanq. species differens a re.
- 11 Signum vniuersale si adijciatur alicui speciei, quando ampliet & includat alias species.
- 12 Prouiso simpliciter emanata super prouisione fienda, includit omnem modum prouidendi. Et quid si aliqua species includantur.
- 13 Signum vniuersale si adijciatur generi enumeratis per prius alicuius specieb, non includit maiorem speciem expressis.
- 14 Literae ad beneficia sunt odiosae, & sic restringendae.
- 15 Prouiso de quibuscuq. beneficijs, cum simpliciter est facta, non includit beneficia electiua.
- 16 Papa non psumit, q. uelā derogare ita vniuersitati sicut singulari.
- 17 Ius commune fauet plus iuri eligendi quam prouidendi.
- 18 Prouiso simpliciter facta de certo uel incerto beneficio, non includit beneficiu electiuum, nisi facta expressa mentione de electioe.
- 19 In, pr. positio differt a pr. positione, De,
- 20 In, pr. positio denotat causam intrinsecam.
- 21 De, pr. positio denotat ipsam rem.
- 22 De, pr. positio aliquando auget.
- 23 Mandatum ad primam dignitatem in ecclesia, non potest provide ri, si in ecclesia non est nisi vnica dignitas.
- 24 Episcopus tanquam caput debet continere omnia alia membra.
- 25 Impetrans prioratum habentem curam animarum annexam, non tenetur facere mentionem de cura animarum.
- 26 Cura animarum ecclesiae parochialis annexae, alteri beneficio, censetur esse penes uicarium perpetuum.
- 27 Mandatum de prouidendo in aliqua ecclesia, ad beneficiu vnicum eiusdem ecclesiae non extenditur.
- 28 Mandatum de prouidendo de aliquo beneficio pertinente ad aliquē, extenditur ad vnicum beneficiu ad illum spectans, seu ad collationem illius pertinens.
- 29 Gratia de prouidendo de beneficio spectante ad collationē alicuius licet fuerit expressum et de bnficio spectante ad collationē singulorum, non extenditur ad vnicum beneficiu ad eorū collationē spectans.
- 30 Mandatu de prouidendo de aliquo bnficio spectante ad collationē tuam, uel quamuis abam dispositionem, an includat beneficiu prouisuum, licet spectet ad collationem plurium.
- 31 Electio regulariter est facienda a multis.
- 32 Prouiso regulariter ab vno.
- 33 Rerō contingentia non debent considerari.
- 34 Mandatum de prouidendo de bnficio spectante ad collationē, prouisionem, uel quamuis aliam dispositionem, an includat beneficia electiua, in quibus non seruatur forma. c. quia propter de electione.

A H A E C. Castus. ¶ Mandatum de prouidendo, dignitate electiua non includit, licet inhibita fuerit electio, aut expressum cuiuscumq. esset prouisio, seu quauis alia dispositio. h. d. Dispositionē alia] pforan includit pntentio, non at electio, ut j. sequit. & q. sit rō, patebit ex sequentibus. ¶ Inhibentes] Ecce, q. post mandatu implendū p executorē Papa ipse inhibet, no at mandatu inhiberi: ex quo v. q. clausula, Inhibentes, apposta in literis directis duobus uel plurib. executoribus, se referri ad exeutores, ut uideat mandatu q. inhibeat sicut & q. caetera faciant in mādato pntenta. Itē pot referri ad ipm Papā, ut sic interim uoluerit inhiberi, ut hic patet. ¶ In casu at isto nihil operat inhibitiō quo ad electores, quia dignitas electiua no cadit in gra, & sic nihil operat accessione, fm Pau. [Prouisione] non repetit seu q. Quauis alia dispositio:] istud est, quia de hoc non erat dubiu: nā uel fuit expressum in literis, licet hic no dicatur, uel si non fuit expressum: nihil est factum: quia ex quo fuit expressum de electione, uidebat sufficere electionem, q. est necessariō fienda a pluribus. ¶ Nisi forsan ius eligēdi deuenit ad vnu solu, aut per mortē, aut p inhabilitatē, uel suspensionē consociorum electo rum, licet & ipsa dignitas tunc no desinat esse electiua: & sic non cadret in gra, q. q. pro illa uice non esset proprie siēda electio, cū ius eligēdi in vno solo resideret. ar. l. scit. §. in. ff. quod cuiusq. vniuer. no. ¶ Prouideri] l. p. per literas. ipse tñ no est inhabilis ad illā obrinēda, & sic alio mō q. per illas literas poterit sibi cōferre licite, fm Gen. Nota primō, q. dispositio beneficij & electio beneficij se habent uelut duae species obligationis adiunctae, specie & numero differentes. concordat. c. cum in illis. §. j. e. ti. in vj. Nota secundō, q. signum uniuersale uni adiectum speciei, no includit alia speciem. concordat. l. si. §. cui dulcia. ff. de uino legato. Nota tertio, q. dignitas electiua non cadit in gratia facta de prouidē do, non facta mentione, q. esset electiua. concord. d. c. cum in illis. eo. ti. in vj. Nota quarto, q. p indulta ad exequendum dispositio nem, non augent illam. concordat. l. cū tale. §. si. ff. de condi. & de. in prin. huius cle. ¶ quia officium executoris non est augere, sed effectum ordinatum mancipare: alias grauariet. Lab executoris. ff. de app. cum si. Contra primum no. oppo. de §. disponat. in Aul. de nup. colla. iij. Sol. q. uerbum, Dispositio, simpliciter prolatū a l. si mitur generaliter, non ut species: ut in contrario. ¶ prolatū uerō ab homine iuxta aliquam speciem ordinationis alicuius rei, sumitur ut species differens ab expressa, ut hic: & d. c. cum in illis. §. j. Contra fm no. opp. de l. doli clausula. ff. de uer. ob. Sol. q. signum uniuersale si adijciatur alicui speciei post enumerationem aliarum specierum, ampliat istam speciem cui adiungit, non at alia inclu dit, ut hic. Secus at si generaliter proferatur post enumerationē aliquarū specierū: quia tunc non specificatas includit, ut in cōtra rium, quod est uerū, dum tñ non sint maiores specificitas, ut cle. non pot. s. de procu. Contra tertiū nota. opp. de cle. ista. s. in prin. ubi gratia est nulla propter non expressionem curae imminētis: & sic ubi cura fuisset expressa, ualuit tē gra, tacito q. eēt electiua. Vel dic, q. ibi in dispositione fuit facta enumeratio specierum, q. in dubio facta consequitur animo augendi legatū, fm Bar. ibidē. Hic at ista expressio certē speciei facta est, non in dispositione, sed in clausula addita pro executione. ¶ Rō impulsiva fuit casuū & formarum taliu contingentia. Rō dubitandi fuit propter uerba illa, seu quauis alia dispositionem: q. non erant in forma. c. cum in illis. §. j. ut no. in gl. q. incipit: istud uerbum. Vnde uidebatur, q. il la clausula generalis sequens, includeret speciem electionis, arg. c. q. ad augendum. de pcur. in vj. fm Gen. & q. expressio facta in inhi bitione, v. sufficere. ar. l. iij. C. de sen. quae sine cer. quanti. Contra 73 tamen hic statuitur. ¶ Ratio decidendi est: q. quia istud signum uniuersale non adijciatur generi, sed speciei: & ideo alia no inclu dit. Vel dic, q. q. istud uerbum, Dispositionē, non fit species sed genus, tñ enumeratio aliquarum specierum antecedens facit vt huius ista clausula generali non includatur species electionis, q. sit maior & grauior speciebus enumeratis. argu. clem. non pot. de procura. facit. c. deliberatione. in prin. de off. leg. in vj. c. si. de off.

uicā. in vj. optime facit clemen. ij. uer. ut autem. s. de religi. domi.
 24 ¶ q̄a materia ista q̄ cū sit restringenda propter eius ambitionē,
 non est laxanda. ar. c. quis. in prin. c. ti. in vj. & p̄ hæc responsum ē
 ad alleg. in 3. Conclude, q̄ iste. s. fm̄ uerba hic posita, loquit̄ de di
 gnitate uacatura, non at uacante. Nā licet inhibitiō & acceptatiō
 de quibus hic subiicit̄, non possit adaptari ita bñ ad uacantē sicut
 ad uacaturā, tñ quia ubiq; subest eadē rō, vñ esse idē ius. Facit q̄ di
 xi in cle. ista. s. in prin. Conclude secundo, q̄ licet iste tex. solum.
 loquat̄ de dignitate, & c. cū in illis. s. j. loquat̄ et de personarib. tñ
 idē est in quibuscunq; alijs bñficijs inferioribus electiuis & p̄fir
 matiuis. & ita cōiter tenet. & idē Pau. & Gen. ¶ ut enumeratione
 certarum specierum non includat electiua foris. Aut hic solum
 dicit autor de dignitate, non ut restringeret se ad illā, sed quia in
 prin. huius cle. solum fuit loquutus de dignitate. ar. l. j. s. q̄ uulgo.
 ff. de ni. & ui. ar. & et ut rubrū p̄gruet nigro, quod solum loquit̄
 de dignitate & p̄bendis. licet (ut ibi dixi) idē sit in alijs bñficijs, &
 sic non erat necessaria declaratiō rōne principii, licet gl. hoc hic
 dixerit. Conclude fm̄ glo. q̄ licet in mandato de prouidendo ubi
 est facta aliqua specificatio minoris ordinationis, non includitur
 modus electionis, sicut & quibus alius. & sic nocet esse locutū. ar.
 l. nonnunq; ff. de p̄di. & de. prout glo. hic sentit super uerbo, quis.
 idē Pau. Tñ Io. Mo. in c. gnali. de reg. iu. in vj. vñ tenere 3: q̄a non
 25 est uerisimile, ¶ q̄ Papa uoluerit ita derogare vniuersitati: quā
 p̄tinet electio, sicut vni singulari, ad quā p̄tinet prouisio, uel dis
 positio: & quia vniuersitas innitit iuri cōi in eligendo, uel in iure
 27 eligendi, ¶ uel saltem plus accedit ius cōe ius eligendi q̄ aliud: &
 28 sic nos practiamus: ¶ quia siue fiat mandatū de prouidendo, siue
 fiat gr̄a prouisiua de corpore certo uacante, uel uacaturo, prout
 seruare vñ iste tex. & nullus sit expressus modus ordinationis, nō
 includit̄ modus electionis: vñ non ualet mandatū de prouidendo,
 nec prouisio: q̄ corpus de quo agit, erat electiū, & sic sicut ex
 pressio q̄ esset curatū erat necessaria, sic & expressio quōd eēt ele
 29 ctiuum. Conclude, ¶ q̄ ista p̄positio, In, differt a p̄positiōe, De,
 20 ¶ q̄m̄ p̄positio, In, denotat cām intrinsecā ipsius rei cui p̄ponit̄. ut
 21 l. j. s. in flumine. ff. de fluminibus. ¶ P̄positio at, De, denotat ip
 22 sam rē cui p̄ponit̄, ¶ & q̄nq; ut augeat. ut l. j. ff. de p̄di. & ibi no. ¶ Ex
 23 quo inferit̄, q̄ si mandat̄ prouideri de prima dignitate uacatura
 in aliqua ecclesia, non poterit prouideri, qm̄ in ecclesia nō est ni
 si vna dignitas & principalis. Nā tunc illa dignitas nō est in eccle
 sia: imō est ipsa ecclesia: & sic p̄ hmōi prouisionē nō esset prouid
 24 deri in ecclesia, sed de ecclesia q̄ mandatū: & sic facit 3 not. Io.
 Mo. & Archi. in c. quā sit. de ele. in vj. ubi tenent, q̄ d. c. locum hēt
 solum in dignitatibus principalibus electiuis: & tñ in tex. dicit de
 electione celebrata in aliqua ecclesia: non at dicit de aliqua eccle
 sia. Nisi dicas, q̄ tex. ibi habuit respectū ad locum electionis, non
 ad id super quo fiebat electio. Præterea & vnico lumine grauares
 ipsa ecclesia: ¶ l. illicitas. s. ne tenuis. ff. de offi. p̄r. & sic fuit in
 terlocutus dñs Clemens. iij. in facto p̄posituræ Beatæ Mariæ de
 Brugis, prout refert Archi. in c. ne captandæ. de cōcef. p̄b. in vj. &
 Io. Mo. in c. in gnali. de reg. iu. in vj. & no. Gen. in c. ut hi qui. s. de
 æta. & qua. eo. lib. & gl. bi. c. tangit. Quidā tñ 3. p. c. quis. j. in fi. eo.
 tit. in vj. ubi mandatū de prouidendo in aliqua ecclesiarum p̄
 uincia, p̄prehendit metropolitanā, q̄ est caput. Idē per cap. nulla.
 de p̄cef. p̄b. ubi bñficia uacantia in ecclesijs si nō cōferant̄. lex. mē
 ses collatio deuoluūt ad superiorē, & tñ extendit̄ ad ipsas eccles.
 Idem. c. scire. vij. q. j. ubi ep̄us est in ecclesia, & ecclesia est in ep̄o.
 Sed ista iura non obstant, qm̄. c. quis. non dicit, q̄ includat metro
 politana, ut de ista prouideat: sed bñ includit̄, ut ibi ista. p̄uideat.
 Item non ob. c. nulla. quia ibi sumus in materia fauorabili, ut ne
 25 gligentia puniat̄: hic in odiosa. Eodē mō respondet ad c. scientiæ.
 Præterea ecclesia, ut totum continens continet caput & sic ep̄m̄:
 24 ¶ & ep̄us quia caput, & sic mēbrum principale continere censet̄
 oīa reliqua mēbra. ar. l. cū diuersis. ff. de reli. & sump. fu. Præterea
 ibi uerba sunt prolata a lege. Ad idē. c. ut hi qui. s. de æta. & qual.
 s. j. eo. lib. hic ab hoīe, cum quo durius agit. ar. l. Celsus. ff. de arbi.
 Nec ob. c. fi. de sumo. quia ibi in bñficio principis ampliando: hic
 25 in rescripto restringendo. Istud at̄ facit, ¶ aliqua ecclesia parochia
 lis est facta prioratus: & ibi sit institutus vicarius perpetuus, qui
 hec curā animarū & exercitium, q̄ ille cui prouidet de prioratu
 prouidet de ecclesia. Et cū ecclesia sit priorata, nō ualebit p̄uisio
 26 tacito de cura: sed certe licet ecclesia sit curata, ¶ tñ nō est cura pe
 nes habentē ecclesiā, sed penes uicariū perpetuū: & sic de cura nō
 est scienda mentio. sic intelligo cle. unicā. s. de offi. uic. & q̄ dixit
 27 s. in prin. cle. Eodē mō, ¶ si mādēt prouideri in aliqua ecclesia de

bñficio ecclesiastico, non poterit prouideri qm̄ in ecclesia nō est
 nisi vnū bñficiū, maxime qm̄ fuit additū uerbū paritiuū. f. De
 aliquo: & ita sententiauit Bonif. viij. ut refert Archi. in c. si. p̄ cleri
 28 cis pauperib. c. tit. in vj. & Io. Mo. in c. in gnali. p̄ alleg. ¶ Eodē mō
 si mandet̄ prouideri de aliquo bñficio pertinente ad collationem
 alicuius, & ille non hēt nisi vnū cū ad suā collationē, nō poterit
 de illo prouideri: qm̄ non vñ Papa illū uoluisse grauares vnico lu
 mine: & istud hēt locū in forma cōi, & sic sententiauit Bonif. viij.
 29 p̄ ut Io. Mo. & Archi. refert in dictis locis. ¶ Et ista rō hēt locū
 et in gr̄a expectatiua merē gratiosa, ubi et addit, Singularū cano
 nicorū, ut non videat̄ grauares habens solū collationē vnica: & sic
 fuit sententiātū tpe meo in audientia, licet ad oppositū probatum
 plura allegassem: & pro mea opi. faciebant no. p. d. Cardi. Parisiē.
 30 in c. cū in ecclesia. ad fi. c. ti. in vj. Conclude, ¶ q̄ iste. s. non hēt lo
 cum in p̄uisione, uel collatione fienda p̄ plures, licet uideat̄ esse
 idem q̄ in electione: sed plus est, quia p̄ electionē sequit̄ p̄firma
 31 tiō, non prouisio. ¶ Præterea sem p̄ electio est pluriū, seu p̄ plures
 32 faciendā, p̄ q̄bus p̄sumit̄. ¶ Prouisio at̄ ut cōiter est vnus solus.
 33 ¶ Vñ non attendit̄ q̄ rarō contingit. l. nā ad ea. ff. de legi. ¶ Con
 34 clude fm̄ Guil. ¶ q̄ iste. s. solum habet locum in bñficijs illis ele
 ctiuis in quibus seruanda est forma. c. quia. p̄pter. de ele. licet non
 hēt locum. c. pro defectu. eo. tit. Non at̄ hēt locum in alijs aliter
 electis. ut c. cum in ecclesijs. e. tit. in vj.
 1 ¶ Gratia de prouidēdo de beneficio spectante ad collationē p̄u
 sionē, dispositionē, aut p̄sentationē, nō includit bñficia charitatiua.
 2 Etiam, dictio implicat, & auget.
 3 Literæ Apostolicæ & legati equiparantur.
 4 Concessio generalis non includit ea quæ uerisimiliter in specie non
 erat concessura.
 5 Accessorium licet pretiosius sequitur suum principale.
 6 Decimas percipiendū ius est spirituale.
 7 Decimandū ius non conceditur laicis, sed clericis.
 8 Deputata ad communem usum, ad alium non possunt deputari sine
 licentia Papæ.
 9 Pia loca non possunt in titulum conferri clericis.
 10 Reseruatō generalis facta fructuum beneficiorum, an includat fru
 ctus locorum piorum.
 11 Gr̄a ad bñficia et motu proprio concessa, an extendat̄ ad loca pia.
 12 Motus proprius an tollat surreptionem.
 13 Motus proprius an tollat surreptionem qualitatis curæ.
 14 Gratia concessa clericis non solum in forma gratiæ, sed in forma pau
 perum, non includit pia loca.
 15 Loca pia non debent deputari ad alium usum sine licentia Papæ.
 16 Loca pia licet etiam conferantur in titulum, tamen non includun
 tur sub gratijs prouisionalibus.
 17 Gratia de prouidendo nō potest verificari in his quæ deputata sunt
 ad fabricam.
 18 Gratia de prouidendo non extenditur ad beneficium, cuius fructus
 sunt deputati ad fabricam.
 19 Gratia generalis de prouidendo non includit hospitale, licet soleat
 conferri clericis in titulum.
 20 Gratia de prouidendo includit loca pia quando essent annexa eccle
 sia capellæ, aut alteri beneficio solito conferri in titulum.
 21 Gratia de prouidendo de beneficio an includat ecclesiam unitam cū
 hospitali, quando unum ex his non accederet alteri.
 22 Gratia super beneficio consequendo, an includat leprosarīā, uel aliū
 locū pium unitū beneficio, si non constat q̄ illorum dicatur magis
 principale, uel ex possessione, consuetudine, an denominatione.
 23 Mandatarius habens rescriptum ad beneficia, si acceptare querat
 aliquem locum pium, tenetur necessariō probare illum esse uni
 tum beneficio alicui magis principali.
 24 Mandatū impetrans ad beneficia, si possideat bñficiū & leprosa
 riā uirtute mādātū, et 3 eū opponat̄ ecclesiā unitā loco pio iure cō
 nexitatis, & annexitas non probet, an opponens det succumbere.
 25 Hospitalia, leprosarīe, elemosynariæ, dicuntur loca religiosa, si au
 toritate episcopi conscriuantur.
 26 Priuatus non potest facere locum religiosum.
 27 Collegium leproforum ex eo q̄ residet in loco religioso an dicatur
 religiosum.
 28 Collegiati leproforum an dicantur proprie religiosi sicut monachi
 aut canonici regulares.
 29 Collegiati leproforum contrahere possunt matrimonium, & in con
 tractis persistere.
 30 Elemosynaria, & hospitalaria possunt aliquoties dici, licet ibi elee
 mosynaria

mosynaria siue hospitale non exerceatur.
 31 Gratia ad beneficia an extendatur ad locum pium existentē in ali
 qua parte alicuius ecclesiæ.
 32 Legatus an possit et expresso referre loca pia ad certū usum destinata.
 33 Legatus de latere an ualeat conferre beneficium spectans ad p̄
 sentationem laici.
 34 Legatus de latere an possit conferre loca pia si ex fundatione solita
 fuerit conferri in titulum clericis.
 35 Gratia ad beneficia ut includat loca pia, an sufficiat probare testi
 bus uoluntatem Papæ.
 36 Error in omittendo bullarum, an possit probari testibus.
 37 Religiosi an ualeant p̄fici locis pijs.
 38 Religiosi non possunt p̄fici beneficijs secularibus, nisi ob causam
 p̄dicandā.
 39 Religiosi dēt p̄fici locis religiosi, secularia debent secularibus.
 40 Laici p̄ficiuntur pijs locis, nisi in tribus casibus.
 41 Laici p̄fitebū pijs locis an dicantur personæ religiose, necne.
 42 Eremitæ an debeant gaudere priuilegio clericali.
 43 Bona locorum piorum debent seruari ab episcopo ad usum ad quē
 destinata sunt.
 44 Ep̄us an habeat intentionem eius fundatam de iure cōi super bonis
 locorum piorum ad certum usum deputatis.
 45 Gratia ad beneficia includit ecclesias pertinetes ad collationem
 possidentium loca pia. l. 6. q. j. c. qui uerē.
 46 Gratia ad beneficia non extenditur ad beneficia, quæ spectant ad
 p̄sentationem p̄sidentium locis pijs.
 47 Permutatio loci pijs cum beneficio permittitur, ubi locus pius solet
 conferri in titulum: & quando non conferitur in titulum.
 48 Collatio Papæ expressa de locis pijs an alteret naturā eorum, ita
 q̄ de cetero ualeant permutari cum beneficijs.
 49 Seculares non gaudent priuilegio clericali nisi duobus concurren
 tibus, aut altero eorum.
 50 Eremitæ, leprosarīj, & alij p̄sidentes pijs locis, an dicantur gau
 dere priuilegio clericali.
 ER LITERAS. Dixit autor in p̄ce. cle. de duo
 bus casibus in quib. fit suppressio qualitatis, vñ prim
 motus qm̄ fuit suppressū, q̄ beneficiū de quo mādabit̄
 prouideri, erat curatū: quo casu gr̄a nulla. Secundus,
 qm̄ fuit suppressum q̄ erat electiū: quo casu non includit̄ in gr̄a.
 Hic ponit tertū casum qm̄ fuit suppressa q̄litas q̄ beneficiū erat
 deputatū ad opus charitatiū: & hēt duas partes. Prima ponit di
 ctiū. Secunda exceptionē. Secūda ibi. nisi. Casus. Loca ad opus cha
 ritatiū deputata, licet ecclesias, aut infra spiritalia habeat anne
 xa, nō cadunt in gratijs prouisionalibus clericorū, nisi fuerint spe
 cialiter expressa. h. d. Prouisione sub. ¶ uel alia ordinatione, puta col
 latione, uel institutione, uel dispositione. ¶ Directas sub. alicui uel
 aliquib. executorib. ¶ Etia] simplicit̄ & augt. l. et. c. de testib. l. ff.
 2 & qui admitti ad bonorū possessionē possunt. Nota primō ¶ q̄ l̄
 Apostolicæ & legatiæ æquiparent̄. q̄ cor. c. j. de offi. leg. l. vj. me
 3 hus cle. j. s. de rescrip. Nota secundō, ¶ q̄ sub gnali p̄uisione non
 ueniunt ea q̄ uerisimiliter nō erant in specie concessura. q̄ cor. c. fin. de
 4 offi. uic. in vj. Not. tertio, ¶ q̄ accessoriū licet p̄tiosius, sequit̄ suū
 principale, licet debilius. q̄ cor. l. ij. ff. de peculi. lega. Sed ibi no. 3.
 sed male fm̄ d. Cat. pro l. & si nō sunt. s. perueniamus. de arg. leg.
 Nota quarto, q̄ a sp̄ali prouisiōe Papæ nō est recedendū. p̄ quo.
 6 l. j. ff. de p̄sti. Princi. No. quinto, ¶ q̄ ius percipiendū decimas, est qd
 7 sp̄iale, & est cā p̄cedi laicis. ¶ sed hic nō cōcedit̄ laicis, sed ipsi
 locis religiosi. q̄ cor. cle. ij. j. de relig. domi. Rō impulsua fuit cō
 tingentia casuū & ambitio impetrantiū. Rō dubitandi fuit, q̄a per
 collationē istorū locorū prouidet̄ necessitati horū clericorum: &
 ipsa loca gubernatore carere nō debēt, & sic et ipsi locis p̄uideat̄.
 vñ nulla uidebat̄ surreptio aut incontinentia. Cōtra tñ hic statuit̄.
 Rō decidendi est fauor istorū locorū, ut nō includant̄ sub talibus
 8 impetrationibus. ar. c. quis. j. c. ti. l. vj. ¶ quia cū sit deputata ad eo
 rum usum nō possunt conuerti ad aliū sine licentia Papæ. ut. c. ij.
 j. de relig. do. & l. i. quis ad declinandū. s. j. c. de epi. & cle. facit. l.
 illud. c. de sacro. eccl. ubi ponunt̄ & exponunt ista loca. Nec
 ob. alle. in p̄rium: quia non prouideret̄ locis istis ita bñ si inclu
 9 dent̄ propter multiplicatē impetrantiū, sicut prouidet̄ q̄a nō inclu
 dunt̄. ¶ uel q̄ ista loca nō possunt p̄ferri clericis in titulū, iō non
 cadunt in gratijs bñficialibus, fm̄ Gen. Sed ista rō non hēt locū in
 casibus duobus posit̄ in cle. ij. uer. ut at̄. j. de relig. do. in quibus
 p̄ferunt clericis in titulū bñficij ecclesiastici, & tñ hēt locum ista
 cle. ut in illis duobus casibus nō caderet̄ ista loca in gratijs bñficia

libus gnalibus rōne q̄ dixi. Cōclude, ¶ q̄ ista cle. hēt locū in refer
 uatione facta generalit̄ fructuū beneficiorū, ut dicit gl. Sed tñ ad
 uerte, q̄a cle. solū loquit̄ de p̄uisione clericorū, non exp̄sso in be
 neficijs ecclesiasticis: at ista p̄uisione & referuatio fructuū fit exp̄sso
 de bñficijs. Vñ est magis restrictio fienda, quali ista loca nō sunt
 bñficiū, licet sint deputata uel habilia ad p̄uisionē. sed certē talia
 bñficia cadunt in gratijs bñficialib. gnalibus, licet nō deroget̄ re
 seruationi fructuū. de rescrip. in vj. Et sic idē puto in p̄uisione fru
 ctuū facta iuxta. c. p. de uerb. sig. ut includant̄ bñficia, salua p̄cef
 11 sione facta sup fructib. Cōclude, ¶ q̄ ista cle. locū hēt et si hmōi
 gr̄a fuit facta motu p̄prio: quia ut dicit gl. & Pau. & Gē. motus p̄
 12 prius nō ampliat gr̄am, ¶ sed tollit surreptionē. Sed hic aduert̄:
 quia si tollit surreptionē, ergo hñ perinde ac si fuisset exp̄sso q̄litas
 istorū locorū. ar. c. si motu p̄prio. c. ti. in vj. Quare dicit, q̄ motus
 proprius nō tollit surreptionē p̄cedentē de iure cōi, vñ ubi sic da
 erat mentio sp̄alis ad hunc finē, ut dispositio includeret̄ exp̄ssum.
 Vel dic, q̄ motus p̄prius non tollit surreptionē p̄cedentē bñfi
 ciū, uel id de quo disponit̄, ut hic: tollit at̄ surreptionē p̄cedentē
 aliud extrinsecū, nisi redūdet in inhabilitatē & c. ut uidebit̄ in cle.
 13 si Romanus. j. e. Sed hic et̄ aduerte, ¶ quare motus proprius non
 tollit surreptionē qualitatis curæ, ut not. in cle. si dignitatē. in gl.
 ij. s. e. Dic, q̄ hic nō esset in specie uerisimiliter p̄uisionis: ibi sic, ar.
 14 l. obligatione. ff. de uer. sig. Cōclude fm̄ gl. ¶ q̄ ista cle. locū hēt
 et in his bñficialibus p̄uisionib. clericorū, & nō so
 15 lum si in forma gr̄æ, sed et̄ si in forma pauperū, fm̄ Pau. ¶ Et est
 rō: quia nō dēt deputari ad aliū usum sine sp̄ali licentia Papæ, sed
 certe licet caderent in talibus gratijs, non tñ deputarent ad alium
 usum: quia res transit cū onere suo. Quare dic, Rō est ista: ut me
 lius prouideat̄ istis locis fuit statutū, ut nō includant̄. ar. l. itē apud.
 s. hoc edictū. ff. de iniur. Aut ergo nō p̄cedunt in titulū bñficij ec
 16 clestastici: & tunc nō cadunt in gratijs bñficialibus. Aut p̄cedunt:
 ¶ & tunc nō includunt̄ ex sp̄ali p̄uisione huius cle. rōne quā dixi.
 17 Cōclude fm̄ gl. ¶ q̄ ista cle. locū hēt in his q̄ sunt deputata ad fa
 bricā ecclesiæ, ut talia non includant̄ hmōi p̄uisione p̄uisionis cle
 18 ricorū: ¶ & sic si fructus & c. alicuius bñficij ecclesiastici, fuerunt
 deputati ad fabricā, nō cadit in gr̄a hmōi tale bñficiū. Et sic rō.
 fm̄ Gen. & Guil. ne scandalū oriāt̄, & ne funditores retrahant̄.
 Vel dic, ut meli⁹ p̄uideat̄ ipsi fabricæ p̄ munitō ad hoc sp̄aliter
 deputatū, q̄ per impetratē cui prouidet̄ de tali bñficio suppresso
 19 de fabricæ interesse. Cōclude, ¶ q̄ ista cle. locū hēt et̄ si hospitale
 sit solitū ex fundatione uel electione p̄ferri clericis secularibus in
 titulū bñficij ecclesiastici, ut nō p̄prehendat̄ p̄ Iras gnales, ut hic.
 fm̄ Pau. facit. c. ij. uer. ut at̄. j. de reli. do. e. lib. idē gl. hic. Cōclude,
 20 ¶ q̄ ista cle. locū non hēt qm̄ hospitale & hmōi loca (de quib. hic)
 essent annexa iure accessiois ecclesiæ uel capellæ, aut alteri loco
 solito p̄ferri in titulū bñficij ecclesiastici. ar. c. super eo. e. ti. in vj.
 21 ¶ habet et̄ locū qm̄ esset vnica ecclesia hospitali iure principalit
 atis, & qualitatis, hoc est, q̄ vnū nō accederet alteri. ar. l. gnali. ff.
 de fideiul. & corū q̄ not. in c. j. ne se. ua. & hoc q̄ stat. & factū q̄ no.
 22 in l. & si non sunt. s. pueniamus. ff. de aur. & arg. leg. ¶ Idē si nō cō
 staret ex possessione uel p̄uisione aut ex denotatione salte non
 apparet, q̄ teneat̄ ut principale an ecclesia, an leprosarīa: alias em̄
 staret possessioni uel p̄uisione, ex quo de titulo uel iustitia aut
 23 electionis mō non p̄staret. ¶ Ad hoc ergo, ut nō habeat ista cle. ne
 cesse est, q̄ cōstet leprosarīa uel si ista esse iure accessiois unitā ec
 clestis, p̄bēdis, uel alteri bñficio ecclesiastico. Vbi ergo non p̄stat,
 24 istud nō p̄bat actor ad q̄ est cā suæ intētiōis. Et iō absoluit reus.
 ar. l. qui accusare. C. de edē. ¶ Et iō ubi nō p̄stat de mō annexiois:
 nec possessio se hēt p̄ modum principalitatis, & accessiois, si im
 petras possidet ecclesiā & leprosarīā & agat̄ 3 eū, nisi p̄bet̄ 3 eum
 q̄ ecclesia sit unita iure accessiois, vñ q̄ sit absolueudus, q̄ si actor
 nō probet sufficienter q̄ est eā intētiōis. ar. c. si a sede. e. ti. in vj.
 Nisi dicat, q̄ non sufficit hñre hospitale, p̄ æqualiter unito: imō sit
 necesse, q̄ sit vnium accessiois, & quōd de hoc constet exp̄sso
 uel ex annexione uel ex possessione. Et istud puto uerum q̄ pla
 cet gl. & Pau. & Gen. per omnia. Vbi ergo impetrans est actor, ne
 cesse est quod probet hospitale esse annexum uel haberi pro an
 nexo ecclesiæ uel alteri beneficio iure accessiois. idem ubi impe
 25 trans est reus necesse hēt idem probare, uel succumberet. Et sit ra
 tio, quia ius cōe facit pro actorē: & 3 ipsum impetrantem reum.
 & sic nō p̄dest̄ sibi possessio, nisi qualificata iure accessiois. Facit
 c. ad decimas. de res. spol. in vj. & c. ep̄m. de p̄scrip. ¶ Conclu
 25 de j. q̄ ista loca sunt religiosa dum tamē sint autoritate p̄tificis
 instituta: als non possent eis accedere sp̄alia, fm̄ glof. & Paulū.

26 ¶ Nō enim est in potestate priuatorū aliq̄ locū consecrare, aut religioſum facere sine autoritate Principū. vt. l. si. ff. vt in pos. l. e. & l. 27 sacra. s. j. & ibi no. ff. de re. di. & c. ad hęc. de reli. do. ¶ Collegiū autem leproſorū ex hoc potest dici religioſū: quia residet in loco religioſo, & sic tenet Innocen. in. c. dū dicitur Apofolus, de ecclie. edi. 28 ¶ Nō autē est religioſū, vt est collegiū monachorū, vel canonicorū regularium: quia nihil faciunt de ſubſtantialibus, verē religionis: 29 ¶ imō & matrimoniu p̄trahunt, & in p̄tracto perſiſtunt. vt nota. Innocen. in dicto. c. cū dicitur. Non enim est credendū Inno. virum tantę autoritatis aliter ſenſiſſe. & ideo malē mordetur Innoc. per glo. in dicta clem. ij. ver. vt autē. j. de relig. domi. & hic per Gen. 30 Cōclude, ¶ q̄ cleemoſynaria quādoq; est hoſpitalaria in aliquo loco ſub hoc nomine, vt in pluribus monaſterijs, & tamē nō exercetur ibidē hoſpitalitas: tunc non habet locū iſta cle. quia p̄ſidentes iſtis locis (de quibus hic dicitur) nō faciūt fructus ſuos. l. orphanotrophos. C. de epiſc. & cle. At iſti officiarj ſub iſtis nominibus in monaſterijs faciūt fructus ſuos: & sic ceſſat ratio huius clemē. ſm Gen. Verūtamen iſta clem. loquit q̄ ipſe locus est principali- 31 liter ad hoc deputatus; ¶ ſecus ſi infra aliquā ecclēſiā eſſet aliqua pars ad hoc opus deputata: tunc dicendū eſt. an ſit in loco vt acceſſionis, an vt principalis, vel æqualis, per ea q̄ dicta ſunt. ¶ Cō- 32 cūde, ¶ q̄ legatus de latere nō pōt cōferre iſta loca etiā ſpeciali- 33 ter & expreſſe ſm glo. & Pau. ¶ ad iſtar bñficij pertinentis ad p̄ſen- 34 tationē laici. vt. c. cum dilectus. de iure patro. ¶ q̄ intelligi, niſi ex fundatione ſolita ſunt cōferri in titulo clericis, iuxta cle. ij. ver. vt autē. j. de reli. do. argu. c. dilectus. de offic. lega. Guil. autē dicit, q̄ legatus potest cōferre, & hoc per prin. huius cle. & ſubdit ad finē de literis legatis. Sed contra tex. dicit. Stephanus dicit, q̄ legatus potest cōferre illis caſibus quibus pōt dicere ſanus. arg. c. ſi abba- 35 tem. de elec. in. vj. ¶ Cōclude ſm gloſor. ¶ q̄ probatio teſtium vel alia a lris, non ſufficeret, vt iſta loca includerēt ſub literis gene- 36 ralibus pro p̄uiſionibus clericorū. ¶ ſed iſtud forſitan eſſet verū quādo teſtes principaliter includerēt ad probationem tituli; ſecus ſi ad p̄bationem erroris expeditionis literarū, videlicet, quā nō eſt expreſſum in literis, & tamen debuit exprimi, vel q̄a fuit expreſſum in ſupplicatione ſu p̄ hoc manu Papę ſignata, vel fuit verbo Papę expreſſū, & illico Papa p̄ſenſit: & hoc per ea que dixi ſc. j. in princi. Nec ob. iſte ſinis, quā loquitur habito reſpectu ad p̄n. clemē. vbi ſit mentio de literis: nam per literis non potest prouideri, niſi in eiſdem hoc caueatur expreſſe, ſub. vel aliter ſufficien- 37 ter. pro quo facit q̄ no. Archidia. ſuper cōſtitutione. lib. vj. iuxta 38 ſicut nec clericis ſeculares poſſunt p̄fici iſtis locis pijs. ¶ quia religioſi nō poſſunt p̄fici ecclēſijs ſecularibus, niſi ob eam p̄dicā dī. c. q̄ Dei timorē. de ſtat. mo. iunſto. c. ſuper eo. de regu. Et iſtud l3 tenet Gen. & gl. in cle. ij. uer. ut at. j. de relig. domi. Nec ob. alle. 39 tex. quia uetat hęc loca clericis ſecularibus. ¶ Nā per hoc nō v̄ concedi religioſis: qui de iure cōi ſunt prohibiti, ut eſt d. c. monaſterij. ergo & alijs locis deputatis uere perſonjs religioſis ſolum p̄ficiunt perſonę regulares: ecclēſijs at ſecularibus p̄ficiunt ſoli 40 ſeculares. ¶ hoſpitalib. at & alijs locis pijs, de quibus hic, ut pote nō beneficijs, p̄ficiunt laici, niſi in duobus caſibus in quib p̄ficiunt, ſ. clericis ſeculares ſine licentia Papę in tit. bñficij ecclēſiaſtici perpetui. de quibus in d. uer. ut at. & in iſto tertio q̄ expreſſe 41 hoc uult Papa. ¶ An at p̄ſidentes iſtis locis pijs dicant perſonę religioſas uel ecclēſiaſticas? Gē. dicit q̄ nō: quia non ſunt p̄uerſi, nec 42 religioſi, nec clericis, nec eremitas, ut hic proſequitur. ¶ Tñ eremita gaudet priuilegio clericali, uide nota. l. 6. q. j. c. q̄ uerē. Con- 43 clude, ¶ q̄ bona locorū ſunt p̄feruanda per eſm ad uſum ad quē 44 ſunt deputata, ſm Gen. qui dicit, ¶ q̄ quo ad tēporalia iſta nō hēt eſs de iure cōi fundatā ſiā intentionē. alle. c. cū uenerabilis. ſ. fin. 45 de exce. facit d. l. ſi quis ad declinandā. ſ. pe. Cōclude, ¶ q̄ ubi tales ecclēſiæ non ſunt acceſſorie horū locorū priorū: ſed ſunt p̄ ſe principales ſicut & ipſa loca, q̄ tunc ipſas ecclēſias poſſunt imperari, & cadunt in gratijs bñficialibus, quantumcumq; ſpectet ad col- 46 lationē uel prouiſionē p̄ſidentiu iſtis locis pijs, ſm Gen. ¶ Aduer- 47 te tñ, quia ubi iſti p̄ſidentes q̄ ſunt laici haberent ordinationē harū ecclēſiarū ut laici, tunc eſſent patroni laici, & ſic non caderent in hmōi gratijs: ut d. c. cū dilectus de iure pat. & no. Archi. in c. ij. 47 e. tit. in. vj. Cōclude ſm Gen. & Guil. ¶ q̄ obtinens aliquē iſtorū locorū in titulo, uel per lras Apoſtolicas ut hic, uel p̄t cauē in uer. ut at. palle. p̄t ipſum permutare cū aliquo alio ſpirituale: alias non. ut c. ſi. de re. p̄mu. Sed hic aduertēdū p̄to, qm̄ ut hēt in titulo beneficij p̄ lras Apoſtolicas extra illos duos caſus de quibus in d.

uer. ut at. & tunc non p̄t p̄mutare ſaltē ut acquirat p̄permutanti- 48 ius in iſto loco dimiſſo ex cā p̄mutationis: ex quo p̄mutatio nō ſit autoritate Apoſtolica: & hoc p̄ iſta cle. ¶ Non. n. alterata eſt in totū natura huius loci p̄ hanc Papę collationē, p̄ quo facit cle. q̄ regulares. & q̄ ibi no. ſ. de ſupplen. negli. pla. Si at hēt in tit. p̄ lras Apoſtolicas in aliquo illorū duorū caſu: & tunc poſſet permutare cū autoritate inferioris, ut dicit Gen. Vel dic, q̄ cum iſta loca ſunt religioſa, & ſic ſpirituale, poſſunt permutari cū alio ſpirituale de licentia ſuperioris. Verū teneant in titulo bñficij ecclēſiaſtici, uel non. Cōclude ſm Guil. q̄ oēs qui naſcunt ſub ſeculari potestate, nō ſubtrahunt ab illa, quo ad hoc ut gaudeat priuilegio clericali, niſi in duobus modis, uel p̄ clericalē ordinē, uel per p̄uerſationē, uel uitę mutationē ad aliquā de religionib. approbatis. ut. 49 17. q. iij. c. ſi quis ſuadente. Ex quo inferi: ¶ q̄ p̄ſidentes iſtis locis & eremita, & leproſarij non ſunt clerici, nec aliquid uouerunt, ſaltē tria ſubſtācialia religioſis, & ſic nō gaudent bñficio clericali. ¶ q̄ facit ¶ Imō nō ut non gaudeat bñficio clericali, niſi alias ſit clericus: quia p̄ſidet domui orphanorū. Facit. l. orphanotrophos. C. de epiſc. & cleri. & ſic non bene dicit gl. l. 6. q. j. c. quā uerē. 1 ¶ Titulum iniuſtum habens in beneficalibus, non debet eſſe melioris conditionis q̄ habens canonicum. 2 Collatio ordinarij non dicitur ſurreptitia ex eo, quia non facit mentionem de prioribus beneficijs. 3 Beneficium primū curatū & prima dignitas p̄ aſſecutionē ſecundę ſimilis pacifice uacat ſine conferatur a Papa, ſine a legato, ſine ab ordinario. 4 Acceptatio ab executeore facta dat ius ad rē tm̄, et nō v̄ re v̄ bñficio. 5 Beneficia litigando curata ſi litigans pacifice adipiſcatur poſſeſſionem alterius beneficij curati, an uideatur renuntiare liti & cauſe beneficiorum litigioſorum. 6 Beneficium curatum obtinens licet conſequendo ſecundū curatū, uideatur uacare primū, tamen non dicitur priuatus poſſeſſione. 7 Dignitates due non poſſunt obtineri de iure communi ſimul ſine diſpenſatione Papę. 8 Qui uult aliquid, uult omnia que faciunt ad id habendum. 9 Beneficia duo curata, aut due dignitates per ſolam acceptationem & approbationem collationis de tertio curato, aut tertia curata obtinentis eadem, non uidentur uacare. 10 Collatio beneficij vltimi an faciat uacare beneficia prius obtentia incompatibilia. 11 Ordinarius non pōt diſpenſare ad plura bñficia incompatibilia. 12 Ordinarius obtinens plura beneficia incompatibilia ex diſpenſatione Apoſtolica, an ualeat conferre, & aliud. 13 Princeps ſolutus eſt legibus. 14 Princeps concedendo vnum beneficium obtinenti plura incompatibilia ex diſpenſatione Apoſtolica, an faciat uacare priora per aſſecutionem vltimi, aut facultatem aſſequendi. 15 Tutor potest plures tutelas aſſumere, & tamen per ademptionem vltime non uacant prima. 16 Diſpenſatio operatur vnionem beneficiorum ita q̄ ex pluribus uideatur vnum. 17 Occupantes beneficia tenentur ad reſtitutionem fructuum. 18 Occupans beneficia iniuſte, ſur & latro dicitur. 19 Collatio facta occupanti alia beneficia an ſit nulla, et an faciat uacare priora. 20 Collatio vltimi incompatibilis facta habenti plura alia incompatibilia, an faciat uacare priora. 21 Poſſeſſionis aſſecutio vltimi incompatibilis recepta per habentem plura alia incompatibilia, an faciat priora uacare. 22 Beneficia obtentia ſine canonica inſtitutione, an uacant per tertium obtentum incompatible cum prioribus. 23 Beneficium incompatible canonice adeptum, uacat per ademptionē ſecundę incompatible, & ſic gradatim. 24 Vincula duo fortiora ſunt vno. 25 Curatum beneficium ſi annexum ſit beneficio ſimplici, an dicatur curatum, an ſimplex. 26 Curatum beneficium an uacat per ademptionem beneficij ſimplicis habentis curatum annexum. 27 Collatio vltimi beneficij curati & pacifica adeptio illius, ſi aliquo caſu non ualeat percipere fructus illius, an per talem ademptionē uacant priora incompatible cum illo vltimo. 28 Beneficia priora nunq̄ uacant per ademptionē tertij incompatible ſi fructus illius p̄peruō fuerint aſſignati uel fabricę uel alteri p̄ſonę, niſi in duobus caſibus. Et quid ſi fructus ab alio petantur. Papa

29 Papa ſolus an poſſit diſpenſare ad plura beneficia curata, & plures dignitates. 30 Teſtator potest ſibi prouidere nia teſtamenti & uia codicillari. 31 Teſtatoris uolūtas vna nō pōt ualere iure teſtamenti & codicillorū. 32 Diſpoſitio limitata limitatum producit effectum. 33 Conditio habentis iniuſtum titulum beneficij, dicitur quo ad quid melior quādm̄ eius qui habet canonicum. 34 Titulum canonicum habens in duobus beneficijs incompatibilibus ex diſpenſatione aut alias, ſi conſequatur tertium incompatibile, uacant priora, ſine cōſequatur uerē uel ſitē. Quid de obtinente priora beneficia in canonice. 35 Potest quis quod licitē potest, alias non, licet de facto poſſit. 36 Beneficiarius titulo canonico potest cogi ad recipiendum poſſeſſionē beneficij. 37 Collatio iniuſta ipſius beneficij non ligat aliquem ad recipiendam poſſeſſionem p̄tactu illius collationis. 38 Publicato uoto ſi tenet, cogitur quis ad eligendum, ſi non tenet, non cogitur. 39 Mendacium iucunditatis in hōie perfectio, an ſit peccatum mortale. 40 Vitium cōmiſum magis grauat hōiem perfectum q̄ imperfectum. 41 Collatio Papę non facta mentione de beneficijs obtentis, an dicatur ſurreptitia. 42 Collatio Papę motu proprio facta non dicitur ſurreptitia ex eo quia non fecit mentionem de prioribus beneficijs. 43 Collatio Papę facta intruſo an ualeat etiam facta mentione de prioribus beneficijs. 44 Collatio Papę facta intruſo mentione facta de intruſione, tenet. 45 Collatio Papę facta habenti alia beneficia canonice facta mentione de illis tenet. 46 Beneficia priora quando dicantur uacare per ademptionem pacificam alterius, uel quando non, ſine teneantur licitē, ſine non. 47 Collatio facta ab ordinario de beneficio curato habenti duo ſimilia, an ualeat. 48 Electio facta in fauorē illius q̄ obtinet plura incompatibilia, eſt nulla. 49 Collatio, & inſtitutio, & confirmatio equiparantur. 50 Collationis appellatio an includatur electio. 51 Papa conſeruido tertium preter obtentia non uidetur ſecum diſpenſare ad omnia illa retinenda. 52 Preter, diſtinctionis natura, que ponitur excluſiue. 53 Cum, diſtinctio ponit incluſiue. Itē ponitur & ſimilitudinariē. num. 54. 55 Diſpenſatio, vt plura bñficia incompatibilia, nō uerificat niſi in duobus. 56 Pluralis locutio duorum numero contenta eſt. 57 Papa diſpenſando cum aliquo, vt poſſit retinere plura, an ad minus dicitur diſpenſatus ad tria. 58 Papa diſpenſando cum aliquo ad certum numerum cum additione diſtinctionis, Plurave, uſque ad quem numerum uideatur diſpenſare. 59 Plura, diſtinctio a teſte probata, quem numerum includat. 60 Beneficia obtentia incompatibilia primo facta aſſecutione pacifica vltimo collati, cuius fructus ad alium ſpectat conſuetudine, ſtatuto aut priuilegio, an uacant de iure priora. 61 Prouiſione Papę facta & poſſeſſione adeptā pacifice illius, an expirat illicō potestas executoris deputati in illa. 62 Executoris Papę potestas non expirat pendente controuerſia ſuper titulo aut poſſeſſione illius. 63 Poſſeſſio beneficij non dicitur pacifica, ſi lis pendeat ſuper fructibus dicti beneficij in vni tituli. alias ſecus, ſi ex alio capite quā tituli. 64 Poſſeſſio vltimi beneficij an dicatur pacifica ad inducendam uacationem priorū, vbi maior pars fructuum pōt colligi, licet minor non. 65 Poſſeſſio vltimo collati beneficij, licet ſit integra, tamen ſi ſuper titulo aut gratia lis orta ſit, non tñ exprimat mandatarjus lite pendente a receptione fructuum priorum beneficiorum incompatible, nec tenetur ad reſtitutionem lite finita. 66 Litis euentus dubius cenſetur. 67 Proceſſus fulminati executorum quantum durare dicantur. 68 Poſſeſſione pacifica adeptā beneficij extinguitur potestas executoris, licet poſtea mota fuerit lis beneficiato ſuper titulo uel fructibus ob iniuſtitiam tituli. 69 Collatio beneficij ante poſſeſſionem adeptam non dat administrationem, neque in temporalibus, neque in ſpirituale.

I PLVRES. In p̄ce. cle. dixit quādo litera Apoſtolica uel legatua non ſortitur effectum: hic autē qm̄ ſortit effectū. Vel aliter. Sup̄a locutus eſt de beneficijs acquirendis: hic loquit de bñficijs obtentis per

dēdis, ſeu amittēdis. Et diuidit in duas partes. In prima ponit dīctū. In ſecunda probat illud per ſimile. Secunda ibi ſicut. Caſus. Aſſecutione pacifica dignitatis, uel beneficij curati, uacant prius obtentia ſimilia. h. d. Ad euidentiā p̄mitte, q̄ iſta cle. habet tres le- 4 ſuras. Prima eſt quorundam dicentium, q̄ loquat ſolum in collatione Apoſtolica, uel legata. non autē in ordinaria. Et hoc ideo dicitur: nam faciunt dīam inter aſſecutionem beneficij incompatibilis, q̄ ſit ex cā; & eam, que ſit ex re. p̄ba. Sed iſta nō placet: ¶ quia non debet eſſe melioris conditionis habens titulu reprobū, q̄ bonum. ut c. eum qui. eo. ti. in ſexto. Sed eſt aliorum dicentium, q̄ loquat ſolum de collatione ordinaria. non autē de Apoſtolica, uel legatua. Et iſti mouentur eadem rōne, facientes dīam inter collationem reprobam & ecclēſiā, reputantes collationem ordinarij in caſu iſto eſſe canonicā, Apoſtolicā autē, & legatua eſſe reprobā p. c. & ſi Apoſtolicę. ſ. eo. li. & ſi or. de offi. or. qui in hic facta mēto in collatione ultimi de prioribus obtentis. Sed iſta non placet p̄ ea q̄ dixi: & iſta cle. nō hēt reſpectū ad uitū ſurreptionis ſed ad uirtutē aſſecutionis poſſeſſionis pacificę. ¶ Preterea & collatio ordinarij licet nō ſit nulla p̄ uitū ſurreptionis, eſt tñ nulla p̄ p̄tēptum, p̄hibitionis, ſi ordinarij collator hoc ſciebat: alias eſt nulla ſolum p̄ odium ambitionis. ut c. ordinarij in fin. de offi. or. in ſexto. ¶ Tertia ē, ut loquat in collatioe quacunq; Apoſtolica legatua & ordinaria, & licet inter iſta ſit dīa quo ad efficaciam collationis, tñ quo ad effectum uacationis priorum beneficiorum p̄ uirtutem aſſecutionis pacificę poſſeſſionis non eſt differentia, & iſtam teneo ut uerifiſimam & textui cōuenientem, & rationē eius. Accepit ſub p̄cedente collatione, uel prouiſione ſibi facta: & ſic loquit de acceptatioe q̄ ſubſequit, p̄uiſionem uel collationē q̄ h̄ loco ratiſhabitionis, de qua in c. ſi tibi abſenti. eo. ti. in ſexto. & in c. accedens. eo. ti. Si autē intelligeres de acceptance q̄ ſit uigore grę expectatiue, & ſic de ea q̄ p̄cedit collationē uel p̄uiſionem executōris. de qua in c. cum ei quem. j. de conceſ. p̄b. tunc necelle eſt ut ſubaudiatur poſt talē acceptance ſubſequatū fuiſſe p̄uiſionē executōris, per quam acquirat ius in re. ut c. ſi. de conceſ. p̄b. ¶ primō cum p̄ acceptance hmōi ſolum acquirat ius ad rem. ut c. quodā. e. ti. in ſexto. alias forſan adeptio pacificā poſſeſſionis non induceret uacationem, niſi forſitan in dolo uel malitia fuiſſet ingrediēdo poſſeſſionem ſine p̄uiſione uel alio tit. arg. c. cū eum qui. eo. ti. in ſexto. Non obtentia] alias ſecus. ar. ſ. eo. c. j. in prin. eo. li. arg. a p̄rio ſenſu. ¶ Habeat. ¶ ſ. pacificę. Idem ſi nō tenebat eas, ſed ſuper eisdem litigabat, ¶ nam tunc per hoc inducitur renuntatio tacita iure lris & cauſa, ut no. Inn. in c. in noſtra. de reſcriptis. ¶ De iure] quā ſi dīcat ſecus de facto: ¶ quia p̄ hoc non perdit poſſeſſionem, & iō non debet ab ea amoueri, niſi eo prius uacato. ut c. licet epiſcopus. eo. ti. in ſexto. Vel dic de iure. i. eo. ipſo. ut ſ. dixi in alio caſu & c. ¶ Nota primō, q̄ aſſecutione unius beneficij incompatible uacant oīa alia obtentia prius, concor. c. eū qui. & c. licet e. ti. in ſexto. ¶ Nota ſecundō, ¶ q̄ due dignitates nō p̄nt obtineri inſimul de iure communi, & ideo eſt Papę neceſſaria diſpenſatio. cōcor. cle. ſ. 8 proxi. Nota tertio, ¶ q̄ qui uult aliquid, v̄ uelle & illud ſine quo nō potest illud conſequi. concor. l. ij. ff. de iurif. om. iud. melius facit. l. p̄ coherede. ſ. Papi. ff. de acqui. hære. ¶ Ratio impulſua fuit contrarietas opi. antiquorum. Nam Bar. in c. ordinarij. in ſi. & Archi. in c. non pōt e. ti. in ſexto. Rō dubitandi fuit: quia obtinenti plures dignitates uel curata beneficia, non pōt conferri alia dignitas uel aliud curatum, niſi uel prius obtentia ſponte & liberē reſigner, uel poſit hęc obtentia retinere cum iſto nouo, alias collatio ſibi facta non ualeat, ut c. ordinarij. ſ. ſi. alleg. & ſic collatio non ualeat, nō pōt ex ea nouum beneficium obtineri, & per conſequens non acceptari: & ſic priora nō uacant. Contra tñ hic ſtatuitur. Et iſtam rōnem dubitandi proſequit hic gl. magna. in prin. aut aſſignat altera rationem dubitandi. Nam uidebatur, q̄ beneficium vltimo collatum ſuccedebat loco illius vnius de obtentibus primo. & hoc uel in iudicio ſine electione ipſius, cui eſt facta colla. arg. c. referentē & c. p̄terea e. ti. Vel ſaltē arbitrio ipſius conferentis. ar. l. ſi duas. in prin. ff. de excu. tu. ſicq; nō oīa obtentia uacabunt p̄ p̄timum, ſed ſolū vnum ex ipſis primō obtentis. per que iura quidam tenebant contra opi. Compoſt. & Spec. Contra tñ hic ſtatuitur. ¶ Ratio decidendi eſt: ¶ quia cum non habeat diſpenſationem, ut hic, non uiter

inter collatum beneficium possit retinere simul cum obtentis, & istud est sibi gratum, quod patet, quia non ob acceptatione & approbatione provisionis sibi factae assecutus est possessionem ipsius: necesse est, ut uacant beneficia obtenta, cum huiusmodi assecutio non posset alias sortiri effectum: ar. d. l. ij. & c. preterea de offi. deleg. Ex quo inferitur, quod si solam acceptationem & approbationem collationis sibi factam huiusmodi beneficii curati non uacant priora. & istud procedit indistincte siue collatio ultimi dicat tenere, siue dicitur quod non valeat. In hoc tamen est differentia: quoniam ubi collatio ultimi tenuit, priora vacant, nedum habita possessione huius ultimi, imo et ea non habita, dum tamen huius potuerit. ut c. licet episcopus. tit. in sexto. & gl. hic tenet hic super verbo adepta. p. quo. l. non oes. §. qui captus. ff. de re. mili. At ubi collatio non tenuit, tunc non vacant priora solum per assecutionem ultimi: nec hoc casu sufficeret facultas apprehendendi possessionem huiusmodi ultimi collati: quia pro illo uteretur nolendo eius apprehendere possessionem, ex quo nullum ius sibi afferet in hoc ultimo, & priuationem seu uacationem prioris induceret, sibi; licitum est resistere ab huiusmodi collatione ultimi ut profequitur gl. magna iuxta finem: quod non uis fuisse consummata seu completa ex quo requirebat possessionis adeptio. arg. l. pe. C. ad Silla. & sic non uis penitentia serarim: competenti hora facta. Vnde non habet locum. l. quae ea mente. ff. de fur. & l. si quis non dicat. C. de epi. & cle. No ob. alle. in §. quia fin d. glo. fatendum est, collationem ultimi non ualere nec uacationem prioris induci per eam, sed solum per adeptionem possessionis eiusdem, ut dictum est. Sed certe potest dici, quod c. ordinarij. loquitur in ordinario, cui non est concessum ut possit dispensare super pluralitate plurium, & multo minus potest conferre aliud de nouo obtinenti ex dispensatione Apostolica duo uel plura beneficia incompatibilia: & hoc in odium illius obtinentis totum incompatibilia. Et sit ratio: quia, aut uult ordinarius illi conferre ad hunc finem, ut istud nouum obtineat cum obtentis primis: & non potest. Aut ambo intendunt, quod collatio huius ultimi ualeat quantum ualere potest: & tunc non potest ualere effectualiter, nisi quod inducat priorum uacatio. ideo ut tollatur omnis incerta possessionum multiplicatio, ius statuit, quod non ualeat huiusmodi collatio, nisi per prius facta libera resignatione obtentorum. ut ibi. Hanc autem ratio non habet locum in Principe legibus soluto. c. proposuit. de concess. praerog. qui si concedat alicui obtinenti plura incompatibilia ex dispensatione canonica aliud de nouo incompatible, uis uelle quod priora dimittit per assecutionem huius ultimi, uel facultatem assequendi: alias sic non contulisset, quia a collatione huius noui cessasset, uel dispensasset super omnibus, si aliter sensisset. & sic finem hanc ista cle. loquitur solum in collatione Apostolica, quae de se est canonica, per quam inducitur priorum incompatibilitatem uacatio, secuta solum assecutione possessionis: quia non sufficeret facultas apprehendendi possessionem superueniente cura alia. aut plenius distinguere, ut colligitur in glo. ista magna. Ad alia autem alle. in ij. ratione dubitandi responderi primo ad c. referente. & c. preterea. quia illa iura sunt correctae. p. c. de multa. eo. ti. Vel dic, quod loquitur in duabus ecclesijs, & quae tenebantur sine dispensatione: nondum tamen erat statutum, quod uacaret prima per assecutionem secundae: & ideo statuitur ibi (& merito) quod altera eligat ex quo non poterat licite ambas retinere: ar. l. fin. C. de codicillis: ac huiusmodi Clementis tunc erat statutum quod uacaret primam incompatible per assecutionem secundae: & ideo iustum est, quod et si plura primo obtineret insimul incompatibilia, & canonice, quod omnia uacant. Non enim licite potest obtinere hoc ultimum cum primis: & sic uolendo hanc ultimam, iuris dispositio succedit, quod omnia obtenta uacant. Lex autem, si duas non facit: quia creatus tutor potest plures tutelae assumere si uult & priora non uacant per posteriores, ubi ergo non uult onus assumere ultra quam sit de iure ascriptus, tunc electio datur creati, ut ibi Vel dic, quod illud est in fauorem creati uel grauati ad nouas tutelae: istud est in odium prouisi. ar. c. odia. de re. iu. lib. vj. Nec ob. c. j. de treu. & pa.

¶ quia dispensatio facit ut duo uel plura habeant loco unius. Et sic idem est, quod de uno. ar. ff. de adop. l. si consul. Contra primam non opposit, Aut iste cui fuit collatum beneficium ultimum incompatible cum obtentis, tenebat illud iniuste: & tunc collatio non ualuit, non per incompatibilitatem, sed per irregularitatem, quae durat quod diu detinentur beneficia iniuste, & est postea dimissa. donec restituerit integre fructus quos in 18 de percipi: quia fur est, & latro. ut no. Host. in c. postulasti. de re. scrip. in fi. & c. dudum. ij. de ele. & ob hoc assecutio pacifica ultimi beneficia priora non uacant: quia non tenebat ea licite: & tunc collatio non ualuit per incompatibilitatem: ut d. c. ordinarij. §. si. ff. de offi. ordi. in sexto. dum non potest inducere uacationem priorum: quia non potest praestare impedimentum circa retentionem illorum canonicam: ut regula iuris, non poterat. in vj. Sol. non sequitur, Collatio non tenuit

ergo non inducit uacatio. ¶ Na uacationem non inducit collatio
 ¶ sed assecutio pacifica possessionis. Nec ob. regula, non potest. quia huiusmodi assecutio censetur valida quo ad damnatum eius, non quo ad commo- dum finem Gen. ut j. dicam. & ideo ratio est bona ad partem suam argum- ti. Pars uero prima fatenda est: quia de illa nihil ad factum; hoc saluo
 ¶ quia si aliqui quis plura tenet beneficia incompatible, & nullum ex collatione canonica: & tunc primam non uacat per assecutionem tertij. & sic deinceps, quia ius non habebat, nec in assecuto, nec in obtento.
 ¶ Aliquod uero habuit quodlibet ex collatione canonica, sed sine dispensatione: tunc per assecutionem secunda uacat primam, & per assecutionem tertij uacat secundam, & per assecutionem quarti uacat tertiam: & sic deinceps. Vnde hoc casu non reperitur, quod per assecutionem unius uacant plura, sed solum unum. & sic nota hoc, quod unum agit in plura. Nec mirum, quia illa plura habent. loco unius attentione dispensatione. In casu uero per dictum unum agit solum in unum, & non in plura: & isto modo intelliguntur in 24 ra quae dicit, ¶ Duo & tria, uincula sunt fortiora quam unum. c. j. de treu. & pace. Aut. itaq. C. co. de succel. Opp. ij. §. predicta, quod imo uacatio inducitur per collationem, non autem per assecutionem, quod patet, quia et sine assecutione inducitur uacatio, ut c. licet episcopus. e. ti. in sexto. Sol. uacatio inducitur per assecutionem uerum, ut hic, uel per fictam, ut in §. rior, & vj. quae potest assequi & non curat, ut in §. rior. l. haec editio. ff. de condi. & dem. non. & l. in excep. §. si. ff. de ver. ob. Tertio opp. quod imo non inducitur uacatio per assecutionem. ut c. super. eo. & c. si tibi concessio. eo. ti. in sexto. Sol. ¶ si beneficium nouiter collato est annexum beneficium curatum iure accessionis, iudicatur de eo uelut de eo uelut de non curato. ut d. c. super. eo. ¶ alias secus. ¶ Itē ita demum uacant priora per assecutionem ultimam pacificam, si est defunctualis, quia fructus percipere potest: secus autem si non possit percipere usque ad certum tempus, quia alij essent assignati. Na tunc non induceret priorum uacatio, sed solum quae facultas se offerret perceptioni dictorum fructuum. ¶ Ex quo infero, quod si fructus perpetuo essent assignati alicui loco pio uel fabricae, quod uacatio nunquam per hanc assecutionem induceret priorum beneficiorum, nisi forsan is cui facta est collatio hoc sciuisset: ar. l. cu donationis. C. de tranfac. uel nisi certae curae certum redditum perciperet, quia tunc imputat sibi quare non se bene informauit ante assecutionem: licet glo. ij. §. ferretur. in c. si tibi concessio. e. ti. in sexto. Si autem essent per tertium potentem fructus occupati, cui resisti non potest, & ante assecutionem: tunc forsan non induceret uacatio arg. l. iij. in prin. ff. de aliena. mu. iud. ca. facta. secus si post assecutionem huiusmodi occupatio tyrannica superuenisset. arg. l. si. C. de act. emp. ¶ Quarto oppo. de extrauaganti, execrabilis. §. porro. j. de ver. signi. Sol. illa supplet ad istam. Vel dic, quod hic loquitur de uacatione prius obtenti ibi de uacatione nouiter seu ultimo collati. Contra finem no. opp. de c. sanctorum. lxx. di. ubi episcopus dispensat super pluralitate. & Host. idem tenuit in c. de multa. eo. ti. Sol. ut dixi §. c. si dignitatem. & uis esse canonicus: ¶ quod sola sedes Apostolica possit dispensare. in c. dudum. §. nos. de elec. Contra tertium no. opp. de l. non codicillis. C. de testa. t. ubi faciens testamentum uult, quod omnia in eo contenta ualeant: & tamen si non ualeat ut testamentum, ualebit ut codicillus, quod ualerent contenta in testamento. & poterat uelle quod ualeret ut codicillus. ut l. si. C. de codicillis. Sol. alia est uoluntas testantis, alia codicillantis. & istae inter se compatiuntur. ut l. si. ff. de codicillis. sed ¶ uia non potest ualere ut codicillus, & ut testamentum. Et ideo uoluntas defuncti ad uiam illam specierum ordinata non trahitur ad aliam: ut in §. rior, ¶ quia limitata dispositio limitate agit. l. si. ff. de calumniato. At haec est uoluntas, habendi beneficium curatum. Et ista uoluntas non potest sortiri effectum nisi sequatur & alia uoluntas. si statuta & obtenta uel de ferendi obtenta alia incompatible: & ista alia uoluntas est compatibilis cum illa. & ideo ad esse unius includitur esse alterius, ut hic & d. §. Papa. Conclude, ¶ quod melior est conditio quo ad quid eius, qui habet titulum reprobatum, quod eius qui habet titulum canonicum. ¶ In habente titulum canonicum inducitur uacatio beneficiorum priorum incompatible per assecutionem possessionis pacificae uera uel fictam. In habente uerbo titulum reprobatum inducitur uacatio solum per assecutionem ueram, non autem per fictam. Simile no. in l. in rem. §. si. ff. de rei uen. & in c. nemo arbitretur. xxij. q. ij. Et sic est contra. l. non solum. ff. de noxa. & c. eum qui. in principio. eodem titulo. in sexto. Sed dic, quod illud non procedit propter malam fidem habentis titulum reprobatum, sed per illius iustam penitentiam. ut l. si quis libellos. C. de appel. Nam ex quo non poterat assequi possessionem canonicam optime fecit, de non assequendo: & sic ex hoc non debet pena reportare. ut l. Gracchus. C. de adul. det. ergo laudari, non autem damnari ex hoc facto: & utrunque ex eodem facto non potest grauari. ut l. siue haec 35 reditaria. ff. de nego. gestis. ¶ Praeterea & non dicitur quis posse quod

licite non potest, quod de facto possit. ut c. faciat & ibi nota. xxij. q. ij. & l. filia. ff. de conditio. in fi. facit in ratione. l. nepos Proculo. ff. de ver. signifi. Confirmatur finem Cardini. ¶ quia ubi collatio tenuit, potest prouisus compelli ad assequendum possessionem, & hoc pro assequendo: quia potest assequi & renouari. arg. l. pater Seuerinam. §. conditio. ff. de condi. & demon. ¶ Ad hanc autem assecutionem non obligat, quod collatio non tenuit: ne quis dicatur ad illicitum obligari. §. c. erit. iij. di. & l. j. & ij. ff. de legi. Probat et ex concor. c. publicato. de elec. & c. perpetua. e. ti. in vj. ¶ nam uoto publicato si tenuit cogitur quis ad electionem alias non. ut d. c. perpetua. Nec ob. finem cum gl. alle. in §. riorum: quia non approbatur. Vel dic, quod gl. in rem §. fin. fundat ratione non per malam fidem possessoris, sed per negligentiam dum nunc petitoris. Et eodem modo responderi ad glo. in c. nemo praesale.
 ¶ quod mendacium iucunditatis est peccatum mortale in homine per factum, attenda subtilitate ipsius perfectionis: quia illa stante debet quis a pluribus abstinere, quod illa non stante, ita quod illud inducitur propter commissionem quae magis grauat uirum perfectum, quod non perfectum, non autem propter ipsam perfectionem hoc statuit. arg. l. psbyteri. C. de epi. & cle. qm. §. de ui. & ho. cler. Lapis uero tenet idem ubique, sed non bene, sua pace: & iura quae alle sunt quod §. allegauit, quibus est rursus. Conclude circa collationem, ¶ quod aliquando Papa uel legatus alicui confert beneficium incompatible cum obtentis non facta mentione de obtentis: & tunc collatio est nulla, propter uitiu subreptionis, ut c. si motu. e. ti. in vj. & cle. j. §. e. ¶ Fallit, si est facta motu proprio: quia tunc ualeat. ut j. eo. c. si Romanus. Aliquod uero facta est metio de obtentis: ¶ tunc autem ea obtinebat iniuste, & non ualeat collatio, per uitiu irregularitatis (alias intrusionis) per ea quae notat Host. in d. c. postulasti. & d. c. dudum. ij. & et non ualeat per uitiu subreptionis: quia non expressit, quod ea teneret iniuste. ¶ Vnde si hoc expressisset & ita impetrasset, potest ualere collatio: quia sufficienter expressit hoc, quod tacitum inducebat subreptionem. arg. c. non potest in fi. eo. ti. in sexto. ¶ Aut ea obtinebat licite & tunc collatio tenet, ut patet in hac cle. ¶ Circa autem collationem beneficiorum prius obtentorum dic, quod aliqui tenebant licite: & tunc, aut est dispensatum super retentione ipsius cum obtentis prius, & non uacant priora per assecutionem huius ultimi. Aliquod tenebantur illicite: & tunc per assecutionem huius ultimi non uacant priora: quod aliter uacauerunt per antea, ut dixi §. haec sunt uera quae expr essit obtenta, ita quod non subest uitiu subreptionis: alias si esset subreptio tunc collatio ultimi non ualeat, sed per assecutionem eius inducitur priorum uacatio: & tunc idem quod in ordinario quod sequitur. Vbi autem hanc collationem faceret ordinarius obtinenti plura incompatible, & tunc siue illa tenent licite, siue illicite, huiusmodi collatio non tenet, sed primo casu uacant priora per assecutionem pacificam huius ultimi collati, & cum hoc nullum ius habet in ultimo collato: quia in odium suum hic pro bona collatione, non autem in suum modum. arg. eius quod dicitur in simili ut no. Io. An. de permutatione. de c. uno. de re. pmu. in vj. Sed de uero casu, quod ante alia uacabant. & ita intellige. c. ordinarij. in fi. de offi. or. i. sexto. licet aliqui, ut Guil. hic, aliter dixerint. Nec extrauagans Io. xxij. q. incipit: execrabilis. §. porro. aliud dicit, licet Cardini. alleget ea pro §. quoniam ibi de collatione facta obtinenti plura curata, sed solum unum dum dicit de eo collato, & de primo obtento. Conclude, ¶ quod sicut collatio ordinarij facta de incompatible obtinenti plura incompatible, non ualeat: dixi, ¶ ita non ualebit electio de ipso facta. R. d. quia per electionem peruenit ad institutionem uel confirmationem, ¶ quod tamen operatur quantum collatio, ut c. si. de elec. in sexto. ff. de spon. Nec ob. c. dudum. ij. §. nos aut. de elec. a §. rior sensu. ubi dicitur electus ad dignitatem quae tenebat duas ecclesias parochiales sine canonica dispensatione, non potest uendicare eas ex tali electione: imo est cassanda. & sic a §. rior si habuisset canonica dispensationem ualuisset electio. Potest. n. responderi, quod ibi narrat factum sicut acciderat non autem, ut denotet aliud uisum statutum, si dispensatio canonica intercessisset. Vel dic, quod finem illa iura ualebat collatio & electio. hoc dicit autem secus per d. c. ordinarij. in fi. Nec ob. si dicitur prohibitio ne collationis non inducit electionem cum sint diuersa ut §. c. §. ad haec. quia illud locum habet in maiori odiosa & ambigua: secus in fauorabili. arg. c. statutum. & quod ibi non per Nouel. de cle. in sexto. ple 51 per dictum dominum Cardini in d. cle. j. §. eo. Conclude, ¶ quod si Papa concedat alicui duo incompatible obtineri, quod praeter obtenta retineat tertium incompatible, non uidetur secum dispensare, ut omnia simul retineat cum obtentis. ¶ & sic dictio, Prae- 53 ter, ponit exclusiue, ¶ dictio uero, Cum, ponit inclusiue, finem dum 54 Cardini. Sit ratio: ¶ quia dictio, Cum, denotat similitudinem. ut l.

consensu. ff. de ac. & ob. de hoc tamen dicit, ut no. per Inn. in c. dudum; 55 ij. ad fi. de elec. Conclude, ¶ quod dispensatio facta ut quis possit licite retinere plura beneficia incompatible, si licite conferantur, non uerificatur nisi in duobus: ¶ tum quia pluralis locutio duorum numero est contenta. ut regula, pluralis. de regulis iuris. in sexto. tum quia maius est ambiguum, & sic restringenda, ut c. non potest. eo. tit. in sexto. tum quia iste terminus, Plures, uel pluribus, uerificatur et in duobus, & in maiori fauorabili. ut l. pluribus. ff. de procur. & l. j. §. si plures. de insti. & l. si pluribus. ff. de lega. j. & patet in praesenti cle. quae incipit, Si plures. & uerificatur etiam in obtinente solum 57 duas, licet idem esse si obtineret solum decem. ¶ Si autem dispensetur, ut possit retinere plura uidentur saltem includi tria, ut no. gl. in Aut. de trien. & semisse. §. & quod saepe. colla. ij. Et hoc est finem propriam significationem & locutionem. Predicta habent locum quod iste terminus plura uel plures uel plurima non sequitur alium numerum, ut in exemplo. producto pro quo. l. libertas. §. post annos. ff. de manumil. testa. l. inter illam. §. item. ff. de ver. signifi. Si autem sequatur alium numerum, tunc sumitur ut locum faciat augmentum ad numerum cui adijcitur. & ideo facit augmentum in eo quod est numerus. ar. l. apud Iulianum. §. scio. ff. de le. j. & sic non addit duo, sed solum unum. pro quo. c. ij. ibi. duo plurave. de filijs p. 58 by. in sexto. ¶ Et sic si dispensatur cum aliquo, ut possit insimul retinere duo, uel plura, aut duo, uel plurima beneficia incompatible, non poterit retinere nisi tria. & idem si sequatur numerum de tribus: addit. n. solum quartum. & sic de sequentibus finem d. Cardini. Facit. l. haec adiectio in fi. ff. de ver. signifi. ubi iste terminus plures sequens numerum de decem, refertur uelut addit solum summam minusculam. Et sic uis, quod solum addat unum solum: quia minuscula quantitas est. Praeterea iste terminus sequens certum numerum operatur licet in modico, ut dictum est, pro quo. l. & si post tres. ff. si quis 59 cau. & ibi no. quod profertur a lege: ¶ secus si a teste, ut no. in lab. hostibus. §. sed quod simpliciter. ff. quibus ex causis ma. Et ista faciunt ad literas facultatis, & literas nominationis regibus concessas, in quibus cauetur, quod possint nominari personae duo, & tria, & plura beneficia obtinentes, & non possint nominari personae obtinentes beneficia, sed solum quatuor. quod no. ¶ Conclude, ¶ quod beneficia obtenta primo facta assecutione pacifica ultimo collati, cuius tamen fructus ad alium pertinent ad tempus stante statuto, consuetudine, uel privilegio, iuxta c. si propter de rescrip. in sexto. c. pe. de ver. signifi. uacant de iure quo ad hoc, ut possint alteri conferri. & istud tenebat do. Cardini. Parisien. in c. si tibi concessio. e. ti. in sexto. Sed quia interim non potest facere fructus beneficii sibi ultimo collati, aequum est, ut non careat fructibus beneficiorum ante obtentorum & hoc respectu illa non dicuntur uacare, ut clare sonat textus in c. si tibi concessio. praerog. Ex quo uis quod cum licite non uacant de facto, sed iuste uacant de iure, quod non potest sibi auferri possessionem beneficiorum, non eo uocato, & audito per. c. licet episcopus. eo. ti. in sexto. licet Archi. aliter sentire uideatur in c. ordinarij. super uerbo, Conferatur. de offi. or. in sexto. & hoc probat uerbum aequum. quod denotat esse de iuris rigore. Probat et, quia huiusmodi collatio sibi non nocet, & alteri prodest. & sic conqueri non debet, nec impedire eam potest. arg. l. in creditore. ff. de eueic. Conclude, ¶ quod ubi prouisus per Papam uel suo mandato est assecutus possessionem pacificam beneficij collati, nec super titulo inquietatur, expirat statim potestas executorum suorum. pro quo. c. in literis. de offi. dele. 62 ¶ quod uideatur quod ex tunc duret per annum, per. c. quarenti. de offi. dele. sed ibi nondum facta fuerit executio: hic autem sic, finem Guil. 63 ¶ qui plus dicit, quod ubi quae sitio uel controuersia mota, est sibi super fructibus ratione tituli uel gratiae quae impugnantur, licet habeat possessionem ecclesiae ut principalis domicilij potentia executoris. uel aliter & hoc. j. annum, quod non censetur possessio pacifica: & sic non uacant priora beneficia, & executores procedent de eos per d. c. quarenti. Secus si post annum fiat controuersia: arg. l. si post perfectam. C. de eueic. Ita quod quod diu durat annus, censetur adscriptio possessionis in suo limine. Secus autem si quae sitio est super fructibus ex alio capite absque impugnatione tuum, uel gratiae: tunc enim executor se non intromittit: quia est quod omnia separata ab eo quod sibi maius datum est: tamen durante hac quone non uacant priora beneficia quo ad perditionem fructuum. & sic durante lite percipiet omnes fructus priorum beneficiorum & illos paucos quos potest esse beneficij ultimo collati. Vbi autem quasi omnes fructus percipiet, & hoc sed non 64 possit percipere ex prioribus, ¶ quia maior pars beneficii ultimo collati censeri debent per omnibus. arg. c. j. de his que fi. a. ma. par. ca. 65 & l. quod maior. ff. ad municipales. ¶ Aduerte tamen, quia ubi percipit fructus

pit fructus et integre beneficij ultimò collati: sed impugnat in iudicio eius gratia, uel titulus: tunc non perdit fructus beneficiorù

- 1 & Princeps Romanus est Imperator.
2 Executor mandati Apostolici potest prouidere ante vacationem.
3 Papa solus & duntaxat potest conferre ius ad beneficia vacantia.
4 Seu, dictio ampliat.
5 Prouisio Papæ est gratia.
6 seu, dictio, & dictio, siue, distinguit uerba, & coniungit sensum de natura propria: aliquoties tamen, seu, ponitur improprie.
7 Huiusmodi, dictio est demonstratiua.
8 Motus proprius tollit surreptionem procedentem ex taciturnitate beneficiorum obtentorum siue iuste siue iniuste.
9 Motus proprius tollit surreptionem beneficij taciti etiam iniuste obtenti, sed ratione inhabilitatis, gratia dicitur surreptitia.
10 Collatio ordinarij non debet facere mentionem de prioribus beneficijs.
11 Dispositio q̄ militat v̄ uno, militare d̄ & in plurib. si eadē rō subest.
12 Gra simplex Papæ d̄ surreptitia si fuerit tacitū de priorib. b̄ficijs.
13 Legatus de latere est ordinarius in prouincia sua.
14 Legatus de latere post Papam habet maius imperium ceteris.
15 Motus proprius Papæ tollit surreptionem in prouisionibus, sed non tollit inhabilitatem aliunde descendentem.
16 Exempla non restringunt regulam.
17 Motus proprius nō inducit dispensationem super incompatibilitatē.
18 Motus proprius debet inseri in literis, aliter tamen pot̄ probari.
19 Motus proprius præcedit omnem actum exteriorem.
20 Motu proprio facta gratia non dicitur emanata non expresso motu proprio, nec probari quod motu proprio fuerit concessa, potest etiā confessione Papæ superueniente.
21 Motu proprio gratia concessa illo in literis expresso an admittat probationem in contrarium.
22 Papa non potest reprehendi de mendacio.
23 Motus proprius an tollat surreptionem prouenientem propter inhabilitatem prouisi.
24 Bigamus patiens defectum in st. atc, scientia, & moribus, est incapax beneficiorum.
25 Legis auxilium frustra inuocat, qui committit in legem.
26 Excommunicatus est inhabilis ad beneficia.
27 Suspensus ab ordine uel beneficio est inhabilis ad beneficia.
28 Motus proprius nō tollit surreptionē prouenientē pp̄ interesse alicuius.
29 Clausula non obstantis generalis quid operatur.
30 Motus proprius non inducit dispensationem circa incompatibilia.
31 Motus proprius non inducit concessionem circa translationem de incompatibili obiecto ad aliud, nisi Papa incompatibilitatē sciuisset.
32 Motus proprius Papæ non inducit retentionem plurium beneficiorum incompatibilium.
33 Motus proprius Papæ an tollat surreptionem propter non expressionem qualitatis beneficij collati.

- 34 Motus proprius Papæ tollit surreptionem non expressionis beneficiorum obtentorum.
35 Imperatio beneficij debet facere mentionem de alijs beneficijs obtentis, alijs est surreptitijs.
36 Motus proprius Papæ na ampliet gratiam circa interpretationem in disparibus beneficijs & in equalibus.
37 Motus proprius Papæ ampliat gr̄am in concurrentibus circa datū.
38 Motus proprius Papæ ampliat gr̄am in his que habent equalē gr̄am.
39 Motu proprio impetrans an debeat præferri impetranti supplicanti & possidenti.
40 Beneficium a pluribus obtineri non potest.
41 Prouisio duorum impetrantium sub eadem data, quod neutra prouisio tenet, an tamen gratificatio sit iusta.
42 Motus proprius idem operatur in mandato de prouidendo, quantum operatur in prouisione.
43 Prouisio censetur exuberantior, per quam ius in re acquiritur, quā mandatum per quod acquiritur ius ad rem.
44 Beneficia obtenta non debent exprimi in gratia Papæ necessariò in tribus casibus, in alijs secus: alias esset surreptitia.
45 Beneficiatus sufficienter non est idoneus ad beneficia.
46 Gratia excusatur a surreptione non facta mentionis obtentorum beneficiorum propter ignoranciam.
47 Scientia nō p̄sumit in Papæ, sed eam allegans tenetur eā probare.
48 Scientia Papæ an debeat necessariò exprimi in gratia.
49 Motus proprius in literis pebet exprimi.
50 Scientia Papæ quo ad defectū impetrantis, an testibus possit p̄bari.
51 Scientia Papæ probata motus proprius non dicitur probatus, cum sint diuersa.
52 Collatio legati motu proprio facta tacito de alijs b̄ficijs, an sit nulla.
53 Collatio legati motu proprio facta tacito de prioribus beneficijs, licet probabiliter ignorauerit, an illa tamen sit surreptitia.

ROMANVS. In præce. clem. dicit de b̄ficijs obtentis per affectionē incompatibiliter per dendis: hic de beneficijs in gratia obtentis etiam de incompatibiliter facta non exprimendis. Vel. Suprà de pluralitate beneficiorū incompatibilium obtentorum per dendis: hic de huiusmodi pluralitate necessariò non exprimenda. Quā diuide in duas partes. Primò dubium declarat. Secundò declarationem ampliat. Secunda ibi, qualiacunque. ¶ Casus. Gratia motu proprio facta non impugnatur, licet in ea numerus, & qualitas beneficiorum obtentorum non exprimat. h. d. Vel aliter. Motus proprius surreptionem excludit, quam impetratio per nō expressionem beneficiorum obtentorum inducit. h. d. Pontifex nō dicit, Princeps ¶ quia ille est Imperator, ut cle. Romani. in prin. s. de iureiur. [De beneficio]. i. vacante non prouideret, nisi prouisionem faceret, ut prouidendo uacationem induceret. ar. cle. si plures. s. eo. ti. & l. i. ff. de iur. om. iudi. cum si. & quod nota. in l. si domus tua. ff. de ser. ui. vr. præ. Vbi aut̄ mandat prouideri pot̄ intelligi tam de uacante q̄ de uacaturo, ¶ non ut statim executor prouideat ante vacationem, sed demum uacatione sequuta: ¶ Hinc dicimus, q̄ solus Papa dat ius ad uacaturas. si ius ad rē ut c. ij. eo. tit. in sexto. & cle. gr̄a s. de refer. [Seu gr̄am] ¶ hæc dictio, seu, ampliat de sui natura, ut l. si qui legauerit. ff. de aur. & ar. le. nā. s. solum dicit de prouisione, hic repetit prouisionem, & addit gratiam. Sed forsan ideo, quia p̄ uisio Papæ licet sit prouisio, ¶ tamen, & gratia. non autē addit, ut ponat gratiam pro noua & separata sp̄e a prouisione: & sic improprie ponitur, seu: ¶ quia operatur quantum, siue, q̄ de sui natura defungit uerba, & copulat sensum, ut l. ad protegendam. & q̄ ubi nota. C. de in li. dan. tu. & uide Inn. in c. j. de lit. conte. in glo. fi. Vel dic, q̄ per uerbum istud, gratiam denotat augendo idem esse ubi mādasset prouideri. Sed ille intellectus non congruit literę p̄ pter sequens uerbum, Huiusmodi, ¶ q̄ est demonstratiuum, ut l. huiusmodi. in prin. ff. de le. j. [Habebant] [subaudi] iuste, uel iniuste, ¶ q̄ neutro casu nocet surreptitio p̄ non expressionem obtentorum. in nullo aut̄ est d̄ria, quia q̄ iuste tenebat gratia est ualida oīno: ut dictū est. s. in tex. ¶ sed q̄ iniuste tunc gr̄a non est ualida p̄ uisio inhabilitatis existētis] ex eo q̄ detinuit siue canonica dispensatione duo uel plura incompatibilia. ut c. dudum. ij. de elec. & no. Host. in c. postulasti. de refer. super quo uitio remouendo non v̄ ordinatē. [Cum] .i. q̄, & sic ponitur temporaliter. simile in cle. cum de ea repulsiōe. s. de appel. alijs ponitur casualiter. ut l. j. C. pe pac. de quo dicit ut dixi in d. cle. cum a repulsiōe. No. q̄ gr̄a Apostolica motu proprio facta æquiparatur gr̄a facta per ordinariū.

10. ar. riu. ¶ Nā sicut collatio facta p̄ ordinariū de certo b̄ificio obtēto unū aliud uel plura p̄patibilia uel incōpatibilia, ualeat et non facta mentione de obtentis, ut cle. & si ab Apostolica. de offi. ordi. s. ita idem per omnia in collatione facta per Papam motu proprio ut hic. Nota, q̄ motus proprius tollit surreptionem, q̄ alijs prouenebat ex parte impetrantis. concordat. c. si motu. e. tit. in sexto. & l. j. in c. de petitione bonorū sublatorum li. x. & l. iij. in prin. ff. de quisq; iuris. & l. si. C. de crimine sacrilegij. Facit ad motum prouisio. l. iij. C. de legi. Nota primo, q̄ dispositio facta de vno, extenditur ad plura, q̄n subest eadem rō: concordat. c. s. proximum. alias secus, ut l. si domus tua. ff. de serui. vr. præ. ¶ Contra primum nota. opp. de c. si motu. ij. respon. eo. ti. in sexto. Sol. ¶ ibi gr̄a Apostolica impetrata quæ differt a collatiōe ordinarij, hic de gr̄a Apostolica motu proprio facta, quæ exequatur ordinarij collatiōi, ut d. c. & si ab Apostolica. ¶ Secundo opp. ¶ legatus de latere est ordinarius in prouincia sibi decreta; ut c. ij. de offi. deleg. in sexto. ¶ & in ea post Papam maius habet imperiū, ut c. si abbatem, de ele. in sexto. & tñ eius collatio differt a collatione ordinarij alterius; ut c. si. de offi. lega. in sexto. & d. cle. & si Apostolica. Sol. legatus habet ordinariam potestatem, nō nociuam, sed accidentalem, & quia de latere Papæ proficiscitur magis exequendus est ei q̄ ordinarij; arg. l. quæ religio. ff. de rei uindicacione. Contra s̄m not. opp. de c. dudum. ij. de elec. & c. eā te. de ætate & qualitate. ubi gr̄a uel dispositio facta de inhabili non ualeat, non distincto an sit facta motu proprio, uel ad alterius instantiam. Sol. ¶ uitium surreptionis proueniens per non expressionē b̄ficiorum obtentorū, tollit motus proprius, ut hic: non aut̄ uitium inhabilitatis, uel aliud ut in s̄rio. Contra tertium no. opp. de c. is cui eo. ti. in vj. Sol. hic est eadem rō pluribus quæ & in vno. ar. l. illud. ff. ad l. Aquil. ibi aut̄ est diuersa rō: unde secus: pro quo tex. in cle. s. proxima. ¶ Rō impulsua fuit p̄teritas opinio. docto. ut tollatur. Nam Ioannes. Monachus in d. c. si motu. tenebat contrarium eius q̄ hic statuitur. Archi. uero & glo. ibidem tenebant idem q̄ hic statuitur. Ratio dubitandi fuit: quia motus proprius excludit surreptionem p̄ nō expressionem unius b̄ficij obtēti. ut d. c. si motu. & cum istud dictū aduerteretur iuris cōmuni est stricta intelligendū, ut non extendat q̄ is cui facta est gr̄a motu proprio, impetratio obtinebat: quia hoc non mutatur, & sic stare non prohibetur, ut l. summus. C. de testa. alias palliarī posset multitudi b̄ficiorum canonibus exosa. Contra tñ hic statuitur. Rō decidendi est, quia quā rōne nō expressio vnus obtenti non nocet ubi est motus proprius, eadem rōne idem dicendum est ubi est non expressio plurium obtentorum, q̄n nō tractatur de dispensatione inducenda super pluralitate retinenda, sed solum de gr̄a saluanda. Facit d. cle. s. proxima. & sic non pluralitas b̄ficiorum obtentorum est ponderanda, sed motus proprius Papæ est attendendus, cuius potestas magna est, ut plene prosequit. Guil. Nec ob. d. c. si motu. in principio: quia loquitur indefinite, ¶ uel loquitur gr̄a exempli, & sic non limitat. ut l. j. §. q̄ vulgo. ff. de vi & ui armata. Nec obstat multitudo b̄ficiorum, ¶ q̄m, aut istud de nouo collatum motu proprio non erat compatibile cum obtentis: & per hoc non inducitur dispensatio: ut e. non pot. in fine: ita nec ubi est facta gr̄a motu proprio. Aut istud nouiter collatū est compatibile cum obtentis: & tunc si esset gratia impetrata, licet obtineretur hoc nouum cum obtentis: ita & q̄ est facta motu proprio, ex quo enim Papa suo proprio motu processit ad hmōi gratiam, est largissime intelligenda. ut l. si. ff. de constitutioni. in prin. uidelicet ut intelligatur quod Papa idem fecisset & si fuisset informatus de omnibus obtentis. Vel ut præsumatur quod fuerit informatus de omnibus obtentis: & sic secetur pars seu impetratio in dubijs, per quam dispositio, de qua agitur, potius ualeat q̄ peccat, nec in aliqua diminuat: ut l. quoties. ff. de rebus dubijs. & l. quoties de ver. ob. cum simi. De hoc tñ dicitur, ¶ latius dicam in bona conclusionē. Conclude, ¶ quod licet ad productionem motus proprii inesse non requiratur scriptura, ¶ cum semper præcedat interius omnem actum exteriorem tantum a uoluntate, ut l. cogitationis p̄nam. ff. de p̄gnis. tñ adeo requiritur apparentia huius motus proprii per scripturam. ut d. c. si motu proprio in fine, q̄ uolens probare, imò et probans motum proprium Papæ affuisse in confessione, licet fuerit omisum inseri in literarum narratione, nō auditur: ut notat glo. in d. c. si motu. Sed certe, secundum hoc, sequeretur quod sic facta huiusmodi gratia fortiri non possit effectum: quod esset ¶ determinationem Archi. in proœmio sexti libri, circa fi. Si enim pot̄ hoc probare per testes gratiam fuisse factam: ergo omnis qualitas eius ualeat quod tali supplicante uel motu proprio cō-

cedentis facta fuerit. arg. l. contra factus. C. de fide instrumē. & ideo concludendum v̄ contrarium, uidelicet, ¶ q̄ motus proprius non expressus in literis, pot̄ probari per testes affuisse in ipsa concessione gr̄a Nec ob. d. c. si motu. in fi. quia tex. non loquitur de expressione fienda in literis, sed in ipsa gratia, & quia literas gratia præcedit, sufficit, quod fuerit hoc expressum, & ex post Papa diceret dictam gratiam se fecisse motu proprio, q̄ hic nō sufficeret, quia hic est clausula derogatoria, ut non dicatur motu proprio facta, nisi in ipsa gratia hoc exprimat, ex quo inferitur quod nota. & sic non præiudicaret alteri cui secundo loco fuit facta gratia uel ipso supplicante uel motu proprio hoc expresso, nisi forsan Papa declararet, sed ista non esset declaratio sed attestatio, quia non sufficeret gratiam fuisse factam motu proprio: nisi hoc fuisset expressum in ipsa gratia. ut d. c. si motu. in fin. & ibi dixi, uel in ipsis literis super ea confectis, ut l. idem Vlpia. in fi. ff. de excusat. tut. & ibi no. Conclude s̄m Ioan. Andr. in nouel. in d. c. si motu. in fi. ¶ quod ubi in literis est expressum gratiam fuisse factam motu proprio, non admittitur, nec ualeret facta probatio in contrarium: per cle. l. teris. s. de proba. ¶ Qm̄ esset arguere Papam de mendacio: quod est uerum. Præterea nec posset adduci probatio sufficiens in contrarium: quia non sequitur, Papa non fuit requisitus, ergo non motu proprio fecit, poterat enim habuisse motum proprium anterio rem uel currentem cum motu impetrantis ista quæ sunt compatible, & sic unum non excludit aliud, ut c. gratia de refer. in 6. fa. cit. l. unica. C. de thesau. lib. x. ¶ Conclude, ¶ q̄ motus proprio nō tollit surreptionem prouenientem propter inhabilitatem prouisi. ¶ uel quia est bigamus, uel patiens defectum in gr̄ate, scientia, uel moribus: iuxta. c. eam te. de ætate & quali. uel quia sine canonica dispensatione tenuit duo incompatibilia, iuxta. c. dudum. ij. de ele. & extrauagantem execrabilis: uel quia est illegitimus s̄m Guil. Pau. & Gen. uel etiam quia scienter occupauit, uel occupabat iniuste b̄ficiū aliquod ecclesiasticum. Nam primus casibus uerimile est, quod gratiam non fecisset si inhabilitatem sciuisset: arg. c. si de offi. in 6. Ex hoc secundo casu et uerisimile est, q̄ non fecisset gratiam si sciuisset eum occupatōrē beneficij ecclesiastici. ¶ Non enim meretur gratiam beneficiorū reportare, qui in suis est beneficij scienter & iniuste occupans: arg. l. auxilium. ff. de minori. & c. quia frustra. de usuris. & hoc casu gratia est surreptitia, non pp̄ expressionem beneficij obtenti, sed propter uitium qualitatis de- tentionis. v̄ c̄ quia erat scienter uitioso: istis ergo casibus non ut gratia ex defectu mentis concedentis. ¶ idem forsan si erat excom- municatus cum per hoc esset inhabilis ut c. postulasti. de cleri. ex. mi. ¶ uel suspensus ab ordine uel a beneficio. c. cum delectus. de consuetu. & dixi in cle. qm̄. s. de ui. & ho. cleri. ¶ Conclude, ¶ q̄ motus proprius non tollit surreptionem prouenientem propter interesse alterius siue sit ecclesia, uidelicet, q̄ numerus certus in ea statutus & iuratus infringeret, per c. constitutus de refer. uel q̄ admitteretur patiens defectum in ordinibus ut c. ei cui. de præb. in 6. uel quod grauamen iteraretur, siue sit collator singularis iam grauatus: arg. l. ij. §. nuntio. ff. ne quid in loco publico. ¶ nisi essent in gratia positæ non obstantis generales per quas solet derogari statutis & obseruantijs ecclesiarum, de quibus agitur, & alijs personis: iuxta not. per Ioan. Mona. & Archi. in c. cum aliquibus. de re- scriptis in sexto. siue sit alius cui primo specialis gratia super hoc corpore facta fuisset cum derogatur ex præsumpta mente concedentis. ut cap. ex parte. primo. de offi. deleg. alias secus si in gene- re primo fuisset facta gratia ut c. quamuis. iij. ubi no. eo. titu. in 6. ¶ quo dictus. §. merito. quia per surreptionem. ¶ Conclude, ¶ quod motus proprius sicut non inducit dispensationem circa retentio- nem incompatibilium, ut dicit gl. ¶ ita nec inducit concessionem circa translationem de incōpatibili obtento ad aliud: ex quo v̄, q̄ licet gr̄a sit facta proprio motu de curato obtinente aliud curatum de quo est facta mentio in gr̄a, non possit ex hac dici surreptitia p̄ istam cle. cum in culpa non sit ille, cui facta est gratia, cum sua au- toritate nō poterit uigore huius gr̄a dimittere primum curatū, & assequi s̄m, quia super hoc transitu nō est præ concessa, & p̄sumit, q̄ si Papa sciuisset eum aliud curatū obtinere, non sibi istud concessisset, quasi uoluisset eum potius manere in sua uocatione: v̄ s̄m hoc esset necesse, q̄ de licentia sui superioris, aut a Papa obtineret hmōi translationem. & sit rō: quia utrunq; est ¶ ius cōe. Sufficit ergo, q̄ motus proprius præseruet gratiam a surreptione, nō aut̄ am- pliat circa ea quæ sunt a iure cōi prohibita. Fallit si Papa sciuisset hunc cui prouidet de curato, aliud curatū obtinere. Nā p̄ hoc v̄ concessisse translationem. arg. l. item Vlpianus. in fi. ff. de excu. & q̄ ibi

ibi no. Et sic v̄ intelligenda gl. q̄ dicebat idē q̄ hic statuit in gl.
 32 ij. c. si motu proprio. c. ti. in vj. Conclude, q̄ motus proprius, s̄m
 aliquos, non inducit ēt circa retentionem pluriū incōpatibilium
 cōcessione: quia si sufficienter pluribus & diuersis bñficijs bñficia
 to Papa conferat suo motu alia bñficia compatibilia. tacito de ob-
 tentis, sed solū, q̄ gr̄a nō operaret effectū suū cū retentione obtē-
 torū, dū dicit, palliari posset alias multitudine bñficiorum. & tñ ista
 cle. multū aduersat p̄ suam gñalitatē, nisi intelligat, q̄ p̄seruet
 gratiam motus proprius a subreptione: & s̄m hoc sequeretur,
 q̄ istud bñficiū collatū deberet succedere loco vnus de obtentis
 arbitrio spem p̄cedentis Papæ admittendū: ar. l. si duas. in prin.
 33 ff. de excu. & eorū q̄ dixi in cle. pxi. p̄ce. Conclude, q̄ motus, p̄-
 prius tollit subreptionē p̄ nō exp̄sionē qualitatis bñficij colla-
 ti. ut gl. sentit in cle. j. s̄. e. tit. licet dñs Card. Parisiē. q̄ tenuerit
 in d. c. si motu. ita, q̄ s̄m cū non ualeret gr̄a tacito, q̄ ē curatū, uel
 dignitas. Sed nō bñ, saluo suo honore, dicit, q̄ hic nō uertit iudiciū
 aliteris, nec aliquid q̄ ius cōe statuit, ex quo prouisus. nisi for-
 san p̄ aliqua p̄sumi posset de mente Tr̄ia concedentis: ut dixi in d.
 cle. j. s̄. e. u. Et gñaliter dic, q̄ motus proprius præferat gr̄am in
 hoc, quia q̄ eā nihil pōt opponi in vim subreptionis cū concessio
 fuerit ultronea. ar. l. si. C. de cri. sacri. Sed q̄ eam pōt opponi de plu-
 ribus in uim iuris cōis cui ex mente concedentis præsumpta nō v̄
 derogatū, ut in exemplis. s̄. positus. ut not. Io. And. in nouel. in d. c.
 34 si motu. super tex. Conclude, q̄ motus proprius præferat gr̄am
 a subreptione p̄ nō exp̄sionē bñficiorum obtentorū, q̄ alias
 inducerent in impetratione. ut hic. & c. si motu. Itē gñaliter a
 35 subreptione p̄ nō exp̄sionem qualitatis bñficij collati, q̄ ad
 36 induceret in impetratione, ut notat gl. in cle. j. s̄. e. q̄ Item ampliat
 gr̄am circa latissimā interpretationē, vt in disparibus bñficij cen-
 secat esse facta de bñficio maioris valoris: ubi si esset impetrata, cē-
 seret esse facta de bñficio minoris valoris. ut c. si pluribus. c. tit. in
 6. Itē ampliat gr̄am simili interpretatione ut in beneficijs æqualis
 valoris detur electio ei cui facta ē gr̄a, ubi si esset impetrata darēt
 37 electio ordinarij collatori. ut d. c. si pluribus. q̄ Itē ampliat gr̄am
 38 in concurrentibus circa datam, q̄ seu in habentibus æquales gra-
 tias præferat, seu potior existat cui facta est gr̄a motu proprio:
 ubi si esset impetrata, inspiceret diligentior in p̄ntatione, & illius
 melior esset conditio. ut c. duobus. de refer. in vj. & ibi notat Ioan.
 And. in nouel. in gl. magna. circa si licet dñs Card. Parisiē. q̄ ibi-
 dem. & pōt esse rō: quia in istis casibus non fit hmōi lausima in-
 terpretatio in iudicium alteri quæstio. Licet forsitan præiudicetur
 saltē differendo in iure acquirendo. arg. c. si. de concef. præb. iun.
 39 c. a. l. ij. C. de precibus Imperatori offerendis. q̄ Ex quibus inferē,
 q̄ si eadem die Papa prouidet duobus de eodē bñficio vacante, vni
 motu p̄prio, & alter supplicanti, qui & possidet, q̄ non sit melior
 conditio habentis motu proprio: qm̄ licet non appareat supplican-
 tem p̄uenisse impetrando, tñ possibile est ut præuenit. & sic ei p̄
 iudicaretur in iure quæstio, & ēt in cōmodo possessionis non mo-
 dico. ut l. is qui definauit. ff. de rei vendi. Vbi aut nō apparet ali-
 quis eorum possessor, tunc si potior est conditio habentis motum
 proprium, non esset in præiudicium iuris in re alteri quæstio: quia
 non apparet q̄ sibi cset ius in re quæstio. arg. c. si a sede. c. ti. in 6.
 Secus forsan, si uterq; possideret: quia tunc posset pronuntiarī, Vt
 possidetis, ita possideatis, iuxta. l. unam. C. uti pos. sed illud locum
 40 hēt in rebus q̄ possunt esse plurium infolidum. & pro parte. q̄ Secus
 ergo in istis bñficijs in quib. licet vnus q̄que possit plura ob-
 41 tinere, nō tñ plures vni. q̄ Scio tñ q̄ Nouel. & dñs Card. Parisiē.
 tenet in duobus impetrantibus sub eadē data, q̄ neutra p̄uisio tenet
 p̄ incertitudinem. arg. l. si fuerit. ff. de rei vendi. & l. duo sunt.
 ff. de testamentaria tutela. Sed non faciunt: quia ibi est incertitudo
 circa personas: hic circa datam. Nec ob. q̄ no. in l. si. C. de edic. di-
 uij. Adri. tollen. de duobus testamētis eadem die & c. quia illa in-
 terpretatio posset fieri q̄ rei ueritatem, & sic q̄ testantis uoluntatē.
 q̄ s̄. disponat. in Aut. de nup. colla. iij. & in præiudicium uententiū
 ab intellecto. quæ ratio cessat hic, quoniam nō est præiudiciū ordi-
 narij collatoris, ex quo manum apposuit Papa, per no. Inn. in c. in-
 ter dilectos. de excess. præla. & quod ordinarij collator eligat u-
 num ex eis gratificando, uidetur esse in sum. arg. c. duobus. de re-
 42 scrip. in sexto. q̄ Conclude, q̄ quod tantum operatur motus pro-
 prius in mandato de prouidendo, quantum in ipsa prouisione Pa-
 43 pal. ut gl. hic tangit, & omnes sequuntur, q̄ quanquam exuberantior
 sit ipsa prouisio per quam ius in re acquiritur, q̄ mandatum
 per quod acquiritur solum ius ad rem. & hoc dubium mouit domi-
 44 nus Card. Parisiē. in d. c. si motu. q̄ Conclude, q̄ tria sunt quæ

uidentur equaliter effectum producere. Primum est motus pro-
 prius: quia ille præferat gratiam a uitio subreptionis p̄ nō exp̄-
 sionem beneficiorum obtentorum: hic. Secundum est igno-
 rantia impetrantis, qui nesciebat collationem sibi factam benefi-
 ciorum ante interpretationem, ut c. gratia. de refer. in 6. Tertium
 est gratia facultatis, quæ in aliquem deriuatur sufficienter benefi-
 ciarum: In istis duobus ultimis, sicut in primo, non uitiatur gratia
 p̄ nō exp̄sionem beneficiorum. ut d. c. gratia & c. is cui. c. ti. in
 6. Veruntamen est dria inter ista: qm̄ in ultimo necesse est bñfi-
 ciatū sufficientem dimittere suum bñficiū, & poterit tunc asse-
 qui nouum uigore gratiæ in eum deriuatē ēt non aliās, q̄ non v̄ in
 primo & secundo ita esse: quia in c. gr̄a. v̄ exp̄sionem a Tr̄io sensu,
 q̄ si erant cōpatibilia obtentū, & nouiter collatū, utrumq; retine-
 bat. & sic ēt in c. si motu. At tamen ubi p̄nta essent in numero
 excessiuo, ita q̄ obtinētis reputaret auarus, & ambitiosus: tūc ne aperi-
 at uia multitudini beneficiorum, deberet dici, q̄ ultimū collatum
 habeat succedere loco vnus de obtētis, q̄ p̄t dimittere arbitrio cō-
 cedentis, ut s̄. dixi. q̄ Conclude, q̄ sufficienter beneficiarius non
 est idoneus, ut amplius beneficiet, iuxta c. super inordinata. c. ti. nō
 p̄ defectum, uel uitium personæ, sed solum p̄ superfluitatē. ut
 46 d. c. super inordinata. q̄ sic talem defectum includit motus prop-
 prius, & ignorantia impetrantis, ut est dictum & hoc sensu domi-
 nus Card. Parisiē. in d. c. si motu. Conclude, q̄ certa scientia Pa-
 47 pæ distat a motu proprio, q̄ qm̄ ignorantia Papæ p̄sumpta tran-
 sferat onus probandi in aduersarium, quod Papa sciuerit ut l. uerius
 ff. de p̄ba. pro quo facit uota. per glo. & Inno. in c. porrecta. de
 48 confir. utili. q̄ Non aut est necesse, qm̄ fuerit exp̄sionem in ipsa gra-
 49 tia, q̄ Secus aut in ipso proprio motu, qui debet exp̄rimi. q̄ Sufficienter
 50 ergo probare, & per testes, q̄ Papa sciebat tpe gratiæ factæ per
 eum motu proprio defectum personæ uel uitium eius, cui gratiam
 fecit. Nam hoc probato, operabitur gratia effectum suum, ita q̄
 non poterit contra eam opponi hmōi defectus, uel alius p̄stitus
 a Papa: pro quo. l. idem Vlpianus. in fi. ff. de excep. tuto. & q̄ ibi dixi-
 xit, alterutrum literis significantis. sub. nisi aliās constaret de scientia
 sua: quia necesse est, q̄ fiat exp̄sio de transitu domicilij: & q̄
 51 esset transire uolens tutor. Vel sufficienter, quod Papa hoc sciret, ut ibi
 nota. q̄ & probata scientia Papæ nō est probatus proprius motus
 cum sint ista diuersa. arg. l. si domus tua. ff. de serui. ur. præ. & l. fin.
 ff. de calum. q̄ Conclude, s̄m Archi. in c. si. de offi. lega. l. 6. & Io.
 Mon. ibidem, & Lapum post eos. & contra glo. quæ est in d. c. fin.
 52 q̄ q̄ collatio facta per legatum motu proprio iam beneficiatō, ta-
 cito de beneficio obtento, est nulla: pro quo ista cle. quæ loquitur
 solum de Romano Pontifice. Si em̄ idē sensisset in legato eius, hoc
 exp̄sisset, prout fecit in cle. per literas. in prin. c. o. ti. & quia in fi.
 dictę cle. solum locutus fuit de literis Apostolicis, iō omnes cōiter
 tenent, q̄ dictus finis non habet locum in legato. Id autem q̄ dicit
 Lopus, collationem legati factam motu proprio tenere si probabi-
 liter ignorabat eum beneficiatum, per c. gratia. de refer. in sexto.
 non procedit: quia qua ratione mouetur ad sibi prouidendum, mo-
 ueri debuit ad debitē inquirendum, esset, uel non beneficiatus: &
 ideo sibi imputer. & habetur perinde ac sciuisset: ar. eorum quæ di-
 xi in cle. s̄. proxi. Præterea & sua ignorantia non debet plus opera-
 ri, q̄ scientia in casu ubiq; licito & probabilis, ut est collatio bene-
 ficiorum. Non ob. c. gratia. quia loquit in prouiso: quæstio loquit
 in legato prouidente. Iterum posset dici, q̄ ordinarij magis ha-
 bet notos, & magis habere p̄sumit sibi subditos quàm legatus. nec
 ita per importunitatem aditur, sicut legatus: & ita in legato statui-
 tur idem quod in Papa, non propter odium legati, sed propter o-
 dium & ambitionem importunam impetrantium: & sic v̄, q̄ ubi
 legatus facit gratiam postulatam, non ualeat tacito de obtentis, si-
 53 cut in Papa, ut cle. & si ab Apostolica. de offi. ordi. q̄ Si autem eā
 facit motu proprio, tunc ualeat sciret uel ignoraret eum qui. fecit
 gratiam esse beneficiatum: & sic idem sit in eo quod in Papa,
 ut hic satis uidetur de eo dictum fuisse dum dicit hic autor de Ro-
 mano Pontifice: & sic salua esset gl. in d. c. si. de offi. lega. in sexto.

1 Capitulum maioris ecclesie dicitur capitulum tam maioris ecclesie quam episcopi.
 2 Episcopus est caput: & capitulum membrum.
 3 Episcopus est in ecclesia: & ecclesia in episcopo.
 4 Etiam, electio est implicata.
 5 Collatio ex negligentia episcopi non deuoluit ad Papam, sed ad capitulum suum.
 6 Qualitas iuncta verbo, regulat s̄m naturā & tps uerbi, cui adiungit.
 7 Militis testamentum d̄r, si a milite est factum tpe factiois, aliās nō.
 8 Dispositio

8 Dispositio d̄t regulari s̄m tps p̄sens, & non s̄m p̄teritum & futurū.
 9 Capitulum potest supplere negligentiam episcopi.
 10 Conuentus non supplet negligentiam prelati regularis.
 11 Episcopo grauato, capitulum non censetur grauatum.
 12 Iudicium an sit idem de eo quod accidentaliter contingit, sicut de eo quod originaliter subsistit.
 13 Capitulum an succedat ep̄o in his q̄ n̄ sunt p̄pria, sed aliu obuenientia.
 14 Beneficium reseruatum nō includitur in gratia generali, nec speciali, non facta mentione de reseruatione.
 15 Papa in beneficio reseruato uirtur quodam iure speciali.
 16 Papa in beneficio deuoluto utitur iure communi.
 17 Superior debet supplere negligentiam inferioris regulariter.
 18 Mitius agitur cum Principe, quam cum inferiore.
 19 Non magistratus licet conueniatur coram magistratu, tamen subest iurisdictioni ordinarij finito officio illius.
 20 Beneficium quod semel deuolutum est ad Papam, an inferiores possint conferre.
 21 Grauata certa persona non transit grauenam ad aliam personam non nominatam.
 22 Ius idem statuendum, ubi est eadem ratio.
 23 Papa habetur loco superioris mediati.
 24 Papa debet pati legem in seipsum quam in episcopum tulit.
 25 Episcopus siue exemptus, siue non exemptus ad mandatum Papæ de prouidendo de beneficio spectante ad collationem suam, non potest prouidere de beneficio spectante ad collationem suam, sed de deuoluto ad eius capitulum prætextu negligentie sue. Et quid in alijs superioribus, & inferioribus.
 26 Exempla non restringunt regulam.
 27 Collatio facta contra mandatum Papæ est nulla, quando decretum erat appositum in tali mandato.
 28 Collatio facta q̄ mādātū Papæ tenet si i eo decretū n̄ erat appositū.
 29 Negligentia episcopi sola non nocet impetranti.
 30 Negligentia impetrantis & eius executoris sibi nocet.
 31 Executor ad conferendum beneficium spectans ad collationem episcopi non potest prouidere de beneficio spectante ad collationem eiusdem episcopi deuoluto tamen ad capitulum tpe prouisionis fiende.
 32 Mora in conferendis beneficijs non potest purgari.
 33 Collatio episcopi deuoluitur ad capitulum eius uel ratione negligentie, uel ratione delicti.
 34 Capitulum an succedat episcopo in conferendo, ratione delicti.
 35 Ius idem ubi eadem ratio.
 36 Collatio episcopi iure deuoluto fienda non deuoluitur ad eius capitulum prætextu sue negligentie, aut delicti.
 37 Maior est connexitas episcopi & capituli in his, quæ pertinent iure proprio, quam iure deuoluto.
 38 Executor deputatus ad prouidendum de primo beneficio spectante ad collationem episcopi non potest prouidere de beneficio deuoluto ad superiorem episcopi tempore prouisionis fiende.
 39 Collatio deuoluit p̄rextu negligentie de archiepiscopo ad capitulum.
 40 Ep̄s q̄ firmas sciētē indignū priuāt iure suo, & ad quē deuoluatur.
 41 Decretum irritans ligat manus ordinariorum.
 42 Gratia facta in genere beneficio vacante seu vacaturo spectante ad collationem episcopi, non extenditur ad beneficium deuolutum ad collationem superioris tempore prouisionis fiende.
 43 Executori an currat tempus conferendi, quando est deputatus ad prouidendum de beneficio spectante ad collationem cuiuscumque.
 44 Gratia de prouidendo de beneficio spectante ad collationem cuiuslibet episcopi, extenditur ad beneficium electiuum capituli illius, deuolutum ad collationem episcopi.
 45 Electio episcopi habet vim electionis: & confirmationis.
 46 Gratia de prouidendo super beneficio spectante ad collationem ep̄i includit beneficium electiuum capituli ipsius episcopi, si deuolutū extitit ad electionem episcopi.
 47 Gratia de prouidendo super beneficio spectante ad collationem ep̄i, an includat bñficiū spectans ad ep̄m ex iure donatiōis superuenientis.
 48 Executor prouidet de beneficio deuoluto etiam ad Papam, licet per multas manus transierit potestas conferendi, dum tñ primus collator fuisset ille qui poterat grauari: alias secus.
 49 Gratia de prouidendo de beneficio, si dirigatur ordinario, quando cōpellatur ordinarij prouidere, & quando non.
 50 Executor Papæ potest prouidere de beneficio deuoluto, licet deuolutio superuenierit etiam post datam literarum.
 51 Intentatio debet fieri larga in præiudicium concedentis.
 52 Legatus de latere potest conferre beneficia etiam deuoluta ad Ro-

manum Pontificem.
 53 Legatus de latere potest conferre beneficia infra sex menses.
 54 Legatus de latere ordinarius, si fuerit negligens in conferendo, non poterit purgare moram.
 55 Executoris potestas data negligentia illius dormitat, donec peruenierit ad Papam potestas conferendi.
 56 Capitulum de iure communi non habet auctoritatem conferendi beneficia, nisi competat ex consuetudine, aut alio iure speciali.
 57 Literę ambiciose sunt laxanda in isto casu in iudicium p̄cedentis.
 58 Papa si mandat prouideri in ueritate de aliquo beneficio speciali, si nulla facta mentione de reseruatione, literę expediuntur nō tãq̄ de reseruato, sed cū clausula, si nō estius acquisitū alteri & c.
 59 Papæ it̄t̄iōis ē facere gr̄am meliori mō quo p̄ sine iudicio alteri.
 60 Patriarcha an faciat gradum in conferendis beneficijs.
 61 Primas an faciat gradum in conferendis beneficijs.
 62 Executori negligentia an possit nocere impetranti indirectē.
 63 Executor an possit conferre p̄rextu sue cōmissionis post sex menses.
 64 Gratia de prouidendo alicui super aliquo beneficio spectante ad collationem episcopi, extenditur ad beneficium cuius proprietates & sic collatio illius post gratiam fuit alteri cōcessa per episcopum.
 65 Res transit cum onere suo.
 66 Collatio ordinarij rōne p̄uentionis ualet non obstante commissione executoris si fuerit facta ante processum executoris: secus si post.
 67 Donatio episcopi de beneficij proprietate facta, & sic de collatione illius in fraudem mandatarij Apostolici, non tenet.
 68 Gratia super prouisione fienda de beneficio spectante ad collationem episcopi non extenditur ad beneficium donatum per ep̄m alteri ante datam gratiæ quo ad proprietatem, & sic quo ad collationem.
 69 Beneficium non spectans tempore datę ad collationem episcopi, sed ex post, an cadat in gratia.
 I DE BENEFICIO. Dixit autor in cle. p̄ce. qm̄ p̄uisio Apostolica nō impugnat: hic dicit de bñficio, ad q̄ mādātū de prouidendo extendat. Vel, Suprà dixit qm̄ gr̄a nō impugnat p̄ nō exp̄sionē bñficiorū obtentorū, qm̄ gr̄a limitat, & restringat p̄ exp̄sionem certā collationē. Et diuidi pōt in tres partes. In prima ponit themā, ex quo iurgit tacita q̄. In 2a q̄onis decisio. In tertia dubij remotio. Scđa ibi: illud. Tertia ibi: licet. Vel, dic, primo loquit, qm̄ bñficiū q̄ erat de collatione grauati, p̄ ipsius negligentia est deuolutū ad alium nō grauātū. usq; ibi: licet. Ibi scđo loquit, qm̄ bñficiū, q̄ erat de collatione alterius nō grauati, p̄ ipsius negligentia fuit deuolutū ad grauātū. usq; ibi: siue ad nos. Ibi tertio loquit, qm̄ bñficiū q̄ erat de collatione grauati fuerat p̄ ipsius negligentia deuolutum ad papā. usq; in finē. Casus. In gratia ad collationem ep̄i facta cadit beneficiū ad ep̄i collationē ēt ex alterius, uel ad sedē Apostolice cam ex ipsius ep̄i negligentia deuolutū: secus si ad alium. h. d. Cōferēdo]. s̄m in tps uacatiōis, & erat gratia expectatiua. Idē tñ cset si mandasset in gñe prouideri de aliquo bñficio vacante de p̄nti ad collationē ep̄i p̄inēte. [Scribamus] executori sup hoc deputato. sub. Querit an poterit prouideri de bñficio originatū ad ep̄i collationē spectante: nūc aut actualiter p̄ hac uice nō, cum p̄ negligentia ep̄i fuerit collatio ad cap̄m suū deuoluta. [Illud] hic r̄ndet & sub. bñficiū. [Nō poterit] uigore dicti māditi p̄ executorē ad hoc deputatū. At eiusdē]. s̄. ep̄i. q̄ sic habes, q̄ capitulum maioris ecclesie nedom d̄r cap̄m ecclesie, imō ēt d̄r cap̄m ep̄i. Et pōt esse rō: q̄ quia ep̄s est caput, & cap̄m est mēbrū: q̄ & ep̄s est in ecclesia, & ecclesia in ep̄o. ut vij. q. j. c. scire. & dixi. s̄. e. cle. j. [Etia] q̄ im plicat. q. d. nedū de eo pōt prouideri, q̄ p̄tinet ad collationē ep̄i originaliter, imō ēt accidentaliter & aliorū, inspecta ista copulatiua. Et q̄ attende: q̄ sola negligentia ep̄i nō deuoluit collatio ad Papā, sed ad cap̄m suum: ut s̄. in p̄n. & ex negligentia ēt cap̄m ad alium superiōrē, ēt i mediātū, & sic gradatim, donec nō sit dare aliud mediū inter negligentē vltimū & Papā: q̄ tunc habet ac si cset exēptus. imediata enim subiectio apud sedem deuoluit, nedum p̄ negligentiam collatiōis, imō etiā litis decisionē, p̄ appellationem in hoc primō in ipsa collatione. Not. j. q̄ qualitas iuncta verbo, regulat s̄m naturā & tps uerbi, cui adiungit. cōcor. l. Tribunalis. ff. de testa. mili. q̄ quia sicut ibi nō oē testm̄ militis, sed q̄ est a milite factū est priuilegiatū, quia inspicit tps factiōis testamētī, esset tūc uel non miles, ut hic inspicit tps uacationis uel prouisionis uel māditi de p̄uidēdo, esset, tunc, uel nō collatio bñficij, p̄ hac uice ep̄i uel alterius. p̄cor. l. in delictis. s̄. si extraneus. ff. de noxa. Et sic hēs, q̄ q̄ dispositio d̄t intelligi & regulari s̄m tps p̄ns, & nō s̄m p̄teritū, uel futurū. p̄cor. l. j. in prin. ff. de penis. No. ij. q̄ negligentia ep̄i potest

10 pot supple re capitulum eius. concor. c. nulla. de concef. præb. f. fecus in platò regulari, uel feculari habente conuentum, uel capitulum, seu collegium: qm ipsius negligentiam non supplet conuentus: vt cle. quia regularis. s. de suppl. neg. præla. & ibi per Gen. & Guil.

11 Nota tertio, f. q. grauato epò non cenferur grauatum capitulum.

12 & econtra. concor. cum in illis eo. ti. lib. vj. Nota quarto, f. q. idem est iudicium de eo quod accidenta l'r contingit, sicut de eo q. originaliter subfifit. concordat. l. quero. in princ. ff. loca. facit. l. iij. s.

13 fundo. ff. de in diem adiec. f. Et istud faceret pro opi. illorum qui tenent q. capitulum succedit epò negligente, et in his q. non sunt propria ipsius episcopi, sed aliunde obuenientia. Communis aut opi. est in qua, ut notat Nouel. post Inn. & Host. in c. cum in cunctis. s. fi. super ultima gl. de elec. Nec ob. iste text. quia hic non fit alicui iniuria si ueniat obuenientia accidentaliter: ibi aut sic. No. quinto, q. de beneficio ad sedem Apostolicam deuoluto aliter

14 statuitur, q. de beneficio referuato. f. qm beneficium referuatum non cadit in gra generali, nec est spali, non facta mentione de referuato. ut c. cum in tua. de p. sue. in. vj. & c. ij. de præ. eo. li. fecus aut in bñficio deuoluto, ut hic. Et est rō: f. quia in referuato Papa uenit iure singulari & speciali, & ex quadā plenitudine potestatis

15 16 f. & in deuoluto uti iure cōi. q. vul. f. ut negligentia inferioris superior immediatus suppleat. cle. quia regularis. s. de suppl. neg. præ. No. sexto, f. q. mitius agit cum Principe q. cum inferiore. concordat. l. si cum dies. s. fi. & l. seq. & l. Celsus. ff. de arbi. Rō impul sua ponitur in gl. antepenulti. Rō dubitandi in primo casu est: quia licet q. hac uice collatio huius bñficij sit p. negligentia deuoluta ad capitulum, tñ manit ipsum bñficiu de collatione episcopi. ut patet. c. ne pro defectu. de elec. & c. q. e. ti. in 6. & facit. l. pars literarum. ff. de iudi. f. ubi licet durante magistratus officio non magistratus conueniatur, remanet tñ sub & de iurisdōne ordinarij iudicis exercenda in eum finito officio. & sic uidebatur q. executor possit de tali bñficio providere. In scdo casu est rō dubitandi: quia cum episcopus fuerit grauatus in sua collatione, uidebatur q. deberet intelligi de bñficijs quæ ipso iure: & sic originaliter pertinebant ad ipsius collationem, non aut accidentaliter: & sic de iure deuoluto. arg. l. q. in principio. ff. loca. & l. j. ff. de in litem iurando. In tertio uero casu est rō dubitandi: f. quia qm collatio est solius Papæ non pot inferior (et legatus de latere, nec executor Apostolicus) de illo beneficio ordinando se introumittere, non habet ad hoc specialem & liberam potestatem. ut c. ij. eo. ti. in sexto. Sed qm beneficium est deuolutum ad Papam, est solius Papæ collatio: & sic uidebatur q. de illo non possit disponere executor Apostolicus. Contra tñ in omnibus casibus istis statuitur. Rō decidendi est in

17 primo dicto, f. quia grauata certa persona puta epò, non transit grauamen ad aliam personam non nominatā. ut c. cum in illius. e. ti. in 6. & cle. j. ad hac s. e. & sic non cadit in gra tale bñficiu cuius collatio est deuoluta ad capitulum, aliā ipsiū capitulum nō nominatū grauaretur, de quo Papa non consensit. Non ob. c. ne p. defectu. quia cum pro ista uice sit solum capituli, non episcopi collatio, non poterit ista uice executor providere rōne prædicta: & sic facit p. & non s. Nā quo ad illas futuras collationes loquit s. In sdo dicto est rō: quia p. ea uice, q. collatio est ad episcopum deuoluta, constat q. collatio est episcopi solius: & sic cadit sub gra, ex quo episcopus fuit grauatus. Et rō quæ hēt locum quo ad bñficia existentia originaliter de sua collatione, locum habet et quo ad illa quorum collatio

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

26 qm ubiq; est eadem rō. Et hic loquitur de epò gra exempli, fideo non limitat. ut l. j. s. quod vulgo. ff. de vi & vi arma. Sed hic ideo dicit de episcopo p. casum suum, ad cuius collationem deuoluitur beneficium p. negligentiam episcopi: non sic in alijs. ¶ Conclude, q. si loquebar de beneficio pertinet ad cuiuscunque episcopi collationem et exempti, s. m. gl. & Pau. Gen. s. per. c. grauamen. de offi. or. Sed non nocet: quia ibi loquitur de literis oratorijs & directis ordinario, quæ excludunt exemptos: hic aut de literis præceptorijs & directis alteri q. ordinario, uel de literis ex quibus ordinarius constituitur delegatus ex mente omnium in illo. c. grauē. Cōclude, quod prima pars debet intelligi s. m. glo. qm tpe datæ literarum beneficium uacans erat pro ista uice pertinens ad collationē episcopi. Sed tpe prouisionis factæ per executores erat collatio capituli: quia inter datam literarum & prouisionem executorum fuit media negligentia episcopi, p. quam fuit deuoluta collatio ad episcopum pro illa uice. Sed hic aduertit, quia s. m. hoc nō vñ episcopus negligens in conferendo, sed deferens & obediens, ne faceret

27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46 47 48 49

collatori, est distinguendū: quia aut sunt literæ pceptoræ, & idē ac si essent literæ alteri executori directæ: qm q. diu beneficium de quo agit manebit in manibus seu in pte conferendi ipsius ordinarij collatoris tenebit providere: non pot, nisi dū fuerit collatio deuoluta ad Papā. Aut sunt literæ facultatis: & tunc aut fuit exp. sum, q. faceret autoritate apostolica, & idē ut c. cū aliquib. in fin. de rescrip. in vj. Aut non fuit expressum: & tūc q. diu beneficium manet in manibus seu et in collatio ordinarij, poterit pferre si uolet: quia nulli nisi sibi ipsi pndicat: ut d. c. cū aliquibus. Sed cō casu, sed post q. est extra manus suas, et si est deuolutū ad Papā, nō poterit pferre: quia cessat talis facultas, cū pro tunc non sit collator dicitur beneficij, sed solus Papa, cuius noie, uel uice non pferret, ut c. li. cet. & c. grauē. de offi. ordi. Conclude, f. q. executor Papæ pot providere de bñficio deuoluto, siue deuoluto superuenit post datā literarū, siue prius erat deuolutio facta. Primo casu nō erat ita dū biam, quia uerē grauauit episcopus: & iō si beneficium super quo cadebat grauamen, fuerit deuolutū, sit larga interpretatio q. concedentē, ut dicit hæc gl. Secundo uerō casu licet uerē quo ad istud beneficium iā deuolutū non esset grauatus episcopus, tñ Papa ignorās hanc deuolutionē, pposuit et cū sup hoc grauare: & sic attenda mente cōcedentis, iudicandū est de eo sicut de uerē grauato. p. quo facit

51 hæc gl. f. quia larga interpretatio faciendā q. concedentē. Illud tñ doc. non tangunt. stylus at curiæ non admittet hoc, quia semper fit mentio specifi ca ad deuolutionē corporis uacantis: alio nō tenet. Conclude, f. q. legatus de latere pot pferre beneficia deuoluta. pro quo. c. uenerabilis. & ibi no. Inn. c. ti. Glo. disputat recitādo opi. in c. j. de offi. leg. in vj. si. n. executor prouidere pot deuoluto vigore suæ potestatis generalis: igit & legatus de latere, ut dicit gl. hic. & pcor. Gen. qui alle. c. l. fas. de suppl. neg. pla. Cōclude,

52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66

an vero cum ppriate, quia primo casu impeditur. executor. Re spon. no. t. quod intelligio nisi collatiois donatio fuisset in fraudem: arg. c. ij. de renuntia. in vj. Tam attende, qd ista clemen. loquitur quando collatio de episcopo ad alium deuoluitur contra voluntatem suam: & ille alius ius conferendi habet, per. l. iure de. uoluto. t. vnde secus est quando ille alius haberet ex donatione episcopi. & sic iure proprio, & ex donatione: quia tunc quasi subrogatus loco episcopi, debet pati puisionem executoris sicut spe episcopus passus fuisset: argu. dicto. s. qui iniuriarum. Sed istud est verum, quando donatio est facta post datam rescripti, qd ab ignorante: secus ergo si ante datam rescripti, argu. dicta. l. h. scus.

- 69 ¶ Conclude t. contra Lapum, qd beneficium no pertinet ad collatione episcopate date, sed ex post cadit in gratia. Nec ob. c. si eo tempore. de rescri. in vj. quia loquitur in defectu gratis: secus in alijs: pro quo. c. i. cui. eo. ti. in vj. & hic est casus in sexto dicto.
1 Iuxta, ditio quadrupliciter sumitur in iure.
2 Gratia non solum dicitur spectatiua, sed beneficium quod per eam spectatur, dicitur spectatiuum.
3 Archidiaconatus an sit semper dignitas.
4 Archidiaconatu acceptato no est necesse qd pbenda accessoria adeat.
5 Mandato sup dignitate & prebenda emanato, vacante dignitate habente prebendam annexam, an sufficiat acceptare prebendam.
6 Prebendatus qui est expectatiuus ad dignitates, potest conse qui dignitatem prebendam habentem annexam.
7 Accessorium non regulat, sed regulatur.
8 Prebenda duo non possunt obtineri in eadem ecclesia, etiam si vna illarum sit annexa dignitati.
9 Prebenda prima vacat p assecutionem secunda in eadem ecclesia.
10 Accessorium aliquoties cuiusdam beneficii consideratur propter unitatem loci & identitatem ecclesiarum.
11 Accessorium regulatur iuxta suum principale.
12 Papa si dederit alicui canonicatu, & mandauerit illi prouideri de dignitate, poterit dignitate habentem annexam prebendam acceptare: & idem si in virtute vnus rescripti adeptus fuerit canonicatum.
13 Rescriptum ad dignitatem extenditur ad dignitatem habentem prebendam annexam.
14 Papa si concesserit alicui canonicatum sub expectatione prebende, & fuerit assecutus prebendam, nihilominus poterit dignitate habentem prebendam annexam retinere, si sibi licite conferatur.
15 Prebenda prima vacat per assecutionem secunde in eadem ecclesia ex collatione ordinarij, etiam sine rescripto.
16 Mandatarius ad dignitatem & prebendam, licet fuerit negligens in acceptatione prima prebende uacaturae, tamen dignitatem habentem annexam prebendam potest acceptare.
17 Mandatarius ad dignitatem & prebendam, si fuerit negligens in acceptatione prima prebende, an valeat acceptare secundam separatam a dignitate.
18 Prebenda & dignitate habente prebendam annexam vacantibus eodem tempore, acceptando prebendam, an videatur renuntiare iuri acceptandi dignitatem.
19 Mandatarius qui acceptauit dignitatem habentem annexam prebendam, an acceptando secundam prebendam videatur renuntiare dignitati: & quid in obtinente secundam ab ordinario.
20 Mandatarius ad dignitatem & prebendam, si semel acceptauerit dignitatem separatam, non poterit postea acceptare dignitate habentem annexam prebendam.
21 Beneficium alicui debitum, vel ex prioritate temporis, vel ex prerogatiua gratiae, non potest per alium acceptari.
22 Canonice due in eadem ecclesia non possunt obtineri.
23 Prebende due in eadem ecclesia non possunt obtineri.
24 Dignitates due in eadem ecclesia non possunt obtineri, idem de per sonatibus & officijs.
25 Dignitatem & vnum officium in eadem ecclesia, an quis possit obtinere. Et quid de dignitate & canonicatu.
26 Dignitatem & vnum officium ac vnam prebendam in eadem ecclesia quis non potest obtinere.
27 Acceptatio que habet certum tps ad eam senda, post teps non pot fieri, nec facere sibi prouideri, etiam ante collationem ordinis.
28 Beneficium infra mensem non acceptatum, an possit conferri expectanti iure ordinario: & quid vigore gratiae.
29 Executor gratiae an possit se intrromittere de beneficio non acceptato infra mensem.
30 Prebenda obtenta pretextu mandati Apostolici in aliqua eccle-

- 31 Canonica quid sit.
32 Canonicatum supernumerarium quis valeat conferre.
33 Ordinarius an possit canonicum supernumerarium creare in ecclesia in qua est certus numerus confirmatus & iuratus.
34 Papa solum confert ius ad beneficia vacatura, inferior non.
35 Canonicatus supernumerarius quibus iuribus gaudere debeat.
36 Canonicatus supernumerarius recipiendo prebendam per mortem alterius, desinit esse canonicus supernumerarius.
37 Prebenda quid sit, & vnde dicatur.
38 Prebenda largo modo sumpto vocabulo potest dici omne premium & quid stricto sumendo.
39 Distributiones quotidianae an possint dici prebende: ita qd possint permutari cum iure spiritali.
40 Statuto vigente, qd dignitas obtineri non possit, nisi per canonicum prebendatum, si per Papam creetur supernumerarius canonicus spectans prebendam & dignitatem, si vacante dignitate & prebenda fuerit negligens in acceptanda prebenda, licet dignitatem acceptauerit, obstat ei statutum, Et prosint sibi non obstantia.
41 Diligentia in vno, non operatur circa aliud separatim.
42 Prebendas canonicas seu quasi duas nemo potest in eadem ecclesia obtinere: secus de alijs ubi non militat eadem ratio.
43 Dignitatem obtinens in aliqua ecclesia pot recipere duas pbendas in eadem ecclesia pr. extu consuetudinis: sed tunc vna illaru pprie no dicitur prebenda canonialis, sed quoddam ius competens dignitati.
44 Prebenda prima vacat per adeptionem dignitatis habentis pbenda si mille annexa in eadem ecclesia si pacifica possessio prebende secunde fuerit adepta, licet possessio pacifica dignitas no fuerit adepta etiam sine culpa sua.
45 Prebenda prima non vacat per adoptionem dignitatis pacifice in eadem ecclesia habentis prebendam annexam non pacificam.
46 Promotus ad episcopatum, si dispenset per Papam ad retinenda oia beneficia eiusdem ecclesie, si habet canonicatum in eadem ecclesia & statuto habeatur, qd alius canonicatus est annexus episcopatu, an possit primum canonicatum retinere virtute dispensationis.
47 Dotis privilegium militat in quasi dote.

I I V X T A. Dixit auctor in pcedenti cle. an collatio bnificij expectatiui impediatur rone annexionis. Et pt diuidi in duas partes. In prima ponit dictu. In secunda dubij remotio. secunda ibi: prima qd pbenda. Casus. Præbedato licite puidet de dignitate expectatiua pbenda alia annexa habente, cuius assecutione pacifica prima uacabit omnino. h. d. Hec tres lecturas. Prima, qd hic erat vnu rescriptu datat, p quod conferebat canonicatus sub expectatione pbende & dignitatis. Regula, qd hic erat duo rescripta, & p vnu pferrebat canonicatus sub expectatione pbende, & p aliud eiusdem date uel diuersa mandabat prouideri de dignitate vacatura in eadem cum clausula acceptandi. Si iuxta t. non ponit, p irrationabile, put sumit. in l. j. ad h. ff. qui ex cau. ma. cu. si. Nec et sumit. p soleni. in l. j. ff. de test. Nec et ponit propria, prout sumit in l. qui bona. s. si quis iuxta. ff. de dam. infect. sed sumit pro s. prout sumit in c. si is cui. e. tit. in vj. [Mandati] pt intelligi de vno rescripto duo continente madata: vnu de canonicatu & pbenda, aliud de dignitate: & idem esset in pcedenti casu. Idem pt intelligi de vno rescripto solu continente vnu mandatu, vc 3 de dignitate. Idem tñ esset, licet non cogrueret litera, qd esset vnu rescriptu continens solu vnu mandatu, vc 3 de canonicatu & pbenda: ut patet in processu. Idem et qd nullu rescriptu interuenit, sed totu ex collatione ordinaria processit, ut sentit gl. in suo sumario. [Rutimensis.] idem in alia ecclesia. Ista enim specialiter hic exprimitur propter casus continentia. ar. l. j. s. qd vulgo. ff. de ui & ui. ar. [Adeptus] canonicus, ut sit dubitabilis casus: alius finis huius clementinae non procederet. s. Dignitatem scilicet incertam de certis. [Expectet] t. & sic habes, qd nedu gratia dicitur expectatiua, imo ipsum beneficium, quod pot acquiri, & qd cadit in gratia, dicitur expectatiuum. [Archidiaconatum] hic uidetur expressum. t. qd archidiaconatus semper est dignitas. Nam gratia erat de dignitate, & fuit acceptatus archidiaconatus, & sic dignitas acceptata videt. s. Acceptare] & sibi de eo facere prouideri. [Secundam] & sic non sufficeret assecutio pacifica principalis dignitatis, nisi accedat assecutio pacifica accessoria. s. prebende annexae. Sed hoc est ueru quo ad inducenda vacationem primae prebende: t. sed quo ad acceptionem archidiaconatus non

rus no est necesse qd assequat possessione pbende, cu sufficiat apprehendere possessione principalis: ar. l. iij. in prin. ff. de acq. pos. & qd no. p. Inn. in c. in literis. de resti. spo. & c. dilectus. de ca. mo.
5 Archidiaconatu t. & sic vj. qd non sufficeret assecutio facta prebenda annexa sine archidiaconatu. de hoc tamen infra dicam.
6 Nota primu ex parte prima, t. qd pbendatus qui est expectatiuus ad dignitates, pot consequi dignitatem habentem prebendam annexam: t. quia annexum & accessoriu non regulat, sed regulat. concord. c. super. e. tit. in vj. Nota ex parte secunda, t. qd in eadem ecclesia non pt quis obtinere duas pbendas, et si una illaru esset annexa ali cui dignitati. concord. de pces. preb. c. lras. & sic uelut de assecutione ne regulat uacat primu obtenta. cor. c. de multa. eo. tit. cum simi. Contra primu no. opponit de si. huius cle. quia si duae pbende sint incopatibiles: ergo pbendato non pt conferri dignitas habens alia prebendam annexa. Solutio. pt prouideri, ut hic non tñ ambas reti net, t. quia assecutione secunda licet annexa uacabit prima, ut ibi. & concord. cle. si plures. s. e. tit. Contra s. m. nota. opp. de c. sup. e. tit. in vj. ubi de accessorio non est curandū, quia beneficij curatu t. ubi. Solutio. t. operat hoc hic unitas loci: & indēnitas bnificioru, quia in eadem ecclesia erant ha duae pbende: ubi at in diuersis beneficij: hic in eisdē: & istud tangit hic in gl. si. Rō impulsu fuit concingentia casus, uel s. m. Gen. ut declarat. c. quia saepe. e. tit. in vj. & nota p. Inn. in c. cu olim. e. tit. & Cōpost. de rescrip. c. capitulum. Rō dubitandi fuit, quia ex quo gra expectatiua fuit semel sua effectum operata in vna prebenda, non pt amplius operari alia prebenda. ar. l. apud Aufidiu. de op. lega. l. statuliberu. s. Stichū. ff. de leg. ij. c. non pt. ij. res. e. tit. in vj. ac hoc operaret si posset acceptari dignitas cui est annexa pbenda alia: ut c. quia saepe. e. tit. in vj. Contra tñ hic statuit alia ar. rō assignat in gl. q. incipit. Istud tamē idem est effectus. Rō decidēdi est: t. quia accessoriu regulat, in regula, accessorium. de reg. in vj. & iste ex quo expectat dignitatem, pt acceptare dignitate, licet habeat prebendam annexa. non enim consequit alia prebenda principaliter, sed accessorie, rone vnionis & annexionis. Et p hoc patet responsum ad alle. in q. qm istam prebendam non consequit principaliter vigore sue gratiae, sed solum dignitate: licet in consequentia rone dignitatis consequatur prebendam annexam: non enim fuit extincta gra quo ad dignitatem, & sic accessoriu ex ea regulatur s. m. cam. & ista tanguntur in gl. ij. in prin. Conclude, t. qd ista cle. locum het qd Papa per vnum rescriptum pferit uel mandat pferri canonicatu sub expectatione prebende & dignitatis. Nam si est psecutus primu prebendam, & post uacat dignitas cui est annexa prebenda, poterit illa dignitatem acceptare, & consequi prebendam sibi annexa. Conclude de t. qd rō istius cle. locu het et si sint duo rescripta, & p vnu prouidet uel prouideri mandat de canonicatu sub expectatione prebende, & p aliud mandat prouideri de dignitate uacatura: nā licet vigore primi rescripti fuerit adeptus canonicatu & prebendam: poterit uigore secundi consequi dignitate: licet habeat pbenda. s. annexa. Conclude, qd rō istius cle. het locu, qd p vnu rescriptum Papa mandat prouideri de dignitate. Nā iste cui prouideri mandat, siue sit canonicatus, siue non canonicatus pstat, tñ poterit sibi prouideri de dignitate habente prebendam annexa uigore dicte gratiae. licet enim Papa non senserit de prebenda, dū solum dicit de dignitate, tñ quia prebenda est annexa dignitati, sibi debet in consequentia: ar. d. s. super eo. & salua pace gl. iste casus non eget declaratione. & ista sunt tres conclusiones q colliguntur ex gl. ij.
14 Item conclude quarto, t. qd si p vnum rescriptu Papa confert canonicatum, uel conferri mandat, sub expectatione prebende, & fuerit assecutus pbenda, poterit nihilominus dignitate cui est annexa prebenda alia licite retinere, si sibi licite conferatur una cu prebenda annexa: & in hoc casu het solum locu rō cle. non at cogruit litera, quia solu de dignitate expectatiua. Conclude, qd rō istius ele. locu het et nullo rescripto intercedente: t. qm si pbendato conferat ordinarius dignitate habentem prebendam annexa, p assecutionem eius uacabit prebenda primu obtenta: uerum in omnibus istis conclusionibus het locum finis huius cle. quia uacabit prima prebenda p assecutionem prebende annexae. Conclude contra gl. t. qd licet ius acceptandi concernat solum dignitate & non prebendam, quia erat expectans prebendam primo uacaturu, & licet huius expectans fuerit negligens in petendo prebendam primu uacantem, & non fuerit prolelitatus q differabat ut inflatum totum consequeret, ex eo quia omnes dignitates habebant prebendas annexas: quod non obest ei quominus uacantem dignitatem possit acceptare, & cu hoc assequet prebenda ei annexa: alias eēt

17 istam cle. Fateor tñ, qd uigore dicte gratiae, prebenda p se non possit acceptare propter sua negligentia, nisi s. m. quod dicitur in c. si clericus. e. tit. in vj. & in hoc vj concordare Pau. Cōclude s. m.
18 gl. & Pau. t. qd si eodē tpe reperiat prebenda p se uacare, et dignitas habens prebendam annexa, qd acceptans illa prebendam p se uacantē, per hoc se excludere vj a parte acceptandi dignitate, & hoc propter prebendam ei annexa quam vj remisit eligendo alia. Tamen ista conclusio non vj bona: quia acquisitiones haru prebendaru procedunt diuersimode. acceptatio enim prebende p se uacantis procedit per se & principaliter, quia de illa fuerat facta mentio specialis in rescripto: acquisitio uero prebende annexae procedit consequentiū propter acquisitionem dignitatis. Vnde no uideo quare uocabitur acquisitio dignitatis secundu loco facta cu sit separata: ar. l. si maritus. C. de do. inter ui. & vx. vñ qd gl. tenco. qd non sit differentia: an uacauerit dignitas tpe assecutionis prebende, uel post, cu ubiq; sublit eadē rō. Conclude, licet ualde sit rigorosa, & hoc dico attenda rone huius cle. t. qd si primu quis sit pacificē adeptus dignitate & prebendam ei annexa: & postmodu assequatur prebendam p se uacantē: qd ex hoc vj renuntiare dignitati, quia alias non possit effectus huius prebende operari assecutio, si firma maneret dignitas sibi propter prebendam annexa, q obstatte annexione separari non pt nisi forsan distingueres, qd aut uirtute huius rescripti uult secundo loco acceptare prebendam uacantem per se, & no pt: quia acceptatione dignitatis habentis prebendam annexam, consumpta fuit tota gratia. si enim per diu prebendam an acquisita, ut hic, multo magis acquirenda: ar. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui uel alieni iuris. Aut uirtute noue gratiae habuit prebendam p se uacantē ab ordinario collatore: & tunc vj, qd uacet dignitas. ar. l. si. ff. de offi. eius cui ma. est iuridic. & iste casus retē conuersus est ad cle. ista, non at casus que ponit glo. p. terea & iste non est dubius, ut statim uidebis. Conclude t. qd adeptus primu dignitate non habentem prebendam annexa, sed remanet expectans ad prebendas, non pt acceptare alia dignitate habentem annexam prebendam & admittere primā. Et est rō: quia non remanet expectans ad dignitates, sed ad prebendas, s. per se subsistentes, non alteri beneficio accessorias, ut c. quia saepe. in fi. e. tit. in vj. & iste casus, salua pace gl. non est uerfus ad casum cle. Conclude ex glo.
21 antep. t. qd beneficij uni debitū ex prioritate tēporis, uel ex prerogatiua gratiae, p p clausula, Anferri, non pt p alium acceptari. qd intelligo, ut sibi statim qratu ius qm, aut habens posterioritatem acceptauit: & acceptatio istius nihil ualeat, nec nunc, nec in posteru: Aut acceptare pt, quia est i. mensis: & tunc quadiu primus acceptare pt, non querit sibi ius, ut in hac gl. tñ quia mensis dat omnibus, ista acceptatio solum operat mentis declarationē, vc 3 qd animus suus dirigat ad hoc beneficij: dicā in cle. cu ei que t. tit. pxi.
22 Conclude, t. qd in eadem ecclesia quis no pt tenere duas canonicas, t. sicut nec duas prebendas, ut dicit gl. si. & assignat rōnem Io. An.
23 hic glossator in c. lras. super ultima gl. de concess. preb. t. sicut nec pt hre duas dignitates, licet sint diuersoru nominu, uel duos psonatus, uel duo officia: t. ex dispositione tñ epi vj, qd possit tenere in eadem ecclesia vna dignitate, & vnu officiu: quia p hoc non fingitur numerus dignitatu, nec officiorum, sicut potest dispensare super dignitate & canonia. ut c. j. de cōfue. in vj. t. & ille tex. bene reprobatur qd quis possit in eadem ecclesia obtinere vnam dignitatem, & vnum officium, & vnam prebendam. Et sit ratio: quia tunc triplicem personā representaret in beneficialibus quod est canonicus expositus, ut hic gl. ¶ Conclude s. m. Pau. t. qd ubi tempus adijcitur acceptationi, non potest lapsu tempore acceptare, nec sibi facere prouideri, etiam ante acceptam collationem per ordinarium, uel alium: pro quo. l. statuliberum. s. Stichum. ff. de leg. ij. Nec ob. l. qd fauore. C. de legi. quia fauor est limitatus. s. durate tēpore, non ergo post durat. l. in agris. ff. de acquir. rerum dominu. Nec ob. c. si tibi absentu. eo. tit. in vj. & l. mancipiorum. de opp. le. quia ibi tempus statuitur postq ius fuerat collatum: & ideo no minus grauat: arg. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iuris. Et ad hoc facit quod dicunt, qd tempus adijcitur sol. am inhibicionem: hoc quia tunc non adijcitur in ipsa iuris collatione.
28 ¶ Conclude contra Pau. t. qd beneficium infra mensem non acceptatum poterit expectanti conferri iure ordinario per ordinarium: quoniam pro illa uice non potest assequi expectans uigore gratie sue illud beneficium, & ligatē fuerunt manus ordinarij.
29 solum infra mensem, non post. Nec ob. c. si clericus: t. quia in neglecta nec ibi, nec hic potest se intrromittere executor gratiae. pt. autē & ibi, & hic in neglecta se intrromittere ordinarius iure suo:

bere potest notam bonam vitam & famam eius q̄ alius, vt. c. post q̄ de elec. & ar. l. de minore. s. tormeta. in fi. ff. de questio. & sic ante inquisitionem sciendam per eum, & anteq̄ reperitur eius talis gratia dicitur pendere ex euentu conditionis. ar. l. si ad presens. ff. si cer. pe. Et potest dici, q̄ est conditio pendens ex facto tertij, & huius pro quo scribitur, quia debet se tale exhibere, vt talis reperitur, & hoc est verum si attendamus tempus inquisitionis formatę, scilicet si tps gratię factę. Nam tunc in nullo dependet ex facto eius, pro quo scribitur, conditio. [Alicubi] .i. in aliqua ecclesia, vel ad alicuius collationem, iuxta cle. si de beneficio. s. tit. prox. [Si voluit] est mere potestatis conditio, dependens ex facto eius cui facta est gratia; & sic necesse est, q̄ extet conditio per declarationem voluntatis, & ante hanc declarationem gratia est conditionalis: pro quo. l. si ita legat. s. illi volent. ff. de leg. j. [Irritum] t̄ hic sumitur pro eo q̄ nullum est, nec vnq̄ habuit aliquando substantiam; alibi sumitur pro eo, quod a principio habuit substantiam, sed ex post facto defecit viribus. l. posthumus. s. idem. ff. de iniusto testa. 6 Quauis autoritate] t̄ includit enim a sede Apostolica mandata propter bonum signum vniuersale. ar. l. a procuratore. C. mandati. licet faciat in contra. c. si hi contra quos. vt. l. pen. in vj. s. m. Archidia. ibi tamen est alia ratio. [In euentum] .i. in existentia effectiui absq̄ eo q̄ retrahatur: t̄ quoniam ista conditio, prout est potestatiua, non trahitur retrō. vt. l. qui balneum. in prin. & l. portio. in prin. ff. qui po. in pig. ha. t̄ Item prout est dependens ex facto tertij, etiam non trahitur retrō. vt. ca. si parte. de rescrip. in vj. 7 t̄ sic idē est in rescriptis quod in legatis. vt. nota Guil. de Cug. in l. si rem. s. ff. de pig. actio. & alii in l. si mater. s. eadem. ff. de excep. rei iudi. & l. si pupillum. ff. de condi. insti. Secus autem in p̄ tractibus. vt. l. si filius. ff. de uerbo. obliga. [Voluntatem] t̄ sub. etiam si ante huiusmodi declarationem purificata fuisset prima conditio. s. Per ordinarium] scilicet vni alteri. Et intelligo etiā modum non proprio deputatum. Nota primō, t̄ q̄ idoneitas circa scientiā nō sufficit, q̄n requirit bona & honesta vita. ut c. eū te. de eta. & qua. & c. si pro clericis. de pb. in vj. No. secundō, t̄ q̄ gra potest suspendi vna & pluribus conditionibus; & dependentibus ex uoluntate eius cui fit gra: & sic habes, t̄ q̄ gra Apostolica p̄t p̄ferri in liberā uoluntate eius cui fit, & p̄ modū p̄ditionis. concor. l. si ita. s. jlli uolet. de leg. j. Nota tertio, t̄ q̄ decretū ligat ignoratę. p̄cor. c. si beneficia. de pb. in vj. & c. quod uer. co. tit. in vj. Summa q̄, de creatū appositū in gra limitat s̄m concor. c. quia cunctis. e. tit. in vj. 15 Nota quinto t̄ q̄ gra conditionalis non operat̄ effectū an p̄ditionis euentus. p̄cor. l. eedere die. ff. de uerb. sig. & l. codicillis. s. institui. 16 to. ff. de le. ij. Nota sexto, t̄ q̄ decretū quod non ligat ordinarium, non ligat executorē Apostolicū; & sic licita est argumentatio permissiue, vcz p̄ ordinarius, ergo & executor Apostolicus. An aut sit sic prohibitiue? Videt̄, q̄ non; ut j. dicit. Rō impulsua fuit uoluntate casu quorundā concernentiū circa. c. quia cunctis. e. tit. in vj. & circa no. p̄ Specti. de ac. & pe. s. super actionibus. uer. q̄d si Papa. qui decidit hic, & dicit gl. j. in fi. Rō dubitandi fuit: quia decretū fuit simpliciter appositū: imō & adiectū ex nunc, & sic in tertio uidebat ligare manus quorūcunq̄. arg. ca. si beneficia. de pb. in vj. & quia p̄ditio existens q̄tuncunq̄ trahit retrō ad tps gratię factę: ut l. si filius. ff. de uer. ob. & sic interim effectualiter erant ligatę manus quorūcunq̄; post existente p̄ditione t̄ statuit. Rō decidendi est: t̄ quia decretū conditionatū non ligat an conditionis euentū, ut hic dī. Non ob. c. si beneficia. quia ibi in collatione, uel reservatione, aut gra, vel alia dispositione facta pure appositio decreta, t̄ q̄m statim ligat. Secus q̄n est conditio, ut hic. Nec ob. l. si filius. q̄ ibi loquit̄. in t̄ctibus, t̄ in quibus fit plena interpretatio, ut l. in testamentis. ff. de reg. iu. & c. cū dilecti. de don. t̄ At hic in rescriptis beneficialibus, in quibus p̄p ambitionē fit restrictio, ut c. quis. j. de pb. in vj. Cōclude, t̄ q̄ ubi in rescripto apponit̄ aliqd̄ p̄ditionaliter, q̄ nō erat subintellectū, reddit̄ ex hoc ipsum rescriptū conditionale: idē si erat subintellectū. Exēplum de p̄rio: Mandat Papa prouideri Titio si erat legū doctōr, uel de tali loco oriundus, & similia. Exēplū de secundo: Mandat Papa prouideri, si est uite laudabilis, & honeste conuersationis, uel si est idoneus. Verū ista p̄ditio non suspendit rescriptū: q̄m, aut est talis, & sibi p̄t prouideri: aut non est talis, & nō p̄t. & sic nō est proprie p̄ditio. ut l. cum ad p̄sens. ff. si cer. pe. Ex quo infero, t̄ q̄ executor p̄t procedere ad p̄uisionē, & non p̄stito sibi q̄ esset talis, prout in rescripto cōtinet̄. Et est rō: quia ex quo in rei ueritate erat talis, put in rescripto expressum fuit, & nihil sup̄ sit relatio facta p̄ executorē inq̄ri; satisfactū est rescripto. t̄ Et iō si mandabat sup̄ hoc p̄ executorē

inquiri, tunc ipm̄ rescriptū suspendit: quia hic est proprie p̄ditio, vcz ipse actus inquisitorius exercēdus. Ex quo infero, q̄ hoc casu nō sufficit eū pro quo rescriptū est, esse talē, put in rescripto p̄tinet, nisi fuerit p̄ executorē inquirentē reperitus esse talis: q̄m nō satisficit rescripto in quo mādta est inquisitio sup̄ hoc fieri. l. diligēter. ff. m. a. c. cū dilecta. de rescrip. Et istud p̄bat in hac cle. quod ē 3 no. p̄ Inn. & Hof. in c. dudū. de p̄sump. & glo. in cle. iudices. de offi. dele. & hic p̄ Pau. ubi dicit, q̄ q̄n apponit̄ hic idē q̄ erat subintellectū, non facit conditionē, sed monitionē. ut l. muto. s. j. ff. de tutel. Sed ibi loquit̄ de condōne p̄pria, quā non facit: & monitio de qua ibi dicit, sonat in condōnem propriā: quia non p̄t administrare tutor sic datus, nisi satisfieret, ita nec poterit prouideri 24 huic, nisi sic ut in rescripto p̄tinet. Cōclude, t̄ q̄ ibi executor hēt s̄m formā rescripti facere inquisitionē, q̄ eā p̄t facere & sine uocatione eorū q̄ ex hmōi p̄uisionē possent lādi: notat Inn. in c. li ceter. in fi. de trālla. & in c. p̄p̄uit. e. tit. q̄m q̄q̄ executor inquisitorit & prouiderit, nō t̄n auferat facultas p̄dicendi illis, qui uocati nō fuerunt. ar. c. si. in vj. & cle. cam. & cle. consōnem. s. de cle. in vj. & c. statuimus. c. ti. in vj. & sic seruat stylus Romanę curię. t̄ p̄t ēt assumere partes iudicis, & inquirere partibus uocatis, & tunc p̄ iudicare uocatis, ut amplius non audirent, ex quo fuerunt uocati & non appellauerunt ab hmōi inquisitione & p̄uisione. ar. c. q̄ ad p̄sultationē. de re iud. c. cū dilectus. in fi. de cle. cū si. p̄uio. s̄ facta omiſsa hmōi inquisitione, nō ualeret, q̄a non seruata forma rescripti p̄cessit. ut d. c. cū dilectus. q̄ intelligo 3. Pau. Et si notoriū 26 esset eū esse talē sicut in rescripto p̄tinet: t̄ q̄a satisfaciendū est rescripto in sua forma specificata. ar. l. meminimus. ff. de p̄di. & de. Nec ob. c. q̄m. de filijs p̄sby. alle. p̄ Pau. q̄m ibi nō erat rescriptum p̄ditionale sicut hic: manifesta igit̄ uel notoria non sunt p̄banda, 27 ut ibi: t̄ uerū est, nisi ut seruet̄ forma i rescripto expressa, ut dictū est. Vbi at non mandat inquisitio fieri, licet ualeat p̄uio omiſsa inquisitione, t̄n honestus fuit executori se informare an esset talis, imō debuit hoc facere, ut notat Inn. in d. c. licet. in fi. sed non sub forma mādta. ar. l. j. s. biduū. ff. q̄n ap. sit. maxime t̄ quia quilibet p̄sumit bonus. l. cū pater. s. rogo. ff. de le. ij. sed examinatio i suppo 29 nit̄: q̄a ad malū est p̄clius natura humana. s̄. in cōpilatione s̄m Gen. Cōclude s̄m Pau. t̄ q̄ si Papa mādta prouideri de p̄sōe certę summę uel q̄tatis, poterit prouideri sibi (si uolet) de p̄sōne 31 minoris summę. ff. de uer. ob. t̄ q̄a maiori summę minor inest ut pars. ut ibi. Nec ob. c. cui de non sacerdotali. s. fi. de pb. in vj. quia ibi sicut & hic loquit̄ in diuersis corporibus diuersorū: vñ ad positionē vnus licet maioris ualoris, nō includit aliud minoris ualoris: ut l. diligenter. ff. m. a. n̄a at p̄clusio loquit̄ solū de vna q̄tate: ad cuius positionē includit̄ necessariō minor q̄tatis. ut d. s. si stipulanti. Cōclude, t̄ q̄ adeo decretū regulat s̄m grām: q̄ licet eo 33 sit appositā dictio denotans inchoationē t̄pis, t̄ s. Ex nunc, t̄n h̄ pro subintellecta dictio denotat̄ extremitatē t̄pis, sicut est dictio, Tunc, l. iij. s. si ita. ff. de p̄di. & de. Et facit 3 superstitiosos, q̄ dicit̄ esse necesse, q̄ ex cōmunicans post euentū diei uel conditiois dicat, Excōico te ex nūc, put ex tūc, & ex tunc, put ex nūc. Nā si dicat, Excōico te ex nūc, sufficit: q̄a subintelligit, put ex tūc, ut hic dicit̄ tex. & gl. & uide Inn. in c. p̄terea. ij. de app. & c. Cōclude, t̄ q̄ si cur decretū Pape & sui legati ligat ignoratę, ut notat Inn. & Hof. in c. cū dilectus. de iu. pa. & hic Pau. licet Cōpost. 3 in c. capitulū. de rescrip. & Archi. in c. si apostolicę. de pb. in vj. Nec ob. l. fin. de decre. ab ordi. fa. quia loquit̄ in decreto ambizioso & penali: hic at 35 nō est penale, sed irritale. Cōclude, t̄ q̄ ubi inquisitio est hēda per executorē, nō est necesse q̄ executor p̄nuntiet inquisitionē facta sup̄ idoneitate: sufficit. n. q̄ inquirat & dicat, reperisse eū talē & c. non at q̄ p̄nuntiet eū esse idoneū, satis. n. p̄nuntiat eū: dū attestat eū talē reperisse, & sublequēter p̄cedit ad collationē & c. ar. l. j. C. si ex fal. instrui. & q̄ ibi nota. Nā nō est hoc principale, licet sit p̄ambulū quoddā: vñ non est necesse, q̄ sup̄ eo p̄nuntiet: als̄ sic, ut l. de qua re. ff. de iudi. & c. cū sup̄. de ca. pos. & p̄cor. glo. & Pau. nō ergo sufficeret si dicat, q̄ inquisiuit, nisi & subdat q̄d inuenit. 36 Cōclude, t̄ q̄ istā inquisitionē facere dēt executor ut p̄missarius Pape, & iō nō sufficeret si ipse ut priuata p̄sona hēt notā uitam eius & conuersationē bonā. ar. l. illicitas. s. ueritas. & quod ibi no. ff. de offi. p̄si. Tunc at dicit sibi p̄stare ut p̄missario, q̄n receperit testes, & eos examinauerit, licet non fuerint publicatę attestatiōes: 37 t̄ quoniam apud iudicem semper habentur pro publicatis, c. cum clamor. de testi. l. ubi cūq̄. ff. de iure ac. Secus ergo si sint examinata p̄ notariū, sed nondū sit relatio facta ipsi p̄missario, p̄ notariū: 38 l. in lege. ff. de contrahen. emp. s̄m Pau. Cōclude, t̄ q̄ cum euentus hmōi notā p̄ditionis solū dependat ex libera uoluntate eius pro quo scriptum est, sufficit: cā extate an collationē factam.

39 q̄q̄ non p̄tlet executori eā purificatā, t̄ n̄a ut ipse petit sibi p̄ferri b̄nificium minoris ualoris, & declarat̄ uoluntatē suā. ar. j. eo. cle. ner. q̄ ēt. Aut sibi confert̄ non petentis, sed p̄sentis. & tacenti, & forsā vñ ex hoc acceptare, & per p̄sequens insurgit tacita declaratio. ar. l. Caus. ff. de pig. ac. & l. ij. ff. de iurid. om. iudi. si at p̄ferat absentis, male faceret executor p̄ferendo tale b̄nificiū nō p̄stito sibi de declaratione hmōi: t̄ si in ueritate iā esset facta declaratio an collationē, ualeret collatio: als̄ collatio ēēt nulla, & forsā nō ratificaret̄ p̄ superueniente declarationē & approbationē collationis factę. ut l. q̄ ab initio. ff. de reg. iu. Ex quibus infero, q̄ hmōi declaratio p̄t fieri et ante vacationē beneficii ex p̄st collati. Pōt em̄ fieri generaliter, ut nō obstantē q̄ gra fit sibi facta de b̄nificio ualoris centū floren. t̄n ipse declarat, q̄ p̄treat ut possit sibi prouideri de b̄nificio minoris ualoris, ex quo fuit sibi data facultas hoc ēt eligendi si uolet. Nec p̄ hoc excludit q̄n sibi ēt prouideri possit de 41 beneficio ualoris expressi. ar. l. q̄ fauore. C. de legi. t̄ Secus aut̄ si hmōi declaratio fieret an uacationē respectu certi b̄nificij: q̄a tūc nōn ualeret. ar. c. detestāda. & c. ne captāda. e. tit. in vj. Cōclude, 42 t̄ hic esse vnū casum, in quo potior est p̄ditio secundi impetrantis, q̄ primi: sed hoc facit ipsa p̄ditio appositā in rescripto primi. 43 alij casus nō. in c. quia sepe. de pb. in vj. Conclude, t̄ q̄ forma hic p̄stita: est forma gratię cōcessę pauperibus, q̄ uocat̄ in forma pauperū: seu cōi. Sed forma, Dignū arbitramur & c. licet sit p̄ditionata, ut ista & plus: quia non est reperitus idoneus in scientia, & ideo examinatio quo ad oīa p̄mittit̄ t̄n in forma gratię uel speciali, ob hoc quia in decreto c̄ta retrahit̄ actiua, vcz Quicunq̄ reperitus fuerit idoneus, habeat, p̄inde ac si Papa dicit̄ datē sibi referuasset, uel 44 canonicatū consulisset: t̄ q̄ retro tractatio non hēt locū in forma pauperū. Conclude s̄m gl. & Pau. t̄ q̄ impetrans secundo in forma speciali, ante existentia conditionū harū, uel alterius earū, sub qua uel quibus alius primō impetrauit, non p̄feret primo, si an collationē beneficii, uel p̄bendę affecta ex secundo, an existentia cōditionū fuerit purificata gra primi ex existentia conditionū. ar. c. tibi qui. de rescrip. in vj. Nec ob. c. si pro te. eo. tit. quia aliud est in existentia conditionis dependētis ex facto tertij, q̄ nō ita grauat: ut d. c. si pro te. sicut in existentia conditionis, q̄ dependet ex existentia re uel uoluntate eius pro quo scripū est, ut hic. Sed certe ista p̄ditio ultima minus est fortis, ut dixi. s. q̄ dependens conditio ex facto tertij. Præterea & ista p̄ia conditio dependet ex facto tertij. s. p̄ eius inquisitionē reperendi idonei, quia uident̄ concludi 46 q̄ uidelicet ut p̄ferat secundus impetrans, ex quo fuit p̄bendā p̄ ipso affecta prius, q̄ pro primo impetrante. ar. c. si clericus. de pb. in vj. & d. c. si pro parte. Nec ob. p̄dictum. c. tibi qui. quia ibi ambe gratię prima & secunda erant purę: & iō sola p̄uentio in p̄sēntia non sufficit: & sic nec p̄uentio in collatiōe canonicatus p̄dest, vñ attendit̄ tps collationis. At hic prima gra erat conditionata, secunda pura: vñ statim p̄ prerogatiua gratię secundę, fuit affecta p̄bendā p̄ secundo, & non p̄ primo: & ista affectio nō tollit̄ p̄ sublequentē purificationē q̄ nō trahit̄ retrō. t̄ Eodē mō si ambe gratię erant in forma cōi, & sic ambe p̄ditionate: p̄uētio vnus in purificatione, non obest primo non sic diligit̄, dū t̄n tpe collationis fuerit purificata gra primi: & in hoc gl. b̄n dicit. Nec ob. iste tex. qui p̄ ar. a p̄rio, ut dicit gl. q̄ tex. loquit̄ de secundo executorē deputato sup̄ gra non afficiente: quia solū fuit deputatus sup̄ beneficio minoris ualoris. Præterea hoc ar. a p̄rio sensu non procedit. Nā q̄q̄ casus expressus sit p̄missius, nō sequit̄. Ergo casus p̄rius est prohibitiuus: quia alia rō reformatur peccatū. Concludi 47 de, t̄ q̄ licet effectus gratię purę secundo loco factę p̄tendat p̄pendenti gratię p̄ditionalis primo loco factę: quia non p̄t hēre effectū gra pura, si collatio ex ca nō sit facta an purificationē gratię conditionalis p̄cedētis, t̄n dicta gra pura interim impedit collationē ordinarij. t̄ Et sic demū purificata p̄ditione post collationē ordinarij: & an secunda gratia, uigore gratię purę, obtinebit beneficiū primus in forma cōi, & non ex p̄sona sua: quia decretū cū esset conditionale, non ligabat ordinariū, ut hic, sed ex p̄sona secundi, ex forma gratię specialis. ar. c. pe. de pb. in vj. & c. autoritate. e. tit. & l. i. & sic secunda ordinatio uocet, non ad p̄modū suū, sed ad p̄modū primi: sed istud nō facit secundus, sed gra sua hoc operat̄ sic disposita: & hoc est s̄m gl. & Pau. T̄n vñ distinguendū, q̄ aut gra facta secundo erat afficiens, quia sibi fuit collatus canonicatus, & sic expectabat p̄bendā, & tunc secundus ius hēt. Aut non erat afficiens, quia non fuit collatus canonicatus: & tunc hēt

49 locū gl. Conclude, t̄ q̄ gra in forma pauperū est plus de iustitia q̄ de gra: ar. c. si pauper. de pb. in vj. Nec est uerū (licet hoc dicant Geu. & Guil.) q̄ hac de cā bullat̄ cū chorudla cānabis, quia etiam alia quecunq̄ mandata, & sup̄ meris gratiosis & beneficialibus, bullant̄ cū eodē filio. Sed hac de cā pauper scribit̄ ordinario diocesanano, t̄n quia melius p̄t hēre notā conuersationē & uitā clericorū, subdit̄ q̄q̄ alij. ut c. post q̄. de elec. & d. l. minore. s. tormenta. 50 in fi. t̄ Tum quia ad eū primo loco pertinet executio eorum que sunt iuris cōis: ut cle. diocesanus. e. ut. s. de ui. & hon. cleri. s̄nter q̄ est ut pauper clericus s̄m eius merita beneficietur, ut d. c. si pauper. t̄ q̄ iō eū non sit ambitiosa, est magis laxanda. Non t̄n puto q̄ laxet̄ ultra, uel 3. c. q̄uis. j. de pb. in vj. quod corrigat. e. accipimus. in fi. de eta. & qua. t̄ t̄n ipse diocesanus, qui deputat̄ executor, & non est grauat̄ de beneficijs pertinentibus ad suā collationem, sed alterius, uel forsitan esset remissus, & dānoſus impetranti. Conclude, q̄ finis huius primę partis principalis locū hēt, siue secundus impetrator cui datus executor fuerit in forma cōi, siue in forma sp̄ali, uerū ubi est in forma cōi sicut fuerat primo impetrans, adhuc ut p̄feratur & p̄iudicet primo, necesse est q̄ ipse purificauerit gratiā suā anteq̄ primus, als̄ si non purificasset quādamodū ordinatum, non impediret̄ p̄ primū; nec p̄ s̄m, cū sit ubiq̄; eadē rō. Conclude, q̄ in forma, Dignū esse arbitramur, est c̄ta retrahit̄ actiua, limitata solūm rōne eorū q̄ fierent p̄ alij, quāuis autoritate in contrariū, non at rōne approbationis eorum q̄ fierent interim p̄ ipsum pro quo scribit̄: t̄ iō dixi aliā & dico, q̄ impetrans, uel habens gratiā in forma illa, Dignū & c. quantūcunq̄; habeat clausulā acceptandi, t̄n appositione mensis, non p̄t j. mensē acceptare, nec sibi facere prouideri, & nondū purificata gra sua: quia an existentia suę p̄ditionis gra p̄tendat, & sic ea pendente, nullum ius p̄t ei acquiri uel cedere. ff. de uer. sig. & in hac cle. probat̄. t̄ Et sic p̄ acceptationē prout est iuris ad rē acquisitoria nihil agit, & multominus p̄ prouisionē: t̄n quādiu j. mēsem appositū potuit purificare, puta q̄ ligatę fuerant manus ordinarij collatoris: & alterius cuiusq̄; non habentis potioritatē gratię. Et ex hoc infero q̄ purificatio se quens facta j. mensē proderit acceptationi: & forsitan p̄uisioni an factis, j. t̄n ipsum mensē qualis incontinenti facta uidebat̄ post acceptationē uel prouisionē uel tpe ipsarum acceptationis & p̄uisionis. Nā p̄ hoc sibi p̄dest, & alij nō obest. ar. l. de ca. uer. diceb. ff. si cer. pe. Item infero, q̄ non insecuta purificatione j. mēsem a die notę uacationis nō poterit pro illa vice acceptare, sed ex tunc aperta est uia alijs acceptandi, & sibi prouideri faciendū.

1 Secus, aliq̄n ponitur pro iuxta, & aliq̄n aduersariū.
2 Gratia conditionalis per appositionē mensis quo ad acceptationem sciendam, an ante purificationē liget manus ordinarij.
3 Gratia in forma, Dignū arbitramur, conditionata cum appositione mensis ad acceptandum, non ligat manus ordinarij ante purificationē gratiam, nisi apponatur decretum cum clausula retrahit̄ actiua.
4 Gratia pura cum appositione mensis ad acceptandum, operat̄ quod afficit manus ordinarij mense illo p̄cedente, & operatur q̄ post mēsem non ualeat acceptatio impetrantis.
5 Grauat̄ in uno releuari debet in aliq̄.
6 Superfluis non est utendum.
7 Decretum Pape non ligat ante acceptationem.
8 Decretū ligat an acceptationē cū appositione mensis ad acceptandum.
9 Impetrans sub conditione non potest acceptare ut sibi acquiratur ius in re ante purificationē conditionem.
10 Acceptare beneficium dicit̄, qui tacet, quoties sibi p̄senti confert̄.
11 Fictio iuris non recipit probationem in contrarium.
12 Mandatarius quando dicitur habere notam vacationem beneficii ita q̄ non possit excusari.
13 Verba debent de aliquo operari.
14 Vbi tempus apponitur fauore alicuius, nihil est attendendum in p̄e. iudicium illius illo pendente.
15 Consequens qui uult, uidetur uelle & antecedens.
16 Inhibitiō t̄n operatur quantum consensus interveniens ab initio.
17 Notum dicitur aliquid, si est notum in loco publico ubi actum est.
18 Ignorantia imputatur alicui, q̄n potuit scire per se, uel per alium.
19 Qui non fecit scientia, cum agitur de eius commodo acquirendo, imputatur sibi, cum potuit scire per se, uel per alium.
20 Ignorantia quando est sup̄ina facti, nocet in luero captando.
21 Ignorantia in casu cle. vnice. de concess. pr. ob. licet si sine culpa nō excusat, imō habetur pro scientia.
22 Acceptare, & p̄terea conferri, an differant.

- 23 Eligere, & intronizare differunt.
- 24 Baptizatio non valet, nisi interueniente aqua, & verbis.
- 25 Mittens ad prosequendam appellationem, si non petit apostolos, videtur renuntiare appellationi.
- 26 Acceptatio beneficii tacita prodest quantum & expressa.
- 27 Noticia cois attenditur, vbi agitur de dano vitando.
- 28 Mandatarius qui habet potestatem acceptandi infra mensem, an post mensem acceptare possit.
- 29 Tempore prefixo ad aliquid agendum, prout agi post tempus, vbi agitur de iure collato perdendo, secus vbi agitur de iure acquirendo.
- 30 Terminus mensis assignatus prouisioni non extenditur ad acceptationem quominus quandoque possit fieri.
- 31 Terminus si datur inhibitioni, non impeditur collatio & acceptatio fieri quando que.
- 32 Mandatarius qd a Papa obtinuit canonicatum sub expectatione prebende quae duceret acceptanda infra mensem, non potest ea acceptare post mensem, nec petere sibi offerre, neq; ab ordinario, neq; ab excoecutore.
- 33 Mandatarius negligens in acceptanda prebenda infra mensem, non potest eam petere neq; ab ordinario, neq; ab excoecutore p illa vice prout extu mandati.
- 34 Ordinarius iure proprio potest et mandatario negligente offerre prebendam neglectam, sed non tenet prout extu mandati post negligentiam.
- 35 Acceptandi infra mensem facultatem habens, non potest acceptare primum in genere, vel aliud incertum.
- 36 Mandatarius habens potestatem acceptandi infra mensem, an possit acceptare e beneficium vacans tempore gratie factae, imo etiam si ante incepisset vacare.
- 37 Obinebit, verbum licet sit futuri tps, tñ includit pñs, & prout extu.
- 38 Vacabit, verbum licet sit futuri tps, includit pñs, & prout extu.
- 39 Gratia ad prebendam, si qua vacabit, non includit iam vacantem: secus si diceret, si vacabit, simpliciter.
- 40 Mandatarius ad prebendam vacaturam si fuerit negligens in acceptanda vacante tpe datae gratiae, an possit redire ad eam prout extu potestatis sibi traditae acceptandi vacaturam.
- 41 Acceptatio an possit fieri in absentia executoris.
- 42 Petitio collationis facta ab excoecutore, an requiratur pñtia executoris.
- 43 Acceptare quis potest per nuntium vel per epistolam.
- 44 Executor potest per suu delegatum conferre mandare.
- 45 Impetrans potest procuratorem constituere ad petendum sibi conferri, & potest petere procuratorem ad recipiendum collationem sibi fiendam.
- 46 Impetrans petendo procuratorem sibi dare ad petendam collationem sibi fiendam, & eam recipiendam, an videatur acceptare.
- 47 Conditionis potestatis euentus non retrotrahitur.
- 48 Vacatio quando presumatur nota in loco vbi beneficium consistat, & caverit populi.
- 49 Vacatio beneficii an possit esse nota in loco beneficii, & non erit nota in ecclesia, & econuerso.
- 50 Impetrans ad beneficium vacaturum qd duceret acceptandum infra mensem, an ille mensis currat ignoranti sine culpa sua.
- 51 Acceptare quis potest beneficium vacans, sed vacaturum non.
- 52 Acceptatio simpliciter facta de beneficio, si qd vacat, an valet.
- 53 Acceptatio in genere in aliqua ecclesia facta de prebenda si qua uacaret, an valet: & quid qñ fuerit tunc in eadem vacarent.
- 54 Legata electione vnius serui, & legatarius eligat illu q prius ascenderit palatium, valebit electio, dummodo non sit concursus.
- 55 Mandatarij mensis ad acceptandum quo tempore incipiat, eodem tempore in mensis sequenti finitur: & est. 30. dierum.
- 56 Vacatio beneficii dicitur nota, & mensis impetranti currat que habet ad acceptandum, quando est nota coiter, & sic publice: nec sufficit, qd sit nota pluribus.
- 57 Acceptatio beneficii potest fieri per procuratorem.
- 58 Religiosus non potest per se officium procuratoris exercere, ita nec substituere.
- 59 Laicus potest acceptare beneficium noie alieno, licet no noie proprio.
- 60 Acceptare nomine alieno quis potest dignitatem.
- 61 Gratia hñs de beneficio spectante ad collationem epi in gñe, an debeat praferri hñti in specie ad prebendam spectantem ad dñm episcopu.
- 62 Generi per speciem derogatur in rescriptis iurisdictionalibus quid in rescriptis beneficalibus vel privilegialibus.
- 63 Collatio facta p ordinarium infra mensem mandatario assignatum, an valet, licet mandatarius demum non acceptauerit.
- 64 Gratia cu eia q duxerit acceptandam infra mensem cum appositione decreti, ligat manus ordinarij, qñ est pura gra: quid in conditionalibus.
- 65 Mensis assignatus ad acceptandum impetranti conditionaliter, an

- currat non purificata gratia.
- 66 Terminus adiectus prouisioni fienda per executorem, non potest prorogari de consensu partis.
- 67 Laicus potest conferre beneficia ex autoritate Papae illi concessa.
- 68 Laicus conferendo beneficium ex potestate illi concessa, an dicatur conferre aliquid ius spirituale.
- 69 Rex Francia dicit se habere nullas collationes beneficiorum in regno. Et idem de Rege Apulia.
- 70 Laici collatio beneficij ex parte sibi concessa, non dat ius in re.
- 71 Ius patronatus an possit concedi p laicum sine consensu episcopi.
- 72 Persona conuicta non potest beneficium acceptare, nisi quantum possit procurator generalis.
- 73 Procurator generalis non potest acceptare beneficium: quia requiritur speciale mandatum.
- 74 Procurator spalis requiritur in acquisitione hereditatis.
- 75 Acceptatio requirit mandatum in genere de acceptando beneficia cadentia in gratia.
- 76 Procuratoris mandatum an valeat super certo beneficio acceptando, si non vacat.
- 77 Procuratoris constitutio ad acceptandum beneficium vacaturum, si non vacat beneficium, an videatur acceptare ex tali consone.
- 78 Procurator constitutus p terminu presentationis fienda, si presentat post terminum, an habeat pro presentato infra terminum.
- 79 Procurator constitutus ad acceptandum beneficia, poterit acceptare dignitates.
- 80 Capi. si duobus. de rescrip. in vj. an habeat locum in duobus impetrantibus habentibus paritatem impetrationis.
- 81 Mandatarijs duobus concurrentibus in data ad acceptandam, dat oibus vnus mensis tñ: sed in pluribus expectantibus sub diuersis datis.
- 82 Mandatarius cu parte acceptandi infra mensem, dat mensis tñ a tpe nota vacationis, licet alij sint priores, aut concurrentes in data.
- 83 Mandatarius habens gratiam motu proprio cu parte acceptandi infra mensem, an mensis ille currat a tempore notitiae, necne.

E C V S. Hæc est secunda pars principalis, quæ subdividitur in tres partes. Primò dicit de clausula acceptandi limitata mensis spatio a die notæ vacationis. Secò dicit quò quis dicitur acceptare. Tertio dicit quò dicitur nota vacatio. Secunda ibi: quæ. Tertia ibi: cæteru. Casus. Facultate acceptandi infra mensem a die notæ vacationis in gra spali concessa, & cretum interim ligat, & acceptatio non facta, qd inducit est ex sola petitione uel receptione collationis factæ infra mensem a die notæ vacationis in loco, vel et beneficii accepti. h. d. Secus si non ponit p Propè, uel pro iuxta, sicut sumit ibi, Secus uia &c. sed ponit aduerfatiuè: & in tñ qd aduerfat in facto & in iure. sicut & alibi. in c. fin. uer. secus. de offi. leg. & c. si cui. s. secus. de pb. in vj. c. si. in facto enim aduerfat, quia ibi ante aduentu conditionis decretu non ligat: hic àt decretu ligat ante aduentu finis mensis appositu, & acceptatione nondu facta. Sunt àt aliqui & coiter oes qui intelligunt huc s. uenire ad continuatione casus pcedentis, s. m. quos aduerfat in iure solu, & non facto. tñ vñ, s. m. eos, si in gra conditionali (de qua in prin. cle. dictu est) fuerit appositus mensis facultati acceptandi, certè ad finè ut appositio mensis aliquid operet decretu statim ligabit, & an aduentu conditionis: ar. l. si qñ. de leg. j. c. si. Sed certè iste est ualde absonus intellectus, qd an conditionis euentu sint ligatæ manus p sola mensis appositione, cu mensis sit appositus ad hoc ut interim possim acceptare effectualiter, & tunc interim ligaret decretu: sed non potest acceptare impetrator an gra purificatam, iuxta. l. cedere diem. ff. de uer. sig. & quia esset qd mentè concedentis, & sic qd diu non potest acceptare effectualiter: & sic qd diu remanet gra conditionata, quia no purificata non potest ligare decretu. tñ & istud probò ex forma literaru, Dignu arbitramur: in qua est gra conditionata: & data facultas acceptandi infra mensem, & apponit decretu no simpliciter, put ponit s. hac eadè cle. sed singulariter, v. c. cum c. a. retrotractiua. v. c. qd qñ: fuerit repertus idoneus, decernitur tñ &c. facta in q. perinde ac si tpe data gratia spalem sibi fecisset. Ex hac igit parte, qd Papa in hmoi gra conditionata (no obstante qd mensis fuerit appositus acceptationi) decretu ponit cu c. a. retrotractiua ad ligandum manus interim inferioris ante euentum conditionis, clare datur intelligi aliud esse quado in huiusmodi decreto no fuisse addita clausula retrotractiua, sic appositio mensis nihil tunc operaretur quo ad ligandas manus inferioris. Dic ergo, qd ille. s. secus. solum loquitur in gratia pura, & ponitur hic ad declarationem

declarationem. c. quia cunctis. e. ti. in vj. ubi dicit qd gra pura sit data facultas acceptandi, non expreso certo tpe. j. qd effect fienda acceptatio, quod decretum non ligat ante acceptationem. tñ Dubitatur quid si terminus, puta, mensis, fuit appositus infra quem debeat acceptare, an interim erant ligatæ manus inferioris. Et respond. quod sic. & hoc facta ipsa mensis appositio, ut aliquid operetur. Et istud expresse tenet Archi. in c. dudum. de preb. in vj. qui non uidit hanc cle. Operatur ergo duo: unum pro impetrante, quia intantum erunt ligatæ manus inferioris, qd d. c. quia cunctis. ut hic patet in tex. Aliud qd impetrantem, quia lapsò mense no poterit acceptare, ut dicit glo. & bene, hic super verbo, mensis. & sic qd d. c. quia cunctis. vbi habebat potestatem quicunq; acceptandi ante tñ factam collationem per alium. Nec mirum, qd quia qui in uno grauatur, in alio releuatur, & e. qd. l. eum qui. in prin. ff. de iureiur. Si em autor in hoc s. sensisset d. gra conditionata, non oportebat uti tot uerbis, sicut facit: sed solum sufficiebat dixisse, secus ergo si acceptationi mensis addidisset: sed quia alium calum ponebat diuersum penitus, imò quasi aduersum, ita fuit vsus. arg. l. ampliore. s. in refutatorijs. C. de appellatio. & l. j. ff. quod metus ca. [Madamus] attende, qd non dixit, si repertus fuit idoneus: quia loquitur in gra pura. Si em loqueretur in gra conditionata, tunc repetisset saltem aliquid de casu præce. ut adderet quod hic additur: prout facit Iure consultus. in l. si. ff. de ali. iudi. mu. ca. fac. [Acceptandum] in hac igitur forma fit mentio de acceptatione, & de mense qui datur ad acceptandum: de quibus duobus fit mentio in gratia conditionata, de qua s. qd. Afferat. sub. vltra qd tulerat in c. quia cunctis. tñ qm ibi decretum non ligabat ante acceptationem, tñ hic aut sic: & j. mensis. qd. impetrantem. [Potest] s. post vacationem & j. mensis a die uacationis notæ quæ est gra pura, uel post purificationem & vacationem quæ gra fuit purificata. [Conferri] constat em: qd acceptatio ad hunc effectum valet ut conferatur acceptanti & petenti fieri non potest, qm nondum est gratia purificata. Ex quo clare habes, qd impetrans sub conditione non potest acceptare ante purificationem conditionem, quo ad hoc ut acquiratur sibi ius ad rem per acceptationem, iuxta. c. quædam. de preb. in vj. & per. l. cedere diem. ff. de uer. signifi. quia si ibi acquireretur ius ad rem, posset petere sibi prouideri per executorem, ut hic ante conditionis euentum, quod esset temerarium dicere, & contra uoluntatem concedentis. [Recipiendo] forsitan non desiderat aliquid factum impetrantis, sed solum eius taciturnitatem, & no qd conditione, qd quia recipere vñ ex quo pñs est, & no contradictio. ar. Aut. ad hoc. C. de la. li. tol. maxime quia de suo commodo agitur, arg. l. qui patitur. ff. man. & l. quo em. s. j. & ibi no. ff. rem ra. haberi.

11 [Interpretamur] & sic non est hic psumptio, sed iuris dictio, qd ita qd probatio in qd non admittitur, nec facta procedit. ut retro. & l. in omnibus. ff. de cap. & l. una. in prin. C. de rei vx. actio. licet Pau. aliter hic dixerit, ut j. uidebitis. qd. Vel ecclesia] forsitan autor habuit hanc considerationem, qd quod aut est quæstio de aliqua ecclesia, & tunc uocatio det esse nota, in loco vbi est ecclesia. Aut est qstio de beneficio qd est in aliqua ecclesia, & tunc sufficit qd sit nota vacatio in ipsa ecclesia: tñ vñ qd vtrouiq; sufficit vacatio nota in loco, uel ecclesia beneficii. [Imputet] refert se ad ea quæ qd accidunt. ar. l. nam ad ea. ff. de legi. vnde nihilominus locum habet hmoi prouiso, et si nihil posset imputari impetranti. ar. in Aut. ut sine prohi. ma. debi. & credi. s. quia uero. coll. vij. modò em hic ponitur tñ decisua huius cle. sed s. in prin. uerfi. cæterum. l. ut occur

13 rat vacationibus diuturnis, & fraudibus. qd. Nota primò, qd uerba debent de aliquo operari. conor. l. si qñ. in prin. ff. de lega. qd. Nota secundo, qd ubi tps apponitur in fauorem alicuius, nihil est interim in præiudicium eius attendantu. l. si. s. donec. C. de iure deli. facit qd no. in l. stipulatio ista. s. inter certam. ff. de uer. ob. Nota quarto, qd qui uult psequens, vñ & uelle antecedens, qd. cor. l. iam

16 dubitatur. ff. de heredi. insti. Nota quinto, qd tñ operatur inlubitio, quantum consensus interueniens ad initio. conor. l. fina. C. ad

17 ma. qd. Nota sexto, qd illud dicit esse notum alicui, qd est notum in loco publice, ubi actum est, uel contingit id de quo quæritur. conor. c. j. de postu. & in Aut. ut facta no. consi. s. ne igitur. colla. v.

18 Nota septimo, qd imputatur ignorantia ignoranti, qñ scire per se uel per alium potuit. conor. l. qd te. ff. si certum petatur. qd. Nota octauo, qd ubi tractatur de commodo acquirendo, præiudicatur ei qui potuit per se uel per alium certificari de his quæ fienda incumbant, & facta non sunt. conor. l. in bonorum. ff. de bono.

20 possess. & j. quæstione. iiii. s. notandum. tñ vbi patet, qd ignorantia, cuiuslibet nocet in lucro captando, qñ est factu, & est supina. facit. l.

21 nec supina. ff. de iuris & facti igno. cum infinitis similibus. tñ Sed hic est casus specialis, in quo et si non sit supina, imò si est ignorantia & sine culpa, hñ pro scientia, & fingitur scientia simile. in c. is qui. de sponsa. Rò impulsiua fuit, ut decidat casum dubium còtingentem. c. quia cunctis. e. ti. in vj. & s. dixi & hoc sentit gl. in. d. c. quia cunctis. & nota. per Archi. in c. dudum. in fin. de preb. in 5. Rò dubitadi fuit in prima particula: quia appositio mensis fuit appositae ad limitandum ipsam facultatem acceptandi, ergo non potest comparari argumentum, v. c. ut inducat ligamen potestatis inferioris interim. l. cum tale. s. ff. de condi. & demon. cum simili. tñ statuitur. qd. Rò decidendi est, quia ponitur in tex. ut aliquid addat &c. Nec ob. qd quia cu p mensis appositionem grauetur impetrans in tpe, ut ultra mensem acceptare non possit, per hoc releuatur ab alio, ut interim decretum liget & sic mensis appositio hoc addit eo mō quo dixi, & sic intelligo hunc text. qd. Rò dubitandi fuit in secunda parte: quia executor non potest prouideri nisi de acceptato: at hic non fuit acceptatum, & sic non fuit seruata forma mandati, ubi videbatur non valere prouiso. tñ Præterea aliud

23 est acceptare, aliud petere pferriar. c. ecclesia. j. de elec. tñ ubi aliud est eligere, & aliud intronizare. nec per intronizatione dicitur quis eligere, pro quo c. j. & c. penulti. de bap. tñ ubi non ualet baptizatio, nisi sint aqua, & uerba. pro quo et. c. ab eo. in prin. de appellatio.

25 in vj. tñ ubi mittens ad prosequendum apponem no prodest sibi nisi petat apostolos: quia vñ renuntiare appellationi, ut ibi. Et ui debatur qd petens conferri beneficium, non satisfacit, nisi & acceptat. Contra tñ hic statuitur: & istam rōnem hic tangit glo. quæ incipit, Summe. Rò decidendi est: quia in quolibet horum casuum

26 intercessit acceptatio, saltem tacita uel ficta, tñ que tantundem operatur quantum expressa. ar. l. iij. s. qui habet. ff. de seruitu. nulla acceptatio: hic aut secus. Nec ob. alia alle. in qd. Rium quia ibi erat defectus in substantiali, hic non facit ad hanc rōnem. l. si. quis in bona s. iussu. in fi. ff. de acquiren. heredi. & Aut. ad hæc. C. de Latina libertate collèda. qd. Rò dubitandi in tertia parte est: quia ista vacatio nis notitia refertur ad impetrantem. j. mensis a die notæ vacationis, ergo attendetur notitia impetrantis, non aut communis. arg. l. si. s. si uacat. dubius. C. de iure deli. Contra tñ hic statuitur. qd. Rò decidendi est, quia, ut occurritur diutina vacationi be

27 neficiorum, sic statutum est. Nec ob. qd, tñ quia ibi loquitur de dano uitando, qd multum prouenit ex additione hereditatis: hic loquitur in commodo acquirendo, ut hic dicit, & sine dano. & ut subueniatur damno alterius. s. beneficij, & ideo attenditur cōmunis notitia. arg. d. l. in bonorum &c. qd. Conclude fm glo. magnam, &

28 Gen. tñ qd habens facultatem acceptandi infra mensem in gra appositu, non poterit acceptare post mensem: arg. c. si pluribus. de preb. in vj. & l. bonorum. ff. rem ratam hñ. licet Archi. qd. no. in c. dudum de preb. quem hic Pau. sequitur & non bene. Nec ob. l. qd fauore. de legi. quia quā diu durat mensis est fauor suus interim ualeat de liberare, & quod interim sunt ligatæ manus inferioris, sed eo lapsò non durat fauor, & sic nec acceptare poterit, nec impeditur inferior disponere. argumen. l. in agris. ff. de acqui. re do. mi. & l. si domus. ff. de seruitu. vrbano. prædioru. Nec ob. c. si tibi absentis.

29 tñ qd ibi de iure collato perdendo: hic de iure acquirendo. dispar est ratio. arg. c. fina. C. de codicil. & l. patre furioso. ff. de his qui

30 sunt sui uel alieni iuris. Conclude, tñ quod ubi terminus mensis adijcitur solum prouisioni, no nocet acceptationi quo minus

31 possit fieri quadoq;: tñ eodem modo si terminus adijcitur inhibitioni, non impeditur collatio & acceptatio fieri quadoq; qd. Et istud facit ad id qd pridie dicebam qd opinio. vnius de auditoribus ualentibus, uidelicet qd clausula adiecta duorum mensium in literis nominatis regis super prouisionibus fiendis, non noceret acceptationibus factis, licet executores non possent eis prouideri post duos menses. facit. l. si maritus. C. de donatio. inter uirū & uxo

32 rem & l. si. ff. de calum. Conclude fm gl. tñ qd ille cui Papa contulit canonicatum sub expectatione præbende quam j. mensis acceptaret, sicut post mensem non potest acceptare præbendam qd j. mēsem neglexit acceptare, & sibi facere prouideri per executorem: ita nec p ordinariu in defectu executoris. Nec ob. c. si clericus. de

33 pb. in vj. quia ibi no durabat ptas executoris, hic sic. tñ Vtrū (ut alias dixi, negligentia commissa circa hanc præbendam intantum nocet ut pro illa uice non possit impetranti conferri, nec per executorem, nec per ordinariu in defectu executoris uelut sibi de

34 bita rōne canonicatus qd apud eum remanet. tñ Potest aut ordinariu suu autoritate & uoluntate ei ea conferre sicut uni alteri dum tñ

non faciat cum praeiudicio alterius. reddit enim se indignum quo ad illum, non simpliciter, sed solum beneficio gratia sua, & et iuris prouisione ut patet in d. c. si clericus. & hoc sentit glo. ista in fi. Concludit de, qd habens facultatem acceptandi, j. mensem, non potest acceptare licet in genere primum uel aliud incertum vacaturum: nam forma literarum requirit, qd acceptet vacans, non vacaturum. Nec ob. c. ne acceptanda. c. in vj. quia ibi non erat tps adiectum acceptationi, nec et forma literarum obuiabat, licet hic, fm gl. Conclude.

36 qd habens facultate acceptandi, j. mensem prebenda, si vacabat potest acceptare prebendam quae inchoauerat vacare, & vacabat tpe gratia facta: imo et si vacare incepisset ante tps gratia. Nam non definit vacatio, & sic verificatur uerbum, si vacauit. Nam, qd olim cepit uacare, & sic uerbum, Obiuebit, licet sit futuri tps, includit praesens, & praeteritum. l. uerbu oportebit. ff. de uer. signi. f. Ita & uerbum, si vacabat. & pro hac conclusione optime facit glo. iij. in c. si post qd de p. in vj. quae hoc expresse v. dicere. f. Aut ergo in gra. d. qd post acceptate prebenda, si qua uacat, aut si qua vacabit, & tunc istud, Vacabit, non includit iam vacante: ar. l. notissima. ff. iudi. sol. & no. in d. l. uerbu oportebit. Aut simpliciter si vacabit, & tunc includit et vacans ut est dictu. Ex quo infertur, qd ubi est expressum praesens & futurum, & terminus est adiectus uacaturae, & non vacanti, & impetrans fuerit negligens in acceptando uacante tpe gratia, iuxta c. si clericus. de praeb. in vj. non poterit ad illam redire vigore potestatis sibi datae acceptandi uacaturam. Conclude, fm glo. & Gen. qd acceptatio potest fieri in absentia executoris, de qua si postmodum fiat fides legitime executioni, obtinebit prouisione. ut no. Inn. & sequaces in d. c. quia cunctis licet Compo. qd tenuerit in c. capitulu. de refer. in gl. quia qones. Idem cum alij tenet Pau. qui plus dicit, qd ubi non esset decretum, necesse esset qd acceptatio fieret in praesentia executoris, & per eu approbaret, licet quo ad satisfaciendum termino sufficeret facta in absentia eius, uel acceptatio facta in absentia executoru non ligat.

41 ret manus ordinarij. Conclude fm gl. qd petio collationis fienda, de qua in tex. requirit praesentia executoris. Sed certe non v. necessarii, qd sit et praesentia petentis, qd cum sufficiat potere per nuntium, uel per epistolam. & p hoc v. qd qd exequor non possit dici esse in mora anteq ad eum nuntius, uel epistola perueniat, tñ statim qd quis mittit nuntium uel epistolam super hmoi petitione v. per hoc acceptare. ar. l. Pau. p procurator. ff. de acqui. h. ere. Sed no facit: quia non loquitur in procuratore, sed in alio. Et sit rō: quia cum acceptatio consistat in solo a. o. statim qd uult acceptare, acceptat. uel l. Pau. quia agit in patiente disposito, ut not. plene per Bar. in l. fm elec. ff. de leg. j. Fateor tñ, qd collatio de qua tex. dicit, ad sine ut opere acceptationem, si monesse est, qd fiat praesentia, & per praesentia, ut dicit gl. sed intelligo uere, uel facta, puta p me.

44 diu personae reputantis. qd executor potest per suum delegatum, qd conferri mandare, qd sic impetrans potest procuratorē constituere.

46 ad petendum sibi conferri, qd potest petere procuratorē ad recipiendum collationē sibi fiendam. Verum hoc casu ultimo non v. acceptare per talem procuratoris constitutionē, & concor. Gen. ar. l. cum paeronus. ff. de ope. liber. Sed certe puto, qd v. acceptare sub hac tacita conditione, si sibi conferretur: & tunc forsitan collatio facta post mensem non sufficeret: quia non reperit. j. mensem facta acceptatio pure, sed sub qdōne, & conditio non fuit purificata. j. mē sem. ar. l. honorum. ff. rē ra. habe. & l. j. ff. de ap. re. nisi diceremus.

47 qd conditio traheret retro: ar. l. si filius, ff. de uer. ob. f. Sed non v. qd trahat quasi sit conditio potestatiua, cuius euentus non trahitur retro. ut l. potior. in prin. ff. q. po. in pi. ha. & dixi. s. ea. c. de in prin. & facit. d. l. si solus. s. si. Conclude super parte tertia, fm gl. & G. & Pau. qd vbi locus beneficii vacantis caret habitationibus, quia non potest ibi esse nota vacatio pp defectum habitatorum, attendens notitia qd erat apud hōem loci vicinioris: ar. l. j. s. domū. ff. de libe. agno. l. haec aut. in prin. ff. qui. ex cau. in pos. ea. & l. imperfectus. C. de annali excep. aliq. concor. ponunt in iij. glo. Conclude, qd vacatio non potest esse nota in loco beneficii, qñ et sit nota in ipsa ecclesia beneficii. Sed qd potest esse nota in ecclesia beneficii, & no in loco v. qñ beneficius decessit extra ecclesiam & extra locū. Nam ex ru more potuit hō notitia vacationis in loco, non in ecclesia, uidelicet quod beneficius decessit extra ecclesiam & extra locū. Sed istud non esset ex cōiter accidentibus: quia communis accidit, qd vacatio nota in loco sit nota in ecclesia, quā ecōtra: & iō tex. aliter natiue loquitur. arg. c. iij. de elec. & l. consensu. C. de repudi. cū si.

50 qd Conclude, qd quod iste mensis currit etiam ignorantia vacationem etiam sine culpa sua. arg. c. penul. de elec. uel quia multum di

stabat impetrans in curia a loco beneficii: & sic j. mensem non acceptauit. quia ignorabat, & tñ erat nota vacatio in loco beneficii. Et sit rō: quia gra. firma manet quo ad alia, vñ rigor iste seruatur: secus at est in casu decre. si clericus. & c. si plurib. in prin. de p. in. 6. fm glo. pe. hic positam & Gen. hoc saluo, quia fm eum, dare absentem restitutio qñ mors procuratoris fuit in cā, dñ tñ res sit integra, ne iusta ignorantia feriat q. l. gñali. C. de tabu. l. x. Sed certe non est recedendum ab ista gl. & in culpa est quare plures non constituit procuratores. Pau. dicit, qd pbatio ignorantiae admittit in qñ iur. per quam tolleretur ois possibilitas scientiae. Nam tunc, fm eum, cessat rō posita in fi. sed ut dixi, haec est factio, & rō posita in ver. ceterum. est ponderanda ut finalis. Conclude, qd liceat possit quis acceptare beneficiu vacans, non aut vacaturum, vt dixi: xi. qd acceptatio facta simpliciter de beneficio incerto, si qd vacat tenet: quia submittit se fortunae, & constat per rerum naturā uacat aliquod beneficium, uel no. & forma literarum non obstat: multo fortius ualeat acceptatio facta de aliqua prebenda in genere alius ecclesiae si vacat nulla prebenda expressa. Fateor tñ, qd ubi duae, uel plures vacarent, qd hmoi acceptatio non ualeat: quia non potest dici fuisse relata tpe quo fuit facta ad certam pp concursum duratum uel plurimum. arg. c. si pluribus. in prin. de praeb. in vj. & l. cum ad praesens. ff. si certum pe. f. Vnde si legata electione vnus ferui de pluribus legatarij, eligat illum qui prius ascendat palatium illa die, ualebit electio, si non fuit cōcursum in ascensu. arg. l. si fuerit. ff. de re. dub. qd Conclude, fm Gen. qd si iste mensis fm qd occurrerit, erit xxx. uel xxxj. dierum, uerū de sequenti supplebuntur qui fuerunt de ipso mense lapsi ante vacationem notam. ar. l. vbi lex. ff. de uer. signi. & l. cum bis sextus. c. ti. & l. ij. ff. de diuor. & tēpo. praescrip. nota. Archi. c. si pp. de refer. in vj. & Gar. de elec. qd fit. c. lib. & c. qd Conclude, qd ista vacatio debet esse nota cōiter, ut sic publicē, non autem sufficit, qd sit nota pluribus, secundum Gen.

57 arg. s. de elec. c. causam. ver. verum. qd Conclude, qd hmoi acceptatio potest fieri per procuratorem, ut notat Archi. in c. ne captanda. in glo. s. eo. ti. in vj. imo etiam per laicum. arg. c. j. & c. si de procura. in vj. & concor. Gen. & Pau. Nec ob. c. religiosus. s. de procura. in vj. & c. ubi religiosus qui non potest per se exercere officium procuratoris: ita nec potest substitui, etiam si habeat mandatum speciale. quia ibi loquitur ubi in utroq; casu substituit eadem ratio prohibitionis: hic secus: qd licet laicus non possit suo nomine acceptare beneficium, potest tñ nomine alieno. quā tunc nihil sibi quaeretur cedendum constituenti. pro quo. c. si de procuratoribus. facit cle. cum illuso. s. de renun. & sic v. qd quod ille, qui non est pro se capax dignitatis, potest ut procurator eam acceptare pro alio, nisi sit monachus: quia ubiq; subest ratio prohibitionis. qd Conclude, qd habens primo gram in genere de beneficio vacaturo pertinente ad collationem episcopi, praefertur habenti gram in specie de prebenda vacatura in aliqua ecclesia collegiata pertinente ad collationem dicti episcopi quia respectu finis utraq; gra est specialis, fm Pau. & sic non ob. c. dudum. & c. quamuis. ij. de praebendis. in vj. f. Preterea generi per speciem derogatur in rescriptis iurisdictionalibus. ut c. pastoralis. de rescriptis non autem in rescriptis beneficalibus uel priuilegialibus. Et est ratio: quia in istis priuilegialibus statim quaeritur ius plenum, quā tunc unque rescriptum sit generale. ut nota. xxv. quaestione. ij. in summa. in fi. fm eundem quo. l. i. generaliter. qui po. in pig.

63 habe. qd Conclude, qd collatio facta per ordinariū, j. mensem, non ualeat, et si post non sequatur acceptatio impetrantis. fm Pau. vnde opus esset alia collatione. arg. c. pe. de cle. Sed hodie in literis expresse inhibetur ordinario ne interim procedat ad inhibitionem, tamen huiusmodi inhibito quo ad hoc uidetur superflua: quia sola mensis appositio cum clausula acceptandi & decreto, statim ligat, ut in hoc: & hoc etiam uoluit Archi. dicto. c. dudum. de praebendis. in vj. quod semper intelligo in gratia speciali, putat notat Archi. in d. c. dudum. non autem in gratia conditionali, ut s. dixi. licet Nouella qd sentiat in c. si pauper. eo. tit. in vj. de praeb. in vj. Et hic Lapsus & etiam Paulus hic dicit contra, & dicens, quod Archidiaconus hic dixerat in dicto. c. dudum. Sed non est uerum, salua sua pace. Nec obstat. quod dicit mensē semper in c. cupere a certo tempore, scilicet a vacatione: qd quia fateor esse equaliter hoc contingere, quando gratia est pura, uel purificata: secus si conditionalis, & non purificata: nam tunc currit mensis, sed tñ non proficit impetranti, qñ nondum purificauit, ut s. dixi.

66 Conclude fm Pau. qd ubi terminus est adiectus promissioni fiendae per executorem non potest prorogari de p. sensu partis. Nec ob. c. de causis

de causis. de offi. dele. & l. j. s. si iudex. ff. de iudi. qd ibi in iurisdictione contentiosa, & ubi fuit consensus ambarum partium. hic autem in uoluntaria, & ubi est cōsensus vnus tantum: & sic uideatur qd non cōsentiret ordinarius ille qui grauatur per hoc refectum ualere prorogatio, dum tamen non esset alius impetrans, uel alius cuius interesset & qui ex hoc grauaretur. ar. l. in cōcedēdo. ff. de aqua plu. arcen. qd Conclude, fm Pau. qd laicus quantumcūq; habeat ius cōferendi beneficia ecclesiastica potestate p. Pa. pam concessa, iuxta. c. Adrianus. l. xij. dist. f. non tamē cōferendo tri buit aliquod ius spirituale, sed inuestitus consueuit ius spirituale confirmatore, vel consecratore, uel alio ministro ecclesiastico, fm eum, qd nota pro Rege Francia, qd qui praetendit hie collationē beneficiorum iure regalia. Facit de rege Apuliae, ut no. xvj. quaestione. vij. in summa. in fi. qd sic v. qd p hmoi collationē no quaeratur ius in re inuestito, ex quo requiratur qd accedat aliquod factum ordinarij collatoris, uel praetati superioris approbatiuum, uel executiuum hmoi collationis: sed gl. in d. summa v. tenere qd non sit necesse, & uide Archi. in c. imperium. x. di. & in d. c. Adrianus. f. De iure aut patronatus an possit per laicum concedi sine epō: uide. c. ex insinuatione. & ibi no. de iure patro. Conclude, qd qd iuncta psona non potest beneficium acceptare, nisi quantum posset procurator gñalis. f. & procurator gñalis non potest, quia requirit mandatum speciale, ut dicimus in acquisitione hereditatis. ut l. si quis mihi bona. s. iustus. ff. de acqui. h. ere. f. sufficit aut fm Pau. madatu in genere de acceptando beneficia cadentia in gra sua. Nec ob. d. s. iustus. quia ibi loquitur in iusti, qui sit ipsi hereditate instituto, no aut qd sit per ipsum heredem institutum. Nam tunc habet locum. l. Paulus. per procuratorem. eo. ti. Nos aut loquimur in iussu uel mandato qd sit per ipsum, cui est facta gra, & sic mandatum sufficit quod sit gñaliter ad beneficia. f. Nam si ualeat ad certum beneficium, tunc aut no uacaret: & non v. ualere, quia sit sollicitus de hereditate uentis: ut d. s. iustus. & quia uidentur captare in mortem eius. ar. c. ne captanda. eo. ti. in vj. facit quod nota per Ioan. An. in c. acceptans. de p. b. f. Aut uacaret, & tunc constituto procuratorem v. acceptare, ut d. l. Pau. nisi forsitan constitutio procuratoris esset limitata super aliqua informatione recipienda, uel aliquo facto ante fiendo. ar. l. si quis mihi bona. s. sed si mandauit. ff. de acqui. h. ere. & nota. in d. l. Paulus. in gl. magna. in fi. f. & sic v. qd procurator constitutus. j. terminum per patronum ad praesentandum, si praesentet post terminum, h. pro praesentato. j. terminum, sed non placet, quia ibi duo requiruntur & uoluntas praesentantis, & ipsa praesentatio facta ei qui habet constituere: & sic non est patiens dispositum statim quod agit constituendo: secus in acceptatione: quod no. Facit pro hoc, qd dicimus de bo. pos. quia potest peti per procuratorem, & an non acquirat. ut d. l. Pau. quia ibi requirit factum uel praesentia iudicis. Conclude, qd procurator constitutus ad acceptandum beneficia potest acceptare dignitatem. ar. c. pe. de uer. sig. & c. si pp. de refer. in vj. & eorum q. no. Inn. in c. sedes. de rescrip. Nec ob. c. si de procura. & c. quis. j. eo. ti. quia loquuntur in odiosis & restringibilibus. Conclude fm Pau. qd c. si duobus, de rescrip. in vj. locum habet in duobus expectantibus sub eadem data, ut si sit in omnibus paritas, praefertur primo acceptans, quod non placet: quia cap. duobus. loquitur in alio facto, quod non dependet a mera libera & sola uoluntate acceptantis, si cur praesentatio literarum, ubi requiritur praesentia executoris uel grauari, & tunc non v. sufficere, nisi adesse literarum praesentatio per quas redderent certi de prate & iure acceptationis factae. Cōcludi. de. fm cum. qd talibus duobus sub eadē data expectantibus dat solū unus mensis. ar. c. si de p. in vj. Secus aut in pluribus expectantibus sub duobus datis: quia tūc quilibet hēt vnū mensē: & sic lo dat mensis secundus post lapsum primi: & sic deinceps ego puto, & sic seruatur practica, qd oēs habent solum unū mensē. alias nimirū essent ligatae manus ordinarij collatoris, qd noluit ligare Papa, nisi p mensē a die notae vacationis: imo & per minus tps, si ei an cōstaret qd nollet impetrantes acceptare, ut hēt forma literarū: ar. l. in agris. ff. de acqui. re. do. Nec ob. c. quia diuersitate. c. ti. & c. licet. de suppli. neg. pla. quia loquitur in tpe, qd dr fo post defectū primi, & in actu iuris collato q. no potest exerceri qd ius primus in gradu p. illud pferre, ne ludibrio sit facta collatio p sequētē puenientē: f. ar. hic loquimur determino, qd dat quilibet fm formā grae suae, j. quē dēt a tpe notae vacationis acceptare, & sic non habuit considerare aliorū grae pcedentes, sed solū suā, & illi satisficere. ar. l. doli. uer. diuersum. ff. de nona puta. & iste actus acceptandi non erit acquisitiuus statim iuris ad rē, sed solū uoluntatis declaratiuus. ut lapud

Aufiditū de op. leg. Nam aut in isto corpore acceptato & taliter declarato est consumpta gra sed, uel ulterioris acceptatis: & tūc hēt ius ad rē. Aut non est psumpta: & tūc no hēt ius ad rē, & acceptatio pro no facta h. qm talis declaratio no potuit fortini effectū oblati te acceptatione praecedentis. Cōclude fm Lapu, qd p iste mensis no currit nisi a tpe sciētiae in habente gram motu proprio huic fini le: arg. c. si pluribus. de praeb. in vj. & hoc per literā istā qd refert ad impetrantē: sed certe istud no admittet palatium, nec practica non stra. Nec ob. ista litera, quia requirit se ad cōiter antecedentia. ar. l. no ad ea. ff. de legi. & sic includit et no contingens cōiter, dū tñ sub sit eadem ratio, nisi forsitan non habuisset notitiam grae sibi factae motu proprio, tunc. n. ex quo probabilis erat ignorantia iuris acceptandi, no v. sibi imputandum quare procuratorem no constituit ad acceptandum. ar. l. si. s. iustitiam dubius. C. de iure deli. & c.

¶ De rebus ecclesiae non alienandis. Rubrica.

¶ Ex quo dixit de acquisitione ecclesiarum & earum collatione, nunc dicere intendit de rerum ipsarum alienatione, ut quē admodum in praecedenti dixit de prohibita concessione prebendae uel ecclesiae non vacantis, nunc dicit de prohibita alienatione rerum ecclesiasticarum, facta de uoluntate praesidentis. cetera dic, ut nota. p Ioan. And. in Nouel. super Rubrica. eo. ti. in antiquis.

1. Alius, alia, aliud, est implicata similitudinis.

2. Praesidens monasterio potest dici praesidere administrationi etiam in literis prouisus, aut gratiosis.

3. Regularium administrationis appellatio ueniunt loca canonicorum regularium.

4. Canonici regulares de facili remouentur ab administrationibus regularibus, quia ad nutum abbatis.

5. Lex generalis ab omnibus est seruanda.

6. Religiosus administrationi cuiuslibet regulari praesidens, non potest in ra, possessiones suae administrationis concedere ad magnum tempus sine consensu sui conuentus, aut proprij prelati, & nisi utilitas aut necessitas ecclesiae exposcat.

7. Religiosus administrationibus praesidentibus, an sit prohibitus ois tēsus et ad modicum tempus, nisi sit locatio, aut uenditio fructuum.

8. Etiam, dictio est implicatiua.

9. Emptio, & locatio non possunt celebrari sine pretio.

10. Religiosus administrationibus praesidentibus, regularibus tēsus etiam inuoluntati perpetuo sunt prohibiti in alienandis rebus ecclesiae.

11. Nisi, dictio ponit ubi sequitur negatiuam.

12. Consensus conuentus ad probandā alienationē prelati regulari facta perpetuo de rebus ecclesiae, an sufficiat si supueniat post tēsus, Verum, aduerbium est dictio aduersatiua.

13. Alienatio perpetua, & ad no modicum tempus facta exequantur.

14. Administrator rerum ecclesiae an possit alienare subsistente utilitate uel necessitate administrationis cui praesit, requiritur tamen cōsensus capituli, aut prelati.

15. Suspensionis pena imponitur aliquoties ipso iure sine admonitione.

16. Ius non requiritur contrahenti in contractu prohibito a iure.

17. Pena legalis an committatur si factum non sortitur effectum.

18. Alienare prohibitus, an ueret locare uel uendere ad modicum tps.

19. Religiosorum & aliorum praesidentium administrationibus regularibus concessio ad non modicum tempus, sonat in alienationem, & sic est prohibita: secus ad modicum tempus.

20. Religiosus alienans iura & possessiones ecclesiae ad non modicum tēpus sine consensu capituli aut prelati, an peccet mortaliter, & inuoluntati praesitum super illo contractu an liget & sit obligatoriu.

21. Alienationes rerum ecclesiarum sunt prohibita etiam clericis secularibus, sed non incurrit penam de qua habet in cle. j. de reb. eccle. non alie. etiam si ex dispensatione Apostolica administrationes regulares teneant, siue in titulum, siue in commendam.

22. Religiosus habens ecclesiam curatā ex institutione episcopi & alienans res ecclesiae an incurrat penam cle. j. de reb. eccle. non alie. & quid si eius vicarius haberet curam aīarij licet esset tēporalis.

23. Religiosus habens administrationem possessionum regularium, si cōcedat partem possessionum, an incurrat penam contentam in clem. j. de rebus eccle. non alie.

24. Concessio regularium possessionum non potest fieri ad uitam capituli aut aliorum collegij per prelatos regulares administrationibus regularibus praesidentes.

25. Capitulum aut collegium non moritur nisi dissoluatur.

26. Donatio facta collegio de rebus ecclesiasticis, uidetur facta usque ad centum annos.

- 28. Homo presumitur vivere usque ad centum annos.
- 29. Collegium presumitur durare per centum annos.
- 30. Religiosus presidens administrationi regulari non potest dare possessiones, aut iura ecclesie ad uitam concedentis, neque recipientis.
- 31. Donationem recipiens, aut concessionem a religioso habente administrationem regularem, an possit repetere pecuniam concessam pro extenu illius concessionis tam a concedente, quam ab alio.
- 32. Malofidei emptor presumitur, qui contra ius mercatur.
- 33. Religiosus presidens administrationi regulari concedens res aut possessiones administrationis eo casu quo non tenetur restituere pecuniam receptam, an teneatur tradere fisco, uel pauperibus, & utrum habeat locum in abbatibus.
- 34. Clausula, Quouis modo operatur uniuersaliter de sui natura, nisi uoluntas statuentis repugnet.
- 35. Alienatio facta ob necessitatem & utilitatem administrationis regularis, & de consensu prelati aut conuentus, an valeat non seruatis alijs solemnitatibus.
- 36. Prelatus proprius quis dicitur ad approbationem alienationis facte per religiosum habentem administrationem regularem.
- 37. Alienatio religiosi facta rone necessitatis aut utilitatis administrationis, an sufficiat quod approbatur per abbatem in defectum conuentus, an requiratur approbatio episcopi in non exempto & in exempto Pape.
- 38. Abbates an dicantur habere iurisdictionem quasi episcopalem.
- 39. Suspensionis absolutio competit superiori suspensi, ubi Papa non reseruauit pro se absolutionem.
- 40. Alienare prohibitus non potest concedere ad non modicum tempus.
- 41. Redditus est latior significatio quam fructus.
- 42. Venditio ad modicum tempus fructuum administrationis regularis cum constitutione usufructus, non tenet.
- 43. Alienatio quando dicitur fieri ad modicum tempus.
- 44. Alienatio ultra quinquennium, etiam si emptor debeat recipere fructus per manus uenditoris, an dicitur prohibita religiosi habentibus administrationem de rebus administrationis.
- 45. Alienatio ad modicum tempus facta per religiosum de rebus regularibus, an teneat.
- 46. Prelatus secularis an teneatur facere alienationem cum maiori solemnitate ipso religioso.
- 47. Temporalia ecclesie regularis possunt concedi laico.
- 48. Decimarum perceptio in alimoniam potest concedi laico.
- 49. Pensio certa an possit concedi clerico ab ecclesia, donec sibi fuerit promissum de beneficio.
- 50. Pensio non potest reuocari ab ecclesia si proptextu facti seruitij alicui fuit assignata.
- 51. Pensio proptextu seruitij imposita a prelato, non durat ultra tempus sue administrationis.
- 52. Alienatio facta per religiosum ob necessitatem & utilitatem ecclesie, debet probari necessitas & utilitas antequam hoc presuma tur etiam aliter quam per scripturam.
- 53. Abbas an possit concedere monacho ad uitam suam illa que sunt de mensa ad annuam pensionem.
- 54. Alienatio verbalis facta per religiosum non seruata solemnitate clemen. j. de rebus eccle. non alie. facit incurrere penam, etiam reali alienatione non secuta.
- 55. Suspendio ab officio cum sit a iure, an operetur suspensionem a beneficio: & quid quando ab homine est facta.
- 56. Concessio facta a religioso habente administrationem de rebus regularibus non seruata solemnitate clemen. j. de rebus eccle. non alie. ad magnum tempus non dat causam prescribendi.
- 57. Alienatio rei ecclesie quando dicitur fieri ob utilitatem ecclesie.
- 58. Pecunia que dicitur versa in utilitatem ecclesie si durat sic versa, alias si perdat casu anteq conuertatur, perit periculo soluentis.
- 59. Conuentus supplet negligentiā sui prelati, et in collatione beneficii.

MONASTERIORVM. Primò ponit dictū p-
hibitiuum. Scđō statuit penā in faciente trimum. Ter-
tío limitationē quandā adducit. Scđā ibi: si quis autē
Tertia ibi verū. Iterum prima in duas subdividitur
quia primo ponit dictū assignata rōne. Scđō ponit exceptionē a
dicto limitationē. Scđā ibi: nisi Religioso interdicit iura uel posses-
siones aut redditus loci cui preest ad non modicum tps alienare:
uel aliter concedere: sub pena suspensionis hic cōtenta: nisi de cō-
sensu sui conuentus: uel in defectū illius prelati proprii: & ob utilita-
tē uel necessitatē loci eiusdem processerit. h. d. Aliarum] tū sit

dictio implicatiua: denotat q̄ p̄sidentis monasterij p̄sident
administrationi. & hac rōne forsitan in literis prouisiuis uel gratio-
sis de p̄uidendo de beneficijs obtētis p̄ promotos in abbates dī dū
uacabunt p̄ assecutionē administrationis talis monasterij &c. Nā
pprie sunt administratores, & plus quā alij prelati seculares regu-
lariū. & sic includit loca canonicorū regulariū. simile. s. de supp.
neg. prela. cle. quia regulares. cū si. t̄ quia de facili remouent ab
eis et ad solū nutum abbatis: de quo dicitur in c. ij. de sta. mo. & no-
ta per Archi. in c. p̄senti. de offi. or. in vj. [Edictio p̄ p̄ expressio-
nem huius uerbi, hæc constitutio, t̄ ut lex ḡnalis ab oibz est ser-
uanda. ut l. iij. C. de legi. & l. j. in prin. & ibi. no. ff. de consti. princ.
6 [Certum tps]. f. t̄ no modicū, ut patet in fi. huius cle. t̄ Vel dic ē
modicū, dum tñ nō sit locatio, uel uenditio fructuū. ut in fi. [Re-
cepta] & sic t̄ctū perfectō & consummato ex parte emptoris uel
locatoris, & hoc casu uidebat magis fauendum t̄ctū q̄ ubi non
fuisset impletus. & hac de cā posuit dictionem, Etia, t̄ q̄ est impli-
catiua seu ampliatiua, ut l. et. ff. de iureiurā. Nō autē intelligas rece-
pta idēst promissa: qm̄ uenditio est, ut semp pecunia fuerit p̄missa:
quia text. loquit solū de uenditione & locatione t̄ q̄ sine pecunia
non t̄hitur, ut l. ij. ff. loca. sicut patet ex fi. huius cle. sed certe uer-
bum sequēs, Quouis modo, ḡnale minus generale restringeret.
Vnde v̄ q̄ includat omnis t̄ctus et alienationis, non tñ perpetuē
ut sit magis dubiū, siue fuerit celebratus interuentu pecunię, siue
non. t̄ sic v̄ q̄ si fuerit innominatus, Do et pecuniā uelut spe-
cie, & facias hanc concessionem, habeat locū ista cle. ut l. dedi. ff.
de condi. ob cāp. facit, quia hic subest eadē rō: ergo &c. l. illud. ff.
ad l. Aquil. Nec ob. finis huius cle. qm̄ ab hac ḡnaltate excipiunt
duo casus ibi positi & hoc sentit gl. hic posita sup uerbo quouis-
modo. [Nisi] t̄ hæc dictio ponit, quia sequit orationē negatiuam.
ut regula, bñficiū. de re. iur. in vj. & l. actiō. & ibi nota per Cy.
C. de transac. [Prelati]. s. immediati, ut patebit inferius. [Assensu].
t̄ nō facio uim utrum præcedat, uel sequat, an uero in ipso t̄ctū
interuenerit, iuxta nota. per Inn. in c. dudum. e. ti. in vj. [Recipien-
ti]. hanc p̄cessionem. Non autē dicit de concessione pecunię, de
qua dixi. An autē religiosus qui recipit pecuniam, teneatur ad resti-
tutionem: An uerō luero suo cedat. j. dicit. [Verum] t̄ aduerbium.
14 est aduersatiuū. Nota primò, t̄ q̄ alienatio p̄petua & ad nō modi-
cū tps facta, exequatur. p̄cor. l. j. s. q̄ aut. ff. de superfi. licet gl. no. t̄
15 & male. in l. codicillis. s. instituto. ff. de lega. ij. Not. scđō, t̄ q̄ ad-
ministratores rerū alienarū et ecclesiarum pōt alienare subsistente
utilitate uel necessitate administrationis cui præest. p̄cor. l. præ-
f. C. de transac. cum simi. & bñ facit subtiliter intellecta. l. si quis
ab alio. in prin. ff. de calum. No. tertio, q̄ administrator ecclesie nō
habet solus potestātē liberā: qm̄ in casu alienationis præmissa ac-
quiritur assensus sui capituli: & in defectum illius sui prelati. con-
cor. l. si prædium. C. de prædi. mino. iuncta. l. qui fundū. §. si tutor.
16 C. de uisita. pro empto. Nota quartò casum t̄ ubi ipso facto incur-
rit quis penam suspensionis ab officio sine ulla monitione. cōcor.
17 cle. qm̄ s. de uita & honestate clericorū. Nota quintò, t̄ q̄ ex t̄-
ctū celebrato t̄ iuris prohibitionē, nullum jus acquiri t̄henti. cō
18 cor. l. iubemus. §. sane. C. de sacros. eccle. cum simi. No. 6. t̄ q̄ p̄na
legalis committi ēt si factum nō forit effectū. Concor. c. hōc cō-
sultissimo. e. ti. in vj. & l. ij. C. de epi. audi. Nec ob. l. ea quidē. C. si
man. ita f. u. alie. ne ma. quia ibi fuit cogitātū de defectu, hic autē de
solo facto: & intellige qm̄ processum est ad concessionē t̄ q̄ verba.
19 lē. Nota septimò, t̄ q̄ alienare prohibitus non uetat locare uel
uendere ad modicum tps. concor. l. codicillis. §. instituto. Rō im-
pulsua fuit frequentia horum casuum, ex quibus dispendia proue-
niebant, quibus per hanc cle. obueniatur, & maxime pp obediē-
tarios, qui timentes se ad claustrū reuocari, has cōcessiones facie-
bant, ut dicit gl. s. Vel dic q̄ ad declarationē c. possessiones. c. ti. in
antiquis. & l. iubemus. §. sane. C. de sacros. eccle. Rō dubitandi fuit,
applicatio huius termini certi, An & qm̄, uel certi, An, seu incertis
qm̄ uidebatur aliquid operari iuxta cle. præce. §. secus. & sic ualeat
huius concessio sic tpe limitata, quæ non ualere facta simpliciter:
ar. c. quia cunctis. de conce. præb. in vj. Contra tñ hic statuit. Rō
decidendi est, ut occurrat dispēdijs administrationū, ut in prin-
20 huius cle. t̄ quia huius concessio sonat in alienationē, quæ pro-
hibita est, ut sentit glo. iij. Nō ob. contra. quia ibi est expressio mo-
dici tps, v̄z mēlis, q̄ non censet granare pp tps breuitatē. & sic
idē esset in casu n̄ro: ut patet hic in fine. Vel aliter, hic utroq; casu
hēt locū p̄hibitionis rō: ibi non. ar. l. si. §. donec. C. de iure deli. &
dixi in d. §. secus. Ratio quam assignant Gen. & Guil. per. c. posses-
siones. eo. ritu. non ualeat: quia illa ita habet locum in translatione
facta

facta ad tempus modicum, sicut si nō ad modicū: nec etiam con-
sequētia assignat per. c. relatū. de testa. c. ceterū. de dona. iuncta. l.
nemo. ff. de reg. iur. quia illa locum habet etiam si fiat translatio
cum consensu conuentus, & tñ illo casu ualere concessio, vt hic.
¶ Conclude, q̄ hæc constitutio in quantum est p̄neg conflictoria
est iuris noui penalis inductoria: in quantum uerō est prohibitoria
specialiter & expresse huius casus, idem est dicendum, licet Gen.
dicat q̄ est iuris antiqui declaratoria. sed non placet, quate ad hanc
specialem prohibitionē. Præterea. c. episcopi. & c. si quis præby.
co. ti. cum si. q̄ ipse alle. loquuntur in alienatione perpetua. scđus in
21 t̄pali: ut hic. Pro quo. c. continebatur. de his q̄ sunt a præla. t̄ & iō
religiosus concedens t̄ huius prohibitionem, peccat mortaliter
ut c. solita. de maio. & obediē. Et sic iuramentum super hmōi p̄-
stitum, nō est obligatorium: quia si obligaret, ad peccatum mor-
tale obligaret, §. c. nō obligatorium. de reg. iur. in vj. & nota per
Barto. in l. is cui. ff. de uer. ob. ¶ Conclude, q̄ licet p̄sens consti-
tutio locum habeat solum in religiosis, tñ iura antiqua in quantum
loquuntur de clericis secularibus nō sunt immutata, siue fiant uē-
ditiones uel alienationes p̄ eos: siue locationes. q̄ dic ut hic in gl.
22 ar. l. scimus. C. de testa. Conclude, t̄ q̄ ad hoc, ut habeat locū hæc
p̄hibitio, duo requirunt. Vnū q̄ cōcedens sit religiosus: s̄m q̄ p̄-
cessionē faciat de iuribus administrationis religiosæ: etia præest: &
ideo si alterū deficeret, p̄hibitio cessaret. puta si secularis ex dispe-
satione Apostolica teneat seu in cōmendam habeat, uel in titulū
locum religiosum, ut est hodie uidere in dñis Cardinalib. & pluri-
bus alijs. Vel si religiosus ecclesie seculari præest, & quasi cleri-
cus secularis haberet, ut dicit glo. v. in fi. & concor. Gen. quia est
23 constitutio penalis & restringenda. arg. c. ij. de elec. in vj. t̄ ubi at
ecclesia esset curata: & religiosus curā haberet ex institutione
epi, nō haberet locū hæc cle. scđus si curā haberet suus vicarius. li-
cet t̄pali, s̄m Guil. c. præby. de capel. mo. in vj. ¶ Conclude, s̄m
24 gl. t̄ q̄ prohibitio et locū habet si religiosus solū concedat partē
possessionū suæ administrationis t̄ suam p̄hibitionem: sed certe
cō sit penalis, & loquat indefinite possessiones credentium for-
san debere intelligi de concessione omnium possessionum, uel sal-
tem duarum partium. ar. l. q̄ maior. ff. ad munic. iuncta. l. cum q̄-
dam. ff. de libe. & pos. tñ rō hic posita urget ad propositum, quia
25 v̄ standum glo. Conclude, t̄ q̄ licet concessio ista non possit fieri
26 nisi ad uitam capituli uel alicuius collegij, t̄ cum non moriatur, ni-
si cessaretur, uel dissolueret. iuxta. l. pater. §. Tusculanus. ff. de leg.
ij. & l. iij. in prin. ff. de col. lili. & l. si usufructus. ff. qui mo. usufr.
fruc. amit. tñ de facto pōt fieri ei ad non modicum tps. & sic hēt
27 locum in eis et hæc prohibitio. t̄ Præterea pōt dicit q̄ concessio
si fieret collegio ad uitam collegij censeretur esse facta usque
28 ad centum annos. ut l. an usufruc. in fin. ff. de usufruc. t̄ quia t̄
29 ad tpe homo p̄sumitur uiuere, t̄ eodem collegium durare. ut
30 l. si. C. de sacros. eccle. t̄ & s̄m docto. habet locū hæc cle. et si cō-
cessio fiat ad uitam concedentis, sicut si fiat ad uitā recipientis.
31 Conclude, t̄ q̄ recipiens hmōi concessionem, & soluens pecuniā
promissam, pōt repetere eā, si fuit bonæ fidei emptor, uel condu-
ctor, & solum ab eo qui recipit, non ab alio. ut l. uniuersas & ibi
no. C. ne rei do. uel templo. non si malæ fidei, vbi. §. de euicōne
32 cauisse: ut no. Ber. in c. ad audientiam. de re. eccle. non alie. t̄ Pre-
sumitur tñ malæ fidei ex eo quia t̄ ius mercator. l. que admodum
C. de agri. & cen. lib. xj. facit. l. præalle. uniuersas. C. ne rei do. uel
33 templo. t̄ tñ eo casu quo non tenetur recipiens restituere pecu-
niā soluenti, puto q̄ teneatur fisco tradere uel pauperibus: ar. cle.
qm̄. §. de uita & ho. cleri. & ar. l. in hæredem. in prin. ff. de calū. &
l. si. C. de litigi. Conclude, q̄ ista cle. locū hēt et in abbate. p̄cedēte
iurā redditus uel possessiones sui monasterij cui præest, & hoc pp
ḡnaltatē huius cle. vñ dicit religiosus s̄m Gen. q̄ placet pp id q̄
sequitur, monasterij prioratū &c. q̄ quidē monasterium regulari
34 ter gubernat per abbatē. Conclude, t̄ q̄ clausula, Quouis modo
& c. de sui natura operat uniuersaliter: fallit accidentaliter ex uo-
luntate proferentis. vt hic: quia restringitur ad concessionem fac-
tam perpetuā, uel ad certum tps. Vel dic q̄ sub istis duobus om-
nes alie includunt: qm̄ omnis p̄cessio, aut est ad tps certū, uel in-
certū. si prohibet ad uitam, multo magis perpetuā. uerū hic fuit
vsus auctor hoc signo uniuersali, ut comprehendat omnē speciem
concessionis, per q̄ conuenit ius re. de quibus in c. vlli. c. ti. & l. si.
Cide re. alie. nō ali. & no. istud uerbū gradus, in quibus ponit hæc
35 clausula uel alias, Quouis modo. Conclude s̄m gl. t̄ q̄ alienatio facta
ob necessitatē uel utilitatē administrationis: & de p̄sens p̄uentus:
non sufficit, ut per eam acquiratur ius cui est facta alienatio: si

aliqui non fuerunt seruare solemnitates, de quibus in c. dudum. e. ti.
in vj. licet præseruet alienans a pena hic statuta. Sed certē ista cle.
fatis uideretur esse uerbosa in hoc, si solum censeret esse facta in
hac parte ad euitacionē p̄neg, non autē ad validationem actus: qua-
re credo, quod ubi nō haberet locū hæc pena hic statuta, ualebit
alienatio. & ideo aliquando loquimur de alienatione perpetua fa-
cta possessionum iurium uel reddituum, ut ista non periclit, q̄ q̄
accedat consensu sui conuentus, ut subdit utilitas, uel necessitas
ipsius administrationis. ut d. c. dudum. & Aut. hoc ius porrectum.
C. de sacros. eccle. & iō uideretur per locū a fortiori, q̄ taliter alie-
nans incurreret penam hic statutam: ar. l. si postulerit. §. rō. ff. de
adulte. Aliqñ loquimur de alienatione quæ fit ad uitam, uel ad cer-
tum tps, ita q̄ reuocatur per lapsum huius tps: & tunc, aut nō ac-
cedit consensu capituli uel conuentus, & constat q̄ incurrit p̄-
nam hic statutam alienans, & non ualeat t̄ctus, ut hic. Aut accedit
consensu conuentus, sed non subest utilitas uel necessitas admini-
strationis, & idē, ut hic. Aut utrumq; cōcurrit, v̄z consensu cō-
uentus, & utilitas uel necessitas administrationis. & tunc pto q̄
ex quo nō incurrit penā hic statutam effectualiter hmōi cōcessio
uel alienatio, q̄ est notandum; & hoc probatur a p̄rio sensu hic in
36 uer. si quis aut. Conclude s̄m glo. t̄ q̄ iste proprius prelati est
diocesanus, ubi iste religiosus non est exemptus, alias esset solus
Papa, ut c. auctoritate. §. j. de priuile. in vj. sed certē istud locū hēt
in alienatione non reuocabili: Secus ergo in alienatione reuo-
cabili post lapsum certi tps, ut hic: pro quo facit. c. continebatur.
& q̄ ibi no. de his q̄ sunt a præla. & l. iubemus. ij. §. sane. C. de sa-
crof. eccle. & sic intelligatur de prælato immediato, q̄ q̄ alterius
diocesis quā in quali consistat hmōi administrationis: quod pro-
sequere, ut hic per Pau. & Gen. & facit. xvij. questione. iij. c. in uē-
37 ditionibus. Conclude, t̄ q̄ autoritas solius abbatis in defectum cō-
uentus administrationis sibi subditę sufficit, & tñ operatur quan-
tum autoritas epi, s̄m gl. & sic hic approbat, nota. Inn. in c. statui-
mus. in gl. vltima magna. in fi. de transacō. & et p̄uendū hoc ap-
probat. Faciunt nota. in Aut. de ali. emphy. in prin. colla. ix. Sed cer-
te est aduertendum. ut §. dixi, q̄ hic non loquitur de alienatione
perpetua, sed solum ad aliquod tps facta, ubi non uerfatur tñ præ-
iudicium, quantum in alienatione perpetua: arg. l. quoties. de p̄-
impera. offeren. & arg. huius cle. in fi. ex quo v̄ q̄ si uendat prior
subditus abbatē aliquā possessionem cū consensu sui capituli uel
conuentus, uel ubi conuentus non hēt, q̄ non sufficiat autoritas di-
cti abbatis: imò requiritur autoritas episcopi, si nō erat exemptus
de c. abbatibus. xij. questione. ij. Si autē esset exēptus, requiritur au-
toritas Pape, cui subiectus est: ar. c. abbatibus. in fi. de priuile. in vj.
Non ob. iste tex. quia ibi loquitur de alienatiōe nō perpetua. Nec
ob. q̄. Inn. quia illa est quorundā oppositio, quæ nō approbat.
Nec ob. gl. in dicto prin. in Aut. de alie. emphy. quia falsa est Autē.
38 hoc ius porrectum. C. de sacros. eccle. Nec ob. t̄ q̄ abbatibus habēt
quali episcopalem iurisdictionem: quia illud est quo ad quædam:
puta quo ad collationem ordinis clericalis, non quo ad præstan-
dum potestatem his perpetuis alienationibus. Nec ob. notata
Innocentij in c. cum & plantare. §. in ecclesijs. de priuile. quia li-
cet requiratur consensus patronorum exemptorum, ut ibi: non ta-
men dicitur quod sufficiat, uidetur quod si est aliqua administratio
subditę immediate alicui prioratū, quod prior dicti prioratus
censetur proprius prelati illius religiosi administratoris, licet
hoc casu sufficeret forsan abbatibus cui subest ille prioratus. Nam
etiam est prelati licet mediatus dicte administrationis iste ab-
39 bas ¶ Conclude, t̄ quod ab huiusmodi suspensione absoluet su-
perior proximus, ex quo Papa non reseruauit sibi absolutionem
ut nota. Ioan. An. in Nouel. in c. ij. in fin. de solu. & Host. in c. sta-
tuimus. de electio. in vj. licet Archidia. contra in dicto. c. statui-
mus. in glo. iudicis. sed prima æquior secundum Genzelinum,
erat autem ista pena ante factam absolutionem p̄petua, ut hic di-
40 cit glo. & concor. Gen. ¶ Conclude, t̄ quod prohibitio alienare
nō pōt ad non modicum tempus concedere, quia per hoc consti-
tueretur ius in re: quod est species alienationis. ut l. j. §. quod au-
tem. ff. de superfi. & sic glo. male dicit in §. instituto. in dicta.
41 l. codicillis. de legatis. ij. ¶ Conclude, t̄ quod latior est significa-
tio redditus quā fructus, ut in pecudum. §. partem. ff. de vsu. &
nota. in c. generali. in glo. fi. de electio. in vj. quamquam iste text.
æquiparet contractum factum de redditibus uel fructibus, sed
ista exequatio non propterea tollit ampliationem procedentem
42 ex significatione uocabuli. ¶ Conclude, t̄ quod si locatio uel uen-
ditio horum fructuum esset facta cum cōstitutione iuris usufru-
ctus: q̄

Quis, qd forsan esset prohibitum, qd tunc esset alienatio. ut l. si. C. de re. alie. & istud tenet Barto. in d. s. instituto. Et sic videtur, qd licet sit facta uenditio fructuum ad modicum tps ita qd liceat emptori eos percipere propria autoritate & c. qd valet huius tps, cum per hoc nullum sit ius in re constitutum emptori. Secus aut si ius vfructus sit sibi constitutum. Et isto mo intelligi. l. fundu. Trebatiani. ff. de usufruc. lega. & sic nota pro prioribus, qui solent vendere ex solita practica vfructus certae possessionis ad certum tps, qd quia tunc constituit ius in re, fieret hanc prohibitionem, & sic haberet locum pena hic statuta. solu ergo uendunt fructus simpliciter, ut hic. ¶ Conclude, qd modicum tps dr esse tps quinquenij in qd fit locatio; si aut illud excedat, an transeat tps per hoc in alienationem. Vt dicendum qd si sunt tot contractus quocumque anni, non erit alienatio, nec constitutio iuris in re. arg. l. scire debemus. ff. de ver. ob. Vbi aut est vnus tps tunc ex eo qd fructus transeunt commodo & incommodo emptoris, uideret qd aut debet emptor eos percipere manibus suis; & tunc sua autoritate censetur hanc quasi ius in re, licet verò non habeat ius in re: vt s. dixi. ar. d. l. si. C. de re. alie. si aut deberet eos recipere de manibus uenditoris: tunc nullum ius esset per hoc constitutum in re, & sic valeret uenditio. Fallit in casu vbi interdicitur simplex uenditio facta ad tps non modicum, qd si debeat emptor eos recipere de manibus religiosi administratoris, & censetur modicum ad quinquennium facta uel minus alia secus. Et si tps, vt amputetur ma horum tps, ut sic concludas in religioso: qd aut est facta uenditio fructuum ad non modicum tps, & tunc indistincte non ualet, debeat, uel non, emptor de manibus religiosi recipere. Aut est facta uenditio ad tps modicum, & valet indistincte. Fallit si esset 46 constitutus uel uenditus usufructus: ut s. dixi & c. Conclude, qd praelatus secularis cum maiori solennitate debet facere alienationem perpetuam qd talem. pro quo. d. l. iubemus. s. sane. ut nota Inn. in 47 c. v. in c. in fi. ut ecclesia. bene. Conclude, qd nedum tpalia ecclesia 48 rum possunt concedi laico: sicut et perceptio decimarum in alimonia potest concedi, non aut ius earum, ut non. Inn. in c. cam. de praerog. scrip. alle. x. q. j. c. pe. & hic per Guil. & Genz. qd clerico et potest concedi certa pensio duratura, donec sibi fuerit psum de beneficio, ut no. Host. in c. cum essent. de simo. & Papa pluries facit, & habuit 50 de facto. Conclude, qd vbi concessio pensionis uel alterius redditus facta est per praelatum ad tps ob seruitium impensum, non potest per successorem reuocari. ut c. ij. de preca. qd secus si sit facta ob seruitium impendendum. ar. cle. procuratorem. s. de procu. Sed certe primo casu non vlt extendi ultra tps suae administrationis. ar. l. si quis domus. s. pc. ff. loca. & l. si. ff. de pe. & facit. l. si filio. s. ff. so. ma. facit. c. fi. & ibi. no. ne praer. ui. suas. Nam aut huius concessio fuit facta ob utilitatem ecclesiae, quia seruitium fuit impensum ecclesiae: & tunc successor tenetur ei stare: alias no, ut d. c. ij. de preca. & d. c. fi. non ergo est dria fienda inter seruitium impensum uel impendendum, sed solu inter utilitatem & non utilitatem ecclesiae. Conclude qd Genz. qd concessio facta sicut formam huius cle. ob utilitatem uel necessitatem administrationis licet ualeat, in si neget ista necessitas, uel utilitas, est probanda aliter qd per scripturam ipsam publicam factam super hac concessione narrentem hanc utilitatem uel necessitatem subesse. Pro quo in Aut. de alie. & emphy. s. si uero quis aut eps. & ibi nota. ix. col. pro hoc etiam facit no. Inn. in c. j. de depo. & per Barto. e. pc. de fide. idem Iaco. de Bellouisi in d. s. si quis uero. Facit, qd scriptura non sufficit, qd no. l. si donatione. C. de colla. per. l. si forte. ff. de castren. pecu. ¶ Conclude, qd abbas ea qd sunt de mensa sua, potest concedere monacho ad uitam suam sub annua pensione. ut no. Inn. in c. monachi. de statu mona. & sic uideretur, qd hoc casu non haberet locum hac cle. quia posset reuocari ad nutum abbatis, & sic non est 54 proprie alienatio. Conclude, qd pena huius cle. locum habet, qd processum est ad concessionem uerbalem, ita qd religiosus quantum in se fuit, se obligauit, licet non fuerit secuta realis concessio. Et pp penitentiam. de hoc per istum tex. dum dicit, concedat. & sic intelligo. dictum Genz. alias non bn dicret. Nec ob. c. si quis psby. eo. ti. quia ibi loquitur in alia pena, & in seculari: hic aut in religio 55 so. ¶ Conclude, qd quod huius suspensio ad officio cum sit facta a iure, non operatur suspensionem a beneficio: secus si facta fuisset ab homine, ut nota Host. in c. cum tibi aeterni. de re iudi. l. vj. licet glo. in c. de cleri. ex. ministrante. sed illa glo. loquitur de suspensioe hominis. Videtur dicendum, quod si suspensio est perpetua, qd tunc in consequentiam operetur suspensionem a beneficio: secus si sit temporalis. arg. l. ij. C. de preci. impera. offer. ¶ Conclude,

6 qd quod ista concessio est adeo reprobata, ut non paret causam praescribendi, cum titulus habeatur pro no titulo: ar. l. ij. s. si quis a puillo. ff. pro emptore. & hoc hic tenet Genz. licet hic aliqui dicant contrarium. Sed attende, quia istud non potest esse uerum, nisi qd concessio esset facta ad tempus maius quam sit tempus. x. annorum, quod requiritur in hac praescriptione. per. c. ad decimas. de restitu. spoliato. & c. episcopum. de praescriptio. in vj. & tunc etiam quia mala fides praesumpta propter reprobationem contractus, impediret praescriptionem. ut l. j. C. de praescrip. longi temporis. ¶ Auth. malefidei. ibi posita. ¶ Conclude, qd quod uti itas est si ematur caltrum uicinum & utile, necessitas est ut resciantur molendina, & alia quae pereunt. ar. l. ij. & iij. & per totum. ff. de imolendina. ¶ Conclude, qd quod pecunia debet esse uersa in utilitatem administrationis religiosae: & debet durare sic uersa. Vnde si perdat casu antequam conuertatur, perit periculo solentis: quia debet esse curiosus, ut uertatur. ut l. ij. s. sed si sit. ff. de in rem uer. secundum Guil. Sed certe uidetur, quod ex quo suberit causa uti lis, uel necessaria, euidenter satisfactio est huius cle. Nec. ob. dictus. s. sed si sic. quia ibi uolebat contrahens cum seruo obligare dominum in solidum, cum quo non contraxerat cum administratione, & ob euidentem utilitatem, unde sufficit. facit. l. cunctas. ff. si certum petatur. ¶ Conclude, secundum Guil. quod sicut capitulum supplet in collatione beneficiorum negligentiam episcopi ut cle. si de beneficio. s. de praeb. qd ita & conuentus supplere debet sui abbatis uel prioris. Alij dicunt contra, ut habetur in clem. quia regulares. s. de supplen. negl. praeb. 1 ¶ Ecclesia appone comprehendit omne beneficium inferius abbatia. 2 ¶ Vnio de vna ecclesia ad aliam sine iure aequalitatis, siue accessionis potest fieri per episcopum, etiam non uocato rectore, aut alio defensore non traditio. 3 ¶ Religiosus locus potest dici ratione professionis, aut ordinis, uel quia religiose ibi uiuitur seculariter. 4 ¶ Vnio beneficiorum spectat ad episcopum, & non ad alium. 5 ¶ Permutatio beneficiorum spectat ad episcopum, & non ad alium. 6 ¶ Episcopus an possit unionem facere sine consensu capituli. 7 ¶ Diuisio praebende non potest fieri per episcopum sine consensu capituli. 8 ¶ Vnio beneficij semper fit sine praedictioe rectoris vnientis. 9 ¶ Rector ecclesiae quis dicatur, ut debeat consentire vnioni. 10 ¶ Vnio alicuius ecclesiae habentis priorem & vicarium perpetuum, cum alia, cum consensu prioris est fienda, & non alterius. 11 ¶ Vnio beneficiorum an possit fieri sede vacante. 12 ¶ Vnire ecclesiam non potest abbas sibi pleno iure subiectam. 13 ¶ Vniendi ius potest competere abbatibus & alijs inferioribus episcopis ex consuetudine praescripta. 14 ¶ Vniendi ius an possit ex consuetudine praescripta competere capitulo ipsius episcopi. 15 ¶ Vnire an sit inuidiositas. 16 ¶ Vniendi ius sine consensu capituli an possit praescribi ab episcopo. 17 ¶ Vniendi ius sine consensu episcopi an possit praescribi a capitulo ipsius episcopi. 18 ¶ Episcopus an possit praescribere ius conferendi solus beneficia. 19 ¶ Episcopus an possit praescribere ius alienandi solus perpetuo ecclesias, uel ecclesiarum bona. 20 ¶ Vnire non potest eps et in casu licito & indigentia sine consensu capiti. 21 ¶ Vnio licet fieri possit sine consensu rectoris, tamen requiritur consensus praedicti immediati beneficij. 22 ¶ Vnire non potest episcopus capellam subditam ecclesiae parochiali alteri ecclesiae sine consensu praedicti immediati. 23 ¶ Vnire non potest episcopus capellam spectantem ad praesentationem laici alteri ecclesiae sine consensu patroni laici. 24 ¶ Patronus laicus amitti praedictionem si eius capella fiat ecclesia collegiata. 25 ¶ Vnio ecclesiae collegiatae cum alia est fienda de consensu capituli illius collegij, quoniam capitulum uidetur amittere ius eligendi. 26 ¶ Dignitas aut aliud beneficium potest supprimi quando vacat. 27 ¶ Beneficium vacans non potest diminui. 28 ¶ Suppressio an dicatur grauior diminutione. 29 ¶ Nisi in possessione careat seruandae, an possit fieri non uocato rectore. 30 ¶ Suppressio beneficij an reuocatur uocatione defensoris, & diminutione qd. 31 ¶ Suppressio beneficij uacantis, an requiratur uocationem defensoris, an sufficiat consensus illorum qui instituerunt. 32 ¶ Diminutio beneficij et bicio vacante, an requiratur uocationem defensoris. 33 ¶ Separata non faciunt illationem. 34 ¶ Diminutio praebende ecclesiae cathedralis an possit fieri per episcopum cum capitulo

- 35 Episcopus an possit cum consensu capituli aliquid perpetuo statuere in praedictum alicuius ecclesiae non uocato defensore. & quid ad tempus: & tunc, an successor teneatur seruare.
- 36 Vnio an sit causa mutationis status.
- 37 Vniri possunt plures ecclesiae dignitati, uel praebende.
- 38 Permutari possunt plura beneficia pro vno.
- 39 Vnire potest episcopus beneficia alicuius ecclesiae alijs beneficijs etiam non uocato rectore cum consensu capituli.

I V N A. Quando facta est alienatio iurium beneficij ecclesiastici ad tps modicum, uel non modicum, dicitur in praec. cle. hic aut qd facta est alienatio ipsius beneficij. Vel, supra dixit de alienatione, p qd non mutatur status beneficij: hic aut de ea p qua mutat status, uel quia alteri vnit uel subijcit. Et hinc duas partes. Primo loquit qd eps & capitulum autorizant ad commodum alienum. Sed qd autorizant ad commodum proprium. Secunda ibi: qd si. Casus. Ecclesia vacans & defensore carens per consensum sui capituli licite beneficium vnit uel donati nationi subijcit. h. d. prima pars. Si una ecclesia] t large intelligo, ut comprehendat omne beneficium ecclesiasticum, saltim inferius dignitate abbatiali. ar. c. tua. de ver. sig. & ar. rubricae, de cle. no. resi. 2 quia ubiq; subest ea eade ro. [Vniatur] t non curo an per modum accessionis, uel aequalitatis, cu subit utrobq; casu eade ro. [Religio] fo] t non curo utrum locu sit religiosus rone professionis alicuius ordinis approbati, uel simpliciter religiosus, licet sit secularis: tñ tex. retulit se ad locu religiosum rone ordinis approbati, ex eo qd ut plurimu his locis religiosus fit donatio talis. Differt aut hac donatio ab unione: qm per donationem ecclesia donata semper subijcit loco, cui donat: c. ij. de reli. do. No aut sic per quancuq; vnionem: quia no per eam, q fit per modu principalitatis uel aequalitatis: de quo dicit c. j. ne sede vacante & per Pau. in cle. cum ad rationem. de elec. s. [Ex eo] hic ponit ro dubitandi, seu id q reddebat quatuor dubiu. [Impugnari] no remouet, qn ex alio capite possit impugnari, vtz q facta sit sine cano uocato patrono, ut j. uidebis. 4 Ex parte prima no. t q unio beneficiorum perinet ad epim non ad alium: concur. c. ficu. de vnire. t sic dicimus in permutatioe beneficiorum. c. questu. de re. permu. sed quia ibi solu est alienatio personae q moritur, sufficit autoritas epi sine consensu capituli: hic aut, quia est alienatio ipsius beneficij q no extinguit, ut lanua. s. a. Titia. ff. de annu. lega. requirit consensus capituli. ar. l. j. s. sed si quis. ff. ad Carbo. No. primo, t q unio non potest fieri sine consensu capituli. t concor in simili de diuisione praebendae, quae fienda e p epim cum assensu capituli. ut c. vacan. de praeb. No. scd d. t q unio beneficij alicuius semper censet fieri sine praedictioe rectoris illius q tunc erat: & io non uocatur, quia eius no interest. ut c. cum inter. de elec. Na no debet forriri effectus vnio, nisi cedet uel decedente rectore illius. ar. l. ij. si quis a principe. ff. ne quid in loco publi. pro quo in rone. l. Stichum. ff. de ma. testa. No. tertio, t q rector ecclesiae est ille qui praest illi ecclesiae de qua fit sermo. t Et io si in vna ecclesia est dare prior & vicarium perpetuum, ille uicarius pprie no dr rector ecclesiae, licet rone cure iminentis ecclesiae possit dici rector, no aut alio respectu. & ista de facto alijs dixi, & obtinui in iudicio dicatorio. Facit qd no. in c. ex posuisti. de praeb. No. quarto, t q sede vacante pot fieri vnio sicut & diuisio praebendae. c. vacate de praeb. & fructuum retentio. c. nostru. ut eccl. bn. in fi. cu simi. Ro impulsua processit ex no. Inn. in c. ut nostru. in gl. fi. & in gl. antepe. in fi. ut eccl. bn. & tangit gl. j. hic & cocor. Gen. Ro dubitandi in parte prima ponit in tex. q clarius colligit ex c. j. ne sede vacante: ubi sede vacante nihil est innouandum, quia interim sedes caret legitimo defensore. Contra tñ hic statuit: quia ro decidendi est: quia no fit in praedictioe ecclesiae vnite hu ius unio: cum ecclesia sit una, licet per membra diuisa: nec in praedictioe rectoris ipsius. ut c. consultationibus. de dona. & sic no est necesse, qd defensor de ecclesia quocumque ad hoc si vacat rector: secus si no vacabat, & per hoc tollit ro dubitandi. Nec ob. d. c. j. ne sede vacante, quia ibi loquit de diminutione dignitatis sedis vacantis attentione iam facta. ar. c. dudum. e. ti. in vj. hic aut no loquimur de diminutione, sed solu de unione fienda, licet gl. hic ad rñ deat ad d. c. j. & concor. cu ea Gen. sed non est sufficiens rñsio. Conclude, qd unio est solu de iure coi quid epale seu solu ad epm pertinens, ita q abbat & ceteris inferioribus est denegatu: probat in d. c. ficu. t vnire. Conclude, t q licet abbas no possit de iure coi vnire ecclesiam sibi pleno iure subiectam, ut no. Inno. in d. c. sicut vnire. & Host.

in c. quia nonnulli. de cleri. non residen. & Archi. in c. cum singu- 13 laria. de praeb. in vj. t pot tñ de consuetudine praescripta hie ius vnendi, s. m gl. & Archi. in d. c. cum singularia maxime in prioratibus simplicibus non habentibus cura animarum: & cor. hic Gen. li 14 cet Steph. s. & no bene. t Ex qua v f qd ep capitulu pot hie per se ius vnendi de consuetudine praescripta, hoc est auctoritatem praestare, seu facere uniones et sine consensu epi. Sed istud forsan pot procedere in beneficij pleno iure subiectis ipsi capitulo, alijs secus. 15 Nisi dicatur, t q quia vnire est iurisdictio. Dicendum est, qd pot p capitulu & per alium quocunq; praescribi: hoc aut no placet gl. per ea quae dicuntur in seq. questione. Conclude s. m glo. & s. opi. 16 Host. in c. nouit. de his quae fi. a praeb. t q eps non pot praescribere, ut ipse solus sine consensu sui capituli possit beneficia vnire. 17 t sic multominus capitulu praescribere, ut sine epi consensu possit vnire. Host. tñ uoluit, qd in casu in quo eps hie requiret praesiliu capituli, non pot praescribere illi requisitioni: ut gl. hoc dicit hic. 18 Dic ergo, t q eps pot praescribere, ut solus exerceat iurisdictioem, 19 beneficia conferat, & pmet: t no aut ut solus alienet perpetuo ecclesiam uel ecclesiaru bona, aut uniat, ut hic. facit. no. Inn. i. c. pastora 20 lis. i gl. fi. de do. Conclude, s. m gl. & hoc per istu tex. qd tps et in casu licito & indigentia no pot per se sine consensu sui capituli vnire, ita q non sufficit epi petere consiliu. licet notet s. Host. & male. in c. nouit. de his quae fiunt a praeb. Nec ob. c. consultationibus. de donatio. ubi dr q donationes ecclesiarum debent esse ratae auctoritate epi: quia supplendu est & sui capituli, ut hic. Nec ob. q episcopus prouidendo locis egentibus facit quod debet, & sic non pot ei p dicit, per. c. extirpanda. j. & ij. rñ. de praeb. quia licet non possit de iure capitulum p dicitur licite, contradictio tñ quae fit (saltem de facto) multum operatur, maxime qn membra non concordant cu capite: & in dubio habeat, uel non, causam contradicendi iustam capitulum: melius est, qd eps abstineat ab unione, quam si fieret & reuocaretur: unde totum remittit tunc ad superiorem. Conclu 21 de, t q licet unio fieri possit sine consensu rectoris beneficij uni ti, tñ requirit consensu praedicti immediati ipsius beneficij. ut cle. j. s. 22 ad hac. de sta. mo. t sic uidetur, qd si una capella secularis existes t certam parochiam, est subdita rectori illius ecclesiae, uel est sub dita capitulo alicuius ecclesiae collegiatae: qd eps no pot illam capellam uniri sine consensu illius rectoris uel capituli cui est sub ditajta q dicitur. s. ad hac. licet loquatur in religiosis, tñ ro locu 23 habet et in secularibus s. m gl. t Eadem rone et requiritur consen sus patroni, et laici, cum interest. ne per hanc unionem q inducit q quandam capitis diminutionem, uerget et unica in peiore. 24 & quia no sic sibi prouideretur de alimentis, ut ante. t & etiam si efficiatur collegiata: perdit ius praesentandi ar. c. pastoralis. de his 25 quae fiunt a praeb. s. m Pau. item s. m dominum Cardi. t si uniat ecclesia collegiata, necesse est quod vnatur consensu capituli il lius collegij: quia uertitur in praedictioem collegij: qm ius eligendi perdit, unde ab eo inuito no est auferendum. l. id quod nostru. de re. iur. Facit ad praedicta. c. notabili. & qd ibi nota. de iure patro. 26 Conclude, t q licet dignitas uel aliud beneficium vacans possit 27 supprimi, sicut uniri: t tñ non pot diminui, ut d. c. j. ne sede vacan te. & d. c. dudum. e. ti. in vj. & sic v f per mitti grauius, & prohiberi 28 leuius. t Nam grauius v f ipsa suppressio, q diminutio. ar. l. huic scripture. in prin. ff. ad l. Aquilia. Sed pot dici q regula, ipsius be neficij uel dignitatis grauior est suppressio quam diminutio: sed respectu ipsius intulati, grauior est diminutio quam suppressio qm diminutio fit etiam in praedictioem intulati, ut d. c. dudum. 29 t & ideo missio in possessionem pp contumaciam non pot fieri nisi uocato rectore, uel dato defensore: quia fieret in praedictioem rectoris uel ecclesiae: ut notat Inno. in c. cum uenerabilis, de reli. do. & glo. in cle. j. s. de rescrip. t Suppressio uero non: quia semper intelligitur coeessa uel facta, ut operetur post cessum uel dis cessum intulati, ut d. c. consultationibus. Sed ista ro respicit so lum hoc, ut in diminutionem uocetur rector, non autem in sup pressionem, & sic locum habet qd beneficium est plenum: in qua do est uacans, tunc non h f respectus ad rectorem, qui non est, sed solum ad ipsum beneficium vacans: & ideo tunc debet dari potius defensor beneficij q tractatur de eo supprimendo, uel uniendo, ut hic. & c. cu accessissent. de constitu. sed bene datur qd tractatur 31 de eo diminuendo. ut c. dudum. e. ti. t Sed pot dici, quod ubi tra ctatur de beneficio uel de dignitate vacante unienda uel supprimen da, tunc non requiritur, qd detur defensor: cum sufficiat consensus omnium illorum quorum consensu fuit instituta: nam illorum so lum interest. arg. l. in concedendo. ff. de aqua plu. ar. cen. & l. fin. C. de auto.

- 1 Permutationes beneficiorum in curia expediuntur cum clausula, quod nullum ius ex eis acquiratur compermutantibus.
- 2 Permutatio est ius personale, & personam non egr editur, sed est in rem scriptum.
- 3 Successio hereditaria non habet locum in beneficiis.
- 4 Subrogatio in ius cedentis vel decedentis in beneficiis, an habeat locum quando possessor non erat pacificus.
- 5 Beneficiatus largo modo potest vendicare suum beneficium.
- 6 Permutata beneficia quaecumque sint non possunt alijs, quam compermutantibus conferri.
- 7 Illud est decidere.
- 8 Beneficio iuris aliqui non debent decipi.
- 9 Permutatio est uera uacatio in beneficiis.
- 10 Resignatio ex causa permutationis debet esse libera, unde nemo potest cogi ad eam fiendam.
- 11 Beneficiatus non potest se liberare a uinculo beneficii sine consensu superioris.
- 12 Huiusmodi dictio ponitur demonstratiue.
- 13 Collationes alijs facte q̄ compermutantibus, sunt nullae ipso iure.
- 14 Qui agit ultra beneficium Principis aliquid, seipsum decipit.
- 15 Decipienti seipsum non est subueniendum.
- 16 Beneficiati possunt mutuo eorum beneficia permutare, cum auctoritate diocesani.
- 17 Collatio est necessaria in beneficijs uacantibus per permutationem.
- 18 Facta ad unum effectum de futuro, non sunt trahenda ad alium.
- 19 Conuentio, nec contractus de permutandis beneficijs, non ualent.
- 20 Permutatio si non impletur per aliam partem, contra illam est agendum ad recuperandum quod recepit.
- 21 Renuntiatio beneficiorum debet esse libera sine aliqua conditione, & pactione.
- 22 Renuntiatio potest esse cauta ex causa permutationis.
- 23 Resignatis beneficijs ex causa permutationis nullum ius est acquisitum in illis compermutantibus ante collationem illorum.
- 24 Affectio compermutantium in beneficijs compermutatis cadit post resignationem factam.
- 25 Permutatio si fit in fraudem expectantium non annullat collationem factam expectantibus.
- 26 Permutata si sunt loca pia alijs quam compermutantibus non debent concedi quando confuruntur in titulum.
- 27 Permutatio in beneficijs fit de spiritali ad spiritalia, sed non de spiritali ad temporale.
- 28 Transitus fit de facili in symbolizantibus.
- 29 Laici an ualeant permutare hospitalia: & an tunc habeat locum dispositio cle. vnic. de rer. permu.
- 30 Hospitalia non potest permutari cum beneficio ecclesiastico.
- 31 Perso non potest permutari cum beneficio ecclesiastico.
- 32 Permutationem autorizare est Episcopi, & non inferioris, nec capituli sede vacante.
- 33 Permutatio beneficiorum non potest admitti per Episcopum, nisi consentientibus collatoribus patronis, aut electoribus si promissio ad alios pertinere nescatur.
- 34 Permutationem autorizare an possit capitulum sede uacante.
- 35 Capitulum succedit Episcopo in his quae sunt iurisdictionis.
- 36 Capitulum sede uacante an possit autorizare permutationes beneficiorum, quae spectant communiter ad Episcopum & capitulum.
- 37 Differentia debet esse inter donantem & donatarium.
- 38 Permutationem autorizare an simpliciter sit iurisdictionis.
- 39 Mens conditoris semper est attendenda.
- 40 Permutatio sine fiat per uiam presentationis, electionis, institutionis, aut confirmationis, est huius naturae, & beneficia permutata non possunt alijs quam compermutantibus conferri.
- 41 Permutationes ex causa beneficijs resignatis in manibus non ualentibus eas renuntiationes recipere, non ligant ordinarios quo minus praedicta beneficia liberè alijs, quam compermutantibus ualeant conferre.
- 42 Resignatio in manibus non superioris ualeat in praedictum resignantium, sed non superioris.
- 43 Renuntiatio hoc modo facta, Renuntio meo, ut tu renunties tuo, & ut illud habeat nepos meus, uel alius a me nominatus: est simonia, & tunc de illo quis habeat providere.
- 44 Praebenda consistit in temporalitate.
- 45 Canonica consistit in spiritualitate.
- 46 Praebenda potest permutari cum canonica eiusdem ecclesiae sine auctoritate superioris.

- 47 Permutatio in beneficijs requirit consensum omnium, quorum interest.
- 48 Permutatio intuitu ecclesiarum facta, non requirit consensum omnium, sed sufficit consensus maioris partis, dum tamen omnes fuerint requisiti.
- 49 Permutatio requirit consensum liberum, quorum interest: nam per superiorem alias non possunt cogi.
- 50 Collatione deuoluta ad superiorem per negligentiam inferioris non possunt cogi illi, quorum interest, consentire de certa persona instituenda.
- 51 Permutatio beneficiorum potest fieri sine consensu eorum quorum interest euidenti necessitate requirente, aut uilitate.
- 52 Ratio est summa quae pro religione facit.
- 53 Permutatio auctoritate Apostolica facta non requirit consensum illorum, quorum interest, cum possit fieri eis ignorantibus.
- 54 Permutatio in dubio de beneficio spectante ad presentationem patroni laici, non tenet sine consensu illius, etiam si fieret auctoritate Papae.
- 55 Permutatio beneficiorum potest fieri auctoritate legati sine consensu eorum, quorum interest, nisi essent talia de quibus non possit providere eis praesens.
- 56 Permutatio beneficiorum, licet non sit fienda a legatis sine consensu eorum quorum interest, tamen sufficit, & consensus interuenit, siue ante permutationem, siue post.
- 57 Episcopus an possit cogi in uacatione permutationis ad collationem fiendam beneficiorum sic uacantium.
- 58 Collatio beneficiorum uacantium per permutationem propter negligentiam Episcopi, an deuoluitur ad superiorem.
- 59 Beneficia uacantia per permutationem, non possunt conferri alijs quam compermutantibus, etiam si sint diuersarum diocesum.
- 60 Permutata beneficia non possunt optari praetextu statuti, aut consuetudinis ecclesiae.
- 61 Permutatio fraudulosa non impedit optionem beneficiorum spectantem ad aliquem praetextu consuetudinis, aut statuti.
- 62 Permutationem adimplere recusans compellitur non praesens, sed ad restituendum ea quae recepit.
- 63 Interesse non cadit in beneficijs.
- 64 Permutationis superior an praesens possit cogi ad collationem fiendam.
- 65 Appellans dominus auditur, licet procurator non appellauerit cui procurator non est soluendo.
- 66 Beneficia reseruata generaliter, siue specialiter, an possit permutari contra auctoritatem Apostolicam.
- 67 Legatus non potest se intrinsece de beneficijs reseruatis a sede Apostolica, nec alius inferior quisque.
- 68 Reseruatio quae fit in literis gratiosis fauore certa persona, uel quae fit per executores uel accessoria, non plus operatur quam ipsa gratia.
- 69 Permutatio non potest fieri de beneficio reseruato, cum gratia, & reseruatio sunt de certo corpore.
- 70 Permutare an possit expectatiuus eius gratiam uide eum beneficio alterius.
- 71 Permutare non potest expectatiuus gratiam suam cum alia gratia expectatiua.
- 72 Gratia Apostolica antequam sortiatur effectum, remanent sub dispositione Apostolica.
- 73 Ius acquisitum ad rem non potest permutari cum beneficio alterius.
- 74 Permutari ius ad rem non potest cum alio iure ad rem in beneficijs.
- 75 Permutare an possit receptus in canonicum pro quo est affecta praebenda cum alio habente simile ius.
- 76 Permutare possunt plura beneficia cum uno, sicut in proprietate.
- 77 Permutari an possunt plura beneficia incompatibilia cum uno, & utrum inferiores a Papa.
- 78 Permutans unum beneficium cum pluribus incompatibilibus, cum erret in iure, an possit habere recursum ad suum beneficium.
- 79 Permutans plura beneficia incompatibilia cum unico beneficio ex quo permutatio dicitur nulla, an tamen compermutans possit eligere unum, aut retinere unum cum auctoritate superioris.
- 80 Permutationum alia est uoluntaria, alia est necessaria.
- 81 Permutatio intuitu beneficiatis non potest fieri intuitu personae, sed bene intuitu ecclesiae.
- 82 Utilitas publica praesertur privatae.

Permu-

- 83 Permutatio an recipiat penitentiam re integra.
- 84 Permutatio non recipit vim ex sola conuentione, sed ex traditione.
- 85 Conuentio de resignatione fienda, an sit seruanda quando est facta coram superiore etiam re integra.
- 86 Permutare promittens compermutanti in praesentia superioris, an possit compelli ad eam compleendam. Et quid quando sine praesentia superioris promissio fuit facta.
- 87 Renuntiatio ex causa permutationis potest fieri tripliciter.
- 88 Nemo praesumitur iactare suum, maxime beneficium.
- 89 Renuntiatio beneficii quae praesumitur facta causa permutationis.
- 90 Vacatio per uiam permutationis dicitur condicionalis.
- 91 Permutans an possit habere recursum ad beneficium permutatum auctoritate propria, cum permutatio sit nulla aliquo casu.
- 92 Permutatio, si non sortitur effectum ex dolo compermutantium, an sit locus expectantibus, aut ordinarijs collatoribus, ita quod uacatio remaneat firma.
- 93 Permutatio facta de beneficijs reseruatis scientibus compermutantibus, non excludit expectantes, neq; ordinarios quo ad conferendum.
- 94 Ignorantia est crassa & supina, cum aliquid ignoratur, quod notum est in loco, siue prouincia.
- 95 Inferior a Papa non potest se intrinsece de beneficio reseruato a Papa.
- 96 Permutatio, si non sortitur effectum absque culpa compermutantium, an compermutantes possint habere recursum ad eorum propria beneficia.
- 97 Permutatio, si non sortitur effectum ex culpa unius ex compermutantibus, an impediatur permutantem quo minus possit habere recursum ad suum beneficium.
- 98 Permutans beneficium si ab eo euincatur siue ex culpa renuntiantis, siue non, potest habere regressum ad suum beneficium, siue eius finis immineret tempore permutationis, siue non.
- 99 Permutans obtinens beneficium ex causa permutationis, non uidetur obtinere illud ex titulo lucratiuo, sed oneroso.
- 100 Permutantibus beneficium non imputatur cuiuslibet, licet non indagauerit, an beneficium esset illius qui renuntiauit illi uia permutationis.
- 101 Empior rei furui an possit repellere exceptione pretij sibi non restituti dominum vendicantem rem illam iure dominij, seu quasi.
- 102 Beneficium renuntiatum causa permutationis etiam quo ad aliud beneficium consequendum ratione proprietatis afficit illud beneficium proprietatis compermutanti.

E concessione.] Supra cle. praeced. dicit de alienatione alicuius ecclesiae beneficii facta ratione dominij, uel proprietatis, quia transfertur in uionem uel donationem in potestatem alterius: hic autem de ea, quae fit ratione tituli, quia ius tituli quod habet vnus quasi transfertur in alium, & c. §. Vnde in permutationibus quae fiunt auctoritate Apostolica, semper ponitur clausula, ut per eam nullum ius acquiratur cum permutationibus si ante non habebat: arg. l. ex contractu. ff. de rei. iud. Ex quo habes, quod ipse istud est personale: quia cum persona extinguitur, nec illam egreditur sine auctoritate, & licentia superioris. l. etatem. §. si. ff. de cens. cu. si. sed & tunc non est proprie translatio iuris unius in alium: quia in istis beneficijs non cadit successio hereditaria, ut no. Io. Mon. in c. si hi. 2. quos. vt li. pend. in vj. sed bene habet locum subrogationem in ius cedentis uel decedentis, uidelicet quando non erat possessor pacificus, uel erat petitor, ut practicum in Cancellaria, & probat in cle. si duob. s. ut li. pend. Est igitur ius personale, licet sit in rem scriptum: quia intuitu potest suum beneficium ut suum uendicare: sed largo modo: quia non sumitur uendicatio, prout sumitur in l. in rem actio. in princ. ff. de rei. vend. arg. c. ij. de don. Habet duas partes. Primò ponitur ratio. Secundo dictum. Secunda ibi: si beneficia. Casus. Permutatio causa permutationis fiendae ab aliquibus resignata, nequeat alijs conferri. h. d. §. Beneficia] omnia includat, dignitates, & curata, & m. Doct. & c. tua. de verb. signifi. §. Iuris] loquitur tam de c. quae situm. eo. tit. in vj. de c. licet. eo. tit. in vj. ubi huiusmodi resignatio permittitur. dummodo non fiat in fraudem expectantiu. §. Illudatur] hoc est, ne decipiatur, quod uel ne circumspici uideantur §. Resignata] in curia, uel extra, ita quod per resignationem uacant: alia si non uacarent, non possent conferri, ut c. j. de cess. praeb. §. Et sic loquitur quando fuit facta resignatio ex causa permutationis, non operatur per resignationem, quod nec ad eam faciendam permissor obligatur, adeo ut intuitu cogi possit cum pure & libere fieri debeat, ut d. cap. licet. non autem esset libera, si ad eam faci-

ciendam quis cogere, ut l. utrum. §. cum quidam. ff. de reb. dub. pro quo tex. in c. uniuersorum. eo. tit. Nec ob. l. licet. C. de act. & oblig. quia loquitur in his in quibus cadit conuentio, ut c. cu. pri. dem. & c. fin. de pact. Nec potuit se astringere ut liberetur a uinculo quo tenebatur suo beneficio citra consensum superioris. arg. c. amouet. & c. q. in dubijs. de renun. de hoc ut j. dicam in una conclusione. §. Hoc esse] id est, huiusmodi collationem alijs factam: quod si habes quod promouere istud hoc neutri generis adptatur ad demonstrationem eius, quod est foemini generis. Vel dic hoc, si opus collationis huius & c. §. Nullius firmitatis] & nullius momenti: quia ipso iure sunt nullae, ut l. qui in carcerem. ff. q. met. cau. & l. non dubium. in fi. C. de legi. & l. generaliter. ff. de ver. bo. obl. & l. j. §. j. de fer. & in Auth. de exhi. & intro. re. §. sancimus. ibi in medio. coll. v. & cap. deliberatione. in fine. de off. lega. in 6. Nota primò, quod quis decipi non debet beneficio legis, sicut nec Principis. concordat l. j. C. de his qui uen. eta. impet. Nec ob. l. iij. eo. ti. quia nemo decipitur in quantum beneficium se extendit, ut hic: sed si quid agat ultra quam contineatur in beneficio, sibi imputet: quia tunc non decipitur, sed ipse fementipsum decipit incaute procedendo, ut ibi: quod etiam quia tunc decipere uult, sibi non subuenitur: arg. l. auxilium. in fin. ff. de min. Nec ob. l. omnes. & l. bonae a Zenone. C. de quadr. praescrip. quia ibi licet sit casus specialis, tamen non decipitur dominus: quia non contraxit, nec quasi, & imputatur sibi: quia sciebat talem esse legem, quae praeteritis negotijs non fuit facta, sed pro futuris: & sic est in omnibus casibus specialibus. facit clem. si una. in fi. s. i. c. proxi. Nota secundò, quod beneficiati possunt mutuo eorum beneficia permutare. concordat c. licet. eo. tit. in vj. Nec ob. c. quae situm. eo. tit. in antiq. quia cum auctoritate diocesani hoc possunt: alia non, ut ibi. Et sic non ob. j. q. ij. c. quam pio. quia hic datur spirituale pro spiritali, non sola uoluntate beneficiatoru, sed auctoritate diocesani: qui considerare habet, sit concedenda uel deneganda permutatio. per c. quae situm. & sic ista intelligitur per aliam. Nota tertio, quod libertas adimitur collatori hoc casu: quia non potest conferre cui uult, sed solum tenetur conferre illis qui resignauerunt, ex causa permutationis. concordat l. cum pater. §. a te peto. ff. de leg. ij. & c. publicato. de elec. & sic petitur ex debito quasi sint huiusmodi beneficia accepta pro ipsis: arg. c. si postquam. de praeb. in 6. Nec ob. c. ij. de conel. praeb. ubi collator habet libertatem in conferendo circa electionem personarum, pro quo. l. cum quidam. §. uerum. ff. de reb. dub. quia hic speciale propter uacationem causatam & ordinatam ad certum finem. No. quartò, quod nedum est necessaria auctoritas superioris, sed imò est necessaria collatio fienda per superiorem. Nam uere uacauit & ius neutri competit, nisi facta collatione. c. pi. de pce. in 6. cum si. Nec ob. notat Inn. in c. inter caetera. de praeb. & Archid. in d. c. licet. qui tenent, quod statim praebita auctoritate permutantes ius habent. Nam eorum opinio, ut uides, reprobatur hic secundum D. Cardinalem: & idein Ina. hic sentit in d. c. quae situm. Et fiet hoc casu collatio per Episcopum, licet ad eum non pertineat, quia accedit consensus quorum interest. Nota quintò, quod facta ad unum effectum de futuro, non sunt trahenda ad alium. concordat l. cum tale. §. in. ff. de cond. & demon. & l. damus. cum sua materia. ff. de cond. ind. & l. ea quidam. C. si man. ita fu. ali. ne proffi. quia ibi fit extensio ad alium casum similem, tendentem ad eundem effectum, ne fiat fraus legi: hic autem tendebat ad alium effectum, ne fiant propter diuersitatem persona rum: arg. l. in agris. ff. de acquir. rer. do. l. ij. C. qui. res iudi. non nou. cum si. & c. Ratio impulsua fuit, ut determinet casus saepe hic contingentes qui dubij uidebantur, iuxta c. inter caetera. de praeb. & c. cum uniuersorum. eo. tit. ut dicit glo. j. & si. huius cle. & reprobatur not. Bar. in d. c. inter. Tu dic ut determinet casus dubios contingentes. c. unum. eo. tit. in 6. qui ibi ponuntur per Io. Mona. Ratio dubitandi est, quia alienatio quae resignatio fit ex causa permutationis, tamen fieri debet libere & sponte, ut d. c. vno. eod. tit. in 6. Et sic uidebatur, quod superior possit huiusmodi beneficia sic uacantia per liberam resignationem conferre, quibus uellet. Nec ualet contradicere, nec conuentio prehabita de permutando, per d. c. cu. quidam. & quia ius non potest dari ad uacaturas, per c. ij. de praeb. in 6. Ius autem daretur si non possent praeferi huiusmodi beneficia, nisi resignantibus: quod quia ibi non impletur contractus permutatio nis ex una parte, agitur contra aliam partem, non ut impleat, sed ut reddat quod accepit, uel ut interesse soluat, ut l. naturales. §. j. & §. fin. ff. de praeb. ver. & l. j. in fin. ff. de rer. permu. & l. cum precibus. & l. quoniam. C. de rer. perm. & in hac materia uidetur esse casus

in d. c. vniuersorum. eo. tit. Contra tñ hic statuit, ¶ Rō decidendi
 21 ponitur in text. Nec ob. d. c. vnicum. ¶ quia licet resignatio deat
 22 esse libera ab omni conditione, & pactione illicita, t̄ pot̄ t̄ esse
 cantā, & causa permutationis: & sic pot̄ exprimi uel ante resigna
 tionem, uel in ipsa resignatione, q̄ fit ex causa permutationis. Itē
 potest fieri hoc casu resignatio sub p̄dictione, videlicet, si mihi p̄
 feratur beneficium illius; nam & hoc non exp̄presso, subintelligit̄
 illa p̄dicio, arg. l. si extraneos, ff. de cond. ob. cau. & l. si stipulatio
 nem, de iure deli. & l. interdum, de verb. ob. vnde non p̄iudicat̄
 p̄dictioni app̄sita, si non adimpleatur conuentio, vt l. qui absenti,
 §. j. ff. de acq. poss. & talis conditio a iure approbatur, ut d. c. licet,
 & quia hoc non potest fieri sine licentia superioris, si superior ap
 probat, valet, arg. l. q̄q̄. in prin. ff. de aqua plu. arc. Et sic non ob. d.
 23 c. cum pridem. Nec ob. d. c. ij. ¶ quia neuter habet ius in bñficio
 p̄ferendo ex causa permutationis antequā p̄feratur, licet nō sit in
 terdicta collatio alijs fienda de huiusmodi beneficijs sic resigna
 tis, n̄ anteq̄ conferantur, nullum ius acquirunt ipsi qui resigna
 runt. ¶ Præterea & cum sint affecta pro ipsijs conueniuntate uo
 lentibus, & q̄ sint eis debita, non est mirum, qm̄ hmoi affectio &
 debentur oriuntur post factam resignationem, & sic post uacatio
 nem, non autem ante. Et sic non ob. d. c. ij. de p̄b. in vj. nec l. natu
 ralis. cum. si. quia loquuntur de actione quæ competit p̄ partem
 non seruante conuenta: hic de actione superioris alijs p̄ferente.
 Verum si permutatio non fortitur effectum ob quem facta fuit re
 signatio, & sine culpa, eorum quilibet potest redire ad suū be
 neficium cui reseruauit: sed an iure suo proprio, an uero licentia si
 bi concessa, patebit. & facit c. si beneficia, de p̄b. in 6. & d. c. cū
 25 uniuersorum. Conclude, ¶ q̄ ubi resignatio ex causa permutatio
 nis facta est in fraudem expectatium, q̄ resignatio firma manet,
 & conferuntur licite talia beneficia resignata ipsijs expectatibus,
 vel alijs; qm̄ sic resignando non fuerunt uis beneficii iuris, sed in
 fraudem legis, & sic non habet locum ista cle. fm̄ gl. & bene facit
 l. auxilium, in si. ff. de minor. & d. c. cum uniuersorum. Conclude,
 26 ¶ q̄ licet ista cle. loquatur simpliciter de beneficijs ecclesiasticis,
 tñ locum habet in hospitalibus, & in alijs locis pijs, qm̄ conferunt̄
 in titulum beneficij ecclesiastici in casibus positus in clem. ij. §. ut
 autem, §. de reli. do. alijs secus, pro quo clem. per literas. §. de p̄b.
 27 ¶ Quia permutatio habet locum inter spiritualia hincinde, non
 autem inter spirituale & temporale: ut c. ad quæstiones. eo. tit. fm̄
 28 glo. ¶ nam in habentibus symbolum, facile fit transitus. l. sed cum
 patrono. ff. de bon. pos. & l. an inutilis. §. acceptum. ff. de accep. Ex
 29 quibus inferas, ¶ q̄ laici possunt adinuicem hæc hospitalia per
 mutare, & in his habet locum ista cle. per identitatem rationis, li
 30 cet loquatur in beneficijs ecclesiasticis: ¶ non autē hospitale cū
 31 beneficio ecclesiastico, & sic intellige q̄ §. dixi. ¶ Nec pensio cū
 beneficio uel p̄stimonio si sit rituali fm̄ Docto. Conclude, q̄
 32 ¶ præbere auctoritatem huiusmodi permutationibus, est solum iu
 ris ep̄alis, ita q̄ de iure communi est omnibus inferioribus inter
 dictum; vnde nec capitulum Ecclesiæ cathedralis potest præstare
 hanc auctoritatem. ut no. Host. in summa eo. tit. §. quid pot. ver. &
 nunquid etiam si collatio pertineat ad solum capitulum. fm̄ Pau.
 Idem Arch. in c. uno. eo. tit. in 6. nec alius qui uis ep̄scopo infe
 33 rior. concordat. c. sicut unire. de excel. p̄læ. & quod no. in p̄p̄ce.
 cle. Et est ratio, fm̄ gl. q̄ huiusmodi permutatio fit p̄ statutū con
 ciliij Lateran. vbi solus Ep̄scopus potest dispensare, non alius: ut
 34 d. c. quæsitum. & concor. Arch. in d. c. licet. Conclude, ¶ q̄ per
 mutationes hmoi non possunt fieri per auctoritatem diocesanam, ni
 si p̄sententibus collatoribus, uel patronis, uel electoribus horum
 beneficiorum: arg. l. in concedendo. ff. de aqua plu. arc. & l. si. c. de
 35 enic. p̄st. & c. ad hæc. in fi. de off. Arch. cum si. Conclude, fm̄ D.
 Arch. & gl. hic positam, ¶ q̄ sede ep̄ali uacante capitulum potest
 36 auctoritatem loco Ep̄i præstare his permutationibus: ¶ quia cum
 sit hoc iurisdictionis, succedit in eo capitulum Ep̄scopo, vt c. vno,
 de ma. & obe. in 6. nisi ipsa beneficia pertinent ad collationem,
 p̄ntationem, electionem, uel ad aliam dispositionem Ep̄i solius;
 tunc, n. quia hmoi dispositio non succedit capitulum Ep̄o, non
 37 potest auctoritatem præbere hmoi permutationi: ¶ ideo si dis
 positio horum beneficiorum pertinet ad Ep̄m & cap̄m cō
 ieter, possit tunc capitulum sede uacante totum peragere: nam cō
 sentiret ut capitulum & auctoritatem præstaret ut Ep̄s. & sic capi
 38 tulum subijt uicem duorum, uidelicet vt consensum accōmodan
 tis, & tñ auctoritatem præstantis: iuxta l. si consul. ff. de adop. Nec
 39 ob. clem. si una. §. tit. proximo: ¶ quia ibi termini sunt correlati
 ui, in quibus eadem persona non potest subire uicem duorū, vi

delicet donantis & donatarij: ut l. si. ff. de off. p̄ræ. sed hic nō sunt
 termini correlatiui, simile in c. a collatione. de app. in 6. & l. vna.
 38 ff. de offi. consul. & l. ij. ff. de off. p̄ræ. cum si. ¶ Sed adijcite, quia
 licet hmoi auctoritas sit iurisdictionis, non tñ simpliciter: qm̄ in
 priuilegium p̄cessum est Ep̄o ut ipse solus autorizet hmoi p̄mu
 tationibus: ut d. c. quæsitum. & sic forsitan non egredietur dignita
 tem Ep̄alem: ar. c. priuilegia. de reg. iur. in 6. Et sic vj. q̄ capitulum
 non possit sede uacante autorizare. Non ob. §. quia loquuntur in
 alijs: vnde cogita. Et per hanc rationem vj. q̄ capitulum nec alius
 Ep̄o inferior possit acquirere hanc facultatem per p̄scriptio
 nem, licet Pau. §. in clem. p̄ræ. Conclude, quia licet iste text. solū
 loquatur de collatione hmoi beneficiorum taliter resignatorum
 39 prohibita, tñ ista prohibitio ex identitate rationis, ¶ & ex mente
 conditoris, quæ semper seruanda est, ut l. scire oportet. §. aliud. ff.
 40 de excu. tut. ¶ habet locum in omni alia dispositione, seu per mo
 dum p̄ntationis, electionis, institutionis, confirmationis, uel alie
 ter. arg. l. illud. ff. ad l. Aquil. Nec ob. c. cū in illis. de p̄b. in 6. &
 cle. si dignitatem. §. de p̄b. quia loquunt̄ in imperationibus q̄
 ut odiosæ restringuntur, ut c. quāuis. §. de p̄b. in 6. Secus in iuris
 prohibitione, ut hic, maxime fundata super æquitate, vt c. licet.
 41 de p̄b. in 6. & concordat Pau. post glo. Conclude, ¶ q̄ ista cle.
 non habet locum qñ resignatio ex causa permutationis est facta
 in manibus non ualentibus illam recipere: tunc, n. ut pote libere uac
 antia p̄nt per collatorem libere p̄ferri quibus ualet fm̄ D. Car
 42 dinalcm Mediolan. ¶ pro quo facit, quia resignatio tenuit in eorū
 p̄iudiciū, non aut̄ ipsorum beneficiorum, uidelicet si supe
 rior nollet admittere hmoi resignationē: & sic uidetur, q̄ si dice
 sanus non admitteret hanc resignationē, ordinarius collator nul
 43 latenus p̄ferre posset: tunc n. p̄t p̄ferre qñ libere uacant: sed hic
 non uacāt, nisi quantum ad eorū p̄iudiciū, ut not. Inn. in c. q̄
 in dubijs. & si superior admittet, tunc collator alteri p̄ferre non
 44 possit, ut hic. Conclude, ¶ q̄ ista cle. non habet locum qñ resigno
 meo bñficio, ut tu habeas illud, & tu renuntians tuo ut illud tuum
 hēat nepos meus, uel alius per me nominatus, nam hmoi resigna
 tio est simoniaca. nec est ex causa permutationis fm̄ D. Card. p̄
 quo facit c. ex parte. j. & quod ibi not. de off. dele. & per Io. And.
 in Nouel. in c. licet. eo. tit. in 6. & not. Inn. in c. cum uniuersorum.
 eo. tit. Sed hic aduerte: nā non vj. q̄ dice sanus hoc casu si sit col
 lator, possit libere alijs p̄ferre: qm̄ ex quo amisit has resignatiōes
 ex tali simoniaca causa, fuit in dolo seu culpa æquali uel maiori, q̄
 ipsi resignantes: & ideo debet p̄nā non commodū hmoi liberta
 45 tis inde reportare: vñ uideret, q̄ hoc casu esset deuoluta collatio
 ad Papam: ar. l. siue hæreditaria. ff. de neg. gest. non aut̄ ad cap̄m,
 seu superiorem immediatum, cum non fuerit in p̄ferendo negli
 gentia: ut c. q̄q̄. de elec. in 6. eodē mō nec alius si sit collator, pote
 46 rit, dum tñ hmoi resignatione causata p̄sentum accōmodauerit,
 & hoc pari rōne. Nec puto, q̄ c. cum uniuersorū. loquat̄ in p̄mu
 tatione simoniaca fm̄ quentionē p̄ambulā: ut clarē dicit hic text.
 47 licet Inn. §. Conclude, ¶ q̄ licet p̄benda consistat in t̄p̄alitate,
 48 ¶ & canonica in spiritualitate, ¶ tñ p̄ connexionem q̄ hēt p̄b
 enda ad canoniam, pot̄ fieri permutatio inter canonicos eiusdē
 ecclesiæ suarum p̄bendarū sine auctoritate superioris, fm̄ Host.
 ar. l. quæ religiosus. ff. de rei uen. & l. eum qui q̄des. de vsucap. C. de
 49 iu. patr. licet Inn. §. in d. c. quæsitum. Conclude, ¶ q̄ in c. per
 mutationis est adhibendus necessariū p̄sentum omnium quorū inter
 50 est, siue ratione collationis, uel p̄ntationis, uel electionis, uel con
 sensus ad eum pertinentis: no. Inn. in d. c. quæsitum. sed fm̄ Host.
 hoc est verum, qñ permutatio fit intuitu personarū: ¶ secus si
 intuitu ecclesiarij, quia tunc sufficit p̄sentum maioris partis: quod
 puto uerum, dum tñ omnes requirant̄, & sic paucorum p̄dictiō
 fauore ecclesiarij non attendit̄, alias sic: ut l. per fundum. ff. de ser
 u. rust. p̄ræ. & l. in p̄cedendo. ff. de aqua plu. arc. Requiritur ergo
 quorum interest in hac parte p̄sentum, non aliud: & hoc sufficit. nō
 ergo uentur hi expresse seu specificè hoc casu iure ipsorum: quia
 non p̄ferent, nec disponent alio mō, sed solū p̄sentient: & sic supe
 rior hoc casu, vt 3 Ep̄s erit principalis collocator, & disponent &
 prouidebit cū eorū p̄sentu, licet alias ad eū nullū istorū p̄tineat,
 fm̄ Doct. Facit not. Host. in c. per uestras. de iu. pat. vbi tenet, q̄
 ecclesiam uacantem p̄t paronus recipere ex collatione Ep̄i: p̄ quo
 facit quod dicimus de breui manu, & quia necessitate p̄ungendo
 rā actū, necesse est alterū oculari, l. singularia. ff. si cer. pet. & l.
 49 §. si. ff. de do. inter vi. & iuxo. Conclude, ¶ q̄ p̄sentum istorum
 quorum interest, dēt esse liber. Nam ad illum p̄stendū non p̄t
 50 cogi per superiorē. Facit c. ne in agro. §. ad hæc. §. de sta. mo, ¶ Nā
 si in

si in uacatione pura & absoluta non p̄nt cogi p̄sentire de certa
 persona, licet per eorum negligentiam p̄as deuoluatur ad alium,
 per c. ij. de concef. p̄b. multominus poterunt cogi hoc casu,
 ubi est causa seu conditionata & limitata respectu certi finis uaca
 tionis: arg. l. in agris. ff. de acq. re. do. Non. n. pot̄ negari, quin sit hoc
 casu noua uacatio, & noua prouisio, & noua persona, & noua iu
 ris seu tituli acquisitio, quo eorum consensus debet esse liber, nō
 coactus: arg. l. virtum. §. cū quidam. ff. de reb. dub. & d. c. ij. de p̄cell.
 51 p̄b. ¶ nisi euidentis necessitas uel forsitan utilitas ecce hoc po
 52 sceret: tunc, n. uiderent cogendi: ¶ Nam summa est rō q̄ pro re
 53 ligione facit, l. sunt personæ. ff. de relig. Conclude, ¶ q̄ in permu
 tationib. q̄ sunt auctoritate Ap̄lica non requirit̄ p̄sentum illorum
 quorum interest, de quibus dixi. Et sit rō, quia huius collatio pot̄
 fieri eis inuitis: ergo & ualet facta eis ignorantibus, per regulam,
 54 q̄ ubi potest. de reg. iur. ¶ Fallit si essent p̄soni laici quibus Papa nō
 intendit derogare: per c. dilectus. de iure patr. iuxta no. per Arch.
 in c. ij. de p̄b. in vj. pot̄ ergo eis inuitis, si uelit, sed non p̄sumit̄,
 55 qñ nihil dicit. Conclude, ¶ q̄ in permutationibus q̄ sunt aucto
 ritate legatiua, non requirit̄ p̄sentum p̄ratorum quorū interest,
 qñ eis inuitis uel irrequisitis possit legatus prouidere de benefi
 cijs hmoi t̄pe uacationis puræ & absolute, iuxta c. j. de off. leg. in 6.
 Si aut̄ essent talia bñficia, in quibus non possit t̄pe uacationis ab
 soluta prouidere sp̄retis istis quorum interest, ut in casu. c. delibe
 ratione. eo. tit. & lib. non poterit̄ illis sp̄retis auctoritatem p̄stare
 & prouidere hmoi permutantibus. In hoc aut̄ differt iste casus a
 decisione d. c. deliberatione: qm̄ legatus nullo mō pot̄ se intro mittere
 in casibus illis: hęc aut̄ non infert p̄iudiciū, cū de p̄sentu
 eorū, ut dictum est, ita pot̄ & legatus: ar. c. si abbatē. de elec. in vj.
 56 fm̄ D. Card. ¶ Ceterum tñ sufficiat horū p̄sentum, puto qñcūq̄
 interueniat, siue añ, siue post renuntiationem, siue et post factam
 permutationem, rata manebit permutatio: arg. c. q̄ sicut. de elec. &
 l. p̄ fundum. ff. de seru. rust. p̄ræ. & no. in c. sicut. de elec. in 6. Idem
 57 Pau. licet nihil alle. Conclude, fm̄ Pau. ¶ q̄ Ep̄s p̄t cogi si nō uult
 58 procedere ad collationem: ¶ non tñ collatio deuoluit per negli
 gentiam ad immediatū superiorem uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 59 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 60 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 61 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 62 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 63 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 64 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 65 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.
 66 tit. in 6. ¶ q̄ ista cle. & illa decre. locū hēt et si bñficia resignanda
 ex cā permutationis sint diuersarum uel ad cap̄m: qñ cle. si de bñ
 ficio. §. de p̄b. cum si. loquit̄ de uacatione absoluta: secus in li
 mitata respectu certi finis, ut hic. Conclude, ¶ Arch. in c. uno. eo.

reseruata gñaliter uel sp̄aliter per Papam uel per sedem Apосто
 licam, non tñ in fauorem certæ personæ, non p̄nt permutari citra
 67 auctoritatem Ap̄st. ¶ quia inferior legatus et non pot̄ se de his in
 tromittere, c. ut n̄m. in fi. de app. & c. de p̄b. in vj. & sic practica
 68 mus. ¶ Reseruatio aut̄ quæ fit in literis bñficialibus, generosis expe
 ctatiuis, fauore certæ p̄sonæ, uel q̄ fit per executorem super gra
 deputatum uelut accessoria gra, non plus operat̄ q̄ ipsa gra: ar. re
 gula, accessorium. de reg. iur. in 6. & c. li super gra, de off. delega.
 eo. lib. & ipsa gratia cedit huic permutationi, nisi sit facta resigna
 tio huius fraudulenter, ut d. c. licet. Igitur et̄ reseruatio talis hæc ve
 69 ra, ¶ nisi talis gratia & reseruatio esset facta de certo corpore: tñ
 em̄ per manus appositionē sunt ligatæ manus quorūcūq̄; (super
 illo corpore, per d. c. ut n̄m. in fi. pro quo. c. licet. de off. leg. facit
 no. Inn. in c. inter dilectos. de excef. p̄ræ. & ita practicamus. Con
 70 clude, ¶ q̄ expectatiuis maxime habens facultatem accipiendi,
 non pot̄ permutare suam gratiam expectatiuam cum bñficio al
 terius: quia gra licet sua, tñ nullum hēt ex ea bñficio ecclesiasti
 cum: & c. licet. eo. tit. in vj. loquitur qñ permutant beneficia sua.
 71 ¶ Plus dico, q̄ et̄ unus expectatiuis non pot̄ suam gratiam expe
 ctatiuā permutare cum gratia alterius expectatiuam eadem rōne: quia
 72 non permutauit sua bñficia. Item, ¶ quia græ hmoi sunt anteq̄ for
 tiant̄ effectū personales: & sic non pot̄ fieri transitus de uno in al
 liū. c. p. & G. de off. dele. iun. c. l. aratē. §. si. ff. de cens. Itē q̄a eius
 græ, q̄ sunt Ap̄licæ anteq̄ fortiant̄ effectum, dñr manere sub dis
 positione Apostolica. ar. l. si. in fi. C. ad Sylla. & sic auctoritas supe
 rioris inferioris a Papa nil ageret, per d. c. ut n̄m. in fi. Ex quibus
 73 inferit̄, ¶ q̄ ius ad rem questitū per acceptationē, iuxta c. quodam.
 74 de p̄b. in vj. ¶ non pot̄ permutari cū beneficio alterius, uel iure
 ad rem alterius. ex quo restat prouisio fienda aut cōitate Ap̄lica,
 75 nisi fieret ex licentia Papæ. Item inferit̄, ¶ q̄ receptus in canonicū
 auctoritate ordinaria, pro quo est affecta p̄benda primo uacatu
 ra, nulli alteri de iure debita, iuxta. c. si eū. & c. ei cui. de p̄b. in 6.
 p̄t permutare eadem auctoritate ordinaria cū alio siml̄ in alia ec
 clesiā recepto in canonicū auctoritate ordinaria: qui tñ habebat
 receptionē p̄bendæ uacaturæ. Nā q̄q̄ ius non habeat an uaca
 tionem, nec p̄bendæ sint ipsorū ante uacationē, tñ ex quo p̄muta
 tio iurū harum affectuōnū in quibus non disposuit Lateran. p̄ci
 76 liū, nec est tñ ecclesijs seu bñficijs p̄iudiciū hoc casu sicut prio
 ri: arg. l. quanto magis. ff. de iureiu. cum sim. Conclude, ¶ q̄ plura
 bñficia sicut in proprietate p̄nt permutari cum uo bñficio, ut c.
 cū uenerabilis. de except. ita & in titulum. cū ubiq̄; subit eadē rō
 77 fm̄ D. Card. & no. Pau. in cle. si vna. §. tit. j. q̄ p̄cedit qñ ista plu
 ra beneficia poterant insimul teneri sine dispensatione: quia eā
 78 compatibilia. ¶ vbi aut̄ erant incompatibilia, & tenebant insimul
 ex dispensatione Ap̄lica iuxta c. de multa. de p̄b. & cle. si plures.
 §. de p̄b. tunc cum sit huius dispensatio personalis, non p̄t egre
 79 di personam, ut d. l. aratē. §. si. ff. de cens. nec auctoritas inferioris
 80 a Papa quicūq̄ sup hoc poterit. ¶ Verumtñ puto, q̄ is qui putabat
 posse ex permutatione oīa illa obtinere, cū errauerit in iure, & sit
 auidiosus, & poterit p̄sulare peritose, sibi imputet. per l. in bo
 norū. ff. de bo. poss. vnde nec redibit ad suū beneficiū cui resigna
 81 dū purauit. ar. l. iure. ff. de in off. test. & l. si qs iurandū. C. de re. cre.
 82 & c. q̄ in dubijs. de renū. Nec poterit hęc illa plura ambita. ¶ Sed
 puto, q̄ forsitan unū illorū hęc poterit, uel sua electione uel sui su
 perioris auctoritate permutationi huic p̄bentis: arg. c. si plures. de
 83 p̄b. in vj. & eorū, q̄ dixi in d. cle. si plures. Conclude, ¶ q̄ ista ma
 teria loq̄t̄ de permutatione uoluntaria: est aut̄ dare in beneficialibus.
 et̄ permutationē necessariā, hoc est, q̄ reddidit in inuitos ut vñ not.
 Arch. in c. si propter. in gl. cum istud. de rescript. & facit no. Inn.
 84 in c. nisi. in gl. magna. de renun. circa quam dic, ¶ q̄ intuitu perso
 næ nō est fienda, ut quis cogat crescere uel decrescere, hoc est, ut
 inuitus transeat de minori ad maius, uel e cōtra: c. quæris. de sta. &
 qual. Intuitu uero ecclesiæ fieri potest: & sic intelligat. c. Ep̄s. & q̄
 ibi not. vij. q. j. & ista est cōis sn̄a Doct. & ad hoc optime facit c.
 85 ij. in fi. de sta. mo. Nec ob. l. id quod numerum. de reg. iur. quia lo
 quitur in eo quod est uere nostrum, sed beneficia non sunt uerē
 86 intulorum, ut c. ij. de donat. ¶ Præterea & propter utilitatem
 rei publicæ non curatur de propria, ut l. j. ff. solu. matr. facit l. ij. &
 l. benē a Zenone. C. de quadri. p̄scrip. Pau. uero dicit, q̄ cogitur
 quis in p̄bendis æqualis conditionis: alijs non. Sed non placet:
 87 quia aliter est distinguendum, ut dixi. Conclude, ¶ q̄ promissio,
 seu conuentio facta de permutando, non astringit promittentes
 quominus ambo uel alter ipsorum possit penitere. nam ista est na
 88 tura contractus permutationis, q̄ re integra liceat penitere: ut l.
 si pecu

84 si pecuniam in prin. ff. de cond. ob. cau. Et est rō: ꝑ quia non perficitur, seu non assumit sua substantialia a sola conuentione, sicut ̄ctus nominati, sed a traditione, ut l. ex placito. C. de rer. permut. Præterea, ut dixi s̄. tex. oportet, q̄ uacatio sit spontanea & libera per liberam resignationem; hic autem non est libera, si ad hoc cogere tur: ut l. utrius. §. cum quidam. ff. de reb. dub. Nec ob. c. quidam. de renun. ꝑ ubi quis cogitur renuntiare bñficio suo ꝑp cōuentionē præcedentem: quia ibi fuit uentio habita cum superiori re; unde ut ei non illudatur, cogit eam seruare: arg. cle. cum illu. sio. s̄. de renun. sunt. n. paria, uel obtinere licentiā cedendi, uel ei 86 promittere, q̄ ceder. ꝑ Idē puto, si ei non promisit, sed solū cōmputare uolenti autoritate superioris ibidē p̄ntis: arg. l. cum oñdīmus. §. si. ff. de fide. tu. Nec ob. c. q̄ in dubijs. de renun. quia ibi iā facta erat resignatio, & sic res non erat integrā ubi aut hmōi cōuēctio facta sine licentiā superioris esset iūfo s̄firmata, tunc s̄m D. Card. cogere eam seruare, ex quo sine interitu salutis æternę feruari pōt: ut c. pen. de his q̄ vj. me. ve. cā. fi. & c. ij. de pac. in vj. Sed hic p̄t dici cum necessaria sit autoritas superioris in hac pmutatio ne, pendebit hoc ex p̄tate superioris, v̄c, ut cognoscat, an ista pmutatio tendebat ad utilitatē bñficioꝝ, uel ad salutē p̄nitentis: & tunc cogat arg. d. c. cū quidam. aliās nō, ex quo penitet. nec alias eū inuicem pōt transferre, ut dixi in d. c. l. p̄. p̄. c. Conclude, 87 ꝑ q̄ resignatio ex cā pmutacionis pōt fieri tripliciter. Vno modo qñ post tractatum ꝑcorditer habitū de permutando ipsi compermutare uolentes renuntiant bñficioꝝ suis simplr, ibi nulla cā ex 88 pressa: ꝑ & tunc quia nemo p̄sumit iactare suū, ut l. cum de indebito. §. j. ff. de prob. maxime bñficiū, q̄ cū magno labore acq̄rit, & forsitan expensis: ut c. super hoc. de renun. & c. solite. de restit. 89 spo. & c. ga uerisimile. de p̄sump. ꝑ p̄sumit uehemētē, q̄ resignatio facta fuerit ex cā pmutacionis an ꝑcordata: ar. l. itē quia. in fi. ff. de pact. & l. Titia. §. idē r̄ndit. ff. de verb. ob. & l. j. C. de diuer. cū si. Alio mō fit renuntiatio facta mentione de pmutacione per modū cāz, uel modi, v̄c, uterque ipsorū dicit, Renūcio meo bñficio, ut bñficiū alterius, uel cōmputare uolētis meū ad me pueniat. Alio mō fit mētio in renūtiacione de pmutacione ꝑ modū ꝑdōnis, v̄c, quia uterq; ipsorū dixit, Renūcio bñficio meo si bñficiū uolētis meū pmutare mihi ꝑferat, uel ad me pueniat: & uterobiq; est idē effectus: qm̄ ibi non est exp̄ssa ꝑdō tacitē, sed subre intelligebat, iuxta c. cū uniuersorum. eo. tit. & sic potes ponere cāsum in p̄ce. cle. Ex istis inferē, ꝑ uacatio inducta ex hac renūtiacione est ꝑdōnalis: & iō non pōt bñficiū renuntiatum alteri ꝑferri effectū circa culpā culpam, renūtiacionis, q̄ non p̄t propria autoritate ad suū bñficiū, q̄ non censet renuntiatum ꝑp defectum ꝑdōnis: ut l. cedere diem. ff. de verb. sign. v̄t j. dicam. Sed ista procedere v̄n̄r de c̄q̄tate, non de rigore iuris: ut d. c. licet. eo. tit. in vj. Puto tñ, q̄ c. cum uniuersorū. idē probabat, intelligendū q̄ restō de qua ibi d̄r, non erat sup̄ titulo, sed sup̄ possessione facti, q̄ erat apud aliū, cui fuerat collatum. Et sic v̄r̄ clusiuē dicendum, q̄ nec ista cle. nec dictū c. licet. non ponant ius nouū, sed antiquū declarant fundatum sup̄ æquitate, q̄q̄ iuris rigor uidebat aduersarij, sed non sufficere: & iō illi p̄ntis rigori imponit finis per ista iura noua, ut amplius sup̄ eo non certet, licet gl. fi. hic posita, teneat ꝑ: sed non placet. Conclude, s̄m D. Card. & Nouel. uoluit in d. c. li. 92 cet. eo. tit. in 6. ꝑ q̄ ubi resignatio facta ex cā pmutacionis, non p̄t fortiori effectum ꝑp dolum uel culpam amborum cōmpmutare uolentiū: tunc uacatio orta ex dicta resignatione, remanet firma: ꝑ sic erit locus expectatis, uel si non sit, ordinarijs collatorib. 94 per c. ij. de ꝑcess. p̄. cū si. ꝑ Et iō si ambo ipsi obtinebant bñficia reserua, & erant de reseruatione certi, uel si eā ignorabant, supina erat ignorantia, cū in prouincia uel loco ubi manebat, erat publicē oibus no. iuxta. c. j. de postu. in vj. & in Aut. ut fac. no. 95 p̄nti. §. j. & s̄. ne igit. remanebit reseruatō firma: ꝑ nec ualebit pmutatio facta autoritate superioris inferioris a Papa, q̄ de hoc nō potuit se intrōmittere, ut d. c. ut n̄m. in fi. de appel. non uitiabitur resignatiō utrius ꝑ permutacionem, seu collationē sequentem inuilem, cum sint duo actus separati nihil hñtes cōe, & resignatio est actus actiuus resignantis, collatio uerō est actus passiuus ipsiꝑ qui resignauit, licet & actiuus respectu conferentis: ut l. j. §. si stipulanti. ff. de verb. ob. & regula. iuris uile. in vj. Nec prodest modus subintellectus uel expressus ēt per uiam ꝑdōnis: quia pro non appositio h̄r, ex quo erat de iure impossibilis: & scientes erant resignantes, uel pro scientibus habebat, qd̄ idem est, ut l. quod te. ff. si cert. pet. v̄n̄ damnum subire non censet, cum illud sua culpa

96 subeant: ut regula, damnum, ꝑ Vbi autē permutatio non pōt fortiori effectum circa culpam compermutantium: tunc ipsa resignatio pro non facta habeat, & quilibet redibit ad bñficiū, cui resignauerat, ēt sine eo, q̄ habeat nouam collationem, uel licentiā a superiore: arg. d. c. si beneficia. de p̄. in 6. & arg. l. qui absenti. §. j. ff. de acq̄. poss. Et iō si beneficia amborum erant specialr̄ reserua, de qua non potuerunt diuinare, & imō & asserenti ea reserua esse specialiter: qui tñ aliter fidem non faciebant, credere nō debuerunt, iuxta. l. doli diuersum. ff. de noua. quilibet reuertet ad suū bñficiū, q̄ resignauerat. ꝑ At ubi permutatio non pōt fortiori effectum ꝑp culpam unius ex compermutantibus, non autē alterius: ex tunc resignatio h̄r pro non facta quo ad non culposum, sed quo ad culposum remanebit firma: & sic erat locus claudicationi: quia extrema non sunt æqualia: arg. l. Julia. §. si quis a pupillo. cum si. ff. de ac. emp. Et iō si beneficia amborum erant reserua, & unus fuit in culpa, alius non: tunc culposus non pōt recuperare beneficium cui resignauerat, non culposus uerō recuperabit suum: quia non pōt h̄r illud quod, ut h̄r, fuerat per confocium reseruatū. Si autem alterum tñ dictorum beneficiorū erat reseruatū: tunc aut culposus erat ille, cuius beneficium erat reseruatū: & idem ut s̄. Aut non culposus obtinebat bñficiū reseruatū: & tunc ex quo tenuit resignatio culposi, ualuit collatio facta de illo non culposo: quia per hoc non præiudicatur reseruationi: bñficiū aut reseruatū non pōt conferri culposo ꝑp reseruationem, & grauat in hoc ꝑp culpam suam, ut non recuperet suam, cui resignauit: & sic beneficium reseruatū remanet uacans ꝑ dicta reseruationem. Et in hoc non grauat non culposus: quia habet, q̄ petebat: & sic solus Papa de illo ut reseruatō uacante prouidebit ad uotum. per d. c. ij. de p̄. in 6. Conclude, licet Nouel. in 98 d. c. licet. in additione p̄. magna. in fi. uideat uelle ꝑ. ꝑ ubi ab altero ex compermutantibus euincit recte circa culpam suam bñficiū sibi collatum ex cā permutacionis, q̄ siue ista euicētio imminet tpe permutacionis, siue non, sed ex post facto fuit subōrta, & siue ille qui renuntiauerat dicto bñficio erat in culpa, siue nō, poterat redire ad bñficiū quod resignauerat iste passus euicētio 99 nem. ꝑ Non. n. habuit proprie cām lucratiuam, sed onerosam: & sic datur sibi regressus, maxime quia permutatio non fuit celebrata, ex quo beneficium resignatū non erat tanq̄ resignatum: ut l. j. in fi. ff. de re. perm. ꝑ Nec nocet sibi, si non indagauit, effect, uel non bñficiū illius qui resignauit: nam sufficit sibi ut habeat regressū assertionē cōpmutantis, qui dicebat bñficiū esse suū: ar. l. j. ff. de act. emp. cū si. Nec ob. l. inciuit. C. de sur. q̄ Nouella allegat: 101 ꝑ quia loq̄ respectu euincit, q̄ non p̄t repellere, ex eo, quia sibi nō tradidit p̄tium, q̄ soluerat pro re furata, quam emerat: nō aut loquimur respectu illius compermutantis, a quo cām habuit, 102 qui tenetur de euicētio: ut l. j. C. de re. perm. Conclude, ꝑ licet ista cle. loquat qñ permutatio fit ut hinc inde conferant in titulum bñficia resignata ex cā permutacionis, tñ puto, q̄ habeat locū per identitatē rōnis: qñ unū est ꝑferendum in titulum, & alteri in proprietatem: uidelicet, si cap̄m sentit, q̄ unum bñficiū, quod est de mensa capituli, conferatur in titulum Titio, & Titius resignet suum beneficium, & illud uniat in mensa capituli loco bñficij dimissi: nam non puto, q̄ hoc casu bñficiū dimissum ꝑ capitulum possit conferri alicui alteri: nam erat affectum ꝑ Titio, qui resignauit ex causa huius permutacionis: per istam clem.

De testamentis, & ultimis uoluntatibus. Rubrica.

- 1 Contractus habent exitum in uita maxime contrahentium.
- 2 Testamenta & ultima uoluntates habent exitum post mortem.
- 3 Obligatio an ualeat concipi in heredem, & contra heredem etiam quo ad sui principium.
- 4 Contractus non sunt reuocatorijs, nec ambulatorijs usq; ad exitū uitę.
- 5 Vltimę uoluntates sunt ambulatorię usque ad mortem.
- 6 Vltimę uoluntates sunt fauorabiliores contractibus.
- 7 Digniora debent procedere.
- 8 Testamentum omne in dicatur ultima uoluntas largo uodo: & quid proprio modo.
- 9 Et, copulatiua ponitur inter diuersa.
- 10 Conuersio generis & speciei, an uideat dispositionem.
- 11 Testamentorum quoniam sit species.
- 12 Vltima uoluntas an de substantia requirat, quod sit in ultimo articulo uite, an possit fieri per multa tempora ante mortem, etiam in sanitate.

Post.

1 Postq̄ de actib. uiuentiū, hoc est, eorum q̄ hñt exitum in uita, ꝑ ut sunt ̄ctus, de quib. maxime dicit, & similia de quib. ēt in alijs añ pcedentib. dixit: nunc facit transitū ad actum morientū, q̄ solum hñt exitum post mortem, ꝑ ut sunt testamenta & ultimę uoluntates, ut l. j. ff. eo. tit. & l. j. C. de sacro. eccl. ꝑ Vbi aduerte, q̄ licet ̄ctus possit ꝑcipi, ut obligatio sumat initū in p̄sona heredis, uel ut ̄ctus heredi incipiat, iuxta l. j. C. v̄t. ab. h̄re. & ̄ctus heredi. tñ d̄r actus uiuentiū: ꝑ quia hmōi uoluntas nō est ambulatoria, & sic nec reuocatoria: ut l. sicut. C. de ac. & ob. ꝑ Vltima uerō uoluntas est usq; ad mortē, seu usq; ad uitę sup̄remę exitū ambulatoria: ut l. j. C. de sacro. eccl. & l. iij. §. si. ff. de adi. leg. Sup̄rà ergo ꝑximē dixit de actib. non reuocatorijs ꝑ uoto agentū, hic de reuocatorijs: ꝑ quare aut h̄r ultimę uoluntates (cū sint fauorabiliores ̄ctibus, ut l. in testis. ff. de reg. iur. c. cum dilecti. de don. cum si.) ꝑponant, ꝑcū uelut digniores post poni debuerūt: ut l. ij. de sta. ho. l. j. ff. de ori. iur. dic. ꝑ not. Io. An. eo. ti. sup̄ rubr. in antiq. H̄t autē duas partes rubrica. Primō loq̄r de testis. Sed d̄ de ultimis uoluntatibus: ꝑ uel licet largo mō oē testm̄ sit ultima uoluntas, ut l. j. ff. e. tit. tñ quia hic ponit copula inter ista, ꝑ de cuius natura est diuersa coniungere, ut l. si mihi, & Titio. ff. de verb. ob. & l. si h̄r di. plures. ff. de ꝑd. inst. cū si. Dicendū est, q̄ hic ponit testm̄ proprie & & strictē, put est species qd̄ ultimę uoluntatis, firmior & solenior ceteris. simile s̄. e. lib. de sen. & re iud. ꝑ licet ibi fiat quæritio: quia primō ponit genus, sed d̄ sp̄m: hic autē primō sp̄m, sed d̄ genus. Sed non est uis: ut ff. de usu. in rubr. dixit autē de testis in plurali, ꝑ qm̄ plures sunt sp̄s testōrum: quoddā est militare, & istud duplex: quia quoddā est testm̄ factū a milite non militante, aliud a milite militante, seu in expeditione existente. Aliud est testm̄ paganicū, seu priuati: & istud duplex, quia quoddā est factū in scriptis, aliud uerō nūcupatū: ut patet ex m̄ria testōrū. ff. & C. ꝑ totū. 12 ꝑ Vltima uerō uoluntas hic d̄r, non q̄ sit necesse, ut fiat eo tpe quo plus uel aliud uelle non pōt is q̄ eam ꝑdidit, sed quia h̄t exitū solū post mortem, & nō reperit alia uoluntas ꝑria exp̄ssa uel tacita, ita q̄ censet vltima, q̄q̄ fuerit facta per multa tpa añ mortē, & ab hoie sano mente & corpore, nec alicui piculo instanti supposito: ex eo, q̄ illa stante & non reuocata exp̄sse, uel tacitē, de celsis: ut probat in l. sumum. C. eo. tit. & sic intellige. c. cum esles. & similia. e. tit. Quid autem sit testamentum tex. diffiniuit, & diffinitionem gl. & Doc. exponunt plenē in l. j. ff. eo. tit. & dic vt ibi.

- 1 Præsides alicui administrōni, si infra eam deputetur religiosus executor ultimę alicuius uoluntatis, an possit illum compellere ad reddendū rōnem, & si non reddiderit, illū punire, licet non dicat constitutus in dignitate: & qd̄ in priore, quid in abbatibus.
- 2 Prælatura dicitur dignitas.
- 3 Executor ultimarum uoluntatum in redditione rationis, an debeat eam reddere presentibus, quorum interest.
- 4 Delictum includit dolum, & culpam.
- 5 Priuilegio, non obstante quacunque clausula, non extenditur ad actus præteritos, sed futuros, nec derogat priuilegijs futuris.
- 6 Religiosus non pōt esse executor testm̄, nisi petita licentiā, & obtēta.
- 7 Religiosus ubi agitur de augmento perfectionis, potest illud agere petita licentiā a superiore, licet non obtēta.
- 8 Religiosus ēt exemptus siue habeat platuram, siue administrōnem, nō pōt esse executor testm̄ nisi petita licentiā & obtēta superioris.
- 9 Lex indistincte loquens, indistincte debet intelligi.
- 10 Religiosus pōt esse executor ultimarū uoluntatū cū licentiā obtēta eius abbatis, siue executio fiat ad utilitatē monasterij, siue non.
- 11 Minores non possunt deputari executores testamentorum, etiam de licentiā superioris.
- 12 Minores an possint esse executores gratiæ Apostolicę, aut alterius sententię, etiam utilitate monasterij petente.
- 13 Executio ultimę uoluntatis est commune officium.
- 14 Executor ultimarum uoluntatum non includitur appellatione simplicis executoris.
- 15 Ratio est summa quę pro religione facit.
- 16 Religiosus iō indiget licentiā superioris, q̄ nec uelle, nec nolle h̄t.
- 17 Religiosus d̄r translatus in monasteriū de seculo in corpore & aia.
- 18 Executor ultimę uoluntatis, est prius complenda per deputatum a testatore, quā per alium.
- 19 Executor ultimę uoluntatis debet reddere rationem de administratis per eum ordinario loci.
- 20 Executores ultimarum uoluntatum an teneantur reddere rationē tutoribus, & curatoribus, uel orphanis pauperibus.

- 21 Executor testamenti laicus non potest cogi a iudice ex officio reddere rationem non herede petente.
- 22 Executor testamenti religiosus ad rationem dandam potest cogi ab ordinario, siue ex officio, siue herede petente.
- 23 Dolus & negligentia in aliquo casu ut in isto ubi non agit id ad qd̄ tenetur quis ex debito officij, equiparatur quo ad effectus civiles.
- 24 Dolus & negligentia an equiparentur quo ad effectus criminales, etiam in his ad quę quis tenetur ex debito officij.
- 25 Crimina sunt puniendā, ut ceteri timeant.
- 26 Crimen aliquoties non punitur propter multitudinem.
- 27 Ordinarius habet potestatem super religioso etiam exempto executore testamenti in reddenda ratione.
- 28 Causa impulsua inducendi legem, est sufficiens, si per eam fraudib. & deceptionibus obuietur.
- 29 Mendicantes religiosi dederunt causam impulsuam statuendi cle. de testamentis.
- 30 Executor testamenti uidetur contrahere, aut quasi contrahere cum herede, aut successore uniuersali.
- 31 Index aliquoties fungitur uice partis.
- 32 Christus functus est uice partis cum interrogatus fuit a Martha circa sollicitudinem sororis.
- 33 Index non assumit sibi partis uicem cum commodum, uel incōmodū ad eum spectare non uidetur.
- 34 Constitutio noua extenditur ad actum de præterito habentem executionem de futuro separatam a priori: & quid in cōnexa priori.
- 35 Cōsō nō ligat gestionē præteritā actus præteriti, nisi fuisse dolosa.
- 36 Duobus datis uno ad obligandum, alio ad impediendum, magis inspicitur quod impedit obligationem, licet sit de præterito, quā quod permittit obligationem de futuro.
- 37 Executor religiosus testamenti non potest reuocari, si inceperit administrare a superiore habita licentiā instantibus illis quorum interest: & quid illis non contradicentibus.
- 38 Quasi cōtrahit ꝑ additionē hereditatis inter heredem et legatarios.
- 39 Contractus inuolatus quasi cōtrahitur inter testatōrē & heredem.
- 40 Executor testamenti religioso reuocato substitutus, aut eius collega, debet perficere executionem inchoatam siue substitutus, aut collega fuerit deputatus a testatore, siue ab Episcopo.
- 41 Executor testamenti si est religiosus cogitur rationem reddere Episcopo ordinario etiam eam non petenti.
- 42 Obligatio cōuentionalis sine interpellatione nō ponit quē in mora.
- 43 Dispositio legis non est trabenda ex identitate rationis ad similes casus, si uerba & mens disponētis obstent, seu repugnent.
- 44 Ordinarij appellatione aliquoties includuntur Episcopi, uel habentes iurisdictionem quasi episcopalem.
- 45 Capitulum sede vacante an possit cogere executores religiosorum alicuius testamenti ad reddendum rationem de administratione.
- 46 Capitulum potest sede vacante hereticum condemnare.
- 47 Testator in testō pōt liberare executores testamenti a ratione reddenda de administratione, an tunc teneat, ex æquo & iusto ad arbitrium boni uiri. Item an tunc stet iurō illius in omnibus, necne.
- 48 Pœna a lege non expressa in criminibus, est arbitraria, nisi sit certa per consuetudinem.
- 49 Episcopus reddita ratione ab executorē testamenti religioso, quid de superexistentibus teneatur facere.
- 50 Executori religioso testamenti alicuius ministerio vacante, an Episcopus possit concedere licentiā receptandi executionem.
- 51 Ep̄s monasterio vacante recipit monachos ad ꝑfessionē sicut et abbas.
- 52 Abbas sine consensu sui conuentus pōt licentiare monachū sup̄ executione testm̄ assumenda, & idem de alijs immediate superioribus.
- 53 Abbas an possit licentiare monachum sine consensu conuentus ad actum tendentem in præiudicium conuentus.
- 54 Archiepiscopus executor testamenti in diocesi alicuius sui suffraganei, an possit cogi ab ipso suffraganeo ad reddendum rationem de administratione, dum tñ archiepiscopus ille est religiosus.
- 55 Abbas subijcitur regule sui orbis quo ad omnia, & sic comprehenditur appellatione religiosi.
- 56 Episcopus religiosus subijcitur regule solū quo ad habitum, sed non quo ad alia.
- 57 Episcopus religiosus non includitur appellatione religiosi.
- 58 Episcopus potest cogere infra annum quandocumque executores religiosorum testamenti alicuius, ad reddendam rationem, non ut alia qua reddat, sed ut uideatur an probē uel malē fuerit negotiatus.
- 59 Ep̄s infra annum non potest se intrōmittere de executione ꝑficienda testamenti religioso deputato executore in illo, nisi illo negligere.

- 60 Episcopus potest executoribus testamentorum religiosi presigere terminum ad executionem testamenti fiendam.
- 61 Episcopus non potest rationem exigere a religioso exempto exco- tore testamenti deputato in loco exempto, sed bene extra eo in- nito: secus de voluntate illius.
- 62 Exigere, verbum est ab inuito extorquere.
- 63 Legis mens & verba sunt semper seruanda.
- 64 Episcopus excoctorem religiosum delinquentem in executione te- stamenti potest punire, licet fuerit exemptus.
- 65 Reatus omnem honorem excludit.
- 66 Exemptionis priuilegium non attenditur in crimine exempto, etiã super consecutus illius.
- 67 Ordinarius competens ad compellendum religiosum excoctorem te- stamenti deputatum malè administrantem ad reddendam rōnem de administrōne, dicitur ordinarius loci in quo loco executio est facta: quia ibi executor vñ quasi cōtrahere. & qd de ordinario originis.
- 68 Ordinarius competens ad exequendum vltimam voluntatem defun- cti, quis censetur data negligentia executoris, an originis ordina- rius, an domicilij.
- 69 Pena incerta a iure pr. exten- alicuius criminis, si parte accusan- te agatur de crimine, non potest diminui, neque auferi: secus si in illo procedatur ex officio, ex causa tamen.
- 70 Ordinarius loci, vbi executio est fienda, potest cogere ad rationem reddendam monachum religiosum excoctorem testamenti depu- tatum, licet testamentum fuerit factum in loco exempto: nam lo- cus domicilij, aut originis attenditur.
- 71 Religiosus potest esse executor testōrum etiam ad non pias causas.
- 72 Pium est vltimas voluntates exequi.
- 73 Religiosus executor testamenti deputatus post obtentam licentiam potest cogi ab ordinario illud exequi.
- 74 Abbas potest cogere pp bonum obedientie religiosum ad asumen- dum onus exequendi testamentum, etiam non postulata licentia.
- 75 Executor secularis alicuius testō post susceptum officij cogitur exe- qui captis pignoribus: & utrum puniatur præcisè, an causatiuè.
- 76 Officium executoris testamenti non transit ad successores.
- 77 Religiosus executor testamenti præstat cautionem iuratoriã tantum de reliquis præstandis & non fideiussoriam.
- 78 Testator deputans excoctorem religiosum non potest disponere, quin possit cogi p ordinarium ad reddendam rōnem de administratis.
- 79 Excoctores testamenti tenentur facere inuentarium bonorum tes- tatoris, aliã ratio capitalis non potest reddi.
- 80 Excoctores testamentorum si non faciant inuentarium puniuntur, quia iuratur in litem contra eos.
- 81 Religiosus & seruus differunt in executionibus testamentorum as- sumendis, quia seruus non potest, sed religiosus bene, petita licen- tia & obtenta: intellige in iudicialibus.
- 82 Religiosus & seruus petita licentia, & obtenta possunt esse excocto- res testamentorum in extraiudicialibus.
- 83 Mulieres possunt esse excoctores testamentorum in extraiudicia- libus, & idem in minore 25. annis.
- 84 Executor testamentorum tenetur de culpa leuissima.
- 85 Religiosus executor testamenti habens socium, an valeat donare suo socio etiam coniuncto, ubi ex testō teneretur pauperib. dare.
- 86 Religiosus solus in monasterio executor deputatus, an valeat dona- re monasterio suo, in casu donationis fiende.
- 87 Monasterio datum non dicitur datum singulis.
- 88 Religiosus executor testō deputatus in cã donationis fiende intuitu paupertatis, vñ ualeat sibi donare: & quid cōiuncto suo pauperi.
- 89 Religiosus executor testamenti licet ab Episcopo ordinario puniri possit si deliquerit in agendo: secus tamen si in omittendo delique- rit, nisi negligentia equiparetur dolo.
- 90 Religiosus executor testamenti deputatus, potest per ordinarium repelli prætextu criminis, aut suspicionis, & suspendi ab officio.

RELIGIOSIS. In præce. cle. posuit vnum casum in quo diocesanus astringitur ad certum quid, vcz ad collationem faciendã permutare uolentibus de bñfi- cijs per eos resignatis cã permutacionis: hic aut ponit alium casum, in quo diocesanus, uel loci ordinarius astringit ad certum quid aliud: videlicet ad exigendum rōnem a religio- sis excoctores vltimarum voluntatum, de gestis per eos. Diuide in duas partes. Primò ponit cãm impulsiuam pñtionem. Scđò ponit ipsam pñtionem. Tertiò pcedit delinquentis pñtionem. Scđa ibi pñtis. Tertia ibi: illos. Casus. Loci ordinarius a religioso & excopto

& pñtionē hñte, exigere rōnem tenet de gestis p eū in executio- ne vltimę uoluntatis cuiusq. quē & punit, si eū deliquisse reperit. h. d. § Cuiuslibet] pñt intelligi, vt referat ad pñtia. s. vltimã uoluntatis, s. m gl. uel ad defunctos de quorū vltima uoluntate tractat, uel nō ad oēs vltimas voluntates: sint, uel non ad pias cãs. j. dicam. [Præ- lationis] i. q. pñt alijs, licet non sint prælati, prout dñ prælati a pñtura, q. q. est dignitas. Nam loq. et qñ non esset in dignitate pñtitutus licet pñt alicui administracioni. Si aut esset in dignitate pñtitutus, vcz prior pñt uualis. idē, & forsan si esset abbas quo ad debitū rōnis reddendã & exigendã: non aut p pñtionem licen- tiã: & hoc p pñtialitatem huius pñtionis. § Rōnem] q. forsitã pñti- bus hæredē & legatarijs quorum interest, arg. Auth. si oēs. C. si vt ab hæred. se ablti. ut no. in Spec. de instr. edi. §. nunc aliqua. uer. sed an simplex commissarius, & Archid. in c. Ep̄s tutionem. 88. dist. c. cum tibi. de verb. sign. § Deliquisse] intelligo per doli, uel culpa culpam culpandã. Nam quodlibet istorum includit verum de- licitum, ut l. j. ff. de legi. § Priuilegio] q. derogat solum priuilegijs pñcessis pro actibus, tñ futuris, non aut pro præteritis: arg. c. ij. de consti. & l. iij. C. de legi. priuilegijs autem futuris non derogat: si- mile in cle. si vna. in fi. s. de re. ec. nō ali. & ibi dixi. No. primò, q. nō sufficere licentiam petere, nisi & obtineatur. pcor. d. religiosus. co. tit. in 6. & c. si religiosus. de elec. in 6. quia hic & ibi timeret de ambitione: q. aliã fecus qñ tractatur de augmento perfectionis. c. licet. de regula. Nota secundò, q. religiosus etiam exemptus, etiam si habet prælaturam, uel administracionem, non pñt assu- bere onus exceptionis sibi datum in vltima uoluntate, nisi petita & obtenta licentia a suo superiore. concor. c. religiosus. in princ. eo. tit. in vj. Nec ob. c. monachi. 16. q. 1. vbi superior non dat istam li- centiam, nisi pro utilitate monasterij, in quo est religiosus. Ad idē c. ex parte. de postul. quia qñ hñt uat. & d. c. religiosus. ut ibi not. & sic iura per ista corriguntur, ut no. gl. in d. c. religiosus. Archi- uerò in d. c. monachi. ij. tenet q. ista iura debent intelligi s. m d. c. monachi. Sed certè d. c. religiosus, & ista cle. loquunt simplr & la- tē. q. sic indistincti sunt intelligenda, vcz tendat hæc executio ad utilitatem monasterij, uel non. Quare dic, q. aut loquimur de executione vltimę uoluntatis: q. & illa, quia est fauorabilis, pmit- tit cū licentia abbatis, & si utilitas monasterij non exigat, ut hic & d. c. religiosus. q. Fallit in fratrib. Minoribus, qui ad hoc nullo mō licentiant, ut cle. exiui. j. de ver. sig. s. m gl. licet Guil. hic ponat cã sum in fratre Minore sic licentiat: & non bñ. Gen. aut concor. cum gl. & Pau. Aut loquimur de alia executione, vcz de qua lo- quit. l. si ut proponis. & l. fi. C. de exce. rei iud. loquunt uel gratiã, & illa interdicitur, nisi utilitas monasterij hoc exigat: nō enim est ista ut illa fauorabilis: ar. l. j. C. de sacrosan. ecc. & regula. in te- stamentis. ff. de reg. iur. q. Est em huius executio cōc officium, ut 86. dist. non satis. & no. in d. c. religiosus. in prin. pro hoc facit, qd not. Arch. in d. c. religiosus. in prin. vbi dicit: q. non est simplex executor deputatus ad executionem vltimę uoluntatis: & sic non includitur sub dispositione iuris loquentis simpliciter de excocto- re uel executione, maxime, quia in vltimis uoluntatibus ut plu- rimū & cōiter ibi sunt legata ad pias causas & personas. q. & sic summa est rō q. pro religione facit, ut l. sunt psonę. ff. de relig. pño aut necessaria est licentia superioris in claustralibus, quia nō hñt uelle uel nolle, pp bonum obedientiã, & quo ad oia: q. & iō, quia quilibet religiosus translatus dñ de seculo ad monasteriū in cor- pore & anima. in Authen. hæc constitutio interpre. pñce. pñti. s. j. coll. vj. Tertiò nota, q. executio vltimę uoluntatis prius est cō- plenda per deputatum a testatore, q. per alium: pcor. l. nulli. C. de Epi. & cle. & ob dictum c. cum tibi. de verb. sign. quia dñt intelligi s. m d. l. nulli, vt ibi no. Archid. in d. c. Ep̄s Turonē. & hic. Quarto nota, q. executor tenetur reddere rationem de administratis p eum loci ordinario. concordat clem. quia contingit. § illi etiam. j. de relig. dom. melius in Auth. de san. epi. s. economos. colla. ix. Nec ob. l. orphanotrophos. C. de Epi. & cler. & in Aut. de ec. tit. s. pe. vbi non subiacent talibus administracionibus: q. nec sunt obno- xij utclariibus & curatorijs rationibus: nam, secundum gl. & Tac. de Bel. visu, corriguntur dicta iura per d. §. economos. uel secundum Pet. & alios non tenentur reddere rationem ipsis orphanis pauperibus, ut ibi, quamquam sint pupilli uel adulti: tenentur ta- men reddere rationem loci ordinario cui subsunt: ut d. §. econo- mos. & istam solutionem tenet gloss. in dicto §. illi etiam. Quin- tō nota, quod ordinarius loci etiam tenetur ex debito exigere ra- tionem ab isto excocto: concordat dicti §. economos. ibi inbe- mus & c. facit q. dicim⁹ in simili, iudicē temerè dare apostolos, & offerre

offerre, etiam parti non petenti, q. q. & appellans teneatur eos pe- tere instanter, ut cle. quãuis rigor. s. de appel. Nec ob. l. non solu nostrum. §. l. hères. ff. de lib. leg. vbi solus hæres defuncti, cuius ge- sta sunt negotia sine mandato (vt ibi notat) est ille ad quem per- tinet hmōi rationum exactio: quia ibi loquitur in gestore non re- ligioso. Vñ dic, q. aut loquimur de gestore uel excocto non re- ligioso: & tunc non habet locum ista cle. q. nam vigore huius con- stōnis non admitteret se q. cum loci ordinarius, sed solum hæres cuius interest: ut d. §. si hæres. facit not. Bar. in l. alio. ff. de ali. lega. 22 q. Aut loquimur in excocto religioso, & tunc loci ordinarius se interponet, ut hic, & nihilominus hæres cuius interest, vt dixi, quia ista clem. inducitur ad obligationem executoris religiosi, non operatur ipsius liberationem a persona hæredis testatoris, ut l. cū 23 tale. §. si. ff. de cond. & demon. cum si. Sextò nota, q. q. dolus & ne- gligentia equiparant, ut hic, q. quo ad effectum ciuilem, in eo qui non facit id ad q. tenetur ex debito officij. Concordat. l. qui edes. ff. de incen. rui. nauif. & l. si seruus seruus. §. si fornicarius. ff. ad le. A. qui. & l. qui iudices. C. de appel. facit c. j. & ij. de off. custodis. & c. cum ad monasterium. de ita. mona. Nec ob. l. si capitaliū. §. qui 24 ob inimicitias. ff. de pñ. q. quia ibi quo ad effectum criminalem, hic quo ad effectum ciuilem, & ibi et hoc probatur. Septimò no. 25 q. delicta sunt puniēda, ut ceteri exēplo tercant. pcor. d. l. aut facta. ff. de pñ. & l. j. C. ad leg. Iul. rep. lita. uulneratus. §. pen. ff. ad le. A. qui. Nec ob. l. qui cedere. in fi. ff. de scar. & quod not. in litē 26 Mela. §. si plures. ff. ad l. A. qui. q. quia ibi speciale, ut parcatr strag- plurimorum: ut no. in d. l. aut facta. §. si. approbat ibidem p Bar. 27 Octauò nota casum, q. in quo diocesanus, seu ordinarius pot iure suo animaduertere in exemptū, non obitante suo priuilegio. con- cordat. c. suscepti. de pñb. in vj. & c. ad abolendam. in fi. de heret. licet loquatur in ordinarijs, qui procedunt quasi delegati a sede Aplica, vt ibi dñ, & not. ad idem cle. quia regulares. s. de suppl. ne- gli. præla. alios casus hic colligit Pau. Non ob. c. cum Ep̄s. de offi. ord. in vj. & c. volentes. de priuileg. eo. l. quia illud regulare, hoc est speciale. Rō impulsua ponitur in tex. & gl. magna specificat sup 28 ver. tales. s. q. vt occurrat fraudibus religiosorum que multariē committentur circa has executiones vltimarum uoluntatū. Ve- rum licet text. non aperiat pp honestatē de Mendicantibus, q. tñ puto q. ipsi soli dederunt cãm huic pñtōni, sicut Calphurnia in l. j. §. sexum. ff. de postul. Sunt. n. (meo iudicio) aliqui ex eis ita boni religiosi, sicut esse possent, & aliq. ex eis non possent esse peiores, tractantes oēm proditiōē, & instabiliores, & lasciuiores ceteris hominibus, quib⁹ amputare miam bonum esset. Nec uideo nisi unam uiam, q. ex cã subitico, ne mihi infanti draconico more in- sulteret. Præterea & facta est ad declarandam d. c. religiosus. s. m Guil. Rō dubitandi fuit: q. quia per assumptionē huius officij p- hunt religiosi, uel quasi pñtunt cum herede, uel alio successore vñ defuncti: arg. l. apud Iulianū. in fi. ff. quib. ex cau. in post. eatur. & sic illis uidebant solis astricti reddere rōnem, & per hoc pueniri coram ordinario, qui dñt esse iudex, non aut pars: hic autē 31 dñ quod ordinarius exigere tenet rōnem ab eis: q. & sic pñtuit 32 de iudice pars, uel aduocatus: q. sicut fecit Dñs Iesus, qui interpel- latus, ut iudex, a Martha, ut iuberet forori sue Marię Magdalene, q. eam adiuuaret circa frequens ministrari, renuit iubere: sed fo- rorē ipsam excusare cepit q. l. illicitas. §. ueritas. ff. de off. præsi. & l. j. C. de cond. ob turp. cau. cum ibi no. facit l. vna. cū gl. sua. C. vt q. defunt aduo. par. Rō decidendi, est fauor vltimarū uoluntatū, & vt facilius puniant si delinquant, & ut plenius habeat rō ab eis de administratis, & vt sic passim non assumant hmōi officia: arg. 33 l. nulli. C. de Ep̄s. & cler. q. Nec ob. alleg. in pñrium: q. m, licet ordi- narius hoc faciat ex suo officio, non tñ per hoc pars pñtuit: q. m commodū, uel incommodū ad eum pertinet. ar. l. j. §. in propria. ff. qñ appel. sit. cum si. sic est uidere in oibus in quibus iudex sup- plet uel procedit ex officio: vt no. in l. ij. §. si publico. ff. de adulc. 34 Conclude, q. q. executor iam deputatus añ tps huius pñtionis liga- 35 bñt hæc pñtōne pro gestione futura separata a priori: q. non aut li- gabat pro gestione pñterita: & pcor. d. Guil. & Genz. nisi fuisset 36 dolosa. iuxta c. volentes. de priuileg. in 6. q. At vbi futura erat pñtōna cū priori, non ligabat nullo mō, sed totū Papæ, uel legato, uel suo a s. si priori cōpetebat, s. m gl. ar. c. super eo. j. de app. & sic impicit gestio pñterita, q. nocet ad ipsum uinculandū hæc pñtōne, non aut gestio futura, q. prodest ad ipsum uinculandū: arg. l. si cōem. in prin. ff. que ad. ser. amit. pro hac pñtōne facit, licet & possit addu- 37 ci ad partē p. l. eum actū. ff. de neg. gest. Conclude, s. m gl. q. su- p̄ior licentiã datã religiofo su p assumptione hmōi executionis, p̄

eã reuocare re integra, & non delinquit sic reuocando: ar. l. man- datum. C. mand. vbi aut reuocaret re non integra, tñ malè face- ret. arg. l. si pecuniã. in prin. ff. de pd. ob tur. cau. tñ ei esset paren- dū a religioso pp bonum obedientie, pro quo. c. manifestum. 32. q. v. vbi uotum abstinentiã emissum ab vxore viro pmittente, nō tenet seruare viro remittente: quia subdita est viro: tñ vir delin- quit reuocando, non. n. erat res integra: quia vir iã pmisserat. Idē Genz. & Pau. Sed certè vñ dicendū, q. ex quo religiosus incepit administrare, pñsus de licentia sibi data per hoc quasi expresse vñ cum hæredē & legatarijs, ac et alijs, in quorū fauorē ordinata est dicta executio, quasi pñt: ar. l. apud Iulianum. §. si. in fi. ff. qui. ex 38 cau. in poss. eatur. q. vbi inter hæredē & legatarios quasi pñt per additionem hęreditatis. & l. his pñr. §. sed cum monumētum. & ibi 39 no. ff. fam. ercif. q. vbi inter testatorem & hæredē quasi pñt pñsus innominatus: & ideo, aut ipse solus religiosus uult resistere reuo- cationi licentiã, & non pñt, pp bonū obedientiã. Aut hęredes, aut alij quorum interest, pñt reuocationi: & licite pñt: & sic eis in- stantibus compellet perficere executionem inchoatã. arg. l. licet. C. de act. & obli. & a s. beneficii legis & licentiã oblati eis illu- dere, cum ipsorum dispendio q. c. ne concessione. eo. tit. prox. & 40 l. j. C. de eis qui ve. æta. impe. cum si. q. Eo ergo casu quo tenet re uocatio licentiã, complebit executionē inchoatã collegã, uel sub- stitutum datus religioso p defunctum in vltima uoluntate p dictū religiosum a s. Ep̄m, per d. l. nulli. & hoc not. & in d. c. religiosus. 41 in pe. q. Conclude, s. m oēs, q. q. iste religiosus executor, quia obli- gat per l. reddere rōnem, eã tenet offerre ordinario, & nō peten- ti. arg. l. Iulia. §. offerri. ff. de ac. emp. Nec ob. l. cū pñsus. ff. de op. 42 libe. q. q. ibi in obligato ex pñtione, ubi est necesse, q. mora p- cedat ex interpellatione, vt l. si ex legati cã. ff. de verb. obli. hic in obligatione legalij, arg. l. in re furtiua. §. j. in fi. ff. de pd. fur. Facit l. ij. in fi. C. de iu. emph. Et vide q. no. in c. cupientes. §. si verò. glo. sed an. de elec. in vj. Conclude, s. m gl. Gen. & Pau. q. licet rō hui⁹ 43 cle. locū habeat in secularibus clericis et exemptis, q. tñ uerba & mens pñtētis solum loquunt de religiofo: ergo non est trahenda ad alios seculares, uel ad alios, pcor. cle. monasteriorū. s. de rebus 44 eccl. non alien. Conclude, s. m gl. & Pau. q. q. ordinarius hic sumit nedum pro diocesano, sed pro quocūq. alio hñte iurisdōnem ep̄a- lem uel quasi in loco, q. esse pñt, iuxta c. abbatē. de priuileg. in vj. 45 q. Et per hoc vñ, q. capitulum uacante sede succedat in hac iurisd- ditione compellendi religiosum reddere rōnem, & per pñs ab eo exigendi rationem, eidem tenebat religiosus reddere rōnem. Et potest esse ratio: quia cum huiusmodi potestas sit de iure com- muni omnium infirmorum ep̄o habentium aliã in loco iurisd- ctionem ordinariam, ut hic patet, non sit mirum si capm pos- sit va. se. vt c. vno. de ma. & obe. in vj. ac potestatem concessam so- li ep̄i circa exercendas vltimas uoluntates in defectum excocto- rum: iuxta dictam. l. nulli, non vñ q. possit capitulum illam exerce- re va. se. & ita no. Io. And. in c. Ioannes. super uer. diocesanus. de testa. ad idem uidetur in c. cum sit nimis. de iud. ad idem c. cum in uia. de usur. secundum Hostien. ibidem, & hoc Guil. Facit ad pñti- tutionem quam tenui in cle. pñce. dñ dixi, q. capm ua. se. non suc- cedit in potestatem autorizandi permutaciones: licet sit iurisdō- nis. Guil. uerò, & Gen. hoc solum intelligunt de diocesano, ad quē pertinet executio uoluntatis defunctorum, præsertim quo ad pias causas, per dictam l. nulli. & d. c. Ioannes. per hoc. l. hæreditas. §. si defuncto. ff. de pet. hæred. & not. in l. coniunctus. ff. de annu. lega. Verum opi. gl. uidetur fauorabilior, & sic ample. Quidã. ar. l. cum quidam. ff. de liber. & posth. maxime quando de facili non possit haberi copia diocesani, propter longiudinem. Sed certè uidetur, 46 q. sede uac. potest capitulum per se, q. quia potest iudicare quē hæreticum sede uacante, q. est maius, ut c. ad abolendã. de hæret. & sic uidetur idem in c. cum sic. & c. cum in tua. præalleg. & hoc 47 tenet Pau. Conclude, secundum gloss. q. q. quamquam testator li- beret excoctorem ab onere rationum reddendarum, tñ ex bono & æquo tenetur executor ad rationem reddendam, non ex quisi- sitam uel scrupulosam ualde, sed prout bono uiro uideretur: quo- niam, ut ait Hostien. in c. tua. eo. tit. & Io. And. recitat in c. Ioan- nes. eo. tit. in 1. q. in aliquibus credetur suo iuramento, in aliqui- bus non, attenda conditione & qualitate executoris, & articuli de quo quæritur: & in omnem casum tenetur reddere aliqua & de dolo commissio, ut l. si seruus uicitus. cum si. ff. de leg. j. pro quo. 48 l. quidam dicens. ff. de admin. tuto. & l. si quis rationem. ff. de liber. leg. secundum etiam Genz. Conclude, q. q. in delictis ponit- tur pœna arbitraria, vt hic: ubi certa per legem non est statuta. ut l. j. §.

vt l. j. §. expilatores. ff. de effrac. sub. nisi per consuetudinem sit cer...

63 mente pcedentis includerentur loca, quæ semper seruanda, ut...

31 Conclude, quod religiosus non æquatur quo ad hoc seruo: nam ser...

De sepulturis. Rubrica.

- 1 Sepulturam suam eligenti in mari, non est obtemperandum...

- 21 Ignorantia aliquoties sonat in malam partem, & aliquoties in bonam...

- 65 Interdictus nominatim quando quis dicitur: vide remissive.
- 66 Sepeliri an possit usurarius manifestus, si iubeat satisfieri de usuris, & si eius heredes caveat de restituendo eas.
- 67 Usurarius non potest dici, qui precipit heredi usuram restituendas.
- 68 Usurarii testamentum an valeat praeserta ratione per heredem de usuris restituendis.
- 69 Excommunicatus, quia sepelivit manifestum usurarium, et publice excommunicatum, ac nominatim interdictum aliquem alium tempore interdicti, non debet absolui non satisfactio ex omnibus: & an sufficiat vnica absolutio pro omnibus delictis.
- 70 Sepeliens interdictum nominatim offendit illum in fauore cuius interdictum appositum est, & sic illi satisfacere tenetur antequam absoluat. Et idem si quis sepeliatur in loco interdicto.
- 71 Sepeliens excommunicatum publice incurrit excommunicationem ipso iure, quia non debet absolui, nisi satisfactio illi in fauorem cuius fuerit excommunicatus.
- 72 Sepeliens usurarium publicum non debet absolui ab excommunicatione iuris, nisi satisfactio illi cui usura ueniebat restituenda.
- 73 Sepeliens excoicatum publice vel usurarium manifestum tenet ad restitutionem parti principali, & alijs personis damnum passis.
- 74 Sepelientes excommunicatos publice manifestos usurarios tenentur satisfacere illis, qui fulminauerunt processum ante absolutionem incursum ipso iure.
- 75 Excommunicatorum publicorum, & usurariorum manifestorum corpora sepulturae tradita non ueniunt exhumanda, ubi ab alijs decerni non possunt.
- 76 Sepulorum ossu tempore interdicti si fuerint penitentes non debent exhumari interdicto relaxato.
- 77 Interdictus penitens post interdictum relaxatum, valet in cemitario sepeliri.
- 78 Interdictus non penitens etiam relato interdicto, non potest sepeliri, nec econuerso.
- 79 Interdicti penitenti relicta licite recipiuntur relaxato interdicto, siue pro anima, siue pro funere fuerint relicta: secus si tempore interdicti pro funere fuerint relicta, uel alijs.
- 80 Sepelientes excommunicatos publice, & interdictos nominatim non prohibentes et valentes prohibere, incurrun excommunicationem ipso iure ac si sepelissent: secus si non potuerint impedire prohibendo, tamen non possunt tunc aliquid pro funere, aut alijs recipere.
- 81 Recipientes aliquid tpe sepulturae excommunicatorum publice & nominatim interdictorum, vbi participare sepulturae illorum.
- 82 Sepeliens suspensum a diuinis non incurrit excommunicationem.
- 83 Celebrans tempore interdicti efficitur irregularis.
- 84 Celebrans tempore cessationis a diuinis non incurrit excommunicationem ipso iure.
- 85 Sepeliens aliquem interdictum siue a iure siue ab homine, incurrit ipso iure excommunicationem.
- 86 Cemitarium in quo excommunicati sunt sepulti, est reconciliandus: secus si non excommunicatus sepeliatur ab excommunicato.
- 87 Sepelientes interdictos pro extu culpa aut delicti nominatim & specialiter nomine eorum expresso vbique etiam in loco non interdicto, incurrun excommunicationem ipso iure, & idem in sepelientibus interdictos generali hominum nominatione, vt puta quando interdiceretur populus, aut clerus loci.
- 88 Sepelientes interdictos pro extu culpa rectoris, sed interdicto subintellecto, ut propter expressionem ciuitatis, aut loci, sed & culpabiles, incurrun excommunicationem ipso iure.
- 89 Sepelientes interdictos culpa rectoris aut domini etiam specialiter cum dominis, non incurrun excommunicationem, si eos sepeliunt extra locum interdictum: secus si in loco interdicto.
- 90 Excommunicationis absolutio tradita illis, qui sepelierunt excommunicatos publice nominatim interdictos usurarios manifestos non satisfactioe praemissa, licet sit iniusta, tenet.
- 91 Excoicatio monitione trima non precedente, licet sit iniusta, tenet.
- 92 Ecclesia parochialis non debet recipere quartam, alijs de iure sibi debitam de relictis ab illis, qui sepeliuntur tempore prohibito.
- 93 Decima non debet solui de acquisitis illicitis.
- 94 Sepulto aliquo tempore interdicti, aut alijs prohibito, an ecclesia parochialis debeat consequi quartam partem relictorum in ipso tempore prohibito, & sepulture, an in ipso tempore secundae sepulture tempore permissio facta.
- 95 Sepultus excoicatus etiam in locis exemptis, nihilominus dicepsanus potest ossa eorum facere exhumare, etiam eis inuitis exemptis.
- 96 Sepelientes etiam exemptos nominatim excoicatos, aut interdictos,

siue usurarios manifestos, ordinarius potest corrigere.

97 Sepelientes exemptos nominatim, aut publice excommunicatos, siue interdictos, aut similes, poterit ordinarius denuntiare excommunicatos, & eos condemnare ad estimationem legis, & diffam iurisdictionem etiam poterit exercere in locis etiam exemptis.

OS QVI. In prece. clem. posuit unum casum in quo dicepsanus, seu loci ordinarius animaduertit in exemptu religiofum, aut et aliter privilegiatum: hic vero ponit alium casum, in quo dicepsanus animaduertit in huius exemptos, uel aliter privilegiatos: verum animaduersio ibi fit fauore decedentis & suę ultime voluntatis non seruande: & sic vbi, qd ista cle. solum loquat in religiofis, ut pcedens. Sed no puto: quia primò in quibuscuq; pp gñalitatē eius. Habet duas partes sūm gl. Ego uerò diuido in tres. Primò imponit penam excoicationis. Scdò negat bñficiū absolutionis donec fuerit laeso satisfactū. Tertio derogat priuilegio exēptionis cuilibet alteri. Scdā ibi: a qua. Tertia ibi. nullo. Casus. Corpora defunctorū scienter q̄ inhibitionē, uel prohibitionē hic p̄tentant sepelians, snā excoicatio nis ipso facto ligat, q̄ donec arbitrio dicepsani fuerit laeso satisfactū, nō relaxat, priuilegio exēptionis, & alio quocūq; nō obstatē. h. d. [Audacia] ↑ fecus ergo si superior iussu, ↑ q̄ de vitiū purgat, vt l. furtū. §. qui iussu. ff. de his qui not. inf. l. q̄. in princ. ff. de aqua plu. arc. & l. si quis id qd. ff. de iurisd. om. iud. & c. nisi. de pb. [Carmiterio] ↑ qd de requies defunctorū, ut c. aurū hēt eccfa. xij. q. ij. Et vide Arch. xij. q. j. c. ij. ↑ absoluant per loci dicepsanū, aut etiā propriū psbyterum, nō p̄ aliū, & cum nō fuerit referuta absolutio sedi, ut c. nū. p. & de sent. excō. & no. hic Gen. in cle. monasteriorū. & ibi dixi. §. de re. eccl. non alie. & ibi dixi. [Exemptionis] vult dicere, ↑ qd dicepsanus p̄ istos pcedere ad denuntiationem & alia iuris remedia, nō obstatē q̄ sūt exēpti, donec obtinere meruerint bñficiū absolutionis. No. primò, ↑ qd eccfa hēt duas claus. pcor. xxj. dist. c. in nouo. Nō ob. c. tāta. de excel. pla. p ea que nō in Nouel. in c. j. ad fi. de sum. Trin. No. scdò, ↑ qd tpe interdicti ecclesiastica sepultura denegat. pcor. c. q̄ i te. de pe. & remis. Nec ob. c. vt priuilegia. de priuileg. quia loq̄ in casu spālī, v. c. de p̄fratribus religioforū. Et qui dicant p̄fratres, ibi declarat sicut & spāle est in clericis q̄ seruarūt interdictū, ut d. c. q̄ in te. Nec ob. c. si. §. p. de sen. excō. in vj. ↑ quia ibi spāle in quatuor solēnitatibus, in quibus tpe interdicti celebrant diuina, ut hic loq̄ de sepultura, ibi de autione & celebrōne diuinarū. No. tertio, ↑ qd publice excoicatis, & nominatim interdicti & vsurarij manifesti q̄ parant, ut hic. pcor. c. cū olim. de verb. sig. Nec ob. c. q̄. de vsur. in vj. vbi testari nō p̄t manifestus usurarius, & tñ publice excoicatus testari p̄t. ar. l. j. C. de sacro. ecc. & l. si queramus. ff. eo. tit. Sol. quo ad casum istū ↑ q̄ parant v̄t hic, non quo ad illū, ut in t̄riū. No. quarto, ↑ qd sepultura est fienda in ciuitatib. v. c. in ecclesijs & eorū cemitarijs, nisi spālīter fuerit prohibita. pcor. c. cum graua. iij. q. ij. Nec ob. l. iij. §. diuus. ff. de sepul. v. i. vbi in ciuitatib. prohibet fieri sepulturae ne polluant, ut l. mortuorum. ij. de relig. Solutio lex ciuili hoc p̄hibet illa rōne, sed canonica instituta hoc permittunt alia & alia rōne, quā no. in d. cum graua. tñ illā rōne non excludūt, quin cemitaria extra ciuitatē possent sub noīe alicuius Sancti p̄secrari, uel bñdici, ad instar cemitarij S. Antonij huius ciuitatis, quod fuit institutū longe aū p̄tōnem murorum nouorum: & sic erat extra mētia antiqua, prout est Capus Floritus, & vide no. Inn. in c. abolendae. eo. ti. & sic eadē rō esset in eo, quē & in eccfa. Quare dic, qd non ita cōiter irectur ad cemitarium extra ciuitatē positum, sicut si in ciuitate: & sic non h̄ret locum rō quā ponitur in text. in d. c. cum graua. ↑ Forfan fuit ratio, ut clerici traherent aquam ad eorum molendinum, & sic ambitio hanc permissionem adinuenit, & bene probatur in hac ciuitate, ubi etiam locus satis spatiosus concessus est Iudaeis infra mētia etiam antiqua: v. c. vbi datur pinhota ad sepulturam eorum: quod est ridiculosum auditum. non hic autem est in Arelate. Sed isti non habuerunt nisi mediate. c. au ruin. ↑ Carmiteria uerò efficiuntur sacra per solius Episcopi benedictionem, ut Inst. de ver. diuisio. §. sacra. & quod ibi not. facit in Auth. de monachis. §. illud. coll. i. Nota quintò, ↑ qd per solam satisfactionem non relaxatur sententia excoicationis, quia requiritur absolutio hominis. pcor. c. super. de sen. excō. Nec ob. cle. ut hi qui. §. de aeta. & qua. ↑ quia ibi loquitur in snā suspensionis, uel alia lata cum expressione termini certi vel subintellecti, p̄t in c. l. piscoporū. in fi. de priuileg. in vj. & c. cum tu. de vsu. hic in sententia excoicacionis, quā magis grauat, licet & dicatur medicinalis.

medicinalis, ut c. r. de sent. excō. in vj. Vñ vt magis timeatur, ne cellario requiritur hominis absolutio, & ne p̄tēnnat neruus ecclesiastica disciplina, ut c. cum inter uos. de p̄ue. & not. Gen. in d. cle. monasteriorum. Vel dic, qd in ista snā excoicacionis idem esset si fuisset inflicta cum expressione certi termini uel subintellecti. & sic v̄t idem dicendum in snā suspensionis uel interdicti. vt non relaxetur ipso iure facta satisfactio, sed sit necessaria hominis absolutio: de quo vide no. Inn. in c. cum bonae. de aeta. & qualita. 18 No. sextò, ↑ qd satisfactio debet p̄cedere absolutionem. p̄cordat. c. ea noscitur. cum sim. de sent. excō. & cle. vnica. §. de sequestra. poss. & fruc. Nec ob. c. a nobis. de sent. excō. ubi satisfactio differt in tps successione hereditaria: quia ibi in successione q̄ impedit in mortis articulo: secus si inter uiuos proferatur in d. c. 19 ea noscitur. in fi. ↑ Vel dic, qd aliud est in absolutione q̄ fit in foro penitentiali, ut ibi, & aliud in ea q̄ fit in foro iudiciali. No. septimo, ↑ qd sciens punitur, non aut ignorans. p̄cordat. l. i. ff. de decr. 21 ab ord. fa. Non ob. l. j. ff. de legi. ↑ quia ibi ignorantia sumit in mala parte. sicut ibi. Ignorans ignorabitur. arg. l. quod te. ff. si cer. pe. & l. nec supina. de iur. & fac. igno. secus si in bona. arg. l. fin. ff. pro suo. & facit cle. vna. ad finē. §. de p̄cess. p̄b. & c. j. in fi. §. de ordi. 22 ab Ep̄o qui renun. No. octauò casum, ↑ vbi dicepsanus hēt iurisdictionem q̄ exemptum. concor. cle. religiofis. §. tit. prox. Nec ob. c. Eps. de off. ord. in vj. & c. uolentes. de priuileg. lib. quia illud regulare, istud speciale. ↑ hanc tñ iurisdictionem forsan exercebit in ecclesijs istorum sepelientium: quia q̄q̄ loca sint exempta, & nō delinquant, tñ si in simul uenientes ipsi exempti hoc faciant ipsi uidentur ipsa loca delinquere. sicut dicimus de vniuersitate, qñ dicatur delinquere, iuxta not. per Inn. in c. grauem. de sen. excō. & per Bart. plenē in l. aut facta. §. si. ff. de p̄on. tñ licet congregatio ipsa uel capitulum delinquant, non tñ eccfa v̄t delinquere. ↑ & sic delictum personarum non dēt in damnū eccfa redundare, ut l. q. 6. si ep̄m. & not. in gl. per Pet. & Cy. in l. iubemus nullam na uem. C. de sac. sanc. eccl. & facit qd no. in cle. p̄ced. & sic v̄t qd in loco exempto non possit dicepsanus hanc iurisdictionem exercere. 25 No. ↑ qd licita est argumentatio de loco ad personas: quia tñ hic operat prohibitio loci, quantum prohibito personarū. p̄cordat c. cum Eps. de off. ord. in vj. ↑ sicut alibi de tpe ad locū, in l. vnū. ff. si cer. pet. & de re ad tps. in l. miles ita. in fi. prim. ff. de testa. mil. Nec ob. cle. p̄ce. iuncto d. c. cum Eps. quia ibi est dispar: hic eadem: facit quod dixi in p̄ce. nota. Rō impulsua fuit ambitio horum sacerdotum & aliorum clericorum sepelientium sciētē corpora defunctorū a iure prohibita sepeliri: & per hoc p̄tinentium clauium potestatem: & forsan cām dedit huic cle. c. ad hęc. de priuileg. & c. cum tu. de ultimis. Rō dubitandi fuit, quia sufficere uidebatur p̄na inflicta q̄ canonum transgressores: & sic alia p̄na non erat imponenda. arg. l. diuus. ff. de off. p̄ret. Contra tñ hic statuitur. Rō decidendi est, ↑ quia snā excoicacionis est medicinalis: quia per eam quis facilius ab insolentis retrahit. ut d. cap. j. de sent. excō. in vj. Nec ob. q̄, quia locū hēt in p̄na q̄ non retractat: hic aut retractatur per absolutionem. Vel dic, ↑ qd ibi loquitur de afflictio furore uel dementia, qui non dēt amplius grauari: ↑ hic de delinquente, qui pot pluribus p̄nis compatibilibus affligi, ut ceteri terreant, ut l. qui sepulchrum. C. de sepul. v. i. cum si. & sic p̄na pot addi p̄na, & una per aliā non tollitur: ut no. in hac cle. in gl. super uerbo, Publice. in fin. nam in casibus huius clem. olim erat statuta p̄na interdicti ingressus eccfa q̄ sepelientem, per c. Ep̄orum. de priuileg. in vj. cui non derogat per istam penam excoicacionis hic inflicta. Idem no. hic in gl. super uerbo, Manifestos in fin. & concor. Genz. & facit q̄ quis. de off. ord. in vj. Conclude, qd sūm gl. ↑ qd hęc cle. comprehendit et quoscunq; laicos & mulie 30 res. ↑ Nam uerbis, si quis, et in odiosis seu p̄nalibus comprehendit scemininum: ut l. j. ff. de verb. sig. licet ibi no. q̄. iuncta. l. i. qd id quod. ff. de iurisd. om. iud. & p̄cordat Genz. & Guil. facit i. 7. q. 4. c. si quis. iuncto c. mulieres. de sent. excō. & hoc pp sui gñalitate. ↑ & sic v̄t qd includatur fossore fouearum de nouo, uel apertores sepulchrorum antiquorum, qui faciunt scienter ad hoc propositū, quasi eorum factū sit preparatorium, & sine eo sepultura fieri ut plurimū non possit. arg. l. ad rem mobilē. & l. ad legata tum. ff. de procur. & l. orō. ff. de spon. ↑ & idem uideret de associatibus talia funera ad cemitaria t̄pibus interdicti cā sepulturae fienda, quasi operam dare uideant re ueritate. arg. l. prouide. ff. de condi. fut. licet gl. hic super uerbo, Sepelire, arguat p̄d & q̄, & non de terminat. Pau. uerò dicit loqui tex. solum de sepelire, non de faciente officium super funus: sed qd omnes comprehendant scienter

tes, operamq; dantes, v̄t æquius: quia omnes dñr sepelire. iuxta il lud Tobie ultimò in fi. Sepelientur eum ois cognatio eius. cū fi. 34 Conclude, sūm gl. ↑ qd ista clem. non habet locum si huius sepulchra fiat in loco non benedicto, sed priuato: tunc. n. non p̄tinentur neruus ecclesiastica disciplina, sūm gl. maxime si in suo quis sepe 35 liat: arg. l. j. §. deniq; ff. de aqua plu. arc. & p̄cor. Genz. & Guil. ↑ qd dicit idem in cemitario ampliato absq; bñdictione Ep̄i. Nec ob. l. 36 quā religiofis. ff. de rei ven. ↑ quia hic in odiosis, & in locis separabilib. vt c. qd in dubijs. de p̄secr. eccl. uel alta. & ibi not. ↑ Fallit in sanguine p̄secrato, in quem non transfundit uinum additum, sed solum permiscet accidentibus primi uini remanentibus: ut c. 38 cū Marthę. §. que si uisti. ver. p̄terea. de celeb. mis. Conclude, ↑ qd in quatuor festiuitatibus quibus tpe interdicti p̄nt publice audiri 39 & celebrari diuina, iuxta c. fi. §. pen. de sent. excō. ↑ non p̄nt fieri sepulturae, et non interdictorum, qui dicitus finalis. §. fundatur super inductione emendationis, quā non hēt locum in defuncto: 40 ↑ quia mors omnia soluit. in Auth. de nup. §. disponat: & quia solum p̄cernet celebrationem, & additionē diuinarum, non aut sūm p̄r forum. & sic nō includit sepulturam sūm glo. idē Genz. qui 41 alleg. c. cum & plantare. §. quod si templarij. de priuileg. ↑ largo. n. mō loquendo sepultura est facta, sūm Paul. vt c. cum in ecclesiā. 42 de sūm. Conclude, ↑ qd ista cle. in eo qd loquit excoicatis dēt intelligi de excoicatis maiori sententia, non aut de minori, pp participationem cū excommunicatis, licet & illis interdicat sepultura. 43 ↑ & sic ista clem. cum sit p̄nalis, est restringenda, sūm glo. idem 44 Gen. per c. si quem. de sent. excō. ↑ Facit quia participamus cū excommunicatis minori, non autem maiori. ↑ & hoc est, qd dicitur, excoicacionem non transire ad tertiam personam, ut no. in c. si celebrat. de cler. excō. mi. Contra: quia excoicatio minor priuat perceptionem sacrorum, seu participatione: ut cap. si celebrat. de cler. excō. mini. ergo & sepultura, ut no. Host. in d. c. sacris. Sed nō bñ dicit: quia licet ipse priuatur quo ad se, non tñ quo ad alios, ut d. c. si celebrat. & sic sepeliens talem, licet malē faciat, non tñ incurrit hanc p̄nam: nec sequitur, Priuat quis sepultura: ergo sepe liens eum tenetur hac p̄na, ut patet in excoicatio maiori non publice. Conclude, ↑ qd ista clem. non hēt locum in sepultura hereticorum, qm̄ illorum prohibitio sub p̄na excoicacionis lata fuit, & interdicta absolutionis, nisi p̄habita satisfactio, ut hic, iam 47 statuta ante fuerat per c. ij. in prim. de h̄ret. in 6. ↑ & sic ista generalis non extendit ad specialiter prouisa, ut l. doli. c. l. ff. de ver. 48 ob. l. Conclude, ↑ qd ille dñr publice excommunicatus quo ad casū huius clem. qui est publice denuntiatus, uel qui fuit excoicatus publice in iudicio coram magno numero personarum, ita qd sit uerisimile peruenisse ad notitiam ceterorum. arg. c. t. de postulat. p̄la. & l. sed si. p̄scribere. ff. de inst. cum si. alias non. Nec ob. c. ad probandum, de re iudi. & quod no. in c. exceptionum. de excep. quia debet intelligi sūm p̄missa. Vel dic, qd secus est quo ad casum istum, ubi grauant non excoicati ab excoicacione alterius 49 quē sepeliunt scienter, & in scandalum aliorum. ↑ Est. n. scandalū non excoicatorum, qñ sciunt uel uident corpora excoicatorū publice tumulari. Vñ duo requirunt ut hēt locum ista cle. ↑ vnū qd sepeliens sciat tumularum esse excoicatum. Scdò, qd sit publice 50 excoicatus: ↑ ex quo inferi, sūm gl. qd si sepultus erat excoicatus, sed non publice: non hēt locū ista cle. licet sepelians sciret eū esse excoicatum secretē. & p̄cor. Gen. quia ista clem. est p̄nalis, & sic 51 non est laxanda. ↑ sed an tūc liget snā minoris excoicacionis? ↑ Gl. p̄ sic in c. ad hęc. de priuileg. Host. in t̄riūm, quia iure non canetur nec disponitur nisi in casu speciali, per c. excoicatus. §. sane. de h̄ret. Gl. melius dicit per c. sacris. de sepul. & p̄cor. Pau. ↑ Itē si sciebat eum esse excoicatum, sed non credebat eū esse publice excoicatum, non ligatur hac p̄stitutione, nisi esset supina ignorantia. arg. d. l. nec supina. & aliarum p̄cor. hic in gl. positarum. verum ex hoc qd coicatus excommunicato, secretē enim sepeliendo incurrit snā excoicacionis minoris, ut not. in c. ad hęc. de priuileg. 52 Ex istis v̄t, ↑ qd licet ciuis huius ciuitatis Auinionē. sit publice excoicatus denuntiatus per parochias, nō tñ in Ecclesia S. Antonij, quā est Cortecianorum, si tamen sepeliatur per Antonianos, nisi poterit ad eorū scientiam, non p̄sumunt scire. arg. l. p̄sensu. C. de repudi. & sic non ligatur hac constitutione. & ita fuit de facto anno proximē p̄terito hic obseruatum in persona cuiusdā mulieris. Idem econuerso de excoicatis publice in Ecclesia Sancti Antonij si sepeliatur per canonicos Sancti Desiderij, vel per aliam parochiam. Antoniani ergo & hospitale de quib. in dicto 56 c. ad hęc. ↑ & alij exempti quicunque sint, ligantur hac p̄stōne. ut in

vt in hac clem. in fi. Genz. verò dicit, qd temeritas est illa quæ hic punitur, & pcor. Guil. Ex quo infert, qd sicut ignorans factum non ligat, ita & ignorans ius, cum non sit in dolo, qui solus hic punitur: & iuris ignorantia excusat a dolo: ut l. ij. §. publicanus. ff. vi bono rap. & no. in l. j. §. ff. de abige. Sed certè hic punitur certa scientia non vi dispositionis huius iuris, sed harum personarum a sepultura prohibitarum: vt ibi ergo scit sepeliens et laicus sepultus esse manifestum usurarum, uel nominatim interdictum, aut publice excòcatum, uel sciat locum esse interdictum publice, in quo aliquem sepelit, licet ignoret hanc iuris prohibitionem, & poenæ prohibitionem: ut l. leges sacratissimæ. C. de legi. & l. pen. C. de iuris & facti ign. Nec omnis temeritas habet in se dolum, ut probatur in l. eum qui temerè. ff. de iudi. iuncta l. qui solidum. §. et. ff. de leg. ij. qui incurrit sententiam interdicti latam ab homine, uel a iure generaliter, non tñ incurrit notoriè, potest in cemitèrio licitè sepeliri, ita qd nedom sepeliens non ligatur hac pstitutione, 61 t nec sepulchrum est exhumandum: & concordat Genz. t Item oportet, qd interdictus nominatim sit ad eò interdictus, qd ei sit interdictus: & ecclesiastica sepultura: at non sufficeret. t Si. n. esset interdictus daturat audire diuina, forsan p. sepeliri: quia alia est species ista, pro quo facit, quod dixi s. & not. hic in gl. super uerbo, iure. 64 t Item si esset sibi interdictus ingressus ecclesiæ, forsan uideret, qd posset sepeliri in cemitèrio. arg. l. j. §. in flumine. ff. de flumi. Sed qd est ueritas, prout tex. in c. is cui. de sent. excom. in vj. Nec ob. d. §. in flumine. quia hic speciale fauore ecclesiasticæ censuræ, ut magis timeatur: & sic includit cemitèrium quodcumq; necdè ptingit, sed et non ptingit, ut ibi no. etiam si sit exemplum, ut patet in fi. 65 ne huius cle. t qd autem quis dicitur interdictus nominatim, & qd non nominatim dicitur interdictus: uide Inn. in c. in Lateranensi. de præb. Conclude, fm Paulum, & glo. t qd usurarius manifestus, si iubeat satisfieri de usuris, & post mortem caueat heres de restituendo, licet poterit sepeliri: per hoc. n. qd iubet, apparet de poenitentia sua, & per cautionem hæredis satisfi iuri: vñ pot sepeliri: t quia non pot dici manifestus usurarius, imò nec usurarius, ex quo sic ius iuris restituit, sicque non habet locum hæc cle. cum sit odiosa: arg. c. odio. de reg. iur. in vj. Et per hoc non ob. 68 c. qd. de usur. in vj. t qm licet talis cautio per hæredem præstita non sufficiat ad validandum testm factum per usurarium manifestum, hoc est, quia dicta decisio ponit certam formam seruandam ad finem, ut testm eius teneat: quæ si non seruetur, uitiatur totum arg. l. diligenter. ff. mand. & c. cum dilectus. de rescrip. iun. 69 Et regula, qd ab initio & c. Conclude, fm gl. t qd sepeliens aliquem, in què incurrerent oēs casus hic prohibiti, vñ quia usurarius manifestus, & et publice excòcatus, ac etiam nominatim interdictus, & cum hoc fuerit tpe interdicti ecclesiæ sepultus, non potest absolui, nisi prius de omnibus satisfiat, & ab omnib. absoluitur. Sed an sufficiat una absolutio pro omnibus, & an sit ligata una sua excommunicationis, uel pluribus: reindicit ad not. in c. ex parte. de off. ordi. & ad c. cum pro causa. de sent. excom. & pcor. dat Genz. Nam una absolutio sufficit, dum tñ in ea sint expressæ omnes causæ & sententiæ excommunicationis, ut ibi. Conclude, t qd qñ aliquis sepelietur tpe interdicti in loco interdicto: tunc offendit ille, cuius cā fuit appositum interdictum: & sic ei est satisfaciendum arbitrio diocesani. Eodem mō qñ nominatim interdictus sepelitur, t uel publice excòcatus: quia tunc satisfaciendum est eis, quorum cā fuerunt interdicti nominatim, & publice excòcati. Facit c. si canonici. circa med. de off. ordi. in vj. t in usurario aut sepulto vñ offensus ille, cui fienda erat restitutio usurarum, fm gl. & pcor. dat Genz. secundum quem. t idē est in eo qui tulit sniam interdicti: quia eius causa tangebatur. Nam vñ per talē sepulturam ptemni eius sententia t suum interesse: arg. c. venerabilibus. §. j. de sent. excom. in vj. alias secus, ut ibi: bene facit. c. Episcoporum. in fi. de priuil. in vj. Idem in clericis nolentib. interesse tali sepulturæ: quia ad hoc fuerunt compulsi, & damna pp tdi. 74 Qionem pafsi. nam istis latis satisfaciendum est ante oia. t Idem fm Paul. in eo qui ex officio fulminauit sententiam excòcacionis, uel interdicti. nam ipse dicitur offensus: arg. clem. proximi. præced. Vbi ordinarius, qui ex officio procedit, dicitur esse pars: & sic admittitur, ut pars, ut aliquid fiat, scilicet rationum exhibitio. 75 Conclude. t qd ossa istorum nominatim interdictorum publice excommunicatorum, & interdictorum, & manifestorum usurarium, seu sepulchrorum, sunt exhumanda, si discerni possint ab alijs: at non ut c. sacris. de sepul. ossa uerò sepulchrorum tpe interdicti, qui

fuerunt penitentes, non exhumantur relaxato interdicto, uel sicut not. Inn. in c. fi. de excels. præla. & gl. in c. si ciuitas. de sent. excò. 77 in vj. Conclude, fm Inno. in d. c. fi. t qd interdictus poenitens pot sepeliri relaxato interdicto in cemitèrio: nam fuit per poenitentia eius persona habitata, & locus similiter habilitatur reuocato interdicto. ideo licite pot sepeliri. arg. l. adigere. §. quis. de iur. part. 78 t Vbi ergo alterum deficit, non ualet sepeliri. arg. l. si hæredi plu res. ff. de pd. inst. Conclude, fm gl. t qd ubi interdictus est poenitens, licet recipiuntur relicta per eum in loco interdicto, & etiā ea quæ pro anima eius darentur, & pro funere offerri in sepulchro relaxato interdicto per iura præleg. Ea uerò quæ offeruntur cum funere sepulturæ tradendo tpe interdicti, non licet recipere a clericis illius cemitèrij, uel alterius: quia cum ponuntur p indebita sepultura facta uiolato interdicto, non pnt inde commo. modum reportare: arg. l. si hæreditaria. ff. de neg. gest. t & et si non sepelirent, tñ non prohibendo, dum possent, perinde hñent, ac si sepelissent. l. iij. ff. de noxa. pro quo. c. quantæ. & qd ibi no. de sent. excom. Si autem prohibuerunt, uel prohibere potuerunt: & sic pro sepultura non sunt puniendi. tñ recipere tunc licet non pnt: qm per hanc receptionem participare uidentur delicto: qd est uicium: arg. l. non dubium. C. de legi. cum si. Conclude, qd fm 82 Genz. & Guil. t qd ista cle. non habet locum in suspensione, uel cessatione a diuinis: iuxta c. si canonica. & c. quis. de off. ordi. in vj. 83 Nam illa differt ab interdicto: t celebrans. n. tpe interdicti sit irregularis: ut plene not. in c. quanta. de excels. præla. t Secus si tpe cessationis: & cessationi a diuinis æquiparari vñ interdictum hominis, de quo non loqueretur ista cle. sed solum de interdicto iuris: per not. Inn. in c. irrefragabili. in gl. §. notoria. de off. ordi. 85 t Tamen Genz. & Guil. istam clem. intelligunt in omni interdicto a clauē procedente, siue sit generale, siue speciale, siue a iure, siue ab homine. Et fac dñam, an sit interdicta ecclesia, uel cemitèrium: & an populus, uel ciuitas, ut c. si sententia. & c. si ciuitas. de sent. excom. in vj. & vide c. ad hac. v. de appel. & quod ibi no. & in c. dilectis. eo. tit. & quod no. Bart. in d. c. fin. de excels. præla. Conclude, t qd cemitèrium, in quo sunt sepulti excòcati maiori excommunicatione, est reconciliandū: non autem si non excòcatus sepeliatur ab excommunicato. de consecr. ecc. uel alt. & c. ij. & quod ibi no. de sacra. non iteran. Conclude, qd licet ubi locus est interdictus pp delictum, uel in penam populi, non debet aliquis de illo populo alibi sepeliri: secus si in penam dñi, iuxta c. si snia. tamen si aliquis de illo populo sepeliatur scienter alibi, non hēt locum istius cle. pena. fm Pau. Sed certè vñ dīdicendum: quia cū interdictum sit positum pp culpam singularium de populo: ut c. si sententia. in fi. sicut illa culpa sequitur quocumq; culpofum quo cuncte uadat sicut lepra leprosum, & hac causa alibi non pot sepeliri. ut d. c. si sententia. Ita poena ista, quæ est accessoria, debet regulari fm prohibitionem sepulturæ, quæ est principalis. Et ideo tex. hic dicit de sepultis tempore interdicti, non autem de locis interdictis, sed simpliciter de cemitèrij: & sic includunt oia cemitèria interdicta, & non interdicta, et excepta. t Distingue ergo, qd aut loquimur de interdictis nominatim nominatione specialium & priorum nominum & hominum: & tunc hēt locum poena huius cle. vbicunq; sepeliantur, ut hic, scilicet ibi nominatim interdictos. Aut loquimur de nominatione hominum, sed generaliter, vñ dum interdī aliquis populus, uel aliquis clerus, & idē in d. c. si sententia. in ultimo casu. Aut loquimur de nominatione hominum, sed subintellecta pp expressionē ciuitatis loci uel castri, iuxta c. si sententia. in ij. casu. & d. c. si ciuitas. Nam tunc uidentur nominatim interdicti oēs de ciuitate, castro, uel loco illo: ut not. 88 Inn. in d. c. in Lateranensi. & B. in d. c. tanta. t & tunc distingue, qd aut interdictum est positum pp culpam domini uel rectoris: & tunc, aut loquimur de ciuibus uel incolis culpabilibus notoriè vñ cum dño: & idem, licet Guil. dicit t, scilicet, qd hoc casu non habet locum poena huius clem. t Aut de non culpabilibus, sed specialiter cum domino uel rectore interdictis: & tunc, aut sepeliamur in ipso loco interdicto tempore interdicti: & idem in hac cle. in i. casu. Aut sepeliuntur extra: & tunc non habet locum poena huius clementinæ, nec aliqua alia: ut d. ij. rñso. in fi. & c. Conclude, t qd quod absolutio impensa ante hanc satisfactionem, est nulla ipso iure, secundum Paulum, propter formam datam non seruata: ut c. cum dilecta. de rescrip. Sed certè hic non datur forma absolutiois, sed solum dicitur, qd non absoluatur, nisi satisfacto. & sic istud concernit iniustitiam, & iniustitiam absolutiois: 91 t sicut dicimus excòcari quis non debet, nisi trina monitione & canonica

& canonica præmissa: ut c. sacro. de sent. excom. & tñ excòcacio prolata sine hac monitione & c. nō est nulla, sed iniqua, ut c. Romana. §. sed nec. & ibi not. de sent. excò. in vj. Et est rō: quia non est de forma excòcacionis ipsa monitio: ad idē de plurib. de qb. hñ rō in electione, ut sit ualida: qd tñ non facit electionē nullā si non seruent: ut patet ex not. in c. qd pp. de elec. Conclude, fm 92 Pau. t qd parochialis ecclesia dēt hñ quartam partem de datis & oblatis cū funere tpe sepulturæ licite: at nō: quia tunc nec ecclesia parochialis posset recipere, nec licite sepelire. pro quo. c. ex trā. §. missa. & quod ibi no. de decimis. t vbi decima non debet de acq. sitis illicite. & iō qd dabunt, uel offerunt remoto impedimēto (de quo hic cū corpore tpe sepulturæ) pntebunt pro quarta parte ad ecclesiā parochialem. t Sed hic remanet dubium, si tpe sepulturæ debita plura sunt oblata, & eo exhumato & demū remotico impedimēto iterū sepeliat, parū, uel nihilo dato, an tñ parochialis ecclesia poterit petere quartā partē de datis an? Et vñ, qd sic, si isto respectu non fuit amplius nunc datū, qd ads fuerat datū, maxime si remansit an datū apud eos qui sepelierunt indebitè: vbi uerò nō remansisset, qd fuisset ab eis extortū, cū esset turpiter receptū: arg. l. in hæredē. in fi. ff. de calum. tunc puto, qd solum ab eis esset pntanda quarta pars de obuciētib. tpe debite sepulturæ. pro quo facit pcor. l. ancillarū. in fi. ff. de pot. her. ad l. gnaliter. ff. de usur. nā p malæ fidei possessorē restituit qd pcepit ex re illicite, ut d. l. ancillarū. qd aut non pcepit illicite, pcepere tñ potuit illicite, nō reddit: ut d. l. gnaliter. & ita et not. glo. in l. ex diuersa. in prin. in gl. magna circa ff. de rei uen. Conclude, fm Inn. in c. ad 95 hæc. de priuil. qd nō uiderat hanc cle. t qd diocesanus ossa excòcatorū sepulchrorū in cemitèrij exēptis p sua autoritate ex hñe ide: 96 t & sic p tpe per hanc cle. procedere t ipsos exēptos sic sepelientes. Vñ puto, qd possit nēdū pcedere eis inuitis ad exhumationē, 97 t imò et ad denuntiandū eos vt excòcatos, & ad arbitrandū estimationem iniuriarū per eos lesis illatarum: & hanc pntem exercebit in ipsis locis exemptis, sicut & in personis, cum ubiq; subsit eadem ratio, licet Guil. hic non firmet pedes. Et sic non ob. c. cū episcopus. de off. ordi. in vj. licet aliter dixerim super tex.

1. Constitutio Principis potest ratificari a concilio.
2. Constitutio Principis ad eius substantiam non indiget approbatione concilij.
3. Legis habet vigorem quod Principi placuit.
4. Consilio consultorū indiget consensu Principis pro eius approbatione.
5. Constitutio Principis non seruata forma legis, humanum est. C. de legib. est ualida, cum sit de honestate, & non de necessitate.
6. Episcopatum provisiones in curia sunt de consensu Curiam alium de honestate, tamen non de necessitate: nam aliter facta tenent.
7. In preposito ponitur dispositio pro Valde.
8. Constitutio semel extincta de per se amplius non potest reuocari, nisi per aliam constitutionem factam per habentem potestatem reuocet eam.
9. Constitutio in nouata debet denominari ab in nouante, non a primo disponente, nisi iuris fictione.
10. Innouatio aliquoties accipit p priuatione, seu tria dispositione.
11. Innouata & attentata dicuntur facta post & contra appellationē.
12. Innouatio, uerbum quotupliciter accipi possit in iure.
13. Successor potest renouare constitutionem factam a predecessore.
14. Rescripta concessa a predecessore an ualeant renouari a successore, & quid de priuilegijs concessis contra legem.
15. Cā finalis legis aut consōnis debet esse pax, aut finis discordiarū.
16. Consō an dicatur dispensiosa cognoscitur a fructu siue ab euentu.
17. Constitutio an sit bona aut mala, cognoscitur ex dispositione ipsius.
18. Constitutio bona est, si præcipit honesta: alia non.
19. Constitutio si prohibet mala, bona est: alia non.
20. Constitutio qd aduersatur legi diuine, aut naturali, sine equitate, euidenter non est bona, nisi propter bonum publicum illud fiat.
21. Usucapio aduersatur legi nature.
22. Mancipia uxoris non debent alienari factio diuortio, ut ualeant torqueri, si opus sit propter bonum publicum.
23. Paritates quandoque generant discordias.
24. Tenoris insertio dispositionis confirmatæ in dispositione cōfirmante operat primò, qd nō est fienda alia fides de dispositione cōfirmata: secundo, qd ex tali insertione constat de scia certa Principis, aut confirmantis: & tertio operat exclusionē oim impedimentorum.
25. Transumptū ab originali in iudiciū singularis psonæ nō facit fidē si sine autoritate superioris, & uocatione partis fuerit transumptū.

26 Transumptū legis autoritate Principis, aut Pape factū absq; alicuius uocatione, facit fidem cum insertione in tenoris originalis.

27 Consō innouat, seu confirmat alia nō legaret, nisi post duos menses.

28 Literæ Apostolicæ habentes insertionem alicuius instrumenti in sua hñs priuatorum non uocatis partibus a Papa concessæ, non probant contenta in tali instrumento.

29 Literæ Apostolicæ emanatæ cum insertione tenoris alicuius instrumenti priuatorum, probant contenta in instrumento in preiudicium illius ad instantiam cuius tenor fuit insertus, sed non in preiudicium aduersarij, illo non uocato.

30 Confirmatio alicuius dispositionis potest præcedere insertionem tenoris dispositionis confirmatæ, licet propriis sit quod sequatur.

31 Fideiussores pot accedere obligationi principali pnti, & et futuræ.

DVDVM. In cle. præce. tractat de casibus in quib. sepultura ecclesiastica prohibetur: hic tractat in quadam particula de sepultura permissa: quæ diuidit in duas partes principales. In prima ponitur constitutio Bonifacianæ tenoris insertio. Secunda ibi: Bonifacius. Itē prima pars subdiuiditur in tres partes. Primò enim narrat factū Benedicti. xj. Secundò recitat fructum qui inde prouenit. Tertio reuocat ordinata per Benedictum, & approbat per Bonifacium ordinata, quæ fuerant per Benedictum remota. Secunda ibi: quæ quia. Tertia ibi: nos eam. Casus. Constitutio Bonifaciana cum insertione tenoris per hanc renouatur, & Benedictina illius reuocatoria omnino cassatur. h. d. tota hæc prima pars. [Prædecesor noster] s. immediatus, qui obiit in ciuitate Perusina, & modicum uixit: fuit autem ordinis Prædicatorum, & sic non pp Deum, sed pp sui ordinis & similitū indebitum zelum motus reuocauit constitutionem quam Bonifa. v. i. i. suus prædecesor immediatus cum magna maturitate, & propter bonum reipublicæ ediderat, ut t. patebit. [Probauit effectus] s. per experientiam. [Non attulit] loquitur curialiter, ut magis percutiat. q. d. Benedictus sperabat per suam pstonem pacem afferre inter Mendicantes, & rectorē ecclesiarum parochialium: sed discordiam attulit pacis nouerant. & sic dum uoluit ansam soluere, nodum ligauit. c. cū olim. de uerb. sign. fm Guil. ex quo arguit eū tacite: quare ipsemet nō reuocauit suam constōnem afferentem discordiam t suam spē, cum iam ob istam spem reuocauerat pstonem Bonifacij sui prædecesoris, iuxta illud Catois: Patere legem, quam ipse tuleris: maxime, quia Benedictus in dicta sua constōne expressè arguebat pstonem Bonifacianam, prout pstonem Benedicti hic arguit Clemens, fm Pau. f. Approbante] t i. expressè ratum hñc. t non aut necesse, qd consilium approbet ad ualidationem ptois. t quia quod Principi placuit, legis habuit uigorem absq; alicuius approbatione, ut l. j. ff. de const. prin. & c. j. de const. in vj. Nec ob. l. humanum. C. de legi. ubi datur certa forma promulgandæ legis: quæ illud, t qd consilioribus aliquid vñ statuerendum, tunc enim ultimò requiritur autoritas Principis, qua consensus uniuersorum pultorum firmat: ut ibi. t Secus qñ Principi aliquid statuendum vñ tunc sufficit, qd iubeat, & crit lex, ut d. l. j. Vcl dic, qd illa forma de bene esse, non autem de necessitate: quare uidentur in prouisionibus epatum, qui sunt in consistorio de bene esse cū pten su Dñorum Card. tñ prouiso facta eis non uocatis non minus ualere: ar. l. digna uox. C. de legi. & c. proposuit. de pcor. præb. & uide de Arch. i. c. ad Apostolicę. in prin. de re iud. in vj. [t Innouamus] hæc præpositio, In, pot alicui pro, Valde. ut l. Gallus. §. ille casus. ff. de lib. & posth. & ibi no. & sic ponitur dispositio. i. ualde nouamus. pro quo. c. innouamus. de treu. & pace. & l. j. §. ad hæc. C. de anna. excep. t Nam cum fuerat reuocata, & extincta per contrariam constitutionem Benedicti, non potuit reuocari, nisi per autoritatem eius qui potestatem habet, ut l. qui res. §. aream. ff. de solu. t Adeo ut non dicatur amplius constitutio Bonifaciana, sed Clementina, illam in integrum restituens. arg. l. j. C. de sen. pas. & c. quamuis. de rescrip. in vj. tamen quia iurisdictione recentē Clementis uoluntas Bonifacij, & ipsius constitutio quæ defecerat p cassationem Benedicti redijse intelligitur: iuris fictione, potest dici esse constitutio Bonifaciana, ut præfens. arg. qui liberis. §. testamento. ff. de bon. poss. fm rab. sed ibi loquitur in eadem persona: hic in diuersis. t Alibi uerò sumitur innouatio pro priuatione, seu contraria dispositione eius de quo agitur, ut l. omni innouatione cessante. C. de sacrosan. eccl. nam ibi statuta contra canones antiquos dicuntur innouata. t Similiter quæ sunt post & contra appellationem, dicuntur attentata & innouata: ut ff. nihil inno-

innouari appel. pen. in ru. & ni. & ibi nihil erit innouandū &c. si-
cut & quæ fuerit lite pendente, ut s. eo. lib. ut li. pen. nihil inno. in
ru. idē eo. tit. & in antiq. in rubro. ¶ Itē hic pōt assumi negatiuē, ut
dicamus, Innouamus. i. nihil de nouo statuimus plus, uel aliter q̄
statutū fuerit per Bonifacium. & hac rōne tenorem suæ p̄sonis
de uerbo ad uerbū hic inferimus. Et sic habes q̄ innouatio q̄q;
sumitur pro correctione: ut d. l. omni in nouatione cessante. q̄nq;
pro renouatione, ut l. j. ad hęc. de ann. ex. c. & d. c. in nouamus.
q̄nque pro restōne iuris antiqui correcti: ut hic. q̄nq; pro fortifi-
catione, & sola iuris antiqui p̄seruatione, ut c. cum dilecta. de con-
fir. uti. q̄nq; uero pro noua gestione, ut d. l. j. ff. nil inno. app. cū si.
Et attende: quia post totum tenorē insertū autor nihil loquitur:
quia ista innouatio est clausa in corpore iuris, uel huius libri: alia
necessē esset, q̄ h̄et datam suam: hic ergo non ponit data sp̄alis:
quia ḡnalis pro oib. posita fuit in proōmio huius lib. s. i. fine. sicut
& Bonifacius datā ḡnalem posuit in fi. libri sui, qui uocat Sextus.

13 No. primō, q̄ successor pōt reuocare p̄sonem sui p̄decessoris.
14 p̄cordat. l. Princips. ff. de legi. & l. digna uox. C. de legi. ¶ Nec ob.
rescripta. C. de prec. Imp. off. quia loquit in rescriptis, sicut in pri-
uilegijs q̄ legem cōem p̄cessisset, quæ non ualet, nisi h̄eat c̄ram de
rogatoriā, uel alis ex certa scientia Principis p̄cedant. de quo dic,
15 ut plenē per doc. in c. j. de const. in vj. No. sc̄dō, q̄ cā finalis p̄-
sonis dēt esse pax & discordiarum finis. p̄cordat. c. de cad. toll. l.
una. in prin. & l. in rebus nouis. ff. de p̄st. prin. Nec ob. ff. de re mil.
& ff. de cap. per totum, quia quantū hostium dum nobiscū sunt in
bello, iura statuunt ad finem, ut refrenēt eorū audacia, ut ibi. sed
q̄tum ad subditos Imperio fideles iura statuunt. & sic inter eos ve-
ritas, iustitia, & iudiciū, & sic pax, & oīs tranquillitas, ut hic. Not.
16 tertio, q̄ q̄libet res uel dispositio an sit disp̄ditio uel utilis co-
gnoscit a fructu seu ab euentu. p̄cordat. l. qui sub p̄textu. C. de
17 sacros. ecc. Nec ob. l. j. ff. de legi. ¶ ubi cognoscit lex ex ipsius di-
18 spositione, an sit bona, uel mala: q̄ quia si p̄cipit honesta, bona ē
19 aliā non. ¶ si prohibet mala, bona est: aliā nō, ut ibi: Vñ non p̄-
20 derať euentus: q̄ quia hic in l. positiua, q̄ non p̄riat iuri naturali,
uel gentiū, nec ēt equitati euidenter, q̄ q̄q; prima facie uideat h̄e
colorem iustitiæ, & boni operis: tñ per executionem fructū in-
de proueniunt cognoscet, an sit utilis, uel damnosa: iuxta illud:
A fructibus eorū cognoscetis eos. Secus ergo in l. positiua, quæ
aduerfat legi diuinæ, naturalis, uel gentiū, aut euidenter equitati,
21 ut in p̄rio: nisi forsan fieret p̄ bonum publicum, q̄ ut est usuca-
22 pio triennij, ut l. j. ff. de usuca. ¶ & prohibitio facta de nō alienan-
do mancipia uxoris diuortio facta, ne subducant q̄oni in cā adul-
terij bono publico quod uersatur, ut tale maleficiū ueniat in lu-
23 cem, ut l. eum qui nocentē. in prin. ff. de iniur. No. quarto, q̄ p̄
ritates pariunt discordiā, dum receditur ab eo iure q̄ diu uisum
est esse æquum: & iō in talibus nouitatibus constituendis euident
dēt esse utilitas, ut l. in rebus. ff. de const. prin. Nec ob. l. j. eod. tit.
quia istud argm̄, qd̄ fieri debet, tollit per istud r̄sum q̄nque sit.
24 No. quinto, q̄ q̄firmatio cum insertione tenoris multum ope-
rat. & illud p̄sertim, q̄ a mō nō est fienda fides de illo statuto, uel
p̄sonē, cuius tenor est insertus, ut hic: & ēt quia ex sola insertione
tenoris apparet de certa scientia Principis sup̄ approbatione, uel
p̄firmatione, & ēt de remotione impedimentorū, si q̄ erāt q̄ ius:
quia per hoc Papa v̄ illud sustinere, & super eo dispensare, p̄cordat.
c. venerabiles. & q̄ ibi no. per gl. & p̄ Inn. de p̄fir. vii. Nec ob.
25 Auth. si quis in aliquo documento, C. de eden. cū si. q̄ quia ibi in
trāsumpto sine autoritate sup̄ioris, & sine uocatione partis, & de
eo q̄ erat in p̄iudiciū singularis personæ, iuxta c. cū p̄ tabellio.
26 de fi. instr. ¶ & hic tenor insertus est autoritate Papæ, qui est s.
ius ut c. p̄posuit. de p̄ces. p̄b. & de eo q̄ sciebat quo ad oēs ius
27 cōe. ¶ & sic nullus fuit uocandus, nisi solū ḡnalter in ipsa publica
tione ad finē intimandi, & ligandi post duos menses, ut c. ij. de p̄-
ffit. & arg. c. fi. de elec. in vj. & in Aut. ut facte noue cōst. s. j. col. v.
28 ¶ Et iō v̄, q̄ in literis Apostolicis inserat tenor alicuius instr̄i uel
alterius documenti p̄nerentis priuatum negotiū, dū tñ sine cāx
cognitione, hoc est, non uocatis illis quorum intererat, fuerit fa-
cta insertio, non stabitur illis literis quo ad probationē contento-
rum in illo instr̄o. ar. d. c. cum p̄ tabellio. & l. in cāx. s. c. ff. de mi-
29 nor. cum si. ¶ nisi quo ad p̄iudiciū illius, quo instante fuit in-
sertum, arg. l. rōnes. & l. exemplo. C. de prob. Et ideo omnis exce-
ptio debita referuat, & salua manet de iure ei, qui sua interesse p̄-
tendit, & opponit se pro suo interesse q̄ dictū tenorē insertum.
30 nerabilem, de confir. & c. No. sexto, q̄ q̄ confirmatio alicuius di-

spositionis in scriptis redactæ, potest p̄cedere insertionē teno-
ris dictæ scripturæ, sicut subsequi. Concordat dictum c. uenerabi-
les. licet proprius sit quando subsequitur confirmatio insertionē
tenoris, q̄ quando p̄cedit: proprius est enim dicere, Confirma-
mus p̄feratam dispositionem: q̄ dicere, Confirmamus sequentē
dispositionem; licet stylus Cancellariæ habeat, q̄ confirmatio po-
nitur ante insertionem tenoris, sed non est uis, ut not. Inn. in d. c.
uenerabiles. & iste stylus esse narrat in tex. d. c. uenerabiles. Nec
ob. c. si Apostolicæ. de p̄rab. in vj. ubi primo narratur totum fa-
ctum legati, & ultimō sequitur confirmatio Apostolica. quia il-
lud est attento eo quod est proprius, ut dixi. Facit quod dicimus,
31 ¶ q̄ fideiussor potest accedere obligationi principali p̄senti,
& etiam futuræ, ut l. si stipulatus. s. adhiberi. ff. de fideiuss. Facit
not. Inn. in c. dudum. de reb. eccl. non alie. ubi non refert autori-
tas superioris p̄cedat, uel sequatur actum.

- 1 ¶ *Papa cura est, ut remotis scandalis inter clericos pax seruetur.*
- 2 *Nomen conditoris huius libri est Bonifacius.*
- 3 *Laudes proprias dicere prohibitum est.*
- 4 *Cathedra quotuplex sit species.*
- 5 *Torrrens dicitur aqua currens.*
- 6 *Ardua & plura negotia ad sedem tanquam ad toerentem deuoluuntur.*
- 7 *Sedes Apostolica omnium iurium pijsima.*
- 8 *Clericorum proprium est bene colere Deum, sed non possunt bene nisi tempore pacis.*
- 9 *Lites ad dissentiones prouocant, ad illicita, & ad mores reprobos homines inclinant.*
- 10 *Mores reprobi pessime in clericis stant, cum sint exemplū aliorum.*
- 11 *Papa uolens aliquid esse perenne, apponit in titulo literarum, Ad æternam rei memoriam.*
- 12 *Ad perpetuam rei memoriam, clausula ex stylo curie importat dispositionem perpetuam.*
- 13 *Testes recepti ad æternam rei memoriam, perpetuo probant.*
- 14 *Salutatio debet p̄mitti, ubi episcopa aut litera diriguntur uniuersis aut singulis.*
- 15 *Sedes Pontificis potest dici cathedra.*
- 16 *Pontifex dicitur index excellor suę diocesis.*
- 17 *Diocesis tota subijcitur ut parochia Pontifici.*
- 18 *Cathedra dicitur proprie doctorum.*
- 19 *Sedes in qua quis reprobe sedet, est cathedra pestilentia quo ad sedentem.*
- 20 *Papa proprium est intendere circa utilitatem subditorum.*
- 21 *Papa, & Imperatoris magis proprium est intendere circa pacem & concordiam subditorum, quam intendere, ut fiscus abundet copia pecunie.*
- 22 *Grauiora a Principe debent prius expediri, licet alia sint antiquiora; secus ceteris paribus.*
- 23 *Episcopus habetur pro pastore gregis.*
- 24 *Episcopus curialiter nutrire debet populum sibi creditum, & curialiter tondere.*
- 25 *Episcopus qui dicitur curialiter tondere eius populum.*
- 26 *Episcopus qui curialiter non tondit eius populum, non dicitur Episcopus, sed lupus.*
- 27 *Argumentatio, qua fit ex apparentibus factis, procedit de iure.*
- 28 *Experientia est magistra ubi agitur de fructu alicuius rei, an sit utilis, aut dispendiosus.*
- 29 *Experientia non consideratur ubi tractatur de exercitio rei sue fiat licite, siue non: sed attendi debet, an fiat sicut debet fieri.*
- 30 *Clericatus est ordo ecclesiasticus comprehendens omnes, & sacros & non sacros, excepto Pontificali.*
- 31 *Tonsura an dicatur clericalis ordo.*
- 32 *Ordo clericalis an includat tonsuram.*
- 33 *Ordo ecclesiasticus an includat tonsuram.*
- 34 *Tonsura de iure canonico numeratur inter ordines minores.*
- 35 *Tonsuratus simplex an gaudeat priuilegio clericali etiam cum uirgine coniugatus tam alicuius, quam passiuē.*
- 36 *Tonsura est ianna & introitus ad omnes alios ordines ecclesiasticos.*
- 37 *Decurionatus est principium ad omnes alios honores, licet non connumeretur inter alios honores.*
- 38 *Affinitas non est inter maritū & uxore, sed principij affinitatis.*
- 39 *Religiosi includuntur appellatione cleri.*
- 40 *Conuersi an includantur appellatione cleri.*

Bonifacius.

BONIFACIUS. Hæc est sc̄da pars principalis in q̄
de uerbo ad uerbū ponit totus tenor Bonifacianæ con-
stitutionis, q̄ nō fuit inclusa in libro suo q̄ uocat Sextus: qm̄
demū erat in rerū natura, & sic remansit extrauagans correctæ
dētū p̄ Benedicū, & postremō reuocata p̄ Clementē, & inclu-
sa ex tunc in corpore iuris: ita q̄ correctio facta p̄ B. hoc attulit:
quia ibi mansisset extrauagans forsan, & sicut alia plures cām p̄
h̄uit ut includeret in corpore iuris: h̄c autē subdiuidit in plures pat-
tes. Nā primō ponit. B. autor suū proōmiū, in quo exprimit id in
quo Roman. Pont. dēt inuigilare feruentius, & attētius insistere:
quod probat clariū & durat usq; ad uer. ab olim. ¶ Et hoc dicit.
1 *Papa inter cetera suo officio incumbētia, q̄ curā gerere dēt, ut in
clero remotis scandalis, pax seruetur, & cordij unio. Bonifacius] ex
positionē binuū uerborum huius tituli uide p̄ extensum in p̄-
mō huius libri, ac ēt sexti libri. ubi ēt uiderē poteris etymologiā
huius nominis, Bonifacius, quā hic nō puto ponere, q̄ p̄sertim
cū ipse uocet, & appellēt; sic em̄ placuit ei. q̄ me de sacro fon-
te suscepit. ¶ ne uideat laudes proprias ipse proferre. [Cathedrā]
gl. & Pau. ¶ hic ponit duas species cathedræ: ego at̄ in quodā ser-
mone, quē feci in doctoratu cuiusdā filij & fratris mei amicus
1 *adoptiuū, posui plures alias species. [Torrrens] i. ut aqua cur-
rens: nā sicut aqua currens labit cū impetu ad quē descendit, ¶ ita
ardua & plura negotia de omnibus partibus mundi labunt, & ueni-
unt cū quodā quasi impetu in curiā Romanā, in quā necessariū
descendunt. Vel quia sunt referuata Apostolicæ sedis uelut ma-
iora: ut c. maiores. de bap. ¶ uel quia ex querelis oppressorū a supe-
rioribus immediatis adit sedes ipsa uelut omniū iurū pijsima.
ut c. ad Romanā. ij. q. vj. [Distrahimur] specificat onera incum-
bentia Papæ, non at̄ tripudia, & gaudia. [Operose] i. fructuosæ,
uel id est, nedum cogitatione: sed ēt executione, & operatione.
[Scimus] probat q̄ dixerat q̄ clericorū proprie est bene colere
Deū, sed nō bene possunt colere, nisi tpe pacis: & sic Papā me-
ritō eurā agit, ut sint in pace, adinstar Imperatoris Federici: ut l.
hac. editali. in prin. de pa. iur. fir. coll. x. hodie at̄ oēs sunt in defen-
sione p̄ schisma, & indubie non ita bene colitur Deus: sicut oō
leretur. ¶ Itē lites & dissentiones prouocant ad illicita, & ad mo-
res reprobos hoīes inclinant, q̄ pessimē stant in clericis, cū sint
exemplū aliorū: ideo p̄ curā agit, ut talia scandala & illicita re-
moueat. Nota, q̄ q̄q; Papa uult esse aliquid perenne, apponit
in titulo literarum hæc uerba: Ad perpetuam rei memoriam.
2 *ista enim uerba ex stylo Cancellariæ solent apponi in casibus
perpetuō nō ad tēpus duraturis: & multum afficiunt negotium,
de quo sic disponit: ut hic patet. Facit. ar. l. at̄ tē. s. ff. de cē. & c.
3 *cū uenissent. de insti. ¶ & quod dicimus de attestacionibus q̄ reci-
piuntur ad æternā memoriā, nē probationes subrahant, ut c. qm̄
frequenter. ut lite non contest. licet stylus Cancellariæ habeat, q̄
confirmatio ponit añ insertionem tenoris: sed nō est uis, ut notat
Inn. in d. c. uenerabiles. & iste stylus talis esse narrat in tex. d. c. ue-
rabiles. Nec ob. c. si Apostolicæ. de p̄rab. in vj. ubi primo narrať
totū factū legati, & ultimō sequit̄ p̄firmatio Apostolica: quā illud
est. attento eo q̄ est proprius ut dixi. Facit quod dicimus; ut fide-
iussor p̄t accedere obligationi principali p̄senti & ēt futuræ: ut l.
si stipulatus. s. adhiberi. ff. de fidei cō. Facit no. Inn. in c. dudum. de
re. eccl. nō alie. ubi non refert autoritas superioris p̄cedat uel se
quaf actū. ut l. in lege. Aquil. si delectū. ff. ad l. Aquil. uel q̄ publicanť
ad eundē. ut l. gesta. C. de re iudi. & l. publicati. C. de test. facit Ar-
chi. in c. Apostolicæ. de re iudi. in vj. ¶ Nec ob. s. eo. lib. in prin.
pro cāmij. ubi p̄mittit saltē, & Apostolicā benedictionē: & hæc
uerba dimittit, quia ibi & in similibus loquit̄ q̄ literæ diriguntur
certis personis in specie uel in ḡne nominatis, uel; Vniuersis, ad
quos p̄uenerint &c. sicut dicimus nominatim interdicos q̄ ci-
uitas est interdicta p̄ ciuū culpā: ut no. Inn. in c. Lateran. de p̄b.
15 & dixi. in cle. p̄ræce. aliā secus, ut hic ar. l. ij. C. de legi. Nota q̄ q̄
sedes pontificis dicit̄ cathedra. p̄cor. c. quanto. de transla. Est em̄
16 sedes excelsa iudicis p̄sidentis s̄m Hug. ¶ Pontifex at̄ est iudex
17 ut p̄relato. ut c. j. de rap. & ibi nota. Nec ob. q̄ cathedra est
doctorū, ut habemus ex usu loquendi, & probat in c. multi. xl. di.
iuncta. l. j. in prin. ff. de iusti. & iu. quia plures sunt species cath-
19 edræ, ut dixi in dicto sermone. ¶ Hoc tñ scias, q̄ q̄n in tali sede q̄s
reprobe sedet, est cathedra pestilentia quo ad sc̄dentē, ut in Pfal. j.
non at̄ dijudicat ipsam cathedrā, q̄ est immaculata sedes, ut hic
20 patet. Nota, q̄ q̄ propriū est Papæ intendere circa concordia &
p̄fectum subditorum. concor. c. suscepti. de p̄b. in vj. & l. vna. in****

fi. C. de cadu. tol. ubi Imperator proprium commodium subdito-
rum. ut e. ad Apostolicæ. de re iudi. in vj. Nec ob. l. oēs. & l. bene
a Zenone. C. de quadriē. p̄scripsit. melius. l. vna. C. de uen. re. ff. cū
priuato. l. x. quia ibi sunt casus speciales, in quibus si fisco. i. Princi-
pis burfa, est priuilegiatus, sicut & in pluribus alijs casibus est uide-
dere. i. seruare fisco iura sua, & similit̄ subditis oībus iustitiā mini-
strare; s̄m iura cōia est intendere circa concordia & cōmodum
21 subditorū. ¶ & istud magis esse gratū Papæ dēt & Imperatori, q̄
habundare fisco magna copia pecuniarū. ut l. cū rō. s. p̄. de bono.
22 dāna. Not. ¶ q̄ Princeps dēt añ oia grauiora expedire ac salubrio-
ra. Concor. in fi. l. quōties. s. itē si tēporali. ff. de admini. tur. & l. iij.
& l. & magis. ff. de sol. Nec ob. l. in his. in prin. ff. de sol. ubi primō
sunt antiquiora expedienda, quia ibi loquit̄ ceteris paribus. aliā
23 grauiora expediri debent prius, ut hic. Nota, q̄ q̄ p̄ eius h̄t, ut pa-
24 ktor gregis. ¶ q̄ a populū sibi creditū nutrire dēt & curialiter ton-
dere. p̄cor. c. Prædicator. i. 6. q. j. Nec ob. c. p̄querente. de offi. or.
25 ¶ quia curialiter censet & debet tondere recipiendo & alia iura
26 episcopalia epis p̄cessa. ut ibi, ¶ aliā non esset ep̄s, sed lupus: p̄
quo. l. qui fundū. s. si tutor. ff. p̄ empt. & l. interdū. s. q̄ turel. ff. de
27 furtis. Nota, q̄ q̄ cita est argumentatio seu probatio. q̄ sit ex eu-
identia facti. Concor. c. q̄ sit. de ele. in vj. Nec ob. l. ubi index. C.
28 de sen. ubi legibus est iudicandum non exemplis: ¶ quia quando
tractamus de effectu uel fructu alicuius rei, an sit utilis, uel disp̄-
ditiosus, experientia est magistra & efficax probatio & manifesta
29 tio, ut hic: sed quando tractamus de exercitio alicuius rei fiat li-
cētē, uel non, tunc nō est attendendum q̄ sic quandoq; uel sæpe
factum fuit, sed quod fieri debuit: ut l. sed licet. de offi. p̄rati. Not.
30 ¶ quod clericatus est ordo ecclesiasticus sub se includens uelut
genus oēs ordines ecclesiasticos sacros, & nō sacros, excepto or-
dine pontificali. p̄cor. c. cum contingat. de æta. & qua. & c. de per-
sona. in fi. x. q. j. Nec ob. c. a subdiacono. 93. dist. ubi inter ordi-
31 nes ecclesiasticos non connumeratur iste: ¶ quia aut loq̄ris de tō
suratione: quæ uocatur clericalis, & illa nō connumeratur, ut ibi.
32 & hoc etiam tenent Theologi. Aut loqueris de ordine clericali, ¶
& tunc aut recipis in specie ordinē clericalē pro ipsa tonsuratio-
ne. & idem, ut patet in d. c. cum cōtingat. in fi. & nota. in c. nullus
de tempo. ordi. in vj. sed licet glo. nota. contra in c. abbates. in fi.
33 de priuile. in vj. ¶ Aut recipis in genere, p̄ omni ordine ecclesiasti-
co; & tunc est ordo ecclesiasticus sub se includens oēs, ut hic: pro-
quo in Aut. p̄sbyteros. qui per salum recipit characterem ēt
si non fuerit cōsecratus. ut c. vno. de cleri. p̄ sal. promo. & ibi no.
& in c. sicut. q̄. dist. cū habet ordinem clericalē. & sic gaudet be-
neficio ordinis clericalis: & hoc tenet Host. in c. maiores. de bap.
& hic Guil. & Gen. pro quo. c. religio. s. j. de sent. excom. in vj.
34 ¶ nos autem tenemus, quod tonsura sola habetur inter minores
35 ordines clericales; ¶ ita quod solum tonsuratus gaudet beneficio
clericali actiue, etiam cum uirgine coniugatus. ut c. vni-
co. de cleri. coniuga. in vj. & passiuē. ut l. 7. questionē. iij. c. si quis
suadente, licet non connumeretur inter ordines ecclesiasticos:
36 ¶ quia quasi est ianna & introitus ad omnes ecclesiasticos ordi-
37 nes: ¶ ut dicimus in decurionatu, qui est principium ad ceteros
honores. ut l. honores. s. his qui. ff. de decurio. licet non connume-
retur inter honores qui specificantur ad quos assumuntur ipsi de
38 curionas. ¶ Ad idē dicimus de marito & uxore, qui nō sunt uicif-
sim affines, sed principium & causa affinitatis: ut l. non ideo. & ibi
nota. C. de hæc. insti. & l. affinitatis. C. commu. de succes. & in l.
39 quod seruus. ff. de condi. ob causam. Nota, ¶ quod appellatione
clerici includuntur religiosi, concor. in rōne. c. si s̄ra. in prin. de
40 sen. excō. Nō ob. c. p̄ exceptionē. de priuile. in vj. ¶ ubi ex p̄ris
ricis non uidentur exēpti donati & conuersi: quia ibi loquitur in
his qui non sunt clerici, nec sunt proprie de clero, licet gaudeant
priuilegio concessio religiosi, ut c. priuilegia. de priuile. hic at̄ lo-
quitur de religiosi, qui sunt clerici, & sic includuntur sub clero.

- 1 *Dispositio cle. dudum, de sepul. an militet tñ in Minoribus & Prædicatoribus, an militet in omnibus alijs Mendicantibus.*
- 2 *Dispositio limitata limitatum producit effectum.*
- 3 *Calphurnia dedit causam editō de prohibita postulatione mulieribus.*
- 4 *Dispositio cle. dudum, de sepul. extenditur non solum ad Prædicatores, & Minores, sed & ad omnes alios Mendicantes de consuetudine generali tamen.*
- 5 *Religiosi Antoniani ex priuilegio clemētis. v. dēt recipere medietatem reliquorum si apud ecclesias tumultent, aliā quartam.*

R. Denon.

- 6 *Demon est emulus pacis, humaniq; generis.*
- 7 *Demon invidet humano generi, quia videt illud ex lutea materia factum charitatem & pacem tenere in terra, quam tenere & pati in celo ipse recusavit.*
- 8 *Emulatio sumitur in malam partem, aliquando in bonam.*
- 8 *Zelus aliquando sumitur in bonam partem, aliquando in mala.*
- 10 *Clericus, qui est in ecclesia causi coadiuvandi sacerdotem in divinis celebrandis in ecclesia, debet habere medietatem oblationum & funeralium, nisi consuetudine, aut statuto habeatur oppositum, si in dicta ecclesia fuerit intitulatus: secus si conductus.*

BOLIM. Hæc est ij. pars, in qua Bonif. ponit cam im-

- 10 *fulsiam suæ constitutionis: & durat usq; ad uer. nos autem. ¶ Casus. Discordia inter Mendicantes & seculares clericos ratione sacramentorum suborta, causam dedit huic edicto, hoc dicit. ¶ Nota ¶ qd ista constitutio est singularis, qm̄ solum loquitur de duobus ordinib; Mendicantium, vcz de Fratribus Predicatoribus, & Minoribus: & sic nō extendit ad alios Medicantes, vcz Augustinens. & Eremitas, & Carmelitas, nec etiā ad alios quoscūq; religiosus: qm̄ oēs subsunt dispositioni iuris cōis. de quo in c. j. & c. certificari. eo. ti. q. cor. l. in agris. ff. de acq. re. do. Nec ob. l. j. §. celsum. ff. de postu. quia isti duo ordines dederunt causam edicto qd solum fuit factum propter ipsos & nō propter alios: & ibi autē Calphurnia dedit causam edicto, quod fuit factum generale quo ad oēs mulieris: & ibi facit qd dixi in clem. 7. prece. ¶ verūtm̄ cōsuetudo hanc iuris singularis dispositionē traxit ad alios Medicantes, vt est videre in hac ciuitate, & cōiter in omnibus alijs. ¶ Fallit in religiosis Antonianis, qui sunt privilegiati per Clementē Quintū circa funeralia omniū Cortesianorū, ut habeant medietatē qm̄ tumulant apud parochiales ecclesias, als quartā. Autor at Bonifa. nō facit mentionē de alijs mendicantibus, qui non erant tunc in tanto statu, sicut ex post fuerunt, & p̄ ipsos non erat nata discordia, nec esse sperabat. Nota, ¶ qd demon est emulus. i. inuidus pacis humaniq; generis, ei. n. inuidet, ¶ quē uidet ex lutea materia factū charitatē & pacē in terra tenere, quā in celo ipse suffere nōluit: ¶ & sic emulatio sumit in mala pte. Nec ob. 43. d. c. scimus. & ibi, Emulor. n. uos Dei emulatioe: nā ibi ponit in bona parte, p̄ amore, ut ibi nō. ¶ Idē in zelo: qm̄ qm̄ sumit in bona parte, ut ibi, Zelus domus tuæ comedit mē. Psal. 68. rursus in mala parte: ut ibi, Princeps sacerdotū, & q. cū eo erāt, repleti sunt zelo. A. Guū. v. Conclude, qd sup̄ tribus erat discordia inter istos. Primō sup̄ pdicationibus, scdō sup̄ pfessioneib; & absolutio-*
- 10 *tionibus, & tertio sup̄ tumulationibus. Conclude s̄m Pau. ¶ qd clericus qd est in ecclesia cā coadiuvandi sacerdotē, dēt hñe partē oblationū & funeraliū. Nā sine eo nō p̄t divina celebrare: iuxta. c. proposit. de fi. psby. nisi statutū uel cōsuetudo aī se hēat in ecclesia: p̄ quo facti iste tex. dū dicit, qd erat discordia inter sacerdotē & clericos: scd̄ istud puto uerū in clerico intitulato, nō at̄ i p̄ductio.*
- 1 *Discordia est hoībus scandalosa & q̄ plurimum Deo.*
- 2 *Non veni mittere pacē, sed gladiū: illud intelligit̄ quo ad vitia temporalia seu spiritalia, non quo ad virtutes seu dona spiritalia.*
- 3 *Papā quicquid agit, debet agere cum consilio Cardinalium de honestate, non tamen de necessitate.*
- 4 *Prouisio est acceleranda vbi periculum est in mora.*
- 5 *Patris est consulere in demeritatibus filiorum eorum calores refrenando, ne inde tristem exitum sentiant.*
- 6 *Pater dum filios castigat prouidet indēnitati filiorum, maxime cū sunt irreuerentes patri.*

OS autem. Hæc est tertia ps, in qua Autor ponit causam finalē generalē totius p̄stitutionis. & durat usq; ad s. ad honorē. Casus. Hæc p̄stitutio processit, ut discordia sedata, negotiū acciperet salubrē finem. h. d.

- 1 *No. primō, ¶ qd discordia est hominibus scandalosa, Deo uerō est q̄ plurimū. q. cor. l. cū pater. §. dulcissimus. ff. de leg. ij. & proce. de re. in prin. Nec ob. illud Euangelicū, ¶ Nō ueni mittere pacē, sed gladiū: qm̄ loquit̄ quo ad vitia tēporalia seu spiritalia, nō autē quo ad virtutes, seu dona spiritalia. No. scdō ¶ qd Papa cā q̄ agit, facere dēt cū deliberatione Cardinaliū, sunt em̄ Papæ p̄siliarij, & pars corporis sui. cōcor. l. quicquid. C. ad l. Itul. ma. & c. ad Apostolicę, de re. iudi. in vj. Non ob. q. ij. c. cuncta. cum sim. quia hoc est de honestate, ut hic, non autem de necessitate, ut ibi. & nota.*
- 4 *Archi. in d. c. ad apostolicę c. Nota tertio, ¶ qd ubi periculum est in mora, ibi prouisio est acceleranda. concor. l. j. ff. de dā. infe.*
- 5 *Nota quarto, ¶ qd patris p̄j est propriū, consulere indēnitatibus filiorū, eorū calores refrenando, ne cupidi inde tristem exitum*

- 1 *sentiant: concor. l. cum non solum. §. filij autem familia. C. de bo. que libe. Facit. l. ne in ea. in fi. ff. de adul. & l. diuus. ff. de paricidi.*
- 6 *Nec ob. l. ij. & l. iij. C. de pa. po. ¶ quia ibi prouidet indēnitati filiorum dum eos castigat irreuerentes patri.*
- 1 *¶ Matrimonij tempore contrahendi in partibus Italię multi proloquuntur, qd matrimonium tale sit ad honorē Dei, & domini ciuitatis, totiusq; communitatis.*
- 2 *Plateę non sunt cōes, cum in nullis bonis dicantur, dicuntur tamē publicē, sunt autem cōes quo ad vsum tantum.*
- 3 *Via publica est cōis quo ad vsum tantum, sed quo ad dominium dicitur publica.*
- 4 *Facere non potest in suo aliquoties quod de se est licitum, quamuis hoc non faciat in preiudicium alterius.*
- 5 *Aedificare permixtum est in illo loco in quo alius ius non habet.*
- 6 *Religiosis non permittitur indistincte predicare etiam in locis plene eorum.*
- 7 *Minor debet cedere maiori ne concursu se impediāt.*
- 8 *Cessio non habet locum inter pares.*
- 9 *Renuntiare quis potest introductis in fauorem ipsius.*
- 10 *Episcopus aut alius prelatus potest licentiarē Mendicantes, ut concurrant secum in pdicatione etiam in diebus exceptis.*
- 11 *Prinilegio publico priuatus non potest renuntiare.*
- 12 *Studij ratione multa permittuntur, quæ alijs non permetterentur.*
- 13 *Studium in actib; reprobis non priuilegiat, aut excusat quemquā.*
- 14 *Studia generalia gaudent priuilegio qd in illis pdicationes possunt fieri temporibus quibus alijs personis sunt prohibite.*
- 15 *Studia generalia dicuntur ex priuilegio Papæ, uel Romani Principis aut ex consuetudine immemoriali.*
- 16 *Studia non generalia dicuntur adulterina, & sic non gaudent priuilegijs quibus generalia.*
- 17 *Exercere non est permixtum quid in alieno loco nisi de licentia domini: etiam si sit bonum.*
- 18 *Venari est permixtum in alieno si dominus non prohibeat expresse.*
- 19 *Predicare quis non potest in alieno loco nisi de permixtu domini loci.*
- 20 *Predicatio est pabulum gregis Dei.*
- 21 *Predicatio spectat ad quemlibet in suo loco tantum.*
- 22 *Animalia fera non sunt in bonis alicuius.*
- 23 *Predicatio Mendicantium sit generaliter non tantum p̄ parochiam ubi predicant, sed pro alijs omnibus.*
- 24 *Mendicantes non admittuntur ad pdicandum in parochia aliqua nisi de licentia curati, nec etiam in priuatis locis.*
- 25 *Ius commune concurrrens cum priuilegio, potius est ius commune nisi in terminis priuilegij.*
- 26 *Iussus superioris excusat in licitis.*
- 27 *Iussus superioris non excusat in illicitis.*
- 28 *Prelatus curati sacerdoti nūto etiam curato de cura animarum parochię se intrinūtere potest.*
- 29 *Prelatus potest concedere licentiam parochiano sacerdoti curati subditi illius, ut possit sibi eligere confessorē.*
- 30 *Prelato concurrente unā cum eius curato sacerdote in foro contentioso prefertur curatus sacerdos illi: secus in foro penitentiali.*
- 31 *Predicare uerbum Dei, est uilissimum.*
- 32 *Mendicantes quacūq; die quacūq; hora in eorum ecclesijs possunt predicare, nisi concurrant cum prelatis uolentibus predicare ad clerum & populum.*
- 33 *Predicatio gratia ostentationis est prohibita.*
- 34 *Predicare de iure cōi prelatis competit non religiosis.*
- 35 *Predicatio Apostolis fuit concessa sine distinctione personarum aut locorum.*
- 36 *Mendicantes possunt in eorum ecclesijs predicare tempore quo & reffores predicant in ecclesijs eorum, & de prioribus religiosis predicantibus in eorum ecclesijs.*
- 37 *Prior alicuius ecclesię seu perpetuus vicarius non dicuntur prelati illarum ecclesiarum quo minus illis predicantibus Mendicantes valeant cum illis concurrere in pdicatione.*
- 38 *Prelatus quis dicatur alicuius ecclesię ut Mendicantes non possint concurrere cum eo in pdicationibus.*
- 39 *Predicare non possunt Mendicantes hora illa qua corā eis prelatus faciunt predicare, nec illa in hora qua prelatus p̄ se pdicare uellet.*
- 40 *Predicare possunt Mendicantes concurrendo in pdicatione cum vicario prelato ipso predicante uel faciente corā se predicare.*
- 41 *Predicare possunt prelati per alium, sicut & visitare.*
- 42 *Predicā vice plati i absentia illius nō d̄ pdicare tū corā prelato.*
- 43 *Prelatus an dicatur qui regit sedem uacantem de iure aut consuetudine*

- 44 *predicare possunt Mendicantes tempore quo et prelatus per se predicare quærent in tribus casibus tantum, nisi in duobus casibus exceptis ab illis tribus.*
- 45 *Predicare Mendicantibus est prohibitum in quibuscunq; locis nisi in permixtis a iure.*
- 46 *Predicandi causa q̄ loca dicantur esse permixta Mendicantibus.*
- 47 *Predicare non possunt Mendicantes in cimiteris publicis alienis, nec in locis exemptis.*
- 48 *Predicandi licentiam Mendicantibus potest concedere quisque habens curā animarū, uel exercitium illius noīe suo, siue sit rector, siue vicarius perpetuus, siue tēporalis.*
- 49 *Predicandi licentiam Mendicantibus concedere potest vicarius tēporalis in sua parochia in absentia rectoris: secus alijs.*
- 50 *Liberē, dictio importat plenam libertatem.*
- 51 *Predicare possunt Mendicantes in plateis cōibus temporibus non prohibitis liberē etiā dato qd ibi non sit aliquod oratorium.*
- 52 *Predicari potest in locis & personis interdicitis & quocūq; tempore.*
- 53 *Predicare non possunt religiosi non sacerdotes: secus tunc.*
- 54 *Predicare possunt religiosi non sacerdotes de licentia curati siue rectoris.*
- 55 *Predicare clerici non sacerdotes an valeant: uide remissū.*
- 56 *Predicandi licentiam transitoriam & localem possunt concedere curati religiosi, & alijs, sed generalem soli episcopi.*
- 57 *Predicare tenentur p̄ tēxtu officij subdiaconi.*
- 58 *Predicare possunt sine licentia magistri Theologię.*
- 59 *Predicare possunt ceteri religiosi ordinati habita licentia.*
- 60 *Predicandi licentiam an possit concedere archiepiscopus in diocesi suffraganei.*
- 61 *Episcopi est principaliter regere populum suę diocesis.*
- 62 *Visitandi prouinciam archiepiscopus potest dare licentiam etiam in diocesi suffraganeorum.*
- 63 *Predicatione in illicita locus est restitutio receptorum.*
- 64 *Predicantes ad consequendam inuestigam, & falsi sub nomine alicuius Sancti, tenentur ad restitutionem fructuum perceptorum.*
- 65 *Predicando religiosi possunt concurrere cum prelato ciuitatis, aut loci, dummodo predicent in studijs generalibus actu, licet non priuilegiatis, & idem si in studijs priuilegiatis, licet non generalibus actu, dum tamen in priuilegio caueatur, qd gaudeant priuilegijs generalium studiorum.*
- 66 *Predicando religiosi non possunt concurrere, etiam si in studijs predicarent non generalibus, nec priuilegiatis, & idē si in studijs priuilegiatis alicuius priuilegijs non competeb; tū studio gñali.*
- 67 *Studium generale dicit̄ ubi scriptura sacra, ius, & artes docentur.*
- 68 *Studio generali doctoratus alio in studio generali potest eligere, dū tamen illud esset priuilegiatum, & licentiam obtineret ab illo.*
- 69 *Doctor studij generalis non priuilegiatus non potest legere in alio studio generali ut doctor.*
- 70 *Doctor ex generali studio non priuilegiatus, potest a Papa priuilegiari ac si in priuilegiato fuisse doctoratus.*
- 71 *Antonius de Sartiano fuit effectus doctor a Bonifacio in ciuitate Massilię.*
- 72 *Predicandi licentiam uilibet Papa concedit, & creandi tabelliones, & idem in Imperatore.*
- 73 *Rex Francię, Rex Aragonū & ceteri reges, an ualeāt creare notarios.*
- 74 *Instrumenta retenta per Notarios regni Francię, aut alterius, faciunt fidem extra regnū.*
- 75 *Notarij regni Francię aut alterius regni non possunt conficere instrumenta extra regnum.*
- 76 *Papa & Imperator possunt creare tabelliones qui ubique ualent retinere instrumenta.*
- 77 *Mendicantium loca dicuntur q̄ sunt intra septa & clausurā eorū.*
- 78 *Mendicantium prelati non possunt proferre sententias extra clausulam ipsorum.*
- 79 *Predicare possunt Mendicantes in alijs locis remotis a septis ipsorum Mendicantium, licet data loca sint Mendicantium.*
- 80 *Loca Mendicantium existentia intra septa ipsorū, dicunt̄ publica.*
- 81 *Predicatio facta in locis remotis a septis Mendicantium, licet in eorum locis, p̄sumitur priuata, & non bono zelo facta.*
- 82 *Predicare possunt Mendicantes in claustro, in refectorio, & alijs locis amplis habitationis.*
- 83 *Prelatus ciuitatis aut loci an possit totum manē occupare in dicen-*

- da Missa & eius sermone, ita qd Mendicantes ualeant impediri in eorum pdicatione.
- 84 *Predicare an ualeant Mendicantes in locis illis permixtis illico sermone prelato illius finito.*
- D**HONOREM. Hæc est quarta pars, in qua Autor descendit ad suā p̄stitutionē: & ponit unū capitulum in quo decidit discordiā, q̄ erat super pdicationibus, & durat usq; ad s. statuiamus. Istud at capitulum subdividit in duas partes. q̄a primō pdicationē pmittit in eorum locis, ecclesijs, & alijs locis cōibus, & excipit aliquos casus in quibus pdicationē uetat. Secundō pdicationē phibet, & excipit aliquos casus, in quibus tunc pdicationē pmittit. Secunda ibi: in ecclesijs. Casus. Fratribus Predicatoribus, & Minoribus pmittit & interdicit clero & populo pdicare i locis & tēporibus, ut hoc ē expressum. Ad honorē Dei ¶ fexordit ut faciunt proloquentes in uicē tpe ipsius matrimonij in partibus Italię lingua uulgari, dicunt enim, qd rogant Deū, ut p̄sens matrimonij fiat ad honorē Dei, & ad exaltationē Dñi ciuitatis, uel cōitatis, & ad quietū statum ambarū partiū. [Dīctorū ordinū] ergo non aliorū. [Cōmunitas]. i. publicis. ¶ Nā plateę in nullis bonis sunt, & sic nō sunt cōes, sed publicę, ut l. j. ff. de re. diu. ¶ Sed dic, qd sunt cōes quo ad vsum, ut est uia publica, quo respectu dicunt̄ cōes. ut l. i. intantū. §. uniuersitatis. ff. de re. di. & et publicę, ut l. si locus. §. fin. ff. quæ ad. ferui. amit. sed nō quo ad dominij quo respectu dicunt̄ publicę, ut d. l. j. [Liberē pdicare ē tē si p̄currat cū prelato in pdicatione, p̄gregando vcz ad processione solēnem, nō ob aliā cām publicam. No. primō casum, ¶ in quo qd non p̄t facere in suo, qd de se est licitū, q̄ hic non faciat in alterius preiudiciū. q. cor. l. i. l. unū. §. si. ff. de dā. infe. Nec ob. l. j. §. deniq; ff. de aqua plu. arcen. ¶ q̄a ibi in eo loco qd edificat in quo nullus alius ius hēt. ¶ hic at̄ isti religiosi licet pdicēt in locis plene eorū: tū ipsa pdicatio fit populo & clero non eis subdito, sed eorū plato & rectori parochiano. & sic non pmittit eis indistincte pdicatio, ne iudicet prelato & rectori an dictis, p̄ quo. l. Proculus. ff. de dā. infe. No. scdō, ¶ qd minor cedit maiori, ne p̄curse se impediāt. q. cor. l. j. §. ff. sol. ma. Nec ob. l. pluribus. ff. de procur. ¶ q̄a ibi erat par p̄ditio ambo rum, hic dispar. No. tertio, ¶ qd qd p̄t renuntiare his q̄ p̄ se inducū sunt. ¶ Nā prelatus potest dare licentiā, ut p̄currant in pdicatione secū illi Mendicantes, q. cor. l. si quis in consecrando. C. de pac. Nec ob. c. si diligenti. de for. p̄. cū si. & Aut. statuiamus. C. de epi. ¶ & cle. ¶ q̄a ibi renuntiat priuilegio, qd non erat indētū principa-
- 12 *liter fauore renuntiat: hic sic. No. quarto, ¶ qd rōne studiorum aliqua pmittunt, q̄ alijs non concedunt. concor. Aut. habita. C. ne si. p̄ patre. & qd ibi nō. & l. medicos. C. de profet. & medi. & l. sed reprobari. §. si. ff. de excu. tut. Nec ob. §. illud uero. in p̄. ff. ¶ q̄a ibi in his q̄ sunt reproba. ut ludi noxij, in alijs, ut hic. No. quinto, ¶ qd studia gñalia gaudent libertate, ut corā eis licite fiant pdicationes tēporibus quibus alijs psonis fieri sunt phibite. q. cor. in simili de libertate iudicū deputatorū scholaribus. ut. §. & hæc oīa, in p̄. ff. ut. d. Aut. habita. si. Nec ob. l. vna. C. de studi. liber.*
- 15 *ur. ro. l. xj. q̄a ibi i studiis priuatis, & singularibus: ¶ hic in gñalibus ex priuilegio Papę, uel Romani Principis, aut ex cōsuetudine cuius initij memoria nō existit, ut. §. hæc at. in d. p̄. ff. ubi patet.*
- 16 *¶ qd studia nō generalia dicunt̄ adulterina, & sic nō gaudent immunitate. Ad idē nō. i. d. l. sed reprobari. §. si. & uide. c. cū de diuer.*
- 17 *lis. de priu. in vj. & c. uer. de cleri. nō refi. No. sexto ¶ qd in alieno quis non p̄t opus bonū exercere, nisi de licentia illius ad quē ille locus p̄tinet. q. cor. l. diuus. ff. de ferui. rusti. p̄. dio. iuncto. §. fere. inst. de re. di. Nec ob. l. in laqueū. ff. de acquir. re. do. ¶ ubi laqueū cā uenandi aprū possunt ponere in alieno: sed intellige, qd possunt de pmixtu dñi loci: non alijs: & sic cōcor. Vel dic, qd auerari & uenari possunt in alieno, nisi dñs phibeat expresse. vt d. l. diuus. & l. ij. ff. de acq. re. do. ¶ sed pdicare non p̄t quis in loco alieno, nisi de permixtu eius ad quē p̄tinet: ut hic. Rō. ¶ qd p̄dicatione est: & sic est hic alia rō penitus separata: imō Fria auerari & uenandi, q̄ fiunt pro feris animalibus, ¶ qd nullius sunt, nec respectu dñij, nec cura, nec sollicitudine. ut. l. j. ij. & ij. ff. de acquir. re. do. ¶ pdicatio at̄ qd fit p̄ Mendicantes in locis eorū uel cōibus, nō fit specialiter pro parochianis certę parochię, sed gñaliter p̄ oibus, & ideo permittitur. ¶ Secus si pdicare uellet dñtaxat parochianis certę parochię: tunc. n. uideret fieri iudiciū rectori illius parochię, & sic nō admittent. ar. eorū q. nō. i. l. j.*

in gl. magna circa mediū. C. quæ sit longa consuetudo. & hac ratione prohibet eis forsan q̄ sit longa prædicatio in locis priuatis. quasi tunc solū uerisimiliter uenirent parochiani illorū locorū, & nō alij. & facit. l. quædā. ff. de acqui. re. do. Nota septimō, q̄ ubi ius cōe concurrat cum priuilegio, potius est ius cōe. concor. l. libertas. §. præferri. ff. ad muni. Nec ob. l. referipta. C. de p̄ci. Impera. offe. & regula. generi. de reg. iur. in vj. quia locum habet quando priuilegia durant in terminis suis: secus est extra terminos priuilegij, vt hie. Nam hic Fratres non priuilegiantur quando est concurfus. ¶ Nota octauō, q̄ q̄ superioris iustus exculat. cōcor. l. q̄q̄ in prin. ff. de aqua plu. ar. cen. c. nisi. de præben. Nō ob. l. quoniā in dices. C. de app. q̄ q̄m ibi in illicitis & reprobis, nō perueniētibz ad officiū iudicis: s̄ secus. de quo dic vt per glof. vt nō uidef. §. qui iustu. ff. de regu. iur. & per Dy. in regula q̄ quis mandato. de regu. iur. in vj. ¶ No. nonō, q̄ q̄ superior prælatus sacerdotis curati pōt se intrinmittere & ignorare & inuito curato de his q̄ pertinet ad ipsius curā. Et est ratio: quia talis curatus habet maiorē curā in ipsa plebe, q̄ habeat ipse sacerdos curatus. ¶ vnde pōt cōcedere sibi subdito, vt eligat cōfessorē. c. si episcopus. de p̄. in vj. fm docto. Nec ob. nota. Inno. in c. cum venerabilis. de reli. do. ¶ vbi tenet, q̄ q̄ est concursus prælatis superioris, & subditi beneficiati perpetui in agendo, præferunt beneficiatus Si cū non esset cōclusus prælatus, agere posset in dubio. vt no. Inno. in c. de his de sepul. Et sic vt esse idē in his, q̄ sunt de cura eius, puta p̄dicatio, & similia: quia illa loquuntur in his q̄ sunt de foro cōtentioso: secus in his q̄ sunt in foro penitentiali. Facit cle. abbatē. §. de recri. Præterea & illa non est viquequa; uera ut ibi dicit. Rō dubitadi huius primi capitis p̄sentis p̄stitutionis est, q̄ quia p̄dicare uerbū Dei, opus est utilissimū, tendens ad utilitatē aīarum omnium, cō per eā instruatam de his q̄ amplectenda sunt, & de his q̄ sunt respueda. & sic q̄cūq; p̄ q̄cūq; hominē idoneū, & in quocunq; loco, & hora qualibet ab idoneis uidebat dīe posse fieri huius p̄dicatio. iuxta illud Ap̄licum, Visitemus fratres p̄ ueritas ciuitates, in quibus p̄dicauimus uerbū Dñi, q̄ se habeant. Actū. 15. & rursum. Memores estis, fratres, laboris nostri, & fatigationis, nō est ac die operantes, p̄dicauimus uobis Euangeliū Dei. p̄rio ad Theffal. o. ij. §. tñ statuit. Rō decidēdis huius capitis primi est: q̄ q̄ cū isti Mendicantes habeant corū loca & ecclesias in quibz Deo seruiunt, sicut ceteri clerici nō mendicantes: satis uisum est, q̄ in eis dē possint p̄dicare quacunq; die & hora, dum tñ non p̄currant cū p̄dicatiōe quā tunc facere uellet superior p̄latus cleri & populi aut p̄ aliū fieri corā se, tunc enim iustu est, ut p̄dicatio minor cedat p̄dicatiōi maioris. Nō ergo debet uagari & extra corū ecclesias & loca & plateas cōes p̄dicare sine licentia superioris, aut corū ad quorū curā p̄tinent dicta loca. Nā uiderent p̄dicare nō grā salutis aīarum fidelium, sed grā ostentationis & ambitio: nis prohibita: ut l. vna. in prin. C. de studi. liber. ur. ro. lib. 1. ¶ q̄ quia p̄dicare p̄latis & curatis p̄petit, nō at istis de iure cōi. ut j. ca. cle. §. huius quoq; statuto. & concessio facta Fratribz istis per Martinū Papā de p̄dicando intelligi dēt p̄cessa sine p̄iudicio aliorum. ut l. ij. §. q̄s a Principe. ff. ne quid in loco publico. & hoc tenetur in regula ipsorū, ut nihil faciant sine diocesani obedientia. ¶ Nec ob. alle. in p̄rium: q̄ quia loquunt in Apostolis quibus a Deo sp̄aliter p̄missum est euāgelizationis ministeriū indistinctē: & sic non erat fienda distinctio locorū, nec p̄sonarū, nec horarū. Præterea & in primitiua ecclesia aliqua p̄cessa erant cā fidei Christiānæ ampliandę, maximā propter penuriā p̄dicantiū, q̄ ex pōt phibita fuerunt. Cōclude, fm Io. Mo. & gl. q̄ ista pars p̄stitutionis nō hēt locū, q̄ q̄ isti Mendicantes p̄currerent in p̄dicatiōe cū rectoribus ecclesiarū parochialium: non enim sunt p̄latis locorum, q̄ q̄ ibi non sunt clerici alij maiores dictis rectoribus. & sic uides, q̄ in bellicando ubi sunt Fratres: Minores possunt ipsi p̄dicatēs et tpe quo rector parochialis ecclesiā p̄dicat in ecclesia sua uel ¶ Et si prior ecclesiā eiusdē p̄dicet, quia dēt esse religiosus. ¶ Non em̄ prælati sunt dicti loci ipse prior, uel uicarius p̄petuus, aut qui cūq; alius habēs in loco iurisdictionē in laicos et ecclesiasticam: & sic quasi ep̄alē. c. abbatē. in fi. de priuileg. in vj. seu saltē p̄minentiā, q̄ in loco reputet p̄ ecclesiastico capite omniū, sicut si esset ¶ Archid. ¶ Gen. uerō solū intelligit de ep̄o, quod est §. gl. & n̄ mis restringeret tex. ¶ tunc. n. iustu est q̄cūq; ipse uult p̄ se p̄dicare, uel corā se facere p̄dicari, habeat copiā hominū uolentiū audire p̄dicatiōē pro sua p̄mitiua uel auditorio: qd̄ utiq; nō essent tñ, si possent Mendicantes p̄currere cū eo in hac p̄dicatiōe. ar. c. si. de concessio. præb. in vj. & p̄ hoc vt q̄ a Deo attendit per-

sona ipsius prælati: ¶ ut aliud sit in uicario p̄lati qui licet p̄ se vt corā se uelit facere p̄dicari; non tñ cessare debent a p̄dicatiōe Mē dicantes: & cū eo concurrere possunt. ar. l. inter artifices. ff. de sol. ¶ licet enim possint prælati p̄ aliū facere p̄dicari uice sua, sicut & uisitare, iuxta. c. si ep̄us. de offi. ordi. in vj. non tñ sequit, q̄ hac libertate hoc casu priuēnt Mendicantes. quia ob reuerentiā ipsius p̄lati priuāt eo solo casu q̄n p̄ se uel corā se facit p̄dicare. Et istud probat ex hoc tex. q̄ q̄m cū aliquis p̄dicat uice p̄lati, nō dicitur p̄dicare corā p̄lato, si p̄dicat in eius absentia: & hic solū notat actualis & uera p̄dicatio ipsius p̄lati, & et ipsius sola presentia: vñ non includit casus absentia. ar. l. si. ff. de calū. & l. si marit. C. de dona. inter uirū & uxō. Pau. uerō idē dicit q̄ Gē. hoc saluo: quia fatef aliud esse q̄n uicarius uellet corā se facere p̄dicari. q̄ in hoc nō representat uicē ep̄i. Tu dic, ut dixi. Voco et prælatum ¶ Apostolicæ sedis legatū. ar. c. si abbatē. de elec. in vj. ¶ Guil. dicit appellatiōe prælati in casu isto contineri eū qui regit sedē uacantē de iure, uel de p̄suetudine, sed non placet: quia hic speciale ubi attendit p̄sonā p̄lati, nisi forsan esset administrator p̄ sedē apostolicā deputatus. p. c. is cui. de ele. in vj. Conclude, q̄ q̄ iste uer. nisi forsan. nō excipit ab omnibus istis tribus casibus exceptis a primo dicto, phibitio seu exceptio. dictū enim fuit, q̄ Mendicantes possunt in corū ecclesiis &c. p̄dicare quacunq; die & hora, excipit concursus cū prælato loci p̄dicare uolente, aut corā se facere p̄dicari, ab ista exceptione q̄ includit seu operat vñ prohibitionē, vt 3 ut non possint p̄dicare, ubi esset iste concursus, excipiunt tres casus, in quibus hēt locū concursus & p̄mittit in p̄dicatiōe. Primus in locis in quibus est studiū gñale, & ibidē fierent p̄dicatiōes ad clerū. Secundus tēporibus sepulturarū: nā tunc possunt in tumulandis fieri p̄dicatiōes, non obstatē cō cursus. Tertius in festiuitatibus singularibus horū Mendicantium, in quibus possunt p̄dicatiōe p̄currere cū prælatis. Ab istis omnibus tribus casibus exceptis, in quibus concursus est p̄missus, excipiuntur duo casus, in quibus concursus prohibet. Vnus est q̄ p̄latus loci gñaliter clerū loci ad se conuocaret, alia de cā q̄ cā p̄dicandi. Secundus est q̄ loci prælatus faceret cōgregari gñaliter clerū ex aliqua cā urgente. sed solū isti duo casus phibitionis excipiunt a p̄rio casu p̄missionis, vt 3 q̄ rōne gñalis studij cēt sermo fiendus ad clerū: hoc. n. casu, q̄ q̄ esset sermo fiendus ad clerum in studio gñali in die huius congregationis uel p̄dicatiōis gñalis. & sic intelligo gl. hic positā sup uer. nisi. Gen. uerō intelligit, q̄ in casibus hic exceptis p̄missionē possunt isti Mendicantes p̄dicare in locis aliis q̄ corū si non sunt plateæ cōes: alias nihil operaret ista cōcessio. Sed non placet: quia operat solū quo ad concursum, & sic striete intelligit de locis. ¶ permissis, non at de aliis. ar. l. fm. §. si. ff. de uino lega. & l. si ita stipulatus. §. Chryzognus. de uerb. obli. Cōclude fm Io. Mo. & gl. q̄ q̄ isti Mendicantibz in quibus cūq; locis est prohibitū p̄dicare, nisi in permissis. ¶ Sunt at loca permissa, vt 3 ecclesiæ eorū, & loca alia istorū, ac et plateæ cōes, ut in prin. huius. §. dicit. & p̄ hoc vt q̄ in cēmeteriis aliis (q̄ q̄ publicis) non possunt p̄dicare, nec et in locis exceptis. Cōclude fm glo. q̄ q̄ ista licentia p̄dicandi pōt concedere quilibet habens curā animarū, uel curā exercitiū uel suo, siue sit rector, siue uicarius p̄petuus, siue sit tēporalis, qui habuit curā ab ep̄o sibi cōmissam iuxta. c. cū ex eo. de electio. in vj. vidēt ergo q̄ ab ipso rectore suæ absentia tpe uel egritudinis aliquis uel aliter hē exercitiū tenet quasi tunc non hēt p̄tatem talē licentiā cōcedendi: & sensit Inn. in c. excōicamus. de hæreti. tñ ista licentia nō est præiudicialis curæ exercitiō, sed solūm petenda fuit, ut istorū ¶ ambitio & audacia refrenaretur, ¶ t̄cedentium q̄ absente rectore possit talis curā exercens licentiā concedere: non aliter. ar. l. ij. de iurisdōne omnium iudi. & c. præterea. de offi. delega. Conclude, ¶ quod uerbū Liberē, hic positū, intelligit idē absq; petitione licentiæ, & absq; cuiusq; conditione, & sine metu concurrēte: quia hoc facit iure hmōi p̄missionis. ar. l. procurator generaliter cui libera. ff. de procur. pro quo. c. si beneficia. de præb. in vj. ¶ Conclude secundum Genzeli. q̄ quod iste tex. loquitur de plateis cōmuniibus, etiam non existentibus de dominio uel usu istorū Mendicantium, etiam quantūcūq; distantibus ab ecclesiis eorum, ut uerba aliquid operentur. argu. l. si quando. de lega. j. quod forsan est intelligendum de plateis locorum in quibus Mendicantes habent ecclesias uel oratoria, aliās uideatur quod non possent p̄dicare in loco in quo non habent oratorium, saltem quasi essent ibidem vagabundi, & forsan fuit hoc de mente conditoris. argu. l. si communem. ff. quemadmo. serui. amit. Tamen iste tex. loquitur

generaliter. & ideo non est tutum ab eo recedere. ¶ Conclude, ¶ quod p̄dicatiō licitē potest fieri in loco & personis nominatum interditiis quocunq; tēpore, ut. c. respo. de sen. excō. ¶ secus in sepultura: ut cle. p̄ce. Conclude, q̄ q̄ religiosi nō possunt p̄dicare, nisi sint sacerdotes. & tunc de iure cōi possunt, ¶ uel nisi de licentia sacerdotū, & tunc de iure sp̄ali, ut. c. ad ieiunium. 16. q. j. & ibi no. Hanc at licentiā p̄dicandi q̄s dare possit, an solus diocessanus, an uerō curatus loci: ibi nota. & p̄ Inn. in c. excōmunicam. ¶ de hæreti. Clerici uerō non sacerdotes, nec religiosi ¶ an possint ¶ Dic, ut nota. c. ad ieiunium. licet ibi tex. equiparet monachos & laicos, fm Host. ¶ speciale licentiā & transitoria p̄dicandi dare possunt sacerdotes curati p̄sonæ idoneæ & notæ: gñalē at dare p̄ se ¶ lus ep̄us, ut nota. in d. c. excōicamus. ¶ Aut ergo q̄ris de personis quibus p̄petit p̄dicare rōne officij uel ordinis, & sunt subditi ¶ conij, uel ceteri superiores, ¶ & magistri in Theologia: ¶ ceteri uerō rō dū tñ sint sufficētes, possunt p̄dicare p̄hibita licentia: nō alias, ¶ ut dixi, de hac materia distinguit hic Guil. Conclude fm Gen. q̄ q̄ archiepiscopus p̄t dare licentiā p̄dicandi, et in diocesi sui subditi ¶ gñalē: & sic hic est vnus de casibus in quibus p̄. p̄cor. c. j. de cēsi. lib. vj. Tñ istud vt satis durū, q̄ irrequisito diocessano, ¶ ad quē p̄tinet principaliter regere populū suū, ut gregē, possit aliquis religiosus, uel alius p̄dicare sine licentia eius. ar. l. in concedēdo. ff. de aqua plu. ar. pro quo facit optime. j. e. cle. §. statuimus. ubi licentia quo ad confessorē &c. dat p̄ diocessanū, & non p̄ superiorē. Nec ¶ ob. c. j. de cēsi: q̄ quia ibi loquit in his q̄ sunt officij, vt 3 uisitatiōes suæ prouincie: hic secus. & p̄ hoc vt quod tex. noster nō loquat de prælato superiore ipso ep̄o, sed de p̄lato ipsius loci. vñ si rector nō dederit licentiā, uel nō fuerit requisitus, sufficit, q̄ licentiā habuit ab ep̄o uel p̄lato loci sui archiepiscopus, uel decanus, vt ¶ alio noie uocet. Conclude, q̄ q̄ recepta ex p̄dicatiōe illicita ueniunt restituenda. fm Laur. ut no. in d. c. ad ieiunium. alle. Pau. l. si feruus pluriū. §. j. ff. de leg. j. q̄ nihil facit. nā ibi prohibet substitutus: qui obinuit dare licentiā p̄ se latā p̄ gratiā, uel p̄ corruptelā, ut hic. istud non allegabit, sed si allegaret, tenet ad restitutionem, non quia allegaret, sed quia in iniuste p̄dicauit. vñ nō dēt habere emolumentū inde, vñ puniēdus esset. ar. l. siue hæreditaria. ff. de negotijs ge. melius tñ facit. l. & ancillarū. in fi. ff. de pet. har. & dixi in cle. ¶ præce. q̄ nota ¶ falsos Antonianos, & ¶ fingentes se esse Antonianos, ut teneant restituere q̄ habuerūt sub noīe sancti Antonij quæstā faciēdo. Conclude, fm Pau. q̄ q̄ istud caput primū dum loquit de studio, de gñali dēt intelligi, et si nō sit priuilegium: sufficit ergo, q̄ sit gñale actu quāuis non sit priuilegiatū. Idē p̄to si sit priuilegiatū, sed non actu gñale: ex quo cauet in priuilegio, ut gaudeat omnibus libertatibus & priuilegiis studij gñalis. ¶ Vbi at esset studiū nō priuilegiatū, nec gñale, non hēt locum. Idē si esset priuilegiatū ab aliquibus priuilegiis, non at in gñe omnibus priuilegiis p̄petentibus studio gñali. & sic dēt intelligi dictū Pau. aliās non bene diceret. ar. l. vnicę. §. si qd̄ at optima. & §. fed. rei uxoriæ ius. C. de rei uxō. ac. cū si. Conclude q̄ qd̄ studiū gñale dicit in quo sacra scriptura, ius, & artes docent, ut no. Hosti. in c. iug. de clerici. non residen. ¶ et in hoc studio p̄t legere quicunq; doctoratus alibi, dum tñ licentiā habuerit sibi datā in studio aliquo priuilegiato: aliās si esset studiū gñale, sed non priuilegiatū, ¶ tunc licet in eo haberet locū ista cle. tñ doctoratus in eo non haberet p̄tatem ut doctor docendi in alio studio fm Pau. ¶ et iō sis catus pro doctorandis in studio non priuilegiato, uel loco ubi non est studiū, quod habeant a superiore uidelicet a Papa gratiā, ut consequant eadē priuilegia q̄ habent doctorati Bononiæ, uel in ¶ alio studio generali priuilegiato. ¶ prout hmōi pro dño Antonio de Sartiano quē doctorant in ciuitate Mafsilie in iure ciuili. Idē ¶ in canonizatiōe Sanctorū. de reli. & ue. sancto. c. j. & ij. ¶ idē in licentiā p̄dicandi ubiq; ut. c. excōicamus. §. q̄a uerō. de hæreti. & in creatione tabellionis p̄ conficiendis instrumentis. ut no. Spec. tit. ¶ de instru. edi. §. restat. uer. sed si quis p̄t. & uer. seq. ¶ Nā licet Francia habeat ex p̄tate sua ex usu creandi tabelliones, & sic ceteri reges, ut Rex Aragonū, & similes, ¶ & stetur eorū instrumentis etiam extra regnū ipsorū regū, quorū autoritate sunt creati notarij. ar. l. si fundus. ff. de euit. & eorum q̄ notat Cy. in l. j. in additione sua super. q̄ q̄ incipit uidimus quo quomō. C. de sum. Trini. ¶ est intelligendū de instrumentis p̄fectis. j. ipsa regna, nō at de cōfectis extra ipsa regna. ar. l. si. ff. de iurisd. om. iudi. & c. ij. de p̄t. in vj. & sic non daret instrumentum scripto. j. regnū Franciæ per ¶ Notariū creatū a rege Franciæ seu eius autoritate. ¶ solus ergo Papa & Imperator habent hanc p̄tatem. pro quo uide no. Inn. in

c. cum. p. tabellio. de fid. instru. Conclude fm Guil. q̄ quod loca istorū Mendicantiū intelligunt illa q̄ sunt intra septa uel clausurā eorū. vñ in tñ eorum territorium extenditur, ex quo inferit, q̄ q̄ prælati eorū non possunt fulminare sententias contra ipsos extra ipsam clausuram. ar. l. si. C. de iurisd. om. iudi. & hoc uoluit Host. in c. cum illorum. §. qui si clausurales. de sen. excō. per illum tex. qui bene probat. licet quidam contra. ut plene no. Guil. in clem. pastoralis. §. de re iudi. dicentes, quod tales prælati habent iurisdictionem in personas non ratione territorij. & sic totus mundus esset eis pro territorio, sed non probat iure: quia sic dici pōt in quolibet alio subdito rōne originis propriæ. Conclude fm Guil. ¶ q̄ ista cle. locum hēt in aliis locis Mendicantiū istorū re. motis a septis monasterij istorum propter generalitatem huius cle. Sed non vt uerū: quia ex quo tex. loquitur de plateis p̄munibus, ¶ uoluit secludere oīa loca non publica. ¶ & sic loca q̄ sunt ¶ septa, sunt publica, sicut ecclesiæ: & iō in illis possunt p̄dicare: q̄ at distant a septis, non possunt reputari loca publica, sed priuata: & sic ¶ in eis est p̄dicatio interdita. Est forsan rō: q̄ quia uideretur p̄p locum priuatum, q̄ talis p̄dicatio non procederet a bono zelo, & quod esset ultima p̄dicatio, iuxta. d. §. h. ec. at. in p̄o. ¶ ff. p̄to tñ quod ex mente conditoris, q̄ ista uera loca eorū intelligant de locis habitatiōis ipsorū ubi degunt. & sic de claustrō. ¶ & sic de aliis locis amplis, ut est rectoriū, & si n̄ illa intellexit, ¶ q̄ sunt j. eorum septa. Conclude fm Guil. ¶ q̄ prælatus nō potest occupare totum manē pro missa, & sermone, se dēt diuidere, ne impediatur p̄dicatio q̄ est fauorabilis. ¶ Videtur ¶: quia in vno contextu fit totum & maxime sermo inter missarum solēnia: & sic cessare vt diuisio. ar. l. cū filius. in princ. ff. de leg. ij. maxime et: quia honestum ualde est quando prælatus celebrat quod etiā fecerit monem faciat. ¶ Verūm vt q̄ factū sermone prælati possent Fratres statim p̄dicare, nisi forsan sub spe sermonis Fratrum, ali qui negligerent sermonem prælati.

- 1 Diferitas ordinum querit diferitatem officiorum.
- 2 Diferitas locorum non inducit diferitatem iuris, nec ordinis.
- 3 Ordines religionum uariantur quo ad ceremonias, & quo ad rit. & subsidia.
- 4 Diferitas corporum dicitur habere diferitatem animorum.
- 5 Religiosus astrictus ad licentiam petendam, eam petere debet: tam per se quam per aliū dūmodo sit eiusdem ordinis, aliās per religio sum alterius ordinis: aut per laicum eam petere non potest.
- 6 Industria persona electa non potest subrogari.
- 7 Religiosi audire non debent quæquæ de confessione nisi petita licentia a p̄lato locorum etiam ante electionem ipsorum.
- 8 Religiosi audire uolentes confessiones aliquorū, primō debent ab eorum superioribus petitam licentiam p̄lato locorum obtinere, postea ab illis debent eligi, & forma est substantialis.
- 9 Religiosi ad hoc quod confessionem audire ualeat, debent per prius licentiam ante omnia obtinere a p̄lato loci si per religiosi eligentis, & demum secundam debent obtinere super religiosi electis admittendis, & utrum sufficiat ambas eodē contēxtu petere.
- 10 Prælati loci qui de iure potest dare licentiam religiosi audienti confessiones, dicitur diocessanus uel habens iurisdictionem quasi episcopalem.
- 11 Confessiones audiendi licentia a religiosi debet peti uidelicet ab diocessano, in loco in quo diocessanus degit.
- 12 Morosus non fit reus nisi interpelletur a creditore in loco in quo domicilium debitor censetur habere.
- 13 Præfatus urbis existens extra territorium, nō potest causam decidendam committere intra territorium.
- 14 Confessiones audiendi licentiam potest concedere diocessanus tam intra territorium existens quam extra religiosi sue diocesis, & intra diocesi.
- 15 Confessiones audiendi licentia a religiosi est petenda a diocessano, etiam extra diocesi degente, dūmodo in locis vicinis.
- 16 Confessiones audiendi licentia a religiosi potest peti in domo episcopali existente ualde in remotis.
- 17 Confessiones audiendi licentia religiosi a diocessano potest dari in loco in quo religiosi non habent domum, oratorium, siue aliquā capellam.
- 18 Confessores primō debent audire contentē, secundō debent imponere contentē penitentiam, tertio absolutionē petenti concedere.
- 19 Ordo iuris seruat data dispōne iuris certa de illo seruando.

- 20. Confessores religiosi petere debent a diocesano licentiam audiendi confessiones, & absolvendi confessos, petita tamen, & non obtenta, possunt procedere.
- 21. Archiepiscopus non potest licentiarum religiosorum in audiendis confessionibus in diocesis ipsorum suffraganeorum etiam habitata recusatione illorum.
- 22. Confessiones audiendi licentia a religiosis petenda ab ipsis ordinarijs cum quibus limitationibus aut conditionibus sit petenda.
- 23. Predicatorum ordo habet magistrum generalem & provinciale.
- 24. Vicarius Minorum non potest licentiam petere pro religiosis ad audiendas confessiones, & idem de Guardiano ipsorum, & idem de priore Predicatorum.

S T A T I M V S. Hæc est quinta pars, in qua autor ponit s'm caput p'stitionis, in quo decidit discordia q' erat, v'c3 de p'ssionibus, & absolutionib. & durat vsq; ad s. h'moi quocq; . & istud s'm caput subdividit: quia primò ponit formã licentiã petendã, secundò ponit formã p'sentationis p'sonarũ ad hoc electũ, p quibus est licentia hmõl petenda. Quartò ponit quid est agendũ licentia p'cessa. Quintò ponit qd fiendũ licentia denegata r'one p'sonarũ electarũ. Sextò qd exequendũ licentia denegata. Septimò ponit vnus dubij remotionẽ. Secundã ibi, ac demũ. Tertiã ibi, extra quatuor. Quarta ibi: & si idẽ. Quinta ibi: & si. Sextã ibi: si uerò. Septimã ibi: p huius. & durat vsq; ad s. huius quocq;. Casus, Memorati p'ssiones audiunt p'gnitentiãq; salutare imponunt & beneficiũ absolutionis clero & populo uolenti in casibus a iure curatis impendunt autoritate hic expressa. & in locis d'at'at p q' sunt specialiter ad hoc deputati. h. d. Loca. j. i. ecclesias, capellas, oratoria, & habitationes eorũ ita, quòd in eis p'uentualiter maneant. vñ secus forsan, si ibi nò habitarent, sed solum t'pe Quadragesimã aliqui uellent ibidẽ esse cã harũ confessionũ. Sed istud intellige, ut j. dicã. [Electi fuerunt] & sic licentia peti' p eligendis, non at pro electis. Secus in p'missione q' fieri d'et pro appellationibus interpositis, non at pro interponendis dicã. Nota primò, q' d' diuersitas ordinũ requirit diuersitatẽ nominũ officiorũ. p'cor. c. quia diuersitatẽ de p'cel. p'b. & l. ad recognoscendos. C. de inge. ma. hic. n. alijs nominibus uocantur officiales ordinis Minorũ, q' Prædicatorũ. Nec ob. l. fin. C. de t'ep. in inte. re. p. j. vbi ex diuersitate locorũ non inducitur diuersum, quia ibi de diuersitate locorũ, hic ordinũ: nã idẽ ordo nò d'et uariari ex sola diuersitate locorũ. Vel ibi de iure cõi, q' d'et esse omnib' locis vniforme: ut l. j. C. de sum. Tri. j. hic at de ordinibus religionũ, q' quo ad cerimonias & ad uitã subsidia variant sicut placuit autoribus, sequuta est approbatiõ Apostolica. sunt. n. sin. gularia & p'ticularia, ac mere uoluntaria eorũ q' se spõte subiiciunt, & alii nò ligantur: & sic attendit quid eis placuit, ex quo nò est religioni orthodoxæ p'uarũ, nec scandalũ. ar. l. oēs populi. ff. de iusti. & iur. Vñ Quintilianus; j. Cælestis puidetia multa uarietate p'ctora nra distinxit, nec minus aiorũ q' corporũ dedit formas. Nota secundò, q' quod religiosus astrictus petere licentiã aliquã, p' illã tã p se, q' p aliũ ordinis sui, non at alterius, uel p laicũ, petere. p'cor. l. ita at. j. g'essisse. ff. de admi. tu. Non ob. l. inter artifices. ff. de sol. j. quia ibi erat electa industria p'sonã. facit quod dixi in p'ce. s. No. tercio, q' licentia peti' ut pcedat Fratribus ad hoc e i gendis seu nominandis p'tas audiendi p'ssiones & c. j. Et sic si Fratres primò eligent ad hoc & petent eis licentiã dari, nò ualeret; quia forma nò seruaret. j. l. diligenter. ff. man. & ad hoc p'cor. forma literarũ facultatis in quibus peti' & fit g'ra. p personis nominandis, non at pro no'tatis. c. is cui. & c. si. cui. de p'b. in vj. Et istud probat, uer. ac deinde. q' statim sequit. Nec ob. c. Romana. de offi. ordi. in vj. ubi officialis foraneus nò p' archiep'm diocesis suffraganei p'stuiti p causis appellationũ interponendis, sed solũ p interpositis. q' ibi p'missio cũ sit pars iurisd'ionis, nò p' fieri anteq' fuerit appellatum, cũ aũ non h'eat iurisd'ionem archiep'us ibidem audiendi p se uel p alium, & sic officiales Prædicatorũ uel Minorũ non habent p'tatem eligendi, uel no'iandi aũ licentiã sibi datã, & sic licentia postulat pro eligendis: non aut' pro electis de facto. Genz. uerò tenet, q' quod licet iste tex. prima facie duas licentias primã sup Fratribus eligendis, secundã super fratribus electis admittendis ad confessiones & c. tamen secundum eum sufficit, q' petatur secunda licentia, licet prima non fuerit petita. Sed istud e contra uerba & mentem huius tex. & ordinis hic statuti. Aduerte tamen, q' hic non dicitur q' petatur licentia, ut Fratres eligantur; sed q' pluribus eligendis detur potestas audiendi confessiones & c. & hoc factò secuta electione p'sentatur electi. & tunc di-

co, q' non est necesse ut petatur iterũ dicta licentia: sed sufficit q' dicatur; istos Fratres quos eligimus post petitam licentiam & c. uobis p'sentamus, ut licentia uestra possint audire confessiones & c. ut patet in ver. ac deinde. Et sit ratio: quia sufficit q' licentia semel fuerit, petita debet. ar. l. mora. ff. de vsu. ¶ Conclude. q' hic p'elatus loci sumitur pro diocesano solum. Nec ob. s. ad honorẽ supra. e. cle. vbi sumitur p'elatus loci, p eo etiam quò nò est diocesanus: quia ibi est alia ratio: & tex. hic seipsum declarat. nò ibi. Genze. tenet ibidẽ idem, uidelicet q' etiam ibi intelligit solũ de diocesano, sed glo. & Paulus. contra ut ibi dixi. sed etiam Pau. hic tenet, q' sumatur hic p'elatus n'edum pro diocesano. s. pro quocũq; in loco habente iurisd'ionem quasi episcopale, ita q' non sit quasi subditus diocesano. & hoc ex priuilegio vel consuetudine. iuxta. c. abbat. in fi. de priuile. in vj. & concor. Ioã. Mo. quod puto verum: tunc enim subditi abbatu, non sunt subditi diocesano: & sic nò ualere diocesani licentiã. ar. l. traditio. ff. de acqui. re. do. Et iste tex. loquit. de iure cõi secundum, q' diocesanus solus habet hanc iurisd'ionem. c. c. ep's. de offi. ordi. in vj. No. j. q' ista licentia est petenda a diocesano in loco in quo manet, q' q' ibi Fratres nò habeant ecclesiam uel locũ. cõcor. l. mora. in p'ri. ff. de vsu ris. j. vbi creditorũ d'et interpellare, si uelit eũ i mora p'stituere in loco cõgruo, & sic in loco in quo habet domiciliũ, licet gl. ibi cõtra. no. & malè s'm docto. pro quo. l. q' Rome. s. coheredes. ff. de uerbo. obli. l. fin. ff. de offi. p'fec. u. j. q' ibi eret diocesanus extra suã diocesiũ, hic in ea. uel ibi existens extra territoriu suum uolebat cãm p'mittere decedendã extra territoriu. & nò p' ar. l. si. ff. de iuri. s. om. iu. secus si intrant hic. & ibi. nã ista licentia petebat ut audirent p'ssiones & c. j. diocesim. & sic cõcludo q' istã licentiã p' dare diocesanus existens extra suã diocesiũ, maxime, q' est actus uoluntariã p'tatis respectu Fratru petentiu, & fideliu quorũcunq; cã licentia postulat. ar. l. iij. ff. de offi. pro con. & lega. cõcor. Pau. quia alle. c. nouit. de offi. leg. p quẽ eũ uidet quis d'et adiri pro ista licentia uacante sede ep'alis, uel ep'o absente in remotis, uel ex cõcato interd'cto, uel suspensio eodẽ. j. Sed an teneant Fratres accedere ad diocesanũ pro hac licentiã extra suã diocesiũ existẽtẽ? Gl. hic v' uelle, q' nò, dũ ponit ex p'plũ de ep'o Mutinẽ. Tñ p' d'ici p' dũ tñ sit uicinus diocesi suã. & sic p' intelligi iste. s. in prin. dũ dicit de ciuitatibus & diocesis uicinis ipsis locis in quibus non habent loca Fratru. & sic iste tex. in princ. loquit in locis in quibus est petenda licentia. Vñ dicit, q' aut p'elatus est in loco in quo fratres h'ent ecclesiã, & ibi petent licentiã. Aut est alibi, & tunc aut in ciuitate est sua uel j. suã extra diocesiũ, & ibi adie' pro ista licentia habeda. Aut est extra: & tunc, aut in loco uicino: & tunc idẽ, ut hic: Aut in loco remoto, & tunc p' ar. l. Fratrib. s'ponte uolentibus: als non. j. & sufficit petere licentiã ad domũ ep'alem, p l. ut p'fectus. de an. ex. de locis at pro quibus est petenda. j. dicit, v'c3 q' peti' licentia p ciuitatibus & diocesis. j. Et sic v' q' ista licentia peti' & concedit e' in locis in quibus ipsi Fratres non habeant aliquã ecclesiã, capellã, uel oratoriũ, aut p'p'riã mansionẽ. Pau. uerò dicit, v' q' sufficit istos Fratres h'ere loca in ciuitate, uel diocesi, ad hoc ut possit tã in ciuitate q' diocesi exercere hoc ministeriu, & sic si nò habent aliquẽ locũ in ciuitate uel diocesi illa non poterunt petere nec h'ere licentiã audiendi p'ssiones & c. in illa ciuitate uel aliqua pte diocesis, licet hoc sit equũ tñ nò probat r'one, nec iure. Nota, q' forma ordinata dat p huc tex. sacerdoti in auditione p'ssionũ: q' q' primo audit p'tentẽ, secundò imponit penã cõtenti suo arbitrio p'tentẽ, tertio impedit hñficiũ absolutionis, & humiliter postulante, & satisfactionẽ proponente. Nec ob. l. in his. s. fi. & l. nec. n. ff. de sol. ubi ordo scriptũ rã non attendit: q' quia ubi est certa iuris dispositio super seruatione ordinis, tunc ordo seruatur, ut hic. & l. quoties. in princ. ff. de vsu fruct. als non attendit, ut in p. de quo dic ut plene p Dy. in d. l. cũ enij. & p Bar. in l. ij. s. si post. ff. de uul. & pu. & p Archi. in ca. mandato. in fi. de p'b. in vj. No. j. q' licentia peti' ut Fratres adiat absoluant & c. autoritate diocesani. Nec ob. s. si uerò. j. eo. cle. ubi autoritate iuris, quia ibi qñ licentia est denegata, tunc. n. autoritate iuris pcedunt Fratres, ut ibi. Aut licentia ipsa postulada est semper, ut h'ec ipsi Fratres peragant autoritate diocesani, ut hic, q' archiep'us uel alius superior diocesani nò posset dare hanc licentiã. Nã in casu quo denegat prouisum e' Fratribus, licet gl. hic super uerbo, p'latorũ, sentiat malè. sed p' tex. & sic facit ad. q. quam tenui in s. p'ace, ubi dixi, Quòd licentia p'edicandi in diocesi suffraganei non potest archiepiscopus concedere. Conclude ex tota ista particula, q' forma petitionis huius licentiã limitatur respectu

- respectu personarũ, p quas est petenda p se, uel p aliũ. Itẽ est limitata respectu psonarũ a quibus est petenda. Itẽ est limitata respectu locorũ pro quibus est petenda. Itẽ est limitata respectu operũ seu negotiorũ, uel actũdatorũ q' sunt tria. Itẽ est limitata respectu psonarũ, in quorũ fauore illa tria sunt exequenda. Itẽ limitata est respectu loquelã, quia cũ humilitate est petenda. vñ non ualere si petere superbe, s'm Pau. Cõclude, q' isti uicarij, de quib' hic dicit, adiungunt duntaxat officijs Prædicatorũ officarijs, & nò officarijs Minorum: & sic h'et tres quo ad Prædicatorẽ, & tres quo ad Minores, s'm Pau. j. q' in Prædicatorib. habemus magistru g'nalẽ, habemus p'uincale ministru, habemus custodẽ: j. sic ex pte Minorũ nullus uicari' admitteret, nec vllus Guardianus: ex parte uero Prædicatorũ nullus prior p'uentualis admitteret.
 - 1. Confitendi licentia a religiosis debet peti per officiales ordinis principales ab ipsis diocesanis, nec peti potest per vicarios dictorum officiariorum ipsius religionis.
 - 2. Industria persone electa in actu aliquo exercendo, ibi non potest fieri subrogatio.
 - 3. Confitendi licentia pro religiosis a diocesanis peti a vicarijs officiariorum religionis principalibus vicarijs mortuis.
 - 4. Confitendi licentia pro religiosis a diocesano consequenda potest peti ab uno tantum ex officarijs dictæ religionis.
 - 5. Confitentes religio debent esse idonei, non tamen requirunt quod sint de magis dignioribus.
 - 6. Confessores religiosi debent esse sufficientes in literatura.
 - 7. Confessores debent esse ætatis legitime, & ordinis legitimi, ut puta in sacerdotio ordinati.
 - 8. Confessores religiosi debent esse probate uitæ quo ad mores.
 - 9. Prædicatio contemnitur, cuius uita despicitur.
 - 10. Confessor religiosus debet esse discretus.
 - 11. Cura est ars artium, & vnde.
 - 12. Confessor debet habere modestiam in potu, & cibo, & loquela, & non debet esse fantastus.
 - 13. Confessor religiosus debet habere peritiam discernendi inter leprã & lepram.
 - 14. Confessores religiosi electi ab eorum officarijs, sunt personaliter p'sentandi p'elato illius loci, & non sufficiet literaliter aut uerbaliter in absentia illorum p'elato hoc requirere aliis fecus.
 - 15. Patronus p'presentare potest litigatorie etiam non comparentem personaliter ad institutionẽ de illo fiendam, sed per procuratorẽ.
 - 16. Consuetudo est optima legum interpret.
 - 17. Repræsentare & p'presentare idem important in substantia.
 - 18. Re, dictio non inducit repetitoriam nisi constaret de certa cõtraria uoluntate disponentis.
 - 19. Reddendi uerbum aliquoties ponitur pro uerbo, Dandi.
 - 20. Confessores religiosi electi & admissi ad audiendas confessiones, d'centur habere exercitium animarum in re.
 - 21. Confessores religiosi, licet dicantur habere exercitium curæ animarum, attamen non habent curam animarum.
 - 22. Confessores religiosi electi & admissi ad audiendas confessiones, possunt ad hoc cogi, & recusantes peccant mortaliter.
 - 23. Caupo, & stabularius possunt cogi ad recipiendum viatorem, ex quo se deputauerunt ad huiusmodi officium.
 - 24. Confiteri fideles non coguntur religiosi.
- C** DE INDE. Nota hic capitulũ, ubi sufficit petitio licentiã, q'q' non sequat p'cessio, p'cor. ca. licet. de regula. Non ob. cle. religiosus. s. de test. q' hic tractat de modico p'udicio, & de fauore, & e' attendit p'cessio facta p diocesanũ, si eã facere uolet p p'sentationẽ sibi factã, ut hic patet. est ergo hic speciale: als fecus, ut in p. & c. religiosus. de test. in vj.
- 1. No. primò, q' istã electionẽ Fratru deputandorũ sup audiendis p'ssionib. & c. debet facere isti officiales horũ ordinũ, nò ar: horũ vicarij, p'cor. l. inter artifices. ff. de solu. Nò ob. uer. p'cedes. q' ibi fit mentio de uicarijs: hic nò. j. & hic v' electa psonarũ istorũ officialiũ industria p' electionẽ psonarũ eorũ arbitrio fiendã, p cle. nec subdelegatio locũ h'et, p c. is cui. de offi. dele. j. vj. als sic, p cle. iudices. s. de off. dele. Nec ob. l. j. & ij. C. de offi. eius q' vicẽ alter gerit. j. q' ibi loquit de vicario dato i locũ deficientis officialis. ar. c. is cui. de ele. in vj. secus si de vicario dato p officialẽ uiuentẽ, ut hic: & sic v' q' uacante officio ministri, g'nalis Minorũ uel magistri Prædicatorũ, ille qui uices gerit alterius eorũ, donec fuerit p uisum de g'nali uel de ministro, poterit hanc electionẽ facere, q' e uisandũ. Et intellige huc tex. j. nò q' oēs isti officarij licentiã petat uel eligat: sed q' sufficiat alterũ ipsorũ hoc facere. vñ petit licẽ-

tiã uel eliget solus custos Minorũ p sola custodia, & solus generalis pro quibus uolet, & p'uincale minister p sua p'ouincia: & sic idẽ in Prædicatorib. & p'cor. Pau. No. secundò q' isti Fratres electi d'ent esse idonei & sufficientes ad exercendũ hõi officium. p'cor. c. is cui. de offi. dele. in vj. Nec ob. c. cũ quidã. ff. de le. ij. ubi sufficit, q' nò sit indignus: q' p' d'ici, q' p'cor. cũ ista. nã electores possunt minus dignos eligere, & p'ferre magis dignis, dũ tñ electi essent sufficientes & digni: vñ hic sicut & ibi locus est gratificationi. Nec hic d'et, q' eligant magis sufficientes & idoneã psonã: esse at d'ent in eis sex qualitates hic expressã: sed q' minus g'naliter sunt expressã, uidendũ est de eorũ specificatiõne. j. Et prima est sufficientia, intelligo quo ad literaturam: quia cum clericis p'ssiones possit audire, d'et eẽ sufficientis literaturã: ar. cle. cũ ei quẽ. de p'cel. p'b. j. Secunda est idoneitas, quo ad ætatẽ, ut sint ætatis legitime, & in sacerdotio p'stituti. ar. c. mo. pro clericis. de p'b. in 8 vj. j. Tertia est probatio uitæ quo ad mores; j. nã illius diuini contentiũ, cuius uita despicit. ar. l. scire oportet. s. si p'fectoriũ ho. 10 min. ff. de tut. & cur. da. ab his. j. Quarta est dilactatio quo ad iudiciũ r'onis: nã multa h'et in p'ssione sacerdotis p'siderare. j. vñ dicit cura, ars artium. c. p. de gra. & qua. j. Quinta est modestia quo ad sobrietatẽ cibi, & potus & loquelã, ne sit capitosus uel fantastus. c. us. j. Sexta est peritia quo ad scientiã discernendi inter leprã & leprã, & bonũ & malũ, & magnã & paruã p'titionẽ p'tentis: & si 14 milia. ar. l. j. in prin. ff. de iusti. & iur. cũ si. Nota tercio, q' electi sunt p'sentandi diocesano psonaliter: q' colligitur ex significatiõne ipsius uerbi, p'sentandi, s'm gl. & Pau. & Gen. & sic nò sufficeret p'sentatio uerbalis, uel literalis q' fieret in absentia istorũ Fratru, qui fuerunt electi de ipsismet. p'cor. c. cupientes. de cle. in vj. Nec ob. c. si uero. de iur. pat. ubi patronus, q' solũ h'et ius p'sentandi psonã idoneã, ut c. si. c. ti. p ep'm institutendã. ut c. pastoralis. cũ si. 15 c. ti. j. sufficit, q' e' p'sentet literatorie, & si p'sentatus ad p'sentia non ueniat instituere debentis, dũ tñ interueniat p'sona cũ mada to, sufficit. ar. l. ita at. s. p'cessisse. ff. de admi. tur. cũ si. & ita p'acti-

- 16. camus, & ex p'suetudine seruatur, q' est optima legũ interpret. l. si de p'suetudine. ff. de legi. Nã p' d'ici, q' ista intelligat s'm illa. & sic p' gl. Vñ non erit in casu nostro necessaria p'sentatio psonalis electorũ. Nisi forsan diocesanus cui sit p'sentatio, uellet eos examinare & inquirere, an essent tales, quales fore asserunt. ar. cle. c. ei quẽ. de p'cel. p'b. s. nã licet, p religiosis p'rasumat, q' non rapiant aliena: ut no. in c. cũ ex iniuncto. de no. ope. nun. tñ non oĩa ista p'ssumunt in quolibet p'currere: & iõ p' diocesanus inquirere & p' aspectũ agnoscere, si uelit, an tales qualitates in eis sint. put ass-
- 17. runt in cle. & p'cor. Pau. No. quarto, q' tñ est dicere p'presen-
- 18. tare, q' p'sentare: j. & sic ista dictio, Re, non inducit repetitoria: & est idẽ tex. in c. si uerò. de iur. pat. & ponit p'positũ hic p simplici.
- 19. j. ad id uerbu, Reddendi aliqui sumit pro uerbo, Dadi: ut l. uerbu reddendi. ff. de uerb. sig. & l. cũ quidã uxori. ff. de leg. ij. Nec ob. rubrũ. ff. sol. mat. quãd. dos pe. id est repeta, & rubrũ. ff. de re. cre. & si cer. pet. i. repeta, quia ibi simplex ponit pro p'posito. & sic nò est u' sed e' j. Tñ istud sic recipiat, quia ubiq; est certa dispositio uoluntas, a qua non est recedendũ: ut l. scire oportet. s. illud. ff. de excus. tut. Nota quintò, q' quòd isti electi & admissi habent exercitiũ curæ aiarũ: hæc em' uita, de quibus dat eis p'tas sunt de cura animarũ, ut c. cũ satis. & ibi nota. p Inn. de offi. archi. Nec ob. ca.
- 21. exiit. de uer. sig. in vj. j. ubi Fratres Minores non possunt hanc curã h'ere, quia in ista cle. Fratres non sunt curati, nec habet curã aiarum, licet habeant horũ triũ exercitiũ. & in hõe residet Io. Mo. & gl. & Pau. hic. Sed nò placet r'õ eorũ, dũ dicunt, q' ad hoc exercitiũ non possunt dici astricti: nec fideles astringi eis p'teri, licet possint tã ipsi electi audire, q' fideles, si uelint, p'teri. j. Nã ex quo p'terierunt licentiã sup hmõi exercitio, & eã nacti fuerunt autoritate diocesani uel huius p'stitiõis, credo q' possint cogi ad huius exercitiũ, & peccarent denegando audire fideliũ cõfessiones: ab initio enim fuit in eis electis uoluntariũ, sed exp'ost necessariũ. ar. c. quidã. de renũ. & l. scire. C. de ac. & ob. j. Facit q' dicimus de caupone, & stabulario, q' possunt cogi recipere uiatorem, ex quo se deputauerunt ad hmõi officiu: ut l. vnica. in fi. ff. de fur. aduer. nau. cau.
- 24. stab. j. isti at fideles, fateor, q' nò sunt astricti p'teri eis: & sic erit claudicatio: nec minori, q' negotiũ hoc requirit, & ad hoc se astringerunt ipsi electi. tacit. l. lul. s. si quis a pupillo. ff. de act. & emp.

- 1. Officiarius non potest exercere suum officium extra locum, in quo deputatus fuit ad illud.
- 2. Iurisd'ionem habens, eam potest exercere extra territoriu quo

appellatio, pro quo facit optime q̄ nota s̄m vnam opinio, in d. s. 1 necessitate, quā tenent doc. cōiter, v. c. 3, q̄ pater debet interpellari dare tenet licentia filiolarum litiganti: & nō dans h̄r pro reſutante, & sic succedit licentia iuris. Nam ex tunc licitē p̄cedit in cā. p̄t̄ dicit, q̄ sufficit unica debita petitio. arg. d. l. mora in prin. ff. de usufr. Vnde statim q̄ p̄t̄ dare licentia, & non dedit, h̄r p̄ nō data, & succedit iudicis autoritas. ar. l. iure civili. ff. de condi. & de mon. & l. hac conditio. c. ti. Cōclūde s̄m glo. & Genz. q̄ fortē ex mente autoris huius constitutionis fuit, ut religiosi non possent cōfiteri istis Mendicantibus sic presentatis, quasi reliquerit eos eo r̄ regulis, s̄m quas debent confiteri propriis p̄latis: t̄n tex. loq̄ tur de clero & populo diocēfano subdito. † & app̄tione cleri includunt religiosi, ut dixi in prima parte huius p̄tōnis Bonifacia- 13 nā. Nec ob. c. si religiosus, de elec. in vj. † vbi patet q̄ religiosus non hēt velle: & sic non habet locū, s̄m eū, istius cle. substitutio, q̄ habuit respectū ad subditos confiteri uolentes. Nam quo ad ea, q̄ tangunt spiritū, ut est spontanea cōfessio, v̄ q̄ hēret propriū uelle & nolle, s̄m foro penitentiali. Sed nō placet: quia ēt in confes- fore eligendo non habent propriū uelle: ut cle. ne in agro. s. lang. 14 J. de statu. mona. s̄m Pau. † P̄t̄ t̄n dicit: q̄ b̄n̄ficio huius p̄tōnis po- terit eligere vnum ex istis licentiat, ita q̄ nō p̄ueniet ex sua uoluntate, sed ex iuris dispositione h̄mōi electio, q̄q̄ ad hoc arctari non possit, ut h̄r patet. & sic v̄, q̄ fuit de mente omnes religio- 15 sos includere, † non t̄n exemptos: quia ex quo diocēfanus non ha- bet super illos potestatem, nisi in certis casibus mentis: & hic solum dat licentiam super audiendis confessionibus subditorum, ipsi nō includuntur, ar. l. si. ff. de iuris. om. iudi. & j. in ver. nos damnari omnia statuta p̄ria in aliquo huic constitutioni: & sic v̄ derogatū 16 tali statuto, s̄m q̄ non possunt p̄fiteri nisi eorū p̄lati. No. † q̄ prouisio hominis neglecta supplet per prouisionē iuris, seu q̄ ne 17 eligentiā hominis supplet prouisio iuris. p̄cordat q̄ dicimus, † q̄ p̄ uisio hoīs facit cessare prouisionem legis. l. si maritus. C. de pro- curato. l. si. C. de pactis conuen. super dote. & l. & habet. s. cū quis. l. j. & sc̄da. Nec ob. l. cl. e. procuratoribus. s. ff. de no. operis nun. Nota, 18 † q̄ sicut dictio, Tunc, denotat extremitatem t̄pis. ut l. iij. s. j. ff. de condi. & demon. ita dictio, Ex nunc, idē operat̄, quia subintelli- git̄, put ex tunc. concordat cle. cū ei quem. s. de concess. p̄reb. Nec ob. ff. de tu. & ra. dist. l. i. s. tractemus nunc. ubi statim operat̄: q̄a ibi apponit̄ circa actum doctrinā, qui est de p̄senti: hic autē circa exercitium licentia, q̄ est de futuro. Ita q̄ ibi apponitur actū de p̄senti, hic actū de futuro: & sic totum suspenditur in euentum in dicta cle. cum ei quem. Vel dic, q̄ aliud est q̄ profertur ab ho- mine, ut d. cle. aliud q̄ profertur a iure, ut hic: & d. s. nunc tracte- mus. & sic s̄m hoc ista dictio, Nunc, fatis operatur: quia ex nunc 19 a data huius constitutionis concedit̄ licentia ista, † uidelicet q̄n- docunq; cōtingerit licentiam denegari a diocēfano, possint p̄senti Mentiantes exercere h̄mōi ministerium autoritate hu- ius constitutionis: ita q̄ licentia ista statim est concessa, licet non operatur effectum nisi adueniente illa conditione quā est de futu- ro: arg. l. cedere diem. ff. de ver. sig. Conclude † Io. Mo. & s̄m glo. 20 † q̄ ista licentia ad eō conceditur liberē istis Mendicantibus a iure licentiat, ut fideles subditi eis licitē confiteant̄, & absolutionē ab eis recipiant, & in requisito curato proprio. & hoc p̄p verbum, Liberē: & facit uer. sequens. q̄m ista licentia subrogat loco licen- tię, quę debuit concedi per diocēfanum: & sic t̄n operatur q̄tum illa. Constat autē q̄ licentia diocēfani excluderat requisitionē p̄- prii curati: ut patet. s̄m in ver. & si in iuncto. s. statuimus. ergo & ista. Præterea & modicum operatur ista licentia, secundum Ioan. Mo. opi. uel nihil, cum semper, uel ut plurimum, proprii curati libeter dant licentiam parochianis confitendi alijs, & possunt, ut de pe. di- stin. v. j. c. placuit. Nec. ob. c. omnis. de acquir. re. do. quia hic specialē p̄- pter licentiam datam a diocēfano, uel a iure, & h̄mōi modi senten- tię, ut reperio, fuit Genze. simpliciter nihil alleg.

Beneficium Principis latissime interpretandum, nisi in exorbitantib. a iure, vel in p̄t̄tendentibus in p̄iudicium alterius. Exorbitantia a iure communi non sunt laxanda. Episcopus potest sibi referuare absolutionem aliquorum casuum, & absolutionem in illis casibus interdicitur curatis. Ep̄s referuans sibi absolutionem aliquorum casuum, & eā interdicens curatis, nihilominus Mendicantes religiosi ad audiendas confessiones a iure uel ab hoīe, poterunt absoluerē a p̄dictis casibus. Episcopus nō potest referuare sibi absolutionem aliquorum casuum & eam interdicitur Mendicantibus religiosi licentiat a iure uel ab homine super audiendis confessionibus. Corpus idem potest duplici iure cēferri diuersis respectibus. Contrariorum eadem est disciplina. Confessores Mendicantes licentiat a iure uel ab homine ampliata potestate absoluedi per episcopum ipsi curatis, non dicitur tamē eorum potestas ampliata. Confessores religiosi ex licentia simpliciter petita a diocēfani casu audiendi confessiones, ab illis obtenta, simpliciter intelligit̄ de casibus in quibus de iure communi curati absoluerē possent, nisi ex- pressē in maioribus casibus illis fuisse tradita potestas: & idem in licentia a iure illis concessa. Confiteri peccata sua potest laicus alieno curato in casu necessitatis & periculi euidētis mortis, sed laicus licet in tali casu valeat au- dire, non tamen potest absoluerē. Laicus non habet clauē absoluedi aliquem de peccatis confessis illi etiam in periculo mortis. Confessus semel in anno Fratribus religiosi, non amplius illo in an- no necessitatur confiteri proprio sacerdoti. Lex ubi simpliciter loquitur, simpliciter debet intelligi. Confessores religiosi licentiat a iure civili uel ab homine ad audien- das confessiones dicuntur habere potestatem tantam quantum cu- curati, & de quibus curatis intelligatur.

ERHVIVSMODI. No. primō, † q̄ subroga- tus loco alterius non p̄t̄ plus q̄ ille possit, in cuius locū est subrogatus. ut l. j. & ij. C. de offi. eius qui vi- alt. gef. & l. si eū. s. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Non ob. c. ij. de concess. p̄reb. vbi subrogatus iure deuoluto plus p̄t̄ q̄ ille in cuius locum subrogatus est: cum iam esset exclusus t̄pis cur- sus: quia ibi p̄t̄ subrogatus q̄tum poterat is cuius loco est subro- gatus, ante negligentiam suam. & sic concordat. No. secundō, q̄ subrogatus t̄n p̄t̄ q̄tum ille cuius loco est subrogatus. concordat. l. j. & ij. C. de offi. eius qui ui. alt. gef. Nec ob. l. j. s. quibus. iun- cto. s. largius. eadē. l. ff. de successio. edicto. † quia ibi in succeden- te loco alterius iure suo, & sic nō p̄t̄ plus h̄rē q̄ sibi competat iu- re suo, hic b̄n̄ficio legis. Vel ibi in eo qui iure suo admittitur, non ut subrogatus, sed ut iure suo ueniens alio esset exclusus: hic in ea licen- tia q̄ subrogatur loco licentię diocēfani denegante, ut t̄n ope- ref q̄tum illa fuisse operata si fuisse concessa. No. tertio, † q̄ cō- cessio facta simpliciter, est intelligenda ciuilit̄, v̄ c̄z ut non ope- retur plus q̄ haberet ille cuius loco facta est cōcessio. concord. l. si cui. ff. de ser. ti. ḡnali. Nec ob. l. si b̄n̄ficiū. ff. de constitu. prin. † vbi b̄n̄ficiū Principis est latissime interpretandum, & sic v̄ q̄ ista licentia p̄cessa b̄n̄ficio huius p̄tōnis, intelligat̄ latissime, ut plus possint in tāto ministerio h̄i Fratres licentiat, q̄ possent simplices curati. quia istud in his q̄ exorbitant a iure communi: † q̄ nō sunt laxanda sed restringenda. ut l. q̄ p̄ necessitatem. ff. de reg. iur. il- lud in his quę non exorbitant a iure cōi, nec in alicuius tendit p̄- iudicium, nisi solius Principis concedentis, ar. l. si q̄n. C. de bo. va- can. lib. x. Conclude † Io. Mo. & glo. † q̄ si ep̄s referuet sibi ali- quos casus, qui de iure cōi competunt curatis in foro penitentiali, & sic in illis non possunt se intromittere curati, obstantē dicta referuatione, q̄ isti Mendicantes licentiat potuerunt se intromit- tere de casibus istis referuantis: quia cū a iure sint eis permisi: & ergo ad illos sunt licentiat, ut hic est tex. † Nec ob. q̄ v̄ cōcessum a iure, ex quo est reuocati. ar. l. diuortiu. ff. de repudi. quia refer- uatio specialis vnius diocēfani, nō est reuocatio dispositionis iu- ris cōis: & cū sit † ius cōi stricte est intelligenda: v̄ c̄z ut curati nō possint, nec ēt illi qui autoritate curatorum absoluerē ueller: ar. l. traditio. ff. de acquir. re. do. sed licentiat simpliciter super au- diendis confessionibus & c. hoc poterunt, ex quo non sunt prohibi- ti: & eis cōceditur q̄tum curatis simpliciter est a iure p̄cessum: ut hic. ar. l. in agris. ff. de acquir. re. do. alias fraudibus esset aperta uia, q̄ hanc constitutionē: q̄m diocēfani utent̄ latissime, & sepe h̄mōi referuationib. † & p̄ hoc cessat rō ip̄orum, dum dicūt, P̄t̄ ep̄s pote-

ep̄s potestatem curatorū ordinariū restringere, ergo & istorū ex- traordinariā. Nā istorū p̄t̄s est in hoc casu a iure cōi, & sic non p̄t̄ eā directe uel indirecte restringere in p̄iudiciū istorū Medi- cātū. Nec ob. quia sc̄dm istā p̄clusionē subditi censerent diuerso iure quo ad curatos alij, & aliter quo ad istos Mendicantes. cōtra. l. eū qui ades. ff. de usufr. cap. † q̄a istud p̄cedit diuersis respectibus. q̄ esse p̄t̄ iuxta. c. ad collationē de app. in sexto. & dixi. s̄m in cle. ne concessione. de re. permu. Præterea non est inconuenientia d̄- cere, p̄t̄ se de istis casibus intromittere de iure cōi, sed non ex re- strictione sui diocēfani. arg. c. ad decimas. de resti. spo. in 6. Item nec est inconuenientia, de istis casibus nō p̄t̄ absoluerē proprius curatus, p̄t̄ t̄n absoluerē diocēfanus, & ēt licentiatius Mendicans ut hic. ar. l. si maritus. C. de do. inter ui. & uxō. Nec ob. q̄ istam fecit in suo & animo nō nocendi, & sic feruanda est. arg. l. j. s. deniq; ff. de aqua plu. ar. quia fateor, q̄ seruanda est quo ad proprios cura- tos, rōne quorū referuauit: non autē quo ad istos Mendicantes, rōne quorū non referuauit, nec referuare potuit. ar. l. loci corpus. s. competit. ff. si serui. ven. & procedunt in licentia q̄ datur a iure, ut non extendatur potestas curatorum limitata per diocēfanum. pro quo facit. l. libertus. s. scriptio in fi. ff. ad municipa. Si autē lo- quamur in licentia data per diocēfanum: tunc aut illam uerit sim- pliciter prout petita fuerat iuxta formā h̄c statutam uerit. statui- mus. & idē nā impudet sibi q̄ potuit apertus loqui. ar. lueteribus. ff. de pac. Aut dedi eam specificē, dices, Do licentiam ut possint prout curati mihi subditi p̄sunt, p̄ter q̄ in casib. mihi p̄ me specia- liter referuatis: & tūc dico, q̄ licet autoritate ipsius ep̄i nō possint absoluerē illis casibus, quia fuerunt specialiter excepti. ut l. nō om- nis. in prin. ff. si cer. pe. poterunt t̄n absoluerē autoritate iuris, ut hic. q̄a iuris dispositio ista uēdicat sibi locū i eo q̄ nō est p̄cessum per ep̄m sicut p̄cedere debuit: sicut ergo si nihil cōcessisset: licen- tia iuris in totū succederet in eo q̄ de iure cōi curatis cōpetebat, ut hic. ita & ibi nimis concessit: quia tunc supplet in nō p̄cesso. ar. l. qui fecit. ff. de usufr. & l. quæ de tora. ff. de rei uendi. Gen. verō te- net idē q̄ gl. & Pau. dum t̄n non faciat animo malo. Sed r̄n. ut s̄. di- xi. pro qua conclusione facit, † quia p̄riorum eadē disciplina. ut l. j. ff. de his q̄ sunt sui uel alia. iur. † sed si isti curati habent ex spe- ciali ordinatione ep̄i potestatem ampliorē q̄ eis datam a iure cōi, in eo q̄ eis specialiter esset p̄cessum, non possent isti Fratres licentia- ti se intromittere, ut hic dicunt oēs doc. Ergo idem a p̄rio, ut spe- cialiter adoptio ab istis curatis facta, non nocet huiusmodi Fra- tribus licentiat, q̄m semper t̄n possunt, q̄tum curati possunt de iure cōi ubiq; locorum. & sic non attendet referuatio specialis fa- cta post istam constitutionē, de quibus non habuit diuinare autor- c. j. de consti. in 6. nec illis derogat quo ad curatos, quorū fuit re- feruatio facta, auferendo eis exercitiū absolutionis in casibus spe- cialiter referuatis. Conclude, † q̄ iste ver. nisi excipit solū licentiā datam per diocēfanum: ex quo inferas, q̄ iste ver. per h̄mōi & c. loquitur nedū de licentia, q̄ datur b̄n̄ficio huius p̄tōnis, sed ēt de licentia quę datur per ep̄m diocēfanū, ut ipsius licentia simplici- ter data, put postulata fuerat, intelligat̄ solū de casibus a iure cōi cōcessis proprijs curatis, nisi uellent ampliorē grām eis cōcedere quia tunc possent, ut hic. & tanto magis tenerent eis ad gr̄arum 13 actiones, ut s̄. uer. & si. Conclude, † q̄ laicus in periculo mortis in- stanti, uel periculo euidētis mortis, p̄t̄ recipere cōfessionē alte- rius iuris hanc potestatem sibi dante: † non autē p̄t̄ absoluerē, quia clauē nō hēt, ut in gl. in c. pastoralis. de offi. or. & Inn: in c. q̄to de 15 consue. Conclude, † q̄ confessus semel in anno alicui de istis Fra- tribus licentiat, non tenet eodē anno iterū confiteri proprio cura- to: ex quo ista confessio loco illius. Et sic non ob. c. omnis de pe. & re. s̄m Gen. & Pau. quorū dictū mihi placet per hunc tex. qui di- cit, libere liciteq; & quia in illis qui non p̄t̄tenēt nisi semel in an- no, & ad illam solū astringunt per d. c. omnis. in prin. ista decreta- lis nihil operet, sed solū quo ad illos qui sepius p̄fiteri uolunt. & t̄n tenent semel in āno, p̄prio sacerdoti p̄fiteri: sicq; multū restrin- 16 gere ista decre. q̄ t̄n loquitur indistin. & simpliciter licet ali- 17 qui p̄. Conclude, † s̄m Gen. q̄ iste ver. p̄ dū dicit de curatis sim- pliciter, loquit̄ de alia cura q̄ de cura parochiā: q̄a v̄ c̄z aut h̄t cur- rā capituli eccl̄ie collegiatę, uel p̄uentus prioratus p̄uentualis, uel est archip̄byter absente ep̄o, iuxta. c. officiu. de of. archip̄re. cū si- 1. Vbilibet, dictio est uniuersalis, vbi eadem ratio militat. 2. Cœmiterium possunt habere Mendicantes ad sepeliendum eos qui sepulturam ibi eligent, nisi cum non haberent cœmiterium datum pro sepultura eorum tantum. 3. Sepulturam minus religiosam an quis possit sibi eligere. & quid de

magis religiosa. 4. Sepeliendi ecclesia parochialis de iure communi non habet potesta- tem nisi corpora parochianorum, & etiam licet non parochianus elegerit ibi sepulturam, nisi haberet priuilegium de inhumandis illis qui ibi eligerent sepulturam. 5. Sepulchrum in loco magis religioso, non propter hoc magis meretur. licet anima eius consequatur maiorem honorem. 6. Sepelire nō possunt Mendicantes in corū ecclesijs eos qui ibi nō ele- gerunt sepulturā, nisi hērent populū aut ibi eēt sepultura maiorū. 7. Sepulturam liberam dicuntur hēre Mendicantes quos ad illos qui ibi elegerunt sepulturam, nisi alio iure a sepultura repellerentur. 8. Ḡnale mandatū nō includit, q̄ uerisimiliter in specie nō p̄cederent. 9. Priuilegium an possit tolli pacto contrario. 10. Sepeliendi ius non habet ecclesia, licet autoritate episcopi fuerit fun- data, nisi ius sepeliendi fuerit illi traditum expressē. 11. Sepeliendi ius non habet aliqua ecclesia nisi sit priuilegiata, aut ha- beat populū, aut sit ecclesia parochialis. 12. Sepelire possunt Mendicantes in eorum ecclesijs illos qui ibi elegerunt sepulturam libere, & sine requisitione alicuius, ad ibi tamen sepeliendum non debent quenuquam inducere. 13. Sepelire possunt Mendicantes in eorum ecclesijs illos qui ibi elegerunt eorum sepulturam, etiam cum ex cōfessione crucis eādando per plateas communes, & sic de similibus. 14. Crux iurisdictionis non potest deferri quam per presidentem, & ni- si in loco subdito, non extra. 15. Sepeliendum corpus propter electam ibi sepulturam, possunt Men- dicantes autoritate propria capere absque contradictione aliqua. 16. Via publica nulli denegatur etiā licet sit intra parochiam aliquam.

VIUVMODI. Hęc est sexta pars in qua autor po- nit suum statutū seu ordinē circa sepulturā fidelium de- functorū. Et est hoc tertium caput huius p̄tōnis: q̄ par- tē sextam diuido in tres particulas. Primō concedit Fratribus Mē dicantibus liberā sepulturā. usq; ibi: uerum. Sc̄dō p̄uidet sacerdoti- bus qui habebant animarū sepulcorū curā. usq; ibi: facturi. Ter- tiō admouet Fratres ipsos, ne per dolū aut fraudē inferant dictis curatis circa p̄missa vllā iacturā: & statuit curatos esse p̄tentos di- cta quarta, ita q̄ nihil plus exigant a Fratribus, usq; ibi: nos. Casus, Sepultura libera Mendicantibus cōcedit̄ fidelij apud eos quicce- re uolentij, qui de funeralibus & alijs oibus ipsi alijs relictis, aut cā mortis instantiā donantis quartā partem rectorib. curatis dare teneret̄ omni dolo & fraude seclusis. h. d. Vbilibet constitutis † li- cet hoc verbū non fuerit positū in p̄cedentibus statutis, non t̄n pu- to, q̄ illa p̄pæ restringat̄: imō per ista restringat̄: arg. l. sed poste- riores. ff. de legi. nā tota ista decre. dēt intelligi: de eccl̄ijs & locis horū Fratruū ubilibet cōstitutis, cū subdit in oibus casibus eadem rō. No. primō, † q̄ Mendicantes habent cœmiteriū ex hoc iure sp̄ali solū pro eligentibus ibidē quiccece. p̄cor. c. in nostra. c. ti. Nō ob. c. fraternitatē. c. ti. vbi nō p̄t̄ sepelire religiosi in eorum cœmiterio eū qui eligit apud ipsos sepelire: quia ibi illi religiosi nō habebant cœmiteriū, nisi solū concessum pro se ipsi, h̄c autē pro oibus eli- gētib. apud eos sepeliri. Sicut fratres Predicatoris olim habebāt super hoc priuilegium: ut no. in d. c. Fraternitatē. & ēt hospitalarij sancti Ioan. ut d. c. ut nostra. Nec ob. iterū d. c. fraternitatē. vbi pa- ret q̄ quis nō p̄t̄ eligere sepulturā minus religiosam, & ibidē hoc no. aliq̄ quis dimissa propria sepultura apud sanctū Antonium eligit sepulturā, aut apud Mendicantes, uel apud Cartusienſes & si- milis, & p̄t̄ ēt si non hēret sepulturā cōcessam, p̄ oibus. ut c. j. c. ti. & sit rō. quia facit transitū de minori ad maiore. ar. c. licet de re. Aliq̄ verō facit transitū de maiori ad minorē, puta, apud domū orphanorū v̄ c̄z apud orphanotrophij Imoni. & tūc aut h̄t cœmi- teriū concessum, p̄ oibus ibidē sepeliri uolentib. & idē: ut in c. in nostra. p̄ allegato sicut sunt dicti hospitalarij. Aut nō hēt hoc pri- uilegiū, & tunc nō dēt sepeliri ibidē. ita no. in d. c. fraternitatē. Ego verō puto, † q̄ nemo p̄t̄ eligere sepulturā in loco magis religio- so, nisi habeat priuilegiū sup t̄nundandis eligentibus apud eos se- peliri. arg. l. in agris. ff. de acquir. re. domi. & sic nō distinguendum, an sit locus magis religiosus uel minus, sed solum habeat uel non sepulturā eligentiū. & pro hoc est tex. in c. cum quis. in s. fi. c. ti. in vj. † verū quia ecclesia parochialis v̄ h̄t solū licentiā sepeliendi corpora parochianorum, s̄m hoc non possit alicui in ea eligere sepulturā non parochianus, nec † parochiam mortuus. t̄n indistin- cte seruatur p̄rium: & in hac ciuitate, quia p̄t̄ cortefanus eligere sepulturā in ecclesia parochiali: & eius ī ecclesia sancti Antonij, sed istud

fed istud est qui oibus est pcessum ut habeant sepulturā uolentiū apud eos sepeliri. & forsan rōne, quia hāt populū: alias non video q̄ sola maioritas religionis hoc induceret. ar. d. l. in agris. Nec ob. d. c. licet. quia ibi in irāseunte uiuente, qui cū acerbis uiuere uult apud Deum, ut magis mereat, hoc hēt a iure. † Secus in transeunte moriente qui pro hoc q̄ sit sepultus loco magis religioso non p̄ p̄a meret plus: & ideo denegat. ar. l. in creditorē. ff. de euic. licet anima habeat seu consequat ex hoc maiorē honorē. ut no. Inn. in d. c. fraternitatē. No. scdō, a p̄rio sensu, † q̄ nō possunt Mendicantes sepelire eū qui nō elegit apud eos sepeliri. concordat. c. ex par. j. c. tit. Nec ob. c. j. & c. fraternitatē. c. ti. vbi religiosi sepeliunt et non eligentes: qm̄ ibi uel religiosi habebant populū, & sic defunctus erat eorū parochianus. Vel si nō habebant populū, erat ibi sepultura maiorū suorum: & sic p̄ consequens, ibidē erat defunctus sepeliendus & c. Cōcludē, † q̄ isti religiosi habent liberā sepulturam. p̄cordat. c. j. de pac. in 6. Non ob. cle. eos qui. s. c. ti. † quia ibi loquitur de personis prohibitis quib. per se est interdicta sp̄aliter ecclesiastica sepultura: nā illi uidentur excepti ab illa concessione ḡnali. arg. l. si qm̄. C. de inoff. testa. q̄ ciuilitate est intelligenda. ut l. si cui. ff. de serui. & istud tenet Archi. in d. c. de pac. & Host. in sum. ma. de sepul. §. quibus interdictur. Itē nec ob. c. j. de pac. p̄alle. † quia ibi pactio fuit p̄ria priuilegio. ut l. j. §. si conueniat. ff. de p̄fici. ac istud loquitur circumscripto omni pacto. de celebratione aut cum altari uaticio licita est ubiq̄. eis. ut c. in his. de priuile. Concludē, † q̄ illa sola ecclesia hēt ius sepeliendi cui sit concessum cēmiteriuū expresse per ep̄m, ita q̄ licet fuerit ecclesia edificata auctoritate ep̄i, non tñ habet ius sepeliendi, nisi fuerit ei cēmiteriuū concessum. & h̄mōi sn̄a fuit Host. in summa. c. ti. §. ij. & ij. & Archi. in d. c. de pac. & alleg. c. nemo. j. de conse. dist. j. & c. Fraternitatē. ibi disposita. eo. ti. licet alij p̄rium dixerint. q̄ dic, ut ibidē per Archi. vñ dicit Inn. in c. j. eo. ti. q̄ nulla ecclesia hēt ius sepeliendi, nisi priuilegiata sit super hoc, uel nisi habeat populū. † Ex quo v̄, q̄ statim q̄ aliqua ecclesia est erecta in parochialē eo ipso habet ius sepeliendi, quo hēt populū. ar. l. ij. ff. de iuris. om. iu. & l. si. ff. de offi. eius cui man. eit iuris. cū simi. Concludē, † q̄ sicut ista sepultura est apud Fratres libera passiuē, quia sine cuiusq̄ licentia: & sp̄eta oīum in debita p̄dictione, possunt sepelire eum qui elegit apud eos sepeliri, sicut in simili. s. e. cle. §. ad honorem. ita debet esse apud eos libera actiuē, quia nullū debent inducere ad eligendū sepulturam apud eos. ut c. j. e. ti. in vj. & per istū tex. qui dicit, li bera. † Puto, q̄ isti Mēdicantes possint ire et cū cruce erecta ad domū eius qui est apud eos sepeliendus: & deinde redire per uicos & plateas cōtes ad eorū ecclesiā cū funere & cantando: omnia em̄ ista sapiunt in libertatē sepulture, nec dicere libera, si in aliquo horū impediret. ar. l. procura. cui ḡnalter libera. ff. de procura. Nec ob. c. j. ut li. pen. † quia ibi loquitur in cruce q̄ defert cā p̄gimentia, & sic rōne subditorū vñ: per aliū q̄ per p̄dentē, uel per locū non subditū nō est deferenda. arg. l. in agris. de acqui. re. do. † Secus in cruce, q̄ defert mortis cā, & rōne funeris: † tunc em̄ ex quo funus est propriū Mendicantiū, possunt p̄pria auctoritate capere de domo defuncti: quia non accedit p̄dictioni ibi stantium. Et sic non ob. l. diuus. ff. de serui. ru. p̄dici. & l. in laqueum. ff. de acqui. re. do. † & incedunt per uiam publicā q̄ nulli denegatur. l. si locus. §. cū uia. ff. de uia. amit. & l. j. ff. de uia publica. & licet uia publica sit p̄ parochiam, tamen in illa uia nullum ius hēt ecclesia parochialis, & sic impedire non p̄t eos transeuntes: pro quo facit. d. §. ad honorē. quia sicut isti Mendicantes possunt p̄dicationē eis a iure concessam facere publicē, & liberē, sine cuiusq̄ licentia, & p̄dictione quacunq̄ scripta in plateis publicis & non suis, ut ibi: ita ipsi sepulturam debentium apud eos sepeliri: quia habent eam liberā, poterunt eius corpus sepeliendum ducere & portare p̄ uias publicas ad domum eorum: quod est contra morem quorundam facerdotū infectorū istis Mendicantibus, sicut est in ciuitate Ebre dunesi. & plurib. locis, ubi uolunt q̄ in matre ecclesia primō deferrat pro ultimo ualet, & q̄ non portent cruce erectā p̄ parochiā: q̄ omnia tendunt ad restitutionem libertatis huius sepulture.

1 Reitor & curatus sunt synonyma, & uicarius perpetuus.
 2 Episcopus dicitur curatus. 3 Episcopus dicitur pastor.
 4 Curatus dicitur qui curam animarum alicuius parochie habet.
 5 Sacramenta debent exhiberi a sacerdote curato.
 6 Clerici alicuius ecclesie collegiate uel alterius similis, ubi debeant recipere sacramenta.
 7 Curatus tenetur predicare populo, & confessiones audire, & sic debet habere scientiam predicandi.

8 Prædicare an possit diaconus.
 9 Operarius dignus est mercede sua.
 10 Curatus recipit iura que sibi debentur ratione ecclesie.
 11 Curatus ius quod habet in beneficio, dicitur habere p̄textu collationis sibi facte.
 12 Beneficiatus agens super titulo beneficii, potest agere nomine proprio & in possessorio & petitorio.
 13 Beneficiatus agens pro iuribus spectantibus ad beneficium, agere debet nomine beneficii, non aut nomine proprio.
 14 Mendicantes sepelientes aliquos eligentes in eorū ecclesijs sepulturā dēnt quartā partē soluere ecclesie parochiali de oībus obuentiōib.
 15 Pena potest addi ad penam p̄textu delicti.
 16 Legatum vni relictum potest defalcari propter fauorem alterius, etiam si fuerit relictum ad pias causas.
 17 Mendicantes sepelientes in eorū ecclesijs aliquos, ex eo q̄a parentes eorum ibi habebant sepulturam, nulla alia per eosdē electa, debet de omnibus obuentiōibus quartam partem ecclesie parochiali.
 18 Donatio causa mortis equiparatur legato.
 19 Donatio causa mortis, & mortis causa capio, an exequuntur.
 20 Legatum an differat a mortis causa capione.
 21 Legatum relictu Titio equiparatur legato relicto alteri pp Titium.
 22 Directe & indirecte agere equiparantur.
 23 Præstanda cā p̄dōnis implende debet adimpleri in forma specifica.
 24 Sepultus apud Mendicantes si reliquerit aliquid Titio, ut det decē Mendicantibus, an ex illis decem ecclesia parochialis debeat habere quartam partem.
 25 Datio, & donatio differunt aliquoties.
 26 Sepulto aliquo apud Mendicantes in casu permisso, quarta que debetur ex obuentiōibus curato, non potest ab eodem propria auctoritate capi, sed eam capere debet a manibus Mendicantium.
 27 Dato est accipientis facere.
 28 Falcidia an possit detrabi auctoritate propria ab herede.
 29 Funeraria dicuntur q̄ exponuntur ante, & tpe quo sepeli, & post sepulturā, an istud militet quo ad quartā ecclesie parochialis debitā.
 30 Quarta debita ecclesie parochiali propter sepultum apud Mendicantes, debetur etiam de armis & equis illius.
 31 Quarta debetur ecclesie parochiali de relicto factō distribuendo personis incertis arbitrio tñ minus ex istis Mendicantibus si distribuat inter Mendicantes sepulto relinquente apud Mendicantes.
 32 Quarta debetur ecclesie parochiali aliquo sepulto apud Mendicantes de relicto aliquo quod mandauit dari Mendicantibus per executorē etiam non religiosum.
 33 Quarta debet ecclesie parochiali de legato relicto Fratrib. Minoribus a sepulto in ecclesia eorum, licet Fratres Minores dicantur in capaces legati.
 34 Quarta pars candelarū debet ecclesie parochiali relictarum Mendicantibus a sepulto in eorū ecclesia, et licet candelę cū funere nō fuerint portatę, sed in ecclesia ad manus Mēdicantiū fuerint tradite.
 35 Quarta an debetur ecclesie parochiali de relicto a sepulto apud Mendicantes pro Missis ibi dicendis.
 36 Cle. dudum. de sepulturis in his in quibus exorbitans est a iure communi debet stricte interpretari, verum tamen non solum militat in Predicatoribus, & Minoribus, sed etiam in alijs Mendicantibus ex priuilegijs Romanorum Pontificum.
 37 Quarta debetur ecclesie parochiali de relicto a sepulto apud Mendicantes licet legatum fuisset solum in uita testantis, sed non potest exigi nisi post mortem testantis.
 38 Legatum non debetur nisi post mortem legantis.
 39 Voluntas vltima est ambulatoria usque ad mortem.
 40 Quarta obuentiōum debetur ecclesie parochiali de relicto a sepulto apud Mendicantes, et licet sepultus fuerit cū habitu tāq̄ religiosus: & idē si transiit ad religionē tpe infirmitatis ex qua decessit.
 41 Quartam an possit detrabere ecclesia parochialis de relicto Mendicantibus a sepulto in eorum ecclesijs si relictu dicitur singularibus Mendicantibus, & non in communi.
 42 Quarta non debetur ecclesie parochiali de relicto Mendicantibus ab aliqua mortuo si sepultus fuerit extra ecclesiam, aut cēmiteriuū in aliqua alia ecclesia, nisi adessect fraus.
 43 Fraus & dolus alicui patrocinari non debent.
 44 Quarta debita ecclesie parochiali de relicto Mendicantibus a sepultis in eorum cēmiterijs aut ecclesijs, an possit ab ecclesia parochiali uendicari, & in manibus heredum interdici, sine arreftari.
 45 Quarta debita ecclesie parochiali de relicto Mendicantibus a sepultis in eorum ecclesijs soluitur ab heredibus, excusat heredes ab ipsi Mendicantibus, nec propterea Mendicantes possunt cōqueri.

46 Obuentiones quas ecclesia parochialis obtinuit ex mortuo alijs de iure communi sibi debitas, an debeant computari in quarta parte illi debita de relicto Mendicantibus ibi relinquente sepulto.
 47 Legata relicta ecclesie parochiali a sepulto apud Mendicantes, an debeant computari in quarta que ecclesie parochiali debetur ex omnibus obuentiōibus Mendicantibus relicto.
 48 Sepulturam eligentium apud Mendicantes corpora, an prius debeant portari apud ecclesiam parochialem, necne, etiam vigente consuetudine p̄cedente, cle. dudum. de sepul.
 49 Quarta pars debetur ecclesie parochiali de omnibus relicto a sepulto apud Mendicantes, & illis pro funeralibus relicto siue fuerint relicto ab infirmo, siue a sano.
 50 Relictum pro funeralibus non abdicat dominium relictorum a relicto ante mortē relinquente.
 51 Quarta non debetur ecclesie parochiali de datis aut donatis Mendicantibus a sepultis apud eos, si fuerint data, aut donata tempore sanitatis: & sic requiruntur duo, quod fuerint data in infirmitate, & quod mors fuerit subsequuta.
 52 Donans condemnatus ad mortem Mendicantibus aliquid, cuius corpus post mortem fuit sepultum apud Mendicantes, an videatur de disse inter viuos, an causa mortis, ita quod quarta ab ecclesia parochiali valeat ex illis donatis detrabi.
 53 Donas cōdenatus ad mortē si ḡra liberet, an possit repetere donatū.
 54 Funeratus recidius presumit mortuus ex illa infirmitate, vñ si sepeliat apud Mendicantes, de datis illis Mendicantibus debet quarta.
 55 Sanitas non presumitur aduenisse si non durat, tamen est in arbitrio Medicorum necne.
 56 Sepulto aliquo apud Mendicantes ecclesia parochialis contra quem debeat agere ad petendū quartam q̄ illi debet de omnibus obuentiōibus relicto ipsi Mendicanti. Quid de ecclesia sepulture ad suas obuentiones consequendas. Quid de ep̄o agente pro suo iure.
 57 Quarta que debetur ex obuentiōibus uenientibus ad Mendicantes p̄textu sepulture in eorum ecclesijs, an debeatur ex omnibus expositis infra nouenam, uel tempus prolixius aut pro amiserario ecclesie parochiali.
 58 Quarta que debetur ecclesie parochiali ex obuentiōibus sepulti apud Mendicantes, an debeatur ex illis que ad Mendicantes perueniunt ex indicio defuncti. Quid si aliq̄ relinquantur arbitrio executorum, an tunc quarta debeatur ex nouena, necne.
 59 Quarta q̄ debetur ecclesie parochiali ex oībus obuentiōib. peruenientibus ad Mendicantes occasione parochiani ibi sepulti, an debeatur de obuentiōibus peruenientibus ad eos Mēdicantes ex parte amicorum intuitu defuncti ex bonis proprijs tamen amicorum.
 60 Quarta obuentiōum an debeatur ecclesie parochiali si defunctus non fuit obstantibus impedimento iuris, ut puta interdictione, uel facti, uel quia superuenit ruina, & sic de similibus.
 61 Sepeliri debet vagabundus in ecclesia cathedrali ciuitatis, aut diocesis in qua moritur: & si alibi sepelitur, quarta debetur de relicto. ep̄i sc̄po aut ecclesie parochiali. Et quid de uiaiore.
 62 Sepeliendi ubi sint scholares, mercenarij, moram trahentes in aliqua parochia: si moriantur ibi, si sepeliantur apud Mendicantes quarta obuentiōum cui ecclesie parochiali debetur.
 63 Decimę personales a clericis cui ecclesie parochiali sint p̄stande.
 64 Quarta debetur ecclesie parochiali de oībus obuentiōibus peruenientibus ad Mendicantes p̄textu cuiusdā ibi sepulti, si ille ad illos peruenierunt rōne sepulture: vñ si ab aliquo mortuo aliquibus Mendicantibus relinquetur aliquid pro Missis dicendis, aut alijs si ibi non sepeliatur, quarta de illis ecclesie parochiali non debetur.

1 ER V M. No. † quod rector & curatus sunt synonyma, sicut et uicarius perpetuus. p̄cordat. c. si. de officio uicarij. Nec ob. s. e. cle. in prin. ubi ep̄s dicitur curatus: quia ep̄s habeat curam animarū, ut h̄c, non tñ appellatur curatus: sed pastor, ut ibi. † Aut habens speciale cura animarū parochia, dicitur curatus & rector. ut s. ea. consilij. in prin. & uicarius perpetuus. vt. d. c. si. ¶ Nota primō, q̄ exhibitio sacramentorū ecclesiasticorum pertinet ad sacerdotē curatū parochia. concordat. c. Deus. & c. omnis. de p̄. & re. & c. sanc. de cele. mis. cū si. Nec ob. c. p̄ in te. de p̄. & re. ubi tpe interdicti clerici sepeliunt seruantes interdictū. melius notat Inn. in c. j. e. ti. qui tenet q̄ clerici sunt sepeliendi in ecclesijs ubi sunt clerici: & sic pari mō debet recipere ecclesiastica sacramenta in loco ubi sunt clerici: imō alibi nō possunt.

sent: quia melius noscit personā clerici ecclesie certę p̄sidentis illius ecclesie, q̄ alius. & sic ad eum pertinet exhibitio sacramentorum. quia ibi loquitur de cura. s. clericorum officiantium in ecclesia q̄ est habitus dignitatē maiorē in ecclesia collegiata: at hic loquitur de cura populari. No. scdō, † q̄ p̄dicare populo, & confessiones audire fidelium platus seu rector aut curatus ecclesie tenent de iure. concordat. ad honorem. & §. statuimus. s. ea. p̄stitu. & sic debet h̄c curatus sc̄iam p̄dicandi. concordat. xvij. q̄one. j. c. ad iuramentum. Nec ob. dicitur. §. ad honorem. quia ibi de iure speciali cōpetit Mendicantibus: non aut de iure cōi, ut hic. Nec ob. xij. dist. c. in sancta. † ubi officium p̄dicandi cōpetit diacono, & sic non cura tota: quia uterq̄ competit: nec hic diaconus excludit. Vel dic, q̄ diacono competit si sibi committatur, non alijs. ut not. in d. capit. in sancta. Vel dic, quod ibi loquitur de p̄dicatione, id est, de euangelica lectione. No. tertio, † q̄ dignus est operarius mercede sua concordat. l. salariū. ff. mandati. & c. relati. & c. dilectus. de p̄rab. & c. j. eo. ti. Nec ob. l. j. §. proinde. ff. de var. & extraordinaria. cog. quia illud speciale quo ad petitionē, licet non quo ad receptionem, ut ibi dicitur. Vel dic, q̄ concordat. nā hic non loquitur de salario, sed de iuribus quę debent exerceri hoc opus curat, nō p̄ p̄ sed p̄ ecclesiam cui p̄sident. No. quarto, † q̄ iura q̄ debent curato debentur rōne ecclesie: nā sunt ipsius ecclesie, ut hic. p̄cordat. c. in ter dilectos. de fide instrumen. Nec ob. nota. Inn. in c. in literis. in glo. pe. in fi. de restitu. spolia. † quia ibi loquitur de iure q̄ habet in beneficio. nā non habet rōne ecclesie, sed rōne suę collationis: † & iō pro illo ager solū noīe suo proprio petitorio & possessorio: nō aut loquimur noīe ecclesie. Hic aut loquimur de iure q̄ hēt rōne bñficij, q̄ est solum ipsius bñficij. † & sic solū possessorio: & petitorio pro illo agere debet noīe ecclesie non aut noīe suo: alias male ageret. ut d. c. inter dilectos Nota quinto, q̄ isti Mendicantes, quia in plurib. honorant per istam cle. & p̄sertim in hoc capite liberē sepulture. pro tanto in alio grauant. † quia de obuentiōibus (de quibus alias non p̄statur de iure uel consuetudine portio aliqua ecclesie parochiali) tenentur quartā p̄stare. p̄cordat. l. cū qui. in prin. ff. de iure iuran. Nec ob. l. qui sepulchra. C. de sepul. vi. † ubi pena additur p̄na. quia illud quod grauat p̄ delictum suum. simile in cle. j. s. i. j. hic aut qm̄ grauat sine delicto suo. No. 6. † q̄ legatū uni derelictū, defalcatur in fauorem alterius. concordat. c. j. & ij. eo. ti. Nec ob. l. j. in prin. ff. ad legem fal. ubi legata solum defalcantur in fauorē, non aut alterius. quia illud locū habet in relicto alijs personis: & qm̄ hæredis nō est salua quarta pars hæreditatis, hic aut loquitur de relicto istis Mendicantibus. & et qm̄ esset salua quarta pars hæreditatis. hæredis. & sibi loquitur de quarta falcidia, hic de quarta canonica. No. seprimō, q̄ relictu ad pias cās defalcatur. concordat. c. ij. eo. ti. No. ob. in autem. de ecclesia. ti. §. in autē. colla. ix. & in autem. similiter. inde sum p̄ta. C. ad legē fal. quia non defalcatur p̄ hæredē, ut ibi: sed per ecclesiā parochialem. sic & hoc, ea rōne, quia ecclesia parochialis p̄ suum curatū habuit subire onera p̄dicandi, confessiones audiendi, & alia ecclesiastica sacramenta ministrandi. Vñ p̄ aliqui remuneratione, ex quo priuat funere & funeralib. sibi dat quarta huius, et attentio q̄ Mendicantes certant de lucro captando. † Ex quo v̄ q̄ si apud Mendicantes: quis sepeliat non sua electione, sed p̄ maiorem suorū sepulturam, q̄ eo casu non teneant Mendicantes ad hanc quartam. Nā iste tex. notat sepulturam q̄ fit apud eos ex electione defuncti, & oblationes factas uel legata relicta per ipsum eis, non actione eius obuentientia: & sic nō est a uerbis legis recedendum. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercitoria. Contra tñ puto, quia licet nō elegerit, sc̄iebat tñ q̄ ibi erat sepeliendus, & sic h̄c ac si legisset. ar. l. c. in officio. in prin. ff. de iure codicil. Cōcludē, † q̄ donatio cā mortis & legatū equiparant. concordat. inst. de dona. §. j. No. ob. l. senatus. §. ff. de do. cā mor. & l. tam is. §. j. eo. ti. quia illud regulare, istud sp̄ale, ut no. in d. §. j. in flit. de do. & plene per Cy. in l. h. C. de do. cā mor. No. † q̄ donatio cā mortis & mortis cā capio æqua sunt. p̄cordat. l. mortis cā capitur cum. in prin. ff. de donatio. cā mortis. Non ob. l. inter mortis cā. ff. eo. ti. quia in aliquibus differunt ut ibi, & in aliquibus exequantur, ut hic: † legatum autem differat a mortis causa capione. ut l. Meuius. ff. de condi. & demon. ¶ Nota, † q̄ non refert utrum legatum relinquantur Titio, an alteri propter Titium. concordat. l. fideicom. §. interdum. ff. de le. iij. Non ob. l. si quis Titio. in prin. ff. de lega. iij. quia ibi non erit ille alius assumptus ut minister, sed ut legatarius: hic autem fuit assumptus ut minister vñ secus. ut d. l. si quis Titio. ij. rñso. No. † q̄ idē est iudicium de eo q̄ contingit, uel sit indirecte, sicut de eo q̄ sit directe.

huius proprie hoc nomen habenti hanc preminentiam, ut est ille cui hec ecclesia est unita, puta ratione petende, ut c. extirpand. de p...

ter. §. q. duos. ff. de adop. & ibi no. Aut ubi essent licentiam p dice- celant, tunc minus viderent ordinarij, puta, qd sem p sunt ordina- rij in hoc: quia post licentiam habitam ab homine, uel a iure, non est...

lent, aut animalibus, que proprijs sumptibus nutriunt. 20 Conditio furtiva competit colono pr. exte. fructuum subtractorij, ubi pro illis certas dat pecunias domino. 21 Conditio furtiva non competit colono partiaro pr. exte. fructuum, nisi partem suam pr. ceperit.

64 Pena de nouo additur antiquis ex causa. 65 Emergentia de nouo, nouo auxilio indigent. 66 Mens conditoris sicut attenditur in ampliacione dispoſitionis, ita debet attendi in restrictione. 67 Dicitur non videtur quod non fuit mente agitatum.

- dictur personalis.
- 95 Religiosi prohibentes uel impediens decimas solui ecclesijs qui- bus debentur, nisi postea fiant non soluendo qui eas tenebantur soluere in subsidium, an teneantur ecclesijs damnificatis.
- 96 Religiosi usurpantes decimas alijs ecclesijs debitas per se aut alios soluendas, tenentur ad satisfactionem, etiam si oporteret postea eos mendicare, alijs puniuntur pena cler. de decimis. Et quid si non sunt soluendo.
- 97 Religiosi usurpantes decimas alijs ecclesijs debitas, si careant adm- nistratiombus, & sic in equialenti satisfacere non valeant ante abfolutionem ab excoicatione, tenentur tñ satisfacere de excessu. Et quid si usurpata adhuc habeant, aut alia de facto teneant.
- 98 Monachus an possit conueniri de delicto et ante monachatum per- petrato, quo ad penam corporalem, non pecuniarium.
- 99 Monachi delinquentes habentes administratiombes & beneficia pos- sunt capi pro satisfactione delicti.
- 100 Monachus male meritis, q uiuat i egestate, nō interest monasterij.
- 101 Monachus a cōuentione iniuriarum potest conueniri civiliter, ut pena conuertatur in corporalem.
- 102 Monachus an possit condēnari ad estimationem iniurie per eum alicui illatam, licet executione suspensa ad tempus.
- 103 Sententia lata i filijs familiaris tempore quo nihil proprij habet, dēt suspensam ad tempus quo alicui habeat vel habere possit.
- 104 Monachus non pot excoicari ex eo quia non parer iudicato, cum nil proprij dicatur habere. Secus pro excessu, tunc debet absol ui imposita illi pena debita corporali pro excessu satisfactione.
- 105 Dans se monasterio an equaliter uideat dare & sua, sicut si daret se, & sua.
- 106 Conuersus quis dicatur, & oblati quis dicatur, remissio.
- 107 Priuilegium non soluendi decimas de animalibus, an uideantur amittere religiosi abutentes priuilegio, & hoc immiscendo cū eorum animalibus animalia aliorum.
- 108 Facilius tollitur quod alicui competit ex priuilegio, quam si illi competeret illud iure communi.
- 109 Religiosi usurpantes decimas alijs ecclesijs debitas, si ex eo fuerint ab administratiombus suspensi, aut illis deficientibus excom- municati, non debent absolui satisfactione non commissa, & abso- luti aliter a iudice data non tenent.
- 110 Dispositio cler. de deci. militat in religiosis quibuscunq; , astrictis tamen ueris regulis approbatis per Papam.
- 111 Religiosi omnes uidentur uinere secundum regulam beati Bene- dicti, aut sancti Augustini, aut sancti Francisci.
- 112 Decima de iure communi sicut debentur rectori, ita & vicario perpetuo exercenti curam pro se.
- 113 Vicarius perpetuus uocando se rectorum, non uidetur suum no- men mutare, nec propterea dicitur falsarius.
- 114 Religiosi possunt omnes fructus ecclesie & monasterio uinere retine- re, & portionem dare vicario perpetuo illius ecclesie & compe- tenti, utrum ualeat aliquo tempore prescribi datio illius pensio- nis, uel receptio decimarum debitarum vicario perpetuo.
- 115 Priuilegia etiam ante cle. j. de deci. Romanis Pontificibus con- cessa, non dicuntur sublata per dispositionem illius, si tendunt su- per decimis non soluendis a seipsis, aut de alijs debitis recipiendis, priuilegiatū impeditentia ne religiosi facientes fraudem super de- cimis non soluendis ecclesijs quibus debebantur, incurrat penas illius constitutionis, dicuntur reuocata per illam constitutionem.

RELIGIOSI. In hac cle. prouidet autor curatis aduersus fraudes religiosorum Mendicantiū circa de- cimas. & licet gl. diuidat in duas partes, tñ ut clarius intelligat, diuidat in tres ptes. Primò ponit certorū casuū prohibitionē. Secundò punit delinquentes p certā penā in fictione. Tertio subiicit quandā limitationē. Secunda ibi: nisi. Ter- tia ibi: carcerum. Casus. Pena hic statuta puniuntur religiosi cir- ca decimas alijs debitas improbē se habētes casibus quatuor hic expressis. h. d. No. primò, t q decimā noualiū & aliorū prædiorū æquiparant. p cor. c. qm. e. tit. Non ob. c. ad audientia. & c. ex parte j. co. tit. quia æquiparant, ut de omnibus decima soluat. & ne frau- des circa illas committant, ut hic. t Sed quo ad priuilegia differunt: quia non ueniunt, nisi dicat decimā prædiorū, licet dicat de deci- mis noualiū, ut in p rium. facit. c. fi. de priuileg. & uide. l. fi. ff. de ter. mo. ubi fit mentio de nouali. Nota secundò, t q prætextu religio- nis non debent religiosi sibi decimas appropriare alijs debitas: t quia aliena prohibentur ambire magis q secularis. c. concordat. c. quorūdam. de electio. in vj. & c. acnfatus. in fi. de heredi. co. li. &

c. religiosi. de testa. Nō ob. c. cū ptingat. & c. cū in tua. co. tit. t ubi decimę pertinent ad religiosos: q illud de iure specialihoc de iure communi dicitur. t Nā de iure speciali licet religiosi inter- dum medum non soluere decimas pro predijs ipsorū, vt. c. ex par- te. j. co. titu. imò & percipiunt eas ab alijs. vt. c. ad decimas. de res- titu. spoli. in vj. & dicto. c. cū in tua. ¶ Nota tertio, t q dolosi so- lent fraudes occultare. concor. l. j. s. fi. ff. de abige. & c. auaritię. de electio. in vj. & gl. dicit in dicto. s. fi. q queq; res occultat colore. t fraus autē hic in dubio presumit, sñ Guil. & Genze. Nec ob. l. doli. C. de dolo. q hoc facit ius cōmune: q est, p ecclesijs & cō- tra religiosos. arg. dicti. c. ad decimas. ¶ Nota quarto, t q priuilegiū concessum religiosi, vt non soluant decimā de nutrime- tis suorū animalū q nutriunt, non extendit ad animalia suorū fam- liarium, ut pastorū. p cor. c. ex parte. j. e. tit. & c. cum dicat Apo- stolus. de ecclē. edi. & q ibi not. p Egi. q dicit, t q familiares le- proforum non gaudent priuilegio ipsi leprosis concessio sup nō solutione decimarū de nutrimentis eorum. Nec ob. l. j. & ij. C. de epif. & cle. t ubi priuilegia pcesia clericis, extendunt ad eorū fami- liā: q illud priuilegiū erat indultū i statuta a iure humano: t hic i statuta a iure diuino. ut c. tua nos. & c. tua nobis. e. tit. q fortiora sunt. t & iō q ea priuilegiū indultū, utpote magis odiosum, magis est restringendū. arg. regulā. odia. de reg. iur. in vj. Nec ob. finis cle. quia ibi in donatis uel cōuersis, hic at in familiaribus alijs. No- ta quinto, t q appellatione gregis continentur equi, boues, & cetera animalia grossa. p cor. l. j. s. j. ubi æquos, de gregib. ff. de abige. Nec ob. l. j. s. fi. ff. de rei uen. qā sñ propriū significatū grex solū est animalū paruorū, sicut pecudū, porcorū, caprarū, & similiū. ut l. fi. ff. de abige. & ibi p rium. & æquitiū est æquorū, & armentum est bouū: ut d. s. fi. & ibi no. sed sñ largā significationē continet animalia parua, & maiora, & oīa alia q gregari possunt. & p cor. Pau. & ibi hic, & in d. s. j. Cui at est pstanta decima nutrimenti ani- malium; uide. c. ad Apostolicā. e. tit. & q ibi no. & p Inn. c. com- missum. e. tit. Nota sexto, t q p mixtū alteri nō gaudet priuilegio concessio ei, cui fit p mixtio. concor. l. ij. ff. de rei uen. Et sic nota, t q licet singula animalia singulorū dominorū simul ministrent, ut faciant unū corpus, tñ quilibet remanet dñs sui animalis. p cor. l. quicquid. s. fi. ff. de acquir. rer. do. Nec ob. d. l. quicquid, in prin. & s. j. quia ubi qñ cōmixta non sunt credibilia ad præcedēdas mē- rā, uel ex eis certa spēs formata, aliā secus: ut hic: qz horū ani- malū sic cōmixtorū neutrum cedit alteri, sed quodlibet p se cēse- tur. & istud sic intelligas. & p cor. Pau. quodq; sunt separabilia, a s- secus, ut c. q in dubijs. de pccra. ecclē. uel alta. facit. l. j. s. Treba- nus. ff. de aqua quo. & æsti. Nā q dicit gl. de utili & inutili: non est p p rē loqui, nec p rē quo ad ppositū. Aduerte, qā iste tex. dū loquit de decimis animalū, dēt intelligi, qñ ipsi religiosi erant pri- uilegiati, non vj, q tenerent hanc cōstitutionē. Et est rō: t q tūc fraudē cōmittunt sub colore priuilegij, & iō grauius debent pu- ni. arg. l. presbyteri. C. de episco. & cleri. Nota septimò, t q pri- uilegiū concessum super non solutione decimarū prædiorū nec nutrimenti animalū, intelligitur qñ duo concernunt. unū, q præ- dia & animalia sunt priuilegiatorū: aliud q prædia colant: & ani- malia nutriant manibus uel sumptibus. concor. c. licet. co. tit. t & iō siue tradant prædia ipsa p alios excolenda, uel ipsa animalia p alios nutrienda ad partē, non gaudent priuilegio. Nec et colonus q colit nummis, ut ibi & hic. Nec ob. c. dilecti. e. tit. quia ibi p dia q priuilegiati colebant proprijs manibus uel sumptibus non erāt propria eorū. Nec ob. l. cum in plures. s. messum. cū ibi no. ff. loca ubi est differentia inter colonū q colit nummis, & eū q est par- tiarius: quia quo ad solutionē decimarū non est differentia, sed quo ad conditionē furtiua intentandā q furantē fructus est diffe- rentia. Nā illa dat colono, q colit nummis, ex eo q fructus sunt sui: t non at dat partiario colono, qui non est dñs, nisi postq partem suā percepit, uel nisi eorū q percepit, ut in p rium. intellige ergo colonum, q colit nummis esse illum q dat certā pecuniā & oēs fru- ctus sunt sui: non at intelligas de illo colono, qui certū quid per- cipere dēt pro labore suo. t Nam iste non dicit colonus, sed mer- cenarius, licet Inn. in c. tua. ij. uocet eum colonum qui mercede uenta colit, sed improprie, ut dicit. sed intellige colonū qui colit nummis, prout intelligit Inn. Sed differentia inter illū & colonū partiariarum tam respectu dominorum, q respectu ipsorum colo- norū. t Nam quando priuilegiatus facit coli p colonum qui colit nummis, tunc colit sumptibus proprijs, & sic gaudet priuilegio, & dicto. c. licet. ipfam enim mercedem dat colono de die in diē, & ad illā tenet, si modicū, uel nihil percipiat de fructibus. t Vbi aut

facit

facit coli partiariarum colonū, tunc illud quod consequitur a par- tiario colonū, hēt sine suo labore, & sine suo sumptu. Vnde iustū est, ut decimet, & sic de toto acerto decima recipiet, & postmo- dum q remanet decimā diuidet inter dominū & colonum sñ partes cōuentas. t sicq; cum pars huius coloni partiarij reperia- tur semel decimata, amplius non decimabit. t Rursus colonus q colit nummis quos ex pacto percipere dēt, tenet ad decimā de illis: quia illi nunq fuerunt decimati: sed de fructibus præter decimā ante q deducant expensas factas cā fructū quærendorū: t cū tū regulariter dicant fructus esse illi q super sunt deductis talib. expen- sis. ut l. fundus. ff. fami. herci. & l. si a dñō. s. fi. ff. de pet. hær. t Fal- lit tñ in parte pstanta p colonū partiariū, de qua non dēt deduce- re colonus semē, nec alias expensas quas fecit p illa habenda. ut no. Inn. in c. tua. ij. e. tit. Et hoc est q uoluit Inn. in c. cū nō sint in hoīe. e. tit. & Nouel. in d. c. tua. ij. Vñ dicit, q in solutione decima- rū, melior est p dicio colonū partiarij, q eius q colit nummis: tñ ibi q idē redidit, ut vj: t ubi at ēēt colonus, q dat certū qd, & facit oēs fructus suos, tunc ipse tenet ad decimā illorū fructū. An at rēti- giosū teneant ad dictā decimā dicti p riuentis, uel alterius certæ quantitatis uentæ sibi soluat p talē colonū? Vj, no: ex quo decima integra oīum fructū est soluta p colonū. & sic ista sum- ma uel quantitas q dat religiosi, vj dari de eo seu p eo, q reman- sit penes eū decimatur: vñ amplius non est decimanda. ar. l. si rē & p rium. ff. de pet. hær. & istud credo uerū. Nec ob. q istā summā habent sine sumptu, & sine labore ipsorū: quia hoc non est di- minutū ius decimæ: & sic q ipsi pdest, & ecclesie parochiali cui est debita decima, nō nocet, faciliter est pcedendū. ut l. in credito re. ff. de eui. & huius pclusionis fin Inn. in d. c. cū non sit in hoīe. & ibi uide rōnem q ēr s. dixi. t Quare dñs non tenet ad decimam de quāitate quā recepit a colono: Quia vj de ea puenisse, ut ni- hil soluat ipse p ea, sed q colonus soluat. Et quare colonus tenet ad decimā suę mercedis? Quia illā hēt ex suo labore: & illa ob hanc cām non fuit decimata: & partiarius p sua parte tenet, qā illā hēt ut fructū, cū se supposuit misericordie Dei: mercenarius at hēt mercedē suā certā, & sic ut stipendiū, ut hic nota. t Hæc at sunt uera, qñ dñs est priuilegiatus sup non solutione decimarū, duntaxat possessionū, quas colit suis manibus, & sumptibus, & anima- libus q nutrit. Si autē esset priuilegiatus, ut ad nullas decimas te- neatur suarū possessionū, nec suorū animalū: tunc attendēdas est tenor priuilegij: quia si priuilegiū est reale, ipsa p dia uel animalia liberant a pstante decimæ: tunc et coloni partiarij, uel q dat cer- tā summā, non tenent. Aut est psonale: tunc ipsi coloni tenent de parte ipsorū, & non dñs priuilegiatus: ut dicit gl. & p cor. Pau. fa- cit. l. ætatē. s. rebus. ff. de censu. Nota octauò, t q hæc duo sunt pa- rta prohibere uerbo & phibere facto, ut fiant q p aliū fieri debēt. p cor. l. si fundus. C. de rei uen. l. ij. C. de noua. iuncta gl. in l. pecu- rator in rē. ff. de procur. melius. l. j. s. fecisse. iūcto. s. doli. ff. de eo p quē fac. erit. facit. l. uim facit. ff. de ui & ui ar. Nec ob. l. ij. is q. & l. ij. & l. in delictis. in prin. ff. de noxa. Vbi sola pphibitio uerbalis non sufficit, quia p facto non hī: quia ubi quis conat tertiū impe- dire ne faciat q facere dēt, tunc sufficit sola pphibitio uerbalis, ut hic. cū p cor. l. clā possidere. s. quō ad nūdas. ff. de acqui. pos. t at ubi quis tenet aliquid facere, non sufficit illud facere uerbo. Nam ubi opus est facto, uerba non sufficiunt. ut l. Mæuius. ff. de p di. & demon. Dic ergo, q ubi quis se immiscet rei ad se nō perti- nenti, tunc, quia faceret quod facere non dēt, t æquiparant hæc duo, l. facere de facto, uel uerbo, ut hic. Aut ubi quis tenet aliquid facere, & sic tenet se immiscere rei ad se pertinenti, tunc nō æqui- parant: quia non sufficit uerbo facere, ubi facto fieri poterat: a s- sic. ut d. l. ij. s. j. & l. ij. ff. de noxa. Nota nonò, t q casum in quo in delictis requiritur necessariò hominis interpellatio super satisfac- tione fienda ad hoc, ut in mora pstituat, & pena q eū pmittat. concor. cle. diocesanus. de uita & honest. cler. Nec ob. l. in re fur- 36 tiua. s. j. in fi. ff. de cōdi. fur. in fi. t ubi delinques semper est in mo- ra & fuit statim a tpe delicti perpetrati: quia illud locū hēt in obli- gatione ad interesse, q statim fuit nata pperato delicto, & in mo- ra pstitutus delinquens, & ita hic: sed quantū ad hanc penā extra ordinē & nouissimē statutā necessariò requirit interpellatio ho- minis, ut in mora delinquentis constituat, ut hic. Et sit rō: quia ita placuit auctoritatē non uideret necessaria interpellatio, licet peti- tio requireret, ut actio penalī & p riora tpe non tolleret. ut l. ij. C. qñ li. prin. da. Nota decimò, t q interpellatio cōstituit debito- rē in morā, si facta sit p eū cuius interest. p cor. l. ij. s. j. qñ appel- 38 lit. ut ob. l. j. ff. de popu. act. quia ibi in actione populari & hic

in actione propria & singulari. Tamen, sñ Guil. quilibet de plebe p hanc requisitiōē facere, ut sua interesse p rēndens. ar. 8. dist. 39 plebs. Not. casum, t ubi sola interpellatio hominis non p ruit debitorē in mora. concor. d. cle. diocesanus. quia hic & sic requirit lapsus tēporis certi post interpellationē. Non ob. l. si ex legati cā. ff. de uerb. obli. cū si. ubi sola interpellatio non sufficit: quia ibi dies non fuit apposta: hic sic. arg. l. magna. C. de contr. & cō. stip. 40 Nota undecimò, t q dies interpellat pro hoīe. p cor. d. l. magna. Nec ob. d. l. cū patronus. ff. de ope. liber. quia ibi non fuit dies ap- 41 posita, ut ibi not. Nota duodecimò, t q maior dilatio dat usur- 42 panti alienū, q impediens ne soluat debitū alienū. t Non ob. q magis delinquit usurpans q impediens. ar. l. uim facit. ff. de ui & ui ar. & ibi not. & sic magis dēt grauari, non at alleuari: qā illud circa substantialia, & istud circa accidentalia, q sunt parui præiu- 43 dicij. ar. l. quoties. C. de preci. impera. offe. Et sit rō: quia usurpās 44 tenet ad restitutionē: t impediens uerò ad restitutionē prohibiti- nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sententia suspēnsio- 49 nis realis, uel uerbalis adduci. & sic maiori rōne eget usurpans q impediens. Nota decim tertio, t q emenda sumit hic pro satis- 45 factioe dānorum illatorū. p cor. c. grauis. de resti. spol. Non ob. c. dilecti. de offi. ordi. quia sumit pro condonatione pœnali pe- 46 cuniaria, sñ Pau. Nota decimoquarto, t q pœna suspēnsionis ad 47 tēpus adueniente illo tpe cessat ipso iure. p cor. d. cle. diocesanus. 48 Non ob. c. j. s. de sepul. t quia ibi in pœna uel sententia excoica- tionis q non tollit, nisi p abfolutionē: secus in sentent

nafterij: q*ui* ibi de fauore, & sic fit ampliatio: hic de odio, & sic re
 59 *fr*ictio, regula, odia, de reg. iuris, in vi. ¶ Nota. xix. ¶ q*ui* quis do-
 nat seipsum alteri, concordat. c. abbate. de priuile. in vj. N*o* ob. l.
 liber homo, in princi. ff. ad legem Aquili. vbi nullus est dominus
 membroru suorum: quia hic non donat personam suam, sed velle
 suum, & liberu arbitrum. vt. c. religiosus. de elect. in vj. fm Pau.
 Sed certe personam suam potest alteri donare, puta vendendo se
 ad pretium participandum. vt. l. & suorum. §. iure ciuili. ff. de. sta.
 hominum. Dic, q*ui* illud habet in se certam limitationem. Vel dic,
 non potest donare personam suam, vt sit feruus hominis, sed vt
 fit feruus Dei strictiori vinculo religionis sic, vt hic: & hoc fauore
 60 religionis. ¶ Nam summa est ratio, que pro illa facit vt. l. sunt per
 61 long. ff. de relig. & fump. fu. ¶ Nota. xx. ¶ q*ui* quis pot sibi inferre
 62 mortem: ¶ q*ui* religiosus mortuus est. xv. q. j. c. placuit. sibi. Nec ob
 stat. l. fma. ff. de bon. eorum q*ui* mor. sibi confci. quia ibi de morte
 naturali prohibita ratione charitatis: hic de morte ciuili pmissa
 ratione diuinitatis & eterne immortalitatis, fm quedam dominu.
 ¶ Ratio impulsua fuit fm glo. prima & Guil. ambitio frequens
 quorudam religiosorum, ac desiderium seu concupiscetia haberi
 di huiusmodi decimas, & in absolutioe illarum fraudes committit
 63 tium, ¶ que in eis plus reprobantur, q*ui* in ceteris. vt. c. quorudam.
 de elect. in sexto. It*e* vt suppleat ad. c. tua. ij. in fine. ij. eo. titu.
 fm Guil. Tu dic, vt suppleat ad. c. j. eo. titu. in sexto. Ratio dubi-
 tandi fuit: quia videbantur sufficere iura antiqua super hoc edi-
 ta, per que fraudibus occurrunt, vt nullis patrocinentur. c. offi-
 cij. & c. requisisti. in fi. de test. in fundo. ff. de rei v*e*di. & per que
 vsurpantes aliena satisfacere pelluntur. cap. in literis. & p*ro* totu.
 de restitutio. spol. & l. cu*o* quareba*t*. C. v*u* ui. R*o* decidendi est, ut
 facilius religiosi ab istis abstineant, quo uidebunt eos grauius
 procedi, ut salte timor p*er*ne eos ab illicitis retrahat, quos amor
 diuinae gratia, ut terminis eorum p*er*ueniant, non inducebat. l. j.
 64 in prin. ff. de iusti. & iure. Non ob. ¶ q*ui* quia ex ca*u* addit noua pena
 65 p*er*ne antiqua. ut cle. j. s. de sepul. de etate. §. si ex ca*u*. ff. de int*er*-
 roga. act. & l. j. §. ff. de uen. inspi. Conclude primo, q*ui* p*ro* signum
 uniuersale hic positu*o*, locu*o* h*e*t p*re*sens clem. in religioso habente
 ecclesia parochiale, uel et seculari: ut dicit gl. licet forsan n*o* fue-
 66 rit hoc de mente p*ro*ditoris. & concordat Pau. & Genze. ¶ sed certe
 67 mens sicut attendit in ampliatioe, ita & in restrictioe. ¶ n*o* n*o*
 v*l* dictu*o* quod non fuit m*e*te agitat*u*. ut l. Labeo. ff. de supellect. le.
 & l. non omnis. in prin. ff. si cer. per. & l. scire oportet. §. aliud. ff. de
 excu. tut. sed mens huius consto*n*s, & uerba sonant, ut p*re*hendat
 tur religiosi simul in eoru*o* monasterijs, & potius notat factu*o* eoru*o*
 ut uniuersoru*o*, q*ui* ut singulariu*o*: quia h*o*mo*o* approbationis & frau-
 des fiebant p*ro* capita uel p*ro* uentus monasterioru*o*, licet p*er*ne hic
 expressa c*o*cernant solum singulares p*ro*sonas. Nec ob. gl. in d. ca.
 68 q*ui* torunda*o*. quia illa, ut ista, morbo laborat eod*e*. Confirmat: ¶ q*ui*
 licet remaneat religiosus obtinens tale ecclesia, t*u* iudicari d*e*t p*ro*
 seculari: & sic est arg. de tanq*ui*. ut l. si pater. §. qui duos. ff. de adop-
 l. tutor peritus. §. j. ff. de excu. tut. l. Nefennius. §. fundu*o*. ff. de re iu.
 69 ¶ Facit in simili quia n*o* gaudet (licet sit religiosus) r*o*ne ecclesie
 parochialis priuilegio exptionis. ut c. p*ro* exptione. de priuileg. in
 vj. c. ut Apostolice. eo. tit. & lib. & c. vnico. de capel. mo. eod*e*. lib.
 Pr*o*terea in tali religioso n*o* p*ro* p*ro*p*ri*e ex p*ro*plificari aliq*ui* de istis
 quatuor casibus hic expressis. Et primus est, ut alij, d*e*t intelligi de
 usurpatione q*ui* sit decimar*u* aliis debeat sub colore ut ad eos ut
 ad religiosos & ad eoru*o* monasteria p*ro*tinet. & sic non h*e*t locu*o*
 in monacho uel religioso seculari istud p*ro*cedente ad se p*ro*petere
 r*o*ne su*o* parochialis ecclesie. facit ad id quod not. in cle. dudum.
 §. hius. s. de sepul. ubi feci mentione de Oldra. opi. ¶ gl. C*o*clu-
 70 de secund*o*, ¶ q*ui* ista cle. locu*o* h*e*t in Hospitalarijs & Cisterciens.
 licet fuerint ab anti quo multu*o* p*ro*uilegiati sup decimis n*o* solu-
 dis. c. ex parte. §. c. tit. fm Pau. & Gen. Facit sic ad hoc de priuileg.
 & c. in nostra. de sepul. It*e* & h*e*t locu*o* in feminis religiosis fm
 Paul. & Gen. p*ro* c. si quis ad quod. ff. de iurisd. om. iud. & nota. in
 71 simili in cle. j. in j. glo. s. de sepul. Conclude t*er*ti*o*, ¶ q*ui* ista cle. n*o*
 h*e*t locu*o* in decimis debitis personis priuatis p*ro* feudu*o* antiquu*o*, uel
 speciale priuilegiu*o*, licet occupentur p*ro* religiosos, uel p*ro* eos fra-
 des p*ro*mittantur, de quibus hic quia isto casu decim*o* non sunt de-
 bit*o* ecclesie, & solu*o* fauore ecclesiaru*o* h*e*c p*ro*stituit: v*l* intelligo,
 q*ui* locum h*e*t in omnibus ecclesijs t*u* parochialibus, ad quas p*ro*tin-
 ent decim*o* de iure c*o*i, ut c. ad decimas. de restit. spol. in vj. q*ui* in
 alijs etiam religiosis, quibus debentur ex priuilegio speciali, fm
 gl. & Pau. & Gen. Idem fort*e*, si ex p*ro*secutioe p*ro*scripta legiti-

m*e*d. c. ad decimas. & c. epum. de p*ro*scrip. eod. lib. & facit. l. hoc
 iure. §. ductus aqua. ff. de aqua quoti. & testi. Tu et p*ro*tes attenta-
 re, ut tex. solum intelligat de ecclesijs parochialibus: quibus debet
 tur decim*o* de iure c*o*i. Vnde tex. loquendo de decimis de eccle-
 sijs & de decimis debitis, d*e*t intelligi de debitis iure c*o*i, & sic n*o*
 de debitis iure sp*ro*ali. arg. l. hoc legatu*o*. ff. de leg. iij. Na*o* aut uoluit
 p*ro*uidere solu*o* curatis, in quoru*o* p*ro*uidic*o* erat religiosi p*ro*cessu*o*,
 ut decimas non soluerent. Na*o* p*ro*uidet, ut circa illas fraudes non
 c*o*mittant, nec amplius approprient, q*ui* eis sit p*ro*cessum. V*l* si ista p*ro*
 petrent aduersus alios quibus non fuerat derogatu*o* p*ro* hoc indul-
 tu*o*, cu*o* ipsi simile tractent de p*ro*seruatione iuris lucratiui p*ro* priuile-
 gium eis concessum, uel p*ro* consuetudine q*ui*us c*o*e, non subest r*o*:
 quare hoc casu uendicet sibi locu*o* h*e*c const*o*. ut l. si. C. de codi-
 cil. cum si. Conclusio quarta, fm gl. & Pau. ¶ q*ui* ista cle. non h*e*t lo-
 cum in laicis occupantibus uel fraudantibus (ut hic) decimas, nec
 et in clericis secularibus, nec in leprosis, nec in aliquibus alijs p*ro*-
 sonis, uel locis deuotis, & miserabilibus, dum t*u* non sunt religio-
 si: ad id*e* concordat. c. religiosi. §. eo. lib. de test. ¶ Religiosi ergo
 73 solu*o* includuntur et si sunt ex p*ro*ti priuilegiati sup n*o* solu*o*
 74 ne decimarum, fm Pau. C*o*clusio quinta, fm gl. ¶ q*ui* religiosi n*o*
 solu*o*tes decimas, ad quas tenent, ut c. statutu*o*. §. diocelani. & si
 statutu*o* ceterum eo. tit. in vj. non ligantur hac consto*n*e, q*ui* solu*o*
 notat eorum appropriatioe, & usurpationem, & sic n*o* includit
 non solu*o*tes: & q*ui* concordat Pau. arg. l. suspectos. C. de suspect. tuto. &
 Gen. quia et laici n*o* solu*o*tes non sunt exc*o*icati, sed exc*o*comu-
 nicandi. c. tua. eod. tit. Nec ob. uerbum, retinere: quia intelligit de
 retentione usurpatorum uel appropriatorum. Tu potes dicere: ¶
 75 ¶ q*ui* quia non solu*o*tes dicitur spoliare, sicut usurpans. ut c. querela.
 76 de cle. & i*o* dicit. c. sape. de rest. spolia. ¶ q*ui* ista sunt paria, usurpa-
 re, uel inuadere alienum, & iniuste alienum detinere. & gl. in. ibi
 dicit, q*ui* h*e*c sunt paria, auferre alienu*o*, & non donare. Facit. l. nec a-
 77 re. ff. de lib. agno. Tamen quo ad p*ro*scrip*o*ne v*l* differre: ¶ q*ui*
 usurpans alienum nullo t*em*p*o*re p*ro*scribitur p*ro* malam fidem: ut regu-
 78 la, possessor: ¶ sed non solu*o*tes debitum, p*ro*scribitur, licet sit male
 fidei. ut notat Bar. in l. sequitur. §. si uiam. ff. de uicac. & sic. l. si
 cut. l. o*e*s. C. de p*ro*scrip*o*. 3*o*. annorum. non sunt correcte p*ro* d*e*st-
 nam regulam possessor. Pr*o*terea nec pot negari q*ui* dicitur usur-
 79 pator debitum decimarum ex ea parte quia n*o* solu*o*it illas quas
 80 d*e*t: nam ex eo quia non solu*o*it, v*l* ius sibi libertatis usurpare: ut
 dicit tex. in l. male agitur. C. de p*ro*scrip. 3*o*. anno. V*l* distingue-
 q*ui* aut religiosi n*o* solu*o*nt uolentes sibi usurpare libertate aduer-
 sus debitum: & tunc ligantur hac consto*n*e. Aut non solu*o*nt, quia
 dicunt se non posse, uel quia factum fuit p*ro*cedo de non petedo, uel
 q*ui* iam soluerat p*ro* t*em*p*o*re p*ro*scrip*o*ne: & tunc sit uera opinio glo. & est
 bonum dictum: ex quo v*l*, q*ui* religiosi decimas alijs debitas sibi
 usurpant, non quia p*ro*cedant illas ad se p*ro*tinere de iure, hoc est;
 non p*ro*cedunt ius illas exigendi p*ro*petere iuri suo: sed solum, ut
 80 furetur illa corpora decimanda uel decimata, ¶ uel faciant sibi
 debitoribus mutuari, uel blandis uerbis & exquisitis coloribus ta-
 liter operantur, q*ui* debentes decimas p*ro* tunc non solu*o*nt eccle-
 sijs quibus tenentur: sed de illis subueniunt necessitatibus religio-
 siorum, ita q*ui* eas non solu*o*nt c*o*acti: nec ex acti p*ro*fasas religiosi,
 sed sponte non ut eis debitas, sed ca*u* alicuius curialitatis: si ca*u* alicuius
 debiti eas p*ro*ceperunt de manibus debentiu*o*, non habeat lo-
 cum ista cle. & concordat Pau. p*ro* quo facit. l. si. ff. que ad mo. ferui.
 81 amit. cum sua materia. ¶ Aduerte t*u*q*ui*, quia text. v*l* solu*o* loqui de
 religiosi usurpantibus decimas ecclesijs p*ro* alios debitas, non aut
 debitas per ipsos, dum dicit, de debitis non pertinentibus ad eos
 ex causa legitima: quia uerba solu*o* uerificantur in decimis debi-
 82 tis ab alijs. ¶ Nam si religiosi solu*o* priuilegiati super non solu*o*ne
 83 me, sed dicuntur priuilegiati, ut ad illas non teneant, ¶ in re enim
 propria nemo habet seruitutem. l. in re c*o*muni. ff. de seruitu. ur*o*.
 84 ¶ uerum quia ubiq*ue*; est eadem ratio extensio huius costi-
 tutionis, q*ui* p*ro* p*ro*scrip*o*ne. §. iubet. uer*o*. ratio. ff. de
 adulterijs. iuncta. l. illud. ff. ad legem Aquil. & p*ro* ista opinio. fa-
 cit uerbum, Retinere, hic positum. Non enim debet intelligi (ut
 dicit gl.) de usurpatis retentis: quia tunc tex. loqueretur coniun-
 ctim, non disunctiue sicut facit: & idem, quia utitur uerbo disiu-
 ctiuo. Nota, q*ui* p*ro*na habet locum non satisfaciendo de usurpatis
 & conscriptis, & non satisfaciendo de retentis p*ro* eos debitis & n*o*
 solu*o*nt. Confirmo, q*ui* si tenentur hac pena quando non sinunt, uel
 uerbo solum prohibent ne solu*o*nt decim*o* per alios debite, certe
 multo magis tenent quando ipsimet non solu*o*nt decimas quas
 debent,

debent, & tanto magis, quato non faciendo q*ui* debent, uideatur fa-
 cere aduersus eos qui facere debent. l. qui non facit. ff. de reg. iur.
 & bene facit. l. quoties. §. item si temporalis. ff. de administra. tuto.
 85 ¶ Verum fm Paulum, non habet locum clementi. quando religio-
 si decimas eis debitas vsurpant a possessoribus illicitis: & bene
 dicit, quia tex. notat vsurpationem monachorum decimarum
 alijs debeat. ¶ Conclusio sexta, fm Pau. & glo. q*ui* ista requisi-
 tio necessaria est utroq*ue* casu, ita q*ui* duo menses, qui dantur ad sa-
 tisfaciendum de vsurpatis, non currunt nisi a tempore requisitio-
 86 nis facte per eos, quoru*o* interest. Tamen c*o*tra uideatur: q*ui* vsur-
 pando decimas alijs, & per alios debitas, delinquent c*o*mittendo
 & facto reali, & sic statim sunt in mora. vt. l. ia re fortuna. §. j. in fi.
 ff. de conditio. furti. At ubi non permittunt, uel uerbo prohibent
 solu*o*re debitoribus decimatu*o*, delinquent solum uerbo: & ideo qua-
 minus, m*u*ltus est agendum cum eis: argumen. l. capitalium. §. fa-
 87 mosos. ff. de p*ro*nis. c*u* simi. ¶ vbi autem non soluerunt quas de-
 berent, puto q*ui* idem est, ac si vsurpant, vt non sit necessaria req*ui*-
 sitio, & q*ui* habeant spatium duorum mensum, quos puto incipi-
 re currere in ipsis non solu*o*ntibus a tempore quo fuerunt in mo-
 ra non solu*o*ndi, in ipsis. vsurpantibus a tempore vsurpationis.
 88 Conclusio septima, ¶ q*ui* religiosi habentes administrationes uel
 beneficia ecclesiastica, facientes hanc prohibitione, non sunt su-
 spensa diuinis, sed solu*o*nt ab officijs ecclesiasticis claustralibus:
 89 ¶ ut est celeraria, infirmaria, & similia. ¶ Si at non sunt b*u*ficiati,
 90 tunc solu*o*nt solum exc*o*icati: & sic hoc uerbu*o*, Ab officijs, d*e*t intel-
 ligi de officijs temporalibus monasterij, n*o* at de diuinis: ar. l. inter-
 pretatione. ff. de penis. & q*ui* concordat Pau. licet Gen. ¶ tenet & gl. par-
 te non eligat. & sic hoc uerbu*o*, Officijs, simpliciter prolatur in-
 telligatur fm qualitate sequenti: ar. l. si. §. cui dulcia. ff. de uino le-
 ga. & sic de officijs humanis, ut sunt alie administrationes de qui-
 bus hic dicit. Pro hoc et facit uerbu*o*, Suis, hic positum q*ui* p*ro* referri
 et ad uerbu*o*, Officijs, salua r*o*ne recti sermonis: & i*o* referendu*o*
 est ad illud: ar. n*o*. ut l. Plautius. ff. de auro, & ar. le. C*o*clusio octa
 91 ua fm Paulu*o*, ¶ q*ui* ista cle. locu*o* h*e*t in decimis p*ro*sonalibus & reali-
 bus, licet q*ui* ad deductione expensaru*o* factaru*o* gra fructu*o* que
 92 r*o*ndor sit differetia ut cle. pastoralis. eo. tit. & n*o*. in d. l. si a d*o*no.
 93 §. si. de peti. her. & et quo ad eum, cui est decima soluenda. ¶ Na*o*
 94 alteri solu*o*it decima realis. s*e*i in cuius parochia sita est res. ¶ per
 sonalis uer*o* solu*o*it ei ubi persona solita est audire diuina, & reci-
 95 pere sacramenta ecclesiastica. ut c. ad Apostolicam. e. tit. ¶ Decima
 atq*ue* debetur de animalibus feris, & piscibus non inclusis, reputat
 96 personalis, ut n*o*. Inn. in c. c*o*mmissum. eo. tit. Concl*u*sio nona ¶ q*ui*
 prohibentes impedientes decimas solu*o*nt (ut hic d*e*) tenentur ec-
 clesie d*o*nanficatas: & sublati prohibitione uel impedimento p*ro* ip-
 sos p*ro*stito, si ecclesia non p*ro*sequi sibi debitu*o*, quia sunt effecti n*o*
 soluendo debitoribus decimaru*o* q*ui* non solu*o*nt: ar. l. si. ff. de eo: p*ro*
 que fact. erit, fm Pau. Et sic habes, q*ui* isti tenent solu*o*nt in subsidiu*o*:
 quia factu*o* eoru*o* solu*o*nt habuit effectu*o* cessatiu*o* uel secus forte si acti-
 97 uum: ar. l. ite Mela. §. sed & si plures. ff. ad l. Aquil. Conclusio deci-
 ma fm Paulum, ¶ q*ui* religiosi sic vsurpantes, ita demu*o* ligantur hac
 consto*n*e, si usurpata uel ex quaualeque possunt soluere, et it*o* oportet
 ex p*ro*te mendicare: quia male meriti egestate laborare debet.
 ut l. bona fides. ff. de depo. ubi at sunt non soluendo, n*o* ligantur hac c*o*-
 stituti*o*ne, q*ui* solu*o*nt ligat eos, non p*ro*pter usurpatione, sed p*ro* n*o*
 satisfactioe. & sic cessat uinculu*o* p*ro*pter impossibilitate. ut regu-
 la, impossibilitu*o*. sed certe puto, q*ui* si sunt in ca*u* quare non solu*o*nt
 satisfacere, quia forsan vsurpata in aliquos usus licitos uel illicitos
 consumperunt, uel perire p*ro*miserunt: tunc teneantur hac consto*n*e:
 sciebant enim, uel scire debuerant, q*ui* ista erant vsurpata; & sic de-
 buerunt ea conseruare ecclesijs: ar. l. si culpa. & l. is qui dolo. ff. de
 rei uen. cum si. Secus ergo ubi n*o* fuissent in dolo uel in culpa: ar.
 circa prohibitioe usurpatoru*o*. Conclusio vndecima, fm Paulu*o*,
 97 ¶ q*ui* religiosi simplices administrationibus carentes, quia nihil ha-
 bent propriu*o*, et in administrando, n*o* possunt satisfacere de usur-
 patis in xquivalenti, & i*o* satisfactio q*ui* requiritur an absolutioe
 a sententia exc*o*icationis, ut hic, intelligitur de excessu, non at de
 d*o*nanficatis seu usurpatis, nisi ipsa vsurpata adhuc uel aliqua de fa-
 cto tenerent, quia tunc illa essent eis auferenda. arg. c. super quodam.
 de sta. re. & facit. c. olim. in fi. de accusa. ubi p*ro*pter tenta de
 98 facto per religiosum apponitur c*o*penatio. ¶ & sic uides, q*ui* eti*o*
 de delicto possit agi q*ui* monachum simplicem, et de delicto ante
 monachatum perpetrato. ut notat Iaco. de Ave. & Cyn. in Aut. ca*u*
 que sit. C. de ep*is*co. & cleri. Tamen non ad penam pecuniaria, sed
 ad corporalem, in quam conuertitur pecuniaria: nisi forsan ha-

beret administrationem uel et p*ro*cedat: nam q*ui* illa deputatur
 100 tali satisfactioi, ¶ q*ui* parcius & miserius uiuat monachus male
 101 meritus, non interest monasterij. arg. l. bona fides. ff. de po. ¶ &
 sic p*ro* iniuria p*ro* monachum illatam pot agi q*ui* cum ciuilitate, ad fine
 102 ut estimatio iniuriaru*o* conuertatur in corporalem. ¶ Pot d*e*ci, q*ui*
 et pot condonari in ipsa estimati*o*ne: & q*ui* differatur executio in
 103 temp*o*re quo aliquid habebit. ar. l. iij. §. perinde. ff. de minori. ¶ Na*o*
 finia fertur q*ui* filiifamilias qui illo iure non habebat propriu*o*, sed
 differatur executio in temp*o*re quo & sui matris uel aliquid habebit.
 104 ¶ non ergo poterit monachus exc*o*icari: quia non p*ro*cedit iudica-
 to, ex quo nihil h*e*t; sed p*ro* excessu sic: & tunc absolutu*o* impo*si*ta
 pena debita p*ro* satisfactioe excessus. ar. c. fin*e*. in fin. de dolo &
 contuma. & l. si quis id quod. §. in seruos. ff. de iurisd. om. iudicum.
 105 Conclusio duodecima, ¶ q*ui* sicut dedicans uel offerens se & sua
 monasterio, dicit plene oblatu*o*: quia dedicando se, dedicare v*l* &
 bona sua. Sed in hoc est differentia: quia c*u* dedicat se simplic*o*, ue-
 niunt bona ad monasteriu*o* ut dedicata consecuti*o*ne: secus si dedi-
 catur se & sua, quia tunc bona ueniunt xqualiter, & copulatiue &
 106 exp*re*se, ut hic. ita nota. in d. Aut. ingre*ss*i. ¶ Conuersus at dicit,
 q*ui* habit*u* mutauit, & se dedicauit & sua, ut s. & solu*o*nt differat a reli-
 giosis alijs literatis, quia non defert habit*u* que defert ueritati.
 De oblatu*o* habes in c. consulti sumus. de regulari. de conuersis. in
 107 c. non dubiu*o*. de sen. exc*o*i. Conclusio decimatercia, ¶ q*ui* isti religio-
 si fraud*o* adhibentes circa decimas nutrimenti animaliu*o* alioru*o*
 immixtoru*o* cum proprijs hoc uerbu*o* p*ro* priuilegio perdere, et quo ad p*ro*
 priam, ut de illis solu*o*nt decim*o*: quia abutuntur priuilegio, ut c. c*u*
 priuilegia. de priuileg. Nec ob. l. j. §. Trebatius. ff. de aqua quot. &
 testi. quia illud loquit de iure c*o*petente in p*ro*p*ri*a p*ro* p*ro*uifio-
 108 ne: ¶ hic ex alterius, puta priuilegio q*ui* facilius tollit. l. eius mili-
 109 tis. §. militia missus. ff. test. mili. Conclusio 14. fm Gen. ¶ q*ui* abso-
 lutio concessa p*ro* iudice ante hanc satisfactioe non tenet: quia q*ui*
 hanc iuris prohibitioe. Facit quod not. in cle. vnica. §. de seque-
 110 tra. post. C*o*clusio. xv. fm Guil. ¶ q*ui* ista cle. loquit de religiosis
 111 ueris, astrictis alicui de tribus regulis, uel beati Benedicti, uel san-
 cti Augustini, uel sancti Francisci. ¶ Na*o* sub istis tribus militant
 o*e*s religiosi, ueris, & feminae, q*ui* sunt in mundo: si t*u* essent aliqui
 religiosi uiuentes, non t*u* sub hac regula, quoru*o* t*u* congregatio
 esset probata p*ro* sedem Apostolicam, licet nec approbata, uideret q*ui*
 hanc consto*n*e ligaretur. ar. c. ind*e*nitibus. in fi. de ele. in vj. Con-
 112 clusio. 16. ¶ Guil. ¶ q*ui* uicarius perpetuus, q*ui* cur*o* exercet per se,
 ia tra. c. si de offi. uicaria & cle. q*ui* de ecclesijs. §. de offi. uicaria. h*e*t fun-
 data intentione sua de iure c*o*i circa petitione decimar*u*, oblatio-
 num, & similitu*o*. Nam ex quo ipse h*e*t ministrare ecclesiastica sa-
 cramenta omnibus parochianis, & proponere uerbu*o* Dei: ut in
 cle. dudum. §. h*o*mo. s. de sepul. ad ipsum h*e*c debent pertinere:
 quia a principio fuerunt instituta decim*o* ad opus ministrorum
 113 Ecclesie: ita q*ui* n*o* mutat sibi nome*o*, ¶ licet se uocet rector: & sic
 114 nec est salarius. Nec ob. c. j. de pb. in vj. ¶ ubi d*e*t h*e*c p*ro*grua por-
 tion*o* de redditibus ecclesie: quia o*e*ia sunt eius cuius est ecclesia unita.
 Na*o* ibi p*ro*bat de unioe facta pleno iure, iuxta cle. si u*l* na. s. de re.
 eccl. n*o* alic. ar. si n*o* p*ro*staret, non sufficeret: quia religiosi p*ro*ferunt
 villis ep*is* cur*o* p*ro*dest possessio uel usus aut detentio alicuius ec-
 clesie ut unita, nisi p*ro*betur ipsa unio: fm Hosti. ut not. in summa
 de sup. negli. p*ro*la. §. quot modis. & dixi. §. in d. cle. si una. nisi for-
 san diceretur; q*ui* possessio n*o* p*ro*dest q*ui* debeat institui uicarius
 perpetuus, & ei p*ro*grua portio assignari: t*u* p*ro*scripto quo ad p*ro*ce-
 ptioe decimarum, v*l* fuisse p*ro*leta. Sed ad hoc d*e*ci pot q*ui* p*ro*ferri
 p*ro* non potuit p*ro*pleri durante uacatione uel t*em*p*o*re uacationis, ut
 c. j. de p*ro*scrip. & ar. c. dud*u*. de re. eccl*e*. non alic. in vj. Conclusio.
 115 ¶ 17. fm gl. ¶ q*ui* h*e*c p*ro*uidet priuilegijs concessis q*ui* p*ro* im-
 pedirent isti religiosi facientes hanc prohibitioe incurrere pe-
 nas hic contentas: non at tollunt priuilegia eis indulta super non
 solu*o*ne, uel super receptione decimarum alteri debeat. At
 q*ui* n*o* sunt priuilegiati, ut dixi, tunc decim*o* n*o* sunt debite alijs,
 sed ipsimet: & sic non possunt committere fraudem hoc casu in
 iure alieno: & ita hoc anno uidi de facto in Cancellaria: q*ui* pri-
 uilegiu*o* Bonifa. viij. qui p*ro*cesserat hanc cle. super non solu*o*ne de-
 cimarum concessum certis religiosis, non fuit sublatum p*ro* istam
 cle. & sic fuerat iam sententiata dud*u* in palatio Ap*osto*lico, & bene.

1 Taxatio ponitur pro determinatione aut pro limitatione.
 2 Decima collata bifscioru*o* in fauore alicuius, estimatio decim*o* ante d*e*-
 tur in xta qualitate loci, q*ui* quo fit concessio, & n*o* ubi fit concessio.
 3 Beneficium renuntiatum alicui q*ui* ubi est situatum, dicitur uacare: i.
 S 4 loco

- loco ubi fit resignatio, & non in loco situationis,
- 4 Decima conuentionalis debet solui iuxta estimationem illius loci, pro quo conceditur in beneficiis.
- 5 Decima debetur parochiali ecclesie de fructibus priorum ecclesie parochialis.
- 6 Papa potest imponere decimam super ecclesijs parochialibus ad certum usum & in fauorem alicuius.
- 7 Legem pati quis debet, quam ipse tulit.
- 8 Papa pro omnibus laborat, ideo ab oibus debet sustentari.
- 9 Sabinus plurimum sustentatus fuit a suis auditoribus.
- 10 Dispositio simpliciter prolata, cuius effectus dirigitur ad certum locum, debet iudicari secundum consuetudinem loci illius, non alterius quo ad substantialia, non quo ad accidentalia.
- 11 Mandatum Papae super beneficio vacaturo, dum tamen non excedat summam centum librarum secundum taxationem decimae, & de taxatione decimae fieri secundum locum beneficii, & non concessionis.
- 12 Dispositio mandati directa ad certum locum habetur, & si in illo loco fuerit facta.
- 13 Venditionis contractus an debeat terminari iuxta consuetudinem loci illius in quo celebratur venditio, vel illius in quo effectus venditionis celebratur.
- 14 Pecunia estimatur omnes alie res, sed non estimatur a rebus.
- 15 Pretium non differt a re ubi habetur loco rei; secus quando sumitur, ut quantitas.
- 16 Aestimatio, seu taxatio, aut solutio fienda secundum monetam alicuius loci, intelligitur secundum monetam vsualem, aut curialem.
- 17 Solutio fienda in aliquo loco intelligitur secundum monetam minoris summae, si ibi essent duae monetae curiales, aut vsuales, siue vsuarie, nisi fauore condonans personae, cui promittitur, aliud inducatur, vel nisi maior solueretur ex electioe debitoris uolente creditore; aliter secus.
- 18 Solutioe vnus liberatur debitor alternatiuus.
- 19 Solutio fienda in aliquo loco in quo sunt diuersae formae monetae, sed materia eadem, vna potest solui per alias, secus ubi materia est diuersa.
- 20 Soluere obligatus grossos papales, an possit soluere regales eiusdem materiae, licet diuersae formae. Et quid e conuerso, etiam data aequalitate valoris, nam alias datur estimatio cambij.
- 21 Decima beneficiorum concessa a Papa in fauore alicuius, debet solui in pecunia ab ipsis beneficiarijs, & non in fructibus.
- 22 Decima quae debetur ecclesie parochiali, est soluenda in fructibus, & non in pecunia.
- 23 Ornamenta ecclesie vel ad seruitium illius deputata, non possunt per debitis iniustis pecuniarijs satisfaciendis pignori tradi, aut alias distrahi, nisi pro debitis iuste noie ecclesie contractis.
- 24 Delictum persone non debet in damnum ecclesie aut beneficiorum torqueri.
- 25 Decima per Rom. Pontificem super beneficijs imposita per illa soluenda res ecclesiasticae, quae non sunt deputatae ad seruitium ecclesie, possunt distrahi, sed beneficiarius tenetur satisfacere ecclesie de proprio, si consumpserit fructus ex quibus alias potuisset illam soluere.
- 26 Decima imposita per Rom. Pontificem an consumptis fructibus beneficiorum super quibus fuit imposita pro ea soluenda valeant libri iuris & artium illius beneficii vendi aut alias distrahi.
- 27 Libri ecclesie deputati ad doctrinam ministrorum, habent loco dotis ecclesie, & sic non possunt vendi. Quid si peruenerint ad ecclesiam ex legato, donatione, testamento, aut alijs, nec ad doctrinam ministrorum.
- 28 Decima imposita a Rom. Pontifice super beneficijs, an possit solui ex distractione rerum deputatarum ad usum ministrorum ecclesie consumptis fructibus per beneficiarium licet ipse teneatur ad estimationem ecclesie.
- 29 Dispositio prohibita in aliquibus an videatur pmissoria in ceteris.
- 30 Decima imposita a Papam super beneficijs ex gratia, quare non potest solui in fructibus, sed in pecunia tantum est soluenda.
- 31 Decima, quae debet curato, quare debet solui in fructibus, & non in pecunia.
- 32 Decimarum taxatio in vno anno facta pro oibus annis sequentibus, censetur perpetua, donec reuocetur.
- 33 Beneficia in regno Francie dicuntur taxata, quae taxatio non debet augeri propter vbertatem, nec diminui propter sterilitatem.
- 34 Ius emphyteoticarum non debet diminui nec augeri pro sterilitate aut vbertate superuenientem aliquo ex annis sequentibus.
- 35 Decimarum taxatio annalis in beneficijs extinguitur anno elapso, & ita obseruatur apud Catalanos, & sic vbertas & sterilitas cuiuslibet anni debet attendi in solutione illius.
- 36 Decimarum taxa praescripta spatio quadraginta annorum facit ius, ubi non apparet qualiter fuit facta.

- 37 Decimarum taxa momentanea dicitur de duobus oneribus & expensis pro collatione fructuum, secus tamen in perpetua taxa.
- 38 Reseruatione fructuum beneficiorum ad tempus facta per Papam in fauore Camerae Apostolicae, intelligitur secundum taxam perpetuam, si qua fit de decima soluenda casu quo imponeretur ab eodem.
- 39 Reseruatio fructibus beneficiorum a Rom. Pontifice pro Camera Apostolica ad tempus, an sit in optione Papae recipere oes fructus illius temporis non habito respectu taxae generalis valoris beneficii, an estimatione secundum taxam generalem valeat recipere omnes fructus.
- 40 Reseruatio fructibus a Rom. Pontifice pro Camera Apostolica beneficiorum aliquorum & beneficijs perpetua taxatione taxatis, an beneficiarij teneantur supplere usque ad praedictam taxam minoribus fructibus in illo anno ab illo beneficio receptis.
- 41 Decima, quae debetur ecclesie parochiali, est perpetua, Papalis vero est temporalis.
- 42 Decima, quae debetur ecclesie parochiali, debet solui in fructibus, Papalis vero secundum taxam consuetam, & in moneta currenti.
- 43 Decima ecclesie parochiali debita, non diminuitur propter expensas cum fructuum querendorum factas: papalis sic, nisi taxa fuisse perpetua.
- 44 Decima, quae debetur ecclesie parochiali, est terminanda summarij et de plano: secus in decima Papali.
- 45 Decima beneficiorum reseruata, non decima hospitalium, aut aliorum locorum priorum, dicuntur reseruata. Et quid si conferantur in titulum.
- 46 Decima beneficiorum reseruata per Papam, an decima debeatur de fructibus beneficiorum solvendis fabricae ecclesie. Et quid si fructus ita essent deputati fabricae, & per manus operariorum debent exponi in vtilitatem fabricae.
- 47 Decima beneficiorum per Papam reseruata, dicitur reseruata de prioratibus manualibus, qui conferuntur in titulum beneficii ecclesiastici, & idem de grangia, quae confertur in titulum ecclesiasticum. Et quid si ex gratia. Et quid si ex contractu.
- 48 In decimis praestandis in beneficijs pro constitutionibus seruandae sunt declarationes papales. Et quid in contraditorio iudicio.
- 49 Decima fructuum beneficiorum a Rom. Pontifice concessa ad certum tempus, an debeat exigi in pecunia a beneficiario, aut a possessore, beneficium siue ex titulo lucratiuo siue oneroso possideat.
- 50 Decima beneficiorum a Rom. Pontifice imposita rebus ipsis decimandis an concomitetur quemlibet possessorem & non beneficiarium siue habuerit eam a beneficiario ante impositionem decimae, siue post.
- 51 Decima fructuum beneficiorum reseruata a Papa an possit exigi ex pensione alicui debita, seu an pensionarius teneat soluere ex pensione.
- 52 Decima a Rom. Pontifice imposita etiam super rebus beneficii, an si possessor fuerit exactus occasione decimae illius, valeat habere reuersum ad beneficiarium.
- 53 Decima a Rom. Pontifice imposita super fructibus beneficiorum, includit distributiones quotidianas & minutas oblationes.
- 54 Decima imposita a Papa super beneficijs, includit capellanas & altaria: nam sunt fructus beneficiorum.
- 55 Reseruatio fructibus beneficiorum a Papa, non dicitur fructus capellaniarum, aut altarium reseruati, si specialiter excluduntur: aliter secus.
- 56 Beneficiorum iuxta iuramentum beneficiariorum taxa an debet fieri, nisi valor beneficii alijs possit probari.
- 57 Taxatio valoris beneficii an debet fieri praestito iuramento per prius a beneficiario super valore illius, si alias valor non possit probari.
- 58 Expensarum taxa fieri praestito per prius iuro partis, si alias non possit probari, & secundum iuramentum debet taxari.
- 59 Iuramento praestito affectionis non habet secundum illud condemnationem necessariam.
- 60 Decimarum taxa fienda, debet fieri vocato vicario ad quem perceptio fructuum noscitur pertinere. Et quid de patrono illius cum sit patronata, & si forsitan ibi patronus recipiat pensionem.
- 61 Decima, quae debetur ex reseruatione Papali in beneficijs patronatis, an debeat solui a vicario perpetuo ibi instituto, an a patrono ad quem praesentatio noscitur pertinere.
- 62 Gratia expectatiua faciens mentionem de moneta Turonen. paruum usque ad certam summam non excedendam, tamen in locis in quibus sunt beneficia expectata, si ibi non est in vsu praedicta moneta, debet haberi consideratio estimationis illius secundum communem valorem cabiorum, nisi esset falsa moneta: quia tunc non habet estimatio illius.
- 63 Decima beneficiorum a Papa reseruata et beneficiorum taxa facta, si moneta fuerit postea mutata in valorem, cui moneta debet fieri solutio. Solutio mutata moneta post contractum in contractibus, secundum quam monetam debet fieri. Et quid in debitis ex delicto vel statu soluendis.

Soluens

- 65 Soluens monetam reprobam quam mutuo receperat, liberatur.
- 66 Soluens monetam reprobam, de qua solucunda fuerat conuentum antequam reprobaretur, an liberetur.
- 67 In alternatiuis optio est debitoris.
- 68 Debitor morosus si soluit de moneta, ea reprobata, post mora tenet ad bona soluenda, & tenet ad interese tamen dari quae lucri cessantis.
- 69 Debitor creditori an teneatur satisfacere secundum monetam temporis contractus, an secundum nouam.
- 70 Debitor creditori secundum quam monetam teneatur satisfacere, an contractus, an in monetam currentem tempore solutionis.
- 71 Decima reseruata a Papa beneficiorum, & beneficiorum taxa facta in florenis, solutio tamen decimae debet fieri in moneta currente in loco beneficii usque ad ualorem florenorum, nec potest cogi collector recipere in florenis.
- 72 Moneta vsualis quae dicitur.

I BENEFICIORVM. Supra dixit autor de decima fructuum priorum. Et diuidit in partes duas scilicet in gl. & omnes. In prima ponit dictum. In secunda illud declarat, scilicet restringit. Secunda ibi: nec. Casus. Non aliter decima beneficiorum alicui concessa exigitur, quam sicut hic expressè statuit. h. i. d. Taxatione] id est determinatione. Vel dic, Taxatione. i. limitatione, ut in Aut. de iudi. §. oportet coll. vj. [In quibus] .i. pro quibus. Na concessio facta in curia ubi Papa residet, sed pro alia provincia, patria, uel regno: & sic non attendit locus concessionis in quo fit, sed pro quo fit, & istud facit, quod beneficium renuntiarum in alio loco, quam ubi est situatum, non dicitur uacare in loco resignationis, sed in loco situationis, de quo uide quod dixi post glo. in cle. si duobus. s. ut li. pen. sed ibi loquitur de effectu renuntiationis, v. c. uacationis: & sic attenditur locus ubi est facta resignatio. At hic loquitur de effectu concessionis decimae scilicet solutionis.

4 Et ideo attendendus est locus in quo est fienda solutio: ar. l. concordat. ff. de actione. & obligationi. Vel dic, quod concordat: quia constitutio procuratoris ad resignandum in curia conferat ad locum curiae: & ideo locus curiae attendit: sicut hic concessio decimae confertur ad locum, pro quo fit concessio: & ideo attenditur: ut hic. [Pignoris]. l. praetorij. ar. l. pignoris gra. & Aut. agricultores. C. q. res pig. ob. po. Idem in conuentionali, quia fauore cultus diuini fit statutum. Facit quod no. in d. l. pignoris. per glo. & Cynum.

5 ¶ Primò nota, quod sicut fructus priorum parochiae decimant fauore curatae ecclesiae, sic fructus ipsius curatae ecclesiae decimant fauore praesidentis vniuersali ecclesiae, quae deputare potest illos alicui ad certum, & ad quod vsuum vult. concordat. c. si. de uoto. Nec ob. d. c. si. ubi dicitur de uicinia: quia ibi loquitur in uoluntate ipsius Papae. & sic habes hic, quod alibi e contra dixit, Ne praedaris, quia & tu ipse praedaberis. iuxta illud, quod Patere legem quae tuipse tuleris. Istud autem est rationabili aequitate statutum: quod ut quia pro oibus laborat, ab oibus sustentetur. arg. l. ij. §. pe. ff. de ori. iur. ubi Sabinus plurimum sustentatus fuit a suis auditoribus. Sed nota, quod dispositio simpliciter prolata cuius effectus dirigit ad certum locum, debet iudicari secundum consuetudinem loci illius, non alterius. concord. l. contra xisse. ff. de ac. & ob. No ob. l. si fundus. ff. de iur. ubi locus factae dispositionis attendit, non locus in quo effectus dirigitur. quia illud locum habet circa ea quae sunt accidentalia ipsius dispositionis: hic de his, quae sunt substantialia, v. c. in qua moneta & in qua taxationem sit fienda decimae concessae solutio. & ex hoc videtur, quod si beneficia de quibus agitur sint taxata per cameram Apostolicam vno modo, & in partibus sunt alio modo taxata, attenditur taxa, quae est in partibus, & non in curia: & si forsitan probat quod sit taxa per libros camerae, non videtur sufficere, nisi probet, quod in illa consuetudine est in partibus procedere. Vel dic, quod aliud est quod locus est in dispositione expressus in quo est fienda solutio, quod tamen de necessitate subintelligebat: & tunc in illo dispositione facta, ut hic. & in d. l. xisse. Secus si de necessitate inerat, ut traditio fundi, quae non potest fieri in alio loco, quod ubi est, ut d. l. si fundus. Ex quibus infero ad d. glo. quod si Papa madat alicui puideri, ut certo loco de beneficio vacante uel uacaturo cum clausula uel sine accepta di, dum tamen non excedat summam certarum librarum, in taxatione decimae, attendit taxatio ista secundum consuetudinem loci ubi est situm beneficium, de quo fiet prouisio. Na in dicta taxatione regulat ipsa prouisio fienda, & sic est habenda ratio huius taxae. in locum ubi est beneficium, ubi quia tota dispositio mandati Apostolici dirigit in ipsum locum, habet ac si ipsum mandatum fuisset ibi factum. ar. l. in illa stipulatione si kal. ff. de ver. ob. & l. §. editioes. ff. de eden. sed in l. si fundus. uel dicitur facta in certo loco fuit facta simpliciter, & ibidem statim habuit sua essentialia per sensum ambarum parium, & fuit res, & primum quietum.

13 ¶ Vnde non attendit locus ubi res uendita erat, quia traditio illius

rei uenit solui ad executionem ipsius uenditionis: sed ista localis taxa attendit uelut summa pars ipsius mandati Apostolici & prouisiois si deae. ut d. §. aditiones. Dic ergo, quod in uenditione fundi alibi sita sunt duo. Vnum ipsa uenditio pura & simpliciter facta in loco uenditionis. aliud ipsa uenditio quae fuit impleta per solam uenditionem, uel per actum uenditionis. ut l. confensu. ff. de actio. & ob. At in prouisione de soluendo in aliquo loco, non est nisi vnum, v. c. solutio localis, & sic solutio non est proprie executiua: sed impletiua ipsius promissionis. Vnde traditio fundi uenditi potest fieri alibi inuito emptore, v. c. desinendo possidere, & dando licentiam possidendi propria, autoritate uel constituyendo se possidere nomine emptoris quod non habet locum in alio loco fieri non potest quod conuenio. ¶ Tertio nota, quod per pecuniam omnia alia taxantur, non aut pecuniam aestimant per res. concord. l. si fideiussor accipere. ff. de fideiuss. No ob. l. si pluribus. circa si. iura. l. Titij textores. §. si. ff. de le. j. ubi primum & aliae res non differunt: quia ibi pretium habet loco rei: debetur. n. ratione certae rei, & sic non iudicat ut pretium, sed ut certum corpus. ut l. si seruus legatus. §. q. quinq. ff. de le. j. cum si. secus si sumat ut quibus, ut hic. & l. incensum. C. si certum petat. & l. si certos. ff. de le. j. Quar nota, quod ubi est aliqua aestimatio seu taxatio uel est solutio fienda in qua moneta loci alicuius, debet intelligi de moneta vsuali seu curiali. concord. l. si seruus plurimum. §. si. ff. de leg. j. & c. si. in fi. & ibi no. de male. & l. in iuris. ff. de leg. iij. Nec ob. l. semper in stipulationibus. ff. de re. iur. ubi in specie moneta minoris ualoris: quia illud locum habet quod in d. loco erat due uel plures monetae eguae vsuales: tunc de ea, quae minoris ualoris est intelligitur: alias secus, ut hic, & ibi: & nota. etiam ibidem. Istud fallit fauore conditionis personae cui est facta promissio, uel quae est doctor, uel amicissimus promittenti: quia tunc de maiori ualoris, ut ibi nota, quod est norandus, si ueri sit. Vbi ergo duae monetae aequaliter sunt in usu in loco ubi est fienda solutio, tunc licet dicatur quod intelligatur de ea quae est minoris, per d. l. semper. & l. in obsecris. co. t. t. electio est ipsius debitoris. Nam poterit soluere in ea quae est maioris ualoris, ut hic dicitur gl. q. alle. regula in alternatiuis. de reg. iur. in 6. Sed certe moneta quae minoris est ualoris, debet: ergo non alia quae est maioris ualoris. arg. l. cum pto. in prin. ff. de iud. & sic inuito creditore fieri non potest solutio in illa quae est maioris ualoris. ar. l. ij. §. ff. si cer. pe. Nec obicitur regula in alternatiuis quia loquitur de debitis alternatiue, quarum quilibet est in obligatione. ¶ 16 vnus solutioe debitor liberatur. l. ubi aut. §. qui illud. & l. si duo in fi. ff. de ver. ob. cum si. multo magis ergo ubi non est nisi una moneta vsualis, non esset fienda solutio in alia quae uoluntate debitoris, nec uoluntate creditoris: ut dicitur gl. Vi. tñ. quod ubi est eadem materia, sed forma diuersa, tunc una potest solui pro alia, ex quo non est captio creditoris: quia iuris fictione eadem censetur. Secus si essent materiae diuersae, ut floreni & grossi. licet gl. dicat quod de consuetudine sit. ut no. l. si quis argentum. in prin. C. de donatio. sic erat fienda solutio tpe electionis D. N. Papae Clementis VII. Nam non erant ibi in usu floreni, nec franchi, nec ducati, sed solui carlini argentei: sed certae solutiones ibidem non potuissent licite fieri creditoribus uel debitoribus in moneta alia aurea, uel argentea: hic autem sunt in aequali vsu & ualore cõi sicut sunt grossi papales & regales: & ideo obligatus ad certam summam pecuniae potest soluere in grossis papalibus sicut regalibus: & e contra. ¶ Secus forsitan si sit obligatus ad grossos papales, tunc non poterit soluere regales, nec e contra. dum tamen sint in vsu cõi & aequalis uis reperiant: alias secus ex quo sunt aequalis estimationis cõi opinionem in l. cum delatio ne. §. anam. in fi. ff. de fundo instruc. alias haberetur ratio pluris uel lentiae iuxta pondus & consuetudinem cambij, ut l. constant. §. quoties. ff. soluto. matri. & gl. hic fentit. & concordat. hic Guilg. ponit exemplum de turo. albis & nigris, & barthine. albis & minutis. & facit ad ista. l. Paul. rñ. creditorem. ff. de fo. & quod ibi no. & in l. si quis argentum. in prin. C. de dona. ¶ Quintò nota, quod decima fructuum beneficiorum ex concessione Papae alicui debita, soluienda est non in ipsis fructibus: quia decimam partem ipsorum fructuum prout percepti sunt soluere non debent beneficiarij, sed in pecunia numerata. Nam estimabit illa decima pars uel oes fructus quantum pecunia ualent, & tunc tantam pecuniam soluunt: sic uides quod beneficiarius ad species uel ad corpora fructuum. & tamen soluendo in pecunia ualorem eorum, liberaretur. concord. in Aut. de ali. emphy. §. si uero in praedictum modum. coll. ix. ubi est fit mentio de decima parte estimationis alicuius rei. melius facit. l. fundi Trebatiani. j. respon. ff. de usufructu lega. ad idem. l. si domus. §. qui constituitur. ff. de legatis. j. Non. ob. l. ij. §. ff. si certum. pe. quia istud est speciale sicut in iuribus all. pro concordantia. Vel dic, quod

dic, qd licet concessio sit facta de decima parte fructuum bñficio-
rum: tñ bñficiati non sunt obligati, nisi ad pecuniam soluendam,
ut hic: & sic hic nō soluitur aliud pro alio deducto in obligationē,
sed solum id ad qd tenet. Hoc aut totum contingit ex dispositione
iuris, ut hic non aut ex ordinatione uel autoritate debitoris: & sic
cassat qd: & ideo aliud est in decima pcediorū & aliorū fructuum
debita curato, qd quia illa est soluenda in ipsis fructibus prout sunt
22 percepti, ut in cle. p̄cc. cū si. quia ibi ius non disponit solutionē
fiendā in pecunia. Sexto nota, qd calices, & alia ad ornatū eccle-
23 siasticū, diuinū deputata, nō sunt p̄ debitis pecuniarijs pignori tra-
denda, nec capiēda, nec distrahenda, sicut sunt calices, libri, uesti-
menta sacerdotalia, & his similia. conor. c. j. de pig. & l. sancimus.
j. C. de sacros. eccl. Non ob. Aut. de ali. & emphy. §. si uero sunt
plura vasa. colum. ix. ex quo sumpta est Aut. p̄terea. C. de sacros.
ec. quia illud locū hēt in debitis ecclesiarum licet q̄ctis, ut iuxta
illam determinationē possint uendi, sicut & olim poterant distra-
hi in redemptionem captiuorum, ut d. l. sancimus. in fi. & ex iusta
necessitate. ut d. c. j. de pig. ac. istud loquitur in ista debita decima
q̄ p̄statur & uoluntate solius Principis, & forsan q̄ uoluntatem
bñficiatorum, & de ipsis fructibus, licet ad pecuniam aestimandis,
est soluenda. ¶ Vnde si bñficiati fructus consumpserint, non est
24 reorquendum corū factum ad p̄iudiciū bñficiatorum. ut liu-
bemus. ij. §. economus. C. de sacros. ec. & ex hoc uideret, alia res
ecclesiastica, licet non sint ad ornatū religionis diuinę deputata,
& non probat ob hoc capi uel distrahi, licet gl. hic dicat q̄. uel Gen.
25 & probat pro gl. tex. arg. à p̄rio sensu. Sed p̄t dici, qd alia res
possunt distrahi, uerū ecclesię tenet ipse bñficiatus de indemnita-
te, & sic cōp̄ellet alia emere, ut succedant loco distractarum. tñ qd
26 dicit gl. t. de libris iuris uendendis, satis esset absurdum, si ibi erāt
cā doctrinę ministrorum. ¶ Nam qd mō habent loco dotis eccle-
27 się, & sic non cadunt sub permissione alienationis. ar. c. nouum. c.
ti. Secus si peruenissent ad ecclesiam ex aliqua donatione uel lega-
to aduictio, nec essent deputati pro doctrina aut studio ministrorum.
28 ar. l. quæsitum. §. in fructo aut fundo. ff. de fund. instr. ¶ &
idem v̄ dicendum in quibuscunq; alijs rebus ecclesię deputatis
ad vsum ministrorum ecclesię, ut ibi percepto sint cum habebant
loco dotis ecclesię istius. Nec ob. arg. à p̄rio sensu qd ex isto text.
colligit: qd quia ex ista negatiua dispositione: ex qua fit hæc prohibi-
29 bitio alienationis & pignorationis, non inducitur affirmatiua dis-
positio in cæteris. Vel dic, qd distractio est prohibita quo ad res
non deputatas ad ornatum diuinum, sed quo ad captioē loco pi-
gnoris possit distinguī: ut licet non possint capi loco pignoris res
deputatę ad ornatū, diuinum, possunt tñ capi alia res. ar. l. hæc aut.
C. qui. ex cau. in poss. ea. Nec ob. l. cū p̄tor. in prin. ff. de iu. vbi p̄-
hibitiua dispositio in aliquibus inducit ceteris permissionē, ibi nō
inducit permissio noua: imō antiqua in suo esse relinquit, ut ibi di-
cit gl. l. c. d. q̄ est interlinearis. Rō impulsua fuit dubiorum circa
hanc grām contingentiu decimo, & discordiarū amputatio, qd orie-
bat inter collectores huius decimę & ipsos bñficiatos, & cām p̄-
buit declaratio super his concessionibus factis tpe Clemētis. iij.
& Boni. octau. de quib. dicit gl. magna. ut sicut illa dubia declara-
uerunt, ita & ista Cle. v. pari mō statuatur, ut dubia tollat. Rō dubitū
30 di fuit, qd cū grā facta fuisset de decima fructuū bñficiatorum, illa
erat p̄standa à seruo fructuū: esset magna uel parua q̄ntitas fru-
ctuū, ut c. commissum, & c. cum homines. et. & sic nō in pecunia
numerata. ar. l. ij. §. j. ff. si cer. pe. Præterea ne taxatio decimę hæc
nō cōsuetata uidebat attendenda: quia res inter alios acta & c. ut l.
ij. C. qui. res iud. nō nō. & p̄suetudo huius nō ligat nō subditū cui
facta est talis grā. ar. l. fi. C. de iuris. om. iud. Rō decidendi est: quia
longus est circuitus, ut is cui decima esset p̄cessa, deberet fructus si-
bi solutos p̄ decima exponere uenditioni, cū egeret pecunia, &
p̄ diuersitate fructuū non sic æquę bene possent uendi, sicut ual-
leret: & istud noceret ei, cui est facta grā, & nō p̄deslet bñficiatis
debitoribus: iō ut talis p̄cessus euitet, & ut p̄seruaretur bñficiatis, cui
est grā facta, sic statutu fuit. ar. l. dñs test. ff. de p̄di. inde. & l. i cre-
ditore. ff. de eui. Nec ob. d. c. in commissum, & c. cū homines. ¶ qd
31 loquunt in decima p̄diorū debita curato qd et pro suo uictu eget
fructibus. nam necesse haberet idē emere de dictis fructibus pro
suis alimentis, si fructus non h̄ret. qd rō cessat in isto, cui est facta
grā huius decimę fructuū bñficiatorum: qui ut plurimū, habet solu-
oculum ad ualorem fructuū. Nec ob. l. fi. p̄zalleg. quia hoc ope-
rat dispositio principis subdentes hunc casum huic taxę illa rōne:
quia taxa illa fuerat facta simpliciter, nō respectu certę causę dū-
taxat, & sic fuit extendēda ad eam cām ubi subisset eadē rō. ar. l.

illud. ff. ad l. Aquil. ¶ Prima conclusio. qd taxatio fructuū p̄t fieri al-
32 tero de duobus modis. ¶ Nā interdū fit uno anno seu una uice p̄
oibus alijs sequētib; & tunc talis taxatio censet esse p̄petua: qd
apta nata est durare, donec reuocet. arg. c. si gratios. ij. rñ. de re-
33 scrip. in vj. c. fi. de priu. in antiquis. ¶ & sic seruatur in oibus parti-
bus Francię. facta. n. fuit per eos ad quos p̄tinebat, & cū causę co-
gnitione: quia habito respectu quantum cōter singulis annis pote-
rant ualere fructus, nō cōsiderato qd uno anno plus uel minus ual-
lerent q̄ alio: & sic talis taxatio cū sit perpetua, est fm eam proce-
dendū, ita qd deducatur in consuetudinē, & inueterato vsu stabilitat
34 ¶ prout dicimus de iure nouo cōdito. l. cū de nouo. C. de legi. nō
em̄ uariandum est, nec ab ea recedendū, quanquā vno plus uel
minus ualeant fructus, q̄ alio, p̄ p̄sterilitatē uel ubertatem super-
35 uenientē. ar. l. ij. & fi. C. de allu. & pal. & l. j. C. de iure emphy. ¶ in-
terdum uerō fit uno anno solum taxatio & tunc extinguit cū illo
anno: & alio anno fiet taxatio alia, fiendā et in illo anno, & sic de-
inceps: & sic seruatur in Cathalonia, fm Guil. Vñ tot erunt taxatio-
nes, quot sunt anni. arg. l. scire debemus. ff. de ver. ob. & hoc casu
attendit ubertas & sterilitas singulis annis contingens. arg. ad istā
distingtionē. l. p̄tia rerū. in fi. ff. ad l. fal. Nā taxa unius anni non
p̄t deduci ad cōsuetudinē, ex quo diuersimode fuerint taxatio-
nes fructuū annuatim iuxta ubertatem & sterilitatē annorū. & sic
h̄mōi taxatio uocat momentanea, quia apta & nata durare mo-
36 mēto. an. ar. l. unicę. C. si de mo. pos. fu. app. & ibi not. ¶ In dubio
aut, si nō apparet qualiter fuit facta taxa, tunc iudicabit fm ea si
fuerit p̄scripta. xl. annorū spatio, & sic intelligo dictum Guil. c.
37 cum de bñficio. de p̄rab. in 6. Ex istis inferit ad plura. ¶ Primō, qd
ubi taxa est momentanea h̄ taxa omnium expensarū factarū cū illorū
fructuum q̄rendorum. ut l. fundus. ff. familiae hęc. r. ff. l. fructus.
ff. so. mat. Non sic in taxatione perpetua, ut dicit gl. & bene
dicit bene intellecta: nā v̄riq; tpe quo fuit facta illa taxatio perpe-
tua, habita fuit consideratio et expensarū, q̄ annuatim erāt fiendę
cā fructuū colligendorū: & sicut & habita fuit consideratio quā-
rū fructus deducendis expensis istis annuatim cōiter ualere poterāt:
sed illa iam facta, dum peruentū fuit ad annos sequentes, non fuit
habita consideratio quantum ualebant fructus illis singulis annis,
nec quantum fuit expensum illis singulis annis pro fructibus collig-
gendis: sed solū fuit habitus respectus ad taxā iam factā: & sic nō
fuit habita cōsideratio expensarū factarū cā illorū fructuū perci-
38 piendorū. Sed d. qd in reseruatiōe fructuū bñficiatorum, q̄ facit
Papa pro uno uel duobus annis in fauorē suę camerę Aplicę uel
alterius, intelligunt fructus fm dictā taxā perpetuā. & ideo in an-
no reseruato attendet quantum ualent pro illo anno, ad effectū ut
omnes illos camera recipiat: sed solū attendet taxa perpetua cō-
39 sueta. ¶ tñ erit in electione Papa specialis uel recipe fructus fm
dictā taxam, hoc est, recipere tantā pecuniam ad quantā sunt dicti
fructus taxati, & reliquum si qd est bñficiatis: uel dimittere illos
fm dictā taxam bñficiatis, & recipere reliquum. P̄t enim esse, qd
fructus sunt taxati ad 50. florenos. & in anno reseruato fuit tanta
ubertas, qd ualebant cōi aestimatione centū. 50. florū. certē tūc po-
terit camera dimittere dictos. 50. florenos fm taxā p̄fectā, & reli-
quū recipere. l. cētū florenos: & tunc an camera deberet recipere
oīa onera pro illo? Cogita. & sic econuerso, nisi v̄z fructus mi-
nus ualere illo anno reseruato solū. 60. florenos possunt recipere.
50. florenos fm taxā, & reliquū dimittere beneficiario, ut dicit
gl. Sed tunc, an beneficiarius teneat subire omnia onera. Cogita.
40 ¶ Vbi aut fructus minus ualerēt illo anno reseruato, q̄ esset taxa,
non puto, qd residuū teneat supplere beneficiarius. ex quo certi an-
ni facta fuit reseruatio fructuum: arg. l. cum certus. ff. de uino lega-
Tertio, qd in gratijs expectatiuis, ubi sit mentio de certa summa
non excedenda, est habenda cōsideratio taxę perpetuę si est, alias
est habenda rō cōis aestimationis fm tps cōe seu cōiter accedens:
non aut aliquo casu p̄tingens. ar. l. fistulas. §. ff. de p̄hen. emp. &
l. quę fortuitis. C. de pig. ac. & sic inspicitur bñficiū acceptatū
quantū ualere solet cōiter cōi aestimatione, non aut est duntaxat
attendendum tps fiet acceptationis uel prouisionis excedat tūc,
uel non solutā cōmūnem aestimationem. Facit. d. l. p̄tia. in fin.
& c. ¶ Secda conclusio, qd dīa est inter decimam spūalem curato
41 debitā, & decimā papalē, circa plura. ¶ Primō quia decima spūalis
est perpetua, Papalis uerō est ad tps suo arbitrio p̄fixū, c. ad libe-
42 randā. de iudicis. cum si. ¶ Sed d. qd decima spūalis est soluenda
in ipsis fructibus, & de cōi a quo fructuū. Papalis uerō fm taxā
43 p̄fectā, & in moneta corrente, ut hic. ¶ Tertio, qd decima spūalis
nō diminiuit p̄ p̄ expēsas factas cā fructuū q̄rendorū: Papalis uerō
sic, nisi

44 sic, nisi ubi fuit taxa p̄petua uel p̄suetā, ut dixi hic. Quarto, qd quia
ubi ē qd de decima spūali agit summarie & c. vt cle. dispensiosam
de iud. nō si agat de papali, ut hic. & ibi notat. ¶ Tertia conclusio,
45 qd concessa decima bñficiorū iuxta istam cle. non debet decima
hōi p̄tialit, & aliorū priorū, locorū. quorū fructus conuertunt in
vsum infirmorum, uel pauperū: ut h̄ in declarationibus Apосто-
licis super hoc editis, ut dicit gl. magna. Sed hic aduerte: quia aut
ista loca conferunt laicis, nec assignant in titulu bñficij ecclesiasti-
ci, & sic concedat administratio clerico, uel p̄ponat clericus: &
tunc quia nō sunt bñficia ecclesiastica, nō includant sub noīe bñ-
ficiorū: ut qd carent noīe, carēt & effectu. ar. cle. pasto ralis, in ult.
par. §. de re iudi. Aut conferunt in titulu. & tunc, aut hēt de fructi-
bus solū uictum suū, & reliquū est conuertendū in vsum infirmo-
rū, & pauperū, & ad rōnem reddendā est astrictus: & idem, cū
subsit eadem rō. Aut hēt certos redditus per se, & infirmū, uel pau-
peres per se: & tunc v̄, qd soluēda est decima de eo qd assignatum
est huic p̄cedenti pro se. ar. cle. per literas. in fi. §. de p̄rab. & sic
intelligi p̄t cle. quia contingit. §. ut aut. j. de reli. do. Quarta conclu-
46 sio, qd decima concessa bñficiorū (ut hic dī) soluēt de fructibus
bñficiorū, licet deputatū ad fabricā ecclesię, ut cauetur in di-
ctis declarationibus. Et est rō: quia isti fructus anteq̄ soluant fab-
ricę sunt bñficiorū, & sic concessio decimę fructuū bñficio-
rū includit hos fructus licet deputatos ad onus fabricę. arg. l. fun-
di Trebatiani. ff. de usufruc. lega. ex quo inferri p̄t, secus esse si ita
essent assignati fabricę, ut operarij fabricę fructus per manus ip-
sorum reciperent, & non per manus beneficiati. arg. d. l. fundi. qd
tunc non uideret esse fructus beneficij, sed ipsius fabricę & non
dūm percepti. arg. l. usufruc. lega. ff. de usufruc. & istud bñ probat
limitatio apposita in istis declarationibus: ubi dī, qd de oblationi-
bus, & alijs elem̄ synis q̄ danē ad opus fabricę, decima non solu-
tūret. Et sit ratio: quia ista non sunt fructus bñficiorū. arg. l. in
agris. de acqui. re. do. nec percipiunt p̄ bñficiatum, sed deputatū
ad opus fabricę. ¶ Quinta conclusio prout continet in dictis de-
47 clarationibus, qd tenēs in titulum beneficij ecclesiastici priora-
tum manuali, uel aliquā grangiā, teneat ad decimā, p̄cessa decima
fructuū bñficiorū. Et est rō: quia isti sunt fructus bñficiorū, cū
conferantur in titulum. Idem dicit gl. si conferant non in titulu,
48 sed ex grā. secus si ex p̄ctū dñi mei. Hoc est aduertendū: qd quia si
constaret de declarationibus huius, non esset ab eis recedendum,
cū essent seruandę ut p̄stōnes Papales. ut l. j. ff. de constitutiōni-
bus Principum: iuncta. l. j. C. de legi. sed uisio glossatoris non est
sufficiens, de qua ipse testat, ut ei credat in iudicio p̄dictoria. ar-
gumento in Aut. si quis in aliquo. C. de edendo. & cle. l. r̄is. & qd ibi
nota. §. de proba: Vñ circumscripsit h̄mōi declarationibus, vñdūm
est quid iuris. Et certe non v̄ distinguendum, utrū ista teneat ex
grā, uel ex p̄ctū oneroso, aut remuneratione, licet sit concessa deci-
ma fructuum bñficiorū, nō tñ illa exigūt, sed pro illa aestimatio-
49 in pecunia soluit, ut hic. ¶ Et idē est distinguendū: quia ista obli-
gatio seu uinculū soluendū hanc pecuniam, soluit ipsi bñficiato: &
tunc ipse exiget, & nō possessor fructuū, q̄q̄ habuerit cām a bñfi-
ciato: arg. l. in §. ff. de p̄hen. emptio. cū si nisi forsan in subsidiū
in bñficio non existente soluendū: nā tunc q̄ habentem cām lu-
cratiuam fieret exactio, nō q̄ habentē cām onerosam. ar. l. fi. C. de
codicil. & l. apud Celsum. §. si quis aut ex cā. ff. de doli. excep. & l. j.
§. fi. & qd ibi nō. ff. qn̄ app. sit. Aut imponit ipsi rebus, & sic quia est
in re exigūt quicunq; possessor illorum. ar. l. apud Iul. §. hæres. ff. de
50 lega. j. ¶ Si. n. habuit cām post concessionem huius decimę a bñfi-
ciato, non p̄ficat sibi: quia concessio decimę p̄cessit, cui non po-
tuit iudicari per factū subsequens. arg. l. ij. C. qui potiores in pi-
gnoribus habeant. Aut habuit cām ante p̄cessionē decimę: & idē
quia potuit, & debuit cogitare hunc casum concessionis posse p̄-
babilitate euenire: & idē teneat. arg. l. si quis domū. §. pe. ff. loca. cū
51 concordantijs ibi notatis. ¶ Vbi aut nō percepit fructus bñficio-
rum, sed aliquā pensionē ab ecclesia, uel a bñficio, non uideo qua-
re ipse exiget: quia aut percepit pensionem in pecunia: & illa non
connumerat loco fructuum. Aut percepit pensionē in certa quan-
tate fructuum: & idem quia illos fructus percipit, non ut fructus
bñficiorū, sed simpliciter ut pensionē, quę si solueret de fructibus
alterius sufficeret: vnde si per modum quotę deberet de fructi-
bus bñficiorū pensionē recipere, nam tunc pro rata sua posset exi-
52 gi. ¶ Tñ in oibus istis casibus in quibus possessor fructuū licet exi-
git, poterit agere exactus ad suū interesse q̄ bñficiatū, a quo cām ha-
buit, nisi forsan habuisset cām lucratiuam incipientem à traditio-
ne, ubi donans non tenet de cūctione. arg. l. j. C. de iuris. om. iudi.

53 Sexta del usio, fm gl. p̄t q̄tinetur in dictis declarationibus, qd
de quotidianis distributionibus, & minutis oblationibus quibus-
cunq; factis in ecclesia simpliciter, soluet decima: facta (ut hic ca-
uetur) concessione decimę: qd puto uerum. Nā ista sunt fructus be-
nificiorū, quia solū rōne beneficij percipiunt, & sic decimantur.
¶ Septima conclusio fm glo. licet de hoc non cauetur quicq̄ in
54 dictis declarationibus, qd decima p̄stabit de fructibus cap-
pellanarū, & bñficiorū altarium, qd sunt fructus bñficiorū. ar.
55 c. suggestū. de p̄rab. & p̄cor. Guil. & licet reseruatiōe fructuū
facta p̄ camerā non includant fructus talū capellanarū, hoc est
quia specialiter excludunt: alijs utiq; includerent. ar. l. procuratō
re. C. manda. non aut excludunt p̄ tenuitatem fructuū eorū dēdē
& maius est grauamen oēs fructus reseruare, q̄ decimā solā con-
cedere, & sic cautius fuit procedendū. arg. l. j. §. sed & si quis. ff. ad
56 Carbo. & l. absente. ff. de p̄enis. Octaua conclusio fm Guil. qd ista
taxa fiet iuxta iur̄m p̄stium per bñficiatum, ad quē pertinet fru-
ctuū perceptio, nisi maior ualentia possit probari p̄ alios: a l. s. sed
rō iur̄m sequit taxam: ut c. fi. ff. de his quę ut. ca. v. c. si. sed ibi uir
57 rat ut pars, hic ut testis. Sed certē p̄t dici ubiq; idē esse: qd qm̄ sic
uidemus et in taxatione expensarum. Nam iur̄m p̄cedit taxam, &
tñ iur̄ans h̄t ut principalis: ut in Auth. de iud. §. oportet. col. vj. §.
58 et in d. c. fi. & in l. si qn̄. C. vñ vñ sumit. ¶ Nam ibi et iur̄m p̄-
cedit taxam, qd taxa non p̄t fieri in minori q̄ fuerit iurātū, nec in
p̄ntiam arguat de periurio is q̄ iurauit. Et est rō: quia tale iur̄m est
59 de ueritate, & succedit loco p̄bationis: t̄ secus si esset de affectio-
ne, ut in iur̄o in litē p̄stato cā affectionis uel aestimationis iniu-
riarum. Nā tunc minus poterit taxari q̄ fuerit iuratum: quia non
per hoc arguit de periurio. ut l. uideamus. §. iurare & §. si. ff. de in-
li. iuram. Itē quicq̄ dicit Guil. non uideo, qd talis taxa fiat fm iur̄-
mentū bñficiati, cum de facili possit p̄ eos ueritas sciri: & hic non
subest dolus, rōne cuius probatio fieri habeat iuramento partis.
ut l. semper. §. in hoc interdicto. ff. qd vi aut clam. ut ibi not. Nā
60 cōclusio, fm Guil. qd ista taxa fiet uocato uicario, ad quem fru-
ctuum p̄tinet perceptio, licet alteri puta patrono clerico teneat
p̄stare certam pensionē, ex qua est soluenda pro tota ecclesia:
uerū et ille patronus uocabit cū sua et inter sit. arg. c. ad hæc. in
fi. de offi. archi. & l. in concedendo. ff. de aqua plu. ar. l. fi. C. de au-
61 tō. p̄stan. cum si. ¶ In dubio aut ad quem pertinere dēt onus solu-
tionis, decimę, an ad patronū clericū, qui p̄sentat uicarium p̄-
petuum, an ad ipsum uicarium. Et certē intendū est, qualiter fuit
rit assignata portio conguua uicario, iuxta. c. j. de p̄rab. in 6. & h̄
nihil actum est, sed solū sint fructus diuisi, licet pro partibus in-
62 qualibus, uideret, qd quilibet teneat ad decimā pro rata eorū q̄
percipit. arg. l. fm naturam de reg. iur. Decima conclusio, fm Guil.
63 qd licet in gratijs expectatiuis fiat mentio de moneta turoñ par-
uorum usq; ad certam summā nō excedendā, tñ in locis ubi sunt
bñficia expectata, in quibus nō est in vsu illa moneta, sed alia, ha-
bitur rō fm cōem ualorem cambiorum, & cōem estimationē
quantū ualeat una plusq̄ alia: & facta consideratione ac reductione
minoris & maiori ualoris, parebit q̄ bñficia patent in gratijs, & q̄
non: & sic non attendet, qd aliquā aliquo casu fortuito longē plus
ualeret uel minus una q̄ alia, sed solum cōis contingentię ualor. p̄
quo facit d. l. fistulas. §. fi. & d. l. p̄tia. in fi. & idē sentit hic gl. sup
uerbo consueta. Fallit in moneta q̄ non est in cursu p̄ suā fali-
tate. Nam tunc non haberet consideratio ualoris illius. p̄ quo. e.
64 quanto. de iure iur. ¶ Vnde decima conclusio, qd si post taxam fa-
ctam sit mutata moneta, fiat solutio fm ualorē mutatę monetę:
65 ar. eorum q̄ no. in c. olim. in fi. de censu. ¶ Idē et in quocunq; debi-
to ex p̄ctū, uel quasi ut fiat solutio fm tps p̄ctus uel obligationis:
66 secus in debito ex delicto uel statuto. ut l. fin. C. qui admit. ad bo.
67 pos. fm Gen. Est aut aduertendū, qd soluens monetā reprobā, q̄
68 mutuo receperat, uel de qua conuenerat tpe quo nondum fuerat
reprobata, liberat, & creditor tenet eam recipere: ut c. dī de esti-
matione illius monetę soluendā, intelligit in casu in quo ipse de-
69 bitor non solueret ipsam monetā reprobam: & sic debet intelligi
d. c. olim. in fi. Nā ibi dī alternatiuē, soluat monetam uel aestima-
70 tionē, qd & sic electio est debitoris, ut l. plerunq; ff. de iure dotū.
71 ¶ Verū si debitor fuisset in mora soluendū, & post morā cōtingit
fer reprobatio dictę monetę, crederet, qd h̄ret rōnem damni datū
& forsan lucrī cessati. iuxta. l. unā. circa fi. C. de sententijs, qd p̄ eo
si interest fieri uent. dum tñ nō sit extra rē: ut non ob. l. si steri-
72 lis. §. cum per uenditorem. ff. de actiōibus emptio. ¶ Item dico
73 qd mutatio monetę non dēt esse damno creditori, et ante morā
debitoris quo ad hoc ut liberetur debitor solugrē uolens monetā
nouam

novam q̄ minus ualet, q̄ antiqua. Cū. n. 3ctus uel obligatio certo tpe habuit incitū pacificētes uel alr̄ disponētes habuerūt respectū ad monetā tunc vsualē, nō ad futurā, q̄ nō erat in rerū natura, nec esse sperabā: & iō fm̄ illā, q̄ tunc erat, solutio fieri debet futuris t̄pibus. ar. l. Stichū. §. stipulatio. ff. de uer. ob. iuncta. l. Labeo. ff. de supel. lega. sicut ēt v̄r in p̄nti ciuitate, vbi sunt. 40. anni, q̄ floreni auri de Camera valebant solidos. xxiiij. monetā tunc currentis in Auinione, & mō valent solidos. 29. monetā nūc currētis: & tū idē est florenis eiusdē formā & materiā & bonitatis. hoc at̄ est, q̄ ipsā moneta fuit deteriorata, ita q̄ deterioratio ascendit ad solidos. v. cōiter: certē obligatus ad pensōnē annuā inchoatā sunt. 40 anni ad monetā tunc currentem, v̄c 3 ad solidos. 20. monetā tunc currentis, nō liberare f̄ soluens solidos. 10. monetā nunc currentis: nā illa erat in tali estimatione, q̄ solidi. 24. valebant vnū florenum, & ista moderna debilior est: p̄missa locū habent, q̄n materiā uel bonitas intrinseca monetē antiq̄ differt a moneta noua licet sit eadē forma. Secus aut̄, q̄n moneta antiqua non est limitata, sed remansit in vsu deteriorata: ut fuit uidere in Franchis del Graybe, seu de Aurayca, qui erant in usu, & ualebant cōi cursū cā bitorum & negotiationum solidos. 30. monetā hic currentis, & post modicum t̄ps non ualuerunt nisi solidos. 26. non q̄ moneta minuta vsualis hic fuerit deteriorata, sed quia dicti franchi non erant tantē bonitatis intrinsecā q̄rum appretiabantur: tunc. n. uide bā q̄ diminutiā huius appretiationis, seu potius reductio appretiationis ad debitā bonitatē, nō esset dispendio creditoris, sed debitoris ēt nō morosi. Nā debitor usus fuit, seu uti potuit illis franchis, p̄ illa appretiatione sua prima: & ideo si vsus fuit, uel per eū stetit quomius uteret, & quū est ut tantundē refundat. Nā in istis pecunijs aureis uel argenteis non tantū est attendenda bonitas intrinseca, quantū ad materiā, sicut quantū ad vsū. arg. l. mulieris. §. j. & l. Labeo. & l. Sabinus. ff. de uer. sig. de hac materia uide per Cy. in l. in minorū. iij. q. ix. uer. circa hoc queritur. C. in qui. cau. i. integ. resti. nō est necesse. & plene per Bar. in l. Pau. respon. credito rem. ff. de sol. & hic plenissime per Pau. ¶ Duodecima conclusio

De regularibus, & transuentibus ad religionem. Rubrica.

- 1 Decima tenentur religiosi soluere siue ex pr. edij, siue ex beneficij, imposita decima etiam super beneficijs.
2 Regulares unde dicantur.
3 Et, copulata ponitur inter diuersa.
4 Regulares secularibus sunt maioris meriti, sed non administratiōis.
5 Regulares secularibus sunt minores in Ecclesia militante.
6 Vita contemplatiua an dicatur maior actiua: remissio ē.
7 Regulares in actu sunt digniores transuentibus ad religionem.
8 Municipales dicuntur digniores incolis ipsis.
9 Via ¶ decimā tam p̄diorū q̄ bñficiorū, de quibus dicitur est in p̄cedenti, sunt soluendē a iuris religiosi, ut patet de deci. & no. in cle. religiosi. §. ti. j. & de scdō patet p̄ no. in cle. si bñficiorum. eo. ti. vbi solū excipiunt leprosiarū, & loca pauperū pia: & iō sumpta mā de ipsis religiosi tractādi, ponit Rub. de regularibus. Et ista p̄tinuatio placet: q̄ fit ad p̄xima ut l. ij. ff. de sta. ho. licet Goff. & Host. p̄tinuarent ad remota. & hāc p̄tinuationem posuit ēt Nouella sup̄ rubrica ista in antiquis, q̄q̄ Io. Mo. i rubri. eo. ti. in vj. sequat̄ continuationē antiquorum, quē fit ad remota. ¶ Scias aut̄, q̄ regulares dicunt̄ a regula non sumpta, prout sumitur in l. regula. ff. de reg. iur. & in toto titu. de reg. iur. in vj. & in antiquis. sed prout sumitur in c. regula. iij. di. q̄ est notoria q̄ rectē ducit, uel rectē regit, uel probet̄ iter benē, & sanctē, honestē q̄ uiuē

di. Idē quia ista rubrica hēt duas partes, uidenda est ista inter eas, quā pōt esse ista. Nam prima pars loquitur de existentibus in termino, quia sunt iam actu regulares. Scd̄ de existentibus adhuc in uia, quia quasi pro eisdem reputantur quo ad aliqua, licet nō quo ad oia. ¶ & iō ista copulata quasi similia, nō q̄ sunt idē: aliā nō bñ caderet copula inter ea. ut l. j. §. ff. de pac. Ad p̄dicta facit. l. ex eodē tpe. & l. filiusfamil. ff. de testō militis. Sumit̄ ergo hic transitus qui fit cā p̄bationis: ut si placebit profiteat̄ regulā probatā, & sic efficiat̄ regularis. & circa hoc uide plene Nouel. ubi dixi §. Opp. quia debuit primō tractare de regularibus, q̄ de clericis secularibus, cum regulares sint maiores, & sanctiores. ar. c. multa. in fin. 40. distin. & c. quantumlibet. 46. distin. in Aut. de noua. §. si uerō. coll. j. iuncta. l. si q̄q̄. C. de ep̄s & clericis. & l. ij. ff. de statu hominū ¶ & c. licet. c. ti. Sol. ¶ sunt maioris meriti, non aut̄ administrationis. ¶ & sic in ecclesia militante reputat̄ & sunt minores secularibus. ar. c. j. de of. archipre. & q̄ ibi no. ¶ Ad hoc facit tractatus uirḡ acti uē & contemplatiuē q̄ illarū dicat̄ maior uel dignior, pro qua uide d. c. licet. ad fi. c. ti. Opp. q̄ rubrica sit malē formata: quia cū sit p̄ambula professionis ipsa probatio, ut dixi, debuit dicere autor. De transuentibus ad religionē, & regularibus. ar. l. ad rē mobilem. ff. de procurato. & l. j. ff. de sta. ho. & Insti. de iure naturali. §. si. Sol. ¶ quia regulares sunt maiores & digniores transuentibus ideo de eis primō dicit. arg. l. j. & ij. de albo scriben. Nec ob. 3. nō quo ad theoriam, seu ad doctrinam. Præterea hic non d̄r de professione quam præcedit probatio uirḡ religiose: sed de professoribus, hoc est de regularibus q̄ sunt digniores p̄fiteri uolentibus. ut d. l. ex eo tpe. & l. filiusfamil. simile. ff. ad municip. in rub. vbi primō dicit de municipibus, & d̄r, de incolis, ¶ qui nō sunt ita digni sicut municipes, & incolatus p̄cedit municipatū: quia incola pōt effici municeps manu s̄iōne uel adoptioe. ut l. j. ff. ad muni. ¶ Mendicantium paupertas est felix, cum fiat propter charitatem, dummodo approbetur per Papam.
1 Paupertas contra uoluntatem contingens, aut per prodigalitatem, aut aliā, non est felix.
2 Paupertas non est de genere malorum.
3 Religiosus dicitur professor sue religionis.
4 Iuriconsultus dicitur professor sue scientia iuris ciuilibus.
5 Proficiens accipitur pro consistente, ubi professio fit solum animo cōsistendi, non animo obligandi.
6 Proficiens animo cōsistendi non obligat nisi iuxta eius confessionem.
7 Patrum de non petendo faciens, obligatur ad non petendum.
8 Religiosi tempore ingressus religionis an debeant profiteri an teneantur promittere, aut uouere.
9 Vocacione qua quis uocatus est, in ea uiuere studere debet.
10 Religiosus potest transire ad strictiorem.
11 Religiosus transiens ad strictiorem, spiritu Dei ducitur.
12 Religiosus ad latiore regulam non potest transire.
13 Religiosus remanens in sua propria religione quietius dicitur uiuere alijs currentibus per monasteria. Et idem de carente officio, aut administratione.
14 Religiosus an ualeat unquam dici in quiete.
15 Religiosus administrationem habens non multum vacare potest contemplationi, cum deur̄ actiua uita necessario.
16 Religiosus Mendicantium ordinis non potest transire ad religionem non Mendicantium sine autoritate Papæ.
17 Religiosus ad strictiorem regulam potest transire petita & non obtenta licentia superioris. Quid de transuento ad æqualem.
18 Ambitio generat discordias & schismata.
19 Ambire nemo debet uelle p̄siedere.
20 Præsidentiam recipiens non dēt ille renuntiare nisi ex cā maxima.
21 Constitutio trahitur ad p̄terita.
22 Administracionem, officium, aut prioratum habens seu aliter existens de gremio, non hēt uocē in casu cle. j. de regula. & transuent. ad reli.
23 Prelatus principalis non est in capitulo ut unus de capitulo, sed tanquam caput capituli.
24 Prior claustralis existens in capitulo, ibi dicitur esse tanquam vnus de capitulo non tanquam prelatus.
25 Pena trahitur ad p̄terita ex mente expressa disponentis.
26 Monachus potest habere curam animarum populi.
27 Habilis de iure cuius habitus tendit ad fauorem aliorum, nō potest ab illis inhabilitari.
28 Interdictus ad officium certum censetur interdicitus ad illud etiam uice locumtenentis.

Inhabilis

- 30 Inhabilis ad exercendum officium per se, dicitur inhabilis ad exercitium illius pro alio.
31 Inhabilis per se facere aliquid, neque potest per alium.
32 Vicarius, & locumtenens vicarij, sunt due species penitus separate.
33 Vicarius non constituit vicarium.
34 Vicarius potest locumtenentem ad tempus ex causa constituere.
35 Epi an possint creare locumtenentes ad eos mittendos per dioceses.
36 Locumtenens, vicarius, vicegerens, sunt termini synonymi.
37 Decretum annullat quod contra factum est ipso iure.
38 Mandatum Papæ sine decreto nō annullat quicquid f̄ fuerit factū.
39 Facta nō possunt h̄rē p̄ infectis quo ad factū, secus quo ad iuris effectū.
40 Deus hoc solo priuatur, ut facta non sint facta.
41 Facta non possunt haberi pro infectis etiam quo ad iuris effectum in his, quæ non sunt reuocabilia.
42 Interdictus sacerdos pōt dare ecclesiasticā, punit̄ t̄n̄ pro contemptu.
43 Heretici, schismatici consecrati consecrare possunt, licet nō debeant.
44 Heretici, schismatici consecrati non amittunt characterem, sed executionem characteris tamen amittere uidentur.
45 Constitutio aliquoties derogat priuilegio etiam Apostolico.
46 Mendicantium ordines ultra ordines quatuor generales an dicantur approbati necne: & Mendicantes illorum ordinum an possint transire ad religionem non Mendicantium.
47 Prohibitio p̄tinēs uniuersitatē ut uniuersos, non extendit ad singulos.
48 Prohibitio cōcernens singulos non extenditur, ad uniuersitatem, quando est diuersa ratio.
49 Factum legitime penam non meretur.
50 Mendicantes transuentes etiam autoritate Papæ ad non Mendicantes non possunt ibi in antea obtinere administrationes, officia, seu similia alia.
51 Romana ecclesia habet tantum septem protonotarios ordinarios.
52 Clemens sanctus instituit primō in ecclesia Romana septem protonotarios ordinarios.
53 Mendicans tacite uel expresse in religione transiens etiam cum autoritate Papæ, ad religionem non Mendicantium, punitur pena de qua in cle. j. de regula. & trans. ad reli.
54 Professio facta ante. xiiij. annum, non ligat profitentem ad eandem religionem, sed ad religionem in genere tantum.
55 Nouitius in ordine Mendicantium transiens ad ordinem non Mendicantium, nō punitur pena de qua in cle. j. de regula. & trans. ad reli.
56 Monialis ordinis Mendicantium transiens etiam cum autoritate Papæ ad ordinem non Mendicantium, punitur pena de qua in cle. j. de regu. & trans. ad reli.
57 Moniales possunt esse etiam Mendicantes.
58 Moniales Prædicatorum & Minorum sunt priuilegiata ut habeant proprium & non soluunt collectas.
59 Mendicantes transuentes ad ordinem Mendicantium, non Mendicantes transuentes ad ordinem non Mendicantium non ponuntur pena cle. j. de reg. & trans. ad reli.
60 Mendicantes transuentes ad nō Mendicantes, & de autoritate Papæ licet priuēnt uoce & administrationibus animarū intra religionē ad quā transuent, non t̄n̄ priuēnt uocē aut administrationibus illis concessis extra religionē, & sic religiosi non consuetis concedi.
61 Mendicans transiens et cum autoritate Papæ ad nō Mendicantes, prima, uoce administrationibus, officijs, apud nō Mendicantes, ut in nullo capto siue sit gn̄ale, siue sp̄ale, siue provinciale habeat uocē.
62 Mendicās transiēdo ad nō Mendicantes etiam de autoritate Papæ priuatur uoce in gn̄ali capitulo, non uoce quæ sibi debetur iure prelati in suo singulari capitulo. Et quid de provinciali.
63 Prelatus differt a capitulo suo, nec includitur app̄tione capituli sui.
64 Prelatus & capitulum suum faciunt vnū corpus.
65 Mendicans transiens ad religionem non Mendicantium autoritate etiam Papæ, si prelaturam ibi nōscantur h̄rē, caret uoce in capto, si tanq̄ canonicus eam ibi habeat aliquo iure: secus si iure prelati.
66 Mendicans transiens ad non Mendicantes, licet ibi consequatur ad ministracionem in actibus capitularibus: t̄n̄ non habet uocem: imō ipso iure priuatur uoce: circa alia t̄n̄ habebit administracionem.
67 Mendicantes transuentes ad non Mendicantes etiam autoritate Papæ non efficiuntur inhabiles ibi quo ad diuina, cum locum & stalum ibi nōscantur habere.
68 Mendicans transiens ad non Mendicantes est incapax beneficiorū ecclesiasticorum, & etiam aliorum officiorum in ecclesia non Mendicantium existentium, quæ sunt honoris: secus si oneris tantum.
69 Quodcumque, est signum uniuersale, & uniuersaliter predicat.
70 Uniuersalis clausula recipit restrictionē fm̄ naturā p̄dicatorū.

- 71 Constitutio penalis restringenda.
72 Mendicans transiens ad nō Mendicantes, an possit obtinere abbatia.
73 Beneficiorum minorum incapax an dicantur & maiorum.
74 Mendicans transiens ad non Mendicantes an possit predicare, audire confessiones, dare eucharistiam, ac baptizare, curam animarum exercere per se aut per alium.
75 Predicare quis potest, licet animarum curam exercere non ualeat.
76 Minor, licet nō possit h̄rē exercitium curæ, attamen predicare potest.
77 Mendicantes ad non Mendicantes transuentes, quæ officia ibi regulariter possint exercere, & quæ non.
78 Mendicantes ad non Mendicantes transuentes possunt adesse capitulo non Mendicantium in correctionibus, cum ista dicantur potius oneris, quam administrationis.
79 Mendicantes, qui a se proprium abdicauerunt, & uouerunt paupertatem per eorum statutū & iuramentū, si transierint ad non Mendicantes, non punitur pena de qua in cle. j. de regu. & trans. ad reli. nisi eorum mendicitas fuisset approbata a sede Apostolica.
80 Iuramentum præstitum super statuto, sequitur naturam statuti tanquam eius accessorium.
81 Mendicans ep̄s si autoritate Papæ transeat ad non Mendicantes renuntiādo episcopatu, an punitur pena cle. j. de reg. et trans. ad reli.
82 Omnis, signum uniuersale omnes includit.
83 Episcopalis dignitas liberat Mendicantem ab eius ordine.
84 Ep̄s renuntians episcopatu nihilominus remanet consecratus.
85 Mendicans illicitē transiens ad nō Mendicantes an eadem pena puniatur, quæ punitus fuisset si ius ad non Mendicantes transiisset.
86 Mendicans transiens ad non Mendicantes autoritate Papæ, an possit esse officialis, aut vicarius ep̄scopi. Et dic̄, quod sic, nisi ex prius legio aut consuetudine, siue alio iure intuitu ordinis non Mendicantium officialis, aut uicarius deberet esse.
87 Mendicantes qui ad religiosos non Mendicantes transierant tpe cle. j. de reg. trans. ad re. & q̄ an cā, & qui post, punitur pena illi. cle. & si habuissent prioratus administrationis tpe translationis, nisi quo ad penam inhabilitationis, quo ad prioratus obtinentos.
88 Mendicans dispensatus a Papa ut illo translato ad non Mendicantes, quod apud non Mendicantes ualeat obtinere prioratus, an uideatur secum dispensatum ad uocem & locum in capitulo.
89 Dispensatio est odiosa, & sic non laxanda.
90 Mendicans professus non potest postulari ad aliquam ecclesiam uel monasterium extra suum ordinem.
91 Mendicans transiens ad non Mendicantes, an ualeat licentiarj aut doctorari in iure canonico.
92 Mendicantis qui transiit ad non Mendicantes gesta siue priuati iuris, siue publici, an teneant.

PROFESSORES. Pōt continuari ad p̄cedētē, ut quædam modū res deputatæ ad ornatū diuinū nō p̄t capi loco pignoris, uel distrahi ut impediāt ille ornatu, uel q̄ seducant uel secludant a dicto ornatu, ut ibi d̄r̄ta & personis statutū hic, ut deputatæ ad religionē Mendicantē, non alienentur ab illa per transitū ad religionem nō Mendicantē, est transitus fiat autoritate Apostolica, in aliquibus eis derogat̄ eo facilius huius trāsitus licentia retrahant. Et diuidi do in quatuor partes, licet gl. solū diuidat in tres. Primō ponit cām finalē p̄stōnis. Scdō statuit aliq̄ iōdiū trāsētes. Tertiō discernit irritū in trīu facta. Quartō excipit casum i quo nō hēt locū huius p̄stōnis cā i principio posita. Præmitte ad euidētia, q̄ tpe Innocē tij tertij capitulū gn̄ale prohibuit deinceps factionē nouæ p̄uisionis religionis, ut c. fi. de reli. do. Item q̄ post aliud capm gn̄ale Aplica sedes approbauit plures nouas religiones p̄ priuilegium. Itē q̄ p̄ diuersitatē & multiplicatione religionū Gregorius decimus in c. gn̄ali Lugduni reuocauit oēs illas religiones p̄ sedem Aplicam approbatas nō simp̄r, sed sub certo mō, v̄c 3 ut nullū reciperent ad eorū religionē, ut c. religionē, ut c. religionū, de reli. do. in vj. Casus. Religiosus Mendicans trāsiens, & q̄ hāctenus trās fuit & autoritate Aplica ad ordinē non Mendicantē inhabilitat cū ad qdam hic p̄tēta cū d̄ certo irritatē p̄terq̄ i casu h̄c exp̄sio. h. d. Nota primō, q̄ p̄ paupertas istorū Mendicantiū ē felix: q̄ est uoluntaria & affectata. p̄ cor. c. q̄rendū. de pe. di. ij. Nec ob. l. cura. §. deficientiū. ff. de mune. & hono. & l. iij. in prin. ff. de testi. & l. iij. fi. & l. iij. ff. de do. & l. nōnulli. ff. de accu. in q̄bus patet, q̄ paupertas nō est felix, sed disp̄diōsa & iniuriosa, licet dicat̄, q̄ q̄nq̄ prodest: & iō in gl. l. si q̄s cū totū. §. plane. ff. de rei. iud. dicit q̄ p̄ p̄desse paupertatis liberet nos Deus. ¶ q̄ in illis iuribus sit mentio de paupertate p̄tingente citra uoluntatē, uel de ea q̄ fieret p̄ p̄dicalitatem.

galitate: secus si pp charitate, ut hic. facit qd no. Nouel. in c. reco-
 lenes. in fi. de statu. mo. ubi dicit et de diuinijs, & diuinitibus uerū
 tū oporet qd ista paupertas sit approbata per Aplicam sedem, als
 3 nō habere locū ista constitutio. Nā paupertas nō est de gñe ma-
 forum. ut. xv. q. j. c. illa. in fi. mendicitas nō reprobat. vt. xxiij. di. c.
 4 diaconi in magna. & no. in d. c. vno. de reli. do. in vj. No. ij. q. p. re-
 5 ligiosus dī professor sue religionis, sicut iure pultus dī profes-
 for scientiæ iuris ciuilib. l. ij. s. iuris ciuilib. scientiam. ff. de ori. iur.
 6 Nec ob. l. tale pactū. in prin. ff. de pac. t. vbi profitemus sumit. p. cō
 7 fitente, nō aut pro astringente aliquo uinculo: t. quia illud pferit
 in actu. p. fessionis aīo solū pfitendi, non aut aīo obligandi: vñ nō
 8 obligat. nisi ut sūm suā p. fessionē & qd nō ueniat. t. sicut dicimus i eo
 qui fecit pactū de non petendo, qd obligat non petere. ut. no. in l. si
 unus. s. pactus ne peteret. ff. de pac. hic aut in actu uoti & obliga-
 9 tionis. t. Vel qd in professione nō inuenit uerū hoc. Profiteor,
 sed uerbū obligatoriu, v. c. Promitto, uel Voueo. ut l. si qs rem. in
 prin. & s. uoto. ff. de polli. & forma professionis h. xx. q. j. c. uidua.
 & probat in c. porrectū. & ibi no. c. ti. sed & dū dicit se hīe pp-
 fitū religiōis & inuolabiliter obseruare, satis p. fiteet & confiteet se
 amodo nolle esse in seculo, nec ut secularis, sed ut religiosus uiue-
 re. & hac forsā rōne sumptū fuit nomē ut appropriare p. fessor.
 10 facit in Aut. de mona. s. sancimus. col. j. No. iij. q. qd studere dēt
 ut maneat in ea uocatione, in qua uocatus est. cor. c. j. xxj. q. j. Nec
 11 ob. c. licet. e. ti. t. ubi p. trāsire ad aliā, qd ibi in trāsente ad arctio
 12 rē, t. qd spūritu Dei vī pcedere. t. hic ad latiorē ubi secus No. iij.
 13 t. qd ille quietus manet in religione, qui manet in sua p. pria uoca-
 14 tione, & qui caret omnī officio & administratione. cor. d. c. li-
 cet. ad. fi. e. ti. Nec ob. in Aut. de mona. s. cogitandū. in fi. coll. j. vbi
 religiosus semper est sub obediētia abbatis, & circa obseruationē
 15 sue regule: t. sic nunq. in quiete: qd quies hic sumit inquantū nō
 distrahit ad aliā religionē nō arctiorē, uel circa t. palia rōne officij
 16 uel administrationis. t. nā habēs officij uel administrationē nec
 sariō dar. operā actiue uitę: nec iste p. fectē pōt attendere cōtem-
 plationi sicut carens administratione: ut d. c. licet. quilibet t. est
 sub- obediētia abbatis, & dēt posse tenus regulā obseruare, ut in q.
 17 No. v. t. qd iste trāsitus fieri dēt autoritate Aplica. cor. c. vnicū. de
 reli. do. in vj. Nec ob. d. c. licet. vbi nō est necessaria autoritas Papę
 18 t. qd ibi fit trāsitus ad arctiorē, ubi sufficit qd petat licētia, licet nō
 concedat, qd est uerū, nisi iste trāsitus esset grauis inacturę ignomi-
 nię ordinis a quo tranfit. p. ea qd no. Inn. in d. c. licet in prin. trāsites
 uero ad æquale fit autoritate epi. ut Inn. no. in c. post trāsitionē:
 19 de renū. Nota sext d. t. qd ambitio generat discordias & schismata:
 qd quis uult p. uocē alijs, uel ambit esse cum alijs p. sidētibus. con-
 cor. cle. dudū. s. de sepul. & l. si quę. C. de epi. & cle. Nec ob. c. ni-
 si cū pridē. de renū. ubi uolens renuntiare platurę, nō est audien-
 20 dus: & sic licitū est qd p. p. fiteet. & cor. c. licet. t. qd nemo dēt am-
 bire ut p. fiteet: t. si uocē a Deo uel spūritu Dei, licitē recipit, sicut
 21 Aaron t. t. sic licitē receptā nō dēt resignare, nisi ex cā maxi-
 22 ma, & iudicio Papę, ut dicitur iuribus. Nota septimō casum, t. vbi
 p. fiteo trahit ad p. teritā. cor. c. l. fis. s. de p. ba. Nec ob. c. cogno-
 scentes. de p. li. & l. iij. C. de leg. qd illud regulare, istud spāle: quia
 sic placuit principi p. denti: facit cle. dudum. & qd ibi no. s. de sepul.
 23 Nota octauō t. casum, ubi habēs administrationē, uel officij, uel
 prioratū, uel aliter existens de gremio, nō hēt uocem in capitulo,
 & sic licet sit de gremio, nō tū hēt uocē in capit. cor. cle. ut hi q.
 24 s. de æta. & qua. Nec ob. qd si est platus, t. nō est ibi ut vnus de ca-
 pitulo, sed ut caput capituli. & sic non dēt priuari uoce sua, aut
 loco suo quem hēt in capitulo. ar. c. coll. de app. in vj. & t. quia
 cap. sūm sine eo nihil facere p. t. c. nouit & c. q. rō. de his q. si. a. pla. qd
 25 illud i loco principali. t. Secus i alio ut ē prior claustralis, ut sentit
 hic gl. magna. Sed de hoc dic, ut dicā. j. in qd dā p. clisidē. Not. nono
 26 t. hic casum in quo iponit pena. p. factō p. terito licitē celebrato.
 cor. d. cle. dudum. in fi. Nec ob. l. Gracchus. C. de adul. qd istud
 operatū dispositio principis. ar. c. p. p. s. u. de p. cel. s. b. Praterca sūm
 Pau. istud ptingit p. ambitionē, qd nō tollit p. licentiā concessam.
 27 Nota decimō, t. qd monachus pōt hīe curā animarū populi. con-
 cor. c. qd Dei timorē, de sta. mo. Nec ob. c. p. r. f. c. l. v. di. qd illud sūm
 iura antiqua, in qbus erat necessaria. dispensatio. Vel dic, ut plene
 no. in c. qd Dei timorē. p. alle. t. cura nō dēt ē p. mite aliquo casu, ni-
 si ad p. titationē sui abbatis, sūm Gē. xvj. q. j. c. monachi. & Guil. sūm
 28 quē nō est necessaria alia dispensatio hodie. Nota undecimō, t. qd
 habilis a iure, cuius habilitas tendit ad fauorē aliorū, nō pōt ab il-
 lis inhabilitari. cor. l. nemo pōt. ff. de leg. j. melius. l. j. ff. ad Mace.
 & c. si diligenti. de fo. cōpe. & Aut. statumus. C. de epi. & cle. Nō

ob. l. si quis in p. scribendo. C. de pac. cū si. quia illud in illis q. sicut
 directē statuta in fauorē alicuius singularis, hic aut in fauorē ordi-
 nis totius tamē Mendicantiū q. non Mendicantiū. Vel dic qd statu-
 tū est in odiū horū taliter transeuntibus relicta religione ad quā
 fuerunt uocati. ar. d. l. j. ad Mace. & l. fi. C. de pac. & c. significantiē
 29 de pig. Nota duodecimō, t. qd ubi est alicui interdēt certū offi-
 30 cū, nō pōt illud exercere ut locūtenens. t. sic si inhabilis illud per-
 se exercere, nō poterit ēt p. alio facere. cor. d. l. fi. C. de allesto.
 ibi nec callidis. & c. Nec ob. l. p. ff. de p. iuncta. l. ita. s. g. s. i. ff. de
 31 ff. de admi. tu. quia istud ptingit ad euitandas fraudes. & qd ibi sub
 32 est eadē rō. Nota decimotertio, t. qd inhabilis p. se aliquid exerce-
 re, nō pōt facere id per alium. cor. d. l. iij. in prin. ff. de admi. re. ad
 ciui. parti. Non ob. l. p. C. de procu. in simili: quia ibi nō erat in-
 habilis: sed pp dignitatē suā nō debebat ad cā per se uenire. vñ
 cōstituit procuratorē in quo cessat prohibitio: hic secus. Nota de
 33 cimoquarto, t. qd uicarius & locumtenens ponunt hic ut species
 dīe abinuicē separatę, & differentes. cor. no. Host. in c. si cleri-
 34 cos. de offi. uicarij. t. vbi dicit, qd uicarius nō pōt substituere eā, & ad mō
 dicū tps, ut hic dicit gl. Nec ob. in Aut. ut nulli iud. in prin. col. ix.
 35 vbi locūtenentes uocant fieri: t. qd illud hēt locū in locūtenen-
 36 tibus, qd destinant per patriā, qd uocat, ut ibi, ne grauiama subditis
 afferant, & ut uigilantiū deserviant ipsi officiales p. se, & nō per
 alios: hic aut de locūtenentibus dicitur nō destinant per loca, &
 quotidie fit hic in curijs t. palibus & spālibus. Facit. eo. ti. c. si uerō
 37 ipsum: & qd ibi no. per l. a. de Bel. ex cā licita tū hodie locūtenens
 pōt destinari per loca, ut in Aut. de coll. s. ad hęc p. hibemus. coll.
 38 iij. t. Tū dic, qd locūtenens, & uicarius, seu uicegerens, sunt noīa
 synonima: p. quo d. s. ad hęc. & l. j. & ij. C. de offi. eius qui ui. al.
 39 gess. Nec iste tex. dicit, cū ista pungat uelut eadē in effectu, licet
 40 noīe diuersa. Nota decimoquinto, t. qd facta ē decre. sunt ipso iu-
 re nulla. cor. c. si electio. de elec. in 6. & c. si bñficia. de p. r. ben-
 41 eli. & l. codicillis. s. instituto. ff. de leg. ij. Nec ob. c. dilectus. de
 42 p. r. b. t. quia ibi nō fuit decretū, sed solū mandatum. Nec ob. l. im-
 43 bello. s. factę. ff. de cap. t. vbi facta nequeunt hīi pro infectis: t. &
 44 Hieronymus dicit, Hoc solo priuāt Deus, ut genita nō possit fa-
 45 cere ingenua: quia illud hēt locū quo ad ipsum factū: t. secus quo
 ad iuris effectu, ut hic. Fallit in his, qd nō possunt reiterari, & in q-
 46 bus licet sit interdēta executio, non tū ordo seu p. tas: tunc. n. fa-
 47 cta in t. rium sortiunt effectu, licet ē faciēns puniat: t. iō si inter-
 dictus esset sacerdos, & daret eucharistiā, fortiret effectu, licet pu-
 48 niret pro cōtemptu. t. Facit qd dicimus de heretico & schismati-
 49 co, qui si sunt p. s. crati, p. s. crant, licet p. s. crare nō debeant: t. cha-
 50 racterē. n. nō perdunt, sed solū est eis interdēta ordinis execu-
 51 tio. ar. l. j. s. b. idu. ff. qd app. sit. c. ad Apostolicā. e. ti. Nota decimo
 52 sexto t. casum, in quo derogat priuilegio apolitoico. cor. d. cle. dudū.
 ad. fi. de sepul. s. Non. ob. l. digna. C. de legi. quia non dero-
 gat futuris a successore. sed a seipso concessis, sūm glo. Pōt dici, qd
 oibus derogat, nō tū est standū huic derogationi, quin successor
 possit statuere, sicut & iste autor potuisset. ar. l. si qs. in prin. test. ff.
 de le. iij. & sit effectu qd tale priuilegiū p. celsū nō ualeat pp clau-
 sulā derogatoriā, nisi sit dictū. Non obstante & c. uel nisi dicat, Ex
 certa scientia & c. ar. l. nec damno. s. & l. r. c. r. cum ibi no. C. de p.
 53 impera. offeren. Nota decimosextimō, t. qd ordines Medicantiū
 existentes ultra q. quatuor ordines gñales Mendicantiū, v. c. Prę-
 54 dicatorū, Minorū, Augustinianorū, & Carmelitarū, sunt app. bati
 per sedē Aplicam super hoc, mō. s. ut ad eorū ordines nullū p. fite
 ri uolentē admittant, & sic cū ipsis habuerunt ortū, & in ipsis de-
 bent desinere. ar. c. dilecto. de p. r. b. cor. d. c. unicus. de reli. do.
 in vj. Itē & habent priuilegiū ut tranfire possint ad alios ordines
 approbatos ēt nō Mendicantes, ut hic, & ibi. Nec ob. d. c. unicus. ubi
 talis tranfitus eis interdēti: quia ibi de tranfitu collegiali, qui ueta-
 55 tur. hic aut de tranfitu singulari, qd permittit. arg. l. j. C. de iud. q. iij.
 56 Ita. cum senatus. ff. de reb. du. & sic habes, t. qd prohibitio cōcer-
 nens uniuersitatē ut uniuersos, non extendit ad singulos, qd non
 57 est eadē rō, ut hic: & in d. l. cū senatus. t. ita & e conuerso prohibi-
 58 tio p. cernens singulos, nō extendit ad uniuersitatē, qd est diuersa
 rō. ut l. intantū. s. uniuersitas. ff. de re. di. & facit qd no. in l. ij. in gl.
 magna circa medium. C. q. sit lon. p. uetu. Vbi aut subest eadē rō:
 tunc ibiq. locū habet prohibitio. ut l. iij. C. de herē. & uide no-
 59 ta. per Cyn. in l. j. C. de sacros. ecclē. Rō impulsua fuit ambitio ho-
 rum Mendicantiū, qui crebro instabant super eorum tranfitum
 ad ordinem non Mendicantiū, qua rōne iam fuerat concessum
 per priuilegiū aliquibus ordinibus Mendicantiū, ut eorum p-
 fectores

tenores p. r. s. t. ad ordines nō Medicantes ēt autoritate Aplica
 nō possit obtinere prioratus & c. de qbus hic dī. & eēt inhabi-
 les quo ad alia, de qbus fit spālis mentio. Et iō eorū ambitio dedit
 cām huic p. fiteo, ut amodō esset ius cōe, qd ante impetrabat
 iure speciali. arg. l. j. C. de iud. iuncta. l. cū senatus. ff. de re. du. &
 sic habes qd prohibitio concernens in fi. ad municip. & hęc ra-
 tionem tangere uoluit gl. hic, quę incipit, Cōstat & c. t. Ratio du-
 bitadi fuit, qd tranfitus iste factus autoritate Apostolica est lici-
 tus ut. c. licet. e. ti. cū si. & sic oīa qd in p. sequenti ueniant licitē cō-
 ferunt, & i collatis licitē deseruire dicunt. ar. l. ad rē. & l. ad legatū
 ff. de procura. Non em erat inhabilis, & uerē ac canonicē est esse-
 ctus professor ordinis nō Medicantis, ad quē trāsuit: vñ inuultum
 uidebat, qd nō subiret honores, sicut & alij, ex quo ēt ut alij subit
 49 & onera. ar. l. serui. ff. de re. iur. t. Licitē. n. factum nō meret pē-
 nā. vt. l. p. r. actus. C. de adul. Ratio decidēdi est, qd ponit in prin.
 50 huius cle. quā ēt aplica, vt sit fauor ordinū Mendicantiū. t. Nā ge-
 nius & amabilius p. fessores eorū p. manebunt ibidē, qd uidebunt
 ademptā p. r. tē assequendi hōi honores eorū, p. fessoribus trāsēu-
 ribus ad ordines nō Medicantes. Est ergo rō fauor amborū ordi-
 nū, & Mendicantiū a quo, & nō Medicantiū ad quē fit trāsitus. Nō
 enim ferunt gratē, sed molestē p. fessores non Medicantes qd uident
 Medicantē ad eorū ordinē tranlatū hīe ordinis honores ex quo
 generant scādala, discordię, & schismata, vt dī. Et sic facit qd
 pōt dīi Cardinalis Florētini, qd ex sua magna ambitioe obtinuit
 51 p. dicto suo nepote, ut eēt, p. notarius supernumerarius, t. cū de
 beat esse septē, & sic est octauus & cū hoc ex sua p. pria temeritate
 52 qd sumus septē, sed speramus in Deo t. & in Beato Clem. primo pa-
 trono & institutore huius officij beatissimi & reuerendissimi, qd
 ad op. ratū nō pueniet: nō qd dñs noster Papa eū audiet in tanta sua
 ambitione: nō uerens p. uertere status honores, & officia sanctę
 Romanę Ecclesię. Nō ob. s. riu: qd totū hoc pcedit ex dispositio-
 ne ipsius principis, qd sicut p. celsit tranfitū, ita ēt pcedere potuit cir-
 ca tranlatu in futurū. l. imposuerum. ut l. Gracchus. loquitur in pena
 corporalia uel pecuniaria i qua uertit interesse: s. at in p. hibitiōe
 hac in qd nō interesse uertit pecuniariū nec tranfat de impositio-
 ne p. r. e corporalis. Pręterea & ista inhabilitas nō est cū infamia:
 secus aut in d. l. Gracchus. Hac aut de facili pcedunt in his, qd fue-
 runt tranlati post hanc p. stōnem, qd nō hnt de quo cōqueri pos-
 sunt nisi de seipsis, cū tpe eorū trāslationis emanasset ista consti-
 tutio: at in his qd iam erant tranlati tpe huius p. stōnis, vt satis ab-
 surdū qd remaneant in administrationibus antē collatis eis dē, & nō
 habeant exercitiū eorū qd cōpetunt rōne ipsorū administrationis:
 p. quo uide no. in cle. ut hi q. s. de gra. & quali. in gl. super verbo,
 53 Imposterū. sed istud statim patebit in una p. clusione. Conclude,
 sūm gl. j. in fi. & Pau. t. qd ista cle. locū hēt in illo religioso Mendic-
 54 ante, qd erat attritus illi ordini per p. fessionē factā debitē, tacitē,
 uel exp. resē post annū p. batiōis uel post annū. xv. t. si ante intrā-
 set aliter facta p. fessione non esset ligatus illi ordini. c. j. c. nō solū.
 & c. p. stōnem. e. ti. in 6. licet in genere religiō esset attritus, & tūc
 licitē tranfit ad ordinē nō Mendicantē: & tunc nō ligat. hac p. tō-
 55 ne. t. & p. hoc multominus locū hēt in nouitio qui hēt redire ad
 seculū. ut c. ad Aplicam. e. ti. sūm Genz. Conclude sūm gl. & Pau. &
 56 Gen. t. qd ista p. stitutio licet si penalī p. p. inhabilitatē, uēdicat sibi
 locū in monialibus ordinū Medicantiū transeuntibus ad ordines
 nō Medicantes: ut si monialis sanctę Clarę tranfiret ad monaste-
 riū sancti Laurentij, uel de futuris huius ciuitatis Auinion. ut non
 habeant ibi uocē, nec officia & c. ar. l. si q. s. ff. id. qd. de iur. f. om. iud.
 57 & no. in cle. eos qui. s. de sepul. & ibi dicit, t. licet Guil. dixerit, qd
 58 nō est dare mulierū Mendicantiū ordinē: tū nō bñ dicit, t. qd licet
 moniales Prędicatorū, & Minorū sint priuilegiatē ut habeant p-
 59 priū, & nō soluant collectas, sūm Lapū. Cōclude sūm gl. & Gē. t. qd
 si Mendicans unius ordinis tranfit ad aliū ordinē Medicantē, uel
 nō Medicans ad aliū ordinē nō Mendicantē, nō hēt locū ista p. sti-
 tutio: quia in istis casibus cessat p. stōnis rō. arg. l. qd dicit. ff. de pac.
 60 solū ergo locū hēt qd Mendicans tranfit ad nō Mendicantē. Cōclu-
 de, t. qd trāsitus de ordine Medicante ad nō Mendicantē solū ca-
 ret uoce & loco capitulari in ipso ordine seu j. ipsum ordinem ad
 quē trāsuit, nō aut caret ex ipsum ordinē: & iō si talis tranfitus
 habeat aliquā administrationē in ecclesia seculari, uel est p. r. p. s-
 titus ad regimen animarū parochię, nō ligat hac p. stōne: qd ergo
 hic dī de regimen animarū, uel est intelligēdū de alia cura, qd de
 cura parochię, uel qd cura parochię est sibi cōmissa, qd solita erat
 cōmitti religiosi illius ordinis, ita qd nō fuit facta p. celsio in solū-
 ta. Vbi ergo p. celsio esset insolita: tunc cessat hęc p. stitutio, qd solū

habuit respectū ad prioratus, administrationes, officia, & curas ani-
 marū, seu regimina solita pcedi religiosi istius ordinis. vñ nō tra-
 hat ad ea, qd ex ordinē, & morē solitū pcedent. ar. l. fistulas. s. fi. ff.
 de s. emp. Facit. c. cū de bñficio. de p. r. b. in 6. & per ista cessat to-
 ta difficultas qd facit gl. magna. & Pau. v. c. distinguendo, an dictio
 uel aduerbiū, Inibi, hic in tex. positū iungat cū uerbo, Obtineat,
 61 qd pcedit: uel iungat cū uerbo qd sequit & c. Conclude sūm gl. qd
 ista cle. locū hēt in quocunq. prioratu, officio, uel administratio-
 ne nō principalitū cārum, ut nullo capitulo siue sit gñale, siue p-
 uinciale, siue speciale hēt uocē, uel locū: & sic prior claustralis,
 uel infirmarius, uel alius habēs in aliquo monasterio uel prioratu
 aliquod officij carebit eadē uoce uel loco, eodē mō si est prior-
 62 atus p. uentualis, & uellet hīe uocē uel locū in monasterio, a quo
 dependet suus prioratus non possit. Conclude sūm gl. & Pau. t. qd
 ista p. stitutio hēt locū in abbate, & priore uentuali, ubi tranfat de
 uoce, & loco capitulari in capitulo gñali uel p. uinciali. Secus ubi
 63 tranfat de capitulo suo singulari: t. nā licet ipse differat a suo ca-
 64 pitulo, nec sub illo proprie includat, t. cū ambo faciant unū corpus,
 ipse ut corpus & ceteri ut mēbra. ut c. a collatione. de app. in vj.
 cū si. nō pōt dici, qd ipse priuēt uoce uel loco sui capituli & cōcor.
 Gen. ar. no. Inn. in c. olim. de rest. spolia. c. cū uenerabilis. de reli-
 do. & c. cū deputati. de iud. in quibus locis dicit, qd iste superio-
 res possunt se introumittere de iuribus istarū administrationū in-
 feriorū & sine cōsensu obtinentiū eas: istud pōt pcedere nisi for-
 san ipse hīet ex priuilegio uel ex p. s. uetudine, non aut ut caput: sed
 ut unus ex eis uocem & locū in capitulo: ar. dicit. c. a collatione
 65 in fi. t. & istud ēt obtinuit Pau. hic. dū dixit, qd p. r. latus priuāt uo-
 66 ce quam habebat iure capituli, nō aut iure p. r. latus. t. & sic uidet
 in istis casibus, qd habilis remanet quo ad titulū, sed non quo ad
 exercitiū eorū qd sunt agenda in capitulo: ita qd non habebit lo-
 cū in alienationibus, nec in tractatibus: iuxta. c. dudū. de re. ec. nō
 alie. in 6. Nec in electionibus, iuxta. c. qua pp. cum si. habebit tñ
 circa aliā liberā administrationē, ac si non fuisset Mendicans. Fa-
 cit. cle. ut hi qui. & qd ibi no. in gl. cathedralibus. s. de æta. & qua.
 Gen. uerō, & Pau. tenent conclusiue, qd ista p. stitutio solū habeat
 locū in tranlatō obtinente prioratū non administrationē subditā
 alijs. Nō in alijs nō habentibus s. se alios: & eorū inhabilitas non
 nocet, quia superior cū capitulo inhabilitatē expediet expedien-
 67 da in capitulo. Conclude, sūm gl. t. qd isti tranlati non sunt inhabi-
 les circa diuina: nā hnt locū, ut stallū in choro, licet nō habeat in
 capitulo. remittit ad no. in cle. ut hi qui. p. r. alle. Cōclude sūm gl. &
 68 Pau. t. qd sic tranlati est inhabilis ad obtinendū bñficia ēt eccle-
 siastica, ita qd nō pōt hīe camerā infirmariarū, aut aliud of-
 ficium ecclesiasticum, imō nec ēt pōt esse procurator, syndicus, aut
 69 œconomus: t. & hoc pp signum uniuersale, Quo d. unq. si forsā
 rex. considerationē habuit ad officia ecclesiastica, qd sunt honoris
 & alicuius p. r. eminentię, nō aut ad alia officia qd sunt oneris & la-
 boris. ut procuratio syndicatus & œconomatus. & cor. Gen. alle.
 no. c. accedēs. l. di. ubi infamis pōt esse procurator monasterij, p. r.
 dicit, qd p. curatio gñalis sit interdēta, quia ingerit p. r. eminentiā:
 sed si ad unam cām, uel ad unum negotium. Na licet neutrum
 istorū sit p. r. erendū p. simoniā. ut c. saluator. circa mediū. j. q. iij. tñ
 70 quo ad istū casum dīa est p. hac p. clusione. t. Facit, quia ista clau-
 sulā licet sit uniuersalis, dēt restringi sūm uacaturā p. ficatorū:
 ut l. si. s. cui dulcia. ff. de uino lega. & cle. non pōt. s. de p. curatori-
 bus. & sic nō cōprehendēt solū nisi alia officia nature specifica-
 torū, v. c. qd sint ecclesiastica adinstar prioratū & administratio-
 71 nū, de quibus exp. resit maximē, t. quia ista p. stitutio est penalī:
 & sic est restringenda. ut l. p. ff. de p. r. nis Facit ēt, qd subdit in con-
 tinenti, Et tanq. uicarios: qd uerba solū adaptant ad officia ecclesia-
 stica, nō aut ad syndicatū, & œconomatū. Idē sentit Gen. Et p. ista
 72 puto, t. qd sic tranlati (ut hic dī) pōt obtinere abbatīā, sed nō prio-
 ratū cōuentualē. Nā hic dī de prioratu indistinctē, nō aut de ab-
 batīā, qd est dignitas. ut c. indenitibus. de elec. in vj. tñ p. r. die ius-
 titia mediante fuit p. uisum de uno monasterio electo a minori
 parte, ex cluso a maiori parte electo qd fuerat Medicantis: tñ nō puto,
 qd hoc ptingit pp istā cle. sed qa maiori tpe fuerat monachus ele-
 ctus a minori, & erat decretorū doctor, licet electus a maiori eēt
 magister in Theologia: tñ sup hoc est p. stitutio Bñdicti duodeci-
 73 mi, t. vel qd si ē inhabilis hīe bñficia inferiora. multō magis hīe nō
 pōt officia maiora. arg. l. relegatorū. s. p. stitutū. ff. de inter. & rele.
 Nec ob. c. nullus. de elec. in vj. qd ibi nō est eadē rō, hic aut sic. sūm
 74 quędā & c. Cōclude sūm gl. & Pau. t. qd tranlati de quo, hic dī nō
 pōt p. dicare, nec p. se, nec p. alio. qa facta p. celsio p. met ad officij cu-
 rā. ut c. inter cetera. de oīn. or. cū c. & cura & oē exerciū eius ei
 interdēti

interdicat ea p se, q̄ pro alio ut patet. Aduerte, q̄a p̄facit ualde nã dũ erat Mendicans, erat idoneus p̄dicare et suo in locis eorũ & in plateis publicis, & et iure alieno, si esset requisitus p̄dicare in ecclesijs parochialibus, ut cle. dudũ. §. ad honorẽ & §. in ecclesijs. §. de sepul. non tñ erat idoneus exercere curã animarũ p̄ se, uel pro alio. ¶ Vñ non sequit, Nõ p̄t exercere curã animarũ, ergo nec p̄dicare: q̄a licet p̄dicare sit unũ de p̄tinentibus ad curã officii in eo qui h̄t curã: ut d. cle. dudũ. §. hmõ. nõ tñ ipsa cura. & sic p̄hibita cura simp̄r, nõ inferẽt necessario p̄hibita p̄dicatio. nã p̄dicatio p̄t eẽ sine cura: & maxime in eo q̄ h̄t curã, ¶ ita q̄ minor. xxv. annis nõ p̄t h̄t curã animarũ: ut c. si eo tpe. de re fer. in 6. & tñ p̄dicare est pabulum spiritus, & cõiter sunt instruiti Mendicantes magis in officio p̄dicandi, q̄ nunq̄ fuerunt Mendicantes. Eadẽ. n. est p̄dicatio, siue fiat p̄ Mendicatẽ, siue p̄ nõ Mendicantẽ, uel et p̄ secularẽ. & iõ illa nõ vñ interdicitã pp̄ hunc transitũ. Ita cadẽ eẽ obseruatio diuini cultus in choro in utriusq̄, q̄a licet et sit differens in aliquibus ceremonijs: & iõ stallus in choro non interdĩ pp̄ hunc transitũ, ut s. dixi, & forsitan idẽ esset in cõdõne p̄fessionũ, & datione eucharistię, & in baptizando, licet hoc ultimũ nõ sit solitũ aliquoter fieri p̄ Mendicatẽ, sed simp̄r ipsã curã obtinere uel pro alio exercere non p̄t, ut dicat rector, uel uicarius, uel locutenẽs in ipsa cura, sed uox capitularis nõ est eadẽ in religione Mendicantiũ, cũ h̄eat alia officia una religio ab alia penitus diuersa in noie & in substantia: & alia tractant in capitulo Medicatiũ, quia nõ de pp̄rio, cũ illud nõ habeat, sed publico q̄stũ uicant sibi q̄rant, ut c. unico. de reli. do. in 6. Secus autẽ in 77 nõ Medicantiũ, & iõ quo ad hanc uocẽ inhabilitatẽ. ¶ Cõclusiue ergo dicere p̄t, q̄ sic transiens p̄t eã h̄t uel exercere q̄ poterat añ translationẽ, in quibus nõ est dĩa utrum exercent per Mendicantẽ, uel nõ Mendicatẽ: ea autẽ q̄ nõ poterat regulariter añ trãflationẽ, nõ poterit post, dũ tñ sint de casibus, uel negotijs, seu officijs, & alijs p̄ hanc p̄tõnem interdicitis: ¶ & iõ in disciplinis & correctionibus isti sic trãstati h̄nt locũ in capitulo, q̄a hoc est one ris: & iõ ad hoc nõ h̄t q̄modũ. ar. l. siue h̄ditaria. ff. de neg. gest. cũ si. sm Gen. q̄ allẽ. in simili de excõicato, q̄ repellit a tractibus capituli, ut c. cũ dilecti. de consue. nõ est exculatus ab horis canonicis saltẽ secretẽ dicendis. ut no. 28. dist. in c. presbiterũ. Cõcludẽ de sm Pau. q̄ ista cle. non h̄t locũ in illis Mendicantiũ, de q̄ p̄bitur in c. j. §. j. de reli. do. in vj. qui collegiat̄ abdicauerunt a se, p̄bitũ, & uoluerunt paupertatẽ, p̄ eorũ statutũ & iuramentum, nisi fuerit approbata p̄ sedem Ap̄licam: q̄a p̄t p̄uenire. ar. l. pe. ff. de pac. ¶ Et dictũ iurũ tenet inquantũ durat statutũ uelut accessoriũ ad statutũ, q̄ prosequere ut h̄c plene p̄ eũ: siue ergo sint Mendicatẽs de quatuor ordinibus, siue de alijs per sedẽ Ap̄licam approbatis, dũ tñ nõ sint in terminis huius cle. in si. locũ h̄t ista p̄stitutio p̄ signũ uniuersale, Quoslibet Medicantes. Conclude sm Pau. 81 ¶ q̄ si ep̄s ordinis Mendicantiũ renuntiat ep̄tati, & transeat ad ordinẽ non Mendicantẽ de licentia Papa, locũ h̄t ista p̄stitutio, p̄ signũ uniuersale h̄c positũ, ¶ q̄ oẽs includit. ca. solitã. de ma. & obe. lã. procu. C. mã. idẽ Lopus, q̄ alle. c. quorundã. & q̄ ibi no. de elec. in vj. ubi Medicans licet sit ep̄s, remanet tñ de ordine Medicantiũ. Sed istud non vñ uerũ: ¶ quia dignitas ep̄alis eũ liberauit ab ordine suo in oĩbus, p̄ter q̄ ab habitu. arg. Aut. sed ep̄alis dignitas. C. de epi. & cle. ¶ vñ licet renuntiet ep̄tati, adhuc remanet liber & consecratus, & sic non p̄t dici, q̄ duret religiosus Mendicans, prout h̄c d̄r. sicq̄ nõ vñ h̄t locum ista p̄stõ. ar. l. inter stipulantẽ. §. sacramenta. ff. de uer. ob. l. q̄ res. §. aream. ff. de sol. Nec ob. iste rex. quia loquit̄. de eo q̄ directã uia astrictus regulẽ Mendicantiũ transitũ fecit ad ordinẽ nõ Mendicantẽ. Prãterea in hoc casu nõ h̄t locũ rõ istius p̄tõnis. Nã cessat oĩs indignatio horum monachorũ: ex quo iste transtus ad ordinẽ eorũ fuit in summo opere ep̄ali. vñ libenter tolerat eũ ad ordines & dignitates inferiores. ar. l. j. C. de neg. gest. Per p̄missã et nõ ob. d. no. in d. c. quorundã. Conclude sm Paul. ¶ q̄ transiens minus canonicẽ de ordine paupertatis non paupertatis, quia repetendus & reuocandus est ad ordinẽ a quo transiuit, patet in ordine suo illas penas seu inhabilitatis, quas passus fuisset in ordine ad quẽ transiuit, si transtus fuisset licitus. ar. c. intelleximus. de eta. & qua. Lopus idẽ tenet, qñ in utroq̄ ordine fecit p̄fessionẽ: alias secus. Sed istud non vñ bñ dicitũ: quia ubi transtus est licitus, punit ambitio, non ipse transtus, & temeritas audax, quia illicitẽ transtus: & iõ non uidetur h̄t locum ista p̄stõ, q̄ solum concernit transtũ licitũ, & ordinẽ ad quẽ transtus facit: vñ esset nimis extendere se ad ordinẽ a quo transtus si fieret extẽsio. ar. l. in agris. ff. de acquir. re. do. Nec ob. d. c. intelleximus. quia facit. nã ibi licet sedeat in choro ul-

timus & cum capilla, nõ tñ exprimit ibi q̄ priuẽt uoce capitulari, nec administratione, uel officio. Conclude sm Pau. ¶ q̄ taliter transiens non p̄t esse uicarius uel officialis alicuius ep̄i, uel p̄lati, per istum tex. licet aliter monachus possit. ar. a. p̄rio sensu. Sed vñ p̄dicendũ: quia q̄ sit officialis uel uicarius ep̄i, hoc est extra suũ ordinẽ ad quem transiuit: ergo & c. vñ solũ ista p̄stõ punit eũ circa oĩa officia ista q̄ sunt j. ipsum ordinẽ, nõ autẽ extra, maxime qñ nõ sunt solita exercere per istos religiosos non Mendicantes rõne religionis ipsorũ ac iurium eis cõpetentiũ, & iõ si ex priuilegio uel ex consuetudine monasterij uel ordinis esset q̄ officialis & uicarius ep̄i deberet esse de dicto monasterio, forsitan taliter translati non possent esse: nã tunc h̄t locũ rõ huius cle. Conclude, ¶ q̄ ista cle. inquantũ imponit p̄nã inhabilitatis uocis & loci capitularis, h̄t locum nedum in illis qui iam actũ transtuerant ad non Mendicantiũ ordinẽ de ordine Mendicantiũ: im d̄ etiam in illis, qui ex post transtuerunt: & sic et in omnibus q̄ transtibunt imposterum. Nã in hac scdã parte tex. loquit̄ de utriusq̄, & loquit̄ et de p̄latis, quantuncunq̄; et h̄ent prioratũ, administrationẽ, uel aliud officiũ & c. sic siue habeat tpe cõditã huius p̄tõnis prioratũ, uel officiũ & c. siue non habebant, inhabilitati fuerunt uoce & loco capitulari. Nã uidebat, q̄ ab hac inhabilitate essent excusandi rõne prioratũ uel officiorũ q̄ obtinebant: sed tñ exequati sunt, ut h̄c patet. & sic vñ q̄ simp̄r translati remanens simplex monachus, non habebit uocẽ uel in capitulo: & sic q̄ dr̄ de loco referẽt ad translatos habentes officia rõne quorum habebant forsitan certa loca in capitulo: id autẽ q̄ dr̄ de uoce capitulari, referẽt ad am bos, tam ad habentẽ, q̄ ad nõ habentẽ prioratũ uel officiũ & c. Ex quibus patet q̄ habebit uocẽ uel officiũ, h̄t uoce capitulari, siue illa habeat rõne prioratus, uel officij, siue etiam illa habeat rõne monachatus: q̄a monachus quisq̄; ex eo quia monachus aliã uocẽ h̄t in capitulo. ut c. ea noscẽt. de his q̄ si. a. p̄la. cũ si. p̄na aut inhabilitatis ad obtinendũ prioratũ & c. referẽt ad tps futurum post istã p̄tõnẽ. Ethic p̄cludẽ, & aduerte, ¶ q̄ si Papa facit grã Mendicanti, ut transeat ad non Mendicantẽ, & cũ eo dispensat ut possit in dicto ordine obtinere prioratus, administrationes, & officia & c. non p̄p̄ea vñ secum dispensatũ, ut habeat uocẽ & locũ in capitulo: nam cũ ista sint separabilia, ut hic, ¶ & dispensatio sit odiosa, nõ laxabitur quo ad hoc. ar. c. ij. de si. p̄f. in vj. & c. odia. de reg. iur. c. li. solũ ergo quo ad titulu, non quo ad uocẽ & locũ in capitulo, & istud patet, quia nõ plus d̄t afferre isti h̄c dispensatio, q̄ legitima translatio facta tpe huius p̄tõnis, qua nõ obstante translati, licet bñficiatus, fuit priuatus uoce & loco capitulari. ¶ Cõclude sm extrauagantem. Ioan. xxij. q̄ incipit. Dispendijs: ¶ q̄ professus ordinẽ Mendicantiũ non p̄t postulari ad aliquam ecclesiam uel monasterium extra suum ordinẽ, ut hic referẽt. La pus: & sic vñ. c. quorundã. de elec. in sexto. in eo. q̄ loquit̄ de electione. Conclude, ¶ q̄ taliter transiens non p̄t in iure canonico licentari, nec doctorari & istud forsitan procedit, quia hoc est eẽ solitũ fieri in ordine non Mendicantiũ: & sic hoc casu uendicat sibi locum in casu huius constitutionis, tamen non vñ hoc esse de mente concedentis. & et bonum scientie aduerfat huic cõstõni. Conclude sm Pau. ¶ q̄ translati hic, si gerat ea quã sunt iuris publici, ut sunt actus iurisdictionales, ualebunt gesta per eum: q̄ est uerum si ignorabat cuius conditionis. arg. l. Barbarius. ff. de of. p̄tõ. Secus ergo si notoria erat sua conditio, sm Lapum. si autẽ gerat quã sunt iuris priuati, ut electio: tunc non ualẽbit electio, quia uox sua non habet suffragium: quod est uerum secundum Lapum, quando eligunt cum alijs, tunc enim sua electio est iuris priuati. Si autem totum ius eligendi in eo resideret solo, tunc autem secus. ¶ Ratio, quia hoc casu sua electio censetur esse iuris publici, & ideo toleratur, ex quo sua conditio onerabatur. arg. eorum quã notat Ioannes Andr. in c. uerẽ. de sententia excommunicationis.

- 1 Matrimonium tam spirituale quam temporale requirit adolescentiam, & etiam quo ad religionis matrimonium contrahendũ.
- 2 Matrimonium carnale contrahitur ab impubere malitia suppletate etatem eius. Quid in spirituali.
- 3 Diabolus non requirit deliberationem, sed casum.
- 4 Deus querit liberationem fidelium a manibus diaboli.
- 5 Aetas pupillaris est tenera: quare iura sapientiũ illa nõ p̄t tractare. Professio nõ potest emitti neq; expresse neq; tacite ab impuberibus etiam militibus, aut alijs priuilegiatis, aut doli capacibus.
- 6 Matrimonium carnale & spirituale equiparantur in aliquibus casibus, & in aliquibus non.
- 7 Professio tempus est annale de iure canonico, de iure civili triennale.

- 8 triennale quando fit causa religionis assumenda: secus quando causa redditionis.
- 9 Periculum ubi maius imminet, cautius agendum est.
- 10 Delatio annalis habitus nouitiorum obligat deferentem religioni, si in religione deferatur, & religioni in qua delatio fuit facta.
- 11 Seruus ueteranus dicitur, qui seruiuit continuẽ & in urbe: secus si extra urbem.
- 12 Habitus nouitiorum, & professorum eodem priuilegio gaudent, nisi patenter differrent.
- 13 Diuersitas rerum, an inducat diuersitatem effectuum.
- 14 Diuersitas locorum non diuersificat ius.
- 15 Ius debet esse uniforme.
- 16 Tempus non est modus inducendẽ obligationis, nec professionis.
- 17 Habitus unus, & idẽ regulariter non p̄t operari effectũ contrariũ.
- 18 Habitus assumptio tñ professorum non inducit professionem, nisi portetur per annum, uel nisi assumatur post annum probationis.
- 19 Habitus assumptio infra annũ probõnis facta: licet nõ inducat professionẽ, neq; tacitã, neq; expressã, ligat tñ assumentẽ ad religionẽ in gñe, ubi assumptio est prohibita: ubi nõ est p̄hibita assumptio ligat religioni in specie: dũ tñ sit in adolescentia, in discretionẽ, aut sua bona mente, & q̄ faciat uoluntariẽ, & q̄ tres dies p̄fueret.
- 20 Habitus communis nouitiorum, & professorum, siue latens, siue patens assumptio non inducit professionem religionis.
- 21 Habitus assumptio, & illius portatio infra annum, non inducunt professionem: secus si deferatur per annum.
- 22 Habitus assumptio professorum, data distinctione habituum nouitiorum, & professorum, quando inducat professionem, & quando liget ordini in genere, & quando in specie.
- 23 Habitus distinctio professorum, et nouitiorum, potius dicitur confusio, & horror, quam distinctio aut ordo.
- 24 Habitus delatio per annum ipsorum nouitiorum non inducit neque tacitam, neque expressã professionem, data patenti distinctione habituum nouitiorum, & professorum.
- 25 Habitus delatio nouitiorum per annum data distinctione habituum illorum, & professorum: sed latenter inducit professionem.
- 26 Habitus delatio per annum facta nouitiorum non data distinctione habituum nouitiorum, & professorum, inducit in dubio professionem.
- 27 Annus professionis, quando dicitur perfectus.
- 28 Pubertas ad testandum dicitur perfecta incepta ultima die quatuordecim annorum.
- 29 Habitus latens distinctio professorum, & nouitiorum quando agnoscatur, & quando distinctio sit patens.
- 30 Habitus deferens nouitiorum extra religionem latenter distincti ab habitu professorum, an uideatur emittere professionẽ tacitam.
- 31 Habitus nouitiorũ latẽt distincti ab habitu professorũ assumptio et in pupillari etate, dum nõ deferatur per annũ in adolescentia, inducit professionẽ tacitã: secus si habitus patenter essent distincti.
- 32 Habitus professorum a pupilla ex uoto parentum receptus, si pubes facta accepit solita dari professũ, vñ emittere professionem.
- 33 Habitus delatio nouitiorum a pupillo facta, ubi esset indistinctissimus habitus nouitiorũ, et professorũ, non inducit professionẽ, licet p̄ annũ fuerit talis delatio continuata. Quid in pubere assumptio.
- 34 Habitus nouitiorum assumens distinctum latenter ab habitu professorum, an uideatur emittere professionẽ portando illum per annũ consuetudine existente in tali Ecclesia, & q̄ forma certa requiratur in professione fieda: & q̄ cõsuetudine dictã, & aliã illa forma omisa non possit quis emittere professionem tacitã, aut expressã.
- 35 Consuetudo, & protestatio aliquo equiparantur in effectu.
- 36 Habitus religionis susceptio p̄missio uoto de professione fienda, quando inducat professionem, aut tacitam, aut expressã.
- 37 Habitus susceptio, quando inducat professionem tacitam, uel expressã, p̄missio tamen uoto trium substantialium religionis.
- 38 Habitus delatio nouitiorum per annum distincti ab habitu professorum inducit professionem tacitam de iuris p̄sumptione, quã non admittit probationem in contrarium.
- 39 P̄sumptio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium, nisi per professionem partis.
- 40 Religionem ingrediens, in qua indistinctus censetur habitus, & nulli ubi professio fieri solet, si promittat Abbati obedientiam, non tamen habet h̄c promissio professionẽ: nisi promiserit obedientiam monachalem abdicando a se omnem uoluntatem, & iam committendo uoluntati Abbatis.
- 41 Constitutionis est non se extendere ad p̄terita.
- 42 Deinceps, uerbum est noui iuris pronũgatorum.

43 Potum continentia est consilij, non p̄cepti.

44 Habitus portatio nouitiorum distincti ab habitu professorum, latenter, obligat portantem ad religionem in specie, quã de portatione habitus professorum distincti.

45 Probationis infra annum existentes, an debeant uocari ad electionem capitularem, quã contingeret fieri infra annum.

46 Religionem ingredienti infra annum retinent eorum beneficia.

47 Professionis annus nõ requirit continuatus, nisi mutaret condõ monasterij, uel debilitata persona ingredienti: & tñ quid agendũ.

48 Tempore uio quis melius operatur, quam alio.

49 Religionem ingressus, si protestetur infra annum se nolle profiteri per delationem habitus superuenientem, non uidetur emittere professionem, nisi protestatio sit contraria facta.

50 Protestatio interrumpit p̄scriptionem annalem.

51 Protestatio facta in ipso ingressu, uel professione contra substantiã monachatus, non tenetur, imò uitatur, & uitat.

OS qui.] Quia professores ordinis paup̄atis transeunt ad ordinẽ nõ Mendicantẽ, quo ad aliqua redunt inhabiles: ut in cle. p̄ced. & professio eius p̄t esse expressã, ut c. j. & ij. co. ti. in 6. & p̄t esse tacita per susceptionẽ, uel portationem habitus, ac dictis iuribus: circa quã susceptionem, & portationẽ habitus orta erat qdam antiquus dubitatio: an induceretur h̄c tacita professio; quã hic p̄cipit. Iõ Autor istam subiicit post p̄cedentem, & h̄t duas partes. Primõ ponit dictũ. Scdõ ab illo excipit. Scdã ibi: nisi et. Casus. Ex anali delatione habitus nouitiorũ certã religionis ab habitu professorũ patenter non distincti a pubere facta, tacita professio inducitur: nõ aliã, uel aliã, Deferens habitũ nouitiorũ certã religionis per annum, illam ex hoc professus esse censet, nisi patenter sit ab habitu professorũ distinctus. h. d. ¶ Ex hac cle. nõ primõ, q̄a matrimonium spirituale, quo ad religionem exequat matrimonio carnali: quia in p̄hente quodcunq; illorum requiritur adolescentia. concor. c. postulasti. & c. ad nostram. iuncta l. iuniorẽ. ff. de ri. nup. Non ob. c. de illis. ij. & c. si. de despon. impub. ¶ ubi matrimonium carnale p̄hitur per impubereĩ: quia malitia, seu p̄uentia. i. carnalis concupiscentia supplebit etatem: iuxta l. si alterius. C. si mi. se. ma. dixẽ. & l. ij. de his q̄ ve. etã. p̄p̄ta. & hac rõne dicebat Hug. in c. puella. 20. q. 2. idẽ esse in matrimonio sp̄ali; ut malitia p̄tẽtis tacitẽ, uel exp̄sẽ suppleat etatẽ. vñ si sit doli capax: ut notat gl. in d. c. postulasti. qd̄ repbat. B. bidẽ. & Host. in c. ad nram. e. ti. & rñ. ad rõnẽ suã, q̄a sicut doli capax obligat D. i. bolo. vt c. j. de delic. pu. j. & Deo. ¶ Nã Diabolus nõ regit deliberationẽ, sed casum, & statim homo cadat delinquẽdo. ¶ Deus autẽ seruũ suũ uult deliberare añq̄ uotũ emittat, nõ autẽ p̄cipitare, q̄a nemini infidiat: ¶ & iõ etas pupillaris d̄ tenera & instabilis: ¶ vñ in illa nõ est p̄missum eis p̄rãctare iura sapientiũ hoĩum, & sic non p̄t facere testamẽta; licet sint milites, aut p̄sonã priuilegiatã. vt. l. si. C. de test. mili. aut et doli capaces. vt in l. i. q. nõ est permittẽ. §. p̄terea. & l. ex qua etate. ff. de testa. vñ id est in hac itatus mutatione. ar. l. sancimus. j. in si. C. de sac. san. Ecc. Et q̄a dubiũ analis ingressus sit ad salutẽ aĩã suã: cesset esse ad oppositũ: iõ non ualẽt facta p̄ eũ in pupillari etate. secus si p̄staret q̄ esset ad cõmodũ eius. vt l. si. ff. de li. cã. & in l. de inuti. stip. si pupillus. i. si. sm Pau. & Gẽ. & sm hoc rñ de ad formã p̄: ¶ q̄a m̄tinonum carnale, & sp̄uale exequata sunt, quo ad qdam, nõ aut p̄ oĩa. Nota, primõ ¶ q̄ ips̄ p̄bationis est annale. p̄cor. c. statimus. e. ti. Non ob. in Aut. de mona. §. sancimus. col. j. ubi est triennale: quia illud de iure ciuili h̄c de iure canonico. Item non ob. l. cum sex menses. ff. de edil. edic. ubi tempus p̄bationis est sex mensium: quia ibi de tpe p̄bationis; quã sit cã redditionis, uel reuerfionis ad primum dñm. hic de tempore probationis, quã sit causa religionis assumendẽ, uel reuerfionis, seu redditionis p̄sonarum ad statum pristinũ. ¶ Vnde cũ de maiori p̄iudicio tractet, cautius, & deliberatius est agendũ. vt. l. j. §. sed & si q̄. ff. ad carbo. No. scdõ, ¶ q̄ delatio habitus nouitiorũ annalis datat obligat religioni deferentẽ. p̄cor. c. ex parte. e. ti. Nec ob. c. clerici. e. ti. ubi d̄r, q̄ deferens et habitum professorum, non ligat: quia ibi deferat extra religionẽ: hic aut in religionẽ; idem uoluit Pau. hic post glossã. Et sic nõ. q̄ d. c. vt clerici remanet incorrẽctũ, pro quo optime facit. l. i. si. §. quoties. ff. de publi. ¶ ubi seruus ueteranus d̄ qui seruiuit p̄tinuo, & in urbe. Vnde si extra, secus. No. tertio, ¶ q̄ idẽ ius statuit de habitu nouitiorũ, quod de habitu professorũ. concor. d. c. ex parte. Non ob. finis huius cle. quia ibi de habitu nouitiorũ patenter differente ab habitu professorũ: hic autẽ latenter differente.

ar.l.in lege ff.de ph.emp.& l.ij.& fi.C.de allu.& pallu. Nec ob.c. j.in fi. e. g. in vj. vbi nō fit ista distinctio: nā in hoc ista corrigit illā decretale. No. quarto, q̄ tacita professio, q̄ inducit ex delatione habitus annali, obligat in specie illi religioni cuius habitum detulit: q̄ cor. c. ex parte. e. ti. Nō ob. c. p̄stōnem in fi. e. ti. in 6. vbi obligat in ḡne uni religioni: quia ibi in professione habita, q̄ inducit p̄ successione habitus professorū, ubi distinguit, an recipiat post annū probōnis, & tunc ligat illi in specie: an uerō infra annū probōnis, & tunc ligat illi in ḡne: hic aut loq̄r de professione tacita, q̄ inducit ex delatione annali habitus nouitiōrū distincti ab habitu professorū: ubi distinguit, an latenter deserat, & obligat illi religioni, an uerō patenter, & non obligat illi in hac cle. fi. No. l. ex. 13 tō, q̄ p̄ diuersitate rerū inducit diuersitas effectū. q̄ cor. c. quia diuersitate. de p̄ce. p̄b. & l. pretia rerum. ff. ad l. Fal. Nō ob. l. fi. C. de tēp. in integ. rest. pe. quia ibi in diuersitate locorū, tēx qua nō diuersificat ius. hic in diuersitate rerū uel pretiorū, q̄ ēt inducitur 15 ex diuersitate locorū, ut d. l. pretia. Et. est. rō: q̄ uia ius dēt esse unifornie: p̄tia uerō, & res s̄m qualitatis necessariō in ualere alterant, ut d. l. p̄tia. Rō impulsua huius cle. tangit in glo. j. Rō dubitandi fuit: quia cum nouitij nō sint p̄fessi in uia probōnis, q̄ uidebat, q̄ p̄ gestione habitus nouitiōrū per unum uel plures an 16 nos facta nō induceret professio: q̄ qm̄ tps nō est modus inducendā obligōnis, & sic nec professionis, ut l. obligōnū ferē. s. pla. 17 cet. ff. de act. & ob. f. Nec ēt ipse habitus nouitiōrū p̄t hoc opari, cum sit separatus ab habitu professorū, & sic nō eundē, sed diuersum p̄ducere dēt effectū, ut l. si maritus. C. de do. int. vit. & vx. Et iō dicebat Inn. in c. ij. & c. ex parte. e. ti. q̄ q̄n̄cūq; gestaret habitū nouitiōrū, non inducebat tacita professio. Rō decidēdi est: q̄ quia cū habitu assumptū aīo probandi religionē, & eā cū dicto habitu p̄bauit per annū, nec ad seculū redijt, & habitus assumptus, licet in rei ueritate sit nouitiōrū, tñ nō apparet ab eā differri ab habitu p̄fessorū, censeat uoluisse mutare, & approbasse religionē: ex quo. n̄ habitus professorū erat idem cū habitu assumpto m̄ia. f. licet nō intellectuā, rōe aliquarū ceremoniarū d̄rium, nō circa m̄iam, sed circa intellectuā. statim lapsō anno probōnis illā qualitates nō attendunt fauore religionis, iuxta l. sunt perfectæ. ff. de relig. iō h̄ habitus ille assumptus per habitū profitentū. Non ob. rō alle. in 3. quia locū hēt q̄ diuersitas. esset. patens, ut in hac cle. in fi. secus si latens, ut hic. Et ad hoc facit, q̄ dicimus de augmēto patēte, uel latente. in l. ij. & l. fi. C. de palu. cū fi. Pro declarōne huius clem. & totius m̄ia: sunt duo principia cōsideranda. Vnū de assumptione habitus. Aliud de portatione habitus: quid operet q̄libet istorū. 18 Circa primū est sciendū, q̄ q̄ aliqui assumit habitus probōnis solū, & tunc talis assumptio habitus in nullo ligat, nisi portet per annū, ut dicam circa s̄m principale. Aliq̄ nō assumit habitus probōnis, & tūc interdū assumit post annū probōnis lapsum: & nō est dubiū, quin statim ex hac assumptione inducat professio tacita, siue sit ordo paupertatis, siue nō: ut patet c. ex parte. e. ti. & p̄bat in c. j. & ij. e. ti. in vj. Interdū uerō assumit infra annū p̄bōis, & tunc aut loquimur de ordine paupertatis: & talis assumptio est prohibita, & non ligat illi religioni, seu ordini in specie, sed alicui 19 religioni in ḡne, ut c. nō solū. eo. ti. in vj. f. Aut loquimur de ordine nō paupertatis: & iō, quia talis assumptio non est p̄hibita, & inducit tacita professionē, & obligat religioni in ḡne: dū tñ quatuor p̄currāt. Primō, q̄ sit etatis apte, hoc ē adolescēs. Scđō, q̄ sit sciēs in sua bona discretione, liber à furore, uel demētia. Tertiō, q̄ hoc faciat uoluntariē, non per metū, aut terrorē. Quarto, q̄ sic p̄ tres dies perseueret, ita q̄ non cū peniteat: ut probat in c. p̄stōnē. in fi. eo. ti. in vj. Ex istis infero, q̄ q̄ si q̄s assumat habitū alicuius religionis, q̄ ita ē cōis nouitijs sicut, & p̄fessis, & ecōuersō; sic, q̄ nō sit ulla distinctio habitus, & habitus: tunc per talē habitus assumptionē non induceret tacita professio. Et sit rō: quia isto casu p̄sumit assumptio facta in parte benigniorē, uel cā probōnis, ex quo habitus aggruebat probōni, & in primis casib. habitus assumptus non aggruebat sciendū probōni, cū solus esset profitentū, & sic ex 21 probationē. ar. l. si q̄n. ff. de leg. j. f. Et iō v̄, q̄ gl. magna hic posita male dicat: dū cōcludit, q̄ assumens habitū nouitiōrū latenter distinctū tacite, per hoc profiteat si triduo perseueret: quod si ista tacita professio nō inducit, q̄n̄ habitus in nullo sunt distincti, ut statim dixi, multo magis nō inducit, q̄n̄ est distinctio, licet latēs: quia non apparet de aīo profitendi, sed potius probandi p̄ distinctio nem habituum. f. Circa s̄m est sciendū, q̄ assumptio, & portatio habitus p̄fessionis necessariō includit uel distinctiōnē habituum probōnis. l. & professionis, uel oēm æqualitatem: & tunc aut infra

annum probōnis redire uult ad seculū, & p̄t: & sic nec assūptio, nec gestio facta minori tpe anni nocet, ut c. ad n̄ram. & c. ad Ap̄tā. & c. statumimus. e. ti. Aut portauit per annū cōpletum: & tunc interdū nulla est distinctio habitū p̄fessionis, & p̄bōis, & hoc casu statim lapsō anno, & nō egrediente religionē, uel p̄dicte, inducit tacita professio, ut d. c. ex parte. e. ti. & ibi no. in gl. fi. Interdū est distinctio habitū, & tūc aliq̄n̄ distinctio est latēs, & idē: ut in hac cle. in prin. aliq̄n̄ est patēs, & hoc casu q̄m̄cūq; plurib. annis, & infinitis portauerit talē habitū, non inducit tacita professio, ut in hac cle. in fi. Hęc aut distinctio, q̄ fit per hanc cle. non erat p. e. j. eo. ti. in vj. in fi. vbi sufficit qualiscūq; distinctio: hęc aut sunt uera in professione tacita: expressa uerō in ordine paupertatis fieri p̄hibet j. annū probōnis: facta tū ligat religioni in ḡne, sed nō illi ordini, ut d. c. nō solū: facta uerō in ordine nō paupertatis statim ligat illi religioni in specie, ut d. c. p̄stōnē. Conclude, s̄m gl. q̄ tres sunt habitus. Quidā distincti: Quidā indistincti: Quidā indistinctissimi. Ista d̄ria v̄ p̄bari per c. j. e. ti. in 6. v̄ tñ unū membrū esse sup̄flū, cum tñ sint duo habitus p̄cedēdi. s. nouitiōrū, & professorū, & illi sunt, uel distincti q̄n̄q; & q̄n̄q; indistincti, licet distincti possint subdiuidi: quia quidā sunt distincti patenter, & q̄dā sunt distincti latenter: at isti distincti latenter q̄n̄q; h̄nt pro distinctis, & q̄n̄q; p̄o indistinctis, s̄m gl. Ego aut (v̄t s. dixi) puto, q̄ habeant p̄ indistinctis post lapsum anni: an uerō h̄nt pro distinctis, & sic 23 ista cle. limitat. c. j. e. ti. f. Nā habitus quē gl. & Guil. uocāt indistinctissimū, potius d̄t p̄fessio, q̄ indistinctio: quia immoderata distinctio nō est uera distinctio, sed p̄fusio: & sic nō ē ordo, sed horror, s̄m Guil. & gl. latius hic refert uerba Abbatis, dū dicit de bul. l. Papali, q̄ ipse posuit in c. p̄fulti. e. ti. Nec refert ad p̄positū, q̄ de b̄uit salua sui reuerentia. Nā Abb. ibi ponit opi. Bar. in c. ex parte. 24 dicens, q̄ ubi habitus nō sunt distincti, gestans per annū talem habitū, eo ipso profiteri v̄t tacite, ex quo nō reclamauit p̄ annum cessante metū, ut c. ij. e. ti. multo magis p̄fiteri v̄t, q̄n̄ s̄. sit licitē, & uoluntariē: tñ dicit q̄ curia seruabat p̄riū, & Inn. ēt fuerat huius s̄m̄: uerū ista cle. hęc oīa decidit: qm̄, aut erant habitus patenter 25 distincti, & tūc non nocet delatio facta p̄ annū, f. aut erant distincti latenter, & tunc delatio per annum h̄nt pro professione, ut hic: 26 f. ubi aut habitus essent oīnō indistincti fuit oīsum in hac cle. ex eo quia satis tollebat distinctiōne dubitatio: qm̄, si delatio habitus latenter distincti facta per annū inducit professionē, multo magis delatio habitus indistincti facta per annū, & sic approbat hic opin. Bar. & reprobat opi. p̄ria, q̄ rōne defendi non p̄t. Ad oīa ista bene facit d. c. j. e. ti. in 6. Conclude, s̄m gl. q̄ non est necesse, q̄ qui detulit hunc habitum latenter distinctum, tetigerit aliquid 27 de anno scđō. f. Nā sufficit, q̄ iste annus p̄bōnis fuerit cōpletus. Sed hic aduerte: quia non p̄t uerbo dici, & uix intellectu percipi tps aliquis distat inter finē cōpletum anni probōnis, & ipsum initū anni sequētis, p̄ quo uide l. j. ff. de manu. & l. qua etate. & q̄ ibi no. ff. de testa. nā ibi ultima dies anni incōpta pro completa h̄nt non sic hic, nā egressus unius, est ingressus alterius, id q̄ d̄t de an. 28 no, locū hēt quo ad ingressum, an dicat tacite professus. f. Si autē: de p̄re uolente reperere filiū, uel filiā impuberē, q̄ fuit ingressa eogignate: tunc hēt annū, & diē a tpe cōficiēti s̄m̄, nisi ingressus fuisset circa finē pupillaris ætatis: ut xx. q. ij. c. puella. & ibi no. per gl. & Arch. & sic gl. intellexit c. si quis. e. ti. Declara in quo p̄stat latens distinctio: q̄ q̄ nō circa m̄iam ipsius habitus, sed circa qualitatē aliquā nō apparentē ad adhesionē corporalis, sicut in b̄ndictione uestiū profitentū: ita q̄ nō illorū, q̄ intrinsecus, o p̄t nō extrinsecus, ut traditio, q̄ fit p̄ certā p̄sonā ipsarū uestiū p̄ficientiū, ita, q̄ nō aliorū ut locus alius in quo fit traditio istarū uestiū, & nō aliarū: idē si aliqua solānitās alia fieret, q̄ est trāstoria. Et iō uideret, q̄ si aliqua qualitas extrinseca p̄cernens ipsā uestē m̄ialit̄ poneret in traditione uestiū, q̄ fit nouitijs, puta poneret unus paucos dies, uel aliqd̄ aliud corporeū, & statim remoueret, uel j. paucos dies: q̄ iste habitus cēseri dēt distinctus distinctiōne latētū nō patēt: q̄ est notandū. ar. l. si pro p̄re. s̄. uerum. ff. de in re uer. & l. si post tres. ff. si q̄s cau. Et b̄n̄ aduerte: q̄ gl. ponit exēpla latentiā, q̄ cernūt habitū p̄fessorū, tñ puto idē esse si p̄cerneret habitū nouitiōrū, ut in exēplo q̄ posuī, licet nō uideat gratū esse Paul. hic. 30 in fi. Conclude, s̄m gl. q̄ ista cle. nō hēt locū in eo q̄ detulit hunc habitū latēter distinctū extra illam religionē: & sic facit p̄ q̄n̄e, quā habeo de eo, q̄ portauit habitū distinctū dari solitū profitentibus, sed ex religionē, q̄ non præiudicauerit sibi: quia suscipit infra pupillarem ætatem, sed post in adolescentia p̄nuauit ex suam religionem: tñ ista glo. loquitur de habitu nouitiōrum distincto

distincto latenter portato ex religionē: uerū pro dicta d̄ria facit gl. magna antecedens, q̄ æquiparat suscipiente habitū nouitiōrū distinctū latenter, suscipiente habitū professorū. Sed illa gl. nō p̄cedit. Primō sibi ipsi v̄t p̄riari: nā dicit, q̄ cū calum huius cle. distinctio latens h̄nt pro distincto habitu, ut cle. in fi. q̄ alle. e. ti. in vj. Si. n. h̄nt pro habitu distincto: ergo susceptio illius non obligat, si aut nō obligat habitus susceptio professionis. Cōclude, f. q̄ ista cle. s̄m gl. locū hēt ēt si iste habitus latēter distinctus fuerit assumptus in pupillari ætate: nā si illū detulit per annū postq̄ adoleuit, h̄nt pro professo, ut d. c. j. eo. ti. in vj. nā attendet assumptio habitus facta in religione p̄ annum ab eo, qui erat in ætate discretionis, ut hic. Non ob. c. unicus. s. j. de despon. impu. in 6. vbi post lapsum anni post inchoatā adolecentiā non p̄firmant s̄p̄salia an facta sub noīe matrimonij de p̄nti, ut trāseant in matrimonij: quia ibi non accessit, seu superuenit aliquid post inchoatā adolecentiā, in quo apparet p̄ntes s̄p̄salia uoluisse p̄manere in eadē uoluntate, ut sit in matrimonij, ut in casu isto p̄ declarōnē huius habitus sic latēter distincti apparet, q̄ uoluit uita imitari: v̄t inducit tacita professio: ubi aut essent habitus patēter distincti: tūc secus esset, ut dicimus in s̄p̄sali. de futuro p̄ctis p̄ adultos, uel impuberes infantia maiores. Nā per nullius tps cursum transeunt talia s̄p̄salia in matrimonij, nisi apparuerit de p̄sensu matrimonij, ut c. attesta 32 tiones. de despo. impu. Sic dicimus in religione: f. Nam si pupilla fuit ingressa ex uoto parentū, & pubes facta accepit solitā p̄ficientib. impendi professionē, per hoc fecisse v̄t. c. cū uir. eo. ti. Conclude, q̄ ista cle. non h̄nt locū, q̄n̄ in religione, de qua p̄cedit, esset habitus indistinctissimus: nā si ille assumat in ætate pupillari, & post deserat p̄ annū, nō inducit p̄ hoc tacita professio, & sic remanet incorrecta decre. j. eo. ti. in vj. in ij. r̄n. in fi. s̄m gl. ex hoc v̄t, q̄ idē esset si habitus iste fuisset assumptus tpe adolecentie, ut p̄ annū q̄q̄ fuerit delatus, nō inducat tacita professio, quā si sit idem iudiciū: ex quo. n. assumptis impubes habitū, nō ut esset seruicens, uel clericus monasterij, sed solū p̄bare uolēs austeritatē regulæ, uidebat q̄ nō erat attendenda tāta indistinctio habitus, & tñ attendit, ut ibi, ut nō inducat tacita professio, p̄ lapsum anni. xv. sic ēt uideret dicendū paritate rōnis, ubi habitus sic indistinctissimū fuerit portatus per totū annū probōnis: uerū quia lex sic scripta est solū de impubere, q̄ assumptis talē habitū, nō extendet ad puberē q̄ assumptis, ut l. j. s. q̄ nauē. ff. de exerc. & p̄ hoc est casus expressus in d. c. j. s. qui nauē. ff. de exerc. & p̄ hoc est casus expressus in d. c. j. s. qui uerō. e. ti. l. vj. & sit rō d̄ria: quia initiū assumptionis habitus est ponderandū hoc casu: quia fuit tpe quo assumens nō poterat se obligare religioni, si uoluisse, secus si p̄terat, ut c. p̄tutionē. eo. ti. l. vj. nā ex quo assumptis habitū, ut p̄baret per annū, & probauit, intelligi firmiter approbasse, ut d̄t in d. s. q̄ uerō. 34 Cōclude p̄ opi. quorundā, & s̄m opi. Io. An. in c. j. eo. ti. l. vj. f. q̄ licet in monasterio sit p̄suetū fieri professionē uerbalē, & cū magna & certa solēnitate, tñ hēt locū ista cle. ut inducat professio tacita per delationē annalē huius habitus distincti latenter, q̄q̄ nō fuerit facta talis professio uerbalis, & solēnitatis p̄suetæ. Ego tñ puto posse distingui, q̄, aut est p̄suetū, q̄ facietes expressam professionē, illā facere deant cū certa forma, & solēnitate: & tūc nō p̄p̄a impedit tacita professio, & eius effectus, q̄ p̄tingit iuris dispositione, s̄m hanc cle. Aut est p̄suetū, q̄ nullus intelligat professus tacite, uel expressē, nisi fiat talis uerbalis professio, & cū solēnitate: & tūc p̄ portationē talis habitus ēt latēter distincti facta p̄ annū, & ultra non inducit professio tacita: quia p̄suetudo aduersat, & q̄ uel suscepisse, & detulisse habitum p̄stis de hac p̄suetudine, sicut si a principio fuisset p̄stis, q̄ p̄ lapsū anni nō ligaret, & maxime q̄n̄ mona 35 steriū p̄sensit huic p̄statiōni, ut no. hic in gl. fi. f. ita q̄ talis p̄suetudo nō est minoris potētis, q̄ sit ipsa p̄statiō quōtionalis: & huius s̄m̄ v̄t fuisse hic Guil. dū dicit, q̄ talis p̄suetudo, nō ē reuocata p̄ hęc cle. q̄ de illa nō facit mentionē, ut c. j. de p̄t. in 6. Crederet tñ q̄ licet nō sit professus ex hoc tacite, tñ si uoluit mutare uita, & hoc p̄stat ar. q̄ p̄ dictā delationē habitus, nō impediret p̄ huius p̄suetudine sua metalis professio: & forsā licet nō esset illi mentali religioni astrictus in specie, tñ in ḡne ligatus ēt uni religioni. 36 ar. d. c. non solū. e. ti. in vj. Conclude, q̄ aliq̄n̄ uotū deliberatū de intrando religionē p̄cedit susceptionē habitus, & tūc sola susceptione habitus h̄nt pro professione tacita illius religionis: dū tñ sit habitus professorū, si sit ibi distinctio habitū, aīa habitus cōis suscipio sufficeret, ut not. Inn. in c. meminimus. q̄ clerici, uel mo. vbi aut susciperet habitū nouitiōrū distinctū ab habitu professorum: tūc solēnitatio huius uoti p̄ susceptionē talis habitus obligat re-

ligioni illi in ḡne, nō in specie, ut c. p̄fulti. e. ti. Nec distinguo utrū p̄cedat p̄ longū interuallum, uel breue, uel uno p̄textu fiat: licet 37 Gui. hoc distinxerit hic: f. Aliq̄n̄ uerō uotū tale de intrando, non p̄cedit, sed q̄s profiteat, uel uouet tria substantialia religionis, & tūc nō distinctio sit uel nō in habitu religioso, uel seculari, statū ē astrictus. Vel distinguit: q̄, aut uouet in ordine paupertatis: & tūc ligatus nō est illi ordini in sp̄e, sed uni religioni in ḡne, ut c. non solū. eo. ti. in 6. Aut uouet in ordine nō paupertatis: & tūc illi in sp̄e statū est ligatus, ut c. p̄stōnē. eo. ti. in vj. & sic habes duos casus, in quibus sola susceptio habitus obligat suscipiente religioni: ita q̄ non pot̄ ad seculū licite redire. Est tertius, uel q̄n̄ infra annū p̄bationis suscipit habitus p̄fessorū distinctus ab habitu nouitiōrū in ordine nō paupertatis: tunc n. si triduo p̄seuerat, est ligatus uni religioni in ḡne, nō illi in specie, ut d. c. p̄stōnē: nec curio si habitus nouitiōrū sit distinctus latēter: qm̄ susceptio talis habitus nunq̄ ligat, nisi in p̄tium hac cle. d̄r. v̄c 3 p̄ annalē dilationē: & sic circa susceptionē talis habitus ex quo aliquat̄ distinctus ē ab habitu p̄fessorum, p̄ distincto h̄nt, ut l. j. in fi. e. ti. in 6. licet gl. magna hic dixerit 3, & ma. 38 le. ut s̄. dixi. Est & quartus in hac cle. Cōclude, s̄m Gui. & Cē. f. q̄ hic est p̄sumptio iuris, & de iure: q̄ nō admittit p̄batio cāsus: q̄ admittet tunc probatio in p̄riū p̄ p̄fessionē Abbatis. in 3. c. is. 39 qui. de spon. f. Sed certē hic nō est p̄sumptio talis: q̄ admittet tūc p̄batio in p̄riū p̄ p̄fessionē Abbatis, & p̄uentus; p̄ eā q̄ dixi in cle. p̄b. de pb. Sed dic, q̄ uel est fictio, q̄ sem p̄ est ueritate. Vel melius dic, q̄ est f. statutu Papæ, q̄ h̄nt p̄ oī ueritate: nā est unus modus iste p̄ quē Papa statuit p̄fessionē fieri tacitā: q̄ intelligit, nisi aliud p̄stare p̄ protestationē, uel p̄suetudinē 3 v̄t s̄. dixi. Conclude, q̄ q̄ ingreditur religionē, in qua habitus est indistinctus, & nulla fieri solet p̄fessio, si p̄mittat Abbati simplr̄ obedientiā, nō tñ h̄nt hęc p̄missio pro p̄fessione: quia nō promittit alia duo, s̄ abdicatiōnē p̄prij, & castitatem: & ita Clemens III. finitū, ut referret Spec. tit. de sta. mo. uer. 37. q̄rit. Secus ergo si p̄mittit obedientiam monachalē, abdicando à se oēm uoluntatē p̄prij, & oīa cōmittēdo uoluntati Abbatis: nā tunc h̄nt pro professione, ut not. Inn. in c. p̄fulti. qui cleri. uel no. Conclude, s̄m gl. & oēs q̄ ista cle. est 41 iuris noui statutoria: f. & iō non trahit ad p̄teritū quia istud est 42 naturalē p̄stōis, ut c. ij. de p̄t. f. tū quia hic d̄r. Deinceps, & sic cōcludit tps antecedens. ar. l. 4. s. ff. de p̄d. & demon. maxime in uoto 43 p̄nitentiæ: f. q̄ est p̄siliij, non p̄cepti. sola est. n. benignitas, q̄ suadet p̄tō, nō p̄cipi, ut c. integritas corporis. 32. q. i. s̄m Gui. & Gen. 44 Conclude, q̄ q̄ maioris potētis est portatio habitus nouitiōrum distincti latēter, q̄ assumptio habitus professorū, ut hic patet. in c. p̄stōnē. in 6. Nā hęc astringit illi religioni in specie, illa religioni in ḡne. Et est rō: quia hic requirit portatio annalis facta in anno probōnis, ibi requirit solā portatio facta per tres dies. Vñ, qui in uno grauāt, in alio releuat. ar. l. eū qui in prin. ff. de iureiur. 45 Conclude, q̄ q̄ existēs infra annū probationis, sunt uocandi ad electionē imminente & ad alios actus capitales, nisi apte uoluerint 46 oīnō uita mutare. f. Nā remanent b̄nficiari ut prius, ut c. b̄nficiū. c. e. ti. in 6. & sic in p̄ntiam cōpetebāt ei non denegant. ar. l. ij. ff. de iurif. oī. iud. c. de cāis. de off. deleg. & istud profect̄ Arch. in d. c. b̄nficiū. Nec ob. cle. ut professores. s̄. e. ti. q̄ ibi in transeunte ambitio: h̄nt autē nulla ambitio. ar. l. Gracchus. C. de adul. 47 Conclude, q̄ q̄ tps, quo quis stetit in religione infra annū probationis, à qua recessit iuxta c. ad Applicam. eo. ti. p̄iungit cum tpe, à quo reuersus est ad religionē, & sic non sit necesse, q̄ tps anni sit p̄tinuum: nā si experientia habuit per annū in duabus, uel pluribus uicibus sufficit, nisi p̄dō monasterij fuerit mutata, uel p̄sona ipsius ingreditis fuerit debilitata: tunc n. auget tps arbitrio iudicis aliquat̄, hoc est arbitrio superioris. arg. c. fraternitatis. 34. di. & ita tenet Spec. tit. de sta. mon. uer. 38. Nam querit, & est q̄ uenerialis ut dicit: & Arch. posuit in c. ij. eo. ti. in 6. allegat ad hęc q̄ l. q̄ d̄r. s̄. miles. iuxta fi. ff. de sta. mil. & quæ faciunt ut tpa coniungantur, sed illud est fauore militis, uel ablentis cā: Reipublicæ ad cuius fauorem tendit hęc coniunctio tpm̄: hic autē esset coniunctio ista temporum, & damnnum ingredientis: sed q̄ annus de beat esse p̄tinuus, facit l. fi. s̄. quoties. ff. de pub. ubi nouitius dicit, q̄ nondum per annū seruauit, & sic ueteranus est ille. s̄. Stichus. ff. h̄redi meo. ff. de sta. lib. ibi. continuatis & c. & istam partē tenet Guil. de Cug. in d. s̄. si quis s̄pius. quis maiori indiget p̄batione, q̄ ante, cum semel fuerit defertor religionis, & sic de seipso nō b̄n̄ p̄sumit: puto tñ, q̄ iste annus det ad habendam experientia, & non sit necesse, q̄ experiat anno continuo, maxime quādo p̄p̄a s̄uā diuersa, uel 3 primō fuit d̄stare: sed d̄ de h̄yeme: & sic hoc casu

attendat tps diuersitas, t ex qua seq̄ diuersitas, & asperitas, uel lenitas actiū, uel operationū. Nā uno tpe quis melius, & facilius operat, q̄ alio. ar. l. si non fortē. §. libertus. ff. de pd. inde. l. nemo est q̄ neciat. ff. de duo. re. Iac. de Are. & Bar. posterit in d. c. quoties.

49 Conclude, s̄m Vinc. t̄ p̄ protestatio facta infra annū religionis, q̄ nō uult remanere in religione, prodest sibi, ut lapsus anni non dicat professionē fecisse, q̄q̄ per totū annū, & ex post gestauerit habitū assumptū in ipsa religione: t̄ q̄a annalis p̄scriptio fuit interrupta p̄ dictā p̄testationē. ar. c. cū uenissent. de eo qui mitt. in poss. cā rei ser. & si remanere uoluerit, q̄ iterū habebit integrū annū probationis. In t̄riū v̄r: quia à protestatione v̄r recedere manē dō in religione post annū, ut c. sollicitudinē. de app. ita no. Spe. tit. de sta. mon. ver. 68. q̄ritur. facit l. cum in plures. §. locator horrei. ff. de loc. & tota m̄ria protestationis. Pau. idē tenet, & r̄n. ad t̄ria. & ad c. cū M. Ferrar. de p̄st. q̄ hic p̄testatio nō t̄riat p̄testato: ex quo p̄batio p̄t fieri maiori t̄pe, q̄ sit annus, ut no. in c. ad Ap̄t̄cam. eo. ti. V̄r posse dici, q̄ aliqui p̄testat̄ infra annū, q̄ non uult remanere in religione post annū: & tūc si remanet t̄facit p̄testationi, & v̄r p̄ceniuit, & sic p̄testatio pro non facta h̄r, ut d. §. locator. cum si. Aliq̄i p̄testat̄, q̄ p̄ lapsum anni nō intendit esse p̄fessus, imō uult magis experiri, & tūc v̄r q̄ sicut p̄suetudinē t̄riat huic p̄stōni, non est derogatū, ut s̄. dixi: ita nec est derogatum esse t̄ui huius protestationis, ut s̄. dixi. Conclude, s̄m Pau. t̄ p̄ protestatio facta t̄ substantiam monachatus, & in ipso ingressu, uel in ipsa professione, & si sit p̄uentionalis, uitiatur, & nō uitiatur de quo sunt diuersæ opi. de quo no. in c. ij. de sta. mo. & in Auth. ingressi. per gl. & Doc. C. de sacros. ecc. & dic ut ibi, & hic plenē per Paul.

De statu monachorum, uel canonicorum regulariū. Rubrica.

Monachi dicuntur digniores canonicis regularib. secus ipsi canonicis secularibus, aut clericis secularibus.

Continuatio Gof. nō placet, s̄m q̄ nō esset d̄ia inter tit. de regul. laribus, & istū. nec illorū q̄ d̄nt, q̄ s̄. de religiosis in ḡne, hic in spe cie: q̄m, & h̄c rubrica p̄ sui ḡnialitatē cōprehēdit oēs religiosis nō Medicantes. Quare d̄o. Supra dixit de regularib. quā p̄t̄t̄uant. s̄. ex professione tacita uel exp̄ssa. hic autē dicit de statu ipso r̄u, hoc est q̄liter uiuere habeat, & quā obligent, & q̄ facere p̄t̄. simile. ff. de sta. ho. l. j. & q̄ ibi no. & h̄t̄ duas p̄tes. t̄ Prima loq̄r de monachis, uel ut digniorib. de canonicis regularib. q̄ eis sunt inferiores. ar. l. j. & ij. ff. de al. scri. secus autē in clericis, seu canonicis secularibus: de quo dic, vt dixi in rubr. s̄. tit. p̄ximo. non sunt alia.

- Decus, est honor. Quid de dedecore.
- Religio monachorum, dicitur ager.
- Ager terrenus affert fructus corporeos mediante semine in terra mortificato.
- Religio affert fructus spirituales mediante semine spiritali contemplatione, & affluentia bonorum operum.
- Creatura fruitur Deo.
- Deus uisur creatura.
- Deus dicitur habere uincam, agrum, & domum.
- Domini est terra.
- Religio monachorum est sacra.
- Religio monachorum omnem maculam purgat.
- Temporalium abundantia non probat sanctitatem.
- Religiosi antiquitus habebantur in maxima reuerentia: qua de re omnia largiebantur locis religiosis.
- Laici religiosis non hodie offerunt sacrificium, imō Deo sacrificium prestare credunt, si aliqua ab illis subtrahunt.
- Monachi dicuntur nigri.
- Monachi d̄r cuiuscūq; coloris sit habitus, et mortificati debent esse.
- Monachus agens ea, quae non sunt ordinis, aut religionis uidetur obfuscare uirtutes, & merita, & eius uitia apparent.
- Monachi cuiuscūq; coloris non debent habere excessum in uestibus, in ornamentis, cibis, potibus, equitaturis, & similibus.
- Color niger est uilior, & magis fuscus: & habetur hodie apud laicos pro pulchro.
- Monachi nigri dicuntur adulterini, si falso ostendantur gloriosi, & fulgidi exteriū.
- Religiosus uirtuosus, & floridus, & fructuosus.
- Religiosi uirtus est honor spiritus, & non carnis.
- Religiosus uirtuosus est utilis propter honestatem, & fructificans

dicitur, tam in se, quam in alijs.

23 Clem. ne in agro. de statu mona. in quantum est noui iuris promulgatoria, non militat, nisi circa monachos nigros.

24 Monachi nigri antiquitus erant plus ceteris dyfcoli, & dissoluti.

25 Beneficia, quae in titulum conferuntur monachis, dant occasionem illis vagandi.

NE in agro. Licet in pluribus habitus nouitiorū possit esse distinctus patenter, seu differens ab habitu professorum, ut in cle. p̄. c. t̄n. in plurib. oportet, q̄ p̄ueniat, quae tangunt uestium honestatē, ut hic patet. Vel aliter. Supra dixit de habitu professorū simpliciter, hic dicit de forma illius in specie: & sic pertinenter subiicit post precedentem, & in hoc principio est prima pars cle. in qua Autor loq̄r de ueste, & habitu, ac alimonijs monachorū, & durat usq; ad §. la ne singulis. Iterum ista pars subdividit in quatuor. Quia in prima Autor p̄mittit cām. Sed d̄ rōnem finalem istius p̄stōnis. Et in summa dicit cum parte sc̄da. Oīs alimentorum excessus, inordinatusq; uestiū cultus à monastica religione esse debet alienus, ut ubera honestate lætetur. h. d. [Indecorum] in. non decorum, uel de decorum, & profert media correpta: t̄ nam decus decoris, p̄ honore ponit, cuius compositū est dedecus. At ubi profert media p̄ducta, sumit, p̄ dulcedine, & declinat, Decor decoris, ut no. Au tor. in l. j. in prin. ff. de postu. No. primō, t̄ q̄ religio monachorū, uocat ager: t̄ nam, sicut ager terrenus affert fructus corporeos mediante semine in terram mortificato, quib. v̄t̄ D̄ns ipsius qui humanus est, ut l. adeo. §. ager. ff. de acq. rer. do. t̄ ita dicta religio fructus affert sp̄uales mediante semine sp̄uali, p̄ contemplationem, & bonorū operum affluentiam, & fecunditatē nouae prolis, quib. utit̄ D̄ns celestis, qui unicus, & æternus est: t̄ creatura. n. fruitur Deo: t̄ sed Deus utit̄ creatura, ut h̄t̄ sanctorū Doctorum snia. Non ob. c. si. in fi. de magi. vbi Deus d̄r h̄t̄ uincā, & sic nō agrū: docētēs em̄, & studentēs in Theologia d̄r operari in uinea D̄ni, ut ibi d̄r: t̄ quia d̄ns h̄t̄ agrū ut hic, & uincā, ut in t̄. & t̄ domum ut c. cum in cunctis. in prin. de ele. Nec mirū ut dicit gl. t̄ q̄. D̄ni est terra. & c. in Psalmo. in c. tua. ij. de deci. Not. sc̄dō, t̄ q̄ religio monachorum est sacra. p̄cor. c. recolentes. in prin. eo. ti. Nec mirum: t̄ quia oēm maculam detegit, ut in Auth. de mona. in prin. coll. j. Nec ob. quia dare est plures, & quasi infinitos religiosis monachos uita dissoluta, atq; incōtinentes, in quib. nulla sunt facta exēplaria bona, nec uerborū documenta: quia ipsa religio de se sancta fuit semp., & est, sicut probat documenta p̄m, & abundantia t̄paliū, quib. affluunt: licet plures ex eis fuerint oī t̄pe mali, & dyfcoli s̄m gl. v̄n nō est p̄siderandū, q̄ ab aliquibus sit ex ipsis, sed q̄ fieri d̄t, ut l. p. ff. de iust. & iu. l. sed licet. ff. de offi. p̄r. l. i. & l. nemo. C. de sen. sed licet istud in se bonū sit, t̄ t̄ d̄ gl. adducit ad probationē sanctitatis abundantia t̄paliū, non v̄r b̄n dictum: quia illa sunt pro c̄stib. abijcienda. Quare dic, q̄ gl. habuit fide rōnē ad deuotio nē fidelitū, t̄ q̄ adeo t̄porib. antiq̄s maxima fuit, ut uiri religiosi haberent in magna reuerentia, & honore, ac deuotione: quia de re omnia largiebantur monasterijs, & locis religiosis: t̄ t̄pe aut huius gl. diminuta est, ut non solum, nō offerant laici, imō sacrificiū putat̄ se p̄stare Deo, dū aliqua subtrahūt, & auferunt, & eis p̄ rapinā dāna inferunt. No. tertio, t̄ q̄ monachi d̄r nigri à mortificatione carnis, & uitiorū: h̄c. n. mortificatio cōis esse d̄t oī religioni, t̄ siue deferat uestē nigrā, siue alterius coloris, sicut derivatio huius uerbi, Monachus, p̄gruit oī religio, q̄q̄ nō deferat uestē coloris nigri, de quo in l. decernimus. C. de Epi. & cler. Non ob. cle. p̄. c. in fi. & q̄ ibi no. ubi attendit diuersitas colorū: quia illud quo ad distinguendū habitū uestimentū no uitiorum ab habitu religiosorum professorū: at quo ad mortificationē carnis, & uitiorū oēs d̄r monachi nigri. t̄ Ex quib. patet, q̄ ubi monachus agit t̄ ea, q̄ sunt regulā suę, censent̄ in eo mortificari uirtutes, & merita obfuscatu uita uerō, & opa carnis apparet in eo uirtutia. ar. l. qui sub p̄textu. C. de sacros. ec. t̄ h̄c aut p̄t̄o, q̄ monachi isti uocant nigri, nō p̄ illā mortificationem, sed p̄ p̄fessū colorē, & sic v̄r q̄ ista cle. locū nō h̄at̄ i alijs monachis, qui utuntur alio colore, ut gl. dicit, & q̄ sit rō uidebit. t̄ Nā iste inter alios colores est uilior, & magis fuscus, licet hodie inter laicos habeat̄ pro pulchro, & hac rōne fundator huius ordinis à principio sumpsit hunc colorē in signū mortificationis carnis, & uitiorum, & tristis uita quam debent h̄t̄ inter se professores huius ordinis, s̄m Guil. t̄ qui uocat adulterinos monachos, qui uolunt uerbo nigri uocari, & facto oñdunt se gloriosos, & fulgidos exteriū, ut manifestos despectores suę conditionis. Nota, quarrō

quarto, t̄ q̄ religiosus uir uirtuosus est, floridus, & fructuosus: flo ret em̄ p̄ honorem, quo p̄cellit apud bonos, & graues in hoc seculo: t̄ est honor spiritus, nō carnis: t̄ est uilis p̄ honesta tē: quia fructificat in alijs p̄ exemplum, & in seipso p̄ acq̄sitio nē glorię æternę. p̄cor. s̄m gl. Ecclesiast. xxxiii. sed illud p̄bat t̄: dū dicit, flores mei fructus honoris, & honestatis: & sic floret q̄ p̄ honestatē: sed ibi sumit flos in ḡne, & sic cōprehendit fructū tā honoris, q̄ propriē est flos, q̄ honestatis, q̄ propriē est fructus: facit in Auth. de mo. §. si uerō inter triēniū ibi floret. & §. cogitan dū ibi honestatis. coll. j. Cōclude, s̄m gl. & Gen. t̄ q̄ ista cle. inq̄: t̄ ius nouū inducit non h̄t̄ locū in monachis, q̄ non sunt nigri. i. ueste nigra non utunt, sicut sunt Cisterciē, & Camaldulē, & similes. Et sit rō s̄m gl. quos monachi nō nigri h̄t̄ caput, & corpus mai, quō regunt, ut sunt quos memini, & t̄ Cartusien. licet ab ex deferant nigri. V̄n in eis minor est correctio, q̄ in monachis nigris, q̄ cōter non h̄t̄ caput necessariū: sed ista rō nō v̄r bona: q̄m singula monasteria monachorū h̄t̄ sua p̄pria capita. Nā q̄libet h̄t̄ suū caput. l. Abbatē, & sic min⁹ in eis d̄t̄ eē necessaria correctio, ex quo plura sunt capita, nec necessariū h̄t̄ plures p̄uentus infimul p̄uenire. t̄ Quare potes dicere, q̄ isti t̄pe Clemētis huius erant magis dissoluti, q̄ alij: certē & hodie sunt. Et iō p̄ eos non p̄ alios lex fieri debuit, ut in Auth. ut fine. prohi. ma. debi. & cred. §. quia uerō. coll. vij. Ratio autem mouens eos ad istam dissolutionem est: t̄ quia habent prioratū, & alia beneficia, quae conferuntur in titulum, ex quo materiam habent magis uagandi, & quia non ita dant operam rei rusticę, ut alij.

Inordinatio circa ornatum reprobat̄.

Inordinatio est confusio.

Ordo scripturæ attendi non debet.

Ordo uiuendi, & rerum attendendus est.

Clericorum uestes debent esse mundæ, & ornate.

Religiosis excessus cibi, & potus prohibetur.

Satur non sic nouit discernere, sicut ieiunus.

Lectis stratis, & ornatis uti prohibetur maxime uiris ecclesiasticis.

Christus noluit uti lectis stratis, seu ornatis, sed pannis uilibus uoluit inuolui: p̄. xlati tamen in hoc non sequuntur Christum.

Nimum omne uertitur in uitiū.

Excessus uestium, aut aliorum ornamentorum denotat flagitium, aut prodigalitatem, seu hypocrisim.

Qui nimis emungit elicit sanguinem.

Iustus nimium quandoque in sua iustitia perit.

Studij excessuū approbat̄, sed quo ad utilitatem d̄t̄ esse t̄p̄atum.

Studiosus s̄p̄ in aliquo defecit, aut t̄ morib. aut erit fatuasticus.

IS in uestibus. H̄c est ij. particula, in qua sing r̄ interdic it monachis nigris inordinationē, & oēm excessū notabile, tā in alimonijs, q̄ in uestibus &c. No. t̄ q̄ inordinatio, & circa ornatum adhibita reprobat̄. p̄cor. in Auth. de her. & fal. §. inordinatū. coll. j. t̄ nā oīs inordinatio, idē est q̄ p̄fusio: licet nō t̄, ut ibi no. Nō ob. l. nec em̄. ff. de sol. ubi ordo nō p̄siderat̄: t̄ q̄m ibi de ordine scripturæ: t̄ hic aut loquimur de ordine rerū, & uis uēdi. Itē nec ob. c. ij. in fi. & q̄ ibi no. de cust. euch. t̄ ubi uestes clericorū d̄nt esse ornate, & mundæ: quia h̄c loq̄r de ornatu inordinato, q̄ tendit ad iactantia, secus si ad honestā mundiciā: quia nō d̄nt esse uestes dissolutæ, & fractę, & lacerosæ, uel apr̄t̄ immudæ. facit l. j. C. de uesti. ho. lib. xj. No. t̄ de excessu notabili cibi, & potus, q̄ reprobat̄ in iure religiois, cū p̄ refrenationē corū nutria t̄ p̄nētia, q̄ uouerūt. p̄cor. c. à crapula. de ui. & hon. cler. Nec ob. cle. ne Romani. §. de elec. ubi excessus cibariorū interd̄ Cardinalib. ad penā: quia illud, ut eo diligentius, & utilius intendant electioni imminenti Romani Pontificis: quo priuatos se sentiant abundantia cibariorum, & aliorum, de quibus ibi d̄r, si differant eligere plus solito, ut ibi d̄r. t̄ Præterea & satur nō sic nouit discernere, sicut ieiunus, ut in Auth. de nup. §. iocundū. col. 4. & ibi not. facit c. Socrates. xij. q. ij. No. t̄ q̄ uterēs lectis stratis, & ornatis nō facit̄ exēplo Christi, t̄ qui natus uoluit inuolui in uilib. pannis: sed n̄i p̄sidentes ecclesiastici non sequunt̄ exēpla Christi in hoc, & in plurib. alijs, & malē: quia isto mō non pollulant̄ eccl̄a. Et iō oñc uerba est quasi in ruinā p̄ corū fastū d̄t̄ tendū. Not. t̄ q̄ oēs q̄ est nimij uertit̄ in uitiū, iste em̄ excessus notabilis: quia nimis est dignus retentione: t̄ nā denotat, seu significat flagitiū, hoc est, uel prodigalitatem, uel hypocrisim. p̄cor. c. quisquis. xij. di. & l. i. q. s. in ea. C. de custo. re. ubi freni t̄peries est adhibēda t̄ immodicā t̄. uiciā. Facit: t̄ quia, qui nimis emungit, sanguinē elicit. t̄ Et nimij iustus q̄nq; in sua iustitia perit. de peni. dist. j. serpens. & c. nisi. §.

p. de renun. & ibi no. Non ob. l. feruis legatis. §. ornaticib. ff. de leg. 3. & l. apud Iul. ff. de fideic. li. t̄ ubi suadet studiū excessiuum. Sol. ibi sp̄ale in studio, s̄m Genz. Ego puto idē esse, q̄ in alijs, nō q̄ sit reprobū: sed quia nō utile, q̄m ex nimio studio p̄tingit, ut oculatē uidemus alterō mentis, & corporis. D̄t̄ ergo eē p̄num, & semp quis conari d̄t̄ uelle aliq̄ addiscere, sed debet̄ & t̄p̄a t̄, ut dictū ē. t̄ q̄a nunq̄ fere uidebis aliq̄ studiosū s̄i p̄ cōe stitū, q̄n sit in aliquo defecit, aut in morib. aut fatuasticus.

Color niger, albus, & brunus, tanquam ceteris honestior, ac humilior monachis permittitur.

Color niger, brunus, aut albus, est naturalis: alij uerō sunt accidentales.

Regionis consuetudo rerum, aut personarum, de quibus agitur uenit consideranda.

Regio supponitur pro patria.

Regio aliquando accipitur pro predio certis limitib. limitato.

Regio à rego, & per Regem regitur habitu, & potentia.

Monachi non debent ueste de criori colore: nam non debent habere uestem de fina bruneta, uel optimo panno albo de brucea.

Uelut pretiosior non censetur utilior.

Homo pretiosior, & dignior non tamen dicitur utilior.

Res quae consistunt in pondere, numero, aut mensura, si sunt pretiosiores, aut digniores, & per consequens dicuntur utiliores.

Pretiosior in quantitatibus, an dicitur utilior.

Quod est relatiuum aliquando continuum.

Intellectus ille nō d̄t̄ recipi ad textū, si in textu eēt falsa latinitas.

Utilitas conferenda pulchritudini.

Bonum p̄. eualet pulchro.

Mulieres pulchræ plus desiderantur, quam bonæ, sed inde speratur tristis exitus.

Vitium reperitur in extremis.

Virtus in medio consistit, ubi extrema sunt uitiosa.

Pene aliquoties exacerbanda.

Vsq̄, dictio aliquando ponitur exclusiue, & aliquando inclusiue, ubi est eadem ratio.

Pugnum differt à brachio.

Brachium non debet deferri nudum in aliqua parte, more Hispanorum, aut dominarum Italicarum, saltem de honestate.

Pugnum deferendum nudum, & unde dicitur.

Manicæ monachorum debent esse largæ, sed non consutitæ, aut pomposæ, & uide de illarum forma.

Scutiferi deferunt hodie manicas largas.

Monachi de dispositione Abbatis possunt deferre caputia, uel almutias loco caputiorum.

Monachorum caputia, an debeant esse scissa, & an Abbas possit disponere super bis.

Cardinalium caputia sunt scissa ante pectus, & d̄rorum aliorum.

Monachorum almutia an possint esse forata, & quid de caputijs.

Monachorum almutia, an debeant esse botonate.

Monachorum almutia an possint esse de pellibus solum nigris.

Monachum ad partem ligant illa, quae sunt p̄cepti regulæ. S. Benedicti, secus de bis, quae sunt consilij: sed obligant ad culpam.

Alternatiue obligatus, p̄. stando unum, liberatur.

Monachus, nec uelle, nec nolle habet.

Monachi optio est in his, quae sunt consilij, aut adimplere, aut aliud onus satisfactorium facere.

Monachus potest uigilare, & contemplari.

Abbas an possit relaxare illa, quae sunt p̄cepti ipsius ordinis quo ad subditos.

Monachi scissuram caputij debent habere apertam, ut discernantur à monachis.

Monachi non possunt portare scissuram caputij sub manica, aut cuculla.

Monachi caputium debet portari super habitu.

Monachis est prohibita foratura serica.

Monachis est prohibita foratura uariorum.

Monachis non est prohibita foratura de agnis, & similibus foraturis uilis pretij.

Monachi non possunt uti foratura de cameloto, aut aliā notabili foratura, puta de serolis.

Monachi an possint in uestibus uti modicum de serico.

Monachorum estinalia debent esse lata, & non d̄nt h̄t̄ corrigias.

Monachorum botæ debent habere corrigias, nec sine illis eas portare debent.

48 Monachi debent deferre amplam coronam satis nigram: sed corona ampla, nigra uestis, nec bota rotunda, non faciunt monachum, sed mens à crimine munda.

49 Monachis interdicitur ornatus sellarum, et frenorum. Quid sit secularis. T A T V I M V S. Hæc tertia particula, in qua descendendo ad speciem, quo ad uestes, & alia quæ solent haberi super se portare, uel aialia super quibus equitat. Primò loquitur de colore uestis. Secundo de valore uestis. Tertio de forma uestis. Quarto de capitijs. Quinto de foraturis. Sexto de zona, & cultellis. Septimo de calciamentis. Octauo de sellis, & alijs ad egrum pertinentibus. Casus. Vestis monachalis habitui proxima coloris, & ualoris, ac et forme licet expressè esse detur: reliqua uero monachi deferre pnt quatenus hic statuit. h. d. No. qd color albus, niger, & griseus, seu brunus est ceteris honestior, seu humilior, & solis religiosi permittitur, utpote fm gl. & Genz. qd quia naturalis est. Ceteri uero sunt accidentales artificio hois impingentes hoem ad lasciuam. ar. libertus. s. pscriptio. ff. ad munic. No. ob. c. lv. di. regulæ. ubi dicitur, qd monachi non censent de colore, & sic ois vñ eis permittitur: nã istud ex hoc non det colligi: qm et clericis secularibus, non est ois color pmittitur, ut patet de ui. & hon. cleric. sed id dicitur inter colores pmittitur, qui hic specificantur, non censentur plus de uno, qd de alio quasi unus sit melior, uel fixior, aut uiuacior. No. qd ppter ueritatem regionis, personarum, uel rerum de quibus agitur, est seruanda. qd cor. c. si pñfiorum. de deci. l. si seruus plurium. s. si. ff. de leg. j. & l. c. delationis. s. a. finam. ff. de fun. instr. qd sic si uis regio propria. ad idem. l. iij. q. s. sequitur. ff. de p. ac. tu. Nec ob. l. pro regione. ff. de acq. rer. do. qd quia ibi ponitur regio pro prædio certis limitibus limitata, iuxta mram, ubi ponitur: qd dicitur aut regio à Rege, regis: quia per regem regitur, fm gl. sed istud est intelligendum habitudine, & potentia, non aut actu. quia censetur patria regio, licet actu à rege non regatur ut Tusciam, & Lombardia, & similes. No. qd monachi non dnt uti ueste carioris pretij: quia nõ dnt hñe uestem de fina bruneta, uel de optimo panno albo de Bruella, aut de Anglia: quia talis excessus in ualore prohibetur. qd cor. ver. præce. Nec ob. cle. eos qui. de regula: ubi dicitur patens in colore, uel aliter est ponderanda, non aut latens. ut hic: quia iste color est permittitur, & sola dicitur pñfior circa bonitatem intrinsecam, non vñ esse curandam: nã ibi distinctio patens, & latens est pmittitur, & in nullo excessiua: hic aut qd distinctio latens est excessiua, quo ad modum fiam, ut hic patet. No. qd uestis, qd est pretiosior, non est per hoc utilior. qd cor. l. legato generaliter. ff. de leg. j. l. iustissimam. in princ. ff. de æd. edic. qd ubi nõ est pretiosior, qd dignior, & tñ non utilior, cũ interdum magis expedit non hñe, qd hñe, ut & in ceteris reb. animatis. Non ob. l. fideiusor. ff. man. qd illud in rebus pñfioribus. pondere, numero, uel matura: hic in alijs speciebus: qd Vel dic, qd in quantitatibus, pretiosius qd que, non est utilius, quo ad usum, p priu. Nam facile pro maiori utilitate dñi ministrat uinũ grossũ, qd subtile, & tñ non sit pñfior. In panno aut licet pretiosior pñus sit utilior quo ad usum propriũ: quia est durabilior, nõ tñ utilior quo ad regulare obseruatiã, ubi ois terrenus appetitus det restrinigi, & amputari mra ois sensualitatis pcupiscenciæ, atq; lasciuie. Qd ergo hic dicitur de utiliori, intelligitur non respectu pñi, sed respectu obseruatiæ regularis. pbat: qd quia si istud, qd est relatiu nõ possit referri ad pannũ, qd cum esset mala latinitas. qd l. Plantius. ff. de aur. & ar. leg. si aut est iunctio, nõ obstat: si aut est relatiu sub. illud & c. l. qd ualeat inueniri utilius circa hñdum pannũ dicti uestimeti. No. qd utilitas est pferenda pulchritudini, qd sic pualet bonũ pulchro. qd cor. l. cũ quid. ff. si cer. pe. qd nõ ob. qd mulieres potius appetunt pulchritatem, qd bonam: quia non sequitur, sunt pulchritas: er go bonam, & experientia docet qualiter fructus tristis inde prouocatur uel mortis, uel ignominie. facit fm Guil. 22. q. ij. c. qrit. ubi Abraham creditur mori pp pulchritudine uxoris sue. No. qd in extremitatibus, reperitur utilium. qd Et id uirtus in medio pñfior. qd cor. ver. præced. & c. j. & qd ubi nõ de off. c. nst. Non ob. l. aut facta. s. si. ff. de pen. qd ubi penes delictorum nonnulli qd acerban: quia illud spale, ubi multis crassantibus locus est exeplo. Vel dic, qd extrema sunt uitio fa, ut hic, nisi ex cã iusta à medio recedatur, & ad extremũ transiunt fiat, ut hic. No. qd dicitio, Vsq; hic ponit exclusiue. qd cor. l. Patronus. s. j. ff. de leg. iij. Non ob. C. de procu. Auth. qd ius. ubi ponitur inclusiue: quia ibi est eadẽ rō, hic diuersa. de quo dic ut hic per Iac. Butr. & Guil. de Cug. per Cy. in la. calligato. C. de Impe. per Bar. in d. l. patronus. s. j. & per Nouel. s. de ordina. ab Epi. c. j. ubi de hoc plenè scriptũ. No. qd pugnum differt à brachio: qd &

22 honestum est, ut brachium non deferat in aliqua parte nudum more 23 Hispano, & dñarum Italicarũ: qd pugnum aut deferat nudũ. & uñ 24 dicat, dic ut in gl. & c. No. qd manica uestium monachorum dnt 25 esse largæ, qd qd bñ seruant hodie scutiferi: quia ultra sunt ampliores, qd desiderat ista cle. illi. in totũ receperunt uestimentũ religiosorum, & clericorum seculariũ, excepto scapulari, uel cappalicer, & nunc utant uestibus ita breuibus, & similes simijs ostendentes formam posteriorũ, & anteriorum immundorũ. Itẽ non dnt ista manica esse pñfior. i. p. p. op. opere pñfior, fm Gen. uel hñtes certam formã pñfior cũ filo, & acuidem uerbu in c. p. de ui. & ho. cler. p. qd puto, qd intelligat de manicis, qd essent à cubito infra sutã per trãuersum, ita qd essent incisæ ibidẽ, & pñfior, cũ nõ possent aliter stare: quia hic loq; de pñfiorione transfuersali, uel p. p. o. s. i. b. i. de pñfiorione necessaria, qd fit p longum femota oĩ p. p. a. No. qd in dispositione Abbatis deferant caputia, uel almutias loco caputiũ, qd tñ dnt esse scissa sup humeros: licet in Italia sint scissa an pectus: licet fm Guil. expedit monachis hñe literas, uel alias probationes de hmõ licentia: quod est uerũ, ubi Abbas non utitur, als sufficeret probare uerũ Abbatis, ut hic dicit gl. & Guil. idem. 28 sensu: qd eodem mō sunt scissa caputia sociorũ Cardinaliũ añ p. 29 cius, & et caputia dñorum ex more curie. qd Puto aut qd ista almutia pnt esse forrate de panno nigro, uel de pellib. nigris, & eodem mō ipsa caputia, & uocant almutia ista parua caputia, qd sub capã portant per nos: qd tñ non dnt esse botonate: qd pnt esse almutie de solis pellib. nigris, & hoc denotat textus. Conclude, qd est set durum, qd oĩa pnta in regula S. Benedicti essent præcepti, & sic obligarent transgressore ad culpã. Cõis est scia, qd quedã sunt præcepti, & prohibitionis: quedam uerò sunt pñfior, & exhortationis. Illa ergo, qd sunt pcepti et ultra diuina, & cõia pcepta obligant transgressore ad culpam mortalem: ea uerò qd sunt pñfior obligant solum ad penã: ita qd est quo ad illa in pñfior monachi obseruare, uel non: sed ubi non obseruant dnt ieiunare, uel aliud opus satisfactoriũ facere, licet minus, quasi obligatur ad hęc duo alter natiuè. Ita, qd pñfior alterũ licet minus, liberat, ut l. si duo. ff. de verb. ob. qd in pñfior faceret, qd fm hoc derogaret bono obedientie, & quodammodo monachus sibi uelle assumeret, qd cum uelle, & qd nollet careat, ut c. si religiosus, & c. quorundã. de elec. in 6. qd sed istud non esset assumere uelle qd bonũ obedientie, imò facere fm pñfiorione regule, qd aliter sequeretur, qd non possit uigilare, & pñfiorari ultra ordinationes regule, quasi sibi uideret uelle assumere: qd tñ est absonum dicere. Conclude fm aliquos, qd qd nihil est ita pceptum, & imperatũ in regula S. Benedicti, quin licet relaxetur ad uoluntatem cuiuslibet Abbatis quo ad sibi subditos. Et hanc pñfiorem habet Abbas, non quia Abbas, sed ut ipse almutias instituit ordinis & regule sic uoluit. ar. l. instrũ talis. ff. de cõd. instr. allegant, qd hñ in titulo de obseruatione quadragesimæ. c. 49. in fi. Conclude, fm Guil. qd qd scissura caputiũ debet esse patens: quia in signũ, ut monachus discernatur à non monacho, sit: & id debet esse patens ipsum signũ. ar. c. in nõnullis, de Iud. Ex quo in 39 fert, qd qd ista scissura non hñt portari sub manica, uel cuculla, sed 40 palam, & foris: qd fm hoc vñ, pñfior istud caputiũ dnt portari supra habitum, tñ si portet sub habitu, satis tunc discernit, qd sit monachus per ipsum habitum: uerũ si caputium esset magis amplũ, uel longum, qd sit caputiũ habitus, tunc eo magis debet esse scissum: quia sic statuitur, non autem, ut per hoc pateat, qd sit monachus, 41 ex quo caputium habitus cum monachum ostendit. No. qd foratura serica est monachis interdicta. conor. cle. sequens. j. eo. 42 Non ob. d. clem. proxima: qd ubi foratura uariorum esset interdicta: qd quia illa, & ista est interdicta. qd alia ergo forature, siue de a 44 gnis, siue de similibus, si ibi sint in pretio uiliori, pnt uti: qd non autem de cameloto, uel alia notabili foratura, puta de scurulis Calabrie, uel de Ariminis, cũ illa sint exquistã: ad ornatum, non autem ad utilitatem adinuentã. Et ideo si necessitas imminet possunt isti uti, ad ornatum tamen non utuntur, sed in subsidium. argu. 45 c. pen. de uita, & hon. cleric. fm gl. & Guil. qd Item fm Gen. possunt uti modico serico circa collum in ueste, & infra uestem in ali 46 quibus partibus particularibus modicis, honestè tamen. Not. qd qd estualia debent esse lata, non autem requiritur, qd habeant cor 47 rigas. qd bõrẽ uerò requirunt corrigias, nec sine illis portari de 48 bent, ut j. eo. c. s. si quis autẽ, uerfus. qd Ampla corona satis nigra uestis, bota rotunda, nõ faciunt monachum, sed mens à crimine munda

49 munda. ar. c. porrectũ. s. de regula. fm Guil. No. qd monachis interdicitur ornatus sellarũ, & frenorũ: qd oĩa ista tendunt ad pñfior, & ad lasciuã. qd cor. d. uer. j. s. c. cle. Nec ob. l. vna. C. nulli li. i. fire. & in eque. sel. li. xj. ubi ornatus in istis rebus permittitur et cũ gemmis dum tñ non sunt margaritæ, fm aragdi, & hyacinthi: quia ibi in hominib. secularib. & laicis, hic at in monachis, qd ab se abdicarũt proprium, & mortificare proposituerunt carnem, & uitã, ut s. 1. Monasterij consuetudo attendenda circa qualitatem ipsam habitus monachalis. 2. Monachi Angliæ excusantur ex eo, quia utuntur meliori panno ipsi Italicis ex eo, quia ibi meliores sunt panni. 3. Ius diuersũ non statuitur ex diuersitate locorũ, ubi nõ subest eadẽ rō. 4. Abbas tenetur portare floccũ, ut ceteris det exemplum, quamquã monachi non sint soliti portare, dummodo ibi sit congregatio duodecim monachorum. 5. Abbas floccum suum de quo panno portare tenetur. 6. Abbas floccum non tenetur portare, ubi non esset congregatio duodecim monachorum, nisi consuetudine existente in contrariũ. 7. Abbas seu alius pñfior non tenetur de iure portare floccum, siue in monasterio conuentuali, siue non conuentuali, si ibi non sit congregatio duodecim monachorum. 8. Monasterium quodlibet abbatiale, est conuentuale. 9. Abbatia est electiua. 10. Abbatibus territorium dicitur vsq; ad septa, & idem de alio pñfior dente monasterio. 11. Abbas de iure non tenetur portare floccum nisi in tali abbatia sint duodecim monachi ultra Abbatem, et Abbate non comprehenso. 12. Caput non includitur sub nomine membrorum. 13. Monachalis habitus non est capa. 14. Monachus Abbas, aut alius pñfior religioni, si incedat cũ capa, habitum desuper nihilominus portare tenetur. 15. Monachalis habitus est cuculla, uel scapulare, siue floccus existente consuetudine. 16. Monacho an sufficiat portare floccum patenter sine habitu. 17. Monachorum floccus deferitur ad denotandum monachum deferentem esse monachum nigrum. 18. Monachorum capa debet esse clausa circa guttur, & caputium capa appensum dicitur clausum. 19. Monachorũ capa an debeat ex parte anteriori esse aperta. 20. Prædicatorũ capa ex pte anteriori det eã aperta, et idẽ de Carmelitũ. 21. Monachorũ plati an possint deferre capã aperta à parte anteriori. 22. Monachorum scapulare in agibilibus, non ita impedit, eosdem sicut cuculla, capa, aut floccus. 23. Monachi si operant in diuinis, aut i agro possunt uti solo scapulari. 24. Monachi extra operas, non debent incedere sine cuculla, aut flocco, & quid in clausuris. 25. Alba, est uestimentum deputatum ad diuina. 26. Alba quotupliciter nuncupetur. 27. Monachorum floccus in quo differat à cuculla. Quid de rondellis. Quid de scapulari. Quid de capa. Et unde dicatur capa. 28. Frater penitentia portat Diabolum sub capa. 29. Diuersitas noim, uel uocabulorũ, nõ det statuere diuersitatẽ iuris. 30. Monachus portans solum scapulare extra monasterium sine flocco, & sine cuculla, & sine capa, an uideatur esse desertor habitus, ut non incidat in excommunicationem. 31. Monachis non est permittitur scapulare deferre absconsũ, nisi in duobus casibus. 32. Monachus dans operam labori, qñ ualeat uti solo scapulari. 33. Monachus dans operã labori intellectus, non pnt uti solo scapulari. 34. Monachus esse etus Episcopus deferens roquetum super scapulari, an incidat in excommunicationem. 35. Monachus esse etus Episcopus, non dicitur simpliciter monachus.

3 nime. ff. de legi. Nec ob. l. fi. C. de tẽp. in inte. re. pet. qd ubi ex diueritate locorũ non statuitur ius diuersum: quia hic nõ subest ubique eadẽ rō, ubi sic. No. casum, qd ubi quis Abbas tenetur portare floccũ, & non monachi, pp bonũ exeplo, qd alijs ostendere det in seipso: nõ in monasterio duodecim monachorũ, & ultra, qd monachi non sint soliti portare floccũ, tñ Abbas potest eare, tenet, ut hic: qd & de illo panno, de quo sunt habitus monachorũ, ut sit differentia inter pñfiorẽ, & subditũ qd cor. in j. pñfior. ff. s. hic ergo solis. Nec ob. 6 finis huius uer. qd quia ibi loquitur in monasterio, in quo non est numerus duodecim in quo pñfior non tenet portare floccũ, als sic, ut hic, licet quidã s. & malè, fm Gen. & sic illũ finẽ intelligo tã de monachis, qd de pñfioribus, & satis inuit hoc prin. à Trio sententia, qd iste casus reputaret omittitur fuisse, qd non est dicendum. ar. s. quibus. in prima pñfior. C. ubi ergo pñfior solitus est uti flocco, seruet consuetudo. Si at nõ est solitus: tunc aut est in monasterio illo congregatio duodecim monachorũ, uel maior, & utat illo. Si aut nõ est tanta congregatio, non tenet uti eo, ut est in omnibus monasterijs ordinis Cluniacen. fm Guil. & seruanda est pñfior. Aut non sunt soliti, & non tenet uti eo: qd idẽ istẽ tex. dũ dicit de monachis, non distincti, sint in congregacione duodecim, uel nõ: sed solũ sint soliti, uel non, uti floccus. Et facit ad hoc, ut nõ fiat distinctio, quo ad monachos sint plures, uel pauci. in Aug. de mon. s. cogitandũ. col. j. No. qd hic nihil dicit de cõpñfior, hoc est utriũ istud monasterij, sit conuentuale, uel non, sed solũ utriũ sit congregatio duodecim monachorũ, uel non: & sic vñ, qd in monasterio conuentuali, si non sit ibi congregatio duodecim monachorum, Abbas, uel alius pñfior non tenet portare floccũ, Guil. s. & respõ. ad finẽ huius uersculi: ut intelligatur qd pauciores sunt duodecim, non p modũ conuentus, sed p modũ associatiõis. sed certè nimis esset laxare hunc tex: qd maxime, qd omne monasterij abbatiale, est conuentuale, licet nõ sit ibi congregatio duodecim monachorum. Patet: qd quia talis Abbatia est electiua, ut c. indennitibus, de elec. in vj. & no. in c. qua propter. eo. tit. in antiquis, & sic uandẽ distinctiões inter abbatias habentes, uel non congregacionem duodecim monachorũ, si in omni monasterio pñfiorali idẽ est, ex quo tales Abbatie sunt conuentuales, & electiue. No. qd pñfiora monasterij includunt territorij Abbatis. uel alterius illi monasterio pñfioris. qd cor. cle. dudũ. s. ad honorẽ. s. de sepul. & ibi no. p Guil. & Gen. & p Host. c. cũ illorũ. s. si uerò, de sen. excom. Nec ob. c. Abbates. in fi. de priuile. in sexto. qd ubi fulcius erat priuilegio, uel pñfioratione, ut hñt maius territorij: hic at loquimur de iure cõi. Conclude fm gl. & Gen. qd ista congregatio de duodecim uerificat, si ibi sint duodecim monachi, & Abbas, uel Priore sit, ubi isto noie duodecim pprehendat Abbas, ar. c. si de simo. sed certè iste tex. inuit qd, quia loquitur de duodecim monachis ex una parte, & de Abbate, uel alio pñfior ex alia. Et sic non pñfior includi caput sub noie membrorũ, ar. c. collatione. de app. in sexto. facit quod nõ, & dixi in cle. ut pñfiores. s. de regula. Nõ ob. c. si pñfior, quia loquitur in prohibitis, & ibi est eadẽ rō, & fortior in Abbate, qd sit in monacho. ar. l. si qd. C. de Epi. & cle. hic autem 3 diuersa ratione pñfioratione, ut dixi. s. Nota, qd qd capa, nõ est habitus monachalis, qd vñ de si cũ ea incedat monachus, j. uel extra monasterium, uel Abbas, aut alius pñfior sub ea, habitum suũ portare tenet, ut hic. Nota, qd qd habitus monachalis est cuculla, uel scapulare, aut etiam floccus, ubi est consuetudo: tñ licet tex. in uer. rursus dicat, qd monachi debent uti flocco, si sit in monasterio illo consuetum, nõ tenet, dicit, qd cedat loco habitus. Est ergo habitus cuculla, & scapulare: tamen alterum ipsorũ uidet sufficere, qd deferatur sub capa, sicut cuculla, uel scapulare, cuius pñfior hic dicitur. Gl. tamen hic dicit, qd floccus est habitus, & Guil. dicit, qd sufficit portare floccum sub capa: quod est contra tex. No. qd si extra portetur floccus patenter, non sufficit nisi portet & habitus: quasi floccus, & capa in hoc sint exequata, tamẽ tex. in uer. rursus dicit, qd si extra portetur floccus, & non de flocco, & istud vñ uerũ, & hoc tenet gl. Et sit ratio: qd quia floccus est, quo patenter discernitur deferens esse monachus niger, nõ sic in capa: quia plures deferunt capas, & non monachi nigri. Not. qd qd capa ista dnt esse clausa, tam circa guttur, & tunc proprie caputiũ capã appensum dicitur clausum, tam etiã circa finẽ, uel mediũ, non ergo dnt esse aperta caputiũ, sicut est meũ, & platorũ aliorũ, qd nec dnt esse aperta ante, qd sicut est Fratrum Prædicatorũ, & Carmelitarũ, ac et 21 i Papã: qd plati at religiosi monachi deferunt quidã capã aperta in caputio, quidã clausam, forsan est nõ secũdũ uoluntatẽ eorũ, sed fm statuta confirmata, aut aliter sunt priuilegiati. nam est hunc

- hunc tex. qui madat capam esse clausam, sed certè tex. solū intellexit de clausula ipsius caputij capæ appensi. Nota, q̄ scapulare est habitus nō sic spediens in agilibus sicut cuculla aut floccus
- 23 vel capa: q̄ & ideo sufficit, q̄ monachus dum vult seruire in diuinis indutus vestib. sacris, vel vult operari in agro, aut aliter habere suū scapulare, q̄ sic extra ista nō dēt esse sine cuculla, aut flocco. Ego tū video, q̄ dum sunt in eorū claustris etiā nō operātes stant sine cuculla, & flocco, habētes solū scapulare, sed ita
- 25 procedūt forsan licentia speciali, vel generali p̄sidentis. No. q̄ alba est vestis deputata ad cultū diuinū, q̄ uocat alba q̄dā ciuilitas in Lombardia, ut dicit gl. q̄ uel et uocat p̄ quadā domo, seu cognatiōe de qua erat dñs lac. Alba, & sunt de puincia puincij q̄ biles uiri. No. q̄ floccus hēt manicas lōgas, & latas, & in hoc differunt a cuculla, q̄ nō hēt manicas, utraq; tū est uelutis lōga, & lata apprehendens totā p̄sonā sicut capa, rondelli uero nō apprehēdunt caput, scapulare uero solū hēt caputū constitutū, & aū retro quandā simplicē partē panni tenet, & ad oculū uideri p̄t: capa uero dicit a capio capis, q̄a capit hōsem totū, certe nedū & bonā si uel uelit, imō et oīa mala si uelit, & iste, & si fis Diabolus jllē frater p̄nitentiā, q̄ portat diabolū sub capa. ut no. Cy. in l. fi. C.
- 29 de p̄hē. ep. No. q̄ ex diuersitate nominū uel uocabulorū, nō dēt statū diuersum ius, nec diuersitas rōnis. p̄cor. l. fi. C. de tēp. in re. re. p̄. Cōclude fm Guil. q̄ monachus portado solū scapulare extra monasteriū sine flocco, & sine cuculla, & sine capa, q̄q̄ faciat p̄ceptū hui⁹ cōstōnis, nō tñ vī defertor sui habitus, & sic nō incidit in penā excōicationis à canone. de qua in c. ut piculosa. ne cleri. uel mo. in vj. Cōclude. q̄p̄ deferens scapulare absconsum ex tra duos casus hic positos, facit p̄ hāc cle. tñ an dicat transfessor huius capituli, ut piculosa. Quidā q̄ sic. Gē. q̄ nō, & bñ remittit Guil. ad no. p̄ eum. in cle. qm̄. s. de ui. & ho. cleri. Et sic monachus portās p̄ ciuitatē rondellū, uel matellū rotundū clausum, licet sub illo deferat scapulare, uel cucullā, facit p̄ hāc cle. tñ nō dēt transfessor. c. ut piculosa. uidete tex. Nō habuit respectū ad absconsum scapulariū, q̄ patet: q̄a dū laborat, tenet scapulare absconsum, quā equiparat nunc casum, qm̄ seruit i diuinis, ubi tenet absconsum sed solū q̄siderat impedimentū, q̄ inferet ex portatione horū habitū. Vñ qm̄ monachus est i monasterio, nō uacās circa seruitiū diuinū, aut t̄ pale, tunc dēt hēre cucullā, uel floccū, q̄ sunt maioris impedimenti p̄p̄ eorū longitudine, & latitudine, q̄ sit scapulare: at qm̄ incidunt p̄ uia, uel seruiūt in diuinis, aut operant circa t̄palia: tunc ut facilius impleāt, q̄ agere debeat quo fuerūt mūnus impediti, p̄cedit eis, ut possint uti scapulari; sicut ergo dū sint extra monasteriū possunt uti solo scapulari sub alba, an alio sacro uel timē
- 33 to. q̄ itē, & qm̄ dant operā labori, q̄ intelligi de corporali, nō at de metali, & iō qm̄ est in choro, uel in Ecclesia, aut alibi, uacās studio, aut orationi, aut t̄pationi, nō puto, q̄ possit uti solo scapulari, p̄ hūc tex. Cōclude, q̄p̄ q̄ Guil. nō p̄cedit dū q̄rit de monacho scō, q̄ portat roquetū sū p̄ scapulare suū, an incidat i penā. c. ut piculosa. qm̄ et si efficiat Cardinalis nō portat roquetū, nec aliū colorē, q̄ an nec habitū p̄p̄riū dimittere, si tñ de facto dimittere, nō hēt locū q̄ cū ipso facto p̄na. d. c. q̄ quia nō est simp̄t̄ monachus sub obediētia Abbatis p̄stitutus, quē solū ligat. d. c. vt periculosa: p̄ quo facit q̄ dixi in cle. ut p̄fessores. s. de regula. facit. c. quia periculosum. de sen. excō. in vj.
- 1 Monachi quolibet in mense tenentur confiteri.
- 2 Seculares confiteri non tenentur nisi semel in anno.
- 3 Monachi et extra monasteriū existētes semel i mēse tenent p̄fiteri.
- 4 Monachi dēt cōmunionē recipere in j. dominica cuiuslibet mensis.
- 5 Dominica prima aduentus qualiter cognoscatur.
- 6 Monachus si à cōione uelit abstinerē in aliquo mense, dēt illud face re conformando se conscientie superioris, & in dubijs superiorē consulendo.
- 7 Procedendum est plenius propter rudes.
- 8 Nouitijs aliquoties deputatur instructor.
- 9 Conuersatio senum est educatio iuuenum.
- 10 Nouitijs potest sumi pro professione.
- 11 Monachorum instructor debet esse fidelis in fide catholica, in bona doctrina, & exemplari uita.
- 12 Mores boni ad fidē plus conferunt, q̄ diuitie multe.
- 13 Papa circa receptionē sacramentorū p̄t variādo q̄dā uult scribere.
- 14 Papa non potest variādo tollere sacramenta, & sic nec confessionem, nec cōmunionem altaris in totum.
- 15 Cōfessio nō ē de iure diuino, sed ex instōne ḡnali Ecclesiæ adinuēta.
- 16 Monachi nigri tenentur confiteri, & cōmunionem recipere quolibet in mense. de alijs secus.

- 27 Monachi nigri, qui in prima dominica necessariō tenentur cōmunionem facere, superueniente tamen aliqua solēni festiuitate in diebus dominica, illa die nihilominus debent eam recipere, nec amplius in p̄dicto mense repetere.
 - 18 Dispositio ordinata regulariter non alteratur ex accidentibus superuenientibus.
 - 19 Disciplina regularis non debet infringi propter solēnitatem superuenientem, sed potius magis debet obseruari.
 - 20 Sacerdotes in die Natalis Dñi possunt celebrare tres missas.
 - 21 Monachi nigri, licet cōmunionē receperint prima dominica mēsis, tñ non excusant ab alia cōione, si in crastinum fuerit festum patroni monasterij, in quo ex statuto, aut aliā tenent recipere cōionem.
 - 22 Menses duodecim faciunt annum secundum Calendarium.
 - 23 Menses monachorum ad confessiones, & cōmunionem eorum fiendas computantur de septimanis quatuor, in quatuor septimanas secundum aliquos, secundum alios aliter.
 - 24 Monachorum appellatione includuntur Abbates.
 - 25 Abbates, an teneantur confiteri quolibet in mense, & cōmunionē recipere, sicut, & monachi.
 - 26 Monachi existētes extra monasteriū, licet quolibet in mense teneantur confiteri, tamen non tenentur cōmunionem recipere.
 - 27 Confessio est necessaria ad salutem, cōmunionem non est necessaria ad salutem, nisi per contemptum omittatur.
- A N E.** Hæc est secunda pars principalis, in qua loquitur de uita monachorū circa spūalia. s. de p̄fessione, & cōione salutari. Et p̄rio de ea q̄ dicit, qm̄, & p̄ quos est fienda, & sumenda. Secundō dicit de ele. regulā, & eius explanatione. Tertiō dicit de instructione nouitiōrū. Casus. Singuli monachi p̄fiteri, cōionēq; sumere tenent diebus hic statutis, & p̄ rudes regula exponet t̄pibus, q̄bus i caplo leges nouitijs, & et deputari dēt: nō unus instructor sup̄ diuinis, & obseruatiā regulari. h. d. No. q̄ monachi p̄fiteri dēt singulis mensib. saltem semel. Nec ob. c. oēs. de p̄. & re. ubi p̄fessio imperata nō est vnus mēsis, sed annalis: q̄a ibi in p̄fessione seculariū, hic monachorū. ar. c. deniq; .iij. di. & l. p̄byteri C. de Epi. & cleri. No. q̄ p̄fessione istā facere debēt monachi, & et extra monasteriū existētes. Nō ob. l. fi. ff. de iurif. om. i. q̄a ibi in actu uoluntario, hoc est depēdētē à uoluntate vnus, licet p̄fessio ipsa sit necessaria ad salutē, ut no. in c. ueniēs. de trāla. No. q̄ monachi iubent cōionē recipere i qualibet p̄ria dñica mēsis cuiuslibet. Nō ob. d. c. oēs. ubi iubet semel in āno: q̄a eodē mō soluit ut in p̄cedētis: p̄puto tñ q̄ ista dñica nō recipit, put fit i officio p̄ceptionis, aduentus, & alijs dñicis, ubi p̄ria dñica mēsis recipit illa, q̄ magis appropinquat kalē. mēsis, an, uel post, sicut prima dñica aduentus est illa q̄ magis appropinquat an uel post festo sancti Andrea, sed recipit uulgari receptione. s. illa q̄ per cursum reperit p̄tingere post inchoatū mensem. No. q̄ monachos conscientia suā dēt p̄formare circa dubia circa p̄fessionē sui superioris, immediatū, uel penitentiarij monasterij. Nec ob. q̄ circa cōionē sumendā vnusq; q; dēt probare seipm̄, & sic de pane illo edat, ut ait Ap̄t̄s: q̄a illud circa: certa, secus at̄ circa dubia: q̄a si p̄ dubiū abstinet à cōione determinabit superior, uel p̄nitentiarius, an de beat, uel nō abstinere, ut hic dicit. No. q̄ p̄ rudes, & iuniores est latius, & plenius p̄cedētū. p̄cor. s. cūq; Deo. in p̄. instit. No. q̄ nouitijs deputat instructor. p̄cor. in Aut. de mona. s. cogitant dū. in si. ubi dī, q̄ p̄uersatio senū est educatio p̄fecte iuuetutis, q̄ sumit nouitijs p̄ p̄fessio. Nō ob. cle. eos. q̄. s. ti. p̄xi. q̄a hic largius sumit nouitijs. s. p̄ oī nō in regula instructo: vñ licet sit professus q̄ est in regula instructus fm gl. sicut sunt scholares & discipuli: & p̄cor. Guil. & Gē. tñ quia nouitijs habēt annū ad probādū, & p̄ hoc instrunt, vñ q̄ tex. solū intellexit de illis, licet p̄fessi nō instructi, & debeāt instrui, & tunc hēt locū rō gl. q̄a cōiter sunt instructi j. annū p̄batiōis. Ad illos igi se retulit. l. nā ad ca. ff. de le. i. & fidei. No. q̄ instructor dēt esse fidelis nedū in fide catholica, sed et in bona doctrina, & uita exemplari, q̄ cū ad fidē plus p̄ferant boni mores, q̄ diuitie multe. ut. l. scientie. s. cū p̄fessor. ff. de tu. i. & cu. da. ab his. Conclude fm Guil. q̄ licet Papa possit uariare circa eccl̄astica sacramēta, ut hic facit: q̄a statuit cōfessionē salutarē fieri debere mēsis singulis, & idem de cōione, cum tñ alias statūtū fuisset in omnibus semel in anno. ut c. omnis. de p̄. & re. q̄ tamen non potest Papa tollere sacramenta, & sic nō potest statuerē, q̄ confessiones non fiant, nec cōio recipiatur, non potest ergo in totum tollere, licet circa illa possit aliqua ordinare de nouo, q̄ quā quidam dixerat, quod etiam in totum ea tollere possit & sic

- & sic fm eos qua rōne possent tollere sacramentū penitentiae, & cōionis, possent & alia: q̄ esset absurdum. Circa hoc possent distingui Papa p̄t tollere ea, q̄ sunt instituta ab uniuersali traditione Ecclesiæ, & sic fm hoc p̄t tollere sacramentū cōfessionis, & penitentiae: iuxta illa sniam q̄ habet: q̄ tale sacramentū fuit institutū à quadā uniuersali. Ecclesiæ traditione. ut no. de p̄. dist. v. in summa. Circa alia no. uide ad hoc no. per Inn. in c. porrectū. in gl. magna. de reg. fecit ad p̄dicta. l. ius ciuile. ff. de iust. & iure ubi ius ciuile, nō p̄t tollere ius naturale, uel gentiū, & circa illud aliquid de nouo ordinare bñ p̄t tollere aut in totū ius ciuile ut ibi. Conclude fm gl. q̄ hoc statutū cōfessionis & cōmunionis instruere, ligat monachos nigros de necessitate, alios aut nō nigros ligat de honestate. nā licet hic nō repetat nigredo, pro repetita tñ h̄. ar. l. titia. s. idē. ff. de pac. & l. si ita stipulatus. s. chryfogon. ff. de uerb. ob. cū. l. Cōclude fm gl. & Gen. q̄ ista cōio nō differt, q̄q̄ in ipsa die dominica fienda cōfessionis occurreret festū Paschæ, Penitentes, festū patroni monasterij, an aliud magnum, p̄t intelligi duob. modis. Vno mō, q̄ illa die fieri debeat cōio, nō obstat cōio sum accidentalē, nō dēt alterari ordinata dispositio. arg. l. libertus. s. p̄scripto. ff. ad municipa. Alio mō p̄t intelligi: q̄ ex quo in illo festo quacunq; die p̄tingisset, erat fienda cōio, q̄ tñ nō alteratur ista ordinata mensura oratio in die dñico: quia in die sequente dñica est fienda antecedenti. ar. l. ij. s. pe. C. de tempo. app. & q̄ ibi no. per Bar. maxime: q̄ quia istis diebus solēnibus nō dēt infringi, imō magis obseruari disciplina regularis. c. ad monasteriū. s. in rectorio. eo. ti. Sed iste intellectus nō est bonus: quia cū sit p̄ceptū, ut prima dñica mensis fiat cōio, & sic certa dies ad hoc sit statuta, nec impediāt cōio p̄ dictū festū, cū et solēnitās dicti festi requirit cōionē, p̄cepto parebit, & cederet una cōio dicta die facta pro ambobus p̄ceptis, ex quo dicta die nō p̄t cōio geminari, & sic vñ q̄ licet cōio possit geminari i die Natalis, dñi, & dies natalis Dñi possent venire prima dñica mensis si cur uenire nō p̄t, nō hoc est intelligendū, q̄ quo ad sacerdotē celebrantem tres missas diuersis horis statutis institutas, nō aut quo ad nō sacerdotes. q̄ facit quia si post diē dñicam statim in crastinū esset festū patroni monasterij, in quo et fm ordinis instituta esset fienda cōio nō excularet p̄ cōionē factā priori die iuxta p̄ceptū huius cle. ergo ab utroq; excusat p̄ concurrere, dū tñ fiat una cōio. ar. l. eū. q. in prin. ff. de iureiur. facit. l. oēs debitores. ff. de act. & ob. ubi circa eā dē rē nō possunt concurrere duæ causæ lucratiue, ut quælibet fortis effectum in solidum, secus si possent concurrere. ut l. si is qui isti
- 21 chum. eo. ti. Conclude fm Gen. q̄ cum hic agat de fauorabili, quia de salute atq; nō cōputabunt mēses fm calendarū, & sic. xxij. mēses facient annū, s. sed computabunt quatuor septimanas p̄ uno mense fm uulgare cōputationē, & sic fm cū de quatuor in quatuor septimanas, dnt isti cōfiteri semel. alle. no. p̄ Host. in c. licet. de sup. neg. pla. Certe licet cōfessio huius salutaris existat: tñ in eo q̄ imperat hic fieri, uideret odiosum: qm̄ transfessor mortaliter peccaret, & iō vñ q̄ mensis ita intelligat, uel q̄ duo faciant. 40. dies: iuxta. l. ubi lex. ff. de re. iur. uel q̄ quilibet mensis p̄ se sumat sicut p̄tingit. Ita q̄ semel in mēse Ianuarij, & semel in mēse Februarij & sic de singulis fiat p̄fessio, si & forsan professionē quis facit de mense februarij, tūc q̄ die p̄fessionis incipiunt isti mēses currere tñ capiet de mense sequenti, quantum deficiebat de ipso mense, & sic de oībus sequētibus. Idē dicendū est in c. q̄ fit. & q̄ ibi notatur
- 24 de elec. in vj. Conclude fm Gen. q̄ sub hoc uerbo, oēs monachi, includēt Abbates. arg. c. si. de simo. prout in simili nota. fuit in prima parte. nos possumus dicere, q̄ istud p̄ceptū solū monachos subditos, nō Abbates: q̄ licet & ipsi debeāt ostendere in seip̄s exemplaria bona, & sic moltomagis debet confiteri, & cōionē sumere ille Abbas, q̄ monachus, sed nō astringit p̄ hāc cle. ut si non faciat, dicatur transfessor eius. idē dixi in parte p̄ce. Nec ob. d. c. fin. quia ibi in prohibitis, quia sunt mala, & ideo comprehenduntur Abbas: hic aut in p̄cepto aliquid faciendi, sine quo nō esset materia non sic sepe p̄fiteri: per d. c. oīs. Conclude fm Gen. q̄ monachi nō sunt astricti ad hanc cōionē existētes ex monasteriū, & sit
- 27 rō dñæ fm cū inter cōionē, & p̄fessionē: q̄ quia p̄fessio est necessaria ad salutē, p̄ prauitatem, & pronitatē peccati, ut c. alma. s. q̄a uerō. de sen. excom. in vj. & sic est sacramentum necessitatis, cōio uero nō est sacramentū necessitatis, cum sine illa quis saluari possit, dum tñ ex contemptum non omittatur: ut no. in c. ueniens. de trā fac. Ideo text. hic dum dicit de cōione fienda in monasterio non repetit uerbum, & extra, sicut dixerat loquens de cōfessione & c.

- 1 Acupatio, seu uenatio in alieno monachis est prohibita, sed non in proprio.
 - 2 Venatio est permessa laicis in quibuscunq; locis publicis, & alijs priuatis locis nisi prohibeatur à domino, secus in monachis.
 - 3 Monachi possunt uenari in proprio per alium, & non per se.
 - 4 Salus quorūp̄liciter accipi ualeat.
 - 5 Potest quis per alium, q̄ per seipsum non p̄t, ubi est diuersa ratio.
 - 6 Prohibitio aliquo & oīa uident prohibita, per q̄ peruenit ad illud.
 - 7 Monachis est prohibita canum, & uolucrū detentio ad uenationē.
 - 8 Matrimonio prohibito, & sponsalia dicuntur prohibita, si matrimonium sit prohibitum perpetuō: aliā secus.
 - 9 Monachi personaliter interesse non possunt uenationi.
 - 10 Clerici non debent interesse probationi sententiæ sanguinis.
 - 11 Clerici seculares an possint interesse uenationibus.
 - 12 Monachis an per se acupatio, aut uenatio sit permessa, ubi redditus eorum consistunt in uenatione.
 - 13 Venandi ius potest alicui cōpetere in alieno fundo ex iure speciali.
 - 14 Monachis uenatio cuniculorum, aut aliarum bestiarum ferarum est regulariter prohibita.
 - 15 Exempla non restringunt regulam.
 - 16 Venatio aperit uiam dissolutioni.
 - 17 Monachi aut clerici non debent interesse decapitationibus, aut alijs mutilationibus, aliā si intersint, licet non incurrant irregularitatem, tamen male faciunt.
 - 18 Monachi aut clerici, q̄ uersunt duellis, an incurrant irregularitatem.
 - 19 Dominus familie tenetur ex delictis ipsius familie, nec excusatur pretextu ignorantie.
 - 20 Monachis detentio canum ad uenationem prohibetur propter lasciuam, aut dissolutionem.
 - 21 Dispositio legis in principio descripta censet repetita in fine ipsius.
- O R R O.** Hęc est tertia pars principalis, in qua loquitur de uita monachorum quo ad mores, & de uenatione, & acupatione, qm̄ est monachis permessa, & qm̄ est interdicta. Casus. Venari, & acupari, aīaliaq; ad hoc deputata tenere, regulariter monachis interdī. Fallit in casib. hic permisis, quib. nō p̄t, sed p̄ aliū hoc licebit. h. d. No. q̄ acupatio, & uenatio est monachis interdicta i alieno, nō in p̄prio, p̄cor. l. usufruc. Nō ob. l. diuus. ff. de ser. ru. p̄dio. & l. in laqueū. ff. de acq. re. do. ubi idē est in laico, & sic frustra hoc statutū de monacho. Solutio, q̄ laicus licet p̄t uenari in saltibus, & alijs locis publicis, & monacho interdī ut hic. Itē & i alieno loco priuato p̄t donec à dño prohibeat, ut in p̄rio: sed monacho nō licet et si dñs p̄dij p̄sentiret: ut hic. Itē laicus i p̄prio loco p̄t p̄ libito p̄ se, uel p̄ aliū uenari, & acupari. ut l. ij. & iij. ff. de acq. re. do. q̄ monachus uero p̄t p̄ aliū, & nō per se: ut hic in fi. No. q̄ saltus ibi sumit p̄ nemore nō frondoso multū sed raro ne p̄diant fere, & uenatores, ac canes salire. p̄cor. d. l. usufructuariū. Nec ob. d. l. iij. s. saltus. ff. de acq. pos. & l. j. s. q̄ vulgo. ff. de ui. & ui. ar. ubi ponit p̄ p̄dio q̄stiuo uel hyemali: q̄a ar. & ar. sumit ut hic & in p̄. No. q̄ possit p̄ aliū, q̄ nō possit p̄ me. p̄ cor. l. penul. C. de p̄cura. Nō ob. l. ij. in prin. ff. de adm. re. ad. c. p̄ti. ubi nō possum p̄ alium, q̄ nō possum p̄ me: quia illud regulare, istud speciale: quia hic nō subest eadē rō ubiq; imō diuersa, ut d. l. p̄. & dicit ut plenē no. in d. l. ij. in prin. No. q̄ ubi aliquid prohibet, prohibetū censet omne id p̄ q̄ peruenit ad prohibitiū. p̄cor. l. oratio. ff. de spon. nā uenatio, & acupatio est monachis interdīcta, & p̄ cōsequens canū, & uolucrū (per quos uenit ad uenationē, & acupationē) detentio. Nec ob. l. i. quis officiū. ff. de ri. nup. q̄ ubi prohibito matrimonio nō sunt prohibita sponsalia: q̄a ibi matrimonium erat ad t̄ps prohibitiū, secus si p̄petuō: ut hic & d. l. oratio. Idē secus si illud q̄ est preparatoriuū non est tale p̄ q̄ pueniat ad prohibitiū. l. sed si susceperit. s. fi. ff. de iud. Nota, q̄ monachis interdī interesse personalit̄ uenationibus, & acupationibus: cū sit actus dissolutionis, & uagationis p̄ris sue p̄dōni monachali, quā uouit, de qua in l. decernimus. C. de epi. & cle. & p̄cor. c. suam. ne clerici uel mo. q̄ ubi clericus interesse prohibet p̄lationi snie sanguinis
- 11 Nec ob. c. oībus. de cle. uena. q̄ ubi solū interdī seruis Dei uenari cū canib. & accipitrib. & falconibus, non aut interesse: q̄a illud in clericis secularib. hic i monachis, & sic reprobat hic opi. Host. fm
- 12 gl. & Gen. q̄ in d. c. oib. q̄ dicit q̄ clerici et religiosi p̄t p̄ seip̄s et uenari, qm̄ redditus eorū consistunt in uenatiōe. Nā nō faciunt hoc cū uagandi: sed cū subueniēdi eorū necessitati, & p̄uidendi utilitati Ecclesiæ, ad q̄ tenent. vij. q. j. p̄sentiu. cū p̄cor. hic positus. Sed certē p̄t rēderi ad hunc tex. ut sic hodie et sit salua Ho. opi. et in religiosis, q̄ tex. solū loquit simpliciter, qm̄ monasteriū habet salus, & c. Nec

et. Nec includit in hac prohibitione casum necessitatis, ut quod si sine hac uenatione non haberet monasterium hanc sustentationem: quia ex uenatione, & uenatione animalium captorum recipit pretium ex quo subueniunt in aliqua parte necessitati monasterij. tunc certe casus dicitur excludi ab hac prohibitione ratione predicta, hoc saluo: quia ubique eque bonis, & commode possit ista uenatio fieri per ministros, & seruitores monasterij; sicut per ipsos monachos, tunc ipsi monachi, nec uenari nec interdicere debent, aliis sic per iura preall. Est ergo prohibitio huiusmodi intelligenda civiliter aliis. ar. l. si cui. ff. de ferui. No. q. aliquid potest competere ius uenandi in alieno fundo. c. cor. l. pecoris. ff. de ferui. ruf. p. d. io. Nec ob. l. diuus. c. ti. & l. in laqueu. ff. de acqui. re. do. ubi licet uenari in alieno de iure cōi, & sic frustra ab hoīe cōcedit. ut l. j. in fi. ff. ad munic. quia ibi nō liceret si a dño prohiberetur, hic aut liceret et si dñs prohiberet. Aduerte tñ. q. quia tex. h. dicit specificè de cuniculis, & subiicit gñaliter, uel ferat alia: uñ uel solū includerent ferat similes specificatis. ar. cle. nō pōt. s. de pecu. & l. si. s. cui dulcia. ff. de uilega. uel omnes, & tunc gra exempli de.

13 cle. intelligenda civiliter aliis. ar. l. si cui. ff. de ferui. No. q. aliquid potest competere ius uenandi in alieno fundo. c. cor. l. pecoris. ff. de ferui. ruf. p. d. io. Nec ob. l. diuus. c. ti. & l. in laqueu. ff. de acqui. re. do. ubi licet uenari in alieno de iure cōi, & sic frustra ab hoīe cōcedit. ut l. j. in fi. ff. ad munic. quia ibi nō liceret si a dño prohiberetur, hic aut liceret et si dñs prohiberet. Aduerte tñ. q. quia tex. h. dicit specificè de cuniculis, & subiicit gñaliter, uel ferat alia: uñ uel solū includerent ferat similes specificatis. ar. cle. nō pōt. s. de pecu. & l. si. s. cui dulcia. ff. de uilega. uel omnes, & tunc gra exempli de.

14 ref. hic aut liceret et si dñs prohiberet. Aduerte tñ. q. quia tex. h. dicit specificè de cuniculis, & subiicit gñaliter, uel ferat alia: uñ uel solū includerent ferat similes specificatis. ar. cle. nō pōt. s. de pecu. & l. si. s. cui dulcia. ff. de uilega. uel omnes, & tunc gra exempli de.

15 cuniculis dixisse vñ. q. uñ nō limita. ut l. j. s. q. vulgo. ff. de ui. & vi. ar. Rō huius cle. est, quare nō dñt monachi uenationi personarū interest, quia omne spectaculū eis sicut, & ceteris clericis interdicitur. Nam nō dñt uenire, ut spectent, ut in Aut. de sanc. Epi. s. interdicimus. coll. ix. Ex quo sumpta est Aut. interdicimus. C. de epi. & cle.

16 q. quia ex hoc generat & aperit uia dissolutionis, & euagationis. ar. d. c. oibus. de cle. uena. Nec placet rō Guil. dū dicit: q. iō. prohibet interesse: q. p. suā pñtia uideret actu cōsentire, qui reprobus est in monacho: ut hic. ar. c. ex lris. de excels. prala. Nā cōsentus ex hoc inducit, nō. n. forsan cōsentiret, q. uenatio fieret: sed ex quo fienda est cōsentit uidere ita q. pñtia inducit cōsentum uidentis, nō tñ q. fiat. Nec ob. d. c. ex lris: quia ibi sola pñtia Epi non grauat eū, imō interrogatio p. eū facta prius, & rñtio facta prius, & rñtio sequens iudicis, cui acquiescisse vñ, dū fuit pñs in rñti executione iudicis. arg. l. j. s. cui ad iudic. ff. de uer. ob. Nec ob. c. infam, ne clericis uel mona. imō facit pro: qm̄ ibi prohibet clericus pñs esse, pmulgationi sn̄a pñcipis, non q. uideat cōsentire, sed quia inhonestū esset clericum actui sic se uero interesse: tū quia abhominabilis ei dēt esse sparsio sanguinis humani, tū quia tales sn̄a cōiter ferunt publicæ toto populo ad sonū campanarū, ut in Italia, uel tubæ, ut in hac ciuitate cōuocato, & sic est spectaculū eis ueri tū: per d. Aut. interdicimus. ex quo uideret, q. si talis sn̄a ferret se cretē posset interesse, ex eo q. nō spectaculū. sed nō dēt interesse

17 alia rōne, quia abhominabile sibi dēt esse talis sn̄a. Idē vñ q. clericis & monachi nō dñt decapitationibus, uel mutilationibus, q. fiunt in executione sn̄arum, nec et in duellis experientialibus, pro ut anno præterito ultra pontē Rhodani hic uicib. pluribus factum fuit, licet tam clericis, q. monachi et mendicantes interfuerint, & miror q. impuniti remanserint. Fateor tñ q. isti qui interfuerint hmoi duellis, nō incurrunt irregularitatē, si mors, uel mutilatio in de sequat. ut no. d. c. infam, nisi forsan ibidem inierunt cā affocian de uimū ex eis, gerentes, & affectantes in afo, ut obtineat, & et auxiliū ad hoc præberent, si sibi licitum esset iuxta. c. sicut dignū. de homi. & in hoc uerit magnū periculū interessentibus solū cā spectaculū: nā quasi impossibile est quin statim qs eligat partē, ut uideamus in ludo sacorum uel aliarum, uel alio ludo. Cōcludē, fm̄

19 Guil. ex hoc tex. notabiliter, q. tenens peruersam familiā obligat ex malo facto familiā, nec excusat p. ignorantia delicti: q. de bñt uidere. alle. c. si. de iur. iur. melius facit. l. uideamus. in prin. ff. loca. & l. vna. in fi. fur. ad. nau. cau. stab. Tamen iste tex. modicū, aut nihil facit: quia si familiares monachorū teneret eis inficij. Nec ar. esset uita dissoluta nō iudicaret eis: qm̄ tex. arguit factū monachorum in tenendo, & in penitentiā eorum sustinendo familiares eorū tenere huius canes, & aues. Et scias, q. canes isti uenatici phibent monachis nō pp rōnem Bernardi de regimine uitæ, quasi plus inferant dāni, & sunt magis sumptuosi, q. cōferant utilitatis, sed pp rōnem quā dixi: quia inducunt lasciuā uagationē & dissolutionē. ut d. c. oib. de cler. uena. Perpende, q. finis huius uer. solū loquit de canib. uenaticis, & nō de auib. licet in prin. de ambobus dixerit: uñ uel hic censet repetitū. ar. l. itia. s. idē respō. ff. de uer. ob. uel si ex certa scientia omiffum. cogita differentiam.

1 Monachus disciplinatur secundum statuta sue regule.

2 Abbas, & prior non habens. Abbatē, cui subijciatur, equiparant.

3 Inferiores magis puniuntur quam superiores nisi delictum aggrauatur propter dignitatem.

4 Episcopo, aut alio Capite suspensio collatio beneficiorum deuoluetur ad alium quam ad capitulum: secus in casu negligentie.

Si, dicitur est conditionalis.

6 Monachus capam extra monasterium deferens, an incurrat suspensionem biennij.

7 Monachus, qui interest uenationi clamose incurrit suspensionem biennalem ab administratione ecclesiastica, sed si interest uenationi nō clamose incurrit suspensionem annalem.

8 Pgnalis constitutio non debet extendi ultra casum expressum.

9 Abbas, qui interest uenationi, dicitur suspensus per annum a collatione beneficiorum, & sic per se sequens a perceptione fructuum illorum.

10 Collatio beneficiorum facta ab Abbate, aut priore suspensis ex eo q. interfuerunt uenationi, est ipso iure nulla tpe suspensionis pendente.

11 suspensus ex eo, quia interfuit uenationi, si conferat beneficia illo pendente tempore, licet collatio sit nulla, attamen conferens non incurrit irregularitatem.

12 Deuolutio collationum beneficiorum, que fit a superiore ad eius capitulum in casu negligentie, non habet locum in conuentu regulari, nec in capitulo collegiali seculari.

13 Specialis casus infert contrariam regulam generalem.

14 Abbas, aut Prior suspensus, quia interfuerunt uenationi, nihilominus ea suspensione possunt reuocationis ad claustrum facere.

15 Monachus interessendo uenationi clamose canum, aut auium, incurrit inhabilitatem biennalem ad beneficia etiam Episcopatus.

16 Inhabilis ad beneficia minora, a fortiori dicitur inhabilis ad maiora.

17 Prælato regulari mortuo, administratio deuoluitur ad conuentum solum exceptis certis casibus quos hic uide.

18 Prælato regulari mortuo alienatio, integratio, collatio beneficiorum, que ad prælatum noscitur tantum pertinere creatio monachorum non spectare uidentur ad conuentum.

19 Deuolutio collationis de inferiore ad superiorem non requirit cōsentum nisi de honestate. Quid eōuerso de superiore ad inferiorem.

20 Administratio ecclesiastica, & beneficium differunt.

21 Administratio ecclesiastica non confertur in titulū sed bñficiū sic.

22 Monachus interessendo uenationi, an dicat sibi edificare ad gehennā.

23 Non parens Principis quando uideatur sibi edificare ad gehennam.

24 Episcopus an possit dispensare cum monacho inhabilitato ad beneficia ex eo, quia interfuit uenationi.

25 Monachi semel deferēs sotulares, nō altos, nō corrigiatis, an unico actu efficiant inhabilis ad beneficia ecclesiastica, & ad administratio nes ecclesiasticas. Et quid si semel tm̄ interfuit uenationi phibite.

Q V I S. Hęc est quarta pars, in qua statuit certa pena contra transgressores huius pñtionis. Casus. Monachus, & q. eis, aut alijs administrationibus pñsunt, pmissa, & aliā hic prohibita nō seruantes penam incurrunt hic statutam. h. d. No. q. monachus delinquens disciplinatur fm̄ q. cauere in sui ordinis regula. conor. c. si. de regul. Et uide septem gradus in quibus cōstitit disciplina monachi delinquentis, quos ibi enumerat Host. & hic refert Pau. Nec ob. uer. iste & nihilominus & c. q. pena fit ad di. pñe ex cā. ar. l. q. sepul. C. de sepul. uio. & uidisti in cle. eos. q. s. de sepul. & ibi dixi. No. q. Abbas, & Prior nō hñs pñrii Abbatē cui subdit, exequant. p. cor. c. in singulis. in prin. c. ni. Nō ob. cle. ut pñsiores. s. de reg. quia ibi fit mētio de prioratib. & nō de Abbatibus: cum illa sit materia phibitiua, & rescriptiua, hic aut fit mētio & de Abbatibus. No. q. p. magis puniunt inferiores, q. superiores p. cor. l. iij. C. de sum. Tri. & si. ca. cum si. Nec ob. l. p. sby. C. de epi. & cle. q. illud delictū: q. n. q. magis grauat, seu augmetat p. dignitatē: secus eō: ut hic. de quo plenē p. Cy. in d. l. iij. & p. Dy. & Bar. in l. quādā delicta. ff. de penis & c. No. q. p. suspēso Capite a collatio nē bñficiorū, pñs pferēdi deuoluit ad aliū, q. ad Caplm̄. Nō ob. c. ij. de p. c. p. rēb. q. ibi in Capite negligēte, hic in Capite delinquēte: ar. c. q. q. de cle. in vj. & sic nō et ob. c. vnicum. ne se. va. in vj. qm̄ ibi. delinquente Epo nō deuoluit collatio ad caplm̄, nisi collatio esset cōis uel Eps delinquēs, & ob hoc suspēsus fuisset in mora pē rēdi absolutionē ut ibi dī: sed ista pcedit in caplo Ecclesie cathedralis in capitulo uero Ecclesie collegiata, uel pūctualis, an sit idē, dic ut statū dīcā. Dic ergo q. c. ij. de p. c. p. b. loquit in caplo Ecclesie cathedralis, hic in cōuentu inferiori religioso. Concludē, q. fm̄ i. gorē iuris attēto cortice uerborū hic positōrū, pena suspēsiōis, & inhabilitatis hic posita, nō hēt locū, nisi uero nō portant sotulares alti, & nō corrigia, nec et caputia scissa, aut ex pposito, vbi inter sunt uenationi clamose cum auib. uel canib. q. & sic si deferant capam extra monasterium, siue habitū, aut aliqua alia facerent de p. hibitis s. non hēt locū fm̄ hoc pena: solum enim p. p. dictionem.

6 Si, q. q. facit conditionē. ut l. quodcumq. s. non solum. ff. de uer. ob. non habet locū pena nisi ubi uerificat ista cōditio: sed certē istud uidentur

esse mentem auctoris, qui plus delinquentes magis punire uoluit, ut patet hic in uer. si qui uerō, & istud vñ uoluisse Genz. dum dicit, q. ista suspensio biennalis loq̄r in uenatione clamosa, suspensio uerō annalis loq̄r de uenatione non clamosa, sed prohibita: sed sine rōne, & iure loq̄r, & uerba huius tex. ut dixi, sentiūt q.

3 Concludē, q. ista pena non hēt locum in eo, q. interest uenationi non clamosa fm̄ Gen. licet sit prohibitus interesse tali, ut s. in uer. porro: non. n. est laxanda particula ista pgnalis ultra casū hic statutū. ar. l. interpretatio. ff. de p. n. tñ uerba uel a s. hic posita q. innuunt. Et attēde, q. hic loq̄r de interesse simp̄ sine canibus, uel auib. Pau. intelligit exequēdo clamosam p. se, & non clamosam q. tñ fit cum canibus, & auib. sed uix est dare clamosā, sine canibus uel auib. Concludē, q. ista suspēsiō a collatione bñficiorū, nō est de directo suspensio pceptionis fructuū bñficiorū, sed in pñtia operat talem suspensionē, non totalē, sed particula rē: qm̄ nō pōt pferre bñficia p. p. suspensionē, & sic nō pāt hunc fructū (qui procedit ex collatione, sicut ex electione, iuxta c. cū uenissent. de in. te. re. & c. ex lris. de iur. pat.) p. seq. durante tpe hic statutū, alios uerō fructus sic: suspensio uerō ad administrationē, de qua hic dī, est de directo suspensio a pceptione fructuū: qm̄ non est ista suspensio circa administratōnem spūalium. fm̄ Genz. uerū fm̄ cū, si nō hēt sic suspensio, uñ uerō, prouidendū est ei, ut no. in c. pastoralis. de obli. Non. n. sunt suspēsi ab officijs: quia non esset q. officia ret, ut no. in c. cū in cunctis. s. clerici. de elec. nec sub intelligit nisi exprimat: ut c. ij. in fi. de sol. Sed certē iste tex. innuit q. dū dicit, q. obtinet, & sic sentit de dispensatione et quo ad spūalia, & deseruiret per aliū, ut j. dīcā. Concludē, fm̄ Guil. & Genz.

10 q. collatione facta durante hac suspensione, est ipso iure nulla.

11 ar. c. cū dilectus. de p. se. & c. cū bonē. de ar. & qua. q. ipse tñ pferens, & is, cui facta est suspensio de ipso facta, ut hic dī, non incurrit irregularitatē: q. ista suspensio a clauē non procedit: ut c. is qui. de sen. ex cō. in vj. & not. Inn. in c. nisi. circa fin. de renunt.

12 Concludē, fm̄ Genz. q. deuolutio, q. fit de superiore ad caplm̄ in casu negligentie non hēt locum in puentu regulari, nec in caplo collegiali seculari: qm̄ pp negligentia Abbatis, uel alterius p. uidentis non deuoluit collatio ad suum puentum: ut cle. q. regulares. de suppl. neg. pla. Non ob. iste tex. q. hic nō fit deuolutio ad puentum, ut pferat, sed ad aliū, ut pferat de p. slio, & p. s. conuentus. Et iste assensus requirit p. casum huius suspensionis. Vñ non requirit in casum negligentie fm̄ Genz. q. est. n. iste casus specialis, & sic in q. est et ius cōe, ut l. j. in fi. ff. ad munic. Idem dicit Pau. q. in reuocatione ad claustrum, iuxta cle. q. regulares. s. de sup. neg. prala. ut illam possit facere prior claustralis cū assensu puentus durante hac suspensione, arg. l. 6. q. 2. c. uisus. & eorum q. no. in c. fi. in gl. ij. de renun. Sed certē dū hic loquimur de collatione non extendit cum fit penale ad talē reuocationē, ex quo vñ q. ipse suspensus posset recipere resignationē, & facere hanc reuocationē ad claustrum, quia quo ad istā non est suspensus. ar. l. i. ff. de calū. Concludē, fm̄ Paul. q. p. inhabilis, ut hic dī est inhabilis: 16 et quo ad Ep̄atum obtinendū cū sit maius: q. q. si minori est indignus fortius in maiori. c. cū in cunctis. de elec. Sed forsan autor intellexit de bñficijs sui ordinis, ar. c. nullus. de elec. in vj. Concludē, fm̄ Guil. & Genz. q. p. mortuo prælato regulari, administratio deuoluit ad puentum solum. ar. c. cum dilectus. de p. se. & c. unico. de ma. & obe. in 6. imō et ad priorem claustralis, & sic ad am-

18 bos fm̄ Lapū: q. exceptis certis casibus, prout est alienatio, & litigatio, bñficiorū collatio, qm̄ erat solius Abbatis uel prælati, ut c. vno. ne se. ua. & creatio monachorū, q. ad solū Abbatē ptinebat.

19 ut c. si ad solū. de reg. in 6. Cōcludē, q. ubi collatio deuolutionis fit de inferiore ad suū priore, nō requirit p. s. uel assensus alterius, hoc est sui puentus de necessitate, de honestate uerō sic, ut c. ne p. defectu. de elec. & ibi no. p. gl. & Inn. & hoc tenet Genz. per d. cle. q. regulares. q. loq̄r in distinctē: secus si fit de superiore ad inferiorē: q. tunc aliorū requirit assensus, ut hic. Sed aduertendum est: quia hic non loq̄r de conuentu inferiori ad quē fit deuolutio: At in cle. quia regulares, nō fit mētio de aliquo puentu: & si fieret mētio, uel subintelligeret de aliquo collegio, intelligeret de caplo ipsius plati ad quē fit deuolutio: iuxta d. c. ne pro defectu. Nec est uerū, q. dicit Guil. hic esse spūale, ut collatio ad puentum, sed ad priore claustralis, licet cū p. s. uel dīcti puentus illā facere debeat, ut hic. Cōcludē, fm̄ Guil. ex hoc tex. q. dīam inter admī-

21 strōnē, & bñficiū ecclesiasticū: q. q. administrō regularis nō pferit in titulū: ut est uidere in monachis albis, & hospitalarijs p. p. dictionem.

q. hñr uelut accessoria ad eas, & trāsēnt sub uēditione grangiarū. ar. c. si. de cēsi. & c. ex lris. de iur. pat. Sed certē hospitalarijs pferit in titulū, licet ad tps x. annorū, q. filij nō dēant eē t. pales. Preterea administrō regularis vñ p. bñficio ecclesiastico sumi, licet ad nutū reuocabili, ut d. cle. q. regulares: sed dū dī hic de administrōne restringit solū ad irregularitatē, & sic ista pena ueniat p. cōdēti, & sequenti in hoc uer. arg. l. si feruus pluriū. C. si. ff. de le. j. Possumus et attētare dicere, q. ista cle. intelligit de suspēsiōne ab administrōne et circa spūalia, ut sicut in simplicib. monachis imponit p. cna inhabilitatis, & sic non pnt p. seq. bñficia in titulū, & p. hoc nec et p. seq. administrōnem circa spūalia: ita in monachis hñtib. administrōnes, hēt locū suspensio, & sic spūalia quibus p. alios arbitrio superioris ponēdos deseruēt p. tps suspēsiōis, & prouidēbitur eis de t. palib. dīctarū administrōnum. ar. c. cū ex eo. s. porro. de elec. in 6. & l. ad similitudinē. C. de Epi. & cle. & istud pbat iste tex. dū dicit ab administrōne: si refert ad titulū, & sic ad spūalitatē.

21 tē, ut c. bñficiū. de reg. iur. in 6. Concludē, fm̄ Guil. q. uiolator huius pñtionis, q. ob hoc tenet ad p. nā hic statutā nō edificat ad gehennā, & sic nō tenet p. cna culpę, hoc. n. nō est prohibitio eorū regula. Vñ sufficit, q. p. cna hic statuta puniat, uel duplici p. ritione p. rera. ar. c. ar. si clerici. in fi. de iud. & l. licet. in fi. ff. nau. cau. sta.

23 q. Nec ob. si dicat ad gehennā edificat Principi nō parens, ut c. folite. de ma. & obe. & no. in l. si. C. si ius uel uti. pub. & sic incurrit p. nā istā uiolās p. ceptū Principis, & edificat ad gehennā, ut d. c. folite. cum si. Aut uita p. cedit p. nā spūalem imponēdo, & nō edificat ad gehennā, ut hic, ar. l. sanctio legū. ff. de pe. aliqñ lex phibet aliās phibitū, & addit p. nā, & tūc uiolator edificat ad gehennā, non quia p. ceptor huius p. uisionis nouā, sed q. p. ceptor antiq. prohibitionis, & istud uoluit Iac. Butr. in l. non dubiū. C. de legi.

24 q. Eps uerō pōt dispensare cum taliter suspensio, uel inhabilitato, cum sit minus crimen adulterio, ut no. Host. in c. ar. si clerici. de iur.

25 di. & hic Pau. Concludē, q. cum ista pena imponatur p. delationem istorum sotularium non altorum, nec corrigatorum, & pp personalem existentiam in uenatione clamosa, uideret q. ex sola unica delatione, uel existentia huius cōmitteret ista pena, & p. toties committeret, quoties q. fieret. Facit q. dixi in simili clem. qm̄. s. de uita, & hon. cler. Nec ob. l. ei qui. ff. de fur. quia ibi loquitur in p. cna, que applicatur parti, hic autem Reipublice. Preterea & ibi ex multiplicatione contractionis non magis delinquitur, quam ubi delictum fuit consummatum in una contractione, ut d. l. ei qui. hic autem ex multiplicatione, & continuatione huius delationis, & assistentie magis delinquitur, & sic magis punitur.

1. Vniculum regularium suauē est.

2. Portans quid libenter, leuiter portat.

3. Claustrum est carcer in dyabolis, sed non in bonis religiosis.

4. Monachis accessus ad curiam est interdicitus.

5. Monachis accessus ad curias Principum est prohibitus, nisi ratione administrationis.

6. Fictio, & simulatio reprobanda uenit.

7. Dolus bonus non reprobat,ur.

8. Proditionis crimen committitur ab inferiore circa superiorem, sub cuius parte etiam inferior positus est.

9. Proditionis pena de iure civili est decapitationis, seu capitis amissionis, de iure canonico est deponitionis.

10. Monachi existentes in curijs Principum sine licentia superiorum non incurrunt excommunicationem, nisi ibi fuerint causa inferendi damnum superiori, aut monasterio.

11. Monachi in curijs Principum existentes, & habitum non deferentes, incurrunt excommunicationem.

12. Affectus in delictis puniuntur, licet non sequatur effectus.

13. Domum ingrediens alterius causa committendi furtum, & furtum non commiserit, an debeat puniri civiliter, aut criminaliter.

14. Monachis est interdicitus nedum usus armorum, sed etiam custodia aut detentio, nisi causa uendendi.

15. Monachus potest sine metu p. n. congregare arma ad se defendendum etiam contra Abbatem, aut alium, si esset notorium, alias non esse resistendum illi, secus cessante metu inuasione.

16. Defensio facti et cū armis cum sit iuris naturalis, an sit permissa.

17. Defensio cum sit iuris naturalis nemini est deneganda.

18. Accedens ad percussorem aīo adiuuandū, licet nō adiuuerit, tñ tenet.

19. Monachi tenentes arma (nisi in casibus permissis) incurrunt excommunicationem ipso iure. Quid in clericis secularibus.

- 20 Monachus proeuans damnum Abbatis, aut monasterij extra curiam Principum, non incurrit penam excommunicationis.
- 21 Monachus accedens ad curiam Principum, si tpe accessus non habeat propositum procurandi damnū Abbati, aut monasterio, sed in curia remanēdo procurauit, an incurrat excoicationē. Quid si tpe accessus erat illius propositi, sed ante ingressum curie illum penituit. Quid si ingressus fuerit cum illo proposito non secuto effectu.
- 22 Monachus accedens sine licentia Abbatis ad curiam Principum, qua pena puniatur ex solo accessu.
- 23 Monachus habens licentiam ab Abbate accedendi ad curiam Principum causa procurandi damnum, aut monasterij, aut Abbatis, an procurando ex illa licentia excusat.
- 24 Abbas licentiando monachum de procurando damnum monasterio habetur pro raptore.
- 25 Monachum excoicatum ex eo, quia in curijs Principum procurauit damnum monasterij, aut Abbatis, Episcopus potest absoluer.
- 26 Excommunicationis absolutio pertinere noscitur ad ordinarium: ubi illis absolutio non fuit ad sedem referuata.
- 27 Monachum excommunicatum ex eo, quia procurauit in curijs damnū Abbati, aut monasterio, non potest Abbas aut alius prelatus citra ordinarium a predicta excommunicatione absoluer.
- 28 Abbas an possit absoluer monachum excommunicatum ex perussione consocij intra claustrum.
- 29 Armorum appellacione ueniunt, tam offendibilia quam defensiva.
- 30 Armorum appellacione, an includantur fustes, & lapides.
- 31 Monachus tenens baculos paratos ad ostium, & lapides ad fenestram, an incurrat excommunicationem.
- 32 Monachus, que arma prohibitus sit tenere.
- 33 Monachus non est prohibitus tenere cultellos ad scindendū panes.
- 34 Monachus non potest tenere, seu portare arma cā uenationis et de licetia sui Abbatis, nisi in casu uenationis illi pmissa. Et tunc quid.
- 35 Monachus non potest tenere arma animo nocendi alteri etiam de licentia Abbatis: uerū licentia excusat ab excommunicatione.
- 36 Monachi, qui possunt exire claustrum sine licentia Abbatis, p. ex. tu administrationis, an possint tenere arma etiam sine licentia Abbatis, & sine metu excommunicationis, aut alterius pene.
- 37 Monachus an possit tenere arma de licentia prioris conuentualis, cuius autoritate conuentus regitur. Et quid de prioris claustralis licentia: quando prioratus uel Abbatia regitur per Cardinalem.
- 38 Monachi arma tenentes extra septa monasterij non incurunt excommunicationem, etiam si sint offendibilia.
- 39 Monachi portantes arma infra septa monasterij, non ut ibi teneant, sed ut extra remittant non incurunt excommunicationem.
- 40 Monachus ex quo non tenetur excoicationis sententia: ideo quia tenuit arma infra septa animo remittendi extra, nisi ex tpe detentionis p. sumeretur appositum tps, tamen dicitur arbitrium.
- 41 Canonici regulares arma tenentes infra septa Ecclesie non incurunt excommunicationem, licet secus sit in monachis nigris.
- 42 Monachi albi tenentes arma intra septa monasterij, non incurunt excommunicationem, licet secus sit in monachis nigris.
- 43 Monachus accedens ad curias Principū ecclesiasticorū, an incurrat excoicationem, sicut si accederet ad curiā Principū secularium.
- 44 Monachus accedens ad curias Principum animo damnificandi Abbatem, aut monasterium est excommunicatus notorie, quo ad Deum, sed non quo ad Ecclesiam militantem, nisi aliter constet de animo per confessionem, aut alias coniecturas.
- 45 Cor hominis patens est Deo.

VIA uero nonnulli.] Hęc est quinta pars, in qua loq̄r de uagatione monachorū, & regularium canonicorū per curias Principum, & de utraq; parte rubricę loq̄r. Casus. Monachi, regularesq; canonici administratione carentes ad curias Principū, & damna monasterij, uel prelatis eorū inferant accedentes, seu infra septa monasterij arma, p. p. a autoritate tenentes, seu ipso facto excoicationis sniam incurunt: ut hic dī. No. q̄ p̄ vinculu, quo quis astringit ad obseruantia regularē, seu ipsa obseruatia regularis est suauis, & suauis. cor. Mat. xj. in fi. & c. cū in iuuetute, de p̄sum. & xix. di. c. in memoria. & illud, q̄ hoc portat leuiter qd̄ portat quicq; libeter: inter q̄ ut nō exeat claustrū. Nec ob. c. ut fama. de sen. excō. q̄ ubi claustrū est carcer, & sic non est leue illud obseruare: q̄ ubi in dycolis: & pueris loq̄r, hic aut in monachis rectis, & iustis. No. q̄ accessus ad curiā Principū monachis, & religiosi est interdētū. cor. c. tanta. de off. ord. & facit no. Io. Mo. in c. gnali. de elec. in vj. Nec ob. c. deputati. de iud.

q̄ ubi p̄sire, quod uolunt, & proseq̄ negotia monasterij: quia ibi in hñibus administrationem, hic in simplicib; religioſis. No. q̄ p̄ f. etio hic reprobat, & simulatio. cor. l. qui sub p̄textu. C. de sacros. eccl. Nec ob. c. prolati. de his q̄ ut, me. ve. c. i. & l. j. §. dolū. ff. de do. & ibi no. q̄ quia ibi in bono dolo, ut fecerūt Cardinales in Roma quidi fuerunt fingentes Bartholomęū esse Papā metu mortis, hic in fictione reproba monasterio. No. q̄ crimen proditionis cōmittit a subdito q̄ suū superiorē in cuius protectione est, sicut de monacho ad suū Abbate, uel superiorē immediatū. cor. l. o. delictū. §. ff. de re mil. Nec ob. l. proditores. eo. tit. ubi transfuga est proditor, & tñ nihil agit q̄ suum superiorē in eo, q̄ fidē frangit suo superiori, trāseundo ad hostes. Facit l. pe. ff. ad l. lul. Ma. q̄ et proditoris de iure ciuili pena decapitationis, seu capitis amissio naturalis, ut d. lo. §. exploratores. De iure uero canonico ē p̄tra depositio, ut c. granē. de excō. prela. No. q̄ existēs extra monasteria sine licentia superioris et si sint in curia Principū, nō sunt excoicati: quia fm Gl. & Gen. & oēs text. iste requirit duo. Primum, q̄ sint in curia Principū. Secūdo, q̄ illuc accesserint cā dāna inferendi suo superiori, uel monasterio, ita q̄ alterū tñ nō sufficeret. ar. l. si hāredi plures. ff. de p̄d. inst. Nō ob. c. ut piculosa. ne clārici uel mo. in 6. q̄ ubi in nō deferēte habitū, & uagatē, hic i uagante, sed habitū deferente. No. q̄ in delictis puniit affectus, licet nō sit secutus effectus, cor. l. si quis non dicā rapere. C. de Ep. & cler. Nō ob. l. uulgaris. §. qui furti. ff. de fur. q̄ ubi ingressus domū alicui⁹ cā furadi, nō tenet furti, si furtū nō fecit reat: q̄ ubi agiit cū furti, & de pena tractat applicadā pti, ubi requit, q̄ sit effectus, ut l. j. in fi. ff. q̄ quicq; iur. Secus ubi tractat de p̄na criminari imponentā, ut hic. ita no. Cy. in l. is qui cū telo. C. de scar. & in d. l. si quis nō dicā. & Bar. in d. §. qui furti. & cor. ad p̄dicta. c. p̄ humani. de homi. in vj. licet gl. hic aliter dicat, & nō bñ, salua pace. facit ad hoc no. p. Arch. xvj. q. i. §. i. ergo. No. q̄ monachis est interdētus nedū usus armorū, sed et custodia uel detētio. cor. i. Aut. de armis. §. si aut. & §. pe. col. vj. Nec ob. l. i. j. ff. ad l. lul. de vi pub. q̄ ubi arma tenebant cā uēditionis, & aliās obuenerāt, nō aut cā usus ex casu uenationis itineris, & nauigationis, ut l. j. e. ti. hic autē, grā usus: & iō si aliq; donet, uel leget monacho arma, & ipse recipiat, & teneat i monasterio nō cā usus, sed solū ut uēdat uel aliter dimittat, nō incurret hęc p̄nā: q̄ sicut et nec incurret, si arma p̄regallēt ad se defendendū q̄ ipsum uolentē inuadere, & de quocerta erat credulitas seu firma spes. ar. l. pe. ff. de test. mil. et si cēt Abbas uel alius platus uolēs eū inuadere fm Gui. & et notoriū q̄ aliās nō possēt eis resistere: q̄ nā cū defētio ē facti et p̄ uim licitā sit cuilibet et iure naturali: ut l. ut uim. ff. de iusti. & iu. et cū armis, uis cū armis inferat: ut l. j. & no. c. vñ ui. q̄ & nemini est denegada, ut cle. pastoralis. §. de re iud. p̄cessa ergo vñ monacho. Vbi aut nō est ista spes inuasionis, sed arma uellet tenere, p̄ securitate, ut illis utat dū caxat ad suā defensionē in casum p̄tingētis inuasionis, ligaret in pena nā sola talis armorū custodia q̄nq; inducit hostem magis eē audacē ad malū fm Gen. q̄ all. ad hoc in ar. c. si: 18 ut dignū. de homi. q̄ ubi ille qui iuit solū aīo adiuuādī p̄cussorē, ubi ab aduersario superatē cenetē participes delicti: q̄ p̄ hoc delinques redditus fuit audacior ad delinquēdum. cor. Gui. No. q̄ monachi tenēt arma sunt ipso facto excoicati. Nō ob. c. i. j. de vi ta, & ho. cle. ubi sunt excoicati: q̄ ubi in clericis secularib; hic in monachis q̄ pacificis decreuerūt studijs inhibere, ut c. cū deputa ti. de iud. Cōclude, q̄ monachus p̄curas dānū sui Abbatis, uel monasterij, cā tñ curā Principū existēs, non ligat hęc p̄nā. Idē si existēs in curia Principis p̄curauit ex post facto: q̄ ad curiā dū accessit, nō fuerat illius propositi. Idē si fuit propositi, dū iret dānū inferendū, sed anq̄ curiā illam ingrederet ipsum penituit, ubi aut ingressus fuit cū hoc proposito, statim quo ad hanc p̄nā spiritualem, quę infligit delinquēdi, nec applicat parti, hñ delictum pro p̄summato, hoc est p̄nitentis affectus, et si non sequat effectus, ut d. l. si quid non dicam. Non distinctē habuit licentiā, uel non eundi ad curiam Principū: quia licet habuit licentiā, non tñ ut delinqueret. ar. l. si pater. ff. quaz in frau. cre. & l. si procurator. ff. de cond. inde. & istius q̄onis sunt gl. & Doct. licentia ergo requirit quo ad hoc ut non dicitur transgressor huius prohibitionis.

2. Nam si accedat ad curiam Principis sine licentia, q̄q̄ nihil p̄curret q̄ suum prelātum, uel q̄ suum monasterium puniatur p̄na arbitraria, ut iij. dist. c. deniq; quia contemptor canonis, non aut p̄na excoicationis, de qua hic. q̄ Si aut habeat licentiā specialē, & eundi, & procurandi damnum. Tunc distinguitur: quia aut hēt licentiā procurandi damnū sui superioris, & nō cadit in hanc sententiam: quia superior licentia non fuit factus dolus nec iniuria, ut l. cum donationis. C. de transac. aut procurandi damnū monasterij, & excusat: quia non debuit parere tali mandato et uolens, ar. l. liber. ff. ad l. Aquil. q̄ quia superior hñ pro raptore talem licentiā p̄cedendo, ut l. qui fundū. §. si tutor. ff. pro emp. cum si. Conclude, q̄ ex quo Papa non referuauit sibi absolutionē, q̄ uel Apo stolica sedi, q̄ diecesanus poterit ab illa absoluer, q̄ non aut Abbas uel alius platus istorum monachorū sic excoicatorum, ut c. nup. de sen. excō. Nec ob. c. cum illorū. §. j. de sent. excō. ubi Abbas absoluit monachum suū a snia canonis: quia ibi est casus sp̄alis fauore religionis, & diuini officij: fm Doct. q̄ uel dic, q̄ ubi loquitur de delicto p̄petrato per monachū infra claustrū, & in persona monachi: uñ secus si in persona Abbatis, ut ibi, & hic. Nā loquit de delicto cōmissio Abbate uel monasterium, & cā suum claustrum, & in curia Principis, ut hic. Vñ ubi non pōt dici casus sp̄alis respectu istius. Conclude, fm Guil. & Gen. q̄ p̄pone armorum p̄tinent arma nedum offendibilia, ut sunt gladij, enses, lanceę, & similia, sed et defendibilia, ut sunt galeę, loriceę, & similia. q̄ lapides uerō, & fustes, non comprehendunt fm gl. q̄q̄ sub larga significatione armorum p̄tinent, ut l. armorum appellō. ff. ff. de verb. sign. & Inst. de pu. iud. §. item lex Cornelia: sed ibi dicit quid significat telum, uel quicquid manu mittit, siue sit lapis, siue lignū, siue ferrum. no. in c. l. p̄odiens. de homi. Et pōt esse rō: q̄ qñ aliqui prohibet fieri cum armis, q̄ est reprobū: tunc fauore arcendi delicta large sumit armorum appellō, ut d. l. armorū. At ista prohibitio, q̄ sit monachis, ne teneant arma simplicitate p̄cedit ne habeant in sniam uagandi, & per hoc delinquendi, & ideo non extendit ad lapides, & fustes: quia nō sic cōtinet deferunt sicut arma quę sunt lasciuia plena, nō sic fustes, & lapides. q̄ Vñ si monachus teneat in camera sua baculos paratos exēplo baculorum, qui teneat ad ostia dñorum Cardinaliū, uel p̄geriem lapidū iuxta fenestram, fm ista non esset excoicatus: potius, n. vñ, ut eis utat ibi dem, & aīo defensionis, q̄ extra: secus tñ in armis, q̄ portant et qñ que lasciuē, & extra septa monasterij, licet aīo. f. defendēdi. Paul. uerō q̄ tenet: dicens, q̄ oīa ista includunt si teneant ad usum pugnā, non aliās. q̄ Possēt et dici, q̄ quis ista q̄ntō sit p̄nalis, nō p̄tineat hic arma defendibilia, sed solū offendibilia: nā hic non puniit usus in portando, sed solū usus in tenendo, & iō ex detentione armorū defendibilium puniit monachus: quia cum quilibet sit naturaliter irascibilis, possēt ira de facili uel aliter delinquere capiēdo arma offendibilia, q̄ hñt parata: secus tñ in detentione defendibilium: quia licet sit audacior deferens illa, non tñ sit audax, ut inuadere p̄sumat, cū inuadere nō possit nisi inermis ad offēsam. p̄ quo facit l. j. ff. ad l. lul. de ui. pu. ubi tenere quis prohibet arma in domo sua non cā uenationis, p̄grinationis, seu itineris, nauigationis, & negotiationis, ut l. i. j. eo. tit. & ista intelligunt. f. aīo nocendi, vñ intelligunt, necessariū & referunt ad arma offendibilia: quia arma defendibilia, non p̄nt teneri aīo nocendi. Sed q̄a hodie gnāt prohibet usus, & emptio armorum hostium et defendibilium, quib; ho mines utunt in prelijs, q̄ sic cultelli parui ad panē scindendū, uel calamū moderandum non includunt in Auth. de armis. §. pen. col. vj. & in l. vna. C. ut arm. vñ. l. xj. Vñ autor f. ad illā prohibitionē retulisse, & illi prohibitioni addidisse hęc p̄nā, quo ad monachos: tñ quia illi gnali prohibitioni derogatū fuerat, et hanc p̄stōnem p̄riam p̄suetudinem gnalem, & ad hoc solū vñ, q̄ autor solū sentit de armis offendibilib; & q̄ sunt de ferro iuxta cōm usum loquendi, fm quē non dī proprie armatus, q̄ non hēt arma offendibilia, & de ferro. ar. l. cum delationis. §. alina. ff. de fun. instruc. uerū in dubio p̄sulo, ut ab oībus abstineat, & solū arma lu cis æternę induat, iuxta Apostolū. q̄ Monachus ergo nō p̄ porta re arma cā uenationis et de licetia sui Abbatis, nisi in casu in quo uenatio est sibi p̄missa, & tunc pōt tenere non pro se, sed p̄ alijs: ut §. in ver. porro. in fi. q̄ Itē non pōt tenere arma et de licetia Abbatis cū aīo nocendi. Verū istis casib; licentia Abbatis eū excusat a p̄na ista, nō aut a culpa transgressionis: cā uerō p̄grinationis, uel nauigationis, nō p̄t tenere, nisi de licetia sui Abbatis. q̄ Aduer te tñ, q̄a ista prohibitio solū hēt locū in religioſis, q̄ nō p̄nt exire sine licetia Abbatis: secus si possēt rōne suarū administrationum. tunc p̄nt arma tenere sine licentia sp̄ali, sicut ad curias Principis accedere. Conclude, q̄ in monasterio solito regi p̄ priorē conuentualē, sufficeret licetia p̄cessa p̄ ipsum priorē. ar. c. i. j. in fi. e. tit. Idē in priore claustrali, qñ talis prioratus uel abbatia possideret p̄ Cardinalem in titulū uel cōmendā, fm Guil. Sed istud nō p̄bat, nec vñ uerum: quia non est superior monachorum, nec succedens

loco superioris, de quo loq̄r iste tex. ipse ergo Cardinalis est superior, qui dēt dare hęc licentiā, uel hñs ab eo sup hoc p̄tatem sp̄alem. Ita q̄ p̄as gnalis non sufficeret. ar. §. eo. uer. ubi abiq; specialē & c. facit ne def occasio facilius ueniendi q̄ hęc prohibitio. Conclude, fm Guil. & Gen. q̄ q̄ ista p̄na fm uim armorum et non hēt locum in monachis tenentib; arma extra septa monasteriorum propriorū, tunc et licentia proprij Abbatis, non p̄t hñi, & p̄cessa non possidet. ar. c. fi. de p̄st. in vj. & l. i. ff. de iurisd. om. iud. plus q̄ non hēt locum et si portent arma offendibilia et extra septa monasterij, & cor. Pau. sic q; fraus possēt fieri huic prohibitioni, qm̄ arma p̄nt tenere extra septa in aliquo loco propinquo, quib; possent de facili uti ad libitū: sed certē autor respectū habuit ad ipsum monasteriū, ubi magis mansuetē, & honestē uiuere dēt q̄ ex, & p̄ hoc amputauit miram oīs uagationis, & dissolutionis, ut hic, & p̄ totam istā cle. q̄ Monachus aut portans ab extra arma septa monasterij, nō ubi teneat, sed remittat ex, nō incurrit hęc p̄nā: quia non hēt aīm tenendi. ar. l. nihil offeret. ff. de cap. fm gl. & oēs. q̄ licet de facto ubi de aliquo tpe cum hoc aīo teneat, nō vñ delinquere, non tñ esset ips ex cuius lapsu p̄sumeret hęc aīum mutasse, & erit arbitriū. arg. l. furtū. §. fundi. ff. de usucap. & q̄ ubi nota. Conclude, fm oēs excepto Paul. q̄ q̄ hęc prohibitio armorū nō hēt locū in canonicis regularibus, q̄ nec in monachis albis, sed solum in nigris. Vñ exp̄sio canonicorū in prohibitione accedendi ad curias Principū facta, operat, ut illa prohibitio extendat ad oēs religioſos, ac omisso illorū hic facta uñ cum exp̄sione, duntaxat monachorū, operat, ut hęc prohibitio nō egrediat iplos monachos. arg. l. unica. §. sinat ad deficientes. C. de cad. tol. & l. ad audientia. de deci. & per hoc non bñ dicit Paul. qm̄ ista cle. loquitur solum de monachis nigris, ad dñam illorū, ut §. eo. cle. ij. in princ. & sic non extendit cum sit p̄nalis. Conclude, q̄ ista prohibitio accessus ad curiam Principū, uendicat sibi locum fm uerba solum in curijs Principum seculariū, non at ecclesiasticorū. arg. §. de iure iur. cle. Romani Principes. sed fm mentem idē et vñ cum de facili autor hoc dicere potuisset. Fa teor aut q̄ fm rōnem idē esset in accessu, qui fieret ad curias Principum ecclesiasticorū, nisi in quantum quia laici sunt magis infelici clericis, & religioſis, q̄ sint uiri ecclesiastici; solum autor nō tauit Principes seculares, nō ecclesiasticos, licet dicat q̄ religioſis magis intidet clericis seculares, q̄ laici. arg. cle. dudum. §. si. §. de sepul. & sic sub nube loquit de Principibus, non distinguen do p̄porales a sp̄ualibus: vñ tñ q̄ cum uiri ecclesiastici p̄sidentes non dicant Principes, sed prelati uel pastores, q̄ de illis nō scripsit autor; nisi forsā rōne ecclesie suę esset Comes, uel alius Princeps: ut est in Ecclesia Arelatēsi. & Valen. Magalonēsi. uidere, & in plū ribus alijs, & p̄sertim in Alemania. Conclude, q̄ ista p̄na ex communicationis infligatur ex accessu ad curiā Principum uñ cum proposito damnificandi superiorē, uel monasterium quo ad Deum uel Ecclesiam triumphantem, est excommunicationis notorie: q̄ quia cor hominis sibi patens est, ut nō in l. ij. ff. de inter. act. sed quo ad Ecclesiam militantem, quę non iudicat de occultis, ut l. illicitas. §. ueritas. ff. de off. p̄rati. c. si sacerdos. de off. ord. cum si. non hñt pro excoicatione, nisi constet de tali animo suo: constare aut potest uel p̄ suam confessionem, uel p̄dicationē, uel alijs p̄dictis exteriorib; ad hoc sufficientibus, ut no. in l. Fulcinius. §. quid sit aut latitare. uer. si. animus. ff. qui. ex cau. in possea. & not. Archid. in c. si quando. de elect. in 6. ubi dicit qualiter prohibetur zelus qui consistit in animo. Facit c. ij. de renunt. in 6.

- 1 Monachus solus habitare non debet sine consocio extra monasterium.
- 2 Monachus perpetuō institutus ad curiam populi, an possit remanere solus.
- 3 Monachus perpetuō institutus ad curiam populi, an possit ab Abbate reuocari ad claustrum, & an Abbas possit illi dare consocium ne remaneat solus.
- 4 Monachus perpetuō institutus ad curiam populi Abbati pleno iure subiectus, in quibus Abbati dicitur subiectus.
- 5 Canonici regulares solus etiam extra claustrum regulariter, non potest remanere.
- 6 Prior uñ cum uno solo monacho potest stare in prioratu.
- 7 Actus requirens consensum alicuius, non sufficit sola requisitio, nisi fuerit habitus: secus ubi consilium est requirendum: nam sufficit sola requisitio.
- 8 Abbas etiam exemptus non potest facere unionem beneficiorum de iure

- 9 Prior reuocandus est licite ad claustrum ubi redditus non sufficiunt pro illo, & consocio: licet ex adiutorio parentum reperiret etiam consocium.
- 10 Priores obedientiarum ex quibus causis possint ab abbatibus ad claustrum reuocari.
- 11 Episcopus prioratus, aut alia beneficia regularia unire potest ratione incompetentia cum consensu Abbatis, nec requiritur consensus capituli.
- 12 Priore reuocato a prioratu ad claustrum propter insufficientiam fructuum ibi debet institui clericus, qui seruiat ibidem: qui debet recipere de dicto prioratu congruam sustentationem.
- 13 Prior reuocatus ad claustrum a prioratu propter insufficientiam fructuum, prioratus, an debeat provideri ex fructibus dicti prioratus, quo ad uictum, & uestitum etiam unione facta de alio beneficio cum illo prioratu.
- 14 Intitulatus a beneficio seculari propter unionem illi beneficio factam non priuatur illo beneficio: secus in regulari.
- 15 Beneficium quodlibet debet habere fructus sufficientes pro duobus, & pro intulato, & seruitore.
- 16 Capella potest fundari data dote pro uictu unius tantum, licet fructus non sufficiunt intulato, & seruitori.
- 17 Monachus albus, an possit reuocari ad claustrum si fructus sui prioratus non sufficiunt duobus.
- 18 Legatus de latere potest unire beneficia regularia, que non sufficiunt ad sustentationem duorum etiam sine consensu Abbatis.
- 19 Capitulum sede vacante, potest unire beneficia regularia ratione insufficientie pro duobus cum consensu Abbatis.
- 20 Episcopus potest unire beneficia regularia propter insufficientiam pro duobus cum consensu Abbatis, etiam sine consensu capituli.
- 21 Clerici duo minus exponunt quam duo monachi in prioratum administratione.
- 22 Prioratus regularis ad tempus potest administrari a clericis secularibus, licet perpetuo.
- 23 Prioratu unio cum alio regulari prior potest seruire in utroque.

AD HÆC. Hæc est sexta pars, in qua loquitur de prohibita solitudine monachorum, de unione fienda prioratuum, quorum quilibet ad duorum monachorum sustentationem non sufficeret. Casus. Monachus sine focio comonacho habitare non debet: & si redditus prioratus ad duorum sustentationem non sufficit, alteri per ordinariū cum consensu Abbatis uniendo, monacho qui præerat loco unio ad claustrum reuocando. h. d. No. q. monachus habitare non debet solus hoc est sine focio monacho: quia si caderet non haberet eum subleuantem. cor. c. ij. e. ti. & c. si de capel. mo. no. c. ne pro cuiuslibet. 16. q. j. ubi monachus licet excedat ex suū monasterium sit solus sine monacho stare, nec super eum habet Abbas potestatem, & sic non potest eum sociare de monacho: quia ibi loquitur de monacho, qui est institutus ad curam populi perpetuo, & sic non habet ulterius in monasterio aliquam potestatem. Vñ abbas ipsum sociare non debet, nec est potestatem ad claustrum reuocare, et si ecclesiastica sit subiecta Abbati in episcopibus. Si autem sit subiecta ei pleno iure tunc subest obedientia Abbatis, nisi in ieiunijs silentio, & uigilijs, ac carnium comestione, ut no. 1. q. j. c. 3. Hic autem loquitur de monacho claustrali deputato ad regimen alicuius prioratus vel administrationis dictæ religionis, & sui monasterij, qui potest ab eodem remoueri nutu Abbatis, ut c. eum ad mon. 5. tales. eo. ti. & d. cle. quia regulares. de sup. negl. præl. & c. j. de priuil. in vj. in fi. & ita seruatur de facto sicut gl. hic positum, & idem est in canonico regulari pro oia, ut no. Nouel. in c. q. Dei timore. eo. ti. post Hofl. licet gl. ibi: & non bene faciat diffiniam inter eos sicut Guil. & Gen. Et cor. Pau. & facit c. eum in magistrum. de elec. No. q. Prior cum uno solo monacho potest licite stare in prioratu: quia ambo iunt monachi. & cor. q. maximè dixi. No. ob. c. si. de capel. mo. ubi dicitur: quia plures monachi debent assignari: quia singula singulis referunt: nam ibi loquitur de pluribus monachis: quia dixerat de pluribus prioratibus, & administrationibus. Sufficit ergo in prioratu, seu administratione qualibet duos esse monachos, licet unus illorum sit prior ibidem, & aliqui dixerint magne auctoritatis uisum, & non bene sicut Hofl. ibidem, & glo. hic & cor. Gen. & c. No. q. ubi consensus alicuius requiritur in aliquo actu, non sufficit illius assensum requirere. cor. c. si religiosus. de elec. in 6. Non ob. c. cum olim: de arb. ubi sufficit sola requisitio: quia ibi loquitur de consilio huiusmodi de consensu, sicut gl. & facit c. ne pro defectu. de elec. & q. ibi nota. No. q. Abbas est exemptor non potest unire loca et pleno iure sibi subiecta. cor. c. sicut unire. de exce. præl. &

& ibi no. per Inn. & Abb. & dixi in cle. si una. 5. de re. eccl. no. alie. Nec ob. c. accedentibus. de exce. præl. ubi Abbas potest ea que sunt iurisdictionis Episcopalis, & sic facere potest unionem. & cor. c. Abbates. in fi. de priuil. in 6. Quia ibi in Abbate, qui hoc pretendit posse ex priuilegio uel ex prescriptione: hoc autem non potest de iure communi, ut hic. & con. cor. Guil. & Gen. & facit c. auditis. de præf. & c. cum olim. eo. tit. Et cor. Pau. licet Arch. super hoc distinxerit, ut no. in c. cum singula. de præb. in 6. & non bene, ut hic dicit gl. No. q. Prior licite reuocat ad claustrum, quia redditus non sufficiunt pro se, & pro focio comonacho. cor. c. si. de capel. mo. Nec ob. iste uer. ubi Abbas: quia ibi fuerunt redditus augmentati per abbatem: sed ipse prior cum focio, que reperit adiutorio parentum uel amicorum, uel alias licite habet uel sustentent: nam tunc non reuocabit prior ad claustrum, sicut Guil. Sed istud non uel sufficeret: quia huiusmodi pro uisio est temporalis, & incerta, non autem perpetua, que requiritur ex mente, & uerbis huius, qui requiritur quod prioratus reddat sufficientes: nam non esset sufficientes nisi dos, uel pectio prioratui assignaret. Quia autem priores, seu aliqui obedientiarum possint per superiores excedere, uel sine causa reuocare ad claustrum: uide, que plene scripsi. de off. ord. c. pnti. lib. vj. & in consilijs meis consil. 53. & hic est aliquid tetigi. de præb. in 6. cum si. lib. 6. in v. q. Not. q. de cesanensis facit hanc unionem. con. cor. d. c. sicut unire. Non ob. cle. si una. 5. de re. eccl. non alie. ubi requiritur consensus sui capituli: quia sicut gl. que fatetur, que est hic, hoc subaudiendum: sed certe non puto, quod hoc fuerit de mente auctoris: quia uisum est auctori sufficere, quod interueniat consensus Abbatis, ut hic, qui succedere debet loco consensus capituli, qui alias requiritur. Nec ob. d. cle. quia ibi loquitur de unione beneficiorum, uel ecclesiarum secularium: secus in unione officiorum, uel officiorum regularium. & sit rō illa, q. dixi. Not. q. Prior de prioratu reuocato ad claustrum, aliquis ibi institui debet clericus, qui seruiat ibidem, qui debet recipere de dicto prioratu congruam sustentationem. con. cor. c. cum ex eo. §. porro. de elec. in 6. & cor. peruenit. ij. de app. q. An autem ipse prior a quo fuit reuocatus per hanc insufficientiam reddituum, teneat ei providere de uictu? Vñ q. sic. ar. c. propositum. de fil. presb. ubi pntatus ad Ecclesiam indignus, qui ex dispensatione tolerat, sustentat de bonis Ecclesie: vñ multo magis inde amotus, quia non poterat habere uictum ibi: Nec ob. 5. de sup. neg. præl. cle. quia regulares. ubi non fit mentio de hac prohibitione: quia ibi loquitur quod est reuocatus sine causa ad solum nutu Abbatis: hic quod cum causa. s. p. p. insufficientiam ad sustentationem duorum: tunc. n. de prouentibus. amborū locorum unitorum subueniendum est. ar. l. cum qui. in prim. ff. de iureiur. & q. not. in c. eum nos plerumque. de off. ord. tunc esset absonum, quod non seruiret, & hinc inferendum de subsidium. Item non ob. c. consultationibus. de dona. ubi propter unionem non remouet intitulatus a suo beneficio: quia ibi in cle. 15. rō seculari, hic in monacho & c. Conclude, q. sicut locus religiosus non debet per se subsistere, nisi habeat redditus sufficientes pro sustentatione duorum religiosorum, ut hic: ita nec locus aliquis Deo potest dedicari, ut per se subsistat nisi habeat sufficientes redditus pro duorum sustentatione, uel intulato, & unius seruitoris, uel ministri, ut c. propositum. de fil. presb. & ibi no. in ult. gl. sed ibi loquitur in Ecclesia. & secus autem in capella que fundatur infra aliquam ecclesiam: nam sufficit quod illa dote competenter ad sustentationem unius. s. capellani. & ita seruatur in partibus istis. Conclude, sicut gl. 17. & Genz. q. iste §. qui simpliciter loquitur de monachis, locum habet in oibus monachis et albis, sed certe ex text. huius clem. 5. in prim. patet quod Autor habuit solum respectum ad nigros; uerū ubi fit extensio ad canonicos regulares, sicut in uer. quia uerō. necesse est ex identitate rationis ut fiat et extensio ad monachos albos; & sic est uer. q. iste §. non habeat locum ex statuto ipsius in monachis albis, præsertim eorum administrationes non cōiter feruntur in titulum, sed sunt grangiarum. Conclude, sicut Lapum, q. legatus de latere poterit facere hanc unionem et sine consensu Abbatis. arg. c. si Abbatem. de elec. lib. 6. & c. si Abbatem. de off. leg. eo. lib. Conclude, sicut in eundem, q. Episcopi sede uacante, cap. sicut potest facere hanc unionem, ex quo nihil deperit iuri Episcopali. arg. c. unicus. de maio. & ob. lib. 6. & q. ibi no. in Nouel. q. Ex quo uel necessario, quod consensus capituli non requiritur, quod Episcopus faceret hanc unionem: quia tunc capitulum solum non posset. per not. in d. cle. si una. & sic manet firma opinio mea super hoc, de qua dixi q. gl. Vltimò pro intellectu huius §. dicitur: & iste prioratus unius per insufficientiam, est unius alicuius officio monasterij: tunc habet locum finis: quia ibi sunt deputandi duo saltem clerici ad seruandum. Sed hic remanet dubium, quod hic deputabuntur duo clerici, cum redditus non essent sufficientes

- 21 sufficientes pro duobus monachis. Rñderi potest, q. minus expendat duo clericis, q. duo monachi, ut hic dicit gl. Aliud dubium est, quod isti duo clerici, quia seculares ibi stabunt. c. de beneficiis. de pben. in 6. q. Dicitur potest, quod hoc erit ad ipsius autem sit unitus alteri priora; tui idonee, uel de duobus. unus est factus, non sic uel dubium: quia prior unius deseruiet in utroque. ar. c. super eo. de præb. in vj. sed tunc male staret text. qui dicit de clericis, & non de monachis. Rursus si dicas quod intelligat de prioratu curato, & idem. Nam aut cura exercet per priorem, & tunc non eget focio, ut dictum est, nec est tunc potest reuocari ad claustrum, ut d. c. ne pro cuiuslibet. 16. q. j. Aut exercet per vicarium perpetuum, & tunc quo ad priorem habet non curato, ut in §. se. & sic remaneret dubium, ut §. cogita. Sed certe c. si. de capel. mon. expressè dicit, quod per clericos seculares debet eis deseruire, & sicut istum text. ille loquitur. Non ob. c. cum beneficium. alle. & istud est ex causa ista necessaria.
- 1. Prioratus conuentualis nemo potest obtinere, nisi attingat xxx. annuum.
- 2. Prioratum non conuentualis etiam curatum quis potest tenere si peregerit xxx. annuum.
- 3. Cura conuentualis dicitur dignior cura populi.
- 4. Prioratus conuentualis dicitur dignitas.
- 5. Prioratus curatus potest esse electiuus, & non electiuus.
- 6. Prioratus conuentualis potest esse, & electiuus, & non electiuus.
- 7. Prior conuentualis potest creari iudex delegatus Papa per rescriptum ipsius.
- 8. Prior curatus cura iudiciali quam statim teneatur habere.
- 9. Prior regularis non curatus, quam statim teneatur habere.
- 10. Beneficium curatum potest conferri minori, dum tamen compleuerit xx. annos, & fuerit regularis.
- 11. Episcopus potest dispensare cum clerico seculari in xx. anno ad personatum, & dignitates non curatas.
- 12. Beneficium dicitur curatum, licet cura exerceatur per alium.
- 13. Impetrans Ecclesiam curatam cuius cura exerceatur per alium. vicarium perpetuum, tenetur facere mentionem de cura: alias gratia esset subreptitia.
- 14. Impetrans beneficium alicuius Ecclesie in qua erant duo beneficia, unum illorum erat prioratus, aliud cura, licet in impetratione nulla fuerit facta mentio de cura, tamen ualet.
- 15. Impetrans vicariam perpetuam curatam, tenetur facere mentionem de cura.
- 16. Aetas xx. annorum dicitur legitima aetas, quo ad impetrandum a Principe ueniam.
- 17. Argumentum a contrario sensu non procedit ubi ius reperitur in oppositum.
- 18. Prior iure communi debet recipere omnes fructus Ecclesie etiam curate, Vicario perpetuo assignata pensione aliqua.
- 19. Prioratus non conuentualis, licet curatus, non dicitur dignitas, uel personatus.
- 20. Dignitas non curata, aut personatus non curatus minori xxv. annis, nisi dispensatus, non possunt conferri.
- 21. Prior conuentualis non potest a prioratu reuocari sine causa legitima.
- 22. Prior curatus non potest a prioratu reuocari sine causa legitima.
- 23. Prior sine causa potest reuocari ad claustrum ex beneficijs simplicibus, aut manualibus.
- 24. Prioratus conuentualis, aut curatus non dicuntur manuales.
- 25. Prælatus habens xxx. annos etiam non intitulatus debet ordinari.
- 26. Beneficiatus, qui ratione sui beneficii tenetur se facere promoueri infra annum, interpellatur a iure assumere prædictum ordinem a tempore pacifice possessionis adepti beneficii, uel a tempore, quo adipisci potuit possessionem illius.
- 27. Dies hominis facit hominem morosum, ita dies iuris, absque spe purgationis.
- 28. Beneficiatus, qui ratione beneficii tenetur sacerdotium recipere, tamen illud recipere non tenetur ante xxv. annum.
- 29. Papa dispensando cum aliquo minore ad beneficium curatum videtur secum dispensare ad sacerdotium usque ad statum legitimum, seu ingressum illius.
- 30. Papa dispensando cum irregulari super beneficio curato, dispensare uidetur secum super non promotione ad sacerdotium.
- 31. Impeditio non currit tempus in actu fiendo sub pena.
- 32. Prescriptionis tempus, an currat contra impeditum legitimum impedito a tertio, & in materia, in qua cadit interesse.
- 33. Beneficiali in materia non cadit interesse, uel non currit tempus impedito.
- 34. Præsidentis collegio, si non promoueat infra annum priuatur ipso iure sine admognitione.

Præsidentis collegio seculari, licet curato, si non promoueat infra annum, ipso iure est priuatus illo beneficio: quid de præsidente collegio regulari.

Prior, uel rector secularis non tenentur facere se promoueri infra annum, licet ibi sit Ecclesia parochialis, si cura exerceatur per vicarium perpetuum.

Prior uel rector Ecclesie parochialis, si ibi sit uicarius perpetuus, non dicitur habere curam animarum.

Consocio, que fit de promouendis aliquibus ratione beneficiorum, non extenditur ad irregulares obtinentes similia beneficia ex dispensatione, siue fuerint irregulares ex culpa propria, siue non.

Afflictio non est addenda afflictio.

Prior conuentualis habet curam ratione collegij, & personarum eiusdem collegij, tam in foro penitentiali, quam iudiciali.

Prælatus collegij secularis habet curam ratione collegij, & personarum ibi existentium, tam in foro penitentiali, quam iudiciali.

Prior collegij secularis, si populum habet, curam illius exerceat in foro penitentiali, non iudiciali.

Episcopus potest dispensare cum prioribus tam secularibus, quam regularibus, ut recepto subdiaconatu, non teneantur facere se promoueri ad alios ordines sacros, per septennium ex causa, nisi priores sint exempti, & tunc Papa, aut eius legatus, aut ordinarius ad requisitionem exemptorum. Quid de Abbatibus, an ualeant dispensare.

AET ERVM. Hæc est vij. pars in qua loquitur de idoneitate monachorum circa etatem quo ad receptionem prioratus uentualium, uel curatorum. Casus. Prioratus uentualis conferri nequit, nisi xxv. annu ingressio: quod curatus uentualis, cuius cura per alium exercet perferri debet duraxat post xx. annu completum, nisi sacerdotium. tps hic expressum promoueat h. d. & c. No. q. cura uentualis uel esse dignior, & honorabilior, q. populi, siue plebs: quia ad obtinendum prioratus uentualis requiritur maior aetas, q. ad obtinendum non uentualis, curatum tamen cura ppi. cor. c. si eo tpe. de rescr. in vj. & c. cum illis. de pb. eo. li. i. c. d. dudum. de elec. & cle. si dignitate. §. de pb. & c. cum in cunctis. §. inferiora. de elec. ubi ista sunt exequata, quo ad etatem intitulati: quia ibi quod cura ppi. exerceat per intitulatum, hic autem per alium, ut autem dicit gl. & ita collige, quod interdu loquitur de prioratu uentuali, & ista est dignitas, & coipso est curatus, & est electiuus, iuxta c. dudum. §. de elec. & est non electiuus, & cum possit esse uentualis prior uel dignitas, & non electiuus, sicut Guil. & vñ potest deputari delegatus per rescriptum Aplicum, ut cle. si principalis. §. de rescr. & hoc casu requirit ingressum xxv. anni, ut hic in j. casu. Interdu loquitur de prioratu non uentuali, sed curato cura ppi. in foro penitentiali, & tunc quod ipsa cura debet exerceri per ipsum curatum prioris, & idem, p. d. §. inferiora. & hic not. & cor. Guil. & Gen. quod non debet esse in hoc melioris conditionis monachus, q. secularis. Et sit rō: quia tunc per curam iō censetur esse segregata a non monasterio, ut non possit sine causa iusta reuocari ad claustrum, nec teneat hie focium monachum, ut dixi. §. §. ad hec. & sic iudicatur de eo uelut de clerico seculari. Quod uerò ipsa exerceat per alium, & tunc siue per uicarium perpetuum, siue per episcopalem et ad illius pntationem institutum exerceat, requirit aetas perfecta xx. ann. tpe collationis, ut hic in ij. rō.

Interdu uerò est curatus alia cura, q. uentualis, uel ppi. quia forsā cura in foro iudiciali: & tunc uel idem quod in pce. per generalitatem huius text. Interdu uerò nullo modo est curatus: & tunc uel quod tanta aetas non requiratur, & quod steterit cōibus. c. sup. in ordinata. de pb. & c. in decoru. de eta. & qua. No. q. beneficiu curatum potest conferri minori dum cōpleuerit xx. annos. No. ob. c. si eo tpe. de rescr. in vj. & c. unico. de eta. & qua. eo. lib. c. si. quia ibi quod exerceat per intitulatum, hic per alium. Itē no. ob. d. c. in decoru. ubi dicitur sufficere etas 14. ann. quod intitulatus non habet exercere curam: quia ibi in beneficio non curato, hic autem in curato. Vel dicit, quod illud in clerico seculari, istud in monacho. Et sit rō: quia eis est amputanda mra ois dissolutionis, & euagationis, ut c. cum singula. de pb. in vj. & per totā illā cle. Nam spale est in clerico seculari, ut si cōpleuit xx. annu possit eum eo per Episcopum dispensari, quod teneat dignitatem, uel personatum non curatum, ut c. unico. de eta. & qua. in vj. & sic ubi esset dignitas uel personatus, non esset opus dispensationis. ar. l. j. in fi. ff. de munic. No. q. beneficiu non iō minus est curatum, quod cura exerceat per alium. & iō uoluit D. Vrbanus V. in quadā sua pntatione, q. est hodie approbata per Papā I. Cæcellaria, q. impetras Ecclesiam curatam, cuius cura exerceat per Vicarium perpetuum, teneat de cura facere mentionem, & sicut gra est subreptitia. per c. cum in illis. in prin. eo. tit. de pb. in 6. & not. in cle. si dignitate. in prin. §. de pb. Et certe istud est iō, quia Ecclesia est curata non attento quod illa exerceat: tamen in ipsa Ecclesia sunt duo beneficia. Vñ, uel prioratus,

ratus, vel rectoria, vel alio noie nuncupet, & tale bñficiu non est curatu. Vñ puto, qd impetrans tale bñficiu non facta mentione de cura, bñ impetravit. Aliud est in ipsa uicaria perpetua, qd hñt cura, & impetrans ista tenet de cura facere mentione. facit c. si de off. vic. & cle. de Ecclesijs. de off. vic. Sed certe iste tex. multu facit in q. Nā ista Ecclesia habebat duo bñficia vñ vicaria, aliud prioratum, & uicarius habebat curā, prior non, & tñ cura uocat prioratus, & hñt curam atarum. Veru p̄t dici, qd ista Ecclesia uocabit cōiter prioratus, ut est in plurib. locis istarum partium, & alibi. Et sic autor uocauit hunc prioratu curatum, intelligens de ista Ecclesia. licet ergo ista Ecclesia, in qua est prioratus, qd p̄fert monacho in titulu sit curata, si tñ cura exerceat per alium, non requirit aetas ingressus xv. ann. sed requirit, qd sit completa aetas xx. ann. Pōt etiā alr intelligi iste tex. qd uerē iste prioratus, qui p̄fertur in titulu est curatus, ut habeat curā, tñ exercitū curā solū, & sic non ipsa cura est alterius. secularis Vicarij: tñ. n. capit media uiam. nam ex quo nō sine cura est, requirit maior aetas, q̄ 14. an. & quia est sine exercitio, requirit minor aetas, q̄ 25. anno. Et iō statuta fuit aetas. s. 20. ann. completorum, q̄ reputat idonea in uolente ueniā aetatis ad Principe impetrare, ut rebus suis semper intendat. l. oēs. C. de his qui, ve. a. imp. & p̄cor. d. c. vnicum. de gra. & qua. in vj. Hoc aut dictū licet coloratum, satis v̄ esse periculolum: q̄a habitus curā ponderatus est, non aut ipsius exercitium. arg. l. ita aut. s. gessisse. ff. de adm. tut. cum si. Nec placet, qd dicit Gen. hic speciale: qd mi nor 25. annis p̄t assumi ad curam, dum tñ habeat 20. annos completos: quia non sumit ad curam, licet assumat ad prioratum curatum. Præterea, & ipse idē dicit, qd non est hic sumendus intellectus ad exonerationem monachorū, imō ad eorum grauationē. Nec placet dictū Guil. dum absolutē dicit sufficere monachum iō hñt 20. annos completos, qñ cura exerceat per alium, quasi tunc obtineat simplex beneficium. Sed qñ curam per seipsum exercet cēset hñt duplex bñficiu: qñ non reperit iure cautū, qd monachus debeat hñt 20. annos. ut ualeat assequi beneficium simplex. Nam iste tex. solum loq̄r de uentuali, & curato: de non curato nihil dicit. Præterea, & curatum non pōt dici simplex bñficiu, licet cura exerceat per alium, ex quo p̄est illi Eccle. qd est curata. Nec placet dictū Pau. qui asserit dictū prioratum non uideri curatū, quo ad priorem, per c. super eo. de p̄rb. in vj. quia istud non est uerum simpliciter, nec usquequaq. Nec ob. c. sup eo: quia loq̄r in bñficio unito per ministerium accessionis. Intelligendo ergo s̄m cōem opi. qd monachus ubi p̄ seipsum dēt exercere curam, nō est habilis nisi p̄tingat 25. annū. Rñdebis ad hanc aduersariū, Et si ex quo argm̄ ad p̄rio sumit, qd sufficeret aetas 20. ann. tunc cōpleta, qd dicit ar. non sumit: qd quia esset q̄ alia iura cōia. ar. j. uentualiam. C. de Ep. & cle. & quia ista aduersariū inducā ad diminutio nem, & ad exonerōnē monachorū, operari non dēt augm̄, & one rōnem q̄. l. tale. s. ff. de qd. & demon. cū si. q̄ Vñ, quia cōiter oēs fructus Ecclesie parochialis pertinent ad priore, cum uicarius p̄petuus habeat certam portionē: iuxta c. j. de p̄rb. in vj. forsan Au tor uoluit, ne esset scandalolum parochianis, qd unus puer oēs fru ctus p̄cipere, qui de cura ipso rō nō se introniteret, qd prior ha beret 20. an. cōpletos. No. ex hoc tex. illatiuē, qd priorat̄ non 20. uentualis, licet sit curatus, non est dignitas uel p̄sonatus. Nam si esset dignitas, aut personatus, nō posset p̄ferri et hñt aetate cōpleta 20. ann. nisi ex dispensatione, ut c. p̄missus. de a. & qua. 21 in 6. No. et ex hoc tex. sim̄ illatiuē, qd sicut prior cōuentua lis non pōt reuocari ad claustrū sine legitima cā, ut c. ij. s. ff. de i. 22 qd Ita nec prior prioratus curati, qñ curatus exerceat per aliū, de quo loq̄r hic ea rōne: quia uterq; istorū tenet necessariō promo ueri ad sacerdotiū, ut hic. Et sic si ad claustrū reuocari posset sola uoluntate Abbatis reperiet se ordinatū, & non hñt titulum: simō reiecto sine cā a titulo ad quē fuerat ordinatus. ar. c. ueniēs. & c. proposuit. de si. presb. Non ob. cle. quia regulares. s. de sup. negl. pla. qd ibi in prioratu nō curato, aut alia administrōne, qd sunt bñficia simplicia, & manualia: ut ibi. & in c. cū ad monasteriū. s. ta. 24 les. e. i. licet gl. & Pau. hic teneant, qd tales prioratus curati sunt manuales: sed iure nō probat: tñ quo ad hoc p̄ ordinē sacerdo tale susceptū effugeret rōne manualium, quia dixi, qd est pulchrū & notabile: istud tñ non v̄ nullū urgere: quia nō fuit factus sacer dos aū 25. annum. Vñ, si reuocet ad claustrū iam ordinatus, non 25 p̄ queri, qd ordinatus remaneat sine titulo: qd quia quilibet p̄re latus hñt 25. annos et nō intitulus, cogitur ordinari, ut j. ca. cle. 26 uer. ad ampliationem. No. qd ille, qui tenet ad sacerdotiū pro moueri rōne tituli sui infra annum, interpellat ad iure illud susci-

perē a tpe habitū possessionis pacificæ sui tituli: ita, qd tunc inci pit currere annus. p̄cor. c. commissā. de ele. in 6. vbi an incipit cur rere: quia in eo qui potuit adipisci possessionem pacificam, & tñ non curauit, vñ quo ad suum p̄iudiciū hñt ac si fuisset adeptus. 27 No. qd sicut lapsus t̄pis statui ab hoie p̄stituit quē in mora, ita qd nec est locus purgationi moræ, qñ pena est appōita, ut l. tra. iectitā. s. de illo. ff. de act. & obl. & l. magnam. C. de p̄h. & comm. stip. & l. si infulam. ff. de uerb. ob. ita lapsus t̄pis a iure statui unā cum appellōne p̄næ constituit debitorē in mora absq; spe pur gationis, ut hic & d. c. commissā. & c. licet canon. eo. ti. & l. Nec ob. l. & si post tres. ff. si quis cau. quia ibi dies fuit, & non pena. Miram 28 istam plenē examinat Bar. in d. l. si infulam. No. qd obligatus su scipere sacerdotium rōne tituli sui, non tenet illud suscipere añ annum 25. aetatis suæ. p̄cor. cle. quia gñalem. s. de a. & qua. Nō ob. d. c. commissā. & c. licet. cum si. quia locū hñt in eo, qui est gra tis idonea ad sacerdotium, uel oportet qd expectet euentus illius aetatis, ut hic. Vñ si Papa dispenset cum aliquo, ut possit nō ob stante defectu aetatis, assequi bñficiu curatum, non tenebit iste ad sacerdotium promoueri, anteq̄ peruenerit ad ingressum seu legitimitā: & ex tñc incipit currere annus suę ordinationis, ut p̄ motionis suscipiendæ ad sacerdotiū. & istud no. Arch. c. cum eo. 30 in fi. de elec. lib. vj. Itē si dispenset cum eo, qui est irregularis, & sic non p̄t ad sacerdotiū promoueri, ut assequat bñficiu curatū non poterit ordinari sacerdos: quia sup hoc secū non est dif pensatū, qd nec priuabit per lapsum t̄pis, ut hic. cū sit iuste impe ditus pro quo oprimē. c. tua. de a. & qua. & facit. c. Henricus. de cler. pug. in duello. No. qd ubi t̄pis est appōitū alicui actui fiendo sub pena, nō currit legitime impeditiū illud facere. p̄cor. d. cap. commissā. & l. si. in fi. C. de ann. ex. Nō ob. l. si in prin. ff. de eo per que fac. er. ubi t̄pis p̄scriptionis currit q̄ impeditū legitime: qd ibi in eo qui impedit per tertiū, & in m̄tia, in qua cadit interesticic em currit t̄pis: quia agit q̄ impedit ad interesse; & iō si non es set soluendo, subueniret impedimento aduersus t̄pis cursum, ut 31 ibi. qd Hic aut loquimur in materia bñficiali, in qua non cadit in teresse, & sic non currit t̄pis impedito. No. qd p̄ p̄sides colle gio, si non promoueat infra annū, priuāt ipso iure sine alia admo nitione. p̄cor. c. licet canon. de elec. in 6. qd Non ob. c. statutu. e. i. & l. vbi requirit hois monitio: quia ibi in collegio seculari, qd p̄ ca capitulum siue collegiū: hic in collegio regulari, qd uocat cō 36 uentus, ubi secus, & est sp̄ale, qd sicut est sp̄ale in prioratu non cō uentuali curato, tñ et si exerceat p̄ alium ut caueat ad sacerdotium 37 promoueri: qd nā secus esset in priore uel rectore seculari Eccle sie parochialis, cuius cura exerceat per Vicarium p̄petuum, qd nō tenet promoueri, cum curam non habeat. Conclude, s̄m glo. pp. 38 uerbum, habuerunt, qd ista constō nedom trahit ad futura, sed et ad p̄terita. Genz. no. qd solum ad futura, & credo qd bñ: quia uer bum, habuerunt, exprimit hic cum condōne, s̄ qd facit qd dōnem, ut l. j. ff. de qd. & demon. & sic intelligit si habuerint. si imposterū: se cus, aut si dixerit, habuerūt: qd tñc est p̄teritū p̄fectū. Tñ aduerte s̄m eos: qd ubi ista d̄stō traheret ad collationes iam factas, nō p̄ iudicaretur ei, qui etiam culpa. sua ante hanc constitutionem ef fet irregularis effectus: iuxta d. c. Henricus. Nam iste iusto impe dimento detineretur, ne ordinetur, nec ordinari tenebatur ante hanc cle. nec potuit diuinare; & sic remanebit intitulus. Vñ idē 39 multō magis, si est effectus irregularis sine culpa sua: qd quia affli cto non est danda afflictio, ut l. diuus. ff. de off. p̄si. & facit c. cū in cūctis. s. hoc sane. & ibi no. de elec. de a. & qua. c. j. & c. j. de cle. 40 egro. Conclude, secundum Pau. qd prior cōuentualis habet cu ram ratione collegij, & personarum eiusdem, seu eorundem qui 41 sunt de collegio tam in foro penitentiali, quam iudiciali. Et idē puto de p̄lato collegij secularis: pro quo facit c. cum Ecclesia. r. & c. quanto. & quod in eis nota. de off. ord. c. cum in Ecclesijs. de ma. & obe. & facit l. si. C. de iurisd. omn. iud. & litem magistri. 42 ff. de pact. qd Curam autem populi si populum habet solum exer cet in foro penitentiali, non autē in iudiciali. Quæ autem sunt per tinentia ad curam parochie notat plenē Inn. super rub. de paro chij. Conclude, qd cum istis prioribus potest Eps dispensare, ut non tentantur ad sacerdotium promoueri. iuxta c. cum ex co. de elec. in 6. Abbas autem dispensare non poterit, nisi hic habe ret ex consuetudine uel priuilegio. arg. de p̄scrip. c. auditis. cum sim. Hæc autem sunt uera, qñ isti priores non sunt exempti, ut no. in d. c. cum ex eo. per glo. & Archi. Si autem essent exempti, tunc solus Papa, & eius legatus hoc possunt, ut cap. autoritate. de pri uileg. in vj. Item possit & Abbas, si haberet hoc ex priuilegio, uel consue-

- 1 eonsuetudine. ut d. c. auditis, & et ipse dicecatus posset ad re gitionem exēptorum s̄m Lapum: qui alle. c. ueniens. de p̄scrip. & c. monialibus, & quod ibi no. de sen. ex. & p̄ Nouel. in c. religio so. de sen. ex. in vj.
- 2 **Dignitates regulares non possunt conferri religioso non profes so expresse.**
- 3 **Prioratus, aut alia administrationes inferiores nō dēt conferri re ligiosis non professis, si conferantur in titulum, & habeat aliquid spiritualitatis.**
- 4 **Grangia licet accessoria ibi sunt capelle non habentes aliquid spiri tualitatis, p̄t per non professos religiosos regi. ac administrari.**
- 5 **Professus religiosus a non professo non differt, quo ad uinculum obseruantie regularis.**
- 6 **Professus differt a non professo, quo ad susceptionem dignitatis, uel administrationis.**
- 7 **Professus tenetur residere in loco beneficij regularis sibi concessi, non obstante consuetudine in contrarium existente.**
- 8 **Monachus beneficiatus nihilominus tenere censetur locum in mo nasterio, a quo fuit assumptus, quō ad obedientiam abbatis, & quō ad reuocationem claustrū, non autem quo ad residentia si en dam, cum in loco beneficij eam teneatur facere.**
- 9 **Consuetudo, qd religiosus beneficiatus, non habeat uocem in capitu lo, siue in eligendo, siue aliis, ualeat, licet super non residentia in beneficio non ualere.**
- 10 **Beneficium regulare ō requirit residentiam personalem.**
- 11 **Beneficia plura secularia, an insimul ualeant teneri necne.**
- 12 **Monasterij dato officio in monasterio est fienda residentia, non ubi fructus colliguntur.**
- 13 **Beneficia manualia, et p̄petua aliq̄ exequant, & aliquando non.**
- 14 **Institutus in beneficio manuali pōt ad nutū concedentis reuocari.**
- 15 **Institutus perpetuō non potest reuocari ad nutum.**
- 16 **Abbas non pōt se obligare obedientiaro de immittendo eū p̄petuō.**
- 17 **Abbate malitiosē remouente obedientiarum a beneficio manuali, supplicandum est superiori abbatis.**
- 18 **Consuetudo, qd beneficium, quod requirit residentiam, non requirat eam, est nulla fauore beneficiarum.**
- 19 **Consuetudo in beneficijs nō requirentib. residentia ualeat, qd quis in absentia ualeat recipere fructus, & consuetudo tunc excusat a peccato.**
- 20 **Beneficiatus quisq; de iure communi tenetur residere in beneficijs.**
- 21 **Beneficiatus excusatur a residentia ex probabili causa.**
- 22 **Diuini cultum augere debemus potius qd diminuire.**
- 23 **Dignitas Ecclesie potest supprimi per statutum ex cā, non aliis.**
- 24 **Monachus etiam sine beneficio potest cogi per abbatem ad Sacerdo tium sumendum.**
- 25 **Ordinans quem sine titulo tenetur illi prouidere.**
- 26 **Monachus ad prohibitionem abbatis cessare debet ab ordinatione recipienda.**
- 27 **Monachus non tenetur obedire abbati precipienti illi aliquid im possible, turpe, & damnosum.**
- 28 **Monachus si compellatur, aut cogatur per abbatem ad ordines assu mendos, non obstante excusatione legitima monachi, monachus po test adire superiorem abbatem, uel per appellationem, uel per re medium simplicis querelæ.**
- 29 **Monachus non tenetur se facere promoueri, nisi ad iussum abba tis, nisi esset intitulus.**
- 30 **Magister est deputatus in monasterijs p̄ instructione monachorum.**
- 31 **Monachi debent habere doctorem in iure canonico.**
- 32 **Scientia primitiua est Grammatica.**
- 33 **Quilibet, dictio est signum uniuersale.**
- 34 **Monachi tam nigri, quam albi tenentes prioratus, tenentur infra annum a tempore adeptæ possessionis pacificæ computandum, pro moueri ad sacerdotium.**
- 35 **Monachus siue professus tacite, siue expresse poterit ecclesiam pa rochiale regere.**
- 36 **Consuetudo monasterij attendenda uenit, quæ habet, qd in admini strationibus non instituantur, nisi professi.**
- 37 **Episcopus ex officio pōt in monasterio ponere Magistrū ad instruē dum monachos redditibus sufficientibus existentibus, licet recusa uerit, dummodo abbas non esset exemptus.**

S A NE. Hæc est octaua ps, in qua ponit de idoneitate monachorū circa professionē expressam, & de residentia hñda. Casus. Beneficiū regulare proferri nō pōt nisi ex

presse professio, in quo tenebit intitulus p̄sonaliter residere, ius suq; abbatis monachus quisq; astringit ad oēs sacros ordines. p̄ moueri: pro quorū eruditione in primitiuis factus deputatus est in singulis monachus magister idoneus: h. d. Not. qd sicut digni tates regulares non p̄t p̄ferri religioso nō professo expresse, ut c. nullus. de ele. in vj. qd ita nec prioratus, aut alia administratiōes inferiores, ut hic. Nec ob. qd no. Aegi. i. c. cū in Magistrū. de elec. ubi dicit tales administratiōes, quasi quādā tēporalia posse guber nari pro non confessis: quia dictū suū hic reprobat s̄m gl. Nā s̄m Gen. hoc est nouū ius. qd Tu dic qd aliqñ administratio, est uelut Grangia qdā sub se includens plura p̄dia, & integra, atq; labores: & tunc licet ibi sit qdā capella uel oratoriū, poterit p̄ non p̄fesso teneri, s̄m Aegi. Rō est: quia tūc capella est accessoriū, & tunc ni hil est ibi, quod reputet beneficiū ecclesiasticū, uel qd conferat in titulu beneficij ecclesiastici cū nihil sit ibidē spiritualitatis. ar. c. fi. de sen. ex. c. ex literis. de iure p. facit no. Guil. de qua s. dixi. in s. si quis. Vbi at talis administratio hñt aliquid spiritualitatis, uel p̄ferri in titulu beneficij ecclesiastici: tunc hñt locū iste tex. & gl. No. casum, in quo differt professus a professo tacite. p̄cor. c. nul lus. de ele. lib. vj. Non ob. cle. eos qui. s. de reg. qd quia nō differt, quō ad uinculū obseruantie regularis, ut ibi: qd sed quo ad susce ptionē dignitatis, uel administratiōis differt, ut hic: & sit rō, ut ma gis animent ad expressam professionē. No. casum hic, qd in quo dā natur p̄t uero huic statuto p̄ria, hoc est suū p̄ residentia nō hñda in loco beneficij. p̄cor. cle. ei qui. s. de sepul. & an intelligat de p̄ senti uel futura, dic ut ibi dixi. Nec ob. c. uolentes. in fi. de priuil. in vj: qd ubi tenet locū in monasterio, a quo fuit assumptus, & sic ibi pōt residere: quia illud, quō ad obedientiā abbatis, & qd pōt reuo care ad claustrū, nō at quo ad residentia ut hic. Itē p̄riū locū hñt et quo ad uocē in c. etiā cā electionis abbatis, ut ibi no. p̄ Hof. & Archi. & gl. si esset cōsuetudo dānet suū p̄ residentia non fienda in loco beneficij. qd Consuetudo at, ut nō haberet uocē et certē, bene ualere: quia p̄ eā magis residentia conferuāt, & quia electio ad so lū conuentū pertinet. de ele. c. j. uide Inn. c. j. de cap. mo. sed si ista p̄suetudo hic non fuisset dānata, firma mansisset. ar. c. j. de consti. in vj. Not. qd oē beneficiū regulare requirit personalem residen tia. cōcor. c. ad hæc. de p̄b. melius. c. cū singula. e. tit. in vj. Nec ob. c. cū nostris. de concess. p̄ræ. ad p̄rio sensu. & qd no. in c. gratia. de re rata, dignitates, uel personatus, aut ex statuto, p̄suetudine, uel p̄r uilegio exigant residentia. ut no. in c. fi. de clerici. non resi. quia ibi loquit in beneficijs secularibus: ista in regularibus. Et sit rō: ut eis amputet materia uagationis, & dissolutionis. ut d. c. cū singula ria. Nō ergo sola possessio, uel fructuū receptio est cā huius resi dentie p̄sonalis. ar. l. Lucius. s. sola. ff. ad municip. sed ipse titulus 11 ibidē existēs. qd Vñ secus si officiu eēt in monasterio, ad qd isti fru ctus pertinerent: nā tunc in monasterio esset residendū, & non in loco fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 12 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 13 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 14 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 15 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 16 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 17 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad 18 locū fructuū: s̄m Guil. No. qd beneficia manualia, & p̄petua exe quant. cōcor. s. ceterū. s. de cle. & cle. qd regulares. s. de sup. neg. p̄ræ. Nā & hic posito, & in pluribus no. hic in gl. qui sunt nume ro, qd est exequatio. Non ob. c. ij. in fi. e. tit. iuncto. c. cū ad mona steriū. s. tales. e. tit. qd ubi institutus perpetuō non pōt reuocari ad

in quibus deseruitur per alium: tunc consuetudo excusat a mortali peccato. Nec ob. si dicas consuetudine hoc casu esse superfluum, ex quo de iure cōi non tenebat ad residentia p̄siam, ut possit mo-
 19 neri ad residendum: licet de iure cōi esset aliter quod a statuto gñali, ut quisq; beneficiatus resideat. ar. c. ad hęc. de p̄b. & iō con-
 20 suetudo excusat a peccato, licet Pau. dicat hic speciale. No. q̄ ad residentia quis excusat probabilis cā. cor. in si. sc̄. ceterū, in si. s. e. cle. & conor. huic d. c. si. de cler. nō resū. Nō ob. c. cū ad hęc. e. ti. ubi quis cogit ad residentia, q̄ sit rationabili cā excusatus: quia ibi de excusatis alia cā, q̄ ualitudinis, q̄ erat in tanto numero, q̄ ec-
 21 clesia patiebat in diuinis defectū p̄ ministrorū absentia: vñ ibi mandā q̄ redeant, secus ergo si essent excusati p̄ infirmitatem
 22 uel inimicitia: q̄ tūc arētant redire, ut hic. No. q̄ esse debemus ad cultū diuinū augendū, nō ad diminuendū intentū. cor. c. ex p-
 23 te. de p̄sti. Nō ob. c. cū. M. & c. cū accessissent de p̄sti. q̄ ubi eccle-
 24 sia dignitas p̄ statutu sup̄primi, & numerus canonicatuū, & p̄re-
 25 bendarū minuit: quia illud cā rationabili subsistete. No. q̄ mo-
 26 nachus q̄libet cogit ordinari ēt ad Sacerdotium, & sine titulo ad uoluntate abbatis. Non ob. c. ueniēs de si. p̄rēf. ubi quis non ordi-
 27 nat sine titulo, q̄ ordinans sine titulo tenet, p̄uidere ordinato, donec sibi prouideat de aliquo bñficiū: q̄ ibi in seculari, hic in re-
 28 ligioso monacho. No. q̄ monachus ordinari dēt ad imperiū ab-
 29 batis. Nec ob. c. ad aures. de tēp. ordi. quia sicut ad imperiū ab-
 30 batis est ordinādus, ut hic; ita & cessare dēt ab ordinatione, si abba-
 31 tū nō placet: & totū hoc est p̄ bonū obedientia: iurū q̄nq; tenet nō obedire, vñ q̄ p̄scribit aliquid de se notorie impossibile, tur-
 32 pe, uel dānosum: de quo dicitur in d. c. ad aures. p̄ glo. & Hosti.
 33 Itē si iusta cā subeēt, q̄rē nō deberet, uel nō posset, aut nollet or-
 34 dinari monachus, & abbas illi sperneret: tūc posset monachus ap-
 35 pellare ad abbatē, uel supplicari superiori abbatis p̄ remedio, & sic ipm̄ audire p̄ uia simplicis q̄relā. cū abbas in hoc sit ps aduer-
 36 sa monachi. ut in c. olim. de accu. facit. l. j. C. de p̄ci. impera. offe. & c. de priore. de app. & quod ibi no. & p̄ Inn. in c. insinuante: qui cler. uel uo. sim̄r si monachus uellet ordinari, & abbas q̄diceret.
 37 ut c. ad aures, adiret superior abbatis. No. q̄ monachū nō tenet promoueri ad sacerdotiū, nisi iussus p̄ abbatē. cor. c. statutu. de ele. in vj. Nō ob. s. ceterū. s. e. cle. q̄a hic in monacho simplici non intitulato, ibi in monacho intitulato priorato p̄uentuali, uel cura-
 38 to sine iussu abbatis, p̄moueri nō tenet. Et est rō: q̄a ad hanc promotionē habendā iubent ab ista cle. & c. Not. q̄ Magister ē deputandus in monasterijs pro instructiōe monachorū in sacris primitiuis. cor. c. j. cū si. de magi. & c. de quibusdā. 36. di. Nō ob. e. cle. s. sane singulis. in si. ubi deputat instructor in diuinis, & pro-
 39 regulari obseruantia: quia vtrūq; sit, & illud, & istud. Optimum est si idē statueret de doctoribus tenendis in iure canonico, s̄m Gen. q̄a p̄sindēt monachis uia discurredi, & uagadi p̄ studia ge-
 40 neralia, q̄ q̄ dicant sciētia primitiua, est Grammatica. ut l. ut gra-
 41 datim. ff. de mu. & ho. s. si. & l. ij. s. si. ff. de uā. mu. Nā ibidē dicunt primā literę. a. l. c. ut ibi no. Verūm tex. cū glo. uident dicere, q̄ Grammaticus non vñ instructor primariū literarū. ut l. si duarū in si. & ibi no. ff. de ex. tu. Pau. dicit, q̄ scientia primitiua, sunt Grammatica, Logica, & si. 3. di. c. si quis Grammatica: sed nō probat. Cō-
 42 clude s̄m gl. Gen. & Pau. q̄ p̄ signū vniuersale, quilibet, q̄ q̄ istud statutu de ordinatione monachorū p̄cernit ēt monachos abos, & alios quoscuq; monachos, & sic facit ad primā partē rubricę
 43 q̄ put ponit indistinctē de sta. mo. Cōclude, q̄ ecclesia parochialis p̄ gubernari ita p̄ monachū tacite p̄fessum, sicut p̄ p̄fessum
 44 exp̄fessē: s̄m Pau. uel p̄ nō p̄fessum. Sed certē attendenda est consuetudo monasterij: nā si fuerit p̄fessū dūtaxat, q̄ regulę p̄ p̄fessum exp̄fessē, nō poterit p̄ aliu. ar. c. cū. de bñficiū. de pb. i. sexto. Si at nō sit consuetudo: tunc si p̄stat pleno iure ad abbatē, vñ q̄ ita debeat institutus in ea esse p̄fessus exp̄fessē, sicut in quacūq; ad ministracione: nā remanet eadē rō, & adhuc remanet sub obediē-
 45 tia, p̄ter q̄ in pluribus, ut dixi in §. ad hęc. s. in eadē cle. Cōclu-
 46 de de s̄m oēs, q̄ q̄ ubi abbas ab institutione huius magistrī se excusat p̄ paupertatē monasterij, Episcopus de hoc inquirat, & si in ueniunt monasteriū abundare ex officio suo ponet ibi magistrū idoneū, uel abbatē cogit ut ponat. ut c. ij. de magi. quod dicitur in gl. nā ad eius iurisdicōnem pertinet exequi iurē statuta. ut cle. j. s. de eta. & qua. quod est uerū: q̄n talis abbas nō esset exemptus, alijs se non introuitret, sed adiret Papa uel legatus de latere, cū non sit de casibus exceptis. ut c. uolentes. de priuileg. in vj. & p̄bat. in c. cū nullus. s. si. de tēp. or. & Facit, quod dixi in §. ad hęc. s. eadē clemen.

- 1 **Papa potest innovare, & approbare constitutionem per prodecessorem factam.**
- 2 **Non mutatur, quod stare non prohibetur.**
- 3 **Constitutio disuetudine potest tolli.**
- 4 **Parum est iura condere, nisi sint, qui ea mandent executioni.**
- 5 **Monachi non debent vti camisis lineis.**
- 6 **Monachi non debent vti vestibus sericis.**
- 7 **Monachi an possint camisiam portare de lana.**
- 8 **Monachi an possint vti camisis de delicato sustano.**
- 9 **Monachus non potest possidere proprium, quantumcunque modicum nisi de licentia abbatis, ut subueniat necessitati contingenti.**
- 10 **Abbas non potest dispensare cum eius monacho, ut nomine proprio possit tenere proprium.**
- 11 **Monachus administrationem, que illi confertur non in titulum, administrat nomine abbatis, & non proprio.**
- 12 **Monachus administrationem, que illi confertur, debet possidere nomine abbatis, non nomine proprio.**
- 13 **Monachi administrationes habentes, non sunt domini, sed simplices administratores.**
- 14 **Monachus possidens aliqua ad subueniendum necessitatibus suis, non videtur proprium possidere.**
- 15 **Legatum a domino factum seruo de alimentis, tenet, & valet.**
- 16 **Donatio facta ab abbate circa monachum ad eius vitam tenet.**
- 17 **Monachus equiparatur seruo.**
- 18 **Legatum factum seruo alieno pro alimentis est dñi, & non serui.**
- 19 **Legatum relictum monacho pro alimentis, an possit peti a monacho, aut abbate, aut monasterio.**
- 20 **Monachus debet tenere silentium.**
- 21 **Monachorum taciturnitas Cartusien. an sit tuta.**
- 22 **Contemplari semper impossibile.**
- 23 **Monachi non debent comedere carnes.**
- 24 **Monachus effectus Episcopus potest licite comedere carnes.**
- 25 **Monachus habens curam, potest comedere carnes.**

R A E M I S S A . In hoc uer. est 9. pars, & ultima, in qua approbat consuetudinem p̄ aliu antē editā. vñ cor. cle. dudū. s. de sepul. Nec ob. l. sancimus. C. de test. & l. p̄cipimus. in fin. C. de app. q̄ ubi non mutat, q̄ stare non prohibet, & sic ista innovatio, & approbatio vñ sup̄flua. §. quib. C. de no. codi. p̄po. Quia q̄stitutiō Innocētij tertij uidebat derogatū tacite p̄ istam: ex quo ista fuit edita sup̄ statuta monachorū, & de pluribus in ea contētis nō fiebat in ista mentio. Vñ, q̄a in ceteris uidebat derogatū. in prin. ar. l. cū. p̄tor in prin. ff. de iudi. iō ad tollendū hoc dubiū processit itē. §. seu uer. p̄terea, q̄ p̄ disuetudine uidebat recessum a dicta consuetudine Innocētij tertij. nūc uerō reintegrat p̄ istā. No. q̄ ista innovatio tollit q̄riam disuetudine, tñ de facto nō proficit. de clat Pau. quia executor nō est deputatus sup̄ hoc, nec pena infligatō ista innovatio modici, aut nullius effectus est, s̄m cū: q̄ q̄a parūm est iura condere, nisi sint ipsorum tutores. ut ē. ubi p̄tū lum. §. p̄terea. de ele. in vj. & l. ij. §. post originē. ff. de ori. iur. Sed hic aduertendū: quia cū hic nō fiat mentio de consuetudine q̄ria: iō illa, si qua sit, non est p̄ hoc sublata. ar. c. licet. de cōsti. in vj. & probat. s. e. cle. in §. sanē prioratus & c. Sed disuetudo. i. non usus simplex absque tñ suffragio consuetudinis solitus tollitur, ut hic: & licet pena non sit adiecta, nec executor deputatus, tñ quia p̄tenta in illa consuetudine Innocētij tertij, sunt sub p̄cepto de nouo p̄ istā redacta, ut hic patet. Concludit, q̄ transgressor illius, & isti in hac pte mortaliter peccat, & sic edificat ad gehēnā, ut dixi in §. si q̄s ar. s. e. cle. No. q̄ q̄ monachi non debent uti, imō uti prohibent camisis lineis, conor. in simili. s. e. cle. in prin. q̄ ubi prohibent uti uelutibus sericis, aut aliter mollibus. Et facit. c. cū ad monasteriū. in prin. e. ti. Et iō s̄m Guil. vñ: q̄ q̄ monachi poterunt uti camisis factis de cotone, uel de lana subtili, & delicata. Certē sic: hic quasi eēt ista constitutio imposita uerbis, & non rebus, contra. l. ij. C. cō. de le. nā prior non pōt vti camisia lineis, q̄ q̄ grossa, & aspera: q̄a sim̄r vsus camisiarū linearū est eis interdicitus, & sic iudicandū eēt omnino. argumē. l. j. §. si is q̄ nauē. cum si. ff. de exec. Et tamen s̄m Guiliel. potest vti sustano delicato, uel etiam delicato boccacino, quorūq; vsus est magis sensualitati agnitus, q̄ grossarū camisiarū. Cū ergo ista p̄hibitio fuerit facta certo respectu, aut certa cōsideratione, extendit ad alia, q̄ hic exp̄fessē, in quibus

quibus uendicat sibi locū prohibitionis rō. ar. l. q̄ dictū. ff. de pac. cū si. & q̄a uestis facta de lana, non est ita amica carni, sicut uestis lineis, putatē, q̄ camisia lineis licet magis delicata lanę sit, quā sit uestis, q̄ portat parenter, de q̄ dictū est. s. e. cle. in princ. nō sit phibita, nisi forsā nimitū esset exquisita: nā audiui, q̄ taliter posset de lana camisia fieri, q̄ esset magis amica carni, q̄ camisia lineis. ar. s. e. cle. in prin. Not. q̄ q̄ monachus non pōt licite possidere p̄priū quantumcūq; modicū. cor. c. cū ad monasteriū. e. tit. nisi hoc teneat de licentia, uel licentia abbatis, ut subueniat necessitati q̄tingēti, & sub noīe abbatis: ar. s. ar. v. 3. q̄ monachus nō se suo proprio, nō pōt possidere abbatis, & hoc p̄missum est, ut cle. q̄a regulares. s. 11 possit abbas secū disp̄sare: ut d. c. cū ad monasteriū. in si. q̄ eodē mō administrationes, q̄ non conferunt in titulu possident p̄ monachū sub noīe abbatis, & hoc p̄missum est, ut cle. q̄a regulares. s. 12 de neg. p̄r. q̄ Idē si possident in titulu, q̄a licet possideant, ut p̄ p̄riū, tñ p̄ p̄prio non habent, cū ad nutū abbatis reuocet ad claustrū, & ab administratione remouet. ut d. c. cū ad monasteriū. §. tales, q̄ nec sunt dñi, sed simplices administratores, ac hñr ut p̄c. ratores. c. ij. de do. q̄ iō vñ, q̄ si monachus nō se auxiliō destitutus p̄ simonia, & uitā suā, ut aliquid conferret pro suis necessitatibus, quas quotidie sustinet absq; alterius subuentione, nō dicat propriū possidere: quia nō possidet propriū, ut propriū, cum solū possideat ut destinātū ad certū, & licitū, ac necessariū usum. ar. l. seruos. & quod ibi no. p̄ Bar. ff. de ali. leg. q̄ sic ut em̄ legatū factum p̄ alimentis seruo p̄ dñm suū, ualeat, & petat iudicis officio: ut d. l. seruos. q̄ ita p̄cessio facta monacho p̄ abbatē, q̄ q̄ equiparatur seruo, ut no. in l. si ex cā. §. Papi. ff. de mino. ut aliqua possideat p̄ uictu suo, possidere bene p̄t. Ex quo vñ, q̄ q̄ sicut legatū factū seruo alieno p̄ alimentis, est dñi, & nō serui: ut l. filio. ff. de p̄di. & q̄ de. q̄ ita legatū uel donatū, seu p̄missum monacho p̄ aliu, q̄ p̄ abbatē pro alimentis monachi, non p̄t peti p̄ ipsum monachū, sed solum p̄ monasteriū. Et sit rō: q̄a primo casu sunt duo fauores. Vnus est cā alimentorū. Secundus est habitatio dñi, uel abbatis, q̄ censet esse ambiciosa: q̄n tale emolumentū puenit ab alieno. q̄ a dño, uel abbate: & sic tunc habitatio dñi non p̄deset. ut d. l. si lio. nec habitatio abbatis, ut d. c. cū ad monasteriū. §. si. q̄n ar. p̄cedit ab ipso dño, non censet ambiciosa, ut d. l. seruos. uerum s̄m Guil. q̄a ut monachus tenet de licentia, uel scientia sui abbatis, paratus ad omnē uoluntatē eius reuelare: & tunc licite tenet, secus si latenter, & fraudulose, aut uoluntatē abbatis, hoc teneret. ar. c. sup̄ quodā. e. tit. Sed ista distinctio non est p̄fecta: q̄n posset tenere de facto bona fide, & sine finia, uel licentia abbatis. Quare dicit ut s̄. p̄siderando quantitatē uero eius, q̄ possidet sit modica uel excessiua, & quantitatē monachi possidentis, sit de se destitutus auxilio parentū uel amicorū, ar. s̄m non, & prouisione abbatis uel aliterius possidentis: ut rō sit solitū prouidere in necessitatibus contingētibus, uel non, arbitrandū erit, an hoc possessum teneat ut propriū p̄ prohibitionē, uel ut destinātū ad usum licitū, & necessariū. ar. l. iij. in prin. & §. j. & l. ob carmen. §. si. ff. de testi. cū si. Not. q̄ q̄ monachus dēt tenere silentiū. Et est rō: ut quiescat a munda nis fabulis, & p̄ hoc magis p̄tēp̄t in Deū. ar. c. p̄. 37. di. secundū Guil. puto, q̄ tex. loquat de silentio, put differt a laquacitate: nō ar. prout Cartusie. utunt, q̄ nō est meo iudicio multū tutum, nec bonū: q̄a tentationes uarię, grauesq; nō deficiunt, q̄ tpe silentij, & otij p̄sertim subintrant, & loqui inuicē de sanctis scripturis, & miseria mundi, & de penis inferni, & gloria cęli, & alijs bonis, q̄ infinita sunt, magis prouocant monachū ad obseruantia regularē: cū uultu, & animo læto: q̄ nā p̄templari sem p̄ homo non p̄t, & interponere curis religionis interdū gaudia licita (ut p̄dixi) p̄ q̄ necessariū est. No. q̄ q̄ monachi nō debent comedere carnes, nō q̄ monachus sit indignus, sed q̄a abstinentia ei multum utilis est. cor. c. carnē. de p̄e. di. v. tñ s̄m Guil. disuetudine abbatū recessum est ab illo. c. q̄n ipsi splendidē, & delicatē uiuentes esu carniū, p̄fasi sunt monachos comedere carnes, ex quo monachi excusatos se putant, ex q̄si p̄missionē quadā, & licentia abbatis, quibus in oibus obedire iubent. ut d. c. cū ad monasteriū. §. abbas. e. 24. uide gl. in d. c. carnē. q̄ ponit opi. q̄ an monachus effectus Ep̄s possit licite comedere carnes: & certe vñ q̄ tex. solū loquatur de q̄ altris obseruantia regulari, a qua Ep̄s factus liberatus est, q̄ forsā monachus habens curam populi, pōt comedere carnes. ut no. 1. §. q̄. j. & iij. & dixi in §. ad hęc. s. e. cle.

- 1 **Religio naufragium patitur, q̄n correctio contemnitur.**
- 2 **Tentator securus accedit, quando non timetur reprehensor.**
- 3 **Facilitas uenię est incentiuum delicti.**

T T E N D E N T E S . In p̄ce. cle. dixit autor de uita monachorū: hic de uita monialiū. Et diuidit in pte sex. Priō p̄mittit cām finalē consōnis. Secundū subijcit ipsam cōsuetudine, quo ad uisitacionē monialiū. Tertio, quo ad bñdictiōnē abbatis. Quarto ponit vnā extensionē. Quinto, quo ad uisitatores subdit quandā moderationē. Sexto excōicat impediētes uisitacionē, priuilegijs, & oī consuetudine q̄ria non obstante. Secunda ibi, hoc sacro. Tertia ibi, statuimus. Quarta ibi, illas quocūque. Quinta ibi, ipsos at. Sexta ibi, si q̄ uerō. Casus. Extra contemp̄tū regularis disciplinę macula inducitur, diuināq; Maiestatē offendit. h. d. prima pars. No. j. q̄ religio naufragiū patit, q̄n correctio regularis p̄tēnit. cor. c. cū beatus. §. Salomon. 4. §. di. Tunc securus accedit q̄ intentator, q̄n non timet reprehensor, ut ait Ioann. Chryf. Incentiuū em̄ delicti tribuit facilitas uenię. ut c. clericorū. de ui. & ho. cle. sicut em̄ fluctuat nauigiū gubernaculo fracto, uel nō agente uiribus suis, q̄ est institutū, ut rectē ducat, & gubernet nauigiū: ita si disciplina regularis p̄tēnat, sp̄reto gubernatore religionis, & obseruantia regularis, ipsa tunc religio fluctuat, & circumquaq; ducit sensualitate sp̄reto, uel nō agente dicto gubernaculo uiribus suis, & sic ipsa religio naufragiū, & piculū patit, s̄m gl. & Gē. Nec ob. l. aut facta. §. si. ff. de penis. cū ibi no. ubi correctio sciēter admittit q̄nq; & licite, q̄ nō p̄tingeret si inde naufragiū se queret: quia illud est ex cā, & in casu raro p̄tingente, hoc at est in telligendū cōiter, & ubi cā non subest ueniā p̄cedendū. ar. l. nā ad ea. ff. de legi. No. secundū, q̄ q̄ uoto solēni desponsat monialis, si c. ut & q̄libet aīa Christo. cor. c. q̄ Christo. 27. q. j. Nō ob. c. inter corporalia. de transla. epi. q̄ ubi p̄uigiū sp̄uale p̄tēnit p̄ confirmatiōnē electionis: quia ibi de coniugio inter intulatur, & ecclesiā, hic de p̄uigiō inter uouētē creaturā, & Deū creatorē. No. iij. q̄ gra uis est offendere perennē, & cęlestē Maiestatē, q̄ temporalē, & mortalē. cor. c. vrgentis. de hęc. Aut. gazaros. C. de hęc. Nec ob. l. ij. C. de iureiur. q̄ ubi magis punit deierans p̄ Principē t̄palem, q̄ p̄ Deū cęlestē: q̄a ibi de pena, q̄ infligit in hoc seculo, & ab homine: hic ab ipso Deo. Vel ibi de piuro: hic de alio criminoso. No. quarto s̄m Guil. q̄ q̄ monialis fidē castitatis uiolando, quam Deo uouerat, Christū sponsum suū turpiter inhonestat adulteran do. q̄ sic s̄m Apostolū dānationē p̄petuā sustinet. 27. q. j. c. j.

- 1 **Monasteria sunt diocesanorum de iure cōi, nisi ex priuilegio, aut consuetudine contrarium habeatur.**
- 2 **Diocesanus hēt iurisdicōnem circa loca, & personas exemptas sedi Apostolicę immediate subiectas in casu sp̄ali contento in cle. attē dentes. de sta. monacho. sed an tanq̄ ordinari, aut executor Pape.**
- 3 **Concessio Principis intelligitur sine p̄iudicio iuris alieni.**
- 4 **Diocesanus non habet iurisdicōnem ēt in casu cle. attendētes. de sta. monacho. super personis subiectis alteri, quā Pape immediate.**
- 5 **Argumentum de minori ad maius affirmatiuē an procedat.**
- 6 **Argumentum de maiori ad minus destruciuē an procedat.**
- 7 **Priuilegia late sunt interpretanda q̄ concedenti, sed non q̄ alium.**
- 8 **Gratia expectatiua ad beneficium emanata a Papa, includit beneficium spectans ad collationem.**
- 9 **Papa imponens aliquod onus exēptis, illud uidetur imponere exēptis immediate subiectis, alijs non.**
- 10 **Exemptio est duplex.**
- 11 **Monasteria Cisterciensis ordinis, siue Camaldulēs, licet singula sint subiecta capiti ordinis, tamen ordo est exemptus cum omnibus membris immediate subiectis, an ab ipso ualeat uisitari.**
- 12 **Subiectus nemo potest dici suūp̄sus.**
- 13 **Diocesanus potest monasteria non exempta autoritate propria, ex p̄ta autoritate Apostolicā uisitare semel dumtaxat in anno.**
- 14 **Uisitatio monasteriorum per diocesanum potest reiterari bis, & tertio ex causa.**
- 15 **Uisitare debet diocesanus ipsas moniales, ita q̄ omittens uisitaciones ipsarū peccet mortaliter.**
- 16 **Debet, uerbum importat necessitatem nisi in casibus sp̄alibus.**
- 17 **Uisitare debet Episcopus moniales, tam in capite, q̄ in membris, itā abbatissam, quā alias moniales.**

4 esse contentus de duobus, & cu hoc alia psona, q adhibent no debet esse laice, sed solu clerici honesti, vt hic: & ibi, licet Ge. ptra dicat: & Pau. & alle. in ar. no. in. d. c. vt iuxta: sed illa facit contra eu. nam promptu est iura iuribus concordare. l. vna. C. de inoffi. dona. ¶ Nota, q p numeru personaru non taxat in visitatione. Nec ob. c. cu Apostolus. de celi. qz ibi numeru pcuratoru: q no minuit p hanc cle. qz solu minuit, & taxat numerum illoru, q in teresse debent in ipso capitulo tempore inquisitionis.

1 ¶ Visitacionem monialium impediens incurrunt excommunicationem ipso facto, nisi respiciant.

2 ¶ Visitatoribus monialium impeditis admonitio contra impediens post impedimentum, debet fieri, vt respiciant, an talis admonitio possit precedere impedimentum.

3 ¶ Visitatores monialium, si contra volentes eos impedire monitione faciant generaliter nullo specifice: an teneat.

4 ¶ In abbatisia non debet promoueri corrupta, & si promoueat an sit benedicenda si consuetudo monasterij est, vt benedicatur, & si no benedicat obstare illo impedimento. 7. annu no priuat dignitate. Abbatu no est prefixu temp' petendi benedictione appositione pene.

5 ¶ Femininum genus, q concipiat masculinum, turpissimum est.

6 ¶ Erubescimus sine lege loqui.

7 ¶ Visitare non potest episcopus abbatisiam alteri abbatisse subiecta, & sic exemptam ab episcopo ipso.

8 ¶ Abbatisia habens aliam abbatisiam subiecta eam non pot' visitare.

9 ¶ Abbatisia seruare tenetur clausuram.

10 ¶ Visitare pot' abbatisia alia abbatisiam sibi subiectam per alium.

11 ¶ Visitare tenetur episcopus moniales in principio cuiuslibet anni, aut in fine cuiuslibet, sed non pot' in vno anno in principio illius anni visitare, & anno sequenti in fine illius.

12 ¶ Abbatisia si infra annum a tempore electionis, & confirmationis pacifice non petierit benedictionem, vbi consuetudo prescripta requirit benedictionem, priuatur abbatisia, vbi non esset consuetudo prescripta non priuaretur.

13 ¶ Abbatisia interdicta benedici, si non benedicatur, non priuatur eius dignitate.

14 ¶ Abbatisia si non petierit benedictionem infra annum, no priuatur dignitate, si consuetudo qua tenetur petere benedictionem non fuerit prescripta spatio. 40. annorum.

15 ¶ Abbatis benedictio requirit impositionem manus episcopalis, nec confertur nisi presbytero.

16 ¶ Abbatis bndictio plus het de ordinataria q simpliciter benedictione.

17 ¶ Abbatisse benedictio est simplex, & confertur non presbytero, nec requirit manus episcopalem.

18 ¶ Abbatisse benedictio non est reiterabilis.

19 ¶ Benedictio nuptialis non est reiterabilis.

20 ¶ Monachorum appellatione, & monacharum ueniunt abbates, et abbatisse, vbi agitur de prouisione fienda per tertium monachis, aut monialibus, secus in prouisione fienda per abbatem, aut abbatisiam.

21 ¶ Legatum relictum cuiuslibet monacho, abbati etiam dicitur relictum, cum prouiso debeat fieri per tertium.

22 ¶ Visitare monasteria monasteriorum, aut monialium exempta an possit capitulum, sede vacante.

23 ¶ Capitulum sede vacante succedit episcopo in his q ad ipsum spectare noscuntur iure episcopali, non iure extraordinario.

I QVI verò. Casus. ¶ Excōcātiōis sniam ipso facto incurrunt oēs, qui hmoi uisitacione impediūt, si moniti nō desistant. h. d. Not. casum, in quo qz sniam excōcātiōis incurrunt ipso facto. q. cor. in fi. cle. eos q. s. de sepul. No. ¶ qz moniti dēt subseq̄ui impedimentū p̄stitū, ut ab illo desistat, & sic s̄m gl. & Gē. & Pau. nō ualeret monitio facta anq̄ impedimentū p̄stet: qz eēt p̄uertere ordinē datū hic à canone. Snja ergo ista iure requirit hūc ordinē. Nā p̄t p̄cedere talis monitio impedimentū p̄stitū: si eēt nō p̄stet, & in p̄riu facietes p̄t sniam fulminare, sed tunc possēt appellari ab illa: nō ab ista, ut l. si q. p̄c. nā. ff. de uer. si. ¶ monitio at v. 13. sit facta q̄ oēs q̄ impedimentū p̄stiterūt, nullo specifice de impositorib. s̄m gl. & Pau. & Gē. s̄m quē ista monitio est fienda p̄ uisitatorē. Nā facta p̄ aliu priuatur nō sufficeret. ar. c. fi. de ui. & ho. cle. Cōclude s̄m gl. & Gen. & Pau. ¶ qz corrupta nō est pmouenda in abbatisiam: qz nō p̄t esse oratrix uirginitatis. 36. di. c. vno. Si tñ promoueat p̄ habentē p̄tātē, iuxta. c. tua. de rta. & qua. nō est b̄ndicenda: licet mos monasterij sit abbatisiam b̄ndici, & tunc, qz nō p̄t iusto impedimēto b̄ndici, non incidit in p̄nā priuatiōis. simile fuit no. s. cle. p̄xi. s. ceterū. iuxta fe. ¶ Conclude s̄m gl. & Gen. ¶ qz tps nō est p̄fixū abbatu cōfirmato sulci-

piendi munus benedictionis cu appositione pene. Et io ista cle. q loquit de abbatisis, nō het locū in abbatiabus: ¶ qm̄ exēplo tur p̄simū est feminino vocabulo masculinū cōtineri. l. si ita sit scri ptū. in prin. ff. de leg. ij. ¶ & erubescimus cu sine lege loquimur. l. il lam. C. de colla. cū si. ¶ Cōclude s̄m gl. & Pau. ¶ qz si abbatisia, & suū monasteriū est subiectū alteri abbatisse, & p̄ hoc est exēpta à suo diocessano, qz tunc diocessanus nō p̄t eā uisitare nō sua auto ritate: qz exēpta est, nō Apostolica: qz alteri subiecta est: ¶ rursus 9 abbatisia cui subiecta est, nō p̄t p̄ seip̄sam uisitare: ¶ qz clausuram 10 seruare tenet: non exire. ut c. periculofo. e. tit. in vj. ¶ vñ uelut ius sto impedimento detenta uisitat p̄ aliu. ar. c. si epus. de offi. or. 12 in sexto. Conclude s̄m Pau. ¶ qz ista uisitatio est fienda in prin. aliās in fine cuiuslibet anni, nō at p̄t fieri in principio vnius anni, & alia in fine alterius anni: gl. remittit ad no. in Nouel. in c. in sin gulis. e. tit. vj. qz cū diocessanus teneat ex debito pastoralis officij annuatim ad hanc uisitacionē, qz tale debiti soluerē dēt in prin cpio cuiuslibet anni: ut l. singulos. ff. de ad. leg. & no. in l. qz hoc an no. ff. de uer. ob. Cōclude, ¶ qz ista benedictio p̄cipit sub p̄na pri uationis hic inflicta, qz p̄suetudo monasterij est p̄scripta, ut abba 14 tūc benedicant. ¶ Vbi ergo esset p̄suetudo p̄scripta, ut non be 15 nedicanē, non h̄ret locū cle. ¶ sic nec h̄ret locū qm̄ interdictū cō fuerit fuit abbatisas benedici, & qnq; nō; tñ p̄suetudo talis est p̄ scripta spatio. xl. ann. tunc. n. uoluntariū iudicat b̄ndicōne impē dīnō at necessariū, & io cessat huius p̄nā p̄missio: s̄m gl. & Pau. 16 Conclude s̄m Pau. ¶ qz b̄ndicō abbatis requirit manus impositiō 17 nē ep̄alē, nec cōfert nisi p̄sbytero, ¶ & io plus h̄t de ordinataria, 18 qz de simplici. ¶ b̄ndicō uerō abbatisse est simplex: qz p̄fert non facerdoti, nec requirit manus impositiōne ep̄alē: ut no. Host. in c. tuā & c. cū p̄tingat. de rta. & qua. Conclude s̄m eos: ¶ qz talis b̄ndicō et abbatisse, licet sit simplex, nō est reiterabilis, ¶ sicut nec b̄ndicō nuptialis, cū ubiq; sit sacramentū. de secu. nup. c. j. & ij. 21 Cōclude s̄m Pau. ¶ qz ubi, p̄uisio est fienda monachis, uel monia libus p̄ tertiu tunc appellatiōe eorū, & earū p̄tinet abbas, & abba tissa, ut hic: secus si, p̄uisio est fienda p̄ ip̄m abbatē, uel abbatisse: qz tunc nō p̄tinet, ut s̄. ipsi dicant. p̄uidere. ar. c. uniuersitatis. de sen. ex. & io eo casu quo religiosus excōcatus est absoluentis ab ep̄o. iuxta. c. de religiofo. de sen. ex. & in sexto. absoluent eod. mō abbas, & abbatisse excōcicata ab ep̄o. Ex quo, p̄uisio absolutiōnis est fienda p̄ tertiu. s̄. p̄ ep̄m: ubi at religiosus uenit absoluentis p̄ abbatē: iuxta. c. p̄ illorū. de sen. ex. ibidē abbas excōcatus nō ab soluet seip̄sum, sed absoluet ab alio, & ista faciunt ad. q. ¶ qz si le get cuiuslibet monacho q̄ritas. x. florū admittet abbas ut monach' ad hmoi legatū: qz, p̄uisio est fienda p̄ tertiu. s̄. p̄ h̄redē, nel p̄ exe cutorē testamenti. facit qz no. Guil. 11. doli clausula. ff. de uer. ob. 23 Conclude s̄m Lapū referentē p̄liū Ioā. An. ¶ qz capitulum, sede ep̄ali uacante, non poterit uisitare hmoi monasteria, exēpta. Et ē rō: quia hāc p̄tātē h̄t ep̄s autoritate Apostolica, & sic cap̄m nō 24 succedit: ¶ cū solū succedat in iurisdictione ep̄ali, q̄ h̄t suo iure ordinario. ut c. j. de ma. & obe. in vj. no. Io. An. in Nouel. de h̄ere ti. c. ad abolendam. super ulti. gl. & c.

¶ De religiosis domibus, ut episcopo sint subiecta. Rubrica.

1 ¶ Monachorum domus religiose sunt.

2 ¶ Monachi in eorum domibus orare debent.

3 ¶ Monachi non possunt esse sine claustro, sicut piscis sine aqua.

4 ¶ Religiosa domus dicitur ois, q̄ est deputata ad cultum diuinum.

5 ¶ Religio sumitur largē, & largissime, & proprie.

O S T tractatū religiosorū, & statūs ipsorū, restat uidēdū de domib. eorū, ¶ q̄ religiosorū sunt, ¶ in qbus orare dēt, & in claustro manere, ¶ sine quo uiuere nō posse dicunt, sicut nec piscis sine aqua. c. placuit. ij. 16. q. j. Et h̄c p̄tinuatio Goff. in sum. de q̄ p̄ Nouel. e. ti. in antiqs. Sed certe s̄m doc. ista rub. est sp̄alis, vcz tractās solū de domibus religiosorū. Qd̄ tñ vñ b̄ndicēt. ¶ Cū ois domus deputata ad cultū diuinū sit, & nuncupetur religiofa, hoc est sacra, & ueneranda. ut l. j. s. j. & qz ibi no. ff. de iusti. & iu. & in Aut. ut ma. & auic. s. qz uero. col. 9. facit. l. i. synagoga. C. de iudi. ¶ & sic sumit hic religio largo mō: alibi uerō largissimo mō, p̄ ut sumit in titulo de reli. & sum. fu. C. & ff. sic sumit, ubi dicitur summa est rō, qz religio facit. l. sunt personæ. in fi. ff. de reli. & sum. fu. & dicit Christianitas religio. c. p̄ humani. de homi. in vj. & ep̄istola inter claras. de sum. Tri. C. & cle. cū Iudēi. s. de testi. & ex merito utz q̄libet catholicus, & fide dignus uocat religiosus. ut cap. ecclesia sancte Marię. de p̄sti. Sumit at & alijs modis: ut no. Nouel. sup. rub. de regula. Dic ergo, qz postq̄ tractauit de p̄sonis religiosis.

religiosis, merito subijcit tractatū de locis religiosi, sicut domus ecclesiastica regularis, uel secularis, q̄ a sua fundacione sunt dice cefano subiecta: ut hic. & e. tit. in antiquis. & in vj. nō sunt alia.

1 ¶ Vulgaris elocutio attendenda est p̄ omnibus.

2 ¶ Voces vnae populi nō sunt audiendę, vbi sūt varię: secus ubi certę.

3 ¶ Voces vnae populi sūt audiendę, vbi inferrent metum mortis, uel cruciatum corporis.

4 ¶ Religiosus d̄r, qz obedientiā profitet̄: & proprio renuntiat, al̄s secus.

5 ¶ Religiosus an quis dicatur intra annum professionis in odium illius, qui in eum intulit manus violentes.

6 ¶ Religiosus intra annū p̄fessionis, qz dicit̄, ubi agit de fauore illius.

7 ¶ Religiosus dicitur omnis Christianus largissime loquendo.

8 ¶ Religiosus adherentes dicuntur religiosi.

9 ¶ Personarum natura vna non accedit alteri: secus in rebus.

10 ¶ Interdicta terra Regis, & terra adherens Regno, & dependens ab illo dicitur interdicta.

11 ¶ Mulier etiam religiosa non potest disputare de fide catholica.

12 ¶ Argumentū a contrario sensu non recipit q̄ dispositionem iuris.

13 ¶ Mulier licet sit docta non potest predicare.

14 ¶ Mulier etiam docta non potest viros in conuentu docere.

15 ¶ Predicare non est permisiū etiam masculis nisi sint curati, aut pri uilegiati iure proprio, autoritate alterius secus.

16 ¶ Predicauit multoties Bonifacius huius libri autor.

17 ¶ Mala multa committuntur sub velamine sanctitatis.

18 ¶ Simulatores sub specie agni lupum gerunt.

19 ¶ Dolus malus reprobat.

20 ¶ Simulatio ad bonum finem non reprobat.

21 ¶ Abraham non peccauit fingendo uxorem esse sororem.

22 ¶ Religiosi alloquendo religiosos, debent seruare certam formam, & idem in conuersando.

23 ¶ Suspectus in fide est euellendus ab ecclesia Dei.

24 ¶ Suspectio violenta sufficit ad sententiam.

25 ¶ Constitutio aliquando trahitur ad presentia, & preterita, & per se ta ex expressa mente.

26 ¶ Mulieres Status Beguinarum seclantes incurrunt excommunicationem ipso iure.

27 ¶ Excommunicato participans excōcatur specialiter aliquando.

28 ¶ Excōcato participans in crimine, excōcatus censetur.

29 ¶ Deus est dominus virtutum.

30 ¶ Virtutes an sint in Deo accidentaliter, aut essentialiter, & natura liter habeat eas.

31 ¶ Famulandum est Deo in spiritu humilitatis.

32 ¶ Mulieres in domibus proprijs an possint remanere, & ibi agere p̄nitentiam: licet non promiserint castitatem seruare.

33 ¶ Ecclesia abotere dēt oia, quę p̄t esse contraria christianę fidei.

34 ¶ Religiosum non facit promissio castitatis, uel abdicatio proprij, aut promissio obedientie: nisi sequatur professio tacita, uel expressa.

35 ¶ Religiosus uotum non solemnizat̄ur ex promissione obedientie.

36 ¶ Proficiens vnam de religionibus approbatis astringitur ad religio nem approbatam saltem in genere, licet non in specie.

37 ¶ Matrimonium carnale contractum cum incerta muliere non ualet, neque obligat contrahentem, secus in matrimonio spiritali, Ra tionem diuersitatis uide. (est certus.)

38 ¶ Matrimonium spirituale desponsat animam hominis Deo dū vnus.

39 ¶ Matrimonium promittens contrahere cum incerta de certis iura mento medio, an vi iuramenti cogat̄ cū aliqua illarum cōtrahere.

40 ¶ Sorores sancti Francisci non prohibent̄ uiuere s̄m ordinē illarum.

41 ¶ Sororū sancti Francisci ordo non est damnatus.

42 ¶ Fratres Minores primi ordinis non possunt habere aliquid proprij, nec in communi, nec particulariter.

43 ¶ Sorores sancte Clare, & idē in tertij ordinis mulieribus sancti Fran cisci, possunt habere aliquid proprij in cōi, licet in particulari non.

44 ¶ Religiosus non e uirorum, aut mulierum inuentio est prohibita, nisi approbetur per sedem Apostolicam.

45 ¶ Mulieres, quę non profitentur religionem aliquam approbatam a Papa, non sunt religiosę, nec personę ecclesiasticę.

46 ¶ Excōcātiōnem non incurrunt imponentes manus iniuriosas mulie ribus profitentibus religionem non approbatam a Papa.

47 ¶ Excommunicationem non incurrunt imponentes manus contra mu lieres canonicas uocatas.

48 ¶ Secularis fauens Beguinis, aut adherens in sequentibus seclam ed rum, non incurrunt excommunicationem, secus in religiosis, & quid in Episcopo religioso.

49 ¶ Ep̄s excōcatus, siue tacitē, siue publicē, non potest excōcicare, neq;

absoluere, tamen toleranda est sn̄a, aut absolutio ab ecclesia.

50 ¶ Status Beguinarū in totū hodie est reprobatus, & l3 aliqua uenit̄a ret proprio aut obediētā, p̄mitteret, tñ seclā insequi non ualeret.

51 ¶ Mulieribus omnibus tam uirginibus, q̄ corruptis hodie prohibita censetur seclā Beguinarum.

52 ¶ Beguinarum seclā est prohibita infantibus, puellis, impuberibus, nisi quo ad impositionem p̄nā, nisi essent doli capaces.

53 ¶ Mulieris appellatione aliquoties includitur corrupta tantum.

54 ¶ Vita penitentialis mulieribus non est prohibita etiam in cōi, uerū non debent remanere tunc sub clausura.

C V M de quibusdā. Præce. cle. loquit de mulieribus religiosis, & canonicibus: ista de Beguinabus. & licet gl. diuidat in partes tres. Ego diuido in partes quatuor. Primò ponit rōnem finalē, & cām impulli uā consōtionis p̄sentis. Secundo ponit ipsam consōtionem in uim p̄ hibitionis, & reprobationis. Tertio imponit p̄rium facientibus p̄ nā excōcātiōnis. Quarto alijs p̄sonis p̄dicare non p̄ponit ui protestationis. Secunda ibi: nos. Tertia ibi: eisdem. Quarta ibi: fa nē. Casus. Status Beguinarum datur, ut reprobis, quę assumen tes uel in assumpto remanentes, religiosiq; eis in hoc auxilium, uel consilium præbentes, sn̄am excōcātiōnis incurrunt ipso fa cto: mulieribus at p̄ hoc status p̄nitentialis in earum domibus et sine promissione p̄nitentię non interdicunt. h. d. No. j. ¶ qz oia sunt designanda s̄m vulgi uocabula. Consideranda. n. est elocutio vulgi, ut c. & si p̄gnoraciones. de in iur. in vj. sicut & prouerbium uulgare. l. solent. circa. fi. ff. de offi. procon. & lega. & l. si corpus. ff. de leg. iij. Nam vulgō uocant̄ istā Beguinā: iuxta in cle. p̄cc. uo cant̄ uulgō seculares canonicę, ut ibi d̄r in s̄. illas quoq; & con cor. l. cū delanionis. s̄. asinā. ff. de fun. instruc. Non ob. l. de curio num. ff. de penis. ¶ Vbi uoces populi non sunt exaudiendę: qz ibi qn̄ varię sunt, & q̄ iura, hic fecus. ¶ Fallit qn̄ inferrent metū mor tis, uel cruciatū corporis, ut fuit in Romanis tpe intrusionis sac̄e de Bartholomæo Barrē. Archiepo clamātibus [Romano lo uole mo, d̄ al mancho mancho Italiano] omni ḡne armorum armatis.

4 ¶ No. ij. ¶ qz ille non d̄r religiosus, qz obedientiā non profitet̄, nec proprio renuntiat. q. cor. d. s̄. illas quoq;. Nō ob. c. religiosi. in fi. de sen. ex. ¶ vbi durante tpe p̄bationis, qz nō p̄fessus est, & tñ d̄r religiosus: qz illud in odiū manus uolentas in eū mittentis. ¶ & qz ubi agit de fauore, cū sit in uia ad terminū, dēt h̄rī. p̄ profectio, ut ibi. Itē nō ob. d. cle. cū Iudēi. ¶ ubi ois Christianus d̄r religiosus, & sed ibi religiosus sumit largissime, hic strictē. No. ¶ ij. qz p̄sonę adherentes religiosi p̄sonis, nō sunt religiosę. q. cor. cle. religiosi in prin. s̄. de deci. Nō ob. l. qz religiosi. ff. de rei uen. ubi lapides ad harentes monumento religiofo, non sunt p̄ adherentiā religio si: qz ibi loquit de adherentiā facta aīo, ut sit p̄petua, & connexa & c. continuē assidua, ut portiuncula, uel additamentum aliqua le sit ipsius monumēti, cui adheret: hic at istā Beguinā licet eēt adherentes religiosi, non tñ erat talis assidua, & cōnexa ad h̄rē: tñ vñ secus erat. Ergo adherentiā ad hoc est qdā familiaris p̄uer satio inter eos. Vel dic, qz loquit in rebus de quarū natura vna 9 accedit alteri. ¶ Nos at loquimur in p̄sonis de edulicatura vna.

10 ¶ alteri non accedit, ut l. iustissime. in prin. ff. de iur. c. ¶ Itē nec ob. j. de postu. p̄r. ubi sn̄a interdicti lata q̄ terrā Regis, exten ditur ad terram Regi adherentē: quia ibi de adherentiā aggrega tiua, uel accessoria, & depēdenti, hic de absentia tuitiua, & quēta tiua: de quo hic plene. p̄ Pau. & facit. c. vnicū. de p̄c. ec. uel labi vj. & c. recolentes. de sta. mo. No. iij. ¶ qz mulier et religiofa nō potē disputare de fide catholica. q. cor. c. ij. s̄. j. de hereti. in vj. Non ob. l. iij. C. de hereti. sumpto hic arg. a p̄rio sensu, ubi laico non licet 12 disputare, licet sit masculus: ¶ qz ar. a p̄rio sensu hic non h̄t locū.

13 ¶ pp̄ contrariā iuris dispositionē. Not. v. ¶ qz femina non potē p̄r dicare. q. cor. c. noua. q̄q. de p̄e. & re. ¶ imō q̄q̄ sit docta, & sancta non p̄t licitē uiros in conuentu docere. ut c. culti. 23. di. Non ob. 15 cle. dudū. s̄. de sepul. ¶ Nam sumpto hic ar. a p̄rio sensu uideret̄, qz masculus possit p̄dicare. qz tñ hic reprobat̄, nisi sit curatus, aut sup̄ hoc priuilegiatus, & probat̄ in d. c. mulier. quia ut in p̄ceden ti dixi, non h̄t hic locū ar. in d. c. mulier. a p̄rio sensu. p̄pter cō trariam iuris dispositionē. Sed certe q̄q̄ sit hoc in se uerum, tñ qz dicit, qz clericus non p̄t p̄dicare nisi curatus uel priuilegiatus, est intelligendū suo iure. si tñ uelit p̄dicare, & aliās sit idoneus: de uoluntate curati, uel diocessani, aut alterius ad quē pertinet licite potest, maxime si sit ordinatus aliquo ordine sacro, & ibi dixi 16 ¶ ego autem nullum ordinē sacra habeo, & tamen licitē sapē p̄ dicauit vnam sic benē, quanta uolēt: quia clericis rogantibus

hoc feci. Vñ etiã laicus idẽ potuisset; vt. d. c. mulier. Nota sexto, 17 t q multa mala cõmirtunt sub velamine, ac sub colore sanctita-
 18 tis fictę vel simulatę, t talis enim sub specie agni lupi gerunt; si-
 cut isti p̃redones armigeri sub velamine mercatorum incedunt in
 19 us armati, vt rapiant, & decipiant innocentes. cõcor. c. vt officiu
 20 s. j. de hereti. in sexto, t & iste est dolus malus: qui reprobatur, vt
 21 l. j. & per totũ. ff. de do. Nec ob. d. l. j. s. dolũ. t vbi fictio, & simula-
 tio approbatur, quia ibi ad bonum finem, & ad euadendum ma-
 22 lum fiebat, t sicut & fecit Abraham, qui conuenit cũ vxore, vt sin-
 geret se fororẽ, ne interficeretur p̃pter eam, si vxor crederet. &
 sic finerũt bono dolo Cardinales, dum essent Romę Bartho. in
 23 trusum esse Papam, hic ẽ contrã. Nota septimo, t q verę religio
 se debent certam formam obseruare in loquendo, & cõuersando
 24 cum religiosis. vt. c. diffinimus. xvij. q. j. Nota octauo, t quod
 suspectus in fide ab ecclesia Dei abolendus, & euellendus est. cõ-
 cordat. c. cum contumacia. de hereti. in sexto. Nõ obstat. l. absen-
 tem. ff. de penis. vbi nemo est p̃demmandus propter suspitionem,
 25 t quia hic de suspicione violenta, quę sufficit ad sententiam. vt. c.
 dicit: & ibi nota. xxxij. q. j. & not. in. c. si quis de gradu. de purga-
 ca. Vel dic, quod hic loquimur de statu istarum Beguinarum dā-
 nando propter mala, quę ipsę perpetrabant, quia ipse erant sus-
 26 pectę de fide, non autem quod propter istam suspensionẽ ipsę iu-
 dicentur, vt hereticę: licet status earum fuerit detestatus, vt hic.
 27 Nota nono, t q p̃stitutio trahit ad presentia, & p̃terita etiam
 perfecta. cõcor. c. literis. s. de pbat. Nõ ob. c. ij. de p̃sti. & l. le-
 ges. C. de legi. quia hic speciale propter expressam uoluntatẽ Pa-
 28 pæ conditoris consõnis. Nota decimo, t casum ubi sña excõica-
 tionis ipso facto p̃mittit, uel locum sibi uendicat absq; facto ho-
 minis. concordat. c. de. ne in agro. s. no. eorũ. s. tit. prox. Non ob. c.
 29 cle. ij. s. si. s. eo. tit. ubi requirit admonitio hominis: quia ibi in alio
 casu loquitur, & in facto non sic reprobo; sicut est istud. ar. l. j. s.
 30 fed & si. ff. de carbo. edi. No. vñ decimo, t q participas crimi-
 noso excõicatur specialiter, ut hic. Non ob. c. nuper. & c. si pecu-
 31 binæ. de sen. excõ. t ubi quis excõicatus est eo ipso, q participat
 in crimine dānato, & si non dica, & sic superflue hic exprimitur:
 32 s. q. quibus in prima. C. consti. quia ibi in eo qui participat crimi-
 ni, & sic necessaria fuit hæc expressio fm gl. & Pau. No. duodeci-
 33 mo, t q Deus est dñs uirtutũ. cõcor. c. attendentes. iuxta mediũ
 34 s. tit. prox. t non q uirtutes sint in eo, ut accidit: imo ẽ essentiali-
 35 ter, & naturaliter hęc eas. No. decimotertio, t q dño famulandũ
 36 est in spiritu humilitatis. Psal. m. dicente; Cor contritũ, & humi-
 liatũ non despicias. & ipso Dño dicente; Discite a me: quia mitis
 sum, & humilis corde. Plura sũt humilitatis bona uide, q recitat gl.
 37 si. hic posita. No. decimoquarto, t p id, q dẽ hic de mulieribus p̃-
 38 nentiam agentibus promissa, uel non promissa castitate ẽ ap-
 probatũ statum, seu saltẽ non improbatum istarũ repẽtarũ, q
 39 in Tuscia uocant, & proprius conuertit. Nã non promittunt ul-
 40 lã castitatẽ, tũ dũ ibi manent in cõi debent seruare castitatẽ, li-
 cet qñq; frũgant p p quarundã fragilitatẽ, & sic iste finis dẽt intel-
 41 ligi: qã hmo mulieres habitare possint, v3 qlibet in p̃prio suo
 hospicio. Ita q solũ hic dānat status Beguinarũ, & nõ aliarum ut
 42 hic in fi. Et ratio ẽ uidebitur: sed an iste mulieres possint in eodẽ
 hospicio habitare. vt q non, dum dicit, in suis hospicijs. tñ in plu-
 43 ribus partib* sunt Beguine, & tolerant ẽ uerba huius p̃stitutionis,
 sed fortẽ procedit p p declaratorias huius cõstitutionis, de quibus
 loquitur glo. j. in fi. & c. Ratio ipsius huius damnationis status
 44 beguinarũ est, q ponit in tex. Nã sub velamine sanctitatis multos
 ad errorem in fide producebant, & q̃plura periculum animarum
 45 tñ p̃pter improbitatem illarum totus status ipsarum damnatus
 est. simile in l. j. s. sexum. ff. de pecul. vbi p p in p̃bitatẽ Calphurnie
 46 patrocinantis iurẽ cõdũ, p̃hibitũ fuit omnib* mulieribus postula-
 re. P̃terea fm doc. causa impulsua etiam fuit no. Host. in. c. &
 47 si. Christus. ver. Angel*. de iureiur. & dicit hic gl. j. & i. c. c. u. eo.
 de p̃ce. & re. Aduerte tñ q Hostiẽ. non sic late locutus est, sicut
 48 gl. hic sibi attribuit. Ratio finalis est, t q ab ecc̃sa sunt abolẽda
 49 omnia, q̃ fidei christiane sunt, uel esse possunt probabilitẽ p̃ria,
 & inimica. vt. l. h. q sanctam. C. de apõta. cum si. Ratio dubitãdi
 fuit, qã licet status ipsarum non esset p sedem apõstolicã appro-
 50 batus: tñ tolerandus erat, sicut status canonicarũ, vt in cie. prox.
 p̃ræ. & aliarum mulierũ humiliter, & castẽ domino famulatũ,
 etiã nulla promissione, uel professione factã, vt est uidere in istis
 repẽtitis uel in Pizocharis iuxta uulgare Tuscũ: Sed ideo, vt dixi,
 dānat, p multa enormia mala, quę perpetrabant à nonnullis earũ.

Vñ qñ istã cle. status earum sicut canonicarum fuerat toleratus
 sed crebrefcētibus malis p eas perpetratis, fuit iustum, & sanctũ,
 ut damnaretur, & sic posset p̃tingere, & de canonicabus, & de re-
 34 pentitis, si talia p̃perarent, & Romanus p̃tōfex statum ipsarum
 dānaret. Conclude fm Guil. t q promissione obedientiæ nõ
 35 solēizat uotũ religionis, nisi quis promitteret obedientiã mona-
 chalẽ, ut no. in c. p̃soluit, qui cleri. uel uo. & p̃cor. Pau. q ponit ex
 plũ in fratribus militiæ sancti Iacobi, qui promittunt obedientiã
 36 solum, & non alia, q̃ sunt monachatus substantialia. Et idẽ clemẽs
 quartus dixit: ut refert Spe. ti. de re. ita. uer. 37. Cõclude fm Guil.
 37 t q profitens in gñe vnã de regulis religionis approbatus, licet
 non sit strictus certę in specie, tñ p̃pellit vnã de approbatis elige-
 re, & in illa manere, pro quo facit. l. legato. ff. de leg. j. &
 38 l. fideiussorẽ. ff. man. & c. constitutione. de regula. in sexto. t Nec
 ob. q p p incertitudinẽ religionis impediri vñ matrimoniu huius
 39 spirituale, sicut impediret matrimoniu carnale, si q̃s diceret, Cõ-
 traho matrimoniu, uel despono. l. de p̃fenti matrimoniu cũ aliqua
 40 muliere huius ciuitatis, uel cũ vnã de filiabus Titij, & hoc p p in-
 certitudinẽ mulieris. ar. l. duo sunt Titij. ff. de test. cu. si. quia in
 matrimonio carnali requirit certa femina cũ qua fit talis ẽtus
 41 matrimonij: quia ipsa q̃ se obligat uo, & cui uni obligat,
 42 & iõ ubi nõ est certa femina, non ualet: t at in matrimonio spiri-
 tuali aia hominis desponsat Deo, qui vnicus est, & certus crea-
 43 tor omnium, ut cle. s. pxi. & iõ obligat, ut famulet Deo in religio-
 sed quia non exprẽsit, in qua referuat suã optio, q̃ magis affe-
 44 qui uelit. ar. l. utiũ. s. cũ qdam. ff. de re. dũ. & huius sña fuit Ho. in
 c. ex parte. de cõi. & p̃cor. Gen. p̃terea & in matrimonio carnali,
 45 t licet vi matrimonij nõ possit quis p̃pelli ad matrimoniu, tñ uñ
 iuramenti posset p̃pelli ad p̃hendũ cũ vnã de dictis mulieribus,
 46 ut no. gl. in c. ex literis. ij. de despon. & aliqua. gl. idẽ sentit in c.
 47 de illis. in gl. fi. de despon. impu. Conclude fm gl. & Pau. t q p̃-
 minã, q̃ sunt regulę sancti Francisci non p̃hibent p hanc cle. uñ
 48 uere fm illarũ ordinẽ: t nec earũ ordo est dānatus. Et est rō: quia
 illæ promittunt tria substantialia religionis, licet differant à Frã-
 49 tribus Minoribus, q̃ sunt primi ordinis. t Nã illi non possunt h̃re
 50 propriũ, ẽt in cõi: t istæ sic, ut sunt forores minoris sanctę Cla-
 51 ræ. & p̃cor. Guil. idẽ fm Pau. & gl. in mulieribus, q̃ sunt de tertio
 ordine sancti Francisci. nã illæ, q̃ non promittat obedientiã, &
 52 uiuere debent fm regulã earũ p sedẽ Apõstolicã approbatã, v3 p
 Nicolaũ, & nocaẽ ordo p̃sentitũ in extrauagante Io. 2. q̃ inci-
 53 pit, sancta Romana. & sic non derogat earũ statui p hanc cle. & cõ-
 cor. Guil. & Gen. hoc saluo, q̃ dicunt, q̃ non p̃mittunt obediẽ-
 54 tiã, & mare illius ordinis: nã, ut ait, promittunt solummodo seruare
 mandata, & alia, q̃ continet in regula earũ. Ex quo inferunt, q̃ cũ
 55 ista regula sit approbata p sedẽ Apõstolicã, non est ei derogatũ
 p hanc cle. Inferunt ẽt aliud: q̃ status aliarũ mulierũ, q̃ nõ sunt de
 isto ordine, cum nõ sit approbatus p sedẽ Apõstolicã, cõfẽt dāna-
 56 tus p hanc cle. & incurrit penas hic p̃tentas. Sed istud nõ p̃ce-
 dit: quia nimis esset laxare hanc p̃nalẽ cõstõnem; p̃sertim, quæ
 loquitur solũ de Beguinabus, ut s. dixi, & in hoc ẽt uideret inclina-
 57 re Pau. dũ dicit: q̃ hic dānat status Beguinalis. Facit dictã extra-
 uagans Io. 2. q̃ incipit sancta Romana. in qua dānatur status Fra-
 58 tricellorum, & Beguinorum, t tamen omnis status mulierum, &
 uirorum non approbatus p sedem Apõstolicã censet esse quasi
 noua religio, q̃ est uetitum. ut. C. de reli. do. licet non statuat p̃-
 59 na hic inflicta ẽ tales inuenciones nouæ regulę. Conclude fm Gẽ-
 60 t quod istæ mulieres, quæ non profitent aliquam religionem ap-
 61 probatã, non sunt religiose, nec persone ecclesiasticę, t sic
 manus iniicientes in eas non sunt excommunicati. t 7. q. iij. c. si
 quis suadente. ut no. in c. de uiduis. in gl. magna in fi. t 7. q. 6. j.
 62 Archi. in c. vnico. ad fi. de uoto. in sexto. t Idem de canonicab.
 63 secularibus no. Vincen. & Abbas. in c. dilectus. de ma. & obe. &
 64 sic dicit Pau. Conclude secundum Gen. t quod secularis faciens
 ẽ hanc prohibitionem, non incurrit penam hic statutam: quæ so-
 lum concernit religiofos, unde non ligaretur ẽps contra faciens,
 quod puto uerum etiam si ẽps esset religiofos: nam tex. loquitur
 65 de religiofis ad quos trahitur affectio earundem, & sic includit
 claustrales, & alios secundum regulam uiuentes: qui defacili in-
 66 ducuntur p̃bere eis auxilium, & consilium, nõ autem liberatos
 49 ab illa propter dignitatem episcopale: uerum episcopus ligatus
 sententia

sententia excõicationis q̃ occulte, non p̃t excõicare, nec absol-
 uere: quia extra ecclesiã positus est, tñ tolerãda est eius sña, & ab
 solutio, quia pro nõ excõicato h̃r ab ecclesia militante. ut no. in
 50 summa. xxij. q. j. Cõclude fm Pau. t q licet Beguinæ promitte-
 rent hodie, uel renuntiarent proprijs, nõ tñ euaderent hanc penã.
 Et est rō: quia simpliciter earũ status dānat, ut hic: qui nõ censet
 alteratus ex p̃missione obediẽtię, nec renuntiatõẽ p̃prij simplr
 facti iuxta dictũ no. Inn. in d. c. cõsoluit. Conclude fm gl. & Pau.
 51 t q ista cle. cõprehendit oēs mulieres, tam uirgines, q̃ uiduas, nu-
 ptas etiam, aut aliter corruptas, & hoc propter uerbum, mulieribus,
 hic positum. pro quo. l. mulier. in prin. ff. de uerbo. signi. sed
 illa. l. non includit infantem: unde melius facit. l. argu. s. muliebri.
 & s. pompo. ff. de aur. & arg. leg. ubi appellatio mulierum om-
 nis persona sexus fœminini etiam infantilis continetur. Et est ra-
 tio hic: quia causa finalis huius constitutionis indifferenter opera-
 tur, quo ad omnes mulieres. arg. l. illud. ff. ad legem Aquil. & fm
 52 hoc uideretur, t q ista constitutio in eo, q̃ est prohibitua inclu-
 deret infantes, & puellas impuberes, ut quo ad eas etiam status Be-
 guinarum sit dānatus: sed non puto, q̃ habeat locum in eo q̃ est
 p̃nẽ inflictua, nisi forsan essent doli capaces. arg. c. Romana. s. in
 53 ueritatẽ. de sen. excõ. in vj. t Alibi tamen appellatio mulie-
 ris solũ includit corruptam. ut l. exempto. s. si quis uirginem. ff. de
 actio. emp. & l. quæritur. s. mulierẽ. ff. de edili. edic. sed in istis iuri-
 54 bus ratio p̃stitutionis seu dispositionis non est uniformis quo ad
 omnes, & ideo strictus sumitur q̃ hic. Conclude fm Pau. t q ista
 constitutio solum damnat statum, & habitum biginualẽ, non autẽ
 dānat uitam penitentialem, uel regularem alicuius regulę appro-
 55 bate: quam sine professione fœmẽ uellent obseruare: tunc enim
 nõ sunt religiose, & sic non debent manere sub clausula, nec uiue-
 re possunt licitẽ in communi, alias sic. ut c. periculoso. de sta. mo.
 in vj. tñ ideo nescio si uerę religiose paterentur hmo fẽminas nõ
 religiofas uita earum regulã seruare sine professione: quasi eo-
 56 rũ statui uideretur derogatum. pro & ẽ facit. c. quidam. xvij. q. ij.
 Dicit aut posset, q̃ nõ derogat, ubi nõ fieret in contẽptum. ar. l. lu-
 57 deos quosdã. C. de iud. p̃terea, & ipse religiose plus promerent
 propter obediẽtiam promissã, & seruatiã, q̃ non religiose uo-
 luntariẽ seruantes: ut habet Theologorum communis sententia.

- 1 Hospitalia, & cetera loca pia dicuntur curata.
- 2 Ecclesia parochiales dicuntur curate tantum cura spiritali.
- 3 Hospitalia dicuntur curata cura temporalis.
- 4 Hospitium curam habens dicitur habere curam infirmorum pau-
perum ibi degentium.
- 5 Hospitium rectoris est officium petere iura hospitalis etiam con-
tra laicos in foro ecclesiastico.
- 6 Hospitium iura possunt a quocunque peti loci, sed rector debet p̃-
ferri omnibus.
- 7 Ruina edificiorum est probatio clara male administrationis.
- 8 Hospitium rectores, & aliorum beneficiorum, reparationes illo-
rum debent facere de fructibus super existentibus.
- 9 Ruina an dicatur legitima p̃sumptio, quo ad condemnationem de
mala administratione.
- 10 Ruina deformitatem domorum inducit.
- 11 Hospitium rectores non faciunt fructus suos etiam separatos a so-
lo, quoniam uictum & uestitum tantum debent habere.
- 12 Beneficiarius etiam habens administrationem, an faciat fructus suos
separatos a solo.
- 13 Hospitium rectores equiparantur tutoribus, & curatoribus, qui
non faciunt fructus suos.
- 14 Donata ad certum usum, & pium, non sunt ad alium conuertenda.
- 15 Elemosinam dare de re aliena, est unum altare regere, & aliud
detegere.
- 16 Carcer datus ad custodiam, an possit conuerti ex causa ad penam.
- 17 Episcopus non potest legatum relictum ad certum pium usum con-
uertere ad alium usum: secus de Papa.
- 18 Praesidentes hospitalibus, aut regimini aliorum locorum piorum,
subiungunt Episcopis ordinarijs, quo ad protectionem, et ordinationem,
non quo ad petendum aliquid temporale ab eis.
- 19 Alienata dicuntur quando exiuerunt ius, & proprietatẽ domini.
- 20 Alienare quis d̃t rem alienam, sed hoc est uerum large, non p̃prie.
- 21 Statutum, consuetudo, p̃scriptio, & priuilegium Apõstolicũ equi-
parantur, ubi subest eadem ratio: alias secus.
- 22 Visitationis ius, & correctio potest eximi ab episcopo, & alteri
concedi per priuilegium Apõstolicum.

- 23 Episcopus per priuilegium suum non potest quem subditum exime-
re a correctione, & uisitatione.
- 24 Ordinarius locorum supplet negligentiam inferiorum iure deuolu-
to, siue procedat in faciendo, siue in omittendo, quando negligentia
datur in inferioribus ipsis episcopis.
- 25 Negligentiam capituli suffraganei iure deuoluto quando Archi-
episcopus habeat supplere, & quando non.
- 26 Episcopus aliquando habet iurisdictionem in exemptos, sed non au-
toritate propria: sed Papa.
- 27 Minor aliqui p̃t cogere maiorem, nõ autoritate p̃pria, sed alterius.
- 28 Episcopus eo casu, quo potest uisitare, & cogere exemptos authorita-
te Apõstolica, poterit illud facere tam p̃ se, quã per alium.
- 29 Delegari possunt de iure canonico cause ueri, & mixti imperij.
- 30 Brachij secularis imploreatio est remedium iuris extraordinarium.
- 31 Brachium seculare est implorandum deficiente censura ecclesiasti-
ca: alias regulariter non.
- 32 Officialis Auinionensis imploreat statim non deficiente censura bra-
chium seculare: sed illud ex ambitione.
- 33 Hospitalia non possunt clericis conferri in titulum.
- 34 Hospitalia possunt laicis conferri etiam si habeant curam pauperũ.
- 35 Laicus curam habens hospitalis, dicitur rector, sed temporalis, &
equiparatur curę patrisfamilias in domo sua.
- 36 Argumentum a contrario sensu non procedit contra iuris dispo-
sitionem contrariam.
- 37 Hospitale non p̃t conferri monacho, aut canonico regulari, siue in
titulum, siue in regimen. Idẽ de alijs locis pijs, nisi ẽssent religiose.
- 38 Hospitale clerico seculari in titulum non potest conferri, sed bene eo
modo, quo laico conferri poterit.
- 39 Religiosa non concludunt necessariõ, ergõ ecclesiastica.
- 40 Religiosus potest p̃fici curę animarum, sed non curę corporum.
- 41 Constitutio derogat consuetudini anteriori contrarię si exp̃sẽ in
tali constitutione exprimat: alias secus.
- 42 Res debent regulariter seruari in eorum statu primordiali.
- 43 Iura accidentalia an dicantur fortiora primordialibus.
- 44 Hospitalia, & alia loca pia debent committi regenda iuris p̃uidis
& idoneis.
- 45 Hospitalia possunt concedi laicis, aut clericis secularibus ad uitam
concedentis, aut recipientis.
- 46 Locatio, & conductio possunt fieri ad uitam locantis, seu conducen-
tis, & ex tali locatione non acquiritur proprietas.
- 47 Collatio beneficij confert ius beneficiatõni beneficio, quo ad fructus
saltem, & tenetur ad horas.
- 48 Collatio hospitalis non confert etiam in fructibus ius rectori, nec
tenetur ad horas.
- 49 P̃sumptio uerisimilis grauat illum contra quem est p̃sumptio:
secus de non uerisimili.
- 50 P̃uisionis electiua est magis fauorabilis p̃uisione collatiua saltẽ
ubi electio est confirmanda.
- 51 Hospitium rectoris equiparantur tutoribus, & curatoribus, et te-
nentur ad quę tenentur, & tutores, & curatores.
- 52 Tutores, & curatores satisfacere debent, quando sunt dati sine inqui-
sitione: secus quando cum inquisitione.
- 53 Hospitium rectores nunquam tenentur satisfacere.
- 54 Hospitalia an debeãt cedere laico habẽti filios, & filias, aut uxore.
- 55 Hospitalia rectores in quibus differant a tutoribus, & curatoribus.
- 56 Hospitium rector tenetur ad consiciendum inuentarium.
- 57 Tutor non tenetur nisi finita tutela.
- 58 Hospitium rector potest illa, quę usufruarius, & pater habens admi-
nistrationem bonorum filij possunt.
- 59 Hospitium rector an teneatur de his, quę acquirere potuit, & non
acquisiuit.
- 60 Hospitium rector, an teneatur reddere rationem de administratis.
- 61 Pater habens administrationem bonorum aduentitiorum ipsius fi-
lij, non tenetur reddere rationem de administratis.
- 62 Hospitium rectores tenentur etiam non requisiti reddere ratio-
nem de administratis ordinario loci.
- 63 Obligatus, cui adijcitur tempus faciendi, infra illud tempus tenetur
facere absque requisitione.
- 64 Obligatus simpliciter, & pure tunc efficaciter est obligatus, sed non
constitit uerum in mora nisi per lapsum diei, uel per interpellationẽ
factam congruo loco, & tempore.
- 65 Debitor pupilli pure obligatus, sine interpellatiõẽ cõstituit ẽ mora.
- 66 Hospitium rectores tenentur rationem reddere de administratis
annuatim p̃ralato locorum.

- 67 Hospitalium rectores ex causa possunt cogi reddere rationem de administratis pluribus in anno.
- 68 Ratio an dicatur reddi, si non redduntur & reliqua.
- 69 Hospitalium rectores debent reddere rationem de administratis prius illis, quibus subsunt: aliis ordinarijs.
- 70 Decretum irritum ita subicit dispositio affirmatiue sicut & negatiue.
- 71 Hospitalium concessio in titulum facta clericis secularibus, aut uiris non idoneis sed suscepsa, est nulla.
- 72 Dispositio de locis pijs non regularibus non militat in locis pijs regularibus.
- 73 Separationum separata debet esse ratio.
- 74 Episcopus an dicatur esse subiecta omnia loca pia tam regularia quam secularia.
- 75 Ordo omnis etiam militarum est religiosus.
- 76 Alius, alia, aliud, est nota implicatiua similitudinis.
- 77 Fratres gaudentes, qui sunt milites sunt religiosi, & percipientes eos demerentur excommunicationem canonis.
- 78 Intentio disponentis semper attendenda.
- 79 Cimiterium, & altare accessorie debent esse in hospitali.
- 80 Spirituale aliquando accedit temporali religioso.
- 81 Hospitalis est locus religiosus, quando est fundatum auctoritate episcopi: secus alijs.
- 82 Hospitalis fundatum auctoritate episcopi est religiosum largo modo sumendo religionem.
- 83 Hospitalis subiectum alicui religioni an dicatur religiosum.
- 84 Hospitalis institutum auctoritate episcopi debet esse perpetuum: institutum sine auctoritate episcopi est temporale.
- 85 Hospitalis rector de iure speciali potest sacramenta ministrare pauperibus hospitalis: de iure communi noscitur spectare ad rectorem ecclesie parochialis, in qua situm est hospitalis.
- 86 Consuetudo antiqua seruanda est, si non sit ei derogatum expresse.
- 87 Consuetudo antiqua pro constituto ubi est legitime prescripta.
- 88 Prescribere potest locus non habens parochiam iura omnia q sunt parochie, siue circa temporalia consistant, siue circa spiritualia.
- 89 Consuetudo an possit inducere q alijs possit eligere sibi confessorem.
- 90 Hospitalium ordinatio noscitur de iure pertinere ad ordinarium.
- 91 Ratio est summa, quae pro religione facit.
- 92 Prelatus ecclesie ubi non sunt distincte prebende in distributione fructuum equiparatur rectoribus hospitalium, & utrum faciat fructus suos etiam separatos.
- 93 Hospitalium rectores pauperibus maiora tenentur erogare tempore uertatis, quam sterilitatis. Quid in leprosijs.
- 94 Hospitalia ratione uisitationis non tenentur neque ad procuracionem neque ad cathedralicum.
- 95 Hospitalis rector potest esse bigamus, mortua tamen uxore eius.
- 96 Hospitalium rector non potest esse coniugatus propter suspicionem.
- 97 Hospitalia, quae ex fundatione debent conferri in titulum, aut beneficium ecclesiasticum laicis non valent conferri.
- 98 Hospitalis electio non potest dari clericis, laicis non potest conferri per uiam electionis, consuetudine data prescripta: alijs secus.
- 99 Hospitalis electio, cuius electio non requirit aliam confirmationem superioris, an possit laico conferri.
- 100 Permutari possunt loca pia, quae conferuntur in titulum cum beneficijs ecclesiasticis.
- 101 Hospitalium gubernatio committi mulieri non potest.
- 102 Hospitalium bona immobilia non possunt alienari sine decreto nisi in his, quae seruando seruari non possunt.
- 103 Orphanus quis dicitur.
- 104 Hospitalium primus inuentor fuit uir Ioticus.
- 105 Testator an possit disponere de statu ecclesie, q pannus super funus deportatus conuertatur ad certum usum, q ad illud conuertatur.
- 106 Testatoris est a principio disponere, q pannus non deseratur super funus uel certe quantitatis uel ualoris.
- 107 Hospitalium ordinariorum qualiter possint cogere rectores illorum ad reddendam rationem de administratis.
- 108 Hospitalium ordinariorum non habentes iurisdictionem, an possint cogere rectores illorum ad reddendam rationem de administratis.
- 109 Ordinariorum concurrens in exercitio iurisdictionis cum alijs inferioribus habentibus iurisdictionem, nisi in hoc casu clem. si. de religiosis domibus.
- 110 Testator ordinante unum hospitalis bene dotatum in suo fundo ad usum pauperum, & institutio, & destitutio pertinet ad prelatum, an episcopus inuito prelati possit ibi conueneri locum religiosorum.
- 111 Testatoris heredes non possunt adimplere uoluntatem illius si magis, &

- melius, & religiosius agat ubi certa forma est expressa a testatore.
- 112 Legato relicto a testatore pro missis dicendis annuatim non potest in dotem capella alicuius conuerti per episcopum.
- 113 Papa licet rem deputatam ad certum usum ad alium usum ualeat conuertere: secus tamen est in legato etiam de latere.
- 114 Legatus caret plenitudine potestatis.
- 115 Papa uenit appellatione sedis Apostolicae: non tamen legatus.
- 116 Testatoris uoluntas habetur pro lege: unde solus princeps potest eam infringere.

VIA CONTINGIT. Dixit autor in cle. p. ce. de statu monachorum, que damnauit: hic de statu hospitalium eleemosynarum, & aliorum locorum piorum, ad cuius seruacionem multipliciter intendit. Et licet gl. diuidat in partes quatuor, tamen facilius ea doctrina diuidi in partes septem. Primo enim pmitit cam impulsu uoluntatis. Secundo subiungit unum caput constitutionis, quo ad effectum bonae gubernationis. Tercio annexit in defectu negligentis uia punctionis. Quarto ponit aliud caput constitutionis, quo ad personas deputandas ad onus huius administrationis. Quinto statuit quaedam per has personas fienda ea de administratis reddenda rationis. Sexto tollit unum dubium per modum limitationis. Septimo respicit curam spiritualia soluta per uia conseruationis. Secunda ibi nos. Tertia ibi in quo. Quarta ibi: ut aut. Quinta ibi: illi et. Sexta ibi: pmissa. Septima ibi: ceterum usq; ad finem. ¶ Casus Hospitalia, piaq; loca alia regularibus non subiecta reformanda sunt per eos ad quos pntinet: quorum regimine circa temporalia committi det, nisi modis, & personis hic pntentis, q rationem annuatim reddenda, & alia hic specificata tenentur, spualia uero ministrari debet eide iuxta morem haecenus obseruatum. h. d.

- 1 Nota primo, q hospitalia, & cetera loca pia dicuntur curata. Nec ob. cle. dudum. §. de sepul. ubi ecclesie parochiales duntaxat sunt curata: quia ibi de cura spualium: q hic de cura tpalium. ¶ sicut. n. re. 4. cor. ecclesie parochialis, aut alterius loci pijs: de quibus hic dicitur: infirmorum, & pauperum ibi de degentium, ut eis puidat in alimentis corporum iuxta facultates, & sic utrobique, est cura actiua: sed hic de cura corporis: ubi animarum. Nota secundo, q opus exigendi, & psequendi in iudicio, & extra et q laicos, & in foro ecclesiastico iura hospitalium, & aliorum piorum locorum pntinet ad rectores illorum. Ceterum. c. c. ut sit gnale. de fo. co. pe. Nec ob. c. si qsbitorum. de re. eccl. n. alie. ¶ ubi quilibet alius de locis istis admittit ad huius recuperacionem: q ista intelligit f. m. illa. uerum si pcurrant, pferri det rector. ar. l. si plures. ff. de popu. ac. & l. j. §. est aut. ff. de exer. de quo uide Inn. & Host. in c. cu deputati. de iud. & in c. cu uenerabilis. de re. li. do. & gl. no. in c. abbates. §. de reser. Nota tertio, q ruina adificiorum est pbatio clara aual administrationis f. m. gl. Et ceterum. xij. q. ij. c. quatuor. ¶ Et est ratio: quia p rectores horum locorum piorum, ecclesiarum, & ceterorum beneficiorum de fructibus, q supstant, dent fieri horum reparationes. ut c. j. & c. de his. de eccl. ed. i. Nec ob. l. j. c. de iure emphy. in fi. ¶ ubi ruina nedu non est reprobatio mala administrationis: imo est liberatio a uinculo obligationis solu in ruina iam consummata: in re aliena cura negligentia, aut culpa possessoris: hic autem ea q nondu est consummata, & quae puenit culpa, & negligentia possessoris, q semper in dubio psumit, & sic intellige no. q est pbatio. f. psumpta, & sufficiens ad condonationem nisi aliud. ¶ incertum pbatet. ar. l. cu pibus. C. de pba. Nota quarto, q de formitas domorum inducit ex ruinis. Concor. l. lex q tutores. C. de adm. Nec ob. l. ij. in fi. C. de ed. priua, ubi ex ruina deformat publicus aspectus: quia ista sunt consecutiua: na no potest esse domorum deformitas sine deformitate publici aspectus: ut ibi & facit. l. si. ff. ne qd in lo. publi. Nota quinto, q rectores hospitalium, & aliorum piorum locorum no faciunt fructus suos et separatos a solo, quos inde receperunt: na solum uictu & uestitu inde hnt det. pcor. d. l. lex q tutores. iuncto. §. ut aut. j. ea cle. Nec ob. no. in c. pnti. de offi. ordi. in vj. ¶ ubi facit suos beneficium et hnt administrationem, & 13 donare potest: ut ibi no. q a ibi i clerico seculari intitulo, ¶ hic in rectore uel hospitalario. qui exequatur tutori, ac curatori no facit fructus suos, ut l. si. ff. de adm. tut. cu simi. & uide Host. in c. de multa. de prab. & Archi. in c. statutu. §. pe. de rescrip. in vj. ¶ Nota sexto, q donata, uel relicta ad certum pium usum, non sunt auertenda in aliu usum et pium: ut hic. concordat. l. j. ff. de adm. re. cu simi. per hac sumit prouerbiu: ¶ No est eleemosyna unum altare tegere & aliud detegere, ut in Aut. quomodo oportet Episcopo. §. si uero hoc non fecerit. & ibi no. colla. j. Non ob. l. Imperatores. ff. de pollicitationibus. & l. legatu. ff. de usufruc. leg. ubi legatu relictu ad certum usum publicum conuertitur in aliu: quia ibi licite non

- licite non poterat pareri iudicio legationis: hic sic. Nec ob. c. quibus. de penis. in vj. ¶ ubi carcer inuentus ad custodiendos qnq; conuertit ad penam: quia ibi ex ca sit. Præterea, & ipse carcer alterat: sed hic conuersione fructu ad aliu usum, alterat effectum hospitalium ppindigentia pauperum: quibus no subuenit, put fuerat ordinatu. No. septimo, q Pontifex hnt legatu relictu ad certum pium usum in aliu conuertere. pcor. d. l. legatu. in prin. ff. de ad. re. ad ci. pti. Nec ob. l. si quis ad declinandu. §. pe. C. de epif. & cleri. ubi Pontifex no potest alterare dispositionem testatoris pia certu rone, uel causa pia: quia ibi in episcopo: hic in Papa. arg. c. proposuit. de cõces. p. b. & io. gl. in d. l. legatu. iurisconsultus excipit auctoritate Principis, sicut hic Papa auctoritate excipit autor. Concor. in simili q no. in c. constitutus. in 18 gl. j. magna. in fi. de religiosis domi. No. octauo, q presidentes hospitalium, uel regimini aliorum piorum locorum subiant episcopo dicesano de iure cõi. pcor. c. quida. iuxta. fi. xviij. q. ij. Nec ob. c. cum uenerabilis. de religio. domi. ubi episcopus nihil potest petere: quia subiant quo ad ptectionem, & ordinationem, & obseruent ordinata in eis ad utilitates statutas, ut hic: & d. c. quida: non aut ut episcopus possit petere aliquid tpale ab eis ultra q sit ordinatu ad iure, ut in p. r. io. & ita ibi no. Inn. & Host. & Archi. in d. c. quida. alijs incipit. c. cle. rici. Nota nono dnam inter occupata, deperdita, & alienata. ¶ na alienata intelligunt qn exiuerunt ius, & proprietate horum locorum pro quo. l. alienationis uerbo. ff. de uer. sig. Nec ob. l. ex hoc edicto. §. alienare. ff. de alie. mu. iudi. ca. fact. ¶ ubi alienare dicitur uedens re alienam, & tñ non transire dñium: quia ibi largè sumitur ut no. Inn. in c. epif. de re. eccl. no. alie. q tenet, q deputatus per literas ea, quae de bonis potest pcedere ad reuocationem et posselsionis solum alienante. de quo dic ut ibi per Pau. Nota decimo, q statutu, & conseruato prescripta, & priuilegiu Apostolicum, & ius cõe equiparatur. Concor. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure & l. de quibus. §. in ueterata. ff. de legi. & l. quominus. ff. de sumi. Nec ob. c. ad decimas. de restitutio. spolia. in vj. & §. ut aut. j. ea. cle. ubi ualeat statutu, & nunc puetudo: quia in aliquibus equiparant, v. c. qn non subest eadē rō. Præterea in d. §. ut aut. i. est quia princeps damnauit conseruacionem, & conseruauit statutu. Nota undecimo, q ius uisitationis, & correctionis potest eximi ab episcopo uel alteri concedi p priuilegiu Apostolicu. Nec ob. c. constitutus. c. ti. ubi non potest adimi subiecto ab episcopo: ¶ quia episcopus non potest per priuilegium suum eximere a seipso, ut ibi: Papa uero sic, ut hic: de quo uide. c. pasto. ralis. in fi. de don. Nota duodecimo, q negligentijs inferiorum suppleri uel deuoluto ordinarijs locorum. Concor. c. j. de cõces. prab. & cle. c. qd. de ele. in vj. quia ibi in defectu, c. j. in committendo: hic in defectu, qui est in omittendo. Vel dic, q defectus inferioris episcopi siue sit in faciendo, siue no faciendo supplet episcopus, ut hic, & d. c. qd. in fi. & q ibi no. ubi dicit q si monachi eligunt in abbate ut fiat deuolutio ex no facto, non aut ex facto. Nota decimotercio casum, ¶ ubi episcopus habet iurisdictionem contentiosam in exempto, propria auctoritate, sed Aplica. Concor. d. cle. j. §. ti. pximo. Nec ob. c. cu episcopus de offi. or. in vj. Nec ob. quia istud de iure speciali: illud de iure cõi. Nota decimoquarto, q minor maior dum dicitur cuiuslibet status ad hoc compellere potest: quia hoc facit auctoritate Apostolica in exemptis. ar. l. & si pcor. ff. de offi. eius cui ma. est iurid. Nec ob. l. na & magistratus. ff. de arbi. quia istud est pp autoritate hic d. Nota decimoquinto, q episcopus eo casu quo potest uisitare, & cogere exemptos auctoritate Apostolica, poterit illud facere per se, uel p alium. cõcor. l. ita aut. §. gessisse. ff. de adm. tu. Nec ob. l. j. §. ff. de offi. eius cui man. est iurid. ubi ille cui est ma data specialiter iurisdico lege uel senatusconsulto no potest illa p aliu exercere: ¶ quia in his quae sunt meri imperij: hic at secus. Vel dic, q ea, q sunt meri imperij possunt et de iure canonico demandari seu delegari. Nota decimo sexto, q auxiliium brachij secularis imploratur uelut iuris remediū cõcor. c. j. & c. qm. in fi. de offi. or. & c. dilecto. de sent. excõ. in vj. Nec ob. c. cu non ab hoie. de iud. ubi secularis potestas non debet se intromittere de personis ecclesiasticis: quia inuocato auxiliij brachij secularis est remediū iuris extra ordinarium: ¶ u. c. qn deficit censura ecclesiastica, hoc est contenti: quia tunc ad facti remedia secularia recuratur: ut hic no. in d. c. qm: ¶ tñ auditor cameræ & officialis Auinion. hoc no expectato statim implorant auxiliū brachij secularis, no amore iustitiæ, sed pecunie ambitione. Parcant ipsi mihi: quia sunt morosi, ubi esse no debent, & uelocissimi ubi pedibus plubeis ambulato re deberent. Nota decimo septimo, q hospitalia, & alia loca pia

- no possunt conferri clericis secularibus in beneficium: ¶ laicis uero conferri possunt, et si habeant curam pauperum. ¶ Et dicit rector, c. quo ad tpalia: na f. m. gl. equiparatur talis cura curæ patrisfamilias in domo sua. ar. l. p. nunciatio. §. familia. ff. de uer. si. Concor. c. quida. alijs incipit. c. clericis. xviij. q. ij. Nec ob. xix. q. ij. c. j. ubi regularis no det manere extra monasteriu suum, ut hic: ar. a p. r. io sensu vj. q religiosus possit conferri regimen hospitalis, maxime f. m. no. Inn. in c. dum dicit. de eccl. ed. ubi dicit q collegiu leproforu est religiosum, & licitu, & approbatu: nam si no sit opi. Inn. præfata p. ficiet regularis clerici loco, ex quo est religiosus, sicut ciuilitate alteri administrationi regulari. ut c. cu singula. de p. b. in vj. Veru q Archi. tenuit p. r. ium in c. clericis. ut hic refert gl. dicens: est ei: q regularis no possit præfici maxime monachus rone prædicta: ¶ Nec ar. a p. r. io sensu hic hnt locu pp p. r. ium iuris dispositionem. ut l. cõuenticulam. C. de epif. & cle. Nec ob. no. Inn. quia no dixit Inn. collegiu leproforu regulare, sed religiosum. Et uerū dicit su medo religionem pro quadā bene uiuendi rone, put sumunt alie ecclesie, ut dixi sup rubrica huius titu. & officiu istoru rectoru ¶ Sic ergo monacho uel regulari canonico no potest pferri in titulum, aut aliu locus pius in titulu uel regimen, ne maneat ex suum monasteriu: ¶ clerico uero no poterit pferri in titulum, sed eo modo, quo laico poterit conferri: alias esset deterioris conditionis clericus, quam clericus q. c. cum non ab homine. de iud. & Aut. Statuimus. C. de epif. & cleri. & istam conclusionem pbat. tex. j. ea. cle. dum dicit de uiris idoneis præficiendis, non distinguendo laicos a clericis. pro quo. §. ti. proxi. cle. ij. uer. pe. no ergo poterit conferri clerico in titulu beneficij ecclesiastici, ¶ quia no sunt beneficia ecclesiastica, licet sint religiosa omni ueneratione digna. ut cle. per lras. §. de prab. Fallit in duobus casibus hic expressis. Nec ob. præmissum. c. super eo. de regula. ubi monachus potest præfici beneficio curato seculari: quia ibi de cura animarum rone parochie: quare fauore concedit, ut possit monachus extra suu monasteriu habitare, ut ibi Et no. in cle. ne in agro. §. ad hoc. §. ti. proximo: ¶ Secus aut in cura corporum, uel in alia cura. ar. l. cum p. r. ior. in prin. ff. de iud. cum simi. Sicut ergo cura horu tpalium laicum non excludit, ut hic ita nec monachus admittit, cum sit extra suā religionem, & io si talia loca essent regularia possent religiosi eidem præfici. ut j. ea. cle. §. præmissa. Nota decimo nono, q hæc constitutio derogat consuetudini p. r. iae anteriori. Concor. cle. ut hi qui de gra. & qua. §. & cle. ij. in fi. §. ti. proximo. Nec ob. c. j. de constitu. in vj. quia hic expresse derogat consuetudini p. r. iae: alias secus, ut ibi. Et intellige hic dñari consuetudinē p. r. iae, non futurā, ut dixi in simili in cle. dudum. circa fi. §. de sepul. & gl. no. in c. statutu. §. ea. p. r. one. de elec. Nota uicesimo, q res det conseruari in statu primordiali. Nec ob. illud det alterari: quia statuta edicta in institutione horum locorum hic manent firma. arg. l. in traditionibus. ff. de pac. & l. pe. C. ad exhi. & l. quoties. C. de do. q sub mō. non aut conditiones, q accidentaliter contigerunt. concordat. l. libertus. §. prescriptio. ff. ad munic. & l. cum in adoptiuis. in prin. & §. sed ne articulu. C. de adop. & per ista vj. approbata opi. gl. posita. in c. cu dilectus. in gl. licet episcopus. in fi. de consue. Nec ob. l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. ¶ ubi iura ciuilia, q sunt accidentalia, sunt fortiora iuri naturali, & iustitiam, q sunt primordialia: quia illud est quo ad obseruatiā, & circa ea, quae statuuntur a iurium conditione, & ita hic. Vñ sicut autor pseruat primordialia, & derogat accidentalibus. ita p poterat pseruasse accidentalia, & derogasse primordialibus. arg. c. proposuit. de cõces. prab. & l. j. in prin. ff. de constitu. in prin. No ta uicesimo primo, q ista loca pia dent committi regenda uiris puidis, & idoneis. Concor. in simili cle. dudum. §. statuimus. de sepul. Non ob. §. in prin. huius uer. ut aut ut clericis secularibus, q sunt idonei non committuntur: na non committuntur, ut habeat in titulu ecclesiasticum beneficij, debent enim esse filij beneficiorum perpetui, no temporales, sed bene committuntur ad tps, ut hic. Et f. m. hoc clericis, & laicis fiet ista commissio ad tps. Verum, quia ut dicit gl. & Pau. consuetudo no admittit hæc cõcessionem tpalem: imo requirit perpetuā, uideret dicendū: q solis laicis sit fienda ista commissio: vñ includit glo. q hoc egeret declaratione Principis. Sed certe loquitur satis clare. Na excludit cõcessionem q fieret clericis in beneficijs: ergo includit permissiue commissioem, q fieret clericis, sed no in beneficijs. ar. d. l. cu p. r. ior. in prin. nec sequit fiet perpetua: ergo in beneficijs erit. qm sicut locatio potest fieri ad uitam locantis uel conducentis. ut l. locatio. ff. locati. nec per hoc acquiritur ius proprietatis, uel posselsionis, sicut si esset facta ad tps certum uel mo.

46 uel modicum: ita qd ista concessio pot fieri ad uitam concedē-
 47 tis, uel eius cui est facta concessio: tñ per hoc non acquiritur ius fi-
 48 ne fructuum, qui efficiunt bñficiati, & nō efficiunt talis rectoris,
 ad tps, cū iste tex. nōa repugnet, nec natura loci dicit. Est et dñia
 s'm Pau. qd si concederet bñficiu, & tenentur ex hoc ad horas
 canonicas, sed nunc nō, sed s'm Gen. fit concessio ista ad tps. alle.
 s. h. in Aut. de defen. ciuita. coll. iij. & plura alia iura, qd modicū fa-
 49 ciunt. Nota uicisimo secundo, qd p' p' sumptio uerisimilis grauat
 cum si est sinistra qd p' sumit, concor. l. nō omnes. s. a barba-
 rum. ff. de mili. & regula, semel malus. de reg. iur. in vj. Non ob. l.
 fi. in prin. ff. qd metus cā. ubi p' sumptio nō grauat: quia ibi in p' re-
 sumptione non uerisimilis, hic in uerisimili. ar. c. quia uerisimile nō
 est. de p' sumptio. c. super eo. de renun. & l. cū de debito. ff. de p.
 50 ba. Nota uicisimotertio, qd p' uisio, qd fit per electionē, est ma-
 gis priuilegiata, qd ea, qd fit p' collationem simplicē. Concordat cle.
 si dignitatē. s. de p' reb. Non ob. c. cum in ecclesijs. de p' reb. in vj.
 quia ibi in electione, qd non confirmabat: hic secus, ut dicit gl. ar. l.
 ex eo. ff. de testamē. mili. & sic intelligit, qd talis electio fienda erat
 in bñficiu ecclesiasticū, & sic de clerico fienda, nō de laico. Nō
 51 ta uicisimoquarto, qd istorū locorū rectores asimulantur rectori-
 bus, tutoribus, & curatoribus. vñ alstringuntur ad plura faciēda
 52 ad qd tenentur isti tutores. Nec ob. quia tutores, & curatores sa-
 tisfiant, ut l. in dubium. C. de tuto. & cura. qui non satisfecit: nā de
 istis non loquit, quia illud qd sunt dati sine inquisitione: secus si
 53 cum inquisitione: ut l. non omnium eo. ii. qd isti ergo, quia semper
 54 dantur cū inquisitione nō satisfiant: & sic bñ exequant. Hinc et
 dicit gl. qd ista cōmissio non fiet habentibus filios, & uxorem tanq' su-
 55 p' p' cō. Item exequant in iuramēto p' stando super procuratiōe
 56 uicium, & emutatione inutilium. Item in conficiendo inuentariū
 adinstar p' gati de nouo assumpti, & custodis deputati ecclesie va-
 canti. ut no. Specu. in ti. de instrumen. edi. s. h. uer. p' latus quoq'.
 & ista duo facere dēt anteq' administrēt, iuxta. l. si. s. defensionē.
 & s. omne. C. de adm. tut. Item in reddenda rōne. ut l. j. s. officio.
 ff. de tute. & ratio. dista. licet in eo qd annis singulis deferunt ad tu-
 57 tore, qd qui non tenet nisi finita tutela. ut l. j. s. finitio. ff. de t. ac.
 Item differunt: quia tutor nō pot p' stituere procuratorē ante litis
 58 contest. ut l. neq'. C. de procuratoribus. qd rector aut iste po-
 tē adinstar cuiuslibet usufruarij, aut patris, qui est administrator legiti-
 mus. ut l. j. C. de bonis mater. pro quo facit cle. s. de procurato.
 59 Item forte rector iste nō tenet de nō qd sitis, qd tñ acquirere potuit:
 60 licet sit secus in tutore. ut l. quicquid. C. de arbi. tut. qd tñ fauore re-
 ligionis & pietatis vñ idem dicendum & de isto rectore reddere
 rōnem annuatim de administratiōe ordinario loci, aut ei ad quē p-
 tinet administratio, seu dispositio. Concordat cle. j. s. de testam.
 Nec ob. l. orphanotrophos. C. de episc. & cleri. ubi non est obno-
 xius tutelaribus ratio cinij: quia illud est respectu orphanorum,
 61 quos aduocauit affectione paterna, ut ibi in fi. qd fuit pater natu-
 ralis nō reddit rōnem filio de administratiōe aduocatorū, ut ibi
 nota: attamē tenent rōnem reddere ei ad quē pertinet ordinatio
 locorū: ut hic. & ita hic nota. & Pet. idem uoluit in d. l. orphano-
 62 trophos. Nota uicisimoquinto, qd qd hñdi rectores sunt adeo
 astricti ad redditiōē harum rōnum, qd illas tenent offerre at non-
 petitas: s'm gl. cōcordat dicle. unica. s. de testamē. Nec ob. c. bre-
 63 ui. de iur. iuran. ubi necesse est, qd p' cedat requisitio: qd qm aliqñ
 uinculo obligationis adijcit tps. qd faciat, & tunc nō est necessa-
 ria requisitio, ut hic. alias sic. ut in dñio. pro quo facit. l. magnā. C.
 64 de s. & con. stipu. Si em obligatio p' hatur p' urz uel simpliciter.
 tunc statim debitor est obligatus efficaciter: uerum in mora non
 constituitur, nisi per lapsum diei appositū. ut d. l. magnam. & l. ij.
 C. de iure emphyteoti. uel per interpellationē factam congruo lo-
 65 co, & tpe. ut l. si ex legati cā. ff. de ver. ob. & l. qd te. ff. si certum pe-
 qd Fallit in minoribus, quorum fauore debitor constituitur in mo-
 ra re ipsa, id est absq' interpellatione. ut l. in minorum. C. in quibus
 cau. in integrum restitui. nō est necesse. Et sic æquiparando hanc lo-
 ca pia minoribus: ex eo quia eorū rectores æquiparant tutoribus
 & curatoribus, ut hic. Itē uideret ut debitor locorū istorū p' stituit
 re ipsa in mora. & sic in proposito uideret s'm hoc, qd ex quo re-
 ctōres sunt astricti ad eandē rōnem reddendā: qd teneant ad eam
 reddendam, & offerendam et si tps non fuisset appositum: qd est
 gloss. nisi diceremus: qd tunc tenentur ad redditiōem eo tem-
 pore, quo tenentur tutor, & curator. l. finita administratione. ut d.
 s. finitio. sed hoc forsan esset nimis lōgum: posito qd regimen fuit

set cōmissum ad uitam administratoris uel rectoris: qd qd contin-
 gat ad finem penitus est incertū. ut l. j. ff. de cond. & demoniam
 tunc an mortem eius non redderet: rōe quo an mortē non fini-
 retur administratio. Dicit possit: qd tunc in potestate fuisset ordina-
 rij uel alterius ad quē pertineret durante administratione cum co-
 gere ad rōnem reddendā, non ut reliqua restitueret, ex quo admini-
 stratio adhuc duraret, sed ut actus sui rōnem redderet. arg. l.
 66 actione. s. nonnunq'. pro focio: tñ hoc ē expeditum: qd quia annua
 tim est ratio reddenda: ut hic. non tñ reliqua sunt reddenda per d.
 s. nonnunq'. & sic in his duobus differunt isti rectorē a tutoribus.
 Primō, quia tutor hēt reddere rōnem pupillo suo olim iam facto
 adulto. Rector autē iste habet reddere rōnem ordinario, uel
 ei ad quē pertinet pij loci ordinatio. Sed qd quia tutor non reddit
 nisi semel, & finita tutela unā cū reliquis: iste uero reddit annua-
 67 tim semel, sed sine reliquis. Credo tñ, qd si iusta cā subijcti, pote-
 rit cogi ad hāc rōnem reddendam et pluries in anno. ar. ea. cle. ij.
 s. ti. proximo, & qd ibi nō. Nec ob. l. cū seruus. ff. de condi. & de.
 68 tibi ratio non d' reddi, nisi reddantur in reliqua: quia ibi in red-
 ditiōe rationum, quæ fit finaliter nonnunq', & sic intelligo not.
 l. Mo. in c. uno. in fine. de clericis a grotā. in sexto. qui tenet, qd qd
 semel reddit, rationem, amplius reddere non tenetur super eisdē.
 Quod est uerum, qd eam reddidit, ut debuit, alias secus. uel et si
 69 fuit error calculi. ut l. una. C. de errore calculi. Item puto, qd istē
 rationes sunt reddendæ primō eis quibus subsunt ista loca. Sed
 eis negligentibus, reddent ordinarijs. ar. s. ea. cle. j. resp. nec cur-
 rarur hic ordo scripturæ: quia de mente constat. ut l. non em. ff. de
 70 solutio. Nota uicisimo sexto, qd qd decretum irritans ita subijcti
 dispositioni affirmatiuæ sicut negatiuæ qd fit in dñio. Nec ob. l.
 non dubium. C. de legi. ubi sola legis prohibitio h' pro decreto:
 nam puto, qd istud decretum fuit appositū solū p' dispositionē
 71 affirmatiuam, non p' negatiuam, & sic Non ob. dñum. qd ubi er-
 go locus pius traderetur in bñficiu clerico seculari, commissio
 uel cōcessio huius esset nulla, nō p' decretū istud, sed quia autor
 s. prohibuit hoc fieri. ar. dicit. l. non dubium. & sic glo. hic posita
 in hoc malē dicit ponendo istud exemplū. Si autē traderetur uiro
 nō idoneo, & de quo esset suspiciō sinistra uerisimilis: tunc com-
 missio ista nulla est p' hoc decretum: nam si defuisse decretum
 uidebatur, qd non esset nulla. argum. c. dilectus filius. de p' reb.
 72 sed annullanda. Vnde ad tollendū hoc dubium fauore religio-
 nis, & pietatis positum fuit hoc decretum. Nota, qd qd disposita de
 locis pijs non subiectis alicui ordini uel regulæ, non habet locum
 in locis non subiectis alicui ordini, uel regulæ. arg. c. cum de bene-
 73 ficio. de p' reb. in sexto. Nam separatorum separata debet esse
 ratio. ut l. si. ff. de calum. cum sim. Nec ob. c. ij. de religiosis domi-
 74 bus. tñ omnia loca tam regularia, qd non regularia sunt subie-
 cta epō, uel diocesanæ legi: quia ibi subest, quo ad omnia eadem
 ratio: hic diuersa. Et sit ratio: quia hospitalia alicui ordini subiecta
 uelut accessoria regulari habent s'm illius ordinis statuta, & anti-
 quas obseruantias, ut hic in regula, iuris, de reg. iur. lib. sexto. Illa-
 75 uerō, quæ non sunt sic subiecta diuersimodē regulantur s'm diuer-
 sitatem epōrum, uel aliorum secularium, quorum erat ordinatio.
 Et ideo autor quo ad talia non subiecta necessariō prouidit, uo-
 lens ut prouisio esset eis una & eadem. arg. l. rem legatam. ff. de ad-
 76 men. lega. iuncta l. qui bis. ff. de ver. ob. Nota uicisimosextimo,
 qd qd omnis ordo etiam militaris est religiosus, ut hic apparet: p' p'
 77 uerbum aliorum: qd implicat. ut l. quidam. & ibi no. de reb. dub.
 qd Et sic Fratres gaudentes qui sunt milites, sunt religiosi. Vnde p-
 cutientes eos incident in suam excōicationem. xvij. questio. iij.
 ca. si quis suadente. Sed istud esset uerum, si ordo reperiretur ap-
 probatus per sedem Apostolicā: alias secus, ut dixi in cle. p' ce-
 78 den. secus aut si esset toleratus, ut sunt canonice seculares. ut notat
 Abbas in c. dilecta. de maiori. & obedientia. Nota uicisimosocta-
 uo, qd qd intentio cōdentis semper seruanda est, & ad illam haben-
 dus est recursus. c. petio. de p' curato. Non ob. l. si repetendi. C.
 79 de conditio. ob. cā: quia ibi in actu, qui dependebat a uoluntate
 duorum, hic ab uno. ar. l. ueteribus. ff. de pactis. iuncta l. haredes
 80 palam. s. sed si iuncta. ff. de testamē. Nota uicisimonono, qd qd
 cæmiterium, & altare sunt accessoria ad hospitale: qd sic spiri-
 tuale accedit temporali. Concordat cle. per literas. s. de p' reb. in
 arg. c. super eo. de p' reb. in sexto. & qd no. in dicta cle. per literas:
 quia ibi qd hospitale est accessoriū ad ecclesiam uel altare. hic sit
 est principale, ut regulæ accessoriū, de reg. iur. in 6. p. quo uide In
 no. in c. inter dilectos. de donationibus. in capitulo si. de censib.
 81 Nota tricesimo, qd qd hospitale est locus religiosus: alius nō posset
 ei accedere

ei accedere cæmiterium, uel altare: qd sunt spiritualia, ut patet de
 consecra. & uer. alleg. c. uno. in vj. quia t' pale bñ accedit spirituali
 sed spirituale nō accedi t' pali, nisi sit religiosus, ut hic. facit qd di-
 82 cimus de p' reb. qd accedit spirituali, s. canonice, nō aut eccl'ia.
 ut no. in c. cū. M. de consi. Nec ob. qd imō hospitale nō sit locus
 religiosus: quia quisq' pot p' libito suo tenere in domo p' pria
 hospitalitatē: ut nō. Inn. in c. ad hāc. eo. ti. imō est p' ceptū Apo-
 stoli, & tñ nō pot hē oratorium, uel altare, ut ibi celebrent diuina,
 uel sacra ministeria sine uoluntate, & autoritate epī, ut in Aut.
 ut in priua. domi. sacra ministeria non fiant. in prin. & per totum.
 83 coll. v. qd quia qd hospitale est fundatum autoritate epī, tunc est
 locus religiosus, & ei bene cedunt iure actionis cæmiterium, & al-
 tare: alius non: ut in dñio. & ad hoc facit no. in summa. de regu. s.
 j. uer. quid de rusticis: & intelligo: ut d. s. j. in prin. dicit Host. qd re-
 84 ligiosus est hospitalis, largo nō sumēdo religionē: qd sed istud eēt
 uerum in hospitali non subiecto alicui ordini: alias secus: ut hic. in
 85 s. p. qd p' p' Præterea autoritate Epī hospitale institutū esse dēt perpe-
 tuum: ita qd non est locus penitentię. Institutū uero sine autoritate
 Epī erit t' pale ad uoluntatē instituentis: ita qd tunc erit locus peni-
 86 tentiæ, ut dicit hic gl. Nota tricesimo primo, qd qd pauperibus hospi-
 talis ministrant ecclesiastica sacramenta per propriū sacerdotē. &
 sepeliunt in cæmiterio hospitalis. concor. in siml. c. dudum. s. de
 sepult. cum simi. quia illud est uerum de iure cō: tñ de iure speciali
 hospitalia pot hē uel ex p' scriptione, uel legitima cōcessiōe. ut
 87 c. ex transmissa. de p' scrip. Nota tricesimo secundo, qd qd antiqua
 consuetudo semper seruanda est, si nō sit ei derogatum expresse,
 88 qd quia p' constituto h' cōcor. l. j. s. fi. & l. ij. in prin. ff. de aqua plu-
 ar. & l. hoc iure. s. ductus aque. ff. de aqua quoridi. & est. Nec ob.
 c. epm. de p' scrip. in vj. & c. ad decimas. de resti. spolia. eo. lib. qd
 ibi in cōsuetudine non legitime p' scripta: hic de p' scripta legi-
 time, & p' bat in d. c. ex transmissa. Nota tricesimo tertio s'm Pau.
 qd ea qd sunt fori penitentijs possunt p' scribi: sicut ea, qd sunt fori
 89 cōtentiosi. c. accidentibus. de exce. p' rala. c. ex transmissa. de p-
 scrip. Nota tricesimo quarto, qd qd locus non habens parochiā pot
 p' scribere omnia, quæ sunt de iure parochiæ, tam circa p' alia, qd
 spūalia. concor. c. ad decimas. de resti. spolia. in vj. Nō ob. c. si ep's
 90 in fi. de peni. & remi. in eo. lib. qd quia cōsuetudo non pot inducere,
 ut singularis persona possit sibi eligere cōfessoriē: locus aut uel
 uniuersalis loci cū sit religiosus hoc pot, ut hic s'm Pau. Ratio im-
 91 pulsua ponit in prin. cle. Ratio dubitandi fuit, qd quia ordinatio
 horum locorū pertinebat ad diocesanū. ut c. de xenodochijs. de re-
 do. Igitur ipsa circa singula prouidere debāt non aut lex certa su-
 per hoc statui. ar. l. ad rem mobilē. & l. ad legatū. ff. de proc. Rō deci-
 92 dendi fuit fauor horū locorū religiosorum. Nā summa est ratio,
 qd pro religione facit. ut l. sunt p' sonæ. ff. de reli. & sump. fune. Nec
 ob. ratio dubitandi: quia quædā, & plura tunc erant, & nunc sunt
 hospitalia pertinentia ad dispositionē aliorum, qd diocesanū. Præ-
 93 terea, & ita erat malē gubernata: ut hic dicit qd fuit necesse Papam
 hic, prouidere. arg. l. de grate. s. ex cā. ff. de interroga. act. cū si. Con-
 94 clude s'm Pau. qd adinstar horum locorū p' ralat ecclesie ubi
 nō sunt p' reb. d' distinctæ, nec portiones priuilegiatæ, solū dēt
 hē uicium, & uestitū de fructibus ecclesie, & reliquū æqualiter
 diuidere inter sacerdotes, & alios ministros ecclesie, & nō faciat
 fructus suos a solo separatos. alle. c. ad hoc. in fi. xv. q. sed ille tex.
 loquitur de quarta fructuū. ut ea. cā. qd. vij. c. j. sed ille tex. loquit
 95 de decimis. Præterea si est platus ecclesie, vñ hē maiorē potesta-
 tem, qd rector horum priorū locorum: tñ subest ratio, quasi eadem
 ubiq', nisi dicas, qd p' ralat, & alius quisq' intitulus facit fructus
 suos p' ceptos, & a solo separatos, nō qd sunt sui ad eus commo-
 dum, hoc est ut cedant lucro eius, sed ut eos fideliter pauperibus
 distribuatur, ut no. Archi. in c. statutum. iuxta fin. de rescrip. in vj. &
 sic eorum cōscientia oneratur. Hi autē rectorē: quia carent tali ti-
 96 tulo, & habentur, ut tutores, & curatores, nō faciunt fructus suos:
 nam tenent, ut p' curatores ad annuam rōnem reddendā, ut hic:
 ad quam p' ralat non tenet, & sic nō esset bona æquiparatio: qd
 97 est s'm Pau. Conclude s'm Pau. qd anno ubertatis, quia s'm fructus eleemosyna p' re-
 statur. secus aut in leprosis, qui nō possunt ei ciji p' sterilitatē: qd
 a principio debuerunt recipi, s'm qd poterant commodē susten-
 tari. arg. c. j. de infli. v. 3. hospitali sit statutus certus numerus pau-
 perum alendorum, tñ pauperes ipsi non sunt certi. arg. l. id qd pau-
 peribus. C. de episc. & cleri. Et ideo tpe sterilitatis diminetur nume-

rus, uel minus solito p' stabit de alimētis. Idē ergo fiet de leprosis,
 licet sint certi: quia licet non diminetur numerus, tñ parcius alimē-
 tabuntur iuxta quantitatem reddituum. arg. c. si. de consec. p' reb.
 98 in vj. Conclude s'm Pau. qd ista loca pia, licet sint uisitanda, non
 tñ tenentur ad procuratiōē, nec cathedraticum: quia omnia sunt
 consumanda, seu exponenda in alimentis rectorum, & pauperum
 99 ut hic. Conclude s'm Pau. qd Bigamus pot esse rector huius loci
 pij: qd intelligo mortua uxore p' quam fuit d' cta Bigamia: alias se-
 100 cus: qd cum et non Bigamus sed coniugatus repellatur, p' sinistra
 suspiciōem, ut dicit glo. Conclude s'm Pau. qd licet hospitale sit
 electiuum, pot tñ conferri laico: quia isti duo casus excipiuntur
 101 conferri in titulum, uel in bñficiu ecclesiasticum, non uideo, qd
 102 possit conferri laico, sicut nec aliud bñficiu ecclesiasticum: qd
 dem mō si est electiuum, & est solitū, qd eligat clericus, consuetu-
 do p' scripta seruanda est: alias secus, hoc saluo, qd semper status
 ultimus in dubio deberet obseruari: tñ istud declarari pot in c. cū
 de beneficiō. de p' reb. in vj. Nam reprobatio confecturandi, qd sic
 hic, respicit casum p' uisionis fiendæ sine electione: secus si per ele-
 103 ctiōē: uerū s'm glo. loquit de electione quæ requirit p' rmatio-
 104 nē iuxta. c. fi. de elec. in vj. Vñ secus in electione, qd statim tribuit
 nūc requirit confirmationē. ut c. cū in ecclesijs. de p' reb. in vj.
 105 Conclude s'm Pau. qd talia loca pia qd conferunt in bñficiu
 ecclesiasticū, possunt permutari cum quolibet bñificio ecclesiasti-
 106 co. alias nō. ut cle. ne cōcessiōe. s. de reru. per. mu. & c. ad qōnes.
 107 e. in antiquis. Cōclude s'm Pau. qd istud officiu nō est ita uiri-
 le, qd sit interdictū mulieri: vñ s'm eum pot cōmitti gubernatio mu-
 lieri. ar. c. dilecta. de ma. & obediē. & c. indēnitatis. de elec. in
 vj. sed certe dum tex. statuit de uiris, &cludit mulieres. arg. l. cum
 p' tor. in prin. ff. de iud. facit l. ij. ff. de reg. iur. & l. si. & l. tutela. ff. de
 tute. iuncta hac cle. qd æquiparat hic rectorē tutoribus, & curato-
 ribus. Nō ob. iura d' r'ia: quia ibi p' ficiēbat mulier monialibus, hic
 108 aut uiris. Vñ forsan secus in hospitalibus mulierū: tñ iste tex. p' de
 ruit multa onera rectoribus incumbētia: qd sine dubio non cade-
 109 rent bñ in industria mulierū. Conclude, qd qd decretū est neces-
 sariū in alienatione horum bonorū immobilium: ut no. Pe. in l. or-
 phanotrophos. C. de episc. & cle. Fallit in his qd conferuntur ser-
 110 uari nō possunt. ut l. lex qd tutores. C. de adm. tut. qd Tñ Pe. ipse
 intelligit orphanos qd diu durat ætas pupillar. sed largius est hic
 intelligendū, cū sit sine patre apparente, qui & nunq' apparuit. ut
 d. l. orphanotrophos. in fi. uerū gl. in l. illud. C. de sacros. eccl. intel-
 111 ligit qd prius parente orbatis. Et de istis nominibus uide in d. l. il-
 lud. & l. sancimus. ij. e. r. i. primus aut inuentor huius officij pie-
 112 tatis locicus uir beatissimæ memoriæ. ut l. in omnia. C. de episc. &
 113 cleri. Conclude, qd testator nō dēt disponere qd statutu ecclesie
 quo p' auit sup funus portatus debeat ad usum certū cōuertit: nam
 pot disponere de rebus suis sine p' iudicio altarijs. ar. cle. s. ti. p.
 114 ximo. & l. soluendo. ff. de neg. gest. hic aut disponēt qd ius ecclesie
 115 qd quæritū. Et hoc puto uerū: qd fuit. n. in potestate testatoris nō de
 ferri pannū, uel certæ quantitatis, uel ualoris: sed postq' detulit, sta-
 116 tutū uendicauit sibi locū, maxime, quia talis dispositio confert in
 aliud tps, quo pannus est futurus ecclesie: nō aut hāc reditū. ut l.
 117 Stichus seruus. ff. de ma. testa. Cōclude s'm Gen. qd isti ad quos
 pertinet ordinatio horū locorū priorū, si alias h' iurisdōnem, po-
 terunt autoritate huius p' tōnis per se cogere hos rectorē. ad hic
 cōtenta: alius si nō h' iurisdōnem, nō cogent per se, sed cogi fa-
 118 cient ad eundē iudicē competentē: & sic hoc uerbū, Cōpellere, in-
 telligit s'm eū, & facere cōpelli. ut l. furti. s. mandari. ff. de his qui
 notant infra. p. quo facit: qd s. dixit sup recuperatiōe alienarorū,
 & usurpatorū, ut faciant reduci in statū debitū, non aut dicitur ut
 hic intelligendū est, qd senserint ut compelli faciant simile ut l. pie-
 119 raris. & ibi no. C. de susp. tuto. Plus et uideret, qd si haberet alias
 iurisdōnem, non tñ per se ipsos possent cogere, quasi essent iudi-
 ces in propria cā, & et quia talis ordinator possent esse laici, & re-
 ctor compellendus esset clericus, & sic exerceret iurisdōnem cō-
 tentiosam laicus in clericum: qd est ueritū, ut Aut. statimus. de
 episc. & cleri. Aduertendū est tñ, qd diocesanus ex suo officio uel
 aliter non possit procedere contra rectorē hñdi, nisi post negli-
 gentiam horum ordinatorum, ut colligitur hic in tex. et si recto-
 res non essent exempti, & sic non esset locus priuationi: tamen uel
 detur absurdum: quia sicut ciuiler de ecclesia datur facultas exi-
 120 gendi, & reuocandi, ut reuocent alienata indebitē, & usurpata. in
 c. si quis. de re. eccl. non alie. s. dixi et nō expectata negligentia p' re-
 lati: ut ibi patet: ita & epō multo magis dēt esse cōcella facultas p-
 se cogere

se cogendi, cum habeat curam totius diocesis, si quæ hñ quo ad
 108 cum pro parochia. ut c. j. de rapt. ¶ pro quo et facit: quia præla-
 tus inferior epō licet habeat iurisdictionem, & ex quo, tñ epō in illis
 locis, casibus, & personis poterit exercere quibus prælatus possit,
 & erit locus præventioni. ut notat Io. And. in nouella. in c. pasto-
 ralis. de of. or. & in c. cum eps. de of. or. in vj. Quare dicendum est
 109 fm Lapum, ¶ qd isti ad quos pertinet dicta ordinatio, et si ha-
 beant iurisdictionem, compellet per seipos autoritate huius pñtionis
 hmōi rectores. Itē & est speciale, ut diocesanus non possit se in-
 tromittere de hac iurisdōne per uia præventionis: sed quasi cuiusdā
 dā per negligentia deuolutionis. Et iste intellectus vñ satis bonus,
 quia text. uerba nō sunt improprianda, qñ possunt, pprie operari.
 ut l. hoc legatū. & l. non aliter. ff. de lega. iij. sed hic dñr compellere
 non omittant, q sunt actiua ut s. dixi. reduci faciunt, s. pp realem
 executionē, q nō fecit iudex, sed fieri mīdat. Et facit. l. q restituer
 ff. de rei uen. l. si ut proponis. C. de ex. rei iudi. Præterea si iurisdō
 per hanc pñtionem nō tribueret, modicū, aut nihil hoc dñr ope-
 raret: quia et sine ista pñtōne poterant hi, ad quos pertinet, facere
 rectores cogi ad ea, quæ hic statuuntur. Veruntū effec hic itatū
 dus casus, qñ rector esset clericus, & ordinator laicus, & tunc q u
 nō exerceat iurisdōnem, quæ non vñ mandata hoc casu pp gnale
 concessione. arg. c. cum in gnali. de of. uica. in vj. l. obligationem.
 l. cum si. & hoc ideo forte nō expresit: quasi autor habuit respec-
 tum ad cōem obseruantia, fm quā deputant laici nō clerici re-
 ctōres. Vel dic, ut omnia tollantur, ut est casus specialis ubi laicos
 pcedit q clericū an huius pñtionis editio. ar. c. pposuit. de concef.
 110 præb. & l. j. in prin. ff. de constitu. prin. Conclude fm Lapū, ¶ q
 si testator in fundo suo ordinauit fieri unum hospitale, & bñ dota-
 tum ad usum pauperū, & q rectoria eius institutio, & destitutio
 pertineret ad solū patrū, nō potest heres et cum consensu epi ibi
 de loco hospitalis facere locū religioforū, maxime qd dicitur illo
 prælato: quia seruanda est forma certa testatoris. ut l. si quis ad de
 clinandū. §. pe. C. de epif. & cleri. licet non allegat: & licet plus sit
 111 locus religioforū, quā religioforū. ¶ & per hoc hæres censet
 facere non aliud, q testator disposuerit: ex quo facere uult magis,
 & melius. arg. regulæ plus semper. de reg. iur. in vj. per quā ratio-
 nem tenuit Io. And. cū quibusdā iuristis, q potera: tñ non habet
 locum in his in quibus certa forma est mandata. arg. c. cum de nō
 facerdo. de præb. in vj. & l. diligenter. ff. man. Et ideo hoc anno de
 112 facto dixi: ¶ q episcopus legatum annum factum pro Missis cele-
 brandis, non poterat committere, ut inde dotaretur una capella-
 na: nam testator uoluit non esse defectum missarum, & q nullus
 esset intulatus: & sic recte obuiaret uoluntati testantis licitē. cō-
 113 tra. §. disponat. in Aut. de nup. coll. iij. Cōclude, ¶ q trālatio, q
 fit de uno vsu ad aliū vsu de uoluntate Papæ, denegat legato de
 latere, ut hic no. Nec ob. no. in c. si abbatem. de elec. in vj. quia de
 114 pendet ex plenitudine potestatis: quia caret legatus, fm Lapum.
 Probat per cle. per literas. in prin. & in fi. §. de præb. Idem no.
 in nouel. in d. c. si abbatem. ubi dñr facere dñm inter sedem Apo-
 stolicam, & Romanum Pontificem: quasi dicat legatus pot, quæ
 potest ledes Apostolica, non aut quæ Romanus Pontifex, tamen
 115 uidetur esse per omnia æquiparatio. arg. vij. q. j. c. scire: ¶ & ap-
 pellatione Apostolicæ sedis solus Papa, & nō legatus intelligit, fm
 Lapum, qui hoc tenet hic: contrarium aut placet: quia graue est
 116 peruertere uel infringere licitam uoluntatem testantis: ¶ q lex
 est. ut d. §. disponat. Et ideo soli Principi, qui supra legem est, hoc
 concessum seruatur. arg. c. proposuit. de concef. præben.

De iure patronatus. Rubrica.

Ius patronatus acquiri ex fundatione domorū religioforū.

VIA Ex fundatione domorū religioforū, de quibus pxi-
 me dictū est, facquiri ius patronatus: ut c. qm. cū con-
 cor. ibi no. et. i. Id subijcit hic de iure patronatus, conti-
 nuatio Goff. nō adaptatur hic, quæ habet: q postq tractatum fue-
 rat de iure patronatus in specie. s. religioforū, nunc tractat de iure
 patronatus in genere. arg. no. de reg. iur. super rubrica. in vj. q
 hic nō præmisit tractatum talem in specie. Præterea & ista conti-
 nuatio nō præcedit: quia tractatus iure patronatus specialis mo-
 nachorū fuit incidens. Nec ualet continuatio Holt. quā sequitur
 Io. Mo. qui dicit q præbendæ, beneficia, & domus religioforū, de
 quibus dictum fuerat: quia pertinet ad pñtionem patroni quan-
 doq; ideo subijcitur de iure patronatus. Nam ista cōtinuatio est
 solum pp qñq; materia uerō est pro semper, nisi in fundatione

ecclesiæ collegiata: quo ad ius præsentandi. ut c. nobis. et. i. Vlti-
 mō uide, quæ no. in Nouel. super rubrica. et. i. in antiquis: ubi tra-
 ctat quid est ius patronatus, & ex quibus pueniat, & quæ patrono
 competant, & j. q tempus pñtare debeat & de pluribus alijs p
 modum quasi summe: remittendo tamen causa breuitatis.

- 1 Constitutio est seruanda, cuius obseruatio tendit ad utilitatem ecclesiæ, & ad salutem animarum.
- 2 Constitutio addit constitutioni, qñq; corrigi: quandoq; determinat.
- 3 Diocesanus potestas, quæ competit illi iure communi modificatur per legem inanimatam certam formam exprimentem.
- 4 Præsentatio est illis cuius est ius patronatus.
- 5 Ecclesiæ collegiatae puidendū est per electionē, & nō per pñtionē.
- 6 Patronus pot esse psona ecclesiastica, siue sit ppria, aut respiciata. Patronus potest esse laicus, quo ad ius præsentandi.
- 7 Patronus ecclesiasticus potest esse dominus bonorum temporalium ecclesiæ cuius est dominus uel fundator: secus in laico.
- 8 Patronus ecclesiasticus de necessitate nō tenet subire onera ecclesiæ, nā pertinet ad rectorē, aut vicariū perpetuū. Quid ex pñtōne.
- 9 Morofus non constituitur nisi statuto termino, & illo elapso, nisi sit debitor purē, & simpliciter: & tunc efficitur per interpellationē.
- 10 Portio illa dicitur congrua, de qua quis potest onera incumbencia supportare.
- 11 Portionis assignatio facta per alium quā per ordinariū ipsis præsentatis, quando teneat, & quæ prius debeant concurrere.
- 12 Portionis assignatio ipsis præsentatis facta, licet non legitima per ordinariū, tamen admissa tenet.
- 13 Patrono pñt eē puidicialis picipitatio ordinarij sup portioe legitima.
- 14 Dispositio clemem. j. de iure patrona. non procedit in patrono laico, sed ecclesiastico.
- 15 Ratione legis cessante, & cessare debet ipsa lex.
- 16 Dispositio clemem. j. de iure patro. militat in patrono ecclesiastico tantum habente ex statuto, priuilegio, aut consuetudine dominiū bonorum ipsius ecclesiæ, & non alias.
- 17 Iura episcopalia persoluenda à uicario ex consuetudine, priuilegio aut statuto.
- 18 Negligentia unius alteri non debet esse damnosa.
- 19 Negligens in reparatione domus suæ cuius contemplatione ruina secuta fuit in domo uiri: an teneatur, & ad quid teneatur.
- 20 Negligentia procuratoris nocet domino in lucro non acquirendo. Quid in damno inferendo.
- 21 Subrogatus aliquando non utitur illo iure, quo ille in cuius locum subrogatur in circumstantijs.
- 22 Qualitates, & circumstantiæ non debent considerari habita tamen substantia rei.
- 23 Subrogatus effectualiter in locum illius in cuius locum subrogatur, debet uti eodem iure, licet in accidentalibus non utat eodē iure.
- 24 Tunc, dictio est nota extremi temporis.
- 25 Deuolutio, quæ fit ad superiorem ratione negligentie inferioris, dicitur pena inferioris.
- 26 Deuolutio de inferiore ad superiorem, quando dicatur proprie, & quando largo modo sumpto uocabulo.
- 27 Deuolutio in beneficijs à Papa reseruatis, uel de illis ab eo aliter pro uiso non potest habere locum.
- 28 Reseruatio à Papa facta de beneficijs inferioribus, est interdicta facultas se intromittendi de illis.
- 29 Deuoluta beneficia cadunt sub gratia ad beneficia, sed beneficia reseruata non cadunt in illo.
- 30 Deuoluta cā nō censet ad examen sedis Apostolicæ, ex eo q Papa eam commisit audiendam in curia, siue iam esset inchoata ibi, siue extra, licet, ex tali commissione interdicta fuerit facultas inferioribus cognoscendi.
- 31 Deuolutio, est uerbum iuris habens suam significationē materialē.
- 32 Dispositio limitata non potest extendi.
- 33 Procurator constitutus in causis deuolutis, aut deuoluendis ad curiam, non potest interuenire in causis tractandis in curia ex speciali mandato Papæ. Et que includantur.
- 34 Procurator constitutus ad causas deuolutas, aut deuoluēdas ad sedē Apostolicā, et ad causas in quibus arctaretur ab hōe: an possit pcedere in causis commissis in curia à Papa ex speciali mandato.
- 35 Præsentatio aliquo ad beneficium per patronum ius acquiritur quo potest se admitti, & institui.
- 36 Præsentatis portio debet assignari per diocesannum patrono ecclesiastico negligente in illa assignanda.

Iuris

- 37 Iuris minister debet suum officium ex æqui omni fauore, & odio postposito, & æqua lance.
- 38 Onera pertinere dēt ad illum, ad quē commoda pertinere noscunt.
- 39 Successionis commodum potest spectare ad feminam, & tamen onus tutela. ad eam non spectauit.
- 40 Tutela, onus est uirile.
- 41 Diocesanus habet aliquā iurisdictionem super exemptis & ubi pro- cedit autoritate ppria, est ab ipso appellandum ad metropolitanū.
- 42 Patronus ecclesiasticus habet sex menses ad præsentandum, & in terminis subueniendum est ecclesiæ petendo ibi economum.
- 43 Hæres institutus si nō adhibuerit infra terminum iuris, excludit ir- ab hereditate, ubi tamen sunt creditores, quorum interest: au ter- minus iuris possit abbreviari.
- 44 Negligentiam inferioris iustum est, quōd superior suppleat.
- 45 Dispositio cle. j. de iure pñtonatus nō militat inferioribus ordinarijs à diocesano: licet ad illos institutio bñficij patroni noscat pertinere.
- 46 Patrono ecclesiastico pñtante aliquē ad bñficiū inferiori à diocesa- no ordinario institutori tñ illius bñficij, et hoc nō assignata illi por- tione legitima: quo remedio succurrat pñdico inferiori ordinario.
- 47 Institutio in beneficijs tribuit ius in re.
- 48 Diocesanus admissio de nō assignata præsentato legitima portione ab ipso patrono ecclesiastico tenet: licet puniri debeat diocesanus pro- pter transgressionem cle. j. de iure patro.
- 49 Episcopus cui datur facultas ordinandi clericos solito idoneos con- cedenti, si ordinat in idoneum, non confert characterem propter amissam formam commissionis.
- 50 Episcopus ordinans subditum autoritate propria, licet insuffi- cientem, confert characterem illi.
- 51 Decreti natura est annullare ipso iure in contrarium facta.
- 52 Inhibitio non annullat ipso iure in contrarium facta.
- 53 Inhibitio iuris perpetua causa prohibitionis data annullat ipso iure quicquid fuerit factum in contrarium: alias secus.
- 54 Diocesanus quo tempore possit prouidere præsentato data negligē- tia patroni ecclesiastici super prouisione illi danda.
- 55 Appellatio non suspendit prouisionem immo datam à diocetano datam præsentato à patrono ecclesiastico prætextu negligentie p- didi patroni.
- 56 Præsentatio inmoderatam prouisionem à diocetano datam præ- textu negligentie patroni præsentantis, si ab ea fuerit appellatum, su- perior eam emendabit.
- 57 Solutio particularis multa incommoda habet.
- 58 Prouisio cle. j. de iure patro. an militet in illo casu in quo patronus hēt deferre partem onerū ipsius bñficij, et pñtatis abiam partem.
- 59 Præsentato ad beneficium patronatum per patronum ecclesiasticū, an debeat fieri assignatio pensionis ad uitium per patronum, aut prætextu negligentie illius per ordinariū, ubi præsentatus non dēt subire onera bñficij, & tunc talis assignatio in quibus differat ab assignatione pñtato fienda, ubi subiret onera: & utrum dēt au- geri an diminui secundū dignitatem, aut nobilitatem præsentati.
- 60 Patronus ecclesiasticus præsentatum uicarium ad beneficium pa- tronatum debet tractare honeste in mensa, & in choro locum ho- norabilem illi assignando.
- 61 Sacerdoti administranti corpus Christi deferendum est.
- 62 Vicarius administrans populo sacramenta, curam habet populi.
- 63 Præsentato ad patronatū bñficiū per patronū ecclesiasticū, si præsentatus habeat subire onera: an episcopus ex officio possit illi assignare prouisionem et eius uicario tenente, seu administrante.
- 64 Præsentatio facta uicario Episcopi, qui non habebat potestatem in- stituendi, ualet sed non ligat quominus ualeat alia legitima fieri episcopo: & institutus per illum acquirat ius.
- 65 Querela facta coram iudice non habente iurisdictionem, non nocet.
- 66 Præsentatio patronorum clericorum habet vim electionis.
- 67 Publicatio scrutinio non est locus uariationi.
- 68 Præsentatio patronorum, quo ad effectum uariationis non requiritur tres personas.
- 69 Forus requirit tres personas.
- 70 Prælati habentes ius patronatus an dicantur ueri prælati illius ec- clesiæ, & an habeant administrationem temporariam.
- 71 Prælati beneficiorum ecclesiasticorum patronatorum, an habeant eorum intentionem fundatam de iure cōmuni. Et quid de uicario percipiente portionem aliquam in dicto beneficio. Et quid de uicario habente curam populi.
- 72 Præsentatio uicario à patrono ecclesiastico, & lite orta inter ipsum uicarium præsentatum, & patronum super prouisione uicario assi-

gnanda, lis debet terminari ordine iuris seruato.

MT CONSTITUTIO. Primō pñit cā pñtionis impulsua. Scdō ipsa cōstitutio prouisua Terriō quædam prouisio defectus negligentie suppletua. Quar- tō una limitatio dubij remotua. Quintō ordinatio p- missorum executiua. secunda ibi diocesanus. tertia ibi: q forsan quarta ibi: sane. quinta ibi: ad q omnia. Casus. Pñtatus cui imminet onerum incumbentium supportatio, admitti non dēt, anteq termi- nus ecclesiasticus j. terminum competentē à diocetano pñgen- dū congruam portionē de prouentibus ecclesiæ: & de qua assignet: alias eo negligente diocesanus id exequat per censuram ecclesia- sticam, qd dicitur compellendo. h. d. Nota primō, ¶ q illa consti- tutio est seruanda, cuius obseruatio tendit ad ecclesiæ utilitatem & ad salutē animarum: hoc. n. expedit. Cōcor. c. suscepti. de preb. in vj. Nota secundō, ¶ q cōstitutio addit pñtōni. concor. l. ius at ciuile. ff. de iusti. & iure. Nec ob. l. non est nouum. ff. de legi. cum ibi no. ubi cōstitutio corrigi pñtōnem: quia officium pñtonis p- terioris est qñq; addere, ut hic: quandoq; corrigere; ut in contra- rio, quandoq; determinare: ut l. j. & ij. C. quando lib. prin. da. quan- doq; declarare: ut j. ca. cle. §. sane. ¶ Nota terriō, ¶ quōd inhibitiō fit per legem inanimatam diocetani, ut non exerceat id, quod ad eum suo iure ordinario pertinet, nisi forma certa seruata, uel ni- si interueniente, uel præcedente aliquo facto; & sic modificat po- testas ei competens de iure communi. Concor. clem. quia contin- git. §. ti. proximo. Non ob. l. j. C. quomodo; & quando iudex. quia ibi non est inhibitiō: quæ facit necessitatē propter auctoritatē su- perioris, ut hic. & l. de pupillo. §. meminisse. ff. de operis. no. nun- sed potestaria concessio, q nō necessitatē ubi: & l. nō quicquid. ff. de iudi. ¶ Nota quartō, ¶ q illius est præsentatio, cuius est ius patronatus. Nam habens ius patronatus, habet ius præsentan- dis aliis iura, ut in contrario. Et est ratio: ¶ quia ecclesiæ colle- giatæ prouidendum est per electionē, nō per præsentationem. Fa- cit clemem. quia contingit. §. ti. proximo. ¶ Nota quintō, ¶ q pa- tronius potest esse persona ecclesiastica, siue sit propria, siue pñ- tata, ut collegium. Concor. c. cū autem. in fi. de iure patrona. Nec ob. c. postulasti. eo. tit. ubi laicus est patronus, & habet ius patro- natus: quia illud uel uerum, quo ad ius patronatus, & quo ad præ- sentationem: & in hoc non est differentia: sed quantum ad hmōi cōstitutionis prouisionē; differet patronus ecclesiasticus (de quo: solum ista clemem.) à patrono laico. Et est ratio: ¶ quia patronus ecclesiasticus potest esse dominus bonorum temporalium ecclesiæ: cuius est dominus uel fundator. ut c. unico. de capel. mona. in vj. & c. de monachis. de præb. laicus uerō nō, imō ipia ecclesiæ est do- mina, & per consequens rector eiusdem, non autem fundator: ipse laicus. ut no. Nouel. in dict. c. de monachis, super uult. glo. & hoc tangit glo. Nota sextō, ¶ q qñq; patronus sit persona ecclesiastica, ad eum de necessitate non pertinent onera ecclesiæ: quia perti- nere possunt ad rectorē: uel ad uicarium eiusdem ecclesiæ, uel ad patronum præsentatum. Concor. d. c. suscepti. de præb. in vj. Non ob. l. j. ca. cle. §. sane. ubi onera pertinet ad patronum ecclesiasti- cum: quia, ut dixi, hoc est non ex necessitate, sed ex concingen- tiam quandoq; actum est, ut patronus ecclesiasticus habeat cer- tum redditum, & totum reliquum sit rectoris, uel uicarij ecclesiæ, & tunc onera sunt rectoris uel uicarij, argu. l. secundum naturam. ff. de reg. iur. & quandoque actum est econtra: ut certum reddi- tum habeat rector uel uicarius, & totum reliquum sit personæ ec- clesiasticæ, hoc est sui bñficij: & tunc talis patronus subire dēt om- nia onera. ut d. §. sane. ita no. Inn. in dicto. c. de monachis. facit ad hanc distinctionē cle. si bñficiorū. & q ibi no. §. de deci. ubi ergo totū est pñtōne ecclesiæ, hēt locū ista pñtio, ut at eē totū esset re- ctoris, uel uicarij, cessat ista pñtio, sed solum pñtōne ecclesiæ, uel suo bñficio, de qua nō curauit autor pcedenti uerō casu sic, ut hic. Verū ubi totū est pñtōne ecclesiæ, ad onera ecclesiæ incubat ipi rectori, uel curato: tunc. n. hēt locū pñtio huius assignatiōis p- q curato puidet: ut hēt tñ ut possit onera supportare, & pgruē sustentationem hē. ubi aut ipsa onera incumbent ecclesiastico: patrono: solum puidet curato, ut inde pgruē sustentet, ut in- §. in sane. No. septimō, ¶ q ad hoc ut quis in mora pñtatur, oportet q pñgat terminus cōpetēs, & q labat. cōcor. c. j. de dila. & cle. q pñgit. §. ti. px. Nō ob. l. si legatū cā. ff. de uer. ob. q ibi i eo q tenet purē, ut ibi requirit hōis interpellatio: hic i eo q tenet i diē p- cui? lapsū, & negligentia pñtuit i mora. ut l. magna. C. d. §. & cō- sti.

10 **sti. No. octavo**, q̄ illa portio d̄ esse cōgrua, de qua quis p̄t one ra incumbētia supportare, & sustentationē debitam, hoc est alimoniam decentē h̄re. Cōcor. d. c. suscepti. Nec ob. s. sane. j. ea. cle. quia ibi in eo qui non tenet subire hęc onera: vñ strictius sumit, q̄ hic. Nota non d̄, q̄ ad hoc vi ualeat ista assignatio fienda per aliū q̄ per diocesanū multa requirunt. Primō, q̄ fiat ante institutionē factā, seu ante p̄ntationē admittam, non dēt uiribus carere, dū tñ
 11 alias sit congrua: q̄ quia licet diocesanus non debuerit eā admittē re, tñ admittā non infirmat. ar. l. j. s. biduū. ff. q̄ app. sit. maxime si fuerit facta incōtinenti. ar. l. lecta. ver. dicebā. ff. si cer. p̄. & huius
 12 Inq̄ fuit gl. magna hic posita: vt p̄ precipitatio diocelani p̄t esse patrono p̄iudicialis, ad quē pertinebat facere hanc assignationē ut hic. arg. l. soluendo. ff. de neg. gest. & ar. uer. q̄ si forsan. j. ea. cle.
 13 Sed d̄. q̄ patronus sit ecclesiastica personā laicus non cōpre hendit sub hac p̄tione, nō fauore ipsius: sed quia rō p̄tōnis cel. fat in ea. arg. l. adigere. s. quis. ff. de iurepatrona. Tertio, q̄ ipse patronus ecclesiasticus ex statuto, uel p̄suetudine, aut ex priuilegio sit dñs honorū sp̄tialium ecclesiā de qua agit, nō aut r̄ctor uel uicarius. ut s. sane. j. ea. cle. nā ut p̄uideat huic r̄ctori uel uicario emā
 14 nauit hęc p̄titiones: ut hic in prin. & s. j. Quarto, q̄ ex statuto, cōsuetudine, uel priuilegio supportatio iurū ep̄alium, & aliorū onerum incumbētiū incumbat r̄ctori, uel uicario: nam si incūberet ipsi patrono, cessaret ista prouisio, & h̄ret locum. s. sane. j. c. cle. Quinto q̄ ipse patronus fecerit hanc assignationē. j. tps sibi statuti per diocesanū facta post, nō ualere, nisi inquantū approbare per diocesanū ad quē potestas huius deuoluta erat: ut
 15 hic. arg. c. si tibi absentis. de p̄b. in vj. No. decimo, q̄ negligentia unius non debet esse alteri dāno. p̄cordat. l. p̄tor. s. si. ff. de
 16 dāno infec. t̄ ubi negligens in reparatione domus suā; ex quo sequita est ruina in domum alterius, tenet ruderā tollere, & cātere de damno infecto, uel edes totas pro derelicto h̄re. Cōcor. l. si. C.
 17 de acq. pos. t̄ ubi negligentia p̄curatoris nocet dño: quia ibi loquitur in lucro nō acquirēdo: hic aut de damno nō inferēdo: non enim par est cā lucri cessati, & damni illati. ut l. si. C. codicil. & d. l. si. C. de acq. pos. Præterea in his, q̄ possunt reparari, p̄uideat, ne dānum illatum remaneat q̄n̄ reparat: ut hic, nam si damnum fuerit illatum p̄ negligentiam p̄curatoris non assignantis cōgruam portionē, tñ ut non duret reparatur ut potestas ad diocē
 18 sanum deuoluatur. Not. vñ decimo, q̄ p̄ subrogatus loco alterius nō utitur eo iure, quo is cuius loco fuerit subrogatus uti poterat, nam q̄ assignatio pertinebat ad patronum, debuit fieri, anteq̄ admitteretur p̄sentatus per eum: sed q̄ iure deuoluto pertinebat assignatio ad diocesanum, ipse admittit p̄ntatū, & post assignat: ut hic. concor. l. fiscus. ff. de iure fisci. Nec ob. l. si. ff. de iuriarū. ff. si quis cau. ubi utitur, & sapit eandē naturā subrogatus cum p̄suo subrogationis: quia & sapit eandē naturā effectualē. Nā si cut p̄onus tenebat assignare congruā portionē: ita & diocesanus iure deuoluto tenetur assignare similitur congruam portionem:
 19 q̄ de qualitatibus aut & circumstantijs non curat, ut hic. & patet
 20 in c. q̄. de electio. cum simi. Nam superior ad quē est deuoluta potestas prouidendi p̄ negligentia capituli, prouidebit ecclesiā effectualiter, sed non eo modo, quo prouidisset capitulū: quia capitulū prouidisset eligendo, iste uero superior prouidebit conferendo uel aliter disponēdo, seu ordinando. No. q̄ dictio, Tūc, denotat tps extremitatem. Concor. l. iij. s. ff. de con. & demō. de quo dic, ut dixi in cle. cum ei quē. de concess. p̄. Nota duode
 21 cimo, q̄ p̄ deuolutio, q̄ fit ad superiorē ex negligentia inferioris, procedat in p̄nam negligentis. Concor. in si. l. si. in si. & q̄ ibi no. C. de edi. diui. Adri. tollen. Nec ob. cle. q̄ regulares. s. de sup. neg. pla. Vbi procedit in fauorem ecclesiarum, & bñficiorum. & p̄cor. c. ij. de concess. p̄. cum simi. quia ista per illam, & illa per istam intelligitur. Nam diuersis respectibus hoc p̄cedit, ut & in p̄nā negligentis, ut hic, & in fauorem prouisionem congruam h̄re debēt, ut in p̄rio fit ista deuolutio. Nec ob. q̄ in casu isto ista assignatio nō est in p̄nam patroni: quia assignationis onus deuoluit. Et sic non est p̄nam omnis abdicatio. ar. l. soluendo. ff. de neg. gest. q̄ ut dicit glo. in mō assignandi est utilitas. Nam ep̄s post deuolutio nem facere poterit assignationem in aliquo p̄edio, in quo forsan p̄onus nō fecisset: sed certe talis uoluntas tunc p̄oni nō erit iusta: ex quo ipsum p̄edium erat de dote istius ecclesiā: nisi inquam erat in dño bñficij, rōne cuius iste erat patronus. arg. l. si cui fundus. ff. de lega. secundo. & l. utrum. s. cum quidam. ff. de re. du.
 22 Nota decimotertio, q̄ illa est propriē deuolutio: q̄n̄ potestas ab inferiore p̄ negligentiam abdicatur, & ad superiorē applicat.

Concor. cle. quia cōtingit. s. ti. proximo. cle. si de beneficio. s. de sb, 27 Idem est in appellatione, per quam in causis bñficialibus abdicatur potestas ab inferiore, & tota applicatur ad superiorē. ut cle. cam. s. de elec. licet largē sumatur ibi deuolutio: vñ p̄ omni iure, uel re q̄ transfertur de uno ad aliū. ut cle. cū sit. j. de cōsibus
 28 Ex quo infertur, q̄ ubi Papa apponit manum bñficia referuando uel aliter de ipsis disponēdo, ita q̄ per hoc oibus inferioribus cōsetur quo ad hoc interdita, & ab eis abdicata potestas, nō est deuolutio. Quod patet: q̄ quia beneficia deuoluta cadunt in gratia expectatiua. ut d. cle. si de beneficio. s. de p̄b. non aut cadunt beneficia referuata. facit no. Inn. in c. ut nostrum. in si. de
 29 app. & c. inter dilectos. de excess. p̄. Eodē mō q̄n̄ Papa committit cām aliquam audiendā in curia ex speciali suo mandato, siue iam esset alibi inchoata, siue nō, non censetur talis cā deuoluta ad examen Apostolicæ sedis. licet per talē cōmissionē. j. abdicata potestas ab omni inferiore, & ueniat solū in curia terminanda. ar. c. licet. de of. leg. j. Est. m. deuolutio, uerbum iuris, & magi
 30 strale habens suā materiam significatiōem: q̄ nequaquā possumus extendere. arg. l. in agris. ff. de acq. r̄. r̄. do. & l. non alter. ff. de leg. iij. Vñ pr̄idicebam, & bene, licet auditores palatij alij
 31 qui (nescio tñ si omnes) teneant p̄rium, q̄ p̄ procurator constitutus ad cās duntaxat ad curiam Romanā deuolutas, & deuoluen das, nō p̄t interuenire in causis tractandis in curia ex speciali cōmissione Papæ. Solum ergo includuntur causæ deuolutæ uel deuoluendo ex licentia appella. in bñficialibus, ex d. cle. cam. uel ex immediata subiectione, uel ex terminī p̄fixione ad prosequendū apponem in prophanis unā cū delatione appellationis, iuxta c. cordi. de appellatio. Et pro tanto, qui uolunt ampliare p̄curatorem, q̄ ad ius, & ad cās, in quibus arctaretur ab homine: nam tunc uenit causa commissā ex mandato speciali: quia tunc per citationem decretam ad partes arctatur ab homine: in deuolutione uero arctatur à iure, & ista est d̄ria, ad q̄, salua eorum pace, nō aduertunt. Nec mirum: quia quasi omnes sunt creati tpe schismatis, quo ut plurimū nō fuit practicata materia huius deuolutionis, & huius sn̄z meq̄ erat hoc anno dñi mei Iuristę d̄ cancellaria. No
 32 ta decimoquinto, q̄ p̄ntat ius quæritur: quo p̄t petere se admitti, & institui. concor. dat. c. cum Bertholdus. de re. iud. & q̄ notat Archi. in c. si post. q̄ de p̄b. in sexto. Nota decimo sexto, q̄ diocesanus facit hanc assignationem negligente p̄sentante hanc facere. Concor. dat. cle. quia contingit. s. ti. proximo. Nec ob. s. sane. j. ea. cle. ubi ep̄s nō assignat, sed cogit patronum, ut prouideat, & idem uoluit Archi. in c. suscepti. de p̄b. in vj. Nam opi. Archi. hic reprobat, ut uides. & s. sane. loquitur in prouisione fienda duntaxat cā alimonie r̄ctoris, uel uicarij, at hic loquitur de assignatione, seu prouisione fienda cā causa supportationis commo
 33 de onerum episcopaliū, & aliorum incumbētiū, ubi uertit maius periculum. arg. l. j. s. j. ff. de uen. inspi. Nota decimo septimo, q̄ iuris minister debet suum officium exequi æquali lance omni fauore & odio postposito. Concor. dat. l. iij. s. si tamē. ff. de libe. ho. exhi. Nec ob. l. si. ff. de reli. ubi est locus gratificationis: quia il
 34 lud quando res aliter non potest dirimi. de quo dic ut ibi. Nota
 35 decimo nono, q̄ ad illum pertinere debent onera: ad quem pertinent cōmoda. concor. dat. l. si naturam. ff. de reg. iur. Nec ob. in
 36 sti. de legiti. patro. tu. in si. t̄ ubi ad feminam pertinent cōmoda successio nis pupilli, & tamen nō pertinet onus tutelæ, quod ideo
 37 q̄ quia tutela est munus uirilē, & ideo non p̄iudicatur femine in successione hæreditaria, ad quam uocatur iure sanguinis, aut alia iuris dispositione, p̄sertim quia illa duo. s. successio, & tutela nō sunt consecutiua iuris nature: de quibus d. l. si naturam: licet sint consecutiua quadam iuris ordinatione. ut d. ti. de legiti. patro. tu.
 38 Nota ultimo hie casum, in quo diocesanus habet iurisdictionem su per exemptos. Concor. dat. cle. unica. s. de testa. & cle. quia contin git. cum si. s. titi. proximo. Nec ob. c. uolentes. de priuileg. in vj. quia istud est speciale. Et attende: quia hic non d̄, q̄ super exemptos procedat autoritate Apostolica, prout expressit in d. cle. quia con tingit: ex quo vñ q̄ hoc casu p̄cedat autoritate sua ordinaria. Nec ob. ob. i. q̄ ex p̄rio: q̄a ei quo ad hoc derogat, ut hic. si. ff. sic quo ad hunc articulū pro non facta habetur. Vbi ergo ep̄s procedat auto ritate Apostolica: tunc nō derogatur exemptioni: quia episcopus hoc casu habetur, ut quilibet alius cōmissarius Apostolicus: & sic si ab eo appellaretur, necessariō esset Papa appellandus. ut l. una. C. qui pro sua iurisdictione. At quando procedit sua autoritate, non ob. ob. ante sua exemptione, tunc procedit ut episcopus, & sic ab eo p̄t appellari ad archiepiscopum, ut c. Romana de. app. in sexto. cum simi.

cum simi. & istud no. q̄ Ratio impulsua fuit cōtrarietas opi. an tiquorum. nam causa Gof. Inno. & Hostien. tenebat in c. de monachis. de p̄b. q̄ patrono ecclesiastico moroso in hmōi assignatione fienda existente, ep̄s ecclesiā ordinare, eā conferendo alteri, q̄ p̄sentato. ar. c. sicut. de sup. neg. p̄. Sed quia fm̄ hoc negligentia, ncl malitia patroni nō dēt p̄iudicare p̄sentato, q̄ re gulam, q̄ habet, q̄ alteri p̄ alterum non dēt afferri deterior condi tio, & facit. l. soluenda. ff. de neg. ge. & probatur in hac clem. ideo Archi. in d. c. suscepti. dicebat, q̄ patrono negligente p̄ vj. menses ep̄s eam cogit ad hanc assignationē. Et respondebat ad c. sicut. quod loquitur in patrono negligente p̄sentare, nō at de patrono negligente assignare congruā portionē. Sed certe adhuc ista non erat bona opi. q̄a nullo iure cautū reperiebatur: q̄ patronus non posset agi ante sex menses, maxime cū tractaret de supportatione onerū incumbētiū, & sic de p̄iudicio tertij. Vñ licet patronus ecclesiasticus habeat. vj. menses ad p̄sentandū eā ratione, ut bene prouideat de persona idonea, cū sua interit rōne fundationis, & iure patronatus: & hoc casu nō interest tertij, sed solū ecclē p̄pter diuinā uacationē. ar. c. q̄ sit. de ele. in vj. cui intantū subuenit p̄ aliquem, qui uices gerat: & ad hoc deputatur ut regat ecclesiam postquam nō detrimēta patiatur. Tñ ubi est aliquis p̄sentatus, & maxime iam institutus, ad quē pertinet supportatio onerū incumbētiū, non dēt patronus gaudere sp̄tio sex mensium super huius assignatione fienda: quia uertitur p̄iudiciū. s. tertij, vñ ep̄s pro iuribus ep̄alibus sibi debitis, & aliorū quibus aliqua debent. Vñ tunc iustum erat, ut p̄tigeret terminus j. quē deberet facere hanc assignationē. ar. l. ubi. C. de iure delib. iuncta. l. si quis instituit. ff. de hære. insti. t̄ ubi institutus h̄t titulū infra quē adire p̄taliā exclusus est, & tñ ubi uertitur p̄iudiciū tertij, vñ creditoris ex mora instituti adire differentis, p̄tigitur si bi ab homine terminus p̄petens, j. quē adeat, uel prouidebit homo creditoribus. Facit. l. mancipiorum. ff. de leg. & c. si tibi absent ti. de p̄b. in vj. Ideo autor deuenit ad hanc constitutionē, p̄ qua neutra opi. antiquorū approbat, sed partē ex qualibet recipit, ut quod iustum est statuat: nā negligentia patroni ordinat supplenda per diocesanum. Quod sentit Inn. & ceteri, & notat Archi. & negligentiam p̄curatoris mandat non expectari p̄ spatium sex mensium, sed p̄ lapsum termini p̄petentis diocetano p̄fixi. Quod sentit Archi. & no. illi doc. magis antiqui, & intelligas gl. hic post tam super, uerbo deuoluat. Rō at dubitandi fuit, & poterat eē motiū Archi. & motiū aliorū antiquorū diuersis respectibus, ut s. dixi. Rō decidendi fuit, q̄ quia iustū erat, ut negligentiam inferioris suppleret diocesanus, ut in cle. quia contingit. s. ti. proximo, & q̄ no. in c. q̄. in si. de ele. in vj. & quia tractabat de p̄iudicio tertij, ut terminus ei p̄petens p̄tigeret & c. ut hic & ad rationes dubitandi, respondeo ut s. Conclude fm̄ gl. q̄ ista cle. inquantū est noui iuris inductiua non h̄t locū in inferioribus ad diocesanum, ad quos pertinet institutio, iuxta. c. super ea. de offi. dele. & c. fin. de clerico peregrini. & cle. si de beneficio. s. de p̄b. j. Et ideo si patronus ecclesiasticus, q̄ p̄sentauit inferiori ab ep̄o, nō assignat congruam portionē, poterit is ad quē pertinet institutio adire diocesanū, & ab eo petere ut, patrono p̄sentatū p̄petentem j. quem faciat coram eo dictā assignationē, aliās eo lapso admittet p̄sentatum, & diocesanus faciet hanc assignationē. Attende, q̄ mens gl. est q̄ inferior, ad quē pertinet institutio, non instituet p̄sentatum, nec prius facta assignatione, sicut nec diocesanus dēt instituire, ut hic patet: nā istud erat statutum ante istā cle. p. c. de monachis. & c. suscepti. p̄. alle. & istud facit q̄ gl. quia sicut dicta iura antiqua solū loquebantur de diocetano: & tñ idem serua tur in inferioribus diocetano, ut dicit ista gl. ita pari rōne hoc ius nouū est extendendū ad inferiores ipsos. ar. l. illud. ff. ad l. Aqui. Dici posset, quod iura antiqua, & ista constitutio nona nihil loquuntur de institutione, fed solum de receptione, & admisione p̄sentati, & quod intelligat de admisione, non quæ tribuit ius, uel titulū: quia illud est ipsa institutio, sed de admisione, quæ h̄ p̄ recognitione: nam diocesanus p̄sentatum sibi p̄ patronū, uel inferiori alteri, & institutum ab eodem, non admittet, scilicet ad curā populi exercendam uel committendam, nisi prius facta hæ assignatione. Et ideo tex. dicit in c. de monachis, quod ep̄s non admittat uicarium & c. j. Et sic p̄supponit, quod habebat ius in re, & sic titulū, aliās non esset uicarius. ut c. extirpanda. de p̄b. cum si. Quale at ius quærat p̄sentato ex p̄sentatione no. Inn. in c. cum Bertholdus. de re. iud. Conclude fm̄ gl. q̄ quod admisso facta q̄ diocesanū contra hanc inhibitionem sortiuntur suū

effectū, licet ipse puniri debeat de transgressione: & sic tenet, q̄ institutio facta q̄ hanc inhibitionē tribuit ius efficax institutio. Et ad rōnes in p̄rio factas, uide respōsum, ut in gl. Ex qua colligo, q̄ q̄ si ep̄o detur potestas ordinandi clericos solitos concedenti idoneos, q̄ si ordinet non idoneū, non conferat characterē, quia non seruat formam p̄missionis. ar. c. cum dilecta. de rescrip. j. secus at in proprio ep̄o, qui h̄t potestatem à se ordinandi: nā licet sibi inhibeatur, ne ordinet in idoneum, tñ ordinatio tenet. argu. huius gl. Itē collige ex ista gl. differentiam inter inhibitionem, & decretum: q̄ quia facta q̄ decretū, sunt nulla ipso iure. ut cle. quia contingit. s. tit. proximo. Facta uero q̄ inhibitionē, tenent, ut hic in gl. pro quo facit: quia frustra Papa apponeret in gratijs suis expectatiuis decretum, si sola inhibitiō idem operaret, quod decretum: & tñ Papa utriq̄; solet apponere. ut cle. si dignitas. s. de p̄b. j. Item collige fm̄ gl. quod factū q̄ inhibitionem iuris ita deum est nullum, si cā prohibitionis est perpetua, hoc est, quod prohibitiō se habeat p̄ modum regulæ: als fecus, ut hic. Nā assignatio, de qua hic loquitur, ualeat facta post institutionē, ut patet hic in uer. quā si forsan: & sic non est perpetua prohibitiō. Et id dixi in cle. p̄. quod collatio in titulum facta clerico de hospitiari, esse nulla, & si decretū non fuisset ibi appositum: quia illud fuit prohibitū simpliciter, & cā prohibitionis est perpetua: nā solum fallit q̄n̄ in statuto facto ex fundatione debent conferri in titulum. Nec mirum: quia cā primordialis, ut pars actus, semper est attendenda. ut l. si procurator. in prin. ff. man. cum si. Conclude fm̄ glo. q̄ facta deuolutione huius potestatis ad diocesanum, poterit diocesanus facere hanc assignationē, anteq̄ influit p̄sentatum, & sic in ipsius electione, uel seuare ordinē huius scripturę, uidelicet prius instituire, & post assignare, uel ordine p̄ter misso, q̄ nō est de forma, prius assignare, & post instituire. Pro quo no. in c. cū dilecta. in quarta gl. de rescrip. Conclude fm̄ glo. q̄ si appellaret ab Episcopo pro parte patroni, quasi portio per eū assignata sit excessiua, & immoderata, uel pro parte r̄ctoris uel curati, quasi sit modica, & incongrua, Episcopus non tenetur deferre appositum. Vñ ueruntamen superior ad quem fuit appellatum, cognoscat, & reparabit, ac emendabit male facta. c. p̄toralis. de app. in prin. facit ad hanc distinctionē id quod notat gl. in si. in cle. dudā. s. nos. ar. s. de sepul. q̄ contentio est inter episcopum, & religiosos super numero deputandorū ad audiendas confessiones & c. Quia episcopus facit, ut sibi placeat, & male facit, reparabitur prout iudex facit, & non ut pars. Gen. uero tenet, q̄ dēt deferre appellatiōem legitime, non at frivole, & hoc p̄ iura cōi. sed modicus est effectus, quantū ad uim huius assignationis, tenetur deferre, uel nō Guil. Idē tenuit, quod Gen. ad dēns p̄ pro perare dēt ep̄s ad assignationē, anteq̄ sibi p̄ episcopum inhiberetur. ut c. Romana. de app. in vj. Conclude se cundum gl. quod ubi omnia onera non pertinent, seu non incumbunt curato, sed solum aliqua, non est fienda cā assignatio, de qua hic dicitur: & hoc ex mente horum iurium, quæ est, ut assignatio fiat, q̄ omnia onera ad eum pertinent. ut isto. s. sane. aliās locus. Addit rationē: q̄ quia particularis solutio non minima incōmoda h̄t. l. plane. ff. fami. her. Sed certē cōtrarium vñ dicendū: q̄ quia eadē est rō partis ad partem, quæ est totius ad totum. ar. l. quæ de tota. ff. de rei uendi. nec est particularis solutio, licet sint plures debitorēs, nec est cōtentio aliquis hic creditorū, non enim erat hic cōtentio, an ista onera diuidi deberent in plures, an uerō per vnum p̄starentur: tunc quidem haberet locum. l. ij. ff. de excor. quam alle. gl. ut non distinguatur in plures, qui cum uno contraxit: fed solum est quæ stio an sit facienda assignatio curato, qui de statuto, p̄suetudine, uel priuilegio habet quædā solum onera subire: reliqua uerō p̄ patronus. Nam non uideo, quare hoc casu demoganda sit ista p̄sio, licet non sit tam grandis assignatio fienda, sicut fieret, q̄ omnia onera sibi incurrerent. arg. l. secundam naturam. ff. de reg. iuris. iuncta. l. si duo. ff. de admini. tuto. & istius sententiæ fuit hic Guil. & Genze. Conclude secundum glo. q̄ quod ubi omnia onera incumbunt patrono, non fiet assignatio curato pro supportatione ipsius pro alimentis eius. Sed certē, licet non fiat assignatio modo hic statuto, uel quod deuolutur potestas prouidendi ad diocesanum, tamen uidetur quod curato certum quid sit p̄standum, sufficiens ad suam sustentationem, ne quoridie cogat adire superiorē patroni pro suo uictu. ar. l. male agit. in si. C. de p̄scrip. 30. an. Et ideo uidetur, quod uel omnes oblationes, uel funeralia, uel aliud quid frumenti, uini, uel pecuniæ, aut aliās redditus sit ei assignandus pro suo uictu. Nec ob. uerbū, p̄stare, hic p̄.

vinculo, ut in Auth. de nup. §. j. col. iij. In alio at est absurditas, vcz, qd plus iuris qd transferat ad suos hæredes, q ipse hñet. Si enim erāt duo patroni, vnus medietatē solū, & alius aliā medietatē erat habiturus: & tñ si vnus moriat̄ relicto vno filio, & alius relicto duobus filijs: tunc ibi illi duo filij habebunt duas tertias, & ille alius filius ex illa nō habebit nisi aliā tertiam, & sic habebit minus, q̄ pater suus erat habiturus, & alij duo habebunt plus quā pater eorū fuisset habiturus. Vel dic qd d. l. si libertus. loquit̄, qñ ambo patroni sunt mortui: tunc em̄ hñt locū altercatio, nocent̄ hæredes in stirpes uel in capita: aut hic loquimur, qñ vnus ex patronis deceſſit pluribus hæredibus relicto; quo casu constat oēs hæredes pro vno. Sed in successione liberti specialis est; quia totū habebit solus patronus superstes; hæredes uerō patroni prædefuncti nihil. ut l. cōi liberti. ff. de bonis liber. & ibi no. in l. a duobus. q̄ v̄ fa

20 cere in p̄rium. ff. de ope. liber. Conclude, q̄ ubi est solus patronus vnus ecclesie, & decedit supstitibus sibi pluribus hæredibus et pro portionibus inæqualibus, q̄ ius patronatus est apud quēlibet hæredis in solidū, quo ad omnē eius effectū, vcz quo ad honorē, quo ad onus, & quo ad utilitatē, seu emolumentū. Fallit quo ad p̄sentationē, nā illud est apud oēs inſimul, quod apud nullū ſingulariter, ut l. pupillus. §. fi. & ibi no. ff. de verb. ſig. Et est rō huius cōclusionis: q̄ quia ius patronatus est simplex, & indiuiduū, & sic non pōt p̄ p̄cibus ſcindi, uel variari. ut l. stipulatioes non diuidunt. in prin. & §. celsus. ff. de verb. obli. cum ſi. & facit. l. nix. ff. de ſerui. Sed certē sicut & p̄sentatio est apud oēs inſimul, ita q̄ nō est apud aliquē ſingulariter, ut dictū est: ſita v̄, q̄ assignatio portionis ægruæ, q̄ ſimula est iuxta cle. & cōſtōnem prox. præce. ſit ita apud oēs in ſimul, q̄ apud nullū est ſingulariter. Vñ non est uerū ſimpliciter dicere, q̄ ius patronatus ſit apud quēlibet inſolidū, quo ad onus est ergo, q̄ ea, q̄ ſunt iuris p̄onatus, quo ad effectū, & implementū diuidua, & partiua: ut est assignatio ægruæ portionis illa ſunt apud hæredes diuiſim. ar. l. j. C. ſi cer. pe. & d. l. uic. ff. de ſerui. Ex quo v̄, q̄ ſi ius patronatus p̄tens vni ecclesie transferat̄ autoritate ſuperioris in duas, uel plures ecclesias, q̄ reſtores harū ecclesiarū tenent̄ pro partibus ad hanc assignationē iuxta dictā cle. cū effectus, & implementū huius assignationis ſit inter eos partitius: ea uerō, q̄ ſūt quo ad effectū, & implementū indiuidua, ſed collectiua, ſunt apud oēs hæredes, uel ſucceſſores, ita ſimulatiue, q̄ apud nullū ſunt ſingulariter, ut eſt p̄sentatio reſtoris, q̄ ab oibus eſt ſienda. ut c. j. & c. qm̄ de iure pa. † Nā quilibet hñt uocē: ſed omniū uoces inſimul collectiua, uel maior pars earū producit effectū: quia ille eſt inſtituendus, in quē oīs, uel maior pars conſentit. ut d. c. qm̄. † Nō at quēlibet producit vnū reſtorē: alia ſequere, q̄ eſſent tot inſtituendi reſtores pro vna uacatione, quot eſſent a talibus nominati, quod eſſet absurdū, ut c. quia nōnulli. de cleri. non reſidē. ea uerō, q̄ ſunt, quo ad effectum, & implementū indiuidua, ſed diſtributiua, ſunt ita apud oēs; qd apud quēlibet ſunt ſingulariter, ut eſt honor proceſſionis, & prouiſio modeſta tpe in op̄. de quibus in c. nobis. c. tit. Et ita intelligitur dictū Inn. † facit quod dicimus eſſe diſiam inter has p̄poſitiones, uel delatio lapidis non diuiſi eſt indiuidua, & ſimplex. Vñ qñ eſt collectiua, nō eſt apud quēlibet inſolidū, ſed apud oēs inſimul; ſecus ſi dicit̄ quilibet iſtorū fert lapidē: nā tunc portatio non eſt collectiua, ſed diſtributiua; & ſit cuiq; ſingulariter aſcribitur: & ſic per conſequeus inſolidū, ut notat̄ in lege, ſi pluribus. in prin. de legatis ſecundo. Ex iſtis inferitur, quod etiā non diuiditur, ſed ius patronatus in plures transfertur etiā quo ad effectū, & implementū indiuidua, ut dixi. Conclude, qd quod hæredes patroni, licet ſint pro partibus inæqualibus hæredes, non tamen erit pinguior uox habentis maiorem portionem: non enim competit ius patronatus eis, niſi qui ſunt hæredes. † Et iſtud nomen ita adaptatur ei, qui habet maiorem, ſicut ei qui habet maiorem. Ideo ſufficit qd filio relinquatur iure inſtitutionis: quia per hoc hæres eſt, ut in aut. ut cum de app. cog. §. illud quoq; capitulum, coll. viij. † Licet hoc casu legatarius haberetur extraneus, & in certa inſtitutione, ut l. quonies. C. de hære. inſti. facit ad prædictā. l. ex facto pro ponebatur. ff. de hære. inſti. licet Inn. ſenſerit contra. in d. c. j. & gl. magna hic recitat. † Ex quibus ergo uideretur: quod filius hono-

ratus in certa re iure inſtitutionis, ſcripto extraneo hærede vnuerſali, haberet ius patronatus vna cū hærede vnuerſali, niſi forſan fuiſſet addita clauſula, Ita quod amplius nihil poſſet petere. Nam tunc iudicium patris refragari uideretur. ar. l. quonies. §. ſi duo. ff. de hære. inſti. cui ſtandum eſt: † ex quo ius patronatus non trãſit de neceſſitate ad poſteros ſanguinis ratione, ſed ſolum ad hæredes habentes iudicium defuncti expreſſum uel tacitum, aut à iure præſumptum. ut c. filius. & c. conſiderandū. & ibi no. l. 6. q. vlti. Nec ob, q̄ ratione dignitatis, qñq; quis hñt duas uoces in electione, & ſic rōne maioris partis hæreditatis uideret̄, quod eius uox deberet eſſe pinguior, q̄ magis fuerit dilectus: quia illud procedit ex ſtatuto, priuilegio, uel conſuetudine, nō alias. † Ita qd ſola rō, uel cā dignitatis hoc nō operat̄: ergo nec maioritas portionis hæreditatis. Vñ forſan ſecus ſi patronus in teſtamento expreſſe dixiſſet, uocē iſtius eſſe debere pinguiorē. Et hoc iō: quia ſicut poſſet vnj ex hæredibus ſolum cōcedere integrū ius patronatus, & totā p̄ſentationē, ar. d. l. ex facto: ita pōt minuire uocē unius, & impinguare uocē alterius. ar. l. q̄ de tota. ff. de rei uen. ſacit q̄ no. Pet. in l. monumenta. C. de leg. uerū ſm Gof. in c. j. eo. tit. & hic refert gl. † maior honor, & prouiſio circa alimenta debetur illi patrono, qui maiora contulit in fundatione, dotatione, uel p̄ſtitutione, & et cū eſſet locus gratificationi iuxta. c. cū at. eo. tit. p̄ualeret uox huius, quod eſſet notandū. Conclude, qd ubi ſunt duo, uel plures patroni ecclesie, uel alterius beneficij, & vnus decedit relicto hæredibus ſuperſtitibus p̄patronis, q̄ iſti hæredes admittunt̄ ex perſona defuncti una cū patronis ſuperſtitibus ad totū id ad qd admittent̄ patronus defunctus, ut hic patet: & ſic eſt aliud in patronis liberti. † Nā nihil trãſit de iure patronatus, quo ad ſucceſſionē in bonis liberti in hæredes patroni defuncti ſupſtite p̄patrono. ut d. l. cōi liberti. ff. de bonis liber. & l. tutela. §. ſi duo. ff. de le. tu. Fallit in operis certis, ut l. a duobus. ff. de op. li. & ibi no. & in l. fabriles. c. ti. Et ſit rō: quia eorū petitio ceſſit ante mortē defuncti. ar. l. vnice. §. j. C. de cad. tol. † Præterea nulla operā trãſit ad hæredē hæredis patroni, ut l. ſciendū. ff. de uerb. ſig. † tamen ius patronatus eccleſiaſticū trãſit ad omnē hæredem in perpetuū: ut hic colligitur. & in c. iij. e. tit. Vnde non eſt bona argumentatio de iure patronatus prophano ad ius patronatus eccleſiaſticū, nec e contra, propter longā differentiā, quæ eſt inter ea. Nec mirum: † quia ius patronatus eccleſiaſticū, qd non ſit merē ſpirituale, ſed non eſt merē temporale, cū ſit annexū iuri ſpirituale: ut notat Inn. ſuper rubrica. eo. tit. & gl. in d. c. Pie mentis. l. 6. q. vltima. Conclude, qd qd ius patronatus eccleſiaſticū trãſit in ſucceſſores, non p̄ capita, ſed p̄ ſtirpes ad inſtar ſucceſſionis hæreditariæ, q̄ ab inſtato deſertur. §. & placuit. & no. Inn. in d. c. j. eo. tit. Et probatur hic: quia omnes hæredes prædefuncti patroni habentur pro vno, ut hic. Et ſic attenditur ſtirps, vnde, uel à qua cauſam haberet, uidelicet patronus defunctus, qui ſolum habebat unam uocem, non autem attenditur numerus capitum ipſorum hæredum: ut d. l. cui fundus. in ſi. † Et ſic eſt aliud in patronatu prophano, ut prædixi; qm̄ hoc casu non admittentur dicti hæredes, ſed ſolū patroni ſuperſtites, ut dictum eſt. Et ideo Vincē. qui tenebat p̄rium eius, quod hic dicitur, uidelicet, quod iſti hæredes admittuntur p̄ capita, & allegabat. l. ſi libertus. in ſi. ff. de bo. lib. malē dicebat, ſalua pace ſua: quia illa. l. loquitur in patronatu prophano: & quia ambo patroni erant mortui: ſecus autem, ſi aliquis ex eis ſuper eſſet: nam ad ſucceſſionem liberti uocaretur ſolus ſuperſtes excluſo filio, uel hærede prædefuncti: & tamen ſecus eſſet in patronatu eccleſiaſtico, ut hic patet. & in c. j. ij. & iij. eo. tit. Præterea licet oēs hæredes habeant unam uocem, hoc eſt, quod pro vno p̄tendent, tñ quilibet dat ſuam uocem, & ſic nō ſit diuiſio iuris patronatus, nec iuris p̄ſentandi, cū ſit ſimplex, & indiuiduum, ut hic. Et ſic non ob. l. iij. & l. iij. §. Cato. cum ſi. quæ allegabantur ad oppoſitū. ſacit ad hanc conſuſionem. c. paſtoralis: & quod ibi no. in gl. ſuper uerbo plures. de reſcrip. Præterea licet ius proceſſionis, ius alimentacionis, & ius deſenſionis, debeant patronis, & hæredibus eorum p̄ capita, non tñ ius p̄ſentationis, ut hic. Et eſt rō: quia illa iura poſſunt, & debent producere ſuū effectū diſtributiue, & ſunt p̄nes quælibet eorum inſolidum. Nec ſequitur aliquid inconueniens. † Iſtud autem ius p̄ſentationis, non poteſt licitē p̄ducere ſuū effectum diſtributiue inſolidum, ſed ſolum collectiue, p̄ abſurditatē uindandā: & ſic gl. q̄ allegabat hanc rationem ad oppoſitum, non bene dicebat. Nec ob. c. quoniam. eod. tit. de hæredibus plurium patronorum; & tamen dicitur ibi illum inſtituē dum, qui maiorem numerum habet. Et ſic inferitur: qd per capita,

non per ſtirpes fiat p̄ſentatio. Nam illa illatio reprobanda eſt, cum tendat contra æquitatem, & in præiudicium alterius. argu. l. cōuentualam. C. de Episcopis, & clericis, & textus, qui loquit̄ ibi ſimpliciter de hæredibus patronorū, exequando eos p̄onis, dēt intelligi, ut hæredes unius, quotquot ſint, habeant loco illius, à quo eam habent, & ſic de reliq; ne uideat̄ plus iuris trãſlatum, q̄ eſſet pones transferentē cauſaliter, uel formaliter. Et ſic nō ob. l. q̄ noſtrū. ff. de uſufruc. Præterea ex p̄ria opi. ſequereb̄ in cōueniētia hære: quia ſi duo eſſent patroni, & vnus decederet, relicto hærede vnō ex illis patronis, q̄ ille inſtitutus non haberet, niſi vnā uocē, & ſic oporteret dicere, uel qd uox ſua prima, q̄ ſibi p̄petebat emanuiſſet p̄ ſecundū aduenientē. ar. eorū, q̄ notant̄ in c. dilectus. j. de p̄. uel qd emanauerit ſtatim defuncto illo patrono, qua ſi non potuerit in p̄ona eiuſdē patroni ex diuerſis cauſis p̄ſtere iura duarū uocū, §. l. nō eſt nouū. ff. de act. emp. & l. gñaliter. ff. de fideicō. Et idē eſſet, qñ plures reperiret̄ patroni, & vnus fuiſſet hæres duorū, triū, uel quatuor cōpatronorū. Nā cū p̄patrono ſuperſtite gaudebit ſua uoce propria, & uocibus cōpatronorū defunctorū ſibi delatis, & acq̄uiſtis pura inſeritacione, de qua facit gl. hic magnū feſtū, & magnū uerborū cum uulū, nihil ad factū: quia ſemp̄ p̄ſentatio eſt ſienda p̄ ſtirpes, & nō p̄ capita, ut ſic oēs, qui ſunt ex vna ſtirpe, quotquot ſint, & ſi eſſent diuerſorū graduū, habeant p̄ vno reſpectu aliorū q̄ ſunt ex alia ſtirpe. At illi q̄ ex una ſtirpe reſpectu ipſorum eſt, qñq; uocant̄ ſm̄ capita, qñq; ſunt eiuſdē graduū, & qñq; ſm̄ ſtirpes, qñq; ſm̄ diuerſorum graduū.

43 Præterea inſeritacione eſſet de his ualde rarō p̄tingentib. qd q̄ iura nō adaptant̄. ar. l. nā ad ea. ff. de legi. Ex quibus infero: qd licet hæres plurium patronorū prophani patronatus admittant̄ p̄ capita, tñ ſecus in hoc patronatu eccleſiaſtico: nā admittunt̄ p̄ ſtirpes. & 44 cor. Gen. licet idē qd gl. ſentiat̄ inſeritacione p̄dicta. Cōclude, qd illa cle. locū hñt et ſi agat̄ de p̄ſentatione clericij, qui ſubeſt rectori, tñ p̄ſentatio illius clericij p̄tinet ad patronū: nā qñſtio eſt an p̄tineat ad rectorē eccleſie, an ad patronū ipſius eccleſie, de 45 quo no. in c. poſtulaſti. e. tit. Conclude et, qd hic reprobat̄ opi. Archi. quā poſuit in c. ſi plures. l. 6. q. vlti. diſtinguens inter patronos plures ex vna cā, ut inter illos ſiant ſucceſſio, & p̄ſentatio p̄ capita, & patronos ex diuerſa cā, ut inter illos ſiat ſucceſſio & diuiſio p̄ ſtirpes: nā ubiq; ſubeſt eadē rō. Si em̄ duo concurrat̄ in fundatione, uel p̄currant in dotatione, uel p̄currant in p̄ſtitutione, ſi ædificatione, ita vnus eorū reſpectu alterius cenſeri dēt ius paratum habere, ſicut ſi vnus eſſet patronus ex ſua datione, & alius ex dotatione, prout glo. magna hic tangit poſt principium

phanū diuidit, quo ad certū quid, puta reſpectu p̄ſentationis alimenterū inter eos. ut l. ſolent. in prin. & §. ſolēt. & §. ſi. ff. de ali. le. Nota, qd in re cōi melior eſt conditio prohibentis: nā iſta diuiſio non pōt fieri, niſi utroq; conſentiente, ut hic. p̄cor. l. Sabinius. ff. cōi diui. & regula, in re cōi. de reg. iur. in vj. Non ob. l. cōi diuidendo. §. cū de uſufr. ff. cōi diui. ubi ſit diuiſio, & v̄ uoluntatē alterius, uel amborū: quia ibi erant in diſcordia, & ſperabat̄ partes uire ad rixas, & ad arma. ut l. ſi cuius. §. ſi inter duos. ff. de uſufr. Secus qñ non erant in tali diſcordia, ut hic: & ſic uides, qd in caſu iſto vnus p̄dictio ſufficeret. Secundō: quia oēs tangit, ut ſingulos, ut l. in concedendo. ff. de aqua plu. ar. & l. profundū. ff. de ſeruitu ſti. prædio. Facit quod no. in c. quia p̄. uer. ut ſat̄. de elec. & per 6 Inno. in c. cū oēs. de cōſti. No. qd patroni poſſunt diſponere de iure pat. & nō uacante eccleſia, in qua habet̄ ius patronatus. p̄cor. c. ſi conſultationib. de dona. & cle. ſi vna. in prin. §. de re. eccleſie non alie. Nō ob. c. cū dilecta. de p̄cel. præb. † ubi Comitiffa Flan 7 driæ patrona nō potuit eccleſiā, nondū uacante donatione eccleſie, ponere in manibus alterius: q̄ ibi in dotatione, q̄ ſiebat in ſtatū de uacaturarū: hic at̄ in hac alterna tēporum cōceſſione, q̄ ſiebat tpe eccleſiarū, ut eis faciiliū p̄uideret̄. ar. l. ij. §. nouit̄. ff. de origine iuris. No. qd uiciſſitudines eccleſiarū præſumunt̄ licitē à patronis laicis. con. cor. c. ſi. de p̄b. in vj. ubi uiciſſitudines eccleſiarū præſumunt̄ licitē, uel beneficiorū p̄ ſingulos de collegio. cū qui 8 libet faciat noſe eccleſie collegiatæ. Non ob. c. querimoniam. e. tit. ubi tales uiciſſitudines reprobant̄: q̄ quia ibi loquit̄ de mutationibus rectorū, q̄ ſunt reprobata, ſi fieri habeant ex uoluntate patronorū. nā illæ eſſent eccleſijs diſpendioſæ, & qui ius in eccleſiis non conferunt, non poſſunt quicquā ab illo remouere, ut in Aut. de deſen. ciui. §. inſiurandū. coll. iij. Hic at̄ loquimur de p̄ſentationibus ſiendis alternis uicibus in fauorem eccleſiarū, q̄ ſunt licite, & approbatæ, ut hic. Ratio impulſiua huius partis fuit p̄tus opi. doct. antiquorū: nā quidā ut Inn. dicebant, qd iſte p̄tentiones, nō ualebant factæ p̄ laicos, eſo conſentiente. Et ita intelligebant dictum. c. querimoniam. in ſi. ut ibi nota. Alij uerō, quos etiam ſequerebatur Inno. in dicto. c. j. eo. tit. dicebant, qd iſte conſuetudines erant reprobe in uis eccleſiaſticis. Tertij dicebat̄ idē, qd hic ſtatut̄ & Gof. & B. in d. c. j. Rō dubitandi erat motiū Inn. p̄ d. c. q̄rimoniam. Rō decidendi eſt, quæ ponitur in tex. l. ut faciiliū eccleſijs prouideatur, ſub. † propter naturalem hominum ad diſſentandum facilitatem. ut litem ſi vnus. §. principaliter. ff. de arbi. & l. una. ff. de liber. vniuer. cum ſi. Nec ob. d. c. q̄rimoniam. ut §. dixi.

10 Conclude ſecundum glo. qd duo patroni duarum eccleſiarum, hoc eſt, qd ambo ſunt patroni cuiuſlibet earum, poſſunt ad inuicem cōuenire, qd vnus ſit patronus in vna, & alius in alia. Et iſtud tenuit Vincen. in d. c. j. & c. ex inſinuatione. eo. tit. Et reſpondet 11 ad l. quedam mulier. ff. fam. hercil. & ſibi ſimiles §. alle. q̄ quia loquuntur in patronatu prophano, qui fortior eſt, q̄ ille eccleſiaſticus. & probat̄ primō: quia prophanus non alienatur inter uiuos. 12 ut l. ſi. C. de bonis liber. iſte ſic. Secundō: qd ille trãſit in ſuos etiā hæredes. ut l. ſina. l. j. in princip. ff. de iure patronatus: iſte uerō non: quia ſolum trãſit in hæredes, ut hic, & dixi. in principio huius clem. Addit Genzeli. quia illud non poteſt in totum remitti. ut l. finali. C. de bo. liber. iſtud ſic. ut c. vno. eodem titulo. in vj. Potes reddere & alias differentias, de quibus ſuprà dixi. Probat̄ gloſſ. hanc conſuſionem: quia patronatus vnus poteſt cum alio permuari in totum, ut notat̄ Nouel. in c. cum ſeculum. eodem titulo. Ergo & pro aliqua parte, ut c. paſtoralis. §. j. de offi. delegatū. l. ſi duo. in ſi. ff. de adminiſtr. tut. Attende: quia iſta ratio eſt eadem cum ipſa conſuſione: nam gl. ſimpliciter dicit̄ quod patroni poſſunt conuenire, quod vnus ſit patronus in vna & alius in alia, & certe quia iſta eſt totalis commutatio: nā totum vnus à ſe abijcit ius ſibi competens in alia. idem v̄ dicendum. Quare puto, quod tunc ſit neceſſe interuenire conſenſum diocelani: ex quo eſt alienatio totalis iuris competentis patrono in alia eccleſia. Et iō tales diuiſiones ſunt prohibite: patronatus prophani. ut d. l. quedā mulier: quoniam in totum ibi recipitur pars patroni, & peruenit illum, cui facta eſt assignatio per talem diuiſionem: & hoc repro 13 batur. † Sicut ergo totum ius eccleſiaſticum patronatus nō pōt titulo ſingulari, & ſpecialiter in alium transferri ſine licentia diocelani: ut d. c. de iure. ita patronatus pro parte non poteſt partem totā, quā hñt in alia titulo ſimili transferre, qd ille ſit eius compatronus: licet gl. §. non uideatur in c. ex inſinuatione. eod. tit. Nec ob. iſta clem. quia ibi non ſiebat tranſlatio iſtius iuris patronatus, ſed ſolum iuris, & poteſtatis p̄ſentandi.

- 1 Patronus ad manum ecclesiam vacantem plures potest presentare, non q omnes instituantur, sed vnus tantum.
 - 2 Heres tenetur omnes seruos presentare legatario habenti optionem, aut electionem illorum.
 - 3 Presentatis pluribus a patrono instante pro omnibus, optio est in stituentis.
 - 4 Electio, aut postulatio obscura non tenet.
 - 5 Patroni clerici an possint variare plures presentando simul, aut successiue, Et quid de laicis.
 - 6 Ordo scripturæ non attenditur, vbi constat de mente presentantis.
 - 7 Presentatio patroni clerici habet vim electionis.
 - 8 Expressa aliquando nocent, q non expressa non nocent.
 - 9 Episcopus instituendo vnus ex presentatis, non tenetur etiam primo presentato.
 - 10 Iniuria alicui non facit, qui vtitur iure suo.
 - 11 Patronatus ius transit cum vniuersitate non rerum, sed castrorū, uel ville.
 - 12 Patronatus ius non transit cum hereditate vendita, nisi in hereditate esset castrum, aut villa.
- V I B V S.** Casus. Plurium presentatio pmissi, ubi optio in situere habenti pcedit. h. d. No. q patronus p ad vnā ecclesiam uacantē plures simul presentare, non quod oēs instituant, sed vnus tm. concor. l. ij. ff. de ope. leg. q ubi heres presentat in simul oēs seruos: nō q legatarius oēs eligat, sed vnū tm. Non ob. c. illud. & c. cū at. e. tit. ubi non est pmissum in simul, sed ex interuallo: quia illud q presentans fm instabat pro secundo, & non pro primo, quod presentauerat: q hic at pro oibus instat, ut eligatur arbitrio instituire debentis, ille ex eis, de quo sibi videbit. ut d. l. ij. & facit. l. iij. in princ. ff. de eo quod cer. loco. ubi alternatiua locorū offerit creditori declaranda suo arbitrio. No. q presentatio pte esse incerta, ut hic patet, q plures in simul presentant. Et est rō: quia certificanda uenit arbitrio instituire habentis. cor. l. cū quidam. ff. de leg. ij. Non ob. c. ij. de ele. in vj. q ubi locū obscurū, uel incertum non ualet: quia ibi non ponbat declaratio in arbitrio alterius, hic sic. uel fm gli. in electione, uel postulatione, hic in presentatione. Nec ob. c. cū at. e. tit. ubi uariatio reprobat: quia ibi in patronis clericis rōne suorū beneficiorū, hic in laicis fm gli. Tñ vñ idē in clericis, p. tex. istū, qui loquitur indistinctē. Et rō text. hñe vñ locū in omnibus. Rō dubitandi fuit pp incertitudinē, & qdā quasi uariationē inde surgentē. Rō decidendi est: quia talis incertitudo uenit declaranda instituentis arbitrio, & sic haberi dēt perinde, ac si a principio fuisset certificatus, uel solus presentatus, q fuit institutus. ar. l. institutio talis. ff. de condi. insti. l. a. se. ff. de her. insti. l. si fuerit. ff. de re. du. cū si. Et iō vñ, licet gl. & Gē. aliter sentiant: q istē finis locum hēt ēt in patronis clericis rōne suorū beneficiorū: q non. n. uident uariare, nec incertū presentare: ex quo declarationē concedunt dicecesano. Pro quo facit. l. iij. ff. q & a q. Nec ob. c. cū at. eo. ti. quia locū hēt, q plures presentant successiue. Secus si in simul. q tunc. n. ordo scripturæ non attendit, cū constat de mente presentantis. ut l. nec. n. ff. de sol. Facit at q hoc di. cū no. Inn. in d. c. cū at. ubi tenet. q presentatio facta p clericum, uim hēt electionis: & in electionibus nō hēt locū ista cle. ut statū subdā. Hæc at locū non habēt fm gli. & Gen. in electionibus in qbus uota conditionalia uitant, & uiriāt, nisi dicat, q sit distinctum inter conditionē, & conditionē. Et sic talis tacita pditio ualet: q vñ consensisse in singulos, si placebit confirmatori, nō nititur, nec uititur. q Nā qdā expressa nocent, q non expressa nō nocēt. ut l. nonnung. ff. de condi. & demonstrationibus. q Conclude fm
- 9 Guil. & Gen. q epus admittendo vnū de istis, non tenebit, etiā primo nominato: quia hanc electionē facit auctoritate huius pstitutionis. ar. c. cū in ecclesia. de ele. q quia utendo iure suo, ut ibi: nemini facit iniuriā. l. iniuriarū. §. j. ff. de iniurijs. Sed attende: quia iste tex. pte intelligi, uel q presentans plures simul det optionē epō, quod non dicat. q nō dat p hāc consōnem optio hōi. Cōcludo de secundū Pau. q q ius patronatus transit cū vniuersitate non rerum, sed castrū, uel uillæ. ut c. cū seculum. co. tit. q Vñ si uendo vniuersam hereditatem mihi delatam, in qua erat ius patronatus, non transibit, nisi etiet in hereditate castrū, uel uilla. ar. l. qui tibi. C. de her. uel ac. uen. facit no. Inn. & ibi plenē Io. An. in Nouel. c. ex literis. e. tit. Conclude fm Lapum, quod finis huius cle. locum hēt, q oēs patroni pcurrant in presentatione plurium, fecus ergō ubi discordant.

De censibus, exactionibus, & procuracionibus. Rubrica.

- 1 Censum anteneantur soluere ecclesie patronatæ. Et quid de procuracionibus.
 - 2 Censu, uerbum quotupliciter accipiatur in iure.
- O S T Q V A M.** in pcedenti titulo dixit de vno onere ecclesiarū, l. iure patronatus: nunc dicit de alijs oneribus. Et ista est p̄nuatio Gof. q Nouel. tenet. e. tit. in antiquis. Sed non vñ placuisse Hof. nec Io. Mo. forsan iō: quia ius patronatus p̄t dici esse ad utilitatē ecclesie p̄ onus defensionis incubentis patrono, ut dixi in cle. præce. Vñ p̄nuat eo. tit. in vj. v. c. q̄ patronus, de quo dictū est: quia qnq; recipit censum, qnq; alia exactionē, qnq; procuracionē, ideo de his subdit. Sed ista minus ualet: qm̄ fm̄ eā sequere hic titulus in talibus iuribus debitis patrono, cū tñ debeant p̄ ecclesias carentes patrono, & ad illa indefinitē referat hic titulus. q̄ Dic ergō: quia domus religiosæ, hoc est ecclesie sacrosanctæ: quarū ius patronatus acquiritur ex fundatione, ex dotatione, & ex constitutione: de quibus dictū est in præce. ij. titulo, tenent ad censum, & ad exēptiones, ac ad procuraciones, ut patet ex pluribus iuribus alle. p̄ Nouel. eo. tit. super rubrica, & optime probat in c. seruitiū. l. 8. q. ij. iō de illis subijciē. Vel aliter. Dictū est s. de iur. pat. p̄ quod prouidet ecclesie, & eius uicario, seu curato: hic de censibus, & alijs iuribus, p̄ q̄ prouidet alijs per ipsam ecclesiam, uel eius uicariū, seu curatū, aut aliū, ad quē redditus emolumenta ipsius ecclesie p̄tinent. q̄ Præmitte, q̄ aliquādo sumit censum pro tributo, q̄ præstat Fisco, uel tēporali dño. ut ff. de cens. p̄ totū. & C. sine cen. uel reliquijs. & isto nō sumit hic. ad idē. xj. q. j. c. si tributū. & c. magnū. Aliqñ sumit pro p̄sōe annua, q̄ debet rōne rei priuatæ, ut est, id q̄ præstare dēt Emphyteota dño suo. ut c. pouit. de loca. & l. ij. C. de iure emphy. Et ita se hēt cōis, & uulgaris usus loquendi in hac ciuitate, & isto modo non sumit hic: & in c. querelā. de simo. & tex. in c. cū non sit. de de. ci. ponit copulā inter censum, & tributū ad denotandū dñam alterū de copulatis, & resoluere in adiectū. ut l. j. §. j. & ibi nota. ff. de pac. At r̄ sumit C. de agri. & cen. l. xj. quia pro homine aftrictō glebæ, hoc est terræ, q̄ nō p̄t vendi p̄ se sine terra. De materia ista uide plenē p̄ Hof. in sum. de cen. & uide no. p̄ doct. in c. constitutus. de reli. domi. uidelicet an dñum transeat in præstantem censum an remaneat penes recipientē. non sunt alia. sequitur cle. j.
- 1 Sentiunt det dānum, qui sentit cōmodum ratione eiusdem cause, secus diuersa.
- 2 Tutela onus non potest esse apud feminam, & tamen apud eam est emolumentum successionis.
- 3 Tutela est onus uirile.
- 4 Contrariorum eadem est disciplina.
- 5 Legatarius licet sentiat commodum ex legato, non tamen sentit onera hereditaria.
- 6 Hereditaria onera sequuntur heredem vniuersalem.
- 7 Ecclesie sue seculares, siue regulares, quo ad proprietatem possunt acquiri quocunq; titulo per religiosos eorum proprijs monasterijs, nisi titulo emptionis.
- 8 Simoniacum est emere spiritualia etiam a spiritualibus, quo ad proprietatem.
- 9 Emptio non potest esse sine prætio.
- 10 Ius patronatus ad spiritualia non potest transire titulo singulari emptionis.
- 11 Ius patronatus potest transire ad spirituale titulo generali, aut singulari permutationis, aut donationis.
- 12 Ius alicuius qualitercunq; ad alium peruenit, ad illum censetur deuolutum.
- 13 Deuolutio potest accidere aliter, quam per negligentiam.
- 14 Exempla non restringunt regulam.
- 15 Iura episcopalia differunt a procuracionibus debitis legatis Apostolicæ sedis.
- 16 Et, copulatiua ponitur inter diuersa.
- 17 Onera episcopalia obligatus ex pacto subire, non tenetur soluere procuraciones debitas legatis apostolicis.
- 18 Legatus Apostolicæ sedis in prouincia sibi decreta, non dicitur episcopus, nec iura, quæ sibi præstantur.
- 19 Res transit cum onere suo reali.
- 20 Laici an possint imponere ecclesie iura personalia persoluenda, ac procuraciones legatis Apostolicis. Et quid de alijs oneribus præstari non solitis.
- 21 Res non transit cum onere suo personali.
- 22 Solutum quando dicatur.
- 23 Consuetudinem an faciant duæ uices, si ex ea non resultaret ius

Et quid

- 24 Successor debet subire onera sui predecessoris.
- 25 Successor representat personam eius, cui succedit.
- 26 Fiscus successor non utitur iure sui predecessoris.
- 27 Priuilegiatus succedens non priuilegiato utitur suo priuilegio pro tempore futuro, non præterito.
- 28 Fiscus succedendo alteri, quo tēpore incipiat uti priuilegio proprio.
- 29 Exempti a solutione procuracionum, non tenentur ad procuraciones debitas legatis Apostolicæ sedis, cum simpliciter sunt a procuracione exempti.
- 30 Exempti a iure episcopali simpliciter, non dicuntur exempti a solutione procuracionum debitarum legatis Apostolicæ sedis.
- 31 Exemptus generaliter tenetur ad soluendas procuraciones legatis apostolicis.
- 32 Procuraciones ex causa legitima non soluuntur. & que dicantur cause legitime ad liberandum a solutione earum.
- 33 Procuraciones, que debentur episcopis & similibus, an compositione possint remitti: q̄ si non fuerit legitime facta, non præiudicat dignitati, aut successori.
- 34 Procuraciones, que debentur episcopis, & similibus, p̄scriptione tolli non possunt.
- 35 Consuetudo p̄scripta in se habet consensum tacitum, non operatur tamen quantum expressus.
- 36 Decimas possunt retineri laici ex compositione, non tamen ex p̄scriptione aut consuetudine.
- 37 Procuracionum possessor, si sibi denegentur, tanquam spoliatus debet restituere, si ius illi non resisteret.
- 38 Procuracionum possessor, licet illi denegentur, non tamen tanq̄ spoliatus esse restituendus, ubi ius resisteret possessori. Et qd̄ qñ ius facit pro petente, sed is a quo petitur, est in quasi possessione nō soluēdi.
- 39 Priuilegia exemptionalia, ne procuraciones, aut iura episcopalia soluuntur, debent intelligi de ecclesijs acquisitis per ecclesias exēptas ante tempus constitutionis cle. j. de censibus.
- 40 Constitutio respicit futura in iure nouo statutorio, uel conductorio, secus in iure limitatorio p̄torum priuilegiarum.
- 41 Priuilegia principum debent esse p̄manētia nisi renouentur a cōcedente, aut eius successore.
- 42 Priuilegiarum renouatio a principe concedente facta, non debet iustificari, nam sola uoluntas Principis habetur pro ratione.
- 43 Religiosi non debent subijci exactionibus.
- 44 Ecclesia secularis exempta a solutione procuracionum p̄textu uisitationis, aut a solutione aliorum iurium episcopaliū, dicuntur exempta etiam quo ad ecclesias de nouo acquisitas: & an sit secus in ecclesijs religiosorum exemptorum ad p̄dictis.
- 45 Priuilegium concessum aliquibus religiosi de procuracionibus nō soluendis, aut alijs iuribus episcopalibus, si datum fuerit post cle. j. de censibus: licet non fecerit mentionem de illa, nihilominus priuilegium tenet.
- 46 Priuilegium, quod subsequitur ius commune habens clausulam derogatoriā ad priuilegium, nisi facta mentio fuerit in priuilegio de illo iure, priuilegium, non tenet, neque ualet.
- 47 Priuilegium sequens ius cōe, non habens clausulam derogatoriā: licet de illo non faciat mentionem, tollit & illud ius.
- 48 Ius commune sequens priuilegiū, quando deroget priuilegio.
- 49 Ecclesie seculares priuilegiatæ de non soluendis procuracionibus ratione uisitationis, aut de non soluēdis iuribus episcopalibus, an & qñ differant ab ecclesijs regularibus similiter priuilegiatis.
- 50 Priuilegia de procuracionibus non soluendis, aut alijs iuribus episcopalibus ecclesijs regularibus concessa ante cle. j. de censib. an extenderēt ad ecclesias in solo p̄dictorum religiosorū exēptorum de nouo post p̄dictā clementinā constructas siue fundatas.
- 51 Dispositioni cle. j. de censibus, an sit hodie derogatum ex priuilegijs de nouo contrarijs a Clemente religiosi concessis.
- 52 Priuilegio concessio de procuracionibus non soluendis, aut alijs iuribus episcopalibus a religiosi p̄textu ecclesiarum eorum, si alie ecclesie acquirantur post cle. j. de censibus, ab eisdem priuilegiatis, quæ acquisita non solita erant p̄dicta soluere, licet de iure teneantur; an eas eo p̄textu post cle. p̄dictam possint retinere absque solutione sēda p̄dictorum.
- 53 Ecclesia habens atq; parochianos, & ecclesia, que habet illos habitu equiparantur.
- 54 Legis mens debet exequi, sicut & uerba legis.
- 55 Lex adaptanda ad ea, que frequentius accidunt.
- 56 Ecclesia onera ille subire debet, ad quem pertinent pro maiori parte

- te redditus, & emolumenta. Et quid in religiosi habentibus ecclesijs parochiales ibi, instituto uicario.
 - 57 Ecclesiarum religiosarum emolumenta, & onera spectare noscuntur ad ipsos religiosos, non autem ad uicarios, si ex consuetudine, aut statuto emolumenta, & onera ad eos noscuntur spectare: secus si ex sola concessione ecclesiarum religiosi facta.
 - 58 Vicarius, qui tenetur ad onera ecclesiarum religiosorū, aut ad alia iura episcopalia ex consuetudine, uel compositione, non tenetur ad soluendas procuraciones p̄textu uisitationis.
 - 59 Episcopalia iura non includunt procuracionem p̄textu uisitationis Archiepiscopo debitam.
 - 60 Procuracionis exactio p̄textu uisitationis competit p̄textu iurisdictionis, & non ordinis.
 - 61 Archiepiscopus maior est Episcopo iurisdictione.
 - 62 Episcopalia onera adire ascriptis compositione, aut consuetudine, non tenentur ad onera archiepiscopalia, nec ad alia onera legatis apostolicis p̄stanta.
 - 63 Laicus etiam homicida, & p̄uentus per curiam secularem, si anteq̄ conuincatur efficiatur clericus, non potest condēnari post clericatum a iudice seculari in causa criminali. Quid in civili.
 - 64 Status causa non potest terminari ab inferioribus iudicibus, sed bene a maioribus.
 - 65 Forum quis potest mutare cum alteratione status. Et differunt.
 - 66 Via fraudibus non est aperienda.
 - 67 Clericus p̄t reconueniri coram iudice seculari in causa civili.
 - 68 Fideiusor de representando laicum coram iudice laico, non tenet illo effectu clerico: & idem si decessisset naturaliter, aut ciuilitate.
 - 69 Fideiusor de representando aliquē corā iudice aliquo, si p̄superiorē banniretur ante diem repr. sentationis, fideiusor excusatur.
 - 70 Procuratio p̄textu uisitationis ex cōp̄sitiōe, ab episcopo p̄t in parte remitti, sed non in totū, quo ad successorem. Quid quo ad se.
 - 71 Uisitatio est ius episcopale, sicut & procuratio.
 - 72 Correctio est iuris episcopalis.
 - 73 Cathedralicum est iuris episcopalis.
 - 74 Conuentio de nouo onere non imponendo ab episcopo facta, non includit procuracionem non exigendam ab episcopo, cū debeatur de iure communi.
 - 75 Prescribi p̄t procuratio debita episcopo rōne institutionis, aut cōsecrationis: & idem de qualibet alia alteri debita ex consuetudine, priuilegio, aut alia causa, q̄ ex dispositione iuris communis.
 - 76 Procuratio, que debetur episcopo de iure cōi ratione uisitationis, an ualeat prescribi.
 - 77 Priuilegium exemptionis a solutione procuracionum Episcopo debitarum, ualet, facta mentione de possessione facti, in qua erat episcopus. Et quid quando contra episcopum uotum P. ap. p.
 - 78 Priuilegium exemptionis concessum etiam in fauorem ecclesiarum acquirendarum, debet restringi arbitrio boni uiri, ne contineat pluralitatem, aut multitudinem.
 - 79 Priuilegium concessum super non soluēdis decimarum pro possessionibus acquirendis, an intelligatur indistinctē.
 - 80 Priuilegium concessum simpliciter monasterijs in terminis iuris cōmuni, aut alijs limitatum, non extenditur ad ecclesias de nouo acquirendas extra terminos priuilegiū.
- V M** fit. In cle. p̄ce. dixit de iure patronatus ecclesie, q̄ transit de vno in alterum iure successione: hic de ipsa, q̄ transit in aliam iure proprietatis. Et hic quatuor partes. In prima præmittit rō decidendi. In secunda subiicitur ipsa constitutio. In tertia ponitur vna exceptio. In quarta exceptionis quædam limitatio, secunda ibi: hac. Tertia ibi: nisi. Quarta ibi: priuilegia. Casus. Ex personis religiosorum, non priuilegiatorum non impeditur solutio onerum p̄ ecclesijs suis acquisitis an. e. præstari solitorum. Nota primō esse naturale, q̄ vñ sentiat incommodum, ad quem pertinet utilitas uel cōmodum. concor. regula iuris. fm naturam. ff. de reg. iur. & l. j. §. fin. ff. de aqua plu. arcen. c. p. secundum. de præb. & c. j. de sepul. & ibi nota. Non ob. tit. de le. patrono. tu. circa si. q̄ ubi onus tutela nō est penes feminam, & tamen apud eam est emolumentū successionis: quia illud ideo: quia femina repellitur ab illo onere: q̄ cum sit uirile. ut l. si. ff. de uel. de quo dic ut plenē p̄ Dy. in regula qui sentit. de regulis iuris. & uisidi in clemen. ut constitutio. supra titulo proximo. q̄ Verum in dicta regula, secundum naturam, formatur regula per conuersum, uidelicet, ut is sentiat incommodum, qui consentit onus. Sed non est uis: q̄ quia contrariorum eadem est disciplina: ut ibi no. tamen hoc notabile debet intelli-

5 si ratione eiusdem rei vel cause: secus si diuerse. † Nā legatarius sentit comodum ex legato. ff. delega. ij. & tamen nō sentit onera hereditaria, vt l. j. si heres. ff. de re. cre. cum sim. † qa illa sequunt heredes vniuersales, q̄ etiam comoda vniuersaliter, & quibus tamen specialiter non disposuit testator, sequunt. vt ff. de heredi. insti. cum simi. Nota secundō, q̄ quod ecclesię seculares, & regula res, iure proprietatis, quocūq; titulo, possunt acquiri per religio sos eorum proprijs monasterijs, concor. c. ad questiones. de rerū permu. Vbi potest acquiri titulo permutationis, similiter titulo donationis. c. consultationibus. de dona. & etiam titulo prescrip tionis. c. cura. de iure patrona. Non ob. c. querelam. de simo. vbi 8 titulo empionis non possunt acquiri: † quia illud est simoniacū 9 emere spiritualia, etiam quo ad proprietatem: † quoniam emptio 10 esse non potest sine pretio. vt l. j. ff. de contrahen. emptio. † Eodē modo nec ius patronatus spiritualia potest transire titulo singu 11 lari venditionis: † licet singulari, & vniuersali titulo permutationis, & donationis bene possit. vt no. xvj. q. si. c. pię mentis. ¶ No. 12 tertio, quod qualitercūq; † ius vni competens peruenit ad alium, 13 dicitur ad illum deuolutum. concor. clemen. vt constitutio. sup. 14 titulo proxi. Non ob. cle. si de beneficio. sup. de preben. † vbi de 15 uoluntio solum est per negligentiam: † quia ibi ponitur circa exē plū. ar. cle. causam. sup. de elec. de quō dicit vt dixi in d. cle. vt con 16 titutio. No. quarto, † q̄ iura ep̄alia differunt a procurationib. de 17 bitis Apostolicę sedis legatis. † Nā inter ista ponit copula, cuius natura est diuersa coniungere. ut l. si mihi, & tibi. ff. de verb. ob. & l. 17 si cui fundū. ff. de fun. instruc. ex quo inferunt gl. & Lau. † q̄ obli gatus ex pacto iura ep̄alia subire, non teneat ad has procuratio nes, pro quo facit. l. si. ff. de calū. cū si. Et sic vī: q̄ si pactū fuerit ap positū, ut uicarius subeat onera ep̄alia, non tenebit ad procuratio nes, sed patronus ecclesiasticus, ad quē pertinent oīa emolumenta ecclesię, depta uicarij agrua portione iuxta cle. ut constitutio. s. 18 tit. proxi. Non ob. c. si abbatē. de ele. in vj. † ubi legatus pot, quē 19 ius in prouincia sibi decreta, quia nō propterea dī ep̄us. † Nec iura q̄ sibi p̄stant propterea dicunt iura ep̄iscopalia, ut hic. ar. l. q. 19 Nerua. ff. de posuit. No. quinto, † q̄ res trāsit cū onere suo solito. 20 cor. l. de his. C. de sacros. eccl. & l. alienatio. ff. de p̄rahen. emp. c. cū non sit. de deci. & c. j. isto tit. Non ob. Aut. Itē nulla cōitas. C. 20 de ep̄isc. & cleri. † Vbi ista onera, non imponunt ecclesijs: quia ibi in oibus impositis p̄ seculares laicos, hic p̄ ecclesiasticos. uel ibi de oibus extraordinarijs, & p̄stari in solitis: hic uerō de p̄stari 21 solitis. † Nec ob. l. si. ff. ubi res non transit cū onere. ff. de cont. 22 emp. quia ibi in onere p̄sonali, hic in reali. No. sexto, † q̄ illud dī cū solitū, quod est ab ipso exordio institutū, uel ex post facto cō stitutum, obseruatū longo tpe idoneo ad p̄scriptionē. concor. c. cū de beneficio. de p̄b. in vj. & facit. c. puenit. & quod ibi no. s. c. p̄ Archi. in c. fructuū. 18. q. ij. Non ob. l. iij. in fin. & q̄ ibi notat. 23 C. de ep̄isc. audi. † Vbi duæ uices faciunt consuetudinē: quia ibi in consuetudine ex qua nō resultat ius. In ea uerō, ex qua resultat ius requirit frequens usus. ut l. an in explū. C. de edifi. priua. se 24 cundū Iac. But. No. septimo, † q̄ successor dēt subire onera, quæ 25 subibat, cui successit: em dēt eius iure, cui successit: quia p̄ sonam eius representat. concor. cle. plures s. tit. proxi. Non ob. l. 26 si fiscus. ff. de iure fisci. † Vbi fiscus successor uti iure suo proprio: quia ibi in successione priuilegiata, hic nō, & probat in sequenti 27 uer. nisi & c. No. octauo, † q̄ priuilegiatus succedens nō priuile giato, uti suo priuilegio. concor. d. l. fiscus. ij. responso. Nec ob. d. l. fiscus. j. responso: quia p̄ tpe futuro utitur suo priuilegio, ut hic, & ibi: in ij. responso. Sed pro tpe p̄terito non, ut in p̄rio: de quo plene p̄ Cy. in Aut. quas. C. de sacrosan. eccl. & p̄ Bart. in l. cum filius. §. in hac. ff. de uerb. ob. Nec ob. finis dicta. l. fiscus. 28 † ubi non uti statim suo priuilegio fiscus: sed post quā nomen, in quo successit, relatū est inter nomina debitorū: quia forsā sic deberet intelligi hæc cle. vj. ut non statim utant religiosi suo pri uilegio post acquisitionē: sed tunc demū, q̄ ecclesię ipsę acquiritæ fuerint relatæ inter alia iura ipsorum, hoc est, possitæ, & gu 29 bernatæ p̄ ipsos, ut suæ: quod est notandū. Not. non dō, † q̄ exēpti à solutione procurationū non tenent ad procuraciones debitas legatis Apostolicę sedis concor. c. cū ad instantiā. c. tit. Non ob. d. c. cū ad instantiā. c. tit. post princ. ubi exēpti simpliciter tenent: 30 † quia exēpti simpliciter à iure ep̄iscopali, non sunt liberati ab istis procurationibus. Exēpti uerō simpliciter à solutione horū 31 procurationū, non tenent, ut hic. † Vñ forsā exēpti simpliciter à solutione procurationū non tenent exēpti à solutione harum procurationum, q̄ debentur Apostolicę sedis legatis: quia oportet,

q̄ fiat specialis exemptio, & expressa, quo ad istas procuratio nes: & id sentit gl. & Nouel. in d. c. cum instantia. licet gl. antepen. hic posita videat consentire p̄rium. Sed illa loquit de exēptione 32 generalis: ista de exēptione simplici. No. decimo, † q̄ à solutione pro curationū quis excusatur ex cā legitima. concor. cle. se. proxi mę. uer. procuraciones. & fm gl. h̄ pro cā legitima sententia lata p̄ procuracionem, ne soluatur. ar. l. res iudicata. ff. de reg. iur. Lin genuū. ff. de sta. ho. c. cū inter. de re iudi. cū si. & ita notat Nouel. 33 in c. cū ex officij, in ult. gl. de p̄scri. † si p̄positio, ne soluatur h̄ pro cā legitima. ut d. uer. procuraciones: q̄ est uerum, saltē quo ad p̄iudiciū p̄ponendum, non at quo ad alios. ar. l. ij. C. qui. res iudi. nō nocet. nam utiq; p̄positio fuit uoluntaria, & iō nisi fuerit rōnalis, & legitime facta, nō p̄iudicat dignitati, nec successor. ar. 34 c. si. ne p̄la. ui. su. Nec ob. d. c. cum ex officij: † quia p̄scriptio, non h̄ pro cā legitima, ex eo quia ei aduerfat expressē iuris dis positio, ut ibi: non sic in suā, uel p̄positione, aut alia cā legitima: 35 & hoc p̄ generalitatē huius cle. † Et licet in consuetudine p̄scri pta misit consensus: ille est tacitus, & quasi p̄secutus: qui nō tan tum operat, quantū consensus expressus principaliterq; adhibet. ar. l. si repetendi. C. de condi. ob causam. & l. sed & si quis. §. qua situm. ff. l. quis cau. Idem vī consentire Guil. qui alleg. concor. c. 36 statuimus. de transac. in c. aliquibus. de deci. † ubi super reten tione decimarum ualeat cōpositio facta cum laicis, & non p̄scrip tio, uel consuetudo: † ubi at esset in possessione percipiendi pro curacionē, & sibi denegaret: tunc ut spoliatus esset restituendus: p̄ c. querelam. de ele. & destitutus manutendus esset in possessio ne, donec p̄staret de nō iure suo. ar. c. j. ut li. pen. & eorum q̄ no. in c. duo. de offi. or. fm gl. Sed istud esset uerū, q̄ ius cōe, nō est p̄ 38 denegante solutionē: licet non sit p̄ petente procuracionē. † Vbi at ius cōe eēt pro denegante solutionē: tunc nedū nō esset manutendus in possessione: imō spoliatus, si esset, nō deberet restitui, nisi doceret de titulo suo canonico. ar. c. ad decimas. de resti. spo. in vj. Si at ius cōe facit pro petente procuracionē, & is à quo peti tur nō soluit hætenus: ita q̄ esse in possessione nō soluendi: certe nō est audiendus, nec defendendus in hac quasi possessione, quasi non p̄t producere effectū p̄scriptionis: p̄ d. c. cum ex officij. Not. 39 vndericimō, † q̄ priuilegia, & exemptionalia, non soluāt ur, nisi p̄ p̄teritis acquisitis, & acquirendis: & sic non trahit ad acquiren das ecclesias de nouo. concor. cle. literas. s. de rescrip. & c. nup. de deci. Non ob. l. leges. C. de legi. & c. agnoscetes. de cōsti. † vbi dī, quod constitutio sit p̄ futura, non p̄ p̄terita, uel p̄sentia: nisi hoc dica, ut lit. l. p̄teritis. in fi. s. de prob. cum si quia illud locū hēt in iure nouo statutorio uel conductorio, hic at in iure p̄terito rum priuilegiorū, q̄ durabit limitatorio. Et quia si placuit prin cipi limitat, ut priuilegiū huius adhuc duras sup nō solutione pro curationū, & iurū ep̄aliū, solum habeat quo ad ecclesias iā acqui sitas, non at q̄ extendat ad acquirendas. Sed hic aduertendū: qm̄ gl. pe. hic posita intelligit hunc finem, qm̄ priuilegia huius fm̄ eorum concessione erant non solu de ecclesijs acquisitis, sed solum de acquirendis: & sic fm̄ hunc intellectū Papa hic cassaret dicta priuilegia, quo ad ecclesias, & priuilegia ipsa saluaret quo ad acqui sitas: uerū quia tex. uti istis uerbis, sed solu uolumus nō extēdi, uidet dicēdū, q̄ priuilegia huius expressē nō includēbat ecclesias acquirendas, sed solu loquebant de acquisitis. Sed dubiū erat p̄ ge neralitatē eorū an includant acquirendæ, vj. q̄ erāt priuilegiati, ut ipsi, & eorū ecclesię essent exēptæ ab istis oibus. Et iō uult, q̄ nō includant, seu q̄ ad illos nō fiat extētio. Vel aliter: quia hic autor saluabat priuilegia huius, & ex hoc potuisset in dubium reuoca ri, an saluatio huius trahatur ad ecclesias acquirendas forsā ul tra, q̄ paterent uerba priuilegiorum. Ideo ad dubiū tollendū sta tuit: q̄ non fiat extētio pro isto intellectu. Facit quia primum di cētum p̄sentis cle. solum facit mentionē de ecclesijs iā acqui sitis, ut pro illis solui debeant procuraciones excipit casum, ubi sub sunt priuilegia ex exemptionalia de p̄rio. & ut sit bona exceptio, in telligi debet quo ad ecclesias iam acquisitas. Et ideo in ultima parte dī: q̄ ista exceptio inquantū est conseruatoria priuilegiorū non extendit ad ecclesias ex post acquirendas. & sic esset sensus, quod autor non derogauit priuilegijs in quibus ecclesię fiebat expressio de ecclesijs acquirendis: quia hoc non cauetur, hic fi cur bene cauebatur in d. c. nuper. de deci. arg. c. decet. de regulis iuris. in vj. & c. secundum quosdam. Nota duodecimo, quod pri uilegia nō sem p̄ durāt. nā fm̄ intellectum glo. fuerunt p̄cessa etiā respectu ecclesiarum acquirendarum, & tamē reuocant quo ad 32 acquirenda post reuocationem. ar. c. dudū. §. pen. supra de sepul melius

melius cle. ut constitutio. in fine s. de iure patro. Nec ob. regula 41 decet. in sexto. & c. si cui. de p̄b. eo. lib. † ubi decet priuilegium Principis esse manfurum: quia illud intelligit, qm̄ non reuocet ab ipso concedente, uel à successore. arg. l. digna vox. C. de legib. & 42 d. cle. dudū. §. pe. † Nec est necesse, q̄ ista reuocatio iustificet, cū sola uoluntas principis habeatur pro rōne. ut l. quia poterat. ff. ad Trebellia. & l. j. in prin. ff. de constitucionibus principum. Rō im pulsua fuit noxa, ad quā tendebat priuilegia horū religiosorū. ar. c. suggestum. de decimis: nam procuraciones hōmi nō soluebant, & ex hoc uisitantes nō fiebant: & istam sentit gl. in fi. Ratio dubitandi fuit: quia cū ipsi religiosi nō subiaceant exactionibus: ut c. seruitium. xvij. quæstione. ij. ita uidebatur, q̄ nec p̄ eorum ecclesijs, q̄ eis acquisitæ fuerunt. arg. regula. accessorium. de reg. iur. in 6. & ar. c. recolentes. §. si. de statu mona. Eodem mō, si eorū monasteria sunt exempta, uidebatur, q̄ pro ecclesijs ipsis acqui sitis non deberent soluere procuraciones, prout an solutæ erant, sed solum prout soluere dēt ipsi religiosi pro eorum p̄rijs mo nasterijs ex fundatione, nō aliunde obuenientibus. arg. l. fisci. ff. de iure fisci. §. t̄ istatuitur hic. Ratio decidendi est, q̄ ponit in tex. per quam respondetur ad allega. in p̄rium. Fallit qm̄ priuilegium cōcernit istas ecclesias acquisitas: tūc. n. utunt quo ad eas p̄prio priuilegio, ut hic fm̄ quemdam. Conclude fm̄ gl. & Lapum, q̄ ista constitutio, inquantū est iuris noui inductoria, non hēt locū in non religiosi. solum. n. loquit de religiosi. Simile in cle. monasteriū. s. de rebus ecclie. non alienan. & cle. j. s. de decimis. & cle. j. s. de te ita. cum si. & sic vī, fm̄ eos, † q̄ si tpe huius cle. aliqua ecclesia se cularis esset exempta à solutione harum procuracionum, & p̄sta tione iurium ep̄iscopaliū p̄ ecclesijs ei acquisitis, & imposterū acquirendis, tale priuilegium durat et post hoc consiliū, et quo ad ecclesias acquisitas post hoc consiliū: qm̄ ista limitatio facta so lum de religiosi, seculares non includit. arg. l. cum p̄tor. ff. de iu di. & l. ff. de calum. cum si. Ego aut alium intellectum s. dedi fm̄ quē cessat ista conclusio: quia uidetur in tali casu exæquatio lo 45 ci religiosi, & secularis. Conclude fm̄ Lapum, † q̄ si religiosi ta le priuilegium fuerit post hanc cle. concessum, utentur priuilegio, per q̄ derogatur huic consilio: licet de eo non fuerit facta mencio. arg. l. omnes populi. ff. de iustitia & iure. & c. priuilegia. iij. di. stin. & notat Archi. in c. reuocantes. xxij. distin. & Ber. in c. graue. de officio ordinarij. Et est ratio: quia ius cōe istud nō habet clau sulam derogatoriam: imō solum est institutum p̄ priuilegia cō cessa an hoc consiliū. Et sic non includuntur concessa post. arg. l. si a colono. ff. de ver. ob. cum si. Et ideo si ius cōe h̄ret clausulam derogatoriam specialem: tunc esset necesse facere mentionem de illo iure specificē: ut c. unico. de excef. pla. in 6. & ibi no. & in c. j. de constitutio. eo lib. Ex quo colligo: † q̄ aliquando ius cōe p̄ cedit, & priuilegium subsequitur: & tunc distinguitur: quia aut ius cōe habet in se specialem clausulam derogatoriam, vj. q̄ nō ualeat priuilegium, nisi facta speciali mentione illius iuris commu nis: & tunc priuilegium non ualeat, nisi fuerit facta mentio illius iuris, ut d. c. unico. de excef. p̄la. † Aut ius cōe non hēt in se illam clausulam derogatoriā: & tunc ei derogat per priuilegiū sequens simpliciter concessum. ut d. c. priuilegia. cū si. Aliq̄ uero econ tra, priuilegium p̄cedit, & ius cōe subsequitur: & tunc aut in ip so iure cōi derogatur priuilegijs anterioribus in specie: & tunc eatenus, & in parte, si pro parte, ut hic patet. Aut nō derogatur ex pressē, & tunc remanent firma ipsa priuilegia. arg. c. j. de consti. in sexto. & no. Archi. in d. c. renouantes. iuxta fi. & Bar. in d. c. graue. in prima glo. Conclude et fm̄ Lapum, † q̄ et secularis, & religio sa, quo ad istā materiā exequant, quo ad ecclesias acquisitas an cōsi lium istud: quia utraq; utetur suo priuilegio exemptionis, quo ad eas concessio an hoc consiliū. Item si amba habuerunt priuile giū indultum post hoc cōsiliū. Itē si ecclesia secularis habuit priuilegiū an cōsiliū, religiosi uerō habuit ex post: ubi aut utraq; habuit priuilegiū an cōsiliū, & loquamur de ecclesijs acqui sitis post consiliū: tunc est dīa, ut hic patet. Conclude fm̄ Lapū, 50 † q̄ ista cle. in eo q̄ est iuris noui inductoria, nō habet locum in ecclesijs fundatis in solo religiosorum, uel de ipsorum bonis do tatis, uel per eos edificatis. Et est ratio: quia non sunt deuolutæ ad religiosos: sed semper fuerunt in earū fundatione uel donatiōe, ut c. iij. & ibi no. de iure patro. Et dixi super rubrica de iure patrona tus. pro quo facit gl. hic posita super uerbo titulo in fidum dicit: q̄ iste casus non adaptatur titulo edificacionis, uel donationis, & sic religiosi, quo ad istas ecclesias affectas eorum fundatione, do tatione, uel edificatione post istud consiliū utentur eorū priui

legio indulto ante hoc consiliū. Sed certē pot dīci, q̄ ista consili tutio iam deducta est, & dudum fuit ludibrio. † Nam post istam cle. omnes religiosi priuilegiati, quorum priuilegijs fuerat deroga tum per istam cle. habuerunt ab isto Clemente, aut à suis successo ribus priuilegia de nouo eadē et, quo ad acquirendas ecclesias. post istud consiliū. Nec fuit, ut dictum est, facere mentionē de ista clem. quia non continet clausulam derogatoriam. Conclude 52 fm̄ Lapū, † q̄ si p̄ ecclesijs acquisitis locis religiosi non fuerit aliquid solutū rōne harū procuracionū, & in tali statu existentes peruenerunt ad religiosos post istud consiliū, nō gaudebunt pri uilegio: quia licet actū nō fuerint solutę procuraciones, habitū tñ solui debuerunt. Et sic iste tex. qui notat p̄curaciones solui solitas est subaudiendus, uel solui debitas. Remittit ad nota. per eum. in c. de beneficio. de p̄b. in 6. & alleg. no. per Archi. in c. licet canon. 53 de elec. in 6. † ubi equiparant ecclesia hēns actū parochianos, & et ecclesia habens habitū, & non actū, cum sit ad hoc ordinata. Sed certē tex. uoluit, q̄ ab eo, q̄ fuit solutū solui, & p̄stari an ac quisitionem, seu deuolutionem factā religiosi, non recedat post deuolutionem. Vbi aut non fuisset solui solitū, tunc ne p̄iudica ret possessioni, uel cōsuetudini soluendi, quia nulla fuerat facta: 54 † tñ mens, & rō posita in hac cle. uindicat sibi locum in hoc casu & sic fenda est executio. arg. l. illud. ff. ad l. aquil. Nec ob. iste tex. 55 dum dicit, solite & c. † quia retulit ad ea q̄ cōmuniter accidunt. ar. l. nam ad ea. ff. de legibus. Nam singulare est ualde in de raro ac cidentibus: q̄ ecclesię iam fundatæ, & dotatæ religiosi acquirunt, seu ad eos deuoluuntur, re integra, hoc est anteq̄ pro eis fue rint solutæ procuraciones. Dicit autem posset, q̄ ubi non sunt soli ta hæc p̄stari regulari hæc ecclesię, habeant acquisitę iure ac cessionis fm̄ ipsorum religiosorum naturam. arg. d. c. recolentes in finem: nam tunc non p̄iudicatur possessioni, sed solum iuri. at hic p̄iudicaret iuri, & possessioni. q̄ est grauius. Conclude ex 56 hoc tex. fm̄ Guil. † q̄ ille tenet subire omnia onera ecclesiarum, ad quę pertinent pro maiori parte redditus, & emolumenta: nam regulare est, q̄ in ecclesijs parochialibus deuolutis religiosi, sint uicarij perpetui: quibus assignatur certum quid pro sua sustenta tione, & reliquum habent religiosi. iuxta no. per gl. & Inn. in c. de monachis. de p̄b. tunc æquata est, ut subeat religiosi omnia onera, ut hic patet. concordat in simili, fm̄ cum, quia heres uniuer salis subijt omnia onera: quia ad eū pertinent emolumenta uniuersaliter, & nō tenet h̄s particularis: quia singulare hēt emolumentū. ut l. quoties. C. de hæredibus instituendis, cum simi. Sed ista ha bent locum, qm̄ est consuetum: q̄ omnia onera subire debeant re ligiosi: alias si econtra, q̄ uicarius subire debet: tunc est sibi assi gnanda certa portio, vñ possit onera incumbentia supportare. ut cle. ut constitutio. s. ti. proximo. Cōcludit etiam Guil. ex hoc tex. 57 † q̄ de iure communi omnia emolumenta, & onera ecclesiarum pertinentium ad religiosos, spectant ad ipsos, & non ad uicarios. Sed certē iste tex. non probat hoc. Nam dicit, q̄ illæ subire debēt onera ad quos pertinent emolumenta. Ita q̄ tex. p̄stare ponit, q̄ ad religiosos pertinent omnia emolumenta: quod est intelligen dum, uel ex consuetudine, uel ex statuto, aut concessione, alias cō celsio simpliciter eis facta in proprietate, intelligeret, salua semper integra seu congrua portione pro uicario perpetuo, unde possit sustinere, & iura ep̄iscopalia, ac onera incumbentia supportare, ut c. j. de p̄b. in 6. & probatur in d. cle. ut constitutio. Concludit 58 et id, q̄ s. dixit. vj. † q̄ uicarius, qui tenetur ad iura ep̄alia ex cō suetudine, uel compositione, nō tenet ad has legitimas p̄curatio nes, q̄ ut maiores nō includunt. arg. c. cum inferior. de ma. & obe 59 dien. Concludit et, † q̄ sub iuribus ep̄alibus includitur procura tio archiep̄iscopi, cum non habeat plus, q̄ ep̄us in his, q̄ sunt ordi 60 nis. † Sed certē procuracionis exactio, q̄ est cōsecutiuā ad uisitatio nē, pertinet rōne iurisdōnis, non ordinis: † & cū, quo ad ea, q̄ sunt iurisdōnis, sit maior Archiep̄iscopus Ep̄o, ut c. Romana. de offi. ordi. in 6. cum simi. per rationem dictam in præced. conclusio ne, dicendum est contra, uidelicet: q̄ non procuratio archiep̄isco palis, ut pote maior sub iuribus ep̄alibus, facit c. nō potest. s. de p 62 cura. Et sic uidetur, † q̄ sicut alitricus compositione, uel consue tudine subire onera ep̄alia, non tenet ad onera legitima, nec archi ep̄alia, ita exemptus à iurisdōne p̄stacione legatariorū, & archi 63 ep̄alium, ac iurium p̄dictorū. Concludit et, † q̄ homicida laicus & p̄uentus per curiā secularē si anteq̄ quincat efficiat clericus non condemnabit p̄ curiā, sed p̄ iudicē ecclesiasticū: quia per altera tionē status forum mutauit, taliter q̄ primus iudex nō habet in eum aliquam potestatem ut c. unico. de cleri. cōiuga. in sexto. nec prin

videlicet religioſis, & prelatis, ſ. partim concedendo, & partim de-
negando. In tertia ſuper reliquis prouidet ſimpliciter, prouidendo
ſecunda ibi: noſ igitur, tertia ibi: alij autem. Et ſic prima pars eſt narra-
tiua. ſecunda eſt ſtatutiua. Tertia eſt cōminatiua. Prima autem potest ſub-
diuidi in xj. particulam, in quarum x. ponunt ſpecificē grauamina, q̄
inferbantur religioſis. in xj. ponit generaliter, q̄ alia et grauamina eis
inferbantur. Caſus. Eccleſiarum plati procuraciones debitas victū
aliaq; eis charitatiuē p religioſos adminiſtrata percipere dēt mō
hic ſtatuto, & a grauaminibus hic expreſſis eorū occasione haēt
nus eis inferri ſolitis abſtinere iubent. No primō ex parte prima,
1 q̄ Papa dolenter refert exceſſum ſubditorū. cor. cle. attendētes
2 ſuiſitatores. ſ. de ſta. mo. Non ob. l. cū q̄ i prim. ff. de iniur. t̄ ubi
3 oportet, & expedit nota eſſe peccata delinquentiū: q̄ a Princeps
dolet de cā relationis. nā uellet ſubditos eſſe bonos, & loquētes.
ut in Auten. ut iud. ſine quo ſuffra. ſ. cogitatio. in fi. coll. ij. & l.
4 ſcientiā oportet, ſ. p̄ſeſtorū. ff. de tu. & cu. da. ab his. t̄ nō aut de
p̄uſione, q̄ fecit q̄ delinquentes, & ſic nec de relatiōe p̄cantiū, ut
eos caſtiget, & eorū facta reprimat: ut hic. p. quo. l. cōgruit. ff. de
5 of. p̄ſeſtorū. & lita vulneratus. in fi. ad l. aquil. No. ſeō, t̄ q̄ hospita-
litas debet ex grā, ſeu ex charitate. concor. c. hoſpitalē. xlij. diſt. fa-
cit. l. ij. in fi. & l. iij. ff. de uſu & ha. Nec ob. l. una. in fi. ff. fur. ad nau.
6 cau. ſtab. ubi quis cogit p̄cariſe ad hoſpitalitatē: t̄ quia ibi in ho-
ſpitate negotiatorio, qui queſtū facit ex hoſtalagio. Nam teneſ reci-
pere fori uisitatores: ut ibi. hic in religioſo q̄ iure poli ſolū aſtringit
7 p̄ Deū ad hanc hoſpitalitatē. t̄ ſed certe ſm Guil. quilibet admi-
niſtrator bonorū eccleſiarū teneſ ad hanc hoſpitalitatē, & ad eā
pōt cogi per excoicationē. ut xlij. di. c. ſi quis. ſ. hinc. et ubi Ioānes
Euangeliſta excoicauit quendam: quia nō recipiebat hoſpites pau-
peres: & recipientes eiſciebat de eccleſia ſua: ſed ibi loquit de ho-
8 ſpitalitatē pauperū. t̄ Et huius hoſpitalitatis cōſideratio h̄ in aſigna-
tione congruē portionis, q̄ ſienda erat uicario perpetuo: de qua
in cle. ut cōſtitutio. ſ. t̄i. prox. facit. cle. q̄m. ſ. de ui. & ho. clerici. ubi
habens adminiſtrationē regularem, licitē facit eleemoſynā. Colli-
9 ge ergo, t̄ q̄ aut queris de hoſpitalitate charitatiua tranſeuntū, &
ad iſtam nō tenent laici, licet ad eam faciendā poſſint moneri ſo-
lum, & ad alia nō procediper ep̄m uel curatū proprium. ut c. j. de
emp. & uendi. ſm unum intellectū. Clerici uero habentes admini-
ſtrationes honorū eccleſiaſticorū, ad illā tenent ex debito charita-
tis, nō iure fori, ſed iure poli, ut aut q̄ris de hoſpitalitate, uel ele-
moſynaria, ad & illā pōt cogi nō iure fori, ſed iure poli. Et ita in-
10 telligit. d. c. ſi quis. j. xlij. diſt. ſm quendam. No. tertio, t̄ q̄ hospita-
tus dēt ſe p̄formare cibis illorū apud quos hoſpitatus eſt: alias cō-
ſeſ eſſe ut ſuperſtitioſus, aut intemperatus. cor. xlij. di. c. qui quos
11 & c. clericus. ſ. j. Nec ob. c. nō cogantur. ea. di. t̄ ubi diuites ſicut
ſunt ep̄i, non cogunt uelci cibis pauperū, ſicut ſunt religioſi, qui
nouerunt pauperatē. ut cle. ne in agro. circa. ſ. ſ. de ſta. mo. quia
ibi loquit q̄ uiuunt ſeparatim, ſecus ergo ſi ep̄s apud eos hoſpitate
12 tur, ut hic. t̄ Vel dic, q̄ ille, q̄ ubi hoſpitat ex charitate,
dēt cōtentiari, ſi ei miniſtrent cibaria, quibus ſolet uelci hoſpitās:
13 t̄ ubi aut hoſpicio recipitur ex debito ciuili uel ex neceſſitate:
tunc ſibi prouidendum eſt de cibarijs, quibus uelci ſolitus eſt iſci,
prouidendum eſt. ar. l. tutori. C. de neg. geſt. & j. c. cle. videbis. No.
14 quarto, t̄ q̄ in alimentum, q̄s ſibi dicere ius nequit, p̄pria autorita-
te. cor. l. extat. ff. q̄ me. cā. Nec ob. l. ait p̄tor. ſ. ſi debitorē. ff. q̄
15 in frau. credi. ubi quis t̄ pōt capere p̄pria autoritate debitorē
ſuū: quia ibi debitor erat in fuga. Et iō cā neceſſitatis ſuſtentantis
ibi cōcedit: alias ſecus, p̄ quo facit. l. ij. ſ. j. ff. ad. l. Rhodi. de iac. &
16 no. l. nemine. C. de ſacroſ. ecc. No. quinto, t̄ q̄ quis nō pōt ele-
moſynam licitē facere de alieno dño inuito. Nā ut dicit lex. Ne-
mo dēt miſericordiā exercere de alieno. ut l. ſi hominē in prin. ff.
17 depoli. t̄ Nec eſt dicenda eleemoſyna, q̄ fit de rapina, aut et ex re-
male acquiſita. j. q. j. c. non eſt putanda. Non ob. illud euangelicū,
18 t̄ Facite uobis amicos de mamona iniquitatis. & illud, Quod ma-
le acquiſiti, in bonum expende: quia primum debet intelligi de
diuitijs acquiſitis laboribus. uel ſollicitudinibus. Secundum uero
dēt intelligi, q̄ nō ſuperſunt hi, quibus reſtitutio ſienda eſt. ita
19 no. in d. c. nō eſt putanda. Dic ergo, t̄ q̄ aliqui aliquid eſt acquiſi-
tū ſolertia, & diligentia ſua lege approbata, & tunc de illo eſt ſien-
da eleemoſyna, ut xlij. diſt. c. queſcamus: aliqui eſt acquiſitū d. li-
gentia lege improbata, uel non improbata: & tunc aut pro illo nō
20 dāt repetitio, t̄ ſicut non dāt formicanti repetitio q̄ meretricē. ut
21 l. iij. ſ. q̄ meretrici. ff. de condit. ob. tur. cām. & t̄ de his danda eſt
eleemoſyna: imō totū dandū eſt pauperibus. ut no. in d. c. non eſt

putanda. Aut pro illo dāt repetitio: t̄ tunc aut nō ſuper eſt iſte,
cui competit repetitio, nec alius p̄ eo. Et iō quia ſienda eſt de eo
in totū eleemoſyna in dict. autorita. q̄ male acquiſiſti, in bonū
expende. Aut ſuper eſt: & tunc nō eſt ſienda eleemoſyna. ut d. c. nō
eſt putanda. Hęc ſunt uera in his, q̄ ſunt ablata ad aliū finem, q̄ cā
faciendi eleemoſynam. Si aut auferant, ut de eis fiat eleemoſyna,
clarū eſt, q̄ ſienda nō eſt, ut hic d̄r. No. ſexto hoc arg. a t̄rio ſen-
22 ſu, t̄ q̄ ſub procuracione debita uisitati, uel aliter includunt ferra-
menta neceſſaria p̄ equitatis. cor. l. j. ff. de iuriſd. omnium iur.
di. & c. p̄terea. de of. dele. Non ob. no. Inn. Guil. & Bar. q̄ tenet,
q̄ ſtatutū de pecunia nō recipienda pro procuracione, non hēt
locū in hmōi ferraturis animalium, q̄ nō eſt i alimētis hominum.
23 Vñ aliter, & aliter ſtatuit. arg. l. ſi. de calum. t̄ ſub ipſa procuracione
cōtinent omnia neceſſaria ipſi uisitati, uel hoſpitato, & ſic
includunt hęc ferramenta neceſſaria, ut hic. ueſtura aut animalū
nō includit: ut no. Inn. in c. Romana. e. ti. in 6. Guil. t̄ hic dicit, q̄
ferra iſta nō debent: per. d. c. Romana. Gē. concordat cū Guil. in
aſcribunt Inn. q̄ nō dicit: quia ſolū loquitur de ueſturis, nō de fer-
ris. Sed certē licet gl. ſic no. i. d. c. exigit. t̄n ibidē in Nouella ſe cor-
24 rigit: excuſans ſe ſuper falſa relatione Bar. de no. Inn. in c. procura-
tiones. eo. ti. quā ſolū locum hēt in procuracionibus debitis, &
legatis, & nuntijs Apoſtolicis, ut ibidem no. Nouel. T̄n rō euidēs
eſt dicere inter ueſturas, & ferramenta. Verū quia. c. Romana.
ſ. procuraciones. ſolū loquit de uictualibus percipiendis, & nō plus,
excludunt ferramenta: alias pari rōne includerent ſoulares fami-
25 liarū maxime peditū. t̄ Nec ob. a t̄rio ſenſu arg. p̄ t̄riam iuris
diſpoſitionē. ut l. cōuentiā. C. de ep̄iſ. & cleri. No. ſeptimo, q̄
coqui uisitati, uel eorū, qui recipiunt, nihil dēt exigere pecu-
nariū rōne ſui officij, uel laboris. concordat. c. Romana. ſ. p̄-
26 curacionis. eo. ti. t̄ Nec ob illud euangelicū, Dignus eſt operarius
mercede ſua. & facit. l. ſalarium. ff. man. & l. j. in prin. & ſ. j. & per
totū de uar. & extraordi. cog. ubi operarijs, & artiſcibus ſalarū
conſtituitur: quia illud reſpectu eius, qui ſuit uſus reſpectu eorū.
Iſtud aut reſpectu hoſpitiū, quorū cā nō ſunt operati, ut hic pa-
27 ter. No. octauo, t̄ q̄ cōpoſitio licitē fieri pōt ſuper procuracione
debita inter debent, & eū cui debet. concordat. c. ſtatimus. de
transac. & cle. cum ſi. ſ. eo. ti. & q̄ ibi no. Nec ob. c. cū ex officij.
de p̄ſer. ubi non ualet cōpoſitio ſuper uisitatione, & ſic nec ſup
procuracione, q̄ eſt eſſe acceſſoria: quia cōpoſitio nō ualet, p̄ q̄ certa pars
uel quota remittit, uel modificat, uel ut certo mō p̄ſer. ſeu et
28 numerus procurandorū ſtatuit, ut hic ſm gl. idem tenuit Guil. in
p̄ceden. cle. Ego aut mouendo aliter dixi, ut ibi uidiſtis. No. no.
29 no. t̄ q̄ ep̄i, & alij p̄lati uisitantes, ſeu aliter recepti, dēt aliter
procurari, q̄ non reddant graues ipſis eccleſijs, quibus procurant
Etiō dēt procurari ſm qualitatē loci, ſeu facultates eccleſiæ, ad
30 q̄ declinant. ut c. ſopite. eo. ti. t̄ alias longi t̄pis prouifione, breuiſ-
31 ſi hora conſumeret. concordat. c. cū Apoſtolus. eo. ti. t̄ Nec ob. x.
q̄. iij. c. cauendum. iuxta ſine. ubi uisitan non dēt p̄curari ſi ſuis
expenſis hoc facere poſſit: quia illud dēt intelligi, q̄n eccleſia non
pōt procurare ep̄m p̄ eius paupertatem. ar. Auri. de man. prin. ſ.
32 tibi coll. iij. aliaſ procurari dēt ſm facultates eccleſiæ, ſiue illic
33 accedat cā uisitandi, ut d. c. cū Apoſtolus, t̄ ſiue cā conſecrandi ec-
cleſiam. ut c. cū ſi Romana. de ſimo. Vbi ergo pōt eccleſia procu-
rare, non dēt dēducere q̄rum ep̄s in domo ſua hēbat neceſſariū
expendere: q̄m aut pro labore ſuo p̄ſtat hęc procuratio ſm quof-
34 dā: uel quia ſm alios uerius, p̄ſtat bñficio legis, ut no. in d. c. cū
ſi Romana. v. rōne ſubiectionis, & p̄ hoſpitalitatē, ad q̄ tene-
35 tur. ut no. Inn. in c. Romana. eo. ti. in 6. & ibi Nouel. ſuper uisita-
tione. t̄ non aut de iure naturali: ex quo hēt redditus eccleſiæ ſug-
ar. ſ. cle. prox. & iō nulla ſienda eſt deductio, ut no. in d. c. cauē-
36 dū. t̄ Nec ob. in Aut. de man. prin. ſ. illud. coll. iij. ubi ſit deductio
eorum, q̄ erat domi expenſurus: quia illud in officiali t̄ pali, & qui
percipiebat ſalarium de publico: hic aut in ſpirituali, & qui ſalarū
nō percipit, licet redditus habeat ab eccleſia ſua, & qui facit hanc
uiſitationē fauore eccleſiarum, hoc eſt, ut inquirant debita inhabi-
tantiū ibi & aliorum ad utilitatē eccleſiæ pertinentiū: ſecus aut
37 ibi: quia nō ſi ſibi talis ſingulariū inſoluitio: p̄terea ibi pro ſua
uiſitatione q̄ facit officialis in aliā prouinciā hēt ſalarium, uel qd
certum a Fiſco, & ſic nō dēt arceri ſubditos, imō illud, q̄ percipit
dēt exponere: hic p̄ iſta uiſitatione ſpeciali nihil ſibi dāt: iō
38 plene procurat. t̄ p̄terea nec uiſitanti p̄ſtant expenſa: itin-
ris, ut d. c. Romani. & ibi notat Inn. & ſic concordat in hoc. Nota
39 decim. t̄ q̄ Ep̄s t̄pe uiſitationis, & receptionis, non dēt h̄re ſecū

canes uenaticos, & aues rapin, ſicut ſunt Falcones, & Accipitres.
concordat. cle. ne in agro. ſ. porro. ſ. de ſta. mo. Nec ob. c. j. de cle-
rico. uena. ubi talia animalia interdunt nedū ep̄o, ſed & ſacerdo-
ti, & clerico, & omni t̄pe. Nā hic nō recipitur iſte ſubauditus, v. c.
37 q̄ permittat h̄re alio t̄pe, q̄ procuracionis, uel uiſitationis: t̄ cū ſit
t̄ria iuri diſpoſitio. ar. l. p̄uicula. C. de ep̄iſ. & cleri. nec hic iſtud
phibet de nouo, ſed ſolū narratur, q̄ faciunt Ep̄i dudum a iure, p̄
38 habitum. No. vndecimō, t̄ q̄ ualug eccleſiarum non ſunt uolent
frangenda q̄ uoluntate clericorum, uel monachorum ibidē fa-
39 mulantium. Et ſit rō: t̄ quia ad inſtar murorū ciuitatis, uel alicuius
municipij ſunt facta. ut l. ſanctum. ſ. fi. & l. ſancta. ſ. muros. & l.
fi. ff. de rerum diui. & melius patet in l. p. e. & fi. ff. ne quid in loco ſa-
cro. Nec ob. l. pleriq; ſ. ff. de iniur. vo. & l. qui ui domum. ff. de iniu-
40 rijs. t̄ Vbi et non licet alicui ingredi domum et priuatā q̄ uoluntate
41 tatem inhabitantis: t̄ quia, ut dixi in p̄ceden. no. iſte ſenſus: t̄ q̄
t̄rio ſenſu non eſt hic admittendus p̄ iura p̄dicta. Nec ob. l. ſi.
ſi ad ianuam. ff. q̄ ui aut clam. & l. quemadmodum. ſ. j. ff. ad l. aquil.
42 t̄ q̄a ibi in eo qui aedificauit in alieno: quo caſu p̄pria autoritate
43 pōt tollere, & frangere dñs ſoli, t̄ cum edificatū ſolo cedat. ut l.
44 adeo. ſ. ex diuerſo. ff. de acqui. re. do. Ex quo inferret: t̄ q̄ uſufru-
tuarius cum non ſit dñs ſoli diſtrahere non inferret propria auto-
ritate. ut l. ſi loco. ff. ſi ſeruitus uendicetur. & no. Inn. in c. j. de im-
45 muni. eccle. Nec ob. l. ſi ſeruus. C. q̄ cum eo. t̄ ubi poſſum ingre-
di hoſpitiū meum, q̄ alius, me in ſcio, occupauit: quia illud ſine
uiolentia facere non poſſum: aliaſ perderem ius meum, per. l. ſi q̄s
intantam. C. vnde ui. niſi incontinenti hoc facerem, uim ui repel-
46 lendo: ut l. tertia. ſ. cum igitur. ff. de vi, & ui armata. Præterea, q̄
p̄dicta locum habeant in domibus, & portis priuatis, t̄n in eccle-
ſijs, & domibus earum ſpeciale eſt, cum ſit ſancta ſanctorum, &
47 dño cōſecrata. xij. q̄nō ſecunda. c. nulli. t̄n nulli laico, imō nec
et clericis, niſi forſan h̄ret clericus in loco iuriſdōnem, uel eſſet p̄-
latus in ipſa eccleſia, liceat domos uel portas eccleſiarum frange-
re, uel uiolenter introire. de quo dixi, ut plene per Inn. in d. c. j. de
48 immuni. eccle. No. duodecimō, t̄ q̄ deputata ad ornatum eccle-
ſiarum, non ſunt inde pro aliqua cā extrahenda: et loco uel cā pi-
gnorum, concordat cle. ſi beneficiorum. ad fi. ſ. de deci. Nec ob.
l. ſancimus. & Aut. p̄terea. C. de ſacroſ. ecc. ubi talia licitē alie-
nantur: quia ibi loquitur in caſu neceſſitatis: quia ibi loquitur in d.
49 cle. ſi beneficiorum. No. decimotertiō, t̄ q̄ numerus procuratio-
nū, non debet excedere numerum dierum: unde qualibet die ſol-
uenda eſt ſolū una procuratio, & nō plures. concor. c. procuratio-
nes. eo. ti. hic aut procedunt tam ſm iura antiqua, q̄ moderna, per
q̄ reducta ſunt ad obſeruantiam iura antiqua, & in hoc correcte
ſunt iura noua, uidelicet Inn. iij. & Gre. x. de quo in c. exigit. e. ti.
in 6. Nam ſm iura antiqua debitores procuracionum poterant cā
& loco procuracionum dare certam pecuniam conueniam. ut x.
q̄. iij. c. relatum. & no. eadem cā. & q̄nō. j. c. relata. Inno. & Gre.
contra ſtatuerunt, ut non poſſet pecunia recipi, & a uolente ſol-
uere ſponte. ut d. c. exigit. Demum Bo. viij. ſtatuit ut procuratio
poſſet redimi pecunia. & ſic, & ſic o. reuelauit ad a. ut notatur in
d. c. felicitis. hoc dico: quia ex quo ſm iura Inn. & Gre. p̄dictorū
ſolum uictualia erant p̄ſtanda procuratoribus, neceſſariū erat
50 q̄ plures non poterant p̄ſtari eadem die. t̄ quia vna procura-
tio eſt unius diei competens alimentatio. t̄ Vnde ſemel in die ali-
mentatus, non pōt amplius alimentari: cum uenter non recipiat
geminatōnem alimentatōnem, ut patet ad oculum. Nota deci-
51 mo quarto, t̄ q̄ comedere non dēt, qui non laborat. t̄ Nam non
52 exercens procuracionem, nō eſt p̄curadus p̄cordat. c. cū Apoſto-
lus. eo. tit. c. ſi ep̄us. de of. or. in 6. Nec ob. inſti. de legi. pa. tu. ſ. fi.
ubi mulier non laborat circa onus tutelæ ſui liberti, & t̄n mandu-
cat de hereditate ſui liberti: quia hęc procuratio eſt conſecutiua
& hēt neceſſariā conſequentiā ad uiſitationē: nā ſine ea nō debet,
ut hic patet. cum ſi. & ideo non debetur non laboranti in uiſitan-
53 do. t̄ hereditas aut debet et ſine onere tutelæ. Præterea ſi liber-
tus eſt adultus: vñ cum nō habeat neceſſariam conſequentiā ad
onus tutelæ, non perdit hereditatem, qui ſine factō ſuo ad hoc or-
54 dinato non eſt habilis ad onus tutelæ exercendum, t̄ ut eſt ſemi-
55 na, in t̄rio. No. decimoquinio, t̄ q̄ priuilegiū ualet, quo concedi-
tur, ut procuratio exigatur et a non exercente officium uiſitationis.
Sed iſtud reſcriptum eſt ualde mali exempli, ſi concedatur p̄-
56 curatio, & remoueat uisitatio. t̄ ſi aut concedatur, q̄ poſſit p̄
alium uiſitare, tunc non eſt iniquum reſcriptum. ar. c. ſi ep̄s. de of.
ord. in 6. uerunt iſtud non elicitur prout iſta uerba ſedis Apoſto-
licæ coniungunt ſolū cū ſequentibus. Si aut cum p̄cedentibus

eſſet ſenſus, q̄ priuilegio pōt cōcedi, ut plures procuraciones poſ-
ſint exigi pro una die. d. c. procuraciones. Si aut cōiungant cū p̄-
cedentibus, & ſequentibus eſſet ſenſus, q̄ priuilegio pōt cōcedi
de ambobus, v. c. q̄ procuraciones plures exigantur una die, & q̄
exigantur et non impenſo officio uiſitationis. No. decimoſexto,
57 t̄ q̄ clerici ſeculares ſolēt eſſe inſeſti, graues, & oneroſi uiris reli-
58 gioſis. concor. cle. dudum. ſ. de ſepul. alibi d̄r, t̄ q̄ laici ſolent eſſe
inſeſti clericis. c. j. de immu. eccle. in ſexto. No. decimoſeptimō,
59 q̄ t̄ vbi tractatur de aliquo onere inter plus diuerſorum ſtatuum
diuidendo, debent aliqui de quolibet ſtatu aſſumi ſuper hac diui-
ſione faciendā. p̄cordat. l. ſi. C. de auto. p̄ſtan. & c. ad hęc. in fi.
de offi. Archi. Non ob. l. q̄ maior. ff. ad municipia. & c. quia pp. de
electio. quia illud in pluribus eiſdem ſtatibus, ſecus ſi diuerſorum.
60 ar. l. in concedendo. ff. de aqua plu. ar. No. decimo octauo, t̄ q̄ q̄s
non debet ſe exonerare cum alterius diſpendio. concordat. l. j. ſ.
deniq; ff. de aqua plu. ar. & l. ſi ſoluendo. ff. de neg. geſt. Nec ob. l.
fluminum. ſ. fi. ff. de damno infec. ubi quis pōt licitē ſibi prouide-
re, q̄ prouifio tendat ad noxam, uel damnum alterius: quia ibi p̄
uifio non erat ordinata ad damnum alterius, hic ſic: imō hic corp
ſo, q̄ grauat religioſos, prouidet ſecularibus: ibi aut ſit prouifio
61 primo ſibi licet conſecutiue uergat in damnum alterius. No. deci-
mo nono, t̄ q̄ religioſi poſſunt h̄re eccleſias ipſis pleno, ſeu utro-
que iure ſubiectas, v. c. in t̄palibus, & ſpiritualibus. p̄cordat. c. q̄m.
de priuile. Nec ob. c. cum uenerabilis. eod. ti. melius. c. ſtatimus.
de religio. domi. & c. paſtoralis. de dona. ubi d̄r, q̄ ep̄s, non pōt ec-
62 cleſiam ſibi ſubditam a ſe eximere utroq; iure: t̄ quia licet ep̄s re-
tineat uiſitationem, & correctionem, ac et cathedram, uel et
annuum penſionē, non ideo minus d̄r ſubiectus utroq; iure religio-
63 ſis, quibus cōceſſit, ut hic. t̄ Vel dic, q̄ hic loquit, q̄n religioſi, ha-
bent hanc ſubiectionē ex conſeſione papali: nō puto, q̄ p hoc
ſint exempti ab iſtis tribus, quaſi conſeſio Apoſtolica reſtringe-
tur ſm conſeſionē ordinariā: de qua in d. c. conſtitutus. hoc ſal-
64 uo: t̄ quia ep̄s, ſi uellet, non poſſet in totū a ſe eximere eccleſiam,
niſi Papa cōſentiret: & ſic intelligat. d. c. conſtitutus. ſm gl. in d. c.
65 paſtoralis. Et ſic p̄clude, t̄ q̄ licet eccleſiæ ſint ſubiecti religioſis
utroq; iure, t̄n ep̄s hēt in eis uiſitationem, & correctionem: ut
66 hic patet. t̄ Nota uigefimo, t̄ q̄ ep̄iſcopus in eccleſijs religioſis
ſubiectis, qui tamen non ſunt exempti, habet uiſitationem, & pro-
curacionem, ſicut & cathedra. concordat. c. paſtoralis. de dona-
tionibus. Non ob. c. conſtitutus. de religio. domi. quia ibi con-
ceſſio ep̄iſi Ep̄i ſuper his non exercendis fuerat confirmata qu
67 toritate Apoſtolica, alias ſecus. No. uigefimo primō, t̄ q̄ ille qui
de gra hoſpicio recipitur, non pōt, nec dēt p̄neri de cibarijs, q̄ ſi
ibi miniſtrant, ſed illa dēt gratioſe, & benignē recipere. concor-
dat. l. tutori. C. de neg. geſt. ubi ſufficit ſi cui uel in paucis amici la
68 boribus conſulaſ. & l. ad res donatas. ff. de edi. edic. t̄ ubi donata
non pōt cōqueri de uicio uel morbo rei donata. Hic eſt pro
69 uerbiū Italicorū: t̄ Non eſt reſpiciendus dens equi donati. No ob.
uer. ſe. quia ibi in eo, qui recipit de neceſſitate q̄ uoluntate reci-
70 pientis. Ex quo infero, t̄ q̄ ubi hoſtaliarius hēt uictualia bona, &
non ita bona, q̄ ſuis hoſpitibus miniſtrat, pōt cogi, ut de melio-
ribus propinet hoſpiti, licet pauperi, uolenti t̄n dare q̄m daret
diues, uel potens: nā ipſe cogit ad receptionē, ergo ad adminiſtra-
tionē eorū, que p̄parauit gratia hoſpitiū æqualiter, dum tamē
71 ſeruetur indemnitas. Veruntamen uidetur: t̄ q̄ ſi aliqua p̄terioſa
p̄parauit, uel recondidit ſolum gratia magnatum, & potentium
ibidem declinantium, ut magis eos alliceret, & alios ſimiles attra-
heret ibidem hoſpitari, non tenetur alijs cōmunicare. arg. l. j. & l.
legatam. ff. de admini. rerum. ad ciuitatē pertinentiū. & l. regula.
ſ. penul. ff. de iuris & fac. igno. cum ſimi. Nota uigefimo ſecundo,
72 t̄ q̄ procuratio, q̄nq; debetur de iure cōi, q̄nq; de iure ſpeciali, &
ſic habes, q̄ iſta æquiparantur, debet procuratio de iure cōi, an
ſpeciali, puta conſuetudine, priuilegio, pacto, uel ſtatuto in funda-
tione ordinato. concor. c. cū ſi. t̄. ij. Non ob. c. cū ex officij. de
p̄ſer. ubi eſt d̄r: quia debita de iure cōi non perdit p̄ſcriptio
ne, debita de iure ſpeciali ſic. ut xvij. q̄. o. ij. c. Eleutherius. & c. ſer-
uati. & no. in c. accedentes. de p̄ſerip. quia ibi tractat de p̄cura-
73 tione debita de iure cōi in indebitū rei, hic aut in debitu rei. Ita
q̄ ibi eſt odium, unde reſtrigendū, hic fauor, vñ ampliandum.
74 l. cum quādā. ff. de libe. & poſthum. cum ſi. No. uigefimo tertio, t̄ q̄
ep̄s non debet comedere carnes j. clauſtra regularia, q̄ ſunt intra
75 portā, q̄ uocat regularis, ſicut nec ipſi regulares comedūt. ut c. cū
76 tias, & ſtatuta. concor. l. ſolent. ff. de of. procon. t̄ niſi forſan cauſa
infirmi-

infirmis comedere uellet exemplo infirmorum monachoru.
 77 ut d.c.cu ad monasterium. & gl. hoc tenet hic. ¶ ut fiat equiparatio.
 78 de tpe ad locum. ut alle. l. unum. ff. si cer. pe. ¶ Nam tpe prohibi-
 to pp infirmitate licitus est carniū esus. ut c. ij. in fi. de obserua.
 icu. Ita & pp infirmitate licitus erit loco prohibito. Et sic hēs,
 qd eps pot uti cibarijs per en solitis. dum tñ hoc non faciat cū scan-
 dolo religiosorum. effect. n. scandalosum eis si comederentur per
 alios carnes in locis eorum pprijs uetitis ab hoc esu: ut est uide-
 re apud Cartusienfes, & iō hoc anno in domo ipforū fui in die Na-
 tivitatis Dñi in Villanoua ultra pontem Rhodani, & solū comedi
 79 de cibarijs, quibus uescuntur. No. vigesimoquarto, ¶ qd eps est p
 curādus in domib. proprijs eorū, q uisitantur, non aut audire uolēs
 res epīm renitentē procurare in alienis domibus, q̄ ecclesiasticis
 & ap̄t̄simis. Nec ob. l. cum seruus. ff. de uer. ob. & l. si iure. C. de
 80 insti. & sub. ¶ ubi non refert, quid ex æquipollentibus fiat: quia ibi
 solū h̄ respectus ad effectum, hic ē ad modum, & formā. de quo
 uide per Bar. plenē in l. Gallus. §. & quid si tm. ff. de lib. & posthu.
 81 No. vigesimoquinto, ¶ qd aliqua licent in certa parte domus, quā
 non in alia. concordat. l. si cui. ff. de seruitu. & d. c. cum ad mona-
 82 sterium. ¶ Nec ob. l. quarta. ff. de usu & habitacione; ubi ille q h̄
 dēt habitacionē, pot in quacunq; parte domus habitare: quia ibi lo-
 quitur in ipsa habitacione, q̄ est indifferens, quo ad omnem partem
 domus de qua agitur, hic in ipso esu carniū, qui est differens fm
 diuersitatem partū particulariū domus. ut d. c. cum ad monaste.
 83 ut hic. Verumtñ aduertē: ¶ quia licet abbas dispensare possit cum
 monachis super esu carniū secretē, nō tñ est ei licitū ē cum cōsen-
 su conuentus consentire, uel ministrare epō uisitanti carnes. ¶ lo-
 ca phibita: quia dispensatio abbatis fieri debet ex cā, & in loco se-
 creto. Eps at nō possit sic secretē comedere: pp pcursum gentiū,
 & familiarū copiam esset religiosi scandalū, & rēratio forsan mo-
 84 dica. ar. c. q̄to. de transi. No. uigesimo sexto hic, ¶ qd casus omisus
 85 h̄ pro omisso, & relinquitur dispositioni iuris cōis. ¶ Nā ubi religio
 si non hēt domos extra septa, aut intra septa, extra tñ portam re-
 gularē, dēt ministrari cibaria per eps solita mandī, non aut car-
 niū: iste em casus nō exprimitur hic, sed solū casus, in quo habent
 domos. ¶ septa, sed extra portam regularē. vñ iudicatur fm iuris
 dispositionē, vñ qd cibaria carniū nō ministrantur. xij. di. c. quifq;
 86 Nec ob. ¶ quia tunc adest casus necessitatis pp carentiā aliarū ha-
 bitacionū, & sic non hēt legem. ut l. ij. §. j. ff. ad legem Rho. de iac.
 cū si. quia ibi de necessitate cui aliter prouideri nō pot: sicut ad idē
 in c. ij. in fi. de obser. icu. hic aut aliter prouideri pot: quia si nō co-
 medat carnes, & sit sanus, non ppea moriet, aut infirmabit, & si ve-
 lit comedere carnes, transcat ad domos aliorū, & ubi procurabit
 87 de carniū. ¶ t ubi j. dictā partē superueniret ei infirmitas, tunc fe-
 cus esset, & forsan tunc licitē esus carniū concederet ei ibidem: tñ
 non procuraretur expensis religiosorū: quia non posset tunc uisita-
 tionē intēdere, non dēret procuracionē gaudere. ar. l. Seio amico fi-
 delis. ff. de annu. lega. In q̄m tñ foriter facit. l. cum hāres. §. Sti-
 88 chus. ff. de sta. lib. ¶ ubi seruire nobis intelliguntur hi, quos egros
 curamus, sed illud fauore libertatis. Præterea, & postq̄ fuerit sana-
 tus oportebit epīm intendere uisitationi, & tunc ē pcurandus es-
 set, vñ reperiret h̄re plures procuraciones, q̄ essent idē uisitatio-
 nū. ¶ c. procuraciones. eo. ti. & in hac cle. ē d̄ s̄. siue ergo priuile-
 giati siue religiosi, ut j. portam regularē non comedant carnes, siue
 careant hoc priuilegio, vñ idem dicendum ut nullo casu pos-
 sit eps petere, nec comedere carnes j. portam regularē, nisi casu ne-
 cessitatis infirmitatis: licet gl. & Pau. hic distinguant: habeant uel
 89 non priuilegiū. ¶ Plus putō, qd si anteq̄ hospitetur, superueniat sibi
 infirmitas, puta in via: qd non est ibidem j. dictam portā recipien-
 dus: tum quia non posset exercere uisitationis officium quia car-
 niū esu tunc egeret pro reconalescentia, qui j. dictam portam
 prohibet. quēdā. n. non a principio conceduntur, quē iam concessa
 casu superueniente non reuocantur. l. patre furioso. ff. de his qui
 90 sunt sui uel alieni iuris. & illud, ¶ Turpius ejicitur, qd non admittitur
 91 hospes. c. quemadmodum. de iure iura. No. uigesimo septimo, ¶ qd
 licitē facit elemosynam quis de fragmentis cibariorū largitorū.
 Nec ob. quia remanent in dño religiosorū largentiū, & sic nō est
 scienda elemosyna. ut d. c. non est putanda. j. q. j. quia ex quo super
 sunt ex cibarijs largitis remanserunt in dño eius cui fuerant lar-
 gita. Vñ licitē faciunt inde elemosynam. ar. l. prætor. ait. §. fi. ff. de
 dam. infe. Ex quo nota inferendo fm Guil. qd parans, & exhibens
 conuiuium, facit ut reficiat corpus, & animā. alle. in ar. c. inter cete-
 ra. de offi. or. Sed certe istud non admittit vulgus in his, qui recipi-
 untur ad conuiuium de grā. Pot dicit, qd si conuiua solius est in do-

mo sua facere elemosynam de mensa sua, qd ad eandē faciendā vñ
 admittit, non aut ad insolitam. arg. l. uel uniuersorum. ff. de pi. ac.
 Et attende: quia hic solum de elemosyna fragmentorū, & sic eo-
 rum, q seruando seruati non possunt. In quorum erogatione mo-
 dicum præiudiciū uertitur. arg. l. lex q̄ tutores. in fi. C. de admini.
 92 tut. No. uigesimo octaudo, ¶ qd clausula generalis subijcitur post ali-
 qua specificata, ut includat non specificata. concord. l. doli causa.
 ff. de uer. ob. & l. sed & si quis. §. quæsitū. ff. si quis cau. Nec ob. l. si
 seruus seruū. §. inquit. ff. ad l. l. ubi clausula generalis includit
 specificata: quia ibi profertur vt cōprehendat specificata adinstar
 regulæ iuris, ut l. j. ff. de reg. iur. Hic autem vt non specificata com-
 prehendat, & sic ista clausula est prouisua, uel collectina. No. vi-
 93 gesimonono, ¶ qd ista elemosyna est licita localiter: quia ex-
 tra loca uisitata nō possit fieri. concord. l. sacrosancta. C. de sacro-
 94 san. eccle. Nec ob. l. in re. C. manda. ¶ ubi quilibet est rei pro-
 priæ moderator, & arbiter p libito: quia ibi in re ppria liberē, &
 absolutē, hic aut in fragmentis, q̄ sunt uisitationi limitatē, scā elec-
 mosynā ibidem sciendā: ergo nō alibi. ar. l. in agris. ff. de acqui. re.
 95 do. Ex parte tertia nō. ¶ qd cōiter ep̄i phibentur, ne faciant prohi-
 bita sub pena indignationis Dei, & Apostolicæ sedis. concord. cle.
 dudum. ad fin. de sepul. Nec ob. de sta. mo. cle. attendentes. ubi
 96 dēt imponi specialis pena contrafacientib. quia t̄ ibi loquit de re-
 ligiosis subditis non obtemperantib. præceptis iuriū, hic in ipsi
 superioribus: tales aut cōminationes reputantur uiles, & nō mor-
 tales. Vnde parum aut nihil appetantur, & ideo conquiescunt re-
 ligiosi, qd fractores, uel non obseruatores eorum, q̄ statuta sunt
 in ipsorum cōmodū, seu utilitatē, sola imponitur cōminatio indi-
 gnationis loco peneis aut transgressoribus imponitur pena spe-
 cialis. ut in j. cum si ita notat gl. in cle. j. de senten. excō. in gl. q̄
 incipi, mendicantes. Ratio impulsua fuit frequentia horum gra-
 uaminū de quibus in tex. Rō dubitandi fuit in casu hic deciso per
 c. nō cogantur. xij. dist. Rō decidendi fuit in utroq; casu per. d. l.
 97 tutori. C. de neg. gest. cum si. Nec ob. d. c. cogantur. ut s̄. dixi. Con-
 clude fm Guil. & Gen. ¶ qd monachus morans in claustro quem
 admodum non pot tenere canes, & aues uenaticos. ut clem. ne in
 98 agro. §. porro. §. de sta. mo. ¶ ita non poterit ē factus ep̄s: quia ep̄a
 lis dignitas non liberat eum ab his prohibitis. Sed certe istæ p̄p̄e
 imponunt claustralibus, sicut & pena. c. ij. ne clerici. uel mona. in
 6. Et ideo nō ligantur effectū ep̄i. cū sint a claustro liberati, ut ibi
 99 dixi. Conclude, ¶ qd licet in parte sc̄da huius cle. quæ est statuti-
 ua autor solum loquatur de ep̄o, tñ idē est in quocunq; alio. præ-
 lato ē inferiore habente ius uisitandi ex statuto, consuetudine,
 100 uel præscriptione, ¶ cum ubiq; subsit eadem ratio: arg. l. illud. ff.
 ad l. Aquil. Pro quo facit: quia si hoc statutum emanauit ad restrin-
 gendas abusiones ep̄orum, solitas adhiberi in exactione procura-
 tionum eis debitatum de iure cōi. ut c. cum uenerabilis. eo. ti. mul-
 to magis censet statutum, ut restringantur abusiones, & grauamir
 na solita inferri per aliquos, quibus debentur procuraciones iure
 speciali. arg. l. eius militis. §. militia militis. ff. de testamē. mili. & c.
 cū ex of. de præscr. iuncto eo qd notat in c. accedentes. eo. ti. hanc
 questionem probat prin. & finis huius cle. ubi tex. loquit ubiq; de
 101 platis ecclesiariū. ¶ & sic media sunt intelligenda. arg. l. si ser-
 uus plurium. §. fin. ff. de lega. j. & l. hæredes palam. §. j. ff. de testa.
 102 Conclude, ¶ qd licet in prin. loquatur de religiosis ordinis Ci-
 sterciensis, qd statutum locum habeat in omnibus alijs religio-
 sis, tñ quia ubiq; uendicat sibi locum eadem ratio, tum etiam quia
 103 tam exemptis, qd de non exemptis. Conclude, ¶ qd quemadmodū
 ep̄s, uel alius prælatus dum per se personaliter uisitat, pot recipere
 pecuniam conuentam a uisitato loco, procuracionis, ut c. felicia.
 eo. ti. in vj. ita qñ uisitat p alium in casibus a iure concessis, uel p
 speciale priuilegium sibi super hoc indultum, pot loco uisitatio-
 104 nis solum pecunia conuentam a procuracione plati, ¶ quia sibi nō
 debetur procuratio, cum non uisitat. ut c. si eps. in fi. de of. or. in 6.
 sed procuracione ipsius vicarij uisitantis: ita ut no. gl. in c. felicia. qñ
 prælati uisitant personaliter. Vnde concessio illa Bonifaciana, nō
 105 vñ extendenda, quando uisitat per alium. Conclude, ¶ qd ea, quæ
 colliguntur de mensa uisitantium, & familiarium eorum integra,
 quia non sunt fracta, pertinent ad uisitatos: nō enim sunt fragmen-
 ta, & sic de illis non debet fieri elemosyna: fm gl. & Pau. Ex hoc
 collige contra Pau. qui dicit: qd omnia quæ sunt appofita præla-
 tis, & eorum familiaribus, uidentur esse largita: nam si hoc esset uerum,
 cibaria non fracta possent dare in elemosyna. Dic ergo, qd tantum
 uidentur concedere, q̄ tum frangunt p eorū uictū. Vñ licet omnia
 fracta

fracta non cōsumant, tñ qd remanet fractū: quia vñ datū pot con-
 uerti, & distribui in elemosynā, ut hic in uino aut vñ idē portato
 in pitalphis, uel alij uasis. Secus aut in eo qd remansit in uegete ex-
 106 hausta in aliqua parte cā procuracionis. Conclude, ¶ qd ubi mo-
 nasteriū hēt domos apertas extra septa, & j. septa monasterij ex-
 tra tñ portam regularē: Eps uisitans dēt hospitari, & recipi in do-
 107 mibus extra septa, & ita qd eis inuitis non debent recipi in domi-
 nib. j. septa. Et qd hic dē de uoluntate ep̄orū refert ad esum carniū
 108 tantur de cibarijs regularibus, ¶ sicut sunt oua, pisces, & casei,
 benē quidē: & de hoc benē laudabitur uerū ista distinctio vñ solū
 facta causa vsus carniū. Vnde quando uolunt comedere carnes
 debent hospitari infra septa, ut patet in hoc uer. in prin.
 1 Pedagia non debentur pro rebus proprijs ecclesiarum uel per-
 sonarum ecclesiasticarum.
 2 Pedagia dēt solui a clericis de reb. ad eosdē delatis cā successione.
 3 Clerici eodem priuilegio gaudere debent in rebus proprijs, quo gau-
 dent in rebus ecclesiarum. non tamen in omnibus.
 4 Clericorum res proprie prescribuntur spatio. xxx. annorum.
 5 Prescribi non possunt res ecclesiarum minori spatio. xl. annorum.
 6 Pedagia laici non tenentur soluere de cōductis per eosdē causa r-
 sus, dum tamen sint proprie, secus de alijs rebus cōductis, quā
 causa vsus: etiam licet non causa negotiationis conduxerit.
 7 Pedagia tenent soluere laici de cōductis cā edificadi: uel redificadi.
 8 Pedagia, & alia onera a personis ecclesiasticis sunt soluenda pro re-
 bus quas emunt, & vendunt, seu aliter cum alijs negotiantur.
 9 Exigere est ab inuito extorquere.
 10 Simoniam non committit recipiens pecuniam a pro motu, seu promo-
 uendo illi sponte traditam.
 11 Publicanus recipiens pecuniam a clericis sponte tamen, non incur-
 rit excommunicationem, secus si uoluntas sit uelata.
 12 Vocandus est cuius interest, & ita ille, qui p excessu sciendū pot ledi.
 13 Processus contra exactorem pedagij factus, nihil ualeat.
 14 Ordinarius uolens exequi sententiam iuris debet incipere a uocatio-
 ne, quorum interest.
 15 Criminosus non est uocandus in processu sciendū cōtra ipsum, ubi cri-
 men est notorium. Quid quando non est notorium.
 16 Collegium non suspenditur propter delictum collegij, nec uniuersitas
 ex delicto uniuersitatis.
 17 Collegiorum, ac uniuersitatum loca propter eorum delictum interdi-
 cuntur, sed singuli eorum non excōciantur, sed benē culpabiles.
 18 Pedagogiorum exactores a personis ecclesiasticis, debent publicari, do-
 ne satisfecerint.
 19 Excommunicationis sententia non relaxatur satisfactione præmissa
 absque absolutione.
 20 Restitutio ablatorum non liberat hominem a peccato, nisi sequatur
 satisfactio iniuriæ irrogatæ Deo, & homini.
 21 Argumentum a cōtrario sensu non ualeat contra dispōnem iuris cōis
 22 Ius debet omnibus esse notum.
 23 Exactorem a clericis maxima est audacia, & temeritas.
 24 Officium exercens publicè non presumitur exercere indebitē.
 25 Iuris non habet notitiam vulgus.
 26 Pedagia non sunt extorquenda regulariter, neque a clericis benefi-
 ciatis, aut non beneficiatis.
 27 Clericorum beneficiatorū bona tacite sunt obligata pro mala admi-
 nistratione.
 28 Clericorum bona eodem gaudent priuilegio, quo & ecclesiarum.
 29 Persona ecclesiastica dicitur penitus exempta a iudicio seculari,
 & idem de bonis illius proprijs.
 30 Talia, collectas, & similia onera, domini tēporales non possunt im-
 ponere clericis pro bonis eorum temporalibus proprijs.
 31 Tributū tenent soluere clerici de bonis pprijs. Et quid si tributū.
 32 Talia sunt onera extraordinaria.
 33 Talia sunt onera incerta, & imponuntur personis, non rebus.
 34 Emptores arrendatores bonorum clericorum, aut ecclesiarum non
 debent gaudere priuilegio illorum.
 35 Pedagia non sunt extorquenda in bonis clericorum etiam communi-
 bus laicis, sicut p parte, nisi in rebus indiuisibilibus, in quibus lai-
 ci propter commixtionem gaudent eodem priuilegio.
 36 Clericus in habitu, & tonsura repertus, pro tali indicandus est con-
 tra exactores pedagogiorum ab eisdem, licet negentur clerici ab illis.
 Et si sit questio inter predictos an res sint clerici, standum est iu-
 ramento deferentis, nisi in aliquibus casibus.

37 Clerici extorquentes pedagia a clericis incurruunt cle. si. de censibus
 etiam si fuerint episcopi.
 38 Collegia ecclesiastica extorquentia pedagiā a clericis puniuntur
 pena de qua in cle. si. de censi.
 39 Interdicta sententia non debet proferrī contra loca ex delicto sin-
 gularis domini: secus contra loca ex delicto uniuersitatis.
 40 Cuius imponens pedagia clericis est interdicta.
 41 Cuius loca in quibus pedagia clericis fuerunt imposita, cense-
 tur interdicta: non alia loca ciuitati subdita.
 42 Pedagiū exactor a clericis inuitis poterit ab ep̄o publicari excōca-
 tus ē inuitis clericis soluentibus, uel remissione ab illis facta.
 43 Delicta non debent remanere impunita.
 44 Iniuriam cetui clericali factam clericus remittere non potest.
 45 Iniuria facta filio pducit actionem in fauorem partis: licet in filius
 remittat proprium.
 46 Pedagiū exactor a clericis, licet illis satisfecerit, nihilominus publi-
 catus uenit tanq̄ excōcatus, nisi satisfecerit ecclesie p iniuria.
 47 Iniuria facta clerico uidetur spectare ad Christum.
 48 Restituere nemo uidetur nisi plenē restituat.
 49 Excommunicationis sententia ita remanebit firma pro vno obolo
 restante ad soluendum, sicut pro toto debito.
 50 Iubemus, uerbum est uerbum præceptiuum.
 51 Episcoporum officium est exequi a iure ordinata in locis exemptis.
 52 Lex simpliciter loquens simpliciter est intelligenda saltem quando
 non tenderet in præiudicium tertij.
 53 Abbas habens iurisdictionem quasi episcopalem, non potest facere
 publicare exactores pedagogiorum a clericis, tanquam excommuni-
 catos. Quid de Archiepiscopo.
 54 Excommunicatus a iure, non est ritandus, donec constiterit cum in-
 cidisse in sententiam canonis, nisi notoriē constaret alicui de illa.
 55 Excommunicati publicatio ex eo, quia exegit pedagogium a clericis
 inuitis, debet fieri præcedente causa cognitione.
 56 Merita causarum assertionem partium panduntur.
 57 Episcopus licet monere conuicinos episcopos ualeat, ut euitēt exa-
 ctiores pedagogiorum a clericis, attamen necessariō ad hoc non tene-
 tur. Et an conuicinus post admonitionem non obtemperans, dica-
 tur transgressor cle. si. de censi.
 58 Negotiari dicitur, qui emit rem, ut vendat forma non mutata, secus
 quando mutatur forma.
 59 Negotiari uideor emendo membranas, ut faciam librum cā vendēdi.
 60 Negotiari uideor emendo corium, ut faciam solulares cā vendēdi.
 61 Pedagia an teneatur clericus soluere de membranis emptis causa
 lucri, aut cupiditatis, & sic de similibus, siue forma non mutata, si
 ne mutata. Et quid quando causa necessitatis.
 62 Matando cū domina facta ex pedona: an uideat matare cū pedona.
 63 Prescribere quis pot ut non subsit imperio, dummodo subsit alteri.
 64 Imperium processit a populo Romano.
 65 Imperium subest Papæ cuius potestas a Deo est.
 66 Prescribere nemo potest, quod non subsit alicui.
 67 Imperator cognosci debet, ut superior a Regibus de iure, licet de fa-
 cto eum non recognoscant. Quid de Rege Francie.
 68 Imperator nullam ius habet, ut Imperator: nisi post coronationem
 acceptam a Papa, uel eius legato speciali, nec ut Rex Romanorū,
 nisi secuta approbatione.
 69 Imperatoris Apostolica approbatio fit sine præiudicio Regis Fran-
 cie Castellæ, & aliorum, qui non recognoscunt superiorē.
 70 Pedagia non possunt ab alio quā Rege concedi.
 71 Pedagia possunt prescribi tanto tpe cuius memoria non sit in q̄m.
 72 Pedagia exigens, aut sciens exigi a clericis dominus, & non probi-
 bens incurrit excōcacionem. Et idē de dantibus op̄e, aut auxiliū.
 73 Pedagia exigendo a clericis inuitis, quis sortitur ibi forum, & dia-
 cesanus dicitur, quo ad publicandum illum excommunicatum, cpi
 scopus illius loci ubi exactio fuit facta.
 74 Pedagia in soluendo a clericis si dubitantur, an res, que deferuntur,
 sint clerici, aduendus est index ecclesiasticus, nō secularis, an
 uoluntariē possit tunc clericus se subijcere iudici laico.
 75 Pedagijs in soluendis mercatores an sint de foro ecclesiastico.
 76 Pedagia exigentes mulieres a clericis, an incurrant excommunica-
 tionem, etiam si sint conuersæ aut hospitalariæ.
 77 Pedagia a clericis non possunt exigere monachi, siue moniales, cum
 careant proprio.
 78 Negotiator deferens rem propriam de loco ad locum causa uendu-
 di, & habendi minus prætinm, non dicitur negotiator, nisi emerit,
 ut venderet, & an uoluntas superueniens possit nocere, necne.
 Testator

perator in Auth. quo opor. Episc. in prin. coll. j. dicit, qd ambe pro
 cesserunt a Deo: sed suspectus est, cum lex dicat l. j. ff. de const.
 prin. cum si. tñ multum facit. l. competit. C. de præf. 30. an. & c.
 66 cum ex officij. de præf. & c. cum non liceat. eo. ti. cum si. ¶ Vñ
 pōt dici, qd nullus pōt se eximere ab Imperio, ut nulli sit subditus:
 67 ¶ & sic facit Reges, qui dñt non habere superiorem in tempo-
 ralibus: nam istud est de facto. Si autē præscribatur in eo, ut sit alijs
 subditus non Imperij, puta Papæ, bene ualet. Vñ dicit Pau. qd Rex
 Franciæ, & alij, qui non recognoscunt Imperatorem in superio-
 rem, quodam quasi iure exemptionis remanent ratione superio-
 ritatis sub potestate Papæ. alleg. c. cum personæ. de priuile. in vj.
 qd nihil facit spiritualitatis, solum Papæ est in spiritualibus, nō in
 temporalibus. Vñ usurpatio ubique est, quo ad Imperium, cum
 sit dñs mundi. ita sentit Host. in c. super quibusdam. de uerb. sign.
 68 & dixi in clem. Romani. de iureiur. ¶ Verum hodie Imperator
 nullum ius hēt, vt Imperator, nisi post coronationē acceptam a
 Papa, uel eius legato spāli, nec ut Rex Romanorū, nisi sequuta ap-
 69 probatione, iuxta cle. Romani. præalle. ¶ Et talis approbatio Apo-
 tolica censetur facta sine iudicio Regis Franciæ, Castellæ Ara-
 gonum, & aliorum, qui non recognoscunt Imperatorem, ut supe-
 riorem dñm. cap. per uenerabilem. qui filij sunt legitij. Conclude,
 70 ¶ qd licet pedagia, seu telonea non possint a quoq̄ concedi, exce-
 pto Principe, ut l. non solent. C. no. ueti. ¶ pnt tñ præscribi pe-
 71 saltem, cuius initij seu trij memoria hominum non existit, ut d.
 c. super quibusdam. Et ista est cōis snā Canonistarum, quam Dy.
 & Bar. approbant in l. si publicanus. §. de rebus. ff. de publi. repro-
 bata gl. quæ est in l. munus proprie. ff. de uerb. sign. Conclude, fm
 72 Guil. ¶ qd ista cle. & c. q̄. locum hnt in dñis, quorum nomine exi-
 guntur pedagia: quia siue mandant, siue sciunt exigi ea a clericis,
 & prohibere nolunt dum pnt, ligantur hac pœna: pro quo facit
 l. ij. in princ. & l. iij. ff. de noxa. & l. qm. C. de appell. Sicut quilibet
 alius, qui in hoc auxilium, seu consilium daret vel opem. ar. c. mu-
 lieres. in fi. de sent. excom. Ex quo infert qd Archiep̄m modernū
 73 quia camerarius est Papæ, & aliunde sibi prouideret, qd de lana cle-
 ricorum illorum. Conclude pro intellectu huius cle. ¶ qd dicec-
 sani locorum, de quibus cauetur, intelligunt illi, qui sunt dicec-
 sani locorū, in quibus fiunt exactioes: nā exactores pnt dici ibidē
 74 forij effectum dupliciter. Primō ex ea parte qua ibidē habitāt,
 & mansionem faciūt. Sed istud de se modicum faceret, ex quo ibi
 solum habitant ad tps, & cā dñi pedagij. arg. l. hres absens. ff. de
 iud. Secundō, quia ibidem deliquit, prohibita extorquendo, ut Au-
 then. qua in provincia. C. ubi de cri. agi opor. Ac dicec-sanus origi-
 nis, uel domicilij clerici exacti, non pnt se intromittere q̄ exacto-
 res nullo mō sibi subditos. ar. c. vt asarum. de const. in vj. cum si.
 74 Conclude, fm Lapum, ¶ si adcaur iudex, ut cognoscat, an res q̄
 deferuntur per clericum sine causa negotiationis, uel non: qd non
 etiam erit iudex temporalis, sed ecclesiasticus. argu. c. quanto. de
 iud. Sed non urget: quia ibi in iure patronatus, qd est annexum spi-
 rituali. arg. l. quæ religio. ff. de rei uen. Probari autem potest
 hæc conclusio: quia clericis hoc casu est puocatus, & sustinet par-
 ter defensoris. Vnde coram suo iudice trahendus est. Sic quia nō
 potest secularis, uel laicus iudex cognoscere. c. decernimus. de iu-
 di. cum simi. Tñ si sponte uellet se submittere cognitioni laici iu-
 dicis, vñ qd ualeat: quia nihil personale ab eo petitur, nec reale præ-
 cisē, sed solum causatiuē: quia non habebit transiū rerum, nisi
 soluat, uel cognoscatur, qd sint propria: suæ citra negotiationem.
 vnde. c. si diligenti. loquitur qn̄ sumitit se iurisdictioni, vt aliquid
 75 daret, uel cognoscatur, qd sint propria: suæ citra negotiationem.
 76 clude, ¶ qd quiatex. nō dicit uis, sed personis ecclesiasticis: & sic
 iste terminus personis adaptatur et quo ad mulieres, habebit lo-
 cum ista constitutio, et in mulieribus canonicabus secularib. de
 quibus in cle. attendentes. §. de statu. mo. ac et in conuersis hospi-
 talarij, & templarij: pro quo facit c. si quis suadente. & c. quisq̄.
 77 & qd ibi no. xvij. q. iij. ¶ in monachis autē, & monialibus non ha-
 beret locum: quia proprio carent. ut c. cum ad monasterium. de
 sta. mo. tunc habebit locum rōne monasteriorum, quorum sunt.
 78 arg. l. si. C. de epis. & cle. fm omnes. Conclude, ¶ qd clericis defe-
 rens rem suam propria de loco ad locum cā uendendi, & habendi
 maius pretiū, non dñ negotiator: oportet eū qd illā emerit ut
 venderet ad hoc, ut dicatur negotiator. ut lxxxvij. dist. c. quid ali-
 ud. Vnde uoluntas uendendi superueniens, non nocet. arg. c. cum

quis. se de sen. excom. in vj. & eorum quæ no. in l. j. §. quotiens. ff.
 de uis. & ui ar. Nec ob. l. iij. §. si quis autem uisus. eo. ti. ubi uolun-
 tas superueniens nocet: quia ibi fuit uoluntas, factum reprobum,
 uidelicet ingressus sine causa in possessionem alterius. Secus au-
 tem in uoluntate simplicij, ut hic: uel si sequatur, factum est de se
 licitum, & sic non nocet. arg. l. Gracchus. C. de adul. pro hac con-
 79 clusione facit. l. fideicomis. §. si rem. ff. de leg. iij. ¶ ubi testator exi-
 gendo nomen debitoris reuocet, sed ut maneat: & ideo pecuniā
 teneat in custodia, si tñ postea ea rē emat aliquam, non ppea
 reuocatur legatū, quia a principio dum, exigit ideo habuit animū
 80 reuocandi. Conclude, ¶ qd cum Papa si non referauerit hanc ab-
 solutionē, quilibet ordinarius eam concedere poterit. ut c. nuper.
 de senten. excom. ut no. in c. si quem in glo. magna. eo. ti. in fi.

De celebratione missarum, & alijs diuinis officijs. Rubrica.

- 1 Censura est temporalis.
- 2 Missarum celebratio, est spiritualis.
- 3 Alius, alia aliud, est dictio implicatiua similitudinis.
- 4 Missam celebrare, est dicere diuinum officium.
- 5 Priuilegiū excessū audienti diuinū officij includit audientē Missam.

¶ Visum est in titulo præcedenti de oibus tpalibus intitulo in-
 1 cumbentib. ¶ sicut est census, & similia. Hic de oibus spiritualib.
 2 ¶ sicut est Missarum celebratio, & diuinorum aliorum officiorū
 recitatio, uel decantatio: ad q̄ tenent clerici bñficiati, ut patet in
 cle. j. huius titu. Meritō subiungitur ex uerbo, Alijs, posito in ru-
 3 brica, ¶ quod est implicatiuū. Collige, ¶ quod celebrare Missam,
 4 est diuinum officium dicere, uel facere. ¶ Vnde priuilegium con-
 cessum audienti diuinum officium includit audientem Missam.

- 1 Negligentia præsentium in excessibus corrigendis, & punien-
 dis subditorum, est nutritiua pestis.
- 2 Negligentia est nouerca eruditionis.
- 3 Prescriptio triennalis, est introducta in ordinem negligentis.
- 4 Negligentia obligatur prælati ad mortale.
- 5 Negligentia uniuersa ledit.
- 6 Criminum correctio suspendenda propter scandalum euitandum.
- 7 Pœna delicti auferit siue tollit audaciam delinquendi.
- 8 Negligentia in delictis puniendis, dat occasionem delinquendi.
- 9 Contrariorum eadem est disciplina.
- 10 Restorum appellatione includuntur prælati inferioris diocesis.
- 11 Restor potest accipi largē, largis, atque strictē.
- 12 Beneficiatus prætextu beneficij tenetur dicere horas canonicas.
- 13 Sacrificium laudis clericorum, dicuntur horæ canonicæ.
- 14 Clericus non beneficiatus non tenetur ad horas canonicas: secus de
 beneficiato, aut ordinato.
- 15 Clericus tenetur Deum laudare labijs suis.
- 16 Clericus horas dicere debet sine peccato.
- 17 Clericus bñficiatus nō excusatur ab horis decidēdi prætextu peccati.
- 18 Clericus beneficiatus non excusatur ab horis dicendis prætextu ex-
 communicationis.
- 19 Laudare Deum non sufficit labijs, nisi & corde laudetur.
- 20 Clericus beneficiatus horas dicens labijs, & non corde, & sic corde
 uagante, an excusetur, siue an uideatur sufficienter satisfacere.
- 21 Cor hominis mobilis est mobili omni.
- 22 Labiorum clerici fructus, est laudare Deum horis debitis.
- 23 Labiorum doctoris fructus, est laudare iustitiam.
- 24 Horæ canonicæ sunt septem.
- 25 Horæ septem sunt canonicæ, largo modo comprehenduntur sub
 duabus horis, uidelicet matutinis, & uespertinis.
- 26 Missa non computatur inter horas canonicas, est tamen de officio.
- 27 Episcopus tenetur dicere horas canonicas, & hortatur audire, aut
 dicere Missam.
- 28 Ministranda non sunt aliqua in bonesta, aut prophana circa diui-
 na, nec aliqua uana colloquia.
- 29 Colloquia uana corrumpunt bonos mores, & officium diuinum.
- 30 Missam dicens, non debet inde exire illa non finita. ita nec audiens
 eam, nisi ea per se, & benedictione data.
- 31 Scholares tardē ad schola uenientes, & citō exeuntes, ueniunt re-
 prehendi.
- 32 Officium diuinum in ecclesia debet dici sine intermissione: intelligē
 de illo, quod debet dici vno tempore.
- 33 Clericus beneficiatus habens intendere circa agriculturam, tunc
 potest

- potest dicere totum officium sine intermissione, & eo finito exire
 ad opus uirale.
- 34 Clericus beneficiatus, aut prælati quisque occupatus multis nego-
 tijs, potest dicere officium sine intermissione.
- 35 Prima pars diei est aptior, & deuotior ad horas dicendas, & ad la-
 borandum, quam ultima.
- 36 Clericus beneficiatus potius matutinas dicere debet ante canam,
 quam post.
- 37 Officium priuatum qua hora possit dici.
- 38 Añus, qui de sui natura requirit continuationem, non alteratur:
 licet agens diuertat se ad extraneos actus, nisi interueniret ma-
 gnum interuallum: finita tamen causa perficiendus est.
- 39 Clericus beneficiatus, qui exiit ex causa legitima chorū ante fini-
 tum officium, causa finita, tenetur redire ad ecclesiam: & tunc an
 possit procedere cum alijs in ea parte officij, in qua eos reperit, an
 teneatur repetere dicta ab alijs in eius absentia: & tunc an pro il-
 la pte officij in ecclesia omiſsa priuatē teneat aliud officij dicere.
- 40 Priuilegiatus ne possit conueniri ultra, quam possit non excusatur,
 quo minus teneatur, si perueniret ad pinguem fortunam.
- 41 Clericus non debet tenere canes uenaticos.
- 42 Clerici possunt habere canes paruos causa recreationis, aut causa
 custodiae.
- 43 Clericus quisque censetur militare militia spirituali.
- 44 Clericus debet esse segregatus a negotijs temporalibus.
- 45 Miles celestis militiæ, & miles armatæ militiæ equiparantur in
 aliquibus.
- 46 Tonſura clericorum differt a corona eorum.
- 47 Clerici diebus festiuis præ alijs debent seruire modestiam.
- 48 Iudicium contentiosum, non exercendum diebus festiuis.
- 49 Cæmeteria, & ecclesiæ gaudent eadem immunitate: nisi in his, quæ
 ueniunt iure accessiois.
- 50 Orandum est in ecclesia, non tripudandum.
- 51 Comitia in ecclesia fieri non debent.
- 52 Ecclesiæ, quæ est domus Dei, non debet fieri spelunca latronum.
- 53 Tripudia, & opera lasciuia non debent fieri in ecclesia.
- 54 Ecclesia non dēt esse habitaculum meretricij, nec lupanar uilissimū.
- 55 Lupanaria non dēt de iure exerceri in domib. uirorum honestorū.
- 56 Inconuenienti vno dato, plura inde sequuntur.
- 57 Choreas illicitas plura delicta scandalosa sequuntur.
- 58 In, præpositio auget.
- 59 Ornamenta ecclesiastica, debent esse decentia.
- 60 Ornamenta ecclesiasticarū ualoris debent esse iuxta facultates ecclesiæ.
- 61 Fratrum minorum intentio, est fundata super summa paupertate.
- 62 Excessibus resistendum est.
- 63 Diocesanus non debet se intromittere de his, quæ spectant ad iuris-
 dictionem inferioris prælati.
- 64 Horæ canonicæ in cantu sint dicende in ecclesiis cathedralib. re-
 gularibus, & collegiatis: quid in alijs ecclesijs et parochialibus.
- 65 Constitutio emanata in vim præcepti, ligat ad penam transgressio-
 nis, quæ est ad mortale.
- 66 Prælati inferior Episcopo, potest excommunicare, & censuram ec-
 clesiasticam exercere in rebelles.
- 67 Abbatiſsa non potest excommunicare.
- 68 Mulier de iure ciuili, non potest habere iurisdictionem, nisi succe-
 deret in territorio, aut comitatu.
- 69 Mulier per alium p̄t exercere iurisdictionem, quam per se nō possit.
- 70 Prælati minor in dubio cedit maiori.
- 71 Prælati debent scire iura statuta super cultu diuinorum, & super
 reformatione morum clericorum, & super honestate ecclesiarum,
 & cæmiteriorum.
- 72 Clerico non sufficit, uel dicere, uel audire officium, chm teneatur, ni-
 si obstante impedimento, illud dicere.
- 73 Alternatiuē sufficit unam partem esse ueram.
- 74 Clericus propter infirmitatem excusatur a dicendo, & audiendo
 officio diuino.
- 75 Infirmitas excusatur ab esu pisciū, seu ab obseruantia Quadragesimæ.
- 76 Clericus intentus necessario pro negotijs ecclesiæ, horas canonicas
 tenetur dicere, uel quitando, uel peditando, aut in domo.
- 77 Clerico beneficiato, sufficit, uel cantare Missam, uel eam audire.
- 78 Clericus beneficiatus horas dicere debet non syncopando, aut trans-
 currendo, sed modestē.
- 79 Clericus ordinatus, licet non beneficiatus, & beneficiatus non or-
 dinatus, tenetur dicere horas canonicas, etiam licet habeat sim-
 plex beneficium.

- 80 Beneficium non debet percipere, qui non facit officium.
- 81 Clerici gaudent priuilegio clericali in quocumq; ordine sint cōstituti.
- 82 Clerici non ordinati, nec bñficiati, an teneant ad horas canonicas.
- 83 Laicus non tenetur dicere diuinum officium: imō prohibetur illud
 dicere.
- 84 Laici possunt dicere psalmos, & orationes non in modum officij.
- 85 Laici potentes ex deuotione an possint coram se facere celebrari
 diuinum, & nocturnum officium in capellis eorum sine præiudicio
 parochiæ. Et quid de alijs laicis inferioribus.
- 86 Templarij, & hospitalarij dicuntur laici.
- 87 Minores fratres, & Cistercienses, non sunt clerici, & moniales, quæ
 sunt literata debent dicere diuinum officium.
- 88 Moniales literatæ possunt recipiendo benedictionem recipere ordi-
 nem, an dicatur de septem ordinibus ecclesiæ.
- 89 Monialis non debet officiendo dicere, Dominus uobiscum: nec can-
 tare Euangelium solemniter, nec ministrare in altare.
- 90 Infirmitas excusatur clericum ab auditione diuini officij, si prætextu
 illius, alijs pateretur detrimentum.
- 91 Necessitas non habet legem.
- 92 Febriſ quartana, uel alia debilis infirmitas, non excusatur clericum
 ab auditione diuini officij.
- 93 Officium a clerico omiſsum prætextu infirmitatis, non est redien-
 dum: quid quando prætextu meræ uoluntatis, aut negligentiae: &
 tunc quæ penitentia sit iniungenda.
- 94 Seruire debens per annum, dicitur seruire etiam tempore infirmi-
 tatis fauore libertatis.
- 95 Officium beate Mariæ, & uigilie mortuorum computantur inter
 horas canonicas, si loco horarum consuetæ a ministris ecclesiæ di-
 cebantur, & tunc utrum habeant præmissa locum, siue dicantur
 intra ecclesiam, siue extra.
- 96 Intereſſens vna hora diei Choro ex consuetudine, an possit licitē re-
 cipere omnes distributiones quotidianas, aut ex statuto.

R A V I. In cle. præce. posuit Autor unum casum, in
 quo fauore clericorum mandatur dicec-sanis, ut ani-
 maduertant q̄ grauantur clericos. Hic ecotrā posuit
 alium casum, in quo fauore diuinorum, & odio cle-
 ricorum beneficiatorum, mandatur dicec-sanis, ut animaduertant
 q̄ clericos, horas canonicas, & alia officia debite non dicentes. Et
 habet fm gl. & Pau. duas partes. In prima ponitur excessuum nar-
 ratio. In secunda aduersus illos prouiso. Secunda ibi me igr. Item
 prima subdividitur in tres particulas. Quod dic, ut in gl. j. Vel dic,
 qd habet tres partes. In prima ponitur causa impulsiva. In secunda
 q̄ tō. In tertia in q̄ dīctores animaduertit. Secunda ibi: ne igitur.
 Tertia ibi: contradictores. Casus. Superiores ex præcepto tenentur
 negligentibus prælati inferioribus, ad quos pertinent, sicut
 & illi, prouidere circa ea, quæ tangunt cultum diuinum debitum,
 moremque clericorum, & ecclesiarum, & cæmiteriorū honestatē.
 Sed hæc statuta, & alijs iuxta statuta canonica dīctores compe-
 scere per censuram ecclesiasticam, & alia iuris remedia oportu-
 na. h. d. Et scias, qd querelæ proposiſt q̄ clericos, de quibus hic dī,
 erant tres. Prima erat circa diuina officia. Secunda concernebat
 loca sacra, & religiosa. Tertia conspiciebat ornamenta ecclesi-
 astica. Et ut super istis prouideat præfens constitutio emanauit.
 1 Nota primō ¶ ex parte prima, qd negligentiam præsentium in
 excessibus cohibēdis, & puniendis est nutritiua, & excessiua pro ex-
 2 cessibus perpetrandis. concor. e. nihil. 83. dist. ¶ ubi dicitur, quod
 3 negligentia est nouerca eruditionis. Ad idem dicit lex, ¶ qd mero
 odio negligentium est introducta tricennalis præscriptio, ut not.
 4 in l. si. in fin. C. de edic. Diui Adri. tol. ¶ & de negligentia tenetur
 quilibet prælati, qui etiam obligatur mortaliter, ut c. ea quæ. &
 5 ibi not. de off. Archid. ¶ & negligentia uniuersa lædit, ut in Auth.
 de questio. §. pen. coll. vj. & uide ibi no. de scholari pigro. Nec ob.
 6 l. qui federe. in fi. ff. de sicar. & quod ibi no. in l. aut facta. §. ij. ff. de
 pœn. Vbi negligentia in excessibus cohibendis: ¶ quia illud non
 est propter negligentiam, sed propter seditionem euitandam: ita
 7 qd ibi ministratio iustitiæ fuisset scandalosa. Vnde ibi superfe-
 deretur ex iusta causa a iustitia ministranda: hic autem loquimur de
 mera iustitia facti, quod dicimus quædam transiū permittenda
 8 conniuentibus oculis, ut maius scandalum euitetur. ¶ Quemad-
 9 modum ergo, & punitio delictorum auferit aulum delinquendi,
 ut d. l. aut facta. §. ij. ¶ ita negligentia in puniendo præbet aulum
 delinquendi. arg. l. j. ff. de his quæ sunt sui, uel alie. iur. ¶ quia con-
 trariorum eadem est disciplina, ut ibi. facit l. fin. C. de sen. pafis.
 Y 3 Inccn-

Incentium. n. delinquendi, tribuit facilitas igno scendi. c. ut cleri
 10 eorum. s. de vita, & hon. cler. No. scd. d. q. app. pone rectoru co-
 prehendant prelati ecclesiaru inferiores diocesanas. Concordat
 clem. dudum. circa prin. s. de sepul. Nec ob. cle. quia contingit. s.
 de iur. pat. vbi ponitur pro rectore ecclesie parochialis, uel hospiti
 11 talis: q. quia qn que, & largi, & largius, ac fructu ponit fm natura
 12 subiectam. No. tertio, q. q. horas canonicas, seu officium diuini-
 num, q. uocatur diei, dicere tenent ex debito clerici beneficiati.
 13 q. Et istud est sacrificium laudis, q. tenent offerre Deo. Concor.
 14 dat Psalms 49. ubi dum dicit, Immola Deo sacrificiu laudis. Nec
 ob. c. diuersis. de cler. coniug. ubi clericus, non tenet dicere offi-
 cium canonicale: quia ibi in clerico non beneficiato. Hic autem in
 clerico beneficiato, uel in sacris constituto. de quo dicit, ut not. Inn.
 Host. & Nouel. post eos in c. j. de celebr. Miss. & j. dicitur laudis.
 15 q. No. quarto, q. clericus tenetur labijs suis Deum laudare. Et
 ideo rogat an omnia Deum, ut dignetur labia sua aperire, ut os suu
 annuntiet laudem Dei, ut in Psalmo, Miserere mei. Nec ob. Psal-
 mus 49. ver. peccatori: quia ibi in clerico preptore, & incredulo
 corde. hic autem in clerico fideli, & in statu gratie, in quo est, uel
 16 debet esse: na sine peccato dicenda sunt horae: q. non tñ excusat
 17 ab horis dicendis existens in peccato: q. sicut dicimus in excōca-
 18 to, qui non excusat, ut not. 28. dist. presbyterum: & proficiet sicut
 proficiunt cetera bona facta tempore peccati, ut not. in c. q. quid-
 dam. de penit. & remis. fm Gen. Et uide, q. not. in c. si quis presby-
 terum. de cleri. excō. mi. & per Host. in sum. de sent. excō. s. fin. Et
 19 sic habes, q. non sufficit Deu labijs laudare, nisi & laudet corde
 animi deuotione, & pmutat: alius incidere in illud Prophetia, q.
 Populus iste labijs me honorat: cor autem eius longe est a me. Plus
 20 oportet, q. corde sit intentus ad uerba, quae labijs profert. q. Vñ
 si corde uagetur, sicut sapē mihi, & tibi ptingit, credo q. aut hoc
 facit ex proposito non subsistente aliqua cū necessaria, uel utilita-
 tis alicuius boni operis, q. non recipere dilationem, non vñ satis-
 fecisse debito, ut hic. Et probatur in c. debentes. in fi. eo. tit. Circa
 q. uide ibi per Inn. & Host. Aut hoc facit casu, cogitatione super-
 ueniente, qua dispendit ad alia circa suam conscientiam: & dum
 recollit redit ad mentē: & tunc vñ satisfecisse, nec amplius pro tūc
 21 officiu dicere tenet. arg. l. cogitationes. ff. de penis. q. Na cor hojs
 uagu est, & mobilis oī mobili, fm beatu Bernardu, ut refert hic
 Pau. qui et hic profert, quot requirant in oratione. Not. quinto,
 22 q. fructus laboru clericu, est laudare Deu horis debitis: q. sic et
 23 fructus laboru doctoris, est laudare iustitia, & rectoris docere: ut
 24 patet in const. ff. ad finē. No. sexto, q. horae canonicas sunt se-
 25 pte, de quibus in c. j. eo. tit. Nec ob. q. solū sunt duae, s. matutine,
 & uesperinae: ut 9. dist. c. si. quia ut ibi not. sub illis duabus largo
 modo sumptis cetera continent: nā ibi sub matutinalibus cōpre-
 hendit hora prima, tertia, sexta, & nona: sub uesperis uero cōpre-
 hendit hora completoria: strictē aut sumptae differunt specie ab
 26 alijs: & sunt duae per se. Ex quib. habes, q. Missa nō computat in
 27 ter horas canonicas, licet sit de officio. Probatur: q. quia Eps hortat
 ur dicere horas oēs canonicas, ut c. j. eo. ti. Missam uero dicere,
 uel audire inuitat, uel pronocat ex decencia, ut c. qm. de priuileg.
 28 in 6. & concordat gl. & Paul. No. septimo, q. circa diuina offi-
 cia, non sunt intermiscenda inhonestas, neq. prophana, nec et ua-
 29 na colloquia. Concor. 1. ad Corynth. xv. vbi dicit, q. q. bonos mores
 corrumpunt colloquia mala. & not. in c. turbat. 27. dist. Istud autem
 procedit in dicentibus officium. Idē & deberet dici in asistētib.
 uel audientibus diuini officium. tñ non seruant regule per nros
 maiores, qui p sunt, in grandem ignominia ipsorum, & exemplum
 pntiosum: pro quo facit c. Missas. & c. cū ad celebrandas. de cōse-
 30 cra. dist. j. q. Nam sicut hic dicens non dēt exire an finitū officiu,
 ita audiens missam, non dēt inde exire, nisi tota missa dicta, & ab
 Eps bñdictione data, uel a sacerdote, ut ibi dicit. & not. hic in quadā
 31 gl. sed malē seruaf. q. & facit fm Pau. q. scholares tardē uenientes
 ad scholas, & citō exeuntes: tales. n. æquiparant ultimo intrantib.
 32 nauigium: quia primi exeunt, ut ad oculū pater. No. octauo, q. q.
 officiu dēt dici in ecclesia, & sine intermissione. Concor. d. c. fin.
 9. 2. dist. & d. c. eo. tit. Nec ob. q. not. d. c. j. vbi officium dēt dici di-
 uersis tibus, & sic interpellatis horis: quia ista cle. per illā intelli-
 git. Nam hic sumit officium pro toto eo, q. dēt dici uno tpe, uel
 33 una hora, siue sit officium primae, siue tertiarum, siue aliud: q. ve-
 rumtū ubi iste intulatus hñet necessario intendere circa agricul-
 turam: tūc totū officium, si uult pōt dici sine intermissione, & eo
 34 finito exire ad opus rurale, ut patet in d. c. q. idē in quocūque alio
 prelato alijs negotijs multis Reipublice occupato, ut possit sicut

facit Papa, & Cardinales totum officium dicere simul: & melius
 35 est fm Host. puenire horam, q. ab hora praeniri: maximē, q. q.
 prima pars diei est aptior, & deuotior ad orandū, sicut ad labo-
 randū, q. suprema: hoc est ultima, ut l. ij. s. j. & ibi not. ff. de uer. sig.
 36 q. Et ex hoc vñ, q. melius est dicere matutinas an cenam, q. statim
 37 post cenam. tunc. n. uel est grauatus cena, aut somno. q. Vñ ergo,
 q. q. officium dī priuatum, non est uis: dū tñ dī eo tpe, quo fm
 intentionem dicentis cōgruit magis suae deuotioni, licet quis de-
 beat magis q. pōt se conformare iuris dispositioni: & sic ut dicat
 horas diurnas, & nocturnas debitis horis. Idem dēt intelligi de eo
 intulato: qui pns est in ecclesia sua, uel in qua ministrat: alius in
 ecclesia dicere non tenet: licet bonū sit illuc accedere ad dicen-
 38 dū, ut no. Inn. in c. j. e. t. u. No. nono, q. q. actus, qui de sui natura re-
 quirat cōtinuationē, nō alterat: licet agēs diuertat ad extraneos a-
 lios actus ex cā rōnabili. Concor. l. hac consultiissima. ff. in oibus.
 & l. cū antiquitas. C. de testam. cum si. & l. j. s. qui pns. ff. de uerb.
 ob. & l. duos. s. duo. ff. de duob. re. Nec ob. l. si ex duobus. in prin.
 e. tit. vbi diuertens ad alios actus interruptit actū: quia ibi inter-
 uenit magnū interuallum, s. unius diei, in quo necesse est, ut di-
 uertat ad plures, & diuersos actus: & sine cā rōnabili. Secus ergo
 vbi est modicum interuallum, & cā rōnabilis subsistat, ut hic. Vbi
 ē aduertendum est, q. finita cā huius rōnabilis exitus digressio-
 nis, explendum est, q. erat explendū: alius non prodesse, ut d. s. q.
 39 pns. & d. l. cum antiquitas. q. Vñ in proposito, q. clericus exiit
 ecclesiam an finitū officium, & ex cā rōnabili, tenet ad ecclesia
 redire finita cā, & procedere cum alijs in ea parte officij, q. dīca
 reperit alios processisse. Nec credo, q. tenet repetere ea, q. dīca
 fuerunt eo absente, per ea q. not. Inn. in d. c. dolentes. Vñ si finitū
 esset officiu, ante q. potuisset ad ecclesia redire, nec repetere illam
 partem officij, quae fuit eo absente dicta. Sed certē hęc puto uera
 in officio, q. in ecclesia psallitur: nā per se non dēt solus psallere:
 tñ credo, q. per illā partem submissa uoce habeat dicere, siue sit
 diei officium, siue officiu beatę Marię: nam cā rōnabilis excusauit
 eū, ut non teneret continuē stare in ecclesia, donec q. esset finitū
 officiu: non tñ excusauit eum ad dicendo officium meliori modo,
 40 quo possit. ar. l. Nefennius. s. si. ff. de re iud. cum si. q. vbi priuile-
 giatus ne exigat ultra, q. facere possit, non p pēa liberat. nā si for-
 san peruenerit ad pinguiorē fortunam in totū exigere, ut l. sunt
 41 cū se. ff. de re iud. cum si. No. decimo, q. q. clericus non dēt tene-
 re canes uenaticos. Concor. cle. ne in agro. s. de sta. mon. & c. j. de
 cleri. uena. Nec ob. epistola Bernar. Dimitte canes clericis, & re-
 42 gis & c. q. quia illud in canibus paruulis, non uenaticis: sed cā re-
 creationis, uel et cā custodiae, ut sunt Mastini, fm Gen. No. vnde
 43 cimo, q. q. clericus quisq. censet in militia constitutus. cōcor. c. j.
 44 ne cler. uel mon. Nec ob. q. q. dēt esse segregati a negotijs pa-
 libus, & militaribus, in quibus serua committunt. arg. cle. j. & i. s. de
 uita, & hon. cle. quia ibi loq. de militia seculari: hic de diuina,
 45 & spirituali: q. licet æquiparent, quo ad quaedam miles caelestis
 militiae, & miles armatae militiae, ut no. in l. miles. i. prin. ff. de re iud.
 & q. no. p. Cy. in l. ij. C. de do. int. vi. & uxo. & p. Richar. Malub. &
 46 ibi per Bar. in l. affectionis. ff. de dona. No. duodecimo, q. q. coro-
 na, & tōsura clericalis ponunt hic, ut species diuersę. de quo dicit,
 47 ut no. in cle. ij. s. de uita, & hon. cle. No. decimo tertio, q. q. diebus
 festiuis tenent clerici p alijs tibus obseruare modestiam cle-
 ricalem. Concor. c. cum ad monasterium. ver. refectorio. de statu
 48 mon. Nec ob. l. si. C. de fer. q. quia ibi de iudicio contentioso, hic
 de actu religioso. Ita q. ille diebus festiuis non cōgruit, iste sic. Et
 49 uide, q. dicit hic gl. de Seneca. No. decimo quarto, q. q. cemitaria,
 & ecclesie gaudent eadē immunitate: concor. c. cū ad ecclesia. de im-
 mu. eccl. Nec ob. c. vnicum. de consec. eccl. uel alt. in 6. ubi distin-
 guitur inter ecclesiam, & cemitariū: quia ibi in his, quae ueniunt
 iure accessions, hic autē rōne principalitatis. Et sic ista per illum
 50 intelligitur, & cō. Not. decimo quinto, q. q. in ecclesijs, & eorum
 51 cemitarijs est orandū, non aut tripudiandū: q. quia si commercia
 52 ibi fieri prohibent, q. ne domus orōnis efficiat spelunca latronū,
 53 ut d. c. cū ecclesia. de immu. eccl. q. multo magis tripudia, & opera
 54 lasciuia sunt interdicta: q. ne domus orationis efficiatur habitacu-
 lum meretricum, & lupanar uilisimū. Nec ob. Lancillarū. in fi. ff.
 55 de pet. hær. q. ubi lupanaria exercentur in domibus uirorum bonē-
 ficiorum: quia illud de facto, non de iure, ut l. nemo. C. de sen. tit.
 gñali. Præterea, & aliud in ecclesia ubi summi numinis uenia im-
 ploramus, ut in Auth. v. lic. ma. & auar. s. quia uero. ita cōperunt
 aliqui. collatio. 8. qui text. clarē probat, quod dixi, & not. in l. j.
 56 s. publicum. ff. de iust. & iure. Nota decimo sexto, q. q. ad positio-
 nem unius

nem unius inconuenientis, sequunt alia: q. quia ad esse harum co-
 reatū illicitarum, sequunt plura delicta scandalosa. No. decimo se-
 57 ptimo, q. q. dicitio, In, auget: nam hic dī inualecant, i. ualde cre-
 scant. pcor. l. Gallus. s. ille casus. ff. de lib. & posth. Non ob. cle. j. in
 rubro. s. v. lit. pen. quia alia rō hic, & alia rō ibi. arg. l. interpositas.
 58 C. de tranfac. No. decimo octauo, q. q. ornamenta ecclesiastica, de-
 bent esse decencia fm quantitatem facultatum ecclesie, de qua q.
 59 r. pcor. c. altaris palla. de consec. dist. j. Nec ob. c. ij. de cust. Eu-
 cha. ubi debent esse munda: non aut statuit quicq. de valore in pre-
 60 tio: quia q. ibi minus de hoc supplet: q. nam dēt munda, & cum
 hoc debent esse decencia in valore fm facultates ecclesie, de qua
 fit sermo. Nec ob. c. exini. s. quia uero. circa si. de uerbo. signific.
 61 q. quia ibi speciale in fratribus Minoribus pp summam paupertate-
 tem, in qua fundata est eorum religio, ut patet in dicta cle. exiui.
 62 No. decimo nono, q. q. resistendum excessibus, ne multis crassan-
 tibus locus sit exemplo. Concor. l. aut facta. s. fin. ff. de penis. Nec
 ob. l. pen. ff. de scar. & ibi no. & dixi. s. ca. clem. in 1. notab. No. vi-
 63 cesimo, q. q. dicefanus non debet se intrromittere de his, q. perti-
 nec ad iurisdictionē prelati inferioris eo, nisi illo negligente. Cō-
 cordat. c. cum ab ecclesiarum. de off. ord. Not. vicesimo primo, q. q.
 dicefanus se non intrromittit de iurisdictione exemptorū, et in ca-
 sum negligentiae eorū. pcor. cle. pnti. s. de censib. Nec ob. cle. vni-
 ca. s. de suppl. negli. praela. & cle. ij. s. de statu mon. & clem. ij. s. de
 relig. dom. quia illa specialia, istud regulare. No. vicesimo secun-
 64 do, q. q. idem est iudicium de ecclesijs cathedralibus regularibus,
 & collegiatis: nā in eis debent dici horae canonicæ in cantu. in c. re-
 teris uero ecclesius quenienter sunt dicendae. Et ex hoc vñ, q. non
 sunt necessariū ibidem in cantu dicendae: q. forsitan uerum est, nisi
 sint ecclesie parochiales, & hoc pp populū: cum non sunt tot
 horis dicendae, sicut in alijs tibus ecclesijs, de quibus est dictū. Et
 sic forsitan sufficeret, q. cantarentur in ecclesia parochiali duabus
 horis, s. hora matutinali, & hora uesperorum. Et sic p̄t intelligi. c.
 fi. xij. dist. Pro quo facit text. iste dum dicit diurnū, & nocturnum
 ad notandū duas horas. s. matutinalē, quae fit ante diem, & ves-
 perorum que fit de die. & istud ē, ut uidi ex post, tenet Pau. & q.
 65 s. uetudo hic seruat. No. vicesimo tertio, q. q. hic imponit solum pena
 comminatoria indignationis sedis Apostolicæ. Concor. cle. ad mo-
 66 nasteriu. in fi. s. de cens. q. tñ ex quo sub uel in vim præcepti ema-
 nauit hæc cle. non deficit pena ingressionis canonis: quae obligat
 ad mortale: ex quo specialis pena non est statuta, ut dixi in cle. ne
 67 in agro. s. de statu mon. Not. vicesimo quarto, q. q. prælati infe-
 rioris l. pōt p̄t excōicare, & censuram ecclesiasticā exercere in re-
 belles. Concor. c. cum ab ecclesiarū. de off. ord. Nec ob. c. dilecta.
 68 de mai. & obed. q. Vbi Abbatis non pōt excōicare: quia illud spe-
 ciale in muliere, ut q. q. habeat iurisdictionē non tñ p̄t exercere cen-
 suram ecclesiasticam: de quo dicit, ut ibi no. per Inn. q. de iure tñ ciuili
 vñ, q. mulier non possit hñe iurisdictionē, ut l. fi. C. de arbit. & l. ij. ff.
 de reg. iur. sed illud est de iure cōi, prout est mulier, si tñ successit
 in territorio uel comitatu rōne cuius iurisdictionē competit: ut l. pu-
 69 pillus. s. territorium. ff. de uerb. sign. q. Non uideo quare nō possit
 exercere iurisdictionē ipsam per aliu: per se aut non possit, quasi sit
 ipsum exercitiū a Deo uirile officiu, ut mulieri non sit licitū inten-
 dere illi. Et ita intelligi possit q. not. in d. l. fin. C. de arbi. Et sic est
 unus de casibus, in quibus licet alicui per alium, q. per seipsum nō
 licet, ut in l. pen. C. de procu. & not. in l. ij. in prin. ff. de adm. re. ad
 ciui. pert. Nec ob. q. est locus præuentioni. arg. c. ut debitus. de ap-
 pel. & c. dilecto. de off. Arch. quia illud locum hñt, q. iurisdō erat
 utriusq. ita q. erat locus præuentioni. arg. Auth. habita. C. ne si. pro-
 70 pa. istud aut locum habet, q. solius prelati inferioris erat iurisdō.
 & not. Inn. in d. c. dilecto. & q. concordat Paul. q. In dubio aut minor
 prælati cedit maiori. arg. c. si a sede. de præb. in vj. Nota vicesi-
 71 mo quinto, q. q. prelati debent scire iura statuta super diuinorum
 cultu debito: de quibus de uita, & hon. cler. per totū, & de p̄scra.
 dist. j. per totum. & super morum reformatione clericorū: de qui-
 bus in d. tit. de uita, & hon. cler. & s. ea. compi. eo. tit. & super ho-
 nestate ecclesiarum, & cemitariorū, de quibus de immu. eccl. per
 totum: tñ ad istam scientiam non arctantur, sed hortant per hanc
 clem. fm gl. vñ dici possit, q. quemadmodum cetera hic statuta
 sunt sub p̄cepto, ita & istud: maximē, quia ad obseruationem eo-
 rum, quae hic iubentur, non p̄t bene intendere, nisi scitis iuribus
 super hoc statutis. ar. l. ij. ff. de iurisd. om. iud. cum si. No. vicesimo
 72 sexto & fm Pau. q. q. sufficit clerico, uel dicere uel audire officium,
 73 & p̄t per alternatiuam: q. ad cuius ueritatem sufficit alteram
 partem esse ueram, ut l. hæc uerba. ff. de uerb. sign. Adducit et not.

74 Inn. & Host. in c. j. eo. tit. vbi dicit, q. q. infirmitas excusat ad dicen-
 do, & audiendo: sed certē non seq. Infirmitas excusat ab utroque:
 75 ergo cessante infirmitate, electio est clerici, dicat, uel audiat: q. nā
 infirmitas excusat ab estu piscium, seu ab obseruantia Quadragesi-
 mae, ut c. ij. de obseru. icui. & tñ existente sanitate non est electio
 Christiani sine peccato, comedat carnes, uel lacticia, uel pisces,
 nec alternatiua hic posita, q. p̄cernit utrumq. prohibuit, uel dicit
 celebrare in deuotē, & audire in deuotē. nam siue hoc, uel alterum
 tñ faciat, excessus est, ut hic uidet. Vñ per hoc non inferit, q. ces-
 sante hac in deuotione, sufficeret alterum, uel dicere, uel audire. Et
 76 istud sentire uult Inn. in d. c. j. dum dicit, q. q. intentus necessariū
 circa temporalia ecclesie, ita q. non p̄t esse in ecclesia, dicere offi-
 cium debet equitando, uel peditando, dū est in uia, uel in domo.
 Pro hoc facit c. fin. de priuili. in vj. vbi hæc electio datur Eps circa
 missam, non aut circa horas canonicas, ut s. dixi, & ista alternati-
 ua non ponitur circa horas canonicas, sed solum circa celebratio-
 nem diuinorum. Vnde solum intelligitur de celebratione missarū.
 77 q. Præterea, & supra hac clem. dicit, q. clerici dicebant, q. psallebant
 horas canonicas syncopando, & transcurrando. ad denotandū,
 q. tenentur dicere modestē, & completē: ita q. audire non suffice-
 ret, nisi necessitas subisset. arg. c. ij. in fi. de obseru. icui. Guil. uero
 dicit, q. ordinatus tenetur dicere per seipsum officium, non per
 78 alium, nisi tpe infirmitatis: q. beneficiatus aut non ordinatus pōt
 dicere per alium. arg. c. peruenit. de appell. sed ille text. nihil facit.
 79 Conclude, fm Inn. & clarius fm Host. q. q. omnis clericus in sa-
 cris ordinib. constitutus, q. q. non sit beneficiatus, item oīs clericus be-
 neficiatus, q. q. non sit in sacris, & habeat simplex beneficiū, tenet
 80 dicere horas canonicas. arg. c. cum fm Ap̄m. de p̄g. b. q. quia, qui
 non facit officium, non debet percipere beneficiū, ut no. c. diuer-
 sis. de cleri. p̄g. ceteri ergo non tenent. Sunt ergo duo gñā cleri-
 corum obligatorum dicere officium in sacris ordinib. constitutorū,
 81 q. q. gaudet bñficio clericali in omnibus. iuxta cle. pnti. s. t. pro-
 xi. cum si. tñ non est astrictus dicere officium diuinum diurnum,
 & nocturnum: q. vñ absurdum, ut habeat honorem, & emolumentum,
 quia uocatus in sortē Dñi, & q. nō sit astrictus ad has laudes. Dixi
 arg. l. fm naturam. ff. de reg. iur. & cle. cum s. tit. prox. Nisi
 dicas, q. pp clericalem gradum tenetur clericus seruare uitam ho-
 nestam, & a multis lasciujs huius seculi abstinere, ac et a negotia-
 tionibus publicis, in quibus obseruandis non paruum onus est, ut
 correspondeat honori, & bñficio clericali. Et sic amplius non gra-
 82 uet, ut in dicendo diuinum officium. q. Pnt ergo si uolunt per se
 dicere officium, & cum alijs clericis beneficiatis in ecclesia psalle-
 re, nisi sit statutum vel consuetudo tria, ut est in ecclesia Pauen-
 83 sien. Lugduñ. & quasi in omnibus ecclesijs cathedralibus Regni
 Francie, ut not. Inn. in c. j. eo. tit. non aut arctantur, ut dictum est.
 84 Conclude fm Inn. q. q. laicus, nedum tenet dicere officium: in dō
 uetat, ut nō dicat: quia laici, qui non sunt in sortem Dñi uocati, nō
 85 dēt cōmittere ministeria eius, ut c. j. de uita, & hon. cler. q. tamen
 orōnes, & psalmos dicere p̄nt, non tñ in modum officij. Nec dice-
 re p̄nt, Dñs uobiscum, sed solum, Dñe exaudi orōnem meam. Ad
 86 dit Host. q. q. non est improbanda deuotio laicorum potentum
 Principum secularium, qui officium diurnum, & nocturnum, &
 coram se faciunt diuina celebrari in capellis eorum sollemnibus, q.
 aliqui prelati, dum fiat sine p̄iudicio curati. arg. c. cum capella.
 de priuili. Et sic vñ secus esse in laicis inferioribus: quod tamen de
 facto non seruatur: quia indistincte laici, qui uolunt dicere diu-
 inum officium, non prohibentur, & iuri hoc p̄sonum vñ: nam circa
 laudes Deo fundandas, non dēt esse distinctio personarum: licet
 quidā ad illas, & cetero modo teneantur, alij tenent, sed non illo
 modo. Vnde dum tamen non faciant in p̄emptū, & secretē dicat,
 non uideo, quare prohibeant. arg. l. Iudæos. C. de Iude. Et huius
 p̄clusionis fuit gl. Ber. in c. si q. presbyter. de cle. excō. mi. ubi te-
 net, q. laici possunt dicere diuinum officiu publicē: ergo in orato-
 rijs eorum, & capellis facere celebrari diuina officia, vñ esse inter-
 dictum, q. q. sint priuilegiati simpliciter, ut faciant coram se cele-
 brari in domibus priuatis: quia hoc est p̄iudiciale curato: nam
 multi inde retrahunt accedere ad ecclesiam. Nec ob. d. c. de uita,
 & hon. cler. quia licet laici non debeant stare, nec sedere cū cleri-
 cis, ut ibi, non per hoc prohibent per se sine eis dicere officium, si
 cut & clericis, hoc est tpe, quo laici non uacant diuino officio di-
 cendo, possent orare iuxta maius altare, ut patet in d. c. j. arg. l. ad-
 86 gere. s. quamuis. ff. de iur. pat. q. laici autem fm Inn. & Host. dicunt
 87 tur templarij, hospitalarij, q. Cistercienses, Fratres Minores, qui
 non sunt clerici, & moniales dum nō sint literatæ dicunt officia.

88 Nam habiles sunt, recipiendo benedictionem, accipere ordinem, & inter eas, aliquae sunt diaconissae. xxvij. q. j. diaconissam, licet non sit ordo de septem ordinibus ecclesiae. Et sic nec dicitur, Dominus vobiscum, nec Evangelium solenniter cantat in ecclesia, nec in altari ministrat, sicut Host. nam recipit ordinem solum, quo ad hoc ut dicat, & psallat cum solennitate diuini officium, non ut in altari ministret. Conclude etiam Host. q. in infirmitas excusat clericum ab auditione diuinarum, ac etiam dicendo officium uel diuina. Dum tamen sit talis infirmitas, ex qua si diceret, uel audiret officium, de directo uere uel probabiliter praesumptiuè incurreret detrimentum, seu nocumentum personae, quia necessitas non habet legem, ut in c. ij. in fi. de obser. ieiun. et alias non, puta si esset quartana, uel alia infirmitas debilis, qua non impediretur superintendere negotijs proprijs. arg. l. quatuor. §. fi. de re iud. Conclude, sicut Inn. q. officium non dictum, nec auditum pro infirmitatem, uel meram uoluntatem, seu negligentiam, non est redicendum: sed pena imponenda negligenti pro neglecto, qui commutabitur in aliud, uel et imponitur ei pro penitentia, ut idem officium dicat, quod omisit idem Host. nisi tanta fuisset quantitas officij neglecti, ut quasi esset impossibile dicere commode. ar. l. nepos Proculo. ff. de verb. sign. & idem sequitur Guil. hic. Ego autem pro nunc puro dici, quod aut loquimur de impedito pro infirmitatem, uel alia iustitiam: & tunc licet non peccauerit non dicendo, uel non audiendo, non tamen uel absolutus ab hoc debito. Vnde quod primum poterit, deberet dicere, quod dicere, uel audire nequirit, maxime si assecutus fuit interrim aliquod emolumentum, uel 3 distributiones quotidianas, quae dantur inter interessentibus diuinis, uel infirmitate, aut alio iusto impedimento detentis. arg. d. l. Nefennius. §. fi. ff. de re iud. Nec ob. l. cum haeres factus. §. si haeredi meo. ff. de statu lib. et ubi seruire debens per annum, censetur seruasse diebus infirmitatis: quia uel ibi est speciale fauore liberatis, uel ibi onus seruandi per annum erat in dispositione per modum conditionis, quae non obligat, ut l. si quis sub conditione. ff. si quis omisit. ca. testa. non per modum obligationis. ar. ex con. l. in test. ij. ff. de cond. & demon. cum si. & l. p. inuatus. §. illud. ff. de uerb. ob. cum si. nam ab eo, quod erat dandum in uim conditionis liberatur quicquid quis pro casum superuenientem, ut d. l. in test. ubi autem non fuit impeditus, sed uoluntarie praetermissus, uel neglectus, tunc multo magis tenet dicere officium, quam praeter casum. Et hoc casus est imponenda sibi penitentia pro delicto praetermissus, uel desidia, seu negligentia: non autem dicat officium neglectum: quia tunc nullam penam pateret, cum ad officium neglectum dicendum ar. etetur ex uinculo debiti, non ex impositione praecipit: subeat ergo penam pro delicto negligentiae, uel inobedientiae, & cum hoc satisfaciatur Deo dicendo officium neglectum: quia non remittit sibi illud peccatum, nisi restituat ablatum, hoc est, quod dicat officium neglectum. ar. regulae peccatum. cu. si. de reg. iu. in vj. Conclude, sicut Guil. q. officium beatae Mariae, & uigiliae mortuorum computantur inter horas canonicas, si uno, & eodem modo inter omnes ministros eiusdem ecclesiae fuerint sit illa dici per horas, & loco horarum aliam secus. Item, & ubi est praetermissus dici pro horis, intelligitur dum est in ecclesia, secus si extra, ex causa rationabili studiorum, uel alia resideret. ar. clem. prox. Sed certe ista conclusio multum derogat deuotioni beatae Mariae, & suffragijs mortuorum. Praeterea, & generalis ubique est consuetudo, ut dicantur pro horis, & loco horarum, nisi in festis duplicibus, & sic pro lege seruanda est. argum. l. de quibus. ff. de legi.

96 Conclude, sicut Guil. q. statutum est rationabile, per quod integras distributiones non lucratur totius diei, quod interest in choro una, uel duabus horis de septem canonibus: nam cum unicum sit officium, licet per partes sit diuisum, non censetur dictum, quia diu aliud superest ad dicendum. argum. l. penul. ff. ad Sylle.

1 Digna statui, sunt ad statum redigenda, si possibile sit, alia non.
 2 Plura sunt negotia, quam uocabula, & tunc de similibus ad similia est iudicandum.
 3 Clericorum appellatione comprehenduntur religiosi.
 4 Alius dictio est implicatiua similitudinum.
 5 Religiosi differunt a clericis secularibus, sed non a clericis.
 6 Familiaritatis domesticorum ratione aliqui elargiuntur, quae alia non largiuntur.
 7 Domestici Principis consequuntur licentiam osculandi vicarios praefecti praetorio.
 8 Excommunicatus toleratur ratione societatis.
 9 Commensales, & domestici in criminalibus iudicantur lege generali.

10 Domestici Principum, an differant a domesticis inferiorum.
 11 Ratio diuersa statuit ius diuersum.
 12 Cardinalium appellatione simplici, non ueniunt Cardinales curiae Romanae, nisi exprimat.
 13 Canonici ecclesiae Compustellanae uocantur Cardinales.
 14 Reipublicae appellatione uenit Respublica Romana per excellentiam, licet & aliae ciuitates dicantur habere Rempublicam.
 15 Dominij appellatione simpliciter uenit dominium directum.
 16 Cardinalibus alicuius ciuitatis legatum, de quibus intelligatur in dubio, & intelligitur de Cardinalibus curiae Romanae.
 17 Cardinalis, uerbum predicari potest pro principalitate ministrorum.
 18 Cardinales praeter dici principales cuiuslibet ecclesiae: quia a cardine.
 19 Ostium regitur in cardine.
 20 Cardinalatus est dignitas, sicut & decanatus.
 21 Pontificum appellatione non includuntur electi, uel confirmati per sedem Apostolicam, nisi sint consecrati.
 22 Archiepiscoporum appellatione non includuntur palliati nondum consecrati.
 23 Pallium confert plenitudinem Pontificalem.
 24 Electus, & confirmatus per sedem Apostolicam potest ea, quae sunt iurisdictionis.
 25 Electus, & confirmatus per sedem Apostolicam, non dicitur Episcopus ante consecrationem.
 26 Priuilegium concessum Pontifici, non includit non consecratum.
 27 Quae a coeli iure exorbitant, non sunt trabenda in consequentiam.
 28 Militari priuilegio non gaudet electus ad militiam, nisi insignitus fuerit signis.
 29 Consecratio Episcoporum, & nota publica militum equiparantur, quo ad effectum diuersis respectibus.
 30 Priuilegium datum uxori pro dote, militat in sponsa.
 31 Episcopus non gaudet beneficio, aut priuilegio Episcopali, nec eius familiaris, ubi esset haereticus, schismaticus, uel excommunicatus.
 32 Ordo confertur haereticis, & schismaticis, non tamen executio illius.
 33 Domestici, & commensales, licet non familiares Cardinalium, aut Pontificum, gaudent priuilegio cle. si. de celeb. Miss.
 34 Familiaris dicitur multipliciter, & ratione familiaritatis, & seruitij.
 35 Familiaris, & domesticus Cardinalium, quoniam gaudent priuilegio cle. si. de celeb. missa. quod sufficit illis dicere officium eorum domini, & quid de familiaribus cuiuscumque qualitatis sint.
 36 Beneficiatus praeter actu beneficii, & officio dicendo debet se confirmare ecclesiae suae cathedrali.
 37 Reseruaciones sedis Apostolicae factae pro familiaribus Cardinalium, aut aliorum, de quibus intelligatur.
 38 Familiaris continuus, quis dicatur.
 39 Flumen dicitur perenne, licet in estate aliquando exaruerit.
 40 Aqua de caelo descendens, licet assidue, tamen dicitur habere causam perpetuam.
 41 Publicus non dicitur ille locus, per quem quandoque transit flumen publicus, sed ille per quem communiter transit, licet aliquoties alium, & priuatum inundauerit.
 42 Inundatio fluminis publici, non facit locum publicum, licet in illo inundatio se extendat.
 43 Familiaris, & commensalis alicuius Cardinalis, licet ad partes proprijs expensis aliquas accesserit animo redeundi, gaudet priuilegio familiae.
 44 Verba simpliciter prolata, ciuilitate sunt intelligenda.
 45 Iura iuribus concordare promptum est.
 46 Materia exorbitans a iure communi restringenda.
 47 Familiaris domesticus commensalis Cardinalis, aut Pontificis, potest se conformare in officio dicendo domino, licet uacat aliquoties negotijs proprijs animo tamen redeundi.
 48 Familiaris dicitur a famulatu.
 49 Domesticus dicitur quasi positus sub custodia domini.
 50 Domesticus largo modo, an dicatur familiaris.
 51 Priuilegium cle. si. de celeb. missa. militat pro duobus casibus tantum.
 52 Monachus transiens ad ecclesiam secularem, non tenetur dicere officium monachale.
 53 Monachus existens in seruitio Cardinalis, aut Episcopi in officio dicendo potest se conformare eius domino.
 54 Clericus transiens ad monasterium, siue perpetuo, siue ad tempus, tempore quo ibi remanebit, debet se conformare religiosus in officio dicendo.
 55 Papa dispensat circa officium diuinum, mutando illud etiam in monacho.

Orate

55 Orare septies est praecipit.
 56 Septem psalmi non sunt de praecipit.
 57 Papa dispensare potest super officio in parte remittendo: sed non in totum.
 58 Papa an possit dispensare contra substantialia monasterij, & quid super ceremonijs.
 59 Officiu diuinu dicendo, & cantando quis tenetur se conformare ecclesiae metropolitanae iuxta consuetudinem existentem in contrariu.
 60 Monachus de iure in cantando officio diuino, debet se conformare ecclesiae metropolitanae eius, nisi alias ex consuetudine, aut priuilegio.
 61 Familiaris commensalis Cardinalis, an habeatur pro praesente in loco beneficii: remissio.
 62 Officio de iure debent se conformare ecclesiae, in qua degunt, nisi ex priuilegio, aut consuetudine habeant contrarium.
 63 Princeps cum sit supra ius posituum, ex causa potest disponere contra illud.
 64 Clerici uel religiosi commensales domestici, & familiares episcoporum degentium in ecclesia propria, aut in alia qualibet possunt se conformare in officio dicendo eorum dominis.
 65 Religiosus, inuito abbate, non potest esse in seruitio episcopi non diocesani, nec diocesani si abbas sit exemptus a iurisdictione illius: alia secus.
 66 Monachi in seruitio Cardinalium existentes, aut episcoporum, an possint se conformare dominis in cibis, sicut in diuino officio dicendo.
 67 Catalani licite comedunt carnes die sabbati intra patriam: secus quando sunt extra.
 68 Extranei existentes in Catalonia licite comedunt carnes in die sabbati, nisi essent astricti uoto, uel obseruantia regulari.
 69 Papa potest tollere in totum officium diuinum: sed non potest teneatur quisque laudare Deum.
 70 Cubicularij episcoporum, qui dicantur.
 71 Familiares, domestici, aut commensales episcoporum in dicendo officio diuino possunt se conformare domino eorum, siue dicant illud cum eo, siue separatim.
 72 Beneficiatus dicens officium Romanum, non excusatur: cum teneatur dicere officium, quod in loco beneficii dicitur communiter, nisi in aliquibus casibus.
 73 Familiaris domesticus, & commensalis Cardinalis, aut episcopi excusatur dicendo officium, quod eius dominus tenebatur dicere: licet dominus de facto nullum dicat, aut aliud quam quod tenebatur dicere, dicat.
 74 Dicere, uel debere dicere, paria sunt.
 75 Ecclesia parochialis non desinit esse parochialis, licet de praesenti non habeat parochianos.
 76 Religiosa aliquo casu existens familiaris domestica episcoporum, et commensalis in diuino officio dicendo, potest se conformare suo domino.
 77 Legatus de latere dicitur, si est Cardinalis: alia non.
 78 Familiaris, domesticus, commensalis legati Apostolici de non latere, non excusatur dicendo diuinum officium eius domini, cum aliud teneatur alias dicere de iure communi.
 79 Legatus de non latere, licet in aliquibus equiparentur ordinario, ita quod morte mandantis non extinguitur eorum potestas, non tamen equiparantur in omnibus.
 80 Familiaris legati Apostolici, an debeant gaudere priuilegio, quo gaudent debet & familiaris Papae, aut episcopi.
 81 Archiepiscopus non plus iuris habet, quam episcopus: nisi in casibus expressis a iure.
 82 Residens cum Archiepiscopo, an habeatur pro praesente in loco beneficii.
 83 Beneficiatus in pluribus beneficijs diuinum officium quomodo debeat dicere, & quid si in nullo residet.

DIGNVM. In praeced. cle. auctor dixit de diuino officio per clericos deuote dicendo, & psallendo: hic dicit, quale officium sit dicendum: nam quilibet tenetur dicere officium, uel monachale, si sit monachus, uel seculare, si sit seculares. Fallit si sunt familiares, domestici, commensales Cardinalium Romanae ecclesiae, uel alicuius Pontificis: nam tunc praeter omittunt proprium, & dicere illud, quod dicitur illi Cardinali, uel Pontifici, cum quibus existunt. Diuide in duas partes. In prima ponitur casus seu ratio statui. Secundo ipsum statutum. secunda ibi ut illud. Casus. Domestici familiares Cardinalium, & antistiti, et religiosi illorum dicentes officium, liberant ab alio quocumque dicendo. h. d. Nota prima, qd digna statui sunt ad statum redigenda. Concordat. l. digra. C. de legi. Non ob. l. non praeter. ff. de legib. ubi omnia digna

statui, non rediguntur in statum, redigunt si possibile est: nam omnia non praeter redigi, et cum plura sint negotia, uel uocabula. vt. l. natura. ff. de praescriptis ver. & tunc de similib. ad similia iudicatur, ut in 3. No. scd. q. q. appellacione clericorum comprehenduntur religiosi. Concordat. c. duo. 1. 2. q. j. Nam ista dictio, alij, hic posita, quae est implicatiua. vt. l. quida. & ibi no. ff. de reb. dub. hoc clare probat. Nec ob. c. licet. de off. ordi. ubi religiosi ponuntur, ut praeter differentes a clericis: quia ibi addit, secularibus, non religiosi differunt a clericis secularibus. Per qd patet, qd ipsi religiosi sunt clerici, non seculares, sed clerici regulares. Et sic intelligo c. cum pastoris vita. 2. q. 7. ubi simpliciter dicitur de clericis, & de monachis: tunc. n. sumunt, praeter differentes praeter monachis: & sic ibi accipiunt, ut praeter, hic autem, ut genus. No. tertio, qd ratione domesticae familiaritatis, quae largiuntur, quae alia denegantur, seu quaedam liceat, quae alia prohibent. Concordat. l. domestici. C. de domesti. & praeter lib. 1. 2. ubi domestici principum praeter licentiam osculandi vicarios praefecti praetorio, non autem alij. Concordat. c. sicut. de ver. sig. in 6. & c. si uere. de snia exc. ubi ratione societatis tolerat excusatus: Non ob. l. familiares. C. de assefforibus. ubi ubi domestici commensales iudicantur lege communi: quia illud in delictis, & circa prohibita, quia delicta: secus in alijs. ubi dicit, qd illud locum habet in domesticis inferioribus a principe, secus autem in domesticis principibus, ut d. l. domestici. & Cardinalium, qui sunt pars corporis principis. vt. l. quicumque. C. ad legem Iuliam maie. & c. felices. de penis. in 6. ac etiam Pontificum: qui fratres sunt Papae, & in parte sollicitudinis sunt uocati. c. ad honorem. de usu pal. & dictum fuit supra in praemio huius compilationis. Nec obstat. l. etiam. C. de testi. ubi ratione domesticitatis prohibetur testificatio, quae licita est de iure communi: quia ibi domesticitas est causa sufficiens ad prohibendum propter suspicionem praesumptam: hic autem est causa sufficiens ad concedendum alias prohibitum propter excellentiam, tam grandis dignitatis. Et sic alia ratio diuersum ius statuit. l. interpositas. C. de transact. Nota quarto, qd appellacione Cardinalium simpliciter prolatorum, non ueniunt Cardinales Romanae curiae, nisi hoc dicat. Concordat clem. Romani. §. si. de iure iur. & clem. ne Romani. §. de electio. & c. vniuerso. de schisma. in 6. cum simili. sic hoc ideo: quia canonici ecclesiae Compustellanae uocantur Cardinales, & canonici ecclesiae Rauennatis dicitur gl. & no. 32. qone. 2. c. pudor: ubi dicitur, quod in descriptum uocatur Cardinalis Rauennatis. Quod bene facit ad propositum nostrum de Cardinali Rauennate, qui ad Romam rediit, ut iterum esset Cardinalis, sed primo fuit B. nunc uero Perrini. Nec obstat arg. l. eum qui uestigal. ff. de uerb. sign. ubi appellacione Reipublicae simpliciter prolata comprehenditur solum Respublica Romana per excellentiam, licet aliae ciuitates similiter habere dicantur Respublicas, ut l. fin. C. de sacrosan. eccl. & facit in simili. l. j. §. qui in perpetuum. ff. si ager uect. uel emph. ubi appellacione dominij simpliciter prolata, intelligitur de directo, non de alio: quia secundum materiam subiectam, hoc debet intelligi: nam si in ciuitate Compustellana, uel Rauennate aliquis legaret, uel donaret simpliciter Cardinali illius ciuitatis. argum. l. que conditio. §. fin. ff. de conditio. & demonstr. & eorum quae not. Cy. in l. j. in v. q. C. de sacrosan. eccl. & facit. l. nulli. C. de Episc. & cle. Si autem hic fieret tale legatum, uel donatio utique intelligeretur de Cardinalibus Romanae curiae. Idem ubi essent alique coniecturae, ut plus, seu potius de illis, quam de istis, uel econtra creditur praedictum uel intellectum. arg. l. si seruus plurium. §. fina. ff. de leg. j. & solet dici in l. duo sunt Titij. ff. de testa. tu. In dubio autem ceteris paribus ueniunt isti Romanae Ecclesiae propter excellentiam. arg. c. si a sede. de praeb. in 6. & c. per tuas. de maio. & obediens. Nec obstat c. ij. de off. Archiepiscoporum: ubi appellacione Cardinalis simpliciter prolata, non intelligitur Cardinalis Romanae Ecclesiae: quia ibi sumitur Cardinalis pro principalitate ministrorum, seu sacerdotum Ecclesiae. Et ideo intelligitur in ecclesia, de qua agitur. ubi ubi principalis minister, seu Sacerdotes ecclesiae Auinionis, uel alterius ciuitatis dici possunt Cardinales a cardine: quia sicut ostium uoluitur, & regitur in cardine: & huiusmodi ecclesiae reguntur in istis ministris, ut ibi nota. Eo dem modo ministri Romanae ecclesiae post Papam, sunt Cardinales eiusdem: hic autem sumitur Cardinalis pro dignitate. Et dicitur a Cardinalatu, quae est dignitas, sicut decanus a decanatu, & his similia.

21 Nota quinto, qd appellacione Pontificum, non includuntur per sedem Apostolicam electi, uel confirmati, & sic solum consecrati includuntur. Idem no. in cle. si quis in iij. gl. j. de penis. qd sicut appellacione Archiepiscoporum includuntur solum palliati,

23 non autem consecrati, nondum tamen pallio suscepto: quia in pallio conferitur plenitudo Pontificalis officij. c. nisi. de usu pallij.
 24 Nec ob. c. transmissam. de elec. ubi per sedem Apostolicam electus, uel confirmatus tñ potest, quantum consecratus: quia illud tñ in his, quæ sunt iurisdictionis, ut ibi dicitur. Præterea, licet tñ possit, non tamen Pontifex est, nec Ep̄s ante consecrationem.
 26 ut c. inter corporalia. de translat. Et ideo ad priuilegium concessum Pontifici, non admittitur non consecratus, ut hic secundū gl. & benè: quia ea, quæ à iure communi deuiant, sunt restringenda, non laxanda, ut l. constitutionibus. ff. ad mun. licet possit dici, quod non est priuilegium, sed ius speciale. not. Host. d. c. cum dilectus. de cler. non resid. Pro quo bene facit l. signata. C. de fabricen. lib. xj. & l. ex eo tempore. ff. de testam. mil. ubi quis non est miles, nec beneficio gaudet militari, licet sit electus, nisi postquam fuerit in numeros relatus, hoc est stigmatibus, i. notis publicis in brachijs infixis signatus, ut sic tantum operetur consecratio, quæ fit sacro Chrismate, & est sacrum Chrisma, quantum operatur nota publica, quæ fit in brachio, ferro candente, uocata stigma prophatum, ut d. l. stigma prophatum. In contrarium faciunt: quia priuilegium datum uxori pro dote recuperanda, extenditur ad dotem datam per sponsam, quæ nondum uxor est, ut l. ij. si sponsa. ff. de priuile. cred. & per illam l. & sibi similes Stephanus tenebat: contrarium eius tenet gl. sed non benè: quia ratio priuilegij concessi pro uera dote, habet locum in quasi dote. arg. l. illud. ff. ad leg. Aquil. At ista ratio adducitur solum ad Ep̄m, & sic non extenditur ad confirmatum: qui non habet tantam dignitatem, nec potestatem, sicut Episcopus, ut supra iura allegata. & eodem modo responde ad l. lex Iulia. ff. de fundo. allegata per Stephanum. Nec ob. q. no. in clem. & si principalis. in 4. glo. s. de rescrip. per quod dicit hic Io. in add. quod istud dubium eget declaratione: quoniam ibi ratio, quæ assignatur in officiali Episcopi, habet locum in officiali confirmati: nam uterque habet iurisdictionem ordinariam, & plenam: sic Episcopus electus confirmatus in his, quæ sunt iurisdictionis, ut d. c. transmissam. hic autem est ratio diuersa. No. sexto, quod Episcopus non gaudet beneficio, uel priuilegio Episcopali, nec familiares eius, nisi habeat comitem sedis Apostolicæ, hoc est, ut non sit hæreticus, uel schismaticus, uel excommunicatus, aut suspensus. Concordat c. ueniens. de preser. Nec ob. ix. q. j. c. & capitulo ordinationes: ubi ordinationes factæ hæreticis, & schismaticis ualent: quia illud est uerum, quo ad susceptionem ordinum, non autem quo ad executionem. & no. in c. quod sedem. de off. ord. No. septimo, quod isto beneficio gaudent hi domestici commensales: & non dicitur, an sint, uel non, familiares, hoc est ad seruitiū deputati constituta mercede. Concordat l. etiam. C. de testib. ubi testimonium domestici reprobat, non distinguendo, an sit familiaris, uel nō familiaris. Nec ob. c. h. de uerb. sign. in 6. ubi dicitur de domesticis commensalibus familiaribus: quia ista debet intelligi secundum illam: quæ nam familiaris sumitur quæque pro quadam specialitate, seu singularitate notitiæ, sicut nos dicim⁹. Talis est sibi familiaris multū, hoc est benè domesticus: & istud hic non sufficeret. Aliquā familiaritas, & familiaris sumit pp seruitiū: quia deputatus est in domo dñi ad aliquod seruitiū. Et ob hoc ibidem recipit uictum in mensa. Et istud puto, quod sufficeret, quod non deberet aliquod præmium, uel aliquam mercedem ob hoc quantam recipere: nam non potest negari, quin sit familiaris à famulatu, hoc est à seruitio, & et expensis dñi: secus ergo, ubi esset familiaris certa mercede constituta pro seruitio, sed non haberet uictum in mensa: tunc licet sit familiaris, & domesticus, non tñ est commensalis, & sic contentus debet esse lucro, cui inhiat. arg. c. si. de vita, & hon. cle. & not. in simili Host. in c. cum dilectus. de cler. non resid. ubi autem propter Deum, aut aliquam singularem amicitiam teneretur in domo expensis contentus dñi, non deputatus ad aliquod officium, uel seruitiū: tunc licet sit domesticus, & commensalis, non tñ familiaris: & sic non videtur, quod gauderet hoc beneficio. Et sit ratio: quia quoniam est deputatus ad seruitiū, tunc se habet ad dñm uelut accessorium ad suū principatē. Sufficit ergo, quod dicat officium, quod dicit dominus. arg. 36 regulæ, accessorium de reg. iur. & l. j. c. de Ep̄. & cler. Pro quo facit: quia quilibet beneficiatus debet se conformare in officio suo dicendo Ecclesiæ suæ cathedrali, ut puta matrici & principali domini, cui subest, uel saltem metropolitanæ, ut c. de his. xij. dist. in. At quando non est deputatus ad seruitiū, tunc non habetur ad accessorium. Et sic ideo non potest se coaptare officio diuino, quod dicitur per dominum: sibi enim sufficit, quod expensis dñi pro-

pter Deum comedat, uel ex alia causa. argum. l. tutori. C. de neg. gest. Et ista faciunt ad Apostolicas reservationes beneficiorum familiarium commensalium continuorum Cardinalium, ut intelligantur solum de existentibus in seruitio Cardinalium expensis eorum continuè, non autem si forsitan continuè comedant, ut domestici, sed non erant familiares à famulatu. ut quemadmodum familiaris continuus dicitur ille, qui cōiter, & ut plurimum seruit domino, & comedit expensis domini, licet quæque uacet in negotijs proprijs, uel non comedat expensis domini. arg. l. j. s. ff. de sum. 39 ubi dicitur, quod flumen non ideo minus dicitur perenne, quod aliqua ætate exaruit. arg. l. foramen. ff. de seru. arb. præd. ubi dicitur, quod id quod de celo cadit, sicut est aqua, licet assidue cadat, tamen non dicitur hanc causam perpetuam, & continuam: ita familiaris continuus, non dicitur ille, qui cōiter, & ut plurimum non seruit domino, nec comedit expensis domini, quæ interdum seruiat, & comedit expensis domini. ar. l. j. s. si fossa. ff. de sum. ubi non est publicus locus, in quem transit flumen publicus, sed dicitur flumen publicus, uel locus publicus, ex quo cōiter, & ut plurimum transit per locum illum: non enim est tunc alius mutatio, per quam efficitur locus nouus, flumen publicus, uel locus publicus: sed est terra, uel loci illius inundatio, per quam non efficitur locus publicus, facit. ex his. & l. nam ad ea. ff. de legi. & l. si seruis plurius. §. j. ff. de leg. j. & l. uel uniuersorum. ff. de pign. act. cum si. In primo autem familiari continuo commensali, qui ad partes recessit, nec mutatur nomen officij, quod habebat, sed ut talem publicè se uocabat, & ab alijs reputabatur, quod non esset in expensis tunc Cardinalis, credere durare familiaritatem, si animum habuit redeundi. ar. l. quæ si tum. ff. de leg. ij. & l. nihil. ff. de cap. alijs non: quia tunc cessat causa reservationis. arg. eorum, quæ no. in c. licet. in gl. sed non quod de elec. in 6. licet ergo in hac cle. dicitur solum de domesticis commensalibus, tamen subintelliguntur alia duo, uidelicet quod sint familiares ratione famulatus, & sint continuè, hoc est communitati, & ut plurimum: per d. c. sicut. de uerb. sig. in 6. quia ubi uerba sunt intelligenda simpliciter prolata, ut habeant sensum ciuilem. l. si cui. ff. de serui. promptum est enim iura iurib. concordare, ut l. unaz. C. de inoff. do. c. cum expediat. de elec. in 6. ubi maxime in hac materia, quæ derogat iuri communi. ar. l. qui quid astringendæ. ff. de uerb. obli. & l. cum quidam. ff. de lib. & posth. quibus quæ sunt, ut per to, quod familiaris domesticus continuus commensalis gaudeat beneficio huius cle. etiam alijs temporibus, quibus uacat negotijs proprijs, cum (ut dixi) non propterea minus est familiaris priuilegius commensalis si tamen absentauerit se animo redeundi. Itē et puto, quod licet omnis domesticus, quod tñ omnis familiaris à famulatu censetur domesticus quasi sub domini positus custodia. ubi uel largo modo omnis domesticus potest dici familiaris: uel sumitur hic domesticus largè, ut comprehendatur familiaris à famulatu, pro quo l. pronuntiato. §. seruientium. & l. familiaris. in prin. ff. de uerb. sign. & l. pen. C. qui accu. non poss. Not. septimo, quod istud priuilegium, non conceditur solum in duobus casibus. Vnus, pro seruitio Cardinalis, alius est pro seruitio continuo Episcoporum. Nec ob. c. illa. xij. dist. ubi quisque in casibus licitis se conformare tenetur moribus illorum, inter quos conuerfatur, & sic etiam tenetur seruare morem ecclesiæ, ut sic loci, ad quem declinat. Et ideo si monachus transeat ad ecclesiā secularem, non tenetur dicere officium monachale, ut not. in c. de monachis. xvj. q. j. & Goff. idem uoluit in summa de sta. mon. §. sed nunquid talis. quia illud est, ne sit scandalum cuius, ut ibi no. & patet in d. c. illa. Et quia cum sit minister ecclesiæ, ad quam transit, debet se conformare in diuini officio illius ecclesiæ. arg. huius clem. At hic solum loquitur, quando monachus non transit ad ministerium alicuius ecclesiæ, sed personæ pp cuius excellentem prerogatiuam indultum est, ut se possit conformare officio illius personæ. Et ex hoc colligitur unam diuini officij transiens ad ministerium ecclesiæ secularis tenetur ex debito dicere officium in illa ecclesia solitū, ut not. d. cap. de monachis. Transiens autem ad seruitium Cardinalis, uel Ep̄i potest, si uult, non autem arctatur, ut hic patet: nam alio casu esset scandalum, isto non, si diceret officium monachale. & per hoc est expedita gl. pen. huius cle. licet aliter senserit: quod nam siue ad ministerium ecclesiæ secularis tranferat religiosus, & sit ibi perpetuo, siue ad tempus, tenetur illud officium obseruare, quod ibi erit, cum ubiq; subsit eadem ratio, licet gloss. ista contrarium innuat: eodem modo siue religiosus clericus transeat ad seruitium Cardinalis, uel Ep̄i, ut secum sit perpetuo, siue ad tps certum, habet locum istud priuilegium, quod audi erit in seruitio. argum. l. adigere

adigere. §. quamuis. ff. de iur. patr. Eodem modo clericus secularis, qui transeat ad ministerium ecclesiæ regularis perpetuo, uel ad tps abique eo, quod mutet statum, tenetur dicere officium regulare, & non seculare, quod ibi ibidem erit, ne sit scandalum. Similiter si secularis clericus transeat ad seruitium Ep̄i religiosi, qui dicit officium regulare, potest, si uult, dicere illud officium regulare, & liberatur dicendo illud seruitio durante. arg. l. illud. ff. ad le. Aquil. cum si. Nota octauo, quod Papa dispensat circa officium diuini quia monachus astrictum uero officio, potest liberare iniungendo, ut loco illius dicat aliud. etiam concordat no. Inn. in c. dolentibus. eo. tit. qui tenet, quod licet sit præceptum, ut septies orecur, ut c. j. eo. tit. & dixi in cle. præced. quod non tñ, quod dicantur certi psalmi. Et ideo una ecclesia dicit certos psalmos, & alia alios, quod & Papa hic dispensat, non à toto, sed à tali, sicut & aliàs à tanto, ut cle. ne in agro. §. sane. & ibi dixi §. de sta. mona. Nec ob. c. cum ad monasterium. in fi. eo. tit. ubi Papa non potest dispensare contra ea, quæ sunt annexa regulæ monachali, & sic non potest officium monachale, quod est annexum regulæ monachali: quia ibi loquitur de substantialibus loci, seu possessionis, non autem de alijs accessorijs, uel ceremonijs, aut obseruantijs. arg. c. proposuit. de concess. præ. Conclude, quod secundum Genz. quod quilibet in dicendo, & cantando diuinum officium debet seruare morem ecclesiæ metropolitane sue, ut c. de his. xij. dist. nisi specialis consueudo sit alia, uel contraria, ut c. ij. de ferijs. Adde quod monasteria omnia licet ad uoluntatem Abbatis sint regenda, quo ad regulas uiuendi, non tamen, quo ad regulas cantandi: ut no. in d. c. de his. de facto tamen seruatur contra d. c. de his. forsitan procedit ex consuetudine, uel ex indulto Apostolico, & exemptione eis communiter concessa. Ratio impulsua fuit not. Host. in c. cum dilectus. de cle. non resid. ubi tenebat, quod familiaris commensalis Cardinalis habebatur pro præfente in loco beneficii sui, & sic percipiebat fructus beneficii existens in seruitio Cardinalis, quemadmodum existens in seruitio Papæ, per d. c. cum dilectus. uel in seruitio sui Ep̄i, ut c. de cetero. eo. tit. Et ideo secundum eum, talis erat consuetudo curiæ, imò & super hoc specialis constitutio fuerit promulgata. Vnde sumpta occasione, ut procedatur de similibus ad similia, hæc constitutio emanauit. Ratio dubitandi fuit: quia clericus, tam secularis, quod religiosus, est adeo astrictus officio diuino, ut illud dicere debebat in morem ecclesiæ in qua degit, ut c. ij. de ferijs. & c. de his. xij. dist. Et maxime religiosus, qui ex obseruantia regulari tenetur dicere officium monachale. Vnde familiaritas huiusmodi superueniens, quod non liberet eum. arg. c. ij. de obseruantia. iei. & quia ubique transit taliter astrictus cum suo onere, quod est persona, & personam sequitur quocumque gerit. argum. l. ij. in prin. & quod ibi no. ff. pro soc. & l. de his. C. de Ep̄. & cler. Ratio decidendi fuit, quæ ponitur hic in principio: nam sic statuere fuit congruum, & dignum, uidelicet attempta prerogatiua dignitatis Cardinalis, & Pontificalis. Non obstant alleg. in contrarium: quia locum habent de iuris rigore: quod contra quem ex causa maxime potest Princeps ipse, qui supra ius est, disponere, ut c. proposuit. de concess. præben. Et ideo sit ratio: quia cum deceat Cardinales, & Pontifices habere tales personas in cubicularijs, ut c. cum pastoris. ij. q. vij. & etiam in alijs officijs: merito fuit eis prouidentum. Et ex hoc colligitur ista congruitas, de qua in text. Conclude, quod ista cle. propter signum uniuersale, Quorumcumque, in eapositione, locum habet tam in Pontificalibus stantibus in curia, quod in proprijs ecclesijs, aut extra, & tam in clericis, aut religiosis domesticis commensalibus, tam priorum Episcoporum, quod alienorum subditorum, uel non subditorum: hoc tamen saluo, quod quia religiosus non potest esse sine licentia Abbatis in seruitio Ep̄i non sui diocesanus, uel diocesanus, à cuius iurisdictione erat Abbas cum suo monasterio exemptus, ut cle. ne in agro. §. quia uero. de sta. mona. aliàs ipse diocesanus possit monachum sibi subditum, etiam Abbatem renitente, tenere in suo seruitio, & sic extra suum monasterium. Quod est uerum, quando monachus esset profectus: nam tunc, ut proficeret, & sanctificaret exterioris stans domesticus commensalis possit admitti, ut in seruitio Ep̄i sui extra claustrum, sicut quando præficiatur ecclesiæ seculari: aliàs claustrum exire non debet, ut not. ij. q. vij. cap. cum pastoris uita. Conclude, secundum Pau. quod clem. ista cum habet per extensionem ratione identitatis causæ statuendi etiam in cibis, ut quem admodum religiosi domestici commensales se conformant Cardinalibus, & Pontificibus in diuinis, ita & in cibis: nisi uoto speciali, aut ex obseruantia regulari teneantur abstinere ab huius-

modi cibis. Et hac ratione, ut puto, gl. hic dicit quod monachis ualde placuisset, si huic constitutioni de diuinis officijs addidisset de cibis: nam cum ab esu carniū nonnulli ex eis abstinent, ut sunt Carulien. & alij plures, non fiet extensio ad eos, quo ad cibaria: nam licet ad officium monachale teneantur ex obseruantia regulari, considerato, quod aliud officium loco monachalis dicere potest, & utrunque est licitum: quæ ratio cessat in cibis: nam si religiosus, qui ex obseruantia regulari debet abstinere à carnibus, comedet carnes, frangeret in totum obseruantiam regularem comedendo per illam prohibita: & eodem modo, si uoto speciali teneatur dicere certum officium, illud dimittere non posset beneficio huius constitutionis, quæ solum loquitur de astricto de iure communi ad officium dicendum. Ratio ordinis suscepti, uel beneficii collati, aut religionis professæ. Pro quo facit in unam lecturam. l. si tulas. §. si. ff. de contrah. emp. ubi obligans se ad in solutum, teneatur ad promissum. Conclude, in Guil. quod Catalani, licet licet comedant carnes in Catalonia die Sabbati, propter generalem obseruantiam illius patriæ, tñ existentes extra Catalonia licet non comederent. Similiter extranei dum sunt in Catalonia licet possint ibidem comedere carnes in die Sabbati, ut moribus patriæ se conformant, ne sit illis in scandalum, ut c. illa. xij. dist. Nisi essent astricti uoto vel obseruantia regulari ad abstinentia carniū in illa die, argu. c. ij. de obseruantia. iei. Conclude, in Guil. quod Papa licet dispenset super tanto, non tamen potest super toto: & sic nec potest in totum liberare clericum ab officio diuino dicendo: quod ego puto, quod immo potest: quia istud, quod uocamus diuinum officium, est statutum per Romanos Pontifices, & alias ecclesias, & est uere positum, & id illud in totum tollit, si uult, per d. c. proposuit. Sed quod non teneatur laudare Deum, & reddere sibi fructum laborum suorum, credo quod non possit: quia hoc est uinculum à natura constitutum fauore creationis, ut recognoscat creatorem suum. Vñ Vicarius eius non potest tollere: quia per hoc uideretur eum liberare à iure superioritatis, cui est astrictus. arg. l. comperit. C. de prescri. 30. ann. & c. cum ex officij. de 70 prescrip. cum si. Conclude, quod cum ista clem. loquatur generaliter de domesticis commensalibus, includuntur omnes domestici familiares, siue dicat officium simul cum D. Cardinali, uel Pontifice, ut cubicularij, siue etiam non dicant cum dño officium, sed per se, uel cum quocumque alio, & etiam siue dicant intra domum domini, siue extra. arg. l. de pretio. ff. de puble. eod. modo multo magis licentia huius concessa uel domesticis commensalibus. Pape. arg. Auth. multo magis. C. de sacrosan. eccle. iun. c. l. digna uox. C. de legi. l. ex nuper facto. C. de testam. Conclude, secundum Stephanum, quod clericus, qui tenetur dicere officium, quod beneficium suum secundum diocesim, uel prouinciā suam, in qua statutum est, non excusatur dicendo officium Romanæ curiæ: quoniam à proprio officio nemo excusatur, nisi in casu in hac clem. positio, & in casu suæ translationis ad illud beneficium in gl. pen. hic notato, & in casu, quo dicendo officium proprium oritur scandalum. ar. xij. dist. c. illa. in Pau. Fallit quoniam non est constitutum in diocesi, uel prouincia dici certum officium: ex eo quia dicitur diuersa officia, tunc liberatur si uult dicendo officium Romanum: nam deficiente obseruatiua particulari seruanda est Romana, ut no. j. dist. c. p̄tudo. Conclude, quod ista cle. locum habet, et si Cardinalis, uel Ep̄s, cum quo iste domesticus commensalis in habitat, non dicat de facto aliquod officium, uel dicat propria auctoritate aliud officium ad quod non tenetur, & dimittat illud, ad quod tenetur: nam hic domesticus commensalis liberatur dicendo officium, quod dicere 74 tenebatur talis Cardinalis, uel Episcopus. Sunt. n. hæc paria ipsum dicere, quod debet, uel dicere debere. arg. l. q. te. si. si cer. pe. ubi hæc æquiparantur scire uel scire debere: ubi ergo nullum officium dicit, hñ, quo ad domesticum commensalem, ac si diceret. Pro quo facit: quia (ut dixi) gaudet hic indulto domesticus commensalis, quod non dicat officium cum dño suo, sed per se uel cum alio. Facit etiam, quia huius actualis cessatio, non alterat rei naturam, nec iuris super huius statuti dispositionem, sicut dicimus de ecclesia, eam non desinit esse parochialis, licet non habeat de p̄tū parochianos. arg. d. l. j. s. ff. de sum. Et ideo in tali ecclesia. in quorundam opt. hñt locum dispositio. c. licet. & c. commissa. de elec. in vj. & c. si Apostolica. de præb. e. l. licet alij. Item ubi dicit aliud, quod dicere debet, & dimittit dicere illud ad quod tenetur, non attenditur quod dicit: sed illud quod dicere debet. arg. l. sed licet. ff. de off. præf. & l. nemo. C. de sen. tit. generali. cum si. Conclude, quod ista clem. cum non distinguit inter sexum, si aliquo casu aliqua

aliqua canonica, de quib. in cle. attendentes. s. de sta. mona. vel religiofa effect licite domestica cõmensalis Cardinalis, vel alicuius epi ex dispensatione Papæ, vel aliter cessante oĩ sinistra suspicio ne. ceter. c. periculofo. de sta. reg. in 6. qd liberaret dicendo officiu dñi ab officio, ad qd teneret ex obseruantia regulari, vel suæ pofsessionis, aut ordinis. arg. l. illud. ff. ad l. Aquil. iuncta decre. mulieres. de fent. excõ. & l. si quis id qd. ff. de iurisd. om. iud. & l. j. c. ubi no. ff. de verb. sig. ¶ Conclude, qd legatus sedis Apostolicæ, qui non est de latere, & sic nõ est Cardinalis, vt c. si abbatẽ. & ibi 77 no. de elect. in 6. ¶ non est tantæ præminentie, ut domestici cõ- 78 no. de elect. in 6. ¶ non est tantæ præminentie, ut domestici cõ- 79 menfales ipsius gaudere debeant hoc indulto: ¶ nam licet æquiparentur ordinarijs, quo ad hoc, ut habeant iurisdõnem ordinariã, non tñ expire eorum potestas morte mittentis, ut c. ij. de off. leg. in 6. non tñ, quo ad oĩa æquiparantur, nec sunt propterea Cardinales, aut Episcopi. Vñ absonum esset, qd gaudent hoc indulto familiares commenfales ipsius: nam de ipsius legatis ita potuit autor facere mentionem, sicut de Pontificibus, si uoluisset. arg. c. ad audientiam. de deci. & l. vna. §. sin aut ad deficientes. C. de cad. toll. & quia non fecit, in eis ius cõe seruare uoluit, arg. l. cum prætor. in prin. ff. de iud. & l. in agris. ff. de acq. re. do. & c. sane. de priuileg. si. 80 Nec ob. no. Hof. in c. cum dilectus. de cler. non ref. ¶ Vbi tenet, qd familiaris legati eadem rone debet gaudere bñficio illius de cr. cum dilectus. & de cetero, quo gaudet familiaris Papæ, uel Epi. arg. c. officij. de off. leg. in 6. & rñdeo ad c. sane. de priuileg. quia illud de priuilegio, quod est odiosum: istud in iure specialij, quod est fauorabile, & cui debet participare legatus eadem rone, quæ & Papa, uel Eps. arg. c. tua. de consecr. & l. illud. ff. ad l. Aquil. nam illud dictum haberet in dubio locum in legato Cardinalis: tñ quia puto, qd Hof. fenserit in alio legato. dicendum est aliud esse in hoc indulto, qd solùm fundatur super præmentia harum dignitatum, Cardinalatus uidelicet, & Pontificatus. Vñ alia non comprehenditur: at illud indultum de quo in d. c. cum dilectus. & c. de cetero. fundatur super seruitio. Papæ, uel Epi præfinito, per qd vñ exhibitum seruitium omnibus fidelibus: qñ seruit Papæ, uel Romanæ Ecclesiæ, ut faciunt protonotarij, & scriptores literarum iustitiar, & similes, uel hoibus diecesis, & ciuitatis, qd seruiunt Epi, & quia hæc rō habet locum in eo, qui seruit et legato non Cardinali quo ad prouinciam sibi commissam, ut dicat seruire omnibus de illa prouincia. Ideo idem ius in eo locum habet. ar. d. c. j. d. l. illud. & pro tanto dicebat Hof. in d. c. cum dilectus. in fi. quod refidens cum Archiepiscopo, non gaudebat illo indulto. ar. c. duo. & c. pastoralis. de off. ordin. ¶ Vbi Archieps non plus habet iuris, qd 21 Eps, nisi in casib. in iure expressis. ¶ Et quia in iure solùm dñ de familiaribus Epi, ut d. c. de cetero. non includet Archieps. Quod intelligo per suam prouinciam ultra suam ciuitatem, & diecesim Archiepiscopalem. Secus autem est in legato: qui plus habet, qd Archieps in prouincia sibi commissam, ut d. c. ij. de off. leg. in 6. Concludit de, qd beneficiatus pluribus beneficijs legitime, in quibus dñtur diuersimodè diuina officia, & tenetur dicere, dum est in aliquo illorum officium illius beneficij, ne sit scandalum: & quia ibi est. arg. d. c. cum illa. xij. distin. At ubi in neutro est, tunc puto qd sit in eius arbitrio, quod dicere malit. arg. l. plerique. ff. de iure dotium.

De baptismo, & eius effectu. Rubrica.

- 1 Sacramentum corporis Christi est excellentius ceteris, nec potest confici nisi per sacerdotem.
2 Sacerdos non potest quis esse, nisi sit baptizatus.
3 Baptismus est fundamentum omnium sacramentorum.
4 Baptismi maximus est effectus.
5 Baptismus collatus per non sacerdotem, non est reiterandus: etiam si sit laicus conferens.
6 Baptizare non debet laicus nisi tempore necessitatis: nec tunc cum solemnitate extrinseca.
7 Baptizando laicus sine necessitate, male facit: sed confert sacramentum: priuari tamen debet ex transgressione canonis.
8 Baptismus est triplex.
9 Baptizatum se credens sacerdos, cum non sit, conficiendo non conficit in veritate corpus Christi. prodest tamen sibi, & alijs.
10 Baptismi sacramentum, in quo consistat.
11 Sacramentum altaris, in quo.

¶ Q V I A. Missa, de qua dictum est in rub. præce. & quia sacm corporis Christi, ¶ q magis dignum, & excellentius præ ceteris

est, conficitur, ut c. nihil. de consec. dist. ij. non pot celebrari, nisi per sacerdotem &c. ¶ nec quis sacerdos esse pot, nisi fuerit baptizatus: qm baptismus, est fundamentum sacerdotale, & est ianua ad cetera sacramenta ecclesiastica, ut c. ueniens. de presb. nõ baptiz. ideo hic subiicit de baptismo. ¶ Et quia baptisni magnus est effectus: imò est maioris efficaciaz, q cetera, quo respectu dignus dñ præ ceteris: ut no. in d. c. nihil. est magis necessarius. Ideo additur, & de eius effectu Hof. uerò in summa aliter continuat, uidelicet cum baptisimus generalis, confueuerit fieri cum celebratione missæ. Ideo post tractatum celebrationis missæ, subiicitur tractatus baptisni. Hoc autem nõ vñ bene dictum: quia eadem ratione deberet hic tractari de coniugio, quod fieri solet cum celebratione Missæ. Inn. uerò super rub. co. tit. vñ latenter sic continuat: quia sicut missa celebrari, & corpus nequit confici nisi a sacerdote: ita nec baptisimus conferri debet secluso necessitatis casu, nisi a sacerdote, ut c. si diaconus. 81. di. Ideo iste tractatus baptisni subiicitur post præcedentem: sed non placet, quia eadẽ rō hic deberet subiici de alijs, q non pnt expleri, nisi per sacerdotem, ut est, cõionem infirmis dare, ut c. qui sub gradu. l. dist. ¶ Præterea, & baptisimus collatus per non sacerdotem, non est reiterandus. de c. se. di. 4. c. constat. etiam si sit laicus, ut no. Inn. super d. rub. ¶ Et sic vñ, qd laicus, uel alius non sacerdos, non debet nisi casu necessitatis, & tunc cã necessitatis poterit etiam laicus baptizare absq. metu transgressiois: licet non possit baptizare cum solemnitate extrinseca: Im quam sacerdotes baptizant, ut not. cap. si diaconus: ¶ uerum si laicus extra casum necessitatis baptizet, licet male faciat, & ut contemptor tanti sacramenti possit puniri, tñ sacm baptisni fuit collatum, ex quo non reiteratur. Tene ergo continuationem, quam posui. ¶ Sciendum est et, qd triplex est baptisimus. s. fluminis, qui fit per aquam. Item & sanguinis, qui fit per martyrium. Item & flaminis, qui fit per fidem inuisibiliter, ubi cor interius baptizatur, ut c. debitum. de bap. & no. in c. Apostolicam. de presb. non bap. qd fides dupliciter pot contingere. Vno mō, qñ qd credit se esse baptizatum, & non est. Alio mō, qñ quis scit se non baptizatum, & baptizari appetit, & in hoc affectu morit, antequam potuit baptizari, ut accidit in Valentiniano, qui dum properaret ad baptisimum erga beatum Ambrosium in itinere decessit, ut refert gl. in c. Apostolicam. & ut ibi no. ¶ Credens se baptizatum, si sit ordinatus de facto sacerdos, non conficit in ueritate corpus Xpi, quia nõ est sacerdos: tñ quo ad se, & quo ad alios credentes conficit, & sibi & illis proficit, ac si uerum sacm pfecisset. ar. ad hoc 101. Barbarius. ff. de off. præ. Si queris, ¶ in quo consistat sacm baptisni: uide Inn. ibidẽ, qui ponit quatuor opin. Quarũ prima est, qd ipsa aqua abluens est sacm. Scda est, qd ipsa ablutio, seu ipsa extinctio aquæ, prout passio, est sacm; & huius snæ fuit Magister sentiarum. Tertia est, qd character, qui infunditur est ipsum sacm. ¶ Quarta est, & istam tenet Inn. ¶ qd sicut in sacro altaris sunt tria, uel quatuor, scilicet forma panis, & uini, quæ non est sacm, sed sacræ rei signũ, & ueritatis, uel uerum corpus, & sanguis Xpi, q est sacm, & res; Itẽ & uirtus. s. unitatis, & charitatis, q est res, & non sacm, ut c. cū Martiæ. §. distinguendum. de cele. miss. Ita in baptismo sunt tria, uidelicet aqua, & aquæ ablutio, prout est passio, & est ipsum sacm, hoc est sacræ rei signum. Item gratiæ infusio, & peccatorũ remissio, & est res sacramenti, & non sacramentum. Item, & character impressus in baptismo, & est sacramentum, ut res sacræ, q tñ est in baptismo aqua, uel ablutio aquæ, prout passio, quantum est forma panis, & uini in altaris sacramento. Item tñ in baptismo character infusus, quantum in altaris sacramento corpus, & sanguis Christi. Item tñ in baptismo gratiæ infusio, & peccatorum remissio, quæ sunt uirtus baptisni, quantum in altaris sacramento unitas, & charitas, quæ sunt uirtus sacramenti. Quid autem sit character, & quid operetur, uide ibi per Inn. &c.

- 1 Baptismi sacramentum, non est in domo priuata, sicut nec sunt cetera sacramenta agenda.
2 Spiritualia sunt agenda in Ecclesia, uel capellis ad hoc deputatis.
3 Confirmatio Episcoporum in Ecclesia est fienda.
4 Evangelium erat patehendum in locis publicis, & priuatis.
5 Oratorium habere est permissum in domo priuata causa ibi orandi deuotè, non autem ut ibi sacramenta ministrantur.
6 Loca omnia sunt priuata, nisi sint Ecclesie causa administrandi sacramenta, non aliã.
7 Via & itinera publica, dicuntur ubi deputantur ad usum publicum.

Baptismales

- 8 Baptismales fontes debent esse in ecclesijs, & non extra clausuram.
9 Cimiterium non dicitur in ecclesia.
10 Ecclesia uiolata, & c. cimiterium dicitur uiolatum.
11 Ecclesia polluta, an eius membra dicantur polluta.
12 Dignitatis ratione aliqua conceduntur, quæ non concederentur, nisi contrarium exprimitur.
13 Dignitatis prætextu in criminalib. an acrius quis debeat puniri.
14 Nobilitas, & necessitas æquiparantur.
15 Nobilitas, & literatura æquiparantur.
16 Argumentum de personis ad loca procedit.
17 Laicus qualiscunq. sit, tempore necessitatis potest baptizare.
18 Baptizare in quocunq. loco priuato permissum est tempore necessitatis.
19 Periculum non tuti accessus excusat, sicut & necessitas, cum pro illa habeatur.
20 Periculum mortis, aut captiuitatis excusat.
21 Agentes, & consentientes per præsentiam uerè, uel præsumptiuè pariter delinquunt.
22 Consentientes damnato facto habentur pro facientibus.
23 Consentientes non tenentur conditione furtiua: sed bene tenentur actione punitoria.
24 Consilij ratione an teneatur quis de furto, si nihilominus facturus erat furtum.
25 Præsentiam sui adhibens baptismo præstando in locis priuatis, nisi in casibus referuatis, licet non consuluerit, uel coadiuuerit tenetur ex tali præsentia, & punietur pena cle. vnic. de baptismo. an ex solo consilio teneatur, & quid ex societate sola.
26 Persuasor an teneatur ex persuasione, ubi persuasus aliàs erat facturus. Et quid quando non erat facturus.
27 Delinquens punitur pro delicto consummato, non aut pro inchoato, ubi agit ciuilitè ad penã applicandã parti. Quid in atrocioribus, & quid ad penam applicandam fisco, uel ad penam corporalem.
28 Baptismus administrato in locis priuatis, nisi in casibus referuatis, præsentiam præstans, castigari debet: agens præparatoria ad administrationem illius non castigatur.
29 Pena est arbitraria ubi pro delicto certa non imponitur.
30 Pena, quæ ex consuetudine imponitur habetur, ac si lege fuisset imposita: & tunc non potest imponi arbitrio iudicis.
31 Pena imponitur delicto, ut ceteri retrahantur à delinquendo, & quia delinquens meretur.
32 Baptismus licet in locis priuatis, nisi in casibus referuatis non debeat administrari, aliàs administrantes puniuntur: tamen sacramenti datio tenet tribus concurrentibus, uidelicet Materia, Intentione, & Forma: & sic non est reiterandus.
33 Factum licet penam non meretur.
34 Laicus prætextu delicti efficitur de foro ecclesie.
35 Laicus baptizans in domibus priuatis aliquem, nisi in casibus referuatis, debet puniri per Episcopum.
36 Baptizari faciunt Cardinales Romæ pueros mercatorum in domibus priuatis, & malè.
37 Baptismi substantia, aut forma non est ecclesia, uerum de intrinseca, secus est de extrinseca.
38 Baptismus de substantia requirit solùm uerba, et elemẽta cũ intentione.
39 Baptismales fontes sunt in ecclesia.
40 Baptismus est sacramentum constantius ad salutem.
41 Baptizans Episcopus, siue quilibet alius aliquem in loco priuato, nisi in casibus expressis à iure, debet castigari iuxta tex. cle. vnic. de baptismo.
42 Baptizare laicus potest in ecclesia tempore necessitatis non existente aliquo sacerdote, aut diacono.
43 Baptizari possunt filij non solùm Regum, sed & aliorum potentum in domibus priuatis, dum tamen comparentur Regibus.
44 Imperator maior est Rege.
45 Baptizari filij Ducũ, aut Marchionũ in domib. priuatis, an possint.
46 Baptizari non possunt filij Tyranni, licet potentissimi, in domibus priuatis.
47 Tyranni non sunt priuilegiandi, sed fugandi.
48 Tyrannus, licet sit Princeps de facto, de iure tñ non dñ Princeps.
49 Legata inutiliter relicta non consentunt confirmata per clausulam, quod legata simpliciter soluantur.
50 Dispensatio super pluralitate beneficiorum, intelligitur si canonice consecrantur.
51 Præsidentis appellatione, non uenit præfident de facto, & non de iure, nisi fauore studij.

- 52 Baptizari possunt filij Regum, & omnes alij descendentes usque in infinitum per lineam masculinam in domibus priuatis. & idem se per femininam lineam.
53 Restituere rogatus si sine liberis moriatur, non tenetur restituere si habeat descendentes ex filia.
54 Restituere rogatus si moriatur sine liberis, quando teneatur, & quando non, si moriatur relicta aliquibus ex linea femina.
55 Liberorum appellatione non includuntur regulariter alij descendentes, nisi constat de mente contraria.
56 Baptizari non possunt in domibus priuatis bastardi Regum, & Principum.
57 Bastardi sunt expertes dignitatis domus.
58 Bastardi, an includantur appellatione liberorum etiam in ultimis uoluntatibus ad excludendum substitutos.
59 Bastardi an comprehendantur appellatione liberorũ, quo ad honores.
60 Naturalis dicitur, & respectu naturalium, & legitimus respectu adoptiuorum.
61 Naturalis tantum filius reuerentiam patri eius naturali præstare tenetur.
62 Naturalis filius debet à patre alimentari.
63 Baptizans in domo priuata, nisi in casibus permissis, Episcopus potest punire si sunt eius subditi: secus de exemptis, nisi attentasent illud in loco non exempto.
64 Baptizans quem in ecclesia, in qua fontes baptismales non censentur ordinari, puniuntur pena cle. vnic. de baptis.
65 Baptizare, an sit permissum in ecclesijs, in quibus fontes baptismales dicuntur positi extra tamen fontes illarum ecclesiarum.
66 Baptizandi officium, quod in ecclesia aliqua exerceci potest, non proptere à ecclesia dicitur curata.
67 Baptizare laicus extra casum necessitatis an possit debita forma saltem seruata.
68 Baptizans, an teneatur instruere baptizandum, & an dicatur habere curam illius.
69 Baptizando presbyter, de quibus debeat se informare.
70 Baptizando quem laicus, an uideatur illi concedere sacramentum extra casum necessitatis.
71 Confessionem audire potest laicus in casu necessitatis, non tñ absoluit.
72 Confessionis auditio est cur. & species.
73 Baptizatus à non sacerdote iterum deferendus est ad proprium sacerdotem causa supplendi, si aliquid defecerit, aut de nouo baptizandi, si forma legitima non fuerit seruata.
74 Baptizare potest pater, & mater proprium filium tpe necessitatis.
75 Baptizatus paruulus, an obligetur ad omnes promissiones per patrum factas.
76 Baptizati conditio efficitur melior prætextu baptismi: quia liberatur à potestate diaboli.
77 Baptizare presbyter quem an possit sub conditione, ubi probabiliter dubitatur, an legitime fuerit baptizatus.
78 Baptizatus de nouo propter probabile dubium de priori baptismo, an recipiat characterem ex secundo.
79 Manumissio geminata libertatem geminam non inducit.
80 Baptismus tollit peccatum originale. Quid de actuali, & quo ad animam, & quo ad penam corporalem.

RAESENTI. Pro continuatione huius cle. ad præced. dic qd ibi laxat iuris cõis dispositio, quo ad officium dicendũ erga domesticos cõmensales Cardinales, & Pontificũ, hic erga liberos Regũ, & Principũ simpliciter, & ceteros in casu necessitatis, quo ad baptismũ. & sic ibi aliquid statuitur speciale in fauorem ecclesiasticæ dignitatis excellentis, ut sunt Cardinales, & Pontifices: hic et aliquid aliud speciale statuitur in fauorem dignitatis tpalis, & mundanæ, ut sunt Reges, & Principes. Diuide in tres partes. Primò ponit gnalis prohibitio. Scdõ exceptio duorum casuum. Tertio mandat fieri transgressorum punitio per diecesanum propriũ. Scdã ibi in fi. Tertio ibi: qui aut. Casus. Baptizantes alibi q in ecclesijs baptismalibus, per diecesanum castigari iubentur, excepta Regum, Principumq; prole, atque necessitatis casu. h. d. No. primò, ¶ qd sacm baptisni, non est in domo priuata, sicut nec sunt cetera sacramenta agenda ecclesiastica. concor. in Auth. ut in priua. do. sacra mysteria non fi. per totum. coll. 5. ¶ nam & spiritualia, ¶ sicut est Episcoporum confirmatio, fiunt in ecclesia uel capellis ad hoc deputatis, ut c. qua fronte. & ibi nota. de appellatio. & ideo nolui corãm Rege Aragonum ultimo defuncto secretè in sua camera corã suo consilio toto

filio toto Bartholomista pandere iustitiam dñi nri Papæ Clemētis in factō schismatice: quia nihil attulisset utilitatis, cū pro tunc essent inceduli: et in tñ Euangelium erat in publicis patefendū, non in locis priuatis, ut hic: sed uoluit licet primō hoc mihi committit, & sic recessit. Nec ob. in d. Auth. §. j. et ubi licet hñ oratorium in domo priuata: quia uerum est, ut ibi ore deuotē, non at ut ibi sacm ministrē. Nec ob. ista cle. ibi: nisi quia istud regulare, illud speciale in duobus casibus hic positus. No. scdō, et q oia loca sunt priuata, nisi sint ecclesiæ. 2. cor. d. Auth. ut in priu. do. &c.

7 Nec ob. l. ij. §. publici. ff. ne quid in lo. et ubi loca dñr publica, uia, & itera, & plura alia loca deputata ad usum publicum: quia rōne factōrum officendorum oia dñr priuata, nisi sint ecclesiæ, uel basilicæ, ut hic. Sed quo ad alia hñr deputata ad usum Reipublicæ pro locis publicis, ut in 3. No. tertio, et q fontes baptismales cē debent in ecclesiis, & tales dñr esse baptismales ecclesiæ, & sic uocant, & non extra. & sic nec extra clausuram, et sed essent prope, uel infra cēmiterium. 2. cor. l. j. §. in flumine. ff. ne quid in flum. pub.

10 Nec ob. c. vnicum. de psec. eccl. uel alt. lib. vj. et ubi uiolata ecclesiæ, censetur uiolatum cēmiterium: quia non propterea cēmiteriū censetur esse in ecclesia. et Et iō aliud est dicere pollutam esse ecclesiā: quia tunc intelligitur cum suis membris. Aliud est dicere pollutionē esse factam in ecclesiā: quia tūc non seq̄ cēmiteriū passū pollutionem. arg. l. ij. de uerb. sign. licet forsan effectus deriuetur a cēmiterium causa maioris timoris. No. quarto, et q rōne dignitatis aliquid conceditur, quod aliās denegatur. 2. cor. cle. §. proxi. & c. pastoralis. in prin. de off. deleg. ubi deferendum est dignitati.

13 Nec ob. l. presbyteri. C. de Epi. & cle. & l. ij. C. de sum. Tri. et ubi et in prohibitis magis puniunt q̄ que in dignitate constitutus, sed nonnunq̄ excusat. Solutio ibi in prohibitis ex eo, quia sunt delicta: hic autem ex eo, quia sic placuit disponenti, uel aliud est intellegendum, nisi contrarium specialiter statuitur, ut hic. No. quinto, et q nobilitas, & necessitas æquiparantur, alibi et æquiparantur.

15 nobilitas & literatura. c. de multa. de præb. Non ob. c. ij. in fin. de obseru. icu. ubi sola necessitas excluditur a lege, non autem nobilitas: quia illud regulare, istud speciale. Nota sexto, et q licitum est arguere de personis ad loca. et Nā sicut tempore necessitatis qualescunq; sit, ualeat et quibus laicus potest baptizare. de conse. di. 4.

18 c. constat. et qta et tpe necessitatis, quolibet loco et priuato, licitū est baptizare. Nota septimo, et q periculum super non tuto accessu, hñ pro necessitate, ut sicut impedimentum facti pp necessitatem euentem excusat. l. fin. in prin. ff. de eo per quem fac. erit.

20 et l. ij. §. si quis cau. et qta et excusat periculum mortis, aut captiuitatis, uel aliud imminens, si quis attentat et facere quod incūbit. 2. cor. l. Fulcinius. §. quid sit latitare. ff. quib. ex cau. in pos. ea. & probatur in d. c. ij. in fin. de obseruan. icu. & not. Inn. in c. j. de cele.

21 miss. Nota octauo, et q agentes, & consentientes per pñtiam uerū, uel p̄sumptē pariter delinquant. 2. cor. l. sepe. in fin. de uerb.

22 sign. et quia pñtes consentientes in factō damnato, hñr pro facientibus. aliās secus, ut c. sicut dignum. de homi. Sed accipitur hic pñtia nedum comparatiua, sed et associatiua tñ, s̄m Pau. Nec obstat cle. eos. §. de sepul. quia ibi non puniunt p̄sentia, & uide ibi no.

23 Nec ob. l. proinde. ff. de cond. fur. et ubi consentiens non tenetur conditione furtiua: quia illud loquitur in actione persecutoriā, q̄ datur et eum, ad quem res peruenit: secus aut in actione punitoria, ut furti, uel corporali, ut hic. et l. is qui op̄. ff. de fur. Nec obstat.

24 §. ope. in fin. In st. de obli. quæ ex delict. maf. et ubi ex consilio quis non tenetur: quia illud in eo, propter cuius consilium non est p̄cessum ad furtum, cum idem erat facturus et circumscripto tali consilio, ut ibi nota. et Et sic s̄m hoc uideret, q̄ isti exhibentes pñtiam suam in hoc baptismo uerito, ita demum puniuntur, si circumscripta eorum pñtia non fuisset processum ad tale baptismum: tñ iste intellectus multum restringeret hanc clem. Quare dic, q̄ ista cle. non mandat castigari simpliciter consilium dantem, sed eum, qui sui pñtiam exhibet, et solum associantem, q̄q̄ non p̄sultiuam, uel non comparatiuam, & sic non consilium dans: qui tamen uoluit esse p̄s, non tenetur, ubi aliās idem erat facturus, & sic 2. cor. cum gl. d. §. ope. ita q̄ solum p̄sultiuam sine pñtia non grauat, nec sola pñtia sine consilio. & conor. satis Guiliel. licet & de solo tali consilio, & de tali sola pñtia aliter puniatur. arg. not. in c. finiam. ne clerici. uel mo. tex. tñ vñ notare p̄sentiam, & solum associatiuam.

26 Nec ob. l. j. §. persuadere. ff. de ser. cor. et ubi persuasor etiam tenetur ubi idem erat aliās facturus, s̄ persuasus: quia ibi agitur ex ipsa persuasione, sed hic ex delicto secuto post persuasionem. Vñ dic, q̄ aliqui agunt persuadentem ex ipsa persuasione, & tunc indistin-

ctē persuasor tenetur, siue persuasus erat, uel non erat idem facturus. Et sit rō: quia non dēt quis augere malitiam laudando, ut d. §. persuadere. Aliqñ agunt persuadentem ex delicto perpetrato post persuasionem, & tunc aut persuasus non erat aliqñ idē facturus, & idem, ut d. l. is qui opem. & d. l. sepe. in fi. Aut erat idem aliās facturus, & tunc non tenet, ut d. §. ope. hęc hñt locum in dante consilium, secus in dante opem, ut d. §. ope. & d. l. sepe. cum si. Not. no. 27 no. et q hic puniunt delinquentes pro delicto consummato, non autē pro inchoato. conor. l. uulgari. §. qui furti. ff. de fur. Nec ob. l. si quis non dicam. C. de Epil. & cle. ubi delictum inchoatum hñ pro consummato, quo ad criminofum: quia illud in atrocioribus uel melius, ubi agitur ciuilitate ad p̄nam applicandam parti, delictū inchoatum non hñ pro consummato, ut d. §. qui furti. ff. de fur. secus si agat criminat ad p̄nam applicandam Fisco, uel ad punitionem corporale: quia tunc imponitur p̄na pro affectu, & si peruentum fuerit ad actū facti proximum, tunc puniunt ac si delictū esset consummatū, ut d. l. si quis non dicam. & d. §. ope. hic aut solum vñ notari delictū, prout est in esse completo. et pp p̄paratoria non sequeret ista castigatio, sed quædā alia pro affectu illicito. circa q̄ 29 no. Cy. in l. is qui cū telo. C. de sicar. No. decimo, et q ubi pro delicto non imponit certa p̄na, uenit iudicis arbitrio statuenda, & insignēda. 2. cor. l. j. §. expilatores. ff. de effra. & expil. & c. de causis. in fi. de off. deleg. Non ob. l. ab Imperatore. cum gl. sua. ff. de præu. ubi certa p̄na est imponenda, non tñ arbitrio iudicis, licet non sit per legem statuta: quia et ubi est consuetudine pro tali delicto extraordinario certa p̄na solita erat infligi. Vñ hñ, ac si per legem foret imposita, ut l. de quibus. ff. de legi. secus ergo, qñ ceteri sat consuetudo huius, ut hic. No. undecimo, et q p̄na imponitur delinquenti, ut ceteri retrahantur a delinquendo. conor. l. j. in prin. ff. de iust. & iur. & l. aut facta. §. fin. ff. de p̄n. Nec ob. l. sancimus. C. de p̄n. ubi p̄na imponitur delinquenti: quia ipse hoc p̄meret: quia & pp illud, & pp istud p̄na infligit, & sic diuersis respectibus hęc contingunt. No. duodecimo, et q quilibet mandet puniri baptizans et huius iuris prohibitionem, tñ non damnat iste actus baptismi factus et hanc prohibitionē, quin teneat, & ope re et effectum: qm̄ ibi est debita forma, materia, & intentio. Vnde 2. cor. l. i. §. horum trium facit sacm, & rem eius producit, s̄m gl. & Pau. & Gen. & Guil. & sic non est reiterandū, ut l. j. C. ne sanc. bap. p̄nt. reiteret. Nec ob. l. Gracchus. C. de adul. et ubi licitū factū p̄nam non meret, & sic ex quo est uerum sacm, & res eius, nō dēt p̄na imponi: quia p̄na imponit pp transgressionem p̄cepti, ex quo non fuit baptismus celebratus in loco debito, non aut q̄ dicat non esse sacm: nam licet sic fieri non debuisset: tñ factus tenet, & officium operat. arg. l. j. §. biduum. ff. qñ app. sit. cum pluribus sim. No. decimo tertio, et q laicus ratione delicti efficit de foro ecclesiæ: et nam si laicus baptizaret et hanc prohibitionem, castigaret per Ep̄m, ut hic concord. c. cū sit. de fo. comp. Non ob. c. transmissa. eo. tit. ubi est sub suo iudice conueniendus: quia ibi in iudicio ciuilitate, hic in criminali, & qñ delictum est ecclesiasticū: quia circa sacm ecclesiæ est perpetratum, tunc n. sacrilegij, & 36 aliās secus. Rō impulsua fuit casu cōtingentia: et nā ut uidemus et in Romana curia hodiernis t̄pibus Cardinales in domib. proprijs, faciunt pueros mercatorū, & personarū habiliū baptizari, & necdū in capellis eorum, imō in cameris, & aulis eorū, pp concur sum dñarum, sicut et faciunt priuata aliæ personæ solēnizari m̄monia in priuatis domibus Cardinaliū, & aliorum. Rō dubitandi 37 erat: et q ecclesiā nō sit de forma, nec de substantia sacri baptismi: 38 et cū solū uerba, & elementa sint necessaria ad sacm baptismi, nō uidebat referre, quo loco fieret, dū tñ non inhonesto. ar. l. si cum 39 dies. §. pe. ff. de arbi. Rō decidendi est: et q cū pro tali sacro deputent iure fontes baptismales, qui esse dēt in ecclesiā, ut c. his q̄. de ma. & obe. iustū fuit ut ibidē deberent baptizari, qui baptizandi essent, aliās frustra essent ibidem inuenti dicti fontes. arg. l. ij. §. post originem. ff. de ori. iur. et Præterea cū baptismus sit sacm, & ad salutem p̄stantius, debet meriti in ecclesia, & nō loco priuato, sicut & alia sacra, & quæ sunt spiritualia, conferri, & ministrari, ut no. in c. qua fronte, de app. Nec ob. alleg. in et, quia licet ecclesiā non sit de forma intrinseca baptismi, est tamen de forma extrinseca, ut hic. Et ideo seruanda est. arg. l. quæcunque. §. i. ff. de publi. propter magnitudinem sacramenti, & reiterationem interdictarum, commissio huius formæ extrinseca non uideat actum, aliās sic, ut d. §. si. & l. prolata. C. de sen. Conclude, s̄m gl. 41 et q hęc clem. locum habet in omnibus, tam in illis, quibus permissum est dūtari baptizare, sicut sunt Ep̄i, & psbyteri, ut xciij. dist. c.

di. c. diaconus, et in diaconibus, & alijs, quibus id concedit solum in casu necessitatis, ut de conse. dist. 4. c. constat. & in hac cle. facit c. ij. de fur. ubi diaconus in casu necessitatis potest p̄fessionem audire, sed non absolueret, ut ibi notat: sed hic remanet dubiū, et an tpe necessitatis non existente copia presbyteri, & diaconi laicus possit baptizare in ecclesia, quia in loco priuato indubiē posset, ut hic. & p̄to, q̄ sic: quia si ipsum posset per laicum, & in loco priuato p̄ferri, ubi concurrunt duo spiritualia, multo magis hoc licebit, qm̄ unum tñ concurrat, uidelicet, q̄ conferens sit laicus: nam si unū conceditur, q̄ est principalit̄, ergo & illud q̄ erat formale causa formæ intrinseca, ut l. si is qui quadringenta. §. quædam. cum si. 43 ff. ad l. Falc. Conclude, s̄m gl. et q ista cle. prout loquitur de Principe, intelligitur de quocunque notabili potentatu meriti comparando Regiæ dignitati. arg. c. fundamēta. in fi. de elec. in 6. Sed certe talis potentatus notabilis, non bene reperit. et tex. licet hæc duo coniungat quo ad permissionē istam, non tñ æquiparat, quo ad paritatem dignitatis, & sic ponitur disunctē, siue non ut com. 44 p̄hendat Imperatoriam, et qui maior est Rege. arg. cle. non pot. §. de procu. & c. quoniam ad agendum. eo. tit. in 6. Vñ Guil. dicit, q̄ hoc relinquatur arbitrio baptizantis. Sed certe, ut plurimū, redderetur inutilis hæc cle. si uerum esset, quod dicit et l. ij. C. de lega. 45 et Vnde posset dici, q̄ hic intelligitur de Principibus, hoc est de magnis Ducibus, Comitibus, & Marchionibus. Et sic non cōprehenditur Dux Venetorum, & Ianuē. sed Duces nostri Regales, nec Comes Insulanus, uel Fundorū, sed Comes Sabaudia, & Flādriz, & similes: nec Marchio Ferrarij, aut Mōtisferrati, sed Marchio Morauia, uel Brandemburgē. quid de hoc disputo? certe illi comprehendunt s̄m opin. quæ habet, q̄ est unus gradus dignitatis Maior Ducali, & minor Regali: uel dic q̄ istud pertinet ad iudicium Ep̄i castigare debentis transgressores huius constitutionis. 46 nis. ar. l. j. §. ait p̄tor. ff. de iur. delib. Conclude, s̄m gl. et q p̄missio huius cle. non habet locum in Tyranno quantumcunq; sit maximi potentatus, prout erat Dñs Bernabos, uel Dñs Bichinus, aut 47 Dñs Canis de Scolia: et quia illi non sunt priuilegiandi, neq; honorandi, sed fugandi, & extirpandi, ut l. decernimus. C. de sacros. ecc. 48 et Et licet sint Principes de facto, non tñ de iure. vñ de ipsis non 49 intelligitur. arg. l. legata inutiliter. ij. rñso. ff. de leg. j. et Vbi legata data inutiliter, non censetur confirmata, & per clausulam in qua testator uoluit legata data simpliciter solui post certum tps: qm̄ talis et̄a intelligit solum de legatis utiliter datis, non aut de datis 50 inutiliter. ad idem c. si gratiose. in fi. de rescrip. in 6. et Vbi dispensatio super pluralitate beneficiorum obtentorum, intelligitur de obtentis, quæ fuerant collata canonicē, aliās secus. Nec ob. c. p̄a sidentis. de hære. in 6. et ubi appellatioe iurisdictionum comprehenduntur p̄sidentes et de facto non de iure: quia illud speciale fauore fidei, & quia tractat de onere ipsorum, nō aut de bñficio. 52 Conclude, s̄m gl. et q constitutio ista ex ea parte, qua facit mentionem de liberis Regum, locum habet in omnibus descendētibus in infinitum per l. liberorum. ff. de uerb. sig. dū tamen descendunt ex eodem genere, hoc est per lineam masculinam, ut post d. l. liberorum. & l. liberos. in fi. ff. de sena. & c. vbi cunq; de p̄n. in 6. Sed certe sicut appellatioe liberorum continetur filia, ita & natus ex filia, cum sit ex descendētibus, ut clarē dicit tex. in d. l. liberorum. in fi. ibi, ex prole eorum, carum uel. Et sic intelligit indistinctē hanc clem. de omnibus liberis tam descendētibus per lineā 53 masculinam, q̄ et fœmininam. et Et hac ratione dicimus, q̄ rogatus de restituendo, si moriatur sine liberis, non restituit si habeat descendentes ex filia: pro quo facit q̄ not. in Auth. de non eligen. secundo nuben. §. cum igitur. col. j. Nec obstat. d. l. liberorum. post princ. quia constabat de descendētibus ex eodem genere, & sic appellatio liberorum ad illos solos tunc restringitur. ar. l. non ois. 54 in prin. ff. si cert. pet. Nec ob. d. l. liberos: et quia ibi in dignitatibus, quæ solum transeunt per descendentes ad lineam masculinā. Nec ob. d. c. ubi cunq; quia loquitur in penalibus, quæ sunt restitui. 55 genda. c. odia. de reg. iur. in 6. Nec ob. l. filij. ff. de uerb. sig. et quia appellatio filiorum regulariter non comprehendit alios descendentes casualiter autem, sicut tamen mens disponens potissimē 56 in talibus est attendenda, ut §. dixi. Conclude, s̄m gl. et q bñficiū huius constitutionis non attenditur ad filios baltardos horum Regum, & Principum: quia cum concedatur propter p̄gemitentiam tantæ dignitatis secularis, non est extendendū ad baltardum: et qui expers est tantæ dignitatis, ut l. cum legitima. de sta. ho. et quia in istis bonis sic illustris. valdē aboletur talis soboles, ut l. i. qua illustris. C. ad Orfic. et ita not. Bart. in §. si quis rogatus,

quem statim allegabo. licet dicta lex, si qua illustris, loquat de spurio non de bastardo, ut ibidem in fi. l. Nec ob. l. ex factio. §. si quis 58 rogatus. ff. ad Trebel. et ubi appellatioe liberorum includitur naturalis tantum: quia illud est ex p̄sumpta uoluntate testantis, ut quemadmodum magis dilexit rogatum, & prolem eius, q̄ substitutum, ita vñ omnem eius prolem p̄tulisse, dum tñ non sit ex da 59 mnato coitu. et Præterea, & istud arbitrandum est s̄m conditionem, uoluntatem, & dignitatem eius, qui rogauit, ut ibi; & l. generaliter. C. de instit. & subst. sub cond. fac. & l. fin. ff. de iure delib. 60 Nec ob. l. liberos. ff. de sena. et ubi naturalis filius comprehendit: quia ibi ponitur naturalis ad dñam adoptiuū, non aut ad dñam legitimi, & naturalis: nam de solo intelligitur, & non de naturali tñ: tum, ualeat ut dixi, quo ad dignitatem, & honores: et tñ patri naturali tenetur filius solum naturalis sibi reuerentiam adhibere: et pater sibi alimenta p̄stare, ut l. si quis a liberis. §. idem rescriptis. et ibi no. ff. de liber. agnos. Et in hoc non bene dicit gl. quæ simpliciter loquitur, pro quo ad commodum filius naturalis nō con 63 tinetur appellatioe liberorum. Conclude, et q cum tex. iste loquatur simpliciter de castigatione scienda per diocesanos, retulit se ad personas sibi subiectas lege iurisdictionis, & sic si non essent subditæ, puta quia sunt exemptæ, secus uideretur. ar. l. si. ff. de iurisd. omn. iud. nisi forsan exemptus hoc attentasset loco nō exempto: & tunc ratione iurisdictionis acquirat propter delictū commissum et̄ cum procederet. c. uolentes. de priuile. in 6. Conclude, 64 et q p̄na huius constitutionis, locum habet in baptizante in ecclesia, in qua non sunt deputati fontes baptismales: ita q̄ talis ecclesia hñ, quo ad hoc pro loco priuato, ut patet ex hoc tex. et sicut et̄ a 3. No. baptizans in ecclesia, in qua sunt fontes baptismales, sed non in ipsis fontibus, sed in alio loco, non habet locum p̄na, ut hic colligitur, s̄m Paul. tñ quod mens fuit auctoris, cui uerba non dicitur, q̄ baptismus est fiendus in ipsis fontibus baptismalibus. arg. l. si quando. ff. de leg. i. Et istud innuit hic gl. in casu breuis positione. Facit ad p̄dicta. xvj. q. j. c. de decim. Conclude, secum 66 dūm Pau. et q ecclesia non dicitur curata in foro penitentiali, uel 67 iudiciali ex eo solo, q̄ habet ius baptizandi: et quia laicus et̄ extra casum necessitatis potest baptizare, si concurrant debita forma, & debita materia, & intentio, & inde efficitur uerum sacramentum, & res sacramenti producit, ut dixi supra. Igitur non est species curæ in foro penitentiali, uel iudiciali: aliās laicus non esset capax, sicut nec mulier. de p̄ni. & remiss. c. omnis. & c. dilecta. de 68 ma. & obe. et licet baptizans teneat baptizandum adultum intruere in fide. de conse. dist. 4. c. ante omnia tamen ex hoc dicitur habere curam eius, secundum ipsum. Contra tamen pro nunc dici possent: quia hoc pertinet ad officium presbyteri, ut c. diaconus. 94. dist. et habet de pluribus inquirere quando baptizandus 69 est adultus: et sic et̄ qñ est puer paruulus, uel infans, qui est baptizandus debet se informare de parentibus, & de his, qui cum sunt suscepturi de sacro fonte, & nulla ruga uel macula in tanto sacramento misceatur, ac etiam ad hæc arctatur ex debito. Præterea, & inter species curæ est ipsum baptizare. Vnde si adiutor ecclesiæ curatæ parochiali, & alteri soli concedatur, p̄ns est ut illa in tanto, licet non in toto, sit curata. arg. l. quod conclat. ff. de dam. in 70 fecto. et Nec ob. q̄ dñ de laico: quia ubi baptizatur extra casum necessitatis, puniunt, licet conferatur sacramentū, & res eius: & ubi 71 hoc facit in casum necessitatis excusatur. et Sic uidemus in laico, qui audit confessionem in casu necessitatis, & tamen nō absoluit. 72 et Constat autem quod audire confessionem est una species cure animarum, ut cle. dudum. §. de sepul. Conclude, s̄m Host. in summa. §. quis possit. eo. tit. et q ubi laicus, uel alius non Sacerdos baptizauit tēpore necessitatis debet baptizatus deportari ex post ad proprium sacerdotem, qui quæret an fuerit forma seruata, uel aliquid omisum, sicut reperiet, uel iterum baptizabit, uel omisum supplebit. arg. l. si iudex cum sua materia. ff. de his, qui sunt 74 sui, uel alie. iur. Conclude, secundum Host. ibidem: et quod pater, & mater possunt tempore necessitatis baptizare proprium filiū: quia si cuilibet extraneo hoc licet, ergo & cuilibet eorum. Conclude, s̄m Host. in d. summa. §. quæ sit p̄nitentię forma. in fi. et q licet paruulus ignoret quid agatur cum eo per baptismum, tamen est speciale, ut obligetur ad omnes sponsones factas pro eo 76 clem. ante baptismum. Et sit ratio: et quia per Baptismū sua conditio melior efficitur, nam liberatur a potestate diaboli, & sic congitur habere ratum. arg. l. soluendo. ff. de neg. gest. Conclude, s̄m 77 Host. in d. summa. §. si. et q si dubitat probabiliter, an sit uel non aliquis baptizatus, p̄t baptizari hoc modo, Si tu es baptizatus, non intendo

intendo te baptizare. Si aut non es baptizatus, baptizo te in noie...

De reliquijs, & veneratione Sanctorum. Rubrica.

- Deus laudatur in veneratione Sanctorum. Sanctus nemo potest esse sine sacramento baptismi.

Hoc in sum, prouat ad pcedentia remota, v3 ad mriam pfer...

- Sacramentum baptismi est dignius ceteris efficaciam, & debet conferri cum veneratione. Sacramentum corporis Christi est prstantius ceteris...

I Dnm.] Continuat ista cle. ad pced. sic. Vifum est. s. de sacro baptismi, q dignius ceteris rone effi...

No. primò, qd dicitur, Si ponit pro Quia, & sic non ponit p dñm...

huius constonis absq; in sctione pene spalis: transgressio illius ob...

- Moriturus in breui, aut ad longinquam partem accessurus, te netur aliquod opus virtuosum exercere ad memoriam eius. Mortuus censetur viuere pp virtuosum actum gestum per illum.

- Dignitas alicuius augmentatur pp dignitatem administrantis. Doctor, aut licentiatu plus extollitur ratione excellentie...

RANSITVRVS. Hic scdò commendat sacm corporis Christi multipliciter. Primò ex psona institutis...

de leg. ij. & ibi no. Itē adhuc ob. q. mystica. i. figurata immolatio, non p̄t h̄re locum in corpore glorificato, sicut nec h̄re p̄t uera immolatio. arg. l. si p̄. s. ff. de adopt. Alij aut̄ sunt, qui dicunt, q. Xps̄ insituit omni pretiosiori, & nobiliori nō, quo potuit, & sic ut gloriasset: cui opinioni aduersat̄ pronome, Hoc, quo fuit vlt̄ Xps̄ in sua instōne iniquis, Qd̄ est corpus meum, & tūc erat subijciendum mortis; & subdit, Qd̄ pro vobis tradet: q̄ utique non adaptant̄ ad corpus glorificatū. No. ix. q. q. alia est translatio corporis, & alia sanguinis: q̄a p̄onunt̄ hic h̄c duo, uel ut diuersa sub vna copula, & cor. c. cum of. de conse. di. ij. q. Nec ob. c. compe. rimus. e. di. vbi non sunt diuersa, cum non sit sanguis Xpi sine corpore, nec corpus sine sanguine. Et ibi no. q. diuersis p̄siderōibus d̄r vnum factm̄, & plura: Vnū est p̄ vnum p̄tentū, ut ibi. Sed plura sunt p̄ diuersitatē specierum: nā species seu accidentia panis est factm̄ corporis Xpi, & species, seu accidentia vini est factm̄ sanguinis Xpi, ita q. istā diuersitatē, seu pluralitatē factorum opant̄ ip̄e species exteriores: tñ impossibile est, q. vñ factorum istorū seruet̄ fine alio: totus. n. Xps̄ est sub specie vini, & receptione am. 33 barū specierū, nō geminat̄ sumptio corporis, uel sanguinis: t̄ nec 34 sup̄flua est una p̄ alia: t̄ sic efus, & potus an̄ & post in prandio vno receptus, uel sumptus nō geminat̄ comestione, vt dicat, q. bis co. 35 medere, uel sup̄flue, ita no. in d. c. operimus. t̄ Et scias, q. panis sp̄s referat̄ ad carnē, s̄ sanguinis sp̄s referat̄ ad aiām, q. vñ est factm̄ sanguinis, in quo sanguine ē sedes aię. Et iō Xps̄ sumit̄ pro vtraq; specie in signū, q. Xps̄ utraq; assumpsit. s. carnē, & aiām, & q. tam 36 aiā, q. corpus p̄cipatio, valet vt ibi no. No. decimō, t̄ q. Xps̄, q. a eximie nos dilexit, amorē eximium nobis attulit in cibū, & po. 37 tū. & sic ille, q. diligit vehementer ip̄m totū reale, & ex aīo. t̄ Nō est aliud ita principū hēt q. donare, uel offerre possit, sicut seip. 38 am̄ exēplo Xpi, ut hic. No. vndecimō, t̄ q. in hoc sacro altaris m. 39 rifico multa mirabilia p̄tingunt: q. corde sincero p̄cipi h̄nt: t̄ ad cuius firmitatē sola fides sufficit, ut dicit beatus Thomas in hym. 20 no. quē fecit, & quē canit ecclesia in hoc festo. t̄ Vñ mirabile p̄cernit ipsā productionē: q̄a ad vocē Sacerdotis enūtiantis sermo nē Xpi, quē dixerat in instōne huius sacri aperit̄ celi, & ip̄m fa. 21 cfm̄ de celo nobis producit̄ de cōse. di. ij. c. qd̄ sit sanguis: t̄ nam ministerio Angelorū substantia panis rapit̄, & substantiat̄ in carnē Xpi sedentis ad dextrā p̄ris in celis, ut ibi no. summa. n. & ima tūc fociant̄, ut ibi d̄r in tex. Aliud mirabile p̄cernit iterōnē, seu multi. 22 plicationē huius sacri: t̄ quia quotidie p̄ficiē, sumit̄, & nō sumit̄. 23 t̄ diuidit̄, sed integrū manet ipsūm, manducat̄ Xps̄, & mā. 24 ducat̄ vniū. c. in Xpo semel, & c. q. māducat̄. de cōse. di. ij. Tertiū mirabile est circa p̄fectionē, & ministrōnem: t̄ q. ita p̄ficiē, & mi. 25 nistrat̄ a malo Sacerdote, sicut a bono, imō ē ab exōcicato, schi. 26 matico, & h̄rico p̄ficiē uerē, sicut ē a Catholico, hoc est p̄ p̄ cha. 27 racterē susceptū. nā nō in merito p̄secrant̄, sed in verbo Creato. 28 ris, & uirtute Spiritus sancti corpus, & sanguis Xpi efficitur, ita q. 29 maius a bono, & minus a malo Sacerdote nō p̄secrat̄, ut c. uerū. 30 de p̄se. di. ij. t̄ quē ad modū. n. in utero Virginis Spūs sancti fuit creatū sine semine corpus Xpi uerū: ita uirtute Spūs sancti sub. 31 stantia panis, & uini transubstantiat̄ in corpus Xpi uerū, totū, & sic in carnē, & sanguinē eius, ut ibi no. Quartū mirabile est circa cō. 32 fortationē, seu alimenationē inde proueniēte, seu p̄ntem: qui ficit̄ penniter substantiā aię, est. n. cibis sp̄ualis, & uinificus, pen. 33 niter saluificans, & quotidiē proficiēs. c. nō est panis. de cōse. di. ij. Quintū mirabile est circa susceptionē: q̄a licet non diminat̄ hōc. 34 factm̄, nec in aliquo detrimentū patiat̄, si indignē, & ab indigno. 35 sumat̄: tñ p̄rios efficitur, p̄ducit̄ respectū sumentis indignē, ab eo. 36 q. sumit̄ dignē: t̄ qm̄ p̄p̄inat̄ mortis iudiciū sumentis indignē: nā est reus corporis, & sanguinis Xpi: uita aut̄ eternā p̄p̄inat̄ dignē. 37 sumētis: uini in eternū, q. māducat̄ hoc corpus, & sanguinē. c. 38 q. scelerate. de cōse. di. ij. Sextū mirabile est circa transmissionē: q̄a uirtus eius trāsmittit̄ ē ad defunctos in statu gr̄e exiltēs, q. 39 ad hoc purgant̄. nam liberant̄ tales quatuor modis, inter quos est iste, vt c. oblatio Sacerdotū, q. fit i altari. c. nō est imemus, & c. aię. 40 13. q. ij. de qbus plenē dic, ut hic in glo. q. posuit duas sp̄s mirabi. 41 les. de qbus unā solū feci in tertio mirabili. s. p̄ficatō. No. duo. 42 decimō, t̄ q. hoc factm̄ producit̄ in suscipiente incrementa uirtu. 43 tū, sicut ē negligens, seu cōtemnēs hoc factm̄ sumere, debilitat̄, & cadit a uirtutib. c. si quotiescūq; & c. si q̄s intrat, de cōse. di. ij. 44 No. decimo tertio, q. p̄uincia dñi multū proficit. concor. l. si. p. 45 curatori p̄ris. ff. de uerb. ob. No. decimo quarto, t̄ q. in sacro al. 46 taris, est Xps̄ in propria substantia in forma tñ, uel sub specie panis, & uini. lā forma sua propria, in q. resurrexit, & in qua an̄ pas.

tionē, & in q. post resurrectionē p̄ multos dies apparuit, & uisus fuit, non est ibi, ut hic colligit̄, ibi, sub alia quidem forma. Ex quo colligit̄, q. Xps̄ sumit̄, & manducat̄, non sub eadē specie, & grosi. 47 cie, qua erat an̄ passionem, & in qua uidebat̄ ut sub eadē specie, in qua surrexit, & i qua post resurrectionē apparuit, & uisus fuit, alias carnis, & sanguinis ibi esset horror: sed sub sp̄e panis, & uini: nam aliud est factm̄ istud, q. pateat̄ sensib. humanis, & q. sentiat̄ in ore, gustu, aut̄ ē odore nā oīa, q. dñr hic de odore, sapore, dul. 48 core, referunt̄ ad sp̄uale intelligentiā, non at̄ ad sensuale capel. 49 s̄ sentia: ut c. forte, & c. prima. de conse. di. ij. t̄ Et iō corpus, & san. 50 guinem Xpi comedimus, & bibimus inuisibiliter, quia non senti. 51 mus sensu humano, q. sumimus, nisi sapore panis, & uini, & eius specie uisibiliter: ergo non comedimus: quia nō in sua specie sen. 52 sibus corporis subijcitur. Id̄ dicit. c. non ob hoc. c. di. q. corpus Xpi manducat̄ ipsum quidē, & non ipsum, ipsum inuisibiliter, & non ipsum uisibiliter: q̄a in sua propria specie nō sumit̄. Et q. fit rō. 53 in c. forte. ca. di. t̄ Vbi ē est attendendū, q. Xpm̄ totū sumimus, hoc est eius carnē, & sanguinē: nō at̄ deitate, nec Xpi aiām. Panis 54 em̄ solū conuertit̄ in carnē, & sanguinē. Est igit̄ in sacro Xp̄sto. 55 tus, & integer: q̄a ibi diuinitas, & humanitas. i. caro, & aiā, & inte. 56 ger totus manducat̄, & sumit̄, & totus manducat̄ p̄ partes, & inte. 57 ger manet, ut c. inuitat. ca. di. q. est intelligendū q̄tum ad ea, q. p̄tinent ad esum & potū, & sic solū, quo ad carnē, & sanguinē, nō aut̄ quo ad diuinitatē, uel aiām: q̄a illa nō p̄tinet ad esum, & po. 58 tū, ut d. c. q. est Xpm̄ manducare. t̄ Similiter totus Xps̄ integer in sepulchro fuit, hoc est totum illud, in quo cadebat humatio, & sic caro tota, & sanguis ibi fuit, non aut̄ diuinitas, uel aiā Xpi: q̄a non cadit in eis humatio ista. Vñ fallum ē dicere totū id q. erat Xps̄, 59 erat i sepulchro: q̄a eius aiā nō fuit. No. decimo quarto, t̄ q. mors morit̄, & infernus interimit̄. Concor. illud propheticum: O mors 60 ero mors tua &c. t̄ sed istud intelligit̄ de morte eterna, q. fuit ex. 61 3. tincta p̄ mortē Xpi t̄ palem, & uerā. Not. decimo quinto, t̄ q. est dare lachrymas deuotionis, q̄q̄ sunt humane, & sensuales, cum ex 62 sola cordis iocunditate procedūt. t̄ Et fm̄ hoc sensus obedit spi. 63 ritui. t̄ Et est dare lachrymas exultationis, q. procedūt a cordis iocunditate, cāta ex sensualitate, vt c. p̄ exultationē propria, uel ami. 64 ci, aut̄ ē p̄ aliquē delectabile additū sensui. t̄ Et est dare lachry. 65 mas cōpunctionis, q. p̄cedūt ex solo cordis merore: dū recolunt̄ ex cordis inestitia cāta ex sensualitate, vt c. p̄ mortē parentis, uel 66 p̄p̄inqui, aut̄ amici, aut̄ aliā cām relatā ad sensualitatem. Sic Chri. 67 stus lachrymatus est, dū uidit̄ Marthā, & Mariā flentes de morte 68 Lazari fratris ipsarū. t̄ Et iō gaudit̄, & lachrymā non sunt p̄ria: quia se compatiunt̄, ut hic vt c. lachrymā exultationis. No. decimo 69 sexto, t̄ q. terrena creata oīa, sunt subdita homini, seu humanā: naturā, quo ad dñi principatū: quia dñatur oib. & oīa sub eius pe. 70 dib. cōstituta sunt. concor. ps. 8. & gr̄a hoīs sunt creata. ff. de uis. 71 42. l. in p̄cedū. No. decimo septimo, t̄ q. tanto plus dignitas alicuius attollit̄, quāto a nobiliori ministrat̄: nā dignitas hoīs sublimat̄ ex 72 ministerio superiorū spiritū deputatorū ei ministrare. t̄ Et sic tanto plus dignitas licētiat̄, uel dōctōrati attollit̄, q̄to q. gradum 73 ministrat̄ dignior, & famosior h̄r, ut l. a quib. ff. de don. t̄ sicut ē ipse Doctor honoratior reddīt q̄to melioribus p̄est, ut in Auth. 74 de defen. ci. s. nos igitur. col. ij. No. decimo octauo, t̄ q. donū, & donatū est unū & idem. Nec ob. cle. si una. vlt. casu. de r. ec. non 75 ali. t̄ vbi donator, & donatarius non p̄nt esse unum, & idem. t̄ Sic 76 nec iud ex datus, & iudicē datus. l. ff. de off. p̄rē. quia illud in cor. 77 relatiuis: quia illud non p̄t subire vicem alterius: aliās sic, ut do. 78 nū, & donatū, ut hic, & emancipans, & autoritatē p̄rēstans eman. 79 cipationi, ut l. ij. ff. de off. p̄rēto. & emancipans, uel manumittens seruum, & autoritatē p̄rēstans emancipationi, uel manumissioni, 80 ut l. ij. ff. de off. p̄rēsid. No. decimo nono, t̄ q. exuberantius donū est, qm̄ donator donat seipsum, q. si donare bona sua, uel res suas 81 conuen. Ratio: quia qui donat seipsum, donat seipsum & sua om. 82 secutiū ē non cō, ut in Auth. ingressi. C. de sacro san. ecc. t̄ q. quia corpus animatū pretiosius est cunctis rebus, ut l. sancimus. co. tit. 83 50 t̄ Eodem mō est in obligatione: quia plus offerre vñ, qui se of. fert, q. si offerret res, uel bona: tñ multi offerunt libentius sp̄nā, sed illi nec offerūt personam mente, nisi ex utilitate mallent ope. 84 rari personaliter, & p̄ ciuitatē discurrere, q. expendere unū flore. 85 num: ex quibus infert̄ glo. q. t̄ idē opus meritorium est maius, & laudabilius, ac plus in uouente, q. in alio. & probat̄ p̄ tria. uerū il. 86 le, qui fecit ex mera uoluntate, q̄q̄ ad hoc se non alit̄ traxerit, qui tamen idem erat facturus: si se abstinent, non uideō, quare non tantum

tantum mereat̄, imō magis v̄t promereri, cū non faciat ex nelsita. 87 te, sed ex uinculo charitatis, dilectionis, ad quā solū Deus respicit 88 ar. l. re. legatā. ff. de ad. leg. t̄ ubi in necessitatibus nemo liberalis 89 existit. No. uigesimo, t̄ q. tria p̄ris curant̄. t̄ Nā mors, q. intrat̄ 90 p̄ cibū uicitū, sublatā est p̄ cibū sacratissimū institutū. t̄ Nō mō 91 rit frigus nisi in calore: t̄ nec dulcedo nisi in amaritudine: & e. 92 Not. uigesimo primo, t̄ q. corpus Xpi est alimentū huius mundi: 93 q̄a in uero Virginis creatū, sed est ad resōcillandū animā, sp̄m, & mentē, ac cor hoīs, nō at̄ uentre, uel ofā. No. uigesimo secūdo, 94 q̄rum donatum donatarius contemphat̄, tantō donator in eius memoria conseruatur. concor. l. liberorum. in fi. ff. de uerbo. sig. 95

Resla quantō solēnius peraguntur, tantō h̄ereses & ali. e. sect. Fortius confunduntur.

Argumentum procedit de minore ad maius affirmatiue.

Festum corporis Christi est alaxi animo peragendum.

Revelationes quandoq; sunt de celo, & illis standum est.

Reuelatur quandoque minori quod maior nescit.

ICET. Hic tertiū Vrbanus p̄mittit cām seu rōnē suā p̄sentis p̄stitutionis. Et est multiplex. Primō p̄ odiū h̄reticorū, qui in hoc sacramento nō credunt, ut eorū neq. 96 tia p̄fundat̄. Secundō, ut huius institutionis memoria reuerat̄ fe. 97 siliū & solēnit̄: ex quo reuereri nō p̄t sufficenter ipsa dies insti. 98 tutionis factā. Tertiō, ut suppleant̄ p̄ festū speciale, q. negligentia uel aliter dolo, uel impotētia, aut̄ ignorantia fuerunt alijs diebus omiffa. Quarto ut executioni tradat̄, q. hactenus fuerat aliquibus 99 iuris catholicis diuinitus, ut quidā niebant, reuelatū. No. t̄ q. q̄to solēnius festa catholica peraguntur, tantō h̄ereses & alia sc̄ta per. 100 fida confundunt̄: & sic quantō ōpa meritoria, & uirtuosa agere. 101 mus, tantō schismaticorū partē nobis aduersam debilitamus & 102 p̄funderemus. No. t̄ q. licitē argumentat̄ de minori ad maius affir. 103 matiue: quia si p̄ factis statuit̄ certa dies p̄ omni memoria, mul. 104 tomagis statui debuit p̄ festo ipsius Domini Dei n̄ri. No. t̄ q. al. 105 cri animo est festū istud peragendū. concor. in sti. in proce. s. sum. 106 ma itaq;. No. t̄ q. reuelationes futurorū q̄q; sunt de celo, & eis 107 statut̄. & q̄q; reuelat̄ minori q. maior nescit, fm̄ Gen. qui alle. 108 potioris. C. de offi. rec. puin. Facit euangeliū illud: Reuelat̄ ea par. 109 uuluis, & abscondit̄ ea sapientibus. Nō ob. c. cum ex iniuncto. 110 de h̄r. ubi non credit̄, quia soli assertioni nō credit̄, nisi alijs legi. 111 timis iudicijs forsannat̄. l. instrumēta. vñ in proposito ista assertio non fuit causa huius constitutionis, sed unā cum alijs p̄dictis.

Que specialis memoria sunt digna, nisi specialiter notentur, & memorentur, neglecta uidentur.

Feria & dies feriata differunt.

Feria sumitur pro die festiua quo ad diurnum officium.

Festum Pentecostes habet octauas, & multa indulgentie cōceduntur audientibus diuinum officium in illa die.

NO S itaq;. Hic quartō ponit suā constitutionē celebratio. 112 nis huius festi die Iouis post octauā Pentecostes. No. t̄ q. ea q. sp̄ali nota & memoria sunt digna, nisi specialiter no. 113 tent̄, & memorentur, neglecta uident̄. cōcor. l. itē apud Labconē. s. 114 hoc edictū. ff. de iniur. No. t̄ q. aliud est dicere feria, aliud dies fe. 115 riata. Nam propriē dicit̄ dies feriata dies festiua, sed feria d̄r dies 116 nō festiua, ut feria secūda, tertia, quarta, quinta, sexta. t̄ Vel dic, q. 117 semper sumit̄ p̄ die festiua: ut p̄ totū ti. de ferijs. tñ quo ad diurnū officiū, dicit̄ feria, uel dies festiua, dies feriata non, facit c. fo. 118 rus. de uer. sig. No. t̄ q. festū Pentecostes hēt octauas. Nō ob. c. 119 capellanus. de ferijs. ubi nō hēt octauas: quia illud quo ad officiū diuinū: hic at̄ sumit̄ quo ad numerū dierum. & sic sumit̄ hic octa. 120 uas, i. octaua dies fm̄ gl.

Exhortatio p̄miorum facit quem esse bonum.

Hore tres canonicales equiparantur.

Audient missam aut diuinum officium extra ecclesiam, etiam si in auditorio aut capella audierit, non consequitur audientiam, de qua in cle. vnica. de celebra. missa.

Apostolos creauit Christus tempore institutionis sacramenti corporis Christi presbyteros quo ad vim consueiendi: & quo ad vim ab soluendi a peccatis quando illos creauerit.

Apostolos consecrauit Christus in episcopos in die Pentecostes, cū misit illis Spiritum sanctum.

Eps, aut Papa concedendo alicui autoritatē consueiendi corpus Christi, uidentur illud ordinare ad illū actū, non tamen quo ad alios.

Species panis & uini sub quibus latet hoc sacramentum, q̄ citō te. 121 nentur dentibus, tam citō rapiuntur in calum.

CHRIStū manducans, non trahit illū ad se, sed trahitur a Christo. 122 Christus aliter est in celo q. fit in hostia, ubi ubiq; totus, et integer est. 123 Christus est in qualibet parte hostie iuxta dimensiones hostie. 124 Christus non occupat locū in hostia propter naturā dominantis.

DE O QV E. Hic quintō & vltimō mandāt hoc festū obseruari, & largit̄ autor̄ sp̄alia sp̄ualia colentibus hoc festū, & audientibus diuinū offm̄ ac Missam illa die & per octauas in ecclesijs. No. t̄ q. ad bonū q̄s inuitat̄ p̄miorū exhortatione. 2. cor. l. j. in prin. ff. de iudi. & iu. No. t̄ q. Missa, uespere, & Matutinū hac tres. chorā exequant. No. t̄ q. ista reuolū nō habet locū in audientibus Missam, uel diuinū officium extra eccle. 125 siā, & si audiet̄ in oratorio uel i capella Cardinalis, licet dñs Cardinalis Neapolitanus teneat̄ p̄riū, ex eo q. ista indulgentia est fa. 126 uorabilis & amplianda, cō nulli sit onerosa: sed dictū suū h̄ret lo. 127 cū quo ad p̄prios familiares, q. debēt interesse in eorū capellis, & tunc non possent interesse in ecclesijs, uel bene interessent. ar. cle. dignū. s. de cele. mis. Secus ergo in alijs nō familiaribus. Nā fau. 128 ore diuini cultus ut populus p̄curat cū clero ad ecclesias sit statu. 129 tū. & sic a uerbis consōtionis non est recedendū. Conclude fm̄ Gē. 130 t̄ q. Xps̄ fecit Ap̄stos p̄sbyteros t̄pe instōnis huius sacri, dū eis p̄cepit: Hoc facite in meā p̄memorationē. sed hoc solū quo ad uim p̄fectionis corporis Xpi: quo at̄ ad uim a peccatis p̄selsis in foro penitentiali, fecit eos p̄sbyteros post resurrectionē, dū dicit̄ eis, Accipite Spūs sanctū: quorum remisit̄ peccata, &c. 2. q. j. s. sinaut̄. t̄ Demū in die Pentecostes p̄secrauit eos in ep̄os, uitiēs in eos Spūs sanctū in linguis igneis: vñ & tunc inceperunt uti cōsecrationis ministerio, ordinando discipulos in p̄sbyteros, & manus imponēdo Iacobo, & Barnabā, & Iacobū frat̄e Dñi p̄secra. 131 do: q. dicit, ut hic p̄ cū. Est ergo aliud facere aliquē p̄sbyterū: quia tunc oēm p̄tatem p̄petentē p̄sbytero accepit. Aliud est dare alicui aliquā specialē de his, q. p̄petunt p̄sbytero. nā tunc p̄cessam ex. 132 cere poterit: at̄ nō. ar. l. in agris. ff. de acqui. re. do. Et sic vñ, t̄ q. si ep̄s uel Papa alicui det p̄tatem consueiendi corpus Xpi, hoc est ordinatus sacerdos quo ad huius p̄fectionē, non quo ad alia, & sic in similibus: q. est bene singulare & notandū, si uerū ēēt. Cōclu. 133 dunt, t̄ q. species panis & uini, sub quibus latet hoc factm̄, q̄ citō te. 134 rentur dentibus, tā citō rapiūt in celū, ut no. in c. tribus. de p̄secra. di. 135 ij. Ex quibus vñ, q. factm̄, quo non remanet ibi ille species panis & uini descendunt in stomachū, uerūtamē p̄ factm̄ p̄rateritū, q. lauit̄ sub dictis speciebus, dicendum est, q. non emittunt̄ per secessum, sed p̄ sudorē, ut ibi nota. licet sint aliqui dicētes, q. nec in stomachū descendunt: q̄ quos est, quia q̄q; p̄ ebrietatē uel uo. 136 racitatē aut̄ infirmitatē euomunt̄, ut c. si q. p̄ ebrietatē. ea. di. a. s. nō euomerent̄. Conclude, t̄ q. licet Xps̄ sub specie panis & uini manducet̄, nō tñ trahit Christū ad se, qui manducat̄: sed trahit a Xpo manducato, quia māducat̄ non p̄sumit̄, sed uiuit, & uiuifi. 137 cat. Cōclude fm̄ Guil. t̄ q. Christus at̄ est in celo q. fit in hostia, tñ ubiq; totus, & integer est: quia in celo est sub suis p̄p̄ris dimē. 138 sionibus & mensuris, & sic eo mō prout fuit in cruce, licet nūc sit corpus eius glorificatū: ac in hostia fm̄ dimensiones & mensuras alias, s. hostiā, & sic substantia corporis ibi nō excedit dimensio. 139 nes hostiā. t̄ Et nihilominus, si est in hostia, q. est in qualibet particula hostiā: ut est uidere s̄se in speculo. Christus ergo potētia licet̄ est ubiq; p̄ diuinitatē, q. loco nō claudis̄: t̄e gratis nō est ubiq; quia est in p̄destinatis, & nō in p̄scitis corporaliter nō ubiq; est, sed in pluribus locis, licet̄ fm̄ suas proprias dimensiones & mē. 140 suras est in celo, nō in hostia: at̄ in hostia est ipsa substantia corpo. 141 ris Christi, fm̄ dimensiones & mensuras ipsius hostiā: q̄a dimē. 142 siones p̄p̄re amiserunt suā naturā nā sunt in sacramento mediāte substantia, nō e. s. t̄ sic nec locū occupat p̄ naturā substantiē do. 143 minantis. Nā ibi est q̄ritas, & alia accidentia ex naturali p̄comitā. 144 tia medianre substantia.

De immunitate ecclesiarum. Rubrica.

Immunitas, est diffio composita ab In, & Munias.

In, ponitur priuatiue, aut negatiue.

Immunitas qualiter exponatur, & unde deriuetur.

Immunis dicitur liber a peccatis.

Immunitas ecclesiarū est p̄petua, q̄a data locis, non p̄sonis tantum.

Continuationē Hosti. quā ponit in summa huius titu. de se bona est, sed non adaptatur ad compilationē istam, in qua nihil dicitur est de edificatione ecclesiarum, prout dictum fuerat in cō. 145 p̄latione Grego. Et iō Ioan. Mo. qui idem posuit super rubrica, eo. tit. in vj. non excusatur: quoniam suā continuatio est ad remota. 146

contra. l. ij. ff. de sta. ho. Dic ergo, in pcedenti rubrica fuit tractatu de ueneratione sacramentoru, atq; Sanctoru defunctoru: hic aut de immunitate locoru ecclesiasticoru, q; sicut sacra atq; sacra sunt: ut l. in tantu. §. sacra. & l. sacra. in prin. & §. j. & §. illud. ff. de re. di. cu. si. Immunitas, est uerbu ppositu ab In, & Munitas. & istud, 1 In, ponit priuatiu, seu negatiu, sicut in l. in ciuile. ff. de legi. & l. incerti. C. de interdi. cum si. & sic sumit hic immunitas, hoc est, non munus, seu non onus, put sumit in l. muneru. ff. de mu. & ho. licet qnq; sumat munus p liberalitate, ut l. manus. ff. de uer. si. & in cle. s. prox. §. O memoriale. ibi, cuius donu uel munus &c. & sic hic exponit de immunitate ecclesiaru. ut no. Io. Mo. c. tit. sup rubrica: & fuerunt uerba p prius Host. in d. summa. §. & bene. ubi ponit deriuatiu: q; dicit immunitas, quasi sine muneribus, seu oneribus data libertas, uel quasi puritas: quia no solu liber a muneribus & oneribus dicitur imunitus, ut l. j. & p totu. ff. de iu. immu. 4 Imo et liber a peccatis dicitur imunitus, ut c. h. de pur. ca. sed fm Host. sup rub. c. tit. d. imunitas hoc est extra munera, uel officia: q; sicut in idē recidit. Certē istud uerbu, Immunitas, est uerbu legale. & inde fuit hoc rescriptu, ut patet in rub. & l. ij. ff. de iu. immu. Et no. q; ista est immunitas ppetua, quia data locis, no solu psonis. ar. l. annua. §. a Titia. ff. de annu. le. alijs fuisse psonalis. ut l. j. ff. de iu. immu. Non sunt alia.

- 1 Cōstitutio Principis postuina potest esse scandali productiua.
2 Lex Principis est sacratissima.
3 Voluntas Principis habetur pro lege.
4 Princeps legem postuina ab eo conditam inducentē scandalu, pot reuocare. & idem de eius successore, quia illa non ligatur.
5 Utilitas debet esse euident in rebus de nouo statuendis.
6 Declaratio constitutionis postuine, potest esse ita scandalosa, sicut & ipsa constitutio.
7 Declarata constitutione agendū est, non constitutione declarante.
8 Constitutione confirmante agitur non confirmata.
9 Constitutio iuris postuini non est obseruanda, si est scandalosa: secus de lege diuina, etiam consuetudine contra legem diuinā existente, licet secus quando contra postuina.
10 Prouidendū est contra damnum de proximo speratum.
11 Sententia capitalis potest exequi infra decem dies.
12 Appellare quisq; de populo pot. p condemnato ad penam capitale.
13 Procurator potest interuenire in causa criminali pro illo, qui est in carceribus, aut in posse iudicis.
14 Papa potest de plenitudine potatis reuocare constitutionem pcedentis, & oia ex ea facta pro infectis habere: secus est in dicendum de alio inferiore. & vide optimā declarationem pr. emissorū.
15 Personę ecclesiasticę sunt immunes ab oī exactione seculari.
16 Personę ecclesiasticę contribuere debent in refectione itinerum, pontium: sed non coguntur per iudicem secularem.
17 Consilium, auxilium, aut fauorem dantes circa prohibita, eadē pena puniuntur qua & facientes, nisi alijs esset idem facturū.
18 Reuocatio constitutionis, si clericos de immu. eccle. in vi. facta per Bonifacium, an a Clemente fuerit facta iusta de causa.
19 Maldictus per quem scandala ueniunt.
20 Clemens Quintus restituit ad Cardinalatum Patrum & nepotē de Columna, quos Bonifacius priuauerat.
21 Laici sunt oppido infesti clericis.
22 Exactores laici a personis ecclesiasticis qua pena debent puniri.
23 Laicus non potest in aliquo casu exigere a personis ecclesiasticis talia, aut alia onera extraordinaria: sed in casibus, in quibus personę ecclesiasticę possunt onerari, debent cogi per iudicē ecclesiasticum, etiam si res ipsa, pro qua debetur tributum, possideatur p ecclesiam aut ecclesiasticam personam.
24 Quisquis, est signum uniuersale.
25 Veniens contra canonem, peccat mortaliter.
26 Consilium dans laicis super exactionibus fiendis a laicis tenetur ad emendationem collectę uel alterius exactionis factę, si alijs non fuisse imposta, aut facta.
27 Exactores laici a personis ecclesiasticis exactiōes aliquas incurrunt excoicatione monitione pmissa, & bannimē ex dispositiōe legali.
28 Exactores laici a personis ecclesiasticis si moniti etiam per Imperatorem non desisterint a pcedentibus exactiōibus, excoicationis penam incurruunt.
29 Exactores laici a personis ecclesiasticis, ut incurrant excoicationē, debent admoneri trina admonitione, aut vna & pemptoria.
30 Admonitio in extraiudicialib. qn sit de pte ad partē sufficit unica.

- 31 Bannum quod imponitur ex dispositione legali exactoribus laicis a personis ecclesiasticis, habetur loco cuiusdam diffidationis.
32 Diffidatio dēt pcedere anteq; Christianus Christianum offendat.
33 Bannum, quod imponitur laicis exactoribus a personis ecclesiasticis a lege ciuili, imponitur p sententiā iudicis, non ipso iure: secus in sententiā excommunicationis quę imponitur per canones.
34 Bannitus laicus propter exactiones factas a personis ecclesiasticis, an equiparetur deportato & relegato.

VONIAM. Pōt sic pnuari: Quēadmodū in cle, p ræce. auctor mandauit distincē obseruari pstitutionem Vrbanū Quarti: ita hic reuocata constōne Bon. viij. mādat obseruari distincē constōnem Alexandri Tertij, & Inno. Tertij. Vbi dic: q; sicut ibi ex cā rationabili, & in fauorē exaltationis Catholicę Fidei, mandauit autor distincē obseruari constōnem a suo pdecessore editā: ita q; p p ratiō ex cā rationabili, & in fauore reipublicę, ac prouisionē erga scā dala ne orirent, reuocat & cassat autor pstitutionē a suo pdecessore editā. Diuidit aut in partes tres. In prima pmitit cām Bonifacia nę constōnis. In secunda subijcit reuocationē dicitę constōnis. In tertia pcepit constōnes aliorū pdecessorū obseruari. Secunda ibi: nos. Tertia ibi: volentes. Casus. Bonifacij constō cū suis de clarationibus reuocat, & Alexandri, ac Innocētij, pmissio obseruari mandāt. h. d. No. q; p pstitutione Principis postuina p esse scādali productiua. p cor. cle. dudū. in prin. §. de sepul. Nec ob. l. j. in prin. ff. de cōsti. prin. iuncta. l. leges sacratissime. C. de legi. q; ubi pstitutione & uolūtas Principis est lex: & sic est sacratissima: vñ non pōt esse scandali cā, quia sacratissima est in eo q; inuolabiliter est q; diu durat, obseruanda. ar. l. i. si. ff. de re. di. q; tñ non tollit, quā possit ad eō esse rigida & dura uel taliter prolata, q; scandalū genere aut ad rixā subditos puocet. ar. l. p pcepit. ff. q; & a q. & iō successor q; ea nō ligat, sic nec eius autor p eā reuocare. l. digna. C. de legi. maxime ex cā ut hic, & in d. cle. dudū. Vñ non sine cā dictū est, q; in rebus nouiter statuēdis euident esset dēt utilitas maxime, ut recedat ab eo iure q; diu q; uisum esse fuit. l. in rebus. ff. de legibus. No. q; p declaratio constitutionis postuina p eē ita scandalosa, sicut & ipsa pstitutione: q; hodiernis tēporibus multifariē innotescit, maxime, q; ga agit ex constōne declarata, nō ex de clarante. l. institutio talis. ff. de p di. in fi. q; Secus at in pfirmate, q; ex illa agit, nō ex pfirmata. ut l. i. q; p priore. ff. ad Trebell. l. eos. in prin. C. de app. & ibi no. No. q; p pstitutione iuris postuini non est seruanda, ubi eius obseruatio esset scandalosa: p cor. c. clerici officia. de ui. & ho. cle. Nec ob. c. q; ait. t. q; di. vbi non est t rālgrediēda lex propter scandalum uitandum: quia ibi de lege uera uel Euangelica, hic de lege postuina: nam contra illam non ualet p tuitudo contraria: q; istam sic. Illam transgredi est peccatum mortale, absque exceptione uitandi scandali: istam transgredi mortalis. propter exceptionem uitandi scādali, absq; metu peccati licet. de quo dic hic plene p Guil. & uide. c. cū ex iniuncto. de no. ope. nuntia. & regulas quatuor quę inde sumuntur: & uide c. q; scādali. l. i. ar. l. i. de re. iuris. Nota, q; q; p damnum de proximo speratum, est prouisione celeri subueniendum. p cor. l. j. ff. de dam. infec. q; Nec ob. l. non tñ. de app. ubi mandāt fieri j. decem dies exequutio sententię capitalis, & sit j; iniuncta speratā de p. ximo, si forsan snā esset iniusta, non subuenit: imo adiuuatur, cū in alijs sententijs statuāt, ut exequutio post x. dies differat: c. nō solū. de app. in vj. quia illud speciale non in fauore iniustitię, sed in fauorē iustitię, ut si forsan condēnatus appellare nollet, q; accedere possit quisq; de populo & appellare pro eo, & inuito, ut ibi: per quem textum clare patet, quod dicebam in ultimo exami 12 in fauorē iustitię, ut si forsan condēnatus appellare nollet, q; accedere possit quisq; de populo & appellare pro eo, & inuito, ut ibi: per quem textum clare patet, quod dicebam in ultimo exami 13 ne iuris canōnicis: q; in causa capitali potest interuenire procurator & defensor rei, qui est in carceribus, uel in posse iudicis. Nā tunc exequutio sententię fieri poterit, & sic non erit elusoria. Nam dicere q; iura arētent eū hoc casu, ut non per alium possit se defendere, non uideretur eī aequa, auferendo eis libertatē datam reis, ex quo sententia redditur, ut non efficiatur elusoria. Si enim uinculatus nollet se defendere, nō uideo quare amicus non posset eum defendere, etiam inimicū, sicut appellare pōt pro eo inuito, & appellationem psequi. Nota, q; p pstitutione Bonifacia nę reuocatur, sed et omnia ex ea sequuta pro infectis habentur. & sic ista reuocatio trahit ad tēpus quo iste autor nō erit Papa: & istud pcedit, ut dicit gl. ex plenitudine Papalis potatis: facit q; no. in Nouella i. c. p uenerabile. sup. gl. ij. q; si. sint legi. ubi dicit q; Papa dispensat ex tunc sup. numero p cōto q; canōnis prohibi-

tionem: sed certe non dicit, q; dispensat de tempore, quo nō erat Papā hic at sic. Et sic non ob. l. Stichus. ff. de ma. test. quia loquitur in inferiore a Principe. Ex quo infert gl. q; excoicati, q; erant tpe huius reuocatorie uigore constōnis Bonifacianę, non egerunt absolute statim q; facta fuit p sēns reuocatoria, ex quo reuocatur omnia ex eo sequuta: & sic q; dicit gl. in snā excoicationis, haberet locū in sententiā interdicti, & priuationis, & alijs de quibus ibi. Vbi aduertendū, q; si pmissa fuisset pena priuationis inflicta p illā constitudinē, & beneficiū huius, quo quis fuisset priuatus, alteri collatū extitisset, q; & possideret tpe huius reuocationis: tunc q; priuatio huius habita fuit, p non facta, psequēs est ut ius illius tērij resoluat, & ipso iure redeat beneficiū ipsum in ius eius qui fuit priuatus: sic. n. placuit Papę: als secus. ar. c. q; uis. de rescrip. in vj. & l. h. c. de repu. har. & l. h. c. de sen. pac. cū si. Ego at puto, q; Clemens ista facere nō potuerit, q; snā & pena huius nō fuerit iusta, ex quo Papę, q; tunc erat, sic placuit, & in hac uoluntate fuit quādū uixit. Vñ, q; dū uixit, fuerunt iustę, & q; p illo tpe ex pōt dicit, q; non fuerunt iustę, esset dare duo q; in eodē subiecto. p cor. l. j. C. de fur. cū si. Nec h. d. ista cle. quia licet habeat pro infectis, est intelligendū quantū hęc p r. ar. l. i. uibemus. §. sane. C. de sacros. eccle. ut sic sit sensus, q; excoicatio, q; durabat tpe reuocatorie, amplius nō duret, ex quo hęc pro non facta. Tñ negari nō pōt, quin durauerit canonicē vsq; ad tēpus, & sic p illo tēpore necella ria fuisset absolutio & satisfactio in foro p nentia. ar. c. placet. de reg. iur. in vj. Vñ fructus, quibus pro illo tpe fuisset rectē priuatus, & alteri acquisiti, non essent ei restituendū. Eodē mō in sententiā priuationis. nā illa fuit canonica, & collatio alteri facta fuit canonica, & fructus inde percepti, fuerunt pcepti canonicę, ita q; nō ueniunt restituendū ei q; fuerat priuatus. Sufficit ergo sibi, q; illa priuatio amplius nō durabit post dictā reuocationē, & sufficit ei cui facta fuit collatio, q; collatio habuit uires suas usq; ad tēpus reuocationis: vñ fructus inde pceptos iustē percepit, & sic nō tenet ad eorū restitutionē. Quę at post pcepisset, cū iure caruisset, restitueret tenebat: ar. ad hoc dictū c. q; uis. cū iuribus §. allegari. 15 No. q; p psonę ecclesiasticę de iure sunt immunes ab oī exactione seculari. p cor. cle. p r. sēnti. §. de cen. & l. placet. C. de sacros. ecc. & pontiū publicorum instructionem: quia ibi speciales sunt casus, in quibus non gaudent immunitate: & illis non cogunt per seculares, sed solum spirituales Potestates: ut Auth. itē nulla p munitas. C. de episcopis & clericis. In tributis at & alijs oneribus realibus, dic. ut l. de his. C. de episcopis & clericis. In c. nō minus. 17 eo. tit. No. q; p dantes circa prohibita auxilium, consiliū, uel fauorē, pena eadē tenent, quā facientes: concordat cle. si quis suadente. j. de pœnis. Nec ob. inst. de ob. q; ex delic. na. §. ope. ubi dans cō silii furi, furti nō tenet: q; ibi fur erat als idē facturus: ut ibi no. & dixi plene in cle. p r. ce. de bapri. Rō impulsua huius pstitutionis reuocatoria fuit Rex Francię, ut dicit gl. Nā sicut ipse nō fuit eā impulsua, sed passua constōnis Bonifacianę, de qua hic dicitur, & incipit, Clericus laicos. e. tit. in vj. ita Rex Francię non fuit eā impulsua, sed actiua huius reuocatorie. Ex quo collige, q; si Bonifacius ex rancore concepto q; Regē Francię, q; tunc erat, fulminauit dictam pstitutionē: tñ ipse nō fuit nominatus plus q; alij Reges: quia oēs Reges plectit, ac et Imperator, & oēs singulares alios Principes, Potestates, ac cōitates tēporales: p terea negati nō poterat, q; nō valde salubris esset illa pstitutio ecclesijs, earūq; psonis, licet Clemens hic dicat, q; ex ea multa scandala sunt exortā: sed caute ambulat, quia loquit in gñe, nō descendendo ad aliquā speciē: cū tñ sit obiectiua q; l. p r. ator edixit in prin. ff. de iniur. consilijs, quia p p suū uicariatium non esset q; dicere auderet, Male facis, aut, Cur sic agis, uel Taliter procedis: at dñs Clemens debuit sic prouide constituere, ex quo uolebat Regi Francię p placere, solum quo ad eū sub aliquo colore reuocare, uel eū p uilegia re, uel eximere a pœnis huius constitutionis, non in totū reuocare, prout & fecit nunc secum: ubi sunt animę eorū, qualiter Deo fuit acceptus zelus ipsorū, unius in cōstituendo, & alterius in cōstituendo reuocando: plura et mala conceperat facere q; memoriam Bonifacij, instante dicto rege, q; non potuit itabiliter morte puen tus, q; conatus fuit idē rex pliere p manus Ioānis. 2. l. successoris immediati Clementis v. & aliqua p fecit, & aliqua nō. Nunc et sen tit quid, & quantū bene egit: tunc ipsi parentes nostri inceperunt comedere uvas acerbas, & nostri dētes q; sumus ecclesię filij, obstupescunt: & uidetis q; pro dolor, in quos fines deuenimus: sic 19 tranuerunt ferē centū anni, & nondū finis. q; Maldictus p quē

scādalu uenit. q; Idē tñ Clemēs v. restituit ad Cardinalatū patruū & nepotē de Columna, quos priuauerat idē Bonifacius: ut patet in c. vno. de schisma. in vj. sicut ibidē Io. An. in nouella. Rō dubitandi 21 fuit: q; clerici sunt oppido infesti laici: ut dicitur d. c. clericis. & sic nō possunt arctari sufficienter, ut desistant ab hōi exactionibus & infestationibus: q; plusq; alijs tēporibus et hodiernis seruat in Frāciā: & iō uidebat, q; nō erat reuocanda, sed potius pfortanda aliarum adiectione pœnarū. Rō decidendi ponit in prin. cle. q; si uera in facto esset, optima iudicat: sed q; uera fuerit, satis colligit ex pmissis, maxime, q; ut dicit gl. & p cor. Guil. q; asserit se fuisse p sēntē huius constōnis reuocatiōi, q; fecit Lugdun. iste Clemēs statim post suā coronatiōē, p sēntē Rege Francię, & fuit p rima pstitutione quā publicauit. q; Visum ergo fuit dño Clementi sufficere, q; statutū fuit primō p Alex. tertiu in concilio Lateran. de quo in c. non vnus. eo. tit. ubi Rectores & Consules & alie Potestates seculares si processerint ad huius exactiones, & moniti nō desisterint, ipso iure sint excoicati, nec absoluunt nisi satisfactione p rmissa. Secundo p Inn. tertiu in concilio generali. de quo in c. aduersus. e. tit. ubi Rectores & tales Potestates seculares, si requirāt amicaliter subsidiū ab ecclesijs & uiris ecclesiasticis, nō est eis subueniendū, & motu proprio p ratorū & clericū, nisi Papa p sultor: & facta in q; rium irritantia. statuit et ibi, q; successores horum Rectorū & Potestatu, sicut et subiacent sententię excoicationis, si nō satisfecerint j. mensem a die suscepti officij: & in hoc est speciale, cū sit secus in alijs. Inno. in d. c. aduersus. & nihilo minus ipsi rectores finito officio excoicati remanent, donec ab eis fuerit satisfactio facta. Prima conclusio p generalitatē snis huius clem. 23 q; nullo casu p r laicus exigere istas talias, uel impositiones, uel alia quęcūq; munera ab ecclesijs uel ecclesiasticis psonis: ita q; in casibus in quibus tenet ecclesia, uel ecclesiastica psona, sicut ē munus extraordinariū respiciens pietatē: ut l. ad institutiones. C. de sacros. eccle. & c. puenit. e. tit. uel munus extraordinariū p tinent publicā utilitatē solū in aduētū Principis aut emboli felicitatis. l. i. uibemus nullā. & l. neminē. C. de sacros. eccle. aut aliud q; q; subire, non p r ad id cogi p iudicē secularē: sed solū p ecclesiasticū. & si res ipsa p qua debet onus uel tributū possideat p ecclesiam aut psonā ecclesiasticā: ut si sint de eodē foro res possideat de quo sunt psonę possidentis. c. si diligēt. de foro p tēren. & ita no. Inn. in c. non munus. e. tit. & ita intelligit. l. de his. C. de epi. & cle. & c. j. de cen. & l. Imperatores. ff. de publi. cū si, quia ad ecclesiam trāseunt res cū onere suo reali, & exigendo p iudicē ecclesiasticū, 24 non at p secularē: q; ad illā conclusionē. facit signū uniuersale, hic positū, & q; aut exactiones quasq; & facit et signū uniuersale. l. q; quoslibetque laicos &c. ut sic ista constitutio ampliet seu addet in hoc ad p riliū Lateran. & generale, q; ubi dicta ecclia solū loquebant de exactiōibus eorū, ad q; non tenebant ecclesię, nec psonę ecclesiasticę, seruet in laicis, et exigentibus ea ad q; tenent. Sed certē iste intellectus nō vī esse de mente p dēntis, ex eo q; absolute reuocauit constitutionē Bonifacij, q; addebat ad dictā concilia: quasi autor uoluerit laicos reducere ad conditiones & tēpora dictorū conciliorū. Verū tamen fm hoc ista pstitutio, quo ad hoc, nihil de nouo adderet, nisi inquantū pcepit stricte obseruari 25 illa: q; sic transgressor obligat ad mortale. l. q; j. c. quod p rcepit. & c. in his. de uerbor. signi. q; transgressio uindicat sibi locū quo ad epm & clerū subsidia conferentes laicis ad eorū utilitates & necessitates Romano Pontifice inconsulto. Nā p concilium generale fuit statutū sub pcepto, q; Romanus Pontifex p sultoret. Præterea fm constitutionē Federici Imperatoris imponit pena tripli & bāni Imperialis cuiusq; personę publicę uel priuatę ac et cōitati cuiusq; imponenti talias uel exactiones illicitas ecclesijs uel psonis ecclesiasticis, uel eorū bona inuadenti si moy te nō destituerit. ut Auth. itē nulla cōitas. C. de epi. & cleri. ita q; dicta constitutio non uindicat sibi locum in imponētē exactiōē licitam in casu pmissio: quod non licet. alie pœne forsan non deficerent, puta sacrilegij. ut. t. q. vij. c. si quis principum. Tamē ex generalitate dictę Auth. & gl. j. ibi hoc sentit, vī, q; habeat locum in oīni exactione ex quacūq; causa fiat, attento q; nullam potestatem habet laicus in ecclesiā, nec in psonas ecclesiasticas, 26 nec in res eorū, ut ibi dicitur. Conclude, q; p dantes concilium laicis super huiusmodi prohibitis exactiōibus, tenetur ad emendationē collectę, uel alterius exactiōis factę, secundum Inn. in d. c. aduersus. quod est intelligendū qn alias non fuisset imposta collecta uel exactiō facta, alijs secus, per dictū §. ope. ut 27 dixi in vno notabili. Conclude, q; Romanus Pontifex imponit

nit istis laicis exactoribus poenam excommunicationis monitione
 28 premissa, vt dicto c. non minus. t. similiter & ipeator imponit lai
 cis exactoribus huius banni imperialis premissa monitione : vt
 dicta Auth. item nulla cōmunis. Vbi considerandum est, qd ista
 monitio pot fieri vel pro parte ecclesie, vel pro parte Imperij, ad
 hoc vt habeat locum pena de qua in dicta Auth. j. An idē erit in
 pena excommunicationis. i. canone, vt illa cōmittat facta monitio
 ne pro parte Imperij? Videtur, qd sic. cū favore religionis & eccle
 siæ, pro qua semper est iudicandum; vt l. sunt psonæ, in ff. de re
 li. & simp. sū. tum etiā quia tex. in dicto c. nō minus. simpliciter
 dicit, cōmitti; & sic non est distinguendū. argu. l. de pretio. ff. de
 29 publi. Conclude, t. qd ista monitio debet esse trina, vel vna. p om
 nibus, cum dierum competentū intervallo, vt. c. constitutionē.
 in fi. de sentē. excom. in sexto. & hoc ideo, qd talis monitio est iu
 dicialis; & hoc sentit. gl. in dicta Auth. dum dicit qd laicus ratione
 delicti cōmissi in ecclesiam vel rem vel ecclesiasticā personā, effi
 citur de iurisdicōne ecclesiastica, & sic intelligit de requisitione iudi
 30 ciali, t. secus ergo quando esset requisitio extraiudicialis, que fit a
 parte parti; quia tūc vna sufficeret, vt clemē. j. j. de hære. & ibi no.
 Tamen forsitan tex. in dicto c. non minus. & in dicta Auth. non
 intellexerūt de monitione iudiciali, seu que fiat in figura iudicij;
 sed solum vt in maiori mora constituantur; arg. l. si ex legati causa.
 ff. de ver. obli. p. quo facit in simili clemē. religiosi. s. de deci. &
 istud sentit Pau. dum dicit in fin. dicit qd sufficit monitio partis;
 & sic statim qd potuit satisfacere, & nō satisfacit, ligatur dictis pe
 nis, saltē lapsus decem diebus. arg. l. promisso. ff. de consti. pecu.
 & ista fuit quorūdam opinio dicentū, qd ibi loquitur de monitio
 ne, de qua in l. quidam Iberus. ff. de ser. vr. pre. tamē p muniter te
 31 neur, qd loquatur de monitione iudiciali. ¶ Conclude, t. qd istud
 bannum, de quo in d. Auth. item. h. loco cuiusdam diffidationis;
 32 t. qd pcedere dēt anteq Christianus Christianū licite offendere
 possit, ut no. Host. & refert Nouel. in c. vnico. de homi. in vj. su.
 33 per verbo, diffidatus. Verū tamen istud bannū non vī qd imponat
 p legē ipso iure, sed p sententiā: quia dicit tex. subiacent, & sic
 p sententiā. l. si quis in tantā, & ibi no. C. vñ. uī. Secus qd in sentē
 34 tur; t. & taliter bānitus non exequat deportat, nec relegat, qui
 solū deportant vel relegant p sententiā diffinitiuā; operatur at istud
 bannū, qd si puenerit in fortia bānitus; vel si non seruauerit bā
 nū, poterit affici maiori pena, ut dicimus i relegato. ar. l. aut dānū,
 s. qui quis. ff. de pēnis. ita no. Ia. Bu. in d. Auth. item nulla. &c.

De confanguinitate, & affinitate, Rubrica.

- 1 **M**atrimonia regulariter laicis sunt permisa.
- 2 **G**eneratio ad hoc est, ut quod in se perpetuari non poterat, per simi
 le perpetuaretur.

VONIAM hic est quarta pars huius opilationis, non
 p proprie ptnuari pns rubrica ad proximā pcedentē;
 sed ad totā partē tertiā iam expletā. ¶ Vñ dic, qd s. uisum
 fuit de statu clericorū, & de his q sunt pmissa & interdita cleri
 cis: hic at tractat de statu laicorū, & de his q sunt eis pmissa, ut ma
 trimonia, licet & illa qd eis sunt pphibita. ita ptnuat Io. Mo. in
 vj. eo. tit. & concordat alij. c. tit. in antiquis. Non ergo hic intitu
 latur de sponsalibus, sicut in alijs opilationibus. Et est forsā rō;
 quia hic est solū vna clemē. in qua ponunt certi casus, in quibus
 prohibitiū est matrimoniū qd, qd possunt includi p p prohibitiō
 nem consanguinitatis, tā humanæ, q diuinæ seu religiose. Nā cō
 iunctus Deo spiritualiter propter uotū professionis emissum, ho
 mini pinctus censet, non in gradu remoto, seu pximo: qd vnum
 corpus sumus in Christo, redēpti suo sanguine pioso, ipse. n. ca
 put est, nos quoq; mēbra, ut ait Apostolus. Quid sit matrimo
 2 nium, & vñ dicitur, & qd, & ad quod fuerit institutū. ¶ Nam fm
 Philosophū generatio ad hoc est, ut qd in se perpetuari nō pote
 rat, in suo simili ppetuaretur, qd cor. l. liberorū. ff. de uerb. si. de qui
 bus dic, ut no. Io. Mo. e. ut. in vj. super rubrica. non sunt alia & c.

- 1 **M**ulieres maximū onus hēnt in concipiēdo, ac cōceptū tuēdo.
- 2 **M**ulieres a natura maximam cupiditatem censentur habere in cō
 cipiēdo ac cōceptum tuēdo.
- 3 **M**atrimonium dicitur quasi matris donum.
- 4 **P**atrimonium dicitur quasi patris donum.

- 5 **V**adimonium dicitur quasi vadis donum.
- 6 **M**atrimonium de facto potest dici matrimonium habendo respectū
 ad factum, non tamen habendo respectum ad ius.
- 7 **S**ententia que caret iuris effectu, non potest dici sententia, nisi re
 spectu facti, non iuris.
- 8 **F**emina secularis contrahens cū monacho non incurrit exco
 cationem, licet matrimonium sit nullum.
- 9 **C**onjugatus contrahendo cum soluta non incurrit exco
 municationem, licet matrimonium sit nullum.
- 10 **M**atrimonium contrahens cum Iudæa, cum pagana, cum cognata spi
 rituali, aut legali, seu etiam contra publicam honestatē, non incur
 rit exco cationē, licet matrimonium sit nullū. & idem in similibus.
- 11 **M**atrimonium contrahere non pot licite cōstitutus in sacris ordinib.
- 12 **I**gnorantia iuris, quæ non est iusta, non excusat.
- 13 **I**gnorantia facti probabilis excusat.
- 14 **M**atrimonium contrahens cum persona prohibita ex errore tamen
 facti probabilis, excusatur a pena ptextu erroris.
- 15 **M**atrimonium contrahens cum personis prohibitis, licet erraret in
 iure ignorando constitutionem prohibentem, non excusatur a pe
 na cle. vnice. de consan. & affi. in totum. quid in parte.
- 16 **R**eligiosus, aut religiosā matrimonium contrahentes post annū dela
 tionis habitus nouitiorū non distinet ab habitu professorū, si igno
 rauerit dispositionē iuris, qua h. qd efficit professus post annum p
 delationē talis habitus, contrahendo tamen matrimonium excusa
 tur a pena cle. vnice. de consan. & affinit.
- 17 **M**ulier licite potest ignorare ius, sicut de milite, & rustico dicitur,
 ubi agit de damno euitando.
- 18 **M**atrimonium contrahentes inter prohibitas psonas a iure & scien
 ter, quilibet illorum incurrit penam cle. vnice. de consan. & affi.
- 19 **M**atrimonium contrahentes inter prohibitas personas a iure erran
 tes in facto, excusatur a pena. Quid si sint errantes in iure.
- 20 **M**atrimonialis consensus mutuis inter psonas prohibitas a iure in
 terueniens punitur, licet matrimonium sit nullum.
- 21 **C**onsensus conditionalis etiam in matrimonio ante euentum condi
 tionis nihil inducit.
- 22 **M**atrimonium contrahens cum personis prohibitis de iure ex co
 catione absoluta, non incurrit aliquam penam iuris.
- 23 **M**atrimonium contrahens cum personis prohibitis de iure coactio
 ne conditionalis coactus excusatur a pena.
- 24 **C**oacta voluntas, est voluntas, sed non libera. & sic non est uolun
 tas quo ad matrimonium.
- 25 **C**ommunicans cum excommunicato etiam per metum, incurrit ex
 communicationem.
- 26 **P**eccatū mortale nemo cōmitteret dēt, etiam pro morte vitanda.
- 27 **M**atrimonium contrahens cū personis prohibitis de iure metu, licet
 ideo non punitur, punitur tū ex copula subsecuta etiam metu.
- 28 **M**atrimonium contrahens cum personis prohibitis punitur ex sola
 contractu.
- 29 **A**ffectus non punitur in delictis, nisi sequatur effectus, nisi in deli
 ctis que pnuuntur ex sola incoatione actus.
- 30 **R**eligiosus contrahens matrimonium de facto, incurrit excommuni
 cationem ipso iure, siue fuerat tacite, siue expresse professus, &
 siue sit astrictus certæ religioni in specie, siue in genere.
- 31 **R**eligiosus contrahens matrimonium infra annum probationis seu
 professionis, non incurrit excommunicationem.
- 32 **R**eligiosi appellatione venit quis etiam intra annum professionis.
 si agatur de favore, secus si de odio illius.
- 33 **M**atrimonium contrahens cū moniali, si probabiliter ignorabat eam
 monialē, non incurrit penā aliquā, secus si scierit, nam uterque
 incurrit exco cationem: quid de moniali contrahente cum alio.
- 34 **C**ōicans cum aliquo in aliquo actu, ptextu cuius agens incurrit
 exco cationem, & eandem debet incurere & communicans.
- 35 **S**acerdos non potest ignorare se esse sacerdotem, idem de moniali, et
 de constitutis in sacris ordinibus: de chara tēre tū impresso tēpore
 furoris, aut dormitionis pmissi possunt ignorare.
- 36 **E**xco catio a canone debet denunciari, pmissa cognitione tamen
 causæ, vocata parte: & si omittatur, iniuste fit.
- 37 **E**xcommunicatum a canone potest denunciare p. elatus etiam ex
 officio, parte tamen vocata.
- 38 **E**xcommunicatos a canone denunciare pertinet ad iudices ecclesia
 sticos, & cognitio etiam p. edicte excommunicationis etiam laico
 rum, dummodo subditos & non exemptos.
- 39 **O**rdinarij dicuntur habere iurisdicōnem in subditos.
- 40 **E**xco catus a canone non debet absolui, nisi p. resita satisfactioe.
 Exco cationis

- 41 **E**xcommunicationis sententia non tollitur, nisi habita absolutioe
 hominis etiam satisfactioe facta.
- 42 **S**uspensionis, & interditi sententia tollitur satisfactioe facta absq;
 alia absolutioe.
- 43 **P**ena noua additur antiquæ cui non derogatur.
- 44 **C**riminosi retrahuntur a malo aliquoties metu pene.
- 45 **M**atrimonium contrahens cum prohibita a iure ignoranter tamen,
 incurrit penam si scientia impedimenti post contractum superue
 nerit, & cohabitatio secuta fuerit.
- 46 **F**urti actio sepius nascit ex d. tatione rei furtiue de loco ad locum.
- 47 **M**atrimonium contrahitur ex sponsalibus de futuro, si sequatur co
 pula carnalis.
- 48 **M**atrimonium cōtrahens in suu patris cum femina j. annū luctus, li
 cet liberatus a patria pte eā retineat, nō tamen notat infamia,
 cum ibi sit temporale impedimentum: secus ubi esset perpetuum.
- 49 **V**isucapio non impeditur propter scientiam rei alienæ superuenien
 tem, dummodo bona fide fuerit incepta.
- 50 **E**xemptor an impediatur recipere fructus ex semine suo propter
 scientiam superuenientem rei alienæ emptæ, & an teneatur ad
 restitutionem illorum.
- 51 **I**udicij principium an debeat attendi, an finis.
- 52 **E**ligentes indignum ignoranter, non priuantur iure eligendi pro
 pter superuenientem scientiam, nisi aliud sequeretur.
- 53 **M**atrimonium contrahens cum non prohibita a iure et sic permisso,
 licet crederet impedimentū iuris subesse, nō tū incurrit penā iuris
 propter solam credulitatē, de voluntate tamen an debeat puniri.
- 54 **V**erberans laicum, credens uerberare clericum, non incurrit exco
 cationem, punitur tamen de affectu.
- 55 **I**urians filiumfamilias credens illum patremfamilias, punitur se
 cundum affectum & non secundum factum, & quid econuerso.
- 56 **S**ponsalia contrahendo cum prohibitis a iure quis incurrit excom
 municationem.
- 57 **S**ponsalia cōtracta iure prohibente, licet sint nulla, tamen inducunt
 publicam honestatis infamiam.
- 58 **S**ponsalia cum adulterio contracta inducunt publicam honestatem,
 & impedimentum matrimonij.
- 59 **C**ontinentia in ordinibus sacris & religionibus est de iure positioe.
- 60 **C**onsanguinitatis tertius & quartus gradus est prohibitus de iure
 positioe, primus autem, & secundus est de iure diuino.
- 61 **M**atrimonium est indissolubile: unde bānis pcedentibus & cum
 maxima solēnitare debet fieri: unde allegans ignorātiā, ex quo
 contraxit cum personis prohibitis, non excusatur.
- 62 **I**gnorantia regulariter p. sumitur in facto alieno, nisi probetur
 scientia, nisi in matrimonio.
- 63 **M**ulier, que consentit voto uiri castitatis obseruande, tenetur con
 tinere mortuo uiro, aut aliis ordinato.
- 64 **M**ulier, & uir habentur pro vna carne: & communicant sibi actio
 nes spirituales.
- 65 **M**ulier, que contrahit matrimonium uiuente marito, aut eo ordina
 to de consensu illius, vel eo mortuo emisso voto castitatis de con
 sensu illius per prius contrahendo, incurrit exco cationem. Quid
 in uiro ordinato & contrahente ea defuncta aut ea uiuente. &
 quid de contrahente cum ea scierit.
- 66 **P**apa non potest dispensare cum monachis ad contrahendum matri
 monium, secus cum clericis ordinatis.

MOS, QVI. Pot sic continuari. Dicitū est s. de mu
 nere reali & personali: cui nō est supposita ecclesia,
 nec ecclesiastica psona: hic de munere psonali, cui
 est supposita femina ex coniugio carnali. Nā opus
 hēt in concipiēdo, & parturiēdo, & in custodiēdo prolē inde
 editā: unde matrimonium quasi matris munus. ¶ Nam maximū &
 picipuum munus feminarum est concipere, ac tueri cōceptū. l. q.
 1 ritur. S. j. ff. de edili. edic. t. & in hoc maxima cupiditas eis a natu
 2 ra constituta est. l. ij. C. de indic. uidi. ¶ Vel dicitur matrimonium
 3 quasi matris donū: t. sicut patrimonium patris donū: t. & vadimo
 4 nium vadij donum. Vel ibi dixit de personis ecclesiasticis, quæ
 5 sunt liberæ ab onere reali, & personali: hic dicitur, qd et sunt liberæ
 ab onere matrimoniali. Vel, Supra dixit de pena exco cationis,
 q intelligit qd laicos exigentes talias & alias exactiones pphibitas
 a personis ecclesiasticis: hic de pena exco cationis, q intelligit qd
 2 laicos & personas ecclesiasticas in certis casibus hic expressis ma
 trimonia illicita cōtrahentes. Diuidi in tres partes. Primō puniē
 do cohibet. Secundō exequendo prouidet. Tertiō protestādo du
 3 sunt

bium remouet. Secunda ibi p. precipientes. Tercia ibi: p. predicta.
 Casus. Contrahens matrimonium sciēter casibus hic expressis, pphibitū,
 sententia exco cationis ipso iure ligatur, & ut talis denun
 tiari mandatur, a qua non absoluet, nisi satisfactioe pmissa.
 6 Et no. t. qd matrimonium de facto, seu illicite, aut in gradu pphibito
 contractum, matrimonium dicit. concor. l. i. expressim. ff. de
 7 app. Nec ob. cle. pastoralis. circa fi. s. de re iudi. t. ubi sententia q
 caret iuris effectu, nō meref dicit, nec h. nomen sententiæ: & ad
 hoc facit. l. a nullo. C. de ferijs, quia, put habet respectus ad actū
 facti, dicitur matrimonium illicite contractum, matrimonium, q
 interuenient ea, q interuenire debent abs in matrimonio licito,
 ve 3 mutuos consensus uerbis expressus, ut hic: sic et in sita nulla
 interuenient ea, quæ interuenire debent in sententia non nulla,
 & hac consideratione sententia nulla, dicitur sententia: ut d. l. si
 expressim. at proter h. respectus ad effectū actus, prout partis est:
 & tunc nō meretur dici matrimonium licite non qd sum nec sententia
 nulliter lata, dici meref sententia: ut in contrariū. Not. fm
 gl. & alios, qd sententia exco cationis q imponitur hic, solū hēt lo
 cum in sex casibus hic positis. Nā in hoc est penalus, & sic non est
 8 laxanda. l. interpretatioe. ff. de pēnis. Ex quo infero, t. qd femina
 secularis et sciēter qhens cum religioso professio, aut clerico in
 sacris ordinibus constituto, non incurrit hanc infamiam exco catio
 nis, qd solum imponitur feminae moniali qhenti: eodem modo in
 quocunq; alio mare uel femina contrahente matrimonium illicite
 9 extra casus hic positos, non hēt locum ista pena. t. ut est uidere in
 coniugato qhente cum soluta uel coniugata: aut econtra, in con
 iugato qhente sciēter cū soluto uel coniugato, t. ut est in qhente
 cum Iudæa, uel pagana, uel cum cognata spirituali aut legali, seu
 et q publicam honestatem: oēs isti casus, & similes sunt extra hos
 11 sex casus & c. No. t. qd professus uel q in sacris ordinibus constitutus,
 non pot licite matrimonium contrahere. concord. c. j. & c. nō mi
 nus. qui cle. uel uo. Nec ob. c. literas. & quod non de resti. spolia,
 ubi licite qhunt tales personæ: quia ibi interuenit dispensatio Apo
 stolica, hic secus. An at istud sit ierum, statim dicit, in una cōclu
 sione de quo dic, ut notat per Host. in c. j. de i. & sic ibi non
 hēt locū pena. ut c. ij. de p. sti. & l. Gracchus. C. de adul. & q. cor. gl.
 & Pau. Et nota, qd hic ponitur scientia non at ignorantia. c. cor. l.
 qui j. C. de ince. nup. Nec ob. regula ignorantia. de re. iuris. in vj.
 12 l. diuis. in prin. ff. de fal. t. ubi ignorantia non excusatur: quia ibi de
 13 ignorantia iuris, quæ non est iusta, nec probabilis: t. hic de igno
 rantia facti probabilis, q excusatur, fm gl. abs non excusatur, si potuit
 certificari de condōne personæ eius cum qua qhxit. ut l. q. cū alio
 14 in prin. ff. de reg. iur. fm Guil. pro quo. l. si. ff. de decr. ab or. fa. &
 sic fm eum, t. qhens matrimonium in gradu prohibito uel alio casu
 hic expresso: q gradum uel defectum scit subesse, sed ignorat pphibitū,
 quia ignorat iuris prohibitionē, ligat hanc constitutione, &
 facit pro gl. quia qd ista iuris ignorantia nō habeat dolū, ex quo
 vī, qd non debeat puniri. ar. l. diuis. ff. de sic. & l. nec ex plum. C.
 de fal. tū sic statutum est, ut puniat, quia non est toleranda talis
 iuris ignorantia. ut no. in l. senatus. C. de his qui si. ac. ri. in testamē.
 15 to. t. Nos at possumus attendere & dicere, qd ista pena exco catio
 nis sit magna & periculosa, q non liget ea, nisi qhens sciēter
 omniū scientia, ita qd nō erret in iure. Tunc n. concurrunt p. me
 lia iuris & contumelia sanguinis, ut l. si adulterij cū incestu. S. j. ff.
 de adul. Nam si ignoraret ius, sufficit, qd aliter puniatur: pro quo
 d. l. si adulterij. S. j. & s. fratres. nam ibi iuris ignorantia et naturalis
 16 releuat in tanto, licet nō in toto, ut ibi no. Ex istis vī t. qd si in mo
 nasterio moniali uel religiosorū non sit distinctio saltē patens
 Nouitiorū & professorū, ita qd lapsō āno inducat tacitā p. fessio,
 si religiosus uel religiosa finito isto anno non deposito habitu cō
 trahat matrimonium ignorans iuris dispositionē, fm quam hī pro
 p. professo, ut cle. eos. s. de regula. non liget ista pena huius consti
 17 tutionis, maxime femina religiosa, t. q licite ignorat ius positū
 um, sicut miles, minor, & rusticus, qn tractat de dāno uitando,
 fm Guil. quamq; actus propter qualitatem harum psonarum robur
 non assumat, quia sufficit, ut a pena excuset. ut l. j. C. de interdi.
 18 matri. t. ubi ergo ambo qhentes sciēbant impedimentum factū &
 iuris, uterq; tenet p. nis a iure statutis ante cle. ut hic in fi. & p. na
 p hanc cle. inducitur: ubi uerō ambo nesciebant, seu ignorabant
 vtrūq; impedimentū: & tunc in totū sunt excusati, ut d. l. quæ cō
 19 tra. cum simi. t. Si autē sciēbant iuris prohibitionem, sed ignora
 bant subesse impedimentum facti, & idem: quia in totū excusan
 tur. ut d. l. si adulterij. S. j. si uerō econtra sciēbant impedimen
 tum facti subesse, sed ignorabant iuris prohibitionem: & tunc nō
 sunt

sunt excusati in totu a penis iuris, ut d. s. fratres. sed ab ista sententia excōicationis sic, ut hic. Vbi at contrahentiū alter sciebat & alter ignorabat: tunc respectu scientis habent locū ea q̄ dixi de sciente: respectu uero ignorantis, locū habent dicta de ignorantē: ut no. d. s. fratres. & facit. l. si ignoras. & quod ibi no. C. sol. ma. No. q̄ hic punit talis p̄sentus mutus matrimonialis: licet non habeat iuris effectū, quia erat liber, & purus. q̄ cordat. c. j. q̄ cle. uel uo. Nec ob. c. vnicū. de spon. in vj. q̄ ubi talis p̄sentus nihil operat: quia ibi in consensu p̄ditionali q̄ ante condōnis euentū nullū impedimentum inducit: ar. l. cedere diē. ff. de verb. sig. fm gl. Sed certe v̄r, q̄ licet in casibus hic p̄stis consensus talis fuisset p̄ditionalis, nihilominus h̄ret locū pena huius excōicationis. Rō, quia euentus talis conditionis nihil posset operari: ar. l. as. in fi. ff. ad uel. uerū licet nihil possit operari quo ad efficaciam matrimonij, tū auē euentum conditionis non fuit cōsentus matrimonialis de p̄sentē: sed condēnatus condōne, q̄ se habebat ad esse, & ad non esse, v̄r ante existentiam, quia non p̄xit matrimonij, per d. l. cedere diē. & d. c. vnicū. in fin. q̄ non cadit in eo ista pena eodē mō si p̄xisset cum absoluta coactione: quia ibi nō est agere, sed solū pati, ut c. sacris. de his q̄ ui me. ue cā si. in primo casu. q̄ si at p̄xisset coactione cōditionali, quia p̄sentis, & p̄xit metu mortis, aliās nō factu rustiū: quia non processit ad hunc actū sua libera uoluntate, sed coacta, nō h̄ret locū pena hic statuta: q̄ nō dicit consensus matrimonialis, nisi sit liber. c. cū locū. de spō. q̄ licet a s. coacta uoluntas: sit uoluntas, ut l. si mulier. s. si metu. ff. q̄ metu. cau. Cū ergo i uolentib. contrahere matrimonij nihil agat consensus coactus conditionali coactione, certe multo minus agat in non ualentibus p̄here. Nec ob. c. sacris. in secundo casu: q̄ ubi quis incurrit sententiā excommunicationis propter cōsentum suum, licet coactū coactione conditionali: quia ibi fecit rem prohibita: & sic incidit in peccatum mortale, q̄ quod p̄mittere non debuit, & pro morte uitandā: ut ibi. hic at non fecit rē prohibita sic contrahendo p̄metum, cū solū sit prohibuit taliter contrahere sponte & scienter: vnde hoc est etiam de iure scripto, & non solū de equitate, q̄ gl. dicit q̄ hoc sit de equitate: igitur in d. c. sacris. fuit euentū ad cognitionem, & sic ad actum illicitum iam consummatū: hic aut iste contractus non fuit consummatus, sed mansit in sua prima figura: & quia consensus propter metū nihil egit, iō pena locū non h̄t. q̄ fatendum est tū, q̄ si per metū etiam fuisset sequuta copula carnalis, q̄ de ista copula sic prohibita puniret, nō pena huius excōicationis, sed quia mortale peccatum perpetravit, arg. d. cti. de sacris. i. resp. Not. etiam hic, q̄ hic punitur solus contractus, non at coitus illicitus, qui est in celitus: concordat. l. qui p̄. C. de in celitus nup. Nec ob. c. primū. s. in. ff. quod quisq; iuris iuncta. l. ij. C. de indicta uidu. ubi matrimonium sic cā prolis habendā. q̄ sic conatus contractus uidelicet matrimonij nō nocet, nisi sequatur executio actualis, quā vno mō dicitur effectus: quia illud locum h̄t in delictis, quā non cōmittuntur nisi ex consummatione actus: v̄r tunc non nocet conatus uel affectus, nisi sequatur effectus. ar. l. uulgaris. s. quā furti. ff. de furtis. Secus in delictis, q̄ cōmittuntur etiam ex sola inchoatione actus, ut in proposito. ar. l. si quis non dicam. C. de episc. & clerici, pro quo l. oratio. ff. de sponsa. Nota, q̄ religiosus contrahens matrimonium de facto ligatur hac constitutione: quod est fm gl. intelligendum de religioso expressē uel tacitē professio, siue sit astrictus certā religioni in specie, siue in ḡne. Nam talis cū non possit licite ad seculum redire, iuxta constitutionē de regu. in sexto. p̄here non p̄, fm gl. & Guil. q̄ p̄ hoc v̄r. Secus in eo, qui est i. annus probationis, cū liberē possit ad seculum redire: ut clemen. ut professores, cum li. s. de regula. Nec ob. c. religiosi. in fi. de sen. excōmuni. in vj. q̄ ubi appellacione religiosi continetur et quo ad infligendum penā excōmunicacionis a canone, is, qui est i. annus probationis: quia ibi tractatur de fauore religiosi, hic at de odio: & quia ibi cā excōicationis a canone latā locū h̄t et in religioso talicā at huius excōicationis non h̄t locum nisi in professo, ut s. dixi, & merito, quia si existens j. annū probationis contrahat matrimonium, per hoc apparet, q̄ sibi displicet religio, cum alligatus p̄ hoc iam sit carnali matrimonio. No, q̄ autor v̄r reperere idem per idem: quia primū dicit de contrahente moniali, secundo dicit de moniali contrahente. s. quibus in prima. C. consti. ubi dicitur, q̄ nihil est superfluū: q̄ quia contrahens cū mon ali p̄t probabiliter ignorare eā esse moniale, cum tamen ipsa monialis hoc non possit ignorare. Et ideo hoc casu ipsa sola esset excōmunicata, & non is qui cū ea contraxit: ubi at cū ea contrahens sciret eā esse moniale, uterq; li-

garetur, ita, q̄ primum dictum locum h̄t in utroq; sciente: fm dictum locum h̄t in moniali tū sciente. Quidā dicunt, q̄ si istud secundū dictum de moniali contrahente, non fuisset positū, q̄ monialis contrahens nō esset excōicatus, ex quo solū excōicatur cū ea contrahens, quod uerum v̄r. Nam cum solum sententia dirigatur q̄ contrahentem cum moniali, laxanda non fuisset ad ipsam monialem p̄ ea q̄ dixi. s. in secundo no. q̄ Ex quo inferit, q̄ cōicās alicui in actu pro illo alius excōicationem incurrit, quia snā solū dirigit in exercentem illū actū, non sibi cōicantem: de quo p̄ No. uel. in c. contingit. j. de sen. excōi. Not. q̄ in casibus tribus ultimis hic positus non repetitur uerbum, scienter: & hoc ideo, quia repetitū censetur: ar. l. talis scriptura. ff. de leg. j. & et superflua repetitio fuisset, q̄ cum religiosus non sit religiosus, & monialis q̄ non sit monialis, & in sacris ordinibus cōstitutus q̄ non sit in sacris ordinibus constitutus, non p̄t ignorare. Nec ob. c. maiores. in fin. de bapti. & c. cum vnum. de cleri. p̄ sal. promo. ubi cadit ignorantia probabilis in istis: quia locū h̄t in chereactere impresso tpe amētiē, uel dormitionis, aut et pupillaris etatis. ar. l. j. C. de fal. mo. & donatarum. C. de acqui. pos. Not. q̄ excōicatus a canone, est denuntiandus excōicatus, p̄missa tū cognicione, q̄ sit excōmunicatus. Ita q̄ si omittatur ista cognitio iniuste fit: ut hic. q̄ cordat. l. lillitas. s. ueritas. ff. de offi. p̄si. ex quo v̄r q̄ ista cognitio sit fien da parte uocata. ar. l. si. C. si per uim uel alio modo. & l. in causa. s. cā. ff. de mino. & l. nam ita diuus. ff. de adop. & quod no. in cle. iudices. s. de offi. deleg. Gl. tū tenet p̄ c. porto. ij. resp. de diuor. & p̄ no. in cle. p̄fenti. s. de cens. q̄ p̄rælatus ad hanc denuntiationē procedet ex officio et nullo deferente, sed semper intelligas p̄t tū uocata, cū de eius p̄uulcio agatur: & ita istis diebus obtinui in palatio Apostolico. No. q̄ ad p̄rælatos ecclesiarum pertinet hanc cognitionē recipere, & denuntiationē facere: & sic habes q̄ p̄rælati ecclesiarum habent iurisdictionem ordinariā, non etiam hic datur eis iurisdictionē, sed excitatur eorum officium, licet sub p̄cepto: dū dicitur, p̄ræcipientes de diocessanis: non est dubiū de inferioribus. idem v̄r per c. cum ab ecclesiis. & quod ibi no. de offi. or. Credo tamen, q̄ hoc hic non deroget exemptionibus, non poterunt procedere q̄ exemptos, licet Guil. q̄ licet forsan contraxit et in loco non exēpto, per c. j. de priuili. in vj. q̄ sic p̄rælati solū m̄ cognoscent inter subditos eorum, & sibi subditos denuntiant, & non alios, licet sint merē laici: quia rōne delicti sunt de foro ecclesiā, p̄ ea q̄ dixi in p̄ræceden. cle. Not. q̄ excōicatus a canone non est absoluenus, nisi prius satisfactioe p̄ræstita. cōcor. c. uenerabilibus. de sen. exco. in vj. Et attende hic, quia ista satisfactio consistit in recognitione delicti cōmissi, & in separatione a consortio cōi: si enim carnalis copula, aut cohabitatio cōis fuerit sequuta, non fuerit dubiū, q̄ separatio ab istis ante oia est fienda, ubi at mansissent solū in ipso contractu matrimonij, tunc uideatur q̄ sufficeret pro satisfactioe recognitio erroris siue delicti: & forsitan, q̄ promitterent se ad nullā cohabitationē puenire p̄tenu delicti matrimonij, sic p̄tentialis uideretur propter istud uerbum, Separantē, q̄ tex. iste inflixerit hanc penā, non p̄ solū q̄tū matrimonij, sed propter solam cohabitationē eōem inde sequutam: tū tex. in prin. contrariū innuit, ut s. dixi & c. No. q̄ p̄ solā satisfactio impensa non liberat a sententia excōicationis: quia necessaria est ab ea hominis absolutio: concor. c. cū desideres. in fi. c. tit. & erit solus episcopus. c. nuper. de sen. exco. Nec ob. cle. religiosi s. de deci. q̄ ubi sufficit sola satisfactio: quia illud in snā suspensionis uel interdicti, de quo dicit, ut plene no. per Inno. in c. cū bonā. de atate, & quali. Secus in sententia excōicationis: de quo dicit, ut in cle. j. s. de sepul. Not. q̄ p̄na noua additur penā antiq̄, cui non derogatur per nouā. concor. l. qui sepulchra. C. de sepul. uiola. & d. clem. j. & quod ibi dixi. s. de sepul. Ratio est: quia sunt compatibiles: aliās secus. l. si cui. s. in. ff. de accusa. Ratio impulsua fuit forsitan contingencia multa horum p̄tractuum reprobatorum, licet Guil. dicat, q̄ sint facta ad executionem iurū antiquorum. de conuer. cōiu. & de cleri. coniuga. p̄ totum. sed nō est executio, sed nouā penā adiectio, ut hic pater. Ratio dubitandi fuit, quia uidebantur sufficere penę p̄ iura antiqua statute. arg. l. in rebus. ff. de constit. in princ. Ratio decidendi ponitur in tex. q̄ ut metu maioris penę retrahantur criminosi ab excessibus istis: ar. l. j. in fi. prin. ff. de iust. & iur. fm glo. q̄ scientia superuenientis post talem contractum non ligat, q̄q̄ accedat uel continuetur cohabitatio cōis, aut copula carnalis: quia non punitur hæc constitutio coitum, sed contractum. alle. l. unicam. C. de usuca. transfor. cū pluribus alijs. & simile de c. cū in cunctis. de ele. & q̄ ad separationem

separationē & diuortij propter contractū matrimonij celebratū erat necessariū p̄cedendū iudicio Ecclesie. p. c. porro. de diuor. tamen in contrariū uideatur, q̄ maius est delictū in continuante cohabitationē post scientiā, q̄ in eo q̄ sciebat a principio, sed nō cohabitauit: quia ibi non erat nisi cōtumacia iuris, hic autē erat contumelia sanguinis: & tunc accedit contumacia iuris, dū perseverat scienter in eo quod nō potest sine pena excōmunicariōis inchoare, maxime quia quotidie uideatur contrahere cohabitatio quadam uiridi obseruantia & uoluntate delinquendi: argu. l. Arriani. C. de hereti. pro quo facit. l. ei qui in prin. ff. de fur. cū gl. sua. & q̄ ibi no. per doc. q̄ ubi ex continuatione contractionis rei fuerit de loco ad locū, nascitur actio furti sepius: ar. l. si quis vxorē. s. si quis iurauerit. ff. de fur. pro quo melius. c. ueniens. & c. is qui. de spon. q̄ ubi carnales copula sequens sponsalia de futuro inducit matrimonij, quia tunc contrahere uideatur, & facit q̄ statim dicitur in alia conclusionē. Et istud uideatur uoluisse Pau. hic, q̄ dū dicit, q̄ si cohabitet affectu matrimoniali, incurrit hanc penam: alio non. Non obstat. l. qui iussu. & l. quid ergo. in prin. ff. de his q̄ no. infra. q̄ ubi contrahens matrimonij iussu sui patris cū femina infra tempus luctus, nō notatur infamia, etiam si postea libera tus a patria potestate eā retinuit pro coniuge cohabitando secū, ut d. l. qui iussu. eodem modo si filius p̄xit cum tali femina patre. nesciente, pater non infamatur, & si postea pater scientis ratū habeat matrimonij: & hoc ea ratione, quia pater se retulit ad scientiā & ignorantiam q̄ erat tpe nuptiarum: ut d. l. quid ergo. in prin. quia ibi matrimonij tenebat, nec poterat solui, licet fuisset q̄tū cum tali femina: sed pena infamatiōis locū habebat: & iō scientia superueniens non nocet, ex quo non p̄t eam ob hoc dimittere: hic at matrimonij non tenebat, & iō si p̄leuerat post scientiā, extunc grauaat ex tali scientiā: & iō p̄t hoc, q̄ in s. cū at. dicit. l. qd ergo. ubi dicit de matrimonio q̄tū o j. tempus luctus cū ea cum qua non poterat p̄here de iure ciuili uel naturali, q̄ si scientia superuenisset post q̄tū tale matrimonij durante adhuc anno luctus, q̄ talis scientia cū cohabitatioe grauaet infamiam, ex quo tale matrimonij nō poterat ratificari: ubi ergo impedimentū luctus erat tēporale, & iō oportet q̄ scientia superueniat j. tēpus luctus: hic at impedimentū erat perpetuū, & iō scientia quacunque superueniens cū cohabitatioe grauat eū ista pena. Nec ob. l. vna. circa fi. C. de usuca. transfor. q̄ ubi scientia rei alienā superueniens nō impedit uiscapionē, uel p̄scriptioē bona fide inchoatā: quia ibi de fauorabili p̄scriptione tractat, iō sufficit initij fuisse bonū. ar. l. j. ff. de usucap. Præterea ubi initium erat licitum, & p̄ductiuū erat iuris effectū, hic autē erat tale initij odiosū & rep̄biū, nec erat p̄ductiuū iuris effectus, licet ignorantia affuisset: iō scientia impedit menti superueniens grauat eū cohabitatioe. Nec ob. l. qui scit. s. p. ff. de usuris. licet gl. alle. l. q̄ scit. in ij. sed nihil facit finis, q̄ ubi dicitur, q̄ scientia superueniens rei alienā, nō impedit bonæ fidei emptorē percipere fructus ex semine suo bona fide facto: q̄ ubi scientia superueniens licet non grauet eū quo ad impediendū perceptionē fructuū, tū grauat eū in hoc, quia tenet ad integrā restitutionē eorū, si extant: ad integrā estimationē consumptorū, ut ibi p̄ doc. Præterea & ibi loquitur in bonæ fidei possessore habet et titulu iustū. hic in p̄hente illicite, q̄ bona fide. Nec ob. l. q̄ cū maior. in prin. ff. de bo. lib. & l. iij. s. scio. ff. de mino. q̄ ubi attendit initij cepti iudicij, non at finis, v̄r tēpus sententiæ: quia ibi initio ualido, hic inualido. Præterea ubi in consecutio actū, qui h̄t necessariā consequentiā ad suū principij, & iō attendit principij: hic at secus, quia uirūq; reprobū erat de se. Nec ob. c. cū in cūctis. iuncto. c. dudū. j. de ele. q̄ ubi eligentes indignū ignoranter, non priuant iure eligendi p̄ superuenientē scientiā, q̄ attendat initium: ut plene no. in d. c. dudū. in j. gl. quia sola scientia nō nocet: ut ibi, nisi sequat aliud, ut hic, v̄r cōis cohabitatio, ex quo v̄r, q̄ si tales electores superueniente notitia, seu scientia defectuū, uel indignitate, prosequerent confirmationē electionis, q̄ essent ex hoc priuati p̄tate eligendi. Nec ob. c. porro. de diuor. ubi necessaria est separatio autoritate Ecclesie: quia non propterea interim p̄missa est cohabitatio inter scientes ex post impedimentū submissū, uel subesse. Secunda cōclusio est, q̄ q̄ h̄tens cū femina nō moniali, uel aliud impedimentū, de quo hic, non habente. q̄ tū cōtrahens credebat subesse, non est excōicatus, licet habuerit malā uoluntatē: tū dēt p̄ scientiā puniri: ar. eorū q̄ dicunt in simi. q̄ de uerberatis laicū, quē credebat clericū: ut no. in c. si uero. ij. de sen. excō. & melius in c. in audientia. c. ti. p̄ quo facit. l. eū q̄ nocentē. s. s. ff. de iniurijs. ubi q̄ iniuria facta filio. quē putabat iniurians

esse patrē familiās, punit non fm ueritate, sed fm affectū: & hoc, q̄a tractat de animo rōne iniuriæ: v̄r ecōtra, si putabat eū esse filij familiās, cū esset patrē familiās, punitur fm ueritate, nō at fm affectū: quia affectus non h̄t locū: & q̄a tractat de minoritate iniuriæ: ar. l. interpretatione. ff. de penis. Tertia conclusio est fm gl. q̄ q̄ h̄tens scienter sponsalia in aliquo istorū casu, ligat hac snā excōicationis, q̄ solū imponit p̄henti matrimonij, q̄ differt a spōsaliibus. V̄r licet sponsalia non teneant, tū uendicat sibi locū hæc pena in p̄hente illa: & sic nō ob. l. oratio. ff. de spon. q̄ Et eodē mō licet talia sponsalia q̄ta cū consanguinea uel affine in gradu phibito, nō teneat, uel aliter nō teneant iure prohibitionis sponsalia q̄ta: tū inducunt impedimentū publicæ honestatis: ut c. vno. in prin. de spon. in vj. q̄ sicut sponsalia cū adulterio inducunt publicā honestatē, quæadmodū inducunt impedimentū matrimonij, fm gl. p. c. cū h̄ret. de eo q̄ duxit in ma. quā pol. p̄ adul. Quarta conclusio est fm Guil. q̄ continentia in ordinibus sacris & religionibus est de iure positio: p̄ c. literas. de resti. spo. & p̄ no. in ca. cū olim. de cleri. iung. q̄ Et eodē mō tertius, & quartus gradus consanguinitatis prohibitus est de iure positio Papali: primus at, & secundus est de l. diuina. Ex quo inferit, q̄ q̄ matrimonij sit de iure naturali cū femina, p̄hens illud p̄ iuris positio prohibitionē p̄ ignorantia, excusat a pena, quia sibi licet ignorare iura positio. j. q̄ iij. s. notandū. Sed certe istud non est uis quequa; uerū, p̄ d. l. si adulterij. s. j. ff. de adul. Quinta conclusio est fm Guil. q̄ circa matrimonij, cum sit arduū & indissolubile, nisi ex maxima cā, & de iure diuino, ut c. vno. de biga. in vj. dēt illud p̄hens indagare prohibitionē personæ cū qua p̄hit quantū p̄t uel dēt fieri cū magna sollicitudine & bānis p̄cedentibus. de clā. despon. p̄ totū. & iō qui allegat simpliciter ignorantia, nō excusat, nisi probet aliquibus alijs signis coadiuantibus ipsam ignorantia allegatā: pro quo. l. qui cū alio. in prin. ff. de re. iur. & l. ubi. C. de fal. & faceret p̄ ipm si hmōi q̄tus prohibitus processisset clādestinē: secus si publicē. p̄ l. si. ff. de ri. iur. q̄ as in facto penitus alieno p̄sumit ignorantia, nisi p̄bet scientia: ut l. uerius. ff. de p̄ba. facit. c. innotuit. de ele. & l. doli. uer. q̄ diuersum. ff. de noua. Sexta conclusio est fm Guil. q̄ q̄ uxor, q̄ p̄len sit exp̄sse ordinationi & uoto mariti, q̄ cū effecta sit vna caro cū eo, p̄ c. Martinus. de cognā. sp̄. sibi iunice cōicant actiones spūales, ex quo & p̄tentiā ipsam uouisse censet, & iō p̄tinere dēt uerū uente marito iā promotō, & eo mortuo. q̄ V̄r licet maritus p̄ntus si p̄heret uxore iā defuncta uel ea uiuente cū alia, incidere in hanc snā excōicationis: ita si ipsa p̄har cū alio uiuente uel mortuō, incurret hanc penā, & q̄ ea p̄hit scienter. p̄ba. p̄c. senatū. & ibi no. 32. di. sed certe uxor licet sit astricta ad p̄tentiā, tū nō h̄t ordinē sacrū: & sic nec mediante p̄sona alterius. V̄r cessat ista pena q̄ dirigit q̄stitutū in sacris ordinibus p̄hente matrimonio, maxime, ut s. dixi, quia femina scienter p̄hens cū habente ordinē sacrū non ligat hac pena. Septima conclusio est Guil. p̄ monachis, q̄ Papa p̄t dispensare cum eis sup̄ p̄tentiā, ut licite p̄hant, q̄a talis p̄tentiā, & uoti solēntas est ex constōne Aplica: & iō Papa p̄t tollere. c. significasti. de ele. sed dicit suū postea p̄cedere in clerico ordinato, cui est anexa p̄tentiā, sed nō ex uoto. p̄ c. cū olim. & ibi no. de cleri. coniug. nō at in religiois, in q̄bus in est p̄tentiā substantialiter, & sine q̄ religio nō sunt. ut c. cum ad monaste. in fi. de sta. mo. Nec ob. c. vnicū. de uoto. in vj. ubi dē q̄ ex constōne sola ecclesie processit uoti solēntas: quia nō sequit, Ergo Papa dispensat: ex quo iā Deo p̄ tale uotū se astrinxit autoritate superioris: ar. l. nā magistratus. ff. de arbi. cū si. Sunt alij q̄ dicunt, q̄ Papa p̄t dispensare su p̄ tota p̄fessione, ita v̄r, q̄ definit esse religiosus, & ut laicus p̄hat: uel ut clericus solutus aut ordinatus: sed q̄ stāte religioe possit p̄here Papa dispensare nō possit: q̄a tunc essent p̄ria in codē subiecto. ut d. c. cū ad monasteriū.

¶ De magistris, & ne aliquid exigat pro licentia docēdi. Rub.
 1. Matrimonium est spirituale.
 2. Magistri & scientia docendi sunt quasi spiritualia.
 3. Scientia est donum Dei.

CONTINUATIO Host. in sūma fit ad tractatū de simonia, de quo in antiq̄s, & iō non h̄t hic rubricā spālē. Quare dicit, ut in p̄cedenti, q̄ quia hic incipit quinta pars huius compilationis, non esset fienda continuatio nisi ad totū tractatum quartæ partis p̄cedētis. V̄r dicit, q̄ uisum est in tractatu p̄cedenti de matrimonio, q̄ q̄ est spirituale: nūc restat uidere

- 2 de magistris & scientia docendi, q̄ quasi spiritualia sunt. Nā do-
- 3 num Dei scientia est. ut l. ij. ff. de legi. Post igit tractatū spiritua-
- 4 lium, tractat hic quasi spiritualiū. & circa ista rubricā potes uide
- 5 re plura q̄ ponit Hosti. in summa, & hic propter tps̄ estium non
- 6 repetuntur pro nunc &c.
- 1 Pape est errantes, & iuuenes ad viam veritatis reducere.
- 2 Eleemosyne tertium genus est errantes & iuuenes ad viam veri-
- 3 tatis reducere, q̄ vocatur intendere circa capiendās vulpeculas.
- 4 Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.
- 5 Dei gratia est duplex, alia operans, alia cooperans, alia auxiliariis.
- 6 Homō habet liberum arbitrium, nec infringitur per gratiam prae-
- 7 uenientem, siue obsequentem Dei.
- 8 Gratia Dei praeueniens, & gratia cooperans an differant.
- 9 Coniugij an sit fides vna, an sint duae.
- 10 Possessionum an alia sit civilis, an alia sit naturalis.
- 11 Gratia Dei est triplex.
- 12 Praedicatione diuine scripturae est valde optima, imō necessaria ad
- 13 conuersionem infidelium.
- 14 Intellegere non potest, qui non audit.
- 15 Doctor frustra legit, si scolares non aduertunt, aut non intelligunt
- 16 que leguntur.
- 17 Docentium sermo debet esse secundum capacitatem audientium.
- 18 Christi actio debet esse nostra instructio.
- 19 Apostoli habuerunt notitiam omnium linguarum.
- 20 Christiani faciunt collegium licitum.
- 21 Infideles faciunt collegium illicitum.
- 22 Baptismus constituit quem tantum Christianum, post baptismum ta-
- 23 men requiritur instructio fidei.
- 24 Infideles conuertendi veniunt voluntarie ad fidem, & bona prae-
- 25 dicatione, & non coactē, aut per violentiam.
- 26 Baptizati absoluta coactione non dicuntur Christiani.
- 27 Lingua omnis potest addisci per legitimam institutionem siue magi-
- 28 stri uocem.
- 29 Auditio prius requiritur an̄ intellectu, nisi aliter eueniat miraculose
- 30 Romana curia vbi cuncta sit, habet studium generale, & exaequat
- 31 alij studijs regij.
- 32 Studium Romanae curiae concurrens cum alio studio, an dicatur sepa-
- 33 ratum ab alio.
- 34 Papam potest erigere studium generale, & idem in Imperatore.
- 35 Doctoris officium quid dicatur.
- 36 Christianis est permittum legere libros Gentilium causa instruendi
- 37 eos in fide in lingua eorum.
- 38 Linguam Hebraicā, Arabicam, Caldaicam scire difficillimum vni
- 39 homini est.
- 40 Graeci sunt Christiani.
- 41 Graeci aliā fuerunt schismatici neq; recognoscentes p̄ Romanā Ec-
- 42 clesiam tanquam principalem.
- 43 Imperium fuit translatum a Graecis in Germanos in personam Ca-
- 44 roli Magni Pipini.
- 45 Imperator Constantinopolitanus est Imperator nomine, sed nō re,
- 46 sicut rex scaecorum, & Fabarum.
- 47 Graeca lingua est vtilior ceteris.
- 48 Graeci & Latini concordant in fide excepto vno articulo, videlicet
- 49 productionis Spiritus sancti.
- 50 Doctores duo requiruntur necessariō in quolibet studio.
- 51 Studium Bononiense & reliqua notabilia sunt & antiquiora Ro-
- 52 mano studio.
- 53 Studium Bononiense fuit institutum anno dñi. M. xxv. quo tempore
- 54 regnauit Theodosius Imperator.
- 55 Studium Paribisense fuit secundo loco institutum.
- 56 Studium Paribisense dicitur esse famosius quocunq; alio p̄pter
- 57 scientiam Theologam.
- 58 Operarius dignus est mercede sua.
- 59 Militare nemo tenetur proprijs stipendijs.
- 60 Professores linguarum exterarum, vt illas notas faciant, debent
- 61 premiari & stipendiari.
- 62 Onera taliarum debent imponi personis pro rebus secundum facul-
- 63 tates cuiuslibet.
- 64 Doctores alimenta debent praestari secundum dignitatem eorum
- 65 & facultates vniuersitatis.
- 66 Praedati regni Francie contribuunt tantum pro studio Paribisensi.
- 67 Sedes Apostolica an possit imponere talias pro publica utilitate, et
- 68 an tunc contribuere p̄ alimentis q̄ debent doctoribus regentib.

- 47 Principis voluntas habetur pro lege, licet non fuerit demandata
- 48 executioni.
- 49 Omnes praelati alicuius provinciae tenentur contribuere stipendijs
- 50 conferendis doctoribus regentibus in studijs generalib. Romana
- 51 curiae & Paribisensis ac alijs contentis in cle. j. de magistris.
- 52 Constitutio post duos menses ligare dicitur.
- 53 Praelati, & capitula provinciarum propriarum tenentur contribuere
- 54 pro alimentis doctoribus praestandis in studio Romano legen-
- 55 tibus aut Paribisensi siue alijs in cle. j. de magistris expressus, se-
- 56 cus de simplicibus beneficiatis.
- 57 Docti sunt inuitandi ad lecturam & ad instructionem aliorum.
- 58 Fideles abhorrent superstitiones, delicias, atq; cibaria, siue et scri-
- 59 pturas infidelium, vt seruent eas, non tamen vt bona que in eis
- 60 sunt, damnent.
- 61 Fideles docere non debent scripturas aut dogmata infidelium.
- 62 Infidelium scientiam addiscere Christianis an sit prohibitum.
- 63 Moyses didicit linguam Aegyptiacam.
- 64 Daniel didicit linguam Caldeorum.
- 65 Ara ignoti Dei erat in ciuitate Atheniensis, quam turbauit Aro-
- 66 pagita Dionysius, & Paulus.
- 67 Infidelium dicta, quae ad confirmationem Fidei tendunt, a Christia-
- 68 nis possunt recipi.
- 69 Doctorum electio in studio Romano, Paribisensi, & alijs in cle. j.
- 70 de magistris enumeratis, ad quos noscatur pertinere.
- 71 Lingua fidelium est triplex.
- 72 Lingua omnium nationum fuit vna Hebraica.

INTER solitudines. In p̄ce. cle. dixit de fidelibus, qui scienter delinquent circa spiritualia puniendis: hic de infidelibus ad uia ueritatis inducendis. & facit tria. Primō prae mittit exordium. Secundō subiungit statutum. Tertio submittit prouisionem remediū. Secunda ibi ut igitur. Tertia ibi: quibus. Casus. In studijs quinq; generalibus hic expressis legendae sunt p̄ doctos fideles tres indubiae linguae nō & prouisione ipsis fienda hic statutis. h. d. No. q̄ proprium & prae cipuum est Papae inter cetera inducere errantes & iuuenes ad uiam ueritatis agnoscentiam: cum enim sit pastor omnium, dēt intendere circa hęc, sicut perquirere astringitur quem quam p̄ dērat, & eum reducere, ut neminem perdat ex sibi p̄missis: imō ut lucrificat Deo, quos potest uerbo & exemplo. concordat. c. tria sum. 45. dist. & c. inter. de purgatione canonica. & c. non solum. in prin. de reg. iur. in sexto. Et istud est tertiu genus eleemosy na: ut dicto. c. inter. quod uocatur intendere circa capiendas uulpeculas. ut d. c. inter. in priuap. Nota, q̄ Deus infundit hominibus gratiam suam auxiliarem, quia cooperatur semper in bonum dicente Apostolo: q̄ Scimus quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum. concordat. de consecra. distinctione. iij. c. gratia. Nec obstat. c. ecclesia. de sortilegijs. ubi dicitur, q̄ gra Dei procedit: q̄ quia duplex est: vna gratia operans, & illa dicitur prae ueniens, ut ibi: nam praeparat hominis uoluntatem, ut uelit bonū. Alia est cooperans, & illa dicitur auxiliariis, ut hic. Nam postquā homo cognouit quid agendum, & quid uitandum sit, adiuuatur ut bonum facere possit. Ioā. j. & l. j. in prin. C. de ueteri iure enu cleando. facit. c. placuit. penulti. & fin. de consecra. distinctio. iij. Prima ergo parat, ut bonum uelit: Secunda adiuuat ne frustra uelit. Clarius, quantum arbitror: q̄ homo habet liberum arbitrium, quod non infringitur nec impeditur per gratiam praeuenientē, & minus per gratiam obsequentem. Dum ergo cogitat facere bonum & non malum, & circumspicit rationes ad hoc propositum facientes: utiq; ad hoc circumspiciendum iuuatur, ut prosequatur per gratiam Dei: & quātō plus circumspicit, tantō plus in hac circūspicione adiuuatur & fouetur per gratiā Dei. Et eodē modo quando ad executionem deuenit actualē huius boni in ea adiuu torium & fomentum a Deo recipit. Vnde potest dici, q̄ vna est & cadē gratia, quae primō operatur effectum praeuentionis seu p̄ uocationis, & secundō operatur effectum auxiliiationis, & continuationis: & sic propter diuersitatem effectuum diceretur eē duplex: sed una tantum propter unitatem substantiae ipsius grae. Vel potest dici, q̄ sicut duae gratiae substantiales, quarum una solū habet officium praeueniendo, alia habet officium cooperandi seu co adiuuandi: & sic utraq; est diuina, non autem secunda cōtinuatiua primae, uel q̄ prima dicatur continuatiua ad praedicta: facit secunda dum glo. disputatio Canonistarū, q̄ quae habet an sint duae uel vna fides coniugij seu matrimonij uidelicet, uel una quae indicitur ex

dispensatione de praesenti, quae statim liget ad duo uidelicet ad ca sstiatē, & ad mutuā seruitutē circa redditionem debiti: uel q̄ sint duae: vna quae ligat ad castitatem statim facta desponsatione: alia q̄ ligat ad mutuā seruitutē statim carnali copula matrimonio constituato: de quo in c. coniunges. xxvij. q. ij. Item facit disputatum Le gistarum, q̄ habet, q̄ an sit dare duas possessiones. s. unam ciuilem, & naturalem, uel vna tū q̄ q̄nq; operatur effectum ciuilem, & q̄nq; naturalem: de quo in l. j. in prin. ff. de acqui. pos. & alia q̄ habet, an sit vnicum interesse uel triplex: de quo in l. luna. C. de sen. q̄ pro eo q̄ interest proferunt. Est autē (ut hic prosequit Guil.) triplex gra. Prima generalissima, per q̄ esse habemus & in esse subsistimus. Secunda est gra gratis data, per q̄ excitamur ad bonū & habitamur ad suscipiendū donū Spiritus sancti. Tertia est gra gratuita faciēns, q̄ nihil est aliud q̄ donū ipsius Spiritus sancti: & has tres nota uit Pau. dum dicit: Gra Dei sum id q̄ sum: & hoc pp̄ primā. Et subdit, Et gra eius in me vacua non fuit: & hoc pp̄ fam: & conclu dit, Et gra eius in me manet: & hoc pp̄ tertiam &c. No. q̄ praedicatione diuinae scripturae est valde opportuna, imō necessaria ad conuersionem infidelium. q̄ Quo em̄ intelligitur si non audierint? & quō audient sine praedicatione &c. ut ait Apostolus. No. q̄ in aniter docet & laborem suum frustra perdit doctor, q̄n̄ audien tes scolares non aduertunt, aut non intelligunt q̄ leguntur. Nam pro capacitate audientium debet esse sermo docentium. concor. c. qm̄. de of. or. & c. n. xliij. dist. No. q̄ omnis Christi actio debet esse nostra instructio, ut sequamur uestigia eius, ut ait Apostolus. concor. c. Deus. ij. q. j. & c. j. de sepul. & Imperialis. in prin. C. de nup. & l. fi. C. de do. inter. vi. & vxo. No. q̄ Apostoli habuerunt notitiam omnium linguarum, ita q̄ illas intelligebant, & perfecte lo quebant. Et sic facit q̄ illos, q̄ dicunt, q̄ Apostoli solū habuerunt hanc gram q̄ loquentes propriū idioma intelligebant ab oibus aliarum linguarum, ac si loquerentur alijs linguis. q̄ quos est etiā tex. qui dicit, Loquebantur Apostoli varijs linguis magna Dei &c. No. q̄ Christiani faciunt collegium licitum quia hēt ueri tatem per se. Vñ infideles faciunt collegium illicitum, seu con uenticulam prophanam, q̄ uocatur secta vj. Iudaeorum. ut l. j. C. de Iudae. & Mahometanorū, & Arrianorum, & similiarum. ut l. Ma nicheos. & l. Arriani. & l. j. C. de haereti. & l. collegium. C. de haereti. in fin. cum si. &c. No. q̄ solus baptisimus quem cōstituit Chri stianum. ut cle. praesenti. s. de bapt. Et ut quis dicitur congregatus collegio Christianorum, requirit et q̄ fuerit instructus in fide seu doctrina Christiana: unde in infante cum cesserit ista doctrina, arg. l. j. C. de sal. mo. & l. donatariū. C. de acqui. pos. sufficit fides parē rum in alijs igitur (de quibus autor hic sentit) habet locum instru ctio, de qua hic loquit. No. q̄ infideles dēt induci ad conuer sionem per bonā praedicationē, & propria uoluntate, non aut per uolentiam, & subitam praecipitationē: q̄ est q̄ Hispanos, & Arago nes, & Catalanos, qui fecerunt q̄rum non est diu: uerunt iuxta c. maiores. de pap. & l. j. s. biduum. ff. q̄n̄ app. sit. licet sic facere nō debuissent, tñ q̄ factum est non retractatur: & hoc fauore religio nis Christianae. q̄ Fallit ubi fuissent baptizati absoluta coactione. 21 arg. c. sacris. de his q̄ ui. & dictum fuit in cle. praec. No. q̄ om nis lingua pōt addisci per instructionis uigorem, hoc est, per ma gistri docti uocem. Prius. n. est audiendū, secundo docendum, & p̄dicandū. Sufcipere. n. debent doctores, q̄ docere sufficiunt. l. una in fi. C. de excu. arti. l. i. x. concor. l. legatis. s. ornatibus. ff. de leg. iij. aliās nō, nisi miraculose hoc contigeret, ut fuit in Apollolis die sancta Pentecostes. & in populo Israelitico, qui dum exiret de ter ra Aegypti, lingua quā non noverat audiuit, & intellexit. Psalmo. 133. No. q̄ Romana curia vbi cuncta sit, hēt studium generale, & exaequat alijs studijs regijs. concor. c. cum de diuersis. de pri uile. in vj. uerum in presenti ciuitate, ubi nunc residet Romana cu ria, non est nisi studium ciuitatis Auinio. & omnes doctores & actu legentes atq; studentes regulantur fm̄ statuta uni uersitatis 24 praesentis ciuitatis. Puto tñ, q̄ si aliqui legerent, & audientes es sēt solū contemplatione aut ca curiae, q̄ facerent actualiter stu diū Romanae curiae a nostro penitus segregatum: & hoc p̄ gra uilitatem dictae decretalis. cum de diuersis. & huius cle. ex quo vñ q̄ si contingeret Romanam curiam residere in ciuitate Paribis. Exo meñ. Lemoñ. aut Salamantina, q̄ concursus huius studij Romanae curiae cum altero doctorum studiorum non diminuet huius cle. prouisionem. Nam rōne studij loci illius erunt ibi duo uiri catho lici, docti &c. de quibus hic dicitur: & rōne studij Romanae curiae erant ibi alij duo &c. sicut enim istud studij separata; nec per hoc cōmiserunt, ut dicantur vñ duntaxat. at. l. vñ passam. s. praescri-

ptione. ff. de adul. &c. No. q̄ erectio scholarum seu studiorum generalium pertinet ad Papam, ut hic. certē & ad Imperatorem: ut in constit. ff. s. hoc aut. tria facit. C. de priuilegio. in rub. & nig. 26 No. q̄ quatuor, in quibus consistere debet officium horum do ctorum. Primō ut legant in scholis libros illarum linguarum. Se cundo, ut dictos libros trāsferant in linguam Latinam. Tertio, ut Latinos doceant illas linguas. Quarto ut taliter doceant q̄ audito res efficiantur periti in illis linguis: ex quibus sequitur effectus q̄ docti auditores effecti se transferentes ad partes illas, poterunt & sciente, docere illos populos infideles doctrinam Christianam exponendo eam in iporum infidelium lingua, & scient libros gen- 27 tilium legere. Postumus & illis uti, cum ut per hoc sciamus ipso rum linguā, ut hic: ut em̄ pp̄ bona exempla ibi cōtēta, fm̄ Gen. facit. xxxvij. di. per totā maxime. c. turbat. & c. legimus. No. q̄ for sitan melius fuisset statutum de tribus uiris lectoribus, quorū qui libet sciret saltem vñ linguā, vj. vnus Hebraicam, alius Arabicā & alius Caldaicam, q̄ de duob. quorū quilibet sciret has tres lin guas. q̄ cum difficillimū esset forsan tot reperire. Nā sunt quinq; studia, & sic x. uiri requiruntur necessariō habentes pro quoli bet sufficientē notitiā harum linguarū trium: tñ nondū seruat hęc ordinatio maxime, quia, ut dicit Hieronymus in p̄logo super Da nielem, q̄ post longū studium per ipsum adhibitum, magis pote rat legere ac intelligere sermonē Caldaicum, q̄ sonare &c. No. q̄ tex. nō dicit de lingua Graeca: & licet in originali litera Aposto lica fuisset expressum de lingua Graeca, tñ fuit cancellatū hac de cā fm̄ glo. quia cle. loquit de populis infidelib. de quorum numero 29 non sunt Graeci, q̄ cum sint Christiani: q̄ hodie sint schismatici. 30 c. quia non recognoscent Romanam ecclesiam pro capite. de quo no. in c. j. de summa Trini. in vj. olim enim erant sub obedientia Romanae ecclesiae. de pap. c. licet. uerū ecclesia ista Latina fuit cā subtractionis eorū, qui iudicauit eos schismaticos, ex quo ami 31 serunt papatum, ut amplius non eligantur in Papā: Itē & transtu lit Romanum Imperium ab eis in Germanos in personā Caroli magni filij Pipini: ita q̄ Imperator qui ante dictā translationē uo cabatur Constantinopolitanus, post uocatus fuit Romanus: & sic 32 solum nomen mansit imperij apud Graecos. q̄ Nam uocatur ho die Imperator Constantinopolitanus, sicut uocāt Rex scaecorum, uel fabarū: ut no. c. uenerabilem. de elec. tñ fm̄ glo. expeditius 33 esset hęc notitiā linguae Graecae, q̄ ipsius doctrina esset utilior, q̄ aliarum linguarū. Ego puto q̄ hic fuit ommissa lingua Graeca: quia 34 Latinus non eget notitiā linguae, ut Graecum conuertat: q̄ Graecus fidelis est Christianus & uerus. excepto illo articulo produ ctionis Spiritus sancti, qui fm̄ Grecos a solo Patre procedit: sed nos tenemus, q̄ ab vtroq; non ergo est laborandū p̄ p̄ Graecos, q̄ si idem uellent asserere, q̄ nos, non inducerentur, sed reducerentur: sed est laborandū p̄ penitus infideles, sicut sunt Hebraei, Arabes, & Caldei: & ideo solū ista linguae fuerunt expressae. Praeterea & Graecus instat certam inductionē ad fidē Christi tam apud He breos q̄ apud Caldeos, & Arabes sicut & nos instamus &c. No. 35 q̄ in studijs non dēt esse solitudo doctorum, quia dēt esse duo saltem in quolibet studio, ut hic fm̄ Pau. ut si unus cadau, sit alius cū subleuans: & negligentia, superbia, uel minus recta doctrina impediāt p̄fectum scholarū. de sta. reg. c. ij. in prin. &c. No. ordi nem studiorū hic positū: q̄m̄ si sumat hic principū, ut p̄ponat anti quior creatio, seu erectio doctorū studiorū, male esset hic ordo 36 statutus. q̄ qm̄ studiū Bonon. & reliqua notabilia & antiquiora sunt studio Romanae Ecclesiae, q̄ fuit vltimō institutū, p̄sertim 37 post studiū Bonon. q̄ fuit institutum post annū Dñi. M. xxv. & an̄ annū in quo tpe regnauit Imperator Theodosius minor, ut di cit gl. studiū aut Romanae curiae fuit longē ex post institutū: q̄ p̄ Inno. iij. ut patet ex d. c. cū de diuersis. Vñ primo loco ponit hic studium Romanae ecclesiae, quia decebat Romanam curiam prae 38 mitti p̄ Romanum Pontificem ibi residentem: q̄ studium uerō Panisē. fuit secundo loco institutum, ut dicit gl. p̄ fauorem p̄ 39 uinciarū. q̄ sed certē imō valde solēnius & famosius est studium Paribisē p̄ scientiam Theologam, q̄ quodcunq; aliud, bene dice bat illud immediate subsequi studium Romanae curiae. & hac 40 rōne forsitā tertio loco fuit positum Exomeñ. No. q̄ dignus 41 est operarius mercede sua: & comedit qui laborat: q̄ q̄ nemo 42 militat proprijs stipendijs: q̄ q̄ professores Linguarum extera rum, ut illas notas faciant, dēt alimentari, & stipendijs p̄mari. 43 cor. c. cum fm̄. de praeb. c. j. de sepul. & l. j. ff. de va. & extraordi. 43 cogni. cum si. No. q̄ onera talium, seu collectarum dēt imponi personis pro rebus, & sic non fm̄ capita, sed fm̄ facultates singu- lorum ta-

Iorum taxatio est fienda. concol. l. rctcri. §. ff. de nu. & hone. & c. lopita. & c. cum instantia. de sen. Secus aut in onere personali. 44 ut. l. in. in prin. ff. de muner. & honori. Nec est fienda p... 45 cogni. Et ex ea parte, quia vides, qd ad provisione pro studio Pa... 46 cle. cum sit. in prin. §. de cenfi. cum si. No. qd sedes Apostolica... 47 ceps statuit & voluit sic fieri, qd cu talis voluntas sit constitutio li... 48 si. per hoc vñ mandatu seu pceptum datum oibus istis p... 49 lem. & l. ad legati. ff. de procura. cum si. Ex in infertur, qd cu ista... 50 multa bona fieri solita. No. qd soli plati & capitula & rectores... 51 No. qd docti sunt inuitandi ad lecturam, & ad instructione alio... 52 Rō dubitandi fuit, qd quia nos fideles abhorremus superstitiones &... 53 distinctione. qd sic debemus abhorrere eorum scripturas, & do... 54 autoritate, qd non est prohibitum, sed permissum: exemplo Moy... 55 si. qd qui didicit scientiam & lingua Aegyptiorum. qd Daniel scie... 56 tiam & linguam Caldeorum, qui tamen volebat edere uel bibe...

bāt. & c. qui de mensa. in c. si qui ueri. eadem distinctione. & vide... 57 philosopho in ciuitate Atheniensis. qd ubi erat ara ignoti dei, in qua... 58 li. de doctrina Christiana, c. 40. & hic refert Guil. qd si philosophi... 59 dum Pau. qd quod electio horum magistrorum, ex quo non est ali... 60 qd quod tres sunt lingue fideles, quae totum orbem diuidunt, uide... 61 h. res. ff. de legatis. ij. qd Sed omnium nationum, secundum eum...

- 1 Imperiti non debent asequi honorem docendi.
2 Docendi peritiam habens, debet gaudere priuilegio ac honorem docendi.
3 Perfectio charitatis aliquoties supplet imperfectum scientia.
4 Vanitates sunt fugandae, nisi quando non essent mali exempli.
5 Magistri, & doctores differunt.
6 Cōmuniō diuersa coniungit, Ita, distinctiua alternatiue separat.
7 Doctores uocantur in scientia legali & canonum.
8 Magistri dicuntur assumpti ad officium docendi in medicina, aut in artibus, siue in Theologia.
9 Magister, est nomen dignitatis & preeminentiae: & unde dicitur.
10 Domini nomen est honorabilius nomine magistri.
11 Magister aliquando accipitur pro perito in arte aliqua.
12 Doctor & magister sunt constituti in honore.
13 Doctor legum uocatur illustris.
14 Doctoratus honor est cum utilitate.
15 Doctor quis efficitur recipiendo insignia doctoralia.
16 Insignia doctoralia quae sunt.
17 Cathedra an sit de insignijs doctoralibus.
18 Osculum an sit de insignijs doctoralibus.
19 Osculum non est de substantia matrimonij, sed est demonstratiuum matrimonij.
20 Doctori datur byrrectus loco cuiusdam coronae.
21 Scientia appellatione comprehendunt iura tam canonica qd ciuilia.
22 Doctoratus honorem quis licite petit sine peccato, si est dignus & sufficiens in illa scientia: secus quando esset insufficientis propter peccatum ambitionis.
23 Praelaturam ecclesiasticam nemo licite potest petere. Quid de tpali.
24 Sacerdotium aliquando accipitur pro dignitate.
25 Doctorandus quando ingreditur examen publicum, an proprie dicatur facere suum solemne principium.
26 Doctorandus debet post examen priuatorum doctorum publice examinari.
27 Iurans se aliquid non facturum astringitur iuramento.
28 Miles nouellus iurat se non euitaturum mortem propter fauorem publicum.
29 Vasa festa, & lo Sol restia.
30 Breuis hora aliquoties consistit siue in longi temporis.
31 Expense quae sunt pro nuptijs carnalibus, de iure sunt detestandae illorum.
32 Expense aliquorum in gradibus, retrahere faciunt alios a receptione illorum.
33 Doctor proprie tribuit doctorando honorem doctoratus per traditionem insigniorum.

Licentiatus

- 34 Licentiatus habet licentiam docendi, non tamen est doctor formatus ante traditionem insigniorum.
35 Doctor, qui doctorat, habere debet vestes: quia proprie honorem doctoralem doctorando confert.
36 Doctorandi pceptum dans, ex potestate sibi tradita doctorare videtur, & non tradens.
37 Argumentorum tria milia Turones faciunt sex millia solidorum monetarum Auiunone. & sic ascendit usq; ad summam trecentarum librarum.
38 Expendi prohibitum ultra summam includit permissionem usque ad illam summam.
39 Summa minor non inest ubi maior summa est prolata affirmatiue per modum taxae: ita ut non liceat taxam excedere.
40 Dispositio iuris laxanda uenit ratione dignitatis, notabilitatis, uel nobilitatis conditionis personae.
41 Licentiatus exponens ultra summam contentam in cle. j. de magistris. pro honore doctoratus assumendo si non praestiterat iuramentum de quo ibi, an sit transgressor illius cle.
42 Taxatio iuris communis a ministro iuris ex causa potest restringi.
43 Tps quadrimestre datum condemnatis, potest ex ea restringi a iudice.
44 Iuramentum est praestandum super certo.
45 Taxatio debet precedere iuramentum.
46 Index taxare debet per prius expensas quam petat iuramentum a parte nec potest de minori taxare, quam fuerit iuramentum, nisi in iuramento affectio: nam propterea index non efficitur infamis.
47 Episcopus exponens pro gradu doctoratus assumendo ultra summam contentam in cle. ij. de magistris. incurrit suspensionem.
48 Suspensionis sententia non includit episcopum, nisi de eo fuerit facta specialis mentio.
49 Iuramentum a doctorando est praestandum de non exponenda maiore summa contenta in cle. j. de magistris. antequam sibi conferatur gradus, praestitum tamen post gradum non vitiat actum: unde dicit praestari quando licentiatur aut doctoratur in examine priuato.
50 Pena aliquoties excedit delictum.
51 Doctoratum conferens non recepto per prius iuramento a doctorando de expensa superflua non facienda, suspenditur a collatione doctoratus tam in iure ciuili, canonico, artibus, quam Theologia per sex menses.
52 Reipublica interest ne quis utatur male re sua.
53 Imperium abundare debet subditis diuitibus.
54 Moderator quisque dicitur esse rei suae, & arbiter.
55 Expensas fieri solitum est in ingressu militiae.
56 Vires suas scire quisque presumitur.
57 Opportunitas docendi & proficiendi non est subtrahenda, sed potius augenda.
58 Mei obrectatorum quandoque quis retrahitur a bono.
59 Transitus sit de facili in symbolizantibus.
60 Moderator rei suae quilibet debet esse, tamen si est malus, pretextu exempli mali refrenatur.
61 Doctoratū conferens non recepto iuramento de expensa maiore non fienda statuta a iure, quia incurrit suspensionem per sex menses sequentes a collatione doctoratus, si illo tpe pendenti iterum quandam doctorauerit non recepto iuramento etiam suspenditur de nouo.
62 Excommunicatus p vna causa potest pro alia eodem tempore aliis excommunicari.
62 Suspendus a conferendo gradum doctoratus, si confert, an actus dicatur nullus.
63 Doctorandi potestas aliquando competit ex priuilegio Apostolico, aliquando ex consuetudine, aliquando de iure communi.
64 Doctorandi licentiam potest concedere Imperator quo ad iura ciuilia, non quo ad iura canonica. Papa tamen potest in utroque.
65 Vicario episcopi uel alterius habentis potestatem concedendi licentiam doctorandi suspensio a collatione ex quo dictum gradum contulit prius non recepto iuramento de expensa superflua non fienda in assumptione gradus, non eius epus, aut alius erit suspensus.
66 Vicarius alicuius habentis potestatem doctorandi specialiter deputatus ad hanc licentiam dandam sine honore doctoralem dandam, si praemissa confert non recepto post iuramento de expensa superflua non fienda, non videtur incurere suspensionem, nisi generali ter ad officium illud deputatus fuisset.
67 Nobilitas non est verecundia seruare legem communem.
68 Nobiles doctorandi eodem pacto induti, quo & ignobiles, Bononię incedunt.
69 Vniuersale signum neminem excludit.
70 Doctorandi amicus potest exponere aliqua ultra summam constitutam in cle. ij. de magistris. non obstante iuramento praestito a doctorando, & sine periuurio metu doctorandi, nisi frater committeretur. Iuramentum est personale non astringens nisi iuramentum etiam de suo proprio facto.

VM SIT NIMIS. Visum est in praecedent. cle. de magistris, qd deputantur ad regendum scholasticum, linguarum infidelium: hic generaliter tractat de quibusdam que magistris & doctoribus quaruntur; scientiarum qd allumunt cum certa solennitate & onere taxato expensatum. Facit tria. Primo casum psonem praemittit. Secundo staturum subiicit. Tertio penam transgressores infligit. Secunda ibi uolentes. Tertia ibi si quis. Casus Doctorandus, uel magistrandus iurare astringitur per eum, ad quem pertinet hunc sibi honorem conferre, qd in seculo huius non expendat ultra summam expressam hic: pro iuramento no praestito, & honore collato, suspensionis sententia collatione honoris huius collator, & pofitex, ipso facto incurrit. h. d. No. primo, qd imperiti sunt indigni asequi honorem docendi. Is enim solus docere det & gaudere immunitate atq; honore docendi, qui docendi peritiam acquisiuit. concol. luna in fi. C. de excu. arti. li. x. Nec ob. c. nisi cum pridem. §. pro defectu. de renuntia. ubi imperitus literarum seu patiens defectu scientiae allumit ad honorem & dignitate: quia ibi loquitur de alio honore quam docendi. Vñ imperfectum scientiae ibi supplet perfectio charitatis. Hic aut loquitur de honore docendi: quia residere non debet in eo, qui docere nescit. Not. secundum, qd quod uanitates sunt fugandae, teste Ecclesio, Vanitas uanitatum, & omnia uanitas. Fallit quando non esset mali exempli, ut liij. §. fin. ff. commod. Nota tertio, quod distinctiua ponitur inter magistros, & doctores. qd sic non sunt idem, sed diuersi. Nam sicut coniunctio. Et, diuersa coniungit: ita distinctiua, uel, diuersa alternatiue separatur. ut l. h. c. uerba. & l. saepe. ff. de uerbo. signifi. Est autem distinctio: quia in scientia iuris Canonici & Ciuili ad honorem docendi assumpti, uocantur doctores. Assumpti uero ad honorem docendi in scientia Medicinae, aut artibus, uel Theologia, dicuntur magistri: pro quo l. magistros. C. de professori. & Medicis. lib. x. licet ut dicit glo. in partibus citramontanis uocentur ex usu doctorum legis & canonum, magistri. facit l. dicere. §. j. ff. de arbitris. & in progmio. ff. is ergo. in fine ubi doctores uocantur magistri. Sed certe magister est nomen dignitatis & praeminentiae, quia dicitur magister quasi maior in statione. Unde Christus uocabatur magister, & erat sibi gratum: ut habetur Ioan. xj. Vos uocatis me Magister, & Domine, & bene dicitis: sum etenim & c. Vel dicitur magister quasi mandata legis cernens: hoc est praeparans discipulis imbuendis. Tamen in curia Papa & domini Cardinales maxime temporibus praeteritis, quia a pauco tempore citra aliter sunt ufi, solebant uocare omnes tam doctores quam etiam officarios, & auditores, magistros. Sed credo quod sumebant magistrum prout differt a domino: & hoc ad differentiam dominorum Cardinalium & aliorum praetorum, qui uocabantur domini: qd & honorabilius est nomen domini, quam magistri. Aliquando tamen sumitur magister pro perito in aliquo artificio: ut uidemus in procuratoribus, & factoribus, pelliparijs, & alijs artibus. ut in l. luna. C. de excu. arti. lib. x. No. qd qd doctor & magister sunt in honore constituti. Nec mirum, qd quia uocatur doctor legum, illustris: ut patet in consti. ff. in ru. & in fine principij ipsius consti. titutionis siue praemij: qd Et est honor cu utilitate, p plures immunitates quibus gaudent, de quo hic uide plene Gen. qui ponit. x. priuilegia

privilegia eis concessa. x. & nomina quibus appellantur, & decē
 15 q̄ requiruntur in quolibet doctorando. No. q̄ q̄ doctor uel magi
 ster ille demum efficiatur, qui in figura doctoralia uel magistralia
 receperit. ar. l. potioris. C. de offi. rectoris. prouin. & l. pe. ff. ex q.
 16 can. ma. & l. ex eo tempore ff. de testa. mili. cum sim. q̄ Sunt autem
 insignia doctoralia s̄m aliquos, cathedra, liber, birretū, annulus,
 17 & osculum, vt dicit gl. q̄ Videre in partibus istis cathedra est unū
 de insignijs doctoralibus, ut ad oculum uidistis: sed in Italia non
 & certe melius q̄ non habeatur inter insignia doctoralia: q̄m licē
 tia, quæ datur doctorando per ep̄m, uel alium ad quē pertinet, re
 petendi, disputandi, terminandi &c. non p̄t exercere propriē &
 & grue nisi in scholis, & nisi in cathedras, quæ concessione dictæ li
 centiæ sequitur cōsequenter concessio cathedræ: & ideo in Italia
 expresse sic datur facultas licentiatio ascendendi cathedram do
 18 toralem, & ibi legendi &c. Et pro tanto in Italia statim data ista
 licentia, doctorandus ascendit cathedram, & ibidē itans facit suā
 arengam: & petit insignia doctoralia sibi tradi, & doctor qui stat
 in loco inferiori, tunc ascendit cathedram & sibi dat insignia po
 19 stulari. q̄ Ceterum non puto, q̄ osculum sit de insignijs, quia est
 quædā demonstratio, q̄ fit ad matrimoniū spirituale iam q̄ctum.
 20 q̄ Nam sicut osculum nihil facit ad matrimoniū uel sponsalia, cū
 sit quoddam consequentiū & demonstrantiū matrimonij uel
 sponsaliorum carnalium iam q̄ctorum, ut l. si sponsus. C. de dona.
 ante nup. Itā & osculum q̄ dat doctori nouello, ut quid cōsequi
 tium & demonstratiū matrimonij spiritualis iam q̄ctū inter
 scientiā & ipsum doctorem nouellū, q̄ fuit perfectum traditio
 ne libri & birretū. Nam illa sunt insignia propriē & verē docto
 21 ralia, ut sepius dixi, & ostendi in arengis meis quas feci pro, do
 ctorib. nouellis. Eodem mō dico in annulo, qui datur in partibus,
 Italię, nō autē hic, quia est cōsequentiū annulus, sicut & osculum,
 sine libro quis non possit docere: quia omniū h̄e memoriā &c.
 ut l. ij. §. sed. quia. C. de ueteri iure enūclando. & ut pateat q̄ di
 22 gnus fuit dignitate doctorali, q̄ datur sibi birretum loco cuiusdā
 coronæ &c. No. q̄ doctrina iuris ciuiliis & canonica dī scientiā
 & sic facit q̄ illos, qui dicunt esse facultatē, prout hēt ex more of
 ficialis appellare in suis arengis. Et dñs ep̄s noster in suis literis,
 sed non bene, & inuerecunde: quia illud est dicendum quo ad ar
 23 tes mechanicas. No. q̄ licitē & sine peccato quis postulat hunc
 honorē doctoralem uel magistralē sibi conferri, si tñ sit dignus, &
 sufficiens in illa scientia. viij. q. j. c. in scripturis. eo. ti. q̄to. Rō quia
 s̄m gl. p̄ hoc petit oportunitatē cōmunicandi, q̄ hēt, s̄ scientiā,
 q̄ est laudabile, perinēdā ad charitatē q̄ est una de eleemoniis.
 ut c. tria. xlv. dist. Secus ergo ubi postulans esset indignus: quā tunc
 in eo notat peccatum ambitionis temerariæ seu p̄sumptionis. ut
 24 no. Archi. in c. xvij. di. Non ob. l. si quēq̄. C. de ep̄i. & cle. q̄ vbi
 iniuste postulat ep̄atū: quia ibi in platura ecclesiastica: & idem in
 t̄pali, q̄ hēt secum annexam iurisdōnem & p̄sidentia, ac est magni
 cōmodi t̄pali. Secus in doctore licet hēt in scholares suos iurisdō
 25 nē in ciuilibus & quandā p̄eeminentiā super eos uoluntariā,
 & tñe cōmodo t̄pali, nisi in quantum ei subueniret a scolarib. uel
 aliter ex suo artificio, ut pater ad oculum, si t̄palia acquireret. Ita
 q̄ ex solo doctoratu ista non acquirunt. Secus in ep̄atu aut alio ho
 26 nore uel dignitate t̄pali uel ecclesiastica collata, & sic intelligo l. v.
 nicē. ij. rñ. ff. ad l. l. de ambi. q̄ phibet peti dignitate seu cōsacer
 27 dotiū. q̄ Nā ibi sumit sacerdotiū pro alia dignitate, q̄ doctorali, li
 28 cēt doctor sit sacerdos. l. j. in prin. ff. de iudi. & iure. No. q̄ q̄ do
 ctorandus dī facere suum solēne principiū. Sed nō v̄ bñ dicitur,
 quia aut h̄ respectus ad lecturā, q̄ facit pro suo examine publico:
 & illa non est sic appellanda: q̄m nec, ut doctor facit eam & solē
 29 niores fecit, dū erat baccalareus simō dēret uocari finis solemnīs,
 quia ibi consummat tota uita scholastica. Aut h̄ respectus ad suā
 arengā: quia petit insignia sibi conferri, prout intelligere v̄ dñs
 officialis dum arengat & in ultimo doctoratu dixit: & illa non est
 30 sic appellanda, quia nihil principiat, sed solū insignia postulat,
 nisi consideretur ipsa lectura p̄ effectū qui sequitur, vt; quia li
 centiatur publice, & illico publice doctoratē cum magno festo &
 solemnitate coram oibus. Et ideo melius uocatur in Italia examē
 publicum, ad dīam priuati examinis, ex quo sequit doctoratus.
 Tñ remanet nomen examinis publici, sed nō effectus ad quē fuit
 31 institutū: q̄ quia nō efficiebat olim doctor aliquis post priuatum
 doctorū examen, in quo fuisset repertus idoneus, & iudicatus ido
 32 neus subire examen publicum, nisi fuisset in publico examine ab
 oibus uidecunq; ueniētib; & publice examinatus, essent docto
 res uel nō, arguere uolentes: tunc si in hoc publico examine fuisset

repertus idoneus, dabant ei insignia. vñ si sic hodie fieret, pau
 cissimi essent doctores. Sed hodie sunt p̄uasa argumenta, q̄ hunc
 per vñ uel dñs baccalareos amicos: & reputatur per doctores
 27 ibidem p̄tes ualde idoneus, & q̄q; non est &c. No. casum; q̄ vbi
 quis astringit iuramento, ut iuret se aliquid non facturū, uel certū
 28 quid limitatū nō egressurum. q̄ cor. q̄ no. de milite nouello: qui
 iurat se nō euitaturū mortē pro republica. ut no. in l. pe. ff. ex q.
 cau. ma. conor. cle. quia. uer. illi. et. §. de re. do. Non ob. Aut. post
 29 iusturādū. C. de iud. q̄ q̄q; iurat super futuro, ut hic: q̄q; super
 prætérito, ut ibi. No. ex hoc tex. illud prouerbiū, q̄ Vasa la
 feta, & lo Sol resta: quia remanebit q̄q; doctoratus facultatib. ex
 30 nantus p̄ multas expensas, quas fecerunt in uestibus, & cibis, q̄
 transeunt ad instar sumi, uel uanitatē alicuius. q̄ quia breuis hora
 31 consumit longi t̄p̄is uictum. cle. nostram. §. de cens. q̄ Tñ multo
 plus detēstabilis sunt expēse q̄ sunt pro nuptijs carnalibus: vñ il
 las damnat Beatus Bernardus: istas autē nec dānat, nec approbat,
 32 dicit autē q̄ honorabiles sunt. No. q̄ excessus aliquorum circa
 eas, quæ sunt cōia, vt est doctoralis honor, uel militaris, retrahunt
 alios ab his honoribus suscipiendis, cū tñ sint idonei, non ualen
 tes facere tantos excessus. conor. c. fuerunt. vij. dist. irridetur. n.
 à uulgaribus doctores nouelli non facientes expensas fieri solitas
 exemplum uides in faore pauperum ep̄orum qui irridentur non
 offerentes magnos panes, amphoras grandes uini plenas, ut ep̄i di
 33 uites. vñ & quom est ut ibidē fieret ēt certa taxa per omnes ser
 uanda. No. q̄ istud p̄ceptum datur solum illis, quibus competit
 tribuere doctoratū, uel magistraturā, ubi est aduertendū, q̄ m̄p̄
 34 tēx. fuit solum ineludere illos, quibus competit facultas dandi licē
 tiam recipiendi insignia doctoralia. Ex quo inferitur, q̄ ep̄s, uel
 alius, cui competit ista facultas, tribuit honorem doctoralem: &
 sic non doctor, qui doctoralia tradit insignia: sed certe largo mō
 dī tribuere hunc honorem ep̄s, uel alius licentiatus, ex eo q̄ licen
 35 tiā concedit sibi recipiendi insignia doctoralia: non autē datur do
 ctoranti licentia insignia tradendi: quia illa tradere p̄t ex facultate
 sibi data a iure cuiusq; quē reperit ad hoc habitatum, ex li
 centia sibi data per habentē potestātē licentiā dandi, licet abutā
 36 tur dñj p̄t ep̄i huius ciuitatis qui fuerunt, & modernus sequi
 tur idem, sed non aduertunt. q̄ Ipse autē doctor est ille propriē q̄
 37 tribuit honorē doctoralē p̄ traditionē insigniorum. ar. l. cū Syl.
 in fi. C. ad Syl. q̄ Habet. n. sic licentiatus licentiā docendi, non tñ
 est doctor formatus, nisi insignijs. Et ideo doctor qui tradit insi
 38 gnia dī doctorare, & añ tradita insignia nō dī licentiatus doctor
 esse. q̄ Vñ doctor, qui doctorat, habet uestes: quia honorē p̄p̄iē
 cōfert doctoralē, ut clarum est uidere in magistris in Theologia.
 39 q̄ Vbi autē insignia cōferentur nosē uel mandato ep̄i, uel alterius
 habentis potestātē, tunc propriē dicere ep̄s, uel ille alius tribue
 re honorem, & non tradens insignia arg. l. ita aut. §. gelsisse. ff. de
 adm. tut. cum si. & sic possit saluari iste tex. Vñ s̄m hoc uestis de
 beretur ep̄o, uel alteri licentiā danti: non autē insignia danti: & tñ
 40 q̄rium sit. & tradens insignia ex cōis vsu loquendi tolerato & ap
 probato dicit licentiatur doctorare, & nō ipse licentiatus. Nota,
 41 q̄ quod ista tria millia Turonē. argenteorū faciūt sex milia soli
 dorum monetē hic in Auinione currentis: & sic ascendunt ad sum
 mam trecentarum librarū huius monetæ: non est parua expensa,
 & communiter seruatur non timore perituri, sed amore petulij
 42 ne diminuatur. Nota, q̄ q̄ prohibitum expendi ultra certam sum
 mam, permittitur expendi j. illam summam, & usq; ad illam sum
 43 mam inclusiue: arg. l. cum p̄tor. in prin. ff. de re. iud. Nec ob. l. j. §.
 si stipulanti. ff. de ver. ob. vbi maior summā prolata inest minor
 44 q̄ quia vbi maior summa est prolata affirmatiuē per modum ta
 xæ, ita ut non liceat taxam excedere: nam hic expensa simplici
 ter non prohibetur, sed illa quæ ascendit summam trium millium
 45 Turonē. & sic minor concessa apparet euidenter &c. Nota, q̄ q̄
 dispositio iuris communis laxatur ratione dignitatis, nobilitatis,
 uel notabilis conditionis personæ, de qua agitur, concordat. c. de
 multa. de p̄ab. Nec ob. l. presbyteri. C. de ep̄iscopis & clericis:
 ubi in talibus non laxatur sed aggravatur iuris communis dispo
 46 sitio: quia ibi in delictis & prohibitis, quia delicta: hic autem non
 est delictum multum expendere p̄ hoc honore doctorali uel ma
 47 gistrati: & prohibitio hic facta non dirigitur ad licentiatur, sed
 solum ad licentiatur, ut exigit iuramentū: q̄ si videtur q̄ licen
 tiatur non iurauit, non erit transgressor huius constitutionis ex
 pendendo ultra summam hic statutam. argumen. l. in agris. ff. de
 acquiren. rerum. do. & l. si domus. ff. de ferrii. vrb. p̄edi. Non au
 tem ratione huius notabilis conditionis laxetur taxa hic expressa

trium millium Turonē. An uerō solum exhortatio ut expendatur
 infra dictam taxam: infra dicitur in conclusionibus &c.
 48 No. q̄ q̄ taxatio iuris cōis ex cā p̄t ab eius ministro restringi. cō
 49 cor. in fi. l. ij. iuncta. l. debitoribus. ff. de re. iud. q̄ vbi t̄ps quadrimē
 stre taxatum per legem condemnatis ad soluendū iudicatum, re
 stringitur & abbreviatur per iudicē ex cā. Non ob. Aut. hodie. C.
 de app. & Auth. ei qui. C. de t̄p̄i. appella. ubi t̄ps appellatiōnis in
 terponendā, & prosequendā & finiendā non p̄t abbreviari: quia
 hic specialiter huius abbreviatio data est ministro per legem. in
 50 q̄rio secus &c. No. q̄ iuramentum debet interponi super cer
 to: q̄ q̄ taxatio dēt p̄cedere iuramentū conor. in simili infli
 51 de act. §. curare. & c. quis. de v̄suris. in d. melius facit. l. uideamus. §.
 iurare. ff. de in li. iuran. & melius. l. si q̄. C. vñ ui. & c. si de his que
 52 ni me. ue cā si. ibi. primō taxatur, secundō iuratur, ita ut taxa nō ex
 cedatur per iuramentum: & tertio iuxta iuramentum p̄cedit ta
 53 xationem: quia ibi et ante iuramentum p̄cedit aliquid q̄ h̄ lo
 co taxationis, uel ex quo inducitur spes certæ taxatiōnis: &
 sic practica. q̄ Nam iudex, qui hēt taxare litis expensas antequā
 iuramentum exigat a parte in mente sua deliberatū taxam certā
 54 facere: & sic tunc exigit iuramentum a parte q̄ tantam summam
 exposuit seu exponere habet: quo exacto taxabit tantam summā,
 imō nec de minori q̄ sit iuratum; taxare p̄ssit: ut d. §. illo. Et sit
 ratio: nec reddat iuramentum per iurātū, Et hoc est ideo, quia tale iura
 55 mentum est ueritatis. Vnde secus, si est iuramentum affectiōnis:
 quia p̄t taxari minus q̄ sit iurātū, cum per hoc non reddatur per
 iurātū, qui de pluri iurauit. ut l. uideamus. §. si. ff. de in li. iuran. &
 56 notatur in d. §. illo. & in Aut. post iusturandū, inde sumpta. C. de
 57 iud. No. q̄ q̄ p̄gnā suspensionis hic gñaliter platam incurrit ep̄s,
 siue Pontifex. Nec ob. l. si compromissarius. §. huius. de elec. in vj.
 58 & c. quia p̄iculo sum. de sen. ex com. eo. li. q̄ ubi nulla snia suspen
 sionis includit ep̄m. quia hic facta est specialis mētio de ep̄o alius
 59 fecus, ut in q̄rio. Præterea iura q̄ria loquuntur de suspensione a be
 neficijs & officijs ecclesiasticis: hic autē de suspensione a collatio
 ne huius honoris doctoralis &c. No. hic ordinem datum: quia pri
 60 mō debet iurari: secundō licentiari dāri. Tñ uideretur q̄ peruersio
 non noceret, dum tñ incontinenti fieret, vt; si prius daret licētia
 & illico iurātū exigere: quia ubiq; seruatur mens huius consti
 61 tutionis. Nam compescitur utroq; modo uoluntas excessiuarū
 expensarū: arg. l. non enim. ff. de sol. tñ. ideo ponit hunc ordi
 62 nem: q̄ quia hoc iuramentum debet longe p̄stari ante quam cō
 feratur iste honor. Vnde debet p̄stari q̄ approbatur & licentiatur
 in examine priuato. Nam si in ipsa licentiā q̄ datur in examine
 publico q̄ statim confertur honor doctoralis p̄staretur, facta
 63 esset p̄statio: tunc enim iam expensæ sunt factæ quæ fiēde sunt:
 & iuramentum p̄statur, ut non expendatur. arg. c. fraternitatis.
 in fi. de testi. Ineptē ergo fit in doctoratibus nostris, qui fiunt hic.
 Nam in ipsa licētia publica exigitur hoc factū, seu iurātū, & male:
 quia, ut dixi, debet exigi tali t̄p̄e, ut arceatur ab expensa fienda, nō
 autem a iam facta: quia si expensa esset facta, non prodesset, & ad
 64 peritium induceretur, si iuraret se non expendisse, ubi uerō plus
 expendat: q̄ esse non debet. arg. l. ij. C. de indicta. uidi. &c. No.
 65 q̄ q̄ hic p̄na excedit delictum. Nā delictum fuit in conferendo
 66 honorem doctoralem, puta in iure ciuili, q̄ tñ p̄na est suspen
 sionis a collatione honoris doctoralis cuiuslibet, tam in iure ca
 nonico, q̄ in medicina, & in Theologia, & t̄iure ciuili. corcor. l.
 non est compos. de tempo. ordinar. Nec ob. l. sancimus. C. de pe
 67 ni. ubi p̄na nō egreditur delinquentē: & sic componari debet de
 lictum eodem modo. Non ob. c. quanto: de translatio. ubi quis pu
 nitur, quo delinquit: quia istud est ut facilius exigatur hoc iuramē
 68 tum. Vel dic, q̄ p̄ similitudinem honoris sic statuitur, cum ubiq;
 cōferatur honor idem, l. doctoralis, licet honoratio sit vnus alio,
 s̄m nobilitatem & pondus sc̄ientiarum. Ratio impulsua fuit fre
 69 quentia expensarum excessiuarum, unde respublica patiebatur
 70 detrimentum: q̄ quia respublice interest, ne quis sub statū sua ma
 le utatur: ut Instituta. de his qui sunt sui, uel alieni iuris. §. penul.
 71 timo. q̄ & Imperator reputeat habundare imperium; quando sub
 ditos habet locupletes: ut in Aut. ut iudi. sine quoquo suffra. §. co
 72 gitatio. collatione. ij. Aliæ autem colliguntur ex tex. clementinæ
 73 huius. q̄ Ratio dubitadi erat, q̄ quia rei suæ quisque moderatur
 74 existit, & arbiter. ut l. in re mandata. C. manda. q̄ solitum est ex
 75 pensas fieri in ingressu ue adeptione militiæ uel honoris. ut l. pen
 76 ultima. & l. fina. ff. de legat. iij. & sic ad uoluntatem recipientis
 77 fiendā uidebantur, q̄ cum quilibet scire p̄sumatur uires facultatū
 suarum: & sic quod non expendet ultra debitum, ut l. quilibet

quis. C. de rescindenda uenditione. Contrarium tamen hic statui
 tur. Ratio statuendi est, utilitas rei publicæ, de qua diximus, mare
 78 77 ria, q̄ opportunitas docendi & proficiendi sit augenda, non autē
 minuenda, aut subtrahenda. eo. ti. c. j. in prin. & quia tetrahebatur
 79 alij idonei non uolentes tantas expensas facere a suscepiōne
 80 78 huius honoris. q̄ Nam metu obreftatorum q̄q; quis retrahit a
 bono: ut vij. dist. c. fuerunt. irridentur. n. a uulgaribus non faciēs
 expensas fieri solitas, uel p̄ paupertatem euidentem, ut sup. dixi,
 uel quia quasi honor haberetur in contemptu apud eos iudicio &
 obsequione obreftatorum. cum tñ solum dimitteret p̄p̄ dese
 81 79 tum impotentia expensarum tantarum. q̄ In habentibus symbo
 lum facile sit transitus. lan inutilis. §. acceptum. de acceptila. Et p̄
 hoc tollitur ratio contraria: quia hic esset res mali exempli & di
 82 80 spendiosa rei publicæ: aliās secus. q̄ Præterea & quilibet est mo
 derator rei suæ. Tñ si est malus, ratione mali exempli refrēatur,
 ut hic, & d. §. pe. instituta. de his qui sunt sui uel alieni iuris. Conclur
 83 81 de s̄m gl. & Pau. q̄ q̄ suspensio (de qua hic) durante si iterum
 fiat contra hanc prohibitionem, tunc noua suspensio oritur, non
 autē difertur ortus post finitam suspensionem primam: allegat gl.
 84 82 l. in senatus consulto. §. si. ff. ad Turpil. quæ potius facit in contra
 rium. Sed pro glo. facit. c. cum pro causa. de sententiā excommu
 nicationis. ubi excommunicatus pro alia causa potest excommu
 nicari: & sic sicut possunt concurrere plures excommunicationes,
 ita & plures suspensiones. concordat. l. de pupillo. §. si in pluribus.
 85 83 alias incipit. l. quia in re. in prin. ff. de operis noui nuntiatione. Ste
 phanus uerō dicit, quod pro secunda transgressione debet priua
 86 84 ri perpetuā: arg. c. cum gterni. de re iudi. in vj. sed ibi loquitur alio
 casu. Conclur s̄m gl. & Pau. q̄ q̄ suspensus, prout hic dicitur ab
 hmōi collatione, non p̄t hunc honorem conferre, si erat suspen
 87 85 sus publicē: vnde si conferret de facto, non ualere collatio, & ef
 ferret tunc iterum licentiandus, qui doctoratus & licentiatus erat a
 lialiter suspensus. Secus si erat suspensus occultus, alleg. c. ad pro
 bandum. de re iudi. cum pluribus alijs, quæ uide in gl. & conor.
 88 86 Gen. Simpliciter credo, quod gl. bene dicat. Nam si ualere colla
 tio a publico suspensio modicum, aut nihil effectus, p̄duceret hæc
 prohibitio transgressor: occultus autem tolerandus esset. c. si face
 89 87 dos. de officio ordinarij: & inde notat Inn. in c. si uero. de sen. ex
 communicationis. Sed hic aduertendum est, si honor non potest
 conferri durante suspensione, & collatus de facto habetur pro nō
 90 88 collato: quomodo ergo dicitur transgressor iterum huius consti
 tutionis, non exigendo iuramentum istud: ex quo non habuit ef
 fectum ista collatio. & textus considerat illum qui potest hunc ho
 norem conferre. Sed certē in istis delictis punitur, si iste effectus
 deductus sit ad effectum facti, licet non sit iuridici, pro quo c. nu
 91 89 per. de bigam. facit cle. eos. §. de consanguinitate, & affinitate,
 92 90 Conclur s̄m gl. q̄ potestas doctorandi seu licentiandi interdū
 competit ex privilegio Apostolico, ut est uidere in studio Bono
 nicij, quia competit Archidi. ex privilegio Honorij tertij: uel in
 isto studio Auinionensij, quia competit solo ep̄scopo Auinionen
 93 91 si ex privilegio Bonifacij octauij: Interdum de consuetudine: In
 terdum de iure communi, uidelicet ep̄scopo, uel capitulo infi
 mul, ut notat Hostiensis in summa eo. ti. §. penul. in prin. qui alle
 94 92 gat. c. quia. §. uerum. eo. ti. sed modicum, aut nihil facit. Ex quo in
 fert, quod collatore suspensio (ut hic dicitur) potestas ista deuolu
 95 93 uitur ad Papam, si collator habebat potestatem ab Apostolica
 sede: aliās ad ep̄scopum & capitulum. Nec ob. c. q̄q; de elec. in
 96 94 vj. ubi propter delictum inferioris, non fit deuolutio ad superio
 rem immediatum. quia ibi tractatur de dispositione ecclesiæ
 97 95 vacantis ubi uertitur maius p̄iudicium quam hic. eodem modo
 mortuo uel absente tali collatore dicendum esset secundum glo.
 98 96 q̄ Ego puto idem in privilegio Imperiali: hoc saluo, quia priuile
 gium Imperiale nihil ageret quo ad iura canonica, sed solū quo
 ad iura ciuilia. Sed priuilegium Papale ageret quo ad utrunque
 ius, argumento clementinæ, Romani. §. de iure iur. priuilegio em
 99 97 Principis constituuntur regie ciuitates, quæ sunt ille in quibus ui
 get studium generale. ut in constituto. ff. §. hæc autem tria. facit cle.
 100 98 inter. §. eo. ti. & sic concessa censetur potestas habendi ibidem ali
 quem uel aliquos qui hanc facultatem doctorandi habeant. arg.
 101 99 l. ij. ff. de iurisd. om. iudi. cum si. & ideo ipse sic concedens potest
 statuere apud quem talis potestas residet. Conclur secundum glo.
 102 100 gl. q̄ officialis uel uicarius ep̄scopi, uel alterius habentis pote
 statem istam deputato ad hoc, si sit transgressor huius constitutio
 103 101 nis, solus incurrit hanc p̄nam suspensionis, & non ep̄scopus uel
 dominus eius, qui ratum non habuit. aliās secus arg. c. si compro
 missarius.

missarius. s. porro. de ele. in. vj. & l. j. s. quoties. ff. de vi & ti ar. Ecce... tra vero fecus. arg. c. roni. de offi. vica. in vj. Videte, si deputatus est solum ad hunc actum, vtz ad dandum istam licentiam publicam, & conferendum hunc honorem doctoralem, sicut quotidie praticamus, non credo quod ipse vicarius sic deputatus incurret hanc penam: quoniam actus per eum exercendus sit post expensas, & alia preparatoria iam facta, & sic nihil ad eum de gestis retro, seu quae geri debuerunt. arg. l. j. c. de adm. int. ¶ Secus aut si est gñaliter deputatus ad istas literas publicas & priuatas: quia tunc procederet gl. Nam, ut dixi. s. hoc iurum debet exigi antequam perueniat ad diem dationis licentiae publicae, uel collationis horum insigniorum, quo tpe expensae nondum factae sunt. Conclude, qd doctorandus quantuncq; sit notabilis pdonis, astringi det per iuramentum, ut iuret non expendere ultra summam hic statutam. Nam exceptio hic facta de talibus personis, est solum quo ad exhortationem, ut minus expendatur. Tñ rationes huius cle. non habent locum in eis, sm Gen. & ideo eget hic casus sm eum declaratione. Et ego dico, qd ratio finalis huius pdonis locum het in eis. Nam solum fuit statutum, ut detur materia augendi, non minuendi collationem huius honoris: ¶ & eis non est uerecundia seruare legē cōm. arg. l. digna. C. de legi. ¶ Facit, quia sm statutum uniuersitatis studij Bononiens. ita uadunt induti de panno statuti maximi nobilis & in habitu eodē, sicut scholares in sumili. Exhortatio ergo het locum in eis: quia dimittitur eis ut expendant usq; ad summam hic taxatā: sed taxatio hic facta bene locum habet in eis, ut iurent ultra non expendendo. Facit signum uniuersale hic positū, taxam hic expressam continens, ¶ qd omnes includit, & neminem excludit. l. a procuratorē. C. man. rōnes aliā positae hic in tex. sunt impulsivae potius, q̄ finales. & sic non immutatur statutum, licet impudens cessent. arg. l. j. s. sexum. ff. de postulan. &c. Conclude, qd sm Gen. ¶ qd iste doctorandus iurare tenetur. de non expendendo ultra summam &c. f. de suo. Vñ iurum non ligat eum si amicus uel confanguineus, uel quis alius expenderet de ipso proprio pro ipso doctorando: quia tunc cessat ratio tex. sm eum. ¶ Ego idē puto non ista rōne: sed quia iurum est personale, & non attingit nisi iurantē. c. veritatis. de iure iurando. nec debet attingi iura, nisi de facto suo proprio: ar. l. uideamus. in prin. ff. de in li. iuran. Hęc autem intelligo, nisi forsan doctorandus circa hoc fraudem commisisset, fingens uel inducens alium ad expendendum ultra, ita qd teneretur illi sic dependenti. arg. l. iij. s. cum igitur. ff. de in diem adiec. iuncta l. qd dictum est. ff. de pac. ¶ Sed certe doctorandus, si expendat ultra summam hic expressam, non praestito per eum iuramento in contrarium, non facit rem prohibitam: qm non prohibet ut non expendat, sed iurare astringitur si requiratur de nō expendendo ultra: & pro tanto si alium submitat fraudulose qui plus expendat, incurrit periculum: secus si inducat amore, uel gratia. Nam à uerbis legis non est recedendum. l. j. s. si is qui nauem. 73 ff. de exerc. cum si. Conclude, secundum gl. & omnes, ¶ quod durante hac suspensione si suspensus se diuinus immisceat, non efficiatur per hoc irregularis: arg. c. is qui de sent. ex com. lib. vj. uide no. 74 Inn. in c. sin. de exc. praela. Conclude, secundum Pau. ¶ qd expensae, de quibus dicitur hic, intelliguntur put sunt ratione duntaxat solennitatis hmoi: & sic includuntur quae dantur pro uestimentis doctorantis, & doctorum suorum, ac etiam pro collegio, & pro byretis, & chirothecis, & alijs solutis propter hoc expendi, sicut sunt fistulatores, & mimi. Secus autem si in libris, & æquis & alijs ante uel post solennitatem expenduntur, sicut si doctoratus de nouo emeret calcaria, & zonam auream, & fellam bene fulcitam more militari: & huiusmodi similia: hæc enim nō faciunt causa solennitatis, sed propter honorem assumptum doctoratus. Eodem modo do expensae quae sunt pro licentia priuata, & pro examine priuato, non includuntur in hac taxatā: quia sunt separata: ergo &c. l. si. ff. de calum. l. si domus. ff. de seruitu. vrb. praediorum. 75 Conclude, ¶ qd doctores de collegio recipiunt iura eorum non ppter eorum approbationē, quia tenerent dignum approbare, & sic nō recte recipiunt, ut l. ij. ff. de condi. ob tur. cau. & sic finaliter episcopus recipit iura sua, non pp licentiam datam, sed pp laborem quem habuerunt in ueniendo in examine. Vnde siue approbetur, siue non, habent iura eorum, aliās esset prohibitum, sm Pau. c. j. s. pro licentia. & c. ij. eo. ti. Conclude secundum Stepha. 76 ¶ quod approbans indignum tenetur ad omnem restitutionem familiariorum perceptorum per sic doctoratum, & etiam tenetur de doctoratu, per regulam, qui causam damni dicit, damnum dedisse v. l. si seruus. s. fornicarius. & l. si quis firmo. s. j. ff. ad l. Aquilia.

Sed certe ista est causa ualde remota, maxime, quia etiam culpa aliqua potest adscribi qui huic doctorato absq; alia notitia se commisit. Praesertim ubi erat copia, uel praesentia alterius famosi uel aliquoties noti. ¶ Praeterea & potest augeri in eo sic approbato de die in diem scientia, ita quod nō sequitur, Tunc erat indignus, igitur & nunc esse debebat: arg. l. circa. s. deficientibus. ff. de mun. & honori. & l. si defunctus. C. arbi. tute. iun. & l. apud Iulianū, ff. de fide. liber. & l. legatis. s. ornaticibus. ff. de lega. iij. Ad praedicta facit l. j. s. si. cum l. sequen. in prin. ff. de incendio. ruina, naufragio. ubi illud edictum locum habet in eo qui abtulit aliquid tempore naufragij de bonis passis naufragium, non autem in eo qui post naufragium factum tulit rem in littore iacentem. ¶ & de damno dato per talem indignum doctoratum, tunc deberet teneri doctorans, non autem de damno dato post. Vnde si ex statuto deberet doctori nouello committi causa decidenda: & sic fuit commissio tali indigno doctorato, qui pessime iudicat per ignorantiam, & erat forsitan tertia instantia in qua non licebat appellare, quod tunc doctorans hoc est licentians teneretur ad interese damnnum passio alias secus per iura proximē allegata, secundum quendam.

De Iudejs & Sarracenis. Rubrica.

- 1 Iudei seruant ad literam legem Mosaycam.
2 Sarraceni habent seculares leges, quia non tenent nec nouum nec uetus testamentum, sed Deū constituentur, sed addūt Mahumetum, & nuntium eius adorandum, & colendum.
3 Samaritani qui dicuntur.
4 Iudei unde dicuntur.
5 Iude tribus ceteris erat nobilior, & ex illa sumebant reges tantū.
6 Sacerdotes sumebantur ex tribu Leui.
7 Hebræi unde originem sumpsissent.
8 Sarraceni unde habuerint originem.
9 Christiani unde.

CONTINVARE potes sm Goff. quia proxime dixit de his qui Deum blasphemant vendendo per simoniam Spiritum sanctum, hoc est, pretium recipiendo pro licentia docendi. iuxta c. de magistris: hic autem de his, qui Deum adorant male colendo, sicut sunt Iudei & Sarraceni. ¶ Iudei autem seruant ad literam legē Mosaycā: ¶ Sarraceni uero d habent aliam eorum secularem legem, quia nec antiquum, nec nouum testamentum recipiunt, licet Deum confiteantur omnipotentem & uenerandum, & orandum pro remissione peccatorum: sed addunt Mahumetum, ut nuntium eius etiam adorandum, & colendum ut pote sanctum, secundum cuius traditionem uiuunt: notatur in clemētia vnica. huius tituli, licet quidam ex eis receperint quia que libros Moysi, Prophetas autem respuerint, ¶ & hi uocantur Samaritani à Samaria ciuitate: ut notat Arch. in c. Ismaelem. l. vj. distinctione. ¶ dicuntur autem Iudei à Iuda, ¶ cuius tribus erat praeter ceteris notabilior: erat enim bellicosior, & in bellis primam aciem obtinebat ac etiam sola obtinuit priuilegium regale: quia de ea duntaxat reges creabantur, ¶ sicut ex sola tribu Leui sacerdotes eligebantur. ¶ Dicuntur etiam secundum Hofstienem in summa, Hebræi ab Heber, cuius familia tenuit cultum unius Dei ceteris idololatria sedatis. ¶ Sarraceni uero dicuntur (ut aiunt) à Sara uxore Abraham libera, sed incongrue, quia deberent de nominari Agareni, ab Agar serua & ancilla Saræ, a qua descendērunt. ut notat Arch. in d. c. Ismaelem. Nam Ismael fuit natus ab Agar ancilla praefata: & inde fuit origo Sarracenorum. ¶ Nos autem sumus hi qui descendimus a Sara: quia sumus filij liberi, non autem seruae: quia libertate nos uocauit Deus teste Apostolo. nota in c. & si Iudeos. in fi. eo. ti. &c.

- 1 Christianae legi triū est quicquid a Christiana Fide discrepat.
2 Sarraceni permittuntur habitare cum Christianis, non tamen in eadem domo.
3 Sarraceni a Christianis distinguuntur habitu, seu vestitu, sed non habitatione.
4 Sarraceni in Auinionē. ciuitate aliqui deserunt unum O, & alij qui non, ut differant a Christianis in habitu.
5 Infideles dicuntur habere sacerdotes secundum eorum intentionem, nō tñ quod sacra donent secundum intentionem Christianorum.
6 Sacerdotium aliquando accipitur pro dignitate temporalis.
7 Iudei prius sacerdotium fuit concessum.

Sarraceni

- 8 Sarraceni Deum colunt, & adorant, & ad eum recursum habent: sed ideo reprobantur, quia Mahumetum dicunt habere uices Dei.
9 Sanctum dictum, non approbatum tamen per ecclesiam, colere tanquam Sanctum, reprobatum est: cultura, quae fit tamen de corpore alicuius publice tanquam de Sancto, non debet reprobari.
10 Offensa Christo facta, censetur illata Christianis.
11 Offensa facta domino, censetur facta omnibus de familia.
12 Ecclesia non se intromittit de his, quae foris sunt.
13 Infideles puniuntur ab Ecclesia per indirectum, non tamen directe, nisi in casibus specialibus.
14 Principes non cogentes infideles subditos a cessatione uenerationis publicae ipsius Mahumeti, peccat mortaliter, & tales Principes possunt excommunicari.
15 Delinquentes sunt totaliter puniendi, ut ceteri compefiantur similiter delinquere.
16 Iudei possunt eorum ritus & consuetudines seruare & retinere sine iniuria tamen Christianae religionis.
17 Iudei ritus eorum inter Christianos non possunt seruare, si ex tali obseruatione generatur scandalum inter Christianos: aliās secus, si in talibus actibus exercendis non possent exaudiri a Christianis: aliās secus.
18 Sarracenis est prohibitum accedere de loco ad loco causa uisitandi sepulchrum Mahumeti.
19 Pagani colunt plures deos, & prohibentur inuocationes, & sacrificia inter Christianos dare, seu agere.
20 Terra sumitur pro iurisdictione.
21 Dominium aliquando sumitur pro iurisdictione.
22 Territorium sumitur pro iurisdictione.
23 Coercio non competit nisi habenti iurisdictionem.
24 Dominium aliqui sumitur pro iure differente a iure usufructuarij.
25 Terra aliquando sumitur pro elemento prout differt ab aqua.
26 Ecclesia het iurisdictionem puniendi Christianos apostatas sortilegos, magicos, perpetrantes facinora, & sacrilegia, etiam corporaliter.
27 Ecclesia non iudicat neque corporaliter neq; quo ad animam nō baptizatos, sed puniuntur per Principes seculares, nisi indirecte.
28 Principes Christiani an possint facere baptizare filios paruulos Iudeorum etiam parentibus eorum inuitis, si sint sub eorum iurisdictione & seruitute.
29 Principes Iudeos subiectos habentes, dicuntur domini illorum, & eos alienare possunt, si sint sub seruitute eorum.
30 Iudei existentes in territorio alicuius Principis, non propterea censentur serui Principis, nisi aliter constet de seruitute.
31 Primatis Christianis non est permittum sumere uindictam de Iudeis seu ius sibi dicere de illis eos spoliando, & aut occidendo.
32 Iudei remanēt inter Christianos de uoluntate eorum. cū sint tributarij.
33 Christiani auctoritate propria Sarracenos possunt spoliare: nam loca que occupant, sunt Christianorum.
34 Mundus totus est sub Christo.
35 Iudei aut Pagani existentes sub Ecclesia, aut Imperio, aut aliquo dño catholico, & nō facientes turbulētū, nō possunt a Christianis uexari.
36 Pacem frangendo inuadunt inter Christianos, & Sarracenos Principes, Christiani peccant mortaliter.
37 Matrimonium dictum inter infideles sm ritum eorum, etiam licet in secundo gradu de iure canonico, tenet, & conuersis illis omnes nati ex tali matrimonio sunt legitimi: secus si ex non conuersis.
38 Ecclesia non potest peccare permittendo Iudeis seruare ritus eorum.
39 Permissio & concessio differunt.
40 Malas uoluntates ad plenum Ecclesia ipsorum infidelium non potest prohibere.
41 Seruitia coacta non placent Deo.
42 Mala omnia, quae committuntur, committuntur permittente Deo, sed non eo concedente.
43 Ecclesia an uideatur peccare tolerando ritus infidelium, licet aliās eos possit prohibere. Et quid in Imperatore, & alijs actibus.
44 Legatum Christianis possit Iudeis primatis relinquere: & an ministeriati Iudeorum si est laicus: si est clericus quid dicendum.
45 Iudaei cum Christianis an tenentur depascere.
46 Iudei si ex est approbata, & est populus peculiaris Dei, nec caret ueritate primordiali.
47 Christiani infirmi propter eorum similitudinem recuperandam possunt medicinam sumere a medico Iudeo consuetudine generali, etiam p sedem Apostolicam approbata.
48 Christianis non est permittum comedere cum Iudeis aut paganis, etiam subditis: & idem in Sarracenis, nisi tempore necessitatis.

- aut pre-textu priuilegij.
49 Israeliticum regnum est terra promissionis, quae data fuit Abraham & semini eius.
50 Christiani descendunt ex semine Abraham.
51 Christianorum terra, quae dicitur illis a Deo data, & permissa.
52 Clementia magna uertitur Deus erga infideles.
53 Deus neminem uult perire, sed omnes uult saluos fieri.
54 Diuinam maiestatem offendere grauius est, quam temporalem.
55 Deus est magis misericors quam homo.
56 Deus non uult mortem peccatorum.
57 Anima, quae peccauerit, morietur.
58 Filius non portabit iniquitatem patris.
59 Sepulchrum Mahumeti est ferreum & stat in aere, & stat inter mōtes, non potest uideri nisi per unum foramen.
60 Sarraceni Mahumeti seculā tenēt, qd credat: uide multa seriatim.
61 Sarraceni tenentur ad solutionem decimarum praediorum, quae tenent ad instar tributorum.

EDIT. In cle. praec. prohibet excessus expensarū uanus & publicus rōne solennitatis honoris doctoralis uel magistralis: hic autē prohibet excessus culturae perfidis & publicis Sarracenoꝝ inter Christianos. Item illa prohibitio dirigitur Principibus ecclesiasticis: hæc Principibus temporalibus orthodoxis. ¶ Primò præmittit excessum quem damnare intendit. ¶ Secundò damnationem excessus huius subiicit. ¶ Tertio ad obseruationem prohibitionis cunctos Principes orthodoxos præcepto astringit. Secunda ibi: cum autem. Tertia ibi: uniuersis. ¶ Casus. Sarraceni sunt per Principes Catholicos, quibus subsunt, arcendi a ueneratione publica Mahumeti, ac a uisitacione sepulchri causa peregrinationis illius quem ut sanctum colere non formidant. hoc dicit &c. No. ¶ quod quicquid à Fide Christianoꝝ discrepat, est contrarium legi Christianae. Nam cedit in offensam diuini nominis. & in opprobriū ipsius fidei. concor. l. clericorum. C. de Iudejs. Nota, ¶ quod permittitur habitare Sarraceni permittim eū Christianis: idem de Iudejs. cōcor. c. in quibusdam. eo. titu. & intellige, non quod in eadē domo habitent simul: hoc enim est uetitū. vt. c. Iudej. eo. titu. sed in eodem uico uel parochia permittim. hic autem habet certum locum per se ubi manet. in Arelate autem permitti sunt: & alibi, quod non est bene factum, licet sit toleratum, maxime in partib; Aragonie, & Hispanie. Nec ob dictum c. in quibusdam. ¶ Vbi dicitur ftingi debent habitu seu uestitu, ut ibi, non autem habitatio, ut hic dicitur. ¶ hic autem non discerantur habitu, sed solum portant unum O, & quidam non portant, & quidam ita colatē, vt prima facie non appareat. Nota ¶ quod infidelis dicitur habere sacerdotes: quod intellige, non quod uere sacra donent, uel ministrant, prout nostri faciunt: ut no. in l. j. ff. de iusti. & iure, sed quia secundum eorum intentionem & legem dicuntur sacra donare. & concor. Pau. in c. clericos. uerfi. sacerdos. xxj. distin. & l. i. quis in conscribendo. C. de pactis. & l. j. C. de n. li. & l. vna. ij. respons. ff. ad l. Julia. de ambi. ¶ ubi sacerdotium sumitur non pro presbytero, sed pro quadam dignitate temporalis, ut ibi no. Vel quia reputantur pro factis quasi segregati a uita communi aliorum. ¶ Iudejs autem fuit prius sacerdotium concessum, sm Gen. No. ¶ qd Sarraceni colunt Deum, & Deum adorant, & ad ipsum oratione confugiunt pro remissione peccatorum, & afferunt eū solum esse uictorē & omnipotentē, in quo sunt laudandi: sed dum ultra procedunt, dicentes qd Mahumetum habet quasi posse Dei, & ipsum uenerantur ut Sanctum, & a lege & fide Christiana declinant, pessimē faciunt: & infideles redduntur: qd prosequere, ut in gl. No. ¶ qd colere aliquem Sanctum, qui non est per ecclesiam approbatus, prohibetum est, & si miracula faciat. ut c. j. de reli. & uene. & notat in c. uenerabili. de testi. Cultura autem publica, quae fit corporis Beatissimi quondam domini Cardinalis de Lucemburg, qd uulgò dicit corpus sanctum, non est prohibita: quia tolerat ab ista ecclesia: imò per sedem Apostolicam. nec potest dici qd sit ibi fraus, aut uilla latens exceptio, cum diu est quod fuerit continuata eius deuotio, & peregrinatione etiam longinqua uenerata multiplice concursu populi undecunq; etiam partium schismaticorum, & coruscet gloriosus inter homines ex innumerabilibus signis & prodigijs: quae credo, & de die in diem Deus ipsius nominis gloriosi inuocatione facere dignatur, ita ut stipendia recitentur, qd uerissimē cōprobant euentile. Sunt em̄ sex anni quib; sepulchri fuit, & ex tunc citra priuilegium eius deuotio pullulauit: dicit ius. n. non po-

non potuisset perfidia hostis aut malitia alicuius humana sub ue-
 10 lamine sanctitatis laterem simulata illicet parafacta. No. f. q. p.
 offensa facta Christo, censetur illata oibus Christianis: & sic facit
 11 f. q. offensa facta dño, censetur facta oibus de familia: arg. l. j. in
 12 prin. ff. ad Silicia. Not. f. q. Ecclesia non intrumittit se de his qui
 foris sunt. Nam non dirigitur hoc præceptum Sarracenis, ne id fa-
 ciant q. hic prohibetur, sed solum Principib. Christianis, sub quo
 rum dño existunt, ut hic patet. concor. cle. cum Iudæis. s. de testi.
 Ad idem in simili in cle. cum sit. s. ti. pximo. Nam ibi doctoran-
 dum uel magistrandum non prohibet à canone expendere ultra
 summam ibi taxatā: sed præcipitur doctoranti uel magistranti ne
 licentiam donec, nisi prius exacto iuramento super hoc, ut ibi dī:
 ex quo habes cōtinuationē aliam huius cle. ad illā. Nec ob. d. cle.
 cum Iudæi. iuxta fi. & c. postulan. in fi. co. ti. ubi subtrahitur eis in
 13 penam communio cum Christianis. f. quia directē non possit
 in eos, cum uelut canes non curans de eis abijciat: sed per indire-
 ctum, & per quandam consequentiā eos punit & grauat, præci-
 piendo Christianis, ut cum eis nō participent, in ibi. in defectū at
 seu negligentiam dñi rpalis, Ecclesia procedit eos non de dire-
 cto, sed per indirectum, ut d. c. postulan. fm Genz. & sic Ecclesia
 non se intrumittit de his q. foris sunt. f. ut penam spiritualē infligat
 in casibus tñ spiritualibus iudicat de his: q. proficere ut no. in c.
 Iudæi. i. c. ti. & Host. in summa huius ti. s. & i. quibus. ver. & sic li-
 cet. & no. xxvij. q. j. c. sepe. & xvij. q. o. iij. c. p. stituit. vbi dī q. Ec-
 14 clesia punit eos pena corporali, citra tñ vindictam sanguinis pro
 quo c. in archiepiscopo. de rapto. & c. No. f. q. hi Principes Ca-
 tholici tenentur ex præcepto ad obseruationem huius pñōnis, &
 sic si non seruant, uelut transgressores peccant mortaliter, ut c.
 ij. & c. solit. de maio. & obe. ex quo alia pena specialis nō est sta-
 15 tuta. Facit q. dixi in cle. ne in agro. s. si quis aut s. de statu. mon. Et
 ideo isti Principes t. pales possent excōicari uolentes parere huic
 constitutioni, ut c. oēs de maio obe. fm Genz. & Guil. facit c. ad-
 ministratores. xxiiij. q. v. No. f. q. delinquentes sunt taliter puni-
 di, ut eorū metu ceteri p̄pescant similitur delinquentes. cōcor. l. ita
 vulneratis. ff. ad l. Aquil. & l. j. c. ad l. Jul. rep. Rō impulsua fuit
 scandalū, q. generabat in cordibus fidelium, & erat mali exempli,
 quia per hoc fideles plures retrahebant a peregrinationibus San-
 16 ctōrum nostrorū: uidētes q. pari mō inter Christianos faciebāt infi-
 deles de Mahumeto, quē adorant & uisitant et peregre pro Sācto.
 Vñ sicut in præc. cle. processit illud statutū fauore reipublice, nā
 aū plures retrahebantur a bono metu obrectatorum, ita istud sta-
 tutū processit fauore Fidei nostræ Christianæ, ut cessaret oppro-
 brium q. ingerebat nostræ fidei ex huius publica inuocatione & ue-
 17 neratione Mahumeti, ac et uisitacione, q. peregrinationis mō fie-
 bat ad eius sepulchrū, uel alterius. Rō dubitādū fuit q. quia Iudæi
 & Sarracenis permillum est ut ritus suos, & eorū p̄fuetudines ser-
 uent & retineant, citra tñ contēptū Christianæ religionis. ut l. Iu-
 dæos quofdā. C. de Iudæ. & c. Iudæi. eo. ti. & iō ab istis, v. c. v. v. v.
 18 ratione publica Mahumeti, & uisitacione eius sepulchri solita nō
 erant arcendi. Contrā tñ statuit hic. Rō decidēdi est quæ pon-
 17 tur in textu. f. Nā iste ritus generabat scandalū in cordibus fide-
 lium, & ut s. dixi, cedebat satis in contēptū Christianæ fidei. & iō
 æquē fuit sic publicatū: & per hoc rñsum est ad d. l. Iudæos. Verū
 tñ Gen. dicit q. d. l. Iudæos. loquitur in Iudæis qui colunt uerum
 Deum, & ideo eis permittit seruari ritus eorū. secus in istis Sarra-
 18 cenis qui Deum uerū non colunt, sed certē idē colunt, licet ma-
 lē faciunt adorando Mahumetū, & legem eius seruando. Vñ ad-
 uerte, f. q. hic non mandat, ut Sarraceni non habitent permillum
 nec q. destruant eorū mesquitas ubi cōueniunt, nec et q. non con-
 ueniant ibidē, nec et q. edificaret nouas separatas longē a Chri-
 stianis. sed solum q. publice, hoc est, q. altis uocibus non uenerē-
 tur Mahumetum. Nam pp̄ permissiōnem Sarracenorum & Chri-
 stianorum necessarium erat q. Christiani et nolentes audire audie-
 bant eorum publicam inuocationem & uenerationem: unde it in
 loco segregato & valde remoto ab habitatione Christianorum
 uenerant publicē, ita q. Christiani non audirent, nisi illuc acce-
 derent, forsā non haberet tunc locum ista constitutio; quia
 cessante causa & c. l. generaliter. C. episcopis & clericis. Gen. con-
 19 trā: quia ipforū scēta nulla lege est approbata: & ideo etiā occulte
 non est toleranda, ne sequatur absurditas, & sic cessat arg. a con-
 trario sensu secundum eum, per. l. conuenticulam. C. de episcopis
 & clericis. Sed certē istud nimis laxaret hanc constitutionem, quē
 solum fundata est propter scandalum quod generabatur in cordi-
 bus fidelium ex illorum publica ueneratione & peregrinatione

Præterea & facile potuerant auctor & simpliciter dicere de omni-
 uita eorum arcendo. Et per hoc puto Guil. non intellexisse bene,
 qui dicit hanc p̄fōnem locum hñe et qñ Sarraceni forsum habi-
 tant per se solum in aliqua uilla, uel castro: quia iste tex. narra-
 ue ponit, inquit, Quia habitant quandoq; permittim quandoq;
 forsum. tñ dum loquitur dispositiue, fundatur super scandalo ge-
 nerato, ex eo, quia clamor eorum auditur simul a Christianis, & a
 Sarracenis. Vñ secus si non audiretur a Christianis nisi illuc acce-
 derent. arg. l. si quis fumo. s. j. ff. ad l. Aquil. Et ad hoc facit q. notat
 hic Paul. dicens, q. Sarraceni non prohibentur secreto facere
 has conuocaciones, & uisitaciones, cum non cedant tunc in op-
 probrium Fidei Christianæ. Tamen in p̄rium facit l. j. ij. & l. nemo
 & per totum. C. de paga. vbi templi istorum sunt claudenda, &
 clausa tenenda per omnes uerbes & loca, & sub pena prohibentur
 19 sacrificia & inuocaciones exercere: f. sed isti pagani qui co-
 lunt plures Deos. Est aut ista ueneratio publica, q. hic damnatur
 ex clamatio, q. facit præconis exemplo ministri mesquite, qui in
 curru quadrato singulis diebus quinque uicibus in qualibet parte
 currus uoce magna conuocat populum, ut clare dicit glo. quam
 per te uide. Et sic conclude, q. hic non mandatur, ut non conue-
 niant ad mesquitas, nec q. ibi non colant Mahumetum fm eorū
 ritus: sed q. publice & in loco alto & eminenti ita q. uideantur &
 audiantur a Christianis non innocens, nec extollant nōmen Ma-
 humeti: nec q. transeant cā peregrinationis de loco ad locum ut
 20 uisitet sepulchrum eius. Conclude, f. q. hic terra & dñm sumit
 21 pro iurisdōne, f. sicut sumitur alibi territorium. in l. pupillus. s. ter
 22 ritorium. ff. de uer. signi. f. & hoc colligitur pp̄ coercionem, de
 23 qua hic dī, q. non competit nisi habenti iurisdōnem. ut l. si. ff. de
 24 of. eius cui man. est iurisd. cum si. & l. nullus. C. de Iudæis. f. Aliā
 sumitur dominium pro quodam iure prout differt a fructuario,
 uel ab alio qui nōn est dominus, ut per totum tractatum de acgr.
 25 re. do. cum simi. f. Et terra alias sumitur pro clemento, prout dif-
 fert ab aqua. ut l. j. in fi. ff. de acquir. re. do. cum sim. Conclude fm
 26 Guil. & Gen. f. q. Christianos apostatas, ac etiā fortilegos, & ma-
 gicos, perpetrantes facinoras, sacrilegia, & alia de sui natura ad iu-
 diciū Ecclesie spectantia; potest Ecclesia punire, & corporaliter.
 Ratio: quia semel pp̄ Sanctum baptismum fuerunt effecti de foro
 ecclesie: & sic non potuerunt eorum delicto liberari ab huius po-
 27 testate. & ita intelligi debet c. episcopi. xxv. questione. f. Alij uē-
 rō, qui nunquam fuerunt baptizati, nec sunt de iurisdōne Ec-
 clesie: quo ad animā: nec quo ad corpus: & sic de his ut de extrane-
 28 is & forensibus se non intrumittit, ut c. gaudemus. de diuor. &
 sic puniuntur per Principes catholicos, ut hic. est tñ negligentibus
 Ecclesia contra criminofos hmoi procedet per indirectum, pre-
 hibendo Catholicis cum eis participare: per d. c. postulasti. Cō-
 clude secundum Stephanum sunt tñ uerba Archi. in c. qui syncera. xlv.
 28 dist. licet non alleget, f. quod Principes Christiani cum sint dñi
 Iudæorum, quia Iudæi sunt eorum serui, p̄nt parentib. inuitis par-
 uulos eorum facere baptizari, non n. sunt paruuli in potestate pa-
 rentum, quia cum sint in potestate aliena non possunt hñe aliquos
 in potestate propria: ut Insti. de par. po. s. j. facit l. homo liber. s. fi.
 ff. de acqui. re. dom. & no. in c. patrem puellæ. xxxij. q. iij. Fallit ubi
 paruulos facerent baptizari ad hunc finem, ut propter hoc com-
 pellerent parentes ad fidē, uel omnes paruulos baptizarent, ut sic
 scnes maiorum ipforū, quia defectu perirēt omnes reliquie Iu-
 dæorum: tunc enim hoc prohiberetur. & ita debet intelligi c. Iu-
 dæorum. & quod ibi notatur. xxvij. q. j. pro hac. Archid. Quia ex
 quo sunt isti paruuli serui Principum quemadmodum possunt
 alienari, & uendi, & trāsferrī per eos in dominium alicuius perso-
 næ priuæ inuitis parentibus, ut patet ex iuribus præallegatis: ita
 & multo magis transferrī potuerunt ita in dominium Ecclesie
 per susceptionem baptismatis, & ad uiam salutis æternæ. arg. l.
 sancimus. C. de sacrosanctis ecclesijs. Sed ista ratio non conclu-
 dit: quoniam dominus serui adulti potest eum inuitum vendere,
 aut aliter alienare, & tamen cum inuitum non potest baptizare.
 Dic ergo quod speciale est fauore Dei, ut baptismus operetur ef-
 29 fectum ubi uicium non habet, uel non inuenit obicem contrariæ
 uoluntatis. ut notatur secundum Ioan. & Archi. in dicto. c. qui syn
 30 cera. f. Hæc autem uera sunt ubi Princeps, uel alius quisquis ha-
 beret seruitutem in istis paruulis & eorum parentibus: aliā non
 30 f. quia non sequitur: sunt domini terre: ergo Iudæi sunt serui eorū.
 Sunt enim domini quo ad iurisdōtionem & protectionem
 per. l. bene a Zenone. cum not. C. de quadri. præscri. & etiam quo
 ad tributum soluendum: ut dicam in quæstione sequenti. Con-
 clude

31 clude fm Lau. & gl. & Archi. in c. si de rebus. 21. q. vij. f. q. Iu-
 32 deos nō possumus occidere, nec spoliare: f. q. Iudæi soluunt tribu-
 tū, & de uoluntate nostra tenent ea q. habent. & si sunt criminofis,
 iudicialis rigor in medio positus est ut puniantur iustitia suadete,
 non et ut alicui priuato Christiano liceat sua autoritate sumere
 uoluntē, ut l. nullus. C. de Iudæ. q. malē seruauerunt Hispani, Arago-
 33 nenses, & Cathalani non aū multos hos annos. f. Sarracenos aut
 possumus spoliare & occidere, si nolunt nobiscū pacem seruare.
 Nam, restituendo nobis loca quæ tenent, restituerunt q. fuerunt
 34 sub Christo: f. totus em̄ mundus stat sub Christo, & loca per eos
 occupata nostra sunt. & hoc casu nō licet nobis eos spoliare nec
 occidere, sicut nec Iudæos. Eodē mō si tenent loca q. nunq. fuerāt
 nra, nec licet nobis eos spoliare, nec occidere fm Lau. ubi ergo
 nolunt nobis restituere loca q. possident q. nostra sunt, possunt a
 nobis occidi, & spoliari fm eos. In p̄riu tñ facit l. Christianis. C.
 35 de paga. f. ubi Iudæi & Pagani quiete uiuentes nec facientes tur-
 bulentū, aut aliquid p̄riu legibus, nō sunt uexandi, nec malē tra-
 ctandi: sed illa dēt intelligi de Iudæis & Paganis stantib. sub Ecce-
 sia, uel imperio, aut aliquo dño catholico. ut no. Host. in sum. c. ti.
 36 s. qualiter. in prin. f. Peccant et mortaliter Christiani, cū belli nō ha-
 beant autoritatē, licet habeant bonā intencionē: ut ibi no. uide ple-
 nē In. in c. q. sup. de uoto. Vbi ar̄ nō est Iudicis copia, uel est mu-
 tilian tunc liceat Christianis, ppria autoritate seuire in Iudæos.
 Io. tenet q. sic. ar. a p̄rio sensu. ut n. p. in d. l. nullus. q. p̄fere ut ple-
 nē no. p. Host. in summa. c. tit. s. in quib. uer. q. d. ergo si iudicialis
 37 uigor & c. Cōclude fm Host. in summa. c. tit. f. q. licet in matri-
 monijs p̄hensio p Iudæos, uel alios infideles nō sit fm leges ciu-
 les seruandus ritus eorū, quæ dēt p̄here matrimonia fm gradus
 p legē humanā pmissos, nō ar̄ fm legē Mosaycā: Pura si p̄herent
 cū amā, uel cū forore. ut no. in l. nemo Iudæorū. C. de iudē. Tñ se-
 cus est de iure canonico, fm quod tenet matrimoniu p̄ctū inter
 infideles fm ritū eorū, et p̄ctum in secundo gradu, ita ut sit uerū
 matrimoniu. ut c. de infidelibus. de p̄san. & affi. sed nō est ratum:
 ut no. p. Host. in summa. de diuor. s. quot modis. uer. non solū. vñ
 sunt oēs filij indē nati legitimi, ex quo sunt oēs uerū: sed idē est
 forsā dicere, q. uoluit lex ciuilis: Nā nō approbat matrimonium
 p̄ctū inter Iudæos, nisi fecerint fm legē Romanā. Tñ matrimoniu
 uerū est. Hic ar̄ est aduertendū, an p̄ualeat hoc casu itatē infideli-
 tate lex ciuilis, quasi lex canonica nihil agit circa infideles, q. fo-
 ris sunt, per d. ca. postulasti. ex quo sub Imperio sunt Iudæi, & ab
 Imperio coercētur ut l. iudgi Romano. ut l. nullus. C. de Iudē. Di-
 cendum est, q. matrimonia per eos aliter contracta quæ fm legē
 Romanas non habent effectū matrimonij: imō forsitan q. pu-
 niantur contrahentes uelut transgressores legis. & sic nati ex eis
 & ex tali non approbato matrimonio, non sunt legitimi, sed fm
 ueniente cōuersione: tunc operant lex canonica q. uult p̄ bap-
 38 tum deleri peccata, non aut solui matrimonia. ut c. gaudemus,
 q. filij sunt legi. ut tales filij uilitate publica penfata efficiant legi-
 timi. facit c. gaudemus. de diuor. q. Conclude, fm Hosti. in sum-
 38 ma. huius ti. s. in quibus. in fi. f. q. Ecclesia uel Impiū permittit
 39 Iudæos seruari ritus eorū, non peccat: non em̄ approbat: f. q. p
 40 missio non est cōcessio, nisi forsitan uoluntaria: f. cū ad plenū ma-
 las hominū uoluntates prohibere non possumus xxxj. q. j. hac ra-
 tionē: & prohibere non debuit, nec et non tolerare: alias vñ, seu ui-
 41 sum fuisset uelle eos cogere p̄cisē ad fidē: q. nō placet Deo. f. q.
 42 seruitia coacta non placent Deo. 45. di. qui syncera. f. Oia em̄ ma-
 la, q. mitterunt, permittente Deo sunt, non tñ sequit eo conceden-
 43 te uel uolente, aliā nō esset demeritū. f. Scias ergo q. licet Ecce-
 sia uel Imperiū posset Iudæos prohibere, non tñ propter scientiā,
 & tolerantiā ritus eorū peccat pp̄ bonū qd sperat: quia in illo tpe
 saluabunt Iudæi. i. populus Hebræus, q. reliquus tunc erit: & et q.
 maximū testimoniū reddunt Fidei nostræ aduersus infideles, &
 et quia Deus non hēt grata seruitia coacta: aliā secus, ut l. in om-
 nibus. ff. de noxa. ubi sciens seruū suū delinquere, & non prohibēs
 dum p̄t, concedere & uelle censet, ut delinquit. Conclude et fm
 44 Host. ibidē. s. & in quibus. uer. sed nunquid. f. q. licet Christianus
 laicus possit legare licitē alicui uel pluribus Iudæis ut singulis. p
 l. cū senatus. ff. de re. du. q. q. vniuersitati eorū nō possit. ut l. j. C. de
 Iudē. tñ clericus non p̄t legare Iudæo et suo sanguineo uel fra-
 45 tri: aliā post mortē diceret ei anathema. arg. c. si quis Epus. & c.
 inter eos. de hære. si ille tex. loquit de Epō, & p̄bytero, & de hæ-
 reticis atq; Paganis. vñ non uideret extensio sciendā ad illos infe-
 riores clericos: & maxime ad sectā Iudaicā, de cuius saluatione fir-

45 miter sperat, ut s. dixi. f. Et hac rōne tenent pascere Iudæi fratē
 nostrū, prout et Host. hoc fatet, & allegat in ar. 86. di. c. pascere. Sed
 modicū facit: nā idē uult q. uetare. ff. de lib. agno. Scias tñ, q. O-
 doff. tenuit non ualere legatū factū Iudæo singulari, sicut nec hæ-
 retico. asserens collegiū Iudæorū esse reprobatū rōne sectæ. Sed
 eius opinio cōiter reprobā, cū solū sit reprobatū gñaliter: quia
 nō approbatū. ut no. Cy. in l. j. in tertia opp. C. de sacros. Eccl. cer-
 46 tē est reprobatū, quia non credunt aduentū, & incarnationē Xpi
 46 aliaq; indē secuta, f. tñ eorū lex est approbata, & fuit ante Christi
 aduentū populus Dei peculiaris: & sic nō caret primordio uerita-
 tis, & fidelitatis. ar. l. cū filius. s. hæres. de leg. ij. nā colunt uerum
 47 Deū. Conclude, f. q. p̄ria p̄fuetudine tolerata p Ecclesiā, inō tē
 p sedē Apostolicā Christiani infirmū uocant impunitū Iudæos me-
 48 dicos pro eorū sanitate, & medicinas ab eis recipiunt, & et azima
 eorū. s. c. nullus. 2. q. j. Cōclude, f. q. sicut cū Iudæis nobis subdi-
 tis nō est fas Christianis uesci, ita nec cū Sarracenis nobis subdi-
 tis: quia sicut Iudæi discernunt cibaria nostra, ita & Sarraceni. Stāte
 ergo ubiq; eadē rōne prohibitio ubiq; locū hēt. ar. l. illud. ff. ad l.
 Aquil. licet aliqui oppositiū sentiant: q. proficere ut in summa
 de Sarracenis p Host. qualiter in ultima parte: colloquia. n. inter
 dapes, & uiniua plus lædunt, q. alibi prolata, & periculosa pp̄ eorū
 49 malū ingeniū, Diaboli, eorumq; patris p̄fidā astutiā, ne simplices
 Christiani subuerterent, aut in aliquos errores laberent: uñ a quū
 & sanctius est, q. abstineant Christiani ab huius uescientia, & p̄e-
 seruiam ab esu ciborū eorū, nisi tpe necessitatis, aut si forsitan sup
 hoc aliqui essent priuilegiati. ut c. quā sit. e. tit. Cōclude, f. q. Re-
 gnū Hierosolymitanū est terra p̄missiōis: quia data fuit Abraham, &
 50 semini eius, & sic nobis, f. q. sumus filij Abraham: vñ hac de cā licitē
 indicit bellū ab Ecclesia, & ab imperio possidentibus, seu occupā-
 tibus dictū Regnū. Sarraceni uero p alijs locis, q. nō sunt de terra
 promissionis, nō possunt p nos inquirari, nisi nos inquietēt, tūc
 eñ, quia turbulentū qd agunt est p̄ eos seruendū: nā cū nō sit ibi
 superior, q. cogere possit, iō Ecclesia eis indicit bellū. ut no. in l.
 oia. p. Bar. C. de paga. Lau. ar̄ ut dixi s. in p̄clusionē iij. latius intel-
 51 ligit terrā nostrā possessam p Sarracenos. q. sit Regnū Hierosoly-
 mitanū. f. Vñ p̄cordando p̄t intelligi terra nostra ois patria, quæ
 includit sub terra p̄missionis, q. est à fluuio Aegypti usq; ad ma-
 gnū flumen Eufratē & c. dicente Dño Abraham, Peregrinū futurū
 est semen tuū in terra nō sua. semini at tūo dabo terrā hanc a flu-
 mine Aegypti usq; ad flumē magnū Eufratē, Cinuos, & Cene-
 zos, & Cethinoneos, & Etheos, & Pherezos, Raphain quoq; &
 Amorreos, Eueos, Canangos, & Gergesos, & Iebusos. scribit
 Gē. 15. & iterū, Dabo tibi, & semini tuo terrā p̄grinationis tuæ,
 & oem terrā Canaā in possessione æternā. Gen. 17. c. Cōclude fm
 52 Rofre. in rubri. seu titulo q. incipit: inuenta fuit & alia p̄stitutio.
 f. Quod Imperator Iudæis, & Sarracenis vsus fuit clementer, &
 benignē exēplo Iesu Christi Saluatoris nostri, q. nō obstatē q. Iu-
 dæi cū crucifixerunt, & Sarraceni, siue pagani p̄dicunt legi suæ,
 tñ tanq. misericors, & oī pietate plenus eos tolerat: quia non uult
 53 coacta seruitia, & eos cupit saluari, f. neminēq; uult perire. vñ Im-
 perator de grandi clementia statuit, ne Christiani eis essent benefi-
 cii quiete degentibus: licet reuera uideant esse indigni oī benefi-
 cio legis. ar. l. auxiliū. in fi. ff. de mino. & c. quia fructu. de usuris,
 54 penāq; ciuile in fauore eorū hoc est applicandā statuit à Christia-
 nis inferendū eos iniquitanti. in l. Christianos. C. de Paga. qua
 tñ clementia nō fuit usus p̄ Christianos, nec p̄ Iudæos p̄mittēs cri-
 55 men lætē maieftatis Imperialis. iuxta l. quis C. ad legē Jul. maie.
 54 f. cū tñ maius delictū sit offendere diuinā, q. temporalē maiefta-
 55 tē. ut c. uergentis. de hære. f. Deus. n. est magis misericors, q. ho-
 56 mo siue Imperator. f. Nā Deus nō uult mortē peccatoris, sed ut
 57 magis cōuertat, & uiuat, f. & uult q. anima, q. peccauerit, moriat,
 58 nō ar̄ q. filius porret iniquitatē patris. Imperator pro crimine læ-
 tē maieftatis infligit mortē criminofis, & pro delicto punit posse-
 ros eius nō criminofos. ut d. l. quisq; simile facit Imperator: quia
 licet filijs innocentibus auferat bona, & hæreditatē parentū reo-
 rum crimine lætē maieftatis tēporalis. ut d. l. quisquis. tñ filijs nō
 auferit bona, nec hæreditatē parentū hæreticorum, dum tamen
 ipsi filij Catholici sint. ut Aut. Idem de Nestorianis. C. de hæreti-
 59 plura alia ibidem proficuntur Rofre. quæ omittit gratia breuita-
 tis, quæ solum sunt ad intellectū dictæ l. Christianos. Pau. refert,
 f. q. sepulchrum Mahumeti est ferreum, & stat in aere inter mō-
 tes uirtute magnetis circūpositi, & dicitur q. non p̄t uideri, nisi p
 vnum foramen, quodque si aliquis uideret id post longam penam
 facit sibi crui oculum, qui uidit, asserens esse inde cens, quod cum

illo oculo deinceps aliquid uideat aliud. Deus sartacorum est leno. Nam credunt sumiter, q luxuriabunt in alio seculo, & q oes virgines mortue reseruant eis. Dicunt & credunt, q Mahumetij nomẽ erat in conspectu Dei anteq. cælum & terrã faceret, q nisi Mahumetus fuisset, nec cælum, nec terra, nec mundus fuisset: exemplo etiam dicitur Mahumetij eis licere q vnus sit plures, & quot uoluerit habere uxores. Conclude, q ad instar Iudæorum tenentur Sarraceni, & coguntur soluere decimas prædiorũ q terent ad instar tributorũ. C. sine cen. uel reliquijs. l. j. & ij. iuncto. c. uia. ij. de deci. & c. decimã. l. 6. q. & c.

¶ De hæreticis. Rubrica.

- 1 Turpius efficitur q non admittitur hospes.
2 Hæreticus qui nouas & falsas opiniones inuenit contra Fidem, dicitur peccare contra spiritum sanctum.

ISVM est in pce. ti. de Iudgis, & Sarracenis, q Deum multipliciter inhonorant, atq; blasphemant, pp duritiã cordis & infidelitatẽ ipsorũ. hic at subditur de hæreticis, qui christianitatis nomen assumptũ reuinentes, pp prauã corũ intentionẽ manifestẽ apostatantes a fide, in Deũ grauissimẽ multipliciter, grauissimẽq; delinquent iuxta illud, q Turpius efficit q nõ admittit hospes. c. quãdam modũ. de iureiur. q hæreticus at. pprie est, q fallas ac nouas opiniones gignit uel sequit q fidem: vn peccare censet in Spiritum sanctũ apostatando a fide. ut 24. q. iij. c. hæreticus. largo tñ modo quis pluribus modis dicit hæreticus. quod p sequere ut plene per Host. in summa huius ti. §. j. & c.

- 1 Papa exaudire debet querelam a multis factam.
2 Voces uanae populi non sunt audienda quando sunt iniusta: secus quando iuste.
3 Inquisitores Fidei debent deputari per sedem Apostolicam.
4 Potestatis sue terminos nemo debet excedere propria autoritate. Sed quid de consensu partium.
5 Prorogatio iurisdictionis delegata non fieri potest de persona ad personã.
6 Accere quotupliciter accipitur.
7 Malum non est sciendum sub colore sanctitatis.
8 Oppressio boni & sanctifici redundat in detrimentum & dedecus bonorum omnium.
9 Condueta ad augmentum non debent trahi ad diminutionem. Quid econtra in actibus reprobis, & quid in actibus licitis.
10 Frustrificare dicitur ager si labes hæresis fugatur.
11 Hæretica labes est multum periculosa.
12 Commissio Apostolica directã alicui generaliter ad vniuersitatem causarum, non derogat ordinarię iurisdictioni vel potestati: secus in commissione speciali.
13 Iudicium non habet acceptionem personarum.
14 Iudiciũ est excecandum sine timore, amore, p̃tione, precibus alterius.
15 Iura dubia in meliorem partem sunt interpretanda.
16 Rem abfoluere melius est q innocentem condemnare.
17 Iudiciũ peruerso pretio facta magis reprobata censetur, quã si fiat gratis, amore, aut timore.
18 Citatio verbalis potest fieri ab ordinario & delegato a Principe si ne per se situe per nuntium aut epistolam.
19 Citatio per edictũ competit tantum ordinario, & non delegato: nisi ex speciali gratia.
20 Citare potest realiter delegatus ubi aliã eius iurisdictionis executione impediatur.
21 Inquisitor hæreticorum habet iurisdictionem ordinariã & executionem & vniuersitatem causarum.
22 Arrestare summi subditum potest iudex ex causa verbaliter.
23 Arrestum datum alicui de nor. excundo domum a iudice siue superiore, est loco carceris.
24 Arrestum est regulariter prohibitum.
25 Sequestrum est regulariter prohibitum.
26 Arrestum siue personã siue pecuniã a iudice non debet concedi si ne causa magna.
27 Capere & in carcere custodire differunt.
28 Citatio realis dicitur cum quis capitur & ad iudicem ducitur uel incarcerationem.
29 Incarcerari quis potest, & tamen non capitur.
30 Copulatio. Et, ponitur inter diuersa.
31 Diocesanus super hæresi prægere quinq; sine Inquisitore: et idem econuerso.

- 32 Carcer durus deputatus censet ad penã potius q ad custodiam.
33 Carceris finis proprie est custodia, sed non est inconueniens quia aliquando datur ad penam.
34 Carcer dicitur qñ est in loco infimo, & subterraneo, ubi non videtur claritas solis siue Lunæ.
35 Inquisitor in cã fidei sicut in criminalibus potest procedere ad incarcerationem & ad torturam.
36 Tortura non est inferenda nisi procedentibus indicijs sufficientib.
37 Tortura dicitur tormentum, & comprehendit quicquid mentem potest torquere.
38 Quæstiones, verbum continet tormenta corporis, dolorem, & malam mansionem.
39 Ieiunia infligunt dolorem corpori, & sunt tormenta corporis: quare Episcopus non potest iniungere ieiunia inquisitis de Fide ad veritatem eruendam, an indistincte procedat.
40 Esus panis & vini magis nocet corpori, q esus panis & aque.
41 Inquisitor fidei contra suspectum de hæresi solus sententiam contra illum dicere non dicit, sed vnã cum ordinario, & idem econuerso, & sic sententia permittitur qñque ab illo qui non cognouit nec est subrogatus in locum illius qui cognouit.
42 Cognitio & decisio data duobus coniunctim, ambo debent & cognoscere & indicare, secus quando cognitio daretur separatim, & decisio coniunctim.
43 Periculum facit cautius agere.
44 Officialis Episcopi potest cognoscere, & sententia rone sui officij, & iurisdictionis sibi commissæ in cã heresis, nisi dubitet de articulo fidei quorum interpretatio ad sedem Apostolicam noscitur pertinere.
45 Auditorium Episcopi & officialis idem est.
46 Capitulum sede vacante succedit Episcopo in his que sunt meri imperij, & sic in his que sunt exercitij iurisdictionis.
47 Capitulum nõ succedit Episcopo sede vacante in conferendis bñficijs.
48 Capitulum exercet iurisdictionem episcopalem p proprium delegatũ.
49 Delegari potest que sunt meri imperij de iure canonico, secus de iure civili: nisi ab Imperatore in casu necessitatis.
50 Delegare potest collegij ea, que sunt meri imperij, cum sit corpus inanimatum, & non ita faciliter possit per seipsum cognoscere.
51 Morosus quis non constituitur nisi interpelletur.
52 Dies interpellat pro homine.
53 Tempus legis non potest augeri aut diminui a lege.
54 Episcopus contra hæreticũ potest procedere solus post dilationem octo dierum elapsam computandã a tempore requisitionis factã per Episcopum erga Inquisitorẽ fidei, & idem econuerso.
55 Episcopus non potest procedere solus contra hæreticũ prætextu interpellatiõis factę Inquisitori fidei, nisi et dilatio octo dierũ fuerit elapsa.
56 Morosus quis non constituitur illico per solam interpellationem ubi quis interpellatione deberet in mora constitui.
57 Decretũ irritas apponit circa actũ gestũ qui exerceri nõ ualebat.
58 Processus est nullus factus ab vno tantum ubi duobus coniunctim cognitio data erat.
59 Dubitationis causa tollenda aliqua superfluitas toleratur.
60 Decretũ natura est irritare quicquid in contrarium fuerit factum quo ad iuris effectum, & quo ad nomen.
61 Facta non possunt haberi pro insectis etiam quo ad Deum respectu facti tamen.
62 Tortura non potest reparari p decretum irritans aut p appellationem.
63 Episcopus non potest sine inquisitore facere aliqua contra hæreticum, neque econuerso.
64 Episcopus procedens contra hæreticum sufficit q requisierit inquisitorem fidei semel ad procedendum circa ea ad que solus non potest procedere, & illa vnica requisitione facta & elapsa dilatione poterit solus procedere, & idem econuerso.
65 Episcopus uolens procedere contra hæreticum tenetur requirere inquisitorem ad procedendum secũ ad aliquos actus si reperiiri commodẽ ualeat, alias non tenetur.
66 Par requirit summi parem ut in simul procedant.
67 Par in parem non habet imperium p modum contentiosa iurisdictionis: sed bene per modum mutue requisitionis.
68 Nuntiatio noui operis non potest fieri maiori, aut pari.
69 Episcopo requirente Inquisitorem fidei super procedendo contra hæreticum, in quo loco processus tunc debeat agitari.
70 Inquisitor fidei requisitus ab Episcopo ad procedendum contra hæreticum potest eius uices committere requirenti, & idem econuerso, licet nõ extraneo. Item & quilibet potest negligere illorum, aut exprimere consensum sine delegatione.

Episcopo

- 71 Episcopo & Inquisitore contradicentibus contra hæreticum conuulendus est Papa.
72 Episcopus requirens inquisitorem ad procedendum contra hæreticum, post requisitionem non potest variare, si requisitus adhuc nõ expressit eius consensum: & quid si opiniones eorum sunt discordes, & idem econuerso.
73 Episcopus consentiendo q Inquisitor pcedat contra suspectũ de hæresi, non videtur committere tamen illi uices suas, nec econuerso.
74 Episcopus nolens licet requisitus procedere contra hæreticũ si uult committere eius uices, illas committere debet infra octo dies inquisitori requirenti, alias non admitteretur ad eas committendas, nec econuerso, nisi dato impedimento iusto.
75 Episcopus contra hæreticum potest procedere ad sententiam non expectato Inquisitore etiam infra octo dies requisitionis, ubi non potest propter longinquam distantiam vnus ab alio se congregare ad procedendum. Quid si propter infirmitatem aut aliud impedimentum impedirentur.
76 Episcopus potest committere a principio tertio extraneo alteri q Inquisitori uices suas ad inquirendum contra Inquisitum: secus quo ad procedendum ulterius super processu iam inchoato p solũ requirentem: quia tunc requirenti tantum potest committere.
77 Delegatus ab ordinario ad causam specialem, potest subdelegare uices suas in casu inquisitionis sciendæ super heresi.
78 Delegatus ab Episcopo uel capitulo sede vacante subdelegat uices suas Inquisitori fidei contra hæreticum, nisi processus coniunctim fuerit inchoatus.
79 Delegatus ab Inquisitore potest ordinariũ requirere, & illi requirenti ab ordinario fieri potest subdelegatio.
80 Episcopus consentire uolens Inquisitori requirenti ad procedendum contra hæreticum, consensum eius exprimere debet per scripturã.
81 Memoria hominis labilis.
82 Episcopus committere potest simpliciter eius uices Inquisitori fidei ad procedendum contra hæreticum etiam sine scriptura, & commissio intelligitur semper salua iustitia.
83 Commissio Principis habet scripturam de substantia.
84 Consilium & consensus differunt.
85 Copulatio. Et, ponitur inter diuersa.
86 Hæretici veniunt detruendi in carcere uocato uulgariter murus.
87 Loquendi usus communis attendendus est.
88 Muri qui dicantur.
89 Carceris custodia committenda est duobus in crimine heresis.
90 Carcer pro hæreticis reponendis est communis Episcopo, & Inquisitori, siue sit ad custodiam, siue ad penam.
91 Episcopus custodes duos potest apponere in custodiendis carceribus hereticorum data negligentia Inquisitoris, & econuerso.
92 Sacerdos Mesquite habet vnum clericum, qui clamat sub se ut pco.
93 Carceris domini ubi sunt tres aut plures omnes conuenire debent de duobus custodibus carceris.
94 Carceris custos institutus ab Episcopo debet alimentari ab illo.
95 Carceris custos Episcopi uidetur quasi contrahere cum Episcopo.
96 Episcopus dicitur habere sicut sine bursum sicut.
97 Inquisitor fidei custodi carceris non tenet prouidere de alimentis de suo, sed de emolumentis prouenientibus ex officio inquisitiõis.
98 Carceri datus non tenetur alimentare custodem, sed eum deputas, nisi ad uoluntatem custodi custodiretur.
99 Cursores gubernationem debent alimentari ab auctore non a reo, licet contrarium prædicetur.
100 Custos alicuius loci debet habere secum aliquos ministros ad custodiendum locum, qui secum onera supportent loci de honestate non de necessitate.
101 Tutor constituere potest auctorem qui onera tutelæ subeat periculo tutoris.
102 Carcerum custodes tenentur ex facto siue negligentia ministrorum eorum.
103 Carcerum custos Episcoporum aut Inquisitorum non tenentur petere licentiam ab illis in ponendis ministris in dicta custodia.
104 Carceris camera quilibet contra hæreticos debet habere duas claues diuersas, ut custos Episcopi non possit aperire sine custode Inquisitoris, nec econuerso.
105 Carceris custos Episcopi potest committere uices suas ministro a se electo super custodiendis hæreticis, non tamen potest committere custodi suo deputato ab Inquisitore fidei, nec econuerso.
106 Procurator constitutus ad negotia an ualeat quem substituere et in delictis.

- 107 Episcopus in inquisitione scienda contra hæreticum potest alii substituere, & idem de Inquisitore fidei.
108 Inquisitor simpliciter deputatus ad inquisitionem sciendam absq; exercitio iurisdictionis, non potest subdelegare: secus quando cum exercitio procedente ex dispositione iuris communis.
109 Carcerum custodes Episcoporum & aliorum Inquisitorum fidei in custodiendis hereticis debent iurare se bene & fideliter facturos, que incumbunt officio eorum.
110 Administrator quisq; tenetur iurare fideliter administraturũ se.
111 Carceris custos hereticorum iurare debet se fideliter custoditurum talis sacrosanctis Euangelij: ita quod presentia non sufficeret.
112 Iuramentum corporaliter prestitum dicitur ubi iuratum est talis sacrosanctis Euangelij.
113 Episcopus cum iurare tenetur non tenetur sacrosanctis Euangelia tangere, sed sufficit q sint in presentia eorum.
114 Iurare obligatus super sacrosanctis Euangelij an & qñ excuset præstando illud super alijs scripturis q Euangelij.
115 Custos carceris hereticorum præstare debent iuramentum etiam pro futuris incarcerationis de illis debite custodiendis.
116 Iurans an teneatur de præterito, aut de futuro.
117 Deus non facit differentiam inter simplicem loquelam, & iuramentum respectu peccati mortalis, tamen magis delinquit deiciens quam mentiens.
118 Iuramentum prestitum a custode carceris hereticorum de seruanda bona diligentia incarcerationũ, extendit ad incarcerationes post iuramentum prestitum.
119 Iuramentum prestitum super obseruatione statutorum, edictorũ, restringitur solum ad ea, que tunc temporis erant, & nõ extenditur ad statuta de nouo condita.
120 Custodes carcerum hereticorum qua ratione perstringendi sunt ad præstandum iuramentum de incarcerationis bene custodiendis.
121 Custodes carcerum hereticorum tenentur etiã de leuissima culpa.
122 Depositaris tenetur de culpa lata tantum.
123 Commodatarius tenetur de culpa leui.
124 Custodes carcerum hereticorum non tenentur de casu nec tenentur ad ea, que sine peccato non possunt fieri, nec ad ea, que non tangunt commoditatem personarum sue.
125 Secretum reputatur quod ab vno tantum auditur cum nõ ualeat probari per duos.
126 Secretum reputatur quod ab vno alteri solo dicitur, si a circumstantibus non possit audiri.
127 Secretum præsupponit aliquid fuisse dictum sed taliter quod probari non potest. Et largo sumpto uocabulo secretum quid sit.
128 Carceris custos hereticorũ loquendo cum pluribus, conclusiõde suo non audiente, nõ incurrit periurium ex quo dicitur dixisse secretũ.
129 Carceris custos hereticorum ab Episcopo deputatus alloquendo incarcerationem tantum reddit se suspensum. Et idem de custode ab Inquisitore deputato si iocosẽ alloqueretur illum.
130 Nihil, negat quicquid post se inuenit.
131 Carceri hereticorum deputatus custos audiendo sub silentio uerba etiam secretẽ prolata heretici ipsius incarcerationati, non ideo incurrit periurium.
132 Carceratorum hereticorum fauore oblatum pro elemosyna potest de consensu Episcopi in alios usus conuerri.
133 Incarcerati heretici debent alimentari ab Episcopo etiam si nihil offeratur aliunde.
134 Carcerum hereticorum custodes potest heretici oblata ex officio distribuere ad eorum uoluntatem.
135 Minister de administratis nihil pro se debet seruare.
136 Serui detrahentes aliquã de his, que pro dominis deputantur, qualiter debeant nominari.
137 Tutor debet recipere salariũ de bonis administratis.
138 Dispositum in principalibus personis debet obseruari & in accessorijs.
139 Custodem carcerum hereticorum administratores debent iurare se delictis secretẽ omnia agere sicut de eorũ dominum dispositum est.
140 Ministri deputati ad executionem non cognoscunt de nullitate.
141 Custos carceris debet deputari tantum per dominum carceris aut eius subrogatum etiam ad tempus, unde in carcere Episcopi ad hereticos reponendos Episcopus debet ponere ibi custodes, & nõ Inquisitor fidei: & econuerso.
142 Iurare obligatus tenetur præstare iuramentum in presentia illius cuius interest.
143 Capitulum succedit Episcopo in iurisdictione sede vacante, & in uicendis carceribus episcopaliibus ad ibi reponendos hereticos.

A A 2 & ad

- ad deputandos ibi custodes.
- 144 Irregularitate concessa videntur concessa omnia accessoria ad eam.
- 145 Capitulum sede vacante potest hereticos incarcerare non solum in carceribus Episcopalibus, sed etiam in capitularibus, & iurisdictionem Episcopi exercere in locis capitularibus.
- 146 Carcer Episcopi an debeat esse communis Episcopo, & capitulo.
- 147 Inquisitor fidei potest subdelegare eius vices, cum inquisitio est mandata cum iurisdictione.
- 148 Notarius acta conscribens contra hereticos iurare debet omnia fideliter agere, & idem de alijs ministris, licet Notarius a principio iurauerit contra hereticos potest esse Sacerdos & religiosus.
- 149 Notarius contra hereticos potest esse Sacerdos & religiosus.
- 150 Notarius Romano Ecclesie non tenetur aliquid iurare etiam in principio sue creationis.
- 151 Bonifacius compilator huius libri, erat vnus de notarijs curie Romane.
- 152 Officialis Romane curie in creatione sua nihil iurat, ceteri tamen omnes iurant omnia fideliter agere.
- 153 Facere debens aliquid si non facit delinquere dicitur.
- 154 Simoniam committere quis videtur recipiendo pecuniam ad non faciendum quod facere tenetur.
- 155 Reipublica interest delicta esse manifesta.
- 156 Officialis non debet celare eum quem scit criminiosum.
- 157 Inquisitorem fidei impediens est suspectus de fide aliquando, & aliquando non.
- 158 Grauius est inculpate innocentem quam nocentem dimittere.
- 159 Papa criminioso infligit maledictionem pro omni sua pena.
- 160 Maledictio Papae quid importet.
- 161 Hereticus etiam exemptus subijcitur Episcopo prae-textu iurisdictionis illi delegatae a iure.
- 162 Episcopus aut alij imponentes metu aut negligentia labem heresis contra aliquem, non puniuntur pena, de qua in cle. j. de hereticis, sed si fraudulenter & malitiose imponent.
- 163 Mala pati omnia melius est quam malo consentire iure poli, sed non iure fori.
- 164 Episcopus imponens labem heresis alicui fraudulenter & malitiose, incurrit penam suspensionis.
- 165 Heresis labem imponens alicui si sit superior Episcopo, incurrit ipso iure excommunicationem, si fraudulenter & malitiose fecerit.
- 166 Excommunicationis sententia ligatus etiam a iure debet absolui licet satisfecerit.
- 167 Excommunicatus quia imposuit fraudulenter labem heresis alicui a solo Romano Pontifice debet absolui. Quid de excommunicato a Papa vel eius legato non statuendo legem vel statuendo.
- 168 Episcopus suspensus quia alicui malitiose & fraudulenter labem heresis imposuerit, superior potest absolueri, neque adire tenetur Papam.
- 169 Excommunicationis sententia prolata contra singulares, & interdicti contra vniuersitates, absolute referuata proferenti a sententia excoicationis, an trabatur ad absolutionem etiam interdicti praedicta referuatio.
- 170 Mitius agitur cum lege quam cum ministro legis.
- 171 Mutari non debet quod stare non prohibetur.
- 172 Exprimi multa possunt licet aliquantulum videantur superflua, ad tollendum omnem dubitationem.
- 173 Absolutio criminis heresis spectare noscitur ad Episcopum tantum aut ad Inquisitorem tantum, nec concurrere debent necessario in absoluendo, licet concurrere debent in condemnando.
- 174 Recedendum non est a verbis legis maxime derogatorijs legum.
- 175 Capitulum potest exercere iurisdictionem episcopalem Episcopo capto a paganis vel schismaticis perinde ac si verè vacaret.
- 176 Capitulum hēt exercitium iurisdictionis Et aliquo electo & Episcopo non valente tñ administrare, quia confectio non fuerunt literae super promissione illius, & an tunc Vicarium possit constituere necne.
- 177 Capitulum sede vacante an possit visitare ciuitatem & diocesim et an singula loca seu singulares canonicos: quod seipsum an valeat visitare.
- 178 Argumentum de toto ad partem validum est vbi est eadem ratio.
- 179 Visitare est iurisdictionis & non ordinis.
- 180 Visitans differre debet a visitato.
- 181 Confirmans & confirmatus differre debent.
- 182 Donans differre a donatario.
- 183 Ecclesia militans ligat criminiosum quantumcumque occultum, licet prolignatio non habeatur.
- 184 Excommunicatio non inferitur ab Ecclesia contra singularem personam prae-textu criminis nisi constet per prius de causa.

- 185 Excommunicari quis licet potest prae-textu criminis.
- 186 Stipulatio sub conditione de presenti, non ligat nisi ea verificata.
- 187 Suspendio iuris habens determinationem temporis, non potest tolli a superiore alio quam a Papa. & idem quando Papa referuauit absolutionem licet non fuerit determinatione temporis. & quid si non referuauit.
- 188 Citatus in causa fidei eodem contextu ab ordinario & ab Inquisitore fidei, tenetur potius comparere coram Inquisitore, quam coram ordinario tanquam coram maiore, nisi ordinarius praenouisset, & si concurrerent: quid tunc.
- 189 Notarius possunt recipere licite salarium de personis inquisitis super causa heresis. Quid de custodibus carcerum.
- 190 Heretici bona publicantur si crimen probetur.
- 191 Afflictio non est addenda afflictio.
- 192 Notarius in causa heresis potest acceptare salarium ab inquisito, si inquisitus petat copiam processus in totum aut in parte: & sic de similibus.
- 193 Citans aliquem in causa fidei tanquam suspectum de fide mala intentione, incurrit excommunicationem ipso iure.
- 194 Citatio ad iudicium est vexatio.
- 195 Capitulum caret anima, unde non potest excommunicari.
- 196 Capituli facta differre noscuntur a factis singularium.
- 197 Capitulum sede vacante an possit succedere in iurisdictione si quamquam faciat ius fidei vocare tanquam suspectum de heresi iniuste & fraudulenter, debet suspendi.
- 198 Rationis ex demeritate debet fieri extensio etiam in poenalibus.
- 199 Capitulum succedit Episcopo in his quae sunt iurisdictionis generalis, non in his quae sunt iurisdictionis specialis.
- 200 Capitulum sede vacante an possit facere vniorem: & an possit autorizare permutationes, remissio.
- 201 Vicarius vel officialis specialiter deputatus ab Episcopo uel capitulo sede vacante in causa heresis dicitur iurisdictionem delegatam habere.
- 202 Appellandum est ab Vicario Episcopi ad Episcopum in causa heresis cum tunc non sit idem auditorium.
- 203 Ordinarius an possit committere vices suas in causa heresis.

MULTORVM. In cle. preced. Papa sua constōne seruari mandat Principibus temporalibus: hic at presentem constōnem seruari mandat Principibus ecclesiasticis, videlicet ipsis diocesanis. Et sit ratio: quia illi quorum causa emanat constitutio, non sunt subditi diocesanis, sed solum secularibus Principibus, & id ab illis sunt arcendi, ac sunt subditi ipsis diocesanis, & ab eis sunt arcendi, ar. l. si. ff. de iurisd. om. iur. & c. ut animarum, de constitut. in vj. cum simi. Diuide eam in partes octo. Primò praeimitit causam impulsivam constitutionis. Secundò subijcit generaliter suam intentionem, expressa ratione finali. Tertiò subdit in specie quo ad modum procedendi. Quartò loquitur de carceribus carcerumque custodibus, & eorum officio. Sextò prouidet in fontibus ac recipiendis. Septimò infligit penas in transgressores. Octauò praeferuat quo ad reliqua iura antiqua. Secunda ibi: propter quod. Tertia ibi: sic quod cuilibet. Quarta ibi: sane. Quinta ibi: notarij. Sexta ibi: uerum. Septima ibi: quod si. Octaua ibi: alia sane, usque in finem. Casus. Contra suspectos de heresi diocesanus loci ac Inquisitor siue ab eis deputati procedere debent coniunctim & diuisim, etiam ad sententiam & per sonalem incarcerationem, iuxta modum hic statutum, alias ubi dolose contra eos procedere postponunt uel infontes quasi culpabiles uexant, puniuntur pena hic expressa, h. d.

- 1 Nota primò, quod Papa exaudit querelam a multis factam, concordat. l. ij. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. vbi Dicitur Pius exaudiuit querelam factam a pluribus de familia seruorum Iulij Sabini, qui cōfugerunt ad statuam affecti per eum graui iniuria. Non obstat, cum in iuentute, de pur. ca. & l. decurionum. C. de penis. Vbi uoces & clamores populi non sunt exaudiendae, quia ibi erant iniusta, uidelicet dum uolunt ut nocens absoluat, uel quod innocens condemnentur, hic autem querela erat iusta, ut patet ex tex. Et ita expedita est gl. secunda. Nota secundo, quod Inquisitores hereticorum deputantur per sedem Apostolicam. Nec obstat quod imò assumuntur in ordinibus Minorum & Praedicatorum per suos provinciales, quia illud sit autoritate Apostolica per priuilegia eis concessa, & sic censent deputati per sedem Apostolicam, argumento l. & si prator. ff. de officio eius cui mandata est iurisdictione, ad idem clem. dudum. §. si uero praelati. §. de sepul.

Nota

- 4 Nota tertio, quod nemo debet excedere metas siue terminos siue potestatis, concordat. l. diligenter. ff. man. c. j. de sepul. & facit de iudi. ubi iudex delegatus & ordinarius possunt excedere metas & terminos siue potestatis: quia illud non faciunt propria autoritate, sed ex consensu partium & iuris approbatione. Fallit quod tractatur de prorogatione iurisdictionis delegatae de persona ad personam, nam illa inhibet, ut c. p. & g. de offi. deleg. & sic hic sumit per termino ad id. C. de metatis. sup. rubrica. & ibi no. lib. 12. & c. statutu. §. notoriu. de rescriptis. in vj. Nec ob. c. cu ex eo. in prin. de pe. & re. ubi meta ponit pro collatione fructuum. Ad idem in epistola Pauli. Qui parce seminat parce & metet &c. quia hic loquimur de meta metarum, ibi dicit de meto metis, & sic hic est nomen: ibi uerbu. & super hoc uide uer. qui ponunt. in gl. iij. Nota quarto, quod sub colore pietatis aut alterius boni operis non est faciendum malum neque grauidus innocens, concordat c. Romana. §. fin. de sententia excoicationis. in vj. cu alijs concord. politis in glo. iij. v. & vj. Nec ob. Aut. ascriptio. C. de Epis & Clericis. ubi sub specie religionis, ordinis clericali grauat Dñs innocens: quia priuat iure suo, licet non totali: quia illud est fauore ipsius ordinis, quod pure animo, sincero affectu. vñ Dñs non potest contradicere, quod non liberetur ordinatus quod se uel aliu seruire teneat agriculturæ sicut prius, at hæc loquunt quod sub colore purgandi hereses inquietant innocentem. ibi ergo ueritas est: hic at falitas sub colore ueri: quod omnino reprobum est. Ex quibus colligitur: quod quod bonus & pius homo & scientificus male tractat & contemnitur a Principe, cedit in detrimentum bonorum & proborum ac est scientificorum. Nota quinto, quod inducta ad augmentum, non debent operari nec trahi ad diminutionem, nec e contra, concordat. l. cum tale. §. si. ff. de conditionibus & demonstrationibus. & l. legata. in prin. ff. de leg. j. cum sim. & probatur in l. si pure. maxime in lectu. R. ibi positam. ff. de le. iij. Nec ob. l. non ad ca. ff. de conditionibus & demonstrationibus. ubi posita ad augendum operantur diminutionem: quia illud est in actibus licitis, & in uoluntatem disponentis: hic at in actibus reprobis, uidelicet fideles opprimere, & uoluntate disponentis, qui solus tendit circa correctionem infidelium hæreticorum &c. Ex parte secunda nota, quod ager fidei tunc bene colitur atque fructificat, quod labes heresis ab illo extirpant solerti indagine, concordat. de ne in agro. in prin. §. de sta. Mo. Nec ob. pœmum cōpilationis Gregoriana, & melius e. dudum §. j. de sepul. ubi ager fidei bene colitur quod autor pacis reueret, quia & illud & istud requiritur. Nam labes heretica multum est periculosa atque contagiosa propter eius infectionem. & ideo cautius & diligenter est agendum super eius extirpatione, arg. l. j. §. sed si quis. ff. ad Carbo. &c. Sexto nota, quod commissio Apostolica alicui generaliter ad vniuersitatem causarum directa non derogat ordinariæ iurisdictioni uel potestati. concordat. c. p. hoc. eo. tit. in vj. Nec ob. c. studiu. de offi. lega. ubi commissio Apostolica derogat iurisdictioni ordinariæ, & est legatua, quia ibi in speciali commissio: hic at in generali. Et ideo non habet locum iste tex. ubi certa causa fidei: quod certa persona est commissio alicui tunc emissa proter & diocesanus potest procedere, ut no. in d. c. p. hoc. in j. gl. & nunc est expedita secunda gl. huius partis &c. Nota septimo, quod iudicium exerceri debet a qualitate seruata, ac sine personarum acceptione. quod nec amore vniuersi, nec odio alterius, nec timore cuiusquam, nec prae, aut praeiudicio exercendum est. His enim quatuor & eorum quolibet peruertitur iudicium, concordat. c. cu æterni. de re iudi. in vj. Nec ob. l. Argianus. ff. de actionibus & obligationibus. & regula. cū sunt. de reg. in. in vj. & l. fauorabiliores. ff. eo. tit. quod ibi uerba partium erant obliqua. Vñ tunc sanctius est absolueri reum licet debent, quod condonare reum non debent: arg. l. absentem. ff. de penis. At hic loquitur quod iustitia est clara pro parte vna, & sibi non ministratur timore, uel odio, amore, uel sorde, ut l. seruo inuito. §. cū prator. ff. ad Trebel. fallit quod ubi est locus gratificationis, ut not. in l. ij. §. hoc interdictum. ff. de libero homine exhibendo. Sed illud est quo ad processum, & ubi non uertitur alicuius praeiudicium aut interesse non at quo ad condonationem uel absolutionem. Et scias, quod licet hic quatuor parificentur, quo ad hoc quia ex quolibet eorum peruertitur iudicium, ut dicit gl. iij. tamen maius est delictum peruersionis quod fit sorde, quod ea quod sit gratia, & minus sit timore uel odio, ut patet d. §. cum prator. & l. uenales. C. quod prouocare non est necesse. Nota octauo ex parte tertia, quod hic citatio sumitur pro citatione uerbali, & in dubio competit cuiusque ordinario & delegato a Principe, uel ab ordinario, siue eam faciat per se, siue per nuntium, uel epistolam: ut nota in l. sed si in interpretat. §. j.

- ff. de arbi. & probatur. in l. sancimus. in fi. C. de iudi. & Aut. qui se mel. C. quo & quod iur. citatio aut edictalis illa appetit ordinario. ut l. consentaneum. & ibi nota. C. quo & quod iur. delegato. non nisi habeat super hoc specialē potestatem. Et quis sit eius effectus habetur in cle. dudum. §. de iudi. quae quidē citatio uerbali ut patet ad oculū euidenter a citatione edictali differt, sicut prout refert ad diocesanum, ad differentiā citationis realis, de qua sequitur: quod est delegato vñ concessa, ubi aliter nequit suam iurisdictionem explicare. ar. c. ex literis. de offi. deleg. & l. ij. & ibi not. colla. v. & est tex. in Aut. de exhi. & intro. reis. §. si uero. & ibi not. colla. v. tñ Inquisitor hæreticorum, de quo loquimur, hēt iurisdictionem, ac vniuersitatem causarum, & sic ordinariæ exequatur, ut c. ne aliqui. eo. tit. in vj. iuncto quod no. in c. pastoralis. in gl. magna. de offi. ordi. Nota nono, quod arrestum personale permittit ita quod iudex sibi subditum potest arrestare, uidelicet ut de loco non recedat, & ut puto, hoc intelligitur de arresto facto uerbali alicui sine manu iniectione, sicut non recedat de certo loco, castro, ciuitate, uel uilla sine licentia, uel donec responderit interrogationibus aut positionibus, prout practicitur in Romana curia, §. eos: qui sperant ab ea recedere, et pro modico tpe. Si at intelligeret: arrestum factum ut non recedat de certa domo, tunc hēt loco carceris, licet non esset proprie carcer, de quo §. sequitur. Nec ob. quod istud arrestum dicit esse prohibitum: quia et arrestu & sequestrum cuiuslibet rei est regulariter prohibitum. ut l. vna. C. de p. hibita sequestratione pecuniarum. Et sic multo magis est prohibitum arrestum personarum. ar. l. in seruorū. §. si. ff. de penis. Nam fatetur, quod sine causa magna non est procedendum ad hoc arrestu, sicut nec arrestum pecuniarum, ut in cōtra. Nota, quod aliquid esse capere, aliud carceri custodire. Nam potest quis capi non ut incarceretur, sed ut ad iudicium ducatur: & talis captio uocatur realis citatio. ut in Aut. de exhi. re. §. si uero & ibi no. colla. v. Itē potest capi ut incarceret. Itē potest quis incarcerari, & tñ non capitur: quia reperitur est in curia, uel ipse aliquo de causa ingressus fuerit in carcerem, vñ ibidē arrestatur, & si sine dubio incarceratur est. ar. l. qua rōne. §. in interd. ff. de acqui. re. do. & facit quod no. in l. iij. in gl. magna. in fi. C. quo & quod iudex. Hæc ergo duo sunt penitus diuersa, & separata: quod alia frustra poneret hic copula inter ea, & vñ esse potest sine alio, ut probatur in c. si clericus. de sen. excō. in vj. & sic de vno non inferitur ad aliud ut l. si. ff. de calum. cum si. Nota decimo, quod hic sunt quae fin. gl. uel melius sunt sex quae potest Inquisitor facere sine diocesanis, & e contra diocesanus sine Inquisitore. Primò quod suscipit de heresi potest citare uerbo, & per nuntium, & per epistolam, & et per edictum. Secundum, quod potest arrestare aliter, quam incarcerando, & sine manu iniectione. Tertium, quod potest capi facere, ut incarceretur, uel ut ad iudicium inducat. Quartum, quod potest eum in carcere non duro detinere. Quintum, quod potest captu ponere in pedibus, uel manibus ferreis. Sextum, quod potest sic citatum: uel arrestatum, uel capum uel incarceratum, seu et perditatum inquirere, & et contra quæcunq; alium, prout sibi uidebit. Nota undecimo, quod carcer durus siue arctus vñ institutus magis ad penam reorum, quam ad custodiam. concordat. c. quauis. de penis. in vj. & c. Nec ob. l. j. & l. finalis. C. de custō. re. ubi carcer est inuentus solum ad custodiā. Quia licet custodia sit causa finalis & inuentua carceris, tñ non repugnat quin possit etiam pro pena iniungi, ut §. certo tpe, uel quando uixerit incarceretur, & maneat in carcere. ut d. c. quauis. Praeterea l. j. & si praellega. loquuntur de iure ciuili secundum, quod non imponit criminosa pro pena ut in carcere maneat. Nam aliter punitur & extra carcerem: scilicet autem de iure canonico: ut d. c. quauis autem dicat esse talis carcer, quod secundum uulgare dictum habet intelligi: uidelicet quando est in loco infimo & subterraneo, ubi non vñ claritas Solis neque Lunæ, aut aliter. ar. l. cum de lanionis. §. a finam. ff. de fun. instruc. prater ea lex uocat mala missionem. item apud §. questionis. ff. de iniur. & auditor cameræ bonam septimanam p antiphram. Nota duodecimo, quod in causa fidei sicut & in criminali potest procedi contra inquisitum ad incarcerationem duram & ad torturam, concordat. l. vnus facinoris in principio. ff. de quaest. cū si. Nec obstat. regula iuris. cum in contemplatione. de regulis iur. & l. j. in principio. ff. de quaest. quia fatetur non esse incipiendum a tortura, ut ibi, nisi praecedentibus indicijs sufficientibus, ut hic. & l. j. §. ij. & per totū. ff. de quaest. de materia torturae etiam a storis, & testium glo. remittit. ad not. in Summa l. 5. q. vj. Collige etiam, quod de tortura dicitur tormentum: est enim uerbum tormentum generale, & comprehendit quicquid potest mentem torquere: nam dicitur tormentum quasi torques

38 mentem: fm gl. ¶ sicut verbum questionis est continens tormen-
 ta corporis, dolorem, & malam mationem. vt l. apud Labconem.
 39 §. questionem. & §. questionis. ff. de iniur. ex quo infert. gloss. ¶ q
 cum ieiunia dolorem corpori infligit, non poterit Episcopus si-
 ne Inquisitore vel eccl'ra imponere inquisitio ieiunio ad verita-
 tem eruendam. nam ieiunia talia sunt tormenta: sed certe si esset
 ieiunium vt nullo modo comedat vel bibat donec fuerit confessus
 crimen impositu: vt no. glo. in dicto. §. questionis. vel vt viuat in
 40 pane, & aqua, vel forsitan solum in pane & vino: ¶ quod est magis
 nocuum corpori, quam panis, & aqua, licet gustui sit sapius,
 postet procedere dictum glo. non tantum propter tormentum: q
 aufertur ei libertas gustus & comestitionis communis, & sic equi-
 parat duro carceri, per quem aufertur libertas aeris, & claritas cõ-
 munis: alijs gloss. non bene diceret: quia cõmune ieiunium vel ali-
 qualiter restricti debet equiparari carceri cõmuni, de quo al-
 ter horu sine altero potest disponere, vt supra. Nota decimoquar-
 41 tio casum ¶, vbi ex processu p vnũ iudicem solũ agitato non po-
 test per illũ solũ sententari, imò oportet q secũ alius sententet,
 & sic sententabit ille à quo non fuit processum, & qui non est sub
 rogatus loco illius qui processit, seu coram quo fuit processum.
 concordat. l. in offerendis. ver. ita tamẽ. C. de ap. & c. per hoc. eo.
 42 tit. in sexto. ¶ Nec obstat dicta. l. in offerendis post prin. vbi am-
 bo qui habent iudicare, habent insimul cognoscere: & ibi not. q
 illud est non q ambobus fuit coniunctim cognitio, & decisio da-
 ta. argumento. l. pluribus. ff. de. l. ij. de re iudi. hic aut ambobus
 diuisim est data cognitio, & sic cuiuslibet insolidum, sed decisio cõ-
 demnatoria coniunctim: quare secus. argumento c. cũ dilecti. de
 rescriptis. Nec ob. c. p. hoc. e. tit. in vj. ubi solus sententiat, qui so-
 lus cognouit, quia illi decre. quo ad hoc derogatũ est p hanc cle.
 Non at quo ad illud quod statutũ fuit. ut l. si ambo diuisim pro-
 cesserint teneant sibi ipsi ¶ munitate processum, cũ nihil aliud re-
 stat q prolatio snta. Item nec quo ad aliud dum statutũ est, q si
 discordant in ipsa snta ferenda, consulat Papa. Nota decimoquar-
 43 tũ ¶, q ubi est maius periculum ibi est cautius agendum. Nam ubi
 tractat de duro carcere, aut tortura, aut sententia condemnatoria,
 est piculosus, q ubi tractat de citatiõne, aut simplici custodia, aut
 alio leui processu. Et iõ leuius quã hic ambulat. Nã ibi vnus sine
 alio potest, hic non. ¶ concordat. l. j. §. sed si qs. ff. ad Carbo. & l. j. ff. de dã.
 infec. Nec ob. l. aut facta. §. si. ff. de pgnis. ubi lenius procedit ubi
 tractat de strage pluriũ, quia ibi ut ceteri ex plo terreant arg. l. j.
 & ad l. l. rep. & cle. cedit in si. c. tit. No. decimoquinto, q cã si-
 44 dei qũ sit de maioribus, nõ est reseruata soli Epõ. ¶ Nã officialis
 eius rone sui officij, & suã iurisdõnis ordinariã pot de ea cogno-
 scere, & sententare. Nec ob. c. maiores. de bap. ubi cã fidei ut po-
 te maior reseruata est Romanæ Sedi. Ad idem. 17. di. c. huic. & in
 alijs casibus notat in c. pceptis. 12. di. quia dubitationes subortaz
 circa fidei, aut articulos fidei pnt terminari iudicio solius sedis A-
 postolicæ ut ibi. ea uero q hãd prauitate hæretica attentant puni-
 unt punitiõne, & arbitrio Inquisitorũ, & diocesanũ loci, seu eius
 officialis. Quia cũ sit merã iurisdõnis, seu de mero imperio, cõm
 45 officialis abiq; alio mō intendere, ¶ cũ eius auditoriũ sit idẽ eum
 auditorio Epõ. ut c. nõ putamus. de p. sue. in vj. Nota decimo sexto,
 46 ¶ q in causis meri Imperij succedit capitulũ Epõ, uacante sede.
 concor. c. vnica. de ma. & ob. in vj. Nec ob. c. j. de inhi. in vj. ubi
 47 non succedit capitulũ: ¶ quia illud quo ad collationẽ bñficiõrũ,
 secus quo ad exercitiũ iurisdõnis, ut hic. Nota decimo septimo,
 48 ¶ q capitulum exercet iurisdõnem Epalem ad ipsum deuolutã,
 non p se, sed p propriũ delegatũ. Nec ob. q no. in cle. & si princi-
 palis. §. de rescriptis. ubi capitulũ deputat, & exercet p officialẽ.
 Quia fateor q officialis capituli deputatus generaliter cognosce-
 re possit, ut ibi, si cãm fidei specialiter delegasset. Tunc ille solus
 pro. cederet. ar. c. studuisti. de offi. deleg. Nota decimo octauo etiã
 ex hoc q cã meri Imperij pnt delegari. Nec ob. l. j. in princ. & per
 49 totũ. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. ¶ vbi merũ Imperiũ non
 delegatur, nisi ab Imperatore casu necessitatis: quia illud de iure
 50 ciuili, secus de iure canonico. ¶ Præterea hic loquit de corpore
 inanimato, sicut est collegiũ, vñ pnt delegare, cũ nõ ita faciliẽ pnt
 p se ipsum cognoscere, & decidere, sicut p aliũ. Secus ergo in cor-
 51 pore animato, ut in 31. io. Nota decimo nono, ¶ q ad hoc ut quis
 in mora constituat necesse est, q requirat & sic q interpellet. cõ
 concordat. l. si ex legati cã. ff. de. verb. obligatiõni. facit l. si puerit. j.
 de pig. ac. cũ si. & cle. attenden. res. in si. §. de sta. mo. & cle. religio
 si. post prin. §. de deci. cũ si. Nec o. b. l. magnã. C. de p. trahen. & cõ-
 52 stip. ubi nõ est necessaria requisitũ. ¶ Quia ibi fuit dies adiecta,

cuius cõterus pstituit debitorẽ in mora: hic at licet sit adiectus ter-
 minus vni dieũ, currit solũ ad die iã factã requisitionis. ar. l. pmi-
 53 sor ff. de p. l. pecu. ¶ Et est terminus qui dicitur p legẽ sine ministe-
 rio hominis. Vñ homo non potest illud augere, nec minuire. arg.
 54 Aut. hodie. C. de app. ¶ & statim currit non a die, sed a tpe requi-
 sitiois factæ. ut d. Aut. hodie. & l. iij. §. minor. ff. de mino. & sic nõ
 ob. c. pia. de excep. in vj. quia ibi expressẽ dicit: q dies probata
 excõicationis non includit in termino. viij. dierum fienda
 55 tionis. Nota vigesimo, ¶ q sola interpellatio nõ constituit quem
 in mora nisi post lapsũ viij. dierũ ex tunc. Nec ob. d. l. si ex lega-
 ti cã. ff. de ver. obligatiõni. ubi statim constituit, quia hic iõ quia
 specialiter hic fit tantũ fuit ut in d. l. promissor. §. j. ff. de cõsti. pec.
 & in cle. j. de priuil. & §. de de. ci. alias secus in 3. Attẽde: quia ex
 56 istis uideret, ¶ q ubi interpellatio est necessaria ad finẽ ut qs con-
 stituat in mora, q statim non sit in mora sed demũ lapso aliquo
 modico tpe j. quod potuit satisfacere: q non debuit tunc cũ in-
 terpellauit venire paratus cũ sacco. ut l. q dicimus. ff. de fol. & ar.
 57 lab. hostibus. §. sed quod simpliciter. Nota vigesimo primo, ¶ q
 decretũ irritans apponit circa actũ gestũ qui exerceri nõ ualebat,
 & sic supflũ vñ esse ¶ quibus in prima constõne. C. sed ex abun-
 dantia autor hic loquutus est cã remouendã dubitationis, q per
 58 curiosos poterat adinueneri, ¶ dicendo forsitan, q non ualere p
 cessus a s factu. Lope exceptionis, tñ q ipso iure teneat: vñ licet
 male dicerent: quia ex quo ptã taliter procedendi diuisim adem
 59 pta est, ¶ constat q ipse iure nullũ sit gestũ, tñ cã dubitatiõis tol-
 lendã decretũ fuit hic appõsitũ. Et iõ non alterat iuris dispositio.
 60 ut l. q muruã. in prin. ff. man. No. vigesimo secũdo, ¶ q decretum
 irritat hic gesta in contrariũ ut sine nulla. ¶ concordat l. codi. illis. §. in
 statuto. ff. de le. ij. & cle. quia contingit. uer. illi. in si. §. de reli. do.
 61 cũ si. Nec ob. l. in bello. §. fratre. ff. de cap. & 32. q. v. c. si Paul. ubi
 facta nõ possunt p infectis haberi. imò fm do. Et theologos hoc
 solo priuat Deus, ut genita nequeat facere ingenta, ut patet d. c.
 si Paulus: quia hic loquitur quantũ ad iuris effectũ, & et quo ad no-
 men. ut cle. pastoralis. circa si. §. de re iudi. ¶ no. quo ad ipsum fa-
 ctũ loquit, q non pnt haberi pro non facto. Et sic tortus aut in du-
 62 ro carcere positus p Epum sine Inquisitore, uel econtra remane-
 bit fuisse tortus, & incarceratus durẽ, nõ obstat de certo. ¶ Nã est
 grauamen, q non reperit uel suspensã p decretũ, sicut nec p ap-
 63 pellationẽ. ut l. ante ff. de. re. in tenet ad interesse eius taliter so-
 lus procedens, & taliter gestum nullũ hẽt iuris effectũ, & sic non
 grauaret, cũ confessio sit ab eo extorta, & qccũ ob hoc sequitũ
 64 est, ut l. non dubiũ. C. de legi. & cle. qm §. de immu. ecc. Vigesimo
 65 tertio nota hic tria, ¶ quorũ neutriũ potest facere Episcopus uel eius
 officialis sine Inquisitore, & ecõtrã nisi qñ vnus requisierit aliũ
 ad hæc tria, uel ad alterum horũ triũ, ut insimul procedant, & re-
 66 quisitus non curauerit, & si steterit p octo dies ex tunc. Nã requi-
 sitio amplius non expectat, requirens ad hæc tria, ¶ procedet solus
 67 prout sibi uidebit &c. Ex quibus habes, ¶ q ista requisitio sufficit
 q sit unica ut in simul in d. cle. religiosi. §. de deci. & cle. attenden-
 68 tes §. de sta. mona. & in cle. j. de priuil. ¶ Et attende, q ista requi-
 sitio ita demũ est fienda: qñ requirendus est in loco vñ haberi va-
 leat copia sui, ut dicitur. alijs secus, puta si est extra prouinciã,
 uel forsã solũ extra diocesiũ, nec aliquẽ delegatũ dimisit. ar. c.
 cũ in Ecclesijs. de præb. in vj. & c. corã. de ele. & l. si. C. de p. scrip-
 69 long. temp. cũ si. Nã ista uerba, haberi ualeat copia &c. intelligun-
 tur. l. q modẽ. ar. l. nepos proculo. ff. de uerb. signi. non cõ hẽt ne-
 70 cesse eum pquirere in omni loco, sed in eõ solũ in quo modẽ pnt
 66 requiri, ut iuribus pãctis. Vigesimo quarto nota, ¶ q par requi-
 parẽ, ut simul procedant. ¶ concordat c. cũ trãsa. de offi. dele. Nec ob.
 67 l. nã magistratus. ff. de arbi. & l. l. a quo. §. tẽp. cõstiu. ff. ad Treb.
 67 ¶ ubi par non procedit ¶ parẽ: quia illud est uerũ p modũ citatio-
 nis, uel alterius actus p̃tentiosæ iurisdõnis, non at p modũ requi-
 68 sitionis seu admonitionis, ut hic. Et ita sentit gl. j. in d. c. cum cã.
 68 ¶ Vñ quis pari uel maiorĩ non pnt nunciare nouum opus: cũ ipsa
 nuntiatio sit quedã ad cãm prouocatio: & iõ dẽt protestari. ut l.
 69 de pupillo. §. si quis ipsi Pratorĩ. ff. de operis noui nun. ¶ Credo
 at, quod ubi processus est solum inchoatus p Requisite, quod
 requisitus dẽt accedere ad locũ ubi manet requirens, hoc est ubi
 70 est factus processus, secus forsitan ubi uterq; processit sed diuisim:
 quia locus cõis tunc dẽt eligi, uel forsitan est deferendum diocesi
 sano, aut capitulo sede uacante. arg. l. si. ff. de si. instru. Vigesimo
 70 quinto nota, ¶ quod requisitus potest committere uices suas et
 in casum potentia requirenti: nam siue nõ possit, siue uelit p̃-
 71 nire, potest committere uices suas non extraneo, sed solũ requirenti
 concordat

concordat c. quia propter. circa si. de ele. & c. si quis iusto. §. si. de
 Ele. in vj. Itẽ potest negligere, hoc est, nec committere, nec exprimere
 consilium suum. Item potest significare solum consilium & consen-
 sum suum, & nihil committere: utrumq; at non poterit Episcopus, uel eius
 delegatus facere: ut tex. sentire vñ utens disunctiua, & gl. hoc dicit
 sed non placet ut statim dicã. Et est differentia: qñ ubi nihil facit
 requisitus: est intuentum q non nullo impedimento erat detentus,
 & sibi imputat quare nõ conuenit: aut erat impeditus legitime, &
 tunc ei imputat: quia non commisit uices suas requirenti, aut saltem
 quia non expressit consensum suũ, & consilium. & si horũ et nihil
 facere potuerat, nõ credo propterea debere requirentẽ differre,
 nec processum suũ ulteriore minus ualere: dum tñ sit lapsus ter-
 minus. viij. dierum. ar. cle. ne Romani. §. de elec. ubi at committit uices
 suas requirenti, est considerandum, quod aut et exprimit cõ-
 sensum suum, & consiliũ, & tunc cũ quis requiritur habeat procedere
 nõc suo proprio, & nõc requisitus, si sunt cõcordes, benẽ quidẽ:
 71 ¶ si at sunt discordes, tunc consulendus est Papa p c. p hoc. e. tit.
 in vj. Nec ob. ista disunctiua: quia stat impropric: quasi dicat, sal-
 tem istud ultimũ facere p̃tex. ar. c. si quis iusto. §. porro. de elec. in
 vj. ubi uerũ solum exprimeret consensum suũ, & consiliũ, tunc li-
 cet non haberet requirens procedere nõmen requisitus, tñ si opi-
 niones eorũ sunt discordes, puto q Papa sit cõsulendus, cũ ubiq;
 72 sit eadẽ rõ. ar. l. illud. ff. ad legem Aquil. ¶ Itẽ potest consentire ex-
 pressẽ, q solus requirens procedat, & tñ p hoc non committeret uices
 suas. & hoc tenet hic gl. super uerbo consensum: nec uideo vñ
 gl. hic mota fuerit dicens, Quod delegatus Episcopi uel capituli potest
 73 fm, scilicet exprimere consensum suũ, & consiliũ, & non p̃ pri-
 mum. ¶ committere uices suas. Nã tex. dicit q, nisi forsã gl. habuisset
 hunc respectũ, q ubi exprimit suũ consensum, tunc non potest
 committere uices suas: sed adhuc nihil est: quia si p̃t exprimere suũ
 consensum: ergo & uices suas committere: & sic non solũ unũ isto-
 74 rũ sine altero imò ambo simul. Nec ob. d. c. si quis iusto. in si. quia
 ibi est alia rõ propter cõsensum, qui solum est exprimidẽ instru-
 74 ¶ tunc secus hic. ¶ Item considerandum est quod istam commisionẽ
 facere dẽt j. istos. viij. dies: alias post facta censerent esse nimis se-
 ra. ar. l. bonorum. ff. rẽ ratam haberi. & l. j. ff. de app. reci. nisi forsã
 fuisse istud impedimentum. eam facere tunc, nã post facere possent.
 ar. l. j. in si. C. de bonis maternis. & l. j. in si. C. de anali exceptiõne.
 cum si. Nec placet quod dicit gl. q alteri istorũ duorũ est neces-
 75 sarium ante lapsum. viij. dierum: quia imò non est necessarium cũ
 sit potestatus ut dicitur in si. gl. habuit respectũ quẽ prædixi, &
 tunc salua pace impropric fuisse locuta. ¶ Nec est placet dictum
 Gen. qui uoluit, q ubi non possunt simul conuenire, q vnus potest si-
 ne altero et j. hos. viij. dies: quia ubi non possent propter longam
 distantiam vnus ab alio, uerum diceret: secus si propter infirmita-
 tem, uel aliud impedimentum, qui tunc dẽt requiri, & expectari,
 an committat requirenti uices suas, uel exprimet consensum suũ, aut
 76 disensum, ut hic in uer. uerũ. Nec ob. prædictis c. si duo ex tribus.
 de offi. deleg. in vj. ubi vnus ex delegatis potest tertio committere uices
 76 suas: quia si esset in proposito. ¶ Nam Episcopus potest uices suas
 committere tertio extraneo, quantũ ad inquirendũ de nouo ¶ istum
 iam per Inquisitorem inquisitum: sed quantum ad procedendum
 ulterius super processu iam inchoato per solum requirentem, ha-
 77 bet locũ ista cle. ut requisitus solum committit uices suas requirenti,
 quod nõ. &c. Vigesimo sexto nota hic casum speciale, ¶ ubi dele-
 78 gatus ab ordinario ad vnã causã speciale subdelegat uices
 suas. ¶ Nam delegatus ab Episcopo uel capitulo sede uacãte sub-
 delegat uices suas Inquisitori. ¶ l. a iudice. C. de iudi. Et sit ratio:
 quia non committit nisi ut ulterius procedat super processu inchoa-
 to p requirentem. iõ tex. hic dicit super alijs. Vnde forsã et secus
 si processus fuisset p ambos ¶ munit inchoatus. Vel dicas q cõ-
 mittere uices suas in casu isto requirenti, nõ est proprie subdele-
 gare, ex quo tunc requirens non potest aliter procedere ad aliquod
 79 istorum trium solũ, nisi prius facta requisitione, & expectato ter-
 mino. viij. dierũ. Amen istud non est usq; quãq; uerum: qñ sic est
 dicendum in duobus delegatis ab ordinario, ut vnus p̃t uices
 suas subdelegare collegæ, quod tñ esset ¶ dictam l. a iudice. Dic
 ergo, uel q hic sit speciale facit. ar. l. sunt personæ. in si. ff.
 de religio. & sumpt. fune. Et idẽ reperio tenuisse Stephan. Vel q iste
 delegatus ab Episcopo, & c. possit committere Inquisitori uices suas

79 & nihil dicit de delegato ab inquisitore: ¶ vñ Inquisitor ex quo p̃t
 delegare uel unã tantum uel generaliter, non est dubiũ quin iste
 delegatus potest requirere, & sibi et requirenti potest fieri ista commi-
 80 sio, & et exprimi consensum requisitus: ut hic patet. Vigesimo septi-
 mo nota casum, ¶ ubi scriptura est necessaria, qui esset addendus
 ad alios notatos in l. pactum. C. de pact. Et attende, quia de scri-
 ptura sit mentio solũ ubi dicitur de expressione consensu, & p̃sili:
 nam ibi est tota perfectio eius de quo quærit, & ideo est diligẽter
 81 procedendum, ut redigatur in scripturã: ¶ quia labilis est mema-
 82 ria, & ut fides clara semper fieri possit de tali cõsensu: ¶ secus at
 ubi simpliciter committeret uices suas, qñ tunc non est sic cautẽ am-
 bulandum, & leue est dicere committo tali, ut nobis uices caute: quia
 sem p̃ subintelligit salua iustitia, tñ puto, q cautius sit & tunc hæc
 83 commisionẽ fieri p literas, qñ non sit necesse, ¶ licet secus sit in cõ-
 missione Principis. ut l. j. C. de mandatis Principũ. & c. sup. eo. de
 84 app. &c. Vigesimo octauo nota, ¶ q aliud est consiliũ, & aliud est
 85 consensus: ¶ nã hic ponit copula inter hæc duo, & sic sunt diuer-
 sa, iõ de consensu quis tenet, sed non de consilio. Super quo uide
 86 q no. in si. de ob. q ex delic. uel ope. Ex parte quarta nota: q hæ-
 retici seu de hæresi suspecti sunt retrudendi in speciali, & p̃prio
 carcere ad eos custodiendos deputato, qui ex cõi seu uulgari usu
 87 loquendi uocantur muri, ad differentia aliorũ carcerũ. ¶ & sic at
 dicit cõis usum loquendi. ¶ concordat l. cũ delationis. §. alina. ff. de fun-
 do instructo. & cle. attendentes. uer. illas. §. de sta. mo. & cle. cum
 de quibusdã. in prin. §. de reli. do. & ibi concordatiõne. Nec ob. l. si.
 88 ff. de rer. diui. ¶ ubi muri dicuntur ambitus, quo clauditur Ciuitas. de
 sen. excõ. in vj. quia illud est fm propriũ, & cõem usum loquendi
 omniũ partiũ latitarũ, istud fm usum cõem aliquarum partium
 ut hic dicit. Vel hic uocat murus ¶ singulari, ibi muri ¶ plurali &c.
 89 Vigesimo nono nota, ¶ q custodia carceris nõ est uni committenda,
 sed duobus. ¶ concordat l. si. in prin. ff. de custo. reo. sed istud hic iõ,
 90 ¶ quia carcer erat ambobus cõis, & iõ quilibet ponit suũ custodẽ
 et ex debito: ita q ambo non possent consentire de vno: fm gl. &
 Gen. quid hoc non est statutũ fauore eorũ. ¶ q quilibet ponat vnũ,
 sed fauore custodiã, ut sint duo. Ideo fuit æquũ ut quilibet pos-
 91 set ponere suũ: ¶ at vno negligente uel nolente, credere q alius
 posset ponere duos, ar. l. cũ duobus. §. idẽ rãdit socius. ff. p socio.
 at ubi carcer esset solũ vnus ille haberet duos custodes nihilomi-
 nus deputare p d. l. si. facit qd dicimus de solis: quia si ceciderit
 non hẽt se subleuantem: probat in cle. ne in agro. §. ad hæc. §. de
 92 sta. mona. facit quod nota. in cle. cedit. tit. proximi. ¶ ubi Sacerdos
 Mesquite hẽt vnũ clericũ uel ministrũ sub se: qui clamat ut p̃co.
 & sic habes q qui p̃st causis meri Imperij p̃t hẽre carcerẽ: nã non
 est priuata psona, sed publica rone officij: alias em non liceret: cũ
 esset carcer priuatus: qui interdicitur esse ut l. una. C. de priuatis car-
 93 ceribus. facit l. qui in carcerẽ. ff. q metus cã. Itẽ & habes q iste car-
 cer hæreticorum est cõis (iure hoc sic disponente.) ¶ tã Diocesa-
 no, quã Inquisitori: & sic eorũ quilibet diuisim propria autorita-
 te potest suspẽctũ de hæresi facere detruendi in hoc carcere. ut §. dictũ.
 93 ¶ Nec placet dictũ Guil. & Gen. qui uoluerunt: ¶ q ubi carcer
 est triũ uel pluriũ dñorum cõis p induiõ, q quilibet ponat suũ
 custodẽ, ex quo infert idẽ esse in custodiibus, & custodia alieuius
 Castrũ, uel portæ Ciuitatis, aut Villæ: qñ ibi esset dare confusio-
 94 ne. ar. l. si plures. ff. de pupillari. actiõni. cũ si. vndẽ oportet q que-
 niant tunc cõiter de duobus. ar. l. hmõ. §. si. cum si. ff. de lega. j.
 Nec ob. iste tex. quia conformis est iuri cõis, in eo q non excedit,
 nec minuit numerus Dominorũ custodiũ. Nec placet dictũ Gen.
 qui dicit huc uer. sanẽ intelligi de carcere penali. & hoc iõ, quia
 custodia hẽt vnus sine altero, quoniam hic non dicit q Inquisi-
 95 tor habeat carcerẽ p se, licet uer. & quia, sãpẽ dicat q Episcopus
 habere p̃t et sine Inquisitore. Quare p̃t dici, q carcer deputatus
 pro hæreticis dẽt esse cõis, licet quandoq; & ut plurimum sit ad
 94 custodiã, & quandoq; ad penam. Trigesimo nota, ¶ q officialis
 debet consequi prouisionem alimentorum, & salariũ sui ab eo à
 95 quo fuit institutus: ¶ quia contrahi uidetur inter eos. ar. l. ad rem
 mobilem. & l. ad legatum. ff. de procura. & l. j. ff. de ua. & extraor.
 cog. Nec ob. in Aut. ut iudi. sine quoquo suffra. §. cogitandũ. coll.
 ij. ubi salarium præbetur de publico hoc est à Fisco: quia idẽ est
 96 hic, ¶ quoniã Episcopus qui habet Fiscum. i. burfam, prouidebit
 97 ei de sua burfa. ¶ Inquisitor uero, q nõ habet Fiscum. i. burfam,
 prouidebit ei non de suo proprio, sed de emolumentis prouenien-
 98 tibus ex officio ipsius Inquisitionis. ut dicit gl. & est sup hoc extra
 uagans Benedicti. xij. & concor. Gen. &c. Trigesimo primo nota
 q custodia non prouidet custodiũ, sed deputans custodem

si prouidet. Nec obstat. l. cum sepe. C. de ero. mili. anno. li. xij. vbi
custodiens prouidet: quia ibi in eo qui custodit ad requisitionem
custoditi: secus in eo qui custodit preter vel contra voluntatē cu-
99 stodiendi. Et si deo cursores, q. ponitur in garnitionem, nō
debet habere prouisionem à Reo, sed ab Actore: contrarium ta-
men seruatur. Et ita gl. sentit in dicta l. cum sepe. Sed potest dici,
q. talis garnitio semper fit pro culpa vel mora eius cōtra quem
fit. Et ideo recte in hoc puniuntur. arg. regulę damnum. de regulis
100 iur. lib. 6. &c. Trigesimo secundo nota, q. quilibet principalis
Officialis alicuius loci dēt hęc sub se Ministrum q. secum onera
supporat. c. p. p. s. de fil. presby. & q. not. in cle. cedit. s. riu.
proxim. & dicta cle. ne in agro. §. ad hęc crimen iste rex. non vñ
ad hoc astringere custodes, ex quo eorum potestati relinquit vñ l. j.
101 C. quo. & qñ Index. facit. l. decret. c. i. ff. de ad. tut. q. vbi tutor,
qui est principalis, Officialis, seu administrator p. stituit actore,
qui onera tutelaria subiit, & geret periculo tutoris constituentis:
102 q. Et ita hic, ex quo isti ministri eligunt per hos custodes ex fa-
cto, & negligentia eorū tenebunt custodes. arg. l. j. in princ. ff. de
103 Magistratibus conueniendis: q. non est ut dicitur gl. in astumen-
do huius Ministros tenentur custodes petere uel hęc licentiā Ep̄i
104 uel Inquisitoris &c. Trigesimo tertio nota, q. q. libet camera car-
ceris huius dēt habere duas clauis diuersas, ita q. vna clauis sine
alia non possit aperire: nā hic sumitur conclauē pro camera. idē
no. in l. qm. C. de custodia reo. facit l. quod conclauē. ff. de dam-
infect. & sic vnus custos non possit aperire sine alio custode uel
ministrō eius. Non solū est ergo prouisio circa bonā custodiā, p-
pter pluralitatē personarum: quia saltē dēt esse duos, sed et pro-
pter pluralitatē clauium, & etiam propter diuersitatē earundē.
105 Trigesimo quarto nota, q. q. custos vnus p̄t uices suas p̄mittere
ministrō se ele. & sic à contrario, non possit p̄mittere concu-
stodi suo: quia autor permittendo de ministro, prohibuit vñ de
collega. ar. l. si maritus. C. de procur. l. cum p̄tor. in princ. ff. de
iudi. Nec ob. s. ead. cle. uer. uerū. ubi Inquisitor p̄t p̄mittere uices
suas Ep̄i copo, & e contra. Ad idē c. super. §. si uero. de off. deleg.
ubi delegatus cū delegato p̄mittere uices suas: quia ibi nō erat elec-
ta industria personę, hic sic. ar. l. inter artifices. ff. de sol. & c. is
custo. de offi. deleg. Ex quo inferitur fm gl. & Guil. q. nullus istorū
custodum potuisset. Et suo ministro p̄missit seu subdelegasse cus-
todiā clauium, nisi quia specialiter statutum fuit sic, ea sola ra-
tione, quia electa erat industria personarū ipsorum. Vñ dicitur tex.
q. debent esse discreti, industrij, & fideles. ad idē cle. dudum. §. sta-
tuimus. §. de sepul. Et sic non ob. l. si procuratorem. §. si quis man-
106 dauit. ff. man. & c. j. in si. de procur. in vj. vbi procurator con-
stitutus ad negotia p̄t quādoq. alium substituere et in deli-
ctis. ut l. si ego. ff. quod ui aut clam: quia hic speciale, & ubiq. effe-
ctus electa perfectę procuratoris industria. ut d. l. inter artifices.
& probat in c. h. cū ibi no. de off. dele. Trigesimo quinto nota per
107 uerbū. substitutus, positū in uer. porro, q. sicut Ep̄us p̄t hunc
effectum inquisitionis delegare, & sic aliū loco sui substituere, ita
& ipse Inquisitor hoc poterit, q. existit cle. in alia parte et colligi
108 tur. Nec ob. c. si. circa si. de offi. deleg. q. ubi deputatus ad facien-
dā inquisitionem non p̄t subdelegare: quia ibi erat simplex inquisi-
tio fienda absq. exercitio iurisdictionis: hic autē cū exercitio. Ideo
subdelegat iure cōi, cū sit delegatus à Principe. ut c. Pastora-
lis. de offi. deleg. & l. ad iudice. C. de iudi. cū si. &c. Trigesimo sexto
109 nota, q. q. i. custodes tenent iurare se bene, & fideliter factu-
110 rōs, q. incumbunt eorū officio, & alia q. hic specificant, q. & est
istud generale in quolibet alio Officiali uel Administratore ut
cle. quia p̄tingit. uer. illi. §. de reli. do. & l. de creationib. C. de Ep̄i.
audi. & l. hac edictal. §. mob. iud. de secun. nup. & Auth. hodie. C.
de iudi. cum si. & c. ubi p̄tēculū. §. super his. de cle. in vj. Nec ob.
Aut. decernimus. §. de arbi. ubi ar. biter assumptus non dēt iurare,
& si iuraret, non ualet iuramentum: quia ibi nō erat Adm. iur. atōr. Præ-
terea ibi metu p̄t, non à metu peri urij standum est iurō, de
quo dicitur ibi no. hic autē isti custodes habent ministeriū eis demā
111 datum, ut patet in tex. Trigesimo septimo, q. q. iur. dēt p̄stari
tactis cū manu sanctis Euangelij, & sic habes duo. Vñ q. non
sufficit p̄sentia, sed scriptura tangit. concordat. c. ut circa. de ele.
112 in vj. q. & istud uocat iur. corporale p̄stari. ut cle. Romani.
sibi, & subsequenter. §. de iur. i. & l. si alterius. in fin. C. si minor se
113 maiorē dixerit. Nec ob. Auth. si iudex. C. de Ep̄i. & cleri. q. q.
ibi speciale in Ep̄o, q. iur. in p̄sentia scripturarū, non autē q. illas
114 tangat, licet alij aliter dixerit ibidē. q. Aliud est, q. iurandū est
sup. sancta Dei Euangeliā, ita q. ipsa scriptura, q. tangit, dēt esse:

seu p̄tinere Euangeliā, seu Euangeliū aliquod de quatuor Eua-
gelistis. ut c. quodies. de pur. ca. & d. Aut. sed index. Nō ob. p̄tēculo
Tria, q. pro lege seruatur. ut l. de quibus. ff. de legi. fm q. sufficit, q.
tangat quælibet scriptura: quæ aliqui exprimit in iure, q. iure si
simpliciter, uel corporaliter, & tunc sufficit, q. tangat quælibet scri-
ptura. Aliquando exprimit, q. iure sup. sancta Dei Euangeliā, &
tunc oportet ueraciter scripturā esse Euangeliorū. fm gl. Notarij
at dicunt, Talis ad sancta Dei Euangeliā iurauit tactis scripturis,
& non dicunt Euangelistis, & procedit, quia dicendo iurauit ad
sanctā Dei Euangeliā, idē est dicere, iurauit p̄ Deū tactis scriptu-
ris. Ita q. nō est satis factū Iuri uolenti iurari sup. sancta
Dei Euangeliā: p. d. c. quodies. Et uide q. no. in l. hac edictal. §. Itē
115 sacramenta. de pa. iura. fir. col. x. Trigesimo octauo nota, q. hoc
iur. p̄statur et pro futuris. Concordat d. Auth. hodie. C. de Iudi.
116 Nō ob. c. Clericus. de iure iur. q. ubi non iur. sup. futuro, quia si
iur. p̄stet solū pro p̄terito, non trahit ad futurū, si ar. p̄stet
et super futuro, de illo tenebit iurans uigore iur. Nec ob. ad totā
istā materiā iur. q. iur. frustra p̄stet post factā promissionē:
117 q. ex eo, quia Deus non facit differentiam inter simplicē loquē,
& iur. ut c. Iuramati. 2. q. v. quia illud est uerū quo ad uinculū
respectu peccati mortalis, q. ubiq. patrat in mentiēdo, uel non
seruando promissum, aut iurātū, ut ibi tñ magis delinquit deieris
q. mentiens simpliciter. Nā maius uinculū est propter iuriam
dum: ut probatur in c. debitor. de iure iur. in vj. cum si. & ita ut
no. in d. c. iuramati. & in d. c. Clericus. Verum, quo ad casum istū,
puto, quod q. custodes simpliciter iurent de seruando bonā dili-
118 gentiā in custodia Muratorum, seu in custodia positurum, q. tñ
hoc iur. etiam, quo ad eos, qui pro tempore post dictum iura-
mentum p̄stitum in custodia uel in carcere positi fuerint. Ar-
gum. l. si seruitus in prin. ff. de serui. urb. p̄dio. Nec ob. d. c. Cle-
ricus: quia statutum vnū longē differt etiam quo ad effectum, &
119 substantiam ab alio. q. Et ideo iur. p̄stitū super obseruatiōe
statutorū editorum, restringit solū ad ea, quæ tunc erant edita,
at custodia vnus hæretici, non differt quo ad effectum, & substā-
tiam ab alia. Et ideo iur. p̄stitum super bona custodia Incar-
ceratorum, comprehendit etiam incarceratos post iur. p̄stitū.
120 q. Causa ergo dubitationis loquendæ uel ex quadam abundantia
cautela, & ut magis custodes credant se astrictos ad bonam dili-
gentiam pro futuris incarceratis, p̄stet hoc iur. pro futuris: li-
cet gl. hic aliter sentiat, & probatur ista distinctio ex concordia
l. si. c. q. res pi. g. ob. po. & l. si ita & l. Plautius. ff. de au. & arg. leg.
121 Trigesimo nono nota, q. q. isti custodes tenent et ex debito iur. de
omni culpa et leuissima: quæ tenent possentenus de omni diligen-
tia, & sic de ea q. pater. diligenti. §. i. adhiberit. 3. cordat. l. in l.
Aquil. ff. ad legem Aquil. & l. a Procurator. C. manda. Nec ob. l. q.
122 nera. ff. de positi. q. ubi Depositarus tenet solū de culpa lata.
Nec est obstat. l. si vt certe. §. qd. uerō & §. custodia. ff. commoda.
123 q. ubi commodatarius tenet de culpa leui, sic tenet de diligentia
non adhibita, quam habuisset paterfami. diligens: quia illa iu-
ra non loquunt de officialibus, aut de ad ministratoribus alienarū
rerum, & negotiorum: hic autem sic. Sufficit ergo, q. non tenent
de casu. nec mirū in istis custodib. carceris quia habent maximū
on. subire ex debito officio. & eorū segnitias est ualde piculosa,
& iustitig impeditiua, statutū est vt teneantur in pluri q. alij offi-
ciar. vt l. milites. & l. fina. ff. de custo. reo. & l. ad commentarien-
124 sem. C. de custo. reo. q. Credo tamē in proposito q. istud uerbū,
q. poterūt, restringat hanc diligentiam, vt nedū non teneatur fa-
cere, q. sine peccato facere non possit. iuxta. c. ij. facit. xxij. q. ij.
sed etiam vt non teneat nisi inquantū ad esset suę p̄sonę commo-
ditas. iuxta. l. nepos proculo. ff. de uerborū significatione. Verū
considerandū est, q. q. hoc uerū apponat in ipsa p̄statione
Iuramenti, non propterea liberant isti custodes à negligentia, q.
adhibebit circa custodiā, quominus puniant iura iuris p̄munis
dispositionem, de qua in dicta l. militis. cum si. Quadragesimo
125 nota, q. q. secretū est id, q. non p̄t audiri per duos. Vñ licet vnus
audiat, secretū est. Ratio, quia non est probatio, q. fit per vnū solū.
126 vt. l. iur. iur. C. de testi. q. illud ergo quod duo inuicem loquunt
nullo alio audiente: vel q. vnus loquitur alteri tertio, nullo au-
127 diente, secretum est. q. Secretum enim p̄supponit aliquid fuisse
dictum. argumento l. decem. ff. de uerbo. significatione: sed taliter
dictū, q. nescitur, quia sic secretum est, vt q. ab alijs nesciat. lar-
go autem modo dicitur secretum, quod cum dictum est inter plu-
res, hoc pacto vt non diuulget: quia respectu aliorū est secretū,
non aut inter ipsos qui loquuntur. argum. l. consensu. §. fina. t.

C. de Repu. & c. iij. de elec. pro quo optime fecit. c. si. co. ti. in vj.
Tñ hic vñ ponit secretum pro eo, q. profertur per vnū custodem,
alio nesciente, q. est sanē intelligendum, vt q. loquitur aliquid,
q. esset de se secretum: secus si loqueretur de non secretis fm glo.
sed certē textus habuit considerationem ad suspectum modū lo-
128 loquendi. q. Vnde si coram aliquibus audientibus aliquid loque-
retur vnus ex custodibus, altero custode non audiente, non esset
peritius: quia non p̄t dici secretē hoc fuisset loquutum alijs fe-
129 cus: q. Si ergo solus loquitur custodiā, id est custoditā personā
ex hoc p̄sumptio fraudis ingeritur. arg. l. si. ff. de ri. nup. Et ideo ta-
lis loquutio interdicitur, quia q. iocolum uel aliud nihil ad factū
tangens dicatur, tñ nō suspectum autem p̄beret loquendi ali-
quid similitudine: & ideo indistinctē p̄hibetur omnis loquutio secre-
130 ta. q. Ideo hic dñ in tex. nihil. ut l. a procuratore. C. man. sicut in
simili in c. ubi periculū. §. nulli. de elec. in vj. Et intellige secreta,
hoc est absconce, & sub silentio, ita q. sonus uocis nō audiat, nec
audiri p̄t et à circumstantibus, & sic nec audiri p̄t et custode si
p̄sens esset: unde hic notatur non auditus, non aut simpliciter
131 absentia: & ista fuit ut opinor mens huius Autoris. q. Item consi-
dera, q. hic solum interdicitur custodi, ut non loquatur, non autē
q. non p̄beat auditū uerbis, quæ profertur per custodiā, id est
per custodiā personā. Et ideo si persona custodita alloquatur sub
132 silentio vnus ex custodibus, altero non audiente, nec audiri uolē
te, q. tuncq. custos p̄beat aurem, ut rectē, & plenē intelligat,
dum tñ nihil p̄ferant sub silentio, nō ligatur tali iuramento qua-
133 si per iur. Quadragesimo primo nota, q. q. oblatum pro carcera-
tis hæreticis, seu pro hæresi detentis ad elemosynam potest ordi-
natione Ep̄i, & Inquisitoris in alios usus expendi, seu conuer-
ti. Nec ob. l. si quis ad declinandū. §. pen. C. de Ep̄i. & Cleri. ubi
relictum ad certam piam cām, uel locum, aut personam, non p̄t
conuerti in alium usum: quia illud non erat relictum ad alimenta:
134 istud sic. Vel melius istis incarceratis est prouidem omnino p.
Ep̄iscopatum, & Inquisitionem, et si nihil offerretur aliud. Et ideo
computatio non est eis nocua, in contrario secus. Vel hic non di-
citur de totali cōmutatione, sed solum q. ordinario horum cōtra-
135 forsan in aliquali diminutione est seruanda. q. Vel melius isti cu-
stodes possunt recipere, & distribuere ex suo officio, nisi aliter mā-
ndetur eis per hos superiores: quia tunc dedit officium mandato fu-
136 perioris. Quadragesimo secundo nota, q. q. Minister nihil debet si-
bi appropriare de bonis, quæ administrat, sed totum sine diminu-
tione debet conseruare, & assignare ei, ad quem pertinent. cōcor-
dat l. si quis titio. in prin. ff. de lega. ij. cum si. q. facit contra famu-
los infideles qui quartam, aut aliam quotam uel quantitatem sem-
per pro seipsis detrahunt de his, quæ deputantur Dominis suis, q.
137 ista est quarta caballaria: quia illam et deducunt de his, q. emunt
pro Dominis. Vnde dñ vulgariter, Aquel bat lo cabas a son mai-
stre: propriē dñ, qui Capifer, qui si nil aliud p̄t auferre, uel subri-
pere Dño suo, subripit cinerem, ut no. in l. Iulia. §. item si furem.
138 ff. de act. emp. Nec ob. l. a tutoribus. §. si. ff. de adm. tut. q. ubi tu-
tori debetur salarium de bonis, quæ administrat, quia illud perci-
pit non sua autoritate sed autoritate eius, qui eum tutorē consti-
tuit, siue fuerit Testamentarius, siue Datus, non alias ut ibi not.
139 Quadragesimo tertio nota, q. Idem esse seruandum in personis ac-
cessorijs, q. in principalibus. q. nam hic ita dēt isti ministri iura-
re sicut ipsi custodes, & et in p̄ntia ipsorum Ep̄i, & Inquisitoris.
nec non. l. si ut proponis. C. de excep. rei iud. iuncto c. Pastoralis.
§. quia uerō. de of. deleg. & c. cetero. de re iudi. & q. in eis non.
140 q. ubi ministri deputati ad executionem, non cognoscunt de nul-
litate imō exequutio cā cū officiales principales cognoscerent de
eadem, & ab executione supersederent: quia hic eadem est rō. vñ
formiter ambos istos concernens: ibi autem diuersa. Quadrage-
141 simo quarto nota, q. q. custos carceris debet solum deputari p. do-
minum carceris uel per in eius locum et ad tps subrogatum. Et
ideo qñ carcer est proprius Ep̄i, in quo recluduntur isti hæretici, nō
deputabit custodem Inquisitor, sed solus Ep̄s. arg. l. in re manda-
142 ta. C. manda. Quadragesimo quinto nota, q. q. obligatus iurare ten-
etur iur. p̄stare p̄sente eo cuius interest, Inquisitoris, ut cu-
stodes, qui deputantur per Ep̄m ad custodiā hæreticorū incar-
ceratorum in carcere solius Ep̄i diligenter, & fideliter custodiāt.
concordat l. si qñ. & Aut. si quis ab aliquo. C. de testibus. Quadra-
143 gesimo sexto nota, q. q. sicut capitulum, sede vacante, succedit in
iurisdictione ep̄alem, ita & in potestatem carceribus utendi ep̄a-

libus, & ibidem incarcerandi criminosos, & deputandū custodes
ad præfatam custodiā. arg. l. ij. ff. de iurisdictione. omnium iudi.
144 q. hæc omnia sunt accessoria, & consequentia à iurisdictione, & sic
concessa censentur. ut l. si. ff. de offi. eius cui man. & iurisd. & arg.
l. ad rem mobilem. & l. ad legatū. ff. de procu. & c. Præterea. de of.
145 deleg. cum si. q. Puto tñ, q. si Capitulum h̄ret carcerem propriū,
q. in illo possit si uellet intrudere h̄mōi hæreticos: licet glo. Guil.
& Gen. q. h̄mōi hic dicant, & non bñ. nā ex quo datur Capitulo iur-
isdictione ep̄alis, & illam p̄t exercere in loco capitulari, ergo &
uti p̄t carcere capitulari. Nō ob. iste tex. quia uel Capitulū nō ha-
bebat carcerē propriū, uel si h̄bat uolebat tñ uti carcere Ep̄ali.
146 Vñ nō p̄tea arctatur. ut l. sepe. ff. de offi. p̄s. cum si. q. Scias tñ
fm Guil. q. carcer. Ep̄i debet esse cōis sibi, & Capitulo: qm̄ circū
scripta consuetudine tria cognitio omnium cārum maximē crimi-
nalia cōis est Ep̄o, & suo Capitulo. ut c. Ep̄s nullus. xv. q. vij.
sed certē ista cle. probat q. iur. dum Capitulo non det iurisdictionē,
nisi vacante sede, & Ep̄o sedem dat in humanis existenti. Quadra-
147 gesimo septimo nota, q. q. Inquisitor p̄t substituere, seu uices
suas alijs committere. Rō, quia huius inquisitio est sibi demadāta
cum iurisdictione, alias secus. ut c. si. de offi. deleg. Ex parte quarta
148 nota, q. q. notarij, qui acta conscribunt h̄mōi in cā fidei tenentur
iurare de exercendo officii suū fideliter. Idē de apparitore, & nū-
tario, & alijs ministris. Nec ob. c. ad audientiam. de p̄scrip. vbi no-
tarius iurat in principio suæ creationis de exercendo fideliter of-
ficii suum, & sic non est iterum iurare astringendus: quia hic spe-
cialia p̄ arduitatem, & magnitudinē causæ huius: fm gl. & Guil.
quia alias pro eo p̄sumit. ar. c. illud. in fin. de p̄sum. & d. c. ad au-
149 dientiam. Vñ oportet in ea procedi cū multa cautela. ut c. ut offi-
cium. §. uerum. eo. ti. in vj. sicut & aliud speciale est: q. quia reli-
giosus, & quisq. et in sacris ordinibus cōstitutus p̄t esse Notari-
us in h̄mōi cā. ut c. ut officium. §. ad conscribendas. q. ḡalem. p.
150 hibitionem, de qua in c. sicurte. ne cle. uel mon. q. Vbi uideas fm
Host. & post eum Nouel. sex q. iurare tenetur Notarius in prin-
151 cipio suę creationis. Notarius autē sanctę Romane Ecclesię. q. de
152 quorum numero sum vnus, licet indignus, iurare nō tenetur, q. &
solus est officialis, qui nō iurat, tñ ceteri oēs iurant, & uicecancel-
larius, & sic ego nō iurauit, licet plures qui t̄pe fuerunt, non curan-
tes sibi attendere, iurauerunt simpliciter. put simplices Capella-
rii, recipientes q. est deterius capā, & toquetū de manib. Camera-
rij Pape, cū tñ à seipsis recipere debuerunt: quia ex sola citatiōe ius
querit absq. alia solēnitare, licet emolumenta nō capiat: & hoc fa-
uore collegarum: qui postq. fuerit inscriptus in libro cancellarię.
153 Ex parte quinta, q. q. qui non facit q. facere dēt, delinquit, quia
facere censet aduersus ea, q. facienda erant. cōcor. l. qui non facit.
154 ff. de reg. iur. unde dicimus, q. q. simonia est dum quis pecuniam
recipit non faciendo q. facere debet. ut c. nemo de simo. Nec mi-
rū, quia prohibitum est et recipere pecuniā ut fiat, q. sciendū est,
ut l. ij. ff. de conditio. ob. turp. cau. cū si. in lib. l. Quadragesimo-
155 octauo nota, q. q. reipublice inter est peccata, & delicta hominū
156 e. manifesta ut leu. qui nocent. in prin. ff. de iniur. q. sic of-
ficialis eum quē nouit esse criminosum celare non dēt. cōcor. di-
157 sta decre. nemo. de sim. Quadragesimo nono nota, q. q. grauius,
deterabilius est inculpate innocentē. cōcor. l. absentē. ff. de penis.
158 Quinquagesimo nota, q. q. Papa maledictionē. eternā infligit cri-
159 minoso p. p̄na: q. nihil est aliud, quā hęc indignationē Princi-
pis Celestis: de qua in cle. dudū. in si. §. de sepul. Quinquagesimo-
160 primo nota, q. q. ista sunt paria, quæ esse de hæresi suspectū, aut i-
pedire officium inquisitionis contra suspectū de hæresi: q. est ue-
rum quando impedit vel criminis particeps, licet nō sit inculpa-
tus. nam fautor hæresis tñ sentetur manifeste. secus si amore car-
nali, uel p̄ticio uellet suffragari ei, & per hoc impedire inquisiti-
onem: qm̄ tunc p̄t procedi q. eum tanq. turbatē iurisdictionem, iux-
ta notata per Inn. in ca. j. de officio delegati, licet in dubio suspec-
tus esset habendus de fautoria, & sic p̄t intelligi c. excōicamus.
§. credentes. e. ti. & c. vt cōmisi. eo. ti. in 6. & Aut. credentes. C. eo.
161 ti. Quinquagesimo secundo nota, q. q. omnes exemptio cessat in hoc
crimine secundum Guil. q. allegat pro concordantia c. ad abo-
lendam. in fine. eo. ti. sed certe nō cessat, vt ordinarius utatur sua
iurisdictione q. suspectos. sed solū delegata sibi à iure. vt ibi notā
in fine. Ex parte sexta nota, q. p̄na hic statuta etiā maledictionis
eternæ de qua in particula p̄cedent. solum capit fraudulenter, &
162 malitiose se habentes. q. Vnde si per metum iustū hęc faciant, nō
incurrunt hanc p̄nā fm gl. Idē si per negligentia, q. vt dolus puni-
vt l. j.

163 vt. l. j. ff. de his q notatur infra. sm Cardin. Mediola. † Nec ob. q melius est omnia mala pati, q malo sentire. vt. c. itaq; xxxij. qd. v. & not. in. c. j. de cleri. pug. in duello. quia licet teneantur forsitant
 164 iure poli, nō tñ iure fori, ut hic. Quinquagesimo tertio nota, q Ep̄s incurrit hic penam suspensionis ab officio, quia hic specialiter statutus, & concordat cle. q. sit. in. si. s. de magi. Nec ob. c. quia periculosum. de sen. excom. in sexto, vbi non includit Ep̄s, quia illud qñ nō fit specialis mentio de Ep̄scopo. Quinquagesimo quarto
 165 to nota, q hic casum vñ in quo infligitur ipso facto sn̄a, seu p̄g
 166 na excōicationis. alij no. in gl. Quinquagesimo quinto nota, q sn̄a excōicationis ligatus ē a iure lata, qñ satisfaciatur, necesse est vt ab homine absoluarur. concordat. cle. j. s. de sepul. cum sim. secus aut in sn̄a suspensionis de quo per Inn. in c. cum bonæ. de ata. & quali. & c. sicut de vita & honesta. clerico. Quinquagesimo sexto
 167 nota, q p̄ sn̄a excōicationis a iure lata solus Romanus Pontifex absoluit. Non ob. c. nuper. de sen. excom. vbi ordinarius absoluit à sn̄a iuris. quia hic est speciale p̄p̄ reservationem factam sedi Apostolicæ, ut hic. vbi ergo lata est sn̄a excōicationi à Papa in aliquo casu: non tñ condendo legem, vel in generale, tunc nullus absoluit nisi Papa. Idem in lata a suo delegato. ut c. pastoralis. de of. or. fallit in mortis articulo: ut hic. ut d. c. nuper. & no. in d. c. pastoralis. Si aut est lata à Papa. condendo ius, & tunc aut sibi uel sedi retinuit potestatem absoluedi: & idem ut hic, aut non, & tunc inferior absoluit. ut d. c. nuper. eo aut casu, quo absoluit inferior in mortis articulo tenetur primò fieri satisfactionem facere reale, si tps, & facultas hoc patiuntur, ut hic: alias sufficit q satisfactio verbalis præcedat, hoc est q caueat de satisfaciendo. vt. c. fi. de se pul. & hic no. in glo. pen. Quinquagesimo septimo nota, q hęc constitutio infligit Ep̄o penam suspensionis, & alij penam excōicationis, & tñ reservatio facta absolutionis à sn̄a excōicationis non trahitur ad sn̄am suspensionis. Vnde superior absoluit a suspensione sm gl. & sic facit in trium not. Nouel. in c. si Ciuitas. de sen. excom. in vj. qui tenet, q p̄ vbi sn̄a interdicti profertur in vniuersitate, & excōicationis in singulares, reservata absolutione p̄ferenti à sn̄a excōicationis, huius reservatio trahet ad sn̄am interdicti. Et sic facit rectè contra gl. quæ incipit de suspensione. in fin. Vel dic q glo. ista non refertur ad tex. sed solum quærit qñ sn̄a suspensionis profertur sine expressione aut determinatione x̄pis, non aut q tunc fuerit lata sn̄a excōicationis in alios pro eadem ca. Vel dic q illa loquitur in sn̄a hominis, non aut in sn̄a iuris ministri iuris cum quo durius agitur, quam cum iure. ut l. cecl. 171 sus. ff. de arbi. Ex parte vltima not. q illud non mutatur q stare non prohibetur. concor. l. sancimus. ff. de testa. & l. præcipimus. in si. de appellatio. & c. si. in si. eo. ti. in vj. hic aut expressè d̄r, q alia
 172 remanent in suo robore. † Vnde d̄r. superflue. positum per iura prælegata: qñ cum eis nō esset expressè derogatum ex eo quia p̄sens constitutio solum concernebat remotionem certorum duobiorum emergentium, remanebant in suo robore. Sed dic q tunc non fuit necesse, tñ cā euitandæ omnis altercationis, maxime p̄p̄ curiosos sic fuit dictum: prout Bonifa. viij. fecerat in d. c. si. in si. e. ti. facit. l. qui inuicem. in prin. ff. madati. Ratio impulsua colligit ex parte prima, per quam collige, q defectus fuit ex parte Inquisitoris, & non diocesanorum. Ratio decidendi colligitur ex parte secunda. Ratio dubitandi colligitur ex hic q dixi s. circa notabilia.
 173 Prima conclusio, q p̄ vbi absoluedus est delatus de crimine hæresis, non requiritur, q ambo. s. Ep̄s & Inquisitor, aut substituti eorum insimul sententent. ar. l. fauorabilioris. ff. de reg. iur. sm gl. Stepha. aut q̄ per regulam q̄ habet. q qui p̄t absolueret p̄t ligare. xxj. di. c. inferior. Item quia non minus imò maius periculū vñ in absoluedo iniuste, quam in condemnando iniuste. ut hac
 174 cle. s. nerum quia. Sed certè, salua pace, non bene dicit, q quia à verbis legis non est recedendum, maxime derogatorijs iurium p̄cedentium. ut l. j. s. si is qui nauem. ff. de exer. iuncta. l. præcipimus. in si. c. de app. ut iuncto. si. huius cle. Nam ista cle. solum loquit qñ sn̄a est ferenda q̄ hæreticos inquisitos. Vnde secus si pro eis. Nec ob. c. inferior. quia istud est speciale hic. Nec ob. s. verum. q̄ imò rotum est trium per. l. absentē. ff. de p̄nis. cum si. ¶ Secunda
 175 conclusio, q p̄ sede Ep̄ali quasi vacante, vç quia Ep̄s est captus a Paganis uel Schismaticis, capitulum potest facere, p̄ ut hic dicitur, perinde ac si uerè tunc sedes vacaret. ut c. si Episcopus. de sup p̄len. negligē. præla. in vj. sm gl. Tertia conclusio, q p̄ Capitulum ea, quæ sunt iurisdictionis Episcopalis, exercet et postq̄ fuit prouisum Ecclesiæ de Episcopo, q̄ diu Episcopus, vel electus non

p̄t administrare; ex eo quia super sua prouisione nondū s̄nt c̄ta
 fecer̄ literę: sic enim prohibuit Bonifa. viij. in sua extrauaganti, q̄ incipit, In iuncte. sm gl. Et sit ratio: quia nec tunc potest sic. prouisus deputare Vicarium vel Officiale ad huius exercitium. ar. l. si. s. defensionem. C. de admini. tur. & l. de creationibus. C. de ep̄is. audien. Vñ iustum est q̄ Capitulum continet exercitium iurisdictionis donec prouisus nactus fuerit potestatem per se vel aliū exercendum. arg. l. meminisse. ff. de offi. proconsul. & lega. Quarta conclusio sm gl. q̄ Capitulum, sede vacante, non p̄t facere generalem visitationē Ciuitatis, & diocesis, & ita intelligit opi. Io. Mo. qui in c. Ecclesia. de supplen. negli. præla. in ver. dicebat Capitulum non h̄re ius visitandi. Sed ista distinctio vñ esse verbalis, & non realis: qñ facile esse Capitulo nunc aliqua loca, nunc aliquas personas eligere pro hac visitatione: & sic ad idem veniretur. ¶ l. ij. c. cōmunia de lega. Sed r̄ndere huic rōni, q̄ specialis inquisitio nō p̄t fieri, nisi p̄cedente infamia, quæ succedat loco accusationis,
 178 & sic est quid iurisdictionis: sed certe quia vbi est eadem rōli, tunc est arguere de toto ad partem & econtra. ut l. si duo. ff. de ad 179 mini. tur. ¶ Dicendum est, q̄ cum uisitatione, & ius uisitandi sunt iurisdictionis, & non ordinis, q̄ competat Capitulo. nam licet ipse motus generalis. s. cā faciendi visitationē gnalem, forsitan non sit iurisdictionis, tñ quia solum tendit ad finem, & effectum qui est iurisdictionis, debet iudicari de eo & de ea ueluti de iurisdictione. arg. l. generaliter. C. de ep̄is. & Clericis. & l. a nullo. C. de ferijs. & institut. de donatio. s. est & aliud. & sit uera simpliciter opinio Archid. hoc saluo, quia licet ipsum capitulum possit uisitare singulares Ca.
 180 nonicos, tñ non credo q̄ possit uisitare seipsum: qñ inter uis
 181 tantem & uisitatum debet esse distinctio personarum, q̄ sicut inter
 182 confirmantem & confirmatum, q̄ donantem, & donatarium, atq; similes. ut l. ij. ff. de of. procon. cum si. Et no. in cle. vna. s. de reb. 183 Eccle. nō alienan. ¶ Quinta conclusio, q̄ p̄ Ecclesia militans ligat criminofum quantuncq; occultū: q̄ nā licet nominatim singularē personā non procedat, ut pote excōicaturā, nisi cōstituterit, tñ s̄n rei ueritatē si criminofus est, consequens est, ut li
 184 gatus sit, non tñ pro ligato h̄r. ¶ Certum est enim, q̄ crimen est materia sufficiens ob seu p̄p̄ criminofus est excōicandus, uel suspendendus, iuxta c. ut animarum. de constitu. in vj. & cle. ne in agro. s. quia uero. s. de sta. mo. cum si. vbi ergo subditus illud crimen ueritū committit quantuncq; occulte, constat q̄ criminofus est, q̄q̄ Ecclesia militans, prout est fidelium congregatio, nō iudicat eum pro ligato, nisi legitime prius constaret eum talem esse. ¶ Pro quo optimè l. cum ad præfens. ff. si cer. p̄. nam si hodie promitto tibi centum si Rex Boemię est hac die in Praga. certe Iudex non condemnabit me ad soluendum, nisi postq̄ confiterit legitime, q̄ Rex Boemię erat hac die in Praga. & tñ si hac die erat in Praga, ego statim sui obligatus, quia mā erat substitū ad obligationem. ut l. eum. qui. s. quoties. ff. de ver. ob. & sic s̄to cū
 187 glo. per hanc rationem. ¶ Sexta conclusio, q̄ p̄ sententia suspēnsionis lata a iure non potest superior absolueret quando habet tēpus determinatum. ut nota. in c. euepiens. s. ceterum. de electio. libro. vj. Idem si non habet tempus determinatum, sed Papa reseruauit sibi, uel sedi absolutionem. ut c. cum literis. in fine. de testibus. Si aut non reseruauit sibi, tunc superior absoluet. ar. dicit. c. nuper. de sen. excom. vide q̄ dixi s̄. in quodam notabili. ¶ Septima conclusio sm Archi. in c. per hoc. eo. ti. in vj. q̄ p̄ si concurrant uisitatio in cā fidei ordinarius Diocesanus, & Inquisitor, q̄ citatus dēt cōparere coram Inquisitore, ut pote maiore, cū eius iurisdō sic sit Apostolica: quia delegata à Papa: diocesani uero & ordinaria de of. deleg. c. sane. & l. & l. si Prætor. ff. de officio eius cui manda. est iurisdō, plus sm eum ē si Diocesanus præuenisset, teneat citatus deserto iudicio ordinarij comparere corā Inquisitore, quasi maius sit eius tribunal. ar. l. s̄ Pupillum. s. is qui. de re iud. sed certè non est p̄p̄ maius tribunal: imò uideret se h̄re uelut duo equaliter. ut sic licet præuentio Diocesanij nō impediatur processum fiendum per Inquisitorem, nec eō, tñ semper parendum est ei, qui præuenit in citando uel alio actū, qui p̄t per vnum eorum exerceri. arg. eorum l. qui prior. ff. de iudicijs. vbi aut esset concursus, tunc forsitan esset locus gratificationi ex parte citati. arg. l. plerunq; ff. de iure deliberan. Non obstant tria locum h̄ent qñ delegata Apostolica iudicat ordinarię: hic aut non præter iudicat, sed adiungitur. ¶ Octaua conclusio sm Mattheum: q̄ Notarij huius officij licet recipiant salarium pro suo labore ab h̄mōi p̄sonis inquisitis, & p̄bat, q̄a solū aīr statutū est de custodib. carceris. Sed certe male dicit, q̄a de publico ē eis satisfaciendū. Nā

Notarij

Notarij non assimuntur de uoluntate Inquisitorum. vnde dicit lex, q̄ Inquisitor debet deputari sine incommodo Reorū. ut in Aut. ut nulli iudi. s. j. col. ix. & ita no. Archi. in c. ut officium. in glo. sup verbo publicū. eo. ti. in vj. facit q̄ dixi. s̄. in quodam notabili. facit
 190 ratio, q̄ quia aut Inquisitus est reus & condemnatur, & bona sua publicantur. ut Aut. gazaros. C. de hæreti. & sic inde habebit satisfactionem, aut absoluetur, & tunc satis reperitur grauatus ob
 191 dipendia inquisitionis quæ fiunt. ¶ Vnde afflicto non est danda alia afflicto. ut l. diuus. ff. de offi. præ. cū si. ¶ Fateor tñ, q̄ ubi peteret sibi fieri instrumentū sn̄a, uel dari copiā processus in tota, uel in aliqua parte, uel in eo, q̄ fecit suas defensiones, q̄ de illo haberet satisfacere Notario quali, ad hoc fuit per ipsum deputatus uel electus. arg. eius q̄ d̄r de prouisione fienda custodi requisito per custoditum. ut l. cum s̄ape. C. de ero. milit. an. lib. xij. & sic esset sanè intelligi opi. Matthei. Vel dic, q̄ aliud in ciuilibus, vbi pars aperte recuperat, secus in criminalibus ubi ex officio proceditur, ut hic. ¶ Nona conclusio, q̄ p̄ per solum citationem factā in cā fidei q̄ quem uelut de crimine hæresis suspectum mala intentione (& sic contra conscientiam propriam) incurrit citans penā hic statutam. Nā hic est signum vniuersale, vnde includit omnis
 194 species vexationis, inter quas est ista. ¶ s̄. ad iudicium vexatio. arg. l. ij. & l. ij. ff. de in ius uocan. & l. j. ff. de in offi. testamen. iuncta, l. ij. in princ. ff. si quis ius uo. non te. cum si. Decima conclusio sm Pau. q̄ cum pena suspensionis solum infligitur Episcopo, & alijs infligitur pena excommunicationis, si Capitulum sede vacante faciat contra p̄sentem constitutionem, sustituyendo criminofum, uel vexando non culpofum contra conscientiam, non incurrit penā hic statutam, nō suspensionis, cum illa solum infligitur Episcopo. Ergo alius non ligatur. arg. l. constitutionibus. ff. ad municipa. nec
 195 excōicationis: q̄ cū Capitulum anima careat, & absurdū esset sin
 196 gulares de Capitulo ligari: q̄ cū facta collegij differunt à factis singularium. xij. q. ij. qui inanumittitur. & l. sed si hac lege. s. q̄ manumittitur. ff. de in ius uocan. & l. in tantum. s. vniuersitatis. ff. de
 197 rerum diuifio. ¶ sed certè puto, q̄ hoc casu Capitulum ligaretur pena suspensionis, quia ligari potest & simili. ut c. quia sepe. de ele. in vj. & c. præfenti. de of. or. eo. lib. Nec ob. q̄ hic solū d̄r de Ep̄o, quia autor considerationē habuit ad ea quæ dicta fuerunt in hac cle. vç q̄ Ep̄s procedere poterat per se, & qñq; debebat cū Inquisitore, & q̄ hi q̄ procedebant erant oēs singulares personę, at dum de Capitulo facit mentionem, dicit solum de delegato Capituli, non autem per se procederet. Vnde ex identitate rationis dicendum est, q̄ vbi Capitulum faceret contra hanc suspensionem:
 198 ¶ nam in penalibus sit extensio. p̄p̄ identitatem rationis. ut l. sed postulatuerit. s̄. iubet in si. ff. de adulte. ¶ Vndecima conclusio:
 199 sm Host. in d. c. abolendā, q̄ p̄ vacante sede Capitulum succedit in iurisdōne demandata generaliter Ep̄o, uel quia est iurisdō Ep̄alibus prorogata, uel est ordinaria. per c. j. de maio. & obe. in vj. Secus si specialiter, quia tunc nō est ordinaria, nec ep̄alis, sed solum Apostolica delegata. ut cle. iudices. s̄. de of. deleg. facit. l. & si Prætor. ff. de offi. eius cui man. est iurif. & c. hi. qui. de præb. in vj. An autem Capitulum vacante sede, possit vnionem facere, iudicatis
 200 in cle. si una. s̄. de reb. Eccle. non alienan. q̄ an possit auctoritatem præbere permutationibus beneficiorum, dictum est. s̄. de rerum permuta. in clem. ne concessione. ¶ Duodecima conclusio,
 201 q̄ p̄ si vicarius uel officialis generalis sit specialiter delegatus ab Episcopo uel à capitulo sede vacante in cā fidei, h̄t delegatā ad iurisdictionem, non autem ordinariam, q̄ ideo est appellandū ad delegantem, quia tunc non est idem auditoriū sm Lapum. p̄ quo no. vide Inn. & Host. in c. j. de offi. Archi. & vide no. Archid. in c. Romana. in prin. ff. de of. or. in sexto. ¶ Decimatercia conclusio, q̄ q̄ sm Stephanum, hic sit speciale p̄p̄ arduitatem cause, ut delegatus ab ordinario subdeleget vices suas, q̄ non vñ uerum, ex eo quia multo fortius deberet impediri subdelegatio, cū de maiori periculo tractetur. ut in s̄. verum. Item sm Mattheum hic loquatur de delegato ad vniuersitatem carum, q̄ non vñ uerū, quia tex. dicit simpliciter de delegato & sic p̄t intelligi de delegato et simpliciter ad unam causam fidei. Item q̄ sm glo. non possit subdelegare. ut sit secunda pars alternatiuę positæ in ueruerum, quia contra text. est & mentem. ut s̄. dixi Dic q̄ ideo subdelegare non potest vices suas extraneis, nec etiam requirenti, vt uice sua nouum processum contra eundem inchoet, sed solum q̄ vice sua procedat ut ipsi inquirenti videbitur super articulo uel negotio pro quo requisitum eum. & sit ratio, quia qua ratione poterat requisitus in totum omittere, ita q̄ lapsis octo diebus requi-

rens haberet tunc facultatem solus procedendi. Ergo multo magis poterit requisitus committere vices suas requirenti: ut hic. Nam ut dixi non est cōmissio totalis potestatis, sed solum in hoc articulo p̄ quo requiritur. Vel melius, & clarius, potestas sua delegata erat in cognoscendo, & diffiniendo in negotio, uel cā per eum inchoata. Nam Oldra. hanc cle. si unus solus cām inchoasset & alius in nullo processisse, poterat qui solus inchoauerat sn̄are, & cetera omnia facere, & expedire. ut c. per hoc. eo. ti. in sexto. per hanc autem cle. statuitur ut neutrum istorum trium faciat, nisi si requisito & expectato altero, & tunc datur requisito committē di quo ad hoc vices suas. Ita q̄ ista commissio non est subdelegatio in totum uel pro parte potestatis sibi delegatæ, sed solum potestatis sibi attributæ per hanc cle. nō nisi ergo fecit autor iniuriā si in hoc casu dando requisito potestatem de nouo quam non habebat vigore delegationis sibi factæ uolunt eandem potestatem, quam donauit posse committere requirenti. arg. eorum quæ not. in l. siue apud acta. C. de transactionibus, & in l. j. C. si aduersus vendicionem. facit quia in hac potestate data de nouo habetur ut ordinari ius, & sic delegare potest. ut d. l. a iudice.

- 1 Lux & tenebre contrariantur.
- 2 Bonum & malum contrariantur.
- 3 Lucem odiens ambulat in tenebris.
- 4 Catholica fides de se uera propter prauorum hominum sectas pestiferas procellarum iacturam sustinet.
- 5 Fidem tangentia debent tractari publice atque in splendore lucis.
- 6 Deus est lux omnium, omnem hominem illuminans.
- 7 Actus illiciti obfuscant radium bonorum operum.
- 8 Vita maculata doctorem reddit doctrinam illorum maculatam.
- 9 Nisi, dicitio sequens orationem negatiuam, stat postiuē.
- 10 Inquisitor fidei quis non potest deputari ante etatem, xl. annorum inceptorum.
- 11 Monialis non potest uelari ante xl. annos.
- 12 Episcopus potest quis esse in etate triginta annorum, & tamen accessorie ante etatem xl. annorum Inquisitor fidei potest esse.
- 13 Facilius licet quod est plus, quam quod est minus.
- 14 Ecclesia curata potest conferri non existenti in Sacerdotio dum sit in legitima etate ad Sacerdotium.
- 15 Cōmendare non p̄t nisi existenti Sacerdotio in actu ipsa Ecclesia.
- 16 Ratio non est reddenda de arbitrarijs.
- 17 Cōmendatarius sit propter utilitatem Ecclesiæ.
- 18 Cōmendatarius non facit fructus suos.
- 19 Cōmendatarius tenetur h̄re omnia necessaria ad administrationē.
- 20 Cōmendatarius Ecclesiæ curate debet esse Sacerdos.
- 21 Episcopus est uerus Pastor ouium, & perpetuus, nec potest inde remoueri sine causa maxima.
- 22 Inquisitor fidei est temporalis.
- 23 Nunc Amodo, & Deinceps, iste dictiones sunt synonyme & excludunt omne tempus præteritum atq; omne futurum includunt.
- 24 Tunc, dicitio denotat extremitatem temporis.
- 25 Superfluum nihil debet esse in iure.
- 26 Constitutionis est respicere futura non præterita, nisi expressè dicatur de præteritis, legare uidetur futura post duos menses à tempore publicationis.
- 27 Constitutio loquens per dictionē, Ex nunc, ligat et ignorantes illic quoad annulationem actus, licet non quo ad penā incurrendam.
- 28 Legis prohibitio annullat actum contrarium.
- 29 Reservatio beneficiorum ligat et beneficiatos ignorantes etiam sine diei appositione, & permutationes factę in cōtrariū sunt nulle.
- 30 Inquisitor fidei potest eius ius committere ita, quod commissarius habeat tantam potestatem ut ipse.
- 31 Inquisitoris officij fidei non extinguit morte Papæ etiā re integra.
- 32 Conservator Papæ non potest subdelegare nisi in duobus casibus.
- 33 Conservatorum materia est odiosa.
- 34 Auditor p̄t cōmittere eius vices. siue in p̄sentia, siue in absentia.
- 35 Appellatio nō admittit de licentia Inquisitoris fidei ad Inquisitorē.
- 36 Inquisitoris auditorium differt ab auditorio eius delegati ad unam causam deputati, seu ad vniuersitatem causarum certi loci.
- 37 Inquisitor fidei non potest a se omnem iurisdictionem abdicare.
- 38 Commissarius dicitur deputatus ab Episcopo uel à Capitulo sede vacante, aut ab Inquisitore fidei ad inquirendum de fide.
- 39 Commissarij deputandi super fide ab Episcopo, aut à Capitulo sede vacante, non indigent etate xl. annorum. Quid de deputato ab inquisitore.

Inquisitor

- 40 Inquisitor fidei a Papa potest deputari ex certa scientia intra etatem xl. annorum, dum alias esset in etate habili.
41 Inquisitores fidei recipientes officium intra etatem xl. annorum & commissarii ab Episcopo, aut Capitulo sede vacante deputati ad districtum officium inquisitionis, si extorqueat pecuniam modis illicitis, incurrunt excommunicationem ipso iure, sed secus de alijs simili committentibus, vt de Episcopo, & capitulo.
42 Constitutio penalis non est extendenda sed restringenda.
43 Episcopi ipsius ad Capitulum sede vacante procedit argumentum cum succedat loco illius.
44 Suspensionis pena potest imponi contra capitulum.
45 Specificatio facta de minoribus non comprehendit maiores.
46 Episcopus vt magis delinquere altero in eadem specie delicti, an maiori pena debeat puniri.
47 Concussionis crimen dicitur ubi officialis, aliquis extorquet illicite ratione publici officij alicuius, secus si non extorqueat preextu officij.
48 Inquisitores fidei & commissarii ab Episcopis, aut Capitulo ad id deputati non incurrunt excommunicationem extorquendo pecuniam aliter, quam preextu officij.
49 Inquisitores fidei & alij commissarii ad id deputati quando extorqueat videantur pecuniam preextu officij vt incurrere videantur excommunicationem.
50 Extortio est duplex, simplex, & qualificata.
51 Pena imposta propter factum qualificatum, cessante qualificatione cessat & pena.
52 Inquisitor fidei, & commissarius ad idem deputati extorquentes preextu officij pecuniam non tenentur nisi ad restitutionem ablati.
53 Metropolitanus recipiens rem episcopi suffraganei tempore Synodi, tenetur ad quadruplum cum sit crimen publicum.
54 Concussionis crimen est priuatum.
55 Concussionis crimen non habet vim neque ablatiuam, neque copulatiuam, sed receptum preextu illius criminis dicitur receptum ob turpem causam & uenit lesio restituendum.
56 Concussionis crimine non continet in se pena dupli, tripli, aut quadrupli.
57 Condemnare & condemnationem exigere contra criminiosos est permissum de iure canonico.
58 Clericus potest punire & puniri pecuniariter, sed practica vtrum sit consentanea rationi, vide.
59 Pena pecuniaria potest conuerti in corporalem ex causa, sed non e conuerso.
60 Auaritia ardor animae possestam sic excoecat a splendore Spiritus sancti, vt nihil veritatis videre possit.
61 Clausula, Quomodo, est generalis comprehendens omnem modum possibilem comprehendens omnem modum vacationis in literis Apostolicis.
62 Litera Apostolica cum clausula, quomodo, sunt ambiguae, neque egrediuntur personam per cuius modum conceduntur.
63 Pecunie appellatione omnes res corporales comprehenduntur.
64 Pecunia estimantur omnes res & ad pecuniam possunt conuerti.
65 Pecunia non estimatur rebus.
66 Mutuum consistit in pondere, numero, & mensura largi, sed stricte in pecunia.
67 Clericorum hereticorum bona confiscantur que sunt propria non que sunt Ecclesiarum.
68 Delictum personae non debet nocere Ecclesie in exercendo, secus in omni delicto.
69 Tutoris aut administratoris delicto Dominus non potest grauari.
70 Hereticorum bona confiscantur etiam existentibus liberis.
71 Monachorum bona non possunt applicari Fisco etiam acquisita intuitu persone preextu cuiuscunque delicti.
72 Monasterij bona non confiscantur pro delicto monachi administratoris.
73 Ecclesia habet Fiscum sicut Imperium non minus priuilegiatum ipso, imperiali.
74 Fiscus quo iure successorio succedat ab intestato.
75 Fiscum habet qui iurisdictionem habet ad utilitatem ipsius a ut exercitium illius.
76 Fiscus nihil aliud est quam bursa in qua intrant omnia que habentur ex condemnationibus vel alias obuenientia ratione iurisdictionis.
77 Fiscum habet quilibet Dominus Ecclesiasticus, & temporalis habens iurisdictionem in terra sua super crimine requirente confiscatione.
78 Fiscus imperialis hodie non habet locum.
79 Accessoria sequitur suum principale.
80 Conoscenda bona clericorum preextu criminis, cui Ecclesia debeant applicari.
81 Oratio prohibitiua non potest producere affirmatiuam.
82 Hereticorum bona applicanda Fisco, an debeantur Imperatori, an domino immediato superiori ipsorum laicorum.

- 83 Fisco bona applicanda veniunt Domino temporalis, cuius Maiestas lesa est etiam in quocunque crimine tangente Principem.
84 Heresis crimine omnes Christiani offenduntur, in crimine lese Maiestatis solus Princeps.
85 Hereticorum bona habita declaratione heresis per Ecclesiam, ipso iure sunt confiscata sine sententia Iudicis temporalis.
86 Principes possunt dici omnes Domini temporales habentes in loco iurisdictionem confiscationis.
87 Excommunicationis sententia imponitur aliquoties ipso iure.
88 Excoicationis sententia ipso iure lata potest inferior a Papa remittere nisi absolutio fuerit referuata, & tunc est potest in articulo mortis.
89 Necessitas non habet legem.
90 Excommunicatus Inquisitor fidei aut quilibet alius similis propter exactam illicitam pecuniam in Inquisitione fidei, non debet absolui nisi praestita satisfactioe potius reali, nec sufficeret verbalis, licet alijs in quacunque excommunicationis absolutioe sufficiat verbalis satisfactio.
91 Expense & interesse, quae possunt peti ab Inquisitore fidei extorquente pecuniam illicite debent peti iure actionis.
92 Excommunicatus non valens satisfacere propter paupertatem non tamen est repellendus ab absolutioe humiliter petita, & sic in isto casu paupertas prodest.
93 Excommunicatus propter confiscationem bonorum factam Ecclesia preextu criminis heresis commissi a clerico heretico potest absolui praestita absolutioe verbali licet non reali.
94 Reseruatio facta a sede Apostolica de beneficio absolutiois concedendo a sententia excommunicationis, non extenditur ad beneficium absolutiois a suspensione concedendum.
95 Inquisitor fidei & similis propter exactioem pecuniae illicitam aut illicitam confiscationem incurrunt excommunicationem, sicut si assumeret officium illud ante etatem xl. annorum non obstante pacto partium in contrarium factum.
96 Pactis priuatorum dispositio legis non potest tolli si in fauorem publicum fuerit introducta, secus si in priuatorum, nisi in odium alterius sit statuta.
97 Usurarum remissio facta Feneratori non valet odio Feneratoris.
98 Inquisitor fidei & similes qui illicite extorserunt pecuniam ab inquisitis de heresi, non possunt eam prescribere quocunque tempore quominus illam teneantur restituere: illa restituta poterit consequi ex donatione si sibi fiat.
99 Secretum illud dicitur quod probari non potest.
100 Delicta secreta sunt priuate, & non publice arguenda.
101 Ecclesia militans non iudicat de occultis.
102 Reipublice intereest ut delicta manifestentur.
103 Animus non potest mutari nisi a solo Deo.
104 Peccator secretus si est obstinatus incorrigibilis non debet reprehendi secreta sed debet corrigi publice.
105 Notarij, & alij Ministri Iudicum debent resistere iudicibus conantibus aliqua illicita facere, & de illis illos redarguere.
106 Iustus superioris excusat cum dubitabatur an sit iustus an iniustus: secus si manifeste apparet illum iniustum.
107 Hereticus corripendus est potius secreta quam Praelatis nuntietur.
108 Argumentum ab ordine litera procedit in iure.
109 Nuntiantibus hereticis sine alia probatione non est credendum.
110 Officialis iurati relationi credendum non est in totum, licet magna fides illi adhibeatur.
111 Officialis propter excommunicationem non amittit eius officium.
112 Excommunicatus publice amittit exercitium iurisdictionis, secus si est priuate excommunicatus.
113 Officialem admonere est illius cuius est institutio.
114 Inquisitores fidei habent iurisdictionem a Papa delegatam, & sic a proprio Praelato non possunt priuari.
115 Praelatus prouincialis non potest reprobare gesta per Inquisitorem fidei quo ad exercitium eius officij.
116 Delegans poterit alterare facta per delegatum cum & ipse delegatus possit.
117 Inquisitor fidei preextu officij non eximitur a potestate sui superioris aut ratione criminis aut alterius facti.
118 Inquisitores fidei delinquentes in officio a superioribus debent puniri necessario, sed arbitrio vni illorum: & nota ordinem seruandum in pena imponenda, nec pena possit a superioribus remitti.
119 Nuntiatoribus hereticorum non sufficit nuntiare Praelatis: imo & in negligentia illorum tenentur nuntiare Ordinarijs sine diuersione, vt non sufficit si fieret inferioribus etiam habentibus iurisdictionem

- ditionem quasi Episcopalem.
120 Commissarij Episcopi, aut Capituli deputatis ad inquirendum de fide, delinquentibus in ea quibus renuntiatio est fienda.
121 Diacefanus an possit supplere negligentiam religiosi Praelati.
122 Inquisitor fidei religioso & exempto existente negligente diacefanus loci non poterit eius negligentiam supplere. Quid in non exempto: & a quo debeat suppleri: & cui notificanda sit negligentia.
123 Par in parem non habet Imperium.
124 Armorum vsus permittitur religiosi Inquisitoribus ratione officij & officarijs eorum.
125 Episcopi & Clerici possunt eorum baiulis praecipere de armis gerendis sine metu irregularitatis.
126 Abutendo potestate sibi commissa quis amittere dicitur potestatem.
127 Officium recipiens debet esse talis ut per se valeat in illo deservire.
128 Beneficia Ecclesiastica non sunt conferenda antiquis vel infirmis cum per se non possint deservire.
129 Beneficia non patiuntur substitutionem personarum.
130 Officialis debet abstinerere a superfluitate Ministrorum.
131 Canonis transgressor peccat mortaliter.
132 Officium suum nemini debet esse damnosum.
133 Pene sunt restringendae non laxandae.
134 Pena duplex pro eodem delicto non debet imponi.
135 Penam penis adijcere permixtum est.

M O LENTES. Supra dixit de officio Inquisitoris prauitatis heretice, atque diacefanorum circa negotium hominum, & de modo procedendi per eos, & qualiter puniant procedendo malitiose in fontes, & sustinendo culpulos. Hic autem dicit de aetate Inquisitoris, & de excoicationibus, illicitis per eos non fiendis, nec de confiscandis bonis Ecclesiarum ob delicta Clericorum, & penas infligit attentantibus. Primum praemittit eam finalem rationem, Secundo statuit aetatem deputandorum ad officium huius inquisitionis. Tertio prohibet quencunque modum praetextu huius officij illicitae extortiois, & indebitae confiscationis. Quarto transgressores punit pena excoicationis. Quinto punit pena secretae calligationis. Sexto punit pena propalationis. Septimo punit pena ab officio amotionis. Octauo in negligentia superiorum Inquisitorum punit transgressores pena relationis fienda Romano Pontifici de praemissis per modum incriminationis, seu notificationis. Nono prohibet armorum, & seruitorum non necessarios, & eorum qui non valent officio personaliter deservire delictum abusu sine, secunda ibi: hoc sacro, tertia ibi Inquisitoribus, quarta ibi: quod si secus, quinta ibi: Notarij, sexta ibi: quod si talis, septima ibi: qui quidem, octaua ibi: praelatis, nona ibi: porro. Casus Inquisitores heresum de putari debent suae aetatis annu quadragesimo attingentes, qui ab illicitis exactioibus, & indebitis officationibus in Ecclesiis dispendij abstinerere iubent: alias penis hic statutis per transgressum puniuntur, quibus et armorum abusus, & officiariorum non necessariorum, seu et officio deservire non valentium societas interdicitur. h. d. Nota primo, quod quod lucis splendor in tenebris offuscatur: sunt enim contraria, & sicut bonum, & malum. Vnde dicitur, quod qui odit lucem ambulat in tenebris, & rursus. Et scias dicit, Lux obscurata est in caligine. Nec ob. Io. j. ibi, Lux in tenebris lucet, quia ibi de luce indeficiente, quae nescit occasum, nec tenebrarum subdit dispendium. Fides autem nostra Catholica, quae sit vera, neque occasui subiacet, tamen pro prauorum hominum sectas pestiferas procellarum iactu ram sustinet non modica offuscationem, sed quaedam patitur, ita ut naufragij dispendia spualia nonnulli subeant, plurimumque subirent tanto cotagioso morbo sedati, nisi eis cotrario Imperio subueniret extirpatione sedula horum malignorum: quae in re eam sunt fidei tractari debent in splendore lucis, atque publice, & sicut ipse Deus (cuius cetera tangitur) lux est, omnem hominem illuminans. Et sic facit pro me contra Regem Petrum Aragonum vltimo defunctum, qui noluit me audire in facto schismatis publice, sed coram suo secreto consilio toto schismatico separatim me audire respondit, facit. c. cu ex iniuncto. Nota secundo, quod quod actus illiciti atque reprobi offuscant radii, & splendorem bonorum operum: & sic vita maculata Doctoris in scientia excellentis tenebrosam, & contempnibilem reddit doctrinam eius. Nota tertio, quod quod dictio, nisi, ponit sequens negatiua. cor. c. j. de reg. iur. in vj. Nota quarto, quod quod officium huius inquisitionis non potest committi nisi ingressu annu. xl. suae aetatis: & admittant monialis: quod poterit velari uel ordinari in diaconisam ante annum. xl. ut c. sanctimoniales. xx. q. j. Et sic annus inceptus habetur pro completo. cor. l. ad Rempublicam. ff. de munc. & hono. Nec. ob. l. quidam co

fulbar. ff. de re iudi. iuncto c. si. de of. deleg. vbi Inquisitor talis hiet iurisdictione, & sic sufficere videtur, quod sit maior. xvij. annis. uel saltem maior. xx. annis. vt c. cum uicemum. de offi. deleg. quia hic speciale pro arduitate fidei: ut aetatis maturitas maior requiratur. arg. cle. j. circa prin. s. eo. ti. Nec ob. quia Inquisitor est Episcopus & potest oia facere, quod potest verus Inquisitor. ut in cle. pcc. t. & tunc Episcopus licet ordinatur, qui iam est tricennarius vt c. cu in cunctis. prin. de elec. quia ibi Episcopus hiet officium, & potestatem inquirendi consecutus, ideo. l. quia est Episcopus arg. c. super eo. de praeb. in vj. hic autem de eo cui datur de directo, & principaliter huius officium secus. ar. c. extirpade. & c. de multa. de pb. cu si. Praeterea Episcopus hiet hanc potestatem a iure, isti. verum Inquisitores deputantur ab homine, cu quo non ita mitit agitur. ut l. celsus. ff. de arbi. sed istud parum valet: quia Episcopus deputatur ab homine licet potestatem hiet a iure, sic et Inquisitor deputatur ab homine, tamen potestatem hiet a Papa, vt v. videbis. & no. hic in glo. verum ad praesentia per quod apparet, quod quod facilius licet quod est plus, quod id quod est minus. facit c. nemo. de elec. in vj. Vbi Ecclesia curata potest in titulum conferri non existenti in Sacerdotio, si tunc sit aetatis legitima, & comendari aut non nisi in actu existenti in Sacerdotio. Istud autem est arbitrarium alia ratione diuersitatis reddi non potest, km gl. arg. l. no omnium. ff. de legi. & no. Nouel. in c. si qn. de refer. Por tunc assignari ratio: quia comendata sit principaliter, & in totum fauore Ecclesiae. Vn huius cui data est comendata non facit fructus suos de iure comit. no. in c. dudum. de elec. 19 & Bar. & glo. in d. c. nemo: ideo cum sit merus Administrator, necesse est, ut habeat in se omnia necessaria ad administrationem: 20 Ergo requiritur quod sit Sacerdos, ut sacra donare, & administrare possit, alias non censet Administrator. arg. l. si. s. defensionem. C. de admini. cum si. In casu autem nostro est & alia ratio km Pau. quia officium Inquisitoris est magis iuri exosum, & sic minus licet, ar. in simili cle. si vna. s. de rebus Eccle. non alienan. sed certe imo debet reputari iuri consonum pro fauore fidei. Quare dicit vt s. dixi. uel assigna alicui rationem, de qua statim dicit in vno notabili. Genz. assignat duas rationes. Vna est, quia iura antiqua statuerunt de etate episcopi, vnde ut illa non corrigerentur solum dicit de Inquisitoribus, de quorum aetate tactum non fuerat. arg. c. cum expedit. de elec. in 6. Alia est: quia Episcopus est Pastor verus ouium, & perpetuus, nec potest moueri sine causa maxima, ideo de ipso plus praesumit de cuius manibus requirendus sanguis subditorum. ut c. irrefragabili. de of. ord. 22 quod de Inquisitore, & qui non est pastor, & est temporalis, ac potest remoueri sine causa, arg. eorum, q no. in c. quia Episcopus in glo. magna. in fi. v. q. 23 iij. No. quomodo, quod ista verba, ex nunc, amodo, & deinceps, sunt synonima: quia eundem sensum important. Nam totum tempus praeteritum, & praesens excluditur, & totum futurum includitur. concordat dicta 24 decre. nemo. Dicitur autem, tunc, denotat extremitatem temporis, ut l. iij. s. j. ff. de cond. & demon. & cle. cu ei quem in primo casu. s. de con. cl. preb. Nec ob. c. cognoscentes. de constit. iun. cto. s. quibus. in prima. C. constitutione. ubi in consone nihil debet poni uel inferi superfluum. Sed superflue hic ponitur haec dictio, ex nunc: cum quilibet lex, & constitutio de sui natura imponat formam futuram: & ad praeterita non trahatur nisi hoc dicatur. ut cle. literis. s. de pbatio cum sumi. quia si non fuisset posita haec dictio, ex nunc: huius constitutio non ligasset, nisi post duos menses a tpe sue promulgationis propalata. Nunc autem statim ligauit et ignorantes non ad penam quasi transgressores, cum haberent ignorantiam ignorandi, quia iustam causam. ut l. fin. ff. de decre. ab ordine faci. sed ad hoc ut facta istam rationem essent nulla, km glo. & Pau. & Gen. & sic inferunt quod omnes Inquisitores, qui fuerunt deputati et statim post istam constitutionem, nondum attingentes annum. xl. suae aetatis, nullam potestatem inquirendi, quod hic non fuerit appositum decretum sicut appositum autor in cle. praec. ver. duro. Et quod deputantes nullam haberent scientiam huius rationis: quia sola prohibitio operatur ut nullum sit gestum prohibitionem. l. non dubium. C. de legi. no. in c. licet canon. de elec. in gl. ij. lib. vj. Et ideo dixi s. in p. 29 mo harum cle. quod quod reseruatio beneficiorum, quod facta Papa per suas rationes statim ligat beneficiatos, & ignorantibus, quod non fuerit decretum appositum, ita ut permutationes factae autoritate ordinaria bona fide hominum beneficiorum sint nulla pro reseruationem. arg. 30 no. per Inn. in c. nostrum. in fi. de app. Nota sexto, quod quod Inquisitor haereticorum potest committere vices suas ut concor. Nam, siue dicatur ordinarius ex eo, quia iurisdictione sua non finitur morte Papae etiam re integra. ut c. ne aliqui. eo. ti. siue dicatur delegatus Papae, iuxta. c. per hoc. eo. ti. in vj. potest subdelegare. ut c. Pallo. ralis. de offi. deleg. & l. a iudice. C. de iud. cor. etiam. s. cle. pced. 32 Nec ob. c. si. s. uices. de of. deleg. in vj. Vbi consecrator a Papa deputatus

deputatus non subdelegat, nisi in duobus casibus ibi positus: quia: **33** illud speciale, cum materia seruaturum sit multum iuri eorum odio: fa atq; suspecta. in Aut. ut nulli iudi. §. j. & in Aut. de coll. §. ad hæc. phibemus. coll. ix. Nec ob. c. vt pmissi. in prim. e. tit. in vj. vbi solū concedit, qd possunt committere citationes, & snarum denuntiatio nes, & sic cætera videntur committi prohibita. arg. l. cum Pretor. ff. de iud. quia ibi nō sunt verba taxatiua seu limitatiua, vñ cætera nō censent interdita. Ideo aut illi duo casus fuerunt expressi sñ gl. quia de eis dubitabat, ex eo quia ante citationem nō erat perpetua iurisdicō Inquisitoris, iuxta c. Pactoralis. §. j. de ob. deleg. & sic videbat, qd Inquisitor non posset committere uices suas ad faciendas citationes. Item per sniam functus est officio suo. c. in lris. eo. ti. & l. iud. ex. ff. de re. iud. & sic videbat, qd nō posset committere denuntiatione sniarum, licet ergo hic clare prohibeat, qd Inquisitor possit committere uices suas, & talis vocet commissarius, seu substitutus. ut in cle. pce. tñ pro dubio hoc tenebant probabili nonnulli. ut refert gl. Et quibus habes, qd Inquisitor pōt committere taliter uices suas, qd iam commissarius habeat tantā potestatem, quantā **34** Inquisitor hēt, & sic pōt eum facere locum tenentē, sicut facit auditor Cameræ & officialis, ac alij Iudices ordinarij tpales, nedū vbi eū abesse cōtingeret, imō in sua pntia, & ualebit siue apponā clausula, Donec ad nos duximus reuocandus & c. siue nō. Nā quo ad hoc nō est dñia. nec est quo ad oppositionē: quia vtroq; casu idē **35** est iudiciū, & sic de tali commissario, seu locum tenente nō posset appellari ad ipsum Inquisitorē, cū sit idē auditoriū. ar. c. nō putam. **36** de cōsue. in vj. vbi aut subdelegaret vnā cām singulariter, uel forsā uniuersitatē carum certi loci, tunc essent diuersa auditoria; **37** nec puto qd aliquo casu liceat Inquisitori totam suā iurisdicōnem à se abdicare, & in aliū transfere. arg. l. legatus. ff. de of. p. r. l. nec mirum qd ad hoc vñ esse electa industria suę persone, ut non sit in sua potestate se in totū abdicare ab hoc officio. ar. l. sicut. C. de ac. **38** & ob. & linter artifices. ff. de sol. No. septimo, qd deputati in negotio inquisitionis huius, uel per Epim, uel per Capitulū, & de vacante, non uocant Inquisitores, sed solū commissarij, sicut, & deputati per Inquisitorem vocat commissarius. Ex quo inferri pōt qd gl. qd commissarij, deputari possunt per Epim, & Capitulū sede vacante in hoc negotio minoris. xl. annorū. nam prohibitio s. facta solū loquitur de Inquisitoribus: ergo non est laxanda. l. pñonibus. ff. ad municip. Et sic rō, quia Inquisitores deputant per eorū provincia les, qui non consentit industria nisi pleni consilio maturo, sicut sunt Epī, aut Capitulū sede vacante. Vñ si Papa deputaret Inquisitorem vnum minorem. xl. annorum, ualere, non est dubium si liceret eum esse minorem. arg. l. quia cōsulebat. ff. de re. iud. & c. cū uicissimū. de of. deleg. & l. idem Vlpia. ff. de excu. tu. Item forsā si neciret, dum tñ alias esset ætatis habilis ad iudicandū: quia ista cōstitutio solū cōcernit Inquisitores, qui deputant p. puinciales eorum arbitrio per Apostolica priuilegia ut dicit gl. commissarij uerō deputati per ipsum Inquisitorē debent eiudē ætatis esse cuius & ipsi Inquisitores esse tenent. arg. l. traditio. ff. de acqui. re. domi. cum similibus. Nota octauo, qd prohibitio p. r. l. presentis constitutio nis solū dirigit Inquisitoribus, & quibuscūq; commissarijs: & qd est penalis non extenditur ad ipsum Epim, uel Capitulū, licet glo. & Pau. solū loquantur de Epō, quia uoluerit deferre dignitati Epali **42** arg. c. ij. de ofi. Vnde eadē ratione dicendū est, qd deferatur Capitulo, tum quia succedit loco Epī. arg. l. si eū. §. qui iniuriarum. ff. si quis cautionib. tum quia pene sequētes nō adaptant Capitulo. Nec ob. qd dixi. §. cle. proxima vbi sit extensio ad Capitulum pene. **43** statute ibidē: qd quia pena suspēisionis, de qua ibi, & qd fuit inflicta Epō, a que bene cadit in capitulo. ut c. Romana. §. si. de sen. excō. in vj. cum simi. At hic non fuit inflicta Epō: ergo nec extenditur ad Capitulum, ut sic saltem seueritati detrahat. c. super eo. de sen. excō. & c. h. de transac. cum ibi no. & l. si. ff. de sica. Guil. aut hic dicit, qd p. r. l. constitutio multo magis ligat Epim ex eo, quia magis delinquit, quia est in maiori dignitate. p. c. homo. xl. dist. 7 & sic incurreret hanc penam excōicationis, sicut & alij faciendo has il licitas exactiones, uel cōfiscationes. Sed certe salua pace, nō bene dicit: quia text. ita dixisset liciter de Epīs sicut dicit de alijs, si de **45** eis sensisset. arg. c. ad audientia. de deci. Et quia specificatio facta de minoribus non cōprehendit maiores. arg. cle. non pōt. §. de p. cura. Non ob. c. homo: quia fateor, qd delinquit, & punit antiquis penis, sed non ista nouiter superaddita solū qd Inquisitores, & pmissarios quoscūq; & quoruncūq; in cā fidei. & sic saluari pōt Gē. **46** qui dicit: qd ista multo magis sunt phibita Epīs, ut intelligatur ad aliam penam qd ad sniam excōicationis, de qua hic dī. Nota nono,

47 qd crimen concussionis est qd officialis aliquis extorquet illicite rōne officij publici qd hēt. cōncor. l. j. ff. de p. c. u. l. qd cuitan dū. & ibi no. C. de condi. ob turpē cau. & ideo si aliqua extorquet illicite tñ nō p. r. l. officij nō tenet illo crimine, quia malē facit. **48** Et sic est in p. r. l. officij nō tenet illo crimine, quia malē facit. Inquisitor aut istū commissarij aliquid illicite extorquerent non tñ p. r. l. officij sñ gl. Posses tñ intelligere extorsionē factam p. r. l. officij, qd ita seuerus, & religiosus esset Inquisitor, aut commissarius, qd metu eius subditi non audent ei resistere: quia tunc censereb ex actū illicite metu, & p. r. l. officij, qd ob aliā cām fuisset extortū. arg. eorum qd solent dici in l. metu. C. qd me. cau. Sed certe quia in penalibus ē restrictio fieda tutiūs est tenere oppositū: nā hic tenet solū extorsionē factā p. r. l. officij, & sic qd est crimen cōcussionis, ut s. dixi. nec ob. no. in d. l. metu, qd ibi simplr arguit factū per metu, hic aut nō arguit simplr extortū sed extortū qualificatē. s. p. r. l. officij, & sic cessante hac qualificatione cessat & p. r. l. pena statuta. ut l. Titius. ff. de testa. mili. & c. statutu. **52** de elec. in vj. Aduerte tñ, quia transgressor sñ leges non vñ teneri nisi solū ad restitutionē ablati. ut d. l. j. ff. de concussio. & p. r. l. in hac cle. & in d. l. qd etitandū. Gl. tñ hic tenet, qd tenet ad qua **53** drupli. per c. qm in s. xviij. dist. 7 vbi Metropolitanus recipiens rē Epī suffraganeij tpe synodi tenet ad quadruplū. Ad idē. j. q. vij. c. statumimus. ad fi. sumptū ex. l. i. C. ad legē Iul. repetū. sed illa loquitur in administrationibus Prouinciarum, qui magis delinquent & expressē qd ius p. r. l. accipiunt, & ideo uocat crimen publicū. **54** tñ tñ cōcussionis sit crimen priuatū. ut d. l. j. & ij. ff. de concussio. ergo Gē. male dixit intelligendo d. l. sancimus. in crimine cōcussionis. Nec ob. d. c. qm. eadem rōne: quia loquitur in Metro politano, qui est administrator puincia. Vñ gl. ibi & hic quē tenet qd crimen cōcussionis punit pena quadrupli, nō est vera, tñ non dicit, qd applicet partū, imō vñ qd det applicari Fisco. ut no. in d. l. si. uel qd detur pauperibus. ut c. quia pleriq; de immu. Eccle. sed qd ut **55** ibi no. nō est crimen concussionis. Scias tñ, qd in crimine cōcussionis non est uis ablatiua, nec forsā cōpulsua: quia metus ius, sius non inferit per expressum, ut dicitur: sed solū officialis fingit seu simulat ueritatē, p. r. l. dātū sibi aliquid ut desistat. ut no. in d. l. j. de cōcussio. Est igit solū dātū ob turpē cām ex parte recipientis, & ideo ei uenit restituendū, alias Fisco applicaret: quia in pari cā & c. ut l. i. C. de condi. ob turpē cau. & sic cessat pena dupli. **56** tripli, uel quadrupli: tñ qd in crimine cōcussionis non sit pena dupli, tripli, uel quadrupli, p. r. l. in cle. vbi permittit absolutio a snia excōicationis restituito exacto, qd nō deberet cōcedi, nisi tñ restituta pena, ubi in aliquo esset penale applicandū parti. Sed ista rō vñ per c. fraternitas. & qd ibi no. xij. q. iij. No. sñ gl. qd qd hic phibet **57** tur illicite pecuniariū exactiōne p. r. l. officij, tñ qd condē nationes pecuniariæ, & cōdēnationū exactiōnes erga criminolos sunt licitæ de iure canonico, & permissæ. p. r. l. illicitas. in princ. ff. de off. p. r. l. & c. dilectus. de of. or. & ideo glo. in d. c. qm. in s. **58** xviij. dist. dicit no. qd clericus pōt punire, & puniri pecuniariter & sic p. r. l. tamen p. r. l. nō placet mihi: quia est delictum in intentiua. arg. l. in fernorū. in s. ff. de penis. & p. r. l. a radice cupiditatis maris omnū delictorū. arg. l. i. quis in suo. C. de inof. testa. & est tex. in Auth. ut iudi. sine quoquo suffra. §. quāta. colla. ij. nec pōt bene dici libera ab exactiōne iniusta dū exactio fit ut in **59** penam pecuniariā, que corporalis esse debet, conuertat: tñ nam pecuniaria bñ solet cōuerri in corporalem ex cā. ut l. si quis id qd ff. de iurisd. om. iud. non eō: nam omīs exactio illico imperabat, c. in tñ. & c. audiuimus. de simo. & c. cū ab of. de vi. & hone. cle. lō **60** dicebat hic Guil. qd ardor auaritiæ animā possessam sic excecet a splendore Spūs sancti, ut nihil ueritatis uidere possit. ar. c. auaritiæ. in princ. de elec. in vj. Idē Gen. pro quo optime facit. illicitas. §. sñ. **61** ff. de of. p. r. l. Nota, tñ clausulam, Quomodo & c. esse generale, & cōprehendere omnem modū possibilē contingere: qd facit ad has Apostolicas, in quibus conferit bñficiū uel cōferri mandat exp. l. certo mō uacante, uel uacauit, adiecta clausula, uel alias quo uisimodo, ut cōprehendat oīs modus uacandi possibilis, tñ ex p. r. l. sona alterius: tñ sed nō sic practicat in audientia Apostolica: quia huius l. ræ uel ambitiose sunt restringendæ, ut non egrediant p. r. l. sona exp. l. am. ar. l. i. ita. §. Chyrogonus. & l. quicquid astringendæ. **63** ff. de ver. ob. tñ si. Nota, qd hic pecunia largisime sumit, ut cō **64** prehendant oēs res corporeæ. cōncor. l. ij. §. si. C. de p. r. l. pecu. **65** tñ Nā pecunia oēs res estimant, & ad pecuniā possunt cōuerri. tñ nō aut rebus estimat pecunia. ut l. si ita fideiusore accipero. ff. de si. **66** de ius. Nō ob. l. ij. §. itē mutui. ff. si cer. pe. tñ ubi ponit solū pro re bus cō

bus cōsistentib. pōdere, numero uel mēsurā: quia ibi sumit largē, & sic nō ob. l. j. ff. ad Mac. ubi solū ponit p. pecunia numerata: quia ibi sumit fideiē sic & in. l. j. in prin. ff. de tri. ac. & sit rō: quia hic est vbiq; statutu. arg. l. i. C. de cōsti. pecu. & l. illud. ff. ad **67** l. Aqu. cū si. No. tñ qd tñ in iura canonica p. r. l. canē bona hæreticorum clericorū, qd sunt eorum propria. ar. Aut. licentiā. C. de epif. & cle. & §. interdicimus. in Aut. de Eccle. ti. vñ sumit. coll. ix. nō tñ **68** bona ecclesiariū, tñ quia ex delicto clericorū nō dēt grauari Ecclesia eorū. ut c. cū olim ij. de priuile. & no. plene per glo. & Cy. in l. i. uel. C. de Epif. & cleri. & hic est delictū in cōmittendo, **69** secus in omittendo sñ Guil. hic. facit c. j. de p. r. l. tñ sicut nec ex delicto tutorū, uel aliorū administratorū dēt grauari dñi ipsorū. **70** l. si. C. de acqui. pos. cū si. tñ Nec ob. Aut. idem de nestorianis. C. de hære. vbi bona hæreticorū nō cōfiscant, sed in eis succedunt filij Catholici, in quorū defectu admittunt agnati, & cognati, si & ipsi orthodoxi sunt: quia pōt dici uel qd corrigat illa Aut. per cō stionem Federici qd incipit. ad decus. §. gazaros. C. de hære. uel qd dicta Aut. loquat de nestorianis. sed prima uera, & p. r. l. hic. Nec ob. Aut. bona dānatorum. C. de bo. dam. ubi hodie nō cōfiscant bona dānatorum, quia illud regulare, istud speciale. Ita no. per gl. **71** in nouel. in c. quia diuersitatē. de concess. p. r. l. penul. tñ Ex p. r. l. mifis inferit per glo. qd acquisita per Monachū administratorem uel p. r. l. dē Ecclesiæ seculari inuitu suę persone nō sunt cō fiscanda: quia cū proprium hñe non possit obstante sua profesio ne, ut c. cū ad monasteriū. in prima parte. de sta. mo. acquisita fuerit Monasterio suo. per. l. placet. ff. de acqui. her. & l. si. C. de epif. **72** & cle. & dicta Aut. licentiā. cum si. tñ & sic Monasterio non aufe **73** runt ex delicto huius Monachi. ut d. c. cū olim. ij. ut hic. No. tñ qd Ecclesia hēt Fiscū, sicut Imperium. ut l. j. & per totū. ff. & C. de iu. ffici. Vñ si tex. intelligat de Ecclesia Romana. per excellentiā pro cedit sine scrupulo: nam illa ut uidemus ad oculū Fiscum hēt non minus priuilegiatū, qd Imperiale. In hac aut curia tpe isto qd; de **74** ficiente primo gradu liberorū Fiscus succedit primo loco: tñ tñ ultimo post agnatos, & cognatos, ac tñ coniugē superstitē uenit Fiscus Imperialis. ut l. j. C. vñ uir. & vxor: nam hñ cōsideratio plus ad istum, qd ad animas curandas, si aut intelligamus de diocelana, **75** idem puto. ar. c. uidentes. xij. q. j. sñ Guil. tñ Et pōt esse ratio, quia omnis qui hēt exercitiū iurisdicōnis, ac tñ iurisdicōnem ad suā utili **76** tatē ille hēt Fiscum. tñ Fiscus. nō idē est qd bursa, in qd intrant omnia, qd habent ex condēnationibus, uel aliter obuientia rōne iu **77** risdicōnis: tñ sic quicūq; dñs Ecclesiasticus, & tpalis hēns iurisdicōnem in terra sua hēt Fiscū: & sic ad qd pertinent cōfiscantes: qd intelligendū est qd cōfiscantes procedunt ex crimine, de quo ha **78** bent iurisdicōnem: tñ n. hodie scissum Imperium. ut no. C. de stur. **79** lib. v. ro. super rubrica. lib. xj. & sic ad Comites, & ad Barones, ac castrorum Dños pertinent iura huius proueniencia ex mero, & mixto Imperio: nā si nō merū Imperiū, nō pertinent ad eos cō **80** dēnationes, qd ex iurisdicōne meri Imperij pcedunt. ar. regula. accel. forū. de reg. iur. & intelligo l. vnā. C. ne li. sine ius. prin. cōfiscat. re. **81** Nō ob. c. excōicamus. e. ti. tñ ubi bona clericorū hæreticorū iubenē distribui inter ecclesias à quibus bñficiati sunt: quia illa bona erāt acquisita per clericos, nec apparebat, qd essent acquisita contem **82** platiōe p. r. l. ipforū: & iō sit diuisio inter Ecclesias vbi bñficiati sunt: alias secus: quia tñ Fisco Eccle. Cathedrales, cui subditæ erāt ut hic iuncta d. Aut. licentiā cōfiscarent. Guil. aut simplr dicit, qd bona istorū clericorū dēt applicari illis ecclesijs, à quib. st. p. r. l. **83** dia meruerunt: ut d. c. excōicamus: tñ nā ex orōne negatiua, seu phibitiua nulla sequi dēt dispositio affirmatiua. ar. l. cū tale. §. fallam **84** ff. de con. & demon. tñ An aut bona hæreticorū laicorū cōdēmnatorū pertineat ad dñm tpalem cui immediate erant subditi. An uero ad Imperatorem, uel Regē superiorem nō recognoscentē aliū in su **85** periorē, cogitandū est: tñ nā in crimine læsæ Maiestatis tpalis illi applicarentur? Maiestas læsa fuit, ar. no. in l. si. gl. p. C. ad l. Iul. repe. & idē in quocūq; alio crimine tangente Principē, ut est fa **86** bricare falsam monetā, uel seditionē facere in populo, ut qd Rem. publicā agere. In talibus. n. iniuria fit Principi ut eius motu fiat pu **87** nio. ut l. vna. C. si quis Impera. maledixerit: tñ sed in crimine hæ **88** retis vbi læsa est Maiestas diuina oēs Christiani censent offēsi. v **89** cle. cedit in prin. §. de iud. facit l. i. cui. §. si. ff. de accu. tñ Et iō vñ, qd ille dñs tpalis cui subest immediate, hanc cōfiscationē habeat, maxime, quia necesse est, ut p. r. l. declaratio Ecclesiastica: per **90** d. c. cū sñ, quia facta statim insurgit cōfiscatio, qd fit per legē ipso iure absque facto iudicis tpalis, sic uelut qd facta non plus vñ qd **91** iij ad cu. per inebunt, qui superior est immediatus, ut quē ad mo **92** dū ex eius inferuio, & calamitose cōtēctū dñs superior immediatus

Primo loco afficiebatur dispendio eū ex eius ardentē atq; secūda fortuna cōmodū capiebat. ut in Aut. ut iudi. sine quoquo suffra. §. cogitatio. ita ex reatu suo, vbi sequitur totalis status sui annihilatio sit immediatus superior eius successor. ar. l. j. ff. de his qui sunt sui uel alic. iur. cum si. & regula. qd sentit. de reg. iur. in vj. facit. l. j. §. ff. de aqua plu. ar. Nec ob. Aut. gazaros. C. de hære. vbi bona tā lium cōfiscant, quia dēt intelligi. Lad uilitatē eius cui subsunt im **86** mediate, pro quo facit cle. cedit. §. de iud. vbi illud statutu dirigi tur quibuscūq; Iudicibus, Principibus Christianis, quibus subsunt Sarraceni ad quos pertineret primo loco eorū prohibitio. tñ Et sic cōprehendunt oēs dñi tpales habentes in loco iurisdicōnem, qd dicit postul. Principes. arg. l. Familia. in prin. & ubi tex. dicit de prin **87** cipibus & alijs dñis tpalibus ad quos pertinet cōfiscatio bonorū **88** subditorū hæreticorū. No. tñ casum, vbi insiguit snia excōicationis **89** ipso iure. cōcordat cle. p. r. l. Nota, tñ qd a snia excōicationis dē iure lata pōt absolueri inferior à Papa. cōncor. c. nuper. de sen. ex **90** com. Nec ob. cle. p. r. l. vbi solus Papa pōt absolueri a tali snia: quia ibi Papa reseruauit sibi absolutiōem, hic nō. sed absolutio Papæ tñ **91** referuata pōt per inferiorē cōcedi in articulo mortis: tñ quia nē **92** cessitas nō hēt legē. cōncor. cle. p. r. l. Nec tunc est satisfactio realis fienda qd nō est tñ ut tunc fiat alias, esset fienda tñ si tps, & facultas hoc patiat ut no. in cle. p. r. l. ac si. habes ergo hic vnā **93** speciale, vj. qd snia excōicationis à iure lata non est relaxanda nisi satisfactioe p. r. l. mifis, ita qd licet alias censet satisfactio qualitercūq; placet parti: ut quia est cōncor excōicatus cum parte cuius interest. ut l. j. ff. qui satisfactio. cogan. & l. si rē. §. omnes. ff. de pig. **94** ac. tñ hic cōfiscat duntaxat satisfactū, qd excōicatus restituit, & p. r. l. ne satisfecit de pecunia sic extorta, & sic vñ qd absolutio nō est de **95** negada, si nō est de expensis satisfactū. Rō: quia hic loquimur de snia iuris, qd solū fuit extorta p. r. l. pecunia extorta: vñ satisfactio de **96** illa, absolutio nō est deneganda ut hic: licet salua sit actio p. r. l. penalis, & alio interesse, qm omnia ista debent iure actionis. arg. l. **97** iij. §. si rem. & qd ibi no. ff. de lega. iij. Nec ob. c. tñ. de usu. & c. si per eo. de rap. vbi tñ sine satisfactioe penitentia iniungitur. quia **98** ibi in eo qui egestate laborabat euidenter. tñ Et sic habes, qd excō **99** icatus, qui non pōt satisfacere p. r. l. paupertatē, non est repellendus ab absolutioe, qd petit humiliter sñ gl. & sic collige, qd paupertas in hoc prodest. simile in l. illicitas. §. p. r. l. ff. de of. p. r. l. sed à ta **100** li prodest liberet nos Deus. No. qd ista excōicatio hēt tps deter **101** minatū vj. donec facta fuerit plenaria satisfactio de pecunia sic **102** extorta. tñ Et sic vñ qd excōicatio, qd hic insiguit p. r. l. cōfiscatio **103** nē facta bonorū Ecclesiæ p. r. l. delictum clericorum hæreticorū: uñ **104** nō habeat hoc tps determinatū, quia nihil quo ad hoc hic dī. cum **105** tñ de pecunia extorta, seu de alio casu dicat. ar. §. in cle. c. tñ. tñ vbi **106** referuatio facta sedi absolutiois à snia excōicationis, nō trahit **107** ad absolutiōem à snia suspēisionis. tñ Scias aut qd licet Guil. dixerit hanc penā excōicationis locū hñe, vbi assumit Inquisitor an **108** num. xl. tñ sñ gl. & bene hic solū inferit exactio, & cōfiscatio il **109** licita. idē Pau. Gen. uerō idem qd Guil. No. tñ qd pactū partium ni **110** hil operat super istis sic extortis. cōcor. l. j. C. ad Mac. & sic nec va **111** leret pene p. r. l. o. ar. l. nō dubiū. C. de legi. & facit l. cū lex. ff. de **112** fide. & c. ij. cum gl. ij. de p. r. l. nec ob. l. j. §. & post operis. ff. de **113** operis no. nuntia. vbi stat pactis partū super omnia: quia illud **114** phibitū erat fauore partū: p. r. l. pōt tolli. ar. l. si quis in conscriben **115** do. C. de pac. at hic odio extorquentis, & sic nō ualēt pactū extor **116** ti. ut d. l. j. ff. ad Mace. & l. si. C. de pac. pig. cum si. Et facit ad no. p. **117** Host. in c. cum desideres. §. tertio. de sen. excōm. tñ An ualeat re **118** missio vsurarū facta funeratori per debitorē, dicentibus aliqui **119** bus Theologis nullo mō ualere remissionem odio funeratorum. **120** de quo per Guil. in cle. ex graui. j. de vsuris. & hic simplr recitat **121** Pau. opi. qd p. r. l. dicit, & sic hēs casum in quo quis non pōt disponere **122** de re sua uel sibi debita, nec tñ debitor suo remittere, licet sit æta **123** tis legitime, nec patiat alium defectū rōne, cuius sit sub curatore, **124** aut eis bonis interdicitum. §. l. in re mādata. C. manda. & l. j. C. de **125** pac. cum simi. sed istud speciale. simile c. exiguit. in fi. & ibi nota. de **126** cens. in vj. & in c. statutu. §. si. quid aut. & ibi no. de rescri. in vj. & **127** intelligo hic remissionē prohibita, nedū qd fit tpe exactiōis, sed tñ **128** si fuerit longe ex postfacto. tñ Ex quibus inferri probabiliter, qd p. **129** scripio non possit hñe locum. quia prohibitio pacti, & remissio **130** nis expressæ de qua hic, includit p. r. l. cōfiscationē, in qua est cōsensu tacitus eius qd que p. r. l. abiat, aut negligentia. ut l. iurrū. §. fundi. ff. **131** de vsuca. cui p. r. l. ponderat dolus extorquentis. ut l. si putator. ff. ad **132** l. Aqu. cum si. restituitur aut exactum poterit donari ei qui extor **133** serat, & ualebit donatio. ut no. in d. §. si quid autem. Et sic rō, quia **134** per restitutionem sibi satisfactum fuit, & sic fuit purgatum uitij, **135** ideo va

ideo valet donatio sequentis. argumen. l. ij. C. quod me. causa. nisi forsan fraudulenter hoc agatur. arg. l. in fundo. ff. de rei vendi.

99 Nota ex hoc tex. qd illud dicitur secretum qd probati non potest dici in 100 cle. j. s. c. ii. No. qd delicta secretorum sunt publicæ, sed secretæ ar 101 guenda. c. cor. c. si sacerdos. de of. or. Ratio: qd quia Ecclesia militans non inducat de occultis. c. qualiter. j. in fi. Nec ob. l. eum qui no cent. in prin. ff. de iniur. qd vbi interest Reipublice, qd delicta manifestentur: quia illud poterat pbari per publicantem, hic aut non. & ideo concedit ei, imò & in præceptis dat, qd secretæ arguat. c. non nit. de iud. & c. cum ex iniuncto. eo. ti. ij. q. j. c. si peccauerit. qd alleg. glo. in d. l. eum qui. pro c. cor. tñ facit in p̄rium, ut dixi, nam talis reprehensio pot. pdesse, & no nocere, alias carere dēt. ut c. plerūq; ij. q. vj. & uocatur correptio. nā correptio hominis cōprimere pot 102 manus, nō animū mutare. qd quia solius Dei illud est. ut xlvij. dist. 104 §. necesse. in fi. qd Et iō v̄ qd si sit delinquens secretæ et obstinatus, & pessimus, & incorrigibilis, non tenet hoc sciens arguere eū in secreto, quia nō poterat pdesse sed obesse. arg. dicti. c. plerūq; 105 & qd ibi no. Nota, qd Notarij, & alij ministri iudicij dēt resisterē iudicibus, qm̄ p̄textu officij aliqua facere conant uel faciūt illicita. c. cor. l. qm̄ iudicis. & qd ibi no. C. de app. nam si isti Notarij, & ministri tenent arguere Inquisitores de his, q̄ nouerunt secretæ, & nuntiare q̄ sciuerunt taliter, vt p̄batiō sit locus, nec hoc, certē multo magis tenent resistere eis. Nec ob. l. qd in prin. ff. de 106 aqua plu. arc. qd vbi iustus superioris excusatur: quia illud in leuibus & in eo qui rōne sui officij exequitur p̄ceptū Iudicis, qd pot. esse iustus sicut iniustus. Vñ p̄sumere dēt, qd sit iustus, & sic parere: si quis si manifeste sit iniustus. ut d. l. qm̄. & hic. Vide ad hoc no. i. l. nō v̄. §. qui iustus. ff. de reg. iur. & per Dy. in c. qd quis mandato. in 107 reg. iur. in vj. Nota, qd ista nuntiatio, q̄ scienda est Prælati Inquisitorū, & cōmissariorū dēt sequi increpationē secretæ, de qua p̄ræ 108 mist. qd colligo ex ordine huius literæ. ar. c. cū delicta. de rescri. & c. mandato. de p̄b. in vj. facit d. e. si peccauerit. nā ubi argutus, & reprehensus nolit se emendare, tunc est ad hanc nuntiationē p̄cedendū. & c. cor. Pau. Nota, qd non est credendū nuntianti: quia is cui nuntiat, dēt super hoc recipere p̄bationes. libi. nā scienda est probatio. ut l. j. C. de p̄di. ob tur. cau. & d. c. plerūq; in prin. Nec ob. l. j. §. quies. ff. de of. p̄fec. vr. vbi creditur referenti: quia ibi in officiali iurato ad hoc instituitur: hic secus. Præterea ibi 109 non dēt, qd credatur, sed qd referat quicquid ibi agat. Nam licet eius relationi magna fides adhibeat, non tñ tanta, ut alia probatio nō exigat. pro quo. l. diuus. ff. de custo. re. vbi Monachi interrogat, 111 & referunt: interrogati aut post plenē audiuntur. Nota, qd excōmunicatus officialis non p̄p̄t est amotus uel priuatus suo officio. Nam post hanc excōicationem amouendus est: ut hic: c. cor. 112 c. Romana. de of. vica. in vj. Nec ob. c. ad p̄bandū. de re iur. qd vbi nō hēt iurisdōnē excōicatus. quia ibi loquit de exercitio iurisdōnis, à quo suspensus est, sic publicæ excōicatus: alias secus: iurisdōnem aut nō perdit nec potestatem ut hic. Nota, qd illius est officialē amouere ab officio, cuius est instituire. p̄cor. in Aut. de 113 defen. ciui. §. iurisdictionem. coll. ij. Nec ob. cle. j. s. eo. ti. qd vbi Inquisitores hēt iurisdōnem delegatā a Papa. & sic ab eo nō a p̄prio Prælatō sunt amouendi. qd iurisdō habeat à sede Apostolica ut ibi, tñ Inquisitor institutus à suo Prælatō p̄uinciale auctoritate Ap̄lica, & eadē auctoritate amouet à p̄facto suo p̄uinciali Prælatō: 115 ut hic. Ex quo inferi fm̄ gl. qd Prælati p̄uincialis non possent approbare nec improbare gesta, nec iudicata p̄ Inquisitorē vigo re sui officij: quia quo ad illa nō est superior, cū ab eo nō hēt iurisdōnē. Ex quo collige, qd delegat p̄ mutare, & alterare facta per delegatū, qd intelligo, s̄ prout poterat ipse delegatus. iuxta l. qd iur. ff. de re iud. Plus, licet delegatus non possent iterū sn̄are, qm̄ iam sn̄auit nulliter: quia functus est officio suo bñ, uel malē ut l. Iudex. ff. de re iur. cū delegans poterit de dicta nullitate cognoscere, & iterū sn̄are. facit no. Inn. in c. de cetero. de re iur. & Car. Me. rāgit in cle. ut calūnijs. de re iur. Guil. verò hic dicit, & nō bñ, qd Inquisitor susceptus p̄tate à suo p̄uinciali, qui eū ponit: nā licet ipse sit ponere, tñ positus hēt p̄tatem, & iurisdōnem non à ponente, sed à sede Apostolica licentiā ponendi cōcedente. arg. l. & si p̄r. ff. de of. eius cui man. est iur. & sic non bñ dixit Gen. qui dicit nō datū per Papā ad aliqd officij posse per aliū amoueri, nā idē est dans, & amouēs, & eadē auctoritas est, quia sit datio, & amotio. No 117 ta, qd officij huius inquisitionis nō liberat Inquisitorē ab obedientia, & superioritate sui Prælati: nā p̄ delicto pot. eū punire: ut 118 hic p̄cor. l. j. ff. de eo qd app. i. prouin. de sen. No. qd isti delinquentes eos amouendi ab officio, imò & amoti dēt puniri arbitrio eorū sententiæ. Ita tñ, qd non est in p̄tate ipsorum punire, uel

nō, qd necessitant eos punire, nō at relinquit eorū arbitrio fm̄ gl. & Pau. Verfatut ergo arbitriū circa qualitatem, & quantitatem p̄nitionis, necessitatur aut ad p̄nitionem. simile in l. verum. §. cum quidam. ff. de re. du. Et attende quia p̄nitiō sequi dēt amotionem ab officio, non aut p̄cedere, qd colligit ex ordine literæ: & qd si fieri decentius & rōnabilius est, tñ si ordo peruertat, nō puto minus valere qd gerit ex quo constat eū fore puniendū. Et sic ordo scripturę nō attendat iuxta l. nō. n. ff. de sol. licet Pau. qd sentire videat. Ex quib. inferi fm̄ Pau. qd cū isti inquisitionib. & cōmissarij suis nō possent p̄uinciales dispensare, nec eos tolerare dēt à p̄nitiōe. 119 No. qd isti ministri, qui tenent nuntiare Prælati Inquisitorum nō sunt liberati per solā nuntiationē factā Prælati: qm̄ vbi Prælati negligentes in mouēdo eos, & alr̄ puniendo tenentur facere. aliā nuntiationē. s̄ ordinarijs locorū. & hoc iō: quia Clemens autor sic statuit vltra p̄cedendo, aliās nō essent ascripti facere aliā nuntiationē. ar. l. bo. ues. §. hoc sermone. ff. de ver. sig. Intelligo aut hic ordinarios locorū. s̄ diocesanos. Et idē voluit Gē. qd exposuit ordinarios, id est Ep̄os, non aut inferiores, et si hērent in loco Ep̄alem iurisdōnem, seu quasi. iuxta c. Abbates. in fi. de priuile. in vj. Et est rō quia iste tex. dum dicit denuntiatione fēda ordinarij solū loquit in casu negligentie p̄latorū inquisitorū, non aut dicit cōmissariorū. quasi dicat, vbi Inquisitor delinquit, nuntiatū est Prælatō, & Prælatō negligente, nuntiatū est ordinarij, hoc est diocesano, qui hēt eandē potestatem q̄ hēt Inquisitor. vt cle. j. s. eo. ti. vbi aut 120 delinquit commissarius Inquisitoris. idē, ut j. §. Notarij. qd vbi cōmissarius Ep̄i, uel Capituli sede vacante delinquit: tunc denuntiatō est scienda ipsi Ep̄o uel Capitulo sede vacante. Nā isti sunt Prælati horū cōmissariorū. Vñ si sunt negligentes in amouendo & puniendo corū cōmissarios, nō possent tunc nuntiare ordinarijs locorum: qm̄ ipsi negligentes sunt Ep̄i locorū ordinarij, & sic eis nec fieret querela de negligentia eorū, quasi essent diuersæ p̄sonæ qd esse non pot. arg. no. in cle. si vna. §. de re. Ecclē. nō alie. & l. ij. ff. de of. procon. cum simi. et est igitur tunc nuntiatū sedi Apostolicæ ex uoluntate, nō ex necessitate: nā iste casus hic commissus h̄t p̄ omisso & relinquit dispositioni iuris cōis. ut l. cōmodissimē. ff. de liber. & posthu. cū si. Ex his suppositis dico qd Ep̄s Inquisitorē delinquentē in officio nō punit: quia par & c. in c. innotuit. de cle. Itē 121 collige ex tex. qd negligentia Prælati religiosi nō supplet diocesano loci quo ad amotionē, & p̄nitionē, sed solū ut sibi nuntiatā referat ad notitiā Papę. concor. c. si Ep̄s de supplen. neg. p̄r. la. in vj. Nec ob. cle. quia regulares. §. de sup. neg. p̄r. l. vbi diocesanus se intromittit et de religiosis exemptis: quia illud speciale. Præterea 122 rea & in exemptis ibi procedit auctoritate Ap̄lica. qd At in proposito cū Prælati horū Inquisitorū, & ipsi Inquisitores sint exempti: nō haberent se intromittere diocesani vllō mō in eorū negligentia, nisi quo ad hanc nuntiationē faciendā, sed Ap̄licæ p̄cedat auctoritate speciali huius p̄tōnis, & sic non sua sed Apostolica. ar. c. ad abolendam. in fi. eo. ti. vbi aut non essent exempti Ep̄s et non p̄cederet qd Inquisitores, quia pares in officio censent. ut in cle. j. §. eo. ti. qd Et par in parē nō hēt Imperium. ut l. nā magistratus. ff. de arbi. c. innotuit. de Elec. fm̄ Gen. sed istud procederet qd uellet procedere qd eum in cā fidei. Secus si p̄p̄ aliud debitū, ut hic patet. Præterea collige ex textu: qd suppletio huius negligentie nō tran sit de gradu in gradum: quia negligente ordinario proferre in notitiā Apostolicæ sedis: nō h̄t recursus ad metropolitanū, ut p̄ferat ad notitiā sedis Apostolicæ, sed ad Papam. concor. d. cle. qd regulares. Nec ob. d. c. ij. de concef. p̄b. quia hic speciale nō habuit autor considerationem: quia Prælati horum Inquisitorū sunt exempti, & qd diocesanus eorum negligentia supplet quo ad intimationē sedi faciendā auctoritate Apostolica, ut s̄ dixi. Ideo non mirū si negligente diocesani adit tunc sedes Apostolica. Nota, 124 qd vsus armorum permittit hic Religiosis Inquisitoribus: sed hoc est rōne officij, quia semp omnes Christianos et Principes in cā fidei merū Imperium nō ut ipsi portet sed officarij eorū, alias eis denegat. ut cle. ne i agro. §. nos corū. in fi. §. de Ita. Mo. nec mirū quia regulariter cuiq; phibitus est. ut l. vna. C. ut armo. vsus inficō Principis inter. fit. fm̄ vnam lecturam. lib. xj. & d. §. eorū, ubi dixi arctabatur ergo Inquisitores fm̄ Guil. & inducunt familiares eo 125 r̄ ut portant arma debito mō, sicut Ep̄i, & Clerici mandant licitē eorū Baiulis, ut faciant iustitiā de criminosis locis eis subditis nec per hoc incurunt irregularitatem, si sequatur mors, aut mutilatio mēbri. ut c. Ep̄s. nec clerici. uel Mon. in vj. facit. c. dilecto. de sen. 126 excō. eo. li. Item collige, qd quis nō dēt amittere potestatem sibi data imò ex hoc meretur beneficiū, & p̄tatem amittere. c. cor. c. suggesti. de deci. & no. in regula decet, de regu. iur. in vj. hic autem p̄p̄ hunc abu-

hunc abutsum non perditur priuilegiū: quia cederet in detrimentum officij: delinquent tñ abutētes, & ob hoc p̄nt puniri, fm̄ Pau. Dedit. n. cām huic cōstōni ambitio Inquisitorū, qui assumebant in seruiores & officarios plures ultra quam expedituit, ad finem ut in p̄ntiam possent arma deferre, & habere in maiori timore: 127 qd in Italia seruabatur multū tpe meo. Præterea collige, qd quicq; uocatus ad aliquod officium, dēt esse talis, ut possit per se deseruire illi officio, & transire de loco ad locum, prout requirit 128 officium ipsum. concor. c. sup inordinata. de p̄b. qd Et sic bñficia & officia ecclesiastica nō sunt danda antiquis vel infirmis, qui non 129 possunt per se illis deseruire. qd Nā substitutus non dēt admitti, cum censet electa industria personarū. ar. l. inter artifices. ff. de solu. & c. cui. de p̄b. in vj. Nec ob. l. ad similitudinē. C. de Ep̄isc. & cle. quia ibi admittit substitutus, ut deseruiat officio pristino, cui p̄ senō p̄t deseruire honeste, sed cū dedecore sed i magni officij, in quo p̄ntia dēt deseruire: hic aut tractamus de seruiēdo ipsi offi 130 cio, ad qd in p̄nti est assumptus. Rufus collige, qd officialis qui indiget ministris dēt abstinere a superfluis ministris: & licet alibi 131 dēt in p̄nti. ar. l. iij. ff. de off. procon. tñ hic sub p̄cepto dat: qd & iō transgressor peccat mortaliter. c. ij. de ma. & obe. cū si. Rō huius Cle. impulsua fuit cupiditas horum Inquisitorum, sequentiū exemplum, atq; uestigia eorum, de quibus in c. cum ab omni. de ui. & hon. cle. sicut prauitas cordis eorum fuit impulsua cā clem. p̄ræ. ut dicit gl. ij. & ubi dixi, solū loquitur de Inquisitoribus, & non de Ep̄is nec Ep̄orum commissarijs. Ratio dubitandi fuit, 132 qd quia officium suum nemini dēt esse damnosum, ut l. si quis ex signatorib. ff. quemad. test. ape. itē quia p̄na criminis concussio 133 nis uidebatur sufficere. qd Nam p̄nē sunt molliendæ, & non exasperandæ, aut multiplicandæ, ut l. sanctio legum. ff. de p̄g. cum si. 134 Item, quia pro eodem delicto quis non debet duplici p̄na p̄ter. c. ar. si clerici. Auth. de iud. cū si. Rō statuendi fuit fauor Fidei catholicæ, ut ampliet sicut in cle. j. §. eo. ti. Non ob. d. l. i. quis. quia ibi in eo, qd licite p̄cipitur, hic aut illicite. Nec ob. d. l. sanctio legum. quia Inquitur in interpretatis, aut extensionib. p̄naum, quæ ab homine fuerit ex eadem lege: hic aut ex diuersis, unde fecus: arg. l. qui sepulchra. C. de sepul. uio. & cle. j. §. de sepul. & ibi 135 dixi. Nam licitum est penam penis adijcere per legem, & mali p̄narū multiplicatione perterriti reducant per indirectū a delinquendo, ut l. j. C. ad l. iul. rep. & l. j. in fi. prin. ff. de iust. & iur. cū si. Nec ob. d. c. ar. si clerici. in fi. quia ibi eadem lege prohibet. hic diuersis pmittitur. Præterea, & hoc operatur magnitudo reatus, & reiteratio delicti, fm̄ Guil. Præterea, & sic placuit hic auctori statuere aliā penam de nouo absq; p̄iudicio prioris. Vñ non est licitum qd iur. per d. l. qui sepulchra. iuncto c. p̄posuit. de p̄ccf. p̄b. & l. j. in prin. ff. de p̄t. prin. Præterea, & sn̄ia excōicationis hic addita, nō v̄ uno respectu p̄na, cum sit medicinalis: ut c. j. de sen. excōm. in vj. Conclude, hic esse casum, qd p̄stituit ecclesiæ militatis ligat subditum p̄na excōicationis pro crimine quantumcūq; secreto & secreta perpetrato: nam isti Inquisitores, & commissarij pro illicitis exactionibus dispendiosis ecclesijs p̄ficationibus sunt excōicati quantumcūq; sit secretum ita qd publicari non possit. No. plenē in cle. j. in ultima glo. magna supra eodem.

17 *Impeccabilis pot fieri homo ex gratia speciali Dei in hoc mundo.*
 18 *Charitate repletus est habilis ad peccandum.*
 19 *Apostolus non est credendus subijpsi contrarius.*
 20 *Homo in hac vita non potest ita esse perfectus ex lege communi, quia in perfectior valeat fieri.*
 21 *Charitas in hac vita perfectissima non potest haberi.*
 22 *Perfectio Dei est infinita.*
 23 *Finis ad infinitum nulla est proportio, unde cessat argumentum.*
 24 *Argumentum de toto ad partem procedit, sed qualiter intelligatur vbi est eadem ratio.*
 25 *Ignis quantumcunque cresceret, non posset tamen tantas habere vires, quantas ipse Sol.*
 26 *Homo quantumcunque perfectus sit in gratia, non tamen in ea equari potest Deo, & idem in scientia.*
 27 *Charitas est radix omnium bonorum.*
 28 *Charitas in mundo dupliciter potest esse perfecta.*
 29 *Homo perfectus tñ nihilominus subditus est præceptis Ecclesiæ.*
 30 *Homo perfectus non liberatur a ieiunijs, & orationibus Ecclesiæ, sed quibus ieiunijs sunt liberati.*
 31 *Ordo ecclesiæ est, vt inferior præstet obedientiam superiori.*
 32 *Baptismus tollit peccata, non tamen soluit matrimonia.*
 33 *Antecedente falso, sequitur & consequens falsum.*
 34 *Charitatis dono omnia sunt tolerabilia.*
 35 *Homo quantumcunque perfectus tenetur orare contenta in oratione dominica.*
 36 *Hō in mundo, hoc est in hac regione mortuorū, non p̄t placere Deo.*
 37 *Christus in quantum homo orauit.*
 38 *Christus erat impeccabilis, & ita perfectus, & equari non potest ali quid suæ perfectioni.*
 39 *Homini sensualitas qualiter diffiniatur: & quid sit.*
 40 *Homo catholicus dicitur perfectus cum sensualitas illius est subdita rationi.*
 41 *Homini spiritus quando dicitur integer.*
 42 *Homo quantumcunque sit perfectus tenetur præceptis Romanæ Ecclesiæ obedire.*
 43 *Principi omnis creatura subdita est, alijs affligitur morte.*
 44 *Hæreticus est perfectus asserens se non teneri obtemperare præceptis Rom. Ecclesiæ ex contemptu ratione perfectionis in eo existentis.*
 45 *Hæreticus est asserens sedem Apostolicam non habere potestatem statuendi, nec ligandi, nec caput esse.*
 46 *Abfoluendi & ligandi potestatem Deus dedit Petro, & successoribus suis.*
 47 *Hæreticus non est, licet peccet grauiter non obediens præceptis Romanæ Ecclesiæ propter fragilitatem.*
 48 *Perfectus quantumcunque subditus est superiori.*
 49 *Quæ spiritus Dei aguntur, non sunt sub lege; qualiter intelligatur.*
 50 *Peccator seruus est peccati.*
 51 *Mutum accipiens seruus est mutuantis.*
 52 *Homo perfectus liber est quo ad peccatum, non quo ad facultatem peccandi.*
 53 *Homo perfectus quo ad temporalia subditus est Principi, & quo ad spiritualia superioribus prælati.*
 54 *Homo quantumcunque perfectus in hoc seculo, non potest per legem communem assequi omnem gradum perfectionis visionis beatificæ diuinæ essentiæ.*
 55 *Angeli fruentes Deo, iam beati sunt.*
 56 *Dictum Pauli, Vidi archana, quæ non licet homini loqui: qualiter exponatur.*
 57 *Homo in hoc seculo taliter perfectus, & extra sensum positus, ut potius iudicetur mortuus, q̄ viuus, potest frui visione diuina.*
 58 *Homo in hac uita et de potestate absoluta Dei non pot. consequi omnem gradum perfectionis beatificæ beatitudinis, sed actualis.*
 59 *Homo in hac uita est mortalis, passibilis, & in æterna erit immortalis, & impassibilis.*
 60 *Homini beatitudo quantumcunque perfecta in hoc mundo, non comparabilis est beatitudini sanctorum.*
 61 *Beatitudo sanctorum, qui iam surrexerunt in corpore, est maior quam aliorum, qui nondum surrexerunt in corpore.*
 62 *Hō p̄t in hoc seculo frui visione diuina ex priuilegio speciali DEI, quantum ad essentialē beatitudinem, non quantum ad actualē.*
 63 *Homo non potest esse beatus per seipsum absque gratia Dei.*
 64 *Gratiæ Dei est triplex: alia est gratia præueniens, alia est gratia obsequens, alia perficiens: & quælibet illarum concurrere necess-*

43 humanæ p̄tati. † oīs.n. creatura Principi iubeat esse subdita: & nisi obediat, morte affligit, ut c. solitæ. de ma. & obe. & no. in l. fi. C. si quis vel vi. pub. & ille est tertius articulus, cuius trium tenebantur isti heretici. † Vbi aduertendum est, quod interdum creatura non obediat statui & præceptis R. E. ex contemptu, asserens se non eis esse subiectam pp̄ uirḡ perfectionē: & tunc hereticus est, ut hic, & c. si qui psbyteri sunt. in fi. 80. dist. incurrit. n. p̄tatem paganitatis. i. in fidelitatis, asserens se Christianū, & p̄tatem obedire sedis Apostolicæ mandatis, quasi non sit ligatus eis. † Interdum non obedit, asserens sedem Apostoli non h̄re p̄tatem statuendi, nec ligandi, nec caput esse: & tunc idē, quia hereticus est. ut c. j. xxij. di. † Deus. n. Petro, & successorib. p̄ cum p̄tulit p̄tatem soluendi, & ligandi in cęlo & in terra. † Interdum uerō non obedit ex fragilitate humana, quia fragilis est circa delicta: & tunc non est hereticus, licet grauius peccet, ut no. in c. nulli fas. xix. dist. † Collige ergo quod a bono obedientiæ sui superioris, siue p̄glati nullus est liber quumcūque sit uirḡ p̄fectę. Nec ob. c. nisi. s. sed dices. de renū. & c. licet. de reg. 49 † vbi d̄r, quod qui sp̄u Dei agunt, non sunt sub lege, quia lex nō est data iusto, & sic hōi in uia p̄fecto, hoc est, qui ducit sp̄u Dei, & sic nō est sub lege, hoc est sub obediētia Rom. Ecclesię, aut alterius humane potētię. Sp̄us. n. ubi uult spirat: & ubi est sp̄us D̄i, ubi ē libertas: vñ si est libertas non est seruitus, ut l. manusiōnes. ff. de iust. & iu. c. si. Quia illud intelligit de libertate aīę, non autē corporis. Nam Christianus quumcūque p̄fectus, p̄t esse in dño ad corpus Christi, non dico Iudæi uel infidelis, ut l. unica. C. ne Christiani. man. & sic ei subditus & subiectus ut seruus esse p̄t, quum ad corpus, & sic quo ad sensualia, nō autē quo ad aīam, & sic nec quo ad sp̄ualia. Interdum intelligit de libertate respectu peccati, per quod peccator seruus d̄r esse peccati, ut no. in l. fi. C. de sen. par. † Exemplo accipientis mutuū, qui seruus d̄r feneratoris, ut no. in l. fidei. c. omīsa. ff. de leg. iij. † Nā hō p̄fectus est liber a peccato, licet nō sit liber a p̄tate peccandi, ut s. ostensum fuit. Concludendum est, quod hō in hac uita p̄fectus remanet subditus circa t̄palia Principi seculari, & circa sp̄ualia Principi Ecclesiastico, qui unus est & esse d̄t, sicut unica est Ecclesia. Nam monstrum esset si h̄ret duo capita, & ignominiosum si h̄ret duos sponsores: vñ quilibet Christianus, cū sit de hac ecclesiā, necesse est, quod subditus sit Principi eius, ac ēt ei obedire tenet de necessitate salutis: prout uoluit Bonifacius VIII. in sua extrauag. q̄ incipit, Vnam scientiā. Ex quo infero, & alijs dixi publice populo Florētino, & Bonon. quod quilibet eorū tenebat de necessitate salutis se informare modis possibilib. de ueritate huius schismatis, ut sciret quē h̄ret tenere, & cui obedire ut Romano Pontifici capiti vnico, & uero totius uniuersalis Ecclesię. Nam non sufficiebat eis obedire intruso, quā esset in possessione intrusus, & p̄ Papa a plurib. toleratus, nisi prius de ueritate se informaret, ex quo non erat possessor pacificus, eo p̄sertim, quia oēs Cardinales nullo discrepante ab eius obediētia se liberauerat: in quā metu mortis illatę a Romanis aliquāto t̄pē positi fuerat: ita quod nec proderat eis ēt dicere, Volumus differre, & expectare exitū quē facient Principes, & Reges mūdi: quia in his maxime q̄ sunt sp̄ualia quilibet est Rex, & Princeps suūp̄sus. & aīa cuiuslibet uirpote libera non p̄t excusari dum remissa est in habena hmōi infortunij. No. ex particula, in qua recitat quartus error: † & primō, quod uiator quumcūque p̄fectus, nō p̄t p̄ legem cōem assequi in hac uita oēm gradū p̄fectionis beatificę uisionis diuinę essentię, & multominus p̄t obtinere oēm gradū p̄fectionis beatificę. Et iste ē quartus articulus, cuius triū tenebant isti h̄tici. Nā nō p̄t adeo leuare se supra se, ut in hac uita diuinā essentiā d̄t beatifica uisione quumcūque; sit beatus uel p̄fectus, nisi primō moriatur: ut accidit cōiter in aīabus nūc beatis: vñ scribit Exod. 33. Nō uidebit me hō, & uiuet: s̄m gl. in hac. n. uita s̄m Guil. spe ambulamus. vñ fruimur equidē Deo, sed nō adeo p̄fectē fruimur, & p̄ sp̄e uidemus quo fruemur. † Vñ Augu. Angeli illo fruētes iam beati sunt, quo & nos frui desideramus: & quanto in hac uita iam fruimur, uel p̄ speculū, uel in enigmate, tanto n̄tam peregrinatio

59 duo tria stare posse. † Nā in hac uita quisq; est mortalis, passibilis, & in futura erit immortalis, & impassibilis. Vñ p̄fectio totalis beatitudinis actualis, q̄ est in his d̄taxat qui sunt morales & impassibiles p̄fecta impassibilitate, non p̄t esse apud eos, qui sunt mortales & passibiles. † Ex quo infero, quod beatitudo hōis quumcūque p̄fecti, non est comparabilis beatitudini Sanctōrū. Plus s̄m Guil. † beatitudo Sanctōrū, quorū corpora nondū surrexerunt, nō est cōparabilis beatitudini illorū, qui cū corporib. proprijs in p̄tia gloriānt, saltē quo ad bonū accidētale, ut p̄fecti i suo sacra li de corpore Chri. in fi. & Magister Sniarum. iij. Sniarū. 43. dist. Nec ob. illud Numeri xij. vbi Moyses exiitēs mortalis uidit Deū facie ad faciem, non per enigmata: quia Deus per suā potentiam absolutā, & per suū p̄uilegiū sp̄ale, p̄t cedere uiatori, ut in hac uita assequat oēm gradū p̄fectionis beatificę, quantum est ad essentialē beatitudinē, q̄ consistit in p̄fecta uisione diuinę essentię, ut in p̄fecta Dei dilectione, atq; fruitione purę creature passibili. 62 † Vñ p̄cludo s̄m gl. quod uiator per Dei potentia absolutā, & p̄uilegiū sp̄ale, p̄t assequi in hac uita oēm gradū p̄fectionis beatificę, quantum ad essentialē beatitudinē, non autē quantum ad actualē beatitudinē, q̄ solis impassibilib. spiritibus, & animabus beatis in p̄tia p̄gruit: & huius s̄nt Augu. in l. de uidentō Deū & c. quod prosequere, ut in gl. & c. No. ex particula, i qua recitat quintus error. 63 † Primō, quod nulla intellectualis natura p̄ seipsā absq; gr̄a Dei p̄t esse beata, & multominus est beata absq; Dei gr̄a. p̄cor. c. placuit. 64 quod est finale. de conse. di. 4. † Nā est dare gratiā puenientē, gratiā obsequentē, & gr̄am p̄ficientē, ut satis colligit ex not. in cle. inter sollicitudines. s. de magi. & harū q̄libet est necessaria, ut a natura intellectualis efficiat beata: cuius triū tenebant isti h̄tici. Non ob. 65 quia creata est a Deo, & sic est bona est, ut h̄r Genes. i. † quia licet sit naturaliter, seu sua natura bona, non tñ beata est beatitudine qua Deū uidet p̄ essentialē, nisi accedat gr̄a diuina, ut hic: quia beatitudo procedit ex diuina gr̄a, s̄m Guil. & c. quia nō est uolētis, nec currētis, sed solius Dei miserētis, & adiuuātis, ut peruenire. 66 ualeamus ad calcē. de pe. di. ij. c. si em̄ inquit. † vbi gl. exponit calcē. i. p̄mū bonorū operū, uel uitā eternā, uel ad finē: quia extrema hōis ē calx. Scđō, quod aīa rōnalis non p̄t naturaliter, hoc est sua natura, & per seipsā Deo beatē frui sine gr̄a Dei, seu sine lumine gr̄e Dei infuso, ita quod necesse est, quod ut fruatur Deo, quod gr̄a diuina p̄cedat. Nec ob. illud, quod d̄r de libero arbitrio dato aīę. Si. n. gr̄a est necessaria: ergo liberū arbitriū nihil operat: quod tñ est falsū, † cūm per illud uiator p̄mereat & demereat, ut c. Nabuchodonosor. 23. q. 4. quia liberū arbitriū operat quo ad habilitatē. Nā per illud uiator p̄t se reddere habilē, ut Dñs ei infundat suā gr̄am, sed sine hac infusione nō p̄t adipisci gradū p̄fectionis beatificę, quumcūque; bñ operaret, ut no. i. d. c. h. de ple. di. 4. & p̄bat ad Ro. d. c. ibi, Gr̄a Dei uita eterna: beatitudo p̄fecta. Solius. n. Dei ē. p̄p̄riū uide re diuinā essentiā, in qua consistit p̄fecta beatitudo. Igr̄ natura inferior hoc agere nō p̄t p̄ se. vñ p̄ns est, quod natura quacūq; intellectualis, cū sit inferior suo creatore, † & sic ē inferior natura naturate, nō p̄t p̄ seipsam uidere essentiā Dei, nisi Deo hoc faciat: cuius triū tenebat isti h̄tici: ut hic patet. No. ex particula in qua recitat 69 sextus error: † quod hō quumcūque p̄fectus sit, d̄t se exercere in uirtutib. nō autē illas a se licētiare: & iō dānant isti h̄tici, quod tenebant triū: plus ēt dicētes, quod hōis imperfecti est se in uirtutib. exercere. Vbi aduertendum circa hōiem p̄fectū, quod cū possit p̄t liberū arbitriū nō p̄seuerare circūscripto dono Dei sp̄ali, p̄ns est ut se exercere deat in uirtutib. nā dū se retrahit ab his q̄ bona sunt, & in quibus fuit immonitus, p̄t ut nō p̄seuerat: igit exercere d̄t se i uirtutib. quib. mediātibus assequi facilius ut p̄seueret: cū habilitatus existat ad huius p̄seuerantiā. † Paulus, cū esset p̄fectissimus, tñ in uirtutib. se exercuit: vñ rep̄sit in sultus carnaliū passionū, & incētia libidinū, ipso de se dicente, Castigo corpus meū, & in seruitū redigo. & cursus. Dar° ē mihi stimul° carnis & c. iterū. Video legē in mēbris meis repugnantē. & Qd nolui, ago & c. Id ēt est 71 in plurib. alijs uidere, quos hic enumerat plenē gl. † Quantum uero ad hōiem in p̄fectū est subsistingendū: quod aut loquimur de hōie imperfecto, iō quia est uiciosus, aut carēs p̄fectione necessaria ad salutē, uel s̄m Guil. partim in gratia, partim in culpa: & sine dubio talis non p̄t se exercere in actibus uirtuosis: † quia huius hōis sic imperfecti non est se exercere in actibus uirtuosis pp̄ d̄ictionem, quæ esse non p̄t in eodem subiecto. c. maiores. s̄. p̄tērea. de bap. & si de his intellexissent hi Beguardi male dixissent. Aut loquimur de homine imperfecto, ideo quia non habet summam p̄fectionem qualem habent Beati in patria, & qualem

qualem habuerunt in hac uita Xps, beata Virgo Maria, primi parentes in statu innocentia, & forsitan plures alij ex dono, & gr̄a speciali Dei: & tales utiq; debent sic exercere in actibus uirtuosis, & si sic intellexisset hi beguardi bene & canonicū opinasset s̄m gl. † Sunt autē actus uirtuosos, actus morales: quoniam dupliciter d̄r morales. Vno modo prout modificant passiones insurgentes, uel actiones occurrentes hōi in sensualitate: & tales uirtutes debent exerceri per hōiem quumcūque p̄fectū. Nā uocant purgatorias, eo quia hō quid est in hac uita, nō est purgatus a passionū sensualitatis infusibus: q̄ purgatio solūm p̄tingit per separationē corporis & aīę, ita quod huius purgatio est solūm hōiū nō summē p̄fectōrū, licet toto conatu mētali ad summā p̄fectionem tendentiū. Alio modo d̄r morales, quia tenent aīam solūm in Deo & in summa p̄fectione, ita quod per tēperantiam ignorant terrenas concupiscentias, per fortitudinē nesciant passiones, per prudentiū solis diuinis intendunt, & per iustitiā mentē cum Deo tenent perpetuo federe: & huius uirtutes morales uocant aī purgati, eo quod solūm queniunt hominib. totaliter purgatis a modēstis passionū: quod est solūm beatorū, uel paucissimorū uiatorū in hac uita p̄fectissimorū, de quibus s̄. memini. † Ex quibus infert gl. quod anima p̄fecta p̄fectione patrię, uel illa summa p̄fectione q̄ paucis p̄tingit uiatorib. v̄ p̄dictū est, licentiat a se actu non habitu uirtutes illas morales cohibentes passiones sensuales. Nā ex eo quia habet, & intēdit circa alios actus sp̄is, quod nō inueniunt in uiatorib. p̄ns est ut non se exercet in illis uirtutib. moralibus: & sic actu illas a se licentiat: sed quia immoratur circa uirtutes morales p̄fectissimas actu seu exercitio, p̄stat necessario, quod habitu retineat illas inferiorē, & sic habitu eas a se nō licentiat, imō eas tñc h̄tē p̄fectissimē, licet eas, ut dixi, nō exercet. Puto insuper quod iste sextus error depēdeat a scđo errore p̄dicto, ubi dicebat hi heretice, quod hō assequitur oēm gradū p̄fectionis in hac uita, & sic h̄t sensualitatē subiectā spiritui & rōni, † quod hō p̄t cedere liberē corpori quod placet, & sic licētiare a se uirtutes: quod est falsum & dānatū, ut hic. 76 Fortificatio quod quid sumus in hoc mortali corpore, † caro purgata aduersus sp̄m, & sensualitas triū rōnem. iuxta illud, Mundus, caro, & ueritas, diuersa mouent p̄elia, s̄m Guil. † Vñ quantum pugna, & lucta est fortior, tantō resistētia est laudabilior, & remuneratio: sic; quæ admodū pugna p̄t crescere, ita & uirtus resistētia: p̄ns est ergo, quod nunq; in hoc seculo q̄s p̄t a se licētiare uirtutes, cū se per illis indiget. No. ex particula in qua recitat septimus error, 78 quod osculū mulieris libidinosum est peccatū mortale, siue dicas istud osculū prouenire ex inclinatione nature, siue non. Nā ex eo, quod est libidinosum, est prouocatiuū maioris ardoris libidinis, siue carnalis copulę, & tñ se h̄t quandā delectationē uenerēam, q̄q; sint per libidinosam copulā, q̄ ex illo sequi. Vñ p̄ns est, ut sit peccatū mortale, & sit actus carnalis copulę non sequat. † Si. n. sola delectatio mētalis uenerę, absq; carnali copulā, seu tactu labiorū, est peccatū mortale, nō secuta p̄tia anteq; ad alios actus diuertant, iuxta sanctōrū Doctorū sententiā: certē multo magis tale osculū libidinosum, p̄paratorū, & ordinatū in finē carnalis copulę, 80 est peccatū mortale. † H̄t. n. regula, quod ubi aliqd est prohibitum, cēsent eo ipso, phibita ēt oīa p̄ quod puenit ad illud. l. oīno. ff. de sp̄o. & sic quia rōc phibita est fornicatio, cēsent phibita oscula, amplexus, tactus, & similia, p̄ quod puenit ad illā, † p̄sertim quia cū adulteriū non possit clarē p̄bari p̄ sensus corporis, necesse est ut sint trāsitus ad hmōi signa uenerę p̄cedētia, q̄ sunt indicia sufficiētia. 82 Vñ uersus: † Visus, & alloquium, tactus post oscula factum: ut l. quod ait. & ibi no. ff. de adul. & l. & si amicis. in fi. & l. capite quito. e. ti. 83 † Sed an istud osculū libidinosū pueniat a natura? Dicebant isti h̄tici, quod nō: & male dicebat, quoniam, ut p̄dixi, est actus incētiuus libidinis, in se h̄t delectationē, ad quē quisq; libidinosus inclinatur, & 84 ut plurimū ab eo carnalis copula sumat exordij: † ita, quod sicut ad actū carnalis copulę hō natura: inclinatur, & eodē modo ad alios actus uenerēos, quos d. l. quod ait. uocat res ueneris, hō naturaliter inclinatur. † Nō igr̄ osculū mulieris p̄ se simpliciter, ut p̄diderat ē peccatū mortale: quia p̄t fieri ex consuetudine patrię, ut i partib. istis est, maxime Gallicanis, sine uolūtate libidinosā: & ad tale osculū forsita quod nō inclinatur natura, sicut quod p̄cedit cā pacis, uel singularis fraterni uel amici amoris, de se, nec pp̄ aliud. Tñ quia facit eo mediatē quos possit inclinari ad libidinosā concupiscentiā cū ea q̄ osculatur, ad quod forsita aī sine osculo nō sic inclinatur: † iō forsitan interdū fuit monachis, ne osculētur feminas, q̄q; mos regionis esset, ut passim femine oscularent, ita quod monachi nō p̄nt osculari feminas, & sine affectu libidinoso: & si faciāt, nō peccāt mortali luxu-

riose, sed peccāt mortali tanq; transgressores p̄cepti canonis, ut c. monachi. de cōse. di. 4. Et tñ tale osculū inducit peccatū, quod tñ d̄r inducere s̄m rōnē horū Beguardorū. Est ergo rō, & illatio ipso rō falsa. sed osculū libidinosum ē peccatū mortale, de quo hic d̄r, 87 rōne proposito, & intentionis malē osculātis: † sicut de elemosyna data pauperi cā p̄posito inducendi pauperē, quod receperit, in h̄e 88 resim. nā illa est peccatū mortale rōne malē intētionis. † Nā intētio iudicat oēs. iuxta illud, Quicquid agāt hoies, intētio iudicat 89 oēs. † Et De° nouit quod sint abscondita tenebrarū. Intellego it̄ istud quod d̄r hic, de osculo mulieris tā actiue q̄ passiuē. Nā siue ipsa osculē uirū, siue uir osculē eā aīo libidinoso, nō est dubiū, quod is q̄ osculatur, sit femina, siue uir, peccat mortali: is autē quod passus ē osculū siml̄r peccat mortali, si aīus libidinis in eo accesserit: aī secus. 90 † quod peccatū nō cōmittit, nisi ex aīo delinquēdi, ut l. diuus. ff. de s̄ca. c. si. † Scđō, quod simplex fornicatio est mortale peccatū, quod ad illā hō natura: inclinatur. Probat ad Galat. v. & in pluribus alijs locis enumeratis in gl. q̄ p̄ te uide. Sciendū est tñ, quod forsā isti heretice habuerūt talē p̄siderōnē, quod ubi carnalē copulā p̄cedit osculū libidinosum, tunc mortale peccatū p̄cedit ut per dictū osculū, ad quod natura: inclinatur nō inclinatur s̄m eos, nō autē ex carnali copula subsecuta, ad quā natura: inclinatur: & maxime quō tēta-tus ad eā p̄cessit. Vñ quod osculū nō p̄cessit, forsā nō negabāt p̄ hi p̄ h̄c copulā peccatū mortale. Sed certē ēt p̄cedere osculo libidinoso p̄ h̄c peccatū mortale dupl̄r, ut prima facie uideret. Primō ex delectatione q̄ h̄t in ipso osculo uenerēo, & pp̄ cōmissionem carnalis copulę, cā cuius fiebat. Scđō ex p̄uentione carnali libidinosā: & utrobique p̄t dici peccatū mortale luxurię. sed primo modo p̄cedit ex p̄posito & ex opere: & sic primo modo corrupta ē aīa, & nō corpus. Scđō modo utrobique est corruptū & immundū: ut patet 92 ad sentum. † Fallit in uxore in qua nec p̄ osculū, nec p̄ carnalem copulam modo ordinato subsecuta p̄ h̄t peccatū mortale, s̄m Guil. 93 32. q. 2. c. q̄c. d. ubi plenē de hoc: & cor. Genz. Tertio, quod tē-tatio nō excusat tentatū a delicto, v̄z totali, sed forsitan a tanto: quia non tñ delinquit, quantum is qui nō tentatus delinquit, p̄ quo 94 c. p̄sideret. in prin. de peni. di. v. Et † facit p̄ prouocantes sibi luxuriā medicamentis, aut aī, ut grauius delinquat, q̄ si natura: aut tē-tatione diabolica fornicant. arg. l. in ea lege. s̄. ff. de adul. & l. si adulteriū cū incestu. s̄. Imperatores. e. ti. † Tētationi igr̄ resistit dū est operib. uirtuosis. Fidelis. n. est Deus, quod nō patit tētari supra id quod p̄t: nō autē ferro d̄t resistere, sibi amputatō uirilia. c. signi-ficauit. de cor. uiti. Nā, ut ibi no. nemo est dñs mēbrorum suorū, ut l. liber hō. ff. ad l. Aquil. Sed hic p̄sidera quā r̄debris autoritati diuine, q̄ h̄t oculū erudendum, manū & pedē abscondendū scanda-losum, supposita rōne: quia melius ē cū uno oculo intrare in regnū cęlorū & c. Nā utpote, intelligenda est de obstinatione mentali, q̄ procedit exercitio actu uirtuosorū, per quos cohibent passio 96 nes inique sensualitatis, ut s̄. tactū est & c. No. quod hō quumcūque; p̄fectissimus sit, & ex singulari & sp̄ali dono Dei, ita ut sit im-peccabilis, tenet adorari & reuereri sacrosanctū corpus dñi cū in ipsius eleuatione, aut ēt ostēsiōne. Si. n. illud tenet māducare sp̄a-liter ex p̄cepto Dñi oibus dato: ergo & illud uenerari, & colere, ac ēt adorare, adorōne ēt latrīę, s̄m gl. alfringis, sicut Apostoli, & oēs alij in gr̄a quod fuerūt p̄firmati. & sic falsa fuit assertio horū hæ-reticorū dicentū, quod hō p̄fectionis gradū assecutus, nō d̄t asser-gere in huius eleuatione: quasi dicent quod adorare Xpm, cū in eo sit humanitas, sit potius latrīę, q̄ dulia, s̄m Guil. Nā rō corpus qua fundant, h̄t, quod nō d̄t se humiliare seu descendere, cogitādo quod circa humanitatē Xpi, aut ipsius passionē, ex quo solūm sunt intenti p̄tēplationi altissime diuinę essentię; est falsissima: quia aīę beatę nō p̄t frui diuina essentia uisione beatifica, quin p̄tē-pleat, & uideant clarē omnia sacra humanitatis Xpi quotidie, s̄m glo. Hęc aut ratio forsitan non multum urget: quoniam isti heretici nō negabant absolute reuerentiam fieri sacro Euchariſtię, sed quod nō debebat p̄fecti assergere in eleuatione rōne p̄dicta, quasi cēt po- 97 tius latrīę, q̄ dabat seruo, q̄ dulia, q̄ debet ēt dño. Sed rō ista est falsissima Christo p̄fecto, uero Deo, & uero homini debetur la-tria: creaturis autem simplicibus debetur dulia. Vnde secundum glo. Christus potest adorari adoratione latrīę. Sed certē est a-lia ratio: quia confundantur iudicio meo: quia in sacramento Euchariſtię est dare diuinam essentiam in persona Filij incarna-ti, propter unionem Verbi ipsius: & sic non potest exhiberi reue-rentia humanitati, quin exhibeatur ipsi diuinitati Verbi incarna-ti, propter unionem: unde non est descendus, imō est re-ctē reuere-ri ēt corporis sensu uisibili ipsam diuinitatem, & incarnationem

Verbi q̄ p̄tēplāe spūalr in altissimis. nec p̄ hanc inclinationē & hu-
milit̄ recurentiā distrahī a p̄sāta p̄tēplatione : imō in ca mag-
gis p̄ficti ac solidat̄ . & sic nihil per hoc ē in eo imperfectionis.
at̄s Beatissima Virgo Maria, q̄ fuit p̄fectissima, ualē fecisset qua-
si in p̄fecta, cogitando & reuerēdo humanitatē filij sui, nedū ante
passionē, imō et post mortē & resurrectionē: q̄ esset dicit̄ fal-
sissimum, & oī infamia plenissimū. q̄ p̄sequerē, ut in gl. Nota,
98 † q̄ sub p̄textu uel colore sanctitatis non est agendū malū. q̄ cor.
99 cle. mulcorū. in prin. s. eo. ti. † Nec mirū: quia iste est malus dō-
lus a iustitia reprobatus, ut l. qui sub p̄textu. C. de sacros. eccl. Vñ
iniustitiā totius nulla capitalior, q̄ eius q̄ decipit, & id agit ut bo-
nus uideat̄: ut ait Tullius lib. j. de Off. q̄ in plurib. est uidere. Et ali-
100 bi dī, † q̄ simulara aiquitas duplex est iniquitas: & q̄ qui nō ser-
uat sanctitatē, dimidiis cecidit: sed si intus habuit simulationē to-
101 tius cecidit. xij. q. j. c. certē &c. No. † q̄ propago scādalosa peni-
tus est extirpāda. q̄ cor. c. ad succidēdos. de schil. in vj. & sumit p̄-
pago pro uite, q̄ coalescit sub terra. & est tūc nomē, & declinat̄,
Propago, Propaginis. Qñ sumit Propago, pro Progenie, uel Pro-
sapia cuiusq̄: & tunc est uerbū & declinat̄, Propago, Propagas. in
de for. san. sumptū est nomē, Progenies. vñ in gl. quidā ait: Vitē
102 propago, libet inde futura propago. No. † q̄ isti errores q̄q̄ aū-
p̄tēnt p̄sonem essent reprobi, & detestabiles, & q̄ fidē Catholi-
cam, ut hic dī: tñ damnant per istā cle. † Non. n. dicit Autor, decla-
ramus eos p̄dānos, sed dānamus, ad significandū, q̄ nō erāt aū-
dānati. & forficat̄ istud ex uerbo, Decetero, hūc posito, q̄ oūdit,
secus esse de p̄terito: ut c. decetero. de re iud. & not. s. in p̄gemo
huius cōpilationis. circa fi. Sed est intelligendū, q̄ isti errores, q̄q̄
in se essent reprobi, & sub gnali dānatione eorū q̄ q̄ fidē comprē-
henderent: tñ non erāt sp̄aliter dānati. Et quia p̄ multitudinē ho-
rū Beguardorū, & Beguinarū plurimos ad eorū factā forsītā attra-
hentiū, sicut & attrahere dispositi erāt, salubre erat sp̄alem dāna-
103 tionē, & hac rōne usus fuerit uerbo, Decetero: † q̄ ex quo p̄ns
cle. est dispositiua, nō erat trahenda ad p̄teritū: ut nō fuit in cle. uo-
lentes. s. eo. ti. sed solū ad futura, non tñ p̄p̄a approbat, pro p̄z-
terito sequelā horū errorū, nec est statum eorū. Et iō quia sp̄aliter
hic p̄dīcta dānant, uoluit Autor, q̄ decetero nemo audeat eos tenē-
re, approbare, uel defendere: aliās essent trāgressores huius p̄-
stōnis, & aīaduersione canonica uenirēt p̄nīdī. Qui ergo ante
hāc p̄stōnē eos approbābāt, tenebāt, & defendebāt, utiq; tenebāt,
approbābāt, & defendebāt errores & falsas asserctiones q̄ fidē, nō
sp̄aliter dānatas per sedē Apostolicā: q̄a apud curiosos p̄fidos
afruebant q̄ non erant errores, sed dicta canonica: vñ amō non
poterūt excusari, quia ueri hīctici censent, uereq; sunt hēretici ex
quo tenent, & approbāt per sedē Apostolicā dānata, ut c. mil-
104 li. fas. xix. dist. cum si. Item, † q̄ solius sedis Apostolicę est dāna-
105 re aliquē articulū ut hēreticā. † Vñ articuli q̄ sunt damnati, &
dānant quotidie ut hēreticales per scholā Parisiensem, pro talib.
sunt tenendi, si accedit approbatio sedis Apostolicę: aliās nō. facit
106 c. maiores. de bap. Nec ob. c. ad abolendā. in prin. eo. ti. † ubi q̄-
libet Eps in sua diocēsi cum p̄silio suorū clericorū hoc p̄: q̄a ibi
loq̄ de snā qua damnant aliqui ut hēretici: hic aut loquimur de
dānatione articulorū. Nā illa soli sedi Apostolicę est referuata,
ut hic. & c. multis. xvij. dist. & no. Inn. in c. ad abolendā. e. ti. Item,
107 † q̄ inquisitor non pōt procedere extra prouinciam sibi com-
missam inquirendā. q̄ cor. c. ut animarum. de p̄t. in vj. & c. statutū.
de rescrip. eo. lib. & l. si. ff. de iuris. d. om. iud. Nec ob. c. ut cōmissi.
s. & q̄ illos. ubi inquit q̄ eos qui sunt extra prouinciam sibi cre-
ditā: quia longa est dīa, an uelint procedere extra suam prouin-
ciam, stantes extra suā prouinciam, & non p̄nt, et q̄ criminofum
sibi subditum ibi repertum, per iura prius allegata: an uerō uelint
procedere infra prouinciam creditā, & q̄ criminofum sibi subdi-
tum, existētē extra prouinciam, & pro delicto commissō infra
suam prouinciam: & p̄nt, ut in q̄rio. Idem si uellent procedere
q̄ criminofum non subditum eis, repertum tñ infra prouinciam eis
commissam, & p̄nt, non tñ p̄ hoc adimetur proprio inquisitori
p̄tās, quin procedat q̄ subditum suum criminofum alibi ita: em:
108 ut nō. in d. s. & q̄ illos. Et sit rō: quia † istud crimen hēresis sequi-
tur hēretico quocūq; pergat, sicut lepra leprosum. facit l. si cui.
s. fin. ff. de accus. & quod ibi nō. secundum unam lect. que appro-
batur in quantum refertur ad crimen sacrilegij, de quo ibi dicit
text. Et sic non ob. no. Pe. & Cy. in Aut. qua in prouincia. C. ubi de
crim. agi oport. & s. si uerō quis comprehensorum. vnde sumitur
109 in Auth. ut nulli iudi. colla. ix. Item, † qui culpatur in crimine
hēresis, tenetur errorem suum abiurare & abdenegare, hoc est, iu-

110 ramento negare, & a se ullū errorē abijcere: † quia dicitio, Ab-
111 denotat separationem: † sicut dicitio, A: ut nō. in l. ratio. in ff.
112 de acti. emp. † Item tenetur pro culpa exhibere competentem
satisfactionem: quod intelligo, scilicet ecclesiā, & forsitan parti
ob hoc læsā: aliās punientur, quia etiam clerici si sint, deponēt,
& iudicio seculari tradentur. c. ad abolendum. eo. tit. Vbi ergo
est culposus, & non est damnatus, debet, si uelit, abiurare: & par-
ticipat ei: si autem nolit abiurare, damnatur, uel si abiurauit & con-
trarium facit, damnatur. Verum, si sit dānatus, & statim uelit cor-
de p̄nitere traduntur sibi ecclesiastica sacramenta, ut cap. super.
eo. tit. in vj. & detrudetur in carcere perpetuo, ut c. pen. eo. tit. Lai-
cus autem punietur p̄na mortis ex quo est damnatus: & sic fen-
tēre uoluit Inno. in c. excommunicamus. j. eo. tit. Ratio impulsua
ponitur. in princ. huius clem. in genere. & postea specificē. Ratio
dubitandi fuit illa, que mouebant hos Beguardos: sed quia non
erant canonica, reprobantur expresse, ut hic. Ratio statuendi po-
nitur in uerbi. cum autem: quia interest Apostolici extirpare pro-
pagines scādalosas, & euellere omnia Fidei Catholicę contra-
ria, ut eo magis fides ipsa crescat: ut in principio dicitur. quod ef-
fectum mancipat quando intendit ut uulpeculas capiat. ca. inter
solitudines. de purg. can. & concor. clem. inter. supra de magi-
113 ltris & c. Conclude, secundum Guil. argum. huius text. † quod
diocēsanī, & Inquisitores possunt procedere contra omnes uten-
tes maleficijs, & incantationibus, ac contra sustinentes sententiā.
excommunicationis contemptibiliter tanquam contra suspectos
de fide: & sic practicamus.

De homicidio uoluntario, uel casuali. Rubrica.

¶ Supra titulo proximo dixit de homicidio spirituali, ubi anima
uel spiritus occiditur propter crimen hēresis: nec mirum, quia om-
nis malus motus ad nocendum alteri, dicitur homicidium. de
p̄c. dist. j. & habetur in c. homicidiorum. & ibi no. ea. dist. Nunc
autem dicit de homicidio corporali, ubi corpus occiditur proba-
tur in d. c. homicidiorum. Quorū autem modis sit homicidium spi-
rituale: dic q̄ quinq; corporale autem duobus, de quo dic, ut no.
per Arch. 23. q. v. c. cum homo. reliqua circa materiam ponuntur
plenē per Host. in summa. eo. tit. dic ut ibi, & c.

- 1 Homicida furiosus non efficitur irregularis: unde post recon-
ualefcentiā potest recipere ordines, & in susceptis administrare.
2 Furor excusat quem ab homicidio etiam quo ad penam corporalē.
3 Afflictio non est danda afflictio.
4 Furiosi excusantur a solutione expensarum, siue respectu tabellio-
nis, siue alterius officialis.
5 Furiosus per lucida interualla si homicidium commiserit, pendente
tempore sanæ mentis, non excusatur ab homicidio.
6 Furiosus curator non debet aliqua agere pendente tempore sanæ
mentis furiosi ipsius, cum habeat lucida interualla.
7 Furiosus, ut non seculat in se, aut in alium pendente furore, debet
custodia dari a parentibus, qui ab intestato sperant habere suc-
cessionem: alias possunt exheredari.
8 Furiosus potest pati passiuē iniuriam, sed non actiuē.
9 Furiosus potest habere in sibi, sed non potest testamentum facere.
10 Furiosus non potest conferre baptismum: & an ualeat recipere.
11 Furiosus equiparatur infanti quo ad effectum pene euitandæ.
12 Infans ignorat quid agit.
13 Infans ignorat quid uidet.
14 Furiosus non p̄sumitur habere animum delinquendi.
15 Infans dicitur minor septennio.
16 Infans cuius malitia supplet etatem, ita quod sit doli capax, delin-
quendo puniendus est.
17 Pupillus doli capax ex delicto punitur.
18 Infans quinque annorum, iurans & blasphemans fuit ad Diabolo ra-
pius, & alius in nono anno ingrauidauit eius nutricem.
19 Lex non est fenda de his que raro accidunt.
20 Dormiens caret intellectu, & equiparatur furioso, ac infanti in
his in quibus requiritur doli.
21 Dormiens, & furiosus, equiparantur indistinctē ubi agit de com-
modo acquirendo.
22 Infans an equiparetur furioso in his, que sunt plurimum iuris, aut
plurimum facti.
23 Dormiens potest alium interficere.
24 Dormiens in somnis potest aliquando loqui, & aliqua agere.

Dormitio

- 25 Dormitio est infirmitas reddens hominem extramentem.
26 Ebrius excusatur ab homicidio.
27 Ebrietas excusat a pena imponenda, sed culpa ebrietatis punitur.
28 Freneticus excusatur ab homicidio, sicut & furiosus.
29 Mutilando quem, illum uidetur occidere quis quo ad incurrendam
irregularitatem.
30 Vniuersalis negatiua omnia includit, sicut & affirmatiua.
31 Furiosus, infans, dormiens, occidentes aliquos cum non incurrant
irregularitatem, non indigent dispensatione.
32 Furiosus aliquem occidendo, committit uerum homicidium, sed non
punitur.
33 Occidere aggressorem cuiuslibet permittitur se defendendo, si ali-
ter non possit euadere, ut non incurrat irregularitatem. Quid quo
ad penam temporalem, si aliter euadere poterat.
34 Occidens aliquem inuasorem aliter non ualens euitare mutilatio-
nem, non incurrit irregularitatem, nisi illum occideret ex animo,
ualens fugere ab illo illum tantum mutilando: & hoc siue inua-
dens haberet animum occidendi, siue mutilando tantum.
35 Inuasor, cum det operam rei illicitæ, habet presumptionem iuris
contra se.
36 Inuasor an sit credendum in foro contentioso: & quid in foro peni-
tentiali.
37 Cardinalibus asserentibus se elegisse Papam terrore, an sit cre-
dendum.
38 Occidens aliquem defendendo patrem, aut matrem non excusatur
ab irregularitate: secus in defendendo seipsum.
39 Clericum uerberans defendendi causa matrem aut patrem, non in-
currit excommunicationem canonis, si quis suadente.
40 Inuasor an teneatur expectare ut prius percutiatur ad euitandā
irregularitatem, cum tamen aliās peruenerit ad casum, ubi aliās
non poterat mortem euitare, & idem in foro contentioso.
41 Inuasor non solum potest tenere gladium, ut inuadens censeatur
seipsum percutere: sed etiam potest iniuriam, & mortem immi-
nentem propulsare sine metu irregularitatis.
42 Necessitas non habet legem.
43 Charitas bene ordinata incipit a seipso.
44 Vim ui repellere licet.
45 Mala omnia pati potius debemus, quam malo consentire.
46 Furtum non committitur tempore necessitatis.
47 Occidens aliquem pro defensione rerum, non excusatur ab homi-
cidio.
48 Furiosus non obligatur ex facto suo de se illicito, siue reprobo.
49 Furiosus non obligatur ex voto, neque ex promissione, aut contra-
ctu, siue ex testamento suo.
50 Infans & furiosus equiparantur: & dispositum in vno militat in
alio, si talis sit infans qui caret intellectu circa id, quod agitur:
secus si haberet intellectum.
51 Infans illicō post natiuitatem potest recipere baptismum in fide pa-
rentum.
52 Infans occidendo aliquem caret intellectu.
53 Infans non obligatur ex uoto, aut ordinibus receptis, nisi post puber-
tatem ratificaretur: unde poterit contrahere matrimonium.
54 Doli capax ex ordinibus receptis obligatur ad continentiam, dum
tamen maior sit infante.
55 Sponsalia contracta in infantia non inducunt impedimentum pu-
blicæ honestatis & iustitiæ.
56 Furiosus, & dormiens, equiparantur sapientibus in acquirendis.
57 Beneficij collatio facta absentis non potest reuocari, nec facta dor-
mienti, aut furioso, si habeat lucida interualla.
58 Beneficij collatio facta furioso continuo est nulla, & habetur pro
non facta.
59 Dormitio est infirmitas, siue morbus ponens dormientem extra
mentem.
60 Mutilatio illa, ex qua aliquod de principalibus membris amittitur,
inducit irregularitatem.
61 Puniri quis debet in quo deliquit.
62 Irregularitas illa, que contrahitur ex homicidio, fuit p̄figurata
in ueteri testamento, & incurritur ipso iure.
63 Irregularis dicitur quasi positus extra regulam.
64 Irregularitas homicidij causatur tripliciter.
65 Irregularitatem incurere quis uidetur imponendo manus uiolen-
tas in aliquem causa occidendi eum, aut mutilandi, siue produxe-
rit ad factum, siue non: & idem si uoluerit in seipsum sanē manus
inijcere, & non fecit, quia non potuit.

- 66 Clericus seipsum percutiendo animo reprobo, excommunicationem
incurrit.
67 Qui manus suas in sanguinem humanum intinxit, non debet intin-
gere in sanguinem Christi pretiosum.
68 Irregularitatem incurrit uirum, siue mulierem occidens.
69 Proximum diligere quis tenetur sicut seipsum.
70 Irregularitatem incurrit sagittam e corpore uulnerati extrahens,
ut citius moriatur.
71 Irregularis efficitur qui aliquem uulnerauit, licet non letaliter, si
uulneratus obierit imperitia medici.
72 Irregularitatem an uideatur incurrisse qui percussit quempiam,
qui recuperata sanitate postea efficitur infirmus, & dubitatur q̄
ex prima percussione, & ex illa infirmitate obierit.
73 Irregularitatem non incurrit occidendo aliquem maior infante,
dum tamen non sit doli capax.
74 Ratio ubi est eadem, idem ius est statuendum.
75 Irregularitatem non euitat inuasor, qui occidit aliquem, & euita-
re potuit mortem, siue mutilationem, quia domum habebat para-
tam, & maluit occidere, nisi fuerit illi dedecus fugere: nam tunc
excusatur ab irregularitate.
76 Irregularitatem quis incurere dicitur interficiendo hominem iam
formatum in utero non traditum luci: aliās secus.
77 Nati dñi existentes in utero quando tractantur de eorum commō.
78 Irregularitas contracta p̄textu homicidij ante baptismum, tolli-
tur baptismo, siue homicidium factum fuerit licite, siue illicite.
79 Peccato sublato an sequela illius dicatur sublata, siue impedimen-
tum proueniens ex eo.
80 Irregularitas contracta propter bigamiam, an tollatur ex baptis-
mo postea subsecuto.
81 Irregularitatem non incurrit medicus licitē exercendo suum offi-
cium, licet infirmus moriatur.
82 Irregularitatem incurrit iudex condemnando quem ad mortem.
83 Irregularis dicitur quasi existens extraregulam aliorum.
84 Irregularis non potest super ea ab alio dispensationem obtinere,
quam a Romano Pontifice.
85 Irregularis an efficiatur inuasor iuste, si occiderit offendentē licite.
86 Irregularitatem incurrit fur aut quilibet alius criminofus, qui cū
caperetur pro debita iustitia administranda, aliquem occiderit,
aut mutilauerit.
87 Irregularitatem non incurrit qui cum capitur ut adducatur ad Ty-
rannum coram quo illicō dubitatur de morte sua, aliquem occi-
derit, aut mutilauerit.

I FURIOSVS. In cle. p̄ce. a q̄or dixit de eo
qui interfecit seipsum spiritualiter, male sentiēdo de
Fide: hic de eo qui interfecit aliū corporaliter, siue
affectu, uel se defendendo. Vñ in p̄ce. nō excusat
qu p̄metur: hic aut toleratur, quia iuste excusatur. Diuiditur in
partes duas Primō loquit̄ de homicidio siue affectu occidendi p̄-
petrato. Secō de homicidio cā defendendi facto. Secunda ibi: &
ibidem. Casus. Interficiens alium uel mutilans non reddit irregu-
laris quatuor casib. hic expressis. h. d. Ex prima parte nota, † q̄
furiosus homicida non punit p̄na speciali: quia non efficit per
hoc irregularis. Vñ quantuncq; respicerit, promoueri pōtlici-
tē ad ordines quoscunq; & in susceptis ministrare. concor. l. in-
fans. ff. de lica. Et ratio ibi reditur in fi. rex. † quia fati infācitas
eum excusat: ibi est a p̄na corporali homicidis inflicta per legē
immunis est. Alibi dicit lex. † q̄ non est danda afflictio afflictio. l.
diuus. ff. de offi. p̄s. c. ex parte. de cle. egro. & l. tam dementis.
in fi. C. de epi. † audi. ubi ea, q̄ tangunt furiosos dēt gratis expedi-
ri, ut nihil soluant tabellioni, uel alteri officiali: quia grauati tali
infortunio nō dēt grauari detrimento expensarum. Nec ob. d.
l. diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu non est danda morbo uenia: ut d. l.
diuus. ubi furiosus p̄na grauatur q̄q; capitis: sed semper car-
ceris, & aliqñ coheretur in uinculis. † quia si furiosus habeat dil-
licida interualla, & illo tpe quo manet in quiete, hominē occi-
dat, non excusatur. hoc casu

ad pœnam eius sciendum est. prout dicitur in d.l. Diuus. & ad huius custodia, & suæ personæ curam tenentur, qui sperant eius successum, ut d.l. Diuus. ad possent exheredari, ut in Auth. ut cum de app. cogno. §. si quis de prædictis. coll. 8. Nec ob. l. illud. de in iur. canonizata. xv. q. j. c. illud. ubi in persona furiosi cadit iniuria passivè, ut ibi non aut actiue, ut hic, quia furiosus potest pati, non aut facere iniuriam. Ad idem quia furiosus potest pati iniuriam, & successione non aut illam facere, uel suo iudicio deferre: ut 10 l. furiosus. & d. l. cum alijs. ¶ Fallit in baptismo: quia illud non fert furiosus, nec recipit, si ante furor non erat propositi recipienti: alia sic, ut c. maiores. circa fin. de bapt. Furiosus ergo non habet pro conscientie, ut hic: & concor. l. qui ad certum. ff. loc. facit

11 l. i. §. uoluntate. ff. so. ma. No. ¶ q. infans, & furiosus, exequantur, concor. d. l. infans. Nec ob. finis dicitur. l. infans. ubi furiosus excusatur propter infelicem casum, & infans propter innocens consilium, & sic non sunt exequati: quia sunt exequati quo ad effectum, ut non teneantur pena homicidij, uel mutilationis corporali, uel spirituali, ut hic. Sed non quo ad modum: ¶ quia infans occidendo

12 ignorat quid agit. ¶ Nam eius consilium, & animus est innocens, ignorat. n. quæ uidet. l. j. C. de fal. mo. furiosus uero uult occidere, & damnum inferre: sed ad istud uelle mouetur, & prouocatur furor, non tamen ex libertate sui animi: nam illum furor non potest

13 cohibere: & iudicium excusatur, quia satis ipso furore grauatur: ¶ ita, & propter in furioso, uel demente non cadit animus, uel uoluntas occidendi, uel mutilandi, ut hic, cum factum per eum censetur factum casu aliquo, sine facto suæ personæ, ut l. in. ff. de adm. 15 tut. ¶ Est autem infans minor septennio, ut l. infans. C. de iur. delib. 16 ¶ tñ multi reperiuntur malitiosi infra septennium, & in illis putam, q. malitia suppleret ætatē, ut l. de illis. de despon. impu. ita ut

17 si doli capax esset, puniretur, ¶ quemadmodum pupillus doli capax, ut l. impuber. ff. de fur. & l. j. C. si aduer. do. cum si. Tñ in dubio uideret, q. in tali minori septennio non esset præsumendum, q. malitia suppleret ætatē, contingere autem posset, sed perraro:

18 ¶ ut legitur in dialogo de quodam puero v. annor. qui iurans, & blasphemias fuit a Diabolo raptus, ut not. Host. in c. j. de delic. pu. & ut ibidem dicit, pueri vij. ann. mentiri, & uerum dicere, & pœnitentia, & negare iam pnt: & tales cum baptizant, ad interrogationē rñdent. Item & legitur in dialogo, q. puer quidam ix. ann. impre-

19 gnauit suam nutricem: tñ ista sunt de raro ptingentibus: ¶ tñ ubi sunt curanda, ut l. nam ad ea. ff. de legi. Not. ¶ q. dormiens caret intellectu, sicut furiosus & infans, ita q. dormiens quantumcūq. sit sanus corpore, & mente, tñ æquiparatur furioso, & infanti. concor. l. i. §. sed furiosus. ff. de acq. pos. Non ob. d. §. sed furiosus. ubi non æquiparatur infanti, licet æquiparetur furioso: quia in his ubi requiritur doli uel culpa ad hoc, ut ex aliquo facto quis obligetur, uel grauet, seu puniat, est inter istos adæquatio: quia in neutro isto

20 rum adest pro tunc plenus affectus animi, ut hic patet. ¶ At ubi tractamus de comodo acquirendo, tunc furiosus, & dormiens æquiparantur indistincte: quia in eis pro tunc nullum est ad iudicium, & ut d. §. sed furiosus. in prin. ¶ Infans uero est eis æquiparatur in his q. sunt uel hnt plurimum iuris, uel stipulatione et lucratia sibi q. rere potest, ut l. mulier. ff. de uerb. obl. Nec est donatio, aut alio actu, ubi amboro desiderat consensu. i. animi plenus affectus. ar. l. illud. & q. ibi no. C. de sacros. eccl. In alijs aut, q. hnt plurimū facti, ut est possessionis acquisitio, tñ infans non exæquat eis: quia sibi q. ritur possessio, ut l. donarium. C. de acqui. pos. & d. §. sed furiosus. in fin. Et sit rō: quia in isto est aliquis affectus, licet non plenus: in alijs nullus, impediende furor, uel dormitione: uñ idem esset in tali infante in quo non esset intellectus, l. quauis. §. infans. ff. de

21 acq. pos. & j. dicam. in ij. c. clul. Item no. ¶ q. dormiens potest alium interficere. concord. illud Regum. ubi mulier meretrix oppressit dormiens nocte puerum suum. sed illud est dum mulier uoluit se per lectum in somnis. sic. n. ptingeret in viro, ut dormiens posset opprimere puerulum, & suffocare. non sic aut in alio non ita par uulo, qui ita de facili non posset opprimi. Tñ pp ista text. potest exemplificari secundum gl. in eo, qui dormiendo surgit de lecto, & capit enssem, gladium, uel baculum, percuciens hincinde: nam tunc assimilatur furioso: unde si tali modo aliquem occideret, q. facillimè potest contingere, excusatur. idem Guil. qui alle. casum socij sui Anglici, qui dormiens surrexit de lecto, & iuit per ciuitatem Parisiensem per longum tractum, puerūq. unum interfecit, & reuersus est in lectum suum adhuc dormiens. Et potest esse ratio: quia in eo cessat pro tunc animus ex libertate arbitrij procedens

22 ad occidendum, ut hic colligitur. ¶ Sicut enim aliqui reperiuntur

loquentes in somnis, ita reperiuntur & alia agentes dormiendo: & ego plures tales uidi, sed cum eis dormire mihi bene præcaui. Guil. tamen intellexit hunc tex. ex mente Autoris, ut loquatur

23 de dormiente, hoc est, de patiente dormitionem, ¶ quæ est quedam infirmitas, quæ reddit hominem totaliter extra mentem, sed quia tenet eum in quiete, & in extasi. Ideo talis uocatur dormiens, adinstar alterius naturaliter dormientis. Sed certè, quia loquitur simpliciter, debet intelligi de dormiente naturaliter: sicut in l. j. §. sed si furiosus. ff. de acquir. pos. Dic ut infra dicam. Idem uideret forsan dicendum de eo, qui ex nimia ebriofitate quasi dormiens cum gladio hincinde percuteret, & hominem interficeret, ut est excusatus, nec incurret irregularitatem. sic pridie contigit vni ex cubicularijs dñi mei Cardinalis Neapoli, qui ita ebrius fuerat ex commissione vinorum antiquorum & nouorum, quæ ad summū potauerat, ut iret quasi furiosus discurrens in crepusculo per domum cum ense euaginato fulminando suos ictus p̄ parietes, & q. quos reperiebat, ita q. omnes a facie sua fugiebant, licet ad solum terrorem uerbalem, quem ei intulit, statim quieuerit, & in lectum intrauit: ubi sic crapulatus usque in crastinum mansit liberatus: & tunc eum iusti compediarunt, ut deinceps non sic inebriaretur. Non. n. uoluit illum furorē castigare, sed culpam suam quæ adhibuit in potando per excessum, unde ad tantam insaniam peruenerat. Pro quo facit c. inebriauerunt. xv. q. j. & quod ibi not. in

24 u. l. l. c. t. ¶ Vbi puniuntur ebrietas non delictum propterea perpetratum. Genz. tñ hic q. quia ita Autor dixisset de ebrio, sicut de dormiente: arg. c. ad audientiam. de deci. Sed rō vñ eadem. Nam furor conringit, ut plurimum, propter malam & inordinatam uitā,

25 sicut inebrietas. ¶ Non ergo taliter ebrius processit ad homicidium ex libertate arbitrij, igitur & c. ¶ In frenetico idem quod in furioso, ut c. cum dilectus. de suc. ab intest. non enim distinguitur

26 procedat hoc uitium per culpam, uel sine & c. Not. ¶ q. qui non occidit, sed solum mutilat, occidisse censetur: ita q. hæc paria censentur quo ad pœnam irregularitatis. Vel dic, q. irregularitas ita q. hitur ex mutilatione, sicut ex occisione, ut cap. j. de cler. pug. in duello, & non aliter, quam quæ fuerit magna sanguinis effusio secuta. c. si quis post. 50. dist. cum alijs concor. in gl. positus. concor. in Auth. de collatori. §. ad hoc prohibemus. colla. ix. ubi uisitor, uel loci seruator, qui deputatur in casibus permissis, potest facere omnia præter q. damnare criminosos ad mortem, uel ad mutilationem. Item no. ¶ q. uniuersalis negatiua omnia includit, sicut uniuersalis affirmatiua, ut l. a procuratore. C. mand. & concor. l.

27 nulla. ff. de reg. iur. ¶ & pro tanto non contrahitur his casibus irregularitas nedom quo ad ordines susceptos, imò nec etiam quo ad suscipiendos: & sic non est illa dispensatio necessaria, ex quo tñtus est talis homicida ab irregularitate iure communi. arg. l. j. in

28 si. ff. ad munit. Item nota etiam, ¶ q. homicida non puniuntur istis casibus, ita quod uere est homicidium, & tamen remanet occidens impunitus: sed hoc est, quia est homicidium ex parte occisi, non autem ex parte occidentis: quia non habuit animum occidendi.

29 concor. l. j. §. diuus. ff. de sic. Ex parte secunda nota, ¶ q. licitum est aggressio animo occidendi interficere, uel mutilare suum inuasorem se defendendo, dum tamen aliter non posset euadere propriam mortem. concor. c. sicut dignum. eo. tit. & l. scientiam. §. qui cum aliter. ff. ad l. Aquil. Nec ob. l. j. C. vnde vi. & l. ut uim. ff. de iust. & iu. ubi uim ui repellere licet, etiam si inuasus poterat euadere propriam mortem. ad idem l. iij. §. cum igitur. ff. de ui & ui arma. ubi et ex p̄tinenti potest per uim recuperare sibi per uim ablata: quia quantum ad penam spiritualem habet locum ista cle. contraria locum habent quo ad penas corporales, & quo ad recuperationem ablatorum, in quibus fit distinctio, An repellatur bis cum moderamine culpatae tutelæ, & an incontinenti, uel ex interuallo, uel in eodem instanti, & an animo vindicandi, an iniuriam propulsam

30 di. cap. significasti. ij. eodem tit. ¶ Et licet textus hic dicat de eo qui aliter non poterat euadere mortem, uidetur idem esse in eo, qui aliter non poterat euadere mutilationem, nisi etiam euaderet suum inuasorem. Si enim inuasor uolebat eum mutilare, & taliter arctatus fuerit inuasus, q. non poterat euadere illam mutilationem, nisi ipse se defenderet, & defendendo mutilauerit, non est irregularis. Plus uidetur, quod si forsan casu se defendendo occiderit, quod sit excusatus, nec incurrat irregularitatem: quoniam ut non mutilaretur, habuerit necessariò se defendere. Lapsus hic q. quia defensio debet esse moderata, ut oculus pro oculo & c. & quia text. hic solum dicit de morte. Sed non est iudicandum, salua sua pace: quia text. retulit se ad præsumptionem, ut j. dicam.

Tamen

Tñ puto, q. ubi ipse animosè eum occidit, ualens eum repellere sola mutilatione, q. non esset excusatus. Rō: quia tunc euadere poterat mutilatione suam aliter, q. occidendo: cum aut in rixa, p̄sertim in ea, q. fit calore iracundia, non semper fiant ictus iuxta uoluntate percussit, seu uibranti gladios aut enses, cū q. plus, q. minus q. sit propositus percussus, & peret, iuxta l. j. §. diuus. ff. de sic. ita q. dubiū esse posset an pcutiens hret animo occidendi, uel solum mutilandi: & et quia ubi hret animo solum mutilandi, poterat contingere, q. nolens mutilare, occidisset. Vñ dicendū istis casibus, q. inuasus cū gladio, ense, aut alio instrūto ferreo ordinato ad mortem inferendum, sicut ad mutilationē, uel ad aliud uulnus letale, & existens in loco, ubi non poterat euadere percussione, si pueniat percussione inuasore, & eū occidat uel mutilet, non efficit irregularis, quantumcūque in rei ueritate inuadens non habuisset animo occidendi, uel mutilandi, uel forsan nec uulnerandi, sed signa ab ex faceret p̄ria, & uerisimilia: q. irruerit in eū cū gladio manu potenti, & brachio extenso, & p̄sertim q. p̄cesserat cōminatio, uel capitalis inimicitia, aut crudelitas solita inuasoris, uel his

31 simile: sed de hoc aīo non p̄stabat. ¶ Nā in dubio ex quo inuasor dabat operam rei illicitæ, p̄sumendum est q. illū, uel q. uolebat interficere, aut letaliter uulnerare: ar. l. j. C. ad l. Cor. de sic. & c. p̄tinebat. eo. ti. cū si. Facit optime ad p̄missa. c. significasti. e. ti. & q. no. per Inn. in c. si uero. ij. in gl. super uerbo, q. dicit. de sen. excom. Cui

32 aūt sit credendum uel inuasor, aut inuasori: ¶ & certe in foro contentioso nō est standū simplici assertioni inuasus qui p̄cussit se defendendo, maxime q. ipse inuasus non fuit percussus, sed puenit sua percussione uolentem, ut prima facie uidebat, eū percute: uñ oportet, q. p̄ circūstantias probet suā innocentia, atq. defensionē. In foro at̄ p̄niali ubi non apparent q. inuasum circūstantia p̄ria, & apparet circūstantia ualida p̄sumptionis q. inuasore, sicut est terror armorū, q. sufficit, ut not. in l. j. C. vñ vi. statet suæ assertioni iuro firmata, ut p̄bat in d. ca. significasti. ij. ut dicit hic in gl. & concor. Guil. quia, ut dicit, hic agit de actu suo intrinsecō. san timuerit, uel nō: q. alias p̄bari nō p̄t, quia p̄ propriū iurim, ut c. significasti. j. ex. ti. & ibi no. & c. si uero. de sent. excō. & quia agit de statu sui promotionis, & aīa piculo s̄m eū. Sed certè, q. homicida q. tumcūq. sit occultus, est irregularis, si tractat de eius p̄motione, necesse est ut appareat signa ab ex, ob q. uerisimiliter p̄sumi deat, q. timuerit, sed timere debuerit: alias non stare s̄m assertioni, quasi in unū timuisset, ut l. metū. ff. q. me. cau. maxime q. tractat de alterius p̄iudicio, puta, si p̄deret cū aliquo de hñ-

33 ficio ecclesiastico s̄m Genz. ¶ & hæc faciunt ad intrusionē. B. an tipapæ, ut p̄ rumores & cōminationes mortis illatas Cardinalibus a Romanis tpe electionis, & añ, & post pro hñdo Papam Romanū, uel saltē Italicū, sit standū assertioni dñorū Cardinaliū dicentū, q. timuerūt: & q. metu mortis elegerunt Italicū: alias pro tunc non electuri: erat et̄ p̄tinuus terror hoīum armorū, q. sufficit: ut no. in d. l. C. vñ ui. Item no. s̄m gl. hic. ar. sumpto a p̄rio sen

34 su, ¶ q. non ualens patre, uel filio, p̄iuge, aut aliā p̄sona sibi cōiunctam defendere q. inuasorem, uolentē occidere, quin eū occidat, uel mutilet solum q. se defendit, & euadat mortē propriā sibi imminente, ut hic. Ergo secus si alij q. unumq. sibi p̄iuncto.

35 Nec ob. no. Inn. in c. si uero. ij. in gl. de sen. excō. ¶ ubi pcutiens clericū defendendo patre, uel filio, uxore, aut aliā personā sibi p̄iunctā, non incidit in canonē late s̄næ: quia hic loquimur de irregularitate, ubi de excōicatione. Et p̄t̄ rō: quia irregularitas non p̄hit nisi p̄ morte, uel pro mutilatione, & et facit p̄ pcutiente et̄ cū sanguinis effusione clericum, quia solum est irregularis, si occidat uel mutilet. vñ in alio non excuset occidēdo, uel mutilando, nisi fiat cā euitandi mortē propriā, non at̄ alienā: ac canonicæ late s̄næ excōicationis, illa semp̄ locū hēt q. manus sunt iniectæ, et̄ citra sanguinis effusionē, ut in hoc pcutiens grauē, vñ in alio releuat. s̄m ut non sit excōicatus, q. pcutit se defendendo, uel personā sibi p̄iunctā, aut aliā quēpiā: quia non facit aīo p̄sumeliā inferendi, sed solum iniuriā p̄pulsandi: ut ibi dicit Inn. ar. l. eū qui. in prin. ff. de iureiur. Verū l. assignat hic alia rōnem: uel q. irregularitas p̄hit et̄ q. sine culpa: ut est uidere in iudice aliquē p̄denante ad mortē et̄ iustē, & in similibus, ut c. j. §. 1. di. Excōicatio at̄ ista oportet, q. habeat suationē diabolicam præcedētē, ita q. manus uolentis iniiciens in clericū hoc facit animo iniuriandi, ut c. si quis suadente. xvij. q. 4. Sed ista est bona ratio ad designandā diuersitatem casuum: sed non ad diuersitatem rōnum. quærit. dic. ut s̄. dixi.

36 Item no. ¶ q. inuasus non debet expectare, ut primus pcutiatur: quia forsan sua esset percussio, sed solum dēt expectare, ut ueniat

ad casū, ubi alias non poterat mortē propriā euitare. & hoc est q. tum ad tollendā irregularitatem, ut locū non hēat, ut hic. Idē quo ad forū p̄tentio sum, quantum ad tollendā penā homicidij, uel uulnerōnis, ut inuasus non hēat necesse expectare: quia aliter non poterat euadere mortē. q. si se defendēdo et̄ aīo quā ad id deueniat potest inuasore uulnerare, uel occidere licet se defendēdo: & sic non se uindicādo, sed solum iniuriā propulsando, ut d. l. ut uim. & d. c. significasti. ij. nā q. fugiat periculū esset inuasor pp̄ ea q. j. dicit s̄m Gē.

37 in una p̄clul. & no. Cy. in l. j. C. vñ ui. Itē not. ¶ q. non est necesse inuasor nō pcutere, uel sic tenere gladiū uel enssem suū, ut inuades censetur ipsum pcutere, nā sit propulsare iniuriā & mortē imminente uibrando enssem, & percutiendo. Nec ob. no. gl. in c. sicut dignū. in gl. magna. circa fin. eo. tit. ubi dicit, q. ad hoc, ut occidens non sit irregularis, requirit q. occisus irruerit in occidentē, & in gladiū quē tenebat, ita q. non poterat occidens euadere casum istū. ar. lator. e. ti. quia licet gl. ubi tale exemplū ponat, non tñ est istud dictū imitandum s̄m talē casum, ut hic patet: quia p̄ inuasus, ut dixi, puenire inuasore in percussione: pro quo. c. si perfo-

38 diens. & q. ibi no. de homic. non ergo illud exemplū restringit dictū gñale. arg. l. j. §. q. uulgo. ff. de ui & ui ar. Ratio impulsua fuit in primo dicto not. Host. in c. j. de delic. pu. ubi tenuit, q. infantes p̄t̄ effici irregulares, si uadēdo proiciunt lapidē, uel cultellum, & sic aliqua occidit: quia licet nō habuerit animo occidēdo: iō minus p̄hit irregularitas: quia in lege promotionis attendit factū non uoluntas, ut xv. q. j. c. si. Verū infantes p̄ defectū pleni p̄siliij, non p̄t̄ discernere dent, uel non operā rei licitæ, uel illicitæ: & an adhibeant diligentia debitā, uel nō: erat tale homicidij dispensatione dignū Aplica. quasi censere fore causale. Sed q. ista opi. ut plurimū nō placebat, & erat ualde rigida, iō Autor uolens illam euellere, p̄rium statuit hic, & sumpta occasione idem dixit in furioso, & hanc rōnem gl. ij. hic ponit. Rō dubitadi fuit motiuum Host. per d. c. si. xv. q. j. negari. n. non p̄t̄, quin infans, furiosus, uel dormiens sit homicida: ergo reus s̄m legem promotionis, licet non quo ad grām, ubi attendit uoluntas, ut ibi dicit. Contrariū tñ hic statuit. Rō finalis statuendi fuit, quia in uno adest casus infelicitas, in alio p̄siliij egestas, in alio nulla culpa, nec culpa uoluntas. & sic uelut per oīa homicidæ casuales non sunt irregulares, nec egent dispensatione. Non ob. d. c. si. quia ibi loq̄r in hñte plenitudinem p̄siliij, & ex eius facto prouenit homicidij nō sine culpa, licet sine dolo. Hic aut̄ secus. Præterea, ut ibi no. reus est q. tum ad legem. l. Moisaicam: non aut̄ quantum ad legē promotionis, q. quidā diceret p̄rio, cuius opi. sequebat̄ Host. tñ, ut dixi, aliqua his culpa ubi poterat ascribi danti alapā, uñ sequente est homicidij. non aut̄ huic furioso, aut infanti, uel dormienti. Non placet ergo rō Gen. qui dixit, q. cum furiosus uon possit facere nec pati ea, q. sunt fauorabilia: ut est ordinatio testamenti, uel ultimæ uoluntatis, & susceptio baptismi, non patiet irregularitatem, quæ est odiosa. Nā ubiq. eadē est rō, uel q. quia non intelligit, q. agit, ut In sti. de inut. stip. §. furiosus. Rō aut̄ impulsua in secundo dicto fuit uarietas, & p̄rietas opi. Doct. antiquorū. Dicebat. n. Hug. cū suo rigore occidentē inuasorem ubi aliās non poterat mortē euadere p̄here irregularitatem: erat namq. s̄m eū regula infallibilis, q. nullo casu homicida poterat promoueri: quia potius debebat pati mortem, q. alium occidere. j. v. q. v. ita ne. Io. aut̄ & Gof. distinguēbat, uel q. erant irregulares quo ad ordines suscipiendos, nō aut̄ quo ad susceptos, ut c. ij. eo. ti. & sic intelligebant. c. lator. e. ti. Bar. Brixii. indistincte dicebat, q. ex quo hñōi necessitas erat in euitabilis, indistincte non p̄hebatur irregularitas, nec in suscipiendis. arg. c. quia te. 50. dist. prout plenā not. in c. de his clericis. j. 50. dist. nā opi. ulti. hic approbat. Ratio dubitandi fuit motiuū Hug. & Io. & Gof. pro quibus facit d. cap. si. xv. q. 1.

39 Ratio finalis statuendi fuit: ¶ quia necessitas non habet legē: ¶ & prima charitas incipit a seipso: ¶ & quia omnia iura claimant uim

40 ut licitè repellendam, ut d. l. ut uim. & c. significasti. ij. c. tit. ¶ Nec

41 obit. dictum c. ita ne. quia fateor, ut ibi, q. potius debet quis pati mortem quam delinquere: sed occidens casu in euitabilis omni cul

42 pa circumscripta circa euasione illius casus, non delinquit: ¶ sicut nec delinquit qui furatur alienum tempore necessitatis, per iura prædicta: & sic non contrahitur irregularitas. Non ob. d. ca. ij. eo. tit. quia ibi casus homicidij erat euitabilis, & sic p̄hit irregularitas: alia secus, ut d. c. lator. si non uoletur, & hanc opi. Ber. tenebat Host. in d. c. ij. & d. c. sicut. eo. tit. dicens, quod Clemens III. & curia hoc seruabat: sicq. ut uides, Clemen. V. Autor huius p̄stitutionis in primo dicto reprobat opi. Host. & in secūdo dicto

dicto approbavit Host. opi. & in utroq; dicto ronabili statutū est. Hæc aut̄ solum hnt̄ locum pro defensione rerū, ut c. suscipimus, eo. ti. Si. non. hnt̄ locum in defendente personam p̄iunctam a ca
 47 si mortis inenitabili, ut s. dixi, † multominus hnt̄ locum in defen
 sione rerum uel bonorum. arg. l. sancimus. in fi. C. de sacros. eccl.
 48 & l. in seruo. §. si. ff. de pen. Conclude circa furiosum, † q̄ inter
 dum tractat̄ de grauando furiosum ex facto suo de se illicito &
 reprobo: & tunc hnt̄ pro nō p̄sentiente, seu pro dissentiente. Et est
 rō: quia satis grauatus est infelicitate sua. l. diuus. ff. de off. prest. cū
 49 si. & iste casus probat̄ hic. † Interdum tractat̄ de obligando eum
 ex facto suo de se aliā licito, sicut est ex uoto, uel p̄missione sua:
 & idem. §. furiosus. Inst. de inut. stip. Interdum tractat̄ de obligan
 do aliū sibi, & ipsū alij ex p̄ctu ultro citroq; obligatorio: ut l. q̄
 ad certū. ff. loc. Interdum tractat̄ de actu merē lucratio, uel dis
 ponendo de bonis suis ultimam voluntatem p̄dendo: & idē rōne
 p̄dicta: quia non intelligit q̄ agit, ut d. §. furiosus. Fallit fauore fi
 dei in sacro baptismi, ut si an̄ furorem uoluit baptizari, censetur
 permansisse in eadē uoluntate, & si baptizet̄ tpe furoris, suscipit
 factū baptismi: sicut secus, ut c. maiorū. circa fin. Et rō ibi ponit̄ in
 fi. de bapt. Idem ē in quocunq; alio elemento sibi acquirendo,
 & quia requirit̄ factum sui curatoris, ut l. p. & fi. cum si. C. de
 cu. fu. & ff. e. tit. Ex quibus infero, q̄ ex uoto religionis, aut ex col
 latione ordinis sacri factū tpe furoris, non tenet̄ obseruare p̄
 sententiā: quia nihil ualuit q̄ factum fuit, nec character fuit impref
 sus, ut d. c. maiores. Credo aut̄, q̄ illud quod p̄t̄ acquiri ignorantī,
 acquirat̄ & furioso ex paritate rōnis: ar. d. §. sed furiosus. Conclu
 50 de circa infantē † idē per oīa quod in furioso: q̄ est uerum in illo
 infante, qui oīno caret intellectu circa id, de quo agitur: sicut est
 circa acquisitionem dñij, proprietatis, possessionis, aut alterius iu
 ris, ut l. quis. §. infans. ff. de acq. poss. Secus si hnt̄ aliquē intellectu:
 51 ut l. donatoriū. C. de acqui. poss. † Sp̄ale est in baptismo p̄ factū
 eius: quia illud recipit infans statim q̄ est natus, si baptizet̄: & hoc
 est in fide parentū: ut d. c. maiores. Et est rō: quia baptismus non
 hnt̄ obicem p̄t̄ uoluntatis casu isto: ut ibi in fi. d. Pro quo facit
 c. nihil. de conse. di. 4. & c. §. xpianos. de hæret. in 6. & cor. Guil.
 & Gen. speciale est in infante tali circa ea, in quibus p̄t̄ hnt̄ affe
 ctū ut inane, non aut̄ ministro s̄m Iac. de Ra. qui sic intelligit d. §.
 52 infans. † sed quo ad casum hnt̄ expressum, censet̄ nullū hnt̄ intelle
 ctū. pro quo. l. infans. ff. de fide. Ex quibus infero, † q̄ ex uoto re
 ligious, aut ex collatione ordinis sacri tali infanti, non tenetur pu
 bes factus ad obseruationem p̄tinentiē, nisi ratū habuisset: & sic
 53 poterit p̄terire, licet sic ordinatus. † Secus aut̄ est, si uotū sit factū,
 uel ordo collatus post infantiam, an̄ tñ pubertatem, ita q̄ pupillus
 sit doli capax: tunc. n. tenetur ad p̄tinentiam seruandam, ut not. in
 c. vnico. de cle. per sal. promo. & in c. uel nō est compos. de temp.
 54 ordi. & dixi in cle. ḡnalem. de æta. & qua. † Idē in sponsalib. §. c̄tis
 tpe infantie, ut non inducat̄ impedimentum publicæ honestatis.
 c. literas. & c. accessit. de despon. impub. Conclude circa dormien
 tem esse idem per omnia q̄ in furioso. Nam ē quo ad baptismū
 ad æquant̄ furiosus & infans, per dictum c. maiores. in fi. Ex quib
 55 us ē inferas, q̄ omnia, quæ p̄nt̄ acquiri sapientibus, & uigilanti
 bus, seu ignorantibus, p̄nt̄ acquiri furiosis & dormientibus, sicut
 ē in infantibus omni intellectu carētib; ut l. j. §. item acquirimus.
 56 ff. de acqui. pos. † Nam quo ad hoc furiosi, dormientes, & infan
 tes sunt pares sapientibus: quia acquisitio fit re ipsa, ut ibi d. Ex
 57 quibus v̄, † q̄ quemadmodū collatio de b̄nficio absenti & igno
 ranti, licet ius sibi nō quærat̄, est in eius fauorē statutum, ut col
 lator nō possit uariare, iuxta c. si tibi absenti. de preb. in 6. Ita v̄
 fore dicendum de collatione facta dormienti, uel furioso hnt̄ di
 58 lucida internalla. † Secus aut̄ si trinuo furore laboret: nam tunc
 p̄ non facta hnt̄, & sic iterū possit libero p̄ferre: ar. l. quories. ff.
 q̄ satisd. cog. & l. ij. ff. de auth. ut. Nisi forsā diceret̄, ut non possit
 uariare, nisi p̄fixo termino & c. iuxta c. si tibi absenti. p̄alle. ex quo
 59 ga Dei iudicio p̄t̄ respicere interim, & sic ratū hnt̄ collationem
 sibi factam: arg. d. l. pen. C. de cond. furt. Est aut̄ intelligendū, ut di
 60 xi, nēdū de dormitione, † q̄ est species unius infirmitatis ponentis
 hominem in extasi & ex mentem, s̄m Guil. & forsā est mor
 bus cōmitialis, de quo in l. j. in fi. ff. de auth. ut. q̄ æquiparat̄ dor
 mientem existentem in somno, ut ibi: sed ē de ipsa uera dormitio
 ne, q̄ naturalis est, & necessaria est ad vitam humanā, ut patet ad
 60 oculū: p̄ quo d. l. j. §. ad ip̄sum. ff. de acq. pos. Conclude, † q̄ ista
 mutatio qua p̄thit̄ irregularitas, intelligitur q̄ aliquid de mē
 bris principalib; est diminutū, s̄m Guil. & Gen. qui alle. c. j. de cle.
 pug. in duel. Sed certē v̄, q̄ aut̄ diminutio est talis, quæ non indu

cit grandem deformitatē, ita q̄ ea non obstante possit taliter mu
 tilatus ordinari, iuxta c. j. & c. fi. de cor. uiti. & tunc non p̄thit̄ irre
 61 gularitas. Aut impediret ordinationē mutilari: & tunc p̄thit̄ irregu
 laritas, † vt sic p̄natiā in quo deliquit: & uide Host. in d. c. j. de cle
 ri. pug. in duel. Conclude, q̄ licet sint plures species irregularita
 62 tis, hic tñ solum d̄ de illa, quæ p̄thit̄ pp̄ homicidium, † quæ ir
 regularitas in ueteri testō fuit p̄figurata, sed non instituta. Nā
 duntaxat p̄ Ecclesiā fuit p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij reata penitentia p̄cta propheta
 spiritu recepit: & in proprio gradu permansit, ut c. ecce. l. di. dixit
 aut̄ sibi Dñs: Mihi domū non edificabis, q̄a vir sanguinis es. Vñ
 Ecclesia traxit suam p̄figurata, sed nō instituta. Patet. n. q̄ Da
 uid post adulterij & homicidij re

- 1 **V**surā est contra Deum, & proximum.
- 2 Delictū lege diuina prohibito leditur Deus, & proximus.
- 3 **V**surā est prohibita lege diuina, & humana.
- 4 Lex diuina ad ligandum non indiget suffragio legis humanæ, nisi ad augmentum contumaciæ, & delicti.
- 5 **V**ulnera duo possunt inferri ex eodem iūtu.
- 6 Statuta facta in fauorem vsurarum sunt reprobata.
- 7 Inferior non potest legem superioris tollere: unde lex humana legem diuinam non potest tollere.
- 8 **V**suræ fuerunt reprobata a Iustiniāno in concilio Niceno, & illarum repetitio ibi fuit ordinata.
- 9 **P**opulus habet potestatem statuendi contra leges positiuas, non diuinas, siue positiuas habentes clausulas derogatorias ad Statuta.
- 10 Statuta siue rescripta particularia, per que ciuiles obligationes tollerentur competentes alijs de iure gentium aut ciuili, non ualent.
- 11 **O**perum prestans, aut consilium alicui operari, aut negotio, uidetur illud approbare.
- 12 Statuta facientes de vsuris prestandis, uidentur approbare vsuras.
- 13 Quodammodo, dictio est diminutiua ueritatis.
- 14 **Q**uasi, est dictio diminutiua ueritatis.
- 15 **A**ctus reprobatus, iuramento non firmatur.
- 16 **I**uramentum de vsuris soluendis, & non repetendis, non est seruandum, cum non sit obligatorium quando prestatur ab alio, quam debitore. Secus si a debitore.
- 17 Statuta quodupliciter iuramentis ualeant firmari.
- 18 **P**rohibito uno & per consequens censentur prohibita alia per que peruenitur ad illud.
- 19 **I**udices non debent prohibere debitores a repetitione vsurarum quas soluerunt.
- 20 **M**alum non est sciendum sub colore boni.
- 21 **B**enefacienti benefacere debemus per antidota.
- 22 **O**bligatio naturalis non impedit repetitionem soluti per errorem.
- 23 **I**udices impediētes repetitionem vsurarum incurrunt excommunicationem.
- 24 **C**ommunitates Statuta facientes de soluendis vsuris, aut illas non repetendis, non puniuntur, sed officiales facientes illa seruari puniuntur & incurrunt excommunicationem ipso iure. Secus est de alijs malis communitatis.
- 25 **E**xcommunicationis pena non debet inferri contra uniuersitates, communitates, uel collegia.
- 26 **S**tatuentium uigore sit, quod auctoritate Statuti.
- 27 **D**e cetero, dictio est nota futuri temporis, nec trahitur ad preterita.
- 28 **C**onstitutio pœnalis est restringenda.
- 29 **S**tatuta reprobantur, quibus exactio vsurarum permittitur, siue sit moderata exactio, siue excessiua.
- 30 **A**rgumentum a contrario sensu non procedit ubi sequeretur absurdum.
- 31 **I**nducta ad diminutionem non debent operari augmentum.
- 32 **S**tatutum prohibens pro vsura recipi ultra taxam, non permittit usque ad taxam, nec est reprobatum.
- 33 **P**ropositio negatiua non producit affirmatiuam.
- 34 **N**egatiua quicquid post se inuenit, negat.
- 35 **S**tatuta Capitanei, & Potestates possunt facere: & si fecerint aliqua, etiam congregatis communitatibus, tamen statuta denominantur ab ipsis ratione decreti suppositi.
- 36 **P**otestates, & Rectores possunt facere statuta usq; ad tempus regiminis eorum, & si fecerint super soluendis vsuris, seu in illis non repetendis, incurrunt excommunicationem iuris.
- 37 **D**omini communitatum statuētes de vsuris soluendis, uel illis non repetendis, incurrunt excommunicationem ipso iure.
- 38 **V**suras permittendo Iudæis Rex Argonum incurrunt excommunicationem: & idem de suis officialibus.
- 39 **S**tatuta recipiunt extensionem ex identitate rationis.
- 40 **S**tatuta facere si possunt officiales communitatum, si faciant statuta de soluendis vsuris, uel illis non repetendis, an incurrant excommunicationem.
- 41 **P**apæ non expedit pronocare Reges contra se.
- 42 **S**tatuta vsurarum non repetendarum, aut soluendarum statuētes, aut Scribentes officiarum incurrunt excommunicationem.
- 43 **S**tatorum vsurarum permitendarum, & non repetendarum Scriptores incurrunt excommunicationem ipso iure si sunt officiarum: alijs secus.
- 44 **T**estamenta militum simpliciter non priuilegiantur, sed testamenta militum, & a militibus facta.
- 45 **S**tatuta Scribentes contra utilitatem Ecclesiæ, sunt excommunicati, licet non sint officiarum.
- 46 **S**tatorum dictatores super vsuris permittendis, & illis non repetendis, incurrunt excommunicationem ipso iure.
- 47 **E**xcommunicationem incurrunt iudex iudicando secundum Statuta permittentia vsuras.
- 48 **I**uramentum prestatum super obseruandis Statutis, non extenditur ad Statuta reprobata tanquam non obligatorium.
- 49 **S**tatuta de admittendis vsuris, aut illis non repetendis officiarum obseruando incurrunt excommunicationem.
- 50 **S**ententiarum Scriptores latorum secundum Statuta permittentia vsuras, & prohibentia repetitionem earum, non incurrunt excommunicationem.
- 51 **P**œna maior imponitur ratione maioris excessus.
- 52 **S**ententiam legendo latam secundum tenorem statutorum permittentium vsuras quis non uidetur incurrere excommunicationem.
- 53 **S**tatorum liber communitatum est autenticus, unde testimonium habet publicum.
- 54 **S**tatuta facta contra libertatem Ecclesiæ, alijsue damnata, debent a libris Statutorum euelli.
- 55 **N**egligentia delictum alienum facit propriam, licet ab alio iniuriam.
- 56 **C**onstitutio, & statutum parum uim habent, seu effectum.
- 57 **C**onstitutio est iuris & facti, & quando tollat legem.
- 58 **M**onentes, inducentes, exequentes solutionem vsurarum, aut repetitionem earum impediētes, an excommunicationem incurrant.
- 59 **N**otarij, aduocati, procuratores, Scribentes contra actus vsurarios, dantes consilium de illis soluendis, aut non repetendis, an incurrant excommunicationem.
- 60 **P**incipis est providere contra malitias & fraudes hominum.
- 61 **E**xcommunicationis sententia imponitur aliquando pro crimine occulto.
- 62 **I**ustus exhibere a iudice, & non exhibet, est in manifesta contumacia.
- 63 **E**dere cogitur vsurarius librum rationum suarum, & sic reus tenetur parare arma contra se in iusto casu, & tamen pro se non probaret ille liber.
- 64 **P**robationes regulariter nemo tenetur producere.
- 65 **E**ndendus est liber rationum ab administratoribus, siue cum mandato, siue sine mandato ad fidem faciendam contra quamlibet ex partibus, nisi essent falsæ.
- 66 **E**dere quis tenetur suum librum rationum ad probationem in iudicio, etiam licet reus sit in fauore: sed tunc probat pro utraq; parte.
- 67 **G**rauius in uno, conueniens est ut in alio releuetur.
- 68 **E**dere quando teneatur in iudicio reus ad petitionem actoris munimenta ad probationem.
- 69 **E**dere tenetur vsurarius librum rationum ad effectum vsurarum repetendarum, aut ad eas probandas, non tamen ad alium ab usuris effectum separatum.
- 70 **C**ausa finali exhibitionis cessante, cessat & effectus alius.
- 71 **V**surarius dicit cogi ad edendum librum rationum super vsuris probandis per censuram ecclesiasticam, non in & uolentia facti, aut captis pignoribus, siue alijs remedijs iuris: sed censura debet incipere.
- 72 **V**surarij Iudæi tenentur ad restitutionem vsurarum, & ipsi cogi possunt ad exhibitionem rationum etiam per censuram ecclesiasticam indirectè tamen, Christiani directè.
- 73 **I**udæi non possunt excōdicari ab Ecclesiā directè, sed bene indirectè.
- 74 **V**surarius non debet cogi ad edendum librum rationum super vsuris probandis, nisi prius cognito summarie an sit usurarius.
- 75 **V**surarij heredes, licet non sit usurarius, cogetur tamen ad edendum librum rationum super vsuris probandis contra se.
- 76 **V**surarij heredes est successor delicti, & culpa: & sic tenetur ad restitutionem.
- 77 **V**surarius non aliter tenetur librum rationum edere contra se, nisi in defectum aliarum probationum, & iuramento calumnie per partem prius prescripto.
- 78 **V**surario afferenti se non scripsisse aliquem librum rationum, aut sit credendum.
- 79 **V**surarius non est cogendus scribere librum rationum.
- 80 **A**rgentarius ratione publici officii tenetur scribere librum rationum.
- 81 **T**rinatio presupponit habitum.
- 82 **V**surarius dicens se perdidisse librum rationum, tenetur probare talem amissionem: & si amisit sine culpa, non tenetur, & si culpa ad hoc non ordinata: secus si culpa ad hoc ordinata.

Vsur-

- 84 **V**surarius, qui culpa sua subtraxit probationem vsurarum ex libro rationum suarum, parit tenetur ad interesse.
- 85 **V**surario excusato ab editione rationum super probandis vsuris ex causa legitima, tunc subuenitur parti: quia potest repetens usuras petere a iudice, ut procedatur generaliter contra omnem scientem veritatem super dictis vsuris.
- 86 **V**surarij hères non tenet de amissione libri rationum, nisi ex dolo amisit.
- 87 **I**nter grossatum, si iterum petatur propter amissionem primi, statuitur iuramento petentis super amissione: quid si tertio petatur.
- 88 **D**elictum autorizans grauius punitur ipso delinquente.
- 89 **H**ereticorum pena punitur, qui asserit usuram non esse peccatum.
- 90 **V**surarius non punitur pena hereticorum, si non affirmat usuram non esse peccatum, sed cedat peccatum esse, licet alia pena puniatur.
- 91 **A**gens & fauens puniuntur eadem pena, ubi est eadem ratio, secus ubi est maior in uno, quam in alio.
- 92 **H**ereticorum pena punitur pertinaciter asserens adulterium, & furtum non esse peccata.
- 93 **H**ereticorum pena nemo punitur, nisi defendat heresim pertinaciter: nisi locus est uenia si renocat eius dictum, nisi fuisse condemnatus.
- 94 **P**eccati uenia non datur, nisi correcto.
- 95 **H**ereticus est, qui non negat negandum, qui non asserit asserendum, & qui asserit negandum.
- 96 **H**ereticus est, qui est dubius in fide.
- 97 **H**ereticus est, qui quod asserendum est, aut negandum tacet.
- 98 **H**ereticus est, qui interrogatus datus duobus electis in Romanum Pontificem, quis illorum sit Papa: si respondeat, Nescio: aut si respondeat, Credo quod Sancta mater Ecclesia predicat & dicit.
- 99 **R**espondere obscure, & non respondere, equiparantur.
- 100 **H**ereticus dicitur, qui asserit usurarium non teneri ad penitentiam de peccato ante restitutionem, aut post restitutionem vsurarum.
- 101 **V**surarij debitor non potest facere quin vsurarius peccet mortaliter extorquendo vsuras.
- 102 **D**elictum requirit penitentiam etiam post restitutionem.
- 103 **P**eccatum non remittitur, nisi restituatur ablatum.
- 104 **P**eccati uenia non datur, nisi correcto quo ad Deum.
- 105 **P**œna remittitur, restituito ablato, licet pena iuris non fuerit soluta.
- 106 **P**eccatum nouum committere dicitur qui ablatum restituit, & penam iuris non soluit propter transgressionem canonis.
- 107 **I**udæus pertinaciter asserens peccatum non esse peccatum, non punitur pena hereticorum, nisi a Romano Pontifice.
- 108 **H**eresis nihil aliud est, quam diuisio.
- 109 **I**udæi inter Christianos tolerantur asserentes contra articulos Fidei contra ordinationem Ecclesiæ: nec ideo ab Ecclesiā excommunicantur, cum semper extra Ecclesiā fuerint, nisi data negligentia Domini temporalis eorum in puniendo.
- 110 **P**apa, ut Vicarius Christi, habet potestatem etiam contra Iudæos, & super omnibus infidelibus: & potest eos punire delinquentes contra legem naturæ, & contra legem eorum aduocicam.
- 111 **F**ratris appellatione quando venit omnis Christianus.
- 112 **V**surā ē q̄q̄q̄ accedit sorti, siue q̄ iuris fuerit excessiua, siue modica.
- 113 **H**ereticorum pena punitur asserens posse recipi quantumcunque modicum pro vsura.
- 114 **H**ereticus est uerus, qui asserit peccatum non esse peccatum.
- 115 **V**elut, dictio aliquando est expressiua ueritatis.
- 116 **V**surā procedit ex cupiditate, quæ radix est omnium malorum.
- 117 **V**surarum questio quando ualeat agitari coram iudicē seculari, uel coram iudicē ecclesiastico.
- 118 **V**suras remittentem debitorem soluere iudex secularis audire debet, aut etiam debitorem repetentem eandem.
- 119 **V**surarum materia siue tractetur coram iudicē ecclesiastico, siue seculari, tractanda est summarie, & de plano.
- 120 **V**surarum fauore sententiam profertens de illis non repetendis; licet statutum ibi tale non esset, excommunicatus est.
- 121 **V**surā mentalis est restituenda, quando debitor sciens per aliquas coniecturas mentem mutuantis illam soluit: secus si a debitore ignoranter solueretur, quia tunc presumitur donatio.
- 122 **V**surā mentalis dicitur quasi vsurā, & potest dici pœtionis subintellecta, & dicitur quando est in mente retenta.
- 123 **S**imonia mentalis non cogit quem ad restituendum receptum.
- 124 **P**ossidentis melior est conditio in pari causa turpitudinis.
- 125 **H**ereses tenentur ad restitutionem lucrorum reprobatorum.
- 126 **V**surā est maius peccatum Simonia.
- 127 **V**surā utroque testamento est reprobata.
- 128 **S**imonia peccatum est, quia prohibita.

- 129 **V**surā est magis opposita, siue contraria charitati quam simonia.
- 130 **D**ebitor censetur quidam seruus creditoris.
- 131 **S**imonia non committit dans pecuniam, neque recipiens pecuniam datam ex generositate animi, licet danti fuerit collatum beneficium.
- 132 **V**surā remitti potest vsurario, licet pecunia non sit de presenti, dummodo fiat liberè & animo libero: de quo animo libero aliter constare debet, quam per assertionem liberantis.
- 133 **O**bligatio naturalis est triplex.
- 134 **L**ocupletari nemo debet cum aliena iactura, nisi pro bono publico, ut in vsucapione.
- 135 **O**bligatio naturali ius ciuile fomentum potest concedere.
- 136 **F**idem fallere graue est, nisi in re turpi.
- 137 **C**ompensatio potest fieri ex obligatione naturali.
- 138 **O**bligatio naturalis impedit repetitionem.
- 139 **B**enefacientibus benefacere debemus aliquando necessitati, ut patronis ecclesiasticis, & temporalibus.

RX GRAVI. In pced. cle. dictū est de quatuor casibus in quibus delinquens a pœna excusat: hic autem ponit sex casus in quibus delinquens ipso facto a iure excōdicat. Et est rō: q̄ in tribus casibus, de illis quatuor non fuit affectus delinquendi: & sic quasi ignorantiā fuit perpetratum delictū. Nec mirū: q̄ delicta ē p̄ p̄ ignorantia committunt, sicut sponte: ut l. ff. de legib. In quarto it̄ fuit affectus nō uindictandi, sed solū iniuriā illatā, p̄pulsandi. In istis uerō casibus, sem p̄ fuit affectus malè agendi. Nā solū astringit ista cle. sciētēs, non it̄ ignorātes, ut hic d̄. Diuisio eā in partes quatuor. Primò ponit eā in pulsiuā p̄stōnis. Scd̄ subicit ipsam p̄stōnē. Tertio d̄ malitias, & dolos adhibet p̄uisionē. Quarto d̄ reatū, p̄p̄riū defendētis statuit p̄uisionē. Scd̄ a ibi: nos. Tertia ibi: ceterū. Quarta ibi: sanē. Casus. Rectores ciuitatū, ceteriq; officiales fauētēs usurarū exactiōni, & solutarū repetitionē in libētēs, casib; & modis hic xp̄ssis, ipso facto sniam excōdicatiōnis incurrūt: ipsi uerō vsurarij codices rōnū suarū exhibere cogunt. & q̄ pertinaciter asserūt usū as exercere nō cōp̄tēt, uelut h̄tici inq̄runt, atq; puniunt debitē. h. d. Præmitte, q̄ aliq̄ loq̄mur de pena exercētis p̄ se, uel p̄ alio usuras: & sic loquit̄ c. q̄ in oibus. c. tit. Aliq̄ de fauētibus vsurarijs cū domib; eorum: & loquit̄ c. usurarū. c. in 6. Aliq̄ de fauētibus vsurarijs statuta faciendū, dictandū ea, aut scribendū, uel indicandū: & loquit̄ ista clem. in j. parte, & secunda. Aliq̄ de fauētibus vsurarijs, asserendo nō esse peccatū exercere vsuras: & loquit̄ vlti. pars huius cle. Præmittit ē, q̄ ista cle. loquit̄ de vsura reali ac ēt de mē tali, q̄ potest licite repeti iure fori, non autem in ea q̄ p̄t̄ repeti iure poli, nec in ea quæ potest repeti uelut interesse damni p̄sisi. de quo in c. calubriter. & c. conquectus. eo. ti. & l. socium q̄ in eo. in. p̄n. & ibi no. ff. pro socio. fm Guil. Nota primò, q̄ p̄ vsura exercetur contra Deum, & proximum: quia per eam uterq; offendit. Deus primò, quia præceptum eius contigit. Scd̄ p̄ proximum. quia ad vsurpationem eorum, quæ habet, tenditur. Scd̄ ista rō v̄ habere locum in quocunq; delictō lege diuina prohibito, ubi proximus tangitur: p̄ illud enim Deus spernit & proximus offendit in re, uel p̄sona. Verū tex. j̄ dicit, q̄ vsura est p̄hibita vtraque lege. s. diuina, & humana: sic ēt sunt plura alia delicta, hoc autē dicit, non q̄ prohibitio humana addat aliq̄ ad perficiendū p̄hibitionē diuinā. illa enim per se facta erat nō egeas adminiculo alterius: ut c. consilui. eo. ti. Sed quia cū homo sit subditus Dei uicario circa delicta spiritalia, per ea, q̄ dicta fuerūt in cle. cedit. s. de Iudæ. delinquit etiam non seruando præceptū eius, q̄ id q̄ Deus p̄ceperat, maius est. Maior enim est hoc casu cōtēptus, quia cōtēnitur Deus mediate & immediate. & sic ex eo facto duo delicta cōmittit: vnum d̄ Deū, ex eo q̄ facit d̄ suum p̄ceptū. aliud d̄ Deū ex eo q̄ fecit d̄ vicarij statutū. c. solita. de ma. & obed. & sic dupl̄ peccat mortāl̄. Nec mirū: q̄ quia ex eodē iūtu duo vulnera inferri possunt, vtrūq; cum a forfice. & sic q̄ duob; vulneribus q̄ tenet. ar. l. illud. in. ff. ad l. Aq̄. licet quidam d̄ p̄ l. si gemina. ff. arbo. fur. c. ca. f. sed ibi p̄ iuncturā reputant̄ duō arbores una. ar. l. quida. C. de impu. & ali. sub. tit. At iunctura non est iner duo vulnera, licet fuerint illata ex uno iūtu. & istud sentit etiā Bar. in dict. l. si gemina. ubi plenè discutit hunc passum. Facit. l. nunq; plura delicta. ff. de priua. delict. Not. scd̄ d̄, q̄ p̄ statuta facta in fauore vsurarū sunt reprobata: quia illa sunt humana & particularia, hoc est ab hoīe, uel a singulari populo (iuxta l. oēs populi. ff. de iust. & iure) cōdita, & triant̄ legi diuinæ & humanæ. f. Nā inferior. s. creatura nō p̄t̄ tollere legē suā prioris. i. Creatoris. ut l. ille a quo. s. ten-

§.tempelium. ff. ad Treb. cum si. Nec ob. ff. & C. de vsu. vbi usurae sunt permiffa lege humana, & in iudicio & mandato iudicis exigunt: quia illa permiffio est illicita, ut hic: vñ licet t. p. b. an Iustinianum cogere debitorum feneratoribus. rñdere de vsuris puentis, aut a r. fm leges humanas gñales, ciuileq; debitis: hoc erat, qd ipsi pudentes iustitia ministrado hoc admittēbāt. vñ pp defētū, siue non existentia iudicis, aut Prætis, cuius autoritate impediret solutio, & soluti pcederet repetitio, sic negotiū hmōi pertranfibat: ut c. qd dicā. r. q. 4. non tñ hoc erat licitū, sed reprobū, ēt per ius ea nonicū: ut hic. † At supueniente Iustiano, & Romani Pōtificis manu adaucta circa t. palia donatione Constantini seruata, fuit generalis prohibitio in fuituta circa exactionē usurarū in pñlio Niceno, & data audientia circa repetitionē solutarū per censurā ecclesiasticā, & alia iuris remedia, ut patet p totū tit. de vsur. in antiq. & in 6. Sed quia nōnullæ cōitates faciebant statuta in fauorē usurarū sumpta occasione, & audacia sic statuenti, per l. oēs populi. pall. q. erat ualde reprobū: iō hic ex pñsē reprobā nuntiat.

9 Non ergo ob. d. l. oēs populi. † quia dēt intelligi qñ statuta particularia sunt circa, & iura generalia positiua: secus si iura diuina, ut hic. vel ēt iura generalia positiua reprobatiua tria statuta: ut in Auth. nauigia. C. de furt. & Auth. oēs peregrini. C. cō. de

10 success. Et facit Auth. casta. C. de sacros. ecc. † An aut ualeant statuta uel rescripta particularia, per q auferuntur diuine obligationes, & actiones alijs competentes de iure gentium uel ciuili? Gl. hic remittit ad no. post Inn. Hofl. & Comp. in Nouel. in c. q. in ecclesiast. de const. Doc. legist. posuerunt in d. l. oēs. & in l. j. C. de sum. Tri. & faciunt no. per gl. in l. j. ff. de const. prin. & in l. rescripta. C. de preci. Imp. off. per Cy. & uide no. in l. ij. circa med. gl. ma

11 gnā. C. q. fit longa consue. No. tertio, † q. p. b. ens opem, uel cōsiliū alicui negotio, per hoc censetur illud negotiū approbare.

12 † Nam statuta hmōi facientes per hoc approbare censetur ipsam vsurariam prauitatem. concor. l. j. §. sed utrum. ff. de seruo cor. est tñ nō plena, sed talis qualis approbatio. Et iō hic dr. Quodammodo,

13 † q. est diminutiū aliqualiter ueritatis, † sicut dicitur, Quasi, qñq; † sumit, ut l. j. & ibi no. ff. de trans. Pro primo facit, quia sic statuentes solū ex cōicant, approbantes uerō & asserentes nō esse pñtū exercere usurariā prauitatem, ut hæretici condēnant, ut j. §. si bene

15 primum uerius. No. quarto, † q. actus reprobus iusto nō firmat. cōcor. l. non dubiū. C. de legi. & l. iuris gentiū. §. & gñaliter. ff. de pac. & l. si qs inquilinos. §. si. & ibi no. ff. de leg. j. & c. non est. de re iud. in 6. no. c. quis. de pac. in 6. & c. licet. de iure iur. eo. li. vbi ius ualeat, quia ibi actus nō erat reprobus cum a iure non esset reprobatus: hic autem est a iure reprobatus: vnde ibi ius poterat seruari sine interitu salutis æternæ: hic non. uide Bar. in l. is cui bo-

16 nis. ff. de uerb. ob. No. quinto, † q. iusm præstitum in fauorē usurarum soluendarum, & non repetendarum, non est seruandum, tanquā præstitum in offensam Dei: ideo non est obligatorium: ut c. non est. de re iud. in 6. Non ob. l. debitorum. de iure iur. & c. tuas. e. tit. ubi iusm præstitum super solutione usurarum est seruandum: quia ibi fm q. dicit glo. & Pau. iusm per debitorem fuit præstitū: & sic illud p. seruare sine interitu animæ suæ, cum solum fibi ipsi præiudicaret: at hic fuit præstitum per alium non debitorem, cuius obseruatio tenderet ad dispendium alterius, & sic in præiudicium animæ iurantis. uide not. in c. cum contingat. de iure iur. & facit c.

17 significandæ. de pign. No. sexto, † q. statuta qñque firmanē iuris statutentiū, uidelicet, q. illa seruabūt, ut hic. Et qñq; q. trium non statuent: & tunc iusm est fortioris uinculi, quàm alio pcepti casu. Quicquid aut statuta iurantur per superuenientes de seruado ea, ut fit in Ecclesijs & collegijs Doct. ac uniuersitatibus studiorum, & locorū, & corporū aliorum. pro quo c. clericus. de iure iur. c. cū oēs. & c. cum M. de const. & c. constitutus. de rescrip. cum si. Hic aut tractat Guil. an iurantes mutuō se possint absolvere iuri uinculo tria uoluntate: q. non est nunc examinandum, cum non sit

18 propria materia. No. septimo, † q. prohibito uno prohibita censentur omnia per quæ peruenitur ad prohibitum. concord. l. o. fo.

19 † de spon. † prohibentur enim retores. & ceteri iudices, & officiales impedire debitores in repetitione usurarū, quas soluerunt. ar. c. ij. de fo. comp. in 6. & c. licet. de iur. eo. li. Et sic non dēt aliqua grauamina eis aliter inferre p indirectū, ob q. cogant cātio

20 uē desistere ab hmōi repetitione. † Nam sub colore boni operis non est sciendum malū. cle. multorū. §. de hñi. Exemplū ponit gl. de statuto ciuitatis Bergomi, ubi cogunt debitores per Prætem ciuitatis a feneratoribus repetentes vsuras solutas corā iudice ecclesiastico mutare feneratoribus tantam pecuniā quantam mu-

tuo habuerunt ab ipsis feneratoribus, & p tñ tps p feneratorum ipsos tenendam gratis, quantum tps ipsi debitores tenuerunt pecuniā feneratoris. & sic fm gl. naturalē obligationē deducunt in ciuile: q. non licet. Vult dicere, q. debitor q. recipit pecuniā mutuo a feneratorē, teneē sibi ad antidora, hoc est, ad tantundē mutuo dū creditor. ar. l. fed si lege. §. cōsultit. ff. de pet. hæc. Sed ista solū est obligatio naturalis, q. prouenit ex illa æquitate, † q. vult, q. be

21 neficienti beneficiamus. Sed non hēt uinculū ciuile, † imō nec impedit repetitionē solū p errorē: ut notat in l. ex hoc iure. ff. de iur. & iur. Dū ergo statuit, q. debitor cogat taliter mutare, tunc dat robur ciuile illi obligationi naturali, ex statuto. n. et non pñtiente subdito oritur q. cū obligatio ciuilis, q. hēt hoc casu annexā fictā naturalē. ut no. Cy. in l. si. Cui. de non nume. pe. quia factū superioris censet factū partis. ut l. si ob. cam. C. de iur. c. Alia exēpla ponit hic Pau. ad idē tendentia. Verū quia in pposito tale statutū fit in fauorē usurariorū, pro tanto nō ualet, ut hic dicit. & no.

23 Nouel. in c. pñsult. et. i. merito ergo fuit in istos lata fua excōicationis, quia p hoc impediēbant exercitiū iurisdōnis ecclesiasticæ, p quā repetunt usurā solutā: & sic snā excōicationis erant et

24 ligati. p. c. qm. de immu. eccle. li. vj. fm Pau. Nota octauo, † q. hic non puniunt cōitates talia statuatē. ff. excō. in vj. Ergo bona

25 pcor. c. nouerit. de sen. excō. Et est rō: † quia pna excōicationis, de qua hic dicit, non dēt ferri in uniuersitates, uel cōitates, collegia, seu corpora, ne infantes puniant per excessū reorū. ut c. Romana. §. caueant. & §. in uniuersitatē. de sen. excō. in vj. Ergo bona est rō quā Guil. & Gen. assignāt dicentes, q. talia maleficia nō imputant corpori, sed istis officialib. sed mali singulares de corpore uel uniuersitate, qui tñ non sunt officiales, nō ligantur hac snā: quāq. sūt peiores istis officialibus. Facit no. p. Inn. in c. graue. de

26 sen. excō. No. nono ēt, † q. illud, q. fit vigore statuti, censet fieri mandato statuentiū. facit d. l. oēs populi. No. decimo, q. ista pñtutio non trahit ad pñtita: & istud patet hic † pp uerbū, Decete

27 ro. Et sit rō: quia pñalis est: † vñ nō est laxanda. Quid. n. potuerunt diuinare de hac snā talia facientes, q. hic uerant, licet essent de se reprobā, an p. mulgationē huius constōnis? Certe nihil. Pro

29 quo. c. tū. co. tit. Nota vndecimo, † q. statuta, p q. adiuuat exactionē usurarū qualitercunq. siue sit exactio moderata, siue excessiua, reprobā sunt. Nec ob. c. quanto. eo. tit. ubi decretū ēt synodale ualet, p. quod prohibent Iudē ne immoderatas & graues usuras exigant a Christianis: & sic a triō pmittit, q. exigant moderatā, & non graues usuras, sicq. dicit, q. statuta nō ualeant admittentia exactionē immoderatas, sed admittentia exactionē moderatam,

30 vñ, q. ualeant: q. ar. a triō sensu sic nō recipi, quia sequeretur absurditas. l. conuentulā. C. de epif. & cle. † Præterea inducitur ad diminutionē & restrictionē, non operant augmentū uel dilationē, ut l. cū tale. §. si. ff. de condi. & demon. † & sic statutum p. quod non est recipiendū pro usura ultra certā taxā non est reprobū, ut dicit gl. Pau. & Guil. qm. non propterea inducitur. l. ex eo uinculum ut soluāt illa taxa uel minor. Et sic non ob. l. cū pñt. ff. de iud. Nā

31 fm Logicos, † ut dicit Guil. nunq. ex ppositione negatiua sequit uel inferē aliqua ppositio affirmatiua. † Nā totū negat, q. post se sequit. Facit quod notat in l. ij. §. q. obseruari. in gl. magna. C. de iura. calū. Facit quod dicimus appōne minus teneri quod nihil est: ut l. illud. uer. minus. de tribu. Nota duodecimo, † q. Capitanei, & Potestates cōmunitatum possunt statuta facere: sed est intelligendum, hoc est eorum autoritate. Nam cum cōmunitates sunt congregandæ mandato superioris huiusmodi. l. ij. C. de decu. lib. x. Constat, quod si cōmunitas ob hanc causam mandato Potestatis, uel Rectoris conueniat & faciat statutum hoc, statutum censetur ipse potestas uel rector fecisse propter autoritatem quam interponit: argu. l. j. §. omnia. C. de ve. iure enucle. cū simi. & sic idē esset in uicario temporali huius ciuitatis, & Arela-

36 ten. & Masilien. & aliorū locorum similium. Vñ uideat, † q. etiam si huiusmodi, Potestates, Rectores uel Vicarij possent p se ipsos facere statuta peremptoria, uel saltem duratura ad tps regiminis eorū, iuxta. l. si. ff. de pe. & no. per Inno. in c. cū bonē. de gra. & quali. & facit c. si. & q. ibi no. de offi. lega. q. faciendū talia statuta, ligantur hac constitutione. † Plus dico nolendo iudaizare, p rectores locorum quantūcunq. ipse cōmunitates non possent facere statuta: quia ita subsunt domino temporali, ut nihil statuerē possint, ut est in pluribus locis regis Franciæ, q. faciendū statuta huiusmodi ligantur hac constitutione. plus etiam q. ipsi domini superiores, forsan talia, statuentes similiter ligantur. & istud hic

38 quasi indubitātū reperio. qd. tenere uoluit Guil. † ponens exēplū in rege

in Rege Aragonum, qui recipit magnum tributum a Iudæis quibus permittit exercere usuras sine restitutione. Et idē in suis officialibus. pro quo facit, † quia ubiq; subest eadem rō: & statutum pñale extendit ad alium casum, ubi est eadem rō, ut l. si postulat. uerit. §. i. ubet. ff. de adult. Tñ iste tex. solum loq. de rectoribus & c.

40 cōitatum ipsarum, q. faciunt uel facere pñt hmōi statuta: † vñ de secus in illis officialib. qui sunt cōitatum, q. non pñt facere statuta. Et posset esse rō: quia tales officiales non dñt officiales cōitatum, sed officiales dñorum in talibus locis deputatorū: sicut sunt Senescalli Bellicadri, & Tholosæ, & Prouinciæ & c. Nam tale solū factum dr. pp cōitates statuta talia facientes, sicut sunt ciuitas Florentiæ, & alie quæ sunt in Tuscia: & et pp ciuitates Ianuensium, & Venetorum, & similes: ut sic ligant eis prædentes, quorum autoritate procedunt ad ista: arg. c. aduersus. de immu. eccl. vñ noluit ligare Dños t. pales, & per pñs nec officiales Dñorum t. palium. & sic illarō in istis, quan in illis: vñ non fit extensio. Nam facilius hmōi cōitates fauent usurarijs, q. Dñi t. pales: & iō ut magis referret eorum audacia imponitur eorū officialibus hæc snā excōicationis, ut retrahantur a tali nefanda obedientia, sentientes se ligatos, atq; nodatos snā excōicationis: arg. l. j. C. ad l. l. l. rep. Et

41 ēt, † quia non expediebat tūc Papæ, & multo minus nunc expedit puocare se, & sedē Aplicā Reges, & alios Principes seculares: ar. c. cū expedit. de elec. in 6. a triō. No. decimo tertio, q. ista snā

42 excōicationis locum hēt in sex casibus. † Primus est q. facientes hmōi statuta. & intelligit ut §. di. i. §. Sed. §. Scribentes, & sic nō distinguit, sint, uel nō notarij, requirunt tñ q. sint officarij. l. cōitatu: vñ uideret, q. si aliquis simplex scriptor, uel notarius ad hæc scribēda assumptus fuerit, qui tñ aliās non erat officarij hmōi cōitatis non sit ligatus. Nam tex. vñ requirere, q. scribens erat officarij, non at q. esset eo, q. scribit officarij: arg. l. Titius. ff. de

44 test. mil. † vbi testā priuilegianē, non simpliciter militū, sed quæ a militib. facta sunt. Secus aut est in c. nouerit. de sen. excō. † vbi sūt excōicati simpliciter Scribentes statuta q. libertatem Ecclesiæ edicta. Idem reperio hic tenuisse Pau. † Tertius q. dicitantes hoc est q. ponentes ipsa statuta in formā debitā, ut sit in eis bona Grammatica, uel honus stylus, ac uerba pgra, non superflua, & aliās: quia non peccent in suis solēnijs, q. plura sunt, ut colligitur ex d. l. ij. C. de decu. li. x. & no. in l. aliud. §. referret. ff. de reg. iur. & facit l. ij. in prin. ff. ad Velleia. & no. Doct. in materia statutorum in d. l. omni

47 nino populi. † Quartus q. iudicantes in fauorem usurarum: & sic non esset excusatus iudex qui iurauit in ingressu sui officij iudica

48 re fm statuta dicta cōitatis. † Nam tale iurm non intelligebatur præstitum super obseruatione statutorum damnatorum, ut hic arg. l. si pater. ff. quæ in frau. cre. & l. si procuratori. ff. de cond. in deb. & si specialiter fuisse præstitum super obseruatione horum statutorū, non esset seruandum tanq. non obligatorium, ut regula, non est. de reg. iur. in vj. cum sim. Quintus q. dicitos officiales non delentes de libris statutorum, si pñt hoc facere, dicta statuta infra tres menses: & sic intelligo, q. solum loquitur hæc constitutio de statutis factis tpe huius constitutionis, ita q. si statuta, quæ erant facta tpe huius constitutionis, non fuerunt aliqñ deleta, oēs officarij, qui hæc tenus successiue fuerunt, statim lapsis tribus mensibus ab ingressu eorum officij, fuerunt excōicati: & idem dñt de his, qui pro tpe erunt dum tñ habuerint potestatem delendi de iure & de facto. Nec ob. d. c. nouerit. de sen. excom. ubi dantur duo menses: quia sic placuit Auctori, forstan moto, quia ibi est maior

49 excessus q. hic, ut dicit gl. † Sextus est q. dicitos officarios quouis modo obseruantes dicta statuta, uel etiam consuetudines parem vim habentes. & q. d. c. nouerit. licet potius debeant dici corrupta l. ut in Auth. vñ nulli iud. §. j. coll. ix. cum si. No. decimo quarto,

50 † q. pñt Scribentes statuta huiusmodi sint excommunicati, non tñ sunt excōicati Scribentes sententias fm ea latas. Nec ob. c. sententiam. ne cle. uel mo. vbi prohibentur pariter sententiam ferre, uel sententiam latam scribere: quia illud, q. scribens snām ritatis, istud quo ad pnam excommunicationis. Nec ob. c. nouerit. de sen. excom. ubi ita excōicat ut scribens sententiam, sicut iudex proferens: quia ibi ita fuit specialiter expñsum, ad denotandū q. scribens aliter non includebat: & quia Auctor noluit hoc casu includere cū solū dixit de iudicante. † Præterea ibi est maior excessus, iō maior punicio & prohibitio. Pau. at dixit, q. scribens snām latam secūdm ista statuta est excōicatus: secus si sententia ferat in loco ubi non sunt hæc statuta. Sed hæc opi. ratio non iuuat, nec præsentī constitutione, ut dictum est: quare dicit, ut supra dixi.

51 Guil. dixi, † q. idem credit in legente sententiam, uel iudicatum,

ut d. c. si snām. sed illud c. loquitur alio casu, ut supra dictum est: Quare sto cum primo dicto. Attende tamen, quia non omnis scribens snām ibi est excōicatus, sed solum qui snām latam q. libertatem Ecclesiæ iuxta statuta super hoc temerē edita redegit in publicam formam. Vñ qui scribit snām antequam proferatur mandato iudicis, sicut faciunt plures auditores palatij, q. nunquā laudauit, uel etiam copiat in schedula, etiam si sit notarius, dum non redigat in formam publicam, excōicatur: ut ex illo tex. clare colligitur. No. decimo quinto, † q. liber statutorum cōitatum est liber autenticus, non q. sit in formam publicam reductus, sed quia publicē & ex publico hñ ad eum recursus. arg. in Auth. ad hoc. C. do. fide instr. & sic testimonium habet publicum, ut ibi notat cū fm contenta in illo iudicatur, & iurgia terminentur in iudicio, & c.

54 Nota decimo sexto, † q. de libris statutorum ius facientium dēt cancellari statuta quæ sunt damnata, ut pote contra libertatem ecclesiarum facta. Auth. casta. C. de sacros. eccl. & in fauorem usurariorum, ut hic. concor. l. si. §. sed omnia. C. de uet. iur. enucl. Nota

55 decimo septimo, † q. propter negligentiam quis facit alienum ius esse proprium delictum, licet in alio initiatum & c. No. decimo octauo, † q. pñtō, & statutum parem vim habent, seu effectū. concor. l. de quibus. ff. de legib. & l. an in totum. C. de ædifi. priuati. cum si. Nec ob. l. ij. C. quæ sit longa pñt. vbi consuetudo non sta

57 tim uincit legem, statutum uerō sic, ut d. l. omnes populi. † quia consuetudo prout est in facto, ac introductione est facti, nō iuris: & tunc non uincit legem: quia nondum habet iuris effectiā: sed prout est in facto esse, & sic est consummata, tunc est iuris & uincit legem: quia iuris habet effectum, ut hic. Sunt & alie dñæ, quæ notant per Doct. in materia statutorum & consuetudinum. plenē per Cy. in l. consuetudinis. C. quæ sit lon. pñt. & per Io. And. in c. si. de consuet. Nota decimo nono ēt q. non oēs obseruantes

58 ista statuta reprobā, sunt excōicati: sed solum isti officarij: † & sic vñ, q. non iudicando: sed dumtaxat monendo & inducendo de bitores ad soluendum usuras, & non ad repetendum solutas usuras procedunt ut obseruent hmōi statuta, sunt excommunicati: uel et si non iudicando, sed ab executione inchoando, faciant capi pignora debitorū pro soluendis usuris: aut denegent debitoribus iustitiam in causis eorum, donec desisterint a repetitione usurarum, & hoc semper faciant, ut obseruent dicta statuta: nā si non facerent pp obseruationem horum statutorum, sed quia als fauebant feneratorib. pp singularem amicitiam, uel panguinitatem, aliās non facturi: tunc non uideretur ligari hac pñtutione. Itē vñ,

59 † q. notarij, & aduocati, ac procuratores scribentes q. etus usurarios scientes, & dantes pñtium feneratorib. ad exigendas usuras, & ut non soluatur, seu non reddant exactas, non sunt excōicati: solum ergo loquitur de hmōi officarijs publicis cōitatum. arg. l. si. ff. de calum. & l. si seruitus. ff. de seru. urb. præd. cum si. & glo. hoc

60 uoluit hic. No. uigesimo, † q. Princeps debet prouidere q. fraudes & malicias hmōi occultas. arg. l. in fundo. ff. de rei ven. non q. puniantur occultæ, nisi detegantur. Fallit in sententia excōicationis, † quæ qñq; infligitur pro delicto occulto, & q. occultum, put no. in cle. circa si. §. de hæret. & sic non hēt locum q. hic Guil. dicit iniquiens, q. ecclesia hic se extendit ad actus non occultos: & hoc ideo, quia duo concurrunt. p. pna q. procedit a clauē, s. censura ecclesiastica, & crimen q. est damnatum lege diuina, s. usura. Nā ista censura, de qua loq. iste §. cæterū. locum hēt pp non exhibitionē librorum rōnum, & proferē ab hoīe, & non a iure: & sic

62 non pñt esse occulta: † imō est manifesta offensā: quia iustus exhibere non exhibet, ut l. creditor. §. iustus. ff. de appell. & l. iij. §. exhibere. & §. condemnatio. ff. de tab. exhib. No. uigesimo primo, † q. ulterius, q. usurarius quando agitur de usuris cogitur exhibere librum priuatum suarum rationum. Et sic habes casum in quo reus tenetur producere, seu exhibere arma & probationes q. seipsum. concor. l. ij. ff. de eden. Non ob. l. si qui accusare. C. de eden. ubi

64 actore non probante, reus absoluitur. † Nam quis non tenetur producere probationes q. se, ut l. fin. ff. de testib. & cap. j. de prob. quia illud est regulare, istud speciale, ut gl. prosequitur. Vnde qñ dera, q. inter dum agitur inter eum, qui administrat negotia rebus, uel inuicem cōmunia mandato pcedente, ut est socius, procurator, tutor, uel curator, uel etiam sine mandato, ut est negotiorum gestor: † & tunc quia administratio huiusmodi necessariō hēt continere distincte pluralitatem receptorum & expostorū, & per consequens scripturam inde fiendā, cogendus est hmōi ad ministrator exhibere codicem suarum rōnū, & illi standū est pro & q. Et sit ratio, quia tunc rationes istæ cōsentur esse communes.

ut l. non est nouum. & i. iustū. C. de eden. hoc saluo, qd si ex fide facta essent, non nocent dño, vel socio, cuius negotia gessit: ar. l. in fundo. ff. de rei vend. & c. ij. de do. & p. cum si. Interdū agit inter eū, qui dicit se creditorem, & eum, qui negat se debitore: & tunc aut agit de vsuris, & cogit exhibere quis se librum rōnum, ut hic: & est specialis casus, & stabit se exhibentem, & nō pro eo arg. l. exemplo. C. de prob. & no. 24. q. ij. c. sane. ij. Aut non agit de vsuris, sed de alijs rebus & causis: & tunc aut si scus est in cā: & hoc casu siue sit actor, siue reus, cogit aduersarius exhibere se, & tñ stabitur pro dō: & tñ quia grauius fauore fisci in exhibitione citra dolum, uel culpam suam cum fisco plitigans: vñ in alio re uatur, ut stetur ita pro eo, sicut se eum: ar. d. l. iij. de eden. At odio vsurarij, & pp suam malitiam, & dolum arctatur ipse ad exhibitionē, ut hic: & sic statur se eum, & non pro ipso. ar. l. j. ff. ad Mace. & c. significancia. de pig. Aut fiscus non est de conlitigantibus: & tunc aut ille se quem producantur libri rōnum, uult se iuuare illis, & pōt. per l. exemplo. & l. in fca. C. de proba. Pro quo facit no. Inn. in c. cum olim. de cens. & c. cum uenerabilis. de excep. tñ ut in p. exis, & in p. situtus et stetur pro producente: ar. l. si quidā. & q. ibi no. C. de excep. & l. Publia. ff. de depo. Aut libri non producantur: & tunc aut ille, qui petit ab aduersario libros suos exhiberi, uult se stetur eis pro se, & non se se: & non auditur: ar. l. j. in ff. 68 de aqua plu. ar. tñ Aut uult stare pro dō: & tunc, aut est actor iste qui petit hanc exhibitionē: & non est audiendus: quia debuit ad iudiciū uenire instructus: ut l. qui accusare. C. de edē. Aut est reus, & tunc magna æquitas suadet maxime inter mercatores & tunc notabiles, ut audiatur. Pro quo est tex. si non uiolēt, in l. non est nouum. C. de eden. & ibi no. fm unam lect. ar. l. pure. ff. de do. ex. & l. Arrianus. de act. & ob. licet cōiter trimum dicatur: & sic q. etiā reus non auditur. & istud hic tenent gl. & cōiter Legista, ut d. l. non est nouū. Facit q. not. in l. quidam nūmularios. ff. de eden. in 69 gl. magna. vide c. j. de prob. & ibi no. No. vigesimo scdō, q. ubi agit de vsuris tenetur reus exhibere se libros rōnum suarū: sed in processu uidens, q. non poterat probare suam intentionē, allegabat se tunc fore usurariū, & reum fore usurariū, ac per usurariā prauitate multa exegisse, ad finē ut reus cogeret exhibere se libros suos: sperabat nāq. actor q. per ostensionē librorum appareret reū esse debitorem, non ex usura, sed ex alio cōtū: & sic q. p. dest ipsi. Allegauit, q. non erat audiendus: qui nō allegauerat a principio se tunc esse usurarium: & sic in fraudem ex postfacto in p. iudiciū rei non poterat mutare suā actionē: ar. l. edita. C. de eden. l. de ætate. ff. de inter. ac. & no. in l. in noxalibus. ff. de detracta. ff. de noxa. Plus dicebā, q. q. ex ostensione librorū appareret reū fore debitore actoris ex cā allegata primō, non tñ per usuram, q. talis scriptura non p. iudicaret ei: q. nō fuisset cōpulsus ad exhibitionē librorum solum, ut p. stare de usura: vbi a s non poterat p. sta re pp fraudem, ut dicit hic tex. tñ ubi ergo non p. stat de usuraria prauitate, & sic cessat cā finalis ob quā fuit facta exhibitio, ut arg. l. adigere. ff. de iure patr. & sic ex quo non ualuit exhibitio, pro non facta fuit, rō nō ualebit in eo q. aliunde ualere potuisset: & hoc pp defectum p. sensus exhibentis: ut l. j. ff. de p. st. pe. vnde in talibus pro testō multū fore necessaria pro declarōe animi sui. quod no. ar. l. qui in aliena. ff. de acq. hær. cū si. No. 71 vigesimotertio, q. q. usurarius cogetur ad hanc exhibitionem nō p. cise, uidelicet ut de facto frangatur ei arca, aut ut domus eius ingrediatur eo inuito, contra. l. plerūq. ff. de in ius uo. sed per censurā ecclesiasticam, ut hic, & forsan per alia iuris remedia opportuna, v. c. captis pignorib. & m. l. cta. indicta. arg. l. j. in princ. & q. ibi not. ff. de adm. tut. & c. tuæ. & q. ibi no. v. lit. non p. test. & l. vna. ff. si quis ius di. non obtemp. & l. iij. ff. exhibere. ff. de tab. exhi. & forsi tan in nolentē exhibere p. demnatum exhibere, iurabitur ad interesse actoris, ut e. l. §. demnatio. Sed quia hanc exhibitionē facere fieri debet iudex ecclesiasticus, necesse est ut ad illā procedat inchoando a censura ecclesiastica, ut hic d. r. sub qua q. p. neanē h. 72 in c. quærenti. de uerb. sign. & c. No. vigesimo quarto, q. q. cum Iudæi, & usurarij sint astingendi ad rēssionem usurarum exactarū: arg. c. quanto. eo. tit. q. ipsi cogi poterunt ad exhibitionem librorum suorum: arg. huius tex. qui loquitur simpliciter quando agitur de vsuris. Nec ob. q. q. censura ecclesiastica non pōt exerceri in eos, cum sint extra corpus Ecclesiæ, ut clem. cum iud. s. de te-

sta. & cle. cedit. s. de Iudæ. & Sarra. cū sim. & sic non cogentur ad exhibitionē, ex quo cogunt usurarij per censuram ecclesiasticam, ut hic d. r. quia hoc casu cogent non de directo, sed per indirecū. Nā cogent xpiani eis non participare donec libros exhiberint: ut patet d. c. q. to. & c. post miserabilem. eo. tit. Plus est, cogent per censuram ecclesiasticam dñi r. pales eorū, sub quorum sunt iurisdictione, ut cogant Iudæos hmoi manu militari ad exhibitionē horum librorū: arg. d. cle. cedit. in fi. & ab ista uia prius est inchoandum; & idem, ut reperio, sensu Guil. Sed ad istam exhibitionem forsitan non est procedendū eo ipso q. agit de vsuris, nisi p. stite rit saltem summarie, q. is, se quem agit, esset usurarius, uel de prauitate diffamatus: tñ ex quo non pōt exhibitio librorum nocere exhibenti, nisi inquantū per eos d. staret de usura, prout s. dixi, uideret non esse necesse, q. p. cedere d. r. hmoi informatio: tñ pōt sua interesse, quia in libris suis p. tinent permixtim plura negotia aliorum, & facta alia sua propria, quæ nō possent sic occultari, quia manifestarentur inspectoribus, & interest ne talia propalant. arg. l. ij. C. q. n. & quibus quarta pars debet. lib. x. Reperi q. Lopus hic 74 tenet partem istam, q. v. c. q. anquam cogatur ad exhibitionem, debet cognosci summarie an sit usurarius. alleg. not. per Archi. & Nouel. in cap. Romana. de fo. comp. in vj. Est tamen sciendum, 75 q. q. hæreres usurarij, q. q. non sit usurarius, & sic penitus extraneus, tñ si agatur se eum ad recuperationem usurarum solutarum vsurario defuncto, cogetur ad hanc librorum exhibitionem: cōcor. 76 l. quædā. §. nihil. ff. de eden. tñ Et sit rō, quia ipse hæreres est successior uictorius, & culpæ defuncti: ut l. ij. C. de fruc. & lit. expen. vñ cū teneatur ad restitutionē usurarum, ut c. Michael. eo. ti. ergo & ad exhibitionem librorum, per quam peruenitur ad illam: ar. l. ad re mobilem. & l. ad legatum. ff. de procur. Præterea et sciendum est, 77 q. q. ista librorum exhibitio vñ fienda in subsidiū, & defectū aliarum probationum, ut hic colligit: & sic ante oīa uidef, q. exhibitionē desiderans iurare teneat, si petatur iurari, q. eam non petit calumniæ cā, & q. aliter probare non pōt: arg. l. iurifurandum, & ad pecunias. §. qui iurifurandum. ff. de iur. & l. qui bona. §. si quis stipulatur. & §. si alieno. ff. de dam. inf. Ex pluribus at p. præsumi quem esse usurarium, uel se tunc usurarium fecisse: prout hic plenē p. sequitur Guil. referēdo opi. Host. in sum. de emp. & vend. 78 q. q. pro tanto, aut usurarius qui p. uenitur, dicit se non fecisse, nec scripsisse aliquos libros, & sic libros se non habere asserit: & hoc casu, nisi probetur trimum, saltem per aliquas p. cturas, standum est suæ assertioni, in hoc saltem ut absolatur ab hac impetitione huius exhibitionis, seu q. non teneatur exhibere. arg. l. qui accusa re. C. de eden. & l. ij. ff. de prob. cum si. idē Pau. hic. Sed Card. Me 80 dio. §. quia p. sumptio est se eum, q. scribat singula. tñ Ex quo inferet, q. si non exhibet, cogetur usuras restituere, uel q. componat. idem Steph. qui dicit, q. usurarius tenetur ex debito conficere rationes ad instar argentarij. Sed non placet: quia officium argentarij est publicum & licitum: istud est priuatum & reprobuū. Nec ob. rō Cardin. Mediol. q. nō talis p. sumptio lege non probatur: nec condemnatur quis p. sumptione. l. absentem. ff. de p. c. Aut dicit 81 se perdidisse libros: & tunc quia priuatio p. sumptio habitū, ut l. decem. ff. de ver. ob. & l. manumissiones. ff. de iusti. & i. cū si. 82 q. q. oporteret eum probare hanc perditionem: arg. l. quæ fortuitis. C. de pign. act. ubi esset distinguendum: quia aut casu perdidit, puta incendio, uel furto, aut delatione, uel corruptione fatali, aut aquæ inundatione, uel simile sine ulla culpa sua: & tunc non tenet: arg. l. si ex legati cā. ff. de uerb. ob. & l. utiq. ff. de rei uen. Aut culpa sua, sed non ad hoc ordinata: & idē. arg. cle. si furiosus. s. de homi. Aut culpa erat ad hoc ordinata: & tunc aut nō fuit ibi admixta malitia ad finē istū ut perderentur: & idē. erant. n. libri sui proprij, & iō culpa cōmissa circa perditionem illorū ex quo libera erat a dolo, remanet inculpanda. ar. l. in re mandata. C. mand. & l. si finita. §. 84 fi. & l. Proculus. ff. de dam. inf. tñ Aut fuit in dolo ut perderentur: & tūc, quia hoc fecit ut subtraheret debitorib. probationes vsurarū solutarū: putarem q. se ipsum dolum non exhibentē (nam p. doli sui factū est ut exhiberi non possent) esset p. dēnatio fienda ad interesse debitorū suo iuro declarandū: arg. l. iij. ff. si quis dolo. & §. p. dēnatio. ff. de tabu. exhi. & q. no. in l. semper. §. in hoc indirecto. ff. q. vi aut clam. & sic dēt intelligi ista materia, licet gl. ali 85 ter hic dicat. & probatur in l. vbi. in prin. ff. de eden. tñ ubi at exco tatus est vsurarius, uel eius hæreres ab hac exhibitione postulata fuit p. repetens usuras dēsternare, ut procedat ex officio in gñe se oēs scientes ueritatem super p. ræmissis, ut perhibeant testimonium ueritati, iuxta doctrinam c. ad noltrā. ij. de iure iur. Nec ob. l. testium.

testium. in fi. C. de testibus. & c. c. olim. j. de priuil. ubi approbatio amissionis uel corruptionis scripturæ non sufficit: qm longa est d. r. an quis uelit obtinere condēnationē aduersarij sui do cto de admisione instrumenti debiti, uel liberationē a debito p. tito & probato docto de amissione instrumenti solutionis, & nō sufficit, nisi probef et tenor, ut ibi. Aut uero quis uelit se solū exonerare ab exhibitione instrumenti, uel libri, qd desiderat: & tunc sufficit q. probef perditio casu, uel culpa, dū tñ dolo nō fuerit facta, ut p. dixi: q. q. non fuerit probatus tenor plene. Ex quibus inf. 86 ro, q. si p. missa distinctio locū hēt in ipso usurario, ut nō teneatur nisi de dolo, multo magis locū habebit in hærede usurarij nō usu rario, & p. stertim bonæ reputationis, ut solū de dolo teneat. ar. c. il. 87 lud. de p. sumpt. tñ ubi at petit iterū refici instrū semel grossatū qd allegat, ita iuro petentis. ut l. si. in fin. & ibi no. de bo. auto. iudi. post. nisi tertio uel sæpius peteret: quia tunc causæ cognitio est adhibenda: ut l. si quis ex argentarijs. §. fin. & l. ueluti. ff. de eden. 88 Nota uicesimo quinto, q. q. autorizans delictū, punit grauius ipso: 89 delictum perpetrante. tñ Nam qui dat autoritatē, hoc est, qui asse rit non esse peccatū exercere usuras, uelut hereticus punit, tñ tñ ipse fenerator, q. hoc non asserit, non punitur ut hereticus, ut hic. Et sit rō: quia fenerator scit uel credit, & sic p. sumit eū scire uel credere q. sit peccatū exercere usuras, ex quo non asserit trimum. Vñ ut alterius peccati patrator & legis trāsgressor punit. At qui asserit non esse peccatū, sentit se legē antiquā, & nouā, hoc est, se p. ceptū noui & ueteris Testamenti, & sic ut hereticus uenit p. nunciandus. Non ob. c. j. de offi. deleg. tñ ubi pena p. nunciū agens & fauens, quia illud uerū est, quia in utroq. est par delictū: 91 secus si in vno est maius, quā in alio, ut hic. Idē puto in asserente pertinaciter ad alteriū uel furtū non esse peccatū, ut grauius p. niatur et ut hereticus, quā ipse fur uel adulter: quia ubiq. est eadē 92 & c. l. illud. ff. ad legē Aquil. No. uicesimo sexto, q. q. nemo punit ut hereticus, nisi errorē suū defendat pertinaciter. Nā si illū reuocat & abiurat, parciē ei, ut s. de hær. cle. ad nostrū. in fi. Nec ob. c. pen. de hær. ubi et non parciē penitenti: quia ibi de eo, q. fuit condēnatus de hær. ut si peniteat euitet mortē naturalē, tñ penitentiā ager in p. petto carcere. secus si nō fuit condēnatus, ut d. cle men. ad nostrū. in fi. At ubi p. tinaciter asserit, hoc est abiq. uer rationē p. stitit in sua falsa opinione, ut cle. Fidei. §. porro. s. de summa Trin. & ibi no. & facit l. qm iudicis. in fi. de app. punit ut 94 hereticus, ut hic. Rō: q. quia peccati uenia non dat nisi correctō. 95 ut regula, peccati. de regul. in vj. Sciendū est, q. q. licet ex assertionē erronea & p. tinaciā circa Fidei scilicet in hær. sim, ex negatione erronea & p. tinaciā: ut cap. fidei. de summa Trini. in vj. tñ nihilominus si quis nō negat, nec asserat expresse, qd est auerendū, & negandū, sed tacet, h. pro negante, qd est asserendū, & pro asserente qd est negandū. Nā p. hoc saltē dubitare se osten 97 di, & sic infidelē se fore iudicat. tñ Nam qui dubius est in fide, infidelis est. ut c. j. eo. tit. Et qui non est mecū, q. me est, attestat Dei Filius benedictus & incarnatus. l. c. l. colarum. C. de iudi. & istud 98 gl. expresse uoluit in d. c. fidei. in gl. de summa Trini. in vj. tñ iō anno p. terito fuit finaliter priuatus suo beneficio quidā schismaticus ex nostris modernis, qui interrogatus, an dñs noster Papa Clemens. vij. esset uerus Papa, respondit primō, Nescio quid credere. Secundō dicit, Credo q. sancta mater ecclesia credit. nā cū debuit respondere affirmatiuē q. sic, taliter respondendo ostē dit se dubiū: imō uerius p. rægnantē habere animū nō nostrā ueritātē manifestat mente, licet non ore. tñ Paria em iudicanē non re spondere, uel obscure respondere, ut l. de ætate. §. qui tacuit. ff. de interrog. act. & q. q. interrogatus sup articulo fidei an credat si dicat, Credo, q. sancta mater ecclesia credit: nō censet dubiē, sed clare respondere: ar. l. a se toto. ff. de hær. instit. & l. institutio talis. ff. de conditio. instit. Tñ secus est in facto huius nostri grauisimi schismatis urgentis: & hoc pp concursum duorum in p. tificatu, quorū quilibet fm partē suā est uerus Pontifex summus. Vñ, ut tollat p. sumpta mentalis fallacia, q. infurgit ex hac obscura rē sponione, necesse hēt interrogatus clare respondere, an dñs Clemens sit uerus Papa, uel non: ita q. non sufficeret dicere, Credo id q. credit sancta mater Ecclesia. Nam oēs sunt Christiani, & fa tent oēs articulos Fidei, & quilibet pars uocat aliā schismaticā: & sic quilibet pars fm se credit apud se cē catholicā fidē & sanctā matre Ecclesiā, & apud aliā partē esse ecclesiā malignantiū, quam Dñs hēt odio, dicens uoce prophete: Audiui ecclesiā malignantiū 100 tiū & c. Itē et scire debes, q. sicut punit uelut hereticus, q. asserit p. tinaciter nō esse peccatū exercere usuras, & sic nō teneri usu

rariū ad restitutionē eorū, q. ex usura habuit: ita est puniendus, ut hereticus, qui asserit usurariū teneri ad restitutionē, sed facta restitutione, uel antē non teneri penitere ex eo, ut dicit, quia nō delinquit recipiendo, vñ fm eū tenet ad restitutionē non ex delicto, sed ex quasi se tunc: sicut debitor ad restitutionē mutui, & pmo datarius & depositarius ad restitutionē rei p. modatā uel depositē. Constat em q. usurarius delinquit recipiendo literas, licet super hoc habeat uoluntatē soluentis, cum non sit libera in donando; 101 tñ p. ræsertim, quia debitor licet sponte p. stat, non pōt facere, qm 102 usurarius non peccet extorquendo: tñ q. q. restituit, oportet ad hoc q. pro peccato parato desinat seu peniteat, sicut furata re v. rapta restituta, tñ nē adhuc p. furri uel rapinæ delicto raptor uel fur peniteat: & iō sunt dæ regulæ q. casu isto p. currunt, & ambæ 103 oportet q. impleant. tñ Prima est, q. peccatū p. missū recipiē d. in iustē, nō remittit quo ad partē, nisi restituit ablatū: ut c. peccatū; 104 de reg. iu. in vj. tñ Alia est, q. peccati uenia quo ad Deū nō dat, nisi correctō hoc est, dolenti & penitenti. ut c. peccati. c. ti. & lib. Facit c. si. de fur. & l. si. ff. de fur. & l. vna C. q. n. ciuiliis acti. p. ræ. cri. 105 cū si. tñ P. nā q. uenit applicada parti exiuris dispositio, sicut ē dupli uel quadrupli in furto, uel tripli in rapina, an sit necesse q. soluat parti anteq. remittat peccatū? Cardi. Mediolan. tenet q. nō quia regula, peccatū. solū loquit in rei p. secutiōe, sicut in restitutione 106 ablati, non at in solutione p. nā. tñ Puto tñ, q. nouū delictū committit non parēdo iuri in solutione p. nā: q. est peccatū trāsgressio nis: c. ij. de maio. & obediē. Fatendū est tñ, magis peccare illū qui asserit usurariū nō teneri ad restitutionē, magis esse delictū, sed ex quodā quasi se tunc, & penitere non d. rē facta restitutione. Itē et scire debes, q. sicut et satis patet ex dictis, cū pena huius p. tinaciā 107 assertionis sit punitio, q. infigit hær. tics, tñ non habebit locū in 108 Iudēo hoc p. tinaciter asserente, qm non cadit in eo hær. tics, tñ q. nihil aliud est quā diuisio. arg. l. j. & q. no. in rubrica. ff. hær. tics. nunq. em fuerunt ex nostro ouili, sed semp fuerunt segregati ab 109 ueritate n. rā. tñ Vñ quæ admodū tolerant ab eccl. licet nō credent in articulis Fidei, & p. stertim circa humanitatem Christi: ita & tolerant circa tales assertiones, q. non sunt specialiter expressæ & specificæ q. articulos fidei, licet reducant ad illos, cū ista assertio sit q. doctrinā Ecclesiæ, & uerbū Christi: ut c. cū tu. in fi. e. tit. & iō 110 eos non procedit de directo p. censurā ecclesiasticam: ut c. post miserabile. e. tit. & dixi. s. & c. quanto. e. tit. nisi q. superior eorū in tēporalibus esset negligens in puniendo eos, ut probat in cle. 111 O cedit. iuxta fi. s. de Iudæ. tñ Verū q. a Papa, uel vicario Christi, hēt ptatem de iure et sup oēs infideles, pōt se eos procedere delinquentes se legē naturæ, & se legē eorū Mosaycā, p. ræsertim q. adinueniunt nouas & falsas opiniones se legē eorū sapientes hær. sim d. istam legem. & no. Io. And. in Nouella. ut c. q. sup his. sup uerbō, defensione, de uoto. & gl. hic recitat. & iō si Iudæi talia dogmatizarent inter Christianos asserentes non esse peccatū exercere usuras, uel usurarū non teneri ad restitutionē, uel teneri sed nō debere penitere facta restitutione, quasi nō sit obligatus ad illam ex delicto, possunt coerceri & puniri uelut heretici se legē eorū p. iudiciū Ecclesiæ seu Romani P. tificis, ut dicit gl. sicut in alijs pluribus casibus, q. no. in c. Iudæi. de Iudæ. Nec ob. q. a fm legē eorū licet quis prohibeat feneratori fratri suo, nō tñ extraneus c. 3. Deu 112 terono. tñ quia ibi sumit frater pro omni proximo, quia oēs sumus fratres in Dño. Nota uicesimo septimo, q. hic non distinguif 113 utrū quantitas sit modica uel excessiua. tñ Nā quicquid accedit forti, ulura est, ut dicit decretū: & no. in l. rogasti. §. si tibi. ff. si 114 cer. pet. tñ Et iō asserens licere sine peccato posse consequi duo, uel plura: seu vnū: uel aliud quantūcunq. si modicū pro centenariō annuatim: uelut hereticus punit: ut hic. & sic est se eos qui dāt q. licitū est lucrari decē pro centenariō in anno. facit c. inter dilectos. de exce. p. ræla. ubi mutuabat vndecim pro duodecim. Not. uicesimo octauo, q. isti sic asserentes mandant puniri uelut heretici. Vñ quidā possent dicere, q. non sunt heretici. simile in c. cū 115 p. ræmacia. e. ti. in vj. tñ Sed certē cum asserat p. tinaciter non esse peccatū, q. est peccatū antiquo & nouo Testō & se doctrinā Ecclesiæ: ut c. cū tu. in fi. conlat, q. non credit vnā sanctā catholicā 116 Ecclesiā: & sic est uerus hereticus. tñ vñ istud, Velut, ponit hic quafi nota uel signū ueritatis expressiui, ut dicimus in uerbo, Veluti. l. ueluti. ff. de iusti. & iure. & concordat Pau. q. dicit, q. uerbū, Tanq. est nota ueritatis. c. nimis. j. in prin. de exce. p. ræla. facit. l. si pater. §. qui duos. ff. de adp. & ibi no. Non ob. d. c. cū p. ræmacia, quia ibi non constat de delicto, nisi ex quadam p. ræsumptione uehementi, ex eo quia tacuit sustinēdo p. annum sententiā excō-

munitionis lata in cu pro sua pumacia in non respondendo in... ca Fidei, ut ibi dicitur: hic at qstat de heresi ex sua asserione p... cta: & uide Inn. sup rubrica. c. tit. ubi ponit cas: quia usura est...

Præterea animus dantis pecuniâ per simoniâ mentalé, est corrup... tus, siue sit notus sibi animus corruptus, siue ignotus: & ió neu... tro casu est sibi restituendû qd soluit, fm rónē Pau. † Præterea...

De excessibus prælatorum. Rubrica.

Lex subijcit generale verbum post enumerationem specierum, ne... est nouum. Generalis regula quando debet præferri, & quando postponi... OSTQVAM visum est in pcedentibus distincte de...

per hoc p̄tinuatio ad pcedentes tractatus. Dic ergo, q̄ in pceden... tibus tit. huc vsq; dictû est sup flue & specificè enumeratis pluri... bus casibus de excessibus prælatorû tã p̄mittendo q̄ negligendo, &...

Molendina habentes & furnos possunt quoscunq; admittere, dum... modo sine p̄iudicio aliorum. Excoicari, suspendi, interdici nemo pot̄ sine causa rationabili... Excommunicatio lata sine cã rationabili tenet, sed non tanquam...

- 62. Advocatus non potest denegari litiganti.
63. Defensio non potest denegari etiam Diabolo.
64. Periti in iure dicuntur periti in iure civili, aut canonico, siue sint doctores, siue licentiatii, aut baccalaurei.
65. Gradus non reddit hominem peritorem, sed prouocat ad maius studium.
66. Presentatio a religiosis ad ecclesiam potest ipsi ordinarijs fieri litteratorijs: & idem ad ordinem presentationem.
67. Presentatio debet fieri ad ordines sicut ad beneficium.
68. Ordinari non potest aliquis sine titulo.
69. Presentatio ad beneficium aut ad ordines, potest fieri per nuntium.
70. Quicquid potest fieri per epistolam, regulariter potest fieri et per nuntium, & e conuerso: per se tamen aliquando quis potest, quod non per alium.
71. Collatio facta presentati au differat a collatione facta absenti. Et quid de presentatione facta absenti.
72. Patronus clericus non potest variare presentatione facta realiter vel per literas que iam peruenerunt ad instituere debentem, secus si presentatio fuerit facta uerbaliter tantum vel litteraliter si nondum peruenerunt ad notitiam instituere debentis.
73. Patronus licet elegerit aliquem ad quandam presentandum, si electus infra tempus debitum aliquem non presentauerit, currit tempus illi presentandi.
74. Litera que dirigitur superiori per inferiori, debet continere uerba sapientia humilitatem seu subiectionem.
75. Litera scribendo quis ad aliquem per uerba sapientia humilitatem, aut subiectionem, non magis obligatur.
76. Actus que per litteras exercendus est, non ualet si littera careat debita forma.
77. Forma est que dat esse rei, & conseruat eam in esse.
78. Presentatus idoneus per superiorem est instituendus, alijs presentans, & presentatus habent ius conquerendi se superiori, si presentans est patronus clericus. Quid quando est laicus.
79. Patronus laicus potest variare: secus de patrono clerico.
80. Presentatio patroni clerici habet vim electionis.
81. Patronus clericus presentando scienter indignum, priuatur illa uice iure presentandi.
82. Beneficia existentia de mensa abbatis aut religionum non vacant per mortem illorum quibus fructus erant concessi ad firmam, cum non essent intitulati, secus si essent intitulati.
83. Ecclesia parochialis potest concedi mensa religionis vel alteri dignitati vel beneficio, & cura tunc pertinet ad istum qui presentat illi, licet per alium vicarium temporalem eam ualeat exercere.
84. Vicarius perpetuus est instituendus in beneficio curato annexo, quod dispositio circa spiritualia remansit penes diocesana ita que habeat institutionem, destinationem, & uisitationem.
85. Beneficium annexum alteri an requirat vicarium perpetuum, & quando, & quando non.
86. Episcopus generaliter concedendo ecclesiam mensa alterius ecclesie non uidetur concedere cathedraticum, uisitationem, procuratorem, aut correctionem.
87. Ecclesia concessa pleno iure, institutione autorizabilis censetur concessa de consuetudine, licet de iure non.
88. Institutio autorizans est imprascriptibilis.
89. Ecclesia parochialis unita dignitati aut prebende, vel alicui religio loco, non potest uacare per se separatim, nisi unio esset facta quo ad temporalia tantum: qui tunc uacaret per mortem uicarij & sui intitulati.
90. Ecclesia unita quo ad temporalia institutionem & destinationem intitulati ac uisitationem alteri beneficio, potest uacare per se.
91. Ecclesia unita quo ad proprietatem pleno iure etiam quo ad curam exercitium non potest uacare per se, potest tamen beneficiatus exercere curam per alium.
92. Vicariatus perpetuus annexus alteri ecclesie uacat de per se, & idem de principali ecclesia, cui est annexus vicariatus.
93. Vicariatus perpetuus impetrando an sufficiat exprimere in impetratione ecclesiam, an debeat exprimere ecclesiam curatam, cum vicariatus est annexus alteri ecclesie.
94. Ecclesiam impetrans, ubi est prioratus et vicariatus perpetuus, ut impetrasse ecclesiam & prioratum, quod sunt beneficia per se uoluntaria.
95. Ecclesia, uerbum denominatur a digniori.
96. Ecclesia uacare dicitur per mortem vicarij perpetui, ubi est maior prelati ipse totius ecclesie, posito ibi vicario temporali ad exercitium curae, per mortem cuius uacauit exercitium cura.
97. Ecclesia curata potest pertinere ad locum religiosum ut proprietatem, uel ex concessione papali, aut ex unione episcopali, cum consensu sui capituli, aut ex prescriptione facta bona fide cum titulo per spatium 40. ann.
98. Ecclesiam ecclesiasticamque beneficiorum dispositio ad papam pertinet.

- 99. Prescriptio iuris episcopalis proueniens ex titulo unionis, non plus operatur ademptionem quam operaretur ipsa concessio.
100. Ecclesie aut beneficij dominium directum uniti mensa dignitatis alicuius prebende, remanet apud mensam illius beneficij, cui est unita, uel unitum, illa ecclesia, seu beneficium.
101. Beneficio unito alteri, cuius fructus pertinent ad vicarium reseruat certa pensione annua debita illi mensa cui est annexum dominium, res, siue iura dicti beneficij uniti non possunt dici esse de mensa illius beneficij, cui istud erat unitum.
102. Dominium directum est apud dominum, utile tamen apud emphyteotam seu feudatarium.
103. Feudali re ipsius ecclesie consolidata cum ecclesia propter feloniam, aut alijs, omnes fructus noscuntur pertinere ad ipsam ecclesiam, & prelati poterit uel retinere eam, uel eam de nouo infundare, alienare tamen dominium directum non possit.
104. Emphyteoticaria res ecclesie si aliquo casu consolidatur cum directo domino, tunc dicitur mensa ecclesie ipsius prelati, unde tunc poterit & etiam de nouo dari in emphyteosim.
105. Religiosi possunt concedere ad firmam fructus beneficiorum eorum.
106. Abbates possunt prioratus qui sunt de mensa abbatis monachis concedere ad firmam ad modicum tempus: secus ad magnum.
107. Reffor ecclesie uocatur, qui presentatus est ad ecclesiam parochialem per monachos, cum eorum sit ecclesia, aut institutus in eadem, licet fructus monachi possint conuertere ad propria utilitate reseruatam pensionem instituto, non tamen potest dici prelati ecclesie, si sit unita alteri ecclesie.
108. Pro constituto possidere dicitur qui tanto tempore possedit quod de contrario non est memoria.
109. Prelatis non permittitur aggredi quosque, in loco exempto uel bona exempta erecto vexillo cum armis: & si inuaderet sine armis, puniuntur lege Iulia de uirginata.
110. Prelatis non est permittitur cum armis aut sine armis rem etiam non exemptam aggredi erecto vexillo: tamen contra rebelles possunt implorare officium brachij secularis.
111. Brachium seculare inferuire debet ecclesiastico, & e conuerso.
112. Prelatis non debent fructus deputatos ad usum monachorum diminuere pro alimentis consanguineorum, nepotum, aut canum.
113. Arendationes facte a monachis compulsis per prelatos eorum in fauorem nepotum aut consanguineorum, dictorum prelatorum, siue fiant ad tempus, siue in perpetuum, sunt nullae ipso iure, dato quod talis metus non interueniat qui potuisset cadere in constantem uirum, nam sufficeret quauis coactio.
114. Presentatio facta per monachos de familiaribus prelati coactione prelati, non est nulla ipso iure: secus est in electione.
115. Monachorum creatio spectare noscitur ad abbatem, & non ad episcopum.
116. Institutio rectorum et ecclesiarum religionum in quibus religiosi habent ius patronatus, pertinere censetur ad episcopum, & idem de confirmatione fienda de electionibus celebratis a conuento.
117. Prelatis habent dominia temporalia cum omnia iurisdictione.
118. Prelati si spoliantur a possessionibus ecclesiarum, dicuntur proprie spoliari: unde remedia spoliatorum illis competere noscuntur.
119. Prelatus ualens prohibere officialem suum ne malum faciat, & sciat cum malum facere, nec prohibeat, uidetur consentire malo.
120. Consensus tacitus aliquando operatur quod expressus.
121. Immunitas concessa religiosis, extenditur ad homines ipsorum religionum, nisi tanderet ad exonerationem illorum, ac homines, tenentur alijs de iure, nisi aliud expresse diceret in privilegio.
122. Iniuriam personalem non debet committere qui occupat bona alterius.
123. Privilegiatus non debet fraudem adhibere, ut inde maiorem utilitatem consequatur.
124. Beneficiorum priuatio ipsorum religionum debet fieri per episcopum, nisi collatio & priuatio spectaret ad abbatem, & nisi monachi essent exempti. Et quid de collatione.
125. Privilegium de recipiendis fructibus beneficiorum uacaturorum usque ad certum tempus, extenditur ad beneficia exempta.
126. Lege non distinguente, nec nos distinguere debemus.
127. Privilegium recipiendi fructus beneficiorum uacaturorum usque ad certum tempus sibi tamen subditorum, non extendit ad exempta.
128. Prelatis non debent occupare bona mobilia monachorum, sed successoribus sunt seruanda.
129. Beneficiati non sunt domini beneficiorum, sed administratores tantum, per mortem tamen illorum uacant quo ad titulum.
130. Mortuo aliquo bona dicuntur in dominio hereditatis que interim representat mortuum.
131. Hereditas iacens non habet dominum re, sed bene spe.

Beneficium

- 132. Beneficium uacans non habet dominum re, sed bene spe.
133. Beneficium obtinens simplex, de fructibus reconditis in horreis & a solo separatis potest testari: & si non disponat in uita, ecclesia succedit.
134. Beneficiatus habens administrationem aliquam, de fructibus beneficij non poterit testari in uita: tamen aliqua potest donare moderate: sed fructus debent successoribus conseruari, nisi ex consuetudine haberetur oppositum.
135. Prebende fructus non conseruantur successori, sed debent capitulo.
136. Moderator rei sue que non est, ubi facere quereret cum nocendi alteri.
137. Licitum potest fieri illicitum ex animo deprauato.
138. Potentioribus pares esse non possumus.
139. Malum vicinum habens, habet malum matutinum.
140. Milites solent esse infestissimi religiosis.
141. Prelati destruere non possunt monasteria sine causa, ex causa tamen scilicet.
142. Prelati autoritate propria occupantes bona mobilia uel immobilia religionum, perdunt ipso iure omne ius eis competens, etiam sine uolentia in beneficalibus in temporalibus quid.
143. Reparatio locorum nulli est prohibita neque Iudeis neque et Sarracenis, siue locus ad reparandum pertineat iure proprietatis, siue seruitutis.
144. Reparare potest canale lapideum uel aliud opus per quod quis habet seruitutem aliquam, & ibi ponere omnia necessaria ad seruitutem reparandam, debet tamen per prius nuntiare domino.
145. Confessoria actio competit domino habenti seruitutem si in reparatione illius impeditur.
146. Seruitutem habens & eam uolens reparare autoritate propria, non potest ponere necessaria ad reparationem sciendam in fundo seruitute: sed lo cum a domino per prius debet petere.
147. Inferior priuilegium aliquibus concessum a superioribus, tollere non potest per suum statutum.
148. Statutum municipale potest derogare legi generali, & priuilegiatiua.
149. Statutum an ualeat quod existens in 20. anno non restituatur, uel quod mulier non inuuetur Feliciano.
150. Statuentes non possunt statuto tollere priuilegium speciale per rescriptum indultum Principis, licet illi, contra quos statuerent, essent sub potestate eorum.
151. Priuilegium Principis debet esse mansurum.
152. Generalis clausula, que subiicitur post specificata, comprehendit alia non specificata que specificari poterunt.
153. Ecclesia Christianorum unica est uanitas.
154. Fratres sunt omnes Christiani, & omnes sunt una natura.
155. Ecclesie appellatione quid contineatur, & quando dicatur catholica, & quando malignantium.
156. Ecclesia Romana est caput & magistra omnium aliarum rerum, ex quo fuit uoluntate consecrata sanguine sancti Petri.
157. Extra ecclesiam catholicam existens, dicitur esse extra salutem propriam.
158. Ecclesia triumphans unica est, & unicum habet dominum, & unicum remedium quo expiatur omne delictum, & prouta baptismum.
159. Deus unus, una fides, & unum baptismum, licet qualitates illius sint diuersae.
160. Patris, Filij, et Spiritus sancti persone, quantum ad essentiam, idem sunt.
161. Congregatio quilibet potest dici corpus.
162. Excommunicationis sententia non confertur in congregationem.
163. Corpus in iure multipliciter potest capi.
164. Membra non debent recedere a capite.
165. Studentes per eorum diligens studium sunt optimi reipublice gubernatores.
166. Studentes cauere debet facere rixas in uniuersitate, nec similia: quoniam ista repugnant eius intentioni.
167. Charitas proprie est respectu alterius, non sui ipsius.
168. Contentus quisque det esse suis terminis: nec alienum usurpare det.
169. Prelati tenentur tractare charitative ex precepto quoscunque religiose aliter peccant mortaliter.
170. Prohibitio specialis magis timetur quam generalis.
171. Tacitum operatur quandoque plus quam expressum.
172. Religiosus tenetur ire ad capitula sua religionis, siue sint generalia, siue provincialia.
173. Doctor tenetur accedere ad congregationem uniuersitatis.
174. Prelatus dicitur habere curam ecclesie parochialis ubi pertinet ad locum religionem uel ad mensam alicuius dignitatis seu prebende pleno iure, etiam quo ad spiritualia, & quo ad curam populi, eam tamen potest regere per vicarium temporalem. Quid quando predicta ecclesia est annexa ecclesie monachali.
175. Monachus sine dispensatione non potest obtinere curam populi.
176. Instrumentum an ualeat factum post prohibitionem iudicis.

177. Suspendis non potest eligere quam electio tendat in fauorem alterius.
178. Tutelam administrare prohibitus nil agere potest.
179. Libellus non est recipiendus ex quo uarie et diuersae actiones oriuntur, admissus tamen ualet, & tunc sententia qualiter sit fienda.
180. Rescriptum Pape ad fructus recipiendos beneficiorum uacaturorum, non extenditur ad abbatias, & ad prioratus conuenticiales, tamen extenditur ad non conuenticiales.
181. Abbatie & conuenticiales prioratus equiparantur.
REQUENS. Potest sic priuari: Visum est in cle. prece. de excessu qui pererrat cum cupiditate & auaritia per uirum prauitatem: hic de excessu qui sunt peruenit ex radice auaritia, & cupiditatis per alia subdola & iniuriosam atque reprobam uoluntate. Diuidi eam in quatuor partes principales. Primam premitit eam impulsiuam. Secundam subiectionem & tempus uisitationis: tamen sicut extra uisitationem & extra tempus. Nec ob. c. minus. j. & ij. eo. tibi Grego. nonus prouidit aduersus excessum qui plurimos prelatorum contra subditos & non subditos religiosos extra causam & tempus uisitationis, & sic superflua uideretur hęc constitutio contra. §. quibus. in prima constitutio. C. quia illi excessus sunt ab istis separati. Similiter post ista clem. facti fuerunt alij excessus de nouo, & quotidie fiunt. Nam plura sunt negotia, quam uocabatur. l. natura. ff. de pre. fuer. cum simi. qui etiam, si redigerentur in similitudinem, non esset malefactum: quoniam ista constitutio solum est limitata respectu. 3. o. excessu siue grauaminum hic ordinat. 2. conq; ordinario: & late accipit prout in c. cu ab ecclesiarij. de off. ordi. stricte autem quandoque sumitur, pro diocelano: ut cle. dudum. §. de sepultu. fm Guil. Sed non est mirum: quia hic specificatur episcopi, & eorum superiores: & additur, & alij ecclesiarij flati. Nota secundum, quod iura debent constitui propter ea, que frequenter & ut plurimum seu comuniter accidunt, non propter ea que uero casu contingunt: concordat l. nam ad ea. ff. de legibus. & facit c. frequens. in prin. de rest. spolia. in vj. & l. j. in prin. ff. de suspect. tuto. Nota tertio, quod Princeps pulsatur, leditur, & offenditur ex frequenti querela sibi facta super aliquo excessu. Nam istud uerbum, Circumstrepit, exponit id est, Pulsatur, leditur, & offenditur: ut no. Archi. in c. frequens. §. 4. distinctio. bene fuit sumptum hoc principium dicti c. frequens. de resti. spolia. in vj. & ita ibi no. Vel dic, Nos circumstrepit, id est, strepitu nos circumdat: arg. clem. s. p. j. de uerbo. signi. Nec obstat, quod in dicitur: imo consolatur, cum uelit nota esse delicta quoruncumque, ut aduersus ea prouidatur criminosis puniatis: ut l. eum qui nocentem. in prin. ff. de iniur. Quia ex parte querelantium non offenditur, ut in contrario: sed ex parte eorum criminum: contra quos querimonia exponitur, & sic ex ipsa materia querimonia offenditur, ut hic. Facit cle. j. principio. §. de hareticis. Genze. autem exponit, Circumstrepit, id est, Ex tumultuosa acclamatione multorum circumcurrentium ad nos uenit. sicut istis diebus ex tumultuosa acclamatione studentium ferē omnium uolentium habere rectorem, & currentium ad Papam propter hoc contingens. Nota quarto, quod turbans aliquem in sua quiete, dicitur cum inquietare, id est, facere ut non sit quietus. Monachi c. debent esse in otio, & quieti. ut c. uo. de syndi. & l. decernimus. et de episc. & cle. sic etiam dicitur uim facere: ut l. uim facit. ff. de ui & ui arma. Nec obstat, quod primo non facit uim cum non spoliat, ut l. si duo §. hoc interdictum. ff. uo possidetis. cum simi. quia licet non habeat locum interdictum, unde ui, quia non facit uim expulsiua ut ibi. tamen uim facit inquietatiua, ut hic: & ita not. in dicta l. uim facit. Ex primo excessu qui solum erat contra exemptos & super eorum incarceratione nota duo. Primus, quod ordinarij non potest exemptum capere, nec carceri mactare, sicut nec alium actum

CC 3 contra

contra eum exercere: vt c. episcopus, de offi. ordina. in vj. nec etiā contra bona sua procedere, fm Guil. Nā exemptio personę concessa trahitur ad bona secundum eum. c. per exemptionē. de priuile. in vj. Sed hic esset distinguendum, an exemptio solū sit data à personali bus muneribus, an verò à realibus, an verò simpliciter. Qd nūc nō psequor. Nec obstat clemē. j. s. de testa. & clemē. j. s. de iure parro. vbi ordinarius pcedit contra exemptos. Ad idem c. ad abolendam. §. fin. de hereti. & clemē. j. s. de hereticis, quia regulariter nō potest, vt hic. Fallit in alijs casibus specialibus, vt in contrarijs, & in alijs qui notā. in clemē. ij. j. de peni. & probat hic dum dicitur, In casibus non concessis à iure. hoc saluo. ¶ qd quandoq; dicit, qd pcedatur ex exēptos autoritate Apostolica: ar. in cle. attendentes. s. de sta. mona. & qnq; dicitur, Nō obstat qd cūq; exemptio. No. qntō ex eodē tex. ¶ qd religiosi possunt capi & in carcerari in casib; à iure permissis p suum plātū. p cordat c. vniuersitatis. de sentent. excō. ¶ Nec obstat, qd platus est excoicatus sentētia lata à canone manus iniiciens vel iniici faciens ¶ clericū religio sum: vt dicto c. vniuersitatis: qd illud locū hēt qd aō iniuriā dī hoc pcedit. Idē in alio clerico nō religio sic iniuriā passō ex paritate rationis: vt not. Hostien. in dicto c. vniuersi-
3 ratis. & hic p Gē. & gl. ¶ Secus si aō disciplinam & correctionē
4 ac castigationē in dicendi, vt hic: ¶ qd iuris executio nō hēt iniuriā. l. iniuriarū. §. j. ff. de iniur. & c. cū ecclesia vultera. de cle. Nec obstat, qd in dō tūc platus nō debet facere p se, sed p aliū. vt Auth. sed neq. C. de episco. & cleri. & c. nō liceat. lxxxvj. distin-
5 cō: ¶ quia illud speciale in episcopo vt neminē tangat proprijs manibus, cui sanctitas vite, gloriā ignoscēdi delinq. vt. l. si qd in hoc genus. C. de episco. & cleri. Secus in abbate, aut alio plato inferiore episcopo, vt hic, & in c. cū beatus. xlv. distin. & ita not. in glo. dicti c. vniuersitatis. & ibidem p Inn. & Hostien. dum tū moderatē faciat, vt c. cū voluntate. §. ij. de sentē. excō. Ex scdo ex-
6 cessu, qd solū erat exēptos & sup impediēda solucione deci-
7 marū & fructuū eis debitorū, nō. ¶ qd debitor excusat à rara solu-
8 tione nō soluēdo suo creditori de mādato sui superioris presertim qd mādātū habebat pminationē penę grauis annexā. p cordat. cle. pastoralis. ver. in hinc. de re iudi. & qd ibi nō. sup verbo, debi-
9 tus. Nec obstat qd nō. in c. vnico. de sagit. vt talis pena interminata non ligat: qd licet non liget, vt dicat cōmissa ipso iure, vt ibi si qd fiat, tū pōt vt in obediētijs p demnari ad penā interminatā: vt hic: & ad hoc facit c. relatum. in fi. de iur. patro. & ibi nō. & c. sicut. ij. & ibi not. de sim. Pro quo l. interlocutio. cōmina. vel epistolas & c. & iō parere dēt si nulla pena fuisset interminata: qd tunc p ptem-
10 pu puniri potuisset. ar. l. vna. ff. si quis ius dī. nō ob. Vel dic, qd ali qd interminatio penalis fit de eo qd requirit certā formā: ut est excoicatio, & anathematizatio: & tunc qa illa forma non adhibet in ipsa interminatione, idcirco si qd fiat, nō est ipso iure excoicāt. Aliq; uerò ipsa pena nō requirit certā formā ad eius pmissionē.
11 & tunc statim, qd qd fiat, pena pmissa est: ¶ vñ iustus aliquid facere uel uenire sub pena excoicacionis, si cōtēnat, non est excoicāt, sed excoicari dēt: ut nō. in d. c. unico. & c. relatu. & istud est intelli-
12 gendū siue hęc pminationē proferat a lege inanimata, sicut canon, siue a lege animata, sicut est Papa: quia ubiq; est eadē rō quā p re
13 dixi. Et qd alibi dicit, ¶ mitius agit cū lege qd cū ministro, legis p l. Celsus. ff. de arbi. locū hēt qd non est eadē rō. vñ si Papa aliquid mandet fieri sub pna excoicacionis, non est sentētia, sed cōmi-
14 natio: & sic non parens nō est excoicatus. ¶ si autē sit dictū sub
15 pena aliq; pecuniaria certa, ¶ tūc expōsa, statim illa est cōmissa. Nec ad illā debet a p demnari, sed executio fieri, argumē. l. magna. C. de prahē. & cō. stipu. & l. traicitie. §. de illo. ff. de actio. vbi iudex hanc comminationē pferens, intenderet fulminare sentētia excoicacionis: & istud paret testibus, vel ipsius iudicis
16 asserione, cui in hoc credēdum est: p not. in c. significasti. j. de homi. tūc esset excoicatus: Sed non respōdēt rationi, qd feci in qd. qa salua reuerentia tanti patris, dicā ut prius, licet Guil. hic idem quod Hosti. Ex tertio excessu qui solū erat exēptos & sup p non
17 auditione Missarū ipsorū. Nota ē, ¶ qd p prelatum iniuste facit p re
18 cipiendo subditis, ne audiant missas religiosorū: ¶ sicut & ipsi re-
19 ligiosi iniuste faciunt retrahendo laicos a frequentia uel accessu
20 suarū ecclesiarū: ut cle. j. j. de priuile. Non ob. c. ij. de paro. ¶ ubi
21 audiens Missam in alia ecclesia, qd in sua parochiali, p in de licite
22 repellit: ergo multo magis pōt eis interdici p superiorē, ne in alia,
23 & sic nec in ecclesia religiosorū, qd nō est parochialis, audiat Mis-
24 sam: ar. c. quē ad modum. de iur. iuran. Quia ibi loquit qd subditus

ptenta sua ecclesia parochiali in alia vellet audire. Secus si nō qd
25 teneret, pura qa audiuit vnā in die dominica vel festiua in ecclesia
26 parochiali: & aliam eadē die vult audire in ecclesia religiosorum.
27 vel in die nō festiua solū audiuit in loco religioso Missa: hoc pro-
28 go celebrat religio corā istis, vt hic, & ab eis licite recipiunt ob-
29 lationes & dona, vt. c. j. de statu mona. Ex qtro excessu qd erat etiā
30 qd nō exēptos fm gl. sup iniusta excoicacione p hēntiū vel ali p partici-
31 pantū cū eis & bonorum ipsorū participantū occupatione, not.
32 ¶ qd furni & molendina, qd sint deputata ad vsū aliquorū, si ip-
33 sorum sunt ppria, possunt admittēre phibitos quoscūq; ad co-
34 qndū & ad molendū ibidem blada eorū. p cor. in argu. l. in re mā-
35 data. C. de mandata. & c. qto. de priuileg. dum tamē hoc faciant
36 sine p iudicio aliorū. p cor. in argu. l. j. §. deniq; ff. de aq. plu. ar.
37 Quando aut molendinum, puteus, furnus, aut porticus est cō-
38 munitis toti vicinię, & indiget refectioe, an vnus possit renuntiare
39 vsui & non cōtribuere: & q teneant, vide in Spec. de cens. §. nunc
40 dicendum. ver. item pone. No. etiam, ¶ qd nullus pōt excoicari,
41 nec interdici, nec suspēdi sine causa rationali. p cor. c. sacro.
42 de sen. excō. ¶ tū snā sic lata tenet, sed vult iniusta statim veni-
43 relaxanda. vt. c. Rom. §. j. & ibi nō. de sentē. excō. in vj. & licet ad-
44 uersus hmōi excessum, qd qrtus est in ordine, fuerit pmissum quo
45 ad religiosos exemptos, vt probat in c. qdo. de priuileg. tamen
46 hic fit pmissio generalior etiam quo ad non exemptos: & sic nō
47 sup pnt fm gl. tū tex. in ver. & appellacionib; pbat qd solū loqur
48 de exēptis. Item etiā, ¶ qd religiosi possunt hēre uasillos. p cor. c.
49 unicus. qui succel. test. x. colla. Itē ē, ¶ qd dñs plicite pqueri supe-
50 riori, eius officii implorando, ac ēt ad ipsum appellare de iniuria
51 uel grauamine illato familiari, uasallo, aut domestico suo: qd intel-
52 lige qd in pumeliā dñi hoc principaliter factū est. p quo l. itē
53 apud Labeonē. §. si quis fecit ff. de iniurijs. Hoc. n. manifestū est,
54 ut hic patet: quia loquit ēt de p hēntibus cū religiosiis qualitercum-
55 que, & quicumq; sint, quibus si fierent hmōi grauamina pp ipsos,
56 nihil ad dictos religiosos. Vñ oportet, qd intelligat, qd inferat in
57 pumeliā, & qd solū pquerant uel appellent pro illorū proprio, nō
58 illorū interesse. Gen. §. & hic sub. maxime tū tex. qd dicit ad qd fa-
59 cit no. p gl. in c. autoritate. in gl. fi. de priuile. in vj. aliter. n. nihil ad
60 eos, ut ibi nō. & istud probat ēt hic in uer. & appellacionibus. &
61 no. Inn. & Host. in c. dilectis. de app. & p Host. in c. licet. de prob.
62 & p Inn. in c. quanto. de priuile. ¶ An at familiares gaudeant pri-
63 uilegio dñi sui, not. Host. in c. dilecto. de offi. Archi. & c. relatum.
64 de priuile. facit cle. dignū. s. de celebra. Missa. Itē qd fit hic mentio
65 de domestico sine adiectione familiaritatis: simile in l. ēt. C. de te-
66 sti. facit d. cle. dignū. & c. fi. de uerb. sig. in vj. & qd nō. in c. in lris. de
67 testi. & facit cle. j. in fi. j. de priuile. Ex quinto excessu, qui solū est
68 exēptos sup incarceratione eorū ex eo qd appellant a grauami-
69 nibus illatis, not. ¶ qd is, a quo appellat, non dēt appellatētem loco
70 Apostolorū ca. quanto. de priuile. ¶ An at familiares gaudeant pri-
71 uilegio dñi sui, not. Host. in c. dilecto. de offi. Archi. & c. relatum.
72 de priuile. facit cle. dignū. s. de celebra. Missa. Itē qd fit hic mentio
73 de domestico sine adiectione familiaritatis: simile in l. ēt. C. de te-
74 sti. facit d. cle. dignū. & c. fi. de uerb. sig. in vj. & qd nō. in c. in lris. de
75 testi. & facit cle. j. in fi. j. de priuile. Ex quinto excessu, qui solū est
76 exēptos sup incarceratione eorū ex eo qd appellant a grauami-
77 nibus illatis, not. ¶ qd is, a quo appellat, non dēt appellatētem loco
78 Apostolorū ca. capere, aut in carcerē detrudere. ¶ ob nullā. n. iniuri-
79 rā sibi factā. l. & in maioribus. C. de app. sicut faciebat quondam
80 ep̄s Lugd. tunc auditor camerę, & male, imō dēt appellacionē re-
81 cipere, & eidē si deferendū est, deferret: atq; puniit pro tanto excessu:
82 ut c. de priore. de appel. l. qm iudices. C. de app. & c. uenien-
83 tes. de iur. iur. ¶ Et ille qui appellare ausus non fuit metu incarcerationis
84 solitę inferri, approbet a tali iudice, debuit protestari, qd
85 pp metū p fatū approbare non fuerit ausus, & qd si non timuisset
86 appellasset ab eo pp talem cām, & a tali grauamine & c. ita qd tps
87 huius protestationis interponendę, & cām appellacionū seu grauami-
88 nū sunt exprimendę in protestatione sicut in appōne: ut c. fi.
89 de app. & l. j. & ij. C. de his qd p me. iudi. nō appel. & ibi not. licet
90 qd gl. no. qrium, & male in l. vna. ff. de libel. di. ¶ Incarceratus at p iu-
91 dicē a quo in cā criminali, licet possit prosequi suā appellacionē,
92 tū nō est remittēdus ad iudicē ad quē, sed p iudicē à quo retinē-
93 dus est custodia, donec cā appōnis fuerit finita: vt est tex. in l.
94 eos. §. super his. C. de appel. licet Guil. hic dicat de hoc fuisse mā-
95 gnā quęstionē tēpore suo, & adhuc pendere, qd in re noluit qd qd
96 dicere: & facit dict. l. lege Julia. vbi cōtra dictā appellacionē nihil
97 est sciendū per iudicē à quo. Nota septimō ex sexto excessu sup
98 phibita celebratione & ministracione sacramētorū ecclesiasticorū
99 rum parochianis. Nota, ¶ qd licet ecclesia parochialis sit pleno iure
100 subiecta loco religioso, tamē ecclesiastica sacramēta sunt mini-
101 stranda per cappellanū secularē, cōcor. qd nō. in c. per exēptionē.
102 de priuile. in vj. Et sic hēs ēt qd deputatus ad huius regimen qūque
103 uocat ppetuus uicarius, ut cle. vnica. s. de offi. uica. Quandoq; re-
104 ctor, ut j. uer. nōnulli quoq; Quandoq; capellanus ut hic, vñ sunt
105 quā

quasi nomina synonyma, qd cōstat de statu reialis secus: ar. c. extir-
106 pand. de prahē. & c. sup. e. tit. in vj. ¶ Licet ep̄s cū consensu sui ca-
107 pituli pleno iure ueniat uel donet loco religioso aliquā ecclesiam
108 parochialē, remanet tū sibi subiecta circa ea qd curā animarū pcer-
109 nunt, ut c. vno. de capel. m. vna. in vj. & hic: & quantū ad correctio-
110 nē, uisitacionē, & ptestacionē, ut c. cū uenerabilis. de cen. & quātū
111 ad cathedaticū, ut c. pastoralis. de dona. & quo ad synodum c. ut
112 Apostolicę. de priuile. in vj. facit c. cū capella. & c. qm. de priuile. cū
113 si. & uide plene no. Inn. in c. in Lateran. de prahē. Verū sine cā legi-
114 tima non dēt ep̄s phibere capellano hmōi, ne ibidē celebret, aut
115 ecclesiastica sacra parochianis nō ministrat: & hęc colligunt ex
116 uer. quidā Papa. Ex septimo excessu sup excoicacione religiosorū
117 & clericorū eis pleno iure subiectorū, ut eo quia prelati ipsi nō
118 parent. Nota nōd ¶ qd plati non habent iurisdōnem in religio-
119 sos exēptos, & alios clericos ipsi pleno iure subiectos, nisi in casu
120 bus a iure concessis: p cor. c. uolentes. de priuile. in vj. ¶ Et sic pces-
121 sus p eos facti, & continentē censurā ecclesiasticā, sunt ipso iure
122 nulli, ut a iudice non pparenti fulminati: ut l. j. & p totū. C. si a nō
123 ppe. iudi. & probat in c. si duobus. de app. Nec ob. l. ij. ff. si quis in
124 ius uo. nō ic. & c. ueniens. de accus. ¶ ubi citatur ēt si sit p iurēgia
125 tus dēt pparere, & suū p iurēgiū allegare: istud qd ceterū erit eum
126 esse exēptū, & sic de non iurisdōne citantis, ut plene no. in d. c. ue-
127 niens. in ult. glo. & p Inn. in c. j. de dila. & p gl. ij. q. ij. c. si ep̄s. Ex
128 octauo excessu super immoderata exactione charitatiui subsidij.
129 Nota vndecimō, ¶ qd religiosi ēt exēpti tenent efficiaciter tribue-
130 re ep̄o ad charitatiuū subsidij. Nā ista querela erat iusta pp ex-
131 cessiua taxationē. Ex quo infert, qd si non fuisset excessiua, iniusta
132 extitisset querelā. l. cū p̄or. in prin. ff. de iudi. l. si maritus. C. de
133 proc. Non ob. c. quāto. de usuris. & qd nō. in cle. ex graui. s. de usu
134 ris. ¶ Quia ibi in dispositione negatiua, ex qua nō resultat affirma-
135 tiua, ut ibi dixi. Pro quo facit l. Titia. §. si ff. de ma. te. Pau. uerō hic
136 tenet qd qd exēpti in nullo tenent. & respō. ad hunc tex. quia
137 quo ad eos omnis actio est excessiua. Sed certē tex. in nūi. qd, dum
138 dicit, Excedunt nimis & c. Verū qd dicit charitatiua subuectio, tū
139 nolentibus soluere indicēt exactio, hoc est coacta seu inuita solu-
140 tio, ut no. Inn. & Nouel. in c. cū Apostolus. sup uerbo, charitate.
141 de cens. & facit c. pquerente. in fi. de offi. or. iun. & l. fidei cōmissa
142 ria §. si rē. ff. de leg. ij. & sic est unus de casibus in quibus sunt exē-
143 pti sub potestate ordinaria: alij notant in cle. ij. in fi. j. de p̄ni. &
144 42. remi. Et sit rō: ¶ quia p bonū charitatis oēs censent esse fratres
145 in Christo. ut in Aut. de mona. §. j. coll. j. & l. j. ff. de accu. Guil.
146 uero dicit, qd religiosi exēpti tenent ad charitatiuū subsidij, qd cu-
147 ram animarū exercent p se uel p uicariū. Secus qd sunt exēpti in
148 capite & in mēbris. p d. c. pquerente. in fi. Tū, ut dixi, iste tex. for-
149 tissime probat qd quā. Cogita; nō. n. sum sine scrupulo. Item nota,
150 ¶ qd exactio charitatiui subsidij dēt esse moderata, & non exces-
151 siua. cōcor. c. cū Apostolus §. prohibemus. de cens. Vñ fm Guil.
152 nota hic, qd solus excessus immoderatus reprobat, non at exactio
153 moderata: si p̄e in procuratiōe qd moderata exigit rōne uisitatiōis:
154 ¶ ut c. Romana. de cens. in vj. ¶ Itē rōne p̄secrationis ecclesię uel
155 altariū: ut c. cū sit. de sim. ¶ Itē rōne recōciliationis pp pollutio-
156 nē. hęc est sicut onera extraordinaria, qd non sunt astricta bo-
157 na mensā ep̄alis, sed solū ad ordinaria: qui at dedit cām pollutio-
158 ni ille primō tenet: secundō loco ipsa ecclesia polluta, qd recōcilia-
159 tur, tertio loco tenet ipse ep̄s, x. q. ij. c. cauendū. in Auth. de man.
160 46. principū. §. sit tibi. colla. ij. fm Guil. Itē nota, ¶ qd platus, qd petit
161 charitatiuū subsidij pōt ipse p se cogere subditos ad hmōi solu-
162 tionē: quia debent simul adesse charitas, & coactio. charitas uerū
163 tur in hoc, quia platus dēt subditis exponere suas & ecclesię suę
164 necessitates, & docere seu ostendere de precibus ac monitionib;
165 apud eos instare, ut necessitati ecclesię subueniāt: coactio at uertit
166 in hoc, qd si subditi noluerunt acquiescere p̄cibus, platus p̄t adde-
167 re coactioē fm Inn. qui alle. c. licet. 4. §. di. ut no. in d. c. cū Apo-
168 stolus. est em tale subsidij cū charitate postulandū, sed a nolentibus
169 soluere & ab inuitis est exigendū, fm Inn. Nā ubi deficit cha-
170 ritas, insurgere dēt p̄as, fm Pau. ut d. c. licet. Nec ob. l. vnica. ne
171 qs in sua cā iudi. ubi in cā propria, sicut est pensio auxilij charita-
172 tui, nemo pōt ius sibi dicere: quia ista cā potius est cā ecclesię, qd
173 plati: qa p̄latus p̄t necessitatē ecclesię petit hoc subsidij, ut p
174 dixi. Fateor ē, qd platus possit ad hoc cogere sibi subditos, vō co-
175 rā archiep̄o, cui nō sunt subditi regulariter: nū in certis casibus
176 specialibus, ut c. pastoralis. de offi. or. sed corā Papa qui omnij est
177 superior: ut no. ibidē Inn. possunt ergo subditi dicecesano ueniri
178 corā eo uel officiali suo pro his in quibus tenent ecclesię suę: ar

ip̄i subditi si agere nolunt qd ep̄m, eū cōueniant corā archiep̄o,
179 cui subditi est immediate, ut d. c. pastoralis. Pau. uero dicit, ¶ qd
180 ubi subditi reculant hoc subsidij p̄tare, uel quia non subest cā
181 rōnabilis, uel quia est immoderata, & pp hoc cōquerunt: tunc cā
182 ageat corā archiep̄o. pro quo c. ad reprimendā. de offi. or. si ep̄s
183 pquerat de subditis, tunc eligent cōiter arbitri: ut c. si clericus. l. i.
184 q. ij. Que, at sit cā rōnabilis petēdi hoc subsidij dicit hic Pau. No.
185 48. decimō ex nono excessu sup exactioe in solitorū omnij. No. ¶ qd
186 nouę exactioes nō possunt de iure imponi p dicecesanū subdi-
187 tis sine licentia Pape: ¶ sicut nec noua uectigalia p cōitates sine li-
188 centia Principis: ut l. uectigalia. & l. nō solent. C. noua uectigalia.
189 Nec ob. l. j. c. ti. ubi possunt autoritate p̄dis, qa ibi in casu excōi-
190 50. tatis patrię, ¶ qd legē nō hēt. ut cle. si furiosus. in fi. s. de homicid.
191 Nota vndecimō ex decimo excessu sup impositione nouarū onerū
192 ecclesijs parochialibus de patronatu religiosorū existentibus.
193 ¶ Nota, qd noui cēsus seu p̄siones nouę nō possunt imponi per
194 ep̄m ecclesijs parochialibus. p cor. de cēsi. c. phibemus. qd est uerū
195 pro seipso, p alijs at p̄t ep̄s imponere, fm Inn. ut no. ibidē, ut si sit
196 dria inter imponētē, & eū pro quo fit impositio. ita qd unus non
197 p̄t subire uicē duorū. Simile in cle. si una. primo casu. s. de rebus
198 eccle. nō alic. Inn. uero alle. c. cū clerici. de cens. & p̄bationē fug.
199 distinctionis. Sed ibi nota qd, & melius, nisi intelligas sic, vt 3. q. ubi
200 nō subest iusta cā, p̄t p alijs, nō p se: qd dēt esse alius imponēs ab
201 illo p quo fit impositio census: ut s. dixi. facit c. ult. de insti. Ex
202 istis habes, ¶ qd census seu pensio solū imponit rebus ipsi, ut l.
203 forma. ff. de cens. & l. ij. C. de iu. emphy. exactio uera, sicut fit col-
204 lecta & alia p̄sio, ut est pstantia, imponit psonę pro rebus: ut l.
205 53. rescripto §. si ff. de munc. & hono. ¶ ita qd possunt reputari onera
206 psonis solū p rebus imposita: & iō nō imponunt nisi subditis: illa
207 uero sunt merē realia, & sequunt rē ad quēcūq; deueniat posses-
208 sorē: ut l. de his. C. de ep̄i. & cle. & c. quāto. in fi. de usuris. cū simi.
209 54. Itē nota, ¶ qd religiosi ēt cū suis mēbris & annexis exēpti, tenent
210 pro ecclesia parochiali eis iure patronatus subiecta respōdere ep̄o
211 de censu seu p̄sione annua ab antiquo debita pro dicta ecclesię
212 & p̄t forsan intelligi nouus cēsus, qui fuit impositus post qd pue-
213 nit ad religiosos: vñ si an fuisset impositus, forsan non possent re-
214 ligiosi p̄dicere: ar. dicti c. quanto. in fi. nisi minori spatio, qd 40. an-
215 nā acquisitionē religiosorū fuisset exactus: & ab illo tpe. 40. ann-
216 cetera fuisset impositus. ar. c. cū de bñficio. de p̄b. in vj. & multo ma-
217 gis hic habent locū, qd dicta ecclesia ēt religiosiis pleno iure sub-
218 biectā: ar. dicti c. pastoralis. cū si. Nota duodecimō ex vndecimo
219 excessu sup impediēda executioe pcessuū factorū autoritate A-
220 55. postolica. No. ¶ qd plati ecclesiarū nō dēt impedire publicationē
221 in locis eis pmissis, pcessuū & sentētiarū latorū pro extraneis pe-
222 nitus, uel p subditis ajs, nunc tū exēptis autoritate sedis Ap̄licę.
223 siue sint delegati, siue sint p̄seruatores, siue sint subdelegati. Vñ
224 nō est mirū si tales impediētē iuste exponit querimonia supe-
225 riori, qa ipsi qd fecerunt hmōi pcessus possunt pcedere p̄tate eis
226 a iure pcessa qd tales turbatores: ut c. j. de off. deleg. & no. Inn. sup
227 56. rubrica. e. ti. ¶ sunt. n. in causis sibi pmissis maiores ordinarij. ut
228 c. studuisti. de offi. leg. Nec ob. l. si ff. de iur. dī. om. iu. cū si. ubi ex-
229 57. tra territorij nō paret: ¶ qa si loquimur de delegato uel subdele-
230 gato sedis Apostolicę, ei ubiq; parendū est, dū tū mādata qd facit
231 pcedant ex loco sibi credito, hoc est, ubi p̄t suā iurisdōne exerce-
232 re: ar. c. statuta. de rescrip. in vj. Fallit in c. cū p̄tingat. de rescrip.
233 de quo dic, ut ibi. Si at in ordinario, tunc nō mādāt, sed requirit
234 iuris subsidij ut l. cū unus. §. si qui ff. de bo. aut. iudi. post. licet pos-
235 sit dici & uerius, qd olim qd imperij nō erat scissum, fiebat necdū
236 requisitio, imō mandātū & pceptū, ut probat in Aut. ut nulli iudi.
237 §. si uerō quis p̄prehensorū. ibi, Imperata neglexerit. colla. 9. Sed
238 hodie qd imperij est scissum, ut no. in l. vna. C. de ita. lib. urb. ro.
239 uidet dicendū, qd cōsent hmōi mandata, & solę requisitiōes ob-
240 seruent iuris subsidij: & ita p̄tasticamus. Nota decimotertio ex
241 duodecimo excessu sup prohibitione confectiois instrumentorū
242 rū & p̄tationis p̄siorū. Nota, ¶ qd superior pōt prohibere tabel-
243 lionē siue notario publico, qd de certo p̄tū, uel re, uel p̄ona non
244 officiat in l. fm. nā super hoc fuit exposita querela, ad denotandū,
245 qd mandātū uel prohibitio erat iniustū, sed notarius p̄cebat im-
246 perio, arg. l. liber homo ff. ad leg. Aquil. & l. qd. in prin. ff. de aqua
247 plu. ar. Gen. hic qd tenet. tamen qa notarius ex officio suo ad hoc
248 tenetur, tamen quia hoc quod est de iure cōi debitum cuique de
249 re publica, non potest per inferiorem a principe auferri: sed cer-
250 tē sine cā non potest prohibere, tamen notarius habet parere, qa
251 mandatum superioris excusat: ut dicta l. quamquam. in prin. Nec
252 CC 4 oblat

39 obstat generali, & quod ibi not. de tab. C. lib. x. t. vbi notarius dicitur seruus publicus, & sic non pot licite nolle conficere instrumentu, si sit regitus; & sic non debet parere, imo resistere: vt. l. quoniam iudices. C. de appellatio. Preterea & iuramentum super hoc prestat sic, quia non est facti sed iuramentum superioris in hoc affert exculacionem, sicut qd etiam limitat iuramentu pstitit.

60 t. Nā in oi iuramento semp excepta videt autoritas superioris, vt c. venientes. de iur. iur. c. ea. t. cū si. vel iniustu pceptū hmōi, tunc ei parendum est, vt hic: secus si notorie esset iniustu. vt dicta l. qm, facit dictū. c. cū ptingat. & hoc casu saluari pot dictū Genze, & que dicta sunt in notario locū hnt in quocunq; iudice, aduocato, vel alio hnt officiu publicū, vel priuatum. t. Nā aduocato nō est interdicēda aduocatio sine cā: ut l. quos prohibet. ff. de postul.

62 & l. j. C. de postu. t. nec denegatus est litiganti aduocatus, si petat.

63 vt l. nec qui quā. §. aduocatos. ff. de off. procon. t. Als defensio iuris ei denegaret, qd Diabolo & heretico danda est, ut c. cū inter. de exce. q. per aduocatu probet, ut l. aduocati. C. de aduoc. diuer. iud. fm Genz. Itē, qd ille cuius cā interdī alteri iniuste, ne exerceat publicū officiu, qd hnt, licite p̄t adire superiorē, & eius bñficiū implore, ut tale grauiorē tollatur de medio; & hoc casu licite p̄t p̄ suo interesse appellare ab interdīcente: p̄cor. §. ca. cle. ver. & apponibus. Itē hic de iuris imperitis; t. vñ sumitur gñaliter tā de peritis in iure canonico, q̄ in ciuili: itē tam de Doctoribus, q̄ licentiatīs, baccalaureis, & alijs scholaribus notitiā, seu peritiā iuris hñribus, t. qm gradus de se hoīem nō facit peritorē, sed cum proccat & inducit ad maius studium, & assiduā lectiōē, ut eo decētus in gradu assumpto militet, & ut talis publicē appareat, qualis ex signis collatis esse prima facie creditur, & ueraciter interior deat esse, ut sic signatum signis corrūdeat. No. decimoquarto ex 66 decimotertio excessu sup nō receptione p̄ntatorum, t. qd religio forum p̄ntatio ad bñficia, uel ordines, vel ad bñficiū ecclēsticu p̄t fieri literatorē, hoc est, per epistolā, uel per scripturā directā ordinatori, uel institutū hnti per p̄ntem: p̄cor. l. si procuratorem. ff. de procu. & l. qui absentī. in prin. ff. de acq. pos. & facit c. ea nosci tur. & qd ibi not. de his quā s. a. praelat. ubi idem dī qd hic. Ex quo 67 inferas, t. qd ita qd est p̄ntandus ad ordines sicut ad beneficium.

68 t. Nā nemo dēt ordinari sine titulo, ut c. cū fm. de pb. c. accepim.

69 de a. & qua. fm Gen. Ex quo uideret, t. qd p̄ntatio p̄t fieri etiā & p̄ nuntiu, t. cū regulariter oīa q̄ possunt fieri p̄ epistolā; possunt & p̄ nuntiu, & p̄: ut l. qui at. §. si. & l. licet. p̄ quo tex. in l. j. §. si. ff. de p̄rahen. emp. & l. si donatio p̄ epistolā. & l. si aliquid p̄ epistolā. C. de dona. cū si. Nec ob. l. j. C. de his qui ue. a. imp. ubi impetratio ueniat p̄ se solū, & nō p̄ aliū, est fnda. Ad idē l. neq; ff. de adop. ubi arrogat quis p̄ se, non p̄ aliū: qd illi sunt casus speciales: ut no. in l. i. in prin. ff. de ad. re. ad ciui. pri. & p̄ Dy. in regula, qd alicui de reg. iu. in vj. Nec ob. cle. dudū. §. statuimus. uer. ac deinde. §. de sepul. cū glo. sua ubi p̄ntatio q̄ fit a Mendicantibus diocēsanis sup p̄fessionibus & sup p̄dicationibus fiendis, dēt esse personalis, non literalis: qd ibi est casus sp̄alis, & aliquantē odio 71 fiat. Nec ob. c. si tibi absentī. de pbē. in vj. t. ubi refert an collatio fiat in p̄ntia, uel p̄ lras: quia ex parte p̄ferentis nō est dōtia, sicut nec ex parte p̄sentantis, quia non p̄t variare, ut patet in d. c. si tibi absentī. ex parte uerō p̄sentari uel eius, cui est facta collatio, est dōtia: qm si fiat collatio p̄nti & acceptanti, statim ius hnt in re. Si at fiat absentī, tunc non quārit statim sibi ius, sed expectatur euentus notitiā & ratihabitōis, ut ibi. similt. si p̄sentet aliquis p̄sens & acceptans, statim quārit sibi ius ad rē, si at p̄sentet absentī, & p̄ lras, tunc attendet tps supuenientis scientiā & ratihabitōis, ut q̄ratur sibi ius interim. t. An at possit patronus clericus variare: Et certe si p̄ntatio realiter uel p̄ lras q̄ iam peruenerunt ad eū, qui instituit e hnt, facta sit, nō est locus uariationi, quātum cunq; hoc ignoret p̄ntatus: ar. dicti c. si tibi. ubi at p̄ntatio solū facta est uerbaliter, uel literaliter, nondū tñ pueniunt lras ad notitiā eius, q̄ habet instituire, & tunc dubiū est magnū, & as ha bni de facto, et allegauī p̄ hac parte, vt 3, qd nō sit locus uariationi, qm p̄ntatus ratā habuerat talē p̄ntationē: qm uol res non erat integra, imō qm p̄summata quantū ad ea q̄ p̄cernebant p̄ntationē: hoc saluo, qd erat nec esse ut huius p̄ntatio j. quadrimēstre tps pueniret ad notitiā habentis institutionē: secus qm taliter p̄ntatus nō dū habuisset ratā huius p̄ntationē, iuxta no. in d. l. j. in gl. ff. de p̄hen. em. Lapsus at hic refert Io. An. sibi respondisse, 73 t. qd electus p̄ patronū in p̄ntandū, ius hnt, ubi lras patroni sup hoc p̄ntas p̄ntet instituire habentū j. tps p̄ntationi p̄fixū, &

patronus interim nō uariaverit. nihil allegat: sed ex p̄dictis patet defectuosa hęc respōsio. Nā uariatio patroni hoc casu sgra esset, maxime qm puenit ad notitiā institutoris p̄ntatio antē uariationē. ar. eorū qd no. in l. j. §. si. ff. de p̄hen. em. Itē si electus in p̄ntandū, non p̄sentet j. tps debitu, ius suū p̄dit: qd p̄ntatio req̄rit actū duorū, vt 3 p̄sentantis, & eius cui fit p̄ntatio. Vñ non sufficit alterū illorū: ar. l. si heredi plures. ff. de p̄di. inst. facit c. f. de reg. iu.

74 in vj. Itē no. t. qd lras q̄ dirigunt superiori p̄ inferiorē, debent trinnere uerba sapiētia humilitatē seu subiectionē: & iō isti religiosi, cū essent exēpti, non at subiecti, nō tenebant uti uerbis hmōi: & iō iuste fuerunt p̄questi. Nec ob. c. ne Dei ecclesiam. de sumo. ubi sufficit subiectū semel obtulisse se obediētē: quia il lud in oblatiōe obediētē q̄ fit dispositiōe & p̄ncipaliter & p̄ se: hic at de ea q̄ fit narratiue & p̄ aliud: vñ in lris suis subditus dēt offerre loco salutationis uel ipsa salutatione obediētā & subiectionē. Vñ monachi Cluniacē. in lris addunt, Obediētū vsq; 75 ad mortē, fm Guil. t. Nā p̄ ista nō propterea obligat, si as non esset obligatus: ar. c. si Papa. de priuile. in vj. & l. ex his uerbis. C. de test. mul. & uide l. ex hac scriptura. & qd ibi no. p. gl. & Bar. ff. de do 76 na. Itē nota, t. qd actus, qui p̄ lras exercet, non est approbandus, qd nā lras non habet in se sua solēnia. t. Est. n. forma, qd dat esse rei. Iulianus. §. ibidē. ff. ad exhi. & sic uitiōs sunt lras carentes debita forma: pro quo l. quoties. ff. q̄ satisf. cog. cū si. Nota decimoquinto ex decimoquarto excessu sup institutione aliarū p̄ntarū quā 78 p̄ntatarū. No. t. qd ubi p̄ntatus est idoneus, dēt institui p̄ eum ad quē p̄tinet, qd si non faciat, & aliū instituat, licite cōquerunt superiorī p̄ntans & p̄ntatus. p̄cor. c. cū at. de iure pat. Nec ob. c. pastoralis. & c. qd at. e. tit. ubi melior est p̄ditio possidentis: t. quia ibi qm patronus laicus uariavit, & instituit sequutus est uariationē, quia p̄tulit fm primo. Secus at qm patronus est clericus, uel ecclēstia p̄ntans: n. non est locus uariationi: & iō iuste instituitens sua autoritate aliū instituat non p̄ntatū quātūcunq; idoneū uel et idoneiorē p̄ntato, siue instituat secū dō p̄ntatū, nulliter agit: qd prior tpe potior est iure. Ius em̄ facit q̄ntū p̄ntato p̄ personā ecclēstia: ut d. c. cū at. & sic age corā superiore ut reuocet seu casset factū p̄ instituentē, & ut instituat p̄ntatū idoneus, qui institui debuit, ut hic, & d. c. cū at. Pro quo facit, 80 t. qd p̄ntatio facta p̄ patronū ecclēstia: hnt loco electionis, vt 81 no. Inn. in d. c. cū at. t. Et iō scienter p̄ntans indignū priuat illa uice iure p̄ntandi: secus in laico, ut no. Inn. in c. cū uos. de off. off. Facit ad p̄dicta no. Inn. in c. cū at. de re iudi. Not. decimo sexto ex 82 decimoquinto excessu, in quo dicit, t. qd ecclēstia uel bñficia existentia de mensa abbatis, uel aliorū religiosorū, quantūcunq; sunt curata, nō uacant p̄ mortē eorū quibus fructus sunt excessi: ad firmā: quia non sunt intulati. Nec ob. cle. quia regulares. §. p̄missa. §. de sup. negli. pla. ubi uacant p̄ mortē talīū p̄ntarū: quia ibi erat 83 intulati, licet essent bñficia manualia: hic at secus. Itē nota, t. qd ecclēstia parochialis p̄t concedi mensē religiofā, uel alteri dignitati uel beneficio: & tunc cura p̄tinet ad illū qui p̄st dicit mensē, dignitati, uel beneficio: uerū illū p̄t p̄ aliū exercere, puta p̄ uicariū temporalē p̄ ipsum institutū & destituentū, ut dicit gl. Nec 84 ob. c. extirpandā. §. qui uerō. de p̄rb. & c. si p̄ eo. e. tit. in vj. t. vbi uicarius p̄petuus est instituentus in beneficio curato annexo: qd qm ecclēstia parochialis solū fuit unita quo ad tēporalia, ita qd dispositiō circa spiritualia remansit penes diocēsanū fm ius patronatus, & p̄ntatio fuit concessa mensē, uel etiam qm fuit unita ut esset subiecta pleno iure, ita ut dispositiō esset eius cui facta est vnio quo ad spiritualia, uel elicit, ut haberet institutionē, & destitutiōē, & uisitatiōē rectoris, et quo ad tēporalia, non at p̄ntem cōmittendi curā populi: tunc em̄ oportet qd a diocēcano concessa p̄missiōē & exercitiū curā: ar. c. vnici. de capel. mona. in vj. 85 Et iō est uicarius p̄petuus instituentus. t. Secus at qm p̄ntatio da concessio facta est ipsi mensē, ita ut cura & eius exercitiū sit penes mensē p̄sidentē, ut hic. Aut ergo est unita ita ut spectet ad dignitatē pleno subiectionis iure: & tunc p̄t instituire & destituire rectorē, ac uisitare, sed non p̄mittere curā animarū, nec fructus in propriis usus conuertere. Aut sit vnio solū quo ad tēporalia: & tunc non est dubiū, quia non hnt p̄sidentis mensē curā: ut c. de monachis. eod. tit. Aut fit etiam quo ad spiritualia: & tunc aut nihil dictum est de cura, & in dubio uideretur concessa cura, ut hic. Idem si concedatur pleno iure simpliciter. Aut est dictum qd cura committatur per episcopum: & tunc institutio, & destitutiō, & uisitatio fiet per p̄sidentem mensē, sed cura committet per episcopum: & tunc erit uicarius p̄petuus, nisi esset actum quod

esset temporalis. Sed melius puto dicendū, qd nunq̄ cura, seu salte exercitiū curę censetur datum, nisi hoc expresse tm̄, p̄ quo facta 86 cit. d. c. pastoralis. in fi. de dona. t. vbi ex generali cōcessione facta per ep̄m alicuius ecclēsiā, nunq̄ intelligit concessiōe remissionē cathedraticū, uisitatiōis, p̄curatiōis, & correctiōis curati, & sic nec censet cōmississe curam: ut ibi no. pro hoc est tex. hic a p̄. Nā iōde non ualuit collatio hic facta per plarū, quia non uacabat: vñ secus si uacabat: & sic pro nunc intelligo gl. magnā hic positā: & bñ facit. c. pastoralis. de priuile. & cōcor. Guil. in eo qd dicit, ep̄m non posse per se remittere cathedraticū, ius uisitandi, correctiōē, & similia. allegat. d. c. pastoralis. uide ad omnia p̄dicta no. Inn. 87 in c. in Lateran. de p̄rb. t. Et commissio huius curę uocatur insti 88 tutio autorizabilis, t. qd est impræscriptibilis, fm Host. ut no. in cum satis. de offi. Archi. Consuetudo tñ seruat, qd concessa ecclēstia pleno iure, vt concessa institutio autorizabilis, ut dicit Pau. Dic ut 89 j. dicam in quadā conclusiōe. Itē nota, t. qd ecclēstia parochialis vnita p̄bendā, dignitati uel loco alicui religiofo, non uacat per se, quia est portio seu accessio illius bñficii cui est annexa. Nec ob. cle. vnica. §. de offi. uica. ubi uacat per obitu uicarij: quia aliqñ est facta solū unio quo ad tēporalia: & tunc uacat per se & per obitu sui intulati. Et est rō: quia tunc ecclēstia non est unita, sed stat p̄ se, ut d. c. de mona. & isto casu idem est, siue ius patronatus cōpetat, siue non bñficio illi cui est facta vnio, t. Aliqñ solū est facta unio quo ad subiectionē & pleno iure, vt circa institutionē, & destitutiōem, ac uisitatiōem intulati, et quo ad tēporalia: & idē: quia cū ecclēstia stet per se sicut prius, licet collatio ad alium nunc pertinet, uacat per se, & per obitu sui intulati: ar. l. genera 91 liter. ff. de fideiussio. t. Aliqñ est facta vnio de ipsa ecclēstia quo ad proprietatē: & tunc aut est facta unio ita, ut ecclēstia sit pleno iure donata, quo et ad curā cōmissionem, vt qd p̄sidentis bñficio cui est facta vnio, sit ipse curatus parochialis ecclēstia vnita: & tunc est in totum hęc ecclēstia accessio bñficii, cui est facta vnio, ut c. eam. de a. & qua. vñ non uacat per se, sed solū in consequentiā uacat per uacatiōē bñficii cui est facta unio. Iste tñ sic bñficia tus poterit per uicariū tpealem curam exercere, ut hic nota in gl. Aut unio est facta, ita tñ qd ibidem sit perpetuus uicarius, & tunc aut quāris de ipsa ecclēstia qualiter uacat, & idem ut §. quia uacat per uacatiōē ipsius bñficii, cui facta est unio, ut est dictū. Nā p̄rlatus est seu maior huius ecclēstia vnita, ille idem qui est p̄rlatus bñficii uel mensē cui est facta vnio: ut not. in d. c. eam. te. de 92 a. & qua. t. Aut quāris de ipsa vicaria, quā est perpetuum bñficii: & tunc uacat per se, & sic per excessum uel cessum ipsius vi 93 carij, vt d. cle. vnica. Ex quo uideretur, t. qd uacante talī vicaria, non bene impetraret qui diceret ecclēstia uacare, & per illā supplicaret. Sed quia addit, curatā seu parochialem ecclēstiam esse, crede rem sufficere: quia in ueritate ecclēstia remansit post uacatiōē cura t sicut ante. Vñ licet nunc rogatur cura per uicarium perpetuū penes quem est cura, ut c. f. de off. uica. non est uis; quia Papa concedendo uoluit impetrantem esse curatum: & si mouit eū credens qd esset ecclēstia stans per se absq; aliqua unione, multo magis motus fuisset idem p̄cedere, si sciuisset eam esse uicariam: uoluit enim solū corpus curatū conferre, qd uacabat. sic concessio trahef solū ad uicariam, quā uacabat, & quā solū erat curata cura parochia: ar. c. pastoralis. de dona. & l. qui tabernas. ff. de p̄hen. emp. & l. si domus. §. si. ff. de leg. 1. non enim erant hoc casu duo beneficia, sed unum solū: scilicet uicaria: cum, ut dixi, p̄rlatus bñficii, cui est facta vnio, sit platus huius ecclēsiā vnita: ut not. in d. c. 94 eam. te. t. Secus si essent duo beneficia per se stantia in eadem ecclēstia, puta prior illius ecclēsiā, & uicarius perpetuus. Nā tunc impetrās ecclēstia, vt solū impetrasse prioratū, non at uicariā: ar. c. cui de non sacerdotali. de p̄rb. in 6. & cle. cum ei quem. in parte pri 95 ma. §. de concess. p̄rb. t. ut sic istud uerbū, Ecclēstia, denominetur a digniori: ar. l. j. §. qui imperpetuum. ff. si ager uctigalis. & quia poterat illud bñficiū dignius impetrari, cū per se staret, ut p̄dixi. Veruntū adhuc urget ad oppositū rō p̄dicta: quia ex quo fuit impetratiōe additum de cura, magis fuisset motus Papa ad concedendū uicariam perpetuā, q̄ rectoriā & c. Nec ob. d. c. cui de non sacerdotali. quia ibi gratia poterat sortiri effectū, prout fuerat impetrata, nec mens Papæ erat alia: hic secus. Tñ cogita. t. Est autē qm; repire in aliqua curata ecclēstia, qd maior ibidem platus uocat uicarius, & ad eum solū pertinet institutio & destitutiō uicarij t̄palis, qui hnt curam exercere, & exercitiū illius curę p̄tinet ad eum, & recipit ex commissiōe ep̄i, & si ipse platus maior uellet per se curam exercere, non posset, cum non sit curatus,

tunc non est dubium, qd ipsa ecclēstia uacat per obitu uel cessum illius uicarij, qui est maior in dicta ecclēstia: tñ cura & exercitiū curę nō uacat ex persona sua, sed ex persona ipsius uicarij t̄palis. pro quo facit no. Inn. in c. cū non ignores. de p̄rb. in 6. licet pote tas huius uicarij t̄palis forsan finiat cedente uel decedente illo uicario maiore, quasi uoluntas sua ultra non duret. ar. l. iij. ff. loca. & c. si gratio se. de rescri. in sexto. non p̄ p̄a uacat cura ex persona illius uicarij maioris: imō in persona huius uicarij t̄palis, quasi ta 97 citē reuocati. Itē nota, t. qd ecclēstia curata p̄t pertinere ad locū religiosum seu mensam religiofam, ut proprietās, non at in titulu: & istud contingit altero de tribus modis. Vno mō ex cōcessiōe tenor priuilegij: ut c. porro. & c. recepimus. eod. tit. & istud nulli est dubium: quia ad eum pertinet dispositiō & ordinatio qualicumq; omnium ecclēstiarū & bñficiorū ecclēstia: ut c. ij. de p̄rb. in 6. & cle. si duobus. §. vt li. pen. Alio mō ex unione seu largitiōe ep̄ali facta cum consensu sui capituli: vt c. pastoralis. de dona. & cle. si vna. §. de re. ecc. non ali. Tertio mō ex p̄scriptiōe facta bona fide & cum titulo spatio. x. annorū, uel tanti tps cuius initij seu t̄rij memoria hominum non existit, per c. ad decimas. de resti tu. spolia. in 6. & c. ep̄m. de p̄scr. c. l. & istud de facto habeo: qm ep̄s sine consensu sui capituli loco & mensā religiofā uniuert ecclēstiam curatā, & demū post. x. annos capitulū approbauit, & confirmauit hęc unione, & ex tunc lapsi sunt. 50. anni stante cōtinuē in possessiōe huius vnionis loco seu mensā religiofā. Nā unio nō ualuit, ex quo tunc non accessit consensus capituli, uel parū post, iuxta no. per Inn. in c. dudum de re. ecc. non alie. titulum tñ parauit legitimum ad p̄scribendū: ar. c. cura. & qd ibi no. de iure pa 99 tro. Verūm fm Guil. t. hic p̄scriptiō circa ademptionem iuris ep̄alis non plus operat, q̄ operaret ipsa concessiō ep̄alis, ut quem admodū totū ius superioritatis non p̄t a se p̄sdimere, ut d. c. pastoralis. de dona. ita nec p̄scribitur. ut c. cū non liceat. de p̄scr. & fm Host. autorizabilis institutiō non p̄t p̄scribi. vt §. 100 dixi. Itē nota, t. qd ubi ecclēstia uel beneficium est uacatum mensē dignitatis uel p̄bendā alicuius, tunc directū dñūm ipsius ecclēsiā uel bñficii uniti & iurium eius ē penes mensam cui est facta vnio, vt c. suscepti. de p̄rb. in sexto. & cle. ut cōstitutio. de iure pa 101 tro. t. Vbi autē econtra, omnis fructus pertinet ad uicarium, & seruata certa pensioe annua debita illi mensē: non possunt p̄prie 102 dici huius res, & iura esse de mensā dignitatis uel p̄bendā, t. ad instar eius qui habet in aliqua re dñūm directū, & alius in eadem utile, ut est emphyteota, & feudatarius, & ideo Inn. in c. ut super. de re. ecc. non alie. dicebat, qd res ecclēsiā datā licitē in feudum, non sunt proprie dicendā de mensā, ut dicit hic gl. Sed certe Inn. habuit respectum ad prohibitionem alienationis, quā fit de his, q̄ sunt de mensā ep̄ali uel alterius ecclēsiā, ut c. unico. ep̄m uel ab 103 batem. x. coll. t. Nam si res feudales ecclēsiā deuoluit sunt ad ecclēstiam, uel p̄ feloniam, uel aliam cām, cōstat qd omnis fructus est penes mensam, & p̄rlatus, si uult, p̄t retinere, & non iterū trade re in feudū, & sic uerē sunt de mensā, p̄ consolidatiōem uiculis domini cum directo dñio: sed quia sortitē sunt hanc naturam, ut possint per feudum alienari, alienabunt fm naturā suā. ut c. ij. de feudis. Nec per hoc desinent esse de mensā p̄rlaturā: & iō si p̄rlatus uellet istud directū dñūm alienare, nō posset. Preterea nec negari p̄t, quin dictū directū dñūm sit mēsa p̄rlati, & et quin ipse res quo ad directum dñūm & eius effectū sint de dicta mensā, 104 ut d. c. ij. t. Et idē dico in re emphyteotica ecclēsiā, quia reuerfa est ad ecclēstia consolidato uiculis dñio cū directo, poterit ecclēstia iterū dare in emphyteotum sine solēnitate, semel em̄ exiuit prohi 105 bitionem: ar. l. cum pater. §. quindecim. ff. de le. iij. Itē nota, t. qd religiosi p̄nt ad firmam tradere fructus bñficiorū suorū. cōcor. 106 c. ueltra. de loca. t. Et monachis dant abbates ad firmā prioratus de mensā abbatis existētes: ut no. Inn. in c. monachi. de sta. mona. Nec ob. cle. monasteriorum. §. de re. ecc. non alie. ubi nō p̄nt. quia ibi fiebat traditio ad nō modicū tps, q̄ equiparatur alienationi: hic aut ad modicum tps, qd licet: & istud p̄bat in d. cle. in fi. No. decimo septimo ex xvj. excessu sup indebita sustentatione curatorū ecclēstiarū religiofis unitarū: quā nō dimittunt ueritas debita portio 107 p̄ & c. Itē nota, t. p̄ntatus p̄ religiofum ad ecclēstia parochiale si bi subiectā, uocat rector ipsius ecclēsiā. Et sic non ob. cle. vnica. de of. vi. & istud est bñ norandū p̄ ea, q̄ dixi in p̄ce. ver. Nā alias de facto habui & obtinui. Nā uer. dēt intelligi, qm ista ecclēstia parochialis erat religioforū, & sic uel solū quo ad ius patronatus, uel et quo ad institutiōē & destitutiōē rectoris: tñ fructus eius dē poterat

ferant conuerti in vfu eorū, referuata rectori cōgrua portio-
 ne. & sic i veritate tāt pntatus, vel institutus sit vicarius ppetuus.
 ut c. extirpanda. §. qui uerō. de pb. tñ & rector eiusdē ecclesie est,
 ut hic clarē est expressū: nec alibi scio textū illud sic exprimentē:
 verūm non p̄t dici, q̄ sit platus ecclesie, si ecclesia sit alteri bñficio uni-
 ta, ut s. dixi. No. decimo octauo ex. xvij. excessu sup inuasiōe ar-
 108 mata. Nota, q̄ possessum tanto tpe, cuius initij uel p̄rij memo-
 ria hoīum non existit, h̄ p̄ vero debito, & p̄ legitime cōstituto.
 cor. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aq. quoti. & æsti. & l. j. §. si. de
 aqua plu. ar. & c. j. de p̄ct. in 6. No. ob. l. male agit. C. de p̄ct. xxx.
 ann. quia ibi in eo qui possidebat noie alieno, vñ nō p̄scribit. hic
 aut tenebant ista molendina & alia bona p̄ religiosos vt p̄pria, &
 bona fide, & sic p̄scribitur. ut l. si. ff. p̄ suo. vñ ob. no. sc̄da possessore
 de reg. iur. in 6. cū si. facit q̄ no. in c. ut super. de re. ecc. nō ali. Itē
 109 nota, q̄ non est licitū plato cū armis & erecto vexillo aggredi
 quemq̄ in loco exēpto vel bona exēpta, & si faciat puniet l. Iul.
 de vi publica. si inuaderet sine armis puniret l. Iul. de vi priuata. ut
 patet. ff. ad l. Iul. de vi publica. & C. eo. ti. & c. cū dilectus. de or. co.
 110 gni. & ibi no. in prima gl. q̄ Certe nec idē facere poterit in locis
 nō exēptis: quia talis executio est eis interdīta, maxime ep̄s, licet
 3 rebellos & pertinaces procedere possit cū auxilio brachij secu-
 111 laris: q̄ unum. n. brachium alteri seruit. & vide q̄ no. in c. olim de
 resti. spo. No. decimononē ex. xvij. excessu sup dilapidatione fru-
 112 ctuū in fauorē cognatorum, q̄ plati nō dēt fructus deputa-
 tos ad vsum religiosorū diminuire pro alimentis suorū confan-
 guineorū, & nepotū, ac canū, & cultodū eorū. concor. cle. ad no-
 strum. s. de cens. Nam non est bonū dare canibus panē filiorū: &
 Dei filij sunt religiosi, ut ait mulieti illi, de qua in euangelio, Salua-
 tor noster. No. vigesimo ex. xix. excessu super cōcessione posses-
 113 sionū in fauorē languinis platorum, q̄ arrendationes uel cōces-
 siones factæ possessionū uel fructuū religiosorū per ipsos ad hoc
 compulsos per platos eorū confanguineis uel nepotibus, sunt nul-
 læ ipso iure. Nec mirum dicit gl. quia idem fuerat prohibitū per
 cle. monasteriorū. sed certe, quia hic loquitur indistincte ad tps,
 nō distinguendo an tps sit modicū vel non modicum, puto q̄ non
 est distinguendum: arg. l. de pretio. ff. de publi. & sic in hoc plus
 disponit p̄ns cle. q̄ cle. monasteriorū. & hoc pp̄ duo. Primū, quia
 talis concessio facta fuit confanguineis, uel nepotibus p̄lati: vñ
 pp̄ carnis vinculum p̄sumitur q̄ p̄lati: fm̄ Pau. Secundo, quia a
 religiosi coactis: & sic non valuit: c. cum olim. ij. de priuile. in 6.
 vbi consensus canonicorū extortus, non p̄dest. Nec intelligo q̄
 sit necesse eos fuisse coactos per metum, qui cadere poterat in cō-
 stantē: Nā sufficit, q̄ interuenit aliqua coactio, qua circumscrip-
 ta aliā hmōi concessio facta non fuit, vtz metu, ne per excogi-
 tatum malitiam p̄lati de dīctōne prouocati & turbati aliqua
 committerent q̄ religiosos ipsos. Nec puto eos incurrere penā di-
 ctæ cle. monasteriorū. licet non fuerint per metū iustū, qui cadit
 in constantē, compulsi. Nam non sunt in dolo, aut in libera uolun-
 tate, ex quo taliter concedunt, aliā non p̄cessuri. ar. l. diuis. ff. de
 fica. Gen. tñ vñ intellexisse hic de metu qui cadit in cōstantem, dū
 dicit esse casum vñ specialē, in quo factū per metū est nullū ip-
 so iure. Alij no. in c. abbas, de his quæ vi me. ue. cā. si. tñ plus placet
 q̄ p̄lati. Not. vigesimo primū ex. xx. excessu super compulsionē
 patronorum circa p̄sentationem personarū cōiunctarū, uel fa-
 114 miliarū ipsoꝝ p̄latorū, q̄ p̄sentatio facta ad uoluntatē
 p̄lati est aliqua, ut hic clare colligitur. Nam hoc casu non est de
 cretum irritū licet in superiorī. Secus aut est in electionē: qm̄ elec-
 tus ad uoluntatē metum inferentis q̄ uoluntatem eligentium nul-
 lum ius habet: ut c. bona. de elec. & ar. c. cū locū. de spon. sed for-
 san hic intelligitur qm̄ non interuenit metus, sed aliter uolūtas nō
 115 fuit libera &c. Item nota, q̄ monachi debent institui seu fie-
 ri per abbatē, non aut per diocesanum: q̄ est uerum de supernu-
 merarijs, seu qm̄ non erat certus numerus monachorum uel religio-
 sorum institutus: aliā ad locū vacantē uideretur, q̄ ep̄s possit
 aliquē ponere quasi ordinator totius suæ diocesis, nisi esse mona-
 steriū exemptum: arg. c. cū ep̄s. de of. or. in 6. Sed certē dispositio
 dēt cum suo cōuentu institutio seu creatio monachorū, & est tex.
 116 in c. si. de reg. in 6. q̄ Nā ad ep̄m solū p̄tinet institutio rectorū ec-
 clesiarum religiosorū, in quibus hēt ius patronatus ipsi religiosi
 vt c. ea noscitur. de his quæ si. a p̄lato. & in hoc ver. dī. & et confir-
 matio electionum factarū per conuentus monasteriorum & prio-
 ratū conuentualiu ut c. ij. §. si. de sta. mo. No. vigesimo secundo.
 ex. xxj. excessu super irrogatione iniuriæ personalis & realis fa-

117 sta per officiales t̄pales, q̄ p̄lati habent dominia t̄palia, quæ
 in Francia uocantur temporalitates, vtz merum & mixtum impe-
 riū, & omnimodā iurisdōnem ad dominationē in subditis uisusq;
 sexus & status, ut hic. Tñ istud dñum hēt ex eo, quia sunt p̄lati
 118 talium ecclesiarum uel dignitatū habentū hmōi dñia. & ipsi
 dicunt p̄pria spoliari & priuari hmōi dominijs, & earum posses-
 sionibus, siue de iure siue de facto spoliēt uel priuent. ut c. inter
 dilectos. de si. instru. & no. Inn. in c. in literis in gl. pe. in fi. de resti.
 spo. Posses tñ dicere, q̄ hic sumit dñum pro p̄tate: simile in cle. ce
 119 dit. s. de Iudg. Item nota, q̄ qui p̄t phibere officialē suum ne
 malū faciat, & sciat eū male facere, & patiēdo taceat, vñ p̄sentire
 tacitē. Nam talis p̄missio h̄ pro consensu, ut hic. concor. l. j. ff.
 120 de noxa. Item nota q̄ hic de tacito consensu qui nocet sicut ex-
 pressus. concor. l. qui ad certum. ff. loca. & l. Caius. cum sua mā. ff.
 121 de pig. act. Item nota, q̄ immunitate cōcessa religioſis gaudere
 dēt homines eorum: q̄ est uerum quo ad iniurias non irrogādas,
 non aut quo ad decimas non soluendas, uel circa exonerationē eo-
 rum ad q̄ subijcerentur de iure cōi: ut cle. j. s. de deci. nisi aliter cau-
 tum esset immunitate, quæ legenda est. c. porro. de priuilegijs &c.
 122 Item nota, q̄ occupans bona alicuius censetur ei facere iniu-
 riam personalē, ut patet hic per uerbū, Aliq; q̄ est implicatiū ut li-
 quidā. & ibi no. ff. de re. dub. licet possit dici, q̄ istud uerbū, Alia,
 refert ad uerbū, simplr̄ iniuriæ, nō at ad eas q̄ inferunt p̄sonis.
 ar. l. famcim. j. in fi. C. de sacros. ecc. cum si. Nota vigesimo tertio
 123 ex. xxij. excessu super priuatione bñficiarū &c. q̄ p̄ priuilegia
 tus non dēt fraudē adhibere per q̄ pleniorem effectū seu utilitatē
 reportet de suo priuilegio. Nā platus priuilegiatus sup perceptio-
 ne fructuum bñficiarum uacantiū primi anni, nō dēt fraudulenter
 facere uacare bñficia: ut per hoc fructus percipiat. Nā non p̄t pri-
 uare bñficiatos ad finē istum. concor. l. iij. §. cū igit. ff. de in diem
 124 adiec. & cle. religiosi. j. de priuile. ultra medium. Itē not. q̄ ep̄s
 p̄t priuare religiosos ipsoꝝ bñficia: q̄ est uerum, nisi collatio
 & priuatio ad abbatē pertineret, ut c. si. de reg. in 6. Sed certe colla-
 tio bñficiarū regularium primo loco uideat pertinere ad abbatē
 & suū cōuentū, ut d. c. si. & in eorū negligentia. Sc̄do loco ad di-
 cesanū, ut cle. Quia regulares. de sup. neg. pra. Tñ priuatio ipsoꝝ
 religiosorū bñficiarū pertinet solū ad diocesanum: quia ipse
 est ad quē de iure cōi spectat iurisdīctio, uigore cuius malē meri-
 tis sunt auferenda bñficia, ut c. cum ep̄s. de of. or. in vj. q̄ est uerū
 non exemptorū: aliā fecus, ut pater ibi. & in c. grauem. eo. ti. in an
 125 tiquis. Itē nota fm̄ gl. q̄ p̄ priuilegiū concessum diocesanū de
 fructibus primi anni bñficiarū uacantiū in sua diocesi usq; ad
 certum tps, extendit & ad bñficia exempta, q̄q̄ nō sint de iurisdō-
 126 ne diocesanī. Nā hic non distinguūt: & sic nec est per nos distin-
 guendū: ut l. de pretio. ff. de publi. cū si. Solū. n. erat exposita hic
 quærela q̄ diocesanū priuilegiatū, ex eo, q̄ priores & alios religio-
 sos bñficiatos priuabat iniuste bñficia ipsoꝝ, ad finē ut lucra-
 ret fructus primi anni. Cōtra tñ tenuit Archi. in c. si. p̄ tua. in pri-
 ma gl. de p̄ab. in 6. per. c. graue. p̄alle. vbi ex mandato gñali q̄
 clericos directo diocesanū non includunt clerici exempti. & c.
 ex pace abbaris. cum ibi no. per gl. Gof. & Vin. de priuile. vbi re-
 scriptū in quo non fit mentio de exemptioni, p̄t elidi per exem-
 ptionem: & tertio, quia in gñali concessione nō ueniunt ea que in
 specie non esset concedens concessurus. in c. ij. & iij. de of. vica. in
 127 vj. fm̄ glo. hoc distinguit. q̄ An concessio facta gñaliter benefi-
 ciorum uacantiū in sua diocesi, & tunc includunt exempta, an ve-
 rō bñficiarum sibi subiectorum, & tunc exempta nō includunt.
 Verū non rīdet ad rationes alle. in 3. Vnde dic. q̄ c. grauem. locū
 hēt in rescripto omisso gñaliter super exercitio iurisdōnis, per q̄
 non dabat diocesanū cui dirigebat iurisdō, sed solum eius ordina-
 ria potestas. & ideo non p̄iudicatur priuilegio exemptionis an
 aliquibus concessio: & sic rō erat diuersa. Nā si exempti fuissent in
 cluī de directo, p̄iudicatur fuisset exemptio: hic aut bñficia tam
 exempta q̄ non exempta erant equaliter libera ab onere perce-
 ptionis horum fructuum an hoc priuilegium concessum: & ideo
 priuilegium concessum super istis fructibus gñaliter omnia bene-
 ficia comprehendit, quia eadem est ratio omnia grauandi. arg. l.
 illud. ff. ad l. Aqui. Non cā p̄iudicatur exemptioni si fructus bene-
 ficiarū exemptorum primi anni debeant peruenire ad diocesa-
 num. Eodem mō non ob. d. c. ex parte. quia ibi si rescriptum h̄ret
 effectum, fuisset exemptioni derogatum: q̄ esset absurdum: hic
 autem non derogatur. Similiter non ob. c. ij. & fin. de offi. vi. quia
 qua ratione uoluit grauare beneficia non exempta, eadem grauaf-
 se censetur beneficia exempta. Nā exemptio non erat talis cā in
 proposito

proposito, ob q̄ p̄sumi debeat concedentē solū grauasse uoluit.
 se bñficia non exempta, nō aut exēpta. No. vigesimoquarto ex vi
 gesimotertio excessu sup occupatiōe bonorū uacantiū bñficiarū,
 128 q̄ plati nō dēt occupare bona mobilia bñficiarū regularium
 uacantiū. quia illa sunt cōseruanda successoribus. cōcor. c. gñali. §.
 si. de elec. in vj. & c. p̄nti. de of. or. eo. li. Non. n. efficiunt uacantia
 bona, res, & iura bñficiarū uacantiū, qm̄ semper mansit apud ipsa
 129 bñficia, ut plene no. Inn. in c. cū super. de cā pos. & proprie. ff. p̄
 si namq; bñficiati non sunt dñi, sed solū administratores: ut c. ij. de
 dona. cū si. ipsa aut bñficia dicunt uacare quo ad titulū p̄siden-
 tiū, uel administrationis, donec prouideat de administratore per-
 petuo, q̄ uelut sp̄s bñficii huius eē censetur. ar. c. inter corporalia.
 de transla. Nec ob. l. j. §. Scuola. ff. si q̄ testa. li. esse ius. vbi mor-
 130 tuo patrefami. hareditas est uacans, in nullius bonis est: q̄ q̄a bo-
 na, res, & iura singula, sunt in dñio h̄ditatis, q̄ interim p̄sentant
 131 personā defuncti. ut l. mortuo. ff. de fideiuf. At ipsa h̄ditas nō dū
 adita nō hēt dñm. re. spe at sic. h̄redē ex testō uel ab intestato.
 132 Sic in bñficio: q̄ nāt p̄ uacatiōis nō hēt dñm, hoc est, sponsum. l.
 re. spe aut sic. l. illum cui prouidebit per eū ad quē pertinet cano-
 nicū: ut c. j. de reg. iur. in 6. & sic concor. No. ob. d. c. gñali. in fi. vbi
 fructus bñficiarū occupant. Præterea & illi nō cōseruant successo-
 ribus, cū possint de illis disponere. & testari. & no. glo. d. c. p̄nti. in
 133 gl. magna: q̄ quia illud intelligit de illo, qui est bñficiatus bñfi-
 cio simplici, in quo nō cadit administratio: talis. n. de fructibus col-
 latis, & a solo separatis, & in horreis reconditis, p̄t uiuens testa-
 ri, & donare, uel alr̄ disponere. & si nō disponat ecclesia illa in q̄
 134 erat bñficiatus, in eisdē ab intestato succedit. At bñficiatus ad-
 ministratioe aliqua, ut est prioratus regularis, uel secularis, aut
 dignitas, uel officiu, nō p̄t testari de talibus fructibus: uiuens aut
 p̄t donare, moderatē tñ, ut no. in d. gl. magna. & ideo tam illi fru-
 ctus qui super sunt tpe mortis suæ, q̄ t̄ q̄ p̄ueniunt tpe uacationis
 sicut cōseruandi successoribus, nisi cōsuetudo habeat in 3. riu, ut d.
 135 c. p̄nti. q̄ Fallit in fructibus p̄bendæ, qui percipiunt illa uacante:
 nā nō cōseruant successori, sed sunt capituli. Rō: quia ipsa p̄benda
 q̄q̄ sit distincta, censet esse de bonis capituli profectæ: & iō fructus
 ex ea tpe uacationis proueniētes, & q̄ super fuerunt tpe mortis
 p̄bendati, pertinent ad capitulū, non aut successori referunt. ar. l.
 dos a patre. C. sol. matri. & ex p̄missis vj. q̄ spolia bñficiarorū de-
 cessori qm̄q; p̄tinet ad capitulū uel ecclesiā, qm̄q; referunt suc-
 cessori circūscripta q̄ cūq; cōsuetudine, qui stādū eēt, si de illa q̄sta-
 ret, fm̄ moderationē facta in d. c. p̄nti. §. potro. No. vigesimo quin-
 136 to. ex. xxij. excessu sup dolosa uēditione facta i detrimētū religio-
 136 sorū in uitis eorū, q̄ q̄s nō p̄t disponere de suo ad uoluntatē
 suā, ubi hoc fecit aīo nocēdi alteri. cor. l. j. §. deniq; ff. de aq. plu.
 ar. & cle. j. de priuile. Nō ob. l. in re manda. C. de man. & l. flumi-
 nū. §. si. ff. de dam. infec. vbi q̄s nō tenet uicino ex dāno ei dato ex
 opere, q̄ fecit i p̄prio suo: q̄a ibi fecit aīo sibi ipsi, p̄uidēdi: vñ non
 atēdit si in p̄ntia dānū det uicino: hic aut fecit aīo nocēdi uicino,
 137 & iō ei tenet. q̄a illicite fecit. Vñ dicit gl. colligē hic, q̄ q̄ aīo iū-
 r̄, ex aīo sit illicitū. all. c. locupletari. cū ibi no. d. ore. iur. in vj. & p̄
 hoc ē adducit plures aīo p̄cor. q̄s uide i gl. p̄ quo bñ facit. d. cle. j.
 138 j. de priuile. Itē no. q̄ potētiarib. pares eē nō possum. l. iij. in pri.
 139 ff. de ali. mu. iud. cā fac. q̄ Et q̄ hēt malū uicinū, hēt malū matuti
 140 nō. q̄ Et q̄ milites solēt eē i festi & dispēdiōſi religiosi. No. vige-
 141 simo sextū. ex. xxv. excessu sup diripiōne monasteriorū, q̄ a pla-
 to monasteria nō sunt diruēda sine cā, & sic iniuste, iuste at p̄nti di-
 strui sicut qm̄ vñ monasteriū pp̄ malitiā t̄pis uel gentis trāsset de
 uno loco ad aliū locū bonū & pacificū: ut vij. q. j. c. & t̄pis. & de p̄
 sec. di. j. c. tribus. No. vigesimo septimo ex. xxxvj. excessu sup occupa-
 tione uiolēta fructuū bonorū mobiliū religiosorū locorum uel
 142 nō uacantiū, q̄ plati nō p̄t occupare iura & bona mobilia uel
 imobilia bonorū religiosorū p̄pria autoritate, & si faciūt p̄dunt
 ipso iure omne ius eis cōpetēs i illis, fm̄ gl. q̄ alle. l. si q̄s in tāta. C.
 vñ ui. & c. eū q. de pb. i vj. Sed iste tex. loquit simplr̄ de occupatio-
 ne iniusta, q̄ nō p̄t eē citra uiolētiā armatā vñ inermē, licet inducat
 de acq. pos. cū. si. ar. l. si q̄s in tātam. loquit solū i uiolētia expulsiua, ad
 idē. l. extat. ff. q̄ me. cau. Sed. c. eū q. loquit de occupatiōe facta ēt
 p̄pria autoritate sine uiolētia, & ut puro, ē speciale bñficijs. Vñ se-
 cus si in alijs, & sic i casu. l. si ex stipulatiōe. ff. de acq. pos. nō vñ,
 q̄ ille apphēdēs rē sibi debitā p̄pria autoritate sine uiolētia actua-
 li expulsiua p̄datus suū, licet dicat p̄do quo ad hoc ut fructus nō
 faciat suos, vt teneat restituere possessionē: q̄ accepit, vt. l. si. C. de
 acq. pos. cū si. No. vigesimo octauo ex uigesimo septimo excessu
 143 super reparatiōe interdicta locorū religiosorū: q̄ nemo p̄hi-

143 bendus est a reparatiōe loci sui, siue sit locus religiosus quo ad
 mentē & fidē reparare uolētēs, ut est synagoga Iudæorū, uel mes-
 quita Sarracenorū. ut c. cōsultuit. de Iudæ. & l. si. C. de Iudæ. facit
 q̄ dixi de sacerdotibus Sarracenorū in cle. cedit. s. de Iudæ. siue
 sit locus prophanus, & ad reficere uolētē p̄tineat ius proprietari-
 tis: vt l. haētēus. §. j. ff. de usufruc. siue p̄tineat iure seruitutis per
 sonalis: ut d. l. haētēus. §. Neratius, siue ēt p̄tineat iure seruitutis
 144 realis, ut l. refectioſis. ff. cō. p̄r. cū si. Circa q̄ considera, q̄ q̄ uo-
 lens reficere in alieno cannale lapideum, uel aliud opus, per q̄ ha-
 bet seruitutē aquæ ducendæ, uel aliā quancunq; licet non possit p̄
 145 hiberi ab hac refectiōne, q̄ aliā tenere confessoria dñs p̄dij
 prohibens: ita nec prohiberi p̄t, quin portet ibidē, & sit in loco
 alieno, ea q̄ sunt necessaria ad refectiōnē, sicut sunt lapides, calx,
 arena, & similia. Nā sine istis non p̄t fieri dicta reparatiō: arg. l.
 si. ff. de of. eius cui man. est iurisdī. Verum puto, q̄ anteq̄ mittat in
 alieno p̄fata necessaria ad refectiōnē, debeat nuntiare dño p̄dij,
 se paratū reficere dictū opus, & q̄ assignet in p̄dio illo aliquē lo-
 cū in quē intronittat dicta necessaria, aut ergo conuenit est pro
 semper decreto loco, & illo uetē. Aut non est conuenit, & tunc
 hēt requiri dñs p̄dij, ut spatium uel locū in p̄dio illo relinquat,
 in quo tam ad dextram q̄ ad sinistra ire possit ad opus reficiendū,
 & in quo loco terrā, lignū, lapides, & calcē iacere ualeat: vt dicit
 tex. in d. l. refectioſis. q̄ ideo dixi, nā istis diebus in quadā qualtio-
 ne de facto aliqui doctores & alij ualentes legistæ afferbant, q̄
 reficere uolens, p̄t sua autoritate immittere, q̄ uult in p̄dio seruiē
 te necessaria ad refectiōnē, & fodere ibidē dño p̄dij inconsulto
 & procedere donec prohibeant a dño, vt; si aī prohibitiōe dā-
 nū intulisset dño p̄dij fodiendo ultra debitū, uel aliter exceden-
 do, tenebant, q̄ restituere debeat emendā dño p̄dij, allegabant
 iura cōia, dicentia refectiōnē nō debere impediri. l. j. §. si quis ædi-
 146 ficium. ff. de oper. no. num. q̄ Dicebā q̄ melius erat dño p̄dij nō
 vulnerari q̄ vulnerato remediū dari: arg. l. si. C. in qui. cau. in inte.
 resti. nō est necesse. & sic uidebat mibi 3. rium dicendū, & p̄ me fa-
 faci tex. expressus in d. l. refectioſis in fi. Per hoc. n. q̄ dñs p̄dij te-
 netur relinquere spatium sufficiens &c. q̄ stat, q̄ anteq̄ dñs p̄dij
 assignet, nō p̄t uolens reficere per se immittere: si ergo nolit aī
 gnare, uel non congruentē locū ad hoc, p̄t cōpelli uia ordinaria:
 uñ si p̄pria autoritate hoc faceret, ni adhibita, priuaret iure suo. p̄
 l. si quis in tantā. C. unde ui. cum si. No. uigesimo nono ex uigesi-
 mo octauo excessu super derogatione priuilegiōrū facta per pla-
 147 torū statutū, q̄ inferior per suum statutū nō p̄t derogari pri-
 uilegio aliquibus concessio per superiorē: concor. l. ille a quo. §.
 tēpētium. ff. ad Trebel. cum si. Nec ob. l. omnes populi. ff. de iu-
 148 r̄. & iure. q̄ ubi inferior & singularis populus p̄t derogare per
 suum statutū quantū ad se legi cōi superioris, licet lex cōi sit pri-
 149 uilegiata q̄ iuris cōis dispositionē, siue nō: q̄ statutum. n. p̄t fieri,
 ut non detur restitutio ei qui compleuit. xx. annū ætatis suæ, uel
 ut mulier ēt non renūtiāns bñficio Velleiani, non iuuet eo, si pro
 alio intercedat. & sic tollit legē cōem priuilegiatā: quia ibi statuē-
 tes habebant potestātē statuēdi personas priuilegiatas: quia erāt
 de corpore, & membra statuentiū: hic aut nō, quia erant exempti.
 150 q̄ Præterea & fortius longa est dīa inter priuilegiatos priuile-
 gio sp̄ali Principis p̄ rescriptū indulto in corpore iuris nō in cluso,
 q̄ solū uendicat sibi locū quo ad noiatos in eodē, ut c. porro. & c.
 recepim. de priuile. cū si. & priuilegiatos priuilegio sp̄ali p̄ Princi-
 pē indulto sua lege i corpore iuris clausa, q̄ uniuersalis est quo ad
 oēs eiusdē generis cōprehensos sub d. l. Nā priuilegio sp̄ali p̄scri-
 ptū indulto nō p̄t derogare statuentes, licet hi q̄ quos statuerunt,
 eēt sub p̄tate eorū. Rō est, quia quo ad cōcessā in priuilegio ha-
 151 bent p̄ exēptis. q̄ decet illud eē mansurū: ut c. decet. de re. iur.
 in vj. & nō est lex, sed quid indultū q̄ legē cōem. licet dicat q̄ pri-
 uilegiū idē sit q̄ priuata lex, ut no. p̄ doc. in l. si. ff. de cōsti. Prin. &
 per Holt. in summa de priuile. Et sic nō ob. d. l. oēs populi. quia po-
 pulus p̄t statuere q̄ legē in corpore iuris clausam, ut ibi, nō aut q̄
 legē priuatā in corpore iuris nō clausam. Nā populus non possit
 quicq; horū, nisi hoc fuisset ei p̄cessum de super, per d. s. tēpētium.
 sed de super ei fuit cōcessum, ut possit statuere q̄ legē in corpore
 iuris clausam: ut d. l. oēs populi. ergo nō trahet hęc q̄cessio ad re-
 scripta uel priuatas leges nō inclusas i corpore iuris. Facit ad istā,
 q̄ si ualeat statutū municipale q̄ rescriptū priuilegiale Principis,
 tūc statutū tale nō eēt cōe, sed particulare: q̄ ea q̄ no. in l. ij. circa
 mediū magnæ gl. C. q̄ sit lon. q̄ sit. Trigesimo no. ex. xxix. excessu
 152 super uolatiōe priuilegiōrū circa plonas & res religiosorū. q̄ q̄
 specificati s̄ solet adiungi clausula generalis cōprehēdant alia nō
 specificata, q̄ tā specificari poterant. concor. l. doli. clausula. ff. de
 ver. ob.

Ver. ob. & l. sed si quis. §. que situm. ff. si quis cau. Itē nota insuper, qd non est dare plurimam ecclesiarū, scum solū sit una ecclesia in, vel sub qua cōprehēdit totus populus Christianus, & sic tam p̄lati & superiores, q̄ subditi inferiores, quorū omnium Christus caput est, & Papa ut eius vicarius. ut c. vno. de sacra vnc. ver. sed ubi. nos aut singuli collecti mēbra sumus. vñ in simbolo dī, Cre-

tes licentiā ut hērent rectorē unū ex eis: quemadmodū p̄micerit qd dēt esse & est semp̄ unus ex doctoribus collegij, sicut hactenus nolebant regi, & ita inflammati fuerunt, & adhuc sunt scolares in hoc p̄posito: ut nisi p̄uideat celeriter: nō bonis finis sequet̄: q̄ ab electio aut proprie est respectu sui ipsius. vñ ibi est charitas, q̄ est idē uelle & idem nolle apud duos uel plures: quis. n. nō dī hē charitatē ad seipsum, sed ad proximū: deligere aut quis dī. Itē nota, qd q̄ quisq; dēt esse p̄tētus terminis suis, nec dēt vsurpare alienū. cōcor. c. j. de sepul. c. recalescentes. de sta. mo. & l. fi. C. vñ vi. vñ sicut abutētēs suo priuilegio merent illud amittere, ut c. cū p̄tingat. de sen. ex. ita terminos illius egrediet̄ meret̄ decurtationē eius senti-

qualificata. Primum probat ar. 2. §. no. per Dy. in l. si quis seruus. ff. de lega. iij. ubi prohibito non ualet, si in priuilegio erat decretum: ergo secus, si nō erati ibi decretū. Pro nunc possit dici, qd aut huius prohibitio facta est ab eo qui p̄hibere non pōt: & tunc prohibitio pro non facta h̄r. arg. l. j. C. si a non compe. iudi. cum si. & sic instrumentum factum p̄ talem prohibitionē ualet. Aut est facta ab eo qui prohibere pōt: & tunc aut in p̄hibitione fuit appellatum decretū annullans instrumentū factum p̄ p̄hibitionem: & tunc instrumentū factum p̄ huius prohibitionē, non ualet. ar. l. co dicillis. §. instituto. de le. ij. & c. si eo tpe de elec. in sext. cū si. Aut non fuit decretum: & tunc, aut ista prohibitio est facta ad penam reatus notarij prohibiti: & nō ualet instrumentum factum contra hanc prohibitionem: aliās pena esset elusoria. ar. l. j. C. de postu. & l. si quis prohibet. ff. de postu. cū si. pro quo c. cum dilect̄. de 177 confus. p̄ ubi suspensus non pōt eligere, q̄ electio tendat in fauorem alterius. Melius facit l. hoc enim. §. si p̄tor. ff. de suspes. 178 tu. p̄ ubi prohibitus administrare tutelam, nihil agere pōt. Aut est facta in penam alterius, cui poterat prodesse dictum instrumentū confectū: & idē. ut d. c. si aduersus. Aut est facta alio respectu. seu alia de cā, vñ cum disceptaret̄ inter partes super instrumento conficiendo, uel nō, iudex pendente dubio prohibuit notario ne interim instrumentū conficeret, & ipse sp̄reta inhibitione instrumentū confecit, & tunc vñ qd instrumentū non faciat interrim fidē ar. l. is cui bonis. ff. de ver. ob. l. iudicium soluit. ff. de iudi. & d. §. in eos. & l. quorū. ff. de pig. q̄ em̄ tale instrumentū deleat̄ seu p̄ non factū habeat̄ non nocet parti, quia salua manet nota, ex qua iterū p̄fici poterit. ut l. si. in fi. ff. de bo. auro. iudi. pos. & contempta religio iudicantis uindicatur: ar. l. j. in prin. iuncta. l. de pupillo. §. memi nisse. ff. de ope. no. nuntia. Conclude s̄m Inn. & Host. in c. cum di 179 lectus. de ordi. cogni. p̄ ubi ex facto narrato in libello oriunt̄ plures actiones diuersæ, & p̄ diuersi modi agendi, & nō exprimat̄ q̄ actio intentat̄, non est recipiendus libellus. si tū fuerit admissus, ualet. ut l. j. C. de anna. excep. Verū sententia ferret̄ s̄m actionem, que minorē condemnationem requirit. arg. l. fauorabiliores. ff. de re. iur. Conclude, qd licet in p̄senti cle. exprimentur plures excessus, aduersus quos fuerat ante iura antiqua prouisum cameræ: expræfio hæc fuit facta ad exaggerandum grauamina & malitiam p̄latorum, & ut referat̄ grauamina que p̄lati faciebant, & contra prohibitionem iurium antiquorum. Vel dic qd fuit facta ut etiam prouideat̄ aduersus illos noua prohibitionē, ut sic committatur contra contemporem pena iurium antiquorum, & per hanc nouam p̄mulgata: ar. l. qui sepulchra. C. de sepul. uio. & cle. 180 ex graui. §. de vsuris. & ibi dixi. Conclude ex vers. p̄terea. p̄ qd si concedatur simpliciter fructus beneficiorum vacantium priuini anni usq; ad certum tempus, non ueniunt fructus abbatiarum, sed 181 solum prioratum: & forsā non conuenientialiter: p̄ quoniam cō uentuales & equiparantur abbatijs. ut c. iij. §. fi. de sta. mona.

De priuilegijs, & excessibus priuilegiatorum. Rubrica.

- 1 Continuat̄ rubricarum est fienda ad proximiora. Postq̄ autor dixit de excessibus p̄latorum, & subditorum nō priuilegiatorū, restat ut uideat̄ de excessibus ip̄forū priuilegiatorū. Hic cōtinuationē posuit Host. in summa. e. ti. sed nō placet, qd p̄lati non sunt cōiter priuilegiati: quia iura & libertates eis cōpetēt̄ uēdicant de iure cōis, & sic cassant̄ priuilegium. l. j. in fi. ff. ad municip. & l. vnica. C. de thesau. li. x. Subditi uero s̄m qd priuilegiant̄ per illa enim relaxatur q̄nq; & semper iuris cōis dispositio. ut c. priuilegia. in vj. & c. abbate. vltra mediū. de ver. sig. Alia aut̄ cōtinuat̄o quam idem Host. posuit ibidem non adaptatur hic: quia fuit ad titulū. de ope. no. nū. qm̄ in antiquis immediate p̄cedit ti. de priui. at hic non fuit posita, similiter cōtinuat̄o Io. An. eo. ti. q̄ est, qd quia priuilegiati q̄nq; abutuntur eorū priuilegijs, ideo ponit̄ de priuile. & excess. priuile. Sed certē istud dictū est probatio, quia tractandū de istis, non tñ est cōtinuat̄o, p̄ quæ semper fienda ad proxima & cōgrua successiue. ut l. iij. ff. de sta. ho. Quare dic, qd dixit de excessibus p̄latorum excedētium p̄ subditos etiam priuilegiatos: uerū quia subditi ip̄si priuilegiati excedunt contra p̄latos frequenter abutentes eorum priuilegijs, & excessibus ip̄orum priuilegiatorum. Scias etiam, qd secundum Nouel. per iura noua quandoq; priuilegiant̄, quandoq; priuilegijs antiquis derogant, quandoq; priuilegia antiqua non ædificant. Dic ubi. sed & reliqua uide plene per Host. in summa. eo. ti.

- 1 Secularis administrando clericis siue laicis sacramenta extrema vnctionis, uel eucharistiæ, uel matrimonia solemnizando, non incurrit excommunicationem ip̄so iure, licet administrauerit sine licentia parochialis.
- 2 Penalis constitutio est restringenda.
- 3 Religiosus habens curam parochialis ecclesiæ, si administrauerit sacramenta extrema vnctionis, eucharistiæ, aut matrimonia solemnizauerit sine licentia parochialis presbyteri, & hoc laicis uel clericis, non incurrit excommunicationem.
- 4 Vniuersale signum omnes includit, ubi in omnibus particularibus est eadem ratio: secus si diuersa.
- 5 Indefinita equipollet uniuersali ubi omnium particularium est eadem ratio: alias secus.
- 6 Penalis constitutio restringenda est.
- 7 Religiosi clericis uel laicis administrantes tam sacramentum extrema vnctionis, quam eucharistiæ, aut solemnizantes matrimonia sine licentia proprii sacerdotis parochialis, incurrun excommunicationem ip̄so iure.
- 8 Masculinum genus concipit femininum, ubi profertur a lege.
- 9 Extrema vnctio est sacramentum Ecclesiæ.
- 10 Corporis Christi administratio est administratio sacramenti.
- 11 Eucharistiæ unde dicatur.
- 12 Matrimonij solemnizatio non est sacramentum, licet ipsum matrimonium sit sacramentum.
- 13 Iuramentum continet ueritatem, iudicium, & iustitiam.
- 14 Falcem in messem alienam nemo mittere debet.
- 15 Religiosus licet sacerdos non potest administrare illa, quæ pertinet ad parochialem curam clericis uel laicis.
- 16 Sacerdos parochialis potest parochianum de recipientis sacramentis ab alio sacerdote etiam religioso, & sufficeret licentia generalis & quo ad parochianos & quo ad sacramenta.
- 17 Fauore aliquorum introductum, in odium illorum torqueri non dēt.
- 18 Sacerdos parochialis dando licentiam alteri sacerdoti, aut religioso, ut ualeat administrare sacramenta clericis uel laicis, uidetur illum sacerdotem habilitare, ne tunc ipse vñ administrare, secus si daret commissionem administrandi: nā tunc ipse uidetur administrare.
- 19 Sacerdos parochialis, licet alium quemlibet etiam religiosum possit licentiarē ad sacramenta administranda clericis uel laicis, est uerum pro aliquibus personis ad tempus, non in perpetuum & generaliter nam curam suam alteri generaliter committere nō potest.
- 20 Sacerdos dando licentiam alteri sacerdoti de administrandis sacramentis suis parochianis, uidetur licentiarē & parochianos ad recipiendum, & econuerso.
- 21 Sacerdos administrando sacramenta non suo parochiano super licentia petita & obtenta a proprio sacerdote per dictum parochianum, potest & debet illi credere, & illius assertioni standum.
- 22 Sacramenti receptio ab alieno sacerdote non habita licentia proprii sacerdotis, non proficit recipienti.
- 23 Immemor salutis suæ nemo p̄sumitur, maxime in assumptione extrema vnctionis.
- 24 Ordinis sacramentum non debet concedi ab alieno antiſtite, nisi cōstet de licentia p̄prij antiſtitis, nec standū est assertioni ordinadi.
- 25 Excommunicati assertioni non est standum quo ad absolutionem obtentam, nisi de ea aliter constare possit.
- 26 Delegato super delegatione nō standū, nisi de lris cōmissionis cōstet.
- 27 Sacerdos in partibus extraneis uolens celebrare, si non constat de literis ordinum, admittendus secrete, sed non publice.
- 28 Religiosus sacramenta clericis uel secularibus non debet administrare non docto uel allegato de licentia proprii parochialis presbyteri, assertioni tamen ordinandorum credere debet.
- 29 Curatus proprius dicitur omnium parochianorum suorum, & si ad tempus ibi habitent, ut de scolarijs, & similibus.
- 30 Curatus, licet non sacerdos, quia est infra annum, aut secum fuit dispensatum, nihilominus poterit licentiarē alium quemlibet p̄latum de administrandis sacramentis.
- 31 Diœcesanus potest dare licentiam per totam diœcesim aliquibus sacerdotibus administrare sacramenta parochianis cuiuslibet parochiæ, & idem per seipsum poterit administrare omnibus subditis.
- 32 Diœcesis dicitur parochia episcopi.
- 33 Archipresbyter maioris ecclesiæ potest licentiarē parochianos de recipiendis sacramentis in aliena parochia.
- 34 Curati uicarius temporalis ratione studij curati potest licentiarē parochianos de recipiendis sacramentis in alia parochia, & idem in legato sedis Apostolicæ, siue vicario episcopi.

- 35 Curatus simplex potest uti adiutorio alicuius religiosi, aut secularis sacerdotis non exempti in administrandis sacramentis.
- 36 Religiosus penitentiam imponens parochianis sine licentia sui curati, vel si baptizaret, non incurrit excommunicationem.
- 37 Religiosus imponens penitentias alienis parochianis sine licentia curati ad penam uel ad culpam, an incurrit excommunicationem.
- 38 Religiosus in confessione non potest absolueri excommunicatum a canone, ite nec excoicatu per statuta synodalia aut provincialia.
- 39 sacerdos parochialis in casibus in quibus potest in confessione parochianum absolueri, in eisdem casibus potest alium sacerdotem licentiar ad suum parochianum illi consistentem absolueri, alias religiosus in illis casibus non possunt absolueri.
- 40 Religiosus absoluerit parochianos a sententia excoicationis ab hoste lata, non incurrit excoicationem, licet absolutio dicat de facto.
- 41 Penalis dispositio restringenda.
- 42 Religiosus absoluerit parochianos a sententia interdicti, aut suspensionis, non incurrit excommunicationem.
- 43 Excoicationis sententia per modum sicut profertur pro prateritis culpis & punitibus, & non pro futuris: secus qm profertur per modum statut.
- 44 Excommunicationis sententia lata per statuta particularia aequiparatur illi que est lata a canone vniuersali.
- 45 Absolutio ad cautelam sicut non habet locum a sententia canonis vniuersalis, ita nec a sententia statuti synodalis uel provincialis.
- 46 Statuta synodalia dicuntur statuta diocesana.
- 47 Religiosus non potest absolueri etiam consocium excommunicatum a sententia synodali, aut a canonis sententia: alias incurrit excommunicationem.
- 48 Religiosus administrans extremam vnctionem, aut eucharistiam parochianis sine licentia proprii sacerdotis, aut absoluerit excoicatos a canone uel sententia synodali, incurrit excoicationem, a qua non possunt absolui nisi a Papa, praterquam in articulo mortis, parochiani tñ illa non incurrit, neq; minorem ex participatione.
- 49 Delinquens in Deum ligatus est culpa si contritionem non habuit, & Papa talem culpam remittere non potest.
- 50 Culpa delicti a Deo tollitur habita contritione.
- 51 Excoicatus a iure non est excoicandus ab homine prateritum illius cause, sed publice excoicatus nuntiandus est ab ordinario loci, & si fuerit exemptus, licet in alijs exemptioni non derogetur.
- 52 Religiosus in sermonibus suis prelati non debet detrachere expressa detrachione, aut verisimili: secus generali.
- 53 Religiosus non debet retrahere laicos, ut non accedat ad ecclesias proprias.
- 54 Vilitas a nemine est procuranda cum alterius dispendio, si illud ad alium erat peruenitur: alias secus. & nisi de voluntate contraria Principis constaret.
- 55 Religiosus non debet procurare, ut sibi legetur in preiudicium alterius cui legatum erat relinquendum, sed bene sine dispendio alterius.
- 56 Heres non debet retinere male ablatas, sed pauperibus remitti distribuenda arbitrio debitoris aut testatoris, quando dispositio est certa, sed arbitrio diocesani quando est incerta.
- 57 Religiosus non possunt absolueri in confessione a pena, uel a culpa aliquos: casibus in quibus absolutio reseruata est Papa aut ordinario loci: & si absoluerit non valet, sed non incurrit excoicationem.
- 58 Priuilegio suo nemo potest uti animo nocendi proximo.
- 59 Pena que imponitur pro delictis multis conuictum commissis, imponitur pro vno illorum commissis.
- 60 Pena est equalis pro pluribus criminibus conuictum commissis, & pro vno separato in casu speciali: alias secus.
- 61 Delinquens plus punitur iure poli, aliquando secus iure fori.
- 62 Pena dicitur certa per relationem ad aliud.
- 63 Pena religiosorum pro graui crimine est quod deponantur.
- 64 Episcopus potest absolueri a pena a iure imposta, nisi absolutio specialiter fuerit reseruata sedi Apostolice.
- 65 Penitentia sunt arbitrarie in foro penitentiali.
- 66 Prælatus tenetur ex delicto subditi in quantum ad ipsum peruenit: & idem de ecclesia & de pupillo ex dolo tutoris.
- 67 Satisfactio plenaria dicitur quando est satisfactum integre.
- 68 Suspensionis sententia licet fuerit imposta ipsi iure, tamen tollitur satisfactione premissa illius ob quod fuit imposta.
- 69 Pena non debet imponi contra morosum, nisi parte petente, & lapsa etiam aliquo tempore a die requisitionis.
- 70 Suspensionis sententia simpliciter prolata intelligitur ab officio non ab administratione, nec a beneficio.
- 71 Suspendus ab officio non est suspendus a beneficio, sine sit religiosus, sine secularis cum suspensio est iuris: secus quando esset hominis.

- 72 Suspecto ab officio non suspendit appone: secus est i suspensio a beneficio.
- 73 Papa potest licentiar quemlibet sacerdotem per totum orbem super administrandis sacramentis, episcopum tamen intra diocesim.
- 74 Religiosus ex priuilegio possunt administrare coram familiaribus sine pena & ratione consuetudinis: alias secus: & sic istud est prescriptibile super consuetudine: tñ non standum assertioni eorum.
- 75 Religiosus an consuetudine incepta post dispositionem cle. prima. de priuilegijs, possint & valeant prescribere administrationem sacramentorum clericis sine laicis sine licentia proprii sacerdotis.
- 76 Domesticis aliqua conceduntur que alijs non concederentur.
- 77 Absolueri a pena, & a culpa quid sit.
- 78 Sacramentum extreme vnctionis tollit peccata venialia.
- 79 Sacramentum extreme vnctionis prestat augmentum uirtutum, & tribuit facilius sanitate infirmis.
- 80 Sacramentum eucharistie, est maximum sacramentum.
- 81 Seculares viuere debent de altari, ubi administrant.
- 82 Monachi viuere debent in ocio.
- 83 Christianus inungi debet tribus temporibus.
- 84 David vnctus fuit tribus temporibus.
- 85 Religiosus administrans clericis uel laicis sacramenta extreme vnctionis, aut eucharistie, etiam tempore mortis, sine licentia proprii parochialis presbyteri, incurrit excommunicationem ipso iure, licet sacramentum penitentia in illo casu possit administrare, sicut in quocunque alio laico.
- 86 Papa corde contrito potest plenariam indulgentiam omnium suorum delictorum concedere.
- 87 Indulgentia omnium peccatorum dicitur indulgentia solui pene tpalis, in qua fuit commutata pena perpetua, & indulgentiam inferiores a Papa possunt diminueri sine alienare, sed non in totum tollere.
- 88 Papa absoluit a pena tpali, a culpa, & a pena perpetua solus Deus.
- 89 Sancti magis gaudent sup vno peccatore conuerso, q sup iustis plurib.
- 90 Papa indulgentiam plenam & plenariam concessit in duobus casibus non existentibus in articulo mortis, sed existentibus in articulo mortis semper.
- 91 Indulgentia plenaria concessa a Papa propter articulum mortis, non prodest si ab illa infirmitate euaderet.
- 92 Excommunicato aliquo si constat de excommunicatione, & est in quasi possessione absolutionis, quando presumatur, & quando non.
- 93 Indulgentia indistincta respectu concedentis dicitur quando fuit concessa concessiue non considerata quantitate & qualitate debitoris.
- 94 Episcopus potest concedere per totam diocesim alicui religioso licentiam administrandi sacramenta clericis aut laicis sine licentia proprii sacerdotis parochiani, & Papa per totum orbem.
- 95 Religiosus administrans sacramentum extreme vnctionis seu eucharistie clericis uel laicis sine licentia proprii curati, incurrit excommunicationem, quando illi religiosus fuit de ordinibus approbatis a sede Apostolica: alias secus, cum non dicantur religiosi.
- 96 Nouitius in regula approbata infra annum probationis administrans sacramentum extreme vnctionis sine eucharistie clericis uel laicis sine licentia proprii prelati, incurrit excoicationem ipso iure.
- 97 Nouitium malitiose verberans, incurrit excommunicationem canonis, si quis suadente Diabolo.
- 98 Onus sequi debet eum, quem sequitur commodum.

RELIGIOSI. In prece. cle. dixit de prelati ecclesiarum, excessus varios atq; graues facientibus religiosi, etiam exemptis: hic etiam de religiosi seu priuilegijs, graues & diuersos excessus committentibus in preiudicium prelatorum ecclesiarum, & aliorum q plurium. Diuide. primò, fulminat sententiam excommunicationis contra religiosos, p excessibus per eos in certis casibus commissis. Secundò, mandat eos ut excommunicatos p dictis excessibus publice a locorum ordinarijs denuntiari. Tertio derogat in hoc priuilegijs eorum contrarijs. Quarto enumerat alios excessus, a quibus eos abstinere precipit. Quintò inrogat in contemptores penam q eorum status pro graui culpa infligitur. Sextò prouocat metu pene suspensionis prelatos eorum ad satisfaciendum læsis de his quo ad eos prouenit occasione dictorum excessuum. Septimò & vltimò cõseruat quo ad quedã priuilegia eorum. Secũdũ ibi: quos et. Tertia ibi: nullo. Quarta ibi: quibus. Quinta ibi: si qui. Sexta ibi: cecorũ. Septima & vltima ibi: sane. Casus. Pro varietate excessuum religiosorum et exemptorum pene varia infligitur: sed & prelati eorum non satisfactores lepis de eo q ad ipsos hac occasione prouenit, pena suspensionis coercent. h. d. No. in gl. q pns pte nõ hēt locum

- hēt loci in clericis secularibus committentibus hic uetita, solū eni cernit religiosos, ut patet in tex. vñ cū sit penalis, non est laxanda, sed restringenda: ut l. interpretatione. ff. de pœnis. cū si. Facit cle. religiosi. in prin. s. de deci. q. An aut habeat locū in religioso, qui hēt curā parochie populi, uel de iure cõi, ut est canonicus regularis, uel ex dispensatione, ut est monachus, iuxta ea q habent, & notant in c. p. Dei timorē. de sta. mo. Et vñ q sic, pp tex. qui dicit, religiosus: nõ. n. definit esse religiosus, q̄q̄ ad regimen & ad curā parochie sit assumptus, licet in aliquibus regulis nõ sit strictus: ut c. de monachis. & ibi no. xvj. q. j. In trium vñ: quia huius prohibitio ideo concernit religiosos, q̄a locū horum sunt expressè prohibiti per participationem habere, trahentes frequentius & abundantius quã seculares aquam ad eorum molendinũ: & sic habitus est respectus ad illos religiosos, qui nullam curam habent parochie. Secus si habeat alicuius parochie, cuius parochiani vni uel pluribus ministrauerunt ecclesiastica sacramenta. Pro parte affirmatiua facit, q̄ notatur in d. cle. religiosi. in j. gl. vbi tenet, q̄ d. cle. locum habet et in religioso translato ad ecclesiam secularem. Probat per signum vniuersale ibi positum, q̄ omnes includit, & neminem excludit. ut l. a procuratore. C. man. Et licet hic non sit signum hmoi: tamen est indefinita, q̄ tunc equipollet vniuersali, ut l. si pluribus. in prin. & nota. per Bar. plene. ff. de lega. ij. & per Dyn. super rubrica. ff. de reg. iur. in sexto. Gl. hic non firmat pedes, solum dicit, q̄ dubitatur, & remittit ad no. in d. j. glo. in fi. Ad idem facit q̄ no. in c. quorundam. in penul. glo. de elec. in 6. vbi d̄ q̄ sicut monachus simplex electus in episcopum a minori parte numero, non potest consentire electioni, nec ius aliquod sibi acquirat ex tali electione, ut d. c. quorundam. ita nec monachus presidens ecclesie parochiali & curam populi habens, poterit consentire, nec ius habet electus a minori parte numero. Idẽ hic Pau. Posset pro nunc dici contrarium ratione quam præmissi. Nec ob. alleg. ad illam partem: quia signum vniuersale, omnes comprehendit: quia illud uerũ in illis quibus subest eadem ratio, secus si diuersa. ut l. j. c. de sacros. ecc. cum glo. sua. & sic in signo indefinito: ut no. plene Dy. & Bar. in locis præalleg. Constat enim q̄ monachus quo ad ea, quæ curam parochie concernunt habetur pro presbytero seculari, & non pro monacho. ut no. in d. c. de monachis. Vnde non aliter puniendus & arctandus est, quam puniretur & arctaretur presbyter secularis. Est enim locus hic argumento de c. q̄ de quo in l. si pater. s. qui duos. ff. de adop. q̄ præsertim quia cum sit penalis, restringenda est. ut l. cum quidam. ff. de libe. & posthu. & c. odia. de reg. iur. in sexto. Sicut ergo hæc constitutio non habet locum in seculari, ita nec in religioso curam habente. Nota scundo fm Gen. q̄ licet uerbum, Religiosi, hic positum sit masculinum, tñ comprehendit & fœmininum, & sic religiosi moniales hæc constitutione ligantur, tum quia in eis est eadem & maior ratio prohibitionis, ergo & eiusdẽ punitionis: ut l. si postulat. ff. de adul. no. gl. in Aut. minoris. C. qui da. tu. pos. & in Aut. ubi qui ob. perhi. ha. res. mi. s. j. coll. vj. vnde sumitur: q̄ tum quia masculinum a lege prolatum includit fœmininum et in pœnali: ut l. si quis id q̄ ff. de iurisdictione omnium iudicum. & l. si q̄s in tantum. C. unde. ui. & vide. ad hoc l. j. & quod ibi not. ff. de ver. sig. & no. Gen. in cle. j. s. de rescriptis. Guil. contra, cum sit uirile officium ministratio, de qua hic dicitur, & quia non est laxanda pœnalis constitutio, sed certis hic plura sunt quæ etiam fœminis conueniunt, & non sit extensio: quia includuntur sub masculino, ut dictum est: uide nota. Pau. in cle. vnica. s. de confangui. & affi.
- 9 Nota tertio, q̄ extrema vnctio, q̄ & corporis Christi ministratio, nõ sunt sacramenta Ecclesie, primũ, probatur in c. vno. de facta. vnct. cum si. hic in glo. ij. no. sane. Tamen intellige, quia extrema vnctio, est inuisibilis gra, uisibilis forma, ut ait Augustinus: & ideo non est factum, sed factæ rei signum, ut dicimus in baptismo. t̄tigi. in cle vnica. s. de bap. super rub. nu. i. o. & i. i. & hic Lopus: fm probatur in c. omnis. de pe. & remiss. q̄ d̄ enim merito eucharistia ab Eu, q̄ est Bona, & Charis, q̄ est Gratia, quasi bona gratia: ut dixit gl. iij. & plene habetur in clemen. si dominum. s. de re li. & ve. Sanc. ¶ Nota quarto, ex hoc text. posse colligi solennizationem matrimonij, quæ fit per benedictionem sponsæ ad ualvas ecclesie, ut c. consultationi tue de spon. & in alijs conqr. positus hic in glo. iij. uel per celebrationem Missæ specialiter, secundum Gen. nõ esse sacramentum Ecclesie, licet ipsum matrimonium possit de se dici sacramentum propter fidem quæ mutuo datur: q̄ & ppter tria bona quæ continent iuramentũ quod præstatur in iplo matrimonio scilicet ueritatẽ, iustitiam, & iudicium, ut nota. in Aut.

- quod eis. C. de nup. & in c. tua nos. de iureiuran. hic enim dum dicitur de sacramento ecclesie, posuit duas species, uidelicet extremã vnctionem, & eucharistie ministracionem, sed transtratum fecit ad matrimonij solennizationem, quam non uocat esse sacramentũ: argumen. l. si maritus. C. de procura. Præterea tex. in c. j. de cõi. ser. probat, q̄ matrimonium non sit ecclesie sacramentum, licet ibi arguatur de sacramentis ecclesie ad matrimonium. Nota quintò, q̄ quis non debet immittere falcem in messem alienam. concordat. l. fina. C. vnde ui. & clemen. frequens. s. titulo proximo. c. u. si. tñ nõ em religiosus q̄q̄ sacerdos potest exercere in clericis uel laicos ea, quæ pertinent ad ipsorũ proprium curatum sine licentia ipsius curati. concordat c. omnis. de pe. & re. Nota sextò, q̄ proprius sacerdos licite dat licentiam suo parochiano ut recipiat sacramenta ecclesie ab alio sacerdote, similiter dat licentiam alteri sacerdoti et religioso, ut sacramenta ecclesie ministrer suis parochianis: hæc em prohibitio quæ fit parochianis, ut non recipiant ab alio sacerdote, & q̄ fit alijs sacerdotibus etiam religiosi, ut nõ ministrer sacramenta ecclesie alienis parochianis, q̄ processit fauore ipsorũ curatorum, igitur ipsi possunt super hoc licentia impertiri: argu. l. q̄ fauore. ff. de legi. cum si. Verũ, ut dicit gl. sufficit, q̄ licentia detur circa exhibitionem horum sacramentorũ certo religioso, q̄q̄ non exprimitur nomen parochianorum: uel si licentia detur certo parochiano, q̄q̄ non exprimitur nomen alicuius religiosi: consultius tamen esset si fieret specificatio tam sacramentorum exhibendorũ, quã etia recipientis, & conferentis illa. Ego puto sufficere, si licentia detur omnibus parochianis, & cui libet ex eis, nullius nomine expresso recipiendi ab omnibus religiosi, & a quolibet eorum sacerdote, tum et quecumq; ecclesiastica sacramenta nullius noie expresso. Nã specificatio nõ requiritur: vnde requirit, q̄ sub concessione generali possint includi: ar. l. a. p. curatore. C. man. c. si. & sic sumit hic specialis p expressa. simile in l. si nõ speciali. C. de test. & concor. Gen. & idem ut repetio clarus tenet Specu. ¶ Sed hic aduerte: quia aliud est dare cõmissio nem alteri sacerdoti, ut hoc faciat, & tunc ipse curatus facere cõstitutur. Ita autem s. gessisse. ff. de ad. tut. cum si. Aliud est dare licentiam, ut hoc facere ualeat. & tunc ipse curatus non censet hoc facere seu ministrare, sed solũ illum sacerdotem ad hoc habilitare, q̄ proprio nomine facit seu ministrat, non aut nomine licentia concedentis. Gaius post hæc scriptura, q̄ Pau. idem tenuit hic ut reperi. q̄ addit, q̄ curatus hanc cõmissionem dare pot non generalẽ sed specialẽ pro aliquibus psonis, uel ad tps. Nẽ curã suã non pot alteri totã sua autoritate cõmittere. & sic intelligit no. Archi. in c. c. ex eo. de elec. in vj. facit no. Host. in c. clericos. de offi. uica. Credo tñ, q̄ cū religiosus nõ possit ministrare sacramenta hmoi aut alia exercere hic expressa in fi. in parochianum uolentem licentia super hoc obtenta a proprio curato satis esse solum licentia det religiosi, & ad ipsum dirigat, sicut solum dirigat parochiano, non consecutiue, hmoi licentia porrigitur ad alium: si em detur licentia parochiano ministrandi, sic etiam si detur licentia religioso ministrandi, uidetur data licentia parochiano recipiendi. ar. l. ij. ff. de iur. om. iud. c. præterea. de of. del. Facit quod dixi in cle. in literis. s. de proba. Nota septimò fm glo. q̄ religiosus credere tenetur parochiano asserenti se habere super hoc licentiã proprii sacerdotis, licet de illa asser nõ doceat: q̄ si em mẽ titur, sacramentũ sibi non proficit. Præterea nec vñ q̄ esse immemor salutis sue: ut l. si. C. ad. l. iul. repe. j. q. vj. sancim. maxime tpe mortis, qñ confert extrema vnctio, aut qñ suscipit corpus sacramentũ. Nec ob. c. j. & ij. de tẽp. or. in vj. vbi requiritur, q̄ fiat fides legitima de hmoi licentia, imò & qñq; de cã concessiõis q̄ illud in sacramento ordinis, q̄ confert in utilitatẽ nedũ recipientis, imò plurũ aliorum, vñ cautius est agendũ: hic in sacramento ecclesie, q̄ solũ confert in utilitate recipienti; vñ leuius & mitius pcedit: ar. l. j. s. sed q̄. ff. ad Car. ut no. in c. consultationi. de spon. Ita nõ credit ei, q̄ dicit se absolutũ a sãsa excoicationis. & ista licentia ẽ quã absolutio facta a proprio sacerdote: q̄ ibi uertit p iudiciũ alterius. l. excoicatoris. & c. i. cur. cã fuit facta excoicatio. hic aut nullius nisi ipsius asserentis, q̄ nõ psumit mentiri, ita q̄ ibi in foro cõtẽtioso, hic in foro pñali. Nec ob. c. c. in iure. de of. dele. q̄ vbi nõ credit asserenti se cõmissariũ. q̄ ibi in his q̄ sunt de foro pentionioso: hic de uoluntario & penitentiali, fm gl. Et clarius dicit, q̄ ibi uertit p iudiciũ alterius: hic solum asserentis, ut s. dixi. Facit ad prædicta c. tua. & q̄ ibi no in gl. fi. de cleri. pere. & l. in creditur. ff. de iur. ubi facilius concedit q̄ prodest petenti, & alteri nõ no

est. **Stepha. tenet oppositum dicens**, q non debuit esse credulus: arg. l. ij. ff. q cum fal. tu. & l. j. ff. de eo per que fa. c. erit. cum in ubi notatis. Mouetur: quia exhibitio horu sacramentorum fit in publico, secus in confessione, & penitentie impositione, que fit in secreto. vñ asserenti creditur, & sic tollit d. c. placuit. & q ibi not. p q glo. hic se fundabat. Sed certe sto cum gl. rōnibus p̄dictis: quia ubiq; subest eadem rō exhibeant in publico uel in secreto hmōi

27 sacramenta. Nec ob. d. c. tua, ubi fit dīa p̄fata: t̄ quia nō creditur uolenti celebrare in publico, sed in secreto sic: quia ibi est di uerfa rō, ut ibi nota. Qñ em celebrat in secreto, non uertitur p̄iudiciū nisi ipsius solius: sed qñ in publico, tunc uertit̄ p̄iudiciū

28 audiētū, si non esset sacerdos. Ex istis bene inferitur, t̄ q si religioſus non docto nec allegato de hac licentia ministret hmōi sacramenta, & alia hic prohibita, nō est excusatus: q̄a non debuit cre dere licentiam datam: sed qñ in publico, tunc uertit̄ p̄iudiciū in articulo mortis non potuit considerare esset uel nō, p̄prius sacer dos, qui ministabat extremā unctionē uel forsan creditit eū ad hoc fuisse destinātū per curatū, aut aliter erat iuris & prohibitionis iste parochianus ignarus: debuit ergo uel petere fieri fidē de licen tia data, uel audire a parochiano ipso cui conferre hēbat hmōi sa crā, q̄ licentiā habebat: sic uidemus q̄ hēns a Papa licentiā eligendi propriū confessorē, & tñ sibi non exhibet licentia. Ex istis t̄ inferitur q̄ religioſus non licet credere mulieri bñdicendā so lenniter rōne matrimonij asserētū se super hoc hēre licentiam a p̄prio sacerdote: quia q̄q̄ ista benedictio solū fiat in fauorem reci pientis, non p̄p̄a uertitur ita magnum periculū in mentione, si cut qñ meniens esset t̄p̄e extremā unctionis, uel receptionis eu charitatis. Tñ gl. idem vñ in hoc sentire q̄ in alijs, cui standum est, ut pote parti fauorabili. Consultus tñ, ut puto, faceret religioſus petens licentiā sibi exhiberi: q̄a potuit esse modificata, dum tñ nō esset periculum in mora, arg. l. j. ff. de dam. infec. Nota octauo s̄m

29 glo. t̄ q̄ proprius curatus d̄ omnium suorum parochianorum, et si ad ips̄s habitet in parochia illa, ut sint scholares, familiares, mer cennarij, & hmōi similes parochia. pro uota. de p̄. dist. vj. c. placuit. & rochiani alterius parochiæ. facit q̄ nota. de p̄. dist. vj. c. placuit. &

30 alias remisiones addit hic glo. sexta. Nota nono s̄m glo. t̄ q̄ cura tus parochiæ, quāq̄ non sit sacerdos, quia adhuc est p̄ annum a t̄p̄e ascensionis pacificæ ecclesiæ curate, & esse potest sacerdos iuxta. c. licet canon. de elec. in sexto. uel esse non potest, est tamē cū eo dispensatum, potest dare hāc licentiā. arg. c. j. de tranſla. & q̄ ibi nota. & concordat Gen. Vnde hic sumitur presbyter non pro ordinato, sed pro intitulo: si tñ uelles iudicare, oporteret te dicere, q̄ istis casibus qñ intitulus nō est p̄sbyter, non dabit licen tiam, sed dabit ille qui interim ex cōmissione dīceſani regit cura: arg. c. cum ex eo. de elec. in sexto. Not. decimo s̄m gl. q̄ hmōi licentiam dā licite intitulus in hmōi parochia de cuius paro chiano agitur, ut hic. t̄ sic dīceſanus dare potest. ut c. ij. in fi. de p̄cenis. in sexto. est enim presbyter, ut xcv. di. c. olim. & c. ij. de p̄c. c. cl. t̄ dīceſis sua est parochia. ut c. Apostolicæ. in prin. de dona. & c. j. de rap. Verum s̄m glo. consultus facit qui non sequi tur hanc licentiam. Sed certe iste tex. non exprēsit de presbytero parochiæ, ut excluderet dīceſanum. Ille em, ut maior, potest dare hanc licentiam, per d. c. ij. in fi. de p̄cenis. in 6. Sed ut restringeret emeritatem horū religioſorū, qui soliti erant falcem in mes sem alienam mittere, & adhuc nō desinunt, non pp̄ Christum, sed pp̄ ferculum (parcāt ipsi mihi.) fortificatur: quia ipse dīceſanus p̄t per seipsum cui libet sibi subdito hmōi sacramenta ministrare. ut c. in capite. l. dist. & no. Io. And. in c. iij. de off. archipre. ergo & p̄ aliū, uel eius in hac parte uicariū, seu commissariū, uel ad hoc licentiātū per eū. ar. l. ij. in prin. ff. de adm. re. ad ciui. per. Idē Gez.

33 t̄ Nam oēs p̄t ire ad archipresbyterū maioris ecclesiæ: ut probat̄

34 in d. c. officiu. & ibi no. de off. archipre. t̄ Sic et vicarius intitulo non promoti cā studiorum absentis per ep̄m institutus, iuxta. c. cū ex eo. de elec. in sexto. dat hanc licentiam, ut s̄. dixi. Sic et legatus sedis Apostolicæ dat hanc licentiam, & per se ministrare poterit in prouincia sibi decreta, & per eius uicariū seu penitentiariū: ar. c. si abbat. de elec. in sexto. Sic etiam s̄m Stepha. dabit hanc licentiam uicarius ep̄i in sp̄ualibus gñaliter, quāsi non requiratur sp̄cialis mandatū ad hoc, licet in collationibus bñficioſū vbi ma ius p̄iudicium uertit̄, r. quiraē ut c. si. de of. vica. in sexto. Nota

35 vñ decimo, t̄ q̄ curatus simplex p̄t uti adiutorio alicuius religioſi presbyteri circa ea, q̄ sunt de cura parochiæ. s̄m. n. vñ deficere solū liberū exercitiū in alienū parochianū: & istud sibi cōcedit per li centiam curati: s̄m Cen. Secus tamen in alio presbytero seculari.

per no. in c. omnis. de p̄cenis. & remis. & hic no. in glo. idē Guil dum tñ sibi consistet de sufficientia sic assumpti: ut no. Inn. in c. t̄p̄e de cle. pere. Aduerte q̄ exemptus non p̄t aliquem presbyterum recipere sine licentia dīceſani, ubi per Inn. ergo nec non exem tus hoc poterit. Nota duodecimo, q̄ hic solum exprimunt duo sacramenta ecclesiastica: & sic quo ad alia non expressa non habet

36 locū pena hic statuta. t̄ Vñ si religioſus penitentia imponeret pa rochiano sine licentia sui curati, uel baptizaret non habita hac li centia, non puniret hac excōicationis p̄na, s̄m gl. arg. l. in agris. ff. de acqui. re. do. Nec ob. l. j. s̄. q̄ vulgo. ff. de vi & vi ar. vbi sp̄ci ficatio non inducit limitationē, sed quandā demonstrationē: quia ibi in his q̄ exprimunt cā exempli, hic aut cā restrictionis. Verū q̄ glo. facit in eo, q̄ dicit de penitentia salutari. Nā illa imponit post confessionē & absolutionē factam in foro p̄niali: & tñ religioſi istis imponit p̄na excōicationis hic statuta, qualiter cūq; abolu uant: quia licet ibi exprimat̄ a p̄na & a culpa, hoc est, ut profe rant uerba, q̄a ipsi proferunt: nō aut ut sit forma absolutionis sic uocata a iure, licet uulgō taliter appellet̄. sicq; vñ q̄ includeret autor hic cōem absolutionē in foro p̄niali: & sic excipiendi sunt Mendicātes, qui p̄ntant ad hmōi p̄fessiones audiendas, & p̄nias saluatas imponendas, iuxta cle. dudū. s̄. statutus. s̄. de sepul. Nisi forsan di

37 ceres, t̄ q̄ autor solū se retulit ad hanc absolutionē sic appellatā uulgo a p̄na & a culpa, q̄ si de facto religioſi exhibeant, cū illa de iure nequeant, nec p̄ illā effectus indr̄, tñ sunt excōicati: ita q̄ dīa est inter primos casus & istū q̄a in primis casib. tenet exhibitio sa cramentorū, & operat̄ effectū sicut hoc aut casu nequāq̄. Verū s̄m Gen. cū hic ponatur copula, Et, vñ, q̄ si religioſus absoluat a culpa tñ, uel a p̄na tñ, nō est excōicatus. p̄ quo facit. l. si h̄di plures. ff. de cōdi. insti. & sic si absoluat a culpa uel a reatu, ob quē fuit excōicatus absoluitur per eū, non ligat̄ hac p̄na, sed arbitraria, s̄m

38 cū. Nota decimotertio, t̄ q̄ religioſus non p̄t absolvere in foro p̄niali excōicatū a canone qualicūq; & qualitercūq;. Itē nec excōicatū p̄ statuta synodalia uel prouincialia. Itē nec a p̄na, & cul pa: & in istis casibus tribus non excipit̄ licentia sacerdotis paro chialis, ad denotandū, q̄ quēadmodū sacerdos parochiæ non pos set absolvere aliquo istorū triū casū, nisi i articulo mortis, iuxta. c. nuper. de sen. ex. ita nec alteri posset licentiā dare. ar. l. tradi

39 tiō. ff. de acqui. re. do. Ex quibus inferit̄, t̄ q̄ in casib. in quibus sacer dos parochiæ absolvere p̄t a snia canonis, iuxta. c. nūp̄ illis posset licentiā religioſis dare. ar. l. j. s̄. de elec. ff. de ui & vi ar. alias ipse religioſi nō possent sine hac licentiā absolvere in illis casibus, quibus pos set sacerdos parochiæ, ut dicit hic gl. Tex. tñ vñ uelle, q̄ nullo mō p̄sint religioſi absolvere istis tribus casibus, et si foret licentiā a p̄prio sacerdote, & essent casus permisi p̄prio sacerdoti. No. q̄ ista p̄tō solum loquit̄ de hmōi snijs per p̄tōnes p̄mulgatis, sive sine cōes, sive locales, sive et sint p̄tōnes legatū, de quibus in c. si. de of. lega. s̄m Gen. sive et inferiores ep̄o in casibus permisis,

40 de quib. p̄ Inn. i. c. cū oēs. & c. cū accessissent. de p̄t. t̄ sic s̄m gl. religioſi absolveret, licet de facto a snijs latis p̄ hoīem nō ligaren tur hac p̄na, t̄ q̄a est restringēda nō laxanda. c. statutu. de ele. cū si. Idē Gen. Et sit rō, s̄m eū: q̄a absolūes a snia canonis uel iuris, cō tēnit solum hoīem: legem aut non offendit. Sed ista rō facit modi cū: nam hēt locum ista constitutio, et si absolūus erat debite ab soluendus, q̄a satisfecerat: quo casu non vñ cōtēni nec lex, nec au tor. Est igit̄ rō: q̄a cū homo superest, q̄ sniam tulit, ipsemet tueb̄t eam: secus est in snia iuris, uel q̄a de istis sentētijs a iure latis se in tromittebat, non de latis ab hoīe: uel quia sic placuit auctori. Guil. aut alle. p̄dō & cōtrā, & nō eligit. Credo melius esse & tutius tene re, q̄ non habeat locum in snia hoīs: arg. c. ad audientiam. de deci.

42 Nota et, t̄ q̄ cū loquatur de sentētijs gñaliter includent̄ nedum sniā excōicationis: sed et aliā q̄ p̄cedit a clause, sicut est snia inter dicti uel suspensionis, s̄m gl. tñ q̄a tex. singulariter fuit locus de excōicatione lata a canone cōi, vñ fuisse de mente auctoris, ut dum postea dixit de canone locali, solū intellexerat de snia excōicatio nis. arg. l. j. c. de diuer. reser. & l. itē q̄a. in fi. ff. de pac. at̄ sequeret̄ q̄ autor magis puniuisset religioſos facientes contra statuta loca lia, quā cōia uel uniuersalia: q̄ non est dicendū, & ista confessio

43 p̄nalis ampliaretur, s̄. d. c. statutum. t̄ Differt tñ utrum snia ferat̄ ab hoīe per modū sniæ, uel uero feratur per modum p̄tōnis. Pri mo mō solū feret̄ pro culpis p̄teritis & p̄ntibus: sed nō pro futu ris. c. Romana. de sen. ex. in vj. facit. c. ij. de cōsti. & l. si. ff. de decre.

44 ab or. fa. s̄m Guil. t̄ No. q̄ snia excōicationis lata per statuta par ticularia æquiparant sniā excōicationis late a canone uniuersali.

45 Ex quo inferit̄, t̄ q̄ sicut absolutio ad cautelā nō habet locū a snia canonis

canonis uniuersalis, ita nec a sentētia statuti synodalis uel prouincialis: de quo dic, ut no. in c. solet. de sen. excō. in vj. De istis aut statutis synodalibus & prouincialibus dicit, ut in c. sicut olim. de accu.

46 t̄ nam ut ibi patet, synodalia sunt dīceſana. Item no. t̄ q̄ ista

47 prohibitio absolutionis est ad eō generalis, vt comprehendat etiā cōlocium religioſum taliter absolutū: est enim hic uerbū, Quēq; positū, quod est generale omnes comprehendēs: i. a procuratore.

48 C. man. & c. solite. de ma. & ob. Itē no. hic casum, t̄ ubi a snia excōicationis a canone lata absolutio referuat̄ Apostolicæ sedi: qd̄ est intelligendū nisi in articulo mortis: ut cle. multorū. circa fi. s̄. de hæreti. Itē nota, q̄ pena ista solū infligit̄ conferentibus hmōi facta, ac impendentibus absolutionē, non at̄ recipientibus illa. An at̄ recipientes sint excōicati ex hac participatione: glo. remittit ad ea q̄ no. in Nouel. in c. p̄tingit. j. de sen. excō. Et certe vñ, q̄ non: q̄a ista p̄na imponit, postq̄ perfecte processum est ad exhibitionem horū prohibitorū. & sic participatio p̄mior nō necet, quo t̄ p̄e non erat excōicatio. ar. l. Titius. ff. de testa. mili. & p̄ hoc nota ex

49 pressa p̄ Paul. in cle. unica. Itē nota t̄ q̄ ligatus est culpa qui in Deū deliquit, nec contritionē habuit: & sic impossibile est talē ab solui ab hmōi culpa, q̄ nihil est aliud quā reatus uel offēsa facta Deo: ita q̄ Papa non posset talē culpā remittere, & p̄ cōsequens

50 nec p̄na: quia cū offensus sit perpetuus, ergo erit p̄petua: t̄ at̄ ubi contritionē egit, tunc Deus misericors reatū tollit. Et sic et iniuriā facit, qui conat̄ sic talē reatū tollere, quasi supplendō remisio nē de se p̄fectā: & tunc pena q̄ erat p̄petua durante reatu p̄mutat̄ sub reatu lato in tēporalē hic, uel in alio seculo Deī nuu infligen di: & istā p̄t remittere Papa, nō alius: nihil ergo agit religioſus uel laicus absolūdo a p̄na, & a culpa: tñ absolūat a reatu ob quem fuit excōicatus a canone, nō tñ ab ipsa excōicatione, non est liga tus hac constitutione, licet aliter puniri debeat s̄m Guil. No. t̄ q̄ excōicatus a iure, nō est excōicandus ab homine ob illā cām, sed est denuntiandus publicē excōicatus p̄cor. cle. p̄fenti. s̄. de censu. & hanc denuntiationē facere dēt ordinarius loci, p̄sisto sibi prius de excōmunicatione. & istud non p̄t stare, nisi parte uocata. l. int̄ causa. s̄. cā. ff. de mino. c. p̄sultur. j. de appel. c. j. facit, quod nota. in cle. iudicis. s̄. de offi. dele. nisi forsan esset notoriū factū p̄manē tis: de quo plene p̄ Inn. & Host. in c. tua. de coha. cle. & muli. Not. q̄ hic dā potestas ordinario sup̄ exceptū limitata, vt ut cogno scat, incidit, uel non in sniam excōicationis, hic a canone latam: & si sibi constiterit eū incurrisse, q̄ faciat eū publicē nuntiari ex t̄p̄tatum a canone, non ergo hic dicit̄, q̄ procedat ordinarius au toritate Apostolica, sed solū non obstante exēptione, ita q̄ dero gat exēptioni, non in totū, sed in hoc solū. simile in cle. ut cōstitu tio, in fi. s̄. de iure pat. alibi dicit̄ q̄ procedat autoritate Aplica: ut in c. ad abolendū. in fi. de hæreti. & in cle. at̄ edentes. s̄. de sta. mō. & tunc non derogat̄ in aliquo exēptioni, ex quo ordinarius solum procedit autoritate Aplica, p̄t q̄libet alius delegatus id faceret.

52 Itē no. t̄ q̄ nemo p̄sertim religioſus in sermonibus suis vñ acti bus publicis debet detrahere p̄latis ecclesiārum. Quod est uerū s̄m gl. q̄n detrahitio sit respectū certarū p̄sonarū exprēsē nomi natarū, uel circūlocutione tali, q̄ uim hēt nominis proprij: inter istā enim non est differētia. ut l. de quibus. iuxta fi. ff. de legi. l. cer tū. ff. si cer. pe. in genere at̄ licite malis detrahi licet. ar. c. si sacer dos. de offi. ordi. moderatē tñ: quia incauta locutio affert mala.

43 di. c. sit rector. & circa hoc uide p̄ te autoritates Hiero. atque Tullij, quas alle. gl. q̄ bene faciunt q̄ vñ q̄ in sermonibus suis ap t̄simē detrahebat dño nostro Papæ, & ut clare colligebat nō aio corrigendi, sed diffamandi. uerū hodie ducit uitā anachoritā. vñ p̄sumendū est retro, q̄ bona intentione ducebāt, non tñ prudē tia huius seculi, forsan quia sem p̄ propulerat cœlesti consolatio

53 ne gaudere, p̄spere his mundi despectis. Itē nota, t̄ q̄ religioſi nō debent laicos retrahere quominus accedat ad ecclesiās ipsorum laicorū uel frequentēt eas. Ita intellexit gl. hunc tex. in gl. frequēs. uer. quidā p̄terea. de excē. pla. religioſi namq; quēadmodū detra hebant ecclesijs eorū, non p̄ eas, sed propter mala opera p̄la torū de quibus p̄dicabāt, p̄ quo facit, quia j. ponit aliū excessum similit̄, uidelicet, quia retrahēbant testatores, ne legata facerēt ecclesijs matricib. i. cathedralibus, licet & aliæ quā cathedrales pos sent esse matricēs. ut c. uenerabili. de sen. excō. & c. ex trāmissa de p̄scrip. cū simi. pro quo et̄ facit, quia soliti sunt retrahere morientes ne sepeliēt̄ in ecclesijs matricibus, & obligent eos elige re sepulturam apud ipsos religioſos: q̄ quos prouidit c. animarū.

54 de sepul. in sexto. Itē nota, t̄ q̄ nemo dēt procurare suā uilitatē cū alterius dispendio: quod est intelligendū circa id quod est om

nino ad aliū prouenturū: aliās secus, uel nisi hoc procedat ex uoluntate Principis, ut quotidie uidemus in gratijs in forma, Si non sit alterius quaſitū: quia p̄iudicant expectant, qui acceptant, cū sic princeps uelit. ut c. quodā. de sb. in vj. & no. Archi. & Nouel.

55 in c. si postq̄. eo. tit. Itē nota, t̄ q̄ religioſus non dēt procurare si bi legari aliquid in p̄iudiciū alterius, cui erat debitū hoc sibi lega tū. Ex quo collige, q̄ legatū nihilominus ualeat, saluo tñ iure alte rius. Fallit in re hæredis, q̄ p̄t cū effectu legari p̄ testantē, ut l. vnū ex familia. s̄. si rē. ff. de leg. ij. Itē collige a t̄rio sensu, s̄m Gen. q̄ possunt hoc procurare sibi religioſi sine dispendio alterius. ar. l.

56 p̄tes. C. de serui. & aqua. Itē nota, t̄ q̄ male ablata incerta nō sunt penes hæredē remanenda, sed sunt alijs debita. Verūm dubitatur qui sunt hi. & s̄m Archi. sunt pauperes, quibus distribuendū est iu dicio debitoris. Nam p̄ se uiuēs p̄t distribuere quibus uult, & mo riens p̄t deputare executores, ut eorū arbitrio distribuant, nihilo sibi retento. ut no. Archi. in c. ij. de test. in vj. Host. uerō dicit q̄ di stributio fiēda est iudicio dīceſani, ita q̄ debitor et̄ testator nō p̄t quicūq; disponere de his malē ablatiſ circa p̄iudiciū ep̄iscopi. Et sic ista malē ablata q̄ sunt incerta sunt debita dīceſano. ut no. Host. in c. cū sit. de iudē. & c. cū tu. de usuris. Potest dici, q̄ dīceſani est dispositio male ablatorū incertorū, q̄ testator nō expref sit in quos usus pios expendi uoluit, nec deputauit aliquos quorū arbitrio disponerēt. Ita intelligat̄ opi. Hosti. aliās procedit opi. Archi. & cōcor. Gen. cū Archi. & ita seruat̄, & practica. Itē not.

57 t̄ q̄ religioſi prohibent̄ absolvere in foro p̄nientiali criminosos a p̄na, uel a culpa, uel a delicto, in casib. in quibus absolutio est seruata Apostolicæ sedi, uel ordinario loci. Et in hoc differt a prima parte huius cle. s̄m Gen. quia ibi loquit̄ de absolutione q̄ fit a snia excōicationis: hic ab alijs delictis. Videte, ibi loquit̄ etiā de absolutione nō seruata Apostolicæ sedi, uel loci ordinario: hic at̄ solū loquit̄ qñ absolutio est seruata. Dic ergo, aut loqui mur de absolutione sententiæ excōicationis late a iure cōi uel sy nodalis: & tunc si de ea se intromittunt, sunt excōicati, ut in prin. non distincto, sit absolutio seruata, uel non. Aut loquimur de absolutione sententiæ excōicationis late ab homine, uel de abso lutione ab alijs criminibus, uel a p̄na eorundē: & tunc aut abso lutio fit a p̄na & culpa: & non sunt excōicati: sed aliter puniunt. ut dicit̄ hic in uer. si q̄ uero. Aut non est seruata, & puniunt. p̄

58 ne p̄ Host. in summa. de p̄cenis. Itē no. t̄ q̄ quis nō p̄t uti suo pri uilegio aio principis nocēdi p̄ximo. p̄cor. l. j. s̄. deniq; ff. de aqua plu. ar. isti em religioſi habebāt priuilegiū de p̄ueniendo, et̄ ultra quatuor dietas, & aliquos trāhebant ita de longe, ut eos grauius afficerent: quod est reprobū, ut hic: concordat cle. frequēs. s̄. p̄

59 terea. s̄. ti. prox. Itē nota, t̄ q̄ pena q̄ imponit̄ p̄ pluribus delictis p̄missis coniunctim, locū hēt et̄ pro vno illorū solū p̄missio: iō di cit gl. hic nota. t̄ q̄ æqualis est p̄na pro vno actu p̄hibito & p̄ pluribus. similibus. ti. j. c. j. S. ciuitas: sed istud iō, quia sic placuit sta tuenti: at̄ secus. ut l. si hæredi plures. ff. de p̄di. in st. iuncta. l. j. ff. de his, qui no. in fa. Præterea ista locū hēt s̄m Gen. in foro conten

61 tioso: quasi dicat iure fori. t̄ Secus de iure poli, quo plus puniit q̄ plus delinquit: ut plene no. Hosti. in summa. de p̄cenis. Itē no. hic casum ubi pro delicto aliquo infligit̄ p̄na, q̄ pro alio delicto fuit

62 statuta: t̄ sic ista p̄na censet̄ esse certa, q̄a referē ad certū, & perinde vñ ac si hic fuisset exprēsē statuta. ar. l. asse toto. ff. de hære.

63 in st. & l. in testamento. ff. de cond. & demon. t̄ p̄na at̄ q̄ impo nit religioſo pro graui crimine, nō est, q̄ eiſciat̄ de monasterio, ne dānabitur euaget̄: sed deponet̄. i. non habebit p̄bendā ut ege teri, nec habebit uocē ut cæteri: & isto mō erit extra aliorū con sortiu. ut no. Inn. in c. dilectus. ij. de simo. & gl. sentit in c. quū si moniaca. et. & et̄ incarcerabit̄. s̄m Genz. Itē nota hic casum, ubi

64 dispensatio est sup̄ p̄na interdicta: & quia generaliter uetat̄, t̄ vñ q̄ dīceſano, & cuiusq; alteri p̄tās dispensandi adimat̄, solius ergo Papæ erit dispensare: at̄ ep̄iscopus possit. de quo uide Inn.

65 in c. dilectus. de tēp. or. t̄ Hæc habent locū in foro contentioso, in p̄nientiali simplex cōfessor immutat̄ p̄nas suo arbitrio. c. transmissa. de eo qui cog. p̄fang. vxoris suæ. s̄m Gen. Guil. tñ te

66 net q̄ ep̄s hic p̄t dispensare. Itē no. t̄ q̄ p̄larus tenet̄ ciuilit̄ p̄ excessū subditū inquantū ad ipsūm plātū peruenit. Idē in ecclesia. p̄cor. l. iul. s̄. ad. iul. ff. de act. emp. ubi ex dolo tutoris tenet̄ pupillus, inquantum est locupletior. An at̄ ex q̄tū vnus de ecclesia teneatur ipsa ecclesia: uide Inno. in c. quibusdam. de fideiuss. secundū Gē. Verū hoc est intelligēdum quantū ad satisfaciendū læso de damno dato, non autem de æstimatione iniuriæ: nā hic dicitur de dampnificatis, uel læsis. Item nota secundum gl. quod hic

providetur ecclesijs & personis ecclesiasticis, non autē laicis: sed hoc ideo, quia ex istis excessibus non leduntur laici, sed solū ec-
 67 clesie, & personę ecclesiasticę. Item no. hic verbū, Plenaria, ꝛ nā satisfactio plenaria intelligitur, quando integre satisfactū est. & ideo, vt bene intelligas, credo qd aut prelatas tantum percipit, & sufficit ad integram satisfactioē: & totum illud restituere dēt, ne incurrat penam hic statuta. Aut recipit plus, & istud plus non tenetur reso restituere, licet fisco sit applicandū. ut l. in hæredē, §. j. ff. de calū. Aut minus pceperit: & tunc non tenet ad residuum
 68 supplendū: ut clare hic colligit. Itē nota, ꝛ qd snia suspensionis, licet sit inflicta ipso iure, facta debita satisfactio eius, ob qd fuit in
 69 sūctā, tollit. facit no. Inn. in c. cū bonę. de eta. & qua. Itē nota, ꝛ qd morosum & culpōsum non infligit pna, nisi facta requiritioe p̄ eā quę tangit, & lapsō certo tpe a die requisitiōis inchoate: cō cordat. cle. religio. §. de deci. Itē nota, ꝛ qd suspēsiōis snia simpli-
 70 citer prolata intelligitur ab officio, non ab administratiōe, nec a beneficio priuilegiata. De hoc vide not. j. de p̄en. cle. cupientes, idē Genz. quia ista suspēsiō est uniformis tam Mendicantibus,
 71 quā non Mendicantibus: ꝛ qd quę suspēsiō a iure ab officio, non censet suspēsiō a bñficio: ut no. Holt. in c. cū eterni. de sen. & re iud. lib. vj. Secus in suspēsiō ab hoīe, nam censet a bñficio et suspēsiō, ut not. in c. latorēs. de cleri. exc. mi. Sic in alio differūt:
 72 ꝛ quia suspēsiō ab officio, nō suspendit appellatiōe, ut c. is cui. in fi. de sent. excō. in 6. suspēsiō uerō à bñficio sic, ut not. Inn. in c. ad hęc. De hac m̄ia latius hic per Pau. dicā aliās plenē: qd nunc tps non suppetit. Itē nota, qd sedes Apostolica concedit priuilegia super ministrōne ecclesiasticorū sacrorum fienda domesticis, & familiaribus priuilegiatorū. Nec ob. c. constitutus. & qd ibi no. de
 73 reli. do. vbi Eps hoc idē pcedere p̄t: ꝛ quia p̄cessio Papę p̄t esse v̄lis quo ad oēs de orbe: diecesani aut p̄cessio erit solū localis: quia quo ad loca sibi subdita: ar. l. ff. de iur. i. om. iud. ut aīarum.
 74 de p̄t. in 6. Item nota hęc, ꝛ qd tex. p̄seruat priuilegia p̄cessa religiois quo ad personas familiarium, & domesticorum suorū, & quo ad sacra ecclesiastica: & sic v̄t inuenerit secus esse in p̄suetudine ꝛia, ut illa non censetur p̄seruata: sed certē, quia illi exp̄sē non derogatur, remanet intacta: ut c. j. de const. in 6. Verumtē dicit Pau. hanc constitutionem locum non h̄re in illis, qui recipiunt ecclesiastica sacra a certa persona ratione consuetudinis, ut cle. quia contingit. in fi. §. de reli. do. An igitur ualeat ꝛ suctudo qua religio sine speciali licentia presbyteri curati ministrant clericis, & laicis ecclesiastica sacra. Et certē istud v̄t impræscriptibile, cū hoc procedat ex mera uoluntate oprantium h̄re, seu ꝛsequi ecclesiastica sacra a religiois, & sic iure suo hi religiois non faciebant: ar. l. ff. quemad. seru. amit. In ꝛrium v̄t, quia q̄q̄ sit uoluntarium ex parte parochianorum, tñ in eo qd ipsi religiois hęc exercerent sine licentia curati, censetur facere iure suo: & istud est præscri-
 75 ptibile ꝛ curatum: arg. c. ad decimas. de resti. spo. & c. Ep̄m. de p̄scrip. eo. lib. Modicum tñ facit ad hanc dubitatiōē cle. quia contingit. in fi. §. de reli. do. Nam facilius debent admitti ad exercitiū horum sacramentorum sacerdotes seculares soliti celebrare in oratorijs, aut capellis hospitalium fauore ipsorum pauperum, q̄ religiois qui non sunt soliti ibidem celebrare, tum quia non sunt religiois, tum et quia ibidem celebrant, Secus autē ubi ambo ꝛ-
 76 curant, uidelicet, quia sunt religiois, & non soliti ibidem celebra- re. Tamen non nunc v̄t, qd ex quo ista clem. non derogat priuilegiatorum consuetudinibus, qd ille remanet firmę, ut supra dixi. Ideo aut dixit de priuilegijs, quia supra bina uice derogauit priuilegijs exemptorum quo ad aliqua: v̄t ne uideretur derogatū quo ad ista, iō specialem fecit mentionem: ar. l. qui amnam. in prin. ff. m̄a. licet gl. hic dicat, qd hoc casu p̄t priuilegium, qd non p̄t ꝛ suctudo. & sic idē, ne def. materia religiois fingendū ꝛ suctudinem ubi non est, led non bñ salua reuerentia: quia corū assertioni non stat, nisi probetur: erunt ergo excōicati si ꝛ suctudine carent. Tñ non denuntiabunt, nisi eis uocatis, pleneq; auditis sup ꝛ suctudine
 77 ne allegata. ij. arg. l. fi. c. si p uim, uel alio mō. ꝛ Ex his et dico, qd cū non deroget ꝛia nouę ꝛ suctudini, ualeret cōsuetudo inchoata & cōpleta post p̄sentē constōtionē: sed hic dubitatē, quia excō-
 78 municati erant tpe quo inceperunt uti, & continuē ligabant, & sic non v̄t qd potuerit consuetudo talis p̄scribi p̄ mala fidem. Præterea nec successores eorū fuerunt excōicati ꝛ suctudine, ex eo, quia inuenerat p̄decessores eorū in tali cōsuetudine: quia ius cō-
 79 mune erat ꝛrium & punitorium: ut hic bene debuerunt inue-
 80 stigare: si sup hoc fuerant priuilegiati: cū sola possessio in talibus non sufficiat: ar. l. malē. C. de p̄scrip. 30. an. & in Aut. ut nulli iudi.

76 §. j. coll. 9. Nota hic, ꝛ qd quædā concedunt familiaribus domesti-
 cis, q̄ non alijs. ꝛ cordat cle. dignū. §. de cele. Missa. dic. ut ibi dixi. Ratio impulsua fuit frequentia horū excessuū, prout in simili in cle. frequens. §. de excē. pla. & ut puto solū processit p̄ religio-
 77 sos priuilegiatos, qui excedebant rōne suorū priuilegiatorū in istis, & p̄sertim circa exhibitioē horū sacramentorū, & absolutionem in forma, quā uocabāt a pena & a culpa: ꝛ qd est idē dicere, qd ab-
 78 soluere ab omni reatu, & ab omni pena inde statuta in alio secu-
 79 lo. Aut ergo habent hanc p̄tatem: & tunc absoluent impune. Aut carent ea, & tunc si dicat se absoluerē a pena & a culpa excōicati sunt, & de hoc solū loquitur hic: quia apud vulgares magnū reputa-
 80 tur hmōi absolutio: & hac de cā oēs confluebant ad hos religio-
 78 sos: & sic p̄iudicabatur ualde p̄latis, & rectoribus parochialibus.
 78 Ratio dubitandi fuit: ꝛ quia hmōi sacramentū extreme vnctiois
 79 tollit peccata uenialia: ut c. vnico. de sacra vnctio. ꝛ p̄stat augmē-
 tum uirtutū, & tribuit facilius sanitate egris ab infirmitate corpo-
 80 rali, fm Gen. q alleg. in ar. de cōsec. di. v. c. j. & ij. & 25. di. c. fed ē.
 80 ꝛ Item sacm̄ eucharistię est maximū. de quo in cle. si dñm. §. de reli. & uene. uidebant posse p̄ quēcūq; p̄sbyterū, & maxime reli-
 81 giosum, quasi magis abstractū a curis seculi, ut magis deuotiōe pos-
 82 se ministrare cuiq;: Ratio decidendi est, quia ad religiois nō-
 83 spectat hoc ministrare. ut c. aliā. de cōsec. 16. q. j. Nec ob. alle. in
 81 ꝛriū. quia tractant pro seipsis, nō aut pro alijs: ꝛ uiuunt em̄ secula
 82 res de altare v̄t ministrant offerentiibus. ꝛ Monachi uero in orō
 83 degunt & c. ut d. c. aliā. Cōclude, fm Lapū, ꝛ qd Christianus inun-
 84 gi dēt tribus tēporibus, adinstar Dauid, ꝛ qd fuit vnctus tribus tē-
 85 poribus. Primō in domo patris sui: & istud significat vnctioē in
 86 baptismo. Secundo in Ebron sup Iudā, postq̄ habuit multa bella:
 87 & istud significat vnctioē in p̄firmatione. Tertiō in Ebron sup
 88 omnē terrā Israhel, postq̄ regnauit in pace: & istud significat extre-
 89 mā vnctioē. Itē, ut dicit, in hac extrema vnctioe sunt tria: sic in
 90 quolibet alio sacramento. primō sacm̄. i. ipsa vnctio exterior. se-
 91 cundō res tantū. i. effectus duplicis sanitatis. tertiō sacm̄ & resi-
 92 quædā vnctio interior spiritalis, & mentis iocunditas, & solatiū.
 85 Conclude, fm em̄, ꝛ qd ista cle. locū h̄t et si religiois det uiati-
 86 cū decedenti tpe necessitatis, iuxta c. p̄ in te. de p̄. & re. & c. p̄-
 87 n̄tentes. 50. di. quia licet sit omnib; dandū, est intelligendū. i. ab
 88 habente potestātē dandi: arg. l. j. cum sua gl. C. de sacrosan. eccle.
 89 Nec ob. c. pastoralis. & quod ibi no. de offi. ord. quia ibi loquitur in
 90 penitentia iniungenda & absolutione in foro penitentiali, q̄ pos-
 91 sunt fieri tpe necessitatis: et p̄ laicū. Secus in ministratiōe eucha-
 92 ristie, seu uiatici, ac extreme vnctiois, q̄ non dēt fieri nisi p̄ sa-
 93 cerdotē propriū, uel p̄ aliū sua licentia, ut hic. Alij aut tenent ꝛriū
 94 quo ad laicū: de quo no. in d. c. pastoralis. Conclude fm Holti. in
 95 c. ad deliberandā. de iudē. ꝛ qd Papa cū habeat summum Pontifi-
 96 cium sup oēs & summā potestātē habeat p̄t omnibus, sicq; uo-
 97 catus in plenitudinē potestatis, p̄t solus cōcedere plenariā indul-
 98 gentiā omnīū peccatorū corde contrito: v̄t antē contritiōē pro-
 99 desit sibi absolutio quo ad hominē, hoc est quo ad ecclesiā mili-
 100 tantē: non aut quo ad triumphantē. ꝛ sic uidet qd ista indulgen-
 101 tia omnīū peccatorū, est indulgentia solū penę tēporalis: in quā
 102 fuit cōmutata pena p̄petua, q̄ stabat stante reatu: quā indulgentiā
 103 alij p̄lati inferiores possunt alleuare, non aut in totū tollere: cū
 104 solum sint uocati in partē sollicitudinis: c. ad honorē. de autoritate
 105 & usu pal. ꝛ Non ergo Papa absoluit a pena, & a culpa, sed solū a
 106 pena tēporali: a culpa aut & a pena p̄petua solus Deus misericors
 107 sua clementia indulgentiā tribuit. Verūm Deus hoc priuat, quia
 108 non p̄t facere, quin peccauerit anima: sed qd non sit memoria pec-
 109 cati p̄petrati p̄ animā post beatificatā, ut est uidere in beata Maria
 110 Magdalena: & in latrone crucifixo, ac in Petro Christi negā-
 111 te: totū cedit ad laudē & gloriam Dei, ac ipsius anime sic beatū
 112 89. catē. ꝛ Iam em̄ dixit Christus, Gaudiū maius est in celo sup nō
 113 peccatore penitentiam agente, q̄ sup 90. iustus &c. Nec ob. uer.
 114 Ouidij de ponto, dum dixit, Pena p̄t demi, culpa perennis erit:
 115 ut not. in l. fi. C. de abili, quia illud in foro contentioso: hic in p̄-
 116 nitentia: v̄t illud iuris fori: istud iuris poli. ꝛ Hanc aut indulgen-
 117 tiā plenariā concedit Papa in duobus casibus. Vnus est. Crucifi-
 118 gnais in uoto Ultramarino: vt not. Holti. in d. c. ad liberandam.
 119 Alius est in anno iubileo, qd est centesimus, ut patet in extrauagā-
 120 ri. Bo. viij. q̄ incipit, Habet antiquorū. secundum Pau. qui decessit
 121 rat forsan ante Clementē. vj. uel saltem scripserat sup hunc librū
 122 ante tempus dñi Clementis vj. qui dictum iubileum reduxit ad
 123 annum quinquagesimū, motus autoritate Leui. 25. ibi, Sanctifica
 124 bis annum quinquagesimum, & uocabis remissionem cunctis ha-
 125 bitatoribus

bitatoribus terrę tuę. Et paulō post sequit, Iubileus est & annus
 quinquagesimus. Ista aut concessio plenaria dat his duobus casib.
 hominibus in articulo mortis non p̄stituta. Est aut alius casus, ubi
 facilius dat Papa hanc licentiam seu gratiā, vt 3 in articulo mor-
 tis: & differt in hoc, qm̄ primis casibus eo uiuente qui tēporaliter
 erat puniendus in futuro seculo uel hic iudicio Dei sit remissio
 plenaria peccatorū, hoc est penarū debitarū, ita qd nec in alio secu-
 91 lo, nec in isto puniet ob illa delicta. at isto casu p̄t puniri uiuens:
 92 quia solū in articulo mortis consequitur: ita qd collata non pro-
 93 deffer si ab infirmitate illa sanaret. Conclude fm Pau. ꝛ qd ubi cō-
 94 stat de excōicatione certę p̄sonę, q̄ tñ est in possessione absolu-
 95 tionis uel nō excōicationis, si excōicatio est de recenti, reputari
 96 dēt pro excōicato: si aut sit de factio antiquo, reputari dēt pro abso-
 97 luto de æquitate quo ad participantes, non quo ad se: quia ipse bñ
 98 scit factū propriū, & scire p̄sumit: ut l. fi. ff. pro fo. Sed certe ista
 99 procederet qm̄ tertius opponeret de hac excōicatione: scilicet aut
 100 in eo, cuius cā facta fuerat excōicatio, p̄ no. Inn. in c. sup his. de ac-
 101 cusa. Sed illa non locū h̄t qm̄ non p̄stat de excōicatione: qd lata
 102 fuit snia excōicationis sub condōne, si non solueret, uel non face-
 103 ret certū quid ꝛ. certū tēpus, licet em̄ lapsum sit tps, non infertur
 104 necessitati: ergo non fuit solutū uel factum qd sciendū erat. Secus
 105 ergo qm̄ constat de excōicatione, puta quia lata fuit ob culpam,
 106 uel offensam p̄sentem uel p̄terita: quia repellit excōicatus: ut c.
 107 pia. de excep. in vj. cū si. & cle. j. §. de excep. & sic v̄t, qd ex quo cō-
 108 stat eū aliquando fuisse excōicātū, & nunc p̄sumatur, ex quo excō-
 109 municatio non tollitur tpe, nec est solutiō, licet tunc sit absolu-
 110 tio impendenda. ar. l. siue possidetis. C. de prob. ita qd distinctio sit
 111 de recenti uel de antiquo, non v̄t admittenda, propter periculum
 112 participatiōis: qd cessat in alijs casibus. Cōclude fm Pau. ꝛ qd
 113 indulgentia indiscreta respectu cōcedentis dicit, qm̄ fuit cōcessa
 114 excōisiuē, nō considerata quantitate & qualitate debitoris. c. cū
 115 ex eo. §. ad hęc. C. de p̄. & re. respectu aut eius qui aserit m̄dōse
 116 sibi concessam, dicit indiscreta. i. non concessa. ut dicit gl. Facit. l.
 117 cū indebito. §. fi. ff. de proba. ubi confessio dicitur indiscreta, qm̄
 118 nō h̄t expressam certā cām. Conclude fm Pau. ꝛ qd ep̄us in sua
 119 diocesi p̄t concedere priuilegiū de quo dicit in si. huius cle. sicuē
 120 Papa p̄t concedere p̄ uniuersū. 9. q. iij. cap. cuncta p̄ mundum.
 121 Conclude fm Lapum, ꝛ qd p̄sens cle. non h̄t locū in illis q̄ uir-
 122 tam ducunt religiosam, sed non sunt de ordinibus uel de regulis
 123 approbatis p̄ sedē Apostolicā, non em̄ sunt religiois: ut cle. cū de
 124 quibusdam. §. de immu. eccle. cum si. Nec ob. c. eū qui. de p̄ab. in
 125 sexto. ubi non dēt esse melioris conditionis non intulatus quā
 126 intulatus. Ad idē l. non solū. ff. de noxa. quia ibi in prohibitione
 127 facta indifferenter. i. respectu religiois: v̄t cum non p̄rche-
 128 dantur clerici seculares facientes ꝛ prohibitionē, non p̄prehendā-
 129 tur illi qui non sunt religiois ducentes uitā secundū aliquē regulā
 130 non approbatā, q̄q̄ non sit expresse reprobata, iuxta c. indēnitati-
 131 bus. §. pe. de ele. in vj. & cle. attendentes. §. pe. §. de sta. mo. Cōclu-
 132 96. de fm Lapum, ꝛ qd ista cle. locū h̄t in nouitio existente j. annum
 133 probationis. Nam quia tunc iudicat de eo ueluti de religiois in fa-
 134 uorem suū, ꝛ ut sit excōicatus in cū manus iniiciens: ut c. religio
 135 so. de sen. excō. in vj. ita in odiū suū, si faciat ꝛ prohibita. Est em̄
 136 regula, ꝛ ut eum sequatur onus, quē sequit cōmodum: ut cle. cum
 137 sit. §. de cen. & l. secundum naturam. ff. de re. iu. Pro quo facit, qd
 138 implicitus. i. annexus erat ei casus p̄fessionis: ut l. fi. ff. si ex no-
 139 xa. cā aga. & l. j. in prin. & l. moris. in fi. ff. de penis. & l. statulibe. de
 140 linquens punit ut liber, non ut seruus.

- 8 Benedicere solēni benedictione inferior ipso episcopo non potest, se-
 9 cus de simplici benedictione, nisi prae textu priuilegij.
- 9 Benedictionem etiam sine cantu, & sic simplicem, non potest dare
 sacerdos praesente episcopo suo, nisi prius annuat episcopo, ut illā
 det: si ex praecepto episcopi celebret: aliās potest etiam praesente
 episcopo benedicere simplici benedictione.
- 10 Excōmunicatus celebrando publice, uel priuātē, est irregularis: idē
 faciēdo coram se celebrari. & idē in suspēsiōe secus si solū audiāt.
- 11 Diuinarum appellatione includitur celebratio Missæ.
- 12 Permittuntur aliqua per se quæ non permittuntur per alium.
- 13 Archiepiscopus p̄t in loco exempto per se in pontificalibus cele-
 brare diuina, non tamen per alium.
- 14 Faciens quid per alium, per seipsum fecisse censetur: procedit in de-
 lictis, aut in actibus licitis sine p̄iudicio alterius.
- 15 Præ eminentiæ maioris signum est facere Pontificem pontificaliter
 celebrare, q̄ per seipsum pontificaliter celebrare.
- 16 Pallium est signum plenitudinis potestatis.
- 17 Episcopus p̄t per totam suam diocēsim celebrare & celebrari: facere
 pontificaliter: nisi in loco exempto: & ibi p̄t per se, & non per alium.
- 18 Episcopus an possit celebrare in aliena diocesi pontificaliter etiam
 sine licentia diecesani.
- 19 Episcopus in aliena diocesi potest p̄dicare, nisi prohibeatur.
- 20 Venari permittitur in alieno pradio, donec prohibeatur.
- 21 Episcopus potest in sua diocesi per se etiam in pontificalibus cele-
 brare in locis exemptis.
- 22 Conditio appposita in testamentis respectu certę personę certi gra-
 dus, non extenditur ad personas alterius gradus.
- 23 Conditio debet in forma specifica obseruari.
- 24 Celebrare in pontificalibus est de lege iurisdictionis.
- 25 Alius, alia, aliud, est implicatiua.
- 26 Dispositio limitata limitatiua producit effectum.
- 27 Episcopis est permittitur per se pontificaliter celebrare, etiam in lo-
 cis exemptis: sed hoc intelligitur sine p̄iudicio exemptionis.
- 28 Hospitatus mille vicibus in quadam domo, an p̄sumatur ex debi-
 to, an ex gratia ibi hospitatus.
- 29 Falcem in messem alienam mittere prohibitum est.
- 30 Episcopus in loco exempto cathedram non potest collocare.
- 31 Proconsul cum egressus est urbem, statim uirtut insignijs proconsu-
 laribus, & illa dimittit illico cum ingreditur urbem.
- 32 Archiepiscopus & metropolitanus differunt in etymologia voca-
 buli. Et uide uterque dicatur. nu. 33. & 34.
- 33 Patriarcha, et Primas, differunt ab etymologia vocabuli.
- 34 Primas dicitur praesidens ecclesię Bituricensi, & Aquileiensi.
- 35 Patriarcha appellatiōe includi potest & Papa largo modo sum-
 pro vocabulo.
- 36 Romanus Pontifex dicitur summus, & sumptus super oēs totius or-
 bis quo ad dignitatem: quō ad ordinem æqualis est cum episcopis,
 seu episcopi sunt illi æquales in ordine.
- 37 Episcopus extra diocēsim non potest celebrare in pontificalibus si-
 ne diocesi licentia illius diocesis, nec diocesis, aut archiepi-
 scopus possunt illam dare intra locum exemptum.
- 38 Possessiones, quæ sunt de franco allodio, licet non sint de regno, sunt
 tamen in regno.
- 39 Loca exempta non sunt de prouincia, sunt tamen in prouincia.
- 40 Papa concedendo fructus beneficiorum uacaturorum primi anni q̄
 sunt de prouincia, uidetur concedere & beneficia exempta.
- 41 Priuilegiatus licet de prouincia sit, non tamen est subiectus.
- 42 Immunitas concessa illis de prouincia aliqua, non includit exemptos.
- 43 Generalius est dicere, De regno, q̄, In regno.
- 44 Britannia, & Delphinatus sunt de regno Franciæ, sed non in regno
 Franciæ. quod nota pro gratijs Regis.
- 45 Regnum Franciæ habet suos limites.
- 46 Gratia concessa à Rege Franciæ pro hominibus Regni Franciæ, uel
 de regno Franciæ, uel in regno Franciæ, qui includi uideantur in
 tali gratia. Et quid si dicat, Sui regni, aut, De regno suo.
- 47 Intitulatio Regis fit causa demonstratiōis, non causa restringen-
 di gratiam.
- 48 Prouinciarum res non omnes dicuntur feudales: quia possunt esse
 allodiales.
- 49 Territorium in se continet iurisdictionem.
- 50 Persona omnis est sub subiectione alterius.
- 51 Archiepiscopus non potest subditos exemptorū audire in confessio-
 nibus & eis iniungere penitentiam salutarem.
- 52 Archiepiscopus absolueret potest in confessionibus subditos suffraga-
 neorum

- neorum tempore visitationis: alio autem tempore non potest.
- 55 Episcopus in locis exemptis sue diocesis non potest facere processionem generalem.
- 56 Episcopus volens celebrare in pontificalibus in locis exemptis sue diocesis & exempti voluerint resistere, illos archiepsideo nō pot punire, sed coram superiore eos poterit molestare.
- 57 Executor merus non habet iurisdictionem in rebelles, quia neque in principali.
- 58 Archiepiscopus dum transit per suam prouinciam itinerando, non benedicit populo incedens per viam publicam, & stans in equo, etiam indutus pontificalibus. Et idem de episcopo transeunte per diocesim.
- 59 Missa permessa celebrari episcopo in locis exemptis, & per consequens benedictio dicitur concessa.
- 60 Episcopus abstinere debet in celebratione Missæ a benedictionis cōfessione, quando locus est interdictus: sed si non abstinat non incurrit irregularitatem.
- 61 Populo interdictio quilibet dicitur interdictus.
- 62 Gratia infunditur per benedictionem, quæ conceditur ab episcopo in celebratione Missæ.
- 63 Archiepiscopus non potest dare indulgentias in loco exēpto, cū sint iurisdictionis, nec exēptis possit cōmittere q̄ p se ibi considerent.
- 64 Archiepiscopus, quæ sunt ordinis in locis exemptis potest exercere de licentia exemptorum.
- 65 Archieps, quæ sunt iurisdictionis, non potest in locis exemptis etiā de licentia exemptorum exercere. Quid de illis, q̄ sunt honoris.
- 66 Archieps celebrando in locis exemptis si in sermonibus faciat dare aliquas remissiones, profunt tantum subditis, non exēptis: secus est in benedictione, quæ prodest etiam exempto.
- 67 Archiepiscopus an possit exercere ea, quæ sunt iurisdictionis in locis exemptis prætextu consuetudinis sine licentia exemptorum.
- 68 Iudicium est triplex.
- 69 Contritio meretur gratiam ex ordinatione Dei, & per eam excita tur liberum arbitrium ad bene cogitandum.
- 70 Iudicium secundum est denuntiatiuum absolutiois a reatu præcedē te confessione verbali.
- 71 Iudicium tertium est approbatiuum.
- 72 Offensa Deo facta tollitur eius gratia.
- 73 Offensio ecclesiæ facta ex peccato commisso, non tollitur sine cōfessione verbali, & satisfactione.
- 74 Papa potest solus in totum tollere p̄nam temporalem, in qua fuit cō mutata eterna per confessionem & penitentiam in iunctionem: inferior tamen ipso non potest in totum, licet possit diminuerē.
- 75 Penitentiam iniunctam alicui pro satisfactione ecclesiæ, episcopus potest in totum tollere ex causa, sed inferior episcopo non potest.
- 76 Peccatum non remittitur nisi ablatum restituatur, ubi proximus lesus fuerit.
- 77 Archiepiscopus non potest facere celebrare suum suffraganeum cum pontificalibus in loco exempto suæ diocesis.

ARCHIEPISCOPO. Visum est in cle. p̄ced. de plurib. casibus interdictis religiosis & exemptis, qui fiebant in p̄iudicium ordinariorum: hic de pluribus casibus permisis ordinarijs in locis exēptorū, non tñ in p̄iudiciū ipsorum exemptorū. Diuidē eā in partes tres. Primò ponit statutum in fauorem archiepiscoporū. Secundò ponit aliud statutū in fauorē episcoporū. Secunda ibi, simili modo. Tertia ibi: sit tñ. Casus. Licet metropolitano atq; diocessano in locis exemptis exercere hic expressa, sine tñ ipsorum exemptorum p̄iudicio. h. d. No. primò, q̄ ordinarius potest declinare ad loca exempta iuxta metas suas cōsuetudinis, & dēt ibi recipi: p̄cordat c. cum ex officij. de p̄scrip. & cle. ad nostrum. s. de cens. licet, ut dicit Pau. ubi loquitur cū declinat ad monasterium: hic at generalius loquitur. Nec ob. finis huius cle. & finis dicit c. tñ ex officij. ubi non potest declinare ad hōi loca. melius facit c. cū episcopus. de officio ordinarij. in sexto. quia non potest declinare cā utilitatis, aut exercitij iurisdictionis, ut ibicā at charitatiue sed hospitalitatis, potest, ut hic, & in concordant. Nota secundò, q̄ archiepiscopus p̄ totam suam prouinciam potest ante se facere deferri uexillum dominicæ crucis, & transeundo p̄ loca exempta, uel ad illa declinand. concordat. c. primū. ut lit. pen. Nec ob. c. antiqua. de priuileg. ubi potest p̄ omnia loca, & q̄ncunq; nisi in tribus locis. Primus est in ciuitate Romana. Secundus est ubi Papa residet. Tertius est ubi legatus Apostolicæ sedis manet, vtens insignijs lega-

ti: quia illud in quatuor Patriarchis Constantinopolitano, Alexandino, Antiocheno, & Hierosolymitano, pp̄ excellentem eorū dignitatem. istud at loquitur solū in archiepiscopo, qui longè minoris est dignitatis. Nā in sedendo archiepiscopus sedet & post eor rector literarum Apostolicarum, q̄ncunq; sit indutus uestibus pontificalibus, ut uidetur. p̄ Patriarcha uero sedet ante Protonotarios Romanæ ecclesiæ, ut dū Papa celebrat solēniter, si sit indutus uestibus pontificalibus, sedet statim post ep̄m Cardinale. Nota tertio, q̄ delatio crucis dominicæ significat quadā p̄minentiam eius, qui ante se illam facit deferre: quo non obstante p̄t quis illam facere deferri p̄ loca exēpta, licet non possit extra prouinciā suam. Et sit rō, quia locus exēptus non definit esse extra prouinciam, ut probatur in hac cle. & sic quia delatio sit ratione uiuere salis p̄minentia, permittit maxime propter reliquias p̄cedentis subiectionis ante exēptionem, quæ multū operantur. l. cum quis. s. j. ff. de solutionibus. & l. seruos. C. de q̄stio. Ex istis infero, q̄ Crux, quæ deferri p̄ sacerdotes ante funus tpe sepulcræ quo ratur ad ecclesiā, portat solū cā deuotionis, & memorie passio nis Christi, in signū. q̄ funus est illius hominis, q̄ dum uiuit, & moriens fuit dicto signaculo sanctæ Crucis insignitus: non at cā alicuius p̄eminentia dēt deferri: seu in re cūm deuotio sit ubiq; & uia est publica, t̄ non uideo quare Fratres q̄ habent liberam sepulcrā p̄ cle. dudū. s. de sepul. impediant deferre Crucē eorū a domo sua usq; ad domū ubi iacet funus, licet trāseant p̄ plura loca, & p̄ plures parochias, & redire inde uel p̄ aliā uia. Non. n. transitus p̄ uia publicā p̄t eis denegari, cūm non faciant rē illicitā, sed humanā & deuotā. l. quidā in suo. in prin. ff. de condi. inst. iuncta l. ij. & q̄d ibi no. de Sancto Iacobo. ff. de uia publica. Item nec ingressus in domū, quā inhabitat, seu in qua fiat funus: q̄ de uoluntate sepeliendū p̄cedit, aut hæredum, uel executorum suorū: arg. l. diuus. ff. de ser. ru. præ. Item nec reditus ad eorum domum: arg. l. ab hostibus. s. sed q̄ simpliciter. qui. ex cau. ma. licet eñ uia sint j. parochiā, non tñ in eis hēt curatus vllam p̄tatem, sicut nec in ædificijs j. parochiam constituit, licet pro illis & habitantibus in eis aliqua iura sint ei persoluenda. arg. c. j. & p̄ totū. de p̄ro. q̄ facit q̄ c. ecclesiæ Ebrudunē. nam cūm habeat suam parochiam, prohibet Fratres Minores portare Crucē p̄ suam parochiā, dum vadunt quæsitum corpora parochianorum suorū sepelienda apud ipsos Fratres: & istud aliās dixi. uerūm impotētia ac paupertas dīctorum Fratrum, & malicia, potētia, ac ambitio dīcti capituli sunt cā, quia lis nō est mota su p̄ his inter partes prædictas, & q̄ adhuc manet capitulum in sua prohibitione improbatissima. Nota quariò, q̄ archiepiscopus benedicit populum in loco exempto: quod intelligi de populo etiam exempto: nō est dubium, argumēto, capituli vnici. de capellis monachorum. in vj. cum similibus. Et sic v̄, q̄ inferior episcopo non potest benedicere: quod est q̄. capitulū, ad celebrandas. de p̄scrip. di. j. sed illud in telligitur de benedictione simplici, q̄ fit sine solēnitate & Missæ expleta: hic at de ea, q̄ cum solēnitate & ante Missæ consummatione, ut ibi no. licet glo. Pau. & alij dicant hic loqui de benedictione solēni q̄ inchoatur dum dicitur, Sit nomen Dñi benedictū. & semp̄ t̄ p̄ Papam Missa expleta: quod intellige in cantu. t̄ Nā sine cantu simplex sacerdos sic benedicit. Verūm presbyter hāc simplicem benedictionē nō potest dare presente episcopo, nisi prius annuat episcopo, ut illum det: quo dare uolente, dabit eā presbyter, ut dicit Ber. ¶ Alij uero sunt in opinione, q̄ non tenetur annuere, quia ex quo permisit ei Missam coram se celebrare, v̄ ei p̄ misisse, ut exerceret omnia sine quibus Missa non poterat celebrari: quæ. præterea. de offi. delega. Sed certe sine hac benedictione potest Missa celebrari: sic etiam de facto uidemus, cū multi dicant Missam, q̄ nec j. nec ea expleta populo benedicunt. Dic ergo, q̄ aut loquimur de solēni, & illa interdicitur omnino presbytero, & omni tpe, ut hic, & etiam alibi, nisi super hoc priuilegiatus: ut c. abbates. de priuileg. in sexto. Aut loquimur de simplici, & tunc aut episcopus facit presbyterum coram se celebrare, & dēt annuere episcopo, ut benedicat, si uelit: at si ipso uolente b̄dicere, uel episcopo non sic requisito, benedicere non dēt: ut d. c. cum ad celebrandas. Aut episcopus non facit Missam celebrare: & tūc siue sit p̄sens, siue sit absens, potest eo nō requisito benedicere populo: ut c. ecce. s. dist. de quo dicit ibi no. per glo. Ratio quia q̄ facit celebrare presbyterum coram se, tunc autorizat ipsam celebrationem, & quasi factor ipsius debet benedicere. arg. l. j. s. de ieci. ff. de ui & ui ar. quæ ratio cessat quando permittit. p̄ quo facit quod notauit in cle. præceden. in prin. Et ideo secundū glo. &

10 glo. & Guil. t̄ quemadmodū excommunicatus celebrare publicè, uel priuatè est irregularis: & idē in suspensio: ita erit irregularis faciendo corā se celebrare: ut c. illud. in fi. de cler. ex. mi. secus si solū audit. remittit ad nota. in Nouella. in c. fi. de excel. p̄rela. & ibi Host. plene circa prin. Nota quintò, q̄ appōne diuinarū officiorū p̄prehenditur seu includit celebratio Missæ, ut hic colligitur ex illis uerbis, Ea ē. nā istud uerbu, Ea, est relatiuū: ut l. ea lege. C. de p̄di. ob. cau. l. ea tñ adiectio. ff. de leg. iij. cū si. facit ad ea q̄ dicta sunt in cle. j. s. de celeb. missa. & cle. dignū. e. ti. Nota sextò, q̄ quædā licent p̄ se, q̄ non licent p̄ aliū l. pen. s. ad crimen. ff. de pu. 13 iu. cū si. t̄ Nā in loco exēpto p̄t diocessanus aut metropolitānus celebrare p̄ se diuina officia in pontificalibus, non at p̄ aliū p̄tiffi 14 cem pontificaliter: non pontificaliter at possit. t̄ Nec ob. regula, qui p̄ aliū & c. quia illud in delictis. & idē in actibus licitis ubi non 15 uertitur p̄iudiciū alienū: alius secus, ut hic. Ex quibus collige, q̄ signum maioris p̄minentia est facere corā se pontificè pontificaliter celebrare, q̄ per seipsum pontificaliter celebrare. Nā istud est humilitatis, & orationis: illud maioritatis, & p̄dominationis. Archiepiscopus ergo in loco exēpto celebrat pontificaliter, & sic 16 cū pallio, s̄m gl. Sed v̄ non benē dicitur t̄ ex eo, q̄ est signū plenitudinis potestatis. ut d. c. antiqua. At ibi nullā p̄tatem habet: quæ est alia uestimenta significant potestatem episcopi opalem, cū quibus celebrat in loco exēpto, & tamen ibidē nullā potestatem hēt, obstante exēptione. Sta cū gl. quia non sequit, Vt ut dicitur celebrat pontificaliter pallio, igit hēt p̄tatem ibi archiepiscopale & p̄tatem exercendi. Sed bene infero, q̄ est archiepiscopus, & q̄ hēt potestatem archiepiscopale in sibi subditos: ar. l. vna. C. de metropoli berito. lib. i. r. 17 Nota septimo ergo, q̄ episcopus in tota sua diocesi p̄t pontificaliter celebrare, & celebrari facere p̄ aliū pontificaliter, dū tñ nō in loco exēpto, in quo p̄t p̄ se, & nō p̄ aliū: & sic v̄ q̄ extra suā diocesim non p̄t pontificaliter celebrare: a contrario sensu l. j. s. huius rei. ff. de iur. q̄ dicitur. quod placuit Inn. in c. fi. de auto. & usu pal. qui plus dixit, q̄ t̄ cū licentia illius alterius diocessani non possit celebrare in pontificalibus. alleg. c. ad supplicationē. de renun. ubi archiepiscopus absolutus a sua ecclesia p̄t tēporis uel loci malitiā, & habitans in ecclesia alterius prouincia: p̄t exercere officij pontificale absq; usu pallij, faciendo & impendendo metropolitano reuerentiā & obedientiā. sed certe ille 18 tex. probat q̄riū: quæ ex quo solus usus pallij sibi interdicit, & exercitium pontificalis officij concedit ei, v̄ concessum ut celebrat cū pontificalibus: quod est officij pontificalis. Ideo Host. in d. c. 19 ad suppletionē. tenuit totū oppositū, t̄ uidelicet, q̄ possit pontificaliter ēt sine licentia illius diocessani celebrare: alle. ad hoc generalē consuetudinē, s̄m quā sic feruatur. t̄ Plus dicit, q̄ p̄t ēt prædicare sine licentia, donec prohibeat. Pro quo facit l. diuus. ff. de ser. ru. p̄g. t̄ ubi quis p̄t licite uenari, & aucupari in alieno p̄dio, donec prohibeat: cle. ista pro utraq; parte facit. In eo. n. q̄ diocessanus & metropolitānus possunt pontificaliter iure suo sine licentia alicuius celebrare in loco exēpto, inferunt paritate rationis, q̄ idē possent extra prouinciā & diocesim propriā. ar. l. fi. ff. de iur. om. iud. & c. ut animarū. de constit. in sexto. iuncto c. cum ep̄s. de offi. or. in sexto. & sic facit pro opinio. Hosti. Sed ista non est bona allegatio pp̄ reliquias p̄cedentis subiectionis: & quia locus exēptus est j. diocesim uel prouinciā suam benedictis: in eo autem, q̄ archiepiscopo intra prouinciā, & ep̄o intra suā diocesim concessit usus pontificalis, inferunt, q̄ interdicit extra: & sic facit p̄ opi. Inn. Sed certe iste tex. solum loquitur de locis exemptis suæ diocesis, in quibus permittit: non at quicquid dicitur de locis non exēptis. Et erat rō dubitandi: quia celebrare in loco exēpto, uidebat quodāmodo tēdere in p̄iudiciū exēptionis: sed celebrare extra diocesim, non erat p̄iudiciū alterius diocessani: sicut nec citare eum, qui manifestè est de non iurisdōne citantis. Nam non tenetur uenire, nec forū declinare, ut dixi in cle. frequens. s. de excel. p̄rela. Gl. distinguit, q̄ interdum episcopus extra suam diocesim existens uult dare alicui licentiam, ut celebret corā se pontificaliter, & non p̄t, ut probat hic in prima parte: quia si hanc licentiam nō 20 posset dare in loco exēpto intra suā diocesim constituto, ut ibi, multominus dare p̄t extra suam diocesim, ut d. c. fi. de constit. in sexto. cum simi. Interdū ipse episcopus existens extra suam diocesim, uult celebrare pontificaliter ordinem faciendo, de gradādo, christmando, uel alia q̄ sunt de lege iurisdictionis, aut diocessana: & non p̄t, ut d. c. ad supplicationē. & ita dēt intelligi opi. Inn. Interdum uult solū celebrare pontificaliter, & p̄dicare populo, uel solū p̄dicare, uel solū celebrare: & p̄t: ita intelligatur opi. Hosti.

& consuetudo generalis: & hæc locum habent q̄n licentia nō intercedit illius alterius diocessani, aliās at posset celebrare pontificaliter cū exercitio iurisdōnis, aut aliorum quæ sunt de lege dice cessana. Fallit in pallio, quo non potest uti metropolitānus extra suā prouinciam, & de licentia alterius diocessani uel metropolitani, ut c. fi. de auto. & usu pal. in fi. super hoc est priuilegiatus. c. extuarum. eo. ti. Sed q̄ istud facit, quia episcopus non potest in loco exēpto extra suā diocesim celebrare pontificaliter corā archiepiscopo requirente, ut hic, nisi diceret, q̄ posset p̄ se, & sua uoluntate, non at corā archiepiscopo requirente: rōne quæ dixi. pro nunc at uideretur dicendū, q̄ episcopus extra suam diocesim non potest celebrare pontificaliter, iuxta no. Inn. nisi hoc faceret cū licentia illius diocessani, iuxta no. Host. Et est rō: quia ep̄s in diocesi aliena iudicat uelut extraneus: & rōne delicti efficitur de iurisdōne illius diocessani: nō dēt aliquē actum exercere, q̄ sit et de lege diocessana citra licentiam eius, in cuius diocesi actū exercet: & sic nec dēt celebrare pontificaliter sine licentia, cū celebrare pontificaliter sit diocessani, aut iurisdictionis, ut j. dicit: & p̄missio facta de exēptis, operat prohibitionē extra diocesim: ar. l. maritus. C. de p̄. cu. Nec ob. d. l. diuus. quia ibi in actu leui: hic in actu ualde graui solēni: & istud optime probat in hac cle. quia archieps p̄t per se quatenus diocessanus p̄ se: alius at episcopus non potest p̄ se: ergo non potest ibidē archiepiscopus sibi dare licentiam: quia uideret uti potestate in loco exempto dando hāc licentiam. v̄n si non potest dare istam licentiam, ut coram se celebret, multominus ut in absentia sua celebret concedere potest. Nota octauò, q̄ præcedentia declarant & restringunt sequentia. Nam licet hic in secunda pte non dicit de pontificalibus, tñ subintelligit secundū præcedentia: 21 t̄ uidelicet q̄ episcopus in sua diocesi & in loco exempto potest p̄ seipsum celebrare in pontificalibus. concordat. l. fi. s. cui dulcia. ff. de uino lega. & l. si seruos pluriū. s. ff. de leg. j. cum similibus. 22 Nec ob. l. q̄ conditio. in prin. ff. de condi. & demon. t̄ ubi cōditio appositā in testamento respectu p̄sonarum certi gradus, nō extenditur ad personas alterius gradus. & sic v̄, q̄ ea q̄ dicta sunt de pontificalibus, cū solum prolata sint respectu archiepiscoporū, sicq; personarum respectu q̄ sunt eiusdem gradus dignioris. t̄ archiepiscopalis, non extendantur ad gradū alium, scilicet archiepiscopalem: quia istud operatur dispositio Principis, qui sic statuit: argu. c. proposit. de concess. præben. V̄n si non sic statuisset idē debere seruari, forsitan non seruaretur idem de iure. ar. dicit l. quæ cōditiō. Vel dic, q̄ hic loquitur in oratione dispositiua prolata certo casu, ac fundata super certa causa, quæ extenditur ad aliū casum, ubi est paritas rationis, ut hic. arg. l. illud. ff. ad legem Aquil. cum 23 simi. Contrariū uerò loquitur in dispositione cōditionatiua, t̄ q̄ seruanda est in sua forma specifica, ut l. Meuius. eo. tit. unde cōditio appositā respectu certi quid, non extenditur ad aliud, nisi illud aliud esset appositum in eadem ratione. ut l. feij. s. Caio. ff. de fund. do instruc. Nota nonō et hic, q̄ celebrare in pontificalibus est de lege iurisdictionis, ut patet hic ex uerbis, nullam iurisdictionē. 24 t̄ Nam dictio, alia, est implicatiua ut l. quidam. & ibi no. ff. de re. om. iud. & c. ut animarū. de constit. in sexto. iuncto c. cum ep̄s. de offi. or. in sexto. & sic facit pro opinio. Hosti. Sed ista non est bona allegatio pp̄ reliquias p̄cedentis subiectionis: & quia locus exēptus est j. diocesim uel prouinciā suam benedictis: in eo autem, q̄ archiepiscopo intra prouinciā, & ep̄o intra suā diocesim concessit usus pontificalis, inferunt, q̄ interdicit extra: & sic facit p̄ opi. Inn. Sed certe iste tex. solum loquitur de locis exemptis suæ diocesis, in quibus permittit: non at quicquid dicitur de locis non exēptis. Et erat rō dubitandi: quia celebrare in loco exēpto, uidebat quodāmodo tēdere in p̄iudiciū exēptionis: sed celebrare extra diocesim, non erat p̄iudiciū alterius diocessani: sicut nec citare eum, qui manifestè est de non iurisdōne citantis. Nam non tenetur uenire, nec forū declinare, ut dixi in cle. frequens. s. de excel. p̄rela. Gl. distinguit, q̄ interdum episcopus extra suam diocesim existens uult dare alicui licentiam, ut celebret corā se pontificaliter, & non p̄t, ut probat hic in prima parte: quia si hanc licentiam nō 25 posset dare in loco exēpto intra suā diocesim constituto, ut ibi, multominus dare p̄t extra suam diocesim, ut d. c. fi. de constit. in sexto. cum simi. Interdū ipse episcopus existens extra suam diocesim, uult celebrare pontificaliter ordinem faciendo, de gradādo, christmando, uel alia q̄ sunt de lege iurisdictionis, aut diocessana: & non p̄t, ut d. c. ad supplicationē. & ita dēt intelligi opi. Inn. Interdum uult solū celebrare pontificaliter, & p̄dicare populo, uel solū p̄dicare, uel solū celebrare: & p̄t: ita intelligatur opi. Hosti.

preiudicio alterius: qua in re non interdicatur eorum usus, sicut nec Missæ celebratio: ar. l. j. ff. de offi. procō. & leg. j. ubi p̄conful fiatim, q̄ est egressus urbē, desert insignia procōsularia, & eis vti tur: & antequā perveniat in provinciam sibi creditam, & ea dimit tit statim, q̄ ingressus est urbē. ut l. p̄. ff. de offi. procō. Sed illa lo quitur de insignijs debitis rōne alicuius officij seu tēporalis ad ministracionis, ut sic ea finita redeat vñ exiit: hic at de insignijs pontificalibus debitis rōne officij & dignitatis pennis: & sic q̄ dicit ueniet, non sperat de reuocatione, & sic nec de reditu. Melius fa cit: quia ista insignia, cum sint pontificalia, dēt deferri in loco, in quo est pontifex, & archiep̄us est pontifex in tota sua provin cia, & ep̄us in tota sua diocesi: & iō hmōi insignijs intra eā ut p̄t, nec p̄ hoc ullā p̄tatem ibidē acquirat, ut hic d̄r, & probat in d. l. j. ff. de offi. procō. & leg. Non ob. alleg. in p̄riū quia locū habuit in falce iudicij, aut potestati. ut ibi no. secus in hac falce salutari de uotionali, & q̄ magis exercet rōne honoris, q̄ officij: & iō fm Gē. 32 ista est noui iuris statutiva. Scias fm Guil. † esse d̄riam inter ar 33 chiep̄iscopū, & metropolitanū solū quo ad etymologiā. † Nā me tropolitanus dicit̄ à Metro, q̄ est Mensura, & Polis q̄ est Ciui tas, quasi mēsurā ciuitatū: ita q̄ trahit nomē ab ecclesijs, & a nu 34 mero earū, † Archiep̄iscopus uerō dicit̄ ab Archos Grece, q̄ est, Summū Latinē, quasi summus ep̄orum, & princeps: ut ca. ceros. 35 2. i. d. i. & sic in effectu idē est. † Sic, fm eum, differūt noīe Patriar cha, & Primas, cū in effectu idē est. Nam appellatione Patriarche continet̄ quīq; p̄sides in aliqua de quatuor sedibus Patriarcha libus, quarū prima est Cōstantinopolitana, secunda Alexandrina, 36 tertia Antiochena, quarta Hierosolymitana: † appōne uero pri mo p̄sines p̄sides ecclesiæ Aquileiensis, uel Bituricensis: ut no. in d. c. ceros. Certē ē & sedes Graden. est sedes primaris: tñ larga significatiōe dicunt̄ sedes Patriarchales, vcz Aquileiensis & Gra den. de Bituricensis. nō sic audiū. Et d̄r Patriarcha, quasi Patrū sum 37 mus: † quo noīe p̄t includi Romanus Pontifex, † cum sit summ⁹ 38 & sumptus sup̄ oestotius orbis: c. cūctā p̄ mundum. & c. cū per principālē. q. q. iij. Hæc at sunt uera quo ad dignitatē, & quo ad p̄e minentiā, & quo ad executionē amplioris seu maioris exercitus: non at quo ad substantiā ordinis: nā tm̄ hēt de ordine, uel de sub stantia ordinis ep̄alis quilibet ep̄us, quantūcūq; pauperrimus, & modicæ diocesi p̄sides, quantū hēt Papa. iō Papa uocat se ep̄m. quia maior ordinē non hēt, licet habeat dignitatē, cui subiacent oēs aliq; ut patet ex d̄ctis iuribus. Cōcludit Guil. q̄ ep̄us extra suā diocēsim p̄t p̄ se, uel pro se celebrare in pontificalibus sine licē tia diocēsanā non at pro alio, ut hac cle. & sic tenet opi. Host. Sed certe aperta est uia fraudibus: qm̄ archiep̄us in rei ueritate face ret celebrari in p̄ntificalibus in loco exēpto p̄ aliū ep̄iscopum, & nō constaret, qualiter seu qua intentione ille ep̄us celebraret. Pre terea & arctaret exēpti sem p̄ indagare & h̄c instm̄, an ep̄s tali 39 ter celebret p̄ se, & p̄ se quod esset ualde dispēditio sum. † Queri tur. Dic ut s̄. q̄ ep̄s non p̄t in aliena diocesi celebrare sine licētia illius diocēsanī. Hanc at licentiā nō dabit archiep̄s intra suā provin ciā, nec ep̄s intra suā diocēsim, ut ep̄s alienus celebret in lo co exēpto sito p̄ suā provinciā uel diocēsim: quia dare hanc licē tiā esset exercere suā p̄tatem, quod non p̄t in loco exēpto p̄ iura cōia. Pro quo d. l. j. ff. de offi. procō. & ista vñ fuisse mēs huius cle. 40 ut arbitror. Cōclude fm Guil. & Gen. † q̄ possessiones, q̄ sunt de franco alodio, licet nō sint de regno, sunt tñ in regno, † sicut lo ca exēpta non sunt de provincia, uel de diocesi, q̄ sint intra p̄ uinciā, nō sunt extra provinciā. † Vñ si Papa p̄cedit alicui fructus primi anni q̄tūcūq; beneficiorū vacaturorū, q̄ sint de p̄uincia, credo, q̄ ueniat b̄nficia ēt exēpta: ut no. & ibi dixi in cle. frequēs. post mediū. s̄. de ex. pla. Non. n. sequit̄, Est talis de provincia, er 43 go necessariō est subditus: † q̄ a priuilegiatus esse p̄t, aut exēptus, ut c. uolentes. de priuili. in vj. Nec sequit̄, Talis est exēptus, ergo 44 non est de provincia: at̄ sequeret̄ absurdū, † q̄ immunitas p̄ces sa illis de tali provincia, uel diocesi, nō traheret̄ seu nō include ret exēptos. solū em̄ eximij subiectiōne, nō at a situatione aut de 45 nominatione. Plus dico † q̄ generalius est dicere De regno, q̄ In 46 regno. † Nā (si nō fallor) Britānia, Lingua occitana, & Dalphi 47 natus sunt de regno regis Franciæ, sed nō in regno Franciæ. † Re gnum em̄ Franciæ hēt suos certos limites, q̄ nō mutant, licet̄ po testas & imperiū regis Franciæ fuerit adactū quo ad d̄cta loca, vcz quo ad totale d̄nium, excepta Britānia q̄ quo ad quædā, nunq 48 at est subiecta. † Quod facit ad gratias factas regi & regalibus no minandū & c. in ecclesijs & c. Nā si dicat, Sui regni, forsan in clu dent̄ existentes in locis antedictis. Si at dicat, Intra regnū Fran

cia: tunc secus: quia illud regnū est limitatū: & sic existentes extra dictos limites nō sunt i. regnū: q̄ no. quia de facto habeo. & cā p̄ det in palatio. facit l. j. s̄. in flumine. ff. de flu. Facit, q̄ d̄ctio, De, auget l. j. in prin. ff. de po. & ibi no. Vel possit dici, & forsan uerū, q̄ nō sit d̄ctā si dicat, De regno, uel, In regno: sed in mō exprimē do sit fienda differentia. Nā si gratia uel indulgentia concedatur regi Franciæ pro hominibus, uel clericis, aut ecclesijs regni Fran ciæ, uel de regno Franciæ, uel in regno Franciæ existētib; nō sit differentia, ut tunc solū includant̄ cōsistentes j. terminos & me tas ipsius regni Franciæ: ar. l. in agris. ff. de acq. ter. do. & l. j. ij. & iij. C. de fundis limi. lib. 1. r. ubi agri & castella limi to ca censentur iure speciali: nā nec occupari debent, nec augeri, sed in suis termi nis seruari. facit l. h. C. de allu. & pal. vñ facit l. Titius. ff. de test. mi li. vbi priuilegiat̄ testamentū a milite factum, non ēt simpliciter testamentū militis. Si at dicat simpliciter, Sui regni, aut, De regno suo, uel In regno suo: & tunc includunt̄ oēs qui sunt sub eius pote 49 state & d̄nio ac regimine: † & expressio facta in titulatione, vcz, Dilecto filio Regi Franciæ & c. censet̄ facta cā demonstradi eū, cuius cā uel cuius hominibus indulgentia fiebat: non at cā limitan di p̄cesione ad eos solū, qui essent de regno, uel in regno Fran ciæ: ar. l. j. s̄. q̄ vulgo. ff. de ui & ui ar. facit ad p̄dicta q̄ no. Host. in 50 c. nimis. de iure iur. & c. nō minus. de immuni. eccle. † & licet ibi dicant de rebus existentibus j. aliquā provinciā, uel aliud territo rium: quod non sequit̄ eo ipso esse feudales, cū possint esse al lo diales, non tñ innuit esse: secus si diceret̄ tales res esse de tali provin ciā, uel de tali territorio: quia ēt non sequeret̄. Ergo est feuda 51 lis. † Nā quamq̄ territorium p̄tineat in se iurisdōnem, ut l. pupil lus. s̄. territorij. uel de d̄cto territorio sint feudalia, licet sine iurisdōne prima facie, nisi p̄bet̄ exēptio, ut ibi expressē dicit Ho stic. & sic illā notā Host. adduco ad hanc conclusionē, licet Guil. ad oppositū adduxerit. p̄ quo facit, quia quilibet p̄sona, & maxime q̄ aliqui fuit libera, ergo & nunc p̄sumit, nisi probet̄ seruituti astrī 52 t̄: ut no. in l. si prius ff. de ope. no. nun. † Sed omnis p̄sona & ma xime res est sui natura sub iurisdōne alterius, ut l. incola. j. ad mu nicipa. igitur q̄ allegat̄ esse exēptā, oportet, q̄ probet̄: & idē sentit Host. in d. c. nimis. de iure iur. Conclude, q̄ ista cle. non est exten denda ad casus alios h̄c non expressos: quia derogatiua vñ aliqua 53 liter iurij exēptorū: & sic vñ, q̄ archiep̄iscopus nō possit sub ditos horum exēptorū audire in confessionibus, nec absolue cō fidentes, nec eis iniungere penitentia salutarem. nā licet possint in subditos suorū suffraganeorū h̄c exercere: ut c. p̄petuō. de censu. in sexto. hoc est, quia & plura alia p̄t q̄ no. in c. pastoralis. de offi. or. Secus at in exēptis, in quibus nullā p̄tatem p̄t exercere, cū non sit illorū iudex animarū, nec in ligando, nec in soluendo, ut c. ois. de peni. & remis. & idē no. Archi. de archiep̄iscopo quo ad subdi tos suffraganeorū, † quos solū absoluit pro tpe uisitacionis. Alio at tpe non absoluit, fm̄ quē ēt restituere non p̄t p̄ suā absolutio nē excōicatum minori sacramentorū participationi: ut c. nup. de sen. excōi. Conclude ergo, q̄ ista cle. solū loquit̄ in his, q̄ sunt po tius honoris q̄ sint iurisdōnis contentiosæ uel uoluntariæ, aut ēt 55 officij: ex quo vñ, † q̄ non possit ibidē archiep̄iscopus uel ep̄s fa cere processione generalē, quasi sit potius officij q̄ honoris. Con clude fm̄ Lapū, † q̄ si exēpti resistant archiep̄iscopo uel ep̄isco po p̄ presentē constitutionē, non poterit animaduertere in eos archiep̄iscopus uel ep̄iscopus sic repulsus, nullā em̄ p̄ hoc habent p̄tatem uel iurisdōnem q̄ exēptos sic rebelles. Agent ergo contra eos, ut ad ista patiendū condēntur, & cogantur, & pro p̄temptu puniantur p̄ eorū superiorem. Alleg. istam clemen. in fi. quæ pa rum facit, quia loquitur, ut nullum ius acquiratur quo ad alia: vñ non excluderetur ista animaduersio, quæ procedit cōsecutiue p̄ p̄ter istam rebellionem horum h̄c permissorum: arg. l. ij. ff. de iurisd. omniū. iud. Sed certe, quia ista permissa h̄c non sunt iurisdī ctionis, sed honoris, non uideur in consequentiam dedisse iurisdī ctionem, ex quo mens autoris fuit non dare iurisdīctionem: ar gumen. l. non omnis. in prin. ff. si cer. peta. iuncta l. non dubiū. C. 57 de legi. Facit, † q̄ merus executor non habet iurisdīctionem in re belles, quia nec in principali. ut l. si ut proponis. C. de except. rei 58 iudi. at̄ secus ut c. j. de offi. deleg. † Pau. intelligit hanc clemen. ut loquat̄ de benedictione, quam dat archiep̄iscopus, dum tran sit per suam provinciā, uel ep̄iscopus per suam diocēsim, itinera nō non benedicit̄ populo, incedens per uiam publicam, & stās in equo, uel pedes, indutus pontificalibus, uel non: & secundum hoc bene ampliatur prouiso huius clemen. quoniam benedictio quæ fit intra Missarum solēnia, uel ea expleta, procedit consecutiue ad

Miliam

59 Missam. † vnde cōcessa Missæ celebratione etiā in pontificalibus & concessa uideatur concessio benedictionis: argumen. l. ad rē. & l. ad legatum. ff. de procurato. cum simi. At ista benedictio datur nulla p̄cedente Missæ celebratione, & potius sapit naturā pote statis & iurisdīctionis, quam honoris: & sic uideretur interdicta. In contrarium facit: quia conceditur portatio seu delatio cru cis, quæ tamen dicit sine celebratione, sed ab alio nō p̄t sic abstin eri facilliter, sicut ab huius benedictione. Puto tamen Pau. bene dicere: quia tex. simpliciter loquit̄ de benedictione populi, ergo intelligatur de omniū: & quia prius dixit de benedictione populi 60 quam de celebratione diuinorum. † Dicit etiam Pau. q̄ isti p̄la ti dēt abstinere ab hac benedictione generali quando locys est 61 interdictus, maxime propter delictum populi: † quia tunc qui libet de populo est interdictus, vt c. si sententia. de sententia excō 62 munita. in sexto. & sic incapax infusionis gratiæ, † quæ infundit̄ per hanc benedictionem: ab alia uerō non est dubiū abstinere de bent sicut a celebratione diuinorū, uerūtamen si benedicant, no lentes abstinere, non incurrunt irregularitatem, quia hoc non est iure cautum: vt c. is qui. de sententia excōmuni. in sexto. ¶ Pra 63 terea dicit etiam Pau. † q̄ remissiones seu indulgentias non po test dare archiep̄iscopus, uel diocēsanus in loco exēpto: quia ille sunt dignitates, hoc est, iurisdīctionis ep̄iscopalis: vt c. q̄ autem. & c. cū ex eo. de penitētia, & remissio. & notat Host. in c. accē dentibus. de excessione p̄lato. Ex quo infert, q̄ quemadmodū ibidem per se non possit has indulgentias dare vel concedere: ita nec possit ipsis exēptis concedere, ut p̄ se autoritate ipsius conce derent: arg. regulæ p̄t. de reg. iur. in vj. & l. ij. in prin. ff. de adm. re. 64 ad ci. p. † Vñ aduerte, q̄ quædā sunt ordinis ep̄alis, & illa p̄t dice cesanus, uel archiep̄iscopus exercere in loco exēpto de licentia exēpto 65 rā, ut vj. q. iij. c. j. † Quædā sunt iurisdōnis ep̄alis, & illa nō p̄t in lo co exēpto, ēt forsitan de licentia exēptorū: ut sic tunc sit necessa ria licentia superioris immediati exēptorū. ut d. c. quod ar. & facit c. significasti. de foro cōpe. Quædā uerō sunt honoris ep̄alis, & il la p̄t ēt sine licentia alicuius exercere: ut in hac cle. Ad vñ aduer 66 tendum est, vcz, † q̄ si archiep̄iscus uel diocēsanus celebrans in pontificalibus in locis exēptis, dent in sermonibus uel dari faciāt interuentibus certas remissiones seu indulgentias, q̄ illis gaud ent interessentes sibi subditi, alij at̄ nō: quia nō sunt subditi quo ad ligandū, ita nec quo ad absolue dū: ut d. c. q̄ ar. Secus at in be nedictione p̄ quā infundit̄ grā. Nā illa prodest ēt exēpto, cū sit solū honoris ipsa benedictio ep̄alis: remissio at̄ est iurisdōnis. q̄ 67 nota. Sciendū est ēt † q̄ ista constitutio solū derogat priuilegijs p̄rijs, consuetudinibus at̄ nō derogat, nec presentibus, nec futuris: & sic remanebunt firmæ: ut c. licet. de p̄stit. in vj. Facit ar. e. c. cle. dudum. circa finē. s̄. de sepulturis. cū similibus & c. Itē est et̄ scien dum, fm̄ Host. in tit. de remissionibus. s̄. j. uer. sed notandum. & 68 tangit Lapus, & dixi ēt in cle. p̄æce. † q̄ triplex est iudiciū. Pri mum est mandatiuū a reatu: & istud est solius Dei, qui aperit, & nemo claudit: & claudit, & nemo aperit: & procedit a gratia Dei 69 in ipsa contritione: † ita q̄ ipsa contritio ordinatione Dei meref gratiā ipsius, p̄ quā mundat̄ anima peccatrix a reatu, & reconcilia tur ipsi Deo, & mutatur pena æterna in tēporalē hic, uel in purga torio infligendam, p̄ quā ēt excitatur liberum arbitrium ad bene cogitandum, sanā ēt dum sentit mutatum affectum, atq; corro boratur dum cogitata p̄ducit ad actum: hæc sunt effectus huius 70 gratiæ. † Secundum uerō iudiciū est denuntiatiuū absolutiois a reatu: & istud est Petri, siue Sacerdotis in Ecclesia militante: q̄ procedit p̄cedente uerbalī confessione, & petita p̄ consistentē absolutio: p̄ hoc, q̄ quis p̄tetur, absolutioem q̄ petit ab ex tra, iudicat Eccl. lia militans fore contritionem ab intra: ut c. a no bis. de sententia excōmunicacionis: vñ quamq̄ dicat sacerdos, Ab soluo te a peccatis tuis: idem est, ac si diceret, Denuntio te abso lutum a peccatis, uel, Denuntio te absolutum a pena æterna cō mutata in temporalē: ut notat Host. in c. significasti. de peniten tijs, & remissio. & Archi. in c. uerbum. de penitenc. dist. j. Ex hoc infertur q̄ opinioem illorum, qui dicunt, sufficere contritionem superuenire post talem absolutioem. Nam talis denuntiatio fin datur super falso: quia cessante p̄ritione remanet reatus, ut dixi s̄. quod est uerum, q̄ contritio superuenit ex intervallo postquā iam diuertat ad alios actus extraneos: secus si incontinenti: arg. l. lecta. uerbi. dicebam. ff. si certum pet. & l. daos. s̄. duo. ff. de aduo ca. re. & sic intelligatur opinio p̄ria, de qua p̄ Host. in d. uerbi. sed 71 notandum. † Tertium uerō iudiciū est approbatiuum huius de nuntiacionis, & istud est Ecclesiæ Triumphantis, uidelicet q̄n in

celis approbatur absolutio data in terris. Nam, ut aiunt, quicquid hic agitur, totum dependet a iudicio Ecclesiæ triumphantis. Nā tunc uera est absolutio p̄sidentis, cū æterni sequitur arbitriū iudi cis 11. q. iij. c. tunc uera. † Rursus offensa facta Deo, tollit sui grā in ipsa p̄ritione: & quemadmodū ipse p̄mutat p̄ hoc penā æter nam in temporalē, ita & ipsam tēporalem tollit in hac uita in to tum, tanta p̄t esse peccatorū contritio, ut d. c. uerbum. † Offensa uerō facta Ecclesiæ p̄ hoc non tollit: nā ibi requirit̄ confessio uer balis, & satisfactio p̄ impositionē penitentia in iuncta, & imple tionem seu obseruationem penitentia in iuncta. † Verūm Pa pa solus (quia Dei uicarius) p̄t in totū tollere illam penam tēpo ralem, in quā fuit p̄mutata æterna: inferior at̄ ipso nō p̄t in totū 75 tollere, sed minuere, ut dixi in cle. p̄æce. † Penitentiam uerō in iunctam pro satisfactioe Ecclesiæ, p̄t nedū Papa, sed ēt alius ep̄i scopus in totū tollere ex cā, nisi prohibeat aliquibus casibus, ut dicit Lapus. Nam sicut pro offensa facta Deo, est inflicta penā p̄petua, ita pro offensa facta Ecclesiæ fuit p̄petuō dānatus ab ipsa Ecclesia militante: at ista p̄petua p̄mutatur in tēporalem facta cō fessione, & p̄stita absolute: inferior uerō ep̄iscopo nullo mō 76 p̄t, nisi esset super hoc priuilegiatus. † Vbi at̄ esset offensus pro ximus: tunc non remittit nisi p̄ offensum. Nam ab alio non potest remitti. Facit regula, peccatū. de reg. iur. in vj. Et sic vñ, q̄ peniten tia, quæ iniungit absolute p̄ sacerdotē, est de offensa facta Eccle siæ militanti, non at̄ Deo. q̄ not. nam non audeo circa hoc aliqd opinari: sed sto iudicio nostræ sanctæ matris Ecclesiæ. Dic etiam 77 p̄æterea cū gl. hic, q̄ archiep̄iscopus non p̄t in loco exempto suæ provinciæ suffraganeū suū facere in dicto loco celebrare in pontificalibus, quantūcūq; ille locus sit uerus existat in sua diocē sis: & hoc p̄ tex. istū, qui simpliciter loquit̄: nam licet ipse diocē sanus pro se & p̄ se possit, ut hac cle. tamen autoritate seu mā dato & requisitione archiep̄iscopi non possit: quasi tunc uideret̄ uti potestate contra hanc cle. & c.

De poenis Rubrica.

- 1 Delicta non debent remanere impunita.
- 2 Non est nouum post enumerationem specierum, q̄ subijciatur ru brica generalis omnia comprehendens.
- 3 Pene imponuntur operantibus iniquitatem.
- 4 Pene est delicti debita coertio uel satisfactio lege aut alio iure li mitata.
- 5 Pene differt a multa, remissiuē.
- 6 Penarum alie sunt personales, alie reales, alie mixtæ.
- 7 Appendo, is. i. Solutio, is.

CONTINUATIO Hostiensis placet, q̄ hēt, q̄ quia hucusq; fuit tractatū de diuersis criminibus, & excessi bus restabat tractandū de poenis. † Nam delicta nō dēt remanere impunita: ut lita vulneratus. in fi. ff. ad l. Aquil. & c. ut fa me. de sen. excōicacionis. ideo hic subijciē de poenis. Verumtamē dicere potes, q̄ post tractatum diuersorum delictorū, & excessi uum, tam p̄latorum, q̄ subditorū exēptorū, & non exēptorū, reli giororū, & non religiosorū, quorū cā certē speciales penæ a iure fuerunt inflictæ p̄ criminosos: merito subijci hic tractatū gene ralem de Poenis: ut specialia p̄prehendant enumerata, & alia etiā nō enumerata: ar. l. doli clausula. ff. de uerb. oblig. & l. si feruus fer uū. s̄. inquit lex. ff. ad l. Aquil. Vel dic, q̄ proximo dixit de benefi cis, hoc est, de priuili. hic tractat de incōmodis, hoc est, de poenis. Nam sicut p̄mia dant̄ bene agētib; ut l. ut uirtutū p̄mia. C. de sta. & ima. † ita & p̄næ infligunt̄ operantibus iniquitate: ut patet in l. sancimus, & p̄ totū. C. de poenis. Facit l. j. in prin. ff. de iur. & iur. † Pene aut est delicti debita coertio, uel satisfactio lege aut alio iure limitata. Vel, p̄na est noxiæ, & criminis, uel delicti uin dicta, fm̄ Host. in summa. † Distinctio aut̄ inter p̄nā, & multa q̄ habes in l. si qua p̄na. ff. de uerb. sig. Distinctio penarū est, q̄ quia quædā sunt p̄sonales, quædā sunt reales, q̄dam sunt mixtæ: ut ple ne profert̄ Host. in su. nma. Dicit̄ aut̄ p̄na fari Io. Mo. super ru brica in vj. † à Pendo, Pendis. i. Solutio. nam res criminis pendit. i. soluit̄ debitum ratione debiti a lege uel arbitrio p̄sidentis statu tum. l. ab Imperatore ff. de p̄uarica. non sunt alia & c.

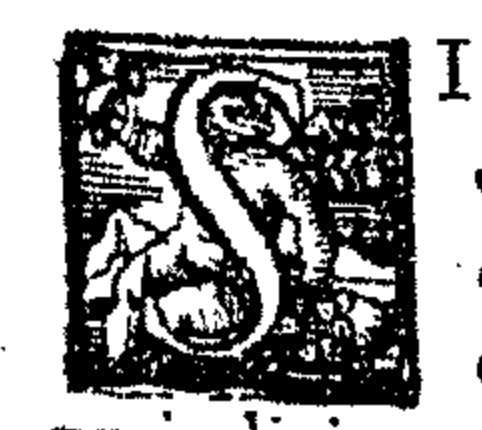
- 1 Delictum habet Diabolū suū dīrectorem.
- 2 Diabolus est pater cuiuslibet mali.
- 3 Diabolus est p̄missum nocere homini, propter peccatum huiusmodi.

- 4 Diabolus cooperatur in malum, sicut Deus in bonum.
5 Sacrilegium committit, qui manus violentas in episcopum iniicit: scilicet si in electum, & confirmatum, et intellige siue iniecerit in priuilegium, siue in alienum, licet iniiciens in proprium maiori pena puniatur.
6 Prorumpere, est incidere.
7 Electus, & confirmatus in episcopum, licet habeat ea, que sunt iurisdictionis, tamen non dicitur Pontifex, nec censetur habere ea, que sunt ordinis.
8 Episcopus consecratus licet renuntiet, aut priuatur suo episcopatu, remanet tamen episcopus.
9 Temerarius imponens manus animo iniuriam faciendi, vel ipsum offendendi de directo, siue in consequentia, siue ex quadam bestiali audacia in episcopum, committit sacrilegium, & ligatur penis clementine. j. de penis.
10 Temeritas aliquando sumitur ubi abest dolus.
11 Delicta, que committuntur sponte vel credulitate indebita, puniuntur.
12 Capiens episcopum, & manus iniurias in illum imponens animo se defendendi, non committeret sacrilegium, nec alijs penis puniretur, dummodo cum moderamine imposuerit.
13 Charitas prima incipit a scipso.
14 Pontifex accusante subditum falsè de aliquo crimine, etiam coram Romano Pontifice, permittitur subdito quod illi valeat dicere, quod eius delictum est mendosum.
15 Bannire aliquem, est illum offendere, sicut si offenderet realiter.
16 Banniens episcopum punitur pena sacrilegij.
17 Sacrilegium committitur per usurpationem dominationis vel possessionis rerum ecclesiasticarum, multo magis banniendo episcopum, siue a propria sede siue, ab alio loco.
18 Episcopum persequens hostiliter, non punitur pena clementine. j. de penis: nec banniens Cardinalem Romanæ Ecclesie punitur pena decretales.
19 Agens & mandans equaliter puniuntur.
20 Verba communiter sunt accipienda cum effectu.
21 Mandans episcopum capiendum: aut punitendum, seu bannendum, & reuocauerit mandatum: si reuocatio peruenit ad mandatarij, excusat a penis contentis in clementine. j. de penis. licet leniter esset ratione mandati castigandus. Quid si non penituit qua pena puniatur.
22 Rationabiliter retroabitur, & mandato comparatur.
23 Rationabiliter non habet locum in delictis alterius nomine perpetratis: secus in delictis nomine ratificantis commissis.
24 Ratum habere non potest quis adulterium nomine ipsius gestum.
25 Mandando, quod adulterij perpetraret, teneor, si committat, pena l. Iulie de adul. Secus si nomine meo fuerit commissum, licet postea ratificauerim, si habuerim respectum ad delectationem copule carnalis.
26 Sponsalia que contraxit per verba de futuro, & mandauerit alicui, ut illam cognoscat carnaliter: tunc propter mandatj, licet copula fuerit secuta, tamen matrimonium non dicitur consummatum.
27 Socius criminis tenet tantum principalis, licet equaliter non deliquerit.
28 Socius criminis non admittitur pro socio.
29 Socius criminis dicitur ex consensu aliquis, licet non prestatuerit auxilium.
30 Alternatiua ponitur inter diuersa.
31 Consentientes & agentes pari pena puniuntur.
32 Consilium prebens delinquenti, puniatur ut delinquens.
33 Consilium quem obligat.
34 Consilium dans in delictis, quando tenetur.
35 Fauorem delinquenti prestatans, eadem pena puniatur.
36 Consortans verbo verberanti, aut bannienti episcopum, punitur pena sacrilegij, & alijs penis contentis in clementine. j. de penis.
37 Fautores cum puniendi sunt ex dispositione legis, aut statuti, de quibus intelligatur.
38 Receptor alicuius qui manus iniurias intulerat in episcopum, aut illum bannierat, puniatur tantum pena legis communis, non legis specialis.
39 Delinquentem, quia intulit manus violentas in episcopum, defendendo quis siue in crimine siue post peractum crimen, punitur equali pena cum faciente.
40 Defensio etiam Diabolo est permissa, & naturaliter quisque alium tenetur defendere.
41 Defensio in criminibus est multiplex, alia est autorizabilis, & illa reprobatur, imò puniatur equali pena.
42 Defensio in criminibus, que vocatur prohibitio executionis iustitie, reprobatur: imò defendens puniatur, ut agens, & idem de defensione propulsiois iniurie.
43 Defensio, que vocatur patrocinatio iudicialis, est licita.
44 Lex noua non debet imponere eandem penam, quam posuit lex an-

- tiqua pro eodem delicto, sed bene nouam.
45 Banniens episcopum, aut consilium dans, siue auxilij, aut manus iniurias circa eum imponens, incurrit excommunicationem, non obstante quacunque consuetudine existente in contrarium.
46 Excommunicationis lata a canone absolutio pertinet ad episcopum, nisi illa specialiter fuerit reseruatæ sedi Apostolicæ.
47 Offensa facta episcopo cedit in offensam ecclesie, cui preest.
48 Episcopus est in ecclesia.
49 Episcopum offendens priuatur omnibus beneficijs, que obtinet in ecclesia, & reuertuntur ad ecclesiam offensam, ad quam prouisionem pertinet, etiam si illa obtineret ex collatione Apostolica, siue legatua. Idem in beneficijs, que in alijs ecclesijs obtineret eiusdem diocesis.
50 Filij inhabilitantur aliquando ad beneficia ex delicto patris vsque ad secundam generationem, & sic nepotes ex filio: secus ex filia, ut quando offendit pater episcopum.
51 Vsque, ponitur inclusiue.
52 Constitutio potest esse localis.
53 Constitutio de futuro non trahitur ad presentia, nec presentia trahuntur ad futura aliquando.
54 Filij offendens episcopum non priuantur beneficijs obtentis, licet illa non possint permutare in eadem diocesi, sed inhabilitantur ad obtinenda in eadem diocesi ex delicto patris.
55 Interdicitur terra ex delicto domini, ut citius dominus deducatur ad satisfactionem.
56 Punitur quis aliquando sine culpa, & tamen non sine causa.
57 Interdictum supponitur ecclesiastico loco offendens episcopum, donec satisfactio condigna fuerit facta: loca tamen, ad que episcopus ductus fuit seu detentus, sunt interdicta tandiu, quandiu ibi stabit detentus tantum: & illo excluso, tollitur interdictum sine relaxatione. Et an dominus illius loci, in quo detinetur, propter talem detentionem incurrat excommunicationem?
58 Interdictum est subiicienda terra offendens episcopum in parte, non in totum: & pars illa censetur principalis in qua sonet domicilium.
59 Parte bonorum confiscanda ex delicto ratione statuti hoc distans, non intelligitur de potiori, ubi delinquens debet habere domicilium, sed de mitiori.
60 Pœne sunt molliendæ, non restringendæ.
61 Interdictum an sit supposita offendens terra, in qua offendit episcopum, licet alibi illum detineat.
62 Offensus quando dicitur episcopus ad hoc quod terra offendens subiiciatur interdictum, & quo ad incurrendam penam excommunicationis, & priuationis, & inhabilitationis.
63 Offensus an dicitur episcopus, si offendens arresterit tantum verbo episcopum apponendo manum ad frenum equi, qui tamen facit per se equo calcaribus potius recedere, ut terra offendens supponatur interdictum, & offendens puniatur alijs penis contentis in clementine. j. de penis.
64 Criminosi reatus quantum magis publicantur, tanto magis criminosis confunditur.
65 Criminosus occultus non est publicandus, sed manifestus est publicandus, ex quo perseuerat in malitia.
66 Excommunicationis a canone late absolutio debet concedi post satisfactionem, sed potest precedere impositionem pœne.
67 Excommunicatus pro crimine debet (si vult absolui) penam subire, que contra ipsum infligitur arbitrio iudicis, & implere penitentiam sibi iniunctam.
68 Excommunicatus pro offensa facta Ecclesie, non debet satisfacere ante absolutionem Ecclesie de offensa illi facta, sed sufficit quod prestat cautionem.
69 Offendens episcopum puniatur, et pena applicabitur fisco, & non parti.
70 Offendens episcopum quibus penis puniatur.
71 Communitas ciuitatis potest delinquere ad modum vniuersitatis pulsata campana, & communicato consilio ad delinquendum.
72 Scholares pulsantes campanam ad seditionem vniuersitatis siue consilio illius, grauiter sunt puniendi.
73 Excommunicatur singularis de vniuersitate ex delicto vniuersitatis, saltem culpabilis.
74 Interdicti potest vniuersitas ex delicto suo.
75 Excommunicationem incurrunr successores illorum officialium vniuersitatum, qui derinent episcopum offensum a predecessoribus eorum.
76 Argumentum de minori ad maius est ualidum affirmatiue.
77 Pœna maior venit imponenda, ubi maius est delictum.

Doctorem

- 78 Doctorem offendens, plus delinquit, quam offendens scholarem.
79 Consuetudo peccandi auget penam delicti.
80 Episcopus est sanctissimus.
81 Episcopus fungitur legatione Christi.
82 Episcopus dicitur frater Romani Pontificis, quia episcopos vocat fratres.
83 Episcopus dicitur pater spiritualis.
84 Pena debet esse correspondens delicto, nisi ex causa.
85 Aequitas preferenda est rigori, quando est scripta, uel quando sic superiori placeret.
86 Pœne sunt quam mitius interpretandæ.
87 Contumacia crescente, crescit & pena.
88 Excommunicatus quia offendit episcopum, si in necessitate mortis obtinuerit absolutionem pro adiecta excommunicationis, & reconuenerit, si est in mora petendi absolutionem ab habente potestatem absoluedi, reuincit in excommunicationem, si commode illam petere potuit, quo ad Deum: quid quo ad Ecclesiam.
89 Possumus quod commode possimus.
90 Ecclesia non iudicat de occultis.
91 Excommunicati assertio non est standum, cum offendit episcopum, & fuit in necessitate mortis absolutus a non habente potestatem: nam quanto citius, & quam commode potest, tenetur ad superiorem legitimum accedere, & absolutionem petere, & non accessit, dicens se fuisse impeditum caloribus, frigidibus, & similibus.
92 Grauius in vno, necessario in alio releuari debet.
93 Ignorantia iuris tanto minus excusat, quanto iuri, ipsius dispositio est repetita, & omnibus manifesta.
94 Banniens episcopum simpliciter absque alia detentione, incurrit excommunicationem ipso iure.
95 Excommunicatus est quis iniiciendo manus violentas circa res que inhereant persone clerici, aut tenentur a manibus ipsius clerici.
96 Excommunicationem canonis non incurrit locator domus expellendo clericum a domo non soluente per biennium pensionem conditionis, non admittendo eum volentem ingredi: secus expellendo eum simpliciter.
97 Excommunicationem non incurrit fur furto subtrahendo re adherentem persone clerici dormientis sine violentia: secus si cum iniuria aliqua.
98 Excommunicationem an incurrat claudens domum clericum, ut iniuriam illi faciat.
99 Sacrilegium videtur defendere, qui cum potuit sibi resistere, & non resistit.
100 Dispositio clementine. j. de penis an militet in occidente, aut mutilante episcopum.
101 Interdicti sententia a iure imposta vsque ad certum tempus, uel modum, non eget relaxatione hominis adueniente tempore, aut modo, sed bene declaratione relaxationis.
102 Offendens episcopum est inhabilis ad obtinenda beneficia in ciuitate, seu diocesi in quibus offensus fuit facta.
103 Excommunicationis sententia ab homine cum solemnitate prolata requirit solemnitatem. xij. candelarum accensarum, que projiciuntur in terra, & pedibus conculcantur.
104 Sal infatuatum de nihilo prodest.
105 Ciuitas proprium episcopum offendendo interdicitur ipso facto: secus si offenderit alienum episcopum.
106 Offendens episcopum culpa terra, que est illius, & alterius, & sic communis non subiicitur interdictum.
107 Bannire est actus criminosis, in quo non fit extensio sententie excommunicationis ex participatione criminis.
108 Offendens episcopum filij obtenta beneficia non possunt permutare, nec etiam de consensu superioris ad alia beneficia se transferre.

QUIS SVADENTE. Dixit autor in cle. p. ce. de Pontifice liberè admittendo in sua provincia & diocesi ad aliqua exercenda in loco et exempto concernentia honorificentiam pontificalem, absque tamen preiudicio exemptionis: hic dicit de pontifice non percutiendo, nec capiendone nec banniendo villo modo, sed infligendo penarum hic expressarum &c. Diuidit in quinq; partes. Primò dicit de singulari plona capiente, percutiente, uel banniente episcopum, aut ei opem, vel consilium dante ut hæc agerentur. Secundò de communitate hæc uel alterum eorum perpetrante. Tertio de interficiente episcopum. Quarto respondet tacite obiectioni. Quintò prouidet contra absolutum tempore necessitatis finita necessitate. Secunda ibi: ciuitatis. Tertia ibi: que omnia. Quarta ibi: nec super hoc. Quinta ibi: sanè. Casus. Delinquens in episcopum modis hic

expressis per se vel alium subiacet penis hic specificatis. h. d. &c.
1 Nota primò, quod omne delictum Diabolus habet directorem:
2 quod pater est omnis mali. Et per peccatum humani generis
3 pmissum est ei à Deo homini posse nocere xxvj. q. v. Nec mirù,
4 quod Gen. sicut enim Deus cooperatur in bonum, & sua gratia quemque præuenit in opere bono: ita Diabolus sua nequitia cooperatur in malum, & sua astutia dolosa quemque præuenit suadendo in opere malo, ut hic. concor. xvij. q. iij. c. si quis suadente &c. Nota
5 ta secundo, quod sacrilegium est delinquere in episcopum. concord. l. si quis in hoc genus. C. de epi. & cle. Nec ob. l. j. & per totum. C. de cri. sacri. ubi sacrilegium aliter comittitur: quia diuersimodè committitur, ita quod hic exprimit vnum sacrilegium, in trito aliud, & alibi alia sunt plura sacrilegia. ut patet. xvij. q. iij. §. sacrilegium. & plenè per Inn. in c. cum pro. c. de sen. exc. inter quod illud est vnum, ut hic no. Et idem no. Accur. in d. l. si quis in hoc. licet ibi dicat nedum de episcopo, sed et de cæteris ministris Ecclesie. Et exponit hic
6 Proruperit, id est, Inciderit. ut no. in d. l. si quis in hoc. Nota tertio quod hæc constitutio solum loquitur de pontifice, & sic de consecrato. Nam ante consecrationem non est Pontifex, nec episcopus, sed solus de electus. Vnde licet habeat que sunt iurisdictionis ex quo prouisus uel debite confirmatus, non tamen ea que sunt ordinis, ut c. trã missam. de elec. Ex quo inferitur, quod quod consecratus renuntiet uel absoluitur, aut forte priuatur suo epatu, remanet tamen Pontifex. ut c. j. de ordi. ab episcopo qui re. epi. & c. ad supplicationem. de renun. Et ideo includitur sub hac prohibitione quo ad penas personales, non quo ad reales concernentes epatum, ex quo caret, & sic non obijciatur a feudis. j. e. cle. in gl. Gen. in quem intelligitur, et si lesus non esset Pontifex lædenti, sed alterius. tamè tex. non distinguit. Sciendum est tamen, quod proprium episcopi offendens maiori pena est afficiendus, quod offendens alienum. l. omne §. qui manus. ff. de re mi. Nota quarto, quod hic puniatur iniurius uel temerarius patror horum excessuum. Vnde intelligendum est, quod siue hoc faciat alicui iniuriam faciendi & ipsum offendendi directo, siue in consequentiam, siue ex quadam bestiali audacia, ignorans plus deferendum esse Pontifici,
7 quod non Pontifici, ligatur. Nam temeritas quod sumitur etiam ubi abest dolus: ut l. eum quem temere. in prin. ff. de iudi. & probatur. in c. contingit. de sen. excom. Nec ob. si dicitur, Ergo sine d. l. j. quis puniatur, contra l. diuus. ff. de fidei. quia ex hoc casu delinquit iniiciendo manus in Pontificem, uel ipsum banniendo, quamquam crederet idem sibi licere de eo quod de alio non Pontifice. Nam ista credulitas est culpanda, non excusanda, & hoc est quod alia:
8 dicitur, Lex punit delicta que sponte, uel ignorantia committuntur, hoc est credulitate indebita. ff. de legi. Hæc autem sunt intelligenda quando ad vindictam uel ad malitiam perpetrantur.
9 Pontificem caperet, uel percuteret secundum glo. que alleg. c. in quibusdam. & quod ibi no. eo. ti. & concor. Gen. dum tamen hoc faciat cum moderamine inculpatæ tutelæ: ut l. j. & quod ibi no. C. vnde vi. & uindictis in cle. si furiosus. §. de homi. Et sic nota, quod licitum est cuique se defendere, et si Pontificem proprium: quia prima charitas incipit a se ipso. ut l. præfens. C. de serui. & aqua. Vnde si Pontifex aliqua falsa ignominiosa tibi imponat, licitum tibi est, te defendere eo modo quo te impugnat. Nam si asserat pertinaciter te illa que tibi imponit perpetraste, & tu scias falsum esse, non putarem te male facere et si in presentia Romani Pontificis diceres respondendo, eum dicere falsum, uel dicere, aut asserere magnum mendacium. Nam per hoc non dicit quod mentiaris: quod sonaret in grandem iniuriam verbalem, licet & ipse maiorem per suam falsam assertionem ingereret: sed dicit, quod asserit per eum esse mendosum: quod potest esse etiam si crederet firmiter asserens ita esse prout asserit. argumen. l. Non ob hoc. C. vnde leg. iuncto c. ad honorem. in fi. de auto. & vsu pal. maxime quando in continentem ibidem faceres huiusmodi responsum. Nota quinto, quod quod bannire aliquem, est ipsum offendere, sicut si caperetur, uel percuteretur. vnde glof. B. dicebat in c. olim. de iniurijs.
10 Si enim sacrilegium committitur per usurpationem dominationis, uel possessionis rerum ecclesiasticarum, ut ibi: ergo multò magis per usurpationem dominationis uel potestatis in administratore maiore ipsarum rerum: ut est episcopus. argumen. l. sancimus. j. in fi. C. de sacrosanctis eccl. & in seruatorum. §. ff. de penis Tex. aut in alijs deinceps. xvij. q. iij. dicebat de expellente episcopo propria sede aliqua v. Sed intelligo istam clem. in banniente episcopo siue

epm siue a pppria sedo, siue a quocunq; alio loco : qa nō distinguit
 sicut, nec distinguere vī d.c. olim. Non ob. c. felicit. e. ti. in vj. vbi
 hostiliter persequens aequiparat percutienti uel capienti : nō autē
 bāniens: quia ibi loquit de Cardi. Romanā Ecclesiā: hic de epo,
 18 seu Pontifice. Vnde sicut hostiliter persequens epm non puni-
 tur per hanc cle. ita bāniens Cardi. Romanā Ecclesiā non punit
 illa decre. felicit. fm gl. Nota sextō, fm glo. qd agens & mandans
 aqualiter puniunt. cōcor. c. mulieres. in fi. de sen. excom. Et sic vī,
 19 qd mandans alterū horū triū fieri, ligat pena huius pōtionis per-
 inde, ac si fecisset, concor. c. pro humani. de homi. in vj. Sed cer-
 tē fm glo. ibi ponit casus specialis, in quo mandans ex solo manda-
 to tenet illa pena, et si cum peniteat, & reuocet mandatū re inte-
 gra quo ad mandatariū, & illius casus nō est fienda extensio ad
 20 dantē penitentē & mandatū reuocantē tot pēnis inuoluit, p̄
 sertim cum cōter verba sūt accipiendā cū effectu. c. relatum. de
 cle. nō refi. & l. j. ff. q. quifq; iuris. Non rñ. ad d. c. pro humani.
 Pōt dici, qd ibi est maior excessus pp̄ inter emptionē corporis, &
 forsitan animā interfecit, ut ibi dī. Idem sentit ibidē Io. Mo. Pro
 nunc possit dici, qd ille rex. nō dicit, qd mandans puniat illa pena
 ex solo mandato secuta penitentia vel reuocatione mandatū. Sed
 vī innuere p̄rium. dicit. m. qd tenet, licet mors non fuerit secuta: qd
 est intelligendū qd affasini prouenerunt ad actum proximū factū,
 vcz, qui cū aggressi fuerunt animo occidendi, & percusserunt eū,
 credentes eū occidisse, sed mors non fuit secuta, gratia Dei, uel
 aliter, aut superuenerunt impediētes affasinos, uel affasini timue-
 runt ulterius procedere, uel ipse percussus euasit, uel aliud iter re-
 nuir fraudatis affasini latenter expectantibus transiit per
 iter speratū. Nam sicut affasini tenent de homicidio his casibus,
 licet mors non fuerit secuta, quia ad actū proximū detenerunt,
 nec p̄ eos stetit ut l. j. §. diuis. ff. de sic. & solet dici p̄ doctores. in
 l. si quis non dicam rapere. C. de epi. & cle. ita his casibus tenentur
 mandans ac mandatarius. At qd mandatarius nō peruenit ad actū
 proximū factū, tunc ipse non tenetur homicidio, & sic nec man-
 dans: ut dicit glo. ista per quā clare reprehenditur, ut uides. no. Io.
 Mo. non sic clare loquit sicut glo. ibidē. Verum nec glo. ista placet
 in eo qd absolute intelligit ita demū mandantē teneri, si non se-
 cuta est percussio, uel captio, uel facta bānitio. Nā, ut patet ex p̄ra-
 dictis, et non secuto isto siue tenentē mandans dum tñ mandata-
 rius. nēret: quia peruenisset ad actum proximū factū. Credo tñ,
 21 qd qd mandatarius nō peruenit ad actū pximū factū, nō p̄
 remaneret immunitas mādans. Vñ distinguit: quia aut mandans uol-
 uit de mandato, & reuocauit mandatū, ac reuocationem deduxit
 ad notitiā mandatarij: & tunc sit immuni, uel saltē leuiter casti-
 gandus, et quo ad ecclesiam militante: qa quantū erat in se delictū
 cōsumauit, ut l. ca. quæ mente. ff. de fur. Et sic non ob. l. cogita-
 tionis. ff. de pēnis. canonizata de pe. di. j. c. cognitiōis. Vbi autē eū
 non penituit primō expectabat vel effectu mandatū: tunc acrius
 puniatur, licet non pēna hic statuta: ut d. c. pro humani. Genz. autē
 absolute tenet hic, qd ex solo mandato mandans tenet facere p̄ce-
 nitentiā, et si nihil sit sequentur: alias nihil esset speciale. Sed certē
 est speciale pp̄ pēnas hic inflictas, qd alijs casibus non haberent lo-
 22 cum. Nota septimō, qd ratum habens delictum per aliū perpetratum,
 tenetur perinde ac si illud fieri mandasset. Ratio: quia ratiha-
 bitio retrorahitur & mandato comparatur. ut l. fi. C. ad Mace. l. j.
 23 §. de iecisse. & §. quoties. ff. de vi. & vi ar. † Nec ob. c. cum quis. de
 sen. excom. in vj. ubi in delictis non hēt locum ratihabitio: quia il-
 lud qd ratum hēt delictum non nomine ipsius gestum, sed alterius:
 secus si gestum fuisset nomine ratum habētis, ut d. §. quoties. Spe-
 24 ciale est in adulterio, & fornicatione, † quia gestum adulteriū no-
 mine tuo ratum hēre non posses, ut no. in d. §. quoties. Ratio, ut di-
 cit glo. quia tale delictum non pōt cōmitti per alium. Idem notat
 glo. in c. fiant de ele. in vj. Sed certē quidam reprehendunt illam
 glo. per l. hęc verba. ff. de adulterijs. vbi dī, qd lege Iulia de adul-
 terio, tenetur suadens alteri, ut faciat adulterium. Vñ multo magis tenet
 mandans. Ita enim iniuriā alieuius coniugati pōt procurare, ut
 uxor sua adulteret, sicut qd ipse uerberet, ut nota. Pet. & Cy. refert
 in l. fi. in secunda quæstione. C. ad Mace. Sciās tñ, qd ita demum ra-
 tum habens tenetur, qd ratum hēt crimen factum, & qd factum fue-
 rit nomine suo, ut si ratū habeat crimen cum sua qualitate: vbi autē
 hēt qd crimen factū esset, non autē qd nomine suo, tunc nō tenere-
 tur ex ratihabitio: ut no. in l. p̄po. ff. de neg. gest. Nec mirū, qd
 diuidat ista ratihabitio, sicut in simili in l. cū interdictē. C. arbi. tu.
 cū gl. sua, vbi postūm hęc ratū p̄ctum uenditionis factā de rem ea,

sed nō pro quantitate cōuenta. Ad idem. l. iij. §. falsus. ff. rem ratam
 hri. vbi quis approbat snām tanq̄ sic latam, non tñ, ut bene latam.
 Sed certe glo. habuit aliam considerationē ut patebit ex dicendis.
 25 † Vnde dicit, qd interdum ego mando uel persuadeo, qd adulterium
 perpetratur inter duos: & sic factum est: tunc teneor lege Iul. de
 adulterijs. ut d. l. hęc verba. Interdū vnus adulteratur cum aliqua
 fœmina nomine meo, & tunc non teneor, licet totū ratū habeam.
 Ratio, quia in adulterio habebatur respectus ad delectationē cop-
 ulæ carnalis. Vnde per hanc ratihabitioem est impossibile qd
 habuerim delectationē. At in alijs delictis hī respectus solum ad
 ipsum finem. vnde ratihabitio ibidem operat. Ex quo infertur, qd
 si mando alicui, ut adulteret cum aliqua fœmina nomine meo: non te-
 neor si nō habui respectū ad delectationē carnalis copulæ. Secus
 si habui respectum ad ignominia inferendā fœminæ uel viro eius,
 ut tunc teneor ex mandato, si mandauit: uel ex ratihabitioe, si fa-
 26 ctum est nomine meo, ut iuribus allegatis. † Ex quibus infero, qd
 si is, qui p̄xit sponsalia p̄ uerba de futuro cum aliqua muliere, ma-
 der alicui ut nomine ipsius mandantis carnaliter cognoscant dictā
 mulierem, & sic faciat, non erit per hoc p̄ctum & consummatum
 matrimonium. Quia alia est copula carnalis mandatarij, alia man-
 dantis, qui sponsalia p̄xerat. & sic non hēt locum c. is qui. de spon-
 27 cum si. No. o. stauo, † qd socios criminis tenet, ut principalis. Nā
 societas hic sumit non pro æqualitate operationis, sed in operan-
 do, sed pro quadā sequacitate, quasi vnus sit principalis autor, &
 alius aduenit in auditoriū eius, aliā nō facturus. fm glo. ita qd ne-
 28 quaquā ex solo cōsensu p̄stito p̄hitur huius societas, † Hinc est,
 qd dicimus, neminē interrogandū de consocijs, nec inculpatus p̄
 inculpātū ex hoc grauari dēt: ut l. fi. C. de accu. Fallit tñ in casibus
 ibi notatis in uli. glo. Socius autē qnq; est in crimine, qnq; in p̄ctū,
 qnq; in itinere, qnq; in ordine, qnq; in mensa, qnq; in domo, qnq;
 in scholis, qnq; in conuersatione. de quo plene hic loquit glo. ma-
 29 gna. Et sic fm glo. vī, qd consentiens facienti, non tenetur ex so-
 lo consensu ut socius, nisi sit cooperatus. † Sed certe puto, qd ex
 quo consensum præbuit, ut fieret, licet manū non apposuerit, pōt
 dici socius, & cooperator. Et qd statim sequit de dante cōsiliū, &
 30 subditur disunctiuam, † qd solet poni inter diuersa, ut l. ubi autē. §.
 qui illud. ff. de ver. oblig. cum si. fuit adiectum gratia clarioris do-
 cētrinae, & ut curiosi non dare occasio malignandi & subtilitates
 31 ingerendi p̄ mentem condentis: ar. l. qui mutua. ff. man. † Vnde di-
 cimus, qd agentes, & consentientes pari pēna puniuntur. l. proin-
 de. ff. de condi. fur. cum simi. Nō ob. aliam cām, qd quia consentien-
 tes delinquentiū actualiter sunt socij: hēt enim idem in hoc vel-
 32 le & nolle. Nota nonō, qd consilium præbens delinquenti, punit
 33 ut delinquens, † & sic habes qd quis ex consilio obligatur. concor.
 Inlt. de ob. qd ex delict. na. §. ope. Nec ob. l. sepe in fi. ff. de ver. sig-
 l. ij. ff. man. & regula, nullus ex consilio. de reg. iur. in vj. vbi ex con-
 silio nemo obligatur: quia illud in actibus licitis & in p̄ctibus: hic
 34 in delictis. Verum, ut alias dixi, † ex consilio quis tenetur, qn is,
 cui dat p̄siliū alē nō erat facturus: & dans p̄siliū tenet ex illo deli-
 cto. Vbi autē is, cui datur consiliū, erat alias idem facturus: tūc dans
 consiliū, non tenetur ex illo delicto securo consilium, sed tenetur
 ex ea parte qua malū p̄siliū dedit: per hoc. n. magis animauit delin-
 35 qre uolentē. ut l. j. §. ff. de seruo cor. & no. in d. §. ope uide ad p̄-
 dicta Inn. in c. ad audientiam. de homi. No. decimō, † qd p̄stans
 fauorem delinquenti, punitur quemadmodū delinquens. cōcor.
 c. felicit. de pēnis. in vj. Non ob. xxij. qd. iij. c. qui pōt. & d. c. felicit.
 §. illud. ubi fauens non punitur, quia ibi loquitur de tali fauore
 36 qui nihil adiecit ad delictum, fm glo. † Ex quo vī, qd uerbo uel fa-
 cto confortans talem criminofum in perpetratione huius sceleris,
 ligatur ista pēna: fauorem. n. dat magis animando, ut d. l. j. §. ff.
 ff. de seruo. cor. Et sic erit hic casus specialis, in quo consultor uel
 uerbo auxiliator tenet ex ipso delicto perpetrato, licet delinquēs
 idē esset facturus. & hoc idem quia sic placuit auctori. Itē infertur
 fm glo. qd fauens delinquenti post illud scelus peractum, non liga-
 tur, quia solum punitur hic fauens in delicto. Nec ob. c. excōcama-
 mus. §. credentes. de hæreti. cum si. vbi fauens post delictū hæreti-
 co, ligatur pēna: quia ibi fauoria largius accipitur qd hic. & remit-
 tit glo. ad no. in summa. §. pe. Vel dic, qd illud est, quia sic statutum
 fuit pp̄ immunitatem criminis. ibi ergo expressē fuit statutum, ut
 fauor et post scelus peractum puniatur. Ratio: quia continuē dī
 agere hæresis & crimen hæresis committere: hic autem exprimit,
 37 ut fauor in delicto ligetur. In dubio autē vbi lex uel statutum pu-
 nit delinquentem & fautores, debet intelligi de fautoribus in ip-
 so delicto: non autem de fauentibus delinquenti post delictum
 peractum

38 peractum: ar. l. interpretatione. ff. de pēnis. † Vñ receptor eius,
 nō ligaret illa pēna, sed pēna p̄ legē cōē qd receptores statuta: vt
 39 l. j. & per totum. de recepta. Nota undecimō, † qd defendens cri-
 minofum, de quo hic dī, ligatur hac pēna. cōcor. d. c. felicit. post
 prin. qd intellige fm glo. siue defensor tpe delicti dum perpe-
 trabat, siue defendat post delictum peractum. Nā in tribus casibus
 prædictis, vbi dicit, vcz de socio consultore, uel consiliario, de
 fauore expressit limitata circa ipsum delictum. Hoc autē casu ibi
 dixit de defensore, non expressit quicq̄ de delicto, sed solū de de-
 linquente: & sic latius comprehendit defensor, quā aliquis illo-
 rum trium. Pro quo facit, quia ista pars quoque facit mentionem de
 defensore, est oratio per se completa: & ideo qualitas expressa in
 præcedenti oratione non intelligitur hic repetita. ut l. Seia. §. Ca-
 40 io. ff. de fun. instr. † Nec ob. quia defensor neminē et Diabolo
 est deneganda. ut c. cum venerabilis. de excep. & cle. Pastoralis. §.
 de re iud. cum si. focius tenetur socio defensionem impendere: ut c.
 dilecto. cum si. de sen. excom. in vj. Natura enim inter homines
 quandam cognationem influit, fm qd non est fas alterum alteri
 infidiari. ut l. ut vim. ff. de iustitia, & iure. ita non est fas alteri bene-
 ficio defensionis nolle alium adiuuare. l. hos. in fi. ff. de accu. & l.
 41 si seruus. ff. de ser. expor. † quia multiplex est, ut dicit gloss. de
 sensio: qm̄ alia est, quæ uocatur autorizatio, & illa est reprobata in
 criminibus: talis autorizatio grauius puniatur, ut magis delinquēs,
 xj. quæstione. iij. c. qui consentit, & uidistis tex. in cle. ex graui. in
 uli. parte. §. de usuris. Ratio: quia tūc defendit errorem, qd est gra-
 uius qd defendere errantem: qui ergo taliter defenderet reū huius
 42 criminis sacrilegij, indubitanter ligaretur hac p̄ctōne. † Alia est de-
 fensio, quæ uocatur prohibitio executionis iustitiæ: & illa est re-
 probata xxvij. quæstione. j. c. si custos. Vñ et, qui taliter, uel similiter
 ut occultando criminofum, defenderet hmoi sacrilegium, ligaret
 hac constitutione. pro quo d. c. felicit. post principium, & uide qd
 notat Archi. in c. ij. de hære. in vj. Alia est defensio, quæ uocatur
 ppulatio iniuriæ, & illa est illicita: ut d. l. ut uim. cum similibus
 43 † Alia est defensio, quæ uocatur patrocinatio iudicialis: & illa est
 regulariter esset licita. ut l. j. & per totum. ff. de postu. Nec et inclu-
 datur pcuratio. pro quo gl. remittit ad no. per Nouel. post Host.
 in c. proposuit. de clem. excom. mi. super uerbo, fauorem. Vñ qui
 hmoi sacrilegium istis vltimis duobus modis uel similibus defen-
 deret: non ligaretur hac p̄ctōne. qd est uerum fm Pau. qd credebatur
 eum fouere bonam cām, alij fecus. ut c. si aduersus. de hæreti. &
 no. Host. in d. c. proposuit. de cleri. excom. mi. Nota duodecimō,
 44 † qd pro uolo delicto non debet lex noua imponere eandem pēna
 quam imposuit lex antiqua. Nam p hoc nihil aliud esset qd uti su
 perfluis: p̄ra. §. quib. prima p̄ctōne. C. Nec ob. l. qui sepulchra. C.
 de sepulchro uiolato. vbi lex noua pēna imponit pro eodem deli-
 cto, quia nouam pēnam imponere pōt, ut ibi, non aut antiquam,
 ut hic dī. Nota decimo tertio, qd banniens epm ante hanc clemē-
 tinam non erat excommunicatus. ut c. olim. de iniurijs. & multo-
 minus mandans eum banniri, uel focius bannientis, aut consilium
 uel fauorem dans bannienti, uel bannientem defendens non erat
 excommunicatus: & ideo hodie sunt excommunicati per hanc cō-
 45 stitutionem & c. Nota decimo quarto, † qd hic damnatur consu-
 tudo contraria: & quia damnatur, ut corruptela, puto quod dam-
 natio huius includit consuetudinem contrariam: sed quia inchoa-
 ta fuit post istam constitutionem. Facit in Aut. ut nulli iudi. §. j. col.
 la. ix. Et sic non ob. cle. dudum. circa fi. §. de sepul. pro quo facit qd
 nota. in cle. statutum. in glo. super uerbo consuetudine. §. de elec.
 46 Nota decimo quinto, † qd snā excōcacionis lata a canone refer-
 uatur relaxando a solo Romano Pontifice: alias ordinarius quisq;
 abfoluere posset. c. nuper. de sen. excō. Plures casus similes no. gl.
 in cle. ij. de sen. excō. excipitur articulus mortis. simile in cle. mul-
 47 torū. de hæreti. Nota decimo sexto, † qd offensa facta epo cedit in
 48 offensam ecclesie cui præest. Ratio: † quia eps est in ecclesia, &
 49 ecclesia in episcopo. ut c. scire debes. vij. q. j. † & ideo in pēnam
 offendenti, & in aliqualem satisfactionem ecclesie sic offensa, p̄-
 priatur ipso iure offendens episcopus, ut hic dicitur omnibus be-
 neficijs spiritualibus & temporalibus, quæ obtinet ab eccle-
 sia sic offensa, quæ etiam ad ipsam ecclesiam libere reuertuntur:
 non ergo ad sicut Romanæ ecclesie, sed ad ipsam ecclesiam sic
 offensam pertinet ista prouisiō: concor. c. ad aures. & c. in quibus-
 50 dā. de pēnis. & d. c. si quis deinceps. Vbi aduertendū, qd licet ista
 beneficia ecclesiastica obtineret ex collatione Apostolica, uel lega-
 tiua, cū eis priuatus esset, quia censet illa obtinere ab ipsa ecclesia
 ad cuius collationem. Et idē forsan si ad eius institutionem perti-

neret, & sic de beneficijs ad aliorū collationem pertinentibus, seu p̄-
 sentationem in eadem ciuitate, uel dioecesi nihil dī. Tū absurdum
 esset, qd descendēs qui non delinquerint inhabilitarent quo ad to-
 tam ciuitatē & dioecesim: & iste, qui delinquit, solū in eis, qd ex-
 pectant ad collationē ipsius ecclesie offensa: & sic intelligeret tota ci-
 uitas & dioecesis noie ecclesie, esset qd mentē huius tenet. dum dixit
 de feudis, & locationibus, & alijs beneficijs de ciuitate uel dioecē
 si qd ab ipsa ecclesia offensa, ut patet ad oculū. Nota decimo septi-
 50 mō, † qd ex delicto patris inhabilitant filij vsq; ad sam generatio-
 nem quo ad beneficia obtinenda in ciuitate & dioecesi, cui præerat
 eps sic offensus. Vñ collige primō, qd inhabilitant nepotes ex fi-
 51 lio, non autē ex filia. Pro quo c. ubi cunq; eo. ti. in vj. Secundo, † qd
 istud, vsq; ponitur hic inclusiuē: nā ipsius filij puniunt vsq; ad se-
 cundam generationē. Constat autē, qd prima generatio est ipsorū
 filiorū p̄sua. Secunda ē ipsorū neporū. Vñ si poneret exclusiuē,
 nō oportebat dici, qd de hac secūda generatione, quasi solū intelli-
 gereur de filijs primi gradus: arg. l. iubemus. in prin. C. ad Trebel.
 Sed certē tex. iste forsan est aliter intelligendus, vcz, qd ista secūda
 generatio incipiat nō in personis ipsorū filiorū: & sic non erit p̄-
 sua: sed a personis ipsorū filiorū, & sic erit actiua: qd probat ex
 rex. dum dixit, Ipsius filij per masculinam descendentes lineæ; Nā
 constat, qd filij qui sunt in primo gradu, siue sint masculi, siue fœ-
 minæ, descendunt per lineā masculinā, vcz quia geniti ab isto cri-
 minoso patre eorum, & ideo indebitē, si de istis sensisset, passiuē
 fuisset locutus. Sed quia uoluit solū punire natos ex maribus non
 ex fœminis, dixit descendentes ex linea uel per lineam masculi-
 nā. Quia in re vī dicendum, qd nepotes nati ex filijs masculis, sicut
 in prima generatione, & pronepotes in secunda, & sic fm hoc fi-
 lij, qui sunt in primo gradu, non prohibentur hic expresse, sed tacite
 & per quandā consequentiā seu antecedentiā. Nā absurdū esset, qd
 qui sunt in secundo & tertio gradu, punirent, & non existentes in
 primo. Vel dic, qd solū autor intellexit punire filios primi gradus
 & secundi masculos solū & descendentes per lineā masculinā. Vñ
 pronepotes non ligant. Nec ob. c. in quibusdā. eo. ti. vbi puniuntur
 descendentes vsq; in quartam generationē: quia loquitur in alio
 casu, & in alijs personis actiuis, & in aliquibus latius ibi qd hic: & in
 aliquibus latius hic qd ibi. Hęc nempe constitutio solū loquit in
 Pōntifice, alia in quocunq; beneficiario. Itē illa solū i incertis perso-
 nis duntaxat agentibus, vcz uasallis, uice dñis, patronis, iuris patro-
 natus, & aduocatis, ac beneficiariis illius ecclesie, cuius rectorē uel
 clericū occiderunt uel mutilauerunt: ista in quibuscunq; personis. Itē
 illa punit quartā generationē: hęc sam duntaxat. Itē ista punit p̄-
 52 uiam inhabilitationis solū quo ad beneficia obtinenda in ciuitate uel
 dioecesi cui præerat iste eps: illa latius, quia ab omni p̄lationis ho-
 53 more in ecclesia regulari, siue domo. Nota decimo octauō, † qd ca-
 sum, ubi inhabilitatio est localis: quia nō extendit ad loca existen-
 tia ultra hanc ciuitatē, uel dioecesim. cōcor. c. illud. de excel. p̄la.
 53 & c. No. decimo nonō, † qd dispositio de futuro nō trahit ad p̄ntia,
 54 sicut nec p̄ntia trahuntur ad futura. l. si a colono. ff. de ver. ob. † Ex
 quo patet, qd licet isti sint inhabilitati circa obtinendā, tñ nō sunt pri-
 uati ob hoc, nec priuari debēt beneficijs iam obtentis: pro quo l. pa-
 tre furioso. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iuris. cum simi. ita qd de ip-
 sis possunt disponere pro libito uoluntatis. Hoc tñ saluo, fm glo.
 quia beneficia obtenta nō poterunt permutare cum aliquo beneficio
 ciuitatis uel dioecesis illius ecclesie offensa: ar. l. oratio. ff. de spon-
 55 l. qui officij. ff. de ri. nup. cū simi. Stepha. autē hic, & salua pace, uis-
 sus est dare cōtra glo. quandā limitationē: sed non bene, ut statim
 56 dicam in una conclusionē circa finem. No. vigesimō, † qd pp̄ deli-
 ctū dñi terræ seu loci, terra & loca eius supponunt ecclesiastico in-
 terdicto. cōcor. c. nō est uobis. de spon. & sic p̄ delicto vnus, alius
 punit. p̄ra. l. sancimus. C. de pēnis. Sed istud speciale, ut citius dñs
 56 terræ deducatur ad satisfactionē: † & sic p̄ alio puniunt alij sine cul-
 pa, nō tñ sine cā. Ad idē. §. pxi. uer. ipsius filij. Ad idē l. quisq;. C.
 ad l. l. ma. & c. felicit. de pē. in vj. No. vigesimoprimō, qd illud
 57 interdictum durat aliter & aliter fm diuersitatē locorū. † Nā lo-
 ca propria ipsius criminofis, quæ sunt j. vnām dioecesim sunt suppo-
 sita ecclesiastico interdicto, donec condigna satisfactio fuerit fa-
 cta de tanto excessu. Loca autē in quibus detinetur captus, erit sup-
 posita donec ibidem stabit detentus, ita quod si transportat ad
 alium locum, tunc in loco primō definit esse interdictū: nec est ne-
 cessē ut interueniat hominis uel ab homine relaxatio, iuxta notā.
 Inn. in c. cum bone. de grate & qualitate, Licet Guilielmus autē di-
 cat, & salua pace, nō bene, vt j. dicam in vna cōclusionē. Istud autē
 est intelligendū, qd ille locus in quo detinetur eps captiuis, nō erat
 capientis.

capitulis. Si enim esset capientis, tunc suppositus esset ecclesiastico interdictione, sicut &c. Rursus si non erat capientis, tunc dñs illius loci consentiendo, q̄ eps ibi detineatur captus, negari non p̄t quin dicatur fautor. Non tñ per hoc dñs defensor capientis. Vnde ex ea parte, qua fautor est, post delictum peractum ligatur hac pœna. & quia non est defensor capientis, licet cactus sit epi capti, similiter non ligat hac constitutione. Nota vigesimo secundo, q̄ ubi terra criminosa non tota, sed aliqua parte est subijcienda interdictione. arg. l. j. §. qui in perpetuum. ff. si agni. vesti. Censetur aut pars esse principalis illa, in qua fouet domiciliu. pro quo. l. j. C. vbi de cri. 59 agi. oportet. Ex quo inferitur, q̄ si per statutum certa pars bonorum adulteri vel homicidæ est confiscanda, q̄ intelligit de parte principalis illa, in qua fouet domiciliu. ut hic. Contrarium v̄ uerius q̄ ga pœne sunt mollienda. l. interpretacione. ff. de pœnis. & ar. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. cum si. Nec ob. iste ver. quia hic loquitur in pœna interdictione ecclesiastica, quæ est reuocabilis, & quæ imponitur ideo, ut dñs terræ eo citius inducatur ad satisfactionem: ibi at in pœna irrevocabili, & punitoria. vñ mitius est agendum. No. 61 vigesimo tertio, q̄ locus in quo eps fuit captus vel percussus, non est suppositus interdictione ecclesiastico, sed locus in quo captus detinetur, ut sic attendatur finis nō initium delicti. Istud aut intelligit de eo tpe, quo reperitur detineri captus in aliquo loco, tunc em̄ locus in quo fuit captus, amplius nō subiacet interdictione, quæ transportatus est ad alium locu: ut §. uerbi. terra. Nisi terra delinquentis esset valde lata: ut ver. q̄ si terra. Sed negari non p̄t, quin ipse locus in quo fuit ab exordio captus, q̄ diu ibidem mansit, licet non fuisset inclusus, fuerit suppositus interdictione. Et intelligit captu esse ep̄m siue manus fuerint uolente in ipsum iniectæ, siue in frænum equi sui eo stante in equo, ita q̄ non fuit sibi liber recessus: q̄ est veru quo ad sniam excōicationis, & priuationis, & inhabilitationis, & interdictione terre sue, non quo ad sniam in terdicti alterius terræ, de qua hic, & in uer. terra. ibi em̄ requirit q̄ 63 detineatur captus: ita q̄ non possit recedere. Et ideo si posita manu ad frænum equi, posset eps recedere pressio calcarib. equo forsitan non diceretur sic captus, ut statim terra capientis taliter eū aut locus ipse in quo istud perpetratur, diceretur suppositus ecclesiastico interdictione. Verum odio tanti criminosi, & fauore tantæ Pontificalis dignitatis uideretur dicendum, & qualitercunq; non sit ei liber recessus, habeat locum ista dñs: & sic v̄, q̄ si esset arreftatus in loco ut inde non recederet, nec recedere posset, censeretur captus. arg. l. Titio. ff. de cond. & demon. & eligibilis v̄, q̄ cum tex. loquitur de Epo detento captiuo, non intelligatur captus per arreftum uerbale, sed solum per manuum uiolentiarum iniectioem: vel q̄ inclusus detineatur. iuxta c. nuper. & quod ibi not. per Inn. in j. gl. de sent. excom. maxime in hac pœna interdictione, in qua unus ob culpam alterius punitur. imò quod est grauius, tota communitas, imò plures, & plures, ut dicitur hic. Nota vigesimo quarto, q̄ quanto reatus criminosi publicatur seu manifestatur, tanto ipse criminofus confunditur & ignominatur. concor. l. eū qui nocentem. ff. de iniur. Nec ob. c. si sacerdos. de off. ord. q̄ vbi criminofus non est publicandus: quia ibi in criminoso occulto, hic in manifesto, qui perseuerat in sua nequitia nam ad maiorem ruborem suum publicandus est omnibus. Nota uigesimo quinto, q̄ absolutio a sententia canonis debet sequi satisfactionem, sed recedere potest pœne infirmitatem: & ideo cauere debet absoluentis idonee, uidelicet datis fidei iuribus, ut l. si mandato. §. fin. ff. man. quod parebit pœnæ infligendæ. Fit ergo satisfactio realis an absolutioem offensa de offensa, & præstatur fidei iustoria cautio de implendo seu soluendo pœnæ & pœnitentiâ, q̄ imponitur pro delicto. Nota uigesimo sexto, q̄ excōicatus pro crimine det̄, si uult absolui, subire pœnam q̄ ipsu infligitur arbitrio iudicis, & nihilominus implere pœnitentiâ, q̄ sibi imponitur, ita q̄ ista pœna, & pœnitentia imponitur pro eodem excessu. Vñ aliud est ipsa pœna, & aliud est pœnitentia. Pœnitentia enim huius est salutaria, quæ quandoq; erit implenda publice prout absoluenti placuerit: & hoc fit pro emenda scienda ecclesiæ q̄ delinquit. Pœna aut imponitur pro puniendo criminofum de suo scelere, ut ceteris transeat in exemplū. ut l. j. C. ad. l. Iul. re. pe. cū similibus. Et sic fm 68 hoc v̄, q̄ excōicatus pro offensa facta ecclesiæ, ex eo quia offensus est clericus, nō teneretur an absolutioem satisfacere ecclesiæ de offensa facta ecclesiæ: pro illa. n. præstanda danda est fidei iustoria cautio: ista aut pœna infligenda uel erit corporalis uel pœnariaria. q̄ tū applicabitur fisco non aut parti. Nec ob. l. ff. de litigiosis. vbi applicatur parti: quia illa imponitur pro delicto, pro

quo non agitur criminaliter, sed ciuilitate. Hic aut agit criminaliter, & ideo applicatur fisco. ut l. aut damnum. in prin. & ibi not. ff. de pac. & l. ff. de pub. deli. Et ita intelligitur. x. coll. quæ sint re. ga. c. vno. Conclufiue q̄ nota pœnas quas subit iste sacrilegus. Prima est, quia excommunicatur ipso facto. Secunda est, quia absolutio referatur soli Romano Pontifici. Tertia est, quia priuatur omnibus beneficijs spiritualibus & temporalibus, ac feudis, & locationibus, que tenebat ab illa ecclesia, cuius Pontificem offendit: & intelligit fm Gen. siue locatio sit facta ad modicum, siue ad nō modicum tps, cum indistincte loquitur. Veruntamen, fm eum, & bene, non est necessaria sententia hominis priuatoria, sed declaratoria super hmōi crimine sacrilegij. Ex quo inferri necessariū, eum fore priuatum iuris iuribus, c. cum secundum leges. de heret. in vj. & l. fi. C. de iure fisci. lib. x. Quarta est, quia ipsius filij descendentes per lineam masculinam usq; ad secundam generationem inhabilitantur ad obtinendam beneficia ecclesiastica in ciuitate, vel diocesi illa, cui præerat Pontifex offensus. & sic v̄, q̄ si unus Pontifex sit duarum ecclesiarum simul vnitarum, ita q̄ neutra alteri accedat, ut est uidere in ciuitate Valen. & Diēn. simul unitis, iuxta nota. in c. j. ne sede vacante. & in l. una. C. de metrop. be. lib. xj. quia offendens talem Pontificem priuatur oibus beneficijs & officijs &c. quæ tenet ab vtraq; ecclesia earundem, vel ab altera tantum sibi, non filij eius &c. inhabilitantur ad obtinenda in qualibet ciuitate & diocesi earundem unitarum. Quinta pœna est, quia terra sua est supposita interdictione ecclesiastico, & est locus in quo eps detinetur captiuus, & alia plures, prout hic exprimitur. Sexta quia publicandus est per omnes ecclesias, ciuitates, & dioceses, & alia plures, ut excommunicatus. Septima est & ultima, quia nō absoluetur vbi est absoluentis, uidelicet, quia de offensa satisfecit, nisi idonee caueat de soluendo pœnam infligendam & de supplemento pœnitentiâ in iniunctâ. Nota uigesimo octauo, q̄ quod communitas ciuitatis, sicut & vniuersitatis potest delinquere, non tam faciliter: quod est intelligendum quando campana pulsata, & communicato consilio conueniunt ut delinquant: alia vniuersitas, uel ciuitas non dicitur delinquere. Facit. l. metū. §. animaduertendum. ff. q̄ me. cau. & nota. in l. sic. §. j. ff. q̄ cuiusq; vni. no. & l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. Et sic nota q̄ studentes, qui pridie pulsant campanam ad rumorem: ut omnes conuenirent. Nam ualde puniendi sunt, cum ex eorum propria temeritate, & sine consensu maiorum de uniuersitate in tantam facultatem proruperūt. 73 licet gratia Dei nihil inde mali fuerit secutum. Item nota, q̄ ex delicto vniuersitatis seu ciuitatis singulares culpabiles excommunicantur, non aut innocentes. q̄ subijciuntur aut ipsa ciuitas ecclesiastico interdictione. concordat c. Romana. §. in uniuersitatem. & caueant. de sen. excom. in vj. Pau. tñ intelligit hic ciuitatem, id est singulares homines, ex eo, quia Ciuitas in nomine suo est res inanimata: vnde nec meretur, nec demeret. Sed ad hoc dic ut j. dicam. Verum in proposito est aduertendum, q̄ snia excōicationis non fertur simpliciter in quoscunq; singulares culpabiles, sed solum in officiales culpabiles: vnde non ligantur non officiales si essent culposi, q̄ esset satis iniquum. Vnde v̄, q̄ singulares culpabiles nō tñ officiales qui sceleribus eorum ceperūt, & qui ut caperent, dederunt auxilium, consilium, uel fauorem, sunt excommunicati per principium huius clementinæ. Sed ideo facta est hic mentio specialis de istis officialibus, ne forsitan crederent ratione officij eorundem fore excusandos, & etiam, ut facilius arceantur & reuocentur ab istis sceleribus, quo nouerint specialiter se snia anathematis fore percussos. Plus, fm Guil. tenebuntur successores horum officialium hac pœna, si primum dum poterunt, non liberet captum. per. c. aduersus. in fi. de immuni. eccle. Sed certe v̄ q̄ si autor hoc uoluisset, hoc expressisset, sicut fecit in cle. ex graui. §. de v̄suris. Tñ forsitan ligantur tanquam defensores horū sacrilegiorū, per principium huius cle. &c. Nota duodecimo, q̄ maior est pœna imposita pro crimine maiori. Est enim argumentum de minori ad maius affirmatiue. concordat c. cum in cunctis. de electione. 77 cum similibus: q̄ quia vbi maius est delictum, maior pœna debet esse. ut c. foelicis. §. si quis uero. de pœn. in vj. & l. qui quis. C. ad. l. Iul. maiest. Et q̄ dignitas offensa aggrauat delictum, futiq; magis delinquit offendens doctore, quā simplicem scholarē, concor. c. cum illorū. de sen. excō. Pro quo. l. aut facta. §. persona. ff. de pœn. & l. ij. & l. omne. §. qui manus. ff. de re militari. Item, q̄ ex frequentia excessuum, & delinquentium pœne sunt exaggerandæ, ut pœna unius sit metus multorum. ut l. capitalium. §. graffatores. ff. de pœnis. & l. j. C. ad. l. Iul. repetundarum. l. aut facta. §. ff. de pœnis.

Præterea

Præterea aduertit ad elegatiam nominum dignitatis Pontificis. 80 l. j. est enim sanctissimus, teste Imperatore: qui de eis fecit speciale tractatum: quē intulauit de sanctissimis episcopis positū. 81 ix. coll. in corpore autenticorum. fungitur etiam legatione Christi. ut iij. questione. vij. c. accusatio. vnde merito dicitur ex hoc sanctus, sicut legatus hostium dicitur esse sanctus. ut l. si quis legatus. §. ff. de lega. q̄ sed & eps frater Romani Pontificis nuncupatur. ut c. q̄ graui. de crimine falsi. ac colūna ecclesiæ comprobatur. c. qua 83 liter. ij. de accusa. q̄ pater spiritualis appellatur ij. questione. vij. 84 c. qualis. Nota decimo tertio, q̄ pœna debet semper correspondere seu adæquari delicto. fallit qñ ex cā parcendū est ferocitati: vcz qñ plurimorum expectaretur grandis punitio. ut d. l. Aut facta. §. si. Item nota, q̄ æquitas preferenda est rigori. q̄ est uerū vbi reperit in iure scripta. ut l. placuit. C. de iud. & l. si seruus. §. q̄ vero. ff. de fur. Vel qñ principi sic placuit: ut hic. de quo satis scri. 86 p̄. §. de transac. vltimo. Et q̄ in pœnis semper detrahendū est rigori. concor. l. interpretacione. ff. de pœnis. Et q̄ crescent conuicia: crescere debet & pœna. concor. c. qm̄ frequenter. in fi. ut 88 lite non contest. Nota decimo quarto, q̄ ex ultima parte: q̄ absolutio ab excōicatione concessa ob necessitatem imminentem, nō satisfactio de offensa: & per alium q̄ per excommunicatorem, seu per eum qui absolute debet: h̄ pro non præstita. vbi finita necessitate non petit primū dum p̄t commoda ab eo qui absolute debuit esse absolui. Vbi aduerte q̄ hic non distinguitur fuerit satisfactum uel non. Et sic siue fuerit satisfactum tunc: siue ex post facto promissum idonee de satisfaciendo siue non: habet locum ista constitutio: ut absolutus tanquam non absolutus accedere debeat primū dum commode p̄t ad eum qui absoluenti potestatem h̄t, sit Papa uel alius: alia rei incidit in ipsam excommunicationis sniam ipso facto. ubi aduerte q̄ licet absolutio non steterit in suspensioem ut uere fuerit absolutus. & sic non remanserit amplius crimen sacrilegij ob q̄ fuerit excōicatus p̄p contritionem & humilem absolutionis petitionem. tamen reuertitur in eandem sniam p̄ ipsius moram: ita quod delictum more noue est materia & causa huius reinciditæ: non autem sacrilegium præteritum. facit in simili quod nota. de p̄. dist. j. c. j. Nota decimo quinto 89 q̄ illud dicitur posse, q̄ commode possimus. concor. l. nepos Proculo. ff. de ver. sig. ista igitur mora non comittitur per lapsum tanti tps nobis manifestat: sed per lapsum certi tps in se certi: nō bis aut prima facie ignoti. arg. l. eum ad præsens. ff. si cer. pe. & §. curare. insti. de act. statim. n. ex quo commode adire potuit p̄sentia Apostolicæ sedis seu Papæ, & non adiuit pro obtinenda hmōi absolutione: statim reincidit in excōicatione: & hoc quo ad Deū. 90 q̄ Sed ecclesia militans, quæ de occultis non iudicat: & ignorat p̄ nunc potuerit, uel non, commode adire, non habet eum pro excōicatus. nisi docto sibi legitime q̄ potuit adire commode & non adiuuit: & istud constare habet eo uocato. arg. l. fi. C. si per vim uel alio modo. v. l. nam ita diuus. ff. de adop. & in simili uisistis tex. in cle. & post prin. §. de priuile. non enim restitutus sanitati pristinae statim habet ponere se ad iter. Nam p̄t ordinare debite de factis suis & de sibi necessarijs ad iter prouideri ut poterit commode. pro quo lab hostibus. §. sed q̄ simpliciter. ff. qui. ex cau. ma. & no. Host. in c. de cetero. de sen. excom. & istud tps erat arbitriū. non suo iudicio: sed boni uiri: qui est iudex. ut l. continuus. §. cuncta. ff. de ver. ob. facit c. quam sit. in prin. & q̄ ibi nō. de elec. lib. vj. 91 Si enim staretur arbitrio ipsius absolui, de facili posset illud huic constitutioni per eum, ut dicit glo. & hac ratione non creditur ei, licet agatur de re occulta, & animæ periculo. Nam illud habet locum in foro penitentiali, & quo ad Deum, c. significasti. ij. de homi. & c. si uero. ij. de sen. excō. c. tua. de spon. non aut quo ad ecclesiam militantem. Est ergo unum q̄ unum hunc absolutum sic, ut non credatur ei dicenti se fuisse impeditum frigidibus, caloribus, imbribus, & his similibus, ne sit eius præte. illudere iuri, & aliud est pro eo, ut ecclesia militans non habeat nec teneat eum pro excommunicato, nisi legitime docto de mora sua, eo uocato pro iura. §. allegata. q̄ ut sic ex quo in uno grauatur. an alio releuet. ut l. eum qui. in prin. ff. de iur. iur. cum similibus. Nota de cimo sexto q̄ pro indeterminata iurium allegatione quæ licita uideatur: de quo per Host. in c. consilium. de feruis nō ordi. fm Geni. Et 93 q̄ iuris ignorantia tanto minus excusat: quanto iuris ipsius dispositio est repetita & omnibus manifesta. concor. c. j. de postu. prælatorum. Ratio impulsua fuit frequentia horum excessuum ut patet in ver. nec super hoc. Itē ut dicit Guil. fuit facta ad executionē iurium. xvij. q̄. n. iij. c. si quis. & c. in quibusdam. eod. ti. ¶ Ratio

dubitandi fuit: quia sufficere uidebantur iura antiqua super hoc statuta, & quia pro banno non erat statuta pœna excōicationis: c. olim. de iniurijs. & nullum erat ipso iure dictum bannum, ut ibi no. Ratio decidendi est, ut arceantur hmōi sacrilegi ab eorum reatibus: arg. l. j. C. ad. l. Iul. re. pe. cum sumi. & sic colligitur ratio in cō. 94 trariū facta. Concludit Guil. q̄ ex bannitione facta de epo, nisi sequatur inclusio iuxta muros uel carcerē, nō infligit excōicatio: allega. c. nuper. in prin. de sen. excō. Sed ibi loquit de clerico non offenso læsione, sed capto & detento in custodia: hic aut de epo, bannito. Nā ex hoc solo sine alio agēs excōicatus est, ut hic. Vnde potius credo librū meum esse corruptum, q̄ q̄ Guil. hoc dixerit. Postea uidi Gen. dicentem, q̄ aliqui hoc tenebant, de quorū numero forsitan erat Guil. ipse tñ Gen. tenuit. Ratio: quia si detentio fuisset infecuta, tunc fm antiqua iura esset excōicatio snia, per d. c. nuper. & ista constitutio solum loquit in casibus in quibus antiqui canones, non prouiderunt. & sic det̄ intelligi de simplici bannimento. Probat̄ et hoc tex. qui loquitur alternative. Concludit Guil. & fuerunt ad contextū uerba Inno. q̄ q̄ iniiciens manus uolentas circa res, q̄ tenentur manibus clerici, uel existunt seu in herent circa personam clerici, est excōicatus, qñ. si manus iniectio sit in clericum uolentis: abs fecus. Ex quo inferri, q̄ si locator domus propria autoritate expellat clericū inquilinū a domo, qui per biennū non soluit pensionē, nō est excōicatus, quia licite hoc facit. c. potuit de locato. Sed istud det̄ intelligi qñ clericū ingredi uolētē non admittit, uel uolētē & inferentē vim uel locatori repulit. ut l. ut uim. ff. de insti. & iure. alias si cum expelleret inuitum, cū esse non posset sine manu iniectioe, excommunicatus foret: Itē si furare clericum dormienti, uel uigilanti & ignoranti, uel et scienti & tacenti, rem aliquam circa eum existentem, non est excōicatus: quia hic nulla est uolentia. Secus aut si teneret rem p̄p personam, ut frenum equi, cui insidebat clericus, uel uestem, qua erat indutus: tunc esset excōicatus, si animo iniuriandi hoc faceret. ut l. lex Cornelia. in prin. ff. de iniurijs. & fuit mens Inn. in d. c. nuper. & Host. in summa. de sen. excom. §. quis posset. Et nota dist. in d. c. nuper. positum in glo. j. per Inn. q̄ Nam qui obsidit clericū in domo ipsius clerici, uel claudit solū ob hoc ut ei iniuriā faciat, nō est excōicatus: quia nec in personam nec in res suas eū offendet manu iniectioe. Secus si eū uallet custodibus, ut sibi abire non liceat quod uelit, tunc inferitur ei offensa ut detineatur clausus, & sic hoc casu, non præcedenti, est excōicatus. idem Pau. &c. 99 Concludit Guil. q̄ ille censeretur hunc sacrilegum defendere, qui cum potuit sibi resistere, non restitit: allegat c. quanto. de sen. excom. Sed istud est fm opi. Io. Mo. ibi no. Ber. th. & alij ibi q̄. quia solū loquitur de eo, qui p̄t resistere rōne potestatis q̄ habeat in sacrilegum: alia secus. quæ opi. est æquior, & eam sequitur Archi. 100 in c. ij. de heretici. in vj. Concludit Guil. q̄ q̄ v̄; ad quartā generationem occidentis uel mutilantis ep̄m h̄reticum pœna hic statuta: per c. in quibusdam. eo. ti. Et concor. Gen. Sed non placet: quia tex. hic sentit q̄, dum dicit q̄ pœna hic statuta locum h̄t multo magis q̄ occidentē uel mutilantem q̄ q̄ maiorem subire debet. Nec ob. d. c. in quibusdam. quia solum loquitur in ceteris personis. Concludit Guil. q̄ q̄ snia interdictione lata a iure, q̄ dicit usq; ad certum tps, uel usq; ad certum modū, non eget relaxatione hominis: ut c. p̄n. de simo. Ratio: quia non p̄t esse dubium, quin tps sit lapsus: lapsus tpe: & quin modus sit completus eo cōpleto. Secus si sit actum, ut duret donec fuerit satisfactū integre, uel usq; ad cōdignam satisfactionem, ut hic. Nam tunc est necessaria relaxatio: quia posset dubitari, an sit plenē satisfactum, uel non. Sed certe idem dubium p̄t esse, sit modus cōpletus, uel non. Quia dicit, q̄ si dubitatur sit satisfactum, uel non, non relaxabitur. cum fuerit relaxatum interdictionem ipso facto: sed declarabit relaxatum a tpe ipsius satisfactiois: & proderit quo ad infelictos durante hoc dubio. 102 bio. Concludit ex mente licet nō ex uerbis, q̄ q̄ sacrilegus, de quo hic dñs, est inhabilis et̄ quo ad obtinenda in ciuitate & diocesi, in qua deliquit: si enim filij descendentes inhabilitantur quo ab obtinenda, ergo multo magis ipse delinquens: & si delinquens priuatur obtentis, multo magis inhabilitantur in obtinendis: argumen. l. legem. C. de naturalibus liberis & matribus eorum. Concludit, q̄ q̄ vbi sententia excōicationis uel anathematis profertur cum solemnitate ab homine: tunc debent esse candelæ. xj. accense: & sic accense projiciuntur in terram, & pedibus conculcantur: ut c. debent. xj. questione vlti. Eodē modo Papa facit in die Iouis sancta. at quando profertur sine solemnitate, non debent esse candelæ. Hoc autem mandatur ad maiorem ruborem excommunicati, ut in denun-

in denuntiatione excommunicationis seruetur hæc, sed non talis solennitas solum, ergo sint caudæ accensæ & projiciantur in terrâ, & extingantur pedibus, conculcent, & ulterius non seruiant ecclesiæ, sed extra sint velut sal infatuatû, qd nihil valetur no. in d. c. 104 debent. Conclude fm Genz. qd quod pœna, quæ imponitur ciuitati taliter delinquenti, habet locum quando delinquit in episcopatu suum. Vnde fecus si in alienum. Et sit ratio: ne pœna interdicti uergat in præiudicium proprii episcopi, qui Pontificalia sui officij exercere non potest, si esset locus ille, uel ciuitas interdicta: ut c. is cui. §. j. de sententia excommunicationis. in vj. Conclude, qd sententia interdicti non habet locum in omni ciuitate, uilla, uel castro, ubi hoc scelus fuit perpetratum, sed solum quando locus 106 uel ciuitas huiusmodi erat criminosa. Et propterea si esset sibi & alij communis, non esset interdicta fm omnes. v. ca. cum in illis. §. si. de præb. in vj. & l. pupillus. §. si. ff. de ver. sig. Item etiã quando ipsa ciuitas proprium episcopum offendisset modis hic 107 expressis, uel alter eorum &c. Conclude fm Pau. qd quod bannire est actus criminofus, in quo non fit extensio sententiæ excommunicationis ex participatione criminis: & ideo hic expressit dantibus auxilium, consilium, & fauorem, ratione actus banni non autem ratione actus captiouis uel percussiois: quia dans auxilium uel fauorem, est excommunicatus ex participatione criminis. Vel dic, quod fit mentio de dante auxilium &c. Ratione aliarum pœnarum &c. de quibus hic: quæ forte non extendentur usq; ad eum ex participatione: nisi exprimeretur. Conclude 108 fm Stepha. qd licet isti filij inhabiles non possint eorum uoluntate permutare beneficia obienta cum alijs quæ sunt in ciuitate, uel dicæsi episcopi offensi, tamen sunt habiles, si transferrere ex uoluntate, & circumscriptione, ac iussu præsentis: ut c. que situm. de rerum permutatione. ne puniatur episcopus non delinquens: sed iste tex. multum obuiat, & loquitur indistincte: pro quo facit, quia dicitur eis ademptam omnem spem dispensationis. Et sic uidetur quod episcopus non possit dispensare. Vnde esset casus iste addendus ad alios: quod no. Inn. in c. dilectus. de tempore. Alium casum habuimus. §. de priuile. cle. religiosi. §. si qui uero. licet quidam aliter intelligant illum textum, ut ibi dixi. Nec ob ratio alle. in contrarium, quia etiam puniatur non culpabilis in pluribus actibus &c.

- 1 Laici capientes, uel procurantes, ac detinentes clericos, ut beneficia renuntient, aut citati a iure uel ab homine ad sedem Apostolicam non accedat, non incurrunt penam cle. multorum. de pœnis. quæ militat in personis ecclesiasticis tantum habentibus beneficia non in non habentibus.
2 Laicus est incapax beneficiorum.
3 Pena amputationis manus nõ potest verificari in eo, qd caret ambabus.
4 Priuatio præsupponit habitum.
5 Persona ecclesiastica procurans, aut faciens clericos capi, & detineri, ut renuntient beneficijs, aut ut citati a iure uel ab homine ad sedem Apostolicam non compareant, per curiam temporalem suã aut alienam, puniatur pena cle. multorum. de pœnis. secus si per curiam ecclesiasticam.
6 Mandans iustitiam fieri, non uidetur mandare, quod quis capiatur, aut detineatur, aut moriatur.
7 Delinquere plus dicitur, qui delinquit in se, & alium, quàm qui delinquit in se tantum.
8 Clerici beneficiati detinentes alios clericos donec renuntiauerint bonis temporalibus, aut donec fecerint aliquem contractum, licet incurrant excommunicationem, eos uero detinendo, tamen non puniuntur pena cle. multorum. de pœnis. & idem in similibus.
9 Penalit constitutio non uenit laxanda, sed restringenda.
10 Clerici detinentes alios clericos, ne citati a legato sedis Apostolicæ comparent coram eo, uel coram delegato Pape extra curiam non incurrunt penam clementinæ, multorum. de pœnis. quæ militat quando detinent ne possint comparere coram Papa, cum sint ab eo citati, uel a iure. unde licet alia de causa quàm citationis haberent Papam adire, & detenti non potuerint: tamen detinentes nõ incurrere uidentur illam penam.
11 Auditor cameræ non dicitur auditor Pape.
12 Excommunicatio quàm proferit Papa in die Iouis sancta cõtra quoslibet impediens citatos ad comparandum in sede Apostolica, an sit superflua.
13 Clericus impediens alios clericos, illos detinendo, ne citati ad curiam accederent, siue ab homine siue a iure, aut ut renuntiauerint bene-

ficijs, incurrit excoicationem & suspensionem a perceptione fructuum triennio ecclesiarum suarum, si fuerint prelati, siue ad ipsos spectet institutio prædictorum beneficiorum renuntiantorum, siue non. 14 Suspendus a perceptione fructuum tantum beneficiorum, celebrando non incurrit irregularitatem.
15 Prelati dicuntur multi inferiores episcopis.
16 Pœne sunt molliendæ pro extenu dignitatis, & quando magis debeat puniri existens in dignitate quàm non existens.
17 Clerici detinentes alios clericos, ut renuntient beneficijs eorum, aut ut citati a iure aut ab homine ad Papam non compareant, si sint prelati incurrunt excommunicationem & suspensionem triennio beneficiorum ubi existentium, si sunt inferiores, priuati sunt beneficijs ubiq; existentibus.
18 Lex ubi non distinguit, nec nos distinguere debemus.
19 Tenetur quis de delicto in seipsum commissio, ipso procurante.
20 Vulnerari se faciens, tenetur de vulnerato.
21 Excommunicatus est clericus consentiendo, quod verberetur.
22 Iniuria non fit uolenti, & scienti.
23 Citatus, si fiat per eum quo minus compareat, bñ pro contumacia.
24 Clerici detinentes alios clericos, ut renuntient beneficijs, an incurrant penas clementinæ, multorum. de pœnis. ante renuntiationem perfectam illorum beneficiorum: & si detineant, ne citati compareant coram Papa, an incurrant illico, an elapso tempore comparationis sciendæ.
25 Clerici impediens alios clericos, ne citati ad Papam compareant, eos detinendo, incurrunt penas clementinæ, multorum. de pœnis. si uel clerici teneantur per se, siue per procuratorem comparere.
26 Clerici detinentes alios clericos ad fines contentos in clementina, multorum. de pœnis. non incurrunt penas ubi contentas, nisi duobus concurrentibus copulatiue, uidelicet quod capiuntur et detineantur ad fines ubi descriptos per secularem potestatem: unde si alia de causa fuerit captus et detentus per secularem potestatem, & demum per ecclesiasticam personam ibidem ille fuerit arrestatus, etiam donec renuntiauerit beneficijs, non puniatur pena illius constitutionis, ex eo quod a principio non procurauit ad illos fines dictam captiõnem.
27 Renuntiatio beneficiorum metu facta, est nulla ipso iure in casu cle. multorum. de pœnis. in alijs fecus.
28 Contrariorum eadem est disciplina.
29 Excommunicatio absolutio metu facta est nulla ipso iure.
30 Decernimus, uerbum est iuris noui promulgatorium.
31 Renuntiationem beneficiorum recipere, & resignationem in manibus alterius factam ratificare, idem sunt, siue ille alter receperit nomine ratificationem, siue non.
32 Ordinariorum officium excitatur cum illis precipitur.
33 Constitutionis transgressor obligatur ad peccatum mortale.
34 Ordinarij non possunt procedere regulariter contra exemptos etiã in casu cle. multorum. de pœnis.
35 Causarum merita assertionem partium panduntur.
36 Index contra aliquem tanquam criminofum non potest procedere, nisi constituto prius de crimine eo uocato, nisi in crimine notorio facti permanentis.
37 Sententia iuris ut liget non requirit aliam sententiam hominis dispositiuam, sed declaratoriam tantum.
38 Prelati appellatione qui ualeant includi ad dispositionem cle. multorum. de pœnis.
39 Prelatus non potest dici præbendatus.
40 Prelati capientes & detinentes clericos, ne ualeant accedere ad curiam Apostolicam citati, aut ut renuntient beneficijs eorum suspenduntur a perceptione fructuum triennio beneficiorum quoruncunque obtentorum etiam ex dispensatione.
41 Papa tribunal est manus quocunque alio, maxime temporali.
42 Indefinita equipollet riuerfali.
43 Prelati capientes & detinentes clericos etiam exemptos citatos, ne ad curiam possint comparere, uel ut renuntient beneficijs eorum, incurrunt penam cle. multorum. de pœnis.
44 Dispositio clementinæ, multorum. de pœnis. non habet locum in actore capto, uel in uolente impetrare literas commissionis contra partem.
45 Dispositio clementinæ, multorum. de pœnis. militat in reo capto & detento siue agatur criminaliter, siue civiliter, siue ad instantia partis, siue ex denuntiatione, inquisitione, uel officio.
46 Citatio ubi esset, quæ non ligaret citatum, quia forsitan est decreta eo casu uel tempore quibus non debuit procurans clericum detinere, eo casu non incurrat penam, de qua in cle. multorum. de pœnis. clericus

46 Clericus detinens & capiens alios clericos citatos ad curiam, ad hoc quod incurrat penas cle. multorum. de pœnis. requiritur quod principaliter detinuerit eos, ut non possent comparere, neque sufficeret si accessorie impedirentur comparere.
47 Clericus detinens mulieres citatas ad comparandum coram Papa, ne possint ibi comparere, sicut incurreret penas contentas in cle. multorum. de pœnis. detinendo alios clericos ad illos fines: ita incurrit detinendo mulieres religiosas.
48 Ius idem est statuendum ubi est eadem ratio.
49 Excommunicationem sicut incurrat imponens manus violentas in clericum, ita in mulierem religiosam.
50 Beneficijs priuatus obtentis in casu cle. multorum. de pœnis. non est inhabilis ad obtinenda.
51 Facilius quis impeditur ad obtinenda, quàm priuatur obtentis, ubi est eadem ratio: scilicet ubi diuersa.
52 Penalit constitutio restringenda est.
53 Suspensionis & priuationis sententia ipso iure imposta requirit declaratoriam sententiam.
54 Excommunicationis sententia ipso iure imposta, requirit sententiã declaratoriam, non quo ad vinculandum, sed quo ad vinculatum manifestandum.
55 Clericus faciens capi & detineri clericum citatum ad Papam, qui tñire uolebat, uel non poterat tpe detentionis, nõ incurrit penas contentas in cle. multorum. de pœnis. secus si credebatur illum iurũ.
56 Præter dictio ponitur inclusiue, & de natura illius uide.
57 Nisi, dictio sequens orationem negatiuam, ponit.
58 Pena imposta impediens partem uel procuranti partem impedi, non extenditur ad ipsam partem, quæ procurauit seipsam impedi, nisi hoc in iure exprimat.
59 Renuntiatio beneficij debet fieri in manibus habentis institutionem illius, nisi uacaret per permutationem: nõ illam admittet solus eps.
60 Permutationem beneficiorum autorizat solus episcopus, uel alius ex consuetudine præscripta.
61 Excommunicationem ipso iure incurrit imponens manus violentas in clericum. & in quacunq; personam ecclesiasticam.
62 Denota persona, & ecclesiastica differunt.
63 Excommunicationem ita incurrit uerberans conuersum ecclesiasticum, sicut & conuersum ecclesie regularis.
64 Clericus, si non est in sacris, matrimonium contrahere potest.
65 Matrimonium contrahere potest ingressus religionem infra annum professionis, & imponens manus violentas in eum interim incurrere excommunicationem c. Si quis suadente Diabolo.
66 Excoicationem incurrit imponens manus violentas in clericum: sed quid dicitur imponere manus violentas in clericum, & quãdo non.
67 Iniuriosum omne uidetur uolentium, sed non conuertitur.
68 Excommunicationem an, & quando incurrere dicitur uolentiam contra clericum inferendo.
69 Excoicationem non incurrit quis aufugie nõ ad manib. inimici, si ut uelocius fugeret, tolleret etiam cum uolentia equi alicui clerico.
70 Excommunicationis sententia ne incurratur, necessitas excusat.
71 Excommunicationem non incurrit auferens mantellum clerico ut se cooperiat, nec auferendo panem quem portabat in manibus existente famis necessitate: nam dolus requiritur antequam quis incurrat excommunicationem.
72 Excommunicationem incurrit imponens manus violentas in clericum excommunicatum.
73 Excommunicatus non habetur pro hæretico.
74 Excommunicatio est medicinalis.
75 Prohibitum una uia, alia non est concedendum.
76 Damnum, quod quis sua culpa sentit, sentire non censetur.
77 Percutiens hæreticum non incurrit excommunicationem.
78 Excommunicatus astruendo excommunicationem contemnendam, indicatur ut hæreticus.
79 Mulieres ecclesiasticæ procurantes captiõnem & detentionem citatorum ad Papam, uel clericorum aliorum, ut renuntient eorum beneficijs, incurrunt penam contentam in cle. multorum. de pœnis.
80 Mulieres procurantes iniuriosam & uolentiam manum imponi in clericum, incurrunt excommunicationem.
81 Masculinum genus a lege prolatum, concipit femininum.
82 Iudæus, uel Sarracenus percutiens, uel imponens manus violentas in clericum, non ligatur sententia excommunicationis.
83 Iudæus est extra Ecclesiam.
84 Priuatio præsupponit habitum.
85 Ecclesia non ligat positos extra, directè.

86 Excommunicatio & anathematizatio sunt pœne ipsius ecclesiæ.
87 Iudæus si imponat manum in clericum, potest ex delicto puniri a suo domino temporali: & ad puniendum cum ipse dominus potest cogi per censuras ecclesiasticas.
88 Excoicationem an incurrat imponens manus violentas in existentem in quasi possessione clericatus deferendo habitum & tonsuram, licet nõ clericum, siue quo ad ecclesiam militantem, siue triumphantem.
89 Clericus an dicatur deferens habitum & tonsuram, ubi alias constaret de clericali.
90 Clericus si contraxerit cum uirgine deferens habitum & tonsuram, gaudet priuilegio canonis, si quis suadente.
91 Clericus procurans episcopum capi & detineri, ut renuntiet episcopo patri, seu ne citatus ad Papam de iure uel ab homine accedat ad sedem Apostolicam, incurrit penam, de qua in cle. multorum. de pœnis. quid in abbate procurante.
92 Ecclesiasticæ personæ appellatione includitur eps in favorabilibus.
93 Offendens clericum eum capiendo, uel percutiendo, uel spoliando uel expulsua actuali iniectioe manuum, qua pena puniatur. Et quid ubi caperet et detineri ad fines contentos in cle. multorum. de pœnis.
94 Que ad augmentum inuenta sunt, nõ dñt operari diminutionem.
95 Clericum capiens & detinens ut beneficio uinito renuntiet, incurrat penam cle. multorum. de pœnis.
96 Persona ecclesiastica procurans capere & detinere clericum citatum ad Romam coram auditore palatii ex commissione Pape, ne ualeat comparere, uel ut renuntiauerit beneficijs, non incurrit penam contentam in cle. multorum. de pœnis. Et quid si fuerit detentus infra duas dietas a curia Romana.
97 Penalit constitutio non est amplianda.
98 Suspensionis pœna & priuationis ipso iure imposta, requirit nihilominus declarationem.

MULTORVM. In præce. cle. Autor dixit de procurante capi & capiente pontificem: hic de procurante capi inferiorẽ uirũ, tñ ecclesiasticum. Et in hoc differt: quia ibi manus iniectioe puniit ob quantancunq; cam cõuuliosam fiat: hic ita demũ, si fiat ob aliam de duabus, uel ut offensus renuntiet suis bñficijs, uel ut non accedat ad curiam citatus Romanã. Itẽ ibi sola iniectio manuũ iniuriosa uel temeraria puniit: hic requirit, qd sit sequuta et detentio corporalis p inclusionẽ in carcere, uel aliquã custodiã: ut c. sup. in prin. de sen. exc. Vel et, qd ibidem detentus ubi fuerat captiuus existerit, siue et tunc locus priuatus, siue publicus. nõ tex. de detẽto simplici, loquit. Licet glo. solũ diuidat in tres partes, ego diuido in partes sex. Primõ eũ præmittit excessum, quem punire, pponit. Secundõ subicit cam, quia punire decreuit. Tertio exprimit ipsam punitionem, seu pœnam qd concepit. Quarto extendit penã, quam statuit. Quinto decreuit irritã resignationem, qd detentus euomit. Sextõ præcipit ordinario, ut cõtra culposos iuxta pmissã pcedat prout sibi constiterit. Secunda ibi: considerantis. Tertia ibi: sacro. Quarta ibi: illis. Quinta ibi: sanẽ. Sexta ibi: locorum. Casus. Vbi ecclesiastica procurate persona ecclesiasticus captus & detentus a seculari potestate fuerit, ne ad sedẽ Apostolicã uadat ab homine citatus, uel a iure, aut ut suo resignet beneficio, procurans & ipse etiam, qui ne accederet, se detineri, procurauit, subditur pœnis hic expressis: quæ a locorum ordinarijs executioni mandandæ sunt contra culposos repertos, resignatione etiam a superiore recepta, & habita p non facta. Hoc dicit. Nota primõ, qd ista cle. in quantum est pœne nõ uoluntaria, non hẽt locum in laico: quia quæ hic statuta nõ cadunt in eo, qd bñficiõrum ecclesiasticõrum sit incapax. c. ij. de infra. sicut nec pena amputationis manus hẽt locum in eo, qui ambabus caret, nec in clerico non beneficiato: quia caret beneficio: & pœne hic statuta concernunt bñficia obienta: nõ aut obtinenda, fm glo. qd Priuatio enim habitum præsupponit. l. in uniuersales. ff. de iusti. & iure. Sed solum in beneficiato clerico locum habet. At in cle. præce. in ver. ipsius filij, pena imponitur quo ad obtinenda, non autem quo ad obienta. Est ratio: quia ibi tractatur de puniendo unum ob delictum alterius: ideo mitius agitur. hic de puniendo ipsum delinquentem, unde grauius cum eo procedendum est: ut patet ibidem in ver. a fetidis &c. Nota secundõ, qd quod licet iste tex. faciat differẽtiam in. er procurantem, & facientem, & solum puniat procurantem, & non facientem: tamen uidetur, qd si ecclesiastica persona non procuraret, sed mandet per manum militantem, cui præcõ ratione temporalitatis suæ, iuxta c. episcopus. ne clericus uel mo. libr. vj. clericum capi, & detineri ad effectũ, de quo hic dicitur.

ri arg. l. adigere. §. quamuis. ff. de iur. pat. & l. fluminum. §. fin. ff. de dam. infec. unct. l. j. §. deniq. ff. de aqua plu. ar. cum si. Conclude
 47 **Fin Gen.** qd licet in prim. huius cle. dicat tex. de viris ecclesiasticis, & captis, & detentis: tñ quia postmodũ subdit de personis ee ecclesiasticis, qd ista locum habet in capiente, & detinente scemina nam religiosam: licet nõ sit clerica, cum sit persona ecclesiastica.
 48 **Facit hoc.** fin eum, qd ubiq. subest eadem r.õ: qd ita ligatur
 49 **sententia excommunicationis** iniiciens manum violentam in fẽnam religionis, sicut in clericum, de sent. excom. c. veniens. & c. de monialibus. Et hoc et facit qd quia solum in narratione excessuum, fecit mentionem de viris ecclesiasticis: at in suo statuto uolens Autor illud esse gñale, omnes comprehendens cuiuscũq. sexus religiosus, usus est uerbo, Personis. Plus dicit, qd habet locum ista consũõ in religiosis, & alijs uiris ecclesiasticis; qd non sint clerici, licet solum hic dicatur de ecclesiasticis. Facit c. religio. de sent. excom. in 6. Conclude, fin Steph. & Pau. idem sentit qd gl.
 50 **dicens,** qd priuatus beneficijs obtentis per istam cle. est inhabilis ad obtinenda: qd quia facilius quis impeditur in acquirendis, qd in acquisitis: uel. si. C. de condi. & de. et ad instar deportati, qui illis priuatur. C. de bo. dã. Et ad l. si mandauero. §. is cuius. ff. man. rñdit, ut ibi nota. Sed tu tene gl. quia licet priuatur beneficijs obtentis, non tñ inhabilitatur: quod ad obtinenda. Non. n. illud habet eum an hanc cle. faciebat eum inhabilem obtinere beneficia. & ista cle. non imponit penam inhabilitationis, sed solum priuationis beneficiorum obtentorum. Ideo cũ sit pœnalis, non est laxanda: laxaretur aut. n. iustum, si diceretur per eam infictam inhabilitationem, & non posse priuatu obtentis, alia de nouo obtinere. qd c. odia. de reg. iur. in 6. cum si. Non ob. l. si. C. de condi. quia non sequitur, Facilius impeditur in obtinendis, qd in obtentis, ergo priuatus obtentis inhabilitatur ad obtinenda: qm ubi esset eadẽ ratio, procederet: secus si diuersa, ut hic. arg. l. si. ff. de calu. & pazer in d. §. is cuius. Nec ob. d. l. de deportati. C. de bo. dam. quia ibi de portatus erat incapax, & inhabilis quo ad obtenta, & quo ad obtinenda: hinc autem non est inhabilis quo ad obtinenda, de quibus facit liter. Autor hic poterat dixisse, & dixisset si uoluisset: arg. c. ad audientiam. de deci. Sic dñ in extrayagati, execrabilis. & in pluribus alijs iuribus. Steph. et dicit, qd hic quod dñ de publicatione, refertur ad sententiam excoicationis: id autem quod dñ de executione, refertur ad sententiam suspensionis, & priuationis. Sed certe et publicatio, seu saltem declaratio est fienda quo ad sententiã suspensionis, & priuationis, ut supra dixi. Verum executio in hoc fit: quia snã suspensionis requirit post se executionem, uidelicet ut remoueat prelatu a fructuum perceptione, & priuatus a possessione suorum beneficiorum, ita qd cum hmõ snã sit iuris, necesse est ad hoc ut iuste expellatur a possessione, qd uocetur: p. c. licet Eps. de præb. in 6. a. ut si spoliatus restitueretur: c. in literis.
 54 **de resti. spo. & l. si quis ad se fundum.** C. ad l. l. de vi pu. qd Sententia aut excoicationis post se nõ requirit executionem, illam em secum trahit: pastoralis. de appel. Verũ est quo ad uinculandum, sed quo ad manifestandum secus: & iõ permittit denuntiatione publica, et post appellationem, ut d. c. pastoralis. Vel ex hoc nulla dicat fieri executio, sed eius, qd est, manifestatio. ar. l. ad eod.
 55 **§. cum quis. & §. ex diuerso. ff. de re. do.** Concludit Pau. qd capi, & captum detineri clericum citatum ad curiam: procurans, qm ire uolebat, uel ire non poterat, non ligat hac constitutione, quã debet intelligi in eo quo ire uolebat & poterat, ac fuit detentus ex tpe quo ire uolebat. Vñ secus si nõdum uolebat tpe detentionis: & hoc tenet per rõnem textus, qd consistit in pseruatione honoris sedis Apostolicę. Sed certe istud forsan procedere posset, ubi procurans hoc seiebat: tunc. n. nihil censet attentare in opprobriũ sedis Apostolicę. Secus ergo si credebatur eũ iturũ, & ad eundũ paratum, & sic procurauit eum capi. Nam fecit quicquid in eo fuit, & sic hñ perire, ac si ire uoluisset, & ad iter fuisset paratus. ar. l. j. §. diuus. ff. de fca. & c. vnico. de homic. in 6. fm intellectu gl. & Io.
 56 **Mon. Concludit Pau.** qd hęc dictio, Præter, ponit inclusiue: ad idem c. literas. de præsump. & ibi plenẽ per Doc. Subiungit, qd ponitur inclusiue, qd seq. orationem, uel propositionem negatiuã. alleg. l. iij. C. de transa. & qd ibi not. per Pet. quia effectus huius dictionis est, fm cum, ponere, quod præcedens oõ negabat. alleg. l. iij. §. si. ff. de ma. testa. Sed illa facit in qd. Dic. qd aliqui loquuntur de dictione, Nisi: & tunc illa iura loquuntur interdum de dictione, Præter: & de hac dictione cle. ista loquitur. & l. j. ff. de pig. act. Nã aliqui sub isto uerbo, Præter includit, uel exprimit dñpõ facta per alia iura: & tunc ponit inclusiue: aliã sequeretur, qd operaret

correctionem illorum in iuribus, & l. præcipimus. in fi. de app. & ita loquitur hic; & d. l. j. ff. de pig. ac. Interdum ponitur in eadem oratione, non exprimes quicq. aliã statutum: & tunc distinguitur, an præcedat oratio affirmatiua, uel negatiua, ut distinguitur in dictione, Nisi. Nec ob. d. l. Titia. §. si. quia ibi fuit habitus respectus ad inhabilitationem tñ, non aut ad aliquam concessioem libertatis: ad idem facit qd no. in l. si eum. §. qui iniuriam. ff. si quis cau. & l. si sterilis. §. cum pro uenditione. in fin. aliã incipit. §. si tibi. ff. de emp. uidelicet de eo qui promisit rem suam nulli uendere nisi tibi, an per te possit cogi, ut tibi uedat, si alteri uendere nolit. No.
 58 **undecimõ,** qd pœna imposita impediendi partem, uel procuranti partẽ impediendi, non extendit ad ipsam partem, qd procurauit seipsam impediendi, nisi hoc in iure exprimat, ut hic. Si. n. hęc extensio esset de iure: tunc frustra autor hanc penam extendisset, ad detentũ, qui procurauit se impediendi. Penã. n. qd de iure imponitur ei, qui se impediendi procurauit, ne ad iudicium iret, est, ut cõmmax reputet: ut c. qm. vt li. non ptest. & l. iij. §. si. ff. si quis cau. & pœna impediendi existentiam p dõnis, est, ut qdõ habeat pro impleta: ut l. in execu. §. si. ff. de verb. obl. Probat iste tex. fm Pau. qd resignatio bñficij est fienda in manib. collatorũ, uel illius, ad quem pertinet instõ, ut sic eiusdem sit pñs ligandi, atq. soluendi, ut de pñi. di. j. c. uerbum. qd est uerum in renuntiatione simplici: secus in ea qd fit ex cã permutationis. qd Nã illam solum admittit diocesanus, ut c. qñtum. de rer. perm. uel alius de pseruadine pscripta: & sic practi cã: Tñ inconueniens est, ut simplex clericus hñs collationem, uel instõnem, possit de iure cõi recipere simplicem resignationem bñficiari, & maxime curato bñficiario p quã absoluit a uinculo, quõ tenet illi ecclesiã, uel bñficio, cui forsan non expedit alium hñe; & istũ non. Vñ rõ, qd est in resignatione ex cã permutationis, vñ hñe locum in simplici. In qñrium tñ seruatur. Cogita. Conclude
 61 **ex hoc tẽx.** qd quia licet c. si quis suadente. 17. q. 4. loquatur de iniiciens manus uolentas in clericum, & in monachum: tñ hñt locũ pœna rñlius c. in quacunq. alia persona ecclesiastica, sicut sunt puen hñ, pñitentes, Deo deuoti, templarij, & hospitalarij, ut no. in c. qd quis. §. sacrilegium. 17. q. 4. pro quo facit c. parochianos. de sent. excom. & c. religio. eo. tit. lib. 6. Nam iste tex. dicit de personis ecclesiasticis, & qd procurantes eos capi, puniuntur: ut hic præter
 62 **sententiam excoicationis laicam a canone,** qd Dñam aut inter de notam; & ecclesiasticam personam, ponit Arch. in d. c. qui quis. ubi dicit de uotum Deo accipi pro eo qui uouit pñitentiã, sed cõnerit se ad ecclesiam secularem, se & sua offerendo ecclesiã, & signum certum accipiendo: ut plenius no. in c. duo. 12. q. 1. & Ho
 63 **si. in c. vt priuilegia. de priu. Ex quibus inferit,** qd sicut c. si quis suadente. hñt locum in pñis ecclesiã regularis, ut d. c. parochia nos. ita & hñt locum in pñis ecclesiã secularis, qui pñt matrimonium qd here; non gaudeant beneficio illius c. Archid. uerõ in d. c. duo. se. qui vñ opi. Ber. cui pro nunc standum est, utpote benigniori. Nã
 64 **non est attendendum,** qd pñt here matrimonium, qd qm clericus, qui in sacris non est, matrimonium qd here potest: & tñ gau. de beneficio illius c. qd Similiter existens infra annum probationis, põtrecedere, & matrimonium qd here: & tñ interim gaudet bñficio illius c. vt c. religio. de sent. excom. in 6. Nam ista rõ non urget. Cum igitur interim inficiari non possit, quin sint personæ ecclesiasticæ illo statu inspecto, pñs est, ut in eos iniiciens manus
 66 **violentas est excommunicatus.** Conclude plus, qd qd beneficium d. c. locum habet qñ tria concurrunt. Primõ qñ interueniat realiter manuum iniectio: unde si actus facti non interuenierit, licet ali qua preparatoria præcesserint, non habet locum. Verum non est uis siue manus, siue pedes iniiciantur, siue dentes, siue humerus, uel spatula, aut spurum, uel urina, seu quodcumque aliud corporeum, siue etiam uestes delata frangantur, ut not. gl. in d. c. si quis suadente. & idem Arch. ibi Roffred. tamen qd inhãrens textui, qui dicit de manu iniectio: sed non est iudicandum aliã sequeretur, qd percutiens clericum cum ballista, & sagitta, non esset excommunicatus: quod esset absurdum. Intelligitur ergo manus iniectio, hoc est, corporeus actus passiuus a potestate iniuriantis procedens, ut sic excludatur iniuria uerbali, scripturalis, & domicalis: pro quibus non habet locum d. c. si quis suadente. qd huiusmodi iniectio fuerit uolenta. unde si fuerit iocosa, uel castigatoria, aut disciplinaria, uel defensoria, secus esset: ut c. si uerõ. de senten.

sent. excom. Tertio qd fuerit iniuriõs, & sic Diabolo suadente, ut ibi dñ. Ita no. Arch. ibidẽ. Tã ista duo pro uno reputantur, nisi uel
 67 **les dicere,** qd licet omne iniuriõsum sit uolentum, non tñ conuertitur: quia non oẽ uolentum est iniuriõsum, ut probatur in c. nuper. de sent. excom. Nam ibi est uolentia sola sine iniuria. Sed
 68 **hic est aduertendum,** qd quia aliqui ista uolentia non iniuriõsa nõ fit ob aliquam necessitatem inminentem, & tunc hñt locum d. c. Aliqñ sit ob aliquam necessitatem inminentem, qd ut est uidere in illa qõne dñicali, de eo qui fugiebat a facie inimici, & ut uelocitũs fugeret, remouit clericum de equo, cui insidebat, & ascendit illum. Nam qd hoc fecerit qd uoluntatem sit Diabolo, non tñ in eius iniuriã, sed in tutelam sui corporis: ex quo quidam uoluerunt hunc non esse excoicatum: sed mirus cum eo esse agendũ. c. presbyteros. l. di. & hñõ snã fuit Tan. & Barth. Brax. dicentes, qd pp hoc nulla esset sibi pœnitentia imponenda. Sed mirũ vñ, qd sic excoicatus, & qd nulla pœna sit dignus. Nã multo minus dñet esse excoicatus. Alij dixerunt, qd non est excoicatus, sed ad cautelam p̃t absolui. Sed istud est modicum ualeat, ex quo non est excoicatus. Quare sto pro nunc cum primis: qm nec suadente Diabolo, nec uolentia ma
 70 **lo ingenio ad hoc processit,** qd quia necessitas eum excoicabat: arg. c. si quis. de fur. 47. di. c. sicut hi. Sic ergo cã frigiditatis necessitate stante, auferens clericum mantellum, quem defert, ut se protegat, non cã iniuriandi, aut depradandi illũ, nec ob hoc clericus in currebat eandem necessitatẽ, non ligat snã excoicationis. eadẽ mõ si auferat ei panem, quẽ portat in manu stante famus necessitate. Præterea & pœnã sunt molliende, non exaggerandę: ut clem. præce. Facit qd not. in c. cum non ab hoẽ. de sent. exco. ubi dicit, qd ad hoc, ut percutiens clericum sit excoicatus, requirit dolus, & qd offendens intendat percutere clericum: & sic qd se lat, uel credat eũ clericum, uel idem faceret, si sciret uel crederet eũ esse clericũ. Conclude, qd iniiciens manus uolentas, siue iniuriõsas in clericum excoicatum, ligat pœna d. c. si quis suadente. qm dictũ bñficio datur principĩ favore ordinis clericali, non psonarũ: ut c. qtingit. j. de sent. excom. qui pp excoicationem non amittit, ut no. gl. in d. c. si quis suadente. Io. qd: quia hñ loco hæretici, cũ sit ex ecclesiam, ut 24. q. 3. c. inter. & c. 3. de hæret. in gl. j. & sic percutiens non ligat, ac si percuteret membrũ putridum. Arch. in d. c. si quis non firmat pedem. Goff. Vin. & Ber. in d. c. qtingit. tenet
 73 **qd ligat.** Mihi at pro nunc non placet dictum Io. qd quia non hñ pro
 74 **hæretico vsquequaq. & sperat de eius reconciliatione:** qd quia excoicatio est medicinalis, ut c. j. de sent. exco. in 6. & licet sit ex ecclesiã quo ad hoc ut non admittat ad aliqua sup personẽ fauorem pœnitentia, ut cle. vnica. §. de excep. tñ si quis animo iniuriõlo eũ offenderet, aut manus in eũ iniiceret temerẽ uolentas, sicut esset si pñs localis eũ caperet in crimine dephensum, uel putans hoc sibi licere, cũ esset excoicatus, alias non facturus, iniuria utique facta apparet ordini clericali, & sic licet eo instante non fieret p̃cessus qd iniuriã; cum audiri nõ dñet excoicatione iam non datus: c. pia. de excep. in 6. tñ superior eius non postponit qd eũ procedere, in dubio pro offensa facta ecclesiã, pro qua pœna infligit, & pñia in iungeat arbitrio eius ad quẽ pertinet, iuxta cle. j. §. eo. tit. Aliqñ at pro offensa facta ipsi clerico excoicato procedet ex officio: & vñ qd non: quia pp factum, & culpã suam fuit ei actio denegata. vñ alius non p̃iuste se intramittere, ut emendetur ei quicq. alia via:
 75 **qñ prohibitum una via & principiũ,** non est alia pcedendum: l.
 76 **orõ. ff. de spon. cum si.** qd & damnũ, qd quis sua culpa sentit, sententia non censet: regula, damnũ. de re. iur. in 6. Secus ergo in hñico, quia ille longe magis delinquit: & nedũ delinquit, imõ et errorẽ suũ def. ndit. Secus in excoicato, qui solum delinquit non p̃cedo ab solutione: tñ non defendit errorẽ, quia non alicui p̃cedo annendã
 77 **fore excoicationem,** qd forsan in se p̃tenuat. qd Igitur hæreticu percutiens non ligatur hoc bñficio, pro qua uoluit Inn. in c. si uerõ. de sent. exco. Et sic non ob. in d. Auth. de priuileg. do. hæret. mulie. non p̃st. coll. 8. §. igr. ubi oẽs iudicant hæretici, qui non hñt cõionem in ecclesia catholica, de quorum numero est excoicatus: quia ibi loquitur in mulierib. hñicis, & sic nullis Christianis noie, qui se separauit a uera fide, & cõione xpianorum: & sic nõ hñt nomen rei pñs: ut ibi no. qd r̃stat in excoicato: qm non discrepat a uera fide xpianorũ, & cum eis cõionem hñt libenter per oia si admit
 78 **teret.** qd Fallit si astrueret p̃cedendã excoicationem: nã tunc saperet hæresim, & ut hæreticus iudicaret: quia separat se a fide uera xpianorũ, qui tenent (& bñ) eam esse timendam. facit ad hoc
 79 **cle. graui. §. de vsur. in vlt. par.** Conclude, qd cũ pñs qdõ liget lo luprocurantes, & hmõ procuratio ita fieri põr per scemina, licet

80 **per uirum:** qd quia quemadmodum scemina ligatẽ snã canonis
 81 **procurans fieri hmõ excessum,** si qñ masculinum a lege uel canone prolatum p̃cipit femininũ, siue agatur de fauore, siue de odio: uel. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iud. l. si quis in tantam. C. unde vi. & l. j. ff. de verb. sign. & ad plenum not. per Arch. in d. c. si quis suadente. ita si esset prelatu: quia Abbatisa monasterij, uel prioris huius monasterij p̃tentialis, ut est monasterium Sanctę Praxedis huius territorij, qd per priorissam gubernat, priuaretur p̃ceptio: ne fructũ sui monasterij triennio: si aut esset inferior hñs al. qd officium, uel bñficio ecclesiasticum, tunc illo esset priuata ipõ
 82 **iuere,** per hunc tex. Conclude, qd Indeg. uel Sarracenus percutiens, uel capiens iniuriõsẽ, uel uolenter clericum, non ligat sententia excommunicationis dicti canonis: qd quoniam non est in ecclesiã, sed extra: ergo non poterit poni extra per excoicationẽ, & ex quo iam est: qd quia priuatio habitus p̃supponit: ut l. de c. ff. de verb. obl. qd quia ecclesia, (cuius qd mucro est excommunicatio, & anathematizatio: ut patet in cle. præce.) non intronmittit de his, quã de foris sunt: ut clem. cũ Iudai. §. de testi. & dixi in
 87 **cle. cedit. §. de Iudg. & probatur in c. gaudeamus. §. de duor. qd** Fa-teor tñ, qd pro excessu huius punietur per dñm t̃palem, cui subest, per d. cle. cedit. ad quod faciendum ipse dominus potest compelli per censuram ecclesiasticam: & si sit remissus, tunc per indictum subtrahetur eis communio Christianorum: iuxta c. post miserabilem. de vsur. cum si. Nec ob. d. c. si quis suadente. quod loquitur indistincte, & sic comprehendit omnem criminiosum: quia intelligo scilicet Christianum, non ergo infidelem: arg. l. j. C. de sacrosan. exel. Istam quãstionem format Arch. in d. c. si quis. allegans pro & contra, non eligens partem &c. Conclude, fm Archid. in d. c. si quis. qd manus iniiciens in deferentem habitum, & tonsuram clericalem, qd in rei ueritate non sit clericus, iudicatur de eo quasi de clerico, ex quo est in quasi possessione clericatus: & sic p̃sumitur donec contrarium probetur: iuxta doctr. c. in aud. c. i. §. de sen. l. moueor. in fi. C. de fer. expor. & alia plu
 89 **ra iura.** qd Lau. tamen uoluit, qd quãq. p̃taret eum non esse clericum, tñ ex quo differbat tonsuram p̃ponens se esse clericum, censensus est clericus animi destinatione: de quo no. in c. ecclesia. de inst. Sed istud non sufficit, cũ uerẽ non sit clericus, nec pro clerico hñ, ex quo constat sua confessione, uel aliter est notoriũ eum non esse clericum, licet portet tonsuram, ut tpe meo uidi unum bigamum decretorum doctorem deferentem tonsurã clericalem: non fit offensa clerico, nec ordini clericali uerẽ, uel p̃sum p̃t hoc casu. Secus ergo ubi non p̃taret de hoc, & reperiret oẽ in quasi possessione. tunc quia ecclesia militans non iudicat de occultis, ut c. is qui. de spon. cum si. habet. n. pro clerico. vñ confidera, qd ex quo in rei ueritate non est clericus, percutiens eum non est excoicatus, quo ad ecclesiam cõlestẽ: unde ecclesia militans nõ excoicabit eum, licet denuntiabit, & euitabit eum pro excoicato: qd clericus autem licet contraxerit cum vnica uirgine, deferens habitum & tonsuram, retinet bñficio d. c. si quis suadente, ut c. vnico. de cle. coniug. in 6. Concludo, qd ista clem. locum haberet in clerico procurante Episcopũ capi, & detineri, donec renuntialet episcopatu suo, seu ne citatus ab homine, uel a iure iret ad
 92 **sedem Apl. cam:** qd quia cũ Eps sit persona ecclesiastica, & tractat de fauore suo, includet sub hoc uerbo gñali, persona ecclesiastica: arg. c. si. de sim. ubi appellatione monachi includit Abbas. procurans ergo qd Pontificem hmõ excessum fieri, in dubio tenet pœnam p̃sitis in clem. præce. ac et pœna hñc statuta, dum tñ fuerit capus & detentus per potestatem secularem, ut hic dñ. Plus dico, qd tenetur et pœna confiscationis bonorum omnium applicandorũ illi ecclesiã cui p̃erat Eps sic læsus, ut d. c. si quis deiceps. non ex hac hñc expressa, sed ex eo solo, quia percutit, uel offendit Pontificem. In clerico autem inferiore percussio punietur offendens arbitrio iudicis, ut dicit in d. c. si quis deinceps. Conclude ergo,
 93 **qd ubi inferior capitur, uel percutitur, uel uel expulsiua actuali manuum iniectioe suo bñficio spoliatur,** est excommunicatus offensor, per dictum c. si quis suadente. & punitur pœna arbitraria: ut dicto c. si quis deinceps. ubi autem esset capus, & detentus procurante clerico, & per curiam temporalem, donec resignalet suo beneficio, uel ne accederet ad curiam citatus, puniretur procurans uera penas p̃missas, penis hñc expressis. Et licet tex. hic solum p̃feruer pœnam excommunicationis: non tamen excludit aliam pœnam, ita qd pœna hñc statuta, est ad augmentum,
 94 **iuxta l. qui sepulchra. C. de sepul. uio.** qd unde non operatur diminutionem: ar. l. legata iniuriar. ff. de leg. 1. & l. cum tale. §. si. ff. de

minica, quia illa die iam populus incipit saltem post missam audi
 ta laicijs intendere licet Guil. & Gen. hic dicant iō sic fuisse sta
 tutum, quia illa die cōiter non prædicat p̄p cōionem fidelium: &
 sic nec de die Natiuitatis sic hic mentio, p̄ tres missas, quæ tunc
 celebrantur in quibus populus occupatur, & sic non prædicatur.
 Sed non placet: quia licet non prædicetur clero ratione per eum
 assignata, t̄n prædicat populo illis diebus post prandium. Dic er-
 go, ut supra, & pari mō exceptit forsan diem Natiuitatis, qua die
 cōiter populus circa ludos intendit: sed quantum ad festa quinq;
 q̄ hic exprimuntur, quare ista, & non alia elegit, non est alia ratio
 18 danda, t̄ nisi quia sic placuit p̄ditore. arg. l. quia poterat. ff. ad Tre-
 bel. & l. non omni. ff. de legi. & no. in c. li. q̄n. de rescrip. Io. An. No
 19 ta non d, t̄ q̄ istud præceptum de informando populum super so-
 lutione decimarum, factum est in fauorem rectorum ecclesiarū,
 ad quos pertinet perceptio earundem: & iō non debent, seu tenentur
 ex hoc præcepto religiosi ad illam informationē accedere, ni-
 si fuerint requisiti per eos, quos tangit, vel eorum loca tenentes:
 arg. l. si quis solutionem. §. ff. de usur. Ex quo infero, q̄ istam in-
 formationem facere sunt astricti, siue sermone in ecclesijs
 parochialibus, siue in locis proprijs ipsorum, siue alibi, cum text.
 20 loquat̄ indistincte. Item, t̄ q̄ si requirantur per alium, q̄ per recto-
 rem, uel per locumtenentem eius, aut procuratorem habentem
 ad hæc speciale mandatum, non tenent: nec rati habent sequens
 sufficeret, ex quo tractat̄ de præiudicio requisiti, qui debuit p̄ per-
 sonā legitimam requiri ad hoc, ut teneret p̄nis quæ sequunt̄. Verū
 quem s̄m Guil. non est uis, an requirens sit clericus, uel laicus, si-
 quem ē una requisitio sufficeret simplex. An at̄ ualere requisitio
 21 facta per Arrendatorem, cogita. No. decimō t̄ hic casum, in
 quo sacerdos audiens aliquem in sua p̄fessione penitentiali, seu sa-
 lutari tenetur contentem de aliquo auisare, licet p̄sens de illo
 nihil dicat: & sic in proposito uideret, q̄ teneat eum interrogare,
 si soluit decimas: & si r̄ndet, q̄ non, debet eum monere & corri-
 gere, ut soluat pro salute animæ suæ, ac instruere quō ad illas tene-
 tur, & qualiter magnum peccatum est illas non soluere. Si at̄ r̄n-
 deat, q̄ soluit, debet eum confortare in hoc, & laudare eum su-
 per hoc, & animare (quantū poterit) tenet̄ ipsum, ut continet, &
 non desistat ab huius solutione. Verum t̄n. non exigit sic ex-
 actam interrogationem, imō solum q̄ faciat sibi p̄scientiam, ut non
 omittat soluere decimas: non ergo tenetur eum interrogare, an
 soluerit, uel non: sed dum perpenderet, q̄ nihil dicit de solutione
 decimarum, dicit sibi, sitis auisari: & p̄scientiam facio, q̄ non desit-
 stas a solutione decimarū: non. n. debet uelle plus scire de pecca-
 tis alterius, q̄ ipse confitens uelit, maxime q̄ est persona bene in-
 22 telligens, qui p̄stetur. Nota uidecimō, t̄ q̄ ecclesia militans non
 punit pœna excōicationis præcepta non seruante ex obliuione,
 sed solum ex p̄cepto: & sic ex proposito & sciēt. p̄ cor. l. diuis.
 23 ff. de sic. Nec ob. l. j. ff. de legi. t̄ ubi d̄r, q̄ lex coarctat delicta, quæ
 sponte uel per ignorantiam committunt. Ad idem. ff. de susp. tu-
 24 to. l. j. & per totum. t̄ ubi r̄tor remouet ut suspectus p̄ negligē-
 tem suam administrationem, q̄ non punit pœna excommunicati-
 onis, ut hic: q̄ q̄nq; aliqua puniretur corporali pœna, uel pecu-
 niaria p̄ defectum obliuionis arbitrio iudicis, ut in p̄rio: sed ad in-
 teresse partis q̄nq; tenetur p̄ negligētiā, siue æquiparet̄ cul-
 p̄a lata, siue culpa leuis, siue, & leuissima, s̄m materiam subiectā:
 ut l. si ut certo. §. nunc uidentum. ff. commo. cum si. No. duodeci-
 25 mō, t̄ q̄ castigatio religiosi delinquentis p̄ceditur p̄lato suo, p̄ri-
 26 mo loco. p̄ cor. cle. j. §. si qui uerō. §. de priuili. cū si. & sic t̄ Abbas
 debet castigare, & punire monachum suum criminiosum, & non
 diœcesanus, q̄ non exemptus. 45. di. c. j. & c. cū beatus. & c. quat̄,
 & q̄n. ver. licet aut. de accus. sed istud procedit in leuibus, & in de-
 27 lictis proprijs suæ religionis, nō aut̄ in cōibus, & grauibus: de hoc
 habes in c. quanta. de off. or. t̄ Facit q̄ d̄r de milite, qui deliquit:
 nam punitio pertinet ad magistrum militum, ubi crimen est pro-
 prium, uel commune & leue. ut l. ij. & l. omne delictum. in princ.
 secus quando est graue, ut l. iij. in prin. ff. de re mil. cum si. Guilicel.
 dicit, q̄ prima correctio est p̄lato immediati in regularibus ob-
 seruantijs tangentibus conscientiam regularium: alleg. pro simili
 28 d. c. quanta. dicit ubi no. No. decimo tertio, t̄ q̄ religiosi p̄lato
 possunt facere statuta punitiua, s̄m quæ puniantur religiosi subdi-
 ti delinquentes. Nam melius est, q̄ pœnæ certæ statuatur, quā
 q̄ arbitrio p̄latorum religiosorum relinquatur, ut hic clare col-
 29 ligitur: t̄ & idē ubi de aliquo crimine solita est imponi aliqua
 pœna ex consuetudine, illa seruanda est, & non erit locus arbitra-
 riæ: ut not. in lab Imperatore. ff. de præuicatorib. Nota etiam,

q̄ hæc p̄tō addit pœnam constitutionis. de qua in c. j. de decim.
 lib. 6. quam Autor non designat fuit sub nomine Gregorij ex-
 primeret. Quo autem zelo processit, dum non sic de Bonifaciana
 dixerit, ipse nouit, & Creator. vniuersorum, cui patens est oē cor-
 humanum: ut no. in l. ij. ff. de interrog. act. Verū duo addit hæc
 constitutio ad illā: q̄m illa solum locum habebat in P̄dicatorib.
 & Minoribus religiosis: ista addit illam extendendo ad illos reli-
 giosos & Mendicantes, & non Mendicantes, s̄m glo. & q̄ omnes
 transgressores fulminat sententiam excōicationis: in hoc solum
 ubi in sermonibus, uel alibi profertur aliqua per quæ retraherent
 30 uo audientes a solutione decimarum. t̄ Vbi ergo profertur ali-
 qua, per quæ eos retraherent a solutione aliorū iurium ecclesijs
 debitis, non essent excommunicati: ut dicit gloss. licet faceret q̄
 prohibitionem illius constitutionis Gregorianæ. Daturat ergo
 additur pœna excōicationis fauore solutionis decimarum: & sic
 non laxatur ad alia iura: interpretatio. ff. de p̄. & regula. odia.
 de reg. iur. in 6. & l. si maritus. C. de do. inter ui. & uxo. Not. deci-
 31 mo quarto hic, t̄ q̄ grauius punitur delinquentis in secreto, q̄ de-
 32 linquens in publico. t̄ Nam omittens facere p̄scientiam p̄ntem
 in secreto, ut non omittat solutionem decimarum, incurrit pœnā
 suspensionis, & ex mora maiori, ac suspensionis p̄emptu incurrit
 pœnam excōicationis: omittens aut̄ dicere in sermonib. & instrue-
 re publicē audientes, q̄ non omittat soluere decimas, punit̄ arbi-
 trio p̄sidentis. con cor. l. ff. de ritu nup. Nō ob. l. iij. C. de sum.
 Trin. ubi magis punitur delinquens in publico, q̄ in priuato: quia
 ibi plus delinquit p̄ malum exemplū, qui delinquit in publico,
 quā in qui delinquit in secreto: hic at̄ magis delinquit in priuato:
 quia dum audit p̄sentem sibi corde p̄ritum, facilius p̄t eum in-
 33 ducere ad solutionē decimarum omittarum, quā in ḡne loquen-
 do in sermonibus: & sic magis delinquit: t̄ Hinc est, q̄ peccatum
 secretum est arguendum in secreto expresse & noiatim, & nō pu-
 blice. c. si sacerdos. de off. ord. cum si. Not. decimo quinto, q̄ ista
 suspensio non est ab officio, uel beneficio ecclesiastico, sed solum
 ab onere, uel officio p̄dicacionis: cuius gratia gl. magna hic po-
 suit omnes species suspensionis quas eligere potuit in iure. Pro
 cuius declaratione breui diuido gl. in duas partes. Primō ponit spe-
 cies uarias & nouas suspensionis. Sed p̄ ponit opi. an suspensus ab
 officio, censeat suspensus a beneficio. Secū ibi: & quia. Iterū pri-
 ma p̄t subdiuidi in tot partes, quot sunt in ea enumeratæ suspensio-
 nis species, quas per te uide. Iterum subdiuidi in partes quinque.
 34 Primō ponit opi. Hōst. Sed d̄ ponit opi. Io. Tertio ponit opi. Tan.
 & Vin. Quarto opi. Abbas, & Goff. Quinto ponit opi. suā. Secū
 ibi: in p̄rio. Tertia ibi: Tan. & Vin. Quarta ibi: Abbas. Quinta ibi:
 viderentur. Prima pars principalis huius gl. t̄ primō ponit de sus-
 pensione a cōione proximi, & illa est duplex, & incipit ibi: est. n.
 Secū suspensio est a perceptione Eucharistiæ, & incipit ibi: est. et.
 Tertia est ab oblatione altaris, & incipit ibi: item ab oblatione.
 Quarta est a perceptione sacrorum, & incipit ibi: itē a participatio-
 ne. Quinta suspensio est a collatione ordinū, & ista est quadruplex,
 & incipit ibi: itē a p̄secrōne. Sexta suspensio ab executione or-
 dinū, & ista est quintuplex, & incipit ibi: itē ab ipsorū. Septima sus-
 pensio ē ab orōne, seu ingressu ecclesie, & a diuinis, & incipit ibi:
 q̄nq; suspendit̄. Octaua suspensio est ab officio, & incipit ibi: itē
 est ab officio. Nona suspensio est a uoce cap̄i, & incipit ibi: itē est
 suspensio. Decima suspensio est a bñficio, & ista est duplex, & in-
 cipit ibi: itē a bñficio. Vndecima suspensio est a bñficio, & ab offi-
 cio, & incipit ibi: itē est suspensio. Duodecima suspensio est ab or-
 dine & dignitate, & incipit ibi: & q̄nq;. Decimatercia suspensio est
 ab administrōe, & ista ē duplex, & incipit ibi: itē suspendit̄ qs. Deci-
 ma quarta suspensio ē a priuilegio clericali, & ista ē duplex. & incipit
 ibi: itē suspendit̄ qs. Decima quinta suspensio ē a collōne bñfiorū, &
 incipit ibi: itē suspendit̄ quis. Decima sexta suspensio est a p̄firmati-
 one bñfiorū, & incipit ibi: itē suspendit̄ quis. Decima septima
 suspensio est a receptione actiua professionis, & incipit ibi: item
 suspendit̄ p̄latu. Decima octaua suspensio est ab officio legati mi-
 noris p̄ntis maiore, & incipit ibi: itē suspendit̄ officiu. Decima nona
 suspensio est ab approbatione canonicarū, & incipit ibi: itē sus-
 pedit̄ ab approbatiōe. Vigesima suspensio ē ab aduocatione, & no-
 tariatu, & incipit ibi: itē suspendit̄ qs. Vigesima prima suspensio ē a
 collōne magisterij, & incipit ibi: itē suspendit̄ qs a collōne. Vige-
 sima fa suspensio est a p̄dicatione, & incipit ibi: itē ab officio. Adde
 vigesimam tertiam suspensionem, vtz a perceptione fructuum bñfi-
 ciorum per triennium, de qua in cle. p̄ntē. Et miror propter uir-
 ciorum, quare gl. non faciat de hæc mentionem in hac sua glo-
 quam

quam plenissimam esse uoluit. Circa partem s̄m gl. est q̄ sideran-
 35 dū, t̄ q̄ Hōst. opi. prima in ordine, q̄ h̄t suspensus ab officio per
 hominem, censeatur a beneficio suspensus, habet in se rōnē pro
 36 utroque dicto: t̄ quia beneficium datur per officium: ut c. si. de re
 37 scrip. in 6. vñ cum non officiat, t̄ sic cessat labor & onus, cessa-
 re dēt emolumentum beneficij, pro quo l. Scio. in prin. ff. de ann.
 38 leg. & cle. cum sit. in prin. §. de cens. cum si. Verū, t̄ quia mitius
 agitur cum lege, q̄ cum ministro legis, ut l. Celsus. ff. de arbi. imō;
 39 t̄ nec iudex dēt esse, si uellet, lege clementior: ut in Auth. de iudi.
 §. oportet. coll. vj. uisum fuit Hōst. fore d. l. linguēdū, ut dixi, ut sic
 acrius operetur suspensio hominis, q̄ iuris. Præterea s̄m eum, si
 suspensus ab officio indistincte censeatur suspensus a bñficio;
 frustra dicerent iura quādā p̄nentia suspensionē q̄nq; factam
 ab officio & beneficio: ut c. quanta. de off. ord. & c. exigit. in fi. de
 cens. in 6. Vñ s̄m eum, si index aliquid suspendat ab officio & bñ-
 ficio hoc expresse, frustra addit istud de bñficio, quia includebat̄:
 arg. l. iij. ff. de leg. j. At ubi per legem imponeretur pœna suspensio-
 nis ab officio, & bñficio: tunc nihil suspenderet, hanc opi. sequebat̄
 Arch. in c. cum et̄n. de re iud. in vj. ubi Hōst. dictā opin. posue-
 rat. Sed certe licet agendū puto q̄nq; mitius cū lege, q̄ cum mini-
 stro legis, non t̄n semper, ut patet in m̄tia. l. & si seuerior. C. de in-
 fa. & l. quid ergo. §. p̄na grauior. ff. de his, qui no. infa. imō non v̄
 mitius agendū cum lege non. n. dicit lex, iudicē debere esse rigi-
 40 diorē lege, sed q̄ non sit clementior: ut sic quemadmodū non dēt
 esse clementior iudex lege, ita nec rigidior: t̄ quia p̄rius eadem
 41 est disciplina. l. si. C. de sen. pass. cum si. Nec ob. d. l. Celsus. t̄ quia
 ibi erat pœna, & dies ab homine statuta, & iō non est locus purga-
 tioni post moram commissam: ut l. traicitia. §. de illo. ff. de act.
 & obli. Secus ubi pœna ab homine, & dies a lege fuerit statuta, ut l.
 cum dies. §. ff. de arbi. Si igitur dies & pœna forent statuti a lege,
 tunc post moram non esset locus purgationi: ut c. d̄missa. de ele.
 in vj. vñ forsitan harū timore Io. in c. præter hæc. 3. di. dicit totū
 oppositū, vtz, q̄ suspensio facta ab officio per hominē, non inclu-
 dit suspensionē a beneficio: facta uerō a iure, includit: motus em̄
 fuit principl̄r hæc rōne, quia bñficiū cum dēt per officium, non
 dēt afferre commodum suspensio ab ipso officio: hæc opi. tenebat̄
 in gl. c. dilectus. in gl. suspensus. c. tra. mediū. de cle. & in clato
 res. d̄ cler. ex. mi. Sed certe sicut Hōst. non r̄ndet isti rōni, q̄ locū
 h̄t et̄, cum suspensio est facta a iure, ita nec Io. ei r̄ndet, quæ locū
 h̄t et̄, cum suspensio est facta ab homine. Quo circa forsan Tan.
 & Vin. transiuerunt ad aliā opi. non distinguentes, utrū suspensio
 esset facta a iure, uel ab homine, sed solum an suspensus ab officio
 fuerit morosus in petenda absolutiōe, uel non: quia si fuit moro-
 sus, talis suspensio includit suspensionē a bñficio effectuale: quia
 suspensio sic morosa subtrahit̄ bñficiū: aliā nō. alle. c. fin. de elec.
 prout notauerunt in c. cū bonz. de gra. & qual. Hec at̄ opi. non v̄
 procederet usquequaq;: quia si loquamur de suspensio ab officio p̄
 aliquod graue crimen per eum perpetratum, tunc forsan sibi peteri
 non daret absolutiōe: ex eo quia in penam suā pateret̄ hanc suspen-
 42 sionem, saltem detentatam: t̄ ubi. n. non cadit efficax petitio,
 ubi nulla mōra. l. si pupillus. ff. de verb. ob. Præterea ubi est suspen-
 sio facta ad certum t̄ps, an euentum illius diei non p̄t peti absoluti-
 o. l. una. in fi. ff. q̄n. dies vsu. fr. leg. ced. & sic cū non esset in mo-
 ra, non dēt sibi subtrahi beneficium: q̄ esset absurdum rōne supe-
 rius assignata, vtz, quia cum non officiet propter culpam suam,
 non debet habere commodum. Præterea mora in petendo bñfi-
 cium absolutiōnem (dum t̄n non habeat suspensionem in contem-
 ptum) non debet plus operari circa subtractionem bñficij, q̄ ipsa
 causa, ob quam fuit facta suspensio, cum plus delinquat faciens, q̄
 omittens: arg. l. iubemus. j. & q̄ ibi no. C. de sacrosan. eccl. & not.
 Doct. in l. si mora. ff. sol. matr. Et pro tanto forsan Abbas transitit
 ad aliam opi. non distinguens in quem fuerit facta suspensio, nec
 distinguens an fuerit suspensus in mora, uel non petendi absolu-
 tionem, sed solum distinguens circa causam pro qua sit facta suspensio.
 Nā aut̄ est facta p̄ delictum, & tunc includit subtractionē bñfi-
 cij. Aut̄ est facta p̄ infamiam, uel p̄ aliquod factum, de quo du-
 bitat̄ sit mortale peccatum, uel non: & tunc non includit alle. 2. q.
 v. c. presbyter. de pur. ca. c. ij. & c. inter. ita dixit c. a. crapula. de vi.
 & ho. cle. hanc at̄ opi. forsan recepit Abbas, ut refert gl. a uerbis
 Goff. postis in c. pastoralis. in gl. ff. de app. ubi dicebat, q̄ suspen-
 so ex leui causa, vtz propter infamiam, uel scandalū cuitandū, iux-
 ta c. presbyter. ij. q. v. non erat subtrahendum bñficiū: ut quemad-
 modum suspensio non sunt subtrahenda, nisi ex magna causa. C.
 de execu. rei iudi. l. stipendia. ita nec ex magna causa est cuiq; sub-

trahendum bñficiū. xvj. q. vij. c. inuentum. suspensio igit̄ s̄m Goff.
 ex cā magna ab officio subtrahendum est bñficiū. de pur. ca. c.
 inter. Archid. in d. c. præter hæc. refert uerba horū Doct. in effe-
 ctū, sicut gl. hic facit, non firmans pedē, dicens, q̄ idē non suspen-
 sus ex leui causa p̄tmeret suspensionē. c. cū bonz. de gra. & qua.
 Nam iste contemptus in hoc punitur, ut ei subtrahatur bñficiū,
 cum sit grauior excessus, q̄ illa causa leuis, ob quā fuerat suspen-
 sus. arg. l. vnica. ff. si quis ius di. non ob. sed certē ad hanc non r̄n-
 detur illi rationi, q̄ cum sint diuersa officium, & beneficium, igit̄
 de uno ad aliud non inferat̄. arg. l. ff. de calum. Præterea suspen-
 sus ab officio non officiat, licet fuerit ex cā leui suspensus: igit̄ nō
 dēt iterum gaudere beneficio, per iura. §. alleg. Gl. ponit sua opi.
 dicens, q̄ ante omnia seruandum est, q̄ in sententia iuris, uel homi-
 nis reperit̄ expresse: quo stante erunt iungende tres ultima
 ma opin. præcedentes, ac sequendæ. Vult dicere fore distinguen-
 dū, q̄ aut quis est suspensus ab officio ex magna cā: & tunc ei sub-
 trahitur bñficiū s̄m opi. Goff. Aut̄ est suspensus ex leui causa: &
 tunc aut̄ est in mora petendi absolutiōem: & tunc idē, quia v̄ p̄
 hoc p̄tmeret ipsam suspensionē, s̄m opin. Tan. & Vin. Aut̄ non
 est in mora: & tunc sibi non subtrahit̄ bñficiū s̄m opi. Abbas.
 Istud at̄ necessariū colligit̄ ponēdo opi. Abbas pro una, & opi.
 Goff. pro alia. Si at̄ gl. ambas poneret̄ pro una, tunc oporteret po-
 nere opi. Io. in ista dist. & dicere sic, Aut quis est suspensus ab ho-
 mine: & non subtrahit̄ ei bñficiū, s̄m Io. Aut̄ est suspensus a iu-
 re: & tunc aut̄ pro cā graui, & subtrahit̄ ei bñficiū, s̄m Abbas,
 & Goff. Aut̄ ex leui cā: & tunc aut̄ est in mora petendi absoluti-
 o. nē, & sic p̄tmerit suspensionē: & idem s̄m Tan. & Vin. aliā non:
 s̄m eosdē. Sed non puto, q̄ gl. uoluerit includere opi. Io. Nos aut̄
 quid dicemus? Gen. vt dixi uobis, in cle. j. §. de priuili. tenet absolu-
 tē opi. Hōst. Pau. ibidē distinguens tres casus ponit. Possimus la-
 tius distinguere, & sic Interdū loquimur de distributionib. quoti-
 dianis, q̄ solum dantur interessentibus diuinis, & illę vtzq; subtra-
 hunt̄ cuiusq; suspensio ab officio, siue ab hoīe, siue a iure: p̄ ma-
 gna cā, siue pro leui, siue p̄tmerat suspensionem, siue non. Et
 rō quia cura non interfit diuinis p̄ suspensionē, illas non lucrāt.
 43 t̄ Nec mirum: quia et̄ si abesset ab eccl̄a pro utilitate ipsius eccl̄e
 sic, non perciperet: ut c. vnico. de cle. non. res. in vj. Interdū loqui-
 mur de bñficio, prout affert fructus grossos: & hic aduertendū,
 quia interdū reperitur quis fore suspensus p̄petuō ab officio hic
 expresse, uel habito pro expresse in snā iuris, uel hoīs. Et tūc aut̄
 est suspensus culpa uel delicto suo, & censeat̄ suspensus a bñficio:
 44 est. n. huius suspensio similis priuatiōni. t̄ vñ qua ratione priua-
 tus officio perpetuō, censeatur priuatus beneficio: ar. l. de porzari.
 45 C. de bon. dam. iuncto c. cum s̄m Ap̄m. de præb. t̄ ita suspensus
 p̄petuō, p̄ similitudinem quam h̄t, ut not. Vin. in c. ij. de trāsa.
 & Spe. tit. de act. §. secundo loco. ver. Itē q̄x̄rif. & no. Pau. in cle.
 46 j. §. de reb. ecc. non alie. t̄ Aut̄ est suspensus sine culpa, uel delicto
 suo, sicut est q̄n casu, uel senio, aut morbo perpetuo, seu incurabi-
 li redditus est inhabilis, seu impotēs deservire officio: & tūc cum
 non desinat esse intulatus, nec ob hoc priuatus est suo bñficio,
 non censebit̄ illo suspensus. Attē de redditib. eiusdem bñficij sol-
 uet̄ stipendiū alicui, qui p̄ ipso deseruiat illi officio: onera. n. in-
 cumbentia sunt de redditib. bñficij supportanda: ut c. si p. de pb.
 in vj. & cle. ut constō. §. de iurepat. Et pro hoc facit optime tex-
 in c. vnico. de cler. agro. in vj. & c. ij. & c. ex parte. & c. si. eo. tit. de
 quo dicit̄ ubi no. Interdum uerō quis suspenditur ad t̄ps certum:
 & tunc quia certum est t̄ps aduenturū, & q̄ eo aduenire suspē-
 sio ipsa tollitur ipso facto, dicendum est indistincte, bñficiū nō
 esse ei subtrahendum, siue sit suspensio iuris, siue hominis, siue fue-
 rit facta p̄ culpam suspensij, & magnam cām, siue fuerit facta si-
 ne culpa sua, & ex leui cā. Et sit rō: quia cum non desinat esse inti-
 tulatus, & sit certū hanc suspensionem extrincturā, satis grauat̄,
 seu punitus reperit̄ in eo, q̄ fuit suspensus ab executione sui offi-
 cij. Nam in p̄ntiam non potuit Deo per se seruire, sicut officium
 requirebat, & plura forsan emolumenta perdidit, q̄ reportasset, si
 in suo administrasset officio. Præterea & ministro sui posito inte-
 rim fuit prouidendū de bñficio suo, p̄ iura p̄allega. Iura aut̄, q̄ ad
 hoc alleg. Pau. non faciunt: nam c. uel non est cōpos. in fi. de tēp.
 ord. loq̄r in suspensio ad certum t̄ps ab executione officij indebi-
 tē sibi collati, & qui non habebat bñficiū: vñ non suspendit̄ in
 eo, q̄ non h̄t: t̄n ordinanti in debet̄ pœna in iungitur, ut suspen-
 so prouideat usquequo durabat suspensio. Item c. pen. de simo. et̄
 47 non facit: t̄ quia loquitur in ordinato indebitē propter pactum,
 qd̄ fecit super non petenda prouisione sibi fieri, donec & c. Nā t̄

arg. l. j. §. fin. ff. quis, & a quo appell. cum si. Præterea suspensus ab officio simpliciter non incurrit irregularitatem exercendo ea, q non sunt deputata certo ordini, vel officio ex statuto, vel consuetudine, ut no. Inn. in c. tãta. in j. gl. magna. de excels. prelat. sicut est prædicatio. Concludit Guil. qd p qualitercunq; directe, vel indirecte, verbo, vel nutu, aut aliquo signo, aliquis liberam sepulturam morienti restringat, q incurrat hanc poenam: & confititio de hoc, ecclesie militanti denunciabitur, & evitabitur ut excõmunicatus. & istud dicit propter verbum, Alias, hic in tex. positum. qm eũ habet magnas, & longas, & altas, & latas alas, comprehendens oẽm modum inductionis, & citra quacumq; promissionem. ar. c. aua ritie. in prin. de elec. in vj. Sed certe istud aliàs vñ restringi ad promissionem. Nam dicitur in tex. seu alias promittendũ: quasi dicat, Ois obligatio super hoc interveniens est damnata. Igitur inductio allectiva circũscripta omni promissione, non includitur sub huius poenæ fulminatione, & salua ipsius pace, maxime in materia poenæ 74 huius, ut est ista &c. Concludit Guil. qd ubi perceptio decimarum certi loci pertinet ad religiosos, & ad curatum secularem cõiter, pro diuiso, vel indiuiso, aut et pro portionibus inquis: q constitutio ipsa locum habet in eis, primò, vt si detrahant solutioni decimarum in sermonibus, vel aliter, ut populus retrahatur a solutione earum, sint excommunicati. Secundo, ut si requirant pro parte curati, q instruant populum in eorum sermonibus diebus istis solemnibus, & scienter pempterint, q grauius puniantur per eorum superiorem. Tertio, q si scienter omiserint conscientiam facere poenitentibus eis in foro poenitentiali, q sint suspensi ab officio prædicandi, & si fuerint in mora ex post conscientiam faciendi, q sint excommunicati. vnde ver. ad religiosos. tñ intelligo, q ad eos solos in loco illo pertinet perceptio decimarũ. nam detractio eorum eis solum nocet, & non alijs, similiter non instruere publice populu, non facere conscientiam in foro poenitentiali tendit solum ad præiudicium eorum, non alterius: quæ ratio cessat in casu propositio: arg. c. cum in illis. §. fin. de præb. lib. vj. Ex quo infero, q si in loco huiusmodi essent duæ, vel plures parochiales ecclesie, & religiosi haberent ibidem decimas solum unius ecclesie, & decimæ altarũ pertinerent ad clericos seculares, q ista constitutio habet locum, quo ad omnia in istis religiosis. Nam quo ad seculares clericos hñr perinde ac si nullas decimas perciperent: arg. l. si. ff. de calum. Vñ detractio, quam faciunt super solutione decimarũ tendit ad dispendium illorum clericorum secularium, sicq; tenent non est pñt excusari sic detrahentes, cum rem illicitam faciant, & asserant q diuinam iustitiam: ut c. j. de deci. in vj. Et iõ tenentur de damno dato alijs: sicq; iuste ligantur hac constitutione. Eodem modo est videre in requisitione eis facta, q ptemnant, & similiter qõ amittunt conscientiam facere in foro poenitentiali, videlicet illis parochia 75 nis, a quibus decimas non percipiunt. Conclude, q intellectus huius cle. qõ onus huius conscientie fiendæ in foro poenitentiali, iungitur cuiuscunq; religio habenti facultatem audiendi pfectio nes, & iniungendi poenitentias salutare, uel iuxta dispositione cle. dudũ. §. de sepult. vel ex licentia proprii curati, iuxta cle. j. §. de priuileg. vel aliter priuilegiati, aut ad hoc per superiorem deputati, ut est uidere in istis poenitentiaris Papæ, qui cõiter sunt religiosi. Ex quo uidetur, q si de facto ad hoc non deputati audierit pfectio nes, & scienter abstinerent ab hac instructione, non ligarent. Nec 77 ob. c. eum qui. de præb. in vj. & l. non solũ. ff. de noxa. j. vbi nõ dẽt esse melioris pditionis intrusus, q recte intitulatus: quia ibi in actu reprobo ubiq; hic aut licet talis religiosus male faciat audiendo pfectionem, tñ bñ facit abstinento ab hac instructione: non enim ad eum pertinebat eam facere, & si eam fecisset magis deliquisset: igit ab ea abstinento minus delinquit audiendo, imò bñ fecit sic abstinento: & sic pro hoc non debet puniri: ar. l. Gracchus. C. de 78 adul. Item dicitur, q qõ hi religiosi non prædicent, q nec sciũt, nec pñt, uel nolunt, uel ad hoc non sunt deputati: si tñ audiant p fessiones, licet ligantur hac constitutione non seruantes eam: hęc ergo locũ tam in religiosis prædicantibus, & pñtentibus cõiter, q in pñtentibus dumtaxat. Concludit Lopus, q quemadmodũ uolens sua inductione constitutionem, an. marum. de sepul. lib. vj. ligatur ista cle. j. ita inductus si inducenti consentiat, pariter ligat: alleg. ad hoc c. contingit. j. de sent. excõ. & q ibi not. per Io. And. & per Hof. de do. & contu. c. j. licet. vt dicit, uideat in pñmum cle. multorum. §. c. ut. ibi, poenã incurfusur eandem sed certe ille tex. fa 80 cit pro eo in eo, q procurans seipsum capi tenet quemadmodũ si procurasset alium capi: ut ibi dẽ. Sed certe istud non vñ bene dicitur: quoniam inductus, si consentit, nihil malè agit: quia liber-

tas erat apud eum eligendi locũ in quo uellet sepeliri: vñ si pñtent inducenti, & per hoc electio sua non fortitur effectũ, quia hñ ac si facta non fuisset: ut d. c. animarum. non est in odiũ ipsius, sed in odium inducentis eum: q patet: quia ibi non fuit ullus metus, & tñ non tenet electio q dictam cle. multorum. §. sane. §. eo. tit. a pñrio sensu, & eorum quæ no. in c. Abbas. de his q vi me. can. si. Igit non subest rõ, quare inductus consentiens ligetur hac constõne: quia dolo caret, & ista constõ solum punit dolosum, ut patet ex discursu suo. Nec ob. d. cle. multorum. quia ibi procurans se capi exercebat actum reprobum, rõne ordinis clericalis: hic aut nihil mali fecit, ex quo libertas eligendi sibi competeat, licet ad sic eligendum inductus fuerit, non tñ villo metu. Eodem modo non ob. d. c. contingit. quia ibi clericus consentiendo, q per laicum fustiga retur, male faciebat, ratione ordinis clericalis. Et ideo vñ, q ibidẽ sicut laicus fustigans clericum, est excõcatus: ita & ipse clericus in hoc consentiens: licet in hoc quidam dixerint pñmum. Nec ob. d. dicta constitutio, animarum. vbi inductus non põt eligere post aliam sepulturam. Et est ratio, ut ibi no. quia punitur in eo, in quo delinquit. Nam ibi non ualet secunda electio, ne ueniat pñmum, aut uotum suum: non aut q male egerit: & sic, salua pace, non delinquit: si. n. deliquisset carere sepultura deberet: & tñ illa non caret. male ergo dicit ibi gl. licet & Io. Mo. idem q gl. senserit: istud 81 aut magis patebit ex sequentibus. Concludit Lopus, q ista pñtio in quantum addit poenam excõcacionis dictæ constitutionis, animarum. ligat inducentem in casum, in quem suus conatus habuit effectum: hoc est, pñmum, quem inducebat, fecerit id q inducebat. 82 j. Nam uerba debent accipi cum effectu, maxime ubi tractatur de pena spiritali per constõnem imponendam, ut hic alleg. no. p Archid. in §. si ergo. in magna gl. in pen. col. in ver. in poenis aut spiritalibus. xvij. q. j. & per Io. Mo. in c. mulieres. de iud. in vj. Non igitur attendetur, an fuerit licentia, uel non is, qui sic fuit inductus, eo modo quo fuit inductus: sed solum hñ respectus ad ipsam inductionem prouocantem, & ad consensum prouocatum: q intelligo, ubi consensus iste prouocatus durauit usq; ad mortẽ non reuocatus: aliàs si reuocasset iuxta l. j. C. de sacros. ecc. & l. iij. §. si ff. de adm. leg. haberetur, ac si non intercessisset, ut dicitur in iuribus cõstãt euidenter: & intelligo siue reuocauerit faciendo secundã electionem alterius sepulturæ, siue non faciendo aliam electionem, sed solum reuocauit primam electionem. Tñ tex. ille satis urget: qui vñ damnare solum electionem, & sic actum prouocantis, & consensum prouocati. Sed, ut dictum est, poenæ sunt restringendæ, maxime quia omnis uoluntas ultima est auctoritaria usq; ad mortẽ, ut d. l. j. & ista electio prohibita solum pferbatur post mortem. vnde an mortem non censetur efficax, & solum uidebat confirmari morte. arg. l. si mortis. ff. de don. cau. mor. Subtilior est &, ut puto, uerius loquendo pñderandum est, q constõ, animarum. qõ prohibet fieri hñõĩ inductionem: non tñ aliquam poenã imponit inducenti, ex ipsa inductione et reportato cõsensu illius quem inducebat: sed imponit poenam facta humatione sñm electionem prouocantem. Vbi ergo nulla erat secuta humatio, nulla sequebatur poenitentia, ut patet in d. c. animarum. nisi illa, quæ gnãliter infigitur transgressoribus canonum, ut c. ij. de maio. & obe. Hęc ergo constõ, quæ processit solum, ut addat poenam poenæ statuat spẽcialiter in dicta constõne, animarum. non hñt locum, nisi in casu illo ubi habebat locum dicta poenã: arg. l. in testõ. ff. de cond. & de monst. poenã aut illa erat interdicti ecclesie & cemiterij, ubi humatio facta fuit sñm dictam electionem. vñ Autor, ut singulares qui dederunt cam tanto excessu puniret amplius fulminaret q eos suam excõcacionis: & pro tanto tex. iste cautè loquutus est: non. n. dixi, q essent excõcicati inducẽtes aliquem ad hanc electionem faciendam, sed solum uiolatores illius pñtionis. Constat autẽ, q uiolatio accedit, dum inducens optatum effectualem reportat per ipsam humatione. igitur ea cessante, uel quia inducentem poenitet, uel inductum, cessabit illa poenã, & qñ istius sñm vinculu. 83 j. Est igitur conclusiue dicendum, q ad hoc, ut habeat locum huius sententiæ excommunicationis poenã, necesse est primò, q fiat inductio per religiosum, uel clericum secularem: & intelligo siue fiat per eos directe, siue indirecte: arg. l. j. §. deie. ff. de ui. & ui arm. cum sim. Secundo, q prouocatus ad electionem talem cõsentiat huic inductioni, taliter, ut credatur uinculatus, hoc est, ut taliter se astringat, q si eodem modo se astringeret ad aliqũ alium actum licitum, esset recte uinculatus: aliàs si non consentisset, sed non se altrinxisset: talis inductio, seu persuadentis conatus non puniretur, argum. l. j. §. si. ff. quod quisque iuris. cum sim. Tertio

Tertio, q in hoc sensu absq; poenã permanerit usq; ad tps obitus finalis non atcederet pñsentis anterior, ex quo non durauit: arg. l. si pro patre. §. verum. ff. de in rem verso. Quarto, q secuta fuerit humatio iuxta electionem factam per inductum: aliàs ea non facta, non haberet locum poenã antiqua, nec ista noua.

De poenitentij, & remissionibus. Rubrica.

- 1 Aus totius coniuncti.
2 Anima pretiosior est ipso corpore.
3 Remissio datur contrito.
4 Remissio quotupliciter valeat accipi.

Hof. in Summa pñnuat, dicens, q proximo tit. pcedẽti Autor tractauit de poenis, quæ fulminant in tribunali corporis: hic de poenis q infligunt in iudicio animarum. Vel dic sñm Io. Mo. eo. tit. in vj. super rubrica, q post tractatum delictorum, q sunt a toto pñuncto: j. quia actus sunt totius pñuncti, sñm Philosophum, restabat uidere de purgatione eorundem: & sic illius totius pñuncti, q fit per poenas ad purgationem aia, & per remissiones, hoc est, p debitas commutationes: j. licet anima sit corpore pretiosior, ut l. sancimus. in fi. C. de sacros. eccl. tñ grauior unica ex corruptio ne corporis proueniente ex peccato primorum parentum, vñ hñt it quãdam contagionem. Dum ergo cum corpore delinquit, q quum est ut ipsum corpus grauius puniatur, & ab illa punitione iõ inchoauit Autor; sicur est uidere in baptismo. Nã ibi est primo loco exterior, & secundus interior: & iõ primò dixit de exteriori: sed de interiori, sñm eum. Vel dic. §. dixit de poenis formidabilib. q imponuntur criminosis inuitis: hic de poenis salutaribus, q imponuntur criminosis uolentibus. Verũ, quia qñq; harum poenarũ salutarũ in iunctarum sit remissio, iuxta ea q dixi in cle. §. de priuile. ideo subijctur, Et remissionibus. Vel dic, q quia per cordis pñtionem, & hñõĩ poenitentiam inducitur remissio peccatorum: ut c. in domo. de poenit. dist. 4. subditur, Et remissionibus. Vel dic, q hic sumit poenitentia pro pñtione: & tunc bene sequit de remissionibus, quia ad pñtitionem sequitur remissio. Cor. n. pñtium, & humilitatum Deus non despicit, ut in psal. Miserere mei Deus. 3. j. Vel dic de remissionibus. i. indulgentijs poenarum temporalium, in quas facta fuit commutatio eternarum. Circa autem hanc rubrica plene, diffuseq; prosequit quo ad utrunque caput Hof. in Summa materiam istam lucidando: ex quibus aliqua, si tempus patietur, infra. in conclusione subiungam, expedita prius clem.

- 1 Poenitentia ipsius delicti est sacramentum.
2 Poenitentia non conceditur, nisi pr. emissã confessione, & absolutione.
3 Poenitentia non debet concedi etiam pr. emissã confessione, nisi petatur a consistente, si concedatur tamen valet.
4 Tacens habetur pro consentiente ubi tractatur de eius commodo.
5 Poenitentia sacramentum omnem reatum tollit toties quoties quis lapsus est in reatum, & in hoc est maius sacramentum baptismi.
6 Baptismi sacramentum semel prodest, & tollit originale peccatum & eius poenam.
7 Poenitentia sacramentum tollit reatum, sed non poenam totaliter, sed eam commutat in temporalem.
8 Poenitentia non datur, nisi petenti.
9 Excommunicationis absolutio non datur, nisi petenti.
10 Iudicis officium non impertitur, nisi petenti.
11 Christus non sanauit aliquem, nisi petentem.
12 Iudex potest nullo postulante ex officio procedere ad purgandam prouinciam malis hominibus, propter utilitatẽ publicam. & idem propter utilitatẽ priuatã, propter superioris reuerentiam.
13 Iudex a quo, apostolos dare debet etiam non petenti.
14 Iudex officium suum impertitur in fauorem miserabilium personarum, licet non petatur, & in fauorem pupillorum dando illis tutores.
15 Iudex non excusatur, nisi ratione ignorantie in non dando tutores pupillis.
16 Curator non datur regulariter, nisi petenti.
17 Mors est ultimum supplicium, si est naturalis: secus si est civilis: & est omnium terribilissimum.
18 Mortuus dicitur homo anima separata a corpore, licet spiritus eius non moriatur.
19 Supplicium dicitur poenã.
20 Primus est, quem nemo antecedit.

- 21 Vitimus est, quem nemo sequitur.
22 Poenitentia non est deneganda damnato ad mortem.
23 Eucharistia sacramentum præstandum est damnato.
24 Sepulchrum sacramentum præstandum est damnato.
25 Corpus damnati ad mortem a furca non est deponendum, nisi petatur prius a Principe: sed de facili licentiarẽ debet, uel ab eo, qui in loco habet maius Imperium post Principem.
26 Corpus damnati ad sepeliendum potest peti tam ab agnatis, quam sanguine coniunctis: & forma concedendi licentiam a superiore, vide infra in notabili nono.
27 Corpus deportati, seu relegati non est inde transferendum, si ibi moriatur, nisi hoc petito a Principe.
28 Eucharistia sacm licite administratur damnatis ad mortem, sed executio debet differri illa die: si tamen non differatur, nõ reuert.
29 Eucharistia sacramentum est cibum animæ, & non corporis.
30 Eucharistia sacramentum non est concedendum statim morituro non precedentibus signis contritionis.
31 Eucharistia assumptio quantumcunq; deuota non liberat condemnatum a pena imposta per iudicem pr. extu criminis.
32 Immunitate ecclesie gaudere debet criminofus confugiens ad ecclesiam, exceptio latrone publico, & depopulatore agrorum: & de confugiẽte ad corpus Christi.
33 Eucharistia sacramentum est maius sacramentum quocunq; alio.
34 Immunitatis ecclesiarum priuilegium est contra ius commune, & ideo restringendum.
35 Corporis Christi assumptio operatur salutem animæ, aliquoties etiã salutem corporis circa egritudinem.
36 Immunitate gaudere debet criminofus confugiens ad corpus Christi, sicut confugiens ad aliquam ecclesiam.
37 Propter unumquodque, & illud magis.
38 Dispositum in vno casu, dicitur dispositum in alio habente maiorem rationem.
39 Statuta recipiunt extensionem ex maiore ratione.
40 Mulier sperans fuit sanata ex tactu simbriæ Christi.
41 Locus dicitur sacer, licet sit prophanus pendente tempore quo ibi remanet corpus Christi.
42 Immunitate non debet gaudere criminofus confugiens ad sacrum chrisma, uel oleum sanctum, uel ad sacrum fontem.
43 Extrema vnctiois sacramentum non est concedendum damnatis ad mortem.
44 Extrema vnctio datur tantum illis, cum quibus uiuis, & mortuis communicandum est.
45 Extrema vnctio adiungetur est pro postis in articulo mortis.
46 Abusus dicitur quod solet fieri a longo tempore, si est inhumanum: nec potest dici iustus.
47 Consuetudo contra rationabilia, est corruptela.
48 Monitus charitatiuẽ ad aliquid agendum, quod tenetur ex charitate agere, potest cogi ad illud agendum censura ecclesiastica.
49 Iudex ecclesiasticus habet iurisdictionem contra dominos temporales in corporibus damnatorum sepulture tradendis, & in alijs casibus expressis.
50 Sacerdotem impediens, ne poenitentiam salutarem ualeat concedere damnato ad mortem, potest condemnari a iudice ecclesiastico, siue impediuerit directe, siue indirecte non exaudiendo damnatũ sacerdotem petentem.
51 Ordinarij tenentur monere q primũ commode poterunt dominos temporales, ut corpora damnatorum tradere habeant consanguineis petentibus, pro illis sepeliendis, & aliàs eos cogere per censurã ecclesiasticam: aliàs ordinarij negligentes peccant mortaliter.
52 Canonem obseruare negligentes peccant mortaliter.
53 Excommunicatio non est fienda non pr. emissã monitione, lata tamen tenet, illa non pr. emissã, sed uenit relaxanda illicõ.
54 Pẽtor quacunq; hor a ingemuerit, Deus non recordat culpẽ illius.
55 Reatus omnem honorem excludit quo ad iudicium humanum, non quo ad fauorem animarum.
56 Legis auxilium frustra inuocat, qui committit in legem.
57 Mortis pẽtoris Deus non querit, sed ut magis uiuat, & conuertat.
58 Lex humana non parcat.
59 Quod quisque iuris in alterum &c. procedit de iure humanq; secus de iure diuino.
60 Sententia mortis non debet demandari executioni infra decem dies appellandi.
61 Poenitentia damnatis ad mortem non est concedenda, ubi non constaret de signis contritionis.

- 62 Mors temporalis nihil aliud est, q̄ separatio corporis & animæ.
- 63 Mors, quæ imponitur prætextu delicti, & sic propter offensam rei publicæ, non tollit offensam factam Deo.
- 64 Offensa reipublicæ facta, non potest remitti a partibus, ne delicta remaneant impunita.
- 65 Offensa læsi non potest remitti a republica.
- 66 Delictum bis non debet puniri in hoc seculo, sed idem delictum punitur in hoc seculo, & in alio etiam punitur alia pena.
- 67 Testamentum non potest facere damnatus ad mortem, nec aliquā ultimam voluntatem etiam quo ad pias causas.
- 68 Damnatus de crimine statim ex sententia est servus pene.
- 69 Bona damnatorum ab intestato perveniunt ad proximiores.
- 70 Criminosum iudex ecclesiasticus ab ecclesia extrahere non debet: quia sicut immunitatem servare tenetur contra alios, & contra se, etiam si debito pecuniario ad ecclesiam confugerit, & siue fuerit dives, siue pauper, nobilis, siue ignobilis.
- 71 Criminosi, qui auferunt ad ecclesiam propter immunitatem, an possint aliquo modo condemnari, siue a iudice ecclesiastico, siue seculari intra ecclesiam. Dicitur q̄ sic: dummodo ex pena non sequatur mors, aut membri mutilatio.
- 72 Criminosus confugiens ad ecclesiam potest tam ab ecclesiastico, q̄ seculari intra ecclesiam condemnari ad carceres, etiam dato q̄ ibi in brevi esset moriturus: tamen ad carceres existentes extra septa ecclesiæ non debet adduci, cum tunc priuaretur immunitate.
- 73 Immunitate gaudet confugiens ad ecclesiam etiam non consecratam, dum tamen auctoritate Episcopi fuerit instituta.
- 74 Immunitate non gaudet confugiens ad oratorium, etiam si ibi divina fuerint celebrata.
- 75 Ecclesiā principaliter est facta ad celebrationem divinorum.
- 76 Iustus cingi, pro cincto habetur.
- 77 Doctor dicitur traditis insignijs doctoralibus, licet nondum aliqua tanquam Doctor legerit.
- 78 Immunitate gaudet confugiens ad ecclesiam, etiam interdiciam.
- 79 Immunitate gaudet excommunicatus confugiens ad ecclesiam.
- 80 Immunitate gaudet Indeus non fidei confugiens ad ecclesiam: & idem si ad corpus Christi.
- 81 Iudæo corpus Christi non est concedendum, nisi appareat de signis contritionis.
- 82 Immunitate non gaudent assassinus, depopulator agrorum nocturnus, & intra ecclesiam, vel prope delinquens.
- 83 Ecclesiæ rector tenetur providere de necessarijs confugientibus ad ecclesiam.
- 84 Immunitatis violator est puniendus pena, qua debet puniri reus læsæ Maiestatis.
- 85 Immunitas ecclesiæ datur volenti, & petenti eam: alijs si ille, qui confugerit ad ecclesiam, sponte exierit, non videtur immunitatem frangere.
- 86 Iniuria, vel dolus non fit volenti, & scienti.
- 87 Iniuria fit ecclesiæ ex percussione clerici.

V M. fm.] Quemadmodū adueniente casu articuli mortis iudicio Dei siue fato aut infirmitate, non denegat p̄stituto in tanto discrimine p̄nia salutaris: ut c. ij. de fur. quinimmo, & a sn̄a excoicationis, cuius absolutio sedi Ap̄licæ referuat, impeditur tunc a quocūq; inferiori absolutio: ut in cle. præced. ita nec deneganda est poenitentia salutaris p̄stituta in articulo mortis iudicio, vel sn̄a hoīs, v̄z quia p̄damnatus est ad mortem naturalem. Et quia in aliquibus partibus visitabat, q̄ iustitiarij, & dñi t̄pales non patiebant sic ad mortem damnatos recipi, & admitti ad p̄niam salutarem: iō vt eos cohiberet a tanto abusu damnabili, providet prout in p̄nti p̄tione p̄tinetur, quam diuidit in tres partes, licet gl. solū diuidat in duas. Primò. n. p̄mittit cām suā p̄tōnis. Scđō subijcit unum caput charitativæ p̄visionis. Tertio subijcit aliud caput punitivæ coercionis. Scđā ibi: iustitiariorum. Tertia ibi: locorū. Casus. Iustitiarij, t̄palesq; dñi, prohibentes damnatis ad mortem salutarem p̄niam dari, ab ordinarijs excoicari debent, si moniti non desistant, abusu p̄rio non obstante. h. d. No. primò, q̄ poenitentia salutaris est sacramentum ecclesiæ. p̄cor. cle. t. s̄. de priuil. licet ille tex. in princ. innuat p̄rium. Sed dic, ut ibi: verum sub ista poenitentia salutaris includitur ipsa confessio. f. nisi enim illa antecederet, ista absolutio, & poenitentia non prestaretur. f. Plus etiam, sola p̄fessio nō sufficit, nisi confitens petat se absolui, sibiq; poenitentiam dari, ut hic. Tria ergo includuntur. Primò ipsa confessio. Secundò abso-

lutionis petitio. Tertio poenitentia pro reatu impositio: quod utrum sonat. Fateor tñ, q̄ q̄ p̄tens non peteret hæc duo, valeret tñ absolutio, & poenitentia impositio sibi iniuncta, ex quo non dicitur: f. ad hoc. n. præbet consentium suum, & præbere censetur, et si non petat: quia tractat de comodo suo: arg. l. qui patit. ff. mand. f. hæc. n. poenitentia salutaris miseratione Dei oīm reatū, & culpam reatus tollit, nedum semel, imò toties quoties quis lapsus est in reatum: & in hoc est maioris potentia: h̄mōi poenitentia facim, q̄ facim baptismi: f. qm̄ illud solum semel proficit, ut dicit Host. in Sum. eo. tit. in prin. verum illud tollit reatum originale, & eius poenam: f. istud aut tollit reatum, non autem penā. licet eam commutet in temporalem, quæ erat perennis stante reatu. Pro quo facit: quia et illud facim baptismi, licet tollat reatū actualē in adultum, non tñ penam in totum, sed commutat in t̄palem: adinstar huius sacri poenitentia, ut patet de poenit. dist. j. c. dixi excubitor. No. quarto, f. q̄ poenitentia salutaris non datur, nisi petenti. f. Idē dicimus de absoluteione a sententia excoicationis, ut non detur, nisi petenti. c. significasti. de eo qui dux. in matr. quam pol. per adul. & ibi no. f. Idem de officio iudicis, q̄ non exercet iudex ad commodū priuatum, nisi fuerit postulatum: ut l. 4. s̄. hoc autē edictum. ff. de dam. infec. Facit l. cum postulasset. eo. tit. f. Idem de Christo, qui neminē sanauit, nisi eū pro quo petito p̄cessit. primo de poen. dist. j. s̄. in euangelio. Nec ob. c. ad audientia. in fi. de spons. vbi quis cogitur agere poenitentiam: quia illud speciale, fm̄ Paul. Tu dic, q̄ istud in foro p̄cientia: illud in foro humanæ iustitiæ, pro quo c. quicūq; 33. q. ij. Nec ob. c. qualiter, & qn̄. de accus. cū sim. f. vbi iudex ex suo officio procedit, & nullo postulate: quia illud facit ad comodum publicum, ne maleficia remaneant impunita: & vt prouincia purget malis hoibus. l. congruit. de off. p̄rasi. Item si concernat utilitatem priuatam, sed fiat ob superioris re. uerentia: f. ut est datio Apostolorum, q̄ fit officio iudicis, & dari dēt et non petenti, ut cle. ij. s̄. de appell. & ibi no. f. Idem si persona priuata ob cuius utilitatem iudex prouidet ex suo officio, est miserabilis, uel demens, aut pupillus: nam de aduocatis prouidet, ut l. nec quicq; s̄. aduocatos. ff. de off. procon. & curatorē dementi dat. l. scimus. s̄. j. C. de admini. tu. & tutorem pupillo non petenti. f. nec excusatur si non det, nisi probabilem ignorantia prædat. l. j. s̄. magistratib. ff. de ma. conue. fm̄ Card. Med. facit ad istud no. l. qui habet. s̄. si pupillus. ver. deniq; ff. de tut. f. vbi curator nō datur regulariter, nisi petenti. Not. quinto, f. q̄ ultimū supplicium est mors. concor. l. qui vltimo. ff. de pen. Quod est uerū de morte naturali: secus autem in morte ciuili. Facit l. j. ff. de pub. iud. cū si. Mors. n. per quā quis desinit esse id quod est: vt est uidere in homine. f. Spiritus. n. q̄q̄ non moriatur, extincto corpore per separationem eius a corpore, hō tñ desinit esse: ut l. si hō mortuus. ff. de verb. ob. Dñ meritō ultimū supplicium, vel quia in ipsa separationem supplicium grauius incutitur, dicente Philosopho quarto Ethicorū, q̄ mors est ultimū terribilium, uel quia cum omnes passionem sunt supplicia. f. (Nam supplicium dñ pena, ut in Auth. de non eligen. secundo nubentes. s̄. in aut non habuit. coll. ij. & s̄. q̄ si delinquentes. in Auth. de mand. Princ. coll. 3.) ista passio est ultima, & sic dñ ultimū supplicium. Nam in homine hoc mortali non est possibile eo extincto adesse, vel p̄tingere posse aliquam passionem, & sic nec supplicium ullū. f. Vñ sicut primus est, quē nullus antecedit, ut l. si fuerit. ff. de reb. dub. f. ira ultimus est, quē nullus sequitur, ut l. eum qui. ff. ad Trebel. & facit l. cum quidam. ff. de leg. ij. cum si. Strictius aut sumitur supplicium, videlicet q̄n̄ vita, ciuitas, uel libertas adimitur, ut ff. de bon. damn. l. j. in princ. & ibi not. Nota sexto, f. q̄ ista constitutio, licet statuat non denegandam esse poenitentiam salutarem damnato ad mortem, nō propterea approbat, vel auctoritatem præstat sic graui sententia: & ideo verbum, Depurandum, non refertur ad statuta canonica, sed ad verbum, Non debeat: concor. c. indemnitate. circa fin. de elec. in 6. & cle. attendentes. s̄. illas quoque mulieres. s̄. de statu monac. Nota septimò ex isto tex. q̄ sacramentum ecclesiæ præstandum est damnato ad mortem, siue loquamur de sacramento poenitentia salutaris, ut hic, f. siue de sacramento eucharistia, ut c. quod in te. eod. tit. f. Sed de sacramento sepulture. i. 3. quæst. vlt. c. vlt. secundum gl. Sed certè illud c. nihil facit: uoluit allegare c. quæsitum. eo. n. ubi est tex. clarus. f. Verum tamē, fm̄ Hostien. corpus damnati ad mortem ita demum est de furca dependendum, si fuerit a iudice petium & concessum: alijs non. allegat. l. j. & l. ij. & l. iij. ff. de cadaue. punit. sic nor. in c. ex parte. ij. de sepul. secundum quem iudex hanc licentiam facile concedere debet.

debet: quia p̄cessa sepeliatur si ante mortē fuerit penitens. & ita refert gl. hic posita, & not. Doc. in c. quæsitum. Sed certè non est iudicis hanc licentiam dare, sed Principis, ut not. in d. l. j. ff. de cadaue. punit. f. Præterea solet dubitari, an cuilibet petenti sit data licentia, an verò agnatis, seu sanguine coniunctis. Et certè d. l. j. de cada. punit. loquitur indistincte, imò v̄t, q̄ gra humanitatis est magis eligendū exemplo Ioseph ab Arimathia decurionis, viri iusti, qui petijt a Pilato corpus Iesu cā sepulture: loco. n. Principis erat ibi Pilatus: & in eo, q̄ petijt, patet q̄ sine licentia p̄cessa non fuerat ei impune licitū corpus Iesu tradere sepulture, cum Iesus fuisset damnatus ad mortem, mortē autē crucis. Ad istud tñ p̄r̄nderi, q̄ Pilatus qui ad mortem eū damnauerat, credebat eum fore reum læsæ Maiestatis, ex eo quia appellabat se Regē Iudcorū, & ex hoc eum p̄dicere Cæsari: vñ non erat, fm̄ eos, sepeliendus, nisi licentia petita, & obtenta a Principe, ut l. ij. ff. de cadaue. punit. Vñ secus in criminosis alijs reatib. irretitis. Quicquid sit tex. clare loq̄ in d. l. j. v̄z, q̄ olim non denegabantur cognatis cā sepulture cadauera punitorum: hodie aut necesse est, q̄ licentia petat & cedatur: q̄ intelligi vel a Principe, ut ab eo, qui in loco hēt maius Imperium post Principem: ut l. si in aliquam. s̄. si. cū l. seq. ff. de off. procon. & leg. Nec ob. d. l. ij. f. vbi corpus deportati, vel relegati in insulam non est eo mortuo uide transferendum, nisi Principe p̄sulto: quia fuit ibi in status, vt maneret, q̄ diu uiuere; & sic vt inde et mortuus non discederet. At datus aut furca, vel vt in aliquo loco decapitret, seu als moriatur, non est damnatus, vt ibi maneat, sed solū vt pena mortis ibi subeat: qua sumpta, vel expleta, executionis mandata est sn̄a: & iō alius q̄ Principes hanc licentiam de facili dare dēt, fm̄ opin. Host. q̄ sic saluari p̄t. Vel dic, q̄ sepultura non denegat deportato, vel relegato intra ipsam insulam, in quam fuerat deportatus, vel relegatus: sed si petat, ut cadauer transportet ad locum vñ exiit, uel aliū, non p̄t fieri nisi Principe p̄sulto. Ex quo possum inferre, q̄ damnatus ad mortem humilis nō est in loco vñ exiit, sed solū in loco vbi pena sustinuit: & sic etiam sensus pro cordia dictarum legū, q̄ aut loquimur de mortuo natura in furca, seu ligno iustitiae suspensio: & tunc quia illa pena v̄t fuisse inflicta, ut daret post mortē, non est deponendus, nisi licentia petita, & p̄cessa, q̄ de facili danda non est. Et iō Principe in consulto, vel agente Principis vicē non est danda: arg. l. ij. p̄sertim, quia res est magne formidinis & exēplaris, retrahens plures alios ab excessib. taliter castigatis: arg. l. j. C. ad l. l. ul. repe. & cle. cupientes. in princ. eo. tit. pro. & patet in l. capitaliū. s̄. famulos. ff. de pen. Aut loquimur de mortuo natura t̄ truncato capite, uel igne suffocato, & exusto: & tunc cadauer seu ossa & cineres eius collecta sunt, petita licentia & obtenta sepeliendi, q̄ de facili dēt p̄ceditū quia pena huius non censet inflicta, ut daret post mortem: tū quia non est res formidinis, nisi pro illo actu decapitationis vel combustionis, cum uestigia non supersunt. Et sic v̄t, q̄ inferior a Principe iustitarius, siue dñs t̄pales hanc licentia p̄cedere p̄t: arg. huius cle. à p̄rio sensu. Quia sicut impediēt concessionem poenitentia: ita p̄cedere poterant, seu non impedire p̄cessionem poenitentia, & et ipsam sepulturam. Aut loquimur de mortuo ciuilitate, sicut est deportatus, vel relegatus in insulam: & tunc aut loquimur de sepultura eius ibidē fienda: & illa p̄ceditur de iure cōi: nec per hoc est alicuius petenda licentia. Aut loquimur de sepultura fienda alibi extra dictam insulam: & tunc non p̄t fieri Principe in consulto. Rō: quia pena illa fuit imposita, ut daret post mortē: & quia huius deportationis pena non insigit, nisi a Principe, & a p̄fecto vr̄bis, & a p̄fecto p̄torio, & ab eo, q̄ mandato Principis cognoscit, seu agit vicē p̄fecti p̄toris, ut l. ij. s̄. si. & ibi not. ff. de pen. in l. vna. ff. nil no. appel. pen. Vñ si est inflicta a Principe, equū est, ut ipse solus ab huius pena liberet: ar. l. put quisq; ff. de solu. & arg. not. per Inn. in c. vt n̄m. in fi. de appel. Si autem est inflicta ab inferiore, v̄t idem, ut solus Princeps liberet: quia de gratia datum est illis inferioribus, vt in insulam deportent, vel relegent, & in hoc sunt iustitia ministri. Non igitur est in eorum potestate hanc poenam iustitia suadente inflictam reuocare, & damnatum liberare. istud enim totaliter est gratiosum, & sic soli Principi reseruatum: arg. l. j. & per totum. C. de sentent. pass. & l. ij. eod. tit. Nota octauò ergo ex p̄missis, f. q̄ damnato ad mortem licet ministratur corpus Christi, ita tamē quod illa die deferatur executio, fm̄ Host. in c. sane. de celeb. miss. Contra tamen reseruatur: imò in aliquibus partibus in via dum ducitur ad mortem reperitur paratum sacerdotem celebrantem, & eleuantem beatissimū corpus Christi, & tunc recipit communionē: & certè licet

esset honestius, ut executio differret illa die, fm̄ Host. n̄ nec fit in iuria factō, nec sacri minus proficit, q̄ statim fiat executio: ex quo. n. manifesta apparuerunt signa poenitentia, & contritionis, nulla fit ipsi factō iniuria per talem mortē ipsius, sicut nec fieret si alicui alteri existenti in articulo mortis ministraret: f. est. n. solū cibis animæ, & non corporis: & ideo nihil de eo, q̄ t̄git corpus, præsertim sine peccato considerandum est. Pro hoc etiam quia corpus Christi, dum hoc casu ministratur, reperit eum, cui ministratur, in tali statu vt debeat illicō interfici, & cū solum operet circa salutem animæ, & non corporis, ne uideat impedire bonū iustitiae: arg. l. meminerint. C. vñ vi. cum si. dicente Psalmo: Iustus Dñs, & iustitias dilexit &c. Psal. x. Non est attendendum, q̄ mors corporis statim sit futura igne, chorda, vel gladio: ex quo salutem animæ est pariter tam grande sacm̄. f. Et ideo si solū peteret Eucharistiam sic damnatus ad mortē, & statim esset moriturus, & an non fuisset p̄fessus, nec signa p̄titionis in eo apparerēt: vtiq; denegaret ei, ne tanq̄ indignus porcus cibū hunc salutiferū manducaret. prout dicit idem Host. in quocunq; alio existente articulo mortis. ita q̄ de eius reconualecentia non speratur. Nā sibi ministrandum est, si in eo ante apparuerunt signa poenitentia & p̄titionis: alijs non. Not. nonō et, f. ex p̄missis, q̄ recipiens q̄tuncunque deuotissimē & corde contrito corpus dñicum, non liberatur a pena corporali sibi inflicta, vel infligenda per hominis, aut iuris sn̄am. Nec ob. c. inter. de immun. eccl. & l. p̄nti. & per totum. C. de his, qui ad eccl. config. f. vbi configiens criminosus ad ecclesiā, defendendus est per eam, ne puniatur extractus inde uiolenter, excepto latrone publico, & nocturno agrorū depopulatore. Igitur multo magis est defendendus configiens ad corpus Christi, f. q̄ est maius omni ecclesiā, ut de p̄scr. dist. 2. c. nihil. f. quia istud priuilegium immunitatis est p̄ius cōe & indulgentum solum ecclesijs, non est extendendum. ar. c. priuilegium per sonale. de reg. ur. in 6. cum si. Vel fm̄ alios, corpus Christi est cibus solū animæ, & non corporis, ut est spiritualis alimonia: ideo non potest ad tutelam penæ corporalis. Ecclesiā uero est corpus corporalis, sicut proficit aduersus personam corpoream. Videte dñi mei interdum loquimur de fugiente ad sacratissimum corpus dominicum, ut illud sumat ore, iuxta traditionem ipsius Dñi nostri Iesu Christi: f. & tunc solum proficit salutem animæ, licet & q̄nq; proficiat salutem corporis aduersus ægritudinem instatē, uel p̄tatem: non autem proficit in aliquo ad extenuationem, uel moderationem penæ inflictæ per sn̄am, aut insigendam t̄palem, seu corporalis, ut hic, licet fm̄ Host. operetur aliquale m̄ dilationem executionis dictæ penæ, ut supra dixi. f. Interdum loquimur de fugiente ad corpus dñicum uelut ad tutelam singulare, sicut est quā criminosis fugit ad corpus dominicum, quod defendebatur per locum, uel iter publicum, uel ad egrotum a sacerdote reuerenter, ut quotidie fit: & tunc dicit Host. in d. c. sane. defendendum esse usq; ad sanguinis effusionem, hunc gaudere immunitate eadem, & maiori qua gauderet si ad ecclesiam confugisset. Mouetur ipse: quia priuilegium immunitatis datum est ecclesijs solum p̄ Deū: igr̄ multo magis ipsi Deo hoc fuisse v̄t indulgentum: f. quia p̄ q̄d unūquodque, & illud magis, ut Auth. multo magis. C. de sacro. eccl. & l. quantō magis. ff. de iureiur. cum si. Nec est hic extensio priuilegij indulgi ecclesijs, imò euidens demonstratio, q̄ potius seu magis hanc immunitatem habet ipsum corpus dominicum, q̄ aliqua ecclesiā. f. Præterea & extensio non improbat, qm̄ eadem & maior rō subest i ipso corpore dominico, q̄ in aliqua ecclesiā. f. Sic et uideamus in statutis quantūcunq; penalibus, q̄ extendunt ad alios casus, vbi subest eadem rō uel maior: ut l. si postulauerit. s̄. ratio. ff. de adult. Est autē, vt puto, dñia inter hunc casum & præcedentem: qm̄ in casu præcedenti fugiens ad corpus dñicū solū, & de directo tendit ad obtinendum animæ suæ salutem: illa igit reportat miseratione Dei misericordis. At isto casu fugit ad corpus dñicum solum & de directo, ut obtineat sui corporis, hoc est franchisiam & immunitatem ne capiat: sicut si ad aliquā ecclesiam confugisset: ideo dignum, & iustum est, ut illum reportet: & istud puto uerum, licet gl. & Doct. communiter sentiat p̄rium in d. c. quæsitum. Tñ Arch. ibidem v̄t stare cum Host. quia corpori Christi nulla res anteponi debet. j. q. j. c. multi. f. & illud cōprobabat fides mulieris fluxū sanguinis patientis: quæ, ut sperabat, ad solum tactū s̄mbriæ Christi fuit sanata. Math. ix. f. maximē etiā, quia negari non p̄t quemcunque locum prophatum de se pro eo tempore quo ibi est corpus dominicum, & sacrum aut religio: f. sum esse: arg. l. quæ religio. ff. de rei vend. f. Secus ergo si fugiat ad san-

ad sanctum chrisma, vel oleum sanctum, vel ad sacrum fontem baptisimi ex ecclesia existentia: quia in istis non est eadem ratio, quae in ecclesia. 43 Puto est, quod extrema unctio non sit danda dano ad mortem: quia 44 nescit an licentia procedat sepeliendi eum, vel non. et ista unctio danda dicitur esse ei qui habet cognitionem ecclesiae in vita et post mortem: et quia solum adiuuenta est pro infirmis, de quorum vita et pali non speratur, ut cle. j. in princ. s. de priuil. intellige tamen sane supra dicta, quod Dominus noster Princeps temporalis non dat de directo licentiam sepeliendi, quia haec non pertinet ad eum: sed dat licentiam remouendi de patibulo suspensum, uel combustum ossa, et cineres colligendi, ad eam sepulturam: ut probatur in d. l. ij. et fi. ff. de cada 46 ue. punit. Nota decimo, et quod solum fieri longo tempore est inhumanum, et religioni, et saluti animarum trimum, non de usus, sed 47 abusus. et sicut nec de consuetudo, sed corruptela uel corruptio. et ca. quae sunt rationabilia: ut in Auth. ut nulli iud. s. j. coll. x. No. 48 vnde cum, et quod qui charitatem non facere, quod cogit id agere ecclesiastica censura compulsi. et cor. id quod de charitatio subdicitur, in clem. frequens. ver. in exigendo. s. de excess. praelat. 49 et in c. cum Apostolus. de cens. cum si. No. duodecimo, et quod hic datur iurisdicatio loci ordinario ecclesiastico et iustitiarius et dominos temporales laicos, qui aliam non sunt de iurisdicione ecclesiae, nisi in casibus specialiter exceptis: de quo in c. noui. de iud. Et hic 50 aduerte: et quia interdum prohibetur sacerdos requisitus, ut non habeat accessum ad eum, qui datus est ad mortem, uolens ei accedere penitentiam salutarem: et tunc quia homo prohibito sit sacerdos, qui est ecclesiastica persona, et circa id quod est sui officii, inducitur per hoc crimen ecclesiasticum: sicque prohibens merito uenit arcendus per iudicem ecclesiasticum de iure communi. arg. clem. ex graui. s. de usur. Interdum uero non prohibetur sacerdos de directo, sed ipse damnatus ad mortem, dum petit facer dotem pro penitentia habenda non exaudiri: et tunc quia prohibicione homo denegat alimonia salutaris, et inhumaniter, ac praecipuum Dei, ut infra dicam, manifeste fit, iustum est ut prohibens censura ecclesiastica ad hoc compellatur, ut hac cle. in fi. Vnde forsan hoc casu an ista cle. non poterat ordinari iuxta cle. vnic. s. de off. ord. cum si. verum tamen in Pau. non vnde hic dari iurisdicione, cum de iure sit, quod iudex ecclesiasticus compellit secularem ad obseruantiam iuris canonici in foro suo in his, in quibus dicit seruari. de fo. coepe. c. ij. de iure iur. c. licet. de excep. et c. cum quidam. de sent. excom. mun. et c. decernimus. in vj. Nec mirum, in eum: quia compellit et secularem seruare iustitiam, et maxime personis ecclesiasticis. 51 23. q. v. c. administraciones. Nota decimo tertio, et quod ordinarius iuberet hanc monitionem facere dum primam commode potest. cor. l. haec peditio. ff. de cond. et demon. et cle. cupientes. uerbi. qui uero. s. tit. prox. et in obediencia censura ecclesiastica procedere tenent: et ideo si negligat procedere, ut hic cauetur, et tanquam transgressor canonis mortaliter peccat, ex quo alia poena et ipsam negligentem non infligit, ut c. ij. de maio. et obed. quae autem continentur sub his uerbis, censura ecclesiastica, habet in c. quarenti. de ver. sig. 53 Nota decimo quarto, et quod monitio dicitur praecedere censuram, cor. c. sacro. de sent. exco. licet teneat sententia exco. cationis lata, monitione non facta: sed tunc illic est relaxanda: ut no. in c. Romana. e. ti. in vj. Ratio impulsua colligitur ex princ. huius cle. nam fuit frequentia huius abusus, qui tenebat ad animarum periculum, et propter ceptum domini procedebant, inquietes, et In quacumque hora ingemuerit peccator et c. de poenit. dist. j. s. hoc idem. Ratio dubitandi fuit: 55 et quia reatus suus, ob quem damnatus erat ad mortem, eum ab omni fauore et honore excludit, ut l. j. C. ubi senat. uel cla. et quia cum poenitentiam commiserit delinquendo, non est audiendus beneficiu legis implorans, ut l. auxiliu. in fi. ff. de mino. c. quia frustra. de usur. cum si. et quia forsitan plures interfecit homines, non compatiens atibus cori, ut aliquando ad Deum queri possent, aut panem recipere, tanquam leo in spelunca. unde eadem mensura iudicandus erat: arg. l. j. ff. quod quisque iur. cum si. Item et presumptio uis, quod hanc poenitentiam petat, non propter Deum, sed ad differendi suppliciu: et sic non est audiendus. l. addictos. C. de Epi. et cle. et l. addictos. C. de appel. et l. ij. C. de fals. et c. si suscitata. de in inte. rest. cu. si. Ro. decidendi est: quia in quacumque hora peccator ingemuerit et c. ut s. dixi. Nec ob. d. l. j. C. ubi sena. uel cla. quia loquitur ad fauorem et honorem humanu, non autem ad fauorem, et diuinu iudicium. Nec ob. d. l. auxiliu. quia

non implorat beneficium legis humanae, quod delinquit, ut ibi: sed implorat gratiae diuinae, quam Deus sua misericordia cuiunque peccatori contrito largitur: et qui non uult mortem peccatoris aeternam: sed ut magis conuertatur, et uiuat: quod et exemplo monstrauit, dum latronem in cruce crucifixum audiuit poenitentem, unde persecutus est plenam remissionem, atque abolutionem cum promissione patrie ecclesiae. de consec. dist. iij. c. baptisimi uicem. in Paulum. 58 et lex. n. humana non parcat: ut l. qui ea mente. ff. de furt. cum sim. 59 et Nec ob. d. l. quod quisque iuris. quia loquitur quo ad forum humanum, non autem quo ad diuinu. Nec ob. d. l. addictos. et quia, ut ibi dicitur, executio sententiae mortis non fit infra decem dies a tempore pronuntiationis eiusdem, si nodum erat appellatum fauore ipsius, ut forsitan aliquis compansione motus appellet pro eo, si forsitan ipse non curaret appellare: ut d. l. non tamen. unde non est retorquendum in eius laesionem: quod fieri est poenitentia petita ibi de negatur: arg. l. quod fauore. C. de legi. et Verum ubi signa poenitentiae in eo non apparent, non esset audiendus: quoniam tunc malitiosus, et non ex fide illam postulat: arg. c. a nobis. de sent. excom. et l. in fundo. ff. de rei uen. 62 et d. l. ij. C. de fal. Conclude, et quod poena mortis temporalis, quae nihil est aliud quam separatio corporis ab anima, infligitur propter offensam factam reipublicae: et unde non poena tollit poena offensae factae maiestati diuinae: arg. l. si. ff. de calum. et ideo si in tali homine non est quo ad Deum poenitentia, uenit puniendus in alio furore aeterno supplicio: aliam temporaliter solu, prout suae pietati placebit: qui sua misericordie commutat poenam aeternam in temporalem. Nec mirum in Cardin. Mediol. quia ex pluralitate personarum, in quas delinquitur, plura delicta perpetrantur, ut l. j. s. fin. cum l. seq. ff. de iniur. 64 et quia in re quae protinus laesus quo ad se remittat iniuriam sibi factam et poenam, non tamen praedicitur reipublice quominus offensor puniatur de offensa facta reipublicae, cuius interest, ne maleficia remaneant impunita, ut l. ita uoluerat. ff. ad l. Aquil. pro quo c. si diligenti. de fo. comp. et c. contingit. j. de sen. excom. tex. cum gl. in l. ij. ff. ad Syll. et l. qui coetu. s. qui uacantem mulierem. ff. ad l. Inl. de ui. pub. et facit quod not. in cle. vnica. s. de uisur. in glo. ex his. et Sicut econuerso, si reipublica remitteret offensam sibi factam, non censeretur remissa offensa laeso. Nam latrones furca figendi sunt, ut solatium sit affinis, et cognatis interemptorum, ut l. capitalium. s. famofos. ff. de poen. Illud ultimum placet in se, uidelicet ut offensa facta proximo non censeretur remissa, etiam si Princeps crimen remitteret: l. ij. s. si quis a Principe. ff. ne qd in loco publ. Tamen puto, quod remissa offensa facta reipublicae, et poena inde infligenda corporaliter per Principem, uel aliu ad hoc praeterea hanc, amodo non poterit ob illud delictu puniri corporatim criminofus, ne uideatur illusoria esse homini remissio: ipse autem laesus poterit agere iniuriarum ciuilitate, et aestimare salua taxatione iudiciali homini iniuria iuxta l. praetor edixit. s. j. ff. de iniur. Nec ob. d. s. famofos. quia illud quod de desolatio affinium interemptorum, est ratio accessoria, non principalis. Sicut ergo per poenitentiam salutarem non derogatur poena temporalis in hoc seculo infligende, ut ex parte terreantur ad familia facinora prorumpere, ut hac cle. ita est pro infligenda huius poenae temporalis: quantum cumque sit ultimum supplicium, non derogat poenae in alio seculo infligendae: ut hic et colligitur. Nec ob. l. licet. in fi. ff. nau. cau. stab. et ubi ex eodem delicto nemo dicitur bis puniri: quia uerum est in hoc seculo: at hic una poena, a Deo alia rationabiliter puniatur. Et hoc pertinet pro pluralitate offensarum ratione pluralitatis eorum, in quos delicta perpetrantur: non ergo est hic unum delictum, sed plura, et pro quolibet poena speciale patitur: super quo uide quod dixi in cle. j. s. de priuil. Secunda de poelo, et quod damnatus ad mortem non potest facere testem, nec codicillos, nec legatum, nec fideicommissum, nec aliquam aliam ultimam uoluntatem: et quo ad pias causas, ut l. eius. ff. de testam. in Card. Medio 68 la. et est. n. seruus poenae statim lata sententia an executionem, et sic non potest testari, nec codicillari, nec legare, nec fideicommittere, 69 ut l. ij. ff. de leg. i. et licet aut bona eius perueniant ad successores suos ab intestato, per Auth. bona defunctoru. C. de bo. dam. hoc est ex dispositione iuris ratione sanguinis: arg. l. hac parte. ff. vnde cog. non autem ex iudicio tacito descendens. illud. n. colligitur, quod facta codicillos sine testibus, et testari poterat, ut l. si quis cum nullis. s. fin. et l. constituantur. in prin. ff. de codicil. fecus autem quod non facit codicillos, ut dixi. Tertia conclusio in Gen. in Inno. et quod iudex ecclesiasticus non potest clericum confugientem ad ecclesiam extrahere inuitus, et punire, tum quod nullo iure hoc cauetur, tum quod ipse iudex ecclesiasticus quem admodum debet seruare immunitatem ecclesiae et alios extrahere nitens, ita debet ab hac executione abstinere,

abstinere. allegat. xvij. q. 4. c. reum. Innoc. uero in c. inter alia. de immu. eccl. Sed certe Inn. habuit aliam considerationem: quoniam iudex ecclesiasticus nemine damnat ad mortem, nec ad membri mutilationem, nec ad sanguinis humani effusionem. et c. inter alia. uoluit, quod confugiens ad ecclesiam non dicitur exhi, ut inde pateret poenam mortis, uel mutilationis. Unde, cum cesset haec ratio in iudice ecclesiastico, cessare debet canonis dispositio, ut l. x. q. i. s. quis. ff. de iure patr. Nec obstaret ratio prima Genz. quia licet non reperiat hoc ex prece, et specificie iure cautum, tamen nec reperit hoc iure prohibitu: quia prohibitio d. c. inter alia. est limitata, ut dixi. Nec ob. scda ratio: quia locum habet ubi iudex ecclesiasticus uellet exhere laicum, ad finem uel penam mortis, uel mutilationis pateret infligenda per iudicem secularem: aliam fecus. Nec ob. d. c. reum. quia eodem modo dicitur intelligi, uel defendat confugiens, non patiat amodo poenam mortis, uel mutilationis, sed ut satisfactio laeso pecuniariet: uel si non potest soluere, seruiat ei perpetuo: ut ibi no. Sed certe uidemus et tamen praestitimus, quod nemo inuitus de ecclesia exhi, nedum pro delicto, imo nec pro debito pecuniario, pro immunitate ecclesiae: ut hinc colligitur ex l. j. C. de his, qui ad eccle. p. fug. et cum ista consuetudo sit pia fauore ecclesiae, seruanda est: ut c. ad Apostolicam. de sim. et c. sup. eo. de cogn. spirita. cum si. et not. Inn. in d. c. inter alia. Nec ob. d. c. inter alia. ubi extractio uel interdita immunitate, uel ne sequatur mors, uel mutilatio: quia imo spalis et absoluta prouisio est super non executione confugientis, non distinctio sit nobilis, uel ignobilis, pauper, uel diues, iuuenis, aut senex, clericus, uel laicus, criminofus, uel aeri alieno suppositus: sed solum distinctio an sit liber, uel seruus, ut ibi. Verum ultra hanc absolutam prouisiorem, ut honor ecclesiae, facta tenent rectores ecclesiae obtinere, ac pro cura pacis, et uita ac membra sic confugientiu rueri, et ut satisfaciatur pecuniariet laeso. id puto dictu Genz. in se bonu esse: hoc saluo, et sic saluo opi. Inn. et quod taliter confugientem potest procedi, et inquiri, et poenitentia fulminari per iudicem ecclesiasticu, et tunc in carcere detinendus est, ut poena luat. unde in aliquo locum si sit infra dicta ecclesiae, aut septa eiusdem, detrudet loco carceris: alio exhi, et detrudet in monasterio aliquo, ut ibi sit carceratus, nec pro hoc infringet ecclesiae immunitas: quia de ecclesia non exhi, ut ad locu priuatu deportet, sed ad monasteriu: et sic de ecclesia non exhi, cum in ecclesia punitur maneat: per hoc enim, quod confugit non detur delictu impunitu. Et ideo uideret dicendu de iudice seculari, non quod possit eum poenare poena mortis, uel mutilationis, sed si ex hac causa poenaret eum poena carceris ppetui, uel ad tempus, postea ad eius requisitionem confugientem ad ecclesiam, et ad monasteriu adduci, ibi deo; in carceri iudicis ecclesiasticu requisitu. pro quo facit d. l. pnti. ubi in ciuilib. procedit sic confugientem: et sic ideo in criminalibus, dum non sequatur mors, uel mutilatio. Nec miru: quia hanc poenam imponit lex ciuilib. qnq; ut Auth. sed hodie. C. de adul. quam allegabat pro se Inn. in d. c. inter. Ex quibus infero: quod ad carceres epales, uel ad domu epalem existentem ex septa ecclesiae, non dicitur adduci sic de ecclesia exhi: nam non gaudet immunitate hac ecclesiae poenae, licet quidem in Inn. in d. c. inter alia. et sic confugiens ad domu, uel ad palatium Epi, potest inde inuitus extrahi, nec pro hoc dicitur libertas ecclesiae infringi. Guil. autem tenet cum Inn. dum tamen monasteriu non sit nimis arctum: nec carcer ppetuus, ex quo hodie carcer est, et ad poenam institutus, ut c. quis. de poen. in vj. Et not. in cle. j. s. de here. ubi non datur nisi panis doloris, et aqua tristitia, ut epen. de apost. et maxime quoniam carcer est adeo arctus, ut infra paucos dies habeat mori: tunc non seruaret uita confugienti, et c. reu. pallegatum. Plus in eum officialis esset irregularis condemnans aliquem ad tam crudelem carcerem: mors enim, quae inde sequitur magis est afflictiua pro maiore, et longiore languore, quam mors subito infligitur, sed in Gen. hoc non probatur expresse pro iura. 72 et Ego autem puto, ut supra dixi, posse procedi ad hunc confugientem, et eum debere condemnatum carceri mancipari, et perpetuo. Nam licet mors inde sequatur, et forsitan citius: tamen potest interim superuenire misericordia Principis, aut alius casus solennitatis repetent ob quod solet fieri gra homo in carceris: quae ratio non habet locum quoniam mors aut mutilatio membri statim infligitur: ad quae habuit respectum d. c. inter alia. et d. c. reum. uel reor, saluo saniori iudicio. Scio tamen, quod Hugurio in d. c. reum. tenet, quod confugiens de cetero nunquam puniatur in corpore pro delicto, pro quo fugit ad ecclesiam: et hoc 73 dicit securu tenendum. Conclude, et quod confugiens ad ecclesiam gaudet hac immunitate, et si dicta ecclesia non sit seclerata, dum tamen autoritate digeclani fuerit instituta, seu edificata: et sic seruatur consuetudo, quae pro seruanda est, ut no. Inn. in d. c. inter alia. Idem Arch. in c. fra-

ter. xvij. q. 4. Idem et si ibidem non fuerint diuina celebrata, in Ho. st. in c. pen. de immu. eccl. licet Ber. ibidem in Genz. allegat. l. j. 74 et si. C. de his, qui ad eccle. p. fug. et sic at in oratorijs simplicibus: illa. n. non gaudet immunitate ecclesiasticu, et si ibidem fuerint diuina celebrata. Et sic vj. quod confugiens ad oratorium crucis ultra Rhodanum existens, non gaudet hac immunitate, quae ibi fuisset celebrata diuina. Et potest esse ratio: quia ecclesia principaliter est instituta pro celebracione diuinorum, quae et ibi hoies Deum orare, et adorare conueniunt pro remissione peccatoru, ut not. in l. j. s. publicu. ff. de iust. et in. et ideo non attendit, an sint, uel non ibidem celebrata diuina: sufficit. n. quod habitu et potentia idonea sit, ut ibidem diuina celebrentur: arg. l. ex eo. et l. pen. ff. de test. mil. et ubi iustus circingulo militaria, statim gaudet beneficio militari, licet nondum fuerit in expeditione: quae ordinatio, et deputatus est ut illuc accedat. 77 et sicut doctoratus, per traditionem insignioru doctor est: ut cle. c. u. sit. s. de magi. licet nondum aliquid, ut doctor, legerit. et uero oratoriu principaliter est ratio orandi, et pces priuatas, atque secretas Deo fundendi: et ideo non curat si in poenitentia aliqui fuerint ibidem celebrata diuina: pro hoc enim non efficit ecclesia, ut desinat esse oratorium. 78 Item not. in Guil. et ut gaudeat immunitate ecclesia interdicta: nam homo immunitas dat ecclesiae ob honore Dei: ideo cum Deus non deliquerit, non dicitur hoc honore priuari, ut not. Host. in d. c. frater. 79 et 17. q. 4. Quinta conclusio in Guil. et quod excommunicatus fugiens: gaudet immunitate, non pro se, sed pro honore ecclesiae. et hinc liter Iudaeus, et alius infidelis confugiens ueraciter, ut ibidem protegat, non autem sic de uel simulat, gaudet hac immunitate, ut l. j. C. de his, qui ad eccle. confu. Et ideo in fugiente ad corpus dicitur, ut ad tutelam sui corporis. Secus si ut illud sumat: et quia tunc infideli non daretur: nec excoicatum, nisi signa poenae in eo apparerent, ut not. Arch. in d. c. quae statur. l. 3. q. ult. Sexta conclusio in Guil. poenitentia est iurium canonici et ciuilib. ut solum tres criminofus non gaudeant confugientes hac immunitate. et Primus est assassinus, hoc est, latro publicus. Secundus est depopulator agroru et ciuitatis. Tertius infra ecclesiam, uel cimiterium, seu de prope cri mens perpetrans insidiosu. Et ideo perpetrans homicidiu in ecclesia, non tamen insidiosu, uendens est in ecclesia, et per ecclesiam. et sic intelligit c. si. de immu. eccl. et in Auth. de mand. Prin. s. quod delinquente. coll. 3. Inn. uero, et Goff. solum intelligunt insidiatorempolatore publico in stratis, non autem de alio. et sic in eos solum duo criminofus excepti, licet Ber. teneat primu dictu in c. ij. de homic. ut not. Arch. in c. sicut. l. 7. q. 4. Septima conclusio 83 et in eundem, et quod immunitas haec ueratur nedum, ut non extrahatur inuitus, sed et ut sibi non denegetur uictus, et uestitus, ac et locus quietis: ecclesiam. n. ipsa, ad qua confugit, prouidere hinc in in carceris. l. iudicis. C. de episc. aud. et cle. j. s. de here. Nullus nepe arcandus ulla necessitate est, quae se commisit defensionem clauium 84 dicitur. l. 7. q. 4. c. diffiniuit. Octaua conclusio et in Guil. quod reus homini immunitatis est puniendus poena, qua puniri debet reus laeso maiestatis. Nam ut ille ultimo supplicio ferendus est, ut l. ij. C. de his, qui ad eccle. p. fug. Ad oia praemissa uide l. pnti. C. de his, qui ad ecc. confug. per quam plura statuta sunt de his, qui Guil. posuit. Nona conclusio et per hunc tex. quod quemadmodum beneficium huius poenitentiae salutaris solus gaudet, qui eam petit, et appetit: et ita beneficio immunitatis ecclesiae gaudet ad illam confugiens, si uelit, et appetit: unde si extrahat inuitus uiolata apparet dicta immunitas, sicque ipsa ecclesia ueluti iniuriata prosequitur suum interesse, atque reintegrationem. Ex quo inferitur, et idem sentit Guil. quod si confugiens sponte se offerat iustitiae, et de ecclesia sponte exeat, 86 non censetur uiolata immunitas: non respectu confugientis, et quia sibi uolenti, et scienti non potuit fieri dolus, uel iniuria, ut l. cu. donacionis. C. de transac. uel respectu ecclesiae, quia cum non fuerit exhi, sed sponte recessit, non fuit immunitas uiolata, et sic nec ecclesia in 87 iuriata. ar. l. q. dictu. ff. de pa. Nec ob. c. ptingit. de sen. exco. et quia ibi ordinari clericali fit iniuria ex pculsione clericu, quae ipse clericus sponte fuerit percussus: hic autem nulla iniuria fieret ecclesiae, si confugiens sponte exiret. In eo autem, qui captus fuit extra ecclesiam, et ducitur captus per ecclesiam, et inde inuitus extrahitur, an dicitur uiolata ecclesiae immunitas, et an gaudere debeat immunitate. Arch. in c. sicut. l. 7. q. 4. mouet quod allegat pro, et s. nec firmat pedem. Pro parte immunitatis allegat c. diffiniuit. in prin. ea. q. Contra immunitatem adducit l. si quis. C. de adit. pri. Attende, quae iste non confugit ad ecclesiam, et sic non dicit gaudere hanc eandem conclusionem tenent Doctores etiam antiqui, ut refert Arch. in d. c. reum.

- 1 Quætores elemofynarum aurum extrahere querunt a uiris bonis subtili ingenio: quod reprobat.
2 Subtilitas ingenij an sit necessaria.
3 Simplicitas duplex est.
4 Subtilitas proprie est quando est amica ueritatis: & si illi contrariatur, non est subtilitas.
5 Subtilitas non est argumentum, sed fallacia, in quacunq; materia ponatur, si non adhaeret ueritati.
6 Subtilitas perniciofa, difpendiofa, uel nimium rigoroza, reprobat.
7 Via est frangenda, qua ducit multos ad scandalum.
8 Superfluum non est aliquid in iure.
9 Quætores non poffunt predicare coram clero, nec coram populo.
10 Quætores ad quæftam faciendam non debent admitti, nifi cum licentia Sedis Apoftolice, aut cum literis ordinariorum.
11 Quæftor licentia per Epifcopos data faciendi quæftam, nõ potest probari per testes, fed neceffario probari debet per fcripturam.
12 Priuilegium, uel refcriptum non fufficit allegare uerbo, nifi factõ exhibeatur, nifi quo ad interruptionem prefcriptionis.
13 Prouifio facta non prefentatis literis executori, est nulla.
14 Quætores habentes literas faciendi quæftam, quibus perfonis teneantur prefentare: & utrum fufficiat uerbo prefentare, aut requiratur realis prefentatio, etiam fine requifitione.
15 Quæftor literas infpicere debet ordinarius, & illas examinare: illis tamen examinatis, uel non, non debet admitttere, uel debet admitttere: est tamen in arbitrio illius admitttere, uel non.
16 Priuilegiatus, fi a populo, & a fingularibus ipfius populi uoluerit aliquid exigere, priuilegium est intimandum populo.
17 Gratia facta alicui requirens executionem, in ea debet executor deputari.
18 Gratia intimari potest per illum cui facta est gratia.
19 Quæftorum exactio, dicitur exactio improba.
20 Aduocatus plus effectualiter non debet exponere uerbo, quam contineatur in fupplicatione fcripta.
21 Quætores non debent populo intimare ultra contenta in literis.
22 Quæftorum literas Epifcopi tenentur examinare: alijs fi fcienter negligenter, committerent peccatum mortale.
23 Precipimus, iubemus, mandamus, uerba funt preceptiua.
24 Indulgentias concedere est Epifcoporum, non inferiorum.
25 Indulgentias non potest concedere Epifcopus quo ad non fubditos, fed bene quo ad fubditos. Quid de Archiepifcopo?
26 Motu proprio dicitur fieri aliquid, quando fit de factõ, & non de iure.
27 Difpenfare fuper uoto non potest inferior Epifcopo.
28 Quætores afferentes fe poffe difpenfare fuper uoto, poffunt puniri de falfo.
29 Difpenfatus a Papa fuper uoto fine caufa: an fit tutus quo ad Deum, remiffiue.
30 Confefiones audire, poenitentias iniungere, & abfoluere, proprij facerdotis est.
31 Reftitutio male ablatorum est fienda: lefo, fi certa funt ablata quo ad perfonam, cui est fienda reftitutio.
32 Reftitutio male ablatorum ubi non conftat de perona, cui refcõ est fienda, est fienda pauperibus arbitrio Epifcopi, & non inferioris.
33 Corrigiam magnam facere de corio alieno prohibitum est.
34 Indulgentiam cum remiffione omnium peccatorum folus Papa concedit: Epifcopi & superiores indulgentias unius anni concedunt.
35 Simoniam committere uidetur qui in auditione confefionis propter poenam tollendam pecuniam recipit.
36 Gratia Dei tantum animas purgatorij adducit ad caelestem gloriam.
37 Suffragia uiuentium profunt animabus purgatorij: & utrum ad perducendum animas ad caelestem gloriam.
38 Anima exiftens in purgatorio egreditur propter ingreffum quelibet factum a quolibet in ecclefia Beate Marie de Angelis iuxta Affiffium, ubi Beatus Francifcus uitam suam ducebat, die primo mensis Augufti.
39 Bonifacius, prefentis libri compilator, alijs Padue habuit quandam amiffiam.
40 Remiffionem plenariam folus Papa concedere potest.
41 Remiffio plenaria non operatur, nifi corde contritis.
42 Abfolutio a pena & a culpa non est iuris, fed uulgi.
43 Papa folus concedit abfoluionem a pena & a culpa.
44 Iubileus est de quinquagesimo in quinquagesimum annum.
45 Anaritia est radix omnium malorum.
46 Ecclefia habet clauas.

- 47 Locutio pluralis duorum numero contenta est.
48 Numerus maior continet in fe minorem.
49 Clauas Ecclefie funt due: alia est fori contentiofa, alia fori poenitentialis.
50 Inhibitio iuris sine decreto quandoque operatur, ficut cum decreto: ficut in prohibitione priuati.
51 Statuta, fiue confuetudines, quæ admittunt quæftores ad quæftam faciendam sine literis, ipfo iure non ualent.
52 Pena est arbitraria ubi certa non est.
53 Quætores abufum committentes in quæfta facienda, Epifcopi folum poterunt punire.
54 Punizio data aliquibus, alijs denegata cenfetur.
55 Quætores abufum committentes in faciendi quæftam, an electi & confirmati poffunt punire.
56 Quætores potest coercere Epifcopus etiam exemptos committentes abufum fuper quæfta fienda autoritate propria.
57 Fame publica non habent originem a maliuolis, standum est.
58 Membrane non funt occupanda fuperfluis.
59 Elemofynam petere, & illam dare est meræ uoluntatis.
60 Quæftoribus pro recuperationibus ecclefiarum, fabricæ, & fimilium, non est credendum, nifi mediantibus literis.
61 Quæftor literæ ad quæftam faciendam, fi funt Apoftolica, funt exhibenda diocelfanis: & idem de literis metropolitano-rum eisdem quæftoribus conceffis: idem de literis legatorum, & fimilium.
62 Suffraganei impediunt quæftores accedere per eorum diocelfim cum literis metropolitani & charitatiuis, puniri poffunt a metropolitano: & idem in literis Apoftolicis.
63 Exempla non reftringunt regulam.
64 Quæftorum nomen est equiuocum.
65 Clauis Ecclefie an fe extendat fuper animabus exiftentibus in purgatorio.
66 Clauis ecclefie non remittit offenfam factam Deo: nam folius Dei est: fed bene remittit offenfam ecclefie militanti factam.
67 Abfolutio a pena & culpa data a Papa tempore iubilei, est remiffio offenfæ factæ ecclefie militanti.
68 Quætores abutentes literis Apoftolicis, uel alijs fuper quæfta fienda, difpenfatus puniunt.
69 Refcripto abutens, fiue fit ad lites, fiue ad beneficia, non potest puniri ab ordinario.
70 Epifcopi recipientes aliquid pro examinatione literarum ipforum quæftorum pro quæfta fienda, fimoniam committere dicuntur.
71 De cætero, uerbum refpicit futura, non præterita.
72 Indulgentiam an fepius confequatur accedens fæpe ad locum indulgentie.

AVSIONIBVS. Suprà proxima clem. Autor damnauit, & prouidet contra abufum dñorum temporalium, & eorum officialium impediendum dari poenitentiam falutarem damnatis ad mortem, & fic in difpendium animarum: hinc autem damnat & prouidet contra abufum quæftorum elemofynariorum falfa affirmantium, & eorum ptatem temere ampliantium, ut a fimplicib. fallaci ingenio maiores quæftus exigant: & fic in prejudicium burfaru: Quæ diuido in partes feptem. Primò ponit gnaliter abufum quæftorum, ut illum damnat afsignata cã. Secundò quæftores duo prohibet olim per pccilium gnale prohibita. Tertiò de nouo fuper uno prouidet aduerfus fraudis commenta. Quartò ponit fpecialiter & diftincte octo abufus quæftorũ. Quintò afsignata caufa illos amodo exerceri interdicit. Sextò oia priuilegia Apoftolica quo ad pccilla quæftoribus conceffa reuocat. Septimò, & ultimò puniri mandat exemplariter quæftores in aliquo prædictorum abufuum delinquentes. Scdã ibi iuxta. Tertia ibi: literas. Quarta ibi: ad hec. Quinta ibi: nos. Sexta ibi: omnia. Septima ibi: quæftores. Cafus. Elemofynarum quæftores exercere prohibentur abufiones hic expreffas, & eorum caffantur priuilegia tria; puniriq; formidabili poena etiam exempti iubentur. h. d. Nota primò, quod quæftores elemofynarum, ficut funt Fratres Sancti Antonij Hierofol. ingenio subtili nituntur extorquere à uiris fimplicibus aurum, exemplo eorum, qui nituntur subtili ingenio aurum a Barbaris extorquere, ut l. ij. C. de commer. & merca. & ad inftar filiorum Ifrael, qui iufi fuerunt per Deum fugere cum auro Aegyptiorum. 2 Exodi iij. capitulo. fecundum Guil. & Genzel. Sed certe subtilitas ingenij est neceffaria, ut exigatur a prudente filio huius feculi, &

culi, & ab auifato id, quod foluere fcienter nõ uult, ut d. l. ij. Secus ergo in hoie fimplici, ut coluba, prout est cõmuniter ruffico, operi deditus: tunc n. ingenij parũ, aut nihil laborat: de facili n. credit, maximè his, in quibus de eis uerfari falus aia. ar. l. fi. C. de testi. & l. j. ff. de ede. c. u. fi. Vñ dicimus, quod duplex est fimplicitas. Quædam dolofitati tria, & illa est bona, ut hic. Alia est difcretio tria. & illa est mala, ut nota. r. 6. q. j. c. fi cupis. Nota tertiò, quod subtilitas proprie est, quæ est amica ueritatis: em illi tria, non est fubtilitas, fed fallacia. Vñ iftud uerbũ, potius, hic politũ, fumit nõ pparatiuè, fed electiuè, uel correctiuè, fm Gen. ut alias dictio, imò lege, fi ita fcriptũ, ff. de hæ. in fti. c. u. fi. Argumentũ igit in quacũ que materia fubtiliter adinuentũ, fallacia est pccipi, nõ fubtilitas, fi ueritati nõ cohæreat. Facit l. fallaciter. C. de aboli. est. n. fubtilitas deceptorij, quod reprobat l. pe. C. ad Trebel. & c. dilecti. de iudi. Idè fi pnciofa, uel difpendiofa, aut nimũ rigoroza, ut dictũ iuris melius probat & c. Nota tertiò, quod frangenda est uia, quæ ducit ad occafum, & plurimorũ scandalũ parat. cor. c. ut circa. in prin. de els. in vj. & c. animarũ. de fepul. co. li. Nota quartò, quod prohibet p gnale confiliũ, iterũ de nouo prohibet p hanc confõnem: Nã prohibitio, quæ fit hic quæftoribus: olim facta fuerat p confiliũ generale, de quo in c. c. u. tit. Nec ob. s. quibus. in j. confõne. Vbi nihil in iure dicitur efferre: quia hic fit repetitio argumenti p difputantē, uel repetitur, ut addat folutionē. cor. cle. cupientes. s. de penis. Sed certe, aliud efferre, & aliud p modũ difpofitionis, agere ut hic: nã hic fit prohibitio et de nouo. Vñ dic, quod post dictũ confiliũ gnale tanta quæftoribus fuerit indulgentia priuilegia, quod quafi prohibitio confilij cenfebatur reuocata. Et iõ de nouo illa prohibitio fit iterato, & fic uim hēt cuiufdã innovationis, propterea caffat hic autor oia priuilegia tria. Facit cle. dudum. s. de Nota quintò, quod ifta prohibitio hēt duo capita. Vnum, quod oēs hi populo nõ pccipit. Ex quo patet, quod clero pccicare nõ phibentur. concor. in fimili, dicta cle. cupientes. Et quod ibi dixi s. ti. prox. Et efferro: quia cum folum incedant ifti quæftores fallaci ingenio, ut aurum exigant, nihil proficerent in clero, qui magis prudens est, nec fic decipit poffet, ficut populus. ar. l. adigere. s. quãuis. de iure pa. cum fi. Talium em lingua dicitur dolofalabia at iniqua funt de tractoris, & furronis: qui non pauci funt et in hac curia: quã Romanã appellamus. Verũ licet p hanc cle. nõ prohibeant clero pccicare, prohibent tũ p alia iura: quã hi foli pccicare poffunt, quib. à iure pcciffum est, uel qui ad hoc fuerunt inuitati. c. excõicamus. s. quia uero. de hæ. & s. de fepul. cle. dudũ. s. in ecclefiis. fm Gẽz. Aliud caput efferre, ut non admittant ad quæfta faciendam, nifi fuper hoc habent licentiã à fede Apoftolica, uel à loci diocelfano, & de illa fidẽ faciunt p literas autenticas realiter exhibitas. Ex quibus collige primò, quod nõ fufficeret facere fidẽ p testes, uel alia documenta, ex quo requirunt literæ Apoftolicæ, fi licentia data fuit p epifcopum. concor. l. vna. C. de man. Prin. Et fic efferre calus fpecialis, ubi plus ualeat fcriptura, quæ de pccipio. s. l. in exercẽdis. C. de fide in ftru. Alij uero, in l. pccatũ. C. de pccatis. Collige fecundò, quod nõ fufficit uerbo allegare priuilegiũ, uel refcriptũ, nifi factõ exhibeatur. concor. c. fu. p. eo. in f. ij. de app. nõ ob. l. ficut. C. de pccipio. 3. o. ann. ubi fufficit allegare refcriptũ: quod nõ exhibeatur: quia ibi efferre fubaudiendum, & exhibitio. ar. l. uenice. C. de inoffi. do. Vel dic, quod ibi efferre p pnteruptã præfcriptionē illã, quæ efferre odiofa. ut no. in l. fi. C. de edi. diui Adria. tol. fecus aut ubi tractaret de grauando, uel aliter procedendo p reum, quod fuit refcriptum impetratum: tunc enim neceffe efferre, quod exhibeatur refcriptum. ut in Aut. qui femel. C. quõ, & quõ iudex. & in corpore uñ fumitur. & c. c. u. in iure. de officio. deleg. Et iõ uos uidetis, quod fuit fententiam post modum constitutionis tpe Benedi. 11. fe. re. quod prouifio facta p executorẽ literis non pccentatis, & efferre nulla. ad idẽ c. duobus. de refcrip. in vj. Et efferre aduertendum, cui fienda fit harum literarum exhibitio. Et certe quia tex. non aperit hic, uñ quod aut loquimur de literis diocelfanis, & tunc cũ quæftor efferre j. locum alique fua diocelfis, fatis fufficere pñt, fi illas exhibeat uel curato loci, aut alteri ecclefiastico ubi pñdentis, uel quod fecũ deferat, dum quæfta facit. ita quod patenter apparet, cũ hñe licentiã ab Epõ, & quod fup hoc pot facere promptam fidem. Vñ fm primum intellectum, debet exhibere literas et non prouocatas: quia offerre fe dēt. ar. l. Jul. s. offerri. ff. de act. em. fed fm intellectum fm, nõ dēt eas offerre, nec exhibere alicui fpali. uñ, nifi perant: nõ em admittant, nifi exhibeant. Aut ergo amittunt, fine exhibitione, & pccipi non poffunt, quod admittunt. Aut non admittunt, & tunc ibi efferre uel tacita requifitio. Ideo efferre literas exhibere, ut clarẽ patet ex hoc textu, p quo dicitur,

s. offerri. c. u. fimi. Vbi autem loquimur de literis Apoftolicis, uideretur idem dicendum, propter pccinentiam fedis Apoftolicæ, quæ omnibus dominatur. q. q. ij. c. cuncta p mundum. Tamẽ confultus efferre, ut adeatur ipfe diocelfanus loci, in quo quæfta facere propofuit. Et ideo forfitan ad tollendum hoc dubium, proceffit ad cle. ita, in quantum addit nouã prouifionem, uidelicet, quod efferre loci non admittat quæftores, nifi prius diligenter examinauerit literas Apoftolicas: ex quo clarẽ inferet, quod quæftor an oia dēt accedere ad epm, & sibi oftendere licentiã datã, exhibendo literas Apoftolicas, petens, quod admittatur ad hmoi quæftam faciendam: tunc epus diligenter eas examinet, & ficut reperiet, em admittet, uel prohibebit. Ita quod iftud uñ efferre arbitrium. Credo at pro nunc, quod quia non efferre electa industria eporum, fed folum dignitas, quæ hanc examinationem alteri cõmittere poffunt: pro libito. ar. cle. uenice. s. de offi. deleg. Nota, quod quod quod aliquid efferre a populo, & a populi fingularibus priuilegio aliquo exigendum, seu petendum, efferre ab ipfo priuilegiato in finuandum publicẽ populo ipfum priuilegium. ar. l. nẽ ita diuus. ff. de adop. cum fimi. concor. fm gl. c. ut officiũ. s. compescendum. de hæreti. lib. vj. ex quo uñ, quod fecus efferre in alio priuilegio, fuper quo folet executor deputari. Sed aduerte: quia quæfta gratia alicui facta exigit aliquã executionẽ in foro contentiofo, & tunc quia in cã propria nemo efferre iudex, dēt dari executor. ut c. tibi qui. de refcrip. c. u. fimi. lib. vj. Et fateor uñ, quod ualeat infinuatio gratiæ facta per eũ, cui gratia efferre facta. ut c. duobus. de refcrip. in vj. Quæ uero tractamus de fo ro uoluntario, ut efferre quæftorum exactio, licet improprie dicat exactio, ut non obftet. l. fidei cõmiffaria. s. fi r. ff. de leg. ij. ubi ne mo cogitur, fed ficut fibi propria dicitur confcientia, elargitur: & tunc non efferre neceffarius, imò efferre inutilis executor, cuius officiũ efferre coercere rebelles, aut alijs penis extorqere, ut patet ad fenfum. Vnde in quibuscunq; gratiõs literis dantur executoriæ, ppter contradictores, & etiam propter prouifiones fiendas, quæ ius in retribuunt, quod nemo confequitur, nifi ex potestate eius, cui datum efferre de fuper. ut c. quodã. de præb. in vj. Sicut ergo executor, nec quo ad facultatem recipiendi quæftam, fubijcitur collatori, ut c. cum aliquibus. de refcrip. in vj. Ita nec quo ad facultatẽ quæftam faciendi, & petendi datur executor: nam tam quæftori petendi, quã fideli faciendi per literas Apoftolicas fup hoc confectas, libera datur facultas. Not. quod Aduocatus confiftorialis non debet plus effectualiter exponere uerbo in confiftorio publico Papæ, quod pccinat in fupplicatione fcripta, quod de mandato Papæ exhibet cancellario, aut alteri Cardinali, quem deputet in hoc comiffarium: ficut hic huiusmodi quæftores non debent aliud infinuare, quã in contineant literæ Apoftolicæ eis fuper hoc pccate. concor. l. ut fundus. ff. cõi. di. & l. fin. C. de fidei cõ. li. tamen malè per ipfos feruatur, & fic etiam malè feruabatur tẽpore meo. & c. Nota, quod quod epifcopi tenentur facere hanc examinationem diligenter harum licentiarum apoftolicarum. Vnde, fi fcietẽ negligunt, committunt peccatum mortale. Pro quo clem. cupientes. s. quod fi forte. fuprà titu. proximo: funt enim uerba hic pccata. 23 ta effectualiter præceptiua: licet non fit autor uerbo, præcipimus, mandamus, iubemus, uel fimili. de quibus in l. j. ff. quod iuffu. Et per hoc dico, quod executores literarũ Apoftolicarum, debent efferre diligenter intenti, nedũ ea ratione, quorum fpecialiter grauatur eorum confcientia, fiue oneratur, fed etiam debent diligenter intueri eas literas Apoftolicas, anteqũ ad aliquid procedant uigore ipfarum, ne per eafdem committi ualeat quid fraudis. 24 dis. Nota, quod quod folum epifcoporum, & superiorum efferre indulgentias concedere: fi enim hæc attentantur fieri p inferiores, temeraria efferre, reprehentioneq; dignum. concor. c. accedentibus. de excel. prælato. & c. Romana. & c. indulgentiæ. eo. tit. in vj. & dixit Lopus in clem. j. fuprà de priuile. ubi etiam hoc idem tetigit. Nec ob. c. quod autem. eo. tit. ubi epifcopus non potest concedere hanc indulgentiam: quia uerum efferre, quo ad non fubditos, ut ibi. fed quo ad fibi fubditos, bene potest, ut dictum efferre. Facit quod dixi in clem. Archiepifcopo. fuprà de priuile. Archiepifcopus autem, quo ad hoc cenfetur habere fubditos prouinciales fuos. ut c. Romana. & ibi nota. eod. tit. in vj. & ifte erat abufus primus horum quæftorum. Nota, quod quod illud quod fit de factõ, & non de iure, dicitur fieri motu proprio, & fic motus proprius fumitur hic in mala parte, alijs fumitur in bona. ut cap. fi motu proprio. in fi. de præb. in vj. & cle. fi Romanus. s. de præb. & ibi addidi concordantias. Ideo autẽ hic dicitur motus proprius, ut excludat cafum cõmiffionis fup hoc factæ autoritate potestatis habentis, fm Pati. Nota, quod inferior epifcopo non difpenfat fup uoto,

vt hic. pcor. c. j. de voto. & ibi p Ioan. An. in nouella po ff Inn. Et iste est secundus abusus specialis horum q̄torū, qui ad finē exi- gēdi aurū à simplicibus, dabāt eorū rem raria audacia indulgen- tias vnus anni, duorū, aut plurium, prout eis placebat omnibus dā- tibus eis elemosynas, & in pcedēti abusu similiter dispensabant sup votis emissis, affirmādo hoc eis licere ex priuilegijs ipsorū,

28 & mentiebant. Vnde poterant de falso puniri. vt l. qui nomen. ff. de falsa. & forsitan erant rei criminis lase maifestatis, ex ea par- te, q̄ affirmabant sibi partes magistratus faciēdo, & pcedēdo sol- lis ep̄is expectātia. vt ff. ad l. Tul. ma. l. iij. in fi. f. An at ille, cū quo per Papam dispensatū est sup voto sine causa legitima, sit tutus quo ad Deū. mo. eo. ti. c. nō est p Ber. & prout Inn. in c. cū inter. de. de renū. x. in. c. cum ad monasteriū. de sta. mo. in gl. in fi. ex causa. & in Spec. ti. de dispensatione papali, circa fi. fm Gen. No. etiā,

30 f. q̄ proprii sacerdotis (hoc est curati, & sui superioris) est audire p̄fessiones in foro penitentiali, & p̄fessiones absoluerē, seu abso- lutiones denūtiare. pcor. cle. religiosi. s. de puile. & c. ij. eo. ti. in vj. & iste erat tertius abusus horū q̄torū. Nā vt haberēt aliquod emolu- mentū, audiebāt p̄fessiones penitētiales, & p̄fessiones q̄ntūcūq; criminosos absoluebant, cū tñ claus nō haberēt, nec in ligādo,

31 nec in solūdo. No. f. q̄ malē ablata certā sunt restituēda ei de quo cōstāt; & est fēda restitutio. Et hac rōne dicitur certa, licet nō cōstet de certa quātitate. At vbi nō apparet vel nō cōstāt de certa p̄ona, cui sit hēda restitutio, dicitur incerta, licet cōstet de certa quātitate: f. tūc exactio eorū, & remissio q̄ inde fieret, est ad vilitatem pauperū solius ep̄i, & nō inferiorū. pro quo c. sicut dignū. de homici. & dicta cle. religiosi. Et no. vt ibi. s. de priu- i. Et iste erat q̄rtus abusus istorū q̄torū. nā faciebant magnū forū de hmōi malē ablati ad eos nō pertinentibus. Pro modico enim q̄ recipiebāt, totum debitoribus remittebāt. Iuxta illud vul- gare puerbiū. f. Facit q̄ latā, & magnā corrigiā de corio alieno. Vnde dicit verus De cute nō p̄ria, scindit absq; bria. ar. l. sed si lege. s. adeo. cū si. ff. de peti. hēre. Verū vbi quātitas est certa, sed p̄ona incerta, nō habere locū p̄positio: q̄ totū debet pauperib.

34 fm Pau. argu. c. fi. de offi. Nota, f. q̄ remittere penam tēporalē Dei iudicio infligēdā pro peccatis cōtritis & p̄fessis p modū quotē, ep̄i, & superiorū, non videt esse, sed solius Papē in inferioribus ep̄o limitata est p̄as data sup hoc per conciliū gene- rale, vj. anni. c. cū ex eo. in fi. eo. ti. & si f. fiat nihil agitur vt c. in- dulgēt. eo. ti. in vj. q̄ fa & a fuit ad tollēdū opinionē q̄riā, quā nō. in c. penul. eo. ti. in antiquis. & iste erat abusus quintus horū q̄to- rū, qui vt puto dicit ab abusu primo, de quo. s. dictū est, q̄ ibi indulgētia concedebāt per modū quātitatis, hic p modū quo- tē. Vel melius ibi loquit de indulgētis, q̄ dabant generaliter po- pulo, seu cuiusq; generaliter porrigēt manus adiutrices, vel eis elemosynas faciēti, hīc aut specialiter p̄fessis in foro cōsuetiā

35 relaxabant hāc quōiā. f. Et q̄ faciebāt acceptā inde pecunia si- moniā cōmissit, si potestatem sup hoc habuissent. c. ad aures. de- 36 sim. fm Gen. &c. No. f. q̄ Dei gratiā solius est aias, q̄ purgant liberare, & ad celestē gloriā adducere. cōcor. xv. dist. c. q̄ lis. Nec 37 ob. xij. q̄. ij. c. aia defunctorū. f. Vbi suffragia viuētū p̄sent aīab. q̄ purgāt: nā, vt ibi dī, q̄tuor sūt. p aīab. vt a peccatis soluantur fm Cēzeli. q̄ p̄sent quo ad extimatiōē aliquale p̄onarū non aut to- ralem, vel si ad totale, non sequit: ergo p dictionē gloriā celestis.

38 Et iste erat sextus abusus istorū, quāstorū. f. Cui non dissimiles est vīus fratru minorū beatę Marię de Angelis iuxta Ahsiliū, vbi Beatus Franciscus vitā suā dūcebat: nā habēt ex more singulis an- nis die prima Augusti, hora uesperarū, uel circa aperire dictā ec- clesiā, afferentes, q̄ quoties quis ex tunc p diē sequentē naturalē ingrediēt candē ecclesiā, & egrediēt, toties extrahit aīas de purga- torio, p quarū liberatione ingrediēt. Ita q̄ p vno ingressū, nō p̄t nisi vnā aīam liberare: q̄ si uerū sit, Deus non ignorat: ipsi tñ non habēt sup hoc vllā literā Apostolicā, sed affirmant ex reuelatiōe diuina hoc priuilegiū antiquitus habuisse. Et iterū si uerū sit, ego extrahi aīas parentū meorū, & pluriū aliorū, si tunc erāt in purga- torio: nā illa die citō sunt. xx. anni, f. ubi iudō, & sequendo uel ligia aliorū, sapius ingressus sui, & exiui dictā ecclesiā, p numero aīa- rum quas liberare uolui. f. Et bene scio, q̄ tunc fui memor de qua dā pulchra, & honesta amasia mca, q̄ habuerā Paduę existēs i ltu- dia p̄morta, p cuius aīa liberāda sp̄aliter fui ingressus candē ec- 40 clesiā beatę Marię de Angelis. No. f. q̄ solius Rom. Pon. est in- dulgētia, seu penariā remissionē peccatorū pcedere, p quo. c. ad liberandā de Iudā. & Sar. Et iste est vnus abusus horū q̄torū, qui pcedebāt eorū remeritate benefactoribus ipsorū plenariā re- 41 missionē peccatorū. f. Hāc sūt indulgētia nō operat nisi corde p-

tritis, & tunc peccata remittunt in totū misericordia Dei, & pena æterna p eis infligēda, tunc cōmutat in t̄palē. Sicq; dicta indulgen- tia nihil operat quo ad peccata iā remissa: operabit ergo quo ad op̄sam penā tēporalē, ut illa cenfēat in totū remissa. ar. l. si quo. ff. de le. j. facit q̄ statim dicef. No. f. q̄ absolutio a pena, & a culpa, sic uocata est, nō a iure, sed a uulgo. pcor. d. cle. religiosi. i. prin. s.

42 de le. j. facit q̄ statim dicef. No. f. q̄ absolutio a pena, & a culpa, sic uocata est, nō a iure, sed a uulgo. pcor. d. cle. religiosi. i. prin. s.

43 de priuile. f. illā pcedit solus Papa, ut patet in cruce signatis pro subsidio vltimarino, prout no. Host. & Io. An. in Nouel. post eū in d. c. ad liberandā. & in anno Iubileo, q̄ tpe Bonifacij Octauī erat in anno centenario, ut dī in extrauagāti sua, q̄ incipit, habēt

44 antiquorū. f. Nunc at est in anno quinquagesimo ex ordinatio- ne Dñi Clementis vj. f. re. prout plenē dixi. in d. cle. religiosi. Et iste est octauus abusus horū q̄torū, q̄ in sono, seu uoce differt a septimo, & nō in effectu: q̄ idē est. Vñ q̄sidera: q̄ oēs isti abusus pcedebant a cupiditate, & ab auaritia f. omnū criminū matre. ut 45 6 l. si quis in suo. C. de inoff. test. No. f. q̄ ecclesia hēt claus, & sic 47 saltē duas: f. quia pluralis locutio duorū numero est p̄tenta. l. vbi numerus. ff. de testi. Nec ob. c. t̄ta. de excē. pla. ubi eccē hēt cla- 48 uē in singulari: quia si hēt duas, ergo & vnā. ar. l. j. s. si stipulāti. ff. de uer. ob. cū si. de hoc uide plenē p Host. in sum. in rubrica de remis. s. j. Sunt. n. quidā dicentes duas eē claus: quarū vna est hīc scientiā discernēdi inter peccatū, & peccatū. Alia est hīc p̄tatem ligandi, & soluēdi. i. di. s. j. & fm istos q̄q; vnus hēt solū duas, & nō aliā: quia habens claus potestatis, sed tñc sciētia non hīt ut claus, ex quo deficit potestas. Alij uero dicunt vnā tantū esse cla- uē, hīc tñ p̄tatem, seu iurisdictiōē, sed p pluralitatem effectuū in- dē puenientium dicunt esse plures: q̄ sunt, vj. ligare, & soluere, claudere, & aperire, adinstar claus materialis. Et fm istos sciētia nō est claus, sed est necessaria habēti hanc p̄tate, sicut lucerna in tenebris ambulanti. Alij sunt dicētes esse duas claus. Vna est, quo ad p̄tate spiritalē. Alia ē quo ad p̄tate t̄palium, uel eē duas, ut vna sit hīc p̄tate examinandi, & diffamandi crimina, & dubia in iudicio, & illa p cēsurā ecclesiasticā coercendi. Sed ista p ec- clesiā cōmittit iudicibus, & nō sacerdotib; ut c. statutu. de referi- in vj. Alia sic hīc p̄tate audiēdi, & soluēdi, ac de plano coeētēdi peccatores, & sine strepitu eos recōciliandi. Et ista cōmittit solis sacerdotibus. f. Vel breuius dūq; sunt claus vna est fori p̄tentiōis, siue fori uoluntarij, alia penitentialis, ut not. Hosti. in summa. de 49 sen. excō. No. f. hic simplicē iuris inhibitionē absq; decreto ope- rari tñ, ac si decretū fuisset interpositū. Pro quo cle. cū ei que. s. secus. de p̄fess. Nec ob. l. ea lege. C. de p̄di. ob cau. iuncta l. codi- cillis. s. instituto. ff. de le. ij. ubi prohibitio alienationis sine decre- to, nihil ualet, dū nō impedit quātitatis, hic p modū quo tē. Vel melius ibi loquit de indulgētis, q̄ dabant generaliter po- pulo, seu cuiusq; generaliter porrigēt manus adiutrices, vel eis elemosynas faciēti, hīc aut specialiter p̄fessis in foro cōsuetiā

35 relaxabant hāc quōiā. f. Et q̄ faciebāt acceptā inde pecunia si- moniā cōmissit, si potestatem sup hoc habuissent. c. ad aures. de- 36 sim. fm Gen. &c. No. f. q̄ Dei gratiā solius est aias, q̄ purgant liberare, & ad celestē gloriā adducere. cōcor. xv. dist. c. q̄ lis. Nec 37 ob. xij. q̄. ij. c. aia defunctorū. f. Vbi suffragia viuētū p̄sent aīab. q̄ purgāt: nā, vt ibi dī, q̄tuor sūt. p aīab. vt a peccatis soluantur fm Cēzeli. q̄ p̄sent quo ad extimatiōē aliquale p̄onarū non aut to- ralem, vel si ad totale, non sequit: ergo p dictionē gloriā celestis.

38 Et iste erat sextus abusus istorū, quāstorū. f. Cui non dissimiles est vīus fratru minorū beatę Marię de Angelis iuxta Ahsiliū, vbi Beatus Franciscus vitā suā dūcebat: nā habēt ex more singulis an- nis die prima Augusti, hora uesperarū, uel circa aperire dictā ec- clesiā, afferentes, q̄ quoties quis ex tunc p diē sequentē naturalē ingrediēt candē ecclesiā, & egrediēt, toties extrahit aīas de purga- torio, p quarū liberatione ingrediēt. Ita q̄ p vno ingressū, nō p̄t nisi vnā aīam liberare: q̄ si uerū sit, Deus non ignorat: ipsi tñ non habēt sup hoc vllā literā Apostolicā, sed affirmant ex reuelatiōe diuina hoc priuilegiū antiquitus habuisse. Et iterū si uerū sit, ego extrahi aīas parentū meorū, & pluriū aliorū, si tunc erāt in purga- torio: nā illa die citō sunt. xx. anni, f. ubi iudō, & sequendo uel ligia aliorū, sapius ingressus sui, & exiui dictā ecclesiā, p numero aīa- rum quas liberare uolui. f. Et bene scio, q̄ tunc fui memor de qua dā pulchra, & honesta amasia mca, q̄ habuerā Paduę existēs i ltu- dia p̄morta, p cuius aīa liberāda sp̄aliter fui ingressus candē ec- 40 clesiā beatę Marię de Angelis. No. f. q̄ solius Rom. Pon. est in- dulgētia, seu penariā remissionē peccatorū pcedere, p quo. c. ad liberandā de Iudā. & Sar. Et iste est vnus abusus horū q̄torū, qui pcedebāt eorū remeritate benefactoribus ipsorū plenariā re- 41 missionē peccatorū. f. Hāc sūt indulgētia nō operat nisi corde p-

no est ordinis, sed iurisdictiōis, & q̄ a p̄ximo p̄secrandus est, cū sit in uia ad terminū, q̄ habeat, quo ad hoc pro ep̄o. ar. l. pe. & 36 l. ex eo. ff. de test. mi. & l. ppe. ff. de p̄cu. cū si. No. f. q̄ ep̄o dat hic p̄as coercendi hos q̄tores & exēptos, & sic est vnus casus de spe- cialibus. Alij plures colligunt de istis cle. Et aduerte: q̄ hic nō dī, q̄ exēptos procedant auctoritate Apostolica, put in c. ad abolē- dā. in fi. de hēre. Et sic vī, q̄ eorū auctoritate, pcedere debeant: nā quo ad hoc derogat priuilegio exēptionis ipsorū. Facit ad p̄mis- sa cle. accedētes. s. de sta. mo. tñ hic colligit dīam aliquorū ca- sus, q̄ hīt ex istis p̄stitutionibus. qm q̄q; datur ordinarijs iurisdictiō, & coercio sup exēptos, ut hic: & in cle. j. s. de test. & in d. cle. accedē- tes. & in cle. q̄ p̄tingit. de reli. do. & in cle. ut cōstō. de iurepa. Q̄q; dat sola publicatio penē iuris, ut in cle. j. s. de priuile. Q̄q; dat absolutio sola, non ac litigatio, uel punitio. ut cle. j. s. de sepul. & hoc quo ad p̄sonas. Ac interdū dat iurisdictiō solū circa exēpta lo- ca, ut cle. q̄ regulares. s. de sup. ne. pla. & cle. archiep̄o. s. de priuile. Gñalis at dat exēptos iurisdictiō ordinarij, ut c. uolētēs. de priuile. in 57 vj. Sed p̄t dicit, q̄ ibi limitat priuilegiū exēptionū. No. f. q̄ cōi a- fectiōis credendū est: nā nō est uox vna, sed publica fama, nō ha- bens ortū a maliuolis an studiū est. ut l. iij. s. ij. ff. de testi. & sic nō ob. l. decurionū. C. de p̄nis. Rō impulsua fuit frequentia harum abusionū multipliciū, & sic uenit fm Guil. ad executionē & de- 58 claratiōē c. cū ex eo. c. ti. Rō dubitādi fuit: q̄ si p̄fluus onerāde 59 non sunt mēbranz. Et ista cle. vī sup̄flua: p̄ dictū c. cū ex eo. f. p̄re- terē petere elemosynā, & eā pcedere est mere uolūtatis, & libe- ri arbitrij, q̄ sic vī, q̄ q̄libet hoc posset facere. Vñ nō ē necessaria alicuius licentia, & si sup hoc pcedat non est exhibēda. ar. eorū q̄ dixi in cle. j. s. de priuile. vj. de p̄fessore electo cui dicit p̄fessitē, q̄ habet sup hoc licentiā p̄tendi sibi: q̄ credere nō tenet, nec est sibi fienda fides de licētia data &c. Rō decidēdi est: q̄ plura hic addūq; q̄ illud p̄siliū statuta nō fuerunt, ut est examinatio dili- gens līarum Apostolicarū, & prohibitio specialis, q̄ sit q̄storibus, ut ab illis abstineant abusus, & punitio formidabilis, q̄ ep̄is cō- mittit, seu iniungit, & sic sublatā est rō dubitandi prima. Secunda nō ob. q̄ loquit in eo qui facit q̄sta p seipso, & p sua necessitate, uel suorū, seu et̄ rerū ulū p̄sumibiliū, uel modicarū pecuniarū, ut sunt isti pauperes q̄tores incarceratorū, & hospitaliū. Secus in q̄ storibus magnarū summarū, & ad opus fabricarū, uel ad aliā refe- 60 stionē piā, seu ad dedicatiōē ecclesiariū. iuxta c. cū ex eo. e. ti. vī 60 dic. f. q̄ q̄tores, q̄ pollicent se hīc indulgentias pro porrigenti- bus eis manus adiutrices, uel p̄ bī facientibus, eis nō sunt admittē- di, nisi ut hic dī, & de eis loquit. Secus si nō pollicent hīc aliquas indulgentias, sed charitatiue elemosynas petant, ut faciunt Fra- tres Mendicantes. Et sit rō: quia isti, q̄ non pollicent indulgētia, non p̄perant hos uel alios abusus, illi uero sic. Et non isti, sed illi 61 includunt. Cōclude fm Guil. f. q̄ quādāmodū līa Ap̄licā p̄fessē q̄storibus sunt exhibēda dicecelsano, & p eū tunc diligētē exa- minandā sunt, ut hic. Ita, & līa Metropolitanā sunt exhibēda. Suf- fraganeis, & p eos diuini examinandā: Nā ubiq; subest cadē rō. Idē & fortius puto de literis legatorū. ar. c. si abbatē. de ele. lib. vj. iuncto c. si. de off. leg. in vj. & cle. ij. de offi. or. alias est cle. unica. sub rubrica. de of. leg. Cōclude fm eū, q̄ licet līa metropolitanā sup hoc p̄fessē sint solū exhortatoriā, & monitiōis charitatiue. ut 62 c. Rom. e. tit. in vj. f. si tñ suffraganeus, uel eius officialis malitio- sē impediunt q̄tores ire p suā dicecelsam cū literis Metropolita- ni, q̄libet ipsorū punire p̄ eū: nā p hoc vī p̄tēre notoriē Ar-chiep̄m, & ipsius iurisdictiōnem uoluntariā, & iō p̄t in eo aīaduerte- re. ar. c. Rom. in fi. de p̄enis. in vj. aliā si nō hēt coercionē in iudic- pedientes, parū sibi ualeret facultas p̄fessā eidē has līas pcedendi. ar. c. ex literis. de offi. dele. facit l. i. ff. de offi. eius cui man. est iur- iisdō. Ex quo vī, q̄ q̄q; cancellaria his q̄storib. det līas exhortato- rias, nō at cōpulsorias, si tñ reperiat aliquis dicecelsanus, uel alius impeditor malitosus, poterit q̄ eū p̄cedi ut pote q̄ cōtēptorē uo- luntatis, & exhortationis Apostolicę. Cōclude fm eundē, q̄ ista cle. hēt locū in q̄storib. elemosynarū, ex quib; cū deputatorū, siue ad fabricā eccle. uel ad aliud opus piū sūt deputati, & q̄ dī in c. 63 Romana. e. ti. in vj. loquit grā exēpli. Vñ nō operat restrictiōē ar. l. non p̄t ff. de legi. melius facit l. j. s. q̄ vulgo. ff. de ui & arma. Sunt at plures alij officiales, q̄ hēt diuersa officia, & tñ uocant 64 q̄tores: f. ita q̄ p̄t dicit, q̄stor, eē nomen æquiuocū, de quo dī, ut plenē no. in l. j. ff. de of. q̄sto. & uide c. ut officiu. uer. cōp̄scēdum. 65 de hēre. in vj. f. Opiniones sunt diuersę, an p̄as, seu claus Eccle. extēdant se ad aīas in purgatorio existentes. de qua q. no. 24. q. ij. c. legi. & c. a nobis. de sen. excō. & p gl. i. c. q̄ ar. e. ti. Quibusdā di- centibus, q̄ nō: q̄ sunt ad maius tribunal uocata, vj. relicta di-

uina iudicio. 23. di. c. quorundā. l. j. s. j. ff. de re iudi. Alijs dicenti- bus oppositi. ar. c. q̄lis 25. di. Beatus Thomas de Aquino nondū canonizatus tpe Guil. vñ ipsum noīat simp̄r Fratrē Thomā, di- stinguit, q̄ ubi uales pcedere indulgentias intēdat, ut extendant, nedū ad uiuos, sed et̄ ad existentes in purgatorio, hoc expresso, q̄ illis quibus pcedit indulgētia, nedū p se, imō et̄ p mortuis pos- sint, faciēdo aliquod opus piū, eas lucrari, q̄ ad existentes in pur- gatorio extēdit: alī si eēt expressum, q̄ dabit facientib. aliqd, q̄ hīt tñ exerceri p uiuos: & tunc nō prodessent mortuis, cū mor- tui nō possint hoc facere: pro quo facit no. Inn. in c. q̄ ar. co. tit. in gl. q̄ incipit p hoc vī. licet Host. ibi f. rīū, remittit Guil. ad no. per ipm in cle. si dñm. in fi. s. de reli. Sed certē p̄as data fuit clauū Pe- tro sup terrā, & sic sup hoies: p̄tat at, q̄ aīa, uel sp̄s separatus a corpore, nō hō, & sic nō est sup terrā. Vñ solutus est a p̄tate uica- rij Dei: ita q̄ de directō nihil agit indulgētia Pōtificis quo ad di- cta aīam sibi tunc subditā. Pro quo uide no. 24. q. ij. s. j. p̄. ita et̄ ope- ra piā, & suffragia, q̄ accedunt pro aīabus huius operant ad exte- nuatiōē penę, ut d. c. qualis. nō at ad p̄ceptionē celestis gloria, nisi grā Dei sup hoc prouidēte, ut s. dixi. Hāc at nō affirmo, sed opinatiue dico, nā teneo firmiter id, q̄ sancta mater Eccēsa i hoc, 66 & in quocunq; alio articulo tenet &c. Cōclude fm Guil. f. q̄ ipsa nō remittit offensam factā Deo: nā. solus Deus remittit, ut dixi in d. cle. religiosi. Sed bī remittit offensam ecclesię militati, cū sit 67 eius sponsus uirtute claus, & vicariatus sibi cōmissi. f. Ex quo dī- cit, q̄ absolutio, q̄ sit p Papā in anno Iubileo a pena & culpa, est remissio huius offensę factę ecclesię militati. Sed certē vī, q̄ ita est credulitas cōis, q̄ tunc illa indulgētia est remissio cōis penę t̄palis, in q̄ fuerat p̄ reatibus p̄tritis cōmutata pena æterna, ut sic p eā tollat oīno pena purgatorij. Pro quo facit: q̄ ex quo hēt su- stinere penā pro reatu suo, quē Deus sua misericordiā remouit fa- cta debita p̄ritione, nequaq; hēt ibidē sustinere penā pro offensa facta eccle. militanti: nā illa pena est hic infligēda, & infligit cor- pori, & memorię, si ligna p̄ritiōnis in eo nō apparuerunt, alī tol- līt & pro hac offensa facta ecclesię militati: foris ita indicat illa p̄- nitentia saluta. is, q̄ imponit p̄ p̄fessōrē in foro penitentiali, siue sit faciēda priuatē, siue publicē pro q̄litate criminū, ut dixi in d. cle. religiosi. Nec ob. q̄ fm hoc ista peccata remanēt ipunita i eo, q̄ fuit in anno Iubileo: q̄ oīa fuerunt punita in sanguine Xpi, & Martyrū: qui est thesaurus in scrinio ecclesię positus, ut no. Inn. in sum. e. ni. s. pe. in fi. Cōclude fm eundē, q̄ licet ordinarius non possit iudicare de līis Apostolicis, an sint, uel nō iustā, ut c. cū vj. 68 nissent. de iudi. f. tñ notorios abusores p̄textu illarū, p̄t punire, & q̄ eos pcedere, ut plenē not. p cū. s. de of. or. in cle. vnica: & istud colligit ex textu manifestē, ut dixi. Sed certē solū loquit̄ textus de abusionibus istorū q̄storū. Vñ nō eēt extētio fienda ad abusiones aliorū. ar. l. magis. ff. de acqui. re. do. maxime, q̄ essent exēpti. ar. 69 c. si ep̄s. de of. or. in vj. Sed fm intellectu Guil. inferas: f. q̄ ubi im- petrans rescriptū ad lites, uel ad bñficiā illo abutāt, q̄ licet ordina- rius nō possit iudicare q̄q; uel exēq; libidē p̄tente, si tñ sit de hoc abusu facta sibi fides, possit abuforē libidē punire: sed ut dixi ista 70 cle. modicū facit. Cōclude fm Guil. & Gen. f. q̄ ep̄i recipientes aliqd pro examinatione harū līarū Apostolicarū, cēsent ipsas exa- minatas uendere, & sic incurrunt simoniā, c. j. de sim. Cōclude fm eodē, q̄ prohibitio, q̄ sit p l. nouā aliquorū actū, f. p hoc uerbū 71 De cetero, nō op̄at p̄ app̄onē, uel p̄firmatiōē corūdē actū, hātenus gestorū, cū actus ipsi de se erant reprobi, & iniusti. Iō at ponit, de cetero, ut amodō illos exercēs appareat uiolator p̄sti- tutiōis, & sic puniat u. ut trāsgressor, c. ij. de ma. & obe. Et p hoc 72 Nō ob. q̄ no. Host. de spon. duo. c. j. f. An at sapius habeat indul- gentiā, uadens sepius ad locū indulgēt. Dic q̄ sic fm Vin. & no. Spe. e. tit. s. q̄ si eodē. q̄ facit pro dominabus de Sancto Verano tpe Paschali ad finē, ut quilibet geminet, & multiplicet suā uisitā- tiōē, & forsā dīet intelligi, q̄ q̄ scd̄ reuerūt, q̄ recedat de lo- co, ad quē declinare p̄posuisset, & declinasset p̄tūc ē si nō fuisset reuerūt, at̄s fraudi data eēt uia. Sed q̄ solū f. Deū cōmittit, nō est probatio fēda sibi, q̄ nouit abscondita in corde, & tenebris. 73 De līa excōicationis, suspensionis, & interdicti. Rubrica. 1. f. Excōicationis sūa est pena rebellium, & contumacium. 2. Excōicationis sūa aliquando est mortalis vno respectu, & medi- cinalis alio. 3. Portat leuiter quis, quod suffert libenter. 4. Excommunicatio est duplex: nam alia est maior, alia minor. Visum est in p̄cedentibus materijs de excessibus p̄latorū, & sub- ditorū etiā priuilegiatorū, & de p̄nis, q̄ infligunt p̄ eis dē, tā cor- poralibus, vt in r. de p̄nis. q̄ salutaribus: vt in tit. p̄xi. p̄ce. ve- rum,

- rum, q̄a nonnulli reperit̄ incorrigibiles, quos equū est peccati sententia excommunicationis, q̄ quę est p̄na rebellis, & p̄sumaci. xj. q. iij. c. nullus. Ideo post tractatū p̄narū tēporaliū, & sp̄ialiū, quę d̄nq; sp̄erñtur, tractādū est de hac s̄ma excommunicationis s̄m Hostien. in sum. Nec ob. q̄ imō ista sententiā, nō est p̄nalis, sed medicinalis. vt ij. q. j. c. multi. & c. cū medicinalis. co. ti. in vj. Nam s̄m eū ā principiō est medicinalis, sed si incorrigibilis moriat̄, mortalis est. vñ dicit̄ eterne mortis dānatio. xj. q. iij. c. nemo. Sed certe secundum ista p̄clusionē tractatus iste cū sit p̄nā, q̄ intelligit̄ in foro cōtentio fo, & cōtra inuitū debuit sequi titulū de p̄nis immediate, nō aut̄ titulū de penitentijs, q̄ infligit̄ in foro cōsciētis: nam q̄ quis excoicet̄ ex eo, q̄a contēnit̄ p̄soluere penitentiā salutarē sibi iniunctā in foro penitentiā, non videt̄ nec dicendū est: quare alit̄ continuo, licet̄ Io. Mo. quinet̄ in effectu sicut̄ Hosti. v. c. 3, dictū est. 3. de p̄na affligente corpus q̄nq; imposita 3 uoluntate patientis, ut in ti. p̄cedenti. hic at̄ subsequenter tractat̄ de p̄na affligente sp̄iritū, & animā. P̄na ergo salutaris, p̄na d̄ sp̄iritualis, non q̄ affligat̄ corpus p̄ obseruationē illius, cū sponte id faciat, & sic sensuālitā non grauat̄, iuxta illud, q̄ Hoc portat̄ leuiter, q̄ sufficit̄ quicq; libenter. Sed q̄a obseruatio illius p̄nā, seu penitentiā cedit ad salutē sp̄iritus, & aīe, & est s̄ma excoicationis p̄na, q̄ affligit̄ sp̄iritū, & aīam. nā ponit̄ legatū extra fidelīū confortiū, & in aīeritū supplicīū, si incorrigibilis moriat̄, ut est dictū. Vel dic, q̄ ista s̄ma excoicationis est p̄nalis quo ad corpus, quo ad animā dictū est, quo ad corpus patet, quia denegant̄ ligato humana suffragia, & cō corpori mortuo incorrigibili denegat̄ ecclesiastica sepultura. c. ā nobis. e. ti. Vel dic, q̄ post tractatū p̄narū minorū, restat̄ ut traēt̄ de p̄na maiori. Excoicationis, quia nulla maior reperit̄, ut plenē nō. Host. in sum. de sen. exco. §. q̄s possit̄ excoicare. P̄nā em̄ maioris est inter hoīes p̄uersari, & carere hominū suffragijs, q̄ extra Ciuitatē eijci, puta in exiliū deserti, & nemorū. Hi q. i. c. i. c. de aposta. † Est at̄ duplex excoicatio: vna est maior, & alia minor. Maior separat̄ ab oī cōione fidelīū. Minor at̄ excludit̄ ā p̄ticipatiōe sacrorum, seu ab ecclesiā sacramētis. xj. q. iij. c. ad men sam. §. euidēt̄. & de cle. ex. m. c. si celebrat̄. s̄m Hosti. in sum. §. j. eo. tit.
- 1 Experimentia est rerum magistra.
- 2 Expertis credendum est in arte sua.
- 3 Papa credendum est et referenti de proprio facto ante Papatum.
- 4 Interdicti violatio cedit in dispendium ecclesie cathedralis, & aliarum parochialium ecclesiarum.
- 5 Fraudibus, & malitijs obuiandum est.
- 6 Fraudem committit, qui mentem negligit, & literam recipit.
- 7 Fucata res dicitur colorata.
- 8 Simulata illico patefcunt.
- 9 Ecclesia Dei vnica est.
- 10 Vniformitas est seruanda in symbolizantibus.
- 11 Interdictum est seruandum, siue sit a sede Apostolica impositum, siue ab ordinarijs, siue ab alijs habentibus iurisdictionem.
- 12 Religiosi etiam exempti violantes interdictum, cessationēve a diuinis, incurrunt excoicationem ipso iure, secus est tñ in clericis secularibus violantibus p̄missa: tñ si celebraret tempore interdicti, et ipsi incurrunt irregularitatem.
- 13 Ecclesia Matrix dicitur illa, q̄ non est cathedralis, dummodo sit maior in loco, & baptismalis, etiam si regatur per vicarium.
- 14 Mater naturalis generat prolem.
- 15 Mater spiritualis regenerat per baptismum.
- 16 Capella nō pot̄ dici matrix ecclesie, et nulla alia ecclesia ibi existēte.
- 17 Interdictum in ipsa capella positū, religiosi ibi existentes, tenentur seruare, si capella illud seruet, alijs incurrunt excommunicationem: secus si capella non seruaret illud.
- 18 Interdicto apposto in capella vbi erat ecclesia parochialis: ecclesia parochiali interdictū non seruante, & capella seruante: religiosi in dicta capella remanentes se dēt cōformare capellę. & nō ecclesie parochialis, et sic seruare interdictū: als incurrunt excoicationē. Quid qñ neq; parochialis, neq; capella seruaret. & qd vbi essent duo parochiales ecclesie, et vna seruaret interdictū, et alia non: Religiosi ibi commorantes, cui debeant se conformare.
- 19 Interdicto loco, in quo nō est aliqua ecclesia, uel capella: religiosi ibi commorantes, qñ debeant seruare interdictum, & qñ nō: tñ euent excoicationē. Quid in interdicto sup̄ diocesi siue p̄uincia, & in loco illorum est aliqua ecclesia, uel non est aliqua ecclesia.
- 20 Constitutio p̄nalis, non est amplianda.
- 21 Ecclesia capit̄ aliquor̄es materialiter, & tunc p̄latum, uel ep̄m non includit: secus alijs secundum subiectam materiam.

- 22 Interdicta ecclesia metropolitana, religiosi ecclesiarum maiorum diocesum suffraganearum an teneantur seruare illud interdictū sub p̄na excommunicationis.
- 23 Delictum scienter commissum punitur, nō ignoranter, nisi esset ignorantia crassa, & supina.
- 24 Religiosi non seruantes interdictum, quod matrix ecclesia seruabat ignoranter, licet sit crassa, & supina ignorantia, non incurrunt excommunicationem.
- 25 Veritas percipitur ex sensu corporeo secundum diuersam qualitatem materiarum, quod nota pro testibus deponentibus.
- 26 Religiosi non tenentur se conformare ecclesie cathedrali, aut matri ci in obseruatione interdicti, si de facto non seruauerint illud praedicta ecclesia, cum de iure tenerentur seruare.
- 27 Argumentum a contrario sensu est contra dispositionem iuris.
- 28 Contrariorum non est eadem disciplina, data diuersitatis ratione.
- 29 Interdictum prolatum post, & contra appellationem, est nullum: si illud tñ seruet Matrix ecclesia, & religiosi ibi commorantes, tenentur seruare: alijs incurrunt excommunicationem.
- 30 Obligatus aliqd̄ facere, tenet̄ illud adimplere sine dolo, & fraude.
- 31 Interdictum seruantes, licet malo aīo: tñ non sunt puniendi ab ecclesia militante: peccant tñ quo ad Deū propter inobedientiam.
- 32 Ecclesia non iudicat de occultis.
- 33 Interdictum nullum, si nō seruatur a Matrice ecclesia, neq; a religiosi ibi commorantibus debet seruari. Quid si interdictum tenet, et seruatur p̄ ecclesia matricē. Quid si interdictū tenet, et nō seruatur.
- 34 Tractus futuri temporis, non sunt in potestate iudicis.
- 35 Excommunicationis sententia non ligat post mortem proferentis, et idem de alia sententia proferentis.
- 36 Excoicationis sententia lata pro futuris culpis, est nulla.
- 37 Constitutio non expirat morte constituentis.
- 38 Papę mandatum, quo prohibet q̄nālibet quibuscunq;: ut desistere habeant a mansione certarū terrarū ecclesie sub p̄na excoicationis, hēt vim constitutionis, et si non dicat de consilio Fratrum, & idem dici in p̄cepto ab ep̄scopo vna cum capitulo facto.
- 39 Excoicationis absolutio nō pot̄ dari ab inferiore a Papa, ubi Papa reseruat sibi specialiter absolutionē, nisi in morte: secus si excoicationis sententia a Papa esset lata per modū constitutionis.
- 40 Terrarum appellatione omnia loca includuntur.
- 41 Territorium dicitur a terra.
- 42 Statutum etiam p̄onale extenditur ad alium casum habentem similem aut maiorem rationem.
- 43 Interdictū positum per p̄latum p̄uinciale, siue per ep̄m religiosi debent obseruare, & debent se conformare Matrici ecclesie.
- 44 Iudiciū, q̄ plurimorū autoritatibus cōprobatur, integrum est.
- 45 Statutum p̄uinciale est subtilius, q̄ sententia p̄uincialis.
- 46 Interdictum pot̄ imponi a singularibus p̄latis.
- 47 Interdictum, & cessatio sunt due species differentes: dispositum tñ in vna, extenditur ad aliam.
- 48 Cessationes a diuinis possunt legitime induci per concilium p̄uinciale, & per concilium Synodale seu diocesane: religiosi tamen quando teneantur obseruare.
- 49 Cessationes a diuinis, non possunt imponi p̄ Conciliū p̄uinciale, Capitulare, seu Conuentuale: nisi ex privilegio, aut consuetudine.
- 50 Princeps non dēt priuare quemq̄ iure suo, nec imo suo lumine.
- 51 Iniuriam repellere permissum est iniuriato etiam mucrone temporali cum moderamine inculpate tutele, & mucrone etiam spiritali, vtputa cessando a diuinis.
- 52 Im vi repellere incontinenti pmissum cā recuperandi res p̄prias.
- 53 Cessationem factam in aliquo loco p̄ iniuriā alicui ecclesie illatā, et factam, religiosi ibi commorantes, tenent̄ seruare: als incurrunt excoicationē. Quid in cessatione facta in aliqua ecclesia certa. Et qd si cessatio fuerit imposita ecclesie, quia polluta sanguinis effusio.
- 54 P̄na debet sequi suum autorem.
- 55 Habilitatus ad aliquid faciendum intelligitur habilitatus ad exercitium illius iuxta communis iuris dispositionem.
- 56 Habilitatus ad testim̄ condendū intelligit̄ seruata iuris dispōne.
- 57 Constitutio trahitur ad p̄terita ubi exprimitur: alijs secus.
- 58 Constitutio non extendit̄ ad p̄terita p̄dentia appellatione, licet fuerit dictum, q̄ extendetur ad p̄terita, nisi de pendentibus per appellationem fuisset dictum.
- 59 Conuentiones gratuite, proprie dicuntur pacta.
- 60 Conuentiones non gratuite, dicuntur transactiones.
- 61 Vniuersale signum, nihil excludit.
- 62 Transactio, & sententia imponunt finem litibus.
- 63 Pacti derogatio nō extendit̄ ad pactum cōfirmatum, aut iuratum. Ecclesiā

- 64 Ecclesia est vna, & vnus est Deus.
- 65 Religiosi tenentur seruare interdicta, si a matrice ecclesia seruant̄ alias incurrunt excoicationē, nō obstantib; statutis, priuilegijs, cōsuetudinib; aut transactionibus quibuscunq;: & t̄ sententijs.
- 66 Interdicti excoicati, non sunt tolerandi, etiam extra ecclesiam, si inde audire possent diuina.
- 67 Interdictum si p̄cipiatur ab ep̄o seruari, & a capitulo p̄cipiat̄ non seruandum, obtemperandum est magis ep̄o, q̄ capitulo.
- 68 Religiosi interdictū non seruantes, si hoc faciunt ex p̄cepto capituli, licet ep̄s contrariū p̄ciperet, nō incurrunt excoicationem.
- 69 Excoicatus nitendus est ad mandatum iudicis, licet dicatur excommunicationem fore latam post, & contra appellationem, & sic nullam, nisi certum esset appellationem tenere.
- 70 Multitudo vitans excoicatum, facit p̄sumptionem.
- 71 Interdictum violanti, maior imponitur p̄na, q̄ violanti aliam quam libet speciem censurę.
- 72 Interdictū violans scienter, efficit̄ irregularis, & est suspensus, et in grege ecclesie est illi interdictus, & est ineligibleis tñ actiue, q̄ passiuē.
- 73 Interdicti tempore non publicati celebrans, non efficit̄ irregularis, nec est in publico seruandum, sed bene in secreto.
- 74 Excommunicatus non publicatus, non est vitandus in publico, sed bene in secreto etiam a sciente.
- 75 Interdictorum aliud est spirituale, aliud legale.
- 76 Interdictum legale, quare dicitur interdictum.
- 77 Excoicatio equiparatur nervo humano, q̄ pot̄ flecti, sed non rumpi.
- 78 Nervus bene flectitur, sed non rumpitur.
- 79 Archiep̄s pot̄ absolue solus a sententia concilii p̄uincialis, & synodalis, nisi absolutio fuerit reseruat a ipsi Concilio.
- 80 Excommunicationis late per Papam in modum constitutionis absolutio, spectat ad inferiorem ipso Papa.
- 81 Interdictum tenentur seruare religiosi, alias incurrunt excommunicationem, si scienter non seruantes, etiam si matrix ecclesia nō potuerit illud seruare propter potentiam aliquorum extraneorum.
- 82 Vifus est duplex, alius intellectualis, sine quo nihil potest fieri: & alius corporalis.
- 83 Contractibus non nocet cortina media vbi testes cognoscunt contrahentes: secus in vltimis voluntatibus.
- 84 Testis deponens de vino: licet non deponat de gustu aut colore, dum tamen deponat de odore, depositio valet.
- 85 Argumentum a contrario sensu non procedit ex subaudito intellectu, vel si ex eo sequeretur absurditas.
- 86 Religiosi non seruantes interdictum positum per singularem personā habentem super hoc potestatem ex consuetudine, non incurrunt excommunicationem: secus si esset impositum autoritate Apostolica ordinarij concilii p̄uincialis, seu alterius habentis potestatem imponendi de iure communi.
- 87 Interdictum nullum si malitiosē matrix ecclesia seruauerit, vel cessauerit a diuinis, ut religiosi debeant illud obseruare, tunc religiosi possunt conueneri, & adire superiorem, & si de facili superior non possit adire, autoritate propria possunt celebrare.
- 88 Religiosi tenentur seruare interdictum impositum autoritate delegati ab ordinario: alijs incurrunt excommunicationem.
- 89 Cessationem a diuinis uiolando quis, non incurrit irregularitatem, secus in violante interdictum.
- 90 Irregularitatem nemo incurrat, nisi in casibus a iure expressis.
- 91 Casus omisus remanet sub dispositione iuris communis.
- 92 Religiosos exemptos non seruantes interdictum, siue cessationem a diuinis, non punit ordinarijs.
- 93 Priuilegium, quis non potest consequi ad delinquendum.

X frequentibus. In cle p̄ce. autor prouidit 3 q̄stores, q̄ cupiditate lucri multos abusus exercebant: hic similiter autor prouidit 3 quosq; religiosos, qui et cupiditate lucri nō seruabant in eorū ecclesijs interdictū, uel cessationē a diuinis, q̄ seruabat matrix, uel cathedralis ecclesia. Et licet s̄m Hosti. diuidat̄ ista cle. in partes tres, tñ diuido eā in partes septē. In prima ponit̄ causę impulsu: cōtōnis expressio. Secundo ipsa p̄ceptiua cōstō. Tertio p̄nā excoicationis in inflicto. Quarto vna extensio. Quinto alia extensio. Sexto, q̄ dā prorogatio. Septimo priorū castatio. Secundo ibi: nos. Tertia: ibi: alioquin. Quarta ibi: q̄ & interdictis. Quinta ibi: in cessationibus. Sexta ibi: porro. Septima ibi: nō obstantibus. Casus. Excoicati sunt ipso facto religiosi, et exempti, violantes interdictū, aut ḡnalē a diuinis cessationē, seruata p̄ cathedralē, aut matricē ecclesiā, nō

obstantibus statutis, p̄uentionibus, & alijs quibuscunq; Trijs. h. d. & c. No. q̄ experientia p̄fert circa notitiā. p̄cor. c. q̄ sit. de cle. in vj. Vbi d̄, q̄ est rerū magistra. Facit q̄ expertis in arte sua credendū est. l. septimo mens. ff. de sta. ho. & l. j. §. ff. de uen. in spi. Secundo nō. q̄ Papā referenti de facto p̄prio, et ā Papatū habito, credendū est. p̄cor. cle. f. ras. §. de proba. & tñ hodie auditores sui credere difficiliter uolūt, q̄ & tolerat patienter sua clemētia, ut iustitia non laxat̄. Tertio nō. q̄ violatio interdicti cedit in dispendiū ecclesie cathedralis, & aliarū ecclesiarū parochialium. Quarto nō. q̄ fraudibus, & malitijs obuiandū est: tñ nā is ceteris fraudē p̄mittere, q̄ uerbis seruatis, mentē offendit. ut l. frays. ff. de legi. p̄cor. l. in fundo. ff. de rei uendica. Quinto, q̄ p̄ res colorata, ut alia appareat, q̄ sit, dicit̄ cē fucata: nā fucata est q̄ color. de p̄ se. dist. 5. c. fucare, q̄ diu manere non pot̄: tñ simulata illicō patefcunt, & magno studio cōpta cēsares uento turbat̄ exiguo. ut ait Franciscus Petrarcha in p̄oemio libri de uita solitaria. Sexto nō. q̄ Ecclesia Dei ē unica, & vnū Deū colit, & vnica fidē friterit, & simp̄r p̄fiterit. cōcor. cle. fr̄quēs. ad finē. §. de excess. pla. & c. Sc̄ptimo nō. q̄ in habentibus symbolū est seruanda vniformitas. p̄cor. l. inutilis. §. acceptū. ff. de acce. Vbi Apostolus arguebat discipulos nouitios in fide, quorū aliqui dicebant, Ego sum Apollo, alij Cephe, alij Pauli, quasi Christus eēt in se diuinus: oēs em̄ Christi sumus, & suo sanguine p̄tioso redēpti & c. Not. q̄ interdictū seruandū est, qñ est positū autoritate sedis Apostolicę, uel ordinarij loci p̄ hoc, q̄ dicit̄ autoritate sedis, includit̄ interdictū positū p̄ delegatū Papā. ar. cle. iudices. §. de offi. dele. Itē includit̄ interdictū positū a iure cōi. ut cle. si quis suadente. §. citans. §. de p̄n. Per hoc at̄, qd dicit̄, ordinarij, includit̄ interdictū positū autoritate legatima, quasi eius potestas sit ordinaria. ut c. j. de offi. dele. in vj. facit̄ c. si Apostolica. de p̄rb. in vj. Itē includit̄ interdictū positū p̄ quēcunq; inferiorē ep̄o habentē in loco iurisdōnem ep̄iscopale ex consuetudine, uel priuilegio. iuxta c. abbatē. de priu. in vj. & c. cū ab ecclesiarū. de offi. or. licet Pau. aliter sentiat ut j. dicit̄ cēt in p̄cellū & c. No. q̄ ista p̄stitutio solū ligat̄ religiosos, etiā exemptos. Ex quo inferit̄, q̄ includunt̄ et Mendicantes, & quicunq; alij religiosi, et t̄cmineus sexus alicuius regulę de approbatis, ut dixi in cle. j. §. de priu. Vñ excludunt̄ clerici seculares, q̄ uelut species opposita, & diuersa differunt a religiosi, & c. Nec ob. s̄. ea. cle. ubi dēt esse vniformitas, quo ad oēs ecclesiasticos. Ex quo vna est ecclesia: quia fatendū est, q̄ clerici seculares debent seruare in terdictū, qd seruatur matrix, uel cathedralis ecclesiarōne p̄dicta. Si tñ nō seruāt, nō puniunt̄ hac p̄nā, q̄ solū in dicta fuit religiosi. Et hoc iō: quia de ipsi q̄monia fuit exposita ipsi, & nō de clericis secularibus. ar. l. eū. q̄ nocentē. in prin. ff. de p̄. Nec mirū: quia ut dicit̄ gl. plures alie sunt cōstōnes in hoc libro Clementinarū, q̄ solū ligat̄ religiosos, & nō clericos seculares, q̄s sigillatim enumerat̄, vñ ipsam uide p̄ te. Scias tñ, q̄ isti clerici nō religiosi violantes interdictū, q̄ nō sunt excoicati, vt hic, sunt tñ q̄ celebrat̄ irregulares: c. is qui. co. ti. in vj. Nora, q̄ matrix ecclesia pot̄ dici etiā, qñ nō est cathedralis, illa ergo, q̄ in loco est maior, & baptismalis, uel cōmatrix: s̄m gl. et si regat̄ p̄ vicariū, & et sit de p̄sentatione, uel collatione monachorū: nā p̄ populositatē censet̄ in hoc cōmā: ior alijs. ar. cle. si dām. in fi. §. de reli. & uene. sanct. s̄m Guil. † Nā sicut mater naturalis gnat̄ prole, t̄ ista spiritualis regenerat̄ p̄ baptismū c. j. de p̄scrip. & c. ex transmissa. e. tit. cū si. Vbi ergo, qui mur de ipso loco, ubi est fides, uel ecclesia cathedralis, illa d̄ esse ibidē ecclesia matrix, hoc est maior: quia ceterę inferiores ueluti subiectę regulariter regulant̄, & protegun̄ ab ea. pro quo c. cū inter. de p̄ue. & c. alma. e. ti. in vj. Si at̄ loquimur de loco, ubi non est ecclesia cathedralis, ut est Villa, Castrū, uel aliquod Burgū: & tūc aut ibidē est ecclesia parochialis, seu baptismalis, & illa dicit̄ esse ecclesia matrix, nō q̄ p̄sit alijs ecclesijs, si q̄ sint ibi parochiales, sed q̄ ibi baptizatos regenerat̄ p̄ baptismū. Si at̄ ibi essent alię ecclesie nō parochiales, tunc diceret̄ matrix ecclesia eo respectu: quia p̄fite eis, ut in p̄cedenti casu. Aut nō est ibi aliqua ecclesia parochialis, sed aliqua capella, tñ nō pot̄ dici matrix, nec rōne p̄sidentię, nec rōne regenerationis. Primis ergo duobus casibus si interdictū seruat matrix ecclesia, tunc religiosi et exempti ibidē existentes tenentur seruare interdictum, ut hic. † Hoc at̄ tertio casu esset forsitan dicendum idem, vt q̄ aut dicta capella, q̄ subiectę ecclesie parochiali alibi existentes seruant̄ interdictum: & tunc idem religiosi ibidem existentes seruare tenent̄. Aut non seruatur, & seruare non tenentur. ar. huius cle. Sed istud intelligit̄ ut infra. Dic ergo, quod religiosi, uel exempti tenentur, quando ecclesia parochialis subiecta capella, seruatur interdictum. Si autē

non feruaret interdictū non haberent religioſi ſe in hoc p̄forma
re cū capella ſeruare: nam capella ſeruare non debuit interdictū
argu. regul. a. ceſſorij. de reg. iur. in vj. noſi forſan ſpecialiter, &
nominatim ille loquens eſſe interdictus: tunc enim licet capella ſer-
uat interdictū, & per ſequens ſeruare debet religioſi. Et ſit diffe-
rentia inter hūc caſum, & precedentē: qm̄ interdictū generali, q̄
rōne nō ſeruatur interdictū eccleſia parochialis, eadē rōne capella
ſeruare nō debet, & ſic religioſi cōformare ſe habent cū eccleſia pa-
18 rochiali ſeruare, vel nō ſeruare, & nō cū capella. ¶ At interdictū
ſpeciali loci, ubi eſt capella ſeruare debet capella interdictū, & nō
eccleſia parochialis. Et ideo tūc religioſi debent ſe p̄formare cū
capella ſeruare, vel nō ſeruare, & nō cū eccleſia parochiali, aſi ſi-
ret p̄iudiciū eccleſie parochiali rōne capelle ſeruatis interdictū
ſibi ſubiectē. arg. regul. a. ceſſorij. de reg. iur. in vj. Licet gl. hic
ſimpliciter dicat cōtrarium. Si aut̄ in ipſo loco ſpecialiter inter-
dictū erant duæ eccleſie parochiales, vel plures & aliq̄ ſeruaret̄
interdictū, & aliq̄ nō: tūc ſm̄ gl. religioſi nō arctantur hac conſtitu-
tione nō ſeruatis interdictū: q̄a deſiunt verba, & mens. Sed cer-
te tūc videtur dicendū, q̄ maior̄ parti ſeruatiū, vel nō ſeruatiū
deberet religioſi ſe p̄formare. arg. l. maior. ff. de pac. & l.
duo ex tribus. ff. de re iudi. cum ſimi. Si aut̄ eſſent æquales tunc
eſſet electio eorū ſeruare, vel nō ſeruare: nā ſi nolūt ſeruare licitē
faciunt: q̄a eligūt partē libertatis cōtra interdictū. ar. l. inter pa-
19 res. ff. de re iudi. cum ſimi. ¶ Vbi verō in ipſo loco ſpecialiter in-
terdictū nulla eſt eccleſia, vel capella, ſed ſolum ſunt ipſi religio-
ſi, & tūc aut̄ eccleſia horū religioſorū, eſt parochialis, & tūc ſiue cu-
ra exerceret̄ per uicariū perpetuū, vel temporale, & ſeculare,
uel regulatē, & det̄ i cadē p̄ curatū uel uicariū ſeruari interdictū.
& p̄ q̄n̄ p̄ ipſos religioſos, ut hic. Si ergo ſeruaret̄ p̄ dictū uica-
riū interdictū, ſeruare debet pariter religioſi, p̄ hanc cle. ſm̄ glo.
Si aut̄ nō ſeruaret uicariū colluſionē factā cū religioſis, uel dolo, aut
facto eorū, & tunc ligant̄ hac conſtitōne, ac ſi uicariū ſeruaret̄.
ar. l. in executioe. ſ. ff. de uerb. ob. aſi ſecus p̄ hanc cle. Aut eorū
eccleſia nō eſt parochialis, & eſt ſola, & tunc ſm̄ gl. nō arctant̄ hac
conſtitōne, ſed locū ſibi uēdicant iura antiqua ſup hoc ſtatuta. de
exceſ. pla. c. ſi. de priu. c. autoritate. & c. eporū. & c. is q̄. et. in vj.
Sed certe p̄ ſupradictā v̄, q̄ ſicut ſi ibidē eſſet aliqua eccleſia, uel
capella, q̄ ſeruaret, teneret religioſi ſeruare, ita & teneant̄ ſeru-
re ſi nō eſt, ut habeat̄ reſpectus nō ad id, q̄ de facto non eſt, ſed
ad id quod eſt p̄ ar. eorū q̄ dicimus, q̄ c. ſi Apoſtolica. de p̄b. in
vj. & c. miſſa. & c. licet canon. de elec. co. li. locū habēt in eccleſia
parochiali, q̄ de facto nunc nō hēt uerē populū ſm̄ quod dā. Verū
hoc caſu nō reperit̄, q̄ ibidē, uel alibi ob hoc eccleſia cathedralis,
uel matrix ſeruaret̄ interdictū. Igit̄ nec religioſi arbutunt̄ hac con-
20 ſtitutione non ſeruantes. ¶ Et em̄ p̄nalis, & iō nō eſt laxanda.
ar. c. o. dia. de reg. iur. in vj. Vbi at̄ loquimur de generali interdicto
totius provincie, uel diocēſis, & religioſi ſunt in loco ubi nō eſt
matrix, cū ſubſt̄ ratione populi ille locus. ar. hyius cle. q̄ loquit̄
ḡn̄aliter. Si at̄ ſint̄ ibi duæ, uel plures eccleſie parochiales, & tunc
ſi nō diſcordant ſup reſeruatione, ſeruare tenent̄ religioſi multo
magis, aut diſcordat̄, & hoc caſu v̄ fore diſtinguendū, ut ſ. dixi.
Vel dic, & forſan melius, q̄ ubi eſt talis diſcordia, recurrendū eſt
ad eccleſiā cathedralē, in cuius diocēſi ſunt hi religioſi ut debet̄
ſe cū illa p̄formare. Et ſit rō: quia qm̄ matrices eccleſie diſcordat̄,
tunc nō p̄t̄ dici, q̄ eccleſia matrix ſeruaret̄ interdictū. Ideo recurrē-
dū eſt ad cathedralē, & ſi illa eccleſia nō ſeruaret̄, religioſi nō arctā-
tur ſeruare. Si uero ſeruaret̄, & tunc: q̄a uera eſt pars huius alterna-
tiue, v̄ c. eccleſiā cathedralē ſeruare, ideo religioſi ſeruare tene-
bunt̄: nā ad ueritatē diſiunctiue propoſitionis ſufficit alterā partē
eſſe ueram. ut l. ſi is q̄ duceta. ſ. ut r̄. ff. de re. du. cū ſimilibus: q̄a in
hac cle. dī, q̄ religioſi ſeruare debēt̄ interdictū, quod ſeruaret̄ eccle-
ſia cathedralis, uel matrix. Quæ at̄ dicat̄ eccleſia parochialis no-
p̄ Inn. in c. de multa. de p̄b. & p̄ Arch. in c. licet canō. de elec. in vj.
Itē ſciendū eſt ſm̄ gl. q̄ hic eccleſia nō ſumit̄ pro ep̄o, nec p̄ capi-
21 tulo, nec pro plato, ſed ſolū p̄ eccleſia materiali, in qua diuini
officiū celebrat̄, parietibus clauiſa. qm̄ aut̄ alibi ſeruaret̄ interdictū,
aut non ſeruaret̄, nō eſt dare mediū, & ſi ſeruaret̄ nō curio, ut r̄ ſit ex
cōi concordia, uel ſit diſcordia ſufficit. n. q̄ ſeruaret̄ ibi interdictū.
Eodē mō dico, ſi non ſeruaret̄, ut ſic primo caſu ſeruare teneant̄ re-
ligioſi: ſecundō non: nā religioſi nō hēt̄ diſcutere de iure, ſed ſo-
lū ſe p̄formare eccleſiā cathedrali, uel matrix ſeruanti. Nec ob.
c. rotatū. de teſt. ubi eccleſia ſumit̄, p̄ prælatō, & p̄ capitulo: q̄a ibi
loquit̄ i alia mō: nā ſm̄ materia ſubiectā aſi, & aſi ſumit̄ eccleſia,
ut plenē no. Azo. in ſum. C. de ſacro. ecclē. & facit̄ cle. frequens.
22 circa ſi. de exceſ. pla. & ibi dixi. Præterea ſciendū eſt, q̄ quod

tex. dicit de eccleſia cathedrali, & matrice loci, nō at̄ de metropo-
litana, & ſic ſm̄ gl. licet interdictū ſeruaret̄ eccleſia Arelateſi. nō
tenebuntur coiplo ſeruare interdictū Fratres Cartuſi. Villa no
uē, q̄ ſunt diocēſis Auinionē. ſed religioſi, ſed ſunt in ciuitate vel
diocēſi Arelateſi. ſeruare tenebuntur. Licet enim eccleſia metro-
politana, ſit eccleſia cathedralis, hoc eſt uerū ſuę p̄pria diocēſis
Arelateſi. nō aut̄ eſt eccleſia cathedralis diocēſis Auinionē. vel
Caualleſi. ille enim habent̄ ſuas proprias eccleſias cathedrales, q̄
tū ſunt ſubiectę & ſuffraganeę eccleſiæ Arelateſi. de offi. ordi.
23 c. paſtoralis. facit̄ c. Romana. de appellat. in vj. cū ſimi. No. ¶ q̄
hic puniunt̄ delictū ſcientiæ, nō ignorantia cōmiſſum: nā licet de-
lictum iſtud uoluntatis poſit̄ ignorantē, nō tenentur, & ſic nō p̄ſuppo-
nitur, q̄ ſi ignorent̄ improbabiliter, teneantur: tñ, ut dixi, ex. referat
ad ſcientiam uerā, non aut̄ ad ſiſtētiā, ſed ad p̄ſumptā: de q̄bus
loquitur. c. j. de poſtū. & l. ſi. C. de decre. ab. or. faci. cū ſimi. fateor
aut̄, q̄ iura antiqua ſup hoc ſtatuta habent locum, v̄ c. eos, q̄ p̄
uoluntatis nō ignorant̄, ſed iſta noua p̄ſtitutio, q̄ facta eſt ſolum,
v̄ addat̄ penā ſententię excōicationis, loquitur limitatē, ſcilicet qm̄
religioſi uoluntatis uiderunt, uel aſi ſciuerūt ſeruari interdictum.
Cogita, ſi bene dico, q̄a iſtud nō aſſero, ſed iſtud opinatiū eſt
25 quor. Nota, q̄ ueritas percipit̄ p̄ uisum, & p̄ ſenſum aliū corpo-
reū. Nō ob. l. teſtū. C. de teſt. ubi teſtis dēt̄ deponere de uisu. Ad
idē l. ij. ſ. itē Labeo. & ibi. no. ff. de aqua plu. ar. Vbi gl. dicit, q̄ ueritas
p̄ ſiſtētiā p̄cepta mētē p̄ſentet. Et ſic ſine uisu ſciri nō p̄t̄: quia qdā
ſunt, q̄ ſolo uisu corporeo ſciri poſſunt, ſeu eē nota, & in illis non
p̄t̄ fieri ueritas niſi p̄ uisum. Quædā ſunt, q̄ non poſſunt ſciri, niſi
p̄ auditū, & tunc auditus eſt cā immedata notitia. Volo nāq̄ de-
ponere, q̄ Titus uerba maledica, p̄tulit: certe nec eſſe, q̄ dicā
me audiſſe illū proferentē hmōi uerba. Verū & tunc nec eſſe eſt,
ut deponā de uisu p̄ſentē proferētis. Vñ nō ſufficeret̄ ſi dicerem:
Talis hæc uerba p̄tulit, ſtans in camera, & ego retro cōtinuā quia
poſſibile eſt, q̄ alius protulit habens, uel ſimulās eandē uocē, &
ſic nō bñ v̄ dicere gl. in d. ſ. Labeo. q̄ ſciri tenuit. Sed Bar. dē te-
nens ibidē. Teſtis igit̄ ſem̄ p̄t̄ deponere de uisu, ſed qm̄q̄ de uisu
actus, de quo qm̄q̄, & qm̄q̄ de uisu p̄ſonæ uel corporis, de quo que-
riſt. Nota ergo, q̄ religioſi debent ſe p̄formare eccleſiā cathedra-
li, uel matrix, quo ad obſeruationē, ut dū aliqua illarū ſeruaret̄ in-
26 terdictū, & ipſi ſeruare debēt. ¶ Si at̄ neutra illarū ſeruaret̄ de facto,
cū tñ de iure tenerent̄ ſeruare: tunc iſti religioſi, nō tenent̄ ſe cō-
formare eccleſiā cathedrali, uel matrix nō ſeruanti: quia nō dēt̄
ſequi exceſſus clericorū matricis eccleſiæ, de priu. c. p̄ſentis. ſm̄
27 gl. ¶ Nō n. hic hēt̄ locū argumentū a ſc̄io ſenſu: qm̄ ſc̄ia reperit̄
iuris diſpoſitio. de ele. c. publicatō. & ibi p̄ Io. An. & l. uentūſula.
28 C. de epi. & cle. ¶ Eodē mō q̄ priorū nō erit in propoſito eadē diſci-
plina, ut dicit̄ gl. q̄a mens, & uerba reſiſtunt, ut c. ſi. de uerb. ſig. &
c. ſtuduiſti. de of. leg. Facit̄, q̄a qm̄ religioſi ſe p̄formant̄ eccleſiæ ma-
trici, nō ſeruanti, ubi ſeruare dēt̄, tunc delinquit̄ in p̄mittēdo: quia
celebrant̄ ianuis apertis, & uiolant̄ ipm̄ interdictū, admittēdo po-
pulu interdictū ad diuina. At qm̄ ſe p̄formant̄ matrix eccleſiæ ſer-
uanti interdictū: tunc nō delinquit̄ poſito, q̄ matrix eccleſia ſer-
uare nō deberet, cū ad eos p̄tineat̄ cognitio, nec p̄pria autoritate
non obſeruatione. Et ſic primo caſu puniri debēt, non at̄ hoc ſecun-
do caſu. Facit̄ q̄ hic no. in gl. ſup uerbo, appellatōibus, & ſtatim
dicam in ſequenti notabili. Itē dicit̄ et̄, q̄ ad obſeruantiā interdic-
tū nō curat̄ de appellatōne ante interpoſita. Nec ob. c. ad hæc.
29 & c. dilecti. & c. qm̄. de app. ¶ Vbi dī, q̄ interdictū poſitū poſt, &
q̄ appoſitū eſt ipſo iure nullū. & ſic nō eſt ſeruandū. ar. regula nō
p̄ſtat. de reg. iur. in vj. q̄a licet ſit nullū, ſi tñ eccleſia matrix illud
ſeruaret̄, dēt̄ religioſi illud ſeruare: nā, ut ſ. dixi, nō p̄tinet ad hos
religioſos cognoscere, an ſit de iure, uel nō, ſeruandū interdictū,
ſed ad eos p̄tinet ſeruare, & in hoc ſe p̄formare eccleſiæ matrix ſer-
uanti. Sufficit ergo quo ad hoc, ut religioſi ligari poſſint pena huius
p̄ſentis, q̄ eccleſia matrix obſeruaret̄ interdictū obſeruantiā facti, uel
de facto, licet nō de iure. Nullitas igit̄ ſm̄ interdictū, non p̄deſt
religioſis qualiſcunq̄: ſit ille, cum ex pluribus cauſis, nulla poſſet
eſſe. ut no. in c. p̄ſenti. eo. tñ in vj. concor. in ſimili cle. ad p̄ſentē.

daſi ſupra de ſequetra. poſ. & cle. ut calūnijs. extra de re iudicata.
30 Plus inferit̄ ex tex. ¶ q̄ obligatus aliquid facere, teneat̄ illud imple-
re ſine dolo, & fraude. ¶ Nō ergo at̄ dēt̄ animus eorū prauus in-
terius retentus, puta q̄ ſeruaret̄ interdictū, & hoc dōlet̄ intrinſe-
cus, aſi non ſeruatur, niſi metu p̄næ: tunc licet peccent̄ quo ad
Deū: q̄a nō ſunt filij debite obſeruantie, nec p̄cedūt ex charitate.
31 nō tñ peccant, quo ad eccleſiam militante: ¶ q̄ nō iudicat̄ de occultis,
& q̄ reſpicit̄ implementū eius, q̄ imperatū fuit, ut hi. Nec ob.
l. j. diuus ff. de ſca. cū ſi. Vbi aut̄ attendit̄ & nō executio: q̄a ibi
animus nō fuit retentus, ſed extrinſeca illū p̄cernunt. l. Fulcinius.
ſ. quid ſit latitare. ff. de cau. in poſ. ea. & ibi no. Vñ iō hic dī, ut
puto dolo, & fraude ceſſantibus, v̄ c. q̄a non p̄forarunt & c. ut in
tex. & ſic dēt̄ intelligi gl. ſu p̄ uerbo, obſeruari. in ſm̄ hic poſita.
Itē dicit̄, q̄ iſta cle. nullo eſt correctiua iurū antiquorū, aut mō
diſcretiua nō obſeruanda eſt p̄ſtitutio. alma. e. tñ in vj. ſed eſt p̄næ
nouæ inſtituta, & ſic p̄nis antiq̄, de quib. de exceſ. pla. c. ſm̄. de
priu. c. autoritate. & c. eporū. h. vj. ſm̄ gl. addit̄ hæc noua. ſim̄
32 le in cle. j. de ſepul. in cle. cupiētēs. ſ. de p̄nis. cū ſi. ¶ Verū tamen
ſm̄ gl. ſunt quatuor caſus p̄ſiderandi nō interdictū poſitū poſt
tū non tenet obſtantē appellatōe, uel alia nullitate, nec ſeruaret̄ p̄
matrix eccleſiæ, & tunc religioſi nō ſeruantes, nō ſunt ligati p̄nis
antiq̄is, nec iſta noua. Interdū interdictū tenet, & ſeruaret̄ p̄ eccle-
ſiā matrix, & tunc religioſi uiolantes, nō tenent̄ p̄nis antiq̄is,
ſed hæc noua, ut hic. Interdū interdictū tenet, ſed nō ſeruaret̄ p̄ eccle-
ſiā matrix, & tunc religioſi, q̄ nō ſeruant tenent̄ p̄nis antiq̄is,
ſed nō iſta noua. Cē. ¶ in hoc q̄a nō dēt̄ intendi, q̄ ſit, ſed q̄ eſt
faciendū. ut l. ſed licet. ff. de offi. p̄ſci. c. cū cā. de elec. Et iō hic ex-
ponit obſeruare, uel obſeruare debere. Sed parcat̄ ipſe mihi: quia
non bene dicit̄: q̄a tex. arctat̄ eos, ut ſe p̄formet̄ obſeruatiōi eccle-
ſiæ matricis, ſi uelint̄ hanc p̄nā euitare. Si at̄ ſe p̄formet̄ nō ob-
ſeruatiōi, tunc ceſſat̄ iſta p̄nā, ſed antiquæ locū habēt, ut dixi.
Et p̄ hoc nō ob. c. j. de poſtū. Vbi dī, q̄ potius attendit̄ publicatio
interdicti, q̄ ipſus obſeruatione. Præterea ſubdit, q̄ iſta cle. fuit fa-
cta ante p̄ſentū Viennēſe, q̄ patet: q̄a nō dicit̄ approbantē p̄ſentū,
ſed ſolū de p̄ſentū Fratrum. Idē no. gl. hic in prima. in ſi. & ſ. in. p̄.
ſup uerbo, ante. Et attende: q̄a hic nō eſt aliq̄d uerbū, q̄ ſapiat̄ p̄ſti-
tutionē, ſed ſolū p̄ceptū, & mandatū vnā cū ſummatōne ſm̄
excōicationis, & tñ nō hēt̄ uim ſm̄ excōicationis, ſed p̄ſentis.
Et ſit rō: q̄a nō inferit̄ ſingularē p̄ſonā, ſed ſolū p̄ religioſos oēs
ḡn̄aliter, & p̄ futuris culpis. Vñ ſi diceret̄ ſm̄ hois, ut ſic eius eſſe
cū, nō duraret̄, ſeu de nouo nō ligaret̄ poſt obitū ſententiā ſed
ſolū in uita ſua, nō v̄ eſſe ſm̄ bona, in eo q̄ obſeruet̄ p̄ culpis ſu-
34 ris: q̄a tractatus futuri t̄pis nō p̄tinet ad iudicē. ut l. j. ff. de uſu.
35 & p̄ hoc eſt tex. expreſſus in c. Romana. §. caueat. c. tñ in vj. ¶ Nā
ſm̄ hois lata ſimp̄r, nō durat̄ poſt t̄ps ſententiæ nō. ut no. c. a no-
bis. j. c. tñ. & facit̄ l. ſi. ff. de p̄nis. & l. j. & q̄ ibi no. C. de poſtulan.
36 ¶ Nec eſt ualeat̄ ſi ſeraret̄ pro futuris culpis, ut d. §. caueant. Dicendū
eſt ergo, q̄ ualeat̄ iſtud mandatū, ut cōm̄, & hēt̄ uim conſtitōnis,
licet nō exprimat̄ hoc ſpecificē ſatis. n. ſpecificat̄ ex ea parte, qua
tela mandatū proferit̄ ḡn̄aliter, & p̄ futuris culpis, ac fulminat̄.
37 ſm̄ excōicationis in p̄ faciētēs. ¶ Et ſic nō expirauerit morte mā-
dati, nec expiraret̄ poſito, q̄ in hoc uolumine infera nō fuiſſet.
Forſicat̄: quia ſi fuiſſet p̄hibito iſta facta p̄ Clementē, ſm̄a ho-
minis expiraret̄ p̄ obitū ep̄i, & ſic ſuccederet̄, uel eā intularet̄ ſub
noſe ſuo proprio, eā faciendū de nouo, uel ſi ſub noſe Clementis
aliquid addidiſſet, p̄ q̄ appareret̄ eū innouaſſe ipſam, uel appro-
baſſe, ſeu reuocaſſe. ar. cle. dudū. in prin. ſ. de ſepul. cū igit̄ hic iſta
ſimp̄r inferat̄, ut p̄ſtitutio Clementis, colligit̄ euidentē, q̄ clemēs
uoluit̄ eā eſſe conſtitutionē perennē, & nō ſm̄ ſuam p̄duratū-
rā, q̄ dū uiuere. & Pau. dicit̄, q̄ erat̄ extrauagans & c. Ex quibus in-
38 ſero, ¶ q̄ ubi Rom. Pontifex deliberat̄ mandat, uel p̄hibet̄ ḡn̄a-
liter quibuſcunq̄, ut deſiſtāt ab inuaſione certarū terrarū Eccleſiæ
Romanæ ſub p̄nā excōicationis, q̄ ipſo facto incurrere uult̄ in-
uaſores hmōi, tale mandatū hēt̄ uim conſtitōnis, et̄ ſi nō dicat̄ de p̄ſi-
lio fratrum: nā cū ſit̄ ſ. ius. ut c. p̄poſuit. de p̄ſci. ſb. v̄ uoluiſſe, qd̄
ſua prohibitiō ligaret̄ meliori mō, quo poſſet, & lōgiori t̄pe, & ſic
p̄petuo, niſi reuocaret̄ a ſucceſſore. ar. l. digna uox. C. de legi. Nā
ut ſm̄a hois nō ualeat̄, cū nō ſeraret̄ p̄ certas ſingulares p̄ſonas,
nec p̄ culpis p̄ſentis, ergo ualere dēt̄, ut p̄. v̄ c. ut p̄ſto. arg. l. quo-
tiēs. C. de re. du. Ex hoc dico idē eſſe ſi ep̄s cū ſuo capitulo talem
p̄hibitiōem faceret̄: nā tunc nō ualeret̄, ut ſm̄a hois: q̄a nō poſſet,
ſed ut ſm̄a ſtatuti, nā p̄ſtitutio: q̄a tunc p̄tinet̄ ex quo ep̄s cū capitulo
hoc p̄t. ar. c. conſtitōnem. & ibi no. de uerb. ſig. in vj. hæc at̄, q̄ dixi
39 in Ro. Pontif. ¶ ſmaximē hēt̄ locū, qm̄ ipſe in ſua p̄ſata ordinatione

reſeruat̄ ſibi abſolutionē a ſm̄a excōicationis, p̄ter q̄ in mortis ar-
ticulo: nā ſi intelligeret̄, ut eēt̄ ſm̄a hominis: ut nullus eo ſeriet̄
abſoluere poſſet, nec ſuperior, quē nō hēt̄ ipſe. Igit̄ aut̄ ſuccedat̄,
q̄ hēt̄ idē auctoritū poſſet abſoluere, ut dicimus in quocunq̄ alio
delegato a Principe, & ſic ſibi fruſtra retinere p̄tatem abſoluedi.
Si at̄ intelligeret̄, ut eſſet ſm̄a iuris uel p̄ſentis: tunc quilibet
inferior poſſet abſoluere, ut c. no. p. ij. eo. tñ. ſ. q̄ tñe neceſſaria
eſſet reſeruatione, quia in re p̄ſequens eſt, ut tūc p̄p̄ hanc reſeruationē
nō cenſeat̄ ipſa ordinatione nō hē uim p̄ſtitutionis: alia t̄ nihil ope-
raret̄ dicta reſeruatione. ¶ ſi qm̄ in prin. ff. de leg. p̄ſentibus. Et
et̄ ſciendū, ſm̄ Gen. q̄ hic appellat̄ interdictū, q̄a eſt vnus loci
ſingulariū dicit̄. Vñ q̄ dī locorū. ſi ſingulariū, ut differat̄ a uer-
40 bo, terrarū, ¶ q̄ ſignificat̄ vniuerſitatē. Sed certe tex. addit̄, terra-
41 rā, ut oīa loca includat̄, q̄ qm̄q̄ uocant̄ terra, ¶ & inde reſeruari.
u. pupillus. §. territorij. ff. de uerbo. ſig. Nota hic vnus caſus, in
quo ipſo facto, quis incurrat ſm̄a excōicationis. plures alios gl.
enumerat̄, q̄ colligunt̄ ex iſtis p̄ſtitutionibus, q̄ clementinā, in tu-
lanſi, non minori numero, q̄ ſit quinquagenarius, q̄ lege p̄tē: q̄a
42 clara eſt. Nota, ¶ q̄ ſtatutū vno caſu p̄nali. et̄ trahit̄ ad alij ca-
43 ſus, ubi eſt eadē rō, uel maior: ¶ obſeruatione. interdicti poſiti p̄
platu p̄uinciale, uel diocēſanū, ſiendā eſt: p̄ religioſos hac rōne:
q̄a debent ſe p̄formare eccleſiā cathedrali, uel matrix, cū ſua ſit
eccleſia, & vnus Deus, & una Fides, aſi nō obſeruat̄ cederet̄ in di-
ſpendiū eccleſiarū parochialiu, & cathedraliu, & probat̄ in hæc
re. At rō iſta hēt̄ locū in interdicto poſito p̄ p̄ſentū p̄uinciale, tan-
44 toq̄ magis, quanto p̄ſentū p̄uinciale roborat̄ iudicio platurū, q̄
faciat̄ ſm̄a uel ordinatione ſolius plati, uel p̄ſentis, ut hic dī p̄ cor.
l. ſi poſtulauerit. §. rō. ff. de adul. q̄ multū facit̄ ad materiā ſtatuto-
riū, dū q̄rit̄, an recipiat̄ interpretationē extenſiua. de quo p̄ dō. c.
in materia ſtatutorū in l. oēs populi. ff. de iult. & iu. & in l. Ceſar.
45 ff. de publi. Nota nonō, ¶ q̄ illud iudiciū, uel p̄ſentū eſt p̄p̄tens,
q̄ ſuſcit̄ iudicio plurimorū. p̄ cor. l. maior. ff. de pac. l. ſi. Charb.
u. nā hic autor habuit reſpectū ad maioritatē reſpectū nō ad
46 Idē c. indēnitatibus. §. j. & §. ij. de ele. in vj. plures alias p̄cor. addu-
47 cit̄ hic gl. facit̄, c. j. de treu. & pa. Nota decimō, ¶ q̄ ſtatutū, & ſi-
mius eſt ſtatutū p̄ p̄ſentū p̄uinciale, q̄ p̄ ſm̄a p̄ſentis provincie,
ſicut eſt Archiep̄s, uel legat̄ Apoſtolicus, uel primas, aut Patriar-
cha. iij. di. & l. 7. di. p̄ totū ſm̄ Guill. licet horū autoritate, ſicut
48 Archiep̄s celebret̄ p̄ſentia p̄uincialia, ut dicit̄ iuris. Et eſt rō:
quia ſm̄a p̄ſentis, nō durat̄ poſt obitū, uel trāſitū eius. Statutū uero
p̄uinciale eſt perenne, ut no. in c. Romana. §. caueant & ple-
niūs ibidē Io. An. in Nouella. e. tit. in vj. cor. id q̄. dixi in alio
49 notabili. Ex quibus habes, ¶ q̄ ſingulares plati poſſunt ponere in-
terdictū, de quo p̄ Inn. in c. q̄ ſunt. de his q̄ ſi. a ma. par. c. & per
Archi. in c. p̄ eporū. de priu. in vj. Nota, q̄ id, q̄ dicit̄ de iner-
47 dicto, debet extendi ad ceſſationem a diuinis, & ſic interdictū,
& ceſſatio a diuinis ſunt duæ ſpecies cenſuræ eccleſiæ, etiam nu-
mero differentes, uerū quod dicit̄ de interdicto ḡn̄ali, extēdit̄ ad
ceſſationē a diuinis generalē, & ſic quod diceret̄ de interdicto
ſpeciali, extēderet̄ ad ceſſationē a diuinis ſpecialē, ſi excecra ſint
interdicta ceſſationibus, v̄ c. ḡn̄alia generalibus, & ſingularia ſin-
gularibus, nō at̄ ḡn̄alia particularibus, nec particularia generalib.
ut dicimus de legatis, & fideicōmiſſis, in l. j. ff. de leg. j. Itē ſciendū,
48 ¶ q̄ ceſſationes a diuinis poſſunt iudici legitime p̄ p̄ſentū p̄uinciale,
& p̄ Conciliū Synodale, ſeu diocēſanale, & eorū autoritate.
Itē & p̄ p̄ſentū collegiale, uel capitulare, uel regulare, & ſeculare.
Sed in hoc differunt: q̄a Conciliū p̄uinciale, uel ſynodale, poſ-
ſunt hanc ceſſationē indicare de iure cōi, ut hic in uer. qd̄ & inter-
dictis & c. Et ſit rō: quia ibi eſt platus provincie uel diocēſis cum
49 toto clero. ¶ Conciliū at̄ collegiale, uel capitulare, ſeu p̄uinciale,
non poſſunt hoc facere, niſi habeant ſup hoc priuilegium, uel ex
p̄ſentudine p̄ſcripta, ut hic: facit̄ c. ſi canonici. de offi. or. in vj. &
no. plenē p̄ Inn. in c. irrefragabili. de offi. or. Si ergo religioſi tenēt̄
tur ſub p̄nā hic ſtatuta obſeruare ceſſationē a diuinis inducunt̄
ḡn̄aliter p̄ platu p̄uinciale, uel p̄ Conciliū p̄uinciale, uel p̄uinciale,
aut et̄ collegiale in tota p̄uincia, uel tota diocēſi, aut in ciuitate
ſolū, aut in aliquo Caſtro, Villa, uel loco alio, dū tñ ipſa matrix
eccleſia hæc obſeruet̄. Si igit̄ Capitulū, collegiū, uel Cōuentus alicu-
ius eccleſiæ nō cathedralis, nec matricis, indiceret̄ ex priuilegio,
uel p̄ſentudine i aliquo loco ceſſationē a diuinis, & eccleſia matrix
ibidē nō obſeruet̄ illā, nō tenent̄ religioſi hac p̄nā nō ſeruantes, q̄
q̄ ipſa collegialis, uel p̄uincialis ceſſatio a diuinis probatur in c.
cum in paribus. de uerbo. ſig. & qualiter collegium conſtituitur
no. Inn. in c. cum ab eccleſiarum. de offi. or. & in c. poſtulati. de iu-
FF 4 re pa.

30 re patto. & c. dilecta. de excess. prela. Nota. qd nemo priuatus est per principem iure suo, vel vnico lumine suo, & cor. i. illicitas. & ne tenuis. ff. de offi. p. r. & no. in cle. si dignitate. §. j. s. de p. r. bene possit tñ, si vellet, sed velle nō debet. ar. l. princeps. ff. de legi. §. 1. & ar. huius. cle. in fi. fm Gen. Nota. qd p. r. t. est in iuriato repellere iniuriā, sibi factā oī modo licito. & cor. l. v. uim. ff. de iur. i. & iure. & l. j. C. unde vi. & ibi no. Nam ut iudex nō est remedium clericis ne possint repellere iniurias sibi illatas, nisi qd cessent a diuinis, s. mucrone spūali: nam t. p. l. i. c. itē interposito, siue cū moderamine inculpatæ tutelæ bene possunt repellere uio lenias, ut iur. i. §. in prin. alle. §. q. n. i. d. & incontinenti possunt recuperare res eis ui ablatas. l. iij. §. cū igit. ff. de ui & ui ar. Hac practica utitur tota diocesis Caturcensis: nā statim, qd laicus potens, ut officialis t. p. l. i. alia p. s. n. a in p. s. n. a, rebus, bonis, uel iurib. offendit aliquē curati, uel uicariū, uel rectorē p. r. o. h. i. a. l. i. s. ecclesie illicō ipse cessat absq; aliquo mādato spūali sibi factō a diuinis: donec fuerit satisfactū sibi lesō, & istud est tā fm statuta puincialia, seu synodalia q̄ etiā ex p. l. u. c. t. u. d. i. n. e. p. r. e. s. c. r. i. p. t. a, & obseruata p. t. e. p. o. r. a, quorū initij memoria hominū nō existit: aliter em̄ non possent cōsequi satisfactionē, saltem nisi cum maxima difficultate, & graui dispendio expensarum, uerū cessatio ista, sic solū 33 in loco, in quo iniuriā fuit illata. Et pro tāto, si ibidē essent religiosi, tenebunt seruare hanc cessationē per istam cle. & sit rō: quia sit autoritate cōsuetudinis generalis totius clericaliū diocesis. Est autē dare cessationem specialem, nō ratione loci, sed rō ne cessat ecclesie, & tunc, vt dicit r. g. extra dictā ecclesiam nō cessabitur, c. dilect. de app. Vel dic, qd aliquādo cessandum est a diuinis in ecclesia parochiali, ratione fauoris ipsius ecclesie, vt 3; vt pro pulsat vel repellat p hoc iniuriā factā ipsi ecclesie: & tunc talis cessatio cōcernit totum locum, vbi est sita hec parochialis ecclesia: si qd, puto tunc, ut p. d. i. x. q. r. e. l. i. g. i. o. s. i. d. e. b. e. n. t. s. i. m. i. l. i. t. e. r. c. e. s. s. a. r. e. a. d. i. u. i. n. i. s. u. i. d. e. n. e. v. n. a. v. i. a. p. r. o. h. i. b. i. t. u. m. a. l. i. a. c. o. c. e. d. a. t. a. r. l. o. r. a. t. i. o. ff. de p. r. o. c. A. u. t. e. s. t. c. e. s. s. a. n. d. u. m. a. l. i. a. d. e. c. a. u. s. a. p. u. t. a. q. u. a. e. r. a. t. p. o. l. l. u. r. a. s. a. n. g. u. i. n. i. s. e. s. s. u. s. i. o. n. e. u. e. l. f. e. m. i. n. i. s. u. e. l. p. p. l. i. q. u. o. d. f. a. c. i. n. u. s. r. e. c. t. o. r. u. m. u. e. l. c. u. r. a. t. i. a. u. t. f. u. o. r. u. o. f. f. i. c. i. a. l. i. u. m. u. e. l. m. i. n. i. s. t. r. o. r. u. m. e. p. i. s. c. o. p. u. s. m. a. n. d. a. u. i. t. i. n. d. i. c. t. a. e. c. c. l. e. s. i. a. c. e. s. s. a. r. i. a. d. i. u. i. n. i. s. u. t. i. q. i. l. l. u. d. m. a. d. a. t. u. m. v. l. e. r. a. n. o. e. x. t. e. n. d. e. t. u. r. a. r. g. u. l. i. n. a. g. r. i. s. ff. de acqui. re. do. Nec religiosi cessare tenentur, quoniā nō cessatio religiosorū, nō cadit ad p. r. e. i. u. d. i. c. i. u. m. e. c. c. l. e. s. i. e. p. a. r. o. c. h. i. a. l. i. s. q. u. a. c. a. u. s. a. i. p. s. a. q̄ r. e. c. e. s. s. a. b. a. t. i. n. e. c. c. l. e. s. i. a. m. a. t. r. i. c. e. n. o. e. r. a. t. i. n. f. a. u. o. r. e. d. i. c. t. e. e. c. c. l. e. s. i. e. g. r. a. u. t. c. l. e. r. i. c. o. r. u. m. e. i. u. s. d. e. s. e. d. p. o. t. i. u. s. i. n. p. e. n. a. & s. i. c. n. o. d. e. b. e. t. e. i. s. u. t. i. l. i. t. a. t. e. m. a. f. f. e. r. r. e. a. r. g. u. l. i. s. i. u. e. h. a. r. e. d. i. t. a. 34 r. i. a. ff. de neg. gest. Et pena debet tenere suam autorem, & alii transgredi non debet. l. sancimus. C. de penis. cum simi. ¶ Nota 35 p. r. e. t. e. r. e. a. q. d. v. b. i. a. l. i. q. u. s. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. r. a. d. a. l. i. q. u. i. d. c. e. r. t. u. m. f. a. c. i. e. n. d. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. s. u. t. i. l. l. u. d. e. x. e. r. c. e. a. t. i. u. r. a. i. u. r. i. s. c. o. i. s. d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. m. n. a. m. h. i. q. u. i. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. r. a. d. f. a. c. i. e. n. d. u. m. s. e. u. i. m. p. o. n. e. n. d. u. m. h. m. o. i. c. e. s. s. a. t. i. o. n. e. m. a. d. i. u. i. n. i. s. i. n. t. e. l. l. i. g. u. n. t. u. r. h. a. b. i. l. i. t. a. t. i. v. i. l. l. a. o. b. s. e. r. u. e. t. s. e. r. u. a. t. i. s. c. a. n. o. n. i. c. i. s. s. t. a. t. u. r. i. s. a. d. i. d. e. m. l. i. s. q. u. i. n. p. r. i. n. C. de inoff. test. 36 ¶ v. b. i. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. s. a. d. f. a. c. i. e. n. d. u. m. l. i. b. e. r. e. t. e. s. t. a. m. e. n. t. u. m. c. e. n. s. e. r. u. t. u. r. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. s. u. t. i. l. l. u. d. c. o. n. d. a. t. s. e. r. u. a. t. a. i. u. r. i. s. c. o. i. s. d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. N. a. m. o. b. l. j. & p. e. r. t. o. t. u. m. ff. de test. m. v. b. i. n. o. n. t. e. n. e. t. s. i. c. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. s. o. b. s. e. r. u. a. r. e. i. u. s. c. o. m. u. n. e. i. n. t. e. s. t. a. m. e. n. t. i. f. a. c. t. i. o. n. e. q. u. i. n. o. f. u. i. t. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. s. c. i. r. c. u. e. f. a. c. t. i. o. n. e. t. e. s. t. a. m. e. n. t. i. a. b. s. o. l. u. t. a. c. u. m. a. n. t. e. a. l. i. a. m. h. a. b. e. r. e. t. s. e. d. p. r. i. u. i. l. e. g. i. o. m. i. l. i. t. a. r. i. f. u. i. t. i. n. d. o. l. u. t. u. t. r. e. m. i. s. s. a. e. s. s. e. t. i. u. r. i. s. c. o. i. s. o. b. s. e. r. u. a. n. t. i. a. h. i. c. a. u. t. e. l. o. q. u. i. m. u. r. d. e. e. o. q. u. i. h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. r. a. d. h. o. c. c. u. a. n. t. e. n. o. p. o. s. s. i. t. & i. d. e. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. u. t. p. o. s. s. i. t. l. i. s. i. n. i. u. r. i. s. c. o. i. s. d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. m. e. t. i. a. m. s. i. i. n. h. a. b. i. l. i. t. a. t. i. o. n. e. e. x. p. r. e. s. s. u. m. f. o. r. c. e. q. l. i. b. e. r. e. p. o. s. s. e. t. v. l. d. l. i. 37 q. u. a. n. d. o. i. n. p. r. i. n. c. i. p. i. o. N. o. t. a. q. d. h. e. c. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. t. r. a. h. i. t. u. r. a. d. p. r. e. c. e. d. e. n. t. i. a. & h. o. c. i. d. e. o. q. u. i. a. f. u. i. t. e. x. p. r. e. s. s. u. m. s. i. m. i. l. e. i. n. c. l. e. d. i. s. p. e. n. d. i. o. s. a. m. §. de iud. & c. l. e. a. d. c. o. m. p. e. n. d. a. s. §. d. e. s. e. q̄. s. t. r. a. p. o. s. s. e. t. & f. r. u. c. t. u. s. & c. d. e. l. i. b. e. r. a. t. i. o. n. e. §. f. i. d. e. o. f. f. i. l. e. g. a. i. n. v. j. a. l. i. a. s. n. o. t. r. a. h. e. r. e. t. c. u. d. e. n. a. t. u. r. a. e. i. u. s. s. i. t. v. t. f. u. t. u. r. i. s. n. e. g. o. t. i. j. s. l. e. g. e. p. o. n. a. t. l. l. e. g. e. s. C. de legi. & c. i. j. d. e. p. s. t. i. t. V. e. r. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. d. e. p. e. n. d. e. n. t. i. b. i. n. p. r. i. m. a. 38 i. n. s. t. a. n. t. i. a. q. d. n. a. s. i. p. e. n. d. e. r. e. t. & e. s. s. e. n. t. i. n. c. a. p. e. l. l. a. t. i. o. n. i. s. n. o. i. n. c. l. u. d. e. r. e. n. t. n. i. s. i. h. o. c. e. a. t. e. x. p. r. e. s. s. e. & s. p. e. c. i. f. i. c. e. d. i. c. t. u. m. u. t. c. l. e. l. r. i. s. §. d. e. p. b. a. i. n. f. i. & i. b. i. n. o. i. n. g. l. i. n. f. i. s. d. e. i. u. d. i. & e. s. t. t. e. x. i. n. A. u. t. h. u. t. c. u. m. d. e. a. p. p. c. o. g. §. i. j. c. o. l. l. v. i. j. N. o. t. a. q. d. h. i. c. s. p. e. c. i. f. i. c. e. d. e. r. o. g. a. t. u. o. r. o. b. s. t. a. n. t. i. j. s. v. e. z. p. r. i. m. o. p. r. i. u. i. l. e. g. i. j. s. f. A. p. o. s. t. o. l. i. c. i. s. n. a. r. e. g. a. l. i. a. u. e. l. i. m. p. e. r. i. a. l. i. a. s. u. p. h. o. c. i. n. d. u. l. t. a. n. i. h. i. l. u. a. l. e. r. e. n. t. c. u. e. s. s. e. n. t. i. n. d. u. l. t. a. s. u. p. a. l. i. e. n. o. a. r. g. l. i. f. i. d. e. i. u. r. i. s. o. m. i. u. d. i. & c. u. e. a. n. i. m. a. r. u. d. e. p. s. t. i. i. n. v. j. S. e. c. u. n. d. o. q. u. e. s. t. i. o. n. i. b. u. s. i. n. i. t. i. s. i. n. t. e. r. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. & h. o. c. c. l. e. r. i. c. o. s. s. e. c. u. l. a. r. e. s. u. e. l. a. l. i. o. s. s. u. p. n. o. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. d. i. c. t. i. u. u. e. l. c. e. s. s. a. t. i. o. n. e. a. d. i. u. i. n. i. s. g. n. a. 39 l. i. s. s. i. u. e. e. r. g. o. f. u. e. r. i. n. t. q. u. e. s. t. i. o. n. e. s. g. r. a. t. u. i. t. a. t. e. q. d. p. r. o. p. r. i. e. d. i. c. u. n. t. p. a. 60 c. t. a. u. t. l. j. i. n. p. r. i. n. & §. j. ff. de pac. siue nō gratuire, q̄ q̄ d. i. c. u. n. t. p. r. o.

prie transactiones. ut l. j. ff. de transac. & l. transactio. C. de transac. eis derogat odio et horū religiosorū, q. fraudes exquirebant circa uiolationē interdicti, & cessationis a diuinis, ut in prin. huius cle. 61 ¶ Nā hic est signū uniuersale, quibuslibet, & q. omne dicit, nihil excludit l. a. procuratore. C. man. & c. solita. de maio. & obediē. cū si. & Pro hoc dico, qd derogat et sententijs sup hoc latis, q. trā. 62 si fuerint in re iudicatā nāsi derogat transactioni, q. imponit sine liti. ergo & sententijs, & t. i. u. r. e. u. r. a. n. d. o. l. e. g. a. n. t. e. r. §. si post. ff. de condi. inde. c. exceptionis. de lite p. r. c. in v. j. cū si. Nec ob. qd 63 no. an. cl. dudū. in gl. antep. §. de sepul. q. ubi licet deroget pacto, non tñ sententijs, uel p. r. i. m. a. t. i. o. n. i. s. A. p. o. s. t. o. l. i. c. i. s. q. u. i. a. g. l. o. q. u. i. t. q. u. i. i. p. s. u. m. p. a. c. t. u. f. u. i. t. a. l. l. e. g. a. t. u. i. n. i. u. d. i. c. i. o. & i. u. x. t. a. i. l. l. u. d. s. e. n. t. e. n. t. i. a. t. u. m. u. e. l. q. u. i. p. a. c. t. u. f. u. i. t. p. s. e. d. e. A. p. o. s. t. o. l. i. c. i. c. o. n. f. i. r. m. a. t. u. m. i. s. t. u. d. q. d. i. x. i. t. l. o. c. u. m. h. a. b. e. r. e. t. q. u. i. i. p. s. u. m. p. a. c. t. u. n. o. n. f. u. i. t. p. r. i. m. a. t. u. m. u. e. l. p. s. i. m. a. n. i. a. n. o. n. f. u. i. t. r. o. b. o. r. a. t. u. m. s. e. d. s. o. l. u. q. u. i. s. i. n. i. a. s. u. p. h. o. c. l. a. t. a. f. u. i. s. s. e. t. p. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. V. e. r. u. & illa gl. nō est usq; quaq; uera, ut ibi dixi. Tertiō derogat statutis, & religiosorū, & aliorū s. r. i. j. s. Et quartō cōsuetudinibus eorundem et p. r. i. s. c. r. i. p. t. i. s. a. r. g. c. u. m. e. c. c. l. e. s. i. a. S. u. r. i. n. a. d. e. e. a. p. o. s. t. & p. r. o. p. r. i. e. D. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. i. n. t. e. r. s. t. a. t. u. t. a. & c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. e. p. o. s. u. e. r. u. n. t. l. a. t. e. d. o. c. t. o. i. n. c. l. i. d. e. p. s. u. e. i. n. a. n. t. i. q. u. i. s. & i. n. l. i. j. C. q. s. i. l. o. n. c. o. n. s. u. e. & i. n. d. l. o. e. s. p. o. p. u. l. i. R. o. i. m. p. u. l. s. i. u. a. p. o. n. i. t. i. n. p. r. i. n. c. l. e. & u. e. n. i. t. a. d. e. x. e. c. u. t. i. o. n. e. c. c. u. i. n. t. e. r. d. e. p. l. u. e. t. u. & c. i. s. d. e. e. x. c. e. s. s. p. l. a. c. q. u. o. d. i. n. t. e. d. e. p. e. n. i. & r. e. m. i. s. s. i. f. m. G. u. i. l. a. d. d. e. & c. a. l. m. a. e. t. i. t. i. n. v. j. R. o. d. u. b. i. t. a. n. d. i. f. u. i. t. a. l. i. s. i. n. p. s. i. m. i. l. i. a. l. l. e. q. u. i. a. p. o. e. n. a. a. n. t. i. q. u. e. q̄ u. i. o. l. a. n. t. e. r. i. n. t. e. r. d. i. c. t. a. s. t. a. t. u. t. a. f. u. s. s. i. c. e. r. e. u. i. d. e. b. a. n. t. P. r. a. t. e. r. e. a. d. c. u. i. r. e. l. i. g. i. o. s. o. r. u. m. u. i. t. a. p. e. n. i. t. u. s. d. i. s. c. r. e. p. t. a. d. i. n. t. e. r. c. l. e. r. i. c. o. r. u. d. p. l. u. e. t. u. & c. i. s. d. e. u. i. & h. o. n. e. c. l. e. u. i. d. e. b. a. t. q. u. o. d. i. p. s. i. n. o. n. t. e. n. e. b. a. n. t. n. e. c. d. e. b. e. a. n. t. s. e. p. o. r. m. a. r. e. c. u. i. e. c. c. l. e. s. i. a. c. a. t. h. e. d. r. a. l. i. u. e. l. m. a. t. r. i. c. e. i. n. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. d. i. c. t. i. m. a. x. i. m. e. q. u. i. a. e. t. i. n. i. p. s. a. o. f. f. i. c. i. o. d. i. u. i. n. o. p. m. u. n. i. t. e. r. d. i. s. c. r. e. p. a. n. t. a. b. o. f. f. i. c. i. o. c. l. e. r. i. c. o. r. u. m. 64 s. e. c. u. l. a. r. i. u. m. & c. R. o. s. t. a. t. u. e. n. d. i. e. s. t. q. u. i. a. c. u. i. e. c. c. l. e. s. i. a. s. i. t. u. n. a. & u. n. u. s. e. s. t. D. e. u. s. e. x. q. u. o. s. e. r. u. a. n. d. u. m. e. s. t. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. m. g. n. a. l. e. p. e. e. c. c. l. e. s. i. a. & s. e. r. u. a. 65 t. u. r. p. e. e. c. c. l. e. s. i. a. c. a. t. h. e. d. r. a. l. e. u. e. l. m. a. t. r. i. c. e. s. e. r. u. a. n. d. u. m. e. s. t. p. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. u. t. s. i. t. v. n. i. f. o. r. m. i. t. a. s. a. l. i. a. s. s. e. q. u. e. r. e. t. q. u. o. n. o. e. s. s. e. t. u. n. i. o. s. e. d. d. i. u. i. s. o. & p. l. u. r. a. l. i. t. a. s. e. c. c. l. e. s. i. a. r. u. m. E. t. i. s. t. a. r. o. n. e. m. p. o. n. i. t. h. a. c. c. l. e. i. n. u. e. r. s. i. n. o. s. N. e. c. o. b. r. o. p. r. i. m. a. i. n. t. r. i. u. m. a. l. l. e. q. u. i. a. n. e. c. e. s. s. e. & u. t. i. l. e. f. u. i. t. p. e. n. a. m. p. e. n. i. s. a. d. d. e. r. e. u. t. f. a. c. i. l. i. u. s. c. o. h. i. b. e. r. e. n. t. r. e. l. i. g. i. o. s. i. a. b. c. o. r. u. f. r. a. u. d. i. b. u. s. s. i. m. i. l. e. i. n. c. l. e. u. o. c. i. p. i. e. n. t. e. s. d. e. p. e. n. i. s. & i. n. a. l. i. j. s. p. l. u. r. i. b. u. s. N. e. c. o. b. s. e. c. u. n. d. a. r. o. q. l. o. c. u. i. h. e. t. s. o. l. u. q. u. o. a. d. m. o. r. e. s. & u. i. t. a. s. a. d. d. i. u. i. n. i. o. f. f. i. c. i. i. r. e. c. i. t. a. t. i. o. n. e. & c. e. l. e. b. r. a. t. i. o. n. e. t. o. t. u. m. e. m̄ e. s. t. b. o. n. u. m. & t. o. t. u. m. a. d. l. a. u. d. e. m. D. e. i. c. e. d. i. t. a. c. s. i. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. m. e. c. c. l. e. s. i. a. D. e. i. g. n. a. l. i. t. e. r. s. e. r. u. e. n. t. p. p. a. l. i. q. u. a. c. a. m. r. a. t. i. o. n. a. b. i. l. e. i. n. i. q. u. a. u. e. s. s. e. t. s. i. r. e. l. i. g. i. o. s. i. n. o. n. s. e. r. u. a. n. t. e. n. a. p. h. o. c. u. i. d. e. n. t. e. s. s. e. f. e. g. r. e. g. a. t. i. a. b. e. c. c. l. e. s. i. a. u. e. l. f. a. c. e. r. e. e. c. c. l. e. s. i. a. p. s. e. & s. i. c. c. e. d. e. r. e. t. i. n. g. r. a. u. e. s. c. a. d. a. l. u. m. f. i. d. e. i. C. a. t. h. o. l. i. c. e. q. u. i. u. n. i. c. a. e. s. t. & v. n. u. d. e. u. s. v. e. n. e. r. a. t. & c. o. l. i. t. a. c. e. t. c. e. d. e. r. e. t. i. n. g. r. a. n. d. e. p. i. u. d. i. c. i. u. m. e. c. c. l. e. s. i. a. c. a. t. h. e. d. r. a. l. i. s. u. e. l. m. a. t. r. i. c. i. s. i. l. l. u. d. s. e. r. u. a. n. t. i. s. u. t. d. r. i. n. t. e. x. p. p. o. b. l. a. n. d. e. & c. l. e. e. m. o. s. y. n. a. s. q. u. i. t. u. n. c. p. o. r. t. a. n. t. a. d. t. a. l. e. s. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. & n. o. n. a. d. e. c. c. l. e. s. i. a. s. p. a. r. o. c. h. i. a. l. e. s. p. r. o. p. t. e. r. q. u. a. p. e. n. a. a. n. t. i. q. u. a. s. l. i. g. a. b. a. n. t. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. & e. x. e. p. t. o. s. V. n. & i. s. t. a. s. i. m. i. l. i. t. e. r. d. e. t. e. o. s. l. i. g. a. r. e. p. a. r. i. t. a. t. e. r. o. n. i. s. a. r. l. i. l. l. u. d. ff. ad l. A. q. u. i. l. S. e. d. a. d. u. e. r. t. e. q. u. i. a. i. s. t. a. r. o. h. e. t. l. o. c. u. i. n. c. l. e. r. i. c. i. s. s. e. c. u. l. a. r. i. u. m. n. o. s. e. r. u. a. n. t. i. b. u. s. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. m. & t. u. n. h. e. t. l. o. c. u. i. c. o. s. p. e. n. a. h. i. c. s. t. a. t. u. t. a. D. i. c. e. r. g. o. q. d. c. l. e. r. i. c. i. n. o. s. e. r. u. a. n. t. e. s. t. e. n. e. n. t. p. e. n. i. s. a. n. t. i. q. u. i. s. s. i. c. u. t. & r. e. l. i. g. i. o. s. i. n. o. n. s. e. r. u. a. n. t. e. s. a. c. i. s. t. a. p. e. n. a. n. o. u. a. s. o. l. u. l. i. g. a. n. t. r. e. l. i. g. i. o. s. i. q. u. i. a. f. r. e. q. u. e. n. t. i. u. s. u. i. o. l. a. b. a. n. t. & f. r. a. u. d. e. s. a. d. h. o. c. r. e. q. u. i. r. e. b. a. n. t. a. r. g. l. i. n. a. a. d. e. a. ff. de legi. i. u. n. c. t. a. l. i. s. a. n. c. i. m. u. s. C. de p. e. n. i. s. & l. a. u. t. f. a. c. t. a. §. f. i. ff. de p. e. n. i. s. & d. e. c. o. r. G. e. n. z. s. e. d. f. m. G. u. i. l. n. u. m. e. r. o. s. i. t. a. s. & p. p. o. t. e. n. t. i. a. p. r. a. l. a. t. o. r. u. m. s. e. c. u. l. a. r. i. u. i. n. c. o. n. c. e. s. s. i. o. n. e. h. a. r. u. m. p. s. i. t. u. t. i. o. n. u. m. e. x. i. s. t. e. n. t. i. u. m. a. l. i. q. u. i. p. o. t. i. u. s. s. e. s. t. u. c. a. e. i. j. c. e. r. e. d. e. o. c. u. l. i. s. r. e. l. i. g. i. o. s. o. r. u. m. q. u. i. t. r. a. b. e. d. e. p. p. r. i. j. s. u. t. s. i. c. i. p. s. i. i. n. h. o. c. s. e. c. u. l. o. d. e. l. i. c. i. j. s. a. f. f. u. e. t. e. s. i. n. a. l. i. o. p. l. e. n. i. u. s. c. r. u. c. i. e. n. t. p. e. n. i. s. & r. e. l. i. g. i. o. s. i. i. n. h. o. c. s. e. c. u. l. o. p. a. t. i. u. n. t. u. t. i. n. f. u. t. u. r. o. p. e. r. 66 e. n. n. i. t. e. r. g. l. o. r. i. e. n. t. & c. C. o. n. c. l. u. d. e. f. m. G. e. n. q. d. i. n. t. e. r. d. i. c. t. i. & e. x. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. i. o. n. i. s. n. o. n. s. u. n. t. t. o. l. e. r. a. n. t. i. & s. i. e. x. t. r. a. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. e. n. t. i. n. l. o. c. o. v. n. i. p. o. s. s. u. n. t. a. u. d. i. r. e. d. i. u. i. n. a. u. e. l. c. o. r. p. u. s. C. h. r. i. s. t. i. u. i. d. e. r. e. a. r. c. q. u. i. n. t. e. & i. b. i. n. o. d. e. p. e. n. i. & r. e. & n. o. i. n. n. i. n. c. a. n. u. p. i. n. g. l. s. u. p. u. e. r. b. o. o. r. a. n. d. o. 67 e. t. i. t. I. t. e. d. i. c. i. t. G. e. n. q. s. i. e. p. s. m. a. n. d. e. t. s. e. r. u. a. t. i. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. m. & C. a. p. i. t. u. l. u. s. s. u. e. e. c. c. l. e. s. i. a. q̄ m. a. n. d. e. t. e. s. t. p. o. r. i. u. s. p. a. r. e. n. d. i. e. m. e. p. o. a. r. c. j. d. e. p. o. s. t. u. p. l. a. q. a. o. f. f. i. c. i. u. m. e. p. i. e. s. t. i. l. l. u. d. f. a. c. e. r. e. o. b. s. e. r. u. a. r. i. A. d. u. e. r. t. e. t. a. m. e. 68 ¶ q. u. i. a. s. i. h. o. c. c. a. s. u. p. a. r. e. r. e. t. c. a. p. i. t. u. l. o. q. a. n. o. s. e. r. u. a. n. t. r. e. l. i. g. i. o. s. i. n. o. n. l. i. g. a. r. e. n. t. h. a. c. p. e. n. a. q. u. i. a. i. p. s. a. e. c. c. l. e. s. i. a. c. a. t. h. e. d. r. a. l. i. s. & m. a. t. r. i. c. e. n. o. s. e. r. u. a. t. u. t. s. i. d. i. x. i. P. r. a. t. e. r. e. a. d. i. c. i. t. G. e. n. q. u. e. a. d. m. o. d. u. m. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. s. e. r. u. a. r. e. t. e. n. e. n. t. u. r. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. m. q. u. o. d. s. e. r. u. a. t. m. a. t. r. i. x. e. c. c. l. e. s. i. a. l. i. c. e. t. s. i. t. n. u. l. l. u. : q. a. 69 p. o. s. i. t. u. m. p. o. s. t. & r. e. p. a. r. e. l. l. o. n. i. c. i. t. u. t. h. i. c. ¶ I. t. a. & e. x. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. u. s. a. d. m. a. d. a. t. u. i. u. d. i. c. i. s. d. e. q. u. o. p. l. a. t. & e. u. i. t. a. d. u. s. n. i. s. i. d. i. c. a. t. a. p. p. e. l. l. a. t. u. m. & s. i. c. s. u. m. i. t. p. r. o. m. a. t. r. i. c. e. e. c. c. l. e. s. i. a. o. b. s. e. r. u. a. n. i. t. a. p. s. u. m. a. t. u. r. p. r. o. f. a. c. t. o. i. u. d. i. c. i. s. d. e. q. u. o. n. o. i. n. c. d. i. l. e. c. t. i. s. i. n. g. l. o. s. i. n. d. e. a. p. p. & r. e. G. u. i. l. q. a. l.

11. c. is qui de sen. ex. li. vj. at nullo iure cauetur, quem effici irregularem uolentem cessationem a diuinis. pro hoc adducit nota. Pau. in c. graui. j. eo. ti. ubi dicit, qd pena illius cle. nō habet locum in cessatione a diuinis. ex quo de ea nihil dicit. Ad idē adducit no. Io. An. in c. j. de his q̄ ui me. ve. ca. fi. in sexto. in nouella, ubi dicit, qd pena illius c. non habet locum in cessatione: quia cū sit p̄onale, non dēt extendi. ut c. o. dia. de reg. iur. li. vj. Pro hoc facit, nā autor hanc penā excoicationis inflictā p̄ religiosos. uolentes interdici, progat ad uolentes cessationē a diuinis, ad denotandū qd circūscripta hac, proagatione, nō erat de iure scripto cōi fienda extēsiō, a s̄ de nullo fuisse opata. p̄ l. si qn. in prin. ff. de leg. j. Hāc opi. tenetur Inn. in c. irrefragabili. in glo. q̄ incipit, notoria. de off. ord. & in c. dilectis. in gl. q̄ incipit, Quidā dnt. de app. idē no. in c. si canonici. in iij. gl. de off. ord. in 6. Inn. uerō tenuit p̄, & sic uariavit in c. non est. de spon. alij, ut Arch. in c. is cui. c. ti. in vj. distinguūt, v. c. 3, qd ubi cessatio est idē auctoritate legati, cōmittit irregularitas, aliā nō. Io. An. in d. c. si canonici. a r̄ distinguit, v. c. qd uolens cessationē a diuinis ḡnalem incurrit irregularitātē. arg. huius cle. non a s̄ uolens partīcularē. Sed ad ista non r̄ndet idē do. Car. licet ea alleget. Dic ergo, qd prima opi. Inn. est uera. Nec ob. distinctio. ar. quia licet cessatio a diuinis sit facta cū maiori auctoritate: qd a maiori post Papā. ar. c. si abbatē. de ele. in 6. nō tñ sequit̄, qd sit maioris potentie, uel uirtutis, v. c. ut cōprehendat, uel extendat ad casum iure non expressum. ar. c. si. de of. le. in 6. & cle. i. j. s̄. de of. or. alias est cle. unica. in ri. de of. le. Nec ob. distinctio Io. An. quia ubiq; subest eadē rō, v. c. ut non cōmittatur irregularitas, ex quo iure non est cautum: est enim clausula derogatiua posita in d. c. is qui uidelicet, ut non efficiatur transgressor canonis, uel alterius p̄cepti irregularis, nisi hoc caueatur in iure expressē. sufficiant ergo aliā penā. Nec ob. ista cle. quia distinctio hic facta est p̄ penam excoicationis: nā uisum fuit auctori illam extendere p̄ religiosos uolentes cessationē a diuinis ḡnalem: nō p̄ uolentem specialem cessationē intelligendo specialem, ut patet ex iam dictis. Sed

91 de irregularitate, nihil est dictū. Et idē iste casus, ut pote omīsus, pro omīso h̄, & relinquitur dispositioni iuris cōis. l. si extraneus. ff. de condi. ob. cau. l. cōmodissimē. ff. de libe. & postu. Conclude s̄m Pau. qd religiosus exēptos uolentes interdici, & a diuinis cessationem, non punit ordinarius loci uel diocēsanus: quia hoc non cauet, nec eorū priuilegijs in hac parte derogatur: si est autor hoc uoluisse, utiq; expressisset, sicut in cle. accedētes. s̄. de sta. mo. & in pluribus alijs no. in cle. abusioibus. j. ti. proxi. Licet Io. Mo. p̄ tenuerit in c. eporum. de priui. in 6. & non benē. Nec

93 ualeat ratio sua dum dicit, qd delinquant in rem nō exemptam: in qua non possunt priuilegiari. c. tu r̄. de priuile. quia s̄m hoc nunq̄ in delictis gaudere possunt exempti exemptione: nō eū possunt priuilegiari, ut non puniatur in Aut. de. man. prin. s̄. qd si delinqueat. tes. coll. iij. & l. j. C. ubi se. uel cla. hoc autem est falsum, cū nisi dicatur expressē, salua maneat exemptio quo ad delicta nisi delinquerent in loco non exempti iuxta c. uolentes. de priuile. in sexto. Conclude s̄m Pau. qd ubi interdici non tenet, matrix autem ecclesia illud seruat, si religiosi non seruant, sunt excommunicati: quia locum habet ista penā. Penę autem antiquę, non habent locum, & sic non sunt irregulares: quia: quo ad hoc non sunt uolentes interdici: uerum tamen si se p̄ presentiam aliquantulum fuerit cessatum a diuinis, nisi prohibiti comminatiue, & imperatiue non existissent metu maximi dispensat̄, aut etiam uani timoris: nam tunc non incurunt: licet prohibens facta monitione incurreret eam.

1 Excommunicationem incurrunt ipso iure, a qua non poterunt absolui, nisi a sede Apostolica, dñi laici t̄palia dñia abinentes, & dñi ecclesiastici similia dñia obtinentes, si tpe interdici faciunt celebrare diuina, siue in capellis, collegijs, aut alijs locis insignibus, siue fecerint aliquos uocare ad celebranda, uel audienda diuina. Et idem in alijs casibus contentis in cle. grauis. de sententia. excō.

2 Excommunicationem incurrunt ignobiles, ad instar nobilium in casibus cle. grauis. de sententia. excom.

3 Excommunicationem incurrunt ignobiles, & ignobiles, & alij domini temporales facientes tempore interdici, siue a iure prolatis, siue ab homine, celebrare diuina, uel similia committentes: a qua excommunicatione nullus poterit ipsum absoluerē, nisi Papa.

4 Interdictum a iure, uel ab homine prolatum seruandum est, quando est publicatum, si seruetur a matrice ecclesia: aliā ignorans non tenetur. quid de sciente, licet non fuerit publicatum.

5 Certus certiorari non debet.

6 Celebrare est actus merę uoluntatis agentis.

7 Hæreticorum bona non confiscantur, nisi habita declaratione.

8 Interdicti, & excommunicationis sententia a iure prolata, postquā de ea consulerit ordinario, debet per eum publicari.

9 Interdicti, & excommunicationis publicatio habet duos effectus.

10 Interdicto non publicato, rector, uel capellanus, qui ratione benefici publicē tenent celebrare, nō tenentur desistere a celebratione, ne generetur scandalum in populo, licet priuatam notitiam habuerint de interdico.

11 Interdictum violare censetur, qui publicē diuina facit celebrare.

12 Interdicti tpe celebrans, uel faciens solemniter celebrare corā se, incurrit irregularitātē: secus si audierit diuina siue autorizatione, propter irregularitātē: secus si audierit diuina siue autorizatione.

13 Populus conuocatur ad diuina audienda ad sonum campanæ.

14 Campanarum sonus fit ad diuersos fines.

15 Vocatio, quę fit uoce p̄conis, equiparatur uocationi, quę fit ad sonum campanarum.

16 P̄conis uox paucis innotescit.

17 Missæ non sunt celebrandę, p̄sente excommunicato.

18 Excoicatus admonēdus est, ut exeat ecclesiā tpe celebrationis missæ.

19 Excoicatus occultus non debet uitari in publico, sed bene in occulto: ubi celebrare quis p̄t coram illo si alias generaretur scandalū.

20 Missam celebrans p̄ p̄ntiam excoicati, non dēt eā imperfectā dimittere, si incepisset iam canonē suū. secus si nō incepisset: nā tunc imperfectā eā dimittere tenetur: in alijs tñ diuinis in quacunq; parte detur p̄sente excommunicato, debent omitti, & alibi impleri.

21 Excoicatus in celebratione missarū admonendus est, ut exeat ecclesiā: atq; si non uelit exire, per vim non est expellendus, licet desistere quis ualeat a celebratione missæ a canonē, non post canonē.

22 Excommunicatus confugiens ad ecclesiam gaudet immunitate.

23 Officium diuinum turbans, capite puniri debet.

24 Veniē facilitas est incentiuum delinquendi.

25 Interdicti tpe celebrare cogentes, magis peccant, q̄ celebrantes.

26 Interdicti tempore cogens aliquem celebrare diuina modo illicito, incurrit excommunicationem ipso iure, & idem de celebrante.

27 Interdicti tempore cogens aliquem ad celebranda diuina quacunq; coactione etiam illi, quę non caderet in constantem uirum, atq; a nihilominus incurrit excommunicationem.

28 Interdicti tpe uocantes per sonum campanæ, uel uoce p̄conis aliquos ad audienda diuina officia, incurrunt excoicationem. Quid si uocare fecerint secepe, & sigillatim, & in his non puniretur effectus, nisi sequeretur effectus, & sic licet uocatio fieret, nisi diuina celebrarentur, uocantes non incurrerent dictam excoicationem.

29 Celebrans coram publicē excommunicato, aut interdico. magis delinquere uidetur, quā celebrans coram non publicis.

30 Excommunicationem incurrunt ipso iure prohibentes excommunicatos, uel interdicos publice, ne exeat de ecclesia, dum missarū solēnia celebrantur, si p̄bitio fiat post monitionem de exitu fiendo, factam a celebrante debente. alias secus, & sufficit prohibitio uerbali comminatoria: licet non fuerit realis: tamen admonitio generalis sacerdotis uolentis celebrare in p̄missis, an sufficiat necne.

31 Excommunicationem incurrunt ipso iure, qui cum essent publicē excommunicati, uel interdici, & essent in ecclesia tpe celebrationis diuinorum, & moniti a celebrantibus noluerunt exire, sed monitionem contempserint; remanendo in ecclesia per tñ tps infra qd cōmode poterant exire, si p̄ eorū p̄sentiam aliquantulum fuerit cessatum a diuinis, nisi prohibiti comminatiue, & imperatiue non existissent metu maximi dispensat̄, aut etiam uani timoris: nam tunc non incurunt: licet prohibens facta monitione incurreret eam.

32 Mala omnia pati quo ad Deum melius est, quā malo consentire.

33 Excommunicatus pro vna causa potest iterum excommunicari.

34 Ligatus r̄no uinculo: p̄t, & sc̄do uinculari, ut fortius perstringat.

35 Sententia iuris in casu non potest relaxari ab alio, quā a Papa, nisi in articulo mortis.

36 Interdicti tpe, qd in loco positum est r̄niuersaliter aliquis non potest facere celebrare diuina in oratorio constructo in domo propria.

37 Oratorii priuati in domo priuata seruati, nō s̄t locus religiosus.

38 Capella largē includit oratorium.

39 Interdicti tempore presbyteri non debent diuina celebrare, etiam ex mandato alicuius superioris.

40 Mala omnia pati melius est, quā malo consentire, & multo minus debent mala agere.

41 Excommunicatus pluribus sententijs, uel ex pluribus causis, siue a r̄no, siue a pluribus iudicibus, eget tot absolutioibus.

42 Excoicatus pluribus excommunicationibus, absolutus ab vna illarum, potest publicari absolutus ex illa, alijs remanentibus.

Excommunicatio

43 Excommunicationem incurrunt tyranni, faciens tempore interdici celebrare diuina, & in omnibus casibus contentis in cle. grauis. de sententia excommunicationis.

44 Domini temporales appellacione tyranni includitur.

45 Excoicationem non incurrunt quis uiolando cessationem a diuinis.

46 Excommunicationem incurrunt compellens non interdicos audire diuina etiam in loco interdico.

47 Etiam dictio est implicatio.

48 Interdicto populo in loco ubi degunt non interdici, possunt diuina celebrare.

49 Interdicto loco ubi populus commorans, neque extraneus, non potest diuina celebrare.

50 Interdictus populus, nec in loco interdici, nec alibi debet admitti ad celebrandum diuina.

51 Excommunicationem incurrunt domini temporales percipientes diuina celebrare, aliquibus tempore interdici, siue sint subditi, siue non, ubi non subditi celebrarent metu penę, aut gratia amicitie.

52 Legatus de latere non potest absoluerē ab excommunicatione, cuius absolutio fuit reseruata Papę.

53 Constitutio antequam liget, an requirit publicationem.

54 Emptor in casu emptionis, an teneatur denunciare venditori.

55 Cessionarius, an debeat debitori denunciare cessionem.

56 Locus dicitur insignis p̄ numerositatem populi, aliquando propter copiam peritorum, aliquando propter magnitudinem gestorum.

57 Lairo Barrabas insignis dicitur fuit propter eminentiam operum.

RAVIS. In p̄ce. cle. autor punit snā excoicationis religiosos quosq; uolentes interdici ab hoīe uel a iure positum scienter, hic aut eadē pena punit dominos tales cogentes uiros ecclesiasticos uiolare interdici simul, ac et publicē uocari facientes populū ut ad ecclesiam ueniat eā hmōi uolacionis. q̄ glo. diuidit in duas partes. Ego aut diuido eam in partes tres. Primō excessus recitat. Sc̄dō excedentes excoicat. Tertio absolutioē reseruat. sc̄dā ibi: neigitur. tertia ibi: qua per sedē. Casus. excoicationis snā quatuor casibus hic exp̄sis fulminat, & eius absolutio sedi Apostolicę reseruatur. h. d. No. s̄m glo. & Pau. qd cum hic simplr̄ dicat de dñis t̄palijs, cōprehendit nedū laici, in dō & uiri ecclesiastici, quicunq; sint plati, aut epi, habentes dñia t̄palia, q̄ Gallici uocant t̄paliatem, & illā faciunt auferre ab ecclesijs, omnia namq; impedimenta, q̄ possunt et̄ haftenus ab aliquo tpe citra potuerunt ap̄ponunt, aut eā habent aliquā coloratam, cū nullam iustā h̄e possunt ponendā ad manus Regis eandem: opus facientes canonibus sacris t̄rium, & deo displicibile. Vñ nec mirari debemus, si angustia, & tribulationes nos non deserunt: quia grauamina grauiamibus incessanter addunt. concor. cle. multorum. s̄. de h̄ere: & ibi dictum fuit iunctō. c. si. nē cle. uel mo. in 6. & c. tanta. de exco. p̄la. sed Stepha. t̄rium tenet: quia ista p̄sto, cum sit p̄nalis, non est laxanda. c. statuti. de loc. in 6. Licet eadem ratio sit, & maior in uiris ecclesiasticis: tñ quia q̄ uiros ecclesiasticos, hoc casu prouisum erat per d. c. tanta. de exco. p̄la. cum quia non est uerisimile, qd istud consiliū, in quo non erant laici, sed solū uiri ecclesiastici, fuerit factū p̄ ipsosmet. arg. l. iij. ff. de test. mi. Hoc dictum, salua pace, nō p̄cedit: quia non est uia extensio, qd cōprehēdant uiri ecclesiastici: quia uerba patiunt, & mens non repugnat, cum istud statutum sit summē æquum, per qd prouidet aduersus dñia t̄palia, & non omnes, qui erant in cōsilio hēbant t̄paliatem, & dignā uox est, ut ipsi et̄ ligent. ar. l. digna uox. C. de legi. Et sic sublata est prima, & tertia ratio. Nec ob. d. c. tanta: quia ibi loquit̄ de aliā penā. arg. cle. p̄ce. Tene igitur cum glo. nisi forsan uelles distinguere, qd aut uir ecclesiasticus obtinēs dñium t̄palem, facit p̄ hanc p̄stōnem per potentia suā t̄palem, & tunc ligatur, aut solū per suam potentia spiritalē, nec a r̄, & non ligatur, eo. l. casti quo non ligaretur laicus dñis t̄palis. & sic concordant hęc opinio nes. per iura hinc inde alleg. Aduerte et̄: quia hic d̄, uobiles quidam, & dñi t̄pales: unde p̄t intelligi, uel coniuuctim, uel diuisim, ut sic ligentur soli nobiles, dato qd non sint t̄pales dñi, & tunc nō subest cā quare nobiles ligentur, & non plebei. Ideo aut̄ exp̄s̄ sit istos: quia facilius, & ut plurimum hoc excessus cōmittēbant. Vt sic concludamus: qd quicunq; faciat hic uetita, ligetur hac cōstitutione. pro quo uer. ad igitur. ibi, p̄sumptores p̄fectos & c. Non ergo expressio hic facta nobilium, & dñorum t̄paliū pro c̄s̄is eā limitandi solū ad ipsos hęc p̄stōnem: sed quia ipsi dederunt eā hic confilio. arg. l. j. s̄. ff. de iur. ff. de postu. Istud dictū licet

fit æquum, durum tñ v̄ & c. No. qd cle. ista cū loquit̄ simpliciter de ecclesiastico interdico, debet intelligi indistinctē, uidelicet si ue sit a iure, siue sit ab homine positū: ar. l. de pretio. ff. de publica.

4 p̄cor. t̄ cle. proximam. s̄. eo. Nota, qd interdici t̄ a iure, uel ab homine positum seruandū, est ut hic, qd est uerum qd est publicatum. ut c. j. de postu. p̄la. ita qd seruat per ecclesiam cathedralem aut matricē. ut in cle. proxi. p̄ce. Si aut non sit publicatum: tunc ignorans illud, non tenet: quia ignorauit, & iustā ignorantia cām habuit. ar. l. i. ff. pro suo. & probat d. c. j. de postu. p̄la. Sciens aut̄ illud positum, uel subest, an seruare teneatur, glo. in hoc examinat: v̄ enim, qd illud seruare teneatur per istum tex. qui solū notat locum esse interdico suppositum, nec d̄r quicq; de publica tione, p̄ p̄ea cum certus sit, certiorari nō dēt. l. j. ff. de ac. em. & c. cum qui. de reg. iur. lib. vj. Præterea celebrare dependet a libertate uoluntatis agentis, & sic sola scientia eum grauat, cū faciendo uoluntariē rem illicitam: quia prohibitam per superiorē, in loco non habili, culpa nō caret. Et istud tenuit Archi. in c. is qui. eo. ti. in 6. q. alleg. de p̄sec. di. j. sicut filit s̄m eum, si factū esset occultum vj. q. ij. c. si tñ. & c. cum non ab hoīe. eo. ti. In t̄rium v̄ xj. q. ij. s̄. euidenter. & cle. proxi. p̄ce. Sed utrobique soluitur s̄m glo. qd concludit expedire clericis, ut fieret cōstitutio per qd non teneatur ad obseruantia interdico a iure latoi, nisi facta prius illorū declaratione ad instar decre. cū s̄m. de hæret. in 6. t̄ ubi bo nā hæreticorū non publicant, nisi facta declaratione p̄ criminosos; mouet ad hanc p̄clusionē per c. q̄. de cens. in 6. & cle. p̄tis. de cens. t̄ ubi snā excois, uel interdici a iure prolatis, postq̄ fuerit cōmissa; & ad notitia ordinarij deuenit, dēt per eū publicari. idē

9 Pau. per omnia. t̄ Vñ publicatio fit ad duos fines. Vnus, ut per eā habeant notitia, qui nesciebant. ut d. c. j. de postu. p̄. & in Aut. ut facta nouæ coacti. s̄. j. coll. v. cum si. Sed s̄ est, ut c. si sacerdos. de of. or. ubi aut quis scit locum aliquē suppositū interdico iuris uel hoīs, nondū tñ publicato: tunc quo ad effectū scientie, uel habendæ notitię superflua est respectu ipsius publicatio, ut dicta regula, eū q. cū si. Sed quo ad effectū obseruationis publicæ necessaria

10 o: qd si ipse erat ibidem capellan alicuius capellæ; rōne cuius tenebat publicē celebrare, ut erat ibidē rector, aut curatus, sic qd astrictus erat publicē celebrare, ser publicē diuina officia cauere tunc non debet abstinere, ne scandalum generet in populo: ut ubi ex sua deuotione, uel aliter, non tñ, ut dixi, astrictus celebraret publicē, uel occulte ibidem, p̄sente p̄ferentiu uno uel pluribus de interdici; credere eū esse uiolatorem interdici, & pro hoc irregularē. ut c. is qui. eo. ti. in 6. No. qd ille censet uiolare interdici, qui facit in loco interdico celebrare diuina publicē, non distinet utriq; celebrantes sponte hoc faciant, an coactē, & sic non est hoc casu d̄tia inter uoluntatē spontaneā, & coactam. Nec ob. totū tractatū de his, q̄ ui me. uē cā fi. quia inter cogentē, & coactum differt, sed non quo ad tertium q̄ quē est perpetratū quid p̄hibitu, nam qui hoc fieri fecit per aliu, siue uolentē siue coactum, malefecit. ut hic. No. s̄m Guil. qd aliud est simplr̄ audire diuina tpe interdici, ex quo non infligitur penā. Aliud est celebrare diuina tpe interdici, uel excoicatus exis, si celebret uel faciat solē niter celebrari corā se: quia irregularis est. ut in c. illud. de clerici.

13 excō. mimiſtra. & c. is qui. e. ti. in 6. No. qd ad sonū campanæ populus conuocatur ad diuina audienda. concor. c. j. de of. custo. Nec ob. c. in causis. de ele. ubi conuocatur capitulum ad electionē faciendam, ad idē facit qd no. in l. aliud. s̄. refer. ff. de reg. iur. & l. sicut. ff.

14 qd cuiusq; vni. no. qd quia sonus campanarū fit ad diuersos fines. De duobus dictum est. Sic et̄ pro uigilijs mortuorū, & pro aliquo actu iustitię publicæ fiendo. Item pro distinctione, & cognitione horarū, & quq; pro cōgregatione populi ad rumorē, uel ad notitia cationē sciendā alicuius gaudij, uel et̄ m̄goris, puta incedij, uel discursus latronum, & his similibus. ad p̄dicta et̄ uide, qd no. Nouel. in d. c. j. de of. custo. Item sit cā p̄dicationis, qd cum fieri possit tpe interdici, si pulsant campanæ facta p̄ p̄dicationē, qd s̄m. qui t̄pant funera, ut populus uideat, haberet locum penā, s̄m Ste. qui dicit alias, sic fuisse factū in Mediolano & c. Item scias, qd uocatio, quę fit uoce p̄conis equiparatur uocationi, quę fit per sonū campanæ. Sed istud quo ad materiam p̄cedentē p̄sentē: nā a s̄ uideret secus, ex eo quia sonus campanæ plenijs populo deducit ad notitia id, qd significat, qd faciat uox p̄conis, qd paucis innotescit. ut in Aut. qui temel. C. quō & qn iud. in Aut. unde sumitur. v. c. de litigio. s̄. omnem. coll. viij. de hac uoce p̄conis h̄ in l. i. C. de ferijs. in d̄ s̄m gl. plus operat in p̄posito uox p̄conis, qd cam

pana.

panarū sonus, nō pp̄ maiorē notitiā, sed pp̄ maiorē contemptū, & p̄sumptā audaciam: qm̄ mandans uoce p̄conia populū ad diuina audienda uenire, edictū p̄ponit: sed istud esset uerū, qd̄ edictum foret cōminatorium, & uox p̄conis esset p̄ceptoria. At rex iste simp̄r loquit̄ de uoce p̄conis conuocatoria, siue intimatoria, v̄z quia p̄co per loca publica clamat, & notificat qualiter tali die celebrant̄ in ecclesia diuina publicē, ut sic qui uelint ire, uadant audacter. Vñ hoc casu non uideo, quare maior esset contemptus, q̄ si sonus campanarū fuisset. arg. l. de quibus. ff. de le gi. & l. certum. ff. si cer. pe. p̄ quo iste tex. quia si una oratione iungit̄ has duas uacationes, v̄z cam, q̄ fit per campanarū pulsationē, & illam q̄ fit per p̄conis intimationē: nā per quālibet ex eis uocat̄ populū interdictus, ut nō obstante sn̄a interdicti ueniat, subaudi, si uelit ad audiendū missas. arg. l. seig. §. caio. ff. de fundo in stru. Nota, q̄ missa celebrari non dēt p̄tē excōicatos: q̄ mone ri ē dēt excōicatos, ut de ecclesia exeant t̄pe quo missa celebrā tur. Hęc aut̄ sunt uera: qm̄ ē publicē denūtiatus excōicatus. q̄ si n. esset occultus excōicatus, non uiraret in publico. vj. q. ij. c. cū nō ab homine. c. i. facit. c. si sacerdos. de of. or. Verū ista monitio sic da est, ut hic tex. innuit, ad ipsi celebrantes, dum tñ ipi p̄p̄ndat, uel eis dicitur, q̄ adest aliquis excōicatus publicē, quatumcūq; inchoauerint missas eorum, dēt cū monere, ut recedat, uel de ecclesia, si celebrant in nota, uel de capella si celebrant uoce submissa. Vñ aut̄, q̄ ista monitio possit fieri ēt per non celebrantes, dum tñ fieret mandato, uice, aut nomine celebrantium, cū ipso p̄m cipaliter interfit. ar. l. ita aut̄. §. gessit. ff. de admi. tu. cum similibus sed circa hoc dicit̄. j. dicam. Vbi est ergo publicē excōicatus, hēt locū, q̄ dixi. Si aut̄ sit excōicatus occultus: tunc dicit Ray. in sum. q̄ si is, qui celebrare hēt, p̄tē cōmodē exire ecclesiā, exire tenetur, nec celebrabit, eo p̄tē. Si aut̄ non p̄tē: tunc celebrabit, eo p̄tē: nā pp̄ scandalū uitandum celebrabit eo p̄tē, per iura p̄alle. & ne sit proditor. ut dicit gl. ij. q. j. c. si peccauerit. facit ad ea, q̄ dixi in cle. p̄ximē p̄cedenti: per quā v̄z, q̄ si celebrans arctabatur ibidē celebrare, nō desistit à celebratione, alias sic. cum satis ubiq; sit ea dem ratio. q̄ Item et sciendū, q̄ pp̄ p̄tiam excōicatos celebrans missam, non dēt eam expletā relinquere, & se exuere uestibus sacris. xj. q. ij. c. excōicatos. Nec ob. vj. q. o. & c. illud. & q̄ no. Doc. in c. nuper. eo. ti. vbi dēt cā perficere: quia illud qm̄ celebrans iam incepisset canonem missa, tunc debet p̄ficere, ut ibi: alias dēt relinquere, ut hic. In alijs aut̄ diuinis officijs, v̄z q̄ in quacūq; parte orandi sunt, dēt desistere, sū relictum postea possint complere, nam in istis diuisio recipit: sed non missa post canonē inchoatū, ut no. Inno. in d. c. nuper. Sed certe ubi excōicatus uellet simul cū clerico orare, non deberet pati, alias sic. ut quia tunc non cōicā excōicato. Et istud uoluit Inno. in d. c. nuper. & sic seruat̄ & c. P̄tē tēdā sciendū ē, q̄ q̄ excōicatus dēt requiri, & moueri, ut exeat de ecclesia t̄pe celebrationis missarum, ubi nolit exire, pena est, ut desistatur à celebratione, ut hic. Sed q̄ inuitus expellatur nō aperi tur hic, & istud v̄z de iure uerum, ut non debeat expelli: q̄ quia si confugiens ad ecclesiam ēt excōicatus gaudet immunitate, ut ple ne dixi in cle. cum seru. §. ti. prox. igitur & iste in ea sic manens. In t̄rim uerū: quia mansio, seu existentia hmōi excōicati in ecclesia t̄pe celebrationis missarum est scandalosa clero, & populo, est in offensam Dei, est ēt impeditiua cōmōrationis sacratissimi corporis, & sanguinis Dñi nostri Iesu Christi, iuxta ea, q̄ hñt in cle. si dñm. §. de reli. & uene. sanc. Vñ non mirum, si realiter, & de facto inde debeat expelli: si. n. latro publicus, & agrorū depopulator nocturnus, nō gaudet immunitate occ̄p̄, nec ille, q̄ in ecclesia de libertate delinquit, ut in c. inter alia. de immu. eccl. & dixi in d. cle. cum seru. certē multo magis hic excōicatus, qui in stando in ecclesia t̄pe celebrationis missarum, delinquit in Deum, & pariat scandalū in clero, & in populo, dū per hoc impeditur celebratio missarū, & q̄ est grauius inchoatarū missarū expletio, nō dēt gaudere immunitate: q̄ ex hoc enim meret̄ penā capitis: q̄ turbat diuinum officium. ut l. si quis in hoc genus. C. de epif. & cle. ideo non dēt p̄mum consequi. P̄tē tēdā aliud est extrahere de ecclesia confugientē ad ecclesiam, ut saluet corpus, uel mēbra sua: ita q̄ si extraheretur inuitus, incurret mortē naturalē, uel mēbrimutilationē, aut ēt sanguinis effusionem, uel ēt pp̄ as alienū incarcerationem, & non dēt extrahi, & aliud est extrahere de ecclesia excōicatum ibi stantem sua proterua, ut ex sua statione impediat celebrationē missarū, tunc. n. si extrahat̄ inuitus, p̄ hoc nō incurrat penā, nec membrorū mutilationē, sanguinis effusionē, aut incarcerationē, nec extrahens, ēt si eieci esset clericus, uel religio-

si, & q̄ fuerint eieci manu uolenta incurrit sn̄am excōicatio nis, ut c. ueniens. eo. ti. Ex quo inferitur, q̄ si non potest tunc hñt facilliter copia superiorū, uel ēt si possit, licet ualent ministri ecclesie, & forsan fideles ibi existentes, ipsum iniquum de ecclesia remouere. arg. l. j. & ij. C. ne quis in sua cā ius dicat. & l. ait p̄tor. §. si debitorem. ff. q̄ in frau. ere. cum similibus p̄sertim: quia cum sit excōicatus, & contemnat manifestē excōicationem fortius, ut p̄t, stando in ecclesia, licet sciat p̄ eius p̄tiam sacerdos cessare à missarum celebratione, debet extra ecclesiam, ut membrū putridum excidi, ac eijci. Quā rō cessat, dum confugit ad ecclesiam p̄ salute corporis, & uitā suā: in isto em̄ est aliquis effectus deuotionis saltem ab extra: in illo aut̄ omnis contemptus, & p̄ hac parte est tex. in d. c. ueniens. eo. ti. licet loquatur in turbante aliter q̄ ex sua sola residentia, q̄ facit in ecclesia. Et no. ē, q̄ impunitas delictorū, sicut facilitas uenit̄ incentiuū tribuit delinquendi: concor. c. ut clericorū. de uita & ho. cle. & xij. dist. c. peruenit. & arg. l. j. C. ad l. iul. repe. No. p̄ ista p̄tē quatuor casus cōprehendit. Primus est eorum, qui cogunt clericos celebrare in loco interdico diuina officia, q̄ magis puniendi sunt q̄ celebrantes. Sunt em̄ tanq̄ autores, & defensores scelerum. ar. xxij. q. ij. c. qui aliorum sm̄ Guil. facit cle. ex graui. §. de vsu. Vbi aduertendū, q̄ siue omnes clerici. siue pars, siue unus solus cogatur: hēt locum constitutio, & hoc est p̄ uerbū, Quomq; hic positum, q̄ est distributio. ut l. si quēq; C. de epif. & cle. Item est ponderandū, q̄ siue cogat̄ q̄ celebrare missam: siue canere alia officia diuina, habet locū hac constitutio Quod intelligo sane, uidelicet, qm̄ celebrat, uel cantat modo prohibito, hoc est ianuis apertis, & admisis excōicatis, uel interdictis, uel alijs, non curo, dum tñ non sint super hoc priuilegiati. Si enim hoc faceret ianuis clausis, & uoce submissa, ita ut ab extra non audiretur, non ligaret̄ hac constitutione iuxta. c. alma. e. ti. in vi. Est ēt considerandū, q̄ q̄ omnis cōpulsio hic reprobata. Vnde, q̄q; sit talis, quā poterat abijci, puta quia non debebat in constantē uirum, nec ēt per indictū aliquid molestū ingressus eidē celebrare uolenti, grauando cōsanguineos suos, uel affines ligatur hac constitutione. Vnde intelligo hic omnem esse cōactū, qui ad celebrationē diuinorum accessit non sponte, sed q̄ suā liberam uoluntatem, a s̄ non facturus. Ad idem facit sm̄ gk. sciant cūcti. de elec. & c. quicūq; e. ti. in 6. bene facit cle. frequēs. §. Abbates. & §. eodē. §. de excel. p̄la. Est ēt considerandū, q̄ hic punit p̄sumptores p̄fatos. Vñ si istud, p̄fatos, referat̄ solum ad nobiles, & dominos temporales: tunc uerbum, p̄sumptores, reperiet̄ simpliciter prolatum, quasi nō facta relatione ad p̄sumptionis sp̄ciem. Licet in dubio forsan dici posset, q̄ intelligeret iuxta naturā subiectam: ar. l. si vno. in prin. ff. loca. cum li. Sed tex. hic clare positus est, non egens subauditione. Referatur igitur uer bū istud, p̄fatos, ad uerbum, p̄sumptores: quasi dicat, p̄sumptores p̄fatos, hoc est facientes excessus hmōi: de quibus ad nō quere la p̄uenit ex facto quorundam nobilium, & t̄paliū. Si enim autor solū sensisset de his nobilibus, & dñis t̄paliibus, hoc expressisset, quē ad modum facit in cle. p̄ce. de religiosis. Et ideo quia nolit nōn qualitatē personarū, sed excessum enormitatē punire, simpliciter dixit, p̄sumptores p̄fatos & c. Secundus casus est eorum, qui uocant populū, uel aliquos singulares ad audien da officia diuina, & p̄sertim excōicatos, uel interdictos. Vbi aduertendū est, q̄ hic notatur uocatio, quā fit modo p̄dicto, s. per pulsationē campanarū, uoce p̄conis, & sic si uocaret̄ sigil latum, & secreto quisquis in domo sua uel alibi repertus, non uide ret esse locus huic p̄tōni: quasi autor non puniuerit hic tñ affectum, quantum ipsum modum contemnendi, v̄z quia facit cam panas pulsari, uel p̄conizare publicē, & sic magis delinquit in hoc genere prohibitorū. ar. l. ij. C. de summa Tri. q̄ sic concordat̄ ad l. si. ff. de ritu nupt. Et dixi in cle. cupientes. §. de penis. Gen. uero dixit idem uoce tubæ, uel cornu, aut simili, eum sit eadē rōi tñ non est solitū per uocē tubæ uel cornu uocare populū ad di uina, & sic dictū suū procederet, ubi ēt solitū sit sicut in hac ciuitate ad missam nouam. Itē est considerandū: quia tex. dicit ad eadem officia audienda, & sic nō est distinguendū, utrū fuerint uocati ad audiendū missas, uel alia diuina officia, sicut sunt horū canoni ca. Itē aduerte: quia forsan hic nō puniet̄ affectus, nisi sequeretur effectus. ar. l. j. in ff. q̄ quisq; iuris. cum simi. Vñ pulsatio campanarū, & uox p̄conis, quæ intercederet cā uiolandū interdictū, non noceret mandati hoc fieri, ubi sacerdotes, uel clerici nō p̄tē: celebrarent diuina officia, uel uocati ad illa audienda, nō ueniret̄ licet tex. iste multum simpliciter loquatur. q̄ Item collige, q̄ cele-

brans diuina officia in loco publico, & coram publicē excōmuni cato, uel interdicto, magis delinquit, q̄ si celebraret coram alijs. Et est ratio: quia tunc delinquit in duobus, alias in uno solo. arg. l. si. ff. de priua. delic. & l. quoniam multa facinora. C. ad l. iul. Item pp̄ istud uerbū, p̄sertim, collige: q̄ iste casus secundus locū hēt in eo, qui uocat aliquē ēt non interdictū rōne personæ. Sufficit. n. q̄ locus sit interdictus sm̄ Pau. Tertius casus est eorū: q̄ quia pro hiberi excōicatos, uel interdictos publicē, ne exeant de ecclesia, dū aguntur missarū solēnia: licet fuerint moniti à celebrantibus ut exeant & c. Circa q̄ est aduertendū: q̄ tex. solū hoc casu loquitur de missis, non aut̄ de alijs diuinis officijs. Et est ratio: quia in missis duob. casibus autor dicit de loco supposito ecclesiastico in terdicto, & sic in ecclesijs eiusdē loci non sunt celebranda aliqua diuina officia, nisi ianuis clausis. & uoce submissa: ita ut audiri non possint ab extra, & sine pulsatione campanarum. Prohibitio ergo, cum sit uniformis, ligat̄ faciētem pena huius constitutionis. Et hoc casu tertio autor transiitum fecit ad locū nō suppositum ecclesiastico interdicto, ubi palam, & publicē possunt, & dēt celebrari diuina, hoc saluo, quia à missarū celebratione dēt superfe dere sacerdotes, dum sunt excōicatos, uel interdicti publicē in ecclesia, de alijs aut̄ diuinis officijs non sic dī. Et ideo cum prohibi tio sit difformis, solū ligat̄ hac constitutio faciētem q̄ prohibi tionem respectu celebrantium missarum, non aut̄ aliorum diuinorum officiorum. Et istud sentit gl. paruula, quæ est super uerbo, missarum. Item est attendendū, q̄ prohibito, de qua hic dī, non grauat̄ prohibentē, ubi facta fuit non p̄cedente monitione, de qua hic fit mentio specialis. Si ergo excōicatus, uel interdictus pu blicē erat p̄ns in ecclesia, & dum uellet recedere absq; monitione cum instaret celebrationes missarū, fuerit prohibitus, ne recede ret, sicq; sacerdotes celebrauerit, eo p̄tē, non monito per eos, ut recederet, non esset locus huic constitutioni, licet grauerit pec ceter sic phibitus. Plus dico, q̄ si celebrantes eum fecerint moneri per aliū, non aut̄ ipsi monuerint, & secuta fuerit hæc prohibitio, non est locus huic constitutioni, quæ requirit monitionē factā à celebrantibus, quasi sic eorum industria electa magis uereant̄, & facilius inclinent̄ excōicatos, & interdicti ecclesiam exire, sicq; nō erit locus clausulæ q̄ habet. Qui per aliū facit, per se facere v̄z. Facit. c. is cui. de offi. delega. in 6. Itē puto ponderandū, q̄ prohibi tio ista sumitur largius, q̄ sumat̄ in l. ij. ff. de noxa. v̄z, ut q̄ rea liter, non impediatur eum, quominus exeat ecclesiam, si tñ iussit, uel imperauit, ut non recederet sub cōminatiōe aliq; uel ēt sine cōmi natione, cū esset talis, qui grauerit affligebat sibi non inobedien tes: crederem q̄ ligaretur hac constitutione. ar. §. ver. ne igit̄ quo modolibet cogere. & q̄ ibi no. & arg. §. uer. nonnulli. ibi: p̄ci pere non uerentur. Item est considerandū sm̄ glō. q̄ hmōi moni tio, de qua hic loquitur, ualet ēt facta generaliter, v̄z quia cele brare uolentes non eant gñalis excōicatos, & interdictos ut exeant de ecclesia, & iste p̄cepti, q̄ non exeant. In odium igit̄ huius prohibentis sufficit gñalis monitio, sed certe habuit textū respectu forsan ad specialem monitionē: quia, aut loquitur excōi catus, uel interdictus occultis, & pro illis non est fienda illa moni tio, ad finem istū, ut dictū est §. Aut loquimur de excōicatis, uel interdictis publicē, & tunc aut ipsi erant excōicatos, uel interdicti generaliter, & idem: quia pro istis non est fienda hmōi monitio, ad finē p̄fatu, v̄z ut exeant ecclesiam. esset distinguendū: utrū celebrantes, scirent eos esse intra ecclesiam, & tunc non sufficeret generalis monitio, quo ad celebrantes, & per consequens non no ceret generalis prohibitio, quo ad prohibentem, nisi forsan post generale hmōi monitionē idem excōicatos, uel interdicti uole bant recedere, & tunc si fuisset eis imperatū, uel fuissent prohibi ti, & ne exirent: nam tunc censeretur hmōi prohibitio, quasi secu ta specialem nominationē. ar. l. singularia. ff. si cer. pe. & l. qui pati tur. ff. manda. cum si. pro quo. l. ij. cum sita materia. C. de melius. A uerū ignorarent eos esse intra ecclesiam, & tunc v̄z, q̄ ēt pro istis non sit hoc casu fienda monitio, ad finem iam dictū. & sic ēt p̄ci catar. ar. l. ij. ff. de contrahen. emp. ut sic prohibitio sequens ge neralis, non noceret prohibenti. Sed certe uideretur, & melius, q̄ prohibitio specialis sequens generale monitionem: imō ēt se quens specialem monitionem non noceret prohibenti, ut teneant̄ pena huius constitutionis, nisi secuta fuerit cessatio celebrationis missarum. Vbi ergo prohibitio non fuit effectū sortita, uel quia p̄ hiberi cōtempserunt prohibitionē, & sic sacerdotes celebrant in absentia prohibitorum, uel quia sacerdotes sponte, & libere post & q̄ eorum monitionem, & post dictā prohibitionē celebrant

Missas, nō teneret prohibens hac penali p̄tōne, p̄ quo facit rō po sita in hac cle. v̄z quia talis cessatio à Missarū celebratione est in Dei offensam, ac cleri, & populi scandalū & c. Quæ rō cū cesset in casu p̄dicto, p̄ns est, ut cesset ista p̄tō. ar. l. adigere. §. quis. ff. de iu re patro. & c. cū cessante. de app. Quartus casus est eorum q̄ sunt excōicatos, uel interdicti publicē, & dum essent in ecclesia t̄pe ce lebrationis Missarū, fuerunt nominatim moniti à celebrantibus, ut exirent, & monitionē cōtempserunt remanendo in ecclesia. Cir ca q̄ considerandū est, sm̄ glō. q̄ in isto quarto casu autor uoluit monitionē fieri nominatim. In p̄cedenti fuit contentus de mo nitione gñali: sed illud est odio prohibenti, aut iste casus est de ipsis excōicatis, uel interdictis monitis: qui ligant̄ cōtinentes mo nitionē gñalem. ar. ad idem. c. p̄sonem. e. ti. in 6. & cle. j. §. de uita & hone. cleri. Et p̄tē esse rō, si uolumus sustinere gl. quia phiben tes delinquere in faciendo illicitū, p̄cipiunt, & mandant, uel phibe rent licitū fieri, ac isti contemnerent monitionē delinquent. Sed certe isti nō exeundo delinquent in cōmittendo: quia nō stando, & manendo in ecclesia q̄ monitionē eis factā. Pro quo l. diuus. ff. de serui. rust. p̄gdi. & l. in laqueum. ff. de acquir. rer. do. & facit l. qui non facit. ff. de iureiur. Sicq; v̄z esse idē ubiq; imō uideret̄ ma ior esse rō in puniendo hos excōicatos, uel interdictos cōtemp tōres monitionis gñalis, q̄ in puniendo phibitores q̄ gñalem mo nitionē. Tertio ergo, q̄ licet nō esset expressum in casu p̄cedenti, de speciali monitione, seu nominatione, tñ subintelligebat, ut hic. Sed ista hic fuit expressum, ubi nō: quia nondū peruenerat ad casum istū, in quo punire intendebat contēptores monitionis, sed solum punire uolebat phibentes monitos, ne exirent. Et sic mens auro ris esset, q̄ monitio facta fuisset, prout fieri uidebat, v̄z nominati tim ēt dicemus in casu quarto: q̄ nā quemadmodū ipsi monitio minatim contēntes monitionē, & in ecclesia remanentes, sunt excōicatos ipso facto, ut hic. Ita sunt excōicatos ipso facto phiben tes ipsos monitos nominatim, ne exeant, qui exire forsan uole bant, & parere monitioni. Eo igit̄ casu, quo moniti non ligant̄ cō temnendo, eodē mō ligant̄, qui impediunt monitos, ne pareant, p̄ hibendo. ar. l. ij. §. si. cum. l. i. ff. si quis cau. Itē est attendendū, q̄ ipud remanere in ecclesia cōtra monitionē, debet intelligi, v̄z q̄ sp̄tū, uel lapsum tantū, put cōmodē potuit exire, q̄ forsitā magis potest percipi intellectu, q̄ uoce exprimi. iuxta l. ratum. ff. de solu tio. facit l. ab hostibus. §. sed simp̄r. ff. qui. ex cau. ma. & cle. cupie tes. §. q̄ si. §. de penis. cum si. Itē intelligo istud remanere cō effe ctū, hoc est, q̄ pp̄ suam mansionē cessatū fuit in totū, uel p̄ aliqua parte t̄pū à celebratione Missarū, illo manente, alias secus. ar. di cti c. cum cessante. cū simi. Itē intelligo hoc esse indubitandū, qm̄ dñs t̄palis, uel alius, qui phibere sic audebat, prohibuit. Si aut̄ ful set prohibitus, nō de facto sed cōminatiuē, uel alit̄ imperatiue, & cōminanti paruisset: tunc licet prohibens incurrat sn̄am excōica tionis, ut in p̄cedenti casu, nō tñ puto q̄ ei obtemperans sit hac pe na ligatus, si dñum in corpore, uel aliud graue dispendiū passus fuisset, non parendo phibitioni: nā licet talis cessatio cedat in of fensam Dei, ut dī in hac cle. non sequit̄ tñ, q̄ metu dispendij t̄pa lis nolens parere monitioi, sit hac sn̄a ligatus, q̄ respectu Dei de linquat, q̄ Cū sit melius omnia mala pati, q̄ malo cōfentire. Ergo est conclusio, q̄ iustus exire, si non exeat metu aliquo, q̄q̄ alias v̄z no, non ligat̄ hac penam ita demū monitus, exire ligat, si libere, & spontē, & sic contēptibiliter nō exeat. Idē dicit̄ tex. remanere p̄ sumperint. Si ergo metu alicuius dispendij pecuniarij, uel damni corporalis, non exiuerit, cū tñ sponte recedere uellet, nō puto pro 33 nunc ipsum hac pena ligari & c. No. q̄ q̄ excōicatus pro una cā, p̄ pro alia excōicari. cōcordat c. ita quorundā. de Iude. & gl. remittit ad ea, q̄ habent̄ in c. Engeltrudē. ij. q. iij. nam sm̄ Guil. sola prima excōicatio posuit eū extra eccliam: ita, q̄ quo ad hunc effectū se cunda excōicatio nihil operat̄, ut sit fortius extra ecclesia, q̄ sicut dī de ligato uno uinculo: quia sm̄ nihil addit, ut sit ligatus, sed ut fortius sit uinculatus, ut no. in d. c. ita quorundā. & hic per Guil. & 34 per glo. in c. officij. eo. ti. Nota, q̄ sn̄a iuris referat̄ relaxanda sedē Apostolicæ, concor. cle. si quis suadente. cū si. §. de penis. Et attende: quia licet non exprimat̄ hic quicq; de articulo mortis: tñ nullo articulo quisquis clauē hēns absolueret posset ut dicta cle. si qs suadente. & c. nuper. eo. ti. p̄ quē tex. in sine hēs, q̄ absolutus in illo articulo, si postmodū cōualecat, non est liber: quia tenet ob hoc adire Apostolicā sedē, quia q̄q; non sit hoc exp̄ssum in d. cle. si qs suadente. & facit cle. multarū. §. de hæreti. cū plurib. similibus, tñ fuit expressum per iura antiquiora. c. ea q̄. eo. ti. in 6. & hoc idē di cit̄ tex. in d. cle. si qs suadente. in fi. Rō impulsua ponit in prin. sed & secundum

Et fm Guil. facta est ad executionem c. tanta. de excep. Rō dubitādi...

coactione, non hēt locū hęc pena, & sic intellige quandā exequatione...

- 11 Excommunicationem non incurrit religiosi clij a fratribus minoribus...

- 44 Eps pot detrahere quartā de legato relicto Fratribus tertij ordinis...

VM EX EO. Supra proxima cle, puniuit autor dños tpaes cogente...

Excommunicata

declaratus esse approbatus per sedem Apostolicam, quoniam nul-
lam iacturam senterat, vt egeret reformatione. ¶ Concludit Guil-
lielmus, & concordat Genzeli, quod Fratres minores, qui ligant
hac constitutione non incurunt alias penas quas incurunt vio-
lantes interdictum, quarum meminit in dicta Clementi. prima. §.
40 eodem titulo. mouetur: quia vnum delictum in dubio non est co-
erendum diuersis exterminatiõibus. l. sanctio. ff. de penis. & quia
debet duplici pena conteri. c. at si clerici. in fine. §. de iudicijs. Ego
41 puto aliter dicendum: ¶ videlicet quia aut Fratres isti non sunt
priuilegiati, & tunc Fratres minores eos admittentes incurunt
omnes penas quas incurunt interdictum violantes. vt dicta Cle-
menti. j. eo. ti. §. allegato. a. s. essent melioris conditionis Fratres mi-
nores, q. alij: q. est §. mentē huius constitutionis. Aut sunt sup hoc pri-
uilegiati, & tunc alij q. Fratres minores non incurunt hac penā
nec alias p̄dictas eos admittendo. Ipsi verò Fratres minores spe-
cialiter incurunt hanc penā: ergo a. s. non incurreret. Et est rō vt §.
dixi: qm̄ tunc non violatur interdictum pp̄ priuilegium, sed quia
scandalum generatur. Ideo hęc pena singulariter promulgatur,
& alia cessant. Et sic potest saluari dictum Guilielmi. Ex quo infe-
ro contra dictum Pauli, & Lapi: quod vbi Ecclesia matrix seruat
interdictum, & Fratres minores admittunt istos tertij ordinis
& alios, quod non ligantur hac constitutione, sed solum ligantur
hac dicta constitutione prima supra eodem titulo. nam tunc
non generatur scandalum, nisi diceremus quod ligantur illa pro-
pter alios admissos, & ista propter hos fratres tertij ordinis ad-
missos, qui nō censentur proprie violare interdictum propter eo-
rum priuilegium, quod non cassatur, sed eis non suffragantur qui
42 admittunt ipsos. ¶ Conclude ergo, ¶ quod interdum Fratres
minores admittunt ad diuina Fratres tertij ordinis, & alios ex-
traneos tempore interdicti: & tunc quia violant interdictum
ligantur pena clementi. primę. §. eodem titulo. & alij antiquis, non
autem ista: quia per hoc nullum scādalum generatur in populo.
Interdum admittunt solos Fratres tertij ordinis, & tunc aut non
sunt priuilegiati super hoc, & ligantur duplici sententia excomu-
nicationis. Primo per clementi. primā. §. eodem: quia interdum
violant. Secundo per hanc clementi. quia scandalum generant, &
sic est vnum factū, & duo delicta. Ideo duę sententię excomunica-
tionis concurrunt. argumento clementi. grauis. in fine. j. eodem.
iuncta. l. si gemma. ff. arborem furtim cesarum. Et sic non obstat
c. at si clerici. in fine. de iudi. Aut sunt priuilegiati, & tunc quia in-
terdictum non uiolant, cessat dicta clem. prima. §. eodem. Sed
quia scandalum generant, habet locum ista constitutio, & idem di-
43 xi supra in tertia conclusione. Conclude secundū Lapum, quod
hec absolutio sic cōcessa est episcopo, quod nō Archiepiscopo, vt
Archiepiscopo: vnde Archiepiscopus nō potest absoluere illū quē
suffraganeus suus possit hoc casu. Ex quo patet, quod ipse Archi-
episcopus in sua diocesi hoc possit: quia tunc nō vt Archiepisco-
pus, sed vt Episcopus, vel diocesanus hoc possit, & nō autoritate
ordinaria, sed Apostolica, vt hic. & sic est argumē. de tanq. de quo
in l. si Pater. §. qui duos. ff. de adoptionibus. Item, secundū Lapum,
legatus de latere non poterit hanc absolutionem impedire: quia
licet in Prouincia sibi decreta sit maior omnibus post Papam. vt
c. si Abbatem. de electio. lib. vj. verum est in habentibus ordinariā
iurisdictionem, non autem delegatam: at cum hic quibus diocesa-
nus possit absoluere autoritate Apostolica, & sic delegat⁹ maior
est in hoc legato. c. studuisti. de offic. leg. & sic, s̄m cū, est hic ca-
sus in quo plus pōt Ep̄s, quā legatus alle. simile. c. si. & pen. de off.
leg. Subtilius at̄ possit dicere. Quod cū hęc potestas potius sit da-
ta iurisdictionis, q. ordini, & legatus hēt in diocesi suę legationis
tantā, & maiorē potestatem, quantā hēt diocesanus. ut d. c. si Abba-
tē, uideret quod ista autoritas Apostolica ita cohærere debet
iurisdictioni legationis sicut diocesi, cū utriusq. sit ordinaria. c. ij.
de off. leg. in vj. q. rō cessat in Archiep̄o p̄c. pastoralis. de off. or.
non ergo impedit Ep̄s absoluere, sed quia bene p̄t autoritate
Apostolica absoluere, eadē rōne & autoritate poterit legatus de
latere. Si at̄ diceret hanc potestatem esse datam dignitati suę, seu ordi-
ni Ep̄ali, tunc ista: d. cederet, sicq. legatus non possit, sic nec ele-
ctus, q. firmatus, uel prouisus non p̄secratus. Simile in cle. dignum.
§. de celeb. Mis. & ibi no. & in Cle. si quis luadente. in Princ. §. de
p̄enis. & ibi nota. Pro alia opinione. facit cle. multorū cū glo. sup
uero sede uacante. §. de hærēti. ubi rex. dicit quod de Episcopo
diocetano ut p̄cedat cū Inquisitore, & cōprehendat electus non
p̄secratus, qui tñ administrare p̄t, & sic hēt iurisdictionem: ad idem
cle. abusionibus. circa finē. §. de p̄nitent. & remis. ubi dat̄ p̄as si-

cut hic locorū Ep̄is, & tñ includit electus non p̄secratus. Facit q̄a
omnia ista p̄cernunt iurisdictionem. Nec ob. dicta cle. dignū: quia il-
la est priuilegiatiua, & §. iuris cōis dispositionē, nō laxat. Eo-
dem mō non ob. cle. si quis luadente. p̄alle. quia illa est p̄cena-
lis, & et̄ priuilegiatiua. arg. c. statutū. de cle. lib. vj. Tu ergo elige
44 ad uotū. Concludit Car. Medi. ¶ quod de legato relicto Fratribus,
huius tertij ordinis Ep̄us non detrahet quartā illam enim solū de re-
lictis factis Ecclesijs, & p̄sonis eis subiectis detrahit. ut c. officij.
& ibi no. p. Inn. de test. at̄ isti nō sunt subiecti Ep̄o. ergo &c. Illud
dictū dependet ab alia conclusione §. expedita. Nam ut ibi dixi
sunt religiosi, & gaudēt omni priuilegio clericali, & sic sunt Ep̄o
subiecti. Vñ Ep̄s hanc quartā detrahet, nisi priuilegia corū se ha-
45 beant. Concludit et̄, ¶ quod si testator instituat sibi hærēdes sim-
plicit̄ Fratres Minores, intelliget̄ circūscriptis omnibus circū-
stantijs contrarijs, quod senserit de Fratribus minoribus primi
46 ordinis, non tertij, Tū quia Fratres primi ordinis fuerunt prius
instituti. ar. l. j. ff. si ager uect. & l. lege censoria. ff. de uerb. signifi-
catis. quia Fratres primi ordinis uocant̄ Fratres Minores, alij ap-
pellant̄ de p̄cena. arg. l. cū delationis. §. a. in. ff. de fundo in stru.
47 Nec obstat quod s̄m hanc intellectu institutio nulla esset: quia
institui hærēdes non possunt, cū in summa paupertate habeant ui-
uere. ut cle. exiui. j. de uerb. sig. Vñ det̄ intelligi de Fratribus ter-
48 tij ordinis, qui possunt hærēdes institui, ¶ cū habeant propriū et̄
in singulari. arg. l. quoties. ff. de rebus dubijs. & c. Abbate. de ver-
sig. quia imputandū est testatori, quare sic locutus est: ex quo s̄m
vsum eōdem loquendi quo usus fuit, Fratres Minores dicunt hī, q.
sunt de primo ordine, & sic h̄ditatū incapaces: s̄m ergo habe-
49 ret locū ubi res esset dubia: ubi ergo in loco ubi testator p̄er-
satus est, non erant Fratres Minores primi ordinis, sed tertij ordi-
nis, & fecit hærēdes simplicit̄ Fratres Minores, tunc uideretur
sensisse de Fratribus tertij ordinis, p̄sertim si ad ipsos p̄ ante
afficiebat. arg. l. q. d̄ditio. §. si. ff. de d̄ditio. & demōstratio. & eorū
q. no. Cy. in l. j. C. de sacrosanctis Ecclesijs. & idē s̄m Cardina. si
in testō idem testator aliqua parte fecisset mentionē de istis Fra-
tribus tertij ordinis: arg. l. q. filiabus. ff. de lega. primo. tñ istud nō
esset vsq. quaq. uerū, nā oportet p̄siderare, quare plus in vna par-
te uocauit eos specificē Fratres de p̄nitentia, uel tertij ordinis, q.
in institutione ubi nominauit Fratres minores, ex quo diuersi sunt
ordines, & diuersę p̄fessiones, & diuersa nomina. arg. l. si. ff. de ca-
50 lum. Conclude s̄m Car. Mediolan. ¶ q. coniuges censentur duce-
re vitam honestam, uiam castam, & uiam pudicam: non aut̄ vi-
tam p̄nitentem. reprobatur in c. nuptiarū. xxvj. q. j. probat bene. c.
51 vt lex p̄nitentię. eadē. q. & causa. Nec obstat ista clementi. ¶ vbi
Fratres minores tertij ordinis appellantur p̄nitentes, & tñ p̄ma-
nent in cōiugio: quia s̄m eū uocant̄ p̄nitentes habito respectū ad
certos dies quibus abstinerē debent. & sic illa abstinentia, seu p̄ni-
tentia, est particularis, non autem p̄nitentiā simp̄r appellatur, sed
istud est quo ad eos qui sunt cōiugati, sed quo ad eos qui tpe pro-
fessionis sunt soluti, uideēt, q. p̄nitentia p̄prie sumat̄. ex quo non
possunt post professionem resiliire, ut dicit̄ est §. uideret̄ tñ quod
regula tertij ordinis admittat solutos iam professos illum ordinē
posse contrahere, ut sic nec dirimat̄ contractū, nec impediāt con-
trahendum. Ad p̄d̄icta facit c. firmiter. de summa Trinitate. vt
52 supra dixi. Ex quibus inferat̄ idē Car. di. Medi. ¶ quod legatū reli-
ctū uxori a uiro donec honestē, aut pudicē, uel castē uixerit,
non extinguit̄ q̄q. eo mortuo uxor trāseat ad uota secunda: secus
at̄ si dixerit donec uir duxerit p̄nitentē, uel uidualē: quia tunc p̄-
ditur, ut probat̄ in d. c. nuptiarū. De iure tñ canonico v̄ qd̄ idem
sit castitas, quod continentia: nam superstes coniugum non tran-
siens ad religionē promittere debet castitatē seruare perpetuā,
hoc est continentiam. ut c. j. & c. cum sis. de conuersiō. cōiuga-
53 Conclude ¶ differentiam esse inter conuersum professum, & cō-
uersum non professum, ¶ nā conuersus professus uoto p̄nitentię
est alit̄ctus, siue obligatus, aut quia uotū emisit, & sic p̄ expres-
54 sum, ¶ aut quia conuertit se ad Ecclesiā regularē, & tunc tacitē se
obligauit: qm̄ ratione loci, & habitus p̄sumitur uouere p̄nitenti-
am. s̄m Hugo. arg. c. Parochianos. & c. nondum. & c. ex tenore.
eod. tit. ubi enim fit mentio de religiosis conuersis. Idem tenet
56 Archidiano. in d. c. ut lex continentię. Ex hoc patet, ¶ quod talis
conuersus est persona Ecclesiastica. ut d. c. ut lex. & sic gaudet
57 omni priuilegio, & libertate Ecclesiastica. ¶ Conuersus uero non
professus est, qui uoto continentię nō est obligatus expressē uel
tacitē. nā q̄q. se reddat Ecclesiā seculari, dicens dono, uel reddo,
uel offero tali Ecclesiā me, & mea, non propterea uotū p̄nitentię
censetur

censetur emittere: imō plus s̄m Hugo. & Lauren. non censet̄ se
abdicasse propria futura, sed solū p̄sentia. ut l. si ita. ff. de auro
& argen. leg. & sic per hanc conuersionem nō dirimet̄ Matrimo-
nium contractum, nec impedietur contrahendum. Idem Archi-
diaco. Ibidem fallit secundū eos, si Ecclesiā consuetudo se h̄ret
in contrarium: sed certe talis consuetudo cum esset iuri p̄traria,
& localis, non ligaret taliter conuersum, nisi esset sibi nota. ut l. si.
C. quę res pignori obligat. possunt. q. allegant in contrarium, &
non soluent: quia ibi non plus debetur, licet obligatio bonorum
ad futura trahatur. Hic autem plus debetur, quia se, ut d. l. si ita.
58 & no. in d. l. si. Ex istis infero, ¶ quod conuersis professis non exe-
quantur Fratres p̄nitentię, seu huius tertij ordinis: quia nō pro-
fiterentur continentiam, ut dictum est. Ex quo v̄, quod non essent
Ecclesiasticę persone, ut d. c. ut lex. Sed ibi persona Ecclesiastica
sumitur largē pro omni alit̄cto ad continentiam. Largius autem
sumitur, quo ad priuilegia, & immunitates Ecclesiasticas assequē-
das. ut c. si quis luadente. 2. q. iij. cum simi. exequantur t̄ con-
uersis, non professis, quo ad retentionem proprij, & vinculum cō-
iugij. Attamen non p̄t negari quin sint professi: profitentur enim
illum ordinem siue regulam tertij ordinis postq̄ factam nō pos-
59 sunt resiliire, ut §. dictum est. Eodem modo ¶ non exequantur il-
60 lis qui promittunt simplicit̄ obedientiam Monachalē: ¶ Illi em̄,
quia per hoc omni uoluntati eorum renuntiant, & omnia Abba-
tis uoluntati cōmittunt, talis obedientia pro professione sufficeret.
11. q. j. c. non dicatis. ut no. Inn. & Hosti. in c. consuluit. qui cleri-
61 uel uouens. & Spe. in tit. de statu Mona. & Archid. in c. ut lex con-
tinentię p̄alle. ¶ Sed possent exquiri illis, qui simplicit̄
62 promittunt obedientiam: ¶ cum per hoc nō sint regulares adin-
star canonicarum, quę hanc obedientiam, & tamen non sunt regu-
lares. ut c. ij. & iij. & c. his qui. de maioriāte, & obedientia. ut no.
Archid. in d. c. ut lex. & probatur in cle. attendentes. §. pen. §. de sta-
tu Mona. Fratres igitur diuersis respectibus uerē dici possunt
conuersi professi, & conuersi non professi, cum de utroq. parti-
cipient. Item sciendum secundū Hugo. & Archidiano. post eum
63 in dicto c. nuptiarum. xxvj. q. iij. q. i. quod post uotum sim-
plex continentię non peccat contrahens, uel contrahere uolens:
ex ea parte, quā contrahit, uel contrahere potuit: quia actus con-
trahendi, & uoluntas contrahendi non est peccatum coniunctim,
uel diuim, sed actus & uoluntas frangendi uotum, est peccatum
64 ¶ ad instar eius q. dat̄ elemosynam causa uana glorię. Nam uol-
untas acquirēdi uanam gloriam peccatum est, sed uoluntas, &
actus dandi elemosynam, nullum peccatum est. Ad hoc facit q.
65 dicimus. ¶ Quod uoluntas, & animus interficiendi siue lædendi
proximum, peccatum est, sed actus ipse percussiois, non est pec-
66 catum. ¶ Secus autem quando uoluntas solenne processisset: quia
tunc matrimonium sequens, non ualeret. Et est rō: non quia hoc
sic placuit statuere Ecclesiā militanti, prout quidam dicere fata-
gerunt, sed quia in uoto solēni est promissio uestita p̄ translatio-
nem dominij ipsius uouentis in alteram personam, & sic mutat̄
in alterum statum: quę ratio cessat in uoto simplici. Vnde pote-
statem sui corporis tradere potest, qui simplicit̄ uouit in uxorē,
matrimonium contrahendo. ut no. Archid. in c. Virgines. 27. di.
Verū tunc is, qui uouerat, non debet debitum exigere, sed red-
dere si ab eo exigatur. de quō dic ut no. in c. quidam. de cōuersio.
coniugato. Prætereā sciendum, quod interdum loquimur de con-
uersis professis expressē, & tacitē, & de istis loquimur c. ut lex cō-
tinentię. 2. q. j. & §. dixi. Interdum loquimur de conuersis non
professis, & tunc subdistingendum est: quā interdum loquimur
de conuersis non professis, qui se, & sua donauerunt uel obtulerunt
Ecclesiā, & de istis loquitur cle. religiosi. in fi. §. de decimis. per
quem tex. uidetur confundi opinio Hugo. & Laur. de qua. §. no-
uimus, ut dicamus quod talis etiā futura donasse uideatur: ex quo
personam suam transfuit in potestatem & dominium Ecclesię,
67 ¶ vt dicimus de hoste libero. qui scienter passus est se uendi igno-
ranti ad pretium participandum: nam ex quo translatus est in po-
testatem & dominium emptoris, omnia futura, quę acquirat, Do-
mini sui erunt. ut l. & seruorum. §. j. cum gl. sua. ff. de auro & arg.
leg. quia ibi disponens de p̄sentibus non mutabat statum, non
enim transfuit in dominium alterius, & ideo futura non ueniūt:
quoniam illa sibi ipsi acquiruntur. Secus in proposito l. placet. ff.
68 de acq. hær. cum si. ¶ Talis ergo cōuersus censetur a se abdicasse
proprietatem & dominium bonorum, non autem uouisse, seu p̄-
mississe continentiam, & forsitan obedientiam: alias haberetur p̄
69 professio. ¶ Interdum loquimur de conuersis, qui solum donauerunt

se, & etiam sua, tunc censentur donasse in consequentiā, & in
hoc differunt ab eo qui expressē donauit se, & sua, quia tunc bo-
na ueniunt æquē principaliter: at hoc casu ueniunt consecutiue &
tacitē: simile in l. iij. C. si pendente appella. mors interue. & not.
70 in Aut. ingressi. C. de sacros. Eccle. ¶ Interdum loquimur de his,
qui non donant se, sed donant sua: & tunc non sunt conuersi: &
tantum in donatione comprehendunt quantūcūq. fuit expres-
sum: unde non ueniunt futura, si expressa non fuerunt: nec usus-
fructus, si ad uitam donantis fuerit retentus: ut not. in d. cle. reli-
71 giosi. in gl. si uiuit ergo ut secularis manens in seculo. ¶ Interdū
loquimur de eo, qui p̄uertit se ab illecebris seculi, & uiuit in ere-
mo, sicut homo syluester: & iste transfuit in potestatem alicuius,
& sic bonorum est capax, licet illa a se abijciat, contentus solo, ac
uili rugiō: nam & Philosophi a se abijciunt pecunias, ut l. in ho-
noribus. §. Philosophis. ff. de uaca. mu. & tamen proprietatis non
sunt incapaces. Idē est de omnibus, qui ducunt uitā p̄empla-
tiam, & continentē, q̄q. habitent in uilibus, & nō trācant in po-
testatē, aut dominium alicuius: de quibus in cle. cū de quibusdā
in fi. §. de religiosis domi. Patet igitur, quia p̄uersus diuersimodē su-
72 mitur: ¶ sed proprie dicit̄ conuersus qui obtulit, seu donauit se, &
sua Ecclesiā uel Monasterio. Isti at̄ Fratres de p̄nitentiā, seu ter-
tij ordinis diuersis respectibus possunt dici uersus professi, & cō-
73 uersi nō professi: ¶ non at̄ possunt dici nō conuersi absolute, licet
aliquo respectu possunt dici non conuersi: & ex ea parte. l. qua
manent in coniugio, & proprium habet in singulari. Audiui post
p̄missa a quodam Fratre Minore insigni uiro, q. Fratres tertij
ordinis, si sunt soluti contrahere non possunt: & p̄iugatus, si desi-
nat esse iterum coniugari non poterit, sed celibē uita ducere tene-
tur. Vnde pro hoc concluditur, & p̄dicta, & ad illud p̄sertim, vt
dicatur Religiosi largē tum ut sic gaudeant priuilegio, & Eccle-
siastica immunitate.

1 ¶ Papa communicando cum excommunicato scienter, nō cense-
tur ex hoc illum absoluere.
2 Etiam, dicit̄ est implicatiua.
3 Papa solutus est legibus, secundum leges tamen uult uiuere.
4 Excomunicato participans incurrit excommunicationem minorem nisi
ad salutem, aut ad correctionem participauerit, excepto Papa.
5 Papa alloquendo excommunicatum, non uideatur absoluere, nisi ap-
pareat q. absoluerit.
6 Excommunicato participando a seipso Archiepiscopus incurrit ex-
communicationem minorem.
7 Excomunicato scribens literas aliquas incurrit excommunicationem minorem:
nisi ad salutem scripserit, aut ad correctionem.
8 Propositum distinguit maleficium.
9 Vox uiua, an operetur tantum, quantum mortua.
10 Participare alicui uerbo aut per literas, equiparatur.
11 Intentio siue declaratur uerbis, siue factis, non refert.
12 Osculum quod p̄statur coniunctione laborum, est pacis, et est uni-
tas consensus, & concordia.
13 Osculum pedum debetur Papa, & excommunicatis de osculando
pedes illius, non absoluitur.
14 Osculum in pedibus tradunt Hispani illis quos uolunt honorare.
15 Osculum aliquando est permisum, aliquando prohibitum.
16 Vniuersale uerbum ponitur post specificata, ut comprehendat non
specificata.
17 Vacandi ois modus includit̄ sub clausula, Vt alia quouis modo.
18 Vacandi modus p̄ alia personam q. expressam et̄ p̄ exte. clausule,
Vt alia quouis modo, non includitur, nisi esse facta motu p̄prio.
19 Participare quis potest cum alio multipliciter.
20 Excomunicatis licitum est participare in peregrinatione, & in multis
alijs casibus.
21 Inducta ad unū effectū non operant̄ alii, ubi deficit agētis intentio.
22 Separatorum separata debet esse ratio.
23 Excomunicatiōis sententię absolutio ipsius Papę non habet formam,
sed fit ex a. su inuiscō cum uoluntate Papę uerbis expressa.
24 Matrimonium carnale non tantum requirit mutū consensum Vi-
ri, & Mulieris, sed & expressionem illius.
25 Excomunicatus non absoluitur a Papa ex mente retenta in animo, nisi
uerbis exprimat̄: neq. sufficeret declaratio cum interuallo.
26 Voluntas non sufficit, ubi opus est facti.
27 Papa est supra ius posituum.
28 Papa non est ligatus legibus, nisi prout uult.
29 Papę uoluntas habet̄ pro ratione.

- 30. Excoicatus ab inferiore a Papa non absoluitur ex voluntate absolventis, nisi servata forma absolutionis fuerit.
- 31. Manumittere potest Princeps sola voluntate, secus de priuato, nisi ex fideicommissio.
- 32. Absolutus, & haberi pro absoluto paria sunt.
- 33. Papa honorando que sub titulo dignitatis, siue secularis, siue Ecclesiastice, non videtur illi approbare in dicta dignitate qualicumque.
- 34. Honor verbalis valet multum, sed modicum grauat honor autem.
- 35. Honor edictalis est perennis, & talis presumitur qualis ex constitutione reputatur.
- 36. Honor est alius literalis, alius & quartus est Regalis.
- 37. Narratiua verba non inducunt dispositionem circa narratum: nisi sint prolata propter se, vel per modum cause.
- 38. Papa committendo alicui, & vocauerit illum Canonicum Parisien. & non sit, no ex eo videtur illi concedere canonicatum. Et idem si sciebat illum intrusum, licet canonicum illum vocauerit.
- 39. Specialia duo non possunt adinuicem concurrere.
- 40. Narratiua verba Pape super quibus se fundat Papa, inducunt dispositionem.
- 41. Approbare titulum non canonicum, & non canonicum titulum conferre, equiuantur.
- 42. Beneficium Ecclesiasticum censetur collatum per verba, aut facta nisi sint dispositiua.
- 43. Clausula in medio scripturæ appositæ refertur ad totam scripturam.
- 44. Beneficium an dicatur esse collatum ab inferiore a Papa, ubi verba sunt enuntiatiua, etiam pp se prolata, aut p modum cause emissa.
- 45. Veritas nunquam mutatur pp nostrum negare, vel affirmare.
- 46. Testator nominando filium naturalem filium, an censetur eum legitime esse.
- 47. Principis voluntas habetur pro lege.
- 48. Principis scientia operatur dispensationem.
- 49. Narratiua verba non inducunt dispositionem propter aliud emissa secus propter se.
- 50. Papa euitando non excoicatum, non propterea dicitur illum excoicare: unde participans cum illo, non incurrit excoicationem minorem, nisi preceptum de illo vitando a Papa fuerit emanatum, vel illum declarauerit esse euitandum ideo tanq excoicatum.
- 51. Episcopus audiendo Missam a male ordinato, vel recipiat procuracionem scienter a male instituto, tamen per hoc cum illis non censetur dispensare super ordinatione, aut institutione.
- 52. Debitum sibi quisq; potest recipere de quolibet possessore.
- 53. Episcopus scienter ordinando indignum, non videtur illum habilitasse per dispensationem.
- 54. Papa comunicando cum excoicato, an & quando videatur peccare.
- 55. Excommunicati aliquoties absoluntur cum reincidentia, & an prima excommunicatio duret necne.
- 56. Papa participando cum excommunicato, si participatione non vult absolueri eum, tunc non habetur pro absoluto, nec Papa ligatur minori. Quid si participatione Papa velit eum absolueri. Et qualiter constet legitime de eius voluntate, in dubio tamen non videtur velle absolueri.
- 57. Seruus efficitur liber, cu Dominus illum vocauerit liberu apud acta.
- 58. Pater si nominauerit aliquem suum filium, an presumatur ideo filiatio, & emissio.
- 59. Beneficentia cogitur dicere titulum sue possessionis, si requiratur ab ordinario, & idem in matrimonio carnali.
- 60. Matrimonium carnale non presumitur si cohabitantes se coniuges nominent.
- 61. Possessio in beneficalibus multum prodest.
- 62. Nuntiatiua verba prolata etiam a priuatis non propter se non disponunt in pr. iudicium etiam proferentis.
- 63. Seruus efficitur liber ex nominatione: si Dominus scienter vocauerit liberum.
- 64. Pater naturalis vocado naturales filios simpliciter, ex hac nominatione efficiuntur legitimi: secus si extr. natus quis nominaret filiu.
- 65. Qualitas facilius additur q ipsa substantia.
- 66. Nominatio interdum inducit presumptionem: vt in aliquo nominato filio ex viro, & vxore.
- 67. Soror presumitur licet fuisset ancilla, ex eo quia vocata fuit soror.
- 68. Dominium si vertitur in questionem vt probetur, sufficit quod quis vsus fuerit vt Dominus.
- 69. Cardinalium literæ declarando illum Papam nihil iuris dicuntur concedere.
- 70. Papa adiuuendo quem ad osculum non Cardinalem, licet non tunc de more consue. vt admittere nisi Cardinales: ideo tamen illum

- non videtur creare Cardinalem.
- 71. Papa faciendo aliquem Prælatum sedere inter Cardinales, non videtur eum creare Cardinalem.
- 72. Fines Episcopatum alteriusve territorij, an & quomodo possint probari per verba narratiua in instrumentis descripta.
- 73. Res inter alios acta alijs pr. iudicare non debet.
- 74. Narratiua verba Pape in beneficalibus an probent ipsam vacationem, & an probetur collatio ipsius beneficii, si super ipsis Papa se fundauerit.
- 75. Pape literæ executorie quibus narratur gratia facta, euidenter probant gratiam factam, cum super his Papa se fundet. Quid si sint literæ inferiores.
- 76. Curatus tenetur credere officiali ipsius Episcopi de excommunicatione lata contra aliquem.
- 77. Religiosi tenentur seruare interdictum q matrix Ecclesia seruat, & custodit: licet de illo illis non appareat.
- 78. Ordinariorum literæ & dispositiue, confectæ: nisi sint subscriptæ signo Notarij autentico, non faciunt fidem contra rescriptum Apostolicum. Quid in literis Diocesani habentis potestatem concedendi literas ad vacatura beneficia vsque ad certum numerum.

I S V M M V S. In præced. cle. dictu est, q pp participatione diuinaru, q fit cu interdicto tpe interdicti incurrit sententia excoicationis. Hic dicitur q propter participatione, q fit cu excoicatis ab eo, qui absolueri pot, non inducit beneficium absolutionis. Vel dic, q s. postu vnum casum, in quo absolutio a sententia canonis referuat Papæ. Hic autem ponit qd Papa censetur absolueri, & qu non. Diuide in partes tres. Primò ponit vnum dictum, Secundò excipit ab illo dicto. Tertio subiungit aliud dictum simile primo. Secunda ibi: nisi. Tertia ibi, similiter. Casus. Papa scienter cu excoicato participans: non censetur in dubio per hoc illum absolueri velle: sicut nec dignitatem illi conferre censetur, quem subnarratio dignitatis honorat, aut aliter tractat. h. d.

1 Nota, q ista clem. loquitur in Papa sciente illum, cum quo participat, esse excommunicatum, non autem ignorante: non quod contrarium statuitur, q Papa non videbatur absolueri excoicatum participando cum eo quem ignorabat esse excoicatum. argumen. l. ij. s. merito. ff. ne quid in loco publi. Sed dubitabatur quando sciebat, & super hoc erant contrarij: ut not. in d. c. si aliquando. Vnde ad tollendum hoc dubium facta fuit ista pstitutio: nam de bono, & de facili fienda est, no autem de dubio l. ancilla. C. de fur. & l. qd Labeo. ff. ad Carbo. & p hoc est expedita.

2 Secunda gl. facit quia tex. hic ponit dictione, Etia, q quæ est implicatiua. ut l. etiam. C. de testi. cum similibus. Nota, q licet Papa sit legibus solutus, tamen vult legibus seu canonibus viuere q dicunt non ceteri absolueri, nisi appareat quod absoluerit. ut c. cum desideres. eo. tit. concordat l. digna uox. C. de legi. & l. Princeps. ff. de legi. cum similibus. Nec ob. c. responsio. & c. cum uoluntate. & dictum c. cum desideres. eo. tit. q ubi participans excoicato, alias q ad salutem, aut ad ipsius correctione, ligat sententia excoicationis minori. Et sic vt q ex quo Papa scienter communicat, seu participat cum excoicato, nec censetur ex hoc velle eum absolueri, q fit ligatus minori quod tamen esset absurdum: quia in eo speciale est, ut non ligetur. ut no. in c. nulli. eo. tit. & in dicto c. si alias in gl. magna. in fi. Et sic hoc casu no est ligatus, sed solutus legibus: quia ligatur legibus, & iuribus quantum vult. Vbi ergo ligari non vult, non ligatur in casu isto. Ex quo infero, q si Episcopus uel Archiepiscopus aliquem excoicauit, & cum eo scienter comunicat, aliter q ad salutem uel ad correctionem eius, ligat minori. Si enim hoc est speciale in Papa, ut dictu est ergo in ceteris contrarium est ius comune. ut l. j. in fi. ff. ad municipa. nam c. responsio. præallega. q loquitur de Episcopo participante non distinguit qua autoritate, vel sua vel aliena fuerit ibi lata sententia excoicationis, & interdicti pro hoc etiam videtur tex. in dicto c. cum desideres. eod. tit. Nota, quod hic exprimuntur tres species participationis, quarum vna fit literarum scriptione. Alia uerborum prolacione siue locutione. Alia laborum coniunctione. Ex prima glo. collige, q scribens excommunicato ligatur minori: quia participat: ut hic. De hoc ut dicit glo. not. in c. constitutionem. eod. tit. in vj. in glo. iij. quod intelligi sane: videlicet quando scribit non ad correctionem, sed ad alium suum, vt supra dixi. Vbi ergo scribit ad correctionem, intentio enim participantis qd intendat, aut quid expectet intuentu est: q na propositum

positu, & animus maleficia distinguunt. ut c. cu uoluntate. in principio. e. tit. pro quo facit c. responsio. e. tit. & no. in c. si aliquando. 9 in gl. magna. in prin. eo. tit. Ex gl. ij. collige, q quod tantum operat vox uiua, quantum mortua: quod est uerum circa recentia: alias magis stat uoci mortua: de quo per doct. in l. in exercendis. & l. emancipatione. C. de fin. instru. & cle. abusio. post principiu.

10 s. de peniten. & remis. q Item collige quod hæc duo æquiparant participare alicui uerbo uel per literas. simile. s. de ele. ubi maius. s. nulli. li. vj. in Gen. & ita per prius no. glo. in d. c. constitutione.

11 Exertia gl. collige q quod non refert an uerbis an factis iniecio declare. concordat. l. de quibus. ff. de legibus. & l. certu. ff. si cert.

12 pet. Collige et, q quod osculum quod præstatur coniunctione la bionum, est pacis, & vnitatis, seu consensus, & concordie euidentis signum. ut l. si a sponso. C. de donatio. ante nuptias. & c. j. de spona duorum, & istud regulariter, hic tamen secus: quia p hoc no inducitur vnitas, nec comunio. Ratio: quia non pcesit satisfactio, nec correctio. c. a nobis. e. ti. Sed quia multiplex est osculu: & hic simpliciter de osculo, & de Romano Pontifice pt dici, q ista pstitutio locu hæt, siue Papa admittat excoicatum ad osculum pedum: q quod ei cõpetit siue debet. ut no. in l. j. C. de domsti. & pfect. 14 sol. lib. i. 2. siue ad osculu manus, quod proprie debet præstari. q Licet Hispani, & Aragonenses illud exhibeam et laicis quos uolunt honorare, siue ad osculu oris, quod omnibus est cõc. Præmissa at locu habent in osculo licito, & licite pstito. q Secus at in osculo turpi. de quo in cle. ad nostram. uer. septimo. s. de hæreticis, uel turpiter pstito: qa pditionaliter, ut fuit osculu Jude. de quo Math. 26 c. & Ioannis. Nota, q post specificatam adiungit uerbu uniuersale quo cõprehendunt non specificata. concordat. l. doli. ff. de uer. oblig. tñ cum determinatione: cle. non pr. s. de procurato. Et 17 artede, q quod istud uerbu, Quouismodo, quod in literis Apostolicis ad beneficia solet assidue poni, ut includatur omnis modus uacationis, præsentis, uel futuræ. Solet tñ excipi casus mortis futuræ, qd fit gratia de certo corpore uacaturo ppter captione mortis euitanda, iuxta c. ne captandæ. de conce. præb. in vj. q Veritatem practicamus, quod cu hmoi literæ sint ambiciose, non includet aliquis modus uacandi ex persona alterius, q nominare in gra, 19 nisi esset facta motu proprio, & ia de facto, ita optime. q Quæ autem sunt alie species participationis. gl. hic enumerat quatuor. Sed in cõi oratione iterando, aut confedendo uel etiã nuntij destinatione. ar. l. & licet. ff. de constituta pecu. aut nutu aliquo siue signo. ar. l. certu. ff. si cer. pet. & l. nutu. ff. de lega. tertio. sm Guiliel. 20 Sed ista cgerent aliqua declaratione, & suppletionem: q na cã peregrinationis licitum est comunicare excoicatis. ut notat Archid. in c. clerici. 44. dist. & etiam in pluribus alijs non contrahitur minor excoicatio ex participatione. ut no. in d. c. cum desideres. eo. 21 tit. Nota, q quod induta ad vnum effectum, non operant alium, maxime ubi deficit agentis intentio. Concordat. l. non omnis in prin. ff. si cer. pet. Nam istæ species participationis redunt ad aliū effectum, q ad beneficiu absolutionis impendendum, & sic non 22 inducunt absolutione. Facit q quia separatorum separata est rō. 23 ut l. si. ff. de calu. cu similibus. Nota, q quod absolutio a sententia excoicationis, non hæt in Papa certam formam: na inducit illa ex facto intrinseco vna cu uoluntate Papæ uolentis: hæc at uoluntas debet expressione uerboru esse nota. q Simile in matrimonio carnali, ubi non sufficit mutus consensus uiri, & mulieris quo ad Ecclesiam militat, nisi fuerit uerbis expressus. ut c. tuæ. & c. si inter uirum. & ibi not. de spona. Et sic collige, quod in actibus uoluntatis quando agens est liberum, & non impeditum, & patiens dispositum, eo ipso quis agit quod agere intendit, siue uult: na ex quo exprimit Papa, quod hæt illum pro absoluto, censetur ipsum absolueri, & sic habes quod licet tex. hic ponat duo, scilicet speciem participationis adesse, & expressione uoluntatis factam, qd ex hac participatione uelit excoicatum haberi p absoluto, tamen puro idem sufficere si Papa absq; vlla participatione diceret, Volumus talem excoicatum haberi pro absoluto: na ex hoc ipsum absolueri censetur: imò multo magis hoc casu debet haberi pro absoluto, q præcedenti, cum hoc casu ista expressio p se facta apparet ad aliud non relata, sed in præcedenti propter aliud præcedens, uidelicet participationem, ad quã refertur, emissa dignoscitur. ar. l. ex hac scriptura. ff. de donatio. & ad hoc. l. si uoluntate. s. 24 uerum. C. de fideicõ. liber. de quo statim dicam. Collige et, q qd ista uoluntas Papæ debet tunc exprimi, & p consequens forsitan 26 in mente retenta non prodesse: q na ubi opus est uerbis, facta no sufficiunt. ff. de uer. oblig. de spon. c. tuæ. l. si repetendi. C. de con

ditio. ob cau. & sic declaratio huius mentis suæ uoluntatis interioris facta ex interuallo non sufficeret. Facit quia dicit tex. se uelle, & sic concernit tẽpus quo fiebat participatio. Vnde no sufficeret declaratio p quam opereretur quod diceret se tunc uoluisse. qd 27 not. Ergo præmissa omnia habent locu in Romano Pontif. q quia 28 super ius est. c. proposuit. de conce. præb. q & sic non est legibus 29 ligatus nisi prout uult: q na eius uoluntas pro rōne, ac lege hæt. ut l. j. ff. de const. Principu. & s. sed quod Principi. Infit. de iur. natu. 30 q Secus ergo in inferiore, ut siue participet cu excoicato ab eo uel ab inferiore eo et si exprimat se uelle p hoc cum haberi p absoluto, non erit absolutus: oportet enim quod sint uerba dispositiua, uidelicet, Absoluo te &c. & sic uoluntas aliter expressa non sufficeret, pro quo c. cum desideres. e. tit. sm glo. concordat ad 31 idẽ: q quia Princeps sola uoluntate, manumittit. Priuatus uero nõ: qa dẽ apud iudicẽ manumittere ut autoritate interponat. l. apud eum. ff. de manumif. Et est rō, quia in Principe uolente agens est liberum, & patiens dispositum, & sic eo ipso manumittit: quod manumittere uult. Secus in priuato, pro quo uide no. p Bar. in l. serui electione. in prin. ff. de leg. j. Nec ob. l. si uoluntate. C. de fideicõ. liber. cum gl. sua. sm vnum intellectum qui probat, quod Dominus censetur manumittere eo quod dicit ancilla suæ, Sta ut libera. Sed illud habet locum in libertate debita p fideicommissariu. 32 Item nota, q quod ista sunt paria, quem esse absolutu, uel pro absoluto haberi. concordat in simili. l. quod re. ff. si certum petatur. c. j. de postulatio. Præla. facit c. literis. in fin. s. de probatio. Præterea 33 reã no. q cum hic loquatur de dignitate simpliciter, debet intel ligi tam de Ecclesiastica, q de seculari: est enim ubiq; eadẽ ratio, & sic non est fienda distinctio. l. illud. ff. ad legem Aquil. & p hoc videtur quod etiam non sit distinguendũ, qualis, & quanta sit huiusmodi dignitas. argumen. l. de prætio. ff. de publici. Nota quod hic ponuntur quatuor species quibus honorificentia exhibetur al 34 terti. Prima est uerbalis, & transitoria, q ista multu ualeat: sed parum grauat honorantem. Vnde dicitur in proterbio, Honor de 35 bocca Assai uale, & poco tocca. q Secunda est edictalis siue decretalis, & ista est perennis propter famam: quonia procedente tẽpore & de contrario non extante memoria. iuxta. l. si arbiter. ff. de probatio. Credetur in dubio quis fuisse talis quia in pstitutione descriptus reperietur. argumen. l. cum præcibus. C. de proba. & 36 l. fin. C. de re iudi. cum similibus. q Tertia est literalis: & ista tenet quasi medium: nam non est ita perennis, ut præcedens, nec transitoria ut prima in ordine supra. Facit Aur. qui femel. C. quo & qu Index. Quarta est realis siue actualis, & ista pinguior est q licet uerbis in quantum plus appretiantur facta q uerba, iuxta illud, Vbi opus est facto non sufficiunt uerba. l. Iulia. s. offerri. ff. de ac. emp. cum similibus. Ex quibus patet quod nominatio, qd quæ hic dicitur, adaptatur tribus speciebus antedictis. Tractio siue tractare, de quo subditur, adaptatur solum quartæ speciei. Licet glo. hic honorare adaptatur omnibus speciebus quas per te exemplifica- 37 re potes. Nota, q quod uerba narratiua, siue eminentia non disponunt, nec aliquid operantur circa ipsum narratum siue enuntiationem. concordat. l. ex his uerbis. C. de testam. mili. cum simi. unde l. interrogatiua. & l. iubemus. C. de libe. ca. Nec obstat ex hac scriptura. ff. de donatio. ubi uerba huiusmodi disponunt, quia fue runt prolata propter se, & sic principaliter, sed hic ppter aliud, & sic incidenter. Et eodem modo dic; quod uerba hmoi eminentia disponunt quando sunt prolata per modum cause. ut l. qui uolebat filiam exheredare. ff. de hæredi. instituen. & l. si. s. j. ff. de doli exceptio. 38 q Ex quibus patet, q quod si Papa causam audiendi &c. tibi committat, & nominet te in literis suis etiam scienter canonicum Parisien. & non sis, non propterea faciet te Canonicum, uel si eras intensus in dictu canonicatu, & ipse hoc sciebat, & uocauerit te Canonicum Parisien. non propterea censetur approbare tuã intentionem, hoc est, purgare uitu tuæ intentionis: aliud duo specia lia concurrent: unum scilicet purgatio intentionis: aliud collatio canonicatus. contra l. j. C. de do. promiss. cu simi. Secus ergo uidetur si ipse narratiue dicat in lris suis, tibi notum faciendo qualiter canonicatum Parisiensem uacantem taliter tibi contulit, & puidit. Non obstante &c. q Nam talis narratio uel sumenda est p dispositione, ut ex nunc per hæc uerba tibi uideatur pferre canonicatum, uel sumenda est, p uerba, & effiaci probatione, ita ut nõ sit locus probationi contrariæ, cum sit de facto proprio ipsius Papæ. ut Clemen. literis. s. de probationibus. Similiter si Papa in li- GG 3 teris

teris suis tibi directis uocat te canonicum Parisien. & dicat quod cum tibi contulerit canonicatum Parisiensem, ex quo cum prae-benda ei annexa potes sustinere uitam cōpetentem in studio hor-tatur te ut studeas bene: quia nihil aliud speres ab ipso consequi, nisi tuo studio expleto, certè per hoc inducitur vel collatio vel p-batio collationis facte Canonico predicto cum per modum cau-se fuerunt prolata huiusmodi probata enuntiatua: hoc enim ca-su fundatur intentio Papæ super facto suo narrato. Et ideo habe-tur pro plena probatione. ut dicta Clemēti. literis. & istud tan-
41 git glof. penultima Nota, ¶ sent paria approbare titulum non Canonicum, & conferre de nouo titulum nō Canonicum, & ideo dis-iunctiua ponitur inter ista duo, ad denotandum, quod alterū sufficit. Et ideo Cancellaria non dat ei cui concessa est cōstitutio vel noua prouisio, utrunq; sed alterum tantum data electione, cui facta est gratia: non ergo utrunq; denegetur quasi sint contraria: cum tendat ad eundem effectum. argumento. l. contra maiores. C. de inofficio. Testamento. Sed quia alterum sufficit, ut hic ha-bes. facit c. si Apostolice. de prēbēdis. in sexto. facit. l. lege obueni re. ff. verborum significatione. Nota ergo, ¶ quod beneficium Ecclesiasticum per uerba, vel facta non censetur collatum aut cō-firmatum, nisi illud per uerba dispositiua conferatur. Nec obstat supra eadem Clemēti. ver. nisi quia. iste finis debet intelligi secun-dum illud uerbum. ¶ Et sic habes quod clausula in medio scriptu-ræ posita refertur ad totam scripturam. concordat. l. talis scriptu-ra. ff. de legatis primo. Et ideo sicut ille uerbi. solum habet locum in eodem Romano Pontifice, ita & hic repetitus solum habet lo-cum in eodem Romano Pontifice. Et pro tanto inferior eo quan-tūcumq; uteretur uerbis enuntiatuis etiam propter se. prolatis, aut per modum causę emisissis, nihil ageret ut per hoc censeretur collationem non canonicam approbare, uel de nouo ius cōferre,
44 ¶ Eodem modo si diceret inferior Papa illi quem uocat inti-tulatum, quod uult ut per hoc habeatur pro intitulato, non suf-ficeret: quia debet dicere cōfero, uel prouideo, uel inuestio, aut qd simile. Sed certe hic est aduertendum: quod licet uersus ille, ni-si se &c. non habeat locum in inferiore Papa, tamen prout repe-titur hic, uidetur quod habeat locum in inferiore. Et sit ratio diffe-rentiæ: quia absolutio à sententia excommunicationis requirit cer-tam formam, ut dicto c. cum desideres, & non debet dari nisi petē-ti, & cū causę cognitione. At collatio beneficii potest fieri absen-ti, & ignoranti. Capitula si tibi absenti. de prēbēdis. libro sexto. nec requirit certam formam, & dependet à mera uoluntate cōfe-rentis. Et ideo cum agens sit liberum, & patientis dispositiū sta-tim quod collator agere uult, egisse cōfetur. Et ideo si collator be-neficij uacantis dicat tibi, Volo qd tu sis beneficiatus illius bene-ficij, uel uolo quod tu sis Rector talis Ecclesię uacantis; Crederem quod esses perinde Rector aut beneficiatus ac si uisus fuisset uer-bo Confero, uel prouideo. argumento d. l. secundum electionē
45 in principio. ff. de lega. primo. ¶ Item nota, ¶ quod propter no-strum affirmare uel negare non alteratur ueritas. l. assumptio. §. primo. ff. ad Municipales. Nec obstat. c. per tuas. & quod ibi no-tatur, ¶ quod filius sit legitimus ubi nominis filium naturalem filium in testamento id est heredem cum instituens censetur eum legitimasse: Aut. si quis. C. de naturalibus liberis: quia ibi propter se fuerunt uerba enuntiatua prolata, hic propter aliud. ¶ Ratio impulsua fuit secundum glo. Dominus Federicus de Sicilia. unde non est personalis hæc constitutio, sicut dicimus de Domina Calphurnia. l. j. §. sexum. ff. de postulando. Certe & causa im-pulsua fuit opinio Doctorū, antiquorum diuersa eiss; ad hęc ren-tium: de qua in c. si aliquando. eodem titu. & in c. inimicus. xcij. dist. Et ibi per Archidiaconū, & per Innocentiū, & per Ho-stiensem in c. cum olim. primo. de priuilegijs. per Goffredum in pro-cemio Gregorianę compilationis. & per Speculato. titu. ij. §. nunc ostendendum. ver. xxix. ¶ Ratio dubitandi fuit in primo
47 casu: ¶ quia uoluntas Principis habetur pro lege l. j. ff. de con-stitutio. Principum. & sola scientia operatur dispensationem. ut. l. item Vlpianus. in fi. ff. de excusatio. tuto. item quia non est uerisimile quod Papa sic contradicet excommunicatum, ut remaneat ex-cōmunicatus. c. cum olim. j. in fi. de priuilegijs. Ratio deciden-di est: quia iura induta ad unum effectum non operantur alium ubi præsertim abest uoluntas inducentis quę in dubio abesse præ-sumitur nisi illa uerbis exprimat. ut dicit Goffredus loco præ-
48 allegato. ¶ Ratio dubitandi fuit in secundo casu: ¶ quia uerba ista enuntiatua inducunt dispositionem, per dictam l. ex hac scri-pura. uel saltem approbationem. ut dicta Clemen. literis. ¶ Ra-

tio statuendi est: quia ista uerba fuerunt prolata propter aliud, & nō pp se. Et sic nō p-bant nec disponunt. ut d. l. ex his uerbis. C. de testa. militis. facit c. fraternitatis. de Schismaticis. & c. si Papa. de priuilegijs. Nō obstat allegata in trium primo quia uoluntas Prin-cipis habet pro lege. Sin eō qd uult: sed hic non uult absolueri, nisi exprimat hoc. Nec obstat allegata secundo, quia loquunt in eo de cuius excōicatione dubitat. Secus si constat de eam hic. Præ-terea & ibi cognouerat de iustitia sententię excōicationis: hic nō.
49 ¶ Nec ob. l. ex hac. quia ibi fuerunt prolata pp se: hic pp aliud. Nec ob. d. c. l. his quia. fm gl. ibi Papa narrat factum proprium, & super eo fundat suā intentionē: hic at fecus. Sed hic est aduer-tendum: quia textus noster nihil dicit de probatione, sed solū de approbatione uel iuris noui collatione: & sic non uult excludere p-bationē, qd inducit ex confessione fortissimē, p-fertim facta p scri-pturā. ut l. gnaliter. C. de non num. p. cu. cū similibus. Puto tñ qd excludat, tum quia sup se sic narrato non fundat intentio disponen-tis. ut hic, tñ quia non exprimit quod sit de facto proprio loquen-tis, tñ quia narrat pp se uel causaliter, sed narrat ut, & pp aliud uñ fecus. Et sic non obstat d. l. generaliter. Paulus autem hic assignat rationē: quia si Papa ideo nominat sciētē sub nōie dignitatis ipsum turbaret uel scandalizaret, & etiam ideo nō uñ de nouo ius uelle tribuere uel pfirmare p talē nominationē: quia talia fēda non sunt sine causę cognitione, nisi hoc exprimeret se uelle: ut in pcedenti responso. Sed pcedēs ratio manifeste melior est. Cōclude ex hac clementi. fm glo. ¶ qd sicut Papa participādo cū excōmunicato p hoc nō absoluit eum. ut hic. Ita Papa quitādo non excōicatum, nō excōmunicat. Ex quo infert: qd cum non sit excōicatus nō incurrit sententiā minoris excōicationis cū eo participans. Nec ob. c. si ini-micus. xcij. dist. in. qd ibi duo sunt. Primō euitatio, qd facit Papa p se. Secundō pceptum de uitando, & sic ibi etiā est euitatio, qd Papa fieri mandat, & facit p alium Unde non seruans pceptum ibidem puni-t, quia delinquit: & huius sententię fuerunt Inn. & Ho-stien. in dicto c. cū olim. primo. Istud autē intelligo ubi in ipsa eni-tatione Papa diceret se uelle ex hoc eū haberi pro excōicatus fm formā qd seruanda est per quoscūq; Papa. inferiores. de quo in c. cum medicinalis. eo. tit. in. §. tñ ipse Principis eā seruare nō arctat, ut hic, ut §. dixi. Ergo. ver. in fi. ff. &c. intelligā p extēsiōnē in casu triuo. Et sit rō: quia autoritas Principis & ius clara sic uolētis ubiq; eadem est: ideo idē ius statuendū est. ut l. illud. ff. ad legē Aquiliā. cum similibus. Sed etiā p hanc Clemēti. apparet fm gl. ¶ qd si ep-s scienter Missam audiat à malē ordinato, uel recipiat pcuratiōnē sciētē à malē instituto, p hoc nō censet secū dispensare sup ordi-natione uel institutione, qd casus sit quo ad ipsum dispensabilis, & huius sententię fuit Inn. & Hostiensis in c. ueniēs. de filij Pres-byterorum. Et est rō fm Paulum, quia in talibus non requirit in-g-stitio uel iudicialis examinatio, qd attendendū à quo Missa audiat.
52 xliij. dist. in. c. cōmessiones. ¶ & quod quilibet sibi debitum pōt re-cipere à quolibet possessore. alleg. c. de terris. de decimis. & qd ibi not. Sed hi actus sunt passiuī, licet receptio habeat in se aliquid fa-cti. uerū est consecutiū: at in casu nostræ cle. sunt actus passiuī, & minor est dubitatio huius cōfessionis, sed maior est idēitas ra-tionis, qd sit casus huius constitutionis. ¶ Eodem mō si Ep-s sciētē ordinat indignū, cū quo poterat dispensare, non censet eū habili-tate p dispensationē. ut not. in c. Fraternitatis. de Schismaticis, ni-si hanc ordinationē præcessisset causę cognitio: tunc. n. uñ dispē-fasse. ar. c. cum olim. primo. in fi. de priuilegijs. fm Paul. Conclu-
54 de ergo pro intellectu cle. ¶ quod qñ Papa cōmunicat excōmunicato ignoranti, excusatur, ut hic. Sed qñ cōmunicat scienter: tūc aut uult eū p hoc esse absolutū, & nō peccat: quia non cōmunicat excōmunicato, ut hic. Aut non uult eū p hoc esse absolutū, & tūc non est uerisimile quod uoluerit ligari, iure non uetante cōmunicandū excōmunicatō. ar. l. iij. ff. de testō militis. Verūm si sine iusta cā faciat, non esset dubitandū quin peccaret: tunc em̄ carna-litate non spiritualitate moueret: quod est punitione cœlesti di-
55 gnū: hic at fm Guilielmū stylus Curie Romanę est: ¶ quod Am-basatores excommunicati quandoque absoluuntur cum rein-cidentia finito tractatu uel causa propter quam est fienda partici-patio admittat testium excommunicatorum. de quo in c. ueniens. in fine. & ibi per Hostiensem, de testibus: quæ absolutio ubi di-cit Hostien. potius fit ad honorem, quā ad Det m, cum ipsi non pœniteant: & idem practicatur in debitore excōmunicato, qd ab-soluitur de uoluntate creditoris cum rein-cidentia, ut non satisfac-to infra tempus certum, sit excōmunicatus. Vbi est considerandum quod sublata est ipsa excommunicatio per absolutionem: & sic

fic illa minor amplius non reuincit. argumen. l. qui res. §. arcam. ff. de solutio. Est ergo alia qd profertur de nouo contra ipsum uo-lentem sub hac cōditiōne, si nō satisfecerit &c. & ita practica no-stræ Curie Romanę seruauit, & seruat. Concludit Guilielmus, quod ubi dubitat de excōicatione illius, cum quo Papa participat, teneat vel non teneat excōicationis sententiā, & ipse certificatus ad-mittit eum ad osculum pedum, uel aliter: Videt ex hoc ipsum de-clare non esse ligatum. ut d. c. cum olim. primo. in fi. de priuile. Credo, qd secus dicat, ubi fuit certificatus: quod snia erat nulla, ut ibi dicitur. Secus si erat solum certificatus, quod dubitatur tene-ret uel non sententia excōicationis: nā tunc in dubio hoc esset dicendū, ac si constaret sibi eum fore excōicatum. ar. ¶ sufficit. ff.
56 de conditione indebiti. ¶ Et sic concludit, quod interdū Papa non uult participatione absolueri excōicatum: ac tunc nec Papa ligat. propter participationem, nec excōicatus habetur pro absoluto, ut in primo casu huius Clemen. Interdum Papa uult p partici-pationem eū absolueri, & tunc pro absoluto est habendus. Sed ista uoluntas debet apparere quōq; per expressionem uerbalē, ut hic in secundo casu. Interdum per cognitionem antecedentem, per quam constitit Papæ nullā esse sententiā excōicationis § eū la-tam, licet credere esse ligatus. ut d. c. cum olim. primo. in fi. Et sic hic approbatur opinio Hostiensis quā posuit in d. c. si aliquando. eo. tit. Licet gl. ibidem diceret §. & idem Hostiensis, & dixisset in c. nulli. e. ut. Et sit rō differentiæ: quia in declaratione nō est sta-tuta à iure certa forma, qd sit seruanda, sed in absolutione sicut in c. cū desideres. e. ti. fm Paul. Sed aduerte: quia hic loquimur in Pa-pa ubi nō cadit obseruatio formæ iuris, ut §. dixi. Dic ergo qd ubi ¶ stat fore excōicatum eum cui participat Papa, in dubio non cen-setur participasset ut absolueret, sed ubi dubitabat, & ipse cogno-uit nulliter eum fore excōicatum: tunc participando ei uñ decla-rasse eum non esse ligatum: per hoc em̄ facit iniuriam iniustitiāq; ministrat. ut d. c. cum olim. in fi. Genz. uero intelligit dictum c. cū olim. etiam nulla facta cognitione per Papam, quod non placet:
57 quia ¶ illum textum. Præterea dicit Guil. ¶ quod licet Dominus apud acta nomine liberum esse qui seruus suus est, & ex hoc libe-rum eum facit, ut Instituta de adoptionibus. in fin. ¶ Et quod licet quis nomen filium suum eum, qd cum uxore sua in-certus est: & ex hoc semper præsumatur filius, in trium plenē pro-batur. ut c. per tuas. de probationibus. & c. transmissa. qui filij sint legitimi. ubi de hoc, tum in hac cle. In secundo casu est fecus, ubi nominatio non prodest nominato. Et est rō fm eum: quia in casibus præcedentibus est fauor: hic at est odium propter frequentes
59 intrusiones & insufficientes titulos. ¶ Unde hac de cā statutū fuit possessorem beneficii debere dicere de titulo suo, si requiratur. ut c. ordinarij. de officio ordinarij. in sexto. ¶ regulam cōem. l. co-gi. C. de pet. hæc. & sicut ita statutum fuit in matrimonio spiri-tua.
60 l. ita etiam in matrimonio carnali idem statutum reperitur: ¶ p quo non præsumitur, licet cohabitantes se iuges nomen, nisi doceatur de matrimonio: nam hæc duo iuncta sufficerent ad pro-bationem matrimonij, ut notat Inn. in c. illud in gl. magna. circa principium. de præsumptionibus: quod est uerum nisi alij matrimo-nio præiudicaret, ut ibi subditur per Inn. Et hæc secundum ca-mones. 30. q. 5. c. j. Licet leges ciuiles præsumant pro matrimo-nio. ut l. in liberæ. ff. de ritu nuptiarum. quæ canonibus cedunt p-pter periculum animæ. Domini mei, quāq; ista sint benē dicta in-stitamen multum in se per ea restringitur cle. que loquitur de di-gnitate seculari, in qua quis non teneretur instante aduersario, &
61 uide quod notatur in c. j. de regulis iuris. in vj. ¶ ita quod possessio etiam in beneficalibus multum prodest. ut c. si a sede. de præb. in sexto. at hic loquitur de alio actu qd possessionis. Dicit etiā Lopus quod nominatio Papalis de qua dicit hæc cle. in secundo casu nō proficit nominato uel tractato in ppetiarietate, nec in possessione, nec etiam quo ad præsumptionem. Unde fm eum fecus in inferio-re à Papa: quia quo ad præiudicium taliter nominantis uel tractātis acquiritur ius nominato, uel tractato, sed non quo ad præiudicium Reipublicæ, aut ubi requiritur dispensatio. allega. c. dilecto. de præbendis. c. ex ore. de his quæ sunt à maiori parte Capituli. c. ueniens. de filijs Presbyterorum. & quod ibi no. per Inn. & Ho-stiensem. & per Archidiaconum in c. ordinarij. de officio ordina-
62 rij. lib. vj. ¶ Sed certe, ut dixi §. ista cle. loquitur in uerbis enuntiat-uis propter aliud, quæ non disponunt, etiam si proferantur à pri-uario, & etiam si concernerent fauorem libertatis. argumen. l. ex his. C. de testamento militis. cum similibus. Verūm de ista mate-ria plenē habes per Bartolū in d. l. ex hac scriptura. ubi distinguit

quatuor casus principales. Nam aliquando loquimur de uerbis enuntiatuis in ultima uoluntate prolatis, aliquando loquimur de platis in scriptis: & istos duos casus plenē ibi examinat. Aliquo mō de prolatis in rescriptis: & remittit ad c. si Papa. de priuileg. in vj. Aliquando de prolatis in iudicio, & distinguit, an sint prolata aū Item contest. an post: de quo dic pro tunc ut ibi p eum. Conclu-dit fm Car. Med. quod nominatio interdum inducit ueram dispē-sationem, ut Instituta de adoptionibus. §. si. ¶ ubi si Dñs sciētē uo-cet liberum eum, qui seruus suus est, ex hac nominatione liber effi-
63 citur. ¶ Ad idē in Aut. item si quis hæres. C. de naturalibus liberis. Vbi si pater naturalis filios suos naturales uocat filios simplici-ter ex hac nominatione efficiunt legitimi. Licet fecus esset si ex-traneus quis nominaret filium: nam per hoc non assequeretur fi-liationem. ut Instituta de adoptionibus. §. si. & l. non audis. C. de probationibus. Et est rō differentiæ inter hos casus: quia ubi filij naturalem nominat filium, ut sit legitimus, solum addit qualitatē legitimatiōis substantiæ filiationis: at ubi extraneum nominat filium, adderetur tunc substantia filiationis: si nominat, sufficeret
65 tunc sola hmōi nominatio. ¶ Constat autem quod facilius addē qualitas, quā substantia, prout idē Card. notauit in cle. literas. de
66 rescriptis. ¶ Interdum nominatio inducit præsumptionem. ut c. per tuas. qui filij sint legitimi. & concordat c. transmissa. e. tit. & quod ubi nota. ubi si aliquis nominat filium, quē cum uxore nuri-uit, ex hac nominatione præsumitur filius, ad idem l. non episto-
67 lis. C. de probationibus. ¶ ubi præsumitur foror quæ erat ancillar: ex eo quod fuit uo cara foror. Et est rō fm eum in istis casibus: quia fauorabilia sunt. Interdum uerō nominatio neurū horū facit, ut hic: sed certe in præcedentibus non operatur illud sola nomina-tio, sed possessio uel quasi filiationis aut fraternitatis, qd transfert in alium onus probandi. ut notat in d. l. non Epistolis. & facit l. si Iudex. cum ibi not. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iuris. Facit qd di-cimus: ¶ qd ubi est quæstio de Dominio incidenter: sufficit quod quis usus fuerit ut Dominus. ut no. in l. quidam in suo ff. de condi-tionibus institutionum. & facit no. per gl. & Cynū in l. non igno-rat. C. qui accusare non possunt. ¶ Ista cle. facit quod literæ missę p Dominos Cardinales à Roma dū ibi erant post intrusionē Bar-tholomei Archiepi: Bacen. in quibus nominabat eum esse Papam, nihil attulit sibi iuris de nouo in Papatu, nec approbationem, seu purgationē suæ intrusionis. Nec mirum: quia nemini ius tribuim in Papatu: nisi ex canonica electione Dominorum Cardinalium omnium: seu saltem duarum partium numero. ut c. in noīe Dñi. 23. dist. & c. licet de uitanda. de elec. Constat at, quod per literas hmōi non sit electio, cum debeat esse collegialis non at particula-ris: ut patet in c. ubi maius. de cle. in vj. & in clemen. ne Romani. §. de electio. sicque huiusmodi literæ non poterunt inducere no-uam electionem, nec approbationem, siue confirmationē electio-nis: quam ante fecerant per impressionem notatam Romanorū. ac in re nuntij dicti intrusi apud illustri memorat Dominū Ioā-nem regem Legion. & Castellę. allegabant quod dictę literæ indu-cebant probationem clarā: quia electio dicti Bartholomei fuerat spontanea, & non coacta; quod habeat in se aliquem colorē prima facie: sed respondi multipliciter pro Domino nostro Cle-mente Papa septimo cuius nuntius eram etiam ibidem. Et inter cetera dixi: quod si dictę literę fuerūt scriptæ ad importunam in-stantiam dicti Bartholomæi: quarum aliquas uoluit uidere, & uidi-t, & quia fuerunt scriptæ non per omnes Cardinales, sed solum per minorem partem: & quia dum erant Romæ & sic metu Ro-manorum adhuc stante, nec fuisset eis tutum scripsisse contrariū, ueritatēq; rei. Nam de facili hoc potuisset deuenire ad noticiam dicti intrusi uel suorū, & sic non euasissent mortem, aut terribi-les corporis cruciatus. Præterea & fuisset stabilitum schisma, seu eius intrusio firmata per hoc quod Cardinales fuissent impediti paulatim exire de Roma, & prouidere uniuersali Ecclesiæ. p-ut se cerunt fm sanctiones canonicas. Præterea nec tractabatur de p-iudicio Cardinalium scribentium, sed de præiudicio Reipublicę, hoc est uniuersali Ecclesiæ. Et sic non potuit uari ex dictis literis prout Lopus uoluit in hac clementi. & supra dixi in præce-denti conclusione. ¶ Item facit ¶ quod si Papa post traditum de manibus suis sacramentum hostiæ alicui non Cardinali, erant eū ad osculum, & ipsum osculetur contra morem: quia tunc solū ad-mittit ad osculum Diaconos Cardinales, quod ex hoc nō uidetur eum Cardinalē facere. Et sic si esset in possessione Cardinalatus, nō tamen esset Cardinalis, non censeretur ex hoc approbare eum in
71 Cardinalatu, ut hic patet. ¶ Et eodē modo esset si aliquem pla-

num faceret sedere in pistorio publico, uel secreto inter Cardina-
lest quod ex hoc non censetur ei tribuere dignitatem Cardinala-
tus. Collige ex ista clementi. argumen. ad illam questionē qua
72 queritur: an fines Episcopatum, plebanatum, aut aliorum lo-
corum probentur per instrumenta confecta, in quibus cauetur
actum in tali loco diocesis Avinionē. vel sito infra Archidiacon-
atum Aquea. de qua in l. p̄dij. s. titio. ff. de legatis tertio. &
in l. cum aliquis. C. de iure deliberandi. & in l. optimam. C. de cō-
trahenda, & cōmittenda stipulatione: nam cum ponatur narrati-
uē cuius diocesis vel territorij est locus in quo fuit contractus ce-
lebratus, videtur quod isti narrato nō sit standum, nec per illud
aliquod ius queritur: vt hic. Doctores dicūt: quod statim sic nar-
rato in p̄iudicium ipsorum contrahentium, qui hoc passi fue-
runt apponi in instrumento, non autem in p̄iudicium aliorum
73 p̄pter regulam que habet: res inter alios acta &c. l. ij. C. qui. res
iudica. non nocet. ita not. Cynus in dicta l. cum aliquis: sed non
respondens rationi facte per hanc clementi. Potest dici, quod hic
loquitur in summo Pontifice, & in actu qui dependet a sua mera
voluntate, nec est actus vltro, citroq; obligatorius, non nocet hu-
ius narratio, etiam si sic proferretur ab inferiore. vt l. ex his. C. de
testamento militis. & l. non Epistolis. C. de probationi. nisi alijs
administrati iuuaretur: vt ibi. Secus ergo in actibus vltro citro-
q; obligatorijs, vel in his que formantur communi consensu par-
tium: tunc enim habet locum distinctio p̄dicta, hoc saluo, quia
debet intelligi in his que narrantur per partes: ne per ipsum No-
tarium de facto partium, si sint aliqua narrata per No-
tarium, que sunt de facto partium, vt est appositio loci, contra-
ctus, & testium ad solennitatem instrumenti: tunc enim videtur q̄
tale narratum non p̄iudicat veritati, nec etiā ipsis contrahen-
tibus. videtur em̄ fuisse adhibitus vt circa ista veritate apponeret
seu scriberet in instrumento, & sic si aliter facit, non seruat fines
mandati. contra. l. diligenter. ff. manda. Sed quo ad ea que tan-
gunt contrahentes censetur adhibitus; vt scribat que corā agente
& q̄ confitebuntur, & afferent contrahentes. vt dicta l. optima. &
sic itatur scripturę in eorum p̄iudicium. & sic sentit ibidem Ia-
cobus Butriga. Facit etiam ista clementi. q̄ quod si inferior Papa
dicat in literis suis cum tale b̄ficiū nuper vacans per mortē talis
ibi p̄tū & acceptanti p̄tulerimus, mandamus tibi, ut iura illius cō-
serues, & diuina officia in ea nullatenus negligas celebrare, non
acquirat ex hac narratione tibi aliquod ius in b̄ificio: & verum
est. Sed an probetur ex his literis collatio facta: & certe in ipsa si ta-
libus verbis vsus fuisset in suis literis putarem q̄ probaret colla-
tio, quia super narrato, q̄ est de facto suo, fundat sua intentio. Ex
75 quo etiā infero, q̄ p̄ literę executorię in q̄bus narrat gratia facta,
p̄bant euidenter gratia facta, cū sup̄ hoc narrato fundet m̄datū
de exequendo. iuxta dictam. clemē. literis. s. de probationibus. Si
autem fuerunt prolata ab inferiore collatore, & tūc subdistingue-
quia aut solum contenditur inter ipsum collatorem, & eum cui di-
citur facta collatio, & hoc casu standum est dictę narrationi, & fa-
cit plenam fidem, nisi ipse collator per aliam scripturam vel ido-
neos testes de contrario probationes adduceret euidentes: per di-
ctam l. optimam. C. de contrahen. & cōmitten. stipulatione. Imō
hoc casu videtur, quod non possit probare, nisi per contrahentium
scripturarum. vt l. generaliter. C. de non numerata pecunia. & di-
cta l. optimam. loquitur in scriptura facta per alium, que potest
reprobari per testes idoneos, propria autem non nisi per contra-
riam scripturam. vt dicta l. generaliter: aut contenditur inter eū
cui dicitur facta collatio, & quendam alium qui similiter dicit si-
bi factam collationem, & forsitan est in possessione, & tunc nō fa-
cit fidē per Regulam, Res inter alios &c. licet aliquantulum admini-
culet, sed parum aut nihil proficit. vt l. si duo Patrē. in principio.
76 ff. de re iudicata. Ex quibus etiam inferitur: q̄ quod curatus te-
netur credere officiali, qui mandat aliquem denunciari excōmuni-
catur, ex eo quia afferit eum fuisse dudum per ipsum excōmuni-
caturum: ad ipsum enim non spectat inquirere, an fuerit excōmuni-
catus, vel non: sed solum mandatū officialis vt denuncietur, im-
77 plere. pro quo clementi. ex frequentibus. s. eodē titulo. q̄ vbi Re-
ligiosi non habent inquirere, an sit positum interdictum vel non,
sed solum debēt seruare interdictū, quod seruat Cathedralis vel
matrix Ecclesia, qui narratur excōmunicatus si contradicat & ne-
get: nisi probetur quod dicta scriptura fuerit facta ipso consensu:
non grauat ex hac narratione, & corā superiore exposi-
ta querela reuocaret: q̄ ex ea factū fuisset. ar. l. legi. ff. de exceptio-
ne re iudica. Plus dico q̄ si opponat in iudicio q̄ aliquē excōmuni-

tio fm formā c. pia. de exceptionib. f. 6. & ad p̄bationē p̄ducere
dicta litera narratiua nō sufficeret. facit no. Inn. in c. sup. de accu-
78 & ita practica. Hoc tñ scias: q̄ in beneficijs literę ordinario-
rum, & dispositiue confectę nisi sint subscriptę signo Notarij au-
tentici, non faciunt fidem contra Apostolicum rescriptum. Et sic
practica. Ratio: quia eis sunt exosi imperantes, & de facili uen-
tur antidotis, & sigillum eorum apponunt ad libitum, & sic limita-
tur c. post celsionem. de probationibus. Et idem dico in diocesa-
no cui est concessa facultas gratia nominandi personas idoneas
usque ad certum numerum ad beneficia vacatura &c. autoritate
Ap̄lica, ut non credatur s̄ alios Apostolicos literis suis nomina-
tis, nisi fuerint subscriptę signo & manu Notarij: quia etiam hoc
casu sibi sunt exosi imperantes, sicut & careret hoc casu hac facul-
tate: & ita de facto his diebus dixi.

De verborum significatione. Rubrica.

Rei appellatio generalis est. Verba significantes res autem significantur.

VONIAM, ista rubrica describit adinstar alteri postq̄
primō in cōpilatione Gregoriana, & alterius scđō posi-
tę in cōpilatione Bonifaciana: in quibus solū d̄ de signi-
ficatione verborū. Ideo p̄nūanda est ista prout & illę p̄nūate
sunt p̄ Doctores: vt q̄ quia circa hmōi p̄stitutiones, q̄ Clemēti-
nę appellant plura fuerunt uerba inserta, q̄ dubia reputant: sic q̄
recurrendū est ad illorū interpretationē & expositionē. Ideo su-
biungit iste titulus de verb. sig. l. dubiorū significatione, hoc est
expositione. Sunt. n. nonnulli, q̄ non intelligunt, q̄ loquunt. Sunt
alij, qui certa pro dubijs, & dubia pro certis accipiunt. Vñ ratio-
nabile fuit circa expositionē horū uerborū dubiorū intendere, p̄t
uoluit Hostiensis in summa. eo. ti. in prin. Vbi uide p̄ eū quid est
uerbū, & quot modis accipit. Verū in libro Pandectarū, & in Co-
dice Dñi Iustiniāni, quo utimur, dicit de uerborū, & rerū signifi-
catione: & meritō addit, & rerū: q̄ quia appellatio rei ḡnalis est.
ut l. j. in ff. si cer. pet. Vñ ita circa ipsas res uersat dubietas, sicut
& circa uerba. in hoc tñ differunt: q̄ quia Verba significant, Res
aut significant. Expositio. n. dubietatis fit p̄ uerba, q̄ q̄ ipsa res
possit designari & demonstrari sine uerbis factis vt arq; signis:
ut l. certū. ff. si cer. pet. & cle. si summus Pontifex. s. tit. proxima:
uoluit Accursius. ff. de uerb. sig. super rubrica. Ex quibus collige
quod significatio hic sumit pro expositione, interpretatione, seu
demonstratione, aut clarificatione dubiorū emergentiū circa uo-
cabula proprie, & appellatiua quarūcunq; rerū, sumendo rē gene-
raliter, ita ut omnia cōprehendant circa q̄ ius nostrū tā canonicū
quā ciuile uersat: q̄ sunt tria: s. Personę, Res, Rōnes. ut l. j. ff. de sta-
tu. homi. Item collige: quod interdū uerbū est indicatiuū, & con-
sensuum, seu demonstratiuum mētis interioris hominis, & ita fit
m̄t in hac materia. Interdū est actiū & operatiū seu effectiūm
eius qd̄ figurat, ut cū Sacerdos dicit, Ego te baptizo. uel Hoc est
corpus meum. & in alijs sacramentis Ecclesię, ubi uice Dei ab ho-
mine. eius Ministro profert, ut hic in principio huius cle. sepe. d̄
cit Guilielmus. Non sunt alia. Sequit cle. exini. & ista non est glo-
nec legit in scholis, nec super ea extant vllius scripra, licet sup̄ ea
posset examinari totus tractatus Minoricę, cōpositus p̄ recolendę
memorię dom. Bartolum de Saxoferrato legum doctorem
illustrißimum. Et ideo transiunt facio ad cle. sepe. ualdē uulgā-
rem, & utilitate famosam atq; notabilem.

- Constitutionis finis, est dubia emergentia tollere. Iura ad ea, que frequenter accidunt adaptantur: licet quandoque propter ea, que raro accidunt. Etiam, dictio est implicatiua. Causa commissa, instiuita, & iniustitia dicitur commissa. Causa finita est per triennium: sed non cause iustitia. Cause renuntiano quis, videtur renuntiare iuri suo, & per conse- quens instantia super illa motę. Instantię renuntiano quis videtur renuntiare prosecutioni quam iudicialiter facit. Lis verificatur ante & post litem contestatam. Liti renuntians dicitur renuntiare nedum instanti: sed etiam cau- se, & sic iuri & iustitię. Princeps non est subiectus formis legum. Beneficium a iure communi indultum, non est per rescriptum au- ferendum.

Rescriptum

- Rescriptum Principis non est concedendum cum graui preiudicio alterius: secus cum modico. Ordine iuris omisso, quod procedatur, nullus potest committere in- ferior a Papa. Speciale includit regulam generalem in contrarium. Appellatio remota causam solus Princeps committere potest. Et copulatiua ponitur inter diuersa. Summarie, de plano, sine strepitu, & figura iudicij: ista uerba quo- modo differant inter se. Simpliciter, dictio quotupluciter possunt accipi in iure. Simpliciter causa examinanda commissa: Iudex potest repellere ex officio libellum formatum in actione personali sine expressione cause: alias procedere reo non opponente. Simpliciter causa commissa reus non admittitur ad proponendas exceptiones contrarias. Simpliciter causa commissa reus contrarias exceptiones regulari- ter proponere non potest: alias sic. Simpliciter causa commissa petitiu uerbis etiam sine scriptis ad- mittitur, & uariatio actoris non admittitur etiam ante litem con- testatam: licet alias regulariter contra. De plano, dictio quibus modis in commissione cause possit sumi. De plano causa commissa, que ex ordine iuris, aut dispositione illius censetur remissa. Strepitus iudicij quotupluciter accipitur in causis commissis. Causa commissa sine strepitu, que dicantur esse remissa, & que nō. Causa commissa sine figura, que vim habeat ea commissio, & qd̄ operetur clausula, sine figura &c. Constitutio copulatiue loquens requirit utraq; partem esse uerā. Constitutio, que est exorbitans a iure communi non est laxanda, sed in proprijs terminis tenenda. Summarie intelligitur regulariter. i. absque cognitione cause: ali- quando absque liti contestatione. Plenarie intelligitur procedi, ubi proceditur quod ad ueritatem ha- bendam fit omnis indagatio. Clausula, sine frustratione, apposta in commissione, quid importet & quid operetur. Clausula, Vanitate reiecta, quid in commissione importet. Summarie, uel de plano, uel sine strepitu, causa commissa sic alter- natiue in optione iudicis est eligere secundum alterum p̄cedere. Desumptiua posita inter res non resoluitur in comūctam: secus quando inter personas. Summarie, de plano, sine strepitu figura iudicij causa commissa sine copula, an iudex possit procedere iuxta cle. sepe. de verb. sig. quid si copula ponatur in ultimo. Verba obscure prolata ita quod nullo modo ualeant declarari alijs uerbis aut factis, habentur pro non expressis. Verba sunt adinuenta ad declarationem mentis. Matrimonium solo consensu contrahitur, sed in ualentibus loqui re- quiruntur uerba. Summarie, de plano, sine strepitu, & figura iudicij causa commissa, sine scriptis, sine uerbo producendum est iuxta cle. sepe. de uer- bo. signi. Simpliciter respondere positionibus quis dicatur. Substitutio simplex que dicatur. Sepe, dictio de natura propria requirit duas uices. Quid de eius comparatio sepius. Et quid de superlatiua. Quoties, quam natura ita habeat, etiam in vltimis uoluntatibus. Summarie &c. causa commissa, siue in principio litis, siue in medio procedendum est iuxta cle. sepe. de uer. sign. Summarie, de plano, & sine strepitu &c. causa impetrata ab acto- re agente in curia post citationem, tamen prius emanatam in par- tibus, & executam reportatam, impetratio actori non uenit inti- manda: datur tamen tempus sufficiens ad dandas ciuitatis eius de- fensiones, si ignorantiā p̄didit commissiois alleget equitate p̄toris. Actor impetrado gram, si neutri, si lite p̄dente instantia in curia rigore illius potest procedi usq; ad sententiam, absque intimatio- ne sine uocatione partis alia, nisi prima citatio fuerit acta ad cer- tam causam, & nisi ex impetratione secunda transferretur onus probandi in reum: nam est intimatio scinda. Lite pendente, ius nouum potest impetrari facta mentione de liti- pendencia. Causam remotam sed bene causam proximam in b̄ficialibus, & in ualibus quis exprimere det: quia tunc omne ius v̄ esse deductū.

AEPE CONTINGIT. Glo. diuidit in partes quatuor. Ego uerō diuidi in partes sex principales. In prima ponitur causę impulsus & expressio. In se- cunda subditur ipsa constitutio. In tertia exprimitur vnus dubij remotio. In quarta subiungit q̄dam adiectio. In quin- ta subiicit quādā extensio, siue prorogatio. In sexta annectitur q̄dam declaratio. Secunda ibi. nos. Tertia ibi. uerū. Quarta ibi. & q̄ Quinta ibi. q̄ omnia. sexta ibi. si cām. Casus. Si cā simp̄r & de pla- no ac sine strepitu, & figura iudicij audienda demandat, merito quid uerba huius importent, qualiterq; procedendū est, dubita- h. d. prima pars p̄ncipalis. No. q̄ constitutio fit ut per eā dubia tollatur q̄ emergunt super causis, seu negotijs sepe occurrenti- bus. concordat. l. nā ad ca. ff. de legi. & cle. si eques. in prin. s. de ex- cess. pla. c. sepe. de appel. & l. sepe. ff. de of. f. l. idis. & l. sepe. ff. de iudica. Non obli. antiqui. ff. si pars hęc. pet. l. si pater. ff. de solu- c. in canonicis. xix. dist. vbi, q̄ quia regulariter iura statuuntur. pp- ca, que cōiter accidunt: ut hic, cum si. tñ q̄q; & conduntur pp- rarō contingentiā ut in p̄rio, de quo dic ut no. in c. literas. in glo. iij. de despon. impu. & uide in Aut. ut sine prohib. m. credi. & de- bi. s. quia uero col. vij. & no. in l. ex his. ff. de legi. &c. Scđō nota, q̄ ista cle. locum hēt in rescriptis iudicialibus, non q̄ secus sit in re- scriptis extra iudicialibus: qm̄ in illis multo magis simp̄r, & de pla- no procedendū est, q̄ in iudicialibus. ut c. sicut olim. de accu. Sed q̄ iste casus extra iudicialium erat penitus indubius, simile habui- stis no. in cle. si summus Pontifex. s. tit. prox. q̄ Sed ibi autor fuit usus distinctione. Etiam, quā est implicatiua, hic non & c. No. tertio. q̄ q̄ uerbum, Cā, includit seu p̄cernit iustitiā & iniustitiā par- tium. Si enim Papa committit cām audiendam &c. censetur com- misisse iustitiā discutiendā partiū, & finiendā, ut hic. [Cām.] Iustit uerbū, Cā, v̄ esse noui iuris, ex eo q̄ in rescriptis iudicialibus Pa- pa non utit hoc uerbo, sed solū narratione partis impetrantis re- scriptū, & mandat ut super p̄positis fiat q̄ iustū est &c. in canoni- bus legit seu decretalibus Papa utitur uerbo, cā, quia sub illa com- prehendit totam partiū iustitiā. ut c. cām. de testi. cū infinitis simi- libus. cle. cām. s. de elec. & eodem mō facit Imperator in Aut. cā q̄ si cū Monacho. C. de epi. & cle. & l. cās. C. de transac. licet alt- ibi no. Nec obli. properandū circa fi. C. de iudi. q̄ vbi licet sit cā p̄ lapsum triennij finita, nō p̄ea est finita seu extrinſca partium iu- stitiā: nam illam poterit in alio iudicio p̄sequi, & deducere: q̄ ibi sumit cā pro instantia iudicij, quę penitus est separata ab ip- sa instantia inquantū separat p̄secutio a p̄secuto: non idē est in- stantia, q̄ p̄secutio: instanter enim quis p̄sequit iustitiā suā, & hmōi p̄secutio fit corā Iudice primę cognitionis primō & se- cundo coram Iudice apponens; & istę sunt differentes p̄secutio- nes saltē numero. Ideo dicendum alia esse instantia causę applo- nis, alia causę p̄ncipalis. Ita demū. C. de p̄cu. ipsa tñ cā hoc est partium iustitia est eadem ubiq; &c. Ex quibus inferit, q̄ renun- tians expressę causę, censet iuris suo renuntiasse, & per q̄ns instan- tię super hoc motę, & quę non poterat. arg. l. legi. ff. de excep. rei iudi. Renuntians aut instantię censet solum renuntiasse ipsi p̄- secutioni, q̄ iudicialiter fecit. Est aut uerbū Lis, & licet proprie so- lum uerificet post litem p̄test. non an fm aliquos: tñ fm gl. & Ia- bu. in d. l. cās. q̄ Lis d̄ & an lit. conte. & post. q̄ clare p̄bat ex adie- ctione uerbi, contestata. denotat. n. quod lis ante conte. est lis, sed non firmata, ac per p̄testationē hoc est cōtem testationē par- tium firmat, & stabilis lis in tñ ut nō sit locus variationi: iuxta. l. edita. C. de edē. & Aut. q̄ semel. C. q̄q̄o & q̄ Iudex. & ut ad finem ueniat pro eo qui iustitiā hēt. l. consentaneam. C. q̄q̄o & q̄ Iu- dex. & q̄ ibi nō. istud tñ est expeditū de iure canonico in cle. cū lite. s. ut lit. pen. & facit. l. litis nomē. ff. de uer. sig. uerū hoc uerbū Lis, plus sapit q̄ uerbū Iustitia, q̄ patet, q̄ exequat uerbo Cause, ut d. l. properandū. circa fi. q̄ & idē v̄ q̄ renuntians liti v̄ renuntial- se nedū instantię sed et causę: & sic iuri, & iustitię. ut no. in l. post q̄ in gl. j. C. de pac. p̄ quo tex. in l. destitisse. ff. de mino. & l. desti- titisse. ff. de iudicij &c. Quar. d̄ no. q̄ p̄ncips non est subiectus formis iuris, illas enim seruare non astringitur: siue causas per se cognoscat, siue alijs de eorū cognoscenda: nam, ut hic uides, com- mittit causas audiendas quandoq; iuris ordine seruato. Concor- dat cle. si summus. s. ti. prox. & ibi dixi. Nec obli. regula, indultum de reg. iur. in sexto. & in Aut. de nup. s. si uero solum. colla. iij. q̄ ubi beneficium a iure cōi indultum non est per rescriptum au- ferendum. ad idem. l. si ea. C. de pac. inter emp. & uen. conuen. & l. causas. C. de transac. maximē quando tot uigilijs est adinuentū. 12 vt l. si quando. C. de inof. testi. q̄ quia non est offerendum, qm̄ obla- tio fieret

Bonifacius de Vitalinijs super Clemen.

stio fieret cum graui dispendio alterius: puta si totum ius suum ab forberetur per hoc. Secus autem quod abbreviaretur lris cognitio absque lesione iustitiae: tunc enim solus pars altera ledit in tpe: & ideo de facili concedit. ut l. quoties. C. d. preci. Imp. offe. & hic nec offeritur generaliter sed particulariter, nunc in hac, nunc in illa causa: prout sibi placet. Ex istis inferit, quod quicunque Papa inferior, et camera rius Papa, aut et legatus de latere, & multo magis alius Principe inferior, non potest se cognoscere, nec alij committere ut in causa pcedat iuris ordine non seruato. Si enim in Papa est spale, ut hic, ergo in ceteris trium est ius coe. vt l. j. in fi. ff. ad munici. & istud tenet hic glo. & in c. fi. in glo. magna. & ibi plene. de heredi. in vj. Idem per prius tenuerat Spe. ii. ij. s. superest. in prima colu. & hic Gen. qui alle. no. Spe. ti. de elec. s. superest. ver. sed nunquid. & s. nunc ostendendum. ver. quartodecimo. Nec mirum: quia solus Princeps, & non alius committit cam audiendam appone remota. vt l. j. s. fi. ff. a qui app. non li. fm Gen. tñ ista ratio modicum facit. No. quod hic ponunt quatuor, quorum neutrum est idem alio: non enim sunt uerba uniuoca. Na copula, Et ponit inter unum & alium, et si non sunt idem, nec unum resoluit in adiectiuum alterius, prout resoluit in l. j. s. j. & ibi no. ff. de pac. Sed sunt separata, & unum differt ab alio: ut j. patebit, prout natura copula requirit. arg. l. si mihi & titio. cum si. ff. de ver. ob. Primum ergo est aduerbium, simplr. Vbi confidit quod interdum sumit simplr pro actu claro, certo, & lucido, segregato ab oiuolutione sine intricacione. ut c. firmiter. de sum. Tri. Interdum sumitur pro actu recto & sincero, segregato ab omni duplicitate, & dolositate. vt cle. abusionibus. s. de p. ai. & remis. & ibi. Estote simplices sicut columbe, interdum sumitur pro actu absoluto, & indefinito, segregato ab oiu diuisione atq; distinctione. ut l. ab hostib. s. sed quod simplr. ff. ex quib. causis maiores. Interdum sumit pro actu unico segregato ab omni geminatione. ut l. j. C. de lictis contestatio. Interdum uero sumitur pro actu veritatis amico, segregato ab omni fictione, & frustratione, sicut lata machinatione. vt l. codicillis. s. instituto. ff. de leg. ij. & hac cle. Ex istis infero, quod si Papa committat aliquam cam audiendam & c. & mandat ut in ea procedatur simplr: quod odio litiu intelliget seu ope rabitur istud aduerbium simplr. Primum ut ex officio suo Iudex possit repellere libellu formatu in actione personalis, no expressa ca remota, uel non admittit eum nisi exprimat cam remota. Et in hoc differt ab alio casu in quo non fuisset mandatu, vt procederet simpliciter: qm in illo casu libellus procederet, & admittetur si reus non exciperet, ut no. in l. fi. in glo. magna. in fin. C. de anna. exceptio. Sed in isto et eo non excipiente Iudex eum non admittit. Secundum operabitur ut reus no audiet proponens trias. 31 exceptiones et adonaliter: quae iuxta doctrinam eodem doctoru admittentur. ut l. memo prohibetur. ff. de excep. & ibi per Bar. & in l. si quidam. C. de excep. Tertio operabitur ut admittetur petitio uerbalis, redigenda tñ in actis, q fier ex puritate & iuxta rei veritatem, ubi alias deberet offeri libellus, ut Aut. offeratur. C. de lit. conte. Quarto operabitur ut non admittat uariatione actorum, et ante litem contestat ut sic persistat in actione, seu petitione sua semel. C. quo, & qñ iudex. q tñ alias admittet ante litem pte sta. ut l. edita. C. de eden. & c. Secundum nota. Et uerbum De plano, & l. d. i. Interdum sumitur De plano, uel procedatur a iudice procedente, ubi alias deberet procedere sedendo pro Tribunali, ut l. vnus facinoris. s. fi. ff. de qd. Interdum sumitur ut procedatur sine libelli oblatione iuris cois dispositione. ut l. de submerfis. C. de naufr. li. xj. Interdum ut pcedatur diebus feriatis ius coe. ut l. miles. s. sexaginta. ff. de adul. Interdum sumitur ut procedatur sine inscriptione ad penam talionis. ut l. leuia. ff. de accu. Interdum sumitur ut procedatur summaria cognitione. vt l. nec quicq. s. de plano. ff. de pro consu. & lega. Interdum sumitur ut procedatur in modum denuntiationis, non in forma iudicij, uel sine strepitu iudiciorum. ut c. nouit. circa. fi. de iudi. Interdum sumitur de plano ut procedatur sine processu ordinis iudicarij, uel repulsa iuris solennitate perniciosa, & sic planius ac temperantius solito. vt d. l. de submerfis. vt notat Bar. in d. l. leuia. in fi. Ex quibus in 24 ferro, quod si mandetur ut in ea procedatur de plano, censetur remota necessitas dandi sine offerendi libellum ac necessitas obseruandi dies feriatis ob necessitates hominum introductos, ac necessitas sedendi pro Tribunali, uel sententiandi, ac necessitas litem contestandi, non autem censetur remota necessitas iustitiam aut ueritatem non ledendi, aut de ea plene cognoscendi, nisi natura rei de qua contendit hoc exposcat. ut d. s. de plano. & in Aut. nisi. C. de sententijs ex periculo recitandis. Tertium in super est

strepitus iudicij. ubi aduertendum est, quod est strepitus iudicij interdum sumitur pro obseruatione ordinis iudicarij. ut c. ea qua. s. quod si Abbas. ibi no. de sta. Mo. & c. olim. de accu. Interdum sumit pro clamore ac iurgio aduocatoru qui solet ut plurimum in iudicij accedere. ut c. statuta. & quod ibi no. de heredi. in 6. facit in simili cle. frequens. in principio. ibi circumstrepit & quod ibi dixi. s. de excess. prela. Propter quod deuenit quod ad admissione, exceptione, & dilacione frustratoriaru. ut no. j. in gl. q incipit, notandum est. 26 Ex quibus infero, quod si Papa mandet ut procedatur sine strepitu iudicij, non censetur per hoc remouisse obseruantiam ordinis iudicarij, sed solum clamore strepitosum procuratoru & aduocatoru, multitudinemque ipsorum inutilem. ut no. in d. c. statuta. Sed certe parum aut nihil fm hoc proderet remotio huius strepitus, cum Iudex ex officio suo ubiq; possit infrenare multitudinem in utilem aduocatorum, & procuratorum, sicut & testium. ut l. j. in fi. ff. de testi. iuncta. nec quicq. s. aduocatos. ff. de officio proconfulis & lega. & no. in d. c. statuta. nisi dicas, quod hoc casu multoties 27 gis potest. Quartum, quod postremum est figura iudicij, ubi considerandu est, quod interdum sumitur pro similitudine iudicij, ad denotandu quod non est iudicium, sed quasi iudicium, sicut figura est quedam eius quod figurat. vt l. vna. s. similiq; mo. C. de Lati. li. tol. & l. non figura. ff. de ac. & obl. & ibi no. Interdum sumitur pro forma iudicij, ut c. indemnitate. s. si uero. de elec. in 6. & gl. uoluit in l. j. in glo. none. C. quo. bono. Ex quibus infero, quod si mandetur pcedi in ea siue figura iudicij, censetur remota odio ibi aequalis forma, sed non talis ordinis iudicarij, non enim potest negari quin hic sit iudicium uerum, non aut fictiu: ex quo est contentio inter actore, & reum, & coram Iudice. ut l. ij. C. de assertione. tollenda. Et ideo remotio figuræ iudicij non potest adaptari ad remotione quasi iudicij, cum subest uerum iudicium. Adaptat ergo ad fm, sed non in totu, ut puto. licet gl. no. Trium hic super uerbo, & figura: & in d. c. statuta uer; quod substantialia iudiciorum per hoc tollantur, & allegat quod no. in l. vna. C. quo. lega. ubi dicit gl. quod hodie in possessione snia ualet sine solennitate, sed modicum facit: qm tex. loquitur de snia iuris: & si glo. de eade senserit, et non obstat: nam loquimur hic de snia hominis ferenda vigore huius commissiois, q ferenda est seruata tñ in aliquibus, puta circa substantialia solennitate ordinis iudicarij, si aut gl. sensit de snia hominis: tunc necesse est quod illa snia sit declaratoria snie iuris, & pro illa obtinenda necesse est seruari ordinem iudicariu. ut l. ex diuerso. s. petitor. ff. de rei ven. ni si forsitan ob natura causa: quae est possessio, diceremus cam plus solito debere accelerari. ar. l. vnice. C. si de mo. po. fuerit appell. i. d. a. l. j. ff. de dam. infec. & l. j. ff. de fer. cu. si. Pau. aut & Guil. dicunt quod figura dicitur a fingendo: quia ibi dicit esse figura ubi substantia rei fingit. Vnde concludunt cum gl. quod sicut ubi sunt substantialia iudicij, ibi est figura iudicij, ita ut remouetur figura iudicij: sed non placet: quia licet remoueat figura, non tolluntur tñ substantialia iudicij: remanet namque iudicium, licet non prosecutum cu solennitate iudicij rigorosa. de quo in c. qm frequenter. ut lit. no. conte. & l. prolatam. C. quomodo, & qñ Iudex. Vnde dicit ut s. pte missa locum hnt, qñ mandatur ut in ea procedat altero expresso de pte factis quatuor. Si aut eximant duo uel tria ex eis: quia liter tunc sit procedendu, & quid uideatur remissum, patet ex pmissis, & j. statim subdam: ubi aut oia ista forent expressa in commissione: tunc quantum operet horum coniuncta expressio declaratio nostra pns constitutio: sic enim format in hac parte quæstio: hæc enim constitutio solum hnt locum ex uerbis: qm oia ista quatuor copulatiue sunt in mandato expressa: ad idē cle. dispendiosam. s. de iudi. & ideo vtr quod ibi aliquod horum trium desiderit, non habeat locum in omni sua parte constitutio: quod alias frustra posita hæc copulata fuissent: s. l. i. qm. in princ. ff. de legi. j. fortificatur: 29 quia cum ista constitutio sit exorbitans a iure coi, non est relaxanda, sed in terminis proprijs tenenda. l. quicquid alstringend. ff. de ver. ob. & in hoc residet glo. hic super uerbo figura. licet ut dicit egeret declaratione. Car. Mediolan. tenet quod uerbu sine figura iudicij tñ operat quantum ista quatuor copulata. Sed absit quod Auctor fuerit vsus tot uerbis superfluis. Habemus quintu s. Summarie & c. prout hnt slylus Roim. curie, & tunc istud summariu qd alias sumatur pro cognitione non exigente altiore indaginem: ut l. ij. s. ibidē. ff. ad exhib. & l. ille a quo. s. fi. de testamento. ff. ad Trebell. & l. si is a quo. i. prin. ff. in pos. lega. & l. iij. s. cause. ff. ad Carbo. & l. ibi no. C. de edicto diui Adriani tollendo. & l. si Iudex. ff. de his qui sunt sui uel alieni iuris, & l. a diuo pio. s. si super rebus. ff. de re iud. c. quoniam frequenter. s. quod si super rebus. ff. de re iud.

re iud. s. qm frequentes. s. quod si super rebus. ut lit. non conte. & hoc ad dnam cognitionis plenarie. Vbi ad ueritatem habendam fit omnis indagatio. l. in causæ. s. ca. ff. de min. & l. fi. C. si per uim uel alio mo. & d. l. si Iudex. cum tñ in proposito solum recipit ex pratica, que est optima legum interpret. l. nisi forsan in suppositione petere. de legi. ut procedat omnia lris prestantione. Non ergo operatur tñ hmoi comisio facta summarie & c. quantum facta p expressionem horum quatuor copulatum, & sic istud, & c. breuiate scriptu no includit hæc quatuor copulata, nisi forsan in suppositione petere. quod simpliciter, & de plano ac sine strepitu, & figura iudicij procederet: tunc enim uidentur omnia concessa, & sic quod includantur sub illo, & c. arg. l. j. C. de diu. rescrip. cu stylus magis ut puto restringit: de isto autem uerbo, & c. quid & qm importet. 32 significet uide plenē. Bar. in l. Callus. ff. de libe. & Posthu. j. Habemus sextu. l. sine frustratione, quod tantu importat fm Car. Mediolan. quantum uerbum Simpliciter & de plano, sed istud non pbat. ut l. hi qui. C. de que. s. debi. lib. x. ubi ponitur istud uerbum sine frustratione hoc pbat. imo gl. ibi posita sentit. Sed puto quod remoueat frustratorias & moratorias, dilatorias dilaciones, executiones, & appones. Habemus septimu. uer; & c. de tempore. app. l. c. nota quod copula, quod ponitur inter quatuor, hic stat proprie, nec resoluitur in disiunctiuam: si autem contra fuisset disiunctiuam similiter non fuisset resoluta in coniunctiuam, fm glo. Et est ratio: quia profertur per l. Nec ob l. pen. C. de ver. sign. & l. sepe. ff. eo. ubi disiunctiuam resoluta in coniunctiuam: quia ibi profertur per hominem. Ex quo hic inferit gl. quod si Papa mandet disiunctiuam procedi simplr uel de plano, uel absq; strepitu iudicij, uel figura, quod habet locu tota ista constitutio: nam tunc disiunctiuam resoluatur in coniunctiuam: quia est prolata per hominem. Sed certe posita in ter res non resoluitur in coniunctiuam: nam electio datur heredi uel legatario. ut l. Lucius. ff. de legatis secundo. Secus autem si inter personas honoratas. ut d. l. pe. in proposito ergo non ponereur disiunctiuam inter personas, sed solum in mo procedendi. Et ideo vtr quod proprie, & quod deur electio uel delegato iudici uel rescriptum imperanti ut eligat alterum de disiunctis. l. hæc uerba. ff. de ver. sign. & l. potest. ff. de legatis primo. Et electio vno sit in alijs præclusa uia. arg. l. apud Aufidium. ff. de op. lega. & facit no. per Inn. in c. quinta uallis. de iureiur. ubi aut ista quatuor forent expressa sine ulla copula, & maxime si ultimum fuisset aduentum præcedentibus per copulam idem esset, uidelicet ut habeat locu ista constitutio: tñ quia in istis adiuicem distantibus punctus hnt pro copula. ut l. triplici. ff. de ver. sign. cum qua copula ultimo posita censetur repetita. c. secundo requiris. de app. & l. cum in testamento. s. j. ff. de hære. insti. fm gl. soluta ergo resoluatur in copulam. speciale. in c. j. de bap. & ibi no. per Inn. Cuius autem impulsua huius constitutionis fuit, id quod hnt in cle. dispendiosa. s. de iudi. Nam ut declarat illa uerba hic repetita, uidelicet ut audiatur ea simplr, & de plano, & sine strepitu, & figura iudicij, siue proferantur a iure, ubi, siue ab homine, ut hic emanauit hæc constitutio: sed certe fuit facta ad declarationem iurium antiquorum, opinionumque doctorum: uidelicet Inn. & Host. in c. olim. de accu. & in c. ea que s. quod si Abbas. de sta. Mo. per Aegi. in c. nouit. in fi. de iud. per Spe. ti. de inquisi. s. nunc tractemus. ver. quid igitur. per Archi. in c. indemnitate. s. si uero. de elec. in sexto. per Io. Mo. & gl. in c. fin. de hæreti. in sexto. fm glo. Plus dicas, quod causa impulsua fuit dubitatio quæ frequenter contigebat propter frequentes commissioes, & alsiduas, que fiebant cu expressione horu uerboru: ut sentit glo. hic posita. Huius aut emanationis causa remota fuit simplex instantia Io. An. claræ & bone memorie glossatorum, prout recitat hic in prima glossa & c. ¶ Diuide autem ipsam glo. in partes quatuor. In prima commendat istam cle. de euidenti utilitate ipsius. Secundo ponit duplicem cam impulsuam eius. Tertio diuidit totam psonem in partes quatuor. Quarto summat particulam totam ipsam constitutione. Secunda ibi, de cuius causa. Tertia ibi, & sunt quatuor. Quarta ibi, si igitur. Gl. quinta quæ similiter est magna diuidit quartam in quinq; partes. Primo ponit quæstionem quod in rescripto non ponunt omnia ista copulata quatuor: sed aliqua ex eis. Secundo querit quod oia exprimumt in rescripto, sed sine copula. Tertio quod copula ponitur circa vltimu. Quarto querit quid si ista quatuor expriment disiunctiue in rescripto. Quinto querit quid si ista quatuor fuissent expressa disiunctiue in hac constitutione. Secunda ibi sed quid. Tertia ibi, plus dico. Quarta ibi, & satis.

Quinta ibi, non sit. Conclude fm Pau. quod interdum uerba prolata adeo sunt obscura, ut nullo mo ualeant declarari alijs uerbis aut factis, & tunc habentur pro non expressis. arg. l. ij. ff. de his q pro non scrip. ha. facit in simi. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu. & l. si fuerit. ff. de rebus dubijs. Interdum pnt declarari & declaratione intelligi, & tunc declaranda sunt signis uel uerbis: quod uerba enim sunt instituta ad cogitationes proprias in alterius notitiam deducendas. xij. q. ij. c. is autem. Licet uerba in actibus humanis sint necessaria ad inducendum actum, ut est contractus stipulationis. ut l. j. in princ. ff. de ver. ob. In quo aduerte: quia non semper ubi uerba sunt necessaria, ubi uerba sunt inducenda: nam in testamento nuncupatio necessaria sunt uerba circa hæredis institutione. ut l. hac cõsultima. C. qui test. fa. pos. cu ipsa uerba non faciunt institutione, sed uoluntas testantis uerbis declarata. ad idem in c. tuæ. de spõ. 39 ubi inter eos qui dari pnt necessaria sunt uerba ad Matrimoniu contrahendum, tñ ipsa uerba non faciunt Matrimoniu, sed mutus consensus uerbis declaratur: at in stipulatione ubi sunt necessaria uerba, quia ipsa uerba faciunt & inducunt ipsam stipulatione. Conclude fm Pau. quod licet iste tex. loquatur quod mandatur procedi ut hic continetur, tñ idem esset si mandaret de ea cogno sci, uel causam decidi, prout hic continet: quoniam ubiq; est eadem rō. Conclude etiam fm Pau. quod ista cle. locu hnt siue commissio hmoi facta fuerit scripto sine uerbo: & sic facit quod Cardinalis cui sit comisio uerbis, & quod referet oraculo uiue uocis sibi fore commissum, ut procedat simpliciter & c. ut hic cauet, teneat ad contextu seruare hanc constitutione, & sic de facto practicus facit hoc principiu. fm Car. Mediolan. prout sumitur fm gl. simpliciter, quasi sine plica: quod ubi ex constitutione Epi uel ex statuto ciuitatis cauet: quod positioni teneatur quis rōdere simpliciter cõfitendo uel negando, als habeatur pro confessata: quod ei est responduum vnice, & sine plica, non cum plica, uidelicet ad vnum no ad duo se referedo. prout in c. ex tenore. de testi. & in l. non vtriq; ff. de exce. & l. si quidem. C. de exce. sic dicit substitutio simplex q facta est in vnum casum, uidelicet aut uulgarem aut pupillarem, duplex autem que facta in duos casus. ut l. j. s. j. ff. de uul. & pup. ¶ Conclude fm Car. Mediolan. quod dicitio, Sa pe, de sua propria significatione requirit duas uices, & in eis verificatur. l. si quis in prin. testameti. ff. de leg. iij. & in Aut. de testi. s. qa uero. & ibi no. coll. vij. & c. cõsideret. circa. si. ibi semel uel sape. de peni. di. v. Sed dicitio Sapius: quia est comparatiuum ut aliquid addat, requirit tres uices. ut C. ad l. Inl. de vi. l. seruos. ibi bis aut sa pius. Ex quo inferitur, quod dicitio, sa pius: quia est superlatiuum ut addat aliquid ad comparatiuum requirit quatuor uices: ut l. ubi autem non apparet. in prin. ff. de uerbo. obli. Sed certe fm naturam subiectam & prout reperitur in iure scriptum, quæque requirit plures uices, & quæque pauciores. tam uerbum Sa pe, ut d. s. qa uero. Vbi uerbum Sa pe, requirit tres uices. & ibi no. tam uerbum Sapius quod verificatur tam in duabus uicibus sicut in quatuor uel pluribus. ut l. nec non. s. si quis sa pius. ff. ex quib. cau. maio. tam in dictione, Sa pius simē, est igitur hoc arbitrio Iudicis relinquendum. ut l. ptiuus s. cum ita. ff. de uerborum obligationi. & huius sententia fuit Innocen. in c. cum oporteat. in glof. nullus. de accu. & c. Ex quibus apparet qualiter debeat intelligi uerbum, Sapius positum in clem. quamuis. s. de appel. de dictione Rursus, & iterum, & quotiens, plene hic prosequitur idem Cardi. sed & de dictione plures 44 & alijs pluribus etiam dicit in clem. si plures. s. de præben. Aduerte tamen ad aduerbium Quoties fm eum, quia est notandu quod apponitur circa onus multiplicandum quod quæque multiplicat, ut si legetur vsusfructus quoties admissus fuerit: nam semper tunc respectus cõsetur. l. licet. ff. quibus mo. v. vsufru. amit. & quandoque non multiplicat, ut si legetur aliqua res uel quantitas pecunie: & Testator grauat heredem prestare legatum quoties legatarius illud amiserit, non censetur repeti cum per hoc aduerbium, quoties. nisi semel. in l. si deicõmissa. s. si quis. & ibi no. ff. de leg. iij. & sit rō differentia: quia multiplicatione repetitionis vsusfructu non est: perenne grauaum tum vsusfructus debet finaliter usufructuarij morte finire, & ad heredem redire. ut c. fi. de pig. & l. defuncta. ff. de usufruct. cum simili. & in multiplicatione repetitionis pro prietatis esset grauaum perenne. unde secus. argumentum l. quoties. C. de præcibus Imperatori offerendis. Conclude, quod uel si constitutio locum habet siue hmoi comisio fuerit facta in exordio litis, siue postea quacumque parte litis: indistincte enim loquitur: ergo & c. ut l. de præcibus. ff. de publi. Ex quo infero: quod si post citationem factam in partibus, & reportatam executam actor in

curia litigat impetrat hmoi omisionem, vcz q in dicta ca in qua iam facta fuerit citatio, & executio in partibus, auditor procederet simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij: quod non est necesse ut illa commissio intimeret reo in partibus, & qd citetur de nouo ad dicendum qd commissioe hanc. Ex quo cu citatus fuit primò ut in tota causa compareret per se vel per alium, & ad omnes actus successiue vsq; ad sniam inclusiue: sciebat ut scire debebat, qd Dñs Papa poterat hmoi commissioe facere in quali bet parte litis: & sic debuit per se vel alium comparere, vt defendere aduersus hanc & quamcumq; commissioe alia si fieret. Sufficit ergo qd citetur per Audientia dicatoriarum, vt est moris, ad dicendum qd talem commissioem: maximè quia per talem commissioem non latur iustitia, nec alteratur veritas negotij, nec onere probandi grauat qui grauari non debuit, sed solu prouidet, vt celerius, & quietius iustitia ministretur. Non ergo cedebat in graue dispendium rei citati: & io sibi imputet quare fuit ptumax, & indefensus cum sua pntia et impediisset talem commissioem. ut d. l. quoties. C. de pccibus Imperatoris offerendis. Fateor tu qd si comparuisset per se vel aliud, & reperisset litem in aliquibus abbreuiatam pccitu huius commissiois q ignorabat, & confusus de prima pccitu cuius fuerat citatus, non ita cito uenerat, credens qd solum vigore illius procederet: qm qd si fuisset processum, tempus habebat sufficiens ad faciendum suas defensiones: qd audiretur saltem equitate pccitoria, vt haberet ips pccitum ad se defendendum. arg. l. diuus. ff. de integro restituito. iuncta. l. de aza te. §. ex ca. ff. de interrogatorijs actionibus. & l. unius facinoris. §. cogniturum. ff. de questio. §. Plus dico, & dixi pridie coram dnis Car. de cancellaria: qd si actor in ca bnificiali impretret lite pendente gram, si neuter: qd vigore illius pot procedi ad sniam absq; alia uocatione partis in partibus, sed in eius contumaciam solu proceditur per audientia: nam istud ius licet de nouo superuenierit, claudatur eodem iudicio. c. Abbate sanc. de reg. iur. lib. 6. licet Legille §. per l. non pot. ff. de iur. & no. Doc. in l. & in eadem. §. actiones. ff. de exceptio. rei iudi. & sic imputatur ei quare non venit ad defensionem adq; totalem fuit uocatus in partibus: nec ualet ratio quare allegabatur tunc in qua & dicebatur, auditores palatij eadem moueri, vcz qd reus sciebat actorem no hre ius, & sic vigore suæ primeq; petitionis non erat bnificium sibi adiudicandum, sed reus erat absolendus, ac per hoc si neutri imperatum, arctabatur reus de iure suo docere: ubi non erat sibi necesse respectu primæ petitionis: & sic debuit iterum citari. Na ista rō tollitur multipliciter. Primò, quia non poterat reo stare actorē non hre ius: na licet uiderit & palauerit vnum titulum actoris, non sequitur, ergo aliud non habebat. arg. l. no hoc ob. C. vnde legi. Secundò, quia sciebat vel scire debebat: qd actor, lite pendente, impetrare poterat ius nouum, & illud in iudicio: deducere facta in rescripto mentione de litis pendentia per ea quæ habentur in c. cam quæ vertitur. de testi. & ibi no. & dixi in cle. si duobus. §. ut lite pendens. & ideo sibi imputatur si contumax fuit. Tertio quia istud ius nouum superueniens claudebatur hoc eodem iudicio: ut d. ca. Abbate. & sic quia fuit semel citatus ad peragendum hoc totum iudicium, censetur citatus ad defendendum. omne ius deductum & qd in eodem iudicio deduci poterat. Nec obstat si dicatur qd non pot con stare de non iure rei: quia contumax est, & nullatenus defensus, & ista sunt compatibilia, quem esse contumacem & fouere in ca iustitiam. arg. l. secunda. ff. si quis in ius uocatus non ierit. & l. si qs ex aliena. ff. de iudi. cum simi. Vnde vñ qd reus fuit citandus, seu sibi specialis intimatio fienda huius gra, si neutri. Nam dico qd ex quo reus fuit ptumax, & defendi noluit, Index pronuntialet pro actore titulum aliquem producete: qd in rei veritate reus haberet titulum potiorē, tñ Index sententiat fm acta, & probata. l. illicitas. §. veritas. ff. de of. pldis. Vbi ergo titulus primò pductus p actorem aliqua de causa apparet reprobis iudici, debet sequi titulum alium sibi superuenientem, lite pendente, quod esset prima facie canonicum, ut pote collatum a Papa, ad quem pertinet plenaria dispositio omnium beneficiorum. ut c. secundo. de pcc. in sexto. & cle. si duobus, pcc allega. Fatendum tamen est: quod vbi citatio facta fuisset inserta in ea causa specificè ob quam actor dicebat beneficium ad se pertinere, videlicet ex tali acceptatione, & prouisione inde secuta facta vigore talis gratiæ expectatiuæ, non putarem tñ posse ad sententiam procedi eodem iudicio inchoato, sed esset necesse nouum iudicium inchoari, & per consequens necesse esset iterum ad hoc reum citari. pro hoc tex. in l. si mater

filium quod actor in beneficiis & idem in reali no exprimat causam remotam sui iuris, sed solum proximam, ut per hoc videatur omne ius suum deduxisse in iudicium tam presens quam futurum: per d. c. Abbate. Eodem modo fateor, quod si actor lite pendente obtineat gratiam a Papa, per quam transferatur onus procedendi in reum assignato termino &c. quo lapsò & non probato cõdemnetur reus, quod necesse est hanc commissioem sine gratiam intimari debere reo in partibus. Et sic non sufficeret qd citaretur vel intimeretur per audientiam contradictoriarum hoc casu non potest negari quin latur iustitia per translationem onerum probandi, & istud concedi non debuit reus suspicari: sciebat enim qd erat absolendus etiam si nihil probasset actore non pbante. ut l. qui accusare. C. de edendo. & l. si. C. de rei vdi. &c.

- 1 Dubia sunt declaratione iuris decidenda.
- 2 Dubij vnus remotio inducit aliud fortius.
- 3 Dubia tolere est Principis.
- 4 Sententia ferenda in scriptis, vt in illius prolacione non contineatur aliquis error.
- 5 Constitutio Principis perpetua est: licet non exprimat.
- 6 Lex dat formam futuris, quod verbum est plenissimum.
- 7 Constitutio dicitur ordinatio Apostolica.
- 8 Sanctio constitutio penalis vtrum differat a decreto, mandato &c.
- 9 Summarie, de plano, & sine strepitu iudicij causa commissa non requirit libellum.
- 10 Papa non potest dispensare contra substantialia Monachatus existente Monachatu.
- 11 Libellus vtrum necessarius sit edendus.
- 12 Libellus est edendus si petatur, non alias: nisi vbi causa committitur simpliciter, de plano, & sine strepitu &c.
- 13 Libellus non est de substantia iudicij.
- 14 Petitio est de substantia iudicij sine in causis summarijs, sine plenarijs.
- 15 Libelli editio non solu adiuuata censetur favore rei, sed et iudicis.
- 16 Exigere est ab inuito extorquere.
- 17 Libellus quid sit, & quotupliciter accipiatur.
- 18 Libelli oblatio, & litis contestatio non sunt de substantia iudicij, sed bene de figura.
- 19 Figura est forma apparens, in qua fingit substantia rei figurare.
- 20 Iudicij substantia consistit in tribus, in Actore, Reo, & Iudice: vno deficiente, dicitur quasi iudicium.
- 21 Figura remota, & figuratum dicitur remotum ipsius iudicij: istud consequens est falsum.
- 22 Summarie &c. commissa ca, tamen bis non obstatibus, Index de consensu partium poterit seruare iudicium, sed an excuset a contemp: ut
- 23 Summarie ca commissa cum litis contestatio dicatur sublata & per consequens omnia que concedebant, ut ipsa litis contestatio fieret.
- 24 Summarie &c. causa commissa licet contestatio litis dicatur sublata: tamen defensio reo non tollitur, imò dilatio illi concedenda est.
- 25 Festinatio preceptis premio non est digna.
- 26 Index non potest procedere inuitis partibus in causis in quibus no requiritur libellus.
- 27 Index potest petere vt liti contestetur vbi contestanda est etiam partibus non postulantibus.
- 28 Sententia nulliter prolata non potest postea a iudice reparari.
- 29 Summarie causa commissa Index potest assignare terminum partibus ad iurandum & deliberandum.
- 30 Ordinem principalem iudicij non potest Index omittre de consensu partium, secus est in particularibus.
- 31 Ordo iuris non est seruandus in causis compromissis.
- 32 Sententia nulla quia contra solemnitates iuris, non meretur habere nomen sententiæ: & partes eam possunt approbare in vim patris, non sententiæ.
- 33 Feriatio tempore licite proceditur, si causa committatur summarie & de plano: nisi tunc esset graue preiudicium parti.
- 34 Feriatis temporibus processus factus consentientibus partibus, an valeat.
- 35 Summarie & de plano ca commissa an possit procedere Index diebus feriatis introductis ab homine ob aliquam causam emergentem.
- 36 Summarie & de plano vbi agitur ex potestate a iure concessa, potest procedi diebus feriatis iusticiorum, non aliorum tamen.
- 37 Constitutio exorbitans a iure communi non est laxanda.
- 38 Ferijs iusticis partes possunt renuntiare: sed non repentinis.
- 39 Ferijs iusticis sunt iuris, sed non hominis: nisi in iudicando qñ denr. Summarie

- 40 Summarie & de plano causa commissa, licet aliquibus ferijs vt rusticis Index possit procedere: tamen ad procedendum illis diebus non cogitur, si nolit: ex causa bona tamen.
- 41 Arbitrari debet providere in iudicio communi diuidendo vtriq; parti.
- 42 Verba preceptiua necessitant non verba facultatis.
- 43 Index abbreviare debet terminum.
- 44 Iudicis est amputare materiam dilationum.
- 45 Preceptum verbum ligat transgressorem ad peccatum mortale.
- 46 Sine strepitu, clausula in commissione apposita, excludit frustratorias exceptiones, dilaciones, & appellaciones: & si Index aliquam admitteret, peccaret mortaliter.
- 47 Exceptio frustratoria dicitur vbiunque reprobat a iure, & vbi est presumpta calumnia.
- 48 Appellatio non frustratoria vel interlocutoria non impedit commissionem.
- 49 Probationes partibus non sunt deneganda, licet ca committatur summarie & de plano necessarii tamen secus de iure impertinentibus.
- 50 Probationum facultas non est angustanda.
- 51 Probationes que probantem non releuant, sunt impertinentes.
- 52 Probatio est actori, & ipso non probante reus absoluitur: defensio tamen est rei.
- 53 Probatio, & defensio differunt.
- 54 Et copulativa ponitur inter diuersa.
- 55 Defensio nemini est auferenda: etiam Diabolo.
- 56 Liberum arbitrium datum pronuntianti, & condemnandi: non tamen videtur concessum vt ledat iustitiam.
- 57 Summarie, & de plano causa commissa: remota censetur que tendunt ad ordinationem cause, non que ad decisionem.
- 58 Acta cause sunt duplicis generis.
- 59 Instantia finita renuntiatione expressa tolluntur acta instantiæ.
- 60 Citatio est extremum per quod deuenitur ad notitiam veritatis.
- 61 Merita causarum assertionem partium panduntur.
- 62 Index antequam perueniat ad sententiam debet facere examinationem diligentem.
- 63 Absens non potest condemnari.
- 64 Citatio est de actis iudicij, neque tollitur causa commissa summarie & de plano.
- 65 Defensio saluata & ipsa citatio per consequens debet esse saluata.
- 66 Citatio est res requirit iudicium regulariter, nisi summarium: quod non requirit nisi vnicam.
- 67 Citationes oēs sunt peremptorie ex stylo Auentis curiæ Romanæ.
- 68 Singulare generat aliquando pluralitatem: et econuerso.
- 69 Iuramentum calumniæ, aut veritatis non tolluntur causa commissa summarie, & de plano: & intelligitur de quocunque iuramento veritatis prestando.
- 70 Iuramentum testium a partibus potest remitti, secus in iuramento calumniæ, nec consuetudo contraria valeret.
- 71 Iuramentum quod sufficeret ad probandum vel in litem, non remittitur causa commissa summarie, & de plano, sine strepitu & figura iudicij: nec iuramenta que tendunt ad litem decisionem.
- 72 Dilatio que datur a iudice propter absentiam aduocatorum non remittitur causa commissa summarie, & de plano.
- 73 Dilatio que a iure conceditur, non dicitur frustratoria.
- 74 Exceptionibus qd procedatur commissio facta, intelligitur de friuolis.
- 75 Citationes necessaria non sufficit scientia illius.
- 76 Priuilegiati ad testimonium non ferendum, intelligitur si veritas alias sciri poterat: alias non.
- 77 Veritas nullo modo est occultanda, & no pot occultari sine peccato.
- 78 Ordinis iudicij regula positua tolluntur causa commissa summarie, & de plano, non autem que sunt naturales, & diuine.
- 79 Ratio civilis corrumpere potest iura ciuilia, non autem naturalia.
- 80 Testamenta etiam ad pias causas sine solemnitatibus iuris naturalis, sunt nulla, secus si sine solemnitatibus iuris civilis.
- 81 Ordine iuris seruato procedens potest ex vehementi presumptione repellere exceptionem. Quid si habeat presumptionem probabilem. Quid vbi Index procederet ordine iuris non seruato, & sic summarie.
- 82 Beneficialis materia, que tractatur summarie, & de plano: an admittat materiam merè obiectiuam.
- 83 Summarie, & de plano &c. causa commissa per inferiorem a Papa per verbum preceptiuum, non valet Index procedere, etiam ordine iuris seruato: secus si per meram facultatem fuisset commissa.
- 84 Vtile per inutile non iudicatur, vbi utile est separatum ab inutili.
- 85 Condicio apposita contra ius non contra substantiam commissionis iudicatur, & non iudicatur: secus si esset contra substantiam.

86 Exceptio dilatoria ut procuratoria repellitur causa commissa summarie, & de plano.

NOS AVTEM. Hec est secunda pars principalis, quæ subdividitur in duas particulas. In prima enim ponunt quinq; quæ censentur remota per hæc quatuor copulata, de quibus est formata questio. In secunda ponuntur quatuor quæ non censentur remota, & seruanda sunt. Secunda ibi, non sit tñ. Casus. Commissio Apostolica ut præ fertur qualificata quinq; hic expressorum operat remotione, nec impedit aliorum quatuor hic specificatorum obseruatione. h. d. Nota, qd dubia iuris declaratione Principis sunt possetenus decidenda. concordat præmium. s. huius compilationis. c. ut circa. de elec. in sexto. qd sepe enim ut dicit glo. per remotionem vnus dubij, inducitur aliud fortius. c. cum olim. de elec. & ibi de hoc sic cut & prouiso. Quandoq; sit ad repellendam vnam fraudem, & tñ per se, seu propter illam inducitur fortior fraus in alio casu, ut pr die dicebam de constitutione noua, quæ facta est contra primos impetrantes vel expectantes, qui acceptabant infra mensem, & no faciebant sibi prouideri, ad finem ut tertius impetraret bnificium cum clausula, si no sit alteri ius questum: nam per hoc non eracebat acceptanti sua acceptatio. Et secundo in data prænclusa erat: uia propter acceptationem primi: licet factam fraudulenter. Vñ sancta & iusta fuit prouiso contra ipsorum fraudem: tamen ista prouiso prout facta est parat uiam secundis expectantibus fraudes patrandi contra primos in data, ut clare colligere potest per spicaciter intuens. Principis ergo solius est hæc dubia tollere vel decisione, uel interpretatione, aut declaratione: illius enim hoc est facere, cuius est & iura condere. ut l. prima. C. de legi. & l. si. eod. titulo. & c. inter alia. de senten. excomm. verum ut dicit gl. huius dubitatio sufficienter non poterat decidi pro glo. ad cuius probationem dicit, qd nullus potuisset probare glossando quod sententia in scriptis ferenda fuisset, & iuramenta præstari debuissent: sed litis contestatio ac litis oblatio committi debuissent facta huius commissione per modum hic expressum. Sed certe vñ salua, pace glossi. quod ista potuissent faciliter probari per ea que supr dicti possunt super quolibet quatuor copulatorum predictorum præ fertur: quia iuramenta tendunt ad bonam litem expeditionem & ueritatis manifestationem. Libelli autem oblatio, & litis contestatio ad litem ordinationem. t Sententia autem erat ideo ferenda in scriptis, vt Index non possit errare verbalis locutione: quia tñ non esset locus retractationi. l. Index. ff. de rei iud. quod secus est in petitione verbalis que in scriptis redigit: nam ibi est locus variationis anteliter. contestata. vt l. de ætate. §. fin. ff. de interrogatorijs actionibus. & l. edita. C. de eddo. Vnde hac ratione puto fuisse statutum, & sic bene probari potuisset ante hanc constitutionem quod per talem commissionem de qua hic dicitur, sufficit petitio verbalis, redigedo tamen in scriptis propter labilem memoriam hominū. vt l. hac consultissima. §. at cum humana fragilitas. C. qui testa. face. pos. & non sufficiebat prolatio verbalis sententiæ sine scriptura: cum ibi non accedat scriptura solum pro memoria futura quia in modica papyro & vili quandoq; scribitur. Licet Cardina. Mediolan. sentiat quod solu ferretur in scriptis pro memoria, quod non placet. Sic videmus in appellatione: que debet interponi in scriptis, ad alium finem qd pro memoria. vt c. cordi. de appella. in sexto. sententia ergo ferenda est in scriptis, vt in ipsa prolacione verbalis non contingat aliquis error, qui de facili potest contingere loquendo vnum pro alio, vel ex lapsu linguæ plus exprimendo qd expedit, & pro hoc quandoq; no exprimeda &c. ¶ Nota sexto quod vt constitutio Principis sit perpetua, videatur quod hoc sit exprimendum. concordat. c. perpetua. de elec. in sexto. quasi hoc non expresso constitutio esset verbalis. ¶ Contra rium tamen est verū. di. j. c. j. & l. leges. C. de legi. cū si. & dixi in clemen. ex frequentibus. §. titu. proxi. & ideo superflue hic ponitur: quia est quidam modus loquendi secundum gl. Nec ob. hoc alteratur natura confectionis. argumen. l. qui mutuum. in principio. ff. man. & l. iij. ff. de legatis primo. cum simi. Plus videtur, licet aliqui contrā, qd non sit differentia an Papa dicat, Ad futuram rei memoria. Nam contra dicentes volunt, qd vbi est expressum Ad futuram memoriam, habet vim constitutionis. Si autem est expressum ad futuram memoriam, habet vim cuiusdam mandati seu precepti, vel processus hois, no iuris. Sed istud hic destruitur: qm hæc expressio ad perpetuam superflue hñ. Præterea si uerbum, Ad futuram limitatur uitam: ergo & uerbu ad perpetua. ut l. j. ff. pro socio. facit, qd quia lex dat formam futuris negotij: & tñ intellige per-

tellige perpetuo. ut d. l. leges. præsertim: quia verbum, Futuris, vel Ad futurum esse, plenissimum est: & ad omne tps referitur. ut l. no. vltima. ff. iudicatum solui. sic ergo verbū Ad futurā memoriā, plenissimè est intelligendū, & omne tps post labens in infinitum extenditur. No. scptimō, q̄ ista ordinatio Apostolica uocat cō-
 7 stitutio, non aut sanctio. q̄ Na sanctio proprie est penalī p̄stitutio. l. sanctio legum. ff. de penis. vbi aut non adicitur pena, uocatur constitutio. ut dicit gl. & no. ij. di. in summa. Hic autem ponitur verbum, Sancimus, prout est facti, & intelligitur id est ordinamus. Ita q̄ facere idem est q̄ ordinare, uel statuere, sed ipsa sanctio prout est verbum iuris differit proprie à constitutione, & à decreto, & à mandato, ut dicitur est. & no. in dicta summa &c. q̄ No. hic casum speciale in quo libellus necessariō non præstatur est petitus. concordat. l. nec quicq. ff. de plano. ff. de officio Proconsulis & legati. & l. de submeris. C. de nauis. l. xi. cum simi. & sic in 3^orimo est ius cōe. ar. l. ius singulare. ff. de legi. & l. j. in fine. ff. ad municip. cum si. v. 3 q̄ si necesse ut libellus præstatur uel offeratur, et non petitus. Sed quia istud non est usq; quaq; expeditum p̄prietatem opinionū: ideo glo. quæ est super uerbo, Necessariō facit quatuor. Primō ponit septem opi. diuersas. Secundō opponit 3° ultimam. Tertiō stat cū ultima, & ridet oppositioni. Quartō remouet unum dubiū seu 3^orimo tacitū. Secunda ibi: sed hæc opinio. Tertia ibi: solutio. Quarta ibi: non tñ putes. Prima opinio recitata in gl. quæ fuit Ber. Iun. & Hof. & prius aliorum doctorū iuris antiquorum: ut nota. in Aut. de exhi. & intro. re. §. sancimus. collatione quinta, non placet: dixerunt enim q̄ libellus est de substantia iudiciorum, prout no. in c. j. de libel. obla. Si enim esset de substantia iudicij, nō posset remitti per Principem stante iudicio. ut dicitur, q̄ stante Monachatu non pōt Princeps dispensare super aliquo q̄ sit de substantia Monachatus, ut c. cum ad monasterium. in fine. de sta. Mo. Secunda opi. in ordine quæ fuit Tan. Vin. & Philip. qui dixerunt oppositum v. 3 libellum non esse de substantia iudiciorum de iure canonico non procederet si habuerunt respectum q̄ actor non poterat cogi dare uel offerre libellū qm̄ illud offerre tenetur ex debito: ut Aut. offeratur. C. de liti. cōdatione. & c. offerat. 3. q. 3. ¶ Tertia opinio, recitata quæ fuit Accursij in dicta Auth. offeratur qui dicebat, q̄ libellus tacitè pōt omitti, non autem expressè, non placet: quia si potest tacitè, ergo fortius expressè, cum eadem sit ratio vbiq; arg. l. iij. §. qui habet. ff. de seruitutibus rusticorum prædiorum. & l. cum antea. C. de arbi. cum si. ¶ Quarta opinio, quæ fuit eiusdem Accur. in Aut. de exhi. & intro. du. re. §. illud, in glo. magna ultra medium, q̄ dixit, quod libellus potest remitti, non perderet vbi habuisset respectum quod nulla petitio esset danda etiam uerbo aut in scriptis non esset redigenda: quoniam oportet ut appareat petitio actoris qualis fuerit, ut sic ei conformetur sententia. ut l. ut fundus. ff. eo. ti. ¶ Quinta opinio, quæ fuit Mar. sili. quem glossator noster appellat dñm suū in legibus. de qua meminit Cyn. in dicta Aut. offeratur, in xj. questione: qui dicit q̄ ubi libellus petitur ut offeratur, malè proceditur, cum non teneat processus ubi petitur, & non offertur. Vbi non petitur sed offertur, & oblati non recipiunt, ualeat processus, & benè procedit: non est uera vsq; quaq; qm̄ libellus pōt tacitè omitti. Ex quo patet expressè cum non subest uitium in tacito sicut nec in expresso. ut d. l. cum antea. & sic Nō ob. l. filius fami. §. ueterani. C. de procuratoribus. & c. j. §. j. de iura. calum. in sexto. quia ibi erat uitium in expresso, non in tacito. Sexta opinio est aliorum, qui dicunt q̄ expressè non pōt remitti ut nullo modo tradatur, remitti autem pōt q̄ non tradatur in scriptis, & sic tacitè tunc remittitur, & ista fuit Petri de bella pertica. in dicta Aut. offeratur, sed illa adhuc non placet: quia idem est, siue dicatur q̄ nullo modo non tradat, siue q̄ non tradatur in scriptis: qm̄ scripturā est de substantia libelli, ut dicta Aut. offeratur. Et sic nota contra procuratores qui dicunt: Do libellum uerbo ubi actor uerbo exprimit suā intentionem, ubi non est libellus sed petitio, ul. patet in hac cle. & probatur in c. j. de libel. ob. Septima
 12 opinio est glossatorum: uide, q̄ si petatur libellus, necesse est ut offeratur. Si autem non petatur sed expressè uel tacitè reus contentatur de petitione actoris uerbali in scriptis redacta sufficit, & ualeat processus, & idem uoluit gl. in d. §. sancimus. in glo. magna.
 13 Ex qua collige, q̄ quod licet libellus non sit de substantia iudicij.
 14 q̄ petitio tñ est de substantia. Et ideo si super ea lis contestatur ualeat processus. Nec ob. quod in istam opinionem non differret iudicium in quo est procedendum iuxta hanc commissionem, ab alio iudicio: ergo in alio contrarium est ius cōe. Nam speciale est in hoc: quia et petiti petenti nō est dandus libellus in alio uerō iudicio est dandus necessario parti petenti: ut dicta Aut. offeratur.

ut dicitur. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q̄ forsan haberet mentem corruptam. de qua tamen non constat: q̄q̄ præcipiti festinatione iudicium suscipiat & subdatur periclitationi. argumento. l. absentem. ff. de penis. q̄ præceptum enim festinatio. primō non est digna. ut l. edicto. §. cum ante. ff. de iure Fisci. tum quia iuramentum calumniam. Igitur cum per hanc commissionem non censetur remota, & sic deliberare habet quid iuret & ne deieret, & ne anceps periculum subeat. ut l. uideamus in princ. ff. de in litem iurando: tum quia datur reo facultas reconueniendi. ut j. ver. verum: & sic deliberandum: nam reconuenio posset fieri postq̄ fuerit lis habita pro contestata. ut l. cum Papinianus. & Aut. & consequenter. C. de senten. tum quia nō tollitur recusatio Iudicis propter suspicionem, aliàs esset absurdus negari hanc recusatorem, q̄ si solēntis ordinis iudicij seruare uer in totum. Dic ergo quod dilatio deliberatoria non est de neganda, siue agatur eo casu quo requiritur lit. contestatio, siue non requiratur. Fallit in his quæ sunt modici præiudicij, & quando summaria cognitione proceditur. ut l. quædam. §. si. ff. de edē. potest tamen ex causa per Iudicem minui. argumento. l. secunda ff. de re iudi. facit. l. ij. C. de præcibus Imperatori offerendis. & in totum per partem ream tolli tacitè, & expressè potest. argumen. l. j. ff. de Ferijs. & antea generaliter. in fin. cum gl. sua. C. de Epif. 26 copis & clericis. Nota nonō secundum gloss. & Guili. q̄ quod in causis, in quibus non requiritur libellus necessariō, non poterit Iudex procedere inuitis partibus per hanc formam, nisi esset de causis positis in clem. dispendiosam. §. de iudi. Sunt enim plures causis in quibus non requiritur libellus, & tamen requiritur litis contestatio. quæ not. in Specula. titu. de libel. concep. §. nunc
 27 uidentium &c. Nota decimō, q̄ quod Iudex ex officio suo postulat, & requirit ut lis contestetur, quando contestanda est: quod intelligi etiam partibus una uel ambabus non postulantibus. Et
 28 est ratio: q̄ quia interest sua, ut acta coram eo habita non sint nulla sed ualida, alias lata sententia non posset reparare si erat delegatus. l. Iudex. ff. de re iudicata. uel si erat ordinarius, oporteret eum nouam instantiam facere: iuxta. l. si ut proponis. C. quomodo & quando Iudex. Et pro hoc dico quod cum petitio uerbali hoc casu succedat loco libelli, redacta tamen in scriptis, & iurare
 29 & deliberare succedat loco litis cōtestationis, q̄ Iudex etiam partibus non petentibus assignabit terminum ad iurandum & deliberandum. argumento. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Nos autem practicum in curia, quod licet commissio fuerit facta modo hic expresso, tñ assignatur terminus communis utriq; parti ad dandum, & recipiendum libellum: licet quandoque addatur, seu summariam petitionem, & ex communi obseruantia offertur libellus in scriptis. Item & assignatus terminus communis ad iurandum, & deliberandum non obstante quod reus in primo citatorio habuit claram notitiam super quo uocabatur ad causam, iuxta cle. cum lite. §. ut lit. pendens. tamen totum hoc procedit ex una maxima æquitate Canonica, quæ utinam nō esset pariti dispendiosa: nam lites per hoc & alia plura efficiuntur immortales, & potentes ut plurimum obtinent fatigatis debilibus labore, & expensis licet iustam causam fouentibus, cum merito esset
 30 ipsum iudicium salua sua substantia. arg. l. si homo. ff. de verb. ob. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q̄ forsan haberet mentem corruptam. de qua tamen non constat: q̄q̄ præcipiti festinatione iudicium suscipiat & subdatur periclitationi. argumento. l. absentem. ff. de penis. q̄ præceptum enim festinatio. primō non est digna. ut l. edicto. §. cum ante. ff. de iure Fisci. tum quia iuramentum calumniam. Igitur cum per hanc commissionem non censetur remota, & sic deliberare habet quid iuret & ne deieret, & ne anceps periculum subeat. ut l. uideamus in princ. ff. de in litem iurando: tum quia datur reo facultas reconueniendi. ut j. ver. verum: & sic deliberandum: nam reconuenio posset fieri postq̄ fuerit lis habita pro contestata. ut l. cum Papinianus. & Aut. & consequenter. C. de senten. tum quia nō tollitur recusatio Iudicis propter suspicionem, aliàs esset absurdus negari hanc recusatorem, q̄ si solēntis ordinis iudicij seruare uer in totum. Dic ergo quod dilatio deliberatoria non est de neganda, siue agatur eo casu quo requiritur lit. contestatio, siue non requiratur. Fallit in his quæ sunt modici præiudicij, & quando summaria cognitione proceditur. ut l. quædam. §. si. ff. de edē. potest tamen ex causa per Iudicem minui. argumento. l. secunda ff. de re iudi. facit. l. ij. C. de præcibus Imperatori offerendis. & in totum per partem ream tolli tacitè, & expressè potest. argumen. l. j. ff. de Ferijs. & antea generaliter. in fin. cum gl. sua. C. de Epif. 26 copis & clericis. Nota nonō secundum gloss. & Guili. q̄ quod in causis, in quibus non requiritur libellus necessariō, non poterit Iudex procedere inuitis partibus per hanc formam, nisi esset de causis positis in clem. dispendiosam. §. de iudi. Sunt enim plures causis in quibus non requiritur libellus, & tamen requiritur litis contestatio. quæ not. in Specula. titu. de libel. concep. §. nunc
 27 uidentium &c. Nota decimō, q̄ quod Iudex ex officio suo postulat, & requirit ut lis contestetur, quando contestanda est: quod intelligi etiam partibus una uel ambabus non postulantibus. Et
 28 est ratio: q̄ quia interest sua, ut acta coram eo habita non sint nulla sed ualida, alias lata sententia non posset reparare si erat delegatus. l. Iudex. ff. de re iudicata. uel si erat ordinarius, oporteret eum nouam instantiam facere: iuxta. l. si ut proponis. C. quomodo & quando Iudex. Et pro hoc dico quod cum petitio uerbali hoc casu succedat loco libelli, redacta tamen in scriptis, & iurare
 29 & deliberare succedat loco litis cōtestationis, q̄ Iudex etiam partibus non petentibus assignabit terminum ad iurandum & deliberandum. argumento. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Nos autem practicum in curia, quod licet commissio fuerit facta modo hic expresso, tñ assignatur terminus communis utriq; parti ad dandum, & recipiendum libellum: licet quandoque addatur, seu summariam petitionem, & ex communi obseruantia offertur libellus in scriptis. Item & assignatus terminus communis ad iurandum, & deliberandum non obstante quod reus in primo citatorio habuit claram notitiam super quo uocabatur ad causam, iuxta cle. cum lite. §. ut lit. pendens. tamen totum hoc procedit ex una maxima æquitate Canonica, quæ utinam nō esset pariti dispendiosa: nam lites per hoc & alia plura efficiuntur immortales, & potentes ut plurimum obtinent fatigatis debilibus labore, & expensis licet iustam causam fouentibus, cum merito esset
 30 ipsum iudicium salua sua substantia. arg. l. si homo. ff. de verb. ob. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q̄ forsan haberet mentem corruptam. de qua tamen non constat: q̄q̄ præcipiti festinatione iudicium suscipiat & subdatur periclitationi. argumento. l. absentem. ff. de penis. q̄ præceptum enim festinatio. primō non est digna. ut l. edicto. §. cum ante. ff. de iure Fisci. tum quia iuramentum calumniam. Igitur cum per hanc commissionem non censetur remota, & sic deliberare habet quid iuret & ne deieret, & ne anceps periculum subeat. ut l. uideamus in princ. ff. de in litem iurando: tum quia datur reo facultas reconueniendi. ut j. ver. verum: & sic deliberandum: nam reconuenio posset fieri postq̄ fuerit lis habita pro contestata. ut l. cum Papinianus. & Aut. & consequenter. C. de senten. tum quia nō tollitur recusatio Iudicis propter suspicionem, aliàs esset absurdus negari hanc recusatorem, q̄ si solēntis ordinis iudicij seruare uer in totum. Dic ergo quod dilatio deliberatoria non est de neganda, siue agatur eo casu quo requiritur lit. contestatio, siue non requiratur. Fallit in his quæ sunt modici præiudicij, & quando summaria cognitione proceditur. ut l. quædam. §. si. ff. de edē. potest tamen ex causa per Iudicem minui. argumento. l. secunda ff. de re iudi. facit. l. ij. C. de præcibus Imperatori offerendis. & in totum per partem ream tolli tacitè, & expressè potest. argumen. l. j. ff. de Ferijs. & antea generaliter. in fin. cum gl. sua. C. de Epif. 26 copis & clericis. Nota nonō secundum gloss. & Guili. q̄ quod in causis, in quibus non requiritur libellus necessariō, non poterit Iudex procedere inuitis partibus per hanc formam, nisi esset de causis positis in clem. dispendiosam. §. de iudi. Sunt enim plures causis in quibus non requiritur libellus, & tamen requiritur litis contestatio. quæ not. in Specula. titu. de libel. concep. §. nunc
 27 uidentium &c. Nota decimō, q̄ quod Iudex ex officio suo postulat, & requirit ut lis contestetur, quando contestanda est: quod intelligi etiam partibus una uel ambabus non postulantibus. Et
 28 est ratio: q̄ quia interest sua, ut acta coram eo habita non sint nulla sed ualida, alias lata sententia non posset reparare si erat delegatus. l. Iudex. ff. de re iudicata. uel si erat ordinarius, oporteret eum nouam instantiam facere: iuxta. l. si ut proponis. C. quomodo & quando Iudex. Et pro hoc dico quod cum petitio uerbali hoc casu succedat loco libelli, redacta tamen in scriptis, & iurare
 29 & deliberare succedat loco litis cōtestationis, q̄ Iudex etiam partibus non petentibus assignabit terminum ad iurandum & deliberandum. argumento. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Nos autem practicum in curia, quod licet commissio fuerit facta modo hic expresso, tñ assignatur terminus communis utriq; parti ad dandum, & recipiendum libellum: licet quandoque addatur, seu summariam petitionem, & ex communi obseruantia offertur libellus in scriptis. Item & assignatus terminus communis ad iurandum, & deliberandum non obstante quod reus in primo citatorio habuit claram notitiam super quo uocabatur ad causam, iuxta cle. cum lite. §. ut lit. pendens. tamen totum hoc procedit ex una maxima æquitate Canonica, quæ utinam nō esset pariti dispendiosa: nam lites per hoc & alia plura efficiuntur immortales, & potentes ut plurimum obtinent fatigatis debilibus labore, & expensis licet iustam causam fouentibus, cum merito esset
 30 ipsum iudicium salua sua substantia. arg. l. si homo. ff. de verb. ob. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q̄ forsan haberet mentem corruptam. de qua tamen non constat: q̄q̄ præcipiti festinatione iudicium suscipiat & subdatur periclitationi. argumento. l. absentem. ff. de penis. q̄ præceptum enim festinatio. primō non est digna. ut l. edicto. §. cum ante. ff. de iure Fisci. tum quia iuramentum calumniam. Igitur cum per hanc commissionem non censetur remota, & sic deliberare habet quid iuret & ne deieret, & ne anceps periculum subeat. ut l. uideamus in princ. ff. de in litem iurando: tum quia datur reo facultas reconueniendi. ut j. ver. verum: & sic deliberandum: nam reconuenio posset fieri postq̄ fuerit lis habita pro contestata. ut l. cum Papinianus. & Aut. & consequenter. C. de senten. tum quia nō tollitur recusatio Iudicis propter suspicionem, aliàs esset absurdus negari hanc recusatorem, q̄ si solēntis ordinis iudicij seruare uer in totum. Dic ergo quod dilatio deliberatoria non est de neganda, siue agatur eo casu quo requiritur lit. contestatio, siue non requiratur. Fallit in his quæ sunt modici præiudicij, & quando summaria cognitione proceditur. ut l. quædam. §. si. ff. de edē. potest tamen ex causa per Iudicem minui. argumento. l. secunda ff. de re iudi. facit. l. ij. C. de præcibus Imperatori offerendis. & in totum per partem ream tolli tacitè, & expressè potest. argumen. l. j. ff. de Ferijs. & antea generaliter. in fin. cum gl. sua. C. de Epif. 26 copis & clericis. Nota nonō secundum gloss. & Guili. q̄ quod in causis, in quibus non requiritur libellus necessariō, non poterit Iudex procedere inuitis partibus per hanc formam, nisi esset de causis positis in clem. dispendiosam. §. de iudi. Sunt enim plures causis in quibus non requiritur libellus, & tamen requiritur litis contestatio. quæ not. in Specula. titu. de libel. concep. §. nunc
 27 uidentium &c. Nota decimō, q̄ quod Iudex ex officio suo postulat, & requirit ut lis contestetur, quando contestanda est: quod intelligi etiam partibus una uel ambabus non postulantibus. Et
 28 est ratio: q̄ quia interest sua, ut acta coram eo habita non sint nulla sed ualida, alias lata sententia non posset reparare si erat delegatus. l. Iudex. ff. de re iudicata. uel si erat ordinarius, oporteret eum nouam instantiam facere: iuxta. l. si ut proponis. C. quomodo & quando Iudex. Et pro hoc dico quod cum petitio uerbali hoc casu succedat loco libelli, redacta tamen in scriptis, & iurare
 29 & deliberare succedat loco litis cōtestationis, q̄ Iudex etiam partibus non petentibus assignabit terminum ad iurandum & deliberandum. argumento. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Nos autem practicum in curia, quod licet commissio fuerit facta modo hic expresso, tñ assignatur terminus communis utriq; parti ad dandum, & recipiendum libellum: licet quandoque addatur, seu summariam petitionem, & ex communi obseruantia offertur libellus in scriptis. Item & assignatus terminus communis ad iurandum, & deliberandum non obstante quod reus in primo citatorio habuit claram notitiam super quo uocabatur ad causam, iuxta cle. cum lite. §. ut lit. pendens. tamen totum hoc procedit ex una maxima æquitate Canonica, quæ utinam nō esset pariti dispendiosa: nam lites per hoc & alia plura efficiuntur immortales, & potentes ut plurimum obtinent fatigatis debilibus labore, & expensis licet iustam causam fouentibus, cum merito esset
 30 ipsum iudicium salua sua substantia. arg. l. si homo. ff. de verb. ob. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q̄ forsan haberet mentem corruptam. de qua tamen non constat: q̄q̄ præcipiti festinatione iudicium suscipiat & subdatur periclitationi. argumento. l. absentem. ff. de penis. q̄ præceptum enim festinatio. primō non est digna. ut l. edicto. §. cum ante. ff. de iure Fisci. tum quia iuramentum calumniam. Igitur cum per hanc commissionem non censetur remota, & sic deliberare habet quid iuret & ne deieret, & ne anceps periculum subeat. ut l. uideamus in princ. ff. de in litem iurando: tum quia datur reo facultas reconueniendi. ut j. ver. verum: & sic deliberandum: nam reconuenio posset fieri postq̄ fuerit lis habita pro contestata. ut l. cum Papinianus. & Aut. & consequenter. C. de senten. tum quia nō tollitur recusatio Iudicis propter suspicionem, aliàs esset absurdus negari hanc recusatorem, q̄ si solēntis ordinis iudicij seruare uer in totum. Dic ergo quod dilatio deliberatoria non est de neganda, siue agatur eo casu quo requiritur lit. contestatio, siue non requiratur. Fallit in his quæ sunt modici præiudicij, & quando summaria cognitione proceditur. ut l. quædam. §. si. ff. de edē. potest tamen ex causa per Iudicem minui. argumento. l. secunda ff. de re iudi. facit. l. ij. C. de præcibus Imperatori offerendis. & in totum per partem ream tolli tacitè, & expressè potest. argumen. l. j. ff. de Ferijs. & antea generaliter. in fin. cum gl. sua. C. de Epif. 26 copis & clericis. Nota nonō secundum gloss. & Guili. q̄ quod in causis, in quibus non requiritur libellus necessariō, non poterit Iudex procedere inuitis partibus per hanc formam, nisi esset de causis positis in clem. dispendiosam. §. de iudi. Sunt enim plures causis in quibus non requiritur libellus, & tamen requiritur litis contestatio. quæ not. in Specula. titu. de libel. concep. §. nunc
 27 uidentium &c. Nota decimō, q̄ quod Iudex ex officio suo postulat, & requirit ut lis contestetur, quando contestanda est: quod intelligi etiam partibus una uel ambabus non postulantibus. Et
 28 est ratio: q̄ quia interest sua, ut acta coram eo habita non sint nulla sed ualida, alias lata sententia non posset reparare si erat delegatus. l. Iudex. ff. de re iudicata. uel si erat ordinarius, oporteret eum nouam instantiam facere: iuxta. l. si ut proponis. C. quomodo & quando Iudex. Et pro hoc dico quod cum petitio uerbali hoc casu succedat loco libelli, redacta tamen in scriptis, & iurare
 29 & deliberare succedat loco litis cōtestationis, q̄ Iudex etiam partibus non petentibus assignabit terminum ad iurandum & deliberandum. argumento. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Nos autem practicum in curia, quod licet commissio fuerit facta modo hic expresso, tñ assignatur terminus communis utriq; parti ad dandum, & recipiendum libellum: licet quandoque addatur, seu summariam petitionem, & ex communi obseruantia offertur libellus in scriptis. Item & assignatus terminus communis ad iurandum, & deliberandum non obstante quod reus in primo citatorio habuit claram notitiam super quo uocabatur ad causam, iuxta cle. cum lite. §. ut lit. pendens. tamen totum hoc procedit ex una maxima æquitate Canonica, quæ utinam nō esset pariti dispendiosa: nam lites per hoc & alia plura efficiuntur immortales, & potentes ut plurimum obtinent fatigatis debilibus labore, & expensis licet iustam causam fouentibus, cum merito esset
 30 ipsum iudicium salua sua substantia. arg. l. si homo. ff. de verb. ob. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q̄ forsan haberet mentem corruptam. de qua tamen non constat: q̄q̄ præcipiti festinatione iudicium suscipiat & subdatur periclitationi. argumento. l. absentem. ff. de penis. q̄ præceptum enim festinatio. primō non est digna. ut l. edicto. §. cum ante. ff. de iure Fisci. tum quia iuramentum calumniam. Igitur cum per hanc commissionem non censetur remota, & sic deliberare habet quid iuret & ne deieret, & ne anceps periculum subeat. ut l. uideamus in princ. ff. de in litem iurando: tum quia datur reo facultas reconueniendi. ut j. ver. verum: & sic deliberandum: nam reconuenio posset fieri postq̄ fuerit lis habita pro contestata. ut l. cum Papinianus. & Aut. & consequenter. C. de senten. tum quia nō tollitur recusatio Iudicis propter suspicionem, aliàs esset absurdus negari hanc recusatorem, q̄ si solēntis ordinis iudicij seruare uer in totum. Dic ergo quod dilatio deliberatoria non est de neganda, siue agatur eo casu quo requiritur lit. contestatio, siue non requiratur. Fallit in his quæ sunt modici præiudicij, & quando summaria cognitione proceditur. ut l. quædam. §. si. ff. de edē. potest tamen ex causa per Iudicem minui. argumento. l. secunda ff. de re iudi. facit. l. ij. C. de præcibus Imperatori offerendis. & in totum per partem ream tolli tacitè, & expressè potest. argumen. l. j. ff. de Ferijs. & antea generaliter. in fin. cum gl. sua. C. de Epif. 26 copis & clericis. Nota nonō secundum gloss. & Guili. q̄ quod in causis, in quibus non requiritur libellus necessariō, non poterit Iudex procedere inuitis partibus per hanc formam, nisi esset de causis positis in clem. dispendiosam. §. de iudi. Sunt enim plures causis in quibus non requiritur libellus, & tamen requiritur litis contestatio. quæ not. in Specula. titu. de libel. concep. §. nunc
 27 uidentium &c. Nota decimō, q̄ quod Iudex ex officio suo postulat, & requirit ut lis contestetur, quando contestanda est: quod intelligi etiam partibus una uel ambabus non postulantibus. Et
 28 est ratio: q̄ quia interest sua, ut acta coram eo habita non sint nulla sed ualida, alias lata sententia non posset reparare si erat delegatus. l. Iudex. ff. de re iudicata. uel si erat ordinarius, oporteret eum nouam instantiam facere: iuxta. l. si ut proponis. C. quomodo & quando Iudex. Et pro hoc dico quod cum petitio uerbali hoc casu succedat loco libelli, redacta tamen in scriptis, & iurare
 29 & deliberare succedat loco litis cōtestationis, q̄ Iudex etiam partibus non petentibus assignabit terminum ad iurandum & deliberandum. argumento. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. Nos autem practicum in curia, quod licet commissio fuerit facta modo hic expresso, tñ assignatur terminus communis utriq; parti ad dandum, & recipiendum libellum: licet quandoque addatur, seu summariam petitionem, & ex communi obseruantia offertur libellus in scriptis. Item & assignatus terminus communis ad iurandum, & deliberandum non obstante quod reus in primo citatorio habuit claram notitiam super quo uocabatur ad causam, iuxta cle. cum lite. §. ut lit. pendens. tamen totum hoc procedit ex una maxima æquitate Canonica, quæ utinam nō esset pariti dispendiosa: nam lites per hoc & alia plura efficiuntur immortales, & potentes ut plurimum obtinent fatigatis debilibus labore, & expensis licet iustam causam fouentibus, cum merito esset
 30 ipsum iudicium salua sua substantia. arg. l. si homo. ff. de verb. ob. Quare dic ut dixi s. in prima parte: qm̄ solum hic sumitur figura non pro representatione, sed pro solemnitate, & quadam iudicij forma extrinseca substantiali, sine qua non facit iudicium. ut l. p. lata. C. de senten. & inter locu. om. iudi. nisi aliter per Principem statuatur, ut hic. Item aduerte in Guil. q̄ Quod de consensu partium poterit Iudex non obstante hac commissione seruare ordinem iudicium, p̄ quo c. si. j. ca. cle. sed an cogere uel grauari si nollet non uideo: plus uidetur quod etiam consensus partium non excusaret eum à peccato contemptus &c. Nota secundum gloss. q̄ quod licet per hanc commissionem tollatur lit. contestatio, & per consequens omnia quæ concedebantur, ut ipsa litis contestatio fieret censetur remoueri, argumen. l. oratio. ff. de spon. & l. non dubium. C. de leg. tamen deliberatoria dilatio non censetur remota: quia hic non remouetur petitio nec condēnatio. Igitur necesse est ut reus deliberet, an uelit cedere uel contendere: nam ratio subest adhuc promissionis dictæ Aut. offeratur: quam deliberationē facere nequit bene, nisi habito termino competenti, cum non fieret in sua potestate: & an quando conueniretur, argumento. l. pure. in ff. de excep. q̄ tum quia defensionon est per hoc remota, ut hic dicitur: & ista deliberatio species defensionis est. argumen. Aut. hodie. C. de appella. iuncto. c. cum inter. de exce. tum quia in dubio iustus est ut habeat tempus quo deliberet: q̄q

40 de rebus dubijs &c. Decimoquarto nota, qd hic non precipit nec consultur Iudici ut procedat tpe harum feriarum, sed solum facultas ei concedit ut procedat si velit: & sic non arctat si nolit. l. non quicq. ff. de iudi. l. saepe. ff. de of. Præsidis. & c. 3. s. luit. de of. deleg. non ergo pot. conqueri pars si nolit Iudex hoc tpe pcedere: qd puto uerum qd bono zelo hoc facit, uolens prouidere utilitati causæ & indemnitati partis qd puto uerum ad qd tenetur. ut c. accedens. ij. ut lit. non contest. & l. pot. ff. de legatis. j. & l. Iudicem. C. coi diuidun. fm gl. sed malè allegat, quia non est lex que sic in 41 cipiatur. unde uoluit allegare vel. l. si maior in si. eo. ti. j. ubi arbiter in iudicio coi diuidendo debet prouidere utriq; parti, ut feruetur æqualitas. uel uoluit allegare. l. si. que incipit, in communione. sed illa nihil facit. licet gl. ibidè aliquoties faceret. ad idem alleg. glo. qd no. in Speculari. de arbi. s. si uero nunq. ubi dicit qd qd compromittentes renuntiauerint ferijs, arbiter tñ non tenetur pcedere hoc tpe. sed ubi aliter hoc distinguit, & bene. Secus ergo si malo zelo differt, uel et pigritia. hoc n. uerbum ualeat, non est absolute diffidendum, sed iniquatum bono viro uideretur procedendum. ar. l. Thais ancilla. s. forore. ff. de fidei commissarijs libertatibus. &c. 42 Collige ergo, qd in duobus præcedentibus casibus sunt uerba pcepti, ut 3 non exiget, non postulet, in hoc autem tertio est uerbu facultatis: qd non necessitat, ut c. cum aliquibus. de refer. in 6. & c. 43 si cui. de preb. in 6. &c. Decimoquinto nota, qd Iudex postetenus debet intendere abbreviationi litium. concordat. l. quidam æstima 44 ueiunt. ff. si cer. pè. qd ac et debet amputare mām dilationi. l. ij. C. de tempo. app. c. finem. in si. de do. & contu. istud autem est comune in omni Iudice, unde multo magis in hoc iudice. Ex quo collige, 45 qd est uerbum præceptum & ideo transgressorem obligat ad mortale. ut c. ij. de maio. & obe. unde aduertant quic; iudices quo ambulent, ne edificent ad gehennam. Decimosexto nota fm gl. 46 qd frustratorie exceptiones, dilaciones, & appellationes censentur remotæ per hoc uerbum, sine strepitu iudicij: nam talia ut plurimum proponuntur, & desiderantur cum quodam strepitu. qd dic ut glo. Ex qua collige qd ex quo iubetur isti iudici ut has frustratorias appellationes repellat, si aliquo casu appellatione frustratoria admittat, ut à se eam sine iusta ratione amoneat peccat mortaliter. quia uiolat præceptum canonis, ut s. dixi. Quis autem habeat discernere an appellatio sit frustratoria, uel non, & an sit admittenda uel non. no. Inn. in c. pastoralis. s. præterea. de offi cio delegati. & Archi. de app. c. si à Iudice. in 6. qd exceptio autem frustratoria dicitur, ubi dicitur: reprobata à iure. ut c. j. de of. iudi. & c. cum inter. de excep. ac etiam ubi est præsumpta calumnia quod pponitur causa morandæ litis. arg. l. ij. C. de fal. & no. Inn. c. post electionem. de concess. præb. &c. Decimoseptimo nota pro declaratione tex. qd possumus dicere autorem hic solum quinq; remouit se post hmoi commissionem: uidelicet. Vnum de libello non exigendo. Secundum de lit. contestatio. non postulanda. Tertium de facultate procedendi tpe feriarum. Quartum de amputandis dilationibus. Quintum de facièdo litem breuiorem postetenus. Veru istud sextum declarat per tria. Primò per repulsionem frustratoriarum exceptionum, dilacionum, & appellationum. Secundò per remotionem contentionum, & iurgiorum aduocatorum, procuratorum, & partium. Tertio per retentionem multitudinis testium productorum, & s. dixi. licet hoc sit omnibus causis commune. ut c. significauerunt de testi. & in l. ij. ap. sine. ff. de testi. tñ in isti multo magis debent esse intenti. maxime quia sub præcepto 48 hoc sic statuitur. Decimo octauo nota arg. à 3. qd appellatio nõ frustratoria qd cum grauamine uel ob interlocutoria interposita non repellit commissionem fm Guil. q allegat. c. cu inter. de exce. 49 Decimono nota, qd probationes non sunt auferendæ nec denegandæ parti, qd sunt necessariæ: puto autem necessarias, qd tendit ad uictoriam sine quibus succumberent alias qui probare nituntur, & sic sunt pertinentes. Que ergo non sunt pertinentes, & que 50 probata non releuant non sunt necessaria. qd Non est igit angustanda probationum facultas. concordat. l. qm. in si. C. de hereti. 51 qd auferuntur autem seu denegantur probationes qd articuli pertinentes non admittuntur, sed repellunt, na dicitur illis sunt probationes 52 adducendæ, ut patet. j. ea. cie. ver. & quia. Nota uigesimo, qd qd iste terminus Probatio, proprie concernit acterè, qui probare det id qd est cã sua intentionis. uel l. qui accusare. C. de edendo. & qd eo nõ probato reus absoluitur, et si nihil præstitit. ut l. si. C. de rei uendicatione. Terminus autem Defensio, proprie refertur ad eum: quia nisi illa iustificetur, non est defensio, sed calumnia: & morosa 53 fugatio. uel l. si. cum si. C. de fal. & ideo tex. qd hic ponit copulam

54 inter probationem, & defensionem, qd que de sui natura hêt diuer 55 sa coniungere ut uisum est s. in j. par. Vigesimo primò nota, qd nemini est et per rescriptum auferenda defensio, quæ et Diabolo non est deneganda. uel cle. pastoralis. s. de re iudi. concordat. c. cu inter. de excep. & l. quoties. C. de precibus Imperatori offerendis. Ex quo infert glo. ad qd omne legistarum & opinionem eorundè 56 que hêt, qd licet potestati sit datum liberum arbitrium pronuntians, & cõdemmandi, non tñ vñ concessa sibi ut lædat iustitiam, & propria uoluntate utatur. arg. l. si qn. C. de inof. test. c. pluribus similibus alleg. in gl. pro quo l. feruus uocatus. ff. de legatis. j. ubi hoc tenuit Dyn. & in regula scienti. de reg. iur. in 6. alleg. Dy. glo. in l. j. s. j. ff. de testa. mi. ubi datur potestas faciendi testamentum ad uotum: ita ut nuda uoluntas sufficiat, sed limitatur nuda. s. a so 57 lennitate &c. Nota, qd per hanc cõmissionem remota censetur 58 que pertinent ad ordinationem, non autem ad defensionem: facta. n. causæ siue litis sunt duplicis generis. Quædam enim tendit ad defensionem litis, sicut sunt partium confessiones testium depositiones, & instrumentorum productiones, hisq; similia: & ista nõ censentur remota. Ratio: quia per ea ueritatis, & iustitiæ causæ habe tur notitia fm que Iudex habet solum pronuntiare. ut l. illicitis. s. ueritas. ff. of. Præsidis. ita acta proprie dicuntur acta causæ: quia concernunt iustitiam, & iniustitiam partium. ut patet ex his que dixi in principio huius cle. in tertio notabili. & uide Inn. in c. causam que. de testi. Quædam autem tendunt ad litis ordinationem, & sic ad solennitatem, ut sunt citationes, satisfactio, litis contestatio renuntiatio, hisq; similia, & aliqua ex eis censentur remota: ut hic. Ratio: quia per remotionem eorum nihil deperit ueritati, & factus finis imponitur liti. Ista acta proprie dicuntur acta iudicij: 59 hoc est instantiæ. qd unde finita instantia renuntiatione expressa uel tacita per lapsum temporis, tolluntur acta hmoi, non autem acta causæ: de quibus s. ut l. properandum. s. j. & ibi no. C. de iudi. 60 & l. ij. ff. iudicatum solui. & ibi not. Vigesimo secundo nota, qd 61 citatio est extremum. per qd deuenitur ad ueritatis notitiam. qd Vñ de dicitur, Merita causarum partium assercione panduntur. l. h. C. si per uim uel alio modo. citatio enim est vnum extremum exordiale, & setetia est aliud extremum finita le. Vnde nõ debet esse transitus de extremo ad extremum, nisi per medium: hoc est per 62 examinationem diligentem: qd qd facere debet Iudex anteq; possit ad sniam peruenire, fm Car. Mediolan. qui allegat. xxx. qone. ul. 63 ti. c. iudicantem. qd Si enim postet procedi qd absentem, non tñ procederet qd surdum, & mutum, qui pp absentiam non audit, nec dari pot: quod esset absurdum. l. ea que. & l. ab eo. C. quomodo & 64 qd Iudex. Ex quo collige, qd qd citatio connumeretur inter acta iudicij, ut dicit glo. tamen non tollitur per hanc qualificatã commissionem per quam tolluntur alia solemnia iudicij. Et est ratio: quia per eam de directo tenditur, ut ueritas causæ non occultetur: que alias occultaret. ubi eo non citato procederet: & sic de ea iudicandum est sicut de ipsa defensionem. ar. l. oratio. ff. de spon. nam pot dicit qd citatio est peremptorium defensionis, si cur est preparatorium, & progiuum iudicij. ut insti. de pe. te. litig. s. h. & in Aut. in medi. litis non si. sacras iusiones. collatione octaua. s. illud & ea. colla. de litig. s. si uero. & no. in rubro & in l. 65 j. ff. de iniusto. qd saluata igit defensione, saluata censetur & ipsa citatio, per quam deuenitur ad defensionem. Vigesimo tertio nota. qd tex. solum loquitur de citatione indefinita & in singulari numero. qd Vnde fm gl. licet in alio iudicio requirantur tres citationes, uel una peremptoria pro tribus. ut l. tres denuntiationes. C. quomodo & qd Iudex. & c. qm. s. porrò. ut lite non contestata, ta 67 men in isto non uideretur unica sufficere. qd Nos practicum in audientia qd omnes citationes sunt peremptorie, sicut oes termini sunt peremptorij, nec repetuntur, etiam si non esset iudicium qualificatum: ut hic dicitur, hoc saluo, Quod ubi petitur aliquid fieri per partem parti, sicut est respondere positionibus, uel iurare de calumnia, aut litem costari, idest contumax in primo termino citatur ad idem sub pena, & tertio ad dicendum causam, quare non debeant excommunicari. Sed istud contingit ut ualeat excommunicari, licet officialis contumacem in primo citatorio excommunicet quod si forsan de rigore iuris procedat. argum. c. primo. de iudi. tamen æquitas est in cotrarium, cui innititur sty lus palatij, qui pro lege seruatur tanto tempore seruatus Principis sciente: cuius qd uel initij memoria hominum non existat l. minime. ff. de legibus. qd Aduertendum tamen est, de qua citatione loquatur tex. & certe si intelligatur de illa, que ex falso debet fieri ad dicendum contra huiusmodi commissionem expeditissimum

tissimum: nam illa nunq est omittenda, ut sic saluum sit ius excipiendi de subreptione, & obreptione qd illam. arg. l. in cause. s. ca. ff. de minoribus. & l. nam ita diuus. ff. de adoptionibus. cum si. uerum, ut dixi in prima parte huius clementinæ. Si commissio huius impetraretur post litem iam motã, existente reo in contumacia, non esset necesse, qd iterum citaretur ad hoc per audientia qd dicto riarum. Si autem intelligamus de citatione ad alios actus: tunc puto, qd et illa sunt fienda ad singulos actus: & sic practicum, & maxime de his, qd fienda sunt, & ad audiendũ sniam: qd in omni cã quantuncunq; notoria, ptermittenda non est. ut notat Inn. in c. tua. de cohabitatione clericorum. & dixi in cle. pastoralis. de re iud. Et no. in c. ad audientiam. de iureiurando. Sed ideo forsan dicit de citatione in singulari, ad denotandũ: qd citationes non dent inculcari, sed nunc vna citatio ad vnu actũ, & demum alia ad alium fieri de 68 bet. Stepha. hic dicit, qd istud singulare generat pluraritatẽ. sicut econtra alibi plurale resoluitur in singulare. Dic tñ, ut dixi. Vigesimo quarto nota, hic, qd iurum calumniæ, & ueritatis exequantur: qd est uerũ: quia utraq; tendit ad ueritatem habendã, ad qd facilius peruenitur per ueritatem; earum, quasi per uiam cuiusdã medijs appropriati, & adhaerentis, & sic de eis idẽ det ceteri, qd de eis, quæ concernunt iustitiã eam. ar. l. oratio. ff. de spon. sicq; neutrum horum censet remissum per commissionem, de qua nobis est sermo. 70 Nec ob. c. uis questionibus. de testibus. qd ubi iurum, qd præstat per testem, licet sit pro ueritate habenda. ut l. presbyteri, & antea. s. sed Iudex. C. de epis. & clericis, cum sumi. pot expressè remitti à parte: & tñ iurum calumniæ non pot expressè remitti. ut l. ij. s. sed quia uerũ. C. de iuramento calum. Nec mirum: quia consuetudo contraria, non ualeat. ut c. ceterum. de iuramento calumniæ: quia quo ad remissionem, quæ fit à partibus non exequantur, ut in 3io: sed quo ad remissionem, quæ fit à Principe exequantur: nam tunc p hanc cõmissionem nõ censetur princeps remississe iurum calumniæ: ita nec iurum ueritatis, uel dic, qd 3rium locum hêt in iuramento ueritatis à teste præstando: hic de iuramento ueritatis præstando à parte. Plures dñas hic ponit Gen. inter iurum calumniæ & ueritatis: quas non curo reperere: quia manifestæ sunt. Vigesimo quinto nota, qd quia tex. simpliciter loquitur de iuramento ueritatis, siue de ueritate dicenda, debet intelligi de omni iuramento ueritatis, siue petatur à parte parti, ut rñ datur medio iuramento positionibus, & articulis per uerbum credit, uel non credit: quod reputatur esse ueritatis, & sic practicum, siue sit iurum, qd petit deferri in supplementum probationum: iuxta. l. admonendi. ff. de iur. iur. & c. h. de iureiuran. siue sit iuramentum, qd petitur præstari per testes productos: & siue petatur pñari per eũ, siue per actore: quia rescriptum ad lites cõe est: de mutuis petitionibus. c. si. Eodẽ modo si esset iurum iudiciale, qd præstatur à parte parti in iudicio, iudice approbante, & confortante, maxime: quia tale tendit ad decisionem totalẽ, & celerẽ litis, ut l. j. ff. de iureiuran. Et licet ista locũ habeant in quocunq; iudicio, in isto tñ potentius hêt, qd ex forma 71 cõmissionis debet citius finire. Crederem et, qd qd esset talis cã, uel casus, in qua iurum deberet præstari, & sufficeret quo ad probationem, sicut est qd dolosum, ut l. semper. s. hoc interdicto. ff. qd vi aut clam. & ibi notat. & l. locum. s. condemnatio. ff. de tabulis exhibendis, uel qd uolentum. ut l. si qn. C. unde vi & c. ff. de his que vi, metus cã sunt. qd de tali iuramento intelligeretur clementina. Idẽ si esset locus iuramento in litem, qd est affectio. ut l. uideamus. s. iurare. & l. in actionibus. ff. de in litem iurando: nam licet non sit ueritatis, succedit tñ loco cuiusdã ueritatis singularis, & per illud deciditur lis, salua tñ moderatione fienda post iudicem. ut d. s. iurare. & sic nõ vñ remissum per huius cõmissionem: ut sic quẽ admodũ cã, que tendit ad litis decisionem, nõ sunt remissa: ita nec talia iuramenta, qd ad alium finem non tendunt, censentur remissa. Rõ dubitandi colligitur ex præmissis. Rõ et statuendi patet. ex eis, quare non in fisco, maxime: quia ista constitutio est solum significatiua, & expositiua horum quatuor uerborũ copulata insertorum in hmoi commissione. Concludẽ fm Car. Mediolan. 72 qd hac cõmissione non censetur remota dilatio, quæ solet concedi à iudice pp absentiam aduocatorũ: ista. n. licet non limitata statuitur à iure, ut sit per iudicem danda, ut l. ab hostibus. s. si. & l. ait prætor. ex quibus causis maiores. Ergo nõ potest dici 73 frustratoria. Et ideo hic dicebat Stephanus, qd dilatio, quæ à iure 74 te conceditur, non appellatur frustratoria. Nota fm eum, qd si mandetur procedi reiectis omnibus exceptionibus, intelligitur de friuolis. de officio delega. ex parte. facit qd no. xij. questione. c. j. 75 c. sane. l. aut qui aliter. in princ. qd vi aut clam. &c. Concludẽ, qd

ubi citatio est necessaria, non sufficit scientia de citatione, ut no 76 tat Inn. in c. in nostra, de procuratoribus. Itẽ, qd priuilegiati, ut ad testimonium non cogantur inuiti, ita demum gaudent priuilegio, si ueritas aliter sciri pot: alias sunt cogendi. ut notatur. in c. si qui. de testibus. & non bene fm Car. Mediolan. pro quo facit: qd 77 qd ueritas nullo modo est occultanda, ut hic, & sine peccato occultari non pot. vj. questione. iij. c. quisquis. & facit. l. presbyteri. 78 C. de eps. & clericis. qd Item colligendo ex hac parte secunda, qd per hmoi cõmissione intelligunt remota quædam regulæ ordinis iudicij, quæ sunt posituæ, non autem, quæ sunt naturales, & diuina. Nblatio enim libelli, litis contestatio, & feriarum rusticarum obseruatio, hisq; similia, sunt posituæ, & quod est fortius nõ de iure. ff. aut. C. erat offerendus libellus in scriptis. ut l. j. ff. de edẽ do. sed de iure nouissimo Autenticorum, ut d. Aut. offeratur. Et ideo in eis operatur potestas Papæ, ut sicut potestate eius fuerit induta, ita eius 3rio tollantur. c. proposuit. de concessione præbẽd. l. princeps. ff. de legibus. pro quo facit. l. j. ij. C. de formulis, & impetrationibus. ac sub. ubi formulæ, quæ erant posituæ fuerunt sublata. ad idem. l. j. & ij. C. de assercione tollẽda, ubi formula positua super dando asserctorem in cã liberali fuit sublata: par em in parem potestatem non hêt. ut l. digna uox. in fine. C. de legibus. c. innouit. de electio. Probatio aut, & defensio, & alia, quæ de directo tendunt ad id uerũ, ut ueritas non occultetur, sed appareant, sunt de iure naturali, & diuina, & sic nõ possunt sub potestate principis, ut auferri possit. ut cle. pastoralis. de re iudi. & no. glo. in l. quoties. in gl. magna. in si. C. de precibus Imperatori offerendis. Ideo dicit l. iij. ff. de usufructu earum rerũ, qd uñ consumuntur. qd ratio naturalis nõ pot cõmutari autoritate senatoris, & al 79 bi: qd ciuilis ratio corrumpere potest iura ciuilia, non autem naturalia. insti. de legitima agnatorum tutela. In fine probatur per similem: quã libera factioe testamenti concessa militibus, prout noluerunt testari. ut l. j. ff. de testamentis militum, remissa censetur. ca. quæ sunt posituæ iuris ciuilis, sicut est solennitas testium. vij. rogatorum, & presentium, ac etiam nominatim, & expressa exhereditatio filiorum necessaria in testamento. Pagani. ut l. nomi natim. ff. de liberis, & posthumis, quæ in testamento militis scientis, se habere filium, non habet locũ. ut l. si. ut. & l. si cũ uel in uero. C. de testamento militis. non autem probatio uoluntatis fienda duobus, uel tribus testibus, cum hoc sit de iure seu ratione naturalis, & diuina. ut l. iuratus. ff. de testamentis militum. Ad idem. c. 80 cum esset. & c. relatum. de testamen. qd ubi in legatis ad pias causas relictis remissa est solennitas positua uerã presentia vij. testium in testamento, uel. v. si in codicillis, ut l. si. C. de codicillis, non aut ratio naturalis, & diuina, quæ uult, qd in ore duorum, uel triũ 81 ster omne uerbum, fm Car. Mediolan. Item, qd hmoi commissiones iudex magis sequi pot præsumptiones probabiles, qd ubi pcederet seruato iuris ordine, ut l. j. c. vt in possess. lega. & l. ij. C. de edic. Dini Hadri. toll. Vnde collige, qd qd iudex procedit ordine iuris seruato, tunc si est uehemens præsumptio contra excipientem, qd exceptionem proponat causa morandæ litis, illam repellit, ut notat Innoc. in d. c. post electionem: ubi autem non esset præsumptio uehemens, sed probabilis: tunc non habet eam de facili sequi. ij. questione. j. c. i. Vbi autem iudex procedit ordine iuris non seruato: tunc magis sequi potest has præsumptiones probabiles, secundum Cardin. Mediolan. & sic habes unam specialitatem, quæ colligitur ex commissione facta iuxta formam hic expressam. alleg. ad hoc omninõ Compostel. in c. qd sicut. in fine sue magnæ gl. de electio. ubi dicit, qd quando sunt probabiles, seu uerisimiles præsumptiones de malitia excipientis, Iudex non debet admittere exceptionem, nisi excipiens se obliget ad certam ponnã dandam aduersario suo, si in probatione deficiat. arg. c. cum dilectus. iuxta finem. de electio. Sed certe si hmoi exceptio est de iure excipientis: quia ea probata apparet de suo iure bono, ut est exceptio pacti, transactionis, solutionis, uel similibus: tunc non uideo, qd ex hac probabili præsumptione contraria deberet repelli ptextu huius commissionis, quæ defensionem in nullo tollit, & sic nec exceptionem. c. cum inter. de exceptio. argum. l. abentem. ff. de penis. Si autem esset de iure tertij, ita qd ea probata. nõ prodesset reo, nisi quo ad repulsionem actorem iuxta. l. si. C. de rei uen. & tunc tales probabiles præsumptiones sunt sequendæ: & ita præsumptio: qd in causis beneficialibus, & alijs ubi proceditur summarie, & de plano, admittitur materia obiectiua: de qua in cle. cõstitutionem. s. de electio. tamen si præsumptio pbabilis esset in 3rium nõ admitteret &c. Ex quo inferas, qd admissio, & repulsio huius

huius presumptionis probabilis, non procedit beneficio huius comissionis, sed solummodo in casibus...
33 Libellus, & petitio verbalis quomodo differant.
34 Sententia de sui natura imponit finem liti.

- 1 Sententia debet esse conformis libello, si potest.
2 Debitori datur preceptum de soluendo nisi confessio sequeretur petitionem: quia tunc requiritur sententia diffinitiva in confessum.
3 Sententia absolutoria ipsius rei, non requirit petitionem, nisi quo ad abolitionem obtinendam, uel nisi ultra petat rem sibi adiudicari.

35 Litis contestationis forma est, quando actor affirmat, & reus negat. Si ergo reus confiteretur non esset forma, nec liti contestatio.
36 Lis si contestata fuerit affirmatiue: tunc aduocati nulle sunt partes item nec iudicis.
37 Iuramentum calumnie, in qua parte litis sit prestandum, & nu. 40.

ERVM. Hæc est tertia pars principalis, quæ subdividitur in duas. In prima ponitur dictum. In secunda subditur ratio dicti. Secunda ibi: vt super. Casus. Comissionem hmoi non obstante, tenet actor, & reus reconuenit, uolens in liti exordio verbalem saltem petitionem facere in actis causæ se iudicandam. h. d. ¶ No. quod sententia debet esse conformis libello, se u petitioni. concord. l. vt fundus. ff. cõ diu. & l. fin. C. de fideicom. lib. 1. & c. ij. de ordi. cog. cum similibus allegatis in glo. Nec ob. l. si debitori. ff. de iudi. ¶ Vbi datur debitori præceptum de soluendo, quod fuerat petendum: quia hic loquimur de substantia, ibi de præcepto de soluendo, quod solum restat sciendum in debitorem confitentem se debere. Vbi aut confessio sequeretur petitionem: tunc ferretur sententia diffinitiva in confessum. ut l. proinde. §. notandum, & sic practice auditor Cameræ, & sui. C. a. quare ab aliquo tempore sic seruatum fuit in curia illa. Nã olim non sic fiebat. Procurator creditoris facit suam petitionem verbalem contra procuratorem debitoris præsentem constitutum in instrumento contractus, ut ipse procurator debitoris præsentem constitutum confitentem certe in ipsum procuratorem confessum, & per eum in personam debitoris, auditor fert suam sententiam condonatoriam &c. Et attende: quia, ut plurimum, illa sententia non fertur in scriptis. Licet sententia excommunicationis, quæ tunc accumulatur feratur in scriptis. & sic malè: nam potest argui de nullitate, ex quo est sententia diffinitiva. Nam si esset solum præceptum de soluendo, ualere factum verbo, iuxta dictam l. si debitori. Nec obstat. l. fina. ff. quæ sententiz sine appellatione rescinduntur. l. vbi autem non apparet. §. fuisse. ff. de verborum obligatione. vbi petitio fit contra debitorem ad rem peremptam post moram, & tamen sententia fertur ad estimationem: alias sententia esset nulla: quia contineret impossibile, ut dicta. l. finali. & ibi nota: quia ista secunda sententia debet esse conformis petitioni, debet intelligi, si potest, aliàs non ad idem. l. Is, qui dolo, & l. qui culpa. ff. de rei vindicatio. Item quod petitio uerbalis quando admittitur, uel quia libellus ex natura causæ non desideratur. ut l. de submersis. C. de naufragijs. libro. xj. cum similibus. uel quia reus non curat, quod libellus offeratur, ut dixi supra in parte secunda, est in actis iudicij scribenda, ut hic. Et ista scriptura fit favore trium personarum, iudicis scilicet, Actoris, & rei. Iudicis inquam, ut uideatur qualiter suam sententiam petitioni conformet. Sed hic aduerte: quia aliquando iudex uult ferre sententiam solum absolutoriam. Et tunc de petitione non curatur, nisi ad hunc finem ut absoluat reus ab impetitione, nec aliter designare petitionem factam. ut lege. qui accusare. C. de edendo. Interdum plus facit: quia ultra hanc abolitionem, uult

ad adiudicare rem petitam ipsi reo: quia probauit ultra rem ad se pertinere. iuxta. l. circa. ff. de probationibus. ¶ & tunc puto quod licet hmoi petitio non fuerit a principio facta, nec in actis redacta, sed solum fuerit facta in ipso instantia snæ ferendæ, ualebit snæ adiudicatoria pro reo facta, imò & forsan sine petitione rei ualeat adiudicatio sibi facta, ex quo constabat iudici re ad se pertinere: & in hoc operetur regula, fauorabilioris. de re. iu. & istud probat d. l. circa. si. ver. non uiolent: quod est notandum. ¶ Interdum uero iudex uult ferre snæ condemnatoriã, uel adiudicatoriã pro actore, & tunc debet prospicere petitione actoris, si ergo in actis non esset inserta, nesciret peritorem actoris, & credere Notario referenti, periculosum esset, p. p. libellum hmoi memoriam, nec et Notario (ex quo in actis non scripsit) non credere. c. quod si falsam. de proba. p. creda, & iudicis interest, ut bonus sit processus suus, ut ex processu actita tota ferri ualeat ritè, & rectè snæ. l. si ut proponis. C. quò, & quò iudex. ¶ Et sic interest sua, ut redigat in actis. Sed d. fit fauore rei, ut super petitione, quod scriptura sibi datam per modum copie actoris a notario causæ sibi prius recensere poterit. ualeat deliberare, an sibi expediat cedere, quod ageret, & credere offerat. C. de liti contest. Item an sciat quibus defensionibus indiget. Itè an uideat, an utilius sit ei instare, ut absoluet ab instantia, uel obseruatione iudicij pp petitionem uitiôsè conceptã uel ineptam: iuxta. l. j. §. j. ff. si mens. fal. mo. dixit. uel ut absoluet ab impetitione, ut semper sibi bisset exceptio rei iudicariæ. Tertio fauore actoris, ne frustra fatigetur: reperiret em litigasse longo tpe, & in uanum, de qua sua petitio non reperit scripta, & nunc tpe ferendæ snæ neget per reu talis esse, qualis asserit esse facta per actorem. ar. l. j. de testa. itè ut instructior reddat super formatione positionum, & articulorum, Itè ut sibi agenti ex alia cã non obstat exceptio rei iudicariæ, uel di cit gl. fed. p. istud nõ est redigenda in scriptis, sed ut sciat qualiter habeat formare suam petitionem: quoniam si faciat expressa certa cã remota, nunq obstat sibi exceptio rei iudi. si succumbat agenti alia cã, ut l. mater. §. si quis aut fundum. ff. de exceptio. rei iudi. & c. Ab bate. de re iudi. in vj. alias sic, ut l. eadem. §. actiones. ff. de exceptio. rei iudi. Hæc aut hnt locum, quoniam loquimur, qua de se petitio uerbalis in actis causæ redigenda in scriptis. Si aut loquimur de libello, qui dat, uel offert in scriptis: quia de cã sine cuius fauore sit dandus: tunc opi. sunt: ut no. Cy. C. de liti contesta. Aut. offeratur. in vj. q. & dixi. §. in feda par. In hoc tñ aduerte dnam quam dam: quia libellus debet tradi reo expensis actoris: copia aut petitionis uerbalis redactæ in actis, danda est reo suis expensis. Et est ratio: quia libellus debet offerri etiam non petitis. Vnde petitio super hoc facta uidelicet: quia petitio non nocet. ar. l. qui mutuum in prin. ff. manda. petitio aut uerbalis non est offerenda, sed iudici fienda reum. Vñ ipse reus debet copiam eius petere, si sua pauerit interesse. Et ideo: quia petit expensam soluere, sicut est in copia quæ reuocantur; aliorum productorum: nam in fine liti apparebit, quis litigantium conlitiganti condemnabit in expensis. l. propterandum. §. sin autem. C. de iu. & l. cum quem temere. ff. de iudi. Aut. ei qui. C. de tempo. appell. Nota, quod reconuentio non tollit per hanc comissionem; quod nã licet sit de regulis positus, quoniam fiat reconuentio ut gaudeat reconueniens beneficio reconuentionis ut p. patebit, tñ ipsa reconuentio per se sumpta est de regulis naturæ, seu diuinis, quæ habet, ut actor faciat reo de se iustitiam sicut cupit, ut ipsi actore fiat iustitia per reum. Facit l. iustitia. §. iuris præcepta. ff. de iustitia. & iure. Et ideo non censet remota in ver. non sic tñ. Et ibi dixi. §. ca. cle. Nec ob. l. ad cognitionem. ff. qui. ex cã in pos. ca. & l. secunda. §. legatis. ff. de iudi. vbi hnt recursum ad Principem, nõ tenet rñdere in cã reconuentionis, & sic nec iste qui habuit recursum ad principem impetrado hãc comissionem det rñdere reo in cã reconuentionis. quia ibi habuit recursum ad principem beneficio appellationis, hic aut per uiam simplicis quele. Vnde ibi fauor, hic odium. Prætere ibi necessitas, hic uoluntas. ar. l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. q. satis. d. cog. ar. Itè nota, quod in reconuentione reus sustinet uicem actoris: quoniam ad instar actoris tenet care suam petitionem, sicut & actor in causa puentionis, ut hic. concordat in similitudine: quia actor tenet probare suam intentionem, & reus suam defensionem, siue exceptionem, ut l. j. ff. de excep. ¶ In hoc aut differt, quod actor tenetur sequi forum rei. ut l. si. C. uti in rem actio. reus autè in reconuentione non sequit forum actoris: quia actor tenetur ei rñdere corã iudice ipsius rei. ut l. c. Papinianus. C. de sen. et si actor est clericus, ut c. ex tenore. de fo. fo. compi. & no. in c. j. de mu. peti. Et est rñ: quia huius causæ dicit reconuentionis, & reconuentionis sunt insimul tractandæ & finie

ut. ut d. c. ij. de or. cog. & Aut. & cõsequenter. C. de sen. & c. j. de mu. peti. cum. simi. Si aut coram diuersis iudicibus actitarent, insimul nõ tractarent. Item no. quod beneficiu indultu actori in cã reconuentionis, uel procedat in ea summariè, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij, prodest ut reo in cã reconuentionis: nam ex quo hẽ ambẽ causẽ sunt insimul tractandæ, & una snæ terminã de, & reconuentio nõ tollit phanc comissionem, necessariò inferret: ex quo in cã reconuentionis procedit uelociter, quod et uelociter procedatur in cã remotionis. Pro quo facit, quod non licet actori. Sed istẽ regulẽ hnt locũ in eadẽ cã. Vñ nõ bene inferret, quoniam sunt duẽ causẽ. Et sic non ob. l. petende. C. de tempo. in inte. resti. pe. p. quo facit regula, p. privilegium. de regu. iur. in 6. ubi privilegia psonale personã non egredit. Sed certè quod rescripta ad lites sunt cõia. ut c. 2. de mu. pe. & natura causæ puentionis est, ut patiat cãm reconuentionis, p. tanto censetur fuisse actũ in cõfectione rescripti, ut pari modo pcedat, tam in causa puentionis expressa, quoniam in reconuentionis tacitè subintellecta. Dñi mei istud nõ uult pcedere, quia solènia iudicij de facili remittunt, non aut substantia cãm, ut est appellatio, & defensio, & ideo si per rescriptũ tollant substantia causẽ, prouiso censet esse cõis. Secus si solènia iudicij tollantur: tunc n. prouiso nõ egredit psonã eius, cui facta è. ar. c. que a iure. de reg. iur. in 6. & l. quoties. C. de preci. impe. offe. Licet & illa possit adduci in oppositum. ¶ Pro declaratione huius passus habemus duo uidere. Primò, quoniam causa cognitionis agitãt iure ordinario. Secundo, quoniam agitãt potestate delegata à Principe. ¶ Circa primum, sciendũ est, quod interdũ cã puentionis, est talis natura, ut in ea requiratur obseruatio ordinis iudicarij, ac plena causæ cognitio, & tunc non est dubiũ, quod reconuentio pot fieri tã de cã, quẽ similiter de sui natura requirit altã indaginẽ, & ordinis iudicarij obseruationem, quod de cã, quẽ requirit de sui natura summariã cognitionem, & accelerationem. Primò, pbat p. l. Papinianus. C. de sen. cum si. l. d. pbat, quia nullũ preiudicium affert actori, si cã reconuentionis citius expediat, quod cã puentionis. ar. l. in credito. re. ff. de euic. & ita gl. uoluit in c. j. de mu. peti. per d. c. u. dilectus. de ordi. cog. Interdũ uero cã puentionis est talis natura, quod requirit summariã cognitionem, & idem. Interdũ aut cã reconuentionis desiderat plenam cognitionem, & sic sunt opi. Nã Inn. & Host. post eũ in d. c. j. de mu. pe. in gl. magna. in si. dixerunt, quod non tũ quã non possint simul tractari, quod requirit natura reconuentionis: tum quã cã reconuentionis exigit accelerationem, cã reconuentionis requirit altiorẽ indaginẽ. Vñ si simul tractarent, tunc p iudicariẽ causẽ cognitionis, quod est absurdũ. ar. l. soluendo. ff. de nego. gest. sicut ergo cã reconuentionis, quoniam est summariã, nõ differt pp cãm puentionis non summariã, ne afferat p iudicium reo. Ita cã cognitionis, quoniam est summariã, non debet differri pp cãm reconuentionis non summariã, ne afferat p iudicium actori: in hoc aut esset dria lra opi. Inn. & Host. quia ubi actor non intentat cãm summariã, non auditur reus reconuentionis de cã non summariã, nã si admitteret reconuentio, necessariò inferret, quod cã puentionis differret donec simul cãm reconuentionis terminaret. quod esset absurdum: at ubi cã puentionis nõ est summariã, & cã reconuentionis est summariã, tunc cã reconuentionis nõ pot differri pp cãm reconuentionis summariã, & de illa prius terminabit. quod est statutũ est ut ambẽ simul tractentur, & terminent statutum est fauore rei. Et ideo intelligendum est sine dispendio actoris. ar. l. ij. §. si quis à principe. ff. ne quid in lo. pub. Alij uero sunt in tria opi. dicentes, quod reconuentio pot fieri et de cã nõ summariã. alle. l. sed hæ. §. nõ solũ. ff. de pecu. vbi li. peura tor actoris experiat, p cãm summariã, sicut est cautio dani infecti, quod celeritatẽ desiderat, ut l. j. ff. de dam. infec. pot reconueniri p cãm nõ summariã. & Accur. istã ibi tenet. Pe. de bel. pert. (qui tenebat opi. Inn.) rñdebat ad d. §. nõ solũ. quibz reconuentio erat facta de cã summariã, sicut est puentio, alias secus, prout refert Cyn. in l. j. C. ubi cã sta. in tertia opi. & istã opi. et gl. teigit in d. §. nõ solum: uerũ quia ista solutio nimis restringit. d. §. non solũ possit dici, quod li cõt tex. dicat, quod det. peura: or actoris aut nõ defendere, et intelligendũ, aut in eodẽ iudicio det defendere, si tñ talis è cã quod possit actuari sine dispendio dilationis cã puentionis: alias det satisfacere de defendendo eũ in alio iudicio. p. quo. l. et iõ. §. si. ff. de mino. & no. in l. seruũ quoq. §. aut pto. ff. de pecu. tertia est opi. dicentiu, quod cã reconuentionis de sui natura, nõ est cãm summariã bñficiõ reconuentionis summariã, quod modus pter uel p ius datus in puentioe seruandus est in reconuentione. ut c. 2. de mu. peti. sed ista pntet abseruata: ut negotiũ discutiat summariã, quod desiderat magnã indaginẽ per hoc occultare ueritas, & materia malignandi pberetur

dum reus semper reconueniret, ut hoc eodem reportaret, qd est ppositum principis. vt l. ij. C. de indi. vidui. cum si. Nec ob. d. c. ij. de mu. peti. quia ibi loquitur, qd procedit in ca conuentionis ex scripto. Questio nostra locum hct, qd procedit iure ordinario. Tencndu est ergo cu Inn. & Host. Pe. & Cy. in d. Aut. & consequenter. in viij. q. & cu vno intellectu, que ponit gl. in d. §. non solu. qd reconuentio de ca non summaria fieri non pot, qd conuentio est facta de ca summaria, rone s. tacta: quia non deperitur eo quicq cum saluum sit ius petendi ab actore nunc suo aduersario, qd vollet coram iudice ipsius actoris. ut no. Inn. in d. c. j. de mu. peti. & c. Circa sm. no. est considerandum, qd interdum per rescriptum, non alterat modum procedendi iure coi statutus, & tunc habet locu in eo idem per omnia, ac si procederetur coram ordinario, ut s. dixi, ut sic qualitas cause semper impediatur reconuentionem. in terdum alteratur, & hic subdistinguo: nam interdum alteratur natura cause circa cognitionem: interdum alteratur circa defensionem: interdum alteratur circa ordinationem. ¶ Primò casu distinguit quia aut rescriptum processit motu proprio Principis, du voluit, qd ca qd de sui natura requirebat plena cognitione expedire summaria cognitione, prout fecit dñs Vrbanus. v. de causis vsurarijs, & tunc qualitas huius cause hct impedire reconuentionem, aut processit ad instantia partis, & tunc vt equalitas seruet, ca reconuentionis non impediatur, & sic efficitur bñficio reconuentionis summaria, ubi sua natura erat plena. ar. l. si. C. de fruc. & li. expen. & l. ij. in prin. ff. q. quisq. iuris. Scdo casu vt indistincte, qd reconuentio non impediatur, & qd in ca reconuentionis censetur interdictione eadem defensionem actori, qd rescriptu fuit interdicta reo in ca conuentionis, ut est appellatio. vt d. c. ij. de mu. pe. & sic vt qd si p rescriptum fuerit concessum, ut reus in ca conuentionis non probet suam defensionem, nisi per instrumenta. eodem mo in ca reconuentionis actor non poterit probare suam defensionem, nisi per instrumenta, ut d. c. ij. de mu. pe. siue ergo fuerit rescriptum hmò concessum motu proprio: siue ad partis instantiam eadē est rō. Et sic ratio dñz inter hunc casum, & precedentē: quia in precedenti alteratur natura cause, qd est maius, hic solum angustat probandi facultas, quod est minus. Tertio casu dicendum est indistincte, qd reconuentio impeditur, & qd in ca reconuentionis procedatur eodem ordine, & forma, quibus per rescriptum procedendū est in careconuentionis, licet glo. hic & Gen. sumant Trimum. Et est ratio: quia hmò litis abbreviatio, quae fit per talem commissionem, solu est in dilacione nō danda reo, cuius est fugere, ut l. inter stipulantem. §. j. ff. de ver. ob. Vnde non est contraire, si idem uideatur statutum in ca reconuentionis, in qua actor hñ pro reo: pro quo facit hæc litera, loquens gnaliter ibi, & et rei si quid petere uoluerit & c. Præterea no. qd reconuentio non pot fieri, nisi in ipso litis exordio, non ante litis contestata. vel parum post fienda est. ut no. in d. Aut. & consequenter. & ibi per Cy. in vltima. q. sed Host. tenent cum alia Tan. & Gof. qd reconuentio non pot fieri in continente post litem contestata. nisi fuerit ante protestatus reconuenire uolens. ut no. in c. j. de mu. peti. licet Inn. Boñ. viij. Spec. & Archi. tenuerunt qd vsq; ad conclusionē pot fieri reconuentio, & allegabant c. dispendia. de rescr. lib. vj. vbi idem tenebat Compstel. licet Io. Mo. ibi s. Sed distingue, qd aut queris de reconuentione illa, quae gaudet beneficio reconuentionis, ut simul tractetur, & tunc ista non pot fieri nisi ante litem contestata. uel parum post ut hic. Aut queris de illa, quae non gaudet beneficio reconuentionis, & tunc ista quantuncunq; pot fieri, durante iudicio cause cōuentionis in prima instantia: qd qm in ca appellationis cessat reconuentio, ut uoluit Inn. in d. c. j. de mu. peti. & Cyn. in d. Aut. & consequenter. in vij. questione, & idem Nouel. in d. c. j. de mu. peti. Sed certe hanc eandē opinionem sequitur Inn. in d. c. j. qd uera est fiat, vel non fiat protestatio per reum reconuenire proponentem, ut notat ibidem Inn. vñ qd qd ubi conuentio facta est corā ordinario: tunc reconuentio pot coram eodē fieri, si placet reo: & si sibi non placet, pot adire alium iudicem actoris, & tunc non erit reconuentio, sed alia conuentio, & al. d. iudicium, & alius iudex. Si autē facta conuentio corā delegato: tunc pot reus tradere actorem coram iudice suo: sed teneat eū reconuenire, si uelit coram eodem iudice delegato. ut c. dispendia. de rescr. in 6. Si ergo uult eum conuenire coram iudice suo, & non corā delegato, habet spectare alterum casum de tribus. Vnus est, si snia lata fuerit in ca conuentionis, & nō fuerit appellatū. Alius si fuit appellatum ab eo. Tertius si fuerit absolutus ab instantia iudicij, ut nota.

Inn. in c. consulti. de officio. delegati. & in d. c. j. in fi. de mu. peti. Et est ratio: quia in quolibet horum casuum desijt iudex delegatus esse iudex: ideo coram eo non posset fieri reconuentio, que hñ da est coram eo iudice, qui fuit datus per rescriptum. ar. l. cū apud ff. iudi. solui. No. qd in hoc iudicio, quo agit uigore huius commissionis, est in potestate petitoris, hoc est tam actoris in ca conuentionali, qd rei in ca reconuentionali, dare uel petitionem in scriptis, quae uocatur libellus, uel petitionem uerbalem: qd redigetur in scriptis seu actis cauſæ: ut hic. Ex quo collige, qd ea qd sunt de solenitate substantiali iudicij, sunt in actis redigenda. concordat. 21 c. qm s. falsam. de pbatio. Item, qd in uita altera parte audiretur dans petitionem in scriptis. hoc. n. qd statuitur de danda petitione uerbali, fuit introductum fauore eius, qui petere intēdit, & sic ei renuntiare potuit. ut l. si quis in conferendo. C. de pactis. cū simili. Nota, qd cum actus, qui geritur est in scriptis redigendus, debet illico in scripturā redigi, ut hic colligitur ex uerbo, continuo, hoc est anteq ad alios actus diuertat. ut l. duos. §. si. ff. de diuer. re. melius. l. continuus. in prin. ff. de ver. ob. Item, qd articuli debent, sicut & positiones descendere ex libello, siue ex petitione, uel uerbiu ex fonte. Vnde si non descendunt, sunt impertinentes, & non admittuntur. Et hac ratione petitio est redigenda in actis cause, ut sciatur super quibus sunt formandæ positiones, & articuli. ¶ Ita qd licet ista ratio uideatur solum respicere fauorem actoris, tñ & respicit fauorem rei, vt ut sciat super quibus hct formare positiones, & articulos suos defensorios: hinc em indistincte dr de positionibus, & articulis formandis, & ad utrunq; pot fieri referri, ideo referuntur: qd intelligi et ut intelligatur tex. de ca conuentionali, ut probatur ex isto tex. licet glo. hic uideatur sentire de positionibus, & articulis actoris. Respicit et fauorē iudicis, ut cognoscere, an positiones, & articuli sint pertinentes, uel non. ¶ ubi. n. sunt impertinentes, quia probati non releuant articulantē, non sunt admittendi. ut l. ad probationē. C. de probatio. & in hoc stat tota difficultas iudicij. Ideo in palatio nunq admittunt articuli cum protestatione, saluo iure impertinentiū, & non admittendorū: quia hoc solent facere iudices ordinarij nolentes laborare, & non curantes si litigantes fatigent laboribus, & expēsis inanimibus s. l. primam. ff. de inof. test. Nec ob. uerbum formari debeat, qd est futuri tps. & sic nō pot referri ad fauorē iudicis, sed solu litigantium: quia uerū est si habeatur respectus ad formationem prout est in fieri: sed prout hñ respectus ad formationis esse tñ respicit et iudicis fauorem, ut est dictū. Præterea, qd iudex debeat laborare ut faciat sniam clariorem, qd pot. concordat. §. curare. in l. i. de actio. Et est ratio: qd ubi cum snia fit terminus ultimus iudicij, in quo ponitur snis liti, ut l. j. ff. de re iud. non debet esse exordium alterius. ar. l. terminatio. in fi. C. de fruc. & li. ex. Vnde de hac ca petitio est in actis inferenda. cum iuxta illa sit formanda snia, ut in prin. huius partis. de quo dic ut ibi. Et ista rō p̄cernit fauorem iudicis, prout hñ respectus ad ipsam snia prolationem, qd est facti. Si autē p̄deretur effectus snia: tunc ista ratio concernit et fauorem partium, vt ut ipsa snia, non sit exordiu aliterius litis, ut dixi. Facit qd no. gl. s. ea. cle. in prin. vbi dixit: qd sapē remotio vnus dubitationis est inductio alterius maioris. Item qd per hanc cōmissionem, non censetur remota facultas, imò & necessitas formandi positiones, & articulos. Vnde collige, qd si cut petitio saltē uerbali est redigenda, ut hic: ita & articuli, & positiones sunt necessariò formandi. Probatur ex hoc tex. qd ubi ponitur uerbu, Debeat, qd necessitat: ut l. libellorum. uersu. item. ff. de accusatio. cū simili. Istud autē intelligo: qd sunt formandi in scriptis, non aut uerbo: nā non repetit hic de redactione in scriptis fienda, sed solu de formatione eorumdem ad denotandum, qd formatio eorum consistit, ut fiat in scriptis. ar. l. s. c. C. de fide instru. Item intellige, qd sunt formandi sm Gen. si petatur: alias sufficit, qd su p assertis in libello, uel petitione deponat. ar. s. de restitutione. spoliato. cum ad fedē. §. si. ut no. Host. in summa. de testibus. §. super quibus. Item intelligo, qd sunt formandi nō p̄cise, sed causatiuē: qm si loquimur ex parte actoris, non respondebit suæ positioni uerbali: quia debet esse formata, & etiā non admittit sui articuli uerbales ad probandum: quia nō sunt formati, hoc est in scriptis concepti. Si loquimur ex parte rei, nō respondebit suis positionibus uerbaliibus defensibilibus, nec admittentur sui articuli defensibiles uerbales: qd nō sunt formati, hoc est in scriptis concepti, & in hoc uersatur, nedum fauor rei, ut deliberet uer qd bus habet respondere, & circumspiciat, que actor pbare intēdit, an sint pertinentia, & quales habeat in contrarium defensionis: sed etiam

sed etiam fauor iudicis: qui habet compellere reum respondere positionibus, ut cognoscat, an sit eis respondendum, & an articuli sint probabiles, & ad probandum admittendi. Si ergo actor uel reus uolunt dare in scriptis, imputeur eis, & lis suo Marte procurat. De materia hac articulorum, quare sunt dandi uide. Inn. in c. per tuas. de testi. Ad unicum aduertet: quia quidā solent facere reū rōdere positionibus, & articulis uerbo, & sine scriptis, ac semoto procuratore, & aduocato. & licet bona conscientia moueantur, tñ non seruatur equalitas: qd est uetitū in iudicijs. ut l. fi. C. de fru. & li. expen. quia actor concepit cum deliberatione ponendo in scriptis suam positionem cū cōsilio procuratoris, & aduocati, & reus uerbo rōdēdo, de facili poterat incurrere dispendium, aut captionem. Quare solēbā dare cōsiliū reo, ut qd actor hoc peteret Reus similiter peteret, qd actor uerbo, & semoto procuratore, & aduocato diceret, ad que uellet Reum rōdere, & illo uerbo Reus pari modo rōderet. Et sic intelligenda est practica qua utitur ¶ i theorica scripta plene in c. j. de confes. l. vj. Item no. qd sm Guil. & Gen. dñam inter sniam, & diffinitionē: quia snia debet ferri ex scripti recitatione. ut c. & si snia. de re iud. Diffinitio aut pot ore teni inter partes fieri per iudicem, & postea in actis inferi, arg. c. Albericus. de testi. Sed certe hic sumit diffinitio pro snia diffinitiuā, qd debet ferri in scriptis et in hoc sumario, & plano, ac pacifico iudicio. ut j. in parte sequenti huius clementinē: non aut loquitur de interlocutoria, qd sine scripto pot fieri. ut l. qd iussit. ff. de re iud. Præterea, qd aduertē dñam, quae in pluribus est inter libellum, & petitionem uerbale in actis insertam: qm sm Pau. libellus, continere debet quaedam, qd concernunt formā: & quaedam, qd respiciunt intentionem, & quo ad omnia debet esse aperte conceptus. ut no. in Spe. de libel. concep. §. quid libellus. Si enim esset in pte conceptus, iudex dilaniare posset eum dentibus. ut no. l. j. ff. de of. assess. & facit l. j. §. j. & qd ibi no. ff. l. mel. fal. mo. di. Petitio uerò solum continere debet ea, qd respiciunt intentionē, vt aperte ea concipiatur, & necessariò inferatur ex aliquo medio, his omisis, qd respiciunt formam, & hoc ad finem ut illi conformetur snia, ut hic. Item libellus debet dari iudici ante citationem factā, sm opinionem Iaco. de are. Ia. de ra. & Pe. pro quo. l. fi. C. de anna. excoptione, & probatur in dicta Aut. offeratur, & s. dixi: petitio aut uerbali fieri pot post citationē. Sed certe stylus est in Trimum: qm libellus datur post citationem factā, siue agatur corā ordinario siue coram delegato, imò plus est post terminum citationis tñ asignatur terminus ad dandum, & recipiendum libellum. Item libellus debet dari in scriptis, petitio uero sufficit, qd si uerbali ut hic. Item sm aliquos, libellus debet offerri reo per actorem: petitio nō & glo. sentit hic super uerbo formari: sed non placet: quia actor non debet esse notarius, aut scriba. Sufficit enim, qd iudici offerat libellum s̄ reum: & reus de mandato iudicis habebit copiam per notarium causae. Et sic practicamus. Nā licet hoc posset actor facere, vt tradere reo unum libellum, & similem iudici, tñ ad hoc non cogitur. Item quia reus debet hñ libellū, siue copiam libelli expensis actoris, non aut copiam petitionis, vt s. dixi. Item est dñia, quo ad effectū quia qd dr datur libellus: tunc lis prolongatur p̄p̄ exceptiones propolitas s̄ formam libelli: quae prolongatio hoc respectu cessaret, qd fit uerbali petitio: ubi forma extrinseca nō interuenit, ut s. dictū est: forma enim intrinseca est necessaria in quadunc; petitione uerbali, alias snia sequi non pot. c. examinata de iudicijs. Itē quo ad aliud: quia libello est respondendum affirmatiuē, uel negatiuē litem contestando, ut l. j. & Aut. offeratur. C. de litis contestatio. alias non posset ad uerba procedi. ut l. cōsentaneum. C. quo, & qd Iudex. petitioni uerò nequa, ut hic. nā ei non rōdeo, ad uerba proceditur, ut hic: et reo absente, & ita practicamus. Quod est uerum: qd petitio uerbali est necessariò recipienda, uel p̄ naturam cause: de qua in cle. dispendiosam. s. de iudi. uel p̄ speciale cōmissionē, de qua hic. Vbi non requiritur litis contestatio. Secus si de uoluntate partium, vt iudicis expressa uel tacita admittetur petitio uerbali: ubi erat libellus offerendus, & lis contestanda: nam tunc quo ad hunc effectū nō est dñia inter libellum, & hanc uerbalem petitionem, ita qd utrobique lis esset contestanda, & s̄ absentem lite non contestata. nō esset procedendum. Item aduertē, qd litis contestatio pot fieri nedum per negationem, imò per confessionem. necesse est sniam sequi debere. l. proinde. §. notandum. ff. ad l. Aquil. ac snia tunc non esset dñia: qd de sui natura imponit finem liti, ut l. j. ff. de re iud. cum hic non esset uia lis, nec controuersia, sed spontanea confessio: mouentur alia ratione, quia l. rem non nouam. §. patroni. C. de iud

35 dicijs. ponit litis contestatio. qd est qd actor firmat, & reus negat. Vnde si reus confiteatur, non est forma, ergo nec contestatio litis: sed malè dicunt, quia tex. simplr dicit nullas esse partes iudicis in confitentem, nisi in condemnando. ut d. §. notandum, nec distinguit inter confitentem, qui primo negauerat, & confitentem, qui à principio bonam fidem agnouerat: sed, & lis fuit pendens antelitem contestatam statim qd reus per citationem habuit scientiam eius, de quo lis mouebatur s̄ cum. ut cle. cum lue. s. vt li. pendens. Vnde nō est inconueniens, qd huic liti, que sic dr pendere, imponatur snis per sniam, & per hoc cessat. l. j. ff. de re iud. Nec ob. d. l. rem non nouā. §. patroni. quia refertur ad patronos, qualiter habeant iurare post litem contestata. eo casu, quo habent exercere officium suum: qd non contingit, nisi qd negatiuē lis est contestata. ¶ Si enim lis est contestata affirmatiuē, tunc aduocati nullae sunt partes, sicut nec iudicis. ut d. §. notandum. Vbi ergo cōfessio facta nulla petitione præcedente, puta quia actor nullā querelam exposuit, nec aliter petijt eū p̄ demeritum iudex non posset ferre sniam, cū non reperiat petitionem cui illam p̄firmer. Vnde tunc datur, uel fit p̄ceptum de soluendo. ut l. si debitori. p̄gallega. Si aut esset facta petitio concludens ad condemnationem sequens confessio, siue tunc facta, siue in terminis ad rōndendum siue alias quo cunq; sufficit, cum habeatur loco probationis uerq ad condemnationem. pro quo l. ij. §. sniam reus. & ibi per Iaco. Butr. licet glo. §. C. de iura. calumnie. lis enim fuit in mora per actorem, & intumata, & litis pendencia ex hoc indicta. Igitur debet snia terminari: pro hoc facit, quia in criminalibus post confessionem huius ferenda est diffinitiuā. ut l. si cōfessus. ff. de custo. re. & l. qui sniam. C. de penis. Igitur & in ciuilibus. arg. l. addictos. C. de appellationi. & l. non tantum. ff. de appellationi. Nec ob. l. una. C. de confes. ubi confesi habentur pro condemnatis: quia uerum est, quo ad hoc ut agatur ex confessione in factū snia, sed fit executio: si agatur actione in factum ex confessione, non expectatur, ut feratur sententia, sed ut ueniatur ad executionē, & ad estimationem, si ferenda erant. Non enim est reuocata in dubium confessio sponte facta, & an sit executioni mandata uel nō: ex quo ipsa cōfessio non impugnatur, uelut erronea, aut aliter uitiola. iuxta nota. in l. una. C. de confes. Attamen ipse iudex, coram quo facta fuit cōfessio, pot inde sententiam ferre: nam istud non nocet reo, & prodest actori. Ex quo inferitur, qd expensas sententiæ, & totius litis forsan non sublinebat reus confitens, sed actor: nisi reus ante fuerit in malitia. arg. l. in fundo. ff. de rei uen 37 di. Item sciendum, qd iuramentum calumnie: quia præstat in litis exordio, hoc est statim post litem contestata. ut c. j. de iuramē. calum. in negotio uidelicet in quo proceditur iuris ordine non seruato post factam petitionem uerbalem, & antiquam ipse iudex, coram quo facta citationem est præstandum, ut uoluit Genz. sed post petitionē uerbalem, & ante articulorū dationem. ¶ Sed certe ex ordium litis potest sumi duobus modis. Vno modo pro proemio litis, hoc est qd reus habuit p̄ citationē notitiā litis, qd sibi mouebatur, iuxta cle. cū lite. s. ut li. pen. Et de hoc primordium non intellexerunt dicti docto. nec sm eos autor dictæ decretalis. j. de iura. calum. Alio modo, prout est fundata lis partium testatione coi, 39 hoc est per litis p̄testationē: qd cum antea quis non dicitur agere, sed agere uelle p̄ p̄ variationem promissam. Et de hoc ipsi intellexerunt, & istud est uerum litis iuramentū: sm Gen. alle. in Aut. de litigio. §. si uero initium. colla. viij. nam quo ad perpetuandū iurisdictionem uel interrumpendam p̄sumptionem, citatio dr esse litis exordium. ut c. gratum. de of. delega. & l. fin. C. de anna. excep. & quo ad faciendū rem litigiosam. ut no. in c. super q̄stionum. de of. 40 deleg. tñ cle. cum lite. s. ut li. pendens. ¶ ut aut licet stylus practicus se habeat in Trimum, qd iuramentum calumnie, quod generaliter præstat, sit præstandum statim post citationem primæquam, nō tñ tendat, ut ueritas manifestetur, & malicia euitetur. Ita necessarium est, ut præstetur ante litis contestationem, sicut post, & ita oblationem libelli uel dationem petitionis, sicut post, cum calumnia possit utrobique cōmitti, imò & maxime an litis contestatio, quo tēpore solet admitti uariatio, ut l. edita. C. de edendo. cū simili. ideo ut uariatio sine calumnia procedat, necessarium esse ut 41 ante præstetur: tamen standū est stylo, qd qui habetur p̄ legitiuam iuris interpretatione. ut l. si de interpretatione. ff. de legi. illud autem scias: qd in causis in quibus p̄ceditur simpliciter & c. iuxta hanc clementi. loco litis contestatio, seruatur, & datur terminus

vtiq; parti ad iurandum, & deliberandū, in quo reus si uolet de-
 liberatus potest cedere, uel cōtendere, & tunc iurare de calumnia
 non cōmittenda in tota causa. & iste terminus est cōmunis, prout
 42 praefticamus in curia. ¶ Ex quibus infertur: ¶ qd sicut lites con-
 testatio est terminus, quo p̄cluditur uia omnib. dilatorijs excep-
 tionibus omnibus competentibus. ut c. inter monasteriū. de sen-
 ten. & re iudi. l. filiusfami. §. veterani. cum simi. ff. de procura. ita &
 hęc iuramenti p̄statio sup̄ causa principali, cum succedat loco
 litis p̄statio. In casibus huiusmodi operabit̄ raturandē, ut vltra
 dilatorię non possunt opponi. Sed aduerte: antequā lis p̄stet̄ per
 reum afferendo negatiuē, uel affirmatiuē, licet fuerit p̄sumax in
 litē p̄stando, & licet actor q̄tum in se erat fuerit litem p̄status,
 nihilominus poterit p̄ponere exceptiones dilatorias a iure p̄mis-
 sas: ex quo lis nō est p̄stata, nec pro p̄stata habita: ac q̄q; in cau-
 sis istis summarijs &c. reus in termino assignato ad iurandū, & de
 liberandū fuerit p̄sumax, si tñ actori iurauerit, habet̄ lis pro p̄sta-
 ta, quo ad ambos. & sic uia dilatorijs p̄ponendis esse p̄clusa.
 43 ¶ Vnde exceptio p̄curatoriam, uel 3, Tu non potes esse p̄curator,
 uel caueas de rato, cum de mādato dubitet̄, nō poterit reus
 opponere post tale iur̄m p̄stitum. ut l. papia. §. rari. ff. de p̄curato-
 ribus. &c. Collige ergo, qd post tale iur̄m p̄stitum (cū habeat
 fitione iuris uel uoluntate principis loco litis p̄statis) lice-
 bunt omnia, q̄ in alio iudicio ordinariē agitando liceret lite p̄sta-
 ta: & que in illo non liceret post litē p̄stata, nec in isto lice-
 bunt post hanc quasi litem p̄stata, & similiter, q̄ non licebāt
 in illo ante litem cōtestata. nec licebūt, & in isto ante hanc quasi
 litem p̄stata, & q̄ licebant in illo ante litem p̄stata. licebūt & in
 isto ante hanc q̄si litem p̄stata: nisi essent tales exceptiones, q̄
 cederent ad prorogationem litem. Et pro tanto sicut per litem p̄sta-
 tio, p̄clusa est uia, ut nō p̄stent̄ opponi incompetenti iudici-
 cis p̄ tacitam prorogationē: ut l. j. & l. ij. in prin. ff. de iudi. ita &
 in istis iudicijs, in quibus habet̄ lis pro quasi p̄sta, censet̄ p̄clusa,
 & sicut ante litem p̄sta, locus erat penitentię, ut l. si p̄uenit. ff. de
 iurisd. om. iu. ita & erit locus ante hanc quasi litem p̄stata p̄-
 nitentię. Ad idē quo ad intellectū. l. in criminali. C. de iurisd. om.
 iudi. & Auten. statutus. C. de epi. & cle. & c. si diligenti. de fo. cō.
 pet. aliās esset deterioris p̄ditionis causa h̄mōi, de qua loquit̄ ista
 cle. & in summarijs non essent ita breuis finis: q̄ esset q̄ mentem
 huius p̄statis. Allegat ad p̄missa idem Cardi. Medio. no. Inn. &
 Compo. & Ioan. in c. j. de elec. in vj. & Spe. ti. de appel. §. qualiter.
 44 ver. pone. l. c. infer. §. in eū, §. p̄curator p̄stitutus in causa h̄mōi
 poterit aliū p̄curatorē p̄stituere, habita hac lite p̄ quasi p̄stata,
 ut sicut possit lite uere conte. q̄ dñs litem effectus. ut l. neq;. C. de
 p̄cur. & c. j. de p̄cu. in vj. ita & nūc poterit quasi dñs litem effectus.
 arg. l. is q̄ in p̄cur. §. si tutor. ff. de iur. tu. §. si aut. clā. ad idē, qd si p̄curator
 post litē p̄te. p̄stitutus si exerceat actū aliquem, qui nō possit exer-
 cere, nisi post litē p̄stata. uideť p̄ hoc effectus adeo dñs litem, ut pos-
 sit substituere alium. ut no. in l. nihil. C. de procura. & illā gl. ibi se
 quit̄ Pe. & Ia. bu. ita p̄curator interueniens in hoc summario iu-
 dicio post quasi litem p̄stata. statim q̄ exercuit actū, qui non potuit
 exerceri ante, uideť effectus quasi dñs, & sic poterit aliū substitu-
 ere. Nec ob. l. ij. C. de p̄for. eius. li. quia ibi nondum exercuerat ali-
 quem actū. & ideo tenet̄ cauere de rato: aliās non teneret̄. ut l. pō-
 ponius. §. rari. ff. de p̄cura. qd est §. in eum nota dignū &c. Cōclude
 45 §. in Lapum, ¶ qd ista cle. prout loquit̄ de snā p̄stata p̄titioni,
 debet intelligi q̄tum ad priuatiū interesse partiū litigantiū, ibi,
 non autem q̄tum ad interesse iuris publici, ut quia agit de matri-
 monio carnali, uel spiritali, uel anime periculo: nā ibi nō atēdit̄
 p̄titioni forma, nec uoluntas partiū, sed necessitas rei tantū, sed
 §. in ueritate habitā ferat̄ snā, q̄ non transit in rē iudicatā. de re
 iudi. c. lator. & c. p̄ sanguine. & c. cū bertoldus, cū pluribus alijs si-
 46 milibus, quę allegat. Sed certe uidet̄ esse idē, hoc saluo: ¶ quia in
 casibus priuatis ubi p̄statio est erronea, & forsitan p̄staret iudici eā
 esse erroneam, & pars non opponeret̄ iudex haberet̄ condemnare
 §. in confessionem. ar. l. illicitas. §. ueritas. nisi forsitan sibi constaret
 ut iudici. tūc enim non haberet̄ sequi confessionem: quia q̄ cō-
 scienter sibi notum ut ministro sententiaret, & per hoc uideret̄
 47 esse ubique idem, uidelicet, ¶ qd sententia debet esse conformis
 p̄titioni, ubi sententia est ferenda pro actorē: aliās non. hoc tñ re-
 formatū est: quia sententia sic conformis, uel aliter lata q̄ matri-
 moniū carnale, non transit in rē iudicatam, alq̄ sic in beneficijs
 & ita p̄sticamus. Item dicit̄ ille, qd quādammodum per litem
 contestationem p̄uidet̄ his, qui non possunt absolute agere q̄ si
 hi obnoxios iurā l. tenatus. ff. de of. p̄. ita & p̄ uideret̄ p̄ hanc q̄si

48 litem cōtestationē. ¶ Præterea dicit, ¶ qd p̄titione p̄ actorē in causa
 conuentionis est fienda in ipso litem exordio, ut hic. qd intelligitur
 uel cū ipsa citatione j. ar. l. fi. C. de anna. excep. uel statim facta
 49 ipsa citatione. ut Auten. offeratur. C. de litem cōte. ¶ p̄titione autem
 que est fienda per reū in cā rēcōuentionis, & sic corā eodē iudi-
 ce, est fienda in ipso litem exordio, ut hic, hoc est post factā p̄titione
 nē actoris, ut sic sit p̄pria rēcōuentionis: & tūc est p̄pria reus, q̄ uo-
 catus est, & ideo uel p̄t eam faceret̄ ante litem p̄stata. uel quasi sup
 p̄titione actoris: uel statim post, ut supra dictū est. Et hoc ad finē:
 ut p̄titione huius rei gaudeat beneficio rēcōuentionis: ut d. c. ij.
 de or. cogni. Sed hic est aduertendū: quia cum debeant simul tra-
 ctari hę due causę conuentionis, & rēcōuentionis, si rēcōuentione
 fuit statim post litem p̄stata. sup̄ causa p̄uentionis: tūc essent in p̄-
 iudiciū causę cōuentionis, que differet̄ donec sup̄ causa rēcōuentionis
 esset litē p̄stata, que forsitan nō sic de facili erat fienda: & istius
 sententię fuit Bar. in l. cū Papiniani. Vbi diffusē p̄sequit̄ hanc
 materiam. Sed certe quia in mora modici tēporis nō est immorandū,
 nec uis fida. ut l. & si post tres. ff. de sig. cau. & ideo dicendū est, qd
 ualeat statim post litem contest. factā, & ex tunc in ambabus causis
 in simul proceditur, in vna sententia terminabuntur.
 1 ¶ Positiones fiunt, ut lis citius finiatur.
 2 Positionem negans, negat & p̄titionem.
 3 Probationes in criminalibus debet esse luce meridiana clariores.
 4 Articuli dandi non sunt ubi instrumenta, & munimenta alia produ-
 cuntur, ex illorum enim inspectione apparet an sint pertinencia,
 uel non.
 5 Articuli, & positiones quomodo differant.
 6 Articulorum, & positionum datio non fuit inuenta primo à iure:
 sed à consuetudine.
 7 Articuli, & positiones sunt de solemnibus ordinis iudiciarij.
 8 Instrumenta faciētia ad causam p̄ducta dicunt̄ munimenta, & quare.
 9 Probata actoris intentione, probanda est & defensio rei.
 10 Terminus omnes in palatio Pape sunt peremptoriij.
 11 Terminij assignari debent diuersis temporibus.
 12 Articuli quādo probandi sunt per testes, qui sunt extra curiā, de-
 cernitur remissio per partes. Et huiusmodi remissiones sub bulla
 transire debent ex stylo antiquo.
 13 Instrumenta coram iudice remissionis, que fit propter testium pro-
 ductionis, produci possunt.
 14 Remissio nunquam datur pro instrumentis producendis.
 15 Testes probatorios in curia producere curans facultatem habet co-
 ram iudice remissionis producere reprobatos.
 16 Remissio an danda sit ei, qui testes productos in curia reprobare
 uelit extra curiam.
 17 Terminio dato per iudicem ad producendum instrumenta: an eo cla-
 pso amplius produci possint.
 18 Iudicij boni est litem dirimere.
 19 Instrumenta producere nemo cogitur.
 20 Probandi facultas non est angustanda.
 21 Terminus semel assignatus ad producendum omnia elapsus, an ite-
 rum sit assignandus.
 22 Articuli dati realiter post terminum lapsum recipiuntur, & ad-
 mittuntur si sint admissibiles, & non obiectiui.
 23 Calumnia in eo q̄ articulos uel instrumenta realiter p̄ducit, nō p̄sumit̄.
 24 Reus nollens de calumnia iurare, habetur pro confesso.
 25 Iudex ex officio suo supplet in his, que sunt facti.
 26 Iudex laborare debet, ut ueritatem sciat.
 27 Respondere tenetur pars ad instantiam partis interrogatorijs etiam
 post litem contestationem datis.
 28 Respondet ante litem contestationem solū interrogatorijs ad litem
 p̄parationem pertinentibus, post litem uero cōtestationem inter-
 rogatorijs ad litem decisionem pertinentibus.
 29 Ad litem decisionem tendentia dispositio danda sunt, & dicuntur
 positiones: quod contenta in eis affirmantur, & ponantur pro ce-
 ro sic esse, ut in capitulis continentur.
 30 Vbi cunq; dicit̄, signum est aliquando temporis comprehensiuū.
 31 Index facta conclusionem non poterit ad partis instantiam partem
 interrogare.
 32 Index iuristitiam faceret, si ad partis instantiam, & suadente equi-
 tate, nullct̄ compellere partem ad respondendum.
 33 Ad sententiam diffinitiuam, in causa summarie, & de plano com-
 missam, ferendam citandę sunt partes, et sufficit una citatio: licet
 non peremptoria. nume. 34.

Termini

35 Terminus omnes in quibuscunq; causis in palatio Pape sunt per-
 emptoriij, si id non exprimat̄.
 36 Sententia in causa summarie, & de plano commissa ferri debet in
 scriptis: item proferr̄ debet per sententiantem, non per alium
 suo mandato. nume. 37. Et ferri potest stando. num. 38.
 39 Conclusio necessario in causis est fienda: exceptis causis summarie,
 & de plano commissis.
 40 Concludere si nollent partes, Iudex pronuntiare potest conclusum
 in causa, licet illud improprie sententiatum sit.
 41 Conclusio, an sit de substantia iudicij.

MERVM Quia. Hęc est quarta pars, q̄ subdiuiditur
 in quinq;. Primò p̄mittit̄ cā adiectionis. Secundò
 ponit̄ ipsa adiectione circa dationē positionū, & articu-
 lorum. Alia est adiectione circa productionem proba-
 tionum, & munimentorum. Tertia est circa responones interro-
 gationum. Quarta est circa prolationem sententiarum, & con-
 demnationum. Secunda ibi mos. Tertia ibi ad exhibendum. Quar-
 ta ibi interrogabit. Quinta ibi suam &c. Casus. Positiones, & arti-
 culi dari, munimenta & actus produci, partes per iudicem inter-
 rogari, & sententia in scriptis fieri debent, ut hic continetur. h. d.
 1 Nota, ¶ qd positiones fiunt solū ad finem ut lis citius soluiatur:
 nam illis respondendum est per partem aduersam, que si confitea-
 tur, non restat nisi, uel sententia feratur. ut l. proinde. §. non dum. ff.
 ad l. Aquil. & dixi in p̄cedenti parte. Nec ob. qd frustratorij fiunt,
 2 & sic finis eorum est prorogatio litem: q̄ si sicut reus negauit p̄ti-
 tionē, sic negabat positionem, quia p̄titione fuit negata prout fa-
 cta fuit: & quia forsitan erant probanda, que reus non negaret, q̄q;
 intentionem principalem actoris negasset. Ideo fiunt positiones,
 ut clare glo. probat per duo exempla. Vnum in eo, qui conuenit̄
 ut debitor ex causa mutui ab hærede creditorum, qui licet
 negauerit se fuisse obligatum ex mutuo, & sic responderit p̄titioni
 super hoc formatę negatiuē, tamen de facili posset confite-
 ri petentem esse heredem illius, quem assererat esse creditorem,
 & si negasset, oportebat petentem hoc etiam probare. Hęc enim
 sunt duo media, per que infertur conclusio p̄titionis, uidelicet
 qd talis mutauit, & quia decessit relicto, & existente suo hærede
 eo, qui petit. Aliud est quando reus opponit exceptionem pacti
 de non petendo uel solutionis, aut aliam peremptoriam, & p̄ hoc
 negat se obligatum: nam pōt confiteri petentem esse heredem illi-
 us cuius se dixit hærede: ex quo releuabit eum ab onere pro-
 bandi. Vnde §. in gl. q̄q; reus negando resistat principali intentio-
 ni actoris: ita qd quo ad illam non proficeret positionem facere,
 tñ multum prodest actori facere positiones pp̄ media &c. Ex qui-
 bus infertur p̄titionis conclusio, quibus cōfessatus non esset reus
 sibi contrarius. Item quod articuli fiunt causa probationum sicut
 3 darum clariors: ¶ que in causis criminalibus debet esse luce meri-
 diana clariores. l. sciant. C. de proba. quod intelligo de probatio-
 nibus fiendis per testes iuxta. c. per tuas. de testi. & ibi per Inn. c.
 4 presentium de testi. in vj. nā p̄pter instrumenta, & alia munimē-
 ta non sunt dandi articuli: qm̄ ex illorum inspectione apparet an
 sint pertinencia, uel non. l. cum p̄ceibus. C. de probatio. l. opti-
 mam. C. de contrahenda. & committenda stipulatione. cum simi-
 li. facit. c. olim. de censu. & quod ibi nota per Inn. producens enim
 illa potest p̄uidere, quod continent, secus autem in testibus
 5 ut ibi per eum &c. Ex quibus collige, ¶ differētiam inter positio-
 nes, & articulos. Positiones fiunt causa releuandi ponentem ab
 onere probandi, uidelicet per partis alterius confessionem. Arti-
 culi uero fiunt causa probandi clarē intentionem ponentis, ut
 hic. Et sic positiones fiunt pro examinatione partis alterius, ut
 respōdeat quid sentiat. Articuli uero fiunt pro examinatione testi-
 fii, ut interrogati in eis respondeant, quod sciunt: ut l. testium.
 C. de testi. & c. cām. q̄ de testi. vnde p̄curatores habent ex more,
 & eorum stylo petere responderi articulis in quantum positiones
 sunt, & adiuncti eos ad probandum, in quantum articuli sunt
 6 Item ¶ qd datio articulorū & positionū nō fuit inuenta primò à iu-
 re, sed à consuetudine uel vsu. Nam ante Gregorium. ix. non fue-
 rat expressum: ipse enim prius statuit super hoc q̄ alius. ut. c. du-
 dum. ij. de elec. §. in glo. de iure aut̄ ciuili non uidet̄ esse expressum
 no. glo. in l. prolata. C. de sen. dum enumerat ordinē iudiciarium,
 qualis est nō exprimit quicq; de positionibus, & articulis. ¶ Item
 qd ex, que sunt obseruata vsu longeuo tendētia ad bonū finem ut
 in proposito, ad enucleandā, f. ueritatem, & ad litem minuendam
 sunt seruanda, ac etiā sunt in statum rationabiliter deducenda, ut

hic. concor. c. licet. j. de p̄reb. in vj. & l. fi. C. de hęc. insti. & sic no.
 7 ¶ qd articuli: & positiones sunt de solemnitatibus ordinis iudicia-
 rij: quia statutum est per hanc cle. ut dentur. Vnde si non dentur
 non uel ualere iudicium: debet eñ ad hoc assignari terminus, alias
 omisio redderet iudicium nullum, & ita p̄sticatur in iudicio:
 quod est intelligendum nedom in hoc iudicio, ubi proceditur iu-
 ris ordine in totum non seruato, sed etiam ut multo magis in iu-
 dicio, in quo proceditur seruato iuris ordine, §. in glo. Nam actor
 simpliciter approbat usum huius, & ideo sicut ille erat etiam in
 causis in quibus procedebatur iuris ordine seruato: ita & ista ap-
 probatio etiam illas causas respicit. arg. l. quanto magis. ff. de iu-
 re iurando. cum similibus. Item qd seruanda est consuetudo ita iu-
 dicia solita seruari, siue tendat ad litem decisionem. ut c. cum uenit
 sent. de eo qui mit. in possel. siue ad litem ordinationem. ut l. iij. §.
 si. ff. de testi. no. Host. in c. ex literis. de constit. & j. dicam latius
 §. in Guil. No. qd istud primū, qd hic additur est potestatum arbi-
 trio iudicis relicto, & ideo non necessitat. ut l. non semper. C.
 quomodo, & quando Iudex. & l. non quicquid. ff. de iudi. cum si-
 mi. Vnde collige, quod in hoc iudicio plano, & pacifico Iudex
 delegatus interdum uult, quod actor det primò positiones, & se-
 cundò articulos: & tunc potest siue ambę partes contradicant, si-
 ue vna pars consentiat, & alia contradicat. Et est ratio: quia cum
 positiones tendant ad faciliorem expeditionem litium: Iudex est
 audiendus si uiam illam sequi uult, & qd non fiant incertationes.
 ar. l. quidam estimauerunt. ff. si cer. pe. cum simili. Interdum uult,
 qd dentur positiones, & articuli infimul, & tunc aut ambę partes
 consentiunt, & pōt: aut ambę partes contradicunt, & non pōt: ut
 hic in uer. aut vna pars cōtradicit & altera consentit, & potest, ut
 hic: non distincto, an contradicat ponens an aduersarius contra
 quem ponitur. cum enim hic loquatur de p̄ditione partiū, & sic
 in plurali, non sufficeret contradictio vnius. arg. l. pluribus. ff. de
 procu. ubi aut loqueremur de iudicio in quo proceditur iuris ordi-
 ne seruato: tunc uideretur, qd Iudex non posset ordinare ut da-
 rentur infimul positiones, & articuli si ambę partes p̄dicant, ut
 hic: nec etiam si altera pars contradicat: speciale enim est in hoc
 casu, ut possit parte vna tantum contradicente: legi in ceteris cō-
 trarium est ius cōmune, uel ius singulare. ff. de ergi. cum sim. Nos
 aut p̄sticamus, & ita se habet vsus longæui temporis cuius non
 extat memoria contraria si semper datur terminus infimul ad po-
 nendum, & articulandum, & non solum a actori, idē etiam & reo,
 & plus in palatio Apostolico datur ambobus idem terminus ia
 cā bñficiari: in prophana uero actor hēt terminū. xx. dierū. hoc to-
 tum fit causa litium finiendarum celerius, sed malitia procuratorum
 supplet in tantum, ut fere reddantur lites in curia immorta-
 les: an autē alia sit forma positionum, q̄ fit articulorū, tex. nō aper-
 rit, nec gl. dicit. Ideo p̄sticatur. quia dñ in p̄emio positiones,
 & articulos, nisi dicas qd capitulum dicit in suo principio Ponit:
 per hoc patet, qd est positio: dū subditur, & probare intendit l. Per
 hoc patet, qd est articulus, & sic uidet̄ qd idem capitulum est p̄ti-
 tio, & articulus. Not. ¶ qd instrumenta ad causam faciētia, si p̄du-
 cantur, dicuntur munimenta: quia munient causam etiam q̄ pro-
 ducentem si faciant p̄ eum. ut c. cum venerabilis. de excep. cōcor.
 ad tex. c. cupientes. in prin. de elec. in vj. cum alijs allegatis. in glo.
 & concol. l. gesta. C. de senten. & re iudi. ¶ Item, qd ambabus par-
 tibus assignatur infimul terminus idem ad producendum omnia
 quibus uolunt uti in causa. Nec ob. l. si quidem. C. de excep. & l. p̄-
 emptorias. C. senten. re. non pos. & quod no. in l. exceptionē. C. de
 9 proba. & no. in c. de testibus. de test. ¶ ibi probata autoris intēti-
 one p̄bnda est defensio rei: quia §. in gl. illud locū hēt in iudicio in
 quo procedit̄ rigorosē, hic plane & pacificē. Sed certe stylus curię
 habet qd in oibus causis ēť p̄phanis in quib. rigorosē p̄cedit, sta-
 titur idem terminus, & est cōis ambabus partibus ad producendum
 omnia, & sic Spe. dicit se sępe obrinuisse ut referet in Spe. ti.
 de fin. instru. ed. §. nunc dicamus. uerum plus addit: qd ille terminus
 est peremptorius, & ideo sua opinio quibusdam uidebatur, ut ait,
 dura. cum iure liceat has probationes vsque ad conclusionem fa-
 cere. de fid. instru. c. cū dilectus. & c. cum Ioannes. & dicta l. per
 emptorias. Vñ q̄q; Iudex hoc possit, non tñ debet: ut d. l. nō quic-
 10 quam. Dñi mei dixi uobis. ¶ qd in palatio omnes termini sunt
 peremptoriij, licet non exprimat̄, hoc f. respectu, ut scilicet assigna-
 tus iterum non assignetur, non tñ est si peremptorius, quin articu-
 li de iure post talem terminum lapsum producantur. Item no. §. in
 gl. qd iste terminus ad producendum omnia, p̄sticandus est post
 expectum positionum effectum, hoc est post responsonem eis fa-

HH 4. Gan. &

Etiam, & post examinationem articulorum doctorum: nam iustitiam esse, ut actori assignaretur terminus ad probandum, antequam sciret in quo est relictus, & quid oporteat eum probare, nec etiam conciliatio seu immixtio terminorum scienda est, videlicet assignare nunc terminum. xx. dierum ad ponendum, & articulandum, & quod ex tunc habeant terminum vnius mensis ad producendum omnia &c. ¶ Ex quo ultimo habes, quod terminum debent assignare in diversis temporibus, ita quod vna assignatio fiat post aliam, non autem in eodem tempore. & sic practicus: vno enim termino assignato ad vnum, actum debet iudicis officium conquire. C. de dil. l. siue pars. secundum Gen. facit, quod dicitur de trina denuntiatione necessaria iuxta l. si uenerit. ff. de pig. actio. & illa non possit fieri vno contextu: sicut ibi nota. Sed parum, aut nihil facit. Nos autem practicus: quod non facta vlla responsione positionibus, nec examinatis articulis, sed solum assignatio, & tunc termino ad dicendum contra, assignat terminus ad producendum omnia. Ita quod terminus ad respondendum, & si per admissionem articulorum referatur ultimo loco ante conclusionem: verumtamen, & sine hoc stylo posset lis citius terminari: sed tunc quando hic stylus inoleuit, erant in palatio cause arduis, sed quarum hodiernis, xx. fuissent, tunc illarum fere centum cope tentes. Vnde non curarunt de abbreviacione litis, qui tunc preerant. & iste stylus deriuatus est communi obseruantia in omnibus causis quantumcumque modicis in graue dispendium litigantium. Preterea dic etiam, quod istud fm, quod hic additur, est pratum, & arbitrium. dicitur enim valeat assignare: at tamen nihil excipitur, ubi ambe partes contradicerent: per quos videtur, quod etiam si ambe partes vellent, quod iste terminus non esset communis, non impediretur hoc facultas, sed certe, quia exceptio prefata posita fuit in principio, videretur & melius, quod referatur ad hęc duo potestatiua.

12 arg. l. talis scriptura. ff. de leg. j. Item, quod quando articuli sunt probandi per testes, qui sunt extra curiam, decernitur remissio ad partes, de cuius forma habes in c. presentium. de testi. & huiusmodi remissiones transeunt sub nulla, & transire debent ex stylo antiquo: tamen de facto dominus noster Papa quandoque concedit, quod sub sigillo transeat auditoris, & plus nonnulli ex eis citra quodcumque mandatum, non tamen sine temeritatis audacia presumunt sub suo sigillo decernere remissionem ad partes extra curiam de partium consensu: quod est absurdum, tum quia non sunt delegati, sed solum auditores, & eis sit causarum distributio, & si essent ordinarij, non possent extra curiam precipere. ar. l. j. cum vrbem. ff. de offic. prefec. vrb. tum quia usurpant casum soli Papae referuatum. arg. c. maiores. de hap. & est sententia excommunicationis generalis lata in ipsos auditores, sic attentantes dudum, ut audio, sed noui nesciunt, que antiquitus gesta sunt. Preterea

13 scias quod coram iudice remissionis, que fit propter testium productiones, possunt instrumenta produci, & sic in consequentiam conceditur quod principaliter prohibetur. argumento c. ex tenore. de foro compe. & l. quoties. C. de iudi. & l. petend. C. de tempo. in inte. testi. §. penul. cum simi. ¶ Sic etiam practicus: nunquam enim datur remissio pro instrumentis producendis: datur autem omni tempore compulso per quam vtens illa potest consequi illa instrumenta, que sibi videbantur vtilia, & illa producet. ¶ Scias etiam fm gl. propter generalitatem huiusmodi literarum: quod istud locum habet siue remissio fuerit concessa pro testibus probatorijs, siue pro testibus reprobatorijs: de quibus in c. licet. de proba. & in c. licet. iij. de testi. & habemus in c. presentium. de testi. in vj. ¶ Practicus autem, quod in eadem litera remissionis, siue sit communis quo ad testes probatorios vtriusque partis producendos, siue vnius partis tantum: nihilominus erit communis quo ad testes reprobatorios: quia is, qui curat producere testes probatorios habet facultatem coram iudice remissionis producere reprobatorios. ¶ Sed an si testes productos in curia quis velit reprobare per testes extra curiam, an sit ei danda remissio: Non recordor me vidisse in practica, nec scio, quid obseruet cancellaria, nec spatium habui inquirendi: tamen videtur, quod deberet concedi, cum subsit eadem ratio. arg. l. a titio. ff. de ver. obli. cum

17 similibus. ¶ Item hic est ar. a contrario sensu coram iudice, qui assignat partibus certum terminum ad producendum instrumenta, non poterunt lapsu dicto termino produci instrumenta: quoniam si hoc conceditur, non obstante assignatione huic iudici remissionis censetur denegatum iudici assignationis. ar. l. cum pretor. in prin. ff. de iudi. & l. maritus. C. de procura. verum illi testi potest esse respondendi: quod quamquam productio instrumentorum

sit scienda coram iudice cause qui assignauit terminum ad producendum instrumenta, nihilominus poterit etiam fieri coram iudice remissionis, licet remissio concedatur solum pro testibus. Aut igitur verba remissionis hęc habent, & hoc expeditum est: aut non habent, & tunc beneficio probationum sciendarum per testes admittentur probationes sciende per instrumenta coram eodem iudice remissionis, & sic practicus. ar. eorum, que dicta sunt de beneficio reconuentionis. §. in parte. iij. Sed quia iste intellectus, non fuit apud gl. sed solum ille de quo dixi in principio huius notabilis, colligendum est hic esse approbatam opi. Odostr. & Spe. titu. de dil. §. videndum. ver. quid sit datus. que dixerunt per lapsum terminum fuisse preclusam viam ampliori productioni per quibus l. mancipiorum. ff. de ope. le. l. distamari. C. de inge. ma. l. qui ea. C. qui accusa. non pos. & l. si eo tempore. C. de remis. pig. c. licet. in prin. de proba. & quod ibi no. in j. gl. & c. si tibi absent. de

18 preben. in vj. ¶ quia boni iudicis esse licet dirimere. c. finem. & c. si. de do. & p. tu. & l. quidam est imauerunt. Alij verò sunt in contraria opi. dicentes, quod instrumenta possunt produci quandoque vltimo ad conclusionem. ut c. cu dilectus. de fin. instru. ¶ pro quibus facit: quod nemo cogitur producere instrumenta. Vnde in sua parte est, producere si, & quando, & que velit. l. j. §. edenda. ff. de eden. pro quibus etiam facit l. iudices. & Aut. iubemus. C. de iudi. & l. nec omitta. C. de liber. causa. & l. vnius facinoris. §. cognituum. ff. de quest. vbi vsque ad sententiam possunt fieri probationes. Facit etiam: quia Veritas non esse occultanda, ¶ nec probandi facultas angustanda. l. f. C. de hereti. occultatur enim veritas si instrumenta non possent produci, quibus visis forsitan pars alia cederet liti: & quia contra has ambas contrarias opiniones. facit clemen. excommunicationis. §. de excep. Ideo sunt alij, qui distinguunt dicentes: quod huius productio est nociua alteri parti in eo, quod cum potuerat reprobasse instrumenta, que nunc producuntur si in termino assignato fuissent producta per testes quos habebat: nunc uero non potest: quia dicit testes sunt mortui, & tunc non ualere huiusmodi productio post terminum facta: aut huiusmodi productio non nociua: quia salua manet reprobatio, & ualere productio horum opi. & equam approbat hic gl. & alle. dictam l. mancipiorum. & c. j. de do. & contu. & dictum c. si tibi absent. & quod no. in l. si rem. §. quilibet. ff. de euc. ¶ Sed certe durum esset probare, quod habebat testes per quos poterat reprobare: nam sibi asserenti simpliciter non est credendum, & sic malignaretur presumptiuè. Preterea si sciebat se haberet tales testes, & contra se esse talia instrumenta, debuit facere suam diligentiam, saltem ut dicti testes examinarentur ad eternam memoriam, iuxta l. in lege Aquilia l. delictum. ff. ad. l. aquil. §. c. quoniam frequenter.

21 ut li. non conte. Dicendum est ergo, quod aut queris, an iste terminus semel assignatus ad producendum omnia elapsus sit, iterum assignandus. Et dico quod non: quia siue fuerit dictum peremptorie, siue non, idem est, cum ceteratur, & sit peremptorius. Aut queris an per lapsum hunc terminum realiter possint partes coniunctim, uel diuisim producere aliqua instrumenta. Et dico quod possunt, & ualebit productio, & ita practicus etiam in articulis: quia dati realiter post terminum lapsum recipiuntur, & admittuntur si sint admissibiles, & non obiectiuè: arg. cle. constitutionem. §. de elec. ¶ Non enim potest calumnia presumi in eo, qui realiter producit articulos, uel instrumenta. arg. l. cōtinuus. §. cum ita. ff. de uer. obli. & ideo materia obiectiuè requiritur, quod sit bene specificata, ac peccinata: non quod sit necesse, quod omnia probentur, sed quia presumptio est calumnia contra dantem hanc materiam; & ideo si duos testes bonos producens, ut abfuturos super tua materia obiectiuè, per duos probaretur substantia horum articulorum proficeret ad remissionem eorum, & ad uictoriam, etiam si non fuissent debite specificati: talis enim probatio, que fit de presenti per duos testes, excludit omnem presumptionem calumnia. Et ita fuit practicum in quadam causa tempore meo presenti domino meo Gregori. xj. fe. re. Nec obiura primo alle. quia ibi fuit adiecta communitio, quod ultra non audiret quis lapsu termino, unde propter quandam quasi contemptum in hoc puniatur. arg. l. unice. ff. si quis ius di. non obt. & ar. l. i. §. si aut reus. C. de iura calum. ¶ ubi propter contemptum rei nolentis de calumnia iurare, habetur pro confesso, & condemnatur. & uide not. per Bar. in d. l. mancipiorum. ¶ Nota quod iudex habet interrogare partes in quacunque parte litis, quando cum mouerit equitas. concor. l. ubicunque. ff. de inter. act. Et attende: quia istam interrogationem faciet, vel ex officio suo, vel ad partium instantiam

instantiam. Ex quibus collige primò, quod iudex ex officio suo supplet in his, que sunt facti: contra regulam que habetur in l. vni ca. C. vt que def. aduo. par. sed hic non supplet, sed a partibus existit responsonem ad suam interrogationem. ¶ Nam laborare debet, ut ueritatem sciat, quam habere nequit melius quam ex partium confessione. arg. l. f. C. si per vim vel alio modo. ¶ Secundò collige, quod pars ad instantiam partis respondere tenetur in interrogatorijs datis etiam post litem conte. ¶ licet solum respondeatur interrogatorijs pertinentibus ad litem preparationem, vt. l. j. ff. de interro. act. at tamen post litem conte. responderet interrogatorijs tendentibus ad litem decisionem, vt hic. Sed hic aduerte: quia in his que pertinent ad litem preparationem, cum regulariter sint de facto citati respondere habentis, & ignota interroganti non audiretur respondere debens, si peteret illa interrogatorijs dari di

29 positiuè: ¶ et ea que pertinent ad litem decisionem, sunt danda dispositiuè. Et ideo dicuntur positiones: quia contenta in eis affirmantur, & ponuntur pro certo sic esse, vt in capitulis continetur. Et ideo do tibi procuratori nouam practicum, & practices, rogo re, aliquando. Nam uides ex stilo, quod dantur interrogatorijs etiam quod ad litem decisionem tendentia contra abfuturum reum etiam ante litem conte. imò in ipso procemio litis, & arctatur sub pena, ut de curia non recedat, donec responderet sufficienter, certe potes petere, quod det actor dispositiuè ea, que tendunt ad litem decisionem, & alias non respondeas. Est enim magnus effectus: quoniam si dantur dispositiuè, positio nocebit ponenti: si autem interrogatiuè nequaquam: quia nihil posuit. Facit tota materia.

30 C. & ff. de confel. ¶ Tertio collige, quod istud verbum, Vbiunque, quod est signum vniuersale, non est signum locorum comprehensum, sed temporium: non enim in quocunque loco: quia non in loco extraiudiciali, sed in quacunque parte litis: vt sic comprehendatur omne tempus vsque ad sententiam prolationem. Pro quo c. cum Ioannes. de fi. instru. ita in ipso instanti, quo uult ferre hanc interrogationem, prout dicimus de iuramento, quod prestat in supplementum probationum: nam in ipso instanti quædam sententia solet ex stylo exigi, & nihil est aliud, quam quædam responsio ad interrogationem iudicis, vt solet dici in l. admonen

31 di. ff. de iure iuran. cum simi. ¶ Verum facta conclusionem iudex non poterit ad instantiam partis partem interrogare, per dictam Aut. iubemus. cum simi. sed ex officio suo sic, hoc saluo fm gl. quia in hoc iudicio plano, & pacifico, ut sit speciale, poterit etiam facta conclusionem responsio exigi a parte per iudicem ad partis instantiam. Sed certe imputandum esset parti, qui conclusit antequam hanc exigeret responsonem. ar. regulæ damnus & c. de regu. iur. li. vj. ¶ Quarto collige, quod istud tertium adiectum est necessarium: dicitur enim, interrogabit, ¶ & sic iniustitiam facit, si contra æquitatem suadentem nolit compellere ad instantiam partis respondere partem uel ex officio suo. Vbi ergo pars instat, & instare potest, tunc locus esset appellationi: ubi autem pars instare non possit, sed æquitas suadet, iudex peccat mortaliter, non interrogando ex suo officio, ut hic. iuncto. c. iij. de ma. & obe. hæc habent locum super articulis antiquis, & super nouis, hoc est de nouo emergentibus interrogare non potest iudex maxime ad partis instantiam conclusionem obstante. secundum. Lap. Sed certe si exceptio de nouo non superuenisset, non audiretur, ut dictum est:

32 alias sic. ut in simili. in l. j. C. de iudi. No. ¶ quod in hoc iudicio pacifico atque plano ex quo ferenda est sententia diffinitiuè, debet ad illam audiendam pars citari. concor. l. j. §. Item cum de edicto. ff. que sen. si. app. re. Nec mirum: quia illa est necessaria, & in notorijs. ut no. in c. ad nostram. iij. de iure iuran. & no. Inno. in c. r. ua. de cohabi. cle. & mu. Verum secundum Lap. sunt ambe partes citandæ, ut hic dicitur ad sententiam diffinitiuam audiendam, ita quod alteram non sufficit: alle. no. c. constituit. de offi. dele. sed certe istud est, quod ubi pars instat pro sententia ferenda tunc citanda est sola pars aduersa ad hoc, licet aliqui cauetosi faciant, quod etiam ad idem assignetur terminus ipsi parti instanti: pro quo gl. in l. iij. in fin. magna. gloss. C. quomodo & quando iudex. & iudex ex suo officio si uellet dare partibus non obstantibus, & e facere citari satis rigorose procederet, & forsan iniuste. Et debet intelligi, quod not. in dicto. cap. consulu. Item, ¶ quod sufficit una sola quo ad hoc citatio, licet non fuerit dictum peremptorie. nam hic speciale est. Et ideo in ceteris est contrarium ius commune. ut l. j. in ff. ad muni. In alijs uero iudicijs, ubi sententia est ferenda debent esse tres citationes. ut l. ad peremptoria. ff. de iudi. & l. tres. C. quo. & quando iudex. uel una peremptoria

pro omnibus. ita ut no. Io. xxiiij. quæstio. iij. c. de illicita. Ber. de offi. dele. c. consuluit. Inno. in c. ad petitionem. de accu. Spec. ti. de cita. §. viso. ver. quid sit lata. & no. in l. j. C. quomodo & quando iudex. ¶ Stylus tamen est alius in palatio. nam vt supra dixi omnes termini sunt peremptorij in quibuscunque causis etiam si id non exprimitur. Et ita practicus. Item etiam, quod in isto iudicio speciali debet ferri sententia in scriptis: Rationem assignauit. §. in parte secunda, & sic reprobat opinio Egi. qui tenebat contrariu.

37 in c. nouit. de iudi. ¶ Item debet proferri per sententiam non per alio suo mandato, & in his duobus nihil est speciale hic: ¶ sed in eo, quod hic potest proferre sententiam stando est speciale, quia in alijs pro tribunali sedendo ferre tenetur. vt. c. si. de reg. iur. in vj. Item quod istud quartu adiectu vt ferre possit suam stado est potestatiuum. nam ferre potest eam, si uelit sedendo, sed ipsum ferre per seipsum, & inscriptis est necessarium: vt hic. Item. quod iudex debet sententiam ferre secundum acta, & probata in causa. concor. l. illicitas. §. ueritas. ff. de offi. presi. pro quo uidetur, quod etiam contra conscientiam propriam, ut faciunt quidam auditores sequentes communem opinionem, sed si hoc faciunt contra conscientiam propriam in iure, laudo: si autem contra conscientiam in facto: tunc, est incidere in grandem questionem, quam nunc non examino. Facit tamen vt ferat, quia procedit, vt minister & non habet aliam conscientiam quam per acta. Ita quod non uidetur vt sequatur conscientiam propriam, quam solum habet ut priuata

39 persona. ar. l. apud filium. cum simi. ff. de ma. iudic. Nota, ¶ quod conclusio regulariter est in causis faciendæ: si enim fecit speciale in hoc iudicio non solentur in possit omitti. ergo sicut in alijs pro quo cle. causam. supra. de cau. pos. & proprie. & c. auditus. de pecu. c. cum dilectus. & c. cum Ioannes. de fi. instru. Nec ob. quod no. in l. prolatam. C. de sen. ubi gl. nihil dicit de conclusione. quia fatendum est, uel quod forma alia sit de iure ciuili, uel quod non sit necessaria conclusio, dum tamen partes plenè sint audite in iuribus earum stilus habet quod fiat conclusio, & multum probat hanc partem talem. Licet secundum gl. in causis prophanis in Bononia non concludatur: sed in beneficijs sic. Addit tamen, ¶ quod ubi partes nolent concludere, iudex potest pronuntiare conclusum in causa. Sed istud est improprie sententiarum, & prolatum, ex quo non erat conclusum. Genze. uerò tenet, ¶ quod conclusio non est de substantia iudicij, licet fieri solent. c. pastoralis. de cau. pos. & proprie. Dic ergo, quod in termino ad concludendum uel iudex concludet cum ambabus partibus uolentibus, uel cum altera uolente, & si ambe contradicant, iudex poterit concludere, & habebitur pro conclusio, quo ad partes, que concludere recusabant: in eorum enim contumaciam, seu rebellionem extitit conclusum: Fa-teor tamē, quod si partes concorditer sub spe pacis renuerunt vsque ad tempus concludere, & ulterius procedere, quod tunc iudex a concludendo deberet superfedere. ar. l. j. §. & post. ff. de ope. no. nuntiat. & cle. quamdiu. supra. de appella.

¶ **Ius idem statuendum est, ubi est eadem ratio.**

¶ **VAE OMNIA.** Hęc est quinta pars: & dicit in summa sic. ¶ Vbi est eadem ratio, ubi idem ius statuendum est. Ad istud concor. l. illud. ff. ad. l. Aquil. cum sim. Aduerte ex hac particula: quod ultra casus enumeratos in clem. dispendiosam. §. de iudi. & in c. si. de hereti. in vj. non est dare tex. in quo exprimantur ista quatuor copulatiuè, sicut fit hic. Nam in c. indemnitate. §. si uero. de elec. in vj. quod allegat gl. non sunt ista quatuor, & tamen sine dubio in casu illo seruaretur ista constitutio, tantò que magis, quanto per hanc constitutionem solum tolluntur que dam, que sunt de regula positiua, & referuntur que, sunt de regula naturali ac diuina. arg. l. quoties. C. de preci. impera. offe. cum simi. Sed dubium remanet: quia clemen. dispendiosam. est potestatiua. an ergo efficiatur necessitatiua in casibus in quibus per hanc cle. iudex arctatur, cogita.

1 ¶ **Forma commissionis potest de partium consensu non seruari.**
2 **Res de facili ad naturam suam primequam reuertitur.**
3 **Præuilegium speciale de facili tollitur, ut ad ius commune reditus fiat.**
4 **Iudex si in causa summarie, & de plano commissus procederet ordine iudicarij seruato partibus contradicentibus: processus non ualere.**
5 **Non contradictio habetur pro tacito consensu.**

- 6 Non contradicentibus partibus, & consentientibus partibus: he clausule idem important.
- 7 Iudex vbi in iudicio summario seruare habet de partium expresso consensu ordinem iudicium in tota lite, & in aliquibus seruauit: penitentia partium superueniens non impedit iudicem quominus, & in reliquis eundem ordinem seruet.
- 8 Iudex si ordinem, quem seruare debebat, non seruet de consensu partium, non ex hoc validatur processus: non enim in partium potestate fuit ordinem a iure datum peruertere.
- 9 Vfus longeuus licite in causis allegatur: siue vsus ad litem ordinationem siue decisionem tendat.
- 10 Locus iudicij attendendus est vbi de litem ordinatione queritur. Et quid si de litem decisione queratur.
- 11 Dos, & donatio propter nuptias sunt petende secundum consuetudinem loci vbi contractum est matrimonium.
- 12 Testamentum factum Tholose cum duobus testibus iuxta consuetudinem illius loci, valet vt ex eo succedatur etiam quo ad bona existentia in locis, vbi viuunt iure communi.
- 13 Testamentum nihil est, quam dispositio hereditatis.

S I T A M E N. Hæc est sexta pars, & vltima constitutionis: & in effectu dicit. Processus non irritatur, si consensu partium hac scripta forma solenni ordine procedatur.

¶ Nota, quod forma commissionis, siue rescripti potest de partium uoluntate non seruari. concor. l. prima. §. & post. ff. de ope. no. nuntia. Nec ob. c. cum dilecta. de rescrip. vbi nō valet processus si ordo datus in rescripto, non seruetur: quia ibi non fuit consensus partium consensus super non seruatiōe ordinis datus in rescripto, hic sic. Vel ibi quando ordo datus violatur, hic quando in fauorem partium amborum vel alterius tantum aliquid de obseruantia iuris relaxatur: nam tunc fauori huic ipse partes renuntiare possunt, vt. l. si quis in conscribendo. C. de pac. maxime: §. quia res de facili reuertitur ad naturam suam primam: vt. l. si vnus. §. in specie. ff. de pac. §. & de facili tollitur privilegium speciale, vt fiat reditus ad ius commune, vt. l. eius militis. §. militia militis. ff. de testa. mili.

¶ Item nota à contrario, quod si iudex seruaret ordinem iudicium partibus contradicentibus, non ualere processus, sed istud est verum quando mandabatur iudici, ut sic procederet, & sic ad hæc arctabatur, secus si sua uoluntati relinquatur: nam tunc potest vti arbitrio suo, etiam partibus contradicentibus, secundum glossa. & etiam no. in clem. dispendiosam. §. de iudi. Quod intelligo, quando arbitrio suo utitur bono zelo, secus si malo, vt dixi supra in parte secunda. ¶ Collige ergo duos casus principales. Interdum iudex scripta hac commissione uult seruare ordinem iudicium: Interdum non uult procedere, nisi secundum formam commissionis. Primò casu est aduertendum: quia aliquando hoc facit de consensu partium, & valet processus, vt hic. Aliquando partes ambe vel altera tantum contradicunt, & tunc, aut loquimur in his que relicta nō sunt arbitrio iudicis, & nō valet processus: vt dicto c. cum dilecta. de rescrip. aut de his, quæ relicta sunt arbitrio iudicis, & tunc aut malo zelo mouetur uolens seruare ordinem iudicium: & non ualebit processus. ar. l. Thais ancilla. §. sortire. ff. de fide. liber. aut bono zelo mouetur, & potest. vt. l. non quicquid. cum si. ff. de iudi. Secundò casu est aduertendum: quod aut ambe partes consentiunt, & est expeditum, aut ambe partes contradicunt vel altera tantum, & tunc aut loquimur in his, que arctant iudicem sic procedere, & contradicentium nihil valet, vt dicto c. cum dilecta. aut loquimur in his quæ relicta sunt arbitrio iudicis, & tunc aut bono zelo mouetur, & bene facit non consentiendo partibus: aut malo zelo mouetur, & tunc male facit, vt dixi in dicta parte secunda. Item no. hic casum secundum glossa. §. vbi Non contradicentibus habetur pro tacito consensu. concor. c. de accu. in vj. Non ob. de rescrip. c. statutum. §. in nullo. in vj. vbi requiritur expressus consensus: quia aliquando ad validationem actus exigitur expressus consensus, & tunc, non contradicentibus, non sufficit. Ratio: quia tunc tacitus consensus non sufficeret, vt dicto. §. in nullo. Aliquando exigitur simpliciter consensus, & tunc tacitus consensus sufficit, vt. l. qui ad certum. ff. loca. Aliquando exigitur non contradicentibus, & tunc non sufficit contradicentibus, qui contradicere poterat, ut hic. super quo uide l. ij. §. uoluntate, & quod ibi solet dici. ff. solu. matri. & sic ultimo casu c. nuda. c. uo. pro media inter consensum, & dissentium. de quo ui-

de ut no. in c. is qui tacet. de reg. iur. in vj. in proposito autem sumitur, non contradicentibus pro consensu tacito. Licet gl. magna. hic in nuat contra. Vnde idem est §. dicere: non contradicentibus partibus, & consentientibus partibus, sicut si ambe consentiant, ualet processus, & si ambe contradicant, uel altera earum secus. ¶ Item nota secundum glossa. §. quod ubi iudex in hoc iudicio summario de uoluntate partium expressa habuit seruare in tota lite ordinem iudicium, quem in aliquibus etiam seruauit, quod penitentia eorum superueniens non potest impedire iudicem, quominus etiam in reliquis obseruet ordinem iudicium. argu. regula. quod semel. de reg. iur. in vj. secus si solum iudici seruanti ordinem iudicium non contradicentibus: quia tunc, Non contradicentibus, tandiu nocet, quandiu durat in actibus separabilibus, sicut sunt iudicij, sicut patet in theoria, & ex practica: quoniam aliud est libelli oblatio, siue petitio, aliud litem contestatio, aliud iuramenti de calumnia prestatio, aliud positio, & articulorum datio, & sic de similibus, & sic de uno ad aliud, non infertur. Istud tenet etiam hic Genzeli. postico, quod de consensu partium tacito iudex inchoat ordinem iudicium seruare. allegat in argu. x. q. iij. c. quia cognouimus. ff. de ope. l. l. operis. C. de episcopis, & clerici. aut. p. g. sbyteros. posita super lege generaliter, dicendum uidelicet: quod aut actus reliqui expediendi sunt de his, qui sunt dimissi arbitrio iudicis. & tunc ex quo partibus consentit procedere iuris ordine seruato, iam elegit, & sic uariare non potest. argu. l. apud Aufidium. ff. de ope. lega. Aut sunt de actibus necessitatibus, & tunc iudex malefecit consentiendo partibus. Et ideo quia quanto magis ultra procederet seruando ordinem, tanto magis delinqueret. argu. c. fi. de consue. uidetur, quod nedum partibus penitentibus imò etiam partibus non penitentibus non debet ultra procedere. Nam licet tex. iste dicat, processum sic factum non esse irritum, nec irritandum, non tamen excusat iudicem à peccato contemptus, quod commisit non seruando præceptum principis. c. solite. de maio. & obediens.

¶ Præterea dic secundum glossa. §. quod si iudex, qui seruare debet ordinem iudicium, illum non seruet de uoluntate expressa, uel tacita, aut non contradicentibus partibus, non propterea ualidatur, quia non fuit in eorum potestate ordinem solenni à iure datum peruertere. argu. l. nemo. ff. de legat. j. Et ratio differentie inter hunc casum, & casum huius cle. est in promptu: quoniam iudex, qui non habet seruare ordinem ex forma commissionis, si illum seruare, nihil mali agit, imò bene: quia reducit res ad naturam suam comunem, & primariam omittit privilegio. argu. l. vnus. §. quod in specie. ff. de pac. & l. eius militis. §. militia militis. ff. de test. mi. at ubi habet seruare ordinem, & non seruat, tunc male facit. Et ideo consensus partium non sufficit. Vnum tamen, ut supra dixi, scias: quod licet talis processus, non ualeat, ut processus, ualebit tamen ut pactum actitata quæ continentur in eo. ar. eius quod no. in l. ij. C. communia utriusque iudicij. sicut enim sententiam iam latam, & processum iam factum nulliter possunt partes communi consensu approbare, cum agatur ex pacto, ut in dicto no. ita uidetur, quod processum fiendum taliter possint approbare ad ipsorum præiudicium, ut agatur semper ex pacto ipsorum: cum in hoc nō legatur. Respublica. Et sic non obliuiscen. §. si paciscar. & quod ibi no. ff. de pac. Pro quo. l. fi. C. de tempo. appell. Conclude. ¶ Item dic secundum Guil. quod in causis licite allegatur usus longeuus, per hunc tex. quod intelligit siue usus tendat ad litem ordinationem, siue ad litem decisionem. ut c. cum uenissent. de eo qui mit. in possess. Addit, quod ubi queritur de litem ordinatione attendendus est locus iudicij. ut. l. iij. §. si. ff. de testi. ubi autem queritur de litem decisione, & tunc aut quæstio est de reali actione, & attendetur consuetudo loci ubi res sita est. ut dicto c. cum uenissent. facit l. pupillo. ff. de tuto. & cu. da. ab his, aut est quæstio de personali, & tunc in ciuilibus attendetur locus contractus. ut l. si fundus. ff. de euic. & c. Romana. §. contractentes, de foro compe. in vj. in criminalibus autem attendetur locus delicti perpetrati. c. postulasti. de fo. compe. Facit Ant. quia in provincia. C. ubi de cri. agi oportet. &c. Ex quibus infert, quod dos, & donatio propter nuptias sunt petende secundum consuetudinem loci, ubi contractum est matrimonium, licet ambo contrahentes, uel eorum alter sint aliunde: quoniam licet contra substantialia matrimonij, non ualeat consuetudo, ut despon. c. j. & finali. de spon. du. ualet tamen circa accidentalia. ut. c. donatio. de dona. inter uirum & uxorem. Et per ista uidetur, quod si correctanus uel forensis petat rem suam à Iudeo uel à Christiano possessore

possore sibi ablatam, uel subtraham, probante possessore, quod ea emerat in carteria publica, & secundum statutum, & consuetudinem huius ciuitatis, nō erat restituenda: nisi prius pretio sibi restituito, quod ex posuerat, quod possessor est tutus: nam ista consuetudo tendit ad litem decisionem, & quia agitur reali, attendetur locus, vbi res est posita. vnde siue agatur coram auditore camere, uel in palatio apostolico, siue in curia temporali preualebit consuetudo huius ciuitatis, vbi res sita est, que vendicatur. ar. dicti. c. cum uenissent. Item infert Guil. quod testamentum factum Tholose cum duobus testibus iuxta consuetudinem illius loci, ualet, vt ex eo succedatur, etiam quo ad bona existentia in locis ubi viuunt iure cōi, & seruatur, quod non ualeat testamentum nisi factum coram. vij. testibus vt in castella, sed non vt succedatur, quo ad bona existentia in Nauarra: vbi testamentum non ualet nisi factum in presentia episcopi uel officialis sui. Mouetur quia consuetudo Nauarre, non concernit ordinationem testamenti: imò afficit rem super qua tractatus sit. & sic seruanda est ita, vt testamentum non ualeat, quo ad bona sita Nauarre, sicut eum. & huius sententię fuit primò Iaco. de Ra. & Pet. vt Cy. refert in l. j. in ver. uideamus. C. de

sum. Tri. Sed certe non placet: quia cum paganus non possit decedere, nisi cum vnico testamento, necesse est, vt faciat testamentum sicut consuetudinem, vbi testamentum facit, & aliter facere uideretur esse perniciosum, & scandalosum. ar. c. ij. de offi. or. quia in re cum testari potuerit, & testatus est, & de testamento docet factio legitime sicut locum ubi factum est. ar. l. si fundus. ff. de euic. hæres omnia bona habebit: §. quia testamentum nihil aliud est, quam dispositio hereditatis. vt. l. j. ff. de testa. & sic attendetur locus testamenti: ex quo bona ueniunt in consequentiam. arg. l. j. in prin. ff. de legi. tu. & l. omnium. C. de testa. facit. l. fi. C. de preferi. lon. tempo. & istud tenet Cy. facit l. fi. C. de anna. excep. & l. iij. C. si pen. app. mor. inter. Nec ob. quod consuetudo Nauarre afficiat: quia uerum est ubi testamentum ubi factum fuit. Secus ergo alibi. arg. d. l. iij. §. si. ff. de testi. Præterea, & consuetudo Nauarre est localis, & facta ob fraudes uitandas, scilicet quæ in patria illa solebant committi. Que ratio cessat, dum alibi est confectum instrumentum. arg. l. in agris. ff. de acqui. re. do. cum similibus. facit ad materiam. l. j. & quod ibi nota. per Doct. C. de summa Trinitate, &c.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.
AA BB CC DD EE FF GG HH.

Omnes sunt quaterniones, præter HH ternionem.

R E P E R T O R I U M,
S I V E I N D E X

C O P I O S I S S I M U S

SUPER COMMENTARIIS D. BONIFACII DE VITALINIIS,
UTRIVSQUE CENSURAE DOCTORIS CLARISSIMI,
AC SACRAE APOSTOLICAE SEDIS AUDITORIS MERITISSIMI,

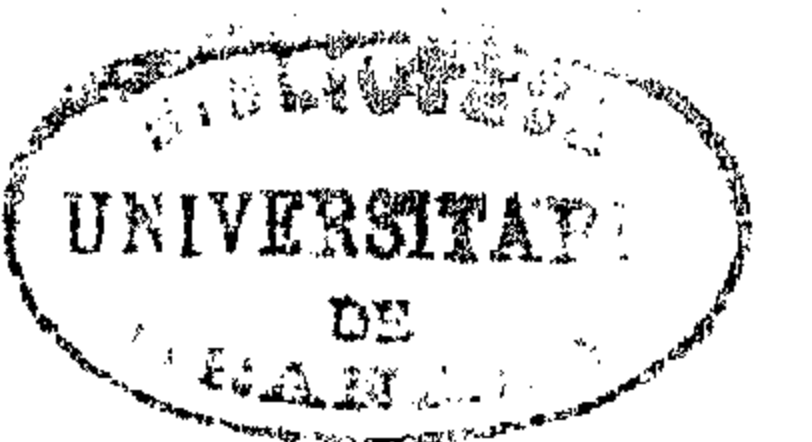
In Clementis, Papæ V. Constitutiones, quas Clémentinas appellant,
in alma vniuersitate Auinionen. editis.

In quo omnia in Commentarijs ipsis nota memoratūq; digna miro ordine alphabetico
digesta accuratissimè reperies.

IOANNE DE MANASSIO, V. I. DOC. PERSPICACISSIMO,
in Gymnasio Bituricen. iura proficiente, magno studio compactus.

VENETIIS, M. D. LXXIIII.

Tabula Rubricarum in Clementinis contentarum.

¶ Appellationibus.	*	folio.90	Præbendis:& dignitatibus.	104
¶ Baptismo & eius effectu.		fo.173	Privilegijs.	207
¶ Causa possessionis & proprietatis.		54	Probationibus.	64
¶ Celebratione missarum.		169	Procuratoribus.	40
Censibus.		163	¶ Rebus ecclesiæ non alienandis.	118
Concessione præbende.	*	115	Regularibus & transeuntibus ad religionem.	43
Consanguinitate & affinitate.		178	Religiosis domibus.	155
¶ Decimis.		157	Reliquijs & veneratione sanctorum.	175
Dolo & contumacia.		56	Renuntiatione.	30
¶ Electione & electi potestate.		16	Rerum permutatione.	121
Actate & qualitate.		22	Rescriptis.	11
Exceptionibus.		79	Restitutione in integrum.	* 46
Excessibus prælatorum.	*	201	¶ Sententia & re iudicata.	92
¶ Foro competentis.		51	Sententia excommunicationis.	116
¶ Hæreticis.		185	Sepulturis.	126
Homicidio.		195	Sequestratione possessionis & fructuum.	62
¶ Immunitate ecclesiarum.		177	Statu monachorum.	146
Iudejs & saracenis.		184	Supplenda negligentia prælatorum.	31
Iudicijs.	*	47	¶ Testamentis.	124
Iure patronatus.		159	Testibus.	67
Iureiurando.		73	¶ Verborum significatione.	* 236
¶ Magistris.		180	Vita & honestate clericorum.	101
¶ Officio iudicis ordinarij.		38	Vfuris.	198
¶ Officio vicarij.		35	Vt lite pendente nil innovetur.	57
¶ Officio & potestate iudicis delegati.		37		
¶ Pœnis.		212	¶ Finis.	
¶ Penitentijs & remissionibus.		228		

R E P E R T O R I U M
C O P I O S I S S I M U M
R E R V M M E M O R A B I L I U M,

SUPER COMMENTARIIS D. BONIFACII DE VITALINIIS,
VTRIVSQUE CENSURAE DOCTORIS CLARISSIMI,
AC SACRAE APOSTOLICAE SEDIS AUDITORIS MERITISSIMI,

In Clementis, Papæ V. Constitutiones, quas Clementinas appellant,
in alma vniuersitate Auinionen. editis.

A IO ANNE DE MANASSIO, V. I. DOC. PERSPICACISSIMO,
in Gymnasio Bituricen. iura proficiente, magno studio compactum.

ALITERA Ponitur exclusiue.cle.sicut appellatio-
nem.nu.5.de appella. fo. 94
A, dictio ponitur inclusiue. clemen. sicut appellatio-
nem.nu.35.de appella. fo. 94
A, ponitur inclusiue, & non exclusiue.super progno.
S.nos etiam.nu.9. 8
A, dictio denotat separationem.cle.ad nostram.nu.110.de hæret.195
¶ Ab adolecentes qui dicantur.in proæmio.S. qm nu. 18. 5
Ab, dictio denotat separationem.cle.ad nostram.nu.110.de hære.195
¶ Abbas & monachi faciunt cap.in proæmio.S.hoc sane.nu.52. 8
Abbas potest dare licentiam religioso spalem & generalem super lite
presenti & futura procurandi.cle.cum concessa.nu.47.de elec. 30
Abbas effectus Papa, an teneat redire ad monasterium. cle. cum con-
cessa.nu.31.de electio. 30
Abbas an possit agere de iuribus capituli.cle.1.nu.59.de rescrip. 12
Abbas punitur pena arbitraria concedens monacho ad consentiendum
electioni.cle.in plerisque.S.uolentes.nu.19.de elec. 26
Abbas, aut quicumq; alius existens in dignitate in ecclesia regulari aut
seculari collegiata, an possit prescribere bona obuientia sede na-
cante:& quod nõ reseruetur successori.cle.statutu.nu.55.de elec.29
Abbas reuocando priorem non conuentualem et proprio motu, non te-
netur interdico, unde ui.clem.dudum.S.quod si.nu.5.de sepult. 133
Abbas qui interest uenationi dicitur suspensus per annum a collatione
beneficiorum. & sic per consequens a perceptione fructuum illorũ.
cle.1.S.si quis.nu.9.de sta.mo. 150
Abbas habet potestatem instituendi curatum in ecclesia parochiali sine li-
centia episcopi, & tamen curatus non ideo erit exemptus.cle. dudũ.
S.uerum.nu.12.de sepul. 136
Abbas an possit concedere monacho ad uitam suam illa que sunt de mē-
sa ad annuam pensionem.ibi.nu.53
Abbas sine consensu sui conuentus potest licentiarie monachum super
executione testamenti assumenda. & idem de alijs immediate supe-
rioribus.cle.unica.nu.52.de testa. 125
Abbas non potest licentiarie monachũ sine consensu conuentus ad actũ
tendentem in preiudicium conuentus.ibi.nu.53
Abbas sine consensu sui conuentus potest licentiarie monachum super
executione testamenti assumenda:& idem de alijs immediate supe-
rioribus.cle.unica.nu.52.de testa. 125
Abbas non potest licentiarie monachum sine consensu conuentus ad
actum tendentem in preiudicium conuentus. ibi.nu.53
Abbas subicitur regulæ sui ordinis quo ad omnia, & sic comprehendit-
tur appellatione religiosi.ibidem nu.55
Abbas potest cogere propter bonum obedientie religiosum ad assumen-
dum onus exequendi testamentum, etiam non postulata licentia. cle.
unica.nu.74.de testamentis. 125
Abbas aut prior suspensus, quia interfuerit uenationi, nihilominus in ea
suspensione possunt reuocationes ad claustrum facere.clemen. 1.S.si
quis.nu.14.de sta.mona. 150
Abbas & prior non habens abbatem cui subicitur, equiparantur.cle.
1.S.si quis.nu.2.de sta.mo. 149
Abbas etiam non exemptus correctionem habet monachorum suorum,
& non ordinarius, saltem in leuibus criminibus: secus in grauibus.
cle.cupientes.nu.26.de penis. 219
Abbas non potest dispensare cum eius monacho, ut nõe proprio possit te-
nere proprium.clem.1.S.premissa.nu.10.de statu monacho. 154
Abbas etiam exemptus non potest facere unionem beneficiorum de iure
communi, nisi illi competat ex privilegio, aut consuetudine.clem.
1.S.ad hæc.nu.8.de sta.mo. 151
Abbas non potest obligare obedientiarie de immittendo eum perpe-
tuo.cle.1.S.sanc.nu.15.de sta.mona. 153
Abbate malitiosè remouente obedientiarium a beneficio manuali sup-
plicandum est superiori abbatis.ibi.nu.91
Abbas an possit relaxare illa que sunt præcepti ipsius ordinis quo ad
subditos.cle.1.S.statuimus.nu.37.de sta.mo. 147
Abbas licentiarie monachum de procurando damnnum monasterio, bñ
pro raptore.cle.1.S.quia uero.nu.24.de statu monachorum. 151
Abbas an possit absolue monachum excommunicatum ex percussio-
ne consocij intra claustrum.cle.1.S.quia uero.de sta. mo. 151
Abbas potest dispensare super esu carniũ cum monachis secretè, an
debeat tamen consentire episcopo super esu uisitati in locis prohibi-
tis.cle.ad nostrum.nu.83.de cens. 167
Abbas habens iurisdictionem quasi episcopalem, non potest facere pu-
blicare exactores pedagorum a clericis tanquam excommunicatos.
Quid de archiepiscopo.cle.præsentis.nu.53.de cens. 169
Abbatibus an teneant confiteri quolibet in mense, & cõionem recipere si-
cut & monachi.clem.1.S.sane.nu.25.de statu monachorum. 149
Abbatibus, priores conuentuales dicuntur prælati.clemen. unica.nu.3.
de supplen.neg.prela. 31
Abbatibus an dicantur habere iurisdictionem quasi episcopalem.clem.1.
nu.8.de reb.eccle.non ali. 119
Abbatibus possunt prioratus qui sunt de mensa abbatis monachis conce-
dere ad firmam ad modicum tempus: secus ad magnum.cle.unica.nu.
me.106.de excessu.prela. 209
Abbatibus & abbatissæ appellatione includuntur monasteria.cle.atten-
dentes.S.hoc igitur.nu.21.de statu mona. 154
Abbas tenet portare floccum, ut ceteris det exemplum, quãquam mona-
chi non sint soliti portare, dummodo ibi sit congregatio duodecim mo-
nachorum.clem.1.S.rursus.nu.4.de statu monachorum. 148
Abbas floccum suum de quo panno portare teneatur. ibi.nu.5
Abbas floccũ non tenet portare ubi non esset congregatio duodecim
monachorum, nisi consuetudine existente in contrarium.ibid. nu.6
Abbas seu alius presidens non tenetur de iure portare floccum siue in
monasterio conuentuali siue non conuentuali, si ibi non sit congrega-
tio duodecim monachorum.ibi.nu.7
Abbatia est electiua.ibi.nu.9
Abbatibus territorium dicitur usque ad septa:& idem de alio presidente
monasterio.ibi.nu.10
Abbas de iure non tenetur portare floccum nisi in tali abbatia sint duo
decim monachi ultra abbatem, & abbatem nõ comprehendens.ibi.nu.11
Abbatissa non potest excõicare.cle.1.nu.67.de celebratione missarũ. 171
Abbatissa non suspendit a beneficio.cle. quoniam.S.præsentis.nu.28.de
rita & honesta.cleri. 104

Repertorium rerum memorabilium

Abbatissa habens aliam abbatissam subiectam, eam non potest uisitare, cle. attendentes. §. si qui vero. nu. 9. de sta. mo. fol. 155
Abbatissa seruare tenetur clausuram. ibi. nu. 10.
Abbatissa si infra annum a tempore electionis & confirmationis pacifice non petierit benedictionem, ubi consuetudo prescripta requirit benedictionem, priuatur abbatissa, ubi non esset consuetudo prescripta non priuaretur. cle. attendentes. §. si qui vero. nu. 13. de statu monachorum. fol. 155
Abbatissa interdicta benedici, si non benedicatur, non priuatur eius dignitate. ibi. nu. 14.
Abbatissa si non petierit benedictionem infra annum non priuatur dignitate, si consuetudo qua tenetur petere benedictionem non fuerit prescripta spatio. 40. anno. ibi. nu. 15.
Abbatissa benedictio requirit impositionem manus Episcopalis, nec confertur nisi presbytero. ibi. nu. 16.
Abbatissa benedictio plus habet de ordinaria quam simplici benedictione. ibi. nu. 17.
Abbatissa benedictio est simplex & confertur non presbytero, nec requirit manus Episcopalem. ibi. nu. 18.
Abbatissa benedictio non est reiterabilis. ibi. nu. 19.
Abbatissa ex necessitate non est benedicenda, nisi consuetudine monasterij requirente. cle. attendentes. §. statumimus. nu. 1. de statu mona. 155
Abbas est benedicendus. ibi. nu. 2.
Abbas monachos ordinat. ibi. nu. 3.
Abbatissa propter sexus fragilitatem non ordinat. ibi. nu. 4.
Abbas benedictio est mixta inter benedictionem simplicem & ordinariam. ibidem nu. 5.
Abbatissa benedictio est simplex. & sic quilibet & dieb. pot. fieri. ibi. nu. 6
In abbatissa non debet promoueri corrupta, & si promouatur an sit benedicenda si consuetudo monasterij est ut benedicatur, & si non benedicatur obstante illo impedimento infra annum non priuatur dignitate. cle. attendentes. §. si qui vero. nu. 4. de statu monacho. 155
Abbatia & conuentuales prioratus equiparantur. cle. vnica. nu. 181. de excessi. prela. 107
Abesse quando dicitur appellatus ut illi notificatio appellations debeat fieri per appellatorem. cle. cam. §. quod si forsitan. nu. 3. de elec. 20
Ablatiu absoluti importat condonem. cle. in plerisque. nu. 22. de elec. 26
Abraham non peccauit fingendo uxorem esse sororem. cle. 1. nu. 21. de relig. domi. 156
Abfens an possit citari per edictum. cle. 1. nu. 32. de iudicijs. 48
Abfens non pot. condonari. cle. sepe. §. nos aut. nu. 63. de verb. signifi. 240
Abfens vtrum valeat examinari. cle. vnica. §. nos itaq. nu. 21. de iureiuran. 76
Abfentes in loco ubi vocati non debuerunt, non prestant nocumentum, cle. quod circa. nu. 27. de elec. 28
Abfentia contumacis repletur presentia Dei. cle. vnica. nu. 6. de dolo & contu. 56
Abfens non habetur pro presente propter presentiam Dei. ibi. nu. 7
Abfentia apparens ex actis an ualeat opponi ad impediendam executionem condemnationis expensarum absentis. cle. 1. nu. 101. de sent. & re iudi. 85
Abfoluere a pena & a culpa quid sit. cle. 1. nu. 77. de priuile. 209
Abfoluere obligatum an sit melius quam non obligatum condemnare. cle. vnica. nu. 42. de excep. 81
Abfolutio ad cautelam sicut non habet locum a sententia canonis vniuersalis, ita nec a sententia statuti synodalis vel prouincialis. cle. 1. nu. 45. de priuile. 208
Abfolutio a pena & a culpa non est iuris sed vulgi, cle. abusionibus nu. 42. de peniten. & remissio. 225
Abfolutio excommunicationis dicitur ordinari concessa si expresse se ad apostolicam non referretur. cle. vnica. §. si quis autem. nu. 7. de sequestra. possessio. & fruct. 64
Abfolutio criminis heresis spectare noscitur ad Episcopum tantum aut ad inquisitorem, tantum: nec concurrere debent necessariò in absoluen-do, licet concurrere debeant in condemnando. cle. 1. nu. 173. de hereti. 180
Abfolutus & haberi pro absoluto paria sunt. cle. si summus. nu. 32. de senten. excom. 235
Abfoluendi & ligandi potestatem Deus dedit Petro & successoribus suis. cle. ad nostram. nu. 46. de hereti. 194
Abfentendo potestate sibi commissa quis amittere dicitur potestatem, cle. volentes. nu. 126. de here. 192
Abusus dicitur quod solent fieri a longo tempore si est inhumanum, nec potest dici vsus. cle. 1. nu. 46. de peni. & remis. 223

Acceptare beneficium dicitur qui tacet quoties sibi presentem confertur, cle. vnica. §. secus. nu. 10. de concessione prebende. fol. 117
Acceptare & petere conferri an differant. cle. vnica. §. secus. nu. 22. de concess. preben. fol. 117
Acceptare quis potest beneficium vacans, sed vacaturum non. cle. vnica. §. secus. nu. 51. de concess. preben. fol. 117
Acceptatio simpliciter facta de beneficio si quod vacat, an valeat. ibi. nu. 52.
Acceptatio in genere in aliqua ecclesia facta de prebenda si qua vacaret, an valeat. & quid quod plures tunc in eadem vacarent. ibi. nu. 53.
Acceptare nomine alieno quis potest dignitatem. cle. vnica. §. secus. nu. 60. de concess. preben. 117
Acceptare quis potest per nuntium vel per epistolam. cle. vnica. §. secus. nu. 43. de concess. preben. 117
Acceptatio requirit mandatum in genere de acceptando beneficia cadentia in gratia. cle. vnica. §. secus. nu. 75. de concessione prebende. 118
Acceptatio beneficii tacita prodest quantum & expressa. cle. vnica. §. secus. nu. 26. de concess. preben. 117
Acceptatio que habet certum tempus ad eam sciendam, post tempus non pot. fieri, nec facere sibi prouideri, etiam ante collationem ordinis. cle. si iuxta. nu. 27. de preben. & digni. 114
Acceptans secundum mandatarium infra mensem primi mandatarij, an acquirat ius ad rem. super rubrica. de senten. & re iudi. nu. 15. 82.
Acceptatio an possit fieri in absentia executoris. cle. vnica. §. secus. nu. 41. de concess. preben. 117
Acceptatio beneficii potest fieri per procuratorem. cle. vnica. §. secus. nu. 57. de concess. preben. 117
Acceptatio ab exco. facta dat ius ad rem tantum, & non in re in beneficio. cle. si plures. nu. 4. de preben. & digni. 109
Acceptatio beneficii est separata a collatione illius: unde testibus publicis super collatione non sequitur, quin super acceptatione valeant produci. cle. testibus. nu. 132. de testi. 72
Acceptandi infra mensem facultatem habens, non pot. acceptare primum in genere vel aliud incertum. cle. vnica. §. secus. nu. 35. de concess. preben. 35
Accedens ad percussorem aò adiuuandi licet non adiuuerit, tamen tenetur. cle. 1. §. quia vero. nu. 18. de sta. mo. 150
Accessorium non regulatur sed regulatur. cle. si iuxta. nu. 7. de preb. & digni. 114
Accessorium licet validum non tamen potest validare principale nullum, cle. 1. nu. 20. de preben. & digni. 105
Accessorium aliquoties cuiusdam beneficii consideratur propter unitatem loci & identitatem ecclesiarum. cle. si iuxta. nu. 10. de preb. & digni. 114
Accessorium regulatur iuxta suum principale. ibi. nu. 11.
Accessorium licet pretiosius sequitur suum principale. cle. per literas nu. 5. de preben. & digni. 108
Accessorium sequitur suum principale, cle. volentes. nu. 79. de hereticis. 102
Accessorium regulatur iuxta suum principale. cle. constitutionem §. san. nu. 34. de electio. 25
Accidens potest adesse vel abesse propter subiecti corruptionem. cle. testibus. nu. 124. de testi. 72
Accusationis via proferenda est inquisitioni. cle. 1. nu. 55. de sen. & re iudi. 84
Actus, est nota fictionis, que proualeat veritati. cle. 1. nu. 5. de appellatio. 90
Actus an regulariter sequi teneatur forum rei. cle. 1. nu. 59. de sen. & re iudi. 84
Actus in causa reconuentionis pro reo habetur. cle. sepe. §. verum. nu. 16. de verb. signifi. 242
Actus in actione personali ad petitionem partis an teneatur declarare remota sua petitionis. cle. 1. nu. 135. de sententia & re iudi. 85
Actus nullitatem proponens an ad petitionem partis sue teneatur declarare causam specialem nullitatis. ibi. nu. 136.
Actus appellatus an contumace appellante prosequendo appellationem repellatur pro exte. excommunicationis. cle. vnica. nume. 65. de exceptio. 81
Actus impetrando gratiam si neutri, si lite pendente in curia, vigore illius potest procedi usque ad sententiam, absque intimatione sue vocationis partis alia, nisi prima citatio fuerit acta ad certam causam: nisi ex impetratione secunda transferretur onus probandi in reuocatum est intimatio scienda. cle. sepe contingit. nu. 47. de uer. sig. 238
Actus magis grauatur litigando cum procuratore rei, quam reus cum procuratore actoris. cle. 1. nu. 47. de procuratore. 41
Actus

Super comm. Bonifa. de vitalinijs in clem.

Actus & reus aequaliter debent in iudicijs procedere. cle. diffidiosam nu. 12. de iudicijs. fo. 49
Actus tenetur sequi forum rei. cle. sepe. nu. 9. de uerb. sig. fo. 242
Actus beneficium concessum quod procedatur summarie & de plano & c. prodest reo in causa reconuentionis. ibi. nu. 11.
Actus an permittatur proponere actiones diuersas & contrarias eodem momento: & an compellatur vnam earum eligere. cle. appellati. nu. 18. de appella. fo. 97
Actus potest statim dari tempus ad agendum. Quid de reo. cle. vnica nu. 44. de excep. 81
Actus excommunicato & appellanti permittitur prosecutio appellationis. cle. vnica. nu. 74. de excep. 81
Actus non probante etiam in beneficiis. possessor debet absolui. cle. constitutionem. nu. 17. de elec. 22
Actus requirens consensum alicuius non sufficit sola requisitio nisi fuerit habitus: secus ubi consilium est requirendum: nam sufficit sola requisitio. cle. 1. §. ad h. ec. nu. 7. de statu monacho. 151
Actus reprobatus iuramento non firmatur. cle. vnica. nu. 15. de vsuris. 199
Actus qui de sui natura requirit continuationem non alteratur: licet agens diuertat se ad extraneos actus, nisi interueniret magni interuallum, finita tñ cā perficiendus est. cle. 1. nu. 38. de cle. missa. 170
Actus qui per literas exercendus est non valet si litera carent debita forma. cle. vnica. nu. 76. de excessi. prela. 204
Actus requirens consensum plurium copulatiue, an valeat suspendi habito consensu maioris partis eorum. cle. 1. nu. 6. de appellatio. 90
Actus legitimi non recipit diem neque conditionem. cle. generalem. nu. 29. de etate. & quali. ordi. 35
Actus nudi non possunt subdelegari quando non habent iurisdictionem annexam. cle. vnica. nu. 10. de offi. & po. iudi. delc. 77
Actus testamenti debet fieri eodem contextu. cle. ne Romani. §. porro. nu. 10. de elec. 91
Actus electionis debet fieri eodem contextu. ibi. nu. 11.
Actus preparatiuus electionis licet non fiat eodem contextu, valet. ibi dem. nu. 12.
Actus celebratus cum procuratore reuocato ex mandato preecedenti, si ipse & ille cum quo actus fuit gestus ignorarent reuocationem: tenet non obstante reuocatione. cle. vnica. nu. 15. de renuntiatione. 30
Actus illiciti obstant radium bonorum operum. cle. volentes. nu. 7. de hereticis. 191
Actus gestus per aliquem an videatur factus causa approbandi fines ad quos per alium actus fuit destinatus. cle. 1. nu. 73. de procura. 42
Actus virtuosus sunt morales dupliciter. cle. ad nostram. nu. 73. de hereticis. 195
Actus indicatur secundum effectum. cle. constitutionem. nu. 8. de cle. etio. 22
Actus requirens presentiam plurium an valeat si fiat in presentia maioris partis eorum. cle. 1. nu. 8. de appel. 90
Actus iudiciales non possunt exerceri separatim. cle. 1. nu. 51. de ap. pel. 91
Actus licitum faciens, penam non meretur. cle. quamdiu. nu. 29. de appella. 95
Actus sunt concedenda expensis petentis non iudicis. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 15. de appel. 93
Actus cause sunt duplicis generis. cle. sepe. §. nos autem. nu. 58. de uerbo. signifi. 240
Actus facta coram arbitro finito compromisso an faciant fidem coram iudice. cle. quamdiu. nu. 25. de appella. 95
Actus in actis redigenda sunt ea que sunt iudicij. cle. sepe. §. verum. nu. 22. de uerbo. signifi. 242
Actus non est interdicta interdictis aut suspensis. cle. vnica. nu. 90. de exceptioni. 81
Actus in factum an oriatur ex interlocutoria. ibi. nu. 57.
Actus inepte proposita & exclusa, an valeat de nouo apte proponi. cle. cum a repulsione. nu. 40. de appella. 101
Actus competit & exceptio: tamen non competit in casu isto. cle. 1. nu. 8. de sen. & re iudi. 83
Actus datur ex sententia confirmanda, & non ex confirmata, licet post debeat executioni dari. cle. si appellationem. nu. 39. de appellati. nibus. 99
Actus in factum pro executione petentium trium sententiarum conformiter latarum, coram iudice debeat peti seu intentari. cle. 1. nu. 58. de sen. & re iudi. 84
Actus utilis actionis non pot. dari. cle. vnica. nu. 37. de offi. vicarij. 36

Actio personalis potest concipi alternatiue ex duabus causis. cle. vnica. §. porro. nu. 4. de iureiur. fo. 78
Actio Christi debet esse nostra instructio. in proemio. nu. 18. fo. 3
Actio extincta nunquam reuiuiscit. cle. gratia. nu. 21. de rescriptis. 14
Actio personalis mixta & vniuersalis an fiat litigiosa per litem contestatam: an per solam citationem. cle. cum lite pen. nu. 73. ut lit. pen. 61
Actio personalis mixta singularis facit rem litigiosam per litem contestationem. cle. cum lite pen. nu. 75. ut lit. penden. 51
Actio data restitutione an dicatur natua aut datina. cle. 1. nu. 36. de resti. in integ. 47
Actio realis pro dominio, aut publiciana pro quasi dominio, aut confessoria pro usufructu: non efficitur litigiosa, nisi per litem contestationem. cle. cum lite pen. nu. 63. ut lit. penden. 61
Actio rei vindicationis publiciana aut confessoria, an possunt cedi ante litem contestatam: & an post. ibi. nu. 64.
Actio nes pretorie durant per annum. cle. cum lite pen. nu. 21. ut lit. pendente. 60
Actio iniuriarum, & albo corrupto sunt pretorie. ibi. nu. 22.
Actio ante peccatum erat immortalis. in proemio. §. hoc sane nu. 26. 7
Actio aduersus an admittatur articulis per appellatorem expressis, sed minus debite. cle. constitutionem. §. sane. nu. 24. de elec. 24
Actio aduersus non tempore debito an debet admitti ad prosecutionem appellationis. cle. constitutionem. §. sane. nu. 6. de elec. 24
Actio facta appellanti per adherentes legitimo tempore nocet ad herentem, & illi non prodest. cle. constitutionem. §. sane. nu. 7. de electione. 24
Actio aduersus appellati in casu clem. constitutionem. de cle. an teneantur seruare contenta in illa. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 38. de elec. 24
Actio aduersus quis dicitur. ibi. nu. 39.
Actio aduersus in appellationibus debet fieri infra decem dies. ibi. nu. 40.
Actio aduersus appellati gaudet appellatione eo modo quo appellans & non aliter, nec alias. ibi. nu. 41.
Actio aduersus mortuo appellante vel volente prosequi: an admittatur ad prosecutionem. ibi. nu. 42.
Actio aduersus non excluditur si appellatio non est vitiosa. cle. constitutionem. §. sane. nu. 18. de elec. 24
Actio aduersus excludit appellati in totum existente vitiosa. ibi. nu. 19.
Actio aduersus non repellitur in parte non vitiosa: in parte vitiosa repellitur. ibi. nu. 20.
Actio aduersus appellati, equiparatur appellanti: unde non debet audiri nisi in quantum appellans audiretur. ibi. nu. 21.
Actio que communiter accidit auctor legis debet habere respectum in proemio. §. quoniam. nu. 53.
Actio aduersus hereditatis an possit fieri per procuratorem. cle. vnica. nu. 22. de renuntiatione. 31
Actio aduersus duo respectu eiusdem substantie debent probari copulatiue. cle. in plerisque. §. volentes. nu. 7. de electio. 26
Actio administrator quisquam tenetur iurare fideliter administraturum se. cle. 1. nu. 10. de hereti. 188
Actio administrator rerum ecclesie an possit alienare subsistente utilitate vel necessitate administrationis cum præsente, requiritur tamen consensus capituli aut prelati. cle. 1. nu. 15. de reb. eccle. non alie. 118
Actio administratio ecclesiastica & beneficium differunt. cle. 1. §. si quis. nu. 20. de statu mona. 159
Actio administratio ecclesiastica non confertur in titulum sed beneficium sic. ibi. nu. 21.
Actio administrationem, officium, aut prioratum habens seu aliter existens de gremio, non habet vocem in casu cle. 1. de regul. & trans. ad re. vide eadem cle. nu. 3. tit. eo. 143
Actio administrationes temporales sunt potius oneris quam honoris. cle. in plerisque. §. quod si. nu. 6. de elec. 27
Actio admonitio in extrajudicialibus quando fit de parte ad partem sufficit vnica. cle. vnica. nu. 30. de immunitate. ecclesia. 178
Actio admonitio vnica regulariter equipollet trine admonitioni. cle. 1. nu. 49. de viti. & ho. cle. 102
Actio adolecentes ex delictis obligantur in proemio. §. qm. nu. 55. 6
Actio aduersus plus effectiue non debet exponere verbo qua cõtineatur in supplicatione scripta. cle. abusionibus. nu. 20. de peni. & remissio. 235
Actio aduersus si errat in administranda eius scientia non est mirum: & idem in medico. in proemio. §. quoniam. nu. 86. 6
Actio aduersus iudex sine cã non pot. interdicere aduocationem: aliis est locus appellationi. cle. vnica. nu. 61. de excessibus prelatorum. 204
Actio

Repertorium rerum memorab.

Aduocatus non potest denegari litiganti. ibi. num. 62.
Aduocati mali infamant ordinem aduocatorum. cle. vnica. num. 30. de offi. iudi. ordi. fo. 39
Adulterium clare non poterat probari per sensus corporis. clem. ad nostram. num. 81. de hereticis. fo. 195
Affectus non puniuntur in delictis nisi sequatur effectus: nisi in delictis que puniuntur ex sola inchoatione actus. cle. vnica. num. 29. de consangu. & affi. fo. 178
Affectio compermutantium in beneficijs compermutatis cadit post resignationem factam. cle. vnica. num. 24. de rerum permutatione. 122
Affinitas non est inter maritum & uxorem, sed principium affinitatis. cle. dudum. §. Bonifacius. num. 38. de sepul. 129
Affixio citationis ianuis apertis in casu cle. 1. de iudicijs an sufficiat. clem. 1. nu. 13. de iudicijs. 48
Affixio citationis est arbitraria in casu clem. 1. de iudicijs. ibi. num. 14.
Afflictus furore aut dementia, amplius non debet grauari. cle. 1. nu. 28. de sepul. 127
Afflictio non est danda afflicto. cle. 1. §. ceterum. num. 39. de statu monacho. 152
Afflictio non est danda afflicto. clem. vnica. num. 3. de homicidio. 196
Afflictio non est addenda afflicto. cle. 1. num. 191. de hereticis. 190
Agere terrenus offert fructus corporeos mediante semine in terra mortificato. cle. 1. num. 3. de sta. mo. 146
Agere non dicitur quis ante litis contestata. sed agere uelle. cle. sep. §. verum. num. 39. de verb. sig. 243
Agens & mandans equaliter puniuntur. cle. 1. num. 19. de penis. 213
Agens & fauens puniuntur eadem pena ubi est eadem ratio: secus ubi est maior in vno quam in alio. cle. vnica. num. 91. de vsuris. 201
Agentes & consentientes per presentiam vere vel presumptiu pariter delinquent. clem. 1. num. 21. de baptis. 174
Alba est vestimentum deputatum ad diuina. cle. 1. §. rursus. nu. 25. de statu mona. 148
Alba quotupliciter nuncupetur. ibi. num. 26.
Alienare prohibitus non potest concedere ad non modicum tempus. cle. 1. num. 14. de rebus ecclesie non alienandis. 119
Alienare prohibitus an vetetur locare vel vendere ad modicum tempus. cle. 1. num. 19. de reb. eccle. non alie. 118
Alienans in potentiorum qua pena puniatur. cle. cum lite pendon. nu. 92. vt lite pendon. 61
Alienata dicuntur quando exierunt ius & proprietatem domini. cle. quia contingit. num. 19. de relig. domi. 158
Alienare quis dicitur rem alienam, sed hoc est verum largè non proprie. ibi. num. 20.
Alienatio quando dicitur fieri ad modicum tempus. cle. 1. num. 43. de reb. eccle. non alie. 119
Alienatio vltra quinquennium, etiam si emptor debeat recipere fructus per manus venditoris, an dicitur prohibita religiosis habentibus administrationem de rebus administrationis. ibi. num. 44.
Alienatio ad modicum tempus facta per religiosum de rebus regularibus an teneat. ibi. num. 45.
Alienatio facta per religiosum ob necessitatem & utilitatem ecclesie, debet probari necessitas & utilitas antequam hoc presumatur et aliter quam per scripturam. cle. 1. nu. 52. de rebus ecclesie non alienandis. 119
Alienatio verbalis facta per religiosum non seruata solemnitate. cle. 1. de reb. eccle. non alie. facit incurrere penam, etiam reali alienatione non secuta. ibi. num. 54.
Alienatio rei ecclesiasticæ quando dicitur fieri ob utilitatem ecclesie. cle. 1. num. 57. de reb. eccle. non alie. 119
Alienatio perpetua & ad non modicum tempus facta exequantur. cle. 1. num. 14. de reb. eccle. non alie. 118
Alienationes rerum ecclesiarum sunt prohibite etiam clericis secularibus, sed non incurrunt penam de qua habetur in cle. 1. de reb. ecc. non alie. etiam si ex dispensatione apostolica administrationes regulares teneant sine in titulum siue in commendam. clem. 1. nu. 22. de reb. eccle. non alie. 119
Alienatio facta ob necessitatem & utilitatem administrationis regularis & de consensu prelati aut conventus, an valeat seruatis alijs solemnitatibus. clem. 1. num. 35. de rebus ecclesie non alienandis. fol. 119
Alienatio religiosi facta rone necessitatis, aut utilitatis administrationis, an sufficiat qd approbetur per abbatem in defectu conventus: an requiratur approbatio epi in nō exēpto & in exēpto Papæ. ibi. nu. 37.
Alimentatus semel in die amplius in illa die non potest alimentari. clem. ad nostram. num. 50. de cens. 167

Alias, est nota similitudinis, etiam officij. cle. 1. num. 7. de vita & honestate. cle. 102
Alias, dictio est implicatiua. cle. quoniam. num. 1. de vita & honestate. cle. 103
Alias, potest sumi & nominaliter & adverbialiter. ibi. num. 2.
Alias dictio quotupliciter sumatur. cle. appellanti. nu. 5. de appell. 97.
Alius, alia, aliud, est implicatiua. clem. Archiepiscopo. num. 25. de priuile. 211
Alius, alia, aliud, est relationis. cle. non pōt. num. 3. de procurato. 43
Alius dictio est implicatiua seu relatiua. cle. abbat. nu. 6. de rescrip. num. 6. 12
Alius, dictio non est relatiua eiusdem qualitatis. ibi. num. 7.
Alius, alia, aliud, est dictio implicatiua similitudinis. super rubr. de cel. missa. num. 3. 169
Aliquo prohibito, omnia censentur prohibita ex quibus peruenitur ad illud. cle. in plerisque §. volentes. num. 9. de electio. 26
Alter alterius onera portare debet, remissiuè. cle. vnica. §. eadem. num. 5. de supplenda negligentia pr. euratorum. 32
Alter, dictio est implicatiua. cle. 1. num. 8. de elec. 16
Alternatiua ponitur inter diuersa. cle. 1. num. 30. de penis. 213
Alternatiua personarum honoratarum an vitietur ex quo erat in potestate referuantijs personalem & reale facere ipsam referuantijs. cle. vnica. num. 86. de probatio. 67
Alternatiua personarum in vltima voluntate, & grauatarum, an noceat. ibi. num. 87.
Alternatiua conditionum que prius euenit, an sit inspicienda. ibi. nu. 88.
Alternatiuis optio est debitoris. cle. si beneficiarius. nu. 67. de dec. 142
Alternatiuis illud quod est minimum est inspicendum. cle. vnica. nu. 82. de probatio. 67
Alternatiue obligatus pr. stando vnus, liberatur. cle. 1. §. statim. nu. me. 33. de statu. mona. 147
Alternatiue sufficit vnam partem esse veram. cle. 1. nu. 73. de celebra. missa. 171
Alternatiue re vendicata potest intentari ex duabus causis. ibi. nu. 3.
Ambiguitas & dubitatio non differunt in proœmio. §. qm. nu. 15. §. 5
Ambiguitas est multiplex. num. 73. Oriiturque ex hominum varietate. num. 74. in proœmio. §. quoniam. 6
Ambiguitates legis propter diuersas hominum voluntates superior debet tollere. in proœmio. §. quoniam. num. 77. 6
Ambiguitates legis propter multipliciter intellectum per iudicem possunt tolli. ibi. num. 78.
Ambitio clericorum fuit causa quare in ecclesijs aut cimiterijs cineris sunt sepulture. cle. 1. nu. 13. de sepul. 126
Ambitio generat discordias & schismata. cle. 1. n. 19. de regularib. 143
Ambire nemo debet velle pr. sedere. ibi. num. 20.
Ambitio est magis reprehendenda in monachis, quam in secularibus. cle. 1. num. 34. de elec. 16
Ambitio est cum subditi non habent velle neque nolle conceditur licentia consentiendi ex parte recipientis licentiam. clem. cum concessa. num. 3. de elec. 29
Ambitio est maior petendo licentiam ante electionem quam post. clem. cum concessa. num. 16. de elec. 30
Ambitio detestatur in monachis. cle. cum concessa. num. 5. de elect. 29
Amicus amici mei non dicitur amicus meus. clem. vnica. §. quia ergo. num. 12. de iureiur. an. 77
Amici & liberi an dicantur quibus bellum non est indictum si sedus est cum eis. & quid si sedus non est cum eis. cle. pastoralis. §. verum. nu. 38. de sen. & re iudi. 87
Amici & liberi an dicantur quibus bellum non est indictum si sedus est cum eis. & quid si sedus non est cum eis. cle. pastoralis. §. verum. nu. 38. de sen. & re iudi. 87
Amittere est perdere. clem. que de ecclesijs. num. 6. de officio iur. cari. 36
Analogum per se sumptum pro famosiori est accipiendum. clem. & si principalis. num. 48. de rescrip. 13
Angeli fructus Deo iam beati sunt. cle. ad nostram. nu. 55. de hereticis. 194
Anima perfecta perfectione speciali actu potest virtutes omittere non tamen habitu. clem. ad nostram. num. 74. de hereticis. 195
Anima existens in purgatorio egreditur propter ingressum quemlibet factum a quolibet in ecclesia Beate Mariæ de angelis iuxta Assisum ubi Beatus Franciscus vitam suam ducebat die primo mensis Augusti. clem. abusionibus. num. 38. de penitentis & remissio. 225
Anima pretiosior est ipso corpore. super rub. de peniten. & remissio. nu. me. 2. 222

Sup. lectu. Bonif. de Vitalinijs in Clemen.

Anima que peccauerit, morietur. cle. vnica. num. 57. de Indeis & saracenis. fo. 185
Anime purgatorij liberantur a penis propter sacramentum altaris. cle. 1. §. transitorius. num. 27. de reliq. & vene. san. fo. 176
Anmalia fera non sunt in bonis alicuius. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 22. de sepul. fo. 130
Annus non potest cogi, neque violentari. in proœmio. §. quoniam. num. 69. 6
Animus indicatur per exteriora. cle. quoniam. §. dignitatem. num. 5. de vita & ho. cle. 104
Animus non potest mutari nisi a solo Deo. cle. volentes. num. 103. de hereticis. 192
Annus prosecutionis & finis appellationis computatur a die interpositæ appellationis. clem. sicut appellationem. num. 23. de app. 94
Annus missionis a militia incipit currere a tempore quo mittitur. ibid. num. 24.
Annus professionis quando dicitur perfectus. clem. eos qui. num. 27. de regu. 145
Annus incipit currere recipiendi ordines in curatis & similibus a die adeptæ possessionis pacifice, licet tunc tempus non esset conueniens ad eos recipiendos. clem. quamuis rigor. num. 37. de appella. 92
Annus inchoatus non habetur pro completo in materia odiosa. cle. vnica. num. 40. de sequstra. pos. & fruct. 63
Annus pontificatus qui currit in authenticis scripturis debet inseri. in proœmio. §. datum. num. 3. 11
Annus Pontificatus in literis debet describi in terris ecclesie. annus imperialis in terris Imperij. in proœmio. §. datum. num. 7. 11
Antecedens potest esse sine consequenti. clem. vnica. num. 37. de probatio. 66
Antecedente falso sequitur & consequens falsum. cle. ad nostram. nu. 33. de hereti. 194
Antonius de Sartiano fuit effectus doctor a Bonifacio in ciuitate Massiliæ. cle. dudum. §. ad honorem. num. 71. de sepul. 131
Apostolus non est credendus subijpsi contrarius. cle. ad nostram. nu. 19. de hereti. 194
Apostoli habuerunt notitiam omnium linguarum. cle. 1. num. 15. de magistris. 18
Apostoli si a iudice tradantur, & a parte recipiatur antequam illos petierit, amplius non potest petere. cle. quamuis rigor. §. similiter. num. 24. de appella. 93
Apostoli dant intelligere an causa deuoluatur ad superiorem in totum necne. ibid. num. 25.
Apostoli an sint petendi calumniosè, an cum bona intentione. cle. quamuis rigor. §. verum. num. 10. de appel. 92
Apostoli an debeant peti cum reuerentia & benigna supportatione. ibidem num. 11
Apostolorum in traditione fienda si plures termini per iudicem fuerint assignati, an in quolibet teneatur comparere & petere. ibidem num. 12
Apostoli an debeant necessario peti vno cōtextu. cle. quamuis rigor. nu. 44. de appella. 92
Apostoli sunt petendi sepius & instanter in certo casu duabus vicibus. clem. quamuis rigor. §. similiter. numero. 7. de appellationibus. 93
Apostoli possunt peti ab appellante infra 30. dies. clem. 1. num. 37. de appella. 91
Apostoli si concedantur a iudice non petenti appellanti ex officio, non petens non tenetur ad expensas. clem. quamuis rigor. §. similiter. nu. 19. de appella. 93
Apostoli sunt tradendi expensis petentis, & non iudicis. clem. quamuis rigor. §. similiter. num. 14. de appella. 93
Apostoli a iudice a quo debent tradi infra 30. dies. clem. quamuis rigor. num. 26. de appella. 92
Apostoli debent ab appellante peti infra 30. dies. ibid. num. 27.
Apostolorum petendorum tempus computatur a tempore late sententie, aut alterius grauaminis. ibid. num. 28.
Apostolorum traditio debet fieri a iudice infra 30. dies a tempore late sententie computandos. clem. quamuis rigor. numero 38. de appella. 92
Apostolorum petendorum tempus currit a tempore scientie: ubi sententia lata est contra absentem. clem. quamuis rigor. num. 31. de appella. 92
Apostoli an possint dari antequam sit appellatum. ibi. num. 32.
Apostolorum datio fit potius favore iudicis ad quem, quam favore pe-

tentis. clem. quamuis rigor. §. similiter. numero. 12. de appellationibus. 93
Apostolos creauit Christus tempore institutionis Sacramenti corporis Christi presbyteros quo ad vim conficiendi: & quo ad vim absoluenendi a peccatis quando illos creauerit. clem. 1. §. ideoque. num. 4. de reliq. & vene. san. 177
Apostolos consecrauit Christus in episcopos in die Pentecostes cum misisset illis Spiritum sanctum. ibi. num. 5
Apostolos petens si semel peti instanter & sepius assignato sibi termino ad eos dandos, an comparando teneatur iterum illos petere instanter & sepius. an sufficiat quod petat simpliciter. cle. quamuis rigor. §. verum. num. 19. de appella. 93
Apostolos petens, si infra 30. dies sibi non dentur, amplius non tenetur eos recipere: si eos tamen recipiat, non renuntiat appellationi. ibid. num. 20.
Apostolorum renuntiatio tacita operatur renuntiationem appellationis, etiam de nouo fiende, licet esset infra decem dies. ibidem num. 21.
Apostolos petens, tenetur comparere infra tempus sibi assignatum a iudice. clem. quamuis rigor. §. verum. numero. 2. de appellationibus. 92
Apostolos petens videtur renuntiare appellationi in non comparando infra terminum a iudice sibi traditum ad eos concedendos, neque admittitur probatio in contrarium, etiam confessionis partis. ibid. nu. 4.
Apostolos petens a iudice, si respondet se eos daturum infra terminum iuris, in optione petentis est qua die & hora congruis velit comparere, & petere eisdem, & tenetur petere tunc instanter & sepius. clem. quamuis rigor. §. similiter. num. 5. de appellationibus. 93
Apostolos denegantis que sit pena. clem. quamuis rigor. §. quod si. num. 3. de appella. 93
Apostolos petens pluribus a iudice terminis sibi traditis, etiam si in ultimo fuerit contumax, videtur renuntiare appellationi. cle. quamuis rigor. §. verum. num. 15. de appella. 92
Apostolos dare potest quisque iudicum ex pluribus: etiam separatim: si dū reperiantur dati a maiore parte ipsorum. cle. 1. nu. 68. de appe. 91
Apostolos peto, semel, sepius, & instanter, an sit obseruare dispositiōnem iuris. cle. quamuis rigor. num. 6. de appel. 91
Apostolicus prouisus an teneatur ordinari infra annum si consequatur beneficium in ecclesia cathedrali aut collegiata iuxta. clem. vbi qui. de etate & quali. vel alterius statuti ibi existentis. clem. ut hi qui. §. illa. verbo. num. 18. de etate & qualitate ordi. 34
Apostolicus non ordinatus an possit consequi beneficium requirès auctōritatem: si in tali mandato non fiat derogatio de statutis contrarijs. ibid. num. 19.
Apostolatus aliquoties exponitur pro vicariatu. super proœmio. §. nos etiam. num. 3.
Appellare an liceat tribus consorribus latis sententijs. clem. 1. nu. 10. de sententia, & re iudicata. 83
Appellare an permittatur a repulsione exceptionis legitimæ. cle. cum a repulsione. num. 2. de appella. 100
Appellare an sit permissum a secunda instantia. ibi. num. 3.
Appellare an sit permissum a tertia instantia. ibid. num. 4.
Appellare & petere a postolos sunt actus extraiudiciales. clem. 1. nu. 52. de appella. 91
Appellationis consecutiua possunt exerceri separatim sicut & ipsa appellatio. ibi. num. 53.
Appellatio debet intimari appellato, siue fuerit appellatio introducta separatim. siue diuisim, siue ab omnibus iudicibus, siue a maiori parte. ibid. num. 54.
Appellare an sit permissum a comminatione: & quid a comminatione. cle. sicut appellationem. num. 37. de appellationibus. 94
Appellare quisque de populo potest pro condemnato ad penam capitalem. clem. vnica. numero 12. de immunitate ecclesiarum. 177
Appellare separatim a iudicibus, vel a maiori parte illorum, & petere a postolos ab illis separatim, permissum est. clem. 1. num. 50. de appella. 91
Appellare quis verbo & sine scriptis potest cum appellatur iudice sedente pro tribunali. clem. vnica numero 8. de dolo & contumacia. 56
Appellare non possunt qui non habens interesse. clem. constitutionem. §. sane. num. 2. de electio. 24
Appellare se negans, & post multas altercationes asserens contrarium an debeat audiri. clem. sicut appellationem. num. 40. de appellationibus. 94

Repertorium rerum memorab.

Appellari an sit permiffum a citatione ad locum non tutum, clem. pastoralis. §. verum. nu. 28. de fententia & re iudicata. 87
Appellari potest ex assignatione loci non tuti. clem. 1. num. 34. de foro competenti. fo. 51
Appellatio debet fieri infra decem dies a tempore fententiæ late, etiã sub conditione. cle. quamvis rigor. num. 33. de appellationibus. fo. 92
Appellatio ex pluribus grauaminibus, si iustificatur ex vno grauamine fufficienti, an fufficiat. clem. appellanti. num. 49. de appellationibus. fo. 98
Appellatio ab interlocutoria an poffit iustificari ex grauamine precedente appellationem. ibi. num. 50.
Appellatio ab interlocutoria an valeat iustificari ex grauamine fuper uenienti aut futuro. ibi. num. 52.
Appellatio non fufpedit promiffionem immoderatam a difcepano datam a prefentato a patrono ecclefiaftico pretextu negligentie pradi cti patroni. cle. 1. num. 55. de iure patro. 161
Appellatio an admittatur fi proponatur exceptio, petendo admitti fi nõ fuerit admiffa neque repulfa. clem. cum a repulfione. num. 54. de appellatione. 101
Appellatio an admittatur fuper fententijs sub conditione prolatis. ibidem num. 55.
Appellatio reducit iudicatum usque ad tempus litis contestatæ. ibi. num. 56.
Appellatio deferta & neglecta equiparantur. cle. ficut appellationem num. 10. de appellatio. 94
Appellatio non profecuta habet vim tacite renuntiationis. ibi. nu. 11.
Appellatio non fruftratoria, vel interlocutoria non impedit commiffionem. clem. sep. e. §. nos autem. num. 48. de uerb. fignifi. 240
Appellatio deuoluit infra mensem a die intimationis ad fedem Apoftolicam causam electionis siue facte siue fiende. cle. causam. nu. 3. de electione. 19
Appellatio deuoluit infra mensem a die intimationis causam ad fedem proniffionis facte per executorem apoftolicum. ibi. num. 4.
Appellatio in electionibus, postulationibus, seu proniffionibus, siue iudicialis siue extraiudicialis deuoluit causam infra mensem iuxta difpofitionem. cle. causam. de elec. ibi. num. 5.
Appellatio iudicialis & extraiudicialis eodem tempore profequenda & finiende & interponende, & in quibus equiparentur. cle. ficut appellationem. num. 17. de appella. 94
Appellanti an fufficiat concludere in causa ante annum, licet non finierit causam. ibi. num. 18.
Appellatio a grauamine interpofita non impeditur quo ad eius profecutionem; etiam tribus fententijs diffinitiuis conformib. fuper principali prolatis. clem. 1. num. 6. de fententia & re iudicata. 83
Appellatio a diffinitiuina est magis fauorabilis quam a grauamine illato interpofita. cle. appellanti. num. 19. de appel. 97
Appellatio & procesfus iudicis a quo an iustificent a tempore datæ ipfius appellationis aut grauaminis a quo appellatur. ibi. num. 20.
Appellatio fufpedit iurisdictionem iudicis a quo. cle. ficut appellationem. num. 45. de appella. 95
Appellatio an fit deferta si non profequatur infra tempus a iure determinatum, quod introductum est in fauorem appellati. clem. quandiu. num. 31. de appellatio. 96
Appellatio est fienda infra decem dies a tempore fententiæ aut grauaminis quando lata est contra prefentem. clem. quamvis rigor. num. 29. de appella. 92
Appellatio a proniffione facta per executorem tanquam iniusta & nullius ualoris, quia uirtute fcripti furreptiti, si non fuerit feruatum, c. vt circa. an teneat appellatio. clem. constitutionem. num. 30. de electione. 23
Appellatio fufpedit, iudicatum nisi in causa beneficali uertente in curiam. nam lata fententia fuper possessio, aut petitorio beneficij contra possessorem non obstante appellatione locus est fequestrationi. cle. vnica. num. 25. de fequestra. & fruct. 63
Appellatio iudicialis non potest interponi nisi a grauamine illato. cle. ficut appellationem. num. 2. de appella. 94
Appellatio extraiudicialis potest interponi tam ex grauamine illato quam inferendo. ibi. num. 3.
Appellatio an valeat iustificari ex causis in mente retentis licet non expreffis cum a grauamine est interpofita. clem. quandiu. num. 7. de appellatio. 97
Appellatio non potest iustificari ex nouo deductis omnino quo ad proniffionem & quo ad probationem; & idem ex nouis quo ad probationem tantum, licet non quo ad deductionem. ibi. num. 8.

Appellatio a grauamine non requirit aliam expreffionem grauaminis ubi euidenter colligitur iniquitas fententiæ. cle. appellanti. num. 32. de appellatio. fo. 97
Appellatio que interponitur ab eo quod factum est exclusa alienius fide, an illud debeat probari uerum pro iustificatione appellans. ibi. num. 33.
Appellatio a grauamine notorio non requirit oblationem probationis illius. ibi. num. 34.
Appellatio a diffinitiuina an requirat liti contestationem & iuramenti calumnie praestationem de nouo. cle. cum repulfione. num. 36. de appellatione. 101
Appellatio a grauamine notorio an valeat siue expreffione illius. cle. appellanti. num. 37. de appellatio. 97
Appellans a metu mortis notorio excusatur ab expreffione grauaminis. ibi. num. 38.
Appellans a grauamine vnicuique an valeat profequi aliud granamen illatum sed non expreffum. ibi. num. 39.
Appellatio ab interlocutoria debet interponi feruata forma. c. cordi. de appell. in 6. & in profecutione debet feruari forma. cle. appellanti. de appel. cle. cum a repulfione. num. 20. de appella. 100
Appellatio a grauamine an admittat profecutionem grauaminis non expreffa licet aliud fuerit expreffum in causa beneficali. & quid in causis beneficalibus. cle. appellanti. num. 44. de appella. 98
Appellatio a fententia interlocutoria habente vim diffinitiuæ, an requirat expreffionem grauaminum. clem. appellanti. nume. 70. de appellatio. 98
Appellatio deferta fingitur nunquam interpofita. cle. si appellationem num. 8. de appella. 99
Appellationis profecutio est inuenta fauore appellantis. ibi. num. 9.
Appellatio est causa finalis quare iudex ad quem aditur. cle. si appellationem. num. 11. de appella. 99
Appellatio bina permittitur etiam in possessore. cle. 1. num. 10. de fententia & re iudicata. 83
Appellatione pendente fuper articulo, an poffit fieri executio iudicati fuper principali. ibi. num. 11.
Appellatio gemina non approbat, sed reprobatur factum iudicis. ibidem num. 12.
Appellatio an confirmet fententiam nullam. clem. 1. num. 46. de fententia & re iudicata. 84
Appellatio deuoluit causam nullitatis ad fuperiorem. ibi. num. 47.
Appellatio operatur effectum deuolutiuum & quo ad nullitatem, & quo ad negotium principale. clem. 1. num. 113. de fententia & re iudicata. 85
Appellatio non fufpedit fententiam si fuit renuntiatum interpofite & interponende fuper rub. de fententia & re iud. num. 6. 82
Appellatio generaliter procedit ad ipsam imperatorem in temporalibus a quocumque appelletur. clem. vnica. §. quia ergo. num. 7. de iur. iurando. 77
Appellatio an dicatur diferta ex eo quod iudex a quo, prefegendo terminum ad eam profequendam, addidit, quod certificaretur infra illum terminum de profecutione, si non certificatur per appellantem. cle. 1. num. 71. de appella. 91
Appellationis dilatio ad eam profequendam & termini prefixio an appellato scienti debeant notificari. clem. 1. num. 39. de appellationibus. 91
Appellatio interpofita a grauamine, an dicatur iudicialis: aut extraiudicialis. cle. 1. num. 13. de appel. 90
Appellatio a grauamine an poffit interponi iudice procedente, & diebus feriatis, etiam in honorem Dei. ibi. num. 14.
Appellatio in causa beneficali operatur deuolutionem ad curiam Romanam. clem. vnica. num. 12. de causa pos. & proprie. 55
Appellatio conditionalis admittitur, uidelicet dico fententiam nullam & si aliqua est, ab ea appello. clem. pastoralis. §. verum. num. 18. de fententia & re iudicata. 87
Appellatio non potest interponi nisi a grauamine. clem. 1. num. 11. de appella. 90
Appellatio sola an deuoluat. clem. causam. §. intimatio. nume. 39. de electione. 23
Appellatione legitima intimata procedi potest ad diffinitiuam. ibidem num. 40.
Appellatus etiam intimatione legitime facta: an debeat de nouo citare. cle. causam. §. intimatio. num. 41. de elec. 22
Appellatio potest esse sine deuolutione cause. clem. causam. §. intimatio. num. 18. de electione. 21

Appella

Super lect. Bonifa. de vitalinijs in clem.

Appellatio continet tantum factum appellantis. cle. causam. nume. 26. de electione. fo. 20.
Appellans intendit appellatum per appellationem grauare. cle. cam nume. 27. de elec. fo. 20
Appellatio sub forma clem. causam. de elec. deuoluit ad curiam Romanam non solum articulum appellationis: sed etiam examinationem cause principalis. cle. causam. nu. 10. de elec. 19
Appellatio in casu clem. causam. si fiat in prefentia partis & iudicis non requirit lecturam necessario: nec copia appellatio nis est tradenda, vel appellatio fufcripta. Et quid quando iudice absente in prefentia partis. ibidem. nu. 11.
Appellatio interpofita in prefentia appellati aut procuratoris in casu. clem. causa. de elec. deuoluit illico causam. clem. causam. §. intimatio. nu. 23. de elec. 21
Appellatio in absentia appellati aut procuratoris deuoluit causam si plenarie appellatus fuerit certificatus, aliter etiam quam per intimationem, & contra appellatum aliter procedetur tanquam contra contumacem. ibidem. numero. 24.
Appellatio que fit a iudice, non requiritur quod fiat in fcriptura publica. clem. causam. nu. 62. de elec. 20
Appellatus potest probare se petiffe copiam appellationis & per inftrumenta & per testes. cle. causam. nu. 53. de elec. 20
Appellatio interpofita ad curiam Romanam fuper beneficali causa deuoluit totum negotium ad examen fedis apoftolice siue fuper electio proniffione facta aut fienda: aut fup possessio quocumq; beneficali. cle. vnica. nu. 33. de causa pos. & proprie. 55
Appellatio ficut ipsa deuoluit causam electionis & postulationis iuxta cle. causam. de electione. ita & oia que descendunt ex illis. cle. causam. nume. 8. de elec. 19
Appellatio deuoluit causam electionis iuxta formam clem. causam. de elec. etiam in absentia partis facta, dum tamẽ intimeatur infra mensem vel post lapsum mensis ex causa a die interpofite appellationis. cle. causam. nu. 15. de elec. 19
Appellatio ad Papam admittitur omiffio medio. clem. causam. numero. 18. de elec. 19
Appellatio habet vim peremptorij in beneficalibus. ibidem. nu. 19.
Appellatio est actus extraiudicialis, licet coram iudice fiat. clem. causam. nu. 29. de elec. 20
Appellatio confiftit in facto appellantis, unde ab appellato licite ignorari potest. ibidem. nume. 30.
Appellatio ad Principem omiffio medio, an fit defectiuosa siue de iure ciuili, siue canonico. ibidem. nu. 31.
Appellatio legitime interiecta & appellato notificata in casu. clem. causam. de elec. operatur deuolutionem cause principalis. clem. causam. nu. 35. de elec. 20
Appellatio extraiudicialis habet vim citationis. clem. constitutionem. nu. 32. de electione. 23
Appellatio extraiudicialis est prouocatio ad causam. ibidem. nu. 33.
Appellatio non admittitur a pena legis, sed a declaratione illius est admittenda appellatio. cle. vnica. §. si quis autem. nume. 11. de fequestra. pos. & fruct. 64
Appellatio admittitur a declaratione & quis incidit in excommunicatione ex canone, licet non admittatur quod iniuste incidit. ibidem. nu. 12
Appellatio est nulla per lapsum decem dierum & anni. clem. causam. nu. 55. de electione. 20
Appellatio extraiudicialis non impedit appellantem profequentem ius suum, licet non profequatur appellationem. Et quid in iudiciali. clem. constitutionem. §. in fuper. nu. 10. de elec. 25
Appellatio fufpedit iudicatum. clementi. vnica. numero. 71. de causa pos. & proprie. 56
Appellatio quamquam non contineat debitum fpecificationum defectum, an deuoluat nibilominus causam principalem. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 6. de electione. 23
Appellans sub forma & in casu. clem. constitutionem. de electione. fup criminibus non fpecificatis, an admittatur. ibi. nu. 7.
Appellatio beneficali ad curiam Romanam non deuoluit collationem ad curiam per negligentiam, sed ad propriam fuperiorem. clem. vnica. nu. 45. de causa pos. & proprie. 55
Appellatio non admittitur de locumtenente inquisitoris fidei ad inquisitorem. clem. volentes. nu. 35. de hereti. 191
Appellatio in possessorio debet fieri ficut a diffinitiuina. clem. vnica. nu. 36. de fequestra. pos. & fruct. 63
Appellatio sola causas prophanas non deuoluit, clementi. 1. nume. 56 de appella. 91

Appellatio sine delatione deuoluit causas beneficales. ibidem. nu. 57.
Appellatio an debeat intimari appellato: tam in causis prophanis, quam beneficalibus. ibidem. nume. 58.
Appellans in absentia iudicis in loco deputato iudici absenti, an teneat intimare predictam appellationem iudici: & quid quando extra locum deputatum iudici in absentia illius appellatur. ibidem. num. 59.
Appellatio efo an poffit fieri sigillatim, vel an debeat fieri collegialiter. ibidem. nume. 60.
Appellatio in causa beneficali interpofita ad curiam ab executore proniffiois aut ab ordinario extra curiam, deuoluit totum negotium ad curiam absque spe remiffionis, & habet vim enocationis. clem. 1. nu. 72. de fententia & re iudica. 84
Appellatio ad auditorem curie ab executore introdueta intantum deuoluit negotium ad curiam quod proniffio facta per executorem est nulla etiam post tres fententias conformes declarantes beneficium fpectare ad actorem. ibidem. nume. 73.
Appellatione introdueta de executore apoftolico ad auditorem curie: & commiffione facta auditori fuper illa, an etiam de consensu partium amplius executor habeat exercitium ali-quod iurisdictionis. ibidem. numero. 74.
Appellatio extraiudicialis est prouocatio ad causam. cle. vnica. nu. 16. de causa pos. & proprie. 55
Appellationis extraiudicialis iudex non potest cognoscere de alio articulo quam appellationis. ibidem. nu. 17.
Appellationis iudex a fua interlocutoria iudiciali non potest nisi de articulo appellationis cognoscere. ibidem. nu. 18.
Appellatio ab interlocutoria non potest iustificari ex nouis actis. ibidem. numero. 19.
Appellatio iudicialis a diffinitiuina, an poffit iustificari ex actis nouis. ibidem. numero. 20.
Appellationis in causa a diffinitiuina an fit procedendum ex nouis causis. ibidem. numero. 21.
Appellatio est iuris beneficium, cui tempus appellandi defertur. clem. quandiu. nume. 45. de appel. 96
Appellatione reuocatur grauamen parti illatum. ibidem. nu. 46.
Appellatio fufpedit pronuntiatum. ibidem. nu. 47.
Appellatio deuoluit cognitionem cause ad fuperiorem. ibidem. nu. 48.
Appellationis decendum non potest prorogari de consensu partium & iudicis copulatiue. ibidem. nu. 49.
Appellatio habet vim citationis. ibidem. nu. 50.
Appellatus prouocatur ut fe defendat etiam data contumacia illius: & causam profequatur si velit negligente appellante. ibidem. num. 51.
Appellatio a grauamine requirit expreffionem cause grauaminis. cle. appellanti. nu. 11. de appel. 97
Appellatio a diffinitiuina non requirit expreffionem grauaminum. ibidem. numero. 12.
Appellationis in procesfu a diffinitiuina non deductum potest deduci, non probatum potest probari. ibi. nu. 13.
Appellans a grauamine an valeat profequi aliam causam quam expreffam. ibidem. numero. 14.
Appellatione omiffa a diffinitiuina & vna causa expreffa ex fuper. ibi. danti an permittatur profecutio alterius cause non expreffæ. ibidem. numero. 15.
Appellans dicitur reus cui permiffum est proponere exceptiones nedum diuerfas: imò & contrarias: etiam eodem momento. ibidem. nu. 17.
Appellationis profecutio que fit coram arbitro, non dicitur profecutio iudiciali. cle. quandiu. nu. 26. de appel. 95
Appellans durante compromiffio non potest ire ad iudicem causa profequendi eius appellationem sine metu pene. ibidem. nu. 27.
Appellans & appellatus licite poffunt compromittere. ibidem. nu. 28.
Appellationis non profecutio habet in fe tacitam renuntiationem. clem. cum a repulfione. nu. 13. de appel. 100
Appellatio renuntiationis tacita, an operetur idem expreffa. ibi. nu. 14.
Appellationem profequens usq; ad fententiam: cenfetur esse in maiori calumnia ipfo negligente eam profequi. ibidem. nu. 15.
Appellans & profequens succumbendo magis debet grauari quam appellans appellationi renuntians. ibidem. nu. 16.
Appellationis annus in grauamine extraiudicialiter illato computatur a tempore interpofite appellationis: & non a die grauaminis. cle. ficut appellationem. nu. 6. de appella. 94
Appellationis iudex debet esse iudex prætente defertionis. clem. 1. nu. 96. de fententia & re iud. 85
Appellationis profecutio que fit coram arbitris compromiffarijs: an dicatur fieri coram iudicibus cle. quandiu. nu. 8. de appel. 95.

Appellatio

Repertorium singularium materiarum

Appellationis interponenda tempus an valeat prorogari de consensu partium etiam expresso cle. quamdium. nu. 43. de appel. 96
Appellationis renuntiatio expresse facta, extinguit tempus sequens de appellationis illico nisi adeo fuerit appellans in mora quod infra tempus non possit finire: nam ut dicitur deserta expectatur lapsus totius anni. cle. 1. nu. 53. de vita & hone. cleri. 102
Appellationis annus a iure prefixus quo ad eius prosecutionem: an currat si fuerit compromissum super illa tanquam in arbitrium: arbitratorem, & amicabilem compositorem: licet petatur arbitrio boni viri reduci clem. quamdium. nu. 36. de appel. 96
Appellationis iudex an debeat invitare reum ad probandum gravam propositam coram eo ex officio suo. cle. appellanti. nu. 57. de appel. 98
Appellandum est a iudice repellente legitimam exceptionem. ibid. nu. 59
Appellationis gravam in illa non expressum: an transeat in rem iudicatam. cle. appellanti. nu. 40. de appel. 97
Appellationis compromisso pendente nihilominus in multis casibus: de quibus hic & similibus iudex potest eo non obstante precipere partibus ut prosequantur coram iudice eorum appellationem. cle. quamdium. nu. 58. de appel. 96
Appellationis iudex an valeat se intromittere de nullitate processus aut gravaminis ubi constaret causam appellationis non veram. cle. appellanti. nu. 67. de appel. 98
Appellationis iudex caret exercitio sue iurisdictionis appellatione deserta. cle. si appellationem. nu. 33. de appel. 99
Appellationis est facere non presumere pro sententia, & reducere omnia ad ipsi liti contestate. clem. vnica. nu. 25. de exceptionibus. 81
Appellatio permittitur excommunicato. ibidem. nu. 26.
Appellatio est quedam defensio. ibidem. nu. 27
Appellationis prosecutio permittitur excommunicato. ibidem. nu. 28
Appellationis delatio abdicat omnem iurisdictionem a iudice a quo. cle. 1. nu. 64. de appel. 91
Appellationi non deferens iudex: an valeat postea variando deferre illi. ibidem. numero. 66
Appellatione introducta super deserta an in causa appellationis appellans valeat docere de sua diligentia & legitimo impedimento. cle. appellanti. nu. 72. de appel. 98
Appellatio deserta infert illam prius fuisse validam. cle. si appellationem. nu. 1. de appel. 98
Appellationis prosecutio deserta ab appellante facta per se, vocato tamen appellato non impedit quominus sententia transeat in rem iudicatam. ibidem. numero. 2
Appellatione introducta a iudice a quo ad iudicem ad quem ante litem contestatam, an actor possit intentare coram iudice ad quem finito articulo appellationis, tam petitorium quam possessorium super rebus prophanis: & quid si fuerit appellatum post litem contestatam. clem. vnica. nu. 41. de causa pos. & proprie. 55
Appellatione pendente nihil est innovandum. cle. 1. nu. 14. de sentent. & re iudica. 83
Appellationis causa a diffinitiva non est remittenda iudici a quo. cle. vnica. nu. 29. de causa pos. & proprie. 55
Appellatione deserta iudex ad quem non possit appellatorem appellatorem condemnare in expensis. clem. si appellationem. nu. 43. de appel. 99
Appellationi a diffinitiva siue sit in iudicio an sit deferendum. cle. vnica. nu. 18. de dolo & contu. 56
Appellanti sufficit petere apostolos ab omnibus, vel a maiore parte ipsorum iudicium sine sint in pari sine & dispari nu. cle. j. nu. 1. de appell. 90
Appellanti an sufficiat petere apostolos ab omnibus iudicibus: vel a maiore parte illorum sigillatim: & si oēs facillime conuenire possent. ibid. nu. 2
Appellanti an sufficiat petere apostolos a maiore parte iudicium sigillatim, non habendo respectum zeli ad zelum, meriti ad meritum iudicium. ibidem. numero. 3
Appellanti an sufficiat petere apostolos sigillatim a maiore parte iudicium, & dato quod ab omnibus fuerit appellatum, an nihilominus apostoli valeant peti sigillatim, & conuenire. ibidem. nu. 4
Appellationis desertionibus an partes valeant renuntiare. clem. si appellationem. nu. 16. de appel. 99
Appellationis iudex an possit de consensu partium cognoscere de iustitia & iniustitia sine que transeat in rem iudicatam. ibidem. nu. 17
Appellatione deserta sententia transit in rem iudicatam, licet prosecutio fuerit deducta usque ad finem. ibidem. nu. 18.
Appellatione deserta sententia transit in rem iudicatam: siue prosecutio appellationis inchoetur tempore deserte appellationis, siue deserta superuenierit pendente prosecutione. ibidem. nu. 20
Appellatione deserta sententia transit in rem iudicatam, licet postea

pronuntietur sententiam nullam. ibidem. 21
Appellationis iudex functus est officio propter desertionem appellationis. ibidem. nume. 23
Appellatione deserta, & appellato petente executionem sententia qua transeat in rem iudicatam: an illi possit opponi exceptio de sententia reuocatoria postea lata contra primam. ibidem. nu. 24
Appellationis terminus ad eius prosecutionem prefixus, siue sit iuris siue hominis ad se presertendum, siue ad prosequendum: non currit eo promissum factum de consensu partium super articulo appellationis. cle. quamdium. nu. 61. de appel. 96
Appellationis prosequende tempus non currit, etiam si presertatur ab auditore compromisso super illa de consensu partium factum. ibid. nu. 62
Appellatio an possit iustificari ex alia causa non deducta siue sit antiqua siue superuenierit de nouo. clem. appellanti. nu. 1. de appella. 97
Appellationis processus respectu iudicis a quo an valeat iustificari ex causis antiquis non deductis: aut ex causis de nouo superuenientibus. ibid. nu. 2
Appellatio non potest iustificari ex causis non deductis si fuerit interposita a gravamine siue iudiciali siue extrajudiciali. ibid. nu. 3.
Appellatio extrajudicialis a gravamine futuro an debeat interponi contra iudicem aut contra partem: & an valeat iustificari ex noua causa. ibidem. nume. 4
Appellatus potest prosequi etiam sine appellante appellationem. cle. si appellationem. nu. 5. de appel. 99
Appellatio semel deserta de consensu partium non potest amplius renouari. ibidem. nume. 6
Appellatus tenetur ad expensas cum petit copiam appellationis. cle. quamuis rigos. §. similiter. nu. 20. de appel. 93
Appellatus an videatur renuntiare eius privilegio contento in clem. constitutione de electio. admittendo appellanti vel eum non repellendo a prosecutione criminum obiectorum per viam simplicis querelae renuntiata appellatione. cle. constitutione. §. insuper. nu. 35. de electio. 26
Appellatus an possit superueniens non adherens appellationi non admittatur super male specificatis. cle. constitutionem. §. sanc. numero. 26. de electio. 24
Appellatus an possit deuoluere appellationem quod ad quid, & quid non. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 13. de elec. 23
Appellatio an valeat pro parte & pro parte non. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 14. de elec. 23
Appellatio non est permissum in fraudem appellantis post scientiam impetrationis appellantis literas alias impetrare obstante illa scientia appellando alios iudices impetrando. clem. cum lite pen. nu. 26. ut lite pendente. 60
Appellati impetratio infra tempus legitimum, an possit appellanti ad prosequendum. clem. constitutionem. §. insuper. nume. 31. de electio. 25
Appellatus volens probare appellationem introductam per appellatorem opponentem crimina ut repelleret a prosecutione illorum per viam simplicis querelae, an sufficiat semiplene probare appellationem: an requiratur plene probatio. ibidem. nu. 32
Appellatus ut absoluat ad cautelam ab obiectis criminibus per appellatorem via simplicis querelae, an sufficiat probare semiplene. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 32. de elec. 26
Appellatus plus diligit confirmationem sententiae quam desertionem appellationis. cle. quamdium. nu. 56. de appel. 96
Appellatio praenunciatio tempus ad prosequendum prefixum ab homine, & interim labatur tempus appellanti, an postea appellans valeat habere recursum ad eundem iudicem appellati quo ad infirmationem sententiae, si appellatio non erat deserta. cle. sicut appellationem. nu. 49. de appel. 95
Appellanti datur annus ad prosequendum appellationem, computandus a tpe appellatiōis interpositae. clem. quis rigos. nu. 43. de appel. 92
Appellans dñs auditur, licet procurator non appellauerit, cū procurator non est soluendo. clem. vnica. nu. 65. de rerū pmutatio. 123
Appellanti & appellato ad sedem apostolicam in causa beneficii quod tempus assignetur de iure ad eam audiendam. cle. quamuis rigos. numero. 40. de appel. 92
Appellanti & non petenti apostolos iudex tenetur ex dispositione iuris tradere eos: appellans tñ non excusatur si non petit. quoniam videtur post. xxx. dies renuntiare appellationi. cle. quamuis rigos. §. similiter. nu. 1. de appella. 93
Appellantis partis est statuere terminum comparitionis sibi coram iudice ad quem. clem. vnica. nu. 8. de appellatio. 92
Appellanti a delegato principis in vrbe Constantinopolitana dantur duo menses ad causam opponendam, & illis finitis a fine eorum incipit currere annus sequenti illius. cle. sicut appellationem. nu. 25. de app. 94
Appellanti

Sup. lectu. Bonif. de Vitalinijs in Clemen.

Appellanti impedito non currit tempus iuris, imò datur alius annus. cle. sicut appellationem. nu. 20. de appel. fol. 94
Appellatio non prosequens videtur eam deserere. ibi. nu. 21.
Appellatione non emissa nullus dicitur appellans. ibi. nu. 22.
Appellans an possit prohiberi ne ingrediatur viam compromissi inuito appellato. cle. quamdium. nu. 6. de appel. fol. 95
Appellans inpediatur ex impedimento superuenienti non excusatur a desertione: si tantum fuit negligens in prosecutione, quod cessante negligentia, potuisset eam finire. cle. sicut appellationem. nu. 42. de app. 95
Appellanti annus a iure datus non currit tempore compromissi. cle. quamdium. nu. 2. de appel. 95
Appellans opponens crimina, peccans in forma opponendi, non debet audivi de iure. cle. constitutionem. §. sanc. nu. 4. de electio. 24
Appellans qui opposuit crimina, an possit specificata legitime prosequi non licet nulla alia fuerit male specificata. ibi. nu. 5.
Appellans post desertam appellationem an debeat excusari eam prosequendo. cle. si appellationem. nu. 49. de appel. 99
Appellans tenet locum rei, & sic illius est fugere. ibi. nu. 50.
Appellans condemnatur in expensis factis in negotio desertionis appellationis. ibi. nu. 51.
Appellans an successivè valeat prosequi causam nullitatis & iniquitatis sententiae. cle. si appellationem. nu. 56. de appel. 99
Appellatus an valeat prosequi successivè causam desertionis & iniquitatis. ibi. nu. 57.
Appellans tenetur apostolos petere sepius & instanter, hoc est tripliciter petitione. cle. quamuis rigor. nu. 12. de appel. 91
Appellans non opponens crimen aliquid in personam vel in formam an admittatur ad opponendum in causa principali. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 25. de elec. 23
Appellans opponens crimina specificatis circumstantijs. an poterit illa prosequi: quid in non specificatis. ibid. nu. 26.
Appellans quandoque est actor & aliquando reus. clem. vnica. nu. 2. de causa pos. & proprie. 54
Appellatio prodest aliquando appellato. ibi. nu. 3.
Appellatorem iudex a quo loco apostolorum non debet capere aut in carcerare. cle. vnica. nu. 31. de excessi. pr. cle. 203
Appellans non facit iudici a quo aliquam iniuriam. cle. vnica. nu. 32. de excessi. pr. cle. 203
Appellare non audent a iudice metu incarcerationis protestari debet de metu & cause sunt inferendae in protestatione sicut in appellatione grauaminum. ibi. nu. 33.
Appellati in causa criminali iudex a quo non debet remittere ad iudicem ad quem, sed retinendus est in custodia per iudicem, a quo, do nec per iudicem ad quem, fuerit pronuntiatum de appellatione. ibi. nu. 34.
Appellans in casu clem. causam. & intimans legitime, non potest nolle quod eam non deuoluatur ad curiam. cle. eam. §. intimatio. nu. 26. de electio. 22
Appellans in casu cle. eam. de elect. & impetrans in partibus iudicem delegati, an possit cogere appellatorem recusantem litigare coram illis ex quo causa erat deuoluta ad curiam in principio per appellationem. ibi. nu. 27.
Appellans si non audet intimare appellationem, eam tamen tenetur publicare. cle. causam. §. verum. nu. 11. de elec. 21
Appellans si non audet metu iudicis appellare, an teneatur protestari. ibid. nu. 12.
Appellans a diffinitiva non est audiendus super exceptione peremptoria, a qua fuerat exclusus per binas sententias interlocutorias. cle. cum a repulsione. nu. 25. de appel. 100
Appellans a diffinitiva an debeat admitti super probationibus, si per tres interlocutorias fuerat exclusus ab illis proponendis. ibid. nu. 26.
Appellans a diffinitiva an debeat audiri super exceptione peremptoria, que excluderet per quandam consequentiam intentionem actoris si per tres interlocutorias fuerat exclusus a ponendo. ibi. nu. 27. 101
Appellanti quod tempus datur a iure tam ad intimandum quam ad appellandum. cle. causam. §. intimatio. nu. 43. de elec. 22
Appellans in casu electionum cathedralium & regularium & non prosequens, an priuè toto iure. clem. causam. §. intimatio. nu. 29. de elect. 22
Appellans reletens apostolos noie procuratorum, an teneatur facere fidem de eius procuracione. cle. causam. nu. 47. de elec. 20
Appellans non tenetur facere inquisitionem, an appellatus reperiat. clem. causam. §. quod si forsitan. nu. 5. de elec. 20

Appellatio non potest intimari in domo appellati aut ecclesia illius data apparentia appellanti ad effectum deuolutionis. cle. causam. §. quod si forsitan. nu. 6. de elec. fo. 20
Appellans & opponens equiparant. cle. constitutionem. nu. 4. de elect. fol. 22
Appellans an teneatur legere appellationem, vel an sufficiat quod de copia. cle. causam. nu. 57. de elec. 20
Appellans quibus modis debet & potest appellatum in mora constituere. cle. causam. §. quod si forsitan. nu. 26. de elec. 20
Appellans an possit renuntiare appellationi in praedictum alterius. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 28. de elec. 25
Appellans an possit impedire iudicem ad quem quo minus remittat & illum condemnet in expensis renuntiendo appellationi. ibid. nu. 29
An appellans in casu cle. constitutionem. de elec. teneatur exprimere circumstantias. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 28. de electio. 24
Appellans potest renuntiare expresse appellationi & tacite. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 13. de elec. 25
Appellans potest prosequi per viam simplicis querelae crimina quae possent per appellationem, alias tñ non. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 4. de elec. 25
Appellans per viam simplicis querelae non potest prosequi crimina indubitè apposta in articulo appellationis, & appellato eam principalem prosequente. clem. constitutionem. §. insuper. nu. 1. de elect. 25
Appellans, adherens, superueniens, & equiparant in executionibus, non in prosecutionibus. cle. constitutionem. §. sanc. nu. 32. de elect. 25
Appellans per viam simplicis querelae prosequi potest quae prosequi possent via appellationis: alias non. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 24. de elec. 25
Appellans friuole manifeste citatur a iudice a quo ex stylo Romano. cle. vnica. nu. 15. de dolo & contu. 56
Appellans ab interlocutoria verbo sine expressione grauaminis, amplius a iudice non venit vocandus de necessitate, sed eo non vocato potest procedi ad diffinitiuam. ibi. nu. 16.
Appellans si nullum crimen opposuerit an possit prosequi aliqua crimina in articulo appellationis vel per viam simplicis querelae. Et quid si a principio aliqua opposuit. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 21. de elec. 25
Appellans an possit cogi ostendere appellationem. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 8. de elec. 25
Appellans a gravamine & offerens se probaturum coram iudice a quo grauamen sibi illatum, an videatur se exonerare a probationibus oner coram iudice ad quem. cle. appellanti. nu. 61. de appellatio. 98
Appellatio ex grauamine inepto an iustificari valeat ex noua apta propositione grauaminis. ibi. nu. 62.
Appellationis causa ad victoriam tria requirit. ibi. nu. 63.
Appellans ab interlocutoria potest etiam appellare a diffinitiva. clem. vnica. nu. 12. de dolo & contu. 56
Appellans manifeste friuole non auditur tamen contum. x. ibi. nu. 13
Appellante non prosequente, an superueniens non adherens appellatum possit prosequi quod appellans poterat prosequi. cle. constitutionem. §. sanc. nu. 28. de elec. 24
Appellans a iudice videtur protestari se non compariturum amplius coram illo. cle. 1. de dolo & contu. 56
Appellans seu adherens si peccaverit in forma opponendi, an amplius admittatur etiam per viam simplicis querelae, ad prosecutionem aliorum criminum. clem. constitutionem. §. sanc. nu. 23. de electio. 24
Appellanti a gravamine non sufficit pro iustificatione appellationis dicere, Appello quia articuli meierat defensorij. & vide practica. cle. appellanti. nu. 30. de appel. 97
Appellans circa apostolos petendos quatuor tenetur seruire. cle. quāuis rigor. nu. 14. de appel. 91
Appellans tenetur petere apostolos congruo loco. ibidem. numero. 15. 92
Appellandum est a sententia excommunicationis sub conditione lata ante diem conditionis, secus in sententijs interdicti. cle. sicut appellationem. nu. 1. de appel. 95
Appellandum est a gravamine illato, comminato, seu inferendo. cle. causam. nu. 6. de elec. 19
Appellandum non est ab officiali ad eius Episcopum. clem. & si principalis. nu. 4. de rescrip. 13
Appellandum an sit a sententia quacunque possessoria. cle. vnica. nu. 37. de sequestra. pos. & fruc. 63
Appellandum est a vicario episcopi ad episcopum in causa heresis, cum tunc non sit idem auditorium. clem. prima numero. 202. de hereticis. 190
Appellans a sententia contra falsum procuratorem lata, an confirmetur prae-textu illius appellationis sententia. clem. 1. nu. 49. de sentent. & re iudi. 84
Appella-

Repertorium rerum memorabilium

Appellationis preteritum an sententia nulla ex defectu iurisdictionis confirmetur. *ibi. num. 50.*
Appellare quis non tenetur a sententia nulla preteritum defectus iurisdictionis non observati ordinis. *ibi. num. 51.*
Appellante prosequente causam appellationis & appellato causam de sententia, de desertione vel de preiudiciali prius agendum est. *cle. fo. 99*
Appellante instante iudicem ad quem pronuntiare de nullitate sit & post desertam appellationem, an iudex super ea valeat pronuntiare. *ibid. num. 60.*
Appellatio instante apud iudicem ad quem post desertam appellationem de confirmanda prima sententia, an iudex an quem possit. *ibid. num. 61.*
Appellatione desertam ipso iure confirmatur prima sententia ratione de sententia. *ibid. num. 62.*
Appellans si potest petere a superiore sententiam declarari nullam a qua non appellavit, is pro quo fuit sententia lata que transiit in rem iudicatam, vel quia non fuit appellatum an possit illius a superiore confirmationem petere. & de effectu illius. *ibi. num. 64.*
Appellatio ter interposita an teneatur. *ibi. num. 65.*
Appellatio post decem dies an valeat. *ibid. num. 66.*
Appellatio cui renuntiatum est expresse an teneatur. *ibi. num. 67.*
Appellatio invito appellante in valeat prosequi appellationem non desertam data contumacia appellantis in ea prosequenda. *ibi. num. 68.*
Appellans contumax in prosequendo eius appellationem, an valeat purgare eius moram. *ibid. num. 69.*
Appellati profectio facta intra legitimum tempus proderit appellanti. *ibid. num. 70.*
Appellato prosequente appellationem preteritum contumacia appellantis, an si appellans de novo velit purgando moram prosequi, an valeat faciendum processum appellati cessare. *ibi. num. 71.*
Appellati diligencia an prosit appellanti cum infra terminum constitutum ab homine fuerit facta. *ibid. num. 72.*
Appellatio non prosequente appellationem infra tempus constitutum ab homine in confesso de impetratione appellati, an cuilibet permittat profectio infra tempus legitimum ad decisionem illius. *ibi. num. 73.*
Appellatio detento legitimo impedimento, an appellatio fiat desertam preteritum negligencia appellantis & in preiudicium appell. *ibid. num. 74.*
Appellatio a pluribus iudicibus sigillatim interposita, an noceat iudicibus, & an prodesse possit appellanti. *cle. i. nu. 15. de appellatio. 90.*
Appellandum a quo sit, & quis ad id admittatur. *ibi. num. 16.*
Appellans sine interesse, an teneatur parti adversae ad interesse. *ibid. num. 17.*
Appellandum est infra decem dies continuos a tempore gravaminis illati computandos. *ibi. num. 18.*
Appellatio coram quo iudice est interponenda cum gravatus est absens a loco deputato iudici gravanti eum. *ibi. num. 19.*
Appellatio a quo iudice interponenda sit, si gravatus sit presens in loco illati gravaminis, & in quo loco sit interponenda: siue iudex a quo fuerit ordinarius, siue delegatus. *ibi. num. 20.*
Appellatio an sit interponenda a iudice qui gravavit. *ibi. num. 21.*
Appellatio non admittitur a sententiis aliquibus licet supplicatio contra eas admittatur. *ibi. num. 22.*
Appellare an sufficiat ab uno ex duobus iudicibus, ad sententiandum deputatis. *ibi. num. 23.*
Appellare an sufficiat a maiori parte iudicum tribus aut pluribus alijs deputatis iudicibus: & hoc finaliter succedat. Et quid in petitione apostolorum sicunda. *ibi. num. 24.*
Appellatio ad quem sit interponenda. *ibi. num. 25.*
Appellandum an sit gratum de iure civili: & quid de iure canonico. *ibid. num. 26.*
Appellatio a delegato ad universitatem causarum deputato ad quem sit interponenda. Et quid si appellatur a subdelegato. *ibid. num. 27.*
Appellandum a maiori parte iudicum est, & sigillatim, siue sint iudices ordinarii, siue delegati, siue arbitri, siue arbitratores. *ibi. num. 28.*
Appellatio tam iudicialis quam extrajudicialis an possit interponi cum sit a pluribus iudicibus tantum a maiori parte illorum: & sigillatim. *ibid.*
Iudex quilibet ordinarius an habeat iurisdictionem in solidum. *cle. i. nu. 30. de appel.*
Appellatione facta ab interlocutoria, si a diffinitiva postea appellatur, iudex ad quem poterit cognoscere de diffinitiva omnia interlocutoria. *cle. unica. nu. 49. de dolo & contumacia.*
Appellans tam a diffinitiva, quam interlocutoria, an eodē cōtextu possit ambas prosequi. *ibi. num. 50.*

Appellatio preiudicialis est prius discutenda: sed super ambabus potest procedi simul. *ibi. num. 51.*
Appellans ab articulo a iudice aliquo & postea procedens coram eodem super principali, videtur renuntiare appellationi. *cle. j. nu. 31. de senten. & re iudi. 84.*
Appellatio super aliquo articulo qualiter possit pendere iudice a quo nihilominus procedente super principali. *ibi. num. 32.*
Appellatione introducta super articulo aliquo, & demum ea pendente tribus latis sententijs conformibus pronuntietur super appellatione bene appellatum, an infirmetur sententia tertia super principali & executio illius. *ibi. num. 33.*
Appellatione introducta super articulo, & demum tribus sententijs diffinitivis prolatis per iudicem a quo, an executio debeat impediri si appellans super articulo dicat pronuntiatum fuisse super illo articulo bene appellatum. *ibi. num. 34.*
Appellationi deferre, & illi prefigere terminum quo ad eam prosequenda, an differant. *cle. i. nu. 42. de appel. 91.*
Appellationi potest iudex prefigere tempus quo ad eam prosequenda, licet illi non detulerit. *ibi. num. 43.*
Appellans licet appellationi non fuerit delatum, si terminus fuerit illi prefixus ad eius prosecutionem, an teneatur prosequi eam ne incidat in desertionem. *ibi. num. 44.*
Appellationi deferens videtur a se abdicare iurisdictionem. *ibi. num. 45.*
Appellationi terminus prefixus, est preventio termini iuris communis. *ibid. num. 46.*
Appellationi an deferatur ex datione termini ad prosequendum loco apostolorum. *ibi. num. 47.*
Appellationi an possit maior pars iudicum deferre, & super illa apostolos concedere, ac terminum super ea prosequenda prefigere: & hoc separatim & sine consensu minoris partis. *ibi. num. 48.*
Appellatio a gravamine qua debeat in se continere. *cle. appellanti. num. 24. de appel. 97.*
Appellatio a gravamine ex causa friuola non tenet. *ibi. num. 25.*
Appellationis ab interlocutoria substantia est ut appelletur ex causa legitima. *ibid. num. 26.*
Appellatio a gravamine cum debeat continere expressionem cause, qua liter causa sit exprimens necne. *ibi. num. 27.*
Appellans a conclusione cause ex eo quia eius articuli tacite censentur exclusi propter hoc, an censentur exprimere causam sufficientem ad iustificandam eius appellationem. *ibi. num. 28.*
Appellante prosequente eius appellationem, & communicationis exceptio an possit opponi contra appellatum auctorem. *cle. unica. nu. 66. de excep. 81.*
Appellatio suspendit sententiam. *cle. unica. num. 67. de exceptionibus. 81.*
Appellatio a sententia facit ut non presumatur pro sententia ea pendente, etiam si supervenerit desertio. *ibi. num. 68.*
Appellationis fatalibus elapsis rata remanet sententia. *ibi. num. 69.*
Appellatio fit desertam propter non prosecutionem. *ibi. num. 70.*
Appellans excusatur a participatione cum excusato ratione appellationis. *ibid. num. 71.*
Appellatio quando est interponenda a pluribus ordinarijs quando debeat observari forma. *cle. prima. de appel. vide cle. ea. num. 31. tit. eodem. 90.*
Appellationis forma ubi fit a maiori parte iudicum & sigillatim in casibus in quibus tenet, an forma tamen appellationis debeat continere quod a gravamine omnium etiam absentium appellatur. *cle. i. nu. 32. de appella. 90.*
Appellans si coram iudice gravante nolit appellare die & hora quibus solitus est sedere iudex, & in loco ubi sedere consuevit. Et quid si in loco voluerit appellare, an teneatur requirere iudicem. *ibi. num. 33.*
Appellatio interposita alibi quam in loco in quo sedere iudex a quo cōsuevit, & in absentia iudicis, an debeat intimari inf. decem dies. *ibi. num. 34.*
Appellans quo remedio valeat ut si teneat appellare a sententia a pluribus iudicibus lata data absentia aliquorum ex illis. *ibi. num. 35. 91.*
Appellatio cum a pluribus iudicibus est interponenda potest interponi diversis temporibus. *ibi. num. 36.*
Appellandi tempus a quo tempore curat contra citatum personaliter: & contra non citatum. *cle. unica. num. 20. de dolo & contum. 56.*
Appellatio domini a sententia lata contra falsum procuratorem, an ratificari videatur sententiam. *cle. unica. num. 27. de dolo & contum. 56.*
Appellatio a sententia nulla ex alio defectu quam consensus partis, an ratificari.

Super Comment. Bonifa. de Vitali. in Clemen.

ratificare eam videatur per eandem sententiam. *ibi. num. 23.*
Appellatio interlocutoria non potest iustificari nisi ex eisdem actis. *ibi. dem. num. 24.*
Appellatio ab interlocutoria non iustificatur ex gravamine illato in diffinitiva postea lata, si ab illa non appelletur. *ibi. nu. 25.*
Appellans an dicatur contumax manifestus, si ex causa falsa pronuntiat per interlocutoriam appellaverit. *ibi. nu. 26. fo. 57.*
Appellationis causa est falsa: ergo appellatio friuola: non valet consequentia. *cle. unica. nu. 28. de dolo & contum. fo. 57.*
Appellans ab interlocutoria, licet succumbat ter, an audiatur appellatio a diffinitiva. *ibi. num. 29.*
Appellatio quando regulariter dicatur friuola per exempla not. *ibid. num. 30.*
Appellans friuole an dicatur manifestus contumax. *ibid. num. 31.*
Approbare titulum non canonicum: & non canonicum titulum conferre equiparantur. *cle. si summus. nu. 41. de senten. excom. 235.*
Apprehensio facta citati aliquoties operatur quod vera. *cle. j. nu. 26. de iudicijs. 48.*
Appositio manus superioris in iudicialibus afficit manus inferioris quod de illa amplius non possunt se introumittere. *cle. j. nu. 7. ut lite pendente. 58.*
Apertura non arguit scientiam. *cle. j. nu. 83. de procurato. 42.*
Aqua de celo descendens licet asidue, non tamen dicitur habere causam perpetuam. *cle. dignum. nu. 40. de celebra. missa. 172.*
Ara ignoti Dei erat in civitate Atheniensis quam turbavit areopagita Dionysius & Paulus. *cle. i. nu. 65. de magistris. 181.*
Arbitrarius debet providere in iudicio cōi dividendo utriusque patri. *cle. sepe. §. nos autem. nu. 41. de verborum signific. 240.*
Arbitrarius an valeat citare partes extra locum in quo degit ipse arbitrarius. *cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 32. de senten. & re iudi. 88.*
Arbitrarius non habet iurisdictionem aliquam: sed habet notionem. *ibi. nu. 33.*
Arbitri an valent de novo pronuntiare si sententiam protulerunt contra formam compromissi. *cle. i. nu. 85. de sen. & re iudi. 85.*
Arbitri non dicuntur habere iurisdictionem: sed notionem tantum. *cle. quamdiu. nu. 9. de appel. 95.*
Arbitrium restringere circa actum sciendum certo modo, vel restringere circa actum factum ut non mutetur, equiparantur. *cle. cupientes. num. 60. de penit. 221.*
Arbitrium superioris committitur an beneficiatus dicatur sufficientis scientie. *cle. i. nu. 46. de ea. & quali. 33.*
Arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum. *cle. quamdiu. num. 7. de appella. 95.*
Arbor consanguinitatis an dicatur authentica. *cle. unica. §. nos itaq; num. 47. de iureiuran. 76.*
Arbor mala malos fructus facit. *cle. pastoralis. §. verum. nu. 5. de senten. & re iudi. 87.*
Arce est abstinere. *cle. unica. nu. 19. de offi. iudi. ordina. 39.*
Archidiaconus aut alius habens vicariam sede vacante ex privilegio, aut consuetudine, an includatur sub constitutione. *cle. vnice. de offi. vica. vide eadem. cle. nu. 53. tit. eo. 37.*
Archidiaconatus an sit semper dignitas. *cle. si iuxta. nu. 3. de preb. & digni. 113.*
Archidiaconatus acceptato non est necesse quod prebenda accessoria adetur. *ibid. num. 4.*
Archiepiscopus potest absolvere solus a sententia concilij provincialis & synodalis: nisi absolutio fuerit reservata ipsi concilio. *cle. i. num. 79. de sen. excom. 229.*
Archiepiscopus non plus iuris habet quam episcopus, nisi in casibus expressis a iure. *cle. dignum. num. 81. de cele. missa. 173.*
Archiepiscopus maior est episcopo in iurisdictione. *cle. i. nu. 61. de censi. 165.*
Archiepiscopus non potest subditos exemptorum audire in confessionibus: & eis iniungere penitentiam salutarem. *cle. archiepo. nu. 53. de priuile. 211.*
Archiepiscopus absolvere potest in confessionibus subditos suffraganeorum tempore visitationis: alio aut tpe non potest. *ibi. num. 54.*
Archiepiscopus & metropolitanus differunt in etymologia vocabuli. *num. 32. Et vide uterque dicatur. num. 33. & 34. vide cle. archiepi. de priuile. 211.*
Archiepiscopus potest in loco exempto per se in pontificalibus celebrare divina: non tamen per alium. *cle. archiepi. num. 13. de priuile. 211.*
Archiepiscopus potest declinare ad loca exempta: & ibi est recipiendus ad portandum crucem ad benedicendum populum: & ad similia facienda: non tamen causa visitationis ibi facienda, aut iurisdictionis exercende. *cle. archiepi. num. 1. de priuile. 210.*
Archiepiscopus potest facere portare ante se vexillum Crucis & per loca

exempta: nisi in tribus casibus. *ibi. num. 2.*
Archiepiscopus benedixit in loco exempto etiam populum exemptum. *cle. archiepi. num. 7. de priuile. fo. 210.*
Archiepiscopus executor testis in diecesi alicuius sui suffraganei, an possit cogi ab ipso suffraganeo ad reddendum rationem de administratione: dum tamen archiepiscopus ille esset religiosus. *cle. vnica. nu. 54. de testamen. 125.*
Archiepiscopus non potest licentiarum religiosos in audiendis confessionibus in diecesibus ipsorum suffraganeorum etiam habita recusatione illorum. *cle. dudum. §. statuimus. num. 21. de sepulturis. 131.*
Archiepiscopus non valet licentiarum religiosos confessores extra diocesim propriam etiam inter suffraganeos. *cle. dudum. §. extra ciuitates. num. 8. de sepultu. 132.*
Archiepiscopus non dicitur nisi sumpto pallio. *cle. vnica. num. 9. de iureiuran. 74.*
Archiepiscopus ante pallium non videtur plene episcopalis. *cle. vnica. §. nos itaque. nu. 7. de iureiuran. 76.*
Archiepiscopus potest consecrare suffraganeum etiam extra ecclesiam metropolitanam. *cle. vnica. §. nos itaq; nu. 60. de iureiuran. 77.*
Archiepiscopus facit provinciale concilium in proemio. *§. hoc san. nu. 50. 7.*
Archiepiscopus dum transit per suam provinciam itinerando, non benedicit populo incedens per viam publicam & stans in equo, etiam induens pontificalibus. Et idem de Episcopo transiente per diocesim. *cle. archiepi. num. 58. de priuile. 211.*
Archiepiscopus non potest dare indulgentias in loco exempto, cum sint iurisdictionis: nec exemptis possit committere quod per se ibi confiderent. *ibi. num. 63. 112.*
Archiepiscopus que sunt ordinis in locis exemptis potest exercere de licentia exemptorum. *ibi. nu. 64.*
Archiepiscopus que sunt iurisdictionis non potest in locis exemptis etiam de licentia exemptorum exercere. Quid de illis que sunt honoris. *ibi. dem. num. 65.*
Archiepiscopus celebrando in locis exemptis si in sermonibus faciat dari alijs remissiones profunt tamen subditis non exemptis: fecus est in benedictione, qua prodest etiam exempto. *ibi. nu. 66.*
Archiepiscopus an possit exercere ea que sunt iurisdictionis in locis exemptis preteritum consuetudinis sine licentia exemptorum. *ibidem. num. 67.*
Archiepiscopus non potest facere celebrare suum suffraganeum cum Pontificalibus in loco exempto sit diecesis. *ibi. nu. 77.*
Archiepiscopus appellatio non includuntur palliati nondum consecrati. *cle. dignum. nu. 22. de celebra. missa. 172.*
Archipresbyter maioris ecclesie potest licentiarum parochianos de recipiendis sacramentis in aliena parochia. *cle. i. numero. 33. de priuile. 208.*
Archipresbyter ruralis non potest esse delegatus. *cle. & si principalis. nu. 58. de rescriptis. 13.*
Archinus publicus dicitur locus ubi sacra vasa reponuntur, & aliquoties aliter. *cle. vnica. §. porro. nu. 42. de iureiuran. 79.*
Archidiaconus & plura negotia ad sedem tanquam ad torrentem deuoluuntur. *cle. dudum. §. Bonifacius. numero 6. de sepulturis. 129.*
Argumentum de minori ad maius affirmatiue an procedat. *cle. attendentes. §. hoc iur. nu. 5. de statu mona. 154.*
Argumentum de maiori ad minus destruciuum an procedat. *ibidem. numero. 6.*
Argumentum a contrario sensu non procedit ex subaudito intellectu, vel si ex eo sequeretur absurditas. *cle. i. nu. 85. de sententia excommunicationis. 229.*
Argumentatio que fit ex apparentibus factis procedit de iure. *cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 27. de sepultu. 129.*
Argumentum de toto ad partem validum est ubi est eadem ratio. *cle. i. nu. 178. de hereti. 189.*
Argumentum per verisimile an procedat. *cle. causam. §. verum. nu. 8. de electio. 21.*
Argumentum de maiori ad minus valet. *cle. vnica. §. eorundem. num. 4. de foro competen. 54.*
Argumentum si ceteris tollit quando non fit super proemio. *§. nos etiam. num. 8.*
Argumentum de loco ad locum procedit & de persona ad personam. *num. 21. cle. i. nu. 20. de foro compe. 51.*
Argumentum a contrario sensu cessat, si est contrarium rationi. *cle. i. nu. 44. de electio. 17.*
Argumentum a contrario sensu non procedit ubi resultare: prauis intellectu. *cle. vnica. nu. 45. de excep. 81.*

Repertorium rerum memorabilium

Argumentum procedit de ecclesia cathedrali seculari ad regularem. clemen. 1. num. 31. de electio. fo. 16
Argumentum per locum ab absurdo procedit. clem. unica. num. 102. de exceptio. fo. 82
Argumentum procedit de minore ad maius affirmatiue. cle. 1. §. licet. nu. 2. de reliq. & uene. Sanc. fo. 177
Argumentum contrario sensu non procedit ubi sequeretur absurdum. clem. unica. nu. 30. de usuris. fo. 199
Argumentum a contrario sensu cessat contra dispositionem iuris communis. cle. ad nostrum. nu. 25. de censibus. 166
Argumentum a contrario sensu cessat ubi dispositio iuris contraria censetur esse. clemen. ad nostrum. nu. 37. de censu. 167
Argumentum de tempore ad locum ualet. clem. ad nostrum. num. 77. de censibus. 167
Argumentum ab ordine litera procedit in iure. cle. volentes. nu. 108. de hereticis. 192
Argumentum a contrario sensu non procedit si de iure reperitur contrarium. cle. ad nostrum. num. 25. 66
Argumentum procedit de re scriptis ad legata. clem. unica. num. 9. de concef. pr. eben. 115
Argumentum de loco ad personas procedit. clem. 1. nu. 25. de sep. 127
Argumentum de tempore ad locum procedit ubi est eadem ratio: secus ubi diuersa. ibi. num. 26
Argumentum de minori ad maius est ualidum affirmatiue. clem. 1. nu. 76. de penis. 214
Argumentum de maiori ad minus negatiue procedit. cle. 1. nu. 27. de foro competen. 51
Argumentum procedit de minori ad maius affirmatiue. clem. 1. nu. 11. de reliq. & uene. Sancto. 175
Argumentum de maiori ad minus procedit negatiue seu distributiue. ibidem. num. 12. 12
Argumentum a contrario sensu cessat data absurditate, vel ubi esset contrarius scriptum. clem. quoniam. §. sed & tales. num. 16. de uita & honesta. clerici. 104
Argumentum procedit de attestacionibus & confessionibus ad sententiam, & conuerso. clem. testibus. nu. 26. de testibus. 70
Argumentum de persona ad loca procedit. clem. 1. nu. 16. de bap. 174
Argumentum de toto ad partem procedit, sed qualiter intelligatur ubi est eadem ratio. cle. ad nostrum. nu. 24. de hereti. 194
Arguens Papam de mendacio, dicitur sacrilegus. clem. unica. §. dudum. nu. 27. de iureiuran. 75
Argentorum tria milia tyronen. faciunt sex milia solidorum mone te Auinionen. & sic ascendunt usque ad summam trecentarum librarum. clem. cum sit nimis. num. 37. de magistris. 182
Arrendaciones factae a monachis compulsi per prelatos eorum in fauorem nepotum, aut consanguineorum dictorum prelatorum, siue sint ad tempus, siue in perpetuum, sunt nulle ipso iure, dato quod talis metus non interueniat qui potuisset cadere in constantem uirum: nam sufficeret quous coactio. clem. unica. num. 113. de excessu. pr. ela. 205
Armorum usus permittitur religiosis inquisitoribus ratione officij, & officarijs eorum. cle. volentes. num. 124. de hereticis. 192
Armorum appellatione ueniunt tam offensiuam quam defensiuam. clem. 1. §. quia uero. num. 29. de sta. mona. 151
Armorum appellatione an includantur susses & lapides. ibi. num. 30
Arrestare suum subditu potest iudex ex causa uerbaliter. cle. 1. nu. 22. de hereti. 187
Arrestum datum alicui de non excundo domum, a iudice sine superiore, est loco carceris. ibi. nu. 23
Arrestum est regulariter prohibitum. ibi. num. 24
Arrestum sine personae sine pecunie a iudice non debet concedi sine causa magna. ibidem. num. 26
Arreptio sola itineris causa prosequendi appellationem, an excuset appellatorem a desertione. clem. sicut appellationem. num. 9. de appella. 94
Articulus possessionis non includit articulum tituli in prescriptione. cle. testi. num. 131. de testi. 72
Articulus super alijs obiectibus absoluto aduersario ab alijs obiectibus, debet repelli ex quo non fuit probatus infra terminum assignatum. cle. unica. num. 34. de excep. 81
Articuli dandi non sunt ubi instrumenta & munimenta alia produciuntur: rex illorum enim inspectione apparet an sint pertinentia, uel no. clem. sep. §. uerum quia. num. 4. de uerb. signifi. 244
Articuli & positiones quomodo differant. ibidem. num. 5
Articulorum & positionum datio non fuit inuenta primo a iure, sed a consuetudine. ibi. num. 6
Articuli & positiones sunt de solemnibus ordinis iudicarij. ibi. num. 7
Articuli quando probandi sunt per testes qui sunt extra curiam, decernitur remissio per partes. Et huiusmodi remissiones sub bulla transferi debent ex stylo antiquo. cle. sep. §. uerum quia. nu. 12. de uerbo. signifi. fo. 244
Articuli sicut & positiones ex libello descendere debent: alias sunt impertinentes, nec admittuntur. Et hoc tam in fauorem actoris, quam rei, & etiam iudicis. cle. sep. §. uerum. num. 24. & 25. de uer. si gni. 242
Articuli si probati non releuant articulantem, impertinentes sunt, nec sunt admittendi. ibi. num. 26
Articuli heretici declarati per uniuersitatem Parisiensem, sunt tales reputandi, si approbentur per Papam, clem. ad nostrum. num. 105. de hereticis. 195
Articuli dati realiter post terminum lapsum recipiuntur & admittuntur si sint admissibiles, & non obiectiui. clem. sep. §. uerum quia. num. 22. de uerb. signifi. 244
Asserctio beneficiorum debet fieri perpetuo. clem. gratia. num. 26. de rescrip. 14
Assertio negatiua an faciat aliquem non obseruatorem sui iuramenti, nisi actualiter uenerit contra iuramentum. clem. unica. §. dudum. num. 28. de iureiur. 75
Assertionibus episcoporum aliquoties est standum. clem. unica. §. sane. num. 1. de foro competen. 53
Assertioni episcopi an sit credendum, cum dicit tutum non esse locum expulsi ad ibi eum citandum ut alias possit eum citare iuxta formam clem. vnice. de foro compe. vide ea. cle. nu. 45. eo. ti. 53
Assertioni episcopi tantu no creditur regulariter nisi in istis tribus casibus. cle. unica. §. sane. nu. 5. de foro compe. 53
Assiduus est frequens, in proemio. §. hoc sane. num. 15. 7
Assignatus ad terminum incertum inclusum tamen sub termino certo, tenetur comparere. clem. quoniam rigor. §. similiter. num. 11. de appel. 93
Assignatio termini iuris, aut dici penultimi, aut ultimi, est certa. clem. quoniam rigor. §. similiter. nu. 13. de appel. 93
Assistentia superuenientis appellanti, quid profit. cle. constitutione. §. sane. num. 27. de elec. 24
Attendendum est non quod factum est, sed quod fieri debuit. clem. dispendiosam. num. 21. de iudicij. 49
Attendi debet quod uerisimiliter contingere potest. clem. causam. §. uerum. num. 7. de electio. 21
Attestacionibus publicatis an testes ex parte minoris ecclesie, aut alterius nihilominus debeant admitti. clem. testibus. num. 150. de testibus. 73
Attestaciones in absentia partis producte, si a principio sint ualida, utrum ab absente parte possint approbari. clem. testibus. num. 98. de testibus. 71
Attestaciones in absentia partis producte, si a principia fuerint nulle: an ab aduersario ualeant approbari post publicationem testium: & quid ante publicationem. ibi. nu. 99
Attestaciones defectuose quando a partibus possint ratificari de consensu eorum. ibi. num. 101
Attentatum quibus modis sumatur. cle. cum lite penden. num. 88. ut lite penden. 61
Attentata & innotata lite pendente possunt probari per instrumenta publica, alia acta autentica, & per testes. clem. cum lite penden. nu. 46. ut lite penden. 61
Attentata innotata lite pendente, quo iure debeant reuocari, an iure actionis, an officio iudicis. clem. cum lite penden. num. 43. ut lite penden. 60
Astruere, est probare, uel ostendere. cle. pastoralis. §. uerum. nu. 9. de senten. & re iudi. 87
Astruere, est probare, uel ostendere. cle. ne Romani. nu. 3. de cle. 17
Audacia duplex est, virtuosa, & illa approbata: & criminosa, & illa damnata. clem. unica. num. 23. de offi. iudi. ordi. 39
Audacia sonat in malam partem, & est arrogantia. cle. unica. nu. 3. de offi. iudi. iudi. 18
Audire debet qui aures audiendi habet. cle. cupientes. num. 68. de penis. 221
Audiens missam aut diuinum officium extra ecclesiam, etiam si in auditorio aut capella audierit, non consequitur auditiam de qua in cle. unica. de celeb. missa. cle. 1. §. ideoque. nu. 3. de reliq. & re. San. 177
Auditor

Super comen. Bonifa. de vitalinijs in clem.

Auarus non queri t coposessorum. cle. vnica. nu. 38. de iureiura. 74
Auaritia est radix omnium malorum. clem. abusioibus. num. 45. de peni. & remissio. 225
Auaritie ordo animae possessam sic excecatur a splendore spiritus sancti, ut nihil ueritatis uidere possit. clem. volentes. nu. 60. de hereticis. 191
Auocatio seu uenatio in alieno monachis est phibita, sed non in proprio. clem. 1. §. porro. num. 1. de statu mona. 149
Auditio prius requiritur ante intellectum, nisi aliter eueniat miraculose. clem. 1. numero. 22. de magistris. 181
Auditor cameræ non dicitur auditor Papæ. clem. multorum. num. 11. de penis. 216
Auditor curie Romane utrum habeat exercitium iurisdictionis extra curiam Romanam, & de uoluntate partium quo ad executionem sententiarum sciendus. clem. 1. num. 63. de sententia & re iudicata. 84
Auditor curie deputatur tantum ad sententiandum, non autem ad exequendum. ibidem. num. 64
Auditor apostolicus in causa beneficii pronuntiando appellationem interpositam ab executore qui fecit prouisionem, uel interpositam extra curiam ab ordinario fore desertam, non tenetur causam remittere executori uel ordinario. cle. 1. nu. 71. de senten. & re iudicata. 84
Auditor curie contradictoriarum per mortem non caret iurisdictione sed exercitio tantum illius: secus in alijs auditoribus. cle. ne Romani. §. sane. num. 16. de elec. 18
Auditor curie contradictoriarum non caret iurisdictione per mortem Papæ in causis antiquis, in causis nouis non possunt procedere sine noua commissione. ibidem. num. 17
Auditor cameræ & contradictoriarum dicuntur ordinarij. cle. auditor. num. 25. de rescriptis. 14
Auditor camerarius aut Marecallus an dicantur ordinarij. ibidem. num. 26
Auditor deputatus in causa electionis non confirmatur: an possit confirmare autoritate. clem. auditor. de rescrip. vide in clem. auditor. num. 46. de rescriptis. 14
Auditoris officium an extingatur morte Papæ. ibidem. numero. 47
Auditoris officium proprie & dicat. cle. auditor. nu. 1. de rescriptis. 13
Auditor cum potestate iustitiam poterit diffinire. ibidem. nu. 2
Auditor lata sententia habet iurisdictionem super accessorio. cle. auditor. nu. 39. de rescriptis. 14
Auditor lata sententia an possit compelli ad faciendam prouisionem iuxta clem. auditor. de rescrip. cle. auditor. num. 43. de rescriptis. 14
Auditor an habeat executionem reale prouisionis ex clem. auditor. de rescrip. ibidem. num. 44
Auditor cameræ potest committere eius uices sine in presentia sine in absentia. clem. volentes. nu. 34. de hereti. 191
Auditor non tenetur exprimere uerbum de iure. clem. auditor. numero. 6. de rescriptis. 13
Auditorium episcopi & officialis idem est. clem. 1. numero. 45. de hereticis. 187
Auditorium episcopi & officialis foranei differunt. clem. & si principalis. num. 19. de rescriptis. 13
Auditorium officialis & episcopi idem est. clem. & si principalis. de rescriptis. num. 3
Audientia literarum curie romanæ uocatur audientia contradictoriarum. cle. ne Romani. §. sane. nu. 6. de elec. 18
Audientia contradictoriarum habet unum presidentem solum. ibi. nu. 7
Audientia causarum Romanæ curie uocatur audientia apostolica. clem. romani. §. sane. num. 10. de electio. 18
Audientia causarum habet plures presidentes. ibidem. num. 11
Audientia est ubi est Papa. clem. ne romani. §. sane. num. 20. de electio. ne. 18
Auinionensis ciuitas an utatur bulla plumbea. clem. unica. §. porro. numero. 29. de iureiurando. 79
Autentica scriptura an probet ea que in ea continentur narratiue. clem. unica. numero. 11. de probationibus. 65
Autenticus liber dicitur qui allegatur in iure. cle. unica. §. nos itaque. numero. 46. de iureiuran. 76
Autorizare non uidetur episcopus in factu proprio ubi autorizat donationem ipsi capitulo factam ab alio tertio. clem. si uia. §. quod si. numero. 10. de rebus ecclesie non alienandis. 120
Autorizare nemo potest in factu proprio. cle. si uia. §. quod si. numero. 1. de rebus ecclesie non alie. 120
Autorizare nemo potest in factu proprio. clem. si uia. §. quod si. numero. 5. de rebus ecclesie non alie. 120

Autoritas Papæ plenissima non subicitur regulis iuris. cle. 1. numero. 39. ut lite penden. 58
Quæ ad augmentum inuenta sunt, non debent operari diminutionem. cle. multorum. nu. 94. de penis. 218

De litera B.

BANNIRE, est actus criminofus in quo non sit extensio sententia excommunicationis ex participatione criminis. clem. 1. numero. 107. de penis. 215
Bannire aliquem est illum offendere, sicut si offenderetur realiter. cle. 1. nu. 15. de penis. 213
Banniens episcopum punitur pena sacrilegij. ibidem. num. 16
Bannum quod imponitur ex dispositione legali exactoribus laicis a personis ecclesiasticis habetur loco cuiusdam diffidationis. clem. unica. num. 31. de immunitate eccle. 178
Bannum quod imponitur laicis exactoribus a personis ecclesiasticis a lege ciuili imponitur per sententiam iudicis, non ipso iure: secus in sententia excoicationis que imponitur per canones. ibi. nu. 31
Bannitus laicus propter exactiones factas a personis ecclesiasticis an equiparetur deportato & relegato. ibidem. numero. 34
Banniens episcopus aut consilium dans, siue auxilium, aut manus iniuriosas circa eum imponens incurrit excoicationem, non obstante quacunque consuetudine existente in contrarium. cle. 1. nu. 45. de po. 215
Banniens episcopus simpliciter absque alia detentione: incurrit excommunicationem ipso iure. cle. 1. nu. 94. de penis. 215
Baptizare in quocunque loco priuato permiffum est tempore necessitatis. cle. 1. nu. 18. de baptis. 174
Baptizari possunt filij regum & omnes alij descendentes usque in infinitum per lineam masculinam in domibus priuatis, & idem si per femininam lineam. cle. 1. nu. 51. de baptis. 175
Baptizari non possunt in domibus priuatis bastardi regum & principum. cle. 1. nu. 60. de batis. 175
Baptismus licet in locis priuatis, nisi in casibus reseruatis: no debeat ad ministrari: alias administrantes puniuntur: tamen sacramenti datio tenet tribus concurrentibus uidelicet materia: intentione, & forma. & sic non est reiterandus. cle. 1. nu. 32. de baptis. 174
Baptismi sacramentum no est in domo priuata: sicut nec sunt cetera sacramenta agenda. cle. 1. num. 1. de baptismo. 174
Baptismo administrato in locis priuatis: nisi in casibus reseruatis pre sentia prestans, castigari debet agens preparatoria ad administrationem illius non castigatur. cle. 1. nu. 28. de baptis. 174
Baptismus constituit quem tantum Christianum post baptismum, tamen requiritur instructio fidei. cle. 1. nu. 18. de magistris. 18
Baptismus tollit peccata non tamen soluit matrimonium. cle. ad nostrum. num. 32. de hereti. 124
Baptismi sacramentum semel prodest, & tollit originale peccatum & eius penam. cle. 1. num. 6. de peni. & remis. 222
Baptismus non requirit intentionem baptizati, sed baptizantis. clem. generalem. nu. 24. de eta. & quali. ordi. 35
Baptizatus coactè an teneatur seruare christianam religionem. clem. generalem. num. 31. de eta. & qualita. ordi. 35
Baptizati absoluta coactione non dicuntur Christiani. cle. 1. num. 20. de magistris. 181
Baptizatio no ualet no interueniente aqua & uerbis. cle. unica. §. secus. num. 24. de concessio. pr. eben. 117
Baptismales fontes debent esse in ecclesijs: & non extra clausuram. clem. 1. nu. 8. de baptis. 174
Baptismus est fundamentum omnium sacramentorum super rub. de baptismo. numero. 3. 173
Baptismi maximus est effectus. ibidem. numero. 4
Baptismus collatus per non sacerdotem no est reiterandus: etiam si sit laicus conferens. ibidem. numero. 5
Baptizare non debet laicus nisi tempore necessitatis: nec tunc cum solemnitate extrinseca. ibidem. num. 6
Baptizando laicus sine necessitate male facit: sed confert sacramentum: puniri tamen debet ex transgressione canonis. ibidem. nu. 7
Baptismus est triplex. ibidem. num. 8
Baptizatum se credens sacerdos cum non sit: conficiendo non conficit: ueritate corpus Christi, prodest tamen sibi & alijs. ibidem. num. 9
Baptismi sacramentum in quo consistat. ibidem. numero. 10
Sacramentum altaris in quo super rub. de baptismo. nu. 11. 173
Baptizatus a non sacerdote iterum deferendus est ad proprium sacerdotem

Repertorium rerum memorab.

Contem causa supplendi si aliquid defecerit, aut de nouo baptizandi, si forma legitima no fuerit seruata. clemen. 1. nu. 73. de baptismo. 75
Baptizare possunt pater & mater proprium filium tempore necessitatis. ibidem. numero. 74
Baptizatus paruulus an obligetur ad omnes promissiones per patrum factas. ibidem. nume. 75
Baptizati conditio efficitur melior pretextu baptismi: quia liberatur a potestate diaboli. ibidem. nume. 76
Baptizare presbyter quem an possit sub conditione: ubi probabiliter dubitatur an legitime fuerit baptizatus. ibidem. nu. 77
Baptizatus de nouo propter probabile dubium de priori baptismo an recipiat characterem ex secundo. ibidem. nu. 78
Baptismus tollit peccatum originale: quid de actuali & quo ad animam & quo ad penam corporalem. ibidem. nu. 80
Baptizatus in domo priuata nisi in casibus permisis, episcopus potest punire si sint eius subditi: secus de exemptis, nisi attentassent illud in loco non exempto. clemen. prima numero. 63. de baptismo. 175
Baptizans quem in ecclesia in qua fontes baptismales non censentur ordinati puniuntur pena. c. vnica. de baptis. ibidem. nu. 64
Baptizans an sit permissum in ecclesiis in quibus fontes baptismales dicuntur postri extra tamen fontes illarum ecclesiarum. ibidem. nu. 65
Baptizandi officium quod in ecclesia aliqua exerceri potest, non propterea ecclesia dicitur curata. ibidem. nu. 66
Baptizare laicum extra casum necessitatis an possit debita forma saltem seruata. ibidem. nu. 67
Baptizans an teneatur instruere baptizandum: & an dicatur habere curam illius. ibidem. nu. 68
Baptizando presbyter de quibus debeat se informare. ibidem. nu. 69
Baptizando quem laicus an videatur illi concedere sacramentum extra casum necessitatis. ibidem. nu. 70
Baptizari faciunt cardinales Rome pueros mercatorum in domibus priuatis & male. c. 1. nu. 36. de baptis. 174
Baptismi substantia aut forma non est ecclesia: verum de intrinseca: secus est de extrinseca. ibidem. nu. 37
Baptismus de substantia requirit solum verba & elementa cum intentione. ibidem. numero. 38
Baptismales fontes sunt in ecclesia. ibidem. nu. 39
Baptismus est sacramentum constantius ad salutem. ibidem. nu. 40
Baptizans episcopus siue quilibet alius aliquem in loco priuato, nisi in casibus expressis a iure, debet castigari iuxta textum clemen. vnica. de baptismo. ibidem. nume. 41
Baptizare laicum potest in ecclesia tempore necessitatis non existente aliquo sacerdote aut diacono. ibidem. nu. 42. 175
Baptizari possunt filii non solum regum sed & aliorum potentum in domibus priuatis dum tamen comparentur regibus. ibidem. num. 43
Baptizari filii ducum aut marchionum in domibus priuatis an possint. ibidem. numero. 43.
Baptizari non possunt filii tyranni licet potentissimi in domibus priuatis. ibidem. numero. 46
Bastardi sunt expertes dignitatis domus. c. 1. nu. 57. de baptis. 175
Bastardi an includantur appellatione liberorum, etiam in vltimis voluntatibus ad excludendos substitutos. ibidem. nu. 58
Bastardi an comprehendant appellatione liberorum quo ad honores. ib. n. 59
Bastum seu sella dicitur asini. c. cu ex eo. nu. 14. de sent. exco. 232
Beatitudo sanctorum qui iam surrexerunt in corpore est maior quam aliorum qui nondum surrexerunt in corpore. clementi. ad nostram. numero. 61. de hereti. 194
Beuguarum secta est prohibita infantibus, puellis, impuberibus nisi quo ad impositionem penae: nisi essent doli capaces. clementi. 1. nume. 52. de religiosis domibus. 157
Benedicere solum benedictione inferior ipso episcopo non potest: secus de simplici benedictione nisi pretextu priuilegij. clementi. archiepiscopo. numero. 8. de priuilegijs. 210
Benedictionem etiam sine cantu, & sic simplicem non potest dare sacerdos presentente episcopo suo: nisi prius annuat episcopo ut illum det: si ex precepto episcopi celebret: alias potest etiam presentente episcopo bene dicere simplicem benedictionem. ibid. nu. 9
Benedictio a Papa suscepta: quid operetur in proamio. nu. 63. 4
Benedictionis petenda tempus est annale: consecrationis viro trimestre. c. attendentes. §. statumimus. nu. 7. de statu. mo. 155
Benedictus vnde dicitur fuit de ordine predicatorum. clemen. quod circa. nume. 16. de elec. 27
Benedictio nuptialis non reiterabilis. c. attendentes. §. si quis vero. nu.

20. de statu mona. 159
Beneficentibus benefacere debemus aliquando necessitatis vt patris ecclesiasticis & temporalibus. c. vnica. nu. 139. de vsur. 201
Benefactoribus nostris tenemur satisfacere gratiarum actionibus verbalibus statim & realibus cum interuallo. clemen. dudum. §. & si. nume. 1. de sepulturis 132
Beneficium datur propter officium. c. cupientes. nu. 36. de penis. 220
Beneficij emolumentum non debetur sine labore. ibidem. nu. 37
Beneficium non debet percipere qui non facit officium. clemen. 1. nu. 80. de celebra. missa. 171
Beneficium regulare omne requirit residentiam personalem. c. 1. §. sane. nume. 9. de statu. mo. 153
Beneficia plura secularia an infirmal valeant teneri necne. ibid. nu. 10
Beneficia manualia & perpetua aliquando exequantur. Et aliquando non. ibidem. numero. 12
Beneficium ecclesiasticum non censetur collatum per verba aut facta nisi sint dispositiua. c. si summus. nu. 42. de senten. excom. 225
Beneficium an dicatur esse collatum ab inferiore a Papa ubi verba sunt enuntiativa, et pp se prolata: aut per modum cause emissa. ibid. nu. 44
Beneficij priuatio ipso iure non inducit reservationem in fauorem papae. c. attendentes. §. statumimus. nu. 11. de statu. mo. 153
Beneficio vnico alteri cuius fructus pertinent ad vicarium reseruata certa pensione annua debita illi mense cui est annexum dnum: res siue iura dicti beneficij vnici non possunt dici esse de mensa illius beneficij cui istud erat vnicum. c. vnica. nu. 101. de excessi. pla. 205
Beneficij collatio facta absentis non potest renouari: nec facta dormienti aut furioso si habeat dilucida interualla. c. vnica. n. 57. de homicid. 197
Beneficij collatio facta furioso continuè est nulla & habetur pro non facta. ibidem. numero. 58
Beneficium quodlibet debet habere fructus sufficientes pro duobus, & pro intitulo & seruitore. c. 1. §. ad h. ec. nu. 15. de sta. mo. 151
Beneficium dicitur curatum licet exerceatur per alium. c. 1. §. ceterum. numero. 12. de statu mona. 152
Beneficium dignitatis, personatus, aut prebenda ecclesie cathedralis aut collegiate requirens ordinem maiorem subdiaconatu, si non recipiat illum infra annum, qua pena puniat, & quod in requirendis minorum ordinem subdiaconatu. clemen. vt hi qui. §. illa. vero. numero 27. de etate & quali. ordi. 34
Beneficium vacans non habet dominum re, sed bene spe. c. vnica. numero 132. de excessi. pr. ela. 206
Beneficij obtines simplex de fructibus receditis in horeis & a solo separatis potest testari: & si non disponat in vita ecclesia succedit. ibid. nu. 133
Beneficiarius habens administrationem aliquam de fructibus beneficij non poterit testari in vita: nisi aliquam partem donare moderatè: sed fructus debent successoribus conseruari: nisi ex consuetudine haberentur oppositum. ibidem. numero. 134
Beneficium per mortem vnus ex colligantibus non dicitur vacare: vnus non potest acceptari sine nec acceptatione ius si quod est questu prosequi. c. 1. nu. 59. vt lite penden. 59
Beneficium per mortem vnus ex colligantibus quare non possit conferri neque a Papa neque ab ordinario. ibidem. nu. 60
Beneficium dicitur vacare ubi resignatur etiam per procuratorem: & rationem vide c. 1. nu. 68. ut lite penden. 59
Beneficium litigiosum in curia an possit renouari extra curiam in manibus ordinarij. c. 1. nu. 54. vt lite penden. 59
Beneficium curatum potest conferri minori: dum tamen compleuerit. xx. annos. & fuerit regulare. c. 1. §. ceterum. nu. 10. de sta. mo. 152
Beneficio quis non priuatur propter senium aut morbum alium incurabilem, licet deus illi coadiutor. c. cupientes. nu. 46. de penis. 220
Beneficium renuntiatum alibi quam ubi est situm: dicitur vacare in loco ubi sit reseruatio: & non in loco situationis. clem. si beneficium. nu. 3. de decimis. 141
Beneficium annexu alteri an requirat vicarium perpetuum: & quò & quando non. c. num. 75. de excessi. pr. ela. 204
Beneficij appellatio an continetur dignitates curate quando proferuntur a lege. c. vnica. nu. 38. de sequestra. pos. & fruc. 63
Beneficij appellatio an includantur dignitates curate quando proferuntur ab homine. ibidem. nume. 39
Beneficij fructus qui supersunt de beneficio deductis oneribus an sint Beneficiarij vt libere de illis disponere valeat. clemen. vnica. num. 53. de sequestra. pos. & fructuum. 63

Beneficiarij

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.

Beneficium sit alicuius per provisionem, cui ante eam erat debitum. c. auditor. nu. 10. de rescriptis. 14
Beneficij appellatione an comprehendantur beneficia curata. c. 1. nu. 40. de pr. ben. & digni. 106
Beneficiorum conferendi facultas concessa personis idoneis, an includatur beneficia curata. ibidem. nu. 41
Beneficium renuntiatum per procuratorem, in quo loco dicatur vacare. c. vnica. nu. 40. de renuntia. 31
Beneficium utrum possit acquiri per procuratorem specialem. c. vnica. nu. 25. de renuntia. 31
Beneficij appellatione comprehenduntur etiam beneficia ecclesiastica. c. vnica. nu. 8. de renuntia. 30
Beneficium quod non conferuntur in titulum in perpetuum, an dicatur vacare. c. vnica. nu. 9. de supplen. neg. pr. ela. 31
Beneficia debent conferri infra sex menses. ibidem. nu. 10.
Beneficium a iure communi indultum non est per rescriptum auferendum. c. sepe contingit. nu. 11. de verb. signi. 236
Beneficium non dicitur dignitas, licet sit electiuum. c. & si principalis. nu. 18. de rescrip. 13
Beneficium per mortem vnus ex colligantibus non dicitur vacare. c. 1. nu. 40. vt lite penden. 58
Beneficio vacante per mortem vnus ex colligantibus, an aliquis possit per Romanum pontificem subrogari, & in iure illius, & in statu in statu. ibidem. nu. 41
Beneficia litera per mortem vnus ex colligantibus expediuntur a cancellaria Romana: per viam subrogationis: non none provisionis. ibidem. nu. 42
Beneficia priora nunquam vacant per adoptionem tertij incompatibilis si fructus illius perpetuo fuerint assignati vel fabricae, vel alteri per sona, nisi in duobus casibus. Et quid si fructus ab alio petantur. c. si plures. nu. 8. de pr. ben. & digni. 109
Beneficij priuatus obtentis in casu clem. multorum. de penis. non est in habilis ad obtinenda. c. multorum. nu. 50. de penis. 217
Beneficia litigando curata si litigans pacifice adipiscatur possessionem alterius beneficij curati: an videatur renouari liti & cause beneficij litigiosorum. c. si plures. nu. 5. de pr. ben. & digni. 109
Beneficium curatum obtinens, licet non cõsequendo secundum curatum videatur vacare primò, tñ non dicitur priuatus possessione. ibidem. nu. 6
Beneficia duo curata, aut due dignitates per solam acceptationem & approbationem collationis de tertio curato, aut tertia curata obtinentis eadem, non videntur vacare. c. si plures. nu. 9. de pr. ben. & digni. 109
Beneficia duo curata non possunt retineri absque dispensatione. clem. 1. nu. 16. de pr. ben. & digni. 105
Beneficia obtenta non debent exprimi in gratia Papae necessarid in tribus casibus in alijs secus, alias esset surreptitia. c. si Romanus num. 44. de pr. ben. & digni. 111
Beneficiarius sufficienter nõ est amplius idoneus ad beneficia. ibid. nu. 45
Beneficia reseruata generaliter siue specialiter, an possint permutari citra autoritatem Apostolicam. c. vnica. nu. 66. de rerum permut. 123
Beneficium iuxta iuramentum beneficiatorum taxa, an debet fieri, nisi valor beneficij alius possit probari. c. si beneficiarum. nu. 56. de deci. 143
Beneficia vacantia per permutationem non possunt conferri alijs quam compermutantibus, etiam si sint diuersarum diocesium. c. vnica. nu. 59. de rerum permut. 123
Beneficia que in titulum conferuntur monachis dant occasionem illis vt gaudi. c. 1. nu. 23. de sta. mo. 147
Beneficia in regno Francie dñr taxata q taxatio nõ det augeri pp uber tati, nec dimui pp sterilitatem. c. si beneficiorum. nu. 33. de deci. 141
Beneficiarius titulo canonico potest cogi ad recipiendam possessionem beneficij. c. si plures. nu. 36. de pr. ben. & digni. 110
Beneficiarius an possit pro iuribus beneficij experiri per se & per alium procuratorem. c. procuratorem. nu. 9. de procurato. 45
Beneficiandi debent esse etatis competentis: & qualitatibus concedendis: & ordinis conuenientis. super rubrica, de etate & quali. ordi. 32
Beneficiandi an debeant habere vitam benignam vel honestam. c. 1. nu. 6. de etate & quali. ordi. 72
Beneficia priora quò dicantur vacare per adeptionem pacificam alterius nec quando non, siue teneantur licite, siue non. c. si plures. nu. 46. de pr. ben. & digni. 110
Beneficiarius periturus an sit priuandus suo beneficio ecclesiastico. c. vnica. §. quia ergo. nu. 19. de iure iuran. 78
Beneficiarius an possit cum effectu transire (licet secularis fuerit) ad aliud beneficium, siue licentia superioris. c. cum concessa. nu. 2. de elect. 30
Beneficiarius cogitur dicere titulum siue possessionis si requiratur ab or-

dinario: & idem in matrimonio carnali. c. si summus. nu. 59. de senten. excom. 236
Bonifacius octauus Papa fuit valentissimus & peritissimus. c. vnica. nu. 1. de exceptio. 80
Beneficiati non sunt domini beneficiorum, sed administratores tantum, p mortè tamen illorum vacant quo ad titulum. c. vnica. nu. 129. de excess. pr. ela. 206
Beneficiarius agens super titulo beneficij potest agere nomine proprio et in possessorio & petitorio. c. dudum. §. verum. nu. 12. de sepul. 135
Beneficiarius agens pro iuribus spectantibus ad beneficium, agere debet nomine beneficij, non autem nomine proprio. ibidem. nu. 13
Beneficiarius quisque de iure communi tenetur residere in beneficijs. c. 1. §. sane. nu. 19. de statu mona. 153
Beneficiarius excusatur a residentia ex probabili causa. ibi. nu. 20
Beneficiarius qui ratione sui beneficij tenetur se facere promoueri infra annum interpellatur a iure assumere predictum ordinem a tempore pacifice possessionis adepti beneficij, vel a tempore quo adipisci potuit possessionem illius. c. 1. §. ceterum. nu. 26. de statu mona. 152
Beneficiarius qui ratione beneficij tenetur sacerdotium recipere, tamen illud recipere non tenetur ante. xxx. annorum. c. 1. §. ceterum. num. 28. de statu mo. 152
Beneficiarius etiam habens administrationem, an faciat fructus suos separatos a solo. c. quia contingit. nu. 12. de reli. domi. 157
Beneficiarius dicens officium Romanum non excusatur, cum teneatur dicere officium quod in loco beneficij dicitur communiter, nisi in aliquibus casibus. c. dignum. nu. 72. de celebra. missa. 173
Beneficiarius in pluribus beneficijs diuini officij quomodo debeat dicere: & quid si in nullo residet. c. dignum. nu. 8. de celebra. missa. 173
Beneficiarius pretextu beneficij in officio dicendo debet se conformare ecclesie siue cathedrali. c. dignum. nu. 26. de celebra. missa. 172
Beneficiarius pr. et. xtu beneficij tenetur dicere horas canonicas. clem. 1. nu. 12. de celebra. missa. 170
Beneficiati possunt mutuo eorum beneficia permutare cum autoritate diocesana. c. vnica. nu. 15. de rerum permut. 122
Beneficiarius largo modo potest vendicare suum beneficium. clem. vnica. nu. 5. de rerum permut. 122
Beneficiarius non potest se liberare a vinculo beneficij sine consensu superioris. c. vnica. nu. 11. de rerum permut. 122
Beneficiatio non sufficit habere sufficientiam etatis & qualitatibus, sed debet habere capacitatem ad secundum, si illud consequi queat. c. 1. nu. 36. de etate & quali. ordi. 33
Beneficiarius priuatio ratione intrusionis vel non tituli, potest exerceri licite non contestata. c. dispendiosam. nu. 28. de iudicij. 49
Beneficiarius causa an dicatur siue agat possessorio retinendo, adipiscendo, aut recuperando, & quid super petitorio. c. vnica. nu. 1. de causa pos. & proprie. 54
Beneficiarius causa quando dicatur siue de iure ad rem, siue in re. c. dispendiosam. nu. 5. de iudicij. 49
Beneficiarius causa quare debeat terminari summarie, de plano, & sine strepitu & figura iudicij. clem. dispendiosam. nu. 11. de iudicij. 49
Beneficiarius causa per mortem vnus ex colligantibus non finitur. c. 1. nu. 11. vt lite penden. 58
Beneficiarius causa commissa quo ad diffiniendum seu terminandum non videtur commissa ad providendum tempore vacationis: secus quando committeret etiam provisionem illius. c. 1. nu. 6. vt lite penden. 58
Beneficiarius causa commissa etiam in curia Romana super possessorio expresso, non extenditur ad petitorium, nec conuerso. c. vnica. nu. 37. de causa pos. & proprie. 55
Beneficiarius causa commissa in Romana curia per viam simplicis querele, aut ratione immediate subiectionis, aut specialis commissionis super possessorio non extenditur ad petitorium, nec conuerso: secus si simpliciter causa beneficiarius committatur. ibidem. nu. 38
Beneficiarius alicui debitum vel ex prioritate temporis, vel ex prerogatiua gratie non potest per alium acceptari. c. si iuxta. nu. 21. de pr. ben. & digni. 114
Beneficium Principis latissime interpretandum nisi in exorbitantibus a iure, vel in praecedentibus in praedictum alterius. c. dudum. §. per huiusmodi. nu. 4. de sepul. 133
Beneficium renuntiatum cõ permutationis etiam quo ad aliud beneficium consequendum rone pr. prietatis afficit illud beneficium proprietatis compermutanti. c. vnica. nu. 102. de rerum permut. 123
Beneficium quod semel deuolutum est ad Papam an inferiores possint conferre. c. si de beneficio. nu. 20. de pr. ben. & digni. 112
Qui agit vltra beneficium Principis aliquid scipsum decipit. clementi.

bb vnica.

Beneficia regularia an sint reuocabilia an nutum abbatis. cle. vnica. 122
Beneficia an debeant conferri inhonestis personis, & collata an teneant. 32
Beneficia obiecta incompatibilia primo facta effecutione pacifica vltimate collati, cuius fructus ad alium spectant consuetudine, statuto, aut privilegio, an vacent de iure priora. cle. si plures. nu. 60. de preben. & digni. 110
Beneficia obiecta sine canonica institutione, an vacent per tertium obiectum incompatible cum prioribus. cle. si plures. nu. 22. de preben. & digni. 109
Beneficia incompatible canonice adeptum vacat per adeptionem secundum incompatible: & sic gradatim. ibi. nu. 23
Beneficialis causa an possit tractari lite non contestata quando agitur de titu. cle. dispendiosam. nu. 24. de iudicijs. 49
Beneficialis & proprietaria causa an requiratur litis contestata. ibidem. nu. 25
Beneficialis causa in unum titulu differt in multis a causa beneficiali in vim proprietatis. ibi. nu. 26
Beneficialis causa & proprietatis non debet expediri summarie & de plano cle. dispendiosam. nu. 33. de iudicijs. 49
Beneficialis causa non ecclesiastica, non debet expediri summarie. ibi. nu. 34. 50
Beneficium est duplex, ecclesiasticum, & non ecclesiasticum. ibi. nu. 35
Beneficialis causa dicitur proprie quando agitur de titulis beneficioru. cle. 1. nu. 2. de senectute, & re indicata. 83
Beneficialis materia que tractatur summarie & de plano, an admittat materia mere obiectiu. cle. sepe. §. nos igitur. nu. 82. de ver. sig. 241
Beneficialis causa titulu colorati, an debeat expediri summarie. cle. dispendiosam. nu. 64. de iudicijs. 50
Beneficialis qstio & possessoria an debeat expediri summarie. ibi. nu. 70
Beneficialis causa pendente in curia ex speciali commissione, aut ex immediate subiectione, sed per appellationem extra curiam, an dispositio cle. vnica. de causa pos. & proprietatis. debeat obseruari. ibidem cle. vnica. nu. 34. de causa pos. & proprie. 55
Beneficialis in materia non cadit interesse, unde non currit tempus impedito. cle. 1. §. ceterum. nu. 33. de sta. mo. 152
Beneficialis appellatio deuoluti causam ad Romanam curiam, legitime tamen interposita: & quid de causa non beneficiali. cle. vnica. num. 31. de causa pos. & proprie. 35
Beneficialia non possunt obtineri sine canonica institutione. cle. vnica. nu. 26. de causa pos. & proprie. 55
Bigamus patiens defectum in. etate, scientia, & moribus, est incapax beneficiorum. cle. si Romanus. nu. 24. de preben. & digni. 111
Bonus quisque presumitur naturaliter. cle. vnica. nu. 28. de coe. sio. preben. 115
Bonus quisque presumitur nisi probetur malus in proemio. §. quoniam. nu. 60. 6
Bonitas est qualitas intrinseca, & sic presumitur. ibi. nu. 61 16
Bonum est duplex in proemio. §. quoniam. nu. 95. 16
Bonus vir tenetur lites per abbreviationem ordinis iudicarij abbreviata re. cle. dispendiosam. 3. de iudicijs. 49
Bonum & malum contrariantur. cle. uolentes. nu. 2. de hereti. 191
Bonum scienti & illud non agenti imputatur ad peccatum sine quo ad salutem eternam, siue quo ad salutem temporalem. cle. cupientes. nu. 11. de penis. 219
Bonum non est trassari de Sanctis. cle. 1. nu. 35. de iudicijs. 48
Bonum proualeat pulchro. cle. 1. §. statimus. nu. 15. de sta. mo. 147
Bona locorum priorum debent seruari ab episcopo ad usum ad quem destinata sunt. cle. per literas. nu. 43. de preben. & digni. 108
Bona, large potest sumi vt comprehendat rem & iura, etiam non deducto are alieno. cle. statutum. nu. 1. de elec. 28
Bona prelati debent seruari successori sine vacet per mortem siue alijs quouis modo. cle. statutum. nu. 4. de elec. 28
Bona prelati patrimonialia, aut successiones vel laboris proprii, aut amicitias, non debentur successoribus. ibi. nu. 5
Bona mensa alicuius ecclesie sunt subiecta illi pleno iure. cle. j. nu. 8. 12
Bona mensa carent speciali administratore. Et sic non est de essentia & habeant specialem administratorem. ibi. nu. 9
Bona que sunt de mensa, non requirunt de substantia speciales administratores. cle. 1. nu. 49. de rescrip. 13
Bona de mensa possunt ad firmam clericis concedi. ibi. nu. 50
Bona de mensa clericis ad firmam tradita, per mortem illorum non vacant. ibidem. nu. 51
Bona damnatorum ab intestato perueniunt ad proximiores. clemen. 1. numero

nume. 69. de peniten. & re. 223
Bonis mores plus q diuitie profunt, super rubri. de vita & hone. clerico. 102
Bonis mores plus q diuitie profunt ad numera publica subeunda. cle. vnica. §. nos itaque. nu. 35. de iurcuran. 76
Cum Bonis bonus eris, cum peruerso peruerteris. cle. 1. nu. 22. de vita & hone. cle. 102
Bonis hortantur ad bonum premiorum celestium spiritali asecutione. cle. dudum. §. ceterum. nu. 13. de sepul. 137
Bonis inuitantur exhibitione bonorum temporalium. cle. dudum. §. ceterum. nu. 15. de sepul. 137
Bonis viri lites proprias execrantur. cle. vnica. nu. 17. de sequestra. pos. & fruc. 62
Bonifacius presentis libri compilator alijs Padua habuit quandam amasiam. cle. ab usonibus. nu. 39. de peniten. & remis. 225
Bonifacius fuit fisci advocatus in consistorio Papa tempore clemētis Pa. p. a. cle. 1. nu. 9. de iudicijs. 48
Bonifacij tempore fuit per decennium schisma maximum. in proemio. §. hoc sanē. nu. 49. 7
Bonifacius octauus, & Clemens quintus, non fuerunt religiosi. cle. quod circa. nu. 15. de elec. 27
Bonifacius compilator huius libri erat vnus de notarijs curie Romana. cle. 1. nu. 15. de hereti. 189
Brachium seculare inferuire debet ecclesiastico, & econuerso. cle. vnica. nu. 111. de exce. prela. 205
Brachium non debet deferri nquid in aliqua parte more Hispanorum, aut dominarum. Italicarū saltē de honestate. cle. 1. §. statimus. nu. 22. de sta. mona. 147
Brachij secularis imploratio est remedium iuris extraordinarium. clem. quia contingit. nu. 30. de relig. domi. 158
Brachium seculare est implorandū deficiente censura ecclesiastica, alias regulariter non. ibi. nu. 31
Breuis hora aliquoties consumit fructum longi temporis. cle. cum sit nimis. nu. 30. de magistris. 182
Breuitate gaudent moderni. cle. appellanti. nu. 48. de appella. 98
Britannia, & Delphinatus sunt de regno Francia, sed non in regno Francia: quod nota pro gratijs Regis. cle. archiepiscopo. numer. 46. de priuile. 211
De litera C.
ALCIAMENTA ornata, vt sunt sandalia, monialibus sunt interdita. Quid de auripellatis. cle. attendentes. §. hec igitur. nu. 24. de sta. mo. 154
Calphurnia dedit causam edito de prohibita postulatione mulieribus. cle. dudum. §. ab olim. nu. 3. de sepul. 129
Calumniari presumitur, qui repellitur ab aliqua persecutione trina sententia. cle. cum a repulsione. nu. 9. de appella. 100
Calumniari presumitur qui tres reportauit sententias contra se, & videtur ratione. cle. 1. nu. 35. de sen. & re iudi. 83
Calumniari an presumatur licet condemnatur in expensis victus vna sententia. ibi. nu. 36
Calumniari an presumatur qui obtinuit tres sententias conformes contra se, si in aliqua instantiarum allegauerit nullitatem. ibi. nu. 37
Calumnia presumitur in moroso soluendi decimas: unde summarie in illa causa est procedendum. cle. dispendiosam. nu. 14. de iudicijs. 49
Calumnia in eo qui articulos vel instrumenta realiter producit, non presumitur. cle. sepe. §. verum quia. nu. 23. de verbo. obli. 244
Calumnia presumitur in opponente nullitatem contra tres sententias conformes. cle. 1. nu. 7. de senten. & re iudi. 83
Calx quotipliciter exponi valeat. cle. ad nostrum. nu. 66. de here. 194
Camerarius dicitur Ecclesie Romane mortuo Papa: secus eo uiuente. cle. ne Romani. nu. 9. de electio. 17
Companarium sonus fit ad diuersos fines. cle. grauis. nu. 14. de senten. excom. 230
Canonem obseruare negligentes, peccant mortaliter. cle. 1. nu. 52. de peni. & remis. 223
Canones aliquando non dedignantur imitari sanctissimas leges, nec econuerso. cle. 1. nu. 21. de iudicijs. 48
Canonis transgressor peccat mortaliter. clemen. volentes. nume. 131. de hereticis. 193
Canonis regularis solus etiam extra claustrum regulariter non potest remanere. cle. 1. §. ad hoc. nu. 5. de statu mona. 151
Canonici licet non sit in sacris, ex eo tamen non priuatur suo beneficio. cle. vt hi qui. nu. 21. de eta. & quali. ordi. 33
Canonici ex consuetudine aut statuto habens optionem prebende vel domus, an possit eam eligere siue sit in sacris siue non. cle. vt hi qui. num. 16. de eta. & quali. ordi. 33
Canonici sine sacris quos actus possit exercere. ibi. nu. 17. 33
Canonici ecclesie cathedralis sine sacris quis principaliter potest esse: sed non consecratus. cle. ut hi qui. nu. 11. de eta. & quali. ordi. 33
Canonici dicitur habere uocem in capitulo de iure communi, non canonicus de iure speciali. cle. vt hi qui. nu. 1. de eta. & quali. 33
Canonici seu capitulum sede vacante succedit in bis que sunt iurisdictionis. cle. ne Romani. nu. 24. de elec. 17
Canonici recolligendo fructus si exposuerit pecunias aliquas, poterit illas recuperare etiam licet fructus non afferant utilitatem. cle. statutum. nu. 53. de elec. 29
Canonici regulares possunt habere in superiorem priorem conuentualibus. cle. & si principalis. nu. 7. de rescrip. 13
Canonici officialis effectus sede vacante, potest salarium recipere de bonis obuenientibus illo tempore. cle. statutum. nu. 57. de elec. 29
Canonici vocati ad electionē & recusantes & contententes capitulum, non afferunt nocumentum. cle. quod circa. nu. 29. de elec. 27
Canonici eligentes & non habentes uocem quado afferant nocumentū, & quando suffragium. ibidem. nu. 30
Canonici non habens ordines, an possit eligi, licet eligere non possit: & idem de habentibus alia beneficia in ecclesijs cathedralibus aut collegiatis, siue sacris & requiruntibus uocem. cle. vt hi qui. §. illa uerō. nu. 33. de eta. & quali. ordi. 35
Canonici priuatus media parte fructuum, ex quo infra annum non se ordinauit, an si ex media parte non possit se sustentare, an debeat illi alia assignari, aut supplementum debeat prestari. ibidem. nu. 34
Canonici uolentes Mendicantem eligere in episcopum duobus excommunicationis contradicentibus, quo remedio succurratur illis. cle. quod circa. nu. 25. de elec. 28
Canonici regularis non potest eligi in abbate alterius professionis. cle. 1. nu. 7. de elec. 15
Canonici siue infra annum siue post annum, si non habet subdiaconale: & ordinem saltē, non habet uocem, siue steterit per ipsum, siue non: & an distributiones habere debeat, vide. & idem de habentibus dignitate, personatum, iuxta cle. vt hi qui. de eta. & quali. si requiratur ordinis subdiaconalis, si non fuerit impeditus, post annum priuatus media parte fructuum illorum officiorum. vide ea. cle. §. illa uerō. nu. 26. titu. eo. 34
Canonici regulares arma tenentes infra septa ecclesie, non incurrunnt excommunicationem, licet secus sit in monachis nigris. cle. 1. §. quia uero. nu. 41. de statu mo. 151
Canonici ecclesie Compstellane uocantur canonici. cle. dignum. nu. 13. de elec. missa. 172
Canonici regulares de facili remouentur ab administrationibus regularibus, quia ad nutum abbatis. clem. 1. nume. 4. de rebus ecclesia. non alienan. 118
Canonici supernumerarius quibus iuribus gaudere debeat. clem. si iuxta. nu. 35. de preben. & digni. 114
Canonici supernumerarius recipiendo prebendam per mortem alterius, desinit esse canonici supernumerarius. ibi. nu. 36
Canonice moniales non equiparant alijs monialibus in uestibus, & in abdicacione proprii. cle. attendentes. §. illas. nu. 2. de statu mona. 155
Canonica quid sit. cle. si iuxta. nu. 31. de preben. & digni. 114
Canonica quid sit. cle. si iuxta. nu. 31. de preben. & digni. 114
Canonica consistit spiritualitate. clemēti. vnica. nume. 45. de rebus permu. 122
Canonice duo in eadem ecclesia non possunt obtineri. cle. si iuxta. nu. 22. de preben. & digni. 114
Canonici in sacris admittentes canonicos sine sacris ad electionē, an priuentur iure electionis. clemen. vt hi qui. numer. 23. de eta. & quali. ordi. 34
Canonici sine sacris ad eligendum cum canonicis in sacris constitutis, an augeant numerum, seu presertim suffragium. ibi. nu. 24
Canonici in sacris tempore electionis, licet tempore uacacionis in sacris non fuisset an admittatur ad uocem. ibi. nu. 25.
Canonici uolens ordinari infra tempus ad eligendum, an sit ab alijs se retandus. ibi. nu. 26
Canonici alicuius ecclesie cathedralis aut collegiate existentibus siue sacris, quis habebit supplere. ibi. nu. 27
Canonici non existentibus in sacris omnibus, an non spectatis terminis eligendi deuolatur illico autoritas eligendi ad superiorem, siue infra aliud tempus possint ordinari, siue non. ibidem. nu. 28.
bb 2 Capella

Repertorium rerum memorab.

Capella largè includit oratorium. clemen. g. v. n. u. m. e. 38. de senten. excom. 231
Capella non potest dici matrix ecclesia etiam nulla alia ecclesia ibi exi- stente cle. 1. nu. 16. de senten. excom. 227
Capella loco religioso pleno iure subdita potest teneri episcopo ad ali- qua onera. cle. dudum. §. verum. nu. 11. de sepul. 136
Capella potest fundari data dote pro victu vnius tantum, licet fructus non sufficerent intitulado & seruituri. cle. 1. §. ad hac. n. u. m. e. 16. de sta tu mona. 151
Capellania instituta a laicis non dicuntur capellania ante autorizatio- nem episcopi. cle. literas. nu. 7. de rescrip. 15
Capere, & carcere custodire differunt. clem. 1. nu. 27. de here. 187
Capti ab hostibus efficiuntur serui capitulorum. clem. pastorali. §. nos tam. nu. 74. de senten. & re iudi. 89
Capiens episcopum, & manus iniurias in illum imponens animo se defendendi, non committeret sacrilegium, nec alijs penis puniretur, dummodo cum moderate impulerit. cle. 1. nu. 12. de pgnis. 213
Capitulum de iure communi non habet autoritatem conferendi bene- ficia, nisi competat ex consuetudine, aut alio iure speciali. clem. §. si de beneficio. nu. 56. de preben. & digni. 113
Capitulum aut collegium non moritur, nisi dissolatur. cle. 1. nu. 26. de rebus ecclie. non alie. 119
Capitulum an succedat episcopo in conferendo, ratione delicti. cle. si de beneficio. nu. 34. de preben. & digni. 112
Capitulum maioris ecclesie dicitur capitulum tã maioris ecclesie quam episcopi. cle. si de beneficio. nu. 1. de preben. & digni. 112
Capitulum potest supplere negligentiam episcopi. clem. si de beneficio numero. 9. de preben. & digni. 112
Capitulum an succedat episcopo in his que non sunt propria: sed aliunde obuenientia. cle. si de beneficio. nu. 13. de preben. & digni. 112
Capitulum, si duobus, de rescrip. in vj. an habeat locum in duobus impe- trantibus habentibus paritatem impetrationis. cle. vnica. §. secus. nu. 80. de concef. preben. 118
Capitulum sede vacante succedit episcopo in his que ad ipsum spectare noscuntur iure episcopali, non iure extraordinario. cle. attendentes. §. si hi qui vero. nu. 24. de sta. mo. 155
Capitulum sede vacante potest vnire beneficia regularia ratione insuffi- cientie pro duobus cum consensu abbatis. cle. 1. §. ad hoc. nu. 19. de sta tu mona. 151
Capitulum potest exercere iurisdictionem episcopalem episcopo capto a paganis vel schismaticis perinde ac si vere vacaret. cle. 1. nu. 175. de here. 189
Capitulum hêt exercitium iurisdictionis etiam aliquo electo & episco- po non valente tamen administrare, quia confectæ non fuerunt lite- re super provisione illius: & an tunc vicarium possit constituere, nec ne. ibi. nu. 176
Capitulum sede vacante succedit episcopo in his que sunt meri imperij: & sic in his que sunt exercitij iurisdictionis. clem. 1. nu. m. e. 46. de here. 187
Capitulum non succedit episcopo sede vacante in conferendis beneficijs. ibi. nu. 47
Capitulum exercet iurisdictionem episcopalem per proprium delegatũ. ibi. nu. 48
Capitulum sede vacante an possit visitare civitatem & diocesim: & an singula loca seu singulares canonicos: & quid seipsum an valeat visi- tare. cle. 1. nu. 177. de here. 189
Capitulum succedit episcopo in iurisdictione sede vacante & in vtendis carceribus episcopalis ad ibi reponendos hereticos, & ad deputan- dos ibi custodes. cle. 1. nu. 143. de here. 89
Capitulum sede vacante potest hereticos incarcerare non solum in carce- ribus episcopalis, sed etiam in capitularibus & iurisdictionem epi- scopi exercere in locis capitularibus. ibi. nu. 145
Capitulum ecclesie cathedralis an habeat supplere negligentiam episco- pi in conferendis beneficijs. cle. vnica. nu. 22. de supplen. neg. pila. 31
Capitulum ecclesie cathedralis an sit maioris potentie respectu ecclesie cathedralis q̃ capitulum regulare respectu regularis prelati. ibi. nu- mero. 23
Capitulum, de multa de preben. an habeat locum in rectoribus ecclesie, li- cet non cure. & de §. inferiora. c. cum incumtis. de elec. vide cle. vnica. nu. 28. de offi. vica. 36
Capitulum, de multa an procedat in aliquo habente vnum curatum ha- bitu cum alio curato exercitio. cle. vnica. nu. 44. de offi. vica. 36
Capitulum an possit prescribere bona obuenientia tempore sedis vacan- tis. cle. statutum. nu. 58. de electione. 29

Capitulum sede vacante licet succedat in his que sunt iurisdictionis, at- tamen non succedit in dominio bonorum. clem. statutum. n. u. m. e. 40. de elec. 29
Capitulum habet ius administrandi, ergo habet omne emolumentum pro- cedens ex administratione: non procedit argumentum. ibidẽ. nu. 41
Capitulum primum de electio. in. vj. habet locum tantum in dignitatibus cathedralis vel regularis ecclesie. cle. causam. nu. 38. de electio. 20
Capitulum conventum super prebenda a canonico: an post litem contesta- tam nihilominus capitulum possit providere. cle. cum lite pendente. nu. 71. vt lite pendente. 61
Capitulum, cupientes. & c. 1. de elec. lib. 6. qualiter intelligantur. clem. constitutionem. nu. 20. de elec. 23
Capitulum, vt circa, loquitur solum de appellationibus propter obiecta crimina. ibi. nu. 21
Capitulum sede vacante an teneatur reservare non solum bona discre- ta, sed & communia obuenientia tempore vacationis vel dimissa a predecessore. cle. statutum. nu. 38. de elec. 29
Capitulum sede vacante an possit facere alienationes, procuraciones, aut constitutiones. ibi. nu. 39
Capitulum qua ratione non possit fructus retinere sede vacante. cle. sta- tutum. nu. 35. de elec. 29
Capitulum sede vacante an visitando possit recipere procuraciones ex tali visitatione. ibi. nu. 29
Capitulum succedit episcopo in his que sunt iurisdictionis. cle. vnica. nu. 35. de rerum permu. 122
Capitulum sede vacante an possit autorizare permutationes beneficio- rum que spectant communiter ad episcopum & capitulum. ibi. nu. 36
Capituli facta differre noscuntur a factis singularium. cle. 1. nu. 196. de hereticis. 190
Capitulum caret anima: unde non potest excommunicari. ibidem nu- mero. 195
Capitulum sede vacante eo q̃ succedit in iurisdictione si quemquam faci- at ius fidei vocare tanquam suspectum de herefisi inuisit & fraudu- lenter debet suspendi. ibi. nu. 197
Capitulum succedit episcopo in his que sunt iurisdictionis generalis, non in his que sunt iurisdictionis specialis. ibi. nu. 99
Capitulum sede vacante an possit facere unionem: & an possit autori- zare permutationes: remissive. ibi. nu. 200
Capitulum tenetur sede vacante fructus collectos reservare pro succes- sore futuro. cle. statutum. nu. 31. de elec. 29
Capitulum sede vacante administrat nomine alieno, & non suo. ibi. nu. 32
Capitulum an peccat tanquam malefidei possessor, si sede vacante: de fructibus receptis aliquid retinere. ibi. nu. 33
Capitulum sede vacante an possit cogere excoctorem religiosum alicu- ius testamenti ad reddendum rationem de administratione. cle. vnica. nu. 45
Capitulum potest sede vacante hereticum condemnare. ibi. nu. 46
Capitulum si dolet, & omnia membra dolent. cle. vnica. §. dudum. nu. 13. de iureiur. an. 75
Capitulum non includitur sub nomine membrorum. cle. 1. §. rursus. nu. 12. de statu mona. 148
Carcer durus deputatus censetur ad penam potius q̃ ad custodiam. cle. 1. nu. 32. de here. 187
Carceris finis proprie est custodia, sed non est inconueniens quin aliquan- do detur ad penam. ibi. nu. 33
Carcer dicitur quando est in loco infimo & subterraneo. vbi non videtur claritas solis sive lune. ibi. nu. 34
Carcer episcopi an debeat esse communis episcopo & capitulo. cle. 1. nu. 146. de here. 189
Carcer datus ad custodiam an possit conuerti ex causa ad penam. cle. quia contingit. nu. 16. de relig. domi. 158
Carceri datus non tenetur alimentare custodem, sed cum deputans, nisi ad voluntatem custodiri custodiretur. cle. 1. nu. 98. de here. 188
Carceris custos hereticorum loquendo cum pluribus concussore suo non audiente non incurrit perurium, ex quo dicitur dixisse secretum. cle. 1. nu. 128. de hereticis. 189
Carceris custos hereticorum ab episcopo deputatus alloquendo in carce- ratum tantum reddit se sisse etum; & idem de custode ab Inquisitore deputato si iocose alloqueretur illum. ibidem. nu. 129
Carceri hereticorum deputatus custos, audiendo sub silentio verba etiã secretè prolata heretici ipsius incarcerati, non ideo incurrit periurium. ibi. nu. 131
Carceratorum hereticorum fauore oblatum pro elemosyna potest de consensu episcopi in alios vsus conuerti. ibi. nu. 132.

Carcerum

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.

Carcerum hereticorum custodes p̃ssunt hereticis oblati ex officio distri- buere ad eorum voluntatem. ibidem. nu. 134
Carcerum custodes tenentur ex facto sine negligentia ministrorum eo- rum. cle. 1. nu. 102. de here. 188
Carcerum custos episcoporum aut Inquisitorum non tenetur petere licẽ- tiam ab illis in ponendis ministris in dicta custodia. ibidem. nu. 103
Carceris camera quilibet contra hereticos debet habere duas clauas diuersas vt custos episcopi non possit aperire sine custode Inquisito- ris, nec e conuerso. ibidem. nu. 104
Carceris custos episcopi potest committere vices suas ministro a se ele- ctos super custodiendis hereticis, nõ tñ potest committere concussori suo deputato ab Inquisitore fidei, nec e conuerso. ibidem. nu. 105
Carcerum custodes episcoporum & aliorum inquisitorum Fidei in custo- diendis hereticis debent iurare se bene & fideliter facturos que incu- runt officio eorum. ibidem. nu. 109
Carceris custos hereticorum iurare debet se fideliter custoditurum ta- tis sacrosanctis Euangelijs, ita quod presentia nõ sufficeret ibidem. nu. 111
Carceris custodia committenda est a nobis in crimine herefisi. cle. 1. nu. 89. de here. 188
Carcer pro hereticis reponendis est communis episcopo & Inquisitori: siue sit ad custodiam, siue ad penam. ibidem. nu. 90
Carceris domini vbi sunt tres aut plures, omnes conuocari debent de duo- bus custodibus carceris. ibidem. nu. 93
Carceris custos institutus ab episcopo debet alimentari ab illo. ibidem. nu. 94
Carceris custos episcopi videtur quasi contrahere cum episcopo. ibidem. nu. 95
Carceris nomine an effectu carere debeant & e conuerso. cle. pastorali. §. vt igitur. nu. 1. de senten. & re iudi. 87
Charitas proprie est respectu alterius non sui ipsius. clem. vnica. nu. 197. de excef. prela. 206
Charitas prima incipit a seipso. cle. 1. nu. 13. de pgnis. 213
Charitas in hac vita perfectissima non potest haberi. cle. ad nostram. nu. 21. de here. 194
Charitas est radix omnium bonorum. cle. ad nostram. nu. 7. de here. 194
Charitas in mundo dupliciter potest esse perfecta. ibidem. nu. 28
Charitas bene ordinata incipit a seipso. cle. vnica. nu. 43. de homici. 197
Charitatis dono omnia sunt tolerabilia. clem. ad nostram. num. 34. de here. 194
Charitatis repletus est habilis ad peccandum. cle. ad nostram. num. 18. de here. 194
Cardinales non possunt aitari ad eligendum in loco interdicto. cle. ne Romanis. §. sane. nu. 40. de electio. 18
Cardinales egressi conclauæ ad regressum possunt compelli reali compul- sione. clem. ne Romani. §. porro. nu. 16. de elec. 19
Cardinales recedentes a conclauæ potest cogere brachium seculari ad re- gressum. cle. ne Romani. §. porro. nu. 1. de elec. 18
Cardinales regressi habentur acsi non exissent de conclauæ. ibidem nu- mero. 20. 19
Cardinalibus potest fieri contradictio si conclauæ velint egredi. ibidem. nu. 3. 20
Cardinales in causa beneficii deputantur per Papam. cle. auditor. nu. 35. de rescrip. 14
Cardinalibus committuntur commissiones episcopatum, & abbatiarum. Vtrum auditoribus: vide. clem. auditor. nu. 37. de rescrip. 14
Cardinalium capitula sunt scissa ante pectus, & dominorum aliorum, ex cle. more curie. 1. §. statum. nu. 18. de sta. mo. 147
Cardinales possunt sede vacante non observare multa que continentur in concilijs Lugduncũ. & Laterancũ. dummodo non tendit illa non obseruatio ad prolongandam seu impediendam electionem Pape. cle. ne Romani. nu. 38. de elec. 18
Cardinalibus est prohibita omnis dispositio impediens aut prolongans electionem Pape sede vacante. clem. ne Romani. nu. 26. de elec. 17
Cardinales non possunt augere numerum camerariorum, seu peniten- tiariorum, nisi de consensu omnium sede vacante. cle. ne Romani. nu. 47. de elec. 18
Cardinalium maior pars sede vacante potest subrogare aliquos ad officij Penitentiariorum & Camerariorum. ibidem. nu. 48
Cardinales habent ius collegij. ibidem. nu. 49
Cardinales habent potestatem diffiniendi, si commissio audiendi tantum detur facta signatura per Cancellarium. clem. auditor. num. 3. de rescrip. 13
Cardinalis verbo non statatur nisi aliter probetur, si dicat diffinitionem

causa sibi commissam. ibidem. nu. 4.
Cardinales possunt cogi ad conclauæ per laicos si omnes sint egressi: ali- quibus egressis presentes poterunt eligere: & idem aliquibus nolen- tibus eligere. clem. ne Romani. §. porro. nu. 9. de elec. 19
Cardinales an succedant sede vacante in his que sunt iurisdictionis Pape. cle. ne Romani. nu. 18. de elec. 17
Cardinales dicuntur habere cotum & collegium. cle. ne Romani. nu. 35. de elec. 18
Cardinalium cæus dicitur inferior Papa. clem. ne Romani. nu. 2. de elec. 17
Cardinalium appellatione simplici non ueniunt cardinales curie Roma- ne nisi exprimat. cle. dignum. nu. 12. de celebra. missa. 172
Cardinalibus afferentibus se elegisse Papam terrore, an sit credendum cle. vnica. nu. 37. de homici. 197
Cardinales sede vacante, an possint se introumittere de officio Camerarij. cle. ne Romani. nu. 45. de elec. 18
Cardinales sede vacante possunt exercere eorum iurisdictionem contra impediētes eosdem in electione celebranda. cle. ne Romani. nu. 43. de elec. 18
Cardinales eligendo Papam an dicantur ministri Dei. cle. pastorali. nu. 9. de senten. & re iudi. 86
Cardinalium literæ declarando illum Papam nihil iuris dicuntur conce- dere. cle. si summus. nu. 69. de senten. excom. 76
Cardinalibus alicuius ciuitatis legatum, de quibus intelligatur in du- bio: & intelligatur de cardinalibus curie Romanæ. cle. dignum. num. 16. de elec. missa. 172
Cardinalis uerbum predicari potest pro principitate ministrorum. ibidem. nu. 7.
Cardinales possunt dici principales cuiuslibet ecclesie, quia a cardine. ibi- dem. nu. 18.
Carmelite gaudent privilegio cle. dudum. de sepul. ex prorogatione Ioannis xxij. cle. ca. §. nos etiam. nu. 18. co. ti. 137
Caro & mundus pugnant. clementina. ad nostrum. numero. 76. de here. 195
Caro Christi est cibis spiritualis quando dignè assumitur. Quid quando indignè. clem. 1. nu. 19. de reliq. & re. San. 175
Carmensium seu proximi nemo odio habere potest. clem. pastorali. §. verum. de senten. & re iudi. 87
Carnes comedi possunt tempore prohibito ratione infirmitatis. cle. ad no- strum. nu. 78. de censibus. 167
Carnifices quotupliciter accipiuntur. cle. 1. numero. 2. de uita & honestate clericorum. 102
Causa omiffus remanet sub dispositione iuris communis. cle. 1. nu. 91. de senten. excom. 219
Causa specialis & localis non debet trahi in consequentiam. cle. sicut ap- pellationem. nu. 6. de appella. 49
Causa omiffus remanet sub dispositione iuris communis. cle. vnica. §. eis- dem. nu. 17. de foro compe. 52
Causa omiffus relinquatur dispositioni iuris. cle. ad nostrum. nu. 84. de consi. 167
Catalanilicet comedunt carnes die sabbati intra patriam: secus quan- do sunt extra. cle. dignum. nu. 67. de elec. missa. 173
Cathedra an sit de insignijs doctoribus. cle. cum sit nimis. nu. 17. de magistris. 182
Cathedra dicitur proprie doctorum. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 18. de sepul. 129
Cathedra quotuplex sit species. clem. dudum. §. Bonifacius. num. 4. de sepul. 129
Cathedraticum est iuris episcopalis. clem. 1. numero. 73. de cen- sibus. 165
Catholica fides de se vera propter pravorum hominum sectas pe- stiferas procellarum iacturam sustinet. clem. volentes. num. 4. de here. 91
Cauo. & stabularius possunt cogi ad recipiendum viatorem, ex quo se deputauerunt ad huiusmodi officium, clem. dudum. §. ac deinde. nu. 23. de sepul. 32
Causa proprietatis super beneficio commissa expresse super possesso- rio, non extenditur ad petitorium, nec e conuerso. cle. vnica. nu. 39. de causi pos. & propie. 55
Causa proprietatis super beneficio, aut de beneficio, est prophana. ibide. nu. 40
Causa finali exhibitionis cessante, cessat & effectus illius. cle. vnica. nu. 70. de vsuris. 200
Causarum merita assertionem partium panduntur. clementina. multo b b 3 rum.

rum. num. 35. de penis. fol. 217
Causa in sententia an necessitate debeat exprimi. & nota de clausula generalis. Et alij casus animi nostrum motibus. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 88. de senten. & re iudi. 89
Causa hospitalitatis, leprosuria, aut monachalis, an possit terminari summarie & de plano. cle. dispendiosam. num. 29. de iudicijs. 49
Causa repulsionis cessante cessat ipsa repulsio. clemen. cum a repulsione. nu. 8. de appella. 100
Causa finali cessante & effectus cause. clemen. si appellationem. nu. 12. de appella. 99
Causam iustam litigandi an quis dicatur habere si erit in iure cle. i. nu. 39. de senten. & re iudi. 84
Causa fidei iustis petentis vsuras solutas, an decidi debeat summarie. clemen. dispendiosam. nu. 76. de iudicijs. 50
Causa quando dicatur tangere beneficentem causam matrimonialem vsurariam. decim. clem. ibidem. nu. 77
Causis omnibus procuratori commissis an criminales dicantur commissis siue spirituales. cle. nou potest. nu. 5. de procuratoribus. 44
Causam remoram, sed bene causam proximam in beneficiis & in rebus quibus quis exprimeret debet, quia tunc omne ius videtur esse deductum. cle. sepe contingit. nu. 49. de verbo. signi. 218
Causa proprie auditoribus non committuntur, sed inter eos causas distributur. cle. nu. 80. de senten. & re iudi. 48
Causa sunt in triplici dicitur. cle. non potest. de procuratoribus. 44
Causam impulsivam iuris, vide hic in proemio. nu. 25.
Causa tangentes electionem, beneficium, matrimonium, aut decimas, an valeant examinari summarie. cle. dispendiosam. nu. 61. de iudicijs. 50
Causa que dicatur tangere causam beneficentem. ibidem. nu. 62. Quae de cunctis. nu. 63. Quae vsuras. nu. 54
Causa incidens aut emergens vsurarium, an debeat expediri summarie. ibidem. nu. 65
Causa matrimonialis est decidenda summarie. cle. dispendiosam. nu. 47. de iudicijs. 50
Causa matrimonialis, quando agitur de separatione thori, non debet tractari summarie. ibidem. nu. 48
Causa matrimonialis debet tractari summarie, cum agitur de foedere matrimonij contrahendi, aut annullandi. ibidem. nu. 49
Causa commissiva iustitia & iniustitia dicitur commissiva. cle. sepe contingit. nu. 4. de verbo. signi. 236
Causa finita est per triennium, sed non cause iustitia. ibidem. nu. 5
Causa renuntiando quis, videtur renuntiare iuri suo, & per consequens instanti super illa motu. ibidem. nu. 6.
Causa in curia cum maiori dispendio ducitur q̄ extra. cle. vnica. nu. 31. de sequestra. pos. & frue. 63
Causa cessante, cessat effectus. cle. causam. §. intimatio. nu. 11. de elec. 21
Causa maiores dicitur reservate Papa. super proemio. §. nos et nu. 42. 9
Causa rationalis excipitur a quacunque constitutione. clem. quoniam. nu. 11. de vita & hone. cleri. 103
Causa commissiva sine strepitu, quae dicantur esse remissa, & quae non. cle. sepe contingit. nu. 6. de verbo. signi. 237
Causa commissiva sine figura, quam vna habeat ea commissio. & quid operetur clausula sine figura & c. ibidem. nu. 27
Causa impulsiva inducendi legem, est sufficiens si per eam fraudibus & deceptionibus obvietur. cle. vnica. nu. 28. de testamen. 125
Causa finalis legis aut constitutionis debet esse pax, aut finis discordiarum. clem. dudum. nu. 15. de sepul. 128
Causam decimalem tangens expediri debet summarie. Et quo dicatur illa. cle. dispendiosam. nu. 71. de iudicijs. 50
Causa materialis huius libri que sit. Quae formalis. nu. 16. Quae finalis. nu. 17. in proemio. nu. 15.
Causa cessante, cessat effectus, non habet locum in causa iam extincta. clem. gratis. nu. 35. de rescrip. 15
Causa remota an debeat exprimi in personalibus aut reali in citatorijs. cle. cum lite pendente. nu. 2. vt lite pendente. 60
Causa accipit pro lite. nu. 1. Et quo diffinitur ea. nu. 2. cle. cum de elec. 19
Causa dicitur illius ad quem commodum & incommodum videtur spectare. cle. i. nu. 43. de rescriptis. 12
Causa efficiens est Clemens in proemio. nu. 21. 2
Cedere, quid importet: & est terminus equiuocus. cle. i. nu. 6. de renuntiatione. 30
Celebrari in pontificalibus est de lege iurisdictionis. cle. archiepiscopo. nu. 2. de privile. 211
Celebrare est actus mer. & voluntatis agentis. cle. gravis. num. 6. de senten. excom. 230

Celebrans coram publice excommunicato, aut interdicto magis delinquere videtur, q̄ celebrans coram non publicis. clem. gravis. nu. 29. de senten. excommu. 230
Celebrans tpe interdicti efficii irregularis. cle. i. nu. 83. de sepul. 127
Celebrans tempore cessationis a divinis, non incurrit excommunicationem ipso iure. ibidem. nu. 48
Celeraria & infirmaria sunt officia claustralitatis. cle. i. nu. 89. de decimis. 140
Cemeterium dicitur requies defunctorum. cle. i. nu. 3. de sepul. 126
Cemeterium & altare accessorie debent esse in hospitali. cle. quia contingit. nu. 79. de relig. domi. 158
Cemeterium in quo excoicati sunt sepulti, est reconciliandum: secus si non excommunicatus sepeliatur ab excommunicato. cle. i. numero. 86. de sepul. 127
Cemeterium possunt habere Mendicantes ad sepeliendum eos qui sepulturi ibi eligant, nisi cum non haberent cemeterium datum pro sepultura eorum. cle. dudum. §. huiusmodi. num. 2. de sepul. 134
Cemeterium non dicitur in ecclesia. cle. i. nu. 9. baptismo. 174
Cemeteria & ecclesie gaudent eadem immunitate, nisi in his qua veniunt iure accessionis. cle. i. nu. 49. de celebratione missarum. 170
Cemeteria efficiuntur sacra per solam benedictionem episcopi. cle. i. nu. 14. de sepul. 126
Census seu pensio debet imponi rebus, exactio tamen imponitur personis pro rebus. cle. vnica. nu. 52. de excess. prala. 204
Censum an teneantur soluere ecclesie patronat. Et quid de procuratoribus super rubri. de censu. nu. 1. 163
Census, verbum quodupliciter accipitur in iure. ibidem. nu. 2
Census est temporalis, super rubri. de celebratione missarum. nu. 1. 169
Censura ecclesiastica non est contemnenda. cle. cum ex eo. nu. 9. de sententia excommuni. 232
Censurus, verbum est interpretationis. clem. ne Romani. §. sane. num. 4. de electio. 18
Censetur, dicitur est fictionis. clem. si appellationem. nume. 3. de appellatio. 98
Certus certiorari non debet. clem. gravis. numero. 5. de senten. excommuni. 230
Certum, & Clarum differunt. Certum est in mente statuentis: Clarum in expressione verbali statuentis. in proemio. §. quoniam. numero. 90. 6
Cesationes a divinis possunt legitime induci per concilium provinciale & per concilium synodale seu diocesane. religiofi tamen quando teneantur observare, clem. i. nume. 48. de sententia excommuni. 228
Cesationes a divinis non possunt imponi per concilium provinciale, capitulare seu conventuale, nisi ex privilegio aut consuetudine. ibidem. numero. 49
Cessationem factam in aliquo loco propter iniuriam alicui ecclesie illatam & factam religiosi ibi commorantes tenentur servare: alij incurunt excommunicationem. Quid in cessatione facta in aliqua ecclesia certat: Et quid si cessatio fuerit imposita ecclesie quia polluta sanguinis effusione; ibidem. nu. 53.
Cessationem a divinis violando quis non incurrit irregularitatem: secus in violante interdictum. clem. i. nume. 89. de sententia excommuni. 229
Cessante ratione legis, debet cessare & ipsa lex. clem. i. num. 38. de iudi. 43
Cessantibus verbis & mente legis, cessat & effectus. clem. i. nu. 39. de sententia & re iudicata. 85
Cessibilia sunt transmissibilia ratione dignitatis. cle. vnica. num. 51. de offi. & po. iudi. dele. 38
Non cessibile non est transmissibile. ibidem. nu. 52.
Cessionarius precludit viam cedenti ad potendum debitum denuntians debitori cessionem factam. clementi. causam. numero. 28. de electio. 20
Cessionarius an debeat debitori denuntiare cessionem. clem. gravis. nume. 55. de sententia excommu. 231
Cessio non habet locum inter pares. clem. dudum. §. ad honorem. nu. 8. de sepul. 130
Cetus & collegium sunt synonyma. clementi. ne Romani. nume. 34. de electio. 18
Character non imprimitur in consecrato violenti: absoluta. clem. in plerisque. §. quod si. numero 13. de electio. 27
Character imprimitur in consecratione voluntaria, licet temeraria. ibidem. nu. 14

Charitas illicitas plura delicta scandalosa sequuntur. clem. i. nu. 57. de celebratione missa. fol. 171
CHRISTVS non erat spiritus. clem. i. §. transiturus. nu. 7. de reli. & vene. San. 176
Christus carnem & ossa habebat. ibidem. nu. 8
Christi corpus incarnatum fuit in utero Virginis sine hominis semine ex virtute Spiritus sancti. clem. i. §. transiturus. nu. 25. de reli. & vene. San. 176
Christi corpus indigne manducans, iudicium mortis sibi manducat. Quid quando digne sumitur. ibidem. nu. 26
Christi actio debet esse nostra instructio. clem. i. numero. 14. de magistris. 181
Christus est caput Ecclesie. clementi. ne Romani. numero. 37. de elec. folio. 18
Christum manducans non trahit illum ad se, sed trahitur a Christo. clem. i. §. ideoque. nu. 8. de reli. & vene. San. 177
Christus aliter est in celo quam sit in hostia, tamen ubiq; totus & integer est. ibidem. nu. 9
Christus est in qualibet parte hostie iuxta dimensiones hostie. ibidem. numero. 10.
Christus non occupat locum in hostia propter naturam dominantis. ibidem. nu. 11
Christus in sacramento altaris est in propria substantia, non tamen in propria forma: unde manducatur sub specie panis, non sub eadem forma. clementi. i. §. transiturus. numero. 29. de reli. & vene. San. 76
Christi corpus est alimentum huius mundi. cle. i. §. transiturus. nu. 57. de reli. & vene. San. 177
Christus diuiditur, sed integer manet, manducatur & manducatus vivit. cle. i. §. transiturus. nu. 27. de reli. & vene. San. 176
Christus in quantum homo oravit. clem. ad nostrum. numero. 37. de hereticis. 194
Christus erat impeccabilis, & ita perfectus, & equari non potest aliquis sine perfectione. ibidem. nu. 38
Christi actio debet esse nostra instructio. cle. dudum. §. ceterum. nu. 20. de sepul. 127
Christus noluit vti lectis stratis seu ornatis, sed panis vilibus voluit inuolui: pralati tamen in hoc non sequuntur Christum. clem. i. §. eis in vestibus. nu. 9. de sta. mo. 147
Christus sanctus est vice partis cum interrogatus fuit a Martha circa sollicitudinem sororis. clem. vnica. numero. 32. de testamen. folio. 125
Christus non sanauit aliquem nisi petentem. clem. i. nu. 11. de peni. & remis. 222
Christianus inungi debet tribus temporibus. clem. i. num. 82. de privile. fol. 209
Christi. mi die sabbato non possunt conueniri. clem. i. numero. 30. de testi. 68
Christianus adductus testis contra infidelem publicatis testibus an possit repelli. pr. exten. pr. esumpt. & subornationis. clem. testibus. num. 12. de testibus. 70
Christianus cum Iudaeis & infidelibus an debeant communicare in potu, in cibo, & esu. cle. i. nu. 70. de testi. 69
Christianus an debeat vti medico Iudaeo. clem. i. numero. 72. de testibus. 69
Christiani an debeant cum infidelibus in eadem domo remanere. ibid. numero. 71
Christiani licite an possint communicare infidelibus si communicatio alias illis non est interdicta. clem. i. nu. 67. testi. 68
Christianus aliquando excommunicatur si participat cum Iudaeo. cle. i. nu. 8. de testi. 67
Christiani differunt a Iudaeis in multis. clem. i. numero. 79. de testi. folio. 69
Christianis est permittum legere libros Gentium causa instruendi eos in fide in lingua eorum. clementina. 2. numero. 27. de magistris. folio. 181
Christiani faciunt collegium licitum. clem. i. numero. 16. de magistris. fol. 181
Christiani unde originem trahant. super rubri. de Iudaeis & Sarra. nume. ro. 9. fol. 183
Christiane legi contrarium est quicquid a Christiana fide discrepat. cle. vnica. nu. 1. Iudaeis & Sarra. 184
Christiani infirmi propter eorum sanitatem recuperandam possunt medicum sumere a medico Iudaeo consuetudine generali etiam per sedem

apostolicam approbata. clem. vnica. numero. 57. de Iudaeis & Sarra. fol. 185
Christianis non est permittum comedere cum Iudaeis aut paganis etiam subditis; est idem in Sarraenis, nisi tempore necessitatis, aut pr. exten. privilegij. ibidem. nu. 48
Christiani descendunt ex semine Abrahe. clem. vnica. nume. 50. de Iudaeis & Sarra. 185
Christianorum terra qua dicitur illis a Deo data & permisa. ibidem. numero. 51
Christiani autoritate propria Sarraenos possunt spoliare: nam loca quae occupant, sunt Christianorum. clem. vnica. num. 33. de Iudaeis & Sarra. fol. 185
Christiani sunt a iure privilegiati super Iudaeis non admittendis ad testimonium contra Christianum ferendum, & tale privilegium est rationale. cle. i. nu. 26. de testi. 68
Circuitus dispendiosus est reprobatus. clem. auditor. nume. 11. de rescrip. 14
Circumstrepit, verbum exponitur ledit, pulsat, & offendit, vel strepitu non circumdat. cle. vnica. nu. 5. de excessi. pr. ela. 203
Citatio per vocem praecomis an possit fieri die feriatia in loco publico. cle. vnica. nu. 38. de foro compe. 51
Citatio per edictum publicum an possit fieri die feriatia. ibidem. numero. 39
Citatio ad domum est subsidiaria. clem. causam. §. quod si forsitan. nu. 20. de elec. 20
Citatio est de actis iudicij, neque tollitur causa commissiva summarie et de plano. clem. sepe. §. nos autem. numero. 64. de verborum signific. folio. 40
Citatio non declarata causa, non inducit litis pendentiam ad attentata & in nomata reuocanda, sed bene ad nullam imponendam in casu contumaciae. cle. cum lite pendente. nu. 37. 60
Citatus a iudice non suo, si illud est certum, non tenetur comparere: secus in dubio ad allegandum privilegium. ibidem. nu. 38
Citatio non reuella facta non inducit litis pendentiam. ibidem. numero. 39
Citatio facta ad domum, cum personaliter persona non potest apprehendi vel si publice fuerit facta, an inducat litis pendentiam, si non peruenit ad eius notitiam. ibidem. nu. 40
Citatio non expressa re uel debito non expresso sufficit ad interrumpendum praescriptionem etiam odiosam, dummodo executi. ibidem. numero. 41
Citatio ad inuouanda attentata non sufficit si res quare fit, non sit expressa in ea. ibidem. nu. 42
Citatio per edictum an ardeat citatum ad omnia ad que ardeat fuisse si personaliter apprehensus fuisset. clementi. i. numero. 46. de iudicijs. 48
Citatus in curia per edictum an efficiatur verus contumax in non comparendo. ibidem. nu. 47
Citatio antiqua non debeat seriper edictum iuxta. cle. de iudicijs. prius de bet fieri alia extra curiam, secundum stylum Romanae curiae. clem. i. nu. 59. de iudicijs. 49
Citatio per edicta an possit fieri per inferiores a Papa. ibidem. nu. 60.
Citatio est quadruplex. ibidem. nu. 61
Citationes dicuntur de processu. cle. i. nu. 2. de iudicijs. 48
Citatio prima inducit litis pendentiam. ibidem. nu. 3
Citatio per praecomem paucis imotescit, an operetur effectus. clem. i. de iudi. ibidem. nu. 4
Citatio si facta instante illo qui non poterat esse in iudicio, an inducat litis pendentiam. clem. cum lite pendente. nume. 55. ut lite pendente. 61
Citatio facta ad diem feriatiam, an inducat litis pendentiam. ibidem. numero. 56
Citatio facta ad locum inhonestum, an inducat litis pendentiam. ibidem. numero. 57
Citatio facta a delegato ultra duas dietas, an inducat litis pendentiam. ibidem. nu. 58
Citatio super iure futuro & non praesenti, an inducat litis pendentiam. ibidem. nu. 59
Citatio vnica licet non peremptoria, legitime tamen facta, an inducat litis pendentiam. ibidem. nu. 60
Citatio secundum iudicis delegati, executi, si praenit citationem decretam, & non executam alterius iudicis delegati, inducit litis pendentiam coram illo. ibidem. nu. 61
Citatio expulsi episcoporum in quibus ecclesijs debeat fieri cum

Repertorium rerum memorabilium

entus accessus non pateat ad eos citandos in loco proprio. clemen. vni- ca. nu. 46. de foro compe. 51 Citatio expulsi episcopi vna, an sufficiat in ecclesijs cathedralibus vicinioribus, cum personaliter nec in loco domicilij non potest citari. ibidem. nu. 47. 52 Citatio que est fundata super presumptione, an reddat citatum verum an fultum contumacem. ibidem. nu. 48 Citatio & litis contestatio non faciunt rem litigiosam cum agitur actione personali, actio tamen sit litigiosa per litem contestationem. clementina. cum lite pendente. numero. 69. vt lite pendente. 91 Citatio illegitime facta habetur pro nulla, nec arctat citatum. clemen. cum lite pendente. nu. 33. vt lite pendente. 60 Citatio super iure reali an inducat litem pendentiam super re. clemen. cum lite pendente. nu. 65. vt lite pendente. 61 Citatio super actione confessoria reali an inducat litem pendentiam super re. ibidem. nu. 66 Citatio ad dicendum aliquid contra commissionem. clemen. cum lite pendente. nu. 1. vt lite pendente. 60 Citatio potest fieri extra territorium, dummodo effectus illius fiat intra territorium. clementina prima. nu. 15. de foro compe. 51 Citations tres requirit iudicium regulariter, nisi summarium quod non requirit nisi vnicam. cle. sepe. §. nos aut. nu. 66. de verbo signi. 240 Citations omnes sunt peremptorie ex stylo audientie curie Romane. ibidem. numero 67 Citatio a non competenti iudice non inducit litem pendentiam. clem. cum lite pendente. nu. 53. vt lite pendente. 61 Citatio est extremum per quod deuenitur ad notitiam veritatis. clementina sepe. §. nos autem. numero 60. de verborum significatione. 240 Citatio vbi est quae non ligaret citatum, quia forsitan est decreta eo casu vel tempore quibus non debuit procurans clericum detinere, eo casu non incurrat penam de qua in clemen. multorum. de penis. cle. ca. nu. 46. de penis. 217 Citatio ad locum non tutum non arctat ad comparationem personalem, an arctet saltem ad legitimam comparationem per nuntium. clementina. pastoralis. §. verum. numero 16. de sententia & re iudicata. 87 Citatio realis dicitur cum quis capitur & ad iudicem ducitur vel vt in carceretur. cle. i. nu. 28. de hereti. 187 Citatio habet duos effectus. clemen. pastoralis. §. nos tam. numero 102. de sententia & re iud. 89 Citatio an fiat vt fiat iudicium. ibidem. nu. 103 Citatus si non compareat coram Imperatore rebellis censetur, non tamen committere videtur crimen lese maiestatis. clemen. pastoralis. §. sane. nu. 5. de sententia & re iud. 86 Citatio expectatoria ad audiendam sententiam, an ex sui natura dicatur peremptoria, nisi exprimat. clemen. pastoralis. §. sane. numero 12. de sententia & re iud. 86 Citatio decreta que peruenit ad partem habet vim quasi contractus clem. cum lite pendente. nu. 15. vt lite pendente. 60 Citatio decreta a iudice delegato licet parti non notificata perpetuat iurisdictionem iudicis delegati. ibidem. nu. 16 Citatio decreta non executi non inducit litem pendentiam ad fines vt attentata repererunt. ibidem. nu. 17 Citatio ad locum non tutum, an arctet ad comparandum. clementina pastoralis. §. verum. numero 27. de sententia & re iudicata. 87 Citatio verbalis potest fieri ab ordinario & delegato a Principe seu per se, sine per nuntium, aut epistolam. cle. i. nu. 18. de hereti. 187 Citatio per edita competit tantum ordinario, & non delegato, nisi ex speciali gratia. ibidem. nu. 19 Citare potest realiter delegatus vbi alias eius iurisdictionis executio impediretur. ibidem. nu. 20 Citatio arbitri non dicitur executiva iurisdictionis, sed potius dicitur quaedam intimatio. clementina pastoralis. §. nos tam. numero 34. de sententia & re iud. 88 Citatio que fit per nuntium dicitur executiva iurisdictionis. ibidem. numero. 35 Citatione necessaria non sufficit scientia illius. clemen. sepe. §. nos autem. nu. 71. de verbo signi. 241 Citatio vt certa die veniat responsurus, non inducit litem pendentiam. clemen. cum lite pendente. nu. 5. vt lite pendente. 60 Citatio decreta & executi inducit litem pendentiam ad impetrationem rescriptorum, ita quod impetratio est nulla tacito de litem pendentia. ibidem. numero. 6

Citatio nuda non arctat citatum. clemen. cum lite pendente. numero 7. vt lite pendente. 60 Citatio antequam arctet citatum, requiritur quod sit instructiva partis saltem ad litem pendentiam inducendam, vt patet infra. ibidem. nu. 13 Citatio edita debet prius publicari, & postea affigi. clemen. i. nu. 23. de iudicijs. 48 Citatio facta extra territorium citantis non arctat citatum. clemen. pastoralis. §. verum. de sententia & re iud. 87 Citatio debet habere certum & competentem terminum secundum qualitatem personae & distantiam loci. clementina. i. numero 25. de iudicijs. 48 Citatio prima an sit actus iudicialis. clementina i. numero 40. de iudicijs. 48 Citatio perpetuat actum iurisdictionis. ibidem. nu. 41 Citatio inducit litem pendentiam. ibidem. nu. 42 Citatio interrumpit prescriptionem. ibidem. nu. 43 Citatio est principium iudicij. ibidem. nu. 44 Citatio per editum non arctat citatum ad veram contumaciam, nisi exprimat. clementina i. numero. 49. de iudicijs. 48 Citatio impeditur quibus modis videatur ne perueniat ad ipsum citatum, ex quibus reputetur verus contumax. ibidem. numero. 50 Citatio Papae edita in curia exprimens locum non tutum ad citandum aduersarium, an probet sufficienter locum non tutum. clemen. i. nu. 57. de iudicijs. 49 Citatio legitime facta per editum in curia, an arctet citatum extra curiam ultra duas dietas. ibidem. nu. 45 Citatus in causa fidei eodem contextu ab ordinario & ab Inquisitore fidei, tenetur potius comparere coram Inquisitore quam coram ordinario tanquam coram maiore, nisi ordinarius prouenerit. & si concurrerit, quid iuris. clementina prima. numero 189. de hereticis. 189 Citatus personaliter, & nihil dicens: vel si habuerit notitiam citationis, & non compareat, an dicatur verus contumax. clementina vnica. nu. 42. de dolo & contu. 47 Citationis notitia potest probari per acta & per testes. ibidem. nu. 43 Citans aliquem in causa fidei tanquam suspectum de fide mala intentione, incurrat excommunicationem ipso iure. clementina i. numero 193. de hereticis. 190 Citatio ad iudicium est vexatio. ibidem. numero. 194 Citatus ad curiam Romanam an teneatur comparere sede vacante. clementina. ne Romani. §. verum. numero 4. de electio. 19 Citatus ad diem feriatam certitudinaliter non tenetur comparere. clementina ne Romani. §. verum. nu. 6. de electio. 19 Citatus sede Romana vacante in quacunque causa, tenetur comparere in ciuitate in qua curia erat tempore mortis Papae. ibidem. nu. 7 Citatus legitime & personaliter apprehensus differunt in materia exorbitante. clementina vnica. nu. 41. de foro compe. 51 Citatus sub forma clementina. vnica. de foro compe. 51 expulsi episcoporum a diocesi, volens post sententiam latam ostendere suam innocentiam expulsionis, an admittatur si ab illa fuit appellatum infra decem dies. ibidem. numero 42 Citatus expulsi episcoporum a diocesi sub forma clementina vnica. de foro compe. 51 an sit verus contumax. ibidem. nu. 42 Citatus per editum in curia in casu, in quo non patet tutus accessus ad eius domum, an efficiatur verus contumax: si impedimentum non procedat ex parte illius. clementina. i. numero 52. de iudicijs. 48 Citatus personaliter & non comparens & sic contumax, verus, admittitur appellans iudice sedente pro tribunali. clemen. vnica. numero 54. de dolo & contu. 57 Citatus apprehensus aut habens notitiam citationis post decem dies tpe late sit, non admittitur: ante decem admittitur. ibidem. nu. 46 Citatus ex mandato Papae in partibus ad singulos actus vsque ad sententiam: & apprehensus admittitur tamen ad appellandum a diffinitiva. ibidem. nu. 47 Citatus an debeat nominatim proprio citare, an nomine committentis. cle. cum lite pendente. nu. 1. vt lite pendente. 60 Citatus si stat per eum quo minus compareat habetur pro contumace. cle. multorum. nu. 23. de penis. 216 Citatus ad certum articulum, an debeat citari quo ad alios articulos. clementina. vnica. de foro compe. 53 Citatus ad totam causam: an ad speciales articulos veniet citandus. ibidem. nu. 68 Citatus an teneatur comparere ad locum non tutum. clemen. i. nu. 9. de foro compe. 51

Citationis

Super commen. Bonifa. de vitalinijs in clem.

Citationis ordo qualis sit ibidem. numero 10 Citatio an possit fieri diebus dominicis. ibidem. nu. 11 Citatus a iudice ad aliquid faciendum, an dicatur contumax. cle. vnica numero 32. de dolo & contu. 57 Citatus ad domum: & non comparens, & sic contumax, auditur appellans a sententia. clemen. vnica. nu. 38. de dolo & contumacia. 57 Citatio ad domum & non comparenti, tempus appellandi non currit, nisi a tempore scientie. ibidem. nu. 39 Citari partes peremptorie an debeant, cum citantur ad audiendam sententiam. cle. vnica. nu. 3. de dolo & contu. 56 Civitatis appellatio an veniat diocesis. clem. ne Romani. §. sane. numero. 5. de elec. 18 Ciuitas imponens pedagia clericis est interdicta. cle. pr. senti. nu. 40. de censibus. 169 Ciuitatum loca in quibus pedagia clericis fuerunt imposita, censentur interdicta, non alia loca ciuitati subdita. ibidem. nu. 41 Ciuitas proprium episcopum offendendo interdictur ipso facto: secus si offenderit alienum episcopum. clementina i. nu. 105. de penis. 215 Clausus Ecclesie an se extendat super animabus existentibus in purgatorio. cle. abusionibus. nu. 65. de pan. & remis. 226 Clausus Ecclesie non remittit offensam factam Deo, nam solius Dei est, sed bene remittit offensam Ecclesie militantis factam. ibidem. nu. 66 Clausus Ecclesie sunt de: alia est fori contentiosi: alia fori penitentiarum. cle. abusionibus. nu. 49. de peni. & re. 225 Clausula idoneitatis simpliciter in rescripto apposta, an importet conditionem, vel meram vel liberam potestatem iudicis. clementina. vnica. numero. 41. de officio & potestate iud. de. 38 Clausula idoneitatis sub conditione in rescripto executoris apposta, debet ante promissionem verificari: alias promissio nulla. ibidem. nu. 42 Clausula generalis in procuratorio expressa casibus requirentibus ali quibus speciale mandatum: non extenditur ad graviora expressis. cle. non potest. nu. 16. de procu. 43 Clausula que sonat in conditionem si non seruatur, aut si fiat contra illam, deficit fundamentum iurisdictionis. cle. vnica. nu. 38. de offi. & pote. iud. de. 38 Clausula in medio scripturam apposta, refertur ad totam scripturam. clementina si summus. numero. 43. de snia excommunication. 235 Clausula generalis subijcitur post aliqua specificata, vt includat non specificata. cle. ad nostrum. nu. 92. de cens. 167 Clausula quouismodo operatur vniuersaliter de sui natura, nisi voluntas statuentis repugnet. clementina i. nu. 34. de rebus ecclie. non alic. 119 Clausula inhibentes, apposta in literis accessorijs, de nihilo operantur. clementina prima. §. ad h. c. numero. 3. de prebendis & dignitatibus. 107 Clausula, sine frustratione: apposta in commissione, quid importet, & quid operetur. clemen. sepe contingit. numero 32. de verborum significatione. 238 Clausula, Vanitate reiecta, quid in commissione importet. ibidem. numero. 33 Clausula generalis apponitur post specificata vt alia comprehendat quam expressa. clemen. non potest. nu. 11. de procuratoribus. 43 Clausula, Quouismodo, est generalis comprehendens omnem modum possibilem comprehendens omnem modum vacationis in literis apostolicis. clemen. volentes. nu. 61. de hereticis. 191 Clausula generalis procuratoris adiecta causis seu negotijs: non includit aliam personam quam expressam. clemen. non potest. nu. 48. de procuratoribus. 44 Clausula sonans in monitionem & in indemnitate actus, non tollit suspensionem, nec ampliat dispositionem principalem. clemen. i. nu. 23. de preben. & digni. 105 Clausula narrativa quando operetur in rescriptis Papae. cle. i. nu. 56. de preben. & digni. 106 Clausula non obstantis generalis quid operentur. clem. si Romani. numero. 29. de preben. & digni. 111 Clausula generalis procuratoris refertur ad causas similes non specificatas, non ad articulos alios speciales non specificatos. clemen. non potest. nu. 45. de procura. 44 Clausula generalis procuratoris si non adijcitur expressioni causarum sed generaliter profertur circa ordinem iudicarium, an extendatur ad obiectionem criminum. ibidem. nu. 46 Clausula, Quod cura animarum non negligatur, intelligitur si cura sit, licet non exprimat. clemen. i. numero. 75. de prebendis & dignitatibus. 106

Clausula, Prouiso, quod cura animarum non negligatur, solet apponi in literis dispensationis super pluralitate, vel super defectu aetatis, vel residentie. ibidem. nu. 77 107 Clausula, Prouiso quod cura animarum non negligatur, scripta in literis provisionis, an aliquid operetur. ibidem. nu. 78 Clausura est carcer in dyoculis, sed non in bonis religiosis. clemen. prima. §. quia vero. nu. 3. de statu monachorum. 150 Clemens archiepiscopus Burdegalensis propter eius bonitatem fuit in Papam assumptus. in prognio. nu. 22 2 Clemens septimus fuit descriptus anticristus. in prognio. §. hoc sane. nu. 40. 7 Clemens quintus restituit ad cardinalatum patrum & nepotem de columna, quos Bonifacius priuauerat. clemen. vnica. nu. 20. de immuni. ecclie. 178 Clemens sanctus instituit primos in Ecclesia Romana septem protonotarios ordinarios. cle. i. nu. 52. de regula. 144 Clementia magna videtur Deus erga infideles. cle. vnica. numero 52. de Iudeis & Sarra. 185 Clementine diuersis temporibus facte, sed ab eodem autore, in prognio §. hoc sane. nu. 18 7 Clementine qua rone diste sint a Clemente. in prognio. nu. 10. 2 Clemens in plerisque de elec. est odiosus, & sic restringenda eodem titulo & cle. nu. 13 26 Clemens dudum de sepulturis in his in quibus exorbitans, est a iure communi debet stricte interpretari, verum tamen non solum militat in Prædicatoribus & Minoribus, sed etiam in alijs Mendicantibus ex priuilegijs Romanorum Pontificum. clemen. eadem. §. verum. numero. 36. eo. titu. 115 Clementina prima, de rescrip. habet locum in abbatibus secularibus. cle. eadem. nu. 5. eo. titu. 12 Clemens. i. de elec. an procedat in monialibus. vide in cle. eadem. nu. 59. eodem titulo. 17 Clementina. i. de rescrip. an militet in episcopo habente subditum & impetrante pro iuribus ecclesie subditi. cle. eadem. nu. 53. eo. titu. 12 Clemens. i. de rescrip. non habet locum in prælato agente nomine proprio vel ecclesie cui præsidet. cle. eadem. nu. 36. eo. titu. 12 Clemens. i. de rescrip. non procedit in literis impetratis ab ordinarijs: cle. eadem. nu. 38. eo. titulo. 12 Clemens. i. de rescrip. non habet locum in reis impetrantibus contra principales prælatos, licet secus econtra, nisi in vno casu. ibidem. nu. 39 Clemens. i. de rescrip. habet locum in patrono agente vno cum reffore pro iuribus inferioris ecclesie. clemen. eadem. nu. 58. eo. titu. 12 Clemens. i. de rescrip. an procedat quando vnus de capitulo vult agere pro iuribus membri, vel ad recuperationem rei alienate. cle. eadem. nu. 56. eodem titu. 12 Clemens. i. de rescrip. an habeat locum in superiore agente contra inferiorem sibi subditum. cle. eadem. nu. 55. eodem titu. 12 Clementi. i. de rescriptis. non habet locum in præsidentibus concilijs provincialibus aut capitulis. clemen. eadem. nu. 34. eodem titulo. 12 Clemens. i. de rescrip. militat in mulieribus. cle. i. nu. 11. eo. titulo. 12 Clemens. ij. de rescrip. non loquitur in conseruatore. clemen. eadem. numero. 36. eo. titulo. 13 Clemens. ne in agro. de status mona. in quantum est noui iuris promulgatoria non militat, nisi circa monachos nigros. vide clemen. eadem. nu. 23. eodem titu. 147 Clemens. in plerisque de elec. quo ad penam non procedit quo ad clericos seculares, licet constitutio habeat locum in omni clero. vide. cle. ea. §. quod si. nu. 17. eodem titu. 27 Clemens. si. de etate & quali. est noui iuris promulgatoria. clem. vnica. nu. 15. de offi. vica. 36 Clemens. i. de electio. an habeat locum in monasterio monialium quod regitur per religiosos, & religiosi non possint eligi ad prælatus aliarum monialium diuersæ religionis. vide in eadem cle. nu. 60 17 Clemens. audios. de rescrip. an procedat in indice dato a legato. vide in cle. eadem. nu. 45. eodem titulo. 14 Clemens. auditor. de rescrip. est iuris noui declinatoria. clemen. eadem. nu. 20. eodem titu. 14 Clemens. gratia. de rescrip. an procedat in gratijs a legatis factis. vide in cle. eadem. nu. 37. eo. titu. 15 Clemens. vnica. de rescrip. in integ. non innotat aliquid de illis casibus in quibus nulla curreat prescriptio contra minorem. clemen. eadem. nu. 20. eodem titu. 47 Clemens. vnica. de rescrip. in inte. non innotat casus, in quibus curreat prescriptio sine spe restitutionis. ibidem. nu. 21

Clemens.

Repertorium Rerum memorab.

Clemen. 1. de iudicijs loquitur in citatione edictali in curia exequenda, non in loco viciniore. cle. eadem. nu. 5. eo. titu. 49
Clemen. causam. de elec. quid noui afferat vltra contenta. in c. 1. de ap- pel. in sexto. cle. eadem. nume. 36. eo. titu. 20
Clementina. causam. forma debet seruari tam in appellatione prima quam secunda. & sic deuolutiua. vide clemen. eadem. numero 32. eodem titu. 20
Clementina vnica. de renuntiatione. an militet in renuntiatione Pa- patus. & quod ibi possit esse illuso. vide eadem clemen. numero. 7. eo dem titulo. 30
Clemen. auditor. de rescrip. an procedat in indice deputato extra curia. cle. eadem. nume. 27. eodem titu. 14
Clemen. auditor. an procedat in prouisione spectante ad alium quam ad Papam. ibidem. nume. 28
Clemen. constitutionem. de elec. militat tantum in appellationibus in- terpositis ad Papam, non ad inferiores. clemen. eadem. numero 30 eo dem titulo. 23
Clemen. constitutionem. de elec. non habet locum in appellationibus iudi- cialibus, sed extraiudicialibus tantum. ibidem. nume. 31
Clemen. sepe. de verborum signi. cum loquitur de sententia confirman- da petitione, quomodo intelligenda sit. clemen. ead. m. §. verum. nu- mero. 45. eodem titu. 243
Clemen. dudum. an videtur derogare quibuscumque gratijs, privile- gijs, consuetudinibus, & etiam confirmationibus a quibuscumque fa- ctis ante illam clemen. vide eadem clemen. §. nos etenim. numero 16 de sepultu. 137
Clemen. constitutionem. de elec. aut dispositio. c. vt circa. de electio. in sexto. an habeant locum secundo impetrante opponente contra pri- mum in data primae prouisionis. vide per exempla. clemen. eadem. nu- mero 26. de elec. 23
Clemen. causam. de elec. non habet locum in appellationibus ad inferio- res a Papa. vide cle. eadem. nu. 9. eodem titu. 19
Clemen. constitutionem. de electio. an debeat obseruari vbi ex proba- tione obiectum insurgit victoria opponentis. clemen. eadem. nume- ro 40. eodem titu. 23
Clemen. constitutionem. de elec. debet obseruari obiectis criminibus qui- bus probatis sufficeret ad repellendam partem, dum ex illis non sit iustificandus titulus opponentis. alias secus. vide clemen. eadem. nu- mero. 37. eodem titulo. 23
Clemen. constitutionem. de elec. debet obseruari obiectis criminibus & admissis illis de facto. quibus probatur, neque profunt ad repulso- nem seu iustificationem. de iure tamen obiectus non debet admitti. ibidem. numero 38
Clemen. auditor. non habet locum in beneficijs patronatis. vide in clem. eadem. eo. titu. 14
Clemen. auditor. de rescrip. an procedat in auditore ab alio quam a Pa- pa concessio. ibidem. numero 31
Clemen. auditor. de rescrip. procedit in minoribus causis, secus in maiori- bus, nam Cardinalibus committuntur. ibidem. nume. 32
Clemen. auditor. de rescrip. procedit in Cardinalibus habentibus cau- sam beneficiale. ibidem. nume. 33
Clemen. causam. de elec. habet locum in ecclesijs cathedralibus & regu- laribus. vide clemen. eadem. nu. 39. eodem titu. 20
Clemen. causam. an habeat locum cum quaestio est de proprietate prou- isionis, electionis, aut postulationis. ibidem. nume. 40
Clemen. causam. an procedat in questione pensionis habitae per modum prouisionis. ibidem. nume. 41
Clemen. causam. an habeat locum in appellatione introducta super con- firmatione. ibidem. numero 42
Clemen. causam. an procedat in appellatione introducta ad inferiorem a Papa. ibidem. nume. 43
Clericus coniugatus retinet quo ad omnia & privilegia canonis & fori tam actiue quam passiu. clemen. 1. numero 55. de vita & hone- state cleri. 102
Clericus monitus non desistens a prohibitis, priuatur sententia iuris pri- uilegio suo. ibidem. nume. 56
Clericus contrahens cum virgine non prohibetur deferre habitum & tonsuram, & gaudet privilegio clericali. ibidem. numero 57
Clerici coniugatio non est ita odiosa ordini clericali, sicut exercitium of- ficiorum vilium prohibitorum. ibidem. nume. 58
Clerici exercentes vilia officia, & post admonitionem non desistentes, amittunt eorum privilegia, licet etiam deferant habitum & tonsu- ram. ibidem. nume. 59
Clericus non coniugatus exercentes officia vilia post admonitiones tres,

si incedit omnino vt laicus sine habitu & tonsura, & tunc priuatus est privilegio clericali tam in rebus q̄ persona. ibidem. nu. 60.
Clericus solutus post admonitionem exercent vilia officia, si incedat vt clericus amittit privilegium quo ad res, & non quo ad personam. ibidem. num. 61
Clericus dicitur omnino incedere vt laicus, quando non deferat habitum neq; tonsuram. ibidem. num. 62
Clerici moniti ad non exercenda officia vilia, si no desistant, vel si desisti- terint & reassumpserint, an dicantur priuati privilegio perpetuo quo ad futura tempora. ibidem. num. 63
Clericus tertio monitus ad assumendum habitum & tonsuram dimissas, an si non obtemperet videatur eoispo priuatus privilegio perpetuo. ibidem. num. 64
Clericus portans vestes non conuenientes suo ordini in loco publico, tam in ecclesia, via publica, & idem in domo propria vbi est cōcurus gen- tium, punitur pena contenta in clem. 2. de vita & honestate. cle. clem. eadem. num. 2. eodem titu. 103
Clericus vtendo veste non conuenienti suo ordini in studio aut loco pri- uato vbi non est concursus gentium, non punitur pena cle. secundae. de vita & honestate cleri. ibidem. num. 5
Clericus admonitus infra certum tempus ad eius officium dimittendum vile, si semel dimiserit, & demum reassumpserit, vtum si & tertio dimiserit, dummodo infra dilationem, ei noceat. cle. 1. num. 5. 2. de vi- ta & hone. cleri. 102
Clericus vtens veste virgata aut partita, si est beneficiatus, dummodo non habeat curam animarum, dignitatem, aut personatum, punitur tantum, si suspenditur a perceptione fructuum per sex mens. clem. quoniam. §. pr. senti. num. 2. de vita & hone. cleri. 103
Clericus exercent vilia officia in diocesi aliena, an valeat admoneri ab illo episcopo in cuius diocesi exercet, an debeat admoneri a suo dia- cecano. cle. 1. nu. 33. de vita & honestate. cleri. 102
Clericus deferens vestes non conuenientes ordini, no debet gaudere pro- gatiua legis neq; hominis. cle. qm. nu. 7. de vita & hone. cle. 103
Clericus deferens vestes non conuenientes professioni scholasticae, non debet prerogatiua gaudere, et sic privilegio Auth. habita. C. ne filius pro patre. ibidem. nu. 8
Clericus potest reconueniri coram iudice seculari in causa civili. cle. 1. num. 67. de censu. 165
Clericum capiens & detinens vt beneficio vnito renuntiet, incurrit pe- nam. clementi. multorum. de penis. clemen. eadem. num. 95. eodem ti- tulo. 218
Clericus in sacris & beneficiatus in eodem genere delicti magis videtur delinquere quam simplex clericus. cle. quoniam. §. pr. senti. nu. 7. de vita & honestate clerico. 103
Clericus non beneficiatus grauius punitur q̄ beneficiatus in portando vestes prohibitas. ibidem. nu. 8
Clericus an dicatur deferens habitum & tonsuram, vbi alijs constaret de non clericatu. cle. multorum. num. 89. de penis. 218
Clericus si contraxerit cu vnica & virgine deferens habitum & tonsuram, gaudet privilegio canonis, si quis suadente. ibidem. num. 90
Clericus procurans episcopum capi & detineri, vt renuntiet episcopa- tui, seu ne citatus ad Papam de iure vel ab homine accedat ad sedem apostolicam, incurrit penam de qua in cle. multorum. de penis. quid in abbate procurante. ibidem. nu. 91
Clericus detinens & capiens alios clericos citatos ad curiam ad hoc q̄ incurrat penas clemen. multorum. de penis. requiritur, q̄ principaliter detenerit eos vt non possent comparere: neque sufficeret si acce- forie impedirentur comparere. cle. eadem. nu. 46. eod. tit. 217
Clericus detinens mulieres citatas ad cōparendum coram Papa ne pos- sint ibi comparere sicut incurreret penas contentas in clemen. multo- rum. de penis. detinendo alios clericos ad illos fines, ita incurrit deti- nendo mulieres religiosas. ibidem. num. 47
Clericus faciens capi & detineri clericum citatum ad Papam, qui ta- men ire nolebat, vel non poterat tempore detentionis: non incurrit penas contentas in clemen. multorum. de penis. secus si credebatur illi iurum. ibidem. nu. 55
Clericus si non est in sacris matrimonium contrahere potest. clem. multo- rum. nu. 64. de penis. 217
Clericus beneficiatus quandiu retinet beneficium & clericus in sacris constitutus portantes vestes prohibitas puniuntur pena contenta in clem. 2. de vita & honestate clericorum. vide eadem cle. §. pr. senti. nu. 30. titu. eo. 104
Clericus no beneficiatus an possit cogi portare vestes clericales. ibidem. numero. 31

Clericus

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in clem.

Clericus non beneficiatus deferendo vestes laicales una cum tonsura, an puniatur. ibidem. nu. 22
Clericus coniugatus cum vnica & virgine, an amittat privilegium cle- ricale ex usu vestium partiarum etiam quo ad personam. cle. quo- nam. §. pr. senti. nu. 24. de vita & honestate clericorum. fol. 304
Clericus deferendo vestes viridis aut rubei coloris, an amittat privile- gium clericale. ibi. num. 25
Cleri appellatione continentur religiosi. cle. dudum. §. si vero. nu. 12. de sepulturis. 133
Clericus portans vestes staccatas, an puniatur pena. cle. ij. de vita & ho- ne. cle. Et quid de vestibus fristatis. cle. quoniam. §. huic insuper. nu. 5. de vita & honestate. cleri. 104
Clerici portantes tabardum sine tonsura, an puniatur pena contenta in cle. ij. de vita & honestate. cle. vide eadem cle. §. sed & tales. nu. 11. titu. eodem. 104
Clericus deferens tabardum non foratum an puniatur pena contenta in illa cle. ij. de vita & honestate. cleri. ibidem. nu. 12
Clericus deferens tabardum foratum, sed non breuiorem alia veste, an puniatur illa pena. ibidem. nu. 13
Clericus qui est in ecclesia causa coadiuuandi sacerdotem in diuinis ce- lebrandis in ecclesia debet habere medietatem oblationum & funera- lium, nisi consuetudine, aut statuto habeatur oppositum si in dicta ec- clesia fuerit intitulatus: secus si conductus. clemen. dudum. §. ab olim. nu. 10. de sepultu. 129
Clericus vtens caligis partitis vel virgatis, an puniatur pena clem. ij. de vita & honestate clerico. vide eadem cle. §. huic insuper. num. ij. titu. eodem. 104
Clericus in habitu & tonsura repertus pro tali iudicandus est cōtra exa- ctiores pedagogorum ab eisdem, licet negentur clerici ab illis. Et si sit q̄ stio inter predictos, an res sint clericis, standum est iuramento deferen- tis, nisi in aliquibus casibus. cle. pr. senti. nu. 36. de censibus. 169
Clericus transiens ad monasterium suae perpetuo siue ad tempus, tem- pore quo ibi remanebit, debet se conformare religiosi in officio dicen- do cle. dignum. nu. 53. de celebratione missarum. 172
Clerico non sufficit vel dicere vel audire officium, cum tenetur, nisi ob- stante impedimento, illud dicere. cle. 1. nu. 72. de celebra. missarum. 171
Clericus propter infirmitatem excusatur a dicendo & audiendo officio di- uino. ibidem. nu. 74
Clericum verberans defendendi causa matrem, aut patrem, non incur- rit excommunicationem canonis, si quis suadente. cle. vnica. nu. 39. de homici. 197
Clericus intentus necessarius pro negotijs ecclesijs horas canonicas tene- re dicere vel equitando, vel peditando, aut in domo. clem. 1. nu. 76. de celebra. missa. 171
Clerico beneficiato sufficit vel catere missam, uel ea audire. ibid. nu. 77
Clericus beneficiatus horas dicere debet non synopando, aut transcur- rendo, sed modeste. ibidem. nu. 78
Clericus ordinatus licet non beneficiatus, & beneficiatus no ordinatus, tenetur dicere horas canonicas, etiam licet habeat simplex beneficiu. ibidem. nu. 79
Clerici gaudent privilegio clericali in quocunq; ordine sint constitui. ibidem. nu. 81
Clerici non ordinati, nec beneficiati, an teneantur ad horas canonicas. ibidem. nu. 82
Clericus deferens vestes partitas vna cum sola tonsura, an puniatur pe- na contenta in cle. ij. de vita & honestate. cleri. cle. quoniam. §. pr. senti. nu. 18. de vita & ho. cle. 104
Clericus deferens vestes virgatas aut partitas causa alicuius festi, & sic ad tempus, aut iucunditatis gratia, an puniatur pena. cle. ij. de vi- ta & honestate. clerico. ibidem. nu. 19
Clericus deferens vestes virgatas & partiatas, an puniatur pena iuris si ad tempus deferat, sed ex causa vana. ibidem. num. 20
Clericus deferens vestes partitas aut virgatas in crepusculo, an pena iuris puniatur. ibidem. nu. 21
Clericus seipsam percutiendo animo reprobo excommunicationem incur- rit. cle. vnica. nu. 66. de homici. 197
Clericus an subiciatur aliquo casu regulis Imperatorijs, & aut alicuius indicis secularis. cle. vnica. nu. 55. de officio indi. ordina. 39
Clericus potest punire & puniri pecunialiter: sed pratica vtum sic con- sentanea rationi. cle. volentes. nu. 58. de hereticis. 191
Clericus beneficiatus habens intendere circa agriculturam, tunc potest dicere totum officium sine intermissione, & eo finito exire ad opus rurale. clemen. 1. nu. 33. de cele. missa. 170
Clericus beneficiatus aut prelatus quisque occupatus multis negotijs, po-

test dicere officium sine intermissione. ibidem. nu. 34
Clericus beneficiatus potius matutinis dicere debet ante cenam q̄ post ibidem. nu. 36
Clericus pauper merito debet beneficiari. cle. vnica. nu. 51. de concessio. praben. 116
Clericus beneficiatus qui exiuit ex causa legitima chorum ante finitum officium, causa finita tenetur redire ad ecclesiam: & tunc an possit procedere cum alijs in ea parte officij in qua eos reperit, an teneatur repetere dicta ab alijs in eius absentia. & tunc an pro illa parte offi- cij in ecclesia omissa, priuatur teneatur aliud officium dicere. clemen. 1. nu. 39. de cele. missa. 170
Clericus non debet tenere canes venaticos. ibidem. nu. 41
Clerici possunt habere canes paruos causa recreationis, aut causa cibus die. ibidem. nu. 42
Clericus quisque censetur militare militia spirituali. ibidem. num. 43
Clericus debet esse segregatus a negotijs temporalibus. ibidem. nu. 44
Clerici diebus festiuis pro alijs debet seruari modestiam. ibidem. nu. 47
Clericus non beneficiatus non tenetur ad horas canonicas: secus de be- neficiato, aut ordinato. cle. 1. nu. 14. de celebratione missarum. 170
Clericus tenetur Deum laudare labijs suis. ibidem. nu. 5
Clericus beneficiatus non excusatur ab horis dicendis pr. extu. excom- municationis. ibidem. nu. 18
Clericus beneficiatus non excusatur ab horis dicendis pr. extu. peccati. ibidem. numero. 17.
Clericus beneficiatus horas dicens labijs, & non corde, & sic corde va- gante an excuset, siue an videat sufficienter satisfacere. ibid. nu. 20
Clerici an valeant exercere balneum honestum virorum & mulierum publice. cle. 1. nu. 37. de vita & hone. clerico. 102
Clerici publice an possint tenere hospitalariam. ibidem. nu. 38
Clerici an possint coria & pelles preparare. ibidem. nu. 39
Clerici an valeant mundare cloacas. ibidem. nu. 40
Clerici amittunt privilegium clericale eoispo si post monitionem trinam exercent officia vilia eis prohibita: & sic eoispo restituuntur ad pri- uilegium clericorum, si desistant facta admonitione. & procedit tam in clericis coniugatis, q̄ non coniugatis. cle. 1. nu. 54. de vita & hone- state. cle. 102
Clerici non debent portare arma offendibilia, sed bene defensibilia. cle. 1. nu. 8. de vita & hone. cle. 102
Clerici possunt exercere officium carnificum, tabernariorum, & macel- latorum per interpostas personas, sed non per se. cle. 1. nu. 4. de vi- ta & hone. cle. 102
Clerici exercentes vilia officia ad hoc q̄ puniuntur pena cle. 1. de vita & hone. cleri. debent prius admoneri trina admonitione: nec suffice- ret una peremptoria. cle. 1. nu. 47. de vita & hone. clerico. 102
Clerici moniti desistere ab officijs vilibus, amittunt privilegia clericalia si non desistant, licet exerceant nisi per lucida intervalia, & non con- tinuè. cle. 1. nu. 66. de vita & hone. clerico. 103
Clericus famulus monitus ne habeat exercere vilia officia, an amittat privilegium clericale si non desistat, licet propter vilitatem domini. ibidem. nu. 67
Clerici alicuius ecclesie collegiatæ vel alterius similis, vbi debeant reci- pere sacramenta. cle. dudum. §. uerum. nu. 6. de sepulturis. 135
Clerici non debent gaudere privilegijs clericorum, dum faciunt que ad uersantur honestati. cle. 1. num. 23. de vita & honestate. cleri. 102
Clericorum vestes debent esse mundae & ornatæ. cle. 1. §. cis in vestibus. nu. 5. de statu mona. 147
Clerici eodem privilegio gaudere debent in rebus proprijs quo gaudent in rebus ecclesiarum, non tamen in omnibus. cle. pr. senti. num. 3. de censu. 168
Clericorum res proprie prescribuntur spatio. xxx. annorū. ibidem. nu. 4
Clerici religiosi non possunt vti tabardo, alias puniuntur pena cōtenta. in cle. ij. de vita & honestate cleri. vide eadem cle. §. sed & tales. nu. 1. titu. eodem. 104
Clerici & religiosi poterunt uti mātello opellanda, vel alia veste. ibid. numero. 2
Clerici duo minus exponunt quam duo monachi in prioratū administra- tione. cle. 1. §. ad h. cc. nu. 21. de statu monachorum. 152
Clericorum beneficiatorum bona tacite sunt obligata pro mala admini- stratione. cle. pr. senti. nu. 27. de censu. 168
Clericorum bona eodem gaudent privilegio quo & ecclesiarum. ibidem. numero. 20
Clericorum appellatione comprehenduntur religiosi. cle. dignum. nu. 3 de celebra. missa. 172
Clerici

Clerici seculares solent esse infesti & onerosi viris religiosi. clem. ad no- strum. nu. 57. de cens. 167
Clerici solent esse infesti laicis. ibidem. nu. 58
Clerici nel religiosi comensales, domestici, & familiares episcoporum de gentium in ecclesia propria, aut in alia qualibet, possunt se conforma re in officio dicendo eorum dominis. cle. dignum. num. 64. de celebra- tionibus. 173
Clerici a quo fuerint exempti a foro seculari. clemen. vnica. num. 53. de offi. iudi. ordi. 39
Clerici seculares an comprehendantur sub dispositione clementi. in ple- risque de electione. vide eadem cle. & eodem titulo. nu. 5. 26
Clericorum proprium est bene colere Deum, sed non possunt bene nisi te- pore pacis. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 8. de sepulchris. 129
Clerici non debent interesse prolationis sententiae sanguinis. cle. 1. §. por- ro. nu. 10. de statu mona. 149
Clerici seculares an possint interesse venationibus. ibidem. nu. 11
Clericorum inhonestas aliquorum, diffamat vitam ecclesiasticam. cle. vni- ca. nu. 27. de offi. iudi. ordi. 39
Clericorum hereticorum bona confiscantur quae sunt propria, non quae sunt ecclesiarum. cle. volentes. nu. 67. de hereticis. 192
Clericorum appellatione continentur omnes constituti in sacris. cle. vni- ca. nu. 2. de offi. iudi. nu. 31. 38
Clerici delinquentes alios clericos, vt renuntiant beneficijs, an incurrant penas clementinae, multorum. de penis. ante renuntiationem perfecta illorum beneficiorum: & si detineant ne citati compareant coram Pa- pa, an incurrant illico, an elapso tempore comparitionis fiende. cle. ea- dem. nu. 4. eodem titu. 216
Clerici impediunt alios clericos ne citati ad Papam compareant eos detinendo, incurrant penas clementinae, multorum. de penis. siue clerici teneantur per se, siue per procuratorem comparere. ibidem. nu. 25
Clerici detinentes alios clericos ad fines contentos in clem. multorum. de penis. non incurrant penas ibi contentas, nisi duobus concurrentibus copulatiue: videlicet, qd capiatur & detineantur ad fines ibi descri- ptos per secularem potestatem. vnde si alia de causa fuerit captus & detentus per secularem potestatem, & demum per ecclesiasticam per- sonam ibidem ille fuerit arrestatus, etiam donec renuntiauerit bene- ficijs, non puniuntur pena illius constitutionis, ex eo, qd a principio non procurauit ad illos fines dictam captionem. ibidem. nu. 26
Clerici beneficiati detinentes alios clericos, donec renuntiauerint bonis temporalibus, aut donec fecerint aliquem contrafactum, licet incurrant excommunicationem eos vt detinendo, tamen non puniuntur pena cle- multorum. de penis. & idem in similibus. cle. eadem. nu. 8. eodem titu. 216
Clerici detinentes alios clericos, ne citati a legato sedis apostolice com- pareant coram eo vel coram legato Papae extra curiam, non in- currunt penam clementi. multorum. de penis. quae militat quando de- tinent ne possint comparere coram Papa, cum sint ab eo citati, vel a iure. Vnde licet alia de causa quam citationis, haberent Papam adire, & detenti non poterint: tamen detinentes non incurrere vi- dentur illam penam. ibidem. nu. 10
Clericus impediens alios clericos, illos detinendo ne citati ad curiam ac- cederent siue ab homine, siue a iure, aut vt renuntiant beneficijs, in- currit excommunicationem & suspensionem a perceptione fructuum triennio ecclesiarum suarum si fuerint prelati, siue ad ipsos spectet institutio praedictorum beneficiorum renuntiandorum, siue non. ibi- dem. num. 13
Clerici detinentes alios clericos, vt renuntiant beneficijs eorum, aut vt citati a iure, aut ab homine ad Papam non compareant. si sint prela- ti, incurrant excommunicationem & suspensionem triennio beneficio- rum ibi existentium: si sint inferiores, priuati sunt beneficijs ubique existentibus. ibidem. nu. 7
Clerici non debent qui dicere vitam honestam non querit. cle. 1. nu. 21. de vita & hone. cleri. 102
Clericatus est ordo ecclesiasticus comprehendens omnes & sacros & no- sacros, excepto pontificali. clem. dudum. §. Bonifacius. num. 30. de se- pulchris. 129
Coacta voluntas, est voluntas, sed non libera, & sic non est voluntas quo ad matrimonium. clem. vnica. numero. 24. de consangu. & affini. 178
Cocus visitantis, pecunias non debet recipere prae textu sui officij vel laborum. clem. ad nostrum. nu. 16. de cens. 166
Codex a Iuliano denominatur: rationem vide hic, in proemio. num. 11. 2
Coli aperiuntur ad uocem Sacerdotis ministrantis sacramentum corporis Christi. clem. 1. §. transturus. numero. 20. de reli. & vene-

Sanct. 176
Coertio non competit nisi habenti iurisdictionem. cle. vnica. num. 23. de iud. cis & Sarra. 184
Cognitione & decisione data duobus coniunctim, ambo debent & cognoscere & indicare: secus quando cognitio daretur separatim, & decisio coniunctim. clementina. prima. numero. 42. de hereti- cis. 187
Cognitione cause commissa an diffinitio dicatur commissa. cle. auditor. nu. 48. de rescrip. 14
Collatio beneficiorum vacantium per permutationem propter ne- gligentiam episcopi, an deuoluatur ad superiorem. cle. vnica. nu. 58. de rerum permutatio. 123
Collatio facta contra mandatum Papae est nulla, qm decretum erat appo- situm in tali mandato. clem. si de beneficio. num. 27. de praeben. & digni. 112
Collatio facta contra mandatum Papae, tenet si in eo decretum non erat appositum. ibidem. nu. 28
Collatio ordinarij nou debet facere mentionem de prioribus bene- ficijs. clementina, si Romanus. numero. 10. de praebendis. & dignita- tibus. 111
Collatio episcopi deuoluitur ad capitulum eius vel ratione negligentiae, vel ratione delicti. clem. si de beneficio. num. 33. de praeben. & di- gnitatibus. 112
Collatio est necessaria in beneficijs vacantibus per permutationem. cle. vnica. nu. 16. de rerum permut. 122
Collatio facta praesenti an differat a collatione facta absentis. Et quid de praesentatione facta de absentis. clem. vnica. numero. 71. de excessi- pra. cla. 204
Collatione deuoluta ad superiorem per negligentiam inferioris, non pos- sunt cogi illi quorum interest consentire de certa persona instituenda. cle. vnica. num. 50. de rerum permut. 122
Collatio beneficiorum facta ab abbate aut priore suspensis ex eo, quia interfuerunt venatori, est ipso iure nulla tempore suspensionis pen- dente. clementina. prima. 1. §. si quis. numero. 10. de statu monacho- rum. 150
Collatio ordinarij ratione praueentionis valet non obstante commif- sione executoris, si fuerit facta ante processum executoris: secus si post. clem. si de beneficio. numero. 66. de praebendis & dignitati- bus. 113
Collatio episcopi iure deuoluta fienda non deuoluitur ad eius capitulum praetextu suae negligentiae aut delicti. clem. si de beneficio. num. 36. de praeben. & digni. 112
Collatio legati motu proprio facta, tacito de alijs beneficijs, an sit nul- la. clementina, si Romanus. numero. 52. de praebendis & digni- tatibus. 111
Collatio legati motu proprio facta, tacito de prioribus beneficijs, licet probabiliter ignorauerit, an illa tamen sit surreptitia. ibidem. nu- mero. 53
Collatio beneficij quando spectet ad Papam, & quando ad ordinarium ex morte colligantium ex tribus constat. cle. 1. numero. 67. vt lite pendens. 59
Collatio facta per ordinarium infra mensem mandatario assignatum, an valeat licet mandatarius demum non acceptauerit. cle. vnica. §. secus. nu. 63. de concess. praeben. 117
Collatio ex negligentia episcopi non deuoluitur ad Papam, sed ad capi- tulum suum. clem. si de beneficio. num. 5. de praebendis & dignita- tibus. 112
Collatio ordinarij non dicitur surreptitia ex eo quia non facit mentio- nem de prioribus beneficijs. clem. si plures. numero. 2. de praeben. & digni. 109
Collatio deuoluitur praetextu negligentiae de archiepiscopo ad capitu- lum. clementina, si de beneficio. num. 37. de praebendis & dignita- tibus. 112
Collatio facta occupanti alia beneficia, an sit nulla, & an faciat vacare priora. clementina, si plures. numero. 19. de praebendis & dignita- tibus. 109
Collatio vltimi incompatibilis facta habenti plura alia incompatibilia, an faciat vacare priora. ibidem. num. 20
Collatio de beneficio, si quod vacet, aut de vacaturo, an valeat. cle. cum concessi. nu. 29. de elec. 30
Collatio beneficij confert ius beneficiato in beneficio quo ad fructus sal- tem, & tenetur ad horas. clem. quia contingit. nu. 17. de relig. do- mibus. 158
Collatio hospitalis non confert etiam in fructibus ius rectori, nec tenetur ad ho-

ad horas. ibidem. nu. 48
Collatio, & institutio, & confirmatio equiparantur. cle. si plures. nu. 49. de praeben. & digni. 110
Collationis appellatione an includatur electio. ibidem. nu. 50
Collatio facta indigno per executores deputatum ad prouidendum, si re- pertus fuisset sufficiens, an valeat. Et quid de sententia excommuni- cationis ob hoc latam. cle. vnica. nu. 37. de offi. & po. iudi. deleg. 38
Collatio Papae, legati, aut ordinarij non facta mentione de prioribus be- neficijs, quando valeat. clementina, vnica. nu. 32. de officio lega. 40
Collatio ordinaria est fauorabilis. clem. vnica. numero. 8. de officio legati. 40
Collatio beneficij ante possessionem adeptam non dat administrationem, neque in temporalibus, neque in spiritualibus. cle. si plures. nu. 69. de praeben. & digni. 110
Collatio contra formam mandati est nulla. clem. vnica. nu. 35. de offi. & po. iudi. dele. 38
Collatio beneficij & electio differunt, num. cle. 1. §. ad hoc. nu. 5. de praeben. & digni. 107
Collatio beneficij demandata, non potest fieri sine cognitione causa. cle. vnica. nu. 28. de offi. & po. iudi. dele. 38
Collatio beneficij demandata quo ad incertam personam fiendam, an pos- sit subdelegari. ibidem. nu. 29
Collatio beneficij temporalis aut pensionis legati non tenetur facere me- tionem de prioribus beneficijs. clem. vnica. numero. 3. de offi. de- lega. 39
Collatio beneficij litigiosi facta per Papam, facta mentionem de lite, an valeat. cle. 1. nu. 22. vt lite pendens. 58
Collatio facta per Papam de beneficio litigioso motu proprio non facta mentione de litis pendente, an sit nulla. ibidem. nu. 23.
Collationes alijs factae qd compermutantibus sunt nulla ipso iure. cle. vni- ca. nu. 13. de rerum permut. 122
Collatio beneficij a legato facta, non dicitur facta a Papa. cle. vnica. nu. 9. de offi. lega. 40
Collatio vltimi beneficij curati & pacifica adeptio illius si aliquo casu non valeat percipere fructus illius, an per talem adeptionem vacent priora incompatibilia cum illo vltimo. clem. si plures. nu. 27. de praeben. & digni. 109
Collatio Papae non facta mentione de beneficijs obtentis, an dicatur sur- reptitia, cle. si plures. nu. 41. de praebendis & dignitatibus. 110
Collatio Papae motu proprio facta non dicitur surreptitia ex eo, quia no- fecit mentionem de prioribus beneficijs. ibidem. nu. 42.
Collatio Papae facta intruso an valeat etiam facta mentione de priori- bus beneficijs. ibidem. nu. 43
Collatio Papae facta intruso mentione facta de intrusione tenet. ibidem. num. 44
Collatio Papae facta habenti alia beneficia canonice, facta mentione de illis, tenet. ibidem. nu. 45
Collatio facta ab ordinario de beneficio curato habenti duo similia an valeat. ibidem. num. 47
Collatio Papae non facta mentione de quantumcunque modico beneficio primo, est nulla. cle. vnica. nu. 18. de officio legati. 40
Collatio Papae seu legati est surreptitia, non facta mentione de qualitati- bus priorum beneficiorum. ibidem. nu. 19
Collatio facta habenti duo incompatibilia, si ad tertium non esset dispen- satus, est nulla. ibidem. nu. 20
Collatio legati motu proprio non facta mentione de prioribus beneficijs non est surreptitia. ibidem. nu. 21
Collatio Papae expressa de locis pijs, an alteret naturam eorum, ita qd de cetero valeret permutari cum beneficijs. cle. per literas. num. 48. de praeben. & digni. 108
Collatio beneficij vacantis per mortem litigantium non possessorum il- lius, ad quem spectet, an ad Papam, si ibi sit litigiosum, an ad ordina- rium, & vnus moriatur intra curiam, & alter extra. clem. 1. num. 38. vt lite pendens. 58
Collator ordinarius debet procedere in conferendis beneficijs. cle. in ple- risque. nu. 8. de elec. 26
Collatio iniusta ipsius beneficij non ligat aliquem ad recipiendam posses- sionem praetextu illius collationis. clem. si plures. num. 37. de praeben. & digni. 110
Collatio beneficij an spectet ad Romanum pontificem per mortem vnus ex colligantibus super proprietate beneficij, licet possessor moria- tur in curia, vel ad ordinarium: si extra. clem. 1. num. 41. vt lite pendente. 58
Collatio beneficij mandatario Apostolico potest fieri sine causa cogni-

tionem. clem. 1. nu. 51. vt lite pendens. 58
Collatio beneficiorum vacantium in curia spectat ad Papam tantum. cle. 1. nu. 3. vt lite pendens. 58
Collatio penitus illiterato facta, non tenet. cle. vnica. nu. 21. de offi. & po. te. iudi. deleg. 38
Collatio beneficij vltimi an faciat vacare beneficia prius obtenta in- compatibilia. clementina, si plures. numero. 10. de praebendis, & di- gnita. 109
Colligium non suspenditur propter delictum collegij, nec vniuersi- tatis ex delicto vniuersitatis. cle. praesenti. nu. 16. de cens. 168
Colligiorum ac vniuersitatum loca propter eorum delictum interdican- tur, sed singuli eorum non excommunicantur, sed bene culpabiles. ibi- dem. num. 17
Colligium praesumitur durare per centum annos. cle. 1. nu. 29. de rebus. eccle. non alie. 119
Colligium leproforum ex eo qd residet in loco religioso, an dicatur reli- giosum. clementina. per literas. numero. 27. de praebendis & digni- tatibus. 108
Colligati leproforum an dicantur proprie religiosi, sicut monachi, aut ca- nonici regulares. ibidem. nu. 28
Colligati leproforum contrahere possunt matrimonium, & in contrafactu persistere. ibidem. nu. 29
Collegij persona singulares habent velle & nolle, quando est collegium seculare. cle. religiosus. nu. 17. de procuratoribus. 44
Collegia ecclesiastica extorquentia pedagoga a clericis, puniuntur pena de qua in clem. fina. de cens. vide eadem. clem. numero. 38. co- dem titu. 169
Collegia parochia an semper dicatur curata, vnde in impetratione illius est fienda mentio de cura. clem. 1. num. 42. de praebendis & dignita. 106
Colligantibus mortuis extra curiam, collatio beneficij spectat ad or- dinarium. cle. 1. nu. 36. vt lite pendens. 58
Colloquia vana corrumpunt bonos mores, & officium diuinum. clem. 1. nu. 29. de celebratione missarum. 170
Colonus dicit praedium domini suum. cle. cum ex eo. nu. 13. de senten. excommu. 232
Coloni pars semel decimata, amplius non decimatur. cle. 1. nu. 25. de de- cimis. 139
Colonus qui colit nummis, an teneatur soluere decimas de illis. ibidem. numero. 26
Colonus partiaris non debet deducere expensas, nec semen a domino. num. 28
Colonus qui certo dato acquirit omnes fructus, tenetur soluere decimam illorum. ibidem. nu. 29
Color diuersus an possit impedire monachum, ne impediatur ad prela- turam eiusdem religionis. cle. 1. num. 62. de electione. 17
Color niger, albus, & brunus tanquam ceteris honestior ac humilior mo- nachis permittitur. clementina. 1. §. statutus. numero. 1. de statu monacho. 147
Color niger, brunus, aut albus est naturalis, alij vero sunt accidentales. ibidem. nu. 1
Color niger est vilior, & magis fuscus, & habetur hodie apud laicos pro pulchro. clementina. prima. numero. 18. de statu monachorum. foglio. 146
Color aliquis clericis etiam religiosi de iure communi non est prohibi- tus, nisi per constitutiones speciales prohibeantur. cle. quoniam. nu. 16. de vita & hone. cle. 103
Color habitus est nota differentiae. clementina, prima. numero. nono de elec. 16
Coloris diuersitas in uestibus praesumit inconstantiam & veritatem. clementina. quoniam. §. praesenti. numero. 4. de uita & honesta. cleri- corum. 103
Coma cornuta quae dicitur. cle. attendentes. §. hoc igitur. nu. 35. de sta- tu monachorum. 155
Comedere non debet qui non laborat. clem. ad nostrum. num. 51. de cens. 167.
Comitia in ecclesia fieri non debent. clementi. 1. numero. 51. de cele- missa. 170
Commendari non potest nisi existenti in sacerdotio in actu ipsa eccle- sia. clem. volentes. nu. 15. de hereti. 119
Commendari fit propter utilitatem ecclesiae. ibidem. nu. 17
Commendatarius non facit fructus suos. ibidem. nu. 18
Commendatarius tenetur habere omnia necessaria ad administrationem. ibidem. nu. 19

Repertorium rerum memorab.

Commendatarius ecclesie curata debet esse sacerdos. ibidem. nu. 20
Commendatarius licet habeat administrationem, tamen non facit fructus suos. cle. statutum. nu. 47. de elec. 29
Commendatarius debet esse eiusdem ordinis, cuius est beneficium. clem. vnica. nu. 46. de sequest. pos. & fruc. 63
Comensales & domestici in criminalibus iudicantur lege generali. cle. dignum. nu. 9. de cele. missa. 172
Commissio Principis habet scripturam de substantia. cle. i. nu. 83. de hereti. 188
Commissio apostolica directa alicui generaliter ad vniuersitatem causarum, non derogat ordinaria iurisdictioni, vel potestati: secus in commissione speciali. cle. i. nu. 12. de hereti. 187
Commissiones Principum sunt per patentes literas probanda. cle. vnica. §. nos itaque. nu. 8. de iureiuran. 76
Commissio super promissione fienda, an dependeat ex facto tantum. Pape. cle. vnica. nu. 7. de probatio. 65
Commissio sola sine citatione non inducit litem pendentiam. cle. cum lite pendente. nu. 14. vt lite pendente. 68
Commissio sine citatione cum scientia aduersarij non inducit litem pendentiam. ibidem. nu. 25
Committere, & conferre quomodo differant. cle. vnica. nu. 14. & 15. de supplem. neg. pr. ela. 31
Commissarius dicitur deputatus ab episcopo, vel capitulo sede vacante, aut ab Inquisitore Fidei ad inquirendum de Fide. cle. volentes. nu. 38. de hereti. 191
Commissarij deputandi super fide ab episcopo, aut a capitulo sede vacante, non indigent etate. xl. annorum. Quid in deputato ab Inquisitore. ibidem. nu. 39
Commissarij episcopi aut capituli deputati ad inquirendum de fide delinquentibus in ea, quibus denunciatio est fienda. clem. volentes. nu. 120. de hereticis. 192
Commodum sentiens, sentire debet & onus super proemio. §. nos. 8. nu. 15. 8
Commodatarius tenetur de culpa leui. cle. i. nu. 123. de hereticis. 188
Communio non est prohibita cum interdictis, aut suspensis. cle. vnica. nu. 91. de exceptio. 82
Communitates statuta facientes de soluendis vsuris, aut illis non repetendis, non puniuntur, sed officiales facientes illa seruari puniuntur & incurrunt excommunicationem ipso iure: secus est de alijs malis communicationibus. cle. vnica. nu. 24. de vsu. 199
Communione ratione aliquando aliquid conceditur, quod alijs denegatur. cle. religiosus. nu. 10. de procuratoribus. 44
Communicatio cum excommunicato est permisa in casu necessitatis. cle. ne Romani. §. ceterum. num. 8. de elec. 19
Communio priuatio est magna pena etiam quo ad Iudaeos. clem. i. nu. 65
Communitas ciuitatis potest delinquere ad modum vniuersitatis pulsata campana, & communicato consilio ad delinquendum. clem. i. nu. 71. de penis. 214
Communicans cum aliquo in aliquo actu, prae-textu cuius agens incurrit excommunicationem, & eandem debet incurrere & communicans. cle. vnica. nu. 34. de consang. & affi. 178
Communicans cum excommunicato etiam per metum, incurrit excommunicationem. clem. vnica. numero. 25. de consanguinitate & affinitate. 178
Comparens semel in loco non tuto, an possit postea opponere de loco non tuto. cle. vnica. nu. 72. de foro compe. 52
Comparatum includit in se positum. cle. quamuis rigor. nu. 3. de appellationibus. 91
Compatrono mortuo relicto heredibus, heredes succedunt in locum illius & omnia agunt cum alijs compatronis vt & ipse. cle. plures. nu. 35. de iurepatronatus. 162
Compendium accipitur pro vtilitate super proemio §. nos etiam. numero. 5. 8
Compensatio potest fieri ex obligatione naturali. cle. vnica. nu. 137. de vsuris. 201
Compefcere, est restringere. clem. vnica. numero. 5. de seque. pos. & fruc. 62
Competentia iudicis requiritur in sententia. cle. testibus. num. 27. de testi. 50
Compositio super procuratore debita prae-textu iustitiae, an possit fieri inter visitantem & visitatum in totum. Et quid in parte. cle. ad nostrum. nu. 28. de cenf. 166
Compromissio facta super articulo appellationis cum adiectione penae

cum clausula, Rato manente pacto, an debeat obseruari. Et quid si clausula, Rato manente pacto, non fuerit scripta. cle. quandiu. nu. 35. de appellatio. 96
Compromissum finitur per iudicium. clem. vnica. numero. 13. de appellatio. 95
Compromissum an finitur alio compromisso sequenti. ibidem. numero. 14. 14
Compromissio facta & prae-stito iuramento de eo obseruando, si una ex partibus eo non obstante accedat ad iudicem, vtrum debeat repelli, an admitti. ibidem. nu. 15. 15
Compromissum factum per praelatum extinguitur morte illius. cle. procuratorem. nu. 40. de procura. 46
Compromissum non transit ad heredem. ibidem. nu. 41. 41
Compromissio sortito suo effectu super appellatione, an amplius sit curanda de appellatione, cum compromissum placet ambabus partibus. & quid quando displicet vni & compromissum est iuratum. cle. quandiu. nu. 33. de appella. 96
Compromissio facta in prima instantia & interim non currat tempus triennij, an pendente tempore compromissi currat triennium quando compromissum fieret ab ambabus partibus, & quando non. cle. quandiu. nu. 37. de appella. 96
Compromissum non potest fieri de sententia qua transit in rem iudicatam. clem. si appellationem. nu. 15. de appella. 99
Conatus an puniatur, licet non sequatur actus in criminibus atrocioribus. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 67. de sen. & re iudi. 89
Conatus non punitur nisi sequatur effectus in casu. cle. cupientes. nu. 81. de penis. 221
Concernere, est respicere super proemio. §. nos etiam. nu. 6. 8
Concessio regularium possessionum non potest fieri ad vitam capituli aut alterius collegij per praelatos regulares administrationibus regularibus prae-sidentes. cle. i. nu. 25. de rebus eccle. non ali. 119
Concessio generalis non includit ea que verisimiliter in specie non erat concessura. clem. per literas. nu. 4. de prae-ben. & digni. 107
Concessio Principis intelligitur sine prae-iudicio iuris alieni. cle. attendentes. §. hoc igitur. nu. 3. de statu. mo. 154
Concessio facta religioso habente administrationem de rebus regularibus, non seruata solemnitate. cle. i. de reb. eccle. non alie. ad magnus tempus non dat causam praescribendi. clem. i. nu. 56. de reb. eccle. non alie. 119
Concessio facta debet interpretari, vt non operetur plus iuris quam habeat ille loco cuius concessio censetur facta. cle. dudum. §. per huiusmodi. nu. 3. de sepulturis. 133
Concessio iuris ad beneficia vacatura ab inferiore a Papa, an valeat. cle. cum concessa. nu. 11. de elec. 30
Concessio Principis intelligitur sine prae-iudicio alterius. cle. i. nu. 8. vt lite pendente. 58
Conceditur quid odio spoliantis, quod alijs interdicitur. clem. vnica. nu. 14. de causa pos. & proprie. 55
Aliqua conceduntur aliquibus eiusdem religionis, qua alijs non concederentur quando tendunt ad utilitatem illius religionis. cle. religiosus. nu. 16. de procu. 44
Concilium generale congregatur ex mandato Pape tantum. in proemio. §. hoc sane. nu. 21. 7
Concilium generale non ordinarium annuale, nec congregandum est quo libet anno. in proemio. §. hoc sane. nu. 55. 8
Concilia synodalia bis in anno debent congregari. ibidem. nu. 57. 8
Concilium generale quandoque vocatur synodale. in proemio. §. hoc sane. nu. 60. 8
Concilium generale congregatur tantum a Papa. in proemio. §. hoc sane. nu. 47. 7
Conclusio necessaria in causis est fienda, exceptis causis summarie & de plano commissis. cle. sepe. §. verum quia. nu. 39. de verb. signi. 245
Concludere si nollent partes, iudex pronuntiare potest conclusum in causa, licet illud improprie sententiatum sit. ibidem. nu. 40. 40
Conclusio an sit de substantia iudicij. ibidem. nu. 41. 41
Concorditer non dicitur fieri, nisi fiat de consensu omnium. cle. ne Romani. nu. 46. de elec. 18
Concessionis crimen dicitur vbi officialis aliquid extorquet illicite ratione publici officij alicuius. secus si non extorqueat prae-textu officij. clem. volentes. nu. 47. de hereti. 191
Concessionis crimen est priuatum. clem. volentes. numero. 54. de hereti. 191
Concessionis crimen non habet vim, neque ablatiuam, neque copiatiuam, sed receptum prae-textu illius criminis, & receptum obiturpationem, & venit

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in clem.

venit lesio restituendum. ibidem. nu. 55
Concessionis crimen non continet in se penam dupli, triplici, aut quadrupli. ibidem. nu. 56
Condemnatus crimine lesae maiestatis per secularem, an priuatur iurisdictione iuris patronatus, aut alijs que ab ecclesia tenent, nisi priuatur ab ecclesiastico iudice. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 20. de sen. & re iudi. 88
Condemnatus ad mortem an amittat libertatem & ciuitatem. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 24. de sen. & re iudi. 88
Condemnare & condemnationem exigere contra criminosos est permissum de iure canonico. cle. volentes. nu. 75. de hereticis. 191
Condemnatus tribus sententijs conformibus an amplius super illo sit audiendus. cle. cum a repulsioue. nu. 6. de appella. 100
Conditio apposta in testamentis respectu certe persone certi gradus non extenditur ad personas alterius gradus. cle. archiepiscopo. nu. 22. de priuile. 211
Conditio debet in forma specifica obseruari. ibidem. nu. 23. 23
Conditio dependens ex facto eius cui facta est gratia est mere potestatiua, & sic requiritur declaratio voluntatis. cle. vnica. nu. 4. de coecef. praeben. 115
Conditio notoria non requirit Inquisitionem. cle. vnica. num. 50. de offi. & po. iudi. deleg. 38
Conditio de futuro an habeatur pro data tempore conditionis. clem. cum concessa. nu. 6. de elec. 29
Conditio in mandato apposta, quod possit prouideri de beneficio etiam minoris valoris, si noluerit, an sufficiat eam extare ante collationem factam, licet non consulet executori eam non purificatam. clem. vnica. nu. 38. de concef. praeben. 116
Conditio apposta contra ius, non contra substantiam commissionis, vitia tur & non vitiat: focus si est contra substantiam. clem. sepe. §. nos autem. nu. 85. de verb. signi. 241
Conditio potestatiua non trahit retro. cle. vnica. nu. 7. de coecef. pbe. 115
Conditio dependens ex facto tertij non retrotrahitur. ibidem. nu. 8. 8
Conditio suspendit contractum. cle. testibus. nu. 71. de testi. 71
Conditio retrotrahitur in euentum conditionis in contractibus. cle. vnica. nu. 18. de concef. praeben. 115
Conditio secundi impetrantis est potior in certo casu. cle. vnica. nu. 42. de concef. praeben. 116
Conditio habentis iniustum titulum beneficij dicitur quo ad quid melior est eius qui habet canonicum. cle. si plures. nu. 33. de praeben. & digni. 109
Conditio apposta promissioni & dationi, interim impedit actionem & obligationem oriri. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 28. de sen. & re iudi. 88
Conditio apposta dationi aut solutioni non impedit oblationem, sed bene executionem. ibidem. nu. 29. 29
Conditio furtiua competit colono prae-textu fructuum subtractorum, vbi pro illis certas dat pecunias domino. cle. i. nu. 20. de decimis. 138
Conditio furtiua non competit colono partiaro prae-textu fructuum, nisi partem suam perceperit. ibidem. nu. 21. 21
Conditio prohibentis melior est in re communi. cle. plures. §. & vt facilius. nu. 4. de iurepatro. 163
Conditio non trahitur retro in legatis. clem. cum concessa. numer. 39. de electione. 30
Conditio trahitur retro in contractibus. ibidem. nu. 40. 40
Conditionis potestatiua euentus non retrotrahitur. cle. vnica. §. secus. nu. me. 47. de concef. praeben. 117
Conditio etiam extrinseca relata ad executores, vt per verbum, Constituterit, aut Reperierit, debet obseruari: alius prouiso nulla etiam si conditio esset vera. Et idem si obseruata forma, sed contra veritatem conditionis. clem. vnica. numero. 46. de officio & potestate ind. de-lega. 38
Conditio extrinseca similiter apposta non relata ad executores, an requiratur Inquisitionem de necessitate ante promissionem: & si fiat, quod si prouiso fiat contra veritatem Inquisitionis: & si inceperat inquirere, an locus sit penitentiae. ibidem. nu. 47. 47
Conducta ad augmentum non debent trahi ad diminutionem. Quid econtra in actibus reprobis: & quid in actibus licitis. cle. i. nu. 9. de hereti. 187
Confectio corporis Christi est nobilior ipsa institutione: cum tunc traditus mortalis & passibilis, & nunc conficiatur immortalis & impassibilis. cle. i. §. transiturus. nu. 10. de reliq. & re. San. 176
Conferre beneficia est iurisdictionis voluntarie. cle. vnica. nu. 25. de offi. legati. 40
Confiteri seu audire confessiones possunt Medicantes priuilegio iuris petitiua licentia a praelato, & habita recusatione. cle. dudum. §. si ve-

ro. nu. 19. de sepul. 133
Confessores religiosi siue obtinuerint licentiam ab homine siue a iure audiendi confessiones, possunt licite illas audire & absolueri, irrequisito etiam curato. ibidem. nu. 20. 20
Confessor suspensus ex eo quia non fecit conscientiam contenti de soluendis decimis, suspensus est in certa suspensione incertitudine temporis: & quando tollatur. cle. cupientes. nu. 51. de penis. 220
Confessor contenti in foro penitentiali potest informare de soluendis decimis: & vide formam obseruandi. cle. cupientes. nu. 21. de penis. 219
Confessores religiosi petere debent a dioecetano licentiam audiendi confessiones, & absoluedi confessos, petitiua tamen & non obtenta possunt procedere. cle. dudum. §. statumimus. nu. 20. de sepul. 131
Confessiones audiendi licentia a religiosis petenda ab ipsis ordinarijs, cum quibus limitationibus, aut conditionibus sit petenda. ibidem. nu. 22. 22
Confessoribus religiosi episcopi non possunt dare licentiam audiendi confessiones extra eorum dioecesim. cle. dudum. §. extra ciuitates. nu. 7. de sepul. 132
Confessoribus religiosi confessionum audiri non spectat ad ipsos de iure communi, sed ad rectores. ibidem. nu. 10. 10
Confessorum numero existente in discordia inter episcopum et electores, super illo recurrendum est ad superiorem. ibidem. nu. 11. 11
Confessorum numero certo statuto ab episcopo tempore quo illos licentiauit religiosi, electores eorum amplius numerum praedictum non poterunt augere, si huic taxa consenserunt nisi ex causa. ibidem. nu. 12. 12
Confessores religiosi statuere non solius episcopi aut praelati locorum est, sed & eligentium, ad quos spectare censetur eligere personas & numerum consideratis considerandis. ibidem. nu. 13. 13
Confessorum electioni & constitutioni numeri illorum religiosorum, si episcopus contradicat, ad cum prima cognitio noscitur pertinere: & si grauat, locus est appellationi. ibidem. nu. 14. 14
Confessorum electioni aut constitutioni numeri religiosorum ipsorum si episcopus contradicat: cognitio spectat ad ipsum episcopum etiam inter religiosos exemptos. ibidem. nu. 15. 15
Confessorum religiosi electi & admisi ad audiendas confessiones, dicuntur habere exercitium animarum in re. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 20. de sepul. 132
Confessores religiosi licet dicantur habere exercitium curae animarum, attamen non habent curam animarum. ibidem. nu. 21. 21
Confessores religiosi electi & admisi ad audiendas confessiones, possunt ad hoc cogi, & recusantes peccant mortaliter. ibidem. nu. 22. 22
Confiteri fideles non coguntur religiosi. ibidem. nu. 24. 24
Confessor debet habere modestiam in potu, & cibo, & loquela, & non debet esse fantastus. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 12. de sepul. 132
Confessor religiosus debet habere peritiua discernendi inter lepraem & lepraem. ibidem. nu. 13. 13
Confessores religiosi electi ab eorum officarijs sunt personaliter praesentandi praelato illius loci, & non sufficeret literaliter, aut verberaliter in absentia illorum praelato hoc requirente: alias secus. ibidem. num. 14. 14
Confessoribus religiosi data licentia non reuocatur per mortem concedentis etiam re integra. cle. dudum. §. si. num. 6. de sepul. 132
Confessoribus data licentia a religiosi, non potest absque causa rationabiliter reuocari. ibidem. nu. 7. 7
Confessor religiosus electus an in principio valeat refutari per episcopum ex motu propriae voluntatis. clem. dudum. §. quod si. num. 1. de sepul. 133
Confessores Mendicantes licentia a iure, vel ab homine ampliata potestate absoluedi per episcopum ipsis curatis, non dicitur tamen eorum potestas ampliata. clem. dudum. §. per huiusmodi. num. 11. de sepul. 134
Confessores religiosi ex licentia simpliciter petita a dioecetanis causi audiendi confessiones, & ab illis obtenta, simpliciter intelligitur de casibus in quibus de iure communi curati absolueri possent, nisi expresse in maioribus casibus illis fuisset tradita potestas. & idem in licentia a iure illis concessa. ibidem. nu. 12. 12
Confiteri peccata sua potest laicus alieno curato in casu necessitatis & periculi euidentis mortis, sed laicus licet in tali casu valeat audire, non tamen potest absolueri. ibidem. nu. 13. 13
Confitendi licentia a religiosi debet peti per officiales ordinis principales ab ipsis dioecesanibus, nec peti potest per vicarios dioecetani officiariorum ipsius religionis. clem. dudum. §. ac deinde. num. 1. de sepul. 132
Confitendi licentia pro religiosi a dioecetanis potest peti a vicarijs officiariorum religionis principalibus vicarijs mortuis. ibidem. num. 3. 3
Conf-

Repertorium rerum memorab.

Confitendi licentia pro religiosis a diocesano consequenda potest peti ab vno tantum ex officariis dictae religionis. ibidem. nu. 4
Confitentis religio debent esse idonei: non tamen requiritur qd sint de magis dignioribus. ibidem. nu. 5
Confessores religio debent esse sufficientes in literatura. ibidem. nu. 6
Confessores debent esse etatis legitimi & ordinis legitimi, vtputa in sacerdotio ordinati. ibidem. nu. 7
Confessores religio debent esse pbatae vitae quo ad mores. ibidem. nu. 8
Confessor religio debet esse discretus. ibidem. nu. 10
Confessorum mendicantium autoritas non expirat morte licentiantis etiam re integra. cle. dudum. s. ceterum. nu. 24. de sepultu. 137
Confessores Mendicantes licentiatu a iure ad audiendas confessiones propter negligentiam vel malitiam diocesani dicuntur ordinarij, & si a diocesanis licentiantur. cle. dudum. s. ceterum. nu. 22. de sepul. 137
Confessore religio mortuo aliquo in locum illius alius subrogari debet. cle. dudum. s. qd si. nu. 9. de sepul. 133
Confessores licentiatu in aliquo loco a prelato illius loci non possunt extra illum locum confiteri: & sic religio non potest absolueri extra locum in quo deputatus est quo ad forum seculi: secus quo ad forum poli, dummodo confitens esset in bona fide. cle. dudum. s. extra ciuitates. nu. 3. de sepul. 132
Confessores religio deputandi sunt per ciuitates & dioceses, & non per provincias, quoniam p provincias non pnt deputari. ibidem. nu. 4
Confessoria actio competit domino habenti seruitutem si in reparatione illius impediatur. cle. vnica. nu. 145. de excess. prela. 206
Confessor non admonendo cōsistentem super solutione decimarum sienda incurrit penā suspensionis: ac ex maiori mora excommunicationis: scilicet si omiserit praedictam admonitionem in sermonibus publice, quae tunc puniretur arbitrio iudicis. cle. cupientes. nu. 32. de penis. 219
Confessor confitentem se non soluisse decimas non debet absolueri. clem. cupientes. nu. 69. de penis. 221
Confessus semel in anno fratribus religio non amplius illo in anno necessatur confiteri proprio sacerdoti. cle. dudum. s. per huiusmodi. nu. 15. de sepulchris. 134
Confessores religio licentiatu a iure civili vel ab homine ad audiendas confessiones dicuntur habere potestatem tantam quantum curati & de quibus curatis intelligatur. ibidem. nu. 17
Confessionis causa religio electos duos, aut plures sine causa episcopus non potest recusare, admittit vnum tamen potest sine causa, ex causa tamen potest omnes. cle. dudum. s. quod si. nu. 13. de sepul. 133
Confessiones audiendi licentia a religio debet peti videlicet ab diocesano in loco in quo diocesanus degit. cle. dudum. s. statim. nu. 11. de sepul. 131
Confessionem audire potest laicus in casu necessitatis, non tamen absoluit. cle. 1. nu. 71. de baptis. 175
Confessione auditio est cure species. ibidem. nu. 72
Confessio est necessaria ad salutem communio non est necessaria ad salutem nisi per contemptum omittetur. cle. 1. s. sane. num. 27. de statu monacho. 49
Confessio non est de iure diuino sed ex institutione generali ecclesiae adinuenta. cle. 1. s. sane. nu. 15. de statu mo. 149
Confessio aduersarij dicitur legitima probatio. cle. constitutionem. s. illius. nu. 6. de elec. 26
Confessiones audiendi licentiam potest concedere diocesanus tam intra territorium existens quam extra religio sua diocesis & intra diocesis. cle. dudum. s. statim. nu. 14. de sepul. 131
Confessiones audiendi licentia a religio est petenda a diocesano etiā extra diocesis degente, dummodo in locis vicinis. ibidem. nu. 15
Confessiones audiendi licentia a religio potest peti in domo episcopali episcopo existente valde in remotis. ibidem. nu. 16
Confessiones audiendi licentia religio a diocesano potest dari in loco in quo religio non hnt domū, oratoriū, siue aliquam capellā. ibi. nu. 17
Confessores primò debent audire confitentem, secundo debent imponere confitenti penitentiam, tertio absolutionē petiti cōcedere. ibi. nu. 18
Confessio facta in ultima voluntate ad liberandum, an inducat probationem seu liberationem. cle. vnica. nu. 58. de probatio. 66
Confessiones audire, penitentias iniungere, & absolueri: proprii sacerdotis est. cle. ab usonibus. nu. 30. de peniten. & re. 225
Confessio facta in iudicio per appellatū de remittēda appellatione, an pndicet appellanti. cle. constitutionem. s. insuper. nu. 6. de elec. 25
Confessio si est erronea & iudici vt priuato cōstaret de errore, & pars non opponeret, iudex potest condemnare secundum confessionem: secus si iudici de errore constaret, vt iudici. cle. sepe. s. verum. nu. 46. de verbo. figuri. 243

Confirmare est dare. cle. pastoralis. s. nos tam. nu. 12. de senten. & re iudi. 18
Confirmans & confirmatus differre debent. clemen. 1. numero. 181. de hereti. 189
Confirmatus per Papam an valeat administrare antequam pr. siterit iuramentum fidelitatis. clemen. vnica. s. porro. numero. 30. de iur. iurando. 79
Confirmatio Papae in priuilegijs multum operatur. cle. dudum. s. nos ete nim. nu. 12. de sepul. 137
Confirmatio facta de monacho electo in praelatum alterius religionis est nulla. cle. 1. nu. 70. de elec. 17
Confirmatio episcoporum in ecclesia est scienda. clemen. 1. num. 3. de baptismo. 174
Confirmatio alicuius dispositionis potest praecedere inscriptionem tenoris dispositionis confirmatae, licet proprius sit q sequatur. clem. dudum. nu. 30. de sepul. 128
Confirmatio est nulla ex quo non operatur effectum confirmationis. cle. si appellationem. nu. 41. de appella. 99
Confirmationem sententia petens a superiore an debent probare quod rite & recte fuerit lata. clem. cum a repulstone. numero. 46. de appellatione. 101
Confirmanda bona clericorum pr. extu criminis, cui ecclesia debeant applicari. cle. volentes. nu. 80. de hereti. 192
Confirmans verbo verberantē aut bannientē episcopum punitur pena sacrilegij, & alijs penis contentis in cle. 1. de penis. cle. 1. num. 36. de penis. 213
Congregatio quilibet potest dici corpus. cle. vnica. nu. 161. de excess. prela. 206
Non congruens est quando non est rationabile. cle. 1. nu. 4. de elec. 16
Congingatus contrahedo cum soluta non incurrit excommunicationē, licet matrimonium sit nullum. cle. vnica. nu. 9. de consan. & affi. 178
Congingati non habent potestatem corporis sui. cle. cum ex eo. num. 31. de senten. excommu. 233
Congingati censentur ducere vitam honestam castam & pudicam. clem. cum ex eo. nu. 50. de senten. excom. 233
Congingij an sit fides vna, an sint duae. cle. 1. nu. 6. de magist. 180
Coniuncta persona non necessatur constituere procuratorem siue ante litem, siue post, cum semper coniunctus admittatur sine mandato. cle. 1. nu. 59. de procura. 42
Coniunctio diuersa coniungit, ita distinctiua alternatiue separat. clem. cum sit nimis. nu. 6. de magist. 182
Consanguinitatis tertius & quartus gradus est prohibitus de postino. primus autem & secundus est iure diuino. cle. vnica. num. 60. de consan. & affini. 170
Consecratio proprie est episcoporum. cle. vnica. s. nos itaque. nu. 12. de iur. iur. 76
Consecrari in republica vel alia in qua ius habet Imperator potest permisu illius. cle. vnica. s. nos itaque. nu. 43. de iur. iur. 76
Consecratio episcoporum & nota publica militum equiparantur quo ad effectum diuersis respectibus. cle. dignum. nu. 19. de cele. missa. 172
Consensus expressus partium plus operatur q tacitus. clem. quandiu. nu. 19. de appel. 95
Consensus tacitus operatur quod expressus, vbi tacitus consensus habet necessariam consequentiam ad expressum. ibidem. nu. 20.
Consentientes & agentes pari pena puniunt. cle. 1. nu. 31. de penis. 213
Consensus conuentus ad probandam alienationem per praelatum regula rem factam perpetuo de rebus ecclesiae, an sufficiat si superueniat post contractus. cle. 1. nu. 12. de reb. eccle. non alie. 118
Consentientes damnato factio habentur pro facientibus. clem. 1. num. 21. de baptis. 174
Consentiens non tenetur conditione furtiua, sed bene tenetur actione punitoria. ibidem. nu. 23
Consensus conditionalis etiam in matrimonio ante euentum conditionis nihil inducit. cle. vnica. nu. 21. de consan. & affi.
Consensus tacitus aliquado operatur quod expressus. cle. vnica. nu. 120. de excessi. prela. 205
Consensus tacitus episcopi an sufficiat quo ad beneficiatum transferendum. cle. cum concessa. nu. 24. de elec. 30
Consequi volens aliquid ab aliquo, debet se obsequiosum reddere. cle. vnica. s. nos itaque. nu. 30. de iur. iur. 76
Consequentis positio arguit positionem antecedentis. cle. vnica. num. 38. de probatio. 66
Consequens qui uult, videtur velle & antecedens. clem. vnica. s. secus. nu. 15. de concess. praben. 117

Confer-

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.

Conseruator Papae non potest subdelegare nisi in duobus casibus. cle. volentes. nu. 39. de hereti. 191
Conseruatorum materia est odiosa. ibidem. nu. 33
Conseruatoris materia est odiosa, & sic restringenda. cle. & si principalis. nu. 40. de rescrip. 13
Consortes eiusdem litis qn dicantur. cle. religiosus. nu. 5. de procurato. 44
Constitutio praebens delinquenti, punitur vt delinquens. cle. 1. nu. 32. de penis. 213
Constitutio quem obligat. ibidem. nu. 33
Constitutio dans in delictis quando teneatur. ibidem. nu. 34
Constitutio ratione an teneatur quis de furto, si nihilominus facturus erat furtum. cle. 1. nu. 24. de baptis. 174
Constitutio, auxiliium, aut fauorem dantes circa prohibita, eadem pena puniuntur qua & facientes, nisi aliud esset idem facturus. cle. vnica. nu. 17. de immuni. eccle. 178
Constitutio dans laicis super exactionibus sciendis a laicis, teneat ad emendationem collectae vel alterius exactionis factae, si aliud non fuisset imposita, aut facta. cle. vnica. nu. 26. de immuni. eccle. 178
Constitutio reuerentiae est obediendum. cle. 1. nu. 49. de testi. 68
Constitutio & consensus differunt. cle. 1. nu. 84. de hereti. 188
Constitutio perfectionis nemo adimplere cogitur. cle. 1. nu. 51. de testi. 68
Constitutio dicitur quasi plurium simul. in proemio. s. quoniam. nu. 8
Consiliarius criminis an teneatur. cle. 1. nu. 32. de foro compe. 51
Consiliarij & fautores criminis sunt astricti, vt principales. cle. 1. nu. 8. de foro compe. 51
Constitutio est semper in palatio. vbi manet Papa. cle. vnica. s. nos itaque. nu. 18. de iur. iur. 76
Consona est quando est pertinens in proemio. s. hoc sane. nu. 7. 7
Conspiraciones quae dicantur. cle. pastoralis. s. sane. nu. 1. de sen. & re iudi. 86
Conspiraciones in offensam Imperatoris inducunt crimen lese maiestatis. ibidem. nu. 2
Constitutio copulatiue loquens requirit vtranq; partem esse veram. cle. sepe contingit. nu. 28. de verbo. signi. 237
Constitutio, quae est exorbitans a iure communi, non est laxanda, sed in proprijs terminis tenenda. ibidem. nu. 29
Constitutio generalis sequens tollit consuetudinem specialem antecedentem sicut & sequentem. cle. dudum. s. nos etenim. nu. 2. de sepul. 136
Constitutio generalis an videatur tollere priuilegium praecedens. ibidem. nu. 3 137
Constitutio derogat consuetudini antiquae contrariae: non tamen futurae: nisi expresse derogaretur future. ibidem. nu. 4
Constitutio publicata ligat, licet non fuerit publicata per quasq; ciuitates. in proemio. s. nunc igitur. nu. 24. 10
Constitutiones publicatae in audientia non habent uim extrauagantium, si non fuerint datae in communi. ibidem. nu. 25
Constitutio Papae per dationem in locis publicis, ligat post publicationē alibi q in curia contradictoriarum factam ut extrauagans. ibi. nu. 26
Constitutio Papae publicata in audientia contradictoriarum, data copia tantum in curia, non facta aliqua alia missione, ligat scientes tantum tempore suo uere uel pr. sumpsiue. ibidem. nu. 27
Constitutio praesumitur nota degentibus in curia ibi illa publicata. ibidem. nu. 28
Constitutiones quae fuerunt publicatae tempore Clementis, non data copia, non ligant. ibidem. nu. 29
Constitutio Papalis seu Imperialis ligat post duos menses a tempore publicationis qn est iuris promulgatoria, nisi in uno casu. ibi. nu. 30
Constitutio synodalis, aut provincialis dicitur legare post publicationis duos menses, aut manifestationem gestorum in consilio. ibi. nu. 31
Constitutio Papalis aut Imperialis iuris antiqui declaratoria, operatur statim. ibidem. nu. 32
Constitutio declaratoria iuris antiqui extenditur illic ad pendentia per litem. ibidem. nu. 33
Constitutio concordans cum iure antiquo Papali illic ligat. ibi. nu. 34
Constitutio iuris antiqui rigorose modificatoria ligat sicut iuris promulgatoria. ibidem. nu. 35
Constitutiones publicatae in vniuersitate una: non ligant in alia nisi ibi publicentur. ibidem. nu. 36
Constitutiones publicatae in una provincia, non ligant in alia, nisi ibi publicatae, nec in eadem, nisi in quacunque ciuitate. ibidem. nu. 37
Constitutio non ligat subditum existentem tempore publicationis sub potestate infidelium quo ad damnum euitandum & sic culpam, aut penam non patietur gesto remanente firmo. ibidem. nu. 38
Constitutio non ligat ignorantes ante duos menses ad culpam, aut deli-

ctum, si agit tamen de damno euitando, gestum tenet: secus si de lucro. ibidem. nu. 39 11
Constitutionis est non se extendere ad praeterita. cle. eos q. nu. 41. de regu. 146
Constitutio penalis restringenda. cle. 1. nu. 71. de regula. 144
Constitutio Principis perpetua est, licet non exprimat. cle. sepe. s. nos autem. nu. 5. de verb. signi. 239
Constitutio an deroget pacto anteriori partium. cle. dudum. s. nos etenim. nu. 9. de sepul. 137
Constitutio ligat post publicationē, non ante. sup. proemio. s. nunc igitur. nu. 11. 9
Constitutio non expirat morte constituentis. cle. 1. nu. 37. de sen. excō. 228
Constitutio trahitur ad praeterita, vbi exprimitur, alias secus. cle. 1. nu. 57. de sen. excom. 228
Constitutio an extendatur ad praeterita & praesentia, si exprimitur in eadem. cle. dispendiosam. nu. 8. de iudicijs. 49
Constitutio an extendatur ad pendentia per appellationem, si exprimitur in ea. ibidem. nu. 9
Constitutio non extenditur ad praeterita pendentia appellatione, licet fuerit dictum q extendetur ad praeterita, nisi de pendentibus per appellationem fuisset dictum. ibidem. nu. 58
Constitutio antequam liget, an requirat publicationem. cle. granus. nu. 53. de sen. excom. 231
Constitutio exorbitans a iure communi non est laxanda. cle. sepe. s. nos autem. nu. 37. de verb. signi. 240
Constitutio reuocatoria praetorum an videatur reuocare pacta confirmata iuramento. cle. dudum. s. nos etenim. nu. 11. de sepul. 137
Constitutio simpliciter plata non extenditur ad praeterita nisi exprimat: & si exprimat, non extenditur aliquoties ad pendentia per litem, nisi dicatur: & si dicitur, non extenditur ad secundam instātiā. ibidem. nu. 13
Constitutio penalis non venit laxanda, sed restringenda. cle. 1. nu. 52. de sepul. 127
Constitutio noua extenditur ad actum de praeterito habentem executionem de futuro separatam a priori: & quid in conexa priori. cle. vni ca. nu. 34. de testa. 125
Constitutio non ligat gestionem praeteritam actus praeteriti, nisi fuisset dolosa. ibidem. nu. 35
Constitutio penalis non est amplianda. cle. 1. nu. 20. de sen. excom. 227
Constitutio & statutum parum vim habent seu effectum. cle. vnica. nu. 56. de vsuris. 200
Constitutio aliquoties derogat priuilegio etiam Apostolico. cle. 1. nu. 45. de regula. 143
Constitutio trahitur ad praeterita. cle. 1. nu. 22. de regu. 143
Constitutio consultorum indiget consensu Principis pro eius approbatione. clem. 1. nu. 4. de sepul. 128
Constitutio Principis non seruata forma legis, humanum est. C. de legibus. est valida, cum sit de honestate & non de necessitate. ibidem. nu. 5
Constitutio Principis potest ratificari a cōcilio. cle. dudum. nu. 1. de sepul. 128
Constitutio Principis ad eius substantiam non indiget approbatione concilij. ibidem. nu. 2
Constitutio penalis non est extendenda, sed restringenda. cle. volentes. nu. 42. de hereti. 191
Constitutio imperfecta, quia sine substantialibus, nulla est. in proemio. s. hoc sane. nu. 39. 7
Constitutio perfecta quo ad essentialia, licet imperfecta quo ad aliquos casus comprehensos, tamen valet. ibidem. nu. 40
Constitutio est seruanda, cuius observatio tendit ad utilitatem ecclesiae & ad salutem animarum. cle. 1. nu. 1. de iurepa. 160
Constitutio addit constitutioni, qnq; corrigit, qnq; determinat. ibi. num. 2
Constitutio respicit futura in iure nouo statutorio vel cōductorio: secus in iure limitatorio praetorij priuilegorij. cle. 1. nu. 40. de cenf. 164
Constitutionis est respicere futura non praeterita nisi expresse dicatur de praeteritis, ligare videtur futura post duos menses a tempore publicationis. cle. volentes. nu. 26. de hereti. 191
Constitutio loquens p dictionē, ex nunc, ligat et ignorantes illic quo ad annulationē actus, licet non quo ad penā incurrendam. ibidem. nu. 27
Constitutio quae fit de promouendis aliquibus ratione beneficiorum, non extenditur ad irregulares obientes similia beneficia ex dispensatione, siue fuerint irregulares ex culpa propria, siue non. cle. 1. s. ceterum. nu. 38. de statu mona. 152
Constitutio Principis postiuua potest esse scandali productiuua. cle. vnica. nu. 1. de immuni. eccle. 177
Constitutio habens q in xx. annis quis possit ecclesiam parochialem tenere, an intelligatur, q teneatur se facere promoueri ad ordines beneficij absque dispensatione alia. clem. generalem. num. 17. de eta. & quali. ordi. 35

cc Constitutio

Repertorium rerum memorabilium

Constitutio penalis est restringenda. cle. vnica. nu. 28. de rursis. 199
Constitutio disuetudine potest tolli. clem. 1. §. premissa. num. 3. de statu mona. 153
Constitutio dispositiua non est trabenda ad praterita. cle. ad nostram. nu. 103. de hereti. 195
Constitutio post duos menses ligare dicitur. cle. 1. nu. 49. de magistris. 18
Constitutio dicitur ordinatio apostolica. cle. sepe. §. nos autem. nu. 7. de verborum signi. 239
Constitutio emanata in vim precepti ligat ad penam transgressionis que est ad mortale. cle. 1. nu. 65. de cele. missa. 171
Constitutio inuouans seu confirmans aliam, non ligaret nisi post duos menses. cle. dudum. nu. 27. de sepul. 128
Constitutio an dicatur dispensiosa, cognoscitur a fructu, siue ab euentu. cle. dudum. nu. 16. de sepul. 128
Constitutio an sit bona, aut mala cognoscitur ex dispositione ipsius. ibidem. nu. 17
Constitutio bona est, si precepit honesta, aliis non. ibidem nu. 18
Constitutio si prohibet mala bona est. alia non. ibidem nu. 19
Constitutio que aduersatur legi diuinae aut naturali siue equitati euidenter, non est bona, nisi propter bonum publicum illud fiat. ibidem num. 20
Constitutio pro decessoris non debet inuouari, sed debet obseruari si illi alia per aliam constitutionem non fuerit derogatum. cle. 1. num. 20. de reliq. & vene. san. 175
Constitutio ad hoc que liget, debet recipi potius a subditis, & tunc facit ius quo ad omnes. ibidem. nu. 21
Constitutionis etiam non imponentis penam transgressio ad peccatum mortale transgressorem obligat. quid quando pena est imposita. ibidem num. 22
Constitutio aliquando trahitur ad presentia & praterita & perfecta ex expressa mente disponentis. cle. 1. nu. 25. de relig. domi. 156
Constitutio penalis recipit extensionem ex identitate rationis. clementina. quoniam. §. huic insuper. numero. 3. de vita & honesta. clericorum. 104
Constitutio derogat consuetudini anteriori contraria, si expresse in tali constitutione exprimat: alia secus. cle. quia contingit. nu. 4. de relig. domi. 158
Pro constituto possidere dicitur qui tanto tempore possedit quod de contrario non est memoria. clementina. vnica. numero. 108. de excessi. prela. 205
Constitutionis transgressori obligatur ad peccatum mortale. cle. multorum. nu. 33. de penis. 117
Constituerit, verbum directum executori apostolico, inducit conditionem. cle. vnica. nu. 49. de offi. & po. iud. dele. 38
Constitutio iuris quid sit. in proemio. §. quoniam. nu. 26. 5
Constitutio Principis debet esse rationabilis. clementina. 1. num. 18. de elec. 16
Constitutio digesta & cibis digestus equiparantur: in proemio. §. quoniam. nu. 7. 5
Constitutio declaratoria mentis alterius, est superflua. ibidem. nu. 25. 5
Constitutio sola procuratoris ad renuntiam beneficij, an faciat vacare beneficium. cle. vnica. nu. 20. de renuntiatione. 31
Constitutio que habet que religiosus volens consentire electioni debeat habere licentiam superioris mediati, & non immediati, an valeat. cle. cum concessa. nu. 33. de elec. 30
Constitutio an dicatur sanctio. in proemio. §. quoniam. nu. 43. 5
Constitutiones extenduntur ad casus similes, an idem sit ad dissimiles. in proemio. §. quoniam. nu. 44. 5
Constitutio Principis non extenditur ad praterita, nec ad presentia per litteras, secus ad futura. in proemio. §. quoniam. nu. 66. 6
Constitutio non debet esse in preiudicium particularis. ibidem. nu. 67. 5
Constitutio perfecta quo ad substantialia, licet non publicata, tenet & valet. in proemio. §. hoc sane. nu. 42. 7
Constitutio non ligat nisi post duos menses a tempore publicationis. ibidem. nu. 43. 7
Constitutio semel extincta de per se amplius non potest renouari, nisi per aliam constitutionem factam per habentem potestatem renouantem eam. cle. dudum. nu. 8. de sepul. 128
Constitutio inuouata debet denominari ab inuouante, non a primo disponente, nisi iuris fictione. ibidem. nu. 9. 5
Constitutionis humane est, que sit adiutrix virtutum, vitiorum autem exiirpatrix. in proemio. §. quoniam. nu. 40. 5
Constitutionis absurdum est, que ligaret eodem tempore tam scientes, ut re & presumptiue in proemio. §. nunc igitur. nu. 43. 11

Constitutio Papalis an debeat continere de necessitate tempus & locum constitutionis. in proemio. §. datum. nu. 2. 11
Constitutio debet esse de dubitabili. cle. & si principalis. nu. 33. de rursis. 13
Constitutio. c. vt circa. an debeat obseruari electione notorie nulla, dato, que crimina opponantur contra talem electionem. cle. constitutionem. nu. 16. de elec. 23
Constitutio non extenditur ad causas per appellationem pendentes tempore illius nisi exprimat. cle. vnica. §. premissis. nu. 1. de sequestra. pos. & fruc. 64
Constitutio debet esse de dubitabili. cle. 1. nu. 41. de rursis. 11
Constitutio declaratoria alterius licet eiusdem effectus, non tamen dicitur superflua, ratione declarationis. cle. constitutionem. nu. 35. de elec. 23
Constitutio cle. constitutionem. de elec. procedit vbi appellans ex probatione obiectum non obtineret: secus econuerso. ibidem. nu. 36. 6
Constitutio iuris debet esse clara & certa. in proemio. §. quoniam. nu. numero. 33. 5
Constitutio regulariter respicit futura, nisi aliter exprimat. cle. vnica. §. non obstante. nu. 4. de sequestra. pos. & fruc. 64
Constitutio noua aliquoties trahitur ad causam, etiam per appellationem pendente. cle. vnica. nu. 13. de probatio. 13
Constitutio penalis est restringenda. cle. 1. nu. 43. de sepul. 127
Constitutio potest esse localis. cle. 1. nu. 52. de penis. 214
Constitutio de futuro non trahitur ad presentia, nec presentia trahunt ad futura aliquando. ibidem. nu. 52. 2
Constitutionis finis est dubia emergentia tollere. cle. sepe contingit. nu. 1. de verb. sig. 236
Constitutiones Clementinarum ligant non solum studentes & non studentes Bononie, sed etiam alibi. in proemio. nu. 56. 4
Constitutiones in corpore iuris clausa post duos menses a die publicationis ligant in proemio. nu. 57. 4
Constitutione confirmante agitur, non confirmata. cle. vnica. nu. 8. de immuni. eccle. 177
Constitutio iuris positiuum non est obseruanda si est scandalosa: secus de lege diuina, etiam consuetudine contra legem diuinam existente, licet secus quando contra positiuum. ibidem. nu. 9. 7
Constitutiones Imperiales diuersis temporibus, sed ab eodem autore facte sunt. in proemio. §. hoc sane. nu. 19. 7
Constitutiones Clementinam, an ligent a tempore Clementis, an Ioannis in proemio. §. nunc igitur. nu. 21. 10
Constitutionis penam non meretur quis ante publicationem debite factam. ibidem. nu. 22. 10
Constitutiones que ante concilium, & que post fuerunt. vide in proemio. §. hoc sane. nu. 40. 6
Constitutiones omnes non sufficientes ad satisfaciendum varietati & combinationi nature humane. in proemio. §. quoniam. nu. 4. 5
Constitutiones Papae cum consilio proprio ipsius, licet non cum generali, valent. in proemio. §. hoc sane. nu. 35. 7
Constitutiones cancellarie an ligent ignorantes quo ad beneficia, quando tractant de lucro captando, aut de damno euitando. in proemio. §. nunc igitur. nu. 40. 11
Constitutio ligat scientes ante duos menses. ibidem. nu. 41. 11
Constitutionis natura est respicere futura, nisi aliter exprimat. cle. dispendiosam. nu. 68. de iudicijs. 50
Constitutus cum inscriptione cautionis, si receperit mandatum, videtur consentire. cle. 1. nu. 55. de procurato. 42
Constitutus in minoribus ordinibus an sit capax ad dignitates etiam curatas, aliq; beneficia curata. cle. vnica. nu. 52. de offi. vica. 37
Constitutus in sacris cognoscens solutam, committit incestum. cle. vnica. nu. 44. de offi. iudi. ordi. 39
Constitutio est iuris & facti, & quando tollat legem. cle. vnica. num. 57. de rursis. 200
Constitutio generalis habet vim legis. cle. vni. §. porro. nu. 10. de iureiuran. 78
Constitutio est optima legum interpret. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 16. de sepul. 132
Constitutio est optima legum interpret, quando est immemoralis. ibidem num. 24. 132
Constitutio est optima legum interpret in penis imponendis. cle. cupientes. nu. 29. de penis. 219
Constitutio contra rationabilia, est corruptela. cle. 1. nu. 47. de penis. & remis. 223
Constitutio antiqua iuncta equitati: an debeat preferri rigori scripto contrario. cle. quamuis rigor. nu. 23. de appella. 92
Constitutio peccandi auget penam delicti. clementina. 1. numero. 79. de penis. 214

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.

de penis. 214
Constitutio prae scripta in se habet consensum tacitum, non operatur tamen quantum expressus. cle. 1. nu. 35. de censu. 164
Constitutio contraria dispositioni cle. 1. de elec. an valeat. cle. 1. nu. 68. de elec. 17
Constitutio monasterij attendenda venit, que habet, que in administrationibus non instituantur nisi profecti. cle. §. sane. nu. 35. de sta. mo. 153
Constitutio que religiosus beneficiatus non habeat vocem in capitulo siue in eligendo siue aliis, valet, licet super non residentia in beneficio non valeat. cle. 1. §. sane. nu. 8. de statu mo. 153
Constitutio antiqua seruanda est, si non sit ei derogatum expresse. clem. quia contingit. nu. 86. de relig. domi. 159
Constitutio antiqua habetur pro constituto vbi est legitime prescripta. ibidem. nu. 87. 153
Constitutio an possit inducere que aliquis possit eligere sibi confessorum. ibidem. nu. 89. 153
Constitutio an valeat que in instrumentis non apponatur locus, neque dies. in proemio. §. datum. nu. 16. 11
Constitutio que beneficium quod requirit residentiam, non requirat eam, est nulla favore beneficiarum. cle. 1. §. sane. nu. 17. de sta. mo. 153
Constitutio in beneficijs non requiritur residentiam, valet, que quis in absentia valeat recipere fructus, & consuetudo tunc excusat a peccato. ibidem. nu. 18. 153
Constitutio potest redigi ad ius commune vt non tradatur obliuioni. cle. generalem. nu. 8. de eta. & quali. ordi. 35
Constitutio particularis tollit ius contrarium particulariter, consuetudo generalis tollit generaliter. ibidem. nu. 9. 35
Constitutio emanata contra dispositionem. c. quia sepe. de elec. in 6. an tollatur per dispositionem cle. statutum. de elec. vide ea. cle. num. 52. tit. eo. 29
Constitutio contraria rationi non dicitur consuetudo, sed corruptela. cle. cum ex eo. nu. 16. de senten. excom. 232
Constitutio contraria legi an tollat legem. cle. generalem. nu. 6. de eta. & quali. ordi. 33
Constitutio annullans instrumenta ex defectu inscriptionis amorum Domini, valet. in proemio. §. datum. nu. 10. 11
Constitutio valet vt non inseratur locus loci. in proemio. §. datum. numero. 18. 11
Constitutio vtrum valeat que certa pecunie summa concedatur iudici vt pro equo suo iudicio ferendo. cle. statutum. nu. 45. de elec. 29
Constitutio & protestatio aliquando equiparantur in effectu. clem. eos qui. nu. 35. de regula. 146
Constitutio non tollitur constitutione contraria, nisi exprimat. cle. statutum. nu. 25. de elec. 28
Constitutio prescripta dat iuris dictionem. cle. statutum. nu. 30. de elec. 29
Constitutio emanata post dispositionem cle. statutum. de elec. an tollat illam. cle. vide cle. ea. nu. 11. tit. eo. 28
Constitutio in petendis apostolis est standum. cle. quamuis rigor. nu. 7. de appella. 91
Constitutio an faciant duos vices, si ex ea non resultaret ius. Et quid quando resultaret ex ea ius. cle. 1. nu. 25. de censu. 164
Constitutio noua contraria an tollatur dispositio cle. in plerisque. de elec. vide cle. ea. §. nos enim. nu. 5. tit. eo. 27
Contemplari semper, est impossibile. cle. 1. §. permissa. nu. 22. de statu mona. 154
Contemptus prosequendo contemptum per viam appellationis, an teneatur obseruari constitutionem. c. vt circa, de elec. in 6. cle. constitutionem. nu. 25. de elec. 23
Contentus quisque det esse suis terminis, nec alienum usurpare debet. cle. vnica. nu. 168. de excessi. prela. 206
Contentia in ordinibus sacris & religionibus est de iure postiuo. cle. vnica. nu. 59. de consang. & affi. 180
Contentionem vovens eam seruare tenetur ex voto expresso. & idem si conuerterit se ad ecclesiam regularem ex presumpso. cle. cum ex eo. nu. 55. de senten. excom. 233
Contentiones dicuntur Fratres tertij ordinis Sancti Francisci, sed impropiè. cle. cum ex eo. nu. 7. de senten. excom. 232
Contestatio non iure facta, pro non facta habetur. cle. cum lite pen. num. 34. vt lite pendente. 60
Continuatio de rubrica ad rubricam proximam an sit fienda. super rubrica de probationibus. nu. 1. 64
Continuatio rubricarum est fienda ad proximiora. super rubri. de priui.

num. 1. 207
Contraclus recipiunt amplam interpretationem. cle. vnica. 19. de concess. preben. 115
Contraclus vnus quod affio alteri, licet pro illo non fuerit facta stipulatio, quando agitur de favore publico, vel de favore religionis. cle. vnica. §. porro. nu. 6. iureiur. 78
Contraclus an recipiat obligationem ex mente contrahentium. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 84. de sen. & re iudi. 89
Contraclus innominatus quasi contrahitur inter testatorem & heredem. cle. vnica. nu. 39. de testa. 125
Contraclus habuit exitum in vita maxime contrahentium. super rubri. de testa. nu. 1. 124
Contraclus non sunt reuocatorii, nec ambulatorij usque ad exitum vite. super rubri. de testa. nu. 4. 124
Contraclus innominatus dicitur vbi datur species pro specie. super rubri. de rerum permuta. nu. 1. 121
Contrahentes an videantur contraxisse in duobus locis, tam in loco contractus que solutionis. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 72. de senten. & re iudi. 89
Quedam impediunt contrahenda, que non dirimunt contracta. cle. constitutionem. §. illis. nu. 5. de elec. 26
Contractibus non nocet cortina media vbi testes cognoscunt contrahentes: secus in ultimis voluntatibus. cle. 1. nu. 83. de sen. excom. 229
Contra deditio vnus impedit, quando omnium de collegio requiritur consensus. cle. ne Romani. nu. 22. de elec. 17
Non contra deditio habetur pro tacito consensu. cle. sepe. §. si tamen. nu. 5. de verb. signi. 245
Non contradicentibus partibus, & consentientibus partibus, haec clausula idem important. ibidem nu. 6. 245
Contraria contrarijs curantur. cle. cupientes. nu. 49. de penis. 220
Contraria in eodem subiecto non possunt simul remanere. cle. ad nostram. nu. 72. de hereti. 194
Contrariorum ad positionem vnus, sequitur destructio alterius. cle. appellanti. nu. 9. de appel. 97
Contrariorum eadem est disciplina. cle. dudum. §. per huiusmodi. num. 10. de sepulchris. 134
Contrariorum eadem est disciplina. clementi. cupientes. numero. 40. de penis. 220
Contrariorum eadem est disciplina. clementi. multorum. numero. 28. de penis. 217
Contrariorum eadem est disciplina. cle. 1. nu. 4. de censu. 164
Contrariorum non est eadem disciplina data diuersitatis ratione. cle. 1. nu. 28. de sen. excom. 227
Contraria contrarijs curantur. cle. 1. §. transiuntur. nu. 53. de reliq. & vene. san. 177
Contraria non possunt esse simul, & ad positionem vnus sequitur remotio alterius. cle. ad nostram. nu. 1. de hereticis. 193
Constitutio mere gratia ex ordinatione Dei, & per eam excitatur liberum arbitrium ad bene cogitandum. cle. archiepo. nu. 69. de priui. 212
Contumax verus an admittatur appellans. cle. vnica. nu. 40. de dolo & contu. 57
Contumax an admittatur appellans. cle. causam. §. intimatio. nu. 42. de elec. 22
Contumax in termino assignato ad dicendum contra producta, an valeat insequentibus terminis opponere crimina vel defectus contra ipsas personas que scripserunt producta, vel contra ipsa producta. cle. vnica. nu. 50. de excep. 81
Contumax in vno articulo, quo ad alium est vocandus. cle. vnica. nu. 51. de dolo & contu. 56
Contumacia illius qui fraudem potest committere, grauatur ex admonitione precedente, si eam committit. cle. dudum. §. verum. nu. 4. de sepulchris. 136
Contumacia crescit & crescit & pena. cle. 1. nu. 87. de penis. 215
Contumacia presumpta quando dicitur. cle. vnica. num. 44. de dolo & contumacia. 57
Contumacia habetur pro presentia. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 108. de senten. & re iudi. 89
Contumacia an semp in se habeat dolum. super rubri. de dolo & contu. 56
Conuentus est res inanimata. clem. cum ex eo. num. 23. de senten. excom. 233
Conuentus hypothecaria vel confessoria pro iure seruitutis, aut hypothece, potest etiam post litem contestatam alienare rem sine vitio litigio si contractus. cle. cum lite pen. nu. 68. vt lite pen. 61
Conuentus actione personali an possit vendere rem super iure, cuius

comenitur etiam postlitam contestatam absq; vitio litigiosi contra-
tus. cle. cum lite pen. nu. 70. ut lite pend. 61
Conuentus potest agere & conueniri sine consensu abbatis. Et quid in
practica ibidem. cle. 1. nu. 60. de rescrip. 12
Conuentus de per se an possit habere autoritatem conferendi beneficia:
illo negligente, quis habebit supplere vices, an prelati, an diocesa-
nus. cle. vnica. nu. 8. de supplen. negli. prela. 31
Conuentus non supplet negligentiam prelati regularis. cle. de beneficio
nu. 10. de preben. & digni. 112
Conuentus non supplet negligentiam sui prelati, etiam in collatione be-
neficiorum cle. 1. nu. 59. de reb. eccle. non alie. 119
¶ Conuentiones gratuite proprie dicuntur pacta. cle. 1. nu. 59. de sen-
ten. excom. 228
Conuentiones non gratuite dicuntur transactiones. ibidem. nu. 60.
Conuentio de resignatione fienda an sit seruanda qñ est facta coram
superiore etiam re integra. cle. vnica. nu. 85. de rerum permu. 123
Conuentionis & reconuentionis cause simul sunt tractanda. cle. sepe. §.
rerum. nu. 10. de verbo. sig. 242
Conuentio, nec contractus de permutandis beneficijs, non ualent. cle. vni-
ca. nu. 19. de rerum permu. 122
Conuentio si facta est coram ordinario, reconuentionio coram eodem fieri po-
test. Si vero coram delegato facta fuit conuentio, tunc reus potest tra-
here actorem coram suo iudice, sed tenetur eum reconuenire, si uelit,
coram eode iudice delegato. cle. sepe. §. veru. nu. 20. de verb. sig. 242
Conuentio de nouo onere non imponendo ab episcopo facta, non includit
procuracionem non exigendam ab episcopo, cum debeat de iure co-
muni. cle. 1. nu. 74. de censibus. 165
Conuentualis prior quis dicatur. remissiuè. cle. & si principalis. num. 1.
de rescriptis. 13
¶ Conuersus professus, & conuersus non professus differunt cle. cum ex
eo. nu. 53. de senten. excom. 233
Conuersus professus est voto continentie astrictus & obligatus. ibidem.
num. 54
Conuersus est persona ecclesiastica, & gaudet omni priuilegio ecclesiasti-
co. ibidem. nu. 56
Conuersus non professus est qui voto continentie non est obligatus ex-
presse, vel tacite, etiam si redderet se ecclesie seculari & sua presen-
tia & futura: nec per illam conuersionem impeditur matrimonium
contrahendum, etiam consuetudine existente in contrariu. ibi. nu. 57
Conuersus quis dicatur: & oblati quis dicatur. remissiuè. cle. 1. nu. 106
de deci. 140
Conuersus abdicat a se omnia bona, sed continentiam & obedientiam
non uidetur adhuc promississe: nam tunc professus dicitur. cle. cum
ex eo. nu. 68. de senten. excom. 234
Conuersi qui solum donauerunt se, & sua accessorie uidentur donasse:
ibidem. nu. 69
Conuersus non dicitur qui dedit sua, sed non se, & in donatione compre-
henditur quantum exprimitur, an futura ueniant. ibidem. nu. 70
Conuersus proprie dicitur qui obtulit se, & sua ecclesie. ibidem. nu. 72
Conuersi an dici possint Fratres de penitentia ibidem. nu. 73
Eremita uiuens in eremo sine alia professione, capax est bonorum. clem.
cum ex eo. nu. 71. de senten. excom. 234
Conuersi an includantur appellatione cleri. cle. dudum. §. Bonifacius. nu.
4. de sepul. 129
Conuersi monasterij gaudent priuilegio monasterij, dummodo dederunt
se & sua monasterio. cle. 1. nu. 58. de deci. 139
Conuersatio senum est educatio iuuenum. clem. 1. §. sane. num. 9. de statu
monacho. 148
Conuersio generis & speciei an nitiet dispositionem super rubri. de test.
num. 10. 124
¶ Cooperans idoneè alienis factis, est remunerandus. cle. dudum. §. ceterum.
nu. 11. de sepul. 137
Cooperari in alieno quis non potest invito domino, alias secus eo uolente.
ibidem. nu. 12
¶ Copia commissionis parti tradita post citationem emanatam, inducit
litis pendentiã. cle. cum lite pendenti. nu. 4. ut lite pendenti. 60
Copia appellationis an debeat dari expensis appellantis seu appellati,
remissiuè. cle. causam. §. quod si forsit an. nu. 18. de elec. 20
¶ Copulatiua, Et, ponitur inter diuersa. super rubri. de sen. & re iudi.
num. 2. 82
Copulatiua, Et, ponitur inter diuersa. cle. 1. nu. 20. de heredi. 187
Copulatiua requirit utraque partem veram. cle. in plerisque. §. quod si.
nu. 10. de elec. 27
Copulatiua est & ponatur inter diuersa. cle. quoniam. §. sed & tales. nu.

10. de uita & ho. cleri. 104
Cor hominis patens est Deo. clem. 1. §. quia uero. num. 45. de statu mo-
nachorum. 151
Cor hominis mobilis est mobili omni. cle. 1. nu. 21. de cele. missa. 170
¶ Coram iudice, intelligitur iudicialiter. cle. constitutionem. §. in super.
nu. 7. de elec. 25
Coram, dictio denotat presentiam. cle. vnica. §. nos itaque. nu. 58. de in-
re iuran. 77
¶ Corona quid dicatur. cle. quoniam. §. presentia. nu. 16. de uita & hone.
cleri. 103
¶ Corpus & sanguinem Christi comedimus & bibimus insimul, non sen-
timus sensu humano quod sumimus, nisi sapore panis & uini. cle. 1.
§. transiurus. nu. 30. de reliq. & uene. Sancto. 176
Corpus Christi manducando quis, deitatem minime manducare dicitur,
nec animam. ibidem. nu. 31
Corpus Christi in sacramento altaris an eodem modo manducetur quem
admodum erat in sepulchro. ibidem. nu. 32
Corporis Christi administratio est administratio sacramenti. cle. 1. nu. 10.
de priuile. 208
Corpus in iure multipliciter potest capi. clem. vnica. nu. 163. de excepsi.
prela. 208
Corpus idem potest duplici iure censeri diuersis respectibus. cle. dudum.
§. per huiusmodi. nu. 9. de sepul. 134
Corpus animatum pretiosius est cunctis rebus. cle. 1. §. transiurus. num.
4. de reliq. & uene. San. 176
Corpora diuersa habent diuersitatem animorum. in proœmio. §. quoniam.
num. 45. 6
Corpus damnati ad mortem a furca non est deponendum nisi petatur
prius a Principe: sed de facili licentia debet: vel ab eo qui in loco
habet maius imperium post Principem. cle. 1. nu. 25. de penit. & remis. 222
Corpus damnati ad sepeliendum potest peti tam ab agnatis q̄ sanguine
coniunctis: & forma concedendi licentiam a superiore. ibidem. nu-
mero. 26. 223
Corpus deportati seu relegati nõ est inde transferendum, si ibi moriatur:
nisi hoc petito a Principe. ibidem. nu. 27
Corporis Christi assumptio operatur salutem animæ, aliquoties etiam sa-
lutem corporis circa egritudinem. cle. 1. nu. 35. de peni. & remis. 223
¶ Correctio est iuris episcopalis. cle. 1. nu. 72. de cens. 165
¶ Corrigitur magnam facere de corio alieno, prohibitum est. cle. abuso-
nibus. nu. 33. de peniten. & remis. 225
¶ Create est de nouo instituire. clem. literas. nu. 5. de rescrip. 15
Creatura fruitur Deo. cle. 1. nu. 5. de sta. mo. 146
Creatura omnis post natiuitatem illico subdita est Romano Pontifici, &
ipse nulli subditus est. in proœmio. nu. 21. 3
Creatio & suppressio non sunt contraria. clem. literas. nume. 32. de re-
scrip. 16
Creatio de nouo & extinctio in totum sunt adinuicem contraria. ibidem.
num. 33
¶ Creditores an possint fructus percipere ex bonis debitoru propter ni-
miam contumaciam illorum. clem. vnica. numero. 41. de dolo &
conu. 57
Creditorum aut debitorum filij succedunt in obligationibus per capita,
& non per stirpes. cle. plures. nu. 16. de iurepa. 162
¶ Credulus an quis debeat esse. cle. causam. nu. 46. de elec. 20
Cruelitas quid sit. cle. quamuis rigor. nu. 10. de app. 97
¶ Crimen palam committens, an magis dicatur arguendus & punien-
dus q̄ qui clam. cle. 1. nu. 12. de uita & ho. cleri. 102
Crimen lese maiestatis an inducatur ex iniuria ex animo prolata Impe-
ratori. cle. pastoralis. §. sane. nu. 9. de sen. & re iudi. 86
Crimen notorium non excludit defensionem. clem. pastoralis. §. nos tam-
nu. 107. de sen. & re iud. 89
Crimen certum non debet remanere impunitum nisi ex certa scientia
Principis, aut ex eius indulgentia. clem. vnica. num. 33. de offi. iudi.
ordi. 39
Crimen dubium non debet puniri, nec punitio de illo debet fieri. ibidem.
num. 34
Crimen notorium non reddit quem reum illius criminis, nisi secuta sen-
tentia, quã debet precedere citatio. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 109
de sen. & re iudi. 89
Crimen lese maiestatis an ualeat committi contra Imperatorem a non
suo subdito, neque ratione domicilij, neque originis aut delicti, licet sit
uassallus eius. cle. pastoralis. §. uerum. nu. 39. de sen. & re iudi. 87
Crimen minus non preiudicat alteri quo ad penam. cle. vnica. nu. 16. de
offi. iudi. ordi. 39
Crimen

Crimen lese maiestatis non committitur nisi a subdito respectu iurisdic-
tionis. cle. pastoralis. §. uerum. nu. 41. de senten. & re iudi. 87
Criminum correctio suspendenda propter scandalum euitandum. cle. 1.
nu. 6. de cele. missa. 170
Crimen lese maiestatis inter hostes non committitur. cle. pastoralis. §. nos
tam. nu. 77. de sen. & re iudi. 89
Crimen quomodo diffiniatur. cle. vnica. nu. 45. de offi. iudi. ordi. 39
Crimina non committi possunt nisi a personis. cle. constitutionem. nu. 6. de
elec. 22
Crimina enormia qua dicantur. cle. vnica. nu. 40. de offi. iudi. ordi. 39
Crimina & defectus an possint opponi contra beneficiatum, ut repellat,
aut non admittatur. cle. non potest. nu. 13. de procurato. 43
Crimina possunt opponi ad effectum civilem tantum. ibidem. nu. 14
Crimen potest nedum opponi contra clericum deponentem coram iudice
seculari, sed & probari. cle. testibus. nu. 34. de testibus. 70
Crimina sunt punienda ut ceteri timeant. cle. vnica. nu. 25. de testa. 125
Crimen aliquoties non punitur propter multitudinem. ibidem. nu. 26
Crimen lese maiestatis committitur a non subdito Imperatori si intra
territorium illius committeret, quo commissio per eius subditum com-
missum diceretur crimen lese maiestatis. cle. pastoralis. §. nos tam. nu.
65. de sen. & re iudi. 89
Crimen lese maiestatis non uidetur commississe non subditus Imperato-
ri, licet attentauerit tale quid extra imperium, quo attentato infra
imperium esset committere crimen lese maiestatis contra Imperato-
rem. tamen aliter potest per iudicem suum puniri: non tñ ab Imperato-
re: nã ex tali attentatione non efficit eius subditus: & quid si perue-
nerit ad actum intra imperium, licet per interpositam personam. ibi. nu. 66
Crimen lese maiestatis an committat rex qui prestat auxilium suis sub-
ditis causa occupandi terras Imperatoris. cle. pastoralis. §. sane. nu. 6.
de sen. & re iudi. 86
Crimen lese maiestatis an uideatur committere rex ex occupatione fa-
cta per eius subditos de terris Imperij sine eius consilio & auxilio. ibi-
dem. nu. 7
Crimen lese maiestatis committitur contra Imperatorem. cle. pastoralis
§. sane. nu. 22. de sen. & re iudi. 86
Crimen lese maiestatis an committatur contra Papam per sibi subditu
in temporalibus. Et quid in non subdito. ibidem. nu. 23
Crimen lese maiestatis utrum committatur committendo contra Roma-
num Pontificem, quo commissio contra Imperatorem committeretur
lese maiestatis crimen. ibidem. nu. 24
Criminosus non est uocandus in processu fiendo contra ipsum, ubi crimen
est notorium. Quid quando non est notorium. clem. presentia. nu. 15.
de cens. 168
Criminosus in crimine lese maiestatis ex una causa, an ex alia ualeat ef-
fici criminosus. cle. pastoralis. nu. 14. de senten. & re iudi. 86
Criminosus iudex ecclesiasticus an ecclesie extrahere non debet: quia
sicut immunitatem seruare tenetur contra alios & contra se, etiam
si debito pecuniario ad ecclesiam confugerit, & siue fuerit diues, siue
pauper, nobilis, siue ignobilis. cle. 1. nu. 70. de peniten. & re. 223
Criminosi qui aufugerunt ad ecclesiam propter immunitatem, an possint
aliquo modo condemnari, siue a iudice ecclesiastico, siue seculari intra
ecclesiam. Dicitur q̄ sic, dummodo ex pena non sequatur mors, aut me-
bri mutilatio. ibidem. nu. 71. 224
Criminosus fugiens ad ecclesiam potest tam ab ecclesiastico q̄ seculari
intra ecclesiam condemnari ad carceres, etiam dato q̄ ibi in breui
esset moriturus, tamen ad carceres existentes extra septa ecclesie nõ
non debet adduci, cum tunc priuaretur immunitate. ibidem. nu. 72
Criminosus reatus quanto magis publicatur tanto magis criminosus con-
funditur. cle. 1. nu. 64. de penis. 214
Criminosus occultus non est publicandus, sed manifestus est publicandus
ex quo perseuerat in malitia. ibidem. nu. 65
Criminosi retrahuntur a malo aliquoties metu pene. cle. vnica. nu. 44
de consang. & affi. 197
Criminosi clerici qua pena puniantur. clem. vnica. num. 50. de offi. iudi.
ordi. 39
Crimina leuia an puniantur pena arbitraria corporali, an pecuniaria
cle. vnica. nu. 51. de offi. iudi. ordi. 39
¶ Crux iurisdictionis non potest deferri quam per presidentem, & nisi
in loco subdito, non extra. clem. dudum. §. huiusmodi. num. 14. de
sepul. 134
Crucis delatio est preeminentia & archiepiscopus potest illam facere
deferri etiam per loca exempta, licet non extra prouinciam. cle. ar-
chiepiscopo. nu. 4. de priuileg. 210
Crux quæ defertur ante funus, portatur causa deuotionis, non autem

in signum alicuius preeminentie. ibidem. nu. 5
¶ Cubicularij episcoporum qui dicantur. cle. dignum. nu. 70. de celebra-
tione. 173
¶ Culpa delicti a Deo tollitur habita contritione. cle. 1. nu. 50. de pri-
uileg. 209
Culpa non caret, qui quod potuit, noluit. cle. constitutionem. §. ceterum.
nu. 24. de elec. 23
¶ Cum, dictio ponit aliquoties causatiue pro Quia, aliquoties pro Quia,
cle. 1. nu. 3. de elec. 16
Cum, dictio similitatem importat. cle. constitutionem. nu. 5. de elec. 22
Cum dictio ponitur pro Quando, aliquando pro Quia, aliquando pro Si,
aliquando pro Et. cle. cum a repulsione. nu. 49. de appel. 101
¶ Cura fori contentiosi est dignior cura in foro penitentia. cle. 1. nu. 51.
de preben. & dig. 106
Cura in foro penitentia est periculosior & maior & grauior. ibi. nu. 42
Cura parochie impetrata si est ecclesie collegiata, an sufficiat. cle. 1. nu.
43. de preben. & digni. 106
Cura animarum ecclesie parochialis annexa alteri beneficio censet esse
penes vicarium perpetuu. cle. 1. §. ad huc. nu. 26. de preben. & dig. 107
Cura conuentus dicitur dignior cura populi. cle. 1. §. ceterum. num. 3. de
statu mona. 152
Cura est ars artium: & unde. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 11. de sepul-
turis. 136
Cura animarum est principalior pars gratie in gratijs ad beneficia cura
ta vel ad dignitates curatas. cle. 1. nu. 31. de preben. & digni. 106
Cura tanto est periculosior quanto pretiosior. ibidem. nu. 32
Cura animarum in beneficio annexo alteri beneficio, spectare uidetur
ad vicarium, secus si alicui beneficio principaliter immineret. ibidem.
num. 36
Cura ex exercitium continet in se magnum periculum. cle. 1. nu. 29. de pre-
ben. & digni. 106
Cura ecclesie adinuicem sunt incompatibiles. cle. vnica. nu. 16. de offi.
vica. 36
Curatus dicitur qui curam animarum alicuius parochie habet. clem. du-
dum. §. uerum. nu. 4. de sepul. 135
Curatus tenetur credere officiali ipsius episcopi de excommunicatione
lata contra aliquem. cle. si summus. nu. 76. de senten. excom. 236
Curatus recipit iura que sibi debentur ratione ecclesie. clem. dudum. §.
uerum. nu. 10. de sepul. 135
Curatus ius, quod habet in beneficio, dicitur habere prout ex collationis
sibi facta. ibidem. nu. 11
Curatus tenetur predicare populo, & confessiones audire: & sic debet
habere scientiam predicandi. cle. dudum. §. uerum. nu. 7. de sepul. 135
Curatum beneficium si annexum sit beneficio simpliciter, an dicatur cura-
tum, an simplex. cle. si plures. nu. 25. de preben. & digni. 109
Curatum beneficium an uacet per adeptionem beneficij simpliciter habent-
is curatum annexum. ibidem. nu. 26
Curator non datur regulariter, nisi potenti. clem. 1. num. 16. de peni. &
remis. 222
Curata duo beneficia quis potest tenere, quando unum est annexum ali-
cui simpliciter beneficio. cle. vnica. nu. 29. de offi. vica. 36
Curatus potest dispensari ratione studij usque ad septennium super non
promotione. ibidem. nu. 30
Curata ecclesia potest conferri non sacerdoti, dummodo in etate habili.
cle. vnica. nu. 18. de offi. vica. 36
Cura ecclesie parochialis potest exerceri per vicarium perpetuu. ibi. nu. 19
Curatum quodlibet beneficium dicitur incompatible cum vicaria per-
petua. cle. qua de ecclesiis. nu. 3. de offi. vica. 36
Curata beneficia regularia speciali priuilegio non possunt per interposi-
tam personam exerceri. cle. gratia. nu. 7. de rescrip. 14
Curatus proprius dicitur omnium parochianorum suorum, & si ad tem-
pus ibi habitent, ut de scholaribus, & similibus. clem. 1. num. 29. de
priuile. 208
Curatus licet non sacerdos quia est infra annum, aut secum fuit dispensa-
tum, nihilominus poterit licentia alium quemlibet prelatum de ad-
ministrandis sacramentis. ibidem. nu. 30
Curati vicarie temporalis ratione studij curati potest licentia re paro-
chianos de recipiendis sacramentis in alia parochia: & idem in legato
sedis Apostolicæ, siue vicario episcopi. ibidem. nu. 34
Curatus simplex potest uti adiutorio alicuius religiosi, aut secularis sa-
cerdotis non exempti in administrandis sacramentis. ibidem. nu. 35
¶ Curia non confusit dare & confirmare eodem contextu in titulis be-
neficiorum, secus in priuilegiis in nouatione. cle. vnica. §. porro. nu.
14. de iur. iuran. 78

Curia dicitur ubi est audientia literarum contradictoriarum clem. ne Romani. §. sane. nu. 18. de elec. 18
Curia Romana potest exerceri sine in loco insigni, siue non. cle. ne Romani. §. sane. nu. 5. de electione. 18
Curia Romana est, ubi est audientia literarum contradictoriarum. clem. ne Romani. §. sane. nu. 3. de elec. 18
Curia Romana mutatur de loco ad locum ordinatione solius Papae. clem. ne Romani. §. sane. nu. 2. de elec. 18
Curia mutatur sola destinatione Papae. ibidem. nu. 3 3
Curiam Romanam non vacare diu speratur. cle. ne Romani. §. verum. nu. 5. de elec. 19
Curia non dicitur traslata de ciuitate ex voluntate Papae causa mutandi ad eam non perducta. cle. ne Romani. §. sane. nu. 21. de elec. 18
Curia de ciuitate ad certum locum translata per mortem Papae ibi est fienda electio. ibidem. nu. 7. 2
Curius quis non tenet esse illo certificato. cle. causam. nu. 23. de elec. 20
Cursores garnisonum debent alimentari ab actore, non a reo, licet contrarium praestetur. cle. 1. nu. 99. de hereti. 188
Custos carceris hereticorum praestare debet iuramentum etiam profuturis incarcerandis de illis debite custodiendis. cle. 1. nu. 11. de hereti. 188
Custos alicuius loci debet habere secum aliquos ministros ad custodiendum locum, qui secum onera supportent loci de honestate, non de necessitate. cle. 1. nu. 100. de hereti. 188
Custodes carcerum hereticorum qua ratione perstringendi sunt ad praestandum iuramentum de incarceratis bene custodiendis. cle. 1. nu. 120. de hereti. 188
Custodes carcerum hereticorum tenentur etiam de leuissima culpa. ibidem. nu. 121
Custodes carcerum hereticorum non tenentur de casu, nec tenentur ad ea quae sine peccato non possunt fieri, nec ad ea quae non tangunt communitatem personae. ibidem. nu. 124
Custodes carcerum hereticorum administratores debent iurare fideliter secreta omnia agere sicut de eorum dominis dispositum est. cle. 1. nu. 139. de hereticis. 189
Custos carceris debet deputari tantum per dominum carceris, aut eius subrogatum, etiam ad tempus, unde in carcere episcopi ad hereticos reponendos episcopus debet ponere ibi custodes, et non Inquisitor Fidei. et econuerso. ibidem. nu. 141

De litera D.

DAMNUM per robariam illatum in statuto an possit perbari per iuramentum. cle. vnica. §. sane. nu. 8. de foro compe. 53
Dammum maius est appellato qd grauetur ex scientia procuratoris quam ex purgatione temporis legalis. cle. causam. §. intimatio. nu. 38. de elec. 22
Dammum est non defendere. cle. 1. nu. 48. de rescrip. 12
Dammum quod quis sua culpa sentit, sentire non censetur. cle. multorum. nu. 76. de penis. 218
Dammatus de crimine statim ex sententia est seruus paenae. cle. 1. nu. 68. de peni. et re. 223
Daniel didicit linguam Caldeorum. cle. 1. nu. 56. de magistris. 17
Dare nemo potest, quod non habet. cle. plures. nu. 11. de iurepa. 162
Nostrium non potest tolli sine facto nostro. cle. plures. nu. 12. de irreparona. 162
Dare est accipientis facere. cle. dudum. §. verum. nu. 7. de sepul. 135
Dati, verbum exponitur. i. deputari. cle. et si principalis. nu. 9. de rescriptis. 13
Datio, et donatio differunt aliquoties. cle. dudum. §. verum. nu. 25. de sepul. 135
Datum exponitur aliquoties scriptum, aut statutum, vel mandatum, in proemio. §. datum. nu. 1 11
Dans se monasterio, an equaliter videatur dare et sua, sicut si daret se et sua. cle. 1. nu. 105. de deci. 104
Dauid vnctus fuit tribus temporibus. clem. 1. numero. 82. de priuile. 209
De. propositio denotat ipsam rem. clem. 1. §. ad haec. nu. 21. de preben. et digni. 107
De. dictio ponitur aliquoties augmentatiue, aliquoties priuatiue in

proemio. §. hoc sane. nu. 1. 7
De. propositio aliquando auget. ibidem. nu. 2 2
Debet, verbum importat necessitatem, nisi in casibus specialibus. cle. attendentes. §. hoc igitur. nu. 16. de statu. mo. 154
Debeat, verbum necessitatem importat. cle. saepe. §. verum. nu. 30. de verbo. signi. 242
Debitur censetur quidam seruus creditoris. clem. vnica. nu. 130. de verbo. signi. 201
Debitur pupilli pure obligatus sine interpellatione constituitur in mora. cle. quia contingit. nu. 65. de relig. domi. 158
Debitur promittens soluere infra aliquod tempus, an necessario obligetur tunc soluere. cle. quamuis rigor. §. verum. nu. 16. de appell. 92
Debitur promittendo soluere infra aliquod tempus, non videtur facere pactum, sed pollicitationem, ex qua non oritur ius agendi. ibidem. numero. 17
Debitur excusatur a mora soluendi ex precepto prohibitorio superioris maxime cum continet penam. et idem si non contineret penam, aliter puniretur ex contemptu. cle. vnica. nu. 16. de excessi. prala. 203
Debitori datur preceptum de soluendo nisi confessio sequeretur petitionem: quia tunc requiritur sententia diffinitiva in confessum. Et quid si feratur sine strepitu, an tunc valeat. cle. saepe. §. verum. nu. 2. de verbo. signi. 241
Debitur morosus in solutione moneta ea reprobata post moram, tenetur ad bonam soluendam, et tenetur ad interesse tam damni dati quam lucri cessantis. cle. si beneficiorum. nu. 68. de deci. 142
Debitur creditor an teneatur satisfacere secundum monetam temporis contractus, an secundum nouam. ibidem. nu. 69
Debitur creditor secundum quam monetam teneatur satisfacere. an contractus, an secundum monetam currentem tpe solutionis. ibidem. nu. 70
Debitorem existentem in fuga quis propria autoritate capere potest. cle. ad nostrum. nu. 15. de censu. 166
Debitum in diem potest constitui in diem certiore. cle. testibus. nu. 46. de testibus. 71
Debitum non dicitur beneficium ex gratia expectatiua, nisi acceptatione facta de illo. cle. gratia. nu. 2. de rescrip. 14
Debitum sibi quisque potest recipere de quolibet possessore. clem. si summus. nu. 52. de senten. excom. 235
Decanus ruralis non potest creari delegatus. cle. et si principalis. nu. 57. de rescriptis. 13
Decanus aut archiepiscopus non possunt esse arbitri seu arbitratores. cle. et si principalis. nu. 60. de rescriptis. 13
Diaconus an possit esse compromissarius. cle. et si principalis. nu. 61. de rescriptis. 13
Decernimus appellandi currit a tempore scientiae ubi sententia lata est contra absentem. cle. quamuis rigor. nu. 30. de appel. 92
Decernimus, verbum est iuris noui promulgatorium. cle. constitutionem. nu. 1. de elec. 22
Decernimus, verbum est iuris noui promulgatorium. cle. multorum. nu. 30. de penis. 217
De cetero verbum respicit futura non praeterita. cle. abusioibus. nu. 71. de peniten. et remiss. 226
De cetero, dictio est nota futuri temporis, nec trahitur ad praeterita. cle. vnica. nu. 27. de verbis. 199
De cetero, verbum respicit futura, et non praeterita, neque praesentia. cle. 1. nu. 13. de rescrip. 16
De cetero, verbum futurum demonstrat. cle. vt hi qui. nu. 4. de sta. et quali. ordi. 33
De cetero, verbum importat tempus futurum. cle. in plerisque. §. volentes. nu. 4. de elec. 26
Decima beneficiorum concessa a Papa in fauorem alicuius, debet solui in pecunia ab ipsis beneficiariis, et non in fructibus. cle. si beneficiorum. nu. 21. de decimis. 141
Decima quae debetur ecclesiae parochiali, est soluenda in fructibus: et non in pecunia. ibidem. nu. 22
Decima per Romanum Pontificem super beneficiis imposita pro illa soluenda res ecclesiasticae quae non sunt deputatae ad seruiciu ecclesiae possunt distrahi, sed beneficiarius tenet satisfacere ecclesiae de proprio si contempserit fructus ex quibus alias potuisset illam soluere. ibidem. nu. 25
Decima imposita per Romanum Pontificem an consumptis fructibus beneficiarii super quibus fuit imposita, an pro ea soluenda valeant libri iuris et artium illius beneficii vendi, aut alia distrahi. ibidem. nu. 26
Decima imposita a Romano Pontifice super beneficiis, an possit solui ex distributione veru deputatoru ad usum ministroru ecclesiae consumptis fructibus per beneficiarium licet ipse teneat ad estimationem ecclesiae. ibi. nu. 28
Decimas

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.
Decimas occupantes laici aliarum ecclesiarum fraudibus obseruatis. cle. 1. de decimis. an puniantur pena de qua in d. cle. Quid de clericis secularibus. Quid de leprosis. Quid de alijs locis miserabilibus vsurpantibus praedictas decimas, dum tamen non sint religiosi. cle. ea. nu. 72. e. titulo. 139
Decimas non tenentur soluere recipientes certam summam pecuniarum a colono acquirente fructus omnes soluta illa pecunia. et hoc de illa pecunia sic recepta. cle. 1. nu. 30. de deci. 139
Decimas non soluentes et notorius potest accusari post mortem ad instar heretici. cle. cupientes. nu. 71. de penis. 221
Decimas possunt retinere laici ex compositione, non tamen ex prescriptione, aut consuetudine. cle. 1. nu. 36. de censu. 164
Decimas percipiendi ius est spirituale. cle. per literas. nu. 6. de praeben. et digni. 108
Decimandi ius non conceditur laicis, sed clericis. ibidem. nu. 7
Decimarum donatio facta per laicum capitulo ecclesiae, an potest autorizari ab episcopo. cle. si vna. §. quod si. nu. 8. 120
Decimarum donatio potest fieri alicui cum consensu Episcopi. ibidem. numero. 9
Decime debentur beneficiario loco dotis et alimoniorum. cle. dispendiosam. nu. 15. de iudicijs. 49
Decima est de iure diuini debita. cle. 1. nu. 12. de deci. 138
Decimas non soluens videtur ius libertatis sibi vsurpare: Unde si religiosi sunt et debitum decimarum vsurpanti debent puniri pena cle. 1. de deci. Quid si non soluent praetextu impossibilitatis, aut alicuius patris. cle. 1. nu. 79. de deci. 139
Decima collata beneficiario in fauorem alicuius, estimatio decimae attenditur iuxta qualitatem loci, pro quo fit concessio, et non ubi fit concessio. cle. si beneficiarium. nu. 2. de deci. 141
Decima conuentionalis debet solui iuxta estimationem illius loci pro quo conceditur in beneficiis. ibidem. nu. 4
Decima debetur parochiali ecclesiae de fructibus praediorum ecclesiae parochialis. ibidem. nu. 5
Decimarum taxatio annalis in beneficijs extinguitur anno elapso, et ita obseruat apud Cathalanos: et sic veritas et sterilitas cuiuslibet anni debet attendi in solutione illius. cle. si beneficiarium. nu. 35. de deci. 141
Decimarum taxa praescripta spatio quadraginta annorum facit, idem ubi non apparet qualiter fuit facta. ibidem. nu. 36
Decimarum taxa momentanea dicitur deductis oneribus et expensis per collationem fructuum, secus tamen in perpetua taxa. ibidem. nu. 37
Decimarum iuris diuini questio debet tractari summarie, et de plano cle. dispendiosam. nu. 37. de iudicijs. 50
Decimarum questio ex pacto, pollicitatione, promissione debitorum, non debet tractari summarie et de plano. ibidem. nu. 78
Decima imposita per Papam super beneficijs ex gratia, quare non potest solui in fructibus, sed in pecunia tantum est soluenda. cle. si beneficiarium. nu. 30. de deci. 141
Decima quae debetur curato, quare debet solui in fructibus, et non in pecunia. ibidem. nu. 31
Decimarum taxatio in vno anno facta pro omnibus annis sequentibus, censetur perpetua, donec renouetur. ibidem. nu. 32
Decimas tenentur religiosi soluere, siue ex praedij, siue ex beneficijs imposita decima etiam super beneficijs. super rubrica de regularibus. nu. 1 142
Decima reseruata a Papa beneficiarium, et beneficiarium taxa facta in florenis, solutio tamen decimae debet fieri in moneta corrente in loco beneficii usque ad valorem florenorum: nec potest cogi collector recipere in florenis. ibidem. nu. 71
Decimarum debitores an praecedente monitione possint excommunicari: et an valeat excommunicatio non praecedente monitione. cle. dispendiosam. nu. 46. de iudicijs. 50
Decimarum questio contra milites, aduocatos, aut religiosos an debeat tractari summarie, cum sine isto titulo illas recipiunt. ibidem. nu. 46
Decima non debet solui de acquisitis illicitis. cle. 1. nu. 93. de sepul. 128
Decima personalis a clericis cui ecclesiae parochiali sint praestanda. cle. dudum. §. verum. nu. 63. de sepul. 136
Decimarum perceptio in alimoniam potest concessi laico. cle. 1. nu. 48. de reb. ecclie. non alie. 119
Decimarum solutio potest compelli per censuram ecclesiasticam. cle. dispendiosam. nu. 6. de iudicijs. 49
Decima debentur a parochiano suo curato, aut ecclesiae parochiali. super rubri. de decimis. nu. 1. 137
Decime pro quibus causis sint praestanda. ibidem. nu. 2
Decime de quibus sint praestanda. ibidem. nu. 3
Decima integra est soluenda. ibidem. nu. 4
Decima quare fuit ordinata. ibidem. nu. 5
Decima non alium, et aliorum praediorum equiparantur, vt de omnibus solui debeant, et ne in solutione earum fraus committatur. cle. 1. nu. 1. de deci. 138
Decimarum appellatione in privilegijs non alium non includuntur decimae praediorum. ibidem. nu. 2
Decimas alijs debitas religiosi praetextu religionis non debent religiosi sibi appropriare. ibidem. nu. 3
Decima spectare possunt ad religiosos iure speciali aliquo, sed non iure communi. ibidem. nu. 5
Decima religiosi pro praedij eorum non veniunt soluenda aliquo iure speciali aliquoties prohibente. ibidem. nu. 6
Decima quae debetur ecclesiae parochiali est perpetua, Papalis vero est temporalis. cle. si beneficiarium. nu. 41. de deci. 151
Decima quae debetur ecclesiae parochiali debet solui in fructibus, Papalis vero secundum taxam consuetam, et in moneta corrente. ibidem. nu. 42
Decima ecclesiae parochiali debita non diminuitur propter expensas ad fructuum quaerendorum factas: Papalis sic, nisi taxa fuisset perpetua. ibidem. nu. 43
Decima quae debetur ecclesiae parochiali, est terminanda summarie et de plano: secus in decima Papali. ibidem. nu. 44
Decima beneficiarij reseruata, non decima hospitalium, aut alioru locoru pioru, et reseruata. Et quid si conferant in titulu. ibidem. nu. 45. 142
Decima beneficiarium reseruata per Papam, an decima debeatur de fructibus beneficiarij soluendis fabricae ecclesiae. Et quid si fructus ita essent deputati fabricae quae per manus operariorum debeant exponi in utilitatem fabricae. ibidem. nu. 46
Decima beneficiarium per Papam reseruata, dicitur reseruata de prioratibus manualibus qui conferuntur in titulum beneficii ecclesiastici: et idem de gratia quae conferuntur in titulum ecclesiasticum. Et quid si ex gratia. et quid si ex contractu. ibidem. nu. 47
In decimis praestandis in beneficijs pro constitutionibus seruanda sunt declarationes Papales. Et quid in contradictorio iudicio. ibidem. nu. 48
Decima fructuum beneficiarium a Romano Pontifice concessa ad certum tempus, an debeat exigi in pecunia a beneficiario, aut a possessore beneficii siue ex titulo lucratiuo siue oneroso possidat. ibidem. nu. 49
Decima beneficiarium a Romano Pontifice imposita rebus ipsis decimandis an conueniatur quemlibet possessorem, et non beneficiarium siue habuerit causam a beneficiario ante impositionem decimam, siue post. ibi. dem. nu. 50
Decima fructuum beneficiarij reseruata a Papa an possit exigi ex pensione alicui debita, seu an pensionarius teneat soluere ex pensione. ibi. nu. 51
Decima a Romano Pontifice imposita, etiam super rebus beneficii, an si possessor fuerit exactus occasione decimae illius, valeat habere recursum ad beneficiarium. ibidem. nu. 52
Decima a Romano Pontifice imposita super fructibus beneficiarij, includit distributiones quotidianas et minutas oblationes. ibidem. nu. 53
Decima imposita a Papa super beneficijs, includit capellanias, et altaria: nam sunt fructus beneficiarium. ibidem. nu. 54
Decimalis Papalis questio, an debeat terminari summarie, cum oritur lis inter clericum, et illum cui a Papa concessa fuit. cle. dispendiosam. nu. 40. de iudicijs. 50
Decimarum questio, siue praedialium, siue personalium, debet summarie terminari. ibidem. nu. 41
Decimarum solutio debet fieri ab omnibus percipientibus emolumentum, siue sint domini, siue coloni. ibidem. nu. 42
Decima de iure communi sicut debetur rectori, ita et vicario perpetuo excurrenti curam pro se. cle. 1. nu. 112. de deci. 140
Decima realis soluitur illi parochiae in qua res est sita. cle. 1. nu. 92. de decimis. 140
Decima personalis soluitur ubi persona solita est audire diuina et recipere sacramenta ecclesiastica. ibidem. nu. 93
Decima quae debetur de animalibus feris et piscibus non inclusis, dicitur personalis. ibidem. nu. 94
Decimarum taxa fienda debet fieri vocato vicario ad quem preceptio fructuum noscitur pertinere. Et quid de patrono illius cum sit patronus, est forsitan ibi patronus recipiat pensionem. cle. si beneficiarium. nu. 60. de deci. 142
Decima quae debetur ex reservatione Papali in beneficijs patronatis, an debeat solui a vicario perpetuo ibi instituto, an a patrono ad quem praesentatio noscitur pertinere. ibidem. nu. 61
Decima beneficiarium a Papa reseruata et beneficiarium taxa facta, si moneta fuerit postea mutata, secundum valorem cuius monetae fieri debeat solutio. ibidem. nu. 63

Repertorium rerum memorab.

Decipienti seipsum non est subueniendum. cle. vnica. nu. 13. de rerum pernu. 122
Declaramus, verbum est noui iuris promulgatorum. secus est de verbo, Damnamus. cle. ad nosrum. nu. 102. de hereti. 195
Declaramus, verbum est iuris antiqui declaratorum. clem. quod circa. nu. 5. de elec. 27
Declarans non nouam speciem facit, sed antiquam latentem declarat. cle. vnica. §. nos itaque. nu. 22. de iurcirran. 76
Declaratio iudicis super satisfactione fienda, an sufficiat ad satisfactionem fiendam. cle. 1. nu. 51. de deci. 139
Declaratio executoris gratie qua declarat illam consumptam, an sufficiat quo ad omnes. ibidem. nu. 52
Declaratio nil noui dat. clem. constitutionem. §. ceterum. numero. 34. de elec. 24
Declaratio Papae in consistorio facta, habet vim legis generalis. cle. quod circa. nu. 18. de elec. 28
Declaratio in scriptis redacta non est superflua, aliis si fuisset facta in consilio sine scriptis. ibidem. nu. 19
Declaratio nil noui addit. clem. vnica. §. quia ergo. numero. 1. de iurcirran. 77
Declaratio actus nulli quando sit necessaria. cle. pastoralis. §. ut igitur. nu. 3. de sen. & re iudi. 87
Declaratio constitutionis positum potest esse ita scandalosa sicut & ipsa constitutio. cle. vnica. nu. 6. de immuni. eccle. 177
Declarata constitutione agendum est, non constitutione declarante. ibidem. nu. 7
Decretum, exponitur, expresse statuitur. in proemio. §. hoc sane. numero. 14. 7
Decretum irritans ita subijcitur dispositioni affirmatiue sicut & negatiue. cle. quia contingit. nu. 70. de relig. do. 158
Decretum Principis necessitat. clem. dudum. §. ceterum. numero. 8. de sepul. 137
Decretum Papae non ligat ante acceptationem. cle. vnica. §. secus. nu. 7. de concessio. preben. 117
Decretum ligat ante acceptationem cum appositione mensis ad acceptandum. ibidem. nu. 8
Decretum electionis an probet electionem canonicam, & an sit scriptura autentica, an testimonialis. cle. vnica. nu. 78. de probatio. 67
Decretum regulatur iuxta gratiam, unde non operatur ante purificationem gratiam. cle. vnica. nu. 32. de concessio. preben. 115
Decretum legati sicut Papae ligat ignorantem. cle. vnica. nu. 34. de concessio. preben. 115
Decretum annullat quod contra factum est ipso iure. clem. 1. nu. 37. de regula. 143
Decretum Papae ligat ignorantem. cle. vnica. nu. 14. de concessio. preben. 115
Decretum quidem non ligat ordinarium, neque ligat executor. ibidem. nu. 16
Decretum Papae conditionatum non ligat ante conditionem. ibidem. numero. 17
Decretum Papae ligat ignorantem. cle. 1. nu. 27. de elec. 16
Decretum irritans ligat manus ordinariorum. cle. si de beneficio. nu. 41. de preben. & digni. 113
Decretum Papae non annullat iam prius facta: licet annullat fienda. cle. 1. nu. 55. de preben. & digni. 106
Decretum ex causa falsa concessum an ualeat. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 86. de sen. & re iudi. 89
Decretum irritans apponitur circa actum gestum qui exercere non ualebat. cle. 1. nu. 57. de hereti. 187
Decreti natura est annullare ipso iure in contrarium facta. cle. 1. nu. 51. de iurepatro. 161
Decretum Papae ligat ignorantem. cle. in plerisque. §. nos enim. nu. 1. de elec. 27
Decreti natura est irritare quicquid in contrarium fuerit factum quo ad iuris effectum, & quo ad nomen. cle. 1. nu. 60. de hereti. 187
Decus est honor. Quid de decore. cle. 1. nu. 1. de sta. mo. 146
Decurionatus est principium ad omnes alios honores, licet non commeretur inter alios honores. cle. dudum. §. Bonifacius. num. 37. de sepultu. 129
Defectus in delictis punitur, licet non sequitur effectus. cle. 1. §. quia vero. nu. 12. de statu mo. 150
Defensio etiam diabolo est permissa, & naturaliter quisque alium tenetur defendere. cle. 1. nu. 40. de penis. 214
Defensio in criminibus est multiplex: alia est autorizabilis, & illa reprobatur: imò punitur aequali pena. ibidem. nu. 41
Defensio in criminibus quae uocatur prohibitio executionis iustitiae, re-

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in clem.

Delegati assertioni non est credendum nisi sit Cardinalis. ibidem. nu. 8
Delegans potest alterare facta per delegatum, cum & ipse delegatus possit. cle. volentes. num. 1. 16. de hereti. 192
Delegato etiam Cardinali non creditur de eius delegatione, nisi per lite. vas. cle. vnica. §. dudum. nu. 17. de iurcir. 75
Delegatus in curia Cardinali de eius commissione creditur. ibidem. nu. 18
Delegatus ab ordinario ad causam specialem, potest subdelegare vices suas in casu inquisitionis fiendae super heresi. clem. 1. num. 77. de hereti. 188
Delegatus ab episcopo vel capitulo sede vacante subdelegat vices suas Inquisitori Fidei contra hereticum, nisi processus communiter fuerit inchoatus. ibidem. nu. 78
Delegatus ab Inquisitore potest ordinarium, requirere, & illi requirenti ab ordinario fieri potest subdelegatio. ibidem. nu. 79
Delegatus Papae ab subdeleget causam criminalem. cle. vnica. nu. 18. de offi. & po. iudi. dele. 38
Delegari possunt quae sunt meri imperij de iure canonico: secus de iure civili, nisi ab Imperatore in casu necessitatis. clem. 1. numero. 49. de hereti. 187
Delegare potest collegium ea quae sunt meri imperij, cum sit corpus inanimatum, & non ita faciliter possit per seipsum cognoscere. ibi. nu. 50
Delegari possunt de iure canonico causae meri & mixti imperij. cle. quia contingit. nu. 29. de relig. domi. 158
Delinquens punitur pro delicto consummato, non autem pro inchoato ubi agitur ciuilitur ad penam applicandam parti. quid in atrocioribus: Et quid ad penam applicandam sisco, vel ad penam corporalem. cle. 1. nu. 27. de baptis. 174
Delinquentes sunt taliter puniendi, ut ceteri compefcantur similiter delinquere. cle. vnica. nu. 15. de iude. & Sarra. 184
Delinquens in secreto grauius punitur, quam in publico aliquando, & aliquando non. cle. cupientes. nu. 31. de penis. 219
Delinquens quia intulit manus violentas in episcopum defendendo quae sunt in crimine, siue post peractum crimen, punitur aequali pena cum faciente. cle. 1. nu. 39. de penis. 214
Delinquens in Deum ligatus est culpa, si contritionem non habuit, & Papa tale culpam remittere non potest. cle. 1. nu. 49. de priuile. 209
Delinquens plus punitur iure poli, aliquando secus iure fori. cle. 1. nu. 61. de priuile. 209
Delinquere plus dicitur qui delinquit in se & alium, quam qui delinquit in se tantum. cle. multorum. nu. 7. de penis. 216
Delictum habet diabolum suum directorem. cle. 1. nu. 1. de penis. 213
Delictum unum non debet diuersis penis affligi. cle. cum ex eo. num. 40. de sen. excom. 233
Delicta restringenda metu penarum, & exhortatione praemiorum, in proemio. §. quoniam. nu. 105. 6
Delictum personarum non debet in damnum ecclesiae redundare. cle. 1. nu. 24. de sepul. 127
Delictum autorizans grauius punitur ipso delinquente. cle. vnica. nu. 88. de iuris. 201
Delictum includit dolum & culpam. cle. vnica. nu. 4. de testa. 124
Delictum persona non debet in damnum ecclesiae, aut beneficiorum torqueri. cle. si beneficiorum. nu. 24. de deci. 141
Delictum scienter commissum punitur, non ignoranter, nisi esset ignorantia crassa & supina. cle. 1. nu. 23. de sen. excom. 227
Delictum patris quo bona confiscantur nocet filio in legitima. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 69. de sen. & re iudi. 89
Delictum prelati in faciendò, an noccat. cle. 1. nu. 33. de restitu. in integ. 47
Delicta secreta sunt priuate & non publice arguenda. cle. volentes. nu. 10. de hereti. 192
Delicta non debent remanere impunita. cle. presenti. nu. 43. de cens. 169
Delictum requirit penitentiam etiam post restitutionem. cle. vnica. num. 102. de iuris. 201
Delictum bis non debet puniri in hoc saeculo, sed idem delictum puniri in hoc saeculo & in alio etiam punitur alia pena. cle. 1. nu. 66. de peni. & remis. 223
Delictum persona non debet nocere ecclesiae in exercendo, secus in omitendo. cle. volentes. nu. 68. de hereti. 192
Delictum lege diuina prohibito laeditur Deus & proximus. cle. vnica. nu. 1. de iuris. 199
Delicta quae committuntur sponte vel credulitate indebita puniuntur. cle. 1. nu. 11. de penis. 213
Delicta non debent remanere impunita. super rubri. de penis. 212
Demon est emulus pacis humani generis. cle. dudum. §. olim. num. 6. de sepul. 129
Demon inuidet humano generi, quia videt illud ex lutea materia factum charitatem & pacem tenendo, quam tenere & pati in celo recusauit. ibidem. nu. 7
Demonstratio frustratoria dicitur quae rei demonstrat & adijcitur. cle. si appellationem. nu. 42. de appel. 99
Denuntiant, verbum est preceptiuum. cle. vnica. §. eorundem. nu. 7. de foro compe. 54
Denuntiatio an faciat rem litigiosam. clem. cum lite pen. num. 76. ut lite pendente. 61
Denuntiatio appellationis est fienda ubi est forma actus. cle. 1. nu. 41. de appel. 91
Denuntiatio trina debitori facta eodem contextu, utrum dicatur trina denuntiatio. cle. quamuis rigor. nu. 25. de appel. 92
Deponitur qui contemnit canones. in proemio. §. nunc igitur. numero. 19. 10
Deponi quis an possit a beneficio ratione criminis enormis. cle. vnica. nu. 47. de offi. iudi. ordi. 39
Deponi an quis possit a quocumque crimine. cle. vnica. nu. 46. de offi. iudi. ordi. 39
Depositio testis an valeat, si non dedit rationem dicti sui. cle. 1. nu. 34. de str. & quali. ordi. 33
Depositio causa a beneficio an debeat expediri summarie & de plano. cle. dispendiosam. 27. de iudicij. 49
Depositum dicitur, quasi deorsum positum in proemio. §. hoc sane. numero. 2. 7
Depositarius tenetur de culpa lata tantum. clem. 1. numero. 122. de hereti. 188
De plano, dictio quibus modis in commissione cause possit sumi. cle. saepe contingit. nu. 23. de verbo. sig. 237
De plano causa commissi, quae ex ordine iuris, aut dispositione illius censetur remissa. ibidem. nu. 24
Deputata ad certum usum, ad alium non possunt deputari sine licentia Papae. cle. per literas. nu. 8. de preben. & digni. 108
Deputatus ad examinationem testium non potest subdelegare. cle. vnica. nu. 11. de offi. & po. iudi. dele. 37
Deputata ad ornatum ecclesiarum an sint inde extrabenda pro aliqua causa etiam loco vel causa pignorum. cle. ad nostrum. numero. 47. de cens. 167
Deputati ad diuina debent esse in sacris. cle. ut hi qui. nu. 6. de atate. & quali. ordi. 33
Derogatio generalis facta in mandato Apostolico, an sufficiat super statutis in beneficijs requirentibus ordinem actum. clem. ut hi qui. §. illa verbo. nu. 26. de str. & quali. ordi. 34
Deferere est negligere, dimittere, seu relinquere. cle. vnica. nu. 14. de offi. iudi. ordi. 39
Desertio appellationis est pena non prosequentis, ergo restringenda. cle. quandiu. nu. 10. de appel. 95
Desertio appellationis cognitio spectat ad iudicem ad quem, nisi notorie constaret appellanti contemnisse appellationem. cle. sicut appellationem. nu. 44. de appel. 95
Detractio facta per verba habet restitutionem verborum, nisi intrulerit damnum alteri: nam tunc in foro contentioso aliter punitur, nec sufficeret verbaliter satisfacere. cle. cupientes. num. 50. de penis. 220
Detrimta ecclesiae an perueniant immediate ex malo regimine, an ex insufficientia. cle. 1. nu. 31. de eta. & quali. ordi. 43
Deuota persona, & ecclesiastica differunt. cle. multorum. num. 62. de penis. 217
Deuolutio potest accipi aliter quam per negligentiam. cle. 1. nu. 13. de cens. 164
Deuolutio collationum beneficiorum quae fit a superiore ad eius capitulum in casu negligentia, non habet locum in conuentu regulari, nec in capitulo collegiali seculari. clem. 1. §. si quis. num. 12. de statu monacho. 150
Deuolutio appellationis non potest esse sine appellatione. cle. causam. §. intimatio. nu. 17. de elec. 211
Deuolutio collationis de inferiore ad superiorem non requirit confessionem, nisi de honestate. Quid econuerso de superiore ad inferiorem. cle. 1. §. si quis. nu. 19. de statu mona. 150
Deuolutio negotij ad Papam operatur & inferior de cetero non possit se de negotio introumittere. cle. vni. nu. 51. de sequestra. pos. & fruc. 63
Deuolutio quae fit ad superiorem ratione negligentiae inferioris, dicitur pena inferioris. cle. 1. nu. 25. de iurepatro. 160
Deuolutio de inferiore ad superiorem quando dicatur proprie, & quando largo modo sumpto vocabulo. ibidem. nu. 26

Repertorium rerum memorabilium

Deuolutio in beneficijs a Papa referuatis, vel de illis ab eo aliter prouisus, non potest habere locum. cle. i. nu. 27. de iure patro. 160
Deuoluta beneficia cadunt sub gratia ad beneficia: sed beneficia referuata non cadunt in illa. ibidem. nu. 29
Deuoluta causa non censetur ad examen sedis Apostolice, ex eo qd Papa eam commisit audiendam in curia, siue iam esset inchoata ibi, siue extra, licet ex tali commissione interdicta fuerit facultas inferioribus cognoscendi. ibidem. nu. 30
Deuolutio, est uerbum iuris habens suam significationem materialem. ibide m. nu. 31
Deus unus, una fides, & unum baptisma, licet qualitates illius sint diuersae. cle. vnica. nu. 1. 59. de excep. pr. cl. a. 206
Deus nonit abscondita tenebrarum. cle. ad nostru. nu. 89. de hereti. 195
Deus equi donati non est respiciendus. clem. ad nostrum. numero. 69. de censib. 167
Deus laudatur in ueneratione Sanctorum. super rubri. de reli. & uene. San. nu. 1. 175
Deus non facit differentiam inter simplicem loquelam & iuramentum respectu peccati mortalis, tamen magis delinquit deiciens quam mentiens. cle. i. nu. 117. de hereti. 188
Deus magis est misericors quam homo. cle. vnica. nu. 55. de Iud. & Sar. racc. 185
Deus non uult mortem peccatorum. ibidem. nu. 56
Deus non potest mentiri. cle. vnica. nu. 16. de proba. 65
Deus neminem uult perire, sed omnes uult saluos fieri. cle. vnica. nu. 3. de Iud. & Sarra. 185
Deus est lux omnium, omnem hominem illuminas. cle. uolentes. nu. 6. de hereti. 191
Dei gratia est duplex: alia operans, alia cooperans, alia auxiliariis. cle. i. nu. 4. de magistris. 180
Deus est dominus uirtutum. cle. i. nu. 29. de reli. domi. 156
Deus dilexit humanum genus summa dilectione. cle. j. S. transturus. nu. 16. de reli. & uene. San. 176
Deus seruat cordium. cle. i. nu. 12. de procu. 41
Deus querit liberationem fidelium a manibus diaboli. cle. eos qui. nu. 4. de regu. 145
Deus uirtu creatura. cle. i. nu. 6. de statu mona. 146
Deus dicitur habere uincam, agrum, & domum. ibidem. nu. 7
Deus hoc solo priuatur, ut facta non sint facta. cle. i. nu. 40. de reg. 143
Diabolus est pater cuiuslibet mali. clem. i. nu. 2. de penis. 213
Diabolo est permittum nocere homini propter peccatum humanum. ibidem. nu. 3
Diabolus cooperatur in malum, sicut Deus in bonum. ibidem. nu. 4
Diabolus non requirit deliberationem, sed casum. cle. eos qui. nu. 3. de regula. 145
Diaconatus ordo qua etate antiquitus, & qua hodie recipi possit. cle. generalem. nu. 13. de eta. & quali. ordi. 35
Dicere, uel debere dicere, paria sunt. cle. dignum. nu. 74. de celebra. missa. 173
Dictum Pauli, Vidi archana que non licet homini loqui; qualiter exponatur. cle. ad nostrum. nu. 56. de hereticis. 194
Dictum non uidetur, quod non fuit mente agitatum. cle. i. nu. 67. de decimis. 139
Dicto vnus etiam in sui fauorem in casu cle. vnice. de foro compe. stat. tur. cle. ca. S. sane. nu. 1. co. titu. 53
Que dicuntur in precedentibus, no dicuntur repetita in sequentibus, ubi non est eadem ratio. cle. causam. S. intimatio. nu. 31. de elec. 22
Dies hominis facit hominem morosum, ita dies iuris absque spe purgationis. cle. i. S. ceterum. nu. 27. de statu mona. 152
Dies in qua interponitur appellatio, an computetur in anno qui datur ad illius persecutionem, et cam finiendam. clem. sicut appellationem. nu. 13. de appella. 94
Dies late sententiae an computetur in quadimestri dato a iure condemnatis: & illo tempore pendente nullae currunt vsur. ibidem. nu. 14
Dies interpellat pro homine. cle. i. nu. 40. de deci. 139
Dies solutionis inest contractui tanquam pars illius. cle. testibus. nu. 137. de testi. 72
Dies & locus an sint de substantia contractus, de necessitate saltem facti. cle. testibus. nu. 135. de testi. 72
Dies decem qui dantur ad appellandum currunt a tempore late siue de momento in momentum. cle. sicut appellationem. nu. 16. de app. 99
Dies est pars contractus cle. testibus. nu. 7. de testi. 71
Differentia non est aliqua nisi in modo signandi inter Auditores & Cardinales quo ad iurisdictionem. cle. auditor. nu. 36. de rescrip. 14

Differentia debet esse inter donantem & donatarium. cle. vnica. nu. 37. de re. permu. 122
Differentiam non facit Deus inter simplicem loquelam & iuramentum. cle. vnica. S. dudum. nu. 25. de iureiu. 75
Differentia maxima est inter a die vacationis, & a tempore vacationis. cle. sicut appellationem. nu. 34. de appel. 94
Quod differtur no auferit. cle. vnica. nu. 46. de cau. posse. & proprie. 55
Difficultas non impedit obligationem. cle. vnica. S. nos itaque. nu. 40. de iureiu. 76
Diffidatio debet procedere antequam Christianus Christianum offendat. cle. vnica. nu. 32. de immu. ecclie. 178
Dignitas aut aliud beneficium potest supprimi quando uacat. clem. si ma. 26. de re. ecclie. non alie. 120
Dignitas includitur appellatione beneficii in delegatione iustitie. cle. auditor. nu. 38. de rescrip. 14
Dignitas quid sit. remissive. cle. gratia. nu. 5. de rescrip. 14
Dignitas non curata aut personatus non curatus minori uiginti annis, nisi dispensatus non possunt conferri. cle. i. S. ceterum. nu. 20. de statu mona. 151
Dignitas alicuius augmentatur propter dignitatem administrantis. cle. i. nu. 42. & de reli. & uene. San. 176
Dignitatem habens curatam si mandetur illi prouideri de secunda maiori uel minori curata, non facta mentione de cura que imminet alteri earum, an ualeat prouisio dignitatem habenti. cle. i. nu. 1. de preben. & digni. 105
Dignitates duae no possunt teneri de iure. cle. gratia. nu. 15. de rescri. 14
Dignitatem obtinens in aliqua ecclesia potest recipere duas prebendas in eadem ecclesia prae textu consuetudinis: sed tunc una illarum proprie non dicitur prebenda canonialis, sed quoddam ius competens dignitati. cle. si iuxta. nu. 43. de preben. & digni. 114
Dignitas cu curato beneficio non pot teneri. cle. gra. nu. 17. de rescri. 14
Dignitatem habens siue canonicus, siue in canonicus, dummodo toleretur potest esse delegatus. cle. & si principalis. nu. 6. de rescrip. 13
Digniora debent procedere super rub. de testa. nu. 7 124
Dignitas, personatus, & beneficium curatum equiparantur. clem. quoniam. S. dignitatem. nu. 4. de uita & hone. cle. 104
Dignitates duae iurate no possunt retineri ab eodem sine dispensatione. cle. i. nu. 14. de preben. & digni. 105
Dignitates duae in eadem ecclesia non possunt obtineri, idem de personatibus & officijs. cle. si iuxta. nu. 24. de preben. & digni. 114
Dignitatem & unum officium in eadem ecclesia an quis possit obtinere. & quid de dignitate & canonicatu. ibidem. nu. 25
Dignitatem & unum officium ac unam prebendam in eadem ecclesia quis non potest obtinere. ibidem. nu. 26
Dignitatis ratione aliqua conceduntur que non concederentur, nisi contrarium exprimat. cle. i. nu. 12. de baptis. 174
Dignitatis preteritu in criminalibus, an acrius qd debeat puniri. ibidem. nu. 13
Dignitatem habens principalior in ecclesia cathedrali, aut collegiata, an teneat recipere ordinem infra annum, alijs puniat pena contenti in cle. ut hi qui. de et. & quali. cle. ca. S. illa uerbo. nu. 24. eo. tit. 34
Dignitates non possunt obtineri de iure communi in simul sine dispensatione. cle. i. S. plures. nu. 7. de preben. & digni. 109
Dignitatem habens personatum uel in ecclesia cathedrali aut collegiata, an debeat priuari beneficijs, si non recipiat ordines. cle. ut hi qui. S. illa uero. nu. 5. de eta. & quali. ordi. 34
Dignitas ecclesie potest supprimi per statutum ex causa, non alijs. cle. i. S. sane. nu. 22. de statu mo. 153
Dignitates regulares non possunt conferri religioso non professo expressse. cle. i. S. ceterum. nu. 1. de statu mo. 153
Dignitatis ratione in ecclesia ex priuilegio aut consuetudine quis potest habere duas uoces, non tamen alias ratione dignitatis. cle. plures. nu. 33. de iure patro. 162
Dignitates principales ecclesie collegiatae dicuntur coipso curate. clem. quo. de ecclesijs. nu. 2. de offi. uica. 36
Dignitas requirit etatem. xxv. annorum. cle. generalem. nu. 14. de eta. & quali. ordi. 35
Dignitas antiqua ecclesie an possit supprimi per episcopum cum consensu capituli cum bona episcopi & capituli sunt communia: quid qd discreti. cle. si ma. S. quod si. nu. 11. de reb. ecclie. non alie. 120
Digna statui sunt ad statum redigenda si possibile sit, alijs non. cle. dignum. nu. 1. de cele. missa. 172
Dilatatio parti per quam non stetit quominus produxerit eius testes, sed per iudicem, an ex generali clausula restitutionis sit de nouo concedenda. cle. testibus. nu. 5. de testi. 71
Dilatatio non est spectanda, cuius euentus nihil operatur. cle. vnica. nu. 28. de cau. posse. & proprie. 55
Dilatatio est periculosa aliquoties. cle. ne Romani. nu. 12. de elec. 17
Dilatatio est amputanda ad euitandum maximum periculum. clem. ne Romani. S. ceterum. nu. 6. de elec. 19
Dilatatio maior est dandi vsurpanti alienum quam impediendi ne soluat debitum alienum. cle. i. nu. 41. de deci. 139
Dilatatio ad proponendas exceptiones dilatorias ad instantiam actoris an possit concedi reo. cle. vnica. nu. 55. de excep. 81
Dilatatio peremptoria ad exceptiones proponendas reo, an ualeat assignari ad instantiam eiusdem rei. ibidem. nu. 56
Dilatatione pendente conquiscit officium iudicis. clem. vnica. nu. 59. de excep. 81
Dilatatione data reo de consensu illius ad proponendas exceptiones si pendente delatione, pereret & non procederetur contra eum, utrum debeat audiri. ibidem. nu. 50
Dilatatio ad probandum & articulandum data dicitur communis. actori & reo. cle. vnica. nu. 49. de excep. 81
Dilatatio probatoria an sit peremptoria. cle. vnica. nu. 46. de excep. 81
Dilatatio expectatoria an sit peremptoria uel dilatoria. ibidem. nu. 42
Dilatatione periculosa celeri remedio est occurrendum. cle. vnica. S. dudum. nu. 15. de iureiu. 75
Dilatatione debitori concessa per Principem, illa pendente, currit praescriptio contra ipsum. cle. quandiu. nu. 42. de appel. 96
Dilatatio est periculosa ubi res celeritatem desiderat. cle. quandiu. nu. 23. de appella. 95
Dilatatio que datur a iudice propter absentiam aduocatorum non remittitur causa commissa summarie & de plano. cle. sepe. S. nos autem. nu. 72. de uerbo. sign. 241
Dilatatio que a iure conceditur, non dicitur frustratoria. ibidem. nu. 73
Diligentia in uno non operatur circa aliud separatim. clem. si iuxta. nu. 41. de preben. & digni. 114
Diligentia super exprimentis causis in sententia non sufficit, ubi non est rationabilis. cle. pastoralis. S. uerum. nu. 7. de sen. & re iudi. 87
Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. clem. i. nu. 3. de magistris. 180
Diminutio beneficii etiam beneficio uacante an requirat vacationem defensoris. cle. si una. nu. 32. de reb. ecclie. non alie. 120
Diminutio prebende ecclesie cathedralis an possit fieri per episcopum cum capitulo, nullo dato defensore. Et quid in prebenda ecclesie collegiatae. ibidem. nu. 34
Diocesanus quo tempore possit prouidere presentato data negligentia patroni ecclesiastici super prouisione illi danda. clem. i. nu. 54. de iure patro. 161
Diocesani potestas que competit illi iure communi, modificatur per legem inanimata certam formam exprimentem. cle. i. nu. 3. de iure patro. 160
Diocesani prebende aliquando iurisdictionem super exemptis & ubi procedit autoritate propria est ab ipso appellandum ad metropolitanum. cle. i. nu. 41. de iure patro. 160
Diocesani admissio de non assignata presentato legitima portione ab ipso patrono ecclesiastico tenet licet puniri debeat diocesanus propter transgressionem. cle. i. de iure patro. cle. ea. nu. 48. eo. titu. 161
Diocesanus habet iurisdictionem circa loca & personas exemptas sedis Apostolice immediate subiectas in casu speciali contento in cle. attendentes. de statu mo. sed tanquam ordinarius aut executor Papae. cle. ea. S. hoc igitur. nu. 2. eo. tit. 154
Diocesanus non debet se intrinmiscere de his que spectant ad iurisdictionem inferioris prelati. cle. i. nu. 63. de celebra. missa. 171
Diocesanus non habet iurisdictionem etiam in casu clem. attendentes. de statu mona. super personis subiectis alteri quam a Papa immediate. cle. ea. S. hoc igitur. nu. 4. eo. tit. 154
Diocesanus an ualeat admonere religiosos exercentes uilia officia. cle. i. nu. 34. de uita & hone. cleri. 102
Diocesanus in casu clem. vnice de sequest. pos. & fruc. an possit sequestrare absque alia commissione Papae. cle. vnica. nu. 49. de sequest. pos. & fruc. 63
Diocesanus in casu clem. vnice de sequest. pos. & fruc. an sit delegatus an ordinarius: & ab illo an sit appellandum ad Papam. ibidem. nu. 50
Diocesani tantum possunt admonere clericos ne exercent officium carnicum, macellariorum & c. cle. i. nu. 15. de uita & hone. cleri. 102
Diocesanus potest dare licentiam per totam diocesim aliquibus sacerdotibus administrare sacramenta parochianis cuiuslibet parochie: & idem per seipsum poterit administrare omnibus subditis. cle. i. nu. 31. de priuileg. 208

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Diocesis dicitur parochia episcopi. ibidem. nu. 32
Diocesani & Inquisitores Fidei possunt procedere contra omnes uentiles maleficijs, incantationibus, ac contra sustinentes sententiam excommunicationis. cle. ad nostram. nu. 113. de hereti. 195
Diocesanus potest monasteria non exempta autoritate propria exempta autoritate Apostolica visitare semel duntaxat in anno. cle. attendentes. S. hoc igitur. nu. 13. de statu mona. 154
Diocesanus an possit supplere negligentiam religiosi prelati. cle. uolentes. nu. 121. de hereti. 192
Diocesanus habet iurisdictionem contra clericos exemptos, ubi delinquerent in loco non exempto. cle. i. nu. 31. de uita & ho. cleri. 102
Diocesanus an possit conuersari cum irregularibus. cle. vnica. nu. 18. de supplen. negli. pr. cl. a. 31
Diocesanus aliquando habet potestatem super exemptis. cle. vnica. nu. 11. de sup. negli. pr. cl. a. 31
Diocesanus an suppleat defectum prelati regularis que commisit indigno conferendo beneficium. cle. vnica. nu. 26. de supplen. neg. pr. cl. a. 32
Diocesanus tenetur beneficio ad eum iure deuoluto spectantia conferre infra sex menses, alias ad immediatum superiorem. cle. vnica. nu. 28. de supplen. neg. pr. cl. a. 32
Diocesanus an habeat supplere negligentiam prelati regularis in conferendis beneficijs, an conuenit illius. cle. vnica. nu. 20. de supplen. negli. pr. cl. a. 31
Diocesanus super heresi potest agere quinque sine Inquisitore: & idem econuerso. cle. i. nu. 31. de hereti. 187
Diocesanus terminum admonitionis prescriptum contra clericos exercentes uilia officia, an ualeat prorogare ex causa. cle. i. nu. 72. de uita honesta. cleri. 103
Diocesis tota subijcitur ut parochia pontifici. cle. dudum. S. Bonifacius. nu. 17. de sepul. 129
Diocesanus potest accipi proprie & improprie. clem. vnica. S. volumus. nu. 4. de foro compe. 53
Diocesanus presumitur magis agnoscere idoneitatem personarum diocesans qd alia quecuq; persona. cle. vii. nu. 53. de sequest. pos. & fruc. 63
Directe, exponitur Principaliter. cle. constitutione. nu. 2. de elec. 22
Directe & indirecte agere equiparantur. cle. dudum. S. uerum. nu. 22. de sepul. 135
Directus dominus an possit emphyteotam recipere per procuratorem. cle. vnica. nu. 23. de renuntia. 31
Discordia est hominibus scandalosa & quam plurimum Deo. cle. dudum. S. nos autem. nu. 1. de sepul. 129
Discordia, uarietas, dissensio, & diuersitas equiparantur. in proemio. S. quoniam. nu. 11.
Discordat de facili hoies. cle. plures. S. & ut facilius. nu. 9. de iurep. 163
Disciplina regularis non debet infringi propter solemnitatem superuenientem: sed potius magis debet obseruari. cle. i. S. sane. nu. 19. de sta. mona. 149
Discretio est mater omnium uirtutum. cle. pastoralis. S. uerum. nu. 25. de sen. & re iudi. 87
Dispositio posita inter res non resoluitur in conuentionem: secus qui inter personas. cle. sepe. contingit. nu. 35. de uerbo. sig. 238
Disparis professionis dicitur diuersa. cle. i. nu. 5. de rescrip. 16
Dispensare super uoto non potest inferior episcopo. clem. abusionibus. nu. 27. de peniten. & remis. 225
Dispensatio est odiosa, & sic non laxanda. clem. i. numero. 89. de regu. 144
Dispensatio operatur remotionem beneficiorum, ita qd ex pluribus uideat unum. cle. si plures. nu. 16. de preben. & digni. 109
Dispensatio ut plura beneficia incompatibilia non verificatur nisi in duobus. cle. si plures. nu. 55. de preben. & digni. 110
Dispensatio an requirat expressionem dictionis huius, dispensantes tamen, an sufficiat simile uerbum. clem. i. numero. 3. de preben. & digni. 105
Dispensatio super pluralitate beneficiorum intelligitur si canonicus conferatur. cle. i. nu. 50. de baptis. 175
Dispensatio super ordinatione non fienda iuxta statuta est odiosa uide restringenda. clem. ut hi qui. S. illa uero. nu. 23. de etate & quali. ordi. 34
Dispensatio super maiori & super minori dicitur dispensatum si minus uenit ad maius per modum cuiusdam consequentie. cle. i. nu. 33. de preben. & digni. 106
Dispensatus ad ordinem episcopalem dicitur dispensatus ad minores. ibi dem. nu. 34
Dispensatio facta super maiori, non dicitur dispensatum super minori, si non uenit accessorie ad maius. ibidem. nu. 35

Repertorium rerum memorab.

Dispensatus ad dignitates curatas si negligit curam, potest priuari. cle. 1. nu. 12. de preben. & digni. 105
Dispensationis clausula de nibilo operatur gratia principali obreptitia existente. ibidem. nu. 13
Dispensantes, verbum habet effectum post executionem gratie principa...

Sup.commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Diversitas religionum denotat diversitatem morum. clem. 1. num. 20. de electio. 16
Diversitas rerum an inducat diversitatem effectuum. cle. eos qui. nu. 13 de regula. 145
Diversitas locorum non diversificat ius. ibidem. nu. 14
Diversitas nominum vel vocabulorum non debet statuere diversitatem...

Repertorium rerum memorab.

Domini familia tenetur ex delictis ipsius familiae, nec excusatur p...
Dñs cauens p procuratore, hēt vim fideiussoris. cle. 1. nu. 48. de procu. 41
Dominus soli propria autoritate potest edificatum in solo destruere sine voluntate ipsius. cle. ad nostrum. nu. 12. de censu. 167
Dominus an teneatur ex facto dolo pro procuratoris. clem. 1. nu. 88. de procura. 42
Dominus an habeat regressum contra procuratorem ex facto dolo. ibi dem. nu. 89
Dominus an possit agere actione iniuriarum pro damno dato familiae suae. cle. 1. nu. 10. de reli. & vene. San. 175
Dominus vasalli potest implorare officium superioris pro iniuria facta vasallo in contumeliam dñi, & etiam potest appellare si eius vasallus grauetur in contumeliam illius. cle. vnica. nu. 29. de exce. pr. cla. 203
Domino civiliter possidente & naturaliter per procuratorem, illo expulso domino nulla amittitur possessio: secus procuratore expulso, nem vtraque amittitur. cle. 1. nu. 73. vt lite penden. 59
Domini est terra. cle. 1. nu. 8. de regu. 146
Domini appellatione simpliciter intelligitur de directo. cle. & si principalis. nu. 50. de rescrip. 13
Domini nomen est honorabilis nomine magistris. cle. cum sit nimis. num. 10. de magi. 182
Dñi cōmunitatū statuente de usuris soluendis vel illis nō repetendis, incurunt excommunicationē ipso iure. cle. vni. nu. 37. de usuris. 199
Domini temporalis appellatione tyrannus includitur. cle. grauis. num. 44. de senten. excom. 231
Dominiū aliquando sumitur pro iure differente a iure usufructuarij. cle. vnica. nu. 24. de Iud. & Sarra. 184
Dominium aliquando sumitur pro iurisdictione. ibidem. nu. 21
Dominium si vertitur in questionem vt probetur, sufficit q quis usus fuerit vt dominus. cle. si summus. nu. 68. de senten. excom. 236
Dominiū appellatione simpliciter venit dominium directum. cle. dignum. nu. 15. de cele. missa. 172
Dominium directum est apud dominum, vtile tamen apud emphyteotā seu feudatarium. cle. vnica. nu. 102. de exce. pr. cla. 205
Dominiū prima aduentus, qualiter cognoscatur. cle. 1. §. sane. nu. 5. de statu mona. 148
Domum ingrediens alterius causa committendi furtum, & furtum non commiserit, an debeat puniri civiliter, aut criminaliter. cle. 1. §. quia verò. nu. 13. de sta. mo. 150
Domum meam ab alio occupatam autoritate propria an possim ingredi. cle. ad nostrum. nu. 45. de censu. 167
Domum aut portam ecclesiarum an propria autoritate violenter quis possit ingredi. ibidem. nu. 46
Domum priuatam non licet ingredi sine aut contra voluntatem inhabitantis. cle. ad nostrum. nu. 40. de censu. 167
Domesticus dicitur quasi positus sub custodia domini. cle. dignum. nu. 49. de cele. missa. 172
Domesticus largo modo an dicatur familiaris. ibidem. nu. 50
Domestici & cōmensales licet non familiares Cardinaliū, aut Pontificū gaudēt priuilegio cle. si. de cele. missa. cle. dignū. nu. 33. de cele. missa. 172
Domestici Principum an differant a domesticis inferiorum. cle. dignum. nu. 10. de cele. missa. 172
Domestici Principis consequuntur licentiam osculandi vicarios pr. eff. ibi p. gtorio. ibidem. nu. 7
Domestici aliqua conceduntur, quae alijs non concederentur. cle. 1. nu. 76. de priui. 209
Donare nemo potest quid carius seipso. cle. 1. §. transiturus. nu. 17. de reli. & vene. San. 176
Donatio monasterio gaudent priuilegio monasterij. cle. 1. nu. 57. de decimis. 139
Donare potest quis seipsum alteri quo ad liberum arbitrium, & quo ad personam saltem fauore religionis. ibidem. nu. 59
Donans condemnatus ad mortem Mendicantibus aliqui, cuius corpus post mortem fuit sepultum apud Mendicantes, an videatur dedisse inter viuos, an causa mortis sua q quarta ab ecclesia parochiali valeat ex illis donatis detrahi. cle. dudum. §. verum. nu. 52. de sepul. 136
Donans condemnatus ad mortem, si gratia liberetur, an possit repetere donatum. ibidem. nu. 53
Donas seipsum videtur exuberantius dare q ille qui dat res suas. cle. 1. §. transiturus. nu. 48. de reli. & vene. San. 176
Donans differt a donatario. cle. 1. nu. 18. de hereti. 189
Donatio & concessio beneficij nō tñ in titulo, si non possunt operari secundū minus, operant tñ secundū maius. cle. 1. nu. 46. de pben. & digni. 106

Donatio facta ab abbate circa monachum ad eius vitam, tenet. cle. 1. §. praemissa. nu. 16. de sta. mona. 154
Donatio facta ad cautelam, non nocet. cle. vnica. §. porro. nu. 20. de iur. iuran. 78
Donatio facta collegio de rebus ecclesiasticis, videtur facta vsque ad centum annos. cle. 1. nu. 27. de re. eccle. non alie. 119
Donatio episcopi de beneficij proprietate facta, & sic de collatione illius in fraudem mandatarij Apostolici, non tenet. cle. si de beneficij. nu. 67. de pr. ben. & digni. 113
Donatio causa mortis equiparatur legato. cle. dudum. §. verum. nu. 18. de sepul. 135
Donatio cā mortis & mortis cā capio an exequentur. ibidem. num. 19.
Donatio facta ab Imperatore Romano ecclesiae, quare non valeat reuocari. cle. vnica. §. porro. nu. 39. de iureiu. 79
Donatio facta ab Imperatore Pape, an possit reuocari. cle. vnica. §. porro. nu. 35. de iureiu. 97
Donationem recipiens aut concessionem a religioso habente administrationem regularē, an possit petere pecuniā concessam p. extu illius concessionis tā a pcedēte q ab alio. cle. 1. nu. 31. de re. eccle. nō alie. 119
Donata ad certum usum & pium, non sunt ad alium conuertenda. clem. quia contingit. nu. 14. de reli. domi. 157
Donatarius non potest conueniri de re donata. cle. ad nostrum. nu. 68. de censu. 167
Donū, & donatū idē est. cle. 1. §. trāsiturus. nu. 45. de reli. et ve. San. 176
Donator & donatarius non possunt esse vnus & idē. ibidem. nu. 46
Dormitio, est infirmitas, siue morbus ponens dormientem extra mentem. cle. vnica. nu. 59. de homici. 197
Dormiens caret intellectu & equiparatur furioso ac infanti in his in quibus requiritur dolus. cle. vnica. nu. 20. de homici. 196
Dormiens & furiosus equiparantur indistinctē vbi agitur de commodo acquirendo. ibidem. nu. 21
Dormiens potest alium interficere. ibidem. nu. 23
Dormiens in somnis potest aliquid loqui, & aliqua agere. ibidem. nu. 24
Dormitio est infirmitas reddens hominem extra mentem. ibidem. nu. 25
Dos & donatio pp nuptias sunt petende secundū consuetudinē loci vbi contractum est matrimonium. cle. sepe. §. si tñ. nu. 11. de ver. sig. 245
Dotis priuilegium militat in quasi dote. cle. si iuxta. nu. 47. de pr. ben. & digni. 115
Dubia non censetur causa postquam sententiatum de ea. cle. si appellationem. nu. 34. de appel. 69
Dubia sunt declaratione iuris decidenda. cle. sepe. §. nos autem. nu. 1. de verb. signi. 239
Dubia tollere est Principis. ibidem. nu. 3
Dubij vnus remotio inducit aliud fortius. ibidem. nu. 2
Dubij vnus remotio sepe causa est alterius maioris. cle. sepe. §. verum. nu. 29. de verb. signi. 242
Dubitationis causa tollendae aliqua superfluitas toleratur. cle. 1. nu. 59. de hereti. 187
Quod hereticū pro indubitato fuit obseruatum, non est in dubio de nouo reuocandum. cle. vnica. §. ceterum. nu. 3. de iureiu. 70
Dudum, dicitio an importet praesens, an antiquum tempus. cle. 1. nu. 1. de iudi. 48
Dudum, quod tempus importet in praemio. §. hoc sane. nu. 8. 7
Dulcedo non moritur nisi in amaritudine. cle. 1. §. transiturus. nu. 56. de reli. & vene. San. 177
Dulia debetur Deo, personis latria. cle. ad nostrum. nume. 97. de hereti. 195
Duo si copulatiue puniuntur in penalibus, vt pena imponatur, utrumque debet concurrere. clem. quoniam. §. sed & tales. nu. 14. de vita et hone. cleri. 104
Duobus datis vno ad obligandum, alio ad impediendum, magis inspicitur quod impedit obligationem, licet sit de preterito, q quod permittit obligationem de futuro. cle. vnica. nu. 36. de testa. 125
Dux Venetorum an vtatur bulla plumbea. clem. vnica. §. porro. nu. 28. de iureiu. 79
De litera E.
EBRIUS Excusatur ab homicidio. cle. vnica. num. 26. de homici. 196
Ebrietas excusatur a pena imponenda, sed culpa ebrietatis puniunt. ibidem. nu. 27
Ecclesia parochialis licet pleno iure subiecta loco religioso, tamen administrator sacramentorum debet habere praesbyterum secularem, vel alias perpetuum vicarium nuncupatum, aut rectorum. cle. vnica. nu. 35. de exce. pr. cla. 203
Ecclesia

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Ecclesia abolere debet omnia que possunt esse contraria Christiane fidei. cle. 1. nu. 33. de relig. domi. 156
Ecclesia militans non punit non seruantes precepta praeextu obliuionis pena excommunicationis: sed solum ex contemptu nō seruantes. cle. cupientes. nu. 2. de penis. 219
Ecclesia violata & cimiterium dī violatum. cle. 1. nu. 10. de baptis. 174
Ecclesia polluta an eius membra dicantur polluta. ibidem. nu. 11
Ecclesia potest sumi dupliciter, pro clericis tantum, & pro clericis & laicis copulatiue. cle. vnica. nu. 9. de offi. iudi. ordi. 39
Ecclesia habens subiectā aliā in actione pponenda noīe illius, an debeat pferri eidē ecclesie, aut plato illius. cle. abbatis. nu. 3. de rescri. 12
Ecclesia subiecta alteri vacat per mortem specialis tātum administratoris. ibidem. nu. 4
Ecclesia accipiuntur pro beneficijs ecclesiasticis. cle. 1. nu. 11. de eta. & quali. ordi. 32
Ecclesia que est domus Dei, non debet fieri spelunca latronum. cle. 1. nu. 51. de cele. missa. 107
Ecclesia an valeat procedere contra Iudaeos & Sarracenos in temporalibus. cle. pastoralis. nu. 15. de sen. & re iudi. 86
Ecclesia Dei vnica est. cle. 1. nu. 9. de sen. excom. 227
Ecclesia non se intronitit de his que foris sunt. cle. vnica. nu. 12. de Iud. & Sarrace. 184
Ecclesia secularis exempta a solutione procurationum praeextu visitationis, aut a solutione aliorum iurium episcopatum, dicitur exempta etiam quo ad ecclesias de nouo acquisitas: & an sit secus in ecclesijs religiosorum exemptorum a praedictis. cle. 1. nu. 44. de censu. 165
Ecclesia parochialis non definit esse parochialis, licet de praesenti non habeat parochianos. cle. dignum. nu. 75. de cele. missa. 173
Ecclesia capitulū aliquoties materialiter, & tunc praelatum vel episcopū non includit: secus alias secundum subiectam materiam. cle. 1. nu. 21. de sen. excom. 227
Ecclesia potest dici vtroque iure subiecta religioso licet episcopus retineat in ea iura episcopalia. cle. ad nostrum. nu. 62. de censu. 167
Ecclesia religiosi concessa a Papa vtroque iure non dicitur in dubio concessa quo ad iura episcopalia. ibidem. nu. 63
Ecclesia non iudicat de occultis. cle. 1. nu. 90. de penis. 215
Ecclesia habet iurisdictionem puniendi Christianos apostatos, sortilegos, magicos, perpetrantes facinora, & sacrilegia, etiam corporaliter. cle. vnica. nu. 26. de Iud. & Sarrace. 184
Ecclesia non iudicat neq; corporaliter, neq; quo ad animam non baptizatos, sed puniuntur per Principes seculares, nisi indiretē. ibi. nu. 27
Ecclesia matris dī illa qua non est cathedralis, dummodo sit maior in loco & baptismalis, etiam si regatur per vicarium. ibidem. nu. 13
Ecclesia habet actū parochianos, & ecclesia que habet illos habitū. equiparantur. cle. 1. nu. 53. de censu. 165
Ecclesia Christianorū vnica est tñ. cle. vni. nu. 153. de exce. pr. cla. 206
Ecclesia habet clauēs. cle. ab usonibus. nu. 46. de peni. & remis. 225
Ecclesia non iudicat de occultis. cle. 1. nu. 3. de senten. excom. 238
Ecclesia est vna, & vnus est Deus. cle. 1. nu. 64. de sen. excom. nu. 228
Ecclesia militans ligat criminofum quantuncunq; occultum, licet pro ligato non habeatur. cle. 1. nu. 183. de hereticis. 189
Ecclesia dicitur viduata ante consecrationem. cle. attendentes. §. statutus. nu. 8. de sta. mo. 155
Ecclesia non dicitur viduata ante benedictionem. ibidem. nu. 9
Ecclesia non ligat postea extra directē. clem. multorum. nume. 85. de penis. 218
Ecclesia habet duas clauēs. cle. 1. nu. 7. de sepul. 126
Ecclesia non videtur peccare permittendo Iudaeis seruare ritus eorum. cle. vnica. nu. 38. de Iud. & Sarra. 185
Ecclesia an videatur peccare tolerando ritus infidelium, licet eos possit prohibere. & quid in Imperatore & alijs actibus. cle. vnica. num. 43. de Iudaeis. 185
Ecclesia principaliter est facta ad celebrationem diuinorum. ibidem. nu. 75. de peniten. & remis. 224
Ecclesia parochialis potest concedi mensa religioso vel alteri dignitati, vel beneficio & cura tñc pertinet ad istum qui praesidet illi, licet per alium vicarium temporalem eam valeat exercere. cle. vnica. nu. 83. de exce. pr. cla. 204
Ecclesia concessa pleno iure institutio autorizabilis censetur concessa de consuetudine, licet de iure non. ibidem. nu. 87. 205
Ecclesia parochialis vnica dignitati aut praebeato vel alicui religioso loco non dicitur vacare per se separatim, nisi vnio esset facta quo ad temporalia tantum, quia tunc vacaret per mortem vicarij & sui instituti. ibidem. nu. 89

Ecclesia vnica quo ad temporalia institutionem & destitutionem instituti ac visitationem alteri beneficio, potest vacare per se. ibi. nu. 10
Ecclesia vnica quo ad proprietatem pleno iure et quo ad curę exercitiū non potest vacare per se, potest tamen beneficiatus exercere curam per alium. ibidem. nu. 91
Ecclesiam impetrans vbi est prioratus & vicariatus perpetuus videtur impetrasse prioratum quando sunt beneficia per se stantia. cle. vnica. nu. 94. de exce. pr. cla. 205
Ecclesia, verbum denominatur a digniori. ibidem. nu. 95
Ecclesia vacare dicitur per mortem vicarij perpetui vbi est maior praesentis ipse totius ecclesiae, posito ibi vicario temporali ad exercitiū curę, per mortem cuius uacauit exercitiū curę. ibidem. nu. 96
Ecclesia restituitur contra quamlibet praescriptionem. cle. 1. nu. 24. de rescri. in integ. 47
Ecclesia an restituatur contra tempus datum ad proponendas dilatorias fori vel solutionis. ibidem. nu. 15
Ecclesia an restituatur praescriptionem. xxx. vel. xl. annorū. ibidem. nu. 16
Ecclesia lesa per sententiam, aut contra factum, restituatur infra quadriennium, prius non. cle. 1. nu. 34. de resti. integ. 47
Ecclesia lesa per lapsum temporis, an restituatur illo elapso ad tempus elapsum. ibidem. nu. 35
Ecclesia semper est p̄sens vel absens. cle. 1. nu. 49. de restitu. in integ. 47
Ecclesia restituatur illico post lesionem intra quadriennium. cle. 1. nu. 28. de resti. in integ. 47
Ecclesia curata potest pertinere ad locum religiosum vt proprietates vel ex concessione Papali, aut ex vnione episcopali cum consensu sui capituli, aut ex praescriptione facta bona fide, cum titulo per spatium xl. annorum. ibidem. nu. 97
Ecclesiarum ecclesiasticorumq; beneficiorum dispositio ad Papam pertinet. ibidem. nu. 98
Ecclesia praescribit populum Romanum, vnde non potest uti iure dominationis. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 14. de sen. & re iudi. 88
Ecclesia non debet esse habitaculum meretricum, nec lupanar viliissimū. cle. 1. nu. 54. de celebra. missa. 170
Ecclesia militans nō iudicat de occultis. cle. volentes. nu. 101. de hereti. 192
Ecclesia habet fiscum sicut Imperium non minus priuilegiatum ipso Imperiali. cle. volentes. nu. 73. de hereti. 192
Ecclesia accipitur pro ministerijs ecclesiasticis. clem. 1. nu. 1. de eta. & quali. ordi. 32
Ecclesia parochialis & curata quando, & quomodo cognoscatur. cle. 1. nu. 48. de pr. ben. & digni. 106
Ecclesia cathedralis regularis & collegiata equiparantur in casu clem. statutum. de elec. vide eadem. cle. nu. 10. titu. eo. 228
Ecclesia regularis equaliter vnica alteri diuersae religionis, non potest per niam electionis assumere monachum ecclesie sibi vnice. cle. 1. nu. 67. de electio. 17
Ecclesia potest vni dignitati capituli de consensu episcopi & capituli. cle. si vna. §. quod si. nu. 13. de reb. eccle. non alie. 121
Ecclesia curata potest conferri non existenti in sacerdotio dum sit in legitima aetate ad sacerdotium. cle. volentes. nu. 14. de hereti. 191
Ecclesia parochialis non debet recipere quartam, alias de iure sibi debitam de reliquis ab illis qui sepeliunt tempore prohibito. cle. 1. nu. 92. de sepul. 128
Ecclesia subiecta alteri in spiritualibus non tamen in temporalibus, non dicitur de mensa illius. cle. abbates. nu. 1. de rescrip. nu. 12
Ecclesia parochialis requirit aetatem. xxx. annorum. cle. generalem. nu. 15. de eta. & quali. ordi. 35
Ecclesie parochiales dicuntur curatae tantum cura spirituali. cle. quia contigit. nu. 2. de relig. domi. 157
Ecclesie siue seculares siue regulares quo ad proprietatē possunt acquiri quocunq; titulo per religiosos eorum proprijs monasterijs, nisi titulo emptionis. cle. 1. nu. 7. de censu. 164
Ecclesie rector tenetur providere de necessarijs confugientibus ad ecclesiam. cle. 1. nu. 83. de peni. & remis. 224
Ecclesie aut beneficij dñum directum vniti mensē dignitatis alicuiusve praebete, remanet apud mensam illius beneficij cui est vnita vel vniti illa ecclesia seu beneficij. cle. vnica. nu. 100. de exce. pr. cla. 205
Ecclesie cathedrales sunt hodie reseruat. cle. in plerisque. §. nos enim. nu. 2. de elec. 27
Ecclesie parochiales eoispsunt curatae. cle. quae de ecclesijs. nu. 1. de officio vica. 36
Ecclesie seculares priuilegiatae de nō soluendis procurationibus rōne visitationis, aut de nō soluendis iuribus episcopalibus: an & qñ differant ab ecclesijs regularibus similiter priuilegiatis. cle. 1. nu. 49. de censu. 165
Eccle

Repertorium rerum memorab.

Ecclesiariū valua nō sunt violenter frangendā cōtra voluntatē cleric. vel monachorū ibidē famulantium. cle. ad nram nu. 38. de censi. 167

¶ Eligere & intronizare differunt. cle. vnica. §. secus. nu. 23. de consec. praben. 117

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.

per Papam cum munimentis. cle. vni. §. nos itaq; nu. 20. de iureiu. 76

teneatur petere licentiam. cle. vnica. §. volumus. nu. 11. de fo. cōp. 52

70. de peni. & remis. 226
Episcopus an possit dispensare contra cle. vt hi qui. de eta. & quali. vide cle. ca. S. illa vero. nu. 29. eo. ti. 34
Episcopus contra concilium an possit dispensare. ibidem nu. 30
Episcopus peccat mortaliter transgrediendo canonica statuta. cle. 1. nu. 21. de eta. & quali. ordi. 32
Episcopus peccat mortaliter pr. sciendo scienter indignum. ibid. nu. 22
Episcopus an possit cu consensu capituli aliquid perpetuo statuere in pre iudicium alicuius ecclesie no vocato defensor. & quid ad ips. & tuc an successor teneat seruare. cle. si vna. nu. 35. de reb. ecclie. no ali. 1. 20
Episcopus facit synodum in proamio. S. hoc sane. nu. 51. 51
Episcopus extra territorium potest contentiosum exercere iurisdictione in casu speciali. cle. vnica. de foro compe. cle. ca. nu. 16. eo. tit. 51
Episcopus an de consensu exempti in loco exempto possit exercere iurisdictionem. ibidem. nu. 17
Episcopus in aliena diocesi an possit vti pontificalibus. ibidem. num. 18
Episcopus an possit alicui dare licentiam vtendi pontificalibus in aliena diocesi. ibidem. nu. 19
Episcopi & clerici possunt eorum baiulis precipere de armis gerendis si ne meti irregularitatis. cle. volentes. nu. 125. de here. 192
Episcopus in casu cle. vnica. de foro compe. non potest in aliena diocesi iurisdictionem exercere. si illam intra diocesim suam. sed de deuoluto ad eius capitulum pr. exte. negligenti. siue. & quid in alijs superioribus. & inferioribus. cle. si de beneficio. nu. 25. de praben. & digni. 112
Episcopus transgressor canonum qn ex transgressione incidit in crimen schismatis. an possit deponi. cle. 1. nu. 58. & de eta. & quali. ordi. 33
Episcopus an propter negligentiam aut dolum possit deponi. ibi. num. 59
Episcopus an possit inquirere quo titulo beneficiati teneant beneficia. & quid de iam collatis. ibidem. nu. 60
Episcopus an possit prescribere ius conferendi solus beneficia. cle. si vna. nu. 18. de reb. ecclie. non alie. 100
Episcopus an possit prescribere ius alienandi solus perpetuo ecclesias vel ecclesiarum bona. ibidem nu. 19
Episcopus dicitur post consecratione. ante electus. cle. in plevi. q. 1. §. quod si. nu. 1. de elec. 27
Episcopus an possit dispensare super etate ordinandorum. & descripta in cle. generalis. de eta. & quali. cle. ca. nu. 32. eo. tit. 35
Episcopus confirmans scienter indignum priuatur iure suo. & ad quem deuoluatur. cle. si de beneficio. nu. 40. de praben. & digni. 112
Episcopus habet iurisdictionem contra exemptum sepelientem excoicatum publice & nominatim interdicitur. cle. 1. nu. 12. de sepul. 117
Episcopus an possit contra exemptum sepelientem publice excommunicatum iurisdictionem eius exercere in loco exempto. ibidem nu. 23
Eps est caput. & capitulum mēbrū. cle. si de beneficio. nu. 2. de pb. & di. 1. 12
Episcopus est in ecclesia & ecclesia in episcopo. ibidem nu. 3
Eps aut alius pr. elatus potest licentiarē Mendicantes vt cōcurrant secū in pr. dicatione nā in diebus ceptis. cle. dudū. §. ad honorē. de sep. 130
Episcopus dicitur curatus. cle. dudum. §. verum. nu. 2. de sepul. 135
Episcopus dicitur pastor. ibidem nu. 3
Episcopus non potest reservare sibi absolutionem aliquorū casuum & eā interdicerē Mendicantibus religiosis licentiatis a iure vel homine si per audiendis confessionibus. ibidem nu. 8. 134
Episcopus ter requisitus ad dandam licentiam religiosis ad audiendas confessiones & tacens. habetur pro recusante. & tunc ex dispositione iuris licentia habetur pro obtenta. Et an sufficiat vna requisitio debite facta. cle. dudum. §. si vero. nu. 10. de sepul. 133
Episcopus potest sibi reservare absolutionem aliquorū casuum. & absolutionem nullis casibus interdicerē curatis. cle. dudum. §. huiusmodi nu. 6. de sepul. 133
Episcopus reservans sibi absolutionem aliquorū casuum & eā interdicerē curato. nihilominus Mendicantes religiosis ad audiendas confessiones a iure vel ab hōe poterunt absoluerē a pr. dicitis casibus. ibi. nu. 7
Episcopus recusans dare licentiam religiosis electis ab officarijs eorū ad audiendas confessiones. sine causa. contemnitur. & licentia ipsi iuris dispositione conceditur. cle. dudum. §. si vero. nu. 1. de sepul. 133
Eps an valeat refutare religiofos sibi presentatos semel. an bis. ter & subrogatos in locū illorū necne. cle. dudum. §. qd si. nu. 15. de sepul. 133
Episcopus an possit refutare nō tantū semel presentationem religioforū ad audiendas confessiones. sed etiam subrogandorum in locū refutatorum cum eligentes sint saltem in culpa. ibidem nu. 16
Episcopus an possit ordinare. q quid valeat duo beneficia simplicia tenere. vnum in titulū. aliud in cōmendā. cle. 1. nu. 24. de praben. & di. 105
Episcopus an valeat dispensare q quis valeat retinere duo beneficia simplicia in titulū. ibidem. nu. 25

Episcopus

Episcopus potest emendare ecclesiam parochialem per sex menses ibi. nu. 26
Episcopus an possit dispensare ad duo beneficia curata. ibi nu. 27. 106
Episcopus potest esse in etate triginta annorū. & in accessorie an etate. xl. annorū Inquisitor Fidei potest esse. cle. volentes. nu. 12. de here. 119
Episcopus an possit cogi in vacatione pronuntiationis ad collationē fiendam beneficiorū sic vacantium. cle. vni. nu. 57. de rerum permu. 123
Episcopus redditur ratione ab executorē testamenti religiofos: quid de super-existentibus teneatur facere. cle. vnica. nu. 49. de testa. 125
Episcopus videtur magis delinquere altero in eadē specie delicti. an maiori pōna debeat puniri. cle. volentes. nu. 46. de here. 191
Episcopus non potest sine Inquisitore facere aliquā contra hereticum. ne que conuerso. cle. 1. nu. 63. de here. 187
Episcopus procedens contra hereticum sufficit q requisierit Inquisitorē Fidei semel ad procedendum circa ea ad quā solus non potest procedere. & illa vnica requisitioe facta elapsa dilatione poterit solus procedere. & idem conuerso. ibidem nu. 64
Episcopus volens procedere contra hereticū tenetur requirere Inquisitorē ad procedendum. secus ad aliquos actus si reperiri commode valeat. alias non tenetur. ibidem nu. 65
Episcopus est verus pastor omnium & perpetuus. nec potest inde remoueri sine causa maxima. cle. volentes. nu. 2. de here. 191
Episcopus aut alij imponentes metu aut negligentia labem heresis cōtra aliquem. nō puniuntur pōna de qua in cle. 1. de here. tunc si fraudulenter & malitiosē imponerent. cle. ca. nu. 161. eo. ti. 189
Episcopus imponens labem heresis alicui fraudulenter & malitiosē incurrit pōnam suspensionis. cle. 1. nu. 164. de here. 189
Eps custodens duos debet apponere in custodiendis carceribus hereticorū data negligentia Inquisitoris. & conuerso. cle. 1. nu. 91. de here. 188
Episcopus an possit dispensare cum monacho inhabilitato ab beneficia ex eo quia interfuit venationi. cle. 1. §. si quis. nu. 24. de sta. mo. 150
Episcopus an valeat procedere contra clericos exemptos sine diocesis. cle. 1. nu. 29. de vita & hone. cle. 102
Episcopus exponens pro gradu doctōratus assumēdo vltra summā contentiā in cle. 2. de magistris. incurrit suspensionē. cle. ca. nu. 47. eo. ti. 103
Episcopus nō gaudet beneficio aut privilegio episcopali nec eius familiaris ubi est hereticus. schismaticus. vel excommunicatus. cle. dignum. nu. me. 31. de celebra. missa. 172
Episcopus in inquisitione fienda contra hereticū potest alium substiti vere & idem de Inquisitore Fidei. cle. 1. nu. 107. de here. 188
Episcopus est sanctissimus. cle. 1. nu. 80. de peni. 215
Episcopus fungitur legatione Christi. ibidem nu. 81
Eps frater Romani Pontificis. quia epos vocat fratres. ibidem nu. 82
Episcopus dicitur pater spiritualis. ibidem nu. 83
Episcopus cum capitulo an possit statuere q pr. bēda expetata habeat ordinem annexum in pr. iudicium expectantium etiam pr. bēda vacante. & vtrum tale statutum valeat. saltem post mortem spectantis. cle. si vna. §. quod si. nu. 25. de reb. ecclie. non alie. 121
Episcopus contra hereticum potest procedere solus post dilationem octo dierū elapsam computandam a tpe requisitionis facte per episcopum erga Inquisitorē Fidei. & idem conuerso. cle. 1. nu. 54. de here. 187
Eps nō potest procedere solus contra hereticū pr. exte. interpellationis facte Inquisitori Fidei. nisi et dilatio octo dierū fuerit elapsa. ibi. nu. 55
Eps potest dispensare cum priuibus tam secularibus q regularibus. vt recepto subdiaconatu. non teneatur facere se promoueri ad alios ordines sacros per septemniū ex cō. nisi priores sint excepti. & tuc Papa. aut eius legatus. aut ordinarius ad requisitionē exceptorū. Quid de abbatibus. an valeant dispensare. cle. 1. §. ceterū. nu. 43. de sta. mo. 152
Eps ex officio potest in monasterio ponere magistrū ad instruendum monachos redditibus sufficientibus existentibus. licet recusauerit. dummodo abbas non esset exemptus. cle. 1. §. sane. nu. 36. de statu mo. 153
Episcopi & alij pr. elati ita debent procuraciones pr. exte. visitationis exigere. q non videantur grauare ecclesias. & sic inspecta qualitate locorum que visitant. cle. ad nostrum. nu. 29. de censu. 166
Episcopus debet visitare sine exactioe procuracionis data paupertate ecclesie. alias secundum qualitatem loci potest exigere. ibidem nu. 31
Eps consecrando potest exigere procuraciones secundū facultates ecclesie. nec debet deducere q in domo sua necessaria exposuisset. ibi. nu. 32
Episcopus expulsus volens in aliena diocesi exercere iurisdictionē. non solum tenetur petere licentiam. sed etiam tenetur facere diligentiam obtinendi eam. cle. vnica. §. volumus. nu. 22. de foro compe. 53
Episcopus expulsus inique procedendo quem habeat superiorem ad cognoscendum de illis. ibidem nu. 23
Episcopus delinquens in aliena diocesi habetur pro extraneo. & ab illo diocetano potest puniri. ibidem nu. 24

Episcopus

Repertorium rerum memorabilium

Episcopus ad habere sicut sine bursum fisci. cle. 1. nu. 96. de hereti. 188
Episcopus cui iurare tenet non tenet sacrosancta euangelia tangere: sed
sufficit, qd sint in presentia eorum. cle. 1. nu. 113. de hereti. 188
Episcopus in sua diocesi potest quem iudicare hereticum. cle. ad nostram.
nu. 106. de hereti. 195
Episcopus non potest legatum relictum ad certum pium usum conuere ad
aliu usum: secus de Papa. cle. quia contingit. nu. 17. de relig. do. 158
Episcopus tenetur dicere horas canonicas, & hortatur dicere, aut audi-
re missam. cle. 1. nu. 27. de cele. missa. 170
Episcopus prioratus aut alia beneficia regularia vniere potest ratione in-
copetentis cum consensu abbatis: nec requiritur consensus capituli.
cle. 1. §. ad hoc. nu. 1. de statu mo. 151
Episcopus potest vniere beneficia regularia pp insufficientiam p duobus cu consensu
abbatis, et sine consensu capituli. cle. 1. §. ad hoc. nu. 20. de sta. mo. 151
Episcopus consecratus licet renuntiet, aut priuetur suo episcopatu, rema-
net tamen episcopus. cle. 1. nu. 8. de penis. 213
Episcopus non potest sedere nisi in loco mansionis. cle. vnica. §. eisdem. nu.
me. 20. de foro compe. 52
Episcopus non expulsus inter subditos, regulariter non potest cognosce-
re extra diocesim. clem. vnica. §. eisdem. nu. 4. de foro compe. 52
Episcopus non expulsus inter subditos an possit cognoscere extra territo-
rium, illis consentientibus. ibidem nu. 5
Episcopus potest laicos habere subditos. ibidem nu. 6
Episcopus expulsus an in aliena possit diocesi cognoscere inter non sub-
ditos prorogantes iurisdictionem. ibidem nu. 7
Episcopus expulsus an in aliena diocesi possit cognoscere inter subdi-
ctum & non subditum, etiam consentientem. ibidem nu. 8
Episcopus de mensa episcopali non potest aliquid dare mensae capituli e-
genti, qm daret perpetuo. cle. 1. §. vna. nu. 16. de reb. ecclie. no alie. 1. 21
Episcopus sine capitulo an possit dare quinquagesimam partem fructuum
pjs locis. ibidem nu. 18
Episcopus cum consensu capituli an possit ecclesiam secularem facere re-
ligiosam non vocatis clericis illius ecclesie. ibidem nu. 19
Episcopus an possit ecclesiam collegiatam secularem facere regularem
cum consensu capituli sui consensu collegie. ibidem nu. 20
Episcopus est in ecclesia. cle. 1. nu. 48. de priuile. 214
Episcopus offendens priuilegium oibus beneficiis quae obtinet in ecclesia, & reuer-
tuntur ad ecclesiam offensam, ad quam promissio notitiam pertinere, & si
illa obtineret ex collatione Apostolica, sine legatum. Idem in beneficiis,
qua in alijs ecclesijs obtineret eiusdem diocesis. ibidem nu. 49
Episcopus non debet comedere carnes inter claustra religiosorum, sicut
nec religiosi. cle. ad nostrum. nu. 74. de censu. 167
Episcopus non debet pbare obseruantias laudabiles religiosorum. ibi. nu. 75
Episcopus intra claustra monachorum potest comedere carnes ratione in-
firmitatis adinstar monachorum. ibidem nu. 76
Episcopus est alimentandus in domibus proprijs illorum qui visitantur
& in domibus ecclesiasticis, & aptis, & non incongruis. ibidem nu. 79
Episcopus potest charitativum subsidium exigere dum tamen moderatum, & non
excessivum ab religiosi. cle. vnica. nu. 43. de exce. pra. la. 204
Episcopus potest charitativum subsidium consequi a religiosi et exemptis
dummodo non excessivum ratione consecrationis ecclesie vel altarij,
vel ratione reconciliationis propter pollutionem. ibidem nu. 44
Episcopus concedendo pleno iure aliquam ecclesiam parochialem alicui loco reli-
gioso, tamen nihilominus remanet sibi subiecta circa ea, qd cura aiaru con-
cernunt, & quo ad cathedralicam, visitationem, correctionem, & ptectionem
capellano: tamen sine ea legitima non potest phibere ne ibidem celebret, aut
ecclesiastica sacra parochianis ministret. cle. vni. nu. 36. de exce. pra. la. 204
Episcopus corrigere debet subditos per aliu, nec manus in illis proprias
apponere debet, sed secus est de alijs praelatis secularibus & regula-
ribus. cle. vnica. nu. 15. de exce. pra. la. 203
Episcopus potest detrabere quartam de legato relicto Fratribus tertij or-
dinis Sancti Francisci, sicut de relicto ecclesijs aut alijs personis ei
subditis. cle. cum ex eo. nu. 44. de sen. excom. 233
Episcopus audiendo missam a male ordinato, vel recipiat pcuracionem scienter a
male instituto, tamen pro hoc cum illis non censetur dispensare super ordi-
natione aut institutione. cle. si summus. nu. 51. de sen. excom. 235
Episcopus scienter ordinando indignum, non videtur illum habilitasse per
dispensationem. ibidem nu. 53
Episcopus cognoscere contra eius expulsores in loco distante vltra duas
diectas a fine diocesis, vtrum alij subditi possint ibi conueniri. cle. vnica.
§. eisdem. nu. 16. de foro compe. 52
Episcopus in procedendo iuris expulsores, quem modum teneatur seruare
de necessitate in procedendo. cle. vnica. nu. 65. de foro compe. 52
Episcopus si expulsores se possit citare in loco domicilij, licet per aliu ibi

non possit, an ideo alibi possit citare. cle. vnica. nu. 56. de foro compe. 52
Episcopus non potest imponere ecclesijs parochialibus nouum censum quo
ad se. Quid quo ad alios. cle. vnica. nu. 51. de exce. pra. la. 204
Episcopus an habeat intentionem eius fundatam de iure communi su-
per bonis locorum piorum ad certum usum deputatis. cle. per literas.
nu. 44. de preben. & digni. 108
Episcopus an possit admonere rectorem ecclesie parochialis, vt infra an-
num a tempore pacifice possessionis habeat se promouere. cle. vnica.
nu. 47. de offi. vica. 36
Episcopus per septennium potest ratione studij dispensare cum vicarijs
perpetuis ad non promotionem. ibidem nu. 48
Episcopus non potest dispensare cum rectore super atate. ibidem nu. 49. 37
Episcopus non potest dispensare super atate cu vicario perpetuo. ibi. num. 50
Episcopus an possit creare locum tenentes ad eos mittendos per dioceses.
cle. 1. nu. 35. de regu. 143
Episcopi ipsius ad capitulum sede vacante procedit argumentum, cu suo
cedat loco illius. cle. volentes. nu. 43. de hereticis. 191
Episcopo grauato capitulum non censetur grauatum. cle. si de beneficio.
nu. 11. de preben. & digni. 112
Episcopo aut alio capite suspensio, collatio beneficioru deuoluunt ad aliu qd ad capi-
tulum: secus in casu negligentiae. cle. 1. §. si quis. nu. 4. de sta. mo. 149
Episcopus suspensus quia alicui malitiose fraudulenter labem heresis
imposuerat, superior potest absoluerneq; adire tenetur Papam. cle.
1. nu. 168. de hereticis. 189
Episcopi prohibentur communiter ne faciant prohibita sub pena indigna-
tionis Dei & sedis Apostolicae. cle. ad nostrum. nu. 95. de censu. 169
Episcopi tenentes canes, aut aues ad venandum, an puniantur pena de
qua cle. ij. de censibus. ibidem nu. 98
Episcopi est principaliter regere populum suae diocesis. cle. dudum. §. ad
honorem. nu. 61. de sepul. 131
Episcopi appellacione includitur ecclesia. clem. attendentes. §. hoc igitur.
de sta. mo. 154
Episcopi in pontificalibus vt possunt calciamentis ornatis. cle. atenden-
tes. §. hoc igitur. nu. 25. de sta. mo. 154
Episcopo an dicantur esse subiecta omnia loca pia tam regularia quam
secularia. cle. quia contingit. nu. 74. de relig. domi. 158
Episcopi officium maxime est vt in idonei non praesententur in ecclesijs.
cle. 1. nu. 16. de ata. & quali. 32
Episcopo agentem contra aliquem sup priuando illo a beneficio, an lite penden-
te possit illud conferre. cle. cum lite pen. nu. 72. vt lite penden. 91
Episcopus qui renuntiat dignitati potest exercere aliqua que sunt chara-
cteris. cle. in plerisq; §. quod si. nu. 15. de elec. 27
Episcopo expulso volenti exercere iurisdictionem in alia diocesi, si ibi
non reperiat episcopum neq; officialem ad petendam licentiam, quo re-
medio succurratur. cle. vnica. §. volumus. nu. 16. de foro compe. 53
Episcopi depositio an valeat non propositis coram eo sacrosanctis scriptu-
ris, licet non cogatur iurare. cle. testibus. nu. 62. de testi. 71
Episcopi conuicini episcopi expulsi, an teneantur denunciare per proprias
dioceses sententias latas ab episcopo expulsi contra expulsores aut
alios subditos. cle. vnica. §. eorundem. nu. 1. de foro compe. 54
Episcopi sacrificij maius Deo nescirent offerre, qd coepescere debucchan-
tes in perniciem eius, & alioru. cle. vnica. nu. 22. de offi. iudi. ordi. 39
Episcopi vocantur singuli in partem sollicitudinis in honorem Dei. cle. 1.
nu. 26. vt lite penden. 58
Episcopo recipiente possessionem episcopatus per procuratorem, an ibi
priori beneficio episcopi dicantur vacare, vel in loco constituentis te-
pus ademptionis possessionis. cle. 1. nu. 69. vt lite pen. 59
Episcopi diuites non coguntur vefci cibis pauperum, sicut religiosi, qui
ouerunt paupertatem. cle. ad nostrum. nu. 11. de censu. 196
Episcopi an sit permittum procedere contra exemptos notorie abuten-
tes priuilegio. cle. vnica. nu. 59. de offi. iudi. ordi. 39
Episcopi an sit permittum procedere contra delegatos procedentes con-
tra tenorem. c. statutum. de rescrip. in sexto. ibidem nu. 60
Episcopi an sit permittum procedere contra mendicantes retinentes v-
tra legitimam portionem. ibidem nu. 61
Episcopo requirente Inquisitorem Fidei super procedendo contra here-
ticu, in quo loco pfectus tunc debeat agitari. cle. 1. nu. 69. de here. 187
Episcopo & Inquisitore contradicentibus contra hereticum consulendus
est Papa. ibidem nu. 71. 188
Episcopus requirens inquisitorem ad pcedendū h hereticum, post requisitio-
nem non potest variare, si requisitus adhuc non expr essit eius consensum:
& quid si opiniones eorū sint discordantes: & idē econuerso. ibi. nu. 72
Episcopus consentiendo, qd Inquisitor procedat contra suspectum de here-
si, non vt committere in illi vices suas, nec econuerso. ibidem nu. 73
Episcopus

Sup. commen. Bonifa de Vitalinijs in Clem.

Episcopus an teneat denuntiare sententias latas a conuicino episcopo non notorie iniustas.
& qd de notorie iniustis. cle. vnica. §. eorundem. nu. 12. de foro cop. 54
Episcopus vicinus alterius an sine requisitione possit exequi sententias
latas a conuicino episcopo. ibidem nu. 18
Episcopus vicinus alterius in sententia executione lata per vicinum, an
possit assumere partes iudicis: an possit recusari tanquam suspectus:
an ab eo sit appellandum, & coram eo: an exceptio falsitatis possit op-
poni illis sententias. ibidem nu. 14
Episcopatui prouisiones in curia sunt de consensu Cardinaliu de honestate
vni, non de necessitate: nā aliter facte tenent. cle. dudum. nu. 6. de sep. 128
Episcopatum desiderans an peccet mortaliter. cle. plerisq; §. sane. nu. 8.
de elec. 27
Episcopatus optantes ferē peccant omnes mortaliter. ibidem nu. 9
Episcopatus est ordo officialis non sacramentalis. ibidem nu. 10
Episcopatus litigiosus non vacat per affectuionem secundi curati pacifi-
ci. cle. gratia. nu. 48. de rescrip. 15
Episcopalis dignitas liberat mendicantem ab eius ordine. cle. 1. nu. 83.
de regulari. 144
Episcopus renuntians episcopatu, nihilominus remanet consecratus. ibi. nu. 84
Episcopalis dignitas an sit ordinis, an honoris. cle. in plerisq; §. quod si.
nu. 3. de elec. 27
Episcopalia iura non includunt procuracionem praetextu visitationis ar-
chiepiscopo debitam. cle. 1. nu. 165. de censu. 165
Episcopalia onera adire astrictus compositione aut consuetudine, non
teneantur ad onera archiepiscopalia, nec ad alia onera legatis Aposto-
licis praestanda. ibidem nu. 62
Equitas praefenda est rigori, quando est scripta, vel quando sic supe-
riori placeret. cle. 1. nu. 85. de penis. 215
Equitas est temperata iustitia. cle. quis rigor. nu. 9. de appell. 191
Equitas suadet vt criminosi puniantur. cle. vni. nu. 7. de offi. iudi. ordi. 38
Equalitas an seruari debeat in iudicijs. cle. 1. nu. 9. de rescrip. 67
Equitas simulata duplex est iniquitas. cle. ad nostram. nu. 100. de here-
ticis. 195
Quid ex equipollentibus fiat, non refert, nisi forma & modus debeant ser-
uari. cle. ad nostrum. nu. 80. de censu. 176
Equalitas in iudicijs an debeat seruari inter actorem & reum. cle. 1. nu.
me. 3. de testi. 68
Non refert quid ex equipollentibus fiat. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 13. de
iureiuran. 77
Equalitas debet obseruari ab autore iuris. cle. dudum. §. nos etenim. nu.
1. de sepul. 136
Equitas rigori venit praefenda. cle. plures. nu. 10. de iurepa. 162
Equitas an praeferatur rigori. cle. 1. nu. 28. de iudicijs. 48
Eremita, s. leprosarum, & alij praesidentes pjs locis, an dicantur gaudere
priuilegio clericali. cle. per literas. nu. 50. de preben. & digni. 108
Eremita an debeat gaudere priuilegio clericali. cle. per literas. nu. 42.
de preben. & digni. 108
Eremita gaudent priuilegijs. cle. dudum. de sepul. ex prorogacione cle-
ricis quinti. cle. ea. §. nos etenim. nu. 17. eo. tit. 137
Eremitarum ordo non est approbatus per ecclesiam, eremita tamen ipsi
gaudent priuilegio clericali. cle. cum ex eo. nu. 35. de sen. exco. 233
Error commissus, ut quia Indictio non concordat cum annis Domini, an
vitiat instrumentum. in proemio. §. datum. nu. 20. 11
Error in omitendo bullarum, an possit probari testibus. cle. per literas.
nu. 36. de preben. & digni. 108
Eremiticus sine lege loqui. cle. offendentes. §. si qui vero. nu. 7. de sta-
tu mona. 155
Aestimatio, seu taxatio, aut solutio fienda secundum monetam alicuius
loci, intelligitur secundum monetam vsualem, aut cursalem.
cle. si beneficiorum. nu. 16. de decimis. 141
Eius panis & vini magis nocet corpori, quam eius panis & aque. cle.
1. nu. 40. de hereti. 187
Et, copulatiua ponitur inter diuersa. in proemio. §. quoniam. nume-
ro. 12. 5
Aetas scientia, & mors, in beneficialibus, an requirantur actu. cle.
1. nu. 55. de eta. & quali. ordi. 33
Aetas pupillaris est tenera, quare iura sapientium illa non potest tra-
dere cle. eos qui. nu. 5. de regu. 145
Aetas. xx. annorum dicitur legitima etas quo ad impetrandam a Prin-
cipate veniam. cle. 1. §. ceterum. nu. 16. de sta. mo. 152
Aetatis inchoatio descripta in cle. generalem. de eta. & quali. sufficit,
& non requiritur perfectio. vide ea. cle. nu. 19. eo. tit. 35
Etiam, dictio implicatiua est. clem. vnica. §. eisdem. num. 1. de foro
compe. 52

Et si, dictio exponi potest pro Quamuis. cle. & si principalis. nu. 1. de re-
scriptis. 13
Euangelium erat patefendum in locis publicis, & priuatis. cle. 1. nu.
4. de baptismo. 174
Eucharistia unde dicatur. cle. 1. nu. 11. de priuile. 108
Eucharistiae sacramentum praestandum est damnato. cle. 1. nu. 23. de pe-
ni. & remis. 222
Eucharistiae sacramentum licite administratur damnatis ad mortem, sed
executio debet differri illi die, si tamen non differatur, non refert. cle.
1. nu. 28. de peniten. & re. 223
Eucharistiae sacramentum est cibus animae & non corporis. ibi. nu. 29
Eucharistiae sacramentum non est concedendum statim morituro non pra-
cedentibus signis contritionis. ibidem nu. 39
Eucharistiae assumptio quantumcunque deuota, non liberat condemnatum
a pena imposita per iudicem praetextu criminis. ibidem nu. 31
Eucharistiae sacramentum est maius sacramentum quocunque alio. ibi.
num. 33
Euentus litis dubius est. cle. dispendiosam. nu. 18. de iudicijs. 49
Ex, denotat causam propinquam immediatam. cle. 1. nu. 32. de eta. &
quali. ordi. 33
Ex, dictio denotat causam propinquam. cle. pastoralis. §. sane. nu. 10. de
sen. & re iudi. 86
Exactores laici a personis Ecclesiasticis exactores aliquas, incurrunt
excommunicationem monitione praemissa, & bannuntur ex dispo-
sitione legali. cle. vnica. nu. 27. de immu. ecclie. 178
Exactores laici a personis ecclesiasticis si moniti etiam per Imperatorem,
non desisterint a praedictis exactiōibus, excommunicationis penam
incurrunt. ibidem nu. 28
Exactores laici a personis ecclesiasticis, vt incurrant excoicationem, debent
admoneri trina admonitione, aut vnica & peremptoria. ibi. num. 29
Exactores laici a personis ecclesiasticis qua pena debent puniri. cle. vni-
ca. nu. 22. de immu. ecclie. 178
Exactorem a clericis maxima est audacia & temeritas. cle. praesenti. nu.
23. de censu. 168
Examinatum per viam agendi & repulsum sententialiter, an valeat
examinari amplius per viam excipiendi: & quid si primo summario &
postea examine plenarie. cle. cu a repulsione. nu. 58. de appell. 101
Examinatum per viam excipiendi et repulsum, si ab illa sententia non
fuerit appellatum, an via excipiendi valeat amplius examinari. ibi.
num. 59
Examinatio personae requirit discussionem & inquisitionem fiendam super
uita, & moribus. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 34. de iureiuran. 75
Exceptio spoliationis cum sit dilatoria, debet proponi ante litem con-
testatam super petitorio. cle. vnica. numero. 66. de causa pos. & pro-
prie. 56
Exceptio spoliationis an possit per modum mutuae petitionis proponi post
litem contestatam super petitorio. ibidem nu. 67
Exceptio, Dolo petis, quod de proximo restitutus es: an habeat locum
contra petentem restitutionem spoliationis. cle. vnica. nu. 65. de causa
pos. & proprie. 55
Exceptio exceptionis an sit danda. cle. constitutionem. §. in super. nu. 25
de elec. 25
Exceptio contra electum, contra personas eligentium, formamve electio-
nis Papae, aut actus illius, non admittitur. cle. ne Romani. §. ceterum
nu. 9. de elec. 19
Excipiens non tantum consideratur quantum consideratur quod excipi-
tur. cle. 1. nu. 20. de test. 98
Exceptio dilatoria an possit post terminum opponi. cle. constitutionem §.
ceterum. nu. 43. de elec. 24
Exceptio peremptoria an possit probari post terminum, & post renun-
tiationem & conclusionem factam, licet denuo peruenerit ad notitiam
opponentis. ibidem nu. 44
Exceptio in casu cle. constitutionem. de elec. & crimina peruenerint de
nouo ad notitiam opponentis, non habet locum. cle. ea. §. ceterum. nu.
8. eo. tit. 23
Exceptio & crimina non fuerunt legitime specificata in casu. cle. constitu-
tionem per opponentem, est peremptoria. ibidem nu. 9
Exceptio patii de non agendo est peremptoria. ibidem nu. 10
Exceptio criminis contra testes an debeat fieri cum specificatione circum-
stantiarum. cle. constitutionem §. ceterum. nu. 33. de elec. 24
Executio obligationis filijsfamilias ratione alicuius contractus, deservit
in tempus quo aliquid habet. clem. pastoralis. §. nos tam. nu. 22. de
sen. & re iudi. 88
Executio contra absentem lata in criminalibus, an sit differenda donec ha-
beatur

Repertorium rerum memorab.

beatior eius presentia. ibidem nu. 23
 Exceptio excommunicationis quatuorplex proponi valeat. clem. unica. nu. 3. de exceptio. 81
 Exceptio excommunicationis an valeat proponi elapso termino assignato per iudicem ad eum proponendum, cum proponitur ad obtinendum triumphum. ibidem nu. 33
 Exceptio excommunicationis non obstat reo, cum habeat se defendere. cle. vnica. nu. 76. de excep. 81
 Exceptio afficiens literas & gratiam, an possit opponi ad processum, & iuxta merita cause. cle. vnica. nu. 63. de excep. 81
 Exceptio afficiens literas non gratiam, an debeat proponi ante litem contestatam. ibidem nu. 64
 Exceptio excommunicationis contra actorem in prima instantia per reum non potest opponi in articulo appellationis ab interlocutoria a reo in terpostio. cle. vnica. nu. 78. de excep. 81
 Exceptio excommunicationis non potest a reo opponi contra actorem appellantem a gravamine pendente illo articulo appellationis. ibidem nu. 79
 Exceptio excommunicationis repellit procuratorem actoris appellantis a prosecutione appellationis. ibidem nu. 80
 Exceptio excommunicationis potest opponi etiam post sententiam, etiam in executione sententiae. cle. vnica. nu. 5. de excep. 80
 Exceptio excommunicationis dicitur anormalis. ibidem nu. 6
 Exceptio excommunicationis potest opponi & dilatori & peremptorie. ibi. nu. 7
 Exceptio excommunicationis potest opponi quo ad suspendendum iudicium tam contra actorem, quam contra iudicem, & procuratorem ibidem nu. 8
 Exceptio falsitatis an possit opponi post peremptorium. cle. vnica. nu. 53. de excep. 81
 Exceptio excommunicationis post terminum assignatum ad eam proponendam, an valeat de nouo proponi ubi tendit ad infringendum processum. Et quid quando proponeretur ad differendum processum. cle. vnica. nu. 35. de excep. 81
 Exceptio quare dicatur. super rubrica. de exceptionibus. nu. 1. 79
 Exceptio excommunicationis potest opponi etiam post renuntiationem, & conclusionem in causa, & etiam post terminum peremptorium assignatum. cle. vnica. nu. 1. de exceptio. 80
 Exceptio excommunicationis maioris in quibus casibus possit proponi. cle. vnica. nu. 14. de excep. 80
 Exceptio excommunicationis quando debeat proponi. ibidem nu. 15
 Excipiens scripturam non esse publicam vel scriptam manu subscripti in ea, an teneatur illa probare. cle. vnica. nu. 5. de excep. 81
 Exceptio excommunicationis probata, si sententia super ea declarando eam non obstat, si non appellatur, amplius non poterit opponi. cle. vnica. nu. 87. de excep. 82
 Exceptio falsitatis non potest opponi post tempus peremptorium ad eam proponendam assignatum. ibidem nu. 88
 Exceptio falsitatis an post terminum peremptorie assignatum valeat opponi per eum ad eius defensionem. ibidem nu. 89
 Exceptio doli est personalis ex parte eius, qui dolum commisit: ex parte vero eius, cui est dolum commissus, est in rem. cle. vnica. §. dudum. nu. 41. de iure iuran. 75
 Exceptio aliqua an possit opponi contra sequestrationem fiendam de beneficio occasione sententia lata contra possessorem in curia. cle. vnica. §. non obstante. nu. 5. de sequestra. pos. & fru. 64
 Exceptio divisionis an possit opponi post sententiam a condemnato insolidum. ibidem nu. 6
 Exceptio cedendarum actionum an possit opponi post sententiam. ibi. nu. 7
 Exceptio trium sententiarum si petatur iure actionis, petatur iure actionis, que vocatur in factum. cle. 1. nu. 57. de sen. & re iudi. 84
 Exceptio rei iudicatae et transactionis debet proponi post litem contestatam ad triumphum obtinendum. cle. vnica. nu. 18. de excep. 80
 Exceptio excommunicationis quando sit proponenda ad infringendum processum. ibidem nu. 19
 Exceptio procuratoris potest opponi in qualibet parte litis. ibidem nu. 20
 Exceptio excommunicationis cum est proponenda contra iudicem, quando sit proponenda ibidem nu. 22. 81
 Exceptio excommunicationis quae debeat proponi ad differendam litē. ibi. nu. 21
 Exceptio excommunicationis cui est proponenda contra actorem aut eius procuratorem, quando debeat opponi in prima instantia. ibi. nu. 23
 Exceptio excommunicationis si opponatur contra actorem aut procuratorem in secunda instantia, quando debeat proponi. ibi. nu. 24
 Exceptiones que valeant proponi post sententiam. cle. 1. nu. 1. de sen. & re iudi. 83
 Exceptio iurij litigiosi competit contra eminentem rem litigiosam, & agentem. cle. cum lite pen. nu. 80. de lite pen. 61

Exceptio nullitatis potest repelli tam a victore quam ex officio iudicis, quando opponeretur contra tres sententias conformiter latis ante eorum executionem. cle. 1. nu. 5. de sen. & re iudi. 84
 Exceptio nullitatis opposita contra tres sententias vel aliquam earum conformiter latis, si repellatur ante executionem a victore, cessat officium iudicis in ea repellenda. ibidem nu. 84
 Excusari magis debeat qui omittit expressionem criminis, quam qui omittit qualitatem criminis a iure requisitam. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 22. de elec. 23
 Exceptio excommunicationis an valeat opponi contra actorem appellantem ex secunda sententia contra eum lata. cle. vnica. nu. 72. de excep. 81
 Exceptio excommunicationis potest contra actorem excommunicatum in qualibet parte iudicij in prima instantia, non in articulo appellationis. ibidem nu. 73
 Exceptio recusationis quae potest opponi respectu singularis administratoris, potest opponi contra superiorem. cle. 1. nu. 42. de rescrip. 12
 Exceptio non semper remanet limitatiue, sed declaratiue aliquoties. cle. 1. nu. 57. de elec. 17
 Exceptio excommunicationis an possit opponi per reum contra actorem excommunicatum, licet permiserit eam non opponere & iurauerit tempore contractus. Et quid si iuravit post contractum. cle. vnica. nu. 103. de excep. 81
 Exceptio aliqua non potest opponi contra Papam, nisi de heresi. clem. ne Romani. nu. 40. de elec. 18
 Exceptio solutionis non impedit iudicem quominus valeat absoluerē reum ab impetitione etiam actoris. cle. 1. nu. 95. de sen. & re iud. 85
 Exceptio peremptoria etiam per tres interlocutorias repulsa propter iuramentum vel nullitatis, an nihilominus valeat proponi in principali. cle. cum a repulsione. nu. 38. de appella. 101
 Executionem sententiae petens, an debeat probare eam rite laram. cle. cum a repulsione. nu. 47. de appella. 101
 Exceptio an repellatur propter vehementem presumptionem calumnię & quid propter probabilem. cle. cum a repulsione. nu. 52. de appella. 101
 Exceptio peremptoria repulsa per tres interlocutorias propter defectum materiae an in principali valeat amplius proponi. cle. cum a repulsione. nu. 41. de appella. 101
 Exceptio peremptoria repulsa per tres interlocutorias an possit proponi in principali, ubi non constat an propter vitium forme aut nullitatis, aut materiae fuerit repulsa. ibidem nu. 44
 Exceptio peremptoria & praeiudicialis si fuerit exclusa per unam interlocutoriam, quae transiuerit in rem iudicatam, aut appellationi fuerit renuntiatum, an valeat super principali proponi. cle. cum a repulsione. nu. 28. de appella. 101
 Exceptio peremptoria an possit opponi per eum post terminum elapsum etiam peremptorium ad eam proponendam. clem. vnica. nu. 36. de excep. 81
 Exceptio peremptoria exclusa per trinam sententiam non potest proponi in appellatione a diffinitiva, licet illam interposuerit qui obtinuit super exceptione peremptoria. cle. cum a repulsione. nu. 17. de appella. 100
 Exceptio peremptoria proposita, an iudex teneatur necessariō pronuntiare super admissione aut repulsione illius, an sufficiat illud facere per equipollens. ibidem nu. 18
 Exceptio peremptoria exclusa per sententiam unam, quae transiuerit in rem iudicatam, vel per duas, si a secunda non fuerit appellatum, vel illi fuerit renuntiatum: an demum appellatione proposita super diffinitiva, valeat iterum proponi. cle. cum a repulsione. nu. 10. de appella. 100
 Exceptio frustratoria dicitur ubicumque reprobat a iure: & ubi est praesumpta calumnia. cle. sepe. §. nos. nu. 47. de verb. sig. 240
 Exceptionibus quod procedatur commissio facta, intelligitur de friuolis. cle. sepe. §. nos. autem. nu. 64. de verb. signi. 241
 Exceptio dilatoria vel procuratoria repellitur causa commissa summarie, & de plano. cle. sepe. §. nos. autem. nu. 86. de verb. sig. 241
 Exceptio procuratoria, videlicet, Tu non potes esse procurator, vel, Causae de rato, cum de mandato tuo dubitetur: non potest opponi post iuramentum calumniae. cle. sepe. §. verum. nu. 43. de verb. signi. 243
 Exceptio nulla potest opponi electioni Papae. cle. ne Romani. §. sane. nu. 46. de elec. 18
 Exceptiones quae possunt opponi post sententiam quae transiuit in rem iudicatam, an valeant opponi post tres sententias conformiter latis ad impediendam executionem. cle. 1. nu. 9. de sen. & re iudi. 85
 Exceptio nullitatis an in iudicio valeat deduci & per modum actionis, & per modum exceptionis. cle. 1. nu. 9. de sen. & re iudi. 83
 Exceptio est proponenda coram iudice a quo, & probanda, si cum non tangat cle. appellanti. nu. 35. de appella. 97

Exceptio

Sup. commen. Bonifacij de Vitali. in Clemen.

Exceptio est proponenda coram iudice a quo, sed probanda coram superiore si iudicem tangat. ibidem nu. 36
 Exceptio subornationis est legitima ad repellendum quem a testimonio cle. testibus. nu. 11. de testibus. 70
 Exceptio excommunicationis & falsitatis, in quacumque parte litis potest opponi, non obstante quocumque termino assignato a lege, vel ab homine ad eas proponendas. cle. vnica. nu. 84. de excep. 81
 Exceptio falsitatis lata supra ea apposta in iudicio, si transiuerit in rem iudicatam, amplius non potest opponi: et quid si fuerit appellatum. ibi. nu. 82
 Exceptio excommunicationis differt in duobus casibus ab exceptione falsitatis. ibidem nu. 86
 ¶ Excessus vestium aut aliorum ornamentorum denotat flagitium aut pdigalitates, seu hypocrisim. cle. §. eis in vestib. nu. 11. de sta. mo. 147
 Excessus resistendum est. cle. 1. nu. 62. de cele. missa. 171
 ¶ Excommunicari quis non potest nisi propter culpam. cle. vnica. nu. 81. de excep. 81
 Excommunicatus procurator actoris ratione pacti inter eos iniri, non potest articulum appellationis pro ipso constituente prosequi, pendente excommunicatione. ibidem nu. 82
 Excommunicari, suspendi, interdici nemo potest sine causa rationabili. cle. vnica. nu. 26. de excessi. pr. cla. 203
 Excommunicatio lata sine causa rationabili tenet, sed venit tanquam in iusta relaxanda. ibidem nu. 27
 Excommunicatio non inferitur ab ecclesia contra singularem personam praetextu criminis, nisi constet per prius de causa. cle. 1. nu. 84. de here. 189
 Excommunicari licite potest praetextu criminis. ibidem nu. 185
 Excommunicatio equiparatur nervo humano, qui potest flecti, sed non rumpi. cle. 1. nu. 77. de sen. excom. 229
 Excommunicatio lata per Papam in modum constitutionis, absolutio spectat ad inferiorem ipso Papa. ibidem nu. 80
 Excommunicatio, interdictum, & suspensio equiparantur ad repellendum quem a testimonio ferendo. cle. vnica. nu. 92. de excep. 82
 Excommunicatio opposita in iudicio, an debeat pbari clarissimis probationibus, an sufficiat fama aut vnus testis. ibidem nu. 93
 Excommunicatio an probetur ex sola denuntiatione. ibidem nu. 94
 Excommunicatus de cuius excommunicatione constat ex processu consistoriali, repellitur etiam ex officio. ibidem nu. 95
 Excoicatio non est fienda non pmissa monitione, lata tamen tenet, illa non praemissa, sed nequit relaxanda illico. cle. 1. nu. 53. de peni. & remis. 223
 Excommunicatio quam profert Papa in die Iouis sancta contra quoslibet impediens citatos ad comparandum in sede Apostolica, an sit superflua. cle. multorum nu. 12. de peni. 216
 Excommunicatio, & anathematizatio sunt poenae ipsius Ecclesiae. cle. multorum. nu. 86. de peni. 218
 Excoicatio an incurrat imponens manus violentas in extantem in quasi possessione clericatus deferendo habitum & tonsuram, licet non clericum, siue quo ad ecclesiam militantem, siue triumphantem. ibidem nu. 88
 Excommunicatio est medicinalis per quam quis ab insolentibus facilius retrahitur. cle. 1. nu. 27. de sepulturis. 127
 Excommunicatio potest opponi contra agentem de nullitate. cle. 1. nu. 88. de sen. & re iudi. 85
 Excommunicatio sententia imponitur aliquando pro crimine occulto. cle. vnica. nu. 61. de vsuris. 200
 Excommunicationis absolutio circa Fratres Minores qui tempore interdicti admiserunt Fratres tertij ordinis ad celebrationem diuinorum, satisfactio praemissa spectare noscitur ad ordinarium auctoritate Apostolica. Et sic non derogatur exemptioni ipsorum Fratrum Minorum: satisfactio tamen est fienda arbitrio ordinarij: & satisfactio est fienda ab ipsis Fratribus delinquentibus, & non a conuentu. cle. cum ex eo. nu. 22. de sent. excom. 232
 Excoicatio sententia non cadit in conuentum ibidem nu. 24. 233
 Excommunicationis sententia non ligat post mortem proferentis: & idē de alia sententia proferendis. cle. 1. nu. 35. de sen. excom. 238
 Excoicatio sententia lata pro futuris culpis est nulla. ibidem nu. 36
 Excoicatio absolutio non potest dari ab inferiore a Papa ubi Papa referuauit sibi spūliter absolutioem, nisi in morte. secus si excoicatio nis sententia a Papa esset lata per modum constitutionis. ibidem nu. 39
 Excommunicationis sententia est poena rebellium & contumacium super rubri. de sententia excom. nu. 1. 226
 Excommunicationis sententia aliquando est mortalis vno respectu, & medicinalis alio. ibidem nu. 2
 Excommunicatio est duplex: nam alia est maior, alia minor. ibi. nu. 4.
 Excommunicationis sententia non confertur in congregationem. clem. vnica. nu. 162. de excessi. pr. cla. 206

Excoicatioem sicut incurrit imponens manus violentas in clericum, ita in mulierem religiosam. cle. multorum. nu. 49. de peni. 217
 Excommunicationis sententia ipso iure interposita requirit sententiam declaratoriam, non quo ad vincendum, sed quo ad vinculum manifestandum. ibidem nu. 54
 Excommunicationis poena non debet inferri contra vniuersitates, communitates, vel collegia. cle. vnica. nu. 25. de vsuris. 199
 Excoicatioem absolutio metu facta est nulla ipso iure. cle. multorum. nu. 92
 Excommunicationem incurrit iudex iudicando secundum statuta permissa vsuras. cle. vnica. nu. 47. de vsuris. 200
 Excommunicationis sententia ita remanebit firma pro uno obolo restante ad soluendum, sicut pro toto debito cle. presentis. nu. 39. de censu. 169
 Excommunicationis absolutio competit ordinarijs ubi specialiter Papa non referuauerit absolutioem ab illa. ibi. nu. 80
 Excommunicationis sententia per modum sententiae profertur pro praeteritis culpis & praesentibus, & non pro futuris: secus quando profertur per modum statuti. cle. 1. nu. 41. de priuile. 208
 Excommunicationis sententia lata per statuta particularia equiparatur illi quae est lata a canone vniuersali. ibidem nu. 44
 Excommunicatus a iure non est excoicandus ab homine praetextu illius causae, sed publice excommunicatus nuntiandus est ab ordinario loci, et si fuerit exceptus, licet in alijs exceptionibus non deroget. ibi. nu. 51
 Excommunicationem non incurrit inductus ad sepulturam eligendam a religioso, licet consentiat. cle. cupientes. nu. 79. de peni. 221
 Excommunicationis sententia est poena, alio tamen respectu dicitur medicinalis. cle. cupientes nu. 62. de peni. 221
 Excommunicationem incurrit qui quocumque modo restringunt liberam facultatem eligendi sepulturam, aut alias inducunt mortentem ad aliquam promissionem fiendam. Quid de inductione allestina. cle. cupientes. nu. 74. de peni. 221
 Excommunicationis sententia non imponitur contra morosum confessorem, ex quo conscientiam consistit non fecit de decimis soluendis, sed ex facto secuto moram, quia praesumpsit praedicare post & contra suspensionem. cle. cupientes. nu. 52. de peni. 220
 Excoicatioem non incurrit imponentes manus iniurias profitentibus religionem non approbatam a Papa. cle. 1. nu. 46. de relig. domi. 156
 Excommunicationem non incurrit imponentes manus contra mulieres canonicas vocatas. ibidem nu. 47
 Excoicatioem absolutio non datur nisi petenti. cle. 1. nu. 9. de peni. & remis. 222
 Excoicatioem absolutio primere noscitur ad ordinarij, ubi illius absolutio non fuit ad sedem referuata. cle. 1. §. quia verò. nu. 26. de sta. mo. 151
 Excommunicationis sententia non relaxatur satisfactioe pmissa absque absolutioe. cle. presentis. nu. 19. de censu. 168
 Excommunicationis sententia sua conditione lata, trahitur ad tps conditionis existentis. cle. pastoralis. §. nos. tam. nu. 27. de sen. & re iud. 88
 Excoicatioem absolutio semper spectare debet ad diocesarium, si spūliter illa non fuerit referuata sedi Apostolicae. cle. 1. nu. 5. de sepul. 126
 Excommunicationem an, & quando incurritur dicitur violentiam contra clericum inferendo. cle. multorum. nu. 68. de peni. 218
 Excoicatioem non incurrit qui aufugiendo a manibus iniurij, vt uelocius fugeret, tolleret et cum uolentia equum alicui clerico. ibidem nu. 69
 Excoicatioem sententia ne incurrat, necessitas excusat. ibidem nu. 70
 Excommunicationem non incurrit auferens mantellum clerico, vt se cooperiat: nec auferendo panem quem portabat in manibus existente necessitate: nam dulus requiritur antequam quis incurrat excommunicationem. ibidem nu. 7
 Excommunicationem incurrit ponens manus violentas in clericum excommunicatum. ibidem nu. 72
 Excommunicationem incurrit ipso iure prohibentes excommunicatos uel interdictos publice ne exeant de ecclesia, dum missarum solemnias celebrantur: si prohibitio fiat post monitionem de exiru fiendo, facta a celebrare debente: alius secus: & sufficit prohibitio verbalis conuicatoria, licet non fuerit re alis: tamen admonitio generalis sacerdotis uolentis celebrare in praemissis, an sufficiat necne. clem. grauis. nu. 30. de sen. excom. 231
 Excommunicationem incurrit ipso iure, qui cum essent publice excommunicati, uel interdicti, & essent in ecclesia tpe celebrationis diuinorum, & moniti a celebrantibus noluerunt exire, sed monitionem contempserint, remanendo in ecclesia per tñ tempus infra quod commode poterant exire, si propter eorum praesentiam aliquantulum fuerit cessatum a diuinis, nisi prohibiti comminatiue & imperatiue non essent metu maximi dispensandi, aut et uani timoris nam tunc incurrit, licet prohibens facta monitione incurret et eam. ibidem nu. 31
 Excommunicatus pro vna causa potest iterum excommunicari. ibi. nu. 33

dd 4 Excom-

Excommunicationis absolutio facta de illo, qui per sententiam latam cōtra eundem super possessio aut petitorio in curia alicuius beneficii sequestrationem vim illius, per ordinarium facta, & resistit facta eā incurrit, si fuerit non restitutus fratribus aut impedimento non sublato prout requiritur ex textu cle. vnica. de sequest. post. & fru. an sit nulla. cle. ca. s. si quis autem. nu. 8. eo. titi. 64

solemnitatem. xij. candelarum accensarum, quæ proijciuntur in terra, & pedibus conculcantur. ibidem. nu. 103

Excommunicato debitori an debeat fieri solutio, necne. cle. vnica. num. 105. de exceptio. 105

gnitio spectare videatur ad iudicem ecclesiasticum. ibidem. nu. 101

uationem non herede petente. ibidem nu. 21.
Executor testamenti religiosus ad rationem dandam potest cogi ab ordi-
rio, siue ex officio, siue herede petente. ibidem nu. 12
Executor merus non habet iurisdictionem in rebelles quosque in principali.
cle. archiepiscopo. nu. 57. de privileg.
Executor deputatus ad providendum de primo beneficio spectante ad
collationem episcopi, non potest providere de beneficio deuoluto ad su-
periorum episcopi tempore prouisionis sciende. cle. si de beneficio. nu.
38. de preben. & digni.
Executor ultimarum voluntatum in redditione rationis, an debeat eam
reddere presentibus, quorum interest. cle. vnica. nu. 3. de testa.
Executor prouidet de beneficio deuoluto etiam ad Papam, licet per mul-
tas manus transuerit potestas conferendi: dum tamen primus collator
fuit ille qui poterat grauari: alias secus. cle. si de beneficio. nu. 48.
de preben. & dig.
Executor Papae potest providere de beneficio deuoluto, licet deuolutio su-
peruenit etiam post datam literarum. ibidem nu. 50
Executori an currat tempus conferendi, quando est deputatus ad prou-
idendum de beneficio spectante ad collationem cuiuscunque. cle. si de
beneficio. nu. 43. de preben. & digni.
Executoris negligentia an possit nocere impetranti indirecte. cle. si de
beneficio. nu. 62. de preben. & digni.
Executor an possit conferre prae-textu sua commissionis post sex menses
ibidem nu. 63
Executor gratia an possit se intromittere de beneficio non acceptato in-
fra mensem. cle. si iuxta. nu. 29. de preben. & dig.
Executor an possit providere lite pendente in curia coram auditore.
cle. auditor. nu. 49. de rescriptis.
Executoris potestas data negligentia illius dormitat, donec puenit ad Pa-
pam potestas conferendi. cle. si de beneficio. nu. 55. de preben. & dig.
Executor mandati Apostolici potest providere ante vacationem. cle. si
Romanus. nu. 2. de preben. & digni.
Executor, sub conditione si repertus fuerit idoneus, bona vite, & lauda-
bilis conuersationis: si talis fuerit impetrans: licet executori non con-
stet: tamen prouiso facta tenet. cle. vnica. nu. 22. de coecf. preben.
Executor ad prouidendum facta inquisitione de bona vita & laudabili
conuersatione, si prouideat non facta inquisitione, prouiso est nulla
propter omisam formam rescripti. ibidem nu. 23
Executor ad prouidendum post inquisitionem ab illo factam, eam non potest
facere, nisi vocatus partibus: alias si fuerit facta illis non vocatis, illis
competet ius contradicendi, & prouiso est nulla, etiam si esset notorie
idoneus, aut honeste vite. ibidem nu. 24
Executor ad prouidendum potest assumere partes iudicis, & inquirere
partibus vocatis: an tunc praeiudicet vocatis. ibidem nu. 25
Executor religiosus testamenti non potest reuocare si non inceperit ad-
ministrare a superiore habita licentia instantibus illis quorum interest
& quid illis non contradicentibus. cle. vnica. nu. 37. de testa.
Executor e testamenti religioso reuocato, substitutus, aut eius collega fue-
rit perficere executionem inchoatam siue substitutus, aut collega fue-
rit deputatus a testatore, siue ab episcopo. ibidem nu. 40
Executor testamenti, si est religiosus, cogitur rationem reddere episcopo
ordinario, etiam eam non petenti. ibidem nu. 41
Executori religioso testis alicuius monasterio vacante, an episcopus possit coe-
dere licentia receptandi executionem. cle. vnica. nu. 50. de testi.
Executor potest per suum delegatum conferri mandare. cle. vnica. §. se-
cus. nu. 44. de concef. preben.
Executor testamenti videtur contrahere, aut quasi contrahere cum he-
rede, aut successore vniuersali. cle. vnica. nu. 30. de testa.
Executor ad inquirendum de idoneitate impetrantis facta inquisitione,
an teneat super illa pronuntiare. cle. vni. nu. 35. de coecf. preben.
Executor ad prouidendum facta inquisitione, de idoneitate impetrantis te-
netur inquirere tanquam commissarius Papae: nec sufficeret si illi tanquam
priuato persone de illa constaret: & quid si testes examinati sint per
notarium, sed relatio iudici non fuerit facta. ibidem nu. 36
Executor testatorum tenet de culpa leuissima. cle. vni. nu. 84. de testi.
Executor deputatus ad prouidendum si repertus fuerit sufficiens, an teneat in-
quirere partibus vocatis. cle. vni. nu. 39. de offi. & po. iudi. de elec.
Executor ad prouidendum si repertus fuerit vitae laudabilis & c. an de-
beat per prius inquirere. ibidem nu. 40
Executor Apostolicus an possit conferre post sex menses. cle. vnica. nu.
30. de supplen. neg. prae.
Executor Apostolicus an possit procedere ad prouisionem post sententiam
latam ab auditore curiae appellationis ad eum deuoluta a praedicto exe-
cutore. cle. i. nu. 75. de sen. & re iudi.

Exhorbitantia a iure communi non sunt laxanda. clem. dudum. §. per
huiusmodi. nu. 5. de sepul.
Exonerare quis se non debet cum alterius damno. cle. ad nostrum. nu.
me. 60. de censu.
Expensas secundas in data beneficium, an si primum acceptato bene-
ficio & illo mortuo ante prouisionem, an ex prima vacatione infra
mensem a tempore mortis primi mandatarij, possit illud idem bene-
ficiu acceptare. cle. i. nu. 52. vt lite pen.
Exceptiuus ratione canonicatus admittitur ad prebendam de nouo
creatam ex fructibus super excrementibus. cle. literas. nu. 39. de re-
scriptis.
Expeditura celeriter habentur pro expeditis. cle. ne Romani. §. veru.
nu. 3. de elec.
Expedit iura in iuribus concordare. cle. i. nu. 50. de elec.
Expedit prohibitum ultra summam, includit permissionem vsq; ad il-
lam summam. cle. cum sit nimis. nu. 38. de magistris.
Qui tenetur ad expensas partis, tenetur ad interesse illius. cle. i. nu. 21.
de rescrip.
Expensarum taxa debet fieri praestito per prius iuramento parti: si
alias non possunt probari, & secundum iuramentum debet taxari. cle.
si beneficiorum. nu. 48. de decimis.
Iuramento praestito affectionis non habet secundum illud condemnationem
necessariam. cle. si beneficiorum. nu. 49. de deci.
Expense quae sunt pro nuptijs carnalibus, de iure sunt detestande. clem.
cum sit nimis. nu. 31. de magistris.
Expense aliquorum in gradibus retrahere faciunt alios a receptione illo-
rum. cle. cum sit nimis. nu. 32. de magistris.
Expensarum condemnatio non fit in casu permissio a iure. cle. vnica. nu.
59. de causa pos. & proprie.
Expense & interesse quae possunt peti ab Inquisitore Fidei extorquente
pecuniam illicitè debent peti iure actionis. cle. volentes. nume. 91. de
hereti.
Expensas fieri solitum est in ingressu militum. cle. cum sit nimis. nu. 55. de
magistris.
Experientia est veru magistra. cle. dispendiosam. nu. 2. de iud.
Experientia est veritatis probatio legitima. cle. i. nu. 13. de eta. & qua-
li. ordi.
Experientia est veru magistra. cle. i. nu. 29. de eta. & quali. ordi.
Experientia est rerum magistra. cle. i. num. 1. de sententia excommuni-
cationis.
Experitis credendum est in arte sua. ibidem nu. 2
Experientia est magistra, vbi agitur de fructu alicuius rei, an sit utilis,
aut dispendiosus. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 28. de sepul.
Experientia non consideratur vbi tractatur de exercitio rei, siue fiat li-
cite, siue non: sed attendi debet, an fiat sicut debet fieri. ibidem nu. 29
Expresio incauta nocet, & non expressa non nocent. cle. constitutio-
nem. §. ceterum. nu. 21. de elec.
Expresio grauaminis minus sufficiens an prosit appellanti. cle. appellan-
ti. nu. 31. de appella.
Expresio eorum quae tacite insunt per alium modum, an operentur ali-
quid. cle. vnica. nu. 39. de offi. & po. iud. deli.
Expresio si est de forma non sufficit scientia concedentis. cle. i. nu. 63. de
preben. & digni.
Expresio uno modo vacandi non includitur alius, licet Papa sciisset ve-
rum modum vacandi. ibidem nu. 54
Expresio aliquando nocent, quae non expressa non nocent. cle. plures
§. quibus. nu. 8. de iurepatro.
Quod exprimitur solum vt exprimat ius commune, non ledit ius commu-
ne. cle. vnica. nu. 9. de excep.
Expresio multa possunt, licet aliquantulum videantur superflua ad
tollendum omnem dubitationem. cle. nu. 172. de hereti.
Expulsor episcoporum si citare possit per nuntium aut per procuratorem
in loco domicilij, an possit alibi. cle. vnica. nu. 51. de foro compe.
Expulsor aut fautores illorum episcoporum a propria diocesi, si citati
fuerint sub forma cle. vnica. de foro compe. an admittantur ad proban-
dum ignorantiam citationis, an notitia praesumatur iuris, & de iure.
cle. vnica. nu. 40. de foro compe.
Expulsor episcoporum admittitur ad probandum locum fuisse tutum, vt
citatio potuisset peruenire ad ipsum: si fuerit alias facta iuxta clem.
vnica. de foro compe. ex falsa informatione. cle. vnica. nu. 44. de foro
compe.
Extensio potest fieri etiam ultra mentem disponentis ex identitate va-
riationis. cle. quod circa. nu. 17. de elec.
Extorsio est duplex, simplex & qualificata. cle. volentes. nu. 5. de here-

De litera F.

FACILITAS venie est incentiuum delicti. cle. attenden-
tes. nu. 3. de sta. mo.
Facilius quis repellitur ab acquirendo, quae questio cle. gratia.
nu. 41. de rescrip.
Facilius licet quod est plus, quae quod est minus. clem. volentes. num. 13. de
hereti.
Facilius tollitur quod alicui competit ex privilegio, quae si illi competeret
illud iure communi. cle. i. nu. 108. de deci.
Facilius quis impeditur ad obtinenda, quae priuatur obtentis, vbi est eade
ratio: secus vbi diuersa. cle. multorum. nu. 51. de penit.
Familiaris dicitur multipliciter, & ratione familiaritatis & seruitij.
cle. dignum. nu. 34. de cele. mis.
Familiaris & domesticus Cardinalium quando gaudeant privilegio. cle.
si. de cele. mis. ita quae sufficiat illis dicere officium eorum domini &
quid de familiaribus cuiuscunque qualitates sint. ibidem nu. 35
Familiaris continuus quis dicatur. ibidem nu. 38
Familiaris & commensalis alicuius Cardinalis, licet ad partes proprijs
expensis aliquas acceperit animo redicendi, gaudet privilegio famili-
e. cle. dignum. nu. 43. de cele. mis.
Familiaris domesticus, & commensalis Cardinalis, aut Pontificis, potest
se conformare in officio dicendo dno, licet vacet aliquoties negotijs p-
rijs animo tamen redeundi. cle. dignum. nu. 47. de cele. mis.
Familiaris dicitur a famulatu. ibidem nu. 48
Familiaris domesticus, commensalis legati Apostolici de non latere, non
excusatur dicendo diuinum officium eius domini, cum aliud teneatur
alius dicere, de iure communi. cle. dignum. nu. 78. de cele. mis.
Familiaris legati Apostolici an debeat gaudere privilegio quo gaudere
debet familiaris Papae, aut episcopi. cle. dignum. nu. 80. de cele. mi.
Familiaris domesticus & commensalis Cardinalis, aut episcopi, excusa-
tur dicendo officium quod eius dominus tenebatur dicere, licet domi-
nus de facto nullum dicat, aut aliud quae tenebatur dicere, dicat.
cle. dignum. nu. 73. de cele. mis.
Familiaris commensalis Cardinalis an habeatur pro presente in loco be-
neficii remissive. cle. dignum. nu. 61. de cele. mis.
Familiaris domesticus, aut commensalis episcoporum in dicendo officio di-
uino possunt se conformare domino eorum, siue dicant illud cum eo, si
ue separatim. cle. dignum. nu. 71. de cele. mis.
Familiares an gaudeant privilegij dominorum. remissive. cle. vnica. nu.
30. de excessi. prae.
Familiaritatis domesticae ratione aliqua elargiuntur, quae alias non elar-
giuntur. cle. dignum. nu. 6. de cele. mis.
Famulandum est Deo in spiritu humilitatis. cle. i. nu. 31. de relig. do.
Facere debens aliquid, si non facit, delinquere dicitur. cle. i. nu. 153.
de hereticis.
Facere verbo aut facto quando equiparentur. cle. i. nu. 34. de deci.
Facere non potest in suo aliquoties quod de se est licitum, quae nisi hoc non faciat
in praesentia alterius. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 4. de sepul.
Faciant,

Repertorium rerum memorabilium

Faciant, verbum est preceptum cle. vnica. §. corundem. nu. 8. de foro compet. 57
Qui non fecit senda, cum agitur de eius commodo acquirendo, imputetur sibi, cum potuit facere per se vel per alium. cle. vnica. §. secus. nu. 19. de concess. pr. ben. 117
Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. qualiter intelligatur. cle. ad nostram. nu. 18. de censu. 166
Faciens per alium, per seipsum facere videat. cle. 1. nu. 29. de iudi. 48
Faciens per alium, per seipsum facere videtur. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 36. de iureiuran. 76
Faciens per alium non videtur facere per seipsum, quando subest diuersa ratio. & quid quando eadem. cle. 1. nu. 13. de vita & bone. cle. 102
Faciens quid per alium, per seipsum fecisse censetur: procedit in delictis aut in actibus licitis sine preiudicio alterius. cle. archiepiscopo. num. 14. de priuile. 210
Non faciens magis videtur contemere quam non ueniens. clem. vnica. nu. 53. de dolo & contu. 57
Factum contra legem est nullum ipso iure, potest tamen causa tollendi dubitationis ipso iure tolli: factum, quandoque contra legem tenet remissiuè. cle. 1. nu. 56. de elec. 17
Factum licitè pœnam non meretur. cle. 1. nu. 33. de baptis. 174
Factum legitime pœnam non meretur. cle. 1. nu. 49. de regula. 144
Factum publicè magis arguitur, quam si fiat secretè. cle. vnica. §. dudum. nu. 23. de iureiuran. 75
Factum contra decretum Principis est nullum. cle. in plerisq; §. nos enim nu. 6. de elec. 27
Factum contra legem, pro infecto habetur. cle. 1. nu. 26. de elec. 16
Factum alterius aliquando potest approbari ad suum preiudicium vel commodum. cle. 1. nu. 96. de procurato. 42
Factum alterius aliquoties approbatur per actum gestum ordinatum ab illo cā approbandi factū, quā scienter geritur ad illum actū. ibi. nu. 67
Factum contra legem, aut ultra mandatum, an sit nullum. cle. cum concessa. nu. 17. de elec. 30
Factum quod solitum non erat fieri, nec vetitum fieri, licet non deberet fieri, factum tamen an valeat. ibidem. nu. 18
Facta ad unum effectum de futuro non sunt trahenda ad alium. clem. vnica. nu. 18. de rerum permu. 122
Facta non possunt haberi pro infectis etiam quo ad iuris effectum in his, que non sunt reiterabilia. cle. 1. nu. 41. de regu. 143
Facta non possunt haberi pro infectis, etiam quo ad Deum respectu facti tamen. cle. 1. nu. 61. de hereti. 187
Facta non possunt haberi pro infectis quo ad factum, secus quo ad iuris effectum. cle. 1. nu. 39. de regu. 143
Facta mala dicuntur nota. cle. pastoralis. §. verum. nu. 6. de senten. & re iudi. 87
Facultas probandi non debet angustiari. clem. testibus. num. 57. de testi. 71
Facultas idem est quod potestas. cle. in plerisq; §. sane. nu. 1. de elec. 27
Facultates consistunt in bonis temporalibus. clem. in plerisq; num. 2. de elec. 26
Falcem in messem alienam ponere nulli est permissum. cle. pastoralis. §. verum. nu. 44. de sen. & re iudi. 87
Falcem in messem alienam mittere prohibitum est. cle. archiepiscopo. nu. 29. de priuile. 211
Falcem in messem alienam nemo mittere debet. clem. 1. num. 14. de priuileg. 208
Falcidia an possit detrahi auctoritate propria ab herede. cle. dudum. §. verum. nu. 28. de sepul. 135
Fama an probet publicationem appellationis venisse ad notitiam appellati. cle. causam. §. intimatio. nu. 6. de elec. 21
Fama non inducit sufficientem scientiam appellationis in preiudicium appellati. cle. causam. §. intimatio. nu. 32. de ele. 22
Fatuus quid. clementina, quamuis rigor. numero. 11. de appellatio. nibus. 91
Fauor debet ampliari, & odium restringi. clem. ad nostrum. num. 73. de censu. 167
Fauorem delinquenti preestans, eadem pœna punitur. cle. 1. num. 35. de pœnis. 213
Quod fauore alicuius conceditur, non est retorquendum in odium illius. cle. causam. §. intimatio. nu. 22. de elec. 21
Fauore aliquorum introductum, in odium illorum torqueri nō debet. cle. 1. nu. 17. de priuile. 218
Fauori suo an quisque possit renuntiare. cle. si appellationem. nu. 10. de appellatio. 99

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Fictio iuris non recipit probationem in contrarium. clem. vnica. §. secus. nu. 1. de concess. pr. ben. 117
Fictio non recipit probationem in contrarium. cle. quamuis rigor. §. verum. nu. 6. de appell. 92
Fictiones due an possint concurrere in idem. cle. vnica. nu. 27. de dolo et contu. 57
Fictus contumax auditur appellans. cle. vnica. nu. 49. de foro compe. 52
Fieri non posse illud dicitur, quod non potest fieri nisi per remedium extraordinarium. cle. vnica. nu. 54. de foro compe. 52
Quicquid potest fieri per epistolam regulariter, potest fieri & per nuntium, & e converso: per se tamen aliquando quis potest, quod non per alium. cle. vnica. nu. 70. de excessi. pr. ala. 204
Fides sola sufficit ad firmandum cor sincerum. clem. 1. §. transfertur. nu. 19. de reliq. & re. San. 179
Fidem fallere graue est, nisi in re turpi. cle. vni. nu. 136. de vsur. 201
Fidem tangentia debent tractari publicè atq; in splendore lucis. cle. volentes. nu. 5. de heret. 191
Fideles non presumuntur proximo, qui Deo est infidelis. cle. 1. num. 33. de testi. 68
Fideles q̄ infideles sunt omnes oues Christi. cle. pastoralis. §. nos tamen. nu. 16. de sen. & re iud. 88
Fideles abhorrent superstitiones, delicias, atq; cibaria, siue etiam scripturas infidelium, vt seruent eas, non tamen vt bona que in eis sunt, damnent. cle. 1. nu. 52. de magistris. 181
Fideles docere non debent scripturas, aut dogmata infidelium. ibi. nu. 53
Fidelitas, & iuramentum fidelitatis differunt. cle. vnica. §. verum. nu. 11. de iureiuran. 77
Fidelitas alicui promissa, intelligitur exceptis personis Papæ, Imperatoris, aut Regis. cle. pastoralis. §. nos tam. de sen. & re iudi. 89
Fideicommissarium vniuersalem fideicommissarij vniuersalis non est dare. cle. vnica. nu. 38. de offi. vica. 36
Fidei iurare quis potest pro absente, & ignorante. clem. 1. num. 79. de procurato. 42
Fideiusor potest accedere obligationi principali presentis & etiam futuræ. cle. dudum. nu. 31. de sepul. 128
Fideiusor de representando laicum coram iudice laico, non tenetur illo effecto clerico: & idem si decessisset naturaliter, aut civiliter. clem. 1. nu. 68. de censu. 165
Fideiusor de representando aliquem coram iudice aliquo, si per superiore bantur ante die repræsentationis, fideiusor excusatur. ibidem. nu. 69
Figura endiada quando dicitur. cle. vnica. nu. 15. de iureiuran. 74
Figura est forma apprensus in qua fingitur substantia rei figurata. cle. Ispc. §. nos autem. nu. 19. de verb. sig. 239
Figura remotæ, & figuratum dicitur remotum ipsius iudicij. istud consequens est falsum. ibidem. nu. 21. 240
Filius potest dici Papæ, ex quo amore & dilectione filij quis ponitur sub protectione Papæ. cle. vnica. §. ceterum. nu. 9. de iureiuran. 77
Filius non portabit iniquitatem patris. cle. vnica. num. 58. de Iud. & Sarrate. 185
Filius tenetur plus & potius iurare patriam, q̄ patrem. cle. 1. nu. 18. de reliq. & re. San. 175
Filius inhabilitatur aliquando ad beneficia ex delicto patris, vsque ad secundam generationem: & sic nepotes ex filio: secus ex filia, vt quando offendit pater episcopum. cle. 1. nu. 50. de pœnis. 214
Filio an sit permissum furari pro sua legitima bonis paternis publicatis. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 101. de sen. & re iudi. 89
Filius offendens episcopum non priuantur beneficijs obtentis, licet illa non possint permutare in eadem diocesi: sed inhabilitantur ad obtinenda in eadem diocesi ex delicto patris. cle. 1. nu. 54. de pœnis. 214
Filius familiaris an possit patri stipulari in proemio. nu. 33. 3
Fines episcopatum, alteriusve territorij, an, & quando possint probari per verba narratiua in instrumento descripta. cle. si summus. nu. 72. de sen. excom. 236
Finem litibus imponere conuenit. clem. vnica. num. 27. de sequest. pos. & fruc. 63
Finita ad infinitum nulla est proportio, vnde cessat argumentum cle. ad nostrum. nu. 23. de hereti. 194
Fiscus est loco heredis in confiscationibus. clem. pastoralis. §. nos tamen. nu. 92. de sen. & re iudi. 89
Fiscus successor nō vti inue sui predecessoris. cle. 1. nu. 26. de censu. 164
Fiscus succedendo alteri, quo tempore incipiat vti priuilegio proprio. ibi. dem. nu. 28
Fiscus quo iure successorio succedat ab intestato. cle. volentes. nu. 74. de hereti. 192
Fiscum habet, qui iurisdictionem habet ad vtilitatem ipsius, aut exercitium illius. ibidem. nu. 75
Fiscus nihil aliud est q̄ bursa, in quam intrant omnia que habent ex condemnationibus, vel alias obuenientia ratione iurisdictionis. ibi. nu. 76
Fiscum habet quilibet dñs ecclesiasticus, & temporalis, habens iurisdictionem in terra sua super crimine requirente confiscationem. ibidem. nu. 77
Fiscus Imperialis bodie non habet locum. ibidem. nu. 78
Fisco bona applicanda veniunt domino temporali, cuius maiestas lesa est, etiam in quocunq; crimine tangente Principem. ibidem. nu. 83
Flumen dicitur perenne, licet in estate aliquando exaruerit. clem. dignum. nu. 39. de cele. missa. 172
Forma iuramenti non obseruata excludit appellantem etiam super excessi. cle. constitutionum. §. insuper. nu. 20. de elec. 25
Forma est, que dat esse rei, & conseruat eam in esse. cle. vnica. nu. 77. de excessi. pr. ala. 204
Forma actus debet seruari, alijs corrigit. cle. si vna. §. quod si. num. 17. de rebu eccle. non alie. 121
Forma scripti debet adimpleri in forma specifica. cle. vnica. nu. 26. de concess. pr. ben. 115
Forma defectus vitiati actū. cle. causam. §. intimatio. nu. 10. de elec. 21
Forma an sit de substantia appellationis. cle. constitutionum. §. insuper. nu. 34. de elec. 26
Forma iuramenti non obseruata excludit appellantem quoad crimina opposita: secus quo ad non opposita in tribus casibus. cle. constitutionum. §. insuper. nu. 22. de elec. 29
Forma commissionis potest de partium consensu non seruari. cle. sepe. §. si tamen. nu. 1. de verborum signi. 245
Forma opponendi crimina in beneficiis, in quibus versetur. cle. constitutionum. §. sane. nu. 3. de elec. 24
Fornicatio simplex an requiratur deponitionem. cle. vnica. nu. 48. de offi. iudi. ordi. 39
Fornicatio simplex est peccatum mortale, licet ad illā inclinēt homo etiā preecedente osculo libidinoso. cle. ad nostrum. nu. 91. de hereti. 195
Fornicatio simplex non est crimen enorme. clem. vnica. num. 41. de offi. iudicis ordi. 39
Fornicationis à crimine pauci sunt immunes. ibi. nu. 42
Fornicationis crimen nō excusat quemquam, licet minus delinquat quis in illo. ibidem. nu. 43
Fortis, dicitur est philosophicum temperamentum, & abundat. clem. causam. §. quod si fortis. nu. 1. de elec. 20
Fortis, dicitur est philosophicum temperamentum. cle. vnica. nu. 10. de renuntiatione. 30
Forum quod fortis ratione delicti. cle. 1. nu. 32. de vita & ho. cle. 103
Forum requirit tres personas. cle. 1. nu. 69. de iurepa. 161
Forum in neutro genere differt a foro in masculino. super yubrica de foro competenti. 50
Forum quis potest mutare cum alteratione status. & differunt. clem. 1. nu. 65. de censu. 165
Frater penitentia portat diabolum sub cappa. cle. 1. §. rursus. nu. 28. de statu mona. 148
Fratris appellatione quando venit omnis Christianus. cle. vnica. nu. 111. de vsur. 201
Frater Minor, & eorum ecclesie sunt exemptæ a iurisdictione ordinariorum. cle. cum ex eo. nu. 20. de sen. excom. 232
Frater Minor delinquentes in locis non exemptis, ratione delicti sunt subditi ordinarijs. ibidem. nu. 21
Frater sunt omnes Christiani, & omnes sunt vna natura. cle. vnica. nu. 154. de excessi. pr. ala. 206
Frater habens liberam sepulturam, non possunt impediri quo minus deferant crucem etiam per loca ecclesiarum parochialium deferendo funus vel etiam per loca publica, vel etiam in domo mortui eundo vel redeundo. cle. archiepiscopo. nu. 6. de priuileg. 210
Quod fratribus Mendicantibus non licet per se, neq; ipsi per alium licebit. cle. dudum. §. verum. nu. 1. de sepul. 136
Frater Minor primus ordinis non possunt habere aliquid proprii nec in communi, nec particulariter. cle. 1. nu. 42. de relig. do. 156
Frater omnes dicuntur respectu iurisdictionis. cle. vnica. nu. 42. de excessi. pr. ala. 204
Frater gaudentes, qui sunt milites, sunt religiosi, & percutiens eosdem, incurrit excommunicationem canonis. cle. quia contingit. num. 77. de relig. domi. 158
Frater Minorum intentio est fundata super summa paupertate. cle. 1. nu. 61. de cele. missa. 171
Frater Minor admittens fratres de tertio ordine ad celebranda diuina & inter

Repertorium rerum memorab.

Interdicti, si dicti admisi non fuerint privilegiati incurrunt pœnis-
si Minores omnes pœnas quas alij violantes interdicta de iure incur-
runt. cle. c. 1. de sen. exc. 1. 233

Fratres Minores admittentes Fratres de tertio ordine ad divina cele-
branda, & alios cum ipsis, an ligentur pœna. & cle. 1. de sen. exc. 1. &
cle. cum ex eo. an pœnis utriusq; constitutionis. ibidem nu. 42

Fratres Minores excôcatis, quia tpe interdicti admiserant Fratres ter-
tij ordinis, archiepiscopus extra propriam diœcesim etiam suffragane-
orum non potest absolueret, sed eius Fratres in propria diœcesi pos-
tos tantum. & idem de legato de latere, q non possit. ibidem nu. 43

Fratrum Minorum appellatione in dubio intelligitur de Fratribus Mino-
ribus, & non de Fratribus tertij ordinis: secus in ultimis voluntati-
bus, cum illarum sint incapaces. cle. cum ex. nu. 45. de sen. exc. 1. 233

Fratres Minores prius fuerunt instituti q Fratres tertij ordinis: & om-
nes Fratres de tertio ordine appellantur de pœnitentia. ibi. nu. 46

Fratres Minores non possunt heredes institui. ibidem nu. 47

Fratres de tertio ordine Sancti Francisci habent proprium, etiam in sin-
gulari. ibidem nu. 48

Fratres Minores tertij ordinis dicuntur continentes. ibidem nu. 51

Fratres tertij ordinis non exequantur conuersis professis. cle. cum ex eo.
nu. 58. de sen. exc. com. 234

Fratres tertij ordinis Minorum nō exequantur illis qui promittunt sim-
pliciter obedientiam monachalem. ibidem nu. 59

Fratres tertij ordinis possunt exequari illis qui simpliciter promittunt
obedientiam, cum per hoc non efficiantur regulares. ibidem nu. 161

Fratres de tertio ordine Sancti Francisci non sunt religiosi, nec conuersi,
nec laici: sed sunt ex quadam regula anomala. cle. cum ex eo. nu. 30.
de sen. exc. com. 233

Fratres de tertio ordine sunt sine rege, sicut locusta. ibidem nu. 32

Fratres de tertio ordine Sancti Francisci non possunt condemnari iu-
dice seculari. ibidem nu. 33

Fratres de tertio ordine Sancti Francisci habent ordinem approbatum
per sedem Apostolicam. ibidem nu. 34

Fratres de tertio ordine Sancti Francisci sunt personæ religiose large
sumpto vocabulo. ibidem nu. 37

Fraus aliquoties presumitur in dubio, maxime in actu a iure repro-
bato. cle. 1. nu. 8. de deci. 138

Fraus & dolus alicui patrocinari non debent. cle. dudum. §. verum. nu. 1.
43. de sepul. 135

Fraus & dolus non creduntur in Romano Pontifice: & sic non presumitur
falsum in literis suis scriptis. cle. vnica. nu. 14. de probationibus. 65

Fraus & dolus alicui patrocinari non debet. cle. dudum. §. verum. nu. 2.
de sepul. 136

Fraus consilij an permittatur. Quid de fraude reipsa. Quid de fraude de
persona ad personam. ibidem nu. 1

Fraus plus reprobat in religiosis, q in ceteris. cle. 1. nu. 63. de deci. 139

Fraudibus & malitijs obuiandum est. cle. 1. nu. 5. de sen. exc. com. 227

Fraudem committit qui mentem negligit, & literam recipit. ibi. nu. 6

Freneticus excusatur ab homicidio, sicut & furiosus. cle. vnica. nu. 1.
28. de heredi. 196

Frustra fit per plura, quod potest fieri per pauciora. cle. vnica. nu. 25.
de causa pos. & proprie. 65

Frustra precibus imploratur, quod iure communi conceditur. cle. 1. nu. 1.
108. de sen. & re iudi. 85

Frigus non moritur nisi in calore. cle. 1. §. transiturus. nu. 55. de reli-
& vene. San. 177

Frustrificare dicitur ager Fidei, si labes heresis fugatur. cle. 1. nu. 10.
de heredi. 187

Frustrum dicitur deductis expensis. cle. statutum. nu. 29. de elec. 28

Frustrum dicitur deductis expensis regulariter. cle. 1. nu. 27. de de. 139

Frustrum dicitur deductis expensis. cle. vnica. nu. 15. de sequestr.
pos. & fruc. 62

Frustrum dicitur pars fundi. cle. vii. nu. 74. de sequestr. pos. & fruc. 63

Frustrum separati a fundo non sunt fundi. ibidem nu. 77

Frustrum grossi pr. bendarum acquiruntur ecclesie ratione suspensionis
beneficio impoſite pro reſtibus prohibitis delatis. cle. quoniam. §.
presenti. nu. 10. de vita & hone. cle. 103

Frustrum beneficiorum suspensi clerici an debeant conuerti in utilitatem
ecclesie. ibidem nu. 11

Frustrum an debeant restitui clerico suspensio ratione pœnis. finita suspen-
sione. ibidem nu. 12

Frustrum perceptio a beneficijs nō dependet a clauē, sed a iurisdicōne huma-
na. cle. quoniam. §. presenti. nu. 27. de iura & honesta. clerici. 104

Fucata res dicitur colorata. cle. 1. nu. 7. de sen. exc. com. 227

Fundatores retrahuntur, si beneficia ab eis creata sub literis Apoſto-
licis prius emanatis includantur. cle. literas. nu. 16. de rescrip. 15

Funeratus recidius presumitur mortuus ex illa infirmitate: unde si
sepeliatur apud Mendicantes, de datis illis Mendicantibus debentur
quarta. cle. dudum. §. verum. nu. 54. de sepul. 136

Funeralia dicuntur que exponuntur ante & tempore quo sepelitur, &
post sepulturam: an istud militet quo ad quartam ecclesie parochialis
debitam. cle. dudum. §. verum. nu. 29. de sepul. 133

Fur semper censetur esse in mora restituendi, & idem de alijs exer-
centibus actus criminosos. cle. 1. nu. 19. de vita & ho. cle. 102

Furtum non committitur tempore necessitatis. cle. vnica. nu. 46. de ho-
mici. 197

Furti actio sepius nascitur ex contrahitione rei furtiua de loco ad locū
cle. vnica. nu. 45. de consang. & affi. 180

Furto latitur proximus. cle. dispensationem. nu. 39. de iudicijs. 50

Furor excusat quem ab homicidio etiam quo ad pœnam corporalem.
cle. vnica. nu. 2. de homici. 196

Furiosus, infans, dormiens occidentes aliquos, cum non incurrant irre-
gularem, non indigent dispensatione. cle. vnica. nu. 31. de homi. 196

Furiosus aliquem occidendo committit verum homicidium, sed non puni-
tur. ibidem nu. 32

Furiosus, & dormiens equiparantur sapientibus in acquirendis. cle. vii.
ca. nu. 56. de homici. 197

Furiosus non obligatur ex facto suo de se illicito siue reprobo. cle. vnica.
nu. 40. de homici. 197

Furiosus non obligatur ex voto, neq; ex promissione, aut contractu, siue
ex testamento suo. ibidem nu. 49

Furiosus excusatur a solutione expensarum siue respectu tabellionis, si-
ue alterius officialis. cle. vnica. nu. 4. de homici. 196

Furiosus per lucida intervalia si homicidium commiserit pendente tem-
pore sane mentis non excusatur ab homicidio. ibidem nu. 5

Furiosus curator non debet aliqua agere pendente tempore sane mentis
furiosi ipsius, cum habeat dilucida intervalia. ibidem nu. 6

Furiosus ut non seniat in se aut in alium pendente furore, debet custodi
dari a parentibus qui ab intestato sperant habere successionem, alijs
possunt ex hereditate. ibidem nu. 7

Furiosus potest pati passivè iniuriam, sed non actiue. ibidem nu. 8

Furiosus potest heredes institui, sed non potest testam. facere. ibidem nu. 9

Furiosus non potest conferre baptismum, & an valeat recipere. ibi. nu. 10

Furiosus equiparatur infanti quo ad effectum pœne cuitandæ. nu. 11

Furiosus non presumitur habere animum delinquendi. ibidem nu. 4

De litera G.

GENERALIS breuitate moderni in proœmio. §. datum. nu.
mero. 9 11

Genera debent preferri speciebus tanquam principia. sup
rubrica de probationibus. nu. 3. 64

Generalis clausula que subiicitur post specificata, comprehendit alijs
non specificata, que specificari potuerunt. cle. vnica. nu. 152. de exceſ.
pr. ela. 206

Generalis regula quando debet preferri, & quando postponi. super ru-
bri. de exceſ. pr. ela. nu. 2. 203

Generale mandatum non includit que verisimiliter in specie non conce-
derentur. cle. dudum. §. huiusmodi. nu. 8. de sepul. 134

Generalis clausula non includit alijs specialiter disposita. cle. 1. nu. 47.
de sepul. 127

Generalis est dicere, de regno, q in regno. cle. archiepiscopo. nu. 45. de
privileg. 211

Generalia apponuntur, ut comprehendat specialia. super rubrica de pro-
batio. nu. 5. 64

Generi per speciem derogatur in rescriptis iurisdictionalibus. quid in
rescriptis beneficiis vel privilegialibus. cle. vii. §. secus. nu.
63. de conceſ. pr. aben. 117

Generatio ad hoc est, ut quod in se perpetuari non poterat per simile
perpetuaretur super rub. de consang. & affi. 178

Generare & introducere equiparantur. cle. vnica. nu. 13. de offi. iud.
ordi. 39

Genitius an importet semper dominium. cle. procuratorem. nu. 10.
de procuratoribus. 45

Genus humanum defecisset, etiam si Adam non peccasset. in proœmio.
§. hoc sane. nu. 27. 7

Gerere actum si quis potest infra certum tempus, potest quandoque
illum agere dummodo infra illud tempus. cle. quamuis rigor. §. simili-
ter. nu. 1

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

ter. nu. 6. de appell. 91

Gloriandum non est in folijs, aut floribus, seu in sensu legum, aut cano-
num. cle. vnica. §. verum. nu. 2. de iure iuran. 77

Gradius considerat in honoribus. in plerisque. §. qd. st. nu. 11. de elec. 27

Gradius non redit hominem peritorem, sed pronocat ad maius studium.
cle. vnica. nu. 65. de exceſ. pr. ela. 204

Grangia licet accessorie ibi sicut capella non habentes aliquid spiri-
tualitatis, possunt per non professores religiosos regi, ac administrari.
cle. 1. §. sane. nu. 3. de statu mona. 153

Gratia ad beneficia etiam motu proprio concessa, an extendatur ad lo-
ca pia. cle. per literas. nu. 11. de pr. aben. & dig. 108

Gratia ad beneficia an extendatur ad locum piū existentem in aliqua
parte alicuius ecclesie. cle. per literas. nu. 31. de pr. aben. & dig. 108

Gratia ad beneficia ut includat loca pia, an sufficiat probare testibus vo-
luntatem Pape. cle. per literas. nu. 35. de pr. aben. & dig. 108

Gratia concessa clericis non solum in forma gratie, sed in forma pauperū
nō includit loca pia. cle. per literas. nu. 14. de pr. aben. & dig. 108

Gratia de providendo non potest verificari in his que deputata sunt ad
fabricam. cle. per literas. nu. 17. de pr. aben. & digni. 108

Gratia de providendo non extenditur ad beneficium cuius fructus sunt
deputati ad fabricam. ibidem nu. 18

Gratia de providendo de beneficio spectante ad collationem alicuius, li-
cet fuerit expressum etiam de beneficio spectante ad collationem sin-
glorum, non extenditur ad vnicum beneficium ad eorum collationem
spectans. cle. 1. §. ad h. ac. nu. 29. de pr. aben. & digni. 107

Gratia ad beneficia includit ecclesias pertinentes ad collationem possi-
dentium loca pia. xvj. q. j. c. qui vere. cle. per literas. nu. 45. de pr. aben.
& digni. 108

Gratia ad beneficia non extenditur ad beneficia, que spectant ad presen-
tationem presidentium locis pijs. ibidem nu. 46

Gratia de beneficio curato, nulla facta mentione de cura, est nulla. cle. 1.
nu. 17. de pr. aben. & digni. 105

Gratia de beneficio curato facta habenti beneficium curatum, non facta men-
tione de cura imminente primo beneficio, est nulla. ibidem nu. 18

Gratia de providendo de beneficio spectante ad collationem, provisionem,
dispositionem, aut presentationem, non includit beneficia charitativa.
cle. per literas. nu. 1. de pr. aben. & digni. 108

Gratia non debet facere mentionem de cura q venit accessorie ad aliud
beneficium ratione alterius beneficii illi annexi: secus si ammineret
illi principaliter. cle. 1. nu. 37. de pr. aben. & dig. 106

Gratias duabus concessis in forma communi & conditionatis: secundus nō
debet preferri primo, licet eius conditiones fuissent per prius purifi-
cate, dummodo gratia primi purificetur ante provisionem de benefi-
cio. cle. vnica. nu. 46. de conceſ. pr. aben. 116

Gratie pure secundo loco facte effectus suspenditur propter pendentiam
gratie conditionalis prius concessæ, nisi collatio fuerit facta ante puri-
ficationem primæ. ibidem nu. 47

Gratia conditionalis per appositionem mensis quo ad acceptationem fieri
dam, an ante purificationem liget manus ordinarij. cle. vnica. §. se-
cus. nu. 2. de conceſ. pr. aben. 116

Gratia in forma, Dignum arbitramur, conditionata cū appositione men-
sis ad acceptandum, non ligat manus ordinarij ante purificationem, q
nisi apponatur decretum cum clausula retroactiva. ibidem nu. 3

Gratia pura cum appositione mensis ad acceptandum, operatur quod assi-
cit manus ordinarij mense illo pendente, & operatur quod post men-
sem non valeat acceptatio impetrantis. ibidem nu. 4. 117

Gratie forma dicitur ubi Papa mandat provideri, si repertus fuerit vitalis
dabilis & honeste conversationis. cle. vii. nu. 43. de conceſ. pr. aben. 116

Gratia in forma pauperum est plus de iustitia q de gratia. & quare dic-
tatur in forma pauperum. cle. vnica. nu. 49. de conceſ. pr. aben. 116

Gratia ad dignitatem simpliciter emanata nō intelligit de curata, sed de
non curata. cle. 1. nu. 2. de pr. aben. & digni. 105

Gratiam habes de beneficio spectante ad collationem episcopi in genere,
an debeat preferri habenti in specie ad pr. abendam spectantem ad di-
ctum episcopum. cle. vnica. §. secus. nu. 61. de conceſ. pr. aben. 117

Gratia cum clausula, Quod duxerit acceptandum infra mensem cum ap-
positione decreti ligat manus ordinarij, quando est pura gratia: quid
in conditionali. ibidem nu. 64

Gratia ad pr. abendam si qua vacabit nō includit iam vacantem, secus si dice-
ret, si vacabit, simpliciter. cle. vii. §. secus. nu. 59. de conceſ. pr. aben. 117

Gratia Pape potest concedi in euentum piurium conditionum. cle. vnica.
nu. 12. de conceſ. pr. aben. 115

Gratia potest conferri in liberâ voluntate eius, cui sit gratia. ibidem nu. 13

Gratia conditionalis non operatur effectum ante euentum conditionis.

ibidem nu. 15

Gratia de providendo alicui super aliquo beneficio spectante ad collatio-
nem episcopi, extenditur ad beneficium cuius proprietates & sic colla-
tio illius post gratiam fuit alteri concessa per episcopum. cle. si de be-
neficio. nu. 64. de pr. aben. & digni. 113

Gratia super provisione fienda de beneficio spectante ad collationem epi-
scopi non extenditur ad beneficium donatum per episcopum alteri an-
te datam gratia quo ad proprietatem, & sic quo ad collationem cle.
si de beneficio. nu. 68. de pr. aben. & dig. 113

Gratia generalis de providendo non includit hospitale licet soleat confer-
ri clericis in titulum. cle. per literas. nu. 19. de pr. aben. & dig. 108

Gratia de providendo includit loca pia qn̄ essent annexa ecclesie capel-
le, aut alteri beneficio solio conferri in titulum. ibidem nu. 10

Gratia de providendo de beneficio an includat ecclesiam vnitam cum ho-
spitali quando vnum ex his non accedat alteri. ibidem nu. 11

Gratia super beneficio consequendo an includat leproſariū vel aliū locū
piū vnitū beneficio, si nō constat q illorum dicitur magis principale,
vel ex possessione, consuetudine, aut denominatione. ibidem nu. 22

Gratia facta alicui requiritur executionem in ea, debet executor deputa-
ri. cle. abusioibus. nu. 17. de pœni. & remis. 225

Gratia intimari potest per illum cui facta est gratia. ibidem nu. 18

Gratia simplex Pape dicitur surreptitia si fuerit tacitum de prioribus
beneficijs. cle. si Romanus. nu. 12. de pr. aben. & dig. 111

Gratia non solum dicitur spectatiua, sed beneficium quod per eam specta-
tur dicitur spectatiuum. cle. si iuxta. nu. 3. de pr. aben. & dig. 113

Gratia de providendo de beneficio spectante ad collationem cuiuslibet epi-
scopi, extenditur ad beneficiū electiui capituli illius, & deuoluit ad electio-
nem episcopi. cle. si de beneficio. nu. 44. de pr. aben. & digni. 113

Gratia de providendo super beneficio spectante ad collationem epi-
scopi, includit beneficium electiui capituli ipsius episcopi, si deuolutum extitit ad
electionem episcopi. cle. si de beneficio. nu. 46. de pr. aben. & dig. 113

Gratia de providendo super beneficio spectante ad collationem episco-
pi, an includat beneficium spectans ad episcopum ex iure donationis
superuenientis. ibidem nu. 47

Gratia de providendo de beneficio, si dirigatur ordinario, quando com-
pellatur ordinarius providere, & quando non. ibidem nu. 49

Gratia facta in genere de beneficio vacante seu vacaturo spectante ad
collationem episcopi, non extenditur ad beneficium deuolutum ad col-
lationem superioris tempore provisionis fiendæ. cle. si de beneficio. nu.
41. de pr. aben. & digni. 113

Gratia excusata a surreptione nō facte mentionis obtentorū beneficio-
rum pp ignorantiam. cle. si Romanus. nu. 46. de pr. aben. & dig. 111

Gratiarum actio reddenda est de beneficio accepto ab hominibus, secus
de beneficio accepto a iure, sed Deo est tunc danda. cle. dudum. §. vero.
nu. 7. de sepul. 133

Gratie Apostolicæ antequam sortiantur effectum, remanent sub dispo-
sitione Apostolica. cle. vnica. nu. 72. de verum pernu. 123

Gratia expectatiua faciens mentionem de moneta Turonensi, paruorum
vsq; ad certam summam non excedendam, tamen in locis in quibus
sunt beneficia expectata, si ibi non est in usu predicta moneta, debet
haberi consideratio estimationis illius secundum communem valorem
cambiorum, nisi esset falsa moneta: quia tunc non habetur estimatio
illius. cle. si beneficiorum. nu. 62. de deci. 142

Gratia infavorem certæ personæ impetrata, debet restringi. cle. dudum.
§. nos etenim. nu. 14. de sepul. 137

Gratia Apostolica non requirit scripturam de substantia. cle. dudum. §.
nos etenim. nu. 5. de sepul. 137

Gratia in beneficiis censetur surreptitia si in supplicatione qualita-
tes exprimentes fuerint expressæ, licet in literis non fuerint expressæ
per errorem: Et quid si in supplicatione non fuerint expressæ, sed Pa-
pe notificatæ. cle. 1. nu. 66. de pr. aben. & digni. 106

Gratia facta habenti dignitatem de secunda dignitate, non facta menti-
one de cura animarum, que imminet alteri earum, an dicitur surre-
ptitia, si motu proprio Pape est concessa. ibidem nu. 68

Gratia beneficium curatum habenti facta de simili non facta mentione
de cura primi: licet gratia secunda dicitur surreptitia, tamen nō pri-
uatur primo beneficio curato. cle. 1. nu. 53. de pr. aben. & dig. 106

Gratia surreptitia est nulla favore impetrantis: secus favore Pape, nam
operatur euocationem. ibidem nu. 54

Gratia est vitiosa expressa falsa taxa beneficij. cle. constitutionem. nu. 1.
27. da elec. 23

Gratie effectus potest esse, q oriundus sit de certa ciuitate, alijs quod
non valeat. ibidem nu. 28

Gratia facta nō extinguit morte cōcedentis. cle. gratia. nu. 8. de rescri. 14

Gratia ad beneficium extinguitur per affectu alterius superuenientis, etiam non canonice, si scienter fiat. cle. gratia. nu. 12. de rescri. 14
Gratia ad beneficium in forma iustitiae extinguitur per affectu incompa-

de magistris. 189
Gratia extincta per contractum matrimonij, an reconualecat matrimo-
nio aliquo casu annullato. cle. gratia. nu. 54. de rescrip. 15
Gratia in forma pauperum, est conditionalis: unde collatio facta gratia
non purificata, gratia est nulla. cle. vnica. nu. 34. de offic. & po. iudi.
dele. 38

De litera H.

HERES, est cum effectu habere: unde rem perfectam
demonstrat. cle. que. de ecclesijs. nu. 4. de offi. vica. 36
Habens curam iudicalem tantum an teneatur facere se
promoueri infra annum. cle. vnica. nu. 61. de offi. vica. 37

dimi in genere, & quando in specie. ibidem nu. 22
Habitus delatio nouitiorum per annum data distinctione habituum illo-
rum & professorum, sed latenter, inducit professionem. cle. eos qui.
nu. 25. de regula. 145

volentes. nu. 107. de here. 192
Heres, qui nouas & falsas opiniones inuenit contra Fidem, dicitur,
& peccat contra Spiritum sanctum super rubri. de hereti. nu. 2. 185
Heres, qui exemptus subiicitur episcopo prae textu iurisdictionis illi de-
gate a iure. cle. 1. nu. 161. de here. 189

ieiunij sunt liberati. ibidem. nu. 30
Homo quantumcumque perfectus tenetur orare contenta in oratione do-
minica. ibidem. nu. 35
Homo in mundo. i. in hac regione mortuorum non potest placere Deo. ibi. n. 36
Homo in hac vita non potest ita esse perfectus ex lege communi, quin
perfectior valeat fieri. cle. ad nostram. nu. 20. de hereti. 104
Homo quantumcumque perfectus sit in gratia, non tamen in ea equari
potest Deo. idem in scientia. cle. ad nostram. nu. 26. de hereti. 194
Homo naturaliter inclinatur ad generandum. cle. ad nostram. nu. 48. de
hereti. 195
Hominis sensualitas qualiter diffiniatur: & quid sit. cle. ad nostram. nu.
39. de hereti. 194
Homo catholicus dicitur perfectus cum sensualitas illius est subdita ra-
tioni. ibidem. nu. 49
Hominis spiritus quando dicitur integer. ibidem. nu. 41
Homo quantumcumque sit perfectus tenetur praeceptis Romanae Ecclesie
obedire. ibidem. nu. 42
Homo in hoc seculo taliter perfectus & extra sensum positus ut potius
iudicetur mortuus quam vivus potest frui visione divina. cle. ad no-
stram. nu. 57. de hereti. 194
Homo in hac vita etiam de potestate absoluta Dei, non potest consequi omnem
gradum perfectionis beatitudinis, scilicet actualis. ibi. nu. 58
Homo in hac vita est mortalis, passibilis, & in aeterna erit immortalis,
& impassibilis. ibidem. nu. 59
Hominis beatitudo quantumcumque perfecta in hoc mundo non compa-
rabilis est beatitudini sanctorum. ibidem. nu. 60
Homo potest in hoc seculo frui visione divina ex privilegio speciali Dei
quantum ad essentialem beatitudinem, non quantum ad actualem. ibi-
dem. nu. 62
Homo non potest esse beatus per seipsum absque gratia Dei. ibi. nu. 63
Hominis natura est bona de se, sed non beata nisi per gratiam Dei. ibi. nu. 66
Homines sunt faciles ad dissentendum. in proemio. §. quonia. nu. 32. 5
Homo meretur, aut demeretur prae textu liberi arbitrii. cle. ad nostram.
nu. 67. de hereti. 194
Homo quantumcumque perfectus debet se exercere in virtutibus, non
autem illas a se licentiarum. ibidem. nu. 69
Homo imperfectus non potest se exercere in virtutibus nisi ex speciali
dono Dei. ibidem. nu. 71
Homo habet liberum arbitrium, nec infringitur per gratiam pervenien-
tem sive obsequentem Dei. cle. i. nu. 5. de magistris. 180
Homini sunt subdita omnia alia creata sub caelo. cle. i. §. transturus. nu.
41. de reliq. & re. san. 176
Homo perfectus tenetur adorare Deum & reuereri elevatione etiam
adoratione dulci. & idem de Christo. cle. ad nostram. nu. 99. de h. c. 195
Homo mortalis an dicatur immeritus vicarius Dei. super proemio. §. nos
etiam. nu. 26. 9
Homo pretiosior & dignior non tamen dicitur utilior. cle. i. §. statuumus.
nu. 9. de statu mo. 147
Homo presumitur vivere usque ad centum annos. cle. i. nu. 18. de reb. ec-
cle. non alie. 119
Homo non potest corpori concedere quicquid illi placet. cle. ad nostram.
nu. 75. de hereti. 195
Homicida furiosus non efficitur irregularis. unde post reconualescentiam
potest recipere ordines, & in susceptis administrare. cle. vnica.
nu. 1. de homici. 196
Honor verbalis valet multum, sed modicum grauat honorantem. cle.
si sumus. nu. 34. de sen. ex com. 235
Honor editalis est perennis, & talis presumitur, qualis ex constitutione
reputatur. ibidem. nu. 35
Honor est alius literalis, alius & quartus est realis. ibidem. nu. 36
Honoris est ascendere. cle. in plerisque. §. quod si. nu. 16. de elec. 27
Honorator debet proponi in scriptura pluribus. directa. in proemio. nu. 11. 3
Hora in instrumentis sive in actibus iudicialibus sive extraiudiciali-
bus an debeat apponi. in proemio. §. datum. nu. 12 11
Hore canonicas sunt septem. cle. i. nu. 24. de celebrat. mis. 170
Hore septem canonicas largo modo comprehenduntur sub duabus ho-
ris, videlicet matutinis, & vespertinis. ibidem. nu. 25
Hores tres canonicas aequivalentur. cle. i. §. idem. nu. 2. de reliq. &
re. san. 177
Hore canonicas in cantu sunt dicende in ecclesijs cathedralibus, regu-
laribus, & collegiatis. quid in alijs ecclesijs etiam parochialibus. cle.
i. nu. 64. de cele. mis. 171
Hortatio aut deprecatio Principis sunt voluntatis. cle. dudum. §. ce-
terum. nu. 6. de sepul. 137

Hospitalia & cetera loca pia dicuntur curata. cle. quia contingit. nu.
1. de relig. domi. 157
Hospitalale non potest permutari cum beneficio ecclesiastico. clem. vnica.
nu. 30. de rerum permu. 122
Hospitalale an dicatur beneficium ecclesiasticum. cle. dispendiosum. nu. 30
de iudicijs. 49
Hospitalium ordinatores qualiter possint cogere rectores illorum ad red-
dendam rationem de administratis. cle. quia contingit. nu. 107. de re-
lig. domi. 159
Hospitalium ordinatores non habentes iurisdictionem, an possint cogere
rectores illorum ad reddendam rationem de administratis. ibi. nume-
ro. 108
Hospitalia non possunt clericis conferri in titulum. clem. quia contingit.
nu. 3. de relig. domi. 158
Hospitalia possunt laicis conferri et si habeant curam pauperum. ibid. nu-
me. 34
Hospitalale non potest conferri monacho, aut canonico regulari sive intitu-
lum, sive in regimen. Idem de alijs locis pijs, nisi essent religiosa. ibi-
dem. nu. 37
Hospitalale clericis seculari in titulum non potest conferri, sed bene eo mo-
do quo laico conferri poterit. ibidem. nu. 38
Hospitalale est locus religiosus, quando est fundatum autoritate episcopi
secus alijs. cle. quia contingit. nu. 81. de relig. domi. 159
Hospitalale fundatum autoritate episcopi, est religiosum largo modo su-
mendo religionem. ibidem. nu. 82
Hospitalale subiectum alicui religioni, an dicatur religiosum. ibi. nu. 83
Hospitalale institutum autoritate episcopi, debet esse perpetuum: institu-
tum sine autoritate episcopi, est temporale. ibidem. nu. 84
Hospitalis rector de iure speciali potest sacramenta ministrare pauperi-
bus hospitalis, de iure communi noscitur spectare ad rectorem ecclesie
parochialis, in qua situm est hospitalale. ibidem. nu. 85
Hospitalia dicuntur curata cura temporalis. cle. quia contingit. nu. 3. de
relig. domi. 157
Hospitalia & alia loca pia debent committi regenda viris prouidis &
idoneis. cle. quia contingit. nu. 44. de relig. domi. 158
Hospitalia possunt concedi laicis aut clericis secularibus ad vitam conce-
dentis aut recipientis. ibidem. nu. 45
Hospitalis gratis non debet conquiri de cibarijs, quae illi administrantur,
sed illa benignè ac gratiosè debet recipere. cle. ad nostram. nu. 67. de
cenf. 167
Hospitalarius tenetur ministrare hospitali pauperi cibaria ita delicata si-
cut & diuina, si tantundem velit soluere. ibidem. nu. 70
Hospitalarius qui preparauit aliqua pretiosa pro diuitibus causa alli-
ciendi eos ad ibi de hospitandis, an necessariò teneatur pauperi tan-
tundem volenti soluere illa ministrare. ibidem. nu. 71
Hospitalium ordinatio noscitur de iure pertinere ad ordinarium. clem.
quia contingit. nu. 90. de relig. domi. 159
Hospitalium rectores pauperibus maiora tenentur erogare tempore vber-
tatis, & sterilitatis. Quid in leprosijs. ibidem. nu. 93
Hospitalia ratione visitationis non tenentur neque ad procuracionem, ne-
que ad cathedralicum. ibidem. nu. 94
Hospitalis rector potest esse bigamus, mortua tñ uxore eius. ibi. nu. 95
Hospitalium rector non potest esse coniugatus propter suspicionem. ibi-
dem. nu. 96
Hospitalia quae ex fundatione debent conferri in titulum aut beneficiu
ecclesiasticum, laicis non valent conferri. ibidem. nu. 97
Hospitalale electiuum solitum dari clericis, laicis non potest conferri per
vicam electionis consuetudine data praescripta, alijs secus. ibi. nu. 98
Hospitalale electiuum cuius electio non requirit aliam confirmationem su-
perioris: an possit laico conferri. cle. 99.
Hospitalium gubernatio committi mulieri non potest. ibi. nu. 101
Hospitalium bona immobilia non possunt alienari sine decreto, nisi in his
quae seruando seruari non possunt. ibidem. nu. 102
Hospitalium primus inuentor fuit vir Ioticus. ibidem. nu. 104
Hospitalium rectores aequivalentur tutoribus & curatoribus, & tene-
tur ad quae tenentur & tutores & curatores. cle. quia contingit. nu.
51. de relig. domi. 158
Hospitalium rectores nunquam tenentur satisfare. ibidem. nu. 53
Hospitalia an debeant concedere laico habenti filios, & filias, aut vxor-
em. ibidem. nu. 54
Hospitalium rectores in quibus differant a tutoribus & curatoribus. ibi-
dem. nu. 54
Hospitalium rector tenetur ad conficiendum iumentarium. ibidem. nu-
mero. 56

Hospitalis

Hospitalis rector potest illa quae usurarius & pater habens administra-
tionem bonorum filijs, possunt. ibidem. nu. 58
Hospitalis rector an teneatur de his quae acquirere potuit, & non acqui-
sunt. ibidem. nu. 59
Hospitalis rector an teneatur reddere rationem de administratis. ibid.
num. 60
Hospitalium rectores tenentur etiam non requisiti reddere rationem de
administratis ordinario loci. ibidem. nu. 62
Hospitalium rectores tenentur rationem reddere de administratis an-
nuatim praelato locorum. clem. quia contingit. numero. 66. de religio.
domi. 158
Hospitalium rectores ex causa possunt cogi reddere rationem de admini-
stratis pluries in anno. ibidem. nu. 67
Hospitalium rectores debent reddere rationem de administratis prius
illis quibus subsunt, alijs ordinarijs. ibidem. nu. 69
Hospitalium concessio in titulum facta clericis secularibus aut viris non
idoneis sed suspectis, est nulli. ibidem. nu. 71
Hospitalium curam habens, dicitur habere curam infirmorum pauperu
ibi de gentium. ibidem. nu. 4
Hospitalium rectoris est officium petere iura hospitalis etiam contra lai-
cos in foro ecclesiastico. ibidem. nu. 5
Hospitalium iura possunt a quocumque peti loci, sed rector debet praeferrri
omnibus. ibidem. nu. 6
Hospitalium rectores & aliorum beneficiorum reparationes illorum de-
bent facere de fructibus super existentibus. ibidem. nu. 8
Hospitalium rectores non faciunt fructus suos etiam separatos a solo, quo-
nam visum, & restitutum tantum debent habere. ibidem. nu. 11
Hospitalium rectores aequivalentur tutoribus & curatoribus qui non
faciunt fructus suos. ibidem. nu. 13
Hospitalitas debetur ex gratia seu ex charitate. cle. ad nostram. nu. 5. de
cenf. 166
Hospes negotiator tenetur recipere viatores. ibidem. nu. 6
Hospitalitatem pauperum tenetur quis administrator bonorum ecclesia-
rum tenere & obseruare. Quid de hospitalitate transeuntium saltem
iure poli, licet non iure fori. ibidem. nu. 7
Hospitalitatem ad charitativam transeuntium laici non compelluntur de iure,
admoneri tamen per episcopum ad id possunt. ibidem. nu. 9
Hospitalis debet se conformare cibis illorum apud quos hospitalis est:
alijs censetur superstitiosus. ibidem. nu. 10
Hospitalis ex charitate debet contentari cibarijs quibus solet vesci ho-
spitans. ibidem. nu. 13
Hospitalis ex necessitate aut debito civili, quibus cibarijs debeat conten-
tari. ibidem. nu. 13
Hospitalia, leprosijs, eleemosynaria, dicuntur loca religiosa, si autori-
tate episcopi construantur. clem. per literas. nu. 25. de praeben. &
dignita. 108
Hospitalis mille vicibus in quadam domo, an presumatur ex debito, an
ex gratia ibi hospitalis. cle. archiepiscopo. nu. 28. de primile. 211
Hospes an dicatur, quibus bellum est indictum. cle. pastoralis. §. verum
nu. 37. de sen. & re iudi. 87
Hospibus an sit permissa quaelibet via, & ordinaria, & extraordinaria,
& per insidias, aut alias ad obtinendum victoriam contra inimicos.
cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 76. de sen. & re iudi. 89
Huiusmodi, dictio ponitur demonstratiue. cle. vnica. nu. 12. de rerum
perm. 122
Hypotheca an extendatur ad futuras res. cle. i. nu. 64. de procu. 42
Hypothetica dicitur oratio, quando duae orationes copulantur sub eade
copula. cle. in plerisque. §. quod si. nu. 19. de elec. 27

De litera I.

DEM, dictio est nota similitudinis. clem. causam. §. idem
quoque. nu. 1. de elec. 22
Idoneus ad beneficia dicitur qui habet etatem competen-
tem, scientiam & mores honestos. clem. i. nu. 17. de eta.
& quali. ordi. 32
Idoneus ad beneficium aliquoties male versatur in administratione in
prauidicium beneficii. cle. i. nu. 27. de eta. & quali. ordi. 33
Ieiunia infligunt dolorem corpori, & sunt tormenta corporis: quare
episcopus non potest iniungere ieiunia inquisitis de Fide ad veritatem
evadendam, an indistincte procedat. cle. i. nu. 39. de hereti. 187
Igitur, dictio ponitur illatiue in proemio. §. nunc igitur. nu. 1. 9
Igitur, dictio aliquoties ponitur illatiue, aliquoties inceptiue super proe-
mio. §. nos etiam. nu. 1. 8

Ignis quantumcumque cresceret, non posset tamen tantas habere vi-
res quantas ipse Sol. cle. ad nostram. nu. 25. de hereti. 194
Ignorantia iuris tanto minus excusat, quanto iuris ipsius dispositio est
repetita, & omnibus manifesta. cle. i. nu. 92. de penis. 215
Ignorantia iuris quae non est iusta, non excusat. cle. vnica. nu. 12. de con-
sanguini. & affi. 178
Ignorantia facti probabilis excusat. ibidem. nu. 13
Ignorantia est crassa, & supina, cum aliquid ignoratur, quod notum est
in loco, sive prouincia. cle. vnica. nu. 94. de rerum permu. 123
Ignorantia regulariter praesumitur in facto alieno, nisi probetur scientia,
nisi in matrimonio. clem. vnica. num. 62. de consanguinita. &
affinita. 180
Ignorantia iuris non excusat ex quo potest consulere peritiores. super
proemio. §. nunc igitur. nu. 14. 9
Ignorantia probabilis an sit in facto proprio. cle. §. dudum. nu. 22. de iu-
re iuran. 75
Ignorantia excusat a subreptione. cle. gratie. nu. 32. de rescri. 15
Ignorantia iuris non excusat aliquem. clem. i. numero. 58. de sepul-
turis. 117
Ignorantia iuris non excusat quo minus extinguatur prima gratia per
affectionem alterius incompatibilis. clem. gratie. numero. 13. de rescrip.
14
Ignorantia aliquoties sonat in malam partem, aliquoties in bonam. cle.
i. nu. 21. de sepul. 127
Ignorantia non est probabilis super circumstantijs facti alieni. cle. consti-
tutionem. §. ceterum. nu. 20. de elec. 27
Ignorantia in facto proprio reprobat etiam quo ad Romanum Ponti-
ficem. cle. vnica. nu. 17. de proba. 65
Ignorantia imputatur alicui quando potuit scire per se, vel per alium.
cle. vnica. §. secus. nu. 18. de concef. praeben. 117
Ignorantia quando est supina facti, nocet in lucro captando. ibidem. nu-
mero. 20
Ignorantia in casu. cle. vnica. de concef. praeben. licet sit sine culpa, non
excusat, imò habetur pro scientia. ibidem. nu. 21
Ignorantia constitutionis praesumitur ante duos menses. in proemio. §.
nunc igitur. nu. 44. 11
Ignorantia constitutionis non praesumitur post duos menses, nisi probe-
tur, & qualis ignorantia sufficiat. ibidem. nu. 45
Ignorantia crassa & supina in constitutionibus non excusant. ibidem.
num. 47
Ignorantia probatur per famam, & per proprium iuramentum. ibidem.
num. 47
Ignorans an debeat certiorari. cle. i. nu. 10. de appel. 90
Illudere est decipere. cle. vnica. nu. 7. de rerum permu. 122
Illusio est derisio seu deceptio. cle. i. nu. 1. de renuntiatione. 30
Illusio est fraudulenta locutio animo nocendi prolata. ibidem. nu. 2
Illiteratus infans, laicus, an recipiant ordines, si ordinentur. clem. i.
nu. 61. de eta. & quali. ordi. 34
Imperator dicitur superior in temporalibus. in proemio. §. quoniam.
nu. 104. 6
Imperium processit a populo Romano. clem. praesenti. numero. 64. de
cenf. 169
Imperator cognosci debet ut superior a Regibus de iure, licet de facto
eum non recognoscant. Quid de rege Francie. cle. praesenti. nu. 67. de
cenf. 169
Imperium subest Papae, cuius potestas a Deo est. cle. praesenti. nu. 65. de
cenf. 169
Imperator nullum ius habet ut Imperator, nisi post coronationem acce-
tam a Papa vel eius legato speciali: nec ut rex Romanorum, nisi secun-
da approbatione. ibidem. nu. 68
Imperatoris Apostolica approbatio fit sine praesidio regis Francie, Ca-
stellae & aliorum qui non recognoscunt superiorem. ibidem. nu. 69
Imperator an valeat aliqua circa ea quae sunt regni & iurisdictionis an-
te approbationem. cle. vnica. §. nos itaq. nu. 3. de iure iur. 76
Imperator post approbationem an dicatur habere administrationem se-
cut electus & confirmatus. ibidem. nu. 4
Imperator recipit plenissimam administrationem per coronationem.
ibidem. nu. 5
Imperator non gaudet privilegio. l. bene a Zenone. ante coronationem.
ibidem. nu. 6
Imperator an possit tollere quae sunt iuris naturalis: & an dicatur ius na-
turale. cle. pastoralis. §. verum. nu. 46. de sen. & re iudi. 87
Imperator non habet potestatem administrandi ante coronationem sive
approbationem Papae: & an eam possit consequi ab archiepiscopo co-
e 2 lonienf

loniensis. cle. vnica. §. porro. nu. 33. de iureiur. 79
Imperator an sit dominus totius mundi cle. pastoralis. §. verum. nu. 35. de sen. & re iudi. 87
Imperator secundum mutationem graduum sue dignitatis, debet & va...

Imperans vnum beneficium, si dicat se aliud habere, & non habeat, an impetratio sit surreptitia. cle. i. nu. 61. de praben. & digni. 106
Imperans secundum pure & simpliciter gratia, an debeat pferri primo impetranti, si condones primi purificent ante collationem facta secundo, aut affectu beneficium illi. cle. vnica. nu. 45. de concef. pr. eben. 116
Imperans gratiam etiam ad beneficium minoris valoris, si voluerit, pot declarare eius voluntatem etiam ante vacationem beneficij, nisi con...

mun. eccle. nu. 1. 177
Immunitas concessa illis de prouincia aliqua, non includit exemptos. cle. archiepiscopo. nu. 44. de priuile. 211
Immunitas qualiter exponatur, & unde deriuetur. super rubri. de im- muni. eccle. 177
Immunitas dicitur liber a peccatis. ibidem. nu. 4
Immunitas ecclesiarum est perpetua, quia data locis, non personis tan- tum. ibidem. nu. 5
Immunitas non debet gaudere criminosus fugiens ad sacrum chris- ma, vel oleum sanctum, vel ad sacrum fontem. clem. i. nu. 32. de peni- ten. & remis. 223
Immunitate gaudet confugiens ad ecclesiam etiam non consecratam, dum tamen autoritate episcopi fuerit instituta. cle. i. nu. 73. de peni. & remis. 224
Immunitate non gaudet confugiens ad oratorium, etiam si ibi diuina fue- rint celebrata. ibidem. nu. 74
Immunitate ecclesie gaudere debet criminosus fugiens ad ecclesiam, excepto latrone publico, & depopulatore agrorum: & idem de con- fugiente ad corpus Christi. cle. i. nu. 3. de peni. & remis. 225
Immunitatis ecclesiarum priuilegium est contra ius commune, & ideo restringendum. ibidem. nu. 34
Immunitate gaudere debet criminosus fugiens ad corpus Christi, si- cut confugiens ad aliquam ecclesiam. ibidem. nu. 36
Immunitate gaudet confugiens ad ecclesiam, etiam interdictam. clem. i. nu. 78. de peni. & remis. 224
Immunitate gaudet excoicatus fugiens ad ecclesiam. ibidem. nu. 79
Immunitate gaudet Ind. eus non fite confugiens ad ecclesiam, & idem si ad corpus Christi. ibidem. nu. 80
Immunitate non gaudet a assassinus, depopulator agrorum nocturnus, & intra ecclesiam vel prope delinquens. ibidem. nu. 82
Immunitatis uiolator est puniendus pena qua debet puniri reus l. se Maicstatis. ibidem. nu. 84
Immunitas ecclesie datur volenti & petenti eam, aliis si ille qui consu- gerit ad ecclesiam sponte exierit, non videtur immunitatem frange- re. ibidem. nu. 85
In, prepositio differt a prepositione, De. cle. i. §. ad h. ec. nu. 19. de pr. ben. & digni. 107
In, prepositio denotat causam intrinsecam. ibidem. nu. 20
In, prepositio auget. cle. i. nu. 58. de cele. mis. 171
In, dictio negat, aliquoties auget, super proemio. §. nos etiam. nu. 2. 8
In, dictio non puniatur negatiue, sed affirmatiue & aliquoties. super rubri. de lite penden. 57
In, positio priuatiue, aut negatiue, super rubri. de immunita. ecclesia. nu. 1. 77
In, prepositio ponitur dispositiue pro Valde. cle. dudum. nu. 7. de sep. 128
In, hac parte oratio est restrictiua. cle. generalem. nu. 10. de sta. & qua- li. ordi. 35
Inanis est actio, quam inopia debitoris excludit. clem. vnica. §. porro. nu. 36. de iureiur. 79
Incapax non faciens partem propter eius incapacitatem, facit parte tamen cum legatarijs. cle. quod circa. nu. 10. de elec. 27
Incarcerari quis potest, & non capitur. cle. i. nu. 29. de h. er. 187
Incarcerati heretici debent alimentari ab episcopo, etiam si nihil offera- tur aliquid. cle. i. nu. 133. de h. er. 189
Incerta respositio habetur pro non resposione. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 10. de appel. 93
In incertis, non certis locus est coiceturis. cle. vnica. §. ceterum. nu. 5. de iureiur. 77
Inconuenienti vno dato, plura inde sequuntur. clem. i. num. 56. de cele. missa. 170
Inconstantia reprobata est, maxime in clericis. cle. quoniam. §. quonia. nu. 5. de vita & hone. cleri. 103
Incorporalia iura prescribuntur immemoriali prescriptione, etiam in diuina aliena, nisi in casu cle. vnica. de foro compe. clem. ea. §. per pr. missa. co. tit. 54
Incorrupta dicuntur impunita. clem. vnica. numero. 16. de offi. iudi. ordi. 39
Inculpatus de heresi tenetur omnem errorem a se abdicare, & teneat ad satisfactionem competentem. cle. ad nostram. nu. 109. de h. er. 195
Indefinita locutio indefinita debet intelligi, si est eade ratio omnium contentorum particularium sub indefinita. cle. quamuis rigor. §. ve- rum. nu. 13. de appel. 92
Indefinita equipollet vniuersali, cum omnium comprehensorum eadem est ratio. cle. i. nu. 24. de procura. 41

Indefinita equipollet vniuersali. cle. multorum. num. 42. de penis. 217
Indefinita equipollet vniuersali. cle. cupientes. nu. 9. de penis. 219
Indefinita equipollet vniuersali, vbi omnium particularium est eadem ratio: alias secus. cle. 1. nu. 5. de priuile. 208
Indefinita equipollet vniuersali: cum omnium particularium sit eadem ratio. cle. 1. nu. 65. de procura. 42
Indefinita an equipollet vniuersali. clementi. dudum. §. quod si. de sepulch. 133
Indefinita equipollet vniuersali. cle. vnica. §. non obstante. nu. 1. de sequestra. pos. & fruct. 64
Indeterminata, exponitur, non determinata. clem. ne Romani. num. 1. de elec. 17
Inducta ad unum effectum non operantur alium vbi deficit agentis intentio. cle. si summus. nu. 21. de sen. excom. 235
Inducta ad diminutionem non debent operari augmentum. cle. vnica. nu. 31. de usuris. 199
Indulgentia omnium peccatorum dicitur indulgentia solū pœne temporalis in quam fuit commutata pœna perpetua: quā indulgentiam inferiores a Papa possunt diminuerē siue alienare, sed non in totum tollere. cle. 1. nu. 87. de priuile. 209
Indulgentia plenaria concessa a Papa propter articulum mortis, nō prodest si ab illa infirmitate euaderet. cle. 1. nu. 91. de priuilegijs. 210
Indulgentia indiscreta respectu concedentis dicitur quando fuit concessa excessiue non considerata quantitate & qualitate debitoris. ibidē. num. 93
Indulgentias concedere est episcoporum, non inferiorum. cle. abusonib. nu. 24. de peniten. & remis. 225
Indulgentias non potest concedere episcopus quo ad non subditos: sed bene quo ad subditos. Quid de archiepiscopo. ibidem. nu. 25
Indulgentiam an sepius consequatur accedens sepe ad locum indulgentie. cle. abusonibus. nu. 72. de peni. & remis. 226
Indulgentiam cum remissione omnium peccatorum solus Papa concedit: episcopi & superiores indulgentias vnius anni concedunt. cle. abusonibus. nu. 34. de peni. & remis. 225
Indultum a predecessorē: a successore debet adimpleri sub eius bulla: & idē de eo qđ predecessor pposuerat facere in proœmio. nu. 12. 2
Industria persona electa in actu aliquo exercendo, ibi non potest fieri subrogatio. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 2. de sepul. 132
Infamis præsumentur a die late sententię infamatorię. cle. quamuis rigor. nu. 39. de appel. 92
Infamia manifesta non debet occultari super proœmio. §. nos etiam. numero. 41
9
Infans dicitur minor septennio. cle. generalem. nu. 11. de eta. & qualita. ordi. 35
Infans quinq; annorum: alijs blasphemans fuit a diabolo raptus: et alius in nono anno ingrauidauit eius nutricem. clem. vnica. numero. 18. de homici. 196
Infans an equiparetur furioso in his que sunt plurimum iuris aut plurimum facti. ibidem. nu. 22
Infans est incapax doli & culpe. in proœmio. §. quoniam. nu. 57. 6
Infantis nullum est meritū: neq; demeritum, siue virtus. ibidem. nu. 58
Infans indiffracte non tenetur ab Ecclesia in non faciendo. ibidem. nu. 59
Infans ordinatus an possit contrahere. cle. generalem. nu. 18. de eta. & quali. ordi. 35
Infans ignorat quid agat. cle. vnica. nu. 12. de homici. 196
Infans ignorat quod videt. ibidem. nu. 13
Infans dicitur minor septennio. nu. 14
Infans cuius malitia supplet etatem: qđ doli capax delinquendo, puniendus est. ibidem. nu. 14
Infans & furiosus equiparantur: & dispositum in uno militat in alio: si talis sit infans qui carcat intellectu circa id quod agitur: secus si habet intellectum. cle. vnica. nu. 50. de homici. 197
Infans illico post natiuitatem potest recipere baptismum in fide parentum. ibidem. nu. 51
Infans occidendo aliquem, caret intellectu. ibidem. nu. 52
Infans non obligatur ex uoto aut ordinibus receptis nisi post pubertatē ratificaretur: vnde poterit contrahere matrimonium. ibidem. nu. 53
Inferior legē superioris tollere nō potest. cle. ne Romani. nu. 16. de elec. 17
Inferior legem superioris inuare potest addendo penam. ibidem. nu. 17
Inferior cā denoluit per appellationem ad sedem Apostolicā, amplius nō potest introumittere. cle. constitutionem. §. in super. nu. 1. de elec. 25
Inferior non potest se introumittere de negotio denoluto ad Papam. cle. auditor. nu. 19. de rescrip. 14
Inferior tollens legem superioris nō videtur autoritate propria tollere

sed superioris, & in casibus sibi permisis. clem. ne Romani. num. 33. de elec. 18
Inferior non potest tollere legem superioris, quando est inferior illud prohibitum. cle. ne Romani. nu. 29. de elec. 18
Inferior licet non possit tollere legem superioris aliquoties, tamen potest dispensare contra illam. cle. ne Romani. nu. 36. de elec. 18
Inferior cogere superiorem non potest, imō esset contra naturam. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 61. de sen. & re iud. 89
Inferior a Papa non potest se introumittere de beneficio reseruato a Papa. cle. vnica. nu. 95. de rerum permu. 123
Inferior non potest legem superioris tollere: vnde lex humana legem diuinam non potest tollere. cle. vnica. nu. 7. de usuris. 199
Inferior priuilegium aliquibus concessum a superioribus tollere non potest per suum statutum. cle. vnica. nu. 147. de excessi. prala. 206
Inferiores praelati episcopis an possint dispensare cum subditis super nō promotione scienda ad sacros ratione studij aut alias. cle. vnica. nu. 51. de offi. vica. 37
Inferior a Papa non potest licentiarē religioſum ad vacaturā. cle. cum contesta. nu. 14. de elec. 30
Inferior a Papa potest licentiarē secularem ad vacaturā. ibidem. nu. 15
Inferiores magis puniuntur qđ superiores nisi delictum aggrauetur propter dignitatem. cle. 1. §. si quis. nu. 3. de statu mo. 149
Inferus est in centro terre: quia debet poni in loco magis distanti a paradiso, super proœmio. §. hac sane. nu. 71
8
Infidelis an possit repellere Christianum a testimonio ferendo contra eundem ex causa quacunq; ex qua Christianus eundem Christianū repellere possit. cle. 1. nu. 25. de testi. 68
Infidelis & heretici testimonium valet, si non repellatur. cle. 1. nu. 43. de testi. 67
Infidelis productus in testem contra contumacem, an testimonium illius valeat. ibidem. nu. 44
Infidelis testis contra infidelem potest produci per Christianum, & probabit tam contra Christianum producentem, qđ contra infidelem. cle. 1. nu. 75. de testi. 69
Infidelem in testem producens, approbare videtur eius personam. ibid. num. 76
Infidelis an possit esse testis in contractibus voluntarijs, & illis se subscribere, & contenta in illis probare. ibidem. nu. 77
Infidelis an repellatur a testimonio cum vellet probare furtum aut aliu actum ad quem non fuit vocatus. ibidem. nu. 78
Infidelis testimonium contra Christianum si non repellatur, an valeat. cle. 1. nu. 41. de testi. 68
Infidelis ferre testimonium contra Christianum, illo non permittente & opponente non valet, licet deposuerit in fauorem Christiani. cle. 1. nu. 47. de testi. 68
Infideles an aliquo casu directe possint priuari communionē hominum. cle. 1. nu. 66. de testi. 68
Infideles faciunt collegium illicitum. clementina. 1. numero. 17. de magistris. 18
Infideles conuertendi veniunt voluntarie ad fidem & bona predicatio- ne, & non coacte, aut per violentiam. cle. 1. nu. 19. de magistris. 18
Infideles puniuntur ab Ecclesia per indirectum, non tamen directe, nisi in casibus specialibus. cle. vnica. nu. 13. de Iude. & Sarra. 184
Infideles dicuntur habere sacerdotes secundum eorum intentionem, non tamen quod sacra donent secundum intentionem Christianorum. cle. vnica. nu. 5. de Iude. & Sarra. 184
Infideles an possint conuinci a Christianis. cle. 1. nu. 3. de testi. 67
Infidelium scientiam addiscere Christianis an sit prohibitum. cle. 1. nu. 54. de magistris. 18
Infidelium dicta, quę ad confirmationem Fidei tendunt, a Christianis potest recipi. cle. 1. nu. 58. de magistris. 18
Infirmas excusat ab esu piscium, seu ab obseruantia Quadragesimę. cle. 1. nu. 75. de cele. mis. 171
Infirmas excusat clericum ab auditione diuini officij, si pretextu illius alijs pateretur detrimentum. cle. 1. nu. 90. de cele. mis. 171
Inhabilis ad beneficia minora, a fortiori dicitur inhabilis ad maiora. cle. 1. §. si quis. nu. 16. de statu mo. 140
Inhabilis ad exercendum officium per se, dicitur inhabilis ad exercitium illius pro alio. cle. 1. nu. 30. de regula. 143
Inhabilis per se facere aliquid, neq; potest per alium. ibidem. nu. 31
Inhibitio non annullat ipso iure in contrarium facta. cle. 1. nu. 52. de iure patro. 161
Inhibitio iuris perpetua causa prohibitionis data, annullat ipso iure quicquid fuerit factum in contrarium: alijs secus. ibidem. nu. 53

Inhibitio

Inhibitio iuris sine decreto qđq; operat̄ sicut cū decreto. secus in prohibi- tione priuati. cle. abusonibus. nu. 50. de peniten. & remis. 225
Inhibitio tantum operatur, quantum consensus interueniens ab initio. cle. vnica. §. secus. nu. 16. de concess. praben. 117
Inhibentes, verbum operatur effectum post executionem contrariam in- hibitioni factam. cle. 1. nu. 6. de praben. & digni. 105
Inidoneus impetrans rescriptum exprimens se sufficientem, obreptu impetrare videtur. cle. vnica. nu. 44. de offi. & pote. iudi. dele. 38
Inidonei quocunq; titulo non sunt præsiciendi in ministerijs ecclesiasti- cis. cle. 1. nu. 5. de eta. & quali. ordi. 32
Iniuria vel dolus non fit volenti & scienti. cle. 1. nu. 86. de peni. & remis. 224
Iniuria fit ecclesie ex percussione clerici. ibidem. nu. 87
Iniuria facta subito redundat in contumeliam domini. cle. 1. nu. 8. de reliq. & re. san. 175
Iniuria ceteri claricali factam, clericus remittere non potest. clem. prae- senti. nu. 44. de cens. 169
Iniuria facta filio, producit actionem in fauorem patris, licet filius remit- tat propriam. ibidem. nu. 45
Iniuria facta clerico videtur spectare ad Christum. ibidem. nu. 47
Iniuriam repellere et permittitur est iniuriato etiam mucrone temporali cū moderamine inculpate tutele, & mucrone etiam spirituali, vt puta cessando a diuinis. cle. 1. nu. 51. de sen. excom. 228
Iniuriam personalem videtur committere qui occupat bona alterius. cle. vnica. nu. 122. de excessi. pr. ela. 205
Iniuriam alicui non facit qui vititur iure suo. cle. plures. §. quibus. nu. 10. de iure patro. 163
Iniuria est realis & verbalis. cle. pastoralis. §. sane. num. 8. de sen. & re iudi. 86
Iniuria facta sorori & uxori alicuius superioris, dicitur facta superiori. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 15. de iure iur. 78
Iniuria episcopi dicitur iniuria ecclesie. cle. 1. nu. 6. de foro compe. 51
Iniuria non fit volenti & scienti. cle. multorum. nu. 22. de penis. 216
Iniuriosum omne videtur violentum, sed non conuertitur. cle. multo- rum. nu. 67. de penis. 218
Iniurians filiumfamilias credens illū patremfamilias, punitur secun- dum affectum, & non secundum factum: & quid econuerso. cle. vni- ca. nu. 55. de consang. & affi. 180
Innotatio aliquoties accipitur pro priuatione seu contraria dispositio- ne. cle. dudum. nu. 10. de sepulch. 128
Innotata & attentata, dicitur facta post & contra apellationē. ibi. nu. 11
Innotatio, verbum quotupliciter accipi potest in iure. ibidem. nu. 12
Innotandum nihil est pendente dilatione legali videlicet decem dierum data gramato ad appellandum. cle. sicut apellationem. nu. 27. de ap- pella. 94
Inopinabilia sunt que non possunt praevideri in proœmio. §. quoniam. num. 32. 2
Inopinabilis est dicere incogitabilis in proœmio. §. quoniam. nu. 13. 5
Inordinatio circa ornatum reprobat. cle. 1. §. eis in vestibus. nu. 1. de sta. mo. 147
Inordinatio est confusio. ibidem. nu. 2
Insignia loca dicuntur ad arbitrium superioris. clem. 1. nu. 2. de foro compe. 51
Insignia doctoralia que sunt, cle. cum sit nimis. nu. 16. de magist. 182
Insignis locus dicitur secundum conuentionem vsus loquendi. clem. vnica. nu. 61. de foro compe. 52
Insigni loco existente viciniori ciuitate ab ecclesia, a qua episcopus est pulsus, vbi processus expulſoris debeat fieri, vel in loco insigni, vel in ciuitate. ibidem. nu. 62
Insolentia dicuntur actus vel excessus reprobus. cle. vnica. nu. 20. de offi. iudi. ordi. 39
Instantia finita renuntiatione expressa tolluntur acta instantie. cle. sepe. §. nos autem. nu. 59. de verbo. signi. 240
Instantia triennali in causa civili partes non possunt renuntiare: quia introducta in fauorem publicum. cle. quandiu. nu. 22. de appel. 96
Instantia prima reuocata per secundam ex eisdem actis, an debeat con- demnari in expensis appellatus. cle. 1. nu. 38. de sen. & re iudi. 84
Instantia renuntians quis, videtur renuntiare prosecutioni quam iudi- cialiter fecit. cle. sepe contingit. nu. 7. de verb. signi. 236
Instantia prima differt ab articulo appellationis, causa tamen dicitur ea- dem. cle. testibus. nu. 7. de testi. 70
Instantia iudicij quo tempore incipiat, & quanto tempore duret. cle. vni- ca. nu. 69. de foro compe. 52
Instantia finitur tricenno de iure civili. cle. 1. num. 17. vt lite pen. 58

Instantia non perit de iure canonico. ibidem. nu. 18
Instante dicitur petere etiam qui semel petit. cle. quamuis rigor. nu. 1. de appella. 92
Instante est dicere quasi importunē, vel ex magna affectione, vel requi- sitione. cle. quamuis rigor. nu. 5. de appella. 91
Instituto in beneficijs tributis in re. clem. 1. num. 47. de iure patro. 160
Instituto rectorum & ecclesiarum religioſorum, in quibus religioſi ha- bent ius patronatus, pertinere censetur ad episcopum: & idem de con- firmatione scienda de electionibus celebratis a conuento. clem. vnica. nu. 116. de excessi. pr. ela. 204
Instituto autorizans est impræscriptibilis. clem. vnica. num. 88. de ex- cessi. prala. 205
Instituto in beneficio manuali potest ad nutum concedentis reuocari. cle. 1. §. sane. nu. 13. de statu mo. 153
Instituto perpetuo non potest reuocari ad nutum. ibidem. nu. 14
Institor præsinitus a tutore an obliget pupillum post mortem tutoris. cle. procuratorem. nu. 25. de procura. 46
Insufficiens ad beneficium præsumentur male uersari, & inclinari ad male administrandum. cle. 1. nu. 28. de eta. & quali. ordi. 33
Intelligere non potest qui non audit. clem. 1. numero. 11. de magi- stris. 18
Intelligitur est nota fictionis. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 2. de ap- pella. 93
Intellectus ille ad textum debet dari secundum quem non est falsa Latini- tas, non illum secundum quem daretur falsa Latinitas. cle. cupien- tes. nu. 53. de penis. 221
Intellectus ille non debet recipi ad textum, si in textu esset falsa Latini- tas. cle. 1. §. statumimus. nu. 13. de statu mona. 147
Intellectus pars superior dominatur sensualitati regulariter. in pro- œmio. §. quoniam. nu. 99. 6
Intendimus, verbum non est iuris noui promulgatorium. cle. 1. nu. 17. de elec. 16
Intentio siue declaretur verbis, siue factis, nō refert. cle. 1. si summus. nu. 11. de sen. excom. 235
Intentatio debet fieri larga in praeiudicium concedentis. cle. si de benefi- cio. nu. 51. de praben. & digni. 113
Intentio disponentis semper attendenda. cle. quia contingit. num. 78. de relig. demi. 158
Intentio hominis hominem quemlibet iudicat. clem. ad nostrum. nu. 88. de hereti. 195
Intentus debet esse quisq; circa eius officium. cle. 1. nu. 15. de eta. & quali. ordi. 32
Interesse accessorie petitum adiudicatur officio iudicis, simpliciter pe- titum iure actionis. cle. 1. nu. 23. de rescrip. 12
Interesse non cadit in beneficijs. cle. vnica. nu. 63. de rerum permu. 123
Interesse non habens non admittitur ad actionem intentandam, etiam per viam simplicis querelę. clem. constitutionem. in super. num. 3. de elec. 25
Interesse propriū per viā simplicis querelę quilibet prosequi potest si non est appellans, neque aduersus appellatorem, & tunc nō in casu cle. con- stitutionē. de elec. vide cle. constitutionē. §. in super. nu. 23. de ele. 25
Interesse commune an sit eiusdem nature communis quo ad prosecutio- nem. cle. constitutionem. §. sane. nu. 17. de elec. 24
Interessens vna hora die choro ex consuetudine, an possit licite recipere omnes distributiones quotidianas aut ex statuto. cle. 1. nu. 96. de ce- le. misa. 171
Interlocutorie expediuntur ex eisdem actis. cle. cum a repulsione. nu. 11. de appel. 100
Interlocutoria declarans quem repellendum a prosecutione litis, si ab ea non repellatur, aut si appellationi renuntietur, an praeiudicet in prin- cipali. cle. cum a repulsione. nu. 31. de appella. 101
Interpellatio hominis aliqui in delictis requiritur ad constituendū que- morosum quo ad impositionem pœne. cle. 1. nu. 35. de deci. 139
Interpellatio sola hominis aliquoties non reddit delatorem morosum. cle. 1. nu. 39. de deci. 139
Interpellatio in extraiudicialibus vnica facit quem morosum dum tamē loco & tempore congruis fiat etiam quo ad penam suspensionis & ex- communicationis incurrendam. cle. 1. nu. 54. de deci. 139
Interpellatio canonica aut competens dicitur trina vel vna perempto- ria pro omnibus. ibidem. nu. 55
Interpositio verificanda est in hora. cle. causam. nu. 13. de elec. 19
Interpretatio antiqua obseruanda, & non mutanda. cle. vnica. nu. 32. de iure iur. 75

Inter-

Repertorium rerum memorab.

Inquisitor in causa Fidei, sicut in criminalibus potest procedere ad incarcerationem, & ad torturam. cle. i. nu. 35. de hereti. 187
Inquisitor Fidei contra suspectum de heresi solus suam contrarium dicere non debet, sed una cum ordinario: & idem conuerso. & sic sententiarum permissum quique ab illo, qui non cognouit nec est subrogatus in locum illius, qui cognouit. cle. i. nu. 41. de here. 187
Inquisitor non debet procedere ad inquisitionem, nisi sibi costito per prius de infamia: & si alias procedat, grauare videtur: unde appellandum est, licet aliquis vellet probare eum infamatum tempore appellationis. cle. appellanti. nu. 65. de appella. 98
Inquisitor hereticorum habet iurisdictionem ordinariam & executionem & vniuersitatem causarum. cle. i. nu. 21. de here. 187
Inquisitores Fidei & commissarii ab episcopis aut capitulo ad id deputati non incurrunt excommunicationem extorquendo pecuniam aliter quam pr. ext. officij. cle. volentes. nu. 48. de here. 191
Inquisitores Fidei & alij commissarii ad id deputati quando extorquere videantur pecuniam pr. ext. officij vt incurrere videantur excommunicationem. ibidem. nu. 49
Inquisitor Fidei commissarius ad id deputatus extorquens pr. ext. officij pecuniam, non tenentur nisi ad restitutionem ablati. ibi. nu. 52
Inquisitores Fidei habent iurisdictionem a Papa delegatam, & sic a proprio pr. elato non possunt priuari. cle. volentes. nu. 114. de here. 192
Inquisitores Fidei debent deputari per sedem Apostolicam. cle. i. nu. 3. de here. 186
Inquisitor Fidei a Papa potest deputari ex certa scientia intra eta. xl. annorum, dum alias esset in eta. habilis. cle. volentes. nu. 40. de here. 191
Inquisitores Fidei recipientes officium intra eta. xl. annorum & commissarii ab episcopis aut capitulo scde uacante deputati ad dictum officium inquisitionis, si extorqueant pecuniam modis illicitis, incurrunt excommunicationem ipso iure: sed secus de alijs familia committentibus. pr. de ipso. & capitulo. ibidem. nu. 41
Inquisitorum Fidei impediens est suspectus de fide aliquando, aliquando non. cle. i. nu. 157. de hereti. 189
Inquisitoris Fidei officium non extinguitur morte Papae etiam re integra. cle. volentes. nu. 31. de hereti. 191
Inquisitoris auditorium differt ab auditorio eius delegati ad vnam causam deputati, seu ad vniuersitatem causarum certi loci. cle. volentes. nu. 36. de hereti. 191
Inquisitor Fidei non potest a se oem iurisdictionem abdicare. ibi. nu. 37
Inquisitus simpliciter deputatus ad inquisitionem siendam absque exercitio iurisdictionis non potest subdelegare: secus quando cum exercitio procedere ex dispositione iuris communis. cle. i. nu. 108. de here. 188
Inquisitus an possit se defendere etiam publicatione facta in causa. cle. testibus. nu. 90. de testib. 71
Instrumentum publicum debet fieri de citatione partis ad uidentum producere testes. cle. testibus. nu. 82. de testib. 71
Instrumentum grossatum si iterum petatur propter amissionem primi, statur iuramento petentis super amissione: quid si tertio petatur. cle. vnica. nu. 87. de vsu. 201
Instrumentum continens annos Domini, licet non contineat annos pontificatus, an valeat in proemio. §. datum. nu. 11. 11
Instrumentum an ualeat factum post prohibitionem iudicis. cle. vnica. nu. 176. de excessi. pr. el. 206
Instrumenta producere nemo cogitur. cle. sepe. §. verum quia. nu. 19. de verb. signi. 144
Instrumenta sententiarum, in quibus describuntur gesta substantialia actorum per uiam dispositionis, an magis probent narrata, q. si essent descripta per uiam narrationis. cle. vnica. nu. 74. de probatio. 66
Instrumentum alienationis rerum ecclesiasticarum enarrans alienationem seruatis debitis tractatibus &c. an probet solemnitates expressas interuenisse. ibidem. nu. 75
Instrumenta confecta super narratis in prolatione sententiarum iudicij, an assumat vires ex autoritate notarij, an ex autoritate iudicis. cle. vnica. nu. 72. de probatio. 67
Instrumenta retenta per notarios regni Francie, aut alterius, faciunt fidem extra regnum. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 74. de sepul. 131
Instrumenta coram iudice remissionis (qua fit pp. testium productiones) produci possunt. cle. sepe. §. verum quia. nu. 13. de sen. excom. 244
Instrumenta facientia ad causam producta dicuntur munimenta: & quare. cle. sepe. §. verum quia. nu. 8. de verb. signi. 244
Instrumenti publici magna est vis. cle. 1. de procurato. 41
Ioannes xxij. presentium auditor, vocabatur Iacobus in proemio. nu. 153
Ipsarum dictio, est relatiua, & demonstratiua. cle. qua de ecclesijs. nu. 7. de offi. vica. 36

Irroia est depressiva ueritatis, super proemio. §. nos etiam. nu. 38. 9
Irregularitas illa, qua contrahitur ex homicidio, fuit pr. figurata in veteri test. & incurritur ipso iure. cle. vnica. nu. 62. de homici. 197
Irregularis dicitur quasi positus extra regulam. ibidem. nu. 63
Irregularitas homicidij causatur tripliciter. ibidem. 64
Irregularitatem incurrit qui uidetur imponendo manus uiolentas in aliquem causa occidendi eum, aut mutilandi, siue produxerit ad factum, siue non: & idem si uoluerit in seipsum seu manus iniicere, & non fecit, quia non potuit. ibidem. nu. 65
Irregularitatem nemo incurrit, nisi in casibus a iure expressis. cle. i. nu. 90. de sen. excom. 229
Irregularitatem incurrit uirum siue mulierem occidens. cle. vnica. nu. 68. de homicidio. 197
Irregularitatem incurrit sagittam e corpore vulnerati extrahens, vt citius moriatur. ibidem. nu. 70
Irregularis efficitur qui aliquem vulnerauit, licet non letaliter, si uulneratus obierit imperitia Medici. ibidem. nu. 71
Irregularitatem an uideatur incurrisse, qui percussit quempiam, qui recuperata sanitate postea efficitur infirmus, & dubitatur, q. ex prima percussione, aut ex illa infirmitate obierit. ibidem. nu. 72
Irregularitatem non incurrit occidendo aliquem maior infante, dum tamen non sit doli capax. ibidem. nu. 73. 198
Irregularitatem non euitat inuasus, qui occidit aliquem & euitare potuit mortem siue mutilationem, quia domum habebat paratam, & maluit occidere, nisi fuerit illi dedecus fugere: nam tunc excusatur ab irregularitate. ibidem. nu. 75
Irregularitatem quis incurrit dicitur interficiendo hominem iam formatum in utero non traditum luci: alijs secus. ibidem. nu. 76
Irregularitas contracta pr. ext. homicidij ante baptismum, tollitur baptismo siue homicidium factum fuerit licite, siue illicite. cle. vnica. nu. 78. de homici. 198
Irregularitas contracta propter bigamiam, an tollatur ex baptismo postea subsecuto. ibidem. nu. 80
Irregularitatem non incurrit Medicus licite exercendo suum officium, licet infirmus moriatur. ibidem. nu. 81
Irregularitatem incurrit Iudex condempnando quem ad mortem. ibi. nu. 82
Irregularis dicitur quasi existens extra regulam aliorum. ibi. nu. 83
Irregularis non potest super ea ab alio dispensationem obtinere, quam a Romano Pontifice. ibidem. nu. 84
Irregularis an efficiatur inuasus iuste si occiderit offendentem licite. ibi. dem. nu. 85
Irregularitatem incurrit fur, aut quilibet alius criminofus, qui cum caperetur pro debita iustitia administranda, aliquem occiderit, aut mutilauerit. ibidem. nu. 86
Irregularitatem non incurrit, qui cum capitur, vt adducatur ad tyrannum coram quo illico dubitatur de morte sua, aliquem occiderit, aut mutilauerit. ibidem. nu. 87
Irritum potest esse, quod alijs habuit substantiam, & etiā quod alijs non habuit substantiam. cle. vnica. nu. 5. de concef. pr. eben. 115
Ira, ea, id, proprie ponitur relatiue. cle. i. nu. 18. de iudicij. 48
Israeliticum regnum est terra promissionis, qua data fuit Abrahae & semini eius. cle. vnica. nu. 49. de Iudaeis & Sarra. 185
Ita tamen, est dictio modificatiua. cle. statutum. nu. 12. de elec. 28
Iubemus, uerbum est uerbum preceptiuum. cle. praesenti. num. 50. de censu. 169
Iubileus est de quinquagesimo in quinquagesimum annum. cle. abisio nibus. nu. 44. de peni. & remis. 252
Iudaeus perimaciter asserens peccatum non esse peccatum, non punitur pena hereticorum, nisi a Romano Pontifice. cle. vni. nu. 107. de usu. 201
Iudaei inter Christianos tolerantur asserentes contra articulos Fidei, contra ordinationem ecclesie: nec ideo ab ecclesia excommunicantur, cum semper extra ecclesiam fuerint, nisi data negligentia domini temporibus eorum in puniendo. ibidem. num. 109
Iudaeus Christianum eum repellendo a testimonio an possit allegare crimen damnatum veteri & nouo testamento. cle. i. nu. 16. de testib. 68
Iudaeus an possit repellere Christianum a testimonio ferendo opponere contra illum crimen damnatum lege antiqua, & non noua. ibidem. nu. mero. 117
Iudaeus vel Sarracenus percitens vel imponens manū uiolentā in clerici, non ligat suā excommunicationem. cle. multorum. nu. 82. de peni. 218
Iudaeus est extra ecclesiam. ibidem. nu. 83
Iudaeus si imponat manum in clericum, potest ex delicto puniri a suo domino temporali, & ad puniendum eum ipse dominus potest cogi per censuras ecclesiasticas. ibidem. nu. 87

Iudaeus

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Iudaeus utens privilegio a Principe sibi concesso de non admittendo in testē Christianū, se, punitur pena sacrilegij. cle. i. nu. 62. de testib. 78
Iudaeus potest puniri a iudice seculari ratione delicti pena corporali, non ecclesiastica ad mandatum iudicis ecclesiastici. ibidem. nu. 63
Iudaeus an dicatur subditus Papae quo ad corpus. ibidem. nu. 64
Iudaei possunt eorum ritus & consuetudines seruare & retinere, sine iniuria tñ Christianae religionis. cle. vni. nu. 16. de Iudaeis & Sarra. 184
Iudaei ritus eorum inter Christianos non possunt seruare, si ex tali obseruatione generatur scandalum inter Christianos: alijs secus, si in talibus actibus exercendis non possunt exaudiri a Christianis: alijs secus. ibidem. nu. 17
Iudaei prius sacerdotij fuit excessum. cle. vni. nu. 7. de Iudaeis & Sarra. 184
Iudaei unde dicantur, super rubrica de testibus. nu. 1. 67
Iudaei an credant Trinitatem, seu Incarnationem. sup. rub. de test. nu. 3. 97
Iudaei habuerunt legem scripturam. super rubrica de testi. nu. 6. 67
Iudaei, & Sarraceni habentur pro porcis. ibidem. nu. 7
Iudaei die sabbato non possunt conueniri. cle. i. nu. 29. de testi. 68
Iudaei sunt in peccato mortali. cle. i. nu. 34. de testib. 68
Iudaei an possint esse testes in actibus uoluntarijs Christianorum prout in testamentis & similibus. ibidem. nu. 35
Iudaei an per vim sint compellendi communicare cum Christianis. clem. i. nu. 68. de testibus. 68
Iudaei non possunt habere officia publica. cle. vni. nu. 41. de iureiu. 74
Iudaeum Christianus an teneatur de pacere. cle. vnica. nu. 45. de Iudaeis & Sarra. 185
Iudaeorum lex est approbata: & est populus peculiaris Dei, nec caret ueritate primordiali. ibidem. nu. 46
Iudaei, & Heretici, an ligentur constitutionibus canonum in proemio. §. hoc sane. nu. 61. 8
Iudaei remanent inter Christianos de uoluntate eorum, cum sit tributarij. cle. vnica. nu. 32. de Iudaeis & Sarra. 185
Iudaei, aut pagani existentes sub ecclesia, aut Imperio, aut aliquo domino catholico, & non facientes turbulentum, non possunt a Christianis vexari. ibidem. nu. 35
Iudaei unde dicantur, super rubrica de Iudaeis & Sarra. nu. 4. 183
Iudaei tribus ceteris erat nobilior: & ex illa sumebantur regestantum. ibidem. nu. 5
Iudaei existentes in territorio alicuius Principis, non propterea censentur serui Principis, nisi aliter constet de seruitute. cle. vnica. nu. 30. de Iudaeis & Sarra. 184
Iudaeo corpus Christi non est concedendum, nisi appareat de signis contritionis. cle. i. nu. 81. de penitentijs & remis. 224
Iudaei non possunt excommunicari ab ecclesia directe, sed bene indireccte. cle. vnica. nu. 73. de vsuris. 200
Iudaei seruant ad literam legem Mosaycam, super rubrica de Iudaeis & Sarra. nu. 1. 183
Iudaeus non potest repellere Christianum a testimonio ferendo contra ipsum pr. ext. indulti. cle. i. nu. 11. de testib. 67
Iudaeus potest repellere Christianum a testimonio ferendo contra ipsum pr. ext. criminis. ibidem. nu. 12. 68
Iudaeo competit omnis defensio qua competit ex iure Romano, cum secū dum illud degat: & idem de exceptione & actione. ibidem. nu. 13
Iudaeus an possit contra Christianum excipere de crimine damnato lege noua, & non ueteri. cle. i. nu. 19. de testibus. 68
Iurisdictione uoluntaria in quibus casibus possit extra diocesim propriam exerceri. cle. i. nu. 24. de foro compe. 51
Iurisdictione in episcopatibus de iure cōspectat ad ep̄s, de privilegio, aut iure spirituali ad inferiores. cle. vnica. nu. 38. de offic. iudi. ordi. 39
Iurisdictione legati nati non extinguitur morte Papae. cle. ne Romani. nu. 44. de elec. 18
Iurisdictione est indiuidua, & apud quemlibet iudicium, etiam delegatorum. cle. i. nu. 61. de appella. 91
Iurisdictionis exercitium in pluribus iudicibus delegatis deputatis, non est apud quemlibet ipsorum. ibidem. nu. 62
Iurisdictione uoluntaria potest exerceri extra territorium: secus de cōteniosa. cle. i. nu. 13. de foro compe. 51
Iurisdictione contentiosa an possit exerceri extra territorium in casu, in quo non uertitur causa cognitio, & effectus confertur ad locum litum. ibidem. nu. 14
Iurisdictionem habens, ea potest exercere extra territorij quo ad ea, quae sunt uoluntarij iurisdictionis: secus quo ad ea, quae sunt contentiosae iurisdictionis. cle. dudum. §. extra ciuitates. nu. 1. de sepul. 132
Iurisdictiones conuincit sibi ipsi debet prestare seruitium, & auxilium. cle. vnica. §. eorundem. nu. 2. de foro compe. 54

Qui exercet iurisdictionem nomine proprio, debet consequi ex ipsa emolumentum. cle. statutum. nu. 34. de elec. 19
Iurisdictionem habens potest per alium illam exercere. cle. i. nu. 5. de fo. cōp. 51
Iurisdictione alia uoluntaria, alia necessaria, super rubrica de offi. & potest. sta. indi. deleg. nu. 1. 37
Iurisdictione concessa, uidentur concessa omnia accessoria ad eam. cle. i. nu. 144. de here. 180
Iurisdictionis omnimoda appellatione, includitur vltimum supplicium. cle. vnica. §. cisdem. nu. 13. de foro compe. 52
Iuriconsultus dicitur professor suae scientiae iuris civilis. cle. i. nu. 5. de regula. 143
Iustus cingi, pro cincto habetur. cle. i. nu. 76. de peni. & remis. 224
Iustus exhibere a iudice, & non exhibet, est in manifesta contumacia. cle. vnica. nu. 62. de vsuris. 200
Iustus superioris excusat cū dubitat an sit iustus, an iniustus: secus si manifeste apparet illū esse iniustum. cle. uolentes. nu. 106. de here. 192
Iustus uenire vel aliquid facere sub pena pecuniae certa, si non parat, ipso iure est condemnatus, nec requiritur alia declaratio, sed executio tantum sententiae. cle. vnica. nu. 19. de excessi. pr. el. 203
Iustus uenire, vel facere aliquid sub pena excommunicationis, non est excommunicatus, licet debeat excommunicari siue conuincio proferratur a lege, siue ab homine. cle. vnica. nu. 17. de excessi. pr. el. 203
Iustus superioris purgat omne vitium. cle. i. nu. 2. de sepul. 116
Iustus superioris excusat in litis. cle. dudum. §. ad honorem. num. 26. de sepul. 185
Iustus, licentia, permissio, preceptum, an necessarij debeant precedere. cle. cum concessa. nu. 45. de elec. 30
Iustus superioris non excusat in illicitis. ibidem. nu. 27
Iudex an possit ex officio repellere a testimonio ferendo meretricem, Iudaeum, aut alium infidelem, aut alium quem pars excipiendo potuisset repellere. cle. de testibus. nu. 29. de testib. 70
Iudex ex officio potest repellere etiam inuitis partibus testē hereticum, aut excommunicatum. ibidem. nu. 30
Iudex debet admittere exceptionem excōicationis, aut criminis, aut seruitutis, & testē: alijs locus est appellationi. An ualeat dicta appellatione pendente aliorū testium habilitum productōrū receptio. ibidem. nu. 31
Iudex potest cogere testem a testimonio se subtrahentem. ibidem. nu. 32
Iudex est functus officio post diffinitiuam sententiam. cle. vnica. nu. 30. de causa post. & proprie. 55
Iudex contra appellatē friuole euidenter absq; alia uocatione potest procedere ad diffinitiuam. cle. vnica. nu. 2. de dolo & contu. 56
Iudice, qui protulit sententiam aliquam mortuo, super lite notario qui instrumentum sententiae scripsit, narrando acta quae corā mortuo fuerunt facta, an tale instrumentū debeat a successore sigillari absq; uisone processus. cle. vnica. nu. 77. de probatio. 66
Iudex non tenetur citare appellatē, si eius appellationi non detulit. cle. vnica. nu. 10. de dolo & contu. 56
Iudex ex officio an possit excipere. cle. vnica. nu. 11. de testi. 68
Iudex an ex officio possit quem repellere testem. ibidem. nu. 22
Iudex facit Iudaeum testem vel principalem litigantem iurare de calumnia, vel de ueritate dicenda super legē Moysi. cle. i. nu. 74. de te. 69
Iudex remissionis non potest recipere testes reprobatorios, nisi ex commissione, aut processum instructum debeat remittere. cle. testibus. nu. 38. de testib. 70
Iudex remissionis potest recipere protestationē partis, & quā producuntur testes, & quid si non fuerit admissa, utri receptio uideatur. ibi. 70
Iudex deputatus ad recipiendum testes infra terminum, post terminum non potest illos rite recipere. cle. testibus. nu. 50. de testi. 71
Iudex deputatus ad recipiendum testes producendos per aliquam partem, si non recipiat illos infra terminum sibi praefixum, tenetur parti ad interesse. ibidem. nu. 51
Iudex, cuius industria est electa, non potest committere uices suas. cle. i. nu. 25. de foro compe. 51
Iudex assignato termino ad traditionem apostolorum, propter hoc non sequitur, quin possit illud prorogare, dum tamen prorogatio fiat infra tempus iuris. cle. quamuis rigor. §. verum. nu. 18. de appel. 92
Iudex non tenetur dare apostolos in termino assignato per eundem traditioni illorum, aut tempus prorogare. clem. quamuis rigor. §. verum. nu. 9. de appel. 92
Iudex in tradendis apostolis appellanti, non potest longiorem terminum assignare a. xxx. diebus a tempore latae sententiae computandis. clem. quamuis rigor. §. verum. nu. 1. de appella. 92
Iudicis est, non partis, statuere terminum traditioni apostolorum. clem. quamuis rigor. §. verum. nu. 7. de appella. 92
Iudex

Index delegatus actionem repellendo ineptam, an dicatur functus officio. cle. cum a repulsione. nu. 84. de appel. 101
Iudices non debent prohibere debitores a repetitione usurarum, quas soluerunt. cle. vnica. nu. 19. de usuris. 199
Index aliquoties fingitur vice partis. cle. vnica. nu. 31. de testa. 125
Index non assumit sibi partis vim, cum commodum vel incommodum ad eum spectare non videtur. ibidem. nu. 33
Index, qui p interlocutoria repulit exceptione peremptoria per alias duas interlocutorias exclusam, an valeat renouare hanc tertiam interlocutoriam confirmatoriam. cle. cum a repulsione. nu. 32. de appel. 101
Index, qui potest condemnare in expensis, potest cas taxare. cle. 1. num. 14. de rescriptis. 12
Index non tenetur dare apostolos procuratori, nisi ostendat procuratorium. cle. causam. nu. 48. de elec. 20
Index temporalis hbt iudicare, an locus sit sufficienter tutus Cardinalibus ad celebranda elect. Papae. cle. ne Romani. §. porro. nu. 17. de ele. 19
Index imperatus, si potest recusari aliqua de causa, si nomine proprio fuisse impetratus, ex eisdem causis repellitur, si nomine ecclesie impetratur. cle. 1. nu. 44. de rescrip. 12
Index simpliciter potest condemnare ad interesse, qn petit accessorie: secus qn principaliter, qntic dclit illud declarare. cle. 1. nu. 22. de rescri. 12
Index ubi in iudicio summario seruare habet de partium expreso consensu ordinē iudicariū in tota lite, & in aliquibus seruauit, penitentia partium superueniens nō impedit iudicem, quominus & in reliquis eundem ordinem seruet. cle. sepe. §. si tamen. nu. 7. de verb. signi. 245
Index, si ordinem, quem seruare debebat, non seruet de consensu partium, non ex hoc validatur processus: non enim in partium potestate fuit ordine a iure datum peruertere. ibidem. nu. 8
Index potest recipere quod gratis sibi datur, neq; tenetur restituere. cl. statutum. nu. 49. de elec. 29
Index an possit recipere pecuniam ratione decreti, non ratione iudicati. re. ibidem. nu. 48. de elec. 29
Index potest quid percipere licite pro sigillo curie, etiam in causis spiritalibus. cle. statutum. nu. 23. de elec. 28
Index si in causa summariē, & de plano commissa procederet ordine iudicario seruato partibus contradicentibus, processus non valeret. cle. sepe. §. si tamen. nu. 4. de verb. signi. 245
Index aliquis, prater delegatus Papae, potest etiam sibi subditum extra territorium citare neq; verbo aut factio. & an citatio taliter facta ardeat. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 31. de sen. & re iudi. 88
Index ad peremptorias exceptiones proponendas, an possit assignare terminum peremptorium. cle. vnica. nu. 12. de excep. 80
Index an valeat tollere remedium opponendi exceptionem excommunicationis. ibidem. nu. 13
Index a quo prefixo termino ad prosequendum appellationem, an valeat appellationi deferre. cle. 1. nu. 65. de appel. 91
Index a quo, si detulit appellationi, an valeat prefigere tempus ad prosequendum. ibidem. nu. 63
Index an teneantur dare intra xxx. dies apostolos appellanti eos nō petentibus. cle. 1. nu. 38. de appel. 91
Index domicilij vbiq; delinquentem, etiam extra domicilium potest punire. cle. pastoralis. §. verum. nu. 21. de sen. & re iudi. 87
Index an valeat esse, qui non est discretus. cle. pastoralis. §. verum. nu. 26. de sen. & re iudi. 87
Index in aliquo casu potest cōpellere ambas partes litigare, et licet prouogauerit sub spe pacis cōcessum. cle. q̄ diu. nu. 22. de appel. 95
Index condemnando quem de crimine, an possit exprimere penā in sententia. cle. pastoralis. §. sane. nu. 27. de sen. & re iudi. 86
Index indicando malē appellatum & benē processum, an videatur aliqd iudicare super nullitate, si appellans prosecutus fuerit in iniquitate, & nō nullitate. Et quid, si deduxerit cā nullitatis, et cā nō fuerit psecutus. Et qd si psecutus fuerit. cle. 1. nu. 17. de sen. & re iud. 85
Index non potest condemnare propter moram committendam post publicationem sententię, secus propter moram committendam post publicationem. cle. vnica. §. nos itaque. nu. 56. de iure iuran. 87
Iudicis non est diuina. cle. si appellationem. nu. 28. de appel. 99
Iudicis est secundum acta & probata iudicare. ibidem. nu. 29
Index bestialiter procedere videtur, cum procedit non nisi commissione sua iurisdictionis. cle. si appellationem. nu. 47. de appel. 99
Index appellationis debet respicere, an infra tempus iuris eius commissio fuerit impetrata, necne. ibidem. nu. 48
Index potest nullo postulante ex officio procedere ad purgādam provinciam malis hominibus, propter vilitatem publicam: & idem propter vilitatem priuati, propter superioris renouationem. cle. 1. num. 12.

de peni. & remis.
Iudicis officium non impertitur nisi petenti. ibidem. nu. 10
Index a quo apostolos dare debet, etiam non petenti. ibidem. nu. 12
Index officium suum impertitur in fauorem miserabiliū personarum, licet non petatur, & in fauore pupillorū dando illis tutores. ibi. nu. 14
Index non excusatur nisi ratione ignorantie in non dando tutores pupillis. ibidem. nu. 15
Index confirmans ex officio potest inquirere de criminibus electi. clem. constitutionem. §. ceterum. nu. 32. de ele. 24
Index deferens appellationi friuolę, non remanet amplius iudex. clem. vnica. nu. 17. de dolo & contu. 56
Index de qua re cognoscit, de eadem iudicare tenetur. super rubrica de sen. & re iudi. nu. 1. 82
Index an possit tollere beneficium iuris. cle. vnica. nu. 40. de excep. 81
Index non dando suos apostolos petenti, priuatur sua iurisdictione. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 9. de appella. 93
Index ad quem, an iudex a quo in casibus, in quibus iudex potest compellere appellantem ad prosecutionem appellationis, debet compulsionem talem facere. cle. quadiu. nu. 59. de appel. 96
Index a quo, maxime quando detulit appellationi, non potest se intrinsecere de causa pendente appellationis prosecutione. ibidem. nu. 60
Index a quo an possit abbreviare tempus prosequendi & finiendi appellationem. cle. sicut appellationem. nu. 46. de appel. 95
Index a quo potest abbreviare terminū iuris in appellationibus quo ad iter arripendum, & quo ad se presentandum iudici ad quem. ibi. nu. 47
Index interloquendo super crimine notorio declarando illud esse notorium, an teneatur declarare necessario contra absentem, antequam possit procedere. cle. pastoralis. §. sane. nu. 21. de sen. & re iudi. 86
Index a quo an possit appellantem cogere ad ostendendum de diligentia eius, etiam data contumacia appellantis ante causam sibi remissam per iudicem ad quem. cle. sicut appellationem. nu. 43. de appel. 95
Index ad quem non statim perdit iurisdictionem suam, ex quo appellans infra annum non potest finire appellationem, cum necessario annum fuisse elapsum etiam non dato impedimento appellanti. cle. sicut appellationem. nu. 36. de appel. 94
Index repellendo exceptionem legitimam, sufficienter videtur grauare, unde talis repulsio appellatione emissa operatur traslationem cognitionis ad iudicem ad quem, sed non victoriam in causa appellationis. cle. appellanti. nu. 60. de appel. 98
Index non debet esse, si vellet, clementior lege, nec rigidior ipsa lege. cle. cupientes. nu. 39. de penis. 220
Iudices impediētes repetitionem usurarum, incurrunt excommunicationem. cle. vnica. nu. 23. de usuris. 199
Index datus, & dans differunt, & idem in similibus. Quid in correlatiuis? cle. 1. §. transmissus. nu. 47. de reliq. & rene. San. 176
Iudices Apostolici sup exemptis deputati, sunt maiores ordinarij unde ab illis non possunt impediri. cle. vnica. nu. 56. de excessi. pr. ela. 205
Iudices maiores possunt deputari per prouincias. cle. dudum. §. extra ciuitates. nu. 6. de sepul. 132
Index non potest procedere inuitis partibus in causis, in quibus non requiritur libellus. cle. sepe. §. nos autem. nu. 26. de verb. signi. 240
Index potest petere, vt lis contestetur, vbi contestanda est, etiam partibus non postulantiibus. ibidem. nu. 27
Index antequam perueniat ad sententiam, debet facere examinationē diligentem. cle. sepe. §. nos autem. nu. 62. de verb. signi. 240
Index contra aliquem tanquam criminiosum non potest procedere, nisi constituto prius de crimine eo vocato, nisi in crimine notorio facti permanentis. cle. multorum. nu. 36. de penis. 217
Index abbreviare debet terminum. cle. sepe. §. nos autem. nu. 43. de verbo. signi. 240
Iudicis est amputare materiam dilationum. ibidem. nu. 44
Index ex officio suo supplet in his, que sunt facti. cle. sepe. §. verum quia. nu. 25. de verb. signi. 244
Index laborare debet, vt veritatem sciat. ibidem. nu. 25
Index an teneatur exprimere causas motiuas sententię sue. super procmio. §. nos etiam. nu. 43. 9
Iudici sufficit causas sententię in genere exprimere. ibidem. 44
Index ultima die petendi apostolos etiam non petenti ex officio, ne puniatur, tenetur illos dare non petenti: Et an tunc nō petens videat renuntiasse appellationi? Et quid si in absentia illius a iudice dicta vltima die fuerint dati? cle. quamuis rigor. §. quod si. nu. 6. de appella. 93
Index assignando terminum ad dando apostolos, si in termino non det, aut non prouoget, videtur eos denegasse, licet respondeat, Bene faciunt. cle. quamuis rigor. quod si. nu. 1. de appella. 93
Index

222
227
242
244
245
244
91
73
74
75
212
71
170
95
46
187
17
112
71
99
99
14
8
240
180
97
60
217
9
168
159
166
100.
167
106
165
145

Index promittens dare simpliciter apostolos, an intelligatur promississe infra tempus iuris. ibidem. nu. 2
Index laborare debet, vt sententiam quantum potest, clariorem reddat. cle. sepe. §. verum. nu. 27. de verb. signi. 242
Index taxare debet per prius expensis, q̄ petat iuramentum a parte: nec potest de minori taxare q̄ fuerit iuratum, nisi in iuramento affectionis: nam propterea iudex non efficitur infamis. cle. cum sit nimis. nu. 46. de malsitris. 183
Index si plures assignauerit terminos ad tradendos apostolos causa illaqueandi appellantem, anteneatur comparere appellans in quolibet termino. cle. quamuis rigor. §. verum. nu. 14. de appel. 92
Index ecclesiasticus habet iurisdictionem contra dominos temporales in corporibus damnatorum sepultura tradendis, & in alijs casibus expressis. cle. 1. nu. 49. de peniten. & remis. 227
Index facta conclusione, non poterit ad partis instantiam partem interrogare. cle. sepe. §. verum quia. nu. 31. de verb. signi. 244
Index iniustitiam faceret, si ad partis instantiam & suadente equitate, nollet compellere partem ad respondendum. ibidem. nu. 32. 245
Iudicis boni est litē diuimere. cle. sepe. §. verū qa. nu. 18. de ver. sig. 244
Index ad quem, an possit prefigere tempus ad finiendam appellationē. cle. 1. nu. 72. de appella. 91
Index a quo an valeat appellanti prefigere tempus ad iter arripendum, & se presentandum iudici ad quem. ibidem. nu. 73
Index a quo, an possit statuere terminum ad finiendam appellationem. ibidem. nu. 74
Index a quo non potest statuere terminum appellanti redeundi a iudice ad quem de prosecutione eius appellationis. ibidem. nu. 75
Iudicium est triplex. cle. archiepiscopo. nu. 68. de priuile. 212
Iudicium secundum est denuntiandum absolutiois a reatu, procedente confessione verbali. ibidem. nu. 70
Iudicium tertium est approbatiuum. ibidem. nu. 71
Iudicium contentiosum non est exercendum diebus festiuis. cle. 1. nu. 48. de celebra. missa. 170
Iudicium non finitur compromisso, sed suspenditur. cle. quadiu. num. 12. de appella. 95
Iudicium rescidens debet inchoari infra quadriennium. cle. 1. nu. 4. de resti. in integ. 46
Iudicium non habet acceptionem personarū. cle. 1. nu. 13. de here. 187
Iudicium est exercendum sine timore, amore, pretio, precibus alterius. ibidem. nu. 14
Iudicij peruersio pretio facta, magis reprobat censetur, q̄ si fiat gratia, amore, aut timore. ibidem. nu. 17
Iudicium an sit idem de eo quod accidentaliter cōtingit, sicut de eo quod originaliter subsistit. cle. si de beneficio. nu. 12. de praben. & di. 112
Iudicium non debet claudicare. cle. testibus. nu. 93. de testi. 71
Iudicium non debet claudicare. cle. si appellationū. nu. 37. de appel. 99
Index debet habere liberam facultatem sententiandi benē vel malē pro illi videbitur. ibidem. 99
Iudicium nō debet claudicare. cle. vni. nu. 13. de cā possess. et proprie. 55
Iudicium extinctum nunq̄ reuiuiscit. cle. gratia. nu. 22. de rescri. 14
Iudicium est commune in p̄mio. §. hoc sane. nu. 54. 8
Iudicij substantia consistit in tribus, in actore, reo, & iudice, vno deficientē, at quasi iudicium. cle. sepe. §. nus autem. nu. 20. de verb. signi. 240
Iudicij principium an debeat attendi, an finis. cle. vnica. nu. 51. de consanguini. & affi. 180
Iudicia non debent claudicare. cle. appellanti. nu. 21. de appel. 97
In iudicij quasi contrahitur. cle. cum lite pen. nu. 14. vt lite pen. 60
Ius idem est statuendum, vbi est eadem ratio. cle. multorum. nu. 48. de penis. 217
Ius etiam promulgatum nouiter, debet a subditis obseruari. super procmio. §. nunc igitur. nu. 10. 9
Ius debet omnibus esse notum. cle. presenti. nu. 22. de censi. 168
Ius patronatus acquiritur ex fundacione domorum religiosorum. super rubrica de iure patro. nu. 1. 159
Ius sibi dicere nemo potest propria autoritate in cibarijs. cle. ad nostrū. nu. 14. de censi. 166
Ius idem statuendum est, vbi est eadem ratio. cle. ad nostrum. num. 100. de censi. 167
Ius baptizandi an probet ecclesiam parochialem, vbi non parochialis haberet ius baptizandi. cle. 1. nu. 50. de praben. & digni. 106
Ius commune sequens priuilegium, quando deroget priuilegio. cle. 1. nu. 48. de censi. 165
Ius debet esse vni forme. cle. eos qui. nu. 15. de regu. 145
Ius a reu acquiritur ex mandato de prouidendo. cle. 1. nu. 71. de pr-

ben. & digni. 106
Ius diuersum non statuitur ex diuersitate locorum, vbi nō subest eadem ratio. cle. 1. §. rursus. nu. 3. de statu mona. 148
Ius naturale an valeat tolli per ius posituum. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 100. de sen. & re iudi. 89
Ius commune fauet plus iuri eligendi, q̄ prouidendi. cle. 1. §. ad hęc. nu. 17. de praben. & digni. 107
Ius emphiteuticarium non debet diminui nec augeri propter sterilitatē aut vbertatem superuenientem aliquo ex annis sequentibus. cle. si beneficiorū. nu. 34. de deci. 141
Ius idem statuendum est, ubi est eadem ratio. cle. sepe. §. qua omnia. nu. 1. de verb. signi. 245
Ius Papale non tollit consuetudinem contrariam prescriptam, de ea nō facta mentione. cle. in plerisq; §. nos enim. nu. 39. de elec. 27
Ius an tollat consuetudinem sequentem. ibidem. nu. 4
Ius postliminiū restituit integrē in pristinum statum. cle. in plerisq; num. 20. de elec. 26
Ius speciali derogat generali. cle. statutum. nu. 28. de elec. 28
Ius posituum potest tolli consuetudine contraria. cle. 1. nu. 69. de elec. 17
Ius antiquū nō dē correctū in non expis in nouo. cle. 1. nu. 32. de ele. 16
Ius accrescendi vel non decrescendi, an habeat locum in canonicis existentibus in sacris, propter canonicos in sacris non existentes. cle. vt hi qui. §. illa vero. nu. 4. de eta. & qualita. ordi. 34
Ius civile Papyrianum quare sic vocetur. in procmio. nu. 8. 2
Ius civile Flavianum quamobrem sic vocatum. in procmio. nu. 9
Ius posituum non est sufficiens omnes casus comprehendere, nec omnia dubia futura lucidare in procmio. §. quoniam. nu. 30. 5
Ius posituum debet cum deliberatione constitui. in procmio. §. quoniam. num. 27. 5
Ius posituum habet quatuor virtutes, de quibus vide hic. in procmio. §. quoniam. nu. 25. 5
Ius posituum potest reprehēdi de insufficientia. in procmio. §. quoniam. num. 41. 5
Ius naturale est immutabile & perfectū. in procmio. §. quoniam. nu. 42. 5
Ius vniuersitatis an possit remanere in vno. in procmio. nu. 55. 4
Ius est nouum promulgandum ad ea que frequenter accidunt. in procmio. §. hoc sane. nu. 24. 7
Ius idem statuitur de eo qui est in uia, & eo qui est in termino. cle. gratia. nu. 20. de rescrip. 14
Ius quod statuitur in electione Papae pp mortē Papae, procedit in vacacione per renuntiationem. cle. ne Romani. §. sane. nu. 38. de elec. 18
Ius commune disponit in omnibus tam iudicialibus q̄ extraiudicialibus, & vbiq; super procmio. §. nunc igitur. nu. 7. 9
Ius capituli profacultate seu potestate. cle. constitutionem. §. in super. nu. 9. de elec. 25
Ius non acquiritur contrahenti in contractu prohibito a iure. cle. 1. nu. 17. de reb. eccle. non alie. 118
Ius dicens sibi in propria causa etiam sine violentia aliquoties priuatur eo ipso omni iure rei. cle. vnica. §. si quis autem. nu. 4. de sequētra. pos. & fruc. 64
Ius idem vbi est eadem ratio. cle. 1. nu. 26. de procurato. 41
Ius idem aliquando vbi est diuersa ratio. ibidem. nu. 27
Ius indicat aliquoties per actus exteriores, licet veritas contraria non mutetur. ibidem. nu. 28
Ius patronatus ad spiritalia non potest transire titulo singulari emptio nis. cle. 1. nu. 10. de censi. 164
Ius patronatus potest transire ad spirituale titulo generali aut singulari permutationis aut donationis. ibidem. nu. 11
Ius alicuius qualitercunque ad alium peruenit, ad illum censetur deuolutum. ibidem. nu. 12
Ius idem statuendum, vbi est eadem ratio. cle. si de beneficio. nu. 22. de praben. & digni. 112
Ius quotuplex sit. Iustitia quid sit: & quid iuris prudentia. vide remissio, in procmio. §. quoniam. nu. 89. 6
Ius commune procedit a Deo per ora Principum. clem. dudum. §. si uero. nu. 8. de sepultu. 133
Ius idē, vbi eadem ratio. cle. si de beneficio. nu. 35. de praben. & di. 112
Ius idē est, vbi eadem est ratio. cle. vni. nu. 32. de cā possess. & proprie. 55
Ius patronatus an possit concedi per laicum sine consensu episcopi. cle. vnica. §. secus. nu. 71. de concess. pr. eben. 118
Ius acquisitum ad rem non potest permutari cum beneficio alterius. cle. vnica. nu. 73. de rerum permutu. 123
Ius commune concurrens cum priuilegio, potius est ius commune, nisi in terminis priuilegij. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 25. de sepul. 130
Quod

106
148
89
107
141
245
27
4
26
28
17
16
34
2
2
5
5
5
5
4
7
14
18
9
25
118
41
27
64
8
180
97
60
217
9
168
159
166
100.
167
106
165
145

Repertorium rerum memorab.

Quod quisq; iuris in alterum &c. procedit de iure humano: secus de iure diuino. cle. 1. nu. 59. de peniten. & remiss. 223
Iuris minister debet suum officium exequi omni favore & odio postposito, & equa lance. cle. 1. nu. 37. de iure patro. 160
Iuris non habet notitiam vulgus. cle. presenti. nu. 25. de censu. 168
Qua a communi iure exorbitant, non sunt trabenda in consequentiam. cle. dignum. nu. 7. de cele. missa. 173
Iure de rebus an fructus canonici habentis dignitatem, personatum in ecclesia cathedrali, aut collegiata sine sacris, an acquirantur canonicis. cle. vt hi qui. §. illa vero. nu. 14. de sta. & quali. ordi. 34
Iure suo quis priuatur ratione scandali euitandi, & sic sine culpa & non sine causa. vnica. nu. 39. de offi. iudi. ordi. 39
Iure suo quis aliquoties priuatur licet non sine causa. cle. quod circa. nu. 12. de elec. 27
Iuris prouiso supplet negligentiam hominis. cle. dudum. §. si vero. num. 16. de sepul. 133
Quod quisq; iuris in alterum statuit &c. procedit data aequalitate extremum: secus in inaequalitate. cle. 1. nu. 28. de testi. 68
Iura iuribus concordare promptu est. cle. 1. nu. 47. de restitu. in integ. 47
Iuribus superior tenetur subditus parere, alijs puniatur, vt metu pœne ceteri deterri sint. cle. cupientes. nu. 3. de penis. 219
Iura dubia in meliore parte sunt interpretanda. cle. 1. nu. 15. de he. 187
Iura accidentalia an dicantur fortiora primordialibus. cle. quia contingit. nu. 43. de relig. domi. 158
Iura possunt allegari indeterminate. cle. 1. nu. 4. de foro compe. 51
Iura non adaptantur ad ea quae raro accidunt. plures. nu. 43. de iure patro. 163
Iura episcopalia differunt a procuracionibus debitis legatis Apostolicæ sedis. cle. 1. nu. 15. de censu. 164
Iura episcopalia perfoluenda a vicario ex consuetudine, priuilegio, aut statuto. cle. 1. nu. 17. de iure pa. 160
Iura iuribus concordare promptu est. cle. dignu. nu. 45. de cele. missa. 172
Iura positiua sunt promulgata ratione humane nature. in proemio. §. quoniam. nu. 10. 5
Iura sunt adaptanda ad ea quae frequentius accidunt. cle. 1. nu. 35. de re scrip. 12
Iura adaptanda sunt ad ea quae frequentius accidunt. cle. cupientes. nu. 58. de penis. 221
Iura ad ea quae frequentius accidunt adaptantur, licet quandoq; propter ea quae raro accidunt. cle. saepe contingit. nu. 2. de verb. sig. 236
Iura ad ea quae frequentius accidunt sunt adaptanda. cle. vnica. nu. 16. de offi. & potest. iudi. deleg. 37
Iustus nimium quandoq; in sua iustitia perit. cle. 1. §. eis in vestibus. nu. 13. de statu mona. 149
Iustitia temporalis an possit supplere defectum iustitiæ spiritualis. cle. vni. §. eisdem. nu. 19. de foro compe. 52
Iustitia hæt magnitudinē virtutis. cle. Romani. §. sane. nu. 19. de ele. 18
Iustitiæ exercitium vacat morte Papæ. cle. ne Romani. §. sane. nu. 31. de elec. 18
Iurare obligatus super sacrosanctis Euangelij, an, & qñ excuset præstado illud sup alijs scripturis q̄ Euangelij. cle. 1. nu. 114. de he. 188
Iurare obligatus tenetur præstare iuramentum in præsentia illius cuius interest. cle. 1. nu. 142. de he. 189
Iurans se aliquid non facturum, astringitur iuramento. cle. cum sit nimis. nu. 27. de magistris. 182
Iurans non appellare, an eo non obstante valeat appellare. clem. vnica. nu. 104. de excep. 82
Iurans an teneat de præterito, aut de futuro. cle. 1. nu. 116. de her. 188
Iurans scienter falsum nomine alicuius, an incurrat periurium. Et quid de constituyente. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 50. de iure iuran. 76
Iurans in animam constituentis, si respondeat positionibus, qualiter debeat responderē. ibidem. nu. 51
Iurans fidelitatem, non tenetur eam seruare contra seipsum. cle. vnica. §. porrò. nu. 12. de iure iuran. 78
Iuramentu cōinet veritatē, iudiciū, & iustitiā. cle. 1. nu. 13. de pri. 208
Iuramentum habet exceptam personam superioris. cle. vnica. nu. 60. de de excessi. pr. cla. 204
Iuramentum, præstitum super obseruandis statutis, non extendit ad statuta reproba tanq̄ non obligatorium. cle. vnica. nu. 48. de vsu. 100
Iuramentum an habeat vim probationis, tam contra principalem, q̄ contra successores illius. super rubrica de iure iuran. nu. 1. 73
Iuramentum super factis de presenti, aut de præterito, an sit probatoriū, & super factis de futuro an sit obligatorium. ibidem. nu. 2
Iuramentum qualiter finiatur. ibidem. nu. 3

Iuramentum an sit personale, an transeat ad successores. ibi. nu. 4
Iuramentum proprie quando dicitur. ibidem. nu. 5
Iurans falsum, credens iurare verum, an teneatur in foro conscientie. ibidem. nu. 6
Iurans si caret iudicio rationis, an obligetur. ibidem. nu. 7
Iurans per metum, an teneatur. ibidem. nu. 8
Iuramentum assertiuum includit voluntarium & iudiciale & necessarium. ibidem. nu. 9
Iuramentum necessarium quando dicitur. ibidem. nu. 10
Iuramentum credulitatis quando dicitur: & qui teneatur ad illud. ibi dem. nu. 11
Iuramentum in litem, quando dicitur. ibidem. nu. 12
Iuramentum purgationis quando præstetur. ibidem. nu. 13
Iuramentum aequalitatis probatiuum, quando dicitur. ibidem. nu. 14
Iuramentum aliquando est voluntatis præceptiuum. ibidem. nu. 15
Iuramentum est securitatis operatiuum. ibidem. nu. 16
Iuramentum est stabilitatis productiuum. ibidem. nu. 17
Iuramentum legalitatis, & puritatis productiuum, qñ sit. ibidem. nu. 18
Iuramentum castitatis conferuatiuum quando sit. ibidem. nu. 19
Iuramentum fidelitatis obligatiuum quando sit. ibidem. nu. 20
Iuramentum non extenditur ad incognita. cle. vnica. §. verum. nu. 7. de iure iuran. 77
Iuramentum an includat omnia, quae continentur in materia super qua fuit præstitum. ibidem. nu. 3
Iuramentum fidelitatis quare sic vocetur. ibidem. nu. 9
Iuramentum fidelitatis an obliget ex debito iuramentum ad obseruandum ea quae continentur in iuramento. ibidem. nu. 10
Iuramentum calumnie, aut veritatis, non tollitur causa commissa summarie, & de plano: & intelligitur de quocunq; iuramento veritatis præstando. cle. saepe. §. nos autem. nu. 69. de verbo. signi. 241
Iuramentum testium a partibus potest remitti: secus in iuramento calumnie: nec consuetudo contraria valeret. ibidem. nu. 70
Iuramentum q̄ sufficeret ad probandum, vel in litem, nõ remittitur causa commissa summarie, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij: nec iuramenta, quae tendunt ad litem decisionem. ibidem. nu. 71
Iuramentum est personale nõ astringens nisi iuramentum etiam de suo proprio facto. cle. cum sit nimis. nu. 71. de magist. 183
Iuramentum calumnie an tollat præsumptionem calumnie: & an confirmet præsumptionem bonitatis. cle. 1. nu. 40. de sen. & re iudi. 84
Iuramentum corporaliter præstitum, dicitur vbi iuratum est tactis sacrosanctis Euangelij. cle. 1. nu. 112. de he. 188
Iuramentum calumnie in qua parte litis sit præstandum. clem. saepe. §. verum. nu. 37. & 40. de verb. signi. 243
Iuramentum veritatis, & calumnie, requirunt speciale mandatum. cle. non potest. nu. 4. de procurato. 43
Iuramentum potest præstari per alium, & per alium potest recipi. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 38. de iure iuran. 76
Iuramentum præstitum a custode carceris hereticorum de seruanda bona diligentia incarceratos, extenditur ad incarceratos post iuramentum præstitum. cle. 1. ibidem. nu. 118
Iuramentum præstitum super obseruatione statutorū edictorum, restrigitur solum ad ea, quae tunc temporis erant, & non extenditur ad statuta de nouo condita. ibidem. nu. 119
Iuramentu a doctorando est præstandu de nõ exponenda maiore summa cōtenta in cle. 1. de magistris. anteq̄ sibi conferatur gradus: p̄litu tñ post gradū, non vitiat actum: vnde d̄r præstari qñ licentiatur aut doctoratur in examine priuato. cle. eadem. nu. 49. eodem tit. 183
Iuramentum de vsuris soluendis, & non repetendis non est seruandum, cum non sit obligatorium, quando præstatur ab alio q̄ debitore: secus si a debitore. cle. vnica. nu. 19. de vsuris. 199
Iuramentum potest præstari super Euangelij, & etiam alijs scripturis. cle. vnica. §. porrò. nu. 9. de iure iuran. 78
Iuramentum præstitum super statuto, sequitur naturam statuti tanq̄ eius accessorium. cle. 1. nu. 80. de regula. 144
Inimicus an debeat seruari ab eo, qui promissit redire in præteritum sui inimici, vbi periculum esset q̄ illicite mori subiret. Et quid qñ nõ promississet, nec iurasset, & licite mori subire haberet. Et quid qñ alij gravaret, si non rediret. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 30. de sen. & re iud. 88
Iuramentum est præstandum super certo. cle. cum sit nimis. num. 43. de magistris. 183
Iuramentum, quod præstat Imperator Papæ, quatuor continet. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 41. de iure iuran. 76
Iuramentum ex parte iurantis est personale: secus ex parte illius, cui iuratur. cle. vnica. §. dudum. nu. 37. de iure iuran. 75

Iuramentum

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Iuramentum præstitum Deo, aut alteri propter Deum, non potest remitti per aliquem. cle. vnica. §. dudum. nu. 42. de iure iuran. 75
Iuramentum per hominem præstitum, potest remitti per eum, cuius nomine est præstitum. ibidem. nu. 43
Iuramentum an includat aliquos casus, est recurrendum ad intentionē iurantis. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 1. de iure iuran. 77
Iuramentum fidelitatis potest recipi per procuratorem, sicut & præstari. cle. vnica. §. porrò. nu. 5. de iure iuran. 78
Iuramentum fidelitatis quae continueat. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 14. de iure iuran. 78
Iuramentum fidelitatis est præstandum tactis sacrosanctis Euangelij, aut alijs loco earum. cle. vnica. §. porrò. nu. 31. de iure iuran. 79
Iuramentum veritatis debet præstari a praelatis ecclesiasticis propofitis & non tactis sacrosanctis Euangelij. ibidem. nu. 32
Iuramentum de calumnia est præstandum, post litem contestatam. clem. cum lite pen. nu. 9. vt lite pen. 60
Iuramentum calumnie & veritatis, requirit speciale mandatum. clem. non potest. de procurato. 43
Iuramento astrictus solueri certo tempore, an excusetur a periurio, si non soluit ex precepto superioris. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 89 de senen. & re iud. 89
Iuramentum recipit interpretationem rebus in eodem statu permanentibus. ibidem. nu. 90
Iuramento præstito de soluendo bonis illius confiscatis, illi non est soluendum. sed sicut. ibidem. nu. 91
Iurati de calumnia quis est effectus. cle. nõ potest. nu. 35. de procurato. 43
Iuramentum de calumnia potius præstatur in fauorem aduersarij q̄ in odium. ibidem. nu. 36
Iuramentum fidelitatis astrictus, tenetur ad defensionem si requiratur, & quid ad offensionem. cle. vnica. §. dudum. nu. 16. de iure iuran. 75
Iuxta, dictio exponitur, secundum. cle. ne Romani. §. sane. num. 1. de elec. folio. 18. Et conuerso, secundum, exponitur, iuxta. ibi. nu. 2
Iuxta, dictio quadrupliciter sumitur in iure. cle. si iuxta. nu. 1. de re. eb. & digni. 113

Delitera H.

Lachryma exultationis quae dicantur. ibidem. nu. 37
Lachryma compunctionis quae. ibidem. nu. 38
Lachryma doloris quae. ibidem. nu. 39
Lachryma & gaudium non sunt contraria. ibidem. nu. 40
Laicus potest conferre beneficia ex autoritate Papæ illi concessa. cle. vnica. §. secus. nu. 67. de concess. pr. eben. 118
Laicus conferendo beneficium ex potestate illi concessa, an dicatur conferre aliquod ius spirituale. ibidem. nu. 68
Laici collatio beneficij ex parte sibi concessa, non dat ius in re. ibi. nu. 70
Laicus non potest in aliquo casu exigere a personis ecclesiasticis talia, aut alia onera extraordinaria: sed in casibus in quibus persone ecclesiastica possunt onerari, debent cogi per iudicem ecclesiarum, etiã si res ipsa pro qua debetur tributum, possideatur per ecclesiam aut ecclesiasticam personam. cle. vnica. nu. 23. de immunita. eccle. 178
Laicus pro textu delicti efficitur de foro ecclesiæ. clem. 1. num. 34. de baptismo. 174
Laicus baptizans in domibus priuatis aliquem, nisi in casibus reseruatiss, debet puniri per episcopum. ibidem. nu. 35
Laicus an clericum aususq̄tem sibi debitorem possit autoritate propria retinere. cle. vnica. nu. 56. de offi. iud. ord. 39
Laicus nõ potest clericum deprehensum in facinore per viginti quatuor horas detinere, imò est excõcatus si contrarium faciat. ibi. nu. 57
Laicus non habet clausas absoluedi aliquem de peccatis confessis illi et in periculo mortis. cle. dudum. §. per huiusmodi. nu. 14. de sepul. 134
Laicus potest acceptare beneficium nomine alieno, licet non nomine proprio. cle. vnica. §. secus. nu. 79. de concess. pr. eben. 117
Laicus non potest dare decimam, quam tenebat in feudum ab aliqua ecclesia episcopo, etiam cum consensu capituli, nisi ad sit autoritas archiepiscopi. cle. si vna. nu. 7. de reb. eccle. non alie. 120
Laicus, & puer sunt incapaces beneficiorum ecclesiasticorum. cle. vnica. nu. 29. de offi. legati. 40
Laici sunt oppido infelices clericis. clem. vnica. nume. 21. de immunita. eccle. 174

Laicus etiam homicida & praeuentus per curiam secularem, si anteq̄ cõvincatur efficiatur clericus non potest condemnari post clericatum a iudice seculari in causa criminali. Quid in civili. cle. 1. num. 63. de censu. 165
Laicus qualiscunq; sit, tempore necessitatis potest baptizare. cle. 1. num. 17. de baptis. 174
Laicus curam habens hospitalis, dicitur rector, sed temporalis, & aequiparatur curæ patrisfamilias in domo sua. cle. quia contingit. num. 35. de relig. domi. 158
Laicus non possit esse procurator ad accipiendum beneficia. cle. vnica. nu. me. 41. de renuntiatione. 31
Labiorem clericus fructus, est laudare Deum horis debitis. cle. 1. nu. 22. de cele. missa. 170
Labiorem doctoris fructus, est laudare iustitiam. ibidem. nu. 23
Laicus recipit ordinem, licet non executionem. cle. generalem. nu. 21. de eta. & quali. ord. 35
Laicus exiens de ventre matris, illicò est subditus Imperatori. cle. vnica. nu. 54. de offi. iud. ord. 39
Laicus non tenetur dicere diuinum officium, imò prohibetur illud dicere. cle. 1. nu. 83. de cele. missa. 171
Laici possunt dicere psalmos & orationes nõ in modum officij. ibi. nu. 48
Laici potentes ex deuotione an possint coram se facere celebrari diuinu & nõ eorum officium in capellis eorum sine praeiudicio parochiae. Et quid de alijs laicis inferioribus. ibidem. nu. 85
Laici an possint imponere ecclesijs iura personalia perfoluenda, ac procuraciones legatis Apostolicis. Et quid de alijs oneribus præstari nõ solitis. cle. 1. nu. 20. de censu. 164
Laici capientes vel procurantes ac detinentes clericos, vt beneficia renuntiant, aut citati a iure vel ab homine ad sedem Apostolicam non accedant, non incurrun panam. cle. multorum. de penis. quae militat in personis ecclesiasticis tantum habentibus beneficia, non in non habentibus. cle. eadem. nu. 1. eodem tit. 1216
Laicus est incapax beneficiorum. ibidem. nu. 2
Laici religiosi non hodie offerunt sacrificium, imò Deo sacrificium præstare credunt, si aliqua ab illis subtrahunt. clem. 1. nume. 13. de statu mona. 146
Laici an valeant permutare hospitalia: & an tunc habeat locum dispositio. cle. vnica. de rerum permuta. cle. eadem. nu. 29. eodem tit. 122
Laici præficiuntur pijs locis, nisi in tribus casibus. cle. per literas. nu. 40 de pr. eben. & digni. 108
Laici præfelli pijs locis, an dicantur persone religiose, necne. ibi. nu. 41
Laici conuersi sine sacris ordinibus in ecclesijs regularibus, an dicantur habere vocem. cle. vt hi qui. nu. 12. de eta. & quali. ordi. 33
Laicus conuersus dicitur laicus professione, sed non habitu. ibidem. numero. 13
Laici possunt esse collatores beneficiorum ex priuilegio Papæ. cle. Statutum. nu. 14. de elec. 28
Laici sunt de foro seculari, nisi in aliquibus casibus. cle. vnica. num. 1. de offi. iud. ord. 38
Laicorum appellatione non continentur clerici. cle. vnica. nu. 10. de offi. iudi. ordi. 39
Laicus religionis cõtritus est ratione prælatu. & superuenientis. cle. religiosus. nu. 19. de procurato. 44
Laicorum ecclesiæ, est sedes Papæ proprie. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 61. de iure iuran. 77
Laico Barabbas insignis dicitur fuit propter eminentiam operu. cle. grauis. nu. 57. de sen. excom. 231
Laudare seipsum nemo debet, nec etiam vitare super proemio. §. nos etiam. nu. 19. 8
Laudare an sit permissum de aliquo bono concernente charitatem proximi super proemio. §. nos etiam. nu. 28. 9
Laudare Deum non sufficit labijs, nisi & corde laudetur. cle. 1. nu. 19. de celebra. missa. 170
Laudes proprias dicere prohibitum est. cle. dudum. §. Bonifacius. num. 3. de sepul. 129
Lectis fratris & ornatiss vti prohibetur maxime viris ecclesiasticis. cle. 1. §. eis in vestibus. nu. 8. de statu mona. 147
Legatus non tenetur conferendo beneficium, facere mentionem de hospitali. cle. vnica. nu. 30. de offi. legati. 40
Legatus conferendo beneficium, an tenetur facere mentionem de prostimonij. ibidem. nu. 31
Legatus de laterane non potest absolueri ab excommunicatione, cuius absolutio fuit reseruata Papæ. cle. grauis. nu. 52. de sen. excom. 231

Legatus

Repertorium rerum memorab.

Legatus de latere est ordinarius in provincia sua. cle. si Romanus. nu. 13. de praben. & digni. 111
Legatus de latere post Papam hēt maius imperium ceteris. ibi. nu. 14
Legatus Apostolicus sedis in provincia sibi decreta, nō dicitur episcopus, nec iura que sibi pręstantur, dñr epalia. cle. 1. nu. 18. de consi. 164
Legatus de latere potest conferre beneficia etiam deuoluta ad Romanū pontificem. cle. si de beneficio. nu. 5. 2. de praben. & digni. 113
Legatus de latere potest conferre beneficia infra sex menses. ibi. nu. 53
Legatus de latere ordinarius, si fuerit negligens in conferendo, non potest purgare moram. ibidem nu. 54
Legatus de latere potest vnire beneficia regularia, que non sufficiunt ad sustentationem duorum, etiam sine consensu abbatis. cle. 1. §. ad hoc. nu. 18. de statu mona. 151
Legatus de latere dicitur, si est cardinalis: aliis non. cle. dignum. nu. 77. de cele. missa. 173
Legatus an valeat, licet qualitas expressa est falsa, si de certo corpore fuit factum. cle. 1. nu. 58. de praben. & dig. 106
Legatus factum seruo alieno pro alimentis, est domini, & non serui. cle. 1. §. pr. missa. nu. 18. de statu mona. 154
Legatum relictum monacho pro alimentis, an possit peti a monacho, aut abbate, aut monasterio. ibidem nu. 19
Legatū Christianus an possit Iudæis priuatis relinquere: & an vniuersitati Iudæorum, si est laicus: si est clericus quid dicendum. clem. vnica. nu. 44. de Iudæ. & Sarra. 185
Legatus de latere potest bñficia vacatia. cle. vni. n. 10. de offi. le. 40
Legatus missus, nec natus, non potest conferre beneficia, nisi ex commissione expressa. ibidem nu. 11
Legatus de latere in conferendis beneficijs representat personam Pape. ibidem nu. 12
Legatus post Principem in provincia sibi decreta, maior est quocunque alio. ibidem nu. 13
Legatus confirmando collationem episcopi, an teneatur facere mentionē de prioribus beneficijs. cle. vnica. nu. 26. de offi. lega. 40
Legatus in cōfirmatione electionis, an teneatur facere mentionē de prioribus beneficijs. ibidem nu. 27
Legatus in conferendis beneficijs an teneatur facere mentionē de pensione prioris, aut alijs redditibus. ibidem nu. 28
Legatus nedum simplicia beneficia, sed & collegiata ecclesias ex causa cum consensu capitulum vnire potest. clem. si vna. §. quod si. nu. 28. de reb. ecclē. non ali. 121
Legatus est ordinarius & maius imperium habet q̄ episcopus. ibi. nu. 29
Legatus non potest se introrittere de beneficijs reseruatīs a sede Apostolica, nec alius inferior quisq̄. cle. vni. nu. 67. de rēv. permu. 123
Legatus a domino factum seruo de alimentis, tenet, & valet. clem. 1. §. pr. missa. nu. 15. de statu mo. 154
Legatus an possit etiam expressē conferre loca pia ad certum usum destinata. cle. per literas. nu. 3. 2. de praben. & digni. 108
Legatus de latere an valeat conferre beneficium spectans ad presentationem laici. ibidem nu. 33
Legatus de latere an possit conferre loca pia si ex fundatione solita sint conferri in titulum clericis. ibidem nu. 34
Legatus de latere & diocesanus an possint imponere penam inhabilitatis ex causa perpetuo laico & clerico. cle. quoniam. §. presenti. nu. 13. de vita & hone. cleri. 103
Legatus faciendo collationē beneficij tenetur facere mentionem de quantumcunque modico beneficio prioris, siue sit compatibile cum secundo, siue non. cle. vnica. nu. 4. de offi. legati. 30
Legatus conferendo secundum beneficium tenetur expressam mentionē de primo facere, & sic de qualitatibus illius. ibidem nu. 5
Legatus extra prouinciam dummodo non sit ingressus Urbem redeundo, poterit conferre beneficia vacantia. cle. vnica. nu. 24. de offi. lega. 24
Legatus de latere est Cardinalis, & ille solus potest conferre beneficia. vnica. nu. 2. de offi. lega. 39
Legatus an possit committere resignationem beneficij & illius collationem: & quid de Papa. cle. vnica. nu. 2. 2. de probatio. 65
Legatus natus an expiret morte Pape. cle. vnica. §. pr. missa. num. 5. de supplē. negli. pr. ala. 32
Legatus non potest dare literas ad vacatura. cle. literas. nu. 3. de rescri. 15
Legatus non potest dare gratiam ad beneficia vacatura, ad vacantia tamen potest. cle. gratie. nu. 38. de rescri. 15
Legati de latere per sedem Apostolicam deputati in aliquibus partibus an possint admonere clericos ad vilia officia non exercenda. cle. 1. nu. 26. de vita & hone. cle. 102
Legati de latere missi per sedem Apostolicam, reputantur ordinarij, & non diocesani. ibidem nu. 27
Legati de latere deputati a sede Apostolica in provincia decreta eis, dicuntur maiores ceteris post Principem. ibidem nu. 28
Legati de nō latere licet in aliquibus equiparantur ordinario, ita quod morte mandantis non extinguuntur eorum potestas, non tamen equiparatur in omnibus. cle. dignum. nu. 79. de cele. missa. 173
Legatio Papa requirit scripturā. cle. dudū. §. nos etem. nu. 6. de sepul. 137
Legatus vel dono tibi librum meum, si mens est: deficienti cōditione, an oritur obligatio ex promissione. cle. 1. nu. 11. de praben. & digni. 105
Legatum relictum uxori, donec casū viuat, non amittit uxorem, licet secundo nupserit. cle. cum ex eo. nu. 5. de sen. excom. 232
Legatum relicto a testatore pro Missis dicendis annuatim, non potest in dotem capelle alicuius conuerti per episcopum. cle. quia contingit. num. 112. de relig. domi. 159
Legatus caret plenitudine potestatis. ibidem nu. 114
Legatum relictum uxori a viro donec honeste, caste, aut pudice vixerit, nō extinguit, licet vxor transeat ad scda vota. Quid si dixerit, Donec duxerit vitam continentem, aut vidualem. cle. cum ex eo. num. 5. 2. de sen. excom. 233
Legatum non debetur nisi post mortem legantis. clem. dudum. §. verum. nu. 38. de sepul. 135
Legatū an differat a mortis cā capione. cle. dudū. §. ve. n. 20. de sep. 135
Legatum relictum Titio, equiparatur legato relicto alteri propter Titium. ibidem nu. 21
Legatū relicto cuiuslibet monacho, abbati et dicitur relicto cui prouiso de beat fieri p̄ tertij. cle. attendentes. §. si qui verō. nu. 2. 2. de sta. mo. 155
Legatum vni relicto potest defalcari pp̄ fauorem alterius, et si fuerit relicto ad pias causas. cle. dudum. §. verum. nu. 16. de sepul. 135
Legatum relictum congregationi Beguinarum, de iure est reprobatum. cle. ad nostram. nu. 8. de here. 193
Legatum relicto vni heretico non valet. ibidem nu. 9
Legatum relicto collegio reprobo alia ratione q̄ secta, an teneat. & quid singulari illius collegij relinquatur. ibidem nu. 10
Legata inutiliter relicta non censentur confirmata per clausulam, q̄ legata simpliciter soluantur. cle. 1. nu. 49. de baptif. 175
Legata electione vnus serui, & legatarius eligat illum qui prius ascenderit palatium, valebit electio, dummodo non sit concursus. cle. vnica. §. secus. nu. 54. de concess. praben. 117
Legata relicta ecclesie parochiali a sepulto apud Mendicantes, an debeant computari in quarta que ecclesie parochialis debetur ex omnibus obuentionibus Mendicantibus relictis. cle. dudum. §. verum. nu. 47. de sepul. 136
Legatarum triplex est genus super rubrica de offi. deleg. 39
Legatarus, licet sentiat commodum ex legato, non tamen sentit onera hereditaria. cle. 1. nu. 5. de consi. 164
Legitima filij dicitur esse alieno deducto. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 95. de sen. & re iudi. 89
Legitima an possit tolli & minui per statutum. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 97. de sen. & re iud. 89
Legitima an sit de precepto diuino. ibidem nu. 98
Legitima debetur ex quadam ratione naturali, licet non de iure natura. ibidem nu. 99
Legitimationis, filiationisve causa an debeat tractari summarie. cle. dispendiosam. nu. 51. de iudicijs. 50
Leprosaria an dicatur beneficium ecclesiasticum. clem. dispendiosam. nu. 31. de iudicijs. 49
Lesio est causa restitutionis. cle. 1. nu. 2. de restitu. in integ. 46
Lesio restituendi dicitur p̄bri lite contesta. cle. 1. nu. 30. de resti. in integ. 47
Lesus an dicatur probasse lesionem probado articulos pertinentes illius non admissos. cle. vnica. nu. 57. de restitu. in integ. 47
Lesus an dicatur ex appellatione nō prosecuta, & sic deserta, vt debeat restitu. ibidem nu. 58
Lesus probabiliter vt debeat restitu. an intelligatur quando a sententia lat. non fuit appellatum. ibidem nu. 59
Lex simpliciter loquens, simpliciter debet intelligi. cle. si appellationē. nu. 36. de appellationibus. 99
Lex diuina ad ligandum nō indiget suffragio legis humane, nisi ad augmentum continentia & delicti. cle. vnica. nu. 4. de rursis. 199
Lex est inanimata. cle. dudum. §. si vero. nu. 9. de sepul. 133
Lex vbi simpliciter loquitur simpliciter debet intelligi. cle. dudum. §. per huiusmodi. nu. 16. de sepul. 137
Lex derogatoria licet deroget iuri cōtrario, non tñ derogare vt iurius specialibus. cle. dudum. §. nos ceterim. nu. 14. de sepul. 118
Lex generalis ab omnibus est seruanda. cle. 1. nu. 5. de reb. ecclē. non. alie. 118
Lex indistincte loquens, indistincte debet intelligi. cle. vnica. nu. 9. de testam. 124
Lex debet esse clara. & proprium ipsius est lucidare. in proemio. §. qm̄. num. 14. 5
Lex pro impositione nouę pęne ratione alicuius delicti, an videtur alius tollere penas antiquitas a iure introductas pro eodem delicto. cle. si qui. §. illa vero. nu. 8. de sta. & quali ordi. 34
Lex posterior an debeat pcedentē. cle. constitutionē. nu. 10. de elec. 22
Lex status potest contrarietatem ne dominia rerum remaneant sub incerto. cle. 1. nu. 40. de elec. 17
Lex postiuua nō potest singulos casus includere. in proemio. §. qm̄. nu. 84. 6
Lex postiuua quare est imperfecta. in proemio. §. quoniam. nu. 82. 6
Lex debet esse utilis subditis. in proemio. §. hoc sane. nu. 20. 7
Lex humana quare dicatur postiuua. in proemio. §. quoniam. nu. 79. 6
Lex diuina, & naturalis, perpetua sunt. ibidem nu. 80
Lex scripta, licet dura, est seruanda. cle. 1. nu. 51. de iudicijs. 48
Lex dat formam futuris, quod verbum est plenissimum. cle. sepe. §. nos autem. nu. 6. de verb. signi. 239
Lex simpliciter loquens, simpliciter est intelligenda, saltem quando non tenderet in praiudicium tertij. cle. pr. senti. nu. 52. de consi. 169
Lex non est fenda de his que raro accidunt. cle. vnica. nu. 19. de ho. 196
Lex tollit vita causatim, & nō pr. excis. in proemio. §. quoniam. nu. 70. 9
Lex vbi nō distinguit, nec nos distinguere debemus. cle. multo. de p̄. 216
Lex subijct generalē verbum post enuocationem s̄cclerum, nec est nouum. super rubri. de excessi. pr. ala. nu. 1. 202
Lex noua non debet imponere eandem penam quam posuit lex antiqua pro eodem delicto, sed bene nouam. cle. 1. nu. 44. de panis. 214
Lex principis est sacratissima. cle. vnica. nu. 2. de immu. ecclē. 177
Lex debet fieri de his que frequenter accidunt, non de his que raro eueniunt. cle. vnica. nu. 3. de excessi. pr. ala. 203
Lex vbi loquitur indistincte, indistincte debet intelligi. clem. dudum. §. quod si. nu. 8. de sepul. 133
Lex coarctat delicta que sponte vel per ignorantiam committuntur. cle. cupientes. nu. 23. de panis. 219
Lex semper remanet in viridi, & suspensio facta a lege. clem. cupientes. nu. 48. de panis. 220
Lex humana non parcat. cle. 1. nu. 58. de peniten. & remis. 223
Lex, licet dura, Principis ex quo disponit, est obseruanda. cle. vt hi qui. nu. 2. 2. de sta. & quali. 34
Legis prohibitio annullat actū r̄rium. cle. volentes. nu. 28. de h. re. 191
Legis non potente, nec nos ponere debemus. cle. vnica. nu. 7. de se que v̄r. possess. & fruc. 62
Legis hęc vigore quod Principi placuit. cle. dudum. nu. 3. de sepul. 128
Lex postiuua fit pp̄ duo genera Christianorū. in proemio. §. qm̄. nu. 2. 3. 5
Lex aliquoties inanimata dat auctoritatem conferendi beneficia. cle. auditor. nu. 13. de rescrip. 14
Lex sepe. ff. de re iudicata. an habeat locum in diuersis competitoribus. cle. vnica. nu. 7. de causa possess. & proprie. 56
Lex precipit vnire honeste super rub. de vita & hone. cleri. nu. 4. 102
Lex loquens per verbum preceptiuum, obligat contranientes ad peccatum mortale. cle. 1. de vita & hone. cle. 102
Lex statuens ordinem iudicarium, est aqua. cle. dispendiosam. nu. 20. de iudicijs. 49
Legem pati quis debet, quam ipse tulit. clem. si beneficiorum. num. 7. de decimis. 141
Legis auxilium frustra inuocat, qui committit in legem. cle. si Romanus. nu. 25. de praben. & digni. 111
Legis mens, & verba, sunt semper seruanda. cle. vni. nu. 63. de testi. 125
Legis auxilium frustra inuocat qui committit in legem. cle. 1. nu. 56. de peniten. & remisso. 223
Illud quod est de mente legis, queritur de lege: & si est consonum iuri debet extendi. cle. vnica. §. nolimus. nu. 10. de foro compe. 53
Legis ratio vbi non habet locum, nec lex debet habere locum. cle. cupientes. nu. 55. de panis. 221
Legis constitutionem transgredi non licet. cle. testibus. nu. 61. de testi. 71
Lex regia Hortensia, fuit Imperium in Imperatorem a populo Romano translata. cle. vnica. nu. 55. de iureiuran. 74
Legis mens debet exequi sicut & verba legis. cle. 1. nu. 54. de consi. 165
Lex ad optanda ad ea que frequentius accidunt. ibidem nu. 55
Legis est ad ea que cōter accidit p̄uidere. in proemio. §. qm̄. nu. 37. 5
Legis est dubia reipublice occurrit decidere. in proemio. §. qm̄. nu. 38. 5
Lex expellat omnem iniquitatem. in §. quoniam. nu. 45. 5
Lex omnem iniquitatem super expressis tollit, omnes casus tamen quod tunc emergentes non includit. ibidem nu. 46. 5
Legis autor mediatus est Dens. ibidem nu. 47. §. immediatus vero Primus. ibidem nu. 48
Legis promulgatio debet fieri cum maturo consilio. ibidem nu. 49
Legis effectus est quadruplex. ibidem nu. 50
Lex medetur dubitationes occurrentes tempore condita legis, de nouo emergentes noua indigent lege. ibidem nu. 51
Lex medetur dubitationes etiam de nouo emergentes a tempore legis, vbi eadem ratio militaret. alius fecus. ibidem nu. 52
Lex aliquid permittente non debet puniri vti volens illa permissione. cle. cupientes. nu. 12. de panis. 219
Lex pricipiente aliquid fieri, nō sufficit abstinere a malo, sed adimplendum quod lex pricipit. ibidem nu. 13
Lex non distinguente nec nos distinguere debemus. cle. vnica. nu. 126. de excessi. pr. ala. 205
Lex clare procedere debet, vt non sit locus obscuritati. in proemio. §. quoniam. nu. 91. 6
Legis proprium est claritas. ibidem nu. 92
Leges debent collocari sub congruis titulis. in proemio. §. hoc sane. nu. 23. 7
Leges non dedigantur imitari sacros canones. clem. vnica. num. 10. de iureiuran. 74
Liber pontificalis, aliis ordinarij episcopi, est autenticus. cle. vnica. §. nos itaq̄. nu. 48. de iureiuran. 76
Liber iste quare vocatur liber Clementinarum. in proemio. nu. 6. 2
Liber Clementinarum quare non denominatur a Iohanne. xxij. sed a Clemente. in proemio. nu. 7. 2
Liber sextus, an necessario debeat dici sextus. in proemio. nu. 2. 2
Liber Codicis non continuatur ad libros. ff. in proemio. nu. 3. 2
Liber Infortiati & ff. noui, an debeat continuari ad ff. vetus. in p̄. n. 4. 2
Liber Clementinarij an debeat dici liber septimus. in proemio. nu. 1. 2
Libri ecclesię deputati causa doctrinę ministrorum, habentur loco dotis ecclesię, & sic non possunt vendi. Quid si peruenierint ad ecclesiam ex legato, donatione, testamento, aut alijs, nec ad doctrinę ministeriū. cle. si beneficiorum. nu. 27. de deci. 141
Libellus iurum necessario sit edendus. cle. sepe. §. nos autem. nu. 11. de verbo. signifi. 239
Libellus est edendus si petatur, non alijs, nisi vbi causa committeretur simpliciter, de plano, & sine strepitu & c. ibidem nu. 12
Libellus non est de substantia iudicij. ibidem nu. 13
Libelli editio non solum adiuuenta censetur fauore rei, sed & iudicij. ibidem nu. 15
Libellus quid sit, & quotupliciter accipitur. ibidem nu. 17
Libelli oblatio, & litis contestatio, non sunt de substantia iudicij, sed bene de figura. ibidem nu. 18
Libellus debet offerri expensis offerentis, & copia debet etiam dari expensis offerentis. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 11. de appel. 93
Libellus quibus rationibus sit edendus fauore quorum. & idem de petitione verbali. cle. sepe. §. verum. nu. 5. de verbo. oblig. 243
Libelli editio dicitur fieri expensis producentis. cle. cam. nu. 60. de elec. 10
Libellus conuentionalis an sit inferendus in citatorio ad inducendam litis pendentiam. cle. cum lite pen. nu. 47. vt lite pen. 6
Libellus & petitio verbalis quomodo differant. cle. sepe. §. verum. num. 32. de verb. signi. 143
Libellus non est recipiendus ex quo varie & diuersis afflictiones oriuntur, admissus tamen valet: & tunc sententia qualiter sit fenda. cle. vnica. nu. 179. de excessi. pr. ala. 207
Libellus an debeat pertinenter concludere ad restitutionem in integritate petendam. cle. 1. nu. 29. de resti. in integ. 48
Liber homo qui passus est se v̄di ad participandū in pretio, quicquid postea acquirat, acquirat emptori. cle. cū ex eo. nu. 67. de sen. excō. 224
Liberum arbitrium datum pronuntiandi & condemnandi, non tamen videtur concessum vt ledat iustitiam. clem. sepe. §. nos autem. nu. 46. de verbo. signi. 240
Liber a dolore optime confortat. cle. 1. nu. 36. de iudicijs. 48
Liberē dictio importat plenam libertatem. clem. dudum. §. ad honorem. nu. 50. de sepul. 130
Liberorum appellatione non includuntur regulariter alij descendentes, nisi consistat de mente contraria. cle. 1. nu. 55. de pabif. 175
Liberalis nemo in necessitatibus existit. cle. 1. §. transiturus. nu. 52. de reliq̄. & ve. san. 177
Liberalis in necessitatibus nemo existit. cle. vnica. §. per pr. missa. nu. 3. de foro compe. 54
Libertus liberti mei, an dicatur libertus meus. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 11. de iureiuran. 66

Sup. commen. Bonifacij de Vitalin. in Clem.

Legis autor mediatus est Dens. ibidem nu. 47. §. immediatus vero Primus. ibidem nu. 48
Legis promulgatio debet fieri cum maturo consilio. ibidem nu. 49
Legis effectus est quadruplex. ibidem nu. 50
Lex medetur dubitationes occurrentes tempore condita legis, de nouo emergentes noua indigent lege. ibidem nu. 51
Lex medetur dubitationes etiam de nouo emergentes a tempore legis, vbi eadem ratio militaret. alius fecus. ibidem nu. 52
Lex aliquid permittente non debet puniri vti volens illa permissione. cle. cupientes. nu. 12. de panis. 219
Lex pricipiente aliquid fieri, nō sufficit abstinere a malo, sed adimplendum quod lex pricipit. ibidem nu. 13
Lex non distinguente nec nos distinguere debemus. cle. vnica. nu. 126. de excessi. pr. ala. 205
Lex clare procedere debet, vt non sit locus obscuritati. in proemio. §. quoniam. nu. 91. 6
Legis proprium est claritas. ibidem nu. 92
Leges debent collocari sub congruis titulis. in proemio. §. hoc sane. nu. 23. 7
Leges non dedigantur imitari sacros canones. clem. vnica. num. 10. de iureiuran. 74
Liber pontificalis, aliis ordinarij episcopi, est autenticus. cle. vnica. §. nos itaq̄. nu. 48. de iureiuran. 76
Liber iste quare vocatur liber Clementinarum. in proemio. nu. 6. 2
Liber Clementinarum quare non denominatur a Iohanne. xxij. sed a Clemente. in proemio. nu. 7. 2
Liber sextus, an necessario debeat dici sextus. in proemio. nu. 2. 2
Liber Codicis non continuatur ad libros. ff. in proemio. nu. 3. 2
Liber Infortiati & ff. noui, an debeat continuari ad ff. vetus. in p̄. n. 4. 2
Liber Clementinarij an debeat dici liber septimus. in proemio. nu. 1. 2
Libri ecclesię deputati causa doctrinę ministrorum, habentur loco dotis ecclesię, & sic non possunt vendi. Quid si peruenierint ad ecclesiam ex legato, donatione, testamento, aut alijs, nec ad doctrinę ministeriū. cle. si beneficiorum. nu. 27. de deci. 141
Libellus iurum necessario sit edendus. cle. sepe. §. nos autem. nu. 11. de verbo. signifi. 239
Libellus est edendus si petatur, non alijs, nisi vbi causa committeretur simpliciter, de plano, & sine strepitu & c. ibidem nu. 12
Libellus non est de substantia iudicij. ibidem nu. 13
Libelli editio non solum adiuuenta censetur fauore rei, sed & iudicij. ibidem nu. 15
Libellus quid sit, & quotupliciter accipitur. ibidem nu. 17
Libelli oblatio, & litis contestatio, non sunt de substantia iudicij, sed bene de figura. ibidem nu. 18
Libellus debet offerri expensis offerentis, & copia debet etiam dari expensis offerentis. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 11. de appel. 93
Libellus quibus rationibus sit edendus fauore quorum. & idem de petitione verbali. cle. sepe. §. verum. nu. 5. de verbo. oblig. 243
Libelli editio dicitur fieri expensis producentis. cle. cam. nu. 60. de elec. 10
Libellus conuentionalis an sit inferendus in citatorio ad inducendam litis pendentiam. cle. cum lite pen. nu. 47. vt lite pen. 6
Libellus & petitio verbalis quomodo differant. cle. sepe. §. verum. num. 32. de verb. signi. 143
Libellus non est recipiendus ex quo varie & diuersis afflictiones oriuntur, admissus tamen valet: & tunc sententia qualiter sit fenda. cle. vnica. nu. 179. de excessi. pr. ala. 207
Libellus an debeat pertinenter concludere ad restitutionem in integritate petendam. cle. 1. nu. 29. de resti. in integ. 48
Liber homo qui passus est se v̄di ad participandū in pretio, quicquid postea acquirat, acquirat emptori. cle. cū ex eo. nu. 67. de sen. excō. 224
Liberum arbitrium datum pronuntiandi & condemnandi, non tamen videtur concessum vt ledat iustitiam. clem. sepe. §. nos autem. nu. 46. de verbo. signi. 240
Liber a dolore optime confortat. cle. 1. nu. 36. de iudicijs. 48
Liberē dictio importat plenam libertatem. clem. dudum. §. ad honorem. nu. 50. de sepul. 130
Liberorum appellatione non includuntur regulariter alij descendentes, nisi consistat de mente contraria. cle. 1. nu. 55. de pabif. 175
Liberalis nemo in necessitatibus existit. cle. 1. §. transiturus. nu. 52. de reliq̄. & ve. san. 177
Liberalis in necessitatibus nemo existit. cle. vnica. §. per pr. missa. nu. 3. de foro compe. 54
Libertus liberti mei, an dicatur libertus meus. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 11. de iureiuran. 66

Liberti in successione vocantur semper proximiores. cle. plur. es. nu. 18. de iurepat. 162
Licentia generalis data de administranda iurisdictione episcopo expulso in aliena dioecesi an sufficiat contra expulsores. cle. vnica. §. volumus. nu. 19. de foro compe. 53
Licentia limitata ad certum casum exercendi iurisdictionem, non extenditur ad alium. ibidem. nu. 20
Licentia petita generalis non restringitur ex responsione speciali ex quo concessio non erat de substantia. ibidem. nu. 21
Licentia est petenda per eum qui vult agere aliquid in alieno. cle. vnica. §. volumus. nu. 5. de foro compe. 53
Licentia petere, licet non obtrineatur, sufficit in casu clem. vnica. de foro compe. ibidem. nu. 6
Licentia religioso data ad consentiendum electioni quoties contingeret eligi, est nulla, siue motu proprio fuerit concessa, siue ad preces, siue ad certam dignitatem, siue incertam: intellige alterius religionis, aut professionis, aut ad beneficium seculare non curatum. cle. cum concessa. nu. 1. de elec. 29
Licentia et consecratio indebita facta, habetur pro non facta. cle. in plevisque. §. quod si. nu. 8. de elec. 27
Licentia ex parte licentiantis an valeat super iure deuoluto, ambitione existente ex parte licentiantis. cle. cum concessa. nu. 8. de elec. 30
Licentia de transferendo se de vno beneficio ad aliud quoties illud contingeret sibi conferri, an valeat ab inferioribus a Papa. ibidem. nu. 9
Licentia super iure deuoluto in utilitatem licentiantis, an valeat. cle. cum concessa. nu. 7. de elec. 30
Licentia dans sine publica aut priuata, prius eam dare debet, et postea recipere iuram fidelitatis ex ea. cle. vnica. §. mos itaq. nu. 25. de iure iur. 79
Licentiatum quando iuramentum fidelitatis prestare teneatur ratione licentia. ibidem. nu. 26
Licentia potest, et doctoraro eadem persona, si sit doctor. ibid. nu. 27
Licentia concessa episcopo, quod beneficiatus secularis possit transire ad aliud, an habet toties quoties vacauerit. cle. cum concessa. nu. 42. de elec. 30
Licentia concessa ab episcopo de recipiendis ordinibus a quocumque antistite, an morte episcopi expiret etiam re integra. ibidem. nu. 43
Licentia a capitulo sede vacante an possit dari episcopo expulso ad exercitium iurisdictionis in illa dioecesi contra subditos aut expulsores. cle. vnica. §. volumus. nu. 17. de foro compe. 53
Licentiam habens exercendi aliquod officium, potest sine requisitione alterius illud exercere. cle. dudum. §. et si. nu. 2. de sepul. 132
Licentiam non sufficit licentia ad exercendum officium, si in scripto matricule vltra licentiam requiratur: aliis secus. ibidem. nu. 4
Licentiatum ad repetendum, ad disputandum, non potest repetere vt doctor antequam receperit insignia doctoralia. ibidem. nu. 4
Licentia etiam specialis religioso a prelato concessa super certo beneficio deuoluto, an valeat. cle. cum concessa. nu. 26. de elec. 30
Licentia religioso data a prelato de prestando consensu electioni futurę, an valeat, si illo tempore electio celebrata erat de illo monacho ignorante. ibidem. nu. 27
Licentia religioso ad consentiendum electioni, si qua facta fuisset, an si contingeret aliquam fieri, valeat. ibidem. nu. 28
Licentia per abbatem data religioso de se transferendo ad aliud monasterium, dum tamen moram non traheret in certa ciuitate, an valeat. cle. cum concessa. nu. 37. de elec. 30
Licentia, est licentiam tribuere. cle. in plerisque. §. volentes. num. 14. de elec. 26
Licentia petita renuntiandi beneficio, operatur quod compelleret petens renuntiare dummodo petita fuerit ante certificationem renouationis. cle. vnica. nu. 29. de renuntiatione. 31
Licentia abbatis circa monachum eligendum in electione reprobata de nihilo operatur. cle. in plerisque. §. volentes. nu. 18. de elec. 26
Licentiatum exponens vltra summam contentam in cle. 1. de magistris, pro honore doctoratus assumendo si non presiterat iuramentum de quo ibi an sit transgressor illius. cle. cum sit nimis. nu. 41. de magistris. 182
Licentiatum habet licentiam docendi, non tamen est doctor formatum ante traditionem insigniorum. clem. cum sit nimis. num. 34. de magistris. 182
Licentiam potest fieri illicitum ex animo deprauato. cle. vnica. nu. 137. de excessu. pr. ala. 206
Non licet afori, quin liceat reo, an procedat in testibus inspectis personis testium. cle. 1. nu. 31. de testi. 68
Ligatus vno vinculo, potest et secundo vinculari, vt fortius perstringatur. cle. graues. nu. 34. de sen. excom. 231
Ligatus homo quis dicatur. cle. pastoralis. §. nos tam. num. 85. de sen. et re iudi. 89
Lingua omnis potest addisci per legitimam instructionem, siue magistri vocem. cle. 1. nu. 21. de magistris. 18
Lingua fidelium est triplex. cle. 1. nu. 60. de magistris. 181
Lingua omnium nationum fuit aliis Hebraica. nu. 61
Lingua Hebraicam, Arabicam, Caldaicam scire difficillimum vni homini est. cle. 1. nu. 28. de magistris. 181
Lis finitur per mortem colligantium in beneficiis. cle. 1. nu. 34. vt lite pen. 58
Lis mota interruptio possessionem beneficialem. cle. vnica. nu. 29. de sequest. pos. et fruc. 63
Litis motio est interruptio civilis. ibidem. nu. 30
Lis finita per lapsum temporis, an perimat acta tendentia ad decisionem litis. cle. cum lite pend. nu. 50. vt lite pen. 61
Lis finita an perimat acta tendentia ad litem ordinationem. ibidem. nu. 51
Lis si contestata fuerit affirmatiue, tunc aduocati nulli sunt partes, nisi nec iudicis. cle. sepe. §. verum. nu. 36. de verb. signi. 243
Litis contestationis forma est, quando actor affirmat, et reus negat. Si ergo reus confiteretur, non esset forma nec litem contestatio. ibidem. num. 35
Lis verificatur ante et post litem contestatam. cle. sepe contingit. nu. 8. de verbo. signi. 236
Liti renuntians, dicitur renuntiare nedum instanti, sed etiam causę, et iuri et iustitię. ibidem. nu. 9
Lis finitur in beneficiis morte litigantium. cle. 1. nu. 1. vt lite pen. 58
Lis inter alios acta, an alius possit pr. iudicare. cle. 1. nu. 9. ut lite pen. 58
Lite pendente nullus a possessione debet spoliari. super rubri. vt lite pendente. 57
Lite pendente res litigiosa non debet alienari. ibidem. nu. 4
Lite pendente supplicatio non potest dari, nisi facta mentione de lite. ibidem. nu. 5
Lite pendente nihil est in nouanduum, siue in prima, siue in secunda instantia. ibidem. nu. 6
Lite pendente, super hypothecha an permittat alienatio rei obligate. cle. cum lite pen. nu. 86. vt lite pen. 61
Litis pendenti oritur ex citatione legitime executi. clem. cum lite pen. nu. 7. vt lite pen. 60
Litis exordium proprie dicitur per litem contestationem. ibidem. nu. 80
Litis euentus dubius censetur. cle. si plures. nu. 66. de preben. dig. 110
Ad litem decisionem tendentia dispositiue danda sunt, et dicuntur positiones, et cõtentia in eis affirmatiue, et ponantur pro certo sic esse, vt in capitulis cõtinetur. cle. sepe. §. verum quia. nu. 29. de verb. sig. 244
Lite pendente ius nouum potest impetrari facta mentione de litem pendente. cle. sepe contingit. nu. 48. de verb. signi. 237
Lite pendente aliquoties aliquid potest in nouari. super rubri. de sequest. pos. et fruc. num. 1. 62
Litis euentus dubius. cle. 1. nu. 20. vt lite pen. 58
Litis contestatio an requiratur in spoliatione retractanda facta antelitem pendentię. cle. cum lite pen. nu. 44. vt lite pen. 60
Litis contestatio an requiratur ad renouanda attentata lite pendente. ibidem. nu. 45
Litis contestatio est terminus quo via omnibus dilatorijs exceptionibus precluditur. cle. sepe. §. verum. nu. 42. de verbo. signi. 243
Litem inchoatam ab uno, an alius possit prosequi pro suo interesse. cle. 1. nu. 14. vt lite pen. 58
Lis finitur per non prosecutionem, et tempus est arbitrium in beneficiis conferendis. ibidem. nu. 15
Litis euentus dubius est. cle. vnica. nu. 41. de excep. 18
Lites et dissensionem prouocant ad illicita, et ad mores reprobos homines inclinant. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 9. de sepul. 129
Liti motę in curia, an possit quis renuntiare extra curiam. cle. 1. nu. 55. vt lite pen. 59
Litis prosecutio nulla potest esse duobus litigantibus mortuis super beneficio siue in curia, siue extra, etiam tertio prosequente pro suo interesse. ibidem. nu. 56
Litigante vno mortuo super beneficiis alio superlitem non prosequente litem, vtrum tertius debeat admitti ad prosecutionem pro suo interesse. cle. 1. nu. 57. vt lite pen. 59
Litigantibus duobus in curia super beneficio, vno mortuo ibi, et alio extracuriam, nemo eorum possidebat, in conferendo beneficio profertur Papa. et idem si uterq; possidebat. ibidem. nu. 58
Litigantibus duobus in curia, vno dicente se habere canonicam institutionem, alio asserente oppositum: collatio tamen illius beneficii non spectat

ad Papam ambobus morientibus in curia. cle. 1. nu. 44. vt lite pendente. 58
Litigantibus duobus in curia Romana super aliquo beneficio, et non habentibus ius in eodem, si tamen non constet de iure tertij mortuis illis in curia, an Papa possit de illo providere. ibidem. nu. 45
Litigantibus duobus in curia Romana super beneficio, si clare constet beneficium spectare ad quemdam tertium, licet moriantur in curia, an videatur beneficium ibi vacare: et si conferatur a Papa, seu ordinario, an preiudicet tertio. ibidem. nu. 46
Litigantes debent scire statim cause iudiciale. cle. causam. nu. 25. de elec. 10
Litigantibus duobus de iure ad rem, non in re, per mortem illorum beneficium non dicitur vacare, imo prima videtur durare. cle. 1. nu. 47. vt lite pen. 58
Litigantibus duobus expectantibus ex acceptionibus siue provisionibus per mortem illorum beneficium non dicitur vacare. ibidem. nu. 48
Litigantes exercent malitias. cle. vnica. nu. 16. de sequest. pos. et fruc. 62
Litigantes an possint facere qd leges in ipsis non habeant locum quo ad ea que concernunt eorum propriam utilitatem et priuatam. clem. quandiu. nu. 16. de appella. 95
Litigantes an possint facere, quod leges non obseruentur in his, qua sunt de solemnitate iudicij. ibidem. nu. 17
Litterę sigillate sigillo alicuius, an faciant fidem contra sigillatam. cle. vnica. §. porro. nu. 47. de iure iur. 79
Litterę imperiales an debeant esse aureę. cle. vnica. §. porro. num. 40. de iure iur. 79
Litterę imperiales debent esse illuminatę encausio imperiali. ibi. nu. 41
Litterę que diriguntur superiori per inferiores, debent continere verba sapientia humilitatem seu subiectionem. cle. vnica. nu. 75. de excessu. pr. ala. 204
Litteras scribendo quis ad aliquem per verba sapientia humilitatem, aut subiectionem, non magis obligatur. ibidem. nu. 75
Litteris Papę narratiuis etiam assertiuis de facto sui predecessoris, an sit standum. cle. vnica. nu. 50. de probatio. 66
Litterę sub forma, Rationi cõgruit: a Papa emanatę in practica, sub quibus verbis expeditantur. ibidem. nu. 51
Litteris inferioris a Papa narratiuis et assertiuis, etiam si a legato, an sit standum quo ad probationem contentorum in eis. ibid. nu. 52
Litteris Apostolicis narratiuis de excommunicatione, an sit credendum. cle. vnica. nu. 96. de excep. 81
Litterę Apostolicę, et legatę, equiparantur. cle. per litteras. nu. 3. de preben. et digni. 108
Litterę ambiciose sunt laxande in isto casu in preiudicium concedentis. cle. si de beneficio. nu. 57. de preben. et dig. 112
Litterę ad beneficia sunt odiose, et sic restringenda. cle. 1. §. ad hac. num. 14. de preben. et digni. 107
Litteris Papę etiam narratiuis, si super illis fundat intentionem, an sit credendum, ita quod non admittatur probatio in contrarium. cle. vnica. nu. 9. de probatio. 65
Litterę narratiuę papę etiam si in illis se fundat super receptione resignationis, vel super reservatione facta, an inducant reservationem aut resignationem, aut probationem illarum tantum. ibidem. nu. 10
Litterę ad beneficia sunt ambiciose, et sic restringenda. cle. 1. nu. 65. de preben. et digni. 106
Litterę Apostolicę cum clausula, Quomodo sunt ambiciose, neq; egrediantur personam per cuius motum conceduntur. cle. volentes. num. 62. de hereti. 191
Litterę impetratę et presentatę, efficiuntur communes, quod inuito impetrante impetratus poterit illis vti postea. cle. cum lite pen. nu. 49. vt lite pen. 61
Litteris Papę non expeditis sub bullis, an sit standum. cle. vnica. nu. 3. de probatio. 65
Litteris Papę narratiuis, si super illis se fundat, quare est credendum illis. cle. vnica. nu. 18. de probatio. 65
Litteris narratiuis inferioris a Papa et si super illis se fundent, an sit credendum. ibidem. nu. 19
In litteris Papę vtrum subscriptio requiratur. ibidem. nu. 20
Litterę beneficiales sunt restringende. cle. litteras. nu. 14. de rescri. 15
Litterę Papę non extenduntur ad beneficia post datam illarum creatę, etiam si tempore date fuisset ordinatum de creacione illorum. cle. literas. nu. 6. de rescrip. 15
Litterę quibus Papa mandat prouideri, diriguntur executori cum chordula canabis. cle. litteras. nu. 9. de rescrip. 15
Litterę gratiosę et provisionales expeditantur sub serico rubeo et croce. ibidem. nu. 10

Repertorium rerum memorabilium

Locus citationis in quocumq; casu debet esse tutus, tam ex parte actoris, quam rei. cle. vnica. nu. 64. de fo. cope. 62
Locus non est cōiecturis in certis. cle. cōstitutionē. §. illius. nu. 8. de ele. 26
Loca pia non debent deputari ad alium vsu sine licentia Papae. cle. per literas. nu. 15. de pr. eb. & dig. 108
Loca pia licet etiam conferantur in titulum, tamen non includuntur sub gratijs prouisionalibus. ibidem. nu. 16.
Loca exempta non sunt de prouincia, sunt tamē in prouincia. cle. archie. piscopo. nu. 4. de priuile. 211
Loca Mendicantium existentia intra septa ipsorum, dicuntur publica. cle. dudum. §. ad honorem. de sepul. 131
Loca omnia sunt priuata, nisi sint ecclesie causa administrandi sacramēta, non alijs. cle. 1. nu. 6. de baptis. 174
Locutenens, vicarius, vicegerens, sunt termini synonymi. cle. 1. nu. 36. de regula. 143
Locus letari nemo debet cum aliena iactura, nisi pro bono publico, ut in vsucapione. cle. vnica. nu. 134. de vsur. 201
Loqui aliquoties nocet. cle. dudum. §. qd si nu. 7. de sepul. 133
Loquendi vsus cōis attendendus est. cle. 1. nu. 87. de her. 188
Locutio pluralis duorum numero contenta est. cle. abusioibus. num. 47. de peni. & remis. 225
Lupanaria aliquoties exercentur in hospitij honestarum personarū. cle. 1. nu. 36. de vita & honestate cleri. 102
Lupanaria non debent de iure exerceri in domibus virorum honestorū. cle. 1. nu. 55. de cele. missa. 170
Lux, & tenebre, cōtrariantur. cle. volentes. nu. 1. de hereticis. 171
Lucem odiens, ambulat in tebris. ibidem. num. 3.
Luxuria detrahunt multum qui sunt impotentes. cle. cupientes. num. 56. de peni. 221

Delibera M.

MACELLARI officium est vile. cle. 1. nu. 10. de vita & bone. cleri. 101
Macellarij an peccent mortaliter in eorum officio exercēdo. ibidem. nu. 11.
Machinatio calumniarum, & variatio disputarum fuit causa impulsua clementine primae, de rescrip. cle. ea. nu. 26. eo. tit. 12
Machinatio an semper sonet in malā partē in proemio. §. qm. nu. 13. 5
Machinationes hominum dant causam legi in proemio. §. qm. nu. 76. 6
Magister est deputandus in monasterijs pro instructione monachorū. cle. 1. §. sane. nu. 29. de statu monachorum. 153
Magistri, & doctores, differunt. cle. cum sit nimis. nu. 5. de magistris. 182
Magistri dñr assumpti ad officij docēdi in Medicina, aut in artibus, siue in Theologia. cle. cum sit nimis. nu. 8. de magistris. 182
Magister est nomen dignitatis, & femineti, & vnde dicitur. ibid. nu. 9.
Magister aliqui accipiuntur pro perito in arte aliqua. ibidem. num. 11.
Magistri & scientia docendi sunt quasi spiritualia. super rubri. de magistris. nu. 2. 180
Non magistratus si cōueniāt corā magistratu, tñ subest iurisdōni ordinarij finito officio illius. cle. si de beneficio. nu. 19. de pr. eb. & dig. 112
Maiestatem caelestem offendere grauius est quā mortalem. cle. atrē dentes. num. 6. de statu monachorum. 154
Maior est connexitas epi & capituli in his quae pertinent iure ppro, q̄ iure deuoluto. cle. si de beneficio. nu. 37. de pr. eb. & digni. 112
Maior summa includit minorē. cle. vnica. nu. 31. de cōces. pb. 115
Maior ecclesia quae dicitur. cle. 1. nu. 24. de iudicijs. 48
Maior pars an valeat statuerē in his quae communia sunt pluribus vs singulis in pr. iudicij minoris partis ea non vocata. cle. 1. nume. 9. de appel. 90
Maior non potest causam defendere per se, secus de minore. clem. 1. nu. 13. de reliq. & vene. San. 175
Maiori prerogatiua gaudens, debet gaudere maiori priuilegio. clem. 1. num. 30. de elec. 16
Maioribus concessis sine limitatione & necessitate, dicuntur minora & accessoria concessa. cle. ne Romani. nu. 41. de elec. 18
Maioribus concessis, ex necessitate non videntur concedi & minora nō accessoria. cle. ne Romani. nu. 42. de elec. 18
Malum nullum impunitū quo ad Deū, sed an dāna resartiantur in hoc mundo. lesis. cle. dudum. §. certum. nu. 18. de sepul. 137
Malū nō est sciendū sub colore boni. cle. vnica. nu. 10. de vsur. 199
Malū non est sciendū sub colore sanctitatis. cle. 1. nu. 7. de her. 187
Malum non est agendū sub colore sanctitatis. cle. ad nostram. num. 98. de hereticis. 195

Malum vicinum habens, habet malum matutinum. cle. vnica. num. 139. de excep. pr. ela. 206
Malum posse, an sit posse. cle. pastor. §. sane. nu. 33. de sen. & re iudi. 85
Malum dupliciter auditur a bono viro. clem. ad nostram. nume. 3. de hereti. 193
A malo abstinere, non sufficit, sed oportet vsu frui & bonum. cle. cupientes. nu. 10. de peni. 219
Mali hortantur ob inflatōnem p̄narum terrestrium. cle. dudum. §. ceterum. nu. 14. 137
Mala opera procedunt ex procuratione diaboli. cle. ad nostram. nu. 11. de here. 193
Mala omnia quae committuntur permittente Deo, sed non eo concedente. cle. vnica. nu. 42. de Iude. & Sar. 185
Mala omnia pati potius debemus, q̄ malo consentire. cle. vnica. nu. 45. de homici. 197
Mala pati omnia melius est q̄ malo consentire iure poli, sed non fori. cle. 1. nu. 163. de here. 180
Malas voluntates ad plenum ecclesia ipsorum infidelium non potest prohibere. cle. vnica. nu. 40. de Iude. & Sar. 185
Mala multa committuntur sub velamine sanctitatis. cle. 1. nu. 17. de relig. domi. 156
Mala omnia pati melius est q̄ malo consentire, & multo minus debent mala agere. cle. grauis. nu. 40. de sen. excom. 231
Mala omnia pati quo ad Deum melius est, q̄ malo consentire. cle. grauis. nu. 32. de sen. excom. 231
Malitia aduocatorum sepe faciunt lites immortales. cle. vnica. nu. 6. de sequest. pos. & fruc. 62
Malitius est obuiandum tendentibus ad calumniam, & ad deceptionem. cle. vnica. nu. 19. de sequest. pos. & fruc. 63
Malitius non est obuiandum ad conseruationem sui iuris, & ad liberationem inimicorum. ibidem. nu. 20
Malitia quandoque dicitur bonus dolus. ibidem. nu. 21
Maliuofus presumptus non debet audiri. cle. vnica. num. 27. de causa. pos. proprie. 55
Malificia non debent remanere impunita. cle. 1. nu. 7. de fo. cope. 51
Maledictus per quem scandala veniunt. cle. vnica. nu. 19. de immuni. eccle. 178
Maledictio Papae quid importet. cle. 1. nu. 160. de here. 189
Mala fides inducitur ex liti contestatione, an tollatur annullata liti contestatione ex lapsu temporis. cle. cum lite pen. nu. 52. vt lite pen. 61
Malesidei possessor equitate suggerente an valeat officio iudicis consequi expensas. cle. cum a repulsione. nu. 41. de appel. 101
Malesidei possessor equitate suggerente si ex officio iudicis consequi valeat expensas, si excipit de expensis, an inepte videatur excipere: & an si repellatur, dicatur repulsio perpetua, q̄ amplius super principali non possit opponi. ibidem. nu. 42
Malesidei emptor presumitur qui contra ius mercatur. cle. 1. nu. 32. de reb. eccle. non alie. 119
Mancia vxoris non debent alienari facto diuortio vt valeant torqueri, si opus sit pp bonū publicum. cle. dudum. nu. 22. de sepul. 128
Mandans, & mandatarius in delictis an equiparentur quo ad penā subeundam. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 76. de sen. & re iudi. 89
Mandans episcopum capiendum, aut percutiendum, seu bannendum, & reuocauerit mandatum, si reuocatio peruenit ad mandatarium excusatur a p̄nis contentis in cle. 1. de peni. licet leniter esset ratione mandati castigandus. Quid si non penituit qua pena puniatur. clem. ea. nu. 21. eo. tit. 213
Mandans iniustitiam fieri, non videtur mandare q̄ quis capiatur, aut detineatur, aut moriatur. cle. multorum. nu. 6. de peni. 216
Mandando q̄ adulterium perpetratur, teneor, si committatur, p̄na. l. liti de adul. (secus si nomine meo fuerit commissum, licet postea ratificauerim) si habere respectum ad delectationem copula carnalis. cle. 1. nu. 2. de peni. 203
Mandatum de prouidendo, dat ius ad rem in beneficijs mandatario. cle. 1. nu. 1. de elec. 16
Mandatum Papae super beneficio vacaturo, dū tamen non excedat summam centum librarum secundum taxationem decimae, debet taxatio decimae fieri secundum locum beneficii & non concessionis. cle. si beneficiorum. nu. 11. de deci. 141
Mandatum Papae sine deceto nō annullat, quicquid cōtra fuerit factū. Mandatum Papae sub forma, q̄ pronideatur de dignitate cum canonica tu & pr. ebenda, an extendatur ad canonicatum & pr. ebendam sine dignitate. Et quid quando mandat prouideri de dignitate & canonicatu. cle. cum a repulsione. nu. 50. de appella. 101

Manda

Sup. commen. Bonifacij de Vitalin. in Clem.

Mandati effectū de certo beneficio in fauorem alicuius illud beneficium est debitu mandatario. cle. 1. nu. 7. de pr. eb. & digni. 105
Mandato super dignitate & pr. ebenda emanato, vacante dignitate habente pr. ebenda annexam, an sufficiat acceptare pr. ebendam. clem. si iuxta. nume. 5. de pr. eb. & digni. 114
Mandatu ad primā dignitatē in ecclesia non potest prouideri si in ecclesia nō nisi vnica dignitas. cle. 1. §. ad h. ec. n. 23. & pb. & digni. 107
Mandatu de prouidendo de beneficijs certis vel incertis vsq; ad certā summā, an includit beneficia curata. cle. 1. nu. 44. de pb. & dig. 106
Mā latū ad dignitates certa ecclesie, an includat dignitates curatas eiusdem ecclesie, licet in illa non sint nisi dignitates curatae. ibid. nu. 45.
Mandatu de prouidendo in aliqua ecclesia, ad beneficium vicum eiusdem ecclesie non extenditur. cle. 1. §. ad h. ec. n. 27. de pr. eb. & dig. 107
Mandatu de prouidendo de aliquo beneficio pertinente ad aliquē, extenditur ad vicum beneficium ad illū spectans seu ad collationem illius pertinentens. ibidem. nu. 28.
Mandatum de prouidendo de aliquo beneficio spectante ad collationem tuam, vel quamuis aliam dispositionem, an includat beneficium prouisiu licet spectet ad collationem plurium. ibid. nu. 30.
Mandatu de prouidendo de beneficio spectante ad collationem, prouisionē vel quāuis aliam dispositionem, an includat beneficia electiua, in quibus non iuratur forma. c. quia propter. de elec. ibid. nu. 34.
Mandatum super beneficio certi valoris, aut minoris si impetrans voluerit, & reperit fuerit vitae laudabilis, licet vltima conditio fuerit purificata de beneficio minoris valoris non potest prouideri, nisi facta declaratione voluntatis. cle. vnica. nu. 10. de conce. pr. eb. 115
Mandatum de prouidendo an includat beneficium electiuum. clem. 1. §. ad h. ec. nume. 1. de pr. eb. & dig. 107
Mandatu de prouidendo an includat beneficiū p̄tatiuum. ibid. nu. 2.
Mandatum de prouidendo de beneficio certi valoris cum clausula decreti irritantis & cum signo vniuersali, includit dispositionem etiam Papae, annullādo eā. cle. vnica. nu. 6. de conce. pr. eb. 115
Mandato reuocato, procurator non tenetur illud adimplere, secus illo manente. cle. 1. nu. 20. de procu. 41
Mandatum an reuocetur re integra per reuocationem. cle. vnica. num. 18. de renuntiatione. 30
Mandatum Principis an expiret morte mandantis. cle. procuratorem. nu. 46. de procu. 46
Mandatu legati pro parte valet, & pro parte non. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 16. de elec. 23
Mandatum Principis per scripturam est probandum. clem. vnica. num. 49. de probatio. 66
Mandatu Apostolicum non facit fidem nisi bullatum, super proemio. §. nunc igitur. nume. 8. 9
Mandatu de citando an possit fieri die feriata. cle. vnica. de foro cōp. 51
Mandatarius habens rescriptū ad bñficia, si acceptare querat aliquem locū p̄tē, tenetur necessariū pbare illum esse vniū bñficio alicui magis principali. cle. p. literas. nu. 23. de pr. eb. & dig. 108
Mandatum impetrans ad beneficia si possideat beneficium & leprosiariam virtute mandati, & contra eum opponatur ecclesiam vnitam lo copio iure connexitatis, & annexitas non probetur, an opponens debet succumbere. ibidem. nu. 24.
Mandatarij mensis ad acceptandum quo tempore incipiat, eodem tempore in mense sequenti finitur, & est. 30. dierum. cle. vnica. §. secus. nu. 55. de conce. pr. eb. 117
Mandatarius ad dignitatē & pbendā, licet fuerit negligens in acceptatione primae pr. ebende vacatur, tamen dignitatē habentem annexam pbendā potest acceptare. cle. si iuxta. nu. 19. de pr. eb. & dig. 114
Mandatarius ad dignitatem & pr. ebendam si fuerit negligens in acceptatione primae pr. ebende, an valeat acceptare secundam separatā a dignitate. ibidem. nu. 17. 118
Mandatarius, qui habet potestatem acceptandi infra mensem, an post mensem acceptare possit. cle. vnica. §. secus. nu. 18. de cōces. pr. eb. 117
Mandatarius qui acceptauit dignitatem habentem annexam pbendam an acceptando secundam pbendam videatur renunciare dignitati. & quid in obtinente secundam ab ordinario. cle. si iuxta. nu. 14. de pr. eb. & digni. 114
Mandatarius ad dignitatem & pr. ebendam si simul acceptauerit dignitatem separatam non poterit postea acceptare dignitatem habentem annexam pbendam. num. 10.
Mandatarius Apostolicus si negligentia aut culpa sua non consecutus est primum, an secundo debeat esse potior mandatario. cle. vt hi qui. §. illi vero. num. 28. de sta. & quali. ordi. 34
Mandatarius ad pbendam vacaturam si fuerit negligens in accepta-

da vacante tempore dato gratiae, an possit redire ad eam pr. extextu potestatis sibi tradite acceptandi vacaturam. cle. vnica. §. secus. num. 40. de conce. pr. eb. 110
Mandatarius qñ dicitur habere notam vacationem beneficii, ita q̄ non possit excusari. cle. vnica. §. secus. nu. 12. de conce. pr. eb. 117
Mandatarius posterioris date an possit acceptare beneficium acceptatum per primum mandatarium ad cautelam saltem, & an teneatur acceptare. cle. 1. nu. 53. vt licet pendens. 59
Mandatarius rebellans aut propinans venenum contra Imperatorem infra Imperium, an videatur magis delinquere, quā mandans extra Imperium sibi dictam rebellionem fieri, aut venenum dari. cle. pastoralis. §. nos tam. nume. 68. de sen. & re iudi. 89
Mandatarij Apostolici morte acceptatione tamen per prius facta de beneficio, an dicitur vacare, & prouiso an dicatur reseruata Papae tū. cle. 1. nume. 49. vt lit. pendens. 58
Mandataris duobus concurrentibus in data ad acceptandū datur omnibus vnus mensis tantum: secus in pluribus expectantibus sub diuersis datis. cle. vnica. §. secus. nu. 81. de conce. pr. eb. 118
Mandatarius cum potestate acceptandi infra mensem datur mensis tantum a tempore nota vacationis, licet alij sint priores, aut concurrentes in data. ibidem. num. 82.
Mandataris habens gratiā motu proprio cū potestate acceptandi infra mensem, an mensis ille currat a tempore notiti. e. necne. ibid. nu. 83.
Mandatarius qui a Papa obtinuit canonicatū sub expectatione pr. ebende, quā duceret acceptandam infra mensem, non potest eam acceptare post mensem, nec petere sibi conferri, neq; ab ordinario, neq; ab executeore cle. vnica. §. secus. nu. 32. de conce. pr. eb. 117
Mandatarius negligens in acceptanda pr. ebenda infra mensem non potest eam petere, neque ab ordinario, neque ab executeore pro illa vice pr. extextu mandati. ibid. nu. 33.
Mandatarius habens potestatem acceptandi infra mensem an possit acceptare beneficium vacans tempore gratiae facta, imō etiam si ante incepisset vacare. ibid. nu. 36.
Mandataris habens sperare formatū, an possit acceptare beneficium per mortem vnus ex colligantibus. cle. 1. nu. 61. vt lit. pend. 69
Mandataris habens mandatū a Papa ad certum beneficiū quocumque modo vacet q̄ per mortē possessoris, si possessor postea litiget super illo, & lite pendente illi renuntiet, an mandataris possit illud acceptare, & an acceptatio pr. eudicet superstiti colliganti. ibid. nu. 62.
Mandataris si acceptauerit per mortem vnus ligantium, & alius superpes prouisionem obtinuerit a sede Apostolica per viam subrogationis, Apostolicus debet obtinere mandataris in cā. ibid. nu. 63.
Mandate monachorum debent esse largae, sed non consuetudine aut pomposae. & vide de illarum forma clem. 1. §. statumimus. nume. 24. de statu mo. 147
Manifestum dicitur, si probatur scriptura sacra. cle. vnica. nu. 19. de iureiuram. 74
Manifestū, & euidentē, nō differunt. cle. vnica. nu. 9. de dolo & cōtuma. 56
Manumittere potest Princeps sola voluntate, secus de priuato, nisi fidei commissio. cle. si summus. nu. 31. de senten. excom. 235
Manumissio geminata libertatem geminam non inducit. cle. 1. num. 79. de baptis. 175
Maritus potest accusare vxorem de adulterio infra 60. dies, inter quos dies diuortij non computatur. clem. sicut appellationem. numero. 33. de appella. 94
Masculinum genus a lege concipit femininum. clem. multorum. num. 74. de peni. 218
Masculinum concipit femininum etiam in odiosis. clem. prima. nume. 31. de sepul. 127
Masculinum genus concipit femininum vbi profertur a lege. cle. 1. nume. 8. de priuile. 108
Matando cum domina facta ex pedona, an videatur matare cum pedona. cle. presenti. nu. 62. de censi. 169
Mater admittitur pro filio in causa appellationis, licet in principio non admitteretur. clem. vnica. numero. 77. de excep. tio. 81
Mater naturalis generat prolem. cle. 1. nu. 14. de sen. ex cō. 227
Mater spiritualis regenerat per baptismum. ibidem. nu. 15.
Materia incauta & prouisionis amputanda. cle. in plerisque. nume. 16. de electione. 26
Materia peccans in forma vel alijs iniusta, non est admittenda. clem. constitutionem. §. illius. nume. 3. de elec. 26
Materia exorbitans a iure eomuni, restringenda. cle. dignum. nume. 46. de celebra. missa. 172

ff 3

Matrimo

Matrimonium contractum post votum solenne non valet. cle. cum ex eo. nu. 66. de sen. excom. 234
Matrimonij solemnizatio non est sacramentum, licet ipsum matrimonium sit sacramentum. cle. i. nu. 12. de priuile. 28
Matrimonium carnale non tantum requirit mutuum consensum viri & mulieris, sed & expressionem illius. cle. si summus. nu. 24. de sen. ex communi. 235
Matrimonio prohibito & sponsalia dicuntur prohibita, si matrimonium sit prohibitum perpetuo: aliis secus. cle. i. S. porrò. num. 8. de statu mona. 149
Matrimonij tempore contrahendi in partibus Italiae multi proloquuntur, & matrimonium tale sit ad honorem Dei, & domini civitatis, totiusque communitatis. cle. dudum. S. ad honorem. nu. 1. de sepul. 130
Matrimonium contrahentis per procuratorem beneficio, quae prius habebat constitutus, in quo loco videantur vacare. cle. i. num. 71. de lite pendente. 59
Matrimonium contrahens cum non prohibita a iure & sic permittitur, licet crederet impedimentum iuris subesse, non tamen incurrit penam iuris propter solam credulitatem, de voluntate tamen an debeat puniri. cle. vnica. nu. 53. de consangu. & affi. 180
Matrimonium est spirituale super rubricis de magistris. nu. 1. 180
Matrimonium contractum inter infideles secundum ritum eorum etiam licet in secundo gradu de iure canonico tenet, & conuersis illis omnibus nati ex tali matrimonio sunt legitimi: secus si ex non conuersis. cle. vnica. nu. 37. de Iude. & Sarra. 185
Matrimonium est indissolubile: unde bannis precedentibus & cum maxima solemnitate debet fieri: unde allegans ignorantiam ex quo contraxit cum personis prohibitis, non excusatur. cle. vnica. nu. 61. de consangu. & affi. 180
Matrimonium contrahens cum moniali si probabiliter ignorabat eam monialem, non incurrit penam aliquam: secus si sciens: nam uterque incurrit excommunicationem. Quid de moniali contrahente cum alio. cle. vnica. nu. 33. de consangu. & affi. 178
Matrimonium contrahens cum prohibita a iure, ignoranter tamen, incurrit penam si scientia impedimenti post contractum supervenerit, & cohabitatio secuta fuerit. cle. vnica. nu. 45. de consan. & affi. 179
Matrimonium contrahitur ex sponsalibus de futuro, si sequatur copula carnalis. ibidem. nu. 47. 180
Matrimonium contrahens iussu patris cum femina infra annum luctus, licet liberatus a patria potestate eam retineat, non tamen notatur in familia, cum ibi sit temporale impedimentum: secus ubi esset perpetuum. ibidem. nu. 48
Matrimonium dicitur quasi matris donum. cle. vnica. nu. 3. de consangu. & affinita. 178
Matrimonium de facto potest dici matrimonium habendo respectum ad factum, non tamen habendo respectum ad ius. ibidem. nu. 6
Matrimonium spirituale contrahitur per confirmationem electionis. cle. attendentes. nu. 5. de statu mona. 154
Matrimonium contrahens cum personis prohibitis de iure ex coactione absoluta, non incurrit aliquam penam iuris. cle. vnica. nu. 22. de consanguinita. & affi. 178
Matrimonium contrahens cum personis prohibitis de iure, coactione conditionali coactus excusatur a pena. ibidem. nu. 23
Matrimonium contrahens cum personis prohibitis de iure metu, licet ideo non puniatur, puniatur tamen ex copula subsequente etiam metu. ibidem. nu. 27
Matrimonium contrahens cum personis prohibitis, puniatur ex solo contractu. ibidem. nu. 82
Matrimonia regulariter laicis sunt permittenda. super rubricis de consangu. & affinita. nu. 1. 178
Matrimonium contrahens cum Iudaea, cum pagana, cum cognata spirituali, aut legali, seu etiam contra publicam honestatem, non incurrit excommunicationem, licet matrimonium sit nullum. & idem de similibus. cle. vnica. de consan. & affi. 173
Matrimonium contrahere non potest licet constitutus in sacris ordinibus. ibidem. nu. 11
Matrimonium carnale non presumitur, si cohabitantes se coniuges nominet. cle. si summus. nu. 60. de sen. excom. 236
Matrimonium contrahere potest ingressus religionem infra annum professionis: & imponens manus violentas in eum interim, incurrit excoicationem. c. si quis suadente diabolo. cle. multorum. nu. 65. de pe. 217
Matrimonium solo consensu contrahitur, sed in valentibus loqui requiruntur verba. cle. saepe contingit. nu. 39. de verbo. signi. 238
Matrimonium carnale equiparatur spirituali. cle. dispendiosam. nu. 7.

de iudicijs. 49
Matrimonium carnale contractum cum incerta muliere non valet: neque obligat contrahentem: secus in matrimonio spirituali. Rationem diversitatis vide. cle. i. nu. 37. de relig. domi. 156
Matrimonium spirituale desponsat animam hominis Deo dum vnus est certus. ibidem. nu. 38.
Matrimonium promittens contrahere cum incerta de certis iuramento medio, an vi iuramenti cogatur cum aliqua illarum contrahere. ibid. num. 39
Matrimonialis causa, quare debeat summarie, & de plano terminari. cle. dispendiosam. nu. 12. de iudicijs. 49
Matrimonium tam spirituale quam temporale requirit adolescentiam, & etiam quo ad religionis matrimonium contrahendum. cle. eos qui. nume. 1. de regula. 145
Matrimonium carnale contrahitur ab impubere malitia suppleta aetate eius. Quid in spirituali. ibidem. nu. 2.
Matrimonium carnale & spirituale equiparantur in aliquibus casibus, & in aliquibus non ibidem. num. 7.
Matrimonium contrahens cum persona prohibita ex errore tamen facti probabilis, excusatur a pena praetextu erroris. cle. vnica. num. 14. de consangu. & affi. 178
Matrimonium contrahens cum personis prohibitis, licet erraret in iure ignorando constitutionem prohibentem, non excusatur a pena. cle. vnica. de consangu. & affi. in totum. quid in parte ibidem. nu. 15.
Matrimonium contrahentes inter prohibitas personas a iure & scienter, quilibet illorum incurrit penam. cle. vnica. de consangu. & affi. ibid. n. 18
Matrimonium contrahentes inter prohibitas personas a iure errantes in facto excusantur a pena. Quid si sint errantes in iure. ibidem. nu. 19
Matrimonialis consensus inter personas prohibitas a iure: interueniens puniatur, licet matrimonium sit nullum. ibidem. nu. 20.
Maxime, quid importet. cle. i. nu. 5. de renuntia. 30
Maxime, verbum saepe abudat. cle. cam. S. qd. si forsitan. nu. 2. de elec. 10
Maximum periculum vertitur ex longua vacatione sedis Apostolicae. cle. ne Romani. S. certum. nu. 5. de elec. 19
Medicina tendit ad prorogationem vitae secundum naturalem cursum, non contra dispositionem Dei. super proemio. S. hoc sane. nu. 77. 8
Medicina non tendit ad tollendam mortem in totum, quia contra cursum naturalem. ibidem. num. 78.
Medicus errans in complexionibus cognoscendis, carnifex dicitur, & iustitiae violator. in proemio. S. qm. nu. 88. 6
Medi si sit animatus, debet considerari si per illud mandans agit in illicitis. cle. pastoralis. S. nos ita. nn. 69. de sen. & re iudi. 89
Medium si sit inanimatum, non debet considerari si per illud mandans egerit aliquid illiciti: sed mandans considerandus venit in pena imponenda tanquam principalis. ibidem. nu. 70
Media sunt intelligenda secunda extrema. cle. ad nram. n. 101. de ceteris. 167
Membrum principalis curiae Romanae in electione celebranda per mortem Papae, est audientia contradictoriarum. cle. ne Romani. S. sane. nu. 28. de elec. 18
Membra non debent recedere a capite. cle. vnica. nume. 164. de excessi. prelati. 206
Membranae non sunt occupandae superfluis. cle. abusioibus. nume. 58. de peniten. & remis. 226
Memoria hominis labilis. cle. i. nu. 81. de hereti. cis. 188
Respetuali memoria sunt digna, nisi specialiter notentur & memorentur, neglecta videntur. cle. i. S. nos itaq. n. 1. de relig. & re. Sac. 177
Mertiri an permittatur vone humilitatis. sup. proemio. S. nos et. n. 35. 9
Mendacium iocunditatis in homine pfecto, an sit peccatum mortale. cle. si plures. nu. 36. de preb. & digni. 110
Mendax assertor, seu agens contra conscientiam, non potest euadere diuinae offensam. cle. vnica. S. sane. au. 4. de foro competenti. 53
Mendicans illicite transiens ad non Mendicantes, an eadem pena puniatur qua punitus fuisset, si ius ad non Mendicantes transiisset. cle. i. nu. 85. de regu. 144
Mendicans transiens ad non Mendicantes auctoritate Papae, an possit esse officialis, aut vicarius episcopi. & dic. q. sic, nisi ex priuilegio, aut consuetudine, siue alio iure in iure ordinis non Mendicantium officialis, aut vicarius deberet esse. ibidem. nume. 86.
Mendicantes qui ad religiosos Mendicantes transierant tempore cle. i. de regula. & transf. ad re. & qui ante eam, & qui post, puniuntur pena illius cle. etiam si habuissent prioratus administrationis, nisi quo ad penam inhabilitationis quo ad prioratus obtinendos. ibid. nu. 87
Mendicans dispensatus a Papa vel illo translato ad non Mendicantes, quod apud non Mendicantes valeat obtinere prioratus, an videatur secum dispensatum ad vocem, & locum in capitulo. ibidem. nu. 88. Mendican-

Mendicantes trahentes in sermonibus aliquos a solutione, decimarum, incurrit excommunicationem ipso iure. Quid de non Mendicantibus, etiam licet sint religiosi monasteriorum, vel ecclesiarum percipientium decimas. cle. cupientes. nu. 4. de penis. 219
Mendicantes & non Mendicantes tenentur ad requisitionem rectoris aut eius vicarii informare parochianos de solutione decimarum fiendas, & ad hoc tenentur siue in prima, siue in secunda, tertia, & quarta dominicis Quadragesimae, & in alijs diebus, de quibus in cle. cupientes. de penis. ibidem. nu. 8
Mendicantes ad non Mendicantes transeuntes qua officia ibi regulariter possint exercere, & que non. cle. i. nu. 77. de regulari. 144
Mendicantes ad non Mendicantes transeuntes possunt adesse capitulo non Mendicantibus in correctionibus, cum ista dicantur potius oneris quam administrationis. ibidem. nu. 70
Mendicantes, qui a se proprium abdicauerunt & voverunt paupertatem per eorum statutum & iuramentum, si transierint ad non Mendicantes an puniantur pena, de qua in cle. i. de regu. & transf. ad reli. nisi eorum mendicitas fuisset approbata a sede Apostolica. ibid. nu. 79
Mendicans episcopus, si auctoritate Papae transeat ad non Mendicantes renuntiando episcopatu, an puniatur pena clem. i. de regu. & transf. ad reli. ibidem. nu. 81
Mendicantium paupertas est felix, cum fiat propter charitatem, dummodo approbetur per Papam. cle. i. nu. 1. de regu. 243
Mendicans professus non potest postulari ad aliquam ecclesiam vel monasterium extra suum ordinem. cle. i. nu. 90. de regu. 14
Mendicans transiens ad non Mendicantes an valeat licentari, aut doctariari in iure canonico. ibidem. nu. 91
Mendicantes, qui transiunt ad non Mendicantes, gesta siue priuati iuris siue publici an teneant. ibidem. nu. 92
Mendicantes recipientes aliqua sepulturam alicuius in eorum ecclesijs, non possunt cogi per alium q. per Papam, aut legatum eius ad solvendum quartam ecclesie parochiali, si alijs sint exempti quo ad forum iurisdictionale. cle. dudum. S. verum. nu. 9. de sepul. 136
Mendicantium ordines ultra ordines quatuor generales an dicantur approbati, necne: & Mendicantes illorum ordinum an possint transire ad religionem non Mendicantium. cle. i. nu. 46. de regula. 143
Mendicantes religiosi dederunt causam impulsuam statuendi. cle. i. de testi. vide eadem cle. nu. 29. tit. eodem. 125
Mendicantes quacumq. die, quacumq. hora in eorum ecclesijs possunt predicare, nisi concurrant cum prelati volentibus predicare ad clerum & populum. cle. dudum. S. ad honorem. nu. 32. de sepul. 130
Mendicantes sepelientes aliquos eligentes in eorum ecclesijs sepulturam, debent quartam partem soluere ecclesie parochiali de omnibus obventionibus. cle. dudum. S. verum. nu. 14. de sepul. 135
Mendicantes sepelientes in eorum ecclesijs aliquos, ex eo quia parentes eorum ibi habebant sepulturam, nulla alia per eosdem cle. etiam, debent de omnibus obventionibus quartam partem ecclesie parochiali. ibi. nu. 17
Mendicans tacite vel explicitè in religione transiens etiam cum auctoritate Papae ad religionem non Mendicantium, puniatur pena de qua in cle. i. de regula. & transf. ad reli. cle. eadem. nu. 53. eo. tit. 144
Mendicantes transeuntes ad ordinem Mendicantium, non Mendicantes transeuntes ad ordinem non Mendicantium, non puniuntur pena cle. i. de regula. & transf. ad reli. ibidem. nu. 59
Mendicantes transeuntes ad non Mendicantes, et de auctoritate Papae, licet priuati uoce & administrationibus aiarum intra religionem ad qua transeunt, non tamen priuantur uoce aut administrationibus illis concessis extra religionem, & sic religiosi non consuetis concedi. ibidem. nu. 60
Mendicans transiens etiam cum auctoritate Papae ad non Mendicantes priuatur uoce, administrationibus, & officijs apud non Mendicantes, ut in nullo capitulo siue sit generale, siue speciale, siue prouinciale habeat uocem. ibidem. nu. 61
Mendicans transeundo ad non Mendicantes etiam de auctoritate Papae priuatur uoce in generali capitulo, non uoce que sibi debetur iure prelati in suo singulari capitulo. Et quid de prouinciali. ibidem. nu. 62
Mendicans transiens ad non Mendicantes an possit obtinere abbatiam. cle. i. nu. 72. de regu. 144
Mendicans transiens ad non Mendicantes an possit predicare: audire confessiones, dare eucharistiam, ac baptizare, curam animarum exercere per se, aut per alium. ibidem. nu. 74
Mendicantes & non Mendicantes retrahentes parochianos a solutione decimarum, licet incurrant excommunicationem ipso iure, tamen si retrahant eosdem a solutione aliorum iurium ecclesiarum non incurunt illum penam. cle. cupientes. nu. 30. de penis. 219
Mendicans transiens ad religionem non Mendicantium auctoritate et Papae, si p-

latur ibi noscat hęc, caret uoce in capitulo si tanq. canonicus ea ibi habeat aliquo iure: secus si iure prelati. cle. i. nu. 65. de regu. 144
Mendicans transiens ad non Mendicantes, licet ibi consequatur administrationem in actibus capitularibus, tamen non habet uocem: imò ipso iure priuatur uoce, circa alia tamen habebit administrationem. ibidem. nu. 66
Mendicantes transeuntes ad non Mendicantes etiam auctoritate Papae, non efficiuntur inhabiles ibi quo ad diuina, cum locum & stallum ibi noscantur habere. ibidem. nu. 67
Mendicantes transeuntes ad non Mendicantes est incapax beneficiorum ecclesiasticorum, & etiam aliorum officiorum in ecclesia non Mendicantium existentium que sunt honoris: secus si oneris tamen. ibi. nu. 68
Mendicantes quare appetant ita frequentius dignitates, & ad eas eligi. cle. in plerisq. S. sane. nu. 6. de elec. 27
Mendicantium loca dicuntur que sunt intra septa & clausuram eorum. cle. dudum. S. ad honorem. nu. 77. de sepul. 131
Mendicantium plati non possunt perferre sntas extra clausuram ipsorum. ibi. nu. 78
Mendicantes possunt in eorum ecclesijs predicare tpe quo & rectores predicant in ecclesijs eorum, & de prioribus religiosi predicantibus in eorum ecclesijs. cle. dudum. S. ad honorem. nu. 36. de sepul. 130
Mendicantes transeuntes etiam auctoritate Papae ad non Mendicantes, non possunt ibi in antea obtinere administrationes, officia seu similia alia. cle. i. nu. 50. de regu. 144
Mendicantes non admittentur ad predicandum in parochia aliqua nisi si de licentia curati, nec etiam in priuatis locis. cle. dudum. S. ad honorem. nu. 24. de sepul. 130
Mens conditoris sicut attenditur in amplatione dispositionis, ita debet attendi in restrictione. cle. i. nu. 66. de deci. 139
Mens conditoris semper est attendenda. cle. vni. nu. 39. de reru. permu. 122
Mens & sensus, non uerba, debent attendi. cle. vnica. S. verum. nu. 5. de iur. iuran. 77
Mensa est quedam tortura ad extorquendas confessiones. cle. i. nume. 73. de testibus. 69
Menses duodecim faciunt annum secundum Calendarium. cle. i. S. sane. nu. 22. de statu mona. 149
Menses monachorum ad confessiones & comuniones eorum fiendas computantur de septimanis quatuor in quatuor septimanas secundum aliquos, secundum alios aliter. ibidem. nu. 23
Mensis assignatus ad acceptandum impetranti conditionaliter, an currat non purificata gratia. cle. vnica. S. secus. nu. 65. de concef. preb. 117
Menses quatuor qui dantur indicatis, computantur ab hora diei sententiae. cle. causam. nu. 14. de elec. 19
Mercurius dicitur qui certum quid debet recipere pro labore suo. cle. i. nu. 2. de deci. 138
Merita causarum assertionem partium panduntur. cle. saepe. S. nos autem. nu. 61. de verbo. sig. 240
Merita causarum assertionem partium pandunt. cle. pnti. nu. 56. de censi. 160
Meretrix non tenetur fornicatori restituere acquisita intuitu meretricali. cle. ad nostrum. nu. 20. de censi. 166
Merum & mixtum imperium possunt delegari de iure canonico. cle. vnica. S. eisdem. nu. 21. de foro compe. 52
Merere quotupliciter accipiatur. cle. i. nu. 6. de hereti. 187
Metropolitanus recipiens re episcopi suffraganei tpe synodi, tenet ad quadruplum esse sit crimen publicum. cle. uolentes. nu. 53. de here. 191
Metus principalis & suorum attendi debet. cle. causam. S. verum. nu. 4. de elec. 21
Metus infusus excusat, metus uanus non excusat. cle. i. nu. 3. de foro comperenti. 51
Metus, & potentia differunt. cle. causam. S. verum. nu. 2. de elec. 21
Metus evidens excusat Cardinales a celebranda electione in aliquo loco. cle. ne Romani. S. porrò. nu. 18. de elec. 191
Metu obreftatorum quandoq. quis retrahitur a bono. cle. cum sit nimis. nu. 58. de magistris. 183
Militari priuilegio non gaudet electus ad militiam, nisi insignitus fuerit stigmatibus. cle. dignum. nu. 28. de cele. missa. 172
Militare nemo tenentur proprijs stipendijs. cle. i. nu. 41. de magi. 18
Miles nouellus iurat se non euitaturum mortem propter fauorem publicum. cle. cum sit nimis. nu. 28. de magistris. 182
Miles celestis militie & armatae militie equiparantur in aliquibus. cle. i. nu. 45. de cele. missa. 170
Miles delinquendo leuiter, puniatur a magistro militum. cle. cupientes. nume. 27. de penis. 219
Miles causam propriam in iudicio an possit tractare. cle. religiosus. nume. 45. de procura. 45
Miles an possit repelli post litem contestatam per exceptionem procuratoriam. ff. 4

toriam.cle.religiosus.num.28.de procu. 44
Militis testamentum dicitur si a milite est factum tempore factionis: a-
liis non cle. si de beneficio. nu. 7. de prob. & digni. 112
Miles armatus militie an possit esse procurator nomine sui collegij absq;
licentia alicuius.cle.religiosus.nu.24.de procu. 44
Miles an teneatur subijcere se mortis periculo tempore expeditionis.
cle.pastoralis.§.verum.nu.14.de sen.& re iud. 87
Militis solent esse infesti religiosi.cle.vni.nu.140.de exceff. prala.206
Missio ex primo decreto an habeat locum in hospitali. cle. dispendiosam.
nu.36.de iudicijs. 50
Ministrata ita sacramentum corporis Christi malus,sicut bonus: & idē
de excommunicatione, schismatico & heretico. Rationem vide. cle. 1. §.
transitus. nu. 24. de reliq. & vene. San. 176
Ministranda non sunt aliqua inhonesta aut prophana circa divina, nec
aliqua vana colloquia. cle. 1. nu. 28. de cele. missa. 70
Minister de administratis nihil pro se debet seruare. cle. 1. nu. 135. de ha-
reticis. 189
Ministri deputati ad executionem non cognoscunt de militante. clem. 1.
nu. 140. de here. 189
Ministerio nudo delegato non potest subdelegari, licet verbum iurisdi-
ctionis describatur in rescripto, licet iurisdicō possit demandari. cle.
vnica. nu. 26. de offi. & po. iudi. de le. 38
Ministerio demandato habente iurisdictionem annexam, an possit subde-
legari, si industria personae non est electa. cle. vnica. nu. 27. de offi. &
po. iudi. delega. 38
Minor debet cedere maiori ne concursu se impediant. clem. dudum. §.
ad hanc rem. nu. 7. de sepul. 130
Minor aliquando potest cogere maiorem, non autoritate propria, sed al-
terius. cle. quia contingit. nu. 27. de relig. domi. 158
Minor poterit intentare querelam in officio si testamenti etiam post quin-
quennium. cle. 1. nu. 19. de testi. in integ. 47
Minori competit restitutio illicō post. xxvj. annuum. cle. 1. nu. 27. de testi.
in integ. 47
Minores non possunt deputari executores testamentorum, etiam de li-
centia superioris. cle. vnica. nu. 1. de testa. 124
Minores an possint esse executores gratiae apostolicae, aut alterius sen-
tentiae, etiam vtilitate monasterij petente. ibidem. nu. 12
Minor an possit constituere procuratorem, an tutorē debeat sibi dari pe-
tere. cle. religiosus. nu. 39. de procurato. 45
Minor licet non possit habere exercitium curae, attamē predicare potest.
cle. 1. nu. 76. de regula. 144
Minor quandoque praesertur maiori de iure in ordine scripturae. clem. ne
Romani. nu. 20. de elec. 17
Minores Fratres, & Cistercienses nō sunt clerici: & moniales quae sunt
literate dēt dicere diuini officij. cle. 1. nu. 87. de cele. missa. 171
Minoribus prohibitis, non sequitur illatio, Ergo & maiora dicuntur pro-
hibita. cle. 1. nu. 129. de elec. 16
Missa non computatur inter has canonicas, est tamen de officio. cle.
1. nu. 26. de cele. missa. 170
Missam dicens, non debet inde exire illa non finita: ita nec audiens eam,
nisi ea perfecta & benedictione data. ibidem. nu. 30
Missam aliā de Spiritu sancto fuit celebrata Romae pro natiuitate Regis
Franci. in capella Papae. cle. si appellationem. nu. 46. de appell. 99
Missam permisa celebrari episcopis in locis exemptis: & per consequens
benedicō dicitur concessa. cle. archiepiscopo. nu. 59. de priuile. 212
Missam celebrare est dicere diuini officij. super rubri. de cele. miss.
num. 4. 169
Missae non sunt celebrandae praesente excommunicatione. cle. grauis. nu. 17.
de sen. excom. 230
Missam celebrans propter praesentiam excommunicationi non debet eam
imperfectam dimittere, si inceperit iam canonice sum: secus si non in-
ceperit: nam tunc imperfectam eam dimittere tenetur: in alijs tamen
diuinis officijs in quacunque parte detur praesentia excommuni-
cati, debent omitti, & alibi impleri. ibidem. nu. 20
Mistarium celebratio est spiritus. super rubri. de cele. missa. nu. 2. 169
Mittere, est destinare in praemio. §. sane. nu. 13. 7
Mittens ad prosequendam appellationē, si non petit apostolos videtur
renuntiare appellationi. cle. vnica. §. secus. nu. 25. de coe. pr. ob. 117
Mittens epistolam, dēt in ea salutare illi, cui destinatur. in praemio. nu. 13. 3
Mittens epistolam an suū nomen pponere debeat. in praemio. nu. 14. 3
Mittens sagittam ad alium locum, an videatur in duobus locis delinque-
re, tam in loco in quo mittit, & in loco ad quem sagitta mittitur. cle.
pastoralis. §. nos tam. nu. 7. de sen. & re iudi. 89
Missio in possessionem causa rei seruandae, an possit fieri non vocato re-

Etore. cle. si vna. nu. 29. de reb. eccle. non alie. 120
Missio ex primo decreto non fit datus superiore & inferiore praelatis, ni-
si omnibus absentibus. cle. cupientes. nu. 38. de pams. 220
Modus praeter, vel contra ius datus in conuentione, seruandus est in
reconuentione. cle. sep. §. verum. nu. 14. de verb. signi. 242
Moderator rei suae quilibet debet esse, tamen si est malus, praetextu
exempli mali refrenatur. cle. cum sit nimis. nu. 60. de magistris. 183
Moderator quisq; dicitur esse rei suae & arbiter. cle. cum sit nimis. num.
54. de magistris. 183
Moderator rei suae quis non est, ubi facere quoreret causa nocendi alte-
ri. cle. vnica. nu. 136. de exceff. prala. 206
Moderator quisq; dēt legitimus rei pprie. cle. ad nrm. nu. 94. de cēsi. 167
Molendina habentes, & furnos, possunt quoscunq; admittere, dummo-
do sine prauidio aliorum. cle. vnica. nu. 25. de exceff. prala. 203
Monachus etiam sine beneficio potest cogi per abbatem ad sacerdotij
firmandum. cle. 1. §. sane. nu. 25. de statu mona. 153
Monachus sine dispensatione non potest obtinere curam populi. cle. vni-
ca. nu. 175. de exceff. prala. 206
Monachus ad prohibitionem abbatis cessare debet ab ordinatione reci-
pienda. cle. 1. §. sane. nu. 25. de statu mona. 153
Monachus non tenetur obedire abbati praecipienti illi aliquid impossi-
bile, tunc pe. d. amnosum. ibidem. nu. 26
Monachus si compellatur, aut cogatur per abbatem ad ordines assumen-
dos non obstat et excusatione legitima monachi, monachus potest adi-
re superiorem abbatem, vel per appellationem, vel per remedium sim-
plicis querelae. ibidem. nu. 27
Monachus non tenetur se facere promoueri, nisi ad iussum abbatis, nisi
esset intulatus. ibidem. nu. 28
Monachus albus an possit reuocari ad claustrum, si fructus sui prioratus
non sufficiunt duobus. cle. 1. §. ad hanc. nu. 17. de statu mona. 151
Monachorum appellatione & monachorū veniunt abbates & abbatissae,
ubi agitur de prouisione fienda per tertium monachis, aut monialib.
secus in prouisione fienda per abbatem, aut abbatissam. cle. attenden-
tes. §. si qui vero. nu. 2. de statu mona. 155
Monachis est prohibita canum & volucrum detentio ad venationē. cle.
1. §. porro. nu. 7. de statu mona. 149
Monachus potest habere curā animarum populi. cle. 1. nu. 27. de regu. 143
Monachi non debent vti veste de cariori colore: nam non debent habere
vestem de fina brumeta, vel optimo panno albo de brucella. cle. 1. §.
statuimus. nu. 7. de statu mona. 147
Monachis accessus ad curiam est interdictus. cle. 1. §. quia vero. nu. 4. de
statu mona. 150
Monachis accessus ad curias Principum est prohibitus, nisi ratione ad-
ministratiōis. ibidem. nu. 5
Monachus interessendo venationi, an dicatur sibi edificare ad gebenam.
cle. 1. §. si quis. nu. 22. de statu mona. 150
Monachus semel deferens sotulares non altos non corrigiatur, an ex vni-
co actu efficiatur inhabilis ad beneficia ecclesiastica, & ad administra-
tiones ecclesiasticas. Et quid si semel tantum interfuit venationi pro-
hibite. cle. 1. §. si quis. nu. 25. de statu mo. 150
Monachus nec velle nec nolle habet. cle. 1. §. statuimus. num. 34. de statu
mona. 147
Monachi optio est in his, quae sunt consilij, aut adimplere, aut aliud omni-
satisfactorium facere. ibidem. nu. 35
Monachus potest vigilare & contemplari. ibidem. nu. 36
Monachi scisuram capitij debent habere apertam vt discernantur a
non monachis. ibidem. nu. 38
Monachi non possunt portare scisuram capitij sub manica, aut cuculla.
ibidem. nu. 39
Monachi capitium debet portari super habitu. ibidem. nu. 40
Monachis est prohibita foratura serica. ibidem. nu. 41
Monachis est prohibita foratura variorum. ibidem. nu. 42
Monachis non prohibita foratura de agnis & similibus foraturis vilis
pretij. ibidem. nu. 43
Monachi non possunt vti foratura de cameloto, aut alia notabili foratu-
ra, puta de scyrolis. ibidem. nu. 44
Monachi an possint in vestibus vti modicum de serico. ibidem. nu. 45
Monachorū estualia debent esse laeta & nō de hōre corrigias. ibi. nu. 46
Monachorum botae debent habere corrigias, nec sine illis eas portare de-
bent. ibidem. nu. 47
Monachi debent deferre amplam coronam satis nigram; Sed corona am-
pla nigra vestis, nec bota rotunda. Non faciunt monachum sed mens
a crimine munda. ibidem. nu. 48
Monachis est interdicitus ornatus sellarum & frenorum. Quid in secu-
laribus. 148

laribus. ibidem. nu. 49. 148
Monachus portando solum scapulare extra monasterium sine flocco & si-
ne cuculla & sine capa, an videatur esse desertor habitus vt non inci-
dat in excommunicationem. cle. 1. §. rursus. nu. 30. de sta. mo. 148
Monachis non est permittum scapulare deferre absconsum, nisi in duo-
bus casibus. ibidem. nu. 31
Monachus dans operam labori, qm valet vti solo scapulari. ibi. nu. 32
Monachus dans operam labori intellectus non potest vti solo scapulari.
ibidem. nu. 33
Monachus effectus episcopus deferens roquetum super scapulari, an inci-
dat in excommunicationem. ibidem. nu. 34
Monachus effectus episcopus, nō dēt simpliciter monachus. ibidem. nu. 35
Monachus capam extra monasterium deferens, an incurrat suspensionē
biennij. cle. 1. §. si quis. nu. 6. de sta. mo. 149
Monachus, qui interest venationi clamose, incurrit suspensionem bienna-
lem ab administratione ecclesiastica: sed si interest venationi non cla-
mose, incurrit suspensionem annualem. ibidem. nu. 7 150
Monachus interessendo venationi clamose canum, aut auium, incurrit
inhabilitatem biennalem ad beneficia, etiam episcopatus. cle. 1. §. si
quid. nu. 15. de statu mona. 150
Monachorum creatio spectare noscitur ad abbatem & non ad episcopū.
cle. vnica. nu. 15. de exceff. prala. 205
Monachi debent esse in otio & quieti. cle. vni. nu. 7. de exceff. prala. 230
Monachus disciplinatur secundum statuta suae regulae. cle. 1. §. si quis. nu.
1. de statu mo. 149
Monachi personaliter interesse non possunt reuocationi. clem. 1. §. porro.
nu. 9. de statu mona. 149
Monachi aut clerici non debent interesse decapitationibus aut alijs mu-
tationibus: alijs si intersint, licet non incurrant irregularitatem, ta-
men male faciunt. cle. 1. §. porro. nu. 17. de sta. mo. 149
Monachi aut clerici qui intersunt duellis an incurrant irregularitatem.
ibidem. nu. 18
Monachis detentio canū ad venationē prohibetur propter lasciuiam aut
dissolutionem. ibidem. nu. 20
Monachi uiuere debent in otio. cle. 1. nu. 82. de priuile. 209
Monachi possunt venari in proprio per alium, & non per se. cle. 1. §. por-
ro. nu. 3. de statu mona. 149
Monachi nigri tenentur confiteri & communionem recipere quolibet
in mense: de alijs secus. cle. 1. §. sane. nu. 16. de sta. mo. 149
Monachi nigri, qui in prima dominica necessarid tenentur communionē
facere, superueniente tamen aliqua solenni festiuitate in dicta domi-
nica illa die nihilominus debent eam recipere, nec amplius in praedi-
cto mense repetere. ibidem. nu. 17
Monachi nigri, licet communionē receperint prima dominica mensis, ta-
men non excusantur ab alia communionē si in crastinum fuerit festū
patronij monasterij, in quo ex statuto, aut alijs tenentur accipere cō-
munionem. ibidem. nu. 21
Monachi quolibet in mense tenentur confiteri. cle. 1. §. sane. nu. 1. de statu
mona. 148
Monachis an per se aucupatio aut venatio sit permisa, ubi redditus eo-
rum consistere in venatione. cle. 1. §. porro. nu. 12. de sta. mo. 149
Monachis venatio cuniculorum, aut aliarum bestiarum ferarum est re-
gulariter prohibita. ibidem. nu. 14.
Monachorum appellatione includuntur abbates. cle. 1. §. sane. nu. 24. de
statu mona. 149
Monachi existentes extra monasterium licet quolibet in mense tenean-
tur confiteri, tamen non tenentur communionem recipere. ibi. nu. 26
Monachorum instructor debet esse fidelis in fide catholica, in bona doctri-
na, & exemplari vita. cle. 1. §. sane. nu. 11. de sta. mo. 148
Monachus beneficiatus nihilominus tenere censetur locum in monasterio
quo fuit assumptus quo ad obedientiam abbatis, & quo ad reuoca-
tionem claustrum, non autem quo ad residentiam fiendam cum in loco
beneficij eam teneatur facere. cle. 1. §. sane. nu. 7. de statu mo. 153
Monachum excommunicationem ex eo, qui in curijs Principum procura-
uit damnum monasterij, aut abbatis, episcopus potest absoluerē. cle. 1.
§. quia vero. nu. 25. de statu mo. 151
Monachum excoicatum ex eo, quia procurauit in curijs damnum abba-
ti aut monasterio, non potest abbas, aut alius praelatus citra ordina-
rium a praedicta excommunicatione absoluerē. ibidem. nu. 27
Monachorū domus religiosa sunt. super rubrica. de relig. dom. nu. 1. 155
Monachi in eorum domibus orare debent. ibidem. nu. 2
Monachi non possunt esse sine claustrum, sicut piscis sine aqua. ibi. num. 3
Monachi, Anglie excusantur ex eo quia vtiuntur meliori panno ipsis Ita-
licis ex eo quia ibi meliores sunt panni. cle. 1. §. rursus. nu. 2. de statu

mona. 448
Monachus neq; prior claustralis hodie possunt creari delegati. cle. & si
principalis. nu. 42. de rescri. 13
Monachus potest creari delegatus ex certa scientia Papae. ibi. nu. 43
Monachi dicuntur digniores canonicis regularibus, secus ipsis canonicis
secularibus, aut clericis secularibus. super rubri. de statu mona. nu.
mero. 1. 146
Monachorum floccus in quo differat a cuculla. Quid de rondellis. Quid
de scapulari. Quid de capa. Et unde dicatur capa. cle. 1. §. rursus. nu.
nu. 27. de statu mona. 148
Monachus nō potest creari delegatus a delegato etiam ex certa scientia.
cle. & si principalis. nu. 45. de rescrip. 13
Monachi etiam extra monasterium existentes semel in mense tenentur
confiteri. cle. 1. §. sane. nu. 3. de statu mona. 184
Monachi debent communionem recipere in prima dominica cuiuslibet
mensis ibidem. nu. 4
Monachus si a communionē velit abstinere in aliquo mense, debet illud
facere conformando se conscientiae superioris, & in dubijs superiorē
consultendo. ibidem. nu. 6
Monachi S. Victoris animā albā non habent. cle. 1. nu. 10. de elec. 16
Monachi Sancti Victoris sunt albi. ibidem. nu. 12
Monachi Cluniacens. sunt nigri. ibidem. nu. 12
Monachus etiam sine licentia praelati potest esse compromissarius. cle.
& si principalis. nu. 61. de rescrip. 13
Monachus vnus monasterij, vnus nominis, potest eligi ad praelaturam
alterius monasterij eiusdem religionis, licet alterius nominis. clem. 1.
nu. 66. de elec. 17
Monachi de dispositione abbatis possunt deferre capitia, vel almutias
loco capitorum. cle. 1. §. statuimus. nu. 26. de sta. mo. 147
Monachorum capitia an debeant esse scissa. & an abbas possit dispo-
nere super his. ibidem. nu. 27
Monachorū almutiae an possint esse fotratae: & qd de capitijs. ibi. nu. 29
Monachorum almutiae an debeant esse botonatae. ibidem. nu. 30
Monachorum almutiae an possint esse de pellibus solam nigris. ibi. nu. 31
Monachum ad peccatum ligant illa quae sunt praescripti regulae Sancti Be-
nedicti: secus de his quae sunt consilij, sed obligant ad culpam. ibidem.
nu. 32
Monachus etiam per viam prouisionis non potest consequi praelaturam
alterius religionis. cle. 1. nu. 64. de elec. 17
Monachus potest transire ad aliud monasterium etiam sine licentia sui
abbatis, si fructus: sed laxius non. cle. 1. nu. 51. de elec. 17
Monachus non potest eligi in abbatem alterius professionis. cle. 1. nu. 6.
de rescrip. 16
Monachus sicut nō potest eligi ad praelaturam diuersae religionis, ita non
potest eligi ad administrationem regularem quamlibet alterius reli-
gionis. cle. 1. nu. 71. de elec. 17
Monachus equiparatur seruo. cle. 1. §. praemissa. nu. 17. de sta. mo. 154
Monachus non potest eligi ad praelaturam etiam in eadem ecclesia alio-
rum religiosorum diuersae religionis. cle. 1. nu. 61. de elec. 17
Monachus translatus ad aliud monasterium non dicitur amplius mona-
chus primi, sed secundi monasterij. cle. 1. nu. 36. de elec. 17
Monachus transiens ad aliud monasterium ante professionem illius reli-
gionis, reputatur laicus, aut nouitius, licet in primo professus fuerit.
ibidem. nu. 38
Monachus vnus monasterij poterit eligi in abbatem alterius professio-
nis dummodo ante electionem conuersatus fuerit vsq; ad professionē
cum monachis illius monasterij: alijs non. ibidem. nu. 39
Monachi albi tenentes arma intra septa monasterij non incurunt ex-
communicationem, licet secus sit in monachis nigris. cle. 1. §. quia ve-
ro. nu. 42. de statu mona. 151
Monachus accedens ad curias Principū ecclesiasticorū, an incurrat ex-
coionem sicut, si accederet ad curia Principū secularium. ibi. nu. 34
Monachus accedens ad curias Principum animo damnificandi abbatem
aut monasterium, est excommunicatus notorie quod ad Deum, sed nō
quo ad ecclesiam militantem, nisi aliter constet de animo per confessio-
nem aut alias coniecturas. ibidem. nu. 44
Monachus solus habitare nō debet sine consocio extra monasterium. cle.
1. §. ad hoc. nu. 1. de statu mo. 151
Monachus perpetuō institutus ad curam populi, an possit remanere so-
lus. ibidem. nu. 2
Monachus perpetuō institutus ad curam populi, an possit ab abbate re-
uocari ad claustrum. Et an abbas possit illi dare consocium ne rema-
neat solus. ibidem. nu. 3
Monachus perpetuō institutus ad curam populi abbati pleno iure subie-

Repertorium rerum memorab.

Etiam in quibus abbati dicitur subiectus. ibidem. nu. 4
Monachus deferens habitum suum cooperatum veste clericali, an dicitur
committere crimen apostasie. cle. quoniam. §. dignitatem. nu. 8. de vi
ta & ho. cle. 104

capi pro satisfactione delicti. ibidem. nu. 99
Monachus male meritis & uiuat in egestate non interest monasterij. ibi-
dem. nu. 100
Monachus actione iniuriarum potest conueniri civiliter ut pena conuer-
tatur in corporalem. ibidem. nu. 101

Monachus non potest eligi ad dignitatem alterius professionis ex dispen-
satione episcopi. ibidem. nu. 46
Monachus receptus ad secularem ecclesiam suadente utilitate, episcopi
dispensatione, non amittit habitum. ibidem. nu. 47

Sup. commen. Bonifa de Vitalinijs in Clem.
ris, debet fieri nominatim. ibidem. nu. 45
Monitum dicitur fieri nominatim etiam per verba equipollentia nomi-
nibus proprijs. ibidem. nu. 46

Repertorium rerum memorab.

Mors est duplex: alia civilis, alia naturalis. clemen. procuratorem num. 1. de procura. 45
Mors civilis constat ex depositioe, translatione, priuatione, cessioe: ibi. nu. 4.
Mortuus dicitur quo ad beneficium, qui priuatus est illo, qui illi renuntiauit, qui ab illo se transfudit. ibidem. nu. 5.
Mors moritur, & infernus perimitur. cle. 1. §. transiturus. nume. 33. de reliq. & vene. San. 176
Mors aeterna extincta fuit per mortem temporalem & veram Christi. ibidem. nume. 34.
Mors temporalis nihil aliud est quam separatio corporis & animae. cle. 1. nu. 62. de peniten. & re. 223
Mors, quae imponitur prae textu delicti, & sic propter offensam reipublicae, non tollit offensam factam Deo. ibidem. nu. 63.
Mors est vltimum supplicium, si est naturalis: si est civilis: & est omnium terribilissimum. cle. 1. nu. 17. de peni. & re. 222
Mortuus dicitur homo, anima separata a corpore, licet spiritus eius non moriatur. ibidem. nu. 18.
Mors an possit praeteriri vel pueniri super praemio. §. hac sane. nu. 72. 8
Mors quoniam sit super praemio. §. hac sane. nu. 79. 8
Mortuus an dicatur mori semper senex super praemio. §. hac sane. nu. 80. 8
Mortem potest quis sibi inferre ratione aeternae immortalitatis. cle. 1. nu. 61. de deci. 139
Morte mandantis re integra. extinguitur mandatum in spiritualibus. cle. procuratorem. nu. 11. de procur. 45
Mors, quae intravit per cibum vetitum, sublata est per cibum sacratissimum. cle. 1. §. transiturus. nu. 54. de reliq. & ve. San. 177
Mortem peccatoris Deus non querit, sed magis ut uiuat & conuertatur. cle. 1. nu. 57. de peni. & remis. 222
Mortis periculo nemo debet se subicere prae textu alicuius mandati. cle. pastoralis. §. verum. nu. 13. de sent. & re iudi. 87
Mortuus in breui aut ad longinquam partem accessurus, tenet aliquod opus virtuosum exercere ad memoriam eius. cle. 1. §. transiturus. nu. 1. de reliq. & uen. Sanc. 176
Mortuus censetur viuere per virtuosum actum gestum per illum. ibi. nu. 2.
Mortuus aetere, adhuc durat iudicium, si interest rei. cle. 1. nu. 12. de lite penden. 58
Mortuo accipiente adhuc durat iudicium si interest aduersarij. ibi. nu. 13.
Mortuo aliquo bona dicuntur in dominio hereditatis quae interim reprobentur mortuum. cle. vnica. nu. 130. de excessi. pr. cla. 206
Motus proprius Papae tollit surreptionem in prouisionibus, sed non tollit inhabilitatem aliunde descendente. cle. si Romanus. nu. 15. de pb. dig. 111
Motus proprius Papae an ampliet gratiam circa interpretationem in dispensationibus beneficijs & in equalibus. cle. si Romanus. num. 36. de preben. & digni. 111
Motus proprius Papae ampliat gratiam in concurrentibus circa datam. ibi. nu. 37.
Motus proprius Papae ampliat gratiam in his, quae habent aequalem gratiam. ibi. nu. 38.
Motus proprio impetrans an debeat praferri impetranti supplicanti & possidenti. ibi. nu. 39.
Motus proprius idem operatur in mandato de prouidendo quantum operatur in prouisione. ibi. nu. 42.
Motus proprius in literis debet exprimi. cle. si Romanus. num. 49. de preben. & digni. 111
Motus proprius an presumatur, nisi in literis exprimat. cle. vnica. §. dudum. num. 32. de iur. iur. an. 75
Motus proprius tollit surreptionem procedentem ex taciturnitate beneficiorum obtentorum, siue iuste, siue iniuste. cle. si Romanus. nu. 8. de pb. & di. 110
Motus proprius tollit surreptionem beneficij tacitum etiam iniuste obtentum, sed ratione inhabilitatis gratia de surreptione. ibi. nu. 9.
Motus proprio dicitur fieri aliquid, quod sit de facto, & non de iure. clem. ab usibus. num. 26. de peni. & remis. 223
Motus proprius an tollat surreptionem. clem. per literas. nu. 12. de preben. & digni. 108
Motus proprius an tollat surreptionem qualitatis curae. ibidem. num. 13.
Motus proprius non inducit dispensationem super incompatibilitatem. cle. si Romanus. nu. 7. de preben. & digni. 111
Motus proprius debet inseri in literis, aliter non potest probari. ibi. nu. 8.
Motus proprius praecedat omnem actum exteriorem. ibi. nu. 19.
Motus proprio gratia concessa illo in literis expresso an admittat probationem in contrarium. ibi. nu. 21.
Motus proprius an tollat surreptionem prouentionem propter inhabilitatem prouisi. ibi. nu. 23.
Motus proprio facta gratia non est emanata non expresso motu proprio

nec probari quod motu proprio fuerit concessa potest et ex confessione Papae superueniente. ibidem. nu. 20.
Motus proprius non tollit surreptionem venientem propter interesse alicuius. cle. si Romanus. nu. 38. de preben. & dig. 111
Motus proprius non inducit dispensationem circa incompatibilia. ibi. nu. 30.
Motus proprius non inducit concessionem circa translationem de incompatibili obtento ad aliam, nisi Papa incompatibilitatem sciisset. ibi. nu. 31.
Motus proprius Papae non inducit retentionem plurium beneficiorum incompatibilium. ibidem. nu. 32.
Motus proprius Papae an tollat surreptionem propter non expressionem qualitatis beneficij collati. ibidem. nu. 32.
Motus proprius Papae tollit surreptionem non expressionis beneficiorum obtentorum. ibidem. nu. 34.
Motus proprius didicit linguam Aegyptiacam. cle. 1. nu. 55. de magist. 181
Mulier potest esse executrix testamentorum in extrajudicialibus: & idem in minore. 25. annis. cle. vnica. nu. 83. de testa. 126
Mulier, laicus purus non baptizatus corpore vitiat, aut irregularis non possunt ordinari. cle. generalis. nu. 2. de eta. & quali. or. d. 35
Mulier an presumatur seducta a rapto. cle. vnica. §. dudum. nu. 33. de iur. iur. an. 75
Mulier alias fuit sanata ex tactu simbriae Christi. clem. 1. num. 40. de peni. & remis. 223
Mulieribus omnibus tam in virginibus quam corruptis hodie prohibita est setur secta Beguinarum. cle. 1. nu. 51. de religio. do. 157
Mulier etiam religiosa non potest disputare de fide Catholica. clem. 1. nume. 11. de relig. domi. 156
Mulier licet sit docta, non potest praedicare. ibidem. nu. 13.
Mulier etiam docta non potest viros in conuentu docere. ibi. nu. 14.
Mulieris appellatione aliquoties includitur corrupta tantum. clem. 1. nume. 53. de relig. domi. 157
Mulier in domibus proprijs an possint remanere, & ibi agere penitentia, licet non pmiserint castitatem seruare. cle. 1. nu. 32. de relig. domi. 156
Mulier status Beguinarum sectantes incurrunt excommunicationem ipso iure. clem. 1. nu. 26. de relig. domi. 156
Mulier quae non pfitetur religionem aliquam approbatam a Papa, non sunt religiose, nec persona ecclesiastica. cle. 1. nu. 45. de relig. do. 156
Mulier licet potest ignorare eius, sicut de milite, & rustico dicitur, ubi agit de damno vitando. cle. vnica. num. 17. de consang. & affi. 178
Mulier maximum onus habent in concipiendo ac conceptum tuendo. cle. vnica. num. 1. de consang. & affi. 187
Mulier a natura maximam cupiditatem censentur habere in concipiendo ac conceptum tuendo. ibi. nu. 2.
Mulier fungi non potest officio tutelae. cle. ad nostram. nu. 54. de censu. 167
Mulier non debent esse tonsae prae textu subiectionis mariti. cle. attendentes. §. hoc igitur. nu. 27. de statu mo. 154
Mulierum coma an sit adinuenta ad ornatum, an lasciuia. ibi. nu. 29.
Mulier de iure civili non potest habere iurisdictionem, nisi succederet in territorio, aut comitatu. cle. 1. num. 69. de cele. mis. 171
Mulier per alium potest exercere iurisdictionem, quam per se non possidet. ibi. nu. 69.
Mulier deferens vestes non congruentes, amittit praerogatiuam mulierum. cle. quoniam. num. 4. de ui. & hone. 103
Mulier pulchra plus desideratur quam bona, sed inde speratur tristis exitus. cle. 1. §. statim. num. 16. de statu mo. 147
Mulier ecclesiastica procurantes captionem & detentionem citatorum ad Papam, vel clericorum aliorum ut renuntient eorum beneficijs, incurrunt poenam contentam in cle. multorum. de peni. cle. ead. num. 79. cod. titu. 218
Mulier procurantes iniuriosam & violentam manum imponi in clericum, incurrunt excommunicationem. ibi. nu. 80.
Mulier, quae consentit voto viri castitatis obseruando, tenetur continere mortuo viro, aut aliis ordinato. cle. vnc. nu. 63. de consang. & affi. 180
Mulier, & vir habentur pro vna carne, & communicant sibi actiones spirituales. ibi. nu. 64.
Mulier, quae contrahit matrimonium viuente marito, aut eo ordinato de consensu illius, vel eo mortuo emisso voto castitatis de consensu illius per prius contrahendo, incurrit excommunicationem. Quid in viro ordinato & contrahente ea defuncta, aut ea viuente. & quid de contrahente cum ea sci enter. ibi. nu. 65.
Multitudo populi de facili non debet subijci censurae ecclesiasticae. cle. 1. num. 5. de testi. 68
Municipes dicuntur digniores incolis ipsis. sup. rub. de reg. nu. 8. 143
Mundus totus est sub Christo. cle. vnica. num. 34. de iude. & sa. 185
Mundus quare vocetur medium in praemio. §. hoc sane. num. 68. 8
Mundus

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Mundus utrum dicatur media via inter caelum & infernum. ibi. nu. 69
Muri qui dicuntur. cle. 1. nu. 88. de here. 188
Mutari non debet, quod stare non prohibetur. cle. 1. numero. 171. de hereti. 189
Mutatio nominis substantia remanente, nihil operatur. cle. literas. num. 46. de rescriptis. 16
Mutatio nominis beneficij si ex fructibus antiquis nouum dotetur, non dicitur noua creatio beneficij, sed antiqua. ibidem. nu. 47
Mutatio nominis an sit permissa in praemio. nu. 19.
Mutatio nominis per assumptionem ad papatum, quare sit. in praemio. num. 20.
Mutatio habitus proprij non admittitur ex electione ad praetaturam diuersae professionis. cle. 1. nu. 25. de elec. 16
Mutilatio illa, ex qua aliquod de principalibus membris amittitur, inducit irregularitatem. cle. vnica. nu. 60. de homi. 197
Mutilando quem, illud videtur occidere quis, quo ad incurrendam irregularitatem. cle. vnica. nu. 29. de homi. 196
Mutuum consistit in pondere, numero, & mensura largae: sed stricte in pecunia. cle. volentes. nu. 66. de here. 191
Mutuum accipiens seruus, est mutuantis. clem. ad nostrum. nume. 51. de hereti. 194

De littera N.

NARRATIVA verba Papae in beneficijs an probent ipsam vacationem: & an probetur collatio ipsius beneficij, si super ipsijs Papa se fundauerit. clem. si summus. nu. 74. de sen. excom. 236
Narrativa verba non inducunt depositionem circa narrationem, nisi sint prolata propter se vel per modum causae. cle. si summus. nu. 37. de sen. excom. 235
Narrativa verba non inducunt dispositionem propter aliud emissa: secus propter se. cle. si summus. nu. 49. de sen. excom. 235
Narrativa verba Papae super quibus se fundat Papa, inducunt dispositionem. in cle. si summus. nu. 40. de sen. excom. 235
Narratio Papae siue habeatur pro prolato verè, siue praesumptiue, an probationem in contrarium admittat. cle. vnica. nu. 43. de proba. 66
Nati dicuntur existentes in vtero quando tractatur de eorum commo do. cle. vnica. nu. 77. de homi. 198
Natura humana est morti necessario subdita. in praemio. §. hoc sane. num. 25.
Natura humana prona est ad malum. clem. vnica. num. 29. de concessio. pr. ben. 115
Natura naturata inferior est ipsa naturante: unde sine illa non potest perfectioem consequi. cle. ad nostram. nu. 68. de here. 194
Natura est prona ad delicta in praemio. §. quoniam. nu. 36.
Natura humana appetit bonum: qualiter intelligatur. in praemio. §. quoniam. nu. 94.
Natura humana machinatur inopinabilia. in praemio. §. quoniam. nu. 3.
Natura humana non attingit ad perfectum & summum ex quo delicta est supposita. in praemio. §. quoniam. nu. 83
Natura humana est deperare nouas edere formas. in praemio. §. quoniam. nu. 29.
Natura humana prona est ad malum de facili. in praemio. §. quoniam. nu. 52.
Natura humana infirma est, spiritus promptus. ibidem. nu. 63
Natura humana sine peccatis viuere non potest. ibidem. nu. 64
Naturalis dicitur & respectu naturalium & legitimorum & respectu adoptiuorum. cle. 1. nu. 60. de baptis. 175
Naturalis tantum filius reuerentiam patri eius naturali praestare tenetur. ibidem. nu. 61
Naturalis filius debet a patre alimentari. ibidem. nu. 62
Necessitas non habet legem. cle. vnica. nu. 50. de excess. pr. cla. 204
Necessitas non habet legem. cle. ad nostram. nu. 85. de censu. 167
Necessitas non habet legem. cle. ad nostram. nu. 86. de censu. 167
Necessitas non habet legem. cle. attendentes. §. hoc igitur. nu. 34. de statu mona. 154
Necessitas non habet legem. cle. volentes. nu. 89. de here. 192
Necessitas non habet legem. cle. vnica. nu. 42. de homi. 197
Necessitatis tempore magis est subueniendum quae cessante. cle. ne Romanus. nu. 21. de elec. 13
Necessitas non habet legem. cle. 1. nu. 91. de cele. mis. 171
Necnon, inducunt vnam confirmatiuam implicatiuam. cle. vnica. nu. 3. de offi. & po. iudi. dele. 37

Negationes duae equipollent vni affirmationi. clem. 1. num. 15. de iudi. 48
Negatio apposta signo vniuersali, equipollit particulari. ibi. nu. 16
Duae negationes faciunt affirmationem. super rub. de lite pen. 57
Negationes duae equipollent affirmatiua in praemio. §. hoc sane. nu. 9. 7
Negatiua posita ante signum vniuersale, equipollit suae contradietorie. nu. 10. Et quid si postposita sit. nu. 11. in praemio. §. hoc sane. 7
Negatiua praecedens alternatiuis, videtur repetita in quolibet de alternatiuis. cle. vnica. nu. 57. de foro compe. 52
Negatiua non consuetudinis potest directe probari. cle. & si principalis. nu. 8. de rescrip. 13
Negatiua dispositio non potest producere affirmatiuam. cle. vnica. num. 41. de excess. pr. cla. 204
Negatiua quicquid post se inuenit, negat. cle. vnica. nu. 34. de vsu. 199
Negans beneficium, non potest illo vti, si perseuerat in mendacio vsque ad litis contestationem: aliis secus. cle. sicut appellationem. nu. 41. de appella. 94
Negotiari dicitur, qui emit rem, ut vendat forma non mutata: secus quando mutatur forma. cle. praesenti. nu. 58. de censu. 169
Negotiari videor emendo membranas, ut faciam librum causa vendendi. ibidem. nu. 59
Negotiari videor emendo corium ut faciam solares causa vendendi. ibidem. nu. 60
Negotiator deferens rem propriam de loco ad locum causa vendendi, & habendi maius pretium, non dicitur negotiator, nisi emerit ut venderet: & an voluntas superueniens possit nocere uetere. cle. praesenti. nu. 78. de censu. 169
Negotia plura sunt, quae vocabula super rub. de rerum permut. nu. 2. 127
Negotia plura sunt quae vocabula. clem. vnica. num. 1. de excessi. pr. cla. 203
Negotio imperfecto ratione impediendi, illo sublato, in eodem statu reasumitur. cle. ne Romani. §. porro. nu. 6. de elec. 192
Negotiorum gestor, morte domini an liberetur a negotiorum gestione. cle. procuratorem. nu. 20. de procura. 45
Negotius ius suum prosequi infra tempus statutum, videtur illud de serere. cle. si appellationem. nu. 4. de appella. 99
Negligens in reparatione domus suae cuius contemplatione ruina secuta fuit in domo vicini, an teneatur, & ad quid teneatur. cle. 1. nu. 19. de iurepa. 160
Negligentia procuratoris nocet domino in lucro non acquirendo. Quid in damno inferendo. ibidem. nu. 20
Negligentia vnus non potest supplere per alium, nisi a iure concedatur. cle. an plerisque. §. sane. nu. 12. de elec. 27
Negligentia in maleficiendo puniunt absque monitione alicuius. ibidem. num. 13
Negligentia vnus alteri non debet esse damosa. clem. 1. num. 18. de iure repatro. 260
Negligentia praesidentis in excessibus corrigendis & puniendis subdito rum est nutritiua pestis. cle. 1. nu. 1. de cele. mis. 170
Negligentia est nouerca ex uerborum. ibidem. nu. 2
Negligentia obligatur praesentis ad mortale. ibidem. nu. 3
Negligentia vniuersa ledit.
Negligentia in delictis puniendis dat occasionem delinquendi. ibidem. num. 8
Negligentiam capituli suffraganei iure deuoluto quando archiepiscopus habeat supplere & quando non. cle. quia contingit. num. 25. de relig. domi. 158
Negligentiam inferioris iustum est, quae superior suppleat. cle. 1. num. 44. de iurepa. 161
Negligentia delictum alienum facit proprium licet ab alio imitatum. cle. vnica. nu. 55. de vsuris. 200
Negligentia episcopi sola non nocet impetranti. cle. si de beneficio. num. 29. de preben. & digni. 112
Negligentia impetrantis & eius executoris sibi nocet. ibidem. nu. 30
Nemo praesumitur iactare suum, maxime beneficium. cle. vnica. nu. 88. de rerum permut. 123
Nequaquam, dictio exponitur nullo modo. cle. & si principalis. num. 12. de rescriptis. 13
Neruus beneficitur, sed non rumpitur. clem. 1. num. 78. de sentent. excom. 229
Nigrum debet concordare cum rubro super rub. de offi. deleg. nu. 139
Nihilominus, est dictio ampliatiua. cle. causam. §. quod si forsitan. nu. 13. de elec. 20
Nihil, negat quicquid post se inuenit. cle. 1. nu. 130. de here. 189

Repertorium rerum memorab.

Nihil est superfluum in iure. cle. constonem. §. insuper. nu. 27. de elec. 25
Nimium omne vertitur in vitium. cle. 1. §. eis in vestibus. nu. 10. de sta. mo. 147
Qui nimis emungit, elicit sanguinem. cle. 1. §. eis in vestibus. num. 12. de statu mo. 147
Nisi, dictio ponit ubi sequitur negatiuam. cle. 1. nu. 11. de reb. ecclie. non alie. 118
Nisi, dictio stat expositiue post orationem negatiuam. cle. 1. nu. 10. 12
Nobilitas, & necessitas equiparantur. cle. 1. nu. 14. de baptis. 164
Nobilitas, & literaturam, equiparantur. ibidem. nu. 15
Nobilibus non est verocundia seruare legem communem. cle. cum sit nimis nu. 67. de magistris. 183
Nobiles doctorandi eodem panno induti, quo & ignobiles, Bononie incedunt. ibidem. nu. 68
Nobiliora an precedere, vel subsequi debeant in processionibus & alijs honoribus. super rubri. de pr. ebn. & digni. nu. 2. 104
Nolo, an sit suspensiuum, an dispensiuum. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 15. de elec. 25
Nolumus, verbum est iuris noui promulgatorium. cle. 1. nu. 5. de sen. & re iudi. 83
Nolle vi, est verbum extensiuum. cle. constitutionem. §. insuper. nu. 5. de elec. 25
Nomen, Episcopus, non est dignitatis, sed officij, ratione cuius consequitur dignitatem. in proemio. nu. 24
Nomen, Ioannes, est gratiosum & exaltatum inter Commentatores. in proemio. nu. 22
Nomen mutatur ex assumptione papatus in proemio. nu. 16. 3
Nomen Papae debet proponi etiam Imperatoris nomini, siue scribat ipse siue illi scribat, licet antiquitus secus fueret. in proemio. nu. 3. 3
Nomen Papae debet proponi in consecratione instrumentorum in terris ecclie, sicut Imperatoris in terris illius. in proemio. nu. 4. 3
Nomen Papae appellatiuum cum proprium est commune, si scribitur cum bulla, debet describi. in proemio. nu. 5. 3
Nomen conditoris huius libri, est Bonifacius. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 2. de sepul. 129
Nomen appellatiuum Papae non est describendum cum scribitur sub sigillo: sed videndum est verbo, Et cetera. & de effectu illius clausulae vide in proemio. nu. 7. 3
Nominatus seu descriptus in actis curie & fideiussor, eo tacente & praesente, habetur pro vero fideiussore. cle. 1. nu. 32. de procura. 41
Nominatum dicitur quis admoneri, ubi expriment eius nomen proprium & appellatiuum, & admonitio ad eum dirigitur. cle. 1. nu. 15. de vita & hone. cle. vi. 102
Nominatum quod dicitur exprimi. cle. appellanti. nu. 6. de appel. 98
Nomina, exponitur, Aliqua: signum vniuersale sequens negatiuam, aequipollet suo contradictorio. cle. vnica. nu. 8. de offi. iudi. ordi. 34
Nominatum, dictio exponitur pro Aliquando. cle. 1. nu. 30. de eta. & quali. ordi. 33
Noster, verbum non additur, cum scribitur fratribus & filijs qui dicuntur nostri. in proemio. nu. 40. 4
Non veni mittere pacem, sed gladium. illud intelligitur quo ad vitia temporalia, seu spiritualia, non quo ad virtutes seu dona spiritualia. cle. dudum. §. nos autem. nu. 2. de sepul. 129
Notarius an possit corrigere errorem suum in omitendo, vel aliud pro alio ponendo. in proemio. §. datum. nu. 19. 11
Notarius vocatur seruus publicus, non tamen est seruilis conditionis. in proemio. nu. 31. 3
Notarij plures possunt rogari super eodem facto. cle. vnica. §. dudum. nu. 20. de iureiur. 75
Notarius an debeat de substantia requisitus esse. ibidem. nu. 21
Notarius an presumatur rogatus ex eo quod testibus probatur quod partibus presentibus publicauerat, & quod partes sciebant eum esse notarium. vnica. §. dudum. nu. 34. de iureiur. 75
Notarius an admittatur tanquam testis ad probandum se fuisse rogatum, vel an credendum sit illi si extra scripturam attestetur se fuisse rogatum. ibidem. nu. 35
Notarij rogatio an probari possit testibus. ibidem. nu. 36
Notarius an valeat requiri de conficiendo instrumento super actu nondum facto. cle. vnica. §. dudum. nu. 6. de iureiur. 75
Notarius non conficiens instrumentum requisitus, efficitur periurus, & debet priuari suo officio. ibidem. nu. 7
Notarius non rogatus conficiens instrumentum, se reddit suspectum: et sic requisitus habet vim rogaminis. ibidem. nu. 8
Notarij possunt recipere licite salarium de personis inquisitis super cau-

sa harefis. Quid de custodibus carcerum. clemen. 1. num. 189. de hare. reticis. 189
Notarius in causa harefis potest acceptare salarium ab inquisito, si inquisitus petat copiam processus in totum aut in parte, & sic de similibus. cle. 1. nu. 192. de hareti. 190.
Notarius acta conscribens contra hereticos, iurare debet omnia fideliter agere: & idem de alijs ministris, licet notarius a principio iurauerit eius officium fideliter gerere. cle. 1. nu. 148. de hare. 189
Notarius contra hereticos potest esse sacerdos & religiosus. ibi. nu. 149
Notarius Romanae Ecclesie non tenetur aliquod iurare etiam in principio suo creationis. ibidem. nu. 150
Notarij regni Francie aut alterius regni non possunt conficere instrumenta extra regnum. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 75. de sepul. 131
Notarij, & alij ministri iudicum debent resistere iudicibus conantibus aliqua illicita facere, & de illis illos redarguere. clem. volentes. nu. 105. de hare. 191
Notario superior an possit mandare ne conficiat instrumentum de certo contractu, aut certa persona, nisi praeceptum esset notorie iniustum. cle. vnica. nu. 58. de exce. prela. 204
Notarius est seruus publicus. ibidem. nu. 59
Notarij, aduocati, procuratores, scribentes contra actus vsurarios, dantes consilium de illis soluendis aut, non repetendis, non incurrunt excommunicationem. cle. vnica. nu. 59. de usur. 200
Notum dicitur aliquid, si est notum in loco publico, ubi actum est. cle. vnica. §. secus. nu. 17. de conce. preben. 117
Notorium iuris in appellatione a grauamine excusat appellatentam a proponendo, & a probando. cle. appellanti. nu. 43. de appel. 98
Notoria sunt probanda propter rescripti seruandam formam, non alia. cle. vnica. nu. 27. de conce. preben. 115
Notorium non potest probari esse notorium contra absentem, nisi per prius probetur legitime absens. cle. pastoralis. §. sane. nu. 18. de sen. & re iudi. 86
Notitia communis attenditur, ubi agitur de damno vitando. cle. vnica. §. secus. nu. 27. de conce. preben. 117
Notuerca an sit peruersa de sua natura: & unde dicatur. cle. pastoralis. §. verum. nu. 1. de sen. & re iudi. 87
Notitia omnis lite pendente est interdita, super rub. vt lite pen. 57
Nouo auxilio indigent de nouo emergentia. cle. vnica. §. verum. num. 6. de iureiur. 77
Non est nouum post enumerationem specierum quod subiiciat rubrica generalis omnia comprehendens, super rub. de penis. nu. 2. 212
Nouitius in ordine Mendicantium transitus ad ordinem non Mendicantium, non punitur pena, de qua in cle. 1. de regula. & transf. ad relig. cle. 1. nu. 55. de regula. 144
Nouitius potest sumi pro confesso. cle. 1. §. sane. nu. 10. de sta. mo. 148
Nouitius aliquoties deputatur instructor. cle. 1. §. sane. num. 8. de statu mona. 148
Nouitius in regula approbata infra annum probationis administrans sacramentum extraneae vniuersionis, siue eucharistiae clericis vel laicis siue licentia proprij prelati, incurrit excommunicationem ipso iure. cle. 1. nu. 96. de priuileg. 210
Nouitium malitiose verberans incurrit excommunicationem canonis, si quis suadente diabolo. ibidem. nu. 97
Nullitas non potest opponi, licet probetur contra tres sententias conformes. cle. 1. nu. 4. de sen. & re iudi. 83
Nullitatis causa proposita coram iudice deferente ipsam sententiam, an idem iudex de ea ex eisdem actis valeat sententiarum. cle. 1. nu. 82. de sen. & re iudi. 85
Nullitatis causa proposita coram iudice qui protulit sententiam, an de eadem causa nullitatis valeat pronuntiare, si ex malitia eiusdem iudicis nullitas procederet. ibidem. nu. 83
Nullitatis causa proposita coram iudice delegato lata per eum sententia, an ille ipse iudex valeat de eadem nullitate pronuntiare. Et quomodo valeat, necne. ibidem. nu. 84.
Nullitas an valeat a superiore ex officio etiam tacente parte cognosci & terminari, si censetur esse euidentis. cle. pastoralis. §. verum. nu. 23. de sen. & re iudi. 87
Nullitas sententiae potest contingere ex pluribus causis. cle. pastoralis. §. sane. nu. 16. de sen. & re iudi. 85
Nullitatis causa expedit officio iudicis, quod succedat loco actionis deficientis. cle. 1. nu. 86. de sen. & re iudi. 85
Nullitatis causa requirit libellum, & litis contestationem. ibi. nu. 87
Nullitate proposita contra sententiam vnicam iudicis alieuius, an impedit executio praedictae sententiae. cle. pasto. nu. 1. de sen. & re iud. 85
Nullitas

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Nullitas omnis etiam defectus iurisdictionis prohibetur opponi ad impediendam executionem trium sententiarum conformiter latarum. cle. 1. nu. 98. de sen. & re iud. 85
Nullitas sententiae ad impediendam executionem illius quando valeat opponi ubi non essent tres sententiae conformes latae. cle. 1. nu. 102. de sen. & re iudi. 85
Nullitas quando dicatur statim probari, siue incontinenti. ibi. nu. 103
Nullitas etiam apparens ex actis, non potest opponi post executionem trium sententiarum conformiter latarum. cle. 1. nu. 100. de sen. & re iud. 85
Nullitatis causa proposita coram iudice appellationis ordinario, an de ea valeat cognoscere. cle. 1. nu. 76. de sen. & re iudi. 84
Nullitas omnis est iniquitas, sed non conuertitur. ibi. nu. 78
Nullitatis causa coram auditore curie iudice appellationis proposita, an de ea valeat idem auditor cognoscere. ibidem. nu. 79
Nullitatis causa proposita coram superiore proferentis, quando idem superior de ea valeat cognoscere. ibidem. nu. 81
Nullitatis causa proposita coram iudice appellationis extra curiam deputato, an de ea valeat cognoscere. ibidem. nu. 77
Nullitatis sententiae requirit plenariam causae cognitionem non summariam. cle. 1. nu. 118. de sen. & re iudi. 85
Nullitate proposita in libello appellatorio an appellatio valeat ex alijs iustificari. ibidem. nu. 119
Nullitate proposita in libello appellatorio ex vna causa, an sit absolutoria lata super illa obstat super nullitate ex alia causa pendente. ibi. nu. 120
Nullitate proposita contra sententiam in libello & generaliter appellatorio, si super ea pronuntiatum fuerit, quando obstat exceptio rei iudicate super nullitate ex alia causa dependente. ibi. nu. 121
Nullum an possit annullari. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 7. de sen. & re iudi. 88
Nullum quatenus de facto processit, an debeat annullari. ibi. nu. 8
Quod nullum est, an valeat reuocari de consensu partium. cle. si appellationem. nu. 7. de appel. 99
Nullum ex vna causa non potest dici nullum ex alia. cle. qui. nu. 123. de sen. & re iudi. 85
Nullitatis libello per appellationem generalem sine expressione causae prorefo, licet prosecutus fuerit generaliter eam, an si ductus fuerit errore probabili debeat restitui, vt sententia non obstat tanquam res iudicata alicuius cause speciali nullitatis. ibi. nu. 124
Quod nullum est, impedimentum prestare non debet. cle. 1. nu. 13. de sen. & re iudi. 83
Nulla, est signum vniuersale negatiuum in proemio. §. quem. nu. 2. 5
Nulla, licet adiungatur termino singulari, negat tamen generaliter. in proemio. §. quoniam. nu. 3. 5
Nullus, est signum vniuersale: vnde quicquid post se inuenit, totum destruit. cle. in plerisque. nolentes. nu. 2. de elec. 26
Numerus maior continet in se minorem. cl. abusio. nu. 48. de pe. et re. 225
Numerosis episcoporum est reprobata, ne vilescat. cle. in plerisque. nu. 14. de elec. 26
Nunc, dictio denotat tempus praesens in proemio. §. nunc igitur. nu. 2. 9
Nunc, amodo, & deinceps, istae dictiones sunt synonymae & excludunt omne tempus praeteritum, atque omne futurum includunt. cle. volentes. nu. 23. de hare. 191
Nunc, & Ex tunc, dictiones, ad quod tempus referantur. cle. vnica. nu. 33. de concessio. preben. 115
Nuntiatio interdum inducit praesumptionem, vt in aliquo nominato filio ex viro & uxore. cle. si summus. nu. 66. de sen. excom. 136
Nuntius debet fidem facere de suo mandato literis, vel certo signo. cle. vnica. §. nos itaq. nu. 31. de iureiur. 76
Nuntius nomine domini aliquid agens, est velut pica. cle. religiosus. nu. 35. de procurato. 45
Nuntio an sit credendum de facto alieno. cle. vii. nu. 34. de do. & cotu. 47
Nuntio asserenti se percussum, an sit credendum. ibi. nu. 35
Nuntiatio noui operis non potest fieri maiori, aut pari. cle. 1. nu. 68. de hereti. 187
Nuntiantibus hereticos sine alia probatione non est credendum. clem. volentes. nu. 109. de hare. 192
Nuntiantibus hereticorum non sufficit nuntiare prelati, imo & in negligentia illorum tenentur nuntiare ordinarijs sua dioecesis. Et non sufficit, si fuerit inferioribus etiam habentibus iurisdictionem quasi episcopalem. cle. volentes. nu. 119. de hereti. 192
Nuntiativa verba prolata etiam a priuatis non propter se, non disponent in praesudicium etiam proferentis. cle. si summus. nu. 2. de senten. excom. 236

BEDIENIA dicitur maxima virtus, & premia meretur, quae solum virtuosus conceduntur. clem. cupientes. nu. 2. de penis. 219
Obedienciarum proprie qui dicantur. cle. abbates. num. 2. de rescrip. 12
Obiectio criminum est in potestate opponentis. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 23. de elec. 23
Obligatio libelli Principi facta, an inducat litis pendenciam seu litis contestationem in rei persecutorijs. cle. cu lite pen. nu. 19. vt lite pen. 60
Obligari successor generaliter an possit, etiam actio obligatio ortum incipiat in prima persona successoris. clem. vnica. §. dudum. num. 40. de iureiur. 75
Obligatio naturalis impedit repetitionem. cle. vnica. nu. 138. de vsu. 201
Obligatio naturalis est triplex. cle. vnica. nu. 133. de vsuris. 201
Obligatio naturali ius civile fomentum potest concedere. clem. vnica. nu. 135. de usuris. 201
Obligatio naturalis non impedit repetitionem soluti per errorem. clem. vnica. nu. 12. de usuris. 199
Obligaciones sunt indiuiduae. clementina. plures. numero. 15. de iurepatria. 162
Obligatio dandi aut faciendi, non obligat quemquam ad impossibile. cle. vnica. §. nos itaq. nu. 39. de iureiur. 76
Obligatio an valeat concipi in heredem & contra heredem etiam quo ad sui principium. super rubri. de testa. nu. 3. 124
Obligatio conuentionalis sine appellatione non ponit quem in mora. cle. vnica. nu. 42. de testa. 125
Obligatus ad factum iudiciale potest cogi ad illud praecise fauore iudicio rum. cle. 1. nu. 22. de procura. 41
Obligatus aliquid facere, tenetur illud adimplere sine dolo & fraude. cle. 1. nu. 30. de sen. excom. 228
Obligatus cui adijcitur tempus faciendi infra illud tempus tenetur facere absque requisitione. cle. quia contingit. nu. 63. de relig. domi. 158
Obligatus simpliciter & pure tunc efficaciter est obligatus, sed non constituitur in mora nisi per lapsum diei, vel per interpellationem factam congruo loco & tempore. ibi. nu. 64
Obligatus ad interpellationem, an teneatur interpellare data absentia aduersarij. cle. causam. §. quod si forsitan. nu. 25. de elec. 20
Obligatus ad aliquid faciendum, si non steterit per eum quo minus faceret, an sufficiat. cle. causam. §. verum. nu. 10. de elec. 21
Obiectio in beneficiis annullat gratiam tam in principali quam in accessorijs. cle. 1. nu. 22. de preben. & digni. 105
Obseruancia vniuersalis ecclesiae habetur pro lege. cle. generalem. nu. 1. de eta. & quali. ordi. 35
Obseruancia antiqua pro lege accipitur. clem. quamuis rigor. num. 8. de appella. 01
Obstaculum & dilatio an differant. clem. ne Romani. nume. 32. de elect. 18
Obtinere est consequi de facto. cle. vnica. nu. 5. de offi. iudi. ordi. 38
Obtinebit, verbum licet sit futuri temporis, tamen includit praesens & praeteritum. cle. vnica. §. secus. nu. 37. de conce. preben. 117
Obtinentes dignitates, personatus, vel alia beneficia iniuste, an sint repellendi tanquam intrusi ab illis. cle. vt bi qui. §. illa vero. nu. 1. de ata. & quali. ordi. 34
Obtinens dignitatem, personatum, vel ecclesiam, in ecclesia cathedrali, vel collegiata infra annum a tempore pacifice possessionis verè vel fidei tenetur recipere ordines sacros: alias priuatur voce, & punitur alijs penis contentis in clem. vt bi qui. de eta. & qualitate. ibidem. num. 2
Obueniens habet largam importanciam. cle. statutum. nu. 8. de elec. 28
Obuentiones, quas ecclesia parochialis obtinuit ex mortuo alias de iure communi sibi debitas, an debeant computari in quarta parte illi debita de relictis Mendicantibus ibi relinquente sepulto. clem. dudum. §. verum. nu. 46. de sepul. 136
Occidere aggressorem cuiuslibet permittitur esse defendendo, si aliter non possit euadere, vt non incurrat irregularitatem. Quid quo ad penam temporalem, si aliter euadere poterat. clem. vnica. nu. 33. de homi. 196
Occidens aliquem in uasorem aliter non valens euitare mutilationem, non incurrit irregularitatem, nisi illum occideret ex animo valens fugere ab illo illum tantum mutilando: & hoc siue inuadens haberet animum occidendi siue mutilandi tantum. ibi. nu. 34
Occidens aliquem defendendo patrem aut matrem non excusatur ab irregularitate: secus in defendendo seipsum. clem. vnica. num. 38. de homicid. 197
Occidens

De littera O.

Repertorium rerum memorab.

Occidens aliquem pro defensione rerum, non excusatur ab homicidio. cl. vnica. nu. 47. de homi. 197
Occultum non est clare sed relate pandendum super procmio. §. nos etiam nu. 39. 9
Occupans rem alterius, incurrit excommunicationem ipso iure in casu postto. in cle. vnica. de sequest. pos. & fruc. vide eadem cle. §. si quis autem. nu. 2. tit. eo. 64
Occupantes res alienas naufragas, an statim sint excommunicati, an post monitionem. ibidem. nu. 3
Occupantes beneficia tenentur ad restitutionem fructuum. cle. si plures. nu. 17. de pr. ebn. & digni. 109
Occupans beneficia iniuste, fur, & latro censetur. ibi. nu. 18
Occurrere ante tempus melius est, quam post causam vulneratam remedium querere. cle. vnica. §. dudum. nu. 14. de iureiu. 75
Odia restringi, fauores ampliari debent. cl. constitutionem. §. ceterum. nu. 19. de elec. 23
Odia restringenda, fauores ampliandi sunt. cle. constitutionem. §. in super. nu. 19. de elec. 25
Offendens clericum eum capiendo, vel percutiendo, vel spoliando, vi expulsiua actuali iniectione manuum, qua pena punitur. Et quid ubi caperet & detineret ad fines contentos in cle. multorum. de penis. cle. ea. nu. 20. 93. eo. tit. 218
Offendens episcopum est inhabilis ad obtinenda beneficia in ciuitate seu diocesi in quibus offensum fuit facta. cle. 1. nu. 102. de penis. 215
Offendens Deum quando habeat illum solum ultorem. cle. 1. num. 40. de ata. & quali. ordi. 33
Offendens episcopum culpa, terra que est illius, & alterius, & sic communitis, non subiicitur interdico. cle. 1. nu. 106. de penis. 215
Offendens episcopum filij obtenta beneficia non possunt permutare, nec et de consensu superioris ad alia beneficia se transferre. ibi. nu. 108. de penis. 214
Offensa facta episcopo, cedit in offensam ecclesie cui preest. cle. 1. nu. 47. de penis. 214
Offensa Deo facta tollit eius gratia. cle. archiepo. nu. 72. de priuile. 122
Offensa ecclesie facta ex peccato commisso, non tollitur sine confessione verbali & satisfactione. ibi. nu. 73
Offensa reipublice facta non potest remitti a partibus, ne delicta remaneant impunita. cle. 1. nu. 64. de penis. & re. 223
Offensa lesi non potest remitti reipublica. ibi. nu. 65
Offensa Christo facta, censetur illata Christianis. cle. vnica. nu. 10. de Indeis & Sar. 184
Offensa facta domino censetur facta omnibus de familia. ibi. nu. 11
Offensus quando dicitur episcopus, ad hoc q terra offendens subiicitur interdico, & quo ad incurrendum penam excommunicationis, & priuationis, & inhabilitationis. cle. 1. nu. 6. de penis. 214
Offensus an dicitur episcopus, si offendens arretrauerit tantum verbo episcopum apponendo manum ad frenum equi, qui tamen facili ter presso equo calcari potuisset recedere, vt terra offendens supponatur interdico, & offendens punitur alijs penis contentis in clem. 1. de penis. ibidem. nu. 63
Offendens episcopum punitur, & pena applicabitur fisco, & non parti. ibi. nu. 69
Offendens episcopum quibus penis punitur. ibi. nu. 70
Offendens se, plus offerre vt qua qui offerri suam nisi contrarium appareat ex utilitate. cle. 1. §. transiturus. nu. 50. de reliq. & re. San. 176
Officium diuinum in ecclesia debet dici sine intermissione: intellige de illo, quod debet dici vno tempore. cle. 1. nu. 32. de cele. missa. 170
Officium diuinum turbans, capite puniti debet. clem. grauis. num. 23. de sen. excom. 230
Officium priuatum qua hora possit dici. cle. 1. nu. 37. de cele. mis. 170
Officium recipiens debet esse talis, vt per se valeat in illo deservire. cle. volentes. nu. 127. de here. 193
Officiu suu nemini debet esse danosum. cle. volentes. nu. 132. de here. 193
Officium a clerico omisum pr. extu infirmitatis, non est redicendum: quid quando pr. extu mere voluntatis aut negligentie: & tunc qua penitentia sit hianghda. cle. 1. nu. 93. de cele. mis. 171
Officium aduocatorum est laudabile in eo, quia occurrunt litibus alioru illis subueniendo. cle. vnica. nu. 18. de sequest. pos. & fruc. 63
Officium iudicis quod imploratur in executione fienda alicuius sententia, dicitur nobile, nec deseruit alicui actioni. cle. 1. nu. 67. de sen. & re iudi. 84
Officium nobile iudicis in executione durat per longum tempus post sententiam: secus est in mercenario, quod non durat post diem sententia. cle. 1. nu. 68. de sen. & re iudi. 84
Officium, quod imploratur a iudice super primo decreto impotendo, est mercenarium. ibi. nu. 69

Officium suum nemini debet esse danosum. cle. quammis rigor. §. simili. ter. nu. 17. de appella. 93
Officium ecclesiasticum sumitur aliquoties large pro quocunque beneficio. cle. vt hi qui. nu. 1. de ata. & quali. 33
Officium exercens publice non presumitur exercere indebite. cle. praesenti. nu. 24. de censu. 168
Officium non debet esse alicui danosum. cle. vnica. nu. 71. de sequest. pos. & fruc. 62
Officium Beat. Mari. & Vigiliu mortuorum computantur inter horas canonicas, si loco horarum consuetudine a ministris ecclesie dicebantur: & tunc verum habeant pr. missa locum siue dicantur intra ecclesia, siue extra. cle. 1. nu. 9. de cele. missa. 171
Officium superioris est dare ad petita responsum. cle. vnica. §. nos itaq. nu. 33. de iureiu. 76
Officiu ecclesiastici appellatione continetur vicaria perpetua super rub. de offi. vica. nu. 1
Officium camerarij tendit circa regimen curie: unde est valde necessarium. cle. ne Romani. nu. 30. de elec. 18
Officiu punitiarij est circa penitentia. cle. ne Romani. nu. 31. de ele. 18
Officium penitentiarij non vacat morte Papae. clem. ne Romani. §. Jane. nu. 42. de elec. 18
Officium audientie Papae, vacat morte Papae. ibi. nu. 43
Officium iudicis delegati respicit decisionem, cognitionem causa. super rubrica. de offi. & po. iudi. de le. nu. 5. 37
Que officio iudicis post litis contestationem veniunt, non indigent petitione. cle. auditor. nu. 23. de rescrip. 14
Que veniunt officio iudicis, eadem die sententia sunt examinanda, aut terminanda, postea non possunt terminari: & sic officium iudicis non potest dici sententia. ibi. nu. 24
Officium iudicis in restitutione in integrum succedit loco actionis. cle. 1. nu. 32. de rescrip. in integ. 47
Officium Papae est se vocare episcopum. in procmio. nu. 6. 3
Officium carnicium, tabernariorum, & macelliariorum censetur clericis prohibitum in fauorem totius clericatus: unde singulares clerici eorum pallis non possunt huic prohibitioni renuntiare. cle. 1. nu. 20. de vita & hone. cle. 102
Officium executoris testamenti non transit ad successores. cle. vnica. nu. 76. de testa. 125
Officio deit se conformare clerici ecclesie in qua degunt, nisi ex privilegio, aut consuetudine habeant diuini. cle. dignum. nu. 62. de cele. miss. 173
Officio priuatus perpetuo, dicitur priuatus a beneficio. cle. cupientes. nu. 44. de penis. 210
Officium diuinum dicendo & cantando quisq; tenetur se conformare ecclesie metropolitanae siue, nisi consuetudine existente in contrarium. cle. dignum. nu. 20. 59. de cele. mis. 172
Officia singula regularia siue prioratus regulares, an requirant singulas personas. cle. vnica. §. in quibus. nu. 4. de supplem. negli. prala. 32
Officialis epi pot cognoscere & suare rone sui officij & iurisdicis sibi commissi in ca heresis, nisi dubitetur de articulo fidei quoru interpretatio ad sede apostolica noscitur pertinere. cle. 1. nu. 44. de here. 187
Officialis no det calare eu, que sit criminofum. cle. 1. nu. 136. de here. 189
Officialis debet abstinere a superfluitate ministrorum. cle. volentes. nu. 130. de here. 193
Officialis iurati relationi credendum non est in totum, licet magna fides illi adhibeatur. cle. volentes. nu. 110. de here. 192
Officialis propter excommunicationem non amittit officiu. ibi. nu. 111
Officialem admonere est illius cuius est institutio. ibi. nu. 112
Officialis Romanus curie in creatione sua nihil iurat, ceteri tamen omnes iurant omnia fideliter agere. cle. 1. nu. 152. de here. 189
Officialis non creat officialem. cle. vnica. nu. 22. de iureiu. 74
Officialis foraneus & canonicus ecclesie cathedralis, pot creati delegatus: & an hoc sit exprimedu. cle. & si principalis. nu. 41. de rescrip. 13
Officialis an possit stipulari subdito. in procmio. nu. 34. 7
Officium Papae dicitur publicum quo ad actione cuiuslibet acquirendam in procmio. nu. 35. 3
Officialis foraneus ex eo quia particularis, vel rone certaru causarum, vel personarum, vel locoru. cle. & si principalis. nu. 10. de rescrip. 13
Officialis desinente suum officium quis habeat cognoscere de causa. clem. & si principalis. nu. 51. de rescrip. 13
Officialis principalis non potest esse conseruator apostolicus. cle. & si principalis. nu. 38. de rescrip. 13
Officialis principalis non est beneficium ecclesiasticum. cle. & si principalis. nu. 39. de rescrip. 13
Officialis generalis episcopi dicitur in dignitate, ex eo quia vices episcopi gerit.

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinij in Clem.

gerit. cle. & si principalis. nu. 13. de rescrip. 13
Officialis principalis & prior conuentualis dicuntur habere magna pre eminentiam pendente tempore quo non reuocantur. cle. & si principalis. nu. 34. de rescrip. 13
Officiales inferiores ab episcopo non possunt impetrari iudices delegati. cle. & si principalis. nu. 30. de rescrip. 13
Officialis electi & conformati potest creati delegatus, licet non fuerit consecratus. cle. & si principalis. nu. 32. de rescrip. 13
Officialis, missus dominicus, & vicarius, sunt termini synonymi. cle. & si principalis. nu. 26. de rescrip. 13
Officialis deputatus generaliter, potest impetrari delegatus Papae. ibid. num. 27
Officialis Auinionensis implorat statim non deficiente censura, brachiū seculare: sed illud ex ambitione. clem. quia contingit. num. 32. de relig. domi. 158
Officialis non pot exercere suu officium extra locum, in quo deputatus fuit ad illud. cle. dudum. §. extra ciuitates. nu. 1. de sepul. 132
Officialioru iurisdictione aliquo loco statui debet consideratis multis. cle. dudum. §. extra ciuitates. nu. 9. de sepul. 132
Oleum semel factum, amplius non potest fieri oliua. cle. constitutione. §. ceterum. nu. 4. de elec. 23
Omissio forme in parte appellationis iuris vitiat appellationem ac si esset omissa in totum. cle. constitutionem. §. illius. nu. 1. de elec. 26
Omissio forme iuris in appellatione proponenda, an debeat vitare probationem factam super criminibus oppositis indebite. ibidem. nu. 2
Omissio forme ad articulum illam requirerem, an vitiet illum. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 12. de elec. 23
Omne signum est uniuersale nihil excludens. cle. causam. §. intimatio. nu. 2. de elec. 21
Omnia beneficia tam regularia q secularia spectant de iure communi ad episcopum. cle. vnica. nu. 16. de supplem. negli. prala. 31
Omnia dicuntur permissa, nisi prohibita iure humano, aut positiuo. clem. cum concessa. nu. 46. de elec. 30
Omnia, est signum uniuersale vniuersaliter omnia comprehendens. cle. pastoralis. §. Jane. nu. 13. de sen. & re iudi. 86
Omnia, est signum uniuersale nihil excludens. cle. statutum. nu. 9. de elec. 28
Omnia, signum uniuersale omnes includit. cle. 1. nu. 82. de regula. 144
Onerare se potest quisq; onere probationis. clem. vnica. num. 57. de excep. 81
Onus sequi debet eum, quem sequitur commodum. clem. 1. num. 98. de priuileg. 210
Onus impositum cause, illa durante, & onus durat. cle. vnica. nu. 20. de offi. vica. 36
Onus iudicandi est necessarium. cle. quammis rigor. §. similiter. num. 16. de appella. 93
Onus est diuidendum inter plures diuersorum statuum, debent aliqui de quodlibet statu assumi. cle. ad nostrum. nu. 59. de censu. 167
Onera episcopalia obligatus ex pacto subire, non tenetur soluere probationes debitas legatis apostolicis. cle. 1. nu. 17. de censu. 164
Onera taliarum debent personis pro rebus secundum facultates cuiuslibet. cle. 1. nu. 34. de magistris. 181
Onera personalia non possunt imponi nisi subditis, onera realia in quem libet possessorum. cle. vnica. nu. 53. de excessi. prala. 204
Onera pertinere debent ad illum, ad quem commoda pertinere videntur. cle. 1. nu. 38. de iurepa. 160
Opem prestans, aut consilium alicui operi aut negotio, videtur illud approbare. cle. vnica. nu. 11. de iuris. 199
Opus idem meritum an sit plus laudabile in vouente, q in alio. cle. 1. §. transiturus. nu. 51. de reliq. & re. San. 176
Opus laudat magistrum. cle. 1. nu. 7. de reliq. & re. San. 175
Opera nulla transeunt ad heredem heredis patrum. cle. plures. nu. 37. de iurepa. 162
Operarius dignus est mercede sua. cle. dudum. §. verum. de sepul. 135
Operarius dignus est mercede sua. cle. 1. nu. 49. de magistris. 180
Operarius an semper dignus sit mercede sua. clem. ad nostrum. num. 27. de censu. 166
Opinio dominorum de rota est mobilis. cle. si appellationem. nu. 44. de appel. 99
Opinio Cancellaria, est perpetua & stabilis. ibidem. nu. 45
Opponere crimina est minus contra personam electi, q prestare contra eundem iuramentum veritatis, aut credulitatis. rationem vide. cle. non potest. nu. 34. de proci. 43
Opponens crimina specificata, an audiat quo ad specificata, vel no specificata. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 27. de elec. 24

Opponens crimina per uiam accusationis, an teneatur cum expressione circumstantiarum. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 35. de elec. 24
Opponens crimina, & no probans, merito punitur. cle. no potest. nu. 31. de proci. 43
Opponentes crimina & non probans contra electum aut prouisum, duplici pena punitur. ibidem. nu. 22
Opponens crimina contra electum vel prouisum prima facie presumitur calumniari. cle. non potest. nu. 38. de procura. 43
Opponens crimina occasione cuius appellauerit, non tenetur obseruare constitutionem. c. vt circa. de electio. in vj. quando per consequentiam apponuntur. secus si principaliter. clem. constitutionem. nu. 22. de electione. 23
Opponens crimina debet illa specificare clare per expressione circumstantiarum debitarum. cle. constitutionem. §. ceterum. nu. 11. de elec. 23
Opponens crimina per uiam inquisitionis aut purgationis, an teneat exprimere circumstantias. clem. constitutionem. §. ceterum. num. 37. de electio. 24
Opponens contra prouisum crimina ad quocunq; beneficium in alio loco quam in curia Romana, vel ibi citra articulum appellationis, si no probat, punitur pena arbitraria. clem. non potest. numero. 40. de procurato. 43
Opponens crimina contra alium cum discrimine illius, non debeat vagari. cle. constitutionem. nu. 9. de elec. 22
Opponens super oppositis indebite, nunquam auditur. cle. constitutione. §. ceterum. nu. 29. de ele. 24
Opponens super oppositis debite, auditur. ibidem. nu. 30
Opponens super nullatenus oppositis, nullatenus auditur, nisi in tribus casibus. ibidem. nu. 31
Oppositio directa an dicatur quando ad victoriam probatio eius est necessaria, vel aliis, vt infra. cle. constitutionem. nu. 18. de elec. 23
Oppositio criminis contra electum & prouisum de di recto tendit contra aduersarium. cle. non pot est. nu. 37. de procura. 43
Oppositio alia est directa, alia indirecta. cle. constitutionem. nu. 22. de electio. 22
Opportunitas docendi & proficiendi non est subtrahenda, sed potius augenda. cle. cum sit nimis. nu. 57. de magistris. 183
Oppressio boni & sanctifici redundat in detrimentum & dedecus bonorum omnium. cle. 1. nu. 8. de here. 187
Orare septies est precepti. cle. dignum. nu. 55. de cele. missa. 172
Oratio que sequitur alternatiua precedentem, debet referri ad vtraque. cle. 1. nu. 10. de iudicijs. 48
Oratio prohibitiua non potest producere affirmatiua. cle. volentes. nu. 81. de here. 192
Orandum est in ecclesia, non tripudiandum. cle. 1. nu. 50. de celebratio. missarum. 170
Oratorium priuatum in domo priuata constructum non dicitur locus religiosus. cle. grauis. nu. 37. de sen. excom. 231
Oratorium habere est permissum in domo priuata causa ibi orandi deuotione, non autem ut ibi sacra ministrantur. cle. 1. nu. 5. de baptis. 174
Ordinari non potest aliquis sine titulo. cle. vnica. num. 68. de excessi. prala. 204
Ordinans quem sine titulo, tenetur illi prouidere. cle. 1. §. Jane. nu. 24. de statu mona. 153
Ordinatio cum subditis Imperij, vt se rebellarent Imperatori, an inducat crimen lese maiestatis. cle. pastoralis. §. Jane. num. 3. de sen. & re iudica. 68
Ordinatus an coactus, teneatur contineere. cle. generalem. nu. 30. de atate & quali. ordi. 35
Ordo intimationis cle. causam. de electio. in causis beneficialibus an sit de substantia. cle. causam. §. quod si forstan. nu. 36. de ele. 215
Ordo scripturae attendi non debet. clem. 1. §. eis in vestibus. nu. 3. de statu mona. 147
Ordo viuendi & rerum attendendus est. ibi. nu. 4
Ordo clericalis qui includat tonsuram. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 32. de sepul. 129
Ordo ecclesiasticus an includat tonsuram. ibidem. nu. 33
Ordofacer debet conferri habenti atatem legitimam. cle. generalem. nu. 7. de ata. & quali. ordi. 33
Ordo rescripti obseruandus, aliis non valet quod sit. cle. vnica. nu. 5. de offi. & pote. iudi. de lega. 37
Ordo propter vitiat. ibidem. nu. 4
Ordo iudicarius an fuerit inuentus propter bonum finem. cle. dispendio sam. nu. 17. de iudicijs. 49
Ordo propter vitiat. super rubri. de preben. & digni. nu. 1. 104
Ordo

Repertorium rerum memorabilium

Ordo in beneficijs an requiratur actu tempore collationis ex statuto aut privilegio ita disponentibus. cle. vbi qui. S. illa verò. nu. 16. de atate & qu ali. ordi. 34
Ordo subdiaconalis est sacer ordo. cle. vbi qui. num. 8. de atate & quali. ordi. 33
Ordo in beneficijs an requiratur actu an habit u. cle. 1. nu. 54. de atate & quali. ordi. 33
Ordo iuris servatur data dispositione iuris certa de illo servando. cle. dudum. S. statumimus. nu. 19. de sepul. 131
Ordo servandus quis sit in assumptione Imperatoris. cle. vnica. S. ceteri. nu. 10. de iureiu. 77
Ordo Ecclesie est ut inferior prestet obedientiam superiori. cle. ad nostrum. nu. 1. de here. 194
Ordo confertur hereticis schismaticis, non tamen executio illius. clem. dignum. nu. 32. de cele. missa. 172
Ordo scripturae non attenditur vbi constat de mente presentantis. clem. plures. S. quibus. nu. 6. de iurepa. 163
Ordo tertius Sancti Francisci quare uocetur ordo. cle. cum ex eo. nu. 39. de sen. excom. 233
Ordo scripturae an debeat attendi in alternatiuis. cle. vnica. num. 83. de de probatio. 67
Ordo scripturae in alternatiuis an attendatur, vbi non datur concursus quo ad effectum instantem. ibidem. nu. 84
Ordo omnis etiam militarum est religiosus. cle. quia contingit. nu. 75. de religio. domibus. 158
Ordo tertius institutus a beato Francisco est virorum & mulierum. cle. cum ex eo. nu. 1. de sen. excom. 232
Ordinem principalem iudicij non potest index omittere de consensu partium. secus est in particularibus. cle. sepe. S. nos autem. nu. 30. de verbo. signifi. 240
Ordo iuris non est seruandus in causis compromissis. ibidem. nu. 31
Ordines religionum variantur quo ad sermones, & quo ad rite subsidia. cle. dudum. S. statumimus. nu. 3. de sepul. 131
Ordinis iudicij subtilitas restringitur in casibus positus in cle. dispensationem. de iudicij. cle. dispensationem. nu. 23. de iudicij. 49
Ordinis iudicij regulae postuinae tolluntur causa commissa summarie & de plano, non autem quae sunt naturales, & diuinae. cle. sepe. S. nos autem. nu. 78. de verbo. signifi. 141
Ordine iuris seruato procedens, potest ex vehementi presumptione repellere exceptionem. Quid si her presumptione probabile. Quid vbi index procederet ordine iuris non seruato, & sic summarie. ibidem. nu. 81
Ordinis observatio an inducat damnij immediate vel mediate. cle. dispensationem. nu. 19. de iudicij. 49
Ordines minores quam atate requirant. cle. generalem. nu. 33. de atate. quali. ordi. 35
Ordinem recipiens ante atatem legitimam, recipit characterem, licet non executionem. cle. generalem. nu. 20. de atate. & quali. ordi. 35
Ordinem triplicem instituit Sanctus Franciscus, & quae sit differentia inter illos. cle. cum ex eo. nu. 3. de sen. excom. 232
Ordo tertius Sancti Francisci proprie non dicitur regula, sed modus viuendi. ibidem. nu. 6
Ordinis sacramentum non debet concedi ab alieno antistite, nisi constet de licentia proprii antistitis, nec standum est assertioni ordinarij. cle. 1. nu. 24. de priuileg. 208
Ordine iuris omisso & procedatur, nullus potest committere inferior a Papa. cle. sepe contingit. nu. 13. de verbo. signifi. 237
Ordinarius non potest dispensare ad plura beneficia incompatibilia. cle. si plures. nu. 1. de preben. & digni. 109
Ordinarius obtinenti plura beneficia incompatibilia ex dispensatione Apostolica, an valeat conferre & aliud. ibidem. nu. 12
Ordinarius iure proprio potest etiam mandatario negligente conferre prebendam neglectam, sed non tenetur praetextu mandati post negligentiam. cle. vnica. S. secus. nu. 34. de concess. preben. 117
Ordinarius an possit canonicum supernumerarium creare in ecclesia, in qua est certus numerus confirmatus & iuratus. cle. si iuxta. nu. 33. de preben. & digni. 114
Ordinarius supplet in conferendis beneficijs in casu negligentia defectum praelati regularis, an possit conferri post semestre tempus, & posito, & non possit, an immediatus superior possit. cle. vnica. num. 29. de supplen. negli. praela. 32
Ordinarius habet potestatem super religioso etiam exempto executore testamenti in reddenda ratione. cle. vnica. nu. 27. de testamen. 125
Ordinarius recipiens ad officium insufficientem ad illud peccat, & idem quocumque recipiente, nisi dispensatus. cle. 1. num. 50. de atate &

Ordina-

Sup. commen. Bonifa de Vitalinijs in Clem.

Ordinariorum litterae & dispositioe confectae, nisi sint subscriptae signo notarij autentico, non faciunt fidem contra rescriptum Apostolicum. Quid in literis diocesani habitus potestatem concedendi litteras ad vacatura beneficia vsq; ad certum numerum. clem. si summus. num. 78. de sen. excom. 236
Orphanus quis dicatur. clemen. quia contingit. num. 103. de religio. domi. 159
Osculum an sit de insignijs doctoralibus. cle. cum sit nimis. num. 18. de magistris. 182
Osculum non est de substantia matrimonij, sed est demonstratiuum matrimonij. ibidem. nu. 19
Osculum, quod praestatur coniunctione labiorum, est pacis, & est unitas consensus & concordiae. cle. si summus. nu. 12. de sen. excom. 235
Osculum pedum debetur Papae, & excommunicatus de osculando pedes illius non absoluitur. ibidem. nu. 13
Osculum in pedibus tradunt Hispani illis quos volunt honorare. ibidem. num. 14
Osculum aliquando est permixtum, aliquando prohibitum. ibidem. nu. 15
Osculum mulieris libidinosum est peccatum mortale, siue procedat ex inclinatione naturae, siue non, siue sequatur copula carnalis, siue non, & tam actiue, quam passiuè intelligitur. clem. ad nostram. num. 78. de hereticis. 195
Osculum libidinosum prouenit ex natura. ibidem. nu. 83
Osculum mulieris per se simpliciter consideratum, non est peccatum mortale, vt ex consuetudine patriae Gallicanae, sicut cum sit ratione pacis inter amicos. ibidem. nu. 85

¶ De littera. P.

PACEM frangendo in vitam inter Christianos & Sarraenos Principes, Christiani peccant mortaliter. cle. vnica. nu. 36. de Iudae. & Sar. 185

Pacificus adeptio quando dicitur. cle. gratiae. num. 30. de rescrip. 15

Pacificus quis dicatur possidere. cle. gratiae. nu. 11. de rescrip. 14

Pacificus possessio quando dicitur. cle. gratiae. nu. 50. de rescrip. 15

Pactum debitoris factum de non petendo, impedit prescriptionis cursum, cum ad certum tempus factum est tempore illo pendente. clem. quandiu. nu. 41. de appel. 96

Pactis primatorum dispositio legis non potest tolli, si in fauorem publicum fuerit introducta. secus si in priuatum, nisi in odium alterius sit statuta. cle. volentes. nu. 96. de hereti. 192

Pactum de non petendo faciens, obligatur ad non petendum. cle. 1. nu. 8 de regu. 143

Pacti derogatio non extenditur ad pactum confirmatum, aut iuratum. cle. 1. nu. 63. de sen. excom. 228

Pacta primatorum non possunt derogare iuri publico. cle. vnica. nu. 83. de exceptionibus. 81

Paganis colunt plures deos, & prohibentur inuocationes & sacrificia inter Christianos dare, seu agere. clemen. vnica. num. 19. de Iudae. & Sarraece. 184

Palatium papae dicitur, vbi tenet consistorium publicum, & processus sunt generales. cle. 1. nu. 8. de iudicij. 48

Pallium confert plenitudinem pontificalem. cle. dignum. num. 27. de cele. missa. 172

Pallium est signum plenitudinis potestatis. cle. archiepiscopo. num. 16. de priuilegij. 211

Panis & sanguinis species quid denotent. cle. 1. S. transiturus. nu. 15. de reliq. & vene. San. 176

Papa solus concedit absolutionem a poena & a culpa. cle. abusio. nu. 43. de peniten. & remis. 225

Papa an apponat diem Natiuitatis aut Incarnationis in literis. in proemio. S. datum. nu. 4. 11

Papa potest constitutiones facere in camera sine vllius consilio. idem de Imperatore in proemio. S. hoc sane. nu. 36. 7

Papa, siue Imperator non possunt legem imponere successoribus. nu. 37. nec sibiipsis. nu. 38. ibidem. 7

Papa debet honorare suum praedecessorem, in proemio. S. hoc sane. numero. 30. 7

Papa debet intendere circa diuina, & hostias pro populo offerre. ibidem. num. 31 7

Papa non debet vacare temporalibus, non tamen tenetur illa omnino omittere. ibidem. nu. 32

Papa debet intendere circa laicos sibi subditos. ibidem. nu. 33

Papa, interiectio quid importat in proemio. S. hoc sane. nu. 44. 7

Papa nomen est admirabile. in proemio. S. hoc sane. nu. 28. 7

Papa cum scribit Cardinalibus, non utitur verbo, Nostros, nomine proprio illorum expresso. quid nomine dignitatis expresso. vide in proemio. nu. 41. 4

Papa scribens excommunicatis, non uidetur eos absolueri, etiam si scien- ter in proemio. nu. 54. 4

Papa ante coronationem se vocat electum episcopus. in proemio. nu. 8. 3

Papa est super omnes creaturas, tamen humiliter scribit ceteris. in proemio. nu. 9. 3

Papa subditos quos vocat filios, intelligitur cura, non generatione, seu adoptione. in proemio. nu. 10. 3

Papa alternatiue reseruans beneficium dispositioni suae aut sedi Apostolicae, potest in utroque casu disponere de iure reseruato dispositioni suae, & iure reseruato Apostolicae sedi. cle. vnica. nu. 79. de probatio. 67

Papa successor reseruati facta per praedecessorem de beneficio dispositioni illius, aut sedi Apostolicae, non potest providere in vim reseruati- onis factae dispositioni praedecessoris, sed bene in vim reseruati- onis factae sedi Apostolicae. ibidem. nu. 80

Papa non habet iurisdictionem in Iudaeum directè, sed bene indirectè. cle. 1. nu. 60. de testibus. 613

Papa habet iurisdictionem in Iudaeum ratione delicti, contractus, au- t submissionis. ibidem. nu. 61

Papa ex audire debet querelam a multis factam. clemen. 1. nume. 1. de hereticis. 186

Papa est seruus seruorum, fidelium tamen in proemio. nu. 38. 3

Papa episcopus, archiepiscopus, & Patriarchas vocat fratres, alios filios, & vtrum sit uerum sit indistincte: uide in proemio. nu. 39. 3

Papa si dicat, Beneficium tale, quod nuper contulimus Titio, si non acce- ptat infra mensem, reseruamus pro Petro: an probet ex illis verbis collationem. cle. vnica. nu. 62. de probatio. 66

Papa si dicat, Quia talem fecimus capellanum nostrum: an probet illum capellanum. cle. vnica. nu. 39. de probatio. 66

Papa in literis loquendo, loquitur tanquam vicarius Christi: secus quan- do oraculo viue vocis. cle. vnica. nu. 48. de proba. 65

Papa uocando quem in dignitate, an videatur illum constituere in tali dignitate. cle. vnica. nu. 24. de proba. 65

Papa uocando quem canonicum, an uideat illum creare canonicum, etià si mandet aliud illi beneficium conferri. ibidem. nu. 25

Papa potest dare gratiam ad vacatura. clementi. gratiae. numero. 39. de rescriptis. 15

Papa vices Deigerit. cle. vnica. nu. 15. de proba. 65

Papa est ordinarius ordinariorum in conferendis beneficijs. cle. vnica. nu. 17. de offi. legati. 40

Papa potest concedere ius ad vacatura. clemen. cum concessa. num. 12. de electio. 30

Papa potest dare licentiam ad vacatura. ibidem. nu. 13

Papa scienter conferens beneficium curatum minori, an videatur secum dispensare, & teneatur illico infra annum recipere ordinem annexi- beneficij. cle. generalem. nu. 18. de atate. & quali. 35

Papa constitutio derogat consuetudini contrariae, si hoc exprimat. clem. in plerisq; S. nos enim. nu. 7. de elec. 27

Papa dispensando cum aliquo, vt possit retinere plura, an ad minus dicit dispensatus ad tria. cle. si plures. nu. 57. de preben. & digni. 110

Papa dispensando cum aliquo ad certum numerum cum additione diffi- nis, Plurave: vsq; ad quem numerum videatur dispensare. ibi. nu. 58

Papa conferendo aliquod beneficium tanquam vacans per mortem tu- lis capellani sedis Apostolicae, an propter illa verba narrata probe- tur capellanus sedis Apostolicae. cle. vnica. nu. 27. de proba. 65

Papa conferendo tale beneficium per mortem talis familiaris, an ex il- lis verbis sic narratis probetur familiaritas. ibidem. nu. 28

Papa conferendo beneficium tanquam vacans in curia, an ideò dicatur ex illis verbis sic narratis pbati beneficij in curia vacare. ibid. nu. 30

Papa & uerba narratiua super non facto Papae, an inducant presump- tionem. ibidem. nu. 31

Papa conferendo beneficium tanquam vacans in curiam, quare ex illis verbis non probet vacationem fieri in curia, etiam si motu proprio conferat. ibidem. nu. 32

Papa si conferat beneficium tanquam vacans per munus consecrationis alteri assignatum, an sit probatum ex illis verbis munus consecratio- nis fuisse collatum. ibidem. nu. 33

Papa si conferat beneficium tanquam vacans per procuracionem ad ecclesiam cathedralè per eum factam, aut per lapsum tps de consecrandis epis, illo expresso an probet procuracionem, aut temporis elapsum. ibi. nu. 34

gg 2 Papa man-

Papa mandando iustitiam fieri p tale in capellanu sedis Apostolicæ p eū receptum, illa verba non probant illum capellanum. ibid. nu. 35. 66
Papa dicendo, Tale beneficiū vacare ex priuatione facta ex cōmissione nostrā: an si probet priuationem, licet probet cōmissionē. ibi. nu. 36
Papa inferiores an possint in citandis personis formam seruare. cle. 1. de iudi. cle. 1. nu. 5. de iudicijs. 48
Papa in casu cle. 1. de iudi. potest Imperatores, reges, & episcopos citare forma contenta in illa. ibidem. nu. 6
Papa an possit conuentus, capitulum, collegia citare secundum formam cle. 1. de iudicijs. ibidem. nu. 7
Papa communicando cum excommunicato scienter, non censetur ex hoc illum absoluerē. cle. si summus. nu. 1. de sen. excom. 234
Papa solutus est legibus secundum leges tamen vult viuere. ibid. nu. 3
Papa alioquando excommunicatum, nō videtur absoluerē, nisi appareat quod absoluerit. ibidem. nu. 5
Papa in primo anno assumptionis magis presumitur occupatus, quam in secundo super procemio. §. nunc igitur. nu. 1. 9
Papa non soluat, cum scribit infidelibus excommunicatis, aut schismaticis. in procemio. nu. 61. 4
Papa solutus est legibus. cle. ne Romani. §. sane. nu. 44. de elec. 18
Papa quare in literis suis locum seu sedem non apponit, vnde est episcopus. in procemio. nu. 26. 3
Papa benedicere debet illis quibus scribit, & optare salutem eorum. in procemio. nu. 12. 3
Papa an possit stipulari subdito: & quid de alijs episcopis. in procemio. num. 32. 3
Papa quare se uocat seruum. in procemio. nu. 29. 3
Papa non est seruilis conditionis, imō est legibus solutus. in procemio. nu. 30. 3
Papa potest sibi imponere legem, licet ab ea valeat recedere, si velit. cle. 1. nu. 2. vt lite pen. 58
Papa potest licentia quelibet sacerdotem per totum orbem super ad ministrandis sacramentis, episcopum tantum intra diocēsim. clem. 1. nu. 73. de priuilegijs. 209
Papa nō obediendo, est non obedire vicario Christi: vnde morte dignus. est. cle. 1. nu. 41. de state & quali. ordi. 33
Papa dicitur superior in spiritualibus. in procemio. §. quonia. nu. 103. 6
Papa dum scribit sub bulla, dēt suū nomē pr. eponere. in procemio. nu. 1. 3
Papa dicitur seruus, quia debet intendere utilitatibus subditorum. in procemio. nu. 36. 3
Papa debet approbare Imperatorem. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 63. de sen. & re iudi. 89
Papa potest deponere Imperatorem ex causa. ibidem. nu. 64
Papa iure speciali confert beneficium vacans in curia. cle. 1. nu. 35. vt lite penden. 58
Papa an possit punire infideles si agant contra ea que sunt legis nature. cle. pastoralis. §. nos. tam. nu. 17. de sen. & re iudi. 88
Papa dicitur habere potestatem suam immediate a Christo. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 5. de sen. & re iudi. 88
Papa sententiando an debeat dicere qua autoritate procedit ad sententiam. ibidem. nu. 6
Papa habet potestatem super omnibus personis mundi. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 15. de sen. & re iudi. 88
Papa potest deponi propter heresim. cle. vnica. nu. 42. de iure iuri. 74
Papa utitur bulla plumbea mediate sculpta ante coronationem, sed post tota. cle. vnica. §. porro. nu. 27. de iure iuri. 79
Papa dat ius ad beneficia uacatura. cle. literas. nu. 8. de descrip. 15
Papa honorando quem sub titulo dignitatis, siue secularis, siue ecclesiasticæ, non uidetur illum approbare in dicta dignitate qualicunq; cle. si summus. nu. 33. de sen. excom. 235
Papa committendo alicui & uocauerit illum canonicum Parisiensem, & non sit, non ex eo uidetur illi concedere canonicatum. Et idem si sciebat illum intrusum, licet canonicum illum uocauerit. ibi. nu. 38
Papa mandatum quo prohibet generaliter quibuscunq; ut desistere habeant a mansione certarum terrarum ecclesiæ sub pena excommunicationis, habet vim constitutionis, etiam si non dicat, De consilio fratrum. Et idem dic in precepto ab episcopo vna cum capitulo facto. cle. 1. nu. 28. de sen. excom. 228
Papa debet uti bulla propria, & non aliena, super procemio. §. nunc igitur. nu. 9. 9
Papa dando iurisdictionem simpliciter alicui clericis, non includere debet exemptos, nisi facta mentione. cle. 1. nu. 30. de vita & hone. cle. 102
Papa excessus subditorum refert dolenter. clem. ad nostrum. num. 1. de censibus. 166

Papa potest imponere decimam super ecclesijs parochialibus ad certum vsum & in fauorem alicuius. cle. si beneficiorum. nu. 6. de deci. 141
Papa pro omnibus laborat, ideo ab omnibus debet sustentari. ibi. nu. 8
Papa circa receptionem sacerdotum potest variando quicquid vult scribere. cle. 1. §. sane. nu. 12. de statu mona. 148
Papa non potest variando tollere sacramenta, & sic nec confessionem, nec communionem altaris in totum. ibidem. nu. 14
Papa recipiendo supplicationem, & eam signando, in dubio non vt cogitare, nisi de cōtenti in supplicatione. cle. 1. n. 67. de pben. & dign. 106
Papa solus an possit dispensare ad plura beneficia, curata, & plures dignitates. cle. si plures. nu. 29. de pben. digni. 109
Papa conferendo tertium preter obtenta, non videtur secum dispensare ad omnia illa retinenda. cle. si plures. nu. 51. de pben. & digni. 110
Papa mandando, q quis provideatur de pensione certi valoris, an includat minorem de voluntate impetrantis. cle. vnica. nu. 30. de concess. pben. 115
Papa solus potest ius ad beneficia uacatura conferre. super rubric de concess. pben. nu. 1. 115
Papa solus confert ius ad beneficia uacatura, inferior non. cle. si iuxta. nu. 34. de pben. & digni. 114
Papa mandando provideri de beneficio certi valoris, an possit fieri prouiso de beneficio maioris valoris. clem. vnica. num. 41. de concess. pben. 116
Papa si dederit alicui canonicatum, & mandauerit illi provideri de dignitate, poterit dignitatem habentem annexam prebendam acceptare: & idē si in veritate unius rescripti adeptus fuerit canonicatum, cle. si iuxta. nu. 12. de pben. & digni. 114
Papa si mandat provideri in veritate de aliquo beneficio specialiter, nulla facta mentione de reservatione, literæ expediuntur non tanquam de reservato, sed cum clausula, Si non est ius acquisitum alteri, &c. cle. si de beneficio. nu. 58. de pben. & digni. 113
Papa intentionis est facere gratiam meliori modo quo potest sine praiudicio alterius. ibidem. nu. 59
Papa non potest reprehendi de mandacio. cle. si Romanus. nu. 22. de pben. & digni. 111
Papa habetur loco superioris mediati. cle. si de beneficio. nu. 23. de pben. & digni. 112
Papa debet pati legem in seipsum, quam in episcopum tulit. ibi. nu. 24
Papa quicquid agit, debet agere cum consilio Cardinalium de honestate, non tamen de necessitate. cle. dudum. §. nos autem. nu. 3. de sepul. 129
Papa in beneficio reservato vtitur quodam iure speciali. cle. si de beneficio. nu. 15. de pben. & digni. 112
Papa in beneficio de uoluto vtitur iure commune. ibidem. nu. 16
Papa non potest dispensare cū monachis ad contrahendum matrimonium, secus cum clericis ordinatis. cle. vnic. nu. 66. de consang. & affi. 180
Papa concurrit cum omni ordinario in collationibus beneficiorum fiendis. cle. 1. nu. 27. vt lite pend. 58
Papa habet plenitudinem potestatis. ibidem. nu. 28
Potestatis plenitudo in plus sonat q plenitudo officij. ibi. nu. 29
Papa habet omnem prouisionem beneficiorum ex plenitudine potestatis. ibidem. nu. 30
Papa referuata non possunt inferiores exercere. ibidem. nu. 31
Papa potest multa ex absoluta potestate, que non sunt ordinata, & que dicatur absoluta potestas. ibidem. nu. 32
Papa contra ius non debet disponere nisi ex cā magna. ibidem. nu. 33
Papa euitando non excommunicatum, non propterea dicitur illum excommunicare: vnde participans cum illo, non incurrit excommunicationem minorem, nisi preceptum de illo vitando a Papa fuerit emanatum, vel illum declarauerit esse euitandum ideo tanquam excommunicatum. cle. si summus. nu. 50. de sen. excom. 235
Papa cōmunicando cū excoicato, an, & qñ videat peccare. ibi. nu. 54
Papa participando cum excommunicato, si participatione non vult absoluerē eum, tunc nō habetur pro absoluto, nec Papa ligatur minori. Quid si participatione Papa velit eum absoluerē. Et qualiter constat legitime de eius voluntate in dubio, tamen non videtur velle absoluerē. ibidem. nu. 56 236
Papa proprium est intendere circa utilitatem subditorum. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 20. de sepul. 129
Papa & Imperatoris magis propriū est intendere circa pacē & cōcordiā subditorū, q intendere, vt sitis abundet copia pecuniarū. ibi. nu. 21
Papa potest tollere in totum officium diuinum, sed non q non teneatur quisq; laudare Deum. cle. dignum. nu. 69. de cele. mis. 173
Papa imponens aliquod onus exemptis, illud uidetur imponere exemptis immediate subiectis, alijs non. clem. attendentes. §. hoc igitur. nu. 9.

causatiuē. cle. pastoralis. nu. 4. de sen. & re iud. 85
Papa negando iustitiam, & consultationi non respondens, an peccet mortaliter. ibidem. nu. 5
Papa an valeat compelli, vt respondeat consultationi. ibidem. nu. 6
Papa ex debito officij an teneatur intendere utilitati reipublice Christianorum. ibidem. nu. 7
Papa debet deofculari in pede ab omnibus. ibidem. nu. 29
Papa omnes Reges, & Principes submitunt se genibus illius. ibidem. nu. 30
Papa confirmando electionem Imperatoris, debet adhibere cause cognitionem. cle. vnica. nu. 24. de iure iuri. 74
Papa coronatur super gradibus Sancti Petri. cle. vnica. §. nos itaq; nu. 63. de iure iuri. 77
Papa an faciat iniuriam vtendo iure suo. cle. vnica. §. dudum. nu. 19. de iure iuri. 75
Papa est vicarius Christi. cle. vnica. nu. 20. de iure iuri. 74
Papa non est vicarius Petri. ibidem. nu. 21
Papa est optare pacem. cle. vnica. §. dudum. nu. 12. de iure iuri. 75
Papa an possit legitimare in temporalibus. cle. vnica. num. 44. de iure iuri. 74
Papa an faciat suas constitutiones de consilio Fratrum suorum. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 4. de iure iuri. 77
Papa habet Imperatorem sibi subditum ratione fidelitatis. ibidem. nu. 5
Papa non habet subditos Imperatori subditos in temporalibus. ibi. nu. 6
Papa non presumitur, q velit derogare ita vniuersitati, sicut singulari. cle. 1. §. ad hęc. nu. 16. de pben. & digni. 107
Papa an dicatur prepositus omnibus Christianis. cle. pastoralis. nu. 13. de sen. & re iud. 86
Papa an dicatur esse dominus in spiritualibus, sicut Imperator in temporalibus. ibidem. nu. 14
Papa cardinales vocat filios, nisi sint episcopi, quos vocat fratres. clem. vnica. §. dudum. nu. 1. de iure iuri. 75
Papa an dicatur habere curam cunctarum nationum diuinitus tantum. cle. pastoralis. nu. 2. de sen. & re iudi. 85
Papa si concesserit alicui canonicatum sub expectatione prebende, & fuerit affectus prebendam, nihilominus poterit dignitatem habentem prebendam annexam retinere si sibi licite conferatur. clem. si iuxta. nu. 14. de pben. & digni. 114
Papa an teneatur ratione officij scandalis subditorum obuiare. cle. pastoralis. nu. 16. de sen. & re iudi. 86
Papa tenetur obuiare litigijs, & violentijs subditorum. ibidem. nu. 17
Papa preponitur vniuersali populo, archieps prouinciali. ibidem. nu. 18
Papa concedendo fructus beneficiorum uacaturorum primi anni, que sunt de prouincia, videtur concedere & beneficia exempta. cle. archiepis. nu. 42. de priuileg. 211
Papa potest solus in totum tollere penam temporalem, in quam fuit commutata eterna per confessionem & penitentem inunctionem. inferior tamen ipso non potest in totum, licet possit diminuerē. cle. archiepis. nu. 74. de priuileg. 212
Papa corde contrito potest plenariam indulgentiam omnium suorum delictorum concedere. cle. 1. nu. 86. de priuileg. 209
Papa absoluit a pena temporalis, a culpa & pena perpetua solus Deus. ibidem. nu. 88
Papa indulgentiam plenam & plenariam concedere potest in duobus casibus non existentibus in articulo mortis, sed existentibus in articulo mortis semper. ibidem. nu. 90
Papa potest exercere negotia ardua contingentia tempore creationis, et ante coronationem. super procemio. §. nos etiam. nu. 10. 8
Papa an teneatur stare facto predecessoris, quando tendit in utilitatem vniuersalem. ibidem. nu. 21. 9
Papa potest se uocare immeritum ex humilitate, & tamen non erit indignus ex hoc. ibidem. nu. 25
Papa licet sit indignus an priuari debeat. ibidem. nu. 27
Papa admittendo quem ad osculum non Cardinalem, licet non tunc de more consueuisset admittere, nisi Cardinales, ideo tamen illum non videtur creare Cardinalem. cle. si summus. nu. 7. de sen. excommunicationis. 235
Papa faciendo aliquem prelatum sedere inter Cardinales, non videtur eum creare Cardinalem. ibidem. nu. 71
Papa literæ executoriæ, quibus narratur gratia facta, euidenter probat gratiam factam, cum super bis Papa se fundet. Quid si sint literæ inferioris. ibidem. nu. 75
Papa requirit suum parem, vt insimul procedant. clem. 1. num. 66. de hereticis. 187

Par in parem non habet imperium per modum contentiosae iurisdictionis, sed bene per modum mutuae requisitionis. ibidem. nu. 57
Par in parem non habet imperium. cle. vnica. §. eorundem. nu. 3. de foro compe. 54
Par in parem non habet imperium. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 54. de sen. & re iud. 89
Par in parem non habet imperium. cle. volentes. nu. 123. de here. 192
¶ Paria sunt non esse, & non apparere. cle. causam. nu. 49. de elec. 20
Paria sunt non esse, vel esse sed inutiliter. clem. quod circa. nume. 14. de electio. 27
Paritates quandoque generant discordias. clem. dudum. num. 23. de sepulturis. 128
Paratum malè, venit in casu erogandum pauperibus. cle. quoniam. §. sed & tales. nu. 4. de vita & hone. cle. 104
¶ Parum est iura condere nisi sint qui ea mandant executioni. cle. 1. §. premissa. nu. 4. de statu mo. 153
¶ Non parens principi quando videatur sibi edificare ad gehennam. cle. 1. §. si quis. nu. 23. de statu mona. 150
¶ Parochia eadem an possit habere plures sacerdotes curatos & vicarios perpetuos. cle. vnica. nu. 60. de offi. vica. 37
¶ Parochialis ecclesia in commendam non potest cõcedi non sacerdoti. cle. vnica. nu. 31. de offi. vica. 36
¶ Parochialis ecclesia non vacat per mortem vicarij perpetui in eadem existentis. cle. quæ de ecclesijs. nu. 8. de offi. vica. 36
¶ Pars sciens productionem testium sciendam aliter q̄ per uocationem, potest ignorare. cle. testibus. nu. 80. de testi. 71
¶ Pars principalis libri non continuatur necessario ad aliquam specialem rubricam, sed ad tractatum generalem illius partis. super rubrica de vita & hone. cleri. nu. 1. 102
¶ Parte bonorum confiscanda ex delicto ratione statuti hoc distans, non intelligitur de potiori, vbi delinquens debet habere domicilium, sed de mitiori. cle. 1. nu. 50. de penis. 214
¶ Participare quis potest cum alio multipliciter. cle. si summus. nu. 19. de sen. excom. 235
¶ Participare alicui verbo, aut per literas, equiparantur. cle. si summus. nu. 10. de sen. excom. 235
¶ Participatio cum excommunicationis excommunicatione minori, non est prohibita. cle. 1. nu. 44. de sepul. 127
¶ Pasche festum semper est in dominica, & in illa die, & die Natiuitatis populus audita Missa vacat lasciujs. cle. cupientes. num. 17. de penis. 219
¶ Pastor potest sumi largè & strictè. cle. in plerisq; §. volentes. nu. 17. de elect. 26
¶ Pater quando possit constituere procuratorem nomine filij. cle. 1. nu. 62. de procurato. 42
¶ Pater non potest esse sine filio, sic nec sententia sine causa decisa. super rubrica. de sen. & re iud. 82
¶ Pater an possit mandare filio, q̄ testetur. cl. religiosus. nu. 45. de pecu. 45
¶ Pater tenetur licentare filium in iudicio, aut pro eo suscipere iudicium. cle. dudum. §. si vero. nu. 3. de sepul. 133
¶ Pater naturalis vocando naturales filios, simpliciter, ex hac nominatione efficiuntur legitimi. secus si extraneus quis nominaret, filium. cle. si summus. nu. 64. de sen. excom. 236
¶ Pater requisitus dare licentiam filio in iudicio, habetur pro recusante, si tacet, aut non recusat, & tunc filio ipso iure datur licentia. cle. dudum. §. si vero. nu. 11. de sepul. 133
¶ Pater habens administrationem bonorum aduentitiorum ipsius filij, non tenetur reddere rationem de administratione. cle. quia contingit. nu. 61. de religio. domibus. 158
¶ Pater si nominauerit aliquem suum filium, an presumatur ideo filiatio remissuè. cle. si summus. nu. 58. de sen. excom. 236
¶ Patris est consulere indemnitate filiorum, eorum calores refrenando, ne inde tristitem exitum sentiant. cle. dudum. §. nos aut. nu. 5. de sep. 129
¶ Pater dum filios castigat prouidet indemnitate filiorum, maxime cum sunt irreuerentes patri. ibidem. nu. 6
¶ Patris, Filij, & Spiritus sancti persone quatum ad essentiam idem sunt. cle. vnica. nu. 160. de excessi. pr. ela. 206
¶ Patrimonium dicitur quasi patris donum. cle. vni. nu. 4. de consan. & affi. 178
¶ Patriarcha Constantinopolitanus, licet habeat similia priuilegia Papæ, non potest prouidere de sede episcopali carente clero & populo. cle. in plerisq; §. volentes. nu. 3. de elec. 26
¶ Patriarcha an faciat gradum in conferendis beneficijs. cle. si de beneficio. nu. 60. de pr. ben. & digni. 113
¶ Patriarchas, & primas, differunt ab etymologia vocabuli. cle. archiepi-

scopo. nu. 35. de priuileg. 211
Patriarchæ appellatione includi potest & Papa largo modo sumpto vocabulo. ibidem. nu. 37
Patriarcha presertur protonotarijs Papa administrante, si indutus est pontificalibus, & sequitur Cardinales episcopos. cle. archiepiscopo. nu. 3. de priuileg. 210
¶ Patronus ecclesiasticus presertur vicarium ad beneficium patronatum debet tractare honeste in mensa, & in choro, locum honorabile illi assignando. cle. 1. nu. 60. de iurepa. 161
¶ Patronus ecclesiasticus hêt sex menses ad presertandū, & interim subueniendū est ecclesiæ. p. onedo ibi æconomū. cle. 1. nu. 42. de iurepa. 161
¶ Patronus laicus potest variare. secus de patrono clerico. cle. vnica. nu. 79. ex excessi. pr. ela. 204
¶ Patronus clericus presertando scienter indignum, priuatur illa vice iure presertandi. ibidem. nu. 81
¶ Patronus clericus non potest variare presentatione facta realiter vel per literas, quæ iã peruenierunt ad instituere debent. secus si presertatio fuerit facta verbaliter tñ, vel literaliter, si nondum peruenierunt ad notitiam instituere debent. cle. vnica. nu. 72. de excessi. pr. ela. 204
¶ Patronus licet elegerit aliquem ad quandam presertandū, si electus infra tps debitu aliquem nõ pntauerit, currit tps illi presertandi. ibi. nu. 73
¶ Patronus laicus amittit presertationem, si eius capella fiat ecclesia collegiata. cle. si vna. nu. 24. de rebus. eccle. non alie. 120
¶ Patronus presertare potest literatoriẽ etiam non comparentem personam ad institutionem de illo sendam, sed per procuratorem. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 15. de sepul. 132
¶ Patrono negligente vel illo qui habet eligere, quis suppleat: & quid quando ille est negligens, ad quem spectet dispositio. cle. vnica. nu. 24. de supplen. negli. pr. ela. 21
¶ Patrono citato super priuatione vicarij, talis priuatio nocet illi. cle. vnica. nu. 59. de offi. vica. 37
¶ Patronus duobus alternis vicibus presertantibus, si vnus appellauerit, alius in articulo appellationis superuenierit, an admittatur ad prosecutionem iuris cõis. cle. constitutionem. §. sane. nu. 1. de elec. 24
¶ Patronus an possit constituere procuratorem ad presertandum in beneficijs vacaturis. cle. cum concessa. nu. 48. de elec. 30
¶ Patroni clerici an possint variare plures pntando simul, aut successiuè. Et quid de laicis. cle. plures. §. quibus. nu. 5. de iurepa. 163
¶ Patronus potest esse persona ecclesiastica, siue sit propria, aut representata. cle. 1. nu. 6. de iurepa. 160
¶ Patronus potest esse laicus quo ad ius presertandi. ibi. sub eodem nu.
¶ Patronus ecclesiasticus potest esse dominus bonorum temporalium ecclesie cuius est dominus vel fundator. secus in laico. ibidem. nu. 7
¶ Patronus ecclesiasticus de necessitate non tenetur subire onera ecclesie: nam pertinent ad rectorẽ, aut vicarium perpetuum. Quid ex contingentia. ibidem. nu. 8
¶ Patrono potest esse preiudicialis precipitatio ordinarij super portione legitima. ibidem. nu. 13
¶ Patrono vno ex duobus mortuo relicti filijs & cõpatrono in bonis liberis filijs, nihil hêt viuẽte alio cõpatrono. cle. plures. n. 36. de iurep. 162
¶ Patronatus ius transit ad omnem heredem in perpetuum. ibi. nu. 38
¶ Patronatus ius ecclesiasticum, licet non sit mere spirituale, tamen non est mere temporale, cum sit annexum spirituali. ibidem. nu. 39
¶ Patronatus ius spirituale transit ad successores per stirpes, & non per capita. ibidem. nu. 40
¶ De patrono pphano ad patronū ecclesiasticū nõ pcedit argum. ibi. nu. 41
¶ Patroni ecclesiastici, licet heredes succedant per stirpes & non per capita, tñ quisq; dat vocẽ, & tñ ius patronatus non diuiditur. ibi. nu. 42
¶ Patroni heredes in presertando succedunt per stirpes & nõ per capita, & si agatur de presertatione clericis, qui subest rectori, dum tñ presertatio illius clericis pertineat ad patronum. ibidem. nu. 44. 163
¶ Patronorum heredes in presertando succedunt per stirpes & non per capita, siue sint patroni ex vna cã, siue ex diuersis causis. ibid. nu. 45
¶ Patroni heredes sunt æuales in voce, licet in portionibus sint inæuales. cle. plures. nu. 28. de iurepa. 162
¶ Patronus ita potest dici heres patroni pro minori parte, sicut ille qui est heres in maiori parte hereditatis, dummodo minor illi relicta fuerit iure in institutionis. ibidem. nu. 29
¶ Patronatus ius habet filius patroni in re certa institutus iure institutionis etiam extraneo herede vniuersali scripto vñ cum illo herede vniuersali extraneo, nisi alia clausula esset apposta ex voluntate ex presertatoris. ibidem. nu. 31
¶ Patronatus ius de necessitate non transit ad posteros sanguinis, sed ad habentes iudicium defuncti. ibidem. nu. 32

Patro-

Patrono qui pinguius contulit in fundatione, dotatione, vel constructione, maior honor & prouiso circa alimenta debentur, & similia. ibid. nu. 33
Patronatus ius transit ad heredes vniuersales, etiam sine consensu episcopi. cle. plures. nu. 4. de iurepa. 162
Patronatus ius non transit ad heredes particulares. ibidem. nu. 5
Patronatus ius transit cum vniuersitate, & non cum singularitate. ibid. nu. 6
Patronatus ius non transit ad fideicommissarium vniuersalem. ibidem. nu. 8
Patronatus ius potest inter patronos diuidi, vt alternis vicibus seu temporibus vtantur. clem. plures. §. & vt facilius. numero. 1. de iurepatrona. 163
Patronatus ius est indiuiduum. cle. plures. nu. 12. de iurepa. 162
Patronorum filij in successione libertorum an succedant per stirpes, aut per capita. ibidem. nu. 14
Patronatus ius prophanus non potest diuidi. quid de ecclesiastico. clem. plures. §. & vt facilius. nu. 3. de iurepatrono. 163
Patronatus ius ut alternis vicibus fiat presertatio, non potest diuidi nisi de consensu omnium cõpatronorum. ibidem. nu. 5
Patroni possunt disponere de iure patronatus etiam non vacante ecclesia, in qua habent ius patronatus. ibidem. nu. 6
Patronus ecclesiam nondum vacantẽ donatione, an possit ponere in manibus alterius. ibidem. nu. 7
Patroni an possint mutare retores in beneficijs institutis. ibidem. nu. 8
Patronatus ius transit cum vniuersitate non verum, sed castrorum, vel villæ. cle. plures. §. quibus. nu. 11. de iurepa. 163
Patronatus ius non transit cum hereditate vendita, nisi in hereditate: est castrum, aut villa. ibidem. nu. 12
Patrono ecclesiastico presertante aliquem ad beneficium inferiori a diocæsano ordinario institutori, tamen illius beneficij, & hoc non assignata illi portione legitima, quo remedio succurratur. prædicto inferiori ordinario. cle. 1. nu. 46. de iurepatrono. 161
Patrono ecclesiastico mortuo relicti pluribus heredibus etiam pro portionibus in æqualibus ius patronatus remanet apud quemlibet in solidum heredum quo ad omnium effectum, nisi quo ad presertationem & prouisionem assignandã presertato. cle. plures. nu. 20. de iurepa. 162
Patronatus ius est simplex & indiuiduum, & sic non potest pro parte variari. ibidem. nu. 23
Patronorum ecclesiasticorum maior pars vocum operatur presertationem. ibidem. nu. 25
Patronorum heredes indiuidua & collectiua omnes in semel & non singulariter videntur in se habere. Quid de distributionibus. ibidem. nu. 26
Patroni duarum ecclesiarum in simul possunt conuenire, & vnus sit patronus alterius ecclesie, & aliter alterius cum consensu diocæsani. cle. plures. §. & vt facilius. nu. 10
Patronatus prophanus an dicatur fortior ecclesiastico. ibidem. nu. 11
Patronus prophanus transit in heredes. Quid de ecclesiastico. Et an ualeat remitti in totum, necne. ibidem. nu. 12
Patronatus ius ecclesiasticum non potest titulo singulari & specialiter in alium transferri sine licentia diocæsani. ibidem. nu. 13
Patronus ad vnam ecclesiam vacantem, plures potest presertare, non q̄ omnes instituatur, sed vnus tantum. cle. plures. §. quibus. nu. 1. de iurepatrono. 163
¶ Patientia & scientia eius contra quem prescribitur in corporalibus operat tñ quantum traditio. cle. vni. §. per pr. missa. nu. 2. de fo. cõp. 54
¶ Paulus fuit perfectus, & tamen in uirtutibus se exercuit. cle. ad nostram. nu. 70. de here. 194
¶ Paupertas contra voluntatem contingens, aut per prodigalitatẽ, aut aliã, non est felix. cle. 1. nu. 2. de regu. 143
¶ Paupertas non est de genere malorum. ibidem. nu. 3
¶ Paupertas an dicatur reprobatã in episcopis. cle. in plerisque. nu. 13. de electio. 26
¶ Pauperes non uenerantur vt diuites. nu. 14
¶ Peccare an dicatur qui emisit uotum continentie, & postea cõtrahit: & an possit exigere debitum. cle. cum ex eo. nu. 63. de sen. excom. 234
¶ Peccare non videtur, qui autoritate concilij aliquid facit. cle. ne Romanis. §. ceterum. nu. 7. de elec. 19
¶ Peccant grauius pronocantes se ad luxuriam medicamentis, q̄ si naturaliter ducti, aut tentatione diabolica tentantur. cle. ad nostram. nu. 94. de here. 195
¶ Peccator quacumque hora ingemuerit, Deus nõ recordatur culpæ illius. cle. 1. nu. 54. de peniten. & remis. 223
¶ Peccator seruus est peccati. cle. ad nostram. nu. 50. de here. 194

Peccator secretus, si est obstinatus incorrigibilis, non debet reprehendi secretè, sed debet corrigi publice. clem. volentes. numero. 104. de here. 192
Peccator dicitur seruus peccati, quia peccator seruit in proœmio. nu. 27. 3
Peccatum non remittitur, nisi ablatum restituatur, vbi proximus lesus fuerit. cle. archiepiscopo. nu. 76. de priuileg. 212
Peccatum non remittitur, nisi restituatur ablatum. cle. cupientes. nu. 70. de penis. 221
Peccatum secretum secretè est arguendum & reprehendendum. clem. cupientes. nu. 33. de penis. 219
Peccata debet esse nota, & interest reipublice ut sint nota. clem. ad nostram. nu. 2. de censi. 166
Peccatum mortale nemo committere debet, etiam pro morte vitanda. cle. vnica. nu. 26. de consangu. & affi. 178
Peccato sublato, an se quela illius dicitur sublata, siue impedimentum proueniens ex eo. cle. vnica. nu. 79. de homici. 198
Peccatum non committitur nisi fiat animo delinquendi. cle. ad nostram. nu. 90. de here. 195
Peccati venia non datur nisi correcto. cle. vnica. nu. 94. de vsur. 201
Peccatum non remittitur nisi restituatur ablatum. cle. vnica. nu. 103. de vsuris. 201
Peccati venia non datur nisi correcto quo ad Deum. ibidem. nu. 104
Peccatum remittitur restituto ablato, licet pena iuris non fuerit soluta. ibidem. nu. 105
Peccatum nouum committere dicitur qui ablatum restituit & penam iuris non soluit propter transgressionem canonis. ibi. nu. 106
¶ Pecunia quando dicatur versa in utilitatem ecclesie, si durat sic versa, aliã si perdat casu antequam cõuertatur, perit periculo soluentis. cle. 1. nu. 58. de rebus eccl. non alien. 119
¶ Pecunia appellatione omnes res corporales comprehenduntur. cle. volentes. nu. 63. de here. 191
¶ Pecunia estimantur omnes res, & ad pecuniam possunt conuerii. ibid. num. 64
¶ Pecunia non estimatur rebus. ibidem. nu. 65
¶ Pecunia estimantur omnes alie res, sed non estimatur a rebus. cle. si beneficiorum. nu. 14. de deci. 141
¶ Pedagia an tenetur clericis soluere de membranis emptis causa lucri aut cupiditatis, & sic de similibus siue forma non mutata, siue mutata. Et quid qñ causa necessitatis. cle. presentis. nu. 61. de censi. 169
¶ Pedagogorum exactores a personis ecclesiasticis debent publicari, donec satisfecerint. cle. presentis. nu. 18. de censi. 168
¶ Pedagia non debentur pro rebus proprijs ecclesiarum vel personarum ecclesiarum. cle. presentis. nu. 18. de censi. 186
¶ Pedagia debent solui a clericis de rebus ad eosdẽ delatis causa successio nis. ibidem. nu. 2
¶ Pedagia laici non tenentur soluere de conductis per eosdẽ causa vsus, dum tamen sint proprijs. secus de alijs rebus conductis, q̄ causa vsus, etiam licet non causa negotiationis conduxerit. ibidem. nu. 6
¶ Pedagia tenentur soluere laici de conductis causa edificandi, vel reedificandi. ibidem. nu. 7
¶ Pedagia & alia onera a personis ecclesiasticis sunt soluenda pro rebus, quas enunt & uendunt, seu aliter cum alijs negotiantur. ibi. nu. 8
¶ Pedagia non sunt extorquenda regulariter neque a clericis beneficiatis, aut non beneficiatis. clem. presentis. nu. 26. de censi. 168
¶ Pedagia non sunt extorquenda in bonis clericorum etiam communibus cum laicis saltem pro parte, nisi in rebus indiuisibilibus in quibus laici propter commixtionem gaudent eodem priuilegio. cle. presentis. nu. 35. de censi. 168
¶ Pedagogij exactor a clericis inuitis poterit ab episcopo publicari excommunicatus etiam inuitis clericis soluentibus vel remissione ab illis facta. cle. presentis. nu. 42. de censi. 169
¶ Pedagogij exactor a clericis licet illis satisfecerit, nihilominus publicadus venit tanq̄ excommunicatus, nisi satisfecerit ecclesie p iniuria. ibi. nu. 46
¶ Pedagia non possunt ab alio q̄ Rege concedi. clem. presentis. num. 70. de censi. 169
¶ Pedagia possunt prescribi tanto tempore, cuius memoria non sit in contrarium. ibidem. au. 71
¶ Pedagia exigens, aut sciens exigi a clericis dominus & non prohibens, incurrit excommunicationem. Et idem de dantibus opẽ, aut auxiliũ ibidem. nu. 72
¶ Pedagia exigens a clericis inuitis, fortitur ibi forum, & diocæsanus id est episcopus illius loci, vbi exatio facta est, est ille qui debet eum publicare excommunicatum. ibidem. nu. 73
¶ Pedagia in soluendo a clericis si dubitat an res que deferunt, sint cleri

Repertorium rerum memorabilium

ei, ad iudicium est index ecclesiasticus, non secularis, an voluntarie pos- sit tunc clericus subiecere iudici laico. ibidem. nu. 74
Pedagogia in soluendis mercatores an sint de foro ecclesiastico. ibidem. nu. 75
Pedagogia exigentes mulieres a clericis an incurrant excommunicationem, etiam si sint conuersa aut hospitalaria. ibidem. nu. 76
Pedagogia a clericis non possunt exigere monachi siue moniales, cum careant proprio. ibidem. nu. 77
Pena debet esse correspondens delicto. cle. dudum. §. ceterum. nu. 19. de sepul. 137
Pena celestis non impedit terrenam, nec e contra. cle. dudum. r. ceterum. nu. 17. de sepul. 137
Pena maior venit imponenda ubi maius est delictum. cle. 1. nu. 77. de penis. 214
Pena maior imponitur ratione perjury, q̄ pro fide violata. cle. vnica. §. dudum. nu. 26. de iur. iur. 75
Pena imputationis manus non potest verificari in eo, qui caret ambab. cle. multorum. nu. 3. de penis. 216
Pena maior imponitur ratione maioris excessus. cle. vnica. num. 51. de iur. iur. 200
Pena est arbitraria in aliquo prohibito iure, si non describitur. cle. quoniam. §. hinc in super. nu. 1. de vita & hone. cle. 104
Pena logalis an committatur si factum non sortitur effectum. cle. 1. nu. 18. de rebus eccl. non alie. 118
Pena incerta a iure pr. exte. alicuius criminis si parte accusante agatur de crimine, non potest diminui, neque augetur, si in illo procedatur ex officio ex causa tamen. cle. vnica. nu. 69. de testa. 125
Pena imposta propter factum qualificatum, cessante qualificatione, cessat & pena. cle. volentes. nu. 51. de hereticis. 191
Pena potest addi ad penam pr. exte. delicti. cle. dudum. §. verum. nu. 15. de sepul. 135
Pena a lege non expressa in criminibus est arbitraria nisi sit certa per consuetudinem. cle. vnica. nu. 48. de testa. 125
Pena necesse videtur sequitur condemnationem criminis hominis. cle. pastoralis. §. sane. nu. 26. 86
Pena pecuniaria potest conuerti in corporalem ex causa, sed non econuerso. cle. volentes. nu. 59. de hereti. 191
Pena aliquoties excedit delictum. clem. cum sit nimis. numero. 50. de magistris. 183
Pena exacta a procuratore ex proprio delicto non est exigenda amplius a domino. quid si fuerit exacta ex delicto domini. cle. 1. nu. 9. de reliq. & rene. San. 175
Pena est arbitraria ubi certa non est. cle. abusibus. nu. 52. de peni. & remis. 225
Pena non debet imponi contra morosum nisi parte petente, & lapso etiam quo tempore a die requisitionis. cle. 1. nu. 69. de priuile. 209
Pena debet sequi suum autorem. cle. 1. nu. 54. de sen. 228
Pena, si non requirat aliquam formam ad eius commissionem, statim si fiat contra, incurritur. cle. vnica. nu. 20. de excess. pr. la. 203
Pena aliquoties potest maior imponi, vt ceteris transeat in exemplum. cle. in plerisq. §. quod si. nu. 9. de elec. 27
Pena de nouo additur antiquis ex causa. cle. 1. nu. 64. de sepul. 139
Pena non statuta a iure est arbitraria. cle. in plerisq. §. volentes. num. 20. de elec. 26
Pena si non est certa a iure, vel consuetudine, est arbitraria. cle. vnica. nu. 18. de offi. iudi. ordi. 39
Pena debet esse correspondens delicto, nisi ex causa. clem. 1. num. 84. de penis. 215
Pena corporalis an ualeat conuerti in pecuniariam maxime in foro ecclesiastico. cle. statutum. nu. 46. de elec. 29
Pena pecuniaria potest exigi a iudice etiam ecclesiastico ratione penae, aut contumaciae rebellionis, aut inobedientiae. ibidem. nu. 47
Pena arbitraria ordinarius punitur, ex quo indignum digno profert. cle. 1. nu. 24. de etate & quali. ordi. 33
Pena trahitur ad pr. exte. ex mente expressa disponentis. cle. 1. nu. 26. de regula. 143
Pena, que imponitur pro delictis multis conuictim commissis, imponitur pro uno illorum commissio. cle. 1. nu. 59. de priuileg. 209
Pena est equalis pro pluribus criminibus conuictim commissis, & pro vno separato in casu speciali. alijs fecus ibidem. nu. 60
Pena dicitur certa per relationem ad aliud. ibidem. nu. 62
Pena religiosorum pro graui crimine est q̄ deponantur. ibidem. nu. 63
Pena est arbitraria ubi pro delicto certa non imponitur. cle. 1. nu. 29. de baptismo. 174

Penam, que ex consuetudine imponitur habetur ac si lege fuisset imposta, & tunc non potest imponi arbitrio iudicis. ibidem. nu. 30
Pena imponitur delicto, vt ceteri retrahantur a delinquendo, & quia delinquens meretur. ibidem. nu. 31
Pena imposta impediendi partem vel procuranti partem impediendi, non extenditur ad ipsam partem, que procurauit seipsam impediendi, nisi hoc in iure exprimitur. cle. multorum. nu. 58. de penis. 217
Pene sunt quam mitius interpretanda. cle. 1. nu. 86. de penis. 215
Pennis pluribus compatilibus delinquens quis potest puniri, vt ceteri tercantur: & sic pena potest addi penae. cle. 1. nu. 29. de sepul. 127
Pena exacerbanda venit aliquoties, ex causa tamen. dudum. §. ceterum. nu. 21. de sepul. 137
Pene sunt mollienda, non restringenda. cle. 1. nu. 60. de penis. 214
Pena aliquoties exacerbanda. clem. 1. §. statuimus. num. 19. de statu mona. 147
Pene sunt mollienda & exte. dignitatis. & q̄n magis debeat puniri existens in dignitate q̄ non existens. cle. multorum. nu. 16. de penis. 216
Pene sunt restringenda, non laxanda. cle. volentes. nu. 133. de her. 193
Pena duplex pro eodem delicto non debet imponi. ibidem. nu. 134
Penam penis adijcere permissum est. ibidem. nu. 135
Pena imponuntur operantibus iniquitatem super rubrica de penis. numero. 3. 212
Pena est delicti debitata coertio, vel satisfactio lege, aut alio iure limitata. ibidem. nu. 4
Pena differt a multa remissio. ibidem. nu. 5
Penarum alie sunt personales, alie reales, alie mixte. ibidem. nu. 6
Pena iuris principaliter adiuuent sunt propter malos, sed consecutiue propter bonos, vt metus pena arceatur a malo. cle. vt hi qui. nu. 10. de etate & quali. ordi. 33
Pena criminum imponuntur ad duos fines, & vt criminosus puniatur, & vt ceteris transeat in exemplum. cle. vnica. nu. 35. de offi. iudi. or. 39
Penalis constitutio est restringenda. cle. 1. nu. 2. de priuile. 208
Penalis constitutio non debet extendi vltra casum expressum. clem. 1. §. si quis. nu. 8. de statu mo. 150
Penalis constitutio restringenda est. cle. 1. nu. 6. de priuileg. 208
Penalis constitutio recipit ampliationem identitatis. cle. 1. num. 35. de vita & hone. cleri. 102
Penalis constitutio restringenda est. cle. multorum. nu. 52. de penis. 216
Penalis dispositio restringenda. cle. 1. nu. 4. de priuileg. 208
Penalia non sunt extendenda propter identitatem rationis. cle. cupientes. nu. 59. de penis. 221
Penalis constitutio non uenit laxanda, sed restringenda. cle. multorum. nu. 9. de penis. 219
Penalis constitutio non est amplianda. clem. multorum. nume. 97. de penis. 97
In penalis in dubio mitiora sunt accipienda. clem. 1. numer. 90. de decimis. 140
Penitentia ipsius delicti, est sacramentum. clem. 1. num. 1. de peni. & remis. 22
Penitentia non conceditur nisi pr. emissa confessione, & absolutione. ibi Penitentia non debet concedi etiam pr. emissa confessione, nisi petatur a confitente; si concedatur tamen, valet. ibidem. nu. 3
Penitentia sacramentum omnem reatum tollit toties quoties quis lapsus est in reatum, & in hoc est maius sacramento baptismi. ibidem. nu. 5
Penitentia sacramentum tollit reatum, sed non penam totaliter, sed eam commutat in temporalem. ibidem. nu. 7
Penitentia non datur nisi petenti. ibidem. nu. 8
Penitentia procuratoris reuocatur re integra, si non interest constitutentis. cle. 1. nu. 8. de procura. 41
Penitentia in aliquibus magis priuilegiata dicitur. cle. ne Romani. §. sane. nu. 30. de elec. 18
Penitentia sunt arbitraria in foro penitentiali. clem. 1. num. 65. de priuileg. 209
Penitentia damnatis ad mortem non est concedenda, ubi non constat de signis contritionis. cle. 1. nu. 61. de peni. & remis. 225
Penitentia non est deneganda damnato ad mortem. cle. 1. nu. 22. de pe. & remis. 222
Penitentiam inuictam alicui pro satisfactioe ecclesie, episcopus potest in totum tollere ex causa, sed inferior episcopo non potest. cle. archiepiscopo. nu. 75. de priuileg. 212
Penso renouata, an dicatur noua. cle. vnica. §. eadem. nu. 3. de sup. plen. negli. pr. cla. 32
Penso ordinati habito beneficio competentis, cessat. cle. gratia. nu. 33. de rescriptis. 15

Penso

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Penso certa an possit concedi clerico ab ecclesia, donec sibi fuerit prouisum de beneficio. cle. 1. nu. 49. de rebus eccl. non alie. 119
Penso non potest reuocari ab ecclesia, si pr. exte. facti seruitij alicui fuit assignata. ibi. nu. 50
Penso pr. exte. seruitij imposta a prelato, non durat vltra tempus sue administrationis. ibidem. nu. 51
Penso non potest permutari cum beneficio ecclesiastico. cle. vnica. num. 31. de rerum permut. 122
Per delictio est nota perfectionis. cle. quoniam. §. pr. senti. nu. 3. de vita & hone. cleri. 103
Percussio hereticum non incurrit excommunicationem. cle. multorum. nu. 77. de penis. 218
Percussionis actus non est peccatum, sed animus ledendi. cle. cum ex eo. nu. 64. de sen. ex com. 234
Perfectum nihil est, si aliquid remanet agendum. clem. dudum. §. & si. nu. 5. de sepul. 132
Perfectio Dei est infinita. cle. ad nostram. nu. 22. de hereti. 194
Perfectus quantumcumq; subditus est superiori. cle. ad nostrum. nu. 48. de her. 194
Perfectio Charitatis aliquoties supplet imperfectum scientie. clem. cum sit nimis. nu. 3. de magistris. 182
Perferre, est sustinere. cle. 1. nu. 7. de etate & quali. ord. 32
Periculum inducitur ex diuturna vacatione Romana ecclesia. cle. ne Romani. nu. 11. de elec. 17
Periculum facit cautius agere. clementi. prima. numero. 42. de hereticis. 187
Periculum tantum non uertitur in vacatione ecclesie cathedralis, sicut ecclesia Romana. cle. ne Romani. nu. 27. de elec. 17
Periculum ubi est maius, ubi clerici agendum. cle. ne Romani. nu. 28. de electio. 18
Periculum quod dicitur esse sufficiens, vt iudex ualeat compellere appellentem & appellatum ad prosecutionem appellationis, non obstant compromisso super ea facto. clementi. quandiu. numero. 57. de appellatio. 96
Periculum ubi maius imminet, cautius agendum est. cle. eos. qui. nu. 9. de regula. 145
Periculum non tuti accessus excusat, sicut & necessitas, cum pro illa habeatur. cle. 1. nu. 19. de baptis. 174
Periculum mortis aut captiuitatis excusat. ibidem. nu. 20.
Periti in iure dicuntur periti in iure civili, aut canonico, siue sint doctores, siue licentiat, aut baccalarij. clem. vnica. nu. 64. de excess. pr. lato. 204
Peritius an possit puniri a solo Deo, an temporaliter. clem. dudum. §. ceterum. nu. 16. de sepul. 137
Permittuntur aliqua in una parte domus, que non in alia. cle. ad nostrum. nu. 81. de cens. 167
Permittuntur aliqua per se que non permittuntur per alium. cle. archiepiscopus. nu. 12. de priuile. 111
Permissa sunt aliqua secreta, que publice non permittuntur. cle. quoniam. nu. 12. de vita & honesta. 103
Permissio stipulationis super iudicato non est tacita prohibitio executionis iudicati. cle. dudum. §. verum. nu. 7. de sepul. 136
Permissio exceptionis transactionis ad merita cause, non est tacita prohibitio oppositionis ad impediendum processum. ibidem. nu. 8
Permissio, & concessio differunt. cle. vnica. nu. 39. de Iud. & Sar. 185
Permutatio beneficiorum non potest admitti per episcopum nisi consentientibus collatoribus patronis, aut electoribus, si prouiso ad alios pertinere noscatur. cle. vnica. nu. 33. de rerum permut. 122
Permutationem autorizare an possit capitulum sede vacante. ibidem. num. 34
Permutari possunt loca pia, que conferuntur in titulum cum beneficijs ecclesiasticis. cle. quia contingit. nu. 100. de relig. domi. 159
Permutatio si non impletur per aliam partem, contra illam est agendum ad recuperandum q̄ recipit. cle. vnica. nu. 20. de rerum permut. 122
Permutatio est uera vacatio in beneficalibus. cle. vnica. nu. 9. de rerum permut. 122
Permutari possunt plura beneficia pro uno. cle. si uia. nu. 38. de reb. ecc. non alie. 120
Permutata beneficia non possunt optari pr. exte. statuti aut consuetudinis ecclesie. cle. vnica. nu. 60. de rerum permut. 123
Permutatio fraudulosa non impedit et optione beneficiorum spectantem ad aliquem pr. exte. consuetudinis, aut statuti ibidem. nu. 61
Permutationem adimplere recusans compellitur non pr. exte, sed ad restituendum ea, que recepit. ibidem. nu. 62

Permutationis superior an pr. exte. possit cogi ad collationem fiendam. ibidem. nu. 64
Permutatio beneficiorum spectat ad episcopum, & non ad alium. cle. si uia. nu. 5. de rebus eccl. non alie. 120
Permutatio non potest fieri de beneficio reseruato, cum gratia & reseruatio fiat de certo corpore. cle. vnica. nu. 69. de rerum permut. 123
Permutare an possit expectatiuus gratiam suam cum alia gratia expectatiua. ibidem. nu. 70
Permutare non potest expectatiuus gratiam suam cum alia gratia expectatiua. ibidem. nu. 71
Permutans an possit habere recursum ad beneficium permutatum autoritate propria, cum permutatio sit nulla aliquo casu. cle. vnica. nu. 91. de rerum permut. 123
Permutatio si non fortitur effectum ex dolo compermutantium, an sit locus expectantibus, aut ordinarijs collatoribus, ita q̄ vacatio remaneat firma. ibidem. nu. 92
Permutatio facta de beneficijs reseruatis scientibus compermutantibus, non excludit expectantes, neque ordinarios quo ad conferendum. ibi dem. nu. 93
Permutatio in beneficijs requirit consensum omnium, quorum interest. cle. vnica. nu. 47. de rerum permut. 122
Permutatio intuitu ecclesiarum facta non requirit consensum omnium, sed sufficit consensus maioris partis, dum tamen omnes fuerint requisiti. ibidem. nu. 48
Permutatio requirit consensum liberum, quorum interest: nam per superiorem alias non possunt cogi. ibidem. nu. 49
Permutatio siue fiat per uiam presentationis, electionis, institutionis, aut confirmationis, est huius nature, q̄ beneficia permutata non possunt alijs q̄ compermutantibus conferri. clem. vnica. num. 40. de rerum permut. 122
Permutationes ex causa beneficijs resignatis in manibus non ualentibus eas renuntiationes recipere, non ligant ordinarios quominus predicta beneficia libere alijs quam compermutantibus ualeant conferre. ibi dem. nu. 41
Permutata beneficia quecumque sint non possunt alijs q̄ compermutantibus conferri. cle. vnica. nu. 6. de rerum permut. 122
Permutationem autorizare an simpliciter sit iurisdictionis. clem. vnica. nu. 38. de rerum permut. 122
Permutationis contractus dicitur contractus innominatus specialis. si per rub. de rerum permut. 121
Permutationes beneficiorum in curia expediuntur cum clausula q̄ nullum ius ex eis acquiratur compermutantibus. cle. vnica. nu. 11. de rerum permut. 122
Permutatio est ius personale, & personam non egreditur, sed est in rescriptum. ibidem. nu. 2
Permutatio loci p̄ cum beneficio permittitur, ubi locus pius solet conferri in titulum, & quando non conferitur in titulum. cle. per literas. nu. 47. de pr. eben. & dig. 108
Permutationem beneficiorum autorizat solus episcopus, vel alius ex consuetudine pr. scripta. cle. multorum. nu. 60. de penis. 217
Permutatio si sit in fraudem expectantium, non annullat collationem factam expectantibus. cle. vnica. nu. 26. de rerum permut. 122
Permutata si sunt loca pia alijs q̄ compermutantibus non debent concedi quando conferuntur in titulum. ibidem. nu. 25
Permutationem autorizare est episcopi & non inferioris, nec capituli, sede vacante. ibidem. nu. 32
Permutatio in beneficalibus fit de spiritali ad spiritalia, sed non de spiritali ad temporale. ibidem. nu. 27
Permutatio si non sortitur effectum absq; culpa compermutantium, an compermutantes possint habere recursum ad eorum propria beneficia. cle. vnica. nu. 96. de rerum permut. 123
Permutatio, si non fortitur effectum ex culpa vnus ex compermutantibus, an impedit permutantem quo minus possit habere recursum ad suum beneficium. ibidem. nu. 97
Permutans beneficium si ab eo euincatur, siue ex culpa renuntiantis, siue non, potest habere egressum ad suum beneficium, siue euictio immineret tempore permutationis, siue non. ibidem. nu. 98
Permutans obtinens beneficium ex causa permutationis, non uidetur obtinere illud ex titulo lucratiuo, sed oneroso. ibidem. nu. 99
Permutanti beneficium non imputatur euictio, licet non indagauerit, an beneficium esset illius qui renuntiauit illi via permutationis. ibidem. num. 100
Permutarijs ad rem non potest cum alio iure ad rem in beneficalibus. cle. vnica. nu. 74. de rerum permut. 123

Permuta-

Permutare an possit receptus in canonicum, pro quo est affecta prebenda cum alio habente simile ius. ibidem nu. 75
Permutari possunt plura beneficia cum vno sicut in proprietate. ibid. num. 76
Permutari an possunt plura beneficia incompatibilia cum vno, & vtrū inferiora a Papa. ibidem nu. 77
Permutans vnum beneficium cum pluribus incompatibilibus, cum erret in iure, an possit habere recursum ad suum beneficium. ibidem numero. 78
Permutare plura beneficia incompatibilia cum vno beneficio, ex quo permutatio dicitur nulla, an tamen compermutans possit eligere vnu, aut retinere vnum cum autoritate superioris. ibidem nu. 79
Permutationum alia est voluntaria, alia est necessaria. ibidem nu. 80
Permutatio inuitis beneficiis non potest fieri intuitu personarum, sed bene intuitu ecclesie. ibidem nu. 81
Vtilitas publica preestur priuata. clemen. vnica. nu. 82. de rerum permu. 123
Permutatio an recipiat penitentiam re integra. cle. vnica. nu. 83. de rerum permu. 123
Permutatio non recipit vim ex sola conuentione, sed ex traditione. ibid. num. 84
Permutare promittens compermutanti in presentia superioris, an possit compelli ad eam complendam. Et quid quando sine presentia superioris promissio fuit facta. ibidem nu. 86
Permutatio beneficiorum an possit fieri sine consensu eorum, quorum inter est euidenti necessitate requirente, aut vtilitate. cle. vnica. nu. 51. de rerum permu. 123
Permutatio autoritate Apostolica facta non requirit consensum illorum, quorum interest, cum possit fieri eis ignorantibus. ibidem numero. 53
Permutatio in dubio de beneficio spectante ad presentationem patroni laici, non tenet sine consensu illius, etiam si fieret autoritate Papae. ibidem nu. 54
Permutatio beneficiorum potest fieri autoritate legati sine consensu eorum quorum interest, nisi essent talia, de quibus non posset providere eis spiritibus. ibidem nu. 55
Permutatio beneficiorum, licet non sit fienda a legatis sine consensu eorum, quorum interest, tamen sufficit qd consensus interuenerit sine ante permutationem, siue post. ibidem nu. 56
Perpensio, exponitur i. perfecte pensato, ex quo, per, denotat actum perfectum. in proemio. §. quoniam. nu. 6.
Perpensus, est velocius, vel egragius, vel desideratius. cle. vnica. nu. 17 de offi. iudi. ordi. 39
Perpetuum potest dici quod ad vitam alicuius. cle. vnica. num. 11. de offi. vica. 36
Perpetuum potest dici quod non potest remoueri sine causa legitima. ibidem nu. 12
Perpetuum an possit dici illud quod ad nutum potest reuocari, perpetuo durare tamen possit. clem. vnica. §. in quibus. num. 3. de supplen. neg. pr. cla. 32
Persona principalis, an procuratoris veniat attendenda in his etiam que tendunt ad ordinationem litis. cle. testibus. nu. 86. de testi. 71
Persona accipitur pro personatu. cle. 1. nu. 2. de eta. & quali. 32
Personatus in Anglia non differt a dignitate. ibidem nu. 3
Persona loquens excluditur in generali sermone. clem. vnica. §. porro. nu. 13. de iureiu. 78
Persona dignior est ceteris aetibus. cle. vnica. nu. 4. de iureiu. 74
Persona examinatio includit examinationem electionis. ibidem nu. 5
Persona coniuncta non potest beneficium acceptare, nisi quantum posset procurator generalis. cle. vnica. §. secus. nu. 72. de coecf. pr. ben. 118
Persona ecclesiastica procurans capere & detinere clericum citatum ad Romam coram auditore palatii ex commissione Papae, ne valeat comparere, vel vt renuntiet beneficiis, non incurrit penam contentam in cle. multorum. de pœnis. Et quid si fuerit detentus infra duas dietas a curia Romana. cle. ea. nu. 96. eo. tit. 218
Persona omnis est sub subiectione alterius. clem. archiepiscopo. nume. 52 de priuileg. 211
Persona ecclesiastica procurans aut faciens clericos capi & detinere vt renuntient beneficiis, aut vt citati a iure vel ab homine ad sedem Apostolicam non compareant per curiam temporalem suam, aut alie nam, puniuntur pena cle. multorum. de pœnis. secus si per curiam ecclesiasticam. cle. ea. nu. 5. eo. tit. 216
Personarum natura vna non accedit alteri: secus in rebus. cle. 1. nu. 9. de relig. domi. 156

Persona ecclesiastica dicitur penitus exempta a iudicio seculari. & idē de bonis illius proprijs. cle. present. nu. 29. de censu. 168
Persona ecclesiastica sunt immunes ab omni exactione seculari. cle. vnica. nu. 15. de immuni. eccle. 178
Personę ecclesiasticę contribuere debent in refectione itinerum, pontium, sed non coguntur per iudicem secularem. ibidem nu. 16
Personatum obtinens aut officium an valeat prescribere bona obuenientia sede vacante vel propria ecclesie, vel alterius. cle. statutum. nu. 56. de elec. 29
Persuasor an teneatur ex persuasionē vbi persuasus alijs erat facturus. Et quid quando non erat facturus. cle. 1. nu. 26. de baptis. 174
Petitio per actorem in causa conuentionis, fienda est in ipso litis exordio, quod intelligitur vel cum ipsa citatione prima, vel statim facta citatione. cle. sepe. §. verum. nu. 48. de verb. signi. 243
Petitio per reum in causa reconuentionis quando fienda sit. ibidem numero. 49
Petitio est de substantia iudicij siue in causis summarijs, siue plenarijs. cle. sepe. nu. 14. de verbo. signi. 239
Petitio de dote soluenda an debeat summarie terminari. clem. dispendiosam. nu. 72. de iudicij. 50
Petitio de dote repetenda, summarie terminari non debet. ibidem numero. 73
Petitio de perditione dotis propter adulterium, si negetur matrimonij fuisse contractum, an debeat summarie expediri. ibidem nu. 75
Petitio hereditatis, si negetur filius illius matrimonij, licet matrimonij inter personas hereditatis non negetur, an summarie tractanda sit. ibidem nu. 74
Petitio apostolorum est nulla a iudice eunte per viam facta. cle. quamuis rigor. nu. 16. de appella. 92
Petitio apostolorum si non fiat in non congruo loco, si petitioni iudex non respondat, non tamen videtur recusare. Et appellans, nisi congruo loco petat, videtur appellationi renuntiare. ibidem nu. 17
Petitio apostolorum fieri debet tempore congruo. ibidem nu. 18
Petitio apostolorum si fiat iudice existente in lecto, in mensa, vel in Missa, an sufficiat. ibidem nu. 19
Petitio apostolorum fieri debet cum debita instantia. ibidem nu. 20
Petitio collationis fienda ab executeore an requirat presentiam executoris. cle. vnica. §. secus. nu. 42. de concef. pr. ben. 117
Petitio in scriptis dari potest altera parte inuita. cle. sepe. §. verum. nu. 13. de verbo. signi. 243
Petita res dicitur qm̄ petita est in iudicio. cle. cum lite pend. nu. 29. vt lite penden. 60
Petens sibi conferri beneficium minoris valoris, videtur mentem eius declarare iuxta conditionem in rescripto aliquo insertam si voluerit: idem quando illi conferitur presenti & tacenti. cle. vnica. nu. 39. de concef. pr. ben. 116
Petitorio in beneficiis per diffinitiuam deciso, si appellet ad curiam Romanam, an illud poterit suspendi per possessorem ab alia parte intentatum, vel ab eadem. clem. vnica. nu. 70. de causa posses. & proprie. 56
Petitorium in beneficiis videtur intentari, licet agatur ad priuationem tituli, siue a tertio siue ab ordinario. cle. vnica. nu. 33. de sequef. pos. & fructuum. 63
Petitorium intentans in causa beneficii in curia Romana intentando possessorem, an possit suspendere petitorium post renuntiationem & conclusionem in causa petitorij, aut post terminum renuntiationis. cle. vnica. nu. 56. de causa posses. & proprie. 55
Petitorium intentans ex causa, potest illud suspendere. cle. vnica. nu. 48 de causa posses. & proprie. 55
Petitorium quis potest suspendere a se intentatum per possessorem intentionem siue simul, siue diuisim fuerit intentatum. ibidem numero. 49
Petitorio intentato ab una parte etiam in causis prophanis, an possit suspendi, si ab alia parte proponatur possessorem: an dicantur mutua petitiones, ita quod coniunctim sint terminandę. ibidem numero. 50
Petitorium & possessorem retinendę an possint accumulari. ibidem numero. 51
Petitorium & possessorem in beneficiis, an possint accumulari ab eadem parte vel diuersis partibus. cle. vnica. nu. 4. de causa posses. & proprie. 55
Petitorium non potest suspendi post renuntiationem & conclusionem in causa si per possessorem in beneficiis. ibidem nu. 5
Petitorium in causa beneficii intentatum per se vel per aduersarium, non po-

non potest tolli etiam in odium spoliantis per possessorem, licet valeat suspendi. ibidem nu. 7
Petitorium potest suspendi in beneficiis per possessorem, siue petitorium fuerit intentatum ab vno ex litigantibus, siue ab vtroque. ibidem nu. 8
Petitorium potest suspendi a possessore, si illud speretur intentari in beneficiis. ibidem nu. 9
Petitorium in causa beneficii suspenditur a possessore, donec in rem iudicatam & illi plene fuerit paritum. ibidem nu. 10
Petitorium in causa beneficii in curia Romana potest suspendi per possessorem in odium spoliantis: an tamen intelligatur de quocunque possessore, siue recuperandę, adipsendę, aut retinendę. cle. vnica. nu. 44. de causa posses. & proprie. 55
Petitorium suspendens per possessorem, an debeat condemnari in expensis. cle. vnica. nu. 58. de causa posses. & proprie. 55
Petrus Apostolus ante papatum vocabatur Simon. in proemio. numero. 17
Petro vtraq; potestas fuit concessa, sed non executio illarum. cle. vnica. nu. 83. de iureiu. 74
Physicus propter diuersitatem complexionum aliquoties errat in infirmitatibus. in proemio. §. quoniam. nu. 87. 6
Pia loca non possunt in titulum conferri clericis. cle. per literas. nu. 9. de pr. ben. & digni. 108
Pium est ultimas voluntates exequi. clementina. vnica. numero. 72. de testa. 125
Pignus conscientie est malum & periculosum. cle. vnica. §. sane. nu. 7. de foro compe. 53
Plateę non sunt communes, cum in nullius bonis dicantur: dicuntur tamen publicę: sunt autem communes quo ad usum tantum. cle. dudū. §. ad honorem. nu. 2. de sepul. 130
Pleniudo adiectione non eget super proemio. §. nos etiam. nu. 4. 8
Plenitudo potestatis Papae debet restringi cum ratione: alijs est plenitudo temporis. cle. pastoralis. §. sane. num. 32. de sententia, & re iudica. 86
Plenarie intelligitur procedi, vbi proceditur qd ad veritatem habendam sit omnis indagatio. cle. sepe contingit. nu. 31. 238
Plenaria probatio non indiget alio adminiculo aliarum probationum. cle. vnica. nu. 8. de probatio. 65
Plerisque, dictio est distributiva. clemen. in plerisque. numero. 1. de electione. 26
Pluralis locutio duorum numero contenta est. cle. vnica. num. 56. de pr. ben. & digni. 110
Pluralis locutio duorum numero contenta est. cle. vnica. nu. 66. de foro compe. 52
Plura, dictio a teste prolata, quem numerum includat. cle. si plures. nu. 59. de pr. ben. & digni. 110
Plura sunt negotia q̄ vocabula: & tunc de similibus ad similia est indicandum. cle. dignum. nu. 2. de cele. missa. 172
Pluralis numerus restringitur aliquoties ad duo tantum. cle. dudū. §. quod si. nu. 14. de sepul. 133
Pollutioni ecclesia dans causam, prius tenetur ad charitativum subsidium episcopi reconciliantis; & demum ecclesia polluta: & finaliter episcopus. cle. vnica. nu. 45. de excef. pr. ala. 204
Pontifex dicitur iudex excelsor suę diocesis. cle. dudū. §. Bonifacius. nu. 16. de sepul. 129
Pontifice accusante subditum falsę de aliquo crimine, etiam coram Romano pontifice, permittitur subdito qd illi valeat dicere, qd eius dictū est mendosum. cle. 1. nu. 14. de pœnis. 213
Pontificum appellatione non includuntur electi vel confirmati per sedem Apostolicam, nisi sint consecrati. cle. dignum. nu. 21. de celebr. missarum. 172
Pontifices sacerdotes an valeant vti vestibus viridis, & rubei coloris in celebranda Missa. clem. quoniam. §. huic insuper. nu. 9. de vita & bone. cleri. 104
Pontificatus vocatur dignitas episcopalis. clemen. in plerisque. num. 6. de elec. 26
Populus, & clerus quando differant. clemen. cupientes. nume. 15. de pœnis. 219
Populus magis vacare censetur deuotioni in tribus dominicis Quadragesimę q̄ in alijs: rationes vide. ibidem nu. 16
Populus conuocatur ad diuina audienda ad sonum campanę. cle. grauis. nu. 13. de sen. excom. 230
Populus habet potestatem statuendi contra leges positiuas, non diuinas, siue positiuas habentes clausulas derogatorias ad statuta. cle. vnica.

nu. 9. de vsuris. 199
Populus Romanus est de patrimonio Beati Petri. clem. pastoralis. §. nos tam. nu. 13. de sen. & re iudi. 88
Populus Romanus an possit facere legem generalem vacante Imperio. cle. pastoralis. §. nos tam. de sen. & re iudi. 88
Populus non subditus populo Romano, si ei indicatur bellum a populo Romano, aut Imperatore, potest ei aduersari. clem. pastoralis. §. nos tam. nu. 73. de sen. & re iudi. 89
Populus Romanus an valeat abdicare potestatem concessam Imperatori. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 11. de sen. & re iudi. 88
Populus non subditus Imperatori efficitur subditus ratione criminis, aut delicti. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 78. de sen. & re iudi. 89
Populus an constituatur ex duobus. clem. in plerisque. §. volentes. nu. 11. de elec. 26
Populus & clerus equiparantur, vbi est eadem ratio. in proemio. §. quoniam. nu. 65. 6
Populi appellatione continetur clerus in fauorabilibus: secus in odiosis. cle. in plerisque. nu. 10. de elec. 26
Populo interdicitur quilibet dicitur interdicitus. cle. archiepiscopo. nu. 61. de priuileg. 212
Portio illa dicitur congrua, de qua quis potest onera incumbencia sup portare. cle. 1. nu. 10. de iurepa. 160
Portiones assignatio facta per alium quam per ordinarium ipsi presentatis, quando teneat, & que prius debeant concurrere. ibidem. numero. 11
Portiones assignatio ipsi presentatis facta, licet non legitima, per ordinarium, tamen admisa tenet. ibidem nu. 12
Portans quid libenter, leuiter portat. cle. 1. §. quia verō. nu. 2. de statu mona. 150
Positiones fiunt, vt lis citius finiatur. cle. sepe. §. verum quia. nu. 1. de verbo. signi. 244
Positionem negans, negat & petitionem. ibidem nu. 2
Possessio in beneficiis multum prodest. cle. si summus. nu. 61. de sen. excom. 236
Possessio vltima an sit attendenda. clem. vnica. §. ceterum. num. 7. de iur. iur. 77
Possessio primi curati pacifica non reddit acceptationem secundi curati nullam. cle. gratia. nu. 47. de rescrip. 15
Possessio procuratoris naturalis acquirit domino ciuilem sine interuallo temporis. cle. 1. nu. 71. vt lite pend. 59
Possessio ciuilem domini dicitur pedisse qua possessionis naturalis procuratoris. ibidem nu. 72
Possessio beneficii non dicitur pacifica, si lis pendeat super fructibus dicti beneficii in vim tituli: alijs secus si ex alio capite q̄ tituli. clem. si plures. nu. 63. de pr. ben. & digni. 110
Possessio vltimi beneficii an dicatur pacifica ad inducendam vacationem priorum, ubi maior pars fructuum potest colligi, licet minor non. ibidem nu. 64
Possessio vltimo collati beneficii, licet sit integra, tñ si sup titulo, aut gratia lis orta sit, non tamen exprimat, mandataris lite pendente a receptione fructuum priorum beneficiorum incompatibilium, non tenetur ad restitutionem lite finita. ibidem nu. 65
Possessio facta operatur quod vera. clem. que de ecclesijs. num. 5. de offi. vica. 36
Possessio pacifica est causa immediata vacationis. cle. gratia. nu. 53. de rescrip. 15
Possessione pacifica adepta beneficii, extinguitur potestas executoris, licet postea mota fuerit lis beneficiario super titulo vel fructibus ob iniustitiam tituli. cle. si plures. nu. 68. de pr. ben. & dig. 110
Possessiones, que sunt de franco allodio, licet non sint de regno, sunt tamen in regno. cle. archiepiscopo. nu. 40. de priuile. 211
Possessionis asecutio vltimi incompatibilis recepta per habentem plura alia incompatibilia, an faciat priora vacare. cle. si plures. num. 21. de pr. ben. & digni. 109
Possessionum an alia sit ciuilem, an alia sit naturalis. clem. 1. nume. 8. de magistris. 181
Possessor in beneficiis debet haberi pro intitulo, quandiu toleretur in illo. cle. 1. nu. 57. vt lite pen. 58
Possessor expulsus violenter a re litigiosa, an possit intentare interdictionem, vnde vi, nouo iudicio: & anteneatur illud cedere. cle. cum lite pen. nu. 83. vt lite pen. 61
Possessor pacificus dicitur, licet motus extraiudicialiter, dummodo non molestetur iudicialiter. clem. vnica. nume. 43. de sequestratio. posses. & fructuum. 63
Possessor

Possessor triennalis pacificus non dicitur nisi possederit per triennium continuu & proximum, ut non sit locus sequestrationi contra eundem possessorem super beneficio litigioso in curia, licet una sententia ibi fuerit lata. ibidem. nu. 44

jurando. 74
Potestas Papa an sit a Deo. cle. pastoralis. nu. 10. de sententia & re iudicata. 86
Non quod potestati iudicis subijcitur, iuris necessitati imponitur. clem. vnica. §. eisdem. nu. 9. de foro compe. 52

Preceptum verbum ligat transgressorem ad peccatum mortale. clem. sepe. §. nos autem. nu. 45. de verb. sig. 240
Præcipitatio est voluntas ineffrenata. & quid sit præcipitare. cle. pastoralis. §. verum. nu. 2. de sen. & re iud. 87

Prædicatio est pabulum Dei. ibidem nu. 20
Prædicatio spectat ad quemlibet in suo loco tantum. ibidem. nu. 21
Prædicatio Mendicantium fit generaliter, non tantum pro parochianis ubi prædicant, sed pro alijs omnibus. ibidem. nu. 23

Repertorium rerum memorab.

Prelatus regularis an habeat supplere negligentiam cōuentus: & quid e conuerso. cle. vnica. nu. 21. de supplen. neg. pr. ala. 31

Prelatus ecclesie ubi non sunt distincte prebende, in distributione fructuum, equiparatur rectoribus hospitalium: & utrum faciat fructus suos etiam separatos. clemen. quia contingit. numero. 42. de religio. domi. 159

Prelati habentes ius patronatus, an dicantur veri prelati illius ecclesie, & an habeant administrationem temporalium. cle. 1. nu. 70. de iur. patro. 161

Prelati beneficiorum ecclesiasticorum patronatorum an habeant eorum intentionem fundatam de iure communi. Et quid de vicario percipiente portionem aliquam in dicto beneficio. Et quid de vicario habente curam populi. ibi. nu. 71

Prelati tenentur tractare charitativè ex præcepto quoscunque religiosos, aliter peccant mortaliter. clemen. vnica. numero. 169. de excessi. pr. ala. 206

Prelatus collegij secularis habet curam ratione collegij & personarum ibi existentium tam in foro penitentiali, quàm iudiciali. cle. 1. §. ceterum. nu. 41. de statu mona. 152

Omnes prelati alicuius provincie tenentur contribuere stipendijs conferendis doctoribus legentibus in studijs generalibus Romane curie, & Parvifien. ac alijs contentis in cle. 1. de magistris. cle. ead. nu. 48. eo. titu. 181

Prelati, & capitula provinciarum propriarum tenentur contribuere pro alimentis doctoribus præstantibus in studio Romano legentibus aut Parvifien. siue alijs in cle. 1. de magistris. expressis: secus de simplicibus beneficijs. cle. ea. nu. 50. eodem tit. 181

Prelatus habens. xxx. annos etiam non intitulatus, debet ordinari. cle. 1. §. ceterum. nu. 25. de statu mona. 152

Prelatus provincialis non potest reprobare gesta per Inquisitorem Fidei quo ad exercitium eius officij. clemen. volentes. numero. 115. de here. 192

Prelatus quis dicatur alicuius ecclesie, ut Mendicantes non possunt concurrere cum eo in prædicationibus. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 38. de sepul. 130

Prelati appellatione qui valeant includi ad dispositionem. cle. multorum. de penis. cle. ea. nu. 38. eo. tit. 217

Prelatus non potest dici præbendatus. ibidem. nu. 39

Prelati capientes & detinentes clericos, ne valeant accedere ad curiam Apostolicam citati, aut ut renuntient beneficijs eorum, suspenduntur a perceptione fructuum triennio beneficiorum quorumcumque obventorum etiam ex dispensatione. ibidem. nu. 40

Prelati capientes & detinentes clericos etiam exemptos citatos, ne ad curiam possint comparere, vel ut renuntient beneficijs eorum, incurruntpenam. cle. multorum. de penis. ibidem. nu. 43

Prelati non habent iurisdictionem in religiosos exemptos & alios clericos ipsis pleno iure subiectos, nisi in casibus exceptis. cle. vnica. nu. 37. de excessi. pr. ala. 204

Prelatus petendo charitativum subsidium, potest per se cogere subditos ad solutionem illius. cle. vnica. nu. 46. de excessi. pr. ala. 204

Prelatus inferior episcopo potest excommunicare & censuram ecclesiasticam exercere in rebelles. cle. 1. nu. 66. de cele. missa. 171

Prelatis non permittitur aggredi quemquam in loco exempto vel bona exempta erecto vexillo cum armis: & si inuaderet sine armis, puniuntur lege Iulia de vi priuata. clementi. vnica. nume. 109. de excessi. pr. ala. 205

Prelatis non est permittum cum armis aut sine armis rem etiam non exemptam aggredi erecto vexillo: contra rebelles verò potest implorare officium brachij secularis. ibidem. nu. 110

Prelati non debent fructus deputatos ad usum monachorum diminuerè pro alimentis consanguineorum, nepotum, aut canum. ibidem. nu. mero. 112

Prelati habent dominia temporalia cum omni iurisdictione. clem. vnica. nu. 117. de excessi. pr. ala. 205

Prelati si spoliantur ab possessionibus ecclesiarum, dicuntur proprie spoliari, unde remedia spoliatorum illis competere noscuntur. ibidem. numero. 118

Prelatus valens prohibere officialem suum ne malum faciat, & sciat eum malum facere, nec prohibeat, videtur consentire malo. ibidem. nu. 119

Prelati non debent impedire publicationem processuum sententiarum latorum auctoritate delegata in fauorem exemptorum, aliter iudicantes possunt procedere contra turbantes. clem. vnica. nu. 55. de excessi. pr. ala. 204

Prelatus secularis an teneatur facere alienationem cum maiori solemnitate ipso religioso. cle. 1. nu. 46. de reb. eccl. non alie. 119

Prelatus minor in dubio cedit maiori. clem. 1. nu. 70. de celebratione missa. 171

Prelati debent scire iura statuta super cultu diuinorum, & super reformatione morum clericorum, & super honestate ecclesiarum & ceteris terriorum. ibidem. nu. 71

Prelatus loci, qui de iure potest dare licentiam religiosis audiendi missam, dicitur diæcesanus, vel habet iurisdictionem quasi episcopalem. ibi. nu. 10

Prelatus civitatis aut loci an possit totum mane occupare in dicenda missa & eius sermone ita quòd Mendicantes valeant impediri in eorum prædicatione. clementina. dudum. §. ad honorem. nu. 83. de sepul. 131

Prelato regulari mortuo administratio deuoluitur ad conuentum solùm, exceptis certis casibus, quos hic vide. cle. 1. §. si quis. nu. 17. de statu monacho. 150

Prelato regulari mortuo alienatio, integratio, collatio beneficiorum, que ad prelatum noscitur tantum pertinere, creatio monachorum, non spectare videtur ad conuentum. ibidem. nu. 18

Prelatus proprius quis dicatur ad approbationem alienationis facte per religiosum habentem administrationem regularem. cle. 1. nu. 36. reb. eccl. non alie. 119

Prelatus differt a capitulo suo, nec includitur appellatione capituli sui. cle. 1. nu. 63. de regula. 144

Prelatus & capitulum suum faciunt unum corpus. ibidem. nu. 64

Prelatus principalis non est in capitulo ut vnus de capitulo, sed tanquam caput capituli. cle. 1. nu. 24. de regula. 143

Prelatus regularis habens beneficium commune cum conuentu, si fuerit negligens in illo conferendo infra sex menses, an debeat suppleri per ordinarium. cle. vnica. nu. 6. de supplen. negli. pr. ala. 31

Prelatus an debeat esse bonus in se, & qualiter curare debeat subditos fore bonos. cle. 1. nu. 38. de ata. & quali. ordi. 33

Prelatus regularis an possit vnire aliquid mensis sue. cle. vnica. §. ead. nu. 1. de supplen. neg. pr. ala. 32

Prelatus regularis an possit beneficio illi subdito imponere pensionem aliquam. ibidem. nu. 2

Prelatus tenetur obedire iuri, & cauere quod subditi obediant. cle. 1. nu. 19. de ata. & quali. ordi. 32

Prelatus debet esse bonus in se & in subditis. ibidem. nu. 20

Prelatus ecclesie collegiate secularis vel regularis, licet non cathedralis, dicitur habere sedem, & per eius mortem sedes dicitur vacare. cle. statutum. nu. 17. de elec. 22

Prelatus licet recipit lucrum ex exercitio iurisdictionis tam temporalis quàm spiritualis. cle. statutum. nu. 22. de elec. 88

Prelatus habetur loco domini & habet liberam administrationem. cle. statutum. nu. 44. de elec. 29

Prelatus regulariter non potest licentiarè monachum aut religiosum super iure deuoluendo, vel in euentum deuolutionis: secus deuolutum. cle. cum concessa. nu. 4. de elec. 29

Prelatus potest licentiarè religiosum super consensu præstando de electione de eo facta, & non fienda. clem. cum concessa. numero. 20. de electio. 30

Prelatus an possit constituere nomine ecclesie & pro iuribus illius procuratorem. cle. procuratore. nu. 2. de procurato. 45

Prelati destruere non possunt monasteria siue causa, ex causa tamen sic. cle. vnica. nu. 141. de excessi. pr. ala. 206

Prelati auctoritate propria occupantes bona mobilia, vel immobilia religiosorum, perdunt ipso iure omne ius eis competens, etiam siue violentia in beneficijs: In temporalibus quid. ibidem. nu. 142

Prelati regulares & seculares aliquoties differunt. cle. vnica. nu. 1. de supplen. negli. 31

Prelati ministri agunt retrahendo Christianos ab auditione Missarum à religiosis. cle. vnica. nu. 21. de excessi. pr. ala. 203

Prelatus potest expellere subditum ab auditione diuinorum in alijs ecclesijs si ex contemptu propriæ ecclesie ibi diuina audire quærebat: si cui si voluntariè. ibidem. nu. 23

Prelatus tenetur ex delicto subditi in quantum ad ipsum peruenit: & idem de ecclesia, & de pupillo ex dolo tutoris. cle. 1. num. 66. de priuileg. 209

Prelatus nomine ecclesie lesa potest petere restitutionem. cle. 1. nu. 1. de resti. in integ. 46

Prelatus regularis non potest habere aliquid proprij. cle. statutum. nu. 7. de elect. 28

Prelatus

Sup. commen. Bonifacij de Vitalin. in Clem.

Prelatus superior potest agere & impetrare pro iuribus subditorum membrorum. cle. 1. nu. 16. de rescrip. 12

Prelatus religiosus an possit esse procurator extraneorum non religiosorum. cle. religiosus. nu. 21. de procurato. 44

Prelatus debet præesse, & prodesse subditis. cle. in plerisque. num. 11. de electione. 26

Prelatus antequam propriè dicatur prelatum, requiritur, quòd habet dignitatem perpetuam. clemen. vnica. numero. 4. de supplen. neglig. pr. ala. 31

Prelatus de his, que sunt ordinis, an possit recipere pecuniam. cle. statutum. nu. 24. de elec. 28

Prelatus potest agere nomine proprio pro iniuria illata eius subdito. cle. 1. nu. 54. rescrip. 12

Prelato principali mortuo in ecclesia collegiata aut cathedrali exercitium actuum capitularium an possit fieri per capitulum. clem. ut hi qui. §. illa vero. nu. 25. de ata. & quali. ordi. 34

Prelati non debent occupare bona mobilia monachorum, sed successores sunt reseruanda. clementi. vnica. numero. 128. de excessibus pr. ala. 206

Prelati dicuntur multi inferiores episcopis. clem. multorum. num. 15. de penis. 216

Prelati regni Francie contribuunt tantum pro studio Parvifien. cle. 1. nu. 45. de magistris. 181

Prelaturam ecclesiasticam nemo licet potest petere. Quid de temporalibus. cle. cum sit nimis. nu. 23. de magi. 182

Prelaturam dicitur dignitas. cle. vnica. nu. 2. de testa. 124

Proemium quod debet dari capienti malefactorum, debet dari capienti ignorantem in proemio. §. nunc igitur. nu. 51. 11

Propollens dicitur excellens, dotatus, vel honoratus. cle. in plerisque. §. volentes. nu. 5. de elec. 26

Prescriptio an inchoari in accessorio possit. clem. statutum. num. 16. de elec. 28

Prescriptio rerum incorporalium requirit scientiam & patientiam eius contra quem prescribitur. cle. vnica. §. per præmissa. nume. 1. de foro compe. 54

Prescriptio restitutionis in integrum non currit ignorantem. cle. 1. nu. 44. de resti. in integ. 47

Prescriptio an procedat contra Imperatorem ab alijs Regibus. cle. vnica. nu. 46. de iure iur. 74

Prescriptio aliquando requirit titulum. clem. testibus. nume. 130. de testib. 72

Prescriptio an currat contra Imperium illo vacante. clem. pastoralis. §. nos tam. nu. 47. de sen. & re iudi. 88

Prescriptio an currat contra ecclesiam vacantem. ibidem. nu. 48

Prescriptio est nomen iuris: & vide naturam nominis iuris. cle. testibus. nu. 140. de testib. 72

Prescriptiones extraiudiciales non currunt contra minores. cle. 1. nu. 9. de resti. in integ. 47

Prescriptio municipalis aut consuetudinaria currit contra minorem. ibi dem. nu. 10

Prescriptiones extraiudiciales currunt contra ecclesiam. ibidem. numero. 11

Prescriptio iudicialis currit contra minorem ipso iure, quando illi assignata est de iure communi. ibidem. nu. 12

Prescriptio iudicialis currit contra ecclesiam, quando est iuris communis. ibidem. nu. 13

Prescribere non potest usurpans alienum. clementi. 1. numero. 77. de deci. 139

Prescribere potest debitum alienum illud non soluendo, etiam si sit in mala fide. ibidem. nu. 78

Prescriptio. xxx. vel. xl. annorum non est inuouata per clem. vnica. de in integ. resti. cle. ea. nu. 22. eo. titu. 47

Prescriptio extraiudicialis contra minores currit in casibus hic expressis. ibidem. nu. 23

Prescriptio inchoata non currit ipso iure, sed dormit, cum in tali adest consensu prescribentis. cle. quandiu. nu. 21. de appella. 95

Prescribere quis potest, ut non subsit Imperio, dum modo subsit alteri. cle. presentis. nu. 63. de censi. 169

Prescriptionis tempus an currat contra impedimentum legitimo impedimento a tertio, & in materia in qua cadit interesse. cle. 1. §. ceterum. nu. 32. de statu mo. 152

Prescriptio non currit contra non negligentem. cle. quamuis. rigor. num. 36. de appella. 92

Prescribere potest locus non habens parochiam iura omnia, que sunt pa-

rochia, siue circa temporalia cōsistant, siue circa spiritualia. cle. quia contingit. nu. 88. de relig. domi. 159

Prescriptionem allegans an videatur allegare bonam fidem & titulum. nu. 37. de appel. 101

Prescribi non possunt res ecclesiarum minori spatio. xl. annorum. clem. presentis. nu. 5. de censi. 168

Prescriptio iuris episcopalis perueniens ex titulo vnionis non plus operatur ademptionis quàm operaretur ipsa concessio. cle. vnica. nu. 99. de excessi. pr. ala. 205

Prescribere nemo potest quod non subsit alicui. clem. presentis. num. 66. de censi. 169

Prescriptio non currit contra creditorem pendente dilacione concessa debitori per ipsum creditorem. clem. quia nondum. numero. 40. de appella. 96

Prescribi potest procuratio debita episcopo ratione institutionis aut consecrationis: & idem de qualibet alia alteri debita ex consuetudine, priuilegio, aut alia causa quæ ex dispositione iuris communis. cle. 1. nu. 75. de censi. 165

Prescriptio non currit creditoribus pendente tempore cōficiendi inuentarij. cle. quandiu. nu. 11. de appel. 95

Prescriptio triennalis est introducta in odium negligentis. cle. 1. nu. 3. de cele. missa. 170

Prescriptionem allegans, si non deducat necessaria ad prescriptionem, an sit repellendus. cle. appellanti. nu. 29. de appel. 97

Prescriptio non currit tempore hostilitatis hominis. cle. quandiu. nu. 53. de appel. 96

Presens si constituatur procurator, & pro eo caueatur, & taceat, an videatur assumpsisse quo ad omnia officium procuratoris. cle. 1. num. 29. de procura. 41

Presentia fideicommissarij, cui est fienda restitutio, an approbet diuisionem factam eo presente per heredes. clementina. 1. numero. 70. de procurato. 42

Presentia Principis excludit omnem minorem. cle. pastoralis. §. verum. nu. 12. de sen. & re iudi. 87

Presentiam sui adhibens baptismo præstando in locis priuatis, nisi in casibus reseruatis, licet non consuluerit vel coadiuuerit, tenetur ex tali presentia, & puniatur pena clem. vnica. de baptismo. & an ex solo consilio teneatur. Et quid de societate sola. clem. ea. num. 25. eo. dem. titu. 174

Presentatio patronorum clericorum habet vim electionis. cle. 1. nu. 66. de iurepa. 161

Presentatio patronorum quo ad effectum variationis non requirit tres personas. ibidem. nu. 68

Presentatio patroni clerici habet vim electionis. clem. plures. §. quibus. nu. 7. de iurepa. 163

Presentatio est illius, cuius est ius patronatus. clem. 1. nume. 4. de iure. patrona. 160

Presentatio a religiosis ad ecclesiam potest ipsis ordinarijs fieri literatorie: & idem ad ordinum presentationem. cle. vnica. nu. 66. de excessi. pr. ala. 204

Presentatio debet fieri ad ordinem sicut ad beneficium. ibidem. numero. 67

Presentatio ad beneficium, aut ad ordine, potest fieri per nuntium. ibi dem. nu. 69

Presentationis ius, siue natura, aut conditio non mutatur propter numerum ipsorum filiorum. clem. plures. nume. 2. de iurepa. 162

Presentatio facta per monachos de familiaribus prelati coactione prelati, non est nulla ipso iure: setus est in electione. cle. vnica. nu. 14. de excessi. pr. ala. 205

Presentatio, electio ad secundum beneficium, an possit fieri sine mentione prioris beneficij. cle. vnica. nu. 22. de offi. lega. 40

Presentatio vicario a patrono ecclesiastico, & lite orta inter ipsum vicarium presentatum & patronum super provisione vicario assignanda, debet terminari ordine iuris seruato. clem. 1. numero. 72. de iurepat. 161

Presentandi ius spectat ad omnes heredes insimul ipsius patrom. clem. plures. nu. 21. de iurepa. 162

Presentatio immoderata provisione a diæcesano datâ prætextu negligentie patrom presentantis, si ab ea fuerit appellatum, superior emendabit. cle. 1. nu. 56. de iurepa. 161

Presentatio ad beneficium patronatum per patronum ecclesiasticum, an debeat fieri assignatio pensionis ad vicium per patronum aut prætextu negligentie illius per ordinarium, ubi presentatus non debet subire onera beneficij, & tunc talis assignatio in quibus differat ab assignatione

Repertorium rerum memorab.

gnatione presentato sienda ubi subiret onera, & utrum debet auge-
ri, an diminui secundum dignitatem aut nobilitatem presentati. cle.
1 nu. 9. de iurepa. 161
Presentatis pluribus a patrono instante pro omnibus optio est institu-
tis. cle. plures. §. quibus. nu. 3. de iurepa. 163
Presentatus ad beneficium patronatum per patronum ecclesiasticum
debet habere portionem congruam ad hospitalitatem tenendam tran-
seuntium, & idem in vicario in illo instituendo. cle. ad nostrum. nu. 8.
de cens. 166
Presentatus idoneus per superiorem est instituendus: alias presentans,
& presentatus habent ius conquerendi se superiori, si presentans est
patronus clericus. Quid quando est laicus. cle. vnica. nu. 78. de exceff.
prala. 204
Presentatio patroni clerici habet vim electionis. ibidem. nu. 80
Presentatus idoneus episcopo ad beneficium ecclesiasticum non potest
sine causa refutari. cle. dudum §. quod si. nu. 2. de sepul. 133
Presentatoris, electorisve defectum quis habeat suppleve. cle. vnica. nu.
27. de supplen. neg. pr. ala. 32
In presentando omnes heredes patroni habentur pro vno herede, & sic
succedere videntur per stirpes, & non per capita. cle. plures. nu. 1. de
iurepa. 162
Presentato aliquo ad beneficium per patronum ius acquiritur quo po-
test se admitti, & institui. cle. 1 nu. 35. de iurepa. 160
Presentati portio debet assignari per diocesenum patrono ecclesiastico
negligente in illa assignanda. ibidem. nu. 36
Presentato ad patronatum beneficium per patronum ecclesiasticum, si
presentatus habeat subire onera, an episcopus ex officio possit illi assi-
gnare provisionem etiam eius vicario tenente, seu administrante. cle.
1 nu. 63. de iurepa. 161
Presentatio facta vicario episcopi qui non habebat potestatem instituendi
di valet, sed non ligat quominus valeat alia legitima fieri episcopo, &
institutus per illum acquirit ius. ibidem. nu. 64
Presidens monasterio potest dici presidere administrationi etiam in li-
teris provisionis aut gratiosis. clemen. 1. numero. 2. de rebus eccle. non
alienan. 118
Presidens audientia contradictoriarum literarum, est maior & excel-
lentior alijs Auditoribus, licet sedem habeat minus honorificam cle.
ne Romani. §. sane. nu. 8. de elec. 18
Presidens audientia habet separatam sedem ab alijs iudiciibus. ibide-
num. 9
Presidens conuentus, aut collegio, dicitur in dignitate. cle. & si principa-
lis. nu. 15. de rescrip. 13
Presidens alicui administrationi, si infra eam deputetur religiosus exe-
cutor ultime alicuius voluntatis, an possit illum compellere ad reddenda
rationem, & si non reddiderit, illum punire, licet non dicatur co-
stitutus in dignitate. Et quid in priore quid in abbatibus. cle. vnica.
nu. 1. de testa. 124
Presidens collegio, si non promouatur infra annum, priuatur ipso iure
sine admonitione. clementina. 1. §. ceterum. numero. 34. de statu mona-
chorum. 152
Presidens collegio seculari, licet curato, si non promouatur infra an-
num ipso iure est priuatus illo beneficio. Quid de presidente collegio
regulari. ibidem. nu. 35
Presidentes causarum habent sedes separatas in loco digniori. cle. ne Ro-
mani. §. sane. nu. 12. de elec. 18
Presidentes causarum dicuntur proprie auditores Papae. ibidem. nu-
mero. 13
Presidentes concilij provincialibus non agunt, nec impetunt pro iuri-
bus subditorum. cle. 1 nu. 33. de rescrip. 12
Presidentes hospitalibus aut regimini aliorum locorum priorum subsunt
episcopi ordinarijs quo ad protectionem & ordinationem, non quo
ad petendum aliquid temporale ab eis. cle. quia contingit. nu. 18. de
domi. relig. 158
Presidentis appellatione non venit presidens de facto, & non de iure, nisi
si fauore studij. cle. 1 nu. 5. de bapif. 175
Presidentis est optare salutem subditorum in proemio. §. quoniam. nu-
mero. 39. 15
Presidentiam recipiens non debet illi renuntiare, nisi ex causa maxima.
cle. 1 nu. 21. de decimis. 143
Presumptio, exponitur aliquoties pro attentare. clem. 1. numero. 12. de
rescrip. 12
Prescriptur pro sententia, a qua non fuit appellatum, & omnia rite sue-
rint in eafacta. cle. vnica. nu. 69. de probatio. 66
Presumitur quis bonae vitae naturaliter, & laudabilis, ac honestae con-
uersationis. cle. vnica. nu. 2. de conces. pr. aben. 115
Presumptio verisimilis grauat illum contra quem est prescriptio: se-
cus de non verisimili. clementi. quia contingit. numero. 49. de relig.
domi. 158
Presumptio iuris & de iure non admittit probationem in contrarium,
nisi per confessionem. cle. gratia. nu. 9. de rescrip. 14
Presumptio an sit pro tribus sententijs conformibus. clem. 1. num. 15. de
sen. & re iudi. 83
Presumptio iuris & de iure recipit probationem in contrarium ex con-
fessione partis. cle. vnica. nu. 44. de proba. 66
Presumptio iuris & de iure recipit probationem confessionis partis in
contrarium. clementina. quamuis rigor. §. verum. numero. 5. de ap-
pella. 92
Presumptio iuris & de iure non admittit probationem in contrarium,
nisi per professionem partis. clementina. eos qui. numero. 39. de
regu. 146
Presumptio iuris & de iure non admittit probationem in contrarium.
cle. testibus. nu. 8. de testi. 70
Presumendum an sit pro sententia in his, quae spectant ad reformationem,
& in his, quae pertinent ad ritum. cle. cum a repulsione. nu. 45.
de appel. 101
Pr. eter, dictio includit & non excludit, aliquoties. cle. vnica. §. porro.
nu. 1. de iure iur. 78
Pr. eter dictio ponitur inclusiue, & de natura illius. vide cle. multorum.
nu. 56. de pennis. 217
Pr. estiones iuramentorum tendunt ad decisionem cause potius q̄ ad
ordinationem. cle. testibus. nu. 85. de testi. 71
Pr. estanda causa conditionis implende debent adimpleri in forma spe-
cifica. cle. dudum. §. uerum. nu. 23. de sepul. 135
Pr. estium non differt a re vbi habetur loco rei: secus quando sumitur vt
quantitas. cle. si beneficiorum. nu. 15. de deci. 141
Pr. estior in quantitatibus an dicatur utilior. cle. 1. §. statuimus. nu. 11.
de statu mona. 147
Pr. esbyteratus ordo requirit aetatem xxx. annorum. cle. generalem.
nu. 16. de ata. & quali. ordi. 35
Pr. ima pars diei est aptior & deuotior ad horas dicendas, & ad labo-
randum, q̄ ultima. cle. 1 nu. 35. de cele. missa. 170
Pr. imas an faciat gradum in conferendis beneficijs. cle. si de beneficio. nu.
61. de praben. & digni. 113
Pr. imas dicitur presidens ecclesie Bituricensi & Aquileiensi. cle. archi-
episcopo. nu. 36. de priuile. 211
Pr. imus est, quem nemo antecedit. clemen. 1. num. 20. de penitentijs &
remissionibus. 221
Pr. incipes non cogentes infideles subditos a cessatione venerationis
publice Mahumeti, peccant mortaliter, & tales Principes possunt
excommunicari. cle. vnica. nu. 14. de Iud. eis & Sar. 184
Pr. incipes legem positam ab eo conditam inducentem scandalum, potest
reuocare. & idem de eius successore, quia illa non ligatur. cle. vnica.
nu. 4. de immuni. eccle. 177
Pr. incipes solutus est legibus. clemen. si plures. numero. 13. de praben. &
digni. 109
Pr. incipes concedendo unum beneficium obtinenti plura incompatibilia
ex dispensatione Apostolica, an faciat vacare priora per affectum
ultimi, aut facultatem assequendi. ibidem. nu. 14
Pr. incipes super omnibus est, & omnes eius constitutione ligare potest. cl.
cupientes. nu. 67. de pennis. 221
Pr. incipes est prouidere contra malitias & fraudes hominum. cle. vnica.
nu. 60. de vsuris. 200
Pr. incipes pulsatur, leditur, & offenditur ex frequenti querela sibi fa-
cta ex aliquo excessu. cle. vnica. nu. 4. de excessu. prala. 203
Pr. incipes non debet priuare quemquam iure suo: nec vno suo lumine.
cle. 1 nu. 50. de sen. excom. 228
Pr. incipes non est subiectus formis legum. cle. saepe. contingit. nu. 10. de
verbo. signi. 236
Pr. incipes Christiani an possint facere baptizare filios paruulos Iudeorum
etiam parentibus eorum inuitis, si sint sub eorum iurisdictione & ser-
uitute. cle. vnica. nu. 28. de Iud. eis & Sar. 184
Pr. incipes In deos subiectos habentes, dicuntur domini illorum, & eos
alienare possunt, si sint sub seruitute eorum. ibidem. nu. 30
Quod principi placuit, legis habet vigorem. clemen. 1. nume. 55. de iur.
dij. 49
Pr. incipes possunt dici omnes domini temporales habentes in loco iurisdictionem
confiscationis. clementina. volentes. numero. 86. de ha-
reticis. 192
Pr. incip-

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Principis voluntas habetur pro lege. clem. si summus. num. 47. de sent.
excom. 235
Principis scientia operatur dispensationem. ibidem. nu. 48
Principes, cum sit supra ius posituum, ex causa potest disponere contra
illud. cle. dignum. nu. 63. de cele. missa. 173
Principis creatura subdita est, alias affligitur morte. cle. ad nostram.
nu. 43. de here. 194
Principis voluntas habetur pro lege, licet non fuerit demandata execu-
tioni. cle. 1 nu. 47. de magistris. 181
Principes vellet subditos bonos & locupletes. cle. ad nostrum. num. 3. de
censibus. 166
Principes, licet doleat de relatione peccantium, tamen non dolet de pro-
uisione, quam facit contra delinquentes, nec dolet de relatione peccan-
tium, vt eos castiget. ibidem. nu. 4
Principes eodem contextu, pro eadem causa, rogat, hortatur, & mandat
insimul. cle. dudum. §. ceterum. nu. 5. de sepul. 137
Principes Romanus est Imperator. cle. si Romanus. nu. 1. de praben. &
digni. 110
Principes an subsint Papae in his, quae sunt Fidei. clem. 1. numero. 48. de
testibus. 68
Principis rogatum habet vim precepti. cle. 1 nu. 50. de testi. 68
Principes de facili non debent excommunicari. clemen. 1. nume. 53. de
testibus. 68
Principes non videtur suis legibus contrarijs derogare statutis, nisi ex-
primat secus si exprimat. clem. vt hi qui. §. illa vero. num. 15. de ata.
& quali. ordi. 34
Principis apostate quando precipit aliquid, contra Christianos maxime,
an sit obtemperandum. clem. pastoralis. §. nos tam. num. 93. de senten-
& re iudi. 89
Principes an possit legem superioris tollere. clementina. 1. numero. 39.
de iudi. 48
Principijs ignoratis, ergo cetera ignorantur. super rub. de probatio.
num. 4. 64
Principes in dubio per constitutionem non intendit auferre ius alterius
de statutum. nu. 27. de elec. 28
Principes potest derogare statutis suis legibus contrarijs. cle. vt hi qui. §.
illa vero. nu. 7. de ata. & quali. ordi. 34
Principis est se occupare circa utilitatem subditorum in proemio. §. hoc
sane. nu. 22. 7
Principes non ligatur consuetudine, neque lege. in proemio. §. datum
num. 8. 11
Principes in condenda lege potius attendere debet ad crimina corrigenda,
quam ad fauorem fisci. in proemio. nu. 18. 2
Principes cupit subditos fore bonos tam metu penarum, quam exhorta-
tione premiorum. in proemio. nu. 19. 2
Principes non ligatur constitutionibus nisi voluntarie. cle. & si principa-
lis. nu. 46. de rescrip. 13
Principalis officialis, qui in ciuitate tenet consistorium, an dicatur cle. &
si principalis. nu. 47. de rescrip. 13
Principis occupatio pro republica, est animae suae fructuosa. in proemio
§. hoc sane. nu. 62. 8
Principis occupatio non fructuosa si pro commo temporali. ibidem.
num. 63. 8
Principes debet intendere, vt subditi honeste & modeste viuant. in proe-
mio. §. hoc sane. nu. 16. 7
Principis est suis constitutionibus dubia emergentia decidere. in proe-
mio. §. hoc sane. nu. 17. 7
Principes est lex animata in terris. Leges sunt inanimatae. cle. auditor.
nu. 14. de rescriptis. 14
Principis destructio, per consequens & accessorium. clem. pastoralis.
§. nos tam. nu. 9. de sen. & re iudi. 88
Principalis officialis episcopi, quis dicatur. cle. & si principalis. nu. 2. de
rescriptis. 13
Principatus regularis chr. e aliquoties potest administrari per vicarij.
cle. vnica. nu. 5. de offi. vica. 37
Principatus conuentualis provisio infra quod tempus debeat fieri tam in
electiuo, quam non electiuo. clem. vnica. num. 25. de supplen. negli-
prala. 31
Principatus, aut alie administrationes inferiores, non debent conferri reli-
giosis non professis, si conferantur in titulum, & habeant aliquid spiri-
tualitatis. cle. 1. §. sane. nu. 2. de statu mona. 153
Principatus regularis ad tempus potest administrari a clericis seculari-
bus licet perpetuo. cle. 1. §. ad hoc. nu. 22. de statu mona. 152
Principatus vniuerso cum alio regulari, prior potest seruire in vtroq; ibidem.

num. 25
Prioratum conuentualium nemo potest obtinere, nisi attingat. xxv. annu
cle. quia vero. §. ceterum. nu. 1. de statu mona. 152
Prioratum non conuentualium etiam curatum quis potest tenere, si pere-
gerit. xxv. annum. ibidem. nu. 2
Prioratus conuentualis dicitur dignitas. ibidem. nu. 3
Prioratus curatus potest esse electiuus, & non electiuus. ibi. nu. 5.
Prior conuentualis potest creari iudex delegatus Papae per rescriptum
ipfius. ibidem. nu. 7
Prior curatus cura iudiciali quam aetatem teneatur habere. ibidem. nu-
mero. 8
Prior regularis curatus quam aetatem teneatur habere. ibidem. nu. 9
Prior non conuentualis reuocatus ad claustrum ex causa ignominiosa,
poterit falsitatem cause prosequi. & probata falsitate, debet recupere-
rare. cle. dudum. §. quod si. nu. 6. de sepul. 133
Prior claustralis existens in capitulo, ibi dicitur esse tanquam vnus de
capitulo non tanquam prelatus. cle. 1 nu. 5. de regula. 143
Prior alicuius ecclesie seu perpetuus vicarius non dicuntur prelati illa-
rum ecclesiarum quo minus illis predicantibus indicantes valeant
cum illis concurrere in predicatione. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 37
de sepul. 130
Prior vna cum vno solo monacho potest stare in prioratu. clem. 1. §. ad
hoc. nu. 6. de statu mona. 151
Prior conuentualis iudex delegatus potest esse Papae vel legati si depu-
tetur scienter in literis. cle. & si principalis. nu. 24. de rescrip. 13
Prior conuentualis iudex delegatus inferioris a Papa vel a legato non
potest esse absq; licentia eius abbatis. ibidem. nu. 25
Prior conuentualis potest esse conseruator a sede Apostolica. clem. & si
principalis. nu. 37. de rescrip. 13
Prior claustralis quare non habeat dignitatem. cle. & si principalis. nu.
20. de rescrip. 13
Prior & monachus equiparantur in quacunque materia dignitatis. ibi-
dem. nu. 21
Prior claustralis proprie quis dicatur. ibidem. nu. 22
Prior conuentualis habet iurisdictionem super monachis. ibidem. nu-
mero. 23
Prior claustralis siue sit electiuus, siue non, non potest esse iudex delega-
tus Papae. cle. & si principalis. nu. 11. de rescrip. 13
Prior conuentualis dicitur habere dignitatem. cle. & si principalis. nu.
14. de rescrip. 13
Prior conuentualis potest assumi aliter quam per electionem: & idem
est iudicium tam de electione, quam provisione. cle. & si principalis.
nu. 17. de rescrip. 13
Prior vel rector secularis non tenetur facere se promoueri infra annum,
licet ibi sit ecclesia parochialis, si cura exercetur per vicarium per-
petuum. cle. 1. §. ceterum. nu. 36. de statu mona. 152
Prior vel rector ecclesie parochialis si ibi sit vicarius perpetuus, non di-
citur habere curam animarum. ibidem. nu. 42 37
Prior conuentualis habet curam ratione collegij & personarum eiusdem
collegij, tam in foro penitentiali, q̄ iudiciali. ibidem. nu. 40
Prior collegij secularis si populum habet curam, illius exercet in foro
penitentiali, non iudiciali. ibidem. nu. 42
Prior iure communi debet recipere omnes fructus ecclesie etiam cura-
te. vicario perpetuo assignata pensione aliqua. cle. 1. §. ceterum. nu.
18. de statu mona. 152
Prioratus conuentualis, licet curatus, non dicitur dignitas, vel persona-
sus. ibidem. nu. 19
Prior conuentualis non potest a prioratu reuocari sine causa legitima.
ibidem. nu. 21
Prior curatus non potest a prioratu reuocari sine causa legitima. ibid.
num. 22
Prior sine causa potest reuocari ad claustrum ex beneficijs simplicibus,
aut manualibus. ibidem. nu. 23
Prioratus conuentuales aut curati non dicuntur manuales. ibid. nu. 24
Prior reuocandus est licite ad claustrum, vbi redditus non sufficerent pro
illo & consocio, licet ex adiutorio pariter reperiret etiam consocium.
cle. 1. §. ad hoc. nu. 9. de statu mona. 151
Prioris obedientiarj ex quibus causis possint ab abbatibus ad claustrum
reuocari. ibidem. nu. 10
Priore reuocato a prioratu ad claustrum propter insufficientiam fructuum,
ibi debet institui clericus, qui seruiat ibidem, qui debet recipere de
dicto prioratu congruam sustentationem. ibidem. nu. 12
Prior reuocatus ad claustrum a prioratu propter insufficientiam fru-
ctuum prioratus, an debeat promoueri ex fructibus dicti prioratus
hh quo ad

quo ad victum & vestitum etiam unione facta de alio beneficio cum illo prioratu. ibidem. nu. 13
Priuator spe, qui re non potest priuari. cle. quoniam. §. dignitatem. nu. 7. de vita & hone. cle. 104
Priuator non potest facere locum religiosum. cle. per literas. num. 26. de preben. & digni. 108
Priuator Christianus non est permittum sumere vindictam de Iudeis seu ius sibi dicere de illis, aut eos spoliando, aut occidendo. cle. vnica. num. 31. de Iudeis & Sarra. 185
Priuator perpetuo, vel ad tempus ex eo, quia contempit praecepti aut monitionis, debet moneri ad hoc quod veniat priuandus. cle. 1. nu. 14. de vita & hone. cle. 102
Priuator est odiosa, unde stricte debet interpretari. clem. vt hi qui. §. illa vero. nu. 9. de etate & quali. ordi. 34
Priuator prae supponit habitum. cle. multorum. nu. 84. de penis. 218
Priuilegia exemptionalia, ne procuraciones aut iura episcopalia soluantur, debent intelligi de ecclesijs acquisitis per ecclesias exemptas ante tempus constitutionis. cle. 1. de censibus. cle. 1. nu. 39. de censi. 164
Priuilegia Principum debent esse per mensuram nisi reuocentur a concedente, aut eius successore. ibidem. nu. 41. 165
Priuilegium reuocatio a Principe concedente facta non debet iustificari, nam sola voluntas Principis habetur pro ratione. ibi. nu. 42
Priuilegium concessum audienti diuini officium, includit audientem missam super rub. de cele. missa. nu. 5. 169
Priuilegium magis odiosum magis est restringendum. clem. 1. num. 13. de deci. 138
Priuilegio alicui commixtum non gaudet priuilegio eodem. ibidem. num. 15
Priuilegij colore committens fraudem, grauius debet puniri. ibi. nu. 17
Priuilegium concessum super non soluendis decimis praediorum, aut animalium, quae manibus proprijs colent, aut sumptibus nutriendi, interpretari debent de praedijs proprijs, & animalibus proprijs cultis manibus proprijs & nutritis sumptibus proprijs ac manibus proprijs. ibidem. nu. 18
Priuilegiato aliquo de non soluendis decimis praediorum, no dicitur eius colonus, qui colit, priuilegiatus: & idem dic in partuario, si priuilegiu sit de possessionibus quas proprijs manibus colent, aut animalibus, quae proprijs sumptibus nutriendi. ibidem. nu. 19
Priuilegium concessum aliquibus religiosis de procuracionibus non soluendis, aut alijs iuribus episcopalibus, si datum fuerit post. clem. 1. de censibus, licet non fecerit mentionem de illa, nihilominus priuilegiu tenet. cle. 1. nu. 45. de censibus. 165
Priuilegium, quod subsequitur ius commune habens clausulam derogatoriam ad priuilegium, nisi facta mentio fuerit in priuilegio de illo iure, priuilegium non tenet, neque valet. ibidem. nu. 46
Priuilegium sequens ius coe, non habens clausulam derogatoriam, licet de illo non faciat mentionem, tollet & illud ius. ibidem. nu. 47
Priuilegia de procuracionibus non soluendis, aut alijs iuribus episcopalibus ecclesijs regularibus concessa ante cle. 1. de censi. an extenderentur ad ecclesias in solo praedictorum religiosorum exemptorum de nouo post praedicta clementinam constructas siue fundatas. ibi. nu. 50
Priuilegio concessio de procuracionibus non soluendis, aut alijs iuribus episcopalibus a religiosis praetextu ecclesiarum eorum, si alia ecclesijs acquirantur post cle. 1. de censi. ab eisdem priuilegiatis, quae acquiruntur non solite erant praedicta soluere, licet de iure tenerentur, an eas eo praetextu post cle. praedictam possint retinere absq; solutione fienda praedictorum. ibidem. nu. 52
Priuilegium vel rescriptum non sufficit allegare verbo, nisi pacto exhibeatur, nisi quo ad interruptionem praescriptionis. clem. abusonibus nu. 12. de peni. & remis. 225
Priuilegium cle. si. de cele. missa. militat pro duobus casibus tantum. cle. dignum. nu. 51. de cele. missa. 172
Priuilegium quis non potest consequi ad delinquendum. cle. 1. nu. 93. de sen. excom. 229
Priuilegio suo nemo potest uti animo nocendi proximo. cle. 1. num. 58. de priuile. 209
Priuilegium Principis debet esse mansurum. cle. vnica. nu. 15. de excessi. pr. ela. 206
Priuilegium valet quo conceditur, vt procuratio exigatur, etiam a non exercente officium visitationis, sed est iniquum. cle. ad nostrum. num. 55. de censi. 167
Priuilegium, quod per alium quis possit visitare, non est iniquum. ibi. num. 56
Priuilegia late sunt interpretanda contra concedentem, sed non contra

alium. cle. attendentes. §. hoc igitur. nu. 7. de statu mo. 154
Priuilegiu non obstat quacunque clausula, non extenditur ad a. S. prae teritos, sed futuros, nec derogat priuilegijs futuris. cle. vnica. nu. 5. de testi. 174
Priuilegium concessum Pontifici, non includit non consecratum. cle. dignum. nu. 26. de cele. missa. 172
Priuilegium an possit tolli pacto contrario. cle. dudum. §. huiusmodi. nu. 9. de sepul. 134
Priuilegium meretur amittere, qui abutitur illo. ibidem. nu. 13
Priuilegio publico priuatus non potest renuntiare. cle. dudum. §. ad bono rem. nu. 11. de sepul. 130
Priuilegium religiosi concessum de non soluendis decimis de incrementis animalium eorum, non extenduntur ad animalia familiarium illorum. cle. 1. nu. 9. de deci. 138
Priuilegium leprosis concessum de non soluendis decimis, non includit familiaria leproforum. ibidem. nu. 10
Priuilegium concessum clericis extenditur ad familiares eorum clericorum. ibidem. nu. 11
Priuilegium non soluendi decimas de animalibus, an videatur amittere re religiosi abutentes priuilegio & hoc immiscendo cum eorum animalibus animalia aliorum. cle. 1. nu. 107. de deci. 140
Priuilegium habens de non soluendis decimis possessionum quas proprijs manibus colit, non tenetur soluere de praediorum fructibus, quae per mercenarium facit colere. cle. 1. nu. 23. de deci. 138
Priuilegium habens de non soluendis decimis praediorum suorum, tenetur soluere si illa collit per colonum aut partiarium. ibidem. nu. 24
Priuilegia etiam ante cle. 1. de deci. a Romanis Pontificibus concessa, no dicuntur sublata per dispositionem illius, si tendunt super decimis non soluendis a seipsis, aut de alijs debitis recipiendis: priuilegiatum impeditentia ne religiosi facientes fraudem super decimis non soluendis ecclesijs quibus debebantur, incurrent penas illius constitutionis, dicuntur reuocata per illam constitutionem. cle. ea. eo. tit. nu. 115. 140
Priuilegium datum uxori pro dote, militat in sponsa. cle. dignum. nu. 30. de cele. missa. 172
Priuilegium speciale de facili tollitur, vt ad ius commune reditus fiat. cle. §. si tamen. nu. 3. 245
Priuilegium, confirmatio, innovatio super re litigiosa non valet. cle. cum lite pen. nu. 79. vt lite pen. 61
Priuilegium Principis continens indulgentiam: an statim teneat, seu operetur in praemio. §. nunc igitur. nu. 48. 11
Priuilegium Principis prohibitionem cum adiectione damni vel pena, non ligat ignorantes. ibidem. nu. 49
Priuilegium Principis cum decreto irritanti an liget ignorantes. ibidem. nu. 50
Priuilegium de recipiendis fructibus beneficiorum vacaturorum vsq; ad certum tempus extenditur ad beneficia exempta. cle. vnica. nu. 125. de excess. pr. ela. 205
Priuilegium recipiendi fructus beneficiorum vacaturorum vsq; ad certum tempus sibi in subditorum, non extenditur ad exempta. ibi. nu. 127
Priuilegia contraria religioni Christianae sunt damnata. cle. 1. num. 5. de testi. 67
Priuilegia contra ecclesiasticam libertatem sunt damnata. ibidem. nu. 6
Priuilegio utens damnato, punitur sicut utens iure communi abrogato. ibidem. nu. 7
Priuilegium infidelium & Christiani repellantur a testimonio ferendo contra infidelem est nullum. cle. 1. nu. 27. de testi. 68
Priuilegia non aduersantia bono publico, aut religioni Christianae per Principes infidelibus concessa, an valeant. cle. 1. nu. 37. de testi. 68
Priuilegium concessum per regem Robertum Iudaeis Aunionensibus, no teneantur rem etiam alienam impignoratam restituere, nisi soluta pecunia per eisdem mutuata, an valeat. ibidem. nu. 38
Priuilegium Principis si daretur Iudaeis de vsuris recipiendis, & non restituendis, an valeret. ibidem. nu. 39
Priuilegia episcoporum, & Iudaei aut Sarraceni, a Christianis in criminibus aut civilibus possint conuinci, an teneant. clem. 1. numer. 1. de testi. 67
Priuilegium Papa, & Iudaei, aut Sarraceni Christianis in criminibus aut civilibus non possunt conuinci, an teneat cum clausula, Non obstante. cle. 1. de testi. & quacunq; alia dispositione. ibidem. nu. 2
Priuilegium impetrans, postquam scilicet literas contra se impetratas & iudici praesentatas nondum citatus, an legitime fecerit, ita qd de pendencia litis non possit reprehendi. clem. cum lite penden. nu. 31. vt lite pen. 60
Priuilegium impetratum post impetrationem rescripti ab aduersario

nulla mentione facta de impetratione rescripti, an sit nullum vitio litis pendenti. ibidem. nu. 32
Priuilegia ante concessa an maneat firma post dictam constitutionem. cle. quia sepe. cle. statutum. nu. 51. de elec. 29
Priuilegium & statutum specialia equiparantur. cle. statutum. num. 29. de electione. 29
Priuilegium non debet tribuere immunitatem pene super delicto committendo. cle. vnica. nu. 24. de offi. iudi. ordi. 39
Priuilegium speciale potest tribuere immunitatem delicti commissi. ibidem. nu. 25
Priuilegium amittit qui venit contra illud. clem. literas. nume. 35. de rescrip. 16
Priuilegium clericorum an perdat per abusum, per portationem armorum, seditionem, aut apostatationem. clem. vnica. numero. 4. de offi. iudi. ordi. 38
Priuilegium datum scholaribus competit scholari non studenti, dum tamen alijs viuat vt scholaris in praemio. nu. 59. 4
Priuilegium scholasticorum non suffragatur ei, qui moratur in vniuersitate ratione sui beneficii in praemio. nu. 60. 4
Priuilegium exemptionis an debeat notificari iudicibus a quibus priuilegiatus dicitur exemptus. cle. 1. nu. 70. de appella. 91
Priuilegium est priuata lex. cle. statutum. nu. 18. de elec. 28
Priuilegium exemptionis a solutione procuracionum episcopo debitarij, valet facta mentione de possessione facti, in qua erat episcopus. Et quid quando contra epm votum Papa. cle. 1. nu. 72. de censi. 165
Priuilegium exemptionis concessum etiam in fauorem ecclesiarum acquirendarum, debet restringi arbitrio boni viri, ne contineat pluralitatem, aut multitudinem. ibidem. nu. 78
Priuilegium concessum super non solutione decimarum pro possessionibus acquirendis, an intelligatur indistincte. ibidem. nu. 79
Priuilegium concessum simpliciter a solutione procuracionum episcopi, non extenditur ad ecclesias de nouo acquirendas extra terminos priuilegij. ibidem. nu. 80
Priuilegiatus simpliciter de non soluendis decimis praediorum suorum aut incrementis suorum animalium, & priuilegiatus, etiam quo ad colonos & alios partiaros, si priuilegium sit reale, alijs secus: nam tunc coloni & partiarj de eorum partibus tenentur. cle. 1. nu. 31. de de. 139
Priuilegiatus citatus vbi notorium est priuilegium, non tenet comparere, secus vbi non est notorium. cle. vnica. nu. 39. de excess. pr. ela. 204
Priuilegiatus non debet fraudem adhibere, vt inde maiorem vtilitatem consequatur. cle. vnica. nu. 123. de excessi. pr. ela. 205
Priuilegiati ad testimoniu non ferendū, intelligitur, si veritas alijs sciri poterat: alijs non. cle. sepe. §. nos autem. nu. 76. de verbo. signi. 241
Priuilegiatus, si a populo & a singularibus ipsius populi voluerit aliquid exigere, priuilegium est intimandum populo. clem. abusonibus. nu. 15. de peni. & remis. 225
Priuilegiatus ne possit conueniri vltra quam possit, non excusatur quominus teneatur, si peruenierit ad pinguiorem fortunam. cle. 1. nu. 40. de cele. mis. 170
Priuilegiatus licet de provincia sit, non tamen est subiectus. cle. archiepiscopo. nu. 43. de priuileg. 211
Priuilegiatus succedens non priuilegiato vtitur suo priuilegio pro tempore futuro, non praeterito. cle. 1. nu. 27. de censi. 164
Priuilegiatus ad non soluendas decimas, licet dicitur habere priuilegium super illis, attamen illa decima non petere videntur legitime ad eum. cle. 1. nu. 82. de deci. 139
Priuilegiatus an possit tollere priuilegium reprobum. cle. 1. num. 55. de testi. 68
Probatio ex vsu antiquo an sit legitima. cle. vnica. §. c. et. erum. nu. 4. de iureiu. 77
Probatio est fienda coram iudice. cle. constitutionem. §. insuper. num. 1. 4. de elec. 25
Probatio non debet admitti, qua probata non releuat. cle. constitutionem. nu. 15. de elec. 23
Probationis admisso an repellat habentem ius excipiendi super criminibus super quibus productae fuerunt absq; prolacione alicuius interlocutoriae super amissione illius. clem. constitutionem. §. illius. num. 12. de elec. 26
Probationes partibus non sunt denegandae, licet causa committatur summarie & de plano: necessaria tamen secus de iure impertinentibus. cle. sepe. §. nos autem. nu. 49. de verbo. signi. 240
Probationum facultas non est angustanda. ibidem. nu. 50
Probationes, quae probatae no releuant, sunt impertinentes. ibi. nu. 51
Probatio est actoris, & ipso non probante absoluitur. defensio tamen

est rei. ibidem. nu. 52
Probatio, & defensio differunt. ibidem. nu. 53
Probatio, si reperitur facta super fundamento reprobata, an valeat. cle. constitutionem. §. illius. nu. 9. de elec. 26
Probationi consentiens tacite vel expresse non potest conqueri. ibidem. num. 10
Non probat hoc esse, quod contingit abesse. cle. vnica. nume. 36. de dolo & contu. 57
Probationibus an partes possint expresse renuntiare. cle. testibus. nu. 45. de testi. 71
Probationis infra annum existentes, an debeant vocari ad electionem capitularem, quae contingeret fieri infra annum. cle. eos. qui. nu. 45. de regula. 146
Probationes regulariter nemo tenetur producere. cle. vnica. nu. 64. de vsuris. 200
Probatio loci non tuta ad citadum partem per editum in curia, an possit fieri parte non vocata. cle. 1. nu. 58. de iudi. 49
Probationes in criminalibus debent esse luce meridiana clariores. clem. sepe. §. verum quia. nu. 3. de verbo. signi. 244
Probata actoris intentione, probanda est defensio rei. cle. sepe. §. verum quia. nu. 9. de verborum signi. 244
Probandi facultas non est angustanda. clem. sepe. §. verum quia. nu. 20. de verbo. signi. 244
Probabiliter dubitatur, si ius scriptum non medetur in praemio. §. quoniam. nu. 36. 5
Processus facti per prelatos contra religiosos exemptos, aut clericos pleno iure illis subiectos, sunt nulli sicut a non competentibus iudicibus. cle. vnica. nu. 28. de excessi. 204
Processus est nullus factus ab vno tantum, vbi duobus coniunctim cognitio data erat. cle. 1. nu. 58. de hereti. 187
Processus contra exactorem pedagij factus, eo non uocato nihil valet. cle. praesenti. nu. 13. de censi. 168
Processus subinanti executorum quantum durare dicantur. clem. si plures. nu. 67. de preben. & digni. 110
Processus in absentia alicuius factus ante sententiam, an valeat ratificari ab illo absente. cle. testibus. nu. 100. de testibus. 71
Processus episcopi expulsi in aliena diocesi factus non petita licentia, an sit nullus. cle. vnica. §. volumus. nu. 8. de foro compe. 53
Processus potest esse nullus quo ad quid, & quo ad quid validus. cle. 1. nu. 25. de rescrip. 12
Procedi in iudicio modus quot modis per rescriptum alteretur. cle. sepe. §. verum. nu. 15. de verbo. signi. 243
Procedendum est plenius propter rudes. clem. 1. §. sane. num. 7. de statu monacho. 148
Proclius quis dicatur in praemio. §. quoniam. nu. 19. 5
Proconsul cum egressus est urbem, statim vtitur insignijs proconsularibus, & illa dimittit illico cum ingreditur urbem. cle. archiepiscopo. nu. 31. de priuile. 211
Procurator appellati tenetur notificare domino appello intimatione subfata appellacionis, ex qua constituitur dominus in mora. clem. causam. §. intinatio. nu. 8. de elec. 21
Procurator non tenetur notificare scientiam appellacionis dno, & propter scientiam illum dno non constituitur in mora. ibidem. num. 9
Procurator potest proeoculare litem contestando ex mandato hominis. cle. auditor. nu. 15. de rescrip. 14
Procurator post litem contestationem a se factam, a lege potest impedire alium, ne se intromittat de causa. ibidem. nu. 16
Procurator post litem contestatam potest alium substituere. clem. vnica. nu. 39. de offi. vica. 36
Procurator actoris vel rei cautione praestita per constituentem & pante ratum habente tenetur defendere constituentem, nisi ex causa, siue ad instantiam constituentis, siue aduersarij. cle. 1. nu. 52. de procur. 42
Procurator habens speciale mandatum ad iurandum de calumnia aut veritate, & ad omnia alia vniuersaliter, non crimina & excessus operari. cle. non potest. nu. 5. de procur. 43
Procuratorem quis an necessario compellatur constituere, si non potest per se intimare. Et quid ad prosecutionem causa. clem. causam. §. verum. nu. 14. de elec. 21
Procurator simpliciter constitutus in omnibus causis, an intelligatur de futuris. cle. 1. nu. 63. de procur. 42
Procurator non habens potestatem substituendi post litem contestatam, tamen potest substituere. cle. 1. nu. 61. de procur. 42
Procurator constitutus etiam cum insertione cautionis, licet eo praesente & tacente, non videtur consentire. cle. 1. nu. 54. de procur. 42

Procurator constitutus ad agendum, appellandum, prosequendum, defendendum. &c. an si fuerit cautum, teneatur appellationem prosequi. cle. i. nu. 45. de procu. 41

Procurator constitutus ad acceptandum beneficia, an dicatur constitutus ad curata. cle. i. nu. 47. de pr. ben. & digni. 106

Procurator constitutus a tutore, censetur constitutus a pupillo. cle. procuratorem. nu. 27. de procu. 46

Procuratorium possessor licet illi denegentur, non tamen tanquam spoliatus est restituendus, ubi ius resisteret possessioni. Et quid quando ius facit pro petente, sed is a quo petitur est in quasi possessione non soluendi. ibidem. nu. 38

Repertorium rerum memorabilium

Prohibitus in maiori officio, non censetur prohibitus in minori. cle. 1. nu. 16. de reliq. & vene. San. 175
Prohibitum una via, alia est denegandum. clementi. 1. nume. 18. de re-scriptis. 12
Prohibito uno & per consequens censetur prohibita alia, per que peruenitur ad illud. cle. vnica. nu. 18. de usuris. 199
Prohibitum una via, non est concedendum alia. cle. constitutionem. §. sane. nu. 1. §. de elec. 24
Prohibitum una via, alia non est concedendum. cle. multorum. nu. 75. de pænis. 218
Prohibito aliquo, prohibita sunt & omnia que sequuntur ex eo. cle. vni-ca. §. eadem. nu. 4. de supplen. negli. pr. ela. 32
Prohibito aliquo & omnia videntur prohibita per que peruenitur ad il-lud. cle. 1. §. porro. nu. 5. de statu mona. 149
¶ Proles est bonum matrimonij. clementi. dispendiosam. numero. 13. de iudicijs. 49
¶ Promissio facta vni in fauorem alterius de iure canonico producit actionem. Et idem quando est iuramento vallata. cle. vnica. §. porro. nu. 7. de iureiu. 78
Promissio facta in fauorem religionis, sed generaliter, ita q. non dirigat ad certam personam, an producat actionem: & quando dirigatur ad certam personam. ibidem. nu. 8.
Promissio ligat promittentem, & eius successores. cle. vnica. §. dudum. nu. 39. de iureiu. 75
Promissio de providendo non est ambitiosa cum facultas occurreret. cle. literas. nu. 3. de rescrip. 16
Promissio domini habetur loco fideiussionis pro procuratore. cle. 1. nu. 49. de procurato. 155
Promittens quid facere manibus proprijs, an per aliu id facere valeat. cle. vnica. §. nos itaq. nu. 37. de iureiu. 76
Promittens non petere, petendo contra promissionem suam, an incur-rat pænam. Et quid si unus ex suis heredibus petat. cle. plures. nu. 3. de iurepa. 162
¶ Promotio religiosorum est restringenda. clemen. quod circa. num. 6. de elec. 27
Promotus ad curam debet ad sacerdotium ordinari. cle. vnica. nu. 6. de offi. vica. 36
Promotus ad episcopatum si dispensetur per Papam ad retinenda om-nia beneficia eiusdem ecclesie, si habet canonicatum in eadem eccle-sia, & statuto habeatur, q. alius canonicatus est annexus episcopatu, an possit primum canonicatum retinere virtute dispensationis. cle. si iuxta. nu. 46. de praben. & digni. 114
¶ Propago quotupluciter accipitur in iure. cle. ad nostrum. num. 101. de here. 195
¶ Propensius, exponitur Facilius, seu Leuius, aut Festinatus. cle. vbi qui. nu. 3. de eta. & quali. 33
¶ Propinqui prælatorum succedunt prælatis in bonis patrimonialibus, & similibus. cle. statutum. nu. 6. de elec. 28
¶ Propositum distinguit maleficium. clem. si sumus. nume. 8. de senten. excommu. 234
Propositum ineptè, an sit repellendum. cle. cum a repulsiõne. num. 7. de appella. 100
Propositum publicè, presumitur peruenisse ad aures singulorum. cle. 1. nu. 12. de foro compe. 51
Propositio negatiua non producit affirmatiuam. cle. vnica. numero. 33. de usuris. 199
Propositio hypothetica, que dicatur. clemen. in plerisq. numero. 3. de electione. 26
Propositiones hæ, Quilibet istorum fert lapidem: & Omnes ferunt la-pidem: an differant inter se. clementina. plures. numero. 27. de iure patronatus. 162
Propositio, que potest verificari in duobus, ad destructionem illius requi-ratur defectus cuiuslibet extremorum. cle. causam. §. quod si forsitan. nu. 19. de elec. 20
¶ Propter, dictio denotat causam remotam, & causam mediatam. cle. pastoralis. §. sane. nu. 1. de sen. & re iudi. 86
Propter quodcumque, & illud magis. clemen. 1. num. 17. de reliquijs & vene. San. 175
Propter vnumquodque, & illud magis. clemen. 1. nume. 37. de peniten. & remissio. 223
¶ Prophana causa simpliciter commissa, videtur tam super petitorio quam possessorio commissa. clementina. vnica. nu. 35. de causa pos. & proprie. 55
Propbana causa commissa super possessorio, non videtur commissa su-

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Proffio super dignitatibus non facta mentione de cura animarum, est nullus, licet in clausula dispensationis, que est accessoria, fuerit facta mentio de cura earum. cle. 1. nu. 1. de praben. & digni. 105
Proffio Papæ est gratia. clemen. si Romanus. numero. 5. de praben. & dignita. 110
Proffione Papæ facta & possessione adpota pacificè illius, an expiret illic potestas executoris deputati in illa. clem. si plures. num. 6. de praben. & digni. 110
Proffio simpliciter emanata super proffione fienda, includit omnem modum prouidendi. Et quid si aliqua species includantur. cle. 1. §. ad hęc. nu. 12. de praben. & digni. 107
Proffio regulariter ab vno. cle. 1. §. ad hęc. numero. 32. de prabendis & digni. 107
Proffio de quibuscunq; beneficijs cum simpliciter est facta, non inclu-dit beneficia electiua. cle. 1. §. ad hęc. nu. 15. de praben. & dig. 107
Proffio simpliciter facta de certo vel incerto beneficio, non includit be-neficium electiuum, nisi facta expressa mentione de electione. cle. 1. §. ad hęc. nu. 18. de praben. & digni. 107
Proffio, licet per tertium reuocetur, non est illusoria, vt satisfiat iuri. cle. vnica. §. pr. missa. nu. 8. de supplen. negli. pr. ela. 32
Proffio alicuius beneficii an valeat sine examinatione facta. cle. 1. nu. 35. de eta. & quali. ordi. 33
Proffionis appellatione non venit electio in materia odiosa. cle. in ple-risq; §. volentes. nu. 10. de elec. 26
Proffio, dictio est exceptiua. cle. ne Romani. nu. 8. de elec. 17
Proffio Papæ & mandatum de prouidendo equi-parantur quo ad surre-ptionem. cle. 1. nu. 6. de praben. & digni. 106
Proffione in beneficijs acquiritur ius in re. ibidem. nu. 70
Proffionem est contra malitias hominum. cle. in plerisq; §. volentes. nu. 15. de elec. 26
Proffio ecclesiarum carentium clero & populo spectat ad Papam. cle. in plerisq; §. volentes. nu. 16. de elec. 26
Proffionem in beneficijs non sunt ita faciles ad prouidendum, sicut proffio ad recipiendum. cle. in plerisq; §. volentes. nu. 1. de elec. 26
Proffionem est contra damnum de proximo speratum. cle. vnica. nu. 10. de immu. eccle. 177
Proffionem est, que obuiat malitiæ. clemen. vnica. §. verum. nume. 1. de iureiuran. 77
¶ Proffio diligere quis tenetur sicut seipsum. clem. vnica. num. 69. de homici. 197
¶ Psalterium non bene concordat cum cythara. clemen. 1. numero. 21. de elec. 16
¶ Pubertas ad testandum dicitur perfecta incæpta vltima die quator-decim annorum. cle. eos qui. nu. 8. de regu. 145
¶ Publicanus recipiens pecuniam a clericis spontè tamen, non incurrit excommunicationem: secus si voluntas sit vclata. cle. præsenti. nu. 11. de cens. 168
Publicatio publicè, presumitur venisse ad notitiam illius ratione cuius publicatur. cle. causam. §. verum. nu. 6. de elec. 21
Publicum dicitur quod multitudini patet. cle. quoniam. nu. 6. de vita & honesta. cleri. 103
Publicus non dicitur ille locus, per quem quandoq; transit flumen publi-cus, sed ille per quem communiter transit, licet aliquoties alijsq; priuatum mundauerit. cle. dignum. nu. 41. de cele. missa. 172
Publicatio in ecclesia cathedrali inducit presumptionem notitiæ, quo ad ciues illius diocesis. cle. causam. §. quod si forsitan. nu. 12. de elec. 20
Publicatio appellationis quando dicatur solennis. cle. causam. §. verum. nu. 16. de elec. 21
Publicatio appellationis in casu clem. causam. de elec. an debeat fieri cum copia appellationis. clemen. eadem. §. quod si forsitan. num. 37. eodem tit. 21
Publicatio appellationis an sufficiat, q. fiat in ecclesia litigiosa, si domus appellati ignoretur. ibidem. nu. 38
Publicatio dicitur fieri per lecturam publicam totius tenoris appella-tionis cum alta voce. clemen. causam. §. quod si forsitan. numero. 15. de elec. 20
Publicatio non requirit simpliciter affixionem copie appellationis. ibid. num. 16
Publicatio instrumenti & qualitas intrinseca, que presumitur ex auto-ritate notarij. cle. vnica. §. dudum. nu. 31. de iureiu. 75
Publicatio est fienda per ciuitates diocesis, & non sufficiat q. fiat per prouincias. clementina. dudum. §. extra ciuitates. numero. 5. de se-pulturis. 132
Publicatio scrutinio non est locus variationi. cle. 1. nu. 67. de iurep. 161

Publicatio nota, si tenet, cogitur quis ad ellgendum, si non tenet, non co-gitur. cle. si plures. nu. 38. de praden. & digni. 116
Publicatio testium censetur esse semper respectu iudicis. cle. vnica. num. 37. de concef. praben. 115
¶ Puer vnus dici recipiendo ordinem, an recipiat characterem, sed nõ executionem. illius. clemen. generalem. numero. 22. de eta. & qua-li. ordi. 35
Puer vnus diei recipit characterem sacramenti baptismi. ibidem. nu. 23
¶ Pugna quanto est fortior, tanto resistentia laudabilior. cle. ad nostrum. nu. 7. de here. 195
Pugnum differt a brachio. clem. 1. §. statimus. numero. 21. de statu ma-nachorum. 147
Pugnum deferendum nudum, & vnde dicatur. cle. 1. §. statimus. num. 23. de statu mona. 147
¶ Puniri quis debet in quo deliquit. clementina vnica. numero. 61. de homici. 197
Punitur quis aliquando sine culpa, & tamen non sine causa. cle. 1. nu. 56. de pænis. 214
Punitur quis sine culpa, licet non sine causa. clementina. 1. numero. 54. de iudi. 49
Punitur acrius deierans per Principem in hoc seculo, q. deierans per Deum: secus in alio mudi. clemen. attendentes. numero. 7. de statu mona. 154
Punitio data aliquibus, alijs denegata censetur. cle. abusionibus. nu. 54. de pæni. & remis. 225
¶ Pupillus non vacat per mortem tutoris. cle. procuratorem. nu. 30. de procura. 46
Pupillus est res animata. cle. procuratorem. nu. 26. de procura. 46
Pupillus doli capax ex delicto punitur. clementi. vnica. numero. 17. de homici. 195
¶ Purgatio moræ non admittitur, vbi est dies & pæna. cle. constitutio-nem. §. ceterum. nu. 8. de elec. 21
¶ Purificatio in forma; Dignum arbitramur, non potest subdelegari. cle. vnica. nu. 32. de offi. & po. iudi. deleg. 32

¶ De licta. Q.

QUALITAS in vna oratione scripta, non censetur re-petita in alia oratione. clemen. 1. nume. 23. de senten. & re iudi. 83
Qualitas extrinseca non presumitur, nisi probetur. cle. vni-ca. nu. 52. de excep. 81
Qualitas beneficii probatur ex spatio quadraginta annorum. cle. vnica. §. præsenti. nu. 1. de supplen. negli. pr. ela. 32
Qualitas in vna oratione, regulatur secundum naturam & tempus vbi, cui adiungitur. clementina. si de beneficio. numer. 6. de praben. & digni. 112
Qualitates, & circumstantie non debent considerari habita tamen sub-stantia rei. cle. 1. nu. 22. de iurepa. 160
¶ Quandiu, & Donec, equi-parantur, clementi. quandiu. numero. 1. de appella. 95
¶ Quarta debetur ecclesie parochiali de omnibus obuentibus per-uenientibus ad Mendicantes. preterea cuiusdam ibi sepulti, si illa ad illas peruenierunt ratione sepulture: vnde si ab aliquo mor-tuo aliquibus Mendicantibus relinquatur aliquid pro Missis di-cendis, aut alijs si ibi non sepeliatur, quarta de illis ecclesie pa-rochiali non debetur. clemen. dudum. §. verum. numero. 64. de se-pultu. 136
Quarta pars debetur ecclesie parochiali de omnibus relictis a sepulto apud Mendicantes, & illis pro funeralibus relictis siue fuerint reli-cti ab infirmo, siue a sano. clemen. dudum. §. verum. nume. 49. de sepul. 136
Quarta non debetur ecclesie parochiali de datis aut donatis Mendican-ibus a sepultis apud eos si fuerint data aut donata tempore sanita-tis. & sic requiruntur duo, quod fuerint data in infirmitate, & quod mors fuerit subsicura. ibidem. nu. 61
Quarta pars candelarum debetur ecclesie parochiali relictarum Mendi-cantibus a sepulto in eorum ecclesia, etiam licet candelæ cum funere non fuerint portatæ, sed in ecclesia ad manus Mendicantium fuerint traditæ. cle. dudum. §. verum. nu. 21. de sepul. 135
Quarta an debeat ecclesie parochiali de relictis a sepulto apud Men-dicantes pro Missis ibi dicendis. ibidem. nu. 35
Quarta debetur ecclesie parochiali de relictis a sepulto apud Mendican-tes, licet legatum fuisset solutum in vita testantis, sed non potest

Repertorium rerum memorab.

cle. appellanti. nu. 69. de appel. 98
Reddendi, verbum aliquoties ponitur pro verbo Dandi. cle. dudum. §. ac deinde. nu. 19. de sepul. 132
Redditi est latior significatio, q̄ fructus. clem. 1. num. 41. de rebus. eccl. non alienan. 119
Regiones consuetudo, rerum, aut personarum, de quibus agitur, venit consideranda. clementina. 1. §. statuimus. numero. 3. de statu monachorum. 147
Regio supponitur pro patria. ibidem. nu. 4
Regio aliquando accipitur pro prædio certis limitibus limitato. ibidem. num. 5
Regio à Rego, & per regem regitur habitu & potentia. ibidem. numero. 6
Regnum Siciliae non est de Imperio sed de patrimonio Sancti Petri: & est homo ligus ecclesie Sancti Petri. cle. pastoralis. §. verum. nu. 34. de sen. & re iudi. 87
Regnum Siciliae non subijcitur Imperatori, sed est de patrimonio Sancti Petri. clementina. pastoralis. §. verum. numero. 20. de sen. & re iudicata. 87
Regnum Francie habet suos limites. clem. archiepiscopo. numero. 47. de priuile. 211
Regresus continuatur cum primo aduentu, & non dicitur nouus ingressus. cle. ne Romani. §. porrò. nu. 7. de elec. 19
Regula, dolo facis, an habeat locum contra spoliatum restituendum, & contra illum qui obtinuit tres sententias conformes. cle. 1. nu. 104. de sen. & re iudi. 85
Regula, dolo facis, non militat contra illum, qui obtinuit tres sententias profre, nisi de dolo constaret ex confessione partis. cle. 1. num. 106. de sen. & re iudi. 85
Regula, possessor. de regulis iuris. an habeat locum in prescriptionibus personalibus. clementina. 1. numero. 28. de sententia & re iudicata. 84
Regula, qui tacet, consentire videtur. non militat ubi requiritur expressus consensus, nisi tacitus haberet consequentiam expressi consensus. cle. quandiu. nu. 55. de appel. 96
Regulares secularibus sunt maioris meriti, sed non administrationis. super rubri. de regula. nu. 4. 142
Regulares secularibus sunt minores in ecclesia militante. ibidem. numero. 5
Regulares in actu sunt digniores. transeuntibus ad religionem. ibidem. num. 7
Regularium administrationis appellatione ueniunt loca canonicorum regularium. cle. 1. nu. 3. de reb. eccl. non alienan. 118
Regularis non efficitur propter simplicem promissionem obedientie. cle. cum ex eo. nu. 62. de sen. excom. 34
Regulares an debeant ordinari per diocesanos. cle. vnica. num. 19. de supplen. negli. prela. 31
Regularis an possit tenere duos prioratus simplices. cle. vnica. §. in quib. nu. 2. de supplen. negli. prela. 32
Relatio fit, ad contenta in eadem oratione equaliter. cle. 1. num. 6. de vita & hone. cleri. 102
Relationis copia litigantibus est edenda. cle. quamuis rigor. §. similiter. nu. 27. de appel. 93
Relictum monacho sub aliqua conditione, si illa pendente efficiatur episcopus, an debeatur illi, an monasterio cle. cum concessa. num. 38. de elec. 30
Relictum profaneribus non abdicat dominium relictorum exeliquente ante mortem relinquentis. clem. dudum. §. verum. numero. 50. de sepul. 136
Remedium accipitur pro necessitatis prouisione. cle. pastoralis. nu. 3. de sen. & re iudi. 85
Itali petunt remedia in qualibet re vulnerata. cle. pastoralis. num. 3. de sen. & re iudi. 85
Religiosus habens curam parochialis ecclesie, si administrauerit sacramenta extreme vnctionis, eucharistie, aut matrimonia solemnizauerit sine licentia parochialis presbyteri, & hoc laicis vel clericis, non incurrit excommunicationem. clementina. 1. numero. 3. de priuile. 208
Religiosi clericis vel laicis administrantes tam sacramentum extreme vnctionis quam eucharistie, aut solemnizantes matrimonia sine licentia proprii sacerdotis parochialis incurrunt excommunicationem ipsi iure. ibidem. nu. 7
Religiosus sacramenta clericis vel secularibus non debet administrare non docto vel allegato de licentia proprii parochialis presbyteri: af-

sertioni tamen ordinandorum credere debet. clem. 1. numero. 28. de priuile. 208
Religiosus inuito abbate non potest esse in seruitio episcopi non diocesani, nec diocesani, si abbas sit exemptus a iurisdictione illius: alias fecus. cle. dignum. nu. 65. de cele. missa. 173
Religiosus dicitur qui obedientiam profectur, & proprio renuntiat: alias fecus. cle. 1. nu. 4. de relig. domi. 156
Religiosus an quis dicatur intra annum professionis in odium illius, qui in eum intulit manus violentas. ibidem. nu. 5
Religiosus intra annum professionis quis dicitur, ubi agitur de fauore illius. ibidem. nu. 6
Religiosus dicitur omnis Christianus largissime loquendo. ibidem. numero. 7
Religiosi adhaerentes dicuntur religiosi. ibidem. nu. 8
Religiosus aut religiosa matrimonium contrahentes post annum delationis habitus nouitiorum non distincti ab habitu professorum, si ignorauerit dispositionem iuris, qua habetur quod efficitur professus post annum per delationem talis habitus, contrahendo tamē matrimonium, excusatur a pena. cle. vnica. de consangu. & affi. clem. ead. num. 16. eo. tit. 178
Religiosus habilitatur ad aliquid de licentia abbatis. cle. religiosus. nu. 9. de procu. 44
Religiosus an possit constituere procuratorem in causa propria. cle. religiosus. nu. 6. de procu. 44
Religiosus an possit esse cubicularius Pape sine licentia superioris. clem. cum concessa. nu. 32. de elec. 30
Religiosus administrans clericis vel laicis sacramenta extreme vnctionis, aut eucharistie, etiam tempore mortis sine licentia proprii parochialis presbyteri, incurrit excommunicationem ipso iure, licet sacramentum penitentie in illo casu possit administrare sicut in quocunq; alio laico. cle. 1. nu. 85. de priuile. 209
Religiosus potest esse executor aut procurator ex generali licentia abbatis. cle. cum concessa. nu. 41. de elec. 30
Religiosus deliquens castigandus est a suo prelato. clem. cupientes. num. 28. de penis. 219
Religiosi prelati possunt facere statuta secundum que monachi puniuntur. ibi. nu. 28
Religiosus non potest esse executor testamenti, nisi petita licentia, & obtenta. cle. vnica. nu. 6. de testa. 134
Religiosus ubi agitur de augmento perfectionis, potest illud agere petita licentia a superiore, licet non obtenta. ibidem. nu. 7
Religiosus etiam exemptus siue habeat prelaturam siue administrationem, non potest esse executor testamenti, nisi petita licentia & obtenta superioris. ibidem. nu. 8
Religiosus potest esse executor vltimarum voluntatum cum licentia obtenta eius abbatis, siue executio fiat ad utilitatem monasterij, siue non. ibidem. nu. 10
Religiosi possunt omnes fructus ecclesie monasterio vnica retinere, & portionem dare vicario perpetuo illius ecclesie & competentem: vtrum valeat aliquo tempore prescribi datio illius pensionis, vel receptio decimarum debitarum vicario perpetuo. clem. 1. numero. 114. de deci. 140
Religiosus an possit fieri Papa abbate immediato superiore inuito. clem. cum concessa. nu. 30. de elec. 30
Religiosus, verbum simpliciter prolatum includit omnes cuiuscunq; ordinis, cle. in plerisque. nu. 4. de elec. 26
Religiosus potest esse procurator cum licentia superioris: etiam cessante utilitate monasterij. clementina. religiosus. numero. 22. de procurato. 44
Religiosus de licentia superioris potest assumere executionem vltimam luntatis absq; utilitate monasterij. ibidem. nu. 23
Religiosus effectus prelati potest constitui procurator. clem. religiosus. nu. 18. de procu. 44
Religiosus consentiens electioni ad episcopatum carentem populo & clerico, priuatur quacunq; prima dignitate. cle. in plerisque. §. quod si. nu. 7. de elec. 27
Religiosus procurator non admittitur cum speciali mandato, nisi cum licentia abbatis. cle. religiosus. nu. 12. de procura. 44
Religiosus non habet velle neq; nolle. ibidem. nu. 13
Religiosus debet esse solus & tristis in monasterio. ibidem. nu. 14
Religiosus non potest esse arbiter. ibidem. nu. 15
Religiosus executor testamenti prestat cautionem iuratoriā tantum de reliquijs præstandis, & fideiussoriam. clem. vnica. numero. 77. de testa. 125
Religiosus

Sup. commen. Bonifacij de Vitalin. in Clem.

Religiosus prouisus de episcopatu carente clero & populo ante consecrationem, an puniatur pena. cle. in plerisque. de elec. vide cle. eadem. §. quod si. nu. 18. eo. tit. 27
Religiosus electus & consecratus absolutus a potestate abbatis, cum licite consecratur: fecus si reprobd. cle. in plerisque. §. quod si. num. 16. de elec. 27
Religiosus consentiens receptioni ad quancunq; dignitatem aliam ab episcopatu etiam carentem clero & populo, non incurrit penam clementina. plerisque. de electio. vide clementinam. can. §. sane. nu. 4. tit. eodem. 27
Religiosus alterius monasterij an valeat recipi ad regularia beneficia alterius, cum in illo non sunt idonei. clem. vnica. num. 32. de supplen. negli. prela. 31
Religiosus potest eligi in ipsum regularem etiam diuersæ religionis. cle. 1. nu. 58. de elec. 17
Religiosus ideo indiget licentia superioris, quia neque velle neque nolle habet. cle. vnica. nu. 16. de testa. 124
Religiosus dicitur translatus in monasterium de saculo in corpore & anima. ibidem. nu. 17
Religiosus potest esse executor testamentorum etiam ad non pias causas. cle. vnica. nu. 71. de testa. 125
Religiosus executor testamenti deputatus post obtentam licentiam potest cogi ab ordinario illud exequi. ibidem. nu. 73
Religiosus & seruus differunt in executionibus testamentorum assumendis, quia seruus non potest, sed religiosus bene petita licentia & obtenta: intellige in iudicialibus. clementina vnica. numero. 81. de testa. 126
Religiosus & seruus petita licentia & obtenta, possunt esse executores testamentorum in extraiudicialibus. ibidem. nu. 82
Religiosus non perimitur indistincte predicare etiam in locis plenè eorum. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 6. de sepul. 130
Religiosus tenetur ire ad capitula sua religionis, siue sint generalia, siue provincialia. clementina vnica. numero. 172. de excessi. prela. 206
Religiosus secularis curatus, si occasione illius curæ usurpauerit decimas alterius, non debet puniri pena, de qua in cle. 1. de decimis. cle. ea. nu. 68. eo. tit. 139
Religiosus habens ecclesiam parochialem preteritum illius curæ non gaudet priuilegio exemptionis. ibidem. nu. 69
Religiosi etiam circumscriptionis ordinis, si usurpant decimas alijs debitas in aliquo ex casibus contentis in clementina. 1. de decimis, puniuntur pena illius clementina. Et idem in mulieribus religiosis. ibidem. num. 70
Religiosi occupantes decimas debitas personis priuatis per feudum antiquum, aut speciale priuilegium, etiam per fraudes descriptas in cle. 1. de decimis. tamen non incurrerent penam illius cle. neque dispositio illius militaret in illis, sed militaret in religiosis usurpantibus decimas ecclesiarum siue secularium, siue regularium, siue iure communi, siue speciali. ibidem. nu. 71
Religiosi etiam exempti usurpantes decimas debitas ecclesijs, etiam si sint priuilegiati super non soluendis decimis, si committunt fraudes, de quibus in cle. prima. de decimis. puniuntur pena illius. cle. ibidem. num. 73
Religiosi non soluentes decimas ex eo sunt suspendendi aut excommunicandi iuxta dispositionem clementina. prima. de decimis. ibidem. numero. 74
Religiosus penitentiam imponens parochiano sine licentia sui curati, vel si baptizaret, non incurrit excommunicationem. clem. 1. num. 36. de priuileg. 208
Religiosi imponentes penitentias alienis parochianis sine licentia curati ad penam vel ad culpam, an incurrant excommunicationem. ibidem. nu. 37
Religiosus in confessione non potest absolue excommunicatum a canone, item nec excommunicatum per statuta synodalia, aut provincialia. ibidem. nu. 38
Religiosi absoluentes parochianos a sententia excommunicationis ab homine lata, non incurrunt excommunicationem, licet absolutio dicatur de facto. ibidem. nu. 40
Religiosi absoluentes parochianos a sententia interdicti aut suspensionis, non incurrunt excommunicationem. ibidem. nu. 42
Religiosus electus ad audiendas confessiones recusatus ab episcopo quo ad licentiam obtinendam propter causam ignominiosam, an valeat prosequi eius famam etiam causa licentia, & receptionis consequenda. cle. dudum. §. quod si. nu. 3. de sepul. 133

Religiosus non potest per se officium procuratoris exercere, ita nec substituire. cle. vnica. §. fecus. nu. 58. de concessio. preben. 117
Religiosus administrationi cuiuslibet regulari presidens, non potest iura possessiones siue administrationi concedere ad magnum tempus sine consensu sui conventus aut proprii prelati, & nisi vtilitas aut necessitas ecclesie exposcat. clementina. 1. numero. 6. de reb. eccl. non alienan. 118
Religiosus administrationibus presidentibus, an sit prohibitus omnis contractus etiam ad modicum tempus, nisi sit locatio, aut venditio fructuum. ibidem. nu. 7
Religiosus habens ecclesiam curatam ex institutione episcopi, & alienas res ecclesie an incurrat penam cle. 1. de reb. eccl. non alie. & quid si eius vicarius haberet curam animarum, licet esset temporalis. cle. eadem. nu. 23. eodem tit. 119
Religiosus habens administrationem possessionum regularium, si concedat partem possessionum, an incurrat penam contentam in cle. 1. de reb. eccl. non alie. ibidem. nu. 24.
Religiosus presidens administrationi regulari, concedens res aut possessiones administrationis eo casu quo non tenetur restituere pecuniam receptam, an teneatur tradere fisco vel pauperibus. Et vtrum habeat locum in abbatibus. clem. 1. numero. 33. de reb. eccl. non alienan. 119
Religiosus presidens administrationi regulari, non potest dare possessiones, aut iura ecclesie ad vitam concedentis neque recipientis. cle. 1. nu. 30. de reb. eccl. non alie. 119
Religiosus non professus potest assumi ad episcopatum, non tamen ad minorem dignitatem. clementina. 1. numero. 14. de reliq. & vene. Sancto. 175
Religiosus non potest portare tabardum foratum, vel non foratum clementina. quoniam. §. sed & tales. numero. 15. de vita & honesta. clerico. 104
Religiosus virtuosus est floridus & fructuosus. clem. 1. num. 20. de statu monachorum. 147
Religiosi virtus est honor spiritus, & non carnis. ibi. nu. 21
Religiosus virtuosus est vilis propter honestatem, & fructificare dicitur tam in se quam in alijs. ibidem. nu. 22
Religiosus mortuus est. cle. 1. nu. 62. de deci. 179
Religiosus dicitur professor sua religionis. clementina. 1. numero. 4. de regu. 143
Religiosus locus potest dici ratione professionis, aut ordinis, vel quia religiosus est ibi viuunt seculariter. clem. si vna. num. 3. de reb. eccl. non alienan. 120
Religiosus cum licentia prelati an possit esse procurator. cle. religiosus. nu. 2. de procurato. 44
Religiosus ad officium procuratoris ad lites, causas, iudicia, negotia, etiam extraiudicialia, non potest constitui sine licentia. ibidem. nu. 3
Religiosus, si post factam electionem de illo se transferat ad aliud monasterium, an amittat ius electionis: & cuius abbatis requiratur licentia ad præstandum consensum electioni per eum. clem. cum concessa. nu. 35. de elect. 30
Religiosus an possit postulari sine licentia abbatis. ibidem. nu. 36
Religiosus, licet sacerdos, non potest administrare illa, que pertinent ad parochialem curatam, clericis vel laicis. clementina. 1. numero. 15. de priuileg. 208
Religiosi includuntur appellatione cleri. clem. dudum §. Bonifacius. nu. 39. de sepultu. 129
Religiosi etiam exempti violantes interdictum cessationem, incurrunt excommunicationem ipso iure: fecus est tamen in clericis secularibus violentibus premissa: tamen si celebraret tempore interdicti, & ipsi incurrunt irregularitatem. clem. 1. numero. 12. de senten. excom. 227
Religiosi non seruantes interdictum positum per singularem personam habentem super hoc potestatem ex consuetudine, non incurrunt excommunicationem: fecus si esset impostum auctoritate apostolica, ordinarij contilij provincialis, seu alterius habentis potestatem imponendi de iure communi. clementina. 1. numero. 86. de sententia. excommuni. 229
Religiosi tenentur seruare interdictum impostum auctoritate delegati ab ordinario: alios incurrunt excommunicationem. ibidem. nu. 88
Religiosus exemptus non seruantes interdictum siue cessationem a diuini non punit ordinarius. ibidem. nu. 92
Religiosi non seruantes interdictum, quod matrix ecclesia seruabat igno-ranter, licet sit crassa & supina ignorantia, non incurrunt excommunicationem. cle. 1. nu. 24. de sen. excom. 227
Religiosi non

Religiosi non tenentur se conformare ecclesie cathedrali aut matrici in observatione interdicti, si de facto non seruauerint illud praedita ecclesie, cum de iure tenerentur seruare. ibidem. nu. 26

Religiosi tenentur seruare interdictum, quod matrici ecclesie seruat & custodit, licet de illo illis non appareat. cle. si summus. num. 77. de sen. excommu. 236

Religiosi tenentur seruare interdictum, si a matrici ecclesie seruauerint, alias incurrunt excommunicationem, non obstantibus statutis, privilegijs, consuetudinibus, aut transactionibus quibuscunque, & etiam sententijs. cle. i. nu. 65. de sen. excomm. 228

Religiosi interdictum non seruantes, si hoc faciant ex precepto capituli, licet episcopus contrarium precipiat, non incurrunt excommunicationem. ibi. nu. 68

Religiosi possunt habere ecclesias illis pleno iure subiectas tam in temporalibus quam spiritualibus. clementina. ad nostrum. nume. 61. de censibus. 167

Religiosa domus dicitur omnis, quae est deputata ad cultum diuinum super rub. de relig. domi. 155

Religiosi sumitur largi, & largissimè, & propriè. super rubri. de relig. domibus. 155

Religiosi non habentibus domos extra septa, nec intra septa, sed extra portam regularem, cibaria solita debent eis administrari, & non carum. cle. ad nostrum. nu. 85. de censu. 167

Religiosum non facit promissio castitatis, vel abdicatio proprii, aut promissio obedientie, nisi sequatur professio tacita vel expressa. clem. i. nu. 34. de relig. domi. 156

Religiosis votum non solennizatur ex promissione obedientie. ibidem. num. 35

Religiosi alloquendo religiosos debent seruare certam formam: & idem in conuersando. cle. i. nu. 2. de relig. domi. 156

Religiosa non concludunt necessariò, ergo ecclesiastica. cle. quia contingit. nu. 39. de relig. domi. 158

Religiosus potest praefici cura animarum, sed non cura corporum. ibi. nu. 40

Religiosi non obtemperantibus preceptis iurium, imponenda est poena. cle. ad nostrum. nu. 96. de censu. 167

Religiosi quibus cibarijs utantur. clementi. ad nostrum. numero. 108. de censibus. 168

Religiosi differunt a clericis secularibus, sed non a clericis. cle. dignum. nu. 5. de cele. missa. 172

Religiosa aliquo casu existens familiaris domestica episcoporum & conmensalis in diuino officio dicendo, potest se conformare suo domino. cle. dignum. nu. 76. de cele. missa. 173

Religiosi administrantes sacramentum extremæ vnctionis, seu eucharistiæ clericis vel laicis sine licentia proprii curati, incurrunt excommunicationem, quando illi religiosi sunt de ordinibus approbatis a se de Apostolica: alias secus, cum non dicantur religiosi. cle. i. nu. 95. de priuile. 210

Religiosi etiam exempti tenentur episcopo quo ad charitatum subdidum. cle. vnica. nu. 40. de excessi. pr. ela. 205

Religiosi aliquibus electis ad audiendas confessiones refutatis per episcopum, alij in locum illorum sunt subrogandi quocumque in numero sunt, si in casu licito illos refutauerit. clementina. dudum. §. quod si. de sepul. 133

Religiosi ex priuilegio possunt administrare eorum familiaribus sine poena & ratione consuetudinis: alias secus. & sic istud ius est prescriptibile super consuetudine, tamen non est standum a sermone eorum. cle. i. nu. 74. de priuile. 209

Religiosi an consuetudine incepta post dispositionem. clemen. i. de priuilegijs. possunt, & valeant prescribere administrationem sacramentorum clericis sine laicis sine licentia proprii sacerdotis. ibidem. numero. 75

Religiosi possunt concedere ad firmam fructus beneficiorum eorum. cle. vnica. nu. 105. de excessi. pr. ela. 205

Religiosi faciendo sermones ad clerum ad requisitionem rectorum, non tenentur informare auditores de decimis soluendis, vel in similibus, iuxta cle. cupientes. de pœnis. secus si sermones facerent in vulgari eloquio. cle. cupientes. nu. 14. de pœnis. 219

Religiosi non debent accedere causa informandi parochianos ad solutionem decimarum sciendam, nisi fuerint requisiti per eos quos tangit, vel locum tenentes: requisiti tamen tenentur, sine sermone in loco proprio, siue alieno. ibidem. nu. 19

Religiosi informare parochianos ad solutionem decimarum sciendam non tenentur ad requisitionem alterius q̄ rectoris, aut illius locum tenentis, siue alterius habentis speciale mandatum, etiam si ratihabitio illorum postea sequeretur. ibidem. nu. 20

Religiosi admonentes parochianos ad eligendam sepulturam, incurrunt excommunicationem, a qua non possunt absolui nisi a Romano Pontifice, praeterquam in articulo mortis. clemen. cupientes. numero. 64. de pœnis. 221

Religiosi admonentes parochianos ad nouendum, ad iurandum, ad promittendum, incurrunt excommunicationem: sed ab illa ordinarij poterunt absolue eosdem. ibidem. nu. 65

Religiosi tempore ingressus religionis an debeant profiteri, an teneantur promittere, aut vouere. cle. i. nu. 9. de regu. 143

Religiosus potest transire ad strictiorem regulam. ibidem. nu. 11

Religiosus transiens ad strictiorem regulam, Spiritu Dei ducitur. ibi. nu. 12

Religiosus ad latiore regulam non potest transire. ibidem. nu. 13

Religiosus remansens in sua propria religione quietius videtur viuere alijs currentibus per monasteria. Et idem de carente officio, aut administratione. ibidem. nu. 14

Religiosus an valeat vnquam dici in quiete. ibidem. nu. 15

Religiosus administrationem habens, non multum vacare potest contemplationi, cum detur actiue vn. & necessariò. ibidem. nu. 16

Religiosus Mendicantium ordinis non potest transire ad religionem non Mendicantium sine autoritate Pape. ibidem. nu. 17

Religiosus ad strictiorem regulam potest transire, petita, & non obtenta licentia superioris. Quid de transeunte ad aequalem. ibidem. numero. 18

Religiosi vsurpantes decimas alijs ecclesijs debitas si ex eo fuerint ab administrationibus suspensi, aut illis deficientibus, excommunicati non debent absolui satisfactione non commissa: & absolutio aliter a iudice data non tenet. cle. i. nu. 109. de deci. 140

Religiosi possunt capi & incarcerationi in casibus permissis per eorum prelatos. cle. vnica. nu. 11. de excessi. pr. ela. 203

Religiosus excessus cibi & potus prohibetur. cle. i. §. eis in vestibus. nu. 6. de statu mona. 147

Religiosi antiquitus habebantur in maxima reuerentia, qua de re omnia largiebantur locis religiosi. clementi. i. numero. 12. de statu monachorum. 146

Religiosi omnes videntur viuere secundum regulam Beati Benedicti, aut Sancti Augustini, aut Sancti Francisci. clemen. i. nume. 111. de deci. 140

Religiosi, qui in diebus solemnibus, de quibus in cle. cupientes. de pœnis. non admonent parochianos de soluendis decimis, vel illos retrahunt a solutione earum, an incurrant poenam in dicta cle. postquam. cle. cupientes. nu. 57. de pœnis. 221

Religiosi non debent detrabere prelati. clemen. cupientes. numero. 5. de pœnis. 219

Religiosi non debent retrahere parochianos a frequentia ecclesiarum parochialium. ibidem. nu. 6

Religiosi retrahentes parochianos a solutione decimarum, & peccant et faciunt peccare non soluentes. ibidem. nu. 7

Religiosi exempti cum membris suis tenentur prestare censum episcopo pro ecclesia illis subdita, si ab antiquo debeatur. cle. vnica. nu. 54. de excessi. pr. ela. 204

Religiosi male faciunt retrahendo Christianos ab auditione diuinorum in ecclesijs parochialibus. clementi. vnica. numero. 22. de excessibus pr. ela. 203

Religiosi licite celebrant coram laicis, & licite ab illis recipiunt oblationes. ibidem. nu. 24

Religiosi possunt habere vasallos. ibidem. nu. 28

Religiosorum appellatione continentur canonici seculares. cle. in plerisque. §. volentes. nu. 28

Religiosi consensus electioni de se celebratè praestitus, an possit validari per subsequentem licentiam prelati. clemen. cum concessa. num. 44. de elec. 30

Religiosi magis prohibentur aliena audire q̄ seculares. cle. i. num. 4. de decimis. 118

Religiosi Antoniani ex priuilegio Clementis. v. debent recipere medietatem relictorum, si apud ecclesias tumulentur: alias quartam. cle. dudum. §. ab olim. nu. 5. de sepul. 129

Religiosi adherentia religiosi sunt, nisi in separabilibus. cle. i. nu. 36. de sepul. 127

Religiosorum alij sunt Mendicantes, alij non Mendicantes. cle. quod circa. nu. 2. de elec. 27

Religiosorum & aliorum praesidentium administrationibus regularibus concessio

concessio ad non modicum tempus, sonat in alienationem, & sic est prohibita: secus ad modicum tempus. clementina. i. numero. 20. de rebus eccl. non alienan. 118

Religiosus alienans iura & possessiones ecclesie ad non modicum tempus sine consensu capituli, aut prelati, an peccet mortaliter: & iuramentum praestitum super illo contractu an liget, & sit obligatorium. ibidem. nu. 21. 119

Religiosi an valeant praefici locis pijs. cle. per literas. nu. 37. de pr. ben. & digni. 108

Religiosi non possunt praefici beneficijs secularibus, nisi ob causam praedicandi. ibidem. nu. 38

Religiosi debent praefici locis religiosi: secularia debentur secularibus. ibidem. nu. 39

Religiosi vsurpantes decimas, quas ipsi alijs ecclesijs debent, an post duos menses a tempore vsurpationis computandos sine alia requisitione eorum quorum interest, incurrant poenam. cle. i. de deci. vide eadem. cle. nu. 87. titu. eo. 140

Religiosi, qui decimas alijs ecclesijs debitas per alios vel per seipsos soluendas vsurpauerunt, si elapsis mensibus duobus, vel a tempore vsurpationis, vel alio casu a tempore requisitionis, licet suspensionem incurrant ab administrationibus, aut beneficijs ecclesiasticis, tamen non incurrunt suspensionem a diuinis: & si non sint beneficiati, incurrunt excommunicationem. ibidem. nu. 88

Religiosi vsurpantes decimas alijs ecclesijs debitas a seipsis, vel alijs soluendas, siue personales, siue reales, post duos menses a tempore vsurpationis aut alias requisitionis, incurrunt poenam, de qua habetur. cle. i. de deci. ibidem. nu. 89

Religiosus contrahens matrimonium, de facto, incurrit excommunicationem ipso iure, siue fuerit tacite, siue expresse professus, & siue sit astrictus certa religioni in specie, siue in genere. cle. vnica. num. 30. de consangu. & affi. 178

Religiosus contrahens matrimonium infra annum probationis seu professionis non incurrit excommunicationem. ibidem. nu. 31

Religiosi appellatione venit quis etiam intra annum professionis si agatur de fauore: secus si de odio illius. ibidem. nu. 32

Religiosi administrationibus praesidentibus regularibus contraetus etiã innominati perpetuò sunt prohibiti in alienandis rebus ecclesie. cle. i. nu. 10. de rebus eccl. non alie. 118

Religiosus astrictus ad licentiam petendam, eam petere debet tam per se, q̄ per alium, dummodo sit eiusdem ordinis: alias per religiosum alterius ordinis, aut per laicum eam petere non potest. cle. dudum. §. statum. nu. 5. de sepul. 131

Religiosi audire non debent quemquam de confessione, nisi petita licentia a prelato locorum etiam ante electionem ipsorum. ibidem. numero. 7

Religiosi audire volentes confessiones aliquorum, primo debent ab eorum superioribus petitam licentiam a prelato locorum obtinere, postea ab illis debent eligi, & forma est substantialis. ibidem. numero. 8

Religiosi ad hoc, quòd confessionem audire valeant, debent per prius licentiam ante omnia obtinere a prelati loci super religiosi eligendis, & demum secundum debent obtinere super religiosi electis admittendis: & virum sufficiat ambas eodem contextu petere. ibidem. num. 9

Religiosus executor testamenti habens socium, an valeat donare suo socio etiam coniuncto, vbi ex testamento teneretur pauperibus dare. cle. vnica. nu. 85. de testa. 126

Religiosus solus in monasterio executor deputatus, an valeat donare monasterio suo in casu donationis sciendae. ibidem. nu. 86

Religiosus executor testamenti deputatus in causa donationis sciendae inuitu pauperum, vtrum valeat sibi donare. & quid coniuncto suo pauperi. ibidem. nu. 88

Religiosus executor testamenti deputatus potest per ordinarium repelli praetextu criminis, aut suspicionis, & suspendi ab officio. ibidem. numero. 90

Religiosus executor testamenti, licet ab episcopo ordinario puniri possit deliquerit in agendo, secus tamen si in omittendo deliquerit, nisi negligentia equiparetur dolo. ibidem. nu. 89

Religiosus admittitur pro consorte in lite absq̄ licentia superioris. cle. religiosus. nu. 29. de procu. 45

Religiosus in lite admittitur in causa propria absque licentia superioris, & in illis potest constituere procuratorem. ibidem. numero. 30

Religiosus in re communi verbis & re, aut verbis tantum, an admittatur pro alio: & quid in re indivisibili, aut diuisibili. ibidem. numero. 31

Religiosus in quibus casibus potest per se agere sine licentia superioris, super eisdem potest procuratorem constituere. ibidem. numero. 32

Religiosus non valens habere licentiam, aut de facili, an possit agere sine licentia illa. ibidem. nu. 33

Religiosus procurator constitutus alium substituere non potest. ibidem. num. 34

Religiosus non potest absolue etiam confocium excommunicatum a sententia synodali aut a canonis sententia, alias incurrit excommunicationem. clementina prima. numero quadragesimo septimo. de priuile. 200

Religiosi administrantes extremam vnctionem, uel eucharistiã parochianis sine licentia proprii sacerdotis, aut absoluentes excommunicatos a canone vel sententijs synodalibus, incurrunt excommunicationem, a qua non possunt absolui nisi a Papa, praeterquam in articulo mortis: parochiani tamen illum non incurrunt, neque minorem ex participatione. ibidem. nu. 48

Religiosus in sermonibus suis prelati non debet detrabere expressè de tractatione aut verisimili: secus generali. ibidem. nu. 52

Religiosi non debent retrahere laicos, vt non accedant ad ecclesias proprias. ibidem. nu. 53

Religiosus non debet procurare, vt sibi legatur in praedictum alterius cui legatum erat relinquendum, sed bene sine dispendio alterius. cle. i. nu. 55

Religiosi non possunt absolue in confessione a poena vel a culpa aliquos in casibus in quibus absoluto reserua est Pape, aut ordinario loci, & si absoluit non valet, sed non incurrunt excommunicationem. ibidem. nu. 57

Religiosi retrahentes parochianos a solutione decimarum etiam in parochia communi, incurrunt excommunicationem: secus in proprijs, vbi alius non noceret. Et idem quando in defensionibus omittunt facere conscientiam de decimis soluendis. clemen. cupientes. numero. 75. de pœnis. 221

Religiosi omnes audientes confessiones, tenentur admonere parochianos de soluendis decimis: alias sunt excommunicati, etiam siue ex speciali licentia audiant confessiones, vel alias. Et quid si de facto audierint. ibidem. nu. 76

Religiosi audientes confessionem, & non admonentes parochianos de soluendis decimis, incurrunt suspensionem, licet non sciant predicare. ibi dem. nu. 78

Religiosus siue secularis inducendo quem ad eligendum sepulchrum suum, incurrit excommunicationem tribus concurrentibus: alias secus, vbi delictum quòd inducit fiat per religiosum aut clericum secularem siue directè, siue indirectè: secundò q̄ inductus consentiat credendo se inculatum: tertio quòd in isto consensu permanserit vsque ad tempus mortis. ibidem. nu. 83

Religiosus habens administrationem, & clericus secularis, equiparantur in elemosyna faciendae. cle. quoniam. §. sed & tales. nu. 3. de vita & hone. cle. 104

Religiosus administratione carens non potest facere elemosynam de re sic quam pro suo etiam vsu portat. ibidem. nu. 5

Religiosus an valeat facere elemosynam morienti fame inuito abbate. & quid sine necessitati. ibidem. nu. 6

Religiosus non potest etiam vtilitatem monasterij prosequi sine licentia sui abbatis. ibidem. nu. 7

Religiosus existens in studio aut peregrinatione de licentia abbatis, an possit autoritate propria dare tabardum in elemosynam. & quid de alia elemosyna siue moderata, siue non. ibidem. nu. 8

Religiosus est miles caelestis militiae. ibidem. nu. 15

Religiosus absque licentia superioris an possit esse procurator: & an acta per illum ex post facto possint ratificari. ibidem. numero. 26

Religiosus admittens ad officium procuratoris absque licentia superioris an possit repelli in quacunque parte litis a litis prosecutione pro exceptionem partis, aut officio iudicis. ibidem. numero. 27

Religiosi qui blandis verbis & requisitis coloribus taliter operantur, q̄ debentes decimas ecclesijs quibus debent non soluant, sed de illis necessitatibus religiosorum subueniant spontè & pretertextu, chrialitatis alicuius, non tamen recipiunt quod de iure communi illis debetur, speciali, an debeant puniri poena. clemen. i. de deci. clem. ead. nu. 10. eo. tit. 139

Religiosi usurpando non soluentes decimas ad quas tenentur ecclesijs, an puniantur pena. cle. 1. de deci. ibidem. nu. 81
Religiosi usurpantes decimas alijs eis debitas ab iniustis possessoribus, non debent incurrere penam. clementina. 1. de decimis. ibidem. numero. 85
Religiosi usurpando decimas alijs & per alios debitas facto reali, aut verbo tantum, cum incurrant penam. clem. 1. de deci. elapsis duobus mensibus a tempore requisitionis illorum quorum interest, an isti menses currere videantur a tempore requisitionis, an a tempore usurpationis. ibidem. nu. 86
Religiosus non habet uelle neque nolle in eligendo etiam confessorem in foro penitentiali. clementina. dudum. §. si verò. numero. 13. de sepultu.
Religiosus potest sibi eligere confessorem alium religiosum mendicantem, alias a prelato licentiam ad audiendas confessiones. ibidem. numero. 14
Religiosus exemptus non potest sibi eligere in confessorem mendicantem licentiam a prelato super audiendis confessiones. ibidem. numero. 15
Religiosi prohibentes vel impedientes decimas solui ecclesijs quibus debentur, an si postea fiant non soluendo, qui eas tenebantur soluere in subsidium, teneantur ecclesijs damnificatis. clem. 1. numero. 195. de deci.
Religiosi usurpantes decimas alijs ecclesijs debitas per se aut alios soluendas, tenentur ad satisfactionem, etiam si oporteret postea eos mendicare, alijs puniuntur pena. cle. 1. de deci. Et quid si non sunt soluendo. cle. 1. nu. 96. de deci.
Religiosi usurpantes decimas alijs ecclesijs debitas, si careant administrationibus, & sic in equivalenti satisfacere non valeant, ante absolutionem ab excommunicatione, tenentur tamen satisfacere de excessu. Et quid si usurpata adhuc habeant, aut alia de facto teneant. ibidem. nu. 97
Religio naufragium patitur quando correctio contemnitur. cle. attendentes. nu. 1. de statu mona.
Religio in regularibus est diuersa. clementina prima. numero. 55. de electio.
Religio offert fructus spirituales mediante semine spirituali contemplatione & affluentia bonorum operum. clem. 1. numero. 4. de statu mona.
Religio monachorum est sacra. clementina prima. numero. 9. de statu mona.
Religio monachorum omnem maculam purgat. ibidem. nu. 10
Religio multipliciter potest capi. clementina prima. numero. 64. de testibus.
Religio monachorum dicitur ager. clementina. 1. numero. 2. de statu mona.
Religionis non e virorum aut mulierum inuentio est prohibita, nisi approbetur per sedem Apostolicam. clementina. 1. numero. 44. de relig. domi.
Religionem ingredienti infra annum, retinent eorum beneficia. cle. eos qui. nu. 46. de regu.
Religionem ingrediens, in qua indistinctus censetur habitus, & nulla ibi professio fieri solet, si promittat abbati obedientiam, non tamen habetur hac promissio pro professione, nisi promiserit obedientiam monachalem abdicando a se omnem voluntatem & eam committendo voluntati abbatis. clementina. eos qui. nu. 40. de regu.
Religionem ingressus, si protestetur infra annum se nolle profiteri per delacionem habitus superuenientem, non videtur emitte professio nem, nisi protestatio sit contraria facto. clementina. eos qui. numero. 49. de regu.
Remissio an danda sit ei, qui testes productos in curia, reprobare velit extra curiam. clementi. sepe. §. verum quia. numero. 16. de verbo. signifi.
Remissio nunquam datur pro instrumentis producentis. clem. sepe. §. verum quia. nu. 14. de verb. signifi.
Remissio in criminalibus debet fieri ad iudicem loci delicti. cle. pastoralis §. verum. nu. 30. de sen. & re iudi.
Remota domus quando dicitur, est in arbitrio superioris. cle. causam. §. quasi forsitan. nu. 12. de ele.
Remissio fit etiam in personalibus in electione Papa celebranda. cle. ne Romani §. sane. nu. 37. de elec.
Remissio datur contrito super rubrica. de peniten. & remissio. numero. 3.
Remissio quotupliciter valeat accipi super rubric. de peniten. & remissio.

numero. 4.
Remissionem plenariam solus Papa concedere potest. cle. abusivibus. nu. 40. de peni. & remis.
Remissio plenaria non operatur nisi corde contrictis. ibidem. numero. 41
Remissio an habeat locum in contractibus & in criminibus civiliter motis. clementina pastoralis. §. nos tam. numero. 56. de sententia & re iudicata.
Remissio in causis criminalibus a iudice a quo, ad iudicem ad quem, vtrū debeat fieri absque cognitione causa. ibidem. nu. 57.
Remissio in causis criminalibus super quandam infamiam, super qua ordinarius remittendi potest providere. ibidem. nu. 58
Remissio in criminalibus an debeat fieri ad iudicem secularem loci delicti, cum omnes sint sub eodem domino immediatè. clementina. pastoralis. §. nos tam. nu. 50. de sen. & re iudi.
Remissio in criminalibus an habeat locum ad iudicem secularem loci delicti, ubi index requisitus, & requirens sunt sub diuersis dominis immediatis. ibidem. nu. 51
Remissio in criminalibus an debeat fieri si ante requisitionem fuerit reus condemnatus a iudice requisito. ibidem. nu. 52
Remittendi causa an possit index, ad quem debet fieri remissio in criminalibus, cogere iudicem a quo debet remitti. ibidem. numero. 53. fol.
Renuntiatio beneficij non potest fieri sine licentia superioris. clem. gratia. nu. 43. de rescrip.
Renuntiatio papatus vix contingit. cle. ne Romani. §. sane. num. 39. de electio.
Renunciare quis non potest iuri suo in preiudicium alterius. cle. constitutionem. §. nisi per. nu. 16. de elec.
Renuntiatio beneficiorum metu facta, est nulla ipso iure in casu clem. multorum. de penis. in alijs seculis. clem. eadem. num. 27. de eodem titulo.
Renuntiatio beneficij debet fieri in manibus habentis institutionem illius, nisi vacaret per permutationem: nam illam admittet solus episcopus. cle. multorum. nu. 50. de penis.
Renuntiationem beneficiorum recipere, & resignationem in manibus alterius factam ratificare idem sunt, siue ille alter receperit nomine ratificantis, siue non. clementina, multorum. numero. 31. de penis.
Renuntiatio & conclusio in causa non dicitur in beneficiis. cle. vnica. nu. 57. de causa pos. & proprie.
Renuntiatio beneficij & maximi potest fieri per procuratorem. cle. vnica. nu. 14. de renuntiatione.
Renuntiatio beneficij in manibus cuius sit scienda. cle. vnica. nu. 37. de renuntiatione.
Renuntiatio ex causa permutationis potest fieri tripliciter. clem. vnica. nu. 87. de rerum permu.
Renuntiatio beneficij quando presumatur facta causa permutationis. ibidem. nu. 89
Renuntiatio gratie per asecutionem alterius beneficij incompatibilis, adeo est accessoria seu consecutiva, qd illud beneficium non dicitur vacare per renuntiationem. Et an impetratio per renuntiationem esset nulla. cle. gratia. nu. 10. de rescrip.
Renuntians gratia per asecutionem beneficij incompatibilis non efficitur inhabilis ad beneficium illius gratie, si alias canonicè conferatur. cle. gratia. nu. 36. de rescrip.
Renunciare quis potest introductus in fauorem ipsius. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 9. de sepul.
Renuntiatio beneficiorum debet esse libera sine aliqua conditione & portione. cle. vnica. nu. 21. de rerum permu.
Renuntiatio potest esse cauta ex causa permutationis. ibidem. numero. 22
Renuntiatio hoc modo facta, Renuntio meo, vt tu renunties tuo, & vt illud habeat nepos meus, vel alius a me nominatus: est simoniaca. & tunc de illo quis habeat providere. clem. vnica. numero. 43. de rerum permu.
Reciperit, verbum inducit conditionem, quando dirigitur ad executores alicuius provisionis. clem. vnica. nu. 48. de offi. & pote. indi. deleg.
Reparatio locorum nulli est prohibita neque Iudeis neque etiam Saracenis, siue locus ad reparandum pertineat iure proprietatis, siue seruitutis. cle. vnica. nu. 143. de excessi. pr. ela.
Reparare quis potest canale lapideum vel aliud opus per quod habet seruitutem aliquam, & ibi ponere omnia necessaria ad seruitutem re-

parandam: & debet tamen per prius nuntiare domino. cle. vnica. nu. 144. de excessi. pr. ela.
Repertus desiderat factum sciendum per habentem potestatem. cle. vnica. nu. 1. de concessi. pr. aben.
Replicatio, & exceptio, equiparantur. clem. vnica. numero. 75. de excep.
Representare, & presentare idè important in substantia. cle. dudum. §. ac deinde. de sepul.
Requirens iudex non dicitur maior requisito in compellendo, sed bene in petendo. clem. pastoralis. §. nos tam. numero. 55. de senten. & re iudicata.
Requisitio ad solutionem decimarum seu, ad non impediendam solutionem illarum potest probari testibus. vnde substantia non requirit probationem instrumentalem. clementina. 1. numero. 56. de decimis.
Res debent regulariter seruari in eorum statu primordiali. cle. quia contingit. nu. 42. de relig. dom. bus.
Res iudicata pro veritate accipitur. cle. vnica. numero. 64. de causa pos. & proprie.
Res de facili ad naturam suam primariam reuertitur. cle. sepe. §. si tantè. nu. 2. de verb. signifi.
Res transit cum onere suo reali. clementina prima. numero. 19. de censibus.
Res non transit cum onere suo personali. clementina prima. num. 21. de censibus.
Res inter alios acta an possit alijs preiudicare. cle. constitutionem. num. 29. de elec.
Res transit cum onere suo. clementina. si de beneficio. nu. 65. de pr. aben. & digni.
Res litigiosa potest alienari alienatione necessaria non voluntaria. cle. cum lite pend. nu. 78. vt lite pend.
Res inter alios acta alijs preiudicare non debet. cle. si summus. nu. 73. de sen. excom.
Res, que consistunt in pondere, numero, aut mensura, si sunt pretiosiores aut digniores, & per consequens dicuntur viliores. cle. 1. §. statuimus. nu. 10. de statu mona.
Res litigiosa non potest alienari, obligari, nec pignori dari. cle. cum lite pend. nu. 77. vt lite pend.
Rei communis dominium est apud omnes insimul, non autem apud aliquem singulariter. clementina. plures. numero. 22. de iure patrona.
Quod non est in rerum natura, non potest includi in literis Papa. cle. literas. nu. 36. de rescrip.
Rei appellatio generalis est. super rubric. de verbo. signifi. numero. primo.
Realis actio generaliter intentata includit omne ius quod ex ipsa competere potest. clementina. testibus. numero. 145. de testibus.
Realis in actione generaliter intentata si prosecutio fiat specialiter, an excludat aliam prosecutionem specialem, seu productionem testimonium super illa, licet supra prima didicisset. fuerint testificata. ibidem. num. 46
Realis in actione proposita, & generaliter, et specialiter cam prosequatur, & demum noua specie prosequatur, an index debeat admittere absque prestatione iuramenti fraudis. ibidem. nu. 147
Reipublica interest vt delicta manifestentur. cle. volentes. num. 102. de hereti.
Reipublice interest nequis vtatur malè re sua. cle. cum sit nimis. nu. 52. de magistris.
Reipublice appellatione venit reipublica Romana per excellentiam, licet & alie ciuitates dicantur habere reipublicam. cle. dignum. nu. 14. de cele. missa.
Reipublice interest delicta esse manifesta. clementina. 1. numero. 155. de here.
Reservatio legati an probetur ex narratiuis etiam asseritiuis in literis eius descriptis. cle. vnica. nu. 53. de probatio.
Reservatio generalis facta fructuum beneficiorum an includat fructus locorum piorum. clementina. per literas. numero. 10. de pr. aben. & dignita.
Reservatio, que fit in literis gratiosis fauore certi personæ, vel que fit per executores velut accessoria, non plus operatur, quam ipsa gratia. cle. vnica. nu. 68. de rerum permu.
Reservatio Papa de aliquo beneficio dependet ex mero facto Papa. cle. vnica. nu. 4. de probatio.

Reservatio fructuum beneficiorum ad tempus facta per Papam in favore cameræ Apostolicæ, intelligitur secundum taxam perpetuam, si qua sit de decima soluenda casu quo imponeretur ab eodem. clem. si beneficiorum. nu. 38. de decimis.
Reservatio fructibus beneficiorum a Romano Pontifice pro camera Apostolica ad tempus, an sit in optione Papa recipere omnes fructus illius temporis non habito respectu taxæ generalis valoris beneficij, an estimationem secundum taxam generalem valeat recipere omnes fructibus. ibidem. nu. 39
Reservatis fructibus a Romano Pontifice pro camera Apostolica beneficiorum aliquorum & beneficijs perpetua taxatione taxatis, an beneficiati teneantur supplere vsque ad prædictam taxam de minoribus fructibus in illo anno ab illo beneficio receptis. ibidem. numero. 40
Reservatio facta in uim Apostolicæ sedis non extinguitur per mortem Papa. cle. vnica. nu. 81. de probatio.
Reservatis fructibus beneficiorum à Papa, non dicuntur fructus capellaniarum aut altarium reservari, si specialiter excluduntur: alias secus cle. si beneficiorum. nu. 55. de deci.
Reservatio beneficiorum ligat etiam beneficiatos ignorantés etiam sine diei appositione: & permutationes facte in contrarium sunt nullæ. cle. volentes. nu. 29. de here.
Reservatio probatur manifesta, si de ea constat per literas Apostolicas. cle. vnica. nu. 17. de iure iur.
Reservationes sedis Apostolicæ facte pro familiaribus cardinalium, aut aliorum, de quibus intelligatur. clem. dignum. num. 37. de celebra. missa.
Reservatio facta a sede Apostolica de beneficio absolutionis concedenda a sententia excommunicationis, non extenditur ad beneficium absolutionis a suspensione concedendum. clem. volentes. numero. 94. de hereti.
Reservatio a Papa facta de beneficijs inferioribus, est interdicta facultas se intromittendi de illis. clementina 1. numero. 28. de iure patrona.
Residens cum archiepiscopo an habeatur pro presente in loco beneficij. cle. dignum. nu. 8. de cele. miss.
Resignatio ex causa permutationis debet esse libera, vnde nemo potest cogi ad eam sciendam. clementina. vnica. numero. 10. de rerum permu.
Resignatis beneficijs ex causa permutationis, nullum ius est acquisitum in illis commutantibus ante collationem illorum. cle. vnica. nu. 23. de rerum permu.
Resignatio in manibus non superioris valet in preiudicium resignantium, sed non superioris. clementina vnica. numero. 42. de rerum permu.
Resoluto iure datoris, resolutum censetur ius acceptoris. cle. procuratorem. nu. 76. de procura.
Rescriptum Principis non est concedendum cum graui preiudicio alterius: secus cum modico. clementina. sepe contingit. numero. 12. de verbo. signifi.
Rescripto ab utroque, siue sit ad lites, siue ad beneficia, non potest puniri ab ordinario. clementina. abusivibus. numero. 69. de peniten. & remis.
Rescriptum Papa ad fructus recipiendos beneficiorum vacaturorum, non extenditur ad abbatias, ad prioratus conuentuales: tamen extenditur ad non conuentuales. clementina. vnica. num. 180. de excessi. pr. ela.
Rescripta ad lites sunt communia. clem. sepe. §. iterum. num. 12. de verbo. signifi.
Rescriptum contra ius impetratum, operatur contra impetrantem. cle. 1. nu. 35. de rescrip.
Rescriptum ad archidiaconum intelligitur ad digniorem. cle. & si principalis. nu. 49. de rescrip.
Rescriptum Papa contra beneficium re non integra, transit ad successorem in dignitate. clementina. procuratorem. numero. 17. de procura.
Rescriptum Papa propter suppressionem est nullum. clem. vnica. nu. 14. de offi. lega.
Rescriptum legati propter suppressionem est nullum. ibidem. nu. 15
Rescripta privilegialia seu iurisdictionis tributua, sunt restringenda, cum sint stricti iuris. in promio. nu. 8.
Rescriptum impetratum ab aliquo sciente impetrationem aliam ab alio factam, an idè sit nullum. clem. cum lite pendens. numero. 30. vt lite pen.
Rescri-

Rescriptum per excommunicatum impetratum, an possit tacito, aut expresso consensu partium ratificari. clemen. cum a repulsione. nu. 29. de appella. 101
Rescriptum ad beneficium non debet facere mentionem de pensione qua quis habet, donec consequatur beneficium. cle. quoniam. §. huic insuper. nu. 6. de vita & hone. cle. 204
Rescriptum impetrans an teneatur facere mentionem de pensione illi assignatum loco beneficii. ibidem. nu. 7
Rescriptum beneficiale non debet facere mentionem de hospitali concessio non in titulum. ibidem. nu. 8
Rescripta iudicialia non extenduntur ad lites de nouo ortas. cle. literas. nu. 29. de rescrip. 16
Rescriptum beneficiale est refringibile. ibidem. nu. 30
Rescriptum ad lites tanquam odiosum debet restringi. clem. 1. nu. 30. de rescrip. 12
Rescriptum in quo ponitur aliquid conditionaliter, redditur conditionale, ubi non erat subintellectum: & idem si erat subintellectum. clem. vnica. nu. 2. de concess. preben. 115
Rescripta legati debent sequi naturam rescriptorum Papae. cle. & si principalis. nu. 16. de rescrip. 13
Rescripta concessa a predecessore, an valeant renocari a successore. & quid de privilegijs concessis contra legem. clem. dudum. nume. 14. de sepul. 128
Rescriptum appellationis in quo vna causa tantum grauaminis fuerit expressa, non excludit prosecutionem aliarum causarum expressarum in appellatione. cle. appellanti. nu. 46. de appel. 98
Rescribere, & cernere, idem important. clemen. constitutionem. nu. 3. de elec. 22
Respondere obscure, & non respondere, equiparantur. cle. vnica. nu. 99. de iur. 201
Respondere tenetur pars ad instantiam partis interrogatoris etiam post litem contestationem datis. clemen. sepe. §. verum quia. nume. 27. de verb. signi. 244
Respondetur ante litem contestationem solum interrogatoris ad litem preparatorem pertinentibus, post litem vero contestationem interrogatoris ad litem decisionem pertinentibus. ibidem. nu. 8
Resistere rogatus si sine liberis moriatur, non tenetur restituere, si habeat descendentes ex filia. clementina prima. numero. 53. de baptis. 175
Restituere rogatus si moriatur sine liberis, quando teneatur, & quando non, si moriatur relicto aliquibus ex linea feminina. ibidem. numero. 54
Restituere nemo videtur, nisi plene restituat. clemen. presenti. nume. 48. de censu. 169
Restitutio non datur, nisi petenti. clementina. 1. numero. 31. de restit. in integ. 47
Restitutionis tempus contra sententiam, debet computari a die sententiae prolatae. clementina. sicut appellationem. numero. 28. de appella. 94
Restitutio male ablatorum est fienda laeso, si certa sunt ablata quo ad personam, cui est fienda restitutio. clemen. abusionibus. nu. 31. de peni. & remis. 225
Restitutio male ablatorum ubi non constat de persona, cui restitutio est fienda, est fienda pauperibus arbitrio episcopi, & non inferioribus. ibidem. nu. 32
Contra restitutionis sententiam an competat rescissoria. cle. vnica. nume. 54. de resti. in integ. 47
Restitutio ablatorum non liberat hominem a peccato, nisi sequatur satisfactio iniuriae irrogatae a Deo, & homini. clementina. presenti. nume. 20. de censu. 168
Restitutio an detur super iniuria amissa, quod poterat haberi sine iniuria alterius. cle. vnica. nu. 55. de resti. in integ. 47
Restitutio non datur contra sententiam repulsoriam exceptionis dilatorie. ibidem. nu. 56
Restitutio in integrum an competat laeso post quadriennium per viam exceptionis. cle. 1. nu. 45. de resti. in integ. 47
Restitutio, quae datur ecclesiae intra quadriennium datur ad tempus lesionis tantum, etiam licet esset arbitrium. ibi. lem. nu. 46.
Restitutionis tempus in minore an currat a. xxv. anno illic. cle. 1. nu. 40. de resti. in integ. 47
Restitutionis tempus in maiori quando incipiat currere. ibidem. numero. 41
Restitutionis tempus an possit prorogari per iudicem. ibidem. numero. 42

Restitutio debet intentari infra quadriennium & intra tempus competentis ad decisionem illius, nisi staret per partem: nam tunc laeso non imputatur cle. 1. nu. 37. de resti. in integ. 47
Restitutionis quadriennium an currat statim a tempore lesionis consummatae in ecclesia. cle. 1. nu. 39. de resti. in integ. 47
Restitutio temporis an debeat laeso fieri cum litem contestatione. cle. vnica. nu. 50. de resti. in integ. 47
Restitutio non datur nisi laesione legitime probata. ibidem. nu. 51.
Restitutionis tempus, an dicatur continuum, an utile. ibidem. numero. 52
Restitutio an possit dari laeso vltima die quadriennij, licet post biennium petita. ibidem. nu. 53
Restitutio datur, quod abstulit laeso. clementina. 1. numero. 5. de restit. in integ. 47
Restitutionem petenti incumbit onus probandi. ibidem. nu. 6
Restitutio ecclesiae potest peti infra quadriennium a tempore lesionis, & infra illud debet terminari. ibidem. nu. 7
Restitutio in integrum fit artificio iudicis. ibidem. nu. 8
Retractatio habet locum in forma pauperum. cle. vnica. nume. 44. de concess. preben. 116
Reuelationes quandoque fiunt de caelo, & illis standum est. cle. 1. §. licet. nu. 4. de reliq. & vene. San. 177
Reuelatur quandoque minori, quod maior nescit. ibidem. nu. 5
Reuocatio procuratoris cautius fit, quod intinetur procuratori, quam habentibus conferre. clementina vnica. numero. 39. de renuntiatio. 31
Reuocatio re integra permittitur, ubi non est captio alterius. cle. vnica. nu. 19. de renuntiatio. 30
Reuocatio sola an sufficiat sine notificatione procuratoris constituti ad petendam licentiam renuntiandi. clementina. vnica. numero. 27. de renuntiatio. 31
Reuocatio constitutionis procuratoris qualiter sit notificanda, vt valeat cle. vnica. nu. 9. de renuntiatio. 30
Reuocatio constitutionis, si clericos, de immuni. ecclesia. in vj. facta per Bonifacium, an a Clemente fuerit facta iusta de causa. cle. vnica. nu. 18. de immuni. eccle. 178
Reuocatio procuratoris ad renuntiandum, si stetit per eum in manibus cuius debebat fieri, quo minus proueneret ad eius notitiam accessorie & non principaliter, an deberet excusari a constitutione. cle. vnica. de renuntia. cle. vnica. nu. 11. de renuntia. 30
Reuocatiois notitia procuratoris constituti ad renuntiandum ex causa permutationis, an sufficiat, & peruenerit ad notitiam procuratoris debentis acceptare eam clementi. causam. §. idem quoque. numer. 2. de elec. 22
Reuocatio procuratoris constituti ad renuntiandum, etiam causa permutationis, an sufficiat, & peruenerit ad notitiam procuratoris illius, in manibus cuius debet fieri renuntiatio. ibidem. nu. 3
Reuocatio procuratoris constituti ad renuntiandum, quando teneat, ita quod renuntiatio ex post facta non valeat. clemen. vnica. nu. 30. de renuntiatione. 31
Reuocatio procuratoris constituti ad contrahendum matrimonium non requirit notificationem. ibidem. nu. 31
Reuocatio non certiorata si non est captiosa mandatarij, nec alterius, vult. ibidem. nu. 32
Reuocatio procuratoris constituti ad matrimonium dissoluedum, & non peruenerit ad notitiam partis, an dicatur ipsum nullum ex vtraque parte. ibidem. nu. 33
Reuocatio per mortem est maioris potentia quam illa quae fit per renouationem etiam oppressam. ibidem. nu. 34
Reuocatio gratiarum de dignitatibus an extendatur ad gratiam factam de dignitate cum canonicatum respectu canonicatus. cle. cum a repulsione. nu. 51. de appel. 101
Reus an dicatur illicd ex quo nominatus est ad effectum citandi. clementina. pastoralis. §. nos tam. numero. 104. de sententia & re iudica. 89
Reus opponens excommunicationem, & eam non probans, debet condemnari in expensis. clementina prima. numero. 45. de senten. & re iudica. 84
Reus dicitur post apprehensionem, non ante. cle. cum lite pen. nu. 18. vt lite pen. 60
Reus in causa beneficii, aut prophanus, an valeat post lapsum terminum ad ponendum & articulandum, dare materiam obiectionem contra pro ductum, non autem contra personam producentem. clem. vnica. nu. 54. de excep. 81

Repertorium

Reus plene instructus citatus ad opponendum, alid dilatio non conceditur illi illa elapsa. cle. vnica. nu. 61. de excep. 81
Reus citatus et instructus an possit capta dilatione ad respondendum post illam, an nouam valeat petere petendo libellum de nouo sibi offerri. Quid si non fuit instructus. clementina vnica. numero. 62. de excep. 81
Reus nolens de calumnia iurare, habetur pro confesso. cle. sepe. §. verum quia. nu. 24. de verbo. signi. 244
Reus originaliter non admittitur ad proponendum simul duo contraria: scilicet sigillatim, & successiue. clementina. si appellationem. nu. 58. de appella. 96
Reus debet proponere causam legitimam defensionis, non tamen eam offere probare. cle. appellanti. nu. 53. de appel. 96
Rei est fringere. ibidem. nu. 54
Reo proponente exceptionem peremptoriam coram iudice a quo, & offere eam probare, si non admissus fuerit, locus est appellationi. ibid. nume. 55
Reus proponens grauamen coram iudice a quo, si imitatur a iudice ad id probandum, & nolit probare, an instificetur eius appellatio ex solita propositione, licet coram iudice ad quem posset probari. ibidem. numero. 58
Reum absolueret melius est, quam innocentem condemnare. cle. 1. nu. 16. de h. ere. 187
Rei sunt fauorabiliores a foribus, & ampliari debet eorum fauor. cle. 1. nu. 31. de rescrip. 12
Rei an sit in potestate quando conueniatur. clementi. vnica. numero. 43. de excep. 81
Reatus omnem honorem excludit quo ad iudicium humanum, non quo ad fauorem animarum. clementina. 1. numero. 55. de peniten. & remisso. 223
Reatus omnem honorem excludit. clementina vnica. numero. 65. de testa. 125
Rex Romanorum concorditer electus, an ante confirmationem valeat exercere suam iurisdictionem. cle. vnica. nu. 56. de iureiu. 84
Rex Romanorum approbatus per sedem Apostolicam, potest omnia, que pertinent ad exercitium suae iurisdictionis. ibidem. nu. 57
Rex Romanorum approbatus per sedem Apostolicam, an valeat exercere ea, quae sunt Imperatoris. ibidem. nu. 58
Rex Romanorum antequam dicatur Imperator, debet coronari triplici corona. Et in quibus locis. ibidem. nu. 60
Rex Romanorum approbatus, licet non coronatus, potest privilegia concedere, nisi soli Imperatori competent. clem. vnica. §. porro. nu. 18. de iureiu. 78
Rex Franciae an sit de Imperio. clementi. vnica. numero. 48. de iureiuran. 74
Rex Franciae erat inimicus Bonifacij Papae. clementina. 1. numero de iudicijs. 48
Rex Franciae dicit se habere multas collationes beneficiorum in regno. Et idem de rege Apulia. clemen. vnica. §. secus. nume. 69. de concess. preben. 118
Rex Franciae, rex Aragonum, & ceteri Reges, an valeant creare notarios. clemen. dudum. §. ad honorem. nu. 73. de sepul. 131
Rex Franciae non recognoscit Imperatorem in superiorem de facto, sed bene de iure. cle. vnica. nu. 13. de iureiuran. 74
Reges omnes dicuntur sub Imperatore. clementi. vnica. numero. 45. de iureiuran. 74
Rex non dicitur rex ante electionem. clemen. vnica. numero. 7. de iureiuran. 74
Rex Siciliae non est de Imperio, sed de Ecclesia Romana. clemen. vnica. nu. 45. de iureiu. 74
Regis appellatione per antonomasiam intelligitur rex Franciae. in proemio. nu. 28. 3
Rigor est excessus iuris. clementina prima. numero. 17. de iudicijs. folio. 48
Rigor accipitur pro subtilitate iuris, aliquando pro ratione veritatis. cle. quoniam rigor. nu. 1. de appel. 91
Ritum, dicitur nota obseruationis solennitatis. clem. testibus. nu. 1. de testibus. 70
Rite sententia nulla non dicitur lata. clementina. testibus. numero. 3. de testibus. 70
Rigo, verbum aliquoties necessitat, aliquoties non. cle. dudum. §. ceterum. nu. 137
Rogamen domini an habeat vim precepti in re licita. Quid in re illicita, aut non permisa. ibidem. nu. 10

Rogatio notarij an sit de substantia instrumenti: & an sit qualitas intrinseca: & sic an presumatur, necne. clemen. vnica. §. dudum. nume. 30. de iureiuran. 75
Romana Ecclesia habet tantum septem protonotarios ordinarios. clem. 1. nu. 51. de regula. 144
Romana curia est in Papa. cle. 1. nu. 19. de iudicijs. 48
Romanus Pontifex dicitur summus & sumptus super omnes totius orbis quo ad dignitatem: quo ad ordinem, equalis est cum episcopis, seu episcopi sunt illi aequales in ordine. clemen. archiepiscopo. nume. 38. de priuileg. 211
Romana curia, potest esse alibi, quam vbi est Papa. clemen. 1. nu. 11. de iudicijs. 48
Romana curia est vbi est audientia contradictoriarum. ibidem. numero. 12
Roma est communis patria. clementina constitutionem. §. sane. nume. 33. de elect. 25
Romano Pontifici, & Imperatori omnes reges, & omnis mundus subijctur. cle. vnica. nu. 11. de iureiu. 74
Romanorum rex differt ab Imperatore, & contra. cle. vnica. nume. 1. de iureiuran. 74
Romana Ecclesia est caput, & magistra omnium aliarum, & totius orbis. ibidem. nu. 2
Romana curia vbi cunctis sit, habet studium generale, & exaequatur alijs studijs regijs. cle. 1. nu. 23. de magistris. 181
Rubrica de prebendis praedicat de omnibus beneficijs, super rubrica de preben. & digni. nu. 3. 104
Rubrica de offi. & potestate. quare loquitur de vtriusque copulatiue. vnde super eadem rubrica. nu. 4. 37
Rubrica de dolo. intelligitur de malo. super rubrica. de dolo & contra. ma. fol. 56
Ruina edificiorum est probatio clara male administrationis. cle. quia contingit. nu. 7. de relig. domi. 157
Ruina an dicatur legitima presumptio quo ad condemnationem de mala administratione. ibidem. nu. 9
Ruina deformitatem domorum inducit. ibidem. nu. 10

De litera S.

SABINVS plurimum scientatus fuit a suis auditoribus. cle. si beneficiorum. nu. 9. de deci. 141
Sabbatum non colere, & carnes porcinas comedere, est prohibitum lege antiqua, non noua. clem. 1. numero. 18. de testib. 68
Sacerdos non potest ignorare se esse sacerdotem. Idem de moniali, & de constitutis in sacris ordinibus: de charactere tamen impresso tempore sivoris, aut dormitionis praemissi possunt ignorare. cle. vnica. nu. 35. de consang. & affini. 178
Sacerdos non potest quis esse, nisi sit baptizatus. super rubrica. de baptis. nume. 2. 173
Sacerdos conficere potest etiam post cenam, sed puniendus est. clem. 1. §. transiturus. nu. 5. de reliq. & vene. San. 176
Sacerdos parochialis potest parochianum de recipiendis sacramentis ab alio sacerdote etiam religioso: & sufficeret licentia generalis, & quo ad parochianos, & quo ad sacramenta. clemen. 1. numero. 16. de priuileg. 208
Sacerdos parochialis dando licentiam alteri sacerdoti, aut religioso, vt valeat administrare sacramenta clericis, vel laicis, videtur illum sacerdotem habitare, nec tunc ipse videtur administrare: secus si daret commissionem administrandi: nam tunc ipse videtur administrare. ibidem. nu. 18
Sacerdos Mesquit. habet vnum clericum qui clamat sub se, vt praeo. cle. 1. nu. 92. de h. ere. 188
Sacerdos parochialis in casibus, in quibus potest in confessione parochianum absolueret, in eisdem casibus potest alium sacerdotem licentia re ad sum parochianum illi consententem absolueret: alias religiosus in illis casibus non possunt absolueret. clementina. 1. numero. 39. de priuileg. 208
Sacerdos non omnis est idoneus ad curam animarum. cle. 1. nume. 30. de preben. & digni. 106
Sacerdos, & religiosus equiparantur in multis. cle. quoniam. §. dignitatem. nu. 1. de vita & hone. cle. 104
Sacerdos parochialis, curatus, rector ecclesiae parochialis, sunt synonyma. Et idem dicitur de vicario perpetuo. cle. dudum. §. ceterum. nume. 1. de sepul. 137

Sacerdotes in die Natalis Domini possunt celebrare tres Missas. cle. 1. §. sane. nu. 20. de statu mona. 149
Sacerdotem impediens, ne penitentiam salutarem valeat concedere dam- nato ad mortem, potest condemnari a iudice ecclesiastico, siue impedi- uerit directè, siue indirectè non exaudiendo damnatum sacerdotem petentem. cle. 1. nu. 50. de peni. & remis. 223
Sacerdotes sumebantur ex tribu Levi. super rubri. de Iud. & Sarrace. num. 6. 183
Sacerdos parochialis, licet alium quemlibet etiam religiosum possit li- centiare ad sacramenta administranda clericis, vel laicis, est verum per aliquibus personis ad tempus, non in perpetuum, & generaliter: nam curam suam alteri generaliter committere non potest. cle. 1. nu. 19. de priuile. 208
Sacerdos dando licentiam alteri sacerdoti de administrandis sacramen- tis suis parochianis, videtur licentiare & parochianos ad recipien- dum, & econuerso. ibidem. nu. 20
Sacerdos administrando sacramenta non suo parochiano super licentia petita & obtenta a proprio sacerdote per dictum parochianum, po- test & debet illi credere, & illius assertioni standum. ibidem. nu- mero. 21
Sacerdos in partibus extraneis volens celebrare, si non constat de literis ordinum admittendus secretè, sed non publicè. ibidem. nu. 27
Sacerdoti administranti corpus Christi deferendū est cle. 1. nu. 61. de iu- repatro. 161
Sacerdotium aliquando accipitur pro dignitate. clem. cum sit nimis. nu. 24. de magistris. 182
Sacerdotium aliquando accipitur pro dignitate temporali. cle. vnica. nu. 10. de Iud. & Sar. 184
Sacerdo acquiritur in tractatibus ministerij ecclesiastici. clem. vt hi qui. nu. 9. de eta. & quali. ordi. 33
Non existens in sacris an admittatur ad vocem in aliquo casu. cle. vt hi qui. nu. 18. de eta. & quali. ordi. 33
Sacrificium laudis clericorum dicuntur horæ canonicæ. cle. 1. nu. 13. de cele. missa. 170
Sacrificium corporis Christi semper, & quotidie sumitur, & nun- quam consumitur. clem. 1. §. transiturus. numero. 22. de reliq. & vene. San. 176
Sacramentum corporis Christi multa mirabilia continet. cle. 1. §. transi- turus. nu. 18. de reliq. & vene. San. 176
Sacramentum corporis Christi habet, q. ministerio angelorum panis sub- stantia rapitur, & transubstantiatur. cle. 1. transiturus. num. 21. de reliq. & vene. San. 176
Sacramentum corporis Christi quare reiteratur. cle. 1. §. transiturus. nu. 9. de reliq. & vene. San. 176
Sacramentum corporis Christi, & sanguinis, an sit idem sacramentum, an differant. clementina. 1. §. transiturus. num. 12. de reliq. & vene. Sancto. 176
Sacramentum sanguinis non est superfluum in Missa propter sacramen- tum corporis Christi. ibidem. nu. 14
Sacramentum corporis Christi auget virtutes in sumente, & diminit in negligentibus illud sumere. cle. 1. §. transiturus. num. 8. de reliq. & vene. San. 176
Sacramentum eucharistiæ fuit a Christo institutum stomacho refocillato, non ieiuno. clementina. 1. §. transiturus. num. 3. de reliq. & vene. Sancto. 176
Sacramentum eucharistiæ a sacerdote debet administrari stomacho iei- iuno, & a priuato ita etiam debet sumi, nisi in casu infirmitatis. ibi- dem. nu. 4
Sacramentum eucharistiæ institutum fuit a Christo in memoriam eius, & humanitatis. ibidem. nu. 6
Sacramentum corporis Christi excellentius ceteris, nec potest confici ni- si per sacerdotem. super rubri. de baptismo. nu. 1. 173
Sacramenti receptio ab alieno sacerdote non habita licentia proprii sa- cerdotis, non proficit recipienti. clementi. 1. numero. 22. de priuileg. folio. 208
Sacramentum extremæ vniuersionis tollit peccata venialia. cle. 1. nu. 78. de priuileg. 209
Sacramentum extremæ vniuersionis pr. stat augmentum virtutum, & tri- buit facilius saniam infirmis. ibidem. nu. 79
Sacramentum eucharistiæ est maximum sacramentum. ibidem. nu- mero. 80
Sacramenta debent exhiberi a sacerdote curato. clem. dudum. §. verum. nu. 5. de sepul. 135
Sacrilegium videtur defendere, qui cum potuit sibi resistere, & non

restitit. cle. 1. nu. 99. de penis. 215
Sacrilegium committitur per usurpationem dominationis vel possessio- nis rerum ecclesiasticarum, multo magis banniendo episcopum siue a propria sede, siue ab alio loco. clementina prima. numero. 17. de penis. 213
Sacrilegium committit qui manus violentas in episcopum iniectisset: secus si in electum, & confirmatum: & intellige siue iniectit in proprium, siue in alienum, licet iniiciens in proprium maiori pœna puniatur. cle. 1. nu. 5. de penis. 213
Sacrilegus, excommunicatus notorius, aut infidelis, an repelli valeant ab electione Imperij. clementina vnica. numero. 25. de iureiuran. folio. 74
Sal infatuatum de nihilo prodest. clementina. 1. numero. 104. de pe- nis. fol. 215
Salus quotupliciter accipi valet. clementi. 1. §. porro. numero. 4. de statu monacho. 149
Saluatio est causa reconciliationis. in proemio. nu. 62. 4
Saluatio debet pr. mitti, vbi epistolæ aut literæ diriguntur vniuersis aut singulis. clementina. dudum. §. Bonifacius. numero. 14. de se- pul. fol. 129
Samaritani qui dicuntur. super rubric. de Iud. & Sarrace. nu- mero. 8. 183
Sanctus FRANCISCVS approbatus est, & regula illius clementina. cum ex eo. numero. secundo, de sententia excommunica- tionis. 232
Sanctum dictum, non approbatum tamen per ecclesiam colere tanquam Sanctum, reprobatum est: cultura quæ sit tamen de corpore alicuius publice tanquam de Sancto, non debet reprobari. clem. vnica. nu. 9. de Iud. & Sar. 184
Sancta creatura laudari debet, quia redundat in laudem Creatoris. cle. 1. nu. 5. de reliq. & vene. San. 175
Sanctificari nemo potest sine gratia Dei. ibidem. nu. 6
Sanctus nemo potest esse sine sacramento baptismi. super rubri. de reliq. & vene. San. 175
Sacramentum baptismi est dignius ceteris efficacia, & debet conferri veneratione. clementina. 1. numero. 1. de reliquijs & veneratione Sanctorum. 175
Sacramentum corporis Christi est præstantius ceteris prætextu sancti- tatis, & est conferendum cum maxima veneratione. ibidem. nu. 2
Sancti magis gaudent super vno peccatore conuerso, quam super iustis pluribus. cle. 1. nu. 89. de priuile. 210
Sanctio, & constitutio idem sunt. in proemio. §. quoniam. num. 5 5
Sanctio, constitutio pœnalis, vtrum differat a decreto mandato & c. cle- mentina. sepe. §. nos autem. numero. 8. de verborum significatione, folio. 239
Sanctiones dicuntur constitutiones: in proemio. §. hoc sanè. numero. 5. folio. 7
Qui manus suas in sanguinem humanum intinxit, non debet intingere in sanguinem Christi pretiosum. clementi. vnica. numero. 67. de ho- mici. fol. 197
Sanitas non presumitur aduenisse, si non durat: tamen est in arbi- trario medicorum, necne. clementina. dudum. §. verum. numero. 55. de sepul. 136
Sarraceni vnde dicuntur. super rub. de testibus. nu. 2. 67
Sarraceni Mahumeti sectam tenentes quid credant: vide multa seriatim. cle. vnica. nu. 60. de Iud. & Sar. 185
Sarraceni tenentur ad solutionem decimarum prædiorum, quæ teneant ad instar tributorum. ibidem. nu. 61
Sarraceni habent sectalem legem: quia non tenent nec nouum nec ve- tus testamentum, sed Deum confitentur, sed addunt Mahumetum ut nuntium eius ad adorandum & colendum. super rubri. de Iud. & Sar. nu. 2. 183
Sarraceni vnde habuerint originem. super rubri. de Iud. & Sar. nu- mero. 8. 183
Sarraceni tenent damnatam fidem Mahumeti. super rubrica de testi- bus. nu. 4. 67
Sarraceni non habuerunt legem scripturæ, sed naturæ. ibidem. nu- mero. 5.
Sarracenis est prohibitum accedere de loco ad locum causa visitandi se- pulchrum Mahumeti. clementina vnica. numero. 18. de Iud. & Sarrace. 184
Sarraceni permittuntur habitare cum Christianis, non tamen in eadem domo. cle. vnica. nu. 2. de Iud. & Sar. 184
Sarraceni a Christianis distingui debent habitu, seu vestitu, sed non ha- bitatione.

itatione. ibidem. nu. 5
Sarraceni in Aminatione. ciuitate aliqui deferunt vnum O, & aliqui non ut differant a Christianis in habitu. ibidem. nu. 4
Sarraceni Deum colunt, & adorant, & ad eum recursum habent, sed ideo reprobantur, quia Mahumetum dicunt habere vices Dei. ibidem. num. 8
Sarraceni, est conari. cle. ne Romani. nu. 4. de elec. 17
Satisfactio an cesset in procuratore, quando constat de mandato. clem. 1. nu. 19. de procu. 41
Satisfactio plenaria dicitur quando est satisfactum integrè. cle. 1. nu. 67. de priuileg. 209
Satisfactum intelligitur quando lapsus dicitur contentus. cle. cum ex eo. nu. 18. de sen. excom. 232
Satur non sic nouit discernere, sicut ieiunus. clem. 1. §. cis in vestibus. nu. 7. de statu mo. 147
Scandalum est eritandum in quantum sit possibile circa ea, quæ omni- ti possunt sine peccato. clementina. cum ex eo. numero. 8. de senten. excommu. 232
Scandalis est obuiandum. clementina vnica. nu. 11. de offi. iudi. ordi. 39
Scandalum Græcè est offensio Latine. ibidem. nu. 12
Scandalizatur non excommunicati propter sepulturam, quæ traditur excommunicatis publicè non absolutis. cle. 1. nu. 49. de sepul. 127
Sciens, certiorari amplius non debet. clementi. 1. numero. 40. de ap- pellatio. 91
Scientia, quæ requiratur in quocumque officio est arbitraria. cle. 1. nu. 47. de eta. & quali. 33
Sciens parum an possit promoueri. ibidem. nu. 48
Sciens parum an possit promoueri ad abbatiam. ibidem. nu. 49
Scientiæ appellatione comprehenduntur iura tam canonica, quam ciui- lia. cle. cum sit nimis. nu. 21. de magistris. 182
Scientia, quæ requiratur in prælato. clem. 1. num. 42. de eta. & qua- li. ordi. 33
Scientia eminens, quæ dicitur. nu. 43. Quæ competens. nu. 44. Quæ me- dijocris. nu. 45. vide cle. 1. de eta. & quali. ordi. 33
Scientia non presumitur in Papa, sed eam allegans, tenetur, eam proba- re. cle. si Romanus. nu. 47. de præben. & digni. 111
Scientia Papæ an debeat necessariò exprimi in gratia. ibidem. nu. 48
Scientia Papæ quo ad defectum impetrantis, non testibus possit probari. ibidem. nu. 50
Scientia Papæ probata, motus proprius non dicitur probatus, cum sint diuersa. ibidem. nu. 51
Scientia primitiua est grammatica. clem. 1. §. sanè. nu. 31. de statu mo- nachorum. 153
Scientia est donum Dei. super rubri. de magistris. nu. 3. 180
Scientia potest augeti de die in diem. clem. cum sit nimis. num. 77. de magistris. 183
Scientia certa qualiter intelligatur. clem. & si principalis. nume. 44. de rescrip. 115
Scientia, quæ requiratur in recipiente procuratorum, vt dicitur scien- ter mandatum recepisse, & sic teneatur ad defendendum dominum. cle. 1. nu. 42. de procu. 41
Scientia appellationis quo ad appellatum potest probari dupliciter. cle. causam. §. inuimatio. nu. 16. de elec. 22
Scientia appellationis pr. sumitur in appellato per constitutionem pro- curatoris ad prosecutionem causæ electionis litigiosæ: & idem si ad causis deuolutas, licet in genere. cle. causam. §. inuimatio. num. 33. de elect. 22
Scientia non sufficit vbi requiritur bona & honesta vita. cle. vnica. nu. 11. de concess. præben. 115
Scientia sola Papæ absque expressione qualitatis necessariò in impetra- tione exprimens, an excuset a surreptione. cle. 1. nu. 62. præben. & digni. 106
Sciende est rem per causas cognoscere. in proemio. nu. 14. 2
Scientia puniatur delinquendo, non ignorans. clem. 1. numero. 20. de sepul. 127
Sciissima idem est quod diuino. clem. ne Romani. §. ceterum. nu. 1. de elec. 19
Scholares tardè ad scholas venientes, & citò exeuntes, veniunt re- prehendi. cle. 1. nu. 31. de cele. missa. 170
Scholares pulsantes campanam ad seditionem vniuersitatis sine consilio illius, grauiter sunt puniendi. clementina prima. numero. 72. de penis. 214
Scholares & studentes differunt proprie, sed non large: vt hic vide in proemio. nu. 49. 4

Scholares per se constituunt vniuersitatem. in proemio. numero. 51. folio. 4
Scholares gaudent regulariter sex priuilegijs, de quibus hic. in proemio. num. 52. 4
Scriptura quando expensis offerentis sit concedenda, & quando ex- pensis recipientis. clem. quæuis rigor. §. similiter. numero. 22. de appella. 93
Scriptura archiuorum dicitur autentica. cle. vnica. §. porro. num. 24. de iureiuran. 78
Scriptura autentica inducit certitudinem. clem. causam. numero. 22. de elec. 20
Scriptura non est de essentia procurationis, sed de probatione illius cle. 1. nu. 44. de procu. 41
Scriptura priuata an requirat diem, aut consulam. in proemio. §. datum. num. 5. 11
Scriptura priuata non requirit descriptionem loci. ibidem. nume- ro. 6
Scriptura quæ dicitur autentica: remissiuè. clem. causam. nume. 58. de elec. 20
Scriptura archini publici est publica quo ad fidem faciendam. cle. vni- ca. §. porro. nu. 43. de iureiuran. 79
Scriptura quando dicitur habere testimonium publicum. ibidem. nu- mero. 44
Scriptura archini ad hoc quod faciat fidem, requiritur, quod originali- ter producatur, & non sufficit quod eius sumptum producatur. ibidem. num. 45
Scriptura archini publici ad hoc quod faciat fidem, debet publicari par- te vocata. ibidem. nu. 46
Secta Beguinarum est reprobatæ. clementi. ad nostrum. numero. 7. de hereti. 105
Secta dicitur congregatio plurium improba: & vnde dicitur: & sonat in malam partem. clementina, ad nostrum. numero. 4. de hereticis. folio. 193
Secta est duplex. ibidem. nu. 5
Secretum illud dicitur quod probari non potest. clem. volentes. num. 99. de heret. 192
Secretum reputatur quod ab vno tantum auditur, cum non valet proba- ri per duos. cle. 1. nu. 127. de heret. 188
Secretum reputatur quod ab vno alteri soli dicitur, si a circumstantibus non possit audiri. ibidem. nu. 126
Secretum præsupponit aliquid fuisse dictum; sed taliter quod probari non potest. Et largo sumpto vocabulo secretum quid sit. ibidem. num. 127
Secularis beneficiatus indiget licentia superioris in transitu ad aliud beneficium, sicut religiosus ad conferendum. cle. cum concessa. nu. 23. de elec. 30
Secularis fauens Beguinis, aut adherens insequentibus sectam earum, non incurrit excommunicationem: secus in religiosis. Et quid in epi- scopo religioso. cle. 1. nu. 48. de relig. domi. 156
Seculares vniuersi debent de altari vbi administrant. clem. 1. num. 81. de priuileg. 209
Secularis administrando clericis siue laicis sacramenta extrema vni- uersionis, vel eucharistiæ, vel matrimonia solemnizando, non incurrit excommunicationem ipso iure, licet administrauerit sine licentia pa- rochialis sacerdotis. clementina prima. numero. 1. de priuileg. 208
Seculares & regulares possunt ordinari iuxta contenta in clem. ge- neralem. de astate & qualitate. clem. eadem. numero. 3. de etate quali. ordi. 35
Seculares non gaudent priuilegio clericali, nisi duobus concurrenti- bus, aut altero eorum. clementi. per literas. numero. 49. de præben. & digni. 108
Seculares confiteri non tenentur nisi semel in anno. cle. 1. §. sane. nu. 2. de statu mona. 148
Secundum, verbum quid importet. clementina prima. numero. 16. de elec. 16
Secus, dicitio quid denotat. cle. 1. nu. 15. de elec. 16
Secus, aliquando ponitur per iuxta, & aliquando aduersatiuè. cle. vni- ca. §. secus. nu. 1. de concess. præben. 116
Sed, dicitio est aduersatiua. cle. quoniam. §. sed & tales. nu. 9. de vita & honestate. cleri. 104
Sedes apostolica omnium iurium pûissima. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 7. de sepul. 129
Sedes Pontificis potest dici cathedra. cle. dudum. §. Bonifacius. num. 15. de sepul. 128

Repertorium rerum memorabilium

Sedes Apostolica an possit imponere talias pro publica utilitate: & an teneat contribuere pro alimentis quae debeatur doctoribus regentibus. cle. 1. nu. 46. de magistris. 181

Sedes episcopalis etiam non existens intra manus infidelium, si caret pulpulo & clero non potest conferri per inferiores a Papa. cle. in plerisque. nu. 21. de elec. 26

Sedes dicitur vacare morte Papae. Idem de ecclesia Romana. cle. ne Romani. nu. 7. de elec. 17

Sedes Apostolica non moritur. clemen. in plerisque; S. volentes. nu. 6. de elec. 26

Sedes episcopalis apud infideles remanet sacra. cle. 1. in plerisque. nu. 17. de elec. 26

Sedes episcopalis ab infidelibus occupata, ab alijs inferioribus a Papa non potest conferri. ibidem. nu. 8

Sedes Caravaliu an possit aliquid statuere contra iuris regulas sede vacante super electione Papae. clementina. ne Romani. numero. 15. de elec. 17

Sedes, in qua quis reprobus sedet, est cathedra pestilentiae quo ad sedentem. cle. dudum. S. Bonifacius. nu. 19. de sepul. 129

Sedes Apostolica debet vindicare iniuriam Dei. clemen. 1. nu. 23. de eta. & quali. ordi. 32

¶ Sentire debet damnum, qui sentit commodum ratione eiusdem cause: secus diversa. cle. 1. nu. 1. de consi. 164

¶ Sensus obedit spiritui. clemen. S. transiturus. nu. 36. de reliq. & vene. San. 176

¶ Sensualitas humana declinat ad malum. in proemio. S. quoniam. numero. 93. 6

Sensualitas quare declinat ad malum. nu. 100. Et quid sit. nu. 101. in proemio. S. quoniam. 6

¶ Sententia nulliter prolata non potest postea a iudice reparari. cle. sepe. S. nos autem. nu. 28. de verbo. signi. 240

Sententia nulla, quia contra solemnitates iuris, non meretur haberi non sententia; partes eam possunt approbare in vim patii, non sententia. cle. sepe. S. nos autem. nu. 32. de verbo. signi. 240

Sententia, & res iudicata differunt. super rubri. de senten. & re iudica. nu. 3. 82

Sententia diffinitiva quando dicatur, & quando interlocutoria. ibidem. nu. 4. 82

Sententia suspenditur per appellationem interpositam infra decem dies. ibidem. nu. 5. 82

Sententia interlocutoria an possit reuocari a iudice indistincte. cle. cum a repulsione. nu. 33. de appella. 101

Sententia interlocutoria executioni demandata, an valeat a iudice reuocari. ibidem. nu. 34. 101

Sententia interlocutoria, quae per duas alias est confirmata, an valeat per iudicem reuocari: & si reuocetur, an ex reuocatione permittatur parti appellare. ibidem. nu. 35. 101

Sententia interlocutoria respectu eius quod diffinit, potest dici diffinitiva. cle. cum a repulsione. nu. 21. de appella. 100

Sententia interlocutoria, licet transeat in rem iudicatam quo ad partem, an transeat in rem iudicatam quo ad iudicem. ibidem. nu. 22. 100

Sententia ab observatione iudicij lata, an dicatur interlocutoria. ibidem. nu. 23. 100

Sententia, quae profertur super desertione, an dicatur interlocutoria. ibidem. nu. 24. 100

Sententia iuris aliquoties non vendicat sibi locum sine ministerio iudicis, & militat in quibuscumque criminibus. clemen. 1. nu. 65. de vita & hone. cleri. 103

Sententia interlocutoria iam executioni demandata, non potest a iudice reuocari. cle. 1. nu. 77. de vita & hone. cle. 103

Sententia, per quam exceptio peremptoria repellitur, dicitur interlocutoria. cle. cum a repulsione. nu. 19. de appella. 100

Sententia duabus conformibus prolata super exceptione peremptoria, si a secunda fuerit appellatum, & fuerit processum usque ad omnes terminos interlocutoriae tertiae ferenda, licet renuntietur tunc appellatio, an si per eandem fuerit appellatum a diffinitiva, valeat super eadem exceptione audiri. Et quid si non fuerit prosecuta secundam appellationem. cle. cum a repulsione. nu. 12. de appella. 100

Sententia diffinitiva non potest proferri contra rem contumacem lite non contestata. cle. vnica. nu. 19. de dolo & contu. 56

Sententia lata contra filium familias tempore, quo nihil proprium habet, debet suspendi ad tempus, quo aliquid habeat, vel habere possit. clem. 1. nu. 103. de deci. 140

Sententia mortis non debet demandari executioni infra decem dies ap-

pellandi. cle. 1. nu. 60. de peni. & remis. 223

Sententiam legendo latam secundum tenorem statutorum permittentium usuras, quis non videtur incurrere excommunicationem. cle. vnica. nu. 52. de usuris. 200

Sententia procuratoris appellati de appellatione emissa, an noceat domino. cle. causam. S. intimatio. nu. 30. de elec. 22

Sententiarum scriptores latarum secundum statuta perminetia usuras, & prohibentia repetitionem earum non incurrunt excommunicationem. cle. vnica. nu. 50. de usuris. 200

Sententia, quae caret iuris effectu, non potest dici sententia, nisi respectu facti, non iuris. cle. vnica. nu. 7. de consangu. & affi. 178

Sententia lata contra unum de capitulo agentem pro iuribus ecclesiae subdilectae, an noceat praetato, & capitulo. clementina. 1. numero. 57. de rescriptis. 12

Sententia capitalis potest exequi infra decem dies. clemen. vnica. nu. 11. de immuni. 177

Sententia iuris ut liget, non requirit aliam sententiam hominis dispositiuam, sed declaratoriam tantum. clemen. multorum. numero. 37. de peni. 217

Sententia potest proferri contra citatum ad domum, & sic contumacem praesumptum. cle. vnica. nu. 37. de dolo & contu. 57

Sententia includit iudicatum. super rubrica de sententia, & re iudica. nu. 10. 81

Sententia, quae imponit ipso iure poenam, an suspendi valeat per appellationem infra decem dies. ibidem. nu. 11. 81

Sententia condemnatoria ad mortem, licet ab ea appelletur infra decem dies, an illico priuet quem libertate & ciuitate. ibidem. nu. 12. 81

Sententia appellatione pendente pro non lata habetur. ibidem. numero. 13. 81

Sententia conditionalis an sit nulla. clementi. cum concessa. numero. 19. de elec. 30

Sententia non debet ferri ante probationis admissionem. super rubri. de proba. nu. 2. 64

Sententia lata contra alienantem rem litigiosam mandabitur executioni contra possessorem illius, si mala fide fuit alienatio facta. cle. cum lite pen. nu. 81. de lite pen. 61

Sententia a non suo iudice lata nulla est, nec meretur nomen sententiae nec effectum sententiae. clemen. vnica. numero. 11. de sequestra. pos. & fruc. 62

Sententia interlocutoria iudex non est functus officio. cle. ne Romani. S. viro. nu. 8. de elec. 19

Sententia reddit factum notorium. clemen. vnica. numero. 52. de dolo & contu. 57

Sententia super possessione est diffinitiva. cle. vnica. nu. 35. de sequestra. pos. & fruc. 63

Sententia, quae non iustificatur ex actis, ideo non potest probari per partem iniuriam, si ab ea non appelletur. clemen. vnica. nu. 71. de probationibus. 66

Sententia lata contra praesentem alia absente parte, valet. cle. testibus. nu. 94. de testibus. 71

Sententia lata siue in civili, siue in criminali contra rem praesentem actore, vel accusatore absentibus, valet. ibidem. nu. 95. 71

Sententia lata in praesentia rei & absolutoria, & sic contra actorem absentem, est nulla. ibidem. nu. 96. 71

Sententia absolutoria in fauorem rei lata absentis, & non contumacis, est nulla. ibidem. nu. 97. 71

Sententia debet esse conformis libello. clemen. auditor. numero. 21. de rescrip. 14

Sententia lata contra absentem est nulla, si non fuerit citatus, etiam si in fauorem illius tendat. clementina. testibus. numero. 92. de testibus. fol. 71

Sententia nulla non requirit aliam sententiam annullatoriam, nisi quantum tenet de facto. cle. 1. nu. 15. de rescrip. 12

Sententia lata contra non citatum, valet in casu clem. vnica. de dolo & contu. cle. vnica. nu. 11. de dolo & contu. 56

Sententia lata super actione generali prosecuta vna causa, an paret exceptionem rei iudicatam super alijs causis non prosecutis. clem. 1. numero. 122. de sen. & re iudi. 83

Sententia arbitri pro parte valet, & pro parte non. cle. constitutionem. S. ceterum. nu. 15. de elec. 23

Sententia iudicis a quo, an confirmari dicatur per sententiam iudicis ad quem, si ad eum fuerit appellatum tanquam a sententia nulla, si per eum fuerit pronuntiatum appellationem non tenere. clemen. 1. numero. 114. de sen. & re iudi. 85

Senten-

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Sententia iudicis a quo, quando dicatur confirmari per sententiam iudicis ad quem. ibidem. nu. 115. 85

Sententia diffinitiva super notorio, an requirat aliquem processum praecedentem. clemen. pastoralis. S. sane. numero. 17. de sententia & re iudicata. 86

Sententia iudicis a quo, an confirmari videatur per iudicem ad quem ubi condemnatus dicit sententiam nullam, & per iudicem pronuntiat illam non legitimam, licet non nullam, & tunc an victus debeat condemnari in expensis. clemen. 1. numero. 112. de sententia & re iudi. 85

Sententia iudicis ad quem, per quam pronuntiatum extitit appellationem non tenere, an declarare videatur sententiam transiisse in rem iudicatam. cle. 1. nu. 116. de sen. & re iudi. 85

Sententia diffinitiva contra absentem contumacem etiam lite non contestata in crimine lese maiestatis & mortis, an valeat proferri. cle. pastoralis. S. sane. nu. 25. de sen. & re iudi. 86

Sententia tribus latis & conformibus opposita exceptione nullitatis, an differatur, donec plene fuerint executae. clem. 1. numero. 29. de sen. & re iudi. 84

Sententia interlocutoria an valeat reuocari non refusus expensis. ibidem. nu. 30. 84

Sententia iudicis ad quem qui aditus fuit per viam simplicis querelae infirmans sententiam iudicis a quo, quae transiuerat in rem iudicatam de qua fuit exceptum sed non probatum, an praetextu noui instrumenti de ea secunda infirmans debeat reuocari. cle. si appellationem. nu. 30. de appella. 99

Sententia non impeditur desertione appellationis quo minus transeat in rem iudicatam: etiam licet appellatus post desertionem eam profequatur & lata fuerit sententia confirmatoria illius. ibidem. nu. 31. 99

Sententia quae transiuit in rem iudicatam, non venit confirmanda neque infirmanda per iudicem ad quem, nec est pronuntiandum bene vel male. ibidem. nu. 32. 99

Sententia interlocutoria iam executae non potest reuocari nisi de consensu partium. cle. 1. nu. 24. de sen. & re iudi. 83

Sententia tribus latis in aliquo conformibus & in aliquo discordantibus an non obstante exceptione nullitatis opposita debeant demandari executioni in eo quod concordant. ibidem. nu. 25. 84

Sententia tribus concordantibus latis an querelae nullitatis victore tante & non petente executionem sententiarum possit opponi. ibidem. nu. 26. 84

Sententia tribus latis conformibus: licet non possit exceptio nullitatis opponi ad differendam executionem: an illis executis possit opponi ad executionem reuocandam. & vide infra tempus quo illa exceptio debeat opponi. ibidem. nu. 27. 84

Sententia tribus conformiter latis: prima illarum debet demandari executioni, & per tertium confirmantem omnes. clemen. 1. numero. 66. de sen. & re iudi. 84

Sententia tribus conformiter latis, licet non valet illis non executis opponi exceptio nullitatis, an procedat victore consentiente quod procedatur super exceptione nullitatis. clemen. 1. numero. 56. de sententia & re iudicata. 84

Sententia nulla an valeat a partibus approbata saltem in vim patii, licet non in vim sententiae. cle. 1. nu. 52. de sen. & re iudi. 84

Sententia tribus conformiter latis super desertione appellationis an debeant demandari executioni non obstante exceptione nullitatis opposita. cle. 1. nu. 43. de sen. & re iudi. 84

Sententia tribus conformiter latis: interlocutoris super aliquo articulo an debeant demandari executioni non obstante alio articulo appellationis pendente a grauiamine alio. ibidem. nu. 44. 84

Sententia interlocutoria demandatur executioni per officium iudicis ut per actionem in factum. cle. 1. nu. 70. de sen. & re iudi. 84

Sententia tribus conformibus latis contra aliquem: an tertius comparens pro suo interesse, & allegans nullitatem ad impediendam executionem, sit recipiendus. Et quid quando se opponit sine interesse. cle. 1. nu. 89. de sen. & re iudi. 85

Sententia tribus latis conformibus pro aliquo exceptio nullitatis non debet admitti contra eas. cle. 1. nu. 3. de sen. & re iudi. 83

Sententia an sit proferenda super exceptione proposita peremptoria. cle. cum a repulsione. nu. 1. de appel. 100

Sententia duabus conformibus latis si appellatum fuerit ab eis & renuntiatum appellatio, an sit proferenda super exceptione nullitatis potest opponi ad impediendam executionem. ibidem. nu. 92. 100

Sententia duabus conformibus latis in fauorem alicuius a quibus ex-

titerit appellatum & renuntiatum appellationi: an victor nihilominus valeat petere confirmatoriam tertiam a iudice ad quem. clem. 1. nu. 94. de sen. & re iudi. 85

Sententia duabus conformibus latis a quibus fuit appellatum: si appellatio fuerit desertae: an nihilominus iudex ad quem ex officio valeat sententiam confirmatoriam proferre. clementi. 1. numero. 97. de sen. & re iudi. 85

Sententia pluribus contrarijs latis a iudicibus delegatis quae debeatur valere. Et quid si ab ordinarijs. clementina. 1. numero. 17. de senten. & re iudi. 83

Sententia tribus conformibus latis siue super possessorio siue super petitorio debent demandari executioni, non obstante exceptione nullitatis opposita contra easdem sententias. clemen. 1. numero. 20. de sen. & re iudi. 83

Sententia, verbum est commune tam ad diffinitivas, quam ad interlocutorias. ibidem. nu. 21. 83

Sententia secunda confirmatoria primae an possit proferri si prima transiuit in rem iudicatam. clementina. si appellationem. numero. 35. de appella. 99

Sententiam transiisse in rem iudicatam, vel duabus alijs sententijs confirmatam, equiparantur de iure. cle. cum a repulsione. numero. 5. de appella. 100

Sententia transit in rem iudicatam: a qua non fuit appellatum infra decem dies. super rubri. de sen. & re iudi. nu. 7. 82

Sententia dicitur res iudicans: & causa decisa dicitur res iudicata. ibidem. nu. 8. 82

Ad sententiam diffinitivam, in causa summarie & de plano commissam, ferendam citande sunt partes: & sufficit vna citatio. licet non peremptoria. vide clementinam. sepe. S. verum quia. nu. 33. & 34. de verbo. signi. 245

Sententia qua pronuntiat appellationem esse desertam: vel iudicem esse vel non esse iudicem: habet vim sententiae diffinitivae. & sic potest iustificari ex nouis probandis. clemen. appellanti. numero. 7. de appella. 98

Sententia conformis debet esse petitioni: si sententia ferenda est pro actoris: alius non. clemen. sepe. S. verum. nu. 47. de verbo. signi. 243

Sententia iudicis ad quem infirmatoria primae qui aditus fuit per viam simplicis querelae: si fuit coram eo exceptum de sententia prima quae transiuerat in rem iudicatam, an tenet secunda. clemen. si appellationem. nu. 16. de appella. 99

Sententia iudicis ad quem qui aditus fuit per viam simplicis querelae infirmans primam de qua exceptum fuit sed non probatum, an valeat, licet prima transiisset in rem iudicatam. ibidem. nu. 27. 99

Sententia praetextu appellationis suspenditur. cle. si appellationem. nu. 40. de appella. 99

Sententia debet esse conformis libello, si potest. cle. sepe. S. verum. nu. 1. de verbo. signi. 241

Sententia conditionalis non producit obligationem neque actionem ante euentum conditionis. clementina. quamuis rigor. numero. 34. de appella. 92

Sententia restitutionis in integrum post quadriennium lata, an valeat. cle. 1. nu. 38. de resti. in integ. 47

Sententia diffinitiva non potest proferri nisi lite contestata, vel habita contestata. cle. vnica. nu. 17. de excep. 80

Sententia iuris in casu non potest relaxari ab alio quam a Papa: nisi in articulo mortis. clementi. grauis. numero. 35. de senten. excommunicatione. 231

Sententia requirit de eius substantia discretionem. cle. pastora. S. verum. nu. 24. de sen. & re iudi. 87

Sententia an dicatur nulla, quando in ea exprimitur falsa causa de iure tantum, aut de iure & de facto, aut de facto tantum. cle. pastoralis. S. nos tam. nu. 83. de sen. & re iudi. 89

Sententia an dicatur nulla, si ex falsa causa fuerit prolata, & eius falsitas non appareat. Et quid si appareat. cle. pastoralis. S. nos tam. nu. 88. de sen. & re iudi. 89

Sententia an euidenter dicatur nulla ex expressione false cause. cle. pastoralis. S. verum. nu. 4. de sen. & re iudi. 87

Sententia interlocutoria super notorio an sit necessaria & de utilitate tamen interlocutoriae super notorio prolatae. vide cle. pastoralis. S. nos tam. nu. 18. de sen. & re iudi. 88

Sententia interlocutoria super notorio debet continere qualitatem notorietatis. ibidem. nu. 19. 88

Sententia an dicatur nulla si iudex cogitando causam falsam: & eam non exprimendo sententiauerit ex ca. cle. pastoralis. S. nos tam. nu. 85. 85

de sen

de senten. & re iudi. 86
Sententia lata contra absentem & indefensum citatum tamen: an dicatur habere nomen sententie. cle. pastoralis. §. verum. num. 33. de sen. & re iudi. 87
Sententia a maiori parte iudicium lata an teneat: minori parte aliter sententiant. cle. i. nu. 2. de appell. 90
Sententia nulla non habet effectum, neque movetur habere nomen sententie. clementina. pastoralis. §. ut igitur, de sententia & re iudic. fol. 87
Sententia trahitur ad tempus executionis suae in penis, quae infliguntur ipso iure. clem. pastoralis. §. nos tam. numero. 25. de senten. & re iudi. 88
Sententia sub conditione trahitur ad tempus existentis conditionis. ibidem. ne. 26
Sententia cuius appellatio est deserta ut transcat in rem iudicatam, est iuris publici. cle. si appellacionem. nu. 13. de appell. 99
Sententia, quae transiit in rem iudicatam habetur pro veritate: & facit ius inter partes, cui partes non possunt renuntiare de consensu earum. ibidem. nu. 14
Sententia diffinitiva etiam super notorio an debeat ferri non praemissa citatione. clementina. pastoralis. §. nos tam. nume. 106. de senten. & re iudi. 89
Sententia diffinitiva contra absentem in criminalibus quando valeat pro ferri etiam contumacem vel lite contestata, vel non. cle. pastoralis. §. nos tam. nu. 21. de sen. & re iudi. 88
Sententia de sua natura imponit finem liti. cle. sepe. §. verum. nume. 34. de verbo. signi. 243
Sententia infirmans sententiam quae transfuerat in rem iudicatam est nulla. cle. si appellacionem. nu. 22. de appell. 99
Sententia valida non debet retrahari praetextu nouae defensionis. ibid. nume. 25
Sententia ferenda in scriptis, ut in illius prolatione non contineatur aliquis error. cle. sepe. §. nos autem. de verb. signi. 239
Sententia est terminus ultimus iudicij. clem. sepe. §. verum. num. 28. de verbo. signi. 242
Sententia absolutoria ipsius rei requirit petitionem: nisi quo ad absolutionem obtinendam vel nisi ultra petat rem sibi adiudicari. cle. sepe. §. verum. nu. 3. de verbo. signi. 242
Sententia pro auctore proferenda requirit petitionem, & secundum libellum est pronuntianda. ibidem. nu. 4
Sententia & diffinitio qualiter differant. cle. sepe. §. verum. nu. 31. de verbo. signi. 243
Sententia diffinitiva in scriptis fieri debet, interlocutoria vero potest ferri sine scriptis. ibidem. nu. 32
Sententia in causa summaria & de plano commissa, ferri debet in scriptis. nu. 36. Item proferri debet per sententiantem non per alium suo mandato. nu. 37. Et ferri potest dando. nu. 38. vide cle. sepe. §. verum quia numeris praenotatis. de verbo. signi. 145
Sententia an possit proferri lite non contestata, sine scriptis, de consensu partium, ut habeat vim sententiae, vel pacti. cle. quando in. num. 18. de appella. 95
Sententia repellens & excludens exceptionem peremptoriam: an dicatur interlocutoria. cle. appellanti. nu. 22. de appell. 97
Sententia interlocutoria excludit exceptionis peremptoriae, an dicatur producere actionem in factum. ibidem. nu. 23
Sententia compromissi perperam lata super articulo appellationis, an debeat retrahari, & a quo iudice. clementina. quando in. numero. 34. de appell. 96
Sententiam excommunicationis statim trahit eius executionem. cle. sicut appella. nu. 50. de appell. 95
¶ Separationem separata debet esse ratio, & sic non fienda illatio. cle. causam. §. intimatio. nu. 19. de elec. 21
Separata non facit illationem. clem. si vna. nume. 33. de reb. ecclie. non alie. 120
¶ Saepe, dictio de natura propria requirit duas vices. Quid de eius comparatio superius. Et quid de superlativo. cle. sepe contingit. nu. 43. de verbo. signi. 238
Sapius factum non dicitur, nisi pluribus vicibus sit factum cum temporis intervallo. cle. quamuis rigor. nu. 13. de appell. 91
Sapius dicitur petere qui pluribus vicibus petit cum intervallo. clem. quamuis rigor. de appell. 92
¶ Sepeliri debet vagabundus in ecclesia cathedrali civitatis, aut diocesis, in qua moritur: & si alibi sepelitur, quarta debetur de relictis episcopo, aut ecclesiae parochiali. Et quid de viatore. cle. dudum. §. verum.

nu. 61. de sepul. 136
Sepeliendi ubi sunt scholares, mercenarii, moram trahentes in aliqua parochia si moriantur ibi, & si sepeliantur apud Mendicantes, quarta obventionum cui ecclesiae parochiali debeatur. ibidem. nu. 62
Sepeliri potest qui sententiam interdicti laicam ab homine vel a iure incurrit, sed non notorie sine metu excommunicationis. cle. i. nu. 60. de sepul. 127
Sepultus interdictus non notorie a sententia generali hominis vel iuris, non debet exhumari. ibidem. nu. 61
Sepeliens interdictum, cui est ecclesiastica sepultura interdicta, incurrit excommunicationem: secus si sepultura non fuerit interdicta. ibidem. nu. 62
Sepeliri potest interdictus a diuinis tantum. ibidem. nu. 63
Sepeliri non potest interdictus ab ingressu ecclesiae sine metu pena. ibidem. nu. 64
Sepeliri an possit usurarius manifestus, si iubeat satisfieri de usuris, & si eius heres careat de restituendo eas. ibidem. nu. 66
Sepeliendi ius non habet ecclesia, licet auctoritate episcopi fuerit fundata, nisi ius sepeliendi fuerit illi traditum expressè. cle. dudum. §. huiusmodi. nu. 10. de sepul. 134
Sepeliendi ius non habet aliqua ecclesia nisi sit privilegiata, aut habeat populum, aut sit ecclesia parochialis. ibidem. nu. 11
Sepelire possunt Mendicantes in eorum ecclesijs illos, qui ibi elegerunt sepulturam liberè & sine requisitione alicuius, ad ibi tamen sepeliendum non debent quemquam inducere. ibidem. nu. 12
Sepelire possunt Mendicantes in eorum ecclesijs illos, qui ibi elegerunt eorum sepulturam, etiam cum erectione crucis cantando per plateas communes: & sic de similibus. ibidem. nu. 13
Sepeliendum corpus propter electam ibi sepulturam possunt Mendicantes auctoritate propria capere absque contradictione aliqua. ibidem. nu. 15
Sepeliens excommunicatus publicè, & interdictus nominatim non prohibentes, & valentes prohibere, incurrit excommunicationem ipso iure, ac si sepelissent: secus si non potuerint impedire prohibendo, tamen non possunt tunc aliquid pro funere, aut alijs recipere. cle. i. nu. 80. de sepul. 127
Sepeliens suspensum a diuinis non incurrit excommunicationem. ibidem. nu. 82
Sepulturam minus religiosam an quis possit sibi eligere, & quid de magis religiosa. clementina. dudum. §. huiusmodi. numero. tertio. de sepul. 134
Sepeliendi ecclesia parochialis de iure communi non habet potestatem nisi corpora parochianorum: & etiam licet non parochianus elegisset ibi sepulturam, nisi illa haberet privilegium de intumlandis illis, qui ibi eligerent sepulturam. ibidem. nu. 4
Sepultus in loco magis religioso, non propter hoc magis meretur, licet anima eius consequatur maiorem honorem. ibidem. nu. 5
Sepelire non possunt Mendicantes in eorum ecclesijs eos, qui ibi non elegerunt sepulturam, nisi haberent populum, aut ibi esset sepultura maiorem. ibidem. nu. 6
Sepulturam liberam dicuntur habere Mendicantes quo ad illos, qui ibi elegerunt sepulturam, nisi alio iure a sepultura repellerentur. ibidem. nu. 7
Sepeliens excommunicatum publicè, aut nominatim interdictum, siue sit persona ecclesiastica, siue secularis, incurrit excommunicationem, etiam si esset mulier. cle. i. nu. 30. de sepul. 127
Sepulchrorum fossores de nouo, vel antiquorum apertores, scientes excommunicatos nominatim ibi sepeliendos, incurrit ipso iure excommunicationem. ibidem. nu. 32
Sepulturam excommunicati notorii associantes, an incurrant excommunicationem. ibidem. nu. 33
Sepeliens excommunicatum notorium in loco non benedicto, non incurrit ipso iure excommunicationem. ibidem. nu. 34
Sepeliens excommunicatum notorium non incurrit excommunicationem ipso iure, si sepeliat eum in cimiterio ampliato sine benedictione episcopi. ibidem. nu. 35
Sepeliens etià exempti excommunicatum nominatim in ecclesia, possunt denunciari a diocesano excommunicati, non obstante exemptione. cle. i. nu. 6. de sepul. 126
Sepulto aliquo tempore interdicti, aut alijs prohibito, an ecclesia parochialis debeat consequi quartam partem relictorum in ipso tempore prohibito. cle. i. nu. 94. de sepul. 128
Sepultis excommunicatis etiam in locis exemptis, nihilominus diocesanus

sanus potest ossa eorum facere exhumare etiam eis inuitis exemptis, ibidem. nu. 95
Sepeliens etiam exemptos nominatim excommunicatos, aut interdictos, siue usurarios manifestos, ordinarius potest corrigere. ibidem. nu. 96
Sepeliens exemptos nominatim, aut publicè excommunicatos, siue interdictos, aut similes, poterit ordinarius denunciare excommunicatos, & eos condemnare ad estimationem legis, & dictam iurisdictionem etiam poterit exercere in locis etiam exemptionis. ibidem. nu. 97
Sepulorum ossa tempore interdicti si fuerint penitentes, non debent exhumari interdicto relaxato. clementina prima. numero. 76. de sepul. 127
Sepultus apud Mendicantes, si reliquerit aliquid Titio, ut det decem Mendicantibus, an ex illis decem ecclesia parochialis debeat habere quartam partem. clementina. dudum. §. verum. numero. 24. de sepul. 135
Sepulto aliquo apud Mendicantes in casu permisso, quarta, quae debetur ex obventionibus curato, non potest ab eodem propria auctoritate capi, sed eam capere debet a manibus Mendicantium. ibidem. numero. 26
Sepulturam eligenti apud Mendicantes corpora, an prius debeant portari apud ecclesiam parochialem, necne, etiam vigente consuetudine praecedente. clem. dudum. de sepul. clem. eadem. §. verum. num. 48. eo. titu. 136
Sepulto aliquo apud Mendicantes ecclesia parochialis contra quam debeat agere ad petendum quartam, quae illi debetur de omnibus obventionibus relictis ipsis Mendicantibus. Quid de ecclesia sepulturae ad suas obventiones consequendas. Quid de episcopo agente pro suo iure. cle. dudum. §. verum. nu. 56. de sepul. 135
Sepultura non possunt fieri tempore interdicti, etiam non interdictorum, etiam in quatuor festiuitatibus, quibus diuina celebrari possunt. cle. i. nu. 39. de sepul. 127
Sepultura ecclesiastica deneganda est tempore interdicti. cle. i. nu. 8. de sepul. 126
Sepultura sacramentum praestandum est damnato. cle. i. nu. 24. de peniten. & remis. 222
Sepultura debet fieri in ecclesijs siue in cimiterijs, nisi sit prohibita etià intra ciuitates. cle. i. nu. 11. de testa. 126
Sepultura an possit fieri in cimiterijs extra ciuitatem. consecratis. ibid. num. 12
Sepulchrum Mahumeti est ferreum, & stat in aere, & stat inter mōtes, & non potest videri nisi per vnum fulamen. cle. vnica. nu. 59. de Iudaeis. & Sarra. 185
Sepulturam suam eligenti in mari non est obtemperandum. & idem si in loco prophano. super rubri. de sepul. 126
Sepeliens nominatim excommunicatum ex iussu superioris, non incurrit excommunicationem ipso iure. clementina prima. numer. 1. de sepul. turis. 126
Sepeliens excommunicatum nominatim in cimiterio aut ecclesia, potest absolui ab excommunicatione, quam incurrit. ibidem. nu. 4
Sepeliens & ignorans etiam excommunicatum publicè, non incurrit excommunicationem. cle. i. nu. 50. de sepul. 127
Sepeliens excommunicatum occultum, non incurrit excommunicationem, licet scienter illum sepeliat. ibidem. nu. 51
Sepeliens scienter excommunicatum non publicum sed occultum, incurrit excommunicationem minorem. ibidem. nu. 53
Sepeliens in aliqua parochia excommunicatum in alia parochia publicè, licet in eadem ciuitate, non incurrit excommunicationem, nisi probetur, quod scienter fuerit sepultus. ibidem. nu. 55
Sepeliens excommunicatum publicè etiam si sit exemptus, incurrit excommunicationem. ibidem. nu. 56
Sepeliens & sciens excommunicatum aliquem, quem non crederet excommunicatum, non incurrit excommunicationem, nisi esset crassa ignorantia. ibidem. nu. 54
Sepeliens excommunicatum publicum, ac notoriè interdictum, & publicum usurarium, licet ignorauerit iuris dispositionem, incurrit excommunicationem. ibidem. nu. 57
Sepulchrorum iura an transeant ad heredes vniuersales. cle. plures. nu. 7. de iurepa. 162
Sepulchrorum ius non transit ad fideicommissarium. vniuersalem. ibid. nu. 9
Sepultura est sacramentum largo modo. clementina. i. numero. 41. de sepul. 127

Sepeliens excommunicatos excommunicatione minori, non incurrit excommunicationem ipso iure. ibidem. nu. 42
Sepeliens haereticos sunt excommunicati ipso iure, nec debent absolui nisi praestita satisfactione. ibidem. nu. 46
Sepultura vnus an probet ecclesiam parochialem, ubi non parochialis potest habere sepulturam. clementina prima. num. 49. de proben. & digni. 106
Sepulturam eligendi ius liberum quisq; habet. clem. cupientes. num. 1. de penis. 219
Sepeliens aliquem interdictum siue a iure, siue ab homine, incurrit ipso iure excommunicationem. cle. i. nu. 85. de sepul. 127
Sepeliens interdictos praetextu culpe aut delicti nominatim & specialiter nomine eorum expresso vbicunq; etiam in loco non interdicto, incurrit excommunicationem ipso iure: & idem in sepeliendis interdictos generali hominum nominatione, vtpote quando interdicere retur populus, aut clerus loci. ibidem. nu. 87
Sepeliens interdictos praetextu culpe rectoris, sed interdicto subintellecto, ut propter expressionem ciuitatis, aut loci, sed & culpabiles, incurrit excommunicationem ipso iure. ibidem. nu. 88
Sepeliens interdictos culpa rectoris aut domini etiam specialiter cum dominis, non incurrit excommunicationem si eos sepeliunt extra locum interdictum: secus si in loco interdicto. ibidem. numero. 89
Sepeliens interdictum nominatim, offendit illum in fauorem cuius interdictum appositum est: & sic illi satisfacere tenetur antequam absoluat. Et idem si quis sepeliatur in loco interdicto. clem. i. nu. 70. de sepul. 127
Sepeliens excommunicatum publicè, incurrit excommunicationem ipso iure, a qua non debet absolui, nisi satisfacto illi in fauorem cuius fuerit excommunicatus. ibidem. nu. 71
Sepeliens usurarium publicum non debet absolui ab excommunicatione iuris, nisi satisfacto illi, cui usura veniebat restituenda. ibidem. num. 72
Sepeliens excommunicatum publicè, vel usurarium manifestum, tenetur ad restitutionem parti principali, & alijs personis damnatum passis. ibidem. nu. 73
Sepeliens excommunicatos publicè, manifestos usurarios, tenentur satisfacere illis, qui fulminauerunt processum ante excommunicationem incurram ipso iure. ibidem. nu. 74
¶ Septem psalmi non sunt de precepto. clem. dignum. nu. 56. de cele. missa. 173
¶ Sequestratio beneficij per ordinarium fienda cum lata est vna sententia in curia super petitorio, aut possessorio contra possessorem, tamen non potest impediri praetextu exceptionis manifeste friuolae oppositae. clementina vnica. §. non obstante. numero. 2. de sequestra. possess. & fruc. 67
Sequestrari non debet beneficium per ordinariū, licet lata fuerit sententia contra possessorem in curia, si allegetur triennalis possessio pacifica. ibidem. nu. 3
Sequestratio beneficij an possit fieri per ordinarium vna sententia lata in curia super possessorio, aut petitorio contra possessorem illius, etià si fuerit secunda, sed teneat primum locum respectu sententiarum prolatarum in curia, siue fuerit appellatum, siue non ab illa. cle. vnica. nu. 8. de sequest. pos. & fruc. 62
Sequestrum non intelligitur de fructibus iam per prius separatis, sed de futuris & dependentibus tempore sequestrari. cle. vnica. nu. 78. de sequest. pos. & fruc. 63
Sequestratio potest fieri aliquoties de re litigiosa inuito possessore. cle. vnica. nu. 22. de sequest. pos. & fruc. 63
Sequester iudicialis & necessarius eligitur arbitrio iudicis: secus de voluntario. ibidem. nu. 23
Sequester vnde dicatur. clementina vnica. nume. 12. de sequestra. pos. & fruc. 62
Sequester quare dicatur sequester. ibidem. nu. 13
Sequestrum beneficij aliquoties fit ratione utilitatis sequestrari. ibidem. num. 14
Sequestratio beneficij, quae fit vna sententia lata super possessorio, aut petitorio contra possessorem in curia per ordinariū in partibus, an debeat fieri partibus vocatis, necne. cle. vnica. num. 10. de sequestra. pos. & fruc. 62
Sequestratio an habeat locum in beneficio litigioso in curia Romana, licet sententia fuerit lata super possessorio aut petitorio contra possessorem, si agebatur de priuatione beneficij, & non de acquisitione tituli illius. cle. vnica. nu. 32. de sequestratio. possessio. & fruc. 63
Sequestra-

Statutum, qd habens dignitatem, personatum in ecclesia cathedrali, aut collegiata, teneatur infra breuius tempus, quam dispositio clementi. ut hi qui de eta. & qualita. habeat recipere ordinem sacrum, an ualeat. clementina, ut hi, qui illa uero numero 17. de atate, & qual. ordi. 34
Statuto vigente, qd dignitas obtineri non possit, nisi per canonicum prebendam, si per Papam creetur supernumerarius canonicus spe...

secus quo ad non ardua. clemen. vnica. num. 31. de offi. & po. iud. de. fo. 38
Subdelegatio non potest fieri personis prohibitis, de quibus in §. in nullo. cap. statutum de offi. deleg. lib. 6. clem. & si principalis. nu. 35. de rescrip. 13
Subdiaconus ante decimum octauum annum non habet uocem ratio...

vnica. num. 21. de prob. 65
Subscriptura autentica dicitur tenore appellationis descripta. cle. can. sum. num. 17. de elec. 19
Subtilitas ingenij an sit necessaria. cle. abusioibus. num. 2. de penit. & remiss. 224
Subtilitas proprie est quando est amica veritatis, & si illi contraria...

Repertorium rerum memorab.

re in optione iudicis est eligere secundum alterum procedere. clem. sepe contingit. nu. 34. de verb. sign. 238
Summariè, de plano, sine strepitu, figura iudicij causa commissi, sine copula, an index possit procedere, iuxta cle. sepe. de verb. sign. Quid si copula ponatur in vlti. o. ibidem. nu. 36
Summariè intelligitur regulariter, id est absque cognitione cause: ali- quando absque liti contestatione. clem. sepe contingit. num. 30. de verb. sign. 237
Summariè, & de plano & c. causa commissi per inferiorem a Papa per verbum preceptum, non valet index procedere, etiam ordine iuris seruato, secus si per meram facultatem fuisset commissi. clem. sepe. S. nos autem. nu. 83. de verb. sign. 241
Summariè, de plano, sine strepitu, & figura iudicij causa commissi, sine scriptis, sine verbo procedendum est iuxta cle. sepe. de verb. sign. cle. sepe contingit. nu. 40. de verb. sign. 238
Summariè, & de plano causa commissi, remota censetur que tendunt ad ordinationem cause, non que ad decisionem. cle. sepe. S. nos autem. nu. 57. de verb. sign. 240
Summariè, & de plano, ac sine strepitu & figura iudiciorum, causa com- missi, non tollitur tamen reconuentio. cle. sepe. S. verum. nu. 6. de uer- bo. sign. 242
Summariè, & de plano commissi, an possit procedere i: die debi- feriatu introductis ab homine ob aliquam causam emergentem. cle. sepe. S. nos autem. nu. 35. de verb. sign. 240
Summariè, & de plano ubi agitur ex potestate a iure concessa, potest procedi diebus feriatis rusticorum, non aliorum tamen. ibid. nu. 36.
Summariè, & de plano causa commissi, licet aliquibus feriis, ut rusti- cis index possit procedere, tamen ad procedendum illis diebus non co- gitur si noli, ex causa bona tamen. cle. sepe. S. nos autem. num. 40. de verb. sign. 239
Summariè, & de plano, & sine strepitu, & figura iudicij causa commissi, non requirit libellum. clem. sepe. S. nos autem. nu. 9. de verborum signifi. 239
Summariè, de plano, sine strepitu & figura iudicij: ista uerba quomodo differant inter se. cle. sepe contingit. nu. 7. de verb. sign. 237
Summariè, et de plano commissi causa, dari potest v. l. petitio in scriptis, que libellus vocatur, vel in uerbis, que rediguntur in scriptis, seu actis cause. cle. sepe. S. verum. nu. 1. de verb. sign. 242
Summariè, & c. causa commissi, sine in principio liti, sine in medio, pro- cedendum est iuxta clem. sepe. de verb. signifi. clem. eadem. nu. 45. eodem tit. 238
Summariè, de plano, & sine strepitu & c. causa impetrata ab auctore agere in curia post citationem tamen prius emanatam in partibus, & executam reportatam, impetratio auctori non venit intimanda: datur tamen tempus sufficientis ad dandas citatis eius defensiones, si ignoran- tiam preedi. f. e. commissiois alleget equitate. v. l. etoria. ibid. nu. 46
Summariè, & c. commissi causa, tamen his non obstantibus, index de con- sensu partium poterit seruare iudicium: sed an excusetur a contemp- tu. cle. sepe. S. nos autem. nu. 22. de verb. sign. 240
Summariè causa commissi cum liti contesta- tio dicatur sublata, & per consequens omnia, que concedebantur, v. l. ipsa liti contestatio fieret. ibidem. num. 23
Summariè, & c. causa commissi, licet contestatio liti dicatur sublata, tamen defensio reo non tollitur, immo dilatio illi concedenda est. ibi- dem. num. 24
Summariè causa commissi index potest assignare terminum partibus ad iurandum, & deliberandum. ibidem. nu. 29
Superfluum non est aliquid in iure. clem. volentes. num. 8. de pœ- niten. & re. 225
Superfluum nihil debet esse in iure. clem. volentes. num. 25. de heret. folio 191
Superflua non sunt, que causa clarioris doctrine apponuntur. cle. cau- sam. S. intimatio. nu. 13. de elec. 21
Superfluis non est utendum. clem. vnica. S. secus. num. 6. de concessio. pr. ben. 117
Superfluis non est utendum. clem. appellanti. num. 47. de appella- tionib. 96
Superior debet supplere negligentiam inferioris regulariter. clem. si de beneficio. nu. 17. de pr. ab. & dign. 112
Superior Inquisitoris non potest se intruere de negotio commissi In- quisitori, licet illum possit remouere. clem. & si principalis. num. 54. de rescrip. 13
Superior nomine inferioris non admittitur, nisi in loco, in quo specia- lis admittitur. administrator. clem. i. num. 3. de rescrip. 12

Superior aliquando subest inferiori. clem. in plerisque. S. quod si. nu. 11. de elec. 27
Superior potest dare beneficiato, vel illi denegare licentiam transeundi ad aliud beneficium. cle. vnica. nu. 12. de off. leg. 40
Superior an negligentiam inferioris possit supplere, & exequendo & excitando. cle. vnica. nu. 31. de off. iudi. ord. 39
Superior non debet pati, q. eius subditi aliquid reprobi, aut mali commi- tant. cle. 1. nu. 58. de testu. 68
Superior an suppleat in his, que sunt iuris & facti notorii. clem. vnica. nu. 12. de off. iud. ord. 39
Superioris autoritas in illicitis an excuset. clem. 1. num. 56. de testi. folio 78.
Superior an possit agere pro subdito offenso. cle. vnica. S. porro. nu. 60. de iure iur. 79
Superlatiuum in plus supponit, quam comparatiuum. cle. quamvis ri- gor. nu. 4. de appcl. 91
Supernumerarij morte non vacat locus illius, sed extinguitur. clem. dudum. S. quod si. nu. 10. de sepul. 133
Superueniens appellationi non adherens illi, appellante non profe- quente, an possit causam interesse communi prosequi. cle. constitutio nem. S. sanc. nu. 16. de elect. 24
Superueniens assistendo appellanti, an postea possit allegare negligenti- am, aut perditionem contra appellantem. cle. constitutionem. S. sa- ne. nu. 12. de elect. 24
Superuenienti an denegetur prosecutio articulorum non specificato- rum. ibidem. nu. 13
Superueniens an possit per viam querelæ prosequi crimina non specifica- ta per appellantem. ibidem. nu. 14
Superueniens proprie quis dicatur. cle. constitutionem. S. sanc. nu. 8. de elect. 24
Superueniens post appellationem, an possit crimina non opposita per ap- pellationem prosequi. ibidem. nu. 9
Superueniens an possit assistere appellato. ibidem. nu. 10
Superueniens ex parte appellantis, an possit prosequi, sine interesse pro- prium, sine commune absente appellato. clem. constitutionem. S. sanc. nu. 35. de elect. 25
Superueniens non adherens appellationi, an admittatur in eadem cau- sa ad prosecutionem iuris proprij appellante prosequente. ibidem. num. 30
Superueniens appellationi facilius repellitur, quam adherens. cle. con- stitutionem. S. sanc. nu. 22. de elec. 24
Superueniens appellationi, & non adherens illi, an admittatur super- malè specificatis. clem. constitutionem. S. sanc. numero 25. de elect. folio 24
Superueniens appellationi, an possit assistere appellanti in prosecutis per illum, ne colludat. cle. constitutionem. S. sanc. nu. 29. de elec. 25
Superueniens admittitur tanquam accessorius, ubi tanquam principalis repellitur. ibidem. nu. 30
Superueniens & adherens differunt. ibidem. nu. 31
Supplicatio non facit fidem, nisi per literas, aut testes. in prog. S. nume- igitur. nu. 17
Supplicationis tempus incipit currere a tempore late sententia. cle. si- cut appellationem. nu. 30. de appcl. 94
Supplicatio succedit loco appellationis. ibidem. nu. 29
Supplicium dicitur pena. cle. 1. nu. 19. de pœni. & remis. 222
Suppressio an dicatur grauior diminutione. cle. si vna. nu. 28. de reb. e. cle. non alie. 110
Suppressio beneficij an requirat uacationem defensoris. In diminutione quid. ibidem. nu. 50
Suppressio beneficij uacantis, an requirat uacationem defensoris, an sufficiat consensus illorum, qui instituerunt. ibidem. nu. 31
Surreptio ordinis non existens in actu, sed bene in habitu, an annul- let gratiam. cle. 1. nu. 20. de pr. ab. & dign. 106
Surreptio annullat gratiam in beneficijs, & omnia inde secuta. cle. 1. nu. 21. de pr. ab. & dign. 105
Suspectus in fide, est euellendus ab Ecclesia Dei. clem. 1. nu. 23. de re- lig. domi. 156
Suspicio uolenta sufficit ad sententiam. cle. 1. nu. 24. de reli. do. 156
Suspensio ab officio, cum sit a iure, an operetur suspensionem a benefi- cio: & quid quando ab homine est facta. cle. 1. num. 56. de reb. ecclie. non alie. 119
Suspensio ad tempus extinguitur ipso iure elapso illo tempore. clem. j. num. 40. de decimis. 139
Suspensio a perceptione fructuum a beneficijs magis timet, licet non

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinjs in Clem.

tantum grauet, quantum sententia excommunicationis. cle. quoniam. S. pr. senti. nu. 6. de vita, & hon. cler. 103
Suspensio sex mensium a perceptione fructuum beneficiorum imposita clericis deferentibus uestes partitas, aut virgatas, a quo tempore currat. cle. quoniam. S. pr. senti. nu. 22. de vita, & hon. cle. 104
Suspensionis pena si non potest imponi propter carentiam beneficij, aut officij, tunc pena excommunicationis debet imponi, quando a iure imponuntur pr. libata pena & excommunicatio, tunc est subsidia- ria. cle. 1. nu. 53. de decim. 139
Suspensionis sententia tollitur satisfactione secuta sine alia absolutione. cle. 1. nu. 16. de sepul. 126
Suspensionis pena imponitur aliquibus ipso iure sine admonitione. cle. 1. nu. 16. de reb. eccl. non alien. 118
Suspensionis absolutio competit superiori suspensi, vbi Papa non reser- uauit pro se absolutionem. clem. 1. num. 39. de reb. eccl. non alienan. fol. 119
Suspensionis pena & priuationis ipso iure imposita, requirit nihilomi- nus declarationem. cle. multorum. nu. 98. de pen. 218
Suspensionis & priuationis sententia ipso iure imposita, requirit decla- ratoriam sententiam. cle. multorum. nu. 53. de penis. 217
Suspensio quotuplex sit. cle. cupientes. nu. 34. de pen. 219
Suspensus ab officio & ab homine, an sit suspensus a beneficio. ibidem nu- mero 35
Suspensio iuris, habens determinationem temporis, non potest tolli a su- periore alio quam Papa: & idem quando Papa reseruat absolutio- nem, licet non fuerit determinatione temporis: & quis si non reser- uauit. cle. 1. nu. 187. de heret. 189
Suspensionis & interdicti sententia tollitur satisfactione facta absque alia absolutione. cle. vnica. nu. 42. de consan. & assi. 179
Suspensionis pena potest imponi contra capitulum. cle. nolentes. nu. 44. de heret. 191
Specificatio facta de minoribus non comprehendit maiores. cle. nolentes nu. 45. de heret. 191
Suspensionis sententia non excludit Episcopum, nisi de eo fuerit facta spe- cialis mentio. cle. cum sit nimis. nu. 48. de magist. 183
Suspensionis sententia, licet fuerit imposita ipso iure, tamen tollitur sa- tisfactione premissa illius, ob quod fuit imposita. clem. 1. num. 58. de priuileg. 209
Suspensionis sententia simpliciter prolata intelligitur ab officio non ab administratione, nec a beneficio. ibidem nu. 70
Suspensus ab officio non dicitur suspensus a beneficio, siue sit religiosus, siue secularis, cum suspensio est iuris: secus quando est hominis. ibidem nu. 71
Suspensio ab officio non suspenditur appellatione: secus est in suspensione a beneficio. ibidem nu. 72
Suspensio ab officio predicandi, predicando non incurrit irregularita- tem. cle. cupientes. nu. 72. de penis. 221
Suspensus ab officio si predicat, aut alias diuinis se immiscet, incurrit irregularitatem, si agit aliqua que sunt ordinis: alia secus. ibidem. numero 73
Suspensus ex eo quia interfuit uenationi, si conferat beneficia illo pen- dente tempore, licet collatio sit nulla, autamen conferens non incurrit irregularitatem. cle. 1. S. si quis. nu. 11. de sta. mon. 150
Suspensus ab ordine, uel beneficio est inhabilis ad beneficia. cle. si Roma- nus. nu. 27. de pr. ab. & digni. 111
Suspensus a beneficio, recipiendo fructus beneficij non efficitur irre- gularis. cle. quoniam. S. pr. senti. num. 26. de vita, & honesta. clem. folio 104
Suspensus ab officio si celebrat, efficitur irregularis. cle. quoniam. S. pr. senti. nu. 29. de vita, & hon. cler. 104
Suspensus non potest eligere quamquam electio tendat in fauorem alte- rius. cle. vnica. nu. 177. de exce. prala. 207
Suspensus beneficiatus tempore suspensionis non potest promoueri ad beneficium. cle. non potest. nu. 41. de procu. 43
Suspensus non beneficiatus pendente suspensione non potest beneficiari. cle. non potest. nu. 47. de procu. 43
Suspensus ex quo contulit gradum doctoratus alicui sine exhibitione iuramenti de non exponendis pecunijs ultra summam contentam in clem. 2. de magistris. si se immiscet diuinis pendente dicta sus- pensione, non propterea efficitur irregularis. clem. eadem. nu. 73. eod. titu. 183
Suspensus a perceptione fructuum tantum beneficiorum, celebrando nõ incurrit irregularitatem. clementina. multorum. num. 14. de panis. folio 216

Suspensus perpetuo ab officio, dicitur suspensus a beneficio. cle. cupientes nu. 45. de panis. 210
Suspensus a conferendo gradum doctoratus, si confert, an actus dicatur nullus. cle. cum sit nimis. nu. 63. de magistris. 183

De litera T.

TABERNARIJ quid dicantur. clem. 1. nu. 3. de vita & hon. cler. 102
Tabernarij officij est vile. cle. 1. nu. 9. de vita & ho. cle. 103
Tacens habetur pro consentiente, vbi tractatur de eius co- modo. cle. 1. nu. 3. de pœni. & remis. 222
Tacens, si taciturnitas tendat ad onus, non habetur pro consentiente sine exercitio. cle. 1. nu. 11. de procu. 41
Taciturnitas quando profert: Et quando expressio. super proœmio. S. nos etiam. nu. 31. & 32. 9
Tacitum operatur quandoque plus, quam expressum. cle. vnica. num. 171. de exce. prala. 206
Taliæ sunt onera extraordinaria. clementi. pr. senti. numero. 3. de cenf. 168
Taliæ sunt onera incerta, & imponuntur personis, non rebus. cle. presen- ti. nu. 23. de cenf. 168
Talius, collectas, & similia onera domini temporales non possunt impo- nere clericis pro bonis eorum temporalibus proprijs. cle. pr. senti. nul- 30. de cenf. 168
Tantum, dictio aliquando est aduerbium: aliquando nomen. cle. appe- lanti. nu. 10. de appel. 97
Tanquam, dictio est nota improprietas. cle. dudum. S. ceterum. nu. 23. de sepul. 137
Taxatio valoris beneficij an debeat fieri prestito iuramento per prius a beneficiato super valore illius, si alijs valor non possit probari. cle. si beneficiorum. nu. 1. de deci. 142
Taxatio ponitur pro determinatione, aut pro limitatione. clem. si benefi- ciorum. nu. 1. de deci. 141
Taxatio debet precedere iuramentum. cle. cum sit nimis. nu. 45. de ma- gistris. 183
Taxatio iuris communis a ministro iuris ex causa potest restringi. clem. cum sit nimis. nu. 42. de magistris. 183
Temeritas omnis non habet dolum. clementina prima. numero 59. de sepul. 127
Temeritas est iniqua. clem. pastoralis. S. verum. numero 10. de sen- & re iudi. 87
Temerarius imponens manus animo iniuriam faciendi, vel ipsum offen- dendum directo, siue in consequentiam, siue ex quadam bestiali au- dacia in episcopum, committit sacrilegium, & ligatur panis. clem. 1. de panis. vide ea. cle. nu. 9. tit. eo. 213
Temere verax debet condemnari in expensis. clem. 1. numero 20. de rescriptis. 12
Temeritas aliquando sumitur, vbi absit dolus. ibidem. nu. 10
Temerarium non est adherere vni opinioni in varietate opinionum. cle. si vna. S. quod si. nu. 21. de reb. ecclie. non alie. 121
Tempus est arbitrium, quo egressi cardinales & ingressi de nouo ve- leant alijs egressis non spectatis procedere ad electionem. cle. ne Ro- mani. S. porro. nu. 15. de elec. 19
Tempus aate est regulariter inspiciendum in literis Papa. clem. literas. nu. 12. de rescrip. 15
Tempus an currat contra ecclesiam, etiam si ledatur. clem. 1. num. 3. de res. in integ. 46
Tempus assignatum ad producendum testes, an dicatur continuum, an vile. cle. testibus. nu. 54. de testi. 71
Tempus ad testes producendos ex causa potest prorogari per iudicem. ibidem. nu. 55
Tempore assignato ad producendos testes, & ex causa prorogato, an ex- tendatur ad alios testes quos in prima dilacione non duxerat produ- cendos. ibidem nu. 56
Tempus non est modus inducendæ obligationis, nec professionis. clem. eos qui. nu. 16. de regula. 145
Tempus expressum in rescripto incipit currere a tempore presentatio- nis rescripti. cle. sicut appellationem. nu. 37. de appel. 94
Tempus quadrimestre datum condemnationis, potest ex causa restringi a iudice. cle. cum sit nimis. nu. 43. de magistris. 183
Tempus legis non potest auferri, aut diminui a lege. cle. 1. nu. 53. de he- reticis. 187
Tempus decem dierum, quod datur ad appellandum, an currat tempore

compromissi.clem.quandiu.nu.44.de appell. 96
Tempus prosequenda appellacionis ne currat,an suspendatur praeex-
tu mortalitatis.cle.quandiu.nu.52.de appell. 96
Tempus negligentia an debeat subrogari in loco temporis absentiae ita,
q si tantum tempus fuerit negligentia elapsum quantum absentiae,
q non debeat restitui in integrum, si non restitueretur absentia non
data.cle.1.nu.48.de resti.in integ. 47
Tempore aliquo expresso in rescripto ad decisionem negotij compromif-
so facto super illo negotio,an currat illud tempus. cle.quandiu.nu.38.de appell. 96
Tempus expressum in rescripto,an valeat prorogari a partib.expreste.
ibidem.nu.39
Tempus prosequenda appellacionis currere dicitur,licet de consensu &
appellantis,& appellati fiat actus,cuius exercitium est incompatibi-
le cum prosecutione illius.cle.quandiu.nu.54.de appell. 96
Tempore uno quis melius operatur,quam alio. cle.eos qui.nu.48.de
regula. 146
Tempus appellacionis prosequenda est introductum in fauorem appel-
lantis.cle.quandiu.nu.30.de appell. 95
Tempus exequendi sententiam,an per iudicem possit prorogari.clem.1.
nu.43.de resti.in integ. 47
Tempore praefixo ad aliquid agendum,potest agi post tempus,ubi agitur
de iure collato pendendo,secus ubi agitur de iure acquirendo.cle.vni-
ca.S.secus.nu.19.de concess.prab. 117
Tempus hominis minori currit, sed si leditur, restituitur.cle.1.nu.14.
de resti.in integ. 47
Tempus hominis contra ecclesiam currit, sed lesa restituitur. ibidem.
numero 15
Tempore elapso contra minorem, aut ecclesiam ex quo finiatur instan-
tia,an detur illis restitutio.ibidem.nu.16
Tempore hominis assignato minori instantia non perimente elapso, da-
tur restitutio illi.ibidem.nu.17
Tempus interponenda appellacionis, aut prosequenda ab homine, cur-
rit ipso iure minori, sed restituitur. ibidem.nu.18
Temporalis dominus in electione Papae celebranda potest cogere Cardi-
nales.cle.ne Romani.S.povrd.nu.5.de elec. 19
Temporalium abundantia non probat sanctitatem.cle.1.nu.11.de statu
monia. 146
Temporalia ecclesiae regularis possunt concedi laico.cle.1.nu.47.de re.
ecl.non alien. 119
Templarij, & hospitalarij dicuntur laici.clem.1.nu.86.de celebr.
missa. 171
Tenoris insertio dispositionis confirmat, in dispositione confirmante,
operatur primo, q non est fienda a iustis de dispositione confirma-
ta: secundo, quia ex tali insertione constat de scientia certa Principis,
aut confirmantis: & tertio operatur exclusionem omnium impe-
dimentorum.cle.audum.24.de sepul. 128
Tentator securus accedet, quando non timetur reprehensor. clem.at-
tendentes.nu.2.de statu mon. 154
Tentatio ad peccatum non excusat in totum, sed bene in tanto. clem. ad
nos tram.nu.93.de hereti. 195
Tentatus resistere debet actibus virtuosis tentationi, non ferro absti-
nendo nihilia, & ibi vide declarationem legis divinae, Melius est in-
trare regnum caelorum uno oculo, & c. ibidem.nu.95
Terminus per iudicem assignatus post litis contestationem, an dicatur
peremptorius; & an licet fuerit in illo contumax, nihilominus in se-
quentibus terminis valeant expediri expedientia in illo termino.
cle.vnica.nu.48.de excep. 81
Terminus per emptoribus potest assignari per iudicem ad proponendum
exceptiones dilatorias.clem.vnica.nu.3.de excep. 80
Terminus iuris potest a iudice abbreviari. ibidem.nu.4
Terminus prosequendi quo ad initium est arbitrarius.cle. sicut appella-
tionem.nu.7.de appell. 94
Terminus finiendi appellacionem est iuris. ibidem.nu.8
Terminus mensis assignatus provisioni non extenditur ad acceptatio-
nem quominus quandoque possit fieri. cle.vnica.S.secus.nu.30.de
concess.prab. 117
Terminus si datur inhibitioni, non impediatur collatio, & acceptatio fie-
ri quandoque. ibidem.nu.31
Terminus adiectus provisioni fienda per executores, non potest proroga-
ri de consensu partis.cle.vnica.S.secus.nu.66.de concess.prab.
folio 117
Terminus breuissimis assignato per iudicem a quo, appellanti ad prose-
quendum, an excusetur accipiendo iter, cum aliis teneretur se pra-

sentare.cle. sicut appellacionem.nu.48.de appell. 99
Termini omnes sunt peremptorij ad exceptiones proponendas.cle.vni-
ca.nu.10.de excep. 80
Terminus ad proponendas exceptiones est reo assignandus ad instantiam
actoris, non rei. ibidem.nu.11
Termino assignato per iudicem ad dandos apostolos iuris, ille per appel-
lantem non potest praeveneri prosecutione.cle. quamvis rigor. S. quod
si.nu.4.de appell. 93
Terminus traditioni apostolorum praefixus, an possit praeveneri parte
vocata per iudicem.cle. quamvis rigor. S. similiter. numero 23. de
appell. 93
Terminus solutionis an possit prorogari per creditorem, ne debitor dica-
tur perius.cle.vnica.S.dudum.nu.44.de iure iu. 75
Terminus certus, & incertus, terminus sub certo termino inclusus, an
quo ad quid valeant equiparari.cle. quamvis rigor. S. similiter. nu.8.
de appell. 93
Terminus institutus ad prosequendum, non solum requirit arreptionem
itineris, imo & praesentationem iudici fiendam.cle. sicut appella-
tionem. nu.38.de appell. 94
Terminus ad iter accipiendum requirit itineris arreptionem tantum.
ibidem.nu.39
Terminus semel assignatus ad producendum omnia elapsus, an iterum
sit assignandus.cle. sepe. S. verum quia. nu.21. de verb. sig. 244
Termini omnes in palatio Papae sunt peremptorij. clem. sepe. S. verum
quia. nu.10. de verb. oblig. 244
Termini assignari debent diversis temporibus. ibid. nu.11
Termini naturales possunt praeveneri debilitando naturam, non tamen
praeveneri super prooemio. S. haec sanc. nu.73. & 74 8
Termini primordiales an possint praeveneri. ibid. nu.75
Termino dato per iudicem ad producendum instrumenta, an eo elapso
amplius produci possint. clem. sepe. S. verum quia. nu.17. de senten-
excom. 244
Termini omnes in quibuscunque causis in palatio Papae, sunt perempto-
rij, si id non exprimat. cle. sepe. S. verum quia. nume.35. de verb.
signif. 245
Terra aliquando sumitur pro elemento, prout differt ab aqua. clem.
vnica.nu.25. de Iud. & Sarra. 184
Terra sumitur pro iurisdictione. clem. vnica. nume. 20. de Iud. & Sarra.
folio 184
Terra magis distat a caelo, quam ab inferno. super progno. S. haec san-
de. numero 70
Terrarum appellacione omnia loca includuntur. cle. 1. nu.40. de senten-
excom. 228
Territorium sumitur pro iurisdictione. clem. vnica. num. 22. de Iud. &
Sarra. 184
Territorium dicitur a terra. cle. 1. nu.41. de sen. excom. 228
Territorium, aut districtus appellacione venit diocesis. clem. ne Romani. S.
sanc. nu.34. de elec. 18
Territorium potest stricte, & large capi. cle. ne Romani. S. sanc. nu.41.
de elec. 18
Territorium in se continet iurisdictionem. cle. archiepiscopo. nu.51. de
privileg. 211
Tertius an se possit apponere pro suo interesse executioni sententiae. cle.
1. nu.19. de sen. & re iud. 83
Testari prohibens volentem testari non liberet, & prohibens volentem
testamentum mutare, illud non mutare, equiparatur in qualitate pe-
nae. cle. cupientes. nu.61. de pen. 221
Testator nominando filium naturalem, Filium, an censeatur eum legi-
timasse. cle. si summus. nu.46. de sent. excom. 235
Testator si relinquit aliquid Fratribus Mioribus, & in loco testatoris
non sunt nisi Fratres tertij ordinis, illis legasse videtur. Et quid quan-
do in una parte testamenti de illis fecisset mentionem. cle. cum ex eo.
nu.49. de sent. excom. 233
Testator an possit disponere contra statutum Ecclesiae, q pannus super
funus deportatus convertatur ad certum usum, q ad illum non con-
vertatur. cle. quia contingit. nu.105. de relig. dom. 159
Testatoris est a principio disponere, q pannus non deferatur super fu-
nus, vel certae quantitatis, vel natoris. ibid. nu.106
Testator exigendo debitum in testamento relicto a debitore, an uideat-
ur reuocare legatum. cle. praesenti. nu.79. de censib. 169
Testator potest sibi providere via testamenti, & via codicillari. clem. si
plures. nu.30. de praeb. & dign. 109
Testatoris voluntas una non potest valere iure testamenti, & codicillo-
rum. cle. si plures. nu.31. de praeb. & dign. 109

Testator in testamento potest liberare executores testamenti a ratione
reddenda de administratione, an tunc teneatur ex aequo, & iusto ad
arbitrium boni viri. Item, an tunc teneatur iuramento illius in omnibus,
necne. cle. vnica. nu.47. de testa. 125
Testator deputans executores religiosum, non potest disponere, quin
possit cogi per ordinarium ad reddendum rationem de administratis.
cle. vnica. nu.78. de testa. 125
Testatoris voluntas habetur pro lege, unde solus Princeps potest eam
infringere. cle. quia contingit. nu.116. de relig. dom. 159
Testatore ordinante unum hospitale bene dotatum in suo fundo ad usum
pauperum, & q institutio & destructio pertinet ad prelatum, an
Episcopus inuito prelato possit ibi construere locum religiosorum.
cle. quia contingit. nu.110. de relig. dom. 159
Testatoris haeres non videtur adimplere voluntatem illius, si magis &
melius & religiosius agat ubi certa forma esset expressa a testatore.
ibidem. nu.111
Testamentum non potest facere damnatus ad mortem, nec aliquam
ultimam voluntatem, etiam quo ad pias causas. clem. 1. num.67. de
penit. & rem. 223
Testamentum omne an dicatur ultima voluntas largo modo. Et quid pro-
prio modo. super rubr. de testa. nu.8 124
Testamentum factum Tholose cum duobus testibus iuxta consuetudi-
nem illius loci, valet ut ex eo succedatur etiam quo ad bona existen-
tia in locis ubi iuratur iure communi. cle. sepe. S. si tamen. nu.12. de
verb. sign. 245
Testamentum nihil est, quam dispositio hereditatis. ibid. nu.13
Testamenta, & ultimae voluntates habent exitum post mortem. super ru-
br. de testa. nu.2. 124
Testamentorum quotuplex sit species. super rubri. de testa. numero 12.
folio 124
Testamenti ususque questio an debeat expediri summarie. cle. dispen-
sationem. nu.66. de iudic. 50
Testamenta militum simpliciter non privilegiantur, sed testamenta mi-
litum, & a militibus facta. cle. vnica. nu.44. de usuris. 200
Testamenta etiam ad pias causas sine solennitatibus iuris naturalis
sunt nulla: secus si sine solennitatibus iuris civilis. clem. sepe. S. nos
autem. nu.80. de verb. sign. 241
Testis clericus recusans deponere, debet cogi a iudice ecclesiastico.
cle. testibus. nu.35. de testi. 70
Testis clericus coactus a iudice ecclesiastico deponere, coram quo debeat
praestare iuramentum de veritate dicenda. ibid. nu.36
Testis iurans deponere super interrogatis, si non interrogetur de veri-
tate, an committat falsum, veritatem calando. cle. testibus. nu.67. de
testib. 71
Testis iurans super interrogatis respondere, si respondeat ultra interro-
gata, an probet. ibid. nu.68
Testis iurans dicere veritatem, tenetur illam dicere super tangentibus
etiam negotium. ibidem. nu.69
Testis debet iurare de veritate, & non per iuramentum credulitatis.
cle. non potest. nu.2. de procur. 43
Testis receptus post statutum triennium receptionis, non dicitur rite re-
ceptus. cle. testibus. nu.47. de testi. 71
Testis debet examinari infra triennium assignatum receptioni, & exa-
minationi, aliis non dicitur rite receptus. ibid. nu.48
Testis productus infra triennium productionis assignatae, si fiat per
iudicem quominus non recipiatur, non imputatur producenti. ibi-
dem. nu.49
Testis clericus offendens iudicem secularem false forte coram eo depo-
nendo, an debeat puniri per iudicem secularem. cle. testibus. nu.37.
de testib. 70
Testium receptio valet facta, parte vocata, & contumaciter absente.
cle. testibus. nu.8. de testi. 71
Testium attestaciones sunt nullae non uocata parte recepta, etiam si fa-
ciant contra producentem. cle. testibus. nu.91. de testib. 71
Testium nomina an debeant dari illi contra quem fit inquisitio. cle. testi-
bus. nu.89. de testibus. 71
Testi non iurato an sit standum. clem. testibus. numero 58. de testib.
folio 81
Testium iuramentum quid operetur. ibid. nu.59
Testium depositio facta non praestito iuramento, non valet, neque confir-
matur sequenti iuramento. ibid. nu.60
Testibus in producendis, an sufficit citare partem principalem, licet pro-
curator non fuerit citatus, vel ad iuramentum praestandum a testi-
bus. cle. testibus. nu.80. de testi. 71

Testes si non producantur infra tempus assignatum producenti super
illis, alia pars remanet illaesa. clem. testibus. num. 53. de testibus.
folio 71
Testes an possint recipi meretrix, ioculator, seu histrio, Iudaeus, aut alius
infidelis: & si recipiantur, an dicantur rite recepti. cle. testibus. num.
28. de testib. 70
Testes probatorios in curia producere curans, facultatem habet coram
iudice remissionis producere reprobatos. cle. sepe. S. verum quia.
nu.15. de verb. sign. 244
Testibus publicatis, si aliquo casu depositio eorum reddatur nulla, pna
excommunicatione testium, aut infamia, an nihilominus admitta-
tur ad eos, vel alios reproduccendos. clem. testibus. num. 151. de testi.
folio 73
Testium depositione deperdita, licet publicata, testes de nouo admittun-
tur: idem ubi primi ex malitia non fuissent bene examinati. ibidem.
numero 152
Testium depositio potest declarari per depositionem eorumdem etiam pu-
blicatis attestacionibus. ibidem. nu.153
Testes, qui non possunt produci in prima instantia metu subornationis,
neque possunt produci in secunda instantia. ibid. nu.154
Testis debet iurare dicere veritatem, quam nouit, vel quicquid nouit.
cle. testibus. nu.63. de testi. 71
Testis non debet declinare neque ad dextram, neque ad sinistram. ibid.
nu.64
Testis falsum committit, ubi veritatem pertinentem ad causam, quam
nouit, taceret, licet etiam non fuerit interrogatus. ibid. nu.65
Testis an debeat deponere de discessu contractus illicite facti, sicut de con-
tractu. ibidem. nu.66
Testes regulariter non debent recipi lite non contestata. clem. testibus.
nu.40. de testib. 70
Testes producti coram arbitratore, an faciant fidem coram alio iudice,
nisi reproducantur. ibid. nu.41
Testes recepti coram arbitro, an faciant fidem coram alio iudice. ibidem.
nu.42 71
Testes possunt recipi de consensu partium lite non contestata. ibidem.
numero 43
Testes lite non contestata altera parte contradicente, an valeant recipi.
ibidem. nu.44
Testis clericus sponte veniens ad deponendum, licet non potuisset
cogi, an dicatur rite receptus. clem. testibus. num.33. de testib.
folio 70
Testes sunt recipiendi per iudicem, aut eius commissariam parte praesente,
vel ea contumace. clementina testibus. numero 5. de testibus.
folio 70
Testibus rite & recte examinatis, & publicatis super eisdem articulis,
aut de directo contrarijs, alij de nouo testes non debent admitti per
aliquam partium, nec in prima instantia, neque in articulo appella-
tionis. ibidem. nu.6
Testes recepti ad aeternam rei memoriam, perpetuo probant. cle. dudum.
S. Bonifacius. nu.13. de sepul. 129
Testibus rite & recte examinatis, & illis publicatis, si super eisdem arti-
culis producantur de nouo testes de consensu partis, an valeat tes-
timonium illorum. clementina, testibus. numero 9. de testibus.
folio 70
Testes, qui repelluntur in prima instantia, an repellantur in articulo ap-
pellacionis, ubi est eadem causa repellendi. ibidem. nu.10
Testibus publicatis super directo contrarijs articulis, admittuntur tes-
tes super matrimonio non dissolueno, aut dissolueno, ubi alias uer-
teretur periculum animae. clementina, de testibus. num.148. de te-
stibus. 73
Testes lite non contestata an debeant admitti. cle. appellanti. num.41.
de appell. 98
Testium productio didicis testificatis super articulis de directo con-
trarijs, non admittitur. clementina, testibus. numero 133. de testibus.
folio 72
Testium productio didicis testificatis admittitur super articulis anti-
quis contrarijs indirecte, sed non directe. ibidem. nu.134
Testibus publicatis & didicis super actu principali, in quo inserta
erat dies solutionis, an nihilominus super die solutionis possit fieri
noua productio testium: & quid si dictum non fuisset, sed testes
iussi fuissent deponere. clem. nu.13. testibus. numero 138. de testib.
folio 72
Testificatis didicis super matrimonio, aut noto, an testes impediatur
super etate uouentis, aut contrahentis. ibidem. nu.139

Repertorium rerum memorabilium

Testibus publicatis super contractu, an debeant admitti si producantur de contrario die, aut loco. clement. testib. num. 136. de testibus. folio 72
Testificatis didicisti super matrimonio contrahendo cum agatur de impedimento probando, quando probatio debeat admitti non obstante praedicta publicatione. clementina, testibus. numero 149. de testib. folio 73
Testium receptio absente aduersario, sed illo citato, & ex iusta causa impedito, an sit nulla. cle. testibus. nu. 101. de testi. 72
Testium examinatio non debet fieri parte presente. ibid. nu. 103
Testium examinatione facta in presentia partis, an noccat in aliquo parti presenti. ibid. nu. 104
Testium publicatio non debet fieri, nisi partibus instantibus, aut una illarum. ibid. nu. 105
Testium publicatio potest fieri a iudice una parte instante, etiam alia contradicente, vel absente. ibid. nu. 106
Testium publicatio semper quo ad iudicem dicitur esse facta. ibid. numero 107
Testium publicatio, si sit fida, ut attestations scripturae priuatae redigantur in scriptura publica, non potest fieri, nisi uocatis illis, quorum interest talem publicationem non fieri. ibid. nu. 108
Testium publicatio ad eternam rei memoriam receptorum, debet fieri uocatis uocandis. ibid. nu. 109
Testium publicatio petita ab alia partium, instante parte aduersa, & allegante se habere testes ultramarinos, an valeat impediri. ibid. numero 110
Testium publicatio an sit de substantialibus ordinis iudiciarij, & etiam parte petente eam fieri. ibid. nu. 111
Testium publicatio si denegetur a iudice parti, an locus sit appellationi ex tali denegatione, siue de iure canonico, siue civili. ibid. numero 112
Testium publicatio an requiratur de substantia lectionum iudicis super de positionibus testium factis, an sufficiat quod dicat uerbo, Publico: vel, Pro publicatis habeo. ibid. nu. 113
Testium copia data ante publicationem parti per notarium, an habeat vim publicationis quo ad illam partem. ibid. nu. 114
Testium publicatio a iudice facta, an excludat partem ignorantem ab ulteriori productione testium. ibid. nu. 115
Testium productio super eisdem articulis, aut de directo contrarijs, non potest fieri ab illa parte, quae didicit testificata per se, vel per alium etiam ante publicationem illorum. ibid. nu. 116
Testium productio an possit fieri etiam publicatione facta ab ignorante parte testificata, & si illa non didicit per se, neque per alium. ibid. nu. 117
Testium depositio si ab una parte legatur publice, & presente alia parte & non audiente lectionem, an propterea excludatur quominus possit de nouo producere testes super eisdem articulis, aut de directo contrarijs. ibid. nu. 118
Testium depositio si summam legatur inaduertenter, vel alijs alia parte presente & audiente, si legatur a parte, non excludit aliam audientem a productione testium etiam super eisdem articulis, seu de directo contrarijs: siue si legatur a iudice. ibid. nu. 119
Testium publicatione facta an testes possint produci super eisdem articulis, aut de directo contrarijs. Et quid de indirecto contrarijs. ibid. nu. 120
Testes post publicationem in causa ad hoc quod repellantur, quando dicantur produci super articulis de directo contrarijs. ibid. numero 121
Testes post publicationem in causa ad hoc, quod admittantur super articulis indirecte contrarijs, quando dicantur super articulis indirecte contrarijs produci: vide hic. ibid. nu. 122
Testibus publicatis, cum testes de nouo uoluerint produci super articulis dependentibus a primis necessitate probationis non contrarijs primis, qui dicantur pendere ab antiquis, & qui dicantur oriri incidenter, aut emergenter ab illis, ut ea non obstante, ualeant testes super illis de nouo produci. ibid. nu. 123
Testificatis didicisti si super eisdem, aut de directo contrarijs articulis de nouo testes producerentur in absentia partis, an noccat productio. Et quid si in presentia partis & tacentis. clem. testibus. nu. 141. de testibus. 72
Testium publicatio facta protestatione producentis, quod nihilominus intendit alios producere super eisdem, aut contrarijs, consentiente parte, an impediatur productionem de nouo fiendam. ibid. nu. 142

Testibus publicatis super articulis expressis, aut in eisdem inclusis necessitate probationis, an per eundem ualeant reproduci illiusque testes, aut alij similes, etiam in causa matrimoniali. ibid. nu. 143
Testibus publicatis super aliquibus articulis, si per producentem super eisdem uariandis tamen fiat productio de nouo, an admittatur. Et quid in petitione generali: & quid in speciali reali. ibid. numero 144
Testibus publicatis, & intentione actoris fundata super mortuo, an probatio exceptionis competat reo non obstante publicatione. clem. testibus. nu. 125
Testibus publicatis in causa uenditionis super principali, si detur articulus deceptionis ultra dimidiam partem iusti pretij, an testes ualeant produci. ibid. nu. 126
Testificatis didicisti an possit probari (eo non obstante) illud quod emergenter, aut incidenter tangit negotium principale, etiam licet testes iussi fuerint deponere super illis accidentibus non expressis. ibid. numero 127
Testificatis didicisti a partibus, an pars contra quam testes producti fuerunt, ualeat alios testes producere super dependentibus antiquis articulis. Et quid de eo, qui producit testes super antiquis, & non dependentibus ab illis. ibid. nu. 128
Testificatis didicisti super articulo antiquo super non expresso necessario dependente ab antiquo quo ad probationem, an postea testes debeant admitti. ibid. nu. 129
Testis deponens de uino, licet non deponat de gustu aut colore, dum tamen deponat de odore, depositio an ualeat. clem. 1. num. 84. de sent. excomm. 229
Testis receptio ad hoc, & dicatur rite facta post receptionem illicitam, debet fieri praestatio iuramenti quasi eodem contextu. cle. testibus. numero 72. de testib. 72
Testis iuramentum praestitum in crastinum sua receptionis partibus absentibus, vel etiam una illarum, & non contumacibus, licet coram iudice, an ualeat. ibid. nu. 73
Testis deponere debet uerbo, & non in scriptis si fieri possit. ibid. numero 74
Testis deponere debet segregatus ab alijs. ibid. nu. 75
Testis debet deponere de sensu corporeo. ibid. nu. 76
Testis an debeat reddere causam sui dicti. ibid. nu. 77
Testes qui deposuerunt, & non reddiderunt causam sufficientem dicti, aut non expresserunt causam, an possint reproduci etiam post publicationem. Et quid de non deponentibus circa causam. ibid. numero 78
Testium productio requirit uocationem partis. ibid. nu. 79
Testes quando dicantur rite recepti. clem. testibus. num. 13. de testib. folio 70
Testis se offerens, & receptus per iudicem, an dicatur rite receptus. ibid. nu. 4
Testis se offerens reddi se suspectum altera parte contradicente: siue secus ambabus partibus consentientibus expresse, vel tacite. ibid. nu. 15
Testis ueniens ad uoluntatem partis sine requisitione iudicis, an ideo repellatur tanquam suspectus. ibid. nu. 16
Testis a casu reperiens in presentia iudicis, potest ibi produci absque alia suspitione. ibid. nu. 17
Testis non citatus si producitur, dicitur sponte deposuisse. ibid. numero 18
Testis citatus dicitur deponere coactus. ibid. nu. 19
Testis contumax potest cogi ad deponendum. ibid. nu. 20
Testis non dicitur rite productus, si persona producentis dicitur habere incapacitatem producendi. ibid. nu. 20
Testis productus die feriata non dicitur rite receptus. ibid. nu. 23
Testis in iudicio productus iudice non sedente, non dicitur rite receptus. ibid. nu. 23
Testis receptus ubi admittitur tantum probatio per scripturam, non dicitur rite receptus. ibid. nu. 24
Testis receptus a non iudice competente, non dicitur rite receptus. ibid. nu. 25
Titulus, Ne liceat potestatem procedi tam in actore, quam in reo. cle. cum lite pen. nu. 90. ut lite pend. 61
Titulus, De alienatione iudicij mutan. causa fac. quando habeat locum. ibid. nu. 91
Titulus, Ne liceat potestatem in quibus differat a titulo, De alien. iud. mut. causa fac. & a titulo, De religiosis. clem. cum lite pendente. nu. 93. ut lite pend. 61

Titulus

Sup. commen. Bonifa. de Vitalinijs in Clem.

Titulum canonicum habens in duobus beneficijs incompatibilibus ex dispensatione, aut alias, si consequatur tertium incompatible, uacant priora, siue consequatur uere, vel fide. Quid de obtinente priora beneficia in canonico. clement. si plures. nume. 34. de praebendis, & dignita. fol. 109
Titulum iniustum habens in beneficijs non debet esse melioris conditionis, quam habens canonicum. clem. si plures. nume. 1. de praeb. & digni. 109
Tituli Decretalium, & Sexti, sunt iidem in specie, licet non in numero. in proemio. §. hoc sane. nu. 12
Tonsura de iure canonico numeratur inter ordines minores. cle. dudum. §. Bonifacius. nu. 34. de sepul. 129
Tonsura simplex an gaudeat privilegio clericali etiam cum uirga & uirgine coniugatus tam actiue, quam passiu. ibid. nu. 35
Tonsura est ianua, & introitus ad omnes alios ordines ecclesiasticos. ibid. nu. 36
Tonsura an dicatur clericalis ordo. clem. dudum. §. Bonifacius. nu. 31. de sepul. 129
Tonsura clericorum differt a corona eorum. clem. 1. nu. 46. de celeb. missarum. 170
Tonsura quid dicatur. clem. quoniam. §. presenti. nume. 17. de uita, & hone. cleri. 103
Tortura non potest reparari per decretum irritans, aut per appellationem. cle. 1. nu. 62. de heret. 187
Tortura non est inferenda, nisi praecedentibus indicijs sufficientibus. cle. 1. nu. 36. de heret. 187
Tortura dicitur tormentum, & comprehendit quicquid mentem potest torquere. ibid. nu. 37
Torrens dicitur aqua currens. clem. dudum. §. Bonifacius. num. 5. de sepul. 129
Tractus futuri temporis non sunt in potestate iudicis. cle. 1. nu. 34. de sent. excom. 228
Tractus futuri temporis an sint in potestate iudicis, si habent consequentiam necessariam ad ius de presenti. cle. unica. §. nos itaque. nu. 52. de iure iur. 17
Tractus futuri temporis an sint in potestate iudicis, non ueniunt per consequentiam ad ius de presenti, sed ex prouisione agentis. ibid. numero 54
Tractus futuri temporis an sint in potestate iudicis, ubi non habent dependentiam: nec consequentiam ad ius de presenti. ibid. numero 55
Transactio, & sententia imponunt finem litibus. clem. 1. nu. 62. de sent. excom. 228
Transferre est remouere. cle. ne Romani. §. sane. nu. 19. de elec. 18
Transferens dolose rem, supra quam scit rescriptum impetratum, licet non executum, est in culpa, ita & translatio non ualet, tanquam lite pendente facta. cle. cum lite pen. nu. 27. ut lite pend. 60
Translatio rei bona fide facta post scientiam rescripti impetrati super illa ab aduersario, non dicitur facta lite pendente. clem. cum lite pen. nu. 28. ut lite pend. 60
Transitus fit de facili in symbolizantibus. cle. unica. nu. 28. de rerum permut. 122
Transgressor canonis an peccet. cle. 1. nu. 56. de sta. & quali. or. 33
Transgressor dicens Papam non habere potestatem constitutiones faciendi, nec eas fore seruandas, an sit excommunicatus ipso iure. ibid. nu. 57
Translatio alia est corporis, alia est sanguinis. clem. 1. §. transiturus. numero 11. de reliq. & ve. san. 176
Transmittere, est interclusas mittere. in proem. §. nunc igitur. num. 4. folio 9
Transmissio cum susceptione, an operetur publicationem. in proemio §. nunc igitur. nu. 6
Quae non sunt transmissibilia ad heredem uenerisalem, non sunt cessibilia ad singularem. cle. cum lite pen. nu. 84. ut lite pen. 61
Transumptum ab originali in praesentia iudicis singularis personae non facit fidem, si sine autoritate superioris, & uocatione partis fuerit transcriptum. cle. dudum. nu. 25. de sepul. 128
Transumptum legis auctoritate Principis, aut Papae factum absque alicuius uocatione, facit fidem cum insertione tamen tenoris originalis. ibid. nu. 26
Tributum tenentur soluere clerici etiam de bonis proprijs. Et quid sit tributum. cle. presenti. nu. 31. de cens. 168
Tripudia, & opera lasciuia non debent fieri in ecclesia. cle. 1. nu. 53. de celeb. miss. 170

Tunc, dictio denotat extremitatem temporis, et idem de dictione, Ex tunc. Et quid de dictione, Ex tunc, siue proferatur ab homine, siue a iure. cle. dudum. §. si uero. nu. 18. de sepul. 133
Turpius eicitur, quam non admittitur hospes. super rub. de heretic. num. 1
Tutor remouetur ab administratione propter negligentem suam administrationem, & punitur poena arbitraria. cle. cupientes. num. 24. de penis. 219
Tutor potest plures tutelas assumere, & tamen per adoptionem ultimae non uacant prima. clem. si plures. numero 15. de praeb. & digni. folio 109
Tutor non tenetur nisi finita tutela. cle. quia contingit. nu. 57. de relig. domi. 158
Tutori dantur quinquaginta dies ad excusationes proponendas a die nominationis factae, non tamen: non autem a die excusationis. clem. quauis rigor. nu. 41. de appel. 92
Tutores & curatores satisfacere debent quando sunt dati sine inquisitione: siue quando cum inquisitione. cle. quia contingit. nu. 52. de relig. domib. 158
Tutoris, aut administratoris delicto dominus non potest grauari. cle. uolentes. nu. 69. de heret. 192
Tutor an debeat recuperare expensas factas circa lites pupilli. cle. quauis rigor. §. similiter. nu. 18. de appel. 93
Tutor compellitur dare licentiam pupillo recipiendi iudicium, aut ille ipse compellitur illud suscipere. clem. dudum. §. si uero. nume. 2. de sepul. 133
Tutor aut curator tanquam domini litis possunt alium substituere. clem. unica. nu. 40. de offi. iur. 36
Tutor & curator post litem contestatam possunt constituere procuratorem. cle. 1. nu. 60. de procu. 42
Tutor constituere potest actorem, qui onera tutelae subeat periculo tutoris. cle. 1. nu. 101. de heret. 188
Tutor debet recipere salarium de bonis administratis. cle. 1. nu. 139. de heretic. 189
Tutores habent administrationem, & tamen non faciunt fructus suos. cle. statutum. nu. 43. de elec. 29
Tutelam administrare prohibitus, nil agere potest. cle. unica. nu. 178. de excess. prela. 207
Tutela onus non potest esse apud feminam, & tamen apud eam est enolumentum successionis. cle. 1. nu. 2. de cens. 164
Tutela est onus uirile. cle. 1. nu. 3. de cens. 164
Tutela onus est uirile. cle. 1. nu. 40. de iure pat. 160
Tyranni non sunt priuilegiandi, sed fugandi. cle. 1. num. 47. de baptism. 175
Tyrannus, licet sit Princeps de facto, de iure tamen non dicitur Princeps. ibid. nu. 48

De litera V.

VACATIO per uiam permutationis dicitur conditionalis. cle. unica. nu. 90. de rer. perm. 123
Vacatio includit vacationem per renuntiationem in favorabilibus, non in odiosis. clem. ne Romani. §. sane. num. 40. de elec. 18
Vacatio quando praesumatur nota in loco ubi beneficium consistat, & carentia populi. cle. unica. §. secus. nu. 48. de concef. preb. 117
Vacatio beneficij an possit esse nota in loco beneficij, & non erit nota in ecclesia, & econuerso. ibid. nu. 49
Vacatio beneficij dicitur nota, ut mensis impetranti currat, quem habet ad acceptandum, quando est nota communiter, & sic publice: nec sufficit, quod sit nota pluribus. cle. unica. §. secus. num. 56. de concef. preb. 117
Vacatio, quae fit uoce praecoris, equiparatur uocationi, quae fit ad sonum campanarum. cle. grauis. nu. 15. de sent. excom. 230
Vacante praelatura an solus conuentus possit conferre beneficium commune. cle. unica. nu. 7. de suppl. neg. prela. 31
Vacante monasterio ordinarius, an debeat licentiarum religiosum electum. cle. cum concessi. nu. 34. de elec. 30
Vacandi omnis modus includitur sub clausula, vel alijs quouis modo. clementina, si summus. numero 17. de sententia excommunicationis. folio 235
Vacandi modus per aliam personam quam expressam etiam praetextu clausulae, vel alijs quouis modo, non includitur, nisi esset facta motu proprio. ibid. nu. 18

Repertorium rerum memorabilium

Vacabit, verbum, licet sit futuri temporis, includit presens & preteritum. cle. vnica. §. fecus. nu. 38. de concess. pr. eb. 118
¶ Adimonium dicitur quasi vadis donum. clem. vnica. num. 5. de consang. & aff. 178
¶ Agatio in viro ecclesiastico amputanda. clem. in plerisque. num. 12. de elec. 26
¶ Ana ornatura capitis sacerdotibus religiosis, ac prae ditis dignitate, aut beneficio curato, censetur prohibita. cle. quoniam. §. dignitatem. num. 6. de vita, & ho. cler. 104
¶ Anitates sunt fugandae, nisi quando non essent mali exempli. cle. cum sit nimis. num. 4. de magist. 182
¶ Variatio sine alterius prauidicio an admittatur. cle. constitutionem. §. in super. nu. 17. de elec. 25
¶ Variatio & inconstantia reprobat, quando est captiosa alterius. cle. vnica. nu. 12. de renum. 30
¶ Variatio est inconstantia. cle. 1. nu. 3. de renuntia. 30
¶ Variare, & vacillare, quid importent: remissio. ibidem. nu. 4
¶ Varietas humanae naturae vnde procedat: in proemio. §. quoniam. numero 81
¶ Vasallus Ecclesiae, si est homo Imperij, non efficitur de iurisdictione Ecclesiae. clem. pastoralis. §. nos tam. numero 42. de senten. & re iud. folio 38
¶ Vasallus ad hoc, quod debeat priuari feudo, debet admoneri tertio ad comparandum: nec sufficeret admonitio unica, licet peremptoria ad priuationem. cle. 1. nu. 38. de vita, & ho. cle. 182
¶ Vasallus Imperatoris propter conspirationem extra Imperium factam, licet priuetur feudo, non tamen dicitur committere crimen lese maiestatis. clem. pastoralis. §. verum. num. 40. de senten. & re iud. 87
¶ Vasallus pro alia re vasalli mei, non est vasallus meus. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 10. de iure iur. 77
¶ Vasallus debet iuuare dominum extra locum feudi expensis domini. cle. vnica. §. quia ergo. nu. 17. de iure iur. 78
¶ Vasallus periuus in non obseruando debitum fidelitatis, an sit priuandus feudo. ibidem. nu. 18
¶ Vasallus an sit subditus domino feudi respectu iurisdictionis tangentiis feudum, vel dicatur habere superioritatem tantum. cle. pastoralis. §. verum. nu. 17. de sent. & re iud. 87
¶ Vasallus licet teneatur dominum iuuare contra patrem & filium, tamen non contra antiquiorem dominum alium. cle. vnica. §. porro. nu. 17. de iure iur. 78
¶ Vasallus an possit recisare, inuito etiam domino, feudum, remissio. ibidem. num. 45
¶ Vasallus Imperatoris ex eo quia vasallus, non est iurisdictionis Imperatoris, licet ratione superioritatis illi dicatur subditus. clem. pastoralis. §. verum. nu. 32. de sent. & re iud. 87
¶ Vasallus dicitur absolutus a virtute iuramenti ratione excommunicationis Domini. cle. vnica. nu. 106. de excep. 82
¶ Vasallus non omnis est, qui iurat fidelitatem. clem. vnica. §. porro. de iure iur. 79
¶ Vbiliber, dictio est uniuersalis, ubi eadem ratio militat. cle. dudum. §. huiusmodi. nu. 1. de sepul. 134
¶ Vbicunque, dictio signum est aliquando temporis comprehensuum. cle. §. sepe. §. verum quia. nu. 30. de verb. sig. 244
¶ Vestigalia per communitates sine licentia Principis non possunt imponi, nisi in casu necessitatis. clem. vnica. nu. 49. de excessione prolatorum. 204
¶ Veluti, dictio non est expressiva similitudinis, sed veritatis. cle. 1. nu. 8. de preben. & dign. 105
¶ Velut, dictio est nota veritatis, & non similitudinis. ibid. nu. 9
¶ Velut, dictio aliquando est expressiva veritatis. clem. vnica. nu. 115. de usuris. 201
¶ Venari est permissum in alieno, si dominus non prohibeat expressè. cle. dudum. §. ad honorem. nu. 18. de sepul. 130
¶ Venari permissum est in alieno praedio donec prohibeatur. cle. archiepiscopo. nu. 10. de priuileg. 211
¶ Venatio aperit viam dissolutioni. clem. 1. §. porro. numero 16. de statu mona. 149
¶ Venatio est permissa laicis in quibuscunque locis publicis, & alijs praeuatis locis, nisi prohibeatur a domino, secus in monachis. cle. 1. §. porro. nu. 2. de statu mon. 149
¶ Venditio ad modicum tempus fructuum administrationis regularis cum constitutione usufructus, non tenet. clem. 1. nu. 42. de reb. eccle. non alien. 65

Verba

Venditionis contractus an debeat terminari iuxta consuetudinem loci illius in quem celebratur venditio, vel illius in quem effectus venditionis celebratur. cle. si beneficiorum. nu. 13. de decif. 141
¶ Venia etatis an possit impetrari per se, & non per procuratorem. cle. vnica. nu. 24. de renum. 31
¶ Venia facilitas est incentiuum delinquendi. cle. grauis. num. 24. de sent. excom. 230
¶ Veniens contra tenorem clem. 1. de rescrip. tenetur tam ad interesse damni dati, quam lucri cessantis. clementina 1. nu. 13. de rescript. folio 12
¶ Veniens contra canonem peccat mortaliter. cle. vnica. nu. 25. de immuni. eccle. 178
¶ Venientes ad concilium sine generale siue synodale, an habeant ius reuocandi domum. nu. 51. Et quid de veniente ad concilium particulare. nu. 56. in proemio. §. hoc sane. 8
¶ Verba enuntiativa, & demonstrativa in collationibus Papae, an probent collationes. cle. vnica. nu. 63. de prob. 66
¶ Verbis narratiuis instrumentorum publicorum an sit standum. ibidem. numero 64
¶ Verba narratiua instrumentorum publicorum super illis, quae partes non fuerunt confesse, vel super illis, quibus partes contradixerunt, aut super non tangentibus negotium, an faciant fidem. ibidem. numero 65
¶ Verba iudicis proferendo sententiam, si partibus praesentibus acta iudicij, & processus enarrent, an probent illa fuisse sic executioni mandata. ibidem. nu. 66
¶ Verba narratiua prolata in vim conditionis in testamentis, an disponant. cle. vnica. nu. 59. de prob. 66
¶ Verba enuntiativa, seu narratiua non disponunt in vltimis uoluntatibus, & non inducunt probationem in illis. ibidem. nu. 60
¶ Verba enuntiativa, seu narratiua, an disponant in materia obligatoria in testamentarijs. ibidem. nu. 51
¶ Verba sunt accipienda cum effectu. clem. cupientes. numero 82. de penis. 221
¶ Verba simpliciter prolata, ciuilitate sunt intelligenda. cle. dignum. num. 44. de celeb. miss. 172
¶ Verba praecipua necessitant, non uerba facultatis. cle. sepe. §. nos autem. nu. 42. de verb. sig. 240
¶ Verba communiter sunt accipienda cum effectu. clem. 1. nu. 20. de penis. 213
¶ Verbis Papae narratiuis, & assertiuis in literis descriptis est standum. cle. vnica. nu. 46. de prob. 66
¶ Verbis Papae narratiuis, & assertiuis oraculo viu. uocis prolatis, non est standum. ibidem. nu. 47
¶ Verba narratiua actorum processus in probatione sententiae per iudicem, si appelletur ab illa sententia, an probent acta narrata. cle. vnica. nu. 68. de prob. 66
¶ Verborum improprietas non est attendenda, ubi constat de clara mente Papae. cle. 1. nu. 24. ut lite pend. 58
¶ Verba sunt accipienda cum effectu. super rubri. de senten. & re iudic. num. 14
¶ Verba non sunt attendenda, nisi cum effectu. cle. vnica. §. dudum. nu. 29. de iure iur. 75
¶ Verba narratiua in decreto electionis descripta, quod scrutinium factum fuit facta collatione zeli ad zelum: an probent collationem factam. cle. vnica. nu. 76. de prob. 67
¶ Verba narratiua actorum processus ipsius iudicis in probatione sententiae etiam partibus praesentibus, & non contradicentibus, an probent illa praesumptione iuris, & de iure, ita quod non admittatur probatio in contrarium. clementina vnica. numero 70. de probationibus. folio 66
¶ Verba narratiua iurata in literis testamentarijs priuatorum, an inducant dispositionem probationis. clementina vnica. numero 57. de probatio. 66
¶ Verba enuntiativa, aut narratiua per modum causae prolata inducunt dispositionem etiam in materia odiosa. clem. vnica. numero 40. de proba. 66
¶ Verba enuntiativa an inducant dispositionem, si in ultima uoluntate proferantur per modum causae. ibid. nu. 41
¶ Verbis narratiuis Papae per modum causae expressis, an sit standum quoad probationem inducendam. ibid. nu. 42
¶ Verba narratiua quando inducant dispositionem siue de facto proprio, siue alieno, siue in illis fundetur intentio constituentis, siue non. clem. vnica. nu. 1. de prob. 65

Sup. commen. Bonifacij de Vitalin. in Clem.

Verba narratiua Papae, super quibus se fundat in executorijs gratiosis, an probent: & quid in executorijs insiti. e. ibidem. nu. 2
¶ Verba dispositiua aliquoties fundantur super verbis narratiuis. cle. vnica. nu. 12. de probatio. 66
¶ Verbis narratiuis Papae an sit credendum, si nihil asserat. cle. vnica. nu. 2. de probatio. 65
¶ Verbis non sunt attendenda, sed effectus. clem. quod circa. num. 13. de elec. 27
¶ Verbis significant, res autem significantur. super rubri. de verbo. signifi. num. 1. 236
¶ Verba potestatiua affirmatiua non arctant. nu. 8. Negatiua sic. num. 9. de auditor. de rescrip. 14
¶ Verba narratiua propter aliud incidenter a Papa expressa, quando dicantur esse legitime, probata, & quae requirantur ad hoc quod legitime dicantur probata. cle. vnica. nu. 26. de proba. 65
¶ Verba obscura prolata, ita quod nullo modo valeant declarari alijs verbis aut factis, habentur pro non expressis. cle. sepe contingit. num. 37. de verbo. signi. 238
¶ Verba sunt adinuenta ad declarationem mentis. ibidem. nu. 38
¶ Verbofusa reprobata, super proemio. §. nos etiam. nu. 13. 8
¶ Verberans laicum, credens verberare clericum, non incurrit excommunicationem: punitur tamen de effectu. clementina vnica. num. 54. de consang. & affi. 180
¶ Veritas est preferenda opinioni veritati non consonae. cle. ne Romani. num. 13. 17
¶ Veritas, & opinio differunt, remissio. ibidem. nu. 14
¶ Veritas praevalet fictione. clementina. quod circa. numero 7. de electioni. fol. 27
¶ Veritas percipitur ex sensu corporeo secundum diuersam qualitatem materiam: quod nota pro testibus deponentibus. clem. 1. nu. 25. de sen. excom. 227
¶ Veritas nullibi est occultanda. clem. vnica. §. porro. numero 37. de iure iur. 79
¶ Veritas est virtus moralis. super proemio. §. nos etiam. numero 37. folio. 9
¶ Veritas nonnunquam mutatur propter nostrum negare, vel affirmare. cle. si summus. nu. 45. de sen. excom. 235
¶ Veritas praevalet opinioni. clem. constitutionem. §. illius. numero 7. de elec. 26
¶ Veritas nullo modo est occultanda, & non potest occultari sine peccato. cle. sepe. §. nos autem. nu. 77. de verbo. signi. 241
¶ Verum, dictio est aduersatiua. clementina. causam. numero 56. de elec. 20
¶ Verum, aduerbium, est dictio aduersatiua. clem. 1. nume. 13. de reb. eccle. non alie. 118
¶ Vestis monialis non debet esse stricte, nec debet habere texturam de serico. clementina. attendentes. §. hoc iugiter. numero 22. de statu monacho. 154
¶ Vestis lasciuia & forratura nimis delicata interdicitur monialibus. ibid. num. 23
¶ Vestis pretiosior non censetur vilior. clem. 1. §. statuimus. nu. 8. de statu mona. 147
¶ Vestis partita dicitur prohibita clericis, siue diuersitas procedat ex vno panis, siue ex pluribus. cle. quoniam. §. hinc insuper. num. 10. de vita & hone. cle. 104
¶ Vestes virgatae & partitae sunt laicales. cle. quoniam. §. praesenti. nu. 23. de vita & hone. cle. 104
¶ Vestis partita dicitur duorum colorum etiam licet duae partes sint vnius coloris vel maior pars totius vestis. cle. quoniam. §. praesenti. nu. 1. de vita & hone. cler. 103
¶ Vestis cuiuscunque dicitur ostendere honestatem intrinsecam. cle. quoniam. §. dignitatem. nu. 2. de vita & hone. cle. 104
¶ Vestes sordidae nimis, fulgidae, aut pretiosae Christianis prohibentur, nisi necessitate requirente. clem. quoniam. numero 14. de vita & honestate. cler. 103
¶ Vestis cuiuscunque coloris aut bonitatis an permittatur quibuscunque etiam clericis & monachis. ibidem. nu. 15
¶ Vestis conuenienti status suo quilibet debet uti. cle. quoniam. nu. 10. de vita & ho. cle. 103
¶ Vicarius siue officialis capituli sede vacante non potest creari delegatus. cle. & si principalis. nu. 3. 1. de rescrip. 13
¶ Vicarius circa spiritualia generaliter constituitur, & non circa temporalia, non potest impetrari delegatus. clem. & si principalis. nume. 28. de rescrip. 13

Vicarius deputatus ad causas pias & testamentarias, non potest creari delegatus. ibidem. nu. 29
¶ Vicarius perpetuus an excusetur a residentia. clem. vnica. num. 63. de offi. vica. 37
¶ Vicarius perpetuus an possit dare licentiam religioso administrandi sacramenta. ibidem. nu. 64
¶ Vicarius perpetuus non gerit vices alterius, sed nomine suo proprio ut intitulatus. super rubrica. de officio & po. iudi. deli. numero 2. folio. 37
¶ Vicarius perpetuus potest constituere procuratorem pro iuribus vicariae. cle. vnica. nu. 41. de offi. vica. 36
¶ Vicarius perpetuus potest esse in quibuscunque beneficijs curatis. cle. vnica. nu. 54. de offi. vica. 3
¶ Vicarius perpetuus an possit dare licentiam vni sacerdoti ecclesiastica sacramenta ministrare. clementina vnica. numero 62. de officio vica. folio. 37
¶ Vicarius perpetuus tenetur infra annum a tempore adeptae pacificae possessionis ordines recipere. prout de rector. cle. qua ecclesijs. nu. 9. de offi. vica. 36
¶ Vicarius perpetuus debet attingere. xxx. annum. ibidem. nu. 10
¶ Vicario episcopi vel alterius habentis potestatem concedendi licentiam doctorandi si speso a collatione, e ex quo dictum gradum contulit prius non recepto iuramento de expensa superflua non fienda in assumptione gradus, non eius episcopus, aut alius erit suspensus. cle. cum sit nimis. nu. 65. de magistris. 185
¶ Vicarius alicuius habentis potestatem doctorandi specialiter deputatus ad hanc licentiam dandam siue honorem doctoralem dandum, si praemissa confert non recepto post iuramento de expensa superflua non fienda, non videtur incurrere suspensionem, nisi generaliter ad officium illud deputatus fuisset. ibidem. nu. 66
¶ Vicarius perpetuus tanquam subrogatus in cura tenetur ad ea, ad quae rector cle. vnica. nu. 22. de offi. vica. 36
¶ Vicarius non nomine proprio possidet, sed rectoris. ibidem. numero 23
¶ Vicarius perpetuus, licet non rector ecclesiae, est tamen rector cura animarum. ibidem. nu. 24
¶ Vicarius perpetuus tenetur ad residentiam. ibidem. nu. 25
¶ Vicarius perpetuus an ipse solus dicatur praelatus ecclesiae ratione cure. ibidem. nu. 26
¶ Vicarius perpetuus annexus alteri ecclesiae, vacat de per se, & idem de principali ecclesiae, cui est annexus vicariatus. cle. vnica. num. 92. de excessi. pr. cla. 205
¶ Vicariatus perpetuum impetrando an sufficiat exprimere in impetratione ecclesiam, an debeat exprimere ecclesiam curatam, cum vicariatus est annexus alteri ecclesiae. ibidem. nu. 93
¶ Vicarij episcopi dicuntur perpetui etiam in ecclesijs non parochialibus. cle. vnica. nu. 13. de offi. vica. 36
¶ Vic. vij inferiores praelatorum non sunt perpetui. ibidem. nu. 14
¶ Vicarius episcopi an possit approbare statutum factum a capitulo citra actum alienationis episcopo agente in remotis. cle. vnica. §. volumus. nu. 15. de foro compe. 53
¶ Vicarius perpetuus an possit ad tempus substituere alium cum consilio & uoluntate episcopi. clementina vnica. numero 36. de officio vica. folio. 36
¶ Vicarij officium extinguitur morte praelati. clem. praelatorum. nu. 38. de procurato. 46
¶ Vicarij officium excommunicatione constituentis suspenditur. ibidem. numero 39
¶ Vicario generali potest conferri generalis auctoritas ad vacatura, sed non specialis. cle. cum concessa. nu. 2. 1. de elec. 30
¶ Vicarius extra ecclesiam dicitur quasi vices gerens alterius. super rub. de officio vica. nu. 2
¶ Vicarius temporalis potest institui sine consensu patroni. cle. vnica. nu. 56. de offi. vica. 37
¶ Vicarius perpetuus non potest institui absque consensu patroni. ibidem. num. 57
¶ Vicarius perpetuus ad curam aliam vicarium non potest substituere. cle. vnica. nu. 33. de offi. vica. 36
¶ Vicarius Christi dicitur, auctoritate omnipotentis Dei, Petri, & Pauli. cl. vnica. nu. 23. de iure iur. 74
¶ Vicario debetur honor propter reuerentiam constituentis. clem. vnica. nu. 18. de iure iur. 74
¶ Vicarius censetur ordinarius. clementina vnica. numero 17. de iure iur. 74
¶ Vicarius

Vicarius & locum tenens vicarij sunt dua species penitus separate. cle. 1. nu. 2. de regula. 143
Vicarius non constituit vicarium. ibidem nu. 33
Vicarius potest locum tenentem ad tempus & ex causa constituere. ibidem nu. 34
Vicarius perpetuus vocando se rectorem non videtur suum nomen mutare, nec propterea dicitur falsarius. clementina. 1. numero. 113. de decimis. 140
Vicarius perpetuus potest dici rector, non ecclesia, sed populi ipsius ecclesie. cle. dudum. §. ceterum. nu. 3. de sepul. 137
Vicarius in libellato potest se vocare rectorem ecclesie, si est perpetuus, & non vitiatur libellis. ibidem nu. 4
Vicarius Minorum non potest licentiatum petere pro religiosis ad audientias confessiones. & idem de guardiano ipsorum: & idem de priore Predicatorum. clementina. dudum. §. statuiimus. numero. 24. de sepul. 132
Vicarij saltem sunt instituendi assignata congrua portione in ecclesijs secularibus a monachis diu possessis. cle. si vna. §. quod si nu. 24. de reb. eccle. non alie. 121
Vicarius vel officialis specialiter deputatus ab episcopo vel capitulo sede vacante in causa heresis dicitur iurisdictionem delegatam habere. cle. 1. nu. 201. de here. 190
Vicarius, qui tenetur ad onera ecclesiarum religiosorum, aut ad alia iura episcopalia ex consuetudine vel compositione non tenetur ad solvendas procuraciones prae textu visitationis. clemen. 1. numero. 58. de censibus. 165
Vicarius administrans populo sacramenta curam habet populi. clem. 1. nu. 61. de iurepa. 161
Vicarius perpetuus an per subtractionem fructuum possit monevi ad receptionem ordinum infra annum qui conceditur sibi a lege. cle. vnica. nu. 45. de offi. vica. 36
Vicarius perpetuus est vicaria priuatus per lapsum anni ipso iure, si non se faciat promoueri ad sacerdotium. ibidem nu. 46
Vicarius perpetuus est instituendus in beneficio curato annexo, quando dispositio circa spiritualia remansit penes diocesarium ita, quod habeat institutionem, desititionem, & visitationem. clem. vnica. num. 84. de excess. pr. cla. 204
Via est frangenda, quae ducit multos ad scandalum. clem. abusio nibus. nu. 7. de peni. & remis. 225
Via publica est communis quo ad usum tantum, sed quo ad dominium dicitur publica. clementina. dudum. §. ad honorem. numero. 3. de sepul. 130
Via est amputanda malitijs. clemen. vnica. §. quia ergo. numero. 3. de iureiuran. 77
Via seruitutis potest diuidi per tempora quo ad usum. cle. plures. §. & vt facilius. nu. 2. de iurepa. 163
Via & itinera publica dicuntur vbi deputantur ad usum publicum. cle. 1. nu. 7. de baptis. 174
Via fraudibus non est aperienda. clementina 1. numero. 66. de cens. folio. 165
Via publica nulli denegatur etiam licet sit intra parochiam aliquam. cle. dudum. §. huiusmodi. nu. 16. de sepul. 134
Via vna electa, an praedictet iuri alterius. cle. cōstitutionem. §. insuper. nu. 11. de elec. 25
Vicinum malum habens, habet malum matutinum. clem. frequens. de excess. pr. cla. nu. 135. 206
Victoria causa habetur ex sententia diffinitiva. clemen. vnica. nu. 16 de excep. 80
Vicinus regulatur iuxta civitatem, cui subest: unde electio debet celebrari in civitate, licet Papa moriatur in vico. cle. ne Romani. §. sane. nu. 36. de elec. 18
Videtur, est verbum fictionis. clem. quauis rigor. §. similiter. num. 3. de appel. 93
Videtur, dicitio est nota improprietatis. clem. vnica. §. verum. num. 3. de iureiurando. 77
Videtur, non est verbum veritatis, sed fictionis, aut praesumptionis. cle. 1. nu. 1. de procu. 41
Vinulum regularium suauis est. clem. 1. §. quia vero. nume. 1. de statu mona. 150
Vincula duofortiora sunt vno. clemen. si plures. num. 24. de pr. ben. & digni. 109
Vinum additum sanguini consecrato propterea non efficitur consecratum. cle. 1. nu. 37. de sepul. 127
Vinū semel factum, non potest amplius reduci ad duas. cle. cōstitutionem. 167

Visitationis ius & correctionis potest eximi ab episcopo & alteri concedi per privilegium apostolicum. cle. quia cōtingit. nu. 22. de relig. domi. 158
Visitatio est ius episcopale, sicut & procuratio. clemen. 1. numero. 71. de censibus. 165
Visitatio monasteriorum per diocesarium potest reiterari bis & tertio ex causa. clementina. attendentes. §. hoc igitur. num. 14. de statu monachorum. 154
Visitare debet diocesanus ipsas moniales, ita & omittens visitationes ipsarum, peccet mortaliter. ibidem nu. 15
Visitanti ecclesiastico debent praestari expense itineris. cle. ad nostrum. nu. 35. de cens. 166
Visitator visitare potest loca etiam exempta, & exercet iurisdictionem in exemptis. clementina. attendentes. §. hoc igitur. num. 38. de statu mona. 155
Visitare licet valeat episcopus moniales illas, priuare autem aut destituere non potest exemptas. ibidem nu. 39
Visitare monialium deputato a capitulo generali episcopo cum eo concurrente, episcopus debet praeseri. in eodem tamen anno omnes possunt visitare. ibidem nu. 40
Visitare monasteria monachorum aut monialium exempta an possit capitulum sede vacante. clementina. attendentes. §. si qui vero. de statu monacho. 155
Visitations in officio statuta in episcopis habentibus de iure communi visitationes, dicuntur militare in inferioribus habentibus ius visitandi ex privilegio, consuetudine, aut statuto. clementina. ad nostrum. nu. 99. de cens. 167
Visitare est iurisdictionis, & non ordinis. cle. 1. nu. 179. de here. 189
Visitans differre debet a visitato. ibidem nu. 180
Visitans personaliter potest a visitato recipere pecuniam conuentam procuracionis. Quid quando visitat per alium? clem. ad nostrum. nu. 103. de cens. 167

visitant-

Vniversitas an possit asequi benedictionem Papae. in proemio. numero. 64. 4
Uniuersitas non est corpus anima informatum. in proemio. numero. 65. folio. 4
Uniuersitas an possit excommunicari. in proemio. nu. 66. 6
Uniuersitas an possit premiari merito consolante animam. in proemio. nu. 67. 4
Uniuersitatis nomen dupliciter capi potest, tamen idem est effectus. in proemio. §. nunc igitur. nu. 18. 10
Uniuersalis prohibitio, uniuersaliter tenenda est. cle. 1. nu. 99. de sen. & re iudi. 85
Uniuersalis clausula recipit restrictionem secundum naturam specificatorum. cle. 1. nu. 70. de regula. 144
Uniuersale signum neminem excludit. clem. cum sit nimis. numero. 69. de magist. 183
Uniuersale signum adiectum vni speciei, non includit aliam speciem diuersam. cle. 1. §. ad haec. nu. 6. de pr. ben. & digni. 107
Uniuersale signum omnia includit. clemen. vnica. §. dudum. numer. 9. de iureiuran. 75
Uniuersalis negatiua omnia includit, sicut & affirmatiua. cle. vnica. nu. 30. de homici. 196
Uniuersale signum omnes includit vbi in omnibus particularibus eadem ratio: secus si diuersa. clementina prima. numero. 4. de priuileg. 208
Uniuersitas interdici potest ex delicto suo. clementina. 1. numero. 74. de peni. 214
Uniuersale verbum ponitur post specificata, vt comprehendat non specificata. clementina. si summus. numero. 16. de sententia excommunicata. 235
Uniuersale signum nihil excludit. clementi. 1. numero. 61. de sententia excom. 228
Uniformitas est seruanda in symbolizantibus. clem. 1. nume. 10. de sent. excom. 227
Uniuersitas non tenetur ex facto singularium, nisi omnes committerent ex consilio communicato. clementi. cum ex eo. numero. 25. de sentent. excom. 233
Uniri potest ecclesia praebenda singulari capituli de consensu episcopi & capituli. clementina. si vna. §. quod si. numero. 14. de rebus eccle. non alie. 121
Unio non potest fieri praebende, vbi non est distinctio praebendarum. ibidem nu. 15
Unire non potest episcopus etiam in casu licito & indigentiae sine consensu capituli. clementina. si vna. numero. 20. de rebus eccle. non alie. folio. 120
Unio licet fieri posset sine consensu rectoris, tamen requiritur consensus praelati immediati beneficij. ibidem nu. 11
Unire non potest episcopus capellam subditam ecclesiae parochiali alteri ecclesiae sine consensu praelati immediati. ibidem nu. 22
Unire non potest episcopus capellam spectantem ad praesentationem laici alteri ecclesiae sine consensu patroni laici. ibidem nu. 23
Unio an praesumatur in ecclesijs secularibus diu possessis ab aliquibus religiosis. clementina. si vna. §. quod si. numero. 23. de reb. eccle. non alienan. 121
Unio & donatio facta de beneficio certo reseruato vel deuoluto ad superiorem an valeat saltem quo ad successores. cle. si vna. §. quid si. num. 16. de reb. eccle. non alie. 121
Unio facta per episcopum cum capitulo de beneficio viuentis, si inter reseruatur per Papam, suspenditur effectus vnctionis vsque ad mortem inclusiue illius in cuius fauorem fuit reseruatum. ibidem numero. 30
Unio de vna ecclesia ad aliam siue iure equalitatis siue accessionis potest fieri per episcopum: etiam non vocato rectore aut alio defensore non tradito. clementina. si vna. numero. 2. de rebus eccle. non alie. folio. 120
Unio beneficiorum spectat ad episcopum & non ad alium. ibidem. numero. 4
Unio an sit causa mutationis status. clem. si vna. num. 36. de reb. eccle. non alie. 120
Uniri possunt plures ecclesiae dignitati vel praebende. ibidem. numero. 17
Unire potest episcopus beneficia alicuius ecclesiae alijs beneficijs: etiam non vocato rectore cum consensu capituli. ibidem nu. 39
Unio beneficij semper fit sine praesidio rectoris viuentis. cle. si vna. nu. 8. de reb. eccle. non alie. 120
Unio rli-

Repertorium rerum memorab.

Vnio alicuius ecclesie habentis priorem & vicarium perpetuum cum alia, cum consensu prioris est fienda: & non alterius. ibidem nu. 10
Vnio beneficiorum an possit fieri sede vacante. ibidem nu. 11
Vnire ecclesiam non potest abbas sibi pleno iure subiectam. cle. si vna. nu. 12. de reb. ecclie. non alic. 120
Vniendi ius potest competere abbatibus & alijs inferioribus episcopis ex consuetudine prescripta. ibidem nu. 13
Vniendi ius an possit ex consuetudine prescripta competere capitulo ipsius episcopi. ibidem nu. 14
Vnire an sit iurisdictionis. ibidem nu. 15
Vniendi ius sine consensu capituli an possit prescribi ab episcopo. ibid. num. 16
Vniendi ius sine consensu episcopi an possit prescribi a capitulo ipsius episcopi. ibidem. 17
Vocatione, qua vocatus est quisq; debet contentari. clem. 1. nu. 24. de elec. 16
Vocatus ad concilium Papa habet ius revocandi domum: quia extra ordinem inducitur: & quia maioribus sumptibus gravaretur in proemio. §. hoc sane. nu. 58. 8
Vocatus ad concilium Papa non habet ius revocandi domum: si ante citatus fuisset vt comparat. ibidem nu. 59
Vocatione, qua quis vocatus est, in ea vivere studere debet. cle. 1. nu. 10. de regu. 143
Vocandus est cuius interest: & ita ille qui pro excessu fiendo potest legi. cle. presenti. nu. 12. de censu. 168
Voluntas Principis habetur pro lege. cle. 1. nu. 37. de iudicijs. 48
Voluntas Principis hñ pro ratione. cle. cupientes. nu. 18. de penis. 219
Voluntas Principis an habeatur pro lege. clem. pastoralis. §. verum. nu. 3. de sen. & re iudi. 87
Voluntas Principis habetur pro iusta causa, dummodo non deuiet à tramite iustitie. ibidem nu. 4
Voluntas Principis habetur pro lege. cle. vni. nu. 3. de immu. ecclie. 177
Voluntas non sufficit vbi opus est facto. cle. si summus. nu. 26. de senten. excom. 235
Voluntas vltima est ambulatoria vsque ad mortem. clem. dudum. §. verum. nu. 39. de sepul. 135
Votum est personale. cle. vnica. §. dudum. nu. 38. de iure iu. 74
Votum continentie est consilij non precepti. clem. eos qui. num. 42. de regu. 146
Vox vna an operetur tantum, quantum mortua. cle. si summus. nu. 9. de sen. excom. 235
Vox capitularis non est inquirenda nisi in ecclesijs cathedralibus, aut collegiatis. cle. vt hi qui. nu. 5. de eta. & quali. ordi. 33
Vox cuiuslibet canonicorum non constitutorum in sacris, an sit attendenda in bonis communibus collegialiter, vt vniuersis. Et quid in actibus communibus, vt singulis non collegialiter. cle. vt hi qui. nu. 14. de eta. & quali. ordi. 33
Vox canonici ante receptionem sacri ordinis est in suspensio. ibi. nu. 15
Vox preconiā an sufficiat ad scientiam introducendam. in proemio. §. nunc igitur. nu. 52. 11
Vox ex quibus amittatur regulariter. cle. quod circa. nu. 1. de cle. 27
Vox contradicentis, qui per sententiam fuerat priuatus, etiam si transierit in rem iudicatam, an afferat nocumentum Mendicantibus electis in episcopos. cle. quod circa. nu. 32. de elec. 28
Voces vanae populi non sunt audiendae, vbi sunt variae: secus vbi certa. cle. 1. nu. 2. de relig. domi. 156
Voces vanae populi sunt audiendae, vbi inferrent metum mortis, vel cruciatum corporis. ibidem nu. 3
Voces vanae populi non sunt audiendae, quando sunt iniuste: secus quando iuste. cle. 1. nu. 2. de here. 186
Vocem canonicalem non habet, qui non habet ordinem subdiaconalem. cle. vt hi qui. nu. 7. de eta. & quali. ordi. 33
Vocem habens ratione alicuius beneficii in actibus capitularibus, an requiratur, qd sit in sacris. cle. vt hi qui. nu. 20. de eta. & quali. ordi. 33
Voces, quae non prestant suffragium, praestant nocumentum. cle. quod circa. nu. 8. de elec. 27
Voces in eodem actu possunt afferre nocumentum, & suffragium. cle. quod circa. nu. 20. de elec. 28
Voces, quae afferunt nocumentum, afferunt suffragium in casu. c. indemitatibus. de elec. in vj. ibidem. 21
Voces nullae propter earum inhabilitatem non afferunt incommodum. ibi. nu. 22
Voces nullae propter incapacitatem electi afferunt nocumentum. ibi. nu. 23
Voces inualidae augent numerum contra electum religiosum: an idem sit in fauorem illius. ibidem. nu. 24

Sup. commen. Bonifacij de Vitalin in Clem.

& dicitur quando est in mente retenta. ibidem. nu. 122
Vsurarius non potest dici qui precepit heredi vsuras restituendas. cle. 1. nu. 67. de sepul. 127
Vsurarij testamentum an valeat praestita ratione per heredem de vsuris restituendis. ibidem. nu. 68
Vsurarius an possit impetrare sui commodum qd vsur. computentur in sortem sine restitutione illarum. cle. 1. nu. 15. de testi. 68
Vsurarij debitor non potest facere quia vsurarius peccet mort aliter extorquendo vsuras. cle. vnica. nu. 101. de vsuris. 201
Vsurarius debet cogi ad edendum librum rationum super vsuris probandis per censuram ecclesiasticam, non vi & violentia facti, aut captis pignoribus, siue alijs remedijs iuris, sed censura debet incipere. clem. vnica. nu. 71. de vsuris. 200
Vsurarij iudici tenentur ad restitutionem vsurarum, & ipsi cogi possunt ad exhibitionem rationum etiam per censuram ecclesiasticam indirecte tamen, Christiani directe. ibidem nu. 72
Vsurarius non debet cogi ad edendum librum rationum super vsuris probandis, nisi prius cognito summarie an sit vsurarius. ibidem. nu. 74
Vsurarij haeres, licet non sit vsurarius, cogetur tamen ad edendum librum rationum super vsuris probandis contra se. ibidem nu. 75
Vsurarij haeres, est successor delicti, & culpa, & sic tenetur ad restitutionem. ibidem nu. 76
Vsurarius non aliter tenetur librum rationum edere contra se, nisi in defectum aliarum probationum, & iuramento calumniae per partem prius praestito. ibidem nu. 77
Vsurario afferenti se non scripsisse aliquem librum rationum, an sit credendum. ibidem. nu. 78
Vsurarius non est cogendus scribere librum rationum. ibidem nu. 80
Vsurarius dicens se perdidisse librum rationum tenetur probare talem amissionem: & si amisi sine culpa, non tenetur, & si culpa ad hoc non ordinata: secus si culpa ad hoc ordinata. cle. vni. nu. 83. de vsuris. 200
Vsurarius qui culpa sua subtraxit probationem vsurarum ex libro rationum suarum, parti tenetur ad interesse. ibidem. nu. 84
Vsurario excusato ab editione rationum, super probandis vsuris ex causa legitima, tunc subuenitur parti: quia potest repetens vsuras petere a iudice, vt procedatur generaliter contra omnem scientem veritatem super dictis vsuris. ibidem. nu. 85

Delitera Z.

ZELVS aliquando sumitur in bonam partem, aliquando in malam. cle. dudum. nu. 9. de sepul. 129

REPERTORII ABSOLVTIO.

Series Chartarum.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk

Omnes sunt quaterniones, praeter ii kk terniones.

